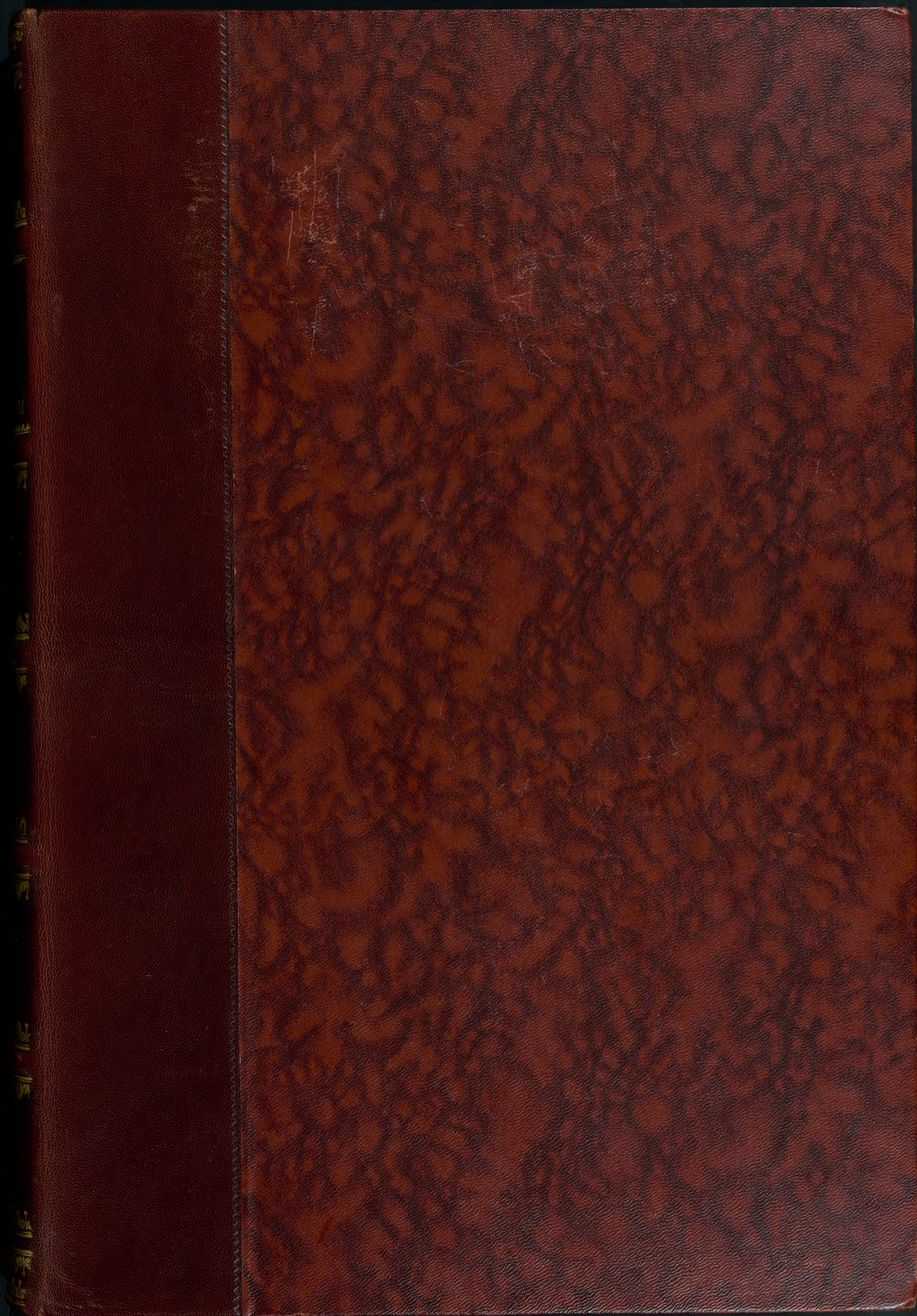

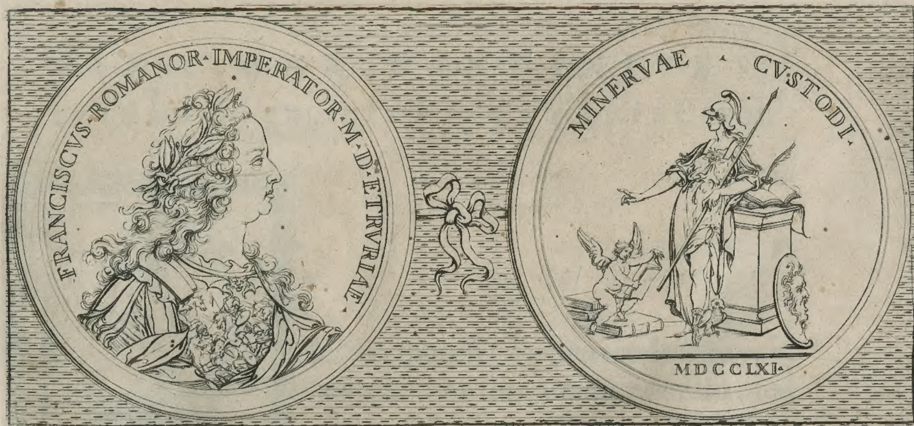
invenit, et ſine archetipo & NON ALIENA MEO PRESSI PEDE *ad vivum incidit Leonarduſ de Fratiſ 1762*

ANG. MAR. BANDINIVS I.V.D.
SACROSANCTAE BASILICAE LAVRENTIANAE CANONICVS
MEDICEAE BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS ETC
ANNO AETATIS SVAE XXXV.

CATALOGVS
CODICVM MANVSCRIPTORVM
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE
VARIA CONTINENS OPERA
GRAECORVM PATRVM
SVB AVSPICIIS
FRANCISCI IMP.
SEMPER AVGVSTI
ANG. MAR. BANDINIVS I. V. D.
EIVSDEM BIBLIOTHECAE REGIVS PRAEFECTVS
RECENSVIT, ILLVSTRAVIT, EDIDIT.

In eo cuiusvis Codicis accurata descriptio & Operum singulorum notitia datur, Vetustiorum specimina exhibentur, edita supplentur & emendantur.

PLVRA ADCEDVNT ANECDOTA, PLERAQVE LATINE REDDITA.

FLORENTIAE TYPIS CAESAREIS
ANNO CIↃ. IↃ. CC. LXIIII.

PRAESIDIBVS ADNVENTIBVS.

IMPERATORI . CAESARI
FRANCISCO
PIO . FELICI . INVICTO
VICTORI . AC . TRIVMPHATORI . SEMPER . AVG.
PATRI . PATRIAE

ANG. MAR. BANDINIVS
DIVTVRNAM FELICITATEM ET IMPERIVM.

Ici vix poteſt, FRANCISCE IMPERATOR, ex quo non hominum conſilio, ſed divino prorſus munere nobis datum eſt, habere TE IN MAGNVM ETRVRIAE DVCEM, felicitatis ſcilicet noſtrae, cum publicae, tum privatae adſertorem; dici vix, inquam, poteſt, quantum

mihi caelitus consultum esse gavisus sim, qui recens vacare litteris institueram, quum ad reliquas animi dotes, quae in TE mira quadam consensione praecellerent, ea quoque adcederet in studia bonarum artium propensa benignitas, atque effusum ingenium, ut ab eo regi ac gubernari Etruria merito gloriaretur, qui & sapientissimus exsisteret, ac diligeret sapientiae cultores. Huius quidem indolis TVAE munificentissimae participem me esse voluisti, statim ac duodecim ab hinc annis, ex Iurisconsultorum ludo recenter egressus, prima illa ingenii mei molimina AVGVSTISSIMO NOMINI TVO nuncupare sum ausus; tunc enim MAIESTATEM TVAM demittere non es dedignatus, excipiendo serena fronte exiguitatem scribendi meam, Florentinae Litteraturae Specimen exhibentem, ut siquid ulterius, vel operosius a me susciperetur laboris, id omne liberalitati, indulgentiaeque TVAE adceptum referrem. Verum ad hanc usque diem nonnulla licet prodierint non exigua industriae meae monumenta, quibus devinctissimi animi mei sensus Viris Principibus probare conatus sim; nullum tamen adgredi potuit virium mearum imbecillitas, quod ea argumenti dignitate, ac magnitudine praestaret, ut sine piaculo, inscribi MAIESTATI TVAE posse censerem.

Dum tamen haereret animus meus, res pro voto cecidit, AVGVSTISSIME CAESAR. Quum enim ageretur annis proxime praetervectis de celeberrimae Laurentianae TVAE Bibliothecae Praefecto designando, effusissimam beneficentiam TVAM nova clementiae adcessione mihi contigit experiri. Providentia siquidem TVA factum est, ut amplissimo muneri ipse praeficerer, licet immeritus, ut hoc pacto nec obsequendi TIBI, nec vacandi litteris deesse umquam mihi posset occasio.

Dinocrates ille non obscuri nominis architectus, Herculeo sese habitu ius dicenti obtulit Alexandro; quumque illi cogitationes, & formas, tanto illo Rege dignas, Atho videlicet montem, statuae virilis imagine repraesentandum proposuisset, ingentibus hisce ausis Regiam commendationem fuisse adeptum, memoriae proditum est.

Idem mihi in praesens usuventurum speravi, OPTIME CAESAR, si tot tantisque in me conlatis immortalibus bene-

ne-

neficiis devinctus, pro leonis pelle; ingenuam indolem, pro clava, non obscurum ingenium, pro corona populea, non incelebrem doctrinae mediocritatem, pro vastae illius molis compositione, omnigenae eruditionis Volumina, MAIESTATI TVAE in publicum proferenda obtulissem. Continent haec quidquid in eadem Bibliotheca TVA delitescit, exactissimam videlicet cuiusvis Codicis recensionem; quod quidem magni moliminis opus a viris clarissimis iam pridem fuerat frustra tentatum, & aliqua ex parte, mancum licet ac mutilum, mendisque turpissimis obsitum, in vulgus proditum. Quod si nunc tandem ex inglorio pulvere excitantur innumerabilium ferme scriptorum nomina; iique, locupletissimo hoc Bibliothecae TVAE Laurentianae conscripto Catalogo, ad vitam quodammodo revocantur, ut expressam nobis, virtutis & doctrinae, qua inter suos olim inclaruerunt, imaginem repraesentent, TIBI uni, PROVIDENTISSIME CAESAR, gratiae immortales sunt referendae, qui hoc Musarum domicilium ab ergastulo, ab oblivione, a tenebris vindicasti; utque nitori suo & integritati restituerentur rarissimi ac pretiosissimi illi Codices, additis insuper quadringentis aliis manuscriptis Voluminibus, imperasti; ac denique restituta, & aucta Regii ibidem Praefecti pristina dignitate, quae senescente Mediceae Gentis Imperio, omnino defecerat, pretiosissimam hanc litterariam gazam eruditis omnibus patefecisti.

In quo quidem MAIORVM TVORVM LOTHARINGIAE DVCVM summa in Christianam Rempublicam merita mirabiliter aemularis, per quos instauratis Christianorum rebus in Asia, iactisque Regni Hierosolymorum fundamentis, non Latina modo eruditio ad Asiaticas gentes, sed & Asiatica quoque ad Latinas uberrime promanavit. Ac profecto non modo bonas artes in Etruria TVA revocandas curasti, reseratis publicae commoditati locupletissimis Bibliothecis, Magliabechiana, Marucelliana, & Palatina; sed Orientalis quoque sapientiae divitias, TVO iussu edito iam ab anno MDCCXLII. Bibliothecae Palatinae, ac Laurentianae Orientalium Manuscriptorum Catalogo, ad Latinos homines traduxisti. Quin & privatam TIBI librorum supellectilem diligentissime comparasti, eamque una cum omnium gentium

ve-

veteris & recentioris aevi Numis a TE undique conquiſitis, GENIO TVO AVGVSTISSIMO dedicaſti. Hiſtoriae praeterea Naturalis incremento inſerviens, Viridarium Botanicum ſelectiſſimum excolis, ibique Flores, & Plantas, Piſces, Aves, Quadrupedes enutris, aliaque id genus a remotiſſimis mundi plagis, effuſis ſumtibus deportata; Phyſices experimenta, Coetus Academicos, Picturam, Muſicen, Sculpturam, Chemiam, quarum & artium magiſtros haud paucos, eosque celeberrimos convocaſti, praecipuo favore proſequeris. Nulla quidem re ingenia hominum, aeque, ac Principum munificentia favoreque adtolluntur illuſtriaque fiunt; quos inter quum tacita quaedam naturaliſque ſocietas intercedat, ut alter alteri lucem, & ſplendorem adferre videatur; hinc fit, ut dum ſibi mutuo inſerviunt, & gloria Principibus, & doctis auctoritas concilietur; quorum monumentis nihil perennius, nihil ad nominis claritatem efficacius, nihil iis adcommodatius, qui poſteritatis memoria ducuntur.

Ecquod dari firmius poteſt Imperium, GLORIOSISSIME CAESAR, ecquod evolutis temporibus diuturnius occurret, iis, quae per iuſtitiae, & aequitatis officia, cum benivolentia & caritate fuerunt adminiſtrata? Quis TVAM in agendo induſtriam, in conſultando perſpicacitatem, in providendo conſilium, in perficiendo celeritatem ſatis ſuſpiciat atque commendet? Quis TE ad publica commoda curanda, ad civium quietem tuendam, ad eliminanda iurgia, ad inſtituenda iudicia, ad firmandum Orthodoxae Religionis cultum, vigilantior, praeſtantior, propenſior umquam fuit? Non enim eorum, qui gentibus olim conſtituti ſunt moderatores, ac Principes, imperium ad vitam tantummodo hominum regendam tuendamque pertinere es arbitratus; ſed & qua ratione bona caelitus hominibus conceſſa, ſubiectis populis quam recte honeſteque diſpertirentur, Imperatoria ſolicitudine, ac providentia dignum putaſti.

Aether profecto rerum ſemina demittit, terra excipit fovetque, ac nutriendo educat, ut haec ventis, illa imbribus vegetantia, alia calore firmata, omnium rerum copiam ubertatemque mortalibus ſuppeditent; nec ſolum haec, quae ſenſu carentia, terrae foetu producuntur, ſed

ani-

animalia ipſa ad vitam hominum ſubſtentandam procreantur. His tamen tot tantiſque muneribus atque bonis, quae Deus effuſa liberalitate nobis elargitur, non eſt utendi recta facultas ſine moderatione, & iuſtitia imperantis. Iuſtitia enim quum diſtributionis ſit finis, diſtributio vero Principis munus; Princeps profecto imago Dei eſt, ad effigiem ſimilitudinemque divinae Providentiae efformata, quae terras omnes vegetantium ubertate foecundat, quae ventis in univerſas oras ferentibus maria permovet, quae ubique ſolum nunc hoc, nunc illud, vel deiectis imbribus, vel fluviorum adluvione emollit, quae venas ſiccis fontibus elicit, ac ſubiecto per occulta fluido perennat.

Hoc Tv propemodum modo, Providentissime Caesar, quotidie cogitas domeſticos & familiares muneribus exornare, inopes ſublevare, populos adlicere, adlectos beneficentia retinere, retentos plurimis ampliſſimiſque beneficiis devincire. Ecquid commemorem publicas vias, non in hac urbe ſolum, ſed etiam in tota Etruria factas & ſtratas, Labronis Portus pomoeria ſecus mare prolata, aedificia ibidem, mercatorum praeſertim commodis, excitata, Noſocomia inſtaurata, Thermas in agro Piſano magnificentiſſimas, quae ſuperbas Romanorum Imperatorum moles aemulari videantur, patefactas, artes vel revocatas, vel invectas, foedera cum barbaris percuſſa regibus, naves conducticias, quae merces ultro citroque advehant, Africo, Americo, atque Indico mari concreditas, inſalubres campos ſterileſque purgatos, & culturae redditos?

Quae quum ita ſint, mirari non ſubit, quod Caelum ipſum Maiestatem Tvam, ac Domvm Avstriacam fortunatiſſima Prole foecundaverit, ut iam non modo Romano Imperio in ſeram poſteritatem ſuffectura videatur, ſed aliarum quoque gentium ſpem, & exſpectationem commoveat. Praeſta interim, Invictissime Caesar, pro eo quod ſuſcepiſti pro univerſis litteris patrocinio, ut Tvo iam tentata fauſtiſſimo omine Laurentianae Bibliothecae Codicum evulgatio progrediatur, ac perficiatur, Tvoqve nobilitatum Nomine circumferri modo glorietur Volumen hoc Graecis Sanctorum Patrum Codicibus deſtinatum, ut

Eu-

Europeae non modo, ſed & barbarae quoque gentes potentiſſimum Regum vindicaſſe ſentiant ſui nominis adſertorem.

DEVM OPTIMVM MAXIMVM EFFVSIS PRECIBVS ORO ATQVE OBTESTOR, VT SALVVM TE ATQVE INCOLVMEM AD IMPERI, AD ETRVRIAE, AD LITTERARVM FELICITATEM QVAM DIVTISSIME SERVET, HOC PRAESERTIM DIFFICILLIMO TEMPORE, QVO VNIVERSI PROSPICIVNT, ET SENTIVNT, SALVTEM FLORENTINI POPVLI A SALVTE TVA, ET AVSTRIACAE DOMVS INCOLVMITATE POTISSIMVM PENDERE.

Dabam Florentiae ex Caeſarea Bibliotheca Laurentiana Kal. Sept. A. R. S. CIↃ. IↃ. CC. LVII.

Joseph Menabuoni del
Carolus Gregori sculp

LECTORI BENEVOLO

ANGELVS MAR. BANDINIVS.

Onarum litterarum studiis maximum iam inde incrementum adcessisse, ex quo praestantissimi seculi XV. viri, Mediceae *potissimum Gentis favore, ad veteres membranas, & manu exaratos codices volutandos, eosque ab interitu, & oblivione studiosissime vindicandos, animum adpulerunt, nemo est qui non videat. Omnis enim eruditio quum ab antiquis hauriatur scriptoribus, praeclare de Litteraria mereri videntur Republica, qui ad nos tam uberes sapientiae fontes, puros nitidosque derivant. Heinc factum profecto est, ut tot antiqui Scriptores antea situ ac vetustate squalentes, vel omnino deperditi, in lucem publicam protracti, aut pristinae integritati fuerint restituti; heinc tot commoda humano generi conservando, artibus amplificandis, reique agrariae augendae necessaria, divina, ut ita dicam, hominum ingenia revolutis temporibus excogitarunt.*

Florente siquidem litteris Graecia, pari modo Statuaria, Architectonice, Pictura, Musica, ac reliquae artes mirifice excultae sunt. Ad Romanos inde Orbis domitores traductae, incultam prius gentem, omnium elegantiarum floribus exornarunt. Sequioris aevi incuria, sive potius humanarum rerum vicissitudine, prostratis litteris, cetera quoque iis coniuncta disciplinarum omnium ornamenta, decem ferme seculis interierant; quum Medicea Familia, *cui ideo immortales gratiae sunt referendae, omnium antiquorum sapientiam, maxime vero Graecam, immensis paullatim sumtibus, ac laboribus e tenebris in publicam protraxit lucem, ope potissimum* Ambrosi *Camaldulensium Generalis* [1], Poggi, Leonardi Arretini, Nicolai Niccoli, Marsili Ficini, Francisci Philelphi, Christophori Landini, Angeli Politiani, *aliorumque viro-*

(1) Vid. Clar. Lavr. Mehvs in Ambrosi Camald. Generalis Epistolas Praefationem, Flor. typis Caesareis MDCCLIX. fol. ubi de ortu, & progressu Litterarum Florentinarum lucubrentissime edisserit.

rorum ea aetate doctissimorum; quorum nomina aeternitati consecrata, numquam diuturna obliterabit vetustas. Quod ut facilius MEDICEI HEROES *adsequerentur, maximam in eo curam impenderunt, ut manuscripti Codices, veluti omnigenae eruditionis thesauri, non Latini modo, ac vernacula lingua conscripti, sed & Hebraici, Syriaci, Arabes, ac Graeci praecipue, ex monachorum Bibliothecis, & ex ipso senescente Orientis imperio, in proprias aedes, tamquam in tutissimum Musarum sacrarium reponerentur* [1].

Itaque COSMI *potissimum Patriae Patris, ac* LAVRENTI MEDICEI *magnificis sumtibus quinque conditae sunt Bibliothecae.* [2] *Omnium princeps Domestica dicebatur; in qua, ut numeris omnibus absolutissima redderetur, primo omnes illos Codices, qui temporis notam praeseferunt, quique illius aetatem non excedunt,* COSMVS *Patriae Pater studiose congessit. Hos inter adnumerandi sunt ii, quos* CHRISTOPHORVS BONDELMONTES [3] *e Graecia Florentiam advexit, anno circiter* MCCCCXIX. *quique adventu Graecorum Patrum ad Florentinum Concilium huc delati sunt. Nec minus alios, quos* AMBROSIVS *Camaldulensis,* LEONARDVS ARRETINVS, NICOLAVS NICCOLVS, [4] *alii-*

(1) Consule BERNARD. ORICELLAR. de Bello Italico edit. Londinensis A. MDCCXXXIII. 4. p. 52.

(2) COSMVS, & LAVRENTIVS, IOANNIS filii, atque unanimes fratres Bibliothecam in agro Mugellano Anno circiter MCCCCXXX. excitarunt, una cum Coenobio, & Ecclesia, in loco dicto *Il Bosco a' Frati*, in quo degunt Fratres Ordinis S. FRANCISCI, qui *Observantes* nuncupantur. Sed quod plerumque evenire solet, ex tot optimis illis Codicibus duodecim tantum supersunt detruncati, maleque adfecti, quorum integumentis MEDICEA adhuc insignia, in lamina ex aurichalco, perforatis pilis adfixa sunt. Occurrit deinde *Veneta* Bibliotheca, quae a COSMO, dum Venetiis exsularet in Coenobio S. GEORGI Maioris Monachorum S. BENEDICTI excitata fuit, ut habet GEORGIVS VASARIVS *Vite de' Pittori* Tom. I. Part. II. p. 340. ubi de MICHELOCTIO agit architecto, qui aedificii formam delineaverat. Huius quoque nihil aliud, praeter inscriptionem, superest, quam nobis FORTVNATVS OLMO in Annalibus eiusdem Ordinis MSS. servavit, & est eiusmodi:

SOCIETATI MEDICEAE
APVD DEVM
FRATRES ET STVDIOSI OMNES
LINGVIS ANIMISQVE
FAVERE TENEMVR
QVOD SVA IMPENSA
LOCVM BIBLIOTHECAE
OMNI CVLTV ET ORNATV
IOANNE LANFREDINO SOCIO
FACIVNDVM CVRAVIT

Laudatus OLMO, qui aedificium ipsum inspexerat, haec memoriae prodidit: *Aedificio circumextabant interius* MEDICEORVM *insignia; vidimusque ipsi ad nostra usque tempora consistentem mirabilem iuncturam, omni arte erectam, aureo tecto, tabulariis, parietibus, varia pictura fabrefactis scamnis, atque ornatu omni splendidam; quae universa deinde anno* MDCXIV. ANTONIO ZVFFO *res Coenobii moderante, augustiora futura, ad interitum usque eversa fuere.* Verum haec antea SANSOVINVS memoriae prodiderat in Venetiarum descriptione italico idiomate Anno MDLXXXI. p. 82 *Non è punto inferiore a qualsivoglia altra della Città* (di Venezia) *la Libreria di questi Monaci: la quale fu fabbricata da* COSIMO DE' MEDICI, *quando fu confinato a Venezia dalla sua Repubblica, dove si veggono le insegne delle palle &c.* Idem etiam in Opusculo, cui titulus, *Ritratti d' uomini illustri di Casa Medici*, refert SCIPIO AMMIRATVS his verbis: *Mostrò* COSIMO *infin nell' esilio la grandezza dell' animo suo, perciocchè menato seco a Venezia* MICHELOZZO, *chiaro, e famoso scultore, e architetto di quei tempi, gli fece fare a sue spese nel Monastero di S.* GIORGIO *Maggiore, luogo de' Monaci di S.* GIVSTINA *una bellissima libreria, la quale non solo ornò di muraglie, e di simili cose a tal mestiere appartenenti, ma di molti, & ottimi libri la riempiè, &c* Sed in novo Coenobii aedificio, utinam pretiosissimis pepercissent Codicibus, quos perhibent miserrime periisse. His accedit *Marciana*, Florentiae in Coenobio D. MARCI, teste eodem VASARIO p. 343. curante item MICHELOCTIO, Anno MCCCCXL. incepta, quatuor annis ad finem deducta, optimis, plurimisque libris referta, quum LXIV. Pluteis instructa fuerit. Huius adhuc noningenti & amplius Codices, ibidem religiosissime custodiuntur; funestis licet huius Coenobii vicibus, ac praecipue in tumultu HIERONYMI SAVONAROLAE, militum direptionem perpessi, non pauci alio immigraverint. Vltimo denique loco reponenda est *Fesulana* Bibliotheca a COSMO pretiosissimis instructa Codicibus in Coenobio S. BARPTOLOMAEI ad Fesulei Montis radices a COSMO aedificato. Huius quidem adservatur adhuc Catalogus, ea aetate in nitidissima exaratus membrana in 4. foliis XXII. cum hoc titulo,

VOLVMEN . IN . QVO . SERIES . BIBLIOTHECAE DIGESTA . CONTINETVR . QVAM . MAGNIFICI . COSMAE . LIBERALITAS . ATQ. RELIGIO . AD . EXCITANDOS . AD . VIRTVTEM ANIMOS . ATQVE . AD . INGENIA . LITTERIS . ILLVSTRANDA . CANONICIS . REGVLARIBVS . IN . ABBATIA . FESVLANA SINGVLARI . MVNERE . DONAVIT.

Vtinam his COSMAE votis respondissent, qui postmodum subsequuti sunt Religiosi viri. Codices enim, quod maxime dolendum, ex antiqua sede exturbati inferius in conclave, quod Capitulum dicitur non delitescerent, avulsis plerumque auro minioque egregiis, quibus exornabantur picturis. Ceterum ut in Catalogo notantur, ferme omnes supersunt, saepiusque mecum ipse miratus sum, COSMO I. Magno Thuscorum Duci, quum amplificandae MEDICEAE Bibliothecae cupiditate, pretiosissimos quosque Codices ex quorumdam coenobiorum carceribus in illam adsportari iussisset, hunc delitescentem thesaurum minime innotuisse. Translata huc quoque sunt duo rotunda marmorea monumenta, caeruleis foliis exornata, & in parietibus inserta, in quibus haec habentur;

COSMVS
MEDICES QVAN
TVM OMNES SVAE AE
TATIS AVCTORITATE ET
DIVITIIS TANTVM PRVDEN
TIA ET PIETATE SVPERAVIT
VNDE NON MINVS PATRIAE
DECORIS ET GLORIAE QVAM
ILLA SIBI DIGNITATIS ET GR
ATIAE AFFERRE VISVS EST
CANONICI
RE. DE.

AB
ORTV SALVAT
ORIS MCCCCLXII. TO
TAM HANC CVM OMNI
SVO ORNATV ET SVPELLEC
TILE MOLEM DEVICTA MONTIS
NATVRA COSMVS MEDICES P.
PP. CANONICIS REG. PROPRIIS S
VMPTIBVS A FVNDAMENTIS
EREXIT QVOD IPSI AD GRATI A
NIMI TESTIMONIVM HIS LI
TTERIS POSTERIS MA
NDAVERE.

(3) CHRISTOPHORVS RAYNERI filius de BONDELMONTIBVS Presbyter Florentinus, quo ad comparanda Graeca Volumina, praeter ceteros utebatur COSMVS, Anno MCCCCXXII. Archipelagi insulas descripsit ad IORDANVM Cardinalem de VRSINIS. In Cod. Chartac. MEDICEAE huius Biblioth. Pl. VII. Cod. XXX. in 8. qui continet S. Gregorii Nysseni expositionem in Cantica Canticorum, legitur ad calcem: *Anno Domini* MCCCCXV. V. *mensis Maii apud Castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Calogbero emi istum librum yperperis IX. Presbyter* CHRISTOPHORVS *de* BONDELMONTIBVS *de Florentia scholaris in Graecis scientiis.*

(4) De his Cl. LAVR. MEHVS in cit. opere multa scitu digna in lucem profert.

aliique viri doctissimi collegerant, sibi paullatim Cosmvs Medices *comparavit. Nec omittendi Codices ferme quinquaginta Gentis* Sassettae, *qui quum anno* mccccxlix. *notentur, vix dubitandum, & hos in* Cosmi *potestatem devenisse.* Poggi *etiam Codices, qui anno, ut plurimum,* mccccliii. *conscripti sunt, quosque in Gallico, & Germanico itinere ipse comparaverat,* Ioanni Cosmi *filio venditi, in* Mediceam *Bibliothecam commigrarunt. Accedunt & ii, qui* Colvccii Pieri Salvtati *fuerant, anno* mcccclx. *distincti, qui postmodum,* Ioanne *immatura morte sublato, a* Cosmo *itidem recepti sunt.*

Praeterea incredibilem excellentissimorum scriptorum numerum aluit [1], *ut ab iisdem continuo vetusti Codices, quos sibi adquirere datum non erat, exscriberentur; iique* Mediceo *stemmate, quod multis pilis, diversimode dispositis constat, accuratissime distinguuntur.* Cosmo *fatis praerepto, A.* mcccclxiv. Petrvs *filius in patris hereditatem successit. Fuerat hic elegantioribus litteris ab* Ioanne Argyropilo, *ac* Marsilio Ficino *mirabiliter institutus; eiusque curae & impensis sexaginta, & amplius Codices debemus, & quidem eleganti supra quam dici possit scriptura exaratos, litterisque auro minioque depictis exornatos; ut regiam prorsus magnificentiam, sumtusque excedere videantur.* Petri *vero Codices ex ipso suae gentis stemmate dignoscuntur, in quo maior pila, antea rubra, aureis tribus liliis eidem intersertis, in caeruleam est versa. Quod quidem insigne Regum Francorum* Lvdovico XI. *ut ferunt, A.* mcccclxv. *adceptum referentes, eius filii, nepotesque, & duo Pontifices Maximi,* Leo X. *&* Clemens VII. *omnesque Magni Etruriae Duces deinceps usurparunt.*

Successit post Petri *obitum* Lavrentivs *filius A.* mcccclxix. *qui amore erga litteras, maiores suos, unicos ingeniorum, ac verae virtutis aestimatores, longe superavit* [2]. *Iste enim, ut ad eas conservandas, alendas, magisque amplificandas necessaria pararentur subsidia, bis* Ioannem Lascarem *ad* Baiazetem *Turcarum Imperatorem Byzantium Legatum misit, ut tuto Graeca conquirere posset volumina, Florentiamque transferret* [3]. „ *Ducenta nuperrime* (verba sunt Lascaris [4]) *antiquorum volumina e Graecia, & finitimis regionibus collecta in hanc praeclarissimam Civitatem, magna diligentia & sumtibus transferenda curaverat: inter quae non minus quam octoginta Opera, hac tempestate incognita; nonnulla etiam, quorum vel auctorum nomen ignorabatur, iamdiu neglecta; siquidem* τὰ χερείονα νικᾷ, *Poëta ait, ab interitu sunt recuperata* „. *Quae quidem verba de postremo* Lascaris *in Graeciam itinere sunt accipienda. Hos tamen pretiosissimos Codices videre* Lavrentio *datum non est, qui anno* mccccxcii. *aetatis suae* xliv. *fato cessit; ideoque, dum in extremis ageret, vocatis ad se* Pico, *&* Politiano, *ipsum perquam humaniter dixisse ferunt:* „ *Vellem distulisset me saltem mors haec ad eum diem, quo vestram plane Bibliothecam absolvissem* [5] „. *Ex quibus etiam innuimus* Lavrentivm, *non tantum sibi, quam aliis, ac publicae utilitati, hanc librariam supellectilem comparasse. Idem praeterea laudabilem illam consuetudinem locupletandi manuscriptos Codices gemmis nummisque veteribus,* Cosmi, Petriqve Mediceorvm *Procerum aevo invectam, supra quam dici potest, auxit. Qui enim Codices, eo iubente, conscripti sunt, vetustis hisce antiquitatis reliquiis exornati, praeter* Medicevm *stemma, vel folia, vel ramos praeseferunt, vel fasces Lauri, adiecto emblemate* Semper [6]. *Denique, teste* Ambrosio *inclyti Camaldulensium Ordinis Generali* [7], Lavrenti *eiusdem summa diligentia effectum est, ut ex iniustissimi possessoris, (nempe Cardinalis* Vrsini) *indignis manibus res pretiosissimae, vetusti nimirum Codices, inter quos* Tertvllianvs *&* Plavtvs, *arte mirabili eriperentur.*

(1) Ex multis, qui in Mediceis exscribendis Codicibus operam impenderunt, hi praecipue occurrunt, Ioannes Rosivs Cretensis presbyter, Christophorvs Bondelmontivs, Georgivs Tribizivs Graecus sacerdos, Iacobvs Macarivs Venetus, Petrvs Feivs, Ioannes Thessalvs Scvtariota, Barptolemaevs Comparinivs, Bernardvs, Barptolemaevs, Nicolavs Meletivs, Gregorivs cognomento Longvs, Leontivs, Evthymivs, Strategivs presbyter, Alex a Verrazzano, Geminianvs, Sinibaldvs, Sigismvndvs Cantinivs, Gvem ol Martinvs, Ant. presbyter, Gros. de Pineto, Io. Bvrkardvs Argentinensis, Gerardvs Io. del Ciriagio, Poggivs, Angelvs Politianvs, Theodorvs Gaza, Franc. Philelphvs, aliique, de quibus a nobis suis in locis agendum erit.

(2) Socios suorum studiorum adhibuit Marsilivm Ficinvm, Christophorvm Landinvm, Ang. Politianvm, Io. Picvm Mirandvlanvm, & alios non paucos, quos in propriis aedibus alebat.

(3) Iovivs in Elogio Lascaris N. XXXI. Vide Praef. Nic. Angeli Bucinensis, Plavti Comoediis Flor. A. mdxxii. 8. praemissam.

(4) In Praef. Anthologiae ad Petrvm Lavr. filium Medicem impressionis Florentinae litteris capitalibus A. mccccxciv. in 4. cuius ornatissimum exemplar in membrana adservatur in Medicea Biblioth. Pl. XXXI. Cod. XXXIII.

(5) Haec verba adferuntur a Politiano in Epistola ad Iacobvm Antiqvarivm, Epistolar. eiusdem Lib. IV. Ep. II. edition. Lugdun. apud Gryphium mdxxxv. 8.

(6) Haec ad Lavrentiam Lavrvm semper virentem referenda sunt; de quo quidem Lavrenti Magnifici symbolo lege carmina Io. Bapt. Madali, quae anno mdxv. cum variorum Poëtarum carminibus impressa fuere, p. 78.

(7) Ep. data Florentiae postridie Nonas Iulii ad Nicolavm Niccolvm Lib. VIII. Ep. II. edit. Flor.

Signa, quae LAVRENTI *obitum caelitus praecesserant*[1], *magnum aliquod infortunium portendere mortalibus visa sunt, ut exitus comprobavit. Adventu siquidem* CAROLI VIII. *Francorum Regis, maxima in Italia calamitas exorta est. Hereditas ac* MEDICEAE *familiae dignitas* PETRO *cesserat, inter* LAVRENTI *filios natu maiori, sed adolescenti admodum, & inexperto, insolentis ingenii, exsultantisque fortunae blandimentis adlecto; qui quum* CAROLI *partibus adhaesisset, sua sponte ei tradidit arces Pisarum, Fani Feroniae, ac Sergiani*[2], *quae Florentino parebant imperio. Quare a Supremo deiectus Magistratu, exsul Bononiam primum, moxque Venetias se contulit.* CAROLVS *vero, instructis copiis, cunctis Civitatis ordinibus, & sacerdotibus singulari supplicationis genere obviam prodeuntibus, equo invectus Florentiam paludatus ingreditur, &* MEDICEIS *in aedibus splendide excipitur. Heinc* MEDICEAE *Bibliothecae lacrymabile fatum, quod laudatus* ORICELLARIVS *his persequitur verbis:* „[3] *Heic me studium caritasque litterarum antiquitatis admonet, ut non possim non deplorare inter subitas fundatissimae familiae ruinas* MEDICEAM *Bibliothecam, insignesque thesauros, quorum pars a Gallis, pars a paucis e nostris, rem turpissimam honesta specie praetendentibus, furacissime subrepta sunt, intimis abditisque locis aedium, ubi illi reconditi fuerant, perscrutatis: quae sic ornatae exstitere, ut vel splendidissimae urbi ornamento forent. Erant sane thesauri veteres pacis diuturnae, regiaeque opulentiae ornamenta, undique toto orbe congesta. Nam quum iam pridem gens* MEDICEA *floreret omnibus copiis, terra marique cuncta exquirere, dum sibi Graecarum, Latinarumque litterarum monumenta, toreumata, gemmas, margaritas aliaque huiuscemodi opere naturae simul & antiquo opificio conspicua compararent ... Testantur itidem Aristotelis Graeci interpretes, ceterique vetustissimi scriptores, quos* LAVRENTIVS, *ut erueret ex intima Graecia, penetralibusque Turcarum Regis, misit* IANVM LASCAREM *Graecum hominem, & ab Imperatoribus ipsis ortum, qui cum popularibus facile conciliata gratia praestitit, quod ante eum nemo; praestruxitque aditum ad eruenda cetera eiusdem generis, quae inter spolia capta de Graecis adservantur, ni mors acerba* LAVRENTIVM *praeripuisset. Haec omnia magno conquisita studio, summisque parta opibus, & ad multum aevi in deliciis habita, quibus nihil nobilius, nihil Florentiae quod magis visendum putaretur, uno puncto temporis in praedam cessere. Tanta Gallorum avaritia, perfidiaque nostrorum fuit.* „ *Huc usque* ORICELLARIVS. *Sed tamen infaustis hisce vicibus non tota* MEDICVM *Bibliotheca direpta fuit*[4]. *Militum siquidem animos, auri argentique sacra fames potius, quam cupido librorum exagitat.* PETRI *aedes pretiosissimis refertae thesauris abunde omnium aviditatem explere potuerunt.*

Verum non multo post, anno nimirum MCCCCXCVI. *qui supererant Codices ad hastam distracti sunt*[5]. *Quum enim Florentina Respublica,* PETRI MEDICEI *bonis fisco addictis, libros quoque immensis plane sumtibus a Magnifico* LAVRENTIO *comparatos vendere constituisset, (magnis quippe quaerendae pecuniae necessitatibus premebatur) ne tam pretiosa volumina ad exteras gentes abirent, cum Monachis Dominicanis S.* MARCI, *penes quos maior ipsorum pars servabatur, transacta res est. Qua quidem occasione, & alios* MEDICEAE *Bibliothecae dispersos Codices recuperandi curam habuisse Rempublicam, praeter cetera, patet potissimum ex ipsius Epistola ad* IOANNEM LASCAREM *conscripta, quae est huiusmodi:*[6]

Ioanni Lascari Graeco.

„ *Rivedendo noi il numero delli libri Greci, e Latini per alcuna occorrentia che rimasono della heredità di Lorenzo de Medici, che sono in Santo Marco e altrove, troviamo mancarne alcuni volumi in Greco specialmente, libri di importantia e di valuta: & perchè intendiamo che voi ne havesti alcuni da Santo Marco, e d' altronde, de' quali siamo certi, che renderete buono conto: però vorremo, che all' havuta di questa ne dessi pieno adviso dove sono e chi gl' ha, e dove gli possiamo totalmente ritrovare, e così scriviamo a Giovacchino Guasconi nostro Imbasciadore appresso la Maestà Cristianissima, che sia con voi, e habbi, e intendi da voi il tutto dove siano decti libri, che siamo certi lo farete, non havendo ricevuto da questa Città, e*

Si-

(1) Lege memoratam Ep. POLIT. sub finem.

(2) ORICELLARIVS de bello Italico edit. Londin. MDCCXXXIII. pag. 40. seqq.

(3) Pag. 52.

(4) Direptam fuisse a GALLIS MEDICEAM Bibliothecam negant auctores Historiae Regiae Parisiensis Bibliothecae Tom. I. Catalogi impressorum praemissae Parisiis MDCCXXXIX. pag. XIX. auctoritate fulti FERDINANDI LEOPOLDI del MIGLIORE, qui desinente Seculo XVI. vixit. Id tamen BERNARDI ORICELLARI, scriptoris synchroni, auctoritate refellitur.

(5) Omnes Bibliothecae vices fuse persequitur synchronus historicus Dominicanae familiae S. MARCI Monachus.

(6) Exstat in Cod. membr. Epp. Reip. Flor ad Principes ab anno MCCCCXC. ad MCCCCXCVII. apud Io. BAPT. DEIVM.

Signoria, se non sempre bonore e benefizio; che oltre che farete cosa ragionevole, ne sarà gratissima. Ex Palatio nostro die XVI. *Februarii* MCCCCXCVI. „
Cuius quidem generis aliae exstant Epistolae ad FRANC. GVALTEROTTVM, *ut Graecos redderet Codices exaratae; adeo ut doctorum constans hominum opinio fuerit, ne tertiam quidem* MEDICEORVM *Codicum partem nostris temporibus superesse. Sed ad Monachos S* MARCI *revertamur, qui quum soluto trium florenorum millium pretio, omnes* PETRI *libros a Florentina comparassent Republica, non ea, qua par erat custodia tam pretiosa cimelia servare studuerunt. In Historia siquidem* PETRI MARCI PARENTI, *quae Ms. legitur in Florentinis Bibliothecis, haec ad annum* MCCCCXCVII. *de* HIERONYMO SAVONAROLA *scripta sunt:* „ *Etiam de' Libri di* PIERO *de'* MEDICI, *i quali nella Libreria di S.* MARCO *in buona parte si ridussono, fece parte a Cardinali, per cui mezzo dalle scomuniche, e altri processi controgli si difendeva. Tanta forza avevano in Firenze le sue arti* „. *Itaque ad A. usque* MCCCCIIC. *diem* VIII. *Maii in ipsorum potestate fuerunt eiusmodi Codices, quo ob praedicti Fr.* HIERONYMI SAVONAROLAE *tumultum, Florentini Senatus iussu inde sublati, in Palatium publicum demigrarunt. Postea vero, anno scilicet* MD. *ab iisdem Monachis recepti, tandem anno* MDVIII. *quum Coenobium magno aere alieno premeretur,* IOANNI *Cardinali* MEDICEO *venditi* [1], *Romam advecti sunt.*

Quamdiu vero Romae MEDICEA *Bibliotheca substiterit, nos prorsus latet. Illud certum est, sub* IOANNE *Card. deinde* LEONE X. *P. M. in Vrbe propriis in aedibus exstitisse, eique* LVCIVM PARMENIVM GENESIVM *praefuisse* [2]. *Heinc eam* FRANCISCVS ALBERTINVS *Florentinus in Libro III. de Mirabilibus novae & veteris Vrbis Romae* [3], *his verbis commemorat:* „ *Est praeterea in aedibus Reveren. Io. de* MEDICIS *Flor. primarii Diaconi Cardinalis Bibliotheca pulcerrima; codices cuius, Magnificus* LAVRENTIVS, *pater eius ex Graecia Florentiam transferendos curavit.* „ PHILIPPVS *itidem* BEROALDVS *iunior in Praefatione ad* TACITVM *noviter inventum, ac Romae evulgatum A.* MDXV. *haec memoriae prodidit:* „ *Norant* [*scilicet bonae artes & studia litterarum*] *Bibliothecam* MEDICEAM, *quae difficillimis Italiae temporibus parem cum reliqua Domus tuae fortuna senserat calamitatem, a te extorre, ac perquam modicis fortunis, pecuniarum magna vi recuperatam.*

Post LEONIS X. *obitum A.* MDXXI. *Kal. Decembribus, ad universae Ecclesiae regimen* HADRIANVS VI. *evectus est, quo fatis praerepto* XVIII. *Kal. Octobris anni* MDXXIII. *protractis aliquandiu comitiis, conspiratione iuniorum,* IVLIVS *Cardinalis* MEDICEVS, *sibi* CLEMENTIS VII. *nomine adscito, aequo ne an iniquo Florentinae Reip. sidere, suffectus est* XIII. *Kal. Dec. eiusdem anni. Decreverat* IVLIVS, LEONE X. *e vivis erepto,* MEDICEAM *Bibliothecam, Florentiam adsportare, ut in Laurentiana reponeretur Basilica* [4]*: quapropter* MICHAELI ANGELO BONARROTAE, *architecto omnium facile principi, munus statim iniunxit, ut aedificium numeris omnibus absolutum, ad pretiosissimam hanc litterariam gazam religiosissime custodiendam excitaret* [5].

Ac profecto singulare opus, atque, ut ita dicam architecturae potius miraculum excogitavit BONARROTA, *sive structurae ordinem, aut petrarum opificium, seu pavimen-*

(1) Ita rem narrat memoratus historicus S. MARCI Monachus; licet ex libro Ms Fr. FRANCISCI MAR. GONDI in Archivo S. Mariae Novellae, in quo rationes accepti & expensi continentur, aliter adpareat: legitur enim: MDIX. *Reverendissimo Cardinale di S. Pietro ad Vincula dè dare per infino a dì 29. d'Aprile* MDVIII. *ducati 2652. 7 8. che tanti ci fa buoni per una libraria, che furono casse 32. che fu di Lorenzo de' Medici: come più a pieno appare contratto per Ser Filippo di S. Miniato Notario della Camera sotto detto dì colle conditioni, che la si dicie, & come per uno ricordo in questo.* In fine vero eiusdem Libri haec alia adnotantur: *Ricordo come l'anno* MDVIII. *& a dì 29. d' Aprile, come io Fra Francesco Maria Gondi, & come Procuratore de' Frati, Capitolo, e Convento di S Marco vendei al Reverendissimo Cardinale di S Piero in Vincula una libraria, che fu casse 32. che fu de' Medici per ducati 2652. 7. 8. rogato ut supra &c.* Postea subiicit: *Nota come la detta Libraria in facto venne in mano & al detto Cardinale de' Medici, & lui come a vero debitore, e dallui si traggono e denari.* Ex his colligitur, dictam Bibliothecam Cardinali FRANCIOTTO ROBOREO nepoti ex sorore IVLII II titulo S. PETRI ad Vincula fuisse venditam, & post eius obitum, IOANNI Cardinali MEDICEO cessisse. Nisi suspicari velimus, Cardinalem MEDICEVM, quo facilius maiorum suorum Bibliothecam recuperaret, nomen Cardinalis FRANCIOTTI, cuius magna utebatur consuetudine, in emtionis instrumento praetulisse.

(2) In Cod. chartac. Epigrammatum Latinor. eiusdem GENESII, Biblioth. Magliab. Classe VII. N. 530. subscribitur: LAVRENTIVS PARMENIVS GENESIVS *Sanctitatis tuae Bibliothecae custos.* Ita etiam subscribitur in Cod. XLIII. Plut. XXXV. MEDICEAE Bibliothecae.

(3) Romae apud IACOBVM MAZZOCHIVM A. MDX. 8.

(4) Id tamen, ut ex libris Capituli Laurentiani eruitur, incidit in A. MDXXVII. prid. Kal Iunias; primusque hanc veluti reducem Bibliothecam e MEDICEIS aedibus huc advectam excepit IOANNES BAPTISTA ex filiis IOANNIS vulgo FIEGIOVANNI, quum esset Laurentianae Basilicae Antistes, vir LEONIS X. & CLEMENTIS VII familiaritate, ac mensa dignus habitus: aerarii, & secretorum particeps, plurimisque aliis Romanae Ecclesiae auctus muneribus. Verum quum multis implicitus esset occupationibus, A MDXXIX. MEDICEORVM Codicum curam cessit PHILIPPO MELIORI, qui VARCHIO teste Histor. Flor. Lib. XI. a blattis tineisque, ac muribus sordidatos pulvere Codices vindicavit. Ille vero Io. Baptista FIEGIOVANNVS e vivis ereptus est IV. Kal. Quintil. A. MDXLIV.

(5) Vid. ASCAN. CONDIVIVM in vita MICH. ANG. BONARROTAE p. 31. §. XL. edit. Florent. A. MDCCXLVI. fol. IAC. NARDIVM Histor. Lib. VII. p. 179. edit. Lugdun. In Codice vero Ms. Biblioth. Strozzianae GGG. p. 273. praeter alias expensas, in singulos menses, Architecto, aliisque artificibus solutas, haec legitur: 1523. *A Michelangelo Bonarroti per sua provvisione di mesi 23. scudi* 1150. quae quidem stipendii summa totum illud tempus XXIII. mensium, inter LEONIS X. & CLEMENTIS VII. Pontificatum interpositum comprehendit.

mentum [1], *aut laqueare* [2], *seu fenestras* [3], *aut Pluteorum formam* [4], *in singulis ferme diversam perpendamus. Bibliothecae longitudo brachia exaequat Florentina octuaginta: latitudo decem & octo cum tribus ex quatuor alterius brachii partibus: altitudo quatuordecim ac fere dimidium. Pavimentum Pluteis intermedium, sex ferme brachia latum: quod areae superest Pluteis contegitur. Hi quadraginta quatuor in qualibet parte numerantur, quorum omnium primus & ultimus bifrontes sunt. Initium habent ab illo, qui est ultimus, a latere ingredientium sinistro. Hic igitur octuagesimus octavus, integer olim Pluteorum numerus, ad nonagesimum secundum hactenus crevit* FRANCISCI CAESARIS SEMPER AVGVSTI, MAGNI ETRVRIAE DVCIS *munificentia, qui novum excitari iussit conclave, ut in eo Gaddiani potissimum Codices sexcenti & amplius ex rarioribus reponerentur* [5].

Sed ad CLEMENTEM VII. *revertamur, qui* MEDICEAE *Bibliothecae conservationi sedulo prospiciens, Pontificias litteras dedit* XVIII. *Kal. Dec. anno* MDXXXII. [6] *quibus Coenobium S.* IOANNIS BAPTISTAE DE ACERETA, *& Prioratum S.* BARNABAE DE GAMVNDIO *in Faventina dioecesi „ illorumque fructus, redditus, & proventus Capitulo D.* LAVRENTI *univit, & incorporavit; ut primum ex fructibus, redditibus, & proventibus Mensae Capitularis huiusmodi, tecta, sedilia, libri, & omnia alia dictae Bibliothecae necessaria similiter manutenerentur. „ Statuit praeterea, ut duo Custodes, quorum unus e Canonicorum, alter e Capellanorum numero esset, a Capitulo singulis annis eligendi, soluto ipsis stipendio, Codicibus conservandis praeessent* [7].

Itaque inceptum a CLEMENTE *Pont. Max. aedificium, ad finem deduxit* COSMVS I. *Magnus Etruriae Dux; cuius quidem rei bene gestae memoriam ne longa obliteraret vetustas, tres in marmore inscriptiones sunt positae. Prima erectionem innuit, ac supra portam, qua aditus in ipsam patet apposita, sequens est:*

DEO
PRAESIDIBVSQVE FAMILIAE DIVIS
CLEMENS VII. MEDICES
PONT. MAX.
LIBRIS OPT. STVDIO MAIORVM
ET SVO VNDIQ. CONQVISITIS
BIBLIOTHECAM
AD ORNAMENTVM PATRIAE AC
CIVIVM SVOR. VTILITATEM
D. D.

Binae vero aliae dedicationem innuunt, eaeque similes, auratis insculptae litteris, supra utriusque portae, qua interius aedificium respiciunt, collocatae, ita habent:

BIBLIOTHECAM HANC
COS. MED. TVSCORVM
MAGNVS DVX I.
PERFICIENDAM CVRAVIT
AN. DNI. MDLXXI. III. ID. IVN.

Verum non modo Bibliothecam COSMVS *absolvit, aditumque studiosis hominibus patefecit,*

(1) Opifex pavimenti fuit NICOLAVS dictus IL TRIBOLO, teste VASARIO P. III. p 741 & 412. qui illud tessellato opere, ex lateribus albis, & rubeis, mirifica quidem arte composuit. Hic quam lepide castigaverit Abbatem NVRSIANVM Vallisumbrosae Monachum admirabili huius Bibliothecae opificio inludentem, legi potest in prima Coenarum ANT. FRANC. GRAZINI, vulgo il LASCA, nuperae editionis Londinensis.

(2) Laquearis opifices fuerunt ANTONIVS vocatus il CAROTA, & TASSVS, ut refert VASARIVS in vita M. A. BONARROTAE P. III. p. 743.

(3) Non compactae sunt fenestrae vitris in fornace coloratis; sed in crystalli quadratis laminis, floridi, vivique colores, tenaci glutine immixto, in adversa parte elegantissime dispositi sunt. Picturae genus illud est, quod *Cryptica*, vulgo *Grottesca* nuncupatur, eo quod in Romanis cryptis adinventa, iis temporibus in lucem protracta, sive in usum revocata, vel in melius redacta, communi plausu excepta fuerit. Vid. VASARIVM in vita MORTI Feretrensis P. III. Vol. II. p. 223. seq. & p. 576. seq.

(4) Artifices Pluteorum memorantur BAPTISTA del CINQVE, & CIAPINVS. Plutei sunt ex nuceo ligno, anaglyphorum opere solido, in exteriori prospectu affabre iuxta BONARROTAE modulos exornati. Consule VASARIVM T. III. p 398.

(5) Nostra potissimum cura effectum est, ne haec pretiosissima Codicum librorumque congeries distraheretur. Ipsi enim e tenebris ereptae, iam iamque fugienti, ut manus paullo ante iniiceretur, eaque publicae retraheretur utilitati, curavimus. Pars huius rarissimae Bibliothecae in MEDICEAM, pars in MAGLIABECHIANAM invecta est.

(6) Exstat in Bullario Laurentiani Capituli, & in Bibliotheca apographum.

(7) De horum Custodum officio agit Caput XXII. Constitutionum insignis Collegiatae Ecclesiae S. LAVRENTI Florentiae apud Pignorium MDCXVII. 4.

cit; sed etiam ex aliis Etruriae Italiaeque Bibliothecis Codices non paucos in ipsam intulit [1]. *Hinc eo potissimum tempore numisma illud percussum fuisse crediderim, quod ab* IOANNE PODI BALDOVINETTO *Patricio Florentino adservatur. In parte ipsius anteriori* COSMI *bustum inspicitur, adscriptis litteris,* COSMVS. MED. FLOREN. ET. SENAR. DVX. II. *In aversa vero* MEDICEAE *Bibliothecae ianua sistitur, apertis referta Codicibus, adiectoque lemmate,* PVBLICAE. VTILITATI. PETRVS VICTORIVS *primus editor Librorum IV.* PORPHYRI *Philosophi* περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων, *quos e* MEDICEAE *Bibliothecae Codice XV. Plut. LXXX. exscripserat, in fronte libri, in lucem emissi A.* MDXLVIII. [2] *hunc eumdem numum adposuit.* „ *Ac revera inter varias, multiplicesque (ut* FRANC. TAVRELLI *verbis utar* [3]) COSMI *actiones, quas Europa fere tota devenerata est, in postremis illa habenda non est, qua universum litteratorum coetum sibi arctissime devinxit; praemiis primo, quod gentilicium illi erat* „ *& infra paucis interiectis* „ *Quod vero selectorum librorum thesauri, usque a magno illo* COSMO *seniore in haec sua tempora summa diligentia, maximo sumtu e diversis orbis partibus in vestram* MEDICEAM *Bibliothecam convecti, tuo munere nunc edantur; hoc proprium tuum agnoscimus, hoc tibi uni acceptum ferimus. Tu relictas a maioribus tuis opes non sinis despectas, atque inutiles armariis cancellisque conclusas delitescere, aut vix paucorum non dicam usui, sed adspectibus patere expositas; verum illas, & quidem maximas sinu effundis. Itaque quod ii coeperunt, tu perfecisti; quod mente agitarunt, tu confirmasti* „. *Ab eodem* COSMO *renovatam cecinit Laurentianam Bibliothecam non obscuri nominis vates* SEBASTIANVS SANLEOLINVS [4]. *Neque id poëtice magis, quam vere dictum crediderit, qui rariores insignioresque huius Bibliothecae Codices ab eo comparatos noverit; ut suis locis ex Catalogo nostro patebit, & litterae ipsae testantur, quas pro Codicibus conquirendis Pinnae, Atriaeque Episcopus* GVIDIVS, COSMI *Principis nomine, sollicitus exaravit* [5]. *Simili modo ab* ANTONIO EPARCHO *Graeco homine, cui a* MARCELLO II. *&* PIO V. *demandata provincia fuerat, Graecos per totam Graeciam comparandi Codices, ut in Vaticanam inferrentur, nonnullos coëmerat* COSMVS [6]. *Ad Hebraicos vero Codices interpretandos lego in litteris datis ad Cardinalem* PACECHVM *Civitatensem* III. *eid. Februarii A.* MDLXVII. *centum aureorum stipendio ab eodem* COSMO, VENTVRAM *quemdam Iudaeum Perusinum, qui tunc Mantuae morabatur, Florentiam fuisse conductum.*

Nec qui subsequuti sunt Magni Etruriae Duces Laurentianam locupletandi Bibliothecam, curam omnino abiecerunt. Hos inter memorare lubet FRANCISCVM I. *M. E. D. a quo plurimis ipsam auctam fuisse Codicibus testantur* PETRVS ANGELIVS BARGAEVS, *&* LAVRENTIVS IACOMINIVS TEBALDVCCIVS *in Orationibus eiusdem Principis parentalibus, ac* PETRVS *ipse* VICTORIVS *in Praefatione Aristotelis. Eius exemplo* FERDINANDVS *itidem Primus, M. E. D. operam huc quoque suam transtulit, quod fuse depraedicat* ROBERTVS TITIVS *Burgensis.* IVLIANVS *vero* GIRALDIVS, *&* IACOBVS SOLDANIVS [7] *in funebribus itidem Orationibus Florentiae editis opportune commemorant, a Magno illo Duce* HIERONYMVM, *&* IOANNEM BAPTISTAM VECCHIETTOS, *Orientalium linguarum peritissimos, stipendio conductos, missosque ad veteres per Orientem Codices conquirendos.* COSMO *quoque* III. *suum debet incrementum Bibliotheca; in hac enim Codices nonnullos, in iisque Sinicos aliquot sibi datos muneri reponi mandavit.*

Sed, ut unde discessimus, revertamur, absoluta ac reserata feliciter MEDICEA *Bibliotheca, eidem* BACCIVM BALDINIVM *archiatrum suum, Physicum & Philosophum praestantissimum* COSMVS *praefecit; quo in munere subsequuti sunt* BACCIVS VALORIVS, *Eques ac Senator Florentinus,* IOANNES RONDINELLIVS, *Patri-*

cius

(1) Prae reliquis, MATHIAE LVPI, NVCCI filii de S. GEMINIANO, quod oppidum in Etruria est, iurisconsulti, eodemque in oppido canonici ac poëtae laureati, amplissimum manuscriptorum thesaurum, in MEDICEAM intulit COSMVS. Vid. LAVR. MEHVS in Vita AMBROSI p. CCCLXXIX. Alios obtinuit Codices ex Septimana ordinis Cisterciensis, ex Messanis ac Romanis Bibliothecis.

(2) Hunc habet titulum: *Porphyrii Philosophi de non necandis ad epulandum animantibus Lib. IV. Eiusdem selectae brevesque sententiae ducentes ad intelligentiam rerum, quae mente noscuntur. Michaëlis Ephesii scholia in IV. Libros Aristotelis de partibus animantium e Medicea Bibliotheca. Florentiae in officina Bernardi Iunctae* MDXXXXVIII. *in fol.*

(3) In Dedicatione Pandectarum ad COSMVM I. M. E. D. Florentiae in officina LAVR. TORRENTINI, MDLIII. fol.

(4) Cosmianarum Actionum Lib. II. Flor. MDLXXVIII. 4.

(5) Harum nonnullae exstant in Cod. nostro XC. Pl. XCII. Ex una ad Cardinalem DE MONTE, qui fuit deinde IVLIVS III. P. M. data IX. Kal. Febr. A. MDLXVII. patet Medicei VERGILI, omnium antiquissimum exemplar ab eodem Cardinale COSMVM MEDICEVM obtinuisse.

(6) Id patet ex EPARCHI ad Card. SIRLETVM Epistola data V. Eid. Iulii MDLXVIII. quam in annotationibus suis ad Epistolas IVLI POGGIANI edidit Romae MDCCLVI. Vol. II. pag. 312. HIERON. LAGOMARSINIVS S. I.

(7) ALPHONSVS BORELLVS in Ep. Nuncupatoria ad COSMVM III. tunc Etruriae Principem, editioni APOLLONI PERGAEI praemissa, ordine quosque suo Duces MEDICEOS commemorat, quibus Laurentianae Bibliothecae cura cordi fuit.

cius Flor. ALEXANDER MEDICES, VITALIS *filius*, HORATIVS ORICELLARIVS, *Equitum D.* STEPHANI *Prior; qui tamen raro Bibliothecam inviſere conſueverunt, tum quod ab aulicis plerumque curis diſtraherentur, tum quod ibi reconditos verae ſapientiae fontes vix leviter attigiſſent. Heinc duobus illis Cuſtodibus, de quibus dictum eſt ſupra, a Laurentiano Capitulo quotannis ex praeſcripto* CLEMENTIS VII. *Pont. Max. eligendis tradi coepta eſt. Verum hi quoque Eccleſiae ſacris addicti quum eſſent, rariſſime, ac tantummodo ut eruditis advenis morem gererent, auguſtum hoc muſarum ſacrarium adibant. Providentia tandem* CLEMENTISSIMI CAESARIS FRANCISCI *Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, Magnique Etruriae Ducis factum eſt, ut tam inſignis pretioſiſſimorum Codicum congeries ab anguſtiis, quibus premebatur erepta in propatulo collocaretur. Ille ſiquidem poſt LXX. & amplius annos, ex quo* MEDICEI *Bibliothecarii munus a Magno Etruriae Duce nemini collatum fuerat,* ANT. MAR. BISCIONIVM, *Laurentianae Eccleſiae ſacerdotem, ea dignitate decoravit; quippe qui in Thuſcanicis Codicibus volutandis, aut exſcribendis non mediocrem veterum membranarum notitiam fuerat adeptus. Nos huic ſucceſſimus, licet immeriti, A.* MDCCLVII. *plurimis ab Auguſtiſſimo Imperatore noſtro* FRANCISCO *privilegiis* [1] *aucti, ne vacandi litteris deeſſe nobis ulla umquam poſſet occaſio.*

Et haec ſatis de MEDICEAE *Bibliothecae origine, & incrementis dicta ſint: nunc ad operis noſtri inſtitutum eruditis patefaciendum gradum faciamus. Ac primo quidem commemorandi occurrunt, qui in noſtris vel recenſendis, vel illuſtrandis, vel publica luce donandis Codicibus ſtudium operamque ſuam contulerunt. Omnium primus* ANTONIVS AVGVSTINVS *fuit, Archiepiſcopus poſtea Tarraconenſis, incomparabilis quidem vir, qui anno circiter* MDXLII. *Codices ferme omnes ad ius Civile & Canonicum pertinentes diligenter excuſſit, ac ſingulorum accuratiſſimas recenſiones, vel initio, vel in fine voluminis adpoſuit* [2]. *Accedit eadem aetate* PETRVS VICTORIVS, *Patricius, ac Senator Florentinus, cuius merita in perpendendis* CICERONIS & ARISTOTELIS *Codicibus, necnon ineditis Graecis Auctoribus in lucem proferendis, ſatis ſuperque perſequuti ſumus in eius Vita editioni Epiſtolarum ad claros Italos, ac Germanos, quas tribus voluminibus Anno* MDCCLIX. *ſeq. in turbam dedimus, praemiſſa. Per haec ferme tempora anonymus ille titulum Codicum exteriorem, qualiſcumque ſit, in pagellis exaravit, quas iuxta Pluteorum ordinem Romano numero diſtinctorum, ſicut hactenus exſtant, in ipſorum proſpectu anteriori adfixit, quo facilius Codices ibi coacervatim in catenis poſiti, illius indiculi ope, manibus efflagitantium praeſto eſſent: quae quidem pagellae, erroribus licet foediſſimis refertae, tanti tamen habitae ſunt, ut eas omnes Anno* MDCXLI. HENRICVS ERNSTIVS *ſub* FERDINANDO II. *M. E. D.* [3] *in lucem dederit, cum hoc titulo: „ Catalogus Librorum refertiſſimae Bibliothecae* MEDICEAE, *quae adſervatur Florentiae in Coenobio S.* LAVRENTI *editus ab* HENRICO ERNSTIO *I. V. D. & Academiae Soranae Profeſſore ordinario, Amſtelodami*

(1) Vt qui in hoc munere obeundo ſubſequentur, certo ſciant, quae regii Bibliothecarii ſint iura, quique proventus; adferimus heic duo Caeſaris diplomata nobis, ſucceſſoribuſque noſtris benigne conceſſa, quae in Bibliotheca, & in Laurentiani Capituli Archivo adſervantur.

Vuole SVA MAESTA' IMPERIALE, *che il ſuo Regio Bibliotecario della Libreria Laurenziana, quando accaderà che ſia preſcelto dal Clero di S.* LORENZO, *e che ſimilmente il Coadiutore del predetto Bibliotecario, quando la* MAESTA' SVA *ſi compiaccia deſtinarlo, e preſceglierlo dal predetto Clero, venghino ſempre conſiderati nelle Diſtribuzioni Corali come attualmente impiegati in ſervizio della Chieſa, e della* MAESTA' SVA *a forma del Cap. 37. delle Coſtituzioni di detta Collegiata, e nel modo che è ſtato praticato col Canonico* BISCIONI, *e ſuoi Coadiutori. Vuole altresì, che il predetto Regio Bibliotecario continui ad avere una chiave privativa della predetta Libreria nel modo che teneva il Canonico* BISCIONI, *e goda pacificamente di tutte le facoltà attribuite al medeſimo, e ſuoi anteceſſori, talchè niuno poſſa avere acceſſo alla predetta Libreria ſenza la ſua preſenza o intelligenza, e i Cuſtodi Capitolari non poſſino introdurre perſone eſtranee ſenza conſenſo del Bibliotecario, e ſi debbino uniformare in tutto e per tutto alle di lui iſtruzioni. E per la pulitezza della Libreria, e per le ſpeſe che occorreranno per il di lei mantenimento, per fuggire ogni queſtione che poteſſe inſorgere, il Bibliotecario ſuddetto dovrà ogni ſei meſi preſentarne la nota al Conſiglio di Reggenza corredata colle opportune giuſtificazioni, che da queſto ſaranno dati gli ordini al Capitolo per il pagamento a forma di quanto eſſo è obbligato. E il Luogotenente, e Operai della Chieſa di S.* LORENZO *diano immediatamente gli ordini opportuni per l'eſecuzione. Dato in Reggenza li ſei Marzo mille ſettecento ſeſſanta.*

MARCHESE BOTTA ADORNO.

ROBERTO PANDOLFINI.

Il Canonico BANDINI *Regio Bibliotecario della Libreria Laurenziana, e ſimilmente il Coadiutore del predetto Bibliotecario per quando ſarà deſtinato deve godere di tutte le Diſtribuzioni Corali, diurne, e notturne, ordinarie, e ſtraordinarie, niuna affatto eccettuata, e tanto decorſe, che da decorrere, ſenza la minima difficoltà, perchè debbono conſiderarſi come ſempre, e in ogni tempo impiegati in ſervizio della Chieſa, e della* MAESTA' SVA, *come ſpiegano abbaſtanza i Motupropri ſpediti per il detto Canonico* BANDINI, *e per il Canonico* BISCIONI *ſuo Anteceſſore, come porta la natura delle loro incumbenze, e delli ſtudi, che debbono profeſſare, che non reſtano circoſcritti nè da ore, nè da luogo, e come è ſtato deciſo ed eſeguito nelle ſimili controverſie indebitamente ſuſcitate contro il Canonico* BISCIONI, *e che non ſi debbono in oggi riſvegliare. E il Luogotenente, e Operai della Chieſa di San* LORENZO *diano gli ordini opportuni, perchè ſenza ulterior replica ſiano dagli Vfiziali del Capitolo eſeguiti in ogni parte detti Motupropri, non oſtante. Dato in Reggenza li ventiſei Giugno mille ſettecento ſeſſanta.*

MARCHESE BOTTA ADORNO.

R. PANDOLFINI.

(2) Id in noſtro de Politianeis Pandectis Commentario animadvertimus Liburni A. MDCCLXI. in 4.

(3) Id ex Praef. eruitur pag. 7.

mi apud Ioannem Ianſonium MDCXLI. 8. [1] „ ERNSTII *veſtigiis inſiſtens, Theologicos notaverat* THEOPHILVS SPIZELIVS [2].

Non multo adcuratiores in retexendo, curſim nec ſine maculis, indice fuerunt, XII. *Kal. Sept. A.* MDLXXXIX. IO. RONDINELLIVS, & BACCIVS VALORIVS, *qui non ſingulorum modo Pluteorum Codices alphabetice, ſed etiam facultatum diſtinctionem enumerarunt, Volumine membr. in folio pag.* 46. *cum hoc titulo* „ *Huius Bibliothecae libri in hunc ordinem diſpoſiti ſunt, ut a dextris ſurſum verſus incipiendo a primo Pluteo, uſque ad* XXVII. *libri de Theologia hoc ordine digeſti ſint, ut primo Ebraea: deinde Graeca: poſtea vero Latina: ultimo autem Etruſca volumina repoſita ſint. A* XXVIII. *uſque ad* XXX. *Mathematica. A* XXXI. *uſque ad* XXXXIV. *Poëtica. A* XXXXV. *uſque ad* LX. *Humaniora. Deinde a* LXI. *uſque ad* LXX. *Hiſtorica. A* LXXI. *uſque ad* LXXII. *Logica. A* LXXIII. *uſque ad* LXXV. *Medica. Philoſophica vero a* LXXVI. *uſque ad* LXXXVII. *Et omnia haec volumina eodem ordine, quo Theologica, diſpoſita ſunt, & iuxta ſeriem Alphabeti. At in ultimo Pluteo, qui* LXXXVIII. *repoſiti ſunt plures libri Ebraei de variis facultatibus* „. *Hunc autem ideo titulum adtulimus, ut unuſquiſque intelligere poſſit, quae ſit Codicum huius Bibliothecae ſeries, ac diſpoſitio, hactenus ſervata; quaeque, licet undequaque claudicans, ſervanda tamen neceſſario eſt in poſterum, ne tot ſcriptoribus, a quibus paſſim citantur, ordine ipſorum mutato, tenebrae offundantur.*

Vtinam tamen quam iis ſedem primitus deſtinarunt, in ea poſtmodum manere paſſi fuiſſent; nec qui deinceps ſequuti ſunt Bibliothecae Praefecti, & Cuſtodes magis magiſque turbaſſent. Haud ea certe tanta Codicum materiarumque confuſio, qualem ex Catalogo noſtro unuſquiſque deprehendet, eveniſſet. IO. RONDINELLIVS *nimia mox actus religione, nonnullos Codices e Pluteis in armarium quoddam detruſit, quod nuper ſublatum fuit, ut nova aedicula ad Gaddianos Codices adſervandos construeretur* [3]. *Qua quidem in loco iuxta* BONARROTAE *modulum triangulare aedificandum erat receptaculum, ni ſpatium ad id a ſapientiſſimo relictum architecto, profanos in uſus, ſuperiorum temporum incuria ab iis, qui proxime inhabitant, redactum incredibili Bibliothecae damno fuiſſet.* LAELIVS TAVRELLIVS, *qui apud* COSMVM I. *ſupremis fungebatur honoribus, Politianeas habuit Pandectas, quum novam Codicis Palatini editionem moliretur, quae poſtmodum humanarum rerum vicibus diſtractae, a nobis repertae tandem ſunt, ac* MEDICEAE *Bibliothecae reſtitutae* [4]. CVRTIVS PICHENA, *a* FERDINANDO I. *M. E. D. cuius a ſecretis munere fungebatur, veniam obtinuit, ut ad ſuum illuſtrandum* TACITVM, *Laurentianos Codices non paucos domum ſuam adſportaret* [5]. *Id ipſum conceſſum eſt* ANTONIO POSSEVINO, *qui Catalogum Mediceorum Codicum ſibi confecit, ediditque ad calcem Apparatus ſacri A.* MDCV. *aliquanto meliorem, quam* ERNSTIVS, *teſte* FABRICIO *in Epiſtola Prodromo Hiſtoriae Litterariae Cl.* LAMBECI *praemiſſa. Hinc factum arbitramur, ut, nonnullis Codicibus ab impia manu ſublatis, aliis deperditis, aliis ignavia, aut inſcitia hominum male locatis, anno* MDCXX. PHILIPPVS FONTANA *huius Eccleſiae Canonicus, & Bibliothecae Cuſtos, a Laurentiano Capitulo conſtitutus, novum Indiculum, qui pagellis conſtat* LXVI. *ex eo, quem* BACCIVS VALORIVS, *ac* RONDINELLIVS *reliquerant, minus prudens refrixerit, ut ſaltem celebriores Codices ad manus eſſent efflagitantium* [6]. NICOLAVS *quoque* BRVNETTIVS, & BARPTOLEMAEVS MASELLIVS, *Laurentiani itidem Cuſtodes, mutilos, peſſimeque adfectos Codices invenientes, detruncatorum* LX. *Codicum indiculum contexuerunt* [7]. REGALIS *vero* PIERACCINIVS *Bargaeus Cuſtos, & ſacerdos eiuſdem Eccleſiae, qui A.* MDCXLII. *primus, diſcrimine linguarum, mox materiarum, uti* RONDINELLIVS *egerat, diſtinctos Codices in Catalogum ſuum elegantius conſcriptum paginis* 75. *in* 4. *redegit, tres indiculos alphabetico ordine elucubratus eſt, in quorum primo Latinos & Italicos, in ſecundo Graecos, in tertio Orientales concluſit.*

Per id quoque tempus, anno videlicet MDCXL. *Florentiam advenit* LVCAS HOLSTENIVS [8], & *quum hanc non ſine animi ſui admiratione Bibliothecam perluſtraret,* de-

(1) Hunc Catalogum ex pagellis Pluteorum, non Codicum inſpectione fuiſſe compoſitum animadvertit H. MEIBOMIVS ad VOGLERI introductionem

(2) Sacr. Bibliothecar. III. Arcan. retect. Auguſtae Vindelic. A. MDCLXVIII p. 81

(3) Huius aediculae deſcriptio legitur in Ephemerid. Litterar. Florentinis Anno MDCCLVI. N. 35.

(4) Conſule quae hac de re praefati ſumus in citato noſtro de Politianeis Pandectis Commentario.

(5) Editio TACITI ex CVRTII PICHENAE recenſione omnium optima eſt Francofurtenſis apud CLAVDIVM MARNIVM MDCVII. *Innititur* (ait) *praecipue induſtria mea duobus exemplaribus Florentiae in inclyta* MEDICEA *Bibliotheca adſervatis.*

(6) Exſtat Cod. XCIV. Pl. XCII. ſup.

(7) Cod. LXXX X. Pl. XCII. ſup.

(8) Vid. eius Epiſtolas ad Io. BAPT. DONIVM a nobis editas in calce Commentarior. de vita eiuſdem DONI pag. 63.

deque praestantioribus Codicibus, praecipue Graecanicis, iudicium ferret, pauca quaedam in schedis adnotavit, quas LEOPOLDO MEDICEO *Etruriae Principi dono dedit* [1]. *Tanti ingenii viro, non minor in aestimandis Laurentianis Codicibus successit, Danorum doctissimus*, WILLELMVS LANGIVS, *qui A.* MDCLII. *qua erat Orientalium linguarum cognitione instructissimus, Orientales tantum, Graecosque Codices recensuit* [2]. *Verum dum ille uno ictu oculi tentat omnia percurrere, multa praetermisisse, & in nonnullis aliquando ob exteriores Codicum titulos deceptum, passim in nostro conficiendo Catalogo adnotavimus. Ex hisce posterioribus forte ille fuit excerptus, quem* NICOLAVS HEINSIVS, *favente* LEOPOLDO MEDICEO *Etruriae Principe*, CHRISTINAE *Augustae, Svecorum Reginae, dum Florentiae degeret anno* MDCLII. *muneri dare se tradit Epistola* DCLIX. *&* DCLXX. *Tom. V. edit. Burm. Quod vero ad Orientales Codices attinet*, PETRVS BENED. MARONITA, *Arabice* AMBARACHIVS, *in Pisano Athenaeo publicus sacrarum litterarum Professor, a* COSMA III. *perhonorifice exceptus A.* MDCLXXXV. *multa de Orientalibus Codicibus notatu digna scripta reliquit in Cod.* LXXVII. *Plut.* XCII. *Paullo post, anno videlicet* MDCLXXXVI. *Florentiam venit* IOANNES MABILLONIVS, *cui iussu* COSMAE III. MAGLIABECHIO *duce, reserata est Bibliotheca, datusque amanuensis, ad ea describenda, quibus opus haberet* [3]. *Mox vero longe maiora praestitit Benedictini Ordinis decus, & ornamentum*, BERNARDVS DE MONTFAVCON, *qui A.* MDCCI. *duobus mensibus, Martio, & Aprili, omnes a Pluteo* I. *ad* LXX. *scrutatus est Codices. Huic iussu item* COSMAE III. *cui Diarium Italicum inscripsit, Laurentianus Catalogus in Galliam transmissus, editusque ab eodem est Parisiis A.* MDCCXXXIX. *Tom. I. p.* 239. *Bibliothecae Bibliothecarum. Qua in re operam illi suam impenderant*, ANT. MAR. SALVINIVS, *in Florentino Athenaeo Graecarum Litterarum Professor ad memoriam posteritatis insignis, &* FRANC. MAR. DVCCIVS *Bibliothecae custos optime meritus, qui* SALVINIO *in Graecis praeeunte, Catalogum, omnium, qui antea prodierant, locupletissimum concinnavit. Verum incredibile dictu est, quot praestantissimorum scriptorum opuscula praetermiserint, quot, titulo decepti, qui vel in fronte, vel in tergo adpositus erat, falso inscripserint, quot denique illorum oculos effugerint, dum qua Codicum mutilatione, qua titulorum omissione non animadversa, plura interdum opera, quae ad diversos pertinebant auctores, uni eidemque adiudicarunt. Addas etiam non pauca, quae intus, aut in singulis latebant rerum, & doctrinae argumenta, ab ipsis vel penitus omissa, vel levissime fuisse repraesentata.*

Multa ab IACOBO TOLLIO *excerpta, plurima ab* ANTONIO COCCHIO *Mugellano, aeternae memoriae viro. Hic postremus celeberrimam Chirurgicorum collectionem evulgare iam coeperat; veterumque Codicum omnium ad Medicinam pertinentium quotquot heic adservantur, iam ab annis* MDCCXXI. XXII. *&* XXVII. *recensiones, nonnullorum etiam scripturae specimina, & ab impressis variantes lectiones sibi descripserat, ut ipse fatetur in Praefatione* NICETAE [4]. *Neque his contentus, plures subinde insigniores contulit Codices, puta A.* MDCCXXXI. HORATI *Codicem I. Plut.* XXXIV. *quem* FRANCISCI PETRARCHAE *fuisse ferunt*, PHILONIS, DIODORI SICVLI, *Georgicorum* VERGILI, *Rei Rusticae scriptorum. Quin etiam A.* MDCCXXXII. *delineavit, aerique iussit incidi specimen scripturae vetustissimi Codicis* VERGILI *Plut.* XXXIX. *& Epigrammatis ibi autographi* ASTERI *Consulis. Hunc vero optimum omnium, quotquot extant* VERGILI *Codicem, Cl.* PETRVS FRANCISCVS FOGGINIVS, *Vaticanae Bibliothecae custos, & amicus meus, publico bono descripsit A.* MDCCXLI. *Tullianos Codices integro decennio evolvit, accurateque recensuit* HIERONYMVS LAGOMARSINIVS *S. I. quos caliginosa nocte, non sine litterariae reipublicae damno, premit. Voluit & celeberrimus* IO. LAMIVS *optime de Laurentianis mereri Codicibus, quorum recensiones, vel editiones in plurimis suis operibus, Eruditorumque Deliciis, ubi sese ei occasio obtulit, in vulgus prodidit. Adiungendus amplissimus Apameensis Archiepiscopus*, STEPHANVS EVODIVS ASSEMANNVS, *qui Palatinae Bibliothecae conscripto Florentiae Orientalium Codicum Catalogo, & A.* MDCCXLII. *splendidissime edito, Codices tantummodo* XIX. *insigniores Plutei* I. *&* XLIV. *duxit adiungendos.* LAVRENTIVS MEHVS, *Litterariae Florentinorum historiae sollertissimus indagator, multa ex* MEDICEA *Bibliotheca deprompsit, cuiusmodi sunt Epistolae* LEONARDI ARRETINI, LINI COLVCCI PIERI SALVTATI, FRANC.

(1) Apographum habet Cod. LXXVII. Plut. XCII. sup Has tamen edidit Regiomonti A. MDCCXV. MICH. LILIENTHAL Tom. I. Select. Historic. & Litterar. cum hoc titulo: LVCAE HOLSTENI *de libris optimis, & maximam partem ineditis Bibliothecae* MEDICEAE *iudicium &c.*

(2) HOTTINGERVS ait longe praeferri Indicem, quem edidit ERNSTIVS, illumque p. 136. laudavit Epistola in Prodromo Litterar. PETRI LAMBECI, Lipsiae MDCCX. IO. ALB FABRICIVS.

(3) Multos heic dies investigandis, describendisque Codicibus se impendisse ait p. 165. Musei Italici.

(4) Praemissa Graecorum veterum SORANI, & ORIBASI Chirurgicis libris Florentiae typis Caesareis A. MDCCLIV. fol.

FRANC. PETRARCHAE, AMBROSI *Generalis Camaldulensium*, LEONARDI DATHI; CYRIACI ANCONITANI *Itinerarium*, *Vitae* DANTIS, BOCCACCI, PETRARCHAE, *ac Magnifici* LAVRENTI, *Epistola* LAPI *de* CASTIGLIONCHIO, *cum appendice documentorum veterum*; *de discordiis Florentinorum* BENEDICTI COLVCCI *Pistoriensis opusculum*, *aliaque huius generis ab eodem, laudabili consilio nuperis annis vulgata* [1].

Nunc de ANTONIO MARIA BISCIONIO, *qui Anno* MDCCXLI. *regius Bibliothecarius*, *post* HORATIVM ORICELLARIVM *renunciatus est primus*, *verba faciamus*. *Fuerat hic inter Laurentianos clericos educatus*; *quumque ipsi pluries Bibliothecae Custodis officio pro Laurentiano Capitulo fungi obtigisset*, *in illa plures annos insumpsit*. *Vir autem Thuscanicis potissimum scriptoribus illustrandis deditus*, *nonnullos ex iis typis evulgavit*, *alios adnotationibus locupletavit*, *alios pristinae restituit integritati*. *Quin etiam integrum* BOCCACCI *Decaemeronem*, *bis*, *eadem ferme litterarum forma*, *versuumque intervallo*, *ut amicorum genio indulgeret*, *improbo prorsus labore*, *descripserat*. *Quum vero*, *mortuo* DVCCIO, *in rem suam*, *soluto pretio eius schedas transtulisset*, *statim de toto edendo Catalogo cogitavit*, *ac priorum* XVI. *Pluteorum recensiones*, *speciminis loco publicandas anno* MDCCXXIV. *Londinum misit*. *Verum non multo post consilium mutare coactus est*; *quum eumdem prorsus Catalogum a* DVCCIO, SALVINIO, *ut diximus*, *duce concinnatum*, *a* BERNARDO MONTFAVCONIO *Parisiis in publicam proferri lucem audisset* [2]. *Tandem Laurentianae Bibliothecae Regius Praefectus renunciatus est*, *uti mox innuimus*, *VII Kal. Novembris A.* MDCCXLI. *Qua nova auctus dignitate ad uberiorem concinnandum Catalogum animum convertit*; *utque tantum onus alacriter adgrederetur*, *multa illi ab Augustissimo* CAESARE *conlata sunt beneficia*; *quibus veluti stimulis expergefactus*, *primum Orientales Codices illustrandos suscepit*, *qui sunt* CCXIV. *Verum quum manum operi admoventi septuagesimus quintus aetatis annus ageretur*, *ac deinde per quinque annos admodum esset cunctatus*, *imperfectum opus reliquit*. *Provinciam igitur Orientales Codices recensendi P.* FRANCISCO RIZZONIO *in Vaticana Bibliotheca scriptori optime merito demandaverat* [3], *qui summa fide ac diligentia praestitit*, *quod ante ipsum nemo*, *quum in ipsorum recensionibus fuerit vel minima consectatus*. *Graecorum vero Codicum describendorum curam iniunxerat* ROMVLO CIRYLLO MARTINIO, *presbytero Florentino*, *suo in Bibliotheca adiutori*, *iuveni Graecarum litterarum*, *ac criticae cognitione*, *librariaeque antiquitatis usu non leviter instructo*. *Res quae bene coepta fuerat*, *&* *ad totum usque Pluteum* IV. *unde Graecorum Mss. series incipit*, *continuata*, *postremis* BISCIONI *temporibus fuit variis de caussis interrupta*. *Quum enim simultates quaedam inter eos obortae essent*, *munus tandem abdicare coactus* MARTINIVS, *alio* [4] *secessit*, *& in eius locum suffectus fuit* PETRVS ANDREAS IVLIANELLVS, *presbyter itidem Florentinus*, *qui paucis post mensibus*, BISCIONIO *e vivis sublato*, *Regii Bibliothecarii interini*, *ut vocant*, *vices substinuit*, *& Orientalium Codicum volumen*, *quod prudenti consilio*, BISCIONIO *superstite*, MARTINIVS *cunctando*, *edere recusaverat*, *voluit ipse in publicum protrudere*, *additis insuper Graecorum Codicum Pl.* IV. *adumbrationibus*, *quas laudatus* MARTINIVS *pro secundo Catalogi volumine studiose congesserat*.

Nobis itaque ab Optimo CAESARE MEDICEAE *Bibliothecae cura delata*, *statim serio cogitare coepimus*, *qua ratione tam arduum opus*, *& aleae plenum periculosae ordiremur*, *& ad optatum finem perduceremus*. *Maximam autem spem animo conceperamus*, *quum in Prolegomenis Orientalium Codicum Catalogo ab editore praemissis*, *legissemus*, *totum Laurentianae Bibliothecae Catalogum fuisse a* BISCIONIO *exaratum*. *Vix tamen ea volutare coepimus volumina*, *quae post eius obitum*, *in* MEDICEAM *in-*

(1) Commemorandi etiam sunt BEROALDVS, IO. BAPT. DONIVS, VOSSIVS, COKIVS, GRONOVIVS, VIDIVS, HEINSIVS, ROBORTELLVS, LANGERMANNVS, Auctores Actorum SS. quae Antuerpiae evulgantur, EMERICVS BIGOTIVS, ANT. MAGLIABECHIVS, ANT. MAR SALVINIVS, ALEX. POLITES, THOMAS BONAVENTVRI, GORIVS, DRACKEMBORCHIVS, CARACCIOLVS, IOANNES BOTTARIVS, LVCHINIVS, ANG. MAR. RICCIVS, IO. THEOPHILVS KOBERVS, HAVERCAMPVS, DORVILLIVS, OVDENDORPIVS, qui aut MEDICEOS Codices contulere, aut opuscula inedita exscripsere. Et quoniam de iis, qui Codices vel contulerunt, ve exscripserunt mentio incidit: quot & quam diversi essent in Vrbe Florentia Codicum scriptores, investigatores, possessores, ex Epistolis AMBROSI Camaldulentium Generalis Florentiae nuper editis, magis patet. Iis quos supra pag. XI. in notis nominavimus, adiungendi quoque sunt, PETRVS CENNINIVS Flor. IOANNES PETRI de Stia, NICOLAVS CHIANIGIANI, Civis, & Grammaticus Pisanus. ANT. SINIBALDVS, MARIANVS IOANNES BONINCONTRIVS, huius Basilicae Canonicus, Fr. LEONARDVS VBERTIVS, PHILIPPVS vulgo NANNIS SACCI de Pistorio, PTOLEMAEVS Lucensis, ANT. MARII filius, Civis, & Notarius Flor. IO. ARRETINVS, BERNARDVS FRANCISCI de AMBRA, BENEDICTVS ANDREAE GINI, LAVR. BENVENVTI, PAVLVS DVCCI TOSI Pisanus, BARPTOLEMAEVS VESPVCCIVS, DOMINICVS Pisciensis, ANGELVS DONATVS, IACOBVS TRAVERSAGNVS, HIERONYMVS MARTINVS, MARIVS DE CASTRO Bononiensi, Vmbrosae Vallis monachus, IVLIANVS ANDREAE Emporiensis, M. NICOLAVS VISSANIVS.

(2) Prodiit Parisiis A. MDCCXXXIX. in Bibliotheca Bibliothecarum Tom. I. p. 239. seqq.

(3) Id patet ex Epistolico utriusque commercio, immo ex autographo totius Operis, quod in Bibliotheca adservatur Pl. XCII.

(4) Videlicet in Graeciam, ubi perquam honorifice exceptus est.

inferri IVLIANELLVS *curaverat, quum animadvertimus, nihil aliud ea continere praeter Indicem* MEDICEORVM *Codicum a laudato* DVCCIO *exaratum, & a celeberrimo editum* MONTFAVCONIO, *ut per se quisque ex utriusque collatione dignoscere potest; schedas vero, indiculosque, ab aliis qui praecesserant, quosque supra recensuimus, variis perscriptos temporibus, nihil operi nostro adiumenti fore adlaturos: quum praeter nonnullorum operum titulos, ac saepe corruptos, qui se facili negotio Codices volutantibus offerunt, vix quidquam aliud praeseferant. Hac igitur spe deiecti, totum de integro Opus adgredi, necessarium duximus; quumque, Orientalium Codicum, quorum maiorem partem primi tres Bibliothecae Plutei complectuntur, recensionibus publica iam luce donatis, Graeci Patres, atque Ecclesiastici Scriptores consequerentur; nos, Pluteorum ordine servato, eos primo hoc nostro Volumine comprehendendos existimavimus; additis etiam in fine, Plutei* IV. *Codicibus, cum Orientalibus male coniunctis, tum quia non paucis erroribus scatere ipsorum descriptiones comperimus, tum etiam ut tota Graecorum Codicum, ut plurimum Ecclesiasticorum, series, quotquot in* VIII. *continuis Pluteis potissimum exstant,* IV. *nimirum,* V. VI. VII. VIII. IX. X. *&* XI. *unico Volumine contenta in vulgus prodiret.*

Verum in tanta praesidiorum inopia, in hac ingenii nostri & facultatis egestate, ardua profecto res videbatur, vota litteratorum omnium explere, ac longo annorum intervallo alte reconditos Graecorum thesauros quasi e profundissimis latebris eruere, & in eruditorum conspectum, deterso squalore producere: deficiebat vel prospecta operis mole animus. Sed deficientem erexit, heinc Ecclesiasticae laudis incrementum, heinc publicae utilitatis studium, heinc exterorum desideria atque consilia. Animos tandem adflavit, vires, ingenium, doctrinam addidit FRANCISCI IMPERATORIS, *Clementissimi Principis, nobis ad humani generis solatium caelitus dati favor ac patrocinium, quo tuti ac securi, nostraeque imbecillitatis omnino immemores, alacri laetoque animo manum excutiendis* MEDICEIS *Codicibus admovimus; attentisque oculis perlectis, eorum Catalogum, quam fieri potest, diligentissime conficere adgressi sumus, confectumque, nullis parcentes sumtibus, typis evulgare, ut quot, & quantae iis occulerentur litterariae divitiae, omnibus certo tandem constaret. Qua quidem in re* PETRI LAMBECI, *&* BERNARDI MONTFAVCONI, *virorum doctissimorum, conatus laboresque perutiles, nobis imitandos proposuimus, ut nihil ultra ad* MEDICEORVM *Codicum notitiam desiderari videatur.*

Nec parum fuit laboris in eo, quod multoties tituli Codicum exteriores, aliud indicant, ac sint opera, quae intus continentur; aliquando alii pro aliis sunt adscripti, aliquando omnino omissi, aliquando a veris toto caelo aberrantes repositi, unde efficitur saepe, ut tempus in re nullius fere momenti teratur. Nam quum liber aperitur, ac titulo consonus non adparet, tunc datur dubitandi caussa, quam ut plurimum rationi consentaneam exitus comprobavit. Nos igitur, quo minus in rebus supervacaneis immoremur, neque eadem fere in uniuscuiusque Codicis descriptione repetamus, indiculorum ab aliis conscriptorum nulla habita ratione, post antiquum titulum tegumento Codicis adfixum, quicumque sit, [*cui, si spurius omnino fuerit, atque erroneus, genuinum statim verumque subiicimus*] *ad enumerationem operum in eo contentorum, devenimus: in quo peragendo singula Codicis folia excutimus, quaeque in iis habentur vel minima, ut epistolas, prologos, carmina, sententias, sive eiusdem, sive diversi scriptoris, integra fide describimus, adposito cuiuscumque opusculi auctore, & exscripto, prout iacet in Codice, titulo, initio, ac fine, prolixiore aliquando eorum operum, quae inedita visa sunt, quod maxime in eruditorum cuiusvis generis commodum cessurum esse putavimus. Instituta deinde cum editis comparatione, lectionis, aut dispositionis varietatem, & quae nondum typis vulgata comperimus, adferre placuit, quibus novae Sanctorum Patrum, atque illustrium Scriptorum editiones exornari quam maxime poterunt. Neque a nobis omissum est supposita a genuinis secernere, alia inter dubia recensere, alia suis auctoribus vindicare, corrupta emendare, foedata restituere, male digesta, in ordinem redigere; quibus omnibus conficiendis, quam immensus labor, quantae aleae, quanti discriminis negotiique plenus, nobis fuerit subeundus, iudicent ii, qui in tractandis veterum membranis diu noctuque insudaverint. Vix enim dici potest, quantum laboris, taediique ad languorem usque pertulerimus in Codicibus aliquot recensendis, partim mutilis, partim semiustis, partim madore putrefactis, tineisque ferme consumtis; sive in ipsis integris, ubi nullus, ut plurimum, rerum index, nulla Capitum summa occurrit, explo-*

plorandis, enucleandisque, sive tandem in expedienda multiplici, ambigua, intricata scribendi forma, sive in litteris vetustate ipsa caducis, atque oculorum aciem fugientibus, indagandis. Adde spiritus, & accentus, librariorum oscitantia & incuria, saepius omissos, vel male praefixos: adde praeteritas numerorum notas, vel folia a librariis transposita, ac male locata, aliaque huiusmodi vitia, quae legendi, atque intelligendi negotium quam difficillimum effecere. Codices nostros cum variis characterum speciminibus diligenter contulimus, ut ex simili litterarum forma, cuiusque Codicis aetatem statueremus, quorum specimina in tabulis aeri incisis descripsimus. Qui autem temporis notam praeferebant, ii praesto nobis fuerunt, ut de ceteris, scriptionis anno destitutis, iudicium pronunciaremus. Si quae vero alia a primo calligrapho, aut ab aliis subsequentium temporum lectoribus notatu digna, sive in fronte, sive ad calcem, sive in marginibus, seu in ima pagellarum ora scripta fuerunt, ea suis locis integra fide commemoravimus. Ornamenta etiam Codicum, picturas, icones, characteris elegantiam, & varietatem, tum quot constaret foliis, qui in membranis, qui in papyro, & qui in bombyce essent exarati, qui vel initio, vel fine mutili, qui temporis iniuria detriti, qui foedati, aut iniqua manu abscissi, vel abrasi, qui ab imperito bibliopego male compacti, distincte notavimus, unde eorum statum vel bonum, vel malum, qui legerit intelligere statim possit.

Anecdota opera non pauca in hoc volumine passim habentur, quorum ut aliquam lector uno veluti ictu oculi notitiam adsequi possit, placuit ea iuxta paginarum ordinem breviter recensere. Occurrit igitur

I. pag. 17. col. 2. Praefatio NICOLAI MUZANI, *Archiepiscopi Cypri, in Catenam SS. PP. in prophetam* ESAIAM *ab ipso contextam.*

II. Versus iambici in laudem IV. Prophetarum maiorum cum Latina versione, in ESAIAM *pag. 19. col. 2. in* HIEREMIAM *pag. 20. col. 2. in* EZECHIELEM *pag. 21. col. 1. in* DANIELEM *pag. ead. col. 2. in eumque* HIPPOLYTI *Episcopi Romae scholia.*

III. pag. 24. col. 1. EUGENI *Carmen iambicum in plantam quamdam Panhormitanam* Νύμφερον *dictam: eiusdemque aliud in laudem* GULIELMI *Regis. p. 27. col. 2.*

IV. pag. 25. col. 2. IOANNIS *Hydruntini regii Grammatici in Parmam a* FRIDERICO *Imp. subiugatam iambici versus.*

V. pag. 26. col. 1. GEORGI *Chartophylacis Callipolitani de Roma* FRIDERICO *Imp. obviam procedente versus iambici; eiusdemque alii in Parmam rebellem.*

VI. pag. 29. col. 1. GABRIAE *fabulae* XX. *tetrastichis totidem comprehensae.*

VII. pag. 34. col. 2. seq. Fragmenta SS. PP. ATHANASI, ORIGENIS, CLEMENTIS *Alexandrini,* NILI, & HIPPOLYTI *in Psalmos.*

VIII. pag. 50. col. 2. Anonymi versus iambici in S. DIONYSIUM *Areopagitam; itemque in eiusdem librum de Divinis Nominibus versus heroici Gr. & Lat. p. 57. col. 2.*

IX. pag. 63. AMMIANI *cuiusdam Praefatio, seu Epistola nuncupatoria heroicis versibus conscripta ad* MARCIANUM *Imperatorem,* APOLLINARI *Psalmorum Metaphrasi praemissa, eiusdemque primi tantum psalmi metrica versio.*

X. pag. 65. col. 1. IOANNIS GEOMETRAE *novem Canticorum, quae in sacris leguntur litteris, Paraphrasis iambicis carminibus expressa. Primum est Israëlitarum superato mari Rubro, &* PHARAONE *interemto. II.* MOYSIS *iterum decalogum scribentis. III.* ANNAE *matris* SAMUELIS. *IV.* HABACUCI. *V.* ESAIAE. *VI.* IONAE. *VII. & VIII. Trium puerorum. IX. Beatae* MARIAE *Virginis.*

XI. pag. 76. col. 1. Synodica diiudicatio Patriarchae CPolitani D. IOANNIS *de diversis Capitibus ad Monasteria pertinentibus, eorum scilicet donationibus, & alienationibus. Ita enim re melius perpensa Constitutionis titulum Latine duximus reddendum.*

XII. p. 81. col. 2. THEOD. BALSAMONIS *Epilogus in Nomocanonem versibus iambicis.*

XIII. pag. 85. col. 1. ARSENI *Monembasiae Archiepiscopi Graecum Carmen ad* CLEMENTEM VII. *Pont. Max. Epistolae instar Nuncupatoriae, vetustissimo Codici Evangeliarium continenti praemissum, cui respondet Latina fortasse eiusdem interpretatio.*

XIV. pag. 93. col. 1. Index argumentorum, quae in uberrimo Volumine, omnia Christianae Religionis praecepta e SS. PP. ac scripturarum sacrarum auctoritate explicata continente pertractantur, Capitibus LXIII. comprehensus.

XV. pag. 105. col. 1. Anonymi ἔπη χρυσᾶ, Carmina *aurea iambica, in quibus admonitiones valde utiles de humanae vitae brevitate, divitiarum, honorumque contemtu aliisque de rebus ad vitam bene instituendam necessariis, non sine aliquot exemplis e sacris litteris petitis, continentur. His adcedit Latina interpretatio identidem etiam metrica.*

XVI. pag. 110. *col.* 2. THEODORETI *Quaestiones quaedam adversus Iudaeos.*

XVII. pag. 115. *col.* 1. *Senarii versus in* EVTHYMI ZIGABENI *Panopliam Dogmaticam cum Latina litterali versione, & scholiis quibusdam interlinearibus, quae nos ad marginem apposuimus.*

XVIII. pag. 128. *col.* 2. *Epistola a* TIBERIO *fortasse diacono, ac fraternitate ad* CYRILLVM *Archiepiscopum Alexandrinum conscripta, eiusque dogmaticarum quaestionum solutionibus praemissa.*

XIX. pag. 130. *col.* 1. *Synaxarium omnium quae in reliquis Graecis huius Bibliothecae Codicibus reperiantur, plenissimum, a mense Septembri incipiens, & in Augusto desinens, ex vetustissimo Codice XVIII. Plut. VI. Catenam SS. PP. in IV. sacrosancta Evangelia exhibente descriptum. Tum pag.* 135. *col.* 2. *Iambici duodecim versus in IV. Evangelistas ex eodem Codice Graece & Latine.*

XX. pag. 140. *col.* 1. *Specimen satis longum Epistolae* MANVELIS CHRYSOLORAE *ad* PALLANTEM STROZZAM, ONVPHRI *filium, de morte fratris consolatoriae.*

XXI. pag. 143. *col.* 2. *Anonymi scholia in XXXII.* PLATONIS *Dialogos, ex quibus duo tantum proferuntur, nimirum in* EVTHYPHRONEM, *& in III. Librum de Republica.*

XXII. pag. 144. *col.* 1. *seq.* HERODIANI *tria Opuscula Grammaticalia, primum de Nomine, secundum de Verbo, tertium de aliis generice ad artem Grammaticam pertinentibus inscriptum. Nos brevitatis gratia, primum tantummodo in lucem damus.*

XXIII. pag. 154. *col.* 1. *Aliud Synaxarium a superiori identidem discrepans.*

XXIV. pag. 166. *col.* 1. *Imperatoris* IVSTINIANI *Epistola ad eos, qui* THEODORVM, *& eius dogmata, Epistolam* IBAE *dictam, ac* THEODORETI *libros contra Catholicam Fidem, scriptis propugnabant, cum Latina* IOANNIS DOMINICI STRATICO, *Dominicanae Familiae Monachi, interpretatione.*

XXV. pag. 203. *col.* 2. *Definitiones variae de Angelis, de Anima, & eius potentiis, tum de quatuor elementis, de triplici lege, de centum denariis, ac denique iambici versus XII.* τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς, dies Domini festos *comprehendentes,* (1) *quibus omnibus Latina accedit interpretatio.*

XXVI. pag. 208. *col.* 2. *Anonymi versus in quasdam* GREGORI *Nazianzeni Orationes, quae habentur in vetustissimo Codice VII. Plut. VII. omnes Latine redditi.*

XXVII. pag. 219. *col.* 1. *Pars Poëmatis heroici eiusdem D.* GREGORI *Theologi, quod inscribitur* τὰ ἀπόῤῥητα, *nimirum* ARCANA, *in eius octavo Carmine, quod est de Testamentis, & Adventu* CHRISTI, *inter versus,* Αἰὲν ἐπερχομένοισιν, & Ἑβραίων ἱερὸν, κ.λ. *ubi sensus in editione Billiana videtur interruptus, inserenda, Graece & Latine.*

XXVIII. pag. 228. *col.* 1. EVDOCIAE AVGVSTAE *fragmentum Poëmatis item heroici in laudem SS.* CYPRIANI, & IVSTINAE *MM. cui visum quoque est Latinam, itemque metricam versionem adiicere, & argumentum e* PHOTII *Bibliotheca petitum praeponere. Graeca ex antiquissimo Codice X. Plut. VII. non solum minuti implicatique, sed etiam paene evanidi characteris non sine maxima difficultate eruimus.*

XXIX. pag. 242. *col.* 1. *Tetrasticha iambica LI. totidem D.* GREGORI *Nazianzeni Orationibus, quae in Codice XII. Plut. VII. Sec. XV. continentur, instar argumenti praemissa, auctore fortasse* NILO *eiusdem Codicis exscriptore, cuius in fine legitur subscriptio. His etiam Latina adiecta est, quandoque metrica, interpretatio.*

XXX. p. 279. *col.* 1. *S.* IO. CHRYSOSTOMI, *Archiepiscopi CPolitani, Homilia in Poenitentiam Ninivitarum. Graeca suppeditavit Codex XXVI. Plut. VII. Sec. XI. Latinam vero versionem F.* GAVDIOSVS IAGEMAN, *Augustinianae Familiae Lector.*

XXXI. pag. 287. *col.* 1. GEORGI SCHOLARI, *sive* GENNADI, *CPolitani Patriarchae, ad Imperatorem Trapezuntis D.* IOANNEM COMNENVM *Epistola, eius Libro II. de Processione Spiritus Sancti adversus Latinos, praemissa.*

XXXII. pag. 299. *col.* 1. ANASTASI *presbyteri Sinaitae Sermo III. in quo declarat, quare duos in illud dictum,* ad imaginem, & similitudinem Dei, *Sermones conscripserit, & unde initium duxerit disputatio de operationibus, & voluntatibus in* CHRISTO *&c. cum Latina interpretatione, quam nobis laudatus Dominicanae Familiae Monachus* IO. DOMINICVS STRATICO *perhumaniter adornavit.*

XXXIII. pag. 312. *col.* 1. ANTONI MARIAE SALVINI *in XXXVI. D.* GREGORI *Nazianzeni Epigrammata versiones metricae Latinae.*

XXXIV. pag. 315. *col.* 1. *Octateuchi in Capita divisio, ex Cod. XXXVII. Plut. V.*

XXXV. pag. 320. *col.* 1. *Formula abiurationis Athinganorum.*

XXXVI.

(1) Dodecastichon tamen iambicum comperimus postea editum ab Allatio in Libro de Dominicis, ac hebdomadibus Graecorum in calce Operis de Consensu Eccles. Occid. & Orient. pag. 1045.

XXXVI. pag. 342. *col.* 1. *Prooemium* IOANNIS CANTACVZENI, *praemissum eius Sermonibus antirrheticis contra* BARLAAM, ACINDYNVM, *&* *alios haereticos conscriptis; Pag. vero* 349. *iambicum Carmen in auctoris laudem Gr. & Lat. Utrumque damus ex Codice VIII. Plut. VIII. Sec. XIV. in quo quidem describendo Codice*[1] *fatemur, in eum nos errorem prolapsos, quo antea* LVCAS HOLSTENIVS, *vir alioquin doctissimus, deceptus fuerat, dum Opus hoc* CANTACVZENI *adversus* PALAMAM *scriptum cum illo adseruimus. Errori quippe ansam dederat Codicis XVI. Plut. V.*[2] *extima inscriptio, quae, uti aliae ferme sexcentae, ab oscitanti quodam adiecta, minus vere ita habet:* Χριστοδέλε λόγος εἰς Παλαμᾶν αἱρετικὸν, Christoduli Sermo contra Palamam haereticum. *Hunc igitur errorem ita retractamus. Quod ad Codicem XVI. Plut. V. pertinet, nulla externi tituli ratio habenda, novusque illi substituendus, nimirum,* Ἰωάννε Κυπαρισσιώτε εἰς Παλαμᾶν αἱρετικὸν λόγοι ἀντιῤῥητικοὶ, Ioannis Cyparissiotae contra Palamam haereticum Sermones, seu libri antirrhetici; *quemadmodum interior docet inscriptio in fronte operis apposita, quae licet paene deleta, tamen ex nonnullis litterarum vestigiis deprehenditur ita legenda,* Τῦ Κυπαρισσιώτε σὺν Θεῷ πόνος. *Multa enim* IOANNEM CYPARISSIOTAM, *nihil* CANTACVZENVM *contra* PALAMAM *scripsisse, auctor est* LABBEVS, WARTHONVS, OVDINVS, FABRICIVS, *&* NATALIS ALEXANDER; *imo Palamiticae sectae acerrimum defensorem fautoremque fuisse* CANTACVZENVM, *praeter alios, tradit* ALLATIVS *de Consens. utriusq. Eccles. Lib. II. Cap. XVII. § II. pag.* 830. *Titulo igitur externo Codicis restituto sequitur, ut ea quae nos in ipso recensionis initio de* CANTACVZENO *proferimus,* CYPARISSIOTAE *sint referenda, quae vero in fine subiungimus, ea tamquam alieno loco posita, reiiciantur, vel ad Codicem VIII. Plut. VIII. vel ad Codicem IX. Plut. IX. ubi germana ipsius* CANTACVZENI *opera recensentur. Ad Codicem praeterea VIII. Plut. VIII. quod attinet, monemus,* PALAMAE *nomen, quod in ipso paene descriptionis limine, pag.* 342. *legitur, expungendum esse, una cum duobus postremis versibus notae secundae in ead. pag. ubi dicitur „ Opus hoc Cantacuzeni contra Palamam ignotum Fabricio fuit &c. „*

XXXVII. pag. 374. *col.* 2. IOANNIS *cuiusdam Oeconomi, & Diaconi Ecclesiae Hadrianopolitanae Carmen Politicum in laudem* IOANNIS PALAEOLOGI *Imp. cum argumento, seu synopsi praefixa.*

XXXVIII. pag. 390. *col.* 2. *Versiculi quidam ex vetustissimo Codice III. Plut. IX.* IOANNIS SCHOLASTICI *Scalam continente, Graece & Latine.*

XXXIX. pag. 430. *col.* 1. *Anonymi versus iambici CLXXI. in laudem* BASILI *Imperatoris, ex quibus tamen, brevitatis caussa, quatuordecim tantum proferimus.*

XL. pag. 434. *col.* 2. THESSALONICI *Mesopotamitae cuiusdam iambicum Carmen in* NICETAE CHONIATAE *Thesaurum Orthodoxae Fidei, & in partem posteriorem Historiae Byzantinae, quae duo continentur in maximae molis Codice XXIV. Plut. IX. Sec. XIII.*

XLI. pag. 446. *col.* 2. NICEPHORI CALLISTI XANTHOPVLI *Oratio Encomiastica in S.* MARIAM MAGDALENAM.

XLII. pag. 460. *col.* 1. S. BASILI *Sermo de Synisactis, seu subintroductis.*

XLIII. pag. 464. *col.* 1. *Alia vetus quorumdam sacrorum Bibliorum veteris Testamenti in Capita divisio ex Codice I. Plut. V. Sec. circiter XI. desumta.*

XLIV. pag. 466. *col.* 1. *Anonymi brevis Tractatus de quatuor Fluminibus e Paradiso exeuntibus.*

XLV. pag. 499. *col.* 1. *Iambici versus Anonymi in laudem* THEODORETI.

XLVI. pag. 516. *col.* 2. IGNATI *Diaconi CPolitani Praecepta moralia versibus iambicis XXIV. expressa, ex Codice IX. Plut. XI. Sec. XI.*[3]

XLVII. pag. 536. *col.* 1. BASILI *Minimi Caesariensis Epistola ad* CONSTANTINVM PORPHYROGENITVM, *eius & aliorum SS. PP. Commentariis in XIV. D.* GREGORI *Nazianzeni Orationes praemissa.*

XLVIII. pag. 547. *col.* 2. ARSENI *Monembasiae Archiepiscopi ad* LEONEM X. *Pont. Max. Epistola Nuncupatoria, eius Violariae Compositioni praefixa.*

Praeter ea, quae hactenus enumeravimus, alia etiam Epigrammata, poëmatia, ἀποσπάσματα *veterum scriptorum, quae commode heic locum habere poterant, ne diutius cum tineis blattisque pugnarent, edi curavimus. Etsi vero interdum nostra minus contenti, amicorum quoque operam implorare studuerimus, ne quid, veluti* ἀνέκδοτον

aut

(1) Vide huius ipsius Codicis descriptionem, quam exhibet Cl. IOANNES LAMIVS in Praefat ad Tom II. Part II. Delic. Erudit. pag. XXXIV.

(2) Huius quoque Codicis exactam historiam persequitur laudatus LAMIVS loc. cit. pag. XLI.

(3) Habentur etiam in Codice XVIII. Plut. IX. sed auctoris nomine destituti.

aut procuderemus, aut innueremus, quod iam publici iuris esset; audacis tamen esset adfirmare, in tanta praesertim Opusculorum segete, nihil omnino diligentiam nostram effugisse. Tam multa enim duobus abhinc seculis in tota Europa praelis commissa fuere, ut omnium adsequi notitiam difficillimum videatur. In iis vero operibus, quae inedita visa sunt, diligentiam adhibuimus, ut ordine alphabetico singulorum auctorum nomina, eorumque opera, quae in illis citantur, improbo saue labore perlegeremus.

Habes iam, benevole Lector, paucis rationem, qua in tractandis Ecclesiasticis MEDICEAE *Bibliothecae Codicibus usi sumus. Idem praestabimus in Astronomicis, Poëticis, Philologicis, Oratoriis, & Historicis, qui subsequentur, postea vero Medicis, Chirurgicis, Nomicis, quibus iuxta Pluteorum ordinem Graeca Collectio concluditur. Illud unum a te petimus, ne iudicium de improbo hoc opere antea pronuncies, quam pagellas aliquot criticis etiam oculis percurreris. Pro certo enim habemus te, quum immanem quem sustinuimus laborem animo & cogitatione perceperis, humaniter etiam, & benevole, si quid in tanta rerum multitudine, & varietate peccatum fuerit, condonaturum. Et quidem non semel manum de tabula sustulissemus operis magnitudine, ac difficultate perterriti; nisi nobis auxiliatrices manus totis viribus porrexisset* ANTONIVS SARTIVS, *familiaris noster, ac studiorum indefessus adiutor, qui pro eo, quo pollet ingenii acumine, incredibile dictu est, quantum in Libraria Graecorum antiquitate diiudicanda quatuor annis profecerit. Ex multis enim, quos ad* MEDICEOS *Codices volutandos, qua praemiis, qua pollicitationibus incassum adleximus, ille unus nostrae exspectationi respondit, & adsiduus laboris, ac molestiarum comes fuit, qua in exscribendis veterum monumentis, qua in explicandis scriptorum intricatissimis notis, qua denique in typographi innumeris, ut ita dicam, erroribus castigandis.*

Prima Tabula, a LEONARDO FRATI, *Florentino pictore, magni ingenii viro, delineata, & aeri ad vivum expressa, me Operis auctorem repraesentat, meumque in Bibliotheca adiutorem optime meritum,* ANTONIVM SARTIVM.

Altera, quam IOSEPH MENABONIVS *delineavit, &* CAROLVS GREGORIVS *vir celeberrimus sculpsit, Etruriam in solio, suis, quibus postea usa est vestibus, corona, sceptro decoratam exhibet. Captivam illa, ac supplicem excipit Graeciam, quam pone sequuntur* HOMERVS, PLATO, & ARISTOTELES, *Graeco more induti, barbati, ac sua quisque opera in manibus gestantes, vel indicantes, quorum memoria ab hominum mentibus paene obliterata, sub* COSMO, *ac* LAVRENTIO MEDICEIS *revixit. Adstant igitur a dextris* COSMVS MEDICEVS, *publico decreto* PATRIAE PATER, *a sinistris, eius nepos* LAVRENTIVS *Magnificus, qui rem diu deliberatam videntur transigere, scilicet ut Graeci extorres in propriis aedibus, quae retro adsurgunt, exciperentur, ac magnificis sumtibus alerentur. Suis autem stipantur Platonicis* MEDICEI *Heroes,* MARSILIO FICINO, ANGELO POLITIANO, PICO MIRANDVLANO, AMBROSIO TRAVERSARIO, *Camaldulensium Ordinis Generali* [1]. *Altius in Tabula videtur a fama Numisma efferri Augustissimi* CAESARIS FRANCISCI, *Magni Ducis Etruriae, cum epigraphe,* NON DEFICIT ALTER AVREVS; *qui* MEDICEIS *Principibus exstinctis, ditissimae huius Bibliothecae* [2] *e totius Graeciae ruinis erutae, ac regiis vere impensis collectae* [3] *auctoribus, bonarum artium tutelam in se suscipere non est dedignatus, mihique ut litterarias eiusdem divitias, uberrimo hoc conscripto Catalogo, omnibus patefacerem, clementer indulsit.*

Haec de Catalogo nostro praefari visum est. Quoniam vero in tanta rerum sylva, tamque vario operum argumento vix caveri potuit, ne quid scriptoris diligentiae elaberetur, idcirco in calce Voluminis nonnulla emendabimus, alias posteriores curas in finem huius Graecae Bibliothecae reiicientes, cuius impressionem numquam intermittemus, ut quam citissime in lucem prodeat. Vale.

LABOR OMNIA VINCIT
IMPROBVS.

BI-

(1) Horum illustrium virorum effigies ex Codicibus huius Bibliothecae delineatae sunt.

(2) Exprimitur MEDICEA Bibliotheca in Tabula aerea in fronte huius Praefationis praemissa.

(3) Vide ANDREAE ASVLANI Epistolam Dedicatoriam ad CLEMENTEM VII. Pont. Tom. I. Operum GALENI. Vide Epistolam item Nuncupatoriam ad MICHAELEM ANG. BONARROTAM typographi MICHAELIS TRAMEZZINI, Romae Triumphanti FLAVI BLONDI praemissam, quae prodiit Venetiis A. MDXXXIX.

BIBLIOTHECAE
MEDICEAE LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS V.
CONTINENS GRAECOS CODICES MSS. XXXVIII. ET DVOS IMPRESSOS, GRAECVM VNVM, LATINVM ALTERVM.

CODEX I.

ΒΙΒΛΙΑ. BIBLIA.

Iblicus Tomus antiquissimus, continens Octateuchum, Regum Libros IV. Paralipomenon Libros II. Esdrae II. Neemiam, & primum Maccabaeorum initio mutilum: quo excepto, reliquorum librorum initium ac finis concordat cum vulgata secundum LXX. editione G. L. Paris. per Claudium Sonnium MDCXXVIII. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 893. Quae notatu digna, haec sunt: In fine Libri primi Regum repetit initium sequentis a verbis, *ϗ ἐγένετο*, usque ad *τύπτων τὸν Ἀμαλήκ*. In fine Neemiae legitur: *πληροῖ σὺν Θεῷ ὁ Ἔσδρας. Explicit cum Deo Esdras*: ex quo patet, Neemiae Librum cum secundo Esdrae coniungi: quod Capitum etiam, seu versuum numeratio marginalis ostendit; sub una enim eademque numerorum serie, quorum ultimus est *πα'. LXXXI.* uterque comprehenditur. Similem quoque numerationem exhibet Liber I. Esdrae, qui Capita, seu versus continet *ρθ'. CIX.* Argumenta rerum in sacro Textu expositarum, litteris uncialibus, ac vere quadratis, partim etiam Sinico more deorsum versus in margine exarata, vide inferius ad calcem Plutei IX. pag. 464. seqq. ubi singula in medium proferuntur. Liber primus Maccabaeorum p. 427. incipit a verbis ..... *τῆς ἐξ αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς, κ. λ.* quae sunt Cap. XI. vers. 33. cit. edit. Tom. II. p. 850. quem quidem defectum recentior Graecus animadvertens, in calce paginae antecedentis adscripsit: *λείπει πολλὰ φύλλα, desunt multa folia*, nimirum XVIII. quum enim Codex quaternionibus constet, quorum singuli octo contineat folia, patet ex ipsorum numeratione Graecis litteris in fine paginarum adnotata desiderari duo postrema folia quaternionis ΝΔ'. totum ΝΕ'. & ΝΣ'.

Codex Graecus membranaceus Ms. insignis in folio maximo Sec. XI. binis columnis, inter quas unius pollicis spatium relinquitur, exaratus, accentibus, ac spiritibus diligentissime instructus, optimeque servatus. Constat foliis 434.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

CANONES VARII.

Scilicet.

Collectio Sacrorum Canonum cum expositione Zonarae, Balsamonis, & anonymi.

I. pag. 1. Πίναξ ἀκριβὴς τῶν παρὰ τοῦ πατριάρχου Φωτίου συντεθέντων δεκατεσσάρων τίτλων. *Tabula adcurata XIV. Titulorum a Patriarcha Photio compositorum.* Tituli autem singuli in Capita dividuntur, quae vide in Iustelli Biblioth. Iuris Canonici Veteris Paris. MDCLXI. fol. Tom. II. a pag. 796. ad pag. 812. cum quibus concordat Codex, excepto Titulo XI. cuius Capita XV. numerantur propter bis repetitum numerum XI. In fine Tabulae, summa omnium simul Capitum ita est adnotata, *κεφάλαια σκη'. Capita CCXXVIII.* revera tamen sunt *CCXXXVIII.* Pag. 3. *b.* haec inscriptio legitur: *Ἐκοιμήθη ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Τορνόβου Ἰγνάτιος ἐν τῇ ἁγίᾳ μονῇ τοῦ προδρόμου τῆς Καλαμήτας κατὰ τὸ ,ϛϠοβ'. Obiit sanctissimus Metropolita Tornobi Ignatius in sancto monasterio Praecursoris Calametae Anno 6972.* (Christi MCCCCLXIV.) Ex quo colligitur, Codicem hunc fortasse ex iis esse, qui a Lascare ex Asia huc advecti fuerunt. COD. II.

II. pag. 5. *Στίχοι ἡρωϊκοὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρ-*

τριάρχȣ Θεȣπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, ϗ πάσης ἀνατολῆς, κυρȣ̃ Θεοδώρȣ τȣ̃ Βαλσαμὼν χάριν τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης ἐξηγήσεως τȣ̃ Νομοκανόνȣ τῆς ϗ δηλȣμένης ἐν τῇ παρȣ́σῃ βίβλῳ. *Versus heroici SS. Patriarchae Theopolis magnae Antiochiae, & totius Orientis, Domini Theodori Balsamonis, ob interpretationem ab ipso factam in Nomocanonem, & in hoc libro expositam*. Inc.

Ἀστέρες ὡς πολύφωτοι ἀφεγγȣ̃ς ὄμματα νυκτός.

Des. Σωτηρίην ψυχῆς. ταύτης γὰρ πέρι θρηνεῖ. Sunt versus LXXII. editi ante Photii in Nomocanonem Praefationem loc. cit. p. 788.

III. pag. ead. *b*. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν ϗ θείων κανόνων τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, ϗ τῶν ἱερῶν οἰκȣμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν ϗ τῶν τοπικῶν, ἤτοι μερικῶν, ϗ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων· πρὸς δὲ καὶ δήλωσις τῶν ἐνεργȣ́ντων, ϗ μὴ ἐνεργȣ́ντων νόμων, τῶν ἀνατταττομένων ἐν τοῖς δέκα πρὸς τοῖς τέσσαρσι τίτλοις τοῖς κατ' ἀρχὴν τῶν κανόνων κειμένοις, πονηθεῖσα κατὰ πρόσαξιν βασιλικὴν ϗ πατριαρχικὴν Θεοδώρῳ τῷ εὐτελεῖ διακόνῳ τῆς ἁγιωτάτης τȣ̃ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, νομοφύλακι, χαρτοφύλακι, ϗ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν τῷ Βαλσαμῶν, τῷ μετὰ χρόνȣς τινὰς γεγονότι καὶ πατριάρχῃ Θεȣπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας ϗ πάσης Ἀνατολῆς. *Expositio sacrorum divinorumque Canonum sanctorum & celebratissimorum Apostolorum, & sacrorum generalium, atque etiam provincialium, sive particularium Conciliorum, reliquorumque SS. PP. insuper & declaratio efficacium atque inefficacium legum in quatuordecim ante Canones positis Titulis collocatarum; elaborata iussu Imperatorio, & Patriarchali, a Theodoro Balsamone, humili sanctissimae Dei magnae Ecclesiae Diacono, Nomophylace, Chartophylace, & Praefecto Blachernarum, qui etiam post aliquot annos Theopolis*, sive *magnae Antiochiae, totiusque Orientis Patriarcha factus est*. Sequitur Praefatio, cuius initium: Πείθεσθε τοῖς ἡγȣμένοις ὑμῶν, κ. λ. Finis: ὑπακοῆς ἀποκύημα. Tum Photii Nomocanon, sive Legum Imperatoriarum, & Ecclesiasticorum Canonum Concordia in Titulos XIV. distributa; cum Theodori Balsamonis scholiis, singulis Capitibus, in quae Tituli dividuntur, subiectis. Primus Titulus est Περί θεολογίας καὶ ὀρθοδόξȣ πίστεως, ϗ κανόνων, καὶ χειροτονιῶν. *De Theologia & orthodoxa fide, & canonibus, & consecrationibus*. Continet Capita XXXVIII.

IV. pag. 14. *b*. Titulus II. Περὶ ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν σκευῶν ϗ ἀναθημάτων, καὶ περὶ κληρικῶν παρὰ γνώμην ἐπισκόπων ἀνιστώντων θυσιαστήρια. *De extructionibus Ecclesiarum, sacris vasis, & donariis, & de clericis contra voluntatem Episcoporum altaria erigentibus*. Continet Capita III.

V. p. 21. *b*. Tit. III. Περὶ εὐχῶν ϗ ψαλμῳδίας ϗ ἀναγνώσεως ϗ ἀναφορᾶς ϗ κοινωνίας ϗ φορεσίας καὶ ὑπȣργίας ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν καὶ ὑπηρετῶν. *De precibus, cantu, lectione, oblatione, communione, vestitu, & ministerio lectorum, cantorum, & ministrorum*. Continet XXII. Capita.

VI. p. 22. Tit. IV. Περὶ κατηχȣμένων, καὶ τȣ̃ ἁγίȣ βαπτίσματος. *De Catechumenis, & sacro baptismate*. Continet XVII. Capita.

VII. pag. 24. Tit. V. Περὶ τῶν καταφρονȣ́ντων τῶν ἐκκλησιῶν ϗ συνάξεων ϗ μνημῶν, καὶ τῶν ἐσθιόντων ἐν ἐκκλησίᾳ, ϗ περὶ ἀγαπῶν. *De contemtoribus Ecclesiarum, coetuum, & commemorationum, deque comedentibus in Ecclesia, & de agapis*. Continet Capita III.

VIII. pag. ead. *b*. Tit. VI. Περὶ καρποφορίας. *De fructuum oblatione*. Continet Capita III.

IX. pag. ead. Tit. VII. Περὶ νηστείας ϗ τῆς τεσσαρακοστῆς ϗ τȣ̃ πάσχα ϗ τῆς πεντηκοστῆς ϗ κυριακῆς καὶ σαββάτȣ καὶ γονυκλισίας. *De ieiunio, quadragesima, paschate, pentecoste, dominica, sabbato & genuflexione*. Continet Capita V.

X. p. 26. Tit. VIII. Περὶ παροικιῶν, καὶ πῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι ϗ κληρικοὶ, ϗ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν, ϗ περὶ τῶν κατ' ἔτος συνόδων ϗ διδασκαλίας ϗ ξενοδοχίας, καὶ συστατικῶν ϗ εἰρηνικῶν ἐπιστολῶν, ϗ ποῖα πράττȣσιν ἰδιωτικὰ ἢ δημόσια πράγματα, καὶ πῶς οἱ κληρικοὶ ἀλλήλȣς τιμῶσι. *De parochiis, & quomodo vivere debeant Episcopi & clerici, de peregrinatione eorum, de annuis synodis, doctrina, hospitalitate, commendatitiis, & pacificis litteris, quasque privatas, seu publicas res gerant, & quemadmodum clerici se invicem colant*. Continet Capita XIX.

XI. pag. 30. Tit. IX. Περὶ ἁμαρτημάτων ϗ δικῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, καὶ ἀφορισμȣ̃ ϗ καθαιρέσεως ϗ μετανοίας, ϗ ποῖα ἁμαρτήματα ἡ χειροθεσία λύει. *De peccatis, accusationibus, excommunicatione, depositione, & poenitentia Episcoporum & clericorum, quaeque peccata manuum impositio tollat*. Continet Capita XXXIX.

XII. pag. 43 *b*. Tit. X. Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ϗ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπȣ. *De administratione rerum ecclesiasticarum, & de rebus propriis Episcopi*. Continet Capita VIII.

XIII. pag. 45. Tit. XI. Περὶ μοναστηρίων ϗ μοναχῶν. *De monasteriis & monachis*. Continet Capita XVI.

XIV. pag. 47. *b*. Tit. XII. Περὶ αἱρετικῶν ϗ Ἰȣδαίων ϗ Ἑλλήνων. *De Haereticis, Iudaeis, & Paganis*. Continet Capita XVIII.

XV. pag. 50. Tit. XIII. Περὶ λαϊκῶν, *De laicis*, Continet Capita XLI,

XVI. pag. 61. *b*. Tit. XIV. Περὶ πάντων ἀνθρώπων κοινῶς. *De omnibus hominibus promiscue*. Continet Cap. VII. Haec autem omnia a §. III. hactenus recensita habes loc. cit. a pag. 813. ad pag. 1138.

XVII. pag. ead, Αἱ ἐν τοῖς νομίμοις κείμεναι Ἰταλικαὶ λέξεις κατὰ στοιχεῖον. *Voces Italicae*, (scilicet Latinae) *quae in Legibus inveniuntur iuxta alphabetum*. Inc. Αὐσὴθ, ἀπείη, μὴ γένοιτο. Ἀλλοφίκιος, λειτȣργία. Αὐδίκτȣς, προσκυρωθέντας. Des. ὡς τὰ τȣ̃ λίβερ στατȣλίβȣθε. τȣτέστιν ὁ ἐπὶ ὅρῳ ἐλευθερίας πταίων, ὡς ἐλεύθερος τιμωρεῖται.

XVIII. p. 63. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν ϗ θείων κα-

κανόνων τῶν τε ἁγίων ϗ πανσέπτων ἀποςόλων, ϗ τῶν ἱερῶν ϗ οἰκυμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν ϗ τῶν μερικῶν, ἤτοι τοπικῶν, ϗ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων, πονηθεῖσα τοῖς μακαριωτάτοις ϗ σοφωτάτοις ἐκείνοις ἀνδράσι, τῷ τε μοναχῷ Ἰωάννῃ τῷ ϗ πρότερον γεγονότι δρυγγαρίῳ τῆς Βίγλας ϗ πρωτασηκρῆτις, ϗ μεθ᾽ ἱκανὺς ὕςερον χρόνυς ϗ τῷ θεοφιλεςάτῳ διακόνῳ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλακι, χαρτοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν τῷ Βαλσαμὼν κυρῷ Θεοδώρῳ, τῷ μετὰ χρόνυς τινὰς γεγονότι ϗ πατριάρχῃ Θεϋπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, ϗ πάσης Ἀνατολῆς. *Expoſitio ſacrorum divinorumque Canonum ſanctorum & maxime venerabilium Apoſtolorum, ſacrorumque & oecumenicorum Conciliorum, nec non particularium, ſeu localium, ceterorumque SS. PP. elaborata a beatiſſimis ſapientiſſimiſque illis viris Ioanne* (Zonara) *monacho, qui fuit olim magnus Drungarius Viglae, & primus a ſecretis, ac deinde poſt aliquod temporis ſpatium a Domino Theodoro Balſamone, Deodilectiſſimo Diacono ſanctiſſimae Dei magnae Eccleſiae, Nomophylace, Chartophylace, & Praefecto Blachernarum, qui etiam poſt aliquot annos Theopolis, magnae ſcilicet Antiochiae, & totius Orientis Patriarcha factus eſt.* Ac primo quidem Κανόνες τῶν ἱερῶν ϗ θείων ἀποςόλων πε΄. *Canones ſacrorum & divinorum Apoſtolorum LXXXV.* quibus ſingulis adponitur expoſitio Zonarae, Balſamonis, & interdum alia anonymi. Praecedit Πρόλογος τῦ Ζωναρᾶ, *Prologus Zonarae.* Inc. Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ καὶ συνετιεῖ νηπίυς. Deſ. ἵνα μὴ δι᾽ ἀνηκοΐαν κατακριθῶ. Canon I. inc. Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω, κ. λ. Interpretatio Zonarae inc. Νῦν μὲν χειροτονία καλεῖται, κ. λ. Balſamonis inc. Ὁ ἀποςολικὸς οὗτος κανὼν, κ. λ. Vltimus Canon deſ. καὶ αἱ Πράξεις ἡμῶν τῶν ἀποςόλων. Interpretatio Zonarae deſ. ϗ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Θεολόγου. Balſamonis deſ. ἡμᾶς ἀνάγοντα. Tum alia eiuſdem Zonarae, cuius finis eſt: ἐγκεκριμένων ἐκτός. Habentur G. & L. in Pandectis Canonum Guilielmi Beveregii Oxonii e Theatro Sheldoniano MDCLXXII. fol. Tom. I. a p. 1. ad p. 57. Prologus autem Zonarae legitur in Prolegomenis ad dictum Tom. §. XXII.

XIX. p. 82. Τῶν συνοδικῶν ἔνθεν ἀρχὴ κανόνων. *Heinc ſynodicorum Canonum initium.* Ἑρμηνεία τῶν κανόνων τῆς ἁγίας ϗ οἰκυμενικῆς πρώτης συνόδυ. *Expoſitio Canonum ſanctae & oecumenicae primae ſynodi.* In margine vero ſuperiori ſcriptum eſt: Ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῦ κυρίυ ϗ Θεοῦ ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῦ ἕως τῆς πρώτης συνόδυ ἔτη τιη΄. *Ab aſſumtione Domini, Dei & Salvatoris noſtri Ieſu Chriſti uſque ad primam ſynodum anni CCCXVIII.* Zonarae Prologus inc. Ἡ ἁγία ϗ οἰκυμενικὴ πρώτη σύνοδος. Deſ. ἐξεφωνήθησαν. Deinde ἀρχὴ τῆς πρώτης ϗ οἰκυμενικῆς συνόδυ. Κανόνες κ΄. *Principium primae & oecumenicae ſynodi. Canones XX.* Primus inc. Εἴ τις ἐν νόσῳ. Interpretatio Zonarae inc. Διάφοροι κανόνες. Balſamonis inc. Οἱ ἀποςολικοὶ καὶ θεῖοι κανόνες. Deſ. ϗ μετὰ τὸ πατριαρχ[illegible], διὰ τὴν ὑποψίαν τῦ ἐπικινδύνυ ἀποτελέσματος τῆς ἰατρείας. Vltimus Canon deſ. ἀποδιδόναι τῷ Θεῷ. Interpretatio Zonarae deſ. θεσμοθετεῖ. Balſamonis deſ. ἐφ᾽ ὧν ἐξεφωνήθησαν. Loc. cit. a pag. 58. ad pag. 84

XX. pag. 90. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας ϗ οἰκυμενικῆς δευτέρας συνόδυ, ἧς προεξῆρχον ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος ὁ σοφὸς, ϗ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Νύσσης, καὶ ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος Ἰκονίυ. Σύνοδος οἰκυμενικὴ δευτέρα. Κανόνες η΄. *Canones ſanctae & oecumenicae II. ſynodi, cui praefuerunt magnus in Theologia Gregorius ſapiens, & S. Gregorius Nyſſenus, & S. Amphilochius Iconienſis. Synodus oecumenica ſecunda. Canones VIII.* In marg. ſup. Ἀπὸ τῆς πρώτης συνόδυ ἕως τῆς δευτέρας ἔτη ἑξήκοντα. *A prima ſynodo uſque ad ſecundam anni LX.* Praefatio inc. Ἡ ἁγία ϗ οἰκυμενικὴ δευτέρα σύνοδος. Deſ. ὑποτεταγμένυς κανόνας. Canon I. inc. Ὥρισαν οἱ ἐν Κωνςαντινυπόλει. Sola interpretatio Zonarae inc. Κατὰ Μακεδονίυ. Vltimus Canon, qui tamen eſt VII. (nam VIII. deeſt) deſ. ϗ τότε αὐτὺς βαπτίζομεν. Interpretatio Zonarae deſ. εἶτα βαπτίζονται. Balſamonis deſ. πάλιν βαπτίζονται. Ibid. a pag. 85. ad p 98.

XXI. pag. 94. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας ϗ οἰκυμενικῆς τρίτης συνόδυ. *Canones ſanctae & oecumenicae III. ſynodi.* In marg. ſup. Ἀπὸ τῆς δευτέρας συνόδυ ἕως τῆς τρίτης ἔτη πεντήκοντα. *A ſecunda ſynodo uſque ad tertiam anni L.* Praefatio inc. Ἡ τρίτη ἁγία ϗ οἰκυμενικὴ σύνοδος. Deſ. παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. Canon I. inc. Ἐπειδὴ ἐχρῆν. Interpretatio Zonarae inc. Τῶν ἱερῶν πατέρων. Balſamonis inc. Τῦ Νεςορίυ καθαιρεθέντος. Canon ultimus, qui eſt VIII. deſ. ϗ οἰκυμενικῇ συνόδῳ. Interpr. Zonarae deſ. ἄκυρος ἔςαι. Balſamonis deſ. τῆς Κωνςαντινυπόλεως. Sequitur Ἐπιςολὴ τῆς αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας συνόδυ πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγῆ σύνοδον περὶ Εὐςαθίυ τῦ γενομένυ αὐτῶν μητροπολίτυ. *Epiſtola eiuſdem S. Epheſinae ſynodi ad ſacram in Pamphylia ſynodum de Euſtathio, qui fuit eorum Metropolita.* Inc. Μετὰ βυλῆς. Deſ. τῇ ἱερᾷ συνόδῳ. Interpr. Zonarae inc. Ὁ Εὐςάθιος, οὗ μέμνηται. Deſ. Ἀλεξανδρείας. Balſamonis inc. Παμφυλία ἐςίν. Deſ. Ἀλεξανδρείας. Ibid. a pag 99. ad pag. 110.

XXII. p. 98. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας ϗ οἰκουμενικῆς τετάρτης συνόδυ. Κανόνες λ΄. *Canones ſanctae & oecumenicae IV. ſynodi. Canones XXX.* In marg. ſup. Ἀπὸ τῆς τρίτης συνόδυ ἕως τῆς δ΄ ἔτη δέκα. *A tertia ſynodo uſque ad quartam anni X.* Praefatio inc. Ἡ ἁγία καὶ οἰκυμενικὴ τετάρτη σύνοδος. Deſ. ὑποτεταγμένυς. Canon I. inc. Τὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων. Interpr. Zonarae inc. Καὶ αἱ οἰκυμενικαί. Balſamonis inc. Ἐδικαίωσαν οἱ πατέρες. Vltimus Canon deſ. καταπιςευθήσονται. Interpr. Zonarae deſ. σωτηρίαν ὀμόσαι. Balſamonis deſ. τὴν τύτυ ἑρμηνείαν. Ibid. a p. 111. ad p. 149.

XXIII. p. 109. *b.* Περὶ τῆς ε΄ συνόδυ. *De V.*

synodo. In marg. sup. ἀπὸ δὲ τῆς τετάρτης συνόδου ἕως τῆς πέμπτης ἔτη ρ′. *A quarta synodo usque ad V. anni C.* Zonarae Praef. inc. Ἡ πέμπτη σύνοδος. Def. κανόνας δὲ ἡ τοιαύτη σύνοδος οὐκ ἐξέθετο. Nullos habet Canones. Ibid. pag. 150.

XXIV. p. ead. Περὶ τῆς ἕκτης συνόδου. *De VI. synodo*. Zonarae Praef. inc. Ἡ ἕκτη σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ. Def. οὐδὲ αὕτη μέν τοι ἡ σύνοδος κανόνας ἐξέθετο. Ibid. pag. 151.

XXV. pag. ead. Περὶ τῆς λεγομένης ἕκτης συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ. *De synodo sexta dicta in Trullo*. Zonarae Praef. inc. Διὸ τοῦ δευτέρου. Def. συνηριθμήθη ἐκείνῃ. Tum alius titulus: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως. Κανόνες ρβ′. *Canones SS. PP. qui in Trullo Imperialis Palatii CPoli convenerunt, tempore Iustiniani religiosissimi & Christianissimi nostri Imperatoris. Canones CII.* Praecedit Προσφωνηματικὸς (subintellige λόγος) τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, ᾧ ὑπέταξαν τοὺς ὑπ᾽ αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας. *Adlocutio ipsius S. synodi ad religiosissimum Imperatorem, cui subiecerunt Canones ab ipsis expositos.* Inscribitur: Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ, κ. λ. Inc. Τῆς ἀῤῥήτου. Def. τὴν ἀπόλαυσιν. Zonarae interpr. inc. Ἡ γραφὴ αὕτη. Balsamonis inc. Ἀπὸ τοῦ παρόντος. Canon I. inc. Τάξις ἀρίστη. Anonymi scholium inc. Κἀντεῦθέν ἐστι καταφωρᾶσαι τῆς τῶν εἰκονομάχων κακουργίας, κ. λ. Vltimus Canon def. ἐκδιδάσκει Βασίλειος. Interpr. Zonarae def. τελεώτερον τὸν Θεόν. Balsamonis def. ἐν τῷ τρίτῳ κανόνι αὐτοῦ. Ibid. a p. 151. ad. p. 283.

XXVI. p. 145. Κανόνες τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης συνόδου. *Canones sanctae & oecumenicae VII. synodi*. In marg. sup. Ἀπὸ δὲ τῆς ἕκτης συνόδου ἕως τῆς ἑβδόμης ἔτη ρκβ′. γέγονε δὲ ἐν ἔτει ςςς′. τῆς ια′ ἰνδ. *A sexta vero synodo ad septimam anni CXXII. facta autem est anno 6096.* (Christi DLXXXVIII.) *Indict. XI.* Zonarae Praefatio inc. Ἡ ἑβδόμη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος. Def. οἳ καὶ εἰσὶν οὗτοι. Canon I. inc. Τοῖς τὴν ἱερατικήν. Interpr. Zonarae inc. Ἐν τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ. Balsamonis inc. Μαρτύρια λέγονται. Vltimus Canon, qui est XXII. def. ὥστε τῆς χρείας κατεπειγούσης, μόνον εἶναι μετ᾽ εὐλαβείας. Zonarae interpr. def. τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Balsamonis def. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XXVII. p. 159. *b.* Ἐπιστολὴ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, πρὸς Ἀδριανὸν τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, περὶ τοῦ μὴ ἐπὶ χρήμασι γίνεσθαι τὰς χειροτονίας. *Epistola Tarasii sanctissimi Patriarchae CPolis, novae Romae, ad Adrianum Papam Romae veteris, de non faciendis pecunia ordinationibus*. Inc. Πολυμερῶς. Def. ἀναδεικνύντες. Zonarae expositio inc. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπεστάλη. Def. κατακρίσεως ἄξιοι. Balsamonis inc. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη κατεσκευάσθη. Def. ἐκ τοῦ Σοφωνίου. Beveregii Tom. II. a pag. 184. ad pag. 188. ubi solum Balsamonis scholium.

XXVIII. p. 161. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσης. Κανόνες ιζ′. *Canones sanctae primae & secundae synodi in templo SS. Apostolorum congregatae. Canones XVII.* Zonarae Praef. inc. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγέγραπται οὕτως. Balsamonis inc. Τινὲς τὴν ἐπιγραφήν. Canon I. inc. Πρᾶγμα σεμνόν. Interpr. Zonarae inc. Ὁ κανὼν οὗτος. Balsamonis inc. Ἐν τῷ ζ′ κανόνι τῆς ζ′ συνόδου. Vltimus Canon def. ἀποπληρῶν. Interpr. Zonarae def. ὁμοίως διετάξατο. Balsamonis def. τόπον ἐπέχουσιν. Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXIX. pag. 171. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ καὶ ἐπωνύμῳ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου σοφίας συστάσης, καὶ τὴν ἑβδόμην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιωσάσης, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν καὶ αἱρετικὴν πλάνην ἀπελασάσης. Κανόνες τρεῖς. *Canones editi a sancta synodo, quae in celebri templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, habita est, & oecumenicam VII. synodum confirmavit, omnemque schismaticum & haereticum errorem expulit Canones tres.* Primus Canon inc. Ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος. Zonarae interpr. inc. Μὴ διαφέρεσθαι. Balsamonis inc. Τινὲς κατακρινόμενοι. Vltimus def. ἀνάθεμα ἔστω. Zonarae interpr. def. αὐτὸς ἑαυτὸν ποιεῖ. Balsamonis def. ἀναίδειαν. Ibid. a p. 360. ad pag. 364.

XXX. p. 172. *b.* Ἡ ἐν Καρχηδόνι γενομένη σύνοδος, ἧς ἐξῆρχεν ὁ μέγας Κυπριανὸς, καὶ ἱερόμαρτυς ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος. *Synodus Carthaginensis, cui praefuit magnus Cyprianus & sanctus martyr, qui erat Carthaginensis Episcopus*. Prima Zonarae Praefatio inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρα ἐστί. πρωτεύει γὰρ τῶν ἄλλων. Altera Balsamonis inc. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρα ἐστί. γέγονε γάρ. Canon unicus, seu Epistola inc. Ἐν κοινοβουλίῳ. Def. καὶ ἀληθείας. Interpr. Zonarae inc. Αὕτη ἡ ἐπιστολή. Balsamonis inc. Ἐν τῷ προοιμίῳ γέγραπται. Sequuntur deinde sententiae Episcoporum in Concilio congregatorum: quibus breve aliud Zonarae subiicitur scholium, cuius finis est: ἀλλὰ κατὰ σύνοψιν ἐγράφησαν. Ibid. a pag. 365. ad pag. 374.

XXXI. pag. 176. Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου. Κανόνες κε′. *Canones synodi Ancyranae. Canones XXV.* Zonarae Praef. inc. Πρώτη πασῶν. Def. εἰσὶν οὗτοι. Canon I. inc. Πρεσβυτέρους. Zonarae interpr. inc. Τῶν ὑποκυψάντων. Balsamonis inc. Κατὰ τὸν καιρόν. Vltimus Canon def. βαθμούς. Zonarae interpr. def. τὸ ἐπιτίμιον. Balsamonis def. μὴ δυνάμενοι. Ibid. a pag. 375. ad pag. 401.

XXXII. p. 183. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου ιε′. *Canones synodi Neocaesariensis XV.* Zonarae Praef. inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ. Def. εἰσὶν οὗτοι. Canon I. inc. Πρεσβύ-

σβύτερος. Zonarae interpr. inc. Ε'ὰν γάμον. Balſamonis inc. Ο' ἀποςολικός. Vltimus Canon deſ. τῶν Πράξεων. Zonarae ſolius interpr. deſ. ὐκ ἀναγκαῖον. Ibid. a pag. 402. ad pag. 414.

XXXIII. pag. 187. Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδυ ιη'. *Canones Gangrenae ſynodi XVIII.* (ſunt tamen revera XXI.) Praefatio inc. Η' ἐν Γάγγρᾳ τῇ μητροπόλει. Deſ. τῆς παρύσης συνόδυ. Canon I. inc. Εἴ τις τὸν γάμον. Zonarae ſolius ſcholion inc. Φησὶν ὁ μέγας ἀπόςολος, κ. λ. Vltimus Canon deſ. γίνεσθαι εὐχόμεθα. Scholion Zonarae ſimul & Balſamonis deſ. λόγοις αὐτοῦ. Ibid. a pag. 415. ad pag. 427.

XXXIV. p. 190. Κανόνες τῆς ἐν Α'ντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδυ κε'. *Antiochenae ſynodi in Syria Canones XXV.* Praefatio inc. Δύο γεγόνασιν. Deſ. εἰσὶν ὗτοι. Canon I. inc. Πάντας τὺς τολμῶντας. Zonarae ſchol. inc. Φασὶν οἱ τῆς συνόδυ ταύτης. Balſamonis inc. Περὶ τῆς ἑορτῆς. Vltimus Canon deſ. τῆς ἁγίας συνόδυ. Zonarae ſchol. deſ. ἢ κυρύσης. Balſamonis deſ. διοικεῖσθαι. Ibid. a pag. 429. ad pag. 452.

XXXV. p. 196. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Καπατιανῆς Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδου, πολλῶν ἐν αὐτῇ μακαρίων πατέρων συναθροισθέντων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Α'σιανῆς. Κανόνες ξ'. *Canones ſynodi Laodiceae, quae eſt urbs Phrygiae Capatianae, convocatae, multis in ipſa beatis Patribus ex variis Aſiae provinciis congregatis. Canones LX.* Canon I. inc. Περὶ τῦ δεῖν. Zonarae ſchol. inc. Εἰ καὶ ὐ κεκώλυται. Balſamonis inc. Οἱ δευτερογαμῦντες. Vltimus Canon deſ. πρὸς Τιμόθεον δύο. Zonarae ſolius ſcholion deſ. καὶ διάςροφα. Ibid. a pag. 453. (per errorem 553.) ad pag. 481.

XXXVI. pag. 203. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδυ κα'. *Sardicenſis ſynodi Canones XXI.* Praef. inc. Η' ἐν Σαρδικῇ σύνοδος. Deſ. εἰσὶν ὗτοι. Canon I. inc. Ο' ὅσιος ἐπίσκοπος. Zonarae ſchol. inc. Ε'κασος τῶν ἐν τῇ συνόδῳ, κ. λ. Balſamonis inc. Περὶ τῶν μεταβαινόντων. Vltimus Canon deſ. ὁριζέσθω καὶ τῦτο. Zonarae ſchol. deſ. τῆς ἀξίας αὐτῦ. Balſamonis deſ. ἀλλοτρίων ἐπισκόπων. Ibid. a pag. 482. ad pag. 508.

XXXVII. pag. 213. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδυ. *Canones ſynodi Carthaginenſis*, qui ſunt CXXXVIII. Praefatio inc. Η' ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος. Deſ. τῶν ςελλόντων αὐτύς. Hanc ſequuntur quaedam pauca de Piceno, Italiae regione, ac de octo Africae partibus, quae in Beveregio deſiderantur. Tum Actio prima, cuius initium: Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε. Μετὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν. Loc. cit. pag. 509. Canon I. inc. Ω'ςε τὰ ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ. Zonarae interpr. inc. Ο' δὲ λέγει Αὐρήλιος. Balſamonis inc. Α'ναγνωσθέντος. Ibid. pag. 514. Vltimus Canon inc. Α'ρχεται πρὸς τὴν ἐν Α'φρικῇ σύνοδον, κ. λ. deſ. τιμιώτατοι ἀδελφοί, qui nihil aliud eſt, quam Cyrilli Alexandrini ad Africanam Synodum Epiſtola. Ibid. pag. 673. Sequitur deinde Attici CPolitani ad eamdem ſynodum Epiſtola, & alia ſynodi ad Caeleſtinum Romae Papam, ac tandem Acta CPoli de Agapio, & Bagadio, omnia cum ſcholiis Zonarae, & Balſamonis, quorum finis eſt: βασιλεύοντος τῦ μικρῦ Θεοδοσίυ. Ibid. a p. 674. ad p. 680. Quae heic unico paragrapho comprehendimus, in quatuor diviſa reperies in Cod. XL. huius Plutei p. 73. qui ſunt xx. xxi. xxii. & xxiii. ubi tamen ſola Zonarae ἑρμηνεία legitur.

XXXVIII. pag. 267. *b.* Διονυσίυ ἀρχιεπισκόπυ Α'λεξανδρείας πρὸς Βασιλείδην ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφόρων κεφαλαίων, πρὸς ἃ διὰ τῆς παρύσης ἐπιςολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐποιήσατο, αἳ καὶ ὡς κανόνες ἐδείχθησαν. *Dionyſii Archiepiſcopi Alexandrini ad Baſilidem Epiſcopum, qui ipſum de diverſis Capitibus interrogaverat: ad quae praeſenti Epiſtola Dionyſius reſponſiones dedit, quae tamquam Canones ſunt receptae.* Inſcribitur: Διονύσιος Βασιλείδῃ, κ. λ. Inc. Α'πέςειλάς μοι, πιςότατε, καὶ λογιώτατέ μυ υἱέ. Deſ. τῷ κυρίῳ εὔχομαι. In Canones autem IV. diviſa eſt. Zonarae interpr. inc. Πρὸς τὸ ἐρώτημα. Deſ. ἔγραψε πρὸς Α'μμῦν μονάζοντα. Balſamonis inc. Ε'πισκόπυ τινὸς ἐρωτήσαντος. Deſ. ἐπιςολὴν πρὸς Α'μμῦν μονάζοντα. His vero duobus praecedit aliud Anonymi ſcholion de Dionyſio, & Baſilide, cuius initium: Ι'ςέον, ὅτι γέγονε μὲν ὁ μακάριος Διονύσιος οὗτος ἀκροατὴς Ω'ριγένυς. Hoc excepto, reliqua habentur loc. cit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 7.

XXXIX. pag. 270. *b.* Τῦ ἁγίυ Πέτρυ ἀρχιεπισκόπυ Α'λεξανδρείας καὶ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ. Περὶ τῶν ἐν καιροῖς διωγμοῦ παραπεπτωκότων, εἶτα μετανοησάντων. *S. Petri Archiepiſcopi Alexandrini & martyris Canones* (XV.) *adlati in eius Sermone de Poenitentia. De iis qui tempore perſequutionis lapſi ſunt, ac deinde poenitentiam egerunt.* Canon I. inc. Ε'πεὶ τέταρτον ἤδη πάσχα. Zonarae ſcholium inc. Διαιρέσεις ποιεῖται Balſamonis inc. Οἱ παρόντες κανόνες. Vltimus Canon deſ. ἐν ταύτῃ παρειλήφαμεν. Zonarae ſchol. deſ. μέχρι τῆς πεντηκοςῆς. Balſamonis deſ. κανὼν διατάττεται. Ibid. a pag. 8. ad pag. 23.

XL. pag. 275. *b.* Ε'πιςολὴ κανονικὴ τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ ἀρχιεπισκόπυ Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματυργῦ περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ εἰδωλόθυτα φαγόντων, ἢ καὶ ἕτερά τινα πλημμελησάντων. *Epiſtola Canonica S. Gregorii Archiepiſcopi Neocaeſareae Thaumaturgi de iis, qui in captivitate idolothyta comederant, & alia quaedam peccata commiſerant.* Continet Canones XI. Primus inc. Οὐ τὰ βρώματα. Zonarae ſchol. inc. Βαρβάρων ἐπελθόντων. Balſamonis inc. Ε'ρωτηθεὶς ὁ ἅγιος. Vltimus Canon deſ. τῶν ἁγιασμάτων. Solius Balſamonis ſchol. deſ. θεραπείαν ἀνήρτησε. Ibid. a pag. 24. ad pag. 35.

XLI. pag. 280. Τοῦ ἁγίυ Α'θανασίυ ἐπιςολὴ πρὸς Α'μμῦν μονάζοντα. *S. Athanaſii Epi-*

Sto-

stola ad Ammum monachum. Inc. Πάντα μὲν καλά. Des. εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν. Zonarae ἑρμηνεία inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ μέγας. Des. λίαν ἠλίθιος. Balsamonis inc. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Des. ἐντυγχανέτω τῷ Ζωναρᾷ. Ibid. a pag. 36. ad pag. 41.

XLII. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς. *Eiusdem ex XXXIX. festali Epistola*. Inc. Ἀλλ' ἐπειδή. Des. τοὺς ἀκεραίους. Zonarae schol. inc. Ἐνταῦθα ὁ μέγας Ἀθανάσιος. Des. εἰς τὸν τελευταῖον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Balsamonis inc. Ὁ τελευταῖος ἀποστολικὸς κανών. Des. γραφέντα. Ibid. pag. 42. ubi Zonarae interpretatio, & quidem longiuscula desideratur.

XLIII. pag. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ῥουφινιανόν. *Eiusdem Epistola ad Ruphinianum*. Inc. Σὺ μὲν τὰ ἴσῳ ἠγαπημένῳ. Des. ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύουσί σε. Zonarae schol. inc. Οὐ περὶ τῶν εἰδώλοις θυσάντων. Des. ὁρισθεῖσαν πίστιν, ϗ τὰ λοιπά. Balsamonis inc. Περὶ τῶν εἰδωλόθυτα φαγόντων. Des. κατεξετάσεως δέονται. Ibid. pag. 44.

XLIV. pag. 283. *b*. Τοῦ ἁγίου ϗ μεγάλου πατρὸς Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. *Sancti ac magni Patris Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae ad S. Amphilochium Episcopum Iconii Metropolis Phrygiae*, Epistolae tres, complectentes Canones LXXXV. Prima continens Canones XVI. inc. Ἀνοήτῳ φησίν. Des. διαπορεύεται ϗ αὐτὰ τρίβους θαλασσῶν. Secunda pag. 292. continens Canones XXXIV. inc. Ἠρώτησας ἡμᾶς περὶ Βιάνορος τοῦ πρεσβυτέρου. Des. ὡς τῆς ἀνειμένης πορνείας αἱρετώτερα. Tertia pag. 303. *b*. Canones complectitur XXXV. & inc. Τὸ κατὰ τοὺς κληρικούς. Des. περισώσασθαι. Zonarae interpr. inc. Πολλῆς ταπεινοφροσύνης. Des. ϗ ἐκ τῆς αἰωνίου κολάσεως, quae tamen ultima in edit. Balsamoni tribuuntur. Balsamonis inc. Μετὰ τὸ προοιμιάσασθαι. Des. ἀκοινωνησίᾳ παντελεῖ κατακρίνονται. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137. (per errorem 367.). In Codice alia interdum admiscentur anonymi scholia, quorum primum ita inc. Τοῦ πληρώματος τῆς ἐκκλησίας, καθά φησι Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῇ, ϗ τῇ πρὸς Κολασσαεῖς, Χριστός ἐστιν, κ. λ. quod pertinet ad primum Epistolae primae Canonem.

XLV. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ἐξ ἑτέρας πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῆς περὶ βρωμάτων διαφορᾶς. *Eiusdem ex alia Epistola ad B. Amphilochium de ciborum differentia*. Inc. Τοῖς δὲ κομψοῖς. Des. οὐκ ἠνόμησεν. Vnicum Zonarae schol. inc. Οἱ Ἐγκρατῖται. Des. ὁ δὲ γευσάμενος ἐκ βίας οὐκ ἠνόμησεν. Ibid. pag. 168. (per errorem 368.)

XLVI. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Διόδωρον ἐπίσκοπον Ταρσοῦ περὶ τῶν δύο ἀδελφὰς ἀγομένων εἰς γάμον. *Eiusdem ad Diodorum Episcopum Tarsi de iis, qui duas sorores in matrimonium duxerant*, Epistola duos continens Canones, quorum enumeratio in editione cum superioribus coniungitur. Primus Canon inc. Ἀφίκετο εἰς ἡμᾶς. Des. τοὺς ἐντυγχάνοντας. Hunc praecedit scholion breve anonymi, quod inc. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, κ. λ. Balsamoni tributum in editione pag. 139. (per errorem 319.) Consequitur aliud Zonarae, cuius initium: Ἀνατρέψαι. Finis: ἀναγινώσκοντας, Balsamoni itidem l. c. tributum. Alter Canon inc. Πρῶτον μέν. Des. ἐναπομεῖναι. Zonarae scholion valde longum inc. Προκαταστήσας τὸν λόγον. Des. ἐκεῖ ἐναπομεῖναι, quod deest in edito. Balsamonis inc. Ἡ πρὸς Διόδωρον. Des. ϗ χρησιμώτατα.

XLVII. pag. 314. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥστε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ συνοίκου γυναίου. *Eiusdem ad Gregorium presbyterum, ut separetur a muliercula, cum qua habitabat*. Inc. Ἐνέτυχόν σου. Des. γενήσονται. Zonarae schol. inc. Γρηγόριός τις πρεσβύτερος. Des. ϗ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης κανὼν τρίτος. Balsamonis inc. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Des. γυναικὸς συνοικίᾳ. Ibid. pag. 142. (per errorem 322.) sub unius Balsamonis nomine...

XLVIII. pag. 315. Τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκόποις, ὥστε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτοῦ ὑπηρέτας παρὰ τοὺς κανόνας. *Eiusdem Chorepiscopis, ne sine ipso fiant ministri praeter canones*. Inc. Πάνυ με λυπεῖ. Des. ὑπηρεσίαν δεχθείη. Zonarae schol. inc. Αἰτιᾶται ὁ μέγας. Des. ἐπέχειν τοὺς χωρεπισκόπους φησίν. Deest in edito. Balsamonis inc. Τίνες ἦσαν. Des. δοκιμασίαν αὐτῶν. Ibid. pag. 144. (per errorem 374.)

XLIX. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν (lege ἑαυτὸν) ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν. *Eiusdem ad Episcopos sibi subiectos, ne propter pecunias ordinent*. Inc. Τὸ τοῦ πράγματος. Des. κληθήσονται. Zonarae schol. inc. Πρὸς τοὺς οἰκείους ἐπισκόπους. Des. τιμὴ αἵματος ἔσονται ϗ κληθήσονται. Deest in edito. Balsamonis inc. Πῶς κολάζονται. Des. τιμὴ αἵματος ἔσονται. Ibid. pag. 145. (per errorem 375.)

L. pag. 316. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κζ' κεφαλαίου τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. *Eiusdem ex XXVII. Capite eorum, quae de S. Spiritu ad B. Amphilochium scripta sunt*. Inc. Τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Des. εἰσφερομένην. Primum scholion est anonymi, cuius initium: Ἰστέον, ὅτι ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν τῷ ξδ' λόγῳ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς, κ. λ. Alterum Zonarae, quod inc. Περὶ τῶν ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἐθῶν. Des. κηρύσσειν ἐν γράμμασι. Deest in edito. Tertium item Zonarae inc. Ἐν μὲν τοῖς προλαβοῦσιν. Des. εἰς τὸ τῆς πίστεως μυστήριον. Loc. cit. pag. 147. (per errorem 377.) Balsamoni tributum.

LI. pag. 317. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κθ' κεφαλαίου τῆς αὐτῆς πραγματείας. *Eiusdem ex XXIX. Capite eiusdem Operis*. Inc. Πρός γε μήν. Des. τὸ αἰδέσιμον ἔχοντα. Zonarae schol. inc. Ἔτι κατασκευάζει ὁ ἅγιος. Des. τοῖς δόγμασιν. Ibid. pag. 149. (per errorem 379.) Balsamoni tributum.

LII. pag. 318. Ἐπιϛολὴ κανονικὴ τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ ἐπισκόπȣ Νύσσης πρὸς τὸν ἅγιον Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς. *Epiſtola Canonica S. Gregorii Epiſcopi Nyſſeni ad S. Letoium Epiſcopum Melitenes*, Canones VIII. comprehendens. Inc. Ἓν καὶ τȣ̃το. Deſ. τῆς σῆς μεγαλοφυΐας ᾖ. Zonarae interpr. inc. Ἐν καιρῷ τῆς τȣ̃ πάσχα ἑορτῆς. Deſ. ἀναϛεῖλαι τὴν ἀδικίαν. Ibid. a pag. 151. (per errorem 381.) ad pag. 164. ubi tamen ſcholia Balſamonis nomen praeſeferunt.

LIII. pag. 323. *b.* Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέȣ τȣ̃ ἁγιωτάτȣ ἐπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας ἑνὸς τῶν ρν' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνϛαντινȣπόλει συναθροισθέντων, γενόμεναι πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρὰ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. *Reſponſa Canonica Timothei SS. Epiſc. Alexandriae, unius ex CL. SS. PP. CPoli congregatis, facta ad interrogationes illi propoſitas ab Epiſcopis & Clericis*. Inc. Ἐὰν παιδίον κατηχȣ́μενον. Deſ. οἱ δὲ ȣ̓ μείζονος. Primum ſcholion eſt anonymi, quod inc. Ἰϛέον, ὅτι μετὰ Διονύσιον τὸν μέγαν ιδ' Ἀλεξανδρείας γενόμενον ἐπίσκοπον οἵδε ἐπισκόπησαν, κ. λ. Varios enumerat Alexandrinae Eccleſiae Epiſcopos, deeſt autem in edito. Ἑρμηνεία vero Balſamonis (huic enim adſcribitur l. c. pag. 165. licet in Codice nullum nomen adpoſitum ſit) inc. Ἠρωτήθη. Deſ. καὶ τελεωτέρας.

LIV. p. 325. Θεοφίλȣ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφώνησις τῶν Θεοφανίων ἐπιϛάντων ἐν κυριακῇ. *Theophili Archiep. Alexandrini Edictum, quum SS. Theophania in die Dominico inſtarent*. Inc. Καὶ τὸ ἔθος. Deſ. ἐνταῦθα. Ibid. pag. 170.

LV. pag. ead. Τȣ̃ αὐτοῦ ὑπομνηϛικὸν, ὅπερ ἔλαβεν Ἀμὼν διὰ τὴν Λυκώ. *Eiuſdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco*. Continet Canones X. Primus inc. Περὶ τῶν κοινωνησάντων. Vltimus deſ. ἰδιοποιείσθω. ἀφιλάργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτȣργὸν τȣ̃ Θεȣ̃. Scholia inc. Περὶ Βίϛȣ. Deſ. τῶν ἁγίων ἀποϛόλων. Ibid. pag. 170. ubi nomen Balſamonis praeferunt.

LVI. pag. 326. Τȣ̃ αὐτοῦ Ἀφυγγίῳ περὶ τῶν λεγομένων καθαρῶν. *Eiuſdem Aphyngio de iis qui dicuntur Cathari*. Inc. Δεδήλωκέ μοι. Deſ. ἀντίκειται. Schol. inc. Περὶ τῶν Ναυατιανῶν. Deſ. τῆς πρώτης συνόδȣ. Ibid. p. 174. (per errorem 374.)

LVII. pag. ead. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ Ἀγαθῷ ἐπισκόπῳ. *Eiuſdem Agatho Epiſcopo*. Inc. Ἀγνοῶν. Deſ. τιθέναι δύνασαι. Scholion inc. Μάξιμός τις. Deſ. ἢ τὸ κατεπεῖγον. Ibid.

LVIII. pag. ead. Τȣ̃ αὐτοῦ Μηνᾷ ἐπισκόπῳ. *Eiuſdem Menae Epiſcopo*. Inc. Νόμιμον πρᾶγμα. Deſ. συνάγεσθαι. Scholion inc. Γυναῖκά τινα. Deſ. ἐν τοῖς ὕμνοις. Ibid. p. 175.

LIX. pag. ead. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας πρὸς Δόμνον Ἀντιοχέα. *S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandrini ad Domnum Antiochenum* Epiſtola, Canones continens III. Primus inc. Ἕκαϛα τῶν καθ' ἡμᾶς, cuius ſcholion inc. Τὸ προοίμιον. Vltimus deſ. ἐν κυρίῳ προσαγορεύει. Huic duplex ἑρμηνεία, prima Balſamonis inc. Ὅρα πρῶτον μέν. Deſ. κατὰ τὴν παραίτησιν. Deeſt in edito. Altera Zonarae inc. Καὶ παραίτησις. Deſ. νοηθήσεται. Haec loc. cit. p. 177. Balſamoni tribuitur.

LX. pag. 327. *b.* Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiuſdem Epiſcopis, qui ſunt in Libya & Pentapoli*, Epiſtola, Canones continens IV. Primus inc. Παντός. Vltimus deſ. τοῖς τῆς ἐκκλησίας θεσμοῖς. Scholium unicum inc. Τὸ ἀκοινώνητον. Deſ. ἐπιτιμωμένȣς. Ibid. pag. 178.

LXI. pag. 328. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τοῦ Θεολόγȣ ἐκ τῶν ἐμμέτρων αὐτοῦ ποιημάτων περὶ τȣ̃ τίνα χρὴ ἀναγινώσκεσθαι βιβλία τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γραφῆς. *S. P. N. Gregorii Theologi ex eius metricis poëmatibus, quinam libri legendi ſint veteris ac novi Teſtamenti*. Inc. Ὄφρα δή. Deſ. ȣ̓κ ἐν γνησίαις. Balſamonis ἑρμηνεία inc. Ἵνα δὲ μή. Deſ. ἀλλὰ νόθον. Ibid.

LXII. pag. ead. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμφιλοχίȣ ἐπισκόπȣ Ἰκονίȣ ἐκ τῶν πρὸς Σέλευκον ἰάμβων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *S. P. N. Amphilochii Epiſcopi Iconii ex iambis ad Seleucum de eodem argumento*. Inc. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο. Deſ. θεοπνεύϛων γραφῶν. Ibid. pag. 179.

LXIII. pag. ead. Ἐγκύκλιος ἐπιϛολὴ Γενναδίȣ πατριάρχȣ Κωνϛαντινȣπόλεως, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνόδȣ πρὸς ἅπαντας τȣ̀ς ὁσιωτάτȣς μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης. *Encyclica Epiſtola Gennadii Patriarchae CPolitani, & ſanctae cum eo congregatae ſynodi ad omnes SS. Metropolitanos, & ad Papam Romae*. Inc. Ὁ δεσπότης ἡμῶν. Deſ. θεοφιλέϛατε ἀδελφέ. Sequuntur ſubſcriptiones ipſius Gennadii, & aliorum quatuor Epiſcoporum, tum haec: ὑπέγραψαν δὲ καὶ οἱ ογ'. quorum omnium nomina vide apud Leunclavium Iuris Graec. Rom. Lib. III. pag. 189. Huius Epiſtolae pars, a verbis nimirum κάλλιϛα ȣ̓ λίαν εὐσεβῆ, κ. λ. tamquam Balſamonis ſcholium proponitur tum in Bevereg. l. c. p. 181. tum etiam in Collect. Canonum Pariſ. MDCXX. cum Balſamonis Commentariis. Omnia tamen ad eamdem Epiſtolam pertinere, innuitur ex noſtro Codice, & opinatus eſt etiam Leuncl. loc. cit. p. 188.

LXIV. p. 329. Ἐκ τῆς πρὸς τȣ̀ς Νικοπολίτας ἐπιϛολῆς τȣ̃ μεγάλου Βασιλείȣ. *Ex Epiſt. Baſilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἡ ἐπιϛολή. Deſ. αἵματος τȣ́τȣ. In Bevereg. l. c. p. 183.

LXV. pag. ead. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνϛαντινȣπόλεως τοῦ ὁμολογητȣ̃ ἐκ τῶν ἐκκλησιαϛικῶν τȣ́του συντάξεων, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων κανόνες περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *S. P. N. Nicephori Archiep. Cpolitani, Confeſſoris ex eius Eccleſiaſticis Conſtitutionibus, & cum eo SS. Patrum Canones* (LXV.) *de diverſis Capitibus*. Inc. Τὰς ἐκκλησίας τὰς ὑπὸ αἱρετικῶν. Deſ. ȣ̓ μετὰ τὸ γεύσασθαι βρώσεως. Nulla ſubiicitur

tur

tur interpretatio. Diversi sunt ab iis, qui adferuntur Tom. VII. Concilior. Labbaei edit. Paris. MDCXLIV. p. 1297.

LXVI. pag. 330. *b.* Τῦ μακαριωτάτυ μητροπολίτυ Ἡρακλείας κυρῦ Νικήτα ἀποκρίσεις πρός τινα Κωνςαντῖνον ἐπίσκοπον περὶ ὧν ἠρωτήθη παρ' αὐτῦ. *Beatissimi Metropolitae Heracleensis D. Nicetae responsa ad quemdam Constantinum Episcopum ad ea, de quibus fuerat ab ipso interrogatus.* Inc. Τὺς εἰς δεύτερον συνοικέσιον ἐρχομένυς. Des. διὰ τὺς γονεῖς. In Leuncl. l. c. Lib. V. pag. 310. Sed inter quartam, & quintam Quaestionem, Codex alias quinque inserit cum suis responsionibus, quae desunt in edito: quemadmodum etiam post finem adlatum alii quindecim versus sequuntur.

LXVII. pag 331. Ἕτερον κεφάλαιον κανονικὸν τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ. *Alterum Caput Canonicum S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani.* Inc. Οὐ γὰρ ἁπλῶς. Des. γένηται ἡ σπυδή. Ibid. Lib. III. p. 186.

LXVIII. pag. ead. *b.* Περὶ μνηςείας, ὃ ὅτι ὐδὲν ἐςὶ γάμυ τε καὶ μνηςείας διαφορὰ εἰς σύςασιν τῦ θεμιτῦ ὃ ἐῤῥωμένυ. *De sponsalibus, & quod nihil est discriminis inter nuptias & sponsalia in hoc, ut licite iusteque contrahantur.* Inc. Μηνὶ Ἀπριλλίῳ κς'. ἡμέρᾳ δ'. ἰνδ. δ'. ἔτυς ,ςφϙδ'. προκαθημένυ Ἰωάννυ, κ. λ. Εἰ καὶ μὴ προδήλως. Des. ᾗ ἐῤῥωμένυ ᾗ θεμιτῦ. Ibid. pag. 211.

LXIX. pag. ead. Ἑτέρα συνοδικὴ σημείωσις περὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίυ, ᾗ αὕτη περὶ μνηςείας. *Alia synodica significatio de eodem Capite, & haec de sponsalibus.* Inc. Μηνὶ Μαρτίῳ ιθ'. ἰνδ. ε'. ἔτυς ,ςφοε'. προκαθημένυ Ἰωάννυ, κ. λ. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Des. ἐξεφωνήθησαν. Ibid. p. 212. In Codice alii novem versus sequuntur.

LXX. pag. 332. Μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδ. ιε'. ἔτους ςχ'. Ὑπόμνημα τοῦ κουροπαλάτου καὶ μεγάλου δρουγγαρίου τῆς Βίγλας κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Θρακησίου, ἐφ' ᾧ καὶ λύσις ἐξεφωνήθη τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τὴν προγεγονῦαν παρ' αὐτοῦ νεαρὰν περὶ τοῦ γάμυ ἐπικυροῦσα, ᾗ ἄλυτον μένειν ἐπιτάττουσα τὴν μεθ' ἱερολογίας προβαίνυσαν μνηςείαν. *Mense Martio, Indict. XV. Anno* 6600. (Christi MXCII.) *Suggestio Curopalatis magnique Drungarii Viglae D. Ioannis Thracesii, in quam responsum pronunciatum est ab Imperatore D. Alexio Comneno, Novellam ab se prius editam de nuptiis confirmans, utque sponsalia precibus sacris intervenientibus contracta, indiremta maneant, praecipiens.* Inc. Δέσποτά μυ ἅγιε, μνηςείας γάμων. Des. δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων, Ibid. Lib. II. a pag. 132. ad pag. 138. ubi Imperatoris Rescriptum ab Ioannis Thracesii Relatione divisum est. In Codice alia pauca sequuntur.

LXXI. pag. 333. *b.* Τοῦ βασιλέως κυροῦ Κωνςαντίνυ τοῦ Πορφυρογεννήτυ νεαρὰ δευτέρα νομοθεσία περὶ τῶν ἑκυσίως φονευόντων, δεχομένη μὲν αὐτὺς κατὰ συμπάθειαν παρὰ δύναμιν τῆς πρώτης, ἀειφυγίᾳ δὲ ᾗ περιυσίας ἐκπτώσει καταδικάζυσα. *Imperatoris D. Constantini Porphyrogennetae de iis, qui sponte caedes committunt nova lex altera, recipiens quidem eos ex misericordia, praeter sententiam prioris; exsilio tamen perpetuo & bonorum publicatione multans.* Inc. Ταῦτα νομοθετεῖν προῃρήμεθα νῦν. Des. τὸν μονήρη βίον αἱρεῖσθαι καταναγκάζεσθαι. Ibid. p. 111. quinque versus in fine longior.

LXXII. p. ead. Sequuntur excerpta quaedam *de Episcopis* ex Libro Basilicarum Constitutionum tertio: tum alia pauca *de cognationis gradibus*, ac *de dote*, ita brevia, ut unde fuerint desumpta, expiscari minime licuerit.

LXXIII. pag. 334. *b.* Τῦ μακαριωτάτυ καὶ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ Βυλγαρίας κυροῦ Δημητρίυ τῦ Χωματηνοῦ περὶ βαθμῶν συγγενείας. *Beatissimi & sanctissimi Archiep. Bulgariae D. Demetrii Chomateni de gradibus cognationis.* Inc. Ὁ μὲν λόγος, ὃν ᾔτήσω. Des. εὐαρεςησάντων αὐτῷ, ᾧ πρέπει, κ. λ. In Leuncl. l. c. Lib. V. pag. 311. In Codice subditur Tabula diversos cognationis gradus, prohibitos, ac non prohibitos repraesentans.

LXXIV. pag. 356. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κωνςαντῖνον ἀρχιεπίσκοπον τῆς μητροπόλεως Δυῤῥαχίυ τὸν Καβάσιλαν ἀποκρίσεις. *Eiusdem ad Constantinum Cabasilam Archiepiscopum Metropolis Dyrrhachii responsa.* Inc. Ὑπακοὴ ᾗ ὄκνος, εἴτυν δειλία. Des. οἱ τὰ περὶ τύτων κοινῇ συνδιασκεψάμενοι. Ibid. a pag. 316. ad pag. 323. ubi sunt tantummodo Quaestiones IV.

LXXV. pag 340. Κωνςαντίνυ ἀρχιεπισκόπυ Δυῤῥαχίυ τοῦ Καβάσιλα ἐρωτήσεις πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Κίτρυ κύριον Ἰωάννην. *Constantini Cabasilae Archiepiscopi Dyrrhachii Interrogationes ad Episcopum Citri Dominum Ioannem*, cum suis responsionibus. Sunt autem numero XXV. Inc. Εἰ συμβῇ ἱερυργῆσαι μητροπολίτην, κ. λ. Des. εἰ ᾗ ἐπὶ τῶν πρεσβυτέρων νομοθεσιῶν τὸ κράτος ἐκέκτηντο. Ibid. a pag. 323. ad pag. 335. ubi sunt tantummodo Quaestiones XVI.

LXXVI. pag. 346. Ἰωάννυ μοναχοῦ τοῦ Ζωναρᾶ, τοῦ γεγονότος μεγάλυ Δρυγγαρίυ τῆς Βίγλης ᾗ πρωτασηκρῆτις λόγος πρὸς τὴν φυσικὴν τῆς γονῆς ἐκροὴν μίασμα ἡγυμένυς, ᾗ κωλύοντας τὺς παθόντας σπέρματος ἔκκρισιν, οὐ μόνον τῆς ἁγίας τῶν θείων μυςηρίων μετέχειν μεταλήψεως, ἀλλὰ μηδὲ τῶν θείων θίγειν εἰκόνων διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. *Ioannis Zonarae monachi, magni quondam Drungarii Viglae & primi a secretis Oratio ad eos, qui naturalem seminis fluxum immunditiem existimant, probibentque eos, qui eiusmodi seminis egestionem patiuntur, non solum sacrae divinorum mysteriorum susceptionis participes fieri, sed tangere etiam sacras imagines ob eamdem caussam.* Inc. Μὴ γίνυ δίκαιος πολύ. Des. ἐπενέγκῃ τὴν ἐπιτίμησιν. Ibid. pag. 351.

LXXVII. p. 349. Ἀναςασίυ πατριάρχυ Θεουπόλεως, ᾗ Κυρίλλυ Ἀλεξανδρείας ἔκθεσις σύντομος τῆς ὀρθοδόξυ πίςεως. *Anastasii Patriarchae Antiocheni, & Cyrilli Alexandrini brevis exposi-*

tio

tio orthodoxae fidei. Inc. Ποίας θρησκείας εἶ ἄνθρωπε; Χριστιανὸς εἰμί. Def. διαιροῦνται δὲ κατὰ τὰς ὑποστάσεις ἤτοι τὰ πρόσωπα. Graece edidit verſionemque Latinam addidit Theodorus Beza Genevae MDLXX. 8. una cum libris V. Athanaſii de Trinitate, libris Baſilii contra Eunomium &c. Vid. Fabric. l. cit. Lib. V. c. 27. T. VIII. p. 588.

LXXVIII. p. 349. *b*. Τόμος Σισινίου πατριάρχου περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφοὺς ἐξαδέλφας δύο. Σισίνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ῥώμης νέας. *Tomus Siſinii Patriarchae, quod non liceat duobus fratribus ducere duas conſobrinas. Siſinius Dei miſericordia Archiepiſcopus Conſtantinopolis Novae Romae.* Inc. Καὶ ἰατρὸς ἐκεῖνος. Def. κατὰ τὴν κα' τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς, τῆς ι' ἰνδικτ. ἐν ἔτει τῷ ϛφε'. Exſtat in Leunclavii Iure Graeco-Rom. lib. III. p. 197.

LXXIX. p. 351. Ἴσον τῆς ἐκτεθείσης συνοδικῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, παρὰ Νικήτα τοῦ ὁσιωτάτου πρωτοσυγκέλλου καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατὰ τὸ ϛφξε' ἔτος, τῆς ε' ἰνδικτ. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον ἑβδόμου βαθμοῦ. *Exemplum editae Synodicae Conſtitutionis ſub Michaele ſanctiſſimo & oecumenico Patriarcha, a Niceta ſanctiſſimo Protoſyncello, & Chartophylace magnae Eccleſiae anno 6565. indiction. 5. de non faciendis nuptiis in ſeptimo gradu.* Inc. Ἀνήνεγκας ἱερώτατε. Def. βεβαιωθὲν, ἐπεδόθη, μηνὶ, καὶ ἰνδ. τοῖς προγεγραμμένοις. Exſtat in Leunclav. l. c. Lib. III. p. 206.

LXXX. p. 352. Νικολάου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ Θωμαΐτῃ, καὶ Ἰωάννου τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς Βίγλας, καὶ Γεωργίου πρωτοπροέδρου τοῦ Μαγγάνη, καὶ Ἰωάννου πρωτοπροέδρου τοῦ Σολομῶντος Ἀποκρίσεις πρὸς τὸν μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως Βασίλειον. *Nicolai ſanctiſſimi Domini noſtri & oecumenici Patriarchae in Thomaite, & Ioannis magni Praefecti Vigilum, & Georgii Protoproedri Mangane, & Ioannis Protoproedri Salomonis, Reſponſiones ad Metropolitam Philippopolis Baſilium.* Inc. Προέθετο ὁ θεοφιλέστατος. Def. ἐπιζητεῖν. Ibid. Altera Ἠρωτήθησαν. Def. προσεσημείωται. Vid. Leuncl. l. c. Lib. III. p. 215.

LXXXI. Ibid. Σημείωμα συνοδικὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κομνηνοῦ κυρίου Μανουὴλ, πατριάρχου ὄντος Λουκᾶ κ. τ. λ. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον ἑβδόμου βαθμοῦ ἐξ αἵματος. *Significatio ſynodica ſub Imperio Domini Manuelis Comneni, & ſub Patriarcha Luca &c. de non faciendis nuptiis ſeptimi gradus cognationis.* Inc. Εὐστόχως ὁ σοφώτατος Σολομῶν. Def. καὶ ὅτι οὐδ' ἀπὸ τοῦ τόμου κεκώλυται. Vid. Leunclav. l. c. Lib. III. p. 217.

LXXXII. p. 353. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν κυρίου Νικηφόρου, καὶ χαρτοφύλακος πρός τινα μοναχὸν Θεοδόσιον καὶ ἔγκλειστον Κορίνθου, περιεχόντων λύσιν τινῶν ζητημάτων. *Ex Epiſtolis Domini Nicephori, & Chartophylacis ad quemdam monachum Theodoſium & incluſum Corinthi, continentibus ſolutionem quarumdam quaeſtionum.* Inc. Περὶ ὧν ἠρώτησας τίμιε πάτερ. Def. ἵνα μὴ λάθῃς βλάψας πολλούς. Sunt plura excerpta, quam in Leuncl. L. V. p. 341. Vid. Orthodoxogr. A. MDLV. p. 936. & A. MDLXIX. p. 74. & ad calcem Philaſtrii, Baſil. MDXXXIX. 8. p. 404. ſeq. & in quibuſdam Biblioth. Patrum editionibus, ut Lugdun. T. XII. p. 547.

LXXXIII. p. 355. Τὸ γεγονὸς σημείωμα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου εἰς τὸ ἀποκείρεσθαι τὰς τῶν ὑποψηφίων ἐπισκόπων γαμετὰς κατὰ τὴν κ' τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς, δ' ἡμέρᾳ, ἰνδικ. ε'. *Subnotatio facta a celebri Imperatore Domino Iſaacio Angelo, ut tondeantur electorum Epiſcoporum uxores. XX. Septembris, feria IV. indictione V.* Inc. Ἡ ἔννομος, τοῦ βασιλέως ἀπόφασις. Def. ἦσαν δὲ τῷ βήματι τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τούτοις συνεδριάζοντες ἀρχιερεῖς ὁ Καισαρείας, ὁ Ἐφέσου, ὁ Κυζίκου, καὶ ἕτεροι οὐκ ὀλίγοι. Exſtat in Tomo I. Iuris Graeco-Romani Leunclavii Lib. II. p. 175.

LXXXIV. p. 356. Νεαρὰ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως, κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ἡ περὶ τῆς μνηστείας, ἐκτεθεῖσα κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα, τῆς ζ' ἰνδικ. τοῦ ϛφϙ'. δευτέρου ἔτους. *Novella memorandi Imperatoris, Domini Alexii Comneni de ſponſalibus, edita menſe Iulio, Indictione VII. 6590. anno ſecundo.* Inc. Ἡ μὲν παλαιὰ, καὶ πρεσβυτέρα νομοθεσία. Def. τῆς ἀνιέρου κατεργαζόμενοι συναναστροφῆς. Exſtat ibid. p. 126.

LXXXV. p. 357. Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης κυρίου Ἠλιοῦ ἀποκρίσεις πρός τινα μοναχὸν Διονύσιον περὶ διαφόρων αὐτοῦ ἐρωτήσεων. *Metropolitae Cretenſis Domini Eliae Reſponſiones ad quemdam Dionyſium monachum de diverſis eius interrogationibus.* Inc. Τὸ μὲν ἀσθενὲς τῆς ἐμῆς διανοίας, καὶ ἄπορον, πνευματικὲ ἀδελφέ. Def. τὸ μὲν δοκεῖν συναινεῖν διὰ τὴν ἀνηβότητα. Vid. Leunclav. l. c. Lib. V. p. 335.

LXXXVI. p. 358. *b*. Ἀναφορὰ τινὸς μοναχοῦ γέροντος Καππαδόκου Βασιλείου τοὔνομα πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης ἐκεῖνον κύριον Νικήταν. *Anaphora, ſeu Reſponſum monachi ſenis cuiuſdam Cappadocis, nomine Baſilii ad metropolitam Theſſalonicenſem Dominum illum Nicetam.* Inc. Δέσποτά μου ἅγιε. Def. καὶ οὕτως ἔσω ἀνεύθυνος ἡ ὑπογραφὴ, ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Νικήτας. Vid. Leunclav. l. c. p. 344.

LXXXVII. p. 359. Ἐρωτήσεις τινῶν μοναχῶν ἔξω τῆς πόλεως ἀσκουμένων, καὶ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς γενόμεναι παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας συνόδου, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυρίου Νικολάου, βασιλεύοντος τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἐφ' αἷς καὶ ἑρμηνεῖαι ἐξεφωνήθησαν παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν. *Interrogationes quorumdam monachorum extra Vrbem degentium, & Reſponſiones ad ipſos factae a ſancta Conſtantinopolitana Synodo, tempore ſanctiſſimi Domini Patriarchae Nicolai, regnante glorioſo Imperatore Domino Alexio Comneno, quibus adiunctae ſunt interpretationes Domini Theodori Balſamonis Patriarchae Antiocheni.* Inc. Εἰ χρὴ μοναχὸν εἰσιέναι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον. Def. ὅπερ οὐ βούλεται ὁ ἅγιος. Vid. Beveregium l. c. T. II. Part. I.

LXXXVIII. p. 360. *b*. Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα

παρὰ τοῦ Πάπα Ῥώμης κυρίου Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κύριον Βασίλειον τὸν Ἀχριδηνόν. Ἀδριανὸς ἐπίσκοπος δοῦλος δούλων Θεοῦ τῷ σεβασμίῳ ἀδελφῷ τῷ Θεσσαλονικέων ἀρχιεπισκόπῳ ἀσπασμὸν καὶ ἀποστολικὴν εὐλογίαν. *Epiſtola miſſa ab Adriano Romano Papa ad ſanctiſſimum Archiepiſcopum Theſſalonicenſem Dominum Baſilium Achridenum. Adrianus Epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Theſſalonicenſi Archiepiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem.* Inc. Ἐξότου διὰ τοῦ ἀρχαίου πολεμίου τοῦ φθόνου. Deſ. διὰ τῶν σῶν γραφῶν θέλομεν ἡμῖν δηλώσασθαι. Vid. T. XXVII. Concilior. edit. Regiae ad A. C. MCLIV.

LXXXIX. p. 361. Ἀντιγραφὴ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κυρίου Βασιλείου τοῦ Ἀχριδηνοῦ πρὸς τὸν Πάπαν Ῥώμης Κύριον Ἀδριανόν. *Reſponſum Archiepiſcopi Theſſalonicenſis Domini Baſilii Achrideni ad Papam Romanum Dominum Adrianum.* Inc. Ἀνέγνωμέν σου τὴν ἐπιστολὴν ἁγιώτατε πάπα. Deſ. καὶ τῷ δεσποτικῷ θελήματι οἱ δοῦλοι ὑπηρετήσομεν. Eſt in Leuncl. Iure Graeco-Romano p. 307. & apud Allatium de Conſenſu p. 658.

XC. p. 362. Ἐρωτήσεις τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Βελλᾶς μετὰ λύσεων συνοδικῶν τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Δυῤῥαχίου Ῥωμανοῦ, καὶ ἱερωτάτων τῶν ἀδελφῶν, τοῦ Καισαρείας Καππαδοκίας Μητροφάνους, τοῦ Σάρδεων Ἀνδρονίκου, τοῦ Φιλαδελφείας Φωκᾶ, τοῦ Ποντοηρακλείας Νικηφόρου, τοῦ Σμύρνης Γεωργίου, καὶ Μηθύμνης Μιχαήλ. *Interrogationes Deo dilectiſſimi Epiſcopi Bellae, cum ſynodicis ſolutionibus Romani ſanctiſſimi Metropolitae Dyrrachii, & ſanctiſſimorum eius fratrum Metrophanis Caeſareae Cappadociae, Andronici Sardes, Phocae Philadelphiae, Nicephori Heracleae Ponti, Georgii Smyrnae, & Michaelis Methymnes.* Inc. Τινὲς τῶν οἰκείων γυναικῶν. Deſ. καὶ τὴν κηρίνην πρασίνην σφραγῖδα. Vid. Leunclav. l. c. Lib. III. p. 238.

XCI. Ibid. Ὅρος τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Μανουὴλ κ. τ. λ. καὶ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τοῦ Καισαρείας Καππαδοκίας Μητροφάνους, τοῦ Σάρδεων καὶ ἐξάρχου πάσης Λυδίας Ἀνδρονίκου, τοῦ Φιλαδελφείας, καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ Συρακούσης, Φωκᾶ, τοῦ Ποντοηρακλείας, καὶ τόπον ἐπέχοντος τοῦ Κλαυδιουπόλεως, Νικηφόρου, τοῦ Σμύρνης, Γεωργίου, τοῦ Δυῤῥαχίου Ῥωμανοῦ, καὶ τοῦ Μηθύμνης Μιχαήλ. *Definitio ſanctiſſimi Domini noſtri oecumenici Patriarchae, Domini Manuelis &c. & ſacratiſſimorum Epiſcoporum, Metrophanis Caeſareae Cappadociae, Andronici Sardes & exarchae totius Lydiae, Phocae Philadelphiae & Locum tenentis Syracuſae, Nicephori Heracleae Ponti & locum tenentis Claudiopolis, Georgii Smyrnae, Romani Dyrrachii, & Michaelis Methymnes.* Inc. Οὐ ἐν σώμασιν αἱ ψυχαὶ, τοῦτ' ἐν πράγμασιν οἱ καιροί. Deſ. καὶ τὴν κηρίνην πρασίνην σφραγῖδα. Vid. Leuncl. Lib. III. p. 240.

XCII. p. 363. Ἐρώτησις τινὸς [Δυῤῥαχίτου μεγάλου Σακελλαρίου] περὶ γάμου τοιοῦδε, εἰ ἐπιτέτραπται πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Βασίλειον· τὰ δὲ τοῦ βαθμοῦ ἔχουσιν οὕτως. *Interrogatio cuiuſdam [magni Sacellarii Dyrrachii] de quibuſdam nuptiis, ſi debeant permitti, ad Baſilium Theſſalonicae. Gradus autem cognationis ita ſe habent.* Inc. Ὁ Πετρακᾶς ἐγέννησε τὴν Ἀρχόντισσαν, καὶ τὴν καλὴν ὁμομητρίους. Deſ. κἂν τὰ παρόντα λάβουσι λύσιν. Vid. Leuncl. Lib. V. p. 309.

XCIII. p. 365. Τοῦ πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου περὶ γάμου. *Domini Alexii Patriarchae de nuptiis.* Inc. Προκαθημένου Ἀλεξίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τῶν κατηχουμένων, συνεδριαζόντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων Νικολάου Ἀγκύρας, Κωνσταντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίου Δυῤῥαχίου, καὶ Κωνσταντίνου Χωνῶν. παριστάμενων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων. παρέστη Ἰωάννης Κουβουκλείσιος, ὁ ἐξ Εὐρίπου ὁρμώμενος, καὶ τοιόνδε προεβάλλετο πρόβλημα. Γεώργιος φησὶ καὶ Νικόλαος ἀδελφοί· θυγάτηρ Γεωργίου μὲν Θεοδότη, Ἑλένη δὲ Νικολάου, καὶ αὖ πάλιν Θεοδότης μὲν υἱὸς, Δημήτριος, Ἑλένης δὲ Βασίλειος, Δημητρίου δὲ θυγάτηρ Θεοδότη τῷ Βασιλείῳ πρὸς γάμον συνεζύγη κ. τ. λ. Deſ. Θεοδότη. V. Leuncl. Lib. III. p. 204. Adnectuntur Στίχοι τοῦ Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασίλειον κύριν Μιχαήλ. Inc. Αἶς ἐξαδέλφου παῖδα σῆς. Deſ. ἡμέραις σταυρωσίμοις. Adcedunt ſynodales reſponſiones de translationibus Epiſc. Inc. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει. Deſ. πρότερον ἐγεγόνει. Vid. Leuncl. l c. p. 293.

XCIV. p. 366. Σιγίλλιον τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Γερμανοῦ ἐπὶ τοῖς παραλαυρίοις τῶν πατριαρχικῶν μονῶν τίνι ἂν διαφέρειν ὀφείλουσι, γεγονὸς κατὰ μῆνα Ἰούνιον τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, καὶ καταστρωθὲν τῷ σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ χαρτοφυλακίου. *Sigillum ſanctiſſimi & oecumenici Patriarchae Domini Germani de paralauriis Patriarchalium monaſteriorum, ad quem pertinere debeant, factum menſe Iunio, V. Indiction. & inſinuatum ſecreto ſacri Chartophylacii, ubi agitur de Patriarchalibus Stauropegiis.* Inc. Τὰ περὶ τῶν πατριαρχικῶν σταυροπηγίων. Deſ. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα. Γερμανὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Ἕτερον τοῦ αὐτοῦ. *Alterum eiuſdem.* Inc. Τὰ κατὰ συναρπαγὴν λαβόντα σύμπηξιν. Deſ. ὅσα μὴ ἐπὶ σταυροπηγίοις πατριαρχικοῖς εἰλήφασι τὴν ἀνέγερσιν. Vid. Ius Orientale Edmundi Bonefidii A. MDLXXIII. 8. & Ius Graec. Rom. Leunclavii p. 235. 237.

XCV. p 367. Περὶ τῶν τῆς συγγενείας βαθμῶν ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν ἰνστιτούτων. *De gradibus cognationis ex tertio Libro Inſtitutionum*, cum Tabula in fine Inc. Ἡ συγγένεια γενικόν ἐστιν ὄνομα. Deſ. κατὰ τὸ παρὸν τῆς καταγραφῆς σχῆμα. Sequitur ipſum ſchema graduum cognationis Graecum, quod fideliſſime delineatum, & aeri inciſum exhibetur a Neſſelio Tom. V. Biblioth. Caeſar. Vindob p. 52.

XCVI. p. 368. Ἐρωτήσεις κανονικαὶ τοῦ ἁγιωτάτου Ἀλεξανδρείας πατριάρχου κυρίου Μάρκου, καὶ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών. *Interrogationes Canonicae ſanctiſſimi Patriarchae Alexandriae Domini Marci, & Reſponſiones ad ipſas ſanctiſſimi Patriarchae Antiochiae Domini Theodori Balſamonis.* Inc. Ὁ μὲν θεόπτης καὶ προφήτης Μωσῆς. Deſ. ἕκαστος γὰρ ταῖς οἰκεί-

κείαις σειραῖς, κατὰ τὸν εἰπόντα, συσφίγγεται. Vid. Ius Orientale Bonefidii Lib. III. p. 237. & 300. & Graec. Rom. Leuncl. Lib. V. p. 362.

XCVII. p. 377. Κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ παραγγέλματος. *Capita selecta Legis Mosaicae*. Sunt haec L. Primum est Περὶ κρίματος καὶ δικαιοσύνης. Secundum Περὶ τῶν ἐν ταῖς λιθίναις πλαξὶ γραφέντων δέκα λόγων. Quadragesimum nonum est Περὶ μαρτύρων καὶ ψευδομαρτύρων. Quinquagesimum Περὶ φαρμάκων, ἐγγαστριμύθων, καὶ ἐπανοιδῶν. Citantur autem in margine *Leviticus*, *Numeri*, *Deuteronomium*, *Exodus*, *Codex*, *Institutiones*, *&* *Basilicus*, seu *Basilicae Constitutiones*. Inc. Οὐ παραλήξῃ ἀκοὴν ματαίαν. Des. καὶ τούτους νομίμως τιμωρεῖσθωσαν. Hanc Eclogen Graece, & Latine cum notis edidit Cotelerius ex Cod. Ms. Bibliothecae Regiae Paris. T. I. Monument. Ecclesiae Graecae.

XCVIII. p. 380. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις διάφοροι γενόμεναι παρὰ διαφόρων ἀρχιερέων πρὸς τὸν χαρτοφύλακα κύριον Νικήταν τὸν γεγονότα ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης. *Interrogationes & Responsiones variae factae a diversis Episcopis ad Dominum Nicetam Chartophylacem Archiepiscopum Thessalonicae*. Inc. Εἴπερ εἰκὸς ἐν τῇ αὐτῇ καὶ μιᾷ ἱερουργίᾳ. Des. ἀκολύτως λαμβάνει τὸν πρῶτον ἐκείνης ἐξάδελφον. Vid. Leunclav. l. c. Lib. V. p. 346.

IC. p. 381. *b*. Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τοὺς Ἀντιοχεῖς χάριν τῶν ὀφειλουσῶν τελεῖσθαι νηστειῶν ἑκάστου ἔτους. *Sanctissimi Patriarchae Antiocheni Domini Theodori Balsamonis Epistola missa ad Antiochenos de ieiuniis, quae peragi debent singulis annis*. Inc. Ἐκεῖνοι διδάσκουσι περὶ νηστειῶν θεάρεστα διδασκαλία. Des. μὴ σκυθρωπάζετε πάρειμι. Vid. Monum. Eccles. Graec. Cotelerii T. II. p. 492. & 514.

C. p. 384. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπίλογος εἰς τὸ Νομοκάνονον διὰ στοίχων ἰάμβων. *Eiusdem Epilogus in Nomocanonem versibus iambis*. Inc. Τὴν Μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην. Des. Ἀπηγορεύθε, μὴ μάτον γονυκλίτει. Non invenio hos versus in Beveregii Pandectis, neque in Iure Graec. Rom. Leuncl. nec in Iustelli Biblioth. Canonic.

CI. p. eadem. Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυρίου (Βαλσαμῶν) περὶ τῆς κατὰ τὴν καθέδραν τάξεως τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καθὼς ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ ἐπαναγράφονται. *Sanctissimi Patriarchae Domini Theodori Balsamonis de ordine tenendo in sedibus a Metropolitanis & Archiepiscopis, iuxta eorum descriptionem, quae est in chartophylacio*. Inc. Ἔδει τὰς πόλεις αἳ τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης. Des. δόξῃ ἀκηράτῳ κατακοσμεῖ καὶ ἀποσεμνύνει. Exstat in Leunclavio Lib. III. p. 243. sed auctoris nomen non praefesert; convenit tamen cum nostro Codice.

CII. Ibidem Αἱ μητροπόλεις. *Metropoles*. Hae sunt LXXX. Prima est Ἡ Καισάρεια. Vltima Ἡ Ἀτάλεια. Ibid.

CIII. p. 385. Ἀρχιεπισκοπαί. *Archiepiscopatus*. Hi sunt XXXIX. Primus est Ἡ Βυζύη. Vltimus Τὰ Μέτραχα. Ibid.

CIV. p. 385. *b*. Succedunt quaedam alia ad Ius Canonicum pertinentia, anepigrapha Decreta, in quorum altero nominantur infrascripti Archiepiscopi, ὁ Ἡρακλείας, ὁ Ἀγκύρας, ὁ Σάρδεων, ὁ Χαλκηδῶνος, ὁ Πισσιδίας, ὁ Ἀπαμείας, ὁ Κρήτης, ὁ Διδυμοτείχου, ὁ Φιλιππουπόλεως, ὁ Χερσῶνος, ὁ Προικονήσου, ὁ Χίου, ὁ Βερείας, ὁ Ἀχεράους, ὁ Περγάμου, ὁ Βυζίης, ὁ Μεσήνης, ὁ Δέρκου, ὁ Καρπάθου. Sed quae non pertinent ad conlectionem Canonum.

CV. p. 387. Demum in fine legitur haec Conclusio, & Elogium. Αὕτη ἡ βίβλος ἐστὶ θαυμασία καὶ ἐξαίρετος, ἔχει δὲ τοὺς Κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, οὓς δὲ (sic) ἐξηγημένοι παρά τε τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Ζωναρᾶ, καὶ παρὰ τοῦ κυρίου Βαλσαμῶν τοῦ χρηματίσαντος πατριάρχου τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας, ἔχει δὲ καὶ τὰς νεαρὰς τῶν βασιλέων καὶ τοὺς νόμους αὐτῶν, καὶ ἄλλα πλεῖστα ἀναγκαῖα ζητήματα. *Hic Liber eximius est & mirabilis; continet autem Canones sanctorum Apostolorum, & sanctarum septem oecumenicarum synodorum, quas sunt interpretati sapientissimus & eloquentissimus Dominus Zonara, & Dominus Balsamon electus Patriarcha magnae Antiochiae; continet autem & Novellas Imperatorum, eorumque leges, & alias multas necessarias quaestiones.*

Tantam Opusculorum segetem, nimis operosum esse cum editionibus conferre nemo non videt; quare si quis velit, consulat Ius Graeco-Romanum Io. Leunclavii Francof. MDXCVI. Gulielmi Beveregii Synodicon Oxon. MDCLXXII Enimundi Bonefidii Ius Orientale apud H. Stephanum MDLXXIII. quod mihi Florentiae reperire non contigit. H. Iustelli Bibliothecam Canonicam Paris. MDCLXI. Basilicas Constitutiones Caroli Annibalis Fabrotti Paris. MDCXLVII. Cotelerium, Labbeum, aliosque, qui aut Photii, Zonarae, & Balsamonis conlectiones ediderunt, aut aliorum, qui ab istis adferuntur Patrum opera protulerunt, quae ope nostri Codicis locupletari maxime possent.

Cod. Graec. membran. MS. Sec. XIV. minuto charactere, binis columnis in fol. constat foliis 387. & in prima eiusdem pag. Lucas Holstenius propria manu adscripsit, *Io. Zonaras ex Theodoro Balsamone in Canones*. Ant. quoque Augustinus sua manu indiculum addidit, quum olim Florentiae degeret, ac in hac omnium nobilissima Bibliotheca Graecorum omnium Iurisconsultorum Epitomes diligentissime perlustraret, inlustravitque adcuratissimis Indicibus Ἰδίᾳ Χειρὶ in fronte nonnullorum descriptis Hos eosdem Codices laudat & commendat idem Augustinus in Libro IV. Emendationum & Opinionum Cap. III. circa finem, & ibi agit de Synopsi legum Michaelis Pselli versibus conscripta.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ

CLEMENTIS SERMONES

Titulus ita restituendus

Clementis Stromata, & alia.

COD. III. I. Pag. I. Libri I. Stromatum deest principium. Inc. Ἵνα ὑπὸ χεῖρα ἀναγινώσκῃς αὐτάς. Desinit Liber VIII. τοῦ αἰτίου διατείνειν δύναμιν παρίστησιν. Singulorum librorum principium, & finem heic, pro more, adnotare supervacaneum duximus, quum ex hoc unico, insigni, & antiquissimo Codice Petrus Victorius Clementis Alexandrini Stromata Graece primum protulerit, cum aliis eiusdem Scriptoris operibus, conlato ad Protrepticum, & Paedagogum etiam Rodulphi Pii, Carpensis Antistitis Codice. Epistolam Nuncupatoriam Victorius praemisit [quae recusa est Libro II. Epistolarum eiusdem Victorii ad Viros Claros p. 38.] ad Marcellum S. Crucis Card. Cervinum, postea per XXII. dies Summum Pontificem, cuius heic verba sunt proferenda: *Vtinam reliqua huius sancti Viri opera, eruditissimique ingenii monimenta conservata forent: nam plura ipsum scripsisse, & a Graecis memoriae proditum est, & ab Hieronymo, qui in recensendis sanctarum litterarum auctoribus, huius quoque vitam, ac scripta summis cum hominis laudibus loco posuit: non inutilia namque & illa fuissent. Nos certe, quae potuimus conlegimus, & non sine cura quoque aliqua nostra diligentiaque castigata, formis imprimenda dedimus. Nam Stromatum (ita enim VIII. libri ab ipso ob varietatem lectionis vocantur) unicum tantum illud exemplar habuimus, quod in* MEDICEA BIBLIOTHECA *custoditur*. Ac revera Stromatum Codices, praeter Mediceum, e quo Florentina profluxit editio, vix usquam exstare adfirmat Montefalconius in Diario Italico p. 64. ubi excerpta prolixa ex Clementis Stromatis in Codice bombycino sec. XIV. Venetiis apud Ant. Capellum Venetum Patricium vidisse se refert, una cum nonnullis ex Protreptico, ac Paedagogo; iisque propemodum rem persequitur verbis: *Stromatum Codices rarissimi omnium sunt, non diu est, quod aestimabant ex litteratis bene multi vel ipsum, ad cuius fidem edita primum Stromata fuere, amissum, periisse. At Florentiae reperi*. Claromontanus recens Codex, cuius Nourrius in Apparatu ad Biblioth. Max. Veter. Patrum Lugduni editam, ubi agitur de Scriptoribus I. & II. Seculi, & de operibus Clementis Alexandrini p. 896. meminit, e Mediceo descriptus videtur, neque alio, quam Florentino usi sunt interpres uterque, Kyriacus Strozza, & Gentianus Hervetus. Ceterum Florentina editio, quae in nitidissima pergamena impressa, in publica adservatur Magliabechiana Bibliotheca, hunc praesefert titulum ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΑΠΑΝΤΑ *Ex Bibliotheca Medicea*. In fine legitur: *Cudebat Laurentius Torrentinus cum Iulii III. Pont. Max. Caroli V. Imperatoris, Henrici Gallorum Regis II. Cosmi Medicis Florent. Ducis II. Privilegiis* M. D. L. *in fol.* Anno posteriore Latine prodiit Alexandrinus Clemens, opera Gentiani Herveti Aurelii, nitidissimis typis eiusdem Torrentini, ad Rodulphum Carpensem S. R. E. tit. Sanctae Mariae trans Tyberim amplissimum Cardinalem, Ep. data Romae Prid. Kal. Ian. MDL. in qua haec habentur: *Cuius* (scilicet Clementis) *Stromata quidem & Paedagogus ex* MEDICEA BIBLIOTHECA, *ea suppeditante clarissimo, virtutisque & doctrinae amantissimo Principe, Cosmo Florentiae Duce, in apertum prodiere &c.*

Libris VIII. Stromatum Epistola ad ipsum Cosmum I. Mediceum M. E. D. praemittitur eiusdem Gentiani Herveti nomine, in qua haec habentur: *Quum Clementis Alexandrini Stromatum octo libri, varia & multiplici eruditione referti, e tua Bibliotheca expromti, & a tuo typographo Graece in lucem editi, a me Latine essent versi, Clariss. Princeps, non committendum putavi, ut quum ist in studiosorum manus propediem essent venturi, nescirent cuinam hunc thesaurum eos ferre adceptum oporteret. Huius itaque Clementis, quae quidem exstant opera, maximo tuo beneficio in lucem nuper edita, quum Latine reddidissem, & pulcherrimis typis in publicum edenda Florentiam misissem, hoc divinum Stromatum opus faustissimis tuis auspiciis emittendum esse censui. Quod quidem ut facerem eo libentius sum adductus, quod quum Petrus Victorius, vir egregie doctus, Marcello Cervino Card. S. Crucis, viro inprimis pio & docto, in cuius sum clientela, quum Protrepticon Clementis benigne suppeditasset, omnia eius opera dedicarit, ab officio meo non alienum fore duxi, si haec Stromata felici tuo nomini consecrans, testatum relinquerem, quam sit bonis omnibus gratum, & immortali laude celebratum, hoc tuum doctrinae studium, & ad bonas provehendas artes & disciplinas inexhausta liberalitas &c.* Data est Epistola pridie Nonas Iulii Anno MDLI.

Et haec de insigni hoc opere dicta sufficiant, de quo si quis plura scire cupiat, adeat clariss. Io. Alberti Fabricii Bibliothecam Graecam Lib. V. Cap. I. Tom. V. p. 102. Vid. etiam, quae nos in Vita eiusdem Victorii diximus, praemissa editioni Epp. Claror. Italor. & Germanor. quam nos curavimus Florentiae A. MDCCLIX. Tom. I. p. XLII.

II. p. 358. Ἐκ τῶν Θεοδότου καὶ τῆς ἀνατολικῆς καλουμένης διδασκαλίας κατὰ τοὺς Οὐαλεντίνου χρόνους ἐπιτομαί. *Excerpta ex libris Theodoti de doctrina, quae vocatur Orientalis ex Valentini sententia*. Inc. Πάτερ φησὶ παρατίθεμαί σοι εἰς χεῖρας τὸ πνεῦμα μου. Des. εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

Haec

Haec excerpta Graece sine versione ex Florentino exemplari, Graeco-Latinae Clementis editioni adiuncta, varias locorum Sacrae Scripturae explicationes Gnosticas, & Valentinianas continent. In his Theodotus Byzantinus Coriarius, a Victore Romano Pontifice damnatus, saepius citatur; mentio fit & Basilidis, & Valentini, & Valentinianorum, & pag. 799. adferuntur verba, quae Christus dixerit ad Salomen, *μέχρι τότε εἶναι θάνατον, ἄχρις ἂν αἱ γυναῖκες τίκτωσιν*, quae ex Evangelio secundum Aegyptios petita esse constat, ex Clementis III. Stromatum pag. 445. 452. Franciscus Combefisius haec Latine transtulit, sed veritus est edere, ut ait Tom. I. Auctarii novissimi, ob haereses & errores Gnosticos, qui in illis continentur. At Combefisii Latinam versionem, una cum Graeco textu, suis auctam observationibus, in turbam dedit Fabricius in Biblioth. Graeca Lib. V. C. I. Tom. V. pag. 134.

III. p. 374. *b.* Ἐκ *τῶν προφητικῶν ἐκλογαί*, *Selecta Prophetarum*. Inc. Οἱ *ἀμφὶ τὸν Σεδράχ*. Des. *οὐ γὰρ μάρτος γίνεταί τις ἐὰν μὴ διωχθῇ*. Οὐδὲ *δίκαιος φαίνεται, ἐὰν μὴ ἀδικηθεὶς, μὴ ἀνταδικήσῃ. οὐδὲ μὴν ἀνεξίκακος* ....

Haec excerpta posteriora, saniora sunt prioribus, sed in Graeco-Latinis Clementis editionibus itidem Graece ex Codice nostro exstant, atque in fine mutila. Ceterum cum notis Franc. Combefisii leguntur Graece, & Latine in Auctario ipsius novissimo ad Bibliothecam Patrum, Paris. MDCLXXII. fol. In his subinde refellit Clemens (illum enim auctorem non dubitat clariss. Fabricius loco citato Lib. V. Cap. I. Vol. V. p. 108.) errores Heracleonis, Tatiani, Hermogenis: plura etiam refert ex Apocryphis Henochii, & Apocalypsi, atque *κηρύγματι* Petri, ex Hermae etiam Pastoris Lib. II. Mandato V. Dogmatum vero haereticorum expositionem utilem esse disputat §. 29.

Has Eclogas esse partem Hypotyposeon Clementis Alexandrini, non absurde coniiciunt viri doctissimi. Haud omittendum tamen est, easdem ab Acacio, & Damasceno, ut e locis pluribus a Fabricio l. c. descriptis patet, habitas fuisse pro octavo Stromatum libro.

Cod. Graec. membranac. optim. praestantiss. in 4. Sec. XI. constat fol. 385. cuius specimen damus Tab. I. num. I.

BIBLIA SACRA.

COD. IV. *Biblia Sacra vulgatae editionis, Sixti V. Pont. Max. iussu recognita, atque edita.* Hoc nitidissimum Bibliorum volumen vulgatum fuit, adnuente Clemente VIII. Summo Pontifice, cuius praemittitur constitutio, data die IX. Novembris MDXCII. et praefatio Roberti Card. Bellarmini nondum Cardinalis, ipso opus curante. Vid. Iac. de Long. Biblioth. Sacra Tom. I. Cap. IV.

Codex Latinus impressus Romae ex typographia Apostolica Vaticana Anno MDXCII. in fol. pag. 1143.

ΨΑΛΤΕΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΔ.

PSALTERIVM DAVID.

I. p. 1. Psalterium secundum pervetustam Ecclesiae Graecae consuetudinem, divisum in viginti Sectiones, quae *καθίσματα*, sive sessiones, vocantur, & certum numerum Psalmorum cum subiectis aliis quibusdam sacris precibus continet. Primum quidem *κάθισμα* continet Psalmos 8. a 1. ad 8. Secundum a 9. ad 16. Tertium a 17. ad 23. Quartum a 24. ad 31. Quintum a 32. ad 36. Sextum a 37. ad 45. Septimum a 46. ad 54. Octavum a 55. ad 63. Nonum a 64. ad 69. Decimum a 70. ad 76. Vndecimum a 77. ad 84. Duodecimum a 85. ad 90. Decimumtertium a 91. ad 100. Decimum quartum a 101. ad 104. Decimum quintum a 105. ad 108. Decimum sextum a 109. ad 117. Decimum septimum a 118. qui est Ps. *Beati immaculati*, quo unico completur illud *κάθισμα*, ob prolixitatem. Decimum octavum a 119. ad 131. Decimum nonum a 132. ad 142. Vigesimum reliquos ad 150. Singula ista *καθίσματα* dividuntur in tres partes, quae hymno illo, *Gloria Patri, & Filio &c.* terminantur, aliter ac fit in Ecclesia Latina, quae dictum hymnum post psalmos singulos recitat. Dividitur pariter decimum septimum *κάθισμα* in tres partes, & earum singulae eodem hymno concluduntur. Meminit huius divisionis Psalterii Theodorus Balsamo pag. 835. editionis Parisiensis G. L. Anni MDCXX. fol. ad XVII. Canonem Concilii Laodiceni, qui etiam tradit, Psalmos uno contextu ex antiqua traditione legi solitos. Quum vero populus molestia adficeretur, & laboris pertaesus, nullam eorum curam gereret, statuisse Patres Concilii, non esse una serie, sed per intervalla legendos, ut aliquantulum populus adquiesceret. Vid. Du Cangium in Glossario ad Scriptores mediae & inf. Graecitat. V. ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ, & Io. Meursium in Glossario Graeco-Barbaro, ubi vim vocis *κάθισμα* perpendit. Consule etiam Leonis Allatii Opusculum de Libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 54. & 55. edit. Paris. A. MDCXLVI. 4. Praeterea observatione dignum est, hunc Codicem *στιχηρῶς*, sive cum versiculorum distinctione scriptum esse: de quibus agit clariss. Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. Primus Psalmus, qui incipit Μακάριος *ἀνὴρ*, in quindecim versiculos; postremus, scilicet Psalmus CL. Αἰνεῖτε *τὸν Κύριον*, in undecim dividitur. Haec illa vetus distinctio per versus, sive per *κῶλα*, & *κόμματα* erat, qua ad faciliorem lectionem utebantur antiqui, ita ut singulas periodi sectiones a linea ducerent, easque plerumque ad calcem operum enumerarent. Initiales vero litterae, ut & inscriptiones singulorum Psalmorum, vel in fronte, vel in calce Codicis adpositae, rubeis coloribus di- COD. V.

distinguuntur, Sequitur pag. 247. Psalmus in David extra numerum, cum eodem titulo, qui legitur in editione LXX. idiographus dictus eo, quod privata, non publica auctoritate sit receptus. Hunc vero cum amplissimis observationibus recudit clariss. Fabricius in Biblioth. Graec. T. XIV. p. 160.

II. p. 248. Veteris, & Novi Testamenti Cantica Sacra, duo Moysis, Exodi Cap. XV. Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως. *Cantemus Domino, gloriose*, & Deuteronomii Cap. XXXII. Πρόσεχε ὀρανὲ, καὶ λαλήσω. *Attende caelum, & loquar*. Canticum Annae matris Samuelis Lib. I. Regum Cap. II. Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν Κυρίῳ. *Confirmatum est cor meum in Domino*. Habacuc Prophetae Cap. III. Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκόην σου. *Domine audivi auditum tuum*. Esaiae, Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμα μου πρός σε ὁ Θεὸς. *De nocte vigilat spiritus meus ad te Deus*. Ionae, Ἐβόησα ἐν θλίψει μου. *Exclamavi in pressura mea*. Trium puerorum Danielis Cap III. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε. *Benedictus es Domine*. Post sequuntur Cantica Novi Testamenti, videlicet Beatissimae Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Io. Baptistae ex Cap. I. Evangelii S. Lucae.

III. p. 268. *b.* legitur Προσευχὴ Σιμεὼν τοῦ πρεσβυτέρου ἐκ τοῦ κατὰ Λούκαν εὐαγγελίου, Νῦν ἀπολύεις. *Nunc dimittis*. Ibid. Προσευχὴ Ἐζεκίου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας. Esaiae Cap. XXXVI. Ἐγὼ εἶπα. *Ego dixi*. Pag. 270. *b.* Προσευχὴ Μανασσῆς βασιλέως τῶν Ἰουδαίων. Κύριε παντοκράτορ. *Domine omnipotens*. Pag. 272. *b.* Hymnus matutinus, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. *Gloria in excelsis Deo*, qui longior est nostro. Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ. *Beati pauperes*. Symbolum Fidei, & aliae preces, quarum postrema pag. 278. *b.* S. Io. Chrysostomi nomen praefesert, & incipit Εὐχαριστοῦμεν ὑπὲρ πασῶν τῶν εὐεργεσιῶν σοῦ.

IV. p. 280. Δελτὸς προσευχῶν καὶ λιτῶν τοῖς εὐφρόνοις. Στίχος δὲ εὐχῶν τῶν ἁγίων. Βασιλεῦ οὐράνιε. Τρισαγία. Παναγία Τριὰς. Πάτερ ἡμῶν. Τροπάριον κατανυκτικὸν. Ἡμέρα α' τῇ κυριακῇ ἑσπέρᾳ. *Liber precum & orationum in festis. Initium orationum sanctorum. Rex Caelestis. Trisagia. Sanctissima Trinitas. Pater noster. Troparium nocturnum. Prima die in dominicis vesperis*. Incipit Ὅτι τὸ πέλαγος. Desinit καὶ πολυέλεος. Qui plura de huiusmodi Trisagiis, ac Tropariis videre cupiat, adeat clariss. Io. Meursium l. c. Io. Suiceri Thesaurum Ecclesiasticum Tom. II. & Ducangium l. c. V. ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ.

V. p. 314. Ὡρολόγιον σὺν Θεῷ περιέχον τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν. Ἀρχὴ τοῦ μεσονυκτίου. Στίχος. Τὸ βασιλεῦ οὐράνιε. Τὸ Τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριὰς. Τὸ πάτερ ἡμῶν· καὶ λέγε τὰ τροπάρια ταῦτα ἡμέρᾳ α'. *Horologium cum Deo continens omnem acoluthiam. Initium nocturnarum precum. Rex Caelestis. Trisagium. Sanctissima Trinitas. Pater noster; et dic haec troparia prima die*. Vocatur autem *Horologium* liber Ecclesiasticus Graecorum, eo quod horas diurnas & officia, nec non mesoria, & alia huiusmodi contineat; Latini *Diurnum* dicerent. Incipit Τῆς κλίνης καὶ τοῦ ὕπνου.

VI. p. 320. Ἕτερον μεσονυκτικὸν τοῦ σαββάτου καὶ τῆς κυριακῆς. Τὸ τρισάγιον. Τὸ παναγία Τριὰς. Τὸ πάτερ ἡμῶν. *Aliud mesonictium Sabbati, & Dominicae*. Est officium Ecclesiasticum, quod ex psalmis, hymnis, aliisque precibus media nocte perficiebatur. Vid. Goarium ad Euchologo. pag. 33. Tum describuntur initia orationum, & psalmorum, quae dicenda sunt, longo ordine. Inc. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος. Pag. 324. Μεσώριον τῆς α' ὥρας. *Mesorium primae horae*. Inc. Δέσποτα Θεὲ πάτερ. Pag. 328. Μεσώριον τῆς γ' ὥρας. *Mesorium tertiae horae*. Inc. Κύριε ὁ τὸ πανάγιον σοῦ. Μεσώριον τῆς ς' ὥρας. *Mesorium VI. horae*. Inc. Ἠ τοῦ σώματος σου. Pag. 330. Μεσῷ δύο σώριον θ' ὥρας. *Mesorium nonae horae*. Inc. Ἐν μέσῳ δύο λῃστῶν. Μεσώρια post primam, tertiam, sextam, & nonam, a Graecis decantantur, eaque describuntur in Horologio edit. Venetae. A. MDXXXV. Pag. 331. Ἀρχὴ τοῦ ἑσπερινοῦ. Inc. Φῶς ἱλαρὸν. Pag. 332. *b.* Ἀρχὴ τῶν ἀποδείπνων. Inc. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς.

VII. Sequitur denique pag. 336. Εὐχὴ τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ εἰς τὴν μεγάλην μετάνοιαν. Inc. Κύριε καὶ δέσποτα, & aliae anonymorum precatiunculae ad Christum Dominum, & ad Virginem, ad omnes Angelos, & Sanctos, numero septem.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. constat foliis 341. sed a fol. 280. usque ad finem est ab alia manu, sed tamen antiqua suppletus. Huius specimen damus Tab. I. num. 11.

ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΕΞΗΓΗΤΩΝ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

COLLECTIO EXPOSITORVM ESAIAE.

I. CYrilli Alexandrini Archiepiscopi, qui vivere desiit Anno Christi CCCCXLIV. in Esaiam Prophetam Libri quinque eleganter & emendate scripti. Divisus quidem in fine dicitur totus Codex in quinque Libros, sed in principio deest totus primus Liber, & secundi Tomus primus, & secundus, nescio an non & aliqua tertii pars, quia in fronte non est inscriptus Tomus tertius. Incipit enim a primis verbis Cap. XVII. Prophetae Τὸ ῥῆμα κατὰ Δαμάσκου. *Vaticinium contra Damascum*. Quod incidit in editione Operum Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. in Tomo II. p. 262. Commentarii hoc initium: Γέγονε μὲν ἀλκιμωτάτη καὶ ἐπισημοτάτη πόλις ἡ Δαμασκηνῶν, δυσσεβὴς δὲ καὶ θεομάχος, καὶ τῶν ὅτι μάλιστα κατεζυγημένων παρά γε τῷ παναγίῳ Θεῷ. Desinit καὶ τοὺς τῆς εὐσεβείας κεκαρποφόρηκε (in Paris. ed. κεκάρπηκε) τρόπους. COD. VI.

II. Quartus Tomus a pag. 12. usque ad pag. 31. in

31. in editione Parif. a pag. 281. ufque ad pag. 314. incipit a Cap. XIX. Ὅρασις Αἰγύπτου. Inc. Praefatiuncula, quae deeft in editione Ἐπιςῆναι δεῖ τὸν νῦν τῷ ῥητῷ. Def. αὐτοῖς τὴν βȣλὴν τὴν οἰκείαν κατέςισεν. Tum Interpetratio incipit Τίνα δὴ τρόπον ἡ τῶν Αἰγυπτίων. Def. ἐποίσει δὲ μᾶλλον αὐτοῖς τὰ ἐξ ὀργῆς καὶ δίκης.

III. Quintus Tomus a pag. 31. ufque ad 50. in Parif. ed. a pag. 314. ufque ad pag. 348. incipit a cap. XXII. Τὸ ὅραμα (vulg. ῥῆμα) τῆς φάραγγος Σιών. Τὴν τῶν Αἰγυπτίων Ἀσσυρίων τε καὶ Ἰȣδαιμαίων ἅλωσϊν προσηγορευκὼς ὁ προφήτης. Def. κατασημαίνειν ἔοικε τὴν ἀνατροπήν.

IV. Liber tertius fic infcribitur Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν βίβλιον γ', τομοι ε' τῆ γ' τῆς τέταρτος ἑβδομάδος. *Cyrilli Alexandrini in prophetam Efaiam liber tertius, tomi quinque, tertia quartae hebdomadae.* Primus Tomus a pag. 50. *b.* ufque ad 74. in edit. Parif. a pag. 349. ufque ad pag. 392. incipit a Cap. XXV. Κύριε ὁ Θεός μȣ δοξάσω ϗ ὑμνήσω τὸ ὄνομα σȣ. κ. λ. Interpretatio incipit Ἐν μὲν τῷ τετελεσμένῳ βιβλίῳ μακρὸς τῷ προφήτῃ γέγονε λόγος. Def. δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τȣς αἰῶνας ἀμήν.

V. Secundus Tomus a pag. 74. *b.* ufque ad 98. incipit a verf. 9. Cap. XXVIII. Οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ γάλακτος; in edit. Parif. a fol. 392. ufque ad fol. 432. Interpretatio incipit Κατέληξε μετὰ ἡμῖν ὁ πρῶτος λόγος. Def. τῷ Θεῷ ϗ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τȣς αἰῶνας ἀμήν.

VI. Tertius Tomus a pag. 98. ufque ad 122. incipit a verf. 27. Cap. XXX. Ἰδȣ τὸ ὄνομα κυρίȣ διὰ χρόνȣ ἔρχεται πολλȣ: in edit. Parif. a pag. 433. ufque ad pag. 476. Interpretatio incipit Ἑπταπλάσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡλίȣ τὸ φῶς τοῖς εἰς Χριςὸν πιςεύȣσιν. Def. ἐν παντὶ πάντη τε & πάντως ἐσόμενοι καλῷ.

VII. Quartus Tomus a pag. 122. ufque ad 142. in edit. Parif. a pag. 476. ufque ad pag. 511. orditur a Cap. XXXVI. Καὶ ἐγένετο τȣ τεσσαρεσκαιδεκάτȣ ἔτȣς κ. λ. Interpretatio incipit Ἐναργὴς μετὰ ἅπασι τοῖς φιλομαθεςέροις τῆς ἱςορίας ὁ λόγος. Def. ἀδικήσειεν ἂν ȣδὲν. Tomus quintus editionis Parifienfis heic deeft.

VIII. Quartus Liber infcribitur: Κυρίλλȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, βιβλίον δ' *Cyrilli Archiepifcopi Alexandriae in prophetam Efaiam liber quartus.* Primus Tomus a pag. 142. ufque ad 162. in edit. Parif. a pag 541. ufque ad pag. 579. Praefatio incipit Ἐπέφανεν ἡμῖν Θεὸς ὢν κύριος κατὰ τὰς γραφὰς. Tomus inc. a verf. 6. Cap. XLII. Ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ἐκάλεσα σέ κ. λ quum contra editio Parif. incipiat in fequentibus Ὑμνήσατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν. Def. καὶ ἐν τῇ τῶν ἀπολέκτων μοίρα κειμένȣς.

IX Sermo fecundus (vocatur λόγος) a pag. 162 *b.* ufque ad 183. in edit. Paris. a pag. 579. ufque ad pag. 617. incipit a verf. 2. Cap. XLIV. Οὕτως λέγει κύριος ὁ Θεὸς (ὁ Θεὸς deeft in Parif. ed.) ὁ ποιήσας κ. λ. Interpretatio incipit Ἡμερότητα δὲ πάλιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται. Def. εἰς τȣς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

X. Sermo tertius a pag. 183. *b.* ufque ad 199. *b.* in edit. Parif. a pag. 617. ufque ad pag. 545. incipit a verf. 18. Cap. XLVI. Οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας. Interpretatio incipit Προανακηρύξας τὴν ἄφιξιν τȣ πάντων ἡμῶν σωτῆρος. In princip. pag. 184. *b.* in marg. ad verba ὑποκρινόμενοι δὲ, vetus manus ita fcripfit: *hic aliquid defideratur.* Et fane video, praeter morem noftri, verba verf. 20. 21. 22. Cap. XLVI. ufque ad illa ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς heic effe omiffa. Def. τὸ δριμὺ τῆς λύπης ἐδέχοντο.

XI. Quartus Tomus adnotatus non eft; fed pag. 192. ad verba verf. 5. Cap. XLVII. κάθισον κατανενυγμένη in margine haec adfcripfit docta quaedam manus: *hic videtur deficere de tertio & quarto.* Cuius quidem coniecturae rationem non adfequor. Immo vero initio Libri quarti oblitus eft fcriba addere nomen Tomi primi, ut heic, vel alio loco Tomi quarti. Itaque tertius, vel fi vis, quartus Tomus etiam in citata editione p. 691. abfolvitur ὅτι ἐν Χριςῷ καθαργεῖται. Haec, & quae fequuntur cum Parifienfi editione conveniunt.

XII. Quintus Sermo a pag. 199 *b.* ufque ad 217. *b.* initium fumit ab his verbis, Ἐγὼ δὲ ȣκ ἀπειθῶ ȣδὲ ἀντιλέγω, κ. λ. Textus Graecus heic alius eft, quam qui in editis fequitur; unde caput, & verfum addere non poffumus. Interpretatio incipit Διὰ τῶν ἤδη προανεγνωσμένων εἴτȣν προεξητασμένων. Def. εἰς τὸ ὑποκεῖσθαι θέλειν εὐκόλως ταῖς ἑαυτῶν ἀνοσίαις ϗ θεομίσεσι βȣλαῖ.

XIII. Quintus Liber, cuius initium incidit in pag. 217. *b.* infcribitur Κυρίλλȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν βίβλιον ε', τόμοι ἕξ. *Cyrilli Archiepifcopi Alexandriae in Efaiam prophetam liber quintus, tomi fex.* Primus Tomus ab ead. pag. 217. *b.* ufque ad 234. *b.* incipit a Cap. LII. Ἐξεγείρȣ, ἐξεγείρȣ Σιὼν, κ. λ. Interpretatio incipit Σιών τε ϗ Ἰερȣσαλὴμ ἀκȣ́ων ἐν τȣ́τοις μὴ πόλεις ἁπλῶς τὰς ἐκ λίθων ἐγηγερμένας. Definit & δι' ἁμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη.

XIV. Secundus Tomus a pag. 234. *b.* ufque ad 251. *b.* incipit a Cap. LIV. Εὐφράνθητι ςεῖρα, ἡ ȣ̓ τίκτȣσα. Interpretatio incipit Τίνα δὴ τρόπον τὸν τίμιον ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέμεινε ςαυρὸν. Def. ἐκλείψει γὰρ ἡμῖν ἡ παρ' αὐτȣ χάρις, κατ' ȣδένα καιρὸν ἢ τρόπον.

XV. Tertius Tomus a pag. 251. *b.* ufque ad 269. incipit a Cap. LVII. Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν. Interpretatio incipit Περὶ τῆς τῶν ἐθνῶν κλήσεως τῆς διὰ πίςεως. Def. παρ' ὧν ἐμάθομεν τὰ τῆς εἰς Θεὸν τε ϗ ἀδελφȣς ἀγάπης ἔργα πληρȣν.

XVI. Quartus Tomus a pag. 269. ufque ad 289. incipit a verf. 8. Cap. LVIII. Τότε ῥαγησέται πρώϊμον τὸ φῶς σȣ. Interpretatio inc. Εἰ καθαρῶς φησὶ νηςεύσειας ϗ διεσμιγμένας τὰς χεῖρας ἀποδείξειας τῷ Θεῷ. Def. & δοθήσεται ἔθνει ἑτέρῳ, ποιȣντι τȣς καρπȣς αὐτῆς.

XVII. Quintus Tomus a pag. 289. ufque

ad

ad 308. incipit a verſ. 18. Cap. LX. *Καὶ ὐκ ἀκυσθήσεται ἔτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ σου*. Interpretatio incipit *Καὶ πολύ γε τὸ εἰκὸς ὁ λόγος ἔχει*. Deſ. *ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου*.

XVIII. Sextus Tomus a pag. 308. uſque ad finem, incipit a medio verſ. 4. Cap. LXIV. *Ἰδοὺ σὺ ὠργίσθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν*. Interpretatio incipit *Ἔδοξε τισὶ τῶν ἐξηγητῶν καθ' ἑτέραν ἔννοιαν τοῖς προκειμένοις προσβαλεῖν*. Deſ. *ἡμᾶς δὲ τούτων ἁπάντων ἀπαλλάξει Χριστὸς, δι' οὗ, καὶ μεθ' οὗ ἡ δόξα τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ σὺν ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν*. Mox totum Volumen his clauditur: *Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν βιβλία ε' τόμοι ἕξ. Καὶ τετέλεσται ἡ παροῦσα βίβλος τῶν εἰς τὸν Ἡσαΐαν*. *Cyrilli Archiepiſcopi Alexandrini in prophetam Eſaiam Libri quinque, Tomi ſex. Et abſolutum eſt praeſens Volumen Expoſitionum in Eſaiam*. Illos ſex Tomos non de ſingulis libris, ſed de ultimo intelligi debere, conſpectus docet. Sed nunc de reliquis adcuratius videamus. Obſervandum igitur eſt, Cyrillum ſingulas periodos Prophetae ordine perſequi, nec quemquam locum intactum relinquere, ita ut, propoſita aliqua prophetiae particula, ſemper ſubiiciat interpretationem ſuam, illam quidem plerumque ſatis longam, non vagam tamen, ſed concinnam, ſibique inſtantem, ſolique Prophetae inhaerentem. Interpretem fere diceres pro concione, quodam quaſi ſermone, exponentem divina oracula. Prophetiae contextus heic adlatus, ſaepiſſime ab edito Ar. Montani differt. Confirmet Cap. XVII. varietas verſ. 1. Codex noſter *τὸ* pro *τοῦτο*. 3. *λοιπόν* & *σύρων*. 5. *ἀσταχύων*. 6. *ῥόγες αὐτῆς καταλειφθῇ*. 7. *ὁ ἄνθρωπ*. 8. poſt *δάκτυλοι αὐτῶν* inſeruntur *ἀλλ' ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ*, quae tamen in ſequentibus, in quibus hic verſus repetitur, omittuntur. Poſt *δένδρ.* additur *αὐτῶν*. 9. *καταλελειμμέναι αἱ πόλεις σου*, & *ἐγκατέλειπον*. 10. *ἐγκατέλιπες*, *τοῦ Θεοῦ*. 11. *ἢ ἂν* pro *ἐν*. *τοῖς υἱοῖς*. 12. *ταραχθήσεσθε*. *νῶτος* pro *ἦχος*. 13. *καταφερομένου*. bis *αὐτὸν* pro duplici *αὐτοὺς*. *ἀχύρου λικμώντων* pro *ὀρέων λελικμωμένον*. *καταιγὶς φέρουσα*... 14. *τῶν ὑμᾶς προνομευσάντων, καὶ κληρονομία τῶν ὑμᾶς κληρονομησάντων*. Ipſe Codex paucis iiſque perexiguis lacunis interruptus eſt, & integrior altero, quem ſervat Abbatia Florentina; quod diſcimus ex iis verbis, quae primae paginae ultimi folii in margine noſtri Codicis ſunt adſcripta: *ἕως ὧδε ἔχει τὸ βιβλίον τῆς ἀββατίας Φλωρεντίνης*, nempe uſque ad illa noſtri *πιστώσεται γράφων ὁ πάνσοφος Παῦλος*. Ceterum in hiſce Commentariis litterae auctor inſiſtit, nec allegorias ſectatur. Multa iis eſſe addita, quae non ſunt Cyrilli, ſcripſit quidem Poſſevinus in Apparatu, ſed nullam rationem adfert, quae ſit alicuius momenti. Hoc vero opus Latine, curante Laurentio Hunfredo Anglo, prodiit anno MDLXII. Eliſabethae Angliae Reginae inſcriptum, & in editione operum Cyrilli Baſil. MDLXVI. in fol. recuſum fuit, ac Graeca recognovit Aubertus ex Cod. Vaticano Regio, & qui duos priores tantum continebat. Quare quum nemo vetuſtiſſimos noſtros Codices conſuluerit, poſſet aliquis novam abſolutiſſimam editionem, ope iſtorum Codicum, adornare.

Codex Graec. membr. Ms. antiq. Sec. XI. in fol. max. conſtat fol. 325.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΤΑ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΩΝ ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΚΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΦΩΝΗΣ.

CONSTRVCTIO DICTIONVM IVXTA ORDINEM ALPHABETI CONLECTARVM EX DIVERSIS LIBRIS VTRIVSQVE SACRAE VOCIS.

I. pag. 1. INſcribitur *Σύνταξις λέξεων κατὰ ἀλφάβητον συλλεγεισῶν ἐκ διαφόρων βιβλίων ἑκατέρας τῆς θείας φωνῆς καὶ αὐτῆς δήπου τῆς θύραθεν τάξει καὶ πλήθει πάνυ κεκοσμημένη*. *Conlectio vocum ſecundum alphabetum, congeſtarum ex diverſis libris utriuſque divini ſermonis, & ipſius profani ordine & multitudine valde exornata*. Adferamus initium: COD. VII.

Ἄαπτος, ὁ ἀπροσπέλαστος, παρὰ τὸ ἅπτω, καὶ ἄαπτος οὗ οὐκ ἄν τις ἅψαιτο. ἵν' ᾖ ὁ ἀπρόσιτος, ἢ ὁ ἄγαν ἁπτόμενος, ἐπιτάσει τοῦ α.

Ἄατος ὁ ἀβλαβής, ἄτη γὰρ ἡ βλάβη. ἢ καὶ ὁ χαλεπὸς καὶ ὁ βλαβερὸς, ἐπιτάσει τοῦ α' οὕτως μέθοδος. ἢ παρὰ τὸ ἄω, τὸ βλάπτω. ἄσω ἄτος καὶ ἄατος.

Ἀάσχετος, ὁ ἀκράτητος, ἀπὸ τοῦ σχῶ, σχήσω, ἔσχηκα, ἔσχεμαι, ἔσχεται, σχετὸς, καὶ ἄσχετος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ α', ἀάσχετος.

Ἀάβυκτον, μέλαν, ἀβλαβές.

Ἀαγὲς, ἄθραυστον, ἰσχυρὸν. ἄγω γὰρ τὸ κλῶ, ἀγὲς καὶ μετὰ τοῦ στερητικοῦ α', ἀαγές.

Ἀάλιον, τὸ ἄτακτον καὶ ἀκρατὲς, ἀπὸ τοῦ ἀλῶ, τὸ κρατῶ, καὶ στερήσει τοῦ α' ἀάλιον.

Finis pag. 404.

ὠψισμένος, βραδέως γινόμενος.

ὠψίσθη, ἐβράδυνεν.

ὠψωνηκότος, ὠψωνήσαντος δὲ μικρὸν.

ὢ σχετλιαστικὸν καὶ ὦ κλητικόν.

Graece, & Latine heic dabimus, quae p. 404. noſtri Codicis ſcriba in calce adiecit: *Ἀντεγράφη ἀπὸ πρωτοτύπου πάνυ ἐσφαλμένου μὲν, παλαιοῦ δέ. Ἔτει γὰρ ς ω ν ε' γέγραπται ἐπὶ τέλους εἶχεν, νῦν ἑξακισχιλλιοστοῦ ς π β' ὄντος. Τὸν δ' αὐθέντην καὶ συντακτὴν τοῦ ἔργου οὐκ ἐξεγένετο μαθεῖν. Ἡ γὰρ ἐπιγραφὴ τοῦ βιβλίου οὐδενὸς ἐμέμνητο. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ὑποβλεφάρῳ ἐνεγέγραπτο ἐρυθροῖς καὶ τοῦ μέλανος μείζοσι γράμμασιν Ἀντωνίου. Τίνος δὲ καὶ πόθεν καὶ κατὰ τίνα χρόνον οὐδαμῶς. Τὸ μὲν οὖν βιβλίον πλούσιον ὂν καὶ θείων καὶ παλαιῶν λέξεων τιμητέον, καὶ ἀσπαστέον. Τὸν δ' αὐθέντην αὐτοῦ τοῖς θέλουσιν ἐξέστω ἐρευνᾷν.* *Deſcriptus eſt hic liber ab exemplari, illo quidem valde mendoſo, vetuſto tamen. Anno enim ſexies milleſimo octingenteſimo quinquageſimo quinto ſcriptus eſſe ferebatur in fine, cum annus nunc ſit* 6982.

6982. Auctorem vero & conlectorem operis cognoſcere non licuit. Libri enim inſcriptio nullius mentionem faciebat. At in prima pagina ſcriptum erat rubris & nigris maioribus litteris, Antonii; cuius vero, & unde, & quo tempore, nihil omnino. Codicem igitur locupletem & divinis dictionibus, colere & amplecti convenit. Auctorem vero ipſius, qui velit, inquirat.

Haec ille. Ceterum inter Lexica inedita recenſetur a Fabricio Tom. X. p. 52. & in multis exſtat Bibliothecis, praecipue in Monacenſi Electoris Bavariae, & Dreſdenſi Regia, in cuius Codice adcepimus conlectorem adpellari Georgium Hieromonachum, qui hoc opus ex Suida excerpſerit. Multa de hoc Lexico egregia profert Montefalconius in Biblioth. Coisliniana P. I. p. 238. qui conſulendus. Illud Willelmus Langius, qui & ipſe indiculum Mediceae Bibliothecae conſcribillavit S. Maximo adtribuit.

Exſtat etiam Venetiis in Bibliotheca Card. Beſſarionis, ut conligitur ex Catalogo eiuſdem Biblioth. ab Ant. M. Zanetto, & Ant. Bongiovannio edito Venet. A. MDCCXL. fol. Part. I. p. 257.

Interim multa offendimus, quae docta, exquiſita, pulcra ſunt, & haec facile, nonnulla levia, frivola, & inepta ſuo nitore defendunt. Veterum auctorum editorum, ac deperditorum ſaepe fit mentio, eorumque, & ceterorum multa exponuntur.

II. p. 405. Adiunctum eſt noſtro aliud Lexidion quinque foliis comprehenſum, ſed nullo auctore, nullo titulo adſcripto, omniſque ordinis expers. En eius initium: Ὁπάζειν παρέχειν. Κύδεος ἱμείρουσα, δόξης ἰσοθέου ἐπιθυμοῦσα. Ἐσσομένοισι, τοῖς μετέπειτα κ. λ.

III. p. 411. Tertium idemque ultimum eſt integrum, & tribus foliis, quamvis nullo ordine, complectitur Δικῶν ϗ κατηγοριῶν ὀνόματα. Inc. Ἡ περὶ κοινοῦ τινὸς ἀδικήματος ἀγωγὴ δημοσία, ὁμοίως ϗ ἰδιωτικὴ εἰσαγγελία κατωνομάζεται. Deſinit ϗ τοῦτο ἐϛὶν ὁποῖον τὸ ἐν ταῖς τῶν σοφιϛῶν διατριβαῖς μελετῶμεν, τὸ τῶν ἀγράφων ἀδικημάτων. Dignum editione Opuſculum, cuius aliud habemus exemplar Pl. IX. Cod. 27.

Cod. Graec. chartac. Ms. in quarto minori, minute quidem, ſed perſpicue exaratus Sec. XV. conſtat fol. 413.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ

CYRILLI EXPOSITIO SVPER SS. PROPHETAS.

Titulus ita reſtituendus.

COD. VIII. I. pag. 1. Συναγωγὴ ἐξηγήσεων εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐκ διαφόρων ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων συλλεχθεῖσα παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, κυροῦ Νικολάου τοῦ Μουζὰν, τοῦ μεγάλου βασιλέως προθεώρου. *Conlectio expoſitionum in prophetam Eſaiam e diverſis ſanctis Patribus & Doctoribus confecta ab Archiepiſcopo Cypri, Domino Nicolao Muzan, magni Regis Protheoro.* Animadvertendum primo eſt incautum & oſcitantem hominem, qui voluminis tegumento nomen auctoris inſcripſit, pro Nicolao poſuiſſe Cyrillum, eo quod interiorem voluminis inſcriptionem perperam legerit, ubi habetur τοῦ ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Νικολάου, ϗ τ. λ. κυροῦ enim honoris titulum, pro ipſo nomine adcepit, & τοῦ Κυρίλλου contractum exiſtimavit. Pag. eadem haec praefatio ſequitur: Ἀρχομένους ἡμᾶς τῆς διασαφήσεως τῶν τοῦ προφήτου Ἡσαΐου ῥημάτων εὔχεσθαι χρὴ, λαβεῖν τὸ τῆς σοφίας ϗ τὸ τῆς γνώσεως ϗ τὸ τῆς διδασκαλίας χάρισμα, ὥς τε πάντα ὁμοῦ συνδραμόντα τῷ ἡγεμόνι κυρίῳ ἡμῶν ἐντυπῶσαι τὴν πάσης τῆς προφητευομένης ἀληθείας μόρφωσιν. Ἔϛι δὲ τοῦ μὲν λόγου τῆς γνώσεως χρεία πρὸς τὸ θεωρεῖν τοῦ πνεύματος τὰ ἀπόῤῥητα· τοῦ δὲ λόγου τῆς σοφίας πρὸς τὸ κατασκευάσαι ϗ ἐξεργάσασθαι τὰ συνεϛραμμένως ἐν βραχυλογίαις ἐκδεδομένα. Ἴδιον γὰρ τῆς σοφίας τὸ ἐκτείνειν λόγον. Ἐξέτεινα γὰρ φησὶ λόγους ϗ οὐ προσείχετε. Ἔπειτα τοῦ τῆς διδασκαλίας χαρίσματος εἰς οἰκοδομὴν τῶν ἀκουόντων. Ἰϛέον γὰρ πρὸ πάντων, ὡς χρὴ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ὡρμημένους ἐπὶ Θεοῦ τὰ ἐναντιούμενα ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει ὁμολογεῖν, μὴ νοεῖν. οἷον κατὰ τὰς κοινὰς προλήψεις ἐϛὶ τὴν θείαν φύσιν ἀγαθὴν ϗ ἀόργητον ϗ δίκαιαν ὁμολογεῖν. Ἐὰν γὰρ ὀργιζόμενον ἢ λυπούμενον ἢ μεταμελόμενον ἢ μὴ κατ᾽ ἀξίαν τινὶ χρώμενον ἡ γραφὴ λέγει, ζητεῖν προσήκει τὸ τῆς λέξεως βούλημα, καὶ μεριμνᾶν, τίνα τρόπον ἀποκαταϛῆσαι δυνηθῶμεν, οὐχὶ δὲ ἀνατρέπειν τὰς ἀξιολόγους περὶ Θεοῦ ὑπολήψεις, καὶ οὕτως ἀπροσκόπτως ἐντευξόμεθα ταῖς γραφαῖς, ἀπὸ μὲν τῶν εὐλήπτων ὠφελούμενοι, ἐκ δὲ τῶν ἀσαφεστέρων μὴ βλαπτόμενοι. Ἐὰν δέ τις ἐγκαλῇ τῇ θείᾳ γραφῇ, ὡς οὐ διδασκαλικῇ, οὐδὲ εὐεργετικῇ τῶν ὠφελεῖσθαι δυναμένων, καταμανθανέτω πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρωπίνων διακόσμησιν. οὐκ ἐν τοῖς πνευματικοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὑποδεεϛέροις ϗ τοῖς κατὰ τὸν βίον πράγμασιν· ὅτι τοῖς μὲν ἀλόγοις εὔκολον τὴν πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὴν τροφὰς αὐτομάτους, ϗ σκέπη αὐτοφυῆ ϗ τὰ ἐκ τριχῶν καὶ πτερῶν ἐνδύματα, ἡ τὰ σύμπαντα οἰκονομοῦσα δύναμις ἐχαρίσατο. Τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνὸν παραγαγοῦσα λόγον ἔδωκεν ἀντὶ πάντων, δι᾽ οὗ αἵτε ποριϛικαὶ συνέϛησαν τέχναι, οἰκοδομικὴ, ὑφαντικὴ, γεωργικὴ, χαλκευτικὴ, τὸ τοῖς σώμασιν ἐνδέον ἀναπληροῦσης τῆς ψυχῆς τῇ παρουσίᾳ τοῦ λόγου· ὥσπερ γὰρ ἐν τούτοις οὐχὶ βασκαίνων ἡμῖν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμῶν παραπλησίως τοὺς ἀλόγους συναπογεννηθῆναι πάντα ὁ δημιουργὸς ἡμῶν οὐ συνεχώρησεν, ἀλλὰ τὴν ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων γυμνάσιον ἡμῖν τῆς διανοίας ἐμηχανήσατο, οὕτω καὶ τὴν ἐν ταῖς γραφαῖς ἀσάφειαν ἐπ᾽ ὠφελείᾳ τοῦ νοῦ διεγείρων αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ἐπετήδευσε. Πρῶτον μὲν, ἵνα τούτοις ἐνασχολούμενος τῶν χειρόνων ἀφέλκηται. Ἔπειτα, ὅτι τὰ πόνῳ κτηθέντα μᾶλλον πῶς ἀγαπᾶτε ϗ τὰ διὰ μακροῦ προσγενόμενα μονίμως τε παραμένει. ὧν δὲ ῥαδία ἡ κτῆσις, οὐ περισπούδαϛος ἡ ἀπόλαυσις. εὐκαταφρόνητος γὰρ ἡ τῶν προχείρων παρουσία, ϗ οὐδεμιᾶς φυλακῆς ἀξιουμένη τοῖς ἔχουσι. Διὰ τοῦτο ϗ ἡ τῶν ὀνείρων φύ-

φύσις ἀσαφὴς κ̀ πλαγία, καὶ ὐδὲ μικρᾶς δεομένη τῆς ἐκ τῦ νῦ ἐντρεχείας. Καὶ πολλὴ συγγένεια πρὸς τὰ ἐκ τῶν ὀνείρων αἰνιγμάτων τοῖς κατ' ἐπίκρυψιν ἐν τῇ γραφῇ δηλυμένοις· ὅθεν καὶ Ἰωσὴφ καὶ Δανιὴλ τῷ προφητικῷ χαρίσματι τὰ ὀνείρατα διεγίνωσκον, ἐπειδὴ οὐκ αὐτάρκη τὰ τῶν ἐννοιῶν πρὸς τὴν θήραν τῆς ἀληθείας. Πρὸς δὲ τύτοις χρεία τῆς ἐν τῷ βίῳ καθαρότητος, ὥϛε κ̀ πρὸς τὴν τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς ἐπιτήδευσιν τὸ ἐν ταῖς γραφαῖς κεκαλυμμένον διαγνωσθῆναι. Χρεία δὲ πρὸς τῇ καθαρότητι τῦ βίυ ϗ τῆς ἐν ταῖς γραφαῖς διατριβῆς, ἵνα τὸ σεμνοπρεπὲς κ̀ μυϛικὸν τῶν θείων λογίων ἐκ τῆς συνεχῦς μελέτης ἐντυπωθὲν τῇ ψυχῇ. Ὅτι δὲ βίυ ὅλυ δεῖται ἡ τῶν θείων λογίων μελέτη, συνίϛησιν ὁ Μωσέως βίος, ὃς ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τεσσαρακονταετηρίδι ἐπαιδεύθη τὰ Αἰγυπτίων. Ἐπὶ δὲ τῇ δευτέρᾳ τεσσαρακονταετηρίδι ἐπὶ προφάσει τῦ ποιμαίνειν εἰς τὰς ἐρημίας ἀναχωρήσας τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων ἐπεσχόλα, καὶ ὕτω λεπτὸν τῆς τῦ Θεῦ ἐπιφανείας ἀξιωθεὶς μετὰ τὴν τεσσαρακονταετηρίδα ἄκων ὑπὸ τῆς φιλανθρωπίας τῦ Θεῦ ἐπὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμελείαν κατηνέχθη, καὶ ὐδὲ τότε διενεκῶς τῷ πρακτικῷ παρέμενε βίῳ, ἀλλὰ κ̀ πρὸς τὸν ἐποπτικὸν ἐπανίει πολλάκις, ὅθεν καὶ εἰς τὴν Αἰγυπτικὴν εἰδωλομανίαν ὅλως ὑπηνέχθη τὰ πλήθη· τῷ Θεῷ συνόντος τῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ ὄρει· τοιῦτο δέ τι κ̀ ὁ Ἡλίας, τὸν τῶν ἀνθρώπων ὄχλον διαδιδράσκων, ϗ ἐπὶ τὰς ἐρημίας φιλοχωρῶν. Εἰ τοίνυν τοῖς ἁγίοις μετὰ πάσης εὐϛαθείας τῦ ἡγεμονικῦ ἐπονεῖτο τῆς ἀληθείας ἡ ζήτησις, πῶς οὐκ ἀλόγως τὺς καρπὺς τῶν μυρίων καμάτων ἄνευ τινὸς πραγματείας ἐπιζητεῖν; Τήρει γὰρ καὶ Ἡλίας μεθ' ὅσον ἀναχωρήσας καὶ ἡσυχίας, καὶ καμάτυς, ἰδεῖν Θεὸν ἠξιώθη. Inde a pag. 1. *b.* uſque ad pag. 4. teſtimonia adferuntur quorumdam Patrum de Eſaia propheta, quorum exordia mox dabimus. Et Theodoreti quidem ita incipit: Τῆς μέν τοι προφητικῆς συνθήκης τὰ μέν ἐϛι σαφῆ, κ̀ γυμνὴν ἔχοντα τὴν διάνοιαν, τὰ δὲ τροπικῶς εἰρημένα κ̀ ἑρμηνείας δεόμενα. Ἅπαντες (A verbo ἅπαντες inc. praef. in edit. Pariſ. G. L. Oper. Theod. An. MDCXLII. T. II. p. 1.) μὲν γὰρ οἱ θεσπέσιοι προφῆται οὐ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ κ. λ. Deſ. ἣν ὑπέμειναν τῆς κατὰ τῦ δεσπότυ μανίας εἰσπραττόμενοι δίκας. Sed in edit. cit. ſunt alii quinque verſus, quibus Praefatio abſolvitur. Sequitur einde pag. 2. Baſilii Praefatio, cuius initium: Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ χρόνυς γέγονεν ὁ προφήτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία, κ. λ. Finis: ἑκάϛῳ τῶν καθ' ἱϛορίαν λεγομένων, κ̀ τῦ μυϛικῦ συγκαταπεπλεγμένυ (In Cod. IX. eiuſdem Plutei legitur συγκαταπεπλεγμένων.) Hoc, fragmentum eſſe Praefationis Baſilii, quae occurrit in edit. Pariſ. G. L. eius Operum A. MDCCXXI. T. I. p. 383. §. VIII. verſus finem, tandem deprehendimus. Cyrilli hoc initium eſt: Ἀσυμφανὴς γὰρ ἀεὶ τῶν ἁγίων προφήτων ὁ λόγος. Finis: οὐκ ἠμοιρηκότας τὺς τῆς ἑαυτῦ συγγραφῆς ποιεῖται λόγυς. Adeſt in edit. G. L. Pariſienſi Operum S. Cyrilli An. MDCXXXVIII. Tom. II. p. 1. Pag. 3. Chryſoſtomi inc. Τῦ προφήτυ δὲ τύτυ τὸ ἐξαίρετον μάλιϛα μὲν κ̀ αὐτόθεν ἐϛὶν ἰδεῖν. Deſ. ἄρξασθαι τῶν προοιμίων. Exſtat inter Opera S. Io. Chryſoſtomi editionis Pariſienſis A. MDCCXVIII. T. VI. pag. 1.

Sequuntur pag. 4. explicationes ipſae. Eorum, qui ab initio ad finem uſque Eſaiam inluſtrarunt nomina, ſunt quae ſequuntur: Baſilius Caeſareenſis, Theodoretus, Cyrillus, Nazianzenus, Chryſoſtomus, Euſebius Caeſareenſis, Theodorus Heracleae, cuius haec ſunt pag. 21. *b.* Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Ἰσραὴλ αὐτὸν οὐκ ἔγνω, κ̀ ὁ λαὸς αὐτὸν οὐ συνῆκε, τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν σπέρμα, ὁ ἀποϛολικὸς χορὸς, συνῆκε τε αὐτὸν κ̀ ἐπέγνω (Cod. ἐπέγν.) εἰκότως ἀφορίζεται τῦ πλήθυς. Ἄτοπον γὰρ τὸ νομίζειν τοὺς ἀποϛόλυς τῶν ἀσεβῶν σπέρματα λέγεσθαι, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐλέγετο, σπέρμα πονηρὸν, υἱοὶ ἄνομοι. Πρέπει δὲ τῶν προφητῶν σπέρμα αὐτὺς εἶναι ἡγεῖσθαι. Deinceps Euſebius Emeſenus, Athanaſius, Theodorus Mopſveſtiae, Iſidorus Peluſiota, Gregorius Nyſſenus, Dionyſius, qui pag. 177. *b.* locum de Seraphinis ita declarat: Αὕτη τοίνυν ἡ τῶν Σεραφὶμ διακόσμησις, ἡ κύκλῳ Θεοῦ κ̀ περὶ Θεὸν ἀμέσως ἑϛηκυῖα, κ̀ ἁπλῶς καὶ ἀκαταλήκτως περιχορεύυσα τὴν αἰώνιον αὐτῦ γνῶσιν, κατὰ τὴν ὑπερτάτην, ὡς ἐν ἀγγέλοις ἀεὶ κίνητον ἵδρυσιν. Severus, Ἀνεπίγραφος, & Maximus, qui pag. 36. *b.* haec adfert ex LXV. capite eorum, quae ad Thalaſſium ſcripſit: Κατὰ τοίνυν τὴν πνευματικὴν θεωρίαν, τὸ μὲν σάββατον, τελεία παθῶν ἐϛιν ἀπραξία, κ̀ τῆς περὶ τὰ πεποιημένα καθολικὴ τῦ νοῦ παυσωλὴ κινήσεως κ̀ πρὸς τὸ θεῖον τελεία διάβασις κ. λ. Adduntur poſtea & alia ex *Sermone de Novilunio*. Nec raro ad marginem adferuntur horum interpretum libri, unde explicationes ſint hauſtae. Lacunas quidem pauciſſimas obſervavimus; ſed contextus Graecus Vaticinii paſſim ab edito differt, qui exſtat in Bibliis Ariae Montani. Quamobrem & is, & novi Foederis loca, quae ſaepiſſime heic adferuntur, non ſine magna rei litterariae utilitate, cum vulgaribus editionibus componi poſſent. Ceterum haec egregia conlectio enarrationum, quamvis integra, & ſatis ſpiſſa ſit, complectitur tantum prima ſexdecim capita Prophetae. Definit enim in Cap. XVII. a quo initium ſumit Codex VI. de quo ſupra p. 14. Maioris tamen facienda vel propterea eſt, quod pleraeque harum expoſitionum numquam antea lucem viderunt; ut animadvertit Nic. Holſtenius in ſchedis quibuſdam Mss. quae apud nos adſervantur in hunc ferme modum „ Nicolai Archiepiſcopi Cypri Catena expoſitionum in Eſaiam. Opus praeclarum, in quo multa exſtant fragmenta SS. PP. quorum opera interciderunt „ De ea non agit Fabricius in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 42. T. X. p. 295. ubi pauca quidem de Nicolao Muzano ſubnotavit. Fuit autem Cypri Archiepiſcopus, & abdicato munere, Coſmidii Coenobium ſeceſſit, ubi quum XXXVII. annos privatam vitam egiſſet, regiae eiuſdem Vrbis Pontifex factus eſt, menſe Decembri A. MCXLVII.

A. MCXLVII. eiecto Cofma II. Patriarcha, Manuele Comneno imperante. Vid. Leunclavium Lib. IV. Iuris Graeco-Rom. de Translationibus Epifcoporum p. 295. Catalogum eorumdem Patriarcharum, & Io. Cinnamum Hift. pag. 47. At, ubi arduum fubire munus coepit, omnium ora in ipfum commota fuiffe, tradit Cinnamus, Byzantinam fedem ab eo iniufte occupari clamantium, ceu facerdotium antehac cum Ecclefia, quam nactus erat, depofuiffet. Qui audacter primum fede cedere noluit; abdicata mox dignitate, ad vitam privatam rediit, ut videre eft apud Mich. Le Quienium in Oriente Chriftiano Parif. MDCCXL. Tom. I. p. 268. & Tom. II. pag. 1051. Vid. etiam Bandurium ad Antiquitates Conftantinopol. pag. 919. 920. Eius Synodicon, quomodo facramenta miniftrari debeant, citat Nic. Comnenus p. 310. Praenoct. Myftagog. Et aliud, ne Laici teftes fint contra Clericum, p. 285. & 245. Hunc Muzanum teftatur Balfamo ad Can. 63. Trullanum, quum in vitam S. Parafceves a fabulatore quodam inepte, & inficete fcriptam incidiffet, eam flammis tradidiffe, atque Diacono cuidam rectius fcribendam iniunxiffe.

Ceterum nulla eft apud Caveum, & Oudinum, ut alios omittam, operis plane ignoti mentio. Sed neque Nicolaus hic Archiepifcopus, ullibi apud eos memoratur.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae magnitudinis Sec. XII. conftat fol. 353. cuius fpecimen damus Tab. I. N. III.

ΛΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ Δ. ΜΕΙΖΟΥΣ ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

CATENA IN IV. MAIOR. PROPH.

COD. IX. Complectitur hic praeftantiffimus Codex integrum contextum quatuor Prophetarum maiorum, & in eofdem adnotationes multorum Patrum, & clarorum virorum, quorum nomina ad Prophetas fingulos adferemus. Primum locum Efaia obtinet.

I. pag. 1. praecedunt duobus primis foliis Praefationes, uncialibus litteris exaratae, Bafilii Caefareenfis, Cyrilli Alexandrini, & Theodoreti, fingulis paginis in tres columnas divifis. Et Bafilii quidem praefatio, una & dimidia fere columna auctior illa eft, quae praemittitur octavo Codici huius Plutei. Incipit: Τῦ ἁγίυ Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας εἰς τὸν Ἡσαΐαν ἡ Φανερὰ κ̀ αὐτόθεν ληπτή. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνυς γέγονεν ὁ προφήτης κ. λ. Def. ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχοσμένον ἐχέσαις ἀπὸ τῶν τῆς ἁμαρτίας σπίλων οὐκ ἔτι. Poft verba κ̀ τῦ μυςικῦ συγκαταπεπλεγμένων, in quibus definit VIII. Codicis praefatio, ita in hoc perfequitur: Ὁρῶσι δὲ οἱ προφῆται ὐ τὰ μέλλοντα μόνον, ἀλλὰ κ̀ τῶν παρόντων τὰ λανθάνοντα κ̀ ἄδηλα lacuna Codicis ἡ δὲ ὀνείρων πρόγνωσις, ὡς οἰωνὸν φησὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Δανιὴλ ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. Πῶς ὖν κ̀ Φαραὼ κ̀ Ναβυχοδονόσορ; ὅτι περὶ τῶν κοσμικῶν καταςάσεων τὺς κρατῦντας ἔδει προβλέπειν, ἵνα πιςεύηται. Πῶς δὲ κ̀ Βαλαὰμ προφητεύει κ̀ Καϊάφας; Ὅτι κἀκεῖνοι τὺς πειθομένυς εἶχον, ὁ μὲν ὡς ἀρχιερεὺς, ὁ δὲ ὡς μάντις. Οὐ γὰρ ψυχῆς καθαρότης ἐνταῦθα, ὐδὲ διὰ ὑγιείαν νῦ ἐνορῶντος Θεὸν, κ̀ τὴν ἐκεῖθεν δύναμιν σπῶντος, ἀλλ᾽ οἰκονομικῶς ἐν αὐτοῖς ὁ λόγος, ὐ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸν καιρόν. Πῶς προεφήτευον αἱ καθαραὶ καὶ διαυγεῖς ψυχαὶ, οἱονεὶ κάτοπτρα γινόμεναι τῆς θείας ἐνεργείας, τὴν ἔμφασιν τρανὴν κ̀ ἀσύγχυτον, κ̀ ὐδὲν ἐπιθολυμένην ἐκ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς ἐπεδείκνυντος· πᾶσι μὲν γὰρ πάρεςι τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀλλὰ τοῖς μὲν καθαρεύυσι τῶν παθῶν, τὴν ἰδίαν ἐμφαίνει δύναμιν, ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχοσμένον ἐχύσαις ἀπὸ τῶν τῆς ἁμαρτίας σπίλων οὐκ ἔτι. Quae quidem Praefationis pars occurrit, fed diverfa admodum, & brevior inter Opera Bafilii G. L. Parif. edition. A. MDCCXXI. T. I. p. 380. a numero 4. ad 5.

II. Ibid. *b.* Τῦ ἁγιωτάτυ Κυρίλλυ ἀρχιεπισκόπυ Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν Ἡσαΐαν προοίμιον. *Sanctiffimi Cyrilli Archiepifcopi Alexandriae in Efaiam prooemium.* Eius initium hoc eft: Ἀσυμφανὴς μὲν ἀεὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος. Def. συγγραφῆς ποιήσεται λόγυς. Convenit cum edito inter opera G. L. Cyrilli Parif. A. MDCXXXVIII. T. II. p. 1.

III. p. 2. *b.* Θεοδωρίτυ ὑπόθεσις τῆς Ἡσαΐυ προφητείας. *Theodoreti argumentum Efaiae Prophetiae.* Inc. Ἅπαντες οἱ θεσπέσιοι προφῆται ὐ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ συμβησόμενα προηγόρευσαν. Def. πλὴν κἂν τύτοις φροντιῶ τῆς συντομίας εἰς δύναμιν. Concordat cum edit. in G. L. operib. Parif. A. MDCXLII. T. II. p. 1.

IV. p. 3. *b.* Leguntur litteris quadratis & aureis fcripti Nicetae, cuius meminit Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap. VIII. p. 104. fed per errorem ait, exftare hunc Codicem in Plut. IV. hi fenarii verfus:

Ἡ τῶν προφητῶν ἀκρότης Ἡσαΐας,
Τὸν νῦν καθαρθεὶς ἄνθρακι φλογὸς ξένης,
Καὶ δὴ τὸ μέλλον ὡς ἐνεςὼς προβλέπων,
Χριςῦ διετράνωσε τὴν παρυσίαν,
Πτῶσιν προηγόρευσε τῶν χριςοκτόνων,
Πίςιν προεῖπε τῶν πρὶν ἔξωθεν νόμυ,
Καὶ παντὶ κόσμῳ τὴν παλίρροιαν βίυ.
Πρισθεὶς φθόνῳ δὲ, καὶ πόλον λαχὼν μένειν,
Ῥήσεις λέλοιπεν εἰς ὄνησιν ἐν βίῳ,
Ἅσπερ Νικήτας, ὃν ςέφυς κοιτὼν ἔχει,
Ἐν ὡραϊσμῷ συντέθεικεν ἐνθάδε
Εἰς πίςεως ἔνδειγμα, κ̀ ψυχῆς λύτρον.
Prophetarum apex Efaias,
Mente purgatus a carbone flammae alienae,
Futurique ut iam inminentis providus,
Chrifti fignificavit praefentiam,
Cafumque praedixit Chrifticidarum,
Fidem praenunciavit ante a lege alienorum,
Totique mundo vitae reftitutionem.
Diffectus autem invidia, polique forte donatus,
Dicta reliquit vitam adiutura,
Quae Nicetas, quem coronae fedes habet,
Heic concinne compofuit
In fidei documentum, animaeque lytrum,

Aq-

Auctor istorum Carminum est fortasse Nicetas ille Heracleensis, Ecclesiae Constantinopol. Diaconus & magister, heinc Archiepiscopus Serrarum in Macedonia prima, ac demum Heracleae Ponti in Thracia Metropolita, qui floruit Anno Christi circiter MLXXVII. aetate Theophylacti Bulgarorum Episcopi (cuius ad eum Epistolae feruntur) quique etiam Catenas in varios S. Scripturae libros, ac praecipue in Epistolas Paulli (apud nos Pl. IV. Cod. I. & Plut. IX. Cod. X.) & in Matthaeum Evangelistam concinnavit, ut notat Fabricius, cui ignota fuit haec nostra in IV. Prophetas Maiores Catena, Biblioth. Graec. Lib. V. C. 5. Tom. VI. p. 432. & Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 765.

Adnotationum auctores sunt septem, Basilius Caesareensis, Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Theodorus Heracleota, Eusebius Caesareensis, Severus, & qui rarissime occurrit Chrysostomus. Earum autem hoc est initium: *Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων τὸ ἐναργεςάτην τὴν κατάληψιν ἔχον*. Des. pag. 123. *ἧς κ̀ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν εὐχαῖς κ̀ πρεσβείαις πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν*.

V. p. 124. *Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ εἰς τὸν Ἱερεμίαν*. *Sancti Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Hieremiam*. Praefatio in quindecim columnas, tribus paginis dividitur. Incipit vero *Λεκτέον τις ἡ προφητεία, κ̀ πότε ἤρξατο, κ̀ πότε πέπαυται, καὶ τίνος ἕνεκεν ἔληξε, καὶ τί λαβεῖν ἐςὶν ἐκ ταύτης εἰς τὸν βίον ὠφέλιμον. Προφητεία τοίνυν τὸ λέγειν*. Des. *μετὰ ταῦτα παιδέυεται παρ' αὐτȣ̃*. Atque haec quidem praefatio desumta fortasse fuit ab expositione in Hieremiam, Chrysostomo adscripta, quam passim in Bibliothecis exstare ait Montefalconius in nupera editione Operum Chrysostomi Paris. An. MDCCXVIII. seq. Tom. VI. p. 157. cuius apographum ex Bavarica Bibliotheca sibi descriptum, ne luce quidem, ne dum tanto auctore dignum opusculum, sed nugas meras, & quisquilias existimavit, ideoque consulto praetermisit in memorata editione. Vide etiam Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 15. T. VII. p. 644. Einde legitur vita Prophetae *ἀδέσποτος*, cuius initium: *Ἱερεμίας ὑὸς Χελκίȣ τȣ̃ ἱερέως, ἦν ἐξ ἀναθὼθ κ. λ.* Des. *ὅπως γένηται κοινωνὸς Μωϋσέως*. Pag. 128. Tabula heic adiecta, optimeque servata, repraesentat Hieremiam prophetam oracula divinitus adcipientem. Verba in titulo imaginem ambiente, quam aere incisam exhibemus Tab. II. haec sunt: *Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν ȣ̓ λογιοθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτὸν. Ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιςήμης κ̀ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτȣ̃, κ̀ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτȣ̃. Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεςράφη. Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τȣ̃ Θεȣ̃ κ̀ νόμος ὑπάρχων εἰς αἰῶνα. Hic Deus noster non alter existimabitur ab eo. Invenit omnem rationem scientiae, eamque Iacobo tradidit eius filio, & Israeli, dilecto eius. Post illa in mundo visus, iterum inter homines versatus est. Hic liber est praeceptorum divinorum, & lex, quae manet in aeternum*. Pag. 129. hi senarii occurrunt, quos etiam aere delineatos Tab. I. N. VII. damus.

Θρηνῶν προφῆτα καὶ μετακλαίων πόλιν
Πέπαυσο λοιπὸν τὴν φόνων πεπλησμένην,
Ὁ μητρὸς ἔνδον γαςρὸς ἡγιασμένος,
Καὶ μὴ πτοηθῇς εἰς ἔθνη τεθειμένος,
Ὡς εἰς ἀπειθεῖς πρὶν κελευσθεὶς ἐκτρέχειν,
Ἀλλ' ἐξαναςὰς, ἆρον ὀφθαλμὸν κύκλῳ,
Θρήνων ἑταῖρον δακρύων τὴν πλημμύραν,
Ἐπείπερ ȣ̓ τέθνηκας, ἀλλὰ ζῇς ἄνω.
Καὶ βλέψον ἔθνη, τὰ πρὶν ἐκτὸς, ἐν νόμῳ,
Υἱȣ̀ς Σιών τε, τȣ̀ς ὑπερτίμȣς, κόνιν,
Καὶ χαῖρε τῶν σῶν εἰς τελείωσιν λόγων,
Οὓς τῇδε συντίθησιν εὐσεβὴς νόος.
Deflere propheta lacrymisque prosequi urbem
Desine iam caedibus plenam,
Qui matris in utero es consecratus,
Nec verearis quum inter gentes locatus fueris,
Te tamquam ad infidos esse iussum adcedere,
Quin potius surgas, leva oculos in circuitu,
Lamentationum & lacrymarum copia omissa,
Siquidem non mortuus es, sed sursum vivis.
Quin gentes adspicias antea externas, nunc legi subiectas,
Sionis filios praestantes in pulverem redactos.
Laetare tandem perfectioni tuorum sermonum,
Quos pia mens heic composuit.

Versum septimum quamvis ad Codicis fidem repraesentavimus, tamen sic convertimus, quasi primum scriptum fuerit *Θρήνων ἔπαρον δακρύων τε πλήμμυραν*. Heinc a pag. 130. usque ad 222. Hieremiae contextus Graecus in duas, vel tres columnas paullo maiores singulis paginis dividitur, adnotationibus quidem eadem ratione, atque in Esaia dispositis, sed paucioribus. Primum & maximum locum occupant Chrysostomi expositiones: ceterarum auctores Severus Antiochenus, Olympiodorus, Isidorus Pelusiota, Theodoretus, Victor presbyter, Eusebius Caesareensis, *ἀνεπίγραφος*, & Cyrillus, quarum initium: *Τὸ μὲν ὄνομα Ἱερεμίας, ὡς κ̀ ἡ βίβλος φησὶ, κ. λ.* Finis: *τὴν δεξιὰν λήψεται ςάσιν*. Observandum est p. 204. tria folia fuisse in ora Codicis recisa, ubi adscripta erat sancti alicuius Patris Catena, unde haec recens manus iure adnotavit: *O factum male! delere nomen Patris fortasse arcani.*

VI. p. 223. sequitur *Θεοδωρίτȣ ἐπισκόπȣ Κύρȣ*. *Theodoreti Episcopi Cyri*, nempe Praefatio in Ezechielem. Inc. *Ὁ μακάριος Ἰεζεκιὴλ ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωαχεὶμ τȣ̃ κ̀ Ἰεχονίȣ*. In editione operum Praefatio est amplior: nostra vero incipit tantum a verbis *οὗτος ὁ προφήτης*, ut videre est Oper. Theodoreti T. II. pag. 302. Des. *τὴν οἰκοδομίαν ϗ ἄλλα μύρια*. In citata editione absolvitur post alios quinque versus. Alteram eiusdem paginam ambit alia vita Ezechielis ab eadem ma-

manu, ſed paullo poſt ſcripta, cuius initium: Ἰεζεκιὴλ υἱὸς Βυζὴ ἦν ἐξ ἀριρᾶ ἐκ τῶν ἱερέων, κ. λ. Finis: ἐξ ὧν δὴ καὶ ἀνῃρέθη. Pag. 224. Σχόλια εἰς τὴν τοῦ Ἰεζεκιὴλ ὅρασιν. *Scholia in Ezechielis viſionem*. Inc. Δείκνυσι τῷ προφήτῃ διὰ τῆς ὀπτασίας κ. λ. Deſ. πρὸς δὲ τὰς ἄνω δυνάμεις διὰ τῆς ψυχῆς. Auctores Scholiorum ſunt Polychronius, Apollinaris, Origenes, Theodoretus, & Cyrillus Alexandrinus. Pag. 225. *b.* eiuſcemodi, quales in ſuperioribus iam bis vidimus verſus, aureis characteribus leguntur, quos heic ſubiecimus.

Ψυχῆς τὸ λαμπρὸν καὶ τὸ φαιδρὸν καρδίας,
Ἰεζεκιὴλ τῶν ὑπὲρ λόγον λόγων
Κατηξίωσε, καὶ θεαμάτων ξένων.
Θεὸν γὰρ εἶδεν, ὡς ἐφικτὸν προσβλέπειν,
Καὶ τῶν Χερουβὶμ ἐκπεπαίδευται θέαν,
Στάσιν, φόβον, κίνησιν, ἔλλαμψιν, λόγους,
Σαφῶς ἔβλεψε τῆς ἄνω λειτουργίας.
Ὅθεν καθαρθεὶς καὶ διδαχθεὶς προβλέπειν,
Οὕτω σαφῶς ἔδειξεν εἰδέναι τέλος
Τῶν πραγμάτων πᾶν, ὡς γράφειν καὶ τὰ μέτρα
Τῶν εἰς ἔπει τακτισμάτων ἐν τοῖς λόγοις,
Οὓς ὧδε κοσμεῖ κοσμία ψυχὴ πόθῳ.
Mentis ſplendore & puritate cordis
Ezechiel, ineffabilibus ſermonibus
Dignus habitus eſt & novis viſionibus.
Deum enim vidit tamquam adceſſibilem viſu,
Et Cherubinorum faciem edoctus eſt;
Statum, timorem, motum, ſplendorem, ſermones,
Clare adſpexit coeleſtis miniſterii.
Heinc mundatus & doctus qui praevideat
Tam clare oſtendit ſe noſſe finem
Omnem rerum, ut etiam deſcriberet modos
Futurorum conſiliorum in ſermonibus,
Quos heic docta mens inluſtravit labore.

Nonnullis horum carminum verbis, quae nobis conrupta, vel obſcura viſa ſunt, eam interpretationem ſubiecimus, quae clarior eſſet, ac ſenſui adcommodatior. Contextum tamen maiora, quam noſtrum patiatur inſtitutum, tentaturis, integrum, atque intactum ſervavimus. Sequitur a pag. 226. uſque ad 305. integer contextus Graecus Ezechielis, adnotationibus eadem ratione ut ſupra, adiectis. Earum auctores ſunt Origenes, Polychronius, Theodorus, Apollinaris, Severus, Cyrillus Alexandrinus. Incipiunt: Ὁ Ἰεζεκιὴλ τύπον φέρει κατὰ πολλὰ τοῦ Χριστοῦ κ. λ. Deſinunt in interiore margine ſcriptae: κατὰ νόμον φησὶ τὴν περιτομὴν ἐδεξάμην, in exteriore: μετὰ τῷ πατρὶ δόξα. Animadvertendum eſt, Scholia in hunc Prophetam pauciora occurrere, quam in ſuperioribus, deinde quaedam videri recentiora, quamvis ab eadem manu adiecta; itidemque illis, quae ſunt circa finem, auctoris nullum nomen eſſe adſcriptum.

VII. pag. 306. *b.* Danieli hi verſus aureis characteribus praefiguntur:

Ἄφραστος ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ λόγοις,
Ὅπως ἐπ' αὐτὸν τοὺς πεποιθότας στέφειν
Πᾶσιν καλοῖς εἴωθεν ἔν γε τῷ τάφῳ.
Ὡς καὶ Δανιὴλ, ἡ προφητῶν τερπνότης,
Ξίφος πεφευγὼς Περσικῶν στρατευμάτων,
Ὡς αἰχμάλωτος ἠγμένος τε πρὸς ξένην
Ἤμειψε μὲν γῆν, τὸν Θεὸν δ' εὗρεν πάλιν.
Καὶ πρῶτον ἦν μὲν τῶν ἀνακτόντων φίλος,
Τὸ μέλλον αὖθις τῶν χρόνων ᾔδει τέλος,
Θῆρας χαλινῶν, προβλέπων κἂν τοῖς ὕπνοις,
Καλῶς δ' ἀμείψας τῶν ἄνω τὰ τῶν κάτω,
Ῥήσεις λέλοιπεν, ὧν πάρεισιν ἐκβάσεις.
Ineffabilis eſt Dei providentia,
Vt in eum qui ſperaverint coronare
Omnibus bonis conſueverit, vel in ipſo ſepulcro.
Sicut & Daniel Prophetarum voluptas,
Enſem effugit Perſarum exercitus,
Captivus abductus ad alienigenam
Pertranſiit terram, Deum autem rurſus invenit.
Fuit adprime Regibus amicus,
Quod futurum, & temporum noſſet finem.
Feras refraenans, praevidens & in ſomniis,
Glorioſe inmutans ſuperioribus inferiora,
Sermones reliquit, quorum heic adſunt expoſitiones.

Mox pag. 307. & ſeqq. vita Danielis Prophetae ἀδέσποτος, Inc. Δανιὴλ ἦν ἐκ Βεθορῶν τῆς ἀνωτέρας φυλῆς Ἰούδα. Deſ. φόνος ἔσται τοῦ Βελίαρ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. 308. *b.* Contextus Graecus Danielis, & notae uſque ad finem incipiunt: Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι κ. λ. Deſ. in interiori margine ſcriptae: τὰ λοιπὰ ἅπαντα ποιῆσαι παρεσκεύασε: in exteriore: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Earum primum paucae, mox per maximam partem plurimae, ultimis duobus foliis ſunt nullae. Auctores nominantur Hippolytus Romae Epiſcopus, Chryſoſtomus, Ammonius, Theodoretus, Polychronius, Eudoxius Philoſophus; ſed pleriſque ſcholiis, quae ſunt circa finem, nullum nomen auctoris adpoſitum eſt. Vt vero ex hac uberrima Scriptorum ſegete, unum ſaltem pro ſpecimine ſeligamus, eia ipſius Hippolyti ſcholia aliquot eruditis hominibus proponamus. Itaque haec ad prima Prophetae verba adnotavit, rubris litteris textui reſpondentibus diſtincta.

A. ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ
Ἐπισκόπου Ῥώμης.

Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὢν τοῦ Ἰούδα, καὶ ὑπὸ Ναβουχοδονόσορ αἰχμαλωτισθεὶς λαμβάνει τὴν Σουσάνναν θυγατέρα Χελκίου τοῦ ἱερέως τοῦ εὑρόντος τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἡνίκα Ἰωσίας ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε καθαρίσαι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ταύτης δὲ ἀδελφὸς ὁ προφήτης γράφεται Ἱερεμίας ὃς ἅμα τοῖς ἐπιλοίποις μετὰ τὴν γενομένην τοῦ λαοῦ ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίαν ἀπηνέχθη εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρῴκησε ἐν τάφναις, κἀκεῖ προφητεύων λιθοβοληθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀνῃρέθη.

Τοῦ αὐτοῦ Β. Πῶς αἰχμάλωτοι ὑπάρχοντες καὶ ὑπόδουλοι Βαβυλωνίοις γενόμενοι ἐδύναντο συνέρχεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς αὐτεξούσιοι. Δεῖ νοεῖν, ὅτι μετῴκισεν αὐτοὺς Ναβουχοδονόσορ φιλανθρώπως, ἐπεχρήσατο καὶ ἐπέτρεψεν ὁμοῦ συνερχομένους πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον πράσσειν.

Τοῦ αὐτοῦ Γ. Τὸ δὲ προσεκαρτέρουν, δηλοῖ, ὅτι διὰ τὸ τιμᾶσθαι αὐτὸν παρὰ τῶν Ἰουδαίων. οὐκ ἀφίσαντο τοῦ οἴκου καθάτινες ἄρχοντες κοσμικοί.

Τοῦ αὐτοῦ Η. Πρός τινα ἀνεβόησας, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν Θεὸν, ὡς Ἡσαΐας λέγει, τότε βοήσει, καὶ ὁ Θεὸς εἰσακούσεταί σου.

Τοῦ αὐτοῦ Η. Οἱ γὰρ ἄνομοι οὐ παύονται καθ' ἡμῶν βοῶντες, αἶρε ἐκ τῆς γῆς τοὺς τοιούτους, οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτοὺς ζῆν.

Τοῦ αὐτοῦ Κ. Ἵνα κἂν ἐν τῷ ἅψασθαι αὐτῆς, τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας τὸν κόρον τελέσωσι, διά τοι τοῦτο καὶ ἀναστάντες οἱ βέβηλοι ἔθηκαν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς.

Τοῦ αὐτοῦ Λ. Ἐθάρρει εἰς τὸν Θεὸν, ὅτι συνειδὸς εἶχε καθαρὸν· ἔκλαιε δὲ δειλιῶσα τὸν θάνατον, κἂν μαρτυρίου στεφάνους αὐτῇ προσξένει τὸ πρᾶγμα.

Τοῦ αὐτοῦ Μ. Δεῖ οὖν ἡμᾶς ἐν παντὶ πράγματι ἑδραίους γινομένους μὴ λόγοις ψεύδεσι προσέχειν, μηδὲ προσώποις ἀρχόντων εὐκόλως συναρπαζομένους πείθεσθαι, ἂν μὴ προσηκόντως λέγωσι, γινώσκοντας ὅτι λόγον ἔχομεν δοῦναι τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ στοιχοῦντας, καὶ τὸ ἀκριβὲς τῆς πίστεως ἐπιζητοῦντας εὐαρέστους ὑπάρχειν τῷ Θεῷ.

Τοῦ αὐτοῦ Ξ. Ὅσοι γὰρ ἐπικαλοῦνται αὐτὸν ἐκ καθαρᾶς καρδίας τούτων ὁ Θεὸς ὑπακούει, ὅσοι δὲ ἐν δόλῳ καὶ ὑποκρίσει, ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτῶν.

Iam de ſingulis Prophetis ſatis praefati ſumus, nunc quae ad omnes referri poſſunt, generatim nonnulla perpendamus. Primum igitur ingenue fatemur, nos ſedula conlatione inſtituta, exiguum, & nullum fere diſcrimen editi & ſcripti contextus prophetici deprehendere potuiſſe. Prologi ſingulorum Prophetarum litteris aureis & fere quadratis exhibentur. Ipſe contextus Graecus Prophetarum plerumque in duas, nonnumquam in tres columnas, in ſingulis paginis, eſt diviſus, & maioribus ſcriptus litteris. Initiales omnes ſingulorum Prophetarum capitum, ut etiam expoſitorum, aureae ſunt. Liquore ſiquidem aureo utebantur Graeci frequentius, quam Latini. Etenim innumeri propemodum Codices habentur, ubi non titulos modo, verum etiam paginas integras, ut in noſtro Codice, auro elegantiſſime deſcriptas obſerves: inter quos multi alii occurrent in hac noſtra inſigni Laurentiana Bibliotheca, tabulis praeſtantiſſimis auro, varioque colore depictis inſtructi, quibus res textu enunciatae exprimuntur. Exſtat in regia Pariſienſi Bibliotheca Codex Graecus num. 618. hoc titulo Περὶ χρυσογραμμίας, ubi ſtylo Graeco vulgari, & infimae aetatis, docetur, quo pacto liquor ille aureus ad ſcriptionem ſit conficiendus. Item apud Lambecium Biblioth. Caeſ. Lib. VII. pag. 95. memoratur Codex inſcriptus Κατασκευὴ τῆς χρυσογραφίας, *Apparatus ad ſcriptionem auream*, eodem, ut videtur, quo regius argumento. Vid. plura apud Montefalconium in Palaeogr. Lib. I. C. I. p. 5. ſed ad Codicem revertamur. Cinctus eſt ſupra, a dextra, & infra expoſitionibus, quarum interdum & duo ſunt ordines, qui quidem eiuſdem ſunt ſcriptoris, qui totum Codicem exaravit, ſed temporis diverſi; quoniam ea ſeries, quae extremam marginis partem ambit, pallidiore atramento, & charactere, illo quidem minutiore, nec diverſo tamen, adparet. Itaque haec ſcholia ab eodem potius librario aucta, quam ab alio addita fuiſſe crediderim. Eorum auctores rubro atramento in margine indicati ipſa ſcholia invicem diſcernunt. Deinde paſſim margini adſcripta ſunt librorum nomina, ex quibus deſumuntur adnotationes. Recentiori quoque Graeco debemus notulas, variaſque lectiones margini ſaepe adſperſas, quas tamen paſſim oſcitanter bibliopegus recidit. Plura omittimus, quae valde commendare poſſunt hunc ineditum, integrum, elegantiſſimum & prorſus egregium, & omnibus bonis & laudibus cumulatiſſimum Codicem, & ut Lucas Holſtenius in Schedis ſuis Mss. ait, *plane admirandum ob antiquitatem, & elegantiam*. Magis enim volumus, & optamus, & hortamur, ut doctus aliquis, & laboris patiens, ſi non apud nos, ſaltem apud exteras gentes, huius pretioſiſſimi Codicis editionem cum ſua immortalitate coniungendam exiſtimet. Interea nos eruditum orbem hac exſpectatione erectum, his votis incenſum, contentum eſſe iubemus nonnullis Codicis ſpeciminibus, quae Tab. I. N. III. IV. V. VI. VII. ab artifice proponi curavimus. Denique de hoc eodem Codice P. Alexander Baroetius S. I. in Catalogo Bibliothecae Scorialenſis, edito per Balthaſſarem Corderium S. I. in fronte interpretationis ſuae, ſive verſionis S. Cyrilli in Hieremiam, Antuerpiae A. MDCXLVIII. in 8. ita loquitur: *Catenae in Prophetas maiores, ac minores plures ſunt in diverſis Codicibus, ſed nulla, quae adcedat ad praeſtantiam illius, quae adſervatur in Bibliotheca Magni Ducis Florentiae, praeſertim in Prophetas Maiores, duobus maximis Codicibus vetuſtiſſimis, atque integerrimis, charactere rotundo quadrato in membrana, e quibus fortaſſe deſcripti ii Codices, qui adſervantur in Bibliotheca Bavariae, ſed non adeo vetuſti, nec integri*. Praeterea nullam alibi tam inſignis Catenae mentionem invenio, ne in Fabricio quidem, qui tamen, quae eſt hominis eruditio, omnes Catenarum Scriptores, Catenas omnes editas, atque ineditas, quae ad eius pervenere notitiam, ſedulo evolvit. Vnam tantum in Prophetas Maiores, & Minores ex Montefalconio commemorat, aitque exſtare Ms. Pariſiis in Cod. Regio bombycino Sec. XIII. olim Mediceo, in qua etiam nonnullorum Scriptorum nomina, ex quibus noſtra contexta fuit, occurrunt. Vid. Catalog. Biblioth. Regiae Pariſ. A. MDCCXL. T. II. p. 25.

Cod. Graec. membranac. Ms. maximae magnitudinis Sec. XI. conſtat fol. 336.

ΕΠΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

CARMINA ET ORATIONES THEOLOGICAE DIVERSAE

Orationes & Carmina diverſorum plerumque inedita.

COD. X. I. pag. 1. EVdoxiae Auguſtae Centonis Homerici fragmentum initio mutilum, angulis inferioribus ſitu & vetuſtate ſublatis, cum ſcholiis interlinearibus. Incipit a verſu: Ὃς χρυσὸν φίλυ ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα. Deſ. in illo: Ὡς ἐςὶν Ἰησοῦς ἐυαγγέλιον δὲ . . .

II. p. 5. *b.* Opuſculum ſine auctore, initio, & fine, cum ſcholiis marginalibus, continens martyrium S. Agathae V. & M. Inc. Μὴ δήμευσιν ἐννοήσωμεν, μὴ βήμασι παραςήσωμεν. Deſ. ἱερὸν ϗ ὁμώνυμον.

III. p. 6. Εἰς τὴν παρθενομάρτυρα τῦ Χριςῦ Λυκίαν ὑπόμνημα βράχιςον Ἰωάννυ τῦ Τζέτζυ. *In Virginem Chriſti martyrem Luciam, breviſſimus Commentarius Ioannis Tzetzae*, cum ſcholiis marginalibus, ſed pleriſque vetuſtate ſublatis. Inc. Ἄλλαι μὲν ἄλλοις ἀβρύνονται θάλασσαι. Deſ. ὡς Σιλωὰμ κολυμβήθρα πηγάζυσα θαύματα. Floruit Auctor A. C. MCXLIII. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. p. 245.

IV. p. 20. Eiuſdem verſiculi in S. Luciam martyrem, quorum initium Ῥηριγί δὲ Σικελίης τε, ϗ Ἰταλίης βαθυκάρπυ. Prima vox huius verſus eſt valde conrupta; ut etiam ultimi pene omnes, quas ideo adſcribere heic minime potuimus.

V. p. 20. *b.* Τοῦ αὐτοῦ μαρτύριον τῆς ἁγίας Λυκίας. *Eiuſdem martyrium S. Luciae.* Inc. Τῆς ἐνδόξυ ϛ ἀθληφόρυ μάρτυρος Ἀγάθης. Deſ. νῦν ϗ ἀεὶ ϗ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. De his Carminibus nihil inveni apud Fabricium l. c.

VI. p. 25. Στίχοι ἰαμβικοὶ Ἰωάννυ τῦ γεωμέτρυ εἰς τὸ μαρτύριον τῦ ἁγίυ μεγαλομάρτυρος τῦ Χριςῦ Παντελεήμονος. *Verſiculi iambici Ioannis Geometrae in martyrium ſancti magnique martyris Chriſti Panteleemonis.* Inc. Σκῆπτρα κρατῦντος δυσσεβεςάτυ πάλαι. Deſ. Θεῷ δὲ δόξα δεσπότῃ πάντων πρέπει. De his nihil occurrit apud Fabricium l. c. Lib. V. C. 16. Tom. VII. p. 715. qui tamen plura alia Ioannis Geometrae carmina memorat. Hic Geometra ſaepius adlegatur in Catenis Graecis in Lucam, ut & in Catena aurea Thomae Aquinatis. Combefiſio in Bibl. Concionatoria ante annos DC. vel DCC. vixiſſe videtur.

VII. p. 47. *b.* Γεωργίυ διακόνυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Πησιδίυ ςίχοι ἰαμβοί. *Georgii Piſidae Diaconi Conſtantinopolitani verſus iambici.* Inc. Ὦ παντὸς ἔργυ ϗ θεηγορυλόγε. Eſt ſcilicet poema illud, cui titulus *Opus ſex dierum*, quod exſtat inter Poetas Veteres Lectii T. II. p. 241. ſed in noſtro Codice plures verſus ſcriptor heinc einde omiſit. In edito enim ſunt verſus 1880. & in Cod. 1427. Vltimus verſus, qui cum editione congruit eſt qui ſequitur 1782.

Ἕτοιμος οἶνος ἐξ ἀδήλων βοτρύων.

In Cod. adcedunt hi quinque mendoſi verſus, qui deſiderantur in laudata editione:

Δόξα δὲ πάντων τῷ Θεῷ ϗ δεσπότῃ
Τῷ ζῶντι, ϗ μένοντι εἰς ἀεὶ πρέπει.
Ἀμὴν, ἀμὴν γένοιτο τῷ ἐν τοῖς πᾶσι
Χρόνοις τὲ ϗ γ' ἔτοισι τοῖς ἀμετρίτοις
Εἴθε δὲ τοῖς ἀναξίοις ἡμῖν ἐν πᾶσι χαιροῖς.

Piſides vero circa A. C. DCXXX. floruit, eumque nonnulli perperam adcipiunt pro Georgio Piſida, qui ſub IX. Seculi finem ex Chartophylace Conſtantinopolitano factus eſt Archiepiſcopus Nicomedienſis. Vid. Fabric. l. c. Tom. VII. p. 691.

VIII. p. 84. Εἴδησις περὶ τῆς Σαμαρείας. *De urbe Samaria narratio* Anonymi. Inc. Σαλμανάσαρ ὁ τῶν Χαλδαίων βασιλεὺς. Deſ. ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IX. p. 98. Εἰς τὴν προσευχὴν, *In Orationem Dominicam* Sermones quatuor, hoc eſt, explicationes, in quatuor Sermones diviſae, non ſine multis ſcholiis margini adiectis. I. Sermo inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς ὐρανοῖς. Ὅτε προσῆγεν ὁ μέγας Μωσῆς τῇ κατὰ τὸ ὄρος μυςαγωγίᾳ τὸν Ἰσραηλίτην λαόν. Deſ. ἀποκαταςήσει σε τῇ ὐρανίᾳ πατρίδι ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. II. Sermo pag. 107. *b.* inc. Ὁ τὴν σκιὰν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν περιέχων νόμος. Deſ. παρὰ τῦ σωτῆρος ὑποδεικνυμένων φωνῆς. ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. III. Sermo p. 117. inc. Ἤκυσα τινὸς ἰατρικῦ τεχνικῶς περὶ τῆς κατὰ τὴν ὑγίειαν ἕξεως φυσιολογῦντος. Deſ. ϗ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. IV. Sermo p. 129. inc. Ἦλθε προϊὼν ὁ λόγος ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀρετῆς τὸ ἀκρότατον. Deſ. ὗ ῥυσθείημεν χάριτι Χριςῦ, ὅτι αὐτῦ ἡ δύναμις, ϛ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Nihil in praeſens de horum Sermonum auctore ſuccurrit. Non me tamen latet, a Bellarmino in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Labbaeo itidem, & ab editoribus Bibliothecae veterum Patrum editionis Colonienſis A. MDCCXXVIII. Germano Patriarchae Conſtantinopolitano, qui vixit A. DCCXX. adtribui theoriam rerum Eccleſiaſticarum, & expoſitionem orationis Dominicae ex theoria iſta verbotenus deſumtam. Vtrum illius ſit haec noſtra, inquirant alii.

X. p. 140. Εἰς Μελέτιον τὸν ἐπίσκοπον κοιμηθέντα. *In Meletium Epiſcopum dormientem.* Libellus ἀδέσποτος. Inc. Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποςόλων. Deſ. νῦν ϗ ἀεὶ ϗ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Circa finem in margine adſcripta ſunt quaedam ſcholia vetuſtate valde conrupta.

XI. Sequuntur deinde p. 149. Eugenii Carmina ſenaria, clariſs. Fabricio ignota, quorum inſcriptiones, & initia ſingillatim adferemus. Τῦ κυρίυ Εὐγενίυ ὅταν ὑπῆρχε εἰς τὴν φυ-

φυλακήν. *Domini Eugenii quum fuit in custodia.* Inc. Τὸ τῆς τύχης ἄτακτον ὁ ζωῆς δρόμος.

XII. p. 152. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλαργυρίας. *Eiusdem de pecuniae cupiditate.* Inc. Τοὺς ἐθικῷ σπεύδοντας ὀρθῷ κανόνι.

XIII. p. 153. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ γαστριμαργίας. *Eiusdem de voracitate.* Inc. Τί σοι δοκεῖ βέλτιστε γαστέρος πέρι.

XIV. p. 154. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate.* Inc. Οὔσης τετραπλῆς πράξεως τῶν παρθένων.

XV, p. 156. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. *Eiusdem de charitate.* Inc, Εἴπερ τίς ἐστι πίστις ἐκ τῶν δογμάτων.

XVI. p. 157. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ γλωσσαλγίας. *Eiusdem de linguae nocumento.* Inc. Ἡ δημιουργὸς τῶν ὅλων μοναρχία.

XVII. p. 159. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φθόνου. *Eiusdem de Invidia.* Inc. Ὅσους ἀνεβλάστησε τοῖς βροτοῖς πόνους.

XVIII. p. 160. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ μώμου. *Eiusdem de livore.* Inc. Κἂν τῶν μεγίστων προβόλων τῆς κακίας.

XIX. p. 161. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἀσκήτην. *Eiusdem in Ascetam.* Inc. Ὁ πρὶν διώκτης, νῦν δὲ μύστης τοῦ λόγου.

XX. p. 163. *b.* Τοῦ αὐτοῦ. *Eiusdem.* Carmen sine inscriptione, in quo describit plantam Panormitanam, quam *Nympheron* vocabant. Atque hoc quidem totum heic describendum putavimus.

Τὸν δελφικὸν μὲν καὶ δαφνοστεφῆ τρίπουν,
Τὸν χρηματιστὴν λοξίου τῶν θεσφάτων,
Τὰς τοῦ Διὸς δρῦας τε τὰς προσηγόρους,
Ὧν περ τροφὸς πέφυκε Δωδώνης πέδον,
Μῦθοι προηγόρευσαν Ἑλλήνων πάλαι,
Μεστοὶ τεράτων ποικίλων πεφηνότες.
Ἐγὼ δ' ὅπερ νῦν προὐθέμην διαγράφειν,
Οὐ πλάσμα καινὸν, οὐκ ἄκουσμα τύγχανον,
Ὀφθαλμοφανῆ τὴν κατάληψιν νέμει.
Εἰσὶ παρ' ἡμῖν ἐν Πανορμῷ τῇ πόλει
Πλείστων φυτῶν δένδρων τε καρπίμων γένη,
Καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων πολυχρόων.
Ἀλλ' ἔντι παράδοξον αὐτῶν ἐξέφυ,
Εὔοσμον, εὔχρουν, τερπνότης τῆς θέας,
Συνηρεφὲς κύκλωθεν φύλλοις τριστίχοις,
Τοῖς μὲν μέσοις λαχοῦσι βαφὸς πορφύραν,
Τοῖς δ' ἐντὸς ἐμφαίνουσιν εἶδος χρυσίου
Τοῖς θύραθεν δὲ χλωρότης ἐφιξάνει
Κάλυξιν, ὥσπερ οὖσι τῶν ἐσωτέρων.
Μικροῦ τίς ἂν δόξειεν ἐκ τῶν χρωμάτων
Ἄλλην τιν' ἶριν δῆθεν ἱστουργουμένην.
Καλοῦμεν αὐτὸ Νύμφερον κοινῷ λόγῳ,
Ἴσως λαβὸν τὴν κλῆσιν οὐκ ἀπεικότως
Νυμφῶν πρὸς αὐτῶν· καὶ γὰρ ὑδάτων δίχα
Ἐπεισρεόντων εἰσαεὶ ζῆν οὐκ ἔνι.
Ὕδωρ δόμον λέλαχε καὶ τροφὸν ὕδωρ,
Γλυκὺ, διειδὲς, οὐκ ἐπίκλυζον μάλα,
Οὐ δὲ χρόνιζον, τοῦ φυτοῦ γὰρ ἡ φύσις
Τέθηλε καὶ γέγηθε προσφάτῳ ῥόῳ.
Τείνει δὲ κάτω τὸν πολύτριτον πόδα,
Ὑφ' οὗ τὸ φίλον ἐξανιμᾶται πόμα,
Αἰσθητικὴν οἷον δὲ δύναμιν φέρον,
Πρὸς τὰς κινήσεις ἀφορᾷ τοῦ φωσφόρου
Τοῖς ἡλίου νεύμασι πάντη συντρέχει,
Ὥς τις θεράπων τῇ βάσει τοῦ δεσπότου,
Καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς ἑλιγμοὺς συστρέφων
Συνανατέλλει καὶ δύνει δεδυκότι.
Μεσουρανοῦντι συνανιστᾷ τὴν κάραν.
Ἑωθιναῖς μὲν μειδιᾷ φωταυγίαις,
Ἀναπετῶν τὰ φύλλα χειλέων δίκην.
Κλείει δὲ ταῦτα στυγνάσας πρὸς ἑσπέραν,
Ἠοῦς δὲ θᾶττον τὴν ὑπὲρ γαῖαν δίνην
Διαδραμούσης πηγάσου κραιπνοῖς πτίλοις,
Ὑπεισδύει τὸ νᾶμα μέχρι πυθμένος,
Χωρεῖν [1] ἔνθεν οὐ σθένει περαιτέρω,
Ἀντιτυποῦντος δώματος βαρυτέρου.
Ἢ γὰρ ἂν οὐκ ἔληξε καὶ πρόσω θέειν,
Πρὶν ἐξανύσαι κυκλικῆς φορᾶς δρόμον.
Ἀλλ' ὑφ' ὕδωρ τὴν νύσσαν αὐτίκα στρέφον,
Τῆς ἀντολῆς ὅρια καταλαμβάνει,
Καὶ συνανίσχον ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν,
Ὤφθη διαυγέστατος υἱὸς ἡμέρας,
Κἂν εἰς ὕδωρ βληθῇ δὲ τμηθὲν ῥιζόθεν,
Πολὺν χρόνον δίεισιν εὐθαλὲς μένον,
Τῷ νυκτερινῷ συμπιλούμενον σκότῳ,
Φάει δὲ χαῖρον καὶ πλάτυνον τὸ στόμα.

(1) Deest aliquid, forte δέ.

XXI. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in imaginem Christi.* Inc. Καὶ χρῶμα χρυσοῦν παμμάκαρ σοι καὶ στόμα.

XXII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν. *Eiusdem in sacram mensam.* Inc. Ἰδοὺ τράπεζα καὶ τροφὴ προκειμένη.

XXIII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν σταύρωσιν. *Eiusdem in crucifixionem.* Inc. Καὶ φυτὸν ἄλλο καθορᾷν πάρεστί μοι.

XXIV. p. 165. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς κοιμητήριον τῶν μονάχων τῆς Μάνδρας. *Eiusdem in coemeterium monachorum Mandrae.* Inc. Δεῦρο προφῆτα τὸν τόπον περισκέπε.

XXV. p. 166. Eiusdem paucula quaedam carmina sine inscriptione, quibus laudat nescio quam puellam. Inc. Ἄλλην σεβὸν νοητὴν ἄλλην λαβίδα κόρη.

XXVI. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου φλεχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πυρός. *Eiusdem in imaginem Deiparae igne combustam.* Inc. Τὸ πῦρ προσελθὸν σῷ σεβασμίῳ τύπῳ.

XXVII. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ ψόγος μυίας. *Muscae vituperium.* Inc. Κομψός τις ἀνὴρ τῶν πάλαι λογογράφων. Ex eo conlegimus hunc fuisse Panormitanum quemdam poetam, qui seculo fortasse XII. vixit; de eoque nihil ait Fabricius in Biblioth. Graec. Habemus infra alios eiusdem Eugenii versus.

XXVIII. pag. 167. Στίχοι τοῦ κυρίου Ῥογερίου τοῦ Ὑδρουντηνοῦ πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα κύριον Εὐγένιον. *Versus* (senarii) *Rogerii Hydruntini ad nobilissimum Praefectum Dominum Eugenium.* Inc. Ἔγνων σε φῶς, ἔγνων σε καὶ μόνῳ κλέει.

XXIX. p. 168. Τοῦ κυρίου Εὐγενίου πρός τινα πλουτοπάροχον. *Domini Eugenii in aliquem divitem Parochum* dystichon:

Οὐκ οἶδεν ἡ σὴ χεὶρ μύειν τοὺς δακτύλους,
Δωρημάτων ῥοῦς ἐστὶ οὐχὶ λημμάτων.

XXX. pag. ead. Νικολάου Ὑδρουντηνοῦ στίχοι εἰς τὸν Χριστόν. *Nicolai Hydruntini versus in Christum.* Inc. Ἀδὰμ παλαιὸς ἐκ ξύλου θρῆνον φέρει.

XXXI.

XXXI. pag. ead. Στίχοι Νικολάου Υδρουντηνοῦ υἱοῦ μαΐστρου Ἰωάννου εἰς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν. *Versus Nicolai Hydruntini filii Maistri Ioannis in sanctam Barbaram*. Inc. Πατὴρ ἀπηνὴς δυσσεβὴς, καὶ κακόνους.

XXXII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in sanctum Nicolaum*. Inc. Οὐδεὶς τὰ βάθη τῶν ἀπείρων θαυμάτων. Nicolaus, Hydruntinus patria, a quibusdam Magister Hydrussae dictus, claruit sub Alexio IV. Angelo Anno circiter MCC. Quum Benedictus Cardinalis ab Innocentio Papa III. ad componendam unionem orientalem inter, ac occidentalem Ecclesiam missus esset; Nicolaus noster, ut in libris suis ipse testatur, interpretis functus officio est in omnibus disputationibus, quae tum Constantinopoli, tum Thessalonicae, & Athenis habebantur. Vnde utriusque linguae peritum fuisse constat, de cuius operibus agunt Guilielmus Caveus, Casim. Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 42. T. X. p. 293. sed nullam de his Carminibus ab ipsis factam mentionem comperimus.

XXXIII. pag. ead. Στίχοι τοῦ κυρίου Εὐγενίου πρὸς τὸν ἱερέα καλὸν τοῦ Βρενθύσου. *Versus Domini Eugenii ad sacerdotem pulcrum Brundusii*. Inc. Οὐκ ἀλόγως σε φίλον εὗρον οἱ λόγοι.

XXXIV. p. 168. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα. *Eiusdem ad Sacerdotem*. Inc. Οὐ χρὴ τοκιστὴν τὸν θυτῆρα καλέσαι.

XXXV. p. 169. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα. *Eiusdem ad Sacerdotem*. Inc. Κἂν τοῖς παρακμάσασι μακρῷ τῷ χρόνῳ.

XXXVI. p. 170. Τοῦ αὐτοῦ περὶ διαβολῆς. *Eiusdem de calumnia*. Inc. Ὡς πρῶτον ἔσχατόν τε τῶν κακῶν ὅλων.

XXXVII. p. 172. Τοῦ αὐτοῦ περὶ βασιλείας. *Eiusdem de regno*. Inc. Τῆς πρωτοπλάστου τῶν γεναρχῶν δυάδος.

XXXVIII. p. 173. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς. *Eiusdem de ira*. Inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν παθῶν τῶν ποικίλων.

XXXIX. p. 175. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐδυσωπήτου *Eiusdem de bono maloque visu*. Inc. Σοφοῖς ἀληθῶς ἠκρίβωται τοῖς πάλαι.

XL. pag. 177 Τῆς σοφωτάτης πορφυρογεννήτου καὶ Κομνήνης κυρίας Ἄννης Καισαρίσσης εἰς τὸν Χριστόν. *Annae Comnenae &c. Versus in Christum*. Inc. Ὦ πῶς ἄναρχον ὄντα τὴν φύσιν λόγε. De his Fabricius non loquitur l. c. qui Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 390. plura de Anna Comnena Porphyrogenita, & Caesarissa profert. Fuit Io. Comneni soror, & Alexii Comneni Imp. & Irenes filia, nata A. C. MLXXXIII. atque exstincto ante nuptias, qui ipsi desponsatus fuerat Constantino Duca, uxor Nicephori Bryennii Caes. A. C. MCXXXVII. e vivis erepti. Exstat eius opus Alexiados, de quo a nobis agendum erit in recensione Codicis Medicei Pl. LXX. num. II.

XLI. p. 177. *b*. Στίχοι Νικολάου Υδρουντηνοῦ υἱοῦ μαΐστρου Ἰωάννου Υδρουντηνοῦ εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον. *Versus Nicolai Hydruntini filii maistri Ioannis Hydruntini in S. Petrum*. Inc Νέρων ἀπηνὴς τὸν κορυφαῖον Πέτρον. Neque hos, neque insequentes versus memoravit Fabricius l. c. At Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p. 100. exstare ait in Bibliotheca Regis Galliae Cod. 2813. eius Ms. Dialogum cum Iudaeo.

XLII. p. 178. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. *Eiusdem in S. Nicolaum*. Inc. Πλήρης πέφυκε γῆ, θάλαττα, καὶ πόλος.

XLIII. ead. pag. Ἰωάννου Υδρουντηνοῦ βασιλικοῦ γραμματικοῦ, κατὰ τῆς Πάρμας στίχοι ἰαμβικοί. *Ioannis Hydruntini regii grammatici, in Parmam subiugatam a Friderico Imperatore versus Iambici*. Est Fridericus II. Imp. de quo vid. clariss. Muratorium in Annalib. Italic. T. VII. pag. 274. seqq.

Ἥτις ἐστὶ χώρα ἐπιφανεστάτη τῆς Ἰταλίας· καὶ παραλόγῳ θράσει καὶ συνεργίᾳ παπαδικῇ καὶ τῶν αὐτοῦ τοποτηρητῶν ἀποστήσασα. Ὁ αὐτοκράτωρ βασιλεὺς Φρεδερίκος αὐτὴν ἐπαρακάθισεν, κτίσας χώραν ἀντικρὺ αὐτῆς, ὅσον σταδίου ἑνὸς διάστημα, λεγομένην Βικτόρια, ἤτοι ἡ νίκη παρόντος τοῦ ῥηθέντος Ἰωάννου τούτους ἐξέθετο αὐθωρὶ, καὶ πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκεῖθεν τούτους ἀπέστειλεν.

Στίχοι

Τῷ πάλματι πάλαισε καθιδρυμένην
Πάλμαν ἅπας τις ὠνόμακεν εὐθέτως.
Ἀρχὴ γὰρ ἡ σὴ πηλὸς, ἰλὺς, σαπρία,
Οἷς ἐμπαγεῖσα βάθρον οὐ πέφυκέ σοι,
Μεταβολὴ δὲ πάλιν ἀμεταβόλου.
Πάρμαν πόλιν λέγει σε μέχρι μὲν τίνος.
Ἐπεὶ δὲ νῦν κάκιστα κατεπηγμένη
Νοσεῖς νόσον τάλαινα τῆς ἀπιστίας,
Νεωτερησάντων σε σῶν οἰκητόρων,
Βουλαῖς ἀνάγνοις ἀθέων ἀνιέρων
Ἀνδρῶν πονηρῶν φαινακισμοὺς εἰδότων.
Ἐλευθέρα πρὶν, ἄρτι δούλη τυγχάνεις,
Λείπει δέ σοι τί χάριν ἀντιμισθίας,
Ἐκ τῆς φρικώδους δεξιᾶς βασιλέως,
Ἣν τινα παρώργισας ἀθέσμῳ τρόπῳ,
Ἢ τοῦ καταχῶσαι σε τῇ πρὶν ἰλύϊ,
Ἐξ ἧς ἀνήχθης σὺν βροτῶν πανσπερμίᾳ
Δίκας λαβόντων ὧνπερ ἔπραξαν μάτην.

Huius Poetae notitia desideratur in Fabricio loc. cit.

XLIV. p. 178. *b*. Ὁδὸς εὐτελής. Ἀρχιεπίσκοπος πόλεως Υδρούσης· τὰ ὑποτεταγμένα ἐπικυρῶ. *Ratio commoda. Archiepiscopus Hydruntinus. mandata confirmo*. Litterae sunt commendatitiae. Inc. Ἐπειδήπερ θεμιτόν ἐστι τὸ τοῦ δεσπότου ἡμῶν. Des. τὸ παρὸν αὐτῷ συστατικὸν σημείωμα πεποιήκαμεν τῇ οἰκειοχείρῳ ἐπιγραφῇ, καὶ τῇ συνηθεῖ ἡμετέρᾳ σφραγῖδι κηροσφραγισθὲν καὶ ἀποδοθὲν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ καὶ βεβαίαν πίστωσιν, γραφὲν Πέτρου ἱερέως τοῦ τῆς ὑφ' ἡμᾶς ἐκκλησίας σκευοφύλακος, μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὴν λ' τῷ ϛψϛ' τῆς ἰνδικτ. ι'. *Praesentem ipsi epistolam commendatitiam composuimus, manusque nostrae subscriptione & solito nostro signo cerae impresso, ad securitatem eius, & firmandam fidem dedimus, scriptam a Petro sacerdote scevophylace nostrae Ecclesiae, die XXX. Augusti A. M. 6706.* (Christi MCIIC.) *indict. decima*.

XLV. p. 179. *b*. Τοῦ κυρίου Γεοργίου τοῦ χαρτοφύλακος Καλλιπόλεως στίχοι ἰαμβικοὶ περὶ Ῥώμης,

ὡς ὁμιλούσης πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Φρεδερίκον. *Domini Georgii Chartophylacis Callipolitani, versus iambici de Roma Friderico Imperatori obviam procedenti*, de quibus nihil inveni apud Fabricium.

Ῥώμη κρατίςης ἐκπεσοῦσα φεῦ τύχης,
Μετὰ ςεναγμῶν ἀποδύρεται τάδε,
Ἀφ' οὗ περ ἡ τάλαινα τὴν μοναρχίαν
Καὶ τὴν κρατίςην ἐκλάπην σκηπτουχίαν,
Καίσαρας ἐκπέμψασα τοὺς τρισολβίους,
Εἰς ἀδόκιμον ἐτράπην ἀναρχίαν,
Σίνει μὲν γοῦν, σίνει με τὰ τῶν σινάτων,
Καὶ πρὸς ξυγὸν κλίνει με ταλαιπωρίας.
Οἴμοι τί δράσω; τίς γένωμαι; ποῦ φύγω.
Τίς ῥύσεταί με τῆς πικρᾶς τυραννίδος;
Τίς λαμπρυνεῖ με τὴν ἀπομαρωμένην;
Τίς φωτεῖ δὲ τὴν κατεζοφωμένην;
Οὐκ ἔςι οὐδεὶς, μέλαινα κατεςάθην,
Καὶ τοὺς χρυσαυγαῖς ἀπεκάρην βοςρύχους.
Ἡ πρὶν ἀπαςράπτουσα ταῖς ἀγλαΐαις,
Καίσαρας ἦχουν, βασιλεῖς, καὶ σατράπας,
Καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπέρογκον ἀξίαν.
Δι' ὧν ὑπεῖχε πᾶν ἐμοὶ τὸν αὐχένα,
Καὶ κράτος ἦν μοι κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν.
Αλλ' ὁ κραταιὸς καὶ τρισευδαίμων ἄναξ
Φρυκτωρίκος, τὸ θαῦμα τῆς οἰκουμένης,
Οὗ χάλκεον τὸ τόξον, οὗ πρηςὴρ βέλος,
Δι' οὗ διαμπὰξ τοὺς ἐναντίους φλέγει,
Ὧι καθυπουργεῖ γῆ, θάλασσα, ϗ πόλος,
Τῷ δόξαν ἰθύνοντι τῷ Φρυκτωνύμῳ,
Αὐτὸς κατιδὼν τὴν ἐμὴν ἀτυχίαν,
Προσαρμόσοι μοι τὴν πάλαι σκηπτουχίαν
Καὶ καινιεῖ με ταῖς πρὶν εὐετερίαις.
Φωναὶ γὰρ αὐτοῦ, ϗ κρότοι τῶν ἁρμάτων,
Καὶ τῆς ὑπὲρ νοῦν, ϗ λόγον ἐκςρατίας
Ἠχοῦσιν ἤδη κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν.
Αἵ δ' ἀςραπαὶ φαίνουσιν ἐξ ὑψωμάτων,
Τὰς ἀντιπάλους ἀπαλείφουσαι κόρας.
Τίς ὁ τρόμος γὰρ τῆς τόσης ςρατηγίας;
Τίς ὁ κλόνος δὲ τῆς ξένης ναυμαχίας;
Ὑφ' ὧν δονεῖται ϗ ςροβεῖται πᾶς τόπος,
Καὶ πρὸς πέταυρον τῶν κάτω σκηνωμάτων,
Πρὸς δ' αὖθις ὕψος τῶν ἄνω σφαιρωμάτων
Τῆς ὁπλιτικῆς καταγοπληκτουργίας
Καὶ βαρυηχοῦς ἱππογαυροφλυγίας
Φάνει τὸ καινὸν ϗ ξένον τῶν κρουμάτων.
Οὐκ ἔςιν ἄλλο πλὴν θεότμητον δρᾶμα
Τῆς βασιλικῆς καὶ ξένης παντευχίας,
Ὡσὰν καθάπερ αὐςίτης διαγράφει.
Πρὸς ἡμέραν θείη με τῶν πάλαι χρόνων,
Καὶ τοὺς καπήλους ϗ φονευτὰς ἐξάρῃ,
Καὶ τοὺς ἀπειθεῖς ἐκ μέσου ναιέτας.
Καὶ δεῦρ' ἴθι τάχυνον ἀνάκτων κλέος,
Καὶ τοῖς πάλαι κρότοις με ϗ κόμποις ςέφε,
Κόσμει τ' ἐπάλξεις τὰς ἐμὰς ὡραΐσας.
Ἐν ταῖς ὑπὲρ νοῦν σαῖς τύχαις ςεφηφόρε
Ἡ τοῦ Θεοῦ σκηνὴ τὲ ϗ κατοικία,
Δι' ἣν κατῆλθε μὴ λιπὼν πόλου πλάτος,
Ὁ τεκτονίσας τήνδε πανυπερσόφως,
Καὶ πορφυρώσας τῷ σεβασμίῳ λύθρῳ,
Ὅνπερ παρέσχε λύτρον εἰς σωτηρίαν,
Σύμβουλον ὥσπερ τὸν Δαβὶδ κεκτημένη.
Δὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ὅλων ὑψιμέδον.
Τὸ κρίμα τῆς σῆς εὐθυδικίας λέγει.
Κράτυνον αὐτοῦ τὸ κράτος, μονοκράτωρ,
Καὶ ψιθύρισον ἀνυποκρίτους λόγους
Σωτηριωδῶν ἐνθέων βουλευμάτων
Εἰς τὴν ἀκατάμαχον αὐτοῦ καρδίαν.
Ὡσὰν δικάσῃ τὴν ἀνέγκλητον δίκην.
Ἐπικυρῶν μοι δόγματι ψηφηφόρῳ,
Τὴν ἥν περ εἶχον εὐγάληνον αἰθρίαν.
Ναὶ φῶς τρισαυγὲς, ναὶ χάρις τρισόλβιος,
Ὕψωσον αὐτὸν ὑπὲρ ἅπαντα κέδρον,
Τὸν, εἴτις ἄρχειν πῶς δοκεῖ περ' ἐν βίῳ.
Τρόπωσον αὐτῷ πᾶν ὀλέθριον γένος.
Γίνου τε πάντα τῷ κρατοῦντι γῆς ὅλης
Δόξα, κράτος, καύχημα, νίκη, ϗ ςέφος,
Ζωὴ, πνοὴ, χεὶρ, ἕδρα, βάσις, ϗ θρόνος,
Ὕψος, βάθος, πλάτος τε, μῆκος χαρίτων.
Ὥιπερ τὸν εὐχάριςον ὕμνον ἐξάδω.
Ἀποσκορακίσαντι πανυπερσόφως
Τοὺς κερματιςὰς ϗ κακοὺς σιτέμπορους
Ἐκ τῶν ἐμῶν πόῤῥωθεν ἀφιδρυμάτων,
Ἀντιςρόφως μὲν, χριςομιμήτως δ' ὅμως.
Ὡς εὖγε τοῦδε τῆς τόσης παῤῥησίας
Ὡς ὑπέρευγε τῆς δικαιοκρισίας,
Τοῦ φραγγελλίου τῆς πάσης ἐξουσίας,
Ἐν οἷς τιμωρεῖ τοὺς κακίςους ἐργάτας.
Τῶν ψυχοβλαβῶν ϗ βδελλυρῶν ὠνίων.
Αἰτῶ δὲ τούτου τὸ φιλεύσπλαγχνον κράτος
Μωσαϊκῇ χάριτι καθωπλησμένον,
Θείου δὲ μᾶλλον ἐμπεπλησμένον σθένους,
Καινόν τιν' ἄλλον ἀαρὼν θεηγόρον.
Ἐμοὶ προσευρεῖν ϗ παρέξαι ϗ χρίσαι
Ταῖς οἴκοθεν λάμποντος φωτοχυσίαις
Μὴ ταῖς ἀμυδραῖς ϗ παρενθέτοις ὅλως,
Μὴ δοξομανῆ ϗ ῥέοντα τῷ θράσει.
Καὶ γῆν θροοῦντα ϗ δονοῦντα τῷ κλόνῳ.
Καὶ κατακομπάζοντος τοῦ σεπτοῦ κράτους,
Εἰρηνικὸν δὲ ϗ γαλήνειον πλέον,
Εὐθυδρομοῦντα τῷ δεσπότῃ κατ' ἴχνος.
Ναὶ ϗ χαριεῖ ϗ παρέξει ϗ χρίσει,
Νυμφοςολῶν με κατὰ παῦλον ὡς θέμις.
Ὧι βασιλεῖς οἴσουσι δῶρα ϗ φόρους,
Καὶ κράτος εἴη πρὸς μακραίωνον χρόνον.
Ὄλβων ὑλῶν [1] ὑπερόλβιον φόρον,
Φέρων προσάγω τῷ τρισολβίῳ κράτει,
Λόγον ταπεινὸς οἰκέτης χαρτοφύλαξ.

(1) Sic fere, nam nexus erat difficillimus.

XLVI. p. 182. Λαλεῖ νῦν πρὸς τὸν μαΐςρον Ἰωάννην. *Adloquitur maiſtrum Ioannem.*

Σὺ γοῦν ἑλικῶν μουσικῶν θεαμάτων
Ἰωάννης τὸ θαῦμα τῶν ἀνακτόρων,
Ὁ πρωτονοτάριος ἡ ξένη φύσις
Εἰς ἔργον ἐξάγαγε τὴν ςιχουργίαν,
Ἡμῖν προσηνῆ τὸν κρατοῦντα δεικνύων.

XLVII. pag. ead. Τοῦ *αὐτοῦ κυρίου Γεωργίου πρὸς Ἰωάννην τὸν Βατάκον* (ſic videtur nomen conruptum legendum) *ἐλθόντα εἰς τὴν Καλλίπολιν. Eiuſdem Domini Georgii ad Ioannem Batacum, cum Callipolim veniret.* Inc. *Ὡς ἡλιακὸν ὡς ὑπέρλαμπρον φάος.*

XLVIII. p. 183. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὴν Θεότοκον. Eiuſdem in Dei matrem.* Inc. *Αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς πανσμμίτους νόας.*

IL. ead. pag. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τοὺς ἁγίους ὁμολογητάς. Eiuſdem in ſanctos Confeſſores.* Inc. *Ἡ κλῆσις ἔργον τῆς ὑμῶν καρτερίας.*

L. p. 183. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ ςίχοι πρὸς τινα νέον τεθνηκότα υἱὸν τοῦ Δομεςικοῦ Καλλιπόλεως. Eiuſdem verſus in aliquem iuvenem mortuum,*

filium

filium Domestici Callipolitani. Inc. Ἐχθαίρομαί σε ϗ μυσάττομαι βίε.

LI. p. 185. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον. *Eiusdem versus ad sanctum Amphilochium*. Inc. Ἂν κύνας ἀργοὺς ἂν τάχα ῥινηλάτας.

LII. pag. ead. Ἄλλοι τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον. *Alii eiusdem ad eumdem sanctum*. Inc. Θρασυστομῶν κύνα σε βλοσυρὸν λέγει.

LIII. pag. 185. *b.* Στίχοι Ἰωάννου Γράσσου βασιλικοῦ νοτρ (sic) ἐπὶ τοῦ, ϗ ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι. *Versus Ioannis Grassi regii notarii super illud: Et age perficies omnia ad normam eorum, quae tibi sunt ostensa*. Inc. Τύπον τυπεῖ μοι τῆς σκιᾶς πάλαι τύπος.

LIV. pag. eadem Γεωργίου τοῦ χαρτοφύλακος. *Georgii Chartophylacis*. Inc. Ἡ παῦλα παῦλε τῶν κακίστων δογμάτων.

LV. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ στίχοι εἰς τινα πύλην τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς οἴκου Καλλιπόλεως. *Eiusdem versus in quamdam ianuam Episcopalis domus Callipolis*. Inc. Μὴ κλεῖθρα δή μοι, μὴ μοχλοὺς ἐπινόει.

LVI. pag. 186. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τινας ἱερεῖς βιατικοὺς διαρρήξαντας τὰς πύλας τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ διὰ προστάγματος τοῦ ἐπισκόπου. *Eiusdem ad quosdam violentos sacerdotes, qui portas templi eius perfringebant iussu Episcopi*. Inc. Τὸ λῃστρικὸν σύστημα τῶν ἀλαστόρων.

LVII. pag. 186. *b.* Τοῦ αὐτοῦ στίχοι κατὰ τῆς Πάρμας. *Eiusdem versus in Parmam rebellem*. Id incidit in A. C. MCCXLVII. Vid. Murator. l. c.

Ἦν ἄρα τῆς σῆς ἔργον ἀποστασίας
Μεταβαλεῖν τὴν κλῆσιν εἰς τοὐναντίον,
Πῶς ἐξετράπης ἐκ παλαμναίας τύχης;
Πῶς ἐξ ἀθέσμων ὦ τάλαινα, πταισμάτων
Ἀντὶ παλάμης πέλμα σοι μετεγράφη;
Τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἔσχατον διαρτίας.
Καὶ νῦν ἅπασα τῶν βροτῶν πανσπερμία
Πατεῖ σε μὴ σθένουσαν ἀντισχεῖν ὅλως.
Πάλμοντε δυσφόρητον ἐν ψυχῇ φέρεις.
Καὶ καρδιωγμὸν, ὦ ξένης στρατηγίας
Καὶ παγκρατίστης ἀνυπερβλήτου τύχης,
Τῆς τοῦ κρατοῦντος εὐσεβοῦς φρυκτωρίκου.

LVIII. pag. eadem Τοῦ αὐτοῦ εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καυθείσης ὑπὸ πυρός. *Eiusdem in imaginem matris Dei igne combustam*. Inc. Τὸ θυλικὸν πῦρ ἐξ ἀναιδοῦς μανίας.

LIX. pag 187. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι γνωμικοί. *Eiusdem versus gnomici*. Inc. Ἂν ἠρεμῇ νοῦς αἰθριάζων ἐκ ζάλης. Nihil apud Fabricium.

LX. ead. pag. Τοῦ κυρίου Ἰωάννου Γράσσου στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Εὐστάθιον. *Domini Ioannis Grassi versus in sanctum Eustathium*. Inc. Φθέγγουσαν ἰδὼν τὴν ἔλαφον συξένα.

LXI. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ Ἠθοποιία· μελέτη παθητικὴ τίνας ἂν εἴπῃ λόγους Ἑκάβη κειμένης τῆς Τροίας. *Eiusdem Ethopoeia: exercitatio pathetica, quae dicere potuerit Hecuba, Troia iacente*. Inc. Οἷα μὲν οἷα δυστυχὴς ἐγὼ πάθον.

LXII. p. 188. *b.* Ἰωάννου εἰς τὸν ἅγιον Ἀντόνιον. *Ioannis in sanctum Antonium*.

Τῇ πραότητι σὺ μάκαρ ἐχθροῦ πάσας
Τὰς μὲν φάλαγγας ἔθλασας πολυπλόκους.

Nihil aliud inveni de Io. Grasso apud Fabricium, praeter haec Lib. V. Cap. 41. Tom. X. p. 133. *Ioannes Grassus, Nectarii Abbatis Casulensis discipulus*.

LXIII. ead. pag. Στίχοι Εὐγενίου φιλοσόφου ἀνεψιοῦ βασιλείου τοῦ Ἀμοιρᾶ πρὸς τὸν ἐνδοξότατον τροπαιοῦχον ῥῆγα Γουλιέλμον. *Versus Eugenii philosophi, ad gloriosissimum triumphatorem Vilelmum Regem*. Nihil de auctore carminum apud Fabricium. Hic est fortasse Guilielmus II. Siciliae Rex, qui obiit A. C. MCLXXXIX. Vid. Murator. l. c. p. 66. Camillum Peregrinum in Histor. Princ. Longobardorum Neapoli MDCCLIII. 4. Tom. IV. p. 115.

Πάντων κρατοῦσαν σὴν στεφηφόρον κάραν,
Τὸ πᾶν κατιδὼν σοὶ κλίνει τὸν αὐχένα.
Ὑπηρετεῖ σοι γῆ, θάλασσα, ϗ πόλος,
Ἀεὶ τρίβον πλοῦν ἰθύνοντα ϗ χρόνον.
Εἴκουσι ταῦτα ϗ θέλοντί σοι μόνον,
Παραβλέπειν σοι προσαγὴν δεδοικότα,
Ἥν περ Θεὸς τέτευχεν, ἣν Θεὸς θέλει.
Ἀμβλύνεται φῶς ἡλίου σαῖς ἀκτῖσι,
Καὶ δύσιν αἰτῶν ὑποχωρεῖ σῇ θέᾳ.
Τῇ νυκτὶ προσπέφευγεν αἰσχύνης χάριν,
Ἀνέσπερον βλέπων σε λαμπρὸν φωσφόρον.
Σὸν οὐρανὸς μήκιστον ὕψος οὐ φθάνει.
Κάτωθεν ὥσπερ ἀτενίζει σοι τρέχων.
Ἄνω γὰρ αὐτὸς τοῖς κάτω μεθηρμόσω
Γῆν οὐρανώσας, ῥῆξ κράτιστε, σῷ θρόνῳ.
Ἡ παγκρατὴς σοι δουλαγωγεῖται τύχη.
Αἰδουμένη σου τὸ κράτος, μονοκράτορ.
Ἅμιλλαν ἱστᾶς ἀρετῇ ϗ τῇ φύσει.
Ἑκατέρων μέλημα σοι πάντων πλέον.
Ἀμφοῖν σκοπὸς μέρος τί κοσμεῖν ἐκ μέρους.
Πρὸς σὴν στολὴν γὰρ οὐχ ἱκανὴ θατέρα.
Τὴν ἔνδον εὐπρέπειαν ἡ πρώτη φέρει.
Ἡ δευτέρα δὲ τῆς θύραθεν ἐργάτις
Ἐν σοὶ κενοῦσι τὴν ἐπιστήμην ὅλην,
Χωρητικοὺς ἔχοντι τῶν καλῶν τρόπους.
Τὸν πλοῦτον αὐτῶν ἀρχικῶς ἐπεσπάσω.
Οὕτω πενιχρὰς ἀπέδειξας ἀπόρους,
Ὡς μηδὲν εὑρεῖν τοῖς βροτοῖς διανέμειν.
Τὰ πατέρων βέλτιστα, τὰ σὰ βελτίω.
Βασιλικὴν τὴν ῥίζαν ἔσχες ὑψόθεν.
Ἀλλ' ὁ κλάδος νένευκε τῆς ῥίζης πρόσω.
Μέγα τι λαβὼν κρεῖττον ἀντιπαρέχεις.
Κλέος γονεῖς σοι, μεῖζον αὐτοῖς σὺ κλέος.
Λοιποὺς νικῶσιν, ἀλλὰ σὺ κατεστάθης
Υἱὸς νικητὴς πατέρων νικηφόρων.
Οὐδεὶς ἄμοιρος σοῦ πόθου ϗ σοῦ φόβου.
Πᾶς εὐφρονῶν ποθεῖ σε, πᾶς ἐχθρὸς τρέμει.
Ἄριστον ὄντα τῆς δίκης ζυγοστάτην,
Δι' ἧς ἕκαστος τυγχάνει τῶν ἀξίων.
Σὲ βασιλεῖς φρίττουσιν, ἐθνῶν σατράπαι,
Ὄνυξι τὸν λέοντα σαφῶς εἰδότες,
Πτήσσουσι τούτου ϗ βρυχηθμοῦ τῷ κλόνῳ,
Ὄρη καταστρέφον τι τῆς ἀδικίας.
Σῆς ἰσχύος ζωγράφος ἡ δεξία σου,
Ἔργῳ βεβαιοῖς, ἃ προκηρύττει φάτις.
Σὴ κλῆσις ἀρκεῖ ϗ μόνη θρυλλουμένη.
Τρόπαιον ἱστᾷς ἐν μέσοις ἐναντίοις.
Πρὸ τοῦ γυμνοῦσθαι πρὸς μάχας τὸ σὸν ξίφος,
Ἔφθη θερίζειν ἀντικειμένων πόλεις.
Ταῖς ἐκ δόρατος ἀστραπαῖς σοῦ μακρόθεν
Πίπτει μαχητὴς, ϗ σκεδάζεται φάλαγξ.
Τίς τὴν ἀπειλὴν καρτερεῖ τοῦ σοῦ βέλους,
Πρὸ τῆς βολῆς βάλλοντος ἀνδρῶν καρδίας.

Τὸ φρικτὸν αὖ σοῦ τῆς διανοίας πτύον,
Τί μὴ λικμήσειν οἶδεν ἠκριβωμένως.
Οὐ σὺ φυτουργὸς πύργος εἰρήνης φύλαξ,
Οὐ πυρσοφεγγὲς ἄστρον ὀρθοδοξίας,
Πιστοὺς ποδηγοῦν ἀπλανοῦ ποδηγίᾳ.
Οὐ σὴν γαλήνην εὗρον ἀντὶ λιμένος
Οἱ ναυαγέντες ἐν κύμασι τοῦ βίου.
τίνι κέκλεισαι θύρα σῆς εὐσπλαγχνίας,
Τοὺς προστρέχοντας πάντας εἰσδεδεγμένη.
Οὐ δόξα σὺ καὶ θαῦμα τῆς οἰκουμένης;
Οὐ στύλος οὐκ ἔρεισμα τῆς ἐκκλησίας;
Οὐ τὰς ἀμίκτους συμβάσεις σὺ μιγνύεις;
Οὐ σὺ καθιστᾷς ἄρνα σύνδειπνον λύκῳ;
Καὶ βοῦν σύνευνον θηρίοις ἀνημέροις,
Εἰς ἓν συνάψας ποικιλοθρόων φύλην,
Καὶ συμβιβάσας πανσόφῳ προμηθίᾳ,
Καὶ σὺ φρενῶν ἄβυσσος οὐ κενουμένη.
Σὺ μέτρον ὡρῶν, σὺ τύπος τῶν πραγμάτων,
Ὅρος σοφίας καὶ κανὼν πάσης τέχνης,
Δἰ ὧν κατεσκεύασας ἀψύχους ὅλους,
Ζωῆ διοίσειν καὶ μόνη τῶν ἐμπνόων,
Καὶ φύσιν αὐτὴν ῥυθμίσας παροτρύνεις.
Ἔνθεν μυεῖσθαι κτισμάτων τὰς ἰδέας
Τὸν Μίνων ἐξέτασας. Ἴχνος οὐκ ἔχει
Οὐδεὶς ἐκείνου σοῖς ἀνακτόροις τόπος.
Ὅλλυσι χρῆσιν ἀψόγοις προσεγγίσας.
Ἄκων ἐπαινεῖ μῶμος οὐκέτι μένει,
Μεταδιδαχθεὶς εὖ λέγειν καὶ μὴ ψέγειν,
Λήξατε Ῥώμη καὶ πόλις Κωνσταντίνου.
Σιγᾶτε καὶ παύσασθε τῶν πάλαι κρότων.
Καίσαρας ἐκπέμψασα μακρὰν ἐν σκότει,
Σβέννυσιν ὑμῶν τὸν λύχνον, καὶ τὸν τύφον
Τὸ σικελικὸν ἐξανατεῖλαν σέλας.
Γίνωσκε σαυτὸν, Μακεδὼν, τόπον δίδου.
Ἰδοὺ τί κρεῖττον, στέργε κἂν ἀκουσίως.
Ἐγγωνιέζου, Κῦρε, μὴ φανῇς πένης
Κάλλει, δυνάμει, καὶ λόγοις, καὶ πρακτέοις.
Ἥρωες ἐμπρέψαντες ἔσωσαν μύθῳ.
Εἷς ἐστὶ πάντας ἐξόχως ὑπερφέρων,
Εἷς ἐστὶ πηγὴ χαρίτων ἀεννάων.
Τίς οὗτος αὐτόδηλος; οὐ χρὴ κηρύκων.
Ἀλλ', ὦ βασιλεῦ τρισμέγιστε τρισμάκαρ,
Ὁ καταβροντῶν ἀκοὴν, φρένας, στόμα,
Ἀρχὴ στέφους σου, μὴ δούλως σχοίη πέρας,
Ἄπειρος εἴη σὸς χρόνος καὶ σὸν σέβας.
Σοὶ βασιλεῖς οἴσουσι δῶρα καὶ φόρους.
Τοῦ σοῦ γένοιντο βήματος παραστάται,
Μιᾷ σε φωνῇ δεσπότην κεκληγότες.
Ὡς σοὶ πρέπει γνώτωσαν ἡ μοναρχία.

LXIV. pag. 190. *b.* Ἰωάννου Γράσσου Ὑδρουντηνοῦ στίχοι πεπλασμένοι. *Ioannis Grassi Hydruntini versus ficti*. Inc. Ὄρθρος μὲν ἡ δὲ κροκόπεπλος ἡμέρα.

LXV. p. 192. Στίχοι τοῦ Πισιδίου πρός τινα βασίλεον. *Versus Pisidae ad quemdam Regem*.
Μελενβαφὲς πέδιλον ἑλίξας πόδα,
Βάψεις ἐρυθρὸν περδικῶν ἐξ αἱμάτων.

LXVI. pag ead Στίχοι Νικολάου Ὑδρουντηνοῦ εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θαβώρ. *Versus Nicolai Hydruntini in montem Thabor*. Inc. Τὴν λαμπρότητα τὴν ξένην Θαβὼρ βλέπων.

LXVII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Στέφανον. *Eiusdem ad sanctum Stephanum*. Inc. Παράνομον σύστημα καὶ μιαιφόνον.

LXVIII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον καὶ Γρηγόριον. *Eiusdem in S. Basilium, & Gregorium*. Inc. Εἰσάρκες ἦσαν ἔμπνοοι κατεπλαγης.

LXIX. p. 192. *b.* Νικεφόρου τοῦ οὐνοῦ (sic) εἰς νέον φιλόσοφον *Nicephori . . . in iuvenem philosophum* [mortuum.] Nihil apud Fabricium. Inc. Ἑρμῆς, ἔρως, σείρην τε, μοῦσα, καὶ χάρις.

LXX. pag. ead. Νικήτου φιλοσόφου εἰς τὸν Δάφνιν. *Nicetae philosophi in Daphnin*. Nihil apud Fabric. Inc. Τεκμήριον πρὶν οὖσα μαντικῆς Δάφνη.

LXXI. p. 193. στίχοι Γερμάνου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γεγραμμένοι ἐν τῷ θείῳ ναῷ, ἔνθα ἦσαν συνηθροισμένοι οἱ τ' ι' η' θεοφόροι πατέρες, πρὸς τὴν Θεότοκον ἀμοιβαιοῖ πρὸς τὸν Χριστόν. *Germani Patriarchae Constantinopolitani versus alterni Christi, & Mariae, scripti in eo templo, ubi* CCCXVIII. *divini Patres congregati fuerunt*. Inc. Μῆτερ δακρύεις, τίνος εἰπέ μοι χάριν.

LXXII. p. ead. Εἰς τοὺς ἁγίους πατέρας τοὺς εἰς τὴν σύνοδον Νικαίας. *In sanctos Patres synodi Nicaenae*. Inc. Ναὶ ναὶ γραφίδας ὡς ἀκίδας διστόμου.

LXXIII. ead. pag. Πρὸς τὸν Ἄρειον. *Ad Arium*. Inc Κύων Μανικὲ καθυλακτῶν δεσπότου.

LXXIV. p. 193. *b.* Ὡς ἐκ προσώπου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος πρὸς τὸν ῥήτορα. *Tamquam e persona sancti Spyridonis ad rhetorem*. Inc. Βλέπεις τὸ ποῖον τὸ τρισήλιον βλέπω.

LXXV. ead. pag. Εἰς τὸν θεόλογον Ἰωάννην ἄλλοι. *In theologum Ioannem alii*. Inc. Τί φὴς ἁλιεῦ ἔμφρον, ἄρ' ἔχεις ἄγραν. Floruit Germanus Patriarcha Constantinopolit. A. C. DCCXV. Vid. Fabricium L. V. C. 41. Tom. X. p. 206. qui nihil de his versibus, sed de aliis loquitur, qui non occurrunt in Codice.

LXXVI. ead. pag. Στίχοι Νικολάου Ὑδρουντηνοῦ εἰς τοὺς ἁγίους, Ἀνεμπόδιστον, Ἀφθόνιον, Ἀκίνδυνον, Ἐλπιδιφόρον, Πηγάσιον. *Versus Nicolai Hydruntini in sanctos, Anempodistum, Aphthonium, Acindynum, Elpidiphorum, & Pegasium*. Inc. Σύστημα πεντάριθμον ἀνδρῶν μαρτύρων.

LXXVII. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Θεότοκον στίχοι. *Eiusdem in Dei matrem versus*. Inc. Ὡς ὑπερεκτέθηπα (sic) σὸν φρικτὸν τόκον.

LXXVIII. p. 194. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Θωμᾶν. *Eiusdem versus in sanctum Thomam*. Inc. Ὁ χεῖρα τολμῶν σῇ βαλεῖν Θεοῦ λόγε.

LXXIX. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου. *Eiusdem in Praecursorem capite amputatum*. Inc. Κόπτεις κεφαλὴν Ἡρώδη τοῦ Προδρόμου.

LXXX. ead. pag. Τοῦ Προδρόμου ἀπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ λογοθέτου. *Prodromi ob uxorem Logothetae*. Inc. Τὴν συμφορὰν μου μητροπαρθένε βλέπεις.

LXXXI. p. 194. *b.* Στίχοι Νικολάου Ὑδρουντηνοῦ υἱοῦ Μαΐστρου Ἰωάννου τοῦ ἐπὶ τῶν δεήσεων εἰς τὴν Θεότοκον. *Versus Nicolai Hydruntini filii maistri Ioannis, magistri libellorum supplic. in Deiparam*. Inc. Μηδεὶς νοείσθω κοσμοσωτηρίας κόρην.

LXXXII. pag. 195. Ἐπιγραφὴ εἰς τὸν τάφον τῆς γυναικὸς Μαυρικίου Κωνσταντίνου, καὶ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τῶν τέκνων. *Inscriptio sepulcri uxoris Mauricii Constantini, in mari-*

ri-

ritum ipsius, & liberos. Inc. Α῎δ' ἐγὼ ἡ τριτάλαινα καὶ ἀμφοτέρων βασιλήων.

LXXXIII. ead. pag. Τοῦ Προδρόμου στίχοι εἰς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν. *Prodromi versus in sanctam Barbaram*. Inc. Α῎ν ἐξ ἀκάνθας εὐφυὲς τρυγᾶς ῥόδον.

LXXXIV. p. 197. Μῦθος, *Fabula* de divite & Lazaro ex Evangelio, sine auctoris nomine. Inc. Α'νήρ τις ἦν πλούσιος ἐξ ὑφασμένων.

LXXXV. p. 198. Prosaica quaedam ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Ι'ερο.... *ex oratione Hiero....* Inc. Πολλάκις ἐκινδύνευσέ μοι παραλυθῆναι τὸ σῶμα. Des. παραστήσω τὸ μέτρον.

LXXXVI. p. 199. Τοῦ μητροπολίτου Κέρκυρας κυρίου Νικολάου. *Metropolitae Corcyrae Domini Nicolai*, Iambi cum scholiis. Inc. Ψυχὴ διέγνως ὡς τί τοῦ βίου πλάνη. Des. Δι' ὃν τὰ πάντα νῦν περ εἶδον ἄχρις: sed mendosa valde haec postrema mihi videntur. Fabricius Lib. IV. Cap. 30. T. IV. p. 413. Ioannis Metropolitae Corcyrensis Epigrammata Graeca in S. Crucem tantum commemorat.

LXXXVII. pag. 203 Τετράστιχα Γαβρίου γραμματικοῦ καὶ Ε῞λληνος. *Tetrasticha Gabriae grammatici & ethnici.*

Animadvertendum heic est Gabriae, non Babriae, Fabulas in nostro Codice esse LXIX. ex quibus XLIII. editae sunt Graece & Latine ab Aldo Manutio, cum Phurnuto, Palaephato, & aliis, Venetiis A. MDV. fol. & a Frobenio Basileae A. MDXVIII. 8. Tubingae A. MDXLVI. 8. Reliquas usque ad LIV. e Codicibus Palatinis addidit Isaacus Nic. Neveletius in editione Francofurtensi A. MDCLXX. 8. Hac usi sumus in recensione nostri Codicis, in quo VI. fabulae desunt ex editis a Neveletio, reliquae vero multum ab ipsis discrepant. Itaque supersunt XX. quae adhuc inter editas desiderantur, quasque heic in studiosorum gratiam, uti iacent in Codice, proferimus: ex quo etiam colligitur, istarum fabularum auctorem non esse Ignatium diaconum, ut suspicatur Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. 9. T. I. p. 398. sed Gabriam ipsum, cui, ut in titulo adnotavimus, tribuuntur. Iam vero ipsas Gabriae fabulas ineditas proferamus, illas quidem eo numero, quem in mendosissimo Codice obtinent, adnotatas.

Fab. XVIII. Ε'ν συμφοραῖς μὴ γαστρίζεσθαι.

Κλοιῷ λύκος πάχιστον εἰσορῶν κύνα,
Δήσας ὃν ἐξέθρεψε ποιμὴν τίς ἔφη
Κυνηγὸς ἀλλὰ τοῦτο μὴ πάθοι λύκος.
Ε'μοὶ φίλος λιμὸς γὰρ ἢ κολοιοῦ κόρος.

XXV. Καταπαίζονται οἱ περὶ τοῖς εἰδόσιν ἀλαζονευόμενοι.

Λέων ὄνος θήρευον. εἰς τί που σπέος
Ο῎νος δ' ἐπεισδὺς ἄιγας ἔνδον ἐπτήει.
Ε'φ' ᾧ καταφρύωτο καὶ φηρὶ λέων,
Α'λλ' ἐθρόεις ἂν μήπερ ἀογκοῦμαι μέγα.

XXVI. Οἱ φρόνιμοι ἐκ τεκμηρίων προορῶσι κίνδυνον.

Λέων ἄναλκις ἐν σπέει τροφῆς χάριν,
Εἰσῆλθε, θῆρας ἰγμένους κατεσθίων.
Μονὴ δ' ἀλώπηξ γέντο μηχανῆς ὕπερ
Ι'χνοσκοπήσας ἐξιόντων, οὐ δόλος.

XXVII. Πρὸς τὸν δὲ ὑποκρίσεως ἐνεδρεύοντα.

Λύκον κύνες πληξαίπουν ἄχριστον λίπον.
Τροφῆς δ' ἀμοίρων ἀρν' ἔλεξε τοιάδε,
Οἶσον ποτὸν διψῶντι μοι. τὸ δ' ἀντέφη,
Θοίνη γενοίμην, εἰ ποτόν σοι προσφέρω.

XXX. Τὸ παρὰ καιρὸν δρώμενον ἐπισφαλές.

Κλῆρον νέος δέδωκεν ἐκτὸς εἵματος,
Ω῾ς δ' εἶδε χελιδόνα, καὶ τοῦτ' ἔμπαλιν.
Ταυτὴν δὲ νεκρὰν, ὡς ἔγνω γ', ἔφη,
Τάλαινας αὐτὴ κἀμὲ προσαπώλεσας.

XXXI. Η῾ ἀλήθεια καὶ παρὰ πολέμους ἰσχύει.

Κόρου πλέως ὢν προβάτων γ' ἔφη λύκος,
Ω῾ς εἴπερ [1] εἴπη τρεῖς ἀληθείας λόγους,
Α'σινὲς [2] ἐκπέμψειεν, ὡς δὲ τοὺς ἔφη,
Εὐεργέτην εὑρίσκε δυσμενῆ πάλαι.

XXXII. Οἱ τὰ ἴδια ἐπιτηδεύματα καταλιμπάντες δυστυχοῦσι.

Ι'χθὺν λάρος βίβρωσκε, θνήσκει δ' αὖ τάχει,
Πρὸς ὅνπερ ἐξέφησεν ἰκτῖνος λέγων.
Πέπονθας ὡς δίκαια, δύστηνον κάρα,
Πλωτῶν δίαιταν πτηνὸς γὰρ ὢν μὴ φίλει.

XXXIII. (Α'νεπίγραφος)

Θήρευον ἄρκτος, ἠδ' ἀλώπηξ, καὶ λέων,
Α'λλ' οἱ μὲν ἐξεύροντο θήραν ἐκ πόνων.
Κάμηλον δ' ὡς εὕρισκε κερδῶ δεσμίαν,
Η῏λθε διαγγέλλουσα ταύτην ὡς ἀνοῦν.

XXXIV. Οἱ κακοῦργοι γνωσθέντες ἀνόητοι τῶν τεχνασμάτων γίνονται.

Η῾ αἲξ νομῆς ἐρῶσα κρημνῷ βόσκετο,
Ταύτῃ δὲ λύκος, ἐνδέων τροφῆς ὅλως,
Ε῎φησε λειμῶνα εὐθαλῆ κάτω βλέπειν,
Αὐτὴ δὲ ταύτης μὴ φρονεῖν τροφῆς ἔφη.

XXXVI. Ο῞τι οὐ δεῖ τοῖς χαροποῖς ἐπαγαλλιᾶσαι.

Εἷλκον σαγήνην ἄνδρες ἐκ βάθους πάλαι,
Η῞σπερ τὸν ὄγκον ἐννοοῦντες εὔθυμον,
Λίθων δὲ πλείστων εὑρεθέντων δικτύοις,
Τῇ χαρμονῇ σύγκρατον εἶχον τὴν λύπην.

XXXVII. Τινὲς ἑτέρων μοχθούντων αὐτοὶ προσποιοῦνται κάμνειν.

Εἷλκον βόες ἄμαξαν, ἣ δ' ἤχει μέγα,
Πρὸς ἣν στραφέντες, οἵδ' ἔφησαν ὦ δέ πη,
Η῾μῶν πονούντων τῷ πολυστόνῳ βάρει,
Αὐτὴ γόμος πέλουσα κέκραγας μάτην.

XL. Ε'ν κινδύνοις ἐστὶν ὅτε οἱ ὕποπται σωτῆρες τῶν φίλων εὑρίσκονται.

Ε῎λαφος ὡς ἔβλεπεν εἰς ὕδωρ κέρας,
Ηὔχει καθ' αὐτὴν κερτομοῦσα τοὺς πόδας,
Λέων δ' ἐπεὶ δίωκε τούτους, ἠγάπα
Κέρας καθυβρίζουσα θήρας ὡς πάγην.

XLI. Πολλάκις τὰ δοκοῦντα χαλεπὰ ὠφέλιμα.

Ε῎λαφος ἡμίφωτος ἀκταῖς ὡς ἔην,
Πρὸς χερσὸν ἐσκόπευσεν ὄμματ' ἀρτίως,
Θηρῶντας ἐκκλίνουσα, τὴν βάλλει βέλος
Α'προσδόκητον [3] ἐκ θαλάσσης ἔγγισαν.

XLV. Μὴ γελᾶν πτῶμα τοῦ πέλας.

Μῦς ἦγε τίς μῦν ἔργον ὄντ' ἂ
Οὓς χαλκέες βλέποντες ἔστασαν γέλων
Ο῾ μῦς δ' ἔτι ζῶν εἶπε, μεστοὶ δακρύων,
Ω῾ς οὐδὲ μῦν δύνασθε κἂν τρέφειν ἕνα. [4]

XLVII. Α῎χθονται οἱ τῶν ἰδίων πόνων τοὺς δυστυχοῦντας ὁρῶσι τὸν ιπτι.. ἐπιφερόμενοι.

Νεβρὸν λέων ἕλκοντες ἄρκτος τ' ἐλάφου
Ε'κεῖντο πρὸς γῆν. τοῦτο δ' εὐθὺς ὡς ἔγνω
Ω῎μοις ἀλώπηξ, οἴσεν ἄρασα κρέα.
Η῎χθονται δ' οὗτοι τῶν πόνων ὑστερούμενοι.

LIII.

(1) Litterae sunt fere prorsus evanidae.
(2) Sic restituo A', cuius nullum superest vestigium.
(3) Littera A' antiquitate evanuit: sed sine dubio legendum est A'προσδ...
(4) Est inter Aesopicas.

LIII. Οὐ δεῖ φιλεῖν τὺς προτιμῶντας τὺς πρ.σφάτυς.

Ποιμὴν ποτ᾽ αἶξιν ἀγρίαις βρῶσιν φέρων,
Κατημέλησεν ὧν περ εἶχεν ἀφρόνως,
Χειμῶνος ὥρᾳ. Καὶ παρέσης αἰθρίας,
Φθορὰν ἔφευγον μὴ πάθωσιν ἡμερῶν.

(1) Cod. conrupte exhibet ἡμέραις.

LVI. Τῷ προέχοντι μὴ ἔριζε.

Πρὸς τοξικὴν ἤριζε περὶ λοξίας
Α᾽π᾽ ἀντολῆς ἔπεμψεν εἰς δύσιν βέλος,
Ὁ ζεὺς δὲ τῦτον εἰς τοσῦτον προφθάσας,
Ἔφη ςραφεὶς, ὦ τέκνον, εἶπε πῦ βάλω.

LVII. Τέλη σκοπεῖν, εἶθ᾽ ὕτως ἐγχειρεῖν.

Πέπτωκε κερδὼ πρὸς βαθύκρημνον φρέαρ,
Πρὸς ὃ τράγος κάτεισι διψῶν ἀσκόπος,
Ἀφ᾽ ὗπερ αὐτὴ τῦ βάθυς σεσωμένη,
Ἐκερτόμησεν, ὡς ἄνευ πωγωνίαν.

LVIII. Κρεῖσσον τῦ σωματικῦ κάλλυς τὸ τῆς ψυχῆς.

Ποικίλμασι καυχᾶτο πάρδαλις πάλαι,
Ἥ περ κατηυτέλιζε κερδὼ τῦ θράσυς,
Ταύτης ἑαυτὴν ὖσαν ἐξερημένην,
Ὅτι (ſic) μὴ τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν ποικίλην.

LXVI. Διά τινα φόβον εἰς μείζονα κίνδυνον ἐμπίπτυσι.

Φεύγυσα θηρεύοντας ἔλαφος πάλαι,
Θηρίοις περιπέπτωκεν ἀγριωτάτῳ,
Κτανθεὶς δ᾽ ὑπ᾽ αὐτῦ, ταυτ᾽ ἔλεξεν σὺν γόῳ
Πῶς ἄνδρας ἐκφεύγυσα θηρὸς ὠλόμην.

LXVII. Τοῖς μεγίςοις μὴ συνεκτείνεσθαι.

Ληλῆ βοὸς πατεῖτο βατράχυ τέκος,
Ὀργὴ δὲ μήτηρ. . . ποῦ τέκος ἔφη,
Φυσῦς ἑαυτὴν κᾂν ῥαγῆς ὅλη,
Πρὸς ὐδὲν αὐτῷ ἐμφερὴς ἔσῃ.

Lacuna Codicis.

LXXXVIII. p 211. Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τοῦ θεολόγυ γνῶμαι δίςιχαι. *S. Gregorii Theologi ſententiae diſtichae*. Inc. Ἀρχῆς καλῆς κάλλιςον εἶναι ϗ τέλος. Def. Ἢ καπνὸν, ἢ ὄνειρον, ἢ ἄνθος χλόης. Exſtant confuſim in editione Oper. Pariſ. A. MDCXI. T. II. p. 153. ſeq. ſed ſub tribus diverſis titulis: primum Carmen inſcribitur Τῦ αὐτῦ γνώμικα δίστιχα, alterum Εἰς βίον, tertium Εἰς τυχὴν καὶ φρόνησιν.

LXXXIX. pag. 214. *b*. Λέοντος φιλοσόφυ εἰς τραυλὸν μαθητὴν αὐτῦ. *Leontis philoſophi in balbum diſcipulum eius*. Inc. Ὦ τραυλορῆμεν τραυλεπῆ τραυλεγναθε.

XC. eadem pag. Μεθοδίυ πατριαρχῦ. *Methodii Patriarchae*, duo aenigmata triſtichis iambicis. Inc. Ἔχω τὸν ἑξῆς ϗ τὸ τῦ τρίτυ τρίτον. Duo ſunt Methodii Patriarchae Conſtantinopolis apud Fabricium Lib. V. Cap. 1. T. V. p. 259. Primus vixit A. C. DCCCXLII. alter A. MCCXL. Vtri tribuendi ſint iſti verſiculi, omnino ignoro.

XCI. eadem pag. Hiſtoriola neſcio cuius, tetraſticho iambico. Inc. Ποῖον πετεινὸν μονοσύλλαβον πέλον.

A pag. 215. uſque ad finem fere omnia pedeſtri oratione ſcripta; ſed prima ſine titulo & auctore. Staturae corporum Chryſoſtomi, Baſilii, Cyrilli, Petri, & Paulli, & aliorum deſcriptae. Pauca quaedam alia ſolutae, & ligatae orationis, ſine auctore, inſcriptione, initio, & fine, tam confuſe, & male ſcripta, ut omnem recenſendi conatum eludant.

XCII. p. 239. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέυ ἀρχιεπισκόπυ Κρήτης λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Beati P. N. Andreae Archiepiſcopi Cretenſis Sermo in venerabili nativitate Dei matris*. Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Def. ϗ μακαρίας ἥτει . . . . . mutila ſunt ultima. Hic Sermo ſub Germani Patriarchae Conſtantinopolitani nomine G. L. exſtat cum Andreae Schotti S. I. verſione in Auctario Biblioth. Patrum Pariſ. Morellianae A. MDCXLIV. Tom. XII. Eumdem Allatius de Georgiis p. 312. tribuit Georgio Nicomedienſi. Codex Regis Galliae Ms. num. 275. ad Io. Damaſcenum refert. His omnibus ſententiis praefert Combefiſius teſtimonium Codicis Mazariniani, a quo Andreae Cretenſi vindicatur (cui nunc etiam auctoritas noſtri Codicis adcedit) & ſub huius nomine cum nova verſione ſua edidit in Auctar. Novo Bibl. Patrum Pariſ. MDCXLVIII. p. 130. Andreae etiam tribuitur in Codicibus Caeſareis, de quibus Lambecius Lib. IV. p. 88. & Lib. VIII. p. 379. 380. & in Cod. Biblioth. Coiſlinianae p. 388.

Continentur, ut iam vidimus in hoc egregio Codice pleraque inedita, a Graecis, qui Siciliam olim incoluerunt, forſitan exarata. In Calabria ſiquidem, & in aliis Neapolitani regni regionibus, atque in Sicilia, ad proxima uſque ſecula Graeca lingua obtinuit; ut non plebeio ſolum uſu, ſed etiam Eccleſiaſtico, in officiis perſolvendis uſurparetur, donec Sixti IV. iuſſu ac decreto, omnibus, ut Latine ſacra facerent, proviſum eſt. Curabat nempe ipſe, ut Graecae linguae uſum iis in locis ex hominum obliteraret memoria. Hactenus tamen in plerisque regni partibus populares Graeco, ſed vitiato idiomate fabulantur. Itaque hiſce in regionibus, innumeri propemodum Graeci Codices exſcripti ſunt; quorum ingentem numerum vidit, & evolvit Romae Montefalconius, ut ipſe ait in Palaeographia Lib. I. Cap. 9. p. 112. in coenobio S. Baſilii. Neque audiendos eſſe ſtatuit illos, qui nullo, vel ſaltem modico facto rei experimento, Codices Graecos in Calabria ſcriptos, ceteris minus adcuratos temere adfirmant. Centum, & quinquaginta ipſemet vidit in memorata Baſilianorum Bibliotheca, aliquot exſcripſit, omnes evolvit, nulloſque alibi emendatiores ſe repeririſſe publice teſtatus eſt. Noſtri quidem Codicis, perverſitate ſcripturae, ni fallor perterriti, pauca, & exilia adnotarunt Holſtenius in ſchedis ſuis Mss. Langius, Mabillonius, aliique, qui Mediceae Bibliothecae indices in vulgus hactenus prodiderunt.

Cod. Graec. chart. Ms. in 4. minori, peſſime ſcriptus Sec. XIV. conſtat fol. ſcriptis 246.

AIO-

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIVS DE CAELESTI HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, ac de Divinis Nominibus.

COD. XI. I. pag. 1. Διονυσίυ Α'ρεοπαγίτυ ἐπισκόπου Α'θηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φέσου περὶ τῆς ὐρανίας ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum Ephesi de Caelesti Hierarchia.* Praecedunt duo Epigrammata:

I. Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον περὶ τῆς ὐρανίας ἱεραρχίας.
Αγγελικῆς σοφίης ἀμαρύγματα πολλὰ κιχήσας,
Α'νθρώποις ἀνέφηνας ἰδεῖν νοοσύνθετον ἄςρον.
In beatum Dionysium de Caelesti Hierarchia.
Angelicae sapientiae radios multos adsecutus,
Hominibus exhibuisti conspiciendum intelligibile astrum.

Hoc legitur etiam in editione Iunctina Florentiae A. MDXVI. 8.

II. Aliud, quod in eadem desideratur editione in turbam damus:
Οὐρανίων θιάσων ἱεράρχικα τάγματα μέλψας,
Μορφοφανῶντε τύπων κρύφιον νοῦν εἰς φάος ἕλκων,
Ζωοσόφων λογίων θεοτερπέα πυρσὸν ἀνάπτεις.
Caelestium chorearum quum sacros, principesque ordines demulseris,
Typorumque illorum, qui certis formis conspiciuntur absconditam mentem in lucem produxeris,
Eloquiorum, quae viva sapientia praedita sunt, facem, vel ipsum Deum delectantem adcendis.

Eadem p. 1. *b.* legitur Πρόλογος, qui inc. Τὴν μὲν εὐγένειαν κ. λ. tum scholia, quorum initium est: Ι'ςέον ὥς τινες κ. λ. vulgo adscripta S. Maximo, qui fec. vixit VII. sub Heraclio Imp. cuius primus erat a secretis; postea Abbas Coenobii Chrysopolitani. Ab Arianis actus in exsilium, anno DCLXII. ut ferunt, martyrii coronam adeptus est. Magna polluit eruditionis, & sanctitatis opinione, pluresque ante ipsum scholia in Dionysium scripsisse testatur Pearsonius in Vindiciis Epistolar. Ignatii C. X. p. 314. Deest in Codice Glossarium Graecum, quod videre est in editione Iunctina, & in aliis etiam Codicibus. Repetitur tamen Epigramma supra memoratum, cuius initium est: Α'γγελικῆς σοφίης, & argumenta librorum & capitum praemittuntur. Περὶ τῆς ὐρανίας ἱεραρχίας. *De Caelesti Hierarchia.* Cap. I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθή. Cap. XV. & ultimum des. κρυφιότητα σιγῇ τιμήσαντες. Agitur ibi de ternis Angelorum ordinibus, & Gregorio Nazianzeno Oratione XXXVIII. & XLII. auctore, egregie, & subtiliter res pertractatur.

II. p. 16. *b.* Διονυσίυ Α'ρεοπαγίτυ ἐπισκόπυ Α'θηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ε'φέσυ περὶ τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum Episcopum Ephesi de Ecclesiastica Hierarchia.* In hac de omnibus mysteriis ad Ecclesiastica negocia pertinentibus doctrina traditur. Adcedit Epigramma:
Οὐρανῦ ἀςερόεντος ἔφυ σέλας, ὃς μετὰ πότμον
Ζωοτόκων λογίων προλιπὼν θεοφάντορας ὕμνυς,
Α'νθρώπους ἐδίδαξεν ἰδεῖν Θεὸν αἰὲν ἐόντα.
Caeli rutilantis fuit splendor, qui post mortem
Vitalium sermonum relinquens inclytos hymnos,
Homines dedit videre Deum semper exsistentem.

Caput I. inc. Ο'τι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς. Cap. V. & ultimum des. προσανακαλέυσω σπινθῆρας. Animadvertendum est, in hoc Codice post verba Capitis III. κ̀ φθοροποιὺς ἡδονὰς pag. 22. *b.* asteriscum esse, qui ad sex interserta folia refertur, in quibus, a pag. nimirum 23. ad pag. usque 29. adiuncta sunt scholia ad Symbolicam Theologiam, quae desiderantur in Corderiana editione, & conveniunt cum Cod. XXXII. huius Pl. p. 88. iisque sequens adscribitur titulus: Σχόλια τῦ περὶ συμβολικῆς θεολογίας. *Scholia super libro de Symbolica Theologia*; immo in librum de Ecclesiastica Hierarchia, quoniam verba illa Οὐκ ἐξορχήσῃ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, quae haec scholia praecedunt, pertinent ad initium Capitis I. operis de Ecclesiastica Hierarchia. Itaque mox adlatis verbis explicandis tam longa contexitur expositio, cuius initium est: Τυτέςιν ὐ παιγνιωδῶς κ̀ ἀνευλαβῶς. Finis: ὥσπερ οἱ φρενίτιδι διακατεχόμενοι νόσῳ. Dionysii Symbolica Theologia, quae perspicue ab ipso memoratur Cap. XV. § 6. & alibi de Caelesti Hierarchia, amplius non exstat. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 1. Tom. V. p. 7.

III. pag. 38. Τῦ αὐτῦ περὶ θείων ὀνομάτων. *Eiusdem de Divinis Nominibus.* Qua ratione nomina Deo tribuantur, deque SS. Trinitate heic edisseritur. Post tabulam Libri, Caput I. inc. Νῦν δὲ ὦ μακάριε μετὰ τὰς θεολογικὰς. Cap XIII. & ultimum des. ἡγυμένου Θεῦ μεταβήσομαι. Occurrunt scriptoris anonymi brevissima scholia heinc einde adspersa in ora Codicis, quorum primum in Prologo ad Librum de Caelesti Hierarchia ita se habet: Ο'τι κ̀ κατὰ τὺς Α'ποςόλων χρόνυς αὐτόνομοι ἦσαν Α'θηναῖοι κ̀ Λακεδαιμόνιοι.

Alios etiam habemus in hoc Pluteo Codices huius Pseudo-Areopagitae, de quibus suis locis inferius agemus, nimirum sub numeris XIII. XIX. XXVI. & XXXII. Dionysium vero istum non esse Paulli discipulum, Atheniensis Areopagi Senatorem, iuxta Act. 17. 22. 24. sed Apollinaris discipulum, qui sub Areopagitae nomine scripta sua ex Plotini, Porphyrii, Iamblichi, & aliorum Platonicorum operibus contexta ediderit, iam observarunt viri docti. Neque interest,

quod Timotheo sint inscripta; uti enim notissimus ille S. Apostoli Paulli discipulus fuit, ita recensetur etiam Timotheus alter inter Apollinaris discipulos, a Damaso, Gennadio, Augustino, Theodoreto Histor. Lib. V. Cap. X. aliisque. Saltem probabilis coniectura videtur, Areopagitae scripta, fuisse potius ab Apollinaristis, vel, ut aliis visum est, ab Eurychianis, quam a Gregorio Magno conficta, quae clariss. Dodwelli suspicio est Lib. de Iure Laicorum Sacerdotali pag. 389. quin ne lecta quidem a Gregorio, licet Homil. XXXIV. in Evangelia, illius dictum memoret, iam Petavius de Angelis p. 107. & Io. Morinus de Sacris Ecclesiae Ordinationibus innuerunt. Graeca vero huius Dionysii scribendi ratio nisi seculi post Christum IV. esse non potest. Vtitur enim, ut exemplum adferam, voce θεολογεῖν pro *divinitatem Christi vindicare*, τελειοῦσθαι pro *martyrium subire*; quas quidem voces ante istud tempus neminem scriptorum usurpasse compertum est. Multarum insuper rerum, quae a primis abhorrebant seculis, in iis fit mentio. Vid. Guilielmum Caveum p. 142. & Casimir. Oudinum de Scriptoribus Ecclesiasticis T. I. p. 1354. ad A. Ch. DXX. Ceillierum Histoire generale des aucteurs Sacres & Ecclesiastiques a Paris MDCCXLVIII. in 4 T. XV. p. 362.

Codex Graecus papyrac. Ms. in fol. maior. Sec. XV. constat foliis 68.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΟΝ ΕΓΡΑΨΕ ΚΥΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΚΥΔΩΝΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΒΑΣΙΛΑ.

DIALOGVS DESTRVENS ORATIONEM A DEMETRIO CYDONES SCRIPTAM CONTRA BEATVM THESSALONICAE NILVM CABASILAM.

COD. XII. AVctoris quidem, qui hunc Dialogum, quod sciam, nondum editum scripsit, abrasum est nomen; sed Demetrius fuit Chrysoloras, non obscuri nominis seculi XV. philosophus, cuius & alia Opuscula memorantur a Fabricio Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. T. X. p. 394. Hic igitur disputat cum Demetrio Cydoniensi Praesule, de Angelis, de processione Spiritus Sancti, deque aliis intricatissimis Theologiae quaestionibus. Quantumvis enim Dialogus inscribatur Θώμας, Νεῖλος, Κυδώνης, Χρυσόλορας, hoc non eo pertinet, quod Thomas Aquinas, & Nilus Cabasilas simul differant, sed quia in disputando illius partes Demetrius, huius, Chrysoloras tuetur. Quum vero & ipse Demetrius Cydoniensis calamum aliquando pro Thoma Aquinate in Nilum Cabasilam strinxisset, hinc disputationis initio, proditionis insimulatur, & petulans veluti puer refellitur, nec sine dedecore tamquam victus dimittitur. At in ipso conflictu, & victoriae cupiditate, haud inmemor est illius politae dicacitatis, quae validissimos interdum ictus retundit, & infirmis argumentis non exiguum robur, nec minimam apud alios fidem conciliat. Hoc etiam artificio consequutus est illud, ut mirifice inplicitam disputationis subtilitatem leniverit. Et haec speciminis loco sufficiant; nam ipsius heic aliquam partem proferre, cum alia non finunt, tum illud inprimis, quod omnia ita sunt inter se apta, & connexa, ut si pauca quaedam heinc einde exscribantur, vix quemquam eorum, qui legerint, adlicere, Chrysolorae vero laudi fortassis & officere possint. Dialogus inc. Χρυσόλορας. Μέγας μὲν τῶν ὁμοφύλων καθ' ἡμῶν πόλεμος καὶ πολὺ τῶν ἀλλογένων ἰσχυρότερος. Des. ἄλλος ἄλλῳ χρώμενος εἴποι λόγῳ μᾶλλον ἢ τοῦτο. Non exstat neque memoratur hic Dialogus inter Opuscula aurea theologica de processione Spiritus Sancti, a Petro Arcudio Corcyraeo conlecta, & edita Romae A. MDCXXX. in 4. Excerpta tamen nonnulla G. & L. exhibet Leo Allatius in Libro adversus Hottingerum Romae typis propagandae fidei A. MDCLXI. 8. p. 49. 331. 473. Vid. Casim. Oudinum de Scriptorib. Ecclesiast. T. III. ad A. MCCCCXX.

Codex Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in fol. constat fol. 74.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIVS DE CAELESTI HIERARCHIA.

Dionysii Pseudo-Areopagitae de Caelesti Hierarchia, de Ecclesiastica Hierarchia, & de Divinis Nominibus, cum expositione S. Maximi, & scholiis Ioannis Philosophi Itali.

I. pag. 1. PRaecedit Librum de Caelesti Hierarchia S. Maximi Prologus, cuius hoc est initium: Τὴν μὲν εὐγένειαν, τό τε περιφανὲς ἐν πλούτῳ. Des. ὡς τέως εἰς τὰς ἐμὰς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας. COD. XIII.

II. pag. 4. *b.* Sequuntur scholia, quae vulgo S. Maximo, aut diligentissimo cuidam viro tribuuntur a Balthasare Corderio in editione G. L. Operum S. Dionysii Paris. A. MDCXLIV. T. II. p. 5. Inc. Ἱστέον ὥς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων. Des. καὶ δι' αὐτῶν ὡς ἐφικτὸν Θεῷ. Exinde Tabula exhibet Libri capita, quae sunt numero XV. mos enim fuit antiquis scriptoribus, atque interpretibus, suis libris indicem capitum praefigere, ut uno intuitu, quae tractarentur posset lector agnoscere.

III. p. 7. *b.* Occurrit circulus, Graeco more exornatus, in quo duo leguntur Epigrammata. I. inc. Ἀγγελικῆς σοφίης. II. Οὐρανίων θιάσων; atque haec in recensione Cod. XI. huius Plutei superius protulimus.

IV. pag. 8. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας,

Κε-

Κεφάλαιον α'. *Sympresbytero Timotheo Dionysius Presbyter de Caelesti Hierarchia Cap. I.* Post argumentum Ο῞τι πᾶσα θεία ἔλλαμψις, κατὰ ἀγαθότητα ποικίλως εἰς τὰ προνοούμενα προϊῦσα, μένει ἁπλῆ, καὶ ου τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑνοποιεῖ τὰ ἐλλαμπόμενα: *Divinam omnem inlustrationem, secundum bonitatem diversimode ad ea quae providentia reguntur emanantem, manere simplicem: neque hoc solum, verum etiam vivificare ea quae inlustrantur*. Caput I. inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθή. Cap. XV. des. κρυφιότητα σιγῇ τιμήσαντες. Pag. 9. post illa verba Capitis I. καὶ οἰκείως διεσκευασμένην, incipit Commentarius, & quidem ita: Ἑρμηνεία εἰς τὸ πατροπαραδότους ἐλλάμψεις. Πατέρας ἐνταῦθα δηλοῖ, τοὺς παραδεδωκότας αὐτῷ τὸ δόγμα, οὐ μὴν τοὺς φυσικοὺς, ἐξ Ἑλλήνων γὰρ ἦν, ὡς δηλοῦσιν αἵ τε πράξεις τῶν ἀποστόλων, καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς τὸν ἅγιον Πολύκαρπον ἐπιστολῇ. Νόας δὲ καλοῦσι, καὶ οἱ παρ' ἕλλησι φιλόσοφοι. Τὰς νοητὰς ἤτοι ἀγγελικὰς δυνάμεις. Ἐπειδὴ τὸ πᾶν νοῦς ἐστιν ἕκαστος αὐτῶν, καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν νοῦν ζῶντα εἰς τὸ εἶδος τὸ ἑαυτοῦ οὐσιωμένον ἔχει· νόες δὲ καλοῦνται, πρὸς τὸ εὐφωνότερον τῆς κλήσεως γενομένης. Ἐπεὶ ἐχρῆν ἀπὸ τοῦ ὁ νοῦς, τοῦ νοῦ, τὸ πληθυντικὸν οἱ νοῖ εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐφωνίαν ὡς ἐξ ἄλλης εὐθείας ἑνικῆς γέγονεν οἱ νόες. Ἔθος γὰρ τοῦτο Ἀττικοῖς. οἷ φασι Ἀριστοφάναι καὶ Σωκράται, ἀντὶ τοῦ Ἀριστοφάνεις καὶ Σωκράτεις, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ λέγοντες, καὶ οἱ νόοι, ὡς ἀπὸ τοῦ ὁ νόος τοῦ νόου· καλεῖ δὲ αὐτοὺς ἡ γραφὴ τῷ ὀνόματι τούτῳ, ὡς ἐν Ἡσαΐᾳ. Νοῦς μέγας ὁ ἄρχων Βαβυλῶνος τοῦτ' ἔστιν ὁ διάβολος. Κατὰ Ἴωνας τοίνυν, νοῦς, νοὸς, νοΐ, οἱ νόες. ὡς χροῦς, χροὸς, χροΐ, οἱ χρόες, ἰακὴ γὰρ ἡ κλῆσις, ὑπεράρχιος δὲ ὁ Θεὸς, ὡς ὑπὲρ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ θεαρχὲς φῶς, ὡς ἀρχὴ τῶν λεγομένων Θεῶν τοῦτ' ἔστιν ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων καὶ δικαίων.

Extrema Commentarii verba sunt ista: ἀπολαύσας τῶν τοῦ Θεοῦ θεουργῶν ἐπιφοιτήσεων, τοῦτ' ἔστιν τῶν Θεοὺς ἐργαζομένων καὶ ἀποτελούντων. Conveniunt cum scholiis S. Maximi editis a Corderio Tom. II. operum Areopag. a pag. 2. ad 54. Plurimas tamen variantes lectiones, & additamenta etiam, quae desiderantur in citata editione, heic observavimus; unde dignus profecto est hic Codex, ut operum S. Dionysii, & scholiorum S. Maximi editio Corderiana cum eo diligenter conferatur. In margine, initio huius libri tantum adscripta sunt scholia Ἰωάννου φιλοσόφου τοῦ Ἰταλοῦ, *Ioannis Philosophi Itali*. Inc. Διαφέρει δόσις καὶ δώρημα, καθάπερ κίνησις καὶ κίνημα, ἡ γὰρ δόσις, ὁλική, κ. λ. quae tamen ab imperito bibliopego in compingendo Codice fuerunt recisa, & in Corderiana editione omittuntur. De Io. Italo vid. Nesselium in Catalog. Biblioth. Vindobon. Tom. VI. p. 77.

V. p. 97. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. *Eiusdem de Ecclesiastica Hierarchia*. Praemittitur Epigramma, quod etiam in edit. Iunctina adest: Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον, εἰς τὸ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας.

Σύμβολα θεσπεσίων ἱερῶν ἑνοειδεῖ μύθῳ
Εἰς ἑνικὴν ἀνέλυσας ἑνὸς φάεος μίαν αἴγλην.

In beati Dionysii Librum de Ecclesiastica Hierarchia.

Signa oraculorum sacrorum concordi sermone,
In singularem resolvisti unius luminis unam lucem.

Post indicem Capitum, quae sunt VII. aliud legitur Epigramma incipiens: Οὐρανοῦ ἀστερόεντος, de quo vide recensionem Cod. XI. superius adlatam p. 31. Miror tamen, omnia haec Epigrammata fuisse praetermissa a Balthasare Corderio in memorata editione. Lambecius Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. Cod. IL. in recensione Codicis huius Pseudo-areopagitae, in quo nonnulla eiusmodi Epigrammata occurrunt, ipsorum auctorem fuisse S. Maximum arbitratur, de qua quidem re fides sit penes auctorem. Cap. I. inscribitur: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Ο῞τι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία παίδων ἱερῶν ἱερώτατε, κ. λ. Cap. VII. & ultimum des. τοῦ θείου πυρὸς προσαναζωπυρήσω σπινθῆρας. Quod ad Commentarios in hunc librum pertinet, ii incipiunt post illa Capitis primi verba: καὶ τούτου μεταδέδωκα τοῦ ἐνθέου δώρου, p. 105. & quidem ita: Ἑρμηνεία. Σή (nempe Σημείωσαι) κατὰ Νεστοριανῶν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς νοῦς θεαρχικώτατος λέγεται· καὶ ὅτι ἐπὶ Θεοῦ λέγεται νοῦς. Νῦν δὲ καὶ περὶ ἀγγέλων κατωτέρω φησὶν, ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς τοῦ μυστηρίου τελετῆς, κατὰ δύναμιν δὲ λέγει τῶν νοερῶν αὐτῶν οὐσιῶν, καὶ νοητῶν· οὐ γὰρ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὁ Ἰησοῦς, ἀπειροδύναμος γὰρ ἅτε καὶ Θεὸς. Τούτου δὲ συμπτύξει τὴν ἑρμηνείαν, καὶ πῶς τὰς πολλὰς ἑτερότητας εἰς ἓν ἄγει, ἄνω εὑρήσεις, κ. λ. Ipsorum vero postrema p. 202. sunt ista: τὸν ὅλον ἄνθρωπον καλεῖ, τὸν ἐκ τῆς νοερᾶς ψυχῆς ὡς δηλοῖ τὸ ἐν καθαρᾷ θεωρίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ σώματι, καὶ ὅτι ὁλικήν φησι σωτηρίαν τὴν ψυχῆς καὶ σώματος γινομένην, διὰ τοῦτο δὲ ταῦτα δεῖ σημειώσασθαι, ἵνα ὅτ' ἂν εἴποι ἐν τοῖς ἑτέροις λόγοις, ὁλικῶς οὐσιωθῆναι τὸν ὑπερούσιον Ἰησοῦν καθ' ἡμᾶς, νοήσῃς ἐκ ψυχῆς νοερᾶς καὶ σώματος τὴν ἐνανθρώπησιν εἶναι. Discrepant ab editis a Corderio loc. cit. a pag. 55. ad 96.

VI. pag. 203. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείων ὀνομάτων. *Eiusdem de Divinis Nominibus* ad Timotheum. Praemittitur Index Capitum, quae sunt XIII. & Epigramma, ut in editione Iunctina, Εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον εἰς τὸ περὶ θείων ὀνομάτων.

Εἰς νόον αἰγλήεντα θεόγραφα χείλεα βάψας
Κάλλεα ποικίλλεις ἱερώνυμα, καὶ μετὰ πότμον
Ζωοσόφοις λογίοις κελαδῶν θεοφάντορας ὕμνους.

In mentem fulgidam de Deo scribentia labia inmergens
Species varie commentaris sacrorum nominum, & post mortem
Vitae doctis sermonibus resonans inclytos hymnos.

Primum Caput inscribitur: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Inc. Νῦν δὲ ὦ μακάριε μετὰ τὰς θεολογικάς. Caput XIII. & ultimum des. ἡγουμένου Θεοῦ μεταβήσομαι. Scholia & in hunc librum sunt uberrima.

Inc. p. 215. *b.* Ἑρμηνεία. Ὅτι σύνταγμα ἐποίησε περὶ θεολογικῶν ὑποτυπώσεων. Πᾶσα ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πειθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. Ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ ἀσωμάτων, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν· πῶς ἄν τις λογικῶς ἐπιστήσειεν ἀνερμηνεύτως, εἰ μὴ μόλις τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθει τοῦ νοῦ τὴν περὶ Θεοῦ ἀγνωσίαν, ὅτι ποτέ ἐστι διὰ τῆς εἰλικρινοῦς εὐσεβείας ἀλαλήτως συννοεῖν δυνάμενος κ. λ. Concordant cum editis a pag. 95. usque ad defectum Codicis. At quum desinat antiqua scriptura p. 309. *b.* in medio circiter Capite IV. recens incipit a verbis textus Dionysii: Ἄγε δὴ καὶ ταύτας πάλιν εἰς ἓν συναγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία τίς ἐστιν ἁπλῆ δύναμις. κ. λ. Ἑρμηνεία vero inc. Τὰς γοῦν ἄνωθεν ῥηθείσας ἐρωτικὰς δύο δυνάμεις, ἄγε εἰς ἓν συναγαγόντες εἴπωμεν, ὅτι μία ἐστιν ἡ ἁπλῆ δύναμις, ἡ ἐξ ἑαυτῆς κινητική, καὶ δι' ἑαυτῆς, καὶ οὐ δι' ἄλλης τινὸς δυνάμεως. Des. pag. 399. εἰ δὲ βούλῃ τὴν διαφορὰν εἰδέναι τῆς θεολογικῆς ὑποτυπώσεως, καὶ τῆς συμβολικῆς θεολογίας, ἀνάγνωθι τὸ τρίτον κεφάλαιον τοῦ περὶ μυστικῆς θεολογίας λόγου, περὶ οὗ καὶ ἡμεῖς Θεοῦ διδόντος, κατὰ καιρὸν, λέξομεν. Hinc eadem manus Seculo circiter XV. haec adnotavit: Λείπῃ τί ταύτης τῆς ἑρμηνείας, καὶ οὐχ εὑρήκαμεν τοῦτον τὸν ἑρμηνέα· ἐκεῖνος γὰρ ὃς τὸ λοιπὸν τούτου τοῦ βιβλίου ἑρμηνεύει, ἕτερος ἑρμηνεύς ἐστιν. *Desideratur aliquid huius interpretationis, & non invenimus qui sit interpres: ille enim qui reliquum huius libri interpretatus est, alter est interpres.* Ex quanam vero interpretatione defectum Codicis suppleverit scriptor, me prorsus latet. Dionysii cuiusdam Alexandrini Commentaria in Areopagitam, laudari comperimus ab Io. Cyparissiota in libro de Theologia Symbolica, itemque a Francisco Turriano in defensione Canonum Apostolorum adversus Magdeburgenses Centuriatores Lutetiae A. MDLXXIII. Lib. III. p. 236. t. qui etiam in Bibl. nobilis cuiusdam Veneti exstitisse manuscripta testatur. Haec tamen non Episcopi illius sunt, qui sub Gallieno Imperatore claruit, sed longe iunioris Dionysii, Alexandrini Rhetoris, ut notatum Edm. Albertino de Eucharistia, Daventriae typis Io. Columbii A. MDCLV. fol. p. 261. neque diversa a παραθέσεσι in Dionysium, quas alii tribuunt Io. Scythopolitano, quasque Maximi Monachi scholiis permistas Usserius in Dissertatione de Dionysio, quam H. Warthonus edidit ad calcem libri de Scripturis sacrisque vernaculis p. 299. observavit. Has Latine verterat Anastasius Bibliothecarius, sed illa versio intercidit. Vid. Fabric. Lib. V. c. 1. T. V. p. 5. Habemus etiam ex Catalogo Bibliothecae Venetae pag. 81. Codicem CXLIII. operum Areopagitae cum S. Maximi, & Germani Patriarchae Constantinopolitani scholiis, e quorum omnium conlatione, si essent prae manibus erui fortasse posset, cuinam haec nostra in Dionysium interpretationis pars adscribenda esset.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. maiori Sec. XI. constat fol. 399. cuius specimen damus Tab. I. N. VIII.

ΨΑΛΜΟΙ.

PSALMI.

I. pag. 1. INitio Codicis Lucas Holstenius propria manu titulum adposuit his verbis: *Commentarius in Psalterium, incipit autem a LXX. Psalmo, ita ut prior pars desideretur.* Continet itaque Codex Catenam quorumdam Patrum in Psalmos, quorum nomina in margine per compendia minio exarata exhibentur. Ii vero sunt Athanasius, Origenes, Theodoretus, Cyrillus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Basilius, Dionysius, Chrysostomus, Eusebius, Didymus, Phylo, Hesychius. His etiam adcedunt Clementis, Nili, & Hippolyti expositiones, eo pluris faciendae, quo sunt rariores. Pleraeque differunt ab editis, & aliae non inseruntur in Corderiana Catena in Psalmos, edita Antuerpiae in officina Plantiniana A. MDCXLVI. COD. XIV.

Incipit ipsa Catena Expositionum tantum non a Psalmo LXX. ut in fronte Codicis notavit Holstenius, qui numerum Psalmo praefixum male supputavit, sed a LXXVII. qui in Hebraico contextu est LXXVIII. Praemissum autem est argumentum Athanasii, quod quum absit a Corderiana editione, & multum differat ab edito inter Opera Athanasii Paris. edit. A. MDCIIC. Tom. II. pag. 1140. totum heic adscribendum putavimus.

Ψαλμὸς οζ' συνέσεως τῷ Ἀσάφ.

Ἐνταῦθα τὰ τῆς Ἐξόδου, τὰ τῶν Ἀριθμῶν, καὶ τὰ τοῦ Δευτερονομίου ψάλλει, τὸν δὲ ψαλμὸν ᾄδει τῷ νέῳ λαῷ, παραινῶν τῷ νόμῳ προσέχειν τῷ εὐαγγελικῷ· τοῦ δὲ παλαιοῦ τῶν Ἰουδαίων δήμου κατηγορῶν, ὡς ἀγνώμονος, καὶ ἀχαριστίᾳ τὰς εὐεργεσίας ἀμειψαμένου, παρορμῶν δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἐπιφερομένων, συνέσεως τὴν ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο.

Sequitur alterum Origenis, quod item abest ab edit. Paris. A. MDCCXXXIII. Tom. II. p. 770. Ὠριγένους. Ταύτης γὰρ δεόμεθα εἰς θήραν τῆς προκειμένης διανοίας, ὥστε γνῶναι τίς ὁ λέγων, καὶ τίς ὁ λαὸς αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ νόμος ἕτερος ὢν παρὰ τὸν Μωσέως. Δαβὶδ γὰρ οὐκ ἦν νομοθέτης, ἵνα λέγῃ προσέχετε τῷ νόμῳ μου, οὐ δὲ ἥρμοττεν αὐτῷ λέγειν τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου, οὐ γὰρ οἰκεῖα, τὰ δὲ τοῦ πνεύματος προέφερε ῥήματα. Ὁ μὲν οὖν λέγων, ὁ σωτήρ ἐστι, νόμος δὲ αὐτοῦ, τὸ εὐαγγέλιον, καὶ λαὸς, οἱ χριστιανοί. Τάχα δὲ εἰ μὴ Ματθαῖος εἶπεν ὅτι ἐκ προσώπου τοῦ σωτῆρός ἐστιν ὁ ψαλμὸς, οὐκ ἂν ἐτόλμησα διὰ τὸ, ὅσα ἠκούσαμεν, καὶ τὰ ἑξῆς ἐπὶ τὸν σωτῆρα ἀναγαγεῖν τὰ γεγραμμένα, νῦν δὲ σώζω, καὶ ὅτι ὁ σωτὴρ ὁ λέγων ἐστι, καὶ ὅτι οὐ δι' ὅλου τοῦ ψαλμοῦ λέγει ὁ σωτήρ. Ταῦτα μὲν εἰς τὸ καθᾶραι τὸ λέγον πρόσωπον, κατὰ λέξιν δὲ ἀκούσωμεν.

Sequuntur deinde prima Psalmi verba: Προσέχετε λαός μου τῷ νόμῳ μου; & mox subdita scholia Origenis, quae absunt a Corderiana Catena, & ab editione Operum G. L. Paris. l. c. Initium est: Νόμου ἄντος τοῦ κατὰ Μωσέα εὔχεται τὸ ἐν τῷ προφήτῃ πνεῦμα ἐν τῷ ἐννάτῳ ψαλμῷ, ὅπως ἀναστήσῃ τοῖς ἔθνεσι νομοθέτην ϗ διαθήσεται διαθήκην καινήν· κατὰ Ἱερεμίαν ϗ ἀλλαχόσε λέγει. Δώσω αὐτοῖς καρδίαν ἑτέραν τοῦ φοβεῖσθαί με, καὶ ὁδὸν ἑτέραν. Ἦλθεν οὖν ὁ σωτὴρ ϗ λέγει χριστιανοῖς, τῷ λαῷ αὐτοῦ τῷ ἐξ ἐθνῶν, προσέχετε τῷ ἐμῷ νόμῳ τῷ εὐαγγελικῷ, περὶ οὗ εἴρηται, ἐκ Σιὼν ἐξελεύσεται νόμος, ἀλλὰ μὴ τῷ τοῦ Μωσέως, μηκέτι σαββατίζητε, μὴ πάλιν ἄζυμα ποιήσητε, μηκέτι κατὰ τὰ πρῶτα καὶ παλαιὰ πορέυεσθε. Ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινὰ, τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον, ὅτι δὲ λαὸς Χριστοῦ τὰ ἔθνη. Ζαχαρίας φησὶ· καταφεύξονται ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον ϗ ἔσονται αὐτῷ εἰς λαόν. His statim succedunt alia Theodoreti, quae pariter non sunt in Corderiana Catena, & in editione Operum G. L. Parisiensi A. MDCXLII. T. I. p. 703. Incipiunt: Ἴσως δὲ ϗ ὁ Δαβὶδ διὰ τὸ δεῖξαι τοὺς ἀφισταμένους Θεοῦ, τῶν κακῶν αἰτίους ἑαυτοῖς γινομένους διηγεῖται τὴν ἐν ἐρήμῳ δυσπιστίαν ϗ ἀντιλογίαν τοῦ Ἰσραήλ. Ἐπιτομώτερον δὲ ϗ τὰ θαύματα λέγει, ϗ οὔτε πάντα, οὔτε ἐν τάξει, ἀλλὰ ἀπαρατηρήτως, ϗ ὅσα καὶ ὅπως ἐπὶ νοῦν ἦλθεν αὐτῷ. Οὐ γὰρ ἱστορεῖν αὐτῷ προὔκειτο, ἀλλὰ στηλιτεῦσαι τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἰουδαίων ϗ ἄρχεταί γε βασιλικῶς εὐθὺς, λαὸν ἑαυτοῦ λέγων, τοὺς ὑπὸ τεταγμένους αὐτῷ ϗ κελεύων προσέχειν τῷ οἰκείῳ νόμῳ, ἢ ταῖς οἰκείαις ὑποδείξεσι κατὰ Σύμμαχον· οἷον γάρ τινα νόμον φησὶ, τὴν προκειμένην προσφέρει παραίνεσιν Ἐπεὶ ϗ νόμος ἦν ἀρχαῖος τὰς τοῦ Θεοῦ μὴ κρύπτειν εὐεργεσίας, ἀλλὰ διηγεῖσθαι τοὺς καθ᾽ ἕκαστον τοῖς μετ᾽ αὐτοὺς, ὥστε διαβαίνειν εἰς γενεὰς, τῶν ὑπαρξάντων ἀγαθῶν τὰς μνήμας. Haec ad huius Catenae specimen aliquod proferendum satis fortasse essent. Sed quum ex interpretibus, a nobis paullo ante nominatis sint qui nondum lucem viderint, operae pretium erit, heic nonnullorum ex istis expositiones describere.

Primus igitur Clemens, forte Alexandrinus, ad illa eiusdem Psalmi verba Ἔτι τῆς βρώσεως οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, haec habet p. 11. Φευκτέον τοίνυν ὀψοφαγίαν, λαιμαργίαν, γαστριμαργίαν τουτέστι τὴν παρὰ χρῆσιν ὄψου ἀμετρίαν, τὴν περὶ τὸν λαιμὸν μανίαν, τὴν περὶ τὴν τροφὴν ἀκολασίαν, ϗ περὶ γαστέρα μανίαν, ἵνα μὴ τὸν νοῦν ἐγκατορύξωμεν τῇ κοιλίᾳ. Alter est Nilus, qui in eumdem locum haec adfert pag. 14. Μὴ δὲ ὀργὴ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἀναβαίῃ, τὸ πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος τὸ ἀπατηλὸν, τὸ δίκην προδρόμου ἢ κατασκόπου, ἐκ τοῦ σκότους, ἐν ᾧ ἐκρύπτετο εἰς τὴν ψυχὴν ἀνιὸν διὰ τῆς ἐνθυμήσεως.

Iterum pag. 58. *b*. redit alia Nili interpretatio in illum Psalmi LXXX. versiculum: Πλάτυνον τὸ στόμα σου καὶ πληρώσω αὐτὸ, quae sequens est: Ὅταν γὰρ μικρὰ καθάπερ χελιδὼν τὸ στόμα τῆς διανοίας ἀνοίξωμεν ἐν αἰσθήσει τῆς οἰκείας ἀσθενείας γενόμενοι, οὐ βραδύνει τοῦ κυρίου ἡ χάρις τοῦ ἐπιφοιτῆσαι ἡμῖν, ϗ δὴ πληρουμένη τροφὴν ἐπιδίδωσι καθάπερ νεοσσῷ τινὶ κεχηνότι. Μεταδίδωσι δὲ θείας χαρᾶς, ϗ ἀποκαλύψεως μεγάλων μυστηρίων. Καὶ ὥσπερ οὐχ ὁ ἥλιος μερίζει μὲν τούτῳ τῷ οἴκῳ τὸ φῶς μεῖζον, τούτῳ δὲ ἔλαττον, ἀλλὰ πρὸς τὰς θυρίδας χώραν ἡ ἀκτὶς λαμβάνει ϗ οὕτως ἐκχέεται, οὕτως ἐπεὶ θυρίδες ἡμῶν τῆς ψυχῆς οἱ λογισμοί εἰσιν, ὅταν πλατυτέρους αὐτοὺς ἀνοίξῃς, πλείω χωρήσεις τὴν χάριν, ὅταν δὲ στενώσεις τὴν διανοίαν στενοῖς τὴν χάριν.

Sequitur alius eiusdem psalmi versiculus: Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσέσχε μοι, & in hunc eiusdem Nili interpretatio: Ἐγὼ μέν φησιν ὁ τῶν τοσούτων αὐτοῖς χορηγὸς ἀγαθῶν, τοῦτ᾽ ἔλεγον αὐτοῖς, τὸ μὴ εἰδωλολατρεῖν, ἐμὲ δὲ μόνον εἰδέναι Θεὸν, ϗ οὕτω διεμαρτυράμην, ϗ τοιαῦτα ὑπεσχόμην, τὰ δ᾽ ἐξ αὐτῶν εἰς ἐμὲ, οὐχ ὅμοια. Οὐ δὲ ἄξια ὧν ἔτυχον παρ᾽ ἐμοῦ, οὔτε γὰρ ἀκοῦσαι, οὔτε προσχεῖν τοῖς ὑπ᾽ ἐμοῦ λεγομένοις ἠθέλησαν· τὸ δὲ ἀκοῦσαι ἐνταῦθα, οὐ τὸ αἰσθηθῆναι φωνῆς σημαίνει, οὐδὲ τὸ συνιέναι ὡς τὸ, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω, ἀλλὰ τὸ πεισθῆναι τῷ λέγοντι, κατὰ τὸ, οὐκ ἤκουον φωνῆς παιδεύοντός με. Ὅ ἐστιν οὐ συγκατετιθέμην ταῖς ἐκείνου παραινέσεσι. Λαὸν δὲ αὐτοῦ καλεῖ τοὺς Ἰουδαίους, ἤτοι εἰς εὔνοιαν αὐτοὺς διεγείρων, ἢ βαρύνων καὶ ἐπιτείνων τὸ ἔγκλημα.

Psalmus: Καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Interpretatio: Ἐπειδή φησι ταῦτα μὲν ὑπεσχόμην ἐγὼ, καὶ παραίνεσιν εἰσέφερον ἑτέρῳ μὴ δουλεῦσαι Θεῷ ξένῳ ϗ προσφάτῳ, ὃς οὐδέ ἐστι Θεὸς, αὐτοὶ δὲ τὰ ὦτα ἐκώφωσαν, τούτου χάριν ἀπεβαλόμην αὐτοὺς ἀξίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τιμωρίαν ἀποδιδούς. Ἀπειθεῖς γὰρ αὐτοὺς θεασάμενος, τῆς μὲν ἐμαυτοῦ κηδεμονίας, ἐγύμνωσα· εἴασα δὲ αὐτοὺς τοῖς οἰκείοις φέρεσθαι λογισμοῖς, ὡς ἀνερμάτιστον καὶ ἀκυβέρνητον σκάφος, παραδοὺς αὐτοὺς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν τῶν καρδιῶν αὐτῶν. Ἐπιτηδεύματα γὰρ ἐνταῦθα, τὰ θελήματα εἴρηται. Εἴωθε δὲ ἡ γραφὴ τὴν συγχώρησιν ἀντὶ πράξεως λέγειν, ὥσπερ οὖν κἀνταῦθα τὸ ἐξαπέστειλα εἴρηται, ἀντὶ τοῦ, ἀφῆκα αὐτοὺς κατὰ τὴν οἰκείαν γνώμην ἅπαντα πράττειν, οὐ γὰρ ἐνήργησα, ἀλλὰ συνεχώρησα, τοῦτο δὲ καταλλάττοντός ἐστι τὸν Θεὸν τῆς τῶν ἁμαρτημάτων αἰτίας. Ἐγὼ μὲν γάρ φησιν ἀνεπιστρόφων μενόντων κατωλιγώρησα αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ἣν ἐθέλοιεν ὁδὸν πορεύονται τῇ οἰκείᾳ ὁρμῇ στρατηγούμενοι.

Psalmus: Εἰ ὁ λαός μου ἤκουσέ μου Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα, ϗ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς, ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρα μου. Interpretatio: Εἰ τῶν ἐμῶν φησιν ἠνέσχοντο παραινέσεων, ϗ ταῖς ἐμαῖς ἐπείσθησαν ἐντολαῖς, ῥαδίως ἂν αὐτῶν κατέλυσα τοὺς ἐχθρούς· τὸ γὰρ ἐν τῷ μηδενὶ, τὴν εὐκολίαν δηλοῖ, ϗ τὸ ἄνευ καμάτου, ἢ ὅτι δι᾽ εὐτελῶν ἂν αὐτοὺς ἠμυνάμην ὡς τὸν Φαραὼ, διὰ ζωϋφίων, εἰς ἔνδειξιν τῆς θείας δυνάμεως.

Psalmus: Οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, ϗ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Interpretatio: Ἐγὼ μὲν φησι ταῦτα ἂν ἔπραξα κατὰ τῶν

ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ μου, εἰ ἐπείσθησάν μοι, νῦν δὲ ἀνήκοοι γενόμενοι, καὶ ψευσάμενοι τὰς γεγενημένας συνθήκας. Εἶπον γὰρ πάντα ὅσα εἶπε κύριος ὁ Θεὸς, ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα, αὐτοὶ ἑαυτοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ κατέστησαν· ταῦτα τοι καὶ τῆς ἀσεβείας ἐπιτιμίας τὸν αἰώνιον δέξονται ὄλεθρον. Ἔσται γὰρ ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τουτέστιν αἱ συμφοραὶ, καιρὸν γὰρ τὰς συμφορὰς, καὶ Σύροι, καὶ Ἑβραῖοι πολλοὶ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν ἀποκαλοῦσιν, ὡς εἰσαφέστερον ἔλεγεν ἀνθ' ὧν ἐψεύσαντο τῷ κυρίῳ, οὐδέ ποτε συμφορῶν ἀπαλλαγήσονται. Ἢ καιρὸν νόει μοι, τὸν τῆς καταδίκης αὐτῶν, οὗτος δέ ἐστιν ὁ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Τί δὲ δηλοῖ τὸ ἐψεύσαντο, ὥσπερ ὅταν ἀγρὸς εὐφορῆσαι προσδοκηθεὶς, ἄκαρπος εὑρεθῇ, λέγομεν ὁ ἀγρὸς ἐψεύσατο, οὐ γὰρ ἐκδέδωκε τοσοῦτον καρπὸν, ὅσον προσεδοκήσαμεν· καὶ πάλιν φαμὲν, ἐψεύσατο τὸ ἔργον αὐτῆς ἡ ἐλαία, οὕτω νοήσεις καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰσραήλ· προσδοκηθέντες γὰρ ὅτι πάντη τέ καὶ πάντως τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας ἀποδώσουσι τὸν καρπὸν, ἐκ τῶν ἐναντίων γεγόνασι πονηροί.

Psalmus: Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ. Interpr. Πυρὸς μὲν ὁ σῖτος λέγεται. Στέαρ δὲ αὐτοῦ τὸ λεπτότερον καὶ λιπαρώτερον ἄλευρον, εἴτουν ἡ σεμίδαλις, αἰνίττεται δὲ διὰ τούτου τὸ μάννα, ὃ τοὺς Ἑβραίους ἐψώμισεν ὡς ἐκ στέατος πυροῦ, ἢ καὶ τοὺς ἐν Παλαιστίνῃ καρποὺς, κατὰ τὸ ἐν τῇ ᾠδῇ Μωϋσέως, καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς γενήματα ἀγρῶν.

Tertius est Hippolytus Episcopus Romae, cuius enarrationis in Psalmos fragmentum profert clariss. Fabricius in editione novissima G. L. oper. Hippolyti Hamburgi MDCCXVI. fol. qui etiam p. 81. reliqua eiusdem Patris fragmenta Commentariorum in Psalmos se daturum promiserat; at quum spe ineditorum quae maxime expetiverat ex Caesareis, Gallicis, Anglicis, & Italicis Bibliothecis destitutus fuisset quod alta mente conceperat, exsequi minime potuit. Nos igitur, ut hac in parte eruditis hominibus morem geramus, antiquissimi scriptoris fragmenta ex hac optima Catena excerpta in publicum proferamus. Itaque ad illa ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνομυῖαν Psalmi LXXVII. haec habet pag. 22. Ὥσπερ δὲ διὰ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιός τις χυμὸς καὶ χολώδης ἐν τοῖς σπλάγχνοις συνίσταται, ὃν ὁ ἰατρὸς διὰ τῆς τέχνης εἰς ἔμετον ἐφελκόμενος, οὐκ ἂν ἐν αἰτίᾳ γένοιτο τοῦ αὐτοῦ ἐνποιῆσαι τῷ σώματι τὸν νοσώδη χυμὸν, ἀλλ' ἐποίησε μὲν τῆς τροφῆς ἀταξία. Εἰς δὲ τὸ ἐμφανὲς ἤγαγεν ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη. Οὕτως κἂν περὶ Θεοῦ γίνεσθαι λέγηται τοῖς μοχθηροῖς τὴν προαίρεσιν, ἡ ἀλγεινὴ ἀνθαπόδοσις εὔλογον ἂν εἴη ἐξ ἡμῶν αὐτῶν νοεῖν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας τὰ τοιαῦτα λαμβάνειν πάθη. Τῷ γὰρ ἀναμαρτήτως βεβιωκότι οὐ σκότος ἐστὶν, οὐ σκώληξ, οὐ γέεννα, οὐ πῦρ, οὐκ ἄλλο τι τῶν φοβερῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων ὡς οὐδὲ τοῖς Ἑβραίοις αἱ Αἰγύπτιαι πληγαὶ, οἱ λεπτοὶ σκνίπες ἐκεῖνοι, οἱ τοῖς ἀφανέσιν ἀλγύνοντες δήγμασιν, ἡ ὀδυνηρῶς διὰ τοῦ δήγματος ἐμφυομένη τῷ σώματι κυνομυῖα. Οἱ ἄνωθεν πρηστῆρες τοῖς τῆς χαλάζης λίθοις συγκαταπίπτοντες, ἡ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων καταφθειρομένη γεωπονία, ὁ μελαινόμενος ἀὴρ, τὰ ἄλλα. Πρόκειται δὲ τῷ Θεῷ γεωργεῖν μὲν τὴν ἀληθινὴν ἄμπελον, ἀποκτεῖναι δὲ τὴν Αἰγυπτίαν, φειδομένῳ τῶν μελλόντων ἐσθίειν σταφυλὴν χολῆς, καὶ πίνειν θυμὸν ἀσπίδων ἀνίατον. Ἀναιρεῖται δὲ καὶ συκάμινος Αἰγυπτία, οὐ μὴν ἐκείνη ἐφ' ἣν ἀναβαίνει Ζακχαῖος, ἵνα δυνηθῇ ἰδεῖν μου τὸν κύριον. Καὶ διαφθείρονται καρποὶ Αἰγύπτιοι, ἔργα σαρκὸς, οὐ μὲν ὁ τοῦ πνεύματος καρπὸς, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη.

Deinde alius Psalmi versiculus: Καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν· καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί. In quem idem Hippolytus suam interpretationem prosequitur his verbis: Ὁ δὲ Σύμμαχος τοῦ ἐκδόντος λοιμῷ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν οἰωνοῖς. Ἀθρόαν γὰρ δεξάμενα τελευτὴν, θοίνη τῶν σαρκοβόρων ὀρνίθων ἐγένοντο. Κατὰ δὲ τοὺς ἑβδομήκοντα οὐ τοῦτο λέγει, ὅτι ἰδίᾳ μὲν ἡ χάλαζα τὰ κτήνη ἀνῄρει, ἰδίᾳ δὲ τὸ πῦρ, τὴν ἄλλην ὕπαρξιν, ἀλλ' ὅτι χάλαζα μετὰ πυρὸς παραδόξως καταφερομένη, πρὸ πάντων μὲν τὴν ἄμπελον ἀπενέκρου καὶ τὰς συκαμίνους, ὡς μὴ δυναμένας ὅλως ἀντισχεῖν τῇ πρώτῃ προσβολῇ. Εἶτα τὰ κτήνη ὅσα ἐν τοῖς πεδίοις ἐνέμοντο, ἔπειτα δὲ πᾶσαν βοτάνην καὶ πᾶν φυτὸν, τὸ ἐν τῇ χαλάζῃ πῦρ ἐπεβόσκετο, καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα τεράστιον, πυρὸς ἐν ὕδατι τρέχοντος καὶ διαπλεκομένου. Διέτρεχε γὰρ φησὶ, τὸ πῦρ ἐν τῇ χαλάζῃ, ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ. Ὕπαρξιν δὲ εἴτ' οὖν πλοῦτον καλεῖ ὁ Δαβὶδ, τὰ κτήνη καὶ τὸν καρπὸν τῶν φυτῶν. Χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι εἰ καὶ πᾶσαν βοτάνην καὶ πᾶν ξύλον ἡ χάλαζα διαφθεῖραι ἱστόρηται, ἀλλ' οὖν ὑπελείπετό τινα ἃ μετὰ τὴν πυρίπλοκον χάλαζαν· ἐπελθοῦσα κατέφαγεν ἡ ἀκρὶς, περὶ ἧς εἴρηται, ὅτι κατέδεται πᾶσαν βοτάνην, καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃν ὑπελείπετο ἡ χάλαζα· κατὰ δὲ θεωρίαν, ἔστι τινὰ κτήνη Χριστοῦ, καὶ ἔστι τινὰ Αἰγυπτίων, δύναται μέν τοι τὰ ποτὲ ἀλλότρια γενέσθαι αὐτοῦ κτήματα, ὡς τὰ Λαβὰν τοῦ Ἰακὼβ, καὶ ἀνάπαλιν, τῶν γοῦν προβάτων ὅσα Ἰακωβ ἀπεδοκίμασεν, ἐχαρίσατο τῷ Ἡσαῦ. Ὅρα γοῦν μήποτε ἐκ τῆς ποίμνης εὑρισκόμενος Ἰησοῦ ὅταν πέμπηται δῶρα τῷ Ἡσαῦ ἐκλεγῆς καὶ ὡς ἀδόκιμος καὶ ἀνάξιος τοῦ πνευματικοῦ Ἰακὼβ, ἐκπεμφθῇς πρὸς τὸν Ἡσαῦ. Κτήνη Χριστοῦ οἱ ἁπλούστεροι οὓς σώζει ὁ Θεὸς κατὰ τὸ, ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώζεις κύριε, κτήνη Αἰγυπτίων, οἱ ἀλογίᾳ τῇ ἀθέῳ διδασκαλίᾳ συγκατατιθέμενοι, ἃ καὶ χαλαζοῦνται, καὶ Αἰγύπτιοι μὲν ὅσα ἔχουσι τῷ πυρὶ παραδίδοται. Ἀβραὰμ δὲ τὰ ὑπάρχοντα τῷ Ἰσαὰκ ἔδωκεν.

Sequitur alius eiusdem Psalmi versiculus: Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν.

Inde eiusdem Hippolyti interpretatio: Θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν, τὰς πικρὰς τιμωρίας ἐκάλεσεν. Ὁ γὰρ Θεὸς ἀπαθὴς, καὶ θυμὸν μὲν νοήσεις τὰς ἧττον κολαζούσας, ὀργὴν δὲ τὰς μᾶλλον, θλίψιν δὲ, τὰς ἔτι, ἀγγέλους δὲ πονηροὺς, τοὺς τῆς ὀργῆς ὑπουργοὺς, οὔτε φύσει τοῦτο ὄντας, οὔτε προαιρέσει, ἀλλὰ διὰ τὸ εἰς τοίαυτα διακονῆσαι, καὶ πόνους καὶ ὀδύνας ἐνεργῆσαι, πονηροὺς ὀνομασθέντας, ὡς πρὸς τὴν τῶν πασχόντων διάθεσιν, καθὸ καὶ ἡμέρα πονηρὰ ἡ τῆς κρίσεως λέγεται,

ται, ὡς ἀναγκῶν κ̀ πόνων τοῖς ἁμαρτωλοῖς γέμουσα. Τοιοῦτον κ̀ τὸ παρὰ τῷ Ἡσαΐᾳ. Ἐγὼ κύριος ποιῶν εἰρήνην κ̀ κτίζων κακὰ ἵνα εἴπῃ κ̀ εἰρηνεύειν ἐῶν, κ̀ πολεμεῖσθαι συγχωρῶν.

Definit Catena in Psalmo CXII. qui in Hebraico contextu est CXIII. & inscribitur: Ἀλληλούϊα ριβ'. Huic praeit argumentum Eusebii, quod incipit p. 427. Ἐν τούτῳ διδάσκεται ὁ λαὸς ὁ νέος. Des. κατὰ τὸ αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον.

Primus Psalmi versiculus: Αἰνεῖτε παῖδες κύριον κ. λ. in quem interpretatio Chrysostomi ita incipit: Πολὺς ἐν ταῖς γραφαῖς τῶν ὕμνων τούτων ὁ λόγος. Οὐ γὰρ τὸ τυχὸν πρᾶγμα ἐστίν. Concordat cum editione Operum Chrysostomi G. L. Parisiensi A. MDCCXXIV. T. V. p. 287.

Vltimus tandem eiusdem psalmi versiculus: Ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην, habet interpretationem Theodoreti, cuius hoc est initium p. 432. & deest in editione G. L. operum Theodoreti Parisiis MDCXLII. T. I. p. 861. Ἐνταῦθα μεῖζον ὑμνεῖ τὴν τοῦ Θεοῦ δύναμιν μεταβάλλοντος οὐ πράγματα μόνον ἁπλῶς, ἀλλὰ κ̀ φύσεις, ὡς κ̀ στεῖραν ποιῆσαι μητέρα. κ. λ. Finis vero: ἡ τὰ ἀθάνατα τέκνα κυοφοροῦσα διὰ τοῦ πνεύματος. Στεῖρα διὰ τὴν σωφροσύνην ὑπὸ τοῦ προφήτου ὠνομασμένη. In fine manu, ut videtur, non satis antiqua legitur: μνήσθητι κύριε τοῦ δούλου ἀναξίου Ἰωάννου. *Memento Domine servi tui indigni Ioannis*. Scriptor in calce crucem rubeis lineis efformavit, litteris circumadscriptis Η ΑΡΑ ΧΑΡΑ. De more apud veteres scriptores lineis, vel litteris crucem in Codicibus repraesentandi, multa profert egregia Cl. Iac. Gretserus Tom. I. de S. Cruce Lib. II. Cap XVI. & XIX.

Non opus est ut plura addamus. Sequitur enim haec interpretatio rationem ceterarum, quae ex Patribus Ecclesiae congestae sunt, Catenarum. Auctores autem a nobis nominati facile commendant praestantiam huius tam insignis Conlectionis. Dolendum tamen est, multis in locis SS. Patrum nomina, e quorum operibus tam insignem habemus Catenam, a nimium properante scriptore fuisse praetermissa. Ceterum & aliae in Psalmos Catenae Mss. memorantur in Catalogis Bibliothecae Regis Gallorum Parisiis MDCCXL. T. II. p. 26. seqq. Regii Taurinensis Athenaei Cod. LXXIX. p. 173. & Cod. CCXX p. 311. Coislinianae Part. I. p. 57. seqq. Venetae Cardinalis Bessarionis, Ambrosianae Mediolanensis Car. N. n. 451. Vid. T. II. Operum G. L. S. Athanasii editionis Paris. A. MDCXCVIII. p. 1006. at in iis desunt nonnulli Patres, quorum nomina habentur in nostra. Praeterea alia adeo ab editis ut plurimum differunt, ut sit minime dubitandum, quin expositio Patrum Graecorum in Psalmos Corderii, ope huius Codicis Fabricio, & aliis omnino ignoti, & alterius, de quo inferius nobis erit agendum Plut. VI. Cod. III. quibus caruit, uberrimo spicilegio possit augeri.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maiori Sec. XII. constat fol. 433. cuius specimen damus Tab. I. N. IX.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

CYRILLVS IN GENESIM.

Cyrilli Alexandriae Archiepiscopi Glaphyra, seu scita Commentaria in loca selecta Pentateuchi.

I. p. 1. IN Genesim liber I. Inc. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς τοῖς Ἰουδαίων δήμοις. Post pag. 8. occurrunt folia XVII. recentiori manu suppleta. Libri II. III. IV. V. VI. & VII. adamussim conveniunt cum editione G. L. Parisiensi A. MDCXXXVIII. unde singulorum principium, & finem addere praetermittimus. Liber igitur VII. & ultimus des. εἴτε σωφρονοῦμεν ὑμῖν. Εὐηγγελίζετο γὰρ ἔθνεσί τε ϗ Ἰουδαίοις, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν, δι' οὗ κ̀ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ κ̀ πατρὶ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. COD. XV.

II. p. 203. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἔξοδον. *Eiusdem in Exodum*, Libri tres. Lib. I inc. Ἄρτι κ̀ μόλις τὸ ἐπὶ τῇ γενέσει βιβλίον. Des. Lib. III. δεδαπανήκαμεν γὰρ εἰς τοῦτο τόν τε ἔνατον κ̀ δέκατον λόγον. Et additur: Τέλος τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εἰς τὴν Ἔξοδον. Conveniunt hi quoque cum editione Parisiensi, nisi quod in Codice deest Libri II. Caput ultimum, quod in citata editione occurrit Tom. I. p. 296. & inscribitur: Περὶ τῶν διὰ Μωσέως γεγονότων τριῶν σημείων. *De tribus a Moyse patratis signis*.

III. p. 306. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ Λευιτικὸν βίβλος. *Eiusdem in Leviticum liber*. Inc. Ὁ μὲν τῶν ὅλων Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν. Des. ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ μυστήριον, δι' οὗ κ̀ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ κ̀ πατρὶ ἡ δόξα, κ̀ τὸ κράτος σὺν ἁγίῳ πνεύματι, νῦν κ̀ ἀεὶ, κ̀ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In editione Paris. l. c. p. 343.

IV. pag 341. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Ἀριθμούς. *Eiusdem in Numeros*. Inc. Ἀπηνὴ ϗ ἀγροικον ἐπὶ Χριστῷ τὴν γλῶσσαν. Des. τὸ ἐπ' αὐτῷ λαλεῖται μυστήριον, κ̀ αὐτῷ κάμψει πᾶν γόνυ, κ̀ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ, ὅτι κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς, ἀμήν. Ibidem pag. 377.

V. pag. 377. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δευτερονόμιον βίβλος. *Eiusdem in Deuteronomium liber*. Inc. Πολυμερῶς, κ̀ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας. Des. κ̀ εἰς πᾶσαν εἴδησιν ἀρετῆς παιδαγώγηκεν ὁ Χριστὸς, δι' οὗ κ̀ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ ϗ πατρὶ ἡ δόξα &c. In fine legitur pag. 400. Τέλος τῶν παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκδοθέντων εἰς τὴν Γένεσιν, κ̀ Ἔξοδον, ἕως τοῦ Δευτερονομίου. Deinde in aversa eiusdem paginae parte haec alia succedunt, manu tamen recentiori: Εἰσὶν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ εἰς τὴν Γένεσιν ἑπτὰ λόγοι, ἕκαστος αὐτῶν περιέχων πραγματίαν περὶ πολλῶν ὑποθέσεων. Ἔπειτα περὶ Ἐξόδου, κ̀ αὐτὸς εἰς λόγους

τρεῖς θαυμασίως κ̀ ὡς ἔνι ἐξηγούμενος· εἶτα Λευιτικὸν· καὶ μετὰ τούτους Α'ριθμοὶ· κ̀ εἰς τὸ τέλος Δευτερονόμιον. Α'περ γοῦν λέγομεν ἡμεῖς λόγους; λέγονται παρὰ τῶν διδασκάλων βιβλία. Ταῦτα πάντα ἔλαβον τὴν λύσιν κ̀ σαφήνιαν παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Α'λεξανδρείας. Ε'στι δὲ ἡ παροῦσα βίβλος Γαλακτιώνος Τάχα Ι'ερομονάχου. *Sunt in hoc libro Sermones septem in Genesim. Vnusquisque eorum continet tractationem multarum quaestionum. Deinde de Exodo, & ipse in tres sermones mirabiliter, & quantum fieri potest expositus: tum Leviticus, & post hos Numeri: demum Deuteronomium. Qui igitur a nobis Sermones vocantur, a magistris libri dicuntur. Hi omnes solutionem, & inlustrationem a S. Patre nostro Cyrillo Archiepiscopo Alexandriae adceperunt. Praesens hic liber est Galactionis Tacha Hieromonachi.*

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4. Sec. XII. constat fol. 399.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΠΑΛΑΜΑΝ ΑΙΡΕΤΙΚΟΝ.

CHRISTODVLI SERMO CONTRA PALAMAM HAERETICVM.

COD. XVI. Continet primo loco Christoduli Monachi, hoc est Ioannis Cantacuzeni librum contra Palamam, in quinque Sectiones divisum. Auctoris quidem nomen, & Libri inscriptio non adiecta sunt: docta tamen manus ita in fronte adnotavit, quemadmodum nos posuimus.

I. p. 1. Primae Sectioni, quae IX. capita continet, titulus est sequens: Τίς ἡ τοῦ λόγου κατασκευή. *Quaenam sit orationis dispositio.* Incipit: Ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ λόγου, πολλήν τινα ἐπαγγελίαν προτίθεται κ. λ. Des. τά τ' ἄνω κάτω, τά τε κάτω τιθεῖσιν ἄνω.

II. p. 43. *b.* Περὶ τοῦ μίαν εἶναι κ̀ μόνην φύσιν ἄκτιστον ἐπὶ Θεοῦ. *De eo, quod una & sola natura non creata, sit in Deo.* Huic orationi, quemadmodum & reliquis sequentibus, praemissus est index argumentorum, quibus ea constat VIII. capitum. Incipit: Δοκεῖ μοι μηκέτι πλειόνων ἡμᾶς δεῖσθαι κ. λ. Des. ταύτην μόνην ἄκτιστον ὑπερουσίως εἶναι θείαν φύσιν.

III. p. 71. Ο'τι διαφέρουσι κατ' ἀντίφασιν αἱ δύο φύσεις τοῦ Θεοῦ, ἡ κοινὴ δηλαδὴ οὐσία, καὶ ἡ καθ' ὑπόστασιν ἀνευρεθεῖσα οὐσία. *Quod comparative differant duae naturae Dei, scilicet communis essentia, & essentia secundum hypostasin considerata.* X. habet capita, quorum hoc est initium: Οὕτω μὲν οὖν ἀνευρηκὼς τὴν ὁμωνυμίαν τῶν θείων φύσεων κ. λ. Finis: σύμπαν ἀπελαύνεται νόσημα βλασφημίας.

IV. p. 100. Περὶ τοῦ ταὐτὸν εἶναι κ̀ ἓν, κ̀ ἀδιαίρετον, τὴν ἔμφυτον κ̀ ὑπέρθεον δύναμιν, κ̀ ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ τῇ ἑαυτοῦ οὐσίᾳ. *De eo, quod idem & unum, & minime differens sit, ingenita & divina potestas, & efficacia Dei cum eius essentia.* Haec oratio quoque in X. capita distributa, incipit: Ε'πεὶ δὲ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος καλῶς ᾤετο τὴν διασκευὴν αὐτῷ προκεχωρηκέναι κ. λ. Des. μυρίων ὄντων κ̀ ἄλλων τῶν πρὸς αὐτὰ ταῦτα τεινόντων.

V. denique Sectioni p. 157. haec praefigitur inscriptio: Περὶ τοῦ ὅτι μονὰς ἡμῖν κ̀ τριὰς τὸ λατρευόμενον ἐστὶν ἄνωθεν, οὐκέτι δὲ μετ' αὐτὴν, κ̀ πλῆθος ἀνεξαρίθμητον ἀκτίστων. *De eo, quod monas & trias nobis, superna sit culta, non amplius autem praeter illam, infinita multitudo naturarum non creatarum.* XII. capitibus haec constat, & incipit: Ο' μὲν περὶ τῶν τριῶν σημαινομένων τῆς θείας φύσεως κ. λ. Des. ὑπὲρ ἧς κ̀ ἡμῖν ὁ σύμπας διήνυσται λόγος, ᾗγε δόξα κ̀ μόνη εἰς τοὺς αἰῶνας; ἀμήν. Litterae in hoc opere subinde sunt a recentiori manu conrectae, & atramento obductae. Observavimus quoque heinc & einde Dionysii, & Io. Damasceni, raro Athanasii, & Basilii testimonia adferri; margini vero unam & alteram notulam variae vel lectionis, vel explicationis esse adspersam. Mentio incidit tantum de hoc Mediceo Codice apud Casimirum Oudinum in Commentario de Scriptoribus Ecclesiasticis T. III. ad Annum Ch. MCCCL. p. 981. qui tamen omnino silet de his, quae sequuntur, & in eodem volumine habentur.

VI. p. 204. Eiusdem Sermo de discrimine divinae naturae & operationis, in tres Sectiones divisus; liceat enim nobis coniectura adductis eum ita inscribere, quum nullus titulus sit additus. Prima Sectio incipit: Α'πὸ τίνος εὐαγγελίου ἢ γραφῆς ἄλλης τοῦτο λαβόντες, ὦ νῦν παρόντες, πιστεύειν εἰς διαφορὰν οὐσίας κ̀ θείας ἐνεργείας παραλήφατε κ. λ. Des. οὐσίας διαφορὰν κ̀ ἐνεργείας ἐπὶ Θεοῦ πρεσβεύσαντας. Secunda pag. 210. *b.* inc. Ε'παύξοντες δ' ὑμεῖς μετὰ τῆς ἐξουσίας. Des. ἄλλο περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ συνεισάγουσα ὑπάρξεως. Tertia p. 218. inc. Α'λλὰ τί τὰ μετὰ ταῦτα. Des. εἰ μήπου κ̀ τὰ ἀσεβέστατα δι' ἑκατέρων ἔσχον, τῆς τε ἀντιστροφῆς κ̀ ὧν οὗτοι πιστεύειν εἵλοντο.

Circa medium Codicem recentiori manu fortasse cuiusdam possessoris fere analphabeti sunt adscripta quaedam in tribus lineis intellectu maxime difficilia. In secunda tamen linea haec fortasse ex nonnullis litterarum ductibus erui possunt: Τίκτη sic .... τῷ Χριστῷ ἡμέρᾳ τετράδῃ sic, νυκτὶ κ̀ τρὶς ὥρας ἡ γυνὴ τὸν πρῶτόν μου παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν τῷ ὀνόματι Μαρίον. *Peperit ... in Christo die quarta noctu ad tres horas primum meum filium uxor, quem vocavit nomine Marium.* In tertia vero τίκτη ... (erat heic nomen fortasse proprium) τῷ Χριστῷ ἡ γυνὴ τὸν δεύτερόν μου παῖδα, ὃν ἐκάλεσε μὲν Μαντηλῆνα. *Peperit ... in Christo uxor secundum meum filium, qui vocatus est Mantelena.* Mos erat apud veteres Codicum possessores, vel scriptores similia memoratu digna in prima, vel in ultima pagina adscribere, cuius rei alia exempla in Codd. nostrae Bibliothecae alias occurrent. Sed omnium luculentissimum illud est, quod legitur in Diario Italico Montefalconii edito Parisiis A. MDCCII. pag. 219.

219. atque exſtat in calce Codicis XII. ſeculi membranacei Bibliothecae Baſilianorum Romae, in quo Nomocanon Doxopatris, iuſſu Imperatoris Comneni editum, continetur; atque eſt huiuſmodi:

Κατὰ τὸν Ἀπρίλλιον μῆνα εἰς τὴν ιή. τῇ ἁγίᾳ κ̀ μεγάλῃ τρίτῃ, ὥρᾳ θ'. ἰνδικ. ζ'. ἔτει ͵ςψμβ'. ἐγεννήθη ἡ θυγάτηρ ἐμοῦ σινάτορος τῆς κριτ, ἡ ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι ὀνομασθεῖσα Ἀλφάζαν, βασιλεύοντος ἡμῶν τῦ θεοςέπτυ μεγάλου βασιλέως κ̀ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, ϗ ἀεὶ Αὐγέςου Φρεδδερίκου, δεκάτῳ τετάρτῳ χρόνῳ τῆς αὐτῦ βασιλείας, βασιλεύοντος δὲ Σικελίας τριακοςῷ ἑβδόμῳ, Γερυσαλὴμ δὲ ἐννάτῳ.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα εἰς τὴν ιή. ἡμέρᾳ τρίτῃ πρὸς ἑσπέραν ἰνδικτ. θ'. ἔτει ͵ςψμδ' ἡ σύζυγος ἐμοῦ σινάτορας τῆς Κριτ κυρὰ Γυαζρις ἐγέννησε παιδίον δεύτερον ἄρσεν, ὅπερ ὠνομάσαμεν Μιχαὴλ, ὑπὲρ ὖ μεγάλη χαρὰ παρ' ἡμῖν ἐγεγόνει· οὔπω δὲ βαθείας ἑσπέρας καταλαβούσης, ἡ προῤῥηθεῖσα μοι σύζυγος τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ παρέδωκε, κ̀ ἡμέρᾳ τετάρτῃ τῦ ῥηθέντος μηνὸς εἰς τὴν ιθ' ἐντιμίως ἐτάφη ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκυ τῆς ἀχειροποιήτυ, καταλείψασα τὰ ῥηθέντα δύο παμφίλτατά μοι τέκνα, τὴν Ἀλφάζαν κ̀ τὸν Μιχαὴλ, οἷς ὁ Θεὸς δῴη προκοπὴν κ̀ αὔξησιν, ἐκείνῃ δὲ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν κ̀ ἀνάπαυσιν ἐν τοῖς τῶν δικαίων χοροῖς. Hoc eſt:

Decima octava menſis Aprilis die, quae erat ſancta & magna feria tertia, hora nona, indictione ſeptima, anno 6742. (hoc eſt Chriſti MCCXXXIV.) *nata eſt filia mihi Senatori iudicii, quae in ſacro baptiſmate nuncupata eſt Alphazan; imperante nobis religioſo & magno Imperatore Romanorum & ſemper Auguſto Frederico, quarto decimo anno eius imperii, regnante eodem ipſo in Sicilia anno trigeſimo ſeptimo, in Ieruſalem nono.*

Menſis Septembris decima-octava, feria tertia ad veſperam, indictione nona, anno 6744. (Chriſti MCCXXXVI.) *coniux mea, Senatoris iudicii, Domna Guazris ſecundum filium peperit maſculum, quem nominavimus Michaelem. Haec magna nobis laetitiae cauſa; quumque nondum atra veſpera eſſet, memorata uxor mea ſpiritum Deo reddidit, & feria quarta, quae praedicti menſis decima-nona erat, honorabili ſepulturae data eſt in venerabili templo ſanctiſſimae Deiparae, ἀχειροποιήτυ, id eſt, nulla manu, ſed divinitus effectae, relictis mihi dilectiſſimis duobus filiis, Alphazan ſcilicet puella, & Michaele, queis Deus profectum & incrementum, ipſi vero uxori remiſſionem peccatorum, & requiem in Sanctorum choris, dederit.*

Qui legi debeat vox Κριτ non perſpectum mihi. Eratque haud dubie tribunal, in quo Senator erat qui haec ſcripſit, cuiuſque nomen tacetur. Heic vides Arabica nomina in ſacro baptiſmate inpoſita, cuiuſmodi ſunt *Gouazris* & *Alphazan*, quia non diu Arabes Sicilia pulſi, linguae ſuae nonnullas voces & nomina propria Siculis communicaverant. Hic itaque codex, aut eius apographum, Conſtantinopoli in Siciliam adlatum eſt, & memorati Senatoris fuit.

VIII. p. 228. Agmen claudunt eiuſdem Hymni in Verbum Dei VIII. Primus Ἐκ τῶν περὶ τῆς ὕλης λόγων. *Ex ſermonibus de materia.* Inc. Εὔλογον μὲν ἂν ἦν, κ̀ σφόδρα προσῆκον, εἰ τὸν ἅπαντα δίηγον βίον πρὸς ἅπαντα ἀποβλέπων, κ̀ μελέτην ἐξ ἑκάςου τῶν δρωμένων ποιούμενος, πρὸς σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν ἀνατρέχειν ἐπειρώμην Θεόν· οὕτω γὰρ ἂν περιφανῶς ἔσχον εἰπεῖν, ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολεσχεῖ ἐν τοῖς δικαιώμασί σου. Deſ. συνεξομοιώσασά με τοῖς καθ' αὐτὴν ἀςατοῦσι κ̀ ῥέουσιν.

IX. p. 233. Secundus Ἐκ τῶν περὶ τῆς ςερήσεως λόγων. *Ex ſermonibus de privatione.* Inc. Ἀλλ' ἡ σὴ δημιυργία κύριε κ. λ. Deſ. καὶ πρὸς τὸ δέ τι γίνεσθαι ὁρίζει.

X. p. 238. Tertius Ἐκ τῶν περὶ τῦ ἐνύλυ εἴδυς λόγων. *Ex ſermonibus de materiali ſpecie.* Inc. Τί δ' ὦ λόγε Θεοῦ, κ. λ. Deſ. εἰς ἡμῶν τὸ τότε συντέλειαν.

XI. p. 243. *b.* Quartus Ἐκ τῶν περὶ τῆς φύσεως λόγων. *Ex ſermonibus de natura.* Inc. Ἡ δὲ σὴ κοσμοποιὸς δύναμις. κ. λ. Deſ. ἀμετάπτωτος διήγγελται φρυρός.

XII. p. 249. Quintus Ἐκ τῶν περὶ τῆς κινήσεως λόγων. *Ex ſermonibus de motu.* Inc. Ἀρχὴν δ' εἶναι κινήσεως κ̀ ἠρεμίας τὴν φύσιν. Deſ. ἡμεῖς προχειρισάμενοι θεωρῶμεν.

XIII. p. 258. Sextus Ἐκ τῶν περὶ τῶν φυσικῶν ἕξεων λόγων. *Ex ſermonibus de naturalibus habitibus.* Inc. Τῦτον τὸν τρόπον τῆς κινήσεως. Deſ. τὺς ὕμνυς σοι συνερανιζόμενοι.

XIV. p. 262. Septimus Ἐκ τῶν περὶ τῦ τόπυ λόγων. *Ex ſermonibus de loco.* Inc. Αὐτόθεν ἐκεῖν μετὰ τὴν τῶν φυσικῶν ἕξεων θεωρίαν. κ. λ. Deſ. λίαν ἐθαυμαςώθης λόγε Θεῦ.

XV. p. 269. Octavus denique Ἐκ τῶν περὶ τοῦ χρόνυ λόγων. *Ex ſermonibus de tempore.* Inc. Μετὰ τὴν τῦ τόπυ θεωρίαν κ. λ. Deſ. περισσοτέραν δὺς τὴν τιμήν.

Hi quidem Hymni ſubtiles ſunt, docti, & ſolidiſſimis rationibus elaborati. Nihil prorſus de his, neque de aliis, quae in hoc Codice continentur invenimus apud Fabricium in Io. Cantacuzeno Biblioth. Graec. Lib. V. C. 5. T. VI. p. 469. Fuit autem iſte Io. Cantacuzenus Imperator, litteris humanioribus, perinde ac ſacris egregie excultus: prudentia in rebus gerendis, reique militaris peritia, & animi virtute conſpicuus. Ceſſit Imperio, & in Manganorum ſe abdidit Coenobio, Ioaſaphi nomine adſcito. In hoc quidem receſſu diu vitam produxiſſe ferunt, ad diem ſcilicet XX. Novembris Anni MCCCCXI. In recenſione Codicis VIII. Pl. VIII. aliud ſpiſſum Cantacuzeni opus occurret, contra Barlaamum, Acyndinum, & Palaman, quod idem eſſe, ac illud, de quo nunc egimus, perperam in ſchedis ſuis Mss. adnotavit Holſtenius. In Cod. III. Plutei LXXX. adſervatur Paraphraſis Ethnicorum Nicomachicorum Ariſtotelis, in cuius fine Lib. VI. ſcriptum eſt, *librum fa-*

ctum

ctum fuisse sumtibus piissimi, & Christo amici Imperatoris nostri Ioasaph Monachi Cantacuzeni anno 6872. (Christi MCCCLXIV.) *mensis Martii XXIV. indict. V.* quam subscriptionem memorat Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p. 71. nosque uti iacet in Codice adferemus suo loco.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. minor. Sec. XIV. constat fol. 279.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVIDICVM.

COD. XVII I. p. 1. Εὐχὴ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. *Oratio in D. nostrum Iesum Christum.* Inc Εὐχαριστοῦμέν σοι κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν. Des. ὅ σὲ ὑμνεῖ πᾶσα ἡ κτίσις εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

II. p. 5. *b.* Εὐχὴ εἰς τὴν Παρθένον Θεοτόκον. *Oratio in Virginem Dei Genitricem.* Inc. Παρθένε δέσποινα Θεοτόκε ἡ τὸν Θεὸν λόγον. Des. τὴν παναγίαν Τριάδα πάντοθεν, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

III. p. 10. Εὐχὴ ἑτέρα. *Alia Oratio.* Inc. Κύριε εἴ τι ἥμαρτον. Des. Καὶ ζωοποιῷ σου πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. ut supra.

IV. p. 11. *b.* Occurrit calamo delineata figura Davidis sedentis in sella, regio ornatu, qui librum apertum manu tenet, adscriptis ex utroque latere verbis: ὁ προφήτης Δαβίδ. *Propheta David.*

V. p. 12. Psalterium Davidicum, in quo singulis cathismatibus consuetae preces, hymni, & orationes adponuntur: cui etiam adcedit Psalmus CLI. idiographus.

VI. p. 82. *b.* In calce post titulum Psalmi L. in quo rubricatis litteris legitur, prophetam Nathanum venisse ad Davidem, postquam ingressus fuerat ad Bersabeam Vriae uxorem, calamo item delineata exhibetur tabula, in cuius uno latere est David in genua procumbens, ac demisso pene in terram vultu ante prophetam Nathanum petiturus veniam; in altero vero Angelus ipse adparet, qui gladium e vagina extrahit. Alia similis figura occurrit p. 126. *b* post Psalmum LXXVI. cum inscriptione: προφήτης Μωϋσῆς, *propheta Moyses*, qui Hebraicis indutus vestibus stat, & in manibus amphoram tenet.

VII. p. 237. *b.* Sequuntur deinde Prophetarum Cantica, & in fine p. 259. *b.* haec minio est adposita inscriptio: Τελειωθὲν κατὰ τὴν ιζ΄ τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἔτους ϛ ϡ ια΄. Nempe *completum est XVII. mensis Martii, An.* 6911. (Chr. MCCCCIII.) Quoniam haec est prima scriptoris nota, quae nobis occurrit in recensione Codicum huius Plutei, observandum nobis est cum clariss. Montefalconio Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 4. calligraphos in fine Codicum exemplarium, quasdam plerumque notas, scribae nomen, annum, mensem, diem, indictionem, nonnumquam etiam horam, qua completa descriptio fuit, indicantes adponere consuevisse, easque minio persaepe exaratas, maximeque postremis Imperii seculis: plurima item alia memoratu digna, Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, & Bibliothecarum nomina adscripsisse, ut ex plurimis exemplis nostrorum Codicum einde eruemus, utque egregie ostendit laudatus Montefalconius l. c. Lib. I. Cap. 6.

P. 260. *b.* Occurrit cum epigraphe Ἰω. Ἅγ. ὁ Χρυσόστομος. *S. Ioan. Chrysostomus*, qui stat habitu pontificali circumamictus. Sinistra manu volumen habet, dextera vero benedictionem inpertitur. Officia vero, canones, & orationes, quae in hoc volumine inseruntur heic eo libentius describam, quod in Goarii Euchologio non legantur,

VIII. p. 261. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ΄ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. *Mensis eiusdem III.* [Officium] *B. Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani.* Inc. Σὲ τὸν μέγαν ἀρχιερέα. Des. καὶ ἀπόλυσις.

IX. pag. 285. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ΄ ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων. *Mense Novembri. Mensis eiusdem XX. solemnitas incorporeorum.* Inc. Τρισηλίου θεότητος. Des. τὸ μέγα ἔλεος.

X. p. 296. *b.* Τῷ αὐτῷ μηνὶ κ΄ ἡ σύναξις τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. *Mensis eiusdem XX. Solemnitas Archistrategi Michaelis.* Inc. Μιχαὴλ ὁ διαπρεπέστατος. Des. χάριτος ἀξιωθῆναι.

XI. p. 299. Μηνὶ Μαΐῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ κϛ΄ ἡ μετάστασις τοῦ θεολόγου, καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου παρθένου τοῦ ἐπιστηθίου. *Mense Maio. Mensis eiusdem XXVI. translatio Theologi, & Evangelistae Ioannis virginis, qui supra pectus Domini recubuit.* Inc. Ὁ θεατὴς τῶν ἀῤῥήτων. Des. δοξολογία. Vid. Suicerum in Thes. Eccles. v. ἐπιστήθιος.

XII. p. 315. Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Εὐχαϊτῶν κανὼν εἰς τὸν ἴδιον ἄγγελον. *S. Ioannis Euchaitarum canon in Angelum Custodem peculiarem.* Inc. Τὸν ἄγρυπνον φύλακα Des. καὶ δοξάζεται.

XIII. p. 324. *b.* Κανὼν θρηνητικὸς εἰς ψυχοῤῥαγοῦντας, πόνημα τοῦ Ἀνδρέου Κρήτου τοῦ Ἱεροσολυμίτου. *Canon lamentabilis in agentes animam, opus Andreae Cretensis Hierosolymitani.* Inc. Δεῦτε συνάχθητε. Des. ἀνακαλέσεταί με.

XIV. p. 330. Ἀκολουθία τῆς ἀκαθίστου. *Officium B. Mariae Acathistae*, h. e. incolumitatem constituentis: hoc enim nomine vocata fuit ob victoriam, adversus Chosroae legatum Sarbarum sub Heraclio relatam. Inc. Βουλὴν προαιώνιον. Des. ἀλληλούϊα. Vid. Suicer. l. c. v. ἀκάθιστος.

XV. p. 348. *b.* Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑποτεκοῦσαν Θεοτόκον. *Canon paracleticus in Deiparam.* Inc. Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς. Des. σαρκὶ κυήσασα.

XVI. p. 351. *b.* Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. *Canon paracleticus in Iesum Christum Dominum nostrum.* Inc. Ἐπὶ τὴν σὴν καταφεύγω λόγε. Des. Παρθένε ἁγνή.

XVII. p. 357. Ἀκολουθία ἱκετήριος εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, πονηθεῖσα παρὰ Κοσμᾶ μονάχου τοῦ Κυπαρισσιώτου. *Officium supplex in Iesum Christum Dominum nostrum, elaboratum*

a Co-

a Cosma monacho Cyparissiota. Inc. Ἰησοῦ γλυκώτατε ψυχῆς. Des. τοὺς σὲ γεραίροντας.

XVIII. p. 369. Ἀκολουθία ἱκετήριος εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐπὶ πολυαμαρτήτῳ ψυχῇ, καὶ ἀπεγνωσμένῃ. *Officium supplex in Iesum Christum Dominum nostrum, pro anima peccatrice, & emendationis desperatae*. Inc. Οἰκτειρόν με δέσποτα. Des. ἐνανέστερον.

XIX. pag. 381. *b*. Μηνὶ Μαρτίῳ κέ. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης θεοτόκου, καὶ ἀεὶ παρθένου Μαρίας. *Mense Martio 25. Annuntiatio sanctissimae Dominae Deiparae, & semper Virginis Mariae*. Inc. Ἀπεστάλη. Des. ὑμῶν δόξασαι.

XX. pag. 399. Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. *Recuperatio, seu reportatio reliquiae sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi Constantinopolitani*. Inc. Ἀνακομιδή. Des. ἔχε πρὸς τὸν Θεόν.

XXI. p. 407. Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Ἀκολουθία τῶν ἁγίων θαυματουργῶν ἀναργύρων Κοσμᾶ, καὶ Δαμιανοῦ. *Mense Novembri. Officium sanctorum miraculis clarorum, pauperum Cosmae, & Damiani*. Inc. Ὅλην ἀποθέμενοι. Des. τέλος.

XXII. p. 415 Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος, καὶ τροπαιοφόρου Γεωργίου. *Officium sancti gloriosi magni martyris, & tropaeophori Georgii*. Inc. Ὡς γενναῖον. Des. ψυχὰς ἡμῶν.

Nihil, ut iam animadverti, in Euchologio a Goario edito ex his, quae in hoc Codice continentur, occurrit.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. maiori, decem primis foliis membranaceis, Sec. XIV. Constat fol. 424.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΔΑ͞Δ.

PSALTERIVM DAVID.

COD. XVIII. I. p. 1. ΔΑβὶδ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος. *Davidis Prophetae, & Regis Carmina*. Incipiunt a Psalmo I. & desinunt in Psalmo CXLIV.

II. p. 238. Cantica Prophetarum. Incipiunt a Cantico Aggaei: Αἴνει ἡ ψυχή μου, & desinunt in Cantico Zachariae Prophetae: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεός. In fine legitur: Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις.

Codex Graec. membr. Ms. Sec. XI. aliquibus in locis recentiori manu suppletus, scilicet a pag. 1. ad pag. 29. tum p. 44. 51. 66. 142. 143. 152. & 188. denique a pag. 233. usque ad ultimam, quae est 257.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ.

DIONYSIVS AREOPAGITA.

COD. XIX. I. p. 1. DIonysii Opera editis initio & fine plane consentanea, nempe Prologus, Index Librorum, & Capitum, Liber de Divinis Nominibus cum luculentis scholiis margini adscriptis, quae tamen medio Cap. quarto desinunt, Liber de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, de Mystica Theologia, & Epistolae X. Desiderantur tamen Epigrammata, quae in aliis Codicibus observavimus. Scholiorum specimen damus excerptum ex initio Capitis I. de Divinis Nominibus. Schol. *a*. Γνώσεως πραγματεία πεπόνηται τῷ πατρὶ, οἱονεὶ προσεισαγωγή τις καὶ προθεωρία στοιχειώδης τῶν περὶ Θεοῦ ἐν ταῖς γραφαῖς παραδεδομένων. Ἤτοι ἐπίμνησις, ἧς τινος κατὰ ἀκολουθίαν ἡ παροῦσα αὐτῷ ἐπραγματεύθη.

Schol. *b*. Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται· ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει, ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπερασωμάτων, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν· πῶς ἄν τις λογικῶς ἐπιστήσειεν ἀνερμηνεύτως, εἰ μὴ μόλις τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθει τοῦ νοῦ τὴν περὶ Θεοῦ ἀγνωσίαν ὅτι ποτέ ἐστι διὰ τῆς εἰλικρινοῦς εὐσεβείας εὐλαλήτως συννοεῖν δυνάμενος.

II. pag. 115. Gregorii Nazianzeni Sermones XXXV. Primus: Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς αὐτοῦ, καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν μετὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ καὶ τὶ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἐπίσκοπον. *Apologeticus suae in Pontum fugae, & reditus, postea quam presbyter fuisset consecratus, in quo & quae professio sit sacerdotii, & qualem esse deceat Episcopum*. Inc. Ἥττημαι, καὶ τὴν ἧτταν ὁμολογῶ. Des. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Exstant hi Sermones in edit. G. L. eius operum Paris. apud Claud. Morellum A. MDCIX. T. I. p. 1. Sunt etiam nonnulla scholia adspersa, in quibus variae lectiones, & explicationes vel compendiosae scripturae, vel ipsarum sententiarum adferuntur. Adscribamus aliquid, quoniam, quod sciam, nondum lucem adspexerunt. Ὁ λόγος δικανικὸς, τὸ δὲ εἶδος τούτου στοχαστικὸν τέλειον ἀπὸ προσώπου καὶ πράγματος. Τοῦτον εἶπε τὸν λόγον ὅτε ἐπανῆλθεν ἀπὸ τοῦ Πόντου, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον· χειροτονηθεὶς γὰρ πρότερον ἀνεχώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον· ἔνθα τοπρώην ἐμόνασεν, εἶτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. In Catalogo Biblioth. Coislinianae P. I. pag. 118. memoratur a Montefalconio Cod. LII. continens Gregorii Nazianzeni Orationes XVII. cum scholiis ab editis Latinis omnino diversis. Fabricius vero l. c. Lib. V. Cap. 13. Tom. VII. p. 538. eorum, qui Nazianzeni scripta Commentariis inlustrarunt, catalogum exhibet.

II. p. 130. Πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. *Ad eos, qui ipsum quum primum invitassent, obviam non iverunt, posteaquam presbyter factus esset*. Inc. Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Des. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 46.

III. pag. 131. *b*. Ἐπιτάφιος εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. *Sepulcralis in Caesarium fratrem eius*. Inc Οἴεσθέ με ἴσως, ὦ φίλοι Des. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 160.

IV. pag. 137. *b*. Ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Γοργονίαν. *Sepulcralis in sororem eius Gorgoniam*. Inc. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, τὰ

οἰκεῖα. Def. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 176.

V. pag. 142 Εἰρηνικὸς πρῶτος ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *De Pace sermo primus ob reconciliationem monachorum*. Inc. Λύει μου τὴν γλῶσσαν ἡ προθυμία, καὶ περιφρονῶ τὸν ἀνθρώπινον νόμον. Def. ἔςαι μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχούσης ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀμήν. Ibid. p. 190.

VI pag. 147. Εἰρηνικὸς δεύτερος ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὑποθέσει. *Secundus de Pace eiusdem argumenti*. Inc. Θερμὸς ὁ ζῆλος, πρᾶον τὸ πνεῦμα. Def. ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 205.

VII. pag 150. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς ἐν Κωνςαντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ, περὶ ἐπισκόπων τινῶν διενεχθέντων πρὸς ἀλλήλους *Tertius de Pace, habitus Constantinopoli super populi contentione ob aliquot Episcopos invicem litigantes*. Inc. Εἰρήνη φίλη, τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Def. τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 213.

VIII. p. 153. *b*. Ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἡνίκα ἐπίσκοπος Σασίμων χειροτονηθῆναι ἔμελλεν. *Apologeticus ad eius patrem, & ad magnum Basilium, quum Episcopus Sasimorum consecrandus erat*. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα καὶ πνεῦμα. Def. καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ibid. p. 142.

IX. pag. 154. *b*. Ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, καὶ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἡνίκα ἐπίσκοπος Σασίμων ἐχειροτονήθη. *Apologeticus ad eius patrem, & magnum Basilium, quum Episcopus Sasimorum consecrabatur*. Inc. Οὐδὲν ἰσχυρότερον γήρως. Def. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 134.

X. pag. 155. *b* Εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἡνίκα ἐπέτρεψεν αὐτὸν φροντίζειν τῆς ἐν Ναζιανζῷ ἐκκλησίας. *Ad patrem eius, quum ipsi committeret Ecclesiae Nazianzenae curam*. Inc. Τὸ ςόμα μου ἤνοιξα καὶ εἵλκυσα πνεῦμα. Def. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 145.

XI. pag. 156. *b*. Ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόνναν τὴν μητέρα παραμυθία· εἴρηται δὲ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου. *Sepulcralis in patrem eius, & consolatio matris Nonnae: habita est praesente Basilio magno*. Inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ καὶ πιςὲ θεράπον. Def. ἄνθρωποι προπέμποντες. Ib. p. 286.

XII. pag. 167. Λόγος πρὸς τοὺς πολιτευομένους ἀγωνιῶντας, καὶ τὸ ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Sermo ad cives gravi timore perculsos, & praefectum irascentem*. Inc Τὴν κοιλίαν μου. Def. καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν, Ibid. p. 265.

XIII. pag. 169. Εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρείας ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίςιν, καὶ ἐπανελθόντα μετὰ τριετῆ χρόνον. *In Heronem philosophum Alexandrinum ob fidem exulem, & post triennium reducem*. Inc. Τὸν φιλόσοφον ἐπαινέσομαι. Def. νῦν τε καὶ ὕςερον ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 409.

XIV. pag. 173. Εἰς τὸν κατάπλουν τῶν ἀπ' Αἰγύπτου ἐπισκόπων ἐν Κωνςαντινουπόλει ῥηθείς. *Sermo in navigationem Episcoporum Aegypti, Constantinopoli habitus*. Inc. Τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου προσφθέγξομαι. Fin ὡς πολλαχοῦ δείκνυται τῆς γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 424.

XV. pag. 175. Περὶ δόγματος καὶ καταςάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθεὶς ἐν Κωνςαντινουπόλει. *Sermo de dogmate & constitutione Episcoporum, ex tempore habitus Constantinopoli*. Inc. Ὅταν ἴδω τὴν νῦν γλωσσαλγίαν. Def. τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 486.

XVI. pag. 177. *b*. Περὶ θεολογίας. *De Theologia*. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκαθήραμεν τῷ λόγῳ τὸν θεολόγον. Def. εἰπεῖν ὑπὲρ ἅπαντα. Ibid. p. 536. sed in editione est secundus de theologia.

XVII. p. 184. Περὶ θεολογίας λόγος β'. πρὸς Εὐνομιανοὺς, καὶ περὶ θεολογίας προδιάλεξις. *De Theologia sermo secundus, contra Eunomianos, & de theologia prolusio*. Inc. Πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ κομψοὺς ὁ λόγος. Def. ἐν αὐτῷ Χριςῷ Ἰησοῦ, τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Hic in citata editione est primus de theologia p 529.

XVIII. pag. 186. Περὶ υἱοῦ λόγος πρῶτος. *De filio sermo primus*. Inc. Ἃ μὲν οὖν εἴποι τὶς ἄν. Def. εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. In editione p. 561. est tertius de theologia.

XIX pag. 190 *b*. Περὶ υἱοῦ λόγος δεύτερος. *De filio sermo secundus*. Inc. Ἐπειδή σοι τὰς μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν ςροφάς. Def. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. In editione est quartus de theologia p. 577.

XX. pag. 195. Λόγος περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Sermo de Spiritu sancto*. Inc. Ὁ μὲν δὴ περὶ τοῦ υἱοῦ λόγος. Def. τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς ἀιῶυας, ἀμήν. Ibid p. 593. qui quintus est, & postremus de theologia.

XXI. pag. 201. *b*. Κατὰ Ἀρειανῶν, καὶ εἰς ἑαυτόν. *Adversus Arianos, & de se ipso*. Inc. Ποῦ ποτέ εἰσιν οἱ τὴν πενίαν ἡμῖν ὀνειδίζοντες. Def. ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 431.

XXII. pag. 205. *b*. Εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπιςάντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *De se ipso ex agro reduce, post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant*. Inc. Ἐπόθουν ὑμᾶς ὦ τέκνα, καὶ ἀντεποθούμην. Def. δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 472.

XXIII. pag. 211. Περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας. *De moderatione in disputationibus servanda*. Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθατε προθύμως. Def. ᾧ πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 442.

XXIV. p. 219. Εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τοὺς λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνςαντινουπόλεως. *De se ipso, & ad eos, qui dicebant eum adfectare sedem Constantinopolitanam*. Inc. Ἐγὼ θαυμάζω, τί ποτέ ἐςιν. Def ᾧ ἡ δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 464.

XXV. p. 222. *b*. Πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιςολὴ πρώτη θεολογικωτάτη. *Ad Cledonium presbyterum Epistola I. maxime theologica*. Inc. Βουλόμεθα μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία περὶ τὴν ἐκκλησίαν. Def. ἰσχὺν λαμβάνοντος. Ibid. p. 737.

XXVI. p. 226. Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιςολὴ δευτέρα. *Ad eumdem Epistola II*. Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσελθόντες τῇ σῇ εὐλαβείᾳ. Def. παντάπασι τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745.

XXVII. pag. 227. *b.* Πρὸς Νεκτάριον Κωνςαντινυπόλεως ἐπίσκοπον. *Ad Nectarium Constantinopolitanum Episcopum.* Inc. Ἔοικε τὴν παρῦσαν ζωήν. Desʃ. αὐτῶν κατισχύσει. Ibid. p. 721. ʃed in Cod. ʃequitur notula quaedam.

XXVIII. p. 228. *b.* Κατὰ Ἰυλιανῦ ςηλιτευτικὸς, κ̀ κατὰ Ἑλλήνων λόγος πρῶτος. *In Iulianum, & Paganos Invectiva prima.* Inc. Ἀκύσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Desʃ. τῆς ἡμετέρας ἀρετῆς, κ̀ παιδεύσεως, οἷς καὶ τὸ μὴ προσβαίνειν. Sed heic quaedam pauca deʃunt. Ibid. pag. 49.

XXIX. p. 257. Κατὰ Ἰυλιανῦ ςηλιτευτικὸς β΄. *In Iulianum altera.* Inc. Οὗτος μὲν δὴ τῶν ἐμῶν λόγων ὁ πρῶτος. Desʃ. ἵνα μὴ τὰ ὅμοια δράσαντες, τῶν ἴσων κ̀ ἀντιτύχωσιν. Ibid. p. 109.

XXX. pag. 267. Εἰς τὸ ῥητὸν τῦ εὐαγγελίυ, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησῦς τὺς λόγυς τύτυς. *In dictum illud Evangelii, quum conʃummaʃʃet Ieʃus hos ʃermones.* Inc. Οἱ τὺς ἁλιεῖς προελόμενος Ἰησῦς, κ̀ αὐτὸς σαγηνέυει. Desʃ. ἐν αὐτῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα κ̀ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 496.

XXXI. pag. 273. Εἰς τὴν χειροτονίαν Δοαρῶν Ὁμιλία ἐκδοθεῖσα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ. *Homilia habita in electione Eulalii, Doarenʃium Epiʃcopi.* Inc. Δέξασθε τὸν ἡμέτερον λόγον. Desʃ. βασίλειον ἱεράτευμα, ἐν Χριςῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 494.

XXXII. pag. 274. Πρὸς παρθένον παραινετικός. *Ad Virginem adhortatio.* Inc. Παρθένε νύμφη Χριςῦ, δόξαζέ συ τὸν νυμφίον. Desʃ. Ἴδητε, κ̀ μιγῆτε τοῖς ἄνω μυςηρίοις. Scripta eʃt numeris metro ʃolutis ad imitationem Syracuʃii Poetae. In editione Pariʃienʃi exʃtat Tom. II. pag. 299. inter carmina.

XXXIII. p. 275. Sequitur ʃine ulla inʃcriptione Hymnus, ʃive Precatio ad Chriʃtum pro quiete, & ʃomno nocturno. Initium: Σὲ καὶ νῦν εὐλογῦμεν Χριςέ μου, λόγε Θεῦ, φῶς ἐκ φωτὸς ἀνάρχυ, κ̀ πνεύματος ταμία, τριττοῦ φωτὸς εἰς μίαν δόξαν ἀθροιζομένου, ὃς ἔλυσας τὸ σκότος, ὃς ὑπέςησας τὸ φῶς. Fin. σὺν σοὶ δὲ κατ᾽ εὐσεβεῖς ἐννοίας ἐταζέτω, μηδέ τι τῶν ῥυπαρῶν ἡμέρας νὺξ ἐλέγξῃ, μὴ δὲ παίγνια νυκτὸς ἐνύπνια θροείτω, νῦς κ̀ σώματος δίχα σοὶ Θεῷ προσλαλείτω, πατρὶ, κ̀ υἱῷ, κ̀ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Non legitur in editione G. L. operum Pariʃienʃi, A. MDCIX.

XXXIV. Ibid. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαςήν. *Metaphraʃis in Eccleʃiaʃten*, quam tamen plerique Gregorio Neocaeʃarienʃi tribuunt, nec heic quidem expreʃʃis verbis Nazianzeno adʃcribitur. Inc. Τάδε λέγει Σαλομῶν ὁ τῦ Δαβὶδ βασιλέως κ̀ προφήτυ υἱός. Desʃ. ἀγαθῶν τε ὁμῦ, κ̀ φαύλων. Ibid. T. I. p. 749.

XXXV. p. 283. Πρὸς Εὐάγριον. *Ad Evagrium.* Inc. Σφόδρα σε θαυμάζω καὶ λίαν ἐκπλήττομαι. Desʃ. δίκαιον ᾠήθην λόγον. Ibid. p. 717.

XXXVI. p. 284. *b.* Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ. *Brevis expoʃitio Ezechielis prophetae.* Inc. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸ λογικόν. Desʃ. Ἰεζεκιὴλ δῆλος γεγενῆσθαι πρότερον Ἰερεμίυ. Ibid. p. 723.

XXXVII. pag. 285. Εἰς μάρτυρας, κ̀ κατ᾽ Ἀρειανῶν. *In martyres, & adverʃus Arianos.* Inc. Τί τοσῦτόν ἐςιν εἰπεῖν, ὅσον τοῖς ὀφθαλμοῖς πάρεςι βλέπειν. Desʃ. ἔςι ἡ τοῖς ἀγαθοῖς ἐδωδίμοις πλήθυσα τράπεζα. Ibid. exʃtat tantum Latine p. 725. De ʃingulis hiʃce Sermonibus egregie, ut ʃolet, ediʃʃerit Caʃimirus Oudinus ad A. C. CCCLXX. in Commentario de Scriptorib. Eccleʃiaʃt. T. I. p. 613. Eadem manus, cui totum Codicem debemus, in fine ʃubʃcripʃit: ἔτυς ς̄ ω̄ λ̄ θ̄ hoc eʃt, *anno mundi* 6839. (Chriʃti MCCCXXXI.) Certe compendioʃa eius ʃcriptura vix aliud ʃeculum prodit.

Cod. Graec. papirac. in 4. maiori Sec. XIV. conʃtat foliis ʃcriptis 286.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ.

DICTIONARIVM ECCLESIASTICVM.

I. p. 1. Continet hic Codex Lexicon vocum Eccleʃiaʃticarum. Quo facilius lectores de hoc inʃigni monimento iudicare poʃʃint, age adʃcribamus initium: COD. XX.

Ἄβελ, ἀτμὶς, ἢ πένθος, ἢ σχοίνισμα.
Ἀβδίλλυκτον, ταπεινόν.
Ἀβρίζεσθαι, καλλωπίζεσθαι.
Ἀβλωθρίδια, ἀτελέςατα, τὰ ἐκτρόματα, μὴ ἔχοντα ζόην.
Ἄγη ἡ κλάσις τῦ ξίφυς.

Sed quoniam nonnulla in anteriore tantum parte paginae primae heinc & einde vetuʃtate conrupta ʃunt, earum potius vocum ʃpecimen aliquod adferamus, quae a ʃecunda alphabeti littera ordiuntur.

Βαβαὶ, θαυμαςικὸν ἐπίῤῥημα.
Βάβαξ, ὁ λάψος, ἢ ὁ βακχευόμενος.
Βάζει, βοάζει, λέγει.
Βάθρων, θεμελίων.
Βαθυδίνης, ἐν βάθει τὰ ῥεύματα ἐχύσης.
Βαθυλήϊσιν, σιτοφόροις πεδίοις.
Βαθυγλώττυς, εὐγλώττυς, εὐλογίμυς.
Βαθὺς, τὴν ὑπὴν βαθὺς (ʃic) τὸν πώγωνα.
Βαίνειν, βαδίζειν, περιπατεῖν.
Βαίον, ὀλίγον μικρόν.
Βακχέυονται, μαινόμενοι, ὀρχόμενοι, μεθυσκόμενοι.
Βαθμὸς, βάσις, ςάσις, ἢ καμπτός.
Βάθρον, ἐν ᾧ ἐςὶ βαίνειν, ἢ βῆμα, ἢ θεμέλιος, ἢ κλίνη. Λέγεται δὲ βάθρα θηλυκὸν· ἐπὶ βάθρας, ἐπὶ βάσεως ἄκηλος, ὁ ἀποτετμημένος τὸ αἰδοῖον· μέγας μὲν ἀνόητος κ̀ γυναικώδης.
Βαλανεῖον, τὸ λυτρόν.
Βακχεύσασαν, ὀρχυμένην, πλανηθεῖσαν, ἐξεςηκυῖαν.
Βακχευθεῖσα, ἐξεςηκυῖα, ἐξηχευμένη.
Βαλλάντιον παρὰ τὸ βάλλειν, ἔςι δὲ ςαθμὸς τὸ βαλλάντιον, (ʃic) ὃ κ̀ φόλλοις, δινάριον ρῆ. (f. notat ῥωμαίων.)
Βάπτισμα, ἐν ᾧ βάλλεται ἤγυν πίπτει τὸ πταῖσμα.
Βάλιος, ἵππος τῦ Ἀχιλλέως.
Βαλλαντιοτόμος, κλέπτης.
Βάτραχος, ὁ βοὴν τραχεῖαν ἔχων.

Βάλλεται, σηί (f. notat *σημαίνει*) *τὸ ζεύξεται βολὴν γὰρ κυρίως ἡ ἀπὸ τῦ τόξυ πεμπομένη.*

Βασανίζειν, ἐξετάζειν,

Βαλάθες, δεσμωτήρια.

Βαλμὸς, ςῆθος.

Βαλαὶ, [sic] *βαθμὸς, ἡ βάσις, ἡ καμπτὸς, λέγεται δὲ, κὶ ἡ πρώτ ἔξοδον* (f. *πρώτη ἔξοδος*) *τῶν δρομαίων.*

Βαμβαίνη, διςάζει, τρέμει τοῖς ποσὶ, κὶ ἀσημένως φθέγγεται.

Βάναυσοι, ἀι διὰ χειρῶν μοχθῦσαι τέχναι.

Βάναυσος παρὰ τὸ τέχνη τῆς διὰ πυρὸς ἐργαζόμαινος (sic) *βάναυσος γὰρ ἡ κάμινος.*

Βαρηθυμεῖ, λυπῆται ὀλιγορεί (sic).

Βάραθρον, ὄρυγμα, χάσμα, χάος.

Βάρις, πλοία, πύργοι, ςοαὶ, τείχη σφέρον.

Sed his adcedat & nostra sententia, si quis fortasse sit futurus, qui putet, nobis facilius esse iudicium ex toto Codice, quam ceteris ex aliqua eius particula. Multa igitur observavimus, non modo ab exquisita, rara, antiqua, & integra graecitate petita, sed etiam a vulgari, senescente, novata, infima, barbara, imo a latinitate ipsa; quae quidem omnia litterarum studiosis gratissima esse debent. Non negarim tamen trita quaedam, & valde obvia heinc & einde occurrere. Sed tantum abest, ut ea auctoritati huius Codicis obsint, ut potius eum bonum esse testentur. Quemadmodum enim non nisi aurum, ac nobile metallum conrumpere solent homines, sic bonis quoque auctoribus suas ineptias olim intrudebant ii, qui suae ipsorum auctoritati diffiderent. Nec ignota est librariorum oscitantia, & in amplificandis Codicibus debitum quaestui comparando studium. Ceterum hoc Lexicon mendis licet scatens, integrum est, & lacunarum, quod vidimus, expers.

II. p. 149. Sequitur aliud Lexidion paginae unius cum dimidio, ita inscriptum: *Α'ρχὴ σὺν Θεῷ τῶν λέξεων τῆς Ο'κτατεύχου*. Proponamus initium:

Α'νεξωπύρησεν, ἀνεκτήσατο τὴν ψυχήν.

Α'νενεώσατο παρεμυθήθη.

Α'ςεῖον, καλὸν, ἐπιχαρῆ κεχαριτωμένον.

Α'ναφερεῖς, οἱ ἀνέχοντες, οἱ ἀναβαςάζοντες.

III. p. 150. *b.* Einde aliud subcedit unius paginae nullo ordine congestum, cuius titulus: *Λέξεις τῶν Βασιλήων.*

Incipit: *Α'ναφέ, βαθμῶν, κὶ ἐξέτασεν αὐτὸν εἰς τὰς ναῦς τυτέςιν ἐις τὰς ἕδρας.*

Ε'δαψιλεύσατο δι' ἡμᾶς φροντίζει περὶ ἡμῶν.

Agmen claudunt *Λέξεις τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ψαλμῶν*: quae si integrae forent, tam nobis adceptae esse deberent, quam nunc dolendum est, vix unam paginam superesse, quae complectitur tantum primas quadraginta voces incipientes a littera prima, secunda & quarta. Nam quod mirandum, nullum a *gamma* incipiens vocabulum heic adnotatum est. Ipsarum primae sunt:

Α'λληλυΐα, ἀινεῖτε τὸν ὄντα, ἤτοι τὸν κύριον.

Α'ἶνον, ἔπαινον ὕμνον.

Μακάριος, ὁ πάντοθε ἐν ἀγαθοῖς ὤν.

Vltimae: *Διέςειλεν, διεχώρησεν, παρήγγειλεν*

Quae sequuntur, omnia sunt ablata.

Hoc Lexicon, quod putat esse S. Cyrilli, aut S. Maximi, antiquum & optimum adpellat Holstenius in Sch. Cl. Fabricius Biblioth. Graec. Lib. IV. C. 36. T. IV. p. 569. de eodem haec habet: *Glossariis Biblicis Graecis, quae in celebrioribus Bibliothecis Europae complura Mss. exstare dixi, adcensendum etiam venit Dictionarium Ecclesiasticum optimae notae in Bibliotheca Medicea, quod laudat Alex. Morus in notis ad 2. Tim. I. 6. & Matth. I. 19. Nescio, an diversum a Stephani, antiqui glossographi (eiusdem Grammatici opinor, qui in Dionysii Thracis* τέχνας *scripsit) expositione Mss.* ἐνδιαθέτων γραφῶν, *quae adlegatur ab Io. Pearsonio Praef. ad LXX. Interpretes, sed fuerunt praeterea, qui doctorum etiam, & Ecclesiasticorum ac Theologorum Graecorum scripta, si qui singulari genere usi fuissent, glossariis eiuscemodi inlustrarent. Talis* ἑρμηνεία λέξεων, *litterarum ordine concinnata, praefigitur primae editioni Graecae operum, quae sub Dionysii Areopagitae, Florentiae apud Iunctam A.* MDXVI. *in 8. nomine circumferuntur.*

Cod. Graec. membranac. Ms. ineditus in 4. Sec. XII. bene scriptus, & servatus. Constat foliis scriptis 151.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ.

PSALTERIVM.

I. p. 1. PSalterium Graecum CL. Psalmorum, quod tam mendose conscriptum est, & in orthographia, & in syntaxi, & in litteris, quae inter se minime conveniunt, ut nihil utilitatis eius lectio adferre posse videatur. Illud sane animadversione dignum est, Graecam scripturam multum ad Hebraicam adcedere, ut in prima pagina Lucas Holstenius rubeis litteris adnotavit. COD. XXI.

II. p. 80. *b.* Adcedit Oratio ad beatam Virginem, deinde psalmus idiographus in David, & extra numerum, quando monomachiam iniit cum Goliath, demum Canticum Moysis, & alia nullius prorsus momenti. Pag. 83. *b.* in fine mendosissima inscriptio adposita est; quae tamen alia manu ibidem conrecta ita subiicitur. *Ε'γράφη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἀδελφῦ Βερνάρδυ μοναχῦ τῦ ἁγίυ πατρὸς ἡμῶν Δομινίκυ, ὑῦ Βαρθολομαίυ Βαρτολίνυ τῆς Φλορεντίας. Scriptus est praesens liber manu fratris Bernardi Monachi sancti patris nostri Dominici, filii Bartholomaei Bartolini Florentiae.*

III. p. 84. Sequitur Psalterium Hebraicum, licet non mendose, tamen haud diligenter, & exacte ab eadem manu exaratum.

Meminit huius Codicis Montefalconius in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 91. & Iacobus Le Long, cum aliis huius Plutei Codicibus

Pſalterium continentibus, in Bibliotheca Sacra Pariſiis MDCCXXIII. T. I. p. 163. ſed ambo ſcriptorem Codicis perperam vocant Bernardum Monachum Dominicanum, filium Bartholomaei Bartoliſci de Florentia.

Cod. partim Graec. partim Hebraicus membran. Ms. in 4. Sec. XV. conſtat fol. 119.

ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ.

CONLECTIO CANONVM ECCLESIASTICORVM.

COD. XXII. IO. Sholaſtici Conſtantinopolitani Patriarchae conlectio Canonum, & Nomocanon, in titulos L. & aliae aliorum Eccleſiaſticae conſtitutiones. In prima voluminis pagina Antonius Auguſtinus haec adnotavit „Ex Theodoro Balſamone [nam id ei nomen alio huius Bibliothecae Cod. tribuitur] νομοκάνονον: id eſt conſtitutarum Conciliis legum, ſive de divinis rebus Canonum conlectio. Haec, hoc ordine confecta eſt. Initio ad Capita quinquaginta ſub compendio, quibuſcumque Canonibus quae lata ſunt, referuntur: nempe ex Apoſtolorum LXXXV. & Patrum; ſcilicet, ex ſynodo Nicaena, Ancyrana, Neocaeſariana, Sardices, Gangrae, Antiochena, Laodicena, Phrygiae, Byzantina, Epheſina, Chalcedonenſi: Baſilii quoque. Haec autem conſtant ex praemiſſis indicibus, tum Conciliorum, tum Titulorum. Ad horum Canonum normam, de divinis rebus, Codice, nec non Novellis Iuſtiniani lata, ſub compendio, locis indicatis, adferuntur. His deinde ſubiicitur ex eiſdem Novellis eruta quaedam epitome de nonnullis Eccleſiaſticae dioeceſis Capitibus. Demum ſingillatim proponuntur ſuperiores habiti conventus, hoc tamen ordine, ſubque compendio: Byzantinum Concilium primum, deinde Nicaenum, Carthaginenſe, Africanum: quae ſubſequuntur epitomae Apoſtolicorum Canonum, Nicaeni, Byzantini, Epheſini, Chalcedonenſis, Trullani, Ancyrani, Neocaeſariani, Sardices, Gangrae, Antiocheni, Laodiceni, Baſilii item. Adtexuntur his Epiſtolae quaedam Baſilii, Gregorii, Theophili, Petri martyris, Athanaſii: Reſponſa Canonica Timothei, nonnulla Cyrilli, item de ſeptem ſynodis: praeterea Siſinii, Leonis Caeſaris de Nuptiis: item ex Proclo, Victorio, Photio „

Huc uſque Auguſtinus. Nos ſingula nunc ordine perſequamur. Et primum animadvertimus, non recte Auguſtinum de auctore huius Canonicae Conlectionis iudicaſſe, quae non ad Theodorum Balſamonem pertinet, ſed ad Ioannem Scholaſticum, Conſtantinopolitanum Patriarcham, ut mox videbimus. Codex itaque hunc praeſefert titulum:

I. pag. 1. *Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαςικῶν εἰς πεντήκοντα τίτλȣς διῃρημένων. Conlectio Canonum Eccleſiaſticorum in L. titulos diviſorum*, quae ſane conſtat non niſi excerptis Canonum cum Apoſtolicorum, tum Conciliorum, & Patriſticorum, videlicet Synodi Nicaenae, Ancyranae, Neocaeſarienſis, Sardicae, Gangrenae, Antiochenae, Laodicenae in Phrygia, Byzantinae, Epheſinae, Chalcedonenſis, & Baſilii. Iam adcuratius de ſingulis agemus. Eadem pag. occurrit Praefatio, cuius initium: *Οἱ τȣ̃ μεγάλȣ Θεȣ̃ κ̀ σωτῆρος ἡμῶν*. Finis: *ἀλλὰ κ̀ λίαν εὐσύνοπτος τοῖς ἐντυγχάνειν ἐθέλȣσιν*. Atque haec eadem praemittitur Conlectioni Canonum Io. Antiocheni, quae habetur in Bibliotheca Iuris Canonici Veteris Iuſtelli Tom. II. pag. 499. Pag. 2. *b*. *Ἡ τάξις τῶν συνόδων. Ordo Synodorum*, ubi enarratur locus & tempus, quo habitae ſunt, atque etiam numerus Patrum, & Canonum. Inc. *Οἱ μὲν ἅγιοι τοῦ κυρίȣ μαθηταὶ, κ̀ ἀπόςολοι*. Deſ. *Εἰσὶ δὲ καὶ τȣ̃ μεγάλȣ Βασιλείȣ κανόνες τὸν ἀριθμὸν ξη'*. Pag. 3. *Τίτλων κατάςασις. Titulorum* [ſcilicet quinquaginta] *diſpoſitio*; hoc eſt argumenta. Ibid. pag. 501. ſeqq. Pag. 7. ſequuntur ipſi Canones ſub ſingulos titulos ſuo ordine digeſti, & breviſſime expoſiti. Inc. *Τίτλος πρῶτος. Τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδȣ κανὼν ζ'. Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς. κ. λ. Titulus primus. Concilii Neocaeſarienſis Canon VII. De conſtituta Patriarchis a Canonibus dignitate &c.* Deſ. Titulus L. *τȣ̃ Θεȣ̃ κ̀ σωτῆρος ἡμῶν, μεθ' οὗ αὐτῷ τῶν δὲ πάντων Θεῷ κ̀ πατρὶ σὺν ἁγίῳ πνεύματι ἡ δόξα, νῦν κ̀ ἀεὶ, κ̀ εἰς τȣ̀ς, κ. λ.* Leguntur in calce hi verſus Iambi, qui abſunt ab edit. Iuſtelli.

Στίχοι Ἰαμβικοί.

Εἴληφαν ὧδε κανόνων τίτλοι τέλος,
Ἀποςολικῶν ἅμα κ̀ τῶν πατέρων.

Inde ſequitur Caput Canonicum de prohibitis nuptiis, quod item quum abſit a praedicta Iuſtelli editione, deſcriptum ſubiecimus. *Ἰςέον ὅτι τȣ̀ς κεκωλυμένȣς γάμȣς περὶ τῶν θείων κανόνων πρὸς τὸ μὴ εὐλογεῖσθαι ἀπὸ τῶν ιδ' τȣ̃ Νοεμβρίου μηνὸς ἄχρὶ τῆς ὀκταημέρȣ τῶν ἁγίων θεοφανίων, τȣτέςι τὴν τεσσαρακοςὴν ὅλην τῶν Χριςȣ̃ γεννῶν, κ̀ ἕως τῆς ὀκταημέρȣ τῶν φωτῶν, κ̀ ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ ἀσώτȣ ἕως τῆς ὀκταημέρου τῆς σωτηρίȣ ἐγέρσεως Χριςȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν. Ὁμοίως κ̀ τρεῖς ἑβδομάδας πρὶν τῆς ἑορτῆς τῶν γενεθλίων τȣ̃ προδρόμȣ μέχρι δὲ κ̀ δι' ὅλου τοῦ Ἰȣνίȣ μηνὸς ταύτας τηρεῖν ἔξεςιν. Ὅτι κ̀ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τȣ̃ Αὐγȣ́ςȣ μηνὸς, μέχρι τῆς ιε' ἧ τὴν ὑπερένδοξον κοίμησιν ἑορτάζομεν τῆς δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκȣ κ̀ ἀειπαρθένȣ Μαρίας, τȣ̀ς δὲ ἄλλȣς καιρȣ̀ς ἀκωλύτως ὁ γαμεῖν θέλων εὐλογίαν περὶ τῆς ἁγίας τȣ̃ Θεȣ̃ ἐκκλησίας λαμβανέτω· τȣ̃το δὲ καθόλȣ περὶ τῶν ἁγίων θεοφόρων πατέρων κεκέλευται.*

II. p. 60. Adcedit eiuſdem Ioannis Scholaſtici Nomocanon. Inc. *Τὰ συνᾴδοντα νόμιμα τῶν προκειμένων κανόνων. Πρόλογος τȣ̃ α' τίτλου. Εἰς δόξαν τȣ̃ μεγάλου Θεοῦ κ̀ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃. κ. λ.* Deſ. *κατὰ κανόνα διατίθενται κεφάλαια*. Et additur: *Τέλος τῶν τίτλων τῶν συνᾳδόντων νομίμων τοῖς ἐκκλησιαςικοῖς κανόσι τῆς νεαρᾶς*

ρᾶς

ρᾶς διατάξεως. *Finis Titulorum Constitutionum concordantium cum Ecclesiasticis Canonibus novellae Constitutionis*. Vid. Iustelli Biblioth. Iuris Canonici Veteris T. II. p. 603.

III. pag. 76. *b.* Ἕτερα κεφάλαια ἐκκλησιαστικὰ τῆς αὐτῆς νεαρᾶς διατάξεως, περὶ τοῦ σκοπεῖσθαι πρότερον τὸν βίον τοῦ εἰς ἐπισκοπὴν ἀγομένου. *Alia Capitula* (quae Conlector loco quinquagesimi Tituli adiunxit) *ipsius Ecclesiasticae Constitutionis Novellae, de eo, quod primum vita spectanda sit eius, qui Episcopus eligendus est*. Inc. Θεσπίζομεν τοίνυν τοῖς θείοις διὰ πάντων ἑπόμενοι κανόσιν. Des. καὶ εἰς τὴν ἁπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν προτιθεμένων ἀγάγοι. Et statim subditur: Τέλος τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἀπὸ Σχολαστικῶν. *Finis Capitum ex novellis Constitutionibus de Ecclesiastica dioecesi, Ioannis Scholastici, Archiepiscopi Constantinopolitani*. Ita desinit etiam in edit. cit. p. 672. Addita est Conlectoris adnotatio de dispositione Canonum heic observata, quae incipit: Ἰστέον ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν ἁγίων, καὶ οἰκουμενικῶν ζ' συνόδων. Atque haec occurrit in calce Nomocanonis eiusdem Io. Antiocheni. Vid. Iustell. p. 660. Ioannes igitur ex Scholastico, & Presbytero Antiocheno, Constantinopolitanus Patriarcha, ab A. DLXV. ad A. DLXXVII. priorum Conciliorum Canones in veteri Codice Ecclesiae universae sparsim diffusos, in hos L. titulos, non servato temporis ordine, nec serie, aut numero; sed singulos ex similibus Canonibus, & ad eamdem rem, & materiam pertinentibus titulos, cum Canonibus integris contexuit. Idem composuit etiam Nomocanonem, seu Concordantiam Canonum Ecclesiae cum legibus civilibus, quam Nic. Alemannus notis ad Procopii Histor. Arcanam pag. 110. testatur in Bibliotheca Vaticana servari, & Beveregius p. 128. notis ad synodicum, in Bodleiana. Vtrumque opus, quod heic etiam habetur, ex Mss. Codicibus erutum, editum est T. II. Biblioth. Iuris Canonici Veteris p. 499. & 603. cum eruditissima Praefatione Christophori Iustelli apud Ludovicum Billaine in fol. Paris. A. MDCLXI. Plura de hac conlectione vide apud Lambecium Commentar. Part. I. p. 55. 56. & 66.

IV. pag. 83. *b.* Πίναξ σὺν Θεῷ τῶν κανόνων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνελθόντων μακαρίων πατέρων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως. *Tabula cum Deo Canonum Constantinopoli in Trullo Imperatorii Palatii statutorum a beatis patribus sub Iustiniano piissimo Imperatore*. Sunt Canones CIII. Primus pag. 86. inc. Τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένου λόγου. Vltimus des. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐπουρανίου τὴν ἀπόλαυσιν, cum ipsis subscriptionibus Iustiniani Imperatoris, & quinque maiorum Orientis Episcoporum, & novae Iustinianopolis. Exstant inter Concilia Labbaeanae Conlectionis Venet. A. MDCCXXVIII. Tom. VII. p. 1339. sed adferuntur ibi tantum Canones CII.

V. pag. 110. Indice singulis praemisso exhibentur Canones aliarum Synodorum, videlicet Nicaenae, & Carthaginensis. Ac Nicaenae quidem Canones, qui sunt XXVI. cum ipsa inscriptione ita incipiunt: Κανόνες σὺν Θεῷ τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων συνελθόντων τὸ β', ἔτους ςσϞς'. Κανὼν α'. Ὅτι δεῖ τοὺς θείους κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν, κ. λ. *Canones cum Deo Patrum Nicaeae convenientium secundo, A. M. 6296.* (Chr. DCCLXXXVIII.) *Canon primus. Quod divini Canones adcurate, & omnino sint observandi. Sacerdotalem dignitatem adcipientibus &c.* Des. καὶ μερισμῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν ῥύσασθαι.

VI. p. 116. Carthaginensis synodi Canones numero LXXX. ii quidem per compendium relati, hunc habent titulum: Κανόνες τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντων σιζ' μακαρίων πατέρων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ὀνορίου, καὶ Θεοδωσίου τοῦ μικροῦ. *Canones CCXVII. beatorum Patrum, qui Carthagine convenerunt sub imperio Honorii, & Theodosii iunioris*. Horum primus inc. Οὐδὲν τῆς τριάδος διάφορον. Vltimus des. στεροῖτο καὶ αὐτὸς τῆς ἑτέρων ὁμοίας.

VII. pag. 120. His subcedunt Africanae quatuor alii, item in summam redacti, quorum primus inc. Εἰ καθέλωσιν ἐπίσκοπον ἐπίσκοποι. Quartus des. τὰ ἐπιτραπέντα τοῖς κατὰ Νικαίαν ἅπασιν ἄτρεπτα.

VIII. p. 120. *b.* Reliquorum Canonum sunt pariter tantum epitomae, nempe Apostolicorum, Nicaenorum, Byzantinorum, Ephesinorum, Chalcedonensium, Trullanorum, Ancyranorum, Neocaesareensium, Sardicensium, Gangranorum, Antiochenorum, Laodicensium; item Basilii Magni ex duabus epistolis Canonicis epitome duplex. Atque horum quidem omnium initium est: Δύο ἢ τρεῖς ἐπίσκοποι. Finis: τὴν οἰκείαν ψυχήν. Videntur haec desumta ex eiusdem Io. Scholastici Nomocanone l. c.

IX. pag. 137. *b.* Adnectuntur haec, quae etiam occurrunt in Cod. II. & XL. huius Plutei. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον τοῦ Ἰκονίου περὶ κανόνων. *Epistola Sancti Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae ad beatum Amphilochium Episcopum Iconiensem de Canonibus*. Inc. Ἀνόητῳ φησὶν, ἐπερωτήσαντι σοφίας. Des. in Can. XVI. καὶ αὐτόθεν εὑρήσεις τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

X. pag. 143. Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιστολὴ β' πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου. *Eiusdem Canonica Epistola II. ad Amphilochium Episcopum Iconiensem*. Inc. Πάλαι πρὸς τὰς παρὰ τῆς εὐλαβείας. Des. εἰ δεκτὸς ἐστιν εἰς τὸν κλῆρον, ac postea subditur: καὶ καθεξῆς ἅπαντα τὰ κεφάλαια τῆς ἐπιστολῆς ἃ γέγραπται ἐν τοῖς τίτλοις.

XI. p. 143. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ κανόνων ἐπιστολὴ γ'. *Eiusdem de Canonibus Epistola III.* Inc. Ἀπὸ ὁδοῦ μακρᾶς ἐπανελθὼν, ἐγενόμην γὰρ μέχρι τοῦ Πόντου ἐκκλησιαστικῶν ἕνεκα χρειῶν. Des.

Deſ. τὸ κατὰ τȣ̀ς κληρικȣ̀ς ἀδιορίςως, & poſtea ſubiungitur : Ἐγράφη ἐν τοῖς τίτλοις σὺν τοῖς λοιποῖς κεφαλαίοις τῆς ἐπιςολῆς.

XII. pag. 144 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τȣ̀ς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπισκόπȣς, ὥςε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασι. *Eiuſdem ad Epiſcopos ſibi ſubiectos, ne pecuniis ordinent.* Inc. Τὸ τȣ̃ πράγματος ἄτοπον. Deſ. Ἀκελδαμᾶ κληθήσονται.

XIII. pag. 144. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ χωρεπισκόπου, ὥςε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτȣ̃ ὑπηρέτας παρὰ τȣ̀ς κανόνας. *Eiuſdem provincialis Epiſcopi, ne abſque eo fiant miniſtri contra Canones.* Inc. Πάνυ με λυπεῖ ὅτι ἐπιλελοίπασι λοιπόν. Deſ. γνώμης εἰς ὑπηρεσίαν παραδεχθείς.

XIV. p. 145 *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐπιςολὴ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥςε χωρισθῆναι αὐτὸν τȣ̃ συνοίκου γυναίȣ. *Eiuſdem Epiſtola ad Gregorium presbyterum, ut ſeparetur a muliercula, cum qua habitat.* Inc. Ἐνέτυχόν σȣ τοῖς γράμμασι. Deſ. κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν γενήσονται.

XV. p. 146. Ἐπιςολὴ τοῦ ἁγίȣ Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελιτήνης. *Epiſtola S. Gregorii Nyſſeni Epiſcopi ad beatum Letoium Melitenes Epiſcopum.* Inc. Ὂν καὶ τοῦτο τῶν εἰς τὴν ἁγίαν ἑορτήν. Deſ. κᾂν μικρότερον τῆς σῆς μεγαλοφυΐας ᾖ.

XVI. pag. 152. Θεοφίλου τȣ̃ ἁγιωτάτȣ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῶν ἁγίων θεοφανίων ἐπιςάντων ἐν κυριακῇ, προσφώνησις. *Theophili ſanctiſſimi Archiepiſcopi Alexandrini adlocutio, quum Theophania die Dominico inſtaret.* Inc. Καὶ τὸ ἔθος, ϗ τὸ πρέπον. Deſ. συναχθῶμεν τοίνυν ἀπὸ ὥρας θ' ἐνταῦθα.

XVII. pag. eadem. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ὑπομνηςικὸν, ὁπότε ἔλαβεν Ἀμμὼν διὰ τὴν Λυκώ. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανοῖς, ϗ μέχρι νῦν τὰς ἐκκλησίας κατεχόντων. *Eiuſdem Hypomneſticum, quum duxit Ammon Lyconem. De iis qui cum Arianis communicant, & adhuc templa tenent.* Inc. Περὶ Βέςȣ καταςάντες. Deſ. δεῖ τὸν λειτȣργὸν τȣ̃ Θεοῦ.

XVIII. pag. 153. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ἀφυγγίῳ περὶ τῶν λεγομένων καθαρῶν. *Eiuſdem ad Aphyngium, de Catharis ita dictis.* Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ σὴ εὐλάβεια. Deſ. ϗ μηδὲν τȣ́τοις ἀντίκειται,

XIX. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ Ἀγάθῳ ἐπισκόπῳ. *Eiuſdem ad Agathum Epiſcopum.* Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασιν. Deſ. μετὰ τῶν ἄλλων συνάγεσθαι.

XX. p. 153. *b.* Τȣ̃ ἁγίȣ Πέτρȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας ϗ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτȣ̃ λόγῳ. *Sancti Petri Archiepiſcopi Alexandrini, & martyris Canones adlati in eius ſermone de Poenitentia.* Inc. Ἐπεὶ τοίνυν τέταρτον ἤδη. Deſ. ȣ̓δὲ γόνατα κλίνειν παρειλήφαμεν.

XXI. p. 154. Ἐπιςολὴ κανονικὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίȣ ἐπισκόπȣ Νεοκαισαρείας τȣ̃ θαυματȣργȣ̃, περὶ τῶν ἐν τῇ καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλόθυτα φαγόντων, ἢ ϗ ἕτερά τινα πλημμελησάντων. *Epiſtola Canonica Sancti Gregorii Epiſcopi Neocaeſarienſis Thaumaturgi de iis, qui in incurſione barbarorum idolothyta comedunt, vel alia eiuſmodi committunt.* Inc. Οὐ τὰ βρώματα ἡμᾶς βαρεῖ ἱερὲ πάπα. Deſ. ἢ ᾧ ὀνόματι καλȣ̃σιν ἀπαιτοῦντας.

XXII. pag. 156. Τοῦ ἁγίȣ Ἀθανασίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας ἐπιςολὴ πρὸς Ἀμȣ̃ν μονάζοντα περὶ γονοῤῥύȣς. *Sancti Athanaſii Archiepiſcopi Alexandrini ad Ammonem monachum de gonorrhoeo,* vel *ſeminis fluxus patiente.* Inc. Πάντα μὲν καλὰ, ϗ καθαρὰ τὰ τοῦ Θεȣ̃ ποιήματα. Deſ. ἀῤῥαγὴ ταύτην κατέχετε, ϗ ἀσάλευτον, ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ȣ̃ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος, σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ.

XXIII. pag. 158 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθ' ἑορταςικῆς ἐπιςολῆς. *Eiuſdem ex XXXIX. feſtiva Epiſtola.* Inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἱρετικῶν. Deſ. ἐκ τȣ́τȣ τȣ̀ς ἀκεραίȣς.

XXIV. p. 159 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα ἐρώτησις. *Eiuſdem ex Epiſtola ad Antiochum Duca quaeſtio.* Inc. Ἐὰν καταλειφθεῖ ἄνθρωπος. Deſ. τοῖς αἱρετικοῖς, ἢ οὔ. Et ſubiicitur ſtatim reſponſio, cuius initium: Εἰ πολὺς ϗ χαλεπός. Finis: ἐπὶ τῆς τοῦ Χριςοῦ κοινωνίας χρὴ λογίζονται.

XXV. pag. eadem. Περὶ μυςηρίων τοῦ Χριςοῦ. *De myſteriis Chriſti.* Inc. Πάσῃ δυνάμει φυλαξώμεθα. Deſ. καθὼς φησὶ ὁ θεῖος ἀπόςολος.

XXVI. p. 159. *b.* Τοῦ ἁγίȣ Βασιλείȣ πρὸς Καισάρειον Πατρίκιον περὶ κοινωνίας. *Sancti Baſilii ad Caeſarium Patricium de Communione.* Inc. Καὶ τὸ κοινωνεῖν δὲ καθ' ἑκάςην ἡμέραν. Deſ. εἴτε πολλὰς μερίδας ὁμοῦ.

XXVII. p. 160. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀσκητικῶν, κεφάλαιον τμζ'. *Eiuſdem Aſceticorum Caput CCCXLVII.* Inc. Ὥσπερ ȣ̓δὲν κοινὸν σκεῦος. Deſ. ἢ οἶκον ἐν καιρῷ εὐθέτῳ.

XXVIII. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ παραγγελία πρὸς τȣ̀ς ἱερεῖς. *Eiuſdem praeceptio ad ſacerdotes.* Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, ϗ βλέπε τὴν διακονίαν. Deſ. καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκȣ́οντάς σου.

XXIX. pag. 160. *b.* Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέȣ τοῦ ἁγιωτάτȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας ἑνὸς ρν' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνςαντινȣπόλει πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρά τινων ἐπισκόπων ϗ κληρικῶν. *Reſponſiones Canonicae Timothei ſanctiſſimi Archiepiſcopi Alexandrini unius ex CL. ſanctis Patribus Conſtantinopoli congregatis ad interrogationes ipſi propoſitas a quibuſdam Epiſcopis, & Clericis.* Inc. Ἐὰν παιδίον κατηχȣ́μενον. Deſ. τί ἀποκρίνασθαι ȣ̓χ εὑρίσκω.

XXX pag. 162. Τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιςολῆς κανόνες τρεῖς. *Beati Cyrilli Archiepiſcopi Alexandrini ex Epiſtola ad Domnum Canones tres.* Inc. Κύριλλος Δόμνῳ, ἕκαςα τῶν καθ' ἡμᾶς. Deſ. τȣ̀ς δὲ τῆς παραιτήσεως λιβέλλȣς.

XXXI. ead. pag. Τοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ Λιβύην, ϗ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiuſdem ad Africanos, & Pentapoleos Epiſcopos.* Inc. Παντὸς τοῦ χρησίμȣ, ϗ ἀναγκαίȣ. Deſ. ὑμᾶς ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XXXII p. 163. Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῶν ἐπιλύσεων τῶν δογματικῶν ζητημάτων ἐπιζητηθέντων περὶ Τιβερίȣ διακόνȣ, ϗ τῆς

ἀδελ-

ἀδελφότητος. *Eiusdem beati Cyrilli ex dogmaticis solutionibus propositis de Tiberio diacono, & fraternitate*. Inc. Ὅτι τὴν εὐχαριστίαν, ἐν μόναις χρή. Des. καὶ τελειοῦσθαι παρὰ Χριστοῦ.

XXXIII. p. 163. *b*. Περὶ προνομιῶν τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου Κωνσταντινουπόλεως. *De praerogativis sanctissimi throni Constantinopolitani*, ex Chalcedonensis Concilii Canonibus. Inc. Εἴ τις πρὸς τὸν τῆς ἐπαρχίας μητροπολίτης ἐπίσκοπον. Des. τὸν ὁσιώτατον αὐτῆς πατριάρχην. Vid. Beveregium l. c. T. I. p. 198.

XXXIV. p. 164. *b*. Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου διάταξις κθ´ Ἐπιφανίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος πόλεως, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. *B Cyrilli Constitutio XXIV. ad Epiphanium sanctissimum Archiepiscopum beatae Civitatis, & oecumenico Patriarchae*. Inc. Πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Des. καὶ τοῖς ἔθεσιν αὐτῆς πάσας ἀκολουθεῖν.

XXXV. pag. eadem. Περὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ζ´ συνόδων. *De sanctis & oecumenicis VII. Conciliis*, totidem sectionibus. Inc. Πρώτη σύνοδος γέγονεν οἰκουμενικὴ ἐν Νικαίᾳ. Des. δόξα, τιμὴ, κράτος νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Videntur haec excerpta ex Photii Patriarchae Constantinopolitani Synopsi historica septem Conciliorum generalium, edita ab Henrico Canisio Part. I. Tom. V. Antiquae Lectionis p. 183. Vid. Lambecium Lib. III. Comment. pag. 161. Neisselium Tom. I. p. 117. & in Pandectis Beveregii.

XXXVI. p. 168. Ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς α´ οἰκουμενικῆς συνόδου. *Ex actis primi Concilii oecumenici*. Inc. Πέπρακται δὲ οὕτως τὰ δόξαντα πᾶσι. Des. οἱ διεφωνοῦν πρὸς ἀλλήλους. Haec suis locis habentur in Pandectis Canonum Beveregii, & in Iustelli Iuris Canonici Veteris Bibliotheca.

XXXVII. p. 168. *b*. Τόμος ἐκτεθεὶς παρὰ τοῦ Σισιννίου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῶν τὰς ἐξαδελφὰς λαμβανόντων ἀδελφῶν. *Tomus propositus a Sisinnio, Patriarcha Constantinopolitano, de fratribus consobrinas ducentibus*. Inc. Ὁ πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον εὔζωνος μαχητής. Des. Θεόδωρος ῥοίνων (sic) καὶ Κωνσταντῖνος συγδίασι. Integer hic tomus legitur in Iure Graeco-Romano Leunclavii T. I. pag. 197.

XXXVIII. p. 169 *b*. Ἐκ τοῦ β´ τίτλου τῆς νεαρᾶς διατάξεως Λέοντος, καὶ Κωνσταντίνου τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, κεφ β´. περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκωλυμένων. *Ex titulo secundo Novellae Constitutionis Leonis, & Constantini piorum Imperatorum caput secundum, de matrimoniis concessis, & prohibitis*. Inc. Κεκώλυνται δὲ, ὅσοι ἐκ τοῦ ἁγίου. Des. βουλὴ καὶ γνώμη κρατείτω. Habet Leunclavius in Iure Graeco-Romano Tom. II. p. 101.

XXXIX. pag. 170. Ὅτι οὐ δεῖ σιωπᾷν καὶ ὑποστέλλεσθαι τοῖς ἀντιλέγουσι τῇ ἀληθείᾳ, ἤγουν τῇ εὐσεβείᾳ· κἂν οἵου δήποτε βαθμοῦ τύχοιεν εἶναι τοὺς ἀντιλέγοντας, εἰ καὶ λίαν εἰσὶ τῶν εὐτελῶν καὶ ἀπόρων, πιστοὶ δὲ οἱ ἀντεχόμενοι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. *Quod non par sit obmutescere & cedere obpugnantibus veritatem, scilicet pietatem: cuiuscumque dignitatis sint obpugnantes, etiamsi valde viles, & pauperes, fidi tamen sunt defensores rectae fidei*. Inc. Τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς ε´ συνόδου. Des. τῆς ἀσεβείας ζηζανίων. Hoc Caput desumtum fortasse est ex actis Concilii Constantinopol. II. generalis V.

XL. pag. 170. *b*. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Ex epistola Procli Archiepiscopi Constantinopolitani ad Ioannem Antiochiae Episcopum*. Inc. Ὁ ἠλὶ ἐκεῖνος, ὁ τῷ χρόνῳ καμών. Des. οὐκ ἐκυβέρνησεν ἐπιπλήξει. Haec Epistola de caussa Theodori Mopsuesteni, & Ibae Edesseni Episcopi Latine tantum servata est in Actis quintae synodi Constantinopolitanae, Conlatione V. & VII. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 28. Tom. VIII. p. 606.

XLI. pag. eadem. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Βίκτωρος τοῦ Καρθαγενησίων ἐπισκόπου πρὸς Θεόδωρον πάπαν Ῥώμης. *Ex epistola Victoris Carthaginensium Episcopi ad Theodorum Romae papam*. Inc. Ἡμεῖς γὰρ οἱ ἐλάχιστοι τοῦ κυρίου διακυβερνοῦντος. Des. τῷ φανερῷ τούτων ἀντιπίπτειν μολύσματι. Integra haec Epistola legitur in editione Veneta Conciliorum Labbaei Tom. VII. p. 155.

XLII. p. 171. Περὶ ἐγκληματικῶν κανόνων παρασημείωσις ἐμφαίνουσα τόν τε τίτλον καὶ τοὺς χρόνους τοῦ ἁμαρτήματος. *Criminalium Canonum brevis expositio, ostendens titulum, & tempora peccati*. Inc. Ὁ χειροτονῶν ὑπερόρια καταιρείσθω. T. γ´. Des. Ὁ τυμβωρύχος ἔτη ι´, τίτλος ὁ αὐτός. Nihil aliud in hoc indiculo, quam paenae canonicae nonnullis iniunctae criminibus, exhibetur.

XLIII. p. 171. *b*. Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως κανονικαὶ διατάξεις περὶ διαφόρων ἐγκλημάτων. *Photii, Archiepiscopi Constantinopolitani, Canonicae Constitutiones super diversis criminibus*. Inc. Πάντα τὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ὑμῶν τελειότητος. Des. πολλῇ ῥοπῇ ἀθωώσεως βραβεύεται τούτων τοῦ μή. Heic quilibet, vel nobis tacentibus, videt quaedam, scilicet chartam, deesse in fine. Sunt tamen editae in Auctario quinque aliarum de rebus in Iure Canonico Orientalium dubiis Epistolarum, post eiusdem Photii Epistolas CCXLVIII. ex versione, & cum notis Ricardi Montacutii G. L. Londini MDCLI. Cetera bene servata, & margini sunt scholia passim adspersa, nonnullis etiam variis lectionibus admistis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. eleganter, & emendate scriptus. Constat foliis 175.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

I. pag. 1. Continet totum Psalterium Graecum CL. psalmorum, cui statim subcedit psalmus idiographus. COD. XXIII.

II. p. 99.

II. p. 99. Sequuntur, ut in aliis, Prophetarum Carmina, quorum primum Μωϋσέως. *Moysis*. Inc. Α῎σωμεν τῷ κυρίῳ, κ. λ. Vltimum, Προσευχὴ Συμεὼν πρεσβυτέρου ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. *Oratio Simeonis senis ex Ecclesia Catholica*. Inc. Νῦν ἀπολύεις, κ. λ.

III. p. 108. *b*. Adcedunt, Υ῞μνος ἑωθινός. *Hymnus matutinus*. Inc. Δόξα ἐν ὑψίςοις Θεῷ. Pag. 109. Μακαρισμοὶ ἐκ τῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίυ εὐαγγελίυ. *Beatitudines ex sancto Evangelio secundum Matthaeum*. Inc. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, κ. λ. Pag. ead. *b*. Σύμβολον ἅγιον ἐκτεθὲν περὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῦ Θεῦ. *Sanctum Symbolum expositum a sanctis Patribus in Ecclesia Dei*. Inc. Πιςεύω εἰς ἕνα Θεὸν, κ. λ. Pag. 110. Διδασκαλία τῦ κυρίυ ἡμῶν Ι᾿ησῦ Χριςῦ ἐκ τῦ κατὰ . . . . . ἁγίυ εὐαγγελίυ. *Doctrina Domini nostri Iesu Christi ex sancto Evangelio secundum* . . . . . (*supple* Matthaeum.) Inc. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ὐρανοῖς, κ. λ. Continet tantum Orationem Dominicam. Eadem pag. Υ῞μνος ἑσπερινός. *Hymnus vespertinus*. Inc. Φῶς ἱλαρὸν, κ. λ. Ead. pag. Τυπικὰ τῆς ἁγίας τῦ Θεῦ ἐκκλησίας τὰ κατὰ συνήθειαν ἠκριβωμένα. *Typica sanctae Ecclesiae Dei iuxta consuetum ordinem adcurate disposita*. Quid vero sint τυπικὰ, multiplici eruditione Iacobus Goarius exposuit in Euchologio pag. 28. 107. 158. edit. Venet. Anni MDCCXXX. In nostro tamen Codice sub hac inscriptione nihil aliud continetur, quam brevissima Oratio ad Iesum Christum, quae inc. Ο῾ μονογενὴς ὑὸς, καὶ λόγος τοῦ Θεῦ, κ. λ. Pag. ead. *b*. Υ῞μνος Χερυβικός. *Hymnus Cherubicus*. Inc. Οἱ τὰ Χερυβὶμ μυςικῶς, κ. λ. Pag. eadem. Υ῞μνος τῆς ἀπολύσεως. *Hymnus absolutionis*. Inc. Πληρωθήτω τὸ ςόμα ἡμῶν, κ. λ. Ibidem. Υ῞μνοι Χερυβικοὶ τῆς ἁγίας μητέρος ἐκκλησίας. *Hymni Cherubici sanctae matris Ecclesiae*. Primus inc. Νῦν αἱ δυνάμεις, κ. λ. Alter inc. Εὐχαριςῦμέν σοι Χριςὲ ὁ Θεός. Tertius inc. Τῦ δείπνυ συ τῦ μυςικῦ. Des. κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ συ, ἀλληλεΐα.

Codex Graecus membranac. Ms. in 8. Sec. XII. ineuntis, cum initialibus singulorum versuum, & inscriptionibus psalmorum rubricatis, cuius prima pagina, continens priores duos psalmos, alia manu, sed recentiori exarata est. Constat foliis scriptis 110.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΛΟΓΟΙ

CLEMENTIS SERMONES.

Titulus ita restituendus.

COD. XXIV. I. p. 1. *Clementis Alexandrini Paedagogi Libri III.* cum notulis quibusdam marginalibus incerti auctoris. Praecedit litteris maioribus Tabula primi Libri in Cap. XIII. tributi. Caput I. Lib. I. inc. Τριῶν γέ τοι τύτων περὶ τὸν ἄνθρωπον ὄντων ἠθῶν. κ. λ. Definit Lib. III. αἶνον ἀναπέμψαι κυρίῳ. Libri dividuntur in Capita, & singulis Capitibus praemittuntur argumenta.

II. p. 240. Litteris item maioribus legitur: Υ῞μνος τῦ σωτῆρος Χριςῦ, τῦ ἁγίυ Κλήμεντος. *Hymnus Christi Servatoris, S. Clementis*. Inc. Στόμιον πώλων ἀδαῶν. Des. Ψάλωμεν ὁμῦ Θεὸν εἰρήνης.

III. p. 241. *b*. Versus incerti in Clementis Paedagogum. Inc. Σοὶ τόν δε κἀγὼ παιδαγωγὲ προσφέρω. Des. Πάτερ παράσχυ, καὶ καλὸν βίυ τέλος. Haec omnia inter opera Clementis Alexandrini Florentiae edita a Victorio, qui hoc eodem Codice usus est, leguntur. Vide quae supra p. 12. a nobis dicta sunt in recensione Cod. III. huius Plutei, quibus adde clarissimi Montefalconii sententiam de eodem Codice Stromatum Clementis, de quo in Bibliotheca Bibliothecarum T. I. pag. 234. haec ait: *Clementis Alexandrini Stromata Graece X. seculi. Hic Codex unicus & praestantissimus est, omniumque rarissimus. Olim puto fuisse apud Basilianos Messanenses Monachos; nam in veteri quodam Catalogo illorum, Clementis Stromata Graece habentur, in recentiore autem non comparent*. Omisit tamen Victorius Scholia quaedam charactere ligato, & currenti ab eodem scriptore Codicis in ora libri heinc einde adiecta, quorum primum est pag. 9. *b*. ad Cap. 4. Lib. I. prope finem. Πιςωσάμενος τὸν λόγον ὡς ἀδιάφορον, ἀνὴρ κ̀ γυνὴ πρὸς ἀρετῆς ἐργασίαν, ἄμφω γὰρ ἄνθρωποι ὀνομάζονται· ὧν δὲ κοινὸν ὄνομα, τούτων καὶ ἡ πρᾶξις κοινή· κ̀ ἀπὸ Μενάνδρυ τῦ ποιητῦ τὴν πίςιν αὖθις καταδησάμενος, ὡς κ̀ ἐπὶ ἄῤῥενος, κ̀ θήλεος, κοινῶς Α᾿ττικοὶ τὸ παιδάριον κατηγορῦνται, πιςῦται τὸν λόγον, κ̀ ἀπ' αὐτῦ τῦ Κυρίυ, πρόβατα, ϗ ἀρνία τὺς ἑαυτῦ πιςὺς ἀποκαλῦντος· ἐν οἷς ἄνδρες τε κ̀ γυναῖκες καταλαμβάνονται. Alterum p. 10. *b*. ad Caput V. Ο῞τι τὸ ὡσαννὰ, φῶς ϗ δόξα, κ̀ αἶνος, Ε῾λλάδι δύναται φωνῇ. Tertium p. ead. Υ῾ποκινεῖ, ἢ ἀντιμαςίζει· μύωψ γὰρ ἡ μάςιξ. Quartum p. 11. Οὐχ οὕτως ἔχει τὸ εὐαγγέλιον, τὴν γὰρ γενεὰν ταύτην λέγει τίνι ὁμοιώσω, κ̀ ἐπιφέρει τὴν τῶν ἀγοραίων παίδων περιβολήν. Pag. vero 12. *b*. ad illa eiusdem Capitis V. verba: Ε῎ρχεταί σοι δίκαιος, πρᾳῢς καὶ σώζων, κ̀ αὐτὸς πρᾷος, κ̀ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον, κ̀ πῶλον νέον, κ. λ. idem calligraphus, ut ostenderet consensum textus Clementis cum quadam Arethae Archiepiscopi Caesareensis interpretatione, desumta fortasse ex eius insigni in Apocalypsim opere inscripto: Συλλογὴ ἐξηγήσεων ἐκ διαφόρων ἁγίων ἀνδρῶν εἰς τὴν Ι᾿ωάννυ τῦ ἠγαπημένυ κ̀ εὐαγγελιςῦ Α᾿ποκάλυψιν; sequens ipsius scholion in ora libri descripsit, quod quum longiusculum sit, quippe integras trium paginarum oras, tam superiores, quam inferiores, & externas complectens, initium tantum, ac finem adnotandum duximus. Incipit igitur hoc pacto:

Α᾿ρέθα ἀρχιεπισκόπου.

Δεσμένων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτῦ, κ̀ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ.

Πῶλον· τὸν νέον λαὸν τῆς κατὰ Χριςὸν πολιτείας καλεῖ· ἄμπελον· τὴν ἀπὸ τῆς Μωϋσέως νομοθεσίας, κ̀ τῆς ἐκεῖθεν φυτοκομίας ἐπὶ μέγα

γα θεογνωσίας, ἐπηρμένην φρατρίαν, κ. λ. Des. *ἔςε τὴν σωτήριον τροφὴν καταμηνύοντες, ἐκείνου τούτου, ὃ βρῶμα, καὶ πόμα, ἡ τοῦ πατρικοῦ θελήματος εὐαρεςεῖται τελείωσις*. Atque haec de huiusmodi marginalibus scholiis dicta sufficiant: nunc ad alia properemus.

In fine singulorum Librorum, titulus repetitur, utque exemplo utar, in fine Libri I. Paedagogi ita legitur: ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ. *Clementis Paedagogi trium librorum primus*. Postea subiungitur ibid. p. 76. *b.* Libri II. titulus hoc pacto: ΤΑ ΕΝ ΤΩι Β. ΛΟΓΩι ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α. ΠΩΣ ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΤΡΟΦΑΣ ΑΝΑΣΤΡΕΠΤΕΟΝ. hoc est: *Eorum, quae in secundo Libro Paedagogi continentur Caput primum, quomodo cibis utendum sit*.

Notae calligraphorum in margine adnotantur, videlicet p. 81. & alibi ℙ pro *ὡραῖον*, *speciosum*, sive *elegans*: pag. 42. *b.* & alibi Σημ. pro *σημείωσαι*, *observa*: pag. 85. *b.* ☧ pro *χρύσεον*, *aureum*.

In duobus ultimis foliis, iam memorata carmina exercitationis, & animi caussa unciali charactere descripsit amanuensis. Qui quidem character uncialis hoc circiter tempore desiit. A IX. enim seculo nullum se vidisse Codicem unciali charactere descritum, exceptis libris choralibus, Montefalconius fatetur Palaeogr. Graec. Lib. IV. p. 76. qui similem huic Codicem Bibliothecae Regiae Parisiensis describit, & specimen characteris exhibet aere incisum, ferme eiusdem seculi.

Cod. Graec. membran. Ms. opt. in 4. maiori, Sec. XI. Constat fol. 242.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

COD. XXV. PSalterium Davidicum, cui adnexa sunt varia Cantica sacra; nempe duo Moysis in Exodo, & Deuteronomio, Canticum Annae matris Samuelis, Habacuc Prophetae, Esaiae Prophetae Ἐκ *νυκτὸς κ. λ.* Ionae Prophetae, trium puerorum apud Danielem, Beatae Virginis Deiparae, & Zachariae patris S. Ioannis Baptistae. In fine haec adnotata sunt: *Τῷ συντελεςῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα, καὶ οἱ θαλαττεύοντες εὑρεῖν καλὸν λοιμένα, οὕτω καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίου τέλος. Ἐτελειώθη τὸ παρὸν ψαλτήριον διὰ χειρὸς κἀμοῦ, χωρικοῦ μαθητοῦ, ἐπονομαζομένου Γεωργίου, τῇ δὲ κλήσει Φλαμέγγου. Καί τοι γοῦν ἀναγινώσκωνται, εὔχεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον, καὶ διὰ τῆς ἀγνωσίας μου, ὅτι χωρικὸς, καὶ ἀπαίδευτος γραμματικῆς εἰμί*. *Deo perfectori bonarum rerum gratia. Sicut peregrini videre patriam, & ii qui plurimum in mari versati sunt, tutum invenire portum laetantur, sic & scriptores, libri finem videre. Finitum est praesens Psalterium mea manu, qui rusticus discipulus sum, nomine Georgius, cognomine vero Flamengus vocor. Itaque qui legerint, precentur pro me Dominum, & parcant meae ignorantiae, quod rusticus, & grammatices inperitus sum, memores*. Hanc subscriptionem alia statim excipit, quam fortasse ex antiquiori Codice, unde hoc profluxit exemplar, noster amanuensis descripsit. Ea vero est quae sequitur: *Ἐτελειώθη δὲ τὸ παρὸν ψαλτήριον ἐν ἔτει ςχπ', ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ εἰς τὰς* (sic) *ια', ἡμέραν γ', ὥραν ιγ' τῆς ἡμέρας. Δόξα τῷ Θεῷ, τῷ δόντι τὴν ἀρχὴν, καὶ δόντι καὶ τὸ τέλος, δόξα σοι ὁ Θεὸς, δόξα νῦν σοι Θεός*. *Absolutum vero est praesens Psalterium anno Mundi* 6680 [Christi MCLXXII.] *mense Iulio, die XI. feria III. hora XIII. diei. Laus Deo, danti initium, danti etiam finem, laus tibi Deus, laus nunc tibi Deus*.

Codex Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV. Constat fol. 226.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΘΕΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

DIONYSIVS DE SACRIS NOMINIBVS.

DIonysii Pseudo-Areopagitae Libri de Divinis Nominibus, de Caelesti, & Ecclesiastica Hierarchia, & Epistolae X. cum scholiis Andreae cuiusdam. COD. XXVI.

I. p. 1. Praemissum est hoc Epigramma:

Ἐγὼ, Διονύσιε, τολμῶ καὶ λέγειν,
Ὡς οὐκ ἐπλάσθης ἐν γυναικὸς κοιλίᾳ,
Ἀλλ' ἀγγέλοις μάλιςα συντεταγμένος,
Ἄνωθεν ἦλθες ἐκ πόλου φύσις ξένη,
Βροτοῖς ἀπαγγέλλουσα πάντα πρὸς μέρος
Τὰ τῶν ἀΰλων ταγμάτων ὅπως ἔχοι.
Οὕτω γινώσκεις τὰς ἀΰλους οὐσίας,
Οὕτω θεωρεῖς ἐνθέως θεωρίας,
Οὕτω φανεροῖς τὰς φύσεις τῶν ἀγγέλων,
Οὕτω τὸ μεῖζον, ἄγγελος σὺ τὴν φύσιν.
Ego, Dionysi, audeo & haec dicere,
Quod non formatus es in mulieris alvo,
Sedcum Angelis mirum in modum ordinatus,
De sursum venisti e caelo nova natura,
Hominibus adnuntians omnia ordine,
Quae caelestis militiae sunt, ut se habeant.
Sic cognoscis materia expertes substantias,
Sic specularis divinas visiones,
Sic manifestas naturas Angelorum,
Sic quod maius est, esse te Angelum natura.

Ead. pag. sequitur: *Πρόλογος εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον*. *Prologus in sanctum Dionysium*. Inc. *Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανές*. Des. *οὓς εἰς τὰς ἐμὰς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας*.

Pag. 4. *b.* post Indicem Capitum XIII. quae libro de Divinis Nominibus continentur, legitur Epigramma: *Εἰς νόον αἰγλήεντα, κ. λ.* de quo vid. superius pag. 33. Pag. 5. *Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου περὶ θείων ὀνομάτων*. *Dionysii Areopagitae Episcopi Atheniensis ad Timotheum Ephesi Episcopum de Divinis Nominibus*, cum scholiis. Primi Capitis inscriptio: *Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος*. Inc. *Νῦν δὲ ὦ μακάριε, κ. λ.* Post primos tres versus subiiciuntur scholia An-

Andreae cuiuſdam, quae valde ſpiſſa ſunt, ac ſingulis propemodum Dionyſii textus periodis interſerta. Rubeus color, quo ſunt iſta exarata, adeo multis in locis evanuit, ut vix perlegi poſſint. Haec tamen eadem ferme ſunt, atque ſcholia S. Maximi typis vulgata; at in expoſitione primae Epiſtolae ad Caium eadem manu adſcribitur Μαξίμου. Simillimum omnino huic noſtro habemus Codicem in Regia Taurinenſi Bibliotheca Tom. II. p. 487. Sed eia ſcholiorum initium proferamus: Ἀνδρέȣ ἐξήγησις. Σημείωσαι, ὅτι ἑτέρα πρότερον πραγματεία πεπόνηται τῷ μακαριωτάτῳ πατρὶ τȣ́τῳ· οἱονεὶ προεισαγωγή τις ϗ προθεωρία ςοιχειώδης τῶν περὶ Θεȣ̃ ἐν ταῖς γραφαῖς σποράδην εἰρημένων· ἤτοι ἐπ.μνησις, ἧς τινος κατὰ ἀκολȣθίαν, ἡ παρȣ̃σα αὐτῷ ἐπραγματεύθη. Deinde ad illa Dionyſii verba: Ἐςω δὲ καὶ νῦν ἡμῖν ὁ τῶν λογίων θεσμὸς, κ. λ. alia haec ſcholia adponuntur: Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πειθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανζεται. Ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν ἀνάγκη, τῆς γεωμετρίας τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει· ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων, ϗ ὑπὲρ πᾶσαν ȣ̓σίαν, πῶς ἄν τις λογικῶς ἐπιςήσειεν μόλις τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθει τȣ̃ νȣ̃, τὴν περὶ Θεȣ̃ ἀγνωσίαν ὁπότε ἐςὶ, διὰ τῆς εἰλικρινȣ̃ς εὐσεβείας ἀλαλήτως συννοεῖν δυνάμενος. Haec fere ſimilia habentur in Cod. XIX. ſup. p. 41. Vltimum huius libri Caput deſinit: ἐπὶ δὲ τὴν συμβολικὴν θεολογίαν ἡγȣμένȣ Θεȣ̃ μεταβήσομαι.

II. p. 131. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, περὶ τῆς ȣ̓ρανίας ἱεραρχίας. *Conſacerdoti Timotheo Dionyſius Sacerdos de Caeleſti Hierarchia*. Praecedit Index Capitum, quae numerantur XV & Epigramma in magnum Dionyſium: Ἀγγελικῆς σοφίης κ. λ. de quo pag. 31. cui ſtatim charactere valde corrupto ac mendoſo ſubſcriptum eſt: αυκ' μηνὶ Ἀπριλλίῳ, ἡμέρᾳ ιε'. ἰνδικτιῶνι ιγ'. ἐτέλησα τὸ παρὸν βιβλίον τȣ̃ κὺρ ςάμματος Ῥοδωβᾶ ἐγὼ Γεώργιος ὁ Παπαδόπȣλος. MCCCCXX. *menſe Aprili, die XV. indictione XIII. abſolvi praeſentem libellum Domini Stammatis Rodobae ego Georgius Papadopulus*. De hoc ſcriptore meminit Montefalconius in Palaeographia Graeca Lib. I. Cap. 7. p. 76. Cap. I. inſcribitur: Ὅτι πᾶσα θεία ἔλλαμψις κατὰ ἀγαθότητα ποικίλως κ. λ. Inc. Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ ϗ πᾶν δώρημα τέλειον. Vltimum deſinit: τȣ̃ θείȣ πυρὸς ἀνασκαλεύσω σπινθῆρας. Huius libri ſcholia partim ſunt ipſi textui interſerta, partim margini adſcripta, quorum prima duo ad ipſam Libri inſcriptionem pertinentia heic adferimus. Primum eſt: Τὸ συμπρεσβύτερος ὄνομα, ϗ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, ὡς ϗ ἐν ταῖς πράξεσι δηλȣ̃ται, ἔνθα ἐν τῇ Ἀσίᾳ συντάσσεται ταῖς ἐκκλησίαις ὁ Παῦλος. Alterum: Ἐπεὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἱεραρχίαν ἔχει, καλεῖ ἱεράρχας τȣ̀ς ἐπισκόπȣς. Haec eadem ſcholia, ſed uberiora, occurrunt etiam in Cod. XXXII. huius Pl. p. 190. quare ex illo videntur deſumta.

III. p. 224. *b.* Διονυσίȣ Ἀρεοπαγίτȣ ἐπισκόπȣ Ἀθηνῶν, πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσȣ, περὶ τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἱεραρχίας. *Dionyſii Areopagitae Epiſcopi Athenienſis ad Timotheum Epiſcopum Epheſi de Eccleſiaſtica Hierarchia*. Sequitur Index Capitum, quae ſunt V. & hoc Epigramma in magnum Dionyſium,

Καὶ νόον αἰγλήεντα λίπες, ϗ γνῶσιν ἐόντων,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην, τὴν ȣ̓ θέμις ἐξονομῆναι.
Et mentem fulgidam reliquiſti, & ſcientiam exſiſtentium,
Per noctem inmortalem, quam nefas eſt nominare.

Cap. I. Περὶ μυςικῆς θεολογίας. *De myſtica Theologia*. Inc Τριὰς ὑπερȣ́σιε, ϗ ὑπέρθεε, ϗ ὑπεράγαθε. Vltimum deſ. ἡ ὑπεροχὴ τȣ̃ πάντων ἁπλῶς ἀπολελυμένȣ ϗ ἐπέκεινα τῶν ὅλων. Primum ſcholium in hunc librum hoc eſt: Τὰ ἁπλᾶ, ϗ ἀπόλυτα φησὶ, τὰ δίχα συμβόλων νοȣ́μενα, καὶ ἐποπτευόμενα, ὡς ἔχȣσιν. ȣ̓ μὴν παραβολικῶς, τȣτέςιν, οὐ κατὰ ἀνάπτυξιν ὀνομάτων, ἢ συμβόλων λεγόμενα· ἀλλὰ τῇ ἐκ πάντων τῶν νοημάτων ἀπολαύσει, ϗ τῶν νοήσεων ἀποπαύσει συναγόμενα. Ἥν τινα, ἀνενεργησίαν τῆς τȣ̃ νοερȣ̃ κινήσεως, ἐν μὲν τοῖς πρὸ τȣ́του ἀνοησίαν ἐκάλεσεν, ἐνταῦθα δὲ σκοτεινότατον, ϗ ἀόρατον. Vltimum vero: Τὰ ὄντα ἤγȣν τὰ κτίσματα, ὑπὲρ τὴν αὐτῶν φύσιν ἐκταθῆναι ταῖς νοήσεσιν ȣ̓ δύναται· εἰκότως ȣ̃ν εἰς ἑαυτὸν βλέποντα, ἀγνοεῖν τὴν θείαν φύσιν καθ' ὃ αὕτη ἐςίν, οὕτως ȣ̃ν ϗ ἡ θεία φύσις εἰς ἑαυτὴν βλέπȣσα, ȣ̓κ οἶδεν ἐν αὐτῇ εἶναι τὰ ὄντα, κατὰ τὸν τῆς ȣ̓σίας αὐτῶν λόγον· τȣ̃το γὰρ ἐδήλωσεν εἰπὼν, εἰ ὄντα ἐςίν. Ἐπειδὴ ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα, ϗ αὐτὸ τὸ εἶναι κέκτηται ὑπερȣσίως· ἑτέρῳ γὰρ ȣ̓κ ἄν τις εἴποι τὸν Θεὸν ἀγνοεῖν τὰ ἑαυτȣ̃ κτίσματα.

IV. p. 234. Διονυσίȣ Ἀρεοπαγίτȣ ἐπιςολαὶ διάφοροι. *Dionyſii Areopagitae Epiſtolae diverſae*, in quibus nihil memoratu dignum invenies, niſi forte cuipiam hiſtoriola de eclipſi paſſionis Dominicae adrideat, quam Dionyſius Heliopoli Aegyptiorum ſe vidiſſe tradit in Ep. ad Polycarpum. Sequitur Index eorum, ad quos mittuntur. Epiſtola I inſcribitur: Τίτῳ ἱεράρχῃ ἐρωτήσαντι δι' ἐπιςολῆς, τίς ὁ τῆς σοφίας οἶκος, τίς ὁ κρατὴρ, καὶ τίνα τὰ βρώματα αὐτῆς, ϗ τὰ πόματα. Ἐπιςολὴ α'. *Ad Titum Epiſcopum, petentem per epiſtolam, quae ſit ſapientiae domus, qui crater, qui cibi, qui potus. Epiſtola I.* Inc. Ὁ μὲν ἱερὸς Τιμόθεος, ὦ καλὲ Τίτε. Deſ ταῖς τῶν λογίων ἱεραῖς παραδόσεσι ϗ ἀληθείαις.

V. p. 244 Ἰωάννῃ θεολόγῳ, ἀποςόλῳ, ϗ εὐαγγελιςῇ περιορισθέντι κατὰ Πάτμον τὴν νῆσον. Ἐπιςολὴ β'. *Ad Ioannem Theologum, Apoſtolum & Evangeliſtam relegatum in Patmum inſulam. Epiſtola II.* Inc. Προσαγορεύω σε τὴν ἱερὰν ψυχήν. Deſ. καὶ τοῖς μετά σε, παραδώσεις.

VI p. 245. *b.* Δημοφίλῳ θεραπευτῇ, περὶ ἰδιοπραγίας, ϗ χρηςότητος. Ἐπιςολὴ γ'. *Ad Demophilum Monachum de propria operatione, ac clementia. Epiſtola III.* Inc. Αἱ τῶν Ἑβραίων ἱςορίαι φασὶν, ὦ γενναῖε Δημόφιλε. Deſ. πιςεύω ἀληθῆ εἶναι.

VII. p. 257. Γαΐῳ θεραπευτῇ. Ἐπιςολὴ δ'. *Ad Caium Monachum. Epiſtola IV.* Inc. Τὸ σκότος, ἀφανὲς γίνεται. Deſ. ὑπὲρ πάντα τὰ γινωσκόμενα.

VIII. p. 258. Τῷ αὐτῷ Γαΐῳ. Ἐπιςολὴ ε'.

 Ad

Ad eumdem Caium. Epistola V. Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Des. καὶ τῶν μιμυμένων, ϰ̀ μετεχόντων.

IX. p. 259. Τῷ αὐτῷ Γαΐῳ. Ἐπιστολὴ ϛ'. *Ad eumdem Caium. Epistola VI.* Inc. Ἐξαίφνης ἐστὶ, τὸ παρ' ἐλπίδα. Des. ϰ̀ νοὐμενον ἄγνωστον.

X. p. ead. *b.* Τῷ αὐτῷ Γαΐῳ. Ἐπιστολὴ ζ'. *Ad eumdem Caium. Epistola VII.* Inc. Πῶς φῂς Ἰησῦς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Des. ἡμῖν πεπολιτευμένος.

XI. p. 261. *b.* Δωροθέῳ λειτυργῷ. Ἐπιστολὴ η'. *Ad Dorotheum Ministrum. Epistola VIII.* Inc. Ὁ θεῖος γνόφος ἐστί. Des. πάντων αἴτιος ὤν.

XII. p. 262. Σωσιπάτρῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ θ'. *Ad Sosipatrum sacerdotem. Epistola IX.* Inc. Μὴ τῦτο δίυ νίκην. Des. ἀνεξέλεγκτα τὰ λεγόμενα.

XIII. p. ead. *b.* Πολυκάρπῳ ἱερεῖ. Ἐπιστολὴ ι'. *Ad Polycarpum sacerdotem. Epistola X.* Inc. Ἐγὼ μὲν, ὐκ οἶδα. Des. τῆς θρησκείας ἡμῶν ἀλήθειαν. Quae quidem Epistolae, aeque ac superiora omnia, scholiis sunt amplissimis refertae, atque inlustratae.

In fine Codicis haec notata sunt: Ἔγραψεν διὰ χειρὸς Νικολάυ τῦ Μέλητος ἐπὶ ἔτυς ,ϛωνϛ'. ἰνδ. α'. Ἰαννυαρίυ κθ'. *Scriptus est manu Nicolai Meletis*, vel *Melitensis, anno M.* 6856. [Christi MCCCXLVIII.) *indictione prima, die XXIX. Ianuarii.*

Inquirant alii, quis ille sit Andreas, qui textui Pseudo-Areopagitae suas expositiones inseruit, quas illis S. Maximi simillimas esse deprehendimus, quum nihil neque de auctore, neque de ipsis scholiis apud Fabricium, & alios operum Areopagitae inlustratores obcurrat. Meminit huius Codicis Montefalconius in Palaeographia Graec. Lib. I. pag. 71.

Codex Graecus chartaceus MS. in 4. Sec. XIV. bene scriptus. Constat fol. 267.

ΛΑΤΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΩΒ

CATENA IN IOB.

COD. XXVII. Codex hic continet egregiam Commentariorum Catenam in Librum Iob, ac primo quidem argumenta, seu hypotheses Anonymi, Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini, deinde vero Commentarium perpetuum, seu Catenam ex multis Patribus contextam, nimirum Olympiodoro Diacono, Polychronio, Iuliano, Basilio Caesareensi, Ioanne Chrysostomo, Evagrio, Dionysio Areopagita, Gregorio Theologo, Theodoro Mopsvesteno, Didymo, Origene, Clemente, Apollinario, Theophilo Alex. Theodoro Heracleensi, Severo Antiocheno, Cyrillo, Nilo ex Asceticis, Methodio, Aquila, Symmacho, Theodotione, & aliis fortasse, quorum nomina primum tineis conrosa, deinde ab oscitante bibliopego in compingendo Codice recisa, ultimam cladem subierunt, quod & de alia simili Catena in Iob, de qua inferius, contigit. Concordat in multis cum Catena Nicetae in Iob edita a Patric. Iunio Londini A MDCXXXVII. fol. Sed plures adsunt Patres in nostra; & eaedem expositiones non semper iisdem adscribuntur auctoribus.

Liber est acephalus, & ex hisce verbis exordium sumit pag. 1. Ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, quae sunt verba Olympiodori protheoriae, quam sequitur hypothesis in Iob eiusdem Olympiodori, Polychronii, & Iuliani Alexandrini.

Pag. 3. *b.* Ὀλυμπιοδώρυ διακόνυ προθεωρία κεφαλαίυ πρώτυ. *Olympiodori Diaconi protheoria Capitis primi.* Inc. Ὄνομα τῦ δικαίυ, καὶ χώραν φησὶν ἡ γραφὴ, πρυπογράφει τὸ κάλλος αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, προασφαλιζομένη τὸν ἀκροατήν, κ. λ. Tum Basilii Caesareensis, Chrysostomi, aliorumque subcedunt perpetuae interpretationes usque ad Codicis calcem, quarum postrema est Olympiodori, quae ita desinit: τοιαῦτα τά τε πρῶτα, ϗ τὰ ὕστερα τῆς κατὰ τὸν Ἰὼβ πραγματείας· καὶ ὕτως ἡμῖν ἡ βίβλος ἀνέπτυκται. Εἰ δ' ἔστιν οὐ εἰκαστικῶς μᾶλλον ἢ καταληπτικῶς τὴν ἑρμηνείαν ἐποιησάμεθα, ὔτε πρῶτοι, ὔτε μόνοι τῦτο πεπόνθαμεν, ἀλλὰ σχεδὸν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὴν βίβλον ταύτην καταθεμένων ἐξήγησιν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Iob vero ipse non desinit, ut in Hebraeo & Latino Codice, sed haec habet in fine cum commentario eorumdem Patrum, cuius novissima verba retulimus. En igitur Iobi appendix; en quoque adnexa interpretatio.

P. 208. Libri Iob appendix: Γέγραπται δὲ, αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μεθ' ὧν ὁ κύριος ἀνίστησιν.

Interpretatio: Ἤτοι ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, ἢ ἐν τῷ καιρῷ τῦ σταυρῦ. τὸ δὲ, πάλιν, πρόσκειται ἀντὶ τῦ, μετὰ τὴν ἐκ τῦ πάθυς ἀνάστασιν· ἀναστήσεται δὲ μετὰ Νῶε ϰ̀ Δανιὴλ, οἷς καὶ συναριθμεῖται παρὰ τῷ Ἰεζεκιήλ.

Appendix: Οὗτος ἑρμηνεύεται ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλυ.

Interpretatio: Συριακὴν νῦν, τὴν Ἑβραίαν διάλεκτον καλεῖ, διὰ τὸ γειτνιάζειν ταύτην τῇ τῶν Σύρων, ϰ̀ εἰκοσιδύο στοιχεῖα ἔχειν, καθάπερ οἱ Ἑβραῖοι· ϰ̀ Συρίαν δὲ τὴν Ἰυδαίαν, καὶ Σύρυς οἱ πολλοὶ τὺς Παλαιστίνυς ὀνομάζυσιν, ὡς Ἡρόδοτος λέγει, περιτέμνονται δὲ Ἰνδοὶ, ϰ̀ Αἰγύπτιοι, ϰ̀ Ἄραβες, ϗ οἱ ἐν Παλαιστίνῃ Σύροι.

Appendix: Ἐν μὲν γῇ κατοικῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τῆς Ἰδουμαίας, ϰ̀ Ἀραβίας.

Interpretatio: Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἡ Αὐσίτης γῆ, ἐν μεθορίῳ κεῖται τῆς Ἰδυμαίας, καὶ Ἀραβίας, ϰ̀ ὅτι Ἰδυμαῖος ἦν ὁ δίκαιος. Μέχρι σήμερον ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, ϰ̀ τὸ μνημεῖον τῦ Ἀνδρείυ Ἰὼβ φαίνεται, ϰ̀ ἡ τῆς κοπρίας παλαίστρα, ἐν ᾗ τὺς λαμπρὺς ἀνεδήσατο στεφάνυς, ϰ̀ τὰς δι' ἔτυς τιμὰς αὐτῷ ἄγυσι οἱ ἐπιχώριοι, ὡς ἐκεῖθεν ἡμῖν ἀφικόμενοι τινὲς τῶν ἀδελφῶν ἐξηγήσαντο· τὴν δὲ Αὐσίτιδα χώραν, οἱ μὲν τὴν τῦ Σιὼν εἶναι ἔφησαν, οἱ δὲ τὴν Ἰδυμαίαν, ἄλλοι δὲ, ἐν μέσῳ τινὰ κειμένην τῆς Ἰδυμαίας, καὶ Ἀραβίας· ἕτεροι δὲ αὐτὴν τὴν Ἀραβίαν, ἐν ᾗ καὶ τὸ μνῆμα τῦ δικαίυ κεῖται.

Appendix: Προυπῆρχε δὲ αὐτῷ ὄνομα Ἰωβάβ.

Interpretatio: Τὰς μετονομασίας ἐπὶ τῶν ἁγίων εὑρίσκομεν γινομένας, ὡς ἐπὶ τῦ Ἀβραὰμ, τῦ Ἰσραὴλ, ϰ̀ τῦ Πέτρυ, ὥς τε σημεῖον ϰ̀ τῦτο τῆς τῦ Ἰὼβ ἀρετῆς ἡ τῦ ὀνόματος μετάθεσις.

Appendix: Λαβὼν δὲ γυναῖκα Ἀῤῥάβισσαν, γεννᾷ υἱὸν, ᾧ ὄνομα Ἐννών.

Interpretatio: Ἐπειδὴ τῆς παλαιᾶς τῦ Ἰὼβ ὀνομασίας ἐμνήσθη, καλῶς ϗ τῆς αὐτῦ γυναικὸς ἐμνήσθη τῆς Ἀῤῥαβίσσης, ἐξ ἧς γέγονεν αὐτῷ ὁ Ἐννὼν, εἴτε εἷς τῶν πρώτων παίδων, εἴτε ϗ τῶν δευτέρων. Σεβήρυ. Τάχα δὲ ὐκ ἦν εἰκὸς ὐδὲ δίκαιον, ἐκείνην μετασχεῖν τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἄθλων ὀλιγωρήσασαν, ϗ κατενεγκεῖν ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τῆς καρτερίας πειραθεῖσαν τὸν ἀθλητήν.

Appendix: Ἦν δὲ αὐτὸς πατρὸς μὲν Ζαρᾶ, τῶν Ἡσαῦ υἱῶν υἱὸς, μητρὸς δὲ Βοσόῤῥας, ὥστε εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ.

Interpretatio: Κεῖται ἡ γενεαλογία ἐν Παραλειπομέναις· ἀπὸ γὰρ Ἀβραὰμ ὁ Ἰσαὰκ, ἐκ δὲ τύτυ Ἡσαῦ, ἐξ οὗ Ραγυήλ· ἀπὸ δὲ τύτου Ζαρὰ, ὁ τῦ Ἰὼβ πατὴρ· πέμπτος ὢν ἀπὸ Ἀβραὰμ ὁ Ἰὼβ, μὴ συναριθμουμένυ, δηλονότι, τῦ Ἀβραὰμ, ὅθεν ϗ λέγομεν αὐτὸν πρὸ νόμυ τυγχάνειν· ὁ γὰρ Μωσῆς ἕκτος ἀπὸ Ἀβραὰμ εὑρίσκεται ὕτως, Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, Ἰακὼβ, Λευῒ, Καὰθ, Ἀβραὰμ (sic) Μωσέως πατήρ. Ἰυλιανῦ. Ἔστι μέν τοι Ζαρὲθ πόλις τῆς Ἰδυμαίας, καὶ Βοσὸρ τῆς Ἀῤῥαβίας, ἡ νῦν καλυμένη Βόστρα· ἐπώνυμοι δὲ αὗται τῶν γειναμένων τὸν θεσπέσιον Ἰώβ. Χρυσοστόμου. Πλὴν ὅτε ἦν λάμπων ὗτος ὁ δίκαιος, ἔτι ἐν Αἰγύπτῳ ἦσαν Ἰυδαῖοι, ϗ ἔμελλον ἀνιέναι λοιπὸν· ὡς εἴγε ἐβύλοντο, ὐ μικρὸν εὕρισκον ἐμπύρευμα εὐσεβείας, ὐδὲ γὰρ εἰκὸς ἦν λαθεῖν. εἰ γὰρ ἔτι, ϗ νῦν δείκνυται τὰ λείψανα, πολλῷ μᾶλλον τότε ἐδείχθη ἂν, νεαρῶν ὄντων τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ μέγεθος τῶν συμβεβηκότων, ϗ οἱ ἐν τῇ Ἀῤῥαβίᾳ ἅπαντες ἂν ἔγνωσαν.

Appendix: Καὶ ὗτοι οἱ βασιλεῖς, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, ἧς καὶ αὐτὸς ἦρξε χώρας.

Interpretatio: Ὀλυμπιοδώρυ. Οὕτω πάλιν ἐν Παραλειπομέναις εὑρήσεις, ὥς τε ὅταν λέγῃ περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι ἤμην ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς βασιλεὺς ἐν μονοζώνοις, ἢ ὅτι καὶ πρὸ τῆς βασιλείας διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς βασιλεὺς ἐτιμᾶτο· ἢ τὸ ὡς ὐχ ὁμοιωματικῶς εἴρηται, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ὅτι βασιλεὺς ἐτύγχανεν.

Appendix: Πρῶτος Βαλὰκ ὁ τῦ Βεὼρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτῦ Δενναβά.

Interpretatio: Τῦ αὐτῦ. Διαδεξάμενος δὴ τὸν Βαλὰκ εἰς τὴν βασιλείαν, ὐκ ἐζήλωσεν αὐτὸν τῆς ἀσεβείας, ἀλλὰ τὸν Ἀβραὰμ τῆς πίστεως· ϗ σημείωσαι, ὅτι ὐκ ἔστι ὗτος ὁ ἐκπορνεύσας τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῷ Βεελφεγώρ· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ τοῦ Σεπφὼρ εἴρηται, ὡς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς εὑρήσεις· ὗτος δὲ ὁ τῦ Βεὼρ, ὡς ϛ ἐν τῇ Γενέσει κεῖται· καὶ ἐκεῖνος μὲν τῆς Μωὰβ βασιλεὺς, ὗτος δὲ τῆς Ἐδώμ.

Appendix: Μετὰ δὲ Βαλὰκ, Ἰωβὰβ ὁ καλούμενος Ἰώβ· μετὰ δὲ τῦτον, Ἀσὸμ ὁ ὑπάρχων ἡγεμὼν, ἐκ τῆς Θαιμανίτιδος χώρας· μετὰ δὲ τῦτον, Ἀδὰδ υἱὸς Βαρὰδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθαίμ.

Interpretatio: Λέγει τὺς ἡγεμόνας τῆς χώρας, ϗ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ τὰς πράξεις πρὸς σαφεστέραν τῶν προσώπων παράστασιν· ἡ δὲ Γεθαὶμ, πόλις ἐστὶ Φοινίκων.

Appendix: Οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι, Ἐλιφὰζ τῶν Ἡσαῦ υἱῶν, Θαιμανῶν βασιλεύς.

Interpretatio: Ὁ δὲ Θεοδοτίων, υἱὸς, ἐξέδωκεν Ἰωσαφάτ.

Appendix: Βαλδὰδ, ὁ Σαυχαίων τύραννος.

Interpretatio: Πάλιν ὁ Θεοδοτίων, υἱὸς Ἀμμὼν τῦ Χωβόρ.

Appendix: Σωφὰρ, ὁ Μιναίων βασιλεύς.

Interpretatio: Εὐαγρίυ. Τῦ Ἐλιφὰζ ἦν υἱὸς ὁ Σωφὰρ, ϗ Ἀμαλὴκ, ἐκ παλλακίδος αὐτῷ γεννηθείς· ὁ ὖν Ἐλιφὰζ, ϗ ὁ Σωφὰρ γεγόνασι μαθηταὶ τῦ Ἰακὼβ, ὁ δὲ Ἀμαλὴκ τῦ Ἡσαῦ. Ὀλυμπιοδ. Καλῶς δὲ πάλιν τῶν φίλων ἐμνημόνευσεν ὁ λόγος, μονονυχὶ λέγων, ἐπὶ τῶν περιφανῶν τούτων, καὶ ἀπαραγράπτων προσώπων γέγονε τὰ κατὰ τὸν Ἰώβ· ἐπὶ γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα, φησὶν ἡ θεία γραφή· φαίνεται δὲ ὁ Ἐλιὺς μὴ συμπαραγενόμενος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν Ἰὼβ μετὰ τῶν τριῶν φίλων, ἀλλ᾽ ἐκ τῦ πρατυχόντος παρεῖναι, ϗ εὑρεῖν τὸν μὲν Ἰὼβ ἐν τῷ πάθει συνεχόμενον· τὺς δὲ τρεῖς φίλυς παρακαθημένυς αὐτῷ, ϗ διαλεγομένυς, ϗ διὰ τὴν τῦ πάθυς ὑπερβολὴν, συγκαθεσθῆναι αὐτοῖς, ἐπακροώμενος αὐτῶν, ϗ λοιπὸν ἐπαπορησάντων τῶν φίλων αὐτὸν τῆς διαλέξεως ἀντέχεσθαι ὕστερον· οἷα δὴ συμβαίνει διαλέξεως γενομένης, ἵστασθαι τὺς παριόντας, ϗ ἀκούειν τῶν λεγομένων, καί τινας αὐτῶν λόγυς εἰσαγαγόντας ἀντέχεσθαι τῆς διαλέξεως· τάχα δὲ οἱ μὲν φίλοι διὰ συμπάθειαν, ὁ δὲ Ἐλιὺς διὰ θέαν παραγέγονεν· ὅθεν ὐδὲ ἐμνημόνευσεν ἡ γραφὴ τῆς αὐτῦ ἀφίξεως. ἑρμηνεύεται δὲ Ἐλιὺς, Θεὸς ἀκύων, ἢ, υἱὸς ἐκφαίνων Θεόν· τοιαῦτα, κ. λ. Sequuntur quae superius retulimus, quum finem Commentariorum dedimus Vid. cit. Nicetae Catenam p. 612. Ex iisdem ferme Patribus concinnata Catena adservabatur olim in Bibliotheca Schorialensi, teste Alexandro Baroetio S I. in Indice Mss. edito Antuerpiae A. MDCXLVIII. Aliae adsunt in Iobum Mss. Catenae, ut in Bibliotheca Regis Galliae, Coisliniana, Vindobonensi, & Veneta. Vid Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 737. ubi de Catenis in Iob.

Codex Graec. chartaceus Ms. in 4. Seculi XIV. ineuntis, multis in locis situ, & vetustate deletus, & mutilus. Constat foliis 210.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑ͞Δ.

PSALTERIVM DAVID.

PSalterium Graecum Venetiis in aedibus COD. XXVIII.
Aldi Manutii inpressum sine anni nota in 4. Editum tamen fuisse circa annum MCCCCXCV. crediderim: siquidem Aldus, ut ipse testatur in Praefatione Stephani Byzantini, libros Graecos primum inpressit, scilicet Aristotelis Opera, bello in Italia ingruente, nempe anno MCCCCXCIV. Vid. Le Long Biblioth. Sacr. T. I. Cap. 3. p. 198.

I. pag. 1. *b*. Praecedit Graeca Iustini Decadyi Praefatio, quae inc. *Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν παρ᾽ ἕλλησι σοφῶν τε ϗ διδασκάλων.*

II. p. 3. Incipit Psalterium, & ad Psalmos notantur *Καθίσματα* in Ecclesia Graeca, dum illi decantantur, usu recepta.

III. p. 70. *b.* Nempe post primam Psalterii partem leguntur maioribus, ac rubris characteribus Στίχοι εἰς τὸν θεῖον Δαβίδ. Inc. Σίγησον Ὀρφεῦ, ῥίψον Ἑρμῆ τὴν λύραν.

IV. p 136. Sequitur Psalmus idiographus, cui statim subiiciuntur Cantica Sacrae Scripturae, Moysis duplex, alterum ex Exod. XV alterum ex Deuter. XXXII. Priori praemissus versus Ἄρδην βυθίσας Φαραὼ Μωσῆς λέγει, posteriori Νόμου γραφέντος αὖθις ᾠδὴ Μωσέως. Annae matris Samuelis, quod titulum habet: Θεὸν γεραίρει στεῖρα τίκτουσα ξένως. ex I. Sam. 2. Habacuci, Τὴν τοῦ λόγου κένωσιν Ἀββακοὺμ φράσον, Prophetae Habac. III. Esaiae, Ἡσαΐου πρόῤῥησις, εὐχὴ τὸ πλέον. XXVI. 9. seq. Ionae, Ἐκ θηρὸς ἐκραύγασεν Ἰωνᾶς λέγων, Cap. II. Hoc quidem loco inter Cantica S. Scripturae omisit Aldus Hymnum Ezechiae, Regis Iuda ex Esaiae XXXVIII. Einde occurrunt tria trium puerorum, Αἶνος φλόγα σβέννυσι τῶν τριῶν παίδων, ex Dan. III. Mariae, Αἴνεσις ἁγνῆς μητροπαρθένου κόρης. Denique & Zachariae, patris Ioannis, Προσευχὴ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου, ex Luc. I.

V. p. 149. Extremam paginam hi claudunt versus:

Δαβὶδ μελωδὲ μυσικῆς ἀποκρύφου,
Σὺ μὲν δι' αὐτῶν, καὶ θανὼν ζῇς τῶν λόγων.
Ἡμῖν δὲ τὴν σὴν ἐμμελῆ δίδως λύραν,
Ἧς ἐστιν εὑρεῖν ἐμμελῆ τὰ πρακτέα.
Καὶ γὰρ δι' αὐτῆς μυστικῶς κινουμένης
Διώκεται μὲν ἐμπαθὴς πᾶσα φθίσις.
Ἐλαύνεται δὲ δυσχερὴς ἅπας πόνος.
Συστέλλεται δὲ συμφορῶν ἀπληστία.
Κοιμίζεται δὲ γνωστικῆς ἄλμης κλύδων.
Στηρίζεται δὲ τῶν παθῶν ἡ στεῤῥότης.
Καὶ τέρπεται μὲν τῆς ψυχῆς ἡ σεμνότης.
Ἐλέγχεται δὲ τοῦ σατὰν ἡ φαυλότης,
Ἐκ τῆς νοητῆς τῶν μελῶν εὐρυθμίας.
Ὢ τίς τοσαύτην εὗρεν ἀνθρώπων χάριν,
Εἰ μὴ σὺ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις χάριν.

Cod. Graecus chartaceus editus in 4. ἐν Ἐνετίαις ἐν οἰκείᾳ Ἄλδου τοῦ Μανουτίου. Titulos habet Psalmorum, primasque versuum litteras minio passim notatas. Constat fol. 149.

ΤΑ ΠΑΡΑ ΤΙΝΟΣ ΑΙΤΗΘΕΝΤΑ ΥΠΑΤΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΩι ΜΑΚΑΡΙΩι ΘΕΟΔΩΡΙΤΩι.

CAPITA QVAEDAM SACRAE SCRIPTVRAE DE QVIBVS INTERROGAVIT QVIDAM HYPATIVS THEODORETVM.

Titulus ita inmutandus.

Theodoreti, & Athanasii Opera varia.

COD. XXIX. I. pag. 1. ΤΟῦ μακαρίου Θεοδωρίτου ἐπισκόπου Κύρου εἰς τὰ ἄπορα τῆς θείας γραφῆς κατ' ἐκλογήν. *Beati Theodoreti Episcopi Cyrensis in dubia quaedam selecta Scripturae sanctae.* Praecedit Tabula Operis Theodoreti, cui titulus: *Expositiones in Octateuchum ad Hypatium*, & quidem ita: Τὰ παρά τινος αἰτηθέντα Ὑπατίου κεφάλαια τῆς θείας γραφῆς τῷ μακαρίῳ Θεοδωρίτῳ. Γένεσις. Exinde pag. 12. Προοίμιον πρὸς τὸν αἰτήσαντα Ὑπάτιον τοῦ μακαρίου Θεοδωρίτου. Initium est: Καὶ ἄλλοι μὲν φιλομαθεῖς ἄνδρες. Finis: αὕτη γὰρ ἀρχὴ καὶ προοίμιον τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. Pag. ead. *b.* Εἰς τὴν Γένεσιν. *In Genesim.* Primum Caput huiusce Operis inscribitur: Τί δήποτε μὴ προτέταχε τῆς τῶν ὅλων δημιουργίας θεολογίαν ὁ συγγραφεύς. Inc. Μετρεῖν εἴωθε τοῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα. Vltimum definit: ἀλλὰ τῷ νόμῳ τὴν γαμικὴν διετήρησεν ὁμιλίαν. Finis desideratur: definit enim Codex in secunda Interrogatione εἰς τὴν Ῥοὺθ, in verbis, quae mox retulimus, quaeque occurrunt in edit. Paris. Operum Theodoreti A. MDCXLII. Tom. I. p. 226. ideoque nostri Codicis amanuensis duo vacua reliquit folia.

Hoc opus scripsit Theodoretus precibus Hypatii, quem φίλτατον, καὶ ἐρασμιώτατον παίδων adpellat. Graece edidit Io. Picus ex mendoso Asulani Codice, in quo primam, & secundam quaestionem ait se ex Oecumenii Catena subplevisse, Parisiis MDLVIII. 4. Latine eodem Pico interprete prodiit ibidem MDLXIII. quae versio exstat & in Latinis Operum Theodoreti editionibus, & a Sirmondo servata est, qui e Codice Regio longe meliori, plura restituit.

II. p. 138. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστων, καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀπορουμένων, καὶ παρὰ πάντων χριστιανῶν γινώσκεσθαι ὀφειλομένων. *Sancti Athanasii Patriarchae Alexandrini ad Antiochum Principem, de multis, & necessariis quaestionibus in divina Scriptura controversis, quas nemo Christianus ignorare debet.* Prima Quaestio inc. Πιστεύσαντες, καὶ βαπτισθέντες εἰς τριάδα ὁμοούσιον. Definit in quaestione CXXXVII. circa finem, quae occurrit in editione Paris. A. MDCXCVIII. T. II. p. 304. in verbis καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτοῦ· πρόδηλον δὲ ὅτι ἡ ἡ... Deest enim in Codice nostro unum folium. Ex his quaestionibus, XL. Latine vertit, notisque suis instructas edidit Io. Reuclinus Hagenoae MDXIX. & alii deinceps. Consulendi prae reliquis Lambec. Bibliothecae Vindob. Lib. III. p. 97. & Lib. V. p. 229. Caveus, Oudinus, Fabricius ll. cc. qui Librum hunc ψευδεπίγραφον dicunt, quod Chrysostomus, Climacus, Maximus, Nicephorus, & alii in eo citentur.

III. p. 170. Theodoreti Philotheus, sive Historia Religiosa XXX. sanctorum Ascetarum cum prologo, cuius haec est inscriptio: Πρόλογος τῆς φιλοθέου ἱστορίας, ἢ ἀσκητικῆς πολιτείας Θεοδωρίτου. *Prologus religiosae historiae, seu monasticae conversationis Theodoreti.* Initium: Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν, καὶ τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν, καλὸν μὲν ἰδεῖν τοὺς ἀγῶνας. Finis: ἄρξομαι

μαι δὲ τῆς διηγήσεως ἔνθεν ἑλών. Deinde primum Caput Ἰάκωβος, inc. *Μωϋσῆς ὁ θεῖος νομοθέτης, ὁ τῆς θαλάττης τὸν πυθμένα γυμνώσας*. Vltimum, *Περὶ Δομνίνας*, def. *μεθ' ἧ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, σὺν ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν*, ut videre est Tom. III. cit. edit. pag. 763. seq. Virorum feminarumque ascetarum XXX. elogia continet, ex quibus X. quum librum hunc scriberet, erant adhuc superstites, exarata circa annum Christi CCCCXLIV. Latine vertit, ediditque Ioach. Camerarius Basileae A. MDXXXIX. fol. & Gentianus Hervetus Paris. A. MDLVI. 4. & Florentiae A. MDLXX. mutatoque titulo *Φιλόθεος* in *Θεοφιλής*. Quamvis autem utrumque adiectivum *φιλόθεος*, & *θεοφιλὴς* eiusdem significationis, & tam feminini, quam masculini generis sit, rectius tamen haec Historia adpellatur *Φιλόθεος*, quia Theodoretus ipse eam sic inscripsit, ut conligitur ex eiusdem Historia Ecclesiastica, ubi eam aliquoties citat, & eumdem in Codicibus etiam titulum praesefert. Graece ante Sirmondi editionem non prodierat.

IV. p. 275. *b*. *Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Θεοδωρίτου περὶ τῆς θείας ἀγάπης*. *Eiusdem beati Theodoreti de divina dilectione*, cuius vi sancti viri, & ascetae tot, & tanta fortiter substinuerunt. Inc. *Ἡλίκοι μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀθληταί*. Des. *μεθ' ἧ τῷ πατρὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν*. Vid. cit. edit. Oper. Theodoreti Tom. IV. p. 680. Separatim cum versione, notis, & variis lectionibus vulgavit Gerar. Vossius Tungrensis Rom. MDLXXX. 4.

Codex Graec. chartac. Ms. in fol. minori Sec. XV. Constat fol. 286.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

PSALTERIVM CVM EXPOSITIONE INCERTI AVCTORIS

COD. XXX Continet hic Codex incerti auctoris, sive, quod Holstenius in prima adscripsit pagina, Athanasii Commentarium in cunctos Psalmos Davidis. Quam recte hoc, deinceps videbimus. Ne vacarent paginae quaedam, quae supererant in principio, & fine libri, in iis nova manus, neque admodum elegans tractatulum quemdam quasi summarium omnium Psalmorum, qui tamen utrobique mutilus adparet, ac valde mendosus, & scholia nonnulla in Psalmos adiecit. Dabimus tamen huiusce tractatuli initium. *Λέγω τὴν μετὰ τὸ βάπτισμα γινομένην, ἐκ τῆς μεγαλοφωνίας τοῦ εὐαγγελίου .... ταῖς ψυχαῖς τῶν ἤδη τελειουμένων παράδοσιν βροντὴ ὀνομάζεται, κ. λ.* Finis vero continuationis, quae septem ultimas Codicis paginas complectitur, est qui sequitur: *καὶ μὴ χωρισθείση τῆς μερίδος τῶν σωζομένων διακαινομένων ἐν πίστει τελειουμένων τὴν ὀμπλ"* (sic) *τοῦ κυρίου, ᾧ ἡ δόξα*. quoad nobis ex pessima huiusce recentioris manus scriptura conligere licuit. Quod vero in hisce vacuis initio, & fine paginis fuerit adpositus, id non eius praestantiae esse arbitror referendum, sed potius ipsius argumenti similitudini, quum in ipso quoque de psalmorum agatur expositione, id quod in aliis etiam Codicibus usuvenire comperimus. Sed ad ipsam Psalmorum expositionem, quae singulis eorumdem versiculis subiicitur progrediamur, ubi primo est animadvertendum, auctorem suis interpretationibus saepissime & aliorum diversas sententias addidisse, in primis Athanasii, quem nominatim plerumque protulit. Quo ductus argumento Holstenius in fronte Codicis hanc expositionem Athanasio tribuit. Id vero est, quod valde dubito. Nam etsi sedulo consuluimus Opera Athanasii, & initium expos. in Psalmos sub eius nomine editae a Nic. Antonellio, nunc S. R. E. doctissimo Cardinali, quin & Corderii Catenam in Psalmos, tamen nihil invenimus minus recte dictum esse, quam istud: ut facile adpareat, haec scholia potius Catenam plurium interpretum esse, quorum princeps sit Athanasius. Margini heinc & einde diversi, ut videtur, auctoris scholia, non tantum ab eadem manu, quae in principio Codicis, & in fine adlata summaria exscripsit, sed ab alia quoque, vel potius duabus diversis sunt adspersa, quorum plurima nullum auctoris nomen praeseferunt, nonnulla S. Ioannis Chrysostomi. Ea autem non adeo contemnenda esse, declarant pag. 45. ad illa Psalm. V. *Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς, καὶ πικρίας γέμει*, haec verba nescio cuius auctoris: *Καὶ οὗτοι οἱ στίχοι κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρεῖς εἰς τὸ κείμενον τάττονται*. Sed ut ceteri liberius iudicent, cuinam haec Catena tribui debeat, adferenda sunt verba primae paginae, unde Psalterii fit exordium.

I. pag. 14. *Ψαλτήριον ἑρμηνευτὸν εἰς Θεὸν μέλος τοῦ προφήτου καὶ μελῳδοῦ Δαβὶδ, ἀλληλούια. Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν. Ἑρμηνεία αὐτοῦ. Ἀσεβεῖς φασὶν εἶναι τοὺς εἰδωλολάτρας, τοὺς μὴ εἰδότας, τίς ὁ φύσει Θεὸς, τοῖς λίθοις καὶ ξύλοις, τὸ τῆς ἐν αὐτοῦ δόξης ἀνάπτοντας ἀσεβεῖς. Μακάριος δὲ οὗτος ὁ ταῖς οὕτω πικρίαις ἐνηλιμμένος. Καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη. Ἑρμηνεία. Ὡς ὁ Λὼτ καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες ὡσαύτως. Ἐνέργοις ἐν πίστει ἐν βίῳ, ἡ μὲν προφητεία πληροῦται εἰς τὸν Ἰωσὴφ, ὅτι οὐ συμπαραγίνεται τοῖς Ἰουδαίοις ἡνίκα κατὰ Χριστοῦ ἐβουλεύσαντο. Τὸ δὲ ἴδιον τοῦ λόγου μακαρίζει πάντα ἄνθρωπον τὸν μὴ συνεδριάζοντα, ἢ συνευδοκοῦντα τοῖς κακοβούλοις, ἢ ἀτάκτως περιπατοῦσιν. Ἐν ἄλλῳ. Καὶ τίνι τοῦ Χριστοῦ μᾶλλον ἁρμόσαι ταῦτα δυνήσεται, οὗτος γὰρ ἀληθῶς, καὶ μόνος μακάριος, ὃν καὶ Παῦλος μακάριον καὶ μόνον δυνάστην Θεὸν καὶ βασιλέα βασιλέων προηγόρευσεν* (lege *προσηγόρευσεν*.) *Μακάριος μόνος ταλαινισμοῦ ὑπάρχων ἀλλοτρίως, ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐλογίσατο, οὐκ ἔπραξεν, ἄλλου δὲ τὸν πράττοντα ὑπεκρίνατο. Καὶ οὕτως αὐτῷ τοῦ πορευθῆναι, μηδὲ στῆναι, μηδὲ καθίσαι μετὰ τῶν ἀσεβῶν, ἢ*

ἁμαρ-

ἁμαρτωλῶν, ἢ παρανόμων σώζεται. Des. ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτȣ̃ μάχαιραν ἀπεκεφάλισα αὐτὸν, ϗ ἦρα ὄνειδος ἐξ ὑῶν Ἰσραήλ.

II. p. 272. Sequuntur Odae ex libris sacris depromtae. 1. Moysis in Exodo. 2. in Deuteronomio. 3. Annae, matris Samuelis, preces. 4. Ode Habacuci prophetae. 5. Esaiae prophetae. 6. Preces Ionae. 7. Historia trium adolescentum. 8. Ode eorumdem. 9. Mariae Virginis. 10. Preces Ezechiae prophetae. 11. Manasse. Haec omnia sine scholiis. 12. Interpretatio orationis Dominicae. Inc. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς ȣ̓ρανοῖς. Πατέρα λέγεις ἄνθρωπε τὸν Θεὸν, καλῶς λέγεις, ἐςὶ γὰρ πατὴρ, ϗ ποιητὴς πάντων ἡμῶν. Des. ἀλλὰ σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σȣ, ὅτι σȣ ἐςιν βασιλεία, ϗ ἡ δύναμις, κ. λ. Saepe observavimus, cum aliis psalmorum Codicibus, tum Apollinaris Psalmis has odas, & preces esse subiectas.

III. p. 285. Haec excipit Tabula Paschalis eiusdem manus, quae Psalmorum Commentarium exaravit, cum Kalendario XII. annorum ad finem scripto, quod in totidem distinctum circulis, cuiuslibet anni festa in quolibet circulo exhibet. Vltimus est Anni 6521. quo Pascha incidit in diem V. Aprilis. Sequitur continuatio Summarii, initio Codicis praemissi, de quo supra. Scriptus est Codex, ut animadvertit Willelmus Langius in Catalog. Biblioth. Mediceae circa annum Christi MCXII.

Codex Graec. membran. Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 292.

ΕΠΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΣΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

CARMINA MIRACVLORVM DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI.

Titulum ita restituimus.

Eudociae Augustae Centones Homerici de miraculis Christi servatoris.

COD. XXXI. I. pag. 1. Inc. ΤΟ'ν δ' ἄχος ἀμφεχύθη θυμορφθόρον, ȣ̓δ' ἄρ' ἔτ' ἔ7λη. Einde post XVIII. versum sequitur Caput Περὶ τῆς προσελεύσεως τῶν χωλῶν, ϗ τυφλῶν. Cuius primus versus: Ὥς εἰπὼν, τȣ̀ς μὲν λίπεν αὐτοῦ· βῆ δὲ μετ' ἄλλȣς. Vltimum Caput est Περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἑκατοντάρχȣ. Vltimus versus est: Ἀχνύμεναι· μετὰ δέ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων. Qui quidem versus occurrit inter Eudociae Homericos Centones, quos G. & L. exhibet Auctar. Biblioth. Veterum Patrum per Margarinum de la Bigne, Parisiis A. MDCXXIV. Tom. VIII. quem statim excipit primus nostri Codicis versus, iam relatus, & incidit in pag. 115. cit. edit Ex quibus innuere facile possumus Codicem fuisse male compactum, quum ultimae illius paginae, primae esse debuissent.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec. XIV. initio, & fine mutilus. Constat fol. scriptis 26.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ.

DIONYSIVS DE CAELESTI HIERARCHIA.

I. p. 1. ΔΙονυσίȣ Ἀρεοπαγίτȣ ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς ȣ̓ρανίας ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Caelesti Hierarchia.* Praemittitur Tabula Capitum XV. tum vulgatum Epigramma: Ἀγγελικῆς σοφίης κ. λ. & inscriptio: Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ κ. λ. demum initium Libri: Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, κ. λ. Finis κρυφιότητα σιγῇ τιμήσαντες, ut in edito contextu. Omissus tamen Prologus, & in fine Libri additum est Epigramma: Οὐρανίων θιάσων, κ. λ. quod iam alibi protulimus. Scholia heinc & einde in margine adponuntur, pauciora tamen illis, quae sunt in XIII. & XXVI. Codice huius Plutei. COD. XXXII.

II. p. 28. *b.* Διονυσίȣ Ἀρεοπαγίτȣ ἐπισκόπȣ Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ θείων ὀνομάτων. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Divinis Nominibus.* Hic Liber, aeque ac superior, capitum numero, epigrammate Εἰς νόον αἰγλήεντα, κ. λ. inscriptione, initio, & fine cum memorata Iunctarum editione concordat.

III. p. 76. *b.* Διονυσίȣ Ἀρεοπαγίτȣ ἐπισκόπȣ Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἱεραρχίας. *Dionysii Areopagitae Episcopi Athenarum ad Timotheum Episcopum de Ecclesiastica Hierarchia.* Praecedit Epigramma Σύμβολα θεσπεσίων, κ. λ. quod in fine libri repetitur, Index Capitum VII. tum aliud Epigramma Οὐρανȣ̃ ἀςερ... valde conruptum, & mutilum. Initium Libri, ac finis cum edito conveniunt; verum in progressu confusus est, ac mirifice perturbatus Codex. Primo enim pag. 84. secundum caput in his definit verbis editi contextus μυςηρίων αὐτῷ μεταδίδωσι κοινωνίας; & mox novum incipit a verbis illa sequentibus, Ἀλλ' εὖγε ὅτι ταύτης ἐμνήσθημεν, κ. λ. & inscribitur: Περὶ τῶν ἐν τῇ συνάξει τελȣμένων. *De illis, qui in congregatione sunt initiati*; duciturque ad initium usque capitis mox sequentis, quod in editis exemplaribus tertium est; ibique his absolvitur verbis: ἱεραρχικαῖς θεωρίαις ἀναχθησόμεθα. Heic vero definit in medio post illa: τὴν πρόσυλον δὲ ϗ πολυπαθεςάτην ἀλλοίωσιν: Adduntur tamen haec: Λάθος γέγονε· διὸ ὁ ἀναγινώσκων ὑπέρβαλο φύλλον ζ' ἕως οὗ εὕρῃ λέγον ȣ̃τως, ϗ τὰς ὀλλυμένας ϗ φθοροποιȣ̀ς ἡδονάς. *Error fuit: idcirco lector transiliat folium septimum, donec ista reperiat.* Sequuntur pag. 88. Σχόλια τȣ̃ περὶ συμβολικῆς θεολογίας λόγȣ. *Scholia super libro de symbolica Theologia*; immo vero super praecedente libro de Ecclesiastica Hierarchia, quae quum incipiant: Οὐκ ἐξορχήσῃ

χήσῃ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Τϋτέςιν οὐ παιγνιωδῶς, ϗ ἀνευλαβῶς ποιήσεις πᾶσι τοῖς ἀνιέροις καταφανὴ γέλωτος ἀφορμὴν ποιϋμένοις τὰ θεῖα, καὶ μυςικά, κ. λ. quae conveniunt cum iis, quae leguntur in Cod. XI. huius Plut. p. 24. ſatis patet, verba illa: Οὐκ ἐξορχήσῃ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, quae illis explicantur ſcholiis, paullo poſt initium primi Capitis libelli de Eccleſiaſtica Hierarchia reperiri, ut iam ſupra obſervavimus pag. 31. Huius autem Capitis, itemque ſecundi, tertii, & quarti non totus quidem contextus cum omnibus, & ſingulis verbis adfertur, ut in editis exemplaribus, ſed tantum uniuſcuiuſque iſtorum Capitum difficiliores formulae, & vocabula ſuo ordine adſcribuntur, & explicantur. Poſt quartum autem Caput maior exſtat in Codice perturbatio. Nam quod in editionibus ordine quintum eſt, & inſcribitur: Περὶ τῶν ἱερατικῶν τελειώσεων, incipitque: Δεσμὸς ϋν ϋτός ἐςι, κ. λ. non heic ſuo in loco deprehendimus; ſed potius illud, quod in vulgatis ſextum, quintum eſt in Codice, & inſcribitur: Μυςήριον ἱερατικῶν τελειώσεων, eademque ratione, qua ſuperiora quatuor capita pertractatur. Itaque ſextum nunc eſt in Codice, quod in editionibus ſeptimum, videlicet Περὶ μοναχικῆς τελειώσεως, nec ſecus, ac relata iam quinque capita, proponitur. Einde iterum adfertur Caput quartum, quintum, ſextum, ſeptimum vero tertio, reliqua quidem cum ſuis inſcriptionibus; utriuſque vero ſeptimi prius inſcriptum eſt pag. 111. Περὶ τῶν ἐπὶ τοῖς κεκοιμημένοις τελϋμένων, poſterius autem p. 112. eo titulo, quem in vulgatis praeſefert. Quarti exordium Capitis p. 99. uſque ad illa πρὸς πᾶσαν σχεδὸν ἱεραρχικὴν τελεσιϋργίαν, integris & cohaerentibus adſcriptum eſt verbis; eique, ut exordiis quinti, ſexti, & ſeptimi poſterioris mox θεωρία quaedam, ſive explicatio ſubiicitur, quae uſque ad verba ipſius Capitis τελειωτικὴν εὐταξίαν διαιρϋμένην perducitur. Illic enim una in ſerie, ſine ullo numero, inſcriptione, & explicatione, integrum adiungitur illud, quod iuxta ordinem editionum, quintum eſt. Quintum autem Codicis, ſextum eſt editorum, eiuſque integra verba ab initio, uſque ad ἱερατικῶν ταγμάτων ἀποτελεσθέντα heic adſunt. Sextum eſt Codicis p. 109. *b*. quod ſeptimum editorum. Hoc aeque a primis verbis ad illa τῶν θεαρχικῶν μυςηρίων adfertur. Verum haec inter, & mox ſequentia, interiecta eſt vox θεωρία rubris ſcripta litteris, poſt quam nihilominus continuatur textus, uſque ad θεαρχικῆς ἀκτῖνος αὐγάς· quibus abſolutis incipit in Codice Caput VII. prius, quod inibi inſcribitur: Περὶ τῶν ἐπὶ κεκοιμημένοις τελϋμένων. At iſtum titulum nil aliud ſubſequitur, niſi integra continuatio Capitis VI. uſque ad finem: nec ulla ei addita eſt explicatio, perinde nec Capiti VII. poſteriori, quod in editis octavum eſt; idque omnibus, & ſingulis ſuis verbis ab initio ad finem in Codice profertur.

In fine Libri, pag. nimirum 117. praeter editum epigramma, quod incipit: Σύμβολα θεσπεσίων κ. λ. ſuperius relatum, adcedit hoc alterum, quod ſciam, ineditum:

Μυςιπόλϋ τελετῆς ἱερόγραφα σύμβολα λέξας,
Καὶ ςίχας εὐκρινέας ζαθέης διαπέφραδες αὐλῆς.
Myſticae initiationis ſacra ſymbola enarraſti,
Et ordines puros divinae aulae expoſuiſti.

IV. pag. ead. Subſequitur ſtatim: Τϋ αὐτϋ λόγος δ΄ περὶ μυςικῆς θεολογίας. *Eiuſdem Libellus quartus de Myſtica Theologia*, & epigramma, quod non occurrit in editis:

Εἰκόνας οὐρανίων τελετῶν, ἱερῶν τε θεωρῶν
Ἡμετέρων, Χριςϋ Διονύσιος ἔφρασε μύςης,
Ὅς ποτ' Ἀθηναίων κατ' ἀρήϊον ἥμενος ὄχθον,
Ἀντὶ δικασπολίης, ἱερὸν μετεκείαθε Παῦλον.
Imagines caeleſtium myſteriorum, ſacrorumque videns
Noſtrorum, Chriſti Dionyſius expoſuit ſacerdos,
Qui olim quum ſederet in Athenienſium Areopago
Pro iuſtitia, ſanctum frequentavit Paulum.

Tum recenſio V. Capitum, quibus Libellus conſtat, quae ſtatim excipit epigramma Καὶ νόον αἰγλήεντα λίπες κ. λ. de quo ſupra p. 51. Cap. I. inc. Τριὰς ὑπερϋσιε κ. λ. Ultimum deſ. καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων. Heic quoque novum aliud Epigramma occurrit, nempe:

Εἰς γνόφον αἰγλήεντα μολὼν ἑνοειδέος ἀρχῆς,
Ἀπλανέος σοφὰ μέτρα θεηγορίης ἀναφαίνεις.
Penetrans in caliginem radiantem unici principii,
Doces ſapientem rationem non fallacis theologiae.

V. pag. 120. Τϋ αὐτϋ ἐπιςολαὶ διάφοροι δέκα. *Eiuſdem Epiſtolae diverſae decem.* Sequitur index eorum, ad quos mittuntur, qui perinde, ut Epiſtolae ipſae, nihil ab edito diverſus deprehenditur.

VI. p. 135. Incipiunt Scholia, CLXXIV. capitibus comprehenſa, & primo quidem in Librum de Divinis Nominibus. Capita porro ipſa, Graecis diſtincta numeris in ora Cod. adnotatis, totidem ipſius Dionyſii textus margini adpoſitis adamuſſim reſpondent. Scholiis vero praemittuntur hi hexametri, nec ipſi, quod meminerim, in lucem prolati:

Ὦ πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλπειν;
Πῶς λόγος ὑμνήσει σε; σὺ γὰρ λόγῳ ϋδενὶ ῥητός,
Μϋνος ἐὼν ἄφραςος, ἐπεὶ τέκες, ὅσα λαλεῖται.
Πῶς λόγος ἀθρήσει σε; σὺ γὰρ νάῳ ϋδενὶ ληπτός,
Μϋνος ἐὼν ἄγνωςος, ἐπεὶ τέκες, ὅσα νοεῖται.
Πάντά σε ϗ λαλέοντα, ϗ ϋ λαλέοντα λιγαίνει.
Πάντά σε ϗ νοέοντα, ϗ ϋ νοέοντα γεραίρει.
Ξυνοὶ γάρ τε πόθοι, ξυναὶ δ' ὠδῖνες ἁπάντων
Ἀμφί σε· σοὶ δὲ τὰ πάντα προσεύχεται, εἰς σὲ δὲ πάντα
Σύνθεμα σὸν νοέοντα λαλεῖ σιγώμενον ὕμνον.
Σοὶ ἑνὶ πάντα μένει, σεῦ δ' ἀθρόα πάντα θοάζει,
Καὶ πάντων τέλος ἐσσὶ, ϗ εἷς ϗ πάντα ὑπάρχεις,
Οὐχ ἓν ἐὼν, ϋ πάντα· πολύλλογε πῶς σε καλέσσω
Τὸν μόνον ἀκλήϊςον. ὑπερφανέας δὲ καλύπτρας
Τίς νόος ϋρανίδης εἰσδύσεται; ἵλαος εἴης,
Ὦ πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλοσε μέλπειν;

O omnibus maior, quid enim aliud canere fas est?
At quomodo vox te celebrabit? tu enim nulla voce exprimi potes,
Qui solus sis ineffabilis, quamvis quaecumque eloquuntur crearis.
Quomodo sermo te comprehendet? tu enim nullo templo comprehensibilis es,
Qui solus ignotus sis, etsi quaecumque intelligunt effeceris.
Omnia te loquentia, & non loquentia praedicant.
Omnia te animata, & inanimata honorant.
Omnium enim commune desiderium, & communis cura
Est de te: tibi supplicant omnia: in te autem omnia
Tuas quum norint leges, mutum hymnum effantur.
Cuncta in te consistunt, te plena omnia moventur.
Tu omnium finis es, unusque & omnia es,
Non unum, non omnia es. Quomodo igitur multis nominibus praedite te vocabo
Solum nominari nescium? caelestia arcana,
Quae mens caelestis ingreditur? Propitius esto
O maior omnibus, quid enim fas est aliud canere?

Scholia ipsa, pleraque S. Maximi, incipiunt: *Πᾶσα ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν τὰς πιθανότητας τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται κ. λ.* Des. pag. 182. *b. ὅτι πάντων ὀνομάτων σεπτότατον, ἡ ἀγαθότης, διὸ καὶ πρῶτος τῷ Θεῷ ἀφιέρωται.* statimque in eadem linea haec sequitur subscriptio: *,ςωξγʹ. Σεπτεμβρίου λʹ. χεὶρ γέγραφεν ἀναξίου Θύτου.* *A. M.* 6863. (Christi MCCCLV.) *Septembris die XXX. manus indigni Thyti scripsit.* Scholia haec valde corrupta sunt, & exoleta, non secus ac ea, quae habentur post octo folia, in Librum de Caelesti Hierarchia, quae quidem mox debuerant sequi, quum in alium Dionysii Librum fuerint conscripta: cum his tamen continuata capitum serie cohaerent.

VII. Sed p. 183 medius interiectus est Prologus in S. Dionysium, qui sub S. Maximi nomine circumfertur, atque incipit: *Τὴν μὲν εὐγένειαν, τότε περιφανὲς κ. λ.* Des. *εἰς τὰς ἐμὰς ἐλθεῖν συμβέβηκε χεῖρας.*

VIII. p. 185. *b.* Alia proponitur distributio Libri de Divinis Nominibus in C. Capita.

IX. p. 187. *b.* Leguntur Scholia, quae sunt in citata editione Iunctina, quorum initium: *Ἰστέον ὥς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων, καὶ μάλιστα Πρόκλος θεωρήμασι πολλάκις, κ. λ.* Finis: *ταῖς θεολογικαῖς ὑποτυπώσεσι τάδε καὶ τάδε.*

X. pag. 189. Sex in Dionysium epigrammata repetuntur, quae partim Iuncta olim, partim nos ipsi in turbam dedimus, videlicet: I *Ἀγγελικῶν κ. λ.* II. *Εἰς νόον αἰγλήεντα κ. λ.* III. *Εἰς γνόφον αἰγλήεντα κ. λ.* IV. *Σύμβολα θεσπεσίων κ. λ.* V. *Μυστιπόλου τελετῆς κ. λ.* VI. *Εἰκόνας οὐρανίων κ. λ.*

XI. pag. ead. *b.* Adscripta sunt diversa mensium apud Romanos, Aegyptios, Graecos, & Hebraeos nomina, iisque subiecta quaedam veluti brevis ipsorum explicatio.

XII. pag 190. Redeunt scholia in totum Librum de Caelesti Hierarchia, quae capitum serie cum superioribus in Librum de Divinis Nominibus, ut supra innuimus, cohaerent, ac perinde ut illa Graecis numeris textui respondentibus distinguuntur. Initium est: *Πρεσβύτερος. Σημείωσαι, ὅτι τὸ τοῦ πρεσβυτέρου ὄνομα, καὶ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ, κ. λ.* En finem: *τουτέστι τῶν θεοὺς ἐργαζομένων καὶ ἀποτελουσῶν.*

XIII. p. 203. Alia occurrit scholiorum pars in Librum de Ecclesiastica Hierarchia, hoc addito amanuensis monito: *Ζήτει τὰ σχόλια τοῦ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας λόγου γεγραμμένα μετὰ φύλλα γʹ. τοῦ μυστηρίου συνάξεως κεφαλαίου γʹ. τοῦ αὐτοῦ λόγου. Quaere scholia scripta in Librum de Ecclesiastica Hierarchia post tria folia de Mysterio Sacrae Coenae in capite tertio eiusdem Libri.* Ac revera priorem ipsorum partem, quam sub falso titulo scholiorum in Librum de Symbolica Theologia pag. 88 exhiberi iam adnotavimus, cum hac posteriori componentes, animadvertimus numerorum marginalium seriem recte continuari: nam ultimus illius, huius primo respondet. Haec autem ita incipiunt: *Ἀλλ᾽ οὐδεὶς αὐτῶν ἑάλω μετὰ τὴν τῶν δαιμόνων ἀπόπτωσιν φησί. Τοῦτο γὰρ οὐδὲ παρὰ τὰς θείας γραφὰς ἄγνωμεν*, quae fortasse ad VI. huius Libri Caput pertinent. Desinunt vero: *πάντα γὰρ ταῦτα δεύτερα αὐτοῦ, ἐξ αὐτοῦ προνοητικῶν ἐκφοιτήσαντα οὐδέν ἐστι τῶν ἐξ αὐτοῦ.*

XIV. Pag. 208. *b.* Scholia in Epistolas incipiunt: *Ἐπιβάλλω Γάϊον τοῦτον εἶναι ᾧ τὴν τρίτην ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ θειότατος Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης.* Des. *μετὰ βραχὺ δὲ ὅτε ἀνακληθῆς καὶ κατὰ πρόσωπον ἀλλήλοις ἐνταξόμεθα. ,ςωξγʹ....*

XV. pag. 217. Polycratis, Archiepiscopi Ephesini, ex Epistola ad Victorem Archiepiscopum Romae fragmentum, quod iam, uti & fragmentum Clementis, Presbyteri Alexandrini, & Philonis, exstant in editione Iunctina eo ordine, quo in nostro Codice leguntur; nisi quod in hoc post vocem *ὀνομάζεσθαι*, in qua desinit editio, subiiciuntur ista: *Τοῦ δὲ μακαρίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου μέμνηται Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, καὶ Διονύσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου ἀρχαῖος, καὶ ὁ μακάριος Πολύκαρπος ἐν τῇ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν Ἀθηνῶν ἐπιστολῇ, καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ.* In fine legitur rubris characteribus: *Τὸ βιβλίον τοῦτο ἱερέος Μανουήλ. Iste liber est sacerdotis Manuelis.*

Cod. Graec. chartac. Ms. Sec. XV. in 4. Foliis constat 220.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

I. p. 1. PSalterium integrum CL. psalmorum, cui additur psalmus idiographus cum suo titulo. *COD. XXXIII.*

II.

II. p. 140. Cantica Prophetarum, Trium Puerorum, ac B. Mariae Virginis.

III p. 154. *b.* Εὐχὴ παρακλητικὴ εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. *Oratio supplex in sanctissimam Deiparam.* Inc Α῎σπιλε, ἀμόλυντε, ἄφθορε, ἄχραντε, θεόνυμφε Δέσποινα. Des. κ̣̀ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ κ̣̀ τῷ παναγίῳ κ̣̀ ἀγαθῷ, κ̣̀ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ, κ̣̀ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Brevi hac oratione expleta, aliae leguntur multae, post cathismata, trisagia, & troparia recitandae. Plurimae sic inscribuntur: Τὸ κύριε ἐλέησον μετὰ κ̣̀ τὰς εὐχὰς, vel Ε῾τέρα εὐχὴ, inter quas nonnullae Gregorii Theologi, Damasceni, & aliorum nomen praeseferunt. Vltima ipsarum est, Λέοντος τȣ̃ σοφȣ̃. *Leonis sapientis*, & inc. Παρθένε δέσποινα Θεοτόκε, ἡ τὸν Θεὸν λόγον κατὰ σάρκα γεννήσασα, οἶδα μὲν οἶδα. Des. ἔνθα πάντων ἐςὶν εὐφραινομένων ἡ κατοικία, ἀμήν.

IV. p. 196. Γενναδίȣ πατριάρχȣ τȣ̃ Σχολαρίȣ οἱ ὑπόλοιποι τῆς ἀκολȣθίας τȣ̃ ἡμερονυκτίȣ ψαλμοὶ, ἐτέθησαν ἐνταῦθα τῶν εὐχῶν μόνων ἐκλεγεισῶν. *Gennadii Patriarchae Scholarii ceteri Psalmi, qui in diurno, & nocturno recitantur officio heic sunt adpositi cum selectis tantum precibus.* Adest etiam Prooemium, cuius initium: Ε᾿ν ταῖς ἐκκλησίαις, τὸ ἔθος τὸ περὶ ταῦτα. Finis: τὸ ψαλτήριον ἅπαν καθ' ἡμέραν εὐλογήσει. Officium inc. Δόξα σοι κύριε δημιȣργὲ ἡμῶν κ̣̀ Θεέ. Des. οἱ δὲ ὑπερήφανοι κ̣̀ γλωσσώδεις, ἐπὶ τῆς γῆς ȣ̓ κατευθυνθήσονται.

V. p. 216. *b.* Εὐχὴ ἐν τῷ μέλλειν κατακλίνεσθαι. *Brevis oratio dicenda, quum dormitum itur.* Inc. Υ῾περαγία δέσποινα θεομῆτορ, δεόμεθά σȣ. Des. τȣ̃ ςεναγμȣ̃ τȣ̃ πένητός σȣ, μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος.

VI. p. 217. *b.* Εὐχαὶ συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς, τὰ πλεῖςα δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ε᾿φραὶμ, τοῖς βȣλομένοις πολεμῆσαι τὴν ἑαυτῶν πρὸς τὰ πάθη, κ̣̀ τὰς ἡδονὰς ἐγκειμένην προαίρεσιν.

Πένθος τῇ β' ἑσπέρας.

Orationes conlectae a sacra scriptura, utplurimum a sancto Ephraem, pro iis qui volunt bellum gerere adversus suam ad prava desideria, & ad voluptates propensionem.

Planctus in feria secunda ad vesperas.

Inc. Δέξαι δέησιν ῥυπαρȣ̃ κ̣̀ ἀκαθάρτȣ ςόματος. Des κ̣̀ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ, κ̣̀ τῷ ὑῷ κ. λ. Hanc orationem sequuntur aliae in hebdomada usque ad dominicam diem recitandae, quarum ultimae initium est: Ω῾ς ἐνώπιον κύριε τȣ̃ φοβερȣ̃ σȣ βήματος. Finis: ὑπερȣράνιε δόξα σοι.

VII. p 261. Α᾿κολȣθία τȣ̃ ἐνυπνίας μοῦ. *Officium, quando quis expergiscitur.* Inc. Ω῾ς ὁ ἄσωτος ὑὸς ἦλθον κἀγὼ οἰκτίρμων. Des. πάλιν ὑπεσκελίσθην, ὁ τάλας τὸν νοῦν. Denique sic desinit Codex: ζήτει αὐτὰς ὄπισθεν εἰς τὸ τέλος τȣ̃ ἐννάτου καθίσματος τοῦ ψαλτηρίου. *Quaere has retro in fine noni cathismatis psalterii.*

Codex Graecus, partim membranaceus, partim chartaceus Ms. in 8. quoad Psalterium Sec. XII. quoad preces Sec. XV. Constat fol. scriptis 261.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID PSALTERIVM.

I. p. 1. Δ Αβὶδ προφήτου, κ̣̀ βασιλέως μέλος. *David Prophetae, & Regis Carmen.* Scilicet Psalterium CL. psalmorum, cui subnectitur psalmus idiographus, & consueta Prophetarum Cantica, quae absolvuntur in illo Zachariae: Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τȣ̃ Ι᾿σραὴλ, κ. λ. ut in Cod. XXXIII. COD. XXXIV.

Cod. Graec. papirac. MS. in 8. Sec. XIII. Constat fol. 166.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΠΕΡΙ ΤΡΙΑΔΟΣ.

SANCTI CYRILLI DE TRINITATE.

Scilicet *S. Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Dialogi VII. de sancta & consubstantiali Trinitate, & nonnulla alia.*

I. p. 1. ΤΟῦ ἁγίȣ Κυρίλλȣ ἀρχιεπισκόπου Α᾿λεξανδρείας Πρόλογος. *Sancti Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Prologus.* Inc. Δυσέφικτα μὲν κομιδῆ τὰ περὶ Θεοῦ, καὶ τοῖς ἄγαν ἐξησκημένως κ̣̀ ἀρτίως ἔχȣσιν. Des. καὶ τὴν τȣ̃ παντὸς βιβλίȣ σύνταξίν τε κ̣̀ δύναμιν, ἐῤῥῶσθαί σε ἐν κυρίῳ εὔχομαι ἀγαπητέ. Pag. 1. *b.* Post Tabulam, quae septem Dialogorum argumenta continet, primus sequitur Dialogus cum hoc titulo: Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλȣ ἀρχιεπισκόπȣ Α᾿λεξανδρείας πρὸς Ε῾ρμείαν πρεσβύτερον, κατὰ πεῦσιν, κ̣̀ ἀπόκρισιν, ὅτι ὁμȣσιός τε κ̣̀ συναΐδιος τῷ Θεῷ κ̣̀ Πατρὶ ὁ Υἱός, Λόγος πρῶτος. *B. Patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini ad Hermiam presbyterum, per interrogationem, & responsionem, quod consubstantialis & coaeternus Deo & Patri sit Filius, Sermo I.* Inc. Τὸν ἱερὸν ἡμῖν Ε῾ρμείαν. Septimus & ultimus des. συντετάξεται δὲ αὖ τῷ ὑῷ, δι' ȣ̃, κ̣̀ μεθ' ȣ̃ τῷ Θεῷ κ̣̀ Πατρὶ ἡ δόξα σὺν αὐτῷ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν. Concordant hi dialogi initio & fine cum vulgatis in editione operum Cyrilli Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. V. Part. I. p. 383. COD. XXXV.

II. pag. 138. Ω῾ς ἐν κεφαλαίοις τὰ ἐγκείμενα τῷ λόγῳ τῷ περὶ τȣ̃ ἁγίȣ Πνεύματος, μετὰ προσθήκης ἑτέρων ἐννοιῶν. *Capita argumentorum, quae continentur in Dialogo de Spiritu sancto, cum additione aliarum animadversionum.* Inc. Εἰ τὸ δύνασθαι ποιεῖν. Des. πῶς δὲ ναοὶ Θεȣ̃ χρηματίζομεν, ἡμεῖς τὸ πνεῦμα λαβόντες, εἴπερ ȣ̓κ ἔςι Θεὸς, κατὰ τὴν τινῶν ἀβȣλίαν. Exstant l. c. p. 660.

III. p. 146 Τȣ̃ ἁγίȣ Κυρίλλȣ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τȣ̃ μονογεννȣ̃ς (sic) κ̣̀ ὅτι Χριςὸς εἷς κ̣̀ κύριος, κατὰ τὰς γραφάς· κεῖται δὲ ὁ λόγος ἕβδομος [forte ὄγδοος] ἐν τοῖς πρὸς Ε῾ρμείαν. *S. Cyrilli de Incarnatione Unigeniti, & quod Christus sit unus, ac Dominus, secundum Scripturas. Adponitur autem Dialogus septimus ad Hermiam*, Inc. Α῏ρά σοι δοκεῖ συμμεμε-

με-

μετρῆσθαι κ̀ ἐκπεποιῆσθαι. Des. ὅτος ἐςὶν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, κ̀ ζωὴ αἰώνιος, κ̀ δι' αὐτῶ τε, κ̀ σὺν αὐτῷ, τῷ Θεῷ, κ̀ Πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat l. c. p. 678.

IV. p. 165. Τῶ αὐτῶ περὶ τῆς ἐν πνεύματι, κ̀ ἀληθείᾳ προσκυνήσεως, κ̀ λατρείας πρὸς Παλλάδιον, κατὰ πεῦσιν, καὶ ἀπόκρισιν. *Eiusdem de adoratione, & cultu in spiritu & veritate ad Palladium, per interrogationem & responsionem*, Liber primus tantum. Inc. Ποῖ δὴ κ̀ πόθεν ἔρεσθαι μὲν δή. Des. ὁ σύμπας ἡμῖν διήρτιςαι λόγος. Est in cit. edit. T. I. pag. 1. In fine legitur: Τέλος τοῦ πρώτω βιβλίω. *Finis primi Libri*.

Cod. Graec. papirac. Ms. in 4. maiori Sec. XIV. Constat fol. 180.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ.

COMPENDIVM SYNODORVM.

Titulus ita restituendus.

Nicolai Sacerdotis Hydruntini, vel, ut in hoc legitur Codice, *Tarentini*, *& alia aliorum opuscula*.

COD. XXXVI. I. p. 1. Νικολάω ἱερέως τῶ Ταραντίνω λόγος κατὰ τῶν χλευαζόντων τὺς Γραικὺς ἕνεκεν τῶν ἐπιτιθεμένων ςεφάνυς ταῖς νυμφευομέναις, ἢ περὶ τῆς γενομένης συνάξεως ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἁγίᾳ νυκτὶ τῆς τῶ κυρίω ἡμῶν Ἰησῶ Χριςῶ ἀναςάσεως. *Nicolai sacerdotis Tarentini sermo in eos qui inrident Graecos propter illos, qui coronas imponunt desponsatis, & de Synaxi quae fit extra templum in sancta nocte resurrectionis Domini nostri Iesu Christi*. Incipit: Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σε ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλέτῳ, φησὶν ὁ Δαβίδ. Des. ᾧ ἡ δόξα κ̀ τὸ κράτος ἅμα πατρὶ κ̀ ἁγίῳ πνεύματι νῦν κ̀ ἀεὶ, κ̀ εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Nonnulla de hoc Nicolao sacerdote Tarentino, quem tamen Caveus, & Oudinus in Comment. de Scriptoribus Ecclesiasticis Hydruntinum adpellant, iam delibavimus in recensione Cod. X. huius Plutei pag. 25. Claruit sub Alexio IV. Angelo A. circiter MCC. & interpretis officio functus est, quum Innocentius Papa III. Benedictum Card. ad componenda Orientalis, & Occidentalis Ecclesiae dissidia Oratorem misisset, ut luculentius ex ipsius verbis infra eruemus. Hunc nonnulli Codices μαΐςορα Ὑδρέσσης, *magistrum Hydrussae* adpellant. Scripsit plura per modum dialogi contra Latinos; sed tria eiusdem Commentaria, adhuc inedita, quae in nostro Codice habentur, aliquo fuerunt in pretio, ibique etiam Latine leguntur, fortasse ab eodem auctore conversa. Neminem latere arbitror iam ab eo tempore summorum Pontificum studia in unione Graecorum procuranda, quae sequiori aevo, tot obnoxia vicibus fuit. Primum Nicolai syntagma est *De processione Spiritus Sancti*, in quo multa de synodis, & argumenta Hugonis Aetheriani contra Graecos de eodem argumento adfert, quibus respondere conatur. Secundum *De pane coenae sacrae; fermentatum scilicet a Christo discipulis fuisse praebitum*. Tertium *De ieiunio Latinorum in Sabbato; non esse Missam perfectam in Quadragesima celebrandam*. In Cod. de quo Leo Allatius loquitur in egregio Opere De Ecclesiae Occidentalis, atque Orientalis perpetua consensione Lib. II. Cap. XIII. p. 706. edit. Colon. Agripp. apud Iodoc. Kalcovium MDCIIL. haec in fine ipsius Commentariorum leguntur Carmina:

Τρισσὴ μὲν ἥδε τῶν ἐμῶν συνταγμάτων
Βίβλος, πέφυκε τοῖς θέλυσιν εἰδέναι,
Πόνημα τὐμὸν κοινὸν ἐν διαλόγοις.
Ὧν ἡ μία μὲν σπυδομαντείας πέλει,
Ἄλλη δὲ πάλιν κατ' Ἰυδαίων ἔνι.
Εὔχυ τὸ λοιπὸν ἀναγινώσκων ὁ πᾶς
Τῷ Νικολάῳ συντεταχότι τάδε,
Οἷ πατρὶς ἐςὶν ἡ πόλις Ὑδρυντίων.
Triplex est hic meorum Commentariorum
Liber, ut sciant quibus id volupe fuerit.
Labor meus communis in forma Dialogi.
Quorum unus studii coniecturalis,
Alter adversus Iudaeos certamen init.
Quicumque itaque legeris, bona precare
Nicolao, qui haec compofuit,
Cui patria est Civitas Hydruntinorum.

His praemissis iam singula nostri Codicis Capita percurramus.

II. pag. 4. b. Τῶ αὐτοῦ περὶ τῶ μὴ ξηρᾶσθαι τὸ γένιον. *Eiusdem de barba non radenda*. Inc. Αὕτη ἡ παράδοσις ἡ παρὰ Πέτρυ τῶ μεγάλυ, κ̀ τῶν ἀποςόλων κορυφαίυ. Des. παραθῶ τὸ ὑμέτερον πῦρ καθάρτον μέσον ἐνύλυ καὶ ἀΰλυ.

III. pag. 6. Πρίημα Γεωργίυ μητροπολίτυ Κερκύρας περὶ πυρὸς καθάρτυ. *Opus Georgii metropolitani Corcyrae de igne purgatorio*. Inc. Ἀρχὴ σημειώσεως πρὸς ἅπαν, κ. λ. Des. δυσπειθῶς ἀκέοντι κ̀ τὰς ἀκοὰς ἀποφράττοντι. An id eidem Nicolao Tarentino sit potius tribuendum, quam Georgio Corcyrensi prorsus ignoro, quoniam Leo Allatius l. c. animadvertit, multa ex scriptorum incuria, quae ad Nicolaum pertinent, Georgio perperam adiudicari.

IV. pag. 8. Heinc aliam adversus Latinos disputationem de notis illis Graecos inter, ac Latinos controversiis Nicolaus instituit. Singulae divisae sunt paginae in duas columnas, quarum una Graecum contextum, altera Latinam versionem aeque antiquam exhibet. Huic operi multa veterum Graecorum Patrum fragmenta, quaedam etiam Latinorum auctor inseruit, quae singula nunc ordine persequemur. Primum igitur mutilus initio & fine tractatus de barba occurrit, adposita Latina versione, in quo barbam tot quaestionibus agitatam, Apostolorum traditione, & Anacleti Papae, qui Heracleae in Thracia natalem duxit, sanctorum Canonum, & Magni Basilii auctoritate vindicat. Huius autem fragmenti hoc est initium: Καὶ νέας ἐςὶ γραφῆς, ὥσπερ τὸ μὴ ξηρᾶσθαι τὸν πώγωνα, κ. λ.

V. Post-

V. Poſtea vero alia deeſſe videntur folia, quoniam pag 9. occurrit ſine ulla inſcriptione, & initio prima pars Commentariorum eiuſdem Nicolai ſacerdotis Tarentini, vel ut aliis lubet, Hydruntini, quae ita inc. Και γῆς ὁρατῶν τε πάντων ϗ ἀοράτων, κ. λ. ut nos ex ſedula Codicis recenſione deprehendimus. Nam pag. 14. *b.* haec, quae praedicto Nicolao opus acephalum vindicant, leguntur verba: Φέρε λοιπὸν τὸν διάλογον ἐκ συλλογισμῶν τῶν παρὰ τῶν θείων, ϗ φιλοσόφων ἀνδρῶν καλῶς συντεθέντων συλλέξαντες, εἰς μέσον προθῶμεν, ϗ ἃ μάλιςα ἐνωτίσθημεν παρὰ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ϗ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ȣ̓ μόνον, ἀλλὰ ϗ ἐν Ἀθήναις σοφωτάτων, καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν, τῶν μετὰ τȣ̃ κυρίȣ Βενεδίκτȣ Καρδηναρίȣ, ϗ τοποτηρητȣ̃ τȣ̃ τότε προκαθεςηκότος τῆς Ῥώμης προέδρȣ Ἰννοκεντίȣ τȣ̃ τρίτȣ διαλεχθέντων συνεγραψάμεθα, ἐν μνήμῃ θέμενοι ταῦτα, ἅ τινα τῇ παραγγελίᾳ ἐκείνȣ ἐν λατινικῇ ἐξ ἑλληνίδος μετεςρέψαμεν γλώττης· καὶ γὰρ τότε διερμηνευταὶ ἀναμεταξὺ Γραικῶν, καὶ Λατίνων ὑπήρχομεν. Latina autem verſio, aeque antiqua, & eiuſdem fortaſſe, uti diximus, auctoris, prout in Codice legitur eſt ſequens: *Eia ergo diſputationem ex ſyllogiſmis qui a divinis, & philoſophis viris bene compoſiti ſunt colligentes, in medio proponamus, & ea etiam quae audivimus ab illis, qui erant in Theſſalonicam,* (ſic) *& regalem urbium, nec non ſed & in Athenis, ſapientiſſimis, & ſacris viris, qui cum domino Benedicto Cardinali & legato tunc exiſtentis Romani Pontificis Innocentii tertii diſputaverunt, conſcripſimus, in memoria ea ponentes, quae praecepta illius in Latinicam de Graeca divulgavimus linguam; tunc etenim interpretes inter Graecos, & Latinos exiſtebamus.* In hac igitur I. parte acerrime diſputatur Graecum inter & Latinum de controverſis quibuſdam utriuſque Eccleſiae opinionibus, praeſertim vero de proceſſione Spiritus ſancti, quam Graecus homo, ex Cyrillo, Auguſtino, & Hieronymo tuetur. Multa quoque ſunt ex omni temporum petita memoria, quae legentem maxime oblectent. Adferuntur primo nonnulla p. 23. *b.* Περὶ τῆς ε′ συνόδȣ, ἥ τις ἐγένετο ἐν Κωνςαντινουπόλει. *De quinta ſynodo, quae facta fuit Conſtantinopoli* a CLXV. Patribus ſimul congregatis, regnante magno Iuſtiniano, cuius initium: Ἡ δὲ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνςαντινȣπόλει. Fin. ἐπυκύρωσε τὰς προειρημένας συνόδȣς. Item alia pag. 24. Περὶ τῆς ἕκτης συνόδȣ, ἥ τις ἐγένετο καὶ αὐτὴ ἐν Κωνςαντινȣπόλει. *De ſexta ſynodo, quae facta fuit & ipſa Conſtantinopoli* a CLXX. ſanctis Patribus ſub Conſtantino, patre Iuſtiniani Imperatoris. Inc. Ἡ ἕκτη σύνοδος ἐγένετο πάλιν ἐν Κωνςαντινȣπόλει. Deſ. κατέςη ἡ ἁγία σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι. Accedit pag. 27. quoddam Opuſculum de proceſſione Spiritus ſancti, cum hoc titulo cynnabari ſcripto: Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν ἐλέγχων. *Initium cum Deo argumentorum*, nempe LXIII. & plurium. Inc. Ὡμολόγηται, ὅτι ἡ ὅλη θεότης. Deſ. εἷς ὢν Θεὸς ἐν τρισὶ, ϗ τὰ τρία ἓν, ὡς φαμέν. In his autem multa eſſe deſumta ex Nicolao Methonenſi, & ex Georgio Corcyrenſi iam adnotavit Allatius. Georgius vero florebat ſub Emmanuele, & Alexandro III. ad minus XL. ante Nicolaum annis. Adiungitur p. 67. Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ Νύσσης περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. *Sancti Gregorii Nyſſeni de ſancta Trinitate*. Inc. Ἐκ τȣ̃ καθ' ἡμᾶς ἐςὶ γνῶναι, ϗ τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς. Deſ. τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα πολυπραγμονȣ̃ντας ἀπείργων φησί. Pag. 70. *b.* Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰσιδώρȣ. *S. Iſidori*, ſcilicet *Confeſſio Fidei*, unius paginae. Inc. Πιςεύειν ἅπαντας δεῖ, ὡς ὁμοȣ́σιος τȣ̃ πατρὸς ὁ μονογενὴς ὑιός. Deſ. ὡς ἐν κεφαλαίῳ ταῦτα διδαχθέντες διδάσκομεν. Pag. 71. quaedam excerpta ἐκ τῶν συνοδικῶν τȣ̃ ἁγίȣ Σωφρονίου πατριάρχȣ Ἱεροσολύμων. *Ex ſynodicis ſancti Sophronii Patriarchae Hieroſolymitani*. Inc. Χρὴ πάντα χριςιανὸν πιςεύειν εἰς ἕνα Θεόν. Deſ. ὁ πολυπραγμόνων ἐκπίπτει Θεοῦ. Adſuitur etiam pag. 71. *b.* Τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνȣ̃ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. *Sancti Ioannis Damaſceni de Sancta Trinitate*. Inc. Πιςεύομεν εἰς πατέρα, κ. λ. Deſ. οὔτε μὴν ἐκ τȣ̃ πνεύματος. Pag. 73. *b.* Τȣ̃ ἁγίȣ Θεοδώρȣ τοῦ Στȣδίτȣ *Sancti Theodori Studitae*. Inc. Ὑιὸν ἐκ πατρὸς ϗ πνεῦμα δοξάζομεν. Deſ. ϗ ὁμοȣσίῳ αὐτȣ̃ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius primi Libri fragmenta exhibet Leo Allatius adverſus Hottingerum Cap. XIX. p. 421. De Conſenſu Lib. II. Cap. XIII. §. IV.

VI. p. 79. Τοῦ αὐτȣ̃ δεύτερον σύνταγμα. Eiuſdem (nempe Nicolai Tarentini) II. ſyntagma, περὶ θείας κοινωνίας, ἐν ᾧ ϗ ἡ ἀπόδειξις σαφῶς ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἔνζυμος ἄρτος τῇ ἐκκλησίᾳ παρεδόθη, παρὰ τῶν ἀποςόλων προσφέρεσθαι, ὡς ϗ μέχρι τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ διαλόγȣ, τῇ Ῥώμης προσεφέρετο ἐκκλησίᾳ. Γράφει δὲ καὶ τὴν περὶ τȣ́τȣ ἐν Κωνςαντινȣπόλει γενωμένην διάλεξιν, ϗ πῶς ἀντειπεῖν ȣ̓κ ἠβȣλήθησαν οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ ϗ μᾶλλον ἐπήνεσαν τὸν θεῖον ἄρτον ἔνζυμον, ϗ ὅτι εὑρεθείσης, ϗ μερίδος ἐκείνȣ τȣ̃ ἄρτȣ, ὃν ὁ Χριςὸς ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δείπνῳ ἐν τῷ τȣ̃ μεγάλȣ παλατίῳ σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόφασις ἤρθη ἐκ μέσου. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος ϗ τῆς ἰδίας φύσεως, κ. λ. Deſ. τὴν ἐν πατρὶ, ϗ ὑιῷ ϗ ἁγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπάρχȣσαν κέκτηνται, ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, ϗ προσκύνησις, νῦν, ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Huius item ſecundi Libri fragmenta idem Allatius exhibet de Conſenſu loc. cit. & adverſus Hottingerum Cap. III. pag. 13. Ex qua ſecunda ſectione alia haec duximus exſcribenda, quae habentur pag. 87. *b.* Ὥσπερ ϗ ὁ ῥηθεὶς ἱερὸς Βενέδικτος, ὃς τοῦ πάπα Ῥώμης Ἰννοκεντίȣ τȣ̃ τρίτȣ τοποτηρητὴς ἦν ποτε, ϗ ἐν Κωνςαντινȣπόλει ςαλεὶς διά τινων πραγμάτων τῶν ἀναμεταξὺ Γραικῶν, ϗ Λατίνων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσφρησάντων, οἷς ϗ συνέβη περί τε ἐνζύμȣ, ϗ ἀζύμȣ ἄρτȣ λόγους γενέσθαι, ὅπερ ἐγὼ ἑρμηνεὺς, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἐχρημάτιζον. Ἀλλ' ὁ ῥηθεὶς Καρδηνάριος, ȣ̓δὲ πρὸς βραχύ

χὺ τι ἀποκρίνεσθαι περὶ τȣ͂ τοιȣ́τȣ ζητήματος ἠβȣλήθη, καί τοι λόγιος ὢν, κ᾽ τῇ θείᾳ ἐντεθραμμένος γραφῇ, ἀλλ᾽ ȣ̓δὲ ἔξω σοφίας ἄμοιρος ἦν· ἀλλὰ κ᾽ ταῖς τῆς διαλεκτικῆς ἀποδείξεσιν ἑτοιμότατος...... ἐν τȣ́τῳ μή μοι ἔλεγε γένοιτο κατὰ τῆς θείας μυσαγωγίας γλῶσσαν κινῆσαι. *Sicut & dictus dominus Benedictus, qui domini Papae Romani Innocentii tertii Legatus olim existens, & in Constantinopolim missus pro quibusdam negociis, quae inter Graecos, & Latinos in Ecclesia agitabantur. Factum est autem, ut etiam de fermentato & azymo pane iniretur sermo, cuius ego interpres, ut iam dixi, extiteram. Sed praedictus Cardinalis, nec breviter aliquid respondere de tali quaestione voluit, & quamvis sapiens, atque divina nutritus scriptura, nec ea quae extranea dicitur disciplina expers esset, sed & in dialecticis demonstrationibus promptissimus, tamen absit a me dicebat, ut contra divinum mysterium linguam promoverem &c.*

VII. pag. 102. Τȣ͂ αὐτοῦ τρίτον σύνταγμα περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηστείας, κ᾽ περὶ τȣ͂ ὅτι ȣ̓ δεῖ ἐν τεσσαρακοστῇ γενέσθαι μυσταγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἡ ἀπόδειξις πέφυκεν, ἔτι δὲ κ᾽ περὶ γάμων ἱερέων. *Eiusdem* (scilicet Nicolai Sacerdotis Tarentini) *tertium syntagma de Latinorum in sabbato ieiunio, & quod in quadragesima non debeat fieri sacrum missae officium, uti e divinis canonibus demonstratio fit, itemque de matrimoniis Sacerdotum*. Inc. Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, καθώς φησιν ὁ ἀπόστολος. Des. νῦν κ᾽ ἀεὶ κ᾽ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Additur: Τέλος σὺν Θεῷ τῆς βίβλȣ τῆς ἀναμεταξὺ Γραικῶν, κ᾽ Λατίνων διαλέξεως. *Finis cum Deo libri conloquii Graecos inter, ac Latinos instituti.* Citatur ab Allatio loco proxime memorato.

VIII. pag. 112. *b*. Τȣ͂ αὐτȣ͂ περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. *Eiusdem libellus de sanctis imaginibus*. Inc. Εἴπερ τῶν ἑτερογενῶν, κ᾽ ἑτεροφυῶν. Des. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν.

IX. pag. 115. Τȣ͂ αὐτȣ͂ περὶ τȣ͂, ὅτι ȣ̓ δεῖ γυναῖκας εἰσάγειν ἐν θυσιαστηρίῳ, καθὼς οἱ Λατῖνοι ποιȣ͂σιν. *Eiusdem libellus, quod non deceat mulieres introducere in sacrarium quemadmodum Latini faciunt*. En initium: Τὸ πατέρων ὅρια μεταβῆναι ἀθέμιτον πάντη, κ᾽ ἄτακτον πέφυκε. Finis: κ᾽ ταῦτα οἰκείοις ὀφθαλμοῖς ἐν Ῥώμῃ ὄντες ἐθεασάμεθα. Heic quoque desinit Latina versio.

X. p. 118. Novum occurrit opusculum sine inscriptione, in quo etiam ipsa de azymis controversia perpenditur, quod ita incipit: Οὐ γὰρ ἄζυμον ἔλαβεν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησȣ͂ς Χριστὸς, κ᾽ εὐχαριστήσας ἔκλασε, κ. λ. & ad paginam usque 123. progreditur, ubi ita desinit: νῦν κ᾽ ἀεὶ, κ᾽ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XI. p. 123. Illud excipit Τȣ͂ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ Ἱεροσολύμων κυρίȣ Ἰωάννȣ λόγος περὶ τῶν ἀζύμων, ὃν συνέγραψεν περὶ τῆς διαλέξεως, ἣν πρὸς τὸν φιλόσοφον Λατῖνον ἐποιήσατο ἐν Ἱεροσολύμοις. *Sanctissimi Patriarchae Hierosolymorum Domini Ioannis Sermo de azymis, quem conscripsit circa conloquium, quod habuit cum philosopho Latino Hierosolymis*. Inc. Τὸν πολύποδα φασὶ τὸ παράπαν μὴ χαίρειν τῷ Πόντῳ, κ. λ. Des. αὐτȣ͂ τȣ͂ μονογενȣ͂ς ὑȣ͂, καὶ τȣ͂ ἁγίȣ πνεύματος, ἀμήν. De Io. Hierosolymorum Patriarcha vide Nesselium in Catalogo Bibliothecae Caesareae Vind. T. I. p. 242. N. VI. qui hunc ipsum sermonem recenset.

XII. p. 131. Adiungitur ἐκ τῶν συνοδικῶν τȣ͂ πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίȣ, πατριάρχȣ Ἱεροσολύμων, ὃν ἔπεμψεν ἐν Ῥώμῃ. Excerptum aliud *ex synodicis beati patris nostri Sophronii, Patriarchae Hierosolymitani, quod Romam misit*. Huius hoc est initium: Χρὴ πάντα χριστιανὸν ὁμολογεῖν καρδίᾳ, κ᾽ στόματι, κ. λ. Des. καὶ πάντας τȣ̀ς τὰ αὐτῶν φρονήσαντας, ἢ φρονȣ͂ντας. In plerisque Codicibus haec Epistola Sergio Patriarchae Constantinopol. inscribitur. Latine exstat, non integra tamen, apud Baronium Tom. VIII. ad A. DCXXXIII. num. IX. seq. ubi testatur, in alio Codice, non Sergio, sed Honorio Papae inscribi. Graece, & Latine exhibetur integra in Actis VI. Synodi, habitae adversus Monothelitas Constantinopoli A. C. DCLXXX. Act. XI. Tom. III. edit. Binianae pag. 113. 132. In hac synodica legitur prolixa illa enumeratio haereticorum, quam Fabricius dedit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. II. Tom. VII. p. 483. Vid. Le-Quien Oriens Christian. T. III. p. 264. seqq.

XIII. p. 133. *b*. Anonymi Περὶ τῆς ἐν σάρκȣ οἰκονομίας τȣ͂ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος Ἰησȣ͂ Χριστȣ͂ τȣ͂ ὑȣ͂ τȣ͂ Θεȣ͂, κ᾽ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ͂ Χριστȣ͂. *De assumptione humanae naturae per unum sanctae Trinitatis facta, Iesum Christum filium Dei, & Dominum nostrum Iesum Christum*. Inc. Πιστεύω εἰς ἕνα τῆς ἁγίας, ϗ ὁμοȣσίȣ, κ᾽ ἀδιαιρέτȣ τριάδος. Des. τῆς ὀρθοδόξȣ τῶν χριστιανῶν ὑπάρχοντας πίστεως. Quis sit auctor huius opusculi me prorsus latet.

XIV. Tria tandem ultima huius Codicis folia occupant excerpta Τȣ͂ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τοῦ Θεολόγȣ ἐκ τοῦ δευτέρȣ λόγȣ τοῦ περὶ ὑοῦ. *Sancti Gregorii Theologi ex secundo Sermone de Filio*. Inc. Ἐγεννήθη μὲν, ἀλλὰ κ᾽ γεγέννημαι ἐκ γυναικὸς μὲν, ἀλλ᾽ ἐκ παρθένȣ. Des. οἱ ἐν τῷ οἴκῳ εὐφραίνονται. Sed mancus est in fine hic sermo. Integrum vide in Tom. I. Operum edition. Paris. A. MDCIX. p. 577.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIII. Constat fol. scriptis 136.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ.

PSALTERIVM DAVID.

Titulus ita conrigendus.

Apollinarii Psalmorum Davidis, & Ioannis Geometrae Odarum metaphrasis.

I. pag. 1. Apollinarii metaphrasi Epistola quaedam nuncupatoria praemittitur, qua Marciano consilium suum ac diligentiam in convertendis Psalmis adhi- COD. XXXVII.

hibitam anonymus auctor exponit. Haec neque in edit. Apollinarii Parisiensi A. MDLXXX. 8. neque in Append. ad Bibliothecam Graecam Veterum Patrum in fol. Parisiis A. MDCXXIV. T. VIII. p. 163. quam sedulo consuluimus, occurrit: quare huc totam describendam duximus. Ea igitur praefixo titulo: Εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ ψαλτηρίου προθεωρία, est sequens.

(1) ἄρα Ἔλπομαι ἀθανάτοιο Θεοῦ κεκορυθμένος εἶναι [1]
Σοὶ χάριν ἀντὶ πόνων φορέειν, καὶ κέρδος ἐπ' ἔργῳ
Καὶ τυφλὸς γεγαὼς, δοκέειν φάος ἄλλο κομίζειν,
Μαρκιανὲ κλυτόμητι· τί γὰρ νύ τοι ἔπρεπεν ἄλλο,
Ἢ τὸ μὴ εὑρέμεναι σέθεν ἄξιον; οὐ γὰρ ἐφετμῆς
Σεῖο, πάτερ, λαθόμην· ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι
Εἰς ἀγαθὸν σπεύδοντι· τί δ' ἥδιον ἢ ἐ μερίμναις
(2) ἀτρέπτ.. Σῇσιν ἐπ' ἀτρίπτοισι [2] νόον φιλόμολπον ἐγείρειν,
Μεμνῆσθαι δ' ἐπέων ὧν φθέγξαο, τοῖα πιφάσκων;
Οὔτις ἐϋφροσύνῃ μεμελημένος ἄλλο τι ῥέζειν
Ὤφελεν, ἢ ψυχὴν ἀρεταῖς μεροπηΐδα φέρβειν.
(3) Sic, sed legendum πρώτιςα Τοῦτο δ' ἄρα πρώτιςον [3] Θεὸς πόρεν ἀνδράσιν ἔργον,
Ἀνδράσιν οἷσι Θεὸς μελέται; καὶ δῶρα Θεοῖο,
(4) ἐπιμαίεο Τοὔνεκά μοι βάζοντι φίλων ἐπιμαίεο [4] μύθων.
Οἶσθ' ὅτι Δαβίδου μὲν ἀγακλέος ἤθεα μέτροις
Ἑβραίοις ἐκέκαςο, καὶ ἐκμελέων ἐτέτυκτο
Θεσπεσίων τὸ πρόσθεν· ὅθεν φόρμιγγι λιγύῃ
Μέλπετο, καὶ μελέεσσιν· ἀτὰρ μετ' Ἀχαιΐδα γῆρυν
Αὖθις ἀμειβομένων, καλὰ μὲν χάρις ἔφθιτο μέτρων·
Μῦθοι δ' ὧδε μένουσιν ἐτήτυμοι· οὐ γὰρ ἀοιδῆς,
Ἀλλ' ἐπέων Πτολεμαῖος ἐέλδετο· ἔνθεν Ἀχαιοὶ
Μείζονα μὲν φρονέεσκον ἐπὶ σφετέρῃσιν ἀοιδαῖς.
Ἡμετέρας δ' οὐ πάμπαν ἐθάμβεον; ἀλλ' ἐπεὶ ἔργον
Εὐδοκίης ἐκάλυψεν ὅλην χθόνα, οὐδέ τι νεῖκος,
Οὐδ' ἔρις ἐν λαοῖσιν· ἀναιμάκτοις τε θυηλαῖς
Πασσυδίῃ βασιλῆα Χριςὸν καλέουσι πόλιες.
Τοὺς μὲν ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο· τοί ῥ' ἀπάνευθεν
Εἰσέτι δουλεύουσι θεουδείης ἐρατεινῆς.
Ἡμεῖς δ' ὡς κ' ἐπέοικε, τάπερ πρότεροι λίπον ἄνδρες,
Ἐκμελέων μέτροισιν ἐνήσομεν· ἐσδὲ μελιχρὴν
Δαβίδου βασιλῆος ἀγείρομεν αὖθις ἀοιδὴν
Ἐξ ἀτόνοις ἐπέεσσιν, ἵνα γνώωσι καὶ ἄλλοι,
Γλῶσσ' ὅτι παντοίη Χριςὸν βασιλῆα βοήσει.
Καί μιν πασσυδίῃ γουνάσσεται ἔθνεα γαίης,
Οὐδ' ὁ σκυτοτόμος τὸ, λέγων ἐψεύσατο Παῦλος
Οὐκ ἀΐεις ὡς πρόσθε τεὸς Δαβίδος ἀμύμων,
(5) Sic, sed legerem ὃν φάτο λαὸν Πνεύματι θεσπίζων, Αἰγύπτιον ὃν λαὸν φάτο [5]
Πρῶτα δικαιοσύνης ἱκέτην ἔμεν, εἶπέ τε χεῖρας
Αἰθίοπας πρώτιςον ὀρέξασθαι βασιλῆϊ.
Τοὔνεκα νῦν κέλομαί σε πολὺ πρώτιςον ἰόντα,
Ἐσθλῆς Μαρκιανοῖο παραιφασίῃσι πιθῆσαι.
Πὰρ γὰρ ἐμοὶ πρῶτῳ προμολὼν χθόνα Κωνςαντίνου,
Ἤθεα καὶ λαὸν τ' ἐδάης, καὶ ἐπάσσαο σίτου.
Ἔννεπες αὐτὰρ ἐγὼ πυθόμην πολυκερδέϊ μύθῳ
Οἷα δέ σοι ςήλην δοκέων ἐρικυδέα τεύχειν.
Ἀντὶ παραιφασίης ἀγαθῆς κλυτὸν αἶνον ἀείδω.
Οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε· Θεὸς δέ τοι ὄλβια δῴη
Σῆς σοφίης, καὶ τοῦτο πάτερ κειμήλιον ἔςω,
Μαρκιανοῦ πινυτῇσιν ὑπ' εὐχωλῇσι μεμηλὸς,
Ὃς μετὰ παρθενίην, λιγυρὴν ἠσπάσατο μολπὴν
Γήραος εὐφήμοιο συνέμπορον αἰὲν ἑλέσθαι.
Καὶ γὰρ ἐποπτεύων βασιλήϊα θαύματα θυμῷ,
Πάντα μὲν ᾗ θέμις ἐςὶν, ἐθάμβεεν ἔξοχα δ' ἄλλων
Πνεύματος ἀχράντοιο μέγα σθένος, ὃ πρὶν ἐόνπερ
Υἱέϊ καὶ γενετῆρι πανείκελον, ἶσα τε ῥέζον
Κάρτεϊ πανσθενέϊ, καὶ ὁμοῦ θρόνον ἀμφιπολεῦον
Καὶ γέρας ἐν τριςῇσι μιῆς θεότητος ὀπωπαῖς.
Υἱέος οὐρανόθεν μετ' ἀνάςασιν ἆλτο θεοῖο.
Ὄφρα κεν ἀλλόγλωσσον ὅλην τ' ἀλλόθροον αὐδὴν.
Τὴν, πρὶν ὑπερβασίῃ μερόπων συνέχευεν ἀλιτρῶν
Εἰς ἕνα τιμήεντα πάλιν μετὰ δεσμὸν ἐλάσῃ,
Εὐδοκίης· καὶ γλῶσσα πάλιν κόσμοιο γένηται.
Γλώσσῃς δ' ἐξαπίνης προφανὲν φλογερῇσιν ὁμοῖον,
Ἀντιθέων πυρόεν κεφαλῆς ὑπερέζετο φωτῶν.
Χριςοῦ ὑποδρηςῆρας ἀριςοπόνοιο διδάσκων
Γλωσσῶν ἀφραδέων πυκινὸν θρόον· ἔνθεν ἄκουον
Πάρθοι χαλκοκορυςαὶ ἅμ' ἱπποδάμοις Ἐλαμίταις
Καὶ Μήδων κλυτὰ φῦλα· καὶ οἳ περιναιετάουσι
Μεσσατίην ποταμῶν, καὶ Καππαδόκειαν ἄρουραν
Πόντον Ἰουδαίων· καὶ ὅλην Ἀσιήτιδα γαίην.
Οἵ Φρυγίην ἐνέμοντο, καὶ οἱ Πάμφυλον ἔδεθλον,
Οἵ τ' ἔχον Αἴγυπτον ςαχυηκόμον· οἵ τε Κυρήνην,
Οἵ τ' ἐρατὴν Λιβύην, φιλοποίμνιον ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' ἐξ Αὐσονίης γενεῆς μεταδήμιοι ἦσαν.
Ἔθνεα δ' Ἑβραίων; καὶ ὅσος σφέας ἄμφεπε λαὸς
Οἵ τ' ἔλαχον Κρήτην ἑκατόμπολιν οἵ τε γενέθλης,
Ἀῤῥαβικῆς καλέοντο βαθύγλωσσοι γεγαῶτες.
Θεσπεσίων ἀΐεσκον ἑαῖς γλώσσῃς ἐρετάων,
Ἃς σφίσιν ἀπροφάτως ἀδαήμονες ἴαχον ἄνδρες.
Πάσης γὰρ τῶν φθόγγος ἐπέδραμεν ἄντυγα γαίης
Καὶ μύθων ἐπάκουσεν ἑῶν κατὰ πείρατ' ἀρούρης
Εἴσοκεν ἐσχατιὰν ἀψοῤῥόου ὠκεανοῖο.
Παρθενικῆς ἀλόχευτον ἐπ' ὠδίνεσσι λοχείην
Καὶ γόνον αὐτογένεθλον, ἄτερ βροτέων ὑμεναίων
Καὶ λόγον ἐν λαγόνεσσι γυναίκεος ὕα Θεοῖο,
Καὶ Θεὸν ἀνδρομέῃ προφανέντα ψευδέϊ μορφῇ
Καὶ βροτὸν ἀθανάτοιο βίην γενετῆρος ἔχοντα,
Καὶ νέκυν ἐν νεκύεσσι, καὶ οὐ θανάτοιο δαμέντα
Δούρατι τ' οὐ τιθέντα, καὶ οὐκ εἴξαντα σιδήρῳ
Μνήματα τ' ἐσνεισθέντα, καὶ ἐκπεράσαντα βερέθρων
Παντοίην ἀΐδαο βίην, λύσαντά τε νεκροὺς
Κοιρανίης ςυγεροῖο παλαιγενέος θανάτοιο,
Καὶ Θεὸν ἐν θνητοῖς, καὶ ἐν οὐρανῷ ἀρχιτοκῆος.
Ἄνθρωπον γεγαῶτα, καὶ οὐ λήγοντα Θεοῖο
Ἀλλὰ παλιννόςοισιν ἐλευσόμενον σθενέεσσιν.
Ὥς μιν ὑπὲρ νεφέλης ἱερῆς, πάρος εἶδον ἰόντα
Ἐκ γαίης γενέτην δὲ τὸν, οὐκ ἀπεόντα τοκῆος
Κυκλόθεν εἰσαΐουσαι ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς.
Ὧν τ' ὄφις ἀθρανέων μερόπων νόον ὑπεροπεύσθε
Ψευδαλέων λελάθηντο θεῶν ἐδίδαξε, καὶ ἄτης
Μαχλάδος ἧτα μάλιςα, βροτῶν περισίννατο φῦλον
Μούνου δ' ἀθανάτοιο θεοῦ κεχαρίατο πίςει
Υἱέα, καὶ γενετῆρα μέγαν, καὶ πνεῦμα φαεινὸν
Εἰν ἑνὶ κυδαίνοντες, ἀτερμάντοισι λιτῇσι
Τοὔνεκα δὴ καὶ γλῶσσαν ἱκόναι, καὶ γὰρ ἐτύχθη
Ἐκ παλαχῆς θεότευκτος· ἑνὸς δ' ἐξ ὦρτο λόχοιο
Παντοίη μεροπῆϊς ὁμοῦ, καὶ γλῶσσα, καὶ ἀοιδή.
Ἀθάνατον βασιλῆα πολύλλιτον ὑμνοπολεῦσαι
Μαρκιανὸς πονέεσκεν. ἐγὼ δὲ οἱ ἤνυσα βουλὴν,
Χριςὸν ἀεὶ ζώοντα λαχὼν ἐπαρωγὸν ἀοιδῆς.

In Codice Barocciano XXV. qui nostro fere similis est, sed μειέρως, desinit enim in versu XII. Psal. CXLVIII. Mariano cuidam haec eadem praefatio inscribitur, adeo ut Catalogi eiusdem Bibliothecae auctor putaverit ipsum Marianum esse oratorem, cuius mentio incidit apud Ammianum Lib XXX. quod falsum omnino. Quod vero haec Epistola Apollinario adiudicanda nullo modo sit, ex eo eruitur, quod in ipsa agitur de metrica Psalmorum versione iam per universum orbem vulgata Eudociae Augustae, quam mul-

multis post Apollinarium annis vixisse neminem latet. Marciani igitur, non Mariani nomen ibi legendum esse crediderim, cui Ammianus quidam suam Psalmorum metaphrasim, ad imitationem Apollinarii elaboratam, dicaverit, cuius in praesens, reliquis deperditis, primi tantum Psalmi versio metrica, ut infra ex hoc eodem Codice eruitur, superest. Quae enim ibi narrantur Marciano Imperatori mirifice convenire mihi videntur. Is natus in Illyrico, humili loco, ex patre milite, praelio contra Gensericum Vandalorum Regem in Africa, infelicibus Asparis Ducis auspiciis commisso, captus est. Post Theodosii Iunioris obitum a Pulcheria huius sorore, in Imperii, thorique societatem receptus fuit, ea tamen lege, ne ipsam annis iam gravem adtingeret, A. C. ccccl. die xxix. Iul. vel iuxta Chronicon Alex. die xxvi. Aug. quod innuere videtur Prologi versus 50. Triduo post, Edicto contra haereticos lato, Episcopos pseudo-synodo Ephesina depositos, aut in exsilium eiectos revocavit. Chalcedone Concilium oecumenicum IV. sexcentorum triginta Praesulum convocavit, ipsique cum Pulcheria Augusta praefuit. In eo doctrina superiorum Conciliorum confirmata, Eutychianismus cum auctore, ut & Dioscorus damnatus, ac decretum est, *Mariam non tantum Christiparam, sed & Deiparam nominandam esse*. Cum Persis, Vandalisque pacem continuavit: Nobades, Blemyasque Aethiopia prolapsos per Florum repressit. Valentiniano Occidentis Imperatori auxilia submisit contra Attilam. Obiit tandem Princeps integerrimus, atque optimus A. C. cccclvii. die xxvi. Ian. Aet. A. lxiv. Vid. Marcellinum in Chronic. Evagrium Lib. II. Nicephorum Lib. XIV. Iornandem C. XLIX. Zonaram T. II. §. XXIV.

II. pag. 4 Occurrit primi Psalmi paraphrasis, ut opinor, Apollinarii; nam eius nomen ad marginem rubris litteris est adscriptum.

Ο῎λβιος ὃς [1] οὐ πεπόρευται δυσσεβέων ἐνὶ βουλῇ,
Καὶ πόδας οὐκ ἐστήσατ' ἀλιτροτάτοισι κελεύθοις.
Οὐδ' ἐφ' ἕδρην φθινυθόντων θήκατο κλισμὸν ἑοῖο.
Ἐν δὲ νόμοισι Θεοῖο θελήματα πάντοτ' ἐρείδει,
Καὶ μελεδῶνας πάσας ἤμασι, καὶ νυχίῃσιν·
Ὡς δὲ λύγος πεφύτευται τοῖσι δρόμοισι ῥεέθρων
Ὥριον ὃς θαλέθων κατακαίριον [2] δώσεται ἄνθος·
Οὔ τ' ἀπὸ δ' ἐῤῥυήσατο φύλλον ἐὸν μάλα θῆλλον·
Αὐτὰρ πάντ' ἐσάωσε, τάπερ τελέθει πολύκαρπα·
Οὔκουν δυσσεβέοντες τοῖσιν ὁμοίιοι, οὔκουν
Ἢ ἀλλ' ὡς χνόος ὄνκεν ἄελλα γαίης [3] ἄπο πάσσοι·
Τοῦτο διανστήσονται ἀτάσθαλοι οὐχὶ δίκῃσιν.

(1) Sic in Codice, sed abundat ὃς in metro.

(2) Sic, sed melius κατὰ καιρὸν.

(3) Sic, sed forte legendum γέας.

Sequitur deinde alia eiusdem Psalmi paraphrasis, hoc titulo praefixo: Ἀμμιανοῦ μετάφρασις κατὰ ζῆλον Ἀπολιναρίου. *Ammiani metaphrasis ad imitationem Apollinarii*.

Ο῎λβιος ἐν μερόπεσσιν, ὃς οὐκ οἶδε [4] μῆτιν ἀλιτρῶν,
Οὐδὲ κακοῤῥέκτων ἐδάη δυσπέμφελον οἶμον,
Ἀλλὰ Θεοῦ δίκῃσι κεκασμένος ἄφθιτον ὕμνον
Παγγενέτου βασιλῆος ἐνὶ στομάτεσσιν ἀείδει,
Δένδρῳ ἐειδόμενος γὰρ ἐπὶ προχοῇς ποταμοῖο
Ἑστῶτι ὃ καρπὸν ἄγει κατὰ καίριον ὥρης·
Φύλλον ἔχει γλυκεροῖσιν ἀεὶ θαλέεσσιν ὁμοῖον·
Εὐδοκίης ἐτύχησε θεουδέος ἤματα πάντα·
Ἀλλὰ κακοῤῥέκτων οὐκ οὖν λάχε ταῦτα γενέθλη.
Ἴς ἀνέμου ὅτε πολλὸν ἐπερχομένη κατὰ βαιὸν,
Ῥῖψεν ἀναρπάξασα, κόνιν γαίης ἄπο τηλοῦ.
Τῇ ἴκελος βαρύποτμος ἀμειδέα δώματα ναίων
Οὐδὲ δίκης ὀφθαλμῷ ἐσέδρακεν· εὐσεβέων γὰρ
Παγγενέτης πάτον οἶδεν, ἀλιτρονόων ἀπὸ τηλοῦ.
Τοὔνεκα δυστήνων γενεὴ προθέλυμνος ὀλεῖται.

(4) Sic.

Nihil de hoc Ammiano, qui ut videtur, Psalmos, Apollinarii exemplo, Graecis reddidit versibus, a Caveo, Oudino, & Fabricio ll. cc. memoriae proditum est.

III. pag. 5. *b.* Iterum Psalmus primus ex Apollinarii quidem, sed diversa tamen versione cum ceteris omnibus psalmis inc.

Ο῎λβιος ὅς τις ἀνὴρ ἀγορήν δ' οὐ νίσσετ' ἀλιτρῶν,
Οὐδ' ἐπὶ δὴν στήριξεν ἀτασθάλων [5] ἴχνος ἀταρπῷ,
Οὐδ' ὀλοῇς ἕδρῃσιν, κ. λ. reliqua huius psalmi cum citata editione Parisiensi concordant, praeter ultimum versum, qui totus est immutatus. Sic enim in Cod. legitur:

(5) Sic, sed forte ἀτασθάλῳ.

Αὐτὰρ ἁμαρτινόων ὀλοὴ τρίβος αἰὲν ὀλεῖται.

Huic primo psalmo subiecta sunt haec: Ἐντεῦθεν ἄρχεται μετάφρασις Ἀπολιναρίου, καὶ Ἰωάννου Γεωμέτρου· ἐν οἷς ἔγραψε καὶ Εὐδοκία Αὐγοῦστα, καὶ ἰάμβων Δωρόθεος Ἱεροσολυμίτης. *Hinc incipit metaphrasis Apollinarii, & Ioannis Geometrae, in quibus scripsit & Eudocia Augusta, & iambis Dorotheus Hierosolymitanus.* Heic observandum est, in quasdam tantum Odas sacras, non in Psalmos, Ioannis Geometrae paraphrasim hoc in volumine contineri. Eudociae autem, & Dorothei Hierosolymitani metricae Psalmorum versiones, quae hoc unico fortasse loco commemorantur, neque hoc ipso in Codice adparent, nec usquam omnino alibi amplius exstare vix credimus. Ceterum Apollinario nostro ex adversa pagina adiungitur ipse Graecus contextus soluta oratione, qui profecto quantum ab editis differat exemplaribus, libere pronunciare non possumus. Haec tamen versio sine auctoris nomine Graece & Latine saepius in Bibliothecis Patrum recusa est. Vide Fabric. l. c. Lib. V. C. 16. Tom. VII. p. 652. Sed Apollinarium multis in locis ab editis differre, saepe correctum esse, idque non alterius manu, sed eius, qui totum Codicem exscripsit; nec tantum librarii lapsus emendatos, verum etiam genuina auctoris verba heinc einde inmutata comperimus. Quae quidem ipsius contextus varietas num fuerit ab ipso auctore profecta, & ex diversis petita exemplaribus, an ab inperita manu huc inlata, haud facile dictu est. Vltimus totius Apollinariae paraphrasis versus, qui ultimo psalmorum versui respondet, est qui sequitur p. 322. *b.* Λώβην δ' ἐξαλάωσα περίφρονος Ἰσραήλου. Cui statim hi quatuor versus rubricatis litteris subiiciuntur, & adsunt in laudata editione Parisiensi:

Αἴ-

Αἶνον ἄγω σοι θεῖον ὑπέρτατε ἐν βασιλεῦσιν,
Οὕνεκεν ἀτρaλέως περιηγέα β.βλον ἅπασαν
Δαβίδου πινυτοῦ περικαλλέος ἐκτολυπεῦσαι
Δῶκας ἐμὴν πανάποτμον, ἐν ἀνδράσιν ἔμπα, γενέθλην.

Laudem ago tibi divinam ſupreme inter reges,
Quoniam diligenter rotundum librum omnem
Davidis prudentis formoſi deſcribere
Dediſti meum infelix, inter viros tamen, genus.

In fronte huius ipſius paginae adſcriptus eſt etiam numerus verſuum Apollinarii hiſce verbis: *ὁμοῦ εἰσὶ στίχοι ἡρωϊκοὶ ͵εφν'.* *Simul ſunt verſus heroici* 5550. Vtrum vero metaphraſis iſta pſalmorum, quae edita etiam fuit Graece & Latine Heidelbergae A. MDXCVI. ſeniori tribuenda ſit Apollinario, qui floruit anno circiter Chriſti CCCLXII. an potius iuniori, non ſatis liquet. Eam patri rectius adſcribit Gerardus Voſſius de Hiſtoricis Graec. Lib. II. Cap. XVIII. quamvis alibi de Poetis Graecis Cap. IX. ſeniorem Apollinarium cum iuniore confundere videatur. Ceterum ii non ſatis adcurate a ſcriptoribus diſtinguuntur, ut in his labi proclivius ſit. Operae pretium eſſet primam huius metaphraſis editionem, quam ex duobus Bibliothecae Chriſtianiſſimi Regis Codicibus Graece perquam nitide vulgavit Hadrianus Turnebus, ſubiunctis ad calcem variis lectionibus, A. MDLII. 8. cum Codice noſtro conferre.

IV. pag. 322. *b.* *Μετάφρασις τῶν ᾠδῶν ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννου Γεωμέτρου.* *Explicatio Canticorum Eccleſiae ex ore Ioannis Geometrae* Carmine Iambico. Haec ſunt IX. quorum primum legitur etiam in Codice Barocciano XXV. Vid. Catal. Mss. Angliae & Hiberniae pag. 2. Omnia vero habentur in Cod. Colbertino num. 1476. eaque teſte Caſimiro Oudino de Scriptor. Eccleſiaſt. T. II. p. 617. ſibi olim comparaverat Leo Allatius, ut & ipſe teſtatur in Diſſert. de Libris Eccleſ. Graecor. pag. 62. Denique adſervantur etiam in Bibliotheca Vffenbachiana, ut eruitur ex Catalogo Io. Henrici Maii, Halae Hermundurorum A. MDCCXX. fol. p. 482. ubi primum, & ultimum Carmen tamquam ineditum profertur. Hauſta vero ſunt ex libris veteris, ac novi Teſtamenti. Continent Iſraelitarum, ſuperato mari, & Pharaone interemto, Moyſis ſecundo Decalogum ſcribentis, & Annae matris Samuelis gratiarum actionem, Habacuci, & Eſaiae preces per adloquutionem, Ionae ex piſce, trium Iuvenum in camino laudationem, eorumque ac demum Mariae Virginis hymnum: quae omnia heic iuventuti *φιλέλληνι* cenſuimus proponenda. Primi Pſalmi inſcriptio *ἔμμετρος* aeque ac ſequentium.

ΩΙΔΗ Α.

Αἰγυπτίων ὄλεθρος, Ἰσραὴλ κράτος. [1]
Ἄσωμεν ᾠδὴν τῷ κραταιῷ κυρίῳ,
Δόξης γὰρ ἐπλήρωσε τὴν οἰκουμένην.
Τὴν ἵππον ὡς ἔρριψε, καὶ τὸν ἱππότην
Ἄρδην Φαραὼ πρὸς θαλασσίαν χύσιν.
Οὗτος βοηθὸς, καὶ σκεπαστὴς, καὶ πρόμος,
Στρέφων τὰ δεινὰ πάντα πρὸς σωτηρίαν.
Οὗτος Θεός μου, καὶ μόνος, καὶ δοξάσω,
Θεὸς πατρῷος, τοῦτον ὑψώσω μόνον.
Ἔθραυσεν ἐχθροὺς δεξιὰ σὴ Χριστέ μου.
Ὕδωρ διέστη πνεύματός σου τῇ βίᾳ,
Ἔκρυψε πόντος ἐκκρίτους ἱππηλάτας,
Ὡς τεῖχος ἐπάγησαν αἱ ῥευσταὶ φύσεις,
Γλώσσας μεγίστας εἶλες, ὀφρὺν βαρβάρων,
Ἄβυσσος ἐκπέπτωκε τοὺς ἀνουστάτους,
Σφοδρῶς ἔδυσαν, ὡς μόλιβδος εἰς βάθος.
Ἦξας δὲ λαὸν ἔκκριτον σὸν χειρί σου,
Ἐχθρῶν ἀνοίκτων ἐξέσωσας μυρίων,
Ὤικησας εἰς γῆν ἡδονῶν πηγὴν ὅλην.
Ὤδιναν ἔθνη, καὶ παρωργίσθη γένος
Οἰκοῦν τὰ κύκλῳ, καὶ λάτραι θεῶν νόθων.
Εἴληφε Μωὰβ, καὶ Φιλυστιεὶμ τρόμος.
Ἔφριξε πᾶς τις σῶν βραχιόνων σθένος.
Ἀνθ' ὧν κροτοῦντες κυμβάλοις, καὶ τυμπάνοις,
Ψαλτηρίοις, φόρμιγξιν, ὀργάνοις, λύραις,
Καὶ πᾶσιν ἄλλοις εἴδεσι μουσουργίας,
Νίκας, τρόπαια, δόξαν ᾄδομαι μόνῳ
Σοὶ τῷ κρατοῦντι, καὶ θεῶν Θεῷ μόνῳ.

ΩΙΔΗ Β

Νόμου πάλιν γραφέντος ᾠδὴ Μωσέως.
Οὐρανὲ πρόσχες, γῆ δ' ἐνωτίσθητί μου,
Καὶ προσδοκάσθω φθέγμα τοὐμὸν ὡς δρόσος,
Ὡς ὄμβρος ἐπ' ἀγρώστην, ὡς νιφὰς χλόην.
Εἷς ἐστὶν ἡμῖν, εἷς Θεὸς, Θεὸς μόνος,
Σοφὸς, δίκαιος, πιστὸς, ἰσχυρὸς μόνος,
Ὁδοὶ δὲ τούτου καὶ τρίβοι πᾶσαι κρίσεις.
Οὗτος δὲ λαὸς μωρὸς οὐ σοφὸς κρίσιν;
Λαὸς πονηρὸς, καὶ παρεκτετραμμένος.
Οἵων καλῶν τίνουσι κυρίῳ γέρα;
Οὐκ αὐτὸς οὗτος σῶμα σὸν διαπλάσας;
Καὶ χερσὶ πήξας, καὶ διαρθρώσας μέλη;
Υἱόν τε τάξας, καὶ πατὴρ κεκλημένος;
Ἀρχήν τέ σοι δοὺς τῶν ὁρωμένων ὅλων·
Ἄφες τὰ κοινὰ, καὶ σκόπει τῶν σῶν ὅσα.
Πατήρ ἐρεῖ σοι ταῦτα πρεσβύτης γέρων.
Ἀδὰμ τοπρῶτον ὡς διέσπειρε γόνους,
Ἔνειμεν ἔθνη, καὶ καθιστᾷ τοὺς ὅρους,
Ἄλλους μὲν ἄλλοις ἀγγέλους ἐπιστάτας.
Αὐτὸς δ' ἑαυτῷ κλῆρον εἴληχε μόνον,
Τὸν Ἰσραὴλ σχοίνισμα τοὺς Ἀβραμίδας.
Ὀφθαλμὸς ἦν ἄγρυπνος αὐτῷ προσβλέπων
Πηγὴν ῥέουσαν τὴν ἄνυδρον δεικνύει.
Παρεμβαλὼν ἔστηκεν εἰς φρουρὰν κύκλῳ.
Ὡς ὄμματός τις ἐξετήρησε κόρην,
Ὡς ἀετὸς πτέρυξιν εὖ ἡπλωμέναις
Συνεῖχεν αὐτοὺς· εἶχε καὶ μεταφρένων
Ὕπερθε χρυσῶν, ὡς νεοσσοὺς ἠγάπα.
Ἀνῆξεν εἰς γῆν ἰσχύος πεπλασμένην.
Πολλῶν ἔπλησεν ἡδονῶν πικνὸν στόμα,
Ἔλαιον ἐξέρευσε, καὶ μέλι πέτρας,
Βοῶν καλῶν τύρωμα θρεμμάτων γάλα,
Ἀρνῶν ἐρίφων στέαρ ἐκ μόσχων νέων,
Αἷμα σταφυλῆς ἡδὺ τοῦ πυροῦ κράτος.
Ὡς χόρτον εἶχον, πάντα πᾶσιν ἐτρύφων.
Πλησθεὶς Ἰακὼβ ἐξελάκτισε μέγα·
Ὡς εὐτραφής τις, ὡς πλατύς τε καὶ μέγας,
Ὡς πῶλος ἄττων τοῦ Θεοῦ παρετράπη,
Κρυμνοὺς δὲ καὶ φάραγγας εἶχε, καὶ πέτρας,

(1) In marg. *Αἰγυπτίων πόντωσις, ᾠδὴ Μωσέως.*

Ἔθυσε πικροῖς φεῦ Θεοῖς, ϗ προσφάτοις,
Θεοῖς βδελυκτοῖς οἷς ἔθυσαν οὐ δέπω.
Λιπὼν δὲ τὸν τέκοντα, ϗ τρέφοντά σε,
Θεοὺς ἐποίεις τοὺς τεκόντας τὴν πλάνην.
Εἶδεν τὸ φρικτὸν ὄμμα, ϗ ζηλοῖ μέγα
Θυμοῦ γεμισθὲν, εἶπεν, ἐξαποςρέφω
Πρόσωπον· ἰδοὺ τοῖς ςραφεῖσι τὰς φρένας
(1) in marg. Πῦρ ἐκκέκ.. Παρεκκέκαυται, [1] θυμὸς ἤρθη, ϗ φλέγει,
Καὶ γῆν φάγῃ καρποὺς τε ϗ τὰ γῆς βάθη,
Καὶ πᾶν συνάξω δεινὸν εἰς αὐτοὺς τάχος,
Καὶ πᾶν κενώσω τῆς φαρέτρας μου βέλος, [2]
Λιμῷ τακήσῃ, βρῶσις ὀρνέων ἔςῃ,
Γένος πονηρὸν πλῆρες ἰοῦ θηρίον
Πικραῖς τενόντων συντελεσθήσῃ πάθαις.
Στελῶ κατ' αὐτῶν θῆρας ἠγριωμένους,
Ἄξω μαχαίρας ἐν ταμείοις τοὺς φόβους.
Ὁμοῦ δὲ πάντα παρθένος νεανίας,
Καὶ σὺν γέροντι μασθὸν ἕλκον παιδίον.
Εἶτα, διασπερῶ σε, θήσω νωνύμους,
Εἰ μὴ δι' ὀργὴν βαρβάρων παραφρόνων
Μακροχρονούντων μὴ συνεκτρίψωσί σε,
Καὶ κομπάσωσι, ϗ λαλήσωσι μέγα,
Ἡμῶν ἔδρασε ταῦτα χεὶρ, οὐ κυρίου.
Ἔθνος γὰρ ἄφρονον, ϗ παρεκτετραμμένον,
Εἰς ὕςερον δὲ ταῦτα γνώσονται τάχα.
Διώξεται γὰρ εἷς μόνος πῶς χιλίους,
Καὶ μυρίους κλινοῦσι πῶς μόνοι δύο;
Εἰ μὴ Θεὸς πέπρακεν αὐτοὺς εἰς φόνον,
Καὶ χερσὶν ἐκδέδωκε τῶν ἐναντίων.
Θεοὶ γὰρ αὐτῶν οὐδὲν ἶσοι τῷ μόνῳ,
Παραφρονεῖ, μέμηνεν ἔθνη τὰ ξένα,
Οἷς ἄμπελος μὲν, Σοδόμων, ϗ Γομόῤῥας,
Χολῆς ςαφυλὴ, πικρίας πλήρης βότρυς,
Θυμὸς δρακόντων οἶνος ἰὸς ἀσπίδων.
Οὐ συμφορήσας ἐσφράγισα ταῦτά μοι,
Καὶ πάντα κεῖται νῦν τεθησαυρισμένα,
Ἐν ἡμέρᾳ τίσουσι ταῦτα τῆς δίκης,
Ὁ καιρὸς ἐγγὺς, ἠκόνηται τὸ ξίφος.
Τὸ τόξον ἐντέταται τῇ νευρᾷ βέλος,
Κρινεῖ γὰρ αὐτοῖς κύριος, ϗ τοῖς λάτραις
Ὀφθαλμὸν ἡδὺν ἐμβαλεῖ πεφρικόσιν·
Εἶδε γὰρ αὐτοὺς ἐκτόπως παρειμένους,
Ἐξηπορημένους τε ϗ λελοιπότας
Ἰδὼν ἔφησεν, οἱ Θεοὶ ποῦ, ϗ φίλοι;
Ἐφ' οἷς ἐθάῤῥουν, οἷς ἐκόμπαζον μέγα,
Ὧν θυσιῶν τὸ ςέαρ, ὧν σποδῶν ῥύσιν,
Εἰς πλῆρες εἶχον ἡδὺ βρῶμα, ϗ πόμα,
(3) superscriptum γενέσθων. Οὗτοι γενέθλων [3] σύμμαχοι, ϗ προςάται.
Οὐκ ἔςι γνῶτε πλὴν ἐμοῦ Θεὸς μόνος, [4]
Οὐκ ἔςι κἂν δράμητε γῆν τε ϗ πόλον·
Ἐγὼ τελευτῆς, ϗ πνοῆς ὁ ταμείας,
Ἐγὼ θανάτου, ϗ πνοῆς αὐτοκράτωρ,
Ἐγὼ πατάσσω, φάρμακον δὲ τραυμάτων
Ἐγὼ τίθημι. τίς δὲ χειρῶν ἐξέλῃ
Ἐμῶν; κρατοῦσι γῆς, πόλου, ϗ τῶν κάτω
Αἴρω πρὸς ὕψος χεῖρα, τοῦτο δ' ὀμνύω,
Ζῶ, ϗ χρονίζω κρεῖττον αἰώνων ὅλων,
Ζωὴ δὲ μᾶλλον, ϗ πνοὴ πάντων ἔφυν.
Ἐμὴν μάχαιραν ἀςραπῆς τιθῶ φλόγα,
Ἀνθέξεται δὲ χεὶρ ἐμὴ τῶν κριμάτων,
Καταξανῶ μάςιξι τοὺς ἀποςάτας,
Βέλη μεθύσω τῶν βροτείων αἱμάτων,
Καὶ τὴν ἐμὴν μάχαιραν ἐκ τῶν σωμάτων·

Οὕτω ςρατηγήσαντος ἄρτι κυρίου.
Σκιρτᾷ μὲν αἰθὴρ, οὐρανὸς σὺν ἀγγέλοις,
Καὶ προσκυνεῖται πᾶσα τῷ κτιςῇ κτίσις.
Ἔθνη χάρητε κλῆρος υἱοὶ κυρίου.

ΩιΔΗ Γ.

Ἄννης Σαμουὴλ μητρὸς εὐχαριςία.
Ὡς ἐκρατύνθην κυρίῳ τὴν καρδίαν,
Ἤρθη κέρας μου τῷ Θεῷ, ϗ τὸ ςόμα
Ἐξεπλατύνθη, ϗ κατ' ἐχθρῶν ἰσχύει.
Οὐκ ἔςιν οὐδεὶς κύριος πλήν σου μόνον
Δίκαιος οὐδεὶς ὥς σύ μοι Θεὸς μόνος.
Ταῦτ' οὖν ὁρῶντες, τοὺς ὑπερκόμπους λόγους
Ἐκκλινέτω πᾶς, μὴ δὲ χειλέων πρόῃ,
Μὴ δ' ὄγκον ἄρῃ, μὴ φρεσὶ, μὴ καρδίᾳ.
Θεὸς γὰρ οὗτος γνώσεων ὁ δεσπότης.
Τέχναι δ' ἕτοιμοι τῷ τεχνουργῷ τῶν ὅλων,
Τόξον κραταιῶν [5] ἠσθένησεν εἰς τέλος. (5) superscriptum κραταιόν.
Οἱ δ' ἀσθενοῦντες ζωννύονται τὸ κράτος,
Τίκτει μὲν ἑπτὰ κοιλία ςειρουμένη,
Ἄλλη δ' ἄτεκνος ἡ πρὶν εὐτεκνουμένη.
Πεινῶσιν ἄρτον οἱ πρὶν ἐμπεπλημένοι,
Πεινῶντες οἳ πρὶν γῆν παρῆκαν ἐκ κόρου.
Θεὸς χορηγὸς ϗ τελευτῆς, ϗ πνοῆς.
Βάλλει καθ' ᾅδου, πρὸς τὸ φῶς ἕλκει πάλιν,
Ὑψοῖ, ταπεινοῖ πλουτίσας ἢ πτωχίσας
Πενήτας ἐκ γῆς ἐξανιςᾷ, κοπρίας
Πτωχοὺς ἐγείρει, κυκλικῶς πάντα ςρέφει.
Θρόνοις δυναςῶν ἐγκαθίζει τοὺς κάτω,
Εὐχάς τε πληροῖ, ϗ δικαίων τοὺς χρόνους
Ἐπευλογεῖ, δίδωσιν εὐετηρίαν·
Ἰσχυρὸς ἀνὴρ οὐκ ἐν ἰσχύι σθένει,
Θεὸς δὲ τούτου συμπατεῖ τὸν ἐνςάτην.
Μηδεὶς φρεσὶ γοῦν, μὴ δὲ πλούτῳ, μὴ βίᾳ
Σοφὸς, κραταιὸς, πλούσιος, σθένων μέγα,
Μέγα φρονείτω· πάντα ῥεῖ, πάντα ςρέφει.
Φόβος Θεοῦ βέβαιον ἐν βίῳ μόνον·
Τῆς ἀρετῆς ἡ κτίσις οὐ θνήσκει χρόνῳ.
Εἰς οὐρανοὺς ἀνῆλθε κύριος βροτῶν,
Ἐξ ὑςέρου γῆς ἄκρα κρίνει σὺν δίκῃ·
Οὗτος παρέξει τοῖς κρατοῦσι τὸ κράτος.

ΩιΔΗ Δ.

Τοῦ Δεσπότου σάρκωσιν Ἀβακοὺμ ἔφη.
Φήμης με τῆς σῆς ἔσχε κύριε κράτος,
Ἔργων δὲ τῶν σῶν θάμβος ἐξέςησέ με,
Ὡς γνωςὸς ἡμῖν ἐν δυσὶ ζωαῖς ἔςῃ,
Ὡς ἐκφανὴς δὲ τῶν χρόνων ἐπ' ἐσχάτων,
Καιρῷ δὲ λάμψῃς, ϗ φόβῳ πεφρικότος
Οἴκτου σὺ μνήσῃ, ϗ καταςείλῃς δέος.
Ὡς ἐξανίσχεις γῆς ἑώας φωσφόρος·
Λέων καθώσπερ ἐξ ὄρους κατασκίου.
Σῆς ἀρετῆς ἔκρυψεν οὐρανοὺς πλάτος,
Ἔπλησε δόξα τὴν ὅλην οἰκουμένην.
Οὗ φέγγος ὡς φῶς χερσὶν ἰσχύος κέρας
Φίλτρων [6] κραταιὸν, οἶκτος οὐκ ἔχων πέρας. (6) superscriptum φίλτρον.
Οὗ πρὸ προσώπου ἐκπορεύσεται λόγος,
Παιδευτικὴ μάχαιρα δίςομον ξίφος,
Ἔςης, ἐςείσθη χθών· ἐπεὶ δευτήκεται
Ἔθνη κραταιὰ τῇ βίᾳ διεθρύβη,
Ὄρη πετρῶν τε σκληρότης διεῤῥάγη.
Πᾶς ἐπτοήθη Μαδιὰμ, πᾶς Αἰθίοψ.
Καθ' ὑδάτων ςείλειας ὀργὴν μὴ σύγε.
Θυμὸς δὲ τοῖς ῥεῦσι μὴ σὸς ἐμπέσοι,
Μήδ' ἐν θαλάσσῃ σὴ παρόρμησις, μέδων

Ἔβης

(2) Hic versus deerat in contextu, sed additus est posterius ab eadem, ut videtur, manu, quae totum codicem exaravit.

(4) Hic versus item deerat in contextu, ad marginem ab eadem, ut videtur, manu adiunctus.

Ἔβης ἐφ' ἵππυς ἱππάσῃ σωτηρίαν·
Τενεῖς τὸ τόξον, ϗ κατὰ σκήπτρων βάλῃς·
Ῥαγήσεται γῆ ναμάτων ἀειρρύτων,
Ὠδὶς ἐπέλθοι τοῖς βλέπυσι τὴν χάριν,
Καὶ συνταῤῥάξεις ὑδάτων τὰς πλημμύρας·
Φωνὴν ἄβυσσος ἦρεν ὑψόθι μέγα,
Ὁ φωτὸς ἄρχων ὡς παρίππευσε κάτω,
Ἔϛη πρὸς αὐγὰς ἡ σελήνη τῦ πόλυ.
Σὴ ϗ βολὶς, φῶς, ἀϛραπῆς δὲ πῦρ, ὅπλον,
Γῆν ἐξερημεῖς σαῖς ἀπειλαῖς, σῷ χόλῳ.
Ἔθνη κατάξεις, ἦλθες εἰς σωτηρίαν
Λαῦ τε τῦ σῦ τῶν τε σοι κεχρισμένων.
Βάλλεις κατ' ἐχθρῶν δυσμενεϛάτων μόρον.
Δεσμοῖς τραχήλων συντρίβεις τὺς αὐχένας,
Κάρας δυναϛῶν ἐκτέμνεις ἐν ἐκϛάσει,
Καὶ σεισμὸς αὐτὺς λήψεται τῆς καρδίας·
Χανῦσιν οἷα πτωχὸς ἐσθίων λάθρα.
Ἵππυς δὲ τὺς σὺς εὐδρομεῖν καθ' ὑδάτων
Δέδωκας ὑγρὸν συνταράττοντας κύτος.
Κατεπλάγην, ἔφριξα, ϗ συνεϛάλην,
Οἷς θεσπιῳδῶν, ϗ τὸ μέλλον προβλέπων.
Εἰσῆλθεν αὐτῶν μέχρις ὀϛέων τρόμος.
Συνεκλονήθην, ϗ βάθος τῆς ἰσχύος,
Αὐτὸς κατ' αὐτὸν ἐκλονήθην οὐ σθένων.
Ἀνήσομαι τὸ πνεῦμα καιρῷ τῶν πόνων,
Εἰς λαὸν ἔλθω τῆς ἐμῆς παροικίας,
Δι' ὧν συκὴ γλυκεῖα καρπὸν μὴ βρύσει,
Μὴ δ' εὐφορῇ σοι βότρυς ἐν ταῖς ἀμπέλοις.
Ψευσθήσομαι δὲ ταῖς ἐλαίαις προβλέπων,
Καὶ τῆς ἀρύρας βρῶσις οὐ πλήσει ϛόμα,
Καὶ θρεμάτων τὸ πλῆθος ἐκλέλοιπέ μοι,
Λιμῷ τακέντων, ϗ βοῶν κενὴ φάτνη.[1]
Ἐμοὶ δὲ δόξα, κύριος, χαρὰ, σθένος
Εἰς συντέλειαν τῶν καλῶν τάττων πόδας,
Τιθεὶς πρὸς ὕψος ὅς τε νικᾷν ἐν μέλει·

ΩΙΔΗ Ε.

Ἡσαΐυ πρόῤῥησις, εὐχὴ τὸ πλέον.
Ἐκ νυκτὸς αὐγὴν εἶδε σὴν τὸ πνεῦμά μυ.
Φῶς γὰρ νόμος σὸς τοῖς ἐφημέροις λόγε,
Οἱ γῆς ἐν οἴκῳ [2] γνῶτε τὴν ἴσην κρίσιν.
Ἰδὺ πέρας γὰρ ἔσχε τῶν τολμημάτων.
Πᾶς δυσσεβὴς, πᾶς ἐῤῥέτω [3] μερόπων,
Οὐδ' ὀρθὸν οἶδεν ἔργον ἐν γῇ, ϗ λόγῳ.
Ἤϛραψε Χριϛὸς, δυσσεβὴς πᾶς ἐῤῥέτω.
Ὁ δεσπότης ἤϛραψεν, ἐχθρὸς ἐῤῥέτω,
Ὡς αἰσχρὸν ὄμμα δόξαν ἁγνὴν οὐκ ἴδῃ,
Ὡς ἦν κραταιὸς σὸς βραχίων Χριϛέ μυ.
Καὶ τῦτον ὐκ ᾔδεισαν οἱ τολμητίαι.
Πλὴν γνῶντες οἰμώζυσι, ϗ σὺν αἰσχύνῃ.
Ζῆλος καθέλει [4] λαὸν ἠγριωμένον,
Καὶ λήψεται πῦρ ὡς τροφὴν ἐναντίυς.
Ὡς πᾶν καλὸν δέδωκας, εἰρήνην δίδυ.
Σὸν πλάσμα πλάϛης ἐξαναπλάσαις μόνος·
Οὐκ ἴσμεν ἄλλον πλὴν μόνον σὸν δεσπότην,
Ὡς οὐ [5] πάλιν πνεύσυσιν οἱ τεθνηκότες·
Οὐδ' ἰατροὶ σώσυσι νεκρὺς ἐκ τάφυ,
Ἀνθ' ὧν ἐπάξεις ἐξολοθρεύσεις ἄρης,
Πᾶν ἄρσεν αὐτῶν ϗ κατάξεις εἰς τάφον.
Τοῖς γῆς κραταιοῖς δεινὰ πρόσθες Χριϛέ μυ.
Πρὸς σὲ βλέπυσιν οἱ φόβῳ πεφρικότες.
Παιδευτικὴ σὴ ῥάβδος εἰς μικρὸν δέος,
Τίκτυσαν ὥσπερ ἔσχεν ὠδὶς, ϗ μόγος.
Δριμύς τις ὀξὺς ῥήγνυσι, βοᾷ μέγα,
Καὶ σὴ κατέϛη μοῖρα τοιυτότροπος.
Τὸν σὸν φόβον σύνεσχε γαϛρὶ καρδίας,
Ὠδίνας τίκτει πνεῦμα τῆς σωτηρίας.
Οὐ δὴ πεσεῖται πᾶς τις ὁ βλέπων ἄνω.
Ἡ γῆ πεσεῖται, [6] τῇδε προσεθεικότες.
Πνεύσυσι νεκροὶ, ϗ παλαιῶν μνημάτων
Οἰκήτορες ῥίψυσιν ἅλμασι λίθυς.
Πλησθήσεται δὲ χαρμονῆς πᾶσα κτίσις,
Ἴαμα πᾶσι τοῖς βροτοῖς ἡ σὴ δρόσος,
Μόνον πεσεῖται δυσσεβῶν κατοικία.

ΩΙΔΗ Ϛ.

Ἐκ θηρὸς ἐκραύγασεν Ἰωνᾶς τάδε.
Πρὸς κύριον κέκραγα συσχεθεὶς πόνοις,
Κἀκεῖνος εἰσήκυσε, ϗ φθάνῃ τάχος.
Ἤκυσε κραυγῆς κοιλίας ἐκ ταρτάρυ.
Ῥῖψας θαλάσσης εἰς βάθη με καρδίας
Κυκλοῖ ποταμοῖς ὑδάτων, κύκλῳ [7] χέει
Γινόμενόν μοι πνεύματος, ϗ καρδίαν
Ἐμῦ διῆλθε πνεῦμα τῶν σῶν κυμάτων.
Ἔφην ἀπῶσμαι Χριϛέ μυ σῶν ὀμμάτων,
Ὕδωρ κατέῤῥει τῆς ἐμῆς ψυχῆς μέχρι,
Ἄβυσσος ἐσχάτη με κυκλοῖ τὸν τάλαν.
Σχισμὰς πετρῶν ἔδυσα, ϗ γῆς πυθμένας
Ὤικησα, μοχλὺς εἶδον ἀῤῥήκτυς πάλαι.
Ἀλλ' ἐκ φθορᾶς φῶς ἡ ζωή μυ βλεψάτω.
Σὲ τὴν γλυκείαν τῶν ὁρώντων ἡμέραν.
Ὡς ἐκπνέειν ἔμελλον, ὡς λιπεῖν βίον
Ἀνεπτερώθην νῷ λαβὼν τὸν δεσπότην.
Ἐμὴ προσευχὴ, πρὸς θρόνον τὸν σὸν δράμοι,
Καὶ σοῖς ἀχράντοις ὠσὶν εὐθὺς ἐμπέσοι.
Ἔλειψαν ὡς ἔλαιον αὐτὸν οἱ μάτην
Λαλῦντες, ἢ φρονῦντες, οἱ πλήρεις φθόνυ.
Ἐγὼ δὲ θύσω δόξαν, αἶνον χειλέων,
Δάκρυον, εὐχὴν, συντριβὴν τῆς καρδίας,
Καὶ πάντα δώσω θᾶττον, ὧν ὑπεσχόμην
Σοὶ τῷ ϛρατηγῦντων [8] κρατῦντι τῶν ὅλων.

ΩΙΔΗ Ζ.

Δρόσος καμίνυ τῶν τριῶν αἶνος νέων.
Ὡς εὐλογητὸς, αἰνετὸς, δόξης γέμων
Θεὸς πέφυκας ὁ πρὶν ὀφθεὶς πατράσιν.
Θεὸς κραταιὸς, φρικτὸς, οἰκτιρμῶν γέμων.
Δίκαιος εἶ τὰ πάντα, ϗ πᾶσαι κρίσεις
Αἱ σαὶ δίκαιοι, πᾶσα δ' εὐθεία τρίβος,
Καὶ πᾶσα πρᾶξις εἰς ἀλήθειαν βλέπει,
Καὶ πάντα νῦν ἐπῆξας ἡμῖν σὺν δίκῃ,
Ἡμῖν τε ϗ σῦ τῇ πανολβίῳ πόλει,
Πόλει κρατειᾷ φιλτάτων συ πατρίδι.
Πολλῶν δίκας σοὶ τείνομεν τολμημάτων
Ὡς ἐξαπεϛράφημεν, ὡς ἀποϛάται
Ὤφθημεν ἐκ σῦ, τὺς τεθέντας σοι νόμυς
Παθῦντες ὐκ ἔγνωμεν, ὐ προϛαγμάτων
Τῶν σῶν ἐπεϛράφημεν, ὐ δὲ καρδίαις
Κεκρυμμέναις συνείδομεν τὰ πρακτέα,
Δι' ὧν δικαίων ἐξετόξευσας βέλος.
Ἅπαν καθ' ἡμῶν πᾶν ἐπῆξας σὺν κρίσει.
Δέδωκας ἡμᾶς χερσὶ δυσμενεϛάταις
Ἐχθρῶν ἀπίϛων, ἐκ νόμων μιαιφόνων,
Δεινῷ βασιλεῖ, ϗ τυραννικωτάτῳ
Κυκῶντι πᾶσαν ἐν πονηρίᾳ χθόνα.
Οὐκ ἔϛιν ἡμῖν ὖν διᾶραι τὸ ϛόμα,
Χλεύη, γέλως, ὄνειδος, αἰσχύνη, κόπρος
Πᾶσι δικαίοις σοῖς κατέϛημεν λάτραις.
Μὴ δὴ προδώσεις εἰς τέλος μαϛιγίας,
Ὅρκυς δὲ τὺς σὺς σκορπίσας εἰς ἀέρα
Οἶκτόν τε τὸν σὸν ἐξαποϛείλῃς ὅλως.
Τὴν κλῆσιν αἰδέσθητι, ϗ τὴν σὴν φύσιν
Δι' Ἀβραὰμ τὸ φίλτρον Ἰσαὰκ λάτριν

(1) Sic in Codice, sed forte legendum φάτνη κενή.

(2) in marg. οἶκοι.

(3) Sic in Cod. sed forte deest τῶν.

(4) in marg. καθέξει.

(5) in marg. ἕως.

(6) in marg. Οἱ γῇ πεσῦνται.

(7) in marg. πλῆθος.

(8) ita reddidimus ex corrupta voce ϛρατίνοντῶ.

Σὸν Ἰσραὴλ τρεῖς ἡ τριὰς πρέσβεις δέχου,
Οἷς ϗ προεῖπες σπέρμα πληθύναι τόσον
Ψάμμον θαλάσσης, ὥσπερ ἄστρα τοῦ πόλου:
Δι' ὧν βασιλεῦ ἐσμὲν ἠπορημένοι,
Σμικροὶ, ταπεινοὶ, δυστυχεῖς, ἀπωσμένοι,
Ἔθνους τε παντὸς, γῆς ὅλης ὑβρισμένοι
Μάστιξι πολλαῖς οἷα ταῖς ἁμαρτίαις.
Οὐκ ἔστιν ἄρχων, οὐ προφήτης οὐδέ τις,
Ποιμὴν, δικαστὴς, ἱερεὺς, στρατηγέτης,
Οὐ θυμίαμα, προσφορὰ, ϗ θυσία,
Οὐ ναὸς, οὐ δὲ βωμὸς ὥς τε ϗ θῦσαι
Κάρπωμα δεκτὸν, ϗ γόνυ κλῖναι κάτω,
Καὶ τὸν σὸν οἶκτον ἑλκύσαι παραυτίκα.
Ἀλλ' ἀντὶ πολλῶν ταῦτα θυμάτων δέχου
Ψυχὴν ταπεινὴν πνεῦμα συντετριμμένον,
Πηγὰς ῥεούσας δακρύων ἐξ ὀμμάτων,
Ταύρων καθώσπερ μυριάδας, ϗ τράγων,
Σκαίροντας ἀρνοὺς, πίονας μόσχους νέους.
Οὕτω παρ' ἡμῶν τὰς ἀναίμους θυσίας
Ὡς τερπνὰ δῶρα, ϗ δέχου, ϗ προσδέχου.
Οὐ γὰρ καλύψει τὸ πρόσωπον αἰσχύνη
Τῶν σοὶ τὸ θάρσος εἰς ἀεὶ τεθεικότων.
Καὶ νῦν ποθοῦμεν, ϗ κεκολλήμμεθά σοι,
Καὶ φρίσσομέν σε, ϗ θέας ἠρτημένοι
Τῆς σῆς ὄπισθεν, ὥσπερ ἐκπεπληγμένοι
Δρυμεῖς ἐρασταί σοι βοῶμεν ἐκ βάθους.
Μὴ δὴ παρόψει, μὴ καταισχύνῃς λάτρας,
Δράσον μεθ' ἡμῶν οἷα χρηστὸς τῇ φύσει,
Πρᾶος, προσηνὴς, ἵλεως, οἴκτου γέμων,
Θαυμαστὸς ἰσχὺν, δόξαν ἠμφιεσμένος.
Μετατραπείη τοῖς κακούργοις ἡ δίκη,
Τὴν ἐντροπὴν λάβοιεν οἱ τολμητίαι·
Λήψοιτο δεινὰ, δεινὰ τοὺς ἐργασμένους,
Λήψοιτο τὸ πρόσωπον αὐτῶν αἰσχύνη,
Πάσης πέσοιεν ἐκ δυναστικῆς βίας,
Καὶ συντριβείη πᾶν τὸ τῆς ῥώμης κράτος,
Γνώτωσαν ὡς σὺ κύριος Θεὸς μόνος,
Θεὸς κραταιὸς γῆς ὅλης, δόξης ὅλης.
Οἱ τρεῖς μὲν οὕτως εὐσεβεῖς νεανίαι.
Οἱ δ' ἐμβαλόντες εἰς κάμινον τοὺς νέους,
Βάλλοντες οὐκ ἔλιπον οἵ περ τὴν φλόγα
Εἰς ὕψος ἦρον ἑπτάκις πυργουμένον,
Ἐξ ἑπτὰ πηχῶν ἔβρεμε τὸ πῦρ μέγα.
Ἡ φλὸξ ἐχεῖτο, ϗ διέτρεχε κύκλῳ,
Φλέγει δὲ πάντας οὕσπερ εὗρε, ϗ κύκλῳ
Δεινοῦ τυράννου δημίους ὑπηρέτας,
Καὶ συγκατῆλθε τοῦ Θεοῦ παραστάτης.
Οὗτος ῥιπίζει τὴν κάμινον κυκλόθεν
Φαιδρὸς ῥιφεῖσι τοῖς νέοις εἰς τὴν φλόγα,
Ὃς ἐκτινάσσει τῆς καμίνου τὴν φλόγα,
Μέσον δὲ πνεῦμα τῆς καμίνου πνεῖ δρόσου,
Ψύχον τι τερπνὸν, ϗ σύριζον ἠρέμα.
Τὸ πῦρ μεριοθὲν φῶς παρέχει τοῖς νέοις,
Τὸ καυστικὸν δὲ τοῖς ἀνάψασι μόνοις,
Συνεῖχεν ὡς θάλαμος ἡδὺς τοὺς νέους.
Ἔφλεξεν οὐδὲν οὐ παρενώχλησέ τι,
Δεσμοὺς ἔκαυσεν· οὐκ ἔκαυσε δὲ τρίχας.
Τό τε κρατοῦντες εὐσεβῶς οἱ τρεῖς ἅμα
Μιᾷ τε γλώσσῃ, ϗ μιᾷ προθυμίᾳ
Πλέκοντες ἦσαν αἶνον, ὕμνουν, εὐλόγουν,
Εἶχον χορείαν, ᾖδον εὐχαριστίαν·
Καὶ ταῦτα τερπνῶν ἐξεφώνουν χειλέων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας
Θεὸς κραταιὸς, κύριος παντοκράτωρ,
Θεὸς παλαιὸς τῶν πάλαι γεννητόρων,
Ὑψηλὸς, ὕψους παντὸς αἰώνων ἄνω,
Οὗ κλῆσις εἰς ἄπειρον αἰώνων τέλος
Νικῶσα δόξαν, ὕμνον, ὕψος, ϗ χρόνον,
Ὡς εὐλογητὸς ἐν θρόνῳ τοῦ σοῦ κλέους
Ὑπὲρ μέλος πᾶν ὕμνον, ὕψος, ϗ χρόνον.
Βλέπων ἄνωθεν τῆς ἀβύσσου πᾶν βάθος,
Θρόνοις χερουβὶμ ἐγκαθήμενος φλέγων.
Ὡς εὐλογητὸς, ὡς ὑμνητὸς, ὡς μέγας,
Ὃν εὐλογοῦσιν οὐρανοὶ, γῆ, ϗ νόες.

ΩΙΔΗ Η.

Ὕμνος τῶν σοφῶν νέων, αὖθις ϗ ᾠδή.
Τὰ κτιστὰ τὸν κτίσαντα Χριστὸν εὐλόγει.
Ὑψοῦτε, δοξάζοιτε μέχρι τερμάτων
Πόλος Θεοῦ νόες τε τὸν Θεοῦ λόγον
Ἅπαν τὸ ῥευστὸν, πᾶσα τῶν ἄνω φύσις
Ὑψοῦτε) ἄστρων, σελήνης κάλλος, ἡλίου φάος.
Ὑψοῦτε) πᾶν πνεῦμα, ϗ πᾶς ὄμβρος, ἡ πᾶσα δρόσος.
Ὑψοῦτε) καύσων, ψύχος, πῦρ, καῦμα, φλογμὸς ἡλίου.
Ὑψοῦτε) φῶς ϗ σκότος, νὺξ, ἡδὺ φέγγος, ἡμέρα.
Ὑψοῦτε) πάχναι, κεραυνοὶ, χιόνες πᾶσαι [1], νέφη. (1) in marg. πάγοι.
Ὑψοῦτε) ὄρη, λόφοι, γῆ πᾶσα, πᾶσα γῆς φύσις.
Ὑψοῦτε) πηγαὶ, θάλασσαι, τῆς ὑγρᾶς πᾶν θηρίον.
Ὑψοῦτε) τὰ πεζὰ, τὰ πτερωτὰ, πᾶν γῆς θηρίον.
Ὑψοῦτε) υἱοὶ βροτῶν ἅπαντες, Ἰσραὴλ ἅπας.
Ὑψοῦτε) θῦται, προφῆται, λάτραι ϗ νεωκόροι.
Ὑψοῦτε) ψυχαὶ δικαίων, αἱ πνοαὶ τῶν κειμένων.
Ὑψοῦτε) οἱ ζῶντες ἁγνῶς, οἱ ταπεινοὶ καρδίαν.
Ὑψοῦτε) Ἀνανία τε, Μισαὴλ, Ἀζαρία·
Ὑψοῦτε) στῖφος προφητῶν, μαρτύρων, ἀποστόλων
Ὑψοῦτε) τὸν φύντα, τὸν φυέντα πνεῦμα τὰ Τρία.
Εἷς κύριος, σέβοιμεν ἓν, ϗ τὸ κράτος,
Νῦν, ϗ πρὶν εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

ΩΙΔΗ Θ.

Ωἰδὴ θεάνδρου μητροπαρθένου κόρης.
Ψυχὴ σέμνυνε δεσπότην, τὸ πνεῦμά μου
Ἀγαλλία, χόρευε, χαῖρε, ϗ κρότει.
Ἐπεῖδε ϗ γὰρ κύριος πρὸς τὴν λάτριν,
Καὶ τὴν ταπεινὴν ἦρεν εἰς ὕψος μέγα.
Τέθεικε θαῦμα τῆς ὅλης οἰκουμένης.
Ἰδοὺ κλεΐζει πᾶν γένος με, πᾶν ἔθνος.
Μέγιστά μοι δέδρακε, ϗ κρείττω λόγου.
Ἡ τ [2] δόξα, κλῆσις, οἶκτος, οὐκ ἔχων κόρον. (2) Sic in Codice.
Ἔδειξεν ἡμῖν τὸ κράτος βραχιόνων.
Εἷλε δυνάστας ἐκ θρόνων, ϗ τοὺς κάτω
Ὕψωσεν ἐκ γῆς· ἐξέπλησε γαστέρας
Λιμῷ τακείσας, ἐξέτυξε τὴν ὕβριν.
Τοῦ παιδὸς ἀντίληψις Ἰσραὴλ ἔφυ.
Καθὼς προεῖπε τοῖς παλαιοῖς πατράσι,
Πρὶν Ἀβραάμ τε, ϗ σεμνοῖς Ἀβραμίδαις.

In fine additur hic verſus:

Ψαλτῆρος, ᾠδῶν τ' ἐνθέων τέρμα φθάσας.
Terminum adtigi pſalterii, & odarum divinarum.

Vbi adnotandum eſt, primum ſolam Odarum paraphraſim heic exhiberi, nullo proſaico contextu adiecto; tum quae nos margini adiecimus, ea in Codice pariter referri, ita tamen, ut correctiones ne ſint, an variae lectiones dignoſci nequeat; denique repetitionem vocis Ὑψοῦτε in VIII. Cantico, licet abundet in verſu, nos tamen lectioni Codicis adhaerentes, minime omittendam putaſſe.

Cod. Graecus chartac. Ms. in 12. Sec. XV. bene exaratus, & ſervatus. Conſtat fol. 336.

BI-

ΒΙΒΛΙΑ.

BIBLIA.

Tomus Biblicus continens Pentateuchum, & Libros Iosue, Iudicum, & Ruth.

COD. XXXVIII. I. pag. 2. ΓΕΝΕΣΙΣ. GENESIS. Inc. *Ε'ν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός*. Des. *ϗ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ σορῷ Αἰγύπτῳ*. Divisus est hic Liber in CXLVIII. Capita.

II. pag. 69. ΕΞΟΔΟΣ. EXODVS. Inc. *Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ὑῶν Ι'σραήλ*. Des. *ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν*. Dividitur Liber in LXXXIV. Capita.

III. pag. 124. ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ. LEVITICVS. Inc. *Καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν, ἐ ἐλάλησε κύριος αὐτῷ*. Des. *πρὸς τὺς ὑοὺς Ι'σραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ*. Habet Capita LXII.

IV. pag. 165. *b.* ΑΡΙΘΜΟΙ. NVMERI. Inc. *Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ*. Des. *ἐπὶ τῦ Ι'ορδάνυ κατὰ Ι'εριχώ*. Continet Cap. LXI.

V. pag. 223. ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ. DEVTERONOMIVM. Inc. *Οὗτοι οἱ λόγοι, ὓς ἐλάλησε Μωϋσῆς*. Des. *ἃ ἐποίησε ἔναντι παντὸς Ι'σραήλ*. Habet Cap. LXIX.

VI. pag. 269. ΙΗΣΟΥΣ. IESVS. Inc. *Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Μωϋσῆ*. Des. *ϗ κατεκυρίευσεν αὐτῶν ἔτη δέκα ϗ ὀκτώ*. In Capita tributus est XXVIII.

VII. pag. 302. ΚΡΙΤΑΙ. IVDICES. Inc. *Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ι'ησῦ*. Des. *ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῦ ἐποίει*. Partitur in Capita XXXIII.

VIII. pag. 335. ΡΟΥΘ. RVTH. Inc. *Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῦ κρίνειν τὺς κριτάς*. Des. *ϗ Ω'βὴδ ἐγέννησε τὸν Ι'εσσαί. Καὶ Ι'εσσαὶ ἐγέννησε τὸν Δαβίδ*. Nulla heic Capitum divisio adparet.

Praecedit Librum Geneseos antiqua insignis pictura fundo aureo, quae in quinque divisa loculamenta, mundi opificium repraesentat. In primo, & secundo, Divinus artifex, excelso residens throno, adscripta voce *φῶς*, lucem extensa excitat manu, ipsique adstant chori Angelorum, cum alis, ac nimbis capiti circumductis. In tertio loculamento adparet divisio aquae a terra, additis vocibus superius *ὕδατα*, & inferius *ἀςέρες*. In quarto, caeli, adiectis litteris *οὐρανός*. In quinto, terra omnis, montibus, vallibus, sylvis, arboribus, herbis, floribusque distincta. Deinde pag. 2. *b.* post illa verba Cap. I. *Καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη*, alia item elegans pictura, Firmamentum cum Sole, & Luna complectitur. Pag. 3. duobus aliis loculamentis, altero mare cum piscibus, & caelum cum avibus, altero terram cum animantibus repraesentante, perficitur opus sex dierum, ut in memorato Cap. I. Geneseos, v. 31. Pag. 4. sequitur creatio hominis, ac faeminae, in quos anima per radios quosdam a manu inmittitur, quae superne ex Firmamento protenditur. Atque haec omnia ad Cap. II. Geneseos pertinent. Quo quidem in loco animadvertendum est nihil frequentius in sacris litteris usurpari ad declarandum Dei praesidium, auxilium, ac refugium, quam dexteram eius super nos extensam, per quam nimirum, non solum liberari nos a malis, sed etiam in hoc mortalis vitae cursu salutaria omnia beneficia ab ipso bonorum omnium largitore in humanum genus derivari comperimus. Hinc Regius Psaltes: *Dextera manus tuae protexit me.* Ad impetrandum hoc salutare beneficium cantari, vel recitari solebat Psalmus XC. *Qui habitat in adiutorio Altissimi, in protectione Dei caeli commorabitur.* Quae quum nota sint omnibus, & ab aliis verbis amplissimis pertractata, praetermittimus. Pagina sexta tota est depicta, & in superiori parte Adam, atque Evae voluptates in Paradiso, quibus omnia parent animantia, in inferiori vero mala, quae ob eorum lapsum in mortales inruerunt, delineata sunt. Ambo primum humi iacentes exhibentur. Evae deinde erectae, malesuadus ac versipellis serpens tortuosis amplexibus circumvolutus auribus obstrepit, ut vetitum decerpat pomum, iamque ad arborem una properantes, degustant. Hinc factum fuit, ut demisso vultu, nuditatis suae sero conscii, & iam laboribus, aerumnisque tota cum posteritate addicti, inrevocabili a Deo lata sententia, *In sudore vultus tui vesceris pane tuo*, e Paradiso eiicerentur, cuius ante portam imago Cherubim conlocatur. Interim infelicissimi nostri parentes secus flumen, quod amoenissimam illam regionem interfluit, inlata sibi malorum incommoda deplorant. De primo mundi opificio, ac supervenientibus ex comestione vetiti pomi aerumnis multa, ac praeclara congessit Thomas Crenius in Fasciculis Exercitationum Philologico-Historicarum Lugduni Batav. MDCXCVIII. Tom. II. 8. Aurum in fundo positum totas paginas occupat; huic superinducti varii colores fuerunt, qui aevi diuturnitate multis in locis adeo evanuere, ut vix tantillum antiquae delineationis vestigium supersit. Ceterum Codex hic est praestantissimus, aureisque litteris passim, non singulorum tantum librorum, sed cuiuscumque etiam capitis, ac sectionis initio exornatur. Aureae quoque sunt capitum inscriptiones, quae in superioribus paginarum marginibus ubique adponuntur. Animadvertimus praeterea illius contextum a vulgata lectione edita Lutetiae Paris. An. MDCXXVIII. quam in eius recensione prae manibus habuimus, identidem discrepare. Finis libri Ruth Graecam crucem in ultima efformat pagina: de qua quidem veterum scriptorum consuetudine cruces in principio, vel in fine codicum efformandi, vide Gretserum Oper. Tom. III. edit. Ratisbon. A. MDCCXXXIV. pag. 110. seqq. ubi hac super re, quamplu-

plura egregia, ac lectu digna congessit. Codex Graec. membran. Ms. in fol. nitidissimus, Sec. XI. Constat fol. 339.

ΔΑΒΙΔ ΜΕΛΟΣ.

DAVID CARMEN.

COD. XXXIX. I. pag. 1. ΔΑβὶδ Προφήτε, ϗ Βασιλέως μέλος. *David Prophetae & Regis carmen*. Inc. a Psalmo I. Μακάριος ἀνὴρ, κ. λ. & des. in Psalm. CLI. idiographo: Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς με, κ. λ.

II. pag. 211. Cantica Prophetarum, ut in aliis Codicibus. Incipiunt a Cantico Moysis: Α῎σωμεν τῷ κυρίῳ, & desinunt in illo Ezechiae Regis Iudae: Ε'γὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν με.

Cod. Graec. membr. Ms. Sec. XI. in 12. nitidissimus, cum argumentis Psalmorum, & initialibus cuiuscumque Psalmi, ac versus, litteris aureis. Constat fol. 231.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

CANONES ECCLESIASTICI DIVERSORVM.

COD. XL. INitio Codicis Antonius Augustinus haec propria manu adnotavit „ Ioannis Zonarae Monachi collectio LV. Canonum Apostolorum, & VII. Conciliorum generalium; tum perquam multorum particularium, sive provincialium; Sanctorum item Patrum & horum omnium interpretationum. Quibus inseruntur nonnulla Cyrilli, Dionysii, Petri, Gregorii Canonicae, Athanasii, Magni Basilii, Gregorii Nysseni, Cyrilli ad Domnum, Gregorii Theologi, Gennadii, Συνοδικὴ διάγνωσις τε ἁγιωτάτε πατριάρχου Κωνςαντινουπόλεως κυρε Ι'ω. περὶ μοναςηρίων &c. Illic de praecipuis Ecclesiasticis Capitulis περὶ ἑνώσεως τῆς ἐκκλησίας. Item de Nuptiis, & Epistola quaedam Theodori τοῦ Βαλσαμών. Praeterea nonnulla τε βασιλέως κυρε Ι'ωάννου τε Δέκα. Item κυροῦ Γερμανοῦ, Λέοντος. Quibus coniungitur quidam tractatus Sisinii, maxime de his quae pertinent πρὸς τὸν γάμον, valde diffusus, cum tabella graduum cognationis. Michaelis Antipathi iudicis Attaliotae compendium ad Hexabiblon, cuius capita praemonstrat index. Subscribuntur ad haec quaedam Novellae Leontis Romani presbyteri, Porphyrogennetae, Alexii Comneni, Michaelis Patriarchae de vetitis nuptiis &c. Iustiniani περὶ ἐκκλητοῦ. Dictionarium, quo Latina iuris verba Graecis explicantur. „ Ita Episcopus Ilerdensis Ant. Augustinus. Nunc nos singula ordine persequamur.

I. pag. 1. Praecedit Graecus Index eorum, quae in hoc Codice continentur, qui quidem novem paginas occupat.

II. pag. 10. Volumen ipsum sic inscribitur: Ε'ξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἁγίων Α'ποςόλων, ϗ τῶν οἰκεμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν ϐ τῶν τοπικῶν, ἤτοι, μερικῶν, ϗ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων, πονηθεῖσα τῷ μοναχῷ Ι'ωάννῃ τῷ Ζωναρᾷ, τῷ γεγονότι μεγάλῳ Δρεγγαρίῳ τῆς Βίγλας, ϗ Πρωτοασηκρήτις. *Expositio sanctorum Canonum, tam sanctorum Apostolorum, quam universalium Conciliorum: sed & topicorum, videlicet, particularium, & reliquorum sanctorum Patrum, elaborata a Monacho Ioanne Zonara, magno Drungario Viglae, & Primo a secretis*. Praefatio incipit: Η' δήλωσις τῶν λόγων σε φωτιεῖ. Des. ἵνα μὴ δι' ἀνηκοΐαν κατακριθῶ. Proponuntur mox Canones Apostolici, qui a p. 10. usque ad 29. *b.* progrediuntur, LXXXV. capitibus comprehensi, quorum singulis subiicitur interpretatio, cum hoc titulo: Κανόνες τῶν ἁγίων Α'ποςόλων. *Canones sanctorum Apostolorum*. Primus Canon, Πόσοι ἐπίσκοποι χειροτονεσιν ἐπίσκοπον. *Quot Episcopi Episcopum consecrent*. Inc. Ε'πίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν. Vltimus desinit: πατράσιν ἐγκεκριμένων ἐκτός. His succedit apocryphorum librorum veteris ac novi Testamenti notitia. Inc. Α'δὰμ, Ε'νώχ. Des. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθίαν. De horum Canonum auctore, vide apud Labbaeum Tom. I. Concil. edit. Paris. G. L. A. MDCLXXI. fol. pag. 25. & seqq. item in Cotelerii editione Paris. G. L. Operum Sanctorum Patrum, qui temporibus Apostolicis floruerunt, Barnabae, Clementis, Hermae, Ignatii, & Polycarpi, pag. 126. & 375. nec non in Francisci Turriani Prooemio, Scholiis, & Observationibus ad S. Clementis Apostolicarum Constitutionum Libros octo. Huc etiam pertinent Io. Zonarae & Theodori Balsamonis Syntagmata Canonum, cum eorum Commentariis Graecis, Paris. A. MDCXVIII. & MDCXX. G. L. duobus Tomis in fol. edita: quae tamen ob varios Graecorum errores caute legenda sunt; nosque eadem pervolvimus, & cum recensione hac nostra contulimus in Biblioth. Riccardiana, nec quoad nobis innotuerit, Florentiae alibi publice exstant.

III. pag. 30. Περὶ τῆς ἁγίας ϗ οἰκεμενικῆς πρώτης συνόδε. *De sancto, & universali Concilio primo*, Canones XX. adiecta cuique expositione. Praefatio est historica, enarrans tempus, Episcopos, & acta huius Concilii, id quod in omnibus fit. Praefationis initium: Η' ἁγία ϗ οἰκεμενικὴ πρώτη σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος τε μεγάλε Κωνςαντίνε. Finis: περὶ ἐκκλησιαςικῆς καταςάσεως κανόνες ἐξεφωνήθησαν. Canon primus inscribitur: Τίνες τῶν εὐνέχων εἰς ἱερωσύνην δεκτοὶ, ϗ τίνες ἀπόβλητοι. *Quinam eunuchi ad sacerdotium apti, vel minus*. Inc. Εἴ τις ἐν νόσῳ ὑπὸ ἰατρῶν ἐχειρεργήθη. Vltimus des. ὁ παρὼν κανὼν τηρεῖσθαι παρὰ πάντων θεσμοθετεῖ. Vide Tom. II. cit. edit. Concil. a pag. 1. usque ad 410. & cit. Io. Zonarae syntagma p. 47.

IV. pag. 39. Περὶ τῆς ἁγίας, ϗ οἰκεμενικῆς δευτέρας συνόδε. *De sancto & universali Concilio secundo*, Canones VII. cum suis interpretationibus. Brevissima praefatio incipit: Η' ἁγία

Η῾ ἁγία, ϗ οἰκυμενικὴ δευτέρα σύνοδος γέγονεν ἐπὶ βασιλέως Θεοδοσίυ. Deſ. καὶ τὺς ὑποτεταγμένυς κανόνας. Canon primus Περὶ τῦ φυλάττεσθαι τὴν παραδοθεῖσαν πίςιν ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν πρώτῃ συνόδῳ, καὶ περὶ αἱρέσεων. *De cuſtodienda fide Nicaeae in primo Concilio tradita, & de ſectis.* Inc. Ω῎ρισαν οἱ ἐν Κωνςαντινυπόλει συνελθόντες ἅγιοι πατέρες. Deſinit ultimus: ϗ τὸ καθ᾽ ἡμᾶς μυῦνται θεῖον μυςήριον, εἶτα βαπτίζονται. Vid. T. II. cit. Labbaei edit. a pag. 911. uſque ad 978. & cit. Io. Zonarae ſyntagma p. 67.

V. p. 44. *b.* Κανόνες τῆς ἁγίας ϗ οἰκυμενικῆς τρίτης συνόδυ. *Canones ſancti & univerſalis Concilii tertii*, qui ſunt VIII. Praefatio incipit: Η῾ τρίτη ἁγία ϗ οἰκυμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίυ τῦ μικροῦ. Deſ. ὃς ϗ καθῃρέθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. Canon primus, Ο῞τι οἱ ἐναντιωθέντες τῇ συνόδῳ ταύτῃ ὑπὸ καθαιρέσεως ἐγένοντο. *Quod ii, qui adverſabantur huic Concilio, ſubiecti erant excommunicationi.* Inc. Ε᾿πειδὴ ἐχρῆν ϗ τὺς ἀπολειφθέντας. Vltimus deſ. παρὰ τὰ νῦν ὡρισμένα ἄκυρος ἔςαι. Vid. in cit. Labb. edit. T. III. a pag. 1. uſque ad p. 1257. ſed praeſertim p. 445. 690. 801. & ſeqq. Huic VIII. Canoni ſubnectitur Ε᾿πιςολὴ τῆς αὐτῆς ἐν Ε᾿φέσῳ ἁγίας συνόδυ, πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ εὐαγῆ σύνοδον, περὶ Εὐςαθίυ τῦ γενομένυ αὐτῶν μητροπολίτυ. *Epiſtola eiuſdem ſanctae Epheſinae ſynodi ad ſacram Pamphyliae ſynodum, de Euſtathio, qui fuit eorum Metropolitanus.* Inc. Μετὰ βυλῆς πάντα ποίει. Deſ. Πέτρυ ἀρχιεπισκόπυ Α᾿λεξανδρείας. Exſtat una cum Canonibus ſuperioribus in cit. ſyntagmate Io. Zonarae p. 77.

VI. pag. 51. Κανόνες τῆς ἁγίας τετάρτης συνόδυ, ϗ οἰκυμενικῆς. *Canones ſancti & univerſalis Concilii quarti*, qui ſunt XXX. Praefatio incipit: Η῾ ἁγία ϗ οἰκυμενικὴ τετάρτη σύνοδος. Deſ. ἐξέθετο δὲ ϗ κανόνας τὺς ὑποτεταγμένυς. Canon primus Περὶ τῦ κρατεῖν τὺς κανόνας τῶν πρὸ ταύτης συνόδων. *De eo, quod Canones Conciliorum ante hoc habitorum, valeant.* Inc. Τὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων καθ᾽ ἑκάςην. Vltimus deſ. τὴν οἰκείαν σωτηρίαν ὀμόσαι. Sunt in cit. Io. Zonarae ſyntagmate p. 92. Vid. T. IV. cit. edit. Labbaei p. 1. uſque ad 1007. ſed praecipue pag. 77. & 775.

VII. pag. 66. *b.* Quinti & ſexti Concilii praeter Praefationes nihil. Quinti Praefatio incipit: Η῾ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐπὶ Ι᾿υςινιανῦ βασιλέως. Deſ. κανόνας δὲ ἡ τοιαύτη σύνοδος ὐκ ἐξέθετο. Sexti incipit: Καὶ ἡ ἕκτη σύνοδος γέγονεν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων. Deſ. ὐδὲ αὕτη μέντοι ἡ σύνοδος κανόνας ἐξέθετο. Ita etiam in Io. Zonarae ſyntagmate pag. 123.

VIII. pag. 67. Περὶ τῆς λεγομένης ἕκτης συνόδυ. *De Concilio ſexto ſic dicto*, Canones CII. cum ſuis interpretationibus. Praefatio incipit: Διὰ τῦ δευτέρυ Ι᾿υςινιανῦ τῦ ῥινοτμήτυ. Deſ. ϗ τῆς αὐτῆς ἔτυχε κλήσεως. Mox ſubiiciuntur Κανόνες τῶν ἐν Κωνςαντινυπόλει ἐν τῷ Τρύλλῳ τῦ παλατίυ συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ι᾿υςινιανῦ τῦ εὐσεβεςάτυ ϗ φιλοχρίςυ ἡμῶν βασιλέως. *Canones ſanctorum Patrum Conſtantinopoli in Trullo palatii ſub Iuſtiniano piiſſimo Chriſtique amante Imperatore noſtro congregatorum.* Praemittitur Προσφωνηματικὸς τῆς ἁγίας ταύτης συνόδυ πρὸς τὸν εὐσεβέςατον βασιλέα, ᾧ ὑπέταξαν τὺς ὑπ᾽ αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας. *Huius ſancti Concilii ad piiſſimum Imperatorem, cui Canones ab ipſis conditos ſubiecerunt, adlocutio.* Cuius initium: Τῷ εὐσεβεςάτῳ, ϗ φιλοχρίςῳ βασιλεῖ Ι᾿υςινιανῷ. Fin. καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν ὐρανοῖς τὴν ἀπόλαυσιν. Huic quoque ſubiecta eſt interpretatio. Canon primus Περὶ τῦ φυλάττεσθαι τὴν πίςιν τὴν ὑπὸ τῶν θείων Α᾿ποςόλων παραδοθεῖσαν, ϗ τῶν ἁγίων πατέρων. *De cuſtodienda fide a divinis Apoſtolis, & ſanctis Patribus tradita.* Inc. Τάξις ἀρίςη παντὸς ἀρχομένυ, ϗ λόγυ, ϗ πράγματος. Vltimus deſ. τὴν ἀκρότητα παραδοθέντων τύπων ἕπεσθαι τῇ συνηθείᾳ ἐδίδαξε. Vid. T. VI. cit. edit. Concil. a pag. 1123. ad 1204. & a pag. 1316. uſque ad 1324. item in ſyntagmate Canonum Io. Zonarae pag. 124. & ſeqq. ſed in Cod. deſunt quatuor ultimi verſus.

IX. pag. 108. Κανόνες τῆς ἁγίας ϗ οἰκυμενικῆς ἑβδόμης συνόδυ. *Canones ſancti & oecumenici Concilii ſeptimi*, qui ſunt XXII. cum ſuis expoſitionibus. Praefatio inc. Η῾ ἑβδόμη οἰκυμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνςαντίνυ, ϗ Εἰρήνης. Deſ. οἵπερ εἰσὶν ὗτοι. Canon primus Περὶ τῦ τὺς κανόνας ἀπαρασαλεύτυς, ϗ βεβαίυς διατηρεῖσθαι. *De Canonibus inlaeſis & firmis ſervandis.* Inc. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχῦσιν. Deſinit ultimus: καὶ σωφρόνως αὐτὺς τὴν διαγωγὴν ποιεῖσθαι. Vid. Labb. Tom. VII. a pag. 1. uſque ad pag. 936. ſed praecipue pag. 593. & 629. & in cit. Io. Zonarae ſyntagm. p. 220.

X. pag. 121. Ε᾿πιςολὴ Ταρασίυ τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχυ Κωνςαντινυπόλεως νέας Ρ῾ώμης, πρὸς Α᾿δριανὸν τὸν πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ρ῾ώμης, περὶ τῦ μὴ ἐπὶ χρήμασι γίνεσθαι τὰς χειροτονίας. *Epiſtola Taraſii, ſanctiſſimi Patriarchae Conſtantinopolitani novae Romae, ad Adrianum Papam veteris Romae, de non faciendis pecunia ordinationibus.* Incipit: Πολυμερῶς, ϗ πολυτρόπως, εὐαγγελικῶς, ἀποςολικῶς τε, ϗ πατρικῶς. Deſ. ἐπὶ τῇ τῶν χρημάτων δόσει. Exſtat in Leuncl. Iure Graec. Rom. Lib. III. pag. 190. Vid. huius Catalogi pag. 5. N. XXVII. cit. Io. Zonarae ſyntagm. pag. 264. & Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 41. T. X. p. 219. Ad hanc Epiſtolam pertinet ſubiectus Canon Apoſtolicus, qui inc. Εἴ τις ἐπίσκοπος. Deſ. ὡς Σίμων ὁ Μάγος, & locus ex Actis Apoſtolorum de Simone Mago, qui inc. Ι᾿δὼν δὲ ὁ Σίμων, & alius ex IV. Libro Regum de Naamane. Inc. Καὶ ἐπέςρεψε Νεεμὰν, itemque Baſilii ex interpretatione in Eſaiam, cuius initium: Νόμον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν. Fin. ἀλλὰ φυλακὴν ἀξίαν τῦ δεδομένυ. Eiuſdem Baſilii locus ex Epiſtola ſuperioris argumenti ad Epiſcopos ſibi ſubiectos, qui incipit: Νομίζυσι μὴ

ἁμαρ-

ἁμαρτάνειν, τῷ μὴ ἅμα προσλαμβάνειν. Def. ἐπιτελεῖν ἅγια μυςήρια. Excerpta etiam varia, 1. *Ex vita S. Io. Chryſoſtomi*, quorum initium: Προσῆλθεν ὁ τῆς μακρηγορίας. Fin. μετ' ἀργυρίȣ ἐμαντεύοντο. 2. *Ex Canonibus Concilii Chalcedonenſis*, quae incipiunt: Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο. Def. εἰ δὲ λαϊκὸς, ἢ καὶ μονάζων, ἀναθεματιζέσθω. 3. Ἐκ τῆς ἐγκυκλίȣ ἐπιςολῆς Γενναδίȣ τȣ̃ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ Κωνςαντινȣπόλεως, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδȣ. *Ex encyclica epiſtola Gennadii, ſanctiſsimi Patriarchae Conſtantinopolitani, & Concilii eo cum congregati*. Inc. Ἔςω τοίνυν καὶ ἔςιν ἀποκήρυκτος. Def. δȣλεύειν, καὶ μαμωνᾷ. 4. Ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδȣ. *Ex Canonibus ſancti Concilii ſexti*, cum interpretatione; quorum exordium: Τȣ̀ς ἐπὶ χρήμασι χειροτονȣμένȣς. Fin. τῆς αὐτῆς εἰσὶ κατακρίσεως ἄξιοι, quae omnia excerpta ſunt ex integris ſingulorum Canonicis Conſtitutionibus, & ad pag. uſque 124. *b.* progrediuntur. Exſtant & in cit. Io. Zonarae ſyntagm. p. 266.

XI. pag. 124. *b.* Σύνοδος ἑτέρα. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγέγραπται ὅτως· Ἡ ἁγία, καὶ μεγάλη πρώτη, καὶ δευτέρα σύνοδος ἡ ἐν Κωνςαντινȣπόλει συςᾶσα ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων, καὶ πανευφήμων Ἀποςόλων. *Aliud Concilium. Hoc Concilium ſic inſcribitur: Sanctum, & magnum Concilium primum & ſecundum Conſtantinopoli in templo maxime venerabili ſanctorum, & glorioſiſsimorum Apoſtolorum congregatum*. Canones continet XVII. cum ſuis interpretationibus. Praefatio inc. Ἀπορεῖν τοίνυν ποιεῖ τȣ̀ς τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγινώσκοντας. Def. ὅτε καὶ οἱ ὑποτεταγμένοι κανόνες ἐξεφωνήθησαν. Sequuntur deinde Κανόνες τῆς τοιαύτης ἁγίας πρωτοδευτέρας συνόδȣ. *Canones huius ipſius ſancti Concilii primoſecundi*. Canon primus inc. Πρᾶγμα σεμνὸν ὅτω, καὶ τίμιον. Vltimus def. ὁμοίως διετάξατο. Vid. plura de hoc pſeudo-Concilio, iiſdemque Canonibus in cit. Canonum ſyntagmate Io. Zonarae p. 238. ſeqq. Theod. Balſamonis p. 549. ſeqq. & Tom. VIII. cit. edit. Labbaeanae p. 735. & 736. & a p. 1511. uſque ad p. 1524.

XII. pag. 135. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδȣ τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ, καὶ ἐπωνύμῳ τῆς τȣ̃ Θεȣ̃ λόγȣ Σοφίας συςάσης, καὶ τὴν ἑβδόμην, καὶ οἰκȣμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιωσάσης, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, καὶ αἱρετικὴν πλάνην ἀπελασάσης. *Canones expoſiti a ſancto Concilio in celeberrimo templo, cui nomen a vera Dei ſapientia inditum, coacto, ubi ſeptimum & univerſale Concilium confirmatum, & omnis ſectarius error reiectus eſt*. Sunt numero III. cum ſuis interpretationibus. Primus Canon inc. Ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ὥς τε εἴ τινες τῶν ἐξ Ἰταλίας κληρικῶν. Vltimus def. καὶ ἀνάθημα ἐκείνου αὐτὸς ἑαυτὸν ποιεῖ. Vid. Zonarae ſyntagm. p. 260. ſeqq. Balſamonis pag. 583. ſeqq. & T. VIII. cit. Concil. edit. p. 1525. & 1526. & T. IX. a p. 324. uſque ad p. 331.

XIII. pag. 136. *b.* Ἡ ἐν Καρχηδόνι γενομένη σύνοδος, ἧς ἐξῆρχεν ὁ μέγας Κυπριανὸς, καὶ ἱερόμαρτυς ἐπίσκοπος ὢν Καρχηδόνος, *Concilium Carthaginenſe ſub Cypriano Epiſcopo Carthaginenſi habitum*. Praefatio incipit: Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεςέρα ἐςί. Def. τὴν ἐπιςολὴν ταύτην. Mox Epiſtola ipſa Cypriani, quae inc. Ἐν κοινοβȣλίῳ ὄντες ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Def. ἑνότητός τε, καὶ πίςεως καὶ ἀληθείας, cui ſuccedit interpretatio. Einde pag. 139. adlocutio eiuſdem, quae inc. Κυπριανὸς εἶπεν, Ἠκȣ́σατε ἀγαπητοὶ συνεπίσκοποι. Def. τὴν πρᾶξιν ἐξετάζειν, καὶ δοκιμάζειν. Huic ſubiiciuntur ſententiae ab Epiſcopis Carthagine congregatis pronunciatae, quarum initium: Καικίλλιος Λιβέριος εἶπεν, ἓν βάπτισμα ἐν μόνῃ τῇ ἐκκλησίᾳ. Finis: ἀλλὰ καὶ κατ' ἐπιτομὴν ἐγράφησαν. Vide Acta, & Canones huius Concilii apud Io. Zonaram p. 271. apud Balſamonem p. 587. & in Veneta Concil. edit. T. I. p. 761. & ſeqq.

XIV. pag. 143. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συςάσης συνόδȣ. *Canones Concilii Ancyrani*, numero XXV. cum ſuis interpretationibus. Praefatiuncula inc. Πρώτη τῶν μερικῶν συνόδων. Def. βασιλεύοντος Αὐρηλιανȣ̃, cui ſubditur item interpretatio. Canon primus inc. Πρεσβυτέρȣς τȣ̀ς ἐπιθύσαντας, εἶτα ἀναπαλαίσαντας. Vltimus def. καὶ διὰ τȣ̃το βαρύτερον ὡρίσθη τὸ ἐπιτίμιον. Vid. cit. Concil. edit. Tom. I. a pag. 1455. ad 1480. & Zonarae ſyntagm. p. 285.

XV. pag. 151. Κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδȣ. *Canones Concilii Neocaeſarienſis* XV. cum interpretatione. Praefatio inc. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ τῇ κατὰ Πόντον συςᾶσα σύνοδος. Def. οἵ τινές εἰσιν ὅτοι. Canon primus inc. Πρεσβύτερος ἐὰν γήμῃ τῆς τάξεως αὐτȣ̃ μετατίθεσθαι. Vltimus def. τὰ αὐτὰ ὄν, καὶ πάλιν λέγειν, ἢ γράφειν ȣ̓κ ἀναγκαῖον. Vid. cit. edit. Concil. T. I. pag. 1480. ſeqq. & cit. ſyntagma Zonarae pag. 302.

XVI. pag. 154. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδȣ. *Canones Concilii Gangrani* XIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν τῇ Γάγρᾳ τῇ μητροπόλει τῶν Παφλαγόνων. Def. τῶν οἰκείων δοξῶν ἀναθεματίζειν. Primus Canon inc. Εἴ τις τὸν γάμον μέμφοιτο. Vltimus def. ἐν διαφόροις λόγοις αὐτȣ̃. Vid. p. 5. Num. XXXIII. huius Catalogi, Concil. T. II. p. 414. ſeqq. & cit. Zonarae ſyntag. p. 310. in quo tamen Canones ſunt XXI.

XVII. pag. 158. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας συνόδȣ. *Canones Concilii Antiocheni in Syria*, XXV. cum interpretatione. Praefatio inc. Δύο γεγόνασιν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας σύνοδοι. Def. καὶ κανόνας ἐξέθετο, οἵ τινές εἰσιν ὅτοι. Primus Canon inc. Πάντας τȣ̀ς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὅρον. Vltimus def. δοκιμαζȣ́σης, ἐξεταζȣ́σης, ἢ κυρȣ́σης. Vid. p. 5. N. XXXIV. huius Catalogi, T. II. Concil. p. 559. & cit. Zonarae ſyntagm. pag. 321.

XVIII. pag. 165. *b.* Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας συγκροτηθείσης συνόδȣ, πολλῶν ἐν αὐτῇ πατέρων μακαρίων συναθροισθέντων ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσιανῆς. *Canones Concilii Laodiceae in Pacatiana Phrygia coacti, multis in eo beatis Patribus congre-*

gregatis ex diversis Praefecturis Asianae. Canones sunt LX. cum suis interpretationibus. Abest Praefatio. Canon primus inc. Περὶ τοῦ, δεῖν κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν κανόνα τοὺς ἐλευθέρως, καὶ νομίμως συναφθέντας. Vltimus des. παρέγγραπτά τινα, καὶ διάστροφα. Vid. Pandectas Canonum Beveregii T. I. p. 453. Concil. T. I. p. 1495. & cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 336.

XIX. pag. 175. Κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. *Canones Concilii Sardicensis* XXI. Praefatio incipit: Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος Κωνσταντίου τοῦ υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Des. εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορῶντας κατάστασιν, οἵπερ εἰσὶν οὗτοι. Canon primus inc. Ὁ ὅσιος ἐπίσκοπος πόλεως Κορδούβης εἶπεν. Vltimus des. τὸν δὲ μὴ οὕτω ποιοῦντα, ἐκπίπτειν τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Apud Bevereg. l. c. pag. 482. Vide Concil. T. II. pag. 623. & cit. Syntag. Io. Zonarae pag. 362.

XX. p. 186. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου. *Canones Concilii Carthaginensis* CXXXIX. Praefatio inc. Ἡ ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος ἐν μὲν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ Ὁνωρίου. Des. ἔπειτα τὰ ἐν ταῖς συνόδοις τῆς Ἀφρικῆς νομοθετηθέντα τοῖς παροῦσι πεπραγμένοις ἐντιθέμενα γινώσκονται. Canon primus incipit: Αὐρήλιος εἶπε. Ταῦτα οὕτως παρ' ἡμῖν ἔχονται. Vltimus des. καὶ μὴ κατά τινων λέγωσιν, ἃ ἐλέγξαι οὐ δύνανται. Apud Beveregium l. c. pag. 509. Vid. Concil. T. II. pag. 1576. & cit. Zonarae Syntagm. p. 385. ubi haec sunt ultima interpretationis Zonarae ad Canonem CXLVII. & ultimum huius Concilii; nam qui in Codice numerantur CXXXIX. Canones, in edito ad numerum CXLVII. protrahuntur. Sed haec ipsa ultima, scriptoris errore, occurrunt pag. 234. *a.* quum deberent adponi pag. 233. *b.* & contra Epistolae Cyrilli Alexandrini, & Attici Constantinopolitani pag. 233. *b.* sunt, quae pag. 234. *a.* scribi debuerant. Istarum Epistolarum altera ad Episcopos Carthagine congregatos, inc. Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας. Des. ἐπιτελέσοντας τῇ ἐπεισερχομένῃ ἰνδικτιῶνι. Altera ad Episcopos Africanos, inc. Διὰ τοῦ τέκνου ἡμῶν Μαρκέλλου τοῦ ὑποδιακόνου ὑμῶν. Des. εὔξασθαι καταξιῶσαι, cui subditur initium symboli Nicaeni, Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν κ. λ. Exstant ambae in cit. Io. Zonarae Syntagm. pag. 520. quae per errorem typographi est 506. sed illa ultima Canonis CXXXIX. verba, quae retulimus statim excipit.

XXI. pag. 234. Ἐπιστολὴ τῆς συνόδου ταύτης πρὸς Βονιφάτιον τὸν πάπα Ῥώμης. *Epistola superioris synodi ad Bonifacium Romae Papam*, cum interpretatione, & in margine adscribitur Κανὼν ρμ΄. Inc. Ἐπειδὴ τῷ κυρίῳ ἤρεσεν. Des. Γραικὸν δὲ βιβλίον ἤγουν Ἑλληνικῆς διαλέκτου οὐχ εὕρομεν. Exstat in Cod. Canonum Ecclesiae Afric. T. II. Venet. edit. Concil. p. 1356. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 515.

XXII. pag. 236. Ἐπιστολὴ τῆς ἐν Ἀφρικῇ συνόδου πρὸς Κελεστῖνον τὸν πάπα Ῥώμης. *Epistola Concilii Africani ad Caelestinum Papam Romae*. Inscribitur: Δεσπότῃ ἀδελφῷ Κελεστίνῳ ἀγαπητῷ, καὶ τιμιωτάτῳ οἱ ἐν τῇ ἐν Καρχηδόνι συνόδῳ. *Domino dilectissimo, & honorabili fratri Caelestino synodus Carthaginensis*. Inc. Ἐν πάσῃ τῇ συνόδῳ τῆς Καρχηδόνος οἱ εὑρεθέντες ηὐχόμεθα. Des. ὡς ἐφικτὸν κατανοῆσαι αὐτόν. Vid. Tom. II. Concilior. edition. Venet. p. 1363. Exstat in cit. Io. Zonarae Syntagmate pag. 521.

XXIII. pag. 238. Ἐκ τῶν πραχθέντων ὑπομνημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ Ἀγαπίου, καὶ Βαγαδίου, ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρων. *Ex monumentis actorum Constantinopoli de Agapio, & Bagadio, utroque Episcopatum Bostrensem usurpante*. In Indice Operi praemisso appellatur *Megadius*. Addita quoque est interpretatio. Inc. Ἐν τῷ φωτιστηρίῳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. Des. καὶ τὰ ἐπ' ἐξηγήσει αὐτοῦ γεγραμμένα. Exstat in Pandectis Canonum Beveregii Tom. I. p. 678. & apud Leunclav. l. c. Lib. IV. p. 247. & in cit. Io. Zonarae Syntagm. p. 525.

XXIV. p. 239. Ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Βασιλείδην ἐπίσκοπον ἐρωτήσαντα περὶ διαφόρων κεφαλαίων, πρὸς ἃ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ὁ Διονύσιος ἀποκρίσεις ἐποιήσατο, αἳ καὶ ὡς κανόνες ἐδέχθησαν. *Epistola beati Dionysii, Archiepiscopi Alexandrini, ad Basilidem Episcopum, quaerentem de diversis capitibus, ad quae Dionysius per epistolam responsa dedit, quae quoque velut Canones sunt recepta*, cum interpretatione Theod. Balsamonis. Inc. Ἐπέστειλάς μοι πιστότατε, καὶ λογιώτατε υἱέ μου. Des. πλατέως ἔγραψε πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα. Vid. Fabric. T. V. p. 263. Est in Theodori Balsamonis Canonum Syntagmate pag. 879.

XXV. pag. 241. *b.* Τοῦ ἁγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, καὶ μάρτυρος κανόνες φερόμενοι ἐν τῷ περὶ μετανοίας αὐτοῦ λόγῳ, περὶ τῶν ἐν καιροῖς διωγμῶν παραπεπτωκότων, εἶτα μετανοησάντων. *S. Petri Alexandriae Archiepiscopi, & Martyris Canones propositi in Sermone eius de Poenitentia super iis, qui temporibus persecutionum lapsi erant, & postea resipuerant*. Canones sunt XIV. cum interpretationibus. Primus inc. Ἐπεὶ τέταρτον ἤδη πάσχα ἐπικατείληφε τὸν διωγμόν. Vltimus des. κἀκείνους τοῖς ὁμολογηταῖς συναριθμῶν. Scripti fuerunt A. C. cccvi. & cum Io. Zonarae, & Balsamonis scholiis Parisiis primum a Frontone Ducaeo, deinde Oxoniae a Guil. Beveregio Tom. II. magni Synodici G. & L. vulgati sunt. Conferendus Tillemontius Tom. V. p. 450. seqq. Lambecius de Biblioth. Caesar. Lib. VIII. pag. 414. Labbaeana Concil. editio T. I. p. 955. & Balsamonis Syntagma p. 887. in quo tamen sunt Canones XV.

XXVI. pag. 248. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ πάσχα. *Eiusdem* (aliud Excerptum) *ex Sermone de Paschate*. Inc. Οὐκ ἐγκαλέσει τὶς ἡμῖν παρατηρουμένοις. Des. ἐν ᾗ οὐδὲ γόνατα κλίνειν παρειλήφαμεν, cui subditur item interpre-

pretatio. Diatribam de Paschate, Chronico Alexandrino, sive Paschali praefixam, & a Petavio pridem Graece in Vranologio editam, non Petro huic Alexandrino, sed longe iuniori scriptori seculi desinentis VI. tribuendam esse, iam viri doctissimi adnotarunt.

XXVII. pag. 248. *b.* Ἐπιστολὴ κανονικὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ εἰδωλόθυτα φαγόντων, ἢ καὶ ἕτερά τινα πλημμελησάντων. *S. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis, qui in captivitate, idolothyta comederant, & alia quaedam peccata commiserant.* Continet XII. Canones cum interpretatione. Inc. Οὐ τὰ βρώματα βαρεῖ ἱερὲ πάπα. Des. καὶ μὴ ἀποδιδόναι αὐτὰ ἀμισθί. Vid. Balsamonis Syntagm. p. 902. ubi tamen undecim tantum Canones referuntur. Non conveniunt autem extrema Codicis cum editis, nam ultimorum Canonum summam tantum habet Codex, eorumque etiam aliquem sua destitutum interpretatione, quae uberius aliquanto in dicto Syntagmate pertractantur. Vid. etiam edit. Concil. Paris. T. I. p. 837.

XXVIII. pag. 251. *b.* Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα. *S. Athanasii ad Ammunem Monachum* Epistola Canonica, cum interpretatione. Epistola inc. Πάντα μὲν καλὰ, καὶ καθαρὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα. Des. ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ τῷ Χριστῷ. Interpretatio inc. Ἐρωτηθεὶς ὁ μέγας οὗτος πατήρ. Des. εἰ μή τις εἴη λίαν ἠλίθιος. Finis in edito non respondet; quum in hoc brevissima sit interpretatio, quae in Codice longe uberior adfertur. Vid. Labb. T. II. p. 1703. & Balsam. Syntagm. p. 916.

XXIX. pag. 254. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς λθʹ ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς. *Eiusdem ex XXXIX. epistola de festis* fragmentum cum interpretatione. Epistola inc. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἱρετικῶν. Des. ἐκ τούτου τοὺς ἀκεραίους. Interpretatio inc. Ἐνταῦθα ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἀπαρίθμησιν ποιεῖται. Des. τελευταῖον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Finis Codicis non convenit cum edito, quum & heic longius in illo, quam in hoc producatur interpretatio. Vid. Balsam. Syntagm. p. 920.

XXX. p. 256. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ῥουφινιανὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Epistola ad Rufinianum Episcopum*, cum interpretatione. Inc. Σὺ μὲν τὰ υἱῷ ἠγαπημένῳ. Des. τὴν ἐν Νικαίᾳ ὁρισθεῖσαν πίστιν, καὶ τὰ λοιπά. Vid. Balsamonis Syntagma p. 923. in quo duodecim circiter versus longior est interpretatio, & Concil. edit. loc. cit. p. 1711.

XXXI. pag. 257. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας πρὸς τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον Ἰκονίου τῆς μητροπόλεως Φρυγίας. *S. Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae ad S. Amphilochium Iconii, metropolis Phrygiae, Episcopum.* Inc. Ἀνοήτῳ, φησὶν, ἐπερωτήσαντι. Des. μετὰ μέν τοι διαστέξεων. Haec Epistola continet Canones L. addita fere singulis interpretatione.

XXXII. pag. 273. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ κανονική. *Eiusdem ad eumdem Epistola canonica*, cum interpretatione. Inc. Τὸ κατὰ τοὺς κληρικοὺς ἀδιορίστως οἱ κανόνες ἐξέθεντο. Des. τῆς αἰωνίου κρίσεως περισωζώμεθα. Habet Canones XXXIV. qui cum superioribus serie continuantur.

XXXIII. Pag. 277. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἐξ ἑτέρας ἐπιστολῆς περὶ διαφορᾶς βρωμάτων. Κανὼν πεʹ. *Eiusdem ad eumdem ex alia Epistola de differentia ciborum. Canon LXXXV.* Inc. Τοῖς δὲ κομψοῖς ἠγηρατίταις. Des. ὁ δὲ γευσάμενος ἐκ βίας οὐκ ἠνόμησεν. Vid. Balsamonis Syntagma p. 925. ubi adamussim omnia respondent, & Labbaeanam edit. l. cit. p. 1715.

XXXIV. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Διόδωρον νῦν ἐπίσκοπον Ταρσοῦ, περὶ τοῦ μὴ γαμεῖν βʹ ἀδελφάς. *Eiusdem ad Diodorum nunc Episcopum Tarsi, de non ducendis duabus sororibus*, cum interpretatione. Inc. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐμνήσθη ὁ ἅγιος. Des. ἀλλ' ὅπου ἐτολμήθη ἐκεῖ ἐναπομεῖναι. Vid. cit. Balsamonis Syntagma pag. 1017. & Labbaeanam edit. l. cit. p. 1759.

XXXV. pag. 281. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον, ὥς τε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ συνοίκου γυναίου. *Eiusdem ad Gregorium presbyterum, ut a muliercula, cum qua habitabat, separaretur*, cum interpretatione. Hic titulus diversus est in Bibl. Caes. Catal. P. V. p. 108. Epistola inc. Ἐνέτυχόν σου τοῖς γράμμασι. Des. ἐκκήρυκτοι κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν γενήσονται. Interpretatio inc. Γρηγόριός τις πρεσβύτερος. Des. καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ βʹ. ι γʹ. Exstat G. L. in memorato Balsamonis Syntagmate pag. 1022. in quo tamen finis discrepat, nam heic uberius explicantur, quae strictim tantum in Codice adtinguntur. Vide etiam edit. Concil. Labbaeanam loc. cit. pag 1765.

XXXVI. pag. 281. *b.* Τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκόποις, ὥστε μὴ γίνεσθαι χωρὶς αὐτοῦ ὑπηρέτας. *Eiusdem Chorepiscopis, ne absque eo fiant Ministri*, cum interpretatione. Epistola inc. Πάνυ με λυπεῖ ὅτι ἐπιλελοίπασι. Des. εἰς ὑπηρεσίαν παραδεχθείς. Interpretatio inc. Αἰτιᾶται ὁ μέγας Βασίλειος. Des. Ἀποστόλων ἐπέχειν φησίν. Differt finis ab edito. Vid. cit. Balsamonis locum pag. 1026. & Labbaei l. cit. pag. 1767.

XXXVII. pag. 282. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν. *Eiusdem ad Episcopos ipsi subditos, ne pecuniis ordinent*, cum interpretatione. Inc. Τὸ τοῦ πράγματος ἄτοπον, περὶ οὗ γράφω. Des. τιμὴ αἵματος ἔσονται, καὶ κληθήσονται. Vid. Balsamon. loc. cit. pag. 1028. & Labbaeum loc. cit. p. 1769.

XXXVIII. pag. 283. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κζʹ κεφαλαίου τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, πρὸς τὸν μακάριον Ἀμφιλόχιον γεγραμμένων. *Eiusdem ex XXVII. Capite eorum, quae de Spiritu Sancto ad beatum Amphilochium scripta sunt*, cum interpretatione. Inc. Τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φυλαττομένων δογμάτων. Des. δυναμένην εἰς τὸ τῆς πίστεως μυστήριον. Vid. Balsamon. loc. cit. p. 1029. & Labbaeum loc. cit. p. 1771.

XXXIX.

XXXIX. pag. 285. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ κθ' κεφαλαίȣ τῆς αὐτῆς πραγματείας. *Eiuſdem ex XXIX. Capite eiuſdem Operis*, cum interpretatione. Inc. Πρός γε μὴν τὸ ἀμάρτυρον, καὶ ἄγραφον εἶναι. Deſ. ȣ̆τω, ϗ ἡ ἀρχαιότης τοῖς δόγμασιν. In Balſamon. Syntag, l. c. p. 1034.

XL. pag. 286. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἐπισκόπȣ Νύσσης ἐπιστολὴ κανονικὴ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελιτινῆς. *Beati patris noſtri Gregorii Epiſcopi Nyſſeni Epiſtola Canonica ad beatum Letoium Melitines Epiſcopum*. Inc. Ἓν ϗ τȣ̃το τῶν εἰς τὴν ἁγίαν ἑορτὴν συντελȣ́ντων. Deſ. ϗ μὴ βȣλομένην ἀναστεῖλαι τὴν ἀδικίαν. Continet Canones VIII. cum ſuis interpretationibus. Vid. Balſam. loc. cit. p. 1036. & Labbaeum l. cit. p. 1775.

XLI. p. 294. *b.* Ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέȣ τȣ̃ ἁγιωτάτȣ ἐπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας ἑνὸς τῶν ρν'. ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Κωνσταντινȣπόλει συναθροισθέντων, πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ πεύσεις παρά τινων ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν. *Reſponſiones Canonicae Timothei ſanctiſſimi Epiſcopi Alexandrini, unius ex CL. ſanctis Patribus Conſtantinopoli congregatis, ad interrogationes ipſi propoſitas a quibuſdam Epiſcopis & Clericis*. Incipiunt: Ἐὰν παιδίον κατηχȣ́μενον ὡς ἐτῶν. Deſ. τοῖς δὲ ἐκ μείζονος, ϗ τελεωτέρας. Sunt XVIII. ac fere ſingulis ſua eſt interpretatio. Vid. Balſamon. loc. cit. pag. 1059. & Labbaeum l. c. pag. 1791.

XLII. pag. 297. *b.* Θεοφίλȣ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφώνησις τῶν Θεοφανίων ἐπιστάντων ἐν κυριακῇ. *Theophili Archiepiſcopi Alexandrini Edictum, quum Theophania in die dominica inſtarent*. Inc. Καὶ τὸ ἔθος, ϗ τὸ πρέπον ἡμᾶς. Deſ. συναχθῶμεν τοίνυν ἀπὸ ὥρας θ'. ἐνταῦθα. Exſtant haec, & quae ſequuntur omnia eiuſdem Theophili in memorato Balſamonis Syntagmate pag. 1067. & in Conciliis Labb. l. c. p. 1797.

XLIII. pag. 298. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ὑπομνηστικὸν, ὅπερ ἔλαβεν Ἀμμῶν διὰ τὴν Λυκώ. *Eiuſdem Commonitorium, quod adcepit Ammon propter Lyconem*. Canones habet X. cum interpretatione. Inc. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς Ἀρειανοῖς. Deſ. ἀφιλάργυρον γὰρ εἶναι δεῖ τὸν λειτȣργὸν τȣ̃ Θεȣ̃. Non convenit finis cum edito, nam in Codice ultimus Canon interpretationem nullam habet.

XLIV. pag. 300. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ἀφ.... [1] περὶ τῶν λεγομένων Καθαρῶν. *Eiuſdem .... de Catharis ſic dictis*, cum interpretatione. Inc. Δεδήλωκέ μοι ἡ σὴ εὐλάβεια. Deſ. ἐστὶ τῆς πρώτης συνόδου.

XLV. pag. ead. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ἀγάθῳ ἐπισκόπῳ. *Eiuſdem ad Agathum Epiſcopum*, cum interpretatione. Inc. Ἀγνοῶν τȣ̀ς τῆς ἐκκλησίας νόμȣς. Deſ. ἢ τὸ κατεπεῖγον.

XLVI. pag. 301. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Μηνᾷ ἐπισκόπῳ. *Eiuſdem ad Menam Epiſcopum*, cum interpretatione. Inc. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασιν. Deſ. ϗ σύστασιν ἐν τοῖς ὕμνοις.

XLVII. p. eadem. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλȣ Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Δόμνον. Κύριλλος Δόμνῳ. *Beati Cyrilli Alexandrini Epiſtola ad Domnum. Cyrillus Domno*, cum interpretatione. Inc. Ἕκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. Deſ. περὶ τῶν παραιτȣμένων μᾶλλον εἰρῆσθαι νοηθήσεται. Exſtat una cum ſequenti Epiſtola inter Opera S. Cyrilli P. II. Tom. V. edit. Pariſ. A. MDCXXXVIII. in fol. p. 209. ſeq. in dicto Balſamonis Syntagmate p. 1076. & apud Labbaeum T. III. p. 1487.

XLVIII. pag. 303. Τȣ̃ αὐτȣ̃ τοῖς κατὰ Λιβύην, ϗ Πεντάπολιν ἐπισκόποις. *Eiuſdem Epiſtola ad Epiſcopos, qui ſunt in Libya, & Pentapoli*, cum interpretatione. Inc. Παντὸς χρησίμȣ, ϗ ἀναγκαίȣ. Deſ. τȣ̀ς κατηχȣμένȣς, ἢ τȣ̀ς ἐπιτετιμημένȣς. Ibid.

XLIX. pag. ead. *b.* Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ ἐκ τῶν ἐπῶν περὶ τȣ̃, ποῖα χρὴ βιβλία ἀναγινώσκεσθαι. *Beati Patris noſtri Gregorii Theologi ex verſibus de libris legendis*.

Inc. Ὄφρα δὲ μὴ ξείνῃσι νόον κλέπτοιο βίβλοισιν.

Deſ. Εἴ τι δὲ τȣ́των ἐκτὸς ȣ̓κ ἐν γνησίοις.

Sunt in cit. Balſamon. Syntagm. p. 1081. in Pandectis Canonum Beveregii Tom. II. p. 178. & inter Opera eiuſdem Gregorii edit. Pariſ. A. MDCXI. fol. Tom. II. p. 98. ubi Carmen, ex quo fragmentum iſtud fuit deſumtum, incipit: Θείοις ἐν λογίοισιν ἀεὶ κ. λ.

L. pag. 304. Τοῦ ἁγίȣ Ἀμφιλοχίȣ ἐκ τῶν πρὸς Σέλευκον ἰάμβων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *Beati Amphilochii ex verſibus iambis ad Seleucum de eodem argumento*.

Inc. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο προσμαθεῖν μάλιστά σοι.

Deſ. Κανὼν ἂν εἴη τῶν θεοπνεύστων γραφῶν.

Vid. eiuſdem Opera G. L. edit. Pariſ. A. MDCXLIV. fol. pag. 130. & 134. Lib. IV. Lambec. Comment. pag. 8. & 9. & cit. Syntagma Balſamon. p. 1082.

LI. pag. ead. *b.* Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ Γενναδίȣ πατριάρχȣ Κωνσταντινȣπόλεως, ϗ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδȣ πρὸς ἅπαντας τȣ̀ς ὁσιωτάτȣς μητροπολίτας, καὶ πρὸς τὸν πάπα Ῥώμης. *Gennadii Patriarchae Conſtantinopolitani, & ſynodi eo cum congregatae Epiſtola encyclica ad omnes ſanctiſſimos metropolitas, & Papam Romanum*. Inſcribitur: Τῷ θεοφιλεστάτῳ συλλειτȣργῷ τῷ δὲ Γεννάδιος, καὶ ἡ ἐν τῇ βασιλευȣ́σῃ Κωνσταντινȣπόλει, νέᾳ Ῥώμῃ, ἁγία σύνοδος. *Dei amantiſſimo Comminiſtro Gennadius, & ſancta ſynodus in regia urbe Conſtantinopoleos, nova Roma, congregata*. Huius initium: Ὁ δεσπότης ἡμῶν, ϗ Θεὸς, ϗ σωτὴρ Ἰησȣ̃ς, ἐγχειρίσας τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς τοῦ εὐαγγελίου τὸ κήρυγμα, κ. λ. Deſ. ἐῤῥωμένος ἐν κυρίῳ ὑπερεύχȣ ἡμῶν, θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Tum ſequitur ipſius Gennadii, & Ioannis Epiſcopi Heracleenſis, cum reliquis ſubſcriptio. Vid. memoratum Balſamonis Syntagma pag. 1084. & Concil. edit. Pariſ. T. IV. p. 1025. ſubſcriptiones vero octoginta unam huic Epiſtolae ſubiunctas vide apud Lambec. Lib. VIII. Commentarior. pag. 421.

LII. pag. 306. Ἐκ τῆς πρὸς τȣ̀ς Νικοπολίτας ἐπι-

(1) Ita in Codice, editio vero habet ἀφήγησις, nempe expoſitio.

ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου. *Excerpta Epistolae Basilii Magni ad Nicopolitas*. Inc. Ἐπιστολὴ διαλέγεται περὶ τοῦ ὑπομένειν. Des. ἡμεῖς ἀθῶοι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου. Vid. cit. Syntagma p. 1087.

LIII. pag. 307. Συνοδικὴ διάγνωσις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Ἰωάννου περὶ μοναστηριακῶν κεφαλαίων, ϗ ἐκδόσεων, ϗ ποιήσεων, μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡμέρᾳ ἕκτῃ, προκαθημένου Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου, ϗ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἐν τοῖς δεξιοῖς κατηχουμενείοις τοῦ πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου, συνεδριαζόντων αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τοῦ Ἐφέσου, τοῦ Ἀμάτας, τοῦ Καρίας, τοῦ Ῥόδου, τοῦ Λαρίσσης, τοῦ Σερρῶν, τοῦ Εὐχαΐτων, τοῦ Ἱεραπόλεως, τοῦ Ῥωσίας, τοῦ Χωνῶν, τοῦ Κωλωνείας, τοῦ Λεοντοπόλεως, τοῦ Ἀρκαδιουπόλεως, τοῦ Μαρωνείας, τοῦ Παρίου, τοῦ Λευκάδος, τοῦ Πηδάχθης, παρισταμένων ϗ δεσποτικῶν ἀρχόντων. *Synodica diiudicatio sanctissimi Constantinopolitani Patriarchae Domini Ioannis de rebus, quae ad Monasteria pertinent, de expensis, & operibus, mensis Novembris die sexta, praesidente Ioanne sanctissimo nostro Domino, & universali Patriarcha, dextram catechumeniorum tenente Patriarcha D. Alexio, adsidentibus ei reverendissimis Archiepiscopis, Ephesi, Amates, Cariae, Rhodi, Larissae, Serrarum, Euchaitarum, Hierapolis, Rossiae, Chonarum, Coloniae, Leontopolis, Arcadiopolis, Maroneae, Parii, Leucadis, Pedachthes, adstantibus etiam Imperatoriis Praefectis*. Ἀνήνεγκεν ὁ ἀποιχόμενος μητροπολίτης Κυζίκου τῷ κρατίστῳ, ϗ θεοσέπτῳ ἡμῶν Αὐτοκράτορι περί τε ἐκδόσεως χρημάτων, οὐ καλῶς, οὐδὲ κατὰ τὸ συμφέρον τῇ κατ' αὐτὸν ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ προβεβηκυίας, ϗ μοναστηρίων δορηθέντων προσώποις τισὶ, ϗ ταῦτα τῆς ἐκκλησίας πάνυ ἐνδεῶς ἐχούσης, ϗ περὶ αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ μέν τοι λύσις προσκυνητὴ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑπομνήσει ἐνεχαράχθη τάδε ῥητῶς διαλαμβάνουσα. Περὶ τούτων ἀνέφερε τῷ ἁγιωτάτῳ μου δεσπότῃ, ϗ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, ϗ τῇ ἱερᾷ, ϗ θείᾳ συνόδῳ, καὶ εἰς ὅπερ ἂν παρ' ἐκείνων οἰκονομηθῇ, ἵνα συνεργήσῃ παντοίως ἡ βασιλεία μου.

Κἀντεῦθεν παρουσιάσας εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς συνέδριον ὁ νῦν ἱερώτατος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας Κωνσταντῖνος τὴν περὶ τῶν δωρηθέντων μοναστηρίων ζήτησιν πρότερον εἰς μέσον προτέθεικε, λέγων, ὅτι ὁ πρὸ τοῦ δωρηθέντος τῆς τῶν Κυζικηνῶν ἐκκλησίας ἀρχιερατεύων μοναστήρια διάφορα ὑπὸ τὰ δίκαια τῆς μητροπόλεως ἀρχῆθεν τελοῦντα ἐδωρήσατο πρός τινας. Καὶ νῦν οἱ μὲν χαριστικάριοι προσόδους οὐκ ὀλίγας ἐκεῖθεν ἀναλέγονται ἀπό τε ἐλαιώνων, ϗ ἑτέρων. Ἡ ἐκκλησία δὲ τῆς μητροπόλεως πάνυ ἀπόρως ἔχουσα κινδυνεύει τελείαν παθεῖν ἐρήμωσιν, ὡς τοῦ κατὰ καιροὺς ἀρχιερέως μὴ ἔχοντος εὐπορίαν, ὅθεν ἂν ἥ τε τῆς ἐκκλησίας ἀνόρθωσις γένηται, ϗ ἡ περὶ τὴν δέουσαν ταύτης φωταψίαν, συνήθειαν, δοξολογίαν δαπάνη, ὡς μηδὲ αὐτοῦ τοῦ μητροπολίτου τὴν τῶν ἀναγκαίων χορηγίαν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐρανίζεσθαι δυναμένου, ἀλλὰ ϗ πρὸς αὐτὴν ἀποροῦντος τὴν τῶν ἐτησίων τελεσμάτων καταβολήν. Ταῦτα λέγων ἐζήτει τὴν ἡμετέραν γνώμην, περὶ ὧν διηγεῖται λαβεῖν ἔγγραφον, ὡς ἂν οὕτω τῆς δικαίας τύχῃ βοηθείας τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως. Λοιπὸν διασκοπείσασα περὶ τούτου ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν συνεδριαζόντων αὐτῇ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, οὐ νῦν πρώτως τὴν τοιαύτην ζήτησιν εἰς δοκιμασίαν πεσεῖν διέγνωμεν, ἀλλὰ πολλῷ πρότερον συνοδικὰς περὶ τοιουτοτρόπων ὑποθέσεων γίνεσθαι διατυπώσεις, ϗ μέντοι ϗ ἀνεγνώσθησαν συνοδικαὶ διασκέψεις, ϗ οἰκονομίαι εἰς ἐπιείκειαν ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου, ϗ ἀοιδίμου πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου ἐκφωνηθεῖσα, ϗ περὶ ἄλλων μὲν διαλαμβάνουσα διαφόρων κεφαλαίων, περὶ δωρεῶν δὲ μοναστηρίων ταῦτα πρὸς ἔπος περιέχουσα.

Ἀλλὰ ϗ ἐπίσκοποι, ὅσοι δωρεαῖς μητροπολιτῶν κατέχουσι μοναστήρια, ϗ ἔτυχε τὰς μὲν μητροπόλεις στενοῦσθαι, ϗ ἀπορεῖν· εὐθηνεῖσθαι δὲ ϗ εὐπορεῖν τὰς ἐπισκοπὰς δικαίως τὰς δωρεὰς ἀντιστρέψουσι, ϗ τῶν φροντιστηρίων ὑπεκστῶσι ταῖς μητροπόλεσιν, ὡς ἂν μικρόν τι ἐντεῦθεν ἡ σύγκληρος αὐτῶν παραμυθῆται στενοχωρία, ὡσαύτως καὶ πρόσωπα ἕτερα. Καὶ πάλιν ἑτέρα διατύπωσις συνοδικῶς ἐκτεθεῖσα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου, μετὰ τῶν ἄλλων τάδε φησίν. Ἐπεὶ δὲ ϗ μοναστηρίων ἐκδικομένων διὰ δωρεῶν οἱ ἱερώτατοι ἀδελφοὶ ἀνήγγειλαν, καὶ συλλειτουργοὶ, ὡς ἐπιβλαβῶς πρὸς ταῦτα διατεθέντες οἱ τὰς δωρεὰς εἰληφότες εἰς ἔσχατον αὐτὰ συνήλασαν ἀφανισμὸν τὰς τούτων προσόδους· οἴκοι μετακομίζοντες, ϗ γυμνὰ τῶν οἰκείων ἐῶντες ἀγαθῶν· ἕτεροι δὲ ϗ εἰς κοσμικὰ τελείως μεταμείβουσι καταγώγια, τοὺς τούτων μοναχοὺς πάσῃ ἐνδείᾳ, ϗ στενοχωρίᾳ μετανάστευσαι ἐκεῖθεν καταναγκάσαντες· ἐξεῖναι αὐτοῖς τοὺς τοιούτους εὐθύνειν κατὰ πᾶσαν ἄδειαν εἰς ὅ τι ἂν εὑρεθεῖεν τὰ μοναστήρια, καινοτομείσαντές τε καὶ βλάψαντες, εἶτα ϗ τοῖς δικαίοις τῶν μητροπολιτῶν ἀνασώζειν. Ἐπ' ἐξουσίας τοὺς κακοὺς αὐτῶν φροντιστὰς μεθ' ὕβρεων ἐξ αὐτῶν ἀπελάσουσιν. Εἰ δέ τι τυχὸν ἔχοιεν πρὸς ταῦτα εὔλογον προτείνειν οἱ τούτων προνοηταὶ, μὴ κοσμικοῖς προσίτωσαν δικαστηρίοις. Ἐπεὶ ἐκκλείσουσι παντὸς δικαίου ἑαυτοὺς, ἀλλὰ τῇ καθ' ἡμᾶς ἱερᾷ προσφοιτάτωσαν συνόδῳ, ϗ τῆς ἐνδεχομένης οὐκ ἀμοιρήσουσι δικαιώσεως· ἀναιτίως δὲ ϗ ἀνεγκλήτως, ϗ διὰ μόνην ἐπήρειαν, οὐδένα πιστεύομεν τῶν ἱερωτάτων μητροπολιτῶν, ϗ λοιπῶν ἀρχιερέων χαριστικαρίων ἐξωθεῖν τῆς μονῆς, εἰμή τις ἀναξίως ἑαυτοῦ βούλοιτο πολιτεύεσθαι, ϗ τὴν ἀδικίαν ἀσπάζεσθαι. Εἰ δέ τινα τῶν μοναστηρίων τύπον εἶχον ἐκ παλαιοῦ συνεισφορὰν συνεισφέρειν ταῖς μητροπόλεσιν, εἴτε ἐπὶ μονοπροσώποις ἀπαιτήσεσιν, εἴ τε ϗ ἀλλαχοῦ, ϗ ἔτυχε ταῦτα παρὰ τὸ εἰκὸς ὕστερον ἀνατεθῆναι τισὶ, τὴν εἰσφορὰν διοριζόμεθα παρέχειν ταῖς μητροπόλεσιν, ἣ πλησιασμὸν ἐν ταύταις ἔχει, ϗ ἀνακοίνωσιν, ϗ οὐκ ἀπεχαρίσθη πρὸ τούτου τισὶν εἰς δωρεὰς ἐκδίδοσθαι προσώπων, οὐκ εὐδοκοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ἐδόθη, ἀκύρους εἶναι, ϗ ἀνισχύρους τὰς δωρεὰς βουλόμεθα, ϗ τὰ φροντιστήρια αὐτόθι ἀντιστρέφεσθαι πρὸς τὰς μητροπόλεις, ἢ ἐπισκοπάς. Τὰ γὰρ μήκοθεν, ϗ ἰδιοπεριόριστα δωρεῖσθαι, ϗ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἁγίοις πατράσι καλῶς ἔδοξε, ϗ ἡμῖν· τὰ δέ γε οἷον ἐνδιαιτήματα τῶν μητροπολιτῶν, ϗ ἐπισκόπων ἐπερείσματα, ϗ συγκροτήματα τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν οὐδαμῶς, οὐδὲ ἡ ἡμῶν τοῦτο παραδέχεται μετριότης τὸ σύνολον. Ὡς οὖν οὕτως εἶχον τὰ ἀναγνωσθέντα, καὶ οἰκονομηθέντα

συν-

συνοδικῶς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγιωτάτων ἀρχιερέων, ϗ ἡ μετριότης ἡμῶν ἅμα τοῖς συνεδριάζουσι ταύτῃ ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσι, τὰ τῶν πατέρων ὅρια παρακινεῖν ἄδικον, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἀλλότριον κρίνασα, τὰ διορισθέντα τηνικαῦτα συνοδικῶς, καὶ κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀρχιερεῦσι κανονικὴν ἐξουσίαν τῷ δικαίῳ τῆς ἐκείνων δοκιμασίας δεσμῷ καθυπαχθέντα μένειν ἐπ' ἀσφαλοῦς διατετύπωκεν ἐπί τε ταῖς ἄλλαις ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις, ϗ ἐπ' αὐτῇ δὴ τῇ μητροπόλει Κυζίκου· ϗ ὅσα τῶν μοναστηρίων μοναχοὺς οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ κοσμικὰ γεγόνασι καταγώγια τῶν χαριστικαρίων τὰς εἰσόδους σφετεριζομένων ἀνακαλέσεται πάντως ὁ μητροπολίτης κατὰ τὸ εὔλογον· ἀλλὰ ϗ ὁπόσα ταῖς μητροπόλεσιν ἐγγίζοντα· οἷον ὑπερείσματα, ϗ ἐνδιαιτήματα τούτων ἀρχῆθεν ἐτύγχανον, ϗ ταῦτα εἰκότως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀναδοθήσεται, διὰ τὸ κεκωλυμένας εἶναι τὰς ἐπ' αὐτῇ δωρεάς· τὰ δ' ἄλλα πάλιν ἀναλήψεται ὁ μητροπολίτης, διὰ τὸ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἄπορον, ϗ ἀπρόσοδον κατὰ τὴν δύναμιν τῆς προαναπεφωνημένης συνοδικῆς δοκιμασίας, ἥτις βοηθεῖ ταῖς ἀπόροις μητροπόλεσι, τὰ δεδωρημένα ἐπισκοπαῖς, ἢ καὶ προσώποις μοναστήρια ἐπαναλαμβάνειν διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν ἐς ὕστερον ἀπορίαν. Πάντως γὰρ ἄδικόν ἐστι, καὶ ὀρθῆς ἀλλότριον κρίσεως, τοὺς μὲν τῶν μοναστηρίων προσόδους κέρδος ἀλλοτρίων γίνεσθαι, καὶ παρὰ τὸ εὐαγὲς ἄντικρυς παρὰ κοσμικῶν σφετερίζεσθαι προσώπων· αὐτὴν δὲ τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν, ὑφ' ἣν ὡς ἐπὶ μητέρα τετάχθαι τὰ τῶν μοναστηρίων εὐκτήρια ὁ παλαιὸς, καὶ κανονικὸς δεσμὸς διωρίσατο, θνήσκειν οἷον εἰπεῖν τῇ τελείᾳ καταπτώσει, ϗ διὰ τὴν ἀπορίαν προχωρεῖν εἰς ἐρήμωσιν. Εἰ γὰρ ἡ τὴν οἰκονομίαν, ϗ διεξαγωγὴν ἔχειν ὀφείλουσα τῶν μοναστηρίων, ἡ μητρόπολις δὲ πάντως ἐστὶν ἐκ μέσου γένοιτο διὰ τὴν ἐρήμωσιν, ὑπὸ τίνι ἐπισκόπῳ, καὶ διοικητῇ ταχθήσεται τὰ μοναστήρια. Πῶς δὲ οὐ δίκαιον τῷ κατὰ χώραν ἀρχιερεῖ τῷ τὴν πρόνοιαν τῶν μοναχικῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆς τῶν θείων κανόνων διαταγῆς ἔχοντι ναὶ μὲν, καὶ τὴν τῶν ψυχικῶν ἀῤῥωστημάτων θεραπείαν, τὰ πρὸς χρείαν χορηγεῖσθαι ἐκεῖθεν; εἴ γε ἀλλαχόθεν διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν περίστασιν ἀπόρως ἔχει, καὶ ἐνδεῶς. Εἰ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας νόμοι τὰς μητέρας, ϗ ἁπλῶς εἰπεῖν τοὺς γονεῖς ἀπόρως ἔχοντας παρὰ τῶν τέκνων, ϗ μὴ βουλομένων τὰ πρὸς χρείαν πορίζεσθαι διακελεύονται, πῶς οὐ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, ϗ φιλαλλήλου διακρίσεως ἄξιον, ταῖς ἐκκλησίαις τῶν μητροπολιτῶν, ϗ τοῖς λαχοῦσι ποιμαίνειν ἐν αὐταῖς, συγκροτεῖν τὰ μοναστήρια ὑποτετάχθαι ταύταις, ϗ πρός γε τοῖς ἄλλοις, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ βοηθεῖν τῇ ἀπορίᾳ τῶν μητροπόλεων ἐκ τῆς οἰκείας εὐπορίας; Ἐπεὶ δὲ ϗ ἐκδόσεις ἀκινήτων τῇ ἐκκλησίᾳ διαφερόντων ἀσυντελῶς, ϗ τὸ ὅλον εἰπεῖν ἐπιβλαβῶς προβεβηκέναι ἔλεγεν ὁ μητροπολίτης, ϗ ἐζήτει, καὶ περὶ τούτου τὴν ἡμετέραν γνώμην ἡμεῖς οὐκ ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων ἱερᾶς θεσμοθεσίας τὴν ἀνατροπὴν διοριζόμεθα τῶν παρὰ τὴν κανονικὴν ἀκρίβειαν προβεβηκυιῶν ἐκδόσεων· διαῤῥήδην γὰρ ἐκβοῶσιν οἱ θεῖοι πατέρες λέγοντες· Εἴ τις ἐπίσκοπος εὑρεθείη, ἢ ἡγούμενος ἐκ τῶν αὐτουργίων τοῦ ἐπισκοπείου, ἢ τοῦ μοναστηρίου ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὴν χεῖρα, ἢ ἑτέρου προσώπου ἐκδιδοὺς, ἄκυρον εἶναι τὴν ἔκδοσιν κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὸν λέγοντα· πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα, ϗ διοικείτω αὐτὰ, ὡς τοῦ Θεοῦ ἐφορῶντος, μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαί τι ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενέσιν, ἢ ἰδίοις τὰ Θεοῦ χαρίζεσθαι. Εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχωρηγείτω ὡς πένησιν· ἀλλὰ μὴ προφάσει τούτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπολείτω. Εἰ δὲ προφασίζοιντο ζημίαν ἐμποιεῖν, ϗ μὴ δὲ πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν τὸ ἀγρόν· μὴ δὲ οὕτω τοῖς κατὰ τόπον ἄρχουσιν ἐκδιδόναι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς, ἢ γεωργοῖς. Εἰ δὲ πονηρᾷ πανουργίᾳ χρήσαιντο, ϗ ἐκ τοῦ κληρικοῦ, ἢ τοῦ γεωργοῦ ὠνήσεται ἄρχων τὸν ἀγρὸν, ϗ οὕτως ἄκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν, ϗ ἀποκαθίστασθαι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ, ἢ τῷ μοναστηρίῳ· ϗ ἐπίσκοπος, ἢ ἡγούμενος τοῦτο ποιῶν ἐκδιωχθήτω, ὁ μὲν ἐπίσκοπος, τοῦ ἐπισκοπείου, ὁ δὲ ἡγούμενος, τοῦ μοναστηρίου, ὡς διασκορπίζοντες κακῶς, ἃ οὐ συνήγαγον κατὰ γοῦν τὸν τοιοῦτον θεῖον, καὶ πατρικὸν διορισμὸν, καὶ ἡ ἡμῶν μετριότης ἅμα τῇ συνεδριαζούσῃ ἱερᾷ συνόδῳ διατυποῖ· τὰ ἀπὸ αὐτουργίων προσόδους ἔχοντα ἀκίνητα, καὶ προσώποις ἐκδοθέντα τισὶν, οὐ γεωργοῖς, οὐδὲ κληρικοῖς, ἐπανελθεῖν πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἐκδόσεων ἀνατρεπομένων· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ὁπόσα μὴ συνευδοκοῦνται τοῖς αὐτουργίοις συναριθμούμενα, μένειν τὰς ἐκδόσεις· εἴγε ϗ συναινέσει κληρικῶν προβεβήκασι, καὶ μὴ προφανῶς εἰς βλάβην, καὶ ζημίαν μεγίστην τῆς ἐκκλησίας ὁρῶσι, ϗ ἡ ὑπὲρ τὸ διπλάσιον νόμιμος περιγραφὴ ταύτας ἀνατρέπειν δύναται· τηνικαῦτα γὰρ ὡς τοῦ ἐκδεδωκότος μητροπολίτου χαρίζεσθαι δοκοῦντος μᾶλλον τὰ ἐκκλησιαστικὰ τοῖς ἐκλαμβανομένοις. Οὐ μέντοι γε τὰς ἐκδόσεις ἀδέκτους εἶναι παντάπασιν, ὡς καὶ νόμοις ἐναντιουμένοις, ϗ τῇ τῶν κανόνων εὐθύτητι. Ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα γνώμη τοιαύτη, ϗ οὕτω περὶ τῶν τοιούτων ἀρχιερατικῶς, ϗ εὐσεβῶς διορίζεσθαι, ϗ οἰκονομεῖν τεθαῤῥήκαμεν· καθὼς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἁγιώτατοι ἀρχιερεῖς δεδοκιμάκασί τε ϗ διωρίσαντο· ὁ δὲ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς, ὡς τῆς τῶν ἐκκλησιῶν φροντίζων συστάσεως πλέον μᾶλλον, ἢ τὸν ἀέρα πνέων, οἰκονομήσει πάντως ἐπανασωθῆναι ταῖς ἐκκλησίαις τὰ ὑπ' αὐτὰς πρότερον τελοῦντα σεμνεῖα, ϗ λοιπὰ ἀκίνητα, δι' ἃς εἰρήκαμεν αἰτίας κατὰ τὸ δόξαν τῷ κράτει αὐτοῦ δίκαιόν τε ϗ εὔλογον. Hanc Constitutionem ideo totam protulimus, quia deesse comperimus in Leunclavio, apud quem tamen Lib. II. pag. 141. Edictum Alexii Comneni legitur de allatis in monasteria bonis, & aliis Ecclesiasticis iuribus; quemadmodum etiam Lib. IV. p. 256. altera adfertur synodalis Constitutio Patriarchae Alexii de iis, qui per donationem monasteria consequuntur, & de aliis quibusdam necessariis Ecclesiasticis caussis, quae ad Metropoles, Archiepiscopatus, & Episcopatus pertinent.

LIV. pag. 310. *Διάταξις νομικὴ περὶ δευτερογαμίας. Constitutio legalis de secundis nuptiis.* Inc. Τίμιον εἶναι τὸν γάμον. Des. τοῦ τῆς παρθενίας στεφάνου. Exponitur in hoc capite, honorabiles esse nuptias, & inviolabi-

bilem thalamum Scripturam ſanctam teſtari, idque de primis tantum nuptiis pronunciari. Vnam enim eſſe legalem viri cum muliere coniunctionem adfirmaſſe Beatum Gregorium Nyſſenum in III. Cap. Ep. eius canonicae, in quo & argumenta exponit, quibus probare conatur viro unam mulierem dari a Deo auxiliatricem, & mulieri unum aptari caput. Non adeſt in Leuncl.

LV. pag. 311. *Συνοδικὴ διάγνωσις τȣ̃ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ κυρίȣ Ἀλεξίȣ περὶ διαφόρων ἐκκλησιαςικῶν κεφαλαίων. Synodica deciſio ſanctiſſimi Patriarchae Domini Alexii de diverſis Eccleſiaſticis capitibus.* Inc. Τῶν ἱερῶν, ϗ θείων κανόνων ἑκάςῳ. Deſ. ἐπεδόθη μητροπολιτῶν. Μηνὶ Ἰαννȣαρίȣ, ἰνδικτιῶνι ια΄. ἔτȣς ,ςφλς΄. Exſtat in Leuncl. Lib. IV. p. 250. & in cit. Zonarae Syntagmate p. 786.

LVI. pag. 315. *b.* Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἑνώσεως ἐπὶ Κωνςαντίνȣ ℰ Ῥωμανȣ̃, τȣ̃ μὲν βασιλεύοντος, τȣ̃ δὲ τȣ̃ τηνικαῦτα τῷ τȣ̃ βασιλοπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος. *Expoſitio, ſive admonitio de unione Eccleſiae facta ſub Conſtantino & Romano, quorum ille tunc imperabat, hic ea dignitate fulgebat, quod imperatoris pater audiret.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησȣ̃ς Χριςὸς, καὶ Θεὸς τοῖς ἑαυτȣ̃ μαθηταῖς, ϗ ἀποςόλοις. Deſ. μέχρι τῆς συμπληρώσεως τȣ̃ ἑβδόμȣ ἔτους. Subnectitur ſcholion p. 317. *b.* quod inc. Ἀλλὰ τὰ μὲν ὡς δεδήλωται. Deſ. ϗ πάντων οἷς ἐξ αἰῶνος εὐαρεςȣ́μενος ὤφθης ἁγίων, ἀμήν. Vid. Leuncl. Lib. II. a p. 104. ad 109. a quo Codex circa finem differt, utpote novem circiter verſibus auctior.

LVII. pag. 318. *b.* Ἶσον τῆς ἐκτεθείσης συνοδικῆς ψήφȣ ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτȣ, καὶ οἰκȣμενικȣ̃ πατριάρχȣ παρὰ Νικήτα τȣ̃ ὁσιωτάτȣ πρωτοσυγκέλλȣ, ϗ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατὰ ,ςφξ΄ ἔτος, τῆς ε΄ ἰνδικτιῶνος. *Exemplum editae ſynodicae ſententiae ſub Michaele ſanctiſſimo, & univerſali Patriarcha, a Niceta ſanctiſſimo protoſyncello, & chartophylace magnae Eccleſiae A. M.* 6560. (Chriſti MLII.) *indictione quinta.* Inc. Ἀνήνεγκας ὁ ἱερώτατος πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα. Deſ. ἐκπεπόμφαμεν ἐγγράφως, ut in Leuncl. Lib. III. p. 210. quibus tamen in Cod. haec alia pauca ſubnectuntur: Σὺ δὲ ϗ πλείονα τȣ́τῳ τῷ πορισμωτάτῳ ἐξευρίσκων τῆς φύσεως ὡραίῳ τῆς εὐσεβείας ςεφάνῳ τὰ περὶ τῶν γάμων ζητηθέντα ὡραΐσον, ϗ ȣ̃τως ὡραιοτάτην πάντως τὴν νυμφικὴν ἀναδείξεις ὑπόθεσιν. Vid. p. 9. huius Catalogi N. LXXIX.

LVIII. p. 321. Πιττάκιον πατριαρχικὸν ἐκτεθὲν παρὰ Ἰωάννȣ χαρτοφύλακος, τȣ̃τȣ̃ Ἰωνοπȣ́λȣ, (ſic) περὶ τȣ̃ τῇ δισεξαδέλφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος, ϗ τῶν ὀφειλόντων δοθῆναι αὐτῷ ἐπιτιμίων. *Breve patriarchale, expoſitum a Ioanne chartophylace, Ionopuli filio, de quodam, qui matris ſuae conſobrinam uxorem duxerat, deque poenis illi inrogandis.* Inc. Λαμπȣ́διος ȣ̃τος, ὁ ἀπὸ τῆς κατὰ σὲ ἐνορίας Χρυσοπόλεως. Deſ. καὶ μόνῳ ἐνιαυτῷ. Extat in Iure Graec. Rom. Leuncl. Lib. IV. p. 291. apud quem Πιττάκιον πατριαρχικὸν, *Brevis Patriarchalis* vertitur, quum melius *Breve Patriarchale* conveniat. Non me latet eadem notione uſurpari τὸ brevis: ſed in his videndum, quid Eccleſiaſticae conſuetudini ſit adcommodatius.

LIX. pag. ead. *b.* Περί τινος ἁρμοσαμένȣ τῷ ἰδίῳ ὑῷ πρὸς γάμον θυγατέρα τινὸς ὑπεξȣσίαν παρὰ γνώμην τοῦ πατρὸς αὐτῆς. *De quodam, qui ſuo filio per nuptias coniunxit filiamfamilias alterius, ſine patris eius conſenſu.* Inc. Ἕτερος τὸ ἐπώνυμον Βαμβυλᾶς ἀπὸ Ἑλλάδος. Deſ. κατὰ τὴν τῶν νόμων περίληψιν. Vid. Leunclav. Lib. III. p. 205.

LX. pag. 322. *b.* Ἐπιςολὴ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχȣ Ἀντιοχείας κυρίȣ Θεοδώρȣ τȣ̃ Βαλσαμὼν, χάριν τῶν ὀφειλȣσῶν τελεῖσθαι νηςειῶν ἑκάςȣ ἔτους, πρὸς τοὺς Ἀντιοχεῖς πεμφθεῖσα. *Epiſtola ſanctiſsimi Patriarchae Antiocheni Domini Theodori Balſamonis, de ieiuniis, quae peragi debent per ſingulos annos, miſſa ad Antiochenos.* Inc. Ἐκεῖνοι διδάσκȣσι περὶ νηςειῶν. Deſ. μὴ σκυθρωπάζετε πάρειμι. Primum Graece, & Latine edidit Io. Bapt. Cotelerius T. II. Monument. Eccleſ. Graecae p. 492. Pariſ. MDCLXXXI. 4.

LXI. pag. 329. *b.* Ἐρωτήσεις τȣ̃ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ Ἀλεξανδρείας κυρȣ̃ Μάρκȣ, ℰ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας, κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών. *Interrogationes ſanctiſſimi Patriarchae Alexandrini Domini Marci, & reſponſiones Patriarchae Antiocheni, Domini Theodori Balſamonis.* Inc. Ὁ μὲν θεοπάτωρ, ϗ προφήτης Δαβὶδ ἐρώτησον. Deſ. κατὰ τὸν εἰπόντα συσφίγγεται. In verſione, quae a Leunclavio l. c. Lib. V. pag. 362. adfertur, multa reprehendit Iac. Gretſerus Op. T. XVII. p. 16. edition. Ratisbonenſis.

LXII. pag. 351. *b.* Τὸ γεγονὸς σημείωμα παρὰ τȣ̃ ἀοιδίμȣ βασιλέως κυρίου Ἰσαακίȣ τοῦ Ἀγγέλȣ εἰς τὸ ἀποκείρεσθαι τὰς τῶν ὑποψηφίων ἀρχιερέων γαμετάς. Κατὰ τὴν κ΄ τοῦ Σεπτεμβρίȣ μηνὸς, δ΄ ἡμέρᾳ, ἰνδικτιῶνι ε΄. *Edictum glorioſi Imperatoris Domini Iſaaci Angeli, ut tondeantur electorum pontificum uxores, publicatum die XX. menſis Septembris, feria quarta, indictione quinta.* Inc. Ἡ ἔννομος τοῦ βασιλέως ἀπόφασις. Deſ. συνεδριάζοντες ἀρχιερεῖς, ὁ Καισαρείας, ὁ Ἐφέσȣ, ὁ Κυζίκȣ, (in his deſinit Leuncl. Lib. II. p. 176. in Cod. vero ſequuntur) ὁ Σίδης, ὁ Ἀμασείας, ὁ Νεοκαισαρείας, ὁ Καρίας, ὁ Λαοδικείας, ὁ Ἰκονίου, ὁ Συλαίου, ὁ Ἱεραπόλεως, ὁ Εὐχαΐτων, ὁ Κερασοῦντος, ὁ Ἀβίδου, ὁ Λαρίσης, ὁ Κορίνθου, ὁ Μηθύμνης, ὁ Παροναξίας, ὁ Προικονήσȣ, ὁ Ἡρακλέης, ὁ Λευκάδος, ὁ Ναζιανζȣ̃, ὁ Γαρδίκης, (ſic) ℰ ἕτεροι.

LXIII. pag. 352. *b.* Χρυσόβȣλλον τȣ̃ ἀοιδίμȣ βασιλέως κυρίȣ Ἰωάννȣ τȣ̃ Δȣ́κα περὶ τȣ̃ μὴ διαρπάζειν τὰ τȣ̃ ἐπισκοπείȣ μετὰ θάνατον τȣ̃ ἐπισκόπȣ. *Aurea bulla laudati Imperatoris Domini Ioannis Ducae de non diripiendis Epiſco-*

ſcopatus bonis poſt mortem Epiſcopi. Inc. Ἔσονται οἱ Λευῖται ἐμοὶ, τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῇ. Deſ. καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος. In Leuncl. loc. cit.

LXIV. pag. 353. *b*. Τόμος τῦ ἁγιωτάτυ ϗ οἰκυμενικῦ πατριάρχυ κυροῦ Γερμανῦ εἰς τὸ αὐτό. *Tomus ſanctiſſimi & univerſalis Patriarchae Domini Germani ſuper eadem re*, cum interpretatione. Inc. Ἀκέσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Deſ. χαρισθείης ἡμῖν θεοφιλέστατε πάτερ. Subditur ἑρμηνεία, cuius initium: Οὗτος ὁ Εὐσέβιος ὁ λεγόμενος. Finis: ἐπανεστώτατο ὁ παμμίαρος τῷ μιαρωτάτῳ. Non adeſt in Leuncl.

LXV. pag. 356. *b*. Ἐπιστολὴ τῦ ἁγίυ Λέοντος πάπα Ῥώμης, ἡ λεγομένη στήλη ὀρθοδοξίας, πρὸς Φλαβιανόν. *Sanctiſſimi Leonis Papae Romani Epiſtola, quae adpellatur Columna rectae fidei, ad Flavianum*. Inſcribitur: Τῷ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτυργῷ Φλαβιανῷ Λέων. *Sanctiſſimo fratri, & Comminiſtro Flaviano Leo*. Inc. Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς σῆς ἀγάπης, ἅπερ ὕτω βραδυτῆτα γεγενῆσθαι θαυμάζομεν. Deſ. ὁ Θεὸς ἐῤῥωμένον σε διαφυλάξει ἀδελφὲ θεοφιλέστατε. Vid. edit. Concil. Pariſ. T. IV. p. 343.

LXVI. pag. 362. Εἰς τὴν ἐπ' ὀλέθρῳ τῦ κόσμυ ἐπεισφρήσασαν ἤδη τῇ τῦ Χριστῦ ποίμνῃ ἀθεμιτογαμίαν, ἤγυν αἱμομιξίαν τὴν πυρὸς δίκην πυρπολῦσαν τὰ σύμπαντα· ἥτις Θεῦ χάριτι κανονικῶς, καὶ νομίμως συνοδικῶς ἐκωλύθη, ϗ ἀνῃρέθη κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τῆς ἐνεστώσης δεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ ͵ϛφε'. Σισίννιος ἐλέῳ Θεῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινυπόλεως, νέας Ῥώμης, ϗ οἰκυμενικὸς πατριάρχης. *In inlegitima matrimonia, ad mundi perniciem iam gregi Chriſti inlata, hoc eſt ſanguinis commixtionem, inſtar ignis cuncta devaſtantem; quae Dei gratia canonice & legitime per ſynodos impedita, & abrogata eſt primo vicennio inſtantis decimae indictionis, anno mundi* 6505. (Chriſti CMXCVII.) *Siſinnius miſericordia Dei Archiepiſcopus Conſtantinopolis, novae Romae, & univerſalis Patriarcha*. Inc. Καὶ ἰατρὸς ἐκεῖνος ἡδίων, καὶ πολλῦ ἄξιος πόλεσιν. Deſ. εἰς ὑπόμνησιν τοῖς ἐσομένοις ἐναπετέθη· κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τῦ Φεβρυαρίυ μηνὸς τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει τῷ ͵ϛφε'. Vid. Leunclavium l. c. Lib. III. p. 197.

LXVII. pag. 366. *b*. Ἔκθεσις κανόνων τοῦ αὐτῦ, ϗ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἁγιωτάτων μητροπολιτῶν ϗ ἀρχιεπισκόπων. *Expoſitio canonum eiuſdem, & ſanctiſſimorum Metropolitarum, & Archiepiſcoporum, ei ſubditorum*. Inc. Ἡμέρας ἐφ' ἱκανὰς διασκεψάμενοι. Deſ. τοῖς ἀναγεγραμμένοις. Nihil de hac Canonum expoſitione Le Quienius in Oriente Chriſt. p. 257. ſcriptum reliquit, neque Fabric. l. c. lib. V. c. 45. T. X. p. 545.

LXVIII. pag. 368. Ἐξ ἐπιστολῆς τῦ πατριάρχυ Κωνσταντινυπόλεως κυρῦ Ἀλεξίυ πρὸς Θεοφάνην Θεσσαλονίκης. *Ex Epiſtola Patriarchae Conſtantinopolitani Domini Alexii ad Theophanem Theſſalonicae*. Inc. Συγγενὴς συγγενῦς μνηστὴν ἁρπάσας. Deſ. εἴτε παρῆσαν οἱ γονεῖς, εἴτε μή. Non eſt in Leunclavio. Summa eſt, quod cognato ſponſam cognati vi adripiente, ſi non corrupti fuerint, nullum ſit impedimentum, quin nuptias contrahant; ſin vero corrupti, minime nuptiae fieri poſſint. Lege enim iungi poſſunt, qui ſunt in octavo gradu, minime vero qui in ſeptimo.

LXIX. pag. 369. Ἐξ ἐπιστολῆς πατριάρχυ Κωνσταντινυπόλεως κυρίυ Μιχαήλ. *Ex Epiſtola Patriarchae Conſtantinopolitani Domini Michaelis*. Inc. Ἐπὶ τῶν ἐκ τῦ αὐτῦ γένυς. Deſ. ὅπερ ϗ ὁ πολιτικὸς ἀπείργει νόμος. Vid. Leuncl. Lib. IV. p. 264.

LXX. ead. pag. Ἐξ ἑτέρας τοῦ αὐτοῦ. *Ex alia eiuſdem*. Inc. Ὁ ἱερεὺς γνὺς τὴν σύνοικον μοιχευθεῖσαν. Deſ. εἰς μοναστήριον, ἐν ᾧ ἀποκαρήσεται. Ibid. p. 263.

LXXI. pag. eadem. Ἐκ τῦ συνοδικοῦ τόμυ Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. *Ex ſynodico tomo Ioannis Patriarchae Conſtantinopolitani*. Inc. Εἰ ϗ προδήλως περὶ μνηστείας. Deſ. τύτυ ὐδὲ τὴν ἐκγόνην. Quid ſimile pertractatur in Leunclavio Lib. III. p. 211.

LXXII. pag. ead. *b*. Ἔκδοσις Ἰωάννυ τῦ μακαριωτάτυ χαρτοφύλακος. *Ecdoſis Ioannis beatiſſimi chartophylacis*. Inc. Μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἑβδόμῃ, ἰνδικτιῶνος ἕκτης, ἔτους ͵ϛφμϛ'. προκαθημένου Ἀλεξίου. Deſ. τὸν θεοφιλέστατον Ἀθηνῶν ϗ σύγκελλον. Adeſt in Leunclavio l. c. Lib. III. p. 204. ubi praeterea ſchema ſeptimi gradus cognationis adponitur, quod in Codice deſideratur.

LXXIII. pag. 370. Βιβλίον τῶν Βασιλικῶν κη'. τίτλος κβ'. περὶ κεκωλυμένων γάμων. *Libellus Baſilicorum XXVIII. titulus XXII. de prohibitis matrimoniis*. Inc. Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι γενικόν. Deſ. καταλαβεῖν τὺς βαθμούς. Eſt in Baſilicis Tom. IV. pag. 281. ibique adfertur ſub titulo V. de Nuptiis prohibitis, & deſinit Codex in ſupra adlatis verbis, quae in citata editione occurrunt p. 284. ac ferme hoc caput convenit cum eo, quod iam retulimus ſupra Cod. II. pag. 10. N. XCV.

LXXIV. pag. 371. Φωτίυ τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχυ Κωνσταντινυπόλεως. *Photii ſanctiſſimi Patriarchae Conſtantinopolitani*. Inc. Πάντα τῆς ὑμῶν ἀρχιερατικῆς. Deſ. τῆς βεβηλώσεως ὐκ ἂν μεταστήσῃ. Sunt quinque Photii epiſtolae, de quibus vide Cod. XXII. huius Plutei N. XLIII. p. 48.

LXXV. pag. 375. *b*. Περὶ τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De commutationibus matrimonio coeptis*. Inc. Ἡ συγγένεια, κοινόν ἐστιν ὄνομα. Deſ. ἡ τῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων ἁπάντων διάταξις. Hoc Caput deſumtum fortaſſe eſt ex Baſilicis, non ſecus, ac illud ſupra adlatum N. LXXIII.

LXXVI. pag. 378. Περὶ συγγενείας, καὶ γαμικῶν συναλλαγμάτων. *De adfinitate & commutationibus matrimonio natis*. Inc. Ἡ συγγένεια γενικὸν ὄνομά ἐστι· Deſ. διὰ πολλὰ τὰ γυναικεῖα ἀῤῥωστήματα ὐκ ἄνδρας. Hoc argumentum, quod occurrit etiam in Leunclavio Lib. VIII. p. 519. ſed breviter pertractatum, in XIV. Capita diſtributum exhibet Codex, ſuo unicuique diverſorum adfinitatis graduum ſchemate adpoſito.

LXXVII.

LXXVII. pag. 382. Ἐρώτημα προτεθὲν ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, συνεδριαζόντων αὐτῷ θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Ἀγκύρας, Κωνσταντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίου Δυῤῥαχίου [1], καὶ Κωνσταντίνου Χωνῶν. *Quaestio* (de gradibus adfinitatis) *proposita sub Alexio sanctissimo & universali Patriarcha, adsidentibus ei amantissimis Dei metropolitis, Niceta Ancyrano, Constantino Patrarum, Laurentio Dyrrhachii, & Constantino Chonarum*. Inc. Παρέστη Ἰωάννης Κυβυκλείσιος ἐξ Εὐρίπου. Des. πρὸς Λέοντα τὸν θεοφιλέστατον μητροπολίτην Ἀθηνῶν, καὶ σύγκελλον. Huc usque etiam in Leuncl. Lib. III. p. 204. In Codice vero alia multa subnectuntur eiusdem argumenti, & eiusdem fortasse Patriarchae, quorum initium: Πολλάκις ἡμῖν ἐπῆλθε τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων θαυμάσαι. Finis: καὶ τὸ ἑξῆς αὐτός σε αὐτῷ ἐπίλεγε.

LXXVIII. pag. 389. Περὶ γάμων γνώμη συνοδική. *De matrimoniis decretum synodale*. Inc. Εἵλετό τις νόμῳ γάμου συνοικῆσαι τῇ θυγατρὶ τοῦ δισεξαδέλφου αὐτοῦ. Des. ἀπὸ τοῦ τόμου κεκώλυται. Non inveni in Leunclavio l. c. Agitur ibi de discrimine, quod intercedit septimum inter, & octavum cognationis gradum: numerantur autem gradus in hunc ferme modum, me genuit Paulus, illum Marcus, & hunc Petrus, ecce tres gradus ex tribus generationibus.

LXXIX. pag. ead. *b*. Τίτλου ζ΄. *Tituli septimi*. Inc. Εἰ μέντοιγε ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Des. αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται.

LXXX. pag. 390. Exhibetur *Schema graduum cognationis*, diligentissime descriptum, quod concordat cum alio, de quo supra pag. 10. N. XCV.

LXXXI. pag. 391. Ποίημα Μιχαὴλ ἀνθυπάτου, καὶ κριτοῦ τοῦ Ἀτταλειώτου [2]. *Opus Michaelis proconsulis, & iudicis Attaliotae*. Praecedit Prooemium, cuius initium: Μέλλων, ὦ θειότατε βασιλεῦ, κατὰ τὸ ἐπιτεταγμένον σοι. Finis: καὶ ἔστιν ἡ ἐπιγραφὴ οὕτως. Tum index Titulorum, quorum primus: Περὶ καταστάσεως ἀνθρώπων, καὶ διαιρέσεως προσώπων, καὶ πραγμάτων, καὶ ποιότητος αὐτῶν. *De statu hominum, & divisione personarum, & rerum, & earum qualitate*. Vltimus: Περὶ δικαιοσύνης νόμου, καὶ περὶ ῥημάτων σημασίας, καὶ περὶ διαφόρων κανόνων, καὶ περὶ δεήσεων βασιλεῖ προσφερομένων. *De iustitia legis, & verborum significatione, ac de diversis Canonibus, precibusque regi convenientibus*. Quos tamen non eodem modo dividi, ac pertractari animadvertimus, ac editos a Leunclavio in Tom. II. Iuris Graec. Romani a pag. 1. usque ad pag. 79. ac praecipue circa finem; post enim verba: καὶ κρατεῖ νῦν τοῦτο, καὶ πολιτεύεται, καὶ πράττεται, quae sunt ultima Attaliatae Synopseos, in Codice pag. 433. *b*. alia quaedam subnectuntur, quae inc. Ὁ δὲ κύριος Ῥωμανὸς ἐκεῖνος ὁ πρεσβύτης ἐνομοθέτησεν, ἵνα οἱ δυνατοὶ κοσμικοί τε καὶ ἐκκλησιαστικοί. Des. κωλύονται γὰρ δύο ἀδελφοὶ λαμβάνειν πρὸς μίαν ἐξαδέλφην, ὡσαύτως καὶ θείαν, καὶ ἀνεψιάν. His autem pertractantur tituli: Περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι δυνατὸν ἀγοράζειν εἰς χωρίων, ἢ ἀγρῶν ἀνακοινώσεις. Περὶ προτιμήσεως. Περὶ στρατιωτικῶν τοπίων. Περὶ φονευτῶν τῶν προσφευγόντων εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν. Περὶ δικαιοσύνης νόμου, κ. λ. qui est ultimus supra relatus.

LXXXII. pag. 436. *b*. Sequuntur quaedam Novellae, ac primum Νεαρὰ πρώτη τοῦ βασιλέως κυρίου Ῥωμανοῦ περὶ προτιμήσεως. Μετὰ β΄ χρόνων τῆς αὐτοῦ βασιλείας, αὕτη ἐξετέθη πρώτη πασῶν τῶν νεαρῶν, μηνὶ Ἀπριλλίῳ, ἔτους ςυλ΄. *Novella prima Imperatoris Domini Romani de praerogativa. Post duos annos imperii eius, haec proposita est prima omnium Novellarum, mense Aprili, A. M.* 6430. (Christi CMXXII.) Inc. Παλαιὸς νόμος ἐστὶ μηδένα κωλύεσθαι μήτε παρὰ συγγενῶν. Des. κατὰ τοσοῦτον ἡ ἐκποίησις ἀναιρεῖται. Haec Novella I. Romano seniori ab Cuiacio lib. V. de Feudis p. 229. adscribitur. Exstat cum Ioannis Leunclavii versione, qui tredecim Constitutiones Constantini, primus vulgavit, ad calcem ἐκλογῆς βασιλικῶν Basil. MDLXXV. fol. & in Iure Graec. Rom. T. II. p. 139. & in editione operum Constantini Porphyrogeniti Graece, & Latine vulgata ab Io. Meursio, Lugd. Batav. MDCXVII. 8. p. 175. & paullum immutatis verbis pag. 184. eiusdem Novellae Epitome ex Mich. Attaliata p. 190.

LXXXIII. p. 438. Ἡ νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τοῦ ἐντὸς τῶν δεκατέντε ἡμερῶν τοῦ τριμήνου παράγεσθαι τὴν μαρτυρίαν, ὑπαγορευθεῖσα παρὰ τοῦ Σολομῶντος. *Novella Imperatoris Domini Alexii Comneni, ut intra quinque, & decem dies trimestris spatii testes producantur, a Solomone dictata*. Inc. Πολλὰ μὲν δικαστήρια ἀνὰ μέσον Ἄννης. Des. ἐπὶ τῇ συστάσει τοῦ πρατηρίου ἐγγράφου. Succedit *Exemplum latae sententiae*, cuius initium: Ἐπείπερ Ἄννα, ἡ τοῦ τελευτήσαντος, κ. λ. Finis: παρὰ τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου ἀκριβέστερον τηρηθησομένης. Huc usque etiam in Leunclav. Tom. II. a p. 179. ad p. 184. In Codice vero haec pauca subiunguntur: Ὁ ἐμπρησμὸς οὐ καταλλάσσει τὸν χρεώστην τοῦ δανείου. Ὁ ποιήσας χειρόγραφον ὑπὲρ πεντήκοντα λίτρας χρυσίου ὀφείλει τριῶν μαρτύρων ὑπογραφὰς ἐντάττειν· ἄλλως γὰρ οὐ χρὴ τὸ τοιοῦτον ἐῤῥῶσθαι χειρόγραφον· τὰ δὲ αὐτὰ, καὶ περὶ ἀποδείξεως ὑπὲρ πεντήκοντα λίτρας νομοθετεῖ.

LXXXIV. pag. 441. *b*. Ψῆφος τοῦ πατριάρχου κυρίου Μιχαὴλ περὶ γάμου κεκωλυμένου. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de matrimonio prohibito*. Inc. Ἀκήκοεν ἡ μετριότης ἡμῶν. Des. ἀναπαυσαμένου κυρίου Σισιννίου τοῦ πατριάρχου. Leuncl. T. I. Lib. IV. pag. 263.

LXXXV. pag. 442. Ψῆφος τοῦ πατριάρχου κυρίου Μιχαὴλ περὶ γυναικὸς ἱερέως μοιχευθήσης. *Sententia Patriarchae Domini Michaelis de uxore sacerdotis moecha*. Inc. Ἰωάννης οὗτος ἱερεὺς ὁ τὴν παροῦσαν γραφὴν ἐπιδιδούς σοι. Des. προσενέγκῃ, καὶ ἀποκαρῇ. Differt multum ab edita a Leunclavio loc. cit.

LXXXVI.

(1) Ita corr. supra p. 10. N. XCII.

(2) Sic in Codice, in Leuncl. vero Ἀτταλειάτου.

LXXXVI. pag. eadem. Κρίσις συνοδικὴ ἐπὶ τȣ̃ κυρίȣ Α'λεξίȣ τοῦ πατριάρχȣ περὶ γάμων, μηνὶ Α'πριλλίῳ ιζ'. ἰνδικτιῶνος ς'. ἔτους ςφμς'. προκαθημένου Α'λεξίου τοῦ ἁγιωτάτου, κ̀ οἰκουμενικȣ̃ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τῶν κατηχουμένων, συνεδριαζόντων αὐτῷ θεοφιλεςάτων μητροπολιτῶν, Νικήτα Α'γκύρας, Κωνςαντίνου Πατρῶν, Λαυρεντίȣ Δυῤῥαχίου, κ̀ Κωνςαντίνου Χωνῶν. *Iudicium ſynodicum ſub Domino Alexio Patriarcha de matrimoniis, menſis Aprilis die XVII. indictione VI. A. M. 6546.* [Chriſti MXXXVIII.] *praeſidente Alexio, ſanctiſſimo, & oecumenico Patriarcha ad dexteram partem catechumeniorum, adſidentibus ipſi piiſſimis metropolitis, Niceta Ancyrae, Conſtantino Patrarum, Laurentio Dyrrhachii, & Conſtantino Chonarum.* Inc. Παρέςη Ι'ωάννης Κȣβουκλείσιος ὁ ἐξ Εὐρίπου κ. λ. & concordat cum ſuperiori quaeſtione ſub eodem Patriarcha Alexio propoſita N. LXXVII. uſque ad illa verba: πρὸς Λέοντα τὸν θεοφιλέςατον μητροπολίτην Α'θηνῶν, κ̀ σύγκελλον: poſt quae, in eadem linea ſequitur: Περὶ δαπανημάτων. *De expenſis.* Inc. Τῶν δαπανημάτων, τὰ μὲν δι' ἀναγκαίαν γίνεται χρείαν. Deſ. καὶ τῆς τῶν καρπῶν συλλογῆς τῆς. Haec ultima ſunt mutila. Vide Leuncl. Lib. III. p. 204.

LXXXVII. pag. ead. *b.* Νεαρὰ Ι'ουςινιάνιος (ſic) περὶ ἐκκλήτου ρκγ'. *Novella Iuſtiniani de adpellatione CXXIII.* Inc. Εἴ τις κατά τινος, ἢ κληρικοῦ. Deſ. ἀναφέρεσθαί τε κ̀ γυμνάζεσθαι. Haec eſt pars Capitis XXI. Novellae CXXIII. Quae quidem Novella, ut plurimum inſcribitur: *De ſanctiſſimis Epiſcopis, & Deo amabilibus, & reverendiſſimis Clericis, & Monachis.* In Indice titulorum Novellarum Iuſtiniani Conſtitutionum, quem Cuiacius in principio ſuarum in eaſdem Expoſitionum adpoſuit, hunc praeſefert titulum: *De Epiſcopis & Clericis.* In editione vero Contii: Περὶ ἐκκλησιαςικῶν διαφόρων κεφαλαίων. Quare titulum ſupra adlatum περὶ ἐκκλήτου, ad Caput tantum XXI. non ad integram Novellam referendum eſſe nemo non videt.

LXXXVIII. pag. 443. Α'πὸ τοῦ ε' τίτλου τοῦ κε' βιβλίου τῶν Βασιλικῶν, κεφάλαιον β'. *A quinto titulo Libri XXV. Baſilicorum, Caput ſecundum.* Inc. Ο' γενικὴν ὑποθήκην ἔχων. Deſ. εἰς μόνον τὸ πρῶτον προτιμῶμαι σου. Exſtat in Baſilic. T. IV. p. 58.

LXXXIX. pag. eadem. Α'πὸ τοῦ πρώτου τίτλȣ τȣ̃ κθ' βιβλίȣ, κεφάλαιον ριε'. *A primo titulo Libri XXIX. Caput CXV.* Inc. Νομοθετεῖ ἡ διάταξις ȣ̃τως. Deſ. ἡ δὲ ἀπαίτησις μήτε. Exſtat in Baſilic. T. IV. Cap. CXIX. p. 542. & deſinit in med. pag. 544.

XC. pag. 446. Αἱ λέξεις τȣ̃δε τȣ̃ βιβλίȣ κατὰ ἀλφάβητον. *Dictiones* (Latinae nimirum in Nomocanone & Baſilicis receptae) *huius Libri, litterarum ordine.* Inc. Α'κίωρ, ὁ ἐνάγων. Α'ντικίνσωρ, ἀντιγραφεύς. Α'εςήματα, ἡ διατιμημένη. Α'δουκεντίκια, ἐπικερδεῖς. Α'δνατικοὶ, τὸ τῶν ἀνιόρτων ἐξ ἀῤῥένων γόνος. Α'δυτεύσας, εἰσερχόμενος, ἢ ἐμβατεύων. Α'διτίονος εἰσόδȣ. Α'νιάλιον λέγατον, ἐτήσιον λέγατον, ἢ γραιτησίων καταβολή. Α'διφάνδευτον, ἀδιεκδίκητον. Α'δρεπόνσιον, εἰς ἀπόκρισιν τινά. Α'δνȣμίων, κατ' ὀνόματος διέρχεσθαι. Α'υδιτόριον, ἀκροάσιμον, ἢ ἀκροατήριον. Α'ντικιςεμπορίβους, τȣ̀ς παλαιȣ̀ς καιρȣ́ς.

Βινεράβηλεμ, τὸ σεμνότατον. Βȣλȣμπάρης, ὁ κατὰ θέλησιν τῶν δύο μερῶν ἔξωθεν τȣ̃ δικαςηρίȣ διδόμενος ὅρκος. Βονογραζία, καλὴ ἀγάπη. Βοναφίδε, τῇ καλῇ πίςει. Βελιανίω, ὄνομα ȣ̃τω καλȣ́μενον. Βενεφίκιον, πᾶν δώρημα, κ̀ εὐεργέτημα. Βρέβιον, ἡ κατ' ἐπιτομὴν γραφὴ, ἤγȣν ἡ σύντομος γραφή· βρεβίω γὰρ κατὰ Λατίνους τὸ τέμνω, κ̀ βρεβίτα ἡ συντομία, κ. λ. Earum ultimae ſunt, quae a littera φ incipiunt, nimirum: Φίσκος, ὁ δημόσιος. Φάκτα, τὰ γινόμενα, κ̀ πραττόμενα, ἤγȣν ὁ τρόπος τȣ̃ πράγματος. Φισκοῦσθαι, δημοσιεύεσθαι. Φιδεκομμισάριον, τῇ πίςει. Φαμήλια, λαός. Φιδεράτος, ὁ μότης. His aliae ſubcedunt eiuſmodi voces nullo ordine, earumque explicationes. Inc. Α'νευ ἑκταρίȣ, ἄνευ τȣ̃ ἕκτȣ τῆς λίτρας, ὅ ἐςι τῶν ιβ' νομισμάτων. Deſ. χώρα δὲ αὕτη ἐπὶ φθειρομένων, ἢ ἐναλλασσομένων πραγμάτων. Quid ſimile habetur in Bibl. Caeſar. Vindobon. apud Neſſelium Tom. V. p. 53. num. 31.

Quum ſecundi, atque huius ultimi Codicis recenſio protrahi nimirum neceſſe fuiſſet, ſi tum textus, tum interpretationis initium, ac finem adnotare ſeparatim voluiſſemus, brevitati conſulentes, ibi tantum duximus hac utendum maiori diligentia, ubi Codicem diſcrepare ab editionibus deprehendimus. Quod ſi plenior adhuc cuipiam, magiſque enucleata probetur recenſio, quum in ſequentibus Pluteis aliae eiuſmodi obcurrant Canonum Conlectiones, nulla brevitatis habita ratione, ſingula nos invicem ſeiuncta daturos pollicemur. Interim monitum volumus lectorem, voci ἐκδόσεων, quam ſupra p. 76. N. LIII. Latine reddidimus *de expenſis*, melius *de alienationibus* convenire.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. perſpicue ſcriptus, & optime ſervatus. Conſtat fol. ſcriptis 448

Ne tota haec pagina vacua ſuperſit, non iniucundum erudito lectori fore cenſemus, heic Theodori Balſamonis verſiculos quoſdam inſerere, quos in recenſione Codicis II. huius Plutei §. C. p. 11. tantum innuimus, quum neque in eiuſdem Syntagmate Canonum, neque in Guilielmi Beveregii Pandectis Canonum, nec denique in Henrici Iuſtelli Bibliotheca Iuris Canonici Veteris habeantur, eoque libentius id facimus, quod ita ſunt per compendia conſcripti, ac vetuſtate iam evaneſcentes, ut luce donatos ab interitu pene vindicare illos videamur.

Τȣ̃ Βαλσαμῶνος ἐπίλογος εἰς τὸν νομοκάνονον διὰ ςίχων ἰάμβων.

Balſamonis epilogus in Nomocanonem verſibus iambis.

Τὴν Μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην
Ε'ρημοβατῶν εἰς ἀνικμοπραξίας
Ε'πὶ χρόνοις δὶς εἴκοσιν, ἢ κ̀ πλέον,

Πάσης μὲν ἄλλης κοσμικῆς εὐπραγίας,
Ὡσεὶ τροφῆς μετέσχον ἐμπερπλησμίως·
Μανναδοτοῦντος τοῦ Θεοῦ μοι τὴν χάριν·
Μονὴν δὲ τὴν γῆν, ἣν ἐπηγγείλατό μοι
Χεὶρ κυρίου χρίουσα χριστοὺς κυρίου,
Οὐκ εἶδον ὡς ἔκφυλος Ἰσμαηλίτης,
Ἢ μᾶλλον ἀχάριστος Ἰσραηλίτης·
Κἂν γὰρ ἀνήχθην εἰς πόλου μέγα πλάτος,
Ἀλλ᾽ οὐ παρείθην ἐντρυφῆσαι τῷ πλάτει,
Καὶ κἂν ἀνῆλθον εἰς τρίτου θρόνου κλέος,
Ἀλλ᾽ οὐκ ἀπῆλθον ἀπολαῦσαι τοῦ θρόνου.
Τὸ πλάτος οὖν μοι τοῦ πόλου μετεστράφη
Πρὸς πικρίας χάρυβδιν οὐ μετρουμένην,
Καὶ τὸ κλέος κατῆλθε τοῦ τρίτου θρόνου
Πρὸς θρῆνον ἐμπρέπουσαν τοῖς θρηνουμένοις.
Οὕτω δὲ τούτων ἐκ Θεοῦ δεδογμένων,
Οὔθ᾽ ὁ πλατυσμὸς τῶν λογοχλαινίδων,
Οὔθ᾽ ἡ καλύπτρα τῶν λογικοπρακτέων
Εἰς γῆν ἀπερρύησαν ἀπαντοφθόρον,
Ὡς εἰρία φθίνοντος σαπρᾶς διφθέρας,
Ἀλλ᾽ ὡς ῥάκος δύσχρηστον Ἰσραηλίτου
Αἰγύπτιον φεύγοντος ἀκαθαρσίαν.
Εἰσὶ παρ᾽ ἡμῖν ἐντεθησαυρισμένα
Εἰς δεῖγμα λοιπὸν εὐνοϊκῆς καρδίας
Τὰ πυκτία, δίδωμι ταυτὶ τοῦ νόμου
Τοῖς συναδελφοῖς πατριαρχολευΐταις,
Οὐχ ὡς Μωϋσῆς τὰς θεογράφους πλάκας,
Ἀλλ᾽ ὡς Ἰακὼβ τὰς Ἰωσὴφ χλαμύδας
Ἐκ κανονικῆς ἐξυφανθείσας κρόκης
Κἂν τοῦ νομικοῦ στημονισθείσας μίτου,
Τοῦ γὰρ Ἰωσὴφ τὸν διδακτέον λόγον
Λάκκος κατέσχεν ἐθνικῆς κακουργίας,
Καὶ γλωττοκάκη Περσικῆς ἀπιστίας.
Εὔξασθε γοῦν μοι Λευϊτῶν ἅπαν στίφος,
Καὶ γὰρ δι᾽ ὑμᾶς ἀπελευκάνθη πλέον
Τῶν κανονικῶν ἡ διδαγματουργία
Ἁμαρτιῶν κάθαρσιν εὐμενεστέραν,
Καὶ ψυχικὴν ἔλλαμψιν ἐμμελεστέραν.
Τὸ γὰρ ἰδεῖν με τὸν λαχόντα με θρόνον
Τὴν γῆν Χαναὰν τὴν θεωνυμουμένην
Ἀπηγορεύθη μὴ μάτην γονυκλίτει.

FINIS PLVTEI QVINTI.

Clementis Alex. Stromata Cod. III Sec. XI PLVT: V *Specimen Praefationum Cod. IX Catenam in IV Proph. Maior. continentis Sec. XI* Tab: I pag. 82.

I. Στρωματέων δεύτερος :~

Ἐξ ὧν δ' ἂν εἴη διαλαμβάνειν [illegible] τῆς μὲν βαρβάρου φιλοσοφίας ἕλλησιν [illegible] καὶ προσεῖναι ἡ γραφὴ ὅπως τοῦτο δι' ὀλίγων δειχθήσεται· οὐ γὰρ μόνον τὰ παρὰ δόξαν [illegible] [illegible] ἀπομιμούμενοι αὐτοὺς [illegible] [illegible] [illegible] τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων [illegible] [illegible] [illegible]

IV. Θεοδωρίτου ὑπόθεσις τῆς Ἡσαΐου προφητείας

Ἅπαντες μὲν οἱ θεσπέσιοι προφῆται οὐ μόνον τὰ τῶν ἡλικιωμένων προηγόρευσαν· ἀλλὰ τὰ τὴν θείαν τε καὶ τριάδα θεσπίσαν, καὶ τὴν δεσποτικὴν προσεθέσπισαν ἐπιφάνειαν. πάντας δὲ μάλιστα ὁ θειότατος Ἡσαΐας ταύτην ἐπιπεύειν θεσπρό γνωσιν· σαφῶς γὰρ ἅπαντα προλέγει·

Cod. V Sec. XI Psalterium continens

II. Ἱματισμοὶ ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά·

Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς·

Καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό·

Catena in Esaiam Cod. VIII Sec. XII

III. Ἄλεχομήμνας τῆς δυάδος φησὶ τοῦ προφήτου ὁ ἡμᾶς εὔχεσθαι χρὴ Χριστὸν τὸ τῆς σοφίας καὶ τὸ τῆς γνώσεως καὶ τὸ τῆς διδασκαλίας Χριστοῦ

Specim. Textus Prophetici Cod. IX

V. ⁜ ὍΡΑΣΙΣ ⁜

Ὅρασις [illegible] [illegible] ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [illegible] [illegible] Ἰερουσαλὴμ [illegible] [illegible] Ἰούδα

Dionys. Areopagita Cod. XIII Sec. XI

VIII. Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων.

Specimen Carminum Cod. IX

VII. ΘΡΗΝΩΝ ΠΡΟΦΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΚΛΑΙΩΝ ΠΟΛΙΝ

Specimen Expositionum Cod. IX

VI. † ὍΡΑΣΙΣ ἫΝ ΚΑΤΑ ΙΟΥΔΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ †

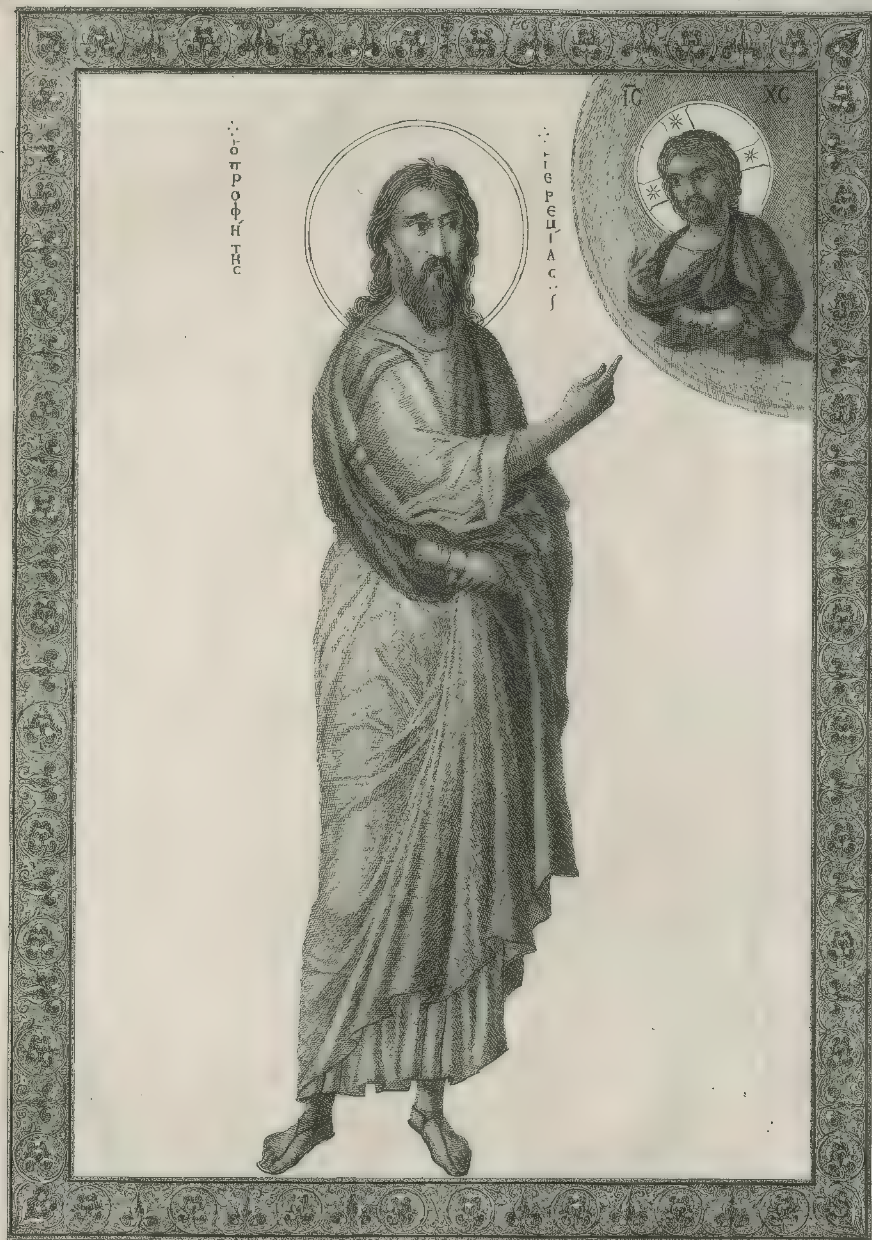
Τῶν παρ' ἡμῖν [illegible] [illegible] [illegible] ὅρασίς ἐστιν [illegible] [illegible] ὅρασις·

Catena in Psalmos Cod. XIV Sec. XII

ψαλμὸς οβ´ συνέσεως τῷ ἀσάφ·

IX. Ἐνταῦθα τὰ τῆς ἐξόδου τὰ τῶν ἀριθμῶν καὶ τὰ τοῦ δευτερονομίου ψάλλει· τὸν δὲ ψαλμὸν.

+ ΟΥΤΟΣ Ο ΘΕΟΣ ΗΜΩΝ ΟΥ ΛΟΓΙΣΘΗΣΕΤΑΙ ΕΤΕΡΟΣ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ ΕΞΕΥΡΕ ΠΑΣΑΝ ΟΔΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΕΔΩΚΕΝ ΑΥΤΗΝ ΙΑΚΩΒ ΤΩ ΠΑΙΔΙ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΙΣΡΑΗΛ ΤΩ ΗΓΑΠΗΜΕΝΩ ΑΥΤΟΥ· ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΩΦΘΗ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΣΥΝΑΝΕΣΤΡΑΦΗ ΑΥΤΗ Η ΒΙΒΛΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΘΥ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ Ο ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΙΣ ΑΙΩΝΑ·

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
P L V T E V S VI.
CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXXIV.
PRAETER VNVM SYRIACVM ET EDITVM.

C O D E X I.
E V A N G E L I A.

Vangelium sanctum Domini nostri Iesu Christi, conscriptum a quatuor Evangelistis sanctis, ideft, Matthaeo, Marco, Luca, & Iohanne. Romae in typographia Medicea characteribus Arabicis A. MDXC.

Cod. impr. in charta caerul. fol. cum figuris. Constat pag. 368.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. II. Codex hic venerandae vetustatis, Evangeliarium continet cum accentibus, notisque musicis cynnabari delineatis, quibus nimirum Graeci in sacris persolvendis, ad varias vocum inflexiones indicandas utebantur; unde non abs re docti cuiusdam manus in prima adscripsit pagina: *Liber cantus Ecclesiastici*, de quo uberrime pertractarunt Martinus Crusius in Turco-Graecia p. 197. Wolphangus Gudlingius ad Eustratii Ioannidis Zialowschi delineationem Ecclesiae Graecae, editam Norimbergae A. MDCLXXXI. 8. Leo Allatius in duabus Dissertationibus de Libris Ecclesiasticis Graecorum, Parisiis MDCXLIV. 4. & clariss. Montefalconius Palaeogr. Graecae Lib. III. Cap. ult. p. 260. & Lib. V. Cap. III.

Quum vero in hoc Pluteo quamplures Evangeliorum Codices obcurrant, quorum meminit Iac. le Long in Biblioth. Sacra T. I. & clariss. Io. Lamius in Libro de Eruditione Apostolorum editionis Florentinae A. MDCCXXXVIII. 8. Cap. XIII. Sect. I. §. II. III. IV. V. & VI. quaedam de prisca Evangelii lectione, ab Ecclesia Graeca recepta, ad huius, & aliorum Codicum inlustrationem obiter adtingam. Differt igitur hic liber, quem Εὐαγγέλιον vocant, a quatuor Evangeliis, quod haec continuatam historiae seriem, neque alterius interruptam verbis continerent: ille vero ea omnia quidem haberet, sed in certas divisa partes, & lectiones, quas Graeci τμήματα, μέρη, περικοπὰς, ἀναγνώσεις, ἀναγνώσματα, Latini *Lectiones* vocant, ad singulorum dierum, ac praecipue festorum, usum adcommodata, modo unius, modo alterius Evangelistae contextu, quandoque etiam pluribus in locis prout opus erat, interposito; ita tamen, ut Evangelicam seriem non prorsus interrumperent. Exceptis enim quibusdam solemnibus festis, quae peculiare sibi adsciscerent Evangelium, in reliquis anni diebus ita illud partiri consueverant, ut unius prius Evangelistae contextum in tmemata dividerent diebusque aptarent; postmodum alterius continuarent, donec omnia absolverent, diebusque Dominicis ab Evangelii scriptore nomen imponerent. Dicebant enim: ἡ πρώτη κυριακὴ τοῦ Ματθαίου, ἡ δευτέρα τοῦ Ματθαίου, *prima Dominica Matthaei, secunda Matthaei*; & sic de ceteris, ut egregie edocet Leo Allatius in Differt. I. de Libris Ecclesiast. Graec. ex qua etiam habemus totum Ioannis contextum, septem integris hebdomadibus perlegi, quae a magna Paschatis Dominica, tribus exceptis diebus, numerentur; Matthaei a feria secunda post Dominicam Pentecostes, ad subsequentem Parasceven Exaltationis diem festum, absolvique hebdomadibus septem & decem: harum undecim, singulis diebus Matthaei lectionem continuari, a duodecima, quinque tantum diebus Marci lectionem adsumi, sabbatis, & Dominicis Matthaei restitui, usque ad hebdomadem decimam & septimam; dummodo haec postrema inter Paschale tempus incideret; sin minus, non legi: Lucae Evangelium a feria secunda, quae Dominicam post Exaltationem excipit, & integris hebdomadibus duodecim continuari; ab initio

decimae tertiae, Marci percurri in reliquis diebus, ſed ſabbatis & Dominicis, Lucae; Marci tandem inter Matthaei, & Lucae reſumi; quod vero supereſt, ſabbatis & Dominicis Quadrageſimae abſolvi. Idipſum aperte innuit Theophanes initio Homiliae V. pag. 27. ubi haec ait: *Οὕτω γὰρ ἄνωθεν οἱ πατέρες ἐπενοήσαντο, ὡς ἐκφωνεῖσθαι μὲν τὸ κατὰ Ἰωάννην ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς λαμπρᾶς ἀναστάσεως, μέχρι τῆς ἑορτῆς, καθ᾽ ἣν ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἑορτάζεται κάθοδος· ὁ δὲ θεῖος Ματθαῖος ξυνέγραψεν ἐκεῖθεν ἀρξάμενον τῷ τέλει τοῦ ἐνιαυτοῦ συγκαταλήγειν· τὸ δ᾽ ἐντεῦθεν μυσταγωγεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Λουκᾶ, μεθέντος τῶν νηστειῶν τοῦ καιροῦ Μάρκῳ τῷ θεοκήρυκι.* Plura hac ſuper re doctiſſimus Suicerus congeſſit in Theſauro Eccleſiaſtico V. *Εὐαγγέλιον*, ad quem eruditum lectorem remittimus.

Quoniam vero frequens in multis N. T. aliiſque ſacris Codicibus, huius praeſertim Plutei, fit mentio *τῶν στίχων*, ideſt verſuum, ac Capitum, aliquid etiam circa hanc *στιχομετρίαν* adtingendum exiſtimo. Graecis mos erat antiquitus per *στίχους*, ſeu verſiculos, orationis partes diſtinguere: *στίχος* autem non integram deſignabat periodum; ſed eam partem, licet perquam minimam, ubi iam ſenſus aliquis, quamvis imperfectus, & inchoatus eſſe videbatur; adeo ut in una periodo tres, quatuor, immo quinque, ſex, aut plures *στίχοι* numerarentur, aliquando plures, interdum, uti ratio poſtulabat, pauciores. Horum exempla prope innumera ſunt in libris praeſertim Biblicis Mss. dummodo vetuſtatem redoleant, ut egregie oſtendit clariſs. Bernardus Montefalconius in Palaeogr. Graeca Lib. I. p. 28. qui etiam Codicem Bibliothecae noſtrae memorat, Gregorii Theologi Opera continentem, de quo inferius, ubi verſuum numerus in fine cuiuſcumque Orationis adnotatur.

Apoſtolos, & Evangeliſtas abſque ullis Capitum diſtinctionibus ſua edidiſſe ſcripta, una eſt omnium eruditorum opinio; at quo tempore, quibuſve auctoribus in libros N. T. invecta ſit huiuſmodi partitio, non ſatis liquet. Antiquiſſimam certe Sacrorum librorum diviſionem eſſe illam, quam poſt Ammonium Alexandrinum Euſebius Caeſarienſis ad Evangeliſtarum conciliationem, ope quorumdam Canonum excogitavit, quae etiam habetur in celeberrimo Codice Syriaco Seculi VI. huius Bibliothecae Plut. I. N. LVI. recte notat diligentiſſimus Eccleſiaſticarum ſcrutator antiquitatum Morinus Lib. II. Exercitationum Biblicar. Exercit. XVII. Cap. III. id modo concedat, fieri potuiſſe, ut Euſebii quoque temporibus aliae tam Evangeliorum, quam reliquorum N. ac V. T. librorum partitiones ab aliis Patribus privatum in uſum adinventae fuerint, atque adhibitae. Quum enim nullae ſacri textus diviſiones ab eiuſdem auctoribus profluxiſſent, Ioannes Croius animadvertit in Libro Obſervationum Eccleſiaſtic. Cap. VII. liberum unicuique fuiſſe, eam ſequi, aut edere partitionem, quae ſacro textui convenientior, ſibique commodior videretur. Hinc autem factum arbitramur, ut ex pluribus, quae olim fuerunt ſacrorum librorum diviſionibus, aliae quidem ſequiori aevo obſoleverint, aliae perpetuo in uſu apud Graecos viguerint, illae nempe, quae adcuratiores ceteris utilioreſque videbantur, aut quas inſignioris alicuius Eccleſiae auctoritas, uſuſque probaſſet.

Evangeliorum diviſio cum Titulis, & Capitibus Euſebianis, utpote Alexandrinae Eccleſiae uſu comprobata, ceteriſque commodior, quum in omnes fere Graecorum Codices fuiſſet invecta, totius Eccleſiae Graecae paullatim communis quodammodo evaſit. Epiphanius in Ancorato Cap. I. & Caeſarius Gregorii Nazianzeni frater Dialogo I. Interrog. XXXIX. Evangeliis tribuunt Capita MCLXII. Vnde patet ea aetate receptam Euſebii diviſionem fuiſſe, Canonibus ab eodem inventis adcommodatam. Sed Titulorum apud ipſos nulla mentio, de quibus tamen loquitur poſteriorum longe temporum ſcriptor Suidas, dum inquit: *Τίτλος διαφέρει κεφαλαίου, καὶ ὁ μὲν Ματθαῖος ἔχει τίτλους ξη'. κεφάλαια τνε'. ὁ δὲ Μάρκος τίτλους μη'. κεφάλαια λς'.* (lege *σλς'.*) *ὁ δὲ Λουκᾶς τίτλους πγ'. κεφάλαια τμη'.* [lege *τμβ'.*] *ὁ δὲ Ἰωάννης τίτλους ιη'. κεφάλαια σλβ'.* *Titulus differt a Capitulo: & Matthaeus quidem titulos habet LXVIII. capitula CCCLV. Marcus habet titulos XLIIX. capitula CCXXXVI. Lucas titulos LXXXIII. capitula CCCXLII. Ioannes titulos XVIII. capitula CCXXXII.* Haec Suidae diſtinctio, ut laudatus inquit Morinus, nil aliud eſt, quam Euſebianae diſtinctionis, modo Titulos excipias, commemoratio. Quod autem Alexandrinae Eccleſiae auctoritate Tituli Euſebianis Capitulis ſuperadditi fuerint, coniici etiam poteſt ex Anglicano vetuſtiſſimo Codice, qui Alexandrinae Eccleſiae olim uſibus inſerviebat, quique deinde a Cyrillo Lucari Patriarcha, Carolo II. Angliae Regi datus eſt muneri, ut ex Ioannis Erneſti Grabii Praefatione Cap. I. §. 5. editioni eiuſdem Codicis praemiſſa Oxonii MDCCVII. fol. videre per ſe quiſque poteſt.

Poſt primam hanc Evangeliorum diviſionem antiquus ſcriptor, cuius nomen ignoramus, Paulli Apoſtoli Epiſtolas digeſſit in Capita, eiſdemque Titulos adiecit, Arcadio IV. & Honorio III. Coſs. hoc eſt A. C. CCCXCVI. Colligimus haec omnia ex Euthalio Sulcenſi Epiſcopo in Praefatione ad Paulli Epiſtolas Cap. II. Ipſe etiam Euthalius, qui floruit, non A. C. CCCXCVI. ut ait Guilielmus Cave in Libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, ſed A. CCCCLVIII. operam ſuam contulit in Paulli Epiſtolis verſibus diſtinguendis, vitamque ſuam ultra A. CCCCXC. produxiſſe, ex eo coniicimus, quod lucubrationes ſuas Athanaſio iuniori, Alexandrino Epiſcopo, inſcripſerit, qui eo anno ſacris

cris infulis decoratus fuit. Nec Prologum unum in Paulli Epistolas, & in Apostolorum Actus Commentaria tantum exaravit; sed illas quidem, quum Diaconi munere fungeretur, hos vero una cum Catholicis Epistolis, sacerdotii iam auctus dignitate, Lectionibus, Capitibus, ac versiculis distinxit, argumentis, Capitulorum indicibus, atque catalogis auctoritatum Sacrae Scripturae, quae in ipsis laudantur, inlustravit. Horum omnium partem primus edidit Franciscus Card. Ximenius in celebri Complutensi Bibliorum editione. Laurentius autem Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Ecclesiae Graecae, Romae MDCIIC. 4. integrum Euthalii opus protulit, egregieque de eo praefatus est. His praemissis, ad Codicis recensionem progrediamur, in quo non est quaerendus ille ordo, qui in vulgatis hodie obtinet exemplaribus. Nam ab Ioanne orditur, incipitque pag. 1. Ε'ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, quem sequitur mox Matthaeus p. 45. ita: Εἶπεν ὁ κύριος, ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τέτων. Tum Marcus p. 103. *b.* Ε'ν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἦλθεν ὁ Ἰησῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας. Denique Lucas pag. 134. *b.* Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, Ἡρώδης ὁ τετράρχης, κ. λ. cui iterum p. 194. aliae ex Marco pericopae succedunt, eo nimirum ordine, quem supra fusius explicuimus. Has lectiones, anni feriis, Dominicisque adcommodatas, quae ad p. usque 296. *b.* progrediuntur, excipiunt illae, quae diebus aliis Deo, Sanctisque eius dicatis, a Septembri usque ad Augustum occurrentibus recitabantur, heinc einde ab Evangelistis desumtae: quae fere omnia cum edit. Veneta A. MDXC. apud heredes Christophori Zanetti fol. quam & in huius, & in aliorum Evangeliariorum recensione consuluimus concordant. Vid. Allatium l. c. Io. Suicerum in Thesaur. Ecclesiast. V. Περικοπή, & clariss. Card. Ios. Mar. Thomasium in Praefat. ad Sectiones Veteres Sacrorum Bibliorum nuperae edit. T. I. Romae MDCCXLVII. 4. Ex his constat, volumen hoc templorum usibus olim inservisse; ideoque etiam summo paginarum margini feriarum, ac dierum dominicalium, quibus unaquaeque pericopa legenda est, numerum adscriptum fuisse. Lucae autem initio adduntur praeterea haec verba, ἤτοι τῦ νέυ ἔτυς, *vel novi anni*, quae quid sibi velint, ex quadam scriptoris nota eius Evangelio praemissa p. 134. *b.* dignosci potest. Ea sic habet: Δέον γινώσκειν, ὅτι ἄρχεται ὁ Λουκᾶς ἀναγινώσκεσθαι ἀπὸ τῇ κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν· τότε γὰρ καὶ ἡ σημερία γίνεται, ὃ καλεῖται νέον ἔτος. *Sciendum est, initium Lucae praelegendi fieri a Dominica post Exaltationem. Tunc enim quotidianum officium fit, quod vocatur novus annus.* Sed tertiam partem huius Codicis a p. 213. usque ad finem, multo recentiori manui debemus, & in eius scriptura accentus, & interpunctionem ad hodiernam rationem esse formatam animadvertimus. In fine Graeco more scriptor adiecit: Ε'ν ταῖς εὐχαῖς σu μέμνησόν μοι πάτερ τῦ εὐτελῦς ἱερέως Γεωργίυ τοῦ Μακροῦ, καὶ ἁμαρτωλοῦ. *In tuis precibus pater memento mei vilis sacerdotis Georgii Longi, & peccatoris.* De hoc Georgio Longo, qui Sec. circiter XV. floruit, consulendus Montefalconius Palaeogr. Graec. L. I. C. VIII. Hunc tam nitidum, ac bene servatum Codicem Clementi VII. P. M. Arsenius Monembasiae Archiepiscopus [1], Carmine Graeco in fronte Codicis, ab eodem, ut videtur, exarato, adiecta item e regione Latina versione, dedit muneri; quod nos, Homerico more, in studiosorum gratiam heic subiiciendum putavimus.

ΤΩι ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩι ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩι ΚΥΡΙΩι ΚΥΡΙΩι ΗΜΕΤΕΡΩι ΚΥΡΙΩι ΚΛΗΜΕΝΤΙ Ζ.ῳ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΚΡΩι ΑΡΧΙΕΡΕΙ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΕΝ ΚΥΡΙΩι ΧΑΙΡΕΙΝ ΠΑΝΤΟΤΕ.

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO DOMINO D. NOSTRO DOMINO CLEMENTI VII. S. R. ET CATHOLICAE ECCLESIAE SVMMO PONT. ARSENIVS MONEMBASIAE ARCHIEPISCOPVS IN DOMINO GAVDERE SEMPER.

(2) Sic in Cod. sed melius δῶρα φίλ.

Α'λλος μὲν ἄλλα τοῖς φίλοις φέρει δῶρα, [2]
Οἷον λίθων ἔλλαμψιν, αὐγὴν μαργάρων,
Χρυσὸν καθαρὸν, ἄργυρον, πέπλων χάριν,
Α' πραγμάτων κίνησις, ἢ δράμα φθόνυ,
Η' κλὼψ ἀφανὴς, ἢ τυραννὶς ἁρπάσει.
Τάχα δὲ καὶ σὴς εὐτελὴς ἐφερπύσας,
Τὰ τῆς ὕλης εὔκοσμα βοσκηθήσεται.
Ε'γὼ δὲ φωνὰς τοῦ Θεοῦ προσκομίζω

Alius quidem alia amicis dona fert,
Videlicet lapidum nitorem, fulgorem margaritarum,
Aurum purum, argentum, vestimentorum gratiam,
Quae rerum motio, vel invidiae opus,
Vel fur obscurus, vel tyrannis rapiet.
Forte autem & tinea minuta adrepens,
Materiae ornamenta depascetur.
Ego vero Dei voces adporto

Κλή-

(1) Arsenius filius Michaelis Apostoli Byzantini, de quo vide Fabricium in Biblioth. Graeca Lib. V. Cap. 41. Tom. X. p. 222. natus est in Creta insula, quo se exsul e Graecia suus receperat pater. De eius Violaria Compositione, seu Lexico Philologico, aut Alphabetica Sylloge Phrasium, Sententiarum, Proverbiorum, Historiarum, Fabularum &c. e Graecis hausta scriptoribus agemus in recensione Cod. XXVI. Plut. IV. in calce huius voluminis. Scholia Graeca in VII. Euripidis Tragoedias conlegit; eaque Graece edita Venetiis MDXXXIV. 8. Paulo III. Pontifici consecravit, Epistola, querelarum plena, in qua & Graecam gentem, seque potissimum contemni fremit. Μάχονται Α'γαρηνοὶ Χριστιανοῖς, ἀμφότεροι δὲ τοῖς ταλαιπώροις Γραικοῖς . . . . ἡμεῖς δὲ δύστηνοι Μεγαρῆες. Iam quintum decimum annum meliorem fortunam frustra exspectasse se apud Leonem X. expostulat. Ταῦτα δὲ καὶ τοιαῦτ' ἐν Ρ'ώμῃ πεντεκαιδέκατον ἔτος οἶμαι τυτὶ γονυπετῶν ἐνώπιον Λέοντος τῦ παναγιωτάτυ παρετραγῴδησα γοερῶς. Ο'ς οἴκτῳ τινὶ συσχεθεὶς, προμήθειάν τινα γράφηναι προσέταξεν, ἥτις ἐς τάδε μένει νεκρά. Addit etiam non fore iniquum, si in tantum Cardinalium numerum unus etiam, vel alter Graecus cooptetur: καί τοιγε οὐκ ἀπεικὸς ἦν ἕνα ἢ δύο τῶν Ε'λλήνων ἐν τοσέτοις παντοδαποῖς ἐναριθμεῖσθαι τῶν Καρδηνάλεων. Anno proximo MDXXXV. è vivis ereptus est, ut observat Lambecius Lib. VII. p. 236. seq. A Latinorum quum staret partibus, Graecis suis invisus maxime fuit, ut narrat Manuel Malaxus in Turco-Graecia Lib. II. p. 146. Eius Syntagma Logicum MSS. in Bibliotheca Caesarea Vindobonensi, Apophthegmata, aliaque eius ingenii monumenta memorat Fabricius l. c. p. 491. & Vol. VIII. p. 838.

Κλήμεντι Ῥώμης τῷ παναγιωτάτῳ
Οἰκουμενικῷ πατρὶ, καὶ διδασκάλῳ
Ἐκκλησιῶν ἕω τε, καὶ τῆς ἑσπέρας,
Ὃν, παντάνασσα, παρθενομήτορ, κόρη,
Παστὰς, τράπεζα, ῥάβδε, λυχνία, κλίμαξ,
Κλίνη, κιβωτὲ, νεφέλη, λαβὶς, θρόνε,
Δεῖξον φοβερὸν πᾶσι τοῖς ἐναντίοις,
Καὶ κόσμει παστὰς, ἐμπίπλα τράπεζά τε,
Στήριζε ῥάβδε, λυχνία φώτιζέ τε,
Ἄναγε κλίμαξ, ἀνάπαυέ τε κλίνη,
Τήρει κιβωτὲ, νεφέλη λάμπρυνέ τε,
Λαβίς τε προσλάμβανε, καὶ τίμα θρόνε,
Τὸ σταυρικὸν σήμαντρον ὡς ἀρᾶς τάχος,
Ἀκινδύνῳ φάλαγγι τοῦ βασιλέως,
Τὴν πᾶσαν ἐμπλήσειε τροπαίων χθόνα,
Πόλεις τ' ἀνασώσειε τὰς Ἑλληνίδας,
Γραικῶν τ' ἀνακτήσειε τὴν Ἐκκλησίαν,
Τέλος τελοῦσαν, οἴ μοι, τοῖς ὀλεθρίοις,
Καὶ θυσίαν ἄμωμον ἐν Ῥώμῃ νέᾳ
Ἀναπέμψειε τῷ θεανθρώπῳ Λόγῳ.
Ναὶ παντάνασσα, ναὶ παντοκράτορ Λόγε,
Κἀγὼ παρείην τῶν ὑπηρετούντων εἷς,
Ὁ πλεῖστα πάσχων τῆς ἑνώσεως ὕπερ.
Θεοῦ δὲ φωνὰς οὐδ' ὁ πᾶς κρύψει χρόνος,
Αἳ τῇδε τῇ πυκτίδι προσφυῶς κεῖνται,
Ἣν ἀνεθέμην σοὶ μακαριώτατε,
Ἀποστόλων τε τῷ κορυφαιοτάτῳ,
Κόσμος ὅπως ᾖ τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ
Κείνου, συνάμα τοῖς λοιποῖς κειμηλίοις,
Καὶ χρῶνται αὐτῇ, ποιμένος λειτουργοῦντος,
Εὐαγγελικῶν ῥημάτων οἱ κήρυκες.
Γραικῶς γάρ ἐστι τάξις, Ἰταλῶς θ' ἅμα
Εὐαγγελίζειν, σοῦ γε θυσιάζοντος
Ἀναίμακτόν τε, καὶ ἱερὰν θυσίαν.
Ἔστι δὲ κῆπος, καὶ τρυφὴ τὸ βιβλίον,
Ἐν ᾧ τὸ φυτὸν τῆς φθορᾶς ἀπεψύγη.
Πιαίνεται γὰρ ἐκ ῥοῆς τετραστόμου,
Ζωῆς ὕδωρ, καὶ ξύλον ἐν μέσῳ φέρον,
Δι' ὧν ὁ καρπὸς τῆς ἀρᾶς ἀνετράπη.
Τοῦτο στεφανοῖ τοὺς χοροὺς τῶν μαρτύρων,
Οἳ τὴν ἑαυτῶν ἐξαμείβοντες φύσιν,
Χωροῦσιν εἰς πῦρ, εἰς τροχοὺς ἀποστρόφους,
Εἰς ῥοὴν θαλασσῶν, εἰς τελευταῖα ξίφη·
Στομοῖ γὰρ αὐτοὺς ἡ χάρις τοῦ πνεύματος,
Τοῦτο κραταιοῖ τοῖς μοναστοῖς τὸν βίον,
Καὶ τὴν φύσιν κάμνουσαν εὐθὺς ῥωννύει,
Καὶ θαυματουργοὺς, τοὺς νοσοῦντας δεικνύει.
Ἔχον δὲ καὶ σάλπιγγος ἐνθέου κτύπον,
Νεκρὰς ἀτεχνῶς ἐξεγείρει καρδίας.
Τί χρὴ τὰ λοιπὰ νῦν κατὰ μέρος λέγειν;
Τοῦτο προελθὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ δεσπότου,
Τοὺς οὐρανοὺς κλεισθέντας ὑπήνοιξέ μοι.
Ἔνθα προχωρῶν ἐκ φθορᾶς, καὶ σαπρίας,
Θεὸς καθαρὸς ἐν μεθέξει γίγνομαι.
Τῷ ποιμενάρχῃ τοῖον κομίζει δῶρον
Ταπεινὸς Ἀρσένιος, εὐτελής θ', ὅμως
Πειθήνιος, πιστός τε τῆς ἐκκλησίας,
Ἧι τὴν ἱερὰν βίβλον ἀφιέρωσα,
Ἥ τ' ἀπύλωτα τῶν ἀθέσμων ἐμφράττει
Στόματα, χρωμένηγε σωστικοῖς λόγοις.
Ἀλλ', ὦ πρόεδρε, κοινὲ προστάτα Ῥώμης,
Πρὸ τῆς ὕλης τὸ φίλτρον ἡδέως δέχου,
Καὶ τὰς ἀμοιβὰς δαψιλεστέρας δίδου.
Διδάσκαλον γὰρ εὐτυχεῖς τὸν δεσπότην,
Ὃς λαμβάνει καὶ χήρας λεπτὰ, καὶ μύρον,[1]

Clementi Romae sanctissimo
Terrarum orbis parenti, & magistro
Ecclesiarum Orientis, Occidentisque,
Quem, omnium Regina, virgo mater, puella,
Cubile, mensa, scipio, candelabrum, scala,
Stratum, arca, nubes, forceps, sedes,
Ostende terribilem omnibus adversariis,
Et orna cubile, satia mensa,
Firma scipio, candelabrum illumina,
Substolle scala, refocilla stratum,
Arca serva, nubes illustra,
Forceps adprehende, & honora sedes:
Crucis signum ut voto celerius
Cum impericlitanti agmine imperatoris
Omnem impleat trophaeis terram,
Vrbesque Graias reviviscere faciat,
Graecorumque recuperet Ecclesiam,
Tributum inponentem, hei mihi, perditis,
Et sacrificium inmaculatum in Roma nova
Instauret Deo, atque Homini Verbo. (Verbum,
Vtinam omnium Regina, utinam omnipotens
Et ego adsim administrantium unus,
Plurima passus pro Vnitate.
At Dei voces neque omne subprimet tempus,
Quae hoc codice commode insunt,
Quem dedicavi tibi Beatissime,
Apostolorumque supremo,
Ornamentum ut sit sacrae mensae
Illius, simul cum reliquis thesauris,
Et ipso utantur, Pastore sacra celebrante
Evangelicorum verborum praecones.
Graece enim est ritus, Italiceque simul
Evangelium pronunciare, te libante
Incruentum, sacrumque sacrificium.
Est vero hortus & delitiae liber,
In quo planta corruptionis elanguit.
Inpinguatur enim ex fluxu quaterni oris,
Vitae laticem lignumque in medio ferens,
Per quae fructus exsecrationis eversus est.
Hoc coronat Martyrum choros,
Qui sua ipsorum natura mutata,
Procedunt in ignem, in rotas conversiles,
In fluxum marium, in finales gladios;
Acuit enim ipsos gratia spiritus.
Hoc confirmat Monachis vitam,
Et naturam laborantem statim roborat, (reddit.
Et miraculorum effectores, morbo conreptos
Habens autem & tubae divinae sonum,
Mortua vere excitat corda.
Quid oportet reliqua per partes dicere?
Hoc procedens a Deo Dominoque,
Caelos clausos aperuit mihi. (dine,
Inde progrediens ex corruptione, & putre-
Deus purus in participatione fio.
Supremo Pastori tale donum adfert
Humilis Arsenius, exiguusque, tamen
Obediens, fidelisque Ecclesiae,
Cui sacrum librum consecravi,
Quae impudentia impiorum obturat
Ora, salutaribus usa verbis.
Verum, o Praeses, communis Antistes Romae,
Prae materia, amoris exhibitionem benigne
Et retributiones copiosiores redde. (amplectere,
Magistrum enim adsequutus es Dominum,
Qui adcipit & viduae minuta, & unguentum,
Me-

(1) Superscriptum est τρίχας.

Μετρῶν τὰ μικρὰ πρὸς πόθον τῶν φερόντων.
Καὶ σῶζε πρὸς γῆρας με τὸν σὸν οἰκέτην,
Ἐπεὶ σὸς εἰμὶ, κἂν σιγῶ, σὸς, κἂν γράφω,
Σὸς εἰμὶ ἀλγῶν, σὸς δὲ κ̀ χαίρων πάλιν.
Τί γοῦν τὸ μακρὸν τῆς βραδυτῆτος νέφος,
Ἥλιε, ταῖς σαῖς ἐγχρονίζει λαμπάσιν;

Metiens exigua ad desiderium ferentium.
Et serva in senecta me tuum famulum,
Quoniam tuus sum, & si taceo, & si scribo,
Tuus sum dolens, tuus & gaudens rursum.
Cur igitur longa tarditatis nebula,
O sol, tuis inmoratur lampadibus?

In calce horum Senariorum legitur etiam sequens Tetrastichon Graecum, cui item e regione Latina versio respondet.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν.

Πεινῶ, πρόεδρε, κ̀ φαγεῖν ἴσως θέλων,
Πρὸς τὴν ἀμολγὴν τῆς χρυσῆς θηλῆς βλέπω.
Εἰ δ' ἀργυροῦν δήπουθεν ἐξοίσεις γάλα,
Θρέψει με δὴ κ̀ τοῦτο. Μὴ μέλλε πλέον.

Eiusdem ad eumdem.

Esurio Praesul, & comedere fortasse volens,
Ad mulctram aureae papillae respicio.
Quod si & argenteum utique lac emiseris,
Nutriet me id quoque. Ne ultra cunctare.

Codex Graecus membranaceus MS. in fol. usque ad pag. 213. Sec. XI. exinde usque ad finem Sec. XIV. Constat foliis 341.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

EVSEBII COMMENTARIVS IN PSALMOS.

Titulus ita corrigendus.

Diversorum SS. Patrum Catena in Psalmos Davidis, & in Cantica Prophetarum.

COD. III. PRaemittuntur huic in Psalmos Catenae nonnulla SS. Patrum Excerpta ad eamdem rem pertinentia, quorum singula ordine recensebimus, ac primo quidem.

I. pag. 1. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου περὶ τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνευτῶν, κ̀ τῶν παρερμηνευσάντων. *Sancti Epiphanii de septuaginta interpretibus, & de iis, qui prave interpretati sunt.* Inc. *Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος, βιβλοθήκας καταστήσας ἐπὶ τῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας ἐν τῷ ἀρχείῳ* (l. *Βρουχίῳ*) *καλουμένῳ, κλίμα δέ ἐστι τῆς αὐτῆς πόλεως, ἐνεχείρισε Δημητρίῳ τινὶ Φαληρεῖ τὴν αὐτὴν βιβλοθήκην, συντάξας συναγαγεῖν τὰς πανταχοῦ βίβλους ποιητῶν τε κ̀ λογογράφων. Συναγομένων δὲ τῶν βιβλίων ἕως μυριάδων πέντε, κ̀ τεσσάρων χιλιάδων, τότε ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπιστολὴν, κ̀ τράπεζαν χρυσῆν ταλάντων ρ' διάλιθον οὖσαν, ἀντὶ τῆς τραπέζης τῆς ληφθείσης ἀπὸ τοῦ ἁγίου τόπου τῶν Ἱεροσολύμων, αἰτησάμενος ἀποσταλῆναι αὐτῷ πᾶσαν γραφὴν τῶν Ἑβραίων*, κ. λ. Des. *ὅπως τὰ ἔνθεν, καὶ ἔνθεν ἐλέγχοι.* Nil aliud est eiusmodi opusculum, quam quaedam veluti epitome eorum, quae ipsemet Epiphanius de variis Interpretibus in Libro de Ponderibus, & Mensuris memoriae prodidit. Fallitur tamen, ubi ait Symmachum sacram vertisse Scripturam ante Theodotionem, ut animadvertit clariss. Montefalconius in Praeliminaribus ad Hexapla Origenis Cap. III. edit. Paris. A. MDCCXIII. Tom. I. p. 51. seqq. qui p. 86. hoc ipsum Epiphanii anecdoton ex duobus X. Seculi Codicibus, Regio nempe, & Vaticano in lucem protulit. Vtrum autem revera ab ipso Epiphanio, an ab alio haec epitome fuerit concinnata, non ita facile iudicamus.

II. pag. 3. *b.* *Αἱ ἐκδόσεις τῆς ἱερᾶς γραφῆς ἀπὸ τοῦ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικόν. Editiones sacrae Scripturae ex Hebraico in Graecum* conversae auctore anonymo. Differitur heic de praecipuis Graecis versionibus Veteris Testamenti, LXXII. Interpretum, Aquilae Pontici, Symmachi Samaritani, Theodotionis Ephesii, Anonymi cuiusdam, Luciani presbyteri Antiocheni, & martyris, de versione sub Alexandro Mammacae Augustae filio, Nicopoli inventa, de aliis denique rebus, ad ipsos Psalmos pertinentibus, de quibus consule Ioannis Morini Blesensis Praefationem in editionem Graecolatinam Parisiensem versionis LXX. Interpretum, & Ioannis Wovveri Syntagma de Graeca, & Latina, sacrorum Bibliorum interpretatione. Inc. α'. *Ἡ τῶν οβ'. Οὗτοι Ἑβραῖοι ὄντες, ἐξελέγησαν ἀπὸ ἑκάστης φυλῆς ἓξ, κ̀ ἡρμήνευσαν τὴν θείαν γραφὴν ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, προ τα'* (1) *ἐνιαυτῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. β'. Ἡ τοῦ Ἀκύλα. Οὗτος ἀπὸ Σινώπης τοῦ Πόντου ὑπάρχων, Ἕλλην, ἐβαπτίσθη ἐν Ἱεροσολύμοις· εἶτα τὸν χριστιανισμὸν ἀθετήσας, κ̀ τοῖς Ἰουδαίοις συνδραμὼν, ἡρμήνευσε τὴν θείαν γραφὴν*, κ. λ. Des. *τοὺς πάντας εἰς ρμη' περιγράφει.* Videntur haec ex S. Athanasii, Archiepiscopi Alexandrini, Synopsi sacrae Scripturae desumta, ubi de septem diversis veteris Testamenti interpretationibus, & Graecis editionibus agitur. Discrepant autem multis in locis, ac praecipue in fine, ab eius edit. Parisiensi A. MDCXCVIII. T. II. p. 203.

III. pag. 4. Sequitur sine ullo titulo aliud de eodem argumento Excerptum, quod Origenis esse comperimus. Inc. *Διὰ τοὺς ἐπιγεγραμμένους ψαλμοὺς εἰς τὸ τέλος.* Des. *καὶ σὺ ἐπιστήσεις.* Illud edidit, clarissimum Galliae decus, Bernardus Montefalconius in Praefatione ad Hexapla Origenis loc. cit. pag. 78.

IV. p. 5. *b.* *Εὐσεβίου εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν, ἑρμηνεία τινῶν κατ' ἐπιτομήν. Eusebii in Inscriptiones psalmorum, interpretatio quarumdam compendii more descripta.* Inc. *Ἑκατὸν πεντήκοντα τυγχάνουσιν οἱ ψαλμοί.* Des. *ἀντὶ δὲ αὐτοῦ τὸ ἀεί.* Haec, & quae sequuntur Eusebio adscripta, leguntur ante eius Commentaria in Psalmos, quae typis prodierunt in Collectione Nova Patrum, & Scriptorum Graecorum, cura, & studio Bernardi de Montfaucon Paris. MDCCVI. Tom. I. pag. 1. seqq.

V. pag.

(1) Ita in Codice: in Synopsi vero Athanasii inferius citata habetur *διακοσίων τριάκοντα.*

V. pag. 6. Τοῦ αὐτοῦ ὑπόθεσις. *Eiusdem Hypothesis*. Inc. Τῆς βίβλȣ τῶν ψαλμῶν ἥδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις. Des. ȣ̓ μὴν δηλȣ̃σι τίνος εἰσίν.

VI. Eadem pag. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθέσεις εἰς τȣ̀ς ψαλμȣ́ς. *Eiusdem argumenta in psalmos*. Inc. α'. προτροπὴ θεοσεβείας, ϗ ἀποτροπὴ τȣ̃ ἐναντίȣ. Des. ρν'. παρακέλευσις ὕμνȣ καθολική. Has hypotheses, Latine argumenta in Psalmos, post Card. Thomasium G. & L. simul edidit A. MDCCVI. vir aeternae memoriae Bernardus de Montfaucon loco proxime citato, & Eusebio Caesareensi referendas esse conligit Praeliminar. Cap. I. N. VI. quod Eusebii stylum ubique spirent, quodque in prima Catena Regia X. exarata Seculo, Eusebii nomen adpareat. Graece etiam ex antiquissimo Ms. Codice Angliae Io. Ernestus Grabe Oxonii A. MDCCIX. Tom. ultimo Prolegom. Cap. I. editionis τῶν ό. in vulgus protulit.

VII. pag. 9. Τῶν ᾠδῶν. *Odarum*. Scilicet argumenta in quaedam Cantica sacrae Scripturae, quae suo loco adferemus.

VIII. pag. eadem. Adtexitur sine ullo titulo Dissertatiuncula auctoris mihi plane ignoti, *De generibus argumentorum in psalmos*. Inc. Ἰςέον ὡς ἡ καθόλȣ τῶν ψαλμῶν ὑπόθεσις εἰς ταῦτα διῄρηται τὰ μέρη, εἰς τὸ ἠθικὸν, καὶ τὸ δογματικόν· ἀλλὰ τὸ ἠθικὸν πάλιν τομὴν ἔχει ταύτην. Τινὲς μὲν γὰρ τῶν ψαλμῶν τὸ ἑκάςȣ ἦθος ἐπανορθȣ̃σι, τινὲς δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἰȣδαίων μόνον, τινὲς δὲ καὶ κοινῶς πάντας ἀνθρώπȣς. Πάλιν τὸ δογματικὸν διῄρηται εἰς δύο. Τινὲς μὲν γὰρ ψαλμοὶ πρὸς τȣ̀ς αὐτόματα νομίζοντας τὰ ὄντα, ἕτεροι δὲ πρὸς τȣ̀ς ἀπρονόητα λέγοντας. Ὁ μὲν γὰρ αὐτόματα δογματίζων, εἰκότως, ϗ ἀπρονόητα ὑπολαμβάνει· ὁ δὲ τὰ ἀπρονόητα λέγων, οὐ πάντως ϗ αὐτόματα λέγει, κ. λ. Des. τὸ διάψαλμά ἐςιν ἢ προσώπȣ ἐναλλαγὴ, ἢ διανοίας μεταβολὴ, ἢ μέλȣς ὑπαλλαγή.

IX. p. 10. Ἐπιγραφαὶ ϗ ἀρχαὶ τῶν ρν' ψαλμῶν. *Inscriptiones & initia CL. psalmorum*, iuxta LXX. Interpretes. Inc. Αἱ κατὰ τȣ̀ς ό τῶν ψαλμῶν προγραφαὶ τὰ πολλὰ τῇ καθ' Ἑβραίȣς ἐκδοχῇ συμφωνȣ̃σιν. Ἀνεπίγραφοι

α'. Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ȣ̓κ ἐπορεύθη ἐν βȣλῇ ἀσεβῶν, ϗ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν, κ. λ.

β'. Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, ϗ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; Παρέςησαν οἱ βασιλεῖς, κ. λ.

Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπȣ Ἀβεσαλὼμ τοῦ ὑοῦ αὐτοῦ.

γ'. Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίςανται ἐπ' ἐμέ, κ. λ. Des.

ρν'. Ἀλληλȣ́ϊα. Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν, κ. λ. His adiungitur etiam psalmi CLI. idiographi & extra numerum inscriptio, & initium: Ἀλληλȣ́ϊα. Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος τοῦ Δαβὶδ, ϗ ἔξωθεν τȣ̃ ἀριθμοῦ, ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ.

ρνα'. Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μȣ, ϗ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ, κ. λ.

X. pag. 14. *b*. Ἐπιγραφαὶ ϗ ἀρχαὶ τῶν ᾠδῶν. *Inscriptiones & initia Canticorum*, numero XIV. Primum inscribitur: Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ, βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς Ὀκτατεύχου. Inc. Ἄισωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξαςαι, ἵππον ϗ ἀναβάτην, κ. λ. XIV. & ultimum inscribitur: Προσευχὴ Συμεὼν τȣ̃ πρεσβυτέρου εἰς τὸ κατὰ Λȣκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δȣ̃λόν σȣ δέσποτα κατὰ τὸ ῥῆμά σȣ. His adnectitur numero XV. notatus Ὕμνος ἑωθινός. *Hymnus matutinus*. Inc. Δόξα ἐν ὑψίςοις Θεῷ, ϗ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

XI. pag. 15. Ἰωσήπȣ ἐκ τȣ̃ Ὑπομνηςικȣ̃, κεφαλαίȣ ρνή.[1] Τίνα ἐςὶ τὰ μνημονευόμενα ἐν ταῖς γραφαῖς βιβλία, ὡς ὄντα, ȣ̓χ εὑρισκόμενα δέ. Excerptum ex *Iosephi* (Christiani) *Hypomnestico, Capite CLVIII. Quinam sint Libri in Scripturis memorati, ac si exsisterent, sed nusquam reperiuntur*. Inc. Νάθαν, ϗ Ἀδδὼ, ϗ Ἀχιὰ τȣ̃ Σιλωνίτȣ, καὶ Σεμεεὶ, ϗ Ἰηοῦ ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Βασιλειῶν γέγραπται εἶναι βιβλία· προφῆται δὲ ȣ̃τοί εἰσιν, οἳ γεγράφασι περὶ ὧν προεφήτευσαν, ἃ ȣ̓χ εὑρίσκεται. Des. ἓν δὲ μόνον ἐπιγινώσκομεν εὑρίσκεσθαι. Hoc Caput ediderat Lambecius Lib. III. Biblioth. Vindob. p. 33. & Godfridus Olearius Observat. in Matthaeum p. 73. Dederat etiam Latine Wolffgangus Musculus ad calcem Synopseos Scripturae S. Athanasii, & Graece Io. Christoph. Wolfius T. II. Bibl. Hebraeae pag. 212. ubi de libris in Hebraeo Codice citatis, sed non exstantibus disputat. Illud exhibuit quoque Io. Albertus Fabricius cum Lambecii versione in Codice Pseudepigrapho p. 912. ac demum integrum Iosephi Hypomnesticum in calce Tom. II. Codicis eiusdem impressi Hamburgi A. MDCCXLI. 8. p. 247.

XII. pag. ead. *b*. Εὐσεβίȣ εἰς τȣ̀ς ψαλμȣ́ς. *Eusebii in psalmos*. Inc. Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν ἀπὸ τȣ̃ ψαλτηρίȣ παρωνύμως ἐπικεκλῆσθαι· λέγεται δὲ ψαλτήριον, ὄργανόν τι μȣσικὸν παρὰ τὴν κιθάραν διαλλάττον τῷ σχήματι, ἐν ᾧ τὴν ἀνακρȣομένην ᾠδὴν, ψαλμὸν προσαγορεύεσθαι, ᾠδὴν δὲ εἶναι, κ. λ. Des. τὸ δ' αὐτὸ εὕροις γεγενημένον ἐν τοῖς προφήταις. Vid. cit. Conlectionem Novam Graecorum Patrum Montefalconii Tom. I. p. 6. seqq.

XIII. p. 16. Τῆς βίβλȣ τῶν ψαλμῶν ἥδε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις, ὡς τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων, αὐτό τε τὸ Ἑβραϊκὸν περιέχει. *Dissertatio de libri psalmorum divisione, secundum adcuratiora exemplaria, & Hebraicum contextum*, sine nomine auctoris. Inc. Εἰσὶ τοίνυν οἱ μὲν πάντες ἑκατονπεντήκοντα, καὶ εἷς· ἡ δὲ διαίρεσις αὐτῶν, ἡ μὲν κατ' αὐτὸ τὸ Ἑβραϊκὸν, ἵνα πρότερον δηλώσωμεν, ἔςιν ἥδε· ἀνεπίγραφοι ιη'. ἐπιγεγραμμένοι ρλβ'. τῶν δὲ ἐπιγεγραμμένων διαίρεσις ἥδε· τοῦ μὲν Δαβὶδ ογ'. τῶν δὲ ὑῶν Κορὲ ια'. τοῦ Ἀσὰφ ιβ'. Αἰθὰμ, τοῦ Ἰσραηλίτȣ, εἷς, Σολομῶνος β'. Μωσέως εἷς, ὧν τὸ ἀλληλȣ́ϊα ιε'. οἳ ἐπιγραφὰς μὲν ἔχȣσιν, ȣ̓ δηλȣ̃σι δὲ τίνος εἰσὶ ιζ'. εἰσὶ δὲ ἀνεπίγραφοί μὲν οἵδε, κ. λ. Des. εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμοῦ ὁ ξθ'. ὁμοῦ πάντες οἱ ψαλμοὶ ρνα'. Haec disceptatio contracta videtur ex uberiori, quam Divus Athanasius exhibet in Synopsi sacrae Scripturae Operum Tom. II. p. 150.

XIV.

(1) In edit. Hypomnestici Hamburg. inferius cit. pag. 247. est Caput CXX.

XIV. pag. 17. *b.* Ὅπως ἀναχθείσης τῆς κιβωτῦ εἰς Ἱερυσαλὴμ συνέςη τὸ ψαλτήριον. *Quomodo Arca Hierosolymam relata Psalterium compositum sit*, Auctore anonymo. Inc. Ἀνάγκην ἔχομεν, ἀγαπητοὶ, δεῖξαι, τίς ἡ δύναμις τῶν ψαλμῶν, ὐχ ἑνὸς ψαλμοῦ κλωμένου πρὸς ἀπάτην ψυχῆς, ὐδὲ πλάνης αἱρέσεως καινῆς νομιζομένης. Des. οἱ πάντες ἡσυχίαν, ἦγον ὑποταοσόμενοι καιρῷ εἰρηνικῷ πνεύματι κατηρτισμένοι, ὑπεφώνυν δὲ ἀκολύθως τῷ ψάλλοντι, εἰς ὕμνον Θεῷ λέγοντες ἀλληλὐϊα. Nihil de auctore huius, & insequentium capitum, sedula facta perquisitione in Graecorum Patrum operibus, quae consuluimus, compertum a nobis est.

XV. pag. 18. Anonymi fragmentum Περὶ τῦ Ἀλληλούϊα. *De Alleluia*. Inc. Ὅση ἐκ τῆς Ἑβραΐδος φονῆς εἰς τὴν Ἑλληνίδα μετατιθεμένυ, αἰνέσωμεν τῷ ὄντι Θεῷ· πάντες ὖν ὑπήκοοι ἐγίνοντο. Des. μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, ϗ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ, ᾧ ὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν.

XVI. pag. 19. *b.* Anonymi item fragmentum Περὶ τῶν ἀναβαθμῶν. *De Psalmis graduum*. Inc. Πάλιν ἑτέρα προγραφὴ, Ψαλμοὶ τῶν ἀναβαθμῶν. Τί δὲ βύλεται λέγειν ποίων ἀναβαθμῶν; μὴ τῶν τῦ ἁγιάσματος τῶν διὰ λίθων ᾠκοδομημένων. Des. φησὶ γὰρ οὕτως, Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ὐκ ἐπορεύθη ἐν βυλῇ ἀσεβῶν, καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, ϗ τὰ ἑξῆς.

XVII. pag. 21. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαρκελλῖνον προοίμιον εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. *Sancti Patris nostri Athanasii Archiepiscopi Alexandrini ad Marcellinum Prooemium in Psalmorum interpretationem*. Inc. Ἄγαμαί σε τῆς ἐν Χριςῷ προαιρέσεως, φίλε Μαρκελλῖνε, ϗ γὰρ ϗ τὸν παρόντα πειρασμόν. Des. λαλήσαντες ἄνδρες ἅγιοι. Hanc ad Marcellinum Epistolam veluti εἰσαγωγὴν, propriis in Psalmos Commentariis Athanasius praemisisse traditur a Concilio Nicaeno II. Tom. VII. Concilior. Labbaei pag. 878. quod vix credendum, si cum Montefalconio Operum Athanasii Tom. I. Part. II. p. 981. animadvertamus, nil in ea occurrere, quod Praefationis indolem sapiat, aut cum Tillemontio Tom. VIII. Histor. Eccles. p. 257. dicamus, eam esse fragmentum Tractatus in Evangelii verba Matth. XII. 32. *Quicumque dixerit verbum contra filium hominis*. Verum, utcumque se res habeat, inficiari non possumus, Divinarum Scripturarum studiosos consuevisse haud longe ab Athanasii aetate, illam Psalmorum libro praeponere, ut colligitur ex Cassiodoro Instit. Divin. Litterar. Cap. IV. eius usum commendante, & ex antiquissimis Catenis Mss. in Psalmos VII. vel VIII. Seculi, in quibus legitur, ac praecipue ex Alexandrino Angliae Codice, IV. desinente Seculo exarato, si Grabeo fides habenda est. Corderius eam etiam vulgaverat A. MDCXLIII. Tom. I. Catenae Graec. Patrum, sed initio mutilam. Integram exhibet Montefalconius Operum Athanasii Tom. II. p. 982. ac doctissimus S. R. E. Cardinalis Antonellus ante eiusdem Athanasii Commentaria in Psalmos Romae evulgata A. MDCCXLVI. fol.

XVIII. pag. 32. *b.* Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ Νύσσης, ὅτι ἀνακόλυθος τῇ ζωῇ τῦ Δαβὶδ ἡ τῶν ψαλμῶν ἀκολυθία. *Sancti Gregorii Nysseni disputatio, quod res gestae & vita Davidis non fuerunt eo ordine peractae, quo Psalmi ordinati sunt*. Inc. Ἀλλὰ ϗ τῦτο ἄν τις εἰκότως ἐπιζητήσειεν, τί δήποτε τῇ ἀκολυθίᾳ τῆς ἱςορίας. Des. ἠλλάξω τῆς περὶ τὰ φαινόμενα προσπαθείας τὴν τῶν ἀοράτων ἐπιθυμίαν, ἐν τῷ ἐφεξῆς ἄλλον τρόπον νικᾷς. Vid. Operum Gregorii Nysseni Tom. I. pag. 324. Paris. per Aegid. Morell. A. MDCXXXVIII.

XIX. pag. 34. *b.* Συλλογαὶ ἀπὸ βιβλίυ διεφθορότος ὑποβρυχίυ γεγονότος τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἐπισκόπυ Νύσσης εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν. *Fragmenta Gregorii Nysseni in Inscriptiones Psalmorum ex Libro ab aquis corrupto*. Inc. Χρὴ τοίνυν τὸν μέλλοντα πρὸς ἀρετὴν βλέπειν, πρότερον μὲν διακρῖναι τῷ λόγῳ τὸν βίον τόν τε ἀςεῖον, ϗ τὸν ὑπαίτιον, ἰδίοις ἑκάτερον γνωρίσμασιν, ὡς ἂν ἀσύγχυτος ὁ λόγος εἴη, μηδενὶ τῶν κοινωνύντων ἐπιθολύμενος· σημεῖα δὲ τῆς ἑκατέρου τύτων ἰδιότητος. Des. διά τινος τῶν εὐφραινόντων ἡμῶν τὴν αἴσθησιν γλυκαινόμενον.

XX. pag. 35. *b.* Τῦ αὐτῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ψαλμῶν. *Eiusdem ex interpretatione super Psalmorum Inscriptiones*. Inc. Καιρὸς ἂν εἴη κατανοῆσαι, πῶς διὰ τῆς θεωρηθείσης ταύτης τεχνολογίας, πᾶσα προῆκται ἡμῖν ἡ διὰ τῶν ψαλμῶν διδασκαλία, τῆς τε κακίας ἀπείργυσα, ϗ πρὸς ἀρετὴν ἐφελκομένη. Πρῶτον τοίνυν, ἐκ γὰρ τῶν τελευταίων ἀρχόμεθα, τῆς ἐξετάσεως σκοπήσωμεν τὴν ἐπίνοιαν, δι' ἧς ὕτως σκληράν τε, ϗ σύντονον ὖσαν τὴν κατ' ἀρετὴν πολιτείαν, τήν τε τῶν μυςηρίων αἰνιγματώδη διδασκαλίαν. Des. πρὸς τὰ πάθη κατοίκησιν, τὴν ἐπ' ἐλπίδι τῆς τοῦ Θεῦ μετουσίας κατορθυμένην. Occurrunt haec duo Capita in Gregorii Nysseni Tractatu priori in Psalmorum Inscriptiones, Operum Tom. I. Cap. II. & III. p. 259. seqq. cit. edit.

XXI. pag. 38. *b.* Ἰωσήπυ ἐκ τῦ Ὑπομνηςικῦ κεφ. ρ'. τίνα ἐςὶ τὰ τῷ Δαβὶδ πεπραγμένα, ϗ εἰς αὐτὸν ἄξια θαύματος πραχθέντα πρὸς τῷ τέλει. *Iosephi ex Hypomnestici Capite C.*[1] *quae sint gesta a Davide, & quae in ipsum admiratione digna admissa in fine*. Inc. Πᾶσαν αὐτοῦ συγγραφὴν ἐφ' ἑκάςῳ τῶν συμπιπτόντων δι' ὕμνων συνεγράψατο, ἐ τὸν ἅπαντα βίον αὐτῦ, Θεὸν ὑμνῶν διετέλει, ϗ ψαλτήριον δὲ μυσικὸν ὄργανον εἶχεν ἐν τούτῳ· χορὺς δὲ ἔςησε ψαλτῳδὺς, τὸ Λευϊτικὸν γένος ἅπαν, κ. λ. Des. κατέλεξε γὰρ ϗ τύτυς τῷ Σαλομὼν παραδὺς τὴν βασιλείαν. Est fragmentum Capitis LXXIII. Lib. IV. Hypomnestici, editi a Fabricio in Volumine altero Codicis Pseudepigraphi Veteris Test. Hamburgi MDCCXL. 8. p. 168. seqq.

XXII. pag. eadem. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἐπισκόπυ Νύσσης εἰς τὸ διάψαλμα. *Beati Patris nostri Gregorii Nysseni Episco-*

M

(1) In editione est ο'. LXXIII.

ſcopi in diapſalma. Inc. Χρὴ δὲ μηδὲ τὸ διάψαλμα παραδραμεῖν ἀθεώρητον· τοῖς μὲν οὖν πρὸ ἡμῶν μεταβολὴν τοῦ νοήματος, κ. λ. Deſ. τὸ δὲ διάλειμμα παρὰ τῶν ἑρμηνευσάντων ὠνομάσθη διάψαλμα. Vid. cit. Nyſſeni edition. T. I. pag. 329.

XXIII. pag. 39. *b.* Ἱππολύτου ἐπισκόπου Ῥώμης ὑπόθεσις διηγήσεως εἰς τοὺς ψαλμούς. *Hippolyti Epiſcopi Romae argumentum enarrationi in Pſalmos praemiſſum.* Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν καινὴν διδασκαλίαν περιέχει μετὰ τὴν Μωσέως νομοθεσίαν· ϗ ὅτι δευτέρα μετὰ τὴν Μωσέως γραφὴν διδασκαλικὴ βίβλος τυγχάνει. Μετὰ γοῦν τὴν Μωσέως, ϗ Ἰησοῦ τελευτὴν, ϗ μετὰ τοὺς Κριτὰς Δαβὶδ γενόμενος, ὡσανεὶ τοῦ σωτῆρος αὐτὸς χρηματίσαι πατὴρ καταξιωθεὶς, καινὸν τρόπον τὸν τῆς ψαλμῳδίας πρῶτος Ἑβραίοις παρέδωκε, δι᾽ ἧς ἀναιρεῖ μὲν τὰ παρὰ Μωσῇ περὶ θυσιῶν νενομοθετημένα, καινὸν δὲ τὸν δι᾽ ὕμνων, καὶ ἀλαλαγμῶν τρόπον τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας εἰσάγει, καὶ ἄλλα δὲ πλεῖστα τῶν Μωσέως νόμων ἐπαναβεβηκότα, δι᾽ ὅλης αὐτοῦ τῆς πραγματείας διδάσκει. Huc pertinent verba Fabricii Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. pag. 749. *Praeter Catenas Mss. in Pſalmos, ſupra memoratas, exſtant aliae etiam in aliis Bibliothecis, ut Florentina, ex qua Alex. Morus ad Hebr. X. 5. adfert Hippolyti Epiſcopi* ὑπόθεσιν ἐξηγήσεως εἰς τοὺς ψαλμούς. Et Lib. V. Cap. I, Tom. V. pag. 209. ubi de Hippolyto loquitur: Εἰς τοὺς ψαλμοὺς *meminit Hieron. & Niceph. Fragmenta apud Theodoritum Dialog. I. & II. & auctorem Catenae in Pſalmos, quae Mss. in Bibliotheca Medicea*. Idem in editione G. L. Operum Hippolyti p. 81... ΑΛΜΟΥΣ. *Sunt procul dubio hae ſyllabae, ultimae vocis* ψαλμοὺς *ſyllabae, in quos Hippolytus Commentarios exaraverat, ut patet ex Euſebio, & Hieronymo. Hoc etiam colligi poteſt ex fragmento alibi memorato, quod exſtat in Bibliotheca Florentina, ubi legitur Collatio inter Pentateuchum Moſis, & Pentateuchum Pſalmorum, qui a Davide fuerunt inſtituti, & compoſiti, ut cultus iſte per cantus, & laudes, locum occuparet cultus Moſaici, qui per ſacrificia ſub veteri lege ſolebat adminiſtrari.* Et mox pag. 267. *In Pſalmos: ita laterculus marmoreus ſcriptorum S. Hippolyti. Vid. ſupra pag. 81. Hieronymus, & ex eo Honorius, ac Freculfus, de Pſalmis. Nicephorus* Περὶ ψαλμῶν. Ἱππολύτου ἐπισκόπου Ῥώμης ὑπόθεσις διηγήσεως εἰς τοὺς ψαλμούς. *Hippolyti Epiſcopi Romae argumentum enarrationi in Pſalmos praemiſſum. E Ms. Clariſs. Viri Th. Galei.* Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν, κ. λ (ſequitur Hippolyti locus ſupra adlatus). *Hunc locum, ſed minus integrum, minuſque emendatum produxit Stephanus le Moyne Notis ad Varia Sacra p. 977. laudans Hippolyti Librum ineditum in Pſalmos, qui exſtet Florentiae in Bibliotheca Laurentiana. Non tamen Hippolyti liber integer in iam dicta Bibliotheca ſupereſt, ſed fragmenta eius quaedam occurrunt in Catena inedita in Pſalmos, quam theſaurus ille librarius manu exaratam adſervat, e qua eumdem locum, ſed itidem minus emendate produxit Alex. Morus in Notis ad Novum Foedus, ad Hebr.* X. 5. Hic autem Alex. Morus apud Geneveníes Graecae linguae Profeſſor, in Italiam iter ſuſcepit, plures verſavit Mediceae Bibliothecae Codices, parumque abfuit, ne moreretur Florentiae.

XXIV. His praemiſſis ad Patrum in Pſalmos interpretationem progrediamur. Primus p. 40. eſt Euſebius Caeſareenſis, qui ita ſuas in primum Pſalmum expoſitiones orditur: Μακαριότητος μὲν κατὰ φύσιν ἅπαντες ὀρεγόμεθα, ἀλλ᾽ ἐπείπερ ἀγνοοῦντες τινὲς ἐν τῇ σωματικῇ ἀγαθῇ ταύτην εἶναι νομίζουσιν, εἰκότως ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑμνῳδίας πεποίηται περὶ τοῦ μακαρίου τέλους, διδάσκων τὸν ἀρετῆς ἐπιβαίνοντα, ὡς δὲ σπανίων τῶν τότε κατορθούντων, ἕνα μόνον ὑπέθετο. Ὁ δὲ σωτὴρ ἡμῶν πλείονας ποιῶν μακαρίους, πληθυντικῶς τοὺς μακαρισμοὺς προσφέρεται. Πρῶτος δὲ αὐτὸς ἂν εἴη μακαριζόμενος· διὸ ϗ ἐπ᾽ αὐτὸν ἀνοίσει τις τὸν παρόντα ψαλμὸν, ἅτε γενόμενον ἄνδρα τῆς νύμφης αὐτοῦ ἐκκλησίας· ὅθεν ὁ ἀνὴρ σὺν τῷ Θεῷ ἀρκεῖται παρ᾽ Ἑβραίων. Differt aliquantum a Commentariis Euſebii in Pſalmos editis a Montefalconio T. I. p. 9. Novae Collection. Patrum. Diverſarum lectionum, quae in Veterum Catenis occurrunt, rationem indicat Richardus Simon *Hiſtoire Critique du Nouveau Teſtament, a Rotterdam chez Reinier Leers* MDCXCIII. 4. Cap. XXX. p. 423. his verbis: *Le defaut, qui regne generalement dans ces chaines, eſt que les compilateurs y abregent pour l' ordinaire les paroles des Auteurs, dont ils produiſent les extraits, & qu' ils ſubſtitüent même quelquefois d' autres mots en leur place. Ils ſe contentent ſouvent d' aporter le ſens, ne faiſant aucun ſcrupule de changer les anciennes expreſſions en d' autres plus claires, & qui ſont plus nouvelles.*

Secundus ead. pag. eſt Baſilius Magnus, cui haec adſcribuntur: Τὸ μακάριος ὄνομα τῆς κατ᾽ ἀρετὴν πολιτείας ὑπάρχει καρπός. Ὥσπερ γὰρ ἕκαστον τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων εἴς τι τέλος ἀφορᾷ, οἷον ἡ στρατιωτικὴ εἰς τρόπαια, ϗ ἰατρικὴ εἰς ὑγίειαν, οὕτω ϗ ἡ τῆς ἀρετῆς ἐπιστήμη καρπὸν ἔχει, ϗ τέλος τὸν θεῖον μακαρισμόν. Μηδεὶς δὲ τοῦ μακαρισμοῦ τούτου ἐστερῆσθαι τὰς γυναῖκας νομίζεται. Συμπεριλαμβάνει γὰρ τοῖς ἀνδράσι ϗ τὰς γυναῖκας, κατὰ τὸ εἶναι τὸν ἄνδρα κεφαλὴν τῆς γυναικός. Οὐχ᾽ ἁπλῶς δὲ πρῶτον ὁδοῦ, εἶτα στάσεως, εἶτα καθέδρας ἐμνημόνευσεν, ἀλλ᾽ εἰδὼς ἀκριβῶς, ὡς κίνησιν μὲν πρῶτον ὁ λογισμὸς ὑπομένει, εἶτα στάσιν, εἶτα ἑδραίωσιν, παραινεῖ, μήτε τῷ νῷ δέξασθαι δυσσεβῆ τινὰ ἔννοιαν, μήτε ἐπὶ πρᾶξιν ὁδεῦσαι παράνομον· ἀσεβεῖς δὲ φίλον τῇ θείᾳ γραφῇ καλεῖν τοὺς ἀθεΐαν, ἢ πολυθεΐαν θρησκεύοντας· ἁμαρτωλοὺς δὲ, τοὺς παρανομίᾳ συζῶντας, ϗ βίον διεφθαρμένον ἀσπαζομένους· λοιμοὺς δὲ, τοὺς μὴ μόνον σφᾶς αὐτοὺς λυμαινομένους, ἀλλὰ ϗ ἑτέροις τῆς λύμης μεταδιδόντας, κατὰ τὴν τῆς λοιμικῆς νόσου μετάδοσιν. Διὸ φεύγειν ὁ λόγος παρακελεύεται τὰ τούτων συνέδρια. Huic interpretationi licet adſcri-

batur in Codice nomen Basilii, comperimus tamen Theodoreto esse adiudicandam, ut patet ex eius Operum editione Parisiensi Anni MDCXLII. Tom. I. pag. 399. quamvis aliqua identidem varietas intercedat.

In eundem primum Psalmi versiculum adtexitur etiam haec Asterii brevis interpretatio: *Διδασκαλίας γὰρ ἡ καθέδρα κατὰ τὸ, ἐπὶ τῆς καθέδρας Μωσέως.* Quae cum multis aliis sequentibus in Catena Patrum in Psalmos a Corderio edita adfertur, ac mirum quot, & quam egregiis, nostri Codicis ope, interpretationibus posset augeri. Nomina interpretum sunt Anastasius, Apollinaris, Aretha Episcopus, Arsenius, Asterius, Athanasius, Basilius, Cyrillus, Diodorus, Dionysius, Eusebius Caesareensis, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius presbyter, Hieronymus, Ioannès Chrysostomus, Ῥοβί.ϐ (sic) Isidorus Pelusiota, S. Maximus, Olympiodorus, Origenes, cuius scholia ex parte paullo recentius adcessisse videntur, Severus Antiochenus, Theodoretus, Theodorus Antiochenus, Theodotion, & alii fortasse; etenim non raro contextui subscripta sunt sine auctoris nomine scholia; quod potissimum circa Psalterii finem factum fuisse comperimus. Quod vero peculiare est nostri Codicis, psalmi sunt in versus divisi, plerumque ad ordinem exergasticon, quibus constat fere omnes psalmos esse conscriptos. Haec tamen enumeratio saepe quidem, sed non ubique hodiernae respondet. Observavimus etiam heinc & einde varias quasdam lectiones, & correctiones non nimis antiquas.

XXV. pag. 244. *b.* Sequuntur Cantica Prophetarum, quorum primum inscribitur: *Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ. Canticum Moysis in Exodo.* Inc. *Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι, κ. λ.*

Interpretationum in Cantica hoc est initium: *Ὠιδὴ Μωϋσέως. Ὠιδή ἐστιν ὅσα θεωρίας ἔχεται φιλῆς, καὶ θεολογίας. Ὠιδή ἐστι φωνὴ ἐμμελῶς ἀποδιδομένη ἐναρμονίως, χωρὶς ἐνηχήσεως ὀργάνου. Ταύτην πρώτην ᾖσαν τὴν ᾠδὴν υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν ἐρυθρὰν διαπεράσαντες θάλασσαν, καὶ αὐτοῖς ἅρμασι, καὶ ἵπποις τοὺς διώκοντας Αἰγυπτίους καταποντιζομένους, καὶ ὑποβρυχίους γεγονότας θεασάμενοι, οὐκ ἄμπωτίν τινα, καὶ παλίῤῥοιαν περὶ τὸν τόπον γινομένην παρατηρησάμενοι (ὥς φασιν οἱ τοῖς εἰδώλοις προσετηκότες, καὶ τῇ διανοίᾳ ἐμματαιάζοντες· ταύτην γὰρ μάλιστα, εἰ ἦν ἀληθῶς, πρόγε τούτων ᾔδεισαν ἂν Αἰγύπτιοι, ὡς μᾶλλον γειτνιάζοντες, καὶ προσοικοῦντες τοῖς τόποις·) ἀλλὰ τὴν ἄμαχον τοῦ Θεοῦ δύναμιν ἀγωνιζομένην, καὶ ὑπερασπίζουσαν αὐτῶν θεασάμενοι. Καὶ πάλιν. Κέχρηται δὲ ὁ μὲν τῶν ἀνδρῶν χορὸς ἡγεμόνι τῷ Μωϋσῇ· ὁ δὲ τῶν γυναικῶν, τῇ τούτου ἀδελφῇ Μαριὰμ ἀνακρουομένῃ τὸ τύμπανον, ὅπερ ἐστι νεκρωσάσῃ τὰ μέλη τὰ ἑαυτῆς δι' ἐγκρατείας· ζώου γὰρ νεκροῦ δέρμα τὸ τύμπανον· τὸν αὐτὸν δὴ ὕμνον ἀμφότεροι ᾄδουσιν οἱ χοροὶ, ἀντίφωνον ἀναπέμποντες ἁρμονίαν, καὶ ἐφυμνοῦντες.* Huc usque nullius interpretis nomen in margine adparet, sed auctor esse Basilius ex Corderii Catena Tom. III. pag. 853. deprehenditur. Quae vero sequuntur, ea Eusebio Caesareensi, cuius nomen e regione fuit adpositum, adscribuntur: *Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως, κ. λ. Ὠιδή ἐστιν ἡ ἐν δόγμασιν ὀρθοῖς θεολογία, ἣν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ τοῦ τελείου ψυχὴ μεμελέτηκεν ἀναπέμπειν τῷ Θεῷ.* Hactenus Eusebius. Anonymi vero sunt ista: *Ὠιδὴ, αἶνος, ὕμνος, ἡδυφωνία, μυσταγία. Μωϋσέως, Μωϋσῆς λῆμμα ψηλάφημα· ἐκαλεῖτο δὲ παρ' Αἰγυπτίων ὁ Μωϋσῆς Μενουθὶμ, τουτέστι ἄνθρωπος Θεοῦ.* Haec excipit Cyrilli sequens interpretatio: *Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ. Τεθαυματούργηκε γὰρ χρησίμως ὁ τῶν ὅλων Θεός. Καί τοιγε γὰρ πλεῖστά τε ὅσα καὶ λίαν ἀξιοθαύμαστα παραδείξας αὐτοῖς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ σημεῖα, προσετίθει φιλοτίμως, τὸ καὶ αὐτῆς διάττειν θαλάττης δύνασθαι τοὺς ὑπ' αὐτοῦ γεγονότας, ἵν' εὖ βεβηκότα λοιπὸν, καὶ ἐρηρεισμένον ἐν αὐτῷ ἔχοιεν νοῦν, καὶ δὴ πιστεύοιεν, ὡς οὐ καθ' ἕνα τῶν ψευδωνύμων ἐστὶ θεῶν, ἤγουν ἀνθρωπίνης εὕρημα τέχνης, ἀλλ' ὅτι τῶν ὅλων ὑπάρχων κύριος, ὡς ὑπὸ πόδας κελεύει κειμένῃ τῇ κτίσει, καὶ ὅπερ ἂν ἕλοιτο κατορθοῦν, εὐκόλως διαπεραίνεται.* His aliae SS. Patrum *ἑρμηνεῖαι* succedunt, quarum multae in praedicta Catena desiderantur.

Secundum pag. 246. *Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ. Canticum Moysis in Deuteronomio.* Inc. *Πρόσεχε οὐρανὲ, καὶ λαλήσω, κ. λ.*

Tertium pag. 250. *b.* *Προσευχὴ Ἄννης μητέρος Σαμουήλ. Oratio Annae matris Samuelis.* Inc. *Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, κ. λ.*

Quartum pag. 251. *b.* *Ὠιδὴ Ἀμβακοὺμ προφήτου. Canticum Habacuc Prophetae.* Inc. *Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, κ. λ.*

Quintum pag. 254. *Ὠιδὴ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. Canticum Esaiae prophetae.* Inc. *Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρός σε ὁ Θεὸς, κ. λ.*

Sextum pag. 255. *Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Oratio Ionae Prophetae.* Inc. *Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν Θεόν μου, κ. λ.*

Septimum pag. 256. *Προσευχὴ τῶν τριῶν παίδων. Oratio trium puerorum.* Inc. *Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ.*

Octavum pag. 258. *b.* *Ὠιδὴ τῶν ἁγίων τριῶν παίδων. Canticum sanctorum trium puerorum.* Inc. *Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ.*

Nonum pag. ead. *Ὕμνος τῶν ἁγίων τριῶν παίδων. Hymnus sanctorum trium puerorum.* Inc. *Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, κ. λ.* In hoc Canticum praeter alias aliorum SS. Patrum interpretationes, Hippolyti etiam adcedit, qui versiculum *Εὐλογεῖτε ὅσιοι καὶ ταπεινοὶ, κ. λ.* ita interpretatur: *Θαυμάσαι δέ ἐστιν, ἀγαπητοὶ, τὰ ὑπὸ τῶν τριῶν παίδων ἐν τῇ καμίνῳ λελεγμένα, πῶς οὐδὲν παρέλιπον τῶν ἐκτισμένων, ἵνα μὴ ὡς ἐλεύθερον, ἢ αὐτεξούσιον νομισθῇ· ἀλλὰ συμπεριλαβόντες, καὶ ὀνομάσαντες τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια, καὶ τὰ καταχθόνια, πάντα δοῦλα ἔδειξαν εἶναι τοῦ Θεοῦ, τοῦ πάντα διὰ τοῦ λόγου κτίσαντος, ἵνα μή τις καυχήσηται, ὡς ἀγέννητόν τι, ἢ ἄναρχον εἴη τῶν κτισμάτων.* Heic desinit Hippolyti in-

interpretatio in edit. Corderiana loco proxime citato p. 951. sed in Codice ita prosequitur: Ὅσιοι, κ) ταπεινοί. Ὑμεῖς γὰρ, κ) σιωπῶντες τὴν εὐλογίαν ἔχετε τῷ βίῳ λαλῦντες τῷ καθαρῷ. Et fortasse, quum nullius nomen adpareat, ad eumdem etiam pertinent alia quaedam pauca in sequentem versiculum: Εὐλογεῖτε Ἀνανία, Ἀζαρία, κ. λ. adlata, quae ita habent: Δεῦρο λοιπὸν, κ) αὐτοὶ μετὰ πάσης τῆς κτίσεως εὐλογεῖτε τὸν κύριον τὸν ῥυσάμενον ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνυ τῦ πυρός· ὑμῶν γὰρ ὁ ὕμνος τὺς ἀγγέλυς ἐξένισε, κ) τὴν οἰκυμένην ἐφωταγώγησεν.

Decimum pag. 259. *b.* Ὠιδὴ τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐν τῷ ἀκῦσαι τῦ Ἀγγέλυ. *Canticum Dei genitricis Mariae, quum audiret Angelum.* Inc. Μεγαλύνει ἡ ψυχή μυ τὸν κύριον, κ. λ.

Vndecimum pag. 260. Προσευχὴ Ζαχαρίου ἐκ τῦ κατὰ Λυκᾶν εὐαγγελίυ. *Canticum Zachariae ex Evangelio secundum Lucam.* Inc. Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῦ Ἰσραὴλ, κ. λ.

Duodecimum pag. 261. Προσευχὴ Συμεὼν ἐκ τῦ κατὰ Λυκᾶν εὐαγγελίυ. *Canticum Simeonis ex Evangelio secundum Lucam.* Inc. Νῦν ἀπολύεις τὸν δῦλόν συ δέσποτα, κ. λ.

Decimumtertium pag. ead. *b.* Προσευχὴ Ἐζεκίυ. *Oratio Ezechiae.* Inc. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μυ, κ. λ.

Decimumquartum & ultimum pag. 262. *b.* Προσευχὴ Μανασσῆ. *Oratio Manassae.* Inc. Κύριε παντοκράτορ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, κ. λ. Haec etiam uberrimis sunt scholiis Sanctorum Patrum referta, quorum nomina Basilius, Cyrillus, Eudoxius philosophus, Eusebius Caesareensis, Gregorius Nyssenus, Hesychius, Hippolytus, Ioannes Chrysostomus, Nicolaus presbyter, Polychronius, Severus, Theodoretus, Theodorus Heracleensis, Victor, &c.

In fine tandem pag. 263. *b.* sine ulla inscriptione legitur *Hymnus matutinus*, cuius initium: Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, κ. λ. cui subnectuntur alii versiculi ex psalmis heinc einde desumti, & instar precum in unum conlecti, quorum omnium finis est: ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Vide quae de Mss. Catenis in Psalmos iam diximus in recensione Cod. XIV. Plut. V. p. 37. Nostras si vidisset Io. Chrysostomus Wolfius, non ita libere pronunciasset in sua de Catenis Patrum Mss. Exercitatione edita Witebergae MDCCXII. pag. 18. seq. & 21. a Corderiana non adeo multum eiusmodi Catenas differre.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori, diligentissime scriptus Sec. XI. Constat fol. 263. cuius specimen damus Tab. III. n. I. & II.

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ.

EXPOSITIONES SACRORVM PRAECEPTORVM.

Scilicet

Sanctorum Patrum, & Conciliorum explanationes in Praecepta D. N. Iesu Christi.

FVit hic praestantissimus Codex olim Arlenii cuiusdam; vox enim Ἀῤλενίυ in calce primae paginae adscribitur. COD. IV.

I. pag. 1. Praecedit Index argumentorum, quorum plurima sub singulis comprehenduntur Capitibus. Capita porro sunt LXIII. in quibus non modo Servatoris nostri, sed totidem fere dixerim Ecclesiastica, & Canonica praecepta, in primis quae ad Coenobia pertinent, uberrime declarantur [1]. Quamobrem, etsi nomen lateat Conlectoris, Monachum tamen fuisse quemdam non inepte conligimus. Quae enim, ut exemplo utar, Capite IV. pag. 19. adtexuit de ratione coniugatos in Coenobia recipiendi, ac de opibus comparandis, Cap. V. pag. 28. de admissione servorum in Ordinem Monasticum, Cap. XLVII. pag. 224. *b.* de arte medica a Monachis exercenda, Cap. XLVIII. pag. 228. de eunuchis item inter Monachos cooptandis, Cap. LX. pag. 313. *b.* de victu Monachorum, Cap. LXIII. pag. 321. de electione, & depositione Clericorum; tot denique adlatae Monachorum historiae, ecquem alium, quaeso, sapiunt auctorem! Similes huic Codices habet Bibliotheca Taurinensis Athenaei, & Coisliniana, ut ex earum patet Catalogis pag. 303. & p. 189. unde Prologum, qui non occurrit in hoc Codice, edidit Montefalconius, qui coniecturam nostram magis magisque confirmat. Constat enim ex eo, Monachum in monte, cui nomen Maurus, degentem, sub Constantino Duca, occasione inruptionis Turcarum adrepta, ex Scripturis sanctisque Patribus volumen hoc congessisse [2], ut omnium instar esset, ac quisque uno in Codice contenta omnia Christianae religionis praecepta, quae sparsim reperiebantur ad manus habere posset. Ad id fortasse ductus exemplo fuit Antiochi cuiusdam, Monachi Laurae Sancti Sabae, qui simili ferme occasione Pandectem sanctae Scripturae CXXX. distinctam capitibus adornaverat, de qua vid. Lambec. Commentar. de Biblioth. Caes. Lib. III. p. 138. Sed ut de operis praestantia melius iudicare per se quisque possit, totum indicem studiosis proponere non iniucundum putamus, praesertim quum haec tota nostri Exemplaris conlectio pluribus comprehenda-

(1) Memoratur hic egregius Codex in Schedis MSS. Biblioth. Mediceae a Luca Holstenio, quem perperam Nicolaum nuncupavimus supra pag. 18. §. 1.

(2) In Prolegomenis ad Opera S. Ephraem Syri editionis Romanae A. MDCCXXXII. T. 1. p. CXXXIV. n. 221. adferuntur fragmenta bene multa, desumta ex opere Paulli Monachi, & fundatoris Coenobii Beatae Mariae Evergetidis, cui titulus *Conlectio Sacrarum Praeceptionum* Cod. Palat. 258. Videndum an idem auctor sit operis, de quo heic agimus.

datur Capitibus, quam quae Codicibus Coislinianae, ac Taurinensis Bibliothecae mox memoratis exhibeatur, ubi in XXXVIII. tantum dividitur Capita.

Α′. ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

β′. Προοίμιον τῆς βίβλου τῶν ἑρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου, ἔχον ἐν ἐπιτομῇ τὴν ὅλην πραγματείαν τοῦ βιβλίου· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀγνοεῖν ἡμᾶς τὰς θείας γραφὰς, ἐμπίπτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, ϗ τῇ ἀπωλείᾳ παραδιδόμεθα· ϗ ὅτι οἱ παρὰ τὸ θέλημα τῶν θείων γραφῶν εἰς ἀπηγορευμένας πράξεις τισὶν ὑποτασσόμενοι προφάσει ὑπακοῆς, ϗ ἐκκοπῆς θελημάτων, τῷ διαβόλῳ, ϗ τοῖς ἐν πόλεσι δημοσίοις παρεικάζονται, οὐκ ἐκφεύξονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ, οὔτε οἱ ὑπακούοντες, οὔτε οἱ ἐπιτάττοντες, ἀλλ᾽ ἕκαστος δώσει δίκας κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ.

γ′. Ἑρμηνεία τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐν ἐπιτομῇ, ἔκ τε τοῦ Χρυσοστόμου, ϗ ἑτέρων διαφόρων πατέρων κεφάλαια συντείνοντα εἰς τὰς αὐτὰς ἑρμηνείας· καὶ ὅτι ὁ διὰ τὴν ἀρετὴν πάσχων κακῶς παρὰ τῶν ἀνθρώπων οὗτος μακαριστὸς, ὁ δὲ δι᾽ αὐτὸ τὸ κακὸν πάσχων πανάθλιος· ϗ ὅτι οὐ δυνατὸν τὸν ἐν ἀρετῇ ζῶντα παρὰ πάντων ἀκούειν καλῶς· καὶ ὅτι οἱ θέλοντες παρὰ πάντων ἐπαίνους, οὗτοι πᾶσιν ἀρέσκειν σπουδάζουσι· καὶ ὅτι ἐκ τούτου γνωρίζεται ὁ ψευδοδιδάσκαλος, καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ἐκ τοῦ μὴ διδάσκειν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς αὐτοῦ καρδίας πρὸς τὰς ἑκάστου ἐπιθυμίας.

δ′. Περὶ ἀποταγῆς· ϗ ὅτι κακὸν ἡ ἐπιβλαβὴς ὁμόνοια, & κρεῖσσον ἐστὶ διαχωρίζεσθαι τῶν τοιούτων· ϗ ὅτι ἐπικίνδυνον ἀποκείρειν τοὺς γυναῖκα, ϗ τέκνα ἔχοντας, ἢ ἄλλως πῶς ἀδιαφόρως τοῦτο ποιεῖν, ϗ πῶς χρὴ πάντας τοὺς τοιούτους δέχεσθαι ἐν μοναστηρίοις· ϗ ὅτι μέγαν κίνδυνον ἔχει, ϗ ὁ διδοὺς, ϗ ὁ λαμβάνων, ϗ ὁ συνευδοκῶν διὰ χρημάτων τὰς εἰσδοχὰς γίνεσθαι παρὰ τὸ ταῖς θείαις δοκοῦν γραφαῖς· καὶ ὅτι κεχωρισμένος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, & τῆς τοῦ κυρίου ἀγάπης ἠλλοτριωμένος ἐστὶν, ὁ ἔχων ὅτι οὖν ἴδιον ἐν μοναστηρίοις· καὶ πῶς χρὴ οἰκονομεῖν τὰ αὐτοῖς διαφέροντα, ϗ οὕτως εἰς τὸ τάγμα τῶν μοναχῶν ἔρχεσθαι· καὶ ὅτι τὴν μοναδικὴν πολιτείαν, ἄλλως πῶς οἱ πατέρες οὐ δέχονται, εἰ μὴ κατὰ τὴν νομοθεσίαν τῶν ἀσκητικῶν τοῦ μεγάλου Βασιλείου.

ε′. Περὶ ἀποταγῆς δούλων· καὶ ὅτι οἱ τοὺς τοιούτους δεχόμενοι ἀδιακρίτως, ϗ παρὰ τὰς θείας γραφὰς, ἢ παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων δεσποτῶν ἀποκείροντες, τῆς κοινωνίας χωρίζονται, ϗ ἀναθεματίζονται παρὰ τῶν θείων κανόνων, οἱ δὲ δοῦλοι κατὰ τοὺς ἔξωθεν νόμους ἀναδουλοῦνται, ἐὰν μὴ τὴν ἄσκησιν, & τὴν ἀκριβῆ πολιτείαν τῶν ἁγίων μετέρχονται.

ϛ′. Περὶ τῶν ἀναχωρούντων ἀπὸ ἀδελφότητος· ϗ ὅτι ὁ διὰ σαρκικὴν ἀνάπαυσιν, ἢ διὰ προκοπὴν κοσμικὴν ἀπὸ ἀδελφότητος ἀναχωρῶν, λίαν ἀπόβλητός ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἀρνητὴς τοῦ ἐπαγγέλματος· ϗ ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες τοὺς τοιούτους, ϗ τοὺς ἀναδεχομένους αὐτοὺς, τῆς κοινωνίας χωρίζουσι· & ὅτι οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἄλλοτε ἀλλαχοῦ ἑλκόμενοι, καὶ ἀναχωροῦντες ἐπαινετοὶ, καὶ οὐ χωρίζονται τῆς ἀδελφότητος, ὅτι οἰκονομίαν πληροῦσι.

ζ′. Περὶ διαφορᾶς σκανδάλων· ϗ ὅτι τὸν ποιοῦντα ἐντολὴν Θεοῦ, ἢ παραδόσεις ἁγίων πατέρων, οὐ χρὴ τὴν πρᾶξιν καταλιμπάνειν διὰ τοὺς σκανδαλιζομένους· ϗ ὅτι ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ εὐχὴ τὸν ἄξιον μὴ εὑροῦσα, ἐπιστρέφει πάλιν πρὸς τὸν ἀποστέλλοντα ταῦτα, οὕτω ϗ ἡ κατάρα ἐπιστρέφει πάλιν ἐπὶ τὸν ἀδίκως σκανδαλισθέντα, ϗ καταρώμενον.

η′. Περὶ διδασκάλων διαφορᾶς· ϗ ὅτι φοβερὸν τὸ κρίμα τοῦ διδασκάλου, ἐὰν παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διδάσκῃ· καὶ ὅτι πείθεσθαι τούτοις δεῖ ἐκ τῶν θείων γραφῶν διδάσκουσι.

θ′. Περὶ διαφορᾶς ὀργῆς, & θυμοῦ εὐλόγου τε ϗ ἀλόγου· καὶ ὅτι οὐ πάντοτε συμφέρει τὸ μὴ ὀργίζεσθαι, ἀλλ᾽ ὅταν ὁ καιρὸς καλῇ. Πολλάκις γὰρ προφάσει πραΰτητος ἐμπίπτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, ϗ χωριζόμεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, πότε δὲ τάχα δικαίῳ θυμῷ χρώμενος τοῦ πρέποντος ἔξω πορευόμεθα.

ι′. Περὶ λοιδορίας, ϗ παντοίας ὕβρεως, ϗ ἀργολογίας· καὶ ὅτι οὐ μόνον διὰ φόνον, ϗ πορνείαν, καὶ μοιχείαν εἰς γέενναν ἐμπεσούμεθα, ἀλλὰ ϗ διὰ λοιδορίας, ϗ τὰς παρ᾽ ἡμῖν φαινομένας εὐτελεῖς ὕβρεις, ἀλλ᾽ ὅμως οὐκ ἴση ἡ κόλασις· καὶ ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἐκδικεῖν ἑαυτὸν, ἢ ἐπὶ μηδενὶ προσήκοντι, οὐ δεῖ λοιδορεῖν, ἢ ὑβρίζειν τινὰ, ἀλλ᾽ ἔστι ϗ τούτου διαφορὰ καθὰ ϗ τῷ δικαίῳ θυμῷ· καὶ ὅτι ὁ ἁπλῶς χλευάζων τινὰ, τῆς κοινωνίας χωρίζεται.

ια′. Περὶ τοῦ διαλλάττεσθαι τῷ πλησίον, καὶ διὰ πολλῶν τρόπων ποιεῖσθαι τὰς καταλλαγάς· ϗ ὅτι τὸ κατὰ Θεὸν λυπεῖν τινὰ, σωτηρίας ἐστὶ πρόξενον, καὶ ἀνέγκλητός ἐστιν ὁ λυπήσας, ὁ δὲ λυπηθεὶς ἀπολογήσασθαι χρεωστεῖ, ϗ διορθώσασθαι.

ιβ′. Περὶ συγκαταθέσεως τῆς πορνείας, ϗ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς· ϗ ὅτι ἐκ τοῦ ἀναιδῶς βλέπειν γυναῖκας, καὶ συνδιαιτᾶσθαι αὐταῖς, καὶ ἐκ πολλῶν ἑτέρων αἰτιῶν ἐπέρχονται ἡμῖν τὰ πάθη· καὶ ὅτι ἔνθα ἐπίσκοπος, ἢ μοναχὸς διάγει ξενιζόμενος, ἢ οἰκεῖα ἐπισκεπτόμενος πράγματα, οὐ χρὴ παρεῖναι γυναῖκας, ἀλλ᾽ οὐδὲ εἰς καπηλεῖον εἰσιέναι τούτους ἐντέταλται χωρὶς τινὸς ἀνάγκης, ἢ θεωρείαις, ϗ ἱπποδρομίαις σχολάζειν· καὶ ὅτι οἱ λαϊκοὶ παίζοντες, ἢ ὀρχούμενοι ἐν ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων, τῆς τῶν χριστιανῶν χωρίζονται τάξεως.

ιγ′. Περὶ μοιχείας, ϗ πορνείας· καὶ ὅτι οὐκ ἀκίνδυνόν ἐστιν ἀνδρὶ χωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτοῦ συμβίου ἐκτὸς λόγου πορνείας· καὶ ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ πορνευομένην γυναῖκα ἀπολύει, ἐὰν δὲ μὴ ἀπολύσῃ, ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι, ἡ δὲ γυνὴ πορνεύοντα ἄνδρα οὐκ ἀπολύει, ἀλλὰ χρὴ τὰς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπερχομένας σωματικὰς θλίψεις ὑποφέρειν· καὶ ὅτι ὁ κληρικὸς τοιούτῳ τινὶ ἐγκλήματι περιπεσὼν καθαιρεῖται, ϗ οὐκ ἔτι ἔχει ἀνάκλησιν· καὶ ὅτι αἱ πρὸς ἀνάγκην φθοραὶ, ἀνεύθυνοι εἰσί· καὶ ὅτι οὐ δεῖ χριστιανοὺς ἐπιγαμβρεύειν πρὸς αἱρετικούς· καὶ ὅτι τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας οἱ θεῖοι νόμοι ἀφορίζουσιν, οἱ δὲ συνευδοκοῦντες εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν καθαιροῦνται, εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφορίζονται.

ιδ′. Περὶ ὅρκου, ϗ διαφορᾶς ψεύδους· καὶ ὅτι ὅρκου παράβασις, ϗ ψεῦδος κατὰ δίκαιον λόγον γί-

γίνεται, ὅταν χωριζώμεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τούτων.

ιε'. Περὶ ἀνεξικακίας, καὶ ἀπροσπαθείας· καὶ ὅτι τὸ μὴ ἀποδοῦναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ, καὶ τὸ εὐεργετεῖν τοὺς ἐπηρεάζοντας χριστιανοῦ ἴδιον· καὶ ὅτι οἱ ἕλκοντες τοὺς ἐπηρεάζοντας εἰς δικαστήρια, ὑπόκεινται τοῖς τοῦ Χριστοῦ νόμοις, καὶ τῆς κοινωνίας τῶν θείων μυστηρίων ἀποστεροῦνται· καὶ ὅτι τοὺς ἱερεῖς τύπτοντας πιστὸν, ἢ ἄπιστον ἄνθρωπον, οἱ θεῖοι νόμοι καθαιροῦσι· καὶ ὅτι τοὺς μοναχοὺς τύπτοντας οἱονδήποτε ἄνθρωπον, ἀφορίζουσιν οἱ θεῖοι νόμοι τῆς κοινωνίας· καὶ ὅτι κωλύουσι τοὺς μὴ προκεχειρισμένους εἰς πόλεμον ἔχειν, ἢ ὠνεῖσθαι ὅπλα πολεμικὰ, εἰ μὴ μικρὰ μαχαίρια μὴ ἐνεργοῦντα εἰς πόλεμον· καὶ περὶ διαφορᾶς φόνων, ἑκουσίων, καὶ ἀκουσίων· καὶ ὃ τῆς ψιλῆς πορνείας ἐπιτίμιον, ὁ ἀκούσιος φόνος.

ιϛ'. Περὶ ἀκακίας, καὶ ἀφελότητος· καὶ ὅτι ἀκακία ἐστὶ τὸ μὴ περί τινος κακὸν λογίζεσθαι, φρόνιμον δὲ εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, καὶ ὅτι ἀγαθὴ πανουργία ἐστὶν, ὅταν τις τοῦτο πρὸς ἀγαθὸν ποιῇ· καὶ ὅτι τὸ τοιούτων φρόνησις, καὶ οἰκονομία ἀγαθή· καὶ ὅταν τοῦτο μὴ ἔχωμεν, εἰς πολλὰ κακὰ περιπίπτομεν.

ιζ'. Περὶ ὑπακοῆς, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐκλαμβάνειν τὸ ὄνομα τῆς ὑπακοῆς ἀλόγως εἰς τὸ ὑπακούειν τῷ διαβόλῳ, ἀλλὰ προσέχειν ἐν ἀκριβείᾳ ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ εἰδέναι ποία ἐστὶ τοῦ Θεοῦ ὑπακοὴ, καὶ ποία τοῦ ἀντικειμένου· καὶ ὅτι δύο ὑπακοαί εἰσι, καθὼς εἴρηται, καὶ ἐὰν μὴ προσέχωμεν, ἐμπεσούμεθα τοῖς τοῦ διαβόλου δικτύοις.

ιη'. Περὶ θελημάτων οἰκείων, καὶ ἀλλοτρίων· καὶ ποῖον θέλημά ἐστιν ἀγαθὸν, καὶ ποῖον τοῦ ὑπεναντίου· καὶ ὅτι τὰ κατὰ σαρκικὴν ἀνάπαυσιν γινόμενα, ἡμέτερα θελήματά εἰσι, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα, ἀλλὰ κατὰ τὸ θέλημα τῶν θείων γραφῶν γινόμενα, ταῦτά εἰσι τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅτι οἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις, ἢ ἐν ταῖς τῶν κοσμικῶν ὑποταγαῖς μὴ προσέχοντες, πολλὰ προφάσει ὑποταγῆς, καὶ ὑπακοῆς, καὶ ἐκκοπῆς θελημάτων προκόπτουσιν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τῷ διαβόλῳ, καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ὑποτάσσονται· καὶ ὅτι διὰ τῶν ἀμελεστέρων οἱ σπουδαῖοι πίπτουσιν.

ιθ'. Περὶ ἀγαθοῦ θελήματος, ὅτι ὁ ποιῶν αὐτὸ οὐ παρέρχεται ἄνευ θλίψεως· καὶ ὅτι, ὅταν μετὰ προθυμίας αὐτὸ διέρχηται, οὐκ αἰσθάνεται τῆς θλίψεως, ὅταν δὲ ψυχρανθῇ τῆς προθυμίας, τότε καὶ τῆς θλίψεως αἰσθάνεται· καὶ περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν πολλῶν τῶν ἀκολουθουσῶν τῇ διανοίᾳ, καὶ ἐν τῇ εὐχῇ δοκιμαζομένων· καὶ περὶ ἐπιγνώσεως τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

κ'. Περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ πῶς χρὴ ταύτην ποιεῖν· καὶ ὅτι τὸν μὴ ἔχοντά τι, οὐ δεῖ μεριμνᾷν, καὶ φροντίζειν, ἀλλὰ μόνα παρέχειν τὰ παρ' αὐτῷ εὑρισκόμενα· καὶ περὶ τοῦ παραβάλλειν ἀλλήλοις· καὶ ὅτι οὐ χρὴ τοὺς μοναχοὺς προφάσει ἐλεημοσύνης διδόναι τι τοῖς κατὰ σάρκα ἰδίοις, ἀλλὰ ξένοις, πτωχοῖς, καὶ ἀναπήροις· καὶ ὅτι οὐ χρὴ τοὺς ἀκτήμονας μοναχοὺς, ἐκ τοῦ ἔργου αὐτῶν, ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλων τρόπων διδόναι τινὶ ἔχοντι τὰς χρείας αὐτοῦ, ἀλλὰ χωλοῖς, καὶ τυφλοῖς, καὶ ἐστερημένοις· καὶ ὅτι οὐ δεῖ προφάσει ἐλεημοσύνης διδόναι τινὰ ἐν μοναστηρίῳ κτήματα· καὶ τοὺς τῶν ἀκτημόνων, καὶ ἐσταυρωμένων τῷ κόσμῳ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχοντας εἰς ταῦτα πάλιν καθέλκειν, ἐπεὶ κινδύνῳ ὑπόκειται· καὶ ὅτι ὁ κληρικὸς τόκους ἀπαιτῶν, ἢ μὴ διδοὺς τοῖς ἐνδεέσι καθαιρεῖται.

κα'. Ὅτι κρεῖσσόν ἐστιν εἰς τοὺς πένητας διανέμειν τὰ χρήματα, ἢ προσφέρειν αὐτὰ ἐν ἐκκλησίαις, καὶ καλλωπίζειν αὐτάς· καὶ ὅτι μόνα τὰ ἀναγκαῖα προσφέρειν χρὴ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, τὰ δὲ λοιπὰ καταναλίσκειν εἰς τοὺς πένητας· καὶ πόσον μέτρον χρὴ διδόναι τῶν ἰδίων χρημάτων· καὶ ὅτι οἱ μοναχοὶ ὑπόκεινται διδόναι ἐλεημοσύνην, ὅταν καὶ αὐτοὶ παρ' ἑτέρων λαμβάνωσι, καὶ ἐργάζωνται, καὶ ἑτέροις βοηθεῖν, ὅταν καὶ αὐτοὶ παρ' ἑτέρων λαμβάνωσι, καὶ ἐργάζωνται, καὶ ἑτέροις βοηθεῖν,[1] ὅταν καὶ αὐτοὶ παρ' ἑτέρων βοηθῶνται· καὶ ὅτι ἐν καιρῷ ἐλεημοσύνης οὐ δεῖ περιεργάζεσθαι πιστοὺς, καὶ ἀπίστους, ἀλλὰ πάντας ἐλεεῖν.

(1) Ita in Codice, sed puto haec esse frustra repetita.

κβ'. Περὶ τῶν ποιούντων ἐλεημοσύνην ἐξ ἀδικίας. ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἐξευμενίζονται τὸ θεῖον, ἀλλὰ καὶ παροξύνουσιν ἐὰν μὴ ἀποστῶσι τῆς ἀδικίας· καὶ οἱ κτίζοντες ἐκκλησίας, καὶ μοναστήρια ἐξ ἀδικίας, τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται κρίματι, καὶ ὁ κτίσας μοναστήριον, τῷ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπῳ ὀφείλει διδόναι τὴν κυριότητα, καὶ ὁ μὴ οὕτως ποιῶν εὐθύνεται.

κγ'. Ὅτι ἐὰν σκοπῷ τοῦ δοῦναι τοῖς πτωχοῖς τὰ χρήματα τῶν πλουσίων σκορπίζῃ τις, οὐχ ἁμαρτάνει· καὶ ὅτι ἐστὶ καὶ ἑτέρα ὁδὸς πολλάκις τῶν τελείων ἐλεημόνων, οἳ ὅταν θεάσονται πένητα, οὐ δύνανται αὐτὸν ἀποπέμψαι κενόν· μηδὲν δὲ ἴδιον ὅλως κεκτημένοι, ἀπὸ ἑτέρων πόνων οἰκονομοῦσιν αὐτὸν, ἢ τὰ ἀλλότρια λαμβάνοντες φανερῶς, ἢ καὶ κρυφίως, ἢ καὶ αὐτῶν ἁπτόμενοι τῶν ἀνατεθειμένων Θεῷ· καὶ ὅτι τὰ ἀφιερωμένα Θεῷ, παρὰ τὴν ἀναγκαίαν τῆς ὑπηρεσίας χρείαν ὄντα, ἔξεστιν εἰς πένητας, καὶ αἰχμαλώτους καταναλίσκειν, μόνον μετὰ πνευματικῆς διαθέσεως γινέσθω, μήπως τὸ ἀγαθὸν καταλήξῃ εἰς πονηρόν.

κδ'. Περὶ ἀγάπης, καὶ φιλανθρωπίας· καὶ πῶς δεῖ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον· καὶ ὅτι προφάσει ἀγάπης ἐκπίπτομεν διὰ τῆς σαρκικῆς ἐκ τῆς πνευματικῆς ἀγάπης· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐσθίειν ἐν ἐκκλησίαις προφάσει ἀγάπης, ἢ καθεύδειν ἐν αὐταῖς ἄνευ ἀνάγκης· καὶ ὅτι ἐάν τις ᾖ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπητὸς, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ ψυχὴν βλαπτώμεθα, ἢ καὶ ἐξ ἄλλων, χρὴ εὐθέως κόπτεσθαι ἐξ αὐτῶν· καὶ ὅτι οὐκ εἰς τὰ ἀνθρώπινα καθήκοντα, ἀλλὰ κατὰ σκοπὸν τῆς πρὸς Θεὸν εὐαρεστήσεως δεῖ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον.

κε'. Ὅτι οὐ δεῖ κακοποιεῖν, ἢ μισεῖν οἱονδήποτε ἄνθρωπον, εἴτε ἀσεβῆ, ἢ αἱρετικὸν, ἢ ἕλληνα, ἢ ὅλως ἁμαρτωλὸν, ὅταν ἄγῃ καιρὸς, καὶ οὐκ ἔχωμέν τι ἐξ αὐτῶν βλάβος. Ἐν τούτῳ γὰρ μιμούμεθα τὸν Θεόν: ὅταν δὲ ψυχικὸν ἔχωμεν βλάβος, ἢ ἐκ τῆς ἀσθενείας ἡμῶν, ἢ ἄλλως πῶς, τότε κατὰ ἀνάγκην φύγωμεν ἀπ' αὐτῶν, οὐχ ὡς μισοῦντες ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὴν λύμην ὑφορώμενοι, ἵνα μὴ ἡ αὐτῶν φιλία ἀφορμὴ γένηται παρανομίας ἡμῖν κατὰ τὸν πάλαι Ἰσραὴλ, καὶ οἱ θέλοντες προφάσει θεοσεβείας διεκδικεῖν τὸν Θεὸν, οἰκεῖα πάθη πληροῦσι· καὶ ὅτι τὸ στενάζειν ὑπὲρ αἱρετικῶν, καὶ εὐεργετεῖν αὐτοὺς, τοῦτό ἐστι διόρθωσις ἀληθής.

κϛ'. Ὅτι δεῖ μᾶλλον ὑπερεύχεσθαι τῶν ἀσεβῶν, αἱρετικῶν τε, καὶ ἑλλήνων, καὶ πάντων τῶν ἁμαρ-

ἁμαρτωλῶν, καὶ μὴ ἐπαρᾶσθαι αὐτοῖς. Τοῦτο γὰρ ποιοῦντες, ἑαυτούς τε εὐεργετοῦμεν, καὶ τὸν Θεὸν μιμούμεθα· καὶ ὅτι οὐ δεῖ εὔχεσθαι ὑπὲρ αἱρετικῶν τελευτησάντων, ἀλλ' ἔτι ζώντων χρὴ ὑπερεύχεσθαι. Ὅπως δῷ αὐτοῖς μετάνοιαν ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἐπιστρέψαι ἀπὸ τῆς πλάνης, καὶ κατὰ Θεὸν ζῆν· τοῦτο γὰρ ὁ Θεὸς θέλει.

κζ'. Ὅπως χρὴ τὴν ἐλεημοσύνην ποιεῖν, καὶ μὴ σαλπίζειν, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, καὶ ὅτι κρεῖσσόν ἐστιν ἀγαθοποιεῖν τινὰ, κἂν μήπω τέλειος ᾖ· ἀλλ' ἔστι ὑπὸ κενοδοξίας ἕλκηται, ἢ ἀμελεῖν τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, καὶ μᾶλλον ὅταν καὶ ἑτέροις ἡ ὠφέλεια χρησιμεύῃ.

κη'. Περὶ προσευχῆς, καὶ πῶς χρὴ εὔχεσθαι· καὶ ὅτι τῷ νήφοντι δυνατόν ἐστιν ἐν παντὶ τόπῳ, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ πάντοτε ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι· καὶ ὅτι τὸν κακῶς πράττοντα, καὶ πατέρα καλοῦντα τὸν Θεὸν ἐν τῇ εὐχῇ, ὁ καταχθόνιος ὁ τῶν κακῶν δημιουργὸς υἱὸν κέκτηται, καὶ πατὴρ ἐκείνου ἐστί.

κθ'. Τύπος προσευχῆς, καὶ διαγωγὴ ἀναχωρητῶν· καὶ ὅτι ἀνάρμοστα τούτοις τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ψαλλόμενα, εἴτε ἦχοι, εἴτε τροπάρια· καὶ ὅτι ὁ δίχα χειροτονίας τοῖς τοιούτοις ἐγχειρῶν, ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι.

λ'. Τύπος προσευχῆς τοῖς ἐν συνοδίᾳ, καὶ διαγωγὴ τῶν ἐν ἐκκλησίαις συναγομένων· καὶ ὅτι οὐχ ἁρμόζει τοῖς συναγομένοις τὰ τῶν ἀναχωρητῶν πράττειν, ὡς οὐδὲ ἐκείνοις τὰ τούτων, ἀλλὰ κατὰ δίκαιον λόγον τῇ ψαλμῳδίᾳ κεχρῆσθαι, μὴ μένται πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι τὴν φύσιν, ἀλλὰ σεμνῶς, καὶ κατὰ τὰ θεῖα λόγια εὐλαβῶς· καὶ ὅτι τοὺς μὲν ἱερεῖς ψάλλοντας ἀνοίκεια, καὶ μὴ τετυπωμένα παρὰ τῶν θείων πατέρων, ἢ ἀναγινώσκοντας ἐπ' ἐκκλησίας, οἱ θεῖοι κανόνες καθαιροῦσι, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀναθεματίζουσι· καὶ ὅτι οὐ χρὴ ἐν παντὶ τόπῳ τὴν θείαν προσκομιδὴν ἐκτελεῖν· καὶ ὅτι οὐ χρὴ καταφρονεῖν τῶν συνάξεων, καὶ χωρὶς εὐλόγου αἰτίας ἀπολιμπάνεσθαι.

λα'. Περὶ τῶν μετὰ εὐχῆς ἐν ὁδῷ ὁδευόντων, ἢ ἑτέρῳ οἱῳδήποτε πειρασμῷ περιπιπτόντων· καὶ ὅτι οὐ δεῖ μόνῃ τῇ εὐχῇ θαῤῥεῖν, καὶ καταφρονητικῶς διακεῖσθαι, κἂν ἅγιος ᾖ ὁ ὑπὲρ αὐτοῦ εὐχόμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν παρ' ἑαυτοῦ πᾶσαν σπουδὴν εἰσφέρειν· καὶ ὅτι χρὴ τὸν πειρασμὸν φεύγειν, ὅταν κίνδυνος ψυχικὸς ἐξ αὐτοῦ προσδοκᾶται, καὶ ὁ μὴ οὕτως ποιῶν ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι· καὶ ὅτι ἐλπὶς ματαία ἐστὶν, ὅταν μὴ προαγωνιζώμεθα ἐπὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Θεοῦ· καὶ περὶ διαφορᾶς μαρτύρων, καὶ ὁμολογητῶν· καὶ ὅτι κἂν ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ, κατὰ τὸν θεῖον δηλονότι ἀπόστολον· καὶ ὅτι οἱ φυλάξαντες ἅπερ ὡμολόγησαν, ἢ ἐν τῷ θείῳ βαπτίσματι, ἢ ἐν τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ, ὁμολογηταὶ καλοῦνται.

λβ'. Ὅτι ὁ εὐχὴν παρά τινων ἐπιζητῶν, αὐτὸς δὲ ἀμελῶν, οὐδὲν ὠφελεῖται, κἂν ἅγιος ᾖ ὁ εὐχόμενος· καὶ ὅτι οἱ μὴ καλῶς, καὶ κατ' ἀξίαν βιοῦντες, οὐκ ὠφελοῦνται ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ὡσαύτως οὐδὲ οἱ μοναχοὶ ἐὰν μὴ κατ' ἀξίαν τοῦ σχήματος πολιτεύσαιντο, οὕτως καὶ οἱ τινὰς ἰδιοποιούμενοι τῶν ἁγίων οὐκ ὠφεληθήσονται πλέον τῶν ἄλλων, καὶ κολασθήσονται, οἱ μὲν πιστοὶ πλεῖον τῶν ἀπίστων, οἱ δὲ μοναχοὶ πλεῖον τῶν κατὰ κόσμον, οἱ δὲ ἰδιοποιούμενοί τινας πλεῖον τῶν μὴ εἰδότων παρά τινων τὶ ἀγαθόν· ὅτι ἀφορμὴν σωτηρίας ἔχοντες οὗτοι πάντες, τῇ ἑαυτῶν ἀπροσεξίᾳ, καὶ τῇ πονηρᾷ προαιρέσει, ἑαυτοὺς τῇ κολάσει παρέδωκαν· καὶ ὅτι ὀλίγος λίαν ἐστὶ τῶν σωζομένων ὁ ἀριθμὸς, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἀπεφήνατο λέγων, ὅτι πλατεῖα, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εὑρίσκοντες αὐτὴν, στενὴ δὲ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· καὶ πάλιν εἴρηκεν, ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι· καὶ ὅτι οἱ μὴ κατὰ τὸ ἁρμόζον λέγοντες τὸν Θεὸν φιλάνθρωπον εἶναι, καὶ μὴ κολάζειν τινὰ, μᾶλλον δὲ χριστιανὸν, καὶ ἐκ τούτου τὴν ἁμαρτίαν μὴ βουλόμενοι ἐκκόπτειν, ἀλλὰ ἀδεῶς πορευόμενοι, τὸν κύριον ψεύστην ἀποκαλοῦσιν.

λγ'. Περὶ ἀνθρωπαρεσκίας, καὶ ὑποκρίσεως· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀγωνίζεσθαι πρὸς τὸ ἀρέσκειν ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· καὶ ὅτι τὸν σκοπὸν ζητεῖ ὁ Θεὸς, εἰ δι' αὐτὸν, ἢ δι' ἀνθρώπους ἐργάζῃ· καὶ ὅτι τὸν πρῶτον λογισμὸν ὁ Θεὸς βλέπει, καὶ κατ' αὐτὸν παρέχει τὰς ἀμοιβάς· καὶ ὅτι τοὺς τὸ μωρὸν κατὰ τὸν μέγαν Συμεὼν, καὶ Ἀνδρέαν ἐπιτηδεύοντας, οἱ θεῖοι νόμοι ἀποδοκιμάζουσι, καὶ παντάπασι νῦν τὰ τοιαῦτα κωλύουσι.

λδ'. Περὶ ἀκτημοσύνης, καὶ ὅτι τὸ περισπᾶσθαι ἐν τοῖς προστάγμασι τοῦ κυρίου οὐκ ἔστι μετεωρισμὸς ἄλογος, ἀλλὰ σπουδὴ ἐν κυρίῳ· καὶ ὅτι ἡ μοναχικὴ πολιτεία τῆς τελείας ἀκτημοσύνης ἔχει τὴν ἐπαγγελίαν· καὶ ὅτι κρεῖσσόν ἐστι πελάζεσθαι τὸν μοναχὸν, ἕνεκεν τῆς κατὰ Θεὸν ἀκτημοσύνης, ἢ δεδέσθαι καθήμενον διὰ τὰς ὕλας· καὶ ὅτι τοῦτο ζητεῖ ὁ Θεὸς παρὰ τῶν μοναχῶν, ἵνα τὴν τελείαν ἀπονέκρωσιν τοῦ κόσμου, καὶ τὴν ἀκτημοσύνην κατὰ τὰς ἐπαγγελίας αὐτῶν, καὶ ὁμολογίας φυλάξωσι, καὶ διὰ τοῦτο διὰ πολλῶν τρόπων ὁ ἀντικείμενος παρὰ τοὺς κοσμικοὺς τοῖς μοναχοῖς προσφέρει τὰ χρήματα πρὸς ἄρνησιν τοῦ ἑαυτῶν ἐπαγγέλματος.

λε'. Ὅτι οὐ χρὴ τὸν διδάσκαλον φιλοχρήματον εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ δωρεὰν ἔλαβε τὴν χάριν τοῦ θείου πνεύματος, δωρεὰν καὶ μεταδιδότω· καὶ ὅτι ἐκ τῶν μαθητῶν χρὴ διοικεῖσθαι ἐν ταῖς ἀναγκαίαις χρείαις, καὶ μὴ ζητεῖν περισσά· καὶ ὅτι ὁ τρυφῶν, καὶ ἐν ἀνέσει, καὶ ἀμελείᾳ διάγων διδάσκαλος, οὐδὲ αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας χρείας, ἢ τῆς τιμῆς ἐστὶν ἄξιος· καὶ ὅτι σφόδρα κατακρίνονται, καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν μερίδος ἀλλοτριοῦνται οἱ λαμβάνοντες, καὶ οἱ παρέχοντες ὑπὲρ χειροτονίας τι παρὰ τὸ ταῖς θείαις δοκοῦν γραφαῖς, ὡσαύτως κἂν τοῖς μοναστηρίοις παρὰ τῶν ἀποκειρομένων οἱ ἀποκείροντες· καὶ ὅτι μεῖζον τῆς τῶν πνευματομάχων αἱρέσεως ἐστὶ τοῦτο· καὶ οἱ τούτοις συνευδοκοῦντες εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, παρὰ τῶν θείων κανόνων καθαιροῦνται, εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἢ μονάζοντες, ἀναθεματίζονται, ἀφοριζόμενοι τῆς κοινωνίας.

λϛ'. Ὅτι βλαβερά ἐστιν ἡ συνομιλία τῶν μοναχῶν μετὰ τῶν κοσμικῶν· καὶ ὅτι οὐ πάντα τὰ διδόμενα ἡμῖν παρά τινων χάριν ἀγάπης, ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσὶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἀντικειμένου πρὸς δελεασμὸν, καὶ πλάνην ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια οὐ μόνον τοῖς μοναχοῖς, ἀλλὰ καὶ πᾶσι χριστιανοῖς στενὴν καὶ τεθλιμμένην παρέδωκε τῆς μελλούσης ἀπολαύσεως τὴν ὁδόν· ὅθεν καὶ λόγον διδόασιν οἱ λαμβάνοντές τι χάριν ἀγάπης, καὶ

χρεω-

χρεῶσται εἰσὶν ὑπερεύχεσθαι τῶν διδόντων· καὶ ὅτι οὐκ ἔξεστιν ὅλως τοῖς μοναχοῖς, ἢ τοῖς κατὰ κόσμον κληρικοῖς σχολάζειν ὅλως τοῖς τοῦ κόσμου πράγμασιν, ἢ πακτεύειν κτήματα· καὶ ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες ἐπιτιμῶσι τοῖς φροντισταῖς τῶν τοιούτων, ἐπιμένοντας δὲ τῇ ἀπαθείᾳ καθαιροῦσιν.

λζ'. Ὅτι οὐ δεῖ κατηγορεῖν τινῶν, ἕνεκεν τῆς ἀναγκαίας πρὸς τὸ ζῆν χρείας, καὶ πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ διδάσκαλοι παραβαίνουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ ἔχειν αὐτοὺς μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ χρειώδη τοῦ σώματος· καὶ τί τὸ πρέπον ἔνδυμα χριστιανοῖς καὶ περὶ διαίτης, καὶ φορεσίας τῶν πρεπόντων μοναχοῖς, καὶ ἡγουμένοις ἱερεῦσι τε καὶ ἀρχιερεῦσι· καὶ ὅτι οὐ χρὴ τοὺς τοιούτους ἱματίοις ἐξαλλάσσεσθαι, καὶ ἄλλα μὲν ἔχειν πρὸς ἔνδειξιν ἀπαντῆς, ἄλλα δὲ οἴκοι καθεζομένους, ἀλλὰ κοινῇ, καὶ εὐτελεῖ στολῇ πάντῃ κεχρῆσθαι, καὶ μήτε ἐσχηματισμένῃ, μήτε παρὰ τὴν ἀναγκαίαν χρείαν πολυτίμῳ παρεκτὸς τῆς ἱερατικῆς· καὶ ὅτι τοιαύτας τροφὰς, καὶ ἐνδύματα χρὴ ἔχειν τὸν χριστιανὸν, οἷα κατὰ τὸν τόπον, ἐν ᾧ παροικεῖ τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ πτωχοὶ πάντες κατὰ τὸ ἑκάστου ἐπάγγελμα, ἐσθίουσί τε καὶ ἐνδύονται, καθὼς καὶ ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ κυρίου ἡμᾶς ἐδίδαξεν.

λη'. Περὶ πλούτου, καὶ πενίας, καὶ πῶς δὴ γνωρίσομεν τὰ τοιαῦτα, εἰ ἐκ Θεοῦ εἰσὶν, ἢ ἐξ ἐνεργείας τοῦ ἀντικειμένου καὶ ὅτι ὁ ἐξ ἀδικίας πλοῦτος οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα μὲν τοῖς κατὰ κόσμον γνωρίζονται· τοῖς δὲ τὸν μοναχικὸν βίον μετιοῦσιν ἀνάρμοστόν ἐστιν ἐκ τούτων διακρίνεσθαι· τῶν γὰρ τοιούτων ἡ ἐπαγγελία τὴν τελείαν πτωχείαν, καὶ ἀκτημοσύνην ἐπαγγέλλεται ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς.

λθ'. Περὶ τοῦ μὴ ἀκρίτως κρίνειν τὸν πλησίον, καθάπερ οἱ ὑποκριταὶ, Φαρισαῖοι, καὶ γραμματεῖς Καὶ γὰρ μεστοὶ τῶν κακῶν ὄντες ἐκεῖνοι, ἐπ' ἐλαχίστοις ἦσαν σφοδροὶ ἐξετασταὶ κατὰ τῶν ἑτέρων, ἀλλ' ὅτε τὶς καθαρεύει τῶν κακῶν, τότε δεῖ κρίνειν τοὺς ὑπ' αὐτὸν μέντοι, οὐ μὴν τοὺς ἔξωθεν· καὶ ὅτι κακῶς νενοήκασί τινες τὸ ῥητὸν τοῦ κυρίου· ἐμπορευόμενοι δὲ τὰ χρήματα διὰ τῶν ἀνοήτων, καὶ ἐπιζημίων μετανοιῶν, λέγουσιν, ὅτι οὐ δεῖ κρίνειν τινὰ, καὶ τοῖς αἱρετικοῖς ἐκ τούτου συναρίθμιοι γίνονται.

μ'. Ὅτι οὐ δεῖ κρίνειν τοὺς ἱερεῖς εἴτε δικαίως, ἢ ἀδίκως, ἢ ἐξετάζειν αὐτούς. Εἴτι γὰρ σφαλῶσι κριθήσεται παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐλεγχθήσεται, καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως· καὶ ὅτι ὁ μὴ κατ' ἀξίαν διάγων, οὐκ ἔστιν ἱερεύς· καὶ ὅτι οὐ χρὴ σκανδαλίζεσθαι περὶ τὰ τελούμενα διὰ τὴν φαυλότητα τοῦ ἱερέως· καὶ ὅτι οὐ πάντας χειροτονεῖ ὁ Θεὸς, διὰ πάντων δὲ ἐνεργεῖ, διὰ τὸ σωθῆναι τὸν λαόν· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ προσεθίζειν ἡμᾶς καταφρονεῖν τῶν ἱερέων, καταφρονοῦμεν καὶ τοῦ Θεοῦ.

μα'. Περὶ προχειρίσεως ἐξουσιῶν, καὶ ὅτι οὐ πάσας μὲν τὰς ἐξουσίας προχειρίζεται ὁ Θεὸς, διὰ πασῶν δὲ ἐνεργειῶν· καὶ ὅτι προχειρίζεται πολλάκις καὶ ἀναξίους ὁ Θεὸς, καὶ οἱ μὲν ἄξιοι, ὡς ἄξιοι προχειρίζονται, οἱ δὲ ἀνάξιοι πρὸς παιδείαν πάλιν τῶν ἁμαρτανόντων· καὶ ὅτι τῷ αὐτῷ τρόπῳ κατὰ δικαίαν κρίσιν Θεοῦ παραδιδόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ περὶ διαφορᾶς τρόπων ἐγκαταλείψεως· καὶ ὅτι οὐδὲ τῶν αὐτοῦ ἀνακτόρων, καὶ ἀναθημάτων φείδεται ὁ Θεός.

μβ'. Περὶ θείων κριμάτων· καὶ ὅτι οὐδεὶς ταῦτα ἀποφυγεῖν δύναται, καθὼς ὁ κύριος ἀπεφήνατο λέγων, ὅτι ἐν ᾧ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ὅτι πάντα ὁ Θεὸς ἐφορᾷ, κἂν δόξῃ πρὸς καιρὸν μακροθυμεῖν, καὶ μὴ ἐπεξέρχεσθαι.

μγ'. Περὶ τῶν ποιούντων σημεῖα, καὶ προφητευόντων, ἢ ἐνυπνιαζομένων κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ· καὶ ὅτι οὐ δεῖ βλέπειν εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐκ τούτων ἁγίους ἔχειν τοὺς πράσσοντας, ἀλλ' εἰς πίστιν ὀρθὴν, καὶ ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Θεοῦ· καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν πιστῶν ἐξώλη βίον ἔχοντες, σημεῖα καὶ τέρατα ἐτέλεσαν, καὶ ἐπιτελοῦσι, καὶ ἀποκαλύψεις, καὶ προφητείας ἐλάλησαν, πλανῶντες, καὶ πλανώμενοι· σκοπὸς γὰρ τοῦτο τῶν δαιμόνων, ἵνα διὰ τῶν σημείων ἀποπλανήσωσι πολλοὺς, ὅπως ταῖς πονηραῖς αὐτῶν πράξεσιν ἀκολουθήσωσι, καὶ αἱρετικοὶ δὲ πολλάκις τῷ αὐτῷ τρόπῳ σημεῖα ἐπιτελοῦσιν, ὡς παρὰ τῶν δαιμόνων ἐνεργούμενοι διὰ τὸ συστῆσαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν· ἀλλὰ κἂν πιστὸν, ἢ ἄπιστον ἐν ἀσκήσῃ σωματικῇ ὑπερβαλλούσῃ ἴδωμεν, ἢ ἐν ἐρήμῳ κατοικοῦντα, ἢ γραφῶν ἐπιστήμην πολλὴν ἔχοντα, ἢ αὐτοσχεδίως συντάττοντα τὰς γραφὰς, μὴ ταύτας πρώην εἰδότα, ἢ σῶμά τινος χρόνῳ πολλῷ μὴ διαφθαρὲν, ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον, οὐ χρὴ πλανᾶσθαι, καὶ νομίζειν τούτους ἁγίους. Εἰ γὰρ μὴ προυπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς ὁρώμεναι αἱ τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐργασίαι, καὶ αἱ δωρεαὶ τοῦ πνεύματος αἱ παρὰ τοῦ ἀποστόλου ἀπηριθμημέναι, καὶ παντάπασι μισήσουσι τὴν κενὴν δόξαν τοῦ κόσμου τούτου, ὑπὸ δαιμόνων ἐνεργοῦνται, ἢ παραχωροῦνται οἷς οἶδε Θεὸς κρίμασιν.

μδ'. Ὅτι καλὸν, καὶ εὐαπόδεκτον τῷ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι, πολλοὶ εἰς πλῆθος ἁμαρτημάτων ἐκκλίνουσι, καὶ εἰς διαφόρους ἐστὶν ὅτε αἱρέσεις· καὶ ὅτι χρὴ ἐξακριβοῦν τοῦτο, μήπως γένηται ἡμῖν πρόφασις ἁμαρτίας διὰ τὸ παρὰ τὸ θέλημα τῶν γραφῶν τοῦτο μετέρχεσθαι· καὶ ὅτι ὁ δυνάμενος, καὶ μὴ ἐργαζόμενος, ὡς πλεονέκτης κρίνεται παρὰ τῷ Θεῷ· καὶ ὅτι καὶ οἱ διδάσκαλοι, καὶ οἱ προεστῶτες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ πνευματικοῦ ἔργου, καὶ αἰσθητοῦ ἅπτονται συντείνοντος εἰς θεοσέβειαν. Ἐπείπερ διπλοῦς ὁ ἄνθρωπος αἰσθητός τε, καὶ νοητὸς, καὶ χρὴ τὴν αὐτοῦ ἐργασίαν εἶναι διπλῆν.

με'. Περὶ, οἷαι τέχναι τῷ ἐπαγγέλματι τῶν μοναχῶν ἁρμόζουσι· καὶ ὅτι ταῦτα τοὺς μοναχοὺς ἁρμόζει ἐργάζεσθαι, ὅσα μήτε τῇ τετυπωμένῃ τῶν ὡρῶν ψαλμῳδίᾳ, ἢ τῇ εὐχῇ, μήθ' ὅλως τῇ κατὰ Θεὸν λατρείᾳ ἐμποδίζουσι, κατάγοντα εἰς ἐλάττωμά τι ψυχικόν.

μς'. Πῶς χρή τινα πωλεῖν, καὶ ἀγοράζειν, ἵνα μὴ προσκρούσῃ Θεῷ· καὶ ὅτι τοῦτο ἴδιον χριστιανῶν, τὸ ζημιοῦσθαι μᾶλλον, ἢ ζημιοῦν ἐν ταῖς πραγματείαις· καὶ ὅτι τοὺς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πραγματείας ποιοῦντας, ἢ μοναχοὺς, ἢ λαϊκοὺς, οἱ θεῖοι κανόνες τῆς κοινωνίας ἀφορίζουσιν, ὡσαύτως καὶ τὰς γινομένας πανηγύρεις μετὰ πραγματειῶν ἐν ταῖς τῶν ἁγίων μνείαις κωλύουσιν οἱ θεοφόροι πατέρες· καὶ ὅτι χάριν κατανύξεως, καὶ προσευχῆς, καὶ ἀναγνώσεως τῶν θείων γραφῶν, καὶ ὑπομνήσεως, καὶ ζήλου τῶν ἁγίων συνάγονται οἱ χριστιανοὶ, οὐ μέντοι διά τινας ἐπιτηδεύσεις, καὶ ἀγορασίας.

μζ'. Περὶ, οἷαι τέχναι τοῖς κατὰ κόσμον ἁρμόζουσι

ζουσι· ϗ ὅτι ἡ ἰατρικὴ τέχνη, ϗ ἐν τοῖς κοσμικοῖς, ϗ ἐν τοῖς μοναχοῖς οὐκ ἔστιν ἀπόβλητος, ϗ πῶς δεῖ αὐτῇ χρᾶσθαι· ϗ ὅτι τινὲς προφάσει τῆς ἰατρικῆς μετέρχονται τὰς ἐπῳδὰς, ϗ τὰ λεγόμενα φυλακτήρια, ϗ τὰ ὅμοια τούτων· ϗ ὅτι τινὲς ἄρκτους, ϗ ἕτερα ζῶα περιάγουσιν ἐπὶ παιδιᾷ, οὓς ἐπιστρέφοντας μὲν, ϗ μετανοοῦντας πρὸς χρόνον χωρίζουσι τῆς κοινωνίας, ἐμμένοντας δὲ τῆς τῶν χριστιανῶν χωρίζουσι πίστεως.

μη'. Περὶ εὐνούχων διαφορᾶς· ϗ πόθεν τοῦτο ἔλαβε τὴν ἀρχήν· ἔτι δὲ καὶ περί τινων κατὰ φύσιν αὐτοῖς προσόντων, ϗ πότε δύνανται γενέσθαι κληρικοί· καὶ ὅτι οὐκ ἀπαλλάττονται τοῦ πάθους τῆς πορνείας, ἀλλὰ χειρόνως πολεμοῦνται· ϗ ὅτι οἱ κληρικοί τινας σύνουχίζοντες καθαιροῦνται, οἱ δὲ λαϊκοὶ τῆς κοινωνίας ἀφορίζονται.

μθ'. Περὶ ταπεινώσεως· ϗ ὅτι οὐ τοὺς γινομένους ταπεινοὺς ἕνεκεν τινὸς ὑστερήσεως ὁ κύριος μακαρίζει, ἀλλὰ τοὺς ἑκόντας, ϗ τρέμοντας τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ· ϗ ποίαν ταπεινοφροσύνην ὁ λόγος διδάσκει· ϗ ὅτι ὅσον ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἀμελείᾳ, ἐπὶ ταύτην ἐπιβῆναι οὐ δύναται, διό τι οὐκ οἶδε τί παρ' αὐτοῦ ζητεῖ ὁ Θεός· ϗ ὡς τέλειος μέγα φρονεῖ, ἔτι μὴν ϗ περὶ πένθους, ϗ πραότητος, ϗ δικαιοσύνης, ϗ ποῖος λέγεται καθαρὸς τῇ καρδίᾳ· ϗ ὅτι τῶν μὲν τελείων ἐστὶ τὸ εἰρηνεύειν τοὺς μαχομένους, τῶν δὲ ἀσθενεστέρων, τὸ, τὴν ἰδίαν καρδίαν, ϗ τὴν τῶν αὐτοῖς κατὰ Θεὸν ἀγαπητῶν.

ν'. Ὅτι τὰς τοῦ κυρίου ἐντολὰς προτιμᾷν δεῖ, ἐν δευτέρῳ δὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων παραδόσεις· ϗ ὅτι οἱ τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου μὴ φυλάττοντες, σχολάζοντες δὲ εἰς τὰς τῶν πατέρων δῆθεν παραδόσεις, καὶ αὐτὸ τοῦτο κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν ἐργάζονται· ἔτι ϗ περὶ διακρίσεων ἐκ διαφόρων γραφῶν συνισταμένων, περὶ ὑποθέσεων τῶν ἐχουσῶν μὲν κατὰ τὴν λέξιν ἓν ὄνομα, διπλᾶς δὲ ϗ τριπλᾶς τὰς ὑπακοὰς, οἷον ἡ ὑπακοὴ, καὶ τὸ θέλημα, ἡ ἁπλότης, ϗ ἡ φρόνησις, ϗ ἡ ἀκακία, ταῦτα πάντα διπλᾶς ἔχουσι τὰς διαφορὰς, ἤγουν σαρκικὴν, ϗ πνευματικήν· ἔτι δὲ ϗ περὶ δικαιοσύνης, ϗ ἁγιότητος, ϗ πῶς τοὺς ἔχοντας ταῦτα γνωρίσομεν.

να'. Περὶ μετανοίας ἐκ τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίαι· καὶ πῶς δεῖ ἐξαγορεύειν, καὶ μετανοεῖν.

νβ'. Ὑποδείγματα περὶ μετανοίας, ϗ ἐξαγορεύσεως· ϗ ὅτι οὐ χρὴ τὰς κατὰ ἀνάγκην γινομένας, ἢ κατὰ οἰκονομίαν τινὰ πρόσκαιρον ἐξαγορεύσεις, ϗ συγχωρήσεις ἁμαρτιῶν, πάντοτε ταύτας εἰς μαρτυρίαν προφέρειν, ἀλλ' ὅταν πάλιν τοιοῦτος ἐπέλθῃ καιρός· ϗ ὅτι τὸ μὴ δόλως δέχεσθαι μετάνοιαν, ἢ πάλιν ἀλόγως φιλανθρωπεύεσθαι, ϗ ἄνευ ἐντολῆς τινος, ἢ καρπῶν μετανοίας, ἢ παρὰ τὰ παραδοθέντα παρὰ τῶν θείων πατέρων συγχωρεῖν ἁμαρτίας, ἀμφότερα εἰς αἱρέσεις ἐκκλίνουσι, τὸ μὲν εἰς τὴν τῶν Ναυατιανῶν, τὸ δὲ εἰς τὴν τῶν πεφυσιωμένων Μασσαλιανῶν.

νγ'. Πῶς χρὴ μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυστηρίων· ϗ ὅτι φοβερὸν λίαν, ϗ ἐπικίνδυνόν ἐστι τὸ ἀναξίως μεταλαμβάνειν· ϗ ὅτι ὁ ἀναξίως μεταλαμβάνων, ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ καταπαίζεται, ὥσπερ ϗ ὁ τῆς κοινωνίας ἑαυτὸν μακρύνων.

νδ'. Ὅτι φοβερὸν, ϗ ἐπικίνδυνόν ἐστι τοῖς ἀσθενέσι κατὰ ψυχὴν δέχεσθαί τινας ἐξαγορείας· ϗ ὅτι ϗ αὐτοὺς τοὺς δυνατοὺς, ϗ πνευματικοὺς κατασπᾷ τὸ τοιοῦτον εἰς πτῶσιν· ϗ περὶ διαφορᾶς τῆς τοιαύτης ἀναδοχῆς· καὶ πῶς ταῦτα μετέρχεσθαι χρή.

νε'. Ὅτι οὐ χρὴ ἄνευ ἱερέως τινὰ δέχεσθαι ἐξαγορεύσεις· ϗ ὅτι ἀμελῶν οὗτος τοῦ λαοῦ καθαιρεῖται· ϗ ὅτι οὐ δεῖ ἀπογινώσκειν τῶν μαθητευομένων.

νς'. Περὶ ἐπιτιμίων, καὶ ἀφορισμῶν τῶν παρὰ τῶν ἱερέων διδομένων· ϗ ὅτι τὰ παρὰ τούτων δεδεμένα εὐλόγως οὐ λύονται ὑφ' ἑτέρου, εἰ μὴ τελευτήσει ὁ δήσας αὐτόν· ϗ ὅτι ἡ παράλογος ἐπιτίμησις οὐ δέδεται παρὰ τῷ Θεῷ, καθὼς καὶ ὁ μέγας Διονύσιος ὑπεμνημάτισε, ϗ ἕτεροι πλείονες· ϗ ποῖαι εἰσὶν εὔλογοι, καὶ παράλογοι ἐπιτιμήσεις· ϗ ὅτι εἰ ϗ οὐ δέδεται παρὰ τῷ Θεῷ τὰ παραλόγως ἐπιτιμηθέντα, ἀλλ' οὖν οὐδὲ ἐκδικεῖν ἑαυτὸν ὀφείλει ὁ παραλόγως ἐπιτιμηθεὶς, καὶ τῇ τοιαύτῃ προφάσει καταφρονητικῶς, ϗ ἀλαζονικῶς πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας διακεῖσθαι, ἀλλὰ μετὰ πάσης παρακαλεῖν ταπεινότητος, καὶ εἰ οὐ δύναται τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀνύσαί τι, προσέρχεσθαι τοῖς μείζοσιν ἱερεῦσι, καὶ οὕτω παρ' αὐτῶν ἐκδικεῖσθαι κατὰ τὸν ἐν Σαρδικῇ τεσσαρεσκαιδέκατον κανόνα· ϗ ὅτι ὁ παρὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐπιτιμῶν καταδικάζεται.

νζ'. Περὶ ἑορτῶν, ϗ νηστειῶν, ϗ γονυκλισιῶν τῶν κεκωλυμένων γίνεσθαι· ϗ ὅτι ἐπικίνδυνόν ἐστι τὸ καταφρονεῖν τῶν τοιούτων· ϗ γὰρ ἀφορίζονται, καὶ ἀναθεματίζονται, καὶ τοῖς αἱρετικοῖς συναριθμοῦνται παρὰ τῶν θείων κανόνων οἱ δίχα εὐλόγου αἰτίας τούτων καταφρονοῦντες· ϗ διὰ τί πρὸς ἀνατολὰς ὁρῶντες εὐχόμεθα.

νη'. Ἑρμηνεία συντεθεῖσα ἐκ τῶν θείων γραφῶν περὶ τῶν ἑορτῶν· ὅτι οὐχ ἕνεκεν τρυφῆς, ϗ ἀργίας παρεδόθησαν, ἀλλὰ πρὸς διόρθωσιν, καὶ ὠφέλειαν ψυχῶν· ϗ περὶ τῶν ἔξω τοῦ σώματος μολυσμῶν, ἤτοι περὶ ῥεύσεως, ϗ τῶν τοιούτων.

νθ'. Διάκρισις, ἤτοι ἑρμηνεία ἐκ τῶν θείων γραφῶν συντεθεῖσα, ποίῳ τρόπῳ, ϗ πότε χρὴ τὰς παραδεδομένας νηστείας εἰς τὸ κοινὸν προφάσει ἀπαντῆς πατέρων, ϗ ἀδελφῶν καταλύειν· ϗ ὅτι οἱ τὰς παραδεδομένας νηστείας διὰ πνεύματος ἁγίου καταλύοντες χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, ἢ ἀναγκαίου τινὸς πράγματος, συγκοινωνοῦσι ταῖς αἱρέσεσι τῶν Μασσαλιανῶν.

ξ'. Περὶ βρωμάτων, ϗ πομάτων τοῖς μοναχοῖς πρεπόντων, τοῖς τε ἀναχωρηταῖς, ϗ τοῖς ἐν συνόδοις· ϗ ὅτι ἄρτος, ϗ ἅλας ἐστὶν ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τῆς τρυφῆς· ϗ ὅτι αἱ διὰ τῶν ἀρτυμάτων παρὰ τὸ δέον τροφαὶ ἀπόβλητοί εἰσι· ϗ ὅτι φύσει ἡ τῶν ἀνθρώπων τροφὴ παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ὡρίσθη, οἷα ϗ τοῖς ζώοις, ὁ χόρτος τῆς γῆς δηλονότι, ϗ τὰ σπέρματα· ϗ ὅτι καιροῦ ποτὲ εὐλόγου συμπεσόντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν χρὴ τὸν βουλόμενον ἀπὸ πάντων ὅσα τοῖς μοναχοῖς ἀφώρισται.

ξα'. Περὶ βρώσεως, ϗ πόσεως τῶν ἐν τοῖς κοινοβίοις διαγόντων, ἔτι δὲ ϗ περὶ ἀναχωρητῶν· ϗ ὅτι οὐ δεῖ γογγύζειν ἕνεκεν βρώσεως, ἢ ἀποσχίζεσθαι τῆς τραπέζης τῶν ἀδελφῶν, ϗ ἕτερα ἐπιζητεῖν τὰ ἡδύτερα, ϗ εὐχρηστότερα· καὶ ὅτι ἄρτος, καὶ σπέρματα ἐκπληρώσει τὴν χρείαν τοῦ σώματος, ϗ ὕδωρ τὴν δίψαν τῷ ὑγιαίνοντι· καὶ

ὅτι καιροῦ ποτὲ εὐλόγου συμπεσόντος, εἰς δόξαν Θεοῦ μεταλαμβάνειν τὸν βουλόμενον τυροῦ, καὶ ὠοῦ, καὶ ἰχθύος, καὶ τῶν τοιούτων, καὶ ὅσα τοῖς μοναχοῖς ἀφώρισαι.

ξβ'. Περὶ βρώσεως, καὶ πόσεως τῶν κατὰ κόσμον βιωτικῶν· καὶ πῶς δεῖ τρέφεσθαι χριστιανούς· καὶ ὅτι σπέρματα, καὶ χλόην ἐξ ἀρχῆς ἐνομοθέτησεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐσθίειν· καὶ ὅτι ἡ κρεωφαγία, καὶ ἡ οἰνοποσία μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐπεισῆλθε τῷ βίῳ, καὶ τοῖς κατὰ κόσμον ἐν καιρῷ ἀναγκαίῳ οὐδὲ ταῦτα ἀπόβλητα.

ξγ'. Περὶ χειροτονίας, καὶ καθαιρέσεως κληρικῶν· καὶ ὅτι οἱ παρὰ τοὺς ὡρισμένους χρόνους χειροτονηθέντες καθαιροῦνται, καὶ ὁ κύβοις σχολάζων, καὶ μέθαις κληρικὸς καθαιρεῖται, ὁ δὲ λαϊκὸς ἀφορίζεται· καὶ ὅτι ὁ ἀπὸ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὴν μοναχικὴν τάξιν ἐλθὼν, οὐκ ἔτι ἱερατεύει· καὶ περὶ διαφόρων ὑποθέσεων· καὶ ὅτι ἓν πνεῦμα ἐνήργησεν εἴς τε τὰς τοπικὰς, καὶ εἰς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους· καὶ χρὴ ἕως αἰῶνος τοὺς χριστιανοὺς τοὺς θείους αὐτῶν φυλάττειν κανόνας.

II. Post pag. 5. Caput primum ita incipit, praefixo rubris litteris titulo: Ἑρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λόγος διαλαμβάνων περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ βιβλίου. Αὕτη ἡ βίβλος τὰς τοῦ κυρίου μὲν ἐντολὰς, καὶ τὰς τούτων ἑρμηνείας περιέχει, συναρμοζούσας δὲ ταύταις καὶ ἐξακολουθούσας ὁμοίως, καὶ τὰς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας συμπεριείληφεν, ἕκαστον ἐκ θατέρου λαμβάνον τὴν ἀφορμὴν κεφάλαιον φέρουσα, καὶ ὥσπερ τις χρυσόπλοκος σχοῖνος διὰ λίθων, καὶ μαργαριτῶν τιμίων ἐξυφασμένη. Vltimum des. Τοῖς δὲ φιλομαθέσι πολλὰ καὶ ἄλλα πολλαχόθεν ἔξεστιν ἐφευρεῖν. In ultima tandem ora paginae, fugientibus ferme litteris haec scripta sunt:

Ὥσπερ ξένοι χαίρουσι πατρίδα ἐμβλέψαι,
Οὕτω καὶ οἱ γράφοντες βιβλίου τέλος.
Sicut peregrini gaudent patriam inspicere,
Ita & scribentes libelli finem.

Quoniam vero Sanctorum Patrum, ac Conciliorum auctoritate totum conflatum est opus, iuvat Patrum nomina, quorum in ea adducuntur enarrationes, una cum ipsorum operibus, prout in Codice iacent, alphabetico ordine singillatim adferre, simulque Concilia, & alia loca, unde petita sunt testimonia, heic adnotare.

Patres sunt.

Agatho p. 35. *b.*

Alexander. ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς τὸν μέγαν Εὐσέβιον Ἀλεξανδρείας pag. 134. 194. *b.*

Ammonius presbyter. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν πράξεων. pag. 22.

Anastasius Sinaita pag. 7. *b.* 33. *b.* 34. *b.* 40. 62. *b.* 85. 96. *b.* 97. 99. *b.* 140. 178. *b.* 179. *b.* 206. 250. 261. 282. 310. ἐκ τῆς ἐξόδ. pag. 283.

Athanasius Alexandrinus saepissime. ἐκ τῶν ἀποκρίσεων. p. 142. *b.* ἐκ τῶν συνταγμάτων. pag. 280. *b.*

Basilius. ἐκ τῶν ἀσκητικῶν saepissime. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. pag. 18. *b.* ἐκ τῶν ἐπιτιμίων. p. 23. ἐκ τῶν κανόνων. p. 59. *b.* & alibi. ἐκ τῶν ἠθικῶν. p. 88. *b.* 117. 310. ἐκ τῶν ἠθικῶν εἰς τὸν ιδ' ψαλμόν. p. 62. ἠθικὸν περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. p. 62. ἐκ τῶν ἠθικῶν εἰς τὸν ιε' ψαλμόν. p. 63. ἐκ τῶν παροιμίων. p. 75. ἐκ τοῦ προφήτου Ὠσηέ. p. 75. *b.* κατὰ Ματθαῖον. pag. 83. *b.* ἐκ τῶν Πράξεων. p. ead. πρὸς Χίλωνα τὸν αὐτοῦ μαθητήν. p. 92. *b.* 170. *b.* ἐκ τοῦ περὶ τοκιζόντων λόγου. p. 95. *b.* ἐκ τοῦ κατὰ πλεονεκτούντων λόγου. p. 99. εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου. p. 101. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον Θεολόγον ἐπιστολῆς. pag. 117. 128. *b.* 175. *b.* 309. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ πρώτου ψαλμοῦ. p. 128. πρὸς τοὺς Νεοκαισαρείτας κληρικούς. p. 129. πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπισκόπους. p. 164. *b.* ἐκ τοῦ περὶ παρθενίας λόγου. p. 228. *b.* p. 239. *b.* post citationem Asceticorum Basilii adnectuntur haec alia fortasse eiusdem, περὶ θελήματος. p. ead. περὶ ἁπλότητος. p. ead. περὶ φρονήσεως. p. 240. *b.* ἐκ τοῦ, πρόσεχε σεαυτῷ μήποτε γένηται ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα. p. 245. ἐκ τοῦ πρὸς τὸν ποιμένα λόγου. p. 271. ἐκ τοῦ περὶ ξενιτείας λόγου. p. ead. ἐκ τοῦ περὶ νηστείας λόγου. p. 281. *b.* πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 287. *b.* ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῆς περὶ τοῦ, μὴ ἀγνοεῖν τὸν κύριον τὴν ἡμέραν τοῦ τέλους; καὶ ὥραν.

Barsanuphius p. 20. *b.* & alibi saepissime. πρὸς ἡσυχάζοντα. pag. 40. *b.* ἑτέρα ἀδελφοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν μέγαν γέροντα ἐρώτησις. pag. ead. πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀσθενοῦντα. p. 306.

Carpathius pag. 171. 249.

Cassianus pag. 45.

Chrysostomus Ioannes p. 116. & alibi saepissime. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον. p. 16. *b.* 19. *b.* 33. 34. & seqq. ἐκ τοῦ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγου. p. 17. ἐκ τοῦ εἰς τὸν Σαούλ. p. 18. ἐκ τῶν πρὸς Κολοσσαεῖς. pag. ead. & 109. *b.* 226. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς. p. 18. *b.* 38. 46. 82. 163. 175. 214. ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς. p. 19. *b.* 38. 48. *b.* 78. 138. 245. 311. ἐκ τῶν κατὰ Ἰωάννην. p. 19. *b.* 30. 38. 53. 100. 137. 210. *b.* 232. 245. ἐκ τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. p. 28. 137. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς. pag. 28. *b.* 46. 114. 163. *b.* 228. ἐκ τῶν μαργαριτῶν. p. 37. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς. p. 37. *b.* 111. *b.* 138. 311. ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολῆς. pag. 38. 136. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν πράξεων. p. 38. 44. 167. 173. *b.* 214. ἐκ τῶν περὶ ἱερωσύνης. p. 38. *b.* 274. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς. p. 38. *b.* 47. *b.* 58. *b.* 78. 90. 100. *b.* 109. *b.* 179. 310. *b.* ἐκ τοῦ ε' λόγου κατὰ Ἰουδαίων. p. 40. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ψαλμῶν. p. 43. *b.* 117. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. pag. 47. *b.* 162. *b.* ἐκ τῶν κατὰ Λουκᾶν. p. 48. *b.* 149. ἐκ τῶν ἀνδριάντων. p. 50. 62. ἐκ τοῦ περὶ σωφροσύνης λόγου. p. 54. *b.* ἐκ τοῦ λόγου, ποίας δεῖ ἄγεσθαι γυναῖκας. p. 58. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ, γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. p. 58. *b.* ἐκ τοῦ περὶ μονάνδρων. pag. ead. εἰς ἐντολὴν δ'. ὅρα τὸ περισσὸν καὶ πλήρωμα τοῦ νόμου. pag. 61. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς. p. 97. 117. ἐκ τῶν κατηγοριῶν. p. 105. ἀπὸ ἑτέρου βιβλίου. p. 116. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ πά-

τερ

τερ ἡμῶν. p. 132. b. εἰς τὸν ζ' ψαλμόν. p. 136. ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ πλουσίου. p. 136. b. περὶ τελείας ἀγάπης. p. 137. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, πάντες παραστησώμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ. p. 137. b. ἐκ τῶν περὶ φύσεως νόμου. p. 139. b. ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς. p. 140. b. 310. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α' ἐπιστολῆς. p. 162. ἐκ τῶν κατὰ Ματθαῖον, τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν ἡ ἐκκλησία κέκτηται πρόσοδον. p. 173. ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β' ἐπιστολῆς. p. 186. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς. pag. 188. 241. cui ſubdicur, περὶ λύπης, περὶ μετριότητος, περὶ δικαίου, περὶ ὁσίου, περὶ ἀμέμπτου, περὶ ἀξιωτάτου. ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τῶν ψαλμῶν. p. 196. b. ἐκ τῆς ἑξαημέρου. p. 214. b. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς β'. p. 224. b. 250. b. 309. b. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουδαίων λόγου ς'. p. 226. b. μακάριοι οἱ πενθοῦντες. p. 231. ἐκ τῶν ἀναβαθμῶν. p. 245. b. εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον πρὸ ε' ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. p. 247. b. εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα. p. 248. ἐκ τοῦ εἰς προδοσίαν Ἰούδα. p. 258. b. ἐκ τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ε' ῥηθέντος λόγου. p. 267. b. ἀπὸ ἑτέρου λόγου. ib. εἰς τὸν μαργαρίτην. p. 275. b. ἐκ τοῦ εἰς τὸν πλούσιον, καὶ τὸν Λάζαρον λόγου. p. 298. b. ἐκ τοῦ δ' λόγου τοῦ περὶ εἰ . . . .[1] p. 309. b. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, ὅτι τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀδικοῦντα οὐδεὶς παραβλάψαι δύναται. p. ead.

Clemens Rom. p. 84. b. 108. b. 123. 186.

Climacus ſaepiſſime a p. 19. ἐκ τῶν σχολίων. p. 41. b. 53. b. ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς λόγου. p. 45. ἐκ τοῦ περὶ ἁγνείας. p. 59. ἐκ τοῦ περὶ ὑπακοῆς. pag. 80. b. 81. 128. 146. ἐκ τῶν τοῦ ποιμένος. pag. 111. ἐκ τοῦ περὶ διακρίσεως λόγου. p. 114. ἐκ τοῦ περὶ ἡσυχίας λόγου. pag. 121. ἐκ τοῦ περὶ προσευχῆς λόγου. p. 121. b. ἐκ τοῦ περὶ ἀγρυπνίας. p. ead. πρὸς τὸν ποιμένα. p. 135. 273. ἐκ τοῦ περὶ μετανοίας λόγου. p. 143. b. ἐκ τοῦ περὶ μνήμης θανάτου. p. ead. ἐκ τοῦ περὶ κενοδοξίας λόγου. p. 146. b. ἐκ τοῦ περὶ γαστριμαργίας λόγου. p. 146. b. 299. 306. ἐκ τοῦ περὶ ἐνυπνίων. p 201. ἐκ τοῦ περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτου λόγου. p. 232. ἀπὸ ἑτέρου βιβλίου. p. 253.

Cyrillus Alexandrinus p. 273. b. ἐκ τῆς κανονικῆς ἐπιστολῆς πρὸς Δόμνον. p. 316.

Cyrillus Hieroſolymitanus p. 263. b.

Damaſcenus Ioannes p. 261. b. 267. b. ἐκ τῶν κατὰ αἱρέσεων. p. 13. b. κατὰ τῆς αἱρέσεως τῶν Μασσαλιανῶν. p. 212. 266.

Diadochus p. 41. b. 65. b. 89. 149. b. πρὸς γέροντα pag. 66.

Dionyſius Areopagita p. 261. περὶ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων τελουμένων. p. 135. b. σχολ. ἐκ τῆς πρὸς Δημόφιλον τὸν θεραπευτὴν ἐπιστολῆς. p. 189. b. ἀντίθεσις ἐκ Δημοφίλου. p. ead. ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. p. 276. b.

Dorotheus p. 41. b. 46. b. 64. 80. b. 147. 230. b. 306. b. πρὸς τὸν κελλαρίτην. pag. 71. περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν. p. 284. b.

Ephraem Syrus pag. 26. b. & deinceps ſaepiſſime.

Epiphanius pag. 228. ἐκ τῶν κατὰ αἱρέσεως τῶν λεγομένων ἀποστολικῶν, καὶ ἀποτακτικῶν. p. 27. b. ἐκ τῶν παναρίων. p. 142. b. 178. 191. b. 211. 233. b. 281. ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ περὶ πίστεως λόγου. p. 178. b. 281.

Evagrius p. 40. b.

Euſebius Pamphilus p. 193. 239.

Gennadius Conſtantinopolitanus, & Synodus cum eo congregata.

Ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ p. 22. & ſeqq. ſaepiſſime. ἐκ τῶν παναρίων τοῦ περὶ πίστεως λόγου. p. 203. ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ Λαυσαϊκοῦ. p. 207. b.

Gregorius Nazianzenus p. 229. 245. 266. ἐκ τῶν ἀπολογητικῶν. p. 30. b. ἐκ τῶν ἐπιστολῶν. p. 44. b. ἐκ τοῦ ἐπιταφίου εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. p. 97. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ. p. 100. ἐκ τοῦ ἐπιταφίου εἰς τὸν Βασίλειον. p. 177. b. ἐκ τοῦ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν λόγου. p. 298. b.

Gregorius Nyſſenus p. 73. b. 86. ἐκ τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ πάτερ ἡμῶν. p. 119. 179. b. ἐκ τῆς πρὸς Λητόϊον κανονικῆς ἐπιστολῆς. p. 180.

Gregorius Thaumaturgus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 59. b. 179. b. ἐκ τῶν κανονικῶν ἐπιστολῶν περὶ τῶν ἐν καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλοφαγησάντων. p. 311. b.

Ex Dialogis Gregorii, & Petri pag. 36. 139. b. 141. 143. & alibi ſaepe.

Ignatius p. 281. b. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης. p. 28.

Iſaac Syrus p. 85. 90. & alibi. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ἀββᾶν Συμεών. p. 203. b.

Iſaias ſanctus p. 89. 146. 149. & alibi. ἀπὸ τοῦ ἑτέρου βιβλίου. p. 172. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. p. 177. ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον. p. ead.

Iſidorus p. 19. 229. 247. 267. b. ἐκ τῆς πρὸς Εὐσέβιον ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς. p. 101. κατὰ ἐπισκόπων. p. 167. περὶ τῆς τριημέρας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. p. 284.

Macarius p. 115. 149. b. 207. 299. ἐκ τῶν περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι. p. 142. b.

Marcianus Bethleemita pag. 49. 54. 267. 258. b.

Marcus pag. 34. b. 66.

Maximus p. 87. b. 92. 108. & alibi. ἐκ τῶν ἀπόρων. p. 8. 34. b. 47. b. 134. b. 177. ἐκ τῶν κεφαλαίων. p. 141. b.

Methodius Patriarcha Conſtantinopolitanus. ἐκ τῶν ἀφορισμῶν τῶν Στουδιωτῶν μοναχῶν. p. 174. 190. διάταξις περὶ τῶν ἀρνησαμένων διαφόροις τρόποις, καὶ ἡλικίαις. p. 322. b.

Nicephorus Archiepiſcopus Conſtantinopolitanus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 282.

Nilus Monachus pag. 19. 46. b. 170. b. & alibi. ἐκ τοῦ βίου τῶν ἁγίων Ἀββάδων τῶν ἐν Ῥαϊθοῦ τελειωθέντων. p. 305.

Petrus Alexandrinus. ἐκ τῶν κανόνων. p. 131. 133. b. 281. b.

Philo p. 244. b.

Ποιμένος τοῦ ἁγίου. p. 41. b.

Studita p. 71. b. ἐκ τῆς διαθήκης. p. 27. b. 177. b. πρὸς ἡγούμενον. p. 55. b. ἐκ τῆς κατηχήσεως τῆς παρασκευῆς τῆς ἀποκρέου. p. 299. b. ἐκ τῆς παρασκευῆς τῆς τυροφάγου. pag. ead. τῇ παρασκευῇ τῆς α' ἑβδομάδος. p. 283. περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος, καὶ ποσότητος p. 289. b. & adnectitur ἐκ τῶν τυπικῶν τοῦ ἁγίου ὅρους περὶ τῆς ἐν βρώμασι, καὶ πόμασι ποιότητος. pag. 290. περὶ τῶν διακονητῶν. p. 291. ἐκ τῶν κατηχήσεων. p. 312.

Simeon Thaumaturgus. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς

τινα

(1) Ita in Codice; ſed ſupplenda eſt vox εἱμαρμένης, & pro δ' reddenda eſt numerica nota ς'.

τινα τῶν ἐκλεισῶν. p. 34. ἐκ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. p. 144.

Tarasius. ἐκ τῆς ἐπισολῆς πρὸς Α'δριανὸν Πάπα Ρ'ώμης. p. 163. *b.*

Theodoretus pag. 8. 13. *b.* 110. *b.* 247. 268. *b.* ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ προφήτε Ω'σηέ. p. 64. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ψαλμῶν. p. 70. *b.* 141. ἐκ τῶν ἀπόρων. p. 171. ἐκ τῶν παλαιῶν. p. 179. *b.* ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς παλαιᾶς. p. 310.

Theophilus Archiepisc. Alexandriae. p. 300.

Timotheus Alexandrinus. ἐκ τῶν κανονικῶν ἀποκρίσεων. p. 60. 270. *b.* 282. 295. 317. 319.

Praeterea adferuntur fragmenta.

Ex Lege politica. p. 28. 31. & alibi saepe.

Ex Constitutionibus Apostolicis. p. 171. 210. 244. *b.* 280.

Ex Canonibus Apostolicis. p. 28. *b.* 43. & alias saepissime.

E'κ τῆς διατάξεως τῦ ἁγίε Παύλε. p. 40. *b.*

Ex Constitutionibus App. Petri & Paulli. p. 280. 298.

Concilia haec memorantur.

Ancyranum p. 60. 227. *b.* 315. *b.* 317. *b.*

Antiochenum p. 276. 313. *b.* 316. *b.*

Chalcedonense p. 56. *b.* 64. *b.* 164. 173. *b.* & alibi.

Carthaginense p. 31. 57. 109. 205. *b.* 317.

Constantinopolitanum in templo SS. Apostolorum pag. 21. *b.* 23. 31. 43. 72. *b.* & deinde saepe.

Gangrense p. 27. *b.* 28. *b.* 130. 178. *b.* & alibi.

Laodicenum p. 56. *b.* 57. 60. 107. 109. 129 *b.* & alibi.

Neocaesariense p. 52. 59. *b.* 61. 313. *b.* 317.

Nicaenum I. pag. 287. *b.*

Nicaenum II. pag. 31. 42. *b.* 55. *b.* 61. 101. *b.* & alibi.

Sardicense p. 313. 314. *b.*

I. Synodus pag. 316. 318. *b.*

VI. Synodus pag. 24. *b.* 27. *b.* 33. 42. *b.* 56. *b.* & deinceps saepissime.

VII. Synodus p. 21. 56. *b.* 313. 316. *b.* 320. *b.* cui subnectitur: ἐκ τῦ α' λόγε, ὅτι δεῖ τὲς θείες κανόνας κατὰ πάντων φυλάττεσθαι.

E'ρώτησις περὶ τῶν ἐν ταῖς συνόδοις πραγματειῶν. pag. 2[illegible]3.

E'κ τῆς αἱρέσεως τῶν Μασσαλιανῶν, κ) Εὐχιτῶν p. 27. *b.* 95. *b.* 130. 203. *b.*

A'πὸ ἑνὸς τῶν συναξαρίων. p. 284.

E'κ τῶν Λαυσαϊκῶν (nempe ex Historia Lausiaca.)

E'κ τῦ πατερικῦ τῦ Λειμωναρίε. p. 278. *b.*

E'κ τῦ πατερικοῦ τοῦ Λαυσαϊκοῦ p. 281. *b.*

E'κ τῶν τυπικῶν τῶν ἀρχαίων μοναςηρίων. p. 298. *b.*

E'κ τοῦ χρονικοῦ. p. 205. *b.*

Ex Nomocanone Ieiunatoris, (νηςευτοῦ). p. 60. *b.* 229. 265. *b.* 272. *b.* 288.

Ex Nomocanone S. Basilii. τὸ αὐτὸ ϛ ὁ νηςευτὴς λέγεται. p. 42. *b.*

Vitae Sanctorum.

Antonii pag. 143. *b.* 204. & postea subditur: ἑτέρε.

Barsanuphii pag. 81.

Charitonis pag. 123.

Danielis Stylitae pag. 131. *b.*

Epiphanii pag. 103. *b.* 104. ἀπὸ ἑτέρε βιβλίε.

Ioannicii pag. 271. *b.*

Ioannis Chrysostomi pag. 166. 177. *b.*

Ioannis Eleemosynarii pag. 95. *b.* 102. *b.* 113. *b.* 144. *b.* 166. 263. 277. *b.*

Ioannis Hesychastae p. 132.

Macarii pag. 269. 143. *b.*

Marcelli, μονῆς τῶν ἀκοιμήτων. p. 218. *b.*

Nicolai pag. 281. *b.*

Pachomii p. 38. *b.* 47. *b.* 78. *b.* 85. & alibi.

Pausii pag. 147. *b.* 170. *b.*

Philemonis pag. 118.

Sabae pag. 25. 178.

Simeonis Thaumaturgi p. 283. 304. *b.*

Stephani τοῦ νέε a pag. 219. ad 222.

Theodori τοῦ ἡγιασμένου. p. 258. *b.* 283.

Theodosii τῦ Ι'δεσηνοῦ. pag. 149. *b.*

Ex martyrio S. Anastasiae. p. 89.

Ex martyrio S. Eugeniae. p. 161.

Libri vero S. Scripturae, quorum loca aut citantur, aut explicantur, sunt.

Exodus p. 191. & subditur: τῦ ἁγίε Βασιλείε. Deuteronomium p. 132. 192. Leviticus p. 192. 244. *b.* Numeri pag. 73. 244. *b.* IV. Regum p. 166. *b.* Malachias p. 100. Ieremias p. 35. *b.* Isaias p. 192. 299. *b.* Epistola Ioannis Evangelistae p. 106. *b.* Actus Apostolorum p. 40. *b.* 166. *b.* Sirach p. 35. *b.* 179. Salomon p. ead.

Codex Graec. membranac. Ms. in fol. Sec. XIV. Constat fol. 331.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΝ.

EVANGELIA SECVNDVM MATTHAEVM ET IOANNEM.

Titulus ita restituendus.

Diversorum SS. Patrum Catena in Matthaeum, Ioannem, & Lucam, & in VII. Epistolas Catholicas, quibus adcedunt Theodoreti Quaestiones in Genesim.

I. pag. 1. Commentarius in Matthaeum acephalus est, incipit enim ab expositione Capitis VI. Vers. I. Evangelistae in his verbis: μανθάνετε, ὅτι τὸν ἐπιέσιον προσέθηκεν, κ) τῦτο πάλιν τὸ σήμερον, ὥσπερ ὃν κ) ἐνταῦθα ποιεῖ· ὐ γὰρ εἶπεν, μὴ μεριμνήσητε μόνον, ἀλλὰ προσέθηκεν περὶ τῆς αὔριον· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς, τυτέςιν, ἡ ταλαιπωρία κ) ἡ συντριβή. Des. in Cap. XXVIII. διὰ τῦτο οὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰωνίων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν, χάριτι, κ) οἰκτιρμοῖς, κ) φιλανθρωπίᾳ τῦ πατρὸς, ϛ τῦ υἱῦ, κ) τοῦ ἁγίου πνεύματος τῦ ἀληθινῦ Θεῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Singulis plerumque Evangelistae verbis subiicitur expositio, quae licet initio Codicis recenti manu Chrysostomo tantum adscribatur; e diversis tamen videtur conflata Patribus, praecipue vero ex epitome Homilia- COD. V.

liarum Chrysostomi, cuius plura heinc einde fragmenta observavimus, ac prae reliquis pag. 73. quae paucis mutatis, cum nupera concordant eius Operum edit. Parisiensi Tom. VII. p. 827. Pag. vero Codicis 68. maioribus litteris in calce paginae nomen τ8 Πηλȣσιώτȣ adparet. Commentarios in hunc primum Evangelistam claudit disquisitio de tempore Dominicae Resurrectionis inter Matthaeum, & Marcum ad illa Evangelii verba Capit. XXVIII. *Vespere autem Sabbati &c.* quae nullius auctoris nomen praefefert, sed nos, multa adhibita diligentia, tandem comperimus, eam esse Caesareensis Eusebii; incipitque: Πῶς μὲν παρὰ τῷ Ματθαίῳ ὀψὲ σαββάτων φαίνεται ἐγηγερμένος ὁ σωτὴρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρωῒ μιᾷ τῶν σαββάτων; Τὸ ὀψὲ σαββάτων, μὴ τὴν ἑσπερινὴν ὥραν νομίσῃ τις, τὴν μετὰ ἡλίȣ δυσμὰς λέγεσθαι, κ. λ. Des. ὅτως κ̀ ὁ δεσπότης συντομώτερον ἀναςὰς ἢ ὑπέσχετο, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνηθήσεται. Pag. 76. *b.* Sequitur eiusdem Eusebii fragmentum alterum de Angelis ad monumentum visis, quod inc. Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία μετὰ τῆς ὁμωνύμου ἑωρακέναι ἐκτὸς τȣ̃ μνήματος ἐπικαθήμενον τῷ λίθῳ ἕνα μόνον ἄγγελον εἴρηται. Des. ὕςερος ἁπάντων ὁ νεανίσκος, κ̀ πρὸ τȣ́τȣ, κ̀ τῶν παρὰ τῷ Λȣκᾷ οἱ δύο εἴσω τȣ̃ μνήματος. Haec duo fragmenta occurrunt etiam in Cod. XXXIII. huius Plutei, de quo inferius, sed ipsorum primum multo brevius est in illo, quam in hoc. Edidit utrumque Combefisius in Auctario Novo Paris. mdcxlviii. fol. T. I. p. 781. 783. unum quod ex Ambrosii Mediolanensis, Monachi Casinatis versione, teste Sixto Senensi in Bibliotheca Sancta V. *Eusebius*, exstat in illud ὀψὲ σαββάτων, *Sero Sabbatorum*. Alterum περὶ τῶν ἐν μνημείῳ ἀγγέλων, *de Angelis ad monumentum visis*. Voluerat haec quoque Holstenius proferre, teste Lambecio l. c. Tom. I. p. 112. at morte praereptus omisit. In Bibliotheca Veneta Card. Bessarionis, ut ex eius Catalogo eruitur p. 259. hoc idem Codicis nostri opusculum tali inscribitur titulo: Περὶ τῆς δοκȣ́σης διαφωνίας τῶν εὐαγγελιςῶν ἐν τῇ ἀναςάσει τȣ̃ κυρίȣ, καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

II. pag. 77. *b.* Maioribus litteris cynnabari exaratis, in ornatissimo auro, variisque coloribus loculo insequens adponitur titulus: Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. Εὐλόγησον δέσποτα. *Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi interpretatio in Evangelium secundum Ioannem. Benedic Domine.* Inc. Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιςῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων. Des. ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι κ̀ φιλανθρωπίᾳ τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃, κ. λ. Videtur & iste Commentarius in Ioannem, ut plurimum ex Homiliis Chrysostomi desumtus; verba enim τίνος ἕνεκεν, κ. λ. habentur in eiusdem Homilia IV. in Ioannem cit. edit. Paris. Tom. VIII. p. 26. Aliorum tamen Interpretum scholia nonnulla sunt intermista, ac praecipue sub finem, ubi pag. 137. *b.* ad Ioannis Cap. XIX. duo adferuntur excerpta Hesychii presbyteri Hierosolymitani, quorum primum inc. Τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν Χριςὸν ςαυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰωάννης ἕκτην; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τȣ̃ ςαυρȣ̃ σαφῶς κ̀ ἀναμφιβόλως ἐκτίθεται, κ. λ. Secundum pag. 138. inc. Τίνος χάριν ὁ μὲν Ἰωάννης βαςάσαι τὸν ςαυρὸν αὐτȣ̃ ἰσορεῖ τὸν κύριον, οἱ δὲ λοιποὶ εὐαγγελιςαὶ, κ. λ. quibus iterum succedit Chrysostomus. Tandem Commentarios claudit (ut ipsius Codicis verba referantur) τȣ̃ Πηλȣσιώτȣ ἐπιςολὴ φνθʹ. *Pelusiotae Epistola* dlc. quam non ausim adfirmare an sit inter editas, nec ne, quum numerus in Codice notatus, in editione G. L. Parisiensi Epistolarum Pelusiotae A. mdcxxx. fol. minime occurrat, ac praeterea verba, quibus illa praecurrit inscriptio, nempe Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν εὔκολον φθέγγεσθαι, κ. λ. usque ad finem, sint revera extrema Commentariorum Chrysostomi in hunc Evangelistam, ut ex eius edit. constat loc. cit. cui adscribuntur etiam in Codice XXXIII. similem Catenam continente. In calce tamen paginae haec sunt adnotata: Τέλος εἴληφεν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου ἑρμηνεία. *Explicit interpretatio Evangelii secundum Ioannem.*

III. pag. 145. Sequitur Commentarius in Lucam item acephalus, fortasse eo quod ipsi aliqua praeiret antiqua pictura, qua deinde a male feriatis hominibus avulsa, Commentarii quoque initium deperiit. Incipit enim: Πῶλον δὲ τὸν ἐξ ἐθνῶν ὀνομάζει λαὸν, ὡς ἀδάμαςον ὄντα, κ̀ πωλοδάμνην ȣ̓κ ἐσχηκότα· τȣ̃το γὰρ κ̀ ὁ κύριος ᾐνίξατο τοῖς ἀποςόλοις προςτεταχὼς εἰς τὴν κατέναντι κώμην ἀπελθεῖν, κ̀ λῦσαι τὴν ὄνον τὴν δεδεμένην, καὶ τὸν ταύτης πῶλον. Des. κ̀ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, κ̀ μετὰ τȣ̃το ἥξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας κ̀ νεκρȣ̀ς, κ̀ ἀποδȣ̃ναι ἑκάςῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτȣ̃, δι' ȣ̃, κ̀ μεθ' ȣ̃ τῷ Θεῷ, κ. λ. Adferuntur heic quaedam excerpta ex Athanasio, & Isidoro Pelusiota. Athanasii fragmentum p. 147. *b.* inc. Οὐχ ἁπλῶς δὲ τὸ γεννώμενόν φησι πρὸς τὴν παρθένον ὁ ἄγγελος. Des. ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ. Athanasio succedit Isidorus p. 150. *b.* cum hoc titulo: Τȣ̃ Πηλȣσιώτȣ ἐπιςολὴ μηʹ. *Isidori Pelusiotae Ep. XLVIII.* Inc. Διατί εἶπεν ὁ εὐαγγελιςὴς τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; ȣ̓δὲ γὰρ ἄλλον ἔσχεν υἱὸν ἡ παναγία Θεοτόκος, κ̀ ἀειπαρθένος, κ. λ. De Catenis in Lucam consule Fabricium l. c. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. pag. 775.

IV. pag. 180. *b.* Catena quorumdam Interpretum in VII. Epistolas Canonicas, in fine mutila, cui titulus, litteris, ut supra uncialibus, ac rubricatis adpositus: Περὶ ὑπομονῆς, κ̀ πίςεως ἀδιακρίτȣ, κ̀ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τȣ̀ς πλȣσίȣς. Ὑπόθεσις Ἰακώβȣ ἐπιςολῆς. *De patientia, & fide inreprehensibili,*

bili, & humilitate erga divites. Argumentum Epistolae Iacobi. Inc. Ἐπειδὴ αὐτὸς Ἰάκωβος ταύτην γράφει τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρεῖσιν, καὶ πιστεύσασιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, γράφει δὲ διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολὴν διδάσκων περὶ διαφορᾶς πειρασμῶν, κ. λ. Desinit in his verbis Epistolae Iudae: Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου τοῖς ἐν Θεῷ πατράσιν ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τετηρημένοις κλητοῖς. Ἔλεος ὑμῖν, εἰρήνη, καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποίου ... quae sunt extrema paginae 231. quum reliqua desiderentur. His succedunt Quaestiones in Genesim, de quibus infra. Tractantur ex hisce Epistolis selecta tantum loca. Ex sanctis vero Patribus in primis memorantur Gregorius Nyssenus, Cyrillus, Theodoretus Cyri, Dionysius, Severus Antiochenus Archiepiscopus, cuius adferuntur multa excerpta ex Epistolis adversus Photium προτεύοντα, ad Andronicum Coenobiarchen, ad Cononem Silentiarium &c. Theodorus Heracleensis, Theodorus alter, Eusebius, Basilius, Pastor, Hesychius, Didymus, Apollinaris, Severianus Gabalorum Episcopus, Chrysostomus, Ammonius presbyter, Ephraem Syrus &c. Non absimilem Catenam servari in Collegio novo Oxonii testatur Fabricius Biblioth. Graec. Tom. VII. p. 790. aliasque item haberi in Bibliotheca Regis Galliae, ex eiusdem Catalogo adparet Parisiis edito A. MDCCXL. fol. Tom. II. pag. 28. seqq.

V. pag. 240. Quaestiones in Genesim, initio ac fine mutilae, quas licet auctoris nomine destitutas, Theodoreti tamen esse deprehendimus. Erant olim, ut ex numeris marginalibus adparet, XCVII. & fortasse plures, quarum nunc priores undecim desunt omnino, duodecimae tantum supersunt extrema, quae sunt: ἀκριβέστερον παρὰ τῶν τὴν ἰατρικὴν ἠσκημένων τέχνην· ὅτι καὶ τὰ δοκοῦντα εἶναι δηλητήρια, παθῶν ἐστιν ἰατήρια· κεραννύμενα γὰρ ἑτέραις βοτάναις ἀλεξήματα γίνεται, καὶ ὑγιείας παρεκτικά. Sequitur Quaestio XIII. in edit. Operum Theodoreti Parisiensi A. MDCXLII. fol. XIV. quae sic inscribitur: Τῶν φωστήρων δημιουργηθέντων, τί γέγονε τὸ πρότερον φῶς; *Luminaribus creatis, quid factum est de priori luce?* Inc. Ὁ δεσπότης Θεὸς, καὶ ἐκ μὴ ὄντων ποιεῖ, κ. λ. Desinunt in Quaestione XCVII. in editione XCVI. cuius ultima verba, quae legantur in Codice sunt: καὶ γὰρ ἐκεῖνοι θυσίαις τὸν Θεὸν ἱλεοῦντο, καὶ Ἄβελ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ Νῶε, καὶ Μελχισεδὲκ, καὶ Ἀβραάμ. Haec incidunt in cit. edit. Tom. I. p. 67. in Codice vero sunt extrema pag. 239. *b.* Vbi animadvertendum est, duos ultimos Codicis quaterniones praepostere fuisse compactos.

Codex Graecus membranaceus ms. in fol. Sec. XII. sat bene scriptus, atque servatus, si illud excipias, quaedam in prima & ultima pagina, iam vetustate consumta esse, ac fugientia. Constat foliis 251. cuius specimen damus Tab. III. N. V.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ.

EVSEBIVS DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

Continet hic nitidissimus Codex Eusebii Pamphili Praeparationem Evangelicam in XV. digestam Libros, quos ordine recensebimus. COD. VI.

I. prima pagina auro variisque coloribus elegantissime depicta cum Mediceo stemmate, exhibet Libri I. tabulam rubris exaratam litteris. Constat haec Capitibus XI. quorum primum est: Τίς ἡ τῆς εὐαγγελικῆς ὑποθέσεως ἐπαγγελία. *Quid illud sit, quod Evangelicae materiae ratio pollicetur.* Inc. Τὸν χριστιανισμὸν, ὅ τί ποτέ ἐστιν, ἡγούμενος τοῖς οὐκ εἰδόσι παραστήσασθαι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας τὴν εὐαγγελικὴν ἀπόδειξιν περιέξειν ἐπαγγελλομένης. Vltimum Ἐπιτομὴ τῆς Φοινίκων ἀρχαιολογουμένης θεολογίας, καὶ περὶ τῶν ταύτην συγγραψαμένων, καὶ ὅτι δικαίως αὐτῆς κατεπτύσαμεν. *Epitome antiquae Phoenicum Theologiae, ac de iis, quae secundum ipsam scripta sunt, & quod ab ipsa iure merito recesserimus.* Des. τοιαύτη μὲν οὖν ἡ Φοινίκων θεολογία· ὥρα δὲ μεταβάντας καὶ τὰ Αἰγυπτίων ἐπιθεωρῆσαι.

Animadvertendum heic est, post illa verba Capitis primi: ἀλλὰ πανταχόθεν ἐξ ἁπάντων ἐθνῶν, πρὸς τὸν τῶν ὅλων Θεὸν παρορμῶν ἥκειν, σπεύδειν τε, καὶ πάσῃ προθυμίᾳ ψυχῆς τὸ δῶρον ὑποδέχεσθαι, Ἕλληνας ὁμοῦ, καὶ Βαρβάρους, ἄνδρας .... quae in Codice ultima sunt primae paginae, in sequenti nonnulla alia continuari, quae, quo pertineant, nondum comperimus. Ea vero sunt: τὸ μάλιστα ἁπλοῦν, καὶ ἀεὶ ὂν ἐνεργείᾳ· μάλιστα γὰρ νοητὸν τοῦτο, τῷ τε μάλιστα εἶναι ἀεὶ ὂν ἐνεργείᾳ καὶ τὸ τῇ ἑαυτοῦ φύσει τὸ ἁπλοῦν νοητόν. Καὶ γὰρ τὰ ἐν τοῖς συνθέτοις τότε εἰσὶ νοητὰ, ὅταν ὁ νοῦς αὐτὰ χωρίσῃ τῶν ἐν οἷς ἐστι· καὶ ὥσπερ ἁπλᾶ αὐτὰ ἐνεργῆται, αὕτη δὲ ἡ κινητικὴ τοῦ παντὸς οὐσία, μάλιστα αὐτὴ νοητὴ, ἀλλὰ μὴν καὶ μάλιστα ὀρεκτή. Μάλιστα γὰρ τὸ ὀρεκτὸν τῇ ἑαυτοῦ φύσει, τὸ τῇ αὐτοῦ φύσει καλὸν μάλιστα, τοιοῦτον δὲ τοῦτο· τὸ γὰρ καλὸν ἐν τῷ εἴδει μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ· ἐν γὰρ τῷ ποιοῦντι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ πάσχοντι· καὶ ἔστι πάσχον μὲν τὸ δυνάμει τι ὂν, ποιοῦν δὲ τὸ ἐνεργείᾳ ὂν, καὶ ἐν τῷ ὡρισμένῳ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἀορίστῳ, ἐν τῷ εἴδει τὸ καλὸν μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ ἐν εἴδει τῷ ἐν οὐσίᾳ μᾶλλον ἢ ἔν τινι τῶν γενῶν. Διὰ γὰρ τοῦτο καί τ' ἄλλα ἐστιν, καὶ τῶν ἐν οὐσίᾳ τὸ μάλιστα ὂν καὶ ἁπλοῦν, καὶ ἄμοιρον τοῦ δυνάμει καλὸν μάλιστα, τοιαύτη δὲ οὖσα δέδεικται ἡ προειρημένη φύσις, κυρίως ἄρα καὶ πρώτως αὐτὴ ὀρεκτή τε καὶ νοητή.

Sequitur deinde novum Caput, numero secundo notatum, & inscriptum: Περὶ χρώματος τινά. Inc. Τὸ χρῶμα ὡρίσατο Ἀριστοτέλης πέρας τοῦ ὡρισμένου διαφανοῦς, ᾗ διαφανὲς, τοῦ γὰρ σώματος καθόσον μὲν σῶμα, πέρας ἐπιφάνεια, καθόσον δὲ διαφανὲς χρῶμα. Διὸ καὶ

ἅμα

ἅμα ἐςὶ τὸ χρῶμα τῇ ἐπιφανείᾳ· ἐπεὶ γὰρ παντὸς σώματος πέρας, ἐπιφάνεια, κ̀ τὸ διαφανὲς δὲ σῶμά ἐςι, κ. λ.

Huic item alia ſuccedunt Capita, quorum titulos exhibemus, ut unuſquiſque, uno intuitu qua de re in iſtis agatur, agnoſcat. Ii vero ſunt:

γ'. Τινῶν εἰσιν οἱ ὁρισμοί.

δ'. Σχόλιον ἐν διαλόγῳ περὶ τȣ͂, εἰ πάντα γίνοιτο καθ' εἱμαρμένην, ἀναιρεῖσθαι τὸ δυνατόν τε κ̀ ἐνδεχόμενον.

ε'. Διατί ἡ αὔξησις κατὰ τὸ εἶδος μόνον, ἀλλ' ȣ̓χὶ καὶ κατὰ τὴν ὕλην.

ς'. Πῶς εἰ μᾶλλον τὸ ὕδωρ ὕδωρ κατὰ τὸ ψυχρὸν, οὐ κατὰ τὸ ὑγρὸν, ἡ μὲν εἰς τὸ θερμὸν αὐτοῦ ἐκ τȣ͂ ψυχρȣ͂ μεταβολὴ οὐ φθείρει αὐτό. ἡ δὲ ἐκ τȣ͂ ὑγρȣ͂ εἰς τὸ ςερεὸν φθείρει.

ζ'. Πῶς ȣ̓κ ἐναντία τό τε μέγα καὶ τὸ μικρὸν, εἴγε εἰς ἐναντία μὲν ἡ μεταβολὴ, τὸ δ' αὐξόμενον καὶ μειȣ́μενον εἰς ταῦτα μεταβάλλει.

η'. Πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ.

Poſt huius Capitis verba *ȣ̓κ ἔτ' ἐν ὑποκειμένῳ αὐτῷ ὅτι πρὸς τὸ*, quae ſunt ultima pag. 9. *b.* iterum Euſebii textus adparet: nam paginae decimae initium fit a verbis *καθ' ἅπασαν τὴν οἰκȣμένην οὐχ ὁμόφωνον πάντας ἔχειν τὴν διάλεκτον, κ. λ.* quae ſunt Capitis VII. habenturque pag. 21. edit. Colonienſis A. MDCLXXXVIII. fol. qua in huius Codicis recenſione uſi ſumus. Reliqua deinceps uſque ad finem Libri, mirifice cum ipſa editione concordant.

Hoc fragmentum, quod nihil ad Evangelicam Euſebii Praeparationem pertinet, quum ex aliquo potius Peripatetico philoſopho deſumtum videatur, quomodo fuerit in hunc primum Euſebii Librum intruſum, me prorſus latet, niſi bibliopegi incuria id adcidiſſe velimus, qui quum duos prae manibus haberet Codices compingendos, utroſque membranaceos, eiuſdemque magnitudinis, & ab eodem ſcriptore exaratos, ſimilitudine deceptus (quae profecto talis eſt, ut ipſarum etiam numerus linearum par habeatur) unum pro alio quaternionem adreptum conligaverit; nam quod magis dolendum eſt, nuſquam in toto Codice, cuius ſingulas evolvimus paginas, quae heic ſunt omiſſa, reperire nobis contigit, quare aut deperditus omnino eſt hic quaternio, aut in alium Codicem inſertus.

II. pag. 20. Sequuntur rubris characteribus deſcripta Libri ſecundi (quemadmodum etiam reliquorum omnium qui ſequuntur, Librorum) Capita XI. quorum primum eſt: *Ἐπιτομὴ τῆς Αἰγυπτίων θεολογίας, καὶ ὡς εἰς Ἕλληνας μετεκομίσθη. Theologiae Aegyptiorum Epitoma, & quemadmodum ad Graecos inde tranſierit.* Vltimum: *Περὶ τῆς κατὰ Ῥωμαίȣς θεολογίας. De Romanorum Theologia.* Haec Capitum in Codice diviſio licet ab ea diſcrepet, quae eſt in editione citata, quippe tribus auctior, in libri tamen progreſſu cum ipſa mirifice concordat, quod & de reliquis etiam intelligendum eſt. Praecedit Prooemium, cuius initium: *Τὰ μὲν δὴ τῆς Φοινίκων.* Finis: *ἱςορεῖ γȣ͂ν ταῦτα πρὸς λέξιν.* Primum Caput inc. *Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων γένεσιν.* Vltimum deſ. *τὰ αὐτῶν οἰκεῖα καταμάθωμεν.* Ibid. p. 43.

III. Liber pag. 37. tabulam praeſefert in Capita diſtributam XIV. quorum primum eſt: *Περὶ τῆς Ἑλλήνων φυσικῶν θεολογίας. De Naturali Graecorum Theologia.* Inc. *Ὅτι μὲν ȣ͂ν ἡ παλαιὰ φυσιολογία.* Vltimum eſt: *Ὅτι δαιμονικῆς ἐνεργείας πάντα τὰ τοιάδε τυγχάνει. Haec omnia daemonum arti ac praeſtigiis adſignanda eſſe.* Deſ. *καὶ πρὸς ταῦτ' οὖν ἑτέραν λόγȣ ἀρχὴν ἀναλαβόντες ὑπαντήσωμεν.* Ib. pag. 81.

IV. Liber pag. 58. *b.* Capitibus conſtat XXIV. quorum index praecurrit. Primum Caput, quod prooemii loco eſt, inſcribitur: *Προοίμιον περὶ τῶν κατὰ πόλεις χρηςηρίων, καὶ ὧν μάλιςα διατεθρύλληται τὰ μαντεῖα ἐν παραδόξοις δαιμόνων ἐπιφανείαις, τίνι τε λόγῳ, κ̀ τȣ́των κατεφρονήσαμεν. Prooemium de diverſarum urbium Oraculis, iiſque maxime, quorum prae ceteris reſponſa celebrantur, daemonibus inexſpectata ſeſe forma oſtendentibus, quaque ratione permoti, ea quoque ſpreverimus.* Inc. *Τὸ τρίτον εἶδος τῆς πολυθέȣ πλάνης, κ. λ.* Vltimum: *Περὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων, κ̀ τίνες ποτ' εἰσὶν αὐτῶν οἱ ἄρχοντες. De improbis daemonibus, & quinam ſint eorum principes.* Deſ. *φέρε ἔτι μᾶλλον διὰ πλειόνων κρατύνωμεν.* Ibid. pag. 128.

V. Liber pag. 79. *b.* Capitibus conſtat XXXIV. quorum primum inſcribitur: *Ὅτι περὶ τȣ͂, πονηρῶν δαιμόνων εἶναι παρὰ τοῖς ἔθνεσι μαντεῖα κ̀ χρηςήρια· κ̀ ὡς καθῄρηται πάντα, κ̀ ἐκλέλοιπε μετὰ τὴν τȣ͂ σωτῆρος ἡμῶν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν. Quod populorum vaticinia & oracula, improborum daemonum propria fuerint: quae omnia poſt Evangelicam Servatoris noſtri doctrinam ſublata defecerint.* Inc. *Ἱκανὰ μὲν κ̀ τὰ παρατεθέντα συςῆσαι ἦν.* Vltimum: *Ὅτι κ̀ τὴν ἄψυχον ὕλην σέβειεν προσέταττον. Illos etiam iuſſiſſe, ut materia inanima coleretur.* Deſ. *ὁ περὶ τῶν δηλȣμένων χρηςηρίων ὑποπεσεῖται λόγος.* Ibid. p. 176.

VI. Liber p. 102. *b.* Tabula, ac Prooemio praecedente, Capita continet XI. quorum primum inſcribitur: *Ὅτι κ̀ ἃ δοκȣ͂σιν οἱ δαίμονες ἐν τοῖς χρηςηρίοις μαντεύεσθαι, ἀπὸ τῆς τῶν ἄςρων φορᾶς, ὁμοίως ἀνθρώποις ςοχάζονται. Quae divinare videantur daemones in oraculis, ea perinde atque homines, ex aſtrorum illos motu conicere.* Inc. *Ἃ γὰρ λέγȣσιν οἱ θεοὶ, οἱ περὶ τὰ μεμοιρασμένα γινώσκοντες λέγȣσιν.* Vltimum *Ὡς κ̀ ἀπὸ τῆς τῶν θείων γραφῶν ἐξηγήσεως, ἐκ τῶν Ὠριγένȣς. Divinarum quoque Scripturarum auctoritate idem effici, ex Origenis ſcriptis.* Deſ. *διὰ μόνης τῆς σωτηρίου εὐαγγελικῆς εὑράμεθα διδασκαλίας.* Ibid. p. 235. ubi notandum, VIII. Caput breviſſimo titulo praefixo: *Ὅτι περὶ αὐτȣ͂ ἀπὸ τῶν Διογενειανȣ͂ τοῦ περιπατητικοῦ*, incipere a verbis: *Πρὸς Χρύσιππον ἅμα μὲν βȣλόμενον, κ. λ.*

quae

quae in editione adhuc in ipſo Capitis titulo includuntur.

VII. Libro pag. 129. *b.* Index praecedit Capitum XIIX. quorum primum loco prooemii inſcriptum: *Τὰ περὶ τȣ̃ τῶν ἀνέκαθεν Ἑβραίων βίȣ, ϗ ὡς εὐλόγως τὰς ἐνθέους αὐτῶν γραφὰς τῶν πατρίων λόγων προετιμήσαμεν. Vetuſtiſſimorum Hebraeorum inſtituta; & iure nos ſacras eorum litteras patriis monimentis praetuliſſe.* Inc. *Ἑβραίων πέρι λοιπὸν, ϗ τῆς κατ' αὐτȣ̀ς φιλοσοφίας τε καὶ εὐσεβείας.* Vltimum: *Ὅτι μὴ ἀγέννητος ἡ ὕλη, μηδὲ κακῶν αἰτία. Materiam nec ortu carere, nec malorum cauſſam eſſe.* Def. *ȣ̃τως δὲ τῶν ἀντικειμένων ἐχόντων, τὸ μὴ εἶναι τὴν ὕλην δείκνυται. Ταῦτα ϗ ὁ προδηλωθεὶς συγγραφεύς· μεταβατέον δ' ἐπὶ τὸν ὄγδοον ἀγῶνα τȣ̃ λόγȣ.* Ibid. p. 297. a quo tamen, ut unuſquiſque videt, aliquantum differt Codex in fine Libri.

VIII. Liber pag. 150. Capitibus XIII. conſtat, ut ex tabula eruitur Libro praefixa. Horum primum, quod inſcribitur: *Προοίμιον, περὶ τȣ̃ κατὰ Μωσέα θεοσεβȣ̃ς πολιτεύματος. Prooemium, de piis Moſaicae Reipublicae inſtitutis,* Inc. *Τȣ̀ς βίȣς τῶν παλαιῶν Ἑβραίων.* Vltimum inſcriptum: *Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τȣ̃, προνοίᾳ Θεοῦ διοικεῖσθαι τὸν κόσμον. Ex eodem,* (nempe Philone) *Divinae providentiae conſilio mundum gubernari,* Def. *ϗ ἐπὶ τὰς τῶν ἔξω ἀνδρῶν περὶ τῶν αὐτῶν μαρτυρίας.* Ibid. pag. 347.

IX. Libri pag. 172. Capita numerantur XLI. quorum primum inſcribitur: *Ὁπόσοι τῶν παρ' Ἕλλησι λογογράφων τοῦ Ἰȣδαίων ἔθνȣς μνήμην ἐποιήσαντο. Quam multi e Graecis ſcriptoribus Iudaici populi mentionem fecerint.* Inc. *Καὶ τῆς τῶν παρ' Ἑβραίοις λογίων ἀποδοχῆς ȣ̓κ ἀσυλλογίςως ἡμῖν.* Vltimum: *Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τῆς Βαβυλῶνος κτίσεως. Ex eodem* (nempe Abydeno) *de Babylonis aedificatione.* Def. *ἐπὶ τὴν λείπȣσαν αὐτοὶ μεταβησόμεθα ἐπαγγελίαν.* Ibid. pag. 401.

X. Liber pag. 196 Capita XIV. continet, quorum primum inſcribitur: *Ὡς παρὰ Βαρβάρων εἰς Ἕλληνας τὰ σεμνὰ τῶν μαθημάτων παρῆλθε, καὶ περὶ τῆς Ἑβραίων ἀρχαιότητος. Eximias quaſque diſciplinas a Barbaris ad Graecos traductas eſſe, ac de antiquitate Hebraeorum.* Inc. *Τίσι ποτὲ λόγοις τὴν καθ' Ἑβραίȣς φιλοσοφίαν τῆς Ἑλληνικῆς προτετιμήκαμεν.* Vltimum *Ὡς ἁπάσης τῆς παρ' Ἑβραίοις ἱςορίας νεώτεροι τυγχάνȣσι τῶν παρ' Ἕλλησι φιλοσόφων οἱ χρόνοι. Vniverſa Hebraeorum hiſtoria recentiorem fuiſse Graecorum philoſophorum aetatem.* Def. *τὰ Ἑβραίων λόγια τιμᾶν διανενοήμεθα.* Ibid. p. 459.

XI. Libri pag. 216. Capita recenſentur XXXIII. praeter Prooemium, cuius initium: *Ὁ μὲν δὴ τȣ̃ μετὰ χεῖρας προάγων, κ. λ.* Primum Caput inſcribitur: *Ὡς ἡ κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφία τῇ καθ' Ἑβραίȣς ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἐπηκολȣ́θησεν. Platonis philoſophiam in iis, quae omnium maxime neceſſaria ſunt, cum illa Hebraeorum convenire.* Inc. *Εἰς τρία διελόντος μέρη τȣ̃ Πλάτωνος τὸν πάντα τῆς φιλοσοφίας λόγον.* Vltimum inſcriptum: *Ὡς ϗ τὰ περὶ τῆς μετὰ θάνατον κρίσεως, ὁμοίως Ἑβραίοις ὁ Πλάτων ἔσεσθαι πιςεύει. De iudicio, quod mortem excipiat, Platonem Hebraeis adſinia ſenſiſſe.* Def. *ἐπὶ τὸ δωδέκατον τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρασκευῆς μεταβήσομαι σύγγραμμα.* Ibid. pag. 506.

XII. Liber p. 245. in Capita dividitur LII. quorum primum ita inſcribitur: *Ὅτι κατὰ Πλάτωνα τοῖς εἰσαγομένοις ὀρθῶς Ἑβραίων παῖδες ἀπερίεργον τὴν τῶν μαθημάτων πίςιν, διὰ τὸ ἀτελὲς αὐτῶν παρεδίδοσαν. Hebraeos, etiam conſentiente Platone, quos inſtituebant, eos recte fide quadam diſciplinarum, quae, quod imperfectiores adhuc eſſent, nihil exquireret, informatos voluiſſe.* Inc. *Εἰ μὲν τοίνυν ὀρθῶς, εἰ μή, τις ἐπιτιμᾷ, κ. λ.* nam quae pauca in edit. cit. praecedunt his verbis, in Codice prooemii loco, relato primi Capitis titulo praeponuntur. Vltimum eſt: *Ὅπως περὶ τȣ̃ προνοεῖν τȣ̃ παντὸς τὸν Θεὸν διέξεισι. Quemadmodum idem ipſe* (nimirum Plato) *Deum univerſi curam gerere philoſophetur.* Def. *μιᾶς εἰκότως αὐτȣ̀ς ϗ τῆς προσηγορίας ἀξιώσειεν.* Ibid. pag. 570.

XIII. Liber pag. 274. *b.* Capitibus conſtat XXII. quibus praecurrit Prooemium, cuius initium eſt: *Ἐπειδὴ πέφηνεν ἐν τοῖς πρὸ τȣ́τȣ συγγράμμασιν.* Primum Caput inſcribitur: *Ὅπως ὁ Πλάτων τῆς Ἑλληνικῆς θεολογίας ἀπήλεγχε τὴν ἀτοπίαν. Ἐκ τȣ̃ Τιμαίȣ. Quemadmodum Plato Graecae theologiae ineptias coarguerit. Ex Timaeo.* Inc. *Περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν τε ϗ γνῶναι τὴν γένεσιν.* Vltimum: *Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι φονικῶν νόμων, ȣ̓κ ἀξίων ὄντων τῆς μεγαλονοίας αὐτοῦ, οἷς τοῦ Μωσέως ἀντιπαραβλητέον. De legibus Platonis ad caedes pertinentibus, magna illa hominis mente indignis: quibus cum Moſis leges committendae.* Def. *καὶ τάς γε ἄλλας αἱρέσεις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιθεωρῆσαι φιλοσοφίας.* Ibid. pag. 637.

XIV. Liber pag. 305. Capita complectitur XXV. quorum primum inſcribitur: *Προοίμιον, περὶ τῆς ὑποθέσεως. Prooemium, quo Libri argumentum explicatur.* Inc. *Ὅσα μὲν εἰπεῖν τε ϗ ἀκοῦσαι, ἀμφὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφίας.* Vltimum: *Ὅτι ȣ̓κ ἐπίπονον τῷ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι. Operum ſuorum molitionem Deo laborioſam ac moleſtam non eſſe.* Def. *τὸν ἐξ ἡμῶν ἀπολογισμὸν παράσχοιμεν τοῖς φιλεγκλήμοσιν.* Ibid. p. 715.

XV. & ultimus Liber p. 331. Capita continet LVIII. ut ex ipſorum tabula adparet. Primum Caput eſt: *Προοίμιον, περὶ ἁπάσης τῆς ὑποθέσεως. Prooemium, quo totius Operis argumentum explicatur.* Inc. *Τὴν πολύθεον ἐθνῶν ἁπάντων πλάνην.* Vltimum eſt: *Ὅτι ϗ τῶν Ἑλλήνων ὁ σοφώτατος Σωκράτης τȣ̀ς ἐπὶ τῇ τῶν προειρημένων φυσιολογίᾳ μεγάλα φυσῶντας, μωραίνοντας ἀπεδείκνυεν, ὡς περὶ ἄχρηςα τῷ βίῳ, ϗ ἀκατάληπτα κατατριβομένȣς. Ipſum quoque Socratem, Graecorum olim ſapientiſſimum, eorum qui rerum eiuſmodi phyſiologia tantopere inſoleſcerent, vel hoc nomine*

ve-

vecordes & insanos ostendisse, quod in rebus ab omni vitae fructu vacuis, suaque facultate superioribus, studium operamque contererent. Des. οὐχὶ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρέχομεν νόμῳ. Ibid. pag. 785.

In fine ultimae paginae, eiusdem scriptoris manu haec adposita sunt rubris litteris: Ε'τελειώθη ἐν μηνὶ Ι'ουνίῳ ἔτει ϛ. *Absolutus est mense Iunio A. M.* 6000. (hoc est Christi ccccxcii.) quae subscriptio tachigraphi incuria, qui millenario numero centenarium addere oblitus est, mutila est iudicanda. Nostri enim Codicis scriptura seculum sapit XV.

Vltimo tandem loco sequuntur anonymi versus senarii, forte inediti, quum in multis, quas evolvimus Graecorum Poetarum conlectionibus non occurrerint; ac propterea digni, qui in studiosorum gratiam heic subiiciantur.

Ε"πη χρυσᾶ.

Ε'γὼ σὲ φιλῶν, κ) πρὸ τῶνδε τῶν λόγων,
Μᾶλλον δὲ πενθῶν ὑπὸ φιλοστοργίας·
Νεκρῷ γάρ ἐστιν ἀκριβῶς εἰκασμένη,
Ο' μὴ λόγῳ πρέποντι κοσμῶν τὴν φύσιν,
Προὔθηκά σοι βέλτιστε, γυμνὸν τὸν βίον,
Ω's ἂν διδαχθῇς τὰς κενὰς ὑποκρίσεις,
Καὶ μὴ ταραχθῇς ὑπὸ τῆς ἀπειρίας,
Ω"σπερ μίμους φόβηρον εἰ βλέπει βρέφος,
Καὶ νῦν δὲ τουτὶ τὸ χρυσοῦν πάσχων πάθος.
Κἂν αὐτὸς ὑπόχαλκος εὑρέθης φίλος,
Καὶ καθάπερ δύσοιστον ἐτμέθης μέλος,
Πληγεὶς ἐφ' ἡμᾶς δυσμενοῦς γλώττης βέλει,
Πάλιν παραινῶ μὴ περιχαίνειν κάτω,
Μὴ ζῆν κυνηδὸν, μὴ ῥοφῇς τὸ πᾶν θέλε.
Εἰ γὰρ ἔχεις βούλιμον οὐχ ἕξεις κόρον.
Πρὶν ἂν πίνῃς κυλικίδος ἐμπίκρων πόνων,
Καὶ τῶν περιττῶν ἐκφορεῖς τὴν κοπρίαν,
Η" κατασαπῇς, κ) ῥοῇς ἐπὶ κλίνης,
Ε'μῶν τὰ κοινὰ τῇ στροφῇ τῶν ἐλπίδων·
Η" κ) προληφθεὶς δυστυχῶς τῆς ἑβδόμης
Πρὸς τὴν ἀκατάλυτον ἀχθῇς ὀγδόην,
Η"ν ἐσχάτην κρίσιμον εὑρὼν δακρύσεις,
Ε'πεὶ γαληνὸν τὸν κριτὴν οὐ δεικνύει.
Δεῖ γὰρ ἐς αὐτὴν ἀποδημήσαντά σε
Ποινὰς ὑποσχεῖν αὐτὶ τῶν πεπραγμένων.
Ω" τις ὁ βαθὺς, κ) θορυβώδης κάρος;
Υ'φ' οὗ θανατῶν οὐ σκοπεῖς τὸ συμφέρον.
Καθεύδομεν γὰρ ὑπὸ τῆς ἀπληστίας,
Καὶ νυκτομαχεῖν ἀξιοῦμεν τὴν φύσιν,
Τὸ τῆς ὕλης ἄπιστον ἠγνοηκότες.
Τί τοῦτο ποιεῖς; ἵνα τί δ' οὔπω βλέπεις;
Α'λλ' ἀμβλυωπεῖς ἐν σαφεῖ μεσημβρίᾳ,
Τὰ κρυπτά σου βλέφαρα μὴ παρατρίβων;
Ο' χρυσὸς ὠχρός ἐστιν ἀλγῶν τῷ φθόνῳ.
Καὶ γὰρ ἐπ' αὐτὸν ὡς βαρὺς ἕρπει δράκων
Τὴν τοῦ χρόνου κίνησιν ἀντιστρέφων,
Υ'φ' ἧς τὸν ἰὸν τῆς φθορᾶς ἀναπτύει.
Καὶ σὺ παρ' αὐτῷ προσδοκᾷς τὰ βελτίω,
Τὸ τῆς τύχης εἴδωλον αἰσχρῶς φαιδρύνων;
Ο'φθαλμὲ γῆς, ἥλιε, πῶς τάδε βλέπεις;
Πλὴν εἰ μὲν ὡς παῖς εὐμενῆ τοῦτον κρίνεις,
Μικροψύχου γάρ ἐστιν ἀνδρὸς ἡ κρίσις·
Τὶ δῆτα παθὼν, οὐ καλῶν δρᾷς τὸν φίλον;
Στρεβλεῖς γὰρ αὐτὸν ἐγκρατῶς, κ) συμπνίγεις.
Κἂν αὐτὸς ὡς ἄληπτος εἰς ἄλλους τρέχῃ,
Τῆς σῆς φυλακῆς τὰς λαβὰς ἀνατρέπων.
Εἰ δ' αὖ πονηρὸν τοῦτο γὰρ ὄντως κρίσεις,
Τί τὸν φονευτὴν οὐ στυγεῖς, οὐδ' ἐκκλίνεις,
Οὐδὲ πρὸς οἰκτρὰς θᾶττον ὠθεῖς γαστέρας;
Ω's ἀνέχῃς μᾶλλόν τι κερδαίνειν μέγα.
Α"νθρωπε, κατάμαθε τὴν κοινὴν φύσιν
Ε'κ τῶν πρὸς ἀπόδειξιν ὑποκειμένων,

Carmina Aurea.

Te diligens plusquam valeat os dicere,
Ac dolens etiam ob ingentem vim amoris,
Qui mortuo prorsus est adsimilis,
Si res, ut sunt, & ut decet, non exprimit,
Nudam, o bone, tibi vitam contemplandam *obtuli,*
Vt vana sic figmenta posses discere,
Nec te male expertum pericla frangerent,
Vt pavidus si larvas infans videt,
Quum adhuc aureo labores morbo.
At quamvis ipse fictus deprehendaris amicus,
Et tamquam male cohaerens membrum a nobis abscinderis,
Linguae cruento vulneratus spiculo,
Rursus te moneo, ne circum terrenis inhies,
Ne vivas ut canis, & exhaurire velis omnia.
Si forte enim esuris, statim haud eris satur.
Nisi ante biberis calicem amaris plenum laboribus,
Et supervacaneum alvi pondus eieceris,
Vel corrumperis, & conspurcabis lectum,
Atque ita omnes meae spes inversae concident;
Vel misere praeventus septima
Ad insuperabilem traheris octavam,
Quam ultimam sentiens decretoriam flebis,
Quia serenum tibi iudicem non ostendet.
Necesse est enim te illuc proficisci,
Et poenas illic de factis recipere.
O quam gravis, o quam turbidus tuus est sopor!
Per quem morti proximus, quid deceat, non vides.
Dormimus enim, quamvis inexplebiles,
Et pro nobis noctu pugnare credimus naturam,
Quam res sit infida, ignorantes.
Quid hoc agis? cur tale non vides malum?
Caecutiens, dum Phoebus est altissimus;
Caecas nec atteris tuas iam palpebras?
Pallidum est aurum quasi dolens invidia:
Haec enim in ipsum, ut gravis serpens inrepit,
Qui se intorquens cursum accelerat,
Et venenum corruptionis exspuit.
Simplex ab ipso & aequiora postulas,
Fati impium numen decorans turpiter?
O sol, oculus terrae, quomodo haec vides?
At si tu, ut puer, aurum quid *benignum iudicas;*
(Vere enim pusillanimi viri hoc est iudicium,)
Cur igitur male non bene amicum excipis?
Nam ipsum valide torques, & strangulas,
Quamvis, ut teneri nescium, ad alios currat,
Ansas custodiae frangens tuae.
Si autem hoc esse malum reapse iudicas,
Cur interfectorem non odisti, ac fugis,
Statim nec ad ventres nefandos proiicis?
Vt sufferas maiora lucrari magis.
Homo, precor, iam disce naturam omnium
Ex rebus istis, quae valent ostendere,

O Καὶ

Καὶ ῥίψον εἰς γῆν τὸν διάκενον τύφον.
Ὁρᾷς τὰ φυτὰ, πῶς μὲν ἡβᾷ, ϗ βρύει,
Μετὰ χρόνον δέ τινα γηρᾷ, ϗ φθίνει;
Τοῦτ᾽ αὐτὸ ϗ σόν ἐϛιν, ὡς οἶδας, πάθος.
Καὶ νῦν μὲν ἀνθεῖς, ἀλλ᾽ ἀπανθήσεις πάλιν,
Τῆς τοῦ τελευτῆς ἀντενεχθέντος ψύχȣς.
Δέδοικα γȣ̃ν ἔγωγε τὴν ἀκαρπίαν·
Ἡ γὰρ ἀπειλὴ τῆς τομῆς με συγχέει.
Γνῶθι σεαυτὸν, ἴδε τὸν ῥοῦν τȣ̃ χρόνȣ,
Τῆς ἡδονῆς τὸ νέκταρ ὀψὲ γοῦν φύγε·
Καὶ γὰρ ὀδυνῶν προξενεῖ σοι πικρίαν.
Ἕως τίνος χρήματα, ϗ λειτουργίαι,
Τάχα δὲ ϗ κτήματα, ϗ παροινίαι,
Μέχρι τίνος κόλακες ἐκλύσουσί σε;
Γενοῦ δανειϛὴς, τῷ Θεῷ δὸς τὸν βίον·
Ὀφειλέτης γάρ ἐϛι, ϗ χρεωλύτης,
Καὶ σὸς δανειϛὴς, κἂν δοκῇς μὴ λαμβάνειν,
Κατοψοφαγῶν τῆς ψυχῆς σου τὸ χρέος.
Πλὴν ἥδε κοινὴ τῶνδε τῶν ὄντων φύσις
Τὸν σὸν πρὸς αὐτὴν ȣ̓κ ἀπαιτήσει χρέος·
Πάντως κἂν ἀλγῇς, κἂν φιλόψυχος ἔχῃς,
Οἰχήσεται γὰρ εἰς τὸ πῦρ ἡ θερμότης,
Τὸ ξηρὸν εἰς γῆν, εἰς ὕδωρ ἡ ψυχρότης,
Ἀὴρ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸν ϗ τὸ ῥευϛὸν ἁρπάσει.
Κείσῃ δὲ νεκρὸς ὑπὸ γυμνοῖς ὀϛέοις,
Ὁ νῦν περιττὸς, ϗ κατεβλακευμένος,
Ὄφις δὲ τοῦ τένοντος ἐκρηγήσεται.
Τί πῦρ ἐν ὀργῇ κατὰ τοῦ πέλας πνέεις,
Τί δὲ βρυχηθμοὺς αὐθαδῶς ὑποκρίνῃ,
Καὶ τῇ λεοντῇ τῆς τιμῆς ἐναβρύνῃ,
Αἴλȣρος, ἢ πίθηκος, ἢ θῶς τυγχάνων,
Ἢ μῦς ἀποσπῶν τὰς χρυσᾶς πάντων ψύχας,
Καὶ ζῶν ἀτερπῆ ϗ φιλῶν περὶ βίον;
Τί δ᾽ ὡς φάγος πάρδαλις ὑπόδρα βλέπεις,
Καὶ δεινοπαθεῖς, ϗ λαρυγγίζεις μάτην,
Ἄντικρυς ἠμίγυμνε σεμνὲ κοχλία,
Μᾶλλον δὲ γὺψ ἄνωθεν ἁρπάζων κρέα,
Πλὴν ȣ̓͂τε νεβρῶν, ȣ̓͂τε περδίκων πάλιν,
Ἀνδρῶν δὲ παπαὶ δυϛυχῶν, ϗ σωφρόνων;
Πλȣ́σιος εἶ, δέδιθι τὴν τότε φλόγα.
Τίς γὰρ ἀναψύξει σε διψῶντα δρόσος,
Εἰ μὴ σὺ τȣ̀ς πένητας ἐνθάδε θρέψεις;
Σύνες τίς ὁ πλάσας σε ϗ μεταπλάσας,
Ἐπείπερ εἰς χοῦν ἐκπεσὼν συνετρίβης;
Ἢ τίς χάριν σὴν ϗ Θεὸς, ϗ σαρκίον,
Καὶ τίς πεπονθὼς, ϗ παθῶν μείνας δίχα,
Παθῶν ἀμιγῆ, ϗ φθορᾶς ἔδειξέ σε;
Ταῦτα σκόπει βέλτιϛε σωφρόνως ἔχων,
Καὶ μηκέτι θαύμαζε τὴν ἀμετρίαν.
Τὰ γὰρ ἔτι μέλλοντα μὴ σχόντι βλέπειν,
Ὁ τῆς τελευτῆς ἀγνοεῖται σοι χρόνος.
Ὥσπερ τὸ νῦν πῦρ οὐδὲ μετρίως φλέγει,
Πυρὸς γὰρ εἰκών ἐϛιν, οὐ πῦρ τὴν φύσιν,
Οὕτω θεατὰ ϗ τὸ πῦρ τὸ παμφάγον.
Ὃ θυμὸς ἐξέκαυσε τυράννου βρέμων,
Τοῖς τῶν νέων σώμασιν εὑρέθη δρόσος,
Ἀπόκρυφον πῦρ ζωγραφȣ̃ν πρὶν ἄλλό τι·
Ὡς ἂν διδαχθῇς τὸν Θεὸν πῦρ ϗ δρόσος,
Εἰς τὴν βάτον πῦρ, εἰς δὲ τὸν πόκον δρόσος,
Μὴ διδράσῃς μάλιϛα τὸν τύπον βλέπων·
Μὴ γὰρ ὅλως ἔφλεξε νηδὺν παρθένȣ
Σαρκὸς μετασχὼν, ϗ Θεὸς μείνας πάλιν.
Ἑϛήκασι δὲ τῆς φλογὸς ζῶντες μέσον,
Καὶ τεττίγων ᾄδουσιν οἱ παῖδες τρόπον·
Σιτούμενοι γὰρ τῆς ἐνεχθείσης δρόσου,

Et mitte vanas in solum superbias.
Vides plantas ut virent, & pullulant,
Et post aliquod tempus senescunt, & cadunt?
Haec eadem ipsa te manet, ut nosti, infirmitas.
Et nunc flores quidem, deflorescet iterum,
Cum mortis te frigus occupaverit.
Fructus tamen nullos adesse tunc vereor;
Illa enim excisionis me terret comminatio.
Cognosce te, & cognosce fluxum temporis,
Et suave tandem gaudii nectar fuge;
Fert scilicet tristem dolorum copiam.
Quousque tandem, quaeso, munera, & bona,
Aurique copia, & furor dementiae,
Quousque te omnes blandientes divident?
Sis foenerator; da tuam vitam Deo;
Est namque debitor, fidemque liberat,
Tuusque foenerator, quamvis non videaris accipere,
Sibi devorans animae tuae debitum.
Natura sed, gentes quae in unum colligit,
Debes quod illi, non reposcet debitum?
Quamvis semper doleas, & vitam ames,
Abibit in ignem, qui tibi inest calor,
Siccum in terram, in aquam frigidum,
Et aer humidum & fluxum abripiet.
Tu vero mortuus iacebis sub nudis ossibus,
Qui nunc nimia torpes pinguedine,
Et serpens tuae superbiae disrumpetur.
Cur ignem iratus contra proximum spiras,
Et rugitus feroces videris emittere,
Et leonina pelle indutus insolescis,
Quum felis ipse, aut sis lupus, vel simia,
Vel aureas mus omnium vorans animas,
Vivasque iniucunde & ames vitam?
Cur vorax ut pardalis torve circum tueris,
Et imaginosum pateris, & clamas inaniter,
Vere horrida, atque nuda limax insolens,
Aut vultur e summo auferens carnem polo,
Non hinnulorum, sive perdicum tamen,
Sed heu virorum pauperum, & temperantium!
Dives es, time futuram flammam.
Quo enim rore refrigeraberis tunc sitiens,
Si tu pauperes heic non alueris?
Cognosce quis te finxerit, & refinxerit,
Quandoquidem in pulverem es reversurus;
Vel quis tui gratia Deus una simul & caro,
Quis (inquam) passus, quamvis passioni non subditus,
Ostendit te futurum passionibus & corruptione liberum.
Haec considera sobrie te gerens,
Neque amplius de immensitate obstupescas.
Nam quae sunt futura, non licet videre,
Et ignoratur, quae sit finis temporis.
Sicut ignis, quo nunc utimur, non urit modice,
Nam ignis est imago, non ignis natura,
Sic contemplare ignem devorantem omnia.
Accendit olim hunc mens Tyranni fervida,
Sed ros puellis factus est gaudentibus,
Arcanum ignem indicans, quam quid aliud;
Vt intelligas Deum esse ignem & rorem,
Ignem in rubo, & in vellere rorem.
Nec multum distabis a vero, si typum perpendas;
Nam uterum omnino non combussit Virginis
Qui particeps carnis Deus semper manet.
In medio flammarum vivi steterunt,
Et cicadarum more canebant pueri;
Nam enutriti super inducto rore,

Ὡς ἐν θέρει ϛέγουσι τὴν δεῦρο ζέσιν.
Πεπήγασι δ' ὖν τῆς βοῆς πεπαυμένοι·
Τὴν γὰρ σιωπὴν ζωγραφῦσι τὸν τύπον,
Τῶν πραγμάτων πόῤῥωθεν ἠχούντων μόνον.
Ὢ πῶς τὸ πῦρ ἦν τοῖς δορυκτήτοις δρόσος,
Οὓς ἀγγέλου πτέρυγες ἐφρούρουν πέριξ;
Ἔνδον γὰρ ὀμβρήσαντες ἁγνείας δρόσον,
Τὸν ἐκτὸς ὐκ ἔπτηξαν ἀκμαῖον βρόμον.
Ἦ ποῦ θεμιτὸν πῦρ φαγεῖν παῖδας φλέγον,
Τροφῆς ῥυπαρᾶς ἐ παθῶν ὑπερτέρους;
Πυρὸς ποταμὸν Δανιὴλ πάλαι βλέπων,
Ποταμὸν ἐξέβλυζε θερμῶν δακρύων.
Νῦν δὲ δροσισθὲν πῦρ ὑπ' ἀγγέλυ βλέπων
Φαιδρύνεται μὲν, ϗ κροτεῖν ἴσως θέλει
Τοὺς παῖδας ἀθρῶν εἰς τὸ πῦρ ζῶντας πάλιν·
Ἡ γὰρ συναιχμάλωτος ὑψώθη τύχη,
Τὴν πυρφόρον σβέσασα τοῖς Πέρσαις πλάνην·
Σιγᾷ δὲ λαλοῦν ἐκδιδοὺς τὸ βιβλίον,
Ὃ πραγμάτων πρόγνωσιν ἀῤῥήτων φέρει.
Πλὴν πάντως καινὰ, ἐ τὸ μὲν πῦρ οὐ φλέγει,
Θῆρες δὲ πῦρ πνέοντες ἐξ ἀσιτίας
Τὸν τῶν ὀρεκτῶν ἄνδρα τιμῶσι ξένε.
Φιμοῖ γὰρ αὐτῶν ἡ προσευχὴ τὸ θράσος,
Τὴν ἰσχὺν ἀμβλύνουσα τῶν παριθμίων.
Ἀλλ' εἰσφέρυσί τινα ϗ λειτουργίαν,
Λείχοντες αὐτοῦ τῶν ποδῶν εὖ τὴν κόνιν,
Καὶ ῥυπτικὸν ϛέγοντες ἐν γλώτταις πόνον.
Ἄτρεϛος οὖν ἔϛηκε τῶν σκύμνων μέσον
Ὁ πρεσβυτικὸς ϗ πρὸ τῆς ἡλικίας.
Αἰδήμονας γὰρ τὺς ἀτιθάσσυς βλέπει,
Καὶ τῇ ϛάσει γίγαντος ἐμφαίνει δρόμον.
Ὢ πῶς ἐναργεῖς ἡ γραφικὴ δεικνύει
Τὺς παντοδαπὺς τῆς ἀληθείας τύπους,
Κἂν ὐκ ἔχει κίνησιν, ἢ φθέγμα γράφειν;

Loci exustionem, ut illae aestatis tempore, ferebant.
Stabant inquam firmi cessantes a clamoribus;
Ipso enim silentio typum indicabant,
Longe resonantibus factis tantummodo.
O quomodo ignis captivis factus est ros,
Quos alae circum custodiebant Angeli!
Intus enim imbuti puritatis rore,
Externum non timebant ignis fremitum.
Quinam liceat igni urenti pueros absumere,
Vili non indigentes cibo, & passionibus liberos?
Ignis torrentem Daniel quondam videns,
Torrentem effudit e calidis lacrymis.
Nunc inrigatam flammam ab Angelo videns,
Laetatur quidem, & plaudere forsan velit
Pueros videns in igne viventes iterum:
Sibi enim communis captivitatis sors est exsaltata,
Quae Persarum superstitiosum ignem exstinxit.
Tacet autem tradens loquentem librum,
Qui rerum arcanam praenotionem continet.
At vere omnia nova: & ignis non urit,
Et ferae ignem spirantes ex inedia
Res mira! sibi proiectum virum colunt.
Mulcet enim oratio earum feritatem,
Vim infringens faucum imminentium.
Quid? quod etiam quoddam pietatis officium reddunt,
Bene lambentes pedum eius pulverem,
Et abstergendi laborem suis ferentes linguis?
Sic fortis inter horridas stetit feras,
Iam mente, quamvis non adhuc annis, senex.
Mites enim, qui truces erant, factos videt,
Et stando cursum gigantis aequat.
O quam aperte scriptura demonstrat,
Quae sint ubique veritatis symbola,
Quamvis & lingua, & motu careat scriptio!

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XV. nitidissimus, atque optime servatus. Constat foliis scriptis 357.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Α ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

EVANGELIA QVAE DIVERSIS DIEBVS LEGVNTVR.

COD. VII. Continentur hoc Codice perquam nitido & eleganti Evangelia, quae Dominicis, aliisque festis diebus infra annum occurrentibus in Ecclesia Graeca legebantur, perspicuo ac paene unciali charactere descripta. Pauciores igitur in hoc sunt pericopae, sive sectiones Evangelicae, quam in secundo huius Plutei Codice, de quo supra pag. 85. in ipso enim singulis totius anni diebus sua erat lectio destinata. In quibusdam paginis, quae vacuae initio Codicis supererant recentior manus Lectionem Evangelii Ioannis adscripsit, desumtam ex Cap. X. vers. 10. & XVII. vers. 18. quae inc. Εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰυδαίους. Des. ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

I. Einde p. 3. incipiunt Pericopae Dominicales, aliorumque Festorum, quae nos Mobilia adpellamus, quorum initium fit a magno reviviscentis Christi claroque die. Titulus enim aureus, atque elegantissima exornatus pictura, ita habet: Τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ κυριακῇ τῦ Πάσχα. *Sancta ac magna Dominica Paschae.* Cuius Lectio ab Evangelii Ioannis initio petita, alio item aureo titulo adposito, Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην, *Evangelium secundum Ioannem*, inc. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Huius Evangelistae tredecim adferuntur tmemata, septem nimirum infra octavam Paschatis, sex vero reliqua, totidem sequentibus Dominicis, usque ad Pentecosten inclusive, perlegenda; secundae enim, quam Graeci τῶν μυροφόρων adpellant, Lectio Evangelica ex Marco desumitur; quae vero binae in Adscensionis Dominicae die festo recitantur, earum altera ad matutinum item ex Marco, altera ad Missam ex Luca depromitur. Vltima igitur Ioannis des. ὁ ἀκολυθῶν ἐμοὶ ὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Quo in loco adnotare libet, Dominicas quinque, quae a Paschate Resurrectionis ad Adscensionem intercedunt, non, quemadmodum apud Latinos numeris, nimirum I. II. III. IV. &c. indicantur, ita etiam in nostro Codice nuncupari; sed ab Evangelica historia, quae in ipsarum unaquaque legitur, nomen sortiri. Hinc post primam, [1] nempe κυριακὴν τῦ ἀντιπάσχα, apud nos *Dominicam in Albis*, secunda dicitur κυριακὴ τῶν μυρο-

(1) Ita in hoc Codice, in aliis tamen est secunda; Graeci enim ipsam etiam Dominicam Paschatis in annumeratione ponunt.

μυροφόρων, nempe *fanctarum mulierum unguenta ferentium*, tertia τοῦ παραλύτε, *paralytici*, quarta τῆς Σαμαρείτιδος, *Samaritanae*, quinta τε τυφλε, *caeci*. Sexta vero, quam nos Dominicam infra Octavam Adfcenfionis dicimus, vocatur ibi τῶν ἁγίων πατέρων, nempe *Sanctorum Patrum* trecentorum decem & octo Deiferorum, qui Nicaeae convenerunt.

II. p. 37. *b*. Ioannem excipit Matthaeus, eiufque legendi initium fit a feria fecunda post miffionem Spiritus Sancti. Prima eiufdem pericopa ita inc. Εἶπεν ὁ κύριος, ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τέτων, κ. λ. Hanc aliae fexdecim confequuntur, totidem fequentibus Dominicis adcommodatae, quarum postrema def. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκεέτω.

III. Tertius eft Lucas pag. 61. a quo novus annus orditur. Huius Lectiones numerantur feptem, ac decem, quibus itidem totidem refpondent Dominicae. Prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑςὼς ὁ Ἰησὲς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Vltima def. ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἕτος νεκρὸς ἦν, ἀνέζησε, ἀπολωλὸς ἦν, καὶ ηὑρέθη. His duae fuccedunt Matthaei, altera pro Dominica, quam illi vocant τῆς ἀπόκρεω, nos Sexagefimam, altera pro Dominica τῆς τυροφάγε, quae nobis eft Quinquagefima.

IV. pag. 86. *b*. Quarto loco Marcus, unde fuas hauriunt pericopas Evangelicas τῶν νηςειῶν Dominicae, prima & ultima exceptis; illius enim ex Ioanne, huius, quae τῶν βαΐων dicitur, altera ad Matutinum ex Matthaeo, altera ad Miffam item ex Ioanne depromitur, ex quo fuum etiam praecedenti fabbato τοῦ Λαζάρε petitur Evangelium. Matthaeus tandem feriae quintae ac fabbati maioris hebdomadae pericopas fuppeditat. Harum omnium prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησὲς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Vltima def. καὶ ἰδὲ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἀμήν.

V. Sequuntur a pag. 115. *b*. ufque ad finem aliae Lectiones heinc einde ab Evangeliftis delectae, feftifque diebus, quae infra anni circulum occurrunt, quaeque apud Graecos peculiari quodam ritu colebantur, adcommodatae, earumque initium ducitur a menfe Septembri; adponitur enim titulus: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου. *Menfe Septembri, die prima, initium indictionis*. Huius diei Lectio ex Evangelio Lucae ita inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησὲς εἰς τὴν Ναζαρὲτ, κ. λ. Vltima eft, quae die XXIX. Augufti εἰς τὴν λειτεργίαν τῆς ἀποτομῆς τε τιμίε Προδρόμε, *ad Miffam Decollationis venerabilis Praecurforis*, ex Evangelio Marci recitabatur. Ea inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἤκεσεν Ἡρώδης, κ. λ. Def. καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

In fine Codicis ne vacuae aliquae fupereffent paginae, ab eadem manu recentiori, de qua fupra, adiecta fuit alia Lectio Evangelii Ioannis ex Cap. VI. verf. 38. ufque ad 55. cuius initium: Εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὲς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰεδαίους· τὲτό ἐςι τὸ θέλημα τε πέμψαντός με. Finis: καὶ ἐγὼ ἀναςήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Poft haec, alii tres verfus nefcio quo auctore fuerant adfcripti, fed litura deinde obducti, omnino perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. optimus ac bene fervatus. Conftat foliis fcriptis 180.

ΑΝΟΝΥΜΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO EPISTOLARVM D. PAVLLI INCERTI AVCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Theophylacti, Achridis in Bulgaria Archiepifcopi, Commentarius in aliquot D. Paulli Epiftolas, Theodoreti Quaeftiones in Octateuchum cum fuis folutionibus, & Cyrilli aliorumque Collectanea in Pentateuchum &c.

I. pag. 1. Liber eft ἀκέφαλος. Theophylacti enim Commentarius, quem integrum habemus inferius Plut. XI. Cod. VII. & alibi, in hoc Codice incipit ab explicando Verfu XIII. primi Capitis Epiftolae ad Philippenfes miffae, in hifce verbis: Εἰκὸς ἦν αὐτὲς μαθόντας, ὅτι δέδεται, θορυβεῖσθαι, ὡς τε κηρύγματος ἐκκοπτομένε, κ. λ. Def. μάλιςα δὲ τοῖς ὑπὲρ τοῦ Θεῦ κακοπαθᾶσιν ἀπολαύσωμεν τοῦ πλέτε τῆς χρηςότητος αὐτε· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine huius Epiftolae: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ἐπαφροδίτε. Στίχοι ση'. *Scripta eft a Roma per Epaphroditum. Verfus CCVIII.* COD. VIII.

II. pag. 15. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιςολῆς. *Hypothefis Epiftolae ad Coloffenfes*, quam effe Euthalii, Epifcopi Sulcenfis, patet ex Collectaneis Monumentorum Ecclefiae Graecae Laur. Zacagni Romae MDCXCVIII. 4. p. 648. & ex Catena Oecumenii edita Veronae MDXXXII. fol. p. 685. Inc. Ταύτην ἀπὸ Ῥώμης ἐπιςέλλει, ἐχ ἑωρακὼς μὲν αὐτούς. Def. καὶ τὴν ἐν Λαοδικείᾳ εἰς αὐτὲς ἀναγνωσθῆναι. Capita huius Epiftolae, itidem Euthalii, funt XI. Primum: Εὐχαριςία ὑπὲρ Κολοσσαέων οἰκειωθέντων Θεῷ ἐπ' ἐλπίδι. *Gratiarum actio de Coloffenfibus, qui Deo in futurorum bonorum fpem conciliati fuerant*. Vndecimum: Τὰ πρὸς τὲς ἀλλοτρίες ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. *Nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adverfus alienos a fide nos gerere debemus*, cuius licet ob Codicem ofcitanter a bibliopego recifum, vix ullum fuperfit in praefixa tabula veftigium, ex fingulis tamen Capitibus margini iterum adiectis, ita habere deprehendimus, idemque in aliquibus Codicibus cum praecedenti coniungitur, ita ut in ipfis X. tantum numerentur. Sequitur

tur Ἐπιστολὴ πρὸς Κολοσσαεῖς. *Epistola ad Colossenses*. Tum aliud argumentum Theophylacti (quod & in aliis sequentibus omnibus observamus) cuius initium: Πᾶσαι μὲν αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου ἅγιαι, μάλιστα δὲ αἱ δεδεμένου αὐτοῦ πεμπόμεναι. Finis: ἃ δὴ πάντα δεόμενα διορθώσεως ἐκίνησε τὸν ἀπόστολον πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιστολήν. Inde Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ. Quibus verbis statim Commentarius subiicitur, singulis paene Apostolici textus versiculis interiectus. Inc. Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ καθαιρεῖ λεληθότως τὸ δόγμα αὐτῶν· οὐ γὰρ ἀγγέλων ἀπόστολος, ἀλλὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦτο θέλημα Θεοῦ τὸ, ἐκεῖνον εἶναι ἀπόστολον. Des. τὸ πολὺ πάχος τῶν ἁμαρτιῶν ἐκπιέζουσαι, εἰς δόξαν πατρὸς, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου. Στίχοι σή. *Ad Colossenses scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum. Versus CCVIII.*

III. pag. 34. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ πρώτη. *Ad Thessalonicenses Epistola prima*. Desunt Hypothesis, & Capitum Tabula, ideoque ab eadem manu in suprema paginae ora, sequens monitum adpositum fuit: Ζήτει τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὰ κεφάλαια τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ταύτης ἐπιστολῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ β'. (f. βιβλίου) *Quaere Hypothesim* (nempe Euthalianam, de qua supra; Theophylacti enim singulis praecedit argumentum) *& Capita huius ad Thessalonicenses Epistolae in fine libri*. Capita porro quamvis heic desint, tamen suo loco in progressu Epistolae reponuntur in margine, eorumque primum est: Ἔπαινος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσιν. *Thessalonicensium laudatio ob certamina Apostolis digna, quae subierant*. Cuius quidem Capitis verba a maleferiata bibliopegi manu semirecisa, ex aliorum Codicum simili inscriptione coniecimus. Vltimum, quod septimum est, Εὐχὴ περὶ ἁγιασμοῦ πνεύματος, ψυχῆς, καὶ σώματος. *Precatio ad Deum de sanctificatione spiritus, animae, & corporis fidelium*. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλουανὸς, καὶ Τιμόθεος. Commentarius inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων, ἑαυτῷ συντάττει καὶ τὸν Τιμόθεον· Ἐφεσίοις δὲ ἐπιστέλλων οὐχ οὕτω ποιεῖ, κ. λ. Quae quidem prima verba, una cum sequentibus, non sane multis, argumenti loco sunt. Des. καὶ ἡμεῖς φρουροίμεθα ἀπὸ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς, ἵνα καὶ πρὸς δόξαν ζήσωμεν τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ρϟγ'. *Ad Thessalonicenses prima scripta est ab Athenis. Versus CXCIII.*

IV. pag. 44. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Thessalonicenses II.* Haec quoque, & quae sequuntur omnes D. Paulli Epistolae Hypothesi carent Euthaliana, Capitumque syllabo, idemque propterea monitum amanuensis legitur: Ζήτει καὶ ταύτης, κ. λ. ut supra. Capita quidem fuerunt in margine suo loco reposita; sed quorumdam ex ipsis vestigia tantum supersunt, reliqua ob defectum Codicis perierunt. Argumentum Theophylacti inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ποιεῖται ἐπιστολὴν ὁ μακάριος Παῦλος· διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν προέγραψεν αὐτοῖς ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Des. δι' ὧν ἐπιγνώσονται τὰς γνησίας αὐτοῦ ἐπιστολάς. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλουανὸς, καὶ Τιμόθεος, κ. λ. Commentarii initium: Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ οὕτως ἤρξατο· ὅσα οὖν ἐκεῖσε εἴρηται ἡμῖν, παράλαβε καὶ ἐνταῦθα. Finis: ὑπὸ τῆς χάριτος φρουρηθείημεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ προσλαβομένου ἡμᾶς, καὶ προσαγαγόντος τῷ πατρὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ κράτος, κ. λ. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι ρϛ'. *Ad Thessalonicenses altera scripta est ab Athenis. Versus CVI.*

V. pag. 51. *b.* Ἡ ἑρμηνεία τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς. *Explanatio primae ad Timotheum Epistolae*. Inc. Τῶν τοῦ Παύλου μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, καὶ οὕτω τι εὐδόκιμος, καὶ Παύλῳ προσετηκὼς, κ. λ. quae quidem usque ad verba: οἷα ἡ πρὸς τοὺς μαθητὰς, ἀλλ' οἷα διδασκάλῳ πρέπει, instar sunt argumenti. Inde initium Epistolae: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν. Commentarius inc. Ἐπειδὴ μέλλει νομοθετεῖν τῷ Τιμοθέῳ ἀξιόπιστον τὸν λόγον ποιῶν, ἑαυτὸν ἀπόστολον ἀνακηρύττει. Des. ἃ παρ' αὐτῆς ἐδεξάμεθα ἀγαθὰ, μὴ ἀπολλῦντες, ἀλλὰ συντηροῦντες ταῦτα δι' αὐτῆς, καὶ δοξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆρα σὺν πατρὶ, καὶ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capita sunt XVIII. & suo loco in margine adscribuntur. Primum fortasse, ut alia multa, recisum excidit. Secundum: Περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐκ διώκτου κατὰ χάριν. *De sua per gratiam Dei ex persecutore Ecclesiae in Evangelistam electione*. Vltimum: Πλουσίων ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωήν. *Divitum ad veram vitam deductio*. In fine: Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. Στίχοι σν'. *Ad Timotheum prima scripta est a Laodicea, quae est metropolis Phrygiae Pacatianae. Versus CCL.*

VI. pag. 68. Τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. *Secundae ad Timotheum Epistolae*, nempe Commentarius, cuius pars est argumentum brevissimum, quod inc. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμοθέῳ ἐπιστολὴν, εἶπεν ἐν τῇ προτέρᾳ. Des. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἤδη ἦν. Epistolae initium: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κ. λ. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ τοῦ προοιμίου διανέστησεν αὐτοῦ τὴν ψυχήν· μὴ γάρ μοι τοὺς ἐνταῦθα κινδύνους εἴπῃς φησίν. Des. οὕτω γὰρ τῆς ἐκείνου προνοίας διὰ πάντων ἐπιτεύξεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Huius Epistolae Capitum, quotquot ipsa fuerint, primum tantum & quartum impiam bibliopegi manum effugere potuerunt. Illud inscribitur: Ἔπαινος τῆς πρὸς Τιμόθεον πίστεως, καὶ προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς, φησι, διακαρτερεῖ πάσχων. *Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perseverandum, quemadmodum*

dum decet Dei gratiam, in qua se etiam, dum pro Christo patitur, confirmari adserit. Hoc Περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, καὶ ὑπομονῆς ἐπ' ἐλπίδι τιμῆς δικαίας [1]. *De fide in Christum, & tolerantia in adversis ob iusti honoris spem.* In fine: Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι. Στίχοι ροβ'. *Secunda ad Timotheum, Ephesiorum Ecclesiae Episcopum ordinatum, scripta est a Roma, quum secundo sisteretur Paullus Caesari Neroni. Versus CLXXII.*

VII. pag. 79. *b.* Πρὸς Τίτον ἐπιστολή. *Ad Titum Epistola.* Argumentum Theophylacti inc. Τῶν Παύλῳ συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὤν, ἐπίσκοπός τε τῆς Κρήτης μεγίστης οὔσης δι' αὐτὸ τοῦτο κεχειροτόνητο. Des. ὁ τοιοῦτος γὰρ οὐ δεῖται πολλῶν λόγων, ἀλλ' οἷον ὑπομνήσεώς τινος. Epistolae initium: Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Commentarius inc. Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι, ποτὲ μὲν δοῦλον Χριστοῦ, ἀπόστολον δὲ Θεοῦ, νῦν δὲ τὸ ἀνάπαλιν· οὐδεμίαν γὰρ οἶδε διαφορὰν μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ. Des. καὶ φρουροίη καὶ ψυχὰς ἡμῶν, καὶ σώματα ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Στίχοι ϙζ'. *Ad Titum Cretensium Ecclesiae primum Episcopum ordinatum, scripta est a Nicopoli Macedoniae. Versus XCVII.* Huius Epistolae, quemadmodum & sequentis, nulla adparent Capita, quippe quae eidem fortasse calamitati, ac superiora, fuerunt obnoxia.

VIII. pag. 86. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Praemittitur argumentum, cuius initium: Οὔτε δουλείαν, οὔτε δεσποτείαν ὁ Χριστὸς προσιέμενος αὐτῷ ἀποβάλλεται. Finis: Τίς οὖν ἐστιν ὁ ἀπαξιῶν ταύτην ταῖς λοιπαῖς συναριθμεῖν τοσαύτης ὠφελείας γέμουσαν. Epistola inc. Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Commentarius: Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην, μὴ ἐπαισχύνεσθαι τὸν δοῦλον σύνδουλον νῦν γεγονότα. Des. καὶ δι' ἡμᾶς δούλου φανέντος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine: Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου οἰκέτου. Στίχοι λζ'. *Ad Philemonem scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum servum. Versus XXXVII.*

IX. pag. 89. Πρὸς Ἑβραίους. *Ad Hebraeos.* Heic quoque ad marginem idem monitum, quod superius vidimus, amanuensis adposuit, Ζήτει τὴν ὑπόθεσιν, κ. λ. Argumentum Theophylacti inc. Ἐθνῶν μὲν ἀπόστολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος, καθὰ δὴ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους φησίν. Des. εἶτα εἰς Ῥώμην ἦλθεν αὖθις, ὅτε καὶ ὑπὸ Νέρωνος ἀνῃρέθη. Epistolae initium: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας, κ. λ. Commentarius inc. Ἐπειδὴ ταλαιπωρούμενοι ὑπὸ τῶν κακῶν ἡγοῦντο ἑαυτοὺς ἐγκαταλελειμμένους ὑπὸ Θεοῦ, καὶ οὐχ ὡς τοὺς πατέρας αὐτῶν παρ' ἐκείνου ἐπιμελείας ἀξιουμένους, κ. λ. Des. ἔχειν ταύτην ἀνελάττωτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν· ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ εὐεργέτῃ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, κ. λ. In fine: Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. Στίχοι ψν'. *Ad Hebraeos scripta est ab Italia per Timotheum. Versus DCCL.* Subiicitur Hypothesis Euthaliana in hanc Epist. & Capitum Tabula. Hypothesis, cuius magna pars vetustate consumta deperiit, inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι ἐνίσταντο τῷ νόμῳ, καὶ ταῖς σκιαῖς, διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος. Des. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γνωρίζουσιν ἡμῖν, αὐτοῦ τυγχάνειν τὴν ἐπιστολήν, ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτὴ προϊοῦσα διδάσκει. Capita Epistolae sunt XXII. quorum primum: Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ ἐξουσία τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν. *Doctrina de Christo, cui data est Patris gloria, omniumque rerum dominatio, cum potestate peccata expiandi, quae perpetrantur in terris, unde in caelestem gloriam adscendit.* Vigesimum primum: Περὶ τοῦ μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ Χριστὸν ἐν ἀρετῇ. *Quod iuxta legem carnaliter vitam degere non debeamus; sed spiritualiter secundum Christum cum virtute.* Nam ultimum pessima Codicis compactura, nova charta obductum ex oculis aufugit. Nec praetereundum est, superiorum Hypotheses Epistolarum, Capitumque Tabulas, quas in fine libri quaerendas scriptor monuerat, ut supra innuimus, aut eius incuria omissas, aut, quod verisimilius est, nonnullis abscissis paginis (nam quae sequuntur, a diversa videntur manu exarata) omnino fuisse deperditas. Theophylacti Commentarii, quos excusos videre nobis nondum contigit, in Epistolas D. Paulli cum Latina versione Philippi Montani prodierunt Londini typis Regiis A. MDCXXXVI. fol. de quibus consulenda est Richardi Simonis Histoire Critique des principaux Commentateurs du Nouveau Testament. A Rotterdam chez Rainier Leers MDCXCIII. Tom. II. Cap. XXVIII. p. 390.

X. pag. 143. in cuius margine inferiori nomen Ἀρλενίου legitur, Codicis fortasse possessorem indicans, sequuntur, ut a recentissima manu supernotatum est, Theodoreti Quaestiones quaedam cum suis solutionibus, adversus Iudaeos, quae quum absint ab edit. eius Operum Paris. A. MDCXLII fol. heic, prout iacent in Codice subiiciendae visae sunt. Hunc vero titulum praeferunt: Ἐρωτήσεις κατὰ Ἰουδαίων μετὰ καὶ χαριεστάτων λύσεων. *Quaestiones adversus Iudaeos cum elegantissimis solutionibus.* Τὸ κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων νημάτων καὶ χρωμάτων ὕφασμα, κίβδηλον ὁ νομοθέτης ὀνομάζων, πῶς τὴν τοῦ μαρτυρίου σκηνὴν τοῖς τοιούτοις ἐπικλήμασι κελεύει καλύπτεσθαι;

Χωρὶς τὰ θεῖα τῶν ἀνθρωπίνων, ἔνθεν τοι τὸ μὲν ὃν ἐκάλεσε κίβδηλον, ἵνα διὰ τῆς τοιαύτης κα-

(1) In editis habetur ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς. At in Cryptoferratensi, & Vrbinate Codicibus, & corrupte in altero Vaticano, & Palatino legitur, ut in nostro Codice ἐπ' ἐλπίδι τιμῆς δικαίας.

κατεγνωσμένης προσηγορίας ἐξορίσῃ τὴν ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις περικλήμασι ποικιλίαν ϗ πολυτέλειαν καὶ χλιδήν. Ἐπεὶ δὲ ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, τύπος ἦν τοῦ σύμπαντος κόσμου, κατεκόσμησεν αὐτὴν ἔτι ϗ διαφόροις χρώμασι, συμβολικοῖς τῶν τοῦ κόσμου στοιχείων· τοῦ μὲν κοκκοβαφοῦς τὸ πῦρ αἰνιττομένου· τοῦ δὲ ὑακινθίνου τὸν ἀέρα· τῆς δὲ πορφύρας τὸ ὕδωρ· τοῦτο γὰρ τρέφει τὸν κόχλον· τοῦ δὲ βυσσίνου τὴν γῆν· ἐκεῖθεν γὰρ ἡ βύσσος. Εἰ δέ τις εἴποι, τοιούτοις χρώμασι περιανθίζεσθαι τηνικαῦτα ϗ τὴν ἱερατικὴν στολὴν, ἐροῦμεν, ὅτι θεία καὶ αὕτη πάντως· ἢ ϗ ἄλλως ἐνταῦθα σύμβολον ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων, τῆς ποικιλίας τῶν ἀρετῶν, ἣν ὁ ἱερεὺς πρὸ πάντων ὀφείλει περιβεβλῆσθαι, ϗ ἵνα τὸ τῆς στολῆς ἐξάλλαττον, ἐξαλλάττουσαν αὐτῷ περιποιῆσαι καὶ τὴν περὶ τοῦ πλήθους τιμήν.

Ἐν σαββάτῳ μηδὲν ἐργάζεσθαι διορισάμενος, πῶς τοῖς ἱερεῦσιν ἐφῆκε ξυλοκοπεῖν ϗ σφαγιάζειν, ϗ κρεανομεῖν, ϗ πάντα τὰ τῆς θυσίας ἐργάζεσθαι; Ὁ περὶ τοῦ σαββάτου νόμος, ἵνα τὰ πολλὰ παρῶμεν, ἀπῆγε μὲν τῆς βιωτικῆς ἐργασίας, μετῆγε δὲ ἐπὶ τὴν πνευματικήν· ἵνα κἂν γοῦν ἐν τῷ σαββάτῳ σχολάζοντες ἀπὸ τῶν βιωτικῶν ἐκεῖνοι, καὶ τῶν πνευματικῶν ἐκ μέρους ἀντέχωνται· πνευματικὸν δὲ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ λατρεία ϗ ἡ περιτομὴ σφραγὶς οὖσα θεία, ϗ ἁπλῶς εἰπεῖν, πᾶσα θεοφιλὴς πρᾶξις. Διὸ ϗ ὁ Χριστὸς ἐν σαββάτῳ θεραπεύων τοὺς κάμνοντας, τὸν τοῦ σαββάτου νόμον οὐκ ἔλυεν.

Ἐκ λίθων τμητῶν μὴ κατασκευάζεσθαι θυσιαστήριον προστάξας, ὅτι μεμίανται διὰ τὸ ἐγχειρίδιον, πῶς ἐγχειριδίῳ καὶ τὰς ἱερουργίας, ϗ τὴν περιτομὴν τελεσιουργεῖσθαι νενομοθέτηκεν;

Ὥσπερ ἀνωτέρω βέβηλον ἐκάλεσε τὸ ποικιλόχροον ἰδιωτικὸν ὕφασμα, οὐ παρὰ τὴν τῶν χρωμάτων φύσιν, ἀλλ' ἀποτρέπων, ὡς εἴρηται, τὴν πολυτέλειαν διὰ τῆς τοιαύτης προσηγορίας, οὕτω κἀνταῦθα μιαροὺς εἴρηκε τοὺς τμητοὺς λίθους, οὐ περὶ τὴν τοῦ τεμόντος αὐτοὺς ἐγχειριδίου φύσιν· καὶ γὰρ ἐγχειριδίοις ἐχρῶντο ϗ οἱ τὰ ξύλα τῆς σκηνῆς τεκταινόμενοι, ϗ οἱ τὸν χρυσὸν, καὶ τὸν ἄργυρον, ϗ τὸν χαλκὸν ἐργαζόμενοι· ἀλλ' ἕτερον διὰ τούτου κατασκευάζων. Ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλον ἔτη τεσσαράκοντα διατρίβειν ἐν τῇ ἐρήμῳ, συνεχῶς ἀπαίροντες καὶ τοὺς τόπους ἀμείβοντες, ἀπαγορεύει οἰκοδομεῖν ἐκ λίθων τμητῶν θυσιαστήριον, ἵνα μὴ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ἀπειληφότων, ὕστερον ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις τούτοις οἱ πλησιόχωροι τῶν δαιμόνων θυσίας ἐπιτελέσωσι. Τὸ μὲν γὰρ ἐξ αὐτοφυῶν λίθων, ἢ γῆς κατασκευαζόμενον εὐδιάλυτον, τὸ δ' ἐκ λίθων τμητῶν οἰκοδομούμενον, μονιμώτερον.[1]

Τὸν μὲν ἁπτόμενον νεκροῦ τινος ἀκάθαρτον ἡγεῖτο· καθαίρεσθαι δὴ τοῦτον ἐβούλετο δι' αἵματος, ἢ σποδοῦ θύματος, ὃ πρῶτος ὁ καθαίρων ἱερεὺς ἐνέκρου καὶ ἥπτετο. Καὶ ταῦτα μυστικὰ καὶ συμβολικά· τὸ μὲν νεκρὸν σῶμα, τῆς νεκρᾶς ἁμαρτίας τῆς δυσώδους τε ϗ σαπρᾶς. Προσώζεσαν γάρ, φησι, ϗ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου· ἧς ὁ ἁπτόμενος, ἀκάθαρτος πάντως· τὸ δὲ τοῦ θύματος αἷμα, τοῦ θείου αἵματος, ὃ τοὺς πίστει χριομένους πάσης ἁμαρτίας ἀποκαθαίρει· ϗ ἡ σποδὸς δὲ τῆς δαμάλεως, αὖθις τύπος ἦν τῆς δεσποτικῆς σαρκός. Γῆ μὲν γὰρ ἡ σποδὸς κατακεκαυμένη· γήϊνος δὲ καὶ αὕτη· καταπεφλεγμένη τῷ πυρὶ τῆς θεότητος ἐξ αὐτῆς ἑνώσεως δαπανήσαντι πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, νοτίδα τῆς ἁμαρτίας· καὶ ὥσπερ ἡ δάμαλις ἀδάμαστος ζυγῷ, οὕτω καὶ αὕτη ἀδάμαστος ζυγῷ ἁμαρτίας.

Τὸν μὲν ἀρτιγενεῖ λέπρᾳ τὸ σῶμα στιζόμενον, ϗ μήπω διαφθαρέντα πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν, ἀκάθαρτον ϗ μιαρὸν ἀποφαίνει· τὸν δὲ καθ' ὅλου τοῦ σώματος λελεπρωμένον, ϗ βδελυκτὸν ἤδη γεγενημένον, καθαρὸν λέγει ϗ τῆς συναγωγῆς ἄξιον.

Φιλανθρωπίας[2] μεστὸς ϗ οὗτος νόμος. Τὸν μὲν γὰρ ἐκ μέρους λεπρὸν ἀποκρίνει τῶν ἄλλων, ὡς ἐλπίδα καθάρσεως ἔχοντα, ϗ ταύτῃ παρηγορούμενον, τὸν δὲ ὁλόλεπρον ἤδη γενόμενον κελεύει λοιπὸν ἀναμίγνυσθαι τοῖς ἄλλοις, ὡς ἀπηλπικότα τέλεον, ἐν τούτῳ παραμυθούμενος αὐτὸν, ἵνα μὴ περὶ πάντα τὸν βίον κεχωρισμένος, διπλῆν ἔχῃ τιμωρίαν, τήν τε τῆς λέπρας, ϗ τὴν τοῦ χωρισμοῦ· καθαρὸν δὲ τὸν τοιοῦτον κέκληκεν, οὐχ ὡς ὑγιὲς ἔχοντα τὸ σῶμα, ἀλλ' ὡς μηκέτι τοὺς ἁπτομένους αὐτοῦ μιαίνοντα κατὰ τὸν νόμον. Ἐπεὶ δὲ σύμβολον ἁμαρτίας ἡ λέπρα, δύναταί τις εἰπεῖν, ὅτι τὸν μὲν ἐκ μέρους ἡμαρτηκότα, καὶ προσδοκίαν καθάρσεως ἔχοντα, προσῆκον ἀφορίζειν· τὸν δὲ διὰ τὴν καθόλου λέπραν τῆς ψυχῆς ἀπογνόντα, τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας τέλεον, προσίεσθαι ϗ περιέπειν, καὶ οὕτω τὴν ἐκ τῆς ἀπογνώσεως ἀθυμίαν ἐξορίζειν τῆς διανοίας αὐτοῦ.

Οὐκ ἐξῆν τινι τῶν ἁπάντων περὶ τὴν σκηνὴν πρότερον, καὶ τὸν ναὸν ὕστερον ἀλλαχοῦ που θυσιάζειν. Πῶς οὖν ὁ μὲν Σαμουὴλ τὴν σκηνὴν λιπὼν ἐπήξατο θυσιαστήριον· ὁ δὲ Ἡλίας τὸν ναὸν ἀφεὶς βωμὸν ἀνήγειρε;

Τοῦ λαοῦ τὸ πρόχειρον εἰς εἰδωλομανίαν ἐπιστάμενος ὁ Θεὸς, ἑνὶ τόπῳ τὴν θείαν περιώρισε λατρείαν· τοῖς μέν τοι θείοις ἀνδράσι, ϗ τὸν τοῦ νόμου σκοπὸν εἰδόσιν, ἅπας τόπος εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ λατρείαν ἀνεῖτο. Ἔνθέν τοι καὶ προσηκάμενος ὁ Θεὸς τὰς τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν θυσίας, οὐ μόνον ἀνεγκλήτους αὐτοὺς ἀπέδειξεν, ἀλλὰ ϗ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἐθαυμάστωσε, καὶ ἐδόξασε. Καὶ ἄλλως δὲ προετύπωσαν οὗτοι τὴν ἐσομένην ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας τοῦ Θεοῦ, τῶν χριστιανῶν λατρείαν.

Ἡ τῆς ὄνου σιαγὼν τριπλῆν ἔσχεν ἀκαθαρσίαν, ὡς ὄνου μέρος, ὡς ὀστοῦν νεκροῦ, ὡς ὄργανον φόνου. Πῶς οὖν Ναζιραίῳ τῷ Σαμψὼν ὄντι, ϗ νόμων φύλακι, καθαρὸν παρέσχεν ὕδωρ διψήσαντι; Ἐπήγασε μὲν ὕδωρ, ὡς ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἐπέταξε· καθαρὸν δὲ τοῦτο ἦν, ὡς θεόσδοτον, καὶ θαυμασιάρρυτον. Διὸ καὶ μηδὲν διστάσας ἀπαρατηρήτως ἔπιεν, οὐ πρὸς τὴν βλύσασαν σιαγόνα βλέψας, ἀλλὰ πρὸς τὸν βλύσαι κελεύσαντα Θεὸν, τὸν καθαίροντα τοὺς ἀκαθάρτους, ϗ διδοῦντα προχέειν καθαρὰ, ϗ πότιμα λόγων νήματα· πᾶν γὰρ ὃ δίδωσιν ὁ Θεὸς, καθαρὸν ϗ ἅγιον.

Σαμουὴλ μὲν χερσὶν ἱεραῖς τὸν Ἄγαγ ἀπέσφαξε, ϗ πρὸ αὐτοῦ Φινεὲς τὸν Ἰσραηλίτην τῇ Μαδιανίτιδι συνδιαδοράτίσας, ἔπαθλον τοῦ διπλοῦ φόνου τὴν αἰώνιον ἱερωσύνην ἠνέγκατο, ϗ πρὸ τούτου πάλιν ἐπὶ τῆς μοσχοποιΐας οἱ Λευῖται τρισχιλίους συγγενεῖς ἑαυτῶν ἀποκτείναντες, ηὐλογήθησαν· ὁ δὲ βασιλεὺς Δαβὶδ ἀνάγκην ἔχων πολέμοις ὁμι-

λεῖν

(1) Quid simile huic Capiti pertractatur ab eodem Theodoreto cit. edit. Tom. I. pag. 99. Quaest. XLIV. in Exodum.

(2) Ita incipit eiusdem Theodoreti Quaestio XVI. in Exodum loc. cit. p. 126. sed reliqua non conveniunt.

λεῖν, ϗ τὰς χεῖρας αἱμάττειν, ἐκωλύθη διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀναστῆσαι ναόν.

Σαμουὴλ μὲν, καὶ Φινεὲς, ϗ οἱ Λευῖται τὰς ἑαυτῶν χεῖρας τῷ Θεῷ χρήσαντες, τῆς δικαίας ὀργῆς αὐτοῦ γεγόνασιν ὑπηρέται, καὶ τῷ μὲν ἁπλῶς λογιζομένῳ φόνον δεδρακέναι δοκοῦσι· τῷ δὲ συνετώτερον στοχαζομένῳ, σωτηρίαν μάλιστα πάνδημον στήσαντες, οὕτω τὴν θείαν ὀργὴν, ϗ τὸν κατὰ τοῦ λαοῦ φερόμενον ὄλεθρον ἀποστρέψαντες, ϗ δείξαντες, ὡς ἔστί ποτε, ϗ φόνος ἐπαινετὸς, ϗ κόλασις ἐλέους τιμιωτέρα. Δαβὶδ δὲ τὸν μέγαν ἀνέστειλεν ὁ Θεὸς, προθυμούμενον οἰκοδομῆσαι τὸν εἰρημένον ναὸν, μάλιστα μὲν εἰς ἀνασολὴν τῶν τοὺς φόνους ἐργαζομένων· ἔπειτα δὲ, καὶ διὰ τὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ σάρκα τεχθησόμενον υἱὸν αὐτοῦ ϗ βασιλέα Χριστὸν, ὃς ἔμελλεν ἀναστῆσαι ναὸν ἑαυτῷ περιβόητον ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· οὐ σὺ γάρ, φησιν, οἰκοδομήσεις μοι οἶκον ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐναντίον μου, ἀλλ' ἰδοὺ υἱὸς τίκτεταί σοι· οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, ϗ οὗτος οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱὸν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα. Ὅτι δὲ ταῦτα τὸν ἐκ Δαβὶδ ἐνανθρωπήσαντα υἱὸν αὐτοῦ προεμήνυε, μάρτυς ὁ θεῖος ἀπόστολος λέγων· Τίνι δέ ποτε τῶν ἀγγέλων εἶπεν, υἱός μου εἶ σὺ, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ϗ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· καὶ ἀπὸ τῶν ἐφεξῆς δὲ τοῦτο γνώριμον· οὐχ ἥκιστα δὲ, ϗ ἀπὸ τοῦ, τὸν Δαβὶδ ὕστερον ἐν τῇ ἅλωνι Ὀρνᾶ τοῦ Ἰεβουσαίου στῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, ϗ προσαγαγεῖν ἐπ' αὐτοῦ θυσίαν εὐπρόσδεκτον, ἐξιλεωθέντος οὕτω τοῦ Θεοῦ, ϗ τὴν τοῦ λαοῦ θραῦσιν ἐπισχόντος. Ὁ μέν τοι Σαοὺλ φιλανθρωπευσάμενος περὶ τὸν ἑαλωκότα βασιλέα τῶν Ἀμαληκιτῶν Ἄγαγ, ἐξέπεσε τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας, οὐχ ὡς ἁπλῶς φιλανθρωπευσάμενος, ἀλλ' ὡς παρακούσας τοῦ θείου προστάγματος, ϗ ζωογονήσας, ὃν ὁ Θεὸς ἐκέλευσε θανατῶσαι· μὴ συνιδὼν ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη φιλανθρωπία πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν, ὡς μία σταγὼν πρὸς ὅλην τὴν θάλασσαν, ϗ ὅτι τοῦ Θεοῦ κελεύοντος, ἕπεσθαι χρὴ μόνον, μηδὲν πολυπραγμονοῦντας. Αὐτὸς γὰρ πάντα σὺν λόγῳ πράττων, οἶδε τὸν λόγον ἑκάστου πράγματος. Διὸ ϗ ὁ προφήτης εἴρηκε πρὸς αὐτόν· Ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, ϗ ἐξουδενώσει σε κύριος, τοῦ μὴ εἶναι σε βασιλέα ἐν Ἰσραήλ· Ἐντεῦθεν ἐπιλυθήσεταί σοι, ϗ τὸ κατὰ τὸν Ἀχαὰβ, ὃς περιποιησάμενος τὸν υἱὸν Ἄδερ βασιλέα Συρίας, μισθὸν φιλανθρωπίας ὁμοίως ἐκομίσατο τὴν ἔκπτωσιν τῆς βασιλείας ϗ τῆς ζωῆς.

Τὰ μὲν Ἐλισσαίου ὀστᾶ νόμῳ νεκρῶν ἐδόκουν ἀκάθαρτα· καθαρὰν δὲ τοῖς πεπλησιακόσι νεκροῖς ζωὴν ἐχαρίζοντο.

Ἀκάθαρτα μὴν ἐδόκουν, ὡς ὀστᾶ νεκροῦ, διὰ τὸν νόμον τῶν νεκρῶν, ζωὴν δὲ τοῖς ψαύσασι νεκροῖς παρέσχον, ὡς ὀστᾶ ἁγίου. Εἰ γὰρ ϗ νεκροῦ ταῦτα ἦν, ἀλλὰ ϗ ἁγίου, ϗ οὕτω σοι περὶ τούτων ϗ τῶν τοιούτων διαιροῦντι, οὐδὲν ἄπορον ἀπαντήσεται. Videndum an revera hae contra Iudaeos quaestiones, ac solutiones, sint Opusculum illud Theodoreti deperditum adversus Iudaeos, cuius meminit Ep. CXIII. CXVI. & CXLV. Vide Oudinum de Scriptoribus Ecclesiasticis Tom. I. edit. Francof. A. MDCCXXII. ubi agit de eius Operibus, quorum sola memoria superest, qui Cap. XI. §. IV. p. 1125. haec addit: *Scio non nemini visum, Demonstrationem adversus Iudaeos, quae inter Basilii Seleuciensis Sermones legitur, hoc ipsum esse Opus, quod Theodoretus se contra Iudaeos composuisse tradit*. Nos tamen ex utriusque inita collatione falsum id esse deprehendimus.

XI. pag. 144. *b*. Sequuntur haec alia fortasse eiusdem Theodoreti, titulo cynnabari scripto: Ἀναγωγαὶ σύντομοι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ νόμου λάμψαντας. *Breves institutiones anagogicae in sanctos viros qui ante legem claruerunt*. Εἰς τὸν Ἄβελ. Ὃς ὀρθῶς, ϗ εἰλικρινῶς ἐστεατωμένα ταῖς ἀρεταῖς προσφέρει τῷ Θεῷ τὰ τῆς ψυχῆς κατὰ θεωρίαν κινήματα, γέγονεν Ἄβελ, ἔχων τὸν Θεὸν ἐπιβλέποντα ἐπ' αὐτὸν, ϗ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Ἑνώς. Ὁ εἰς Θεὸν ἐλπίζων ϗ τοῦτον εὐτόνως ἐπικαλούμενος εἰς βοήθειαν, καὶ ὡς Θεῷ φίλον πολιτευόμενος γέγονεν ἄλλος Ἑνώς.

Εἰς τὸν Ἐνώχ. Ὁ διὰ πράξεως εὐαρεστήσας Θεῷ, ϗ διὰ θεωρίαν πρὸς τὴν τῶν νοητῶν χώραν μεταθεὶς τὸν νοῦν, ἄλλος ἐστὶν Ἐνὼχ, παρὰ μηδενὸς τῶν ἀνελεῖν βουλομένων εὑρισκόμενος.

Εἰς τὸν Νῶε. Ὁ κατασκευάσας τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν, πανταχόθεν ἠσφαλισμένην τῷ θείῳ φόβῳ, ϗ ὑπεράνω τῶν παθῶν φερόμενος, ἄλλος ἐστὶ Νῶε, φεύγων τὴν μέλλουσαν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸν Ἀβραάμ. Ὁ καθάπερ γῆν, ϗ συγγένειαν, ϗ οἶκον πατρικὸν καταλιπὼν τὴν πρὸς σάρκα σχέσιν, ϗ τὴν πρὸς τὰ αἰσθητὰ, ϗ τὴν πρὸς τὸν κόσμον, ϗ οὕτω πρὸς τὴν γῆν τῆς γνώσεως ἀφικόμενος, ϗ μυστικῶς διοδεύσας αὐτὴν εἰς μῆκος, ϗ πλάτος, ἧς μῆκος μὲν, ἡ ἐγχωροῦσα περὶ Θεοῦ γνῶσις· πλάτος δὲ, ἡ περὶ τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων, ϗ ἐν καιρῷ πειρασμῶν ϗ ἀγῶνος, προτιμήσας τὸν Θεὸν τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, ἄλλος γέγονεν Ἀβραάμ.

Εἰς τὸν Ἰσαάκ. Ὁ ἀμετάβατον ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἔχων τὴν ἕξιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως, ἄλλος ἐστὶν Ἰσαάκ. Μόνος γὰρ Ἰσαὰκ ἀναγέγραπται μὴ μεταβὰς ἀπὸ τῆς γε τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Ἀβραὰμ ϗ τοῦ Ἰακὼβ μεταβάντων.

Εἰς τὸν Ἰακώβ. Ὁ τῆς ὑλικῆς δασύτητος καθαρὸς, ϗ διὰ τοῦτο λεῖος, ϗ τῇ τῶν ἐριφείων δερμάτων ἐπιθέσει. Λέγω δὴ τῇ περὶ τὴν σάρκα τραχύτητι τοῦ κατὰ Θεὸν βίου, τὴν κατὰ τοῦ φρονήματος τῆς σαρκὸς περὶ Θεοῦ κομισάμενος δυναστείαν, ϗ φόβῳ τῆς τῶν παθῶν ἐπαναστάσεως μεταβὰς εἰς χαρὰν τὴν φυσικήν φημι θεωρίαν. Ἰακώβ ἐστι νέος, λαβὼν ὡς μὲν δύο γυναῖκας ἀδελφὰς ἀλλήλων, τὴν ἕξιν τῆς ἀρετῆς, ϗ τὴν ἕξιν τῆς γνώσεως· ὡς δὲ δύο τούτων παιδίσκας τὰς τούτων ἐνεργείας, ἀφ' ὧν ἁπασῶν υἱοὺς γεννᾷ τοὺς διαφόρους περὶ τῶν ὄντων λόγους.

XII. p. 145. Item haec alia, rubricato titulo praefixo: Ἀναγωγὴ τῶν κατὰ τὸν νομικὸν ἀρχιερέα. *Institutio moralis de iis, quae ad summum Sacerdotem pertinent*. Ὁ πνευματικὸς νομοθέτης, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπογυμνῶν τῶν σωματικῶν προκαλυμμάτων τὸν νόμον, ϗ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγων τὰ τῶν τύπων αἰνίγματα, πρῶτον μὲν οὐχ ἕνα μόνον εἰς ὁμιλίαν ἄγει Θεοῦ, ἀλλὰ παντὶ κατὰ τὸ ἴσον τὴν ἀξίαν ταύ-

ταύτην χαρίζεται, κοινὴν προθεὶς τοῖς βȣλομένοις τῆς τοιαύτης ἱερωσύνης τὴν χάριν. Ε῎πειτα δὲ οὐκ ἀλλοτρίῳ κόσμῳ τῶν ἐκ βαφῆς τινος, καὶ ὑφαντικῆς περιεργίας ἐξευρημένων σοφίζεται τὸ τȣ̃ ἱερέως κάλλος, ἀλλ᾽ οἰκεῖον αὐτῷ ϗ συμφυῆ περικάλλει τὸν κόσμον. Α᾽ντὶ γὰρ τῆς ποικίλης ἁλȣργίδος, ταῖς τῶν ἀρετῶν χάρισι περιανθίζει τὸ ςῆθος, ȣ̓ γηΐνῳ χρυσῷ, ἀλλ᾽ ἀκαράτῳ, καὶ καθαρᾷ συνειδήσει τὸ τῆς καρδίας ἐξωραΐζων κάλλος· ἐναρμόζει δὲ τῇ μίτρᾳ ταύτῃ. Καθάπερ τινὰς αὐγὰς πολυτελῶν λίθων, τὰς τῶν ἁγίων ἐντολῶν λαμπηδόνας, περισκελίσι δὲ κατασφαλίζεται τὸ μετὰ τὴν κοιλίαν μέρος, ἤτοι τῷ τῆς σωφροσύνης περιβόλῳ· ἀπαρτήσας δὲ τῶν κρασπέδων τȣ̃ βίȣ, τȣ̀ς νοητȣ̀ς ῥοΐσκȣς, ȣ̓ τὰ ἄνθη, ϗ τȣ̀ς κώδωνας. Ταῦτα δέ εἰσι τὰ πρόδηλα τῆς κατ᾽ ἀρετὴν πολιτείας· ὡς ἂν ἐπίσημος ἡ κατὰ τὴν ζωὴν ταύτην πορεία γένοιτο· ἀντὶ μὲν τῶν κωδώνων τὸν εὔηχον τῆς πίςεως λόγον· ἀντὶ δὲ τῶν ἀνθέων, τὴν ἐλπίδα τῆς μελλȣ́σης τερπνότητος· ἀντὶ δὲ τῶν ῥοΐσκων, τὴν προσδοκίαν τῆς ἀποκειμένης τῶν ἀγαθῶν ἑτοιμασίας, τῷ ςυπτικωτέρῳ βίῳ κεκαλυμμένην, ȣ̈τω παράγει ἐπὶ τὸ τȣ̃ ἱερȣ̃ ἐνδότατον, τὸ κρυπτὸν ταμεῖον τῆς διανοίας, τὸ ἄδυτον τῇ κακίᾳ, ϗ ἀνεπίβατον τοῖς πονηροῖς λογισμοῖς. Κοσμεῖ δὲ ϗ τὴν κεφαλὴν ȣ̓ πετάλῳ χρυσῷ γραμμάτων τύπον ἐνσημηνάμενος, ἀλλ᾽ αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐντυπῶν τῷ ἡγεμονικῷ λογισμῷ. Μύρον δὲ κατασκεδάζει τῆς κόμης, τὸ περὶ τῆς ψυχῆς ἔνδοθεν μυρεψȣ́μενον· θύμα δὲ ϗ ἱερεῖον αὐτὸν ἑαυτὸν τῷ Θεῷ προσάγειν παρασκευάζει, διὰ τῆς μυςικῆς ἱερȣργίας, τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς νεκρȣ̃ντα τῇ μαχαίρᾳ τȣ̃ πνεύματος.

XIII. pag. ead. Τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ θείᾳ γραφῇ ζητȣμένων λύσεις ἐπενεχθεῖσαι παρὰ Θεοδωρίτȣ τȣ̃ ἐπισκόπȣ Κύρȣ, καὶ λοιπῶν πατέρων. *Solutiones Quaestionum de antiqua & divina Scriptura, expositae a Theodoreto Episcopo Cyri, & ab aliis Patribus*. Ac primo quidem ex Geneseos Libro inc. Τί δήποτε μὴ προτέταχε τῆς τῶν ὅλων δημιȣργίας θεολογίαν ὁ συγγραφεύς; Μετρεῖν εἴωθε τοῖς παιδευομένοις ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα, κ. λ. Def. ἐγὼ ὁ Θεὸς, ȣ̓ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Exstant omnes in cit. Theodoreti edit. Tom. I. a pag. 3. ad pag. 77. ubi tamen desiderantur pauca quaedam, quae in Codice nostro ultimam Quaestionem excipiunt. Ea vero sunt eiusmodi: Ε᾽πὶ τῇ συςάσει αὐτῶν μὴ ἐρείσαι τὰ ἥπατά μȣ. Ε᾽πὶ τῇ συναγωγῇ αὐτῶν μὴ πλησιάσαι, μὴ ἐπιςηριχθείη ἡ ἐπιθυμία μȣ. Ε᾽κ τȣ̃ ἥπατος γὰρ λέγȣσιν ὁρμᾶσθαι τὸ ἐπιθυμητικὸν, ἤτοι, ἐπὶ τῇ συγκινήσει αὐτῶν τῇ κατὰ τῶν Σικιμιτῶν ȣ̓κ ἀνεπαύθη, ȣ̓κ εὐδόκησεν ἡ ψυχή μȣ.

Ω῞σπερ ὁ Ι᾽σαὰκ εὐλόγησε τὸν Ι᾽ακὼβ, καὶ ὁ Ι᾽ακώβ τινας τῶν υἱῶν, διατί μὴ ϗ ὁ Α῾βραὰμ εὐλόγησε τὸν Ι᾽σαάκ; ἴσως διότι προσαχθεὶς ἱερεῖον Θεῷ, γέγονεν ἐντεῦθεν εὐλογημένος; περὶ ȣ̃ ϗ ἐῤῥήθη τὸ, ἐν Ι᾽σαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.

XIV. pag. 175. *b*. Τῆς Ε᾽ξόδȣ. *Exodi*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; Οὐχ ὥς τινες νενοήκασιν ὑβριςικῶς αὐτὸ τεθεῖκεν. Def. δεύτερον γὰρ ἦν ἔτος μετὰ τὴν τῆς δȣλείας ἀπαλλαγήν. In hisce verbis desinit citata editio p. 114. in Codice vero alia pauca sequuntur, nimirum: Καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος, μετὰ εὐχαριςίας, ἢ μετὰ ἀξιώσεως, καὶ δεήσεως.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν δώσȣσι τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ. Ε᾽πίσκεψιν λέγει, τὴν ἐκ Θεȣ̃ μάςιγα· ἐπισκέψομαι γάρ, φησιν, ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν. Χρὴ τοίνυν τὸν ἐκφεύγοντα τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην, κατ᾽ οἰκονομίαν Θεȣ̃, διδόναι αὐτῷ ὑπὲρ τῆς ἑαυτȣ̃ σωτηρίας δῶρα.

XV. pag. 188. *b*. Λευϊτικόν. *Leviticum*. Inc. Τίνος ἕνεκεν τὰς θυσίας προσέταξεν ὁ Θεὸς προσφέρεσθαι; Πολλαχȣ̃ μὲν ἡμῖν εἴρηται. Def. τὰ μέντοι ἀνατεθειμένα τῷ Θεῷ προσέταξε μὴ λυτρȣ̃σθαι. Ibid. p. 114.

XVI. pag. 197. *b*. Τῶν Α᾽ριθμῶν. *Numerorum*. Inc. Διατί προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τὸν λαόν; Ι῞να τῆς οἰκείας ἐπαγγελίας δείξῃ τὸ ἀληθές. Def. κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ϗ βασιλεὺς ὁ Χριςός. Ibid. p. 141. Adnotare hoc loco volumus initium Codicis XIX. huius Plutei, qui inter alia, Theodoreti Quaestiones in Octateuchum continet, & quidem initio mutilas, fieri a verbis: Ε᾽πειδὴ πᾶσαν τȣ̃ Λευῒ τὴν φυλὴν, κ. λ. quae sunt prima solutionis ad Quaestionem Numerorum, quae inscribitur: Τίνος ἕνεκα προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τοῦ λαοῦ τὰ πρωτότοκα; quaeque in hoc Codice incidit in p. 198. in edit. vero cit. p. 142.

XVII. pag. 206. *b*. Δευτερονόμιον. *Deuteronomium*. Inc. Διατί τὸ πέμπτον βιβλίον τοῦ νομοθέτȣ Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Def. καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, ϗ οὐκ ἤκȣσαν. Ibid. p. 166.

XVIII. pag. 216. Κεφάλαια εἰς τὸν Ι᾽ησȣ̃ν τȣ̃ Ναυῆ. *Capita in Iesum Nave*. Inc. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Μωϋσῆ δȣ́λȣ κυρίου, εἶπε κύριος. Def. ὀκτωκαιδεκαετεῖ χρόνῳ περιώρισε τὴν δȣλείαν. Ibid. p. 194.

XIX. pag. 220. *b*. Τῶν Κριτῶν. *Iudicum*. Inc. Διατί Κριταὶ τὸ βιβλίον ὠνόμαςαι; Ω῞σπερ τῶν Βασιλειῶν ἡ βίβλος πολλὰ μὲν ἔχει καὶ διάφορα διηγήματα. Def. καὶ τὴν ἁρπαγὴν ἐπενόησαν. Ibid. p. 208.

XX. pag. 226. Τῆς Ῥούθ. *Ruth*. Inc. Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ῥȣ̀θ συνεγράφη διήγημα; Πρῶτον διὰ τὸν δεσπότην Χριςὸν, κ. λ. Def. κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν, τὴν τῆς οἰκȣμένης σωτηρίαν. Ibid. p. 224.

XXI. p. 227. *b*. Τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν. *Libri primi Regnorum*. Praecedit Quaestionibus in hunc Librum Prologus, cuius initium: Ε᾽πειδὴ τῆς θείας χάριτος, κ. λ. Finis: παραλειφθέντα διδάσκȣσαν. Incipit prima Quaestio: Ο῾ Σαμουὴλ ἱερεὺς ἦν, ἢ Λευΐτης; Τριῶν ὁ Λευῒ γεγένηται παίδων πατήρ. Def. ἀλλὰ μίαν τὰς β′ πεποίηκεν. Ibid. p. 229.

XXII. p. 238. Τῆς δευτέρας τῶν Βασιλειῶν. *Secundi Libri Regnorum*. Inc. Τινὲς ἐπιμέμφονται τῷ Δαβὶδ, ὡς πεφονευκότι τὸν μεμηνυκότα τὸν θάνατον τȣ̃ Σαούλ. Θαυμάζειν, ἀλλ᾽ ȣ̓ ψέγειν. Def. ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Ibid. p. 263. ubi tamen post decem alios versus desinit ultimae Quaestionis solutio.

XXIII. pag. 250. *b*. Τῆς τρίτης βίβλȣ τῶν Βασιλειῶν. *Tertii Libri Regnorum*. Inc. Τινὲς ὑπο-

ὑπολαμβάνουσιν, ἀλγῆσαι τὸν Νάθαν, ὡς μὴ κληθέντα εἰς τὸ συσσίτιον, καὶ τούτου χάριν παρασκευάσαι τὴν Βερσαβεὲ τὰ γεγενημένα μηνῦσαι τῷ βασιλεῖ. Ἀνοήτως ἄγαν τήνδε τὴν ὑποψίαν ἐσχήκασιν. Def. τοῦτο δὲ ἦν κεχρωσμένον τῷ αἵματι. Ibid. p. 296.

XXIV. pag. 263. Τῆς τετάρτης βίβλου τῶν Βασιλειῶν. *Quarti Libri Regnorum*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραήλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀχαάβ. Def. πάλιν αὐτὸν ἐλευθερίας ἠξίωσεν. Ibid. p. 335.

XXV. pag. 271. *b*. Τῆς πρώτης τῶν Παραλειπομένων. *Primi Paralipomenon*. Inc. Τῆς βίβλου τῶν Παραλειπομένων. Def. βίβλους εἶχον συγγεγραμμένας. Ibid. pag. 362.

XXVI. p. 275. *b*. Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Παραλειπομένων. *In secundum Parolipomenon*. Inc. Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει. Def. καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ibid. p. 372. sed in nostro Codice deest folium in fine, ut bene heic adnotavit docta quaedam manus, quae nos remittit ad Cod. XIX. huius Plutei, de quo supra.

XXVII. p. 283. Sequuntur S. Cyrilli, & aliorum, ut nos comperimus, Collectanea in Pentateuchum, acephala, quoniam auctorum nomina cum prima exciderunt charta, & primo quidem in Genesim. Inc. φαινομένοις σχήμασι λόγοι τῶν γεγονότων; quae verba pertinent ad primum Caput Expositionum in Genesim, & incidunt in Tom. VI. Operum Cyrilli Paris. MDCXXXVIII. pag. 1. Def. ἐπισκιαζούσης τὴν λαμπρότητα τῆς θεωρίας τῶν νοημάτων.

XXVIII. p. 291. *b*. Τοῦ Λευϊτικοῦ. *Ex Levitico*. Post titulum: Περὶ θυσιῶν, *De Sacrificiis*, inc. Οὐχ ἥδεται ζωοθυσίαις ὁ Θεός. Def. τὴν ἀκρίβειαν παραλύων. Ibid. p. 26.

XXIX. p. 292. *b*. Τῆς βίβλου τῶν Ἀριθμῶν. *Ex Libro Numerorum*. Brevissimum praeit argumentum, cuius initium: Ἐκελεύσθησαν Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς παράταξιν καὶ πόλεμον ἐπισκέψασθαι. Incipit Expositio: Πᾶς γὰρ ὑπερβὰς τὴν παιδικὴν ἀσθένειαν, κ. λ. Def. τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ὄκνον εἰσδεδεγμένοι. Ibid. p. 30.

XXX. p. 295. *b* Τῆς βίβλου τοῦ Δευτερονομίου. *Ex Libro Deuteronomii*. Argumentum item brevissimum inc. Ἐκέλευσεν ὁ νόμος Ἑβραίους μὲν παῖδας, καὶ παιδίσκας. Commentarius vero: Παντὶ πρακτικῷ παιδὸς ὁμοφύλου, καὶ παιδίσκης δίκην, κ. λ. Def. μεταλαμβάνομεν οἱ πιστοὶ χρησίμως τοῦ καρποῦ τῆς Μωσαϊκῆς νομοθεσίας. Ibid. pag. 38.

XXXI. pag. 299. *b*. Ἐκ τῆς βίβλου Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. *Ex Libro Iesus Nave*. Inc. Γαβαὼ μέν ἐστιν ὁ ὑψηλὸς νοῦς· φάραγξ δὲ, ἡ τῷ θανάτῳ ταπεινωθεῖσα σάρξ. Def. λέγω δὴ τὴν δεκτικὴν τῶν θείων μυστηρίων γνῶσιν. Ibid. p. 48.

XXXII. p. 300. Τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν. Περὶ Σαοὺλ καὶ Δαβίδ. *Ex primo Libro Regnorum. De Saule, & Davide*. Inc. Ὁ παλαιὸς νόμος κατὰ μόνον τὸ γράμμα λαμβανόμενος. Def. ὡς δή τινα Θεὸν, ἐπερωτᾶν ἀνεχόμενος. Ibid. p. 49.

XXXIII. p. ead. Τῆς δευτέρας τῶν Βασιλειῶν. Περὶ Δαβὶδ καὶ Ἀβεσσαλώμ. *Ex secundo Libro Regnorum. De Davide, & Absalone*. Inc. Δαβὶδ μὲν ὁ πρακτικὸς νοῦς, Ἀβεσσαλὼμ δὲ ἡ οἴησις. Def. καὶ ἀποκαταλλάττων ἡμᾶς. Ibid. p. 50.

XXXIV. p. 302. *b*. Τῆς τρίτης τῶν Βασιλειῶν. Εἰς τὸν Ἠλίαν, καὶ εἰς τὴν Σαραφθίαν. *Ex tertio Regnorum. De Elia, & Sarephthana vidua*. Inc. Πᾶσα ψυχὴ χηρεύουσα ἀρετῆς καὶ γνώσεως. Def. ἐν τῇ ἕξει τῶν ἀρετῶν. Ibid. p. 56.

XXXV. pag. 303. Τῆς τετάρτης τῶν Βασιλειῶν. Περὶ τοῦ κατὰ τὸν Ἐλισσαῖον, καὶ δίφρου. *Ex quarto Libro Regnorum. De Elissaeo, & eius curru*. Inc. Τὸ ὑπερῷον, καὶ ὁ δίφρος. Def. τὴν δὲ τῶν ἀρετῶν ζωὴν ὑποδέχεται. Ibid. p. 56.

XXXVI. p. 304. Τῆς δευτέρας τῶν Παραλειπομένων. Περὶ Ὀζίου. *Ex Libro secundo Paralipomenon. De Ozia*. Inc. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ὀζίας πύργους ἐν Ἱερουσαλήμ. Def. τουτέστι καὶ τὰς ἄνω δυνάμεις τῇ ὑπεροχῇ τῆς ὑπερβολῆς. Ibid. a p. 57. ad 70.

XXXVII. pag. 309. Ἐκ τῆς βίβλου Ἔσδρα. Περὶ Ζοροβάβελ. *Ex Libro Esdrae. De Zorobabele*. Argumentum brevissimum inc. Καὶ ὅτε ἐξῆλθεν ὁ νεανίσκος. Inc. interpretatio: Ὁ Ζοροβάβελ σπορὰ συγχύσεως, κ. λ. Def. οἱ τῶν προειρημένων τεσσάρων παθῶν προεστηκότες. Ibid. p. 70. Post haec verba, sex circiter versuum spatio interiecto, Graeculi cuiusdam adnectitur notula de quibusdam populorum Magistratibus, quae ita se habet: Ὅτι παρὰ μὲν Ἀθηναίοις ἐδίκαζον οἱ Ἔφοροι· παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις τὰ τέλη·[1] παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιάταις οἱ Ἑλλανοδίκαι· παρὰ δ' Αἰγυπτίοις οἱ Φυλοβασιλεῖς· παρὰ δ' ἄλλοις ἔθνεσιν αἱ Κανηφόροι, ἢ αἱ ἱέρειαι· παρὰ δ' Ἑβραίοις οἱ καλούμενοι Κριταὶ πρότερον, εἶθ' ὕστερον οἱ Βασιλεῖς, ὧν ἀρχὴ μὲν ἦν ὁ Σαοὺλ, τελευτὴ δὲ ὁ Σεδεκίας.

Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. situ ac vetustate male habitus. Accessit etiam bibliopegi incuria, qui dum eius vulneribus mederi voluit, nova potius inflixit. Constat fol. 311.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ.

EVSEBIVS DE PRAEPARATIONE EVANGELICA.

I. IN prima superiori pagina adscriptum est Διωδώρος (sic), quod fortasse nomen COD. IX.
est possessoris. Tum primi Libri Capitum tabula rubris exarata litteris, quae una cum sequentibus omnibus ita cum iis, quae in Codice VI. huius Plutei continentur, conveniunt (modo illud excipias, quod in eo bibliopegi incuria contigisse supra adnotavimus pag. 103.) ut initio tantum, ac fine totius Operis adlato, quod instituti nostri ratio postulat satis superque fecisse videamur. Incipit igitur Liber I. Τὸν χριστιανισμὸν, ὅ τί ποτέ ἐστιν, ἡγούμενος τοῖς οὐκ εἰδόσι παραστήσασθαι διὰ τῆς προκειμένης πραγματείας, κ. λ. Liber XV. & ultimus des. οὐχὶ καὶ τὸν βίον ἀκόλουθον τῷ παρ' αὐτοῖς παρέχομεν νόμῳ, ἀμήν. His sequens adiicitur subscriptio: Τέλος τῆς Εὐαγγελικῆς Προπαρασκευῆς. Ἐτελειώθη ἐν

(1) Vid. Meurs. Lib. II. Miscellan. Laconic. Cap. IV.

ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνι ιβ'. ἔτει ,ϛωνβ'. *Finis Evangelicae Praeparationis. Absolutum est mense Septembri, indictione XII. Anno 6852.* (Christi MCCCXLIV.)

Vltimo tandem loco leguntur senarii versus, iidem quos in superioris Codicis recensione iam protulimus, quosque sequens claudit iambus:

Χειρῶν ἐμῶν πόνημα καθειργασμένον.
Manuum mearum opus absolutum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. Constat fol. 329.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΠΑΝΟΠΛΙΑ.

EVTHYMII PANOPLIA DOGMATICA.

I. pag. 1. INitio in laudem operis senarii quidam versus praemittuntur, cum interlinearibus aliquot interpretationibus, rubro charactere exaratis, quos ex pessima scriptura erutos integra fide, una cum scholiis, prout iacent in Codice, in turbam damus, adiecta etiam e regione Latina litterali versione. COD. X.

Εὐθυμίου μοναχῦ [1] τῦ Ζιγαβηνῦ
Πρόγραμμα βίβλυ τῆσδε τῆς τῶν δογμάτων.
Α'λεξίου Φρόντισμα [2], κ̀ γλυκὺς πόνος,
Ρ'ώμης [3] βασιλεύοντος εὐσεβῶς νέας,
Καὶ φαιδρὸν [4] ἐκλάμποντος ἀρετῶν σέλας· [5]
ΚοινωΦελὲς [6] σύνταγμα, πίςεως κράτος,
Στήλη θριαμβεύυσα τὺς νόθυς [7] λόγυς,
Α'θροισὶς εὐσύνοπτος ὀρθοδοξίας,
Ε'λεγχος ἐντρέπων τε κ̀ καταισχύνων [8]
Τὺς τῆς ἀληθῦς πίςεως ἀποςάτας,
Θεῖον ταμεῖον [9] ὀργάνων τῶν ἐμμέτρων,
Α'περ καταςρέφυσι [10] τείχη δογμάτων
Θεωμισυμένων τε κ̀ λαοπλάνων,
Πηγὴ διαυγὴς [11] ἐνθέων διδαγμάτων,
Ποταμὸς αὐτόχρημα σεπτῶν δογμάτων,
Α'ρδην [12] κατακλύζων τε ϗ σύρων κάτω
Τῶν κακοδόξων τὰς βεβήλας [13] αἱρέσεις,
Φρικτὴ βελῶν Φαρέτρα [14], δογματοκτόνων
Τῶν συλλογισμῶν πλεκτάνη κ̀ σφενδόνη,
Τοῖς τῦ Θεῦ φῶς, πῦρ δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις,
Σάλπιγξ καταπλήττυσα [15] τὺς ἐναντίυς,
Πανοπλία φράττυσα τὺς κεχρημένυς,
Παντευχία σφάττυσα τὺς θεηλάτυς.
Α'λλ' ὦ μονὰς τρίφωτε, κ̀ τριὰς πάλιν,
Ε'ν φῶς, ἀπαςράπτυσα τῆς θεαρχίας,
Τὸν ἥλιον [16] φύλαττε τῶν ἀνακτόρων,
Τὸν μηχανυργὸν [17] τῆς τοσαύτης ἰσχύος,
Ε'πειτα τήνδε τὴν σελήνην [18] τῦ κράτυς
Καλὴν βοηθὸν ἐκ Θεῦ συνημμένην,
Καὶ τὸν ποθεινὸν πορφύρας [19] ἑωσφόρον,
Κάλλιςον ἄνθος, δεσπότην ἡμῶν νέον,
Εἰρηνικὴν σύμπνοιαν ἐν βίῳ νέμων, [20]
Ζωήν τε μακρὰν ϗ κακῶν ἐλευθέραν,
Καὶ τὴν τελευτὴν [21] ἐμφρόνως τελυμένην,
Πανοικὶ σώζων, παγγενῆ ςέφων ἄνω [22]
Μαρμαρυγὴν ἄφθαρτον ἠμφιεσμένους.
Ω'ς ηὐδόκησεν [23] ὁ κρατῶν ςεφηφόρος,
Ω'ς ἐγγράφως ὥρισεν, ὡς ἔδειξέ μοι,
Σπεύσας [24] κατεσκεύασα τὴν Πανοπλίαν,
Ταῦτ' ὖν μαθόντες οἱ (sic) κριταὶ τῦ βιβλίυ
Στέργοιτε κ̀ βάλλοιτε ταῖς εὐφημίαις [25]
Τὸν ἀγχίνυν [26] τε κ̀ μέγαν βασιλέα·
Τύτῳ γὰρ ἡ σύμπασα ϗ μόνῳ χάρις.
Εἰ γὰρ προσήκει [27] τὴν ἀλήθειαν λέγειν,
Εὐμήχανον τὸ χρῆμα. [28] Πιπτέτω φθόνος.

(1) τὸ συγγρ... (2) μελέτη (3) τῆς Κωνςαντινυπόλεως (4) λαμπρὸν (5) φῶς (6) παντωφελὲς (7) τὺς μὴ γνησίυς (8) καταβάλλων (9) φυλακτήριον (10) καταβάλλυσι (11) καθαρὰ (12) ὁμῦ παντελῶς (13) αἰσχρὰς (14) βελοθήκη. (15) ἐκφοβῦσα (16) τὸν βασιλέα (17) τὸν τεχνυργὸν (18) τὴν δέσποιναν (19) τὸν πορφυρογεννῆ.. (20) δωρύμενος (21) .... ἀπαλλαγὴν (22) ἄνωθεν (23) ἠθέλησεν (24) σπυδάσας (25) τοῖς ἐπαίνοις (26) φρόνιμον (27) ἐνδέχεται (28) καλότεχνον τὸ πράγμα

Euthymii monachi Zigabeni
Programma huius Libri Dogmatum.
Alexii inventum, & dulcis labor,
Roma qui pie regnat in nova,
Claraque splendet virtutum luce.
Vtilissimum opus, fidei robur,
Columna triumphans de erroneis opinionibus,
Collectio brevis rectae fidei,
Animadversio terrificans & pudore confundens
A recta fide apostatas,
Divinum promptuarium ex instrumentis metricis,
Quae destruunt moenia dogmatum
Deo exosorum, populumque seducentium,
Fons pellucidus divinorum praeceptorum,
Flumen profecto sanctorum dogmatum,
Submergens funditus & praecipitans
Male sentientium profanas haereses.
Terribilis telorum pharetra, perimentium dogmata
Syllogismorum laqueus, ac funda.
His qui Dei sunt lumen, ignis autem extraneis,
Tuba inimicis terrorem incutiens,
Panoplia eos, qui hanc adhibuerint, sepiens,
Armatura mactans impios.
At tu, Vnitas ter fulgens, rursusque Trinitas,
Vna lux, summae divinitatis emittens fulgura,
Solem custodi Regum,
Artificem tanti tutaminis,
Et deinde hanc Lunam imperii
Pulchram adiutricem a Deo ei coniunctam,
Et amabilem purpurae Luciferum,
Pulcherrimum florem, Dominum nostrum iuvenem,
Pacificam concordiam in vita ei tribuens,
Vitamque longam & a malis liberam,
Et finem sapienter perfectum,
Totam domum servans omnes coronans desuper
Splendore immortali indutos.
Vt voluit Imperator diademate redimitus,
Vt scripto iussit ut mihi praecepit;
Festinans ego confeci hanc Panoplian.
Qui igitur haec legitis, iudices libri,
Amplectimini, & extollite laudibus
Sapientem magnumque Imperatorem;
Huic enim omnis & soli gratia.
Si enim licet vere loqui,
Artificiosum opus. Cadat invidia.

Sequitur eadem pagina post adlata Carmina initium Operis, quod in duos dividitur libros. Primus XI. alter XIII. Titulos complectitur. Titulorum primi Libri index est sequens:

Τῶν δύο βιβλίων τῆς Δογματικῆς Πανοπλίας,

πλίας, τὸ πρῶτον. Τίτλοι τοῦ βιβλίου ιά.

Προοίμιον κατὰ Ἐπικουρείων· ἔτι κατὰ τῶν αὐτῶν. Κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἄλλων· ἔτι κατὰ τῶν αὐτῶν.

Τίτλος α΄. Συλλογιστικὴ ἀπόδειξις, ὅτι εἷς ἐστι Θεὸς, καὶ ὅτι καὶ λόγον ἔχει ὁμοούσιον ἑαυτῷ, καὶ πνεῦμα ὁμοίως, ἅπερ εἰσὶν ὁ Υἱὸς, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

β΄. Περὶ Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος διακεκριμένη ἅμα ἡνωμένη θεολογία.

γ΄. Περὶ Θεοῦ, κοινῶς, ἤτοι περὶ θεότητος. Δῆλον δὲ, ὅτι ὁ Θεὸν εἰπὼν, ἢ θεότητα, ἢ τὸ θεῖον ἁπλῶς καὶ ἀπροσδιορίστως, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς μιᾶς θεότητος ἐνέφηνε τῇ μιᾷ τούτων προσηγορίᾳ.

δ΄. Περὶ τοῦ ἀκατάληπτον εἶναι τὴν θείαν φύσιν.

ε΄. Περὶ θεωνυμίας.

ς΄. Περὶ τῆς θείας δημιουργίας.

ζ΄. Περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

η΄. Κατὰ Ἑβραίων.

θ΄. Κατὰ Σίμωνος τοῦ Σαμαρέως, καὶ Μαρκίωνος τοῦ Ποντικοῦ, καὶ τοῦ Πέρσου Μάνεντος, καὶ τῶν Μανιχαίων.

ι΄. Κατὰ Σαβελλίου.

ιά. Κατὰ Ἀρειανῶν τε, καὶ Εὐνομιανῶν.

Prooemium inc. Καὶ πάντα μὲν τὰ κατορθώματα τοῦ μεγίστου καὶ θεοθέου κυβερνήτου βασιλέως ἡμῶν Ἀλεξίου. Des. ἐπεὶ δὲ ἀπεσκευασάμενος τὸ ἀλλότριον, φέρε καταρτίσωμεν τὸ ἡμέτερον. Primus Titulus pag. 2. *b.* inc. Τοῦ Νύσσης ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγου. Ὅταν πρός τινα τῶν ἑλληνιζόντων ἡ διάλεξις ᾖ, κ. λ. Vndecimus des. ἐν αὐτῷ γάρ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. Χριστὸς παρέσχε τοῖς ἐμοῖς πόνοις τέλος. Postea rubris characteribus haec subscripta sunt: Ἄνθρωπε τούτου λόγου τὸ πᾶν ἄκουε, τὸν Θεὸν φοβοῦ, τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλαττε, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ἄξει ὁ Θεὸς εἰς κρίσιν, ἐν παντὶ παρεωραμένῳ, ἐάν τε ἀγαθὸν ᾖ, εἴτε πονηρόν.

II. p. 102. Sequitur Index Titulorum Libri secundi in hunc ferme modum:

Τῆς Δογματικῆς Πανοπλίας τὸ δεύτερον. Τίτλος ιγ΄.

Τίτλος α΄. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Παράτιτλος κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι ἐκ Πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ᾽ οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. ιβ΄.

Τίτλος β΄. Κατὰ Ἀπολιναρίου. ιγ΄.

Τίτλος γ΄. Κατὰ Νεστοριανῶν. ιδ΄.

Τίτλος δ΄. Κατὰ τῶν λεγόντων μίαν φύσιν εἶναι τὸν Χριστὸν σύνθετον· εἰ γὰρ καὶ ὕστερον ἐπὶ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τῶν Μονοφυσιτῶν ἡ αἵρεσις ἤκμασεν, ἀλλ᾽ ἦσαν τινὲς καὶ πρότερον οἱ τοῦ πονηροῦ τούτου δόγματος τὰ σπέρματα καταβάλλοντες. ιε΄.

Τίτλος ε΄. Κατὰ Ἀφθαρτοδοκητῶν τῶν ἀπὸ Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἁλικαρνασέως, καὶ Γαϊανοῦ τοῦ Ἀλεξανδρείας. ις΄.

Τίτλος ς΄. Κατὰ Θεοπασχιτῶν. ιζ΄.

Τίτλος ζ΄. Κατὰ Μονοθελητῶν, Σεργίου, Πύῤῥου, Παύλου, γεγονότων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι τῆς αὐτῶν συμμορίας, καὶ ταύτης δὲ τῆς αἱρέσεως· θεοστυγὴς Σέβηρος παρέσχε πάλαι τὰς ἀφορμάς. ιη΄.

Τίτλος η΄. Κατὰ Εἰκονομάχων. ιθ΄.

Τίτλος θ΄. Κατὰ Ἀρμενίων. κ΄.

Τίτλος ι΄. Κατὰ τῶν λεγομένων Παυλικιανῶν. κα΄.

Τίτλος ιά. Κατὰ Μασσαλιανῶν. κβ΄.

Τίτλος ιβ΄. Κατὰ Βογομίλων. κγ΄.

Τίτλος ιγ΄. Κατὰ Σαρακηνῶν· οἳ καλοῦνται Ἰσμαηλῖται μὲν, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἰσμαὴλ καταγόμενοι· υἱὸς δὲ ἦν οὗτος Ἀβραὰμ, γεννηθεὶς αὐτῷ ἐξ Ἄγαρ τῆς παιδίσκης Σάῤῥας. Ἀγαρηνοὶ δὲ ἀπὸ Ἄγαρ τῆς μητρὸς Ἰσμαήλ. Σαρακηνοὶ δὲ ἀπὸ τοῦ τὴν Ἄγαρ εἰπεῖν πρὸς τὸν Ἄγγελον, ὅτε ἀπελαθεῖσα παρὰ τῆς κυρίας αὐτῆς, ὥδευε κατὰ τὴν ἔρημον ἐπιφερομένη τὸν Ἰσμαήλ· ὅτι Σάῤῥα κενήν με ἀπέλυσεν, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν.

Παράτιτλος Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς, περὶ τῶν ἁγίων ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων.

Libri secundi Cap. I. adscripto primum titulo: Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, *De Spiritu Sancto*; tum sacri Scriptoris nomine, ac loco, ex quo huius primi Tituli explicatio exorditur; nempe, Τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ, inc. Ὅταν λέγῃ ὁ κύριος ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ· Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα. Cap. XIII. Κατὰ Σαρακηνῶν, *Contra Saracenos*, des. τίς δὲ ὄνησις τῷ γένει τούτου πληθυνομένῳ, καὶ τῆς θείας εὐμενείας ἀποτυγχάνοντι, καὶ ἀλλοτριωμένῳ Θεοῦ. Sequitur Παράτιτλος Φωτίου, κ. λ. *Summa Tractatuum Photii*, κ. λ. cuius initium: Ἡ πρώτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος. Finis: τιμῇ καὶ ἐρασμιότητι τοῦ . . . Reliqua mutilato Codice desiderantur.

Auctor vero huius operis Euthymius Zigabenus, sive, ut in aliis Codicibus, Zigadenus, monachus in Coenobio Deiparae τῆς περιβλέπτου Constantinopoli, ipsi Alexio Comneno,[1] A. C. MCXVIII. fatis erepto, adhuc superstes erat. De eo videnda Anna Comnena in Alexiade Lib. XV. & ex recentioribus Allatius Lib. II. Cap. X. §. V. de Consensu utriusque Ecclesiae, Caveus, Oudinus ll. cc. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 11. Tom. VII. p. 460. Hanc vero Panopliam adversus omnis generis haereticos, iussu eiusdem Alexii Comneni ex Patrum scriptis contexuit, & in plures divisit Titulos. Latine vertit Petrus Franc. Zinus Veronensis, Venet. MDLV. fol. Lugd. MDLVI. 8. Paris. MDLXXX. 8. & Tom. IX. Biblioth. Patrum Lugd. MDCLXXVII. Loca quaedam Graece produxit Petavius Theolog. Dogmat. Tom. I. multis in locis, Cotelerius in Notis ad Tom. I. Monument. Eccles. Graec. & Allatius adversus Hottingerum p. 417. Exstat Ms. in Bodleiana, Caesarea Vindobonensi, in Regia Parisiensi, & in Collegio Iesuitarum Parisiensi. Vid. plura apud Fabricium loc. cit. qui editionem huius operis Graecam Anni MDCCX. commemorat, Scriptorumque catalogum, e quibus compositum fuit, in medium profert.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIV. mutilus in fine. Constat foliis 181.

ΕΥΑΓ-

(1) Imperium ille administrare coepit A. MLXXXI. Vid. Bandurium Numism. Impp. Romanor. Paris. MDCCXVIII. Tom. II. p. 754. qui summam rerum, Alexii aetate, diu penes eius matrem fuisse tradit. Postquam ea in Monasterium Pantepoptae secessit, Imperator Irenae uxori se totum tradidit, quae quum Annae natu maximae filiae impensius faveret, Nicephorum Bryennium Imperatorem destinaverat; sed Alexio aegrotante, Ioannes eius filius, eo non invito, Imperium occupavit. Vivere desiit Alexius XVIII. Kal. Septembr. A. MCXVIII.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XI. CONtinet quatuor Evangelia elegantiſſime ſcripta, quibus, excepto Ioannis Evangelio, praecedit Index Capitum, rubro charactere exaratus, quae deinde ad marginem cuiuſcumque Evangeliſtae repetuntur.

I. pag. 1. Matthaeus dividitur in Capita LXVIII. quorum primum eſt: *Περὶ τῶν μάγων*. Vltimum: *Περὶ τῆς αἰτήσεως τȢ σώματος τȢ κυρίȢ*. Inc. *Βίβλος γενέσεως Ἰησȣ̃ Χριςοῦ*. Deſ. *ἕως τῆς συντελείας τȢ αἰῶνος, ἀμήν*.

II. pag. 73. Marcus habet Capita XLVIII. quorum primum: *Περὶ τȢ δαιμονιζόμενȢ*. Poſtremum: *Περὶ τῆς αἰτήσεως τȢ σώματος τοῦ κυρίȢ*. Inc. *Ἀρχὴ τȢ εὐαγγελίȢ Ἰησȣ̃ Χριςοῦ*. Deſ. *διὰ τῶν ἐπακολȣθέντων σημείων, ἀμήν*.

III. pag. 120. Lucas Capitibus conſtat LXXXIII. quorum primum: *Περὶ τῆς ἀπογραφῆς*. Poſtremum: *Περὶ Κλεόπα*. Inc. *Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν*. Deſ. *καὶ εὐλογȣ̃ντες τὸν Θεὸν, ἀμήν*.

Huic Evangelio rubris litteris ſubnotatus eſt annus ſcriptionis eius hiſce verbis: *Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Λȣκᾶν εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δεκάπεντε τῆς Χριςȣ̃ ἀναλήψεως*. *Sciendum, quod Evangelium ſecundum Lucam editum eſt anno XV. poſt Chriſti Adſcenſionem*. Hanc ſubſcriptionem ſequitur Epigramma in Lucam item cynnabari exaratum.

Λȣκᾶς ὁ Χριςȣ̃ φέρτατος μυςογράφος,
Τὸ θεῖον εὐαγγέλιον εὖ ἐσκεμμένως
Γράψας, βροτοῖς ὤπτασεν, ὡς μέγα κλέος.
Lucas Chriſti praeſtantiſſimus myſteriorum ſcriptor,
Divinum Evangelium qui bene, ac ponderate
Scripſit, ut magnum lumen, viſus eſt mortalibus.

IV. pag. 181. Omiſſa, ut diximus, tabula incipit Evangelium ſecundum Ioannem: *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος*. Deſ. *τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν*. Capita in margine deſcripta numerantur XVIII. quorum primum: *Περὶ τȢ ἐν Κανᾷ γάμȢ*. Poſtremum: *Περὶ τȢ ΠαρακλήτȢ*. Heic animadvertendum eſt ſcriptorem, quum adgreſſus eſſet ſectionum Euſebianarum numeros in margine collocare, in CXXVII. Evangelii ſecundum Matthaeum ſectione deſiiſſe.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. elegantiſſimus, & nitidiſſimus. Conſtat fol. 222.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΣΤΟΥΣ ΑΙΤΗΣΑΝΤΑΣ.

EPIPHANII EPISTOLA DE FIDE AD SOLITARIOS INTERROGANTES.

Titulus inſcribendus.

Epiphanii Eleutheropolitae Monachi, & Archiepiſcopi Cypri Opera aliquot, & Excerpta ex variis Patribus de Fide.

I. pag. 1. CONtinet primo Codex ſynopſin Anchoratus S. Epiphanii, cuius initium: *Ὁ θεῖος οὗτος καὶ μέγας πατὴρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἀπὸ Ἐλευθεροπόλεως*. Finis: *ἐπράχθη δὲ ταῦτα ἐν ἔτει ἐνενηκοςῷ Οὐαλεντινιανοῦ, καὶ Οὐάλεντος, καὶ ΓρατιανȢ*. Exſtat Tom. II. eius Operum p. 1. editionis Colonienſis A. MDCLXXXII. COD. XII.

II. pag. eadem ſequitur Epiſtola ſic inſcripta: *Ἐπιςολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Παμφυλίας ἐκ πόλεως Σȣέδρων ἐκ τῶν περὶ Ταρασῖνον*[1], *καὶ Ματίδιον, καὶ ἄλλȣς πρεσβυτέρȣς, πρὸς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον, περὶ πίςεως αἰτησάντων Πατρὸς, καὶ ΥἱȢ, καὶ ἁγίȢ Πνεύματος, καὶ ἄλλων μερῶν τῆς αὐτῆς πίςεως*. *Epiſtola ſcripta ex Pamphylia ex oppido Suedris, a Taraſino, & Matidio, & aliis presbyteris ad ſanctum Epiphanium, quem de fide ſciſcitati ſunt Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, aliiſque Fidei Capitibus*. Inſcribitur: *Τῷ κυρίῳ θεοτιμήτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφανίῳ, Ματίδιος, καὶ Ταρασῖνος, καὶ νέοι πρεσβύτεροι τῆς ἐν Σȣέδροις καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐν κυρίῳ χαίρειν*. *Domino apud Deum honoratiſſimo, & Epiſcopo Epiphanio Matidius & Taraſinus, & novi presbyteri Catholicae Eccleſiae, quae eſt in Suedrorum oppido, ſalutem in Domino*. Inc. *Ποικίλως ὁ ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων διάβολος εἴωθε ταράττειν*. Deſ. *διὰ τῶν ἁγίων προσευχῶν σȣ καταισχυνθῆναι. Ἔῤῥωσο τιμιώτατε*. Ibid. p. 2.

III. pag. ead. *b*. adiuncta eſt alia Epiſtola cum hoc titulo: *Ἐπιςολὴ ἑτέρα γραφεῖσα παρὰ ΠαλλαδίȢ, τῆς αὐτῆς πόλεως Σȣέδρων πολιτευομένȢ, καὶ ἀποςαλεῖσα πρὸς τὸν αὐτὸν Ἐπιφάνιον, αἰτήσαντος καὶ αὐτȢ περὶ τῶν αὐτῶν*. *Epiſtola altera ſcripta a Palladio, eamdem Suedrorum urbem gubernante, & ad eumdem ſanctum Epiphanium miſſa, qua idem ab eo poſtulat*. Inſcribitur: *Τῷ δεσπότῃ μȣ τῆς ψυχῆς θεοτιμήτῳ ἐπισκόπῳ Ἐπιφανίῳ, Παλλάδιος ἐν κυρίῳ χαίρειν*. *A Deo multum honorato Epiphanio Epiſcopo, Domino meo ſpirituali, Palladius in Domino ſalutem*. Inc. *Οἱ τὴν μεγάλην, καὶ εὐρύχωρον διαπλέοντες θάλασσαν*. Deſ. *καὶ τὸν Θεὸν ἐν πᾶσι δοξασθῆναι*. Ibid. p. 3.

IV. pag. 2. Succedit Epiphanii ad eoſdem reſponſum, quod univerſam Fidei doctrinam complectitur. Titulus eſt: *Ἀντεπιςολὴ πεμφθεῖσα πρὸς αὐτȣ̀ς παρὰ τοῦ ἁγίȢ Ἐπιφανίου, ἥτις καὶ πᾶσαν τὴν περὶ τῆς θείας πίςεως διδασκαλίαν*

(1) In cit. edit. *Ταρσῖνον*.

λίαν, ἣν ᾐτήσαντο, ἐν ἑαυτῇ διαλαμβάνει. *Sancti Epiphanii responsio ad eos missa, quae quidem omnem Fidei doctrinam, quod illi postularant, exponit.* Inscribitur: Τοῖς κυρίοις, καὶ τιμιωτάτοις μου ἀδελφοῖς, καὶ πρεσβυτέροις, Ματιδίῳ καὶ Ταρασίῳ (sic) καὶ Νουμερίῳ, καὶ λοιποῖς πᾶσι τοῖς σὺν ἡμῖν, καὶ τοῖς ποθεινοτάτοις τέκνοις ἡμῶν, Παλλαδίῳ, καὶ Σεβηρίνῳ τοῖς τὸν ἀγαθὸν ζῆλον ἐζηλωκόσι, κ. λ. Inc. Ἤδη μὲν οὖν μακαρίσαιμι ἂν ἑαυτῶν, ποθεινότατοι, ὅτι γε μὴ ὄντες ἱκανοὶ πρὸς τὴν τῶν ἁγίων, καὶ σπουδαίων, καὶ ζῆλον Θεοῦ ἀνειλημμένων, καὶ ἐνάρετον πολιτείαν, καταξιούμεθα ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὑπονύττεσθαι, τὸν νοῦν, διεγείρειν τε, καὶ παριστᾶν εἰς τὸ χρήσιμον, κ. λ. Legitur in cit. edit. p. 5. ipsique titulus est: *Anchora, sive expositio Fidei Catholicae adversus LXXX. haereses breviter adserta, scriptaque ad Tarsinum, Matidium, Numerium, aliosque presbyteros, & Monachos Suedris Pamphyliae degentes, & ad Palladium & Severinum Anno Christi CCCLXXIII.* Constat in Codice Capitibus CXVIII. quibus Panarii pars eiusdem Epiphanii adnectitur, quod integrum vide in citata Operum editione Tom. I. p. 1. Adcedunt alia, videlicet pag. 91. Libri pars ipsi Epiphanio vulgo adscripti de Mensuris & Ponderibus, pag. 93. Interpretatio nominum Hebraicorum, quam inter inedita Fabricius reponit Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 430. ac denique pag. 94. iterum aliquid occurrit de Mensuris; sed horum vix accuratiorem licet expositionem adferre, quoniam cuncta ita sunt inter se connexa, & suis destituta titulis, ut nec initium, nec finem uniuscuiusque libelli facile reperiamus. Vltima superiorum operum verba, quae Graecam exhibent crucem, ita desinunt pag. 96. *b.* πρὸς εὐφρασίαν ἐχαρίζοντο· ὃ ἑρμηνεύεται συνημμένον, ἢ συνεσταμμένον. Suntque ultima opusculi de Ponderibus & Mensuris, ut patet ex citata Epiphanii Operum editione Tom. II. pag. 184. Clauduntur vero omnia hoc versiculo;

Ἐνθάδε τέρμα, καὶ Θεῷ νέμω χάριν.

Heic finis, & Deo do gratiam.

Ex uberrimis scholiis, quae totum marginem ambiunt, praesertim in Expositionem Fidei Catholicae, unum selegimus minus vetustate corruptum (nam pleraque vel tineis corrosa, vel ab imperito bibliopego in resarciendo Codice recisa perierunt) ut quanti facienda sint, lector intelligat. Igitur pag. 15. *b.* ad Cap. XL. ita Scholiastes in margine adnotavit: Ὅτι τὸν τρισάγιον ὕμνον οἱ ἄγγελοι ἀκαταπαύστως δοξολογοῦντες τὸ ὁμοούσιον τῆς ἁγίας Τριάδος δηλοῦσιν· Ἅγιος γὰρ, Ἅγιος, Ἅγιος, τριαστῶς ἐπιφωνοῦντες, τὴν ὁμοουσιότητα, καὶ τὸ ὁμοδύναμον δηλοῦσιν. Εἰ γὰρ καὶ τριπλάζουσι τὸ Ἅγιος, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ λέγουσι προσώποις τοῦτο μερίζοντες. Διὰ δὲ τοῦ Ἅγιος τοῦτο δίδωσιν ἡμῖν νοεῖν, ὅτι εἷς Θεὸς Ἅγιος, τὰ τρία πρόσωπα τὰ ἅγια· οὐ γὰρ λέγουσί, φησιν, Ἅγιοι, ἵνα μὴ πολυθεΐαν εἰσάξωσι· τὸ γὰρ μερίζειν ἑνικῶς τὸ Ἅγιος, τριαστῶς δὲ λέγειν, τοῖς τρισὶ προσώποις, Πατρὸς, καὶ Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος, ἐπιφέρουσι τὴν δόξαν. Τὸ δὲ ἑνίζειν τὸ Ἅγιος καθ' ἓν πρόσωπον, ὁμοουσιότητα, καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν, καὶ δύναμιν κηρύττουσιν· εἰ γὰρ καὶ τρεῖς αἱ φωναὶ, ἀλλ' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δηλοῦσι.

V. pag. 96. Sequuntur plurima Cyrilli Alexandrini Fragmenta, in quibus agitur de Articulis Fidei, ac praecipue de Spiritu Sancto, ex eius Commentariis in Ioannem fere omnia desumta, suisque praedita titulis, sed quum vetustate ita ipsi evanuerint, ut aegre perlegi possint, initium tantum ac finem omnium simul adferemus. Incipiunt igitur: Οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀληθὴς ἔσται λόγος, κ. λ. & progrediuntur usque ad pag. 105. ubi ita des. πῶς οὐκ ἂν εἴη κατὰ φύσιν Θεὸς, τὸ τῆς θείας φύσεως λαμπρὸν ἀξίωμα περικείμενον φυσικῶς, καὶ τῶν ἱερῶν κατεξουσιάζον . . . reliqua corrosit tinea.

VI. pag. 105. Occurrunt eiusdem Cyrilli Anathematismi duodecim, ita quidem digesti, ut eorum quilibet subiectam habeat Cyrilli Explanationem, Theodoreti Reprehensionem, ac rursus Cyrilli Defensionem, seu Responsum. Titulus est: Κυρίλλου πρὸς τὰ παρὰ Θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν ιβ' κεφαλαίων. *Cyrilli adversus ea, quae contra XII. Anathematismorum Capita a Theodoreto dicta sunt.* Titulo subditur Epistola ita inscripta: Κύριλλος τῷ εὐλαβεστάτῳ, καὶ ποθεινοτάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ Εὐοπτίῳ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Religiosissimo, & desideratissimo fratri, & comministro Evoptio, Cyrillus in Domino salutem.* Inc. Ἐνέτυχον τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀρτίως ἐπεσταλμένοις, τεθαύμακά τε τὴν διάθεσιν, καὶ τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ τὸ γνήσιον, κ. λ. Des. ἔσται γὰρ τὸ χρῆμα, ὡς οἶμαι, τοῖς ἐντυγχάνουσιν οὐκ ἀσυντελὲς εἰς ὄνησιν. Exstat haec inter Oper. Cyrilli T. VI. pag. 200. praefixa eius adversus Theodoretum Responsis. Huic vero Codex adnectit in eadem linea etiam Praefationem, quae legitur loc. cit. p. 145. ante eiusdem in Anathematismos Explanationes, quaeque incipit a verbis: Πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν, κ. λ. ac desinit in iis, quae mox retulimus. Sequitur Anathematismus primus, cuius initium: Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ, Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ, κ. λ. Tum Explanatio,[1] quae inc. Οἱ μακάριοι πατέρες, οἱ κατὰ καιροὺς ἐν τῇ Νικαέων πόλει συναγηγερμένοι, κ. λ. Deinde Theodoreti Reprehensio[2] inc. Λίαν ἤλγησα, τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐντυχὼν, οὓς ἀπέστειλας, κ. λ. quod quidem est initium Epistolae ipsius Theodoreti ad Ioannem Antiochenum Episcopum, eiusdem Reprehensionibus praeeuntis, quae legitur tum loc. cit. p. 198. tum etiam inter Opera Theodoreti T. IV. pag. 706. quaeque in Codice una cum prima coniungitur accusatione, cuius initium fit a verbis: Ἡμεῖς ὅσοι ταῖς εὐαγγελικαῖς ἀκολουθοῦμεν διδασκαλίαις, οὐ σάρκα φύσει γεγονέναι, οὐδ' εἰς σάρκα μεταβληθῆναι τὸν

(1) In edit. ἐπίλυσις dicta, in Codice ἑρμηνεία.

(2) In edit. ἀνατροπὴ nuncupata, in Codice μέμψις.

τὸν Θεὸν λόγον φαμὲν, κ. λ. Quarto loco Cyrilli adversus Theodoreti impugnationem Defensio, sive Responsio [1]. Inc. Πλείστην ὅσην πεποιήμεθα τὴν καταβολὴν τῶν ὁμολογεῖν οὐκ ἀνεχομένων Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ, καὶ μὴν ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, κ. λ. Des. εἶτα πῶς οὐκ ἐρυθριᾷ, τοῖς παρ' ἡμῶν γεγονόσιν ἐπιπλήττων λόγοις; Et hoc ordine Anathematismi reliqui pertractantur usque ad undecimum, in quo praeter Oppositionem Theodoreti, adfertur altera Episcoporum Orientalium in ipsum Caput XI. quae inc. Ἰδίαν γενέσθαι τὴν δεσποτικὴν σάρκα, κ. λ. habeturque in cit. Cyrilli Tom. VI. p. 190. Ambae tamen in Codice Theodoreto adscribuntur. Binas quoque Cyrilli Responsiones exhibet, quarum prima Orientalium, altera Theodoreti respondet Reprehensioni. Duodecimus quoque ita pertractatur, sed unicam tantum Cyrilli defensionem habet, eam nimirum, qua Orientalibus Episcopis respondet; cuius ultima verba sunt: ὧν γεγραφήκασιν [2] αὐτοὶ, τὴν τοῦ σωτῆρος τηρήσαντες ἐντολήν· διεμέμνηντο γὰρ λέγοντος· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

VII. pag. 127. Οὐαλλεριανοῦ ἐπισκόπου Ἰκονίου. *Valeriani Episcopi Iconii* Fragmentum, quod ita habet: Εἰ μὴ γὰρ ἐκεῖνο ἐγεννήθη σαρκικῶς, οὐκ ἂν σὺ ἐγεννήθης πνευματικῶς. Εἰ μὴ ἐκεῖνο ἠνέσχετο τῆς τοῦ δούλου μορφῆς, οὐκ ἂν σὺ τὴν δόξαν τῆς υἱοθεσίας ἐκερδάνας. Δηλοῖ δὲ κἀνταῦθα τὸ σαρκικῶς τὸ κατὰ σάρκα, καθάπερ ἀμέλει τὸ θεϊκῶς τὸ κατὰ θεότητα. In Ephesino Concilio sedit, & subscripsit *Valerianus Iconii Episcopus*. Huic, ut & Amphilochio Sides iniuncta a Patribus provincia est in Messalianos haereticos inquirendi. Mandatum Latine exstat Tom. III. Concil. Labb. p. 809.

VIII. pag. ead. *b.* Τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας. *Beati Athanasii Episcopi Alexandrini* Fragmenta tria. Primum, quod brevissimum est ita habet. Ὅθεν καὶ γεννωμένης τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας, αὐτὸς λέγεται γεγεννῆσθαι ὁ τοῖς ἀγγέλοις γένεσιν εἰς τὸ εἶναι παρέχων, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μετάθῃ γέννησιν. Alterum inc. Καὶ ἐδείκνυτο, ὅτι μὴ φαντασίᾳ, ἀλλ' ἀληθῶς ἦν ἔχων σῶμα, κ. λ. Tertium inc. Ἔστι μὲν ἀπαθὴς ὁμολογουμένως ἡ τοῦ Θεοῦ λόγου φύσις, κ. λ. Des. γνώριζε δικαίῳ, καὶ πεισθήσει τοῦ δέχεσθαι.

IX. pag. 128. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ. *Sancti Cyrilli ex Commentariis in Ezechielem prophetam* Excerpta duo brevissima. Primum inc. Ἡ μὲν γάρ ἐστι Θεὸς, καὶ ἐκ Θεοῦ κατὰ φύσιν ὁ υἱός. Alterum inc. Δέχεται μὲν γὰρ, ὡς ἄνθρωπος παρὰ τοῦ πατρός. Des. ἀλλ' ἐφ' ἅπαντας ἁπλῶς τοὺς διὰ πίστεως καλουμένους. Haec Commentaria inter Cyrilli scripta inedita reponit Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. cap. 27. T. VIII. p. 590.

X. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ λόγου λγ' Θησαυρῶν. *Eiusdem ex Sermone XXXIII. Thesaurorum* Fragmenta alia, quorum initium: Ἐπιστέλλει τισὶν ὁ Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Finis: οὐδὲν ἐπίκτητον ἔχον τοῦθ' ὅπερ ἐστι κατὰ τὴν τῶν ἑτεροδόξων ἀβουλίαν.

XI. pag. 131. Alia succedunt fragmenta ex eiusdem Cyrilli variis desumta operibus, in quibus agitur praecipue de Spiritu Sancto, quorum initium ac finem, ne nostra nimium protrahatur recensio, praetermittemus, loca tantum, unde fuerint excerpta, iisdem prorsus verbis, eodemque ordine, quo iacent in Codice, in medium proferentes, nimirum: Ἐκ τοῦ πρώτου τῶν περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας τόμου. pag. 131, 140. *b.* περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 131. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τοῦ β' λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἆρ' οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὦ Ἑρμεία. p. 132. ἐκ τοῦ γ' λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἄριστον μὲν, ὦ Ἑρμεία. pag. ead. *b.* ἐκ τοῦ ε' λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Εἶεν, ἐκ παντὸς ἡμῖν. ibid. ἐκ τοῦ ς' λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἰσότητος μὲν οἶμαι πέρι. p. 133. *b.* ἐκ τοῦ ζ' λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Πόνων ἀγαθῶν. p. 135. ἐκ τῶν Θησαυρῶν. p. 139. *b.* 140. *b.* ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον. p. 139. *b.* εἰς τὸ, πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με. p. 140. *b.* ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἁγίου συμβόλου. p. 141. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας μετὰ τὴν ἕνωσιν. ib. ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς τὸν εὐλαβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, οὗ ἡ ἀρχὴ, Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας. p. ead. *b.* ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ, Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις. pag. 142. Horum omnium, quae a pagina 131. usque ad pag. 143. progrediuntur, initium est: Ἆρ' οὖν ψυχὴ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ θεῖον ἐγένετο πνεῦμα. Finis: πρόσειπε τὴν παρὰ σοι ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XII. pag. 143. Τοῦ Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ, οὗ ἡ ἀρχὴ, Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐκ πολλῶν ὀλίγα, κ. λ. *Athanasii Archiepiscopi Alexandriae* Fragmentum *ex Oratione de humana natura a Verbo adsumta, & de eius per corpus ad nos adventu, cuius initium &c.* Inc. Ἀλλὰ πρὸς τὴν τῶν γραφῶν ἔρευναν καὶ γνῶσιν ἀληθῆ. Des. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Vid. hunc integrum Sermonem inter Opera Athanasii Paris. edit. A. MDCXCVIII. T. I. p. 47.

XIII. pag. eadem. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον. *Eiusdem ex Epistola ad Serapionem Episcopum* Fragmenta duo. Primum inc. Πρὸς δὲ τοὺς περὶ τοῦ πνεύματος ἀπατηθέντας. Des. ἀλλοτρίαν, καὶ ἑτεροειδῆ φύσιν. Alterum inc. Ἡ γὰρ ἁγία καὶ μακαρία Τριὰς ἀδιαίρετος. Des. ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσι. Integra haec Epistola legitur Oper. T. I. P. II. p. 647.

XIV. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρε-

(1) In edit. ἀπολογία, in Codice ἀντίθεσις, & ἀντίῤῥησις nuncupata. (2) In edit. γεγράφασιν.

Ἀρειανῶν λόγου πρώτου. *Eiusdem ex primo Sermone contra Arianos* Fragmentum. Inc. Τοίνυν ἐστὶ μετόχος ὁ υἱὸς εἰπεῖν ἡμᾶς ἀνάγκη, κ. λ. quibus p. 144. *b.* sequuntur alia ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ λόγου. & p. 145. ἐκ τῆς α' ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Σεραπίωνα.

XV. pag. 147. Τοῦ αὐτοῦ ἀντίγραφον, ὃ ἔγραψε Λιβερίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ῥώμης, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς λόγος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. *Eiusdem Rescriptum ad Liberium Romae Archiepiscopum: Quod perfectum hominem Deus Verbum adsumserit propter salutem nostram*. Inc. Εἷς Θεὸς ἀθάνατος, ἀόρατος, ἀψηλάφητος. Des. αὐτοῦ μεταβαλλομένου εἰς ἀφθαρσίαν, καὶ ἀθανασίαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀμήν. Legitur inter spuria Athanasii Oper. Tom. II. p. 664. licet per errorem notetur numero 668.

XVI. pag. ead. *b.* Τοῦ τρισμακαριωτάτου Λιβερίου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης ἐπιστολὴ πρὸς τὸν θεοφιλέστατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς λόγος. *Beatissimi Liberii Archiepiscopi Romae Epistola ad Deo dilectissimum Athanasium Archiepiscopum Alexandriae, quod Deus Verbum perfectum hominem adsumserit*. Inc. Ἔστιν οὖν ἡ ὁμολογία, ἐπιπόθητέ μοι Ἀθανάσιε. Des. καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου κατὰ τὰ εὐαγγέλια, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. Praemittitur Athanasii Epistolae mox relatae loc. cit.

XVII. pag. 148. Alia item eiusdem Athanasii Fragmenta varia, quorum tituli ita vetustate consumti sunt, ut vix ullum amplius litterarum vestigium adpareat. Haec usque ad pag. 157. progrediuntur, eorumque finis est: ἀξιόχρεως αὐτοῖς τοῦ ἑαυτῶν δόγματος, ἔσται μάρτυς.

XVIII. p. 157. Sequuntur quaedam S. Basilii Magni Fragmenta excerpta ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως. p. cit. ἐκ τοῦ λόγου β' πρὸς Εὐνόμιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. pag. 158. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀμφιλόχιον λόγου περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 167. *b.* 175. 176. 180. & alibi saepe. ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι. pag. 171. *b.* ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. p. 173. ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, ἣν ἔγραψε μὲν αὐτὸς, ὑπέγραψε δὲ Εὐστάθιος ὁ Σεβαστείας ἐπίσκοπος, ἧς ἡ ἀρχὴ, Τοὺς ἢ προληφθέντας ἑτέρᾳ πίστεως ὁμολογίᾳ. pag. ead. *b.* ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ λβ' ψαλμοῦ. ibid. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς προκανονικῆς περὶ τοῦ, ὁμοούσιον εἶναι τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ, ἧς ἡ ἀρχὴ, Ὅσον ἠνίασεν ἡμᾶς πρότερον φήμη, κ. λ. pag. 174. *b.* ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ τοῦ, μὴ δεῖν τρεῖς Θεοὺς καταγγέλλειν, ἧς ἡ ἀρχὴ, Μεγάλη παράκλησις ψυχαῖς διὰ τὸ μισεῖσθαι, κ. λ. ibid.

XIX. pag. 177. Sequuntur Fragmenta alia satis multa ex Gregorii Theologi operibus excerpta; cuius nomen profecto nullibi adparet, quum in suprema fortasse paginae ora descriptum, una cum primi fragmenti titulo, miserrime fuerit a bibliopego, nova charta superinducta sublatum. Sed ipsius tamen esse, quae sequuntur, satis manifeste docent. Fragmenta igitur sunt ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ λόγου πρώτου p. 177. *b.* 187. *b.* ἐκ τοῦ εἰρηνικοῦ λόγου δευτέρου. p. 178. *b.* 186. ἐκ τοῦ εἰρηνικοῦ λόγου πρώτου. p. 179. 186. ἐκ τοῦ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγου. p. 180. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ δογμάτων καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων. pag. 181. *b.* 186. ἐκ τοῦ εἰρηνικοῦ γ' λόγου. p. 182. ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. p. 183. ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας λόγου. ibid. ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολῆς. pag. ead. *b.* ἐκ τῶν περὶ τοῦ πνεύματος ἐπῶν. pag. 184. ἐκ τοῦ εἰς τὸν κατάπλουν τῶν Αἰγυπτίων λόγου. ib. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν μέγαν Βασίλειον. ibid. ἐκ τοῦ ἐπιταφίου λόγου τοῦ μεγάλου Βασιλείου. p. 185. *b.* ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ὁ τοὺς ἁλιεῖς, κ. λ. pag. 186. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ λόγου α'. ibid. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον. ibid. ἐκ τοῦ β' λόγου τοῦ εἰς ἑαυτὸν, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἐγὼ θαυμάζω τί ποτέ ἐστιν. pag. 187. ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ λόγου δευτέρου. pag. ead. *b.* ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Γρηγόριον τὸν Νύσσης, οὗ ἡ ἀρχὴ, Φίλου πιστοῦ. ibid.

XX. pag. 188. Gregorii tandem Nysseni Fragmenta recensenda occurrunt. Ea vero sunt ἐκ τοῦ κατ' Εὐνομίου πρώτου λόγου. pag. cit. & 189. & 190. ἀπὸ βίβλου τῆς θεογνωσίας. p. 188. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Εὐστάθιον περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, κατὰ τῶν Πνευματομάχων. ibid. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Ἀβλάβιον περὶ τοῦ μὴ οἴεσθαι λέγειν τρεῖς θεούς. ibid. & pag. 190. ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Στέφανον ἐγκωμίου. p. 189. ἐκ τοῦ γ' λόγου τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸ πάτερ ἡμῶν, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ὁ τὴν σκιὰν τῶν. ibid. ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ. pag. 190. ἐκ τοῦ κατ' Εὐνομίου δευτέρου λόγου. pag. ead. *b.* & alia fortasse aliunde desumta; nam indicare omnia, propter titulorum fugientes, ac paene exstinctas litteras, minime licuit.

XXI. pag. 192. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ὁμιλία περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Homilia de Spiritu Sancto*. Inc. Χθὲς ἡμῖν, ὦ φιλόχριστοι, ἡ τοῦ ἁγίου, καὶ προσκυνητοῦ πνεύματος ἐπιφοίτησις. Des. καὶ ἡ προσκύνησις ἅμα τῷ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ, καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat Tom. III. pag. 797. inter spuria nuperae edition. Paris.

XXII. pag. 200. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον, καὶ εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην ἀπὸ λόγου οε'. οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἔργων ἡμῖν δεῖ, κ. λ. *Eiusdem ex interpretatione in sanctum Apostolum, & Evangelistam Ioannem a Sermone LXXV.* [1] *cuius initium;* Ἔργων ἡμῖν δεῖ, κ. λ. Fragmentum. Inc. Διατί δὲ εἶπεν, ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν. Hoc sequuntur alia eiusdem generis Excerpta, quorum pleraque sunt ex citata in Ioannem interpretatione selecta, nonnulla etiam aliunde; sed eorum tituli ob evanescentes litteras, oculorum aciem penitus effugiunt.

XXIII.

(1) In edit. Tom. VIII. p. 438.

XXIII. pag. 205. Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ, Ὅτι ἀκατάληπτον τὸ Θεῖον, οὗ ἡ ἀρχὴ, Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε, κ. λ. *Sancti Ioannis Damasceni ex Sermone, Quod Deus comprehendi non potest, cuius initium &c.* Inc. Μακρὰν γὰρ τῆς θείας φύσεως φθόνος. Pertinet ad primum Caput Operis de Fide Orthodoxa. Cui subcedunt alia diversorum Sermonum fragmenta, quae sunt: ἐκ τοῦ λόγου ζ' περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὗ ἡ ἀρχὴ, Δεῖ δὲ τὸν λόγον, κ. λ. p. ead. ἐκ τοῦ ιγ' λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Τὸ Θεῖον ἀκατάληπτον, κ. λ. p. 208. *b.* ἐκ τοῦ ιδ' λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Τόπος ἐστὶ σωματικὸς, κ. λ. ibid. ἐκ τοῦ ξζ' [1] λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἄγγελος γὰρ κυρίου, κ. λ. pag. 209. quorum finis est: ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρου φυράματος.

XXIV. pag. 210. Sequuntur alia unius paginae, quae unde desumta fuerint non liquet; quum & auctoris nomen in superiori margine fortasse adpositum bibliopegus reciderit, & eorum titulos longa aetas consumserit. Initium est: Ἔστι μὲν γὰρ ἄλογον, καὶ σκαιὸν τὸ τῇ μὴ δυνάμει. Finis: εὐαγῶς ἑκάστη τῶν θεαρχικῶν ὑποστάσεων.

XXV. pag. 211. Τοῦ ἁγίου Θεοδωρίτου Κύρου ἐκ τοῦ κεφαλαίου τοῦ ε' βιβλίου περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *S. Theodoreti Episcopi Cyri, ex Libri V. Capite de Spiritu Sancto.* Inc. Τὸ πνεῦμα τοίνυν τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς ἔχειν. Des. διαιροῦν ἑκάστῳ ἰδίᾳ καθὼς βούλεται. Exstat Tom. IV. edit. Paris. A. MDCXLII. p. 257. & est Cap. III. Lib. V. Haereticarum Fabularum.

XXVI. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ β' λόγου τῆς βίβλου, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ, Ἑλληνικῶν πάθη. *Eiusdem ex secundo Sermone Operis, cui titulus, Graecorum affectiones.* Inc. Εἰ τοίνυν φαμὲν εἶναί τι ἀγέννητον καὶ ἀναίτιον. Des. καὶ κατ' αὐτὸ πιστευόμενον. Ibid. pag. 504.

XXVII. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, λόγος α'. *Eiusdem ex Historia Ecclesiastica, Sermo I.* Inc. Τὸ μὲν γὰρ μεταξύ. Des. τὴν τοιαύτην οὐσίωσιν.

XXVIII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἐν τῇ Εὐφρατησίᾳ, καὶ Ὀσροηνῇ, καὶ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, καὶ Κιλικίᾳ μονάζοντας, ἧς ἡ ἀρχὴ, Ὁρῶν τὴν ἐν τῷ παρόντι καιρῷ τῆς ἐκκλησίας κατάστασιν. *Eiusdem ex Epistola ad Monachos Euphratesiae, Osroenae, Syriae, Phoenices, & Ciliciae, cuius principium &c.* Inc. Βλασφημεῖ δὲ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. Des. ἀληθῶς ἔγγονα πονηρότερα. Inter inedita recensetur a Fabricio l. c. Lib. V. Cap. 2. T. VII. p. 449. Adservatur in Codice Bibliothecae Caesareae Vindob. teste Lambecio Lib. III. p. 96.

XXIX. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας. *Eiusdem Epistola ad Ioannem Episcopum Antiochenum.* Inc. Ὁ πάντα σοφῶς πρυτανεύων Θεὸς, καὶ τῆς ἡμετέρας προμηθούμενος ὁμονοίας. Des. καὶ τὸν ἀπηχῆ φθόγγον εἰς ἡδεῖαν ἁρμονίαν μεθαρμοζοντα. Eamdem e Codice Vaticano edidit Allatius, qui pro supposita habet in Vindiciis Synodi Ephesinae & Cyrilli, Romae MDCLXI. 8. p. 137. & ex alio Codice Cotelerius Tom. I. Monumentor. Eccles. Graecae, Paris. MDCLXXVII. 4. p. 48.

XXX. pag. 213. Alia adsunt fragmenta incerti auctoris; nam huius nomen item a bibliopego recisum nullibi adparet. Horum tituli, quos ut etiam superiorum, saepe divinando potuimus eruere, sunt ἐκ τῶν πεύσεων, καὶ ἀποκρίσεων. p. cit. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῆς εἰς τὴν λυχνίαν. p. cit. *b.* ἐκ τῶν αὐτοῦ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς λυχνίας σχολείων. ibid. ἐκ τῆς πρὸς Πύῤῥον τὸν πρεσβύτερον ἐπιστολῆς. pag. 214. Quod quidem ultimum, num ad eumdem pertineat, ad quem superiora, adfirmare non audemus, quum in altera incidat pagina, cui fortasse novum auctoris nomen erat adscriptum. Initium istorum est: Τῶν τοῦ νῦν ἁγιωτάτου πάπα συνοδικῶν, οὐκ ἐν τοσούτοις ὅσοις γεγράφατε κεφαλαίοις. Finis: καὶ ζωὴν ὑφεστῶσαν, οὐσιωδῶς συνυπάρχουσαν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

XXXI. pag. 215. Τοῦ μακαρίου τοῦ Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν . . . . [2] *Beati Nicephori Blemmidae fragmentum ex . . . .*
Inc. Τὰ περὶ τὴν Ἔφεσον ἀπράκτους τοῦ κατὰ σκοπὸν ἡμᾶς ὑποδέχεται. Des. οὔτε τι τῶν ἄλλων δηλωτικὸν ἂν εἴη τοῦ, τὸν υἱὸν ἀρχὴν ὅλως εἶναι τοῦ πνεύματος. Desumtum fortasse hoc fragmentum Nicephori Blemmidae, qui floruit A. Ch. MCCLV. ex eius Libris duobus de Spiritu Sancto, quos laudat Manuel Caleca Lib. IV. contra Graecos. Prodierunt G. & L. ad calcem Tom. XIII. Annalium ab Rainaldo editi cum Allatii versione A. MDCXLVI. fol. & in eiusdem Allatii Graecia Orthodoxa Tom. I. p. 1. In editis prior horum Librorum Iacobo Bulgariae Archiepiscopo, posterior Imperatori Lascari inscriptus est.

XXXII. pag. 218. Ἐκ τῆς βίβλου Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ ἀπὸ κεφαλαίου πρώτου. *Ex Libro Anastasii Monachi Sinaitae Capite I.* Inc. Εἰδέναι μέν τοι γε πρὸ πάντων χρὴ, ὡς ἡ παράδοσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. Des. καὶ καθυβρίζοντος τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν. Hoc excipiunt alia plurima ex diversis eiusdem Libri Capitibus desumta, usque ad p. 227. ubi ita desinunt: τὴν ἐνανθρώπησιν τὴν ἐκ παρθένου τοῦ Θεοῦ λόγου ἀρνούμενα καὶ ἀνατρέποντα. Quae quidem omnia ex Anastasii Sinaitae Opere sunt excerpta, cui titulus, Ὁδηγὸς, seu *Dux Vitae*, adversus Acephalos, Severianos, & Theodosianos, unam in Christo naturam tantum admittentes, quod Iac. Gretserus Graece, & Latine edidit Ingolstadii A. MDCVI. 4.

XXXIII. pag. 228. Τοῦ μακαρίου Ἀττικοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ πρὸς τὸν μακαριώτατον Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, περιέχουσα, ὡς γνώμῃ τοῦ βασιλέως προσηγορία τοῦ τρισμακαρίστου Ἰωάννου ταῖς μυστικαῖς δέλτοις ἐγράφη. *Beati Attici Episcopi Constantinopolitani Epistola ad beatissimum Cyrillum Archiepiscopum Alexandriae, continens, quo-*

Q *mo-*

(1) In edit. Paris. A. MDCCXII. fol. Tom. I. p. 204. est Cap. XLVI. citati Operis de Fide Orthodoxa.

(2) Ita est evanida scriptio, ut omnem legentium conatum eludat.

modo Imperatoris voluntate nomen Beatissimi Ioannis mysticis tabulis fuerit inscriptum. Inc. Περιπεπτώκαμεν οἷς μὴ προῃρήμεθα, καὶ στέργειν ἀναγκαζόμεθα. Des. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν. Exstat inter Epist. Cyrilli Operum Tom. V. Part. II. p. 201.

XXXIV. pag. 229. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Ἀττικὸν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. *Sancti Cyrilli ad Atticum de eodem argumento.* Inc. Τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοφιλείας ἐπεσταλμένοις ἐντυχών. Des. μᾶλλον δὲ τοὺς τῆς ἐκκλησίας θεσμούς. Haec quoque Epistola legitur inter Opera Cyrilli loc. cit. p. 204.

XXXV. pag. 230. *b.* Ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως τοῦ ἁγίου Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, ἣν ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν ϛʹ σύνοδον. *Ex Confessione Fidei sancti Sophronii Hierosolymitani, quam misit ad sanctam & oecumenicam sextam synodum.* Inc. Πιστεύω τοίνυν, μακάριοι, καθάπερ ἀρχῆθεν πεπίστευκα. Des. καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν. Legitur in Actis Concilii Constantinopolitani III. Act. XI. & est pars Epistolae eiusdem Sophronii, Sergio CPolitano Patriarchae inscriptae, Labbaeanae Concil. editionis Tom. VII. p. 887.

XXXVI. pag. 231. Ἐκ τῆς ἀποσταλείσης ὁμολογίας τοῦ μακαρίου Ἀγαθῶνος πάπα Ῥώμης πρὸς τὴν αὐτὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν ϛʹ σύνοδον, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα, ἣν ὑπέγραψαν ρκδʹ ἐπίσκοποι τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχὴ, Πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐλπὶς ὑπάρχειν γνωρίζεται. *Ex Confessione beati Agathonis Papae Romani missa ad eamdem sanctam & oecumenicam sextam synodum, & ad Imperatorem, quam subscripserunt CXXIV. Episcopi apostolici throni veteris Romae, cuius initium &c.* Inc. Ὅθεν ὅλος ὁ βίος ἡμῶν μεριμνῶν ἐστὶ πεπληρωμένος. Des. ἥ τις πάντα ἔκτισε, καὶ διακρατεῖ. Legitur ib. Act. IV. p. 707. sed deest Graeca Epistolae inscriptio, quam modo adtulimus; Latina autem CXXV. Episcopos habet.

XXXVII. pag. ead. Ἐκ τοῦ αʹ βιβλίου τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου ἀπὸ κεφαλαίου ηʹ. οὗ ἡ ἀρχὴ, Παραιτοῦ συγκάθισμα ἀνδρῶν αἱρετικῶν, καὶ φιληδόνων. *Ex I. Libro S. Ephraem Syri* (de Virtute) *ex Capite VIII. cuius principium est &c.* Inc. Ἐκ τούτων εἰσὶν οἱ λέγοντες, φάγωμεν καὶ πίωμεν. Des. ὅπως ὑγιαίνοντες τῇ πίστει καὶ τῇ πράξει τέλειον καρπὸν ἀποδῶμεν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ᾧ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Exstat in eius Operum editione Romana A. MDCCXXXII. Tom. I. p. 224.

XXXVIII. pag. ead. *b.* Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος ἔκθεσις πίστεως περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας, ἤτοι περὶ Τριάδος. *Iustini philosophi & martyris expositio fidei de recta confessione, vel de Trinitate.* Inc. Ἱκανῶς τὸν κατὰ Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων λέξαντες ἔλεγχον. Des. καὶ χορηγὸν τῆς ἀνωτάτω βασιλείας. Haec Expositio Rectae Confessionis, quae Iustino tribuitur, adfertur inter eiusdem Opera spuria editionis Venetae A. MDCCXLVII. fol. p. 450.

XXXIX. pag. 237. *b.* Ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἀπέστειλε Δάμασος πάπας Ῥώμης πρὸς Παυλῖνον ἐπίσκοπον, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους, κ. λ. *Ex confessione Catholicae fidei, quam misit Damasus Papa Romae ad Paullinum Episcopum, & Orientales Episcopos &c.* Latine legitur haec Epistola in Conciliis Labbaei cit. edit. Venetae Tom. II. p. 1014. Graece in Cod. Regio 2951. Praeter adlatam Confessionis inscriptionem, fragmenti huius initium nullum damus, nam reliqua pauca, quae supersunt in Codice, ita sunt partim vetustate consumta, partim ab imperito bibliopego ita male habita, ut nihil expiscari aliud valeamus. Id unum adfirmare posse videmur, Codicem in fine mutilum esse.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. cui maxima ubique vulnera a tineis sunt illata. Constat foliis 237.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COntinet hic Codex quatuor Evangelia, Actus Apostolorum, & Epistolas cum Paullinas, tum Catholicas; quae omnia in margine habent adpositas ἀρχοτελείας, cuiuslibet diei pericopas indicantes, quae in ipso contextu invicem separantur, rubris adiectis vocibus, unde incipiunt, ἀρχὴ, ubi desinunt, τέλος. Pericopis vero suus item in margine numerus respondet, ita ut Matthaei numerentur CXVI. Marci LXXI. Lucae CXIV. Ioannis LXVII. &c. Sed singulorum recensionem adgrediamur. *COD. XIII.*

I. pag. 1. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Matthaeum,* nullo Capitum indice praemisso, quae tamen ex eorum marginali numeratione LXVIII. esse deprehenduntur. Inc. Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Des. ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀμήν. In fine rubris subiicitur litteris: Τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου. Στίχοι βχʹ. *Finis sancti Evangelii secundum Matthaeum. Versus MMDC.* His annus, quo scriptum fuit, adtexitur ita: Ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο μετὰ χρόνους ηʹ τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Editum est ab ipso hoc Evangelium annis VIII. post Christi Adscensionem.*

II. pag. 45. Τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Marcum.* Praecedit Tabula Capitum XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου, & haec adnotatio: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ· ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ λόγου τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τῷ Ἡσαΐᾳ, τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δηλοῦν. *Sciendum est, quod Evangelium secundum Marcum praedicatum fuit Romae a Petro; initium autem fecit a prophetico sermone caelitus in Isaiam immisso, ut caelestem Evangelii imaginem ostenderet.* Tum haec Carmina:

Ὅσσα περὶ Χριστοῖο θεηγόρος ἔθνεα Πέτρος
Κηρύσσων ἐδίδαξεν ἀπὸ στομάτων ἐριτίμων,
Ἐνθάδε Μάρκος ἄγειρε, καὶ ἐν σελίδεσσιν ἔθηκε.
Τοὔνεκα καὶ μερόπεσσιν Εὐάγγελος ἄλλος ἐδείχθη.

Quae-

Quaecumque de Chriſto deiloquus gentibus Petrus
Praedicans, tradidit ore pretioſo,
Heic Marcus collegit, mandavitque chartis;
Vnde & mortalibus Evangeliſta alter exhibitus eſt.

Incipit Evangelium: Α᾽ρχὴ τῦ εὐαγγελίυ Ι᾽ησῦ Χριςῦ ὑῦ τῦ Θεῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις. Deſ. ϗ τὸν λόγον βεβαιῦντος διὰ τῶν ἐπακολυθέντων σημείων, ἀμήν. Subditur: Τέλος τῦ κατὰ Μάρκον ἁγίυ εὐαγγελίυ. Στίχοι ,αχ᾽. *Finis ſancti Evangelii ſecundum Marcum. Verſus MDC.* Ε᾽ξεδόθη τῦτο μετὰ χρόνυς ι᾽ τῆς τοῦ Χριςοῦ ἀναλήψεως. *Editum eſt hoc Evangelium annis X. poſt Chriſti Adſcenſionem.*

III. pag. 74. Τὸ κατὰ Λυκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium ſecundum Lucam.* Praecedit Tabula Capitum LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Poſtremum: Περὶ τῦ Κλεόπα, & haec adnotatio: Ι᾽ςέον, ὅτι τὸ κατὰ Λυκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Παύλυ ἐν Ρ῾ώμῃ· ἅτε δὲ ἱερατικῦ χαρακτῆρος ὑπάρχων ἀπὸ Ζαχαρίυ τῦ ἱερέως θυμιῶντος ἤρξατο. *Sciendum eſt, quod Evangelium ſecundum Lucam praedicatum fuit Romae a Paullo; & quod ſacerdotali charactere eſſet inſignitus, a Zacharia ſacerdote hoſtias offerente fecit initium.* Adiunguntur haec Carmina:

Λυκᾶς ἠπιόθυμος ἀκεςορίης ἐπιίςωρ,
Α᾽θανάτου Χριςοῖο γένος, ϗ θέσκελα ἔργα
Α᾽τρεκέως κατέλεξε, ϗ ὡς θάνεν ἄμμε σαώσας,
Καὶ πάλιν ἐκ τύμβοιο θορῶν, μερόπεσσιν ἐδείχθη,
Ε῎νθεν δ᾽ ὐρανίην ὕπερ ἄντυγα πατρὶ φαάνθη.
Lucas placidus medicae artis peritus,
Immortalis Chriſti genus, & divina opera
Fideliter deſcripſit, utque is pro noſtra ſalute mortuus ſit;
Ac deinceps ex ſepulcro redux, mortalibus apparuerit;
Hinc ſupra caeleſte culmen ſublatus, patri ſe exhibuerit.

Hoc Epigramma ab Allatio quoque editum eſt in Diſſert. I. de Libris Eccleſ. Graecor. pag. 29. ſed apud eum pro ἐπιίςωρ eſt ἐπιβήτωρ, pro ἐδείχθη, ἐμίχθη. Evangelium inc. Ε᾽πειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν. Deſ. ϗ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνῦντες, ϛ εὐλογῦντες τὸν Θεὸν, ἀμήν. In fine: Τέλος τῦ κατὰ Λυκᾶν ἁγίυ εὐαγγελίυ. Στίχοι ,βω᾽. *Finis ſancti Evangelii ſecundum Lucam. Verſus MMDCCC.* Ε᾽ξεδόθη τῦτο μετὰ χρόνους ιε᾽ τῆς τῦ Χριςῦ ἀναλήψεως. *Editum eſt hoc Evangelium anno XV. poſt Chriſti Adſcenſionem.*

IV. pag. 120. Τὸ κατὰ Ι᾽ωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium ſecundum Ioannem.* Praecedit Tabula Capitum XVIII. quorum primum: Περὶ τῦ ἐν Κανᾷ γάμυ. Poſtremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος, & haec adnotatio: Ι᾽ςέον, ὅτι τὸ κατὰ Ι᾽ωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ι᾽ωάννου ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ· διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, καὶ πρακτικὴν, ϗ ἔνδοξον τοῦ Χριςοῦ γενεάν. *Sciendum eſt, Evangelium Ioannis praedicatum fuiſſe Traiani temporibus ab Ioanne in inſula Patmos; narrat autem ordinatam a Patre, actualem, glorioſamque Chriſti generationem.* Tum ſuccedunt ſequentes verſiculi:

Βροντήεις θεόφωνος Ι᾽ωάννης πανάριςος
Πρωτότοκον [1] σοφίης, ὑπεράρχιον εὕρετο ἀρχὴν,
Πρωτοφανῆ γενετῆρα Θεοῦ Θεὸν, αὐτογένεθλον·
Ε῎νθεν ὀλεθροτόκων αἱρεσέων ἤμβλυνε φρένα.
Tonans deiloquus Ioannes longe optimus
Primogenitum ſapientiae, ſupra principium invenit principium,
Primo viſum genitorem Dei Deum, per ſe, & ex ſe ipſo genitum:
Hinc exitialium ſectarum perſtrinxit mentem.

Evangelium ipſum inc. Ε᾽ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, ϛ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Deſ. ὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία, ἀμήν. Subiungitur: Τέλος τοῦ κατὰ Ι᾽ωάννην ἁγίυ εὐαγγελίυ. Ε᾽ξεδόθη τῦτο μετὰ χρόνους λϐ᾽ τῆς Χριςοῦ ἀναλήψεως. Στίχοι ,βτ᾽. *Finis ſancti Evangelii ſecundum Ioannem. Editum eſt anno XXXII. poſt Chriſti Adſcenſionem. Verſus MMCCC.* De ſtichometria bibliorum tam Veteris, quam Novi Teſtamenti, quae non eadem in omnibus eſt Codicibus, egregie, ut ſolet, ediſſerit Riccardus Simon *Hiſtoire Critique du Nouveau Teſtament* Chap. XXXII. Tom. III. p. 423.

V. pag. 152. Πράξεις τῶν ἁγίων Α᾽ποςόλων. *Acta ſanctorum Apoſtolorum.* Inc. Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε. Deſ pag 194. *b.* ϗ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίυ Ι᾽ησοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας ἀκωλύτως. Marginales numeri, quibus diſtinguuntur, quique totidem pericopis in margine item ſuperiore adnotatis reſpondent, (quod & de ſequentium epiſtolarum ſectionibus intelligi volumus) ſunt LIII.

VI. pag. 196. Παύλυ Α᾽ποςόλυ πρὸς Ρ῾ωμαίυς ἐπιςολή. *Paulli Apoſtoli ad Romanos Epiſtola.* Praecedit Hypotheſis, quae licet auctoris nomen non praeſeferat, tamen Euthalii Epiſcopi Sulcenſis eſſe comperimus ex Collectaneis Monumentor. Eccleſiae Graecae Laur. Zacagni p. 570. Huius initium eſt: Ταύτην ἐπιςέλλει ἀπὸ Κορίνθυ, μήπω μὲν ἑωρακὼς Ρ῾ωμαίυς. Finis: εἶτα παραινετικὺς λόγυς εἰς τὰ ἤθη διδάξας τελειοῖ τὴν ἐπιςολήν. Incipit Epiſtola: Παῦλος δοῦλος Ι᾽ησοῦ Χριςοῦ, κλητὸς ἀπόςολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ. Deſ. ἡ χάρις τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ι᾽ησοῦ Χριςοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In edito ſeptem alii verſus ſuperſunt. Subſcriptum eſt: Η῾ πρὸς Ρ῾ωμαίυς ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθυ διὰ Φοίβης τῆς διακόνου. *Ad Romanos Epiſtola ſcripta eſt a Corintho per Phoeben Diaconiſſam.* Diviſa eſt in XLVII. ſectiones, & omittuntur ςίχοι tum in hac, tum in ſequentibus omnibus Epiſtolis.

VII. pag. 211. *b.* Η῾ πρὸς Κορινθίυς πρώτη ἐπιςολή. *Prima ad Corinthios Epiſtola.* Praecedit Hypotheſis item Euthalii (loc. cit. p. 589.) cuius initium: Ταύτην ἐπιςέλλει ἀπὸ Ε᾽φέ-

(1) In Cod. Πρωτοτόκου.

Ἐφέσου τῆς Ἀσίας, ἑωρακὼς μὲν αὐτοὺς ἤδη, καὶ διδάξας. Finis: καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Incipit Epistola: Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ. Des. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου. *Scripta est a Philippis Macedoniae per Stephanam, & Fortunatum, & Achaicum, & Timotheum*. Sectiones sunt XLVIII.

VIII. pag. 227. Ἡ πρὸς Κορινθίους β′ ἐπιστολὴ Παύλου. *Secunda Paulli Epistola ad Corinthios*. Hypothesis Euthalii (l. c. pag. 611.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Μακεδονίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Des. ἀλλὰ μετανοεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐν εὐχαριστίᾳ τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ἀδελφός. Des. καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Τίτου, καὶ Λουκᾶ. *Scripta est a Philippis per Titum & Lucam*. Sectiones habet XXXII.

IX. pag. 237. Ἡ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή, *Ad Galatas Epistola*. Hypothesis Euthalii (l. c. p. 624.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἑωρακὼς αὐτοὺς ἤδη καὶ διδάξας. Des. καὶ ὅλως εἰς τὰ ἤθη παραινέσας, καὶ διδάξας, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. *Scripta est a Roma*. Pericopas continet XX.

X. pag. 242. *b*. Ἡ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή. *Ad Ephesios Epistola*. Praecedens Hypothesis Euthalii (ibid. p. 633.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, οὔπω μὲν ἑωρακὼς αὐτούς, ἀκούσας δὲ περὶ αὐτῶν. Des. κατὰ τῆς διαβολικῆς ἐνεργείας, οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ. Des. ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπόντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ. *Scripta est a Roma per Tychicum*. Totidem pericopas, ac superior, ista complectitur.

XI. pag. 247. *b*. Ἡ πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολή. *Ad Philippenses Epistola*. Huius Hypothesis Euthalii (ibid. p. 642.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἑωρακὼς αὐτοὺς ἅμα, καὶ διδάξας. Des. καὶ πάλιν προτρεψάμενος αὐτοὺς εἰς τὰ ἤθη, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀμήν. In XIV. partitur pericopas, & solita caret subscriptione.

XII. pag. 250. *b*. Ἡ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολή. *Ad Colossenses Epistola*, cum Hypothesi Euthalii (ibid. p. 648.) quae inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, οὐχ ἑωρακὼς μὲν αὐτούς. Des. καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας καὶ αὐτοὺς ἀναγνῶναι. Epistola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός. Des. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου. *Scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum*. Sectionum numerus cum superiori concordat.

XIII. pag. 255. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολή. *Prima ad Thessalonicenses Epistola*. Hypothesis praeit Euthalii [ibid. p. 656.] cuius initium: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἑωρακὼς αὐτοὺς πρότερον, καὶ διδάξας [1]. Finis: ἀναγνῶναι ταύτην τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς, οὕτως αὐτὴν τελειοῖ. Epistola inc. Παῦλος, καὶ Σιλουανός, καὶ Τιμόθεος. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν διὰ Τιμοθέου. *Scripta est ab Athenis per Timotheum*. Sectiones sunt XII.

XIV. pag. 259. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολή. *Ad Thessalonicenses Epistola II*. Hypothesis Euthalii (ib. p. 663.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἐκ τοιᾶσδε κινηθεὶς προφάσεως. Τινὲς ἀπὸ Θεσσαλονίκης. Des. ὅπερ σημεῖον εἶναι πάσης ἐπιστολῆς δεδήλωκεν. Incipit Epistola; Παῦλος, καὶ Σιλουανός, καὶ Τιμόθεος. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. Deest solita subscriptio, Sectiones vero numerantur V.

XV. pag. 261. Ἡ πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐπιστολή. *Ad Timotheum Epistola I*. Hypothesis Euthalii (ibid. p. 686.) inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Λαοδικείας· ἡ δὲ πρόφασις αὕτη. Des. παρέβησαν τὴν πίστιν, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ᾽ ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν. Des. ἡ χάρις μετά σου, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας. *Scripta est a Laodicea*. Habet sectiones XV.

XVI. pag. 266. Ἡ πρὸς Τιμόθεον δευτέρα ἐπιστολή. *Ad Timotheum Epistola II*. Praecedens Hypothesis Euthalii [ibid. p. 695.] inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἐκ τοιᾶσδε προφάσεως. Τῶν συναποδημησάντων τῷ Παύλῳ. Des. καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ᾽ ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Des. ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου, ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι. *Scripta est a Roma, quum secundo sisteretur Paullus Caesari Neroni*. IX. continet sectiones.

XVII. pag. 269. *b*. Ἡ πρὸς Τίτον ἐπιστολή. *Ad Titum Epistola*. Hypothesis Euthalii [ibid. p. 702.] initium: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Νικοπόλεως· ἐκεῖ γὰρ παρεχείμαζεν. Finis: καλῶν ἔργων προΐστασθαι, καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Incipit Epistola: Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Des. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. *Scripta est a Nicopoli Macedoniae*. In IV. distribuitur sectiones.

XVIII. pag. 271. *b*. Ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολή. *Ad Philemonem Epistola*. Brevis Hypothesis Euthalii [ibid. p. 707.] inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης· ἡ δὲ πρόφασις αὕτη. Des. ἵνα ἐὰν ἔλθῃ εὕρῃ ὅπῃ μένει [2], καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Inc. Epistola: Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χρι-

(1) In edit. Euthalii διατρίψας.

(2) In cit. edit. ποῦ μένῃ.

Χριστοῦ. Des. μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀμήν. Nulla heic adposita subscriptio, nec sectionum divisio est.

XIX. pag. 273. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή. *Ad Hebraeos Epistola*. Hypothesis Euthalii [ibid. p. 668.] praecedens inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας· ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Des. ὡς καὶ ἡ ἀνάγνωσις αὐτὴ προϊοῦσα διδάξει. Epistola ipsa inc. Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως· Des. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. *Scripta est ex Italia per Timotheum*. Sectiones sunt XL.

XX. pag. 285. Καθολικὴ Ἰακώβου ἐπιστολή. *Catholica Iacobi Epistola*. Inc. Hypothesis Euthalii [ib. p. 486.] Ταύτην αὐτὸς Ἰάκωβος τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρεῖσι πιστοῖς γράφει. Des. εἶναι γὰρ τούτοις μισθὸν παρὰ κυρίου ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Ἰάκωβος Θεοῦ, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος. Des. καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. VIII. continet sectiones.

XXI. pag. 289. *b.* Πέτρου καθολικὴ ἐπιστολὴ πρώτη. *Petri Catholica Epistola I.* Incipit Hypothesis Euthalii [ibid. p. 492.] Ἐπειδὴ ὁ Πέτρος αὐτὸς τοῖς ἐν τῇ διασπορᾷ οὖσιν Ἰουδαίοις. Des. ὡς λόγον ἀποδώσοντες τῷ κριτῇ, καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις. Des. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. XI. constat sectionibus.

XXII. pag. 294. Πέτρου καθολικὴ ἐπιστολὴ δευτέρα. *Petri Catholica Epistola II.* Hypothesis Euthalii [ibid. p. 497.] initium: Καὶ ταύτην ὁ αὐτὸς Πέτρος ἐπιστέλλει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν. Finis: παραινεῖ μὴ ἐκπίπτειν τοῦ σκοποῦ τῆς πίστεως, καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Des. αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ νῦν, καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν. V. numerantur sectiones.

XXIII. pag. 297. *b.* Ἰωάννου καθολικὴ ἐπιστολὴ πρώτη. *Ioannis Catholica Epistola I.* Hypothesis Euthalii [ibid. p. 501.] inc. Ἐπειδὴ αὐτὸς Ἰωάννης, ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράψας. Des. καὶ φυλάττωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. Epistola inc. Ὃ ἦν ἀπ᾿ ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν. Des. τεκνία φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων, ἀμήν. VIII. sectiones comprehendit: V. autem Capitis versus septimus deest.

XXIV. pag. 302. Ἰωάννου καθολικὴ ἐπιστολὴ δευτέρα. *Ioannis Catholica Epistola II.* Hypothesis Euthalii [ib. p. 507.] initium: Ταύτην ὡς πρεσβύτερος γράφει. Finis: μηδὲ λέγειν χαίρειν αὐτοῖς κἂν τούτοις τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Epistola inc. Ὁ πρεσβύτερος Ἐκλεκτῇ κυρίᾳ. Des. τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Ἐκλεκτῆς, ἀμήν. Vnica est huius Epistolae sectio.

XXV. pag. 303. Ἰωάννου ἐπιστολὴ τρίτη. *Ioannis Epistola III.* Hypothesis Euthalii [ibid. p. 508.] brevissima inc. Ἔστιν ἡ ἐπιστολὴ περὶ φιλοξενίας. Des. μαρτυρῶν αὐτῷ τὰ κάλλιστα. Epistola ipsa inc. Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ. Des. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ᾿ ὄνομα. Huius quoque unica sectio est.

XXVI. p. ead. *b.* Ἰούδα ἐπιστολή. *Iudae Epistola*, Hypothesis Euthalii [ibid. p. 510.] inc. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν γράφει. Des. παρὰ τοῦ κυρίου, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Incipit Epistola: Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου. Des. καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν, καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Duas tantum sectiones complectitur. Heic adnotandum est ultima huius Epistolae verba crucem efformare: quod in aliis etiam Codicibus animadvertimus.

In fine pag. 305. *b.* adiungitur alia manu in tabula suis distincta loculamentis Solis, ac Lunae cyclus, & in sequenti pagina ostenditur, qua ratione Pascha, aliaque mobilia festa inveniri possint. Tandem ab eadem manu adscripta sunt: Ταῦτα εἰσὶν τὰ θεμέλια τῶν δώδεκα μηνῶν. *Haec sunt fundamenta duodecim mensium*.

Codex Graec. membranac. optimus Ms. in 4. Sec. XIII. Constat foliis scriptis 306.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

I. pag. 1. PRaemittuntur quatuor Evan- COD.XIV.
geliis nitidissime scriptis, integris, optimeque servatis, Eusebii Canones in X. distincti tabulas; ipsae porro tabulae sunt auro, minio, variisque coloribus eleganter depictae. Aureae quoque Capitum Tabulae, Evangeliorum inscriptiones, ac numeri sectionum Eusebianarum marginales, quas Matthaeus habet CCCLIV. Marcus CCXXXIV. Lucas CCCXLII. Ioannes CCXXXII. His adde cuiuslibet Evangelistae scribentis effigiem fundo item aureo delineatam, ac Ioannis praesertim, cuius figura longe sincerior ceteris est. Depingitur enim S. Evangelista in sella undequaque clausa sedens, quae scripserat in adverso pulpito verba: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. relegens, in alioque volumine, quod genu impositum detinet, veluti describens.

Matthaei Capita, quae in margine superiori Codicis suo loco repetuntur, maioribus, aureisque characteribus exarata, sunt LXVIII. quorum primum est: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Marci XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Lucae LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Ioannis denique XVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Adscriptae sunt etiam margini a recentiori manu, eademque, cui ἀρχοτελείας, ac Menologium in fine Evangeliorum adiectum debemus, pericopae Evangelicae, ut in Codice XIII. superiori, earumque numerus est CCCLXXVI. sub una enim serie omnes comprehenduntur; ex quo patet, aliquid inter hanc, & eam, quae in dicto Codice adfertur, pericoparum divisionem interesse discriminis, quum

in

in illo numerentur tantum CCCLXVIII. Ad calcem igitur Evangeliorum subiiciuntur *ἀρχοτέλειαι*, nempe absolutissimus Index Lectionum Evangelicarum, quas tum Dominicis, tum singulis hebdomadarum diebus in Ecclesia Graeca recitari mos erat, initio, & fine diligenter adnotatis. Initium vero fit a magna Paschatis Dominica. Has excipit Menologium, altera nimirum adcuratissima earum pericoparum Tabula, quae festis diebus apud Graecos praecipuo quodam ritu celebrari solitis legebantur, a Mense Septembri ad Augustum pertingens; cuius in fine legitur: *Τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ μηνολογίου, ἀμήν. ͵αυιη'. Σεπτέμβριος. Finis cum Deo Sancto Menologii, amen.* MCCCCXVIII. *Septembri*. Quae quidem Menologii recentius adiecti epocha est; Evangeliorum enim scriptura multo est antiquior. De huiuscemodi vero rebus uberrime pertractarunt Leo Allatius in Dissertationibus de Libris Ecclesiast. Graecorum, & clariss. Iosephus Assemannus, Biblioth. Vaticanae Praefectus, Tom. VI. Kalendariorum Ecclesiae universae, Romae MDCCLV. in 4. p. 564. seqq.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 349.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XV. I. pag. 1. PRaecedit Evangelio Matthaei, Eusebii Epistola in fine mutila ad Carpianum, edita a Roberto Stephano in nitidissima illa N. T. editione, quae prodiit Parisiis A. MDL. fol. ex Regia Bibliotheca, & a Fabricio loc. cit. Lib. V. Cap. 4. Tom. VI. pag. 97. Inscribitur: *Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Eusebius Carpiano fratri charissimo in Domino salutem.* Inc. *Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὼς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσηγιωχώς*[1]. Des. *ἀφ' ἑκάστου τῶν εὐαγγελίων ἀριθμός τις παρά* ... Reliqua desunt. Praecesserat fortasse etiam Prologus in hunc primum Evangelistam; nam quum singulae huius Codicis paginae in duas sint columnas divisae, huius primae unica tantum legitur exarata, alia, cui vetustas magnum fortasse damnum intulerat, resecata, novam bibliopegus membranam suffecit. Sequitur igitur Evangelium, cuius in calce legitur: *Τέλος· εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Στίχοι ͵βχ'. Finis. Evangelium secundum Matthaeum. Versus MMDC.*

II. pag. 23. *b*. Evangelio Marci praecurrit primo Prologus, qui inc. *Διατί τὸ εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον καλεῖται; Ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ συνέκδημος Παύλου.* Des. *ἵνα καὶ αὗται ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς.* Secundo Miracula Christi ab hoc Evangelista narrata, hoc titulo adiecto: *Τὰ δὲ σημεῖα ἃ ἐξηγεῖται καὶ αὐτὸς, ἐστὶ ταῦτα. Signa vero, quae & ipse narrat sunt haec.* Inc. *Ἐν Καφαρναοὺμ ἐν τῇ συναγωγῇ ἔχοντά τινα πνεῦμα ἀκάθαρτον ἐκαθέρισε λόγῳ.* Des. *καὶ τὸ σῶμα ἠγέρθη ἐν τριημέρῳ.* Tertio index Capitum XLVIII. nihil a superiorum Codicum indicibus diversus*. Sequitur Evangelium ipsum, cui nulla subiecta est stichometria.

III. p. 35 *b*. Prologus in Lucam inc. *Διατί κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον καλεῖται; Ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, κ. λ.* Des. *καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν.* Signorum Christi ab ipso narratorum enumeratio inc. *Ἐν Ναζαρὲτ ἠθέλησεν αὐτὸν κατακρημνίσαι.* Des. *καὶ ἠγέρθη τὸ σῶμα ἐν τριημέρῳ καὶ ἀνελήφθη.* Tabula Capitum LXXXIII. cum superioribus omnino concordat. Huic item Evangelio, quemadmodum & sequenti stichometria nulla subiecta est.

IV. p. 57. Ioannem nullus neque Prologus, neque index praecedit, sed figura tantum calamo a recentiori manu delineata, Evangelistam sedentem, scribentemque repraesentans. Singula vero Evangelia, Eusebianarum sectionum numeris in margine adpositis distinguuntur, & Matthaei quidem sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLII. & Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori, Sec. XIII. Constat foliis 72.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

I. pag. 1. EXhibet quatuor Evangelia elegantissime scripta, quorum singulis Capitum tabula, nonnullis etiam Hypothesis praecedit. Pericopas quoque ab eadem manu margini adiectas habet, ut in Codice XIII. animadvertimus, quae pares ne sint numero iis, quae in memorato Codice continentur, quum ipsarum marginalis numeratio in Evangelio Matthaei desideretur, iudicare non possumus. Capitum certe tabulae cum iis concordant Codicis XIV. de quo supra, praeter tabulam Lucae, quae uno minor est Capite. Eusebianae vero sectiones ab aliis aliquantulum discrepant; nam Matthaei numerantur CCCLV. Marci CCXLI. Lucae CCCXLV. & Ioannis CCXXXII. COD. XVI.

II. pag. 96. *b*. Ante Evangelium Marci legitur Hypothesis, cuius initium: *Κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρου, καὶ συνέκδημος Παύλου, κ. λ.* Finis: *ἵνα καὶ αὗται ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, καὶ ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ*, quae quidem longior est Hypothesi Cod. XV. superioris. In fine legitur: *Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου· ἔχει δὲ τὸ αὐτὸ ἅγιον εὐαγγέλιον τίτλους μη'. κεφάλαια σλϛ'. καὶ στίχους* [nota numerica desideratur]. *Finis sancti Evangelii secundum Marcum. Habet autem hoc sanctum Evangelium titulos XLVIII. capitula CCXXXVI. & versiculos* . . .

III.

(1) In edit. Fabric. *εἰσαγηοχώς*;

III. pag. 163. Hypotheſis in Evangelium Lucae, quae perperam a ſcriptore ante mox adlata in Marcum verba adpoſita eſt, inc. *Κατὰ Λȣκᾶν εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λȣκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρȣ, κ. λ.* Deſ. *ϗ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόντων τῶν μαθητῶν*. Evangelio adiecta ſunt haec: *Τέλος τοῦ κατὰ Λȣκᾶν ἁγίȣ εὐαγγελίȣ, οὗ οἱ ςίχοι ͵βω'. ἐκδοθέντος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου Λȣκᾶ μετὰ χρόνȣς ιε' τῆς Χριςȣ̃ ἀναλήψεως*. *Finis ſancti Evangelii ſecundum Lucam, cuius verſus MMDCCC. quod fuit editum ab ipſo ſancto Luca anno XV. poſt Chriſti Adſcenſionem.*

IV. pag. 266. Ioannem, cui praeter Tabulam Capitum nulla praeit Hypotheſis, haec excipiunt: *Τέλος τȣ̃ κατὰ Ἰωάννην ἁγίȣ εὐαγγελίȣ· ἐγράφη δὲ παρὰ τȣ̃ αὐτȣ̃ ἀποςόλȣ μετὰ χρόνȣς τριάκοντα δύο τῆς τȣ̃ Χριςοῦ ἀναλήψεως, ἔχον τίτλȣς ιθ'.* [ſic] *κεφάλαια σλβ'. ϗ ςίχȣς* ... *Finis ſancti Evangelii ſecundum Ioannem. Scriptum autem fuit ab ipſo Apoſtolo anno XXXII. poſt Chriſti Adſcenſionem, habens titulos XIX. capita CCXXXII. & verſiculos* ... Succedunt *ςίχοι εἰς τὸν ἅγιόν Ἰωάννην τὸν θεολόγον*, *Verſus in ſanctum Ioannem Theologum*, quorum initium: *Βροντήεις θεόφωνος, κ. λ.* quos vide ſuperius in recenſione Cod. XIII. huius Plutei pag. 123. N. IV. Agmen claudit *Συναξάριον σὺν Θεῷ ἐν ἐπιτόμῳ κατὰ τὴν ἀκολȣθίαν τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἐκλογαδίȣ πρὸς τὸ συντόμως εὑρίσκειν ἑκάςης ἡμέρας εὐαγγέλια*. *Synaxarium cum Deo in epitome iuxta officium deſcriptionis Eclogadii ad invenienda breviter cuiuſcumque diei Evangelia*. *Ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς ἕως τῆς Ν'. ϗ εὐαγγελιζόμενος ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ϛ ἀπὸ τῆς Ν' ἕως πρώτης Σεπτεμβρίȣ ὁ ἅγιος Ματθαῖος, ϗ ἀπὸ πρώτης Σεπτεμβρίȣ ἕως τȣ̃ σαββάτȣ τῆς τυροφάγου ὁ ἅγιος Λȣκᾶς, ϛ ἀπὸ τȣ̃ σαββάτȣ τῆς τυροφάγȣ μέχρι τοῦ σαββάτȣ τῶν βαΐων, ἤτοι τȣ̃ Λαζάρȣ, ὁ ἅγιος Μάρκος. Τὰς δὲ δεσποτικὰς ἑορτὰς, ϗ τὰς ἐπισήμȣς ἡμέρας τῶν ἁγίων οἱ ἀμφότεροι, ὡς ἡ τοῦ συναξαρίȣ περιέχει ἀπογραφή.* *Incipiens a magna Dominica uſque ad Pentecoſten, & evangelizans ſanctus Ioannes, & a Pentecoſte uſque ad primam Septembris ſanctus Matthaeus, & a prima Septembris uſque ad ſabbatum Quinquageſimae ſanctus Lucas, & a ſabbato Quinquageſimae uſque ad ſabbatum ante Dominicam Palmarum, ſive Lazari, ſanctus Marcus. Dominicas autem feſtivitates, & glorioſos dies ſanctorum utrique, ſicut Synaxarii exhibet deſcriptio.* Legitur in fine: *Πόνος Βασιλείȣ, ϛ Θεοῦ λόγȣ λόγοι*. *Baſilii* [1] *labor, & Dei Verbi ſermones.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori, Sec. XII. Conſtat foliis 341.

ΝΥΣΣΕΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

NYSSENI VARIA.

Titulum ita reſtituimus.

Gregorii Nyſſeni contra Eunomium Orationes XII. & Cyrilli Alexandrini Anathematiſmi XII. & alia quaedam.

I. pag. 1. PRaecedunt Capitum recenſiones ſingularum Gregorii contra Eunomium Orationum a ſecunda uſque ad duodecimam; nam primae recenſio ipſi Orationis initio praefigitur, ita tamen, ut interſerta legatur Epiſtola Gregorii ad Petrum fratrem, & huius ad illum reſponſio, ut mox videbimus. Id autem ſtatim lectori ex primis hiſce Codicis verbis innoteſcet: *Χρὴ γινώσκειν, ὅτι τοῦ κατ' Εὐνομίȣ πρώτȣ λόγȣ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἐπισκόπȣ Νύσσης ἡ ὑπόθεσις, ἤτοι τὰ μα' κεφάλαια προεγράφησαν πρότερον παρὰ τῶν ταῦτα ἐκθεμένων, ϗ ἐτέθησαν μετὰ τὴν Εὐνομίȣ ἔκθεσιν· τῶν δὲ λοιπῶν ια' λόγων ἡ ὑπόθεσις νῦν παρ' ἡμῶν ἐκτεθεῖσα, ἐγράφη ἐνταῦθα.* *Sciendum eſt, quod primi Sermonis ſancti patris noſtri Gregorii Epiſcopi Nyſſeni contra Eunomium hypotheſis, ſive XLI. Capita ſcripta ſunt prius ab iis qui haec expoſuerunt, ac poſita ſunt poſt Eunomii Expoſitionem; reliquorum vero XI. Sermonum hypotheſis nunc a nobis expoſita, heic ſcripta eſt.* COD. XVII.

II. pag. 4. Recenſioni Capitum ſuccedit *Εὐνομίȣ ἔκθεσις*, *Eunomii Expoſitio*, cuius initium: *Τȣ̃ Θεοῦ, ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ κατὰ δικαίαν κρίσιν φήσαντος ὁμολογεῖν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ϗ πατρὸς τȣ̀ς ὁμολογȣ̃ντας αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ϗ ἀπαρνεῖσθαι τȣ̀ς ἀρνȣμένȣς αὐτόν*. Finis: *καθ' ἡμῶν οἱ συκοφαντȣ̃ντες, ἢ διαβάλλοντες, ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐςιν*.

III. pag. 6. *b*. Epiſtolarum, quae Tabulam Capitum Libri I. contra Eunomium, & Librum ipſum interiacent, prima ſic inſcribitur: *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἐπισκόπȣ Νύσσης ἐπιςολὴ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ*. *Sancti patris noſtri Gregorii Epiſcopi Nyſſeni ad Petrum fratrem ſuum Epiſtola*. Inc. *Μόλις ἐπιτυχὼν βραχείας σχολῆς*. Deſ. *ἡμᾶς μὴ ἐμπαῤῥησιάζεσθαι τῇ ἀληθείᾳ*.

IV. pag. 7. *b*. Altera inſcribitur: *Τῷ θεοσεβεςάτῳ ἀδελφῷ Γρηγορίῳ Πέτρος ἐν κυρίῳ χαίρειν*. *Religioſiſſimo fratri Gregorio, Petrus in Domino ſalutem*. Inc. *Ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι τῆς ὁσιότητός σȣ*. Deſ. *σαφῶς ἐπιδείκνυσιν. Ἔῤῥωσο*.

V. pag. ead. Primus Liber, ſeu Oratio contra Eunomium hunc praeſefert titulum: *Τῶν ἐκδοθέντων παρὰ Εὐνομίȣ δύο λόγων μετὰ τὴν κοίμησιν τȣ̃ ἁγίȣ Βασιλείȣ, ἀντιῤῥητικὸς εἰς τὸν πρότερον*. *Primi ex duobus, quos poſt dormitionem S. Baſilii Eunomius edidit Sermones, confutatio*. Inc. *Οὐκ ἦν, ὡς ἔοικε, τὸ πάντας ἐθέλειν εὐεργετεῖν*. Deſ. *ἐν μηδενὶ τὴν ἁγίαν Τριάδα πρὸς ἑαυτὴν ἀσυμφώνως ἔχειν*.

VI. pag. 66. *b*. Secunda Oratio inc. *Ἡ*

τῶν

(1) Hunc Baſilium, de quo ſilet Montefalconius, puto eſſe Codicis calligraphum.

τῶν χριςιανῶν πίςις. Des. ὅτε οἱ τὰ ἐκείνου ἀνοήτως θαυμάζοντες· ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ.

VII. pag. 96. *b.* Tertia inc. Εἰ[1] τῷ νομίμως ἀθλοῦντι, τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι πόνων ὅρος ἐςίν. Des. τύτοις περὶ τῶν προτεθέντων ἀρκεσθησόμεθα.

VIII. pag. 111. *b.* Quarta inc. Καιρὸς[2] δ' ἂν εἴη κ̀ τὴν περὶ τῦ γεννήματος φυσιολογίαν. Des. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσῦτον.

IX. pag. 130. Quinta inc. Περὶ δὲ τῆς Πέτρυ τῦ ἀποςόλυ φωνῆς. Des. ὀνομάζεται δὲ Χριςὸς, κ̀ κύριος, καθὼς εἰρήκαμεν. Sed in editione Parisiensi Operum S. Gregorii Nysseni, Anni MDCXXXVIII. in fol. Tom. II. p. 572. quam in huius recensione Codicis prae manibus habuimus, per errorem haec item Oratio rursus inscribitur IV. & ita continuatur usque ad IX. quae VIII. nuncupatur. Itaque omisso numero nono, reliquae deinceps tres recte procedunt.

X. pag. 136. Sexta inc. Ἀλλ' αἰσθάνομαι πέρα τῦ δέοντος, κ. λ. Des. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοσῦτον.

XI. pag. 141. *b.* Septima inc. Ἐπεὶ δέ φησι τὴν κύριος λέξιν, κ. λ. Des. διὰ τῶν ὀνομάτων ἐνδείκνυται.

XII. pag. 146. *b.* Octava inc. Τὰ μὲν ὖν ἰσχυρὰ τῶν Εὐνομίυ τοιαῦτα. Des. κ̀ πάντα ὅσα ἐν τῷ πατρικῷ θεωρεῖται κόλπῳ.

XIII. pag. 153. *b.* Nona inc. Ἀλλ' ἐπὶ τὺς ὑψηλοτέρυς μετέρχεται λόγυς. Des. τὴν βλασφημίαν ἐλέγχεσθαι.

XIV. pag. 158. *b.* Decima inc. Ἀλλὰ τῶν προκειμένων ἐχώμεθα. Des. μὴ εἶναι ὃ ἐςι φύσιν ὐκ ἔχει.

XV. pag. 164. *b.* Vndecima inc. Ἀλλὰ ἐ πρὸς τὸ ἐφεξῆς τοῦ λόγυ. Des. τί ἂν ἄλλο κυρίως, κ̀ ὐχὶ ἀντίχριςος λέγοιτο;

XVI. pag. 170. Duodecima inc. Ἀλλ' εἴδωμεν κ̀ τὸ ἐκ τοῦ ἀκολύθυ. Des. πρὸς δὲ τὸ κωμῳδεῖν τὴν ἀμαθίαν τῶν ἀπαιδεύτων, παντελῶς ἐςιν ἀνεπιτήδειον, ac deinde subditur: Τοῦ ἁγίυ Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης κατὰ Εὐνομίυ τέλος. *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni adversus Eunomium finis.* In citata vero editione, ubi praeter Eunomii ἔκθεσιν, omnes hae Orationes habentur a pag. 265. usque ad pag. 713. sequitur huius Orationis XII. pars altera, quae abest in nostro Codice.

XVII. pag. 175. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία περὶ τῆς ἑξαημέρου. *Eiusdem Apologia in Hexaemeron.* Inc. Τί ταῦτα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε τῦ Θεῦ; Des. κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Θεοῦ, ᾧ πρέπει δόξα, κ̀ κράτος, κ. λ. Vid. cit. edit. Tom. I. pag. 1.

XVIII. pag. 189. Τοῦ αὐτοῦ, πῶς τρία πρόσωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, ὐ φαμὲν τρεῖς Θεὺς, πρὸς τὺς Ἕλληνας, ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν. *Eiusdem, quomodo tres personas statuentes in Deitate, non dicimus tres Deos, adversus Graecos, ex communibus notionibus.* Inc. Εἰ τὸ Θεὸς ὄνομα προσώπου δηλωτικὸν ὑπῆρχε. Des. εἰ κ̀ ἐν τρισὶ προσώποις, ἤγουν ὑποςάσεσι θεωρεῖται Πατρὸς, καὶ Υἱοῦ, κ̀ ἁγίου Πνεύματος. Vid. cit. Operum edit. T. II. p. 82.

XIX. pag. 192. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολὴ πρὸς τὺς ἐν τῇ πατρίδι περὶ πίςεως. *Eiusdem Epistola ad cives suos de Fide.* Inc. Πολλάκις ἐθαύμασα, τί ποτε πρὸς ἡμᾶς πεπόνθατε. Des. ἐπειδὴ λέγεται κ̀ ὁ ἄνθρωπος Θεὸς, ὡς τὸ ἐγὼ εἶπον θεοί . . . . Reliqua desunt. Hanc Epistolam, quae neque in citata Operum Gregorii Nysseni editione occurrit, nec a Fabricio memoratur, quum in Codice XXXV. sequentis Plutei integram habeamus, tum illam edere in vulgus totam constituimus. Interim animadvertendum est in Codice nonnullas paginas deesse; etenim, ut ex Montefalconii schedis Ms. eruitur, hanc Epistolam excipere statim debebat eiusdem Gregorii Sermo in ea verba: *Hic est Filius meus dilectus &c.* qui nusquam adparet, una cum potiori memoratae Epistolae parte, ab impia manu sublatus. Hunc porro Sermonem inter opera deperdita Nysseni idem refert Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 20. Tom. VIII. pag. 165.

XX. pag. 193. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὺς τολμῶντας συνηγορεῖν, ὡς ὀρθῶς ἔχουσι τοῖς Νεςορίου δόγμασι. *Sancti patris nostri Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini adversus eos qui dicunt, recte habere Nestorii placita.* Inc. Οἱ τῷ παναγίῳ Θεῷ τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν παραςήσαντες. Des. κερδανοῦμεν γὰρ ὕτω τῆς ἄνω κλήσεως τὸ βραβεῖον ἐν Χριςῷ· δι' οὗ, κ̀ μεθ' ὗ τῷ Θεῷ, κ. λ. Exstat Operum Cyrilli Tom. VI. a p. 157. ad p. 200. ubi titulum praesefert: Ἀπολογητικὸς ὑπὲρ τῶν δώδεκα κεφαλαίων, πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἐπισκόπους. *Apologeticus pro duodecim capitibus, adversus Orientales Episcopos.* Animadvertendum heic est, quae in editione dicitur ἀντίῤῥησις τῶν ἀνατολικῶν, in Codice μέμψιν dici αἱρετικῶν, & quae ibi ἀπολογία Κυρίλλου, heic ἀπολογίαν ὀρθοδόξυ nuncupari. In margine vero e regione tituli mox relati ab eadem manu adscriptum fuit κατ' Ἀνδρέυ, & quidem recte; nomine enim Orientalium Episcoporum obiectiones ad XII. Cyrilli Capita scripserat Andreas Samosatenus.

XXI. pag. 206. *b.* Sequuntur Cyrilli solutiones Dogmaticarum Quaestionum, praemissa Epistola, cui titulus: Ἀξίωσις ἐπιδοθεῖσα τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ πιςῷ ἀρχιερεῖ, γνησίῳ θεράποντι Θεοῦ, ἁγίῳ Κυρίλλῳ (sic) ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας παρὰ τῆς ἀδελφότητος. *Supplicatio tradita S. Cyrillo fideli Archiepiscopo, vero Dei servo, S. Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino a fraternitate.* Quae quoniam in citata editione desideratur, eius loco Cyrilli ad Calosyrium Epistola praefixa, subiiciendam heic totam duximus. Ea vero sequens est: Ἦν μὲν εὖ ἔχειν ἡμᾶς ἡσυχάζοντας, εἰ καί τι κατορθῦντας ἴσως τῶν σπουδαζομένων, ὐδὲν δὲ ἧττον κἀκεῖθεν ἀποδημοῦντας, ἡμᾶς αὐτὺς ὠφελεῖσθαι νομίζομεν διὰ τὴν σὴν μόνον θέαν, κ̀ μάλιςα κερδανοῦμεν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ςόματός σου τὴν εὐσέβειαν διδασκόμενοι. Τὸ μὲν γὰρ κ̀ πόῤῥω γῆς κατησχημένους ἀναγινώσκειν τὰς βίβλυς, κ̀ τὰ πονήματα τῆς

σῆς

(1) Deest Εἰ in edit.

(2) In edit. Κέρδος.

σῆς ὁσιότητος, καλὸν ἅμα ϗ ὠφέλιμον, ϗ εἰς τὰ πρόσω φέρον τοὺς προσέχοντας· τὸ δ' ἐξ αὐτῶν θείαν χάριν, ϗ πνευματικὴν γλυκύτητα πηγαζόντων χειλέων τὴν διδασκαλίαν ἀρδεύεσθαι, βεβαιότερον ἅμα, ϗ ζωτικώτερον ὑπάρχει. Ἥκομεν τοίνυν αὖθις διὰ τὴν εἰς σὲ, & τὴν εὐσέβειαν ἐπιθυμίαν, προκοπήν θ' ἡμετέραν ἅμα, καὶ ἑτέρων διόρθωσιν. Δεξάμενοι γὰρ πρόσθεν ἐκ τῶν σῶν ἁγίων χειρῶν τὴν περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθῶν δογμάτων ζήτησιν ἐπιλύουσαν βίβλον, οὐκ ὀλίγην τὴν ὄνησιν ἀπηνεγκάμεθα. Ἡμῖν μὲν γὰρ γέγονεν εἰς βεβαίωσιν ὁ λόγος, ἑτέροις δὲ εἰς διόρθωσιν· ὀλίγοι δ' εἰσὶν οἱ μὴ προσελθόντες τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ, ὧν ἐνεφράγη τὰ στόματα· ἀλλ' οἱ τῆς Ἀβηλινῆς χώρας κακῶς πρὸς ἀλλήλους διατεινόμενοι, δογματικῶν ἕνεκα τινῶν ζητημάτων εἰς τοσȣ̃τον μανίας ἤλασαν, ὡς καὶ καθαιρέσεις, ϗ ἀναθεματισμοὺς κατ' ἀλλήλων ὁρίζειν, ϗ διωγμοὺς πρὸς ἀλλήλους φέρειν, καὶ διαρπαγὰς ὑπομένειν, καὶ μήτ' ἐπισκόποις, μήτε πατράσιν εἴκειν τοῖς αὐτόθι, μήτε μὴν τοῖς παρ' ἡμῖν, μήτ' ἄλλοις τισὶν ἁγίων παραχωρεῖν, τὸ μείζονος μέτρȣ γνώσεως ἠξιῶσθαι· ȣ̔́τω κατακράτος ἡ σατανικὴ ἀκαταστασία πόῤῥω τῆς θείας εἰρήνης αὐτȣ̀ς ἐξῃχμαλώτισε. Πρὸς τȣ́τοις αὖθις & τῶν Αἰγυπτίων τινὲς ȣ̓κ ὀρθῶς φρονεῖν περὶ Θεȣ̃ δεδιδαγμένοι, τὴν αὐτὴν ἐκείνοις νοσοῦντες μανίαν, τοῖς ἴσοις τῆς πλεονεξίας σπȣδάσμασι κατ' ἀλλήλων προσφέρονται, ἀλλὰ θειόθεν μέρος ἑκάτερον νυγέντες πρὸς τȣ̀ς ἐν Παλαιστίνῃ ἁγίους ἥκασι, ϗ τȣ́τοις τὰς ζητȣμένας πεύσεις προσήγαγον. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἑαυτῶν μετρήσαντες δύναμιν ἐκρίναμεν μὴ δεῖν ἡμᾶς αὐτȣ̀ς περὶ τȣ́των ὁρίζειν, μήτε μὴν ἱκανῶς ἔχειν τὸν περὶ τῶν τοιȣ́των ἐξετάσεων ἀποδȣ̃ναι λόγον. Μαθόντες τοίνυν οἱ προειρημένοι παῤῥησίαν πρὸς τὴν σὴν ἡμᾶς ἔχειν ὁσιότητα, ἐξελιπάρησαν διὰ τῆς ἡμῶν βραχύτητος πέρας δέξασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους μάχης τὸν τῆς ὑμετέρας διδασκαλίας λόγον· συναινεσάντων ȣ̓͂ν τῶν καθ' ἡμᾶς ἁγίων πατέρων, αὐθαίρετοι τὴν παράκλησιν ἐδεξάμεθα, ἑαυτοῖς μᾶλλον, ἢ ἐκείνοις χαριζόμενοι, τῷ ϗ αὐτῶν τῶν ὄψεων ἀπολαῦσαι, ϗ παρόντι συνευφρανθῆναι, ϗ λόγῳ ζῶντι, ϗ ȣ̓ γράμματι δι' ἑτέρων πεμπομένῳ, ϗ πλέον τὴν ἐπιθυμίαν ἐξάπτοντι. Ἡρπάσαμεν τοίνυν τὴν ἄφιξιν ȣ̓ μετρίως χαίροντες, ὅπως ϗ δι' ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων, ἣν μὲν πρὸς ἀλλήλȣς συγκροτοῦσι, καταθῶνται μάχην. Διὰ δὲ τῆς ὑγιαινούσης σου διδασκαλίας ἡ τοῦ Χριστοῦ εἰρήνη αὐτοῖς τε ϗ ἡμῖν, ὡς τάχιστα βραβευθεῖν, εἴτ' ἀπιόντων ἡμῶν διὰ φίλην ἡσυχίαν, εἴτε μενόντων διὰ τὴν ἀγάπην, ϗ συγκρότησιν, ϗ τὴν ἐκ τȣ́των προκοπὴν, ϗ τὰ γραφησόμενα πεμπόντων εὐκαιρότερον· ἀλλ' αὐτὸς, πάτερ ἁγιώτατε, γνησίως ἡμᾶς ὁρᾷν μὴ παραιτοῦ πατρὸς σπλάγχνα, ϗ εἰς ἡμᾶς διασώζων. Οὔτε γὰρ, ὡς οἶμαι, ϗ ἀπολογίας δεήσομεν, παῤῥησίας μετέχοντες μετὰ αἰδοῦς διὰ Θεοῦ χάριν, ϗ τὴν σὴν χρηστότητα, ἣν ϗ πλατυνθῆναι ἡμῖν αὐτοῖς ἰσοῤῥόπως τῆς ἡμετέρας γνησιότητος ἀπαιτοῦμεν, ϗ τοῦτο μετὰ σωφροσύνης. Οὕτω γάρ γ' ἂν γένοιτο καὶ ἡμᾶς τῶν ἀμοιβαίων τέως τυγχάνειν, ϗ τὴν σὴν ὁσιότητα, καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ εἰκότα πράττουσαν εὐγνωμονεῖν, ἣν πλέον ὁ τῶν ὅλων σωτὴρ ἀποδέξηται, ϗ εἰς ἡμᾶς τȣ̀ς ἐλαχίστους κατὰ τὴν αὐτοῦ μίμησιν καταγομένην οὐ βίας ἀνάγκῃ, ἀλλ' ἀγάπης γνησιότητι, ϗ τοῦτο δῶρον αὐτῷ προσφέρουσαν. Ἔστι δὲ τὰ ζητȣ́μενα τὰ ὑποτεταγμένα. Deinde subiungitur: Τὰ μὲν κεφάλαια ἐνέκειντο τῇ ἀξιώσει· ἀλλ' ἵνα μὴ δὶς ταῦτα ἐγγράψωμεν, συνεζεύξαμεν ἕκαστον κεφάλαιον ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ. Succedunt deinde ipsae Quaestionum solutiones, quae quidem pauciores sunt, quam in citata editione, nempe XX. tantum, quum in ea XXVIII. numerentur; praeterea non eumdem ordinem obtinent, nam post primam & secundam, quae cum editis concordant, tertia in Codice, quinta est in editione, 4. VI. 5. VII. 6. VIII. Inde nova fit enumeratio, & quae prima est in Codice, est XVIII. in editione, 2. XIX. 3. XIV. 4. XX. 5. XXI. 6. XV. 7. X. 8. XXII. 9. III. 10. XII. 11. XI. 12. XXIII. 13. IV. 14. XVII. Primae Quaestioni praefigitur hic titulus: Πρῶτον κεφάλαιον ἐπιλύσεως δογματικῶν ζητημάτων προτεθέντων τῷ ἁγιωτάτῳ Κυρίλλῳ. *Primum Caput solutionis Dogmaticarum Quaestionum propositarum sanctissimo Cyrillo*. Incipit Quaestio: Εἰ ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς χεῖρας, πόδας, ὀφθαλμοὺς, ὦτά τε καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομαζόμενος. κ. λ. Solutio inc. Οἱ φρενὸς ὄντες ἐν καλῷ. Vltimae quaestionis, cui titulus: Πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, πῶς ἀσώματοι ὄντες οἱ δαίμονες, κ. λ. solutio inc. Ἰδόντες οἱ υἱοὶ τȣ̃ Θεȣ̃ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Fortasse post sextam solutionem, quae absolvitur pag. 209. *b*. aliquid deest, quum in sequenti pagina incipiat nova solutio, nullum habens titulum, qui aliis semper praefigitur, & ab hac nova numerorum series ordiatur. Hic liber inscribitur in cit. editione Paris. Tom. VI. pag. 363. Κατὰ Ἀνθρωπομορφιτῶν. *Contra Anthropomorphitas*. Cotelerio in Notis ad Monumenta Ecclesiae Graecae Tom. III. p. 557. teste, in aliis Codicibus alium habet titulum: Ἐπιλύσεις δογματικῶν ζητημάτων ἐπιζητηθέντων παρὰ Τιβερίȣ διακόνȣ, καὶ τῆς ἀδελφότητος, vel Ἐπιλύσεις τῶν προσενεχθεισῶν πεύσεων παρὰ Τιβερίȣ διακόνου, & τῶν ἀδελφῶν, vel denique Κυρίλλȣ πρὸς Τιβέριον.

XXII. pag. 214. *b*. Ἐπιστολὴ τȣ̃ ἁγίȣ Κυρίλλȣ ἐπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας πρὸς Καλοσίριον ἐπίσκοπον Ἀρσενοΐτην, κατὰ τῶν λεγόντων, ἀνθρωπόμορφον εἶναι τὸ θεῖον. *Sancti Cyrilli Episcopi Alexandrini Epistola ad Calosyrium Episcopum Arsenoitem, adversus eos, qui Deum anthropomorphum statuunt*. Inc. Ἀφικόμενοί τινες ἀπὸ τȣ̃ ὄρȣς τȣ̃ Καλαμῶνος. Des. Ἐῤῥῶσθαί σε ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητὲ, καὶ ποθεινότατε. Haec Epistola, uti mox admonuimus, in edit. citata Dogmaticarum Quaestionum solutionibus praemittitur, & inscribitur: *Adversus Anthropomorphitas liber unus*. De Calosyrio Episcopo Arsenoite vid. Oudinum l. c. Tom. 1. p. 1046.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, sed perspicuo charactere. Constat foliis scriptis 215. cuius specimen damus Tab. III. N. VII.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XVIII. ANtiquiſſimus hic, praeſtantiſſimuſque Codex tum ob ea, quae nondum vulgata praeſefert, tum ob ea, quae vel edita, non ſatis nota ſunt, optat profecto, atque exigit, ut diſtincta ſingularum partium deſcriptio in vulgus prodeat; idque eo libentius praeſtamus, quod permulta ad Graecam *λειτȣργίαν* ſpectantia, quae forte, qui de hiſce pertractarunt, non viderint, continet certe ac praeclara. Quae quidem omnia, quaſi *προλεγόμενα* ſunt quaedam iis, qui ſequuntur in quatuor Evangeliſtas, Matthaeum, Marcum, Lucam, & Ioannem ineditis Commentariis,

I. pag. ergo prima legitur Ε'κλογάδιν (ſic) *τῶν δ' εὐαγγελιςῶν διά τε τῆς ἀρχῆς, καὶ τοῦ τέλȣς τὴν περικοπὴν ἑκάςȣ εὐαγγελιςȣ͂, ἅμα δὲ ϗ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορεῦον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τȣ͂ ἁγίȣ πάσχα, τελειȣ͂ν ἐν τῷ μηνολογίῳ. Eclogadium quatuor Evangeliſtarum, in quo diligenter exponitur a principio ad finem cuiuſcumque Evangeliſtae pericopa, ſimulque Capitum adnotatio. Incipit autem a S. Paſchate, deſinens in Menologio.*

I. p. 5 *Συναξάριν σὺν Θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίȣ μέχρι μηνὸς Αὐγȣ́ςȣ. Synaxarium cum Deo, incipiens a menſe Septembri uſque ad menſem Auguſti*; quod quum reliquorum omnium, quae in aliis huius Plutei Codicibus legantur, pleniſſimum ſit ſubiiciendum heic duximus.

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Α'ρχὴ τῆς ἰνδίκτȣ, ϗ τȣ͂ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Συμεών.
β'. Τȣ͂ ἁγίȣ μάρτυρος Μάμαντος.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς Θεοτόκȣ.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Ι'ωάννου & Παύλου.
γ'. Τοῦ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Α'νθίμου.
δ'. Τοῦ ἁγίȣ Βαβύλȣ.
ε'. Τȣ͂ προφήτȣ Ζαχαρίȣ.
ϛ'. Τοῦ ἁγίȣ Εὐδοξίȣ.
ζ'. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Σώζοντος.
Εἰς τὸν ὄρθρον τῆς Θεοτόκȣ.
Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς Θεοτόκου.
η'. Τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκȣ.
θ'. Ι'ωακεὶμ, ϗ Α'ννης.
ι'. Εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίȣ ξύλου.
ια'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.
ιβ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν, & τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου.
Τῆς προσκυνήσεως.
ιγ'. Εἰς τὴν προσκύνησιν.
Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.
Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.
ιδ'. Εἰς τὴν παννυχίδα τῆς ὑψώσεως.
Σάββατον μετὰ τὴν ὕψωσιν.
Κυριακὴ μετὰ τὴν ὕψωσιν.
ιε'. Η' ϛ' σύνοδος, καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων Α'κακίȣ, ϗ Νικήτα.
ιϛ'. Τῆς ἁγίας Εὐφημίας.
ιζ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐλαμπίȣ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιη'. Τῆς ἁγίας Θεοδώρης.
ιθ'. Τȣ͂ ἁγίȣ μάρτυρος Τροφίμȣ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τȣ͂ ἁγίȣ Εὐςαθίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κα'. Τȣ͂ ἁγίȣ ἀποςόλȣ Κοδράτȣ.
κβ'. Τȣ͂ ἁγίȣ μάρτυρος Φωκᾶ.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τȣ͂ προφήτȣ Ι'ωνᾶ.
κγ'. Η' σύλληψις τȣ͂ Προδρόμȣ.
κδ'. Τῆς ἁγίας Θέκλας.
κε'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, ϗ τῆς λιτῆς τȣ͂ κάμπȣ.
κϛ'. Η' μετάςασις τοῦ ἁγίου Ι'ωάννου τοῦ Θεολόγου.
κζ'. Τȣ͂ ἁγίȣ Καλλιςράτου.
κη'. Τȣ͂ ὁσίȣ Χαρίτωνος.
κθ'. Τȣ͂ ὁσίȣ Κυριακȣ͂.
λ'. Τοῦ ἁγίȣ Γρηγορίου τῆς μεγάλης Α'ρμενίας.

Μὴν Ο'κτόβριος.

α'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλȣ Α'νανίȣ.
Τῇ αὐτῇ τȣ͂ ἁγίου Δομνίνου, καὶ Ρ'ωμανοῦ.
β'. Τȣ͂ ἁγίου Κυπριανȣ͂, & Ι'ουςίνης.
γ'. Τοῦ ἁγίȣ Διονυσίȣ.
δ'. Τȣ͂ ἁγίȣ ἀποςόλου Ι'εροθέου.
ε'. Τῆς ἁγίας Χαριτίνης.
ϛ'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Θωμᾶ.
ζ'. Τῶν ἁγίων Σεργίου, ϗ Βάκχȣ.
η'. Τῆς ὁσίας Πελαγίας
θ'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Ι'ακώβου τοῦ Α'λφαίȣ.
ι'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐλαμπίȣ, ϗ Εὐλαμπίας.
ια'. Η' ὀρθοδοξία τῆς ζ' συνόδου.
ιβ'. Τῶν ἁγίων Πρόβου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιγ'. Τῶν ἁγίων Κάρπȣ, ϗ Παπύλου.
ιδ'. Τῶν ἁγίων Ναζαρίου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιε'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λουκιανοῦ.
ιϛ'. Τοῦ ἁγίου Λογγίνου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιζ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ι'σιδώρου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιη'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Λουκᾶ.
ιθ'. Τοῦ ἁγίου Μνάσωνος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Α'ρτεμίȣ.
κα'. Τȣ͂ ὁσίȣ Ι'λαρίωνος.
κβ'. Τȣ͂ ἁγίȣ Α'βερκίȣ.
κγ'. Τȣ͂ ἁγίου ἀποςόλȣ Ι'ακώβου τοῦ ἀδελφοῦ Θεοῦ.
κδ'. Τοῦ ἁγίȣ Α'ρέθα, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κε'. Τῶν ἁγίων Νοταρίων.
κϛ'. Τȣ͂ ἁγίȣ μάρτυρος Δημητρίȣ.
κζ'. Τȣ͂ ἁγίȣ Α'ρτεμιδώρȣ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κη'. Τȣ͂ ἁγίȣ Στεφάνȣ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κθ'. Τȣ͂ ὁσίȣ Α'βραμίȣ.
λ'. Τȣ͂ ἁγίȣ Κυριακȣ͂ πατριάρχȣ.
λα'. Τȣ͂ ἁγίȣ ἀποςόλȣ Στάχυος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Νοέμβριος.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων.
β'. Τȣ͂ ἁγίȣ Α'κινδύνȣ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
γ'. Τοῦ ἁγίȣ Α'κεψιμᾶ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
δ'. Τῆς ἁγίας Θεοδότης.
ε'. Τῶν ἁγίων Γαλακτίωνος, ϗ Ε'πιςήμης.
ϛ'. Τοῦ ἁγίου Παύλου τȣ͂ ὁμολογητοῦ.
ζ'. Τῶν ἁγίων λγ' μαρτύρων.
η'. Τοῦ ἀρχαγγέλȣ Μιχαήλ.

θ'. Τοῦ

θ'. Τοῦ ἁγίου Τιμοθέȣ, ϗ Μαύρας.
ι'. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Ὀρέϛȣ.
ια'. Τοῦ ἁγίȣ Μηνᾶ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιβ'. Τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.
ιγ'. Τοῦ Χρυσοϛόμȣ.
ιδ'. Τοῦ ἁγίȣ ἀποϛόλȣ Φιλίππȣ.
ιε'. Τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν.
ιϛ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποϛόλȣ Ματθαίȣ.
ιζ'. Τοῦ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τοῦ Θαυματȣργȣ̃.
ιη'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Πλάτωνος, ϗ Ῥωμανοῦ.
ιθ'. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Νεοφύτου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τοῦ ἁγίȣ Μαξίμȣ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κα'. Τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.
κβ'. Τῆς ἁγίας Κικιλίας.
κγ'. Τοῦ ἁγίȣ Ἀμφιλοχίȣ.
κδ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Ἀκράγαντος.
κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, ϗ Πέτρȣ.
κϛ'. Τοῦ ὁσίȣ Ἀλυπίȣ.
κζ'. Τοῦ ἁγίȣ Ἰακώβȣ τȣ̃ Πέρσȣ.
κη'. Τοῦ ἁγίȣ Εἰρηνάρχȣ.
κθ'. Τȣ̃ ὁσίȣ Θεοδέλȣ.
λ'. Τοῦ ἁγίȣ ἀποϛόλȣ Ἀνδρέȣ.

Μὴν Δεκέμβριος.

α'. Τȣ̃ ἁγίȣ προφήτȣ Ναούμ.
β'. Τοῦ προφήτȣ Ἀμβακούμ.
γ'. Τοῦ προφήτȣ Σοφονίȣ.
δ'. Τῆς ἁγίας Βαρβάρας.
ε'. Τοῦ ὁσίȣ Σάβα.
ϛ'. Τοῦ ἁγίȣ Νικολάȣ.
ζ'. Τοῦ ὁσίȣ Ἀμβροσίȣ.
η'. Τοῦ ὁσίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Κύπρȣ.
θ'. Ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας Ἄννης.
ι'. Τοῦ ὁσίȣ Ἀμφιλοχίου.
ια'. Τοῦ ὁσίου Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου.
ιβ'. Τοῦ ὁσίου Σπυρίδωνος.
ιγ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐϛρατίου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιδ'. Τῶν ἁγίων Φιλήμονος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιε'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐλευθερίου.
ιϛ'. Τοῦ προφήτου Ἀγγαίου.
ιζ'. Τῶν ἁγίων γ' παίδων, ϗ Δανιήλ.
ιη'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σεβαϛιανοῦ.
ιθ'. Τοῦ ἁγίου Πρόμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου.
κα'. Τῆς ἁγίας Ἰουλιανῆς.
κβ'. Τῆς ἁγίας Ἀναϛασίας.
κγ'. Τῶν ἁγίων ι' τῶν ἐν Κρήτῃ.
Σάββατον τῶν ἁγίων πατέρων.
Κυριακὴ τῶν ἁγίων πατέρων.
κδ'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῆς Χριϛοῦ γεννήσεως.
κε'. Εἰς τὸν ὄρθρον.
Εἰς τὴν λειτουργίαν.
κϛ'. Τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.
κζ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Στεφάνου.
κη'. Τῶν ἁγίων δισμυρίων, ϗ Στεφάνου τοῦ νέου.
Σάββατον μετὰ τὴν Χριϛοῦ γέννησιν.
Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριϛοῦ γέννησιν.
κθ'. Τῶν ἁγίων νηπίων.
λ'. Τοῦ ὁσίου Μαρκέλλȣ.
λα'. Τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου.

Μὴν Ἰαννουάριος.

α'. Εἰς τὴν περιτομὴν, καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου.
β'. Τοῦ ἁγίου Σιλβέϛρου.
γ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γορδίου.
δ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Ζωσίμȣ.
Σάββατον πρὸ τῶν φώτων.
Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων.
ε'. Εἰς τὴν παραμονὴν τῶν φώτων.
Εἰς τὸν ὄρθρον.
ϛ'. Εἰς τὴν λειτȣργίαν.
ζ'. Τȣ̃ Προδρόμȣ.
Σάββατον μετὰ τὰ φῶτα.
Κυριακὴ μετὰ τὰ φῶτα.
η'. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἱππολύτȣ Ῥώμης.
θ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Πολυεύκτȣ.
ι'. Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ Νύσσης.
ια'. Τȣ̃ ὁσίȣ Θεοδοσίȣ.
ιβ'. Τȣ̃ ὁσίȣ Στεφάνȣ.
ιγ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἑρμύλȣ, καὶ Στρατονίκȣ.
ιδ'. Τῶν ἁγίων Ἀββάδων τῶν ἐν τῇ Ῥαΐθῃ.
ιε'. Τȣ̃ ὁσίȣ Ἰωάννȣ τȣ̃ πτωχȣ̃.
ιϛ'. Τῆς τιμίας ἁλύσεως τȣ̃ ἁγίȣ Πέτρȣ.
ιζ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἀντωνίȣ.
ιη'. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἀθανασίȣ, ϗ Κυρίλλȣ.
ιθ'. Τȣ̃ ὁσίȣ Μακαρίȣ.
κ'. Τȣ̃ ὁσίȣ Εὐθυμίȣ.
κα'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Νεοφύτου.
κβ'. Τοῦ ἁγίȣ Τιμοθέȣ.
κγ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, ϗ Ἀγαθαγγέλȣ.
κδ'. Τῆς ὁσίας Ξένης.
κε'. Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ.
κϛ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀϛερίȣ, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κζ'. Ἡ ἐπάνοδος τȣ̃ Χρυσοϛόμȣ.
κη'. Τοῦ ὁσίȣ Ἐφραίμ.
κθ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἰγνατίȣ.
λ'. Τȣ̃ ὁσίȣ Ξενόφωντος.
λα'. Τȣ̃ ἁγίȣ Κύρȣ, ϗ Ἰωάννȣ.

Μὴν Φεβρȣάριος.

α'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Τρύφωνος.
β'. Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τȣ̃ ὄρθρȣ.
Εἰς τὴν λειτȣργίαν.
γ'. Τȣ̃ δικαίȣ Συμεών.
δ'. Τȣ̃ ὁσίȣ Ἰσιδώρου τοῦ Πηλȣσιώτȣ.
ε'. Τῆς ἁγίας Ἀγάθης.
ϛ'. Nullius fit mentio.
ζ'. Τȣ̃ ἁγίου Παρθενίου.
η'. Nullius fit mentio.
θ'. Τȣ̃ ἁγίου μάρτυρος Νικηφόρου.
ι'. Τȣ̃ ἁγίου Χαραλάμπους.
ια'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βλασίου.
ιβ'. Τοῦ ἁγίου Μελετίου.
ιγ'. Τοῦ ὁσίου Μαρτινιανȣ̃.
ιδ'. Τοῦ ὁσίου Αὐξεντίου.
ιε'. Τοῦ ἁγίου ἀποϛόλου Ὀνησίμου.
ιϛ'. Τοῦ ἁγίου Παμφίλου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιζ'. Τῆς ὁσίας Μαριάμνης.
ιη'. Τοῦ ὁσίου Λέοντος πάπα Ῥώμης.
ιθ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Μαξίμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
κ'. Τȣ̃ ὁσίου Παφνουτίου.
κα'. Τȣ̃ ὁσίου Τιμοθέου.
κβ'. Τοῦ ἁγίου Θωμᾶ πατριάρχου.
κγ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πολυκάρπου.
κδ'. Ἡ εὕρεσις τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
κε'. Τοῦ ἁγίȣ Ταρασίου πατριάρχου.

κϛʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Παπίου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
κζʹ. Τοῦ ἁγίου Πορφυρίου.
κηʹ. Τοῦ ὁσίου ϗ ὁμολογητοῦ Βασιλείου.

Μὴν Μάρτιος.

αʹ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
γʹ. Τοῦ ἁγίου Βασιλίσκου.
δʹ. Τοῦ ὁσίου Ἡσυχίου.
εʹ. Τοῦ ἁγίου Κόνωνος.
ϛʹ. Τῶν ἁγίων μβʹ μαρτύρων.
ζʹ. Τῶν ἁγίων ζʹ τῶν ἐν Χερσῶνι ἐπισκόπων.
ηʹ. Τοῦ ὁσίου Θεοφυλάκτου.
θʹ. Τῶν ἁγίων μʹ.
ιʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κοδράτου.
ιαʹ. Τοῦ ἁγίου Σωφρονίου πατριάρχου.
ιβʹ. Τοῦ ἁγίου Θεοφάνους.
ιγʹ. Τοῦ ἁγίου Σαβίνου.
ιεʹ. Τοῦ σεισμοῦ.
ιζʹ. Τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ Ἀλεξίου.
ιηʹ. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων.
ιθʹ. Τῶν ἁγίων Χρυσάνθου, καὶ Δαρείας.
κβʹ. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βασιλείου.
κεʹ. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.
Εἰς τὴν λειτουργίαν.
κζʹ. Τῆς ἁγίας Ματρώνας.
λʹ. Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος.

Μὴν Ἀπρίλλιος.

αʹ. Τῆς ὁσίας Μαρίας.
βʹ. Τῶν ἁγίων Ἀμφιανοῦ, ϗ Ἐδεσίου.
δʹ. Τοῦ ἁγίου Θεοδούλου, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ϛʹ. Τοῦ ἁγίου Εὐτυχίου πατριάρχου.
ζʹ. Τοῦ ἁγίου Ῥουφίνου.
ηʹ. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ῥούφου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τερεντίου.
ιαʹ. Τοῦ ἁγίου Ἀντίπα.
ιϛʹ. Τῆς ἁγίας Ἀγάπης, ϗ τῶν σὺν αὐτῇ.
ιηʹ. Τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.
κβʹ. Τοῦ ὁσίου Θεοδώρου Σικεώτου.
κγʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου.
κεʹ. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Μάρκου.
κϛʹ. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βασιλείου.
κθʹ. Τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ συγγενοῦς τοῦ Κυρίου.
λʹ. Τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ Θεοῦ.

Μὴν Μάϊος.

αʹ. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ἱερεμίου.
βʹ. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.
γʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τιμοθέου.
ϛʹ. Τοῦ δικαίου Ἰώβ.
ηʹ. Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μάρτυρος Ἀκακίου.
θʹ. Τοῦ προφήτου Ἡσαΐου.
Τῇ αὐτῇ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου.
ιʹ. Τοῦ ἀποστόλου Σίμωνος.
ιαʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μωκίου.
ιβʹ. Τοῦ ὁσίου Ἐπιφανίου, ϗ Γερμανοῦ.
ιδʹ. Τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου, ϗ Παχωμίου.
ιϛʹ. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου.
ιθʹ. Τοῦ ἁγίου Πατρικίου.
κʹ. Τοῦ ἁγίου Θαλελαίου.
καʹ. Τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου, ϗ Ἑλένης.
κβʹ. Τοῦ ἁγίου Βασιλίσκου.
κδʹ. Τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ θαυμαστοῦ ὄρους.
κϛʹ. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰούδα.
κηʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐλαδίου.
κθʹ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδοσίας.
λαʹ. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρονίκου.

Μὴν Ἰούνιος.

αʹ. Τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου.
βʹ. Τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου.
γʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λουκιανοῦ.
δʹ. Τοῦ ἁγίου Μητροφάνους.
ϛʹ. Τοῦ ἁγίου Δωροθέου.
ζʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδότου.
ηʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου Εὐχαΐτου.
ιαʹ. Τῶν ἀποστόλων Βαρθολομαίου, καὶ Βαρνάβα.
ιβʹ. Τοῦ ὁσίου Ὀνουφρίου.
ιγʹ. Τῆς ἁγίας Ἀκυλίνης.
ιδʹ. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ἐλισσαίου.
ιϛʹ. Τοῦ ἁγίου Τύχωνος.
ιζʹ. Τοῦ ἁγίου Μανουὴλ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιηʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λεοντίου.
ιθʹ. Τοῦ ἁγίου Ζωσίμου.
καʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰουλιανοῦ.
κβʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Εὐσεβίου.
κγʹ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἀγριππίνας.
κδʹ. Τὸ γενέσιον τοῦ Προδρόμου.
κεʹ. Τῆς ἁγίας Φεβρωνίας.
κϛʹ. Τοῦ ὁσίου Σαμψών.
κηʹ. Τοῦ ἁγίου Κύρου, ϗ Ἰωάννου.
κθʹ. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου, ϗ Παύλου.
λʹ. Τῶν ιβʹ ἀποστόλων.

Μὴν Ἰούλιος.

αʹ. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων.
βʹ. Τῆς τιμίας ἐσθῆτος.
δʹ. Τοῦ ὁσίου Ἀνδρέου Κρήτης.
εʹ. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φουρτουνάτου.
ηʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Προκοπίου.
θʹ. Τοῦ ἁγίου Παγκρατίου.
ιʹ. Τῶν ἁγίων μεʹ μαρτύρων.
ιαʹ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας.
ιδʹ. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἀκύλα ϗ στ (superscripta littera μ)
ιεʹ. Τοῦ ἁγίου Κηρύκου, ϗ Ἰουλίττης.
ιϛʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀθηνογένους.
ιζʹ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Μαρίνας.
ιηʹ. Τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ.
ιθʹ. Τοῦ ὁσίου Δίου, ϗ Μαρίνας.
κʹ. Τοῦ ἁγίου Ἡλίου.
καʹ. Τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Σάλου.
κβʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Φωκᾶ.
κγʹ. Τοῦ ἁγίου Τροφίμου.
κδʹ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Χριστίνης.
κεʹ. Ἡ κοίμησις τῆς ἁγίας Ἄννης.
κζʹ. Τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.
κηʹ. Τῶν ἀποστόλων Προχόρου, ϗ Νικάνορος.
κθʹ. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου.
λʹ. Τῶν ἁγίων Σίλα, ϗ Σιλουανοῦ.

Μὴν Αὔγουστος.

αʹ. Τῶν Μακκαβαίων.
βʹ. Τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου.
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ.
γʹ. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δαλμάτου.
δʹ. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐδοκίας.
εʹ. Τοῦ ἁγίου Εὐσιγνίου.
ϛʹ. Ἡ μεταμόρφωσις εἰς τὸν ὄρθρον.
Εἰς τὴν λειτουργίαν.
ηʹ. Τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ.

θʹ. Τοῦ

ϑ'. Τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ματθία.
ι'. Τῦ ἁγίυ Λαυρεντίυ.
ιβ'. Τῶν ἁγίων Φωτίυ, ϗ Α᾽νικήτυ.
ιγ'. Τῦ ὁσίυ Μαξίμου.
ιε'. Τῆς παναγίας. Εἰς ὄρθρον.
Εἰς τὴν λειτυργίαν.
ις'. Τῦ ἁγίυ Διομήδους.
ιζ'. Τῦ ἁγίου Μύρωνος.
ιη'. Τῦ ἁγίου Φλόρου, καὶ Λαύρου.
ιϑ'. Τῦ ἁγίου μάρτυρος Α᾽νδρέου.
κ'. Τῦ ἁγίου Θαδδαίου.
κα'. Τῦ ἁγίου Λουκίου.
κβ'. Τῦ ἁγίου Α᾽γαθονίκου.
κε'. Α᾽ποςόλου Τίτου.
κς'. Μάρτυρος Α᾽νδρονίκυ.
κζ'. Τῦ ὁσίου Ποιμένος.
κη'. Τῦ ἁγίου Μωϋσῆ.
κϑ'. Η᾽ ἀποτομὴ τῦ Προδρόμου.
λα'. Τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Qui plura ſcire cupiat de huiuſmodi Graecorum Menologiis, ſeu Kalendariis, adeat eruditiſſimum Commentarium Leonis Allatii de Libris Eccleſiaſt. Graecorum, recuſum ab Ioanne Alberto Fabricio Hamburgi MDCCXII. Biblioth. Graecae T. V. Nicolaum Carminium Falconium Archiepiſcopum Eccleſiae S. Severinae in Obſervationibus ad Capponianas Ruthenas Tabulas Romae MDCCLV. fol. & Clariſſimi Ioſephi Simonis Aſſemanni Kalendaria Eccleſiae Vniverſae &c. Romae MDCCLV. in 4. T. V. & VI.

III. pag. 9. Sequitur Υ῾πόθεσις κανόνων τῆς τῶν εὐαγγελιςῶν συμφωνίας. *Hypotheſis Canonum Concordiae Evangeliſtarum*. Inc. Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Α᾽μμώνιος μὲν ὁ Α᾽λεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν. Deſ. παραπλήσια λέγοντας αὐτὺς εὑρήσεις. Ε῎ρρωσο ἐν κυρίῳ. Quae quidem tota rubris, ac maioribus deſcripta litteris, rubris item duobus circulis comprehenditur.

IV. pag. 10. Hanc excipiunt Canones ipſi concordiae, & harmoniae Evangeliſtarum pictis item rubro colore loculamentis, quae ſunt ſeptemdecim, incluſi. Hi Canones, praemiſſa eadem Hypotheſi, ſeu ad Carpianum Epiſtola, praefiguntur Graece quibuſdam N. T. editionibus, ut Eraſmi, Roberti Stephani, Anni MDL. & aliis.

V. pag. 14. *b.* Sequitur recentiori manu exarata Α᾽πόδειξις, πῶς ἐγένετο ὁ Χριςὸς ὁ ὑὸς τῦ Θεῦ ἱερεύς· περὶ αὐτῦ γάρ φησιν ὁ προφήτης Δαβὶδ, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. *Demonſtratio, quomodo factus ſit Chriſtus filius dei ſacerdos: de ipſo enim dicit propheta David, Tu es ſacerdos in aeternum ſecundum ordinem Melchiſedech.* Inc. Πολλοὶ γὰρ τῦτο ἀγνοῦσιν. Τύπος ἦν παρ' Ε᾽βραίοις εἰς τὸ ἱερατεῖον αὐτῶν. Deſ. ϗ ἐν τύτῳ πιςεύσατε. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

VI. pag. 15. Accedit rubris item, & maioribus litteris exarata Υ῾πόθεσις τῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. *Argumentum in Evangelium ſecundum Matthaeum*. Inc. Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Deſ. ἕως τῆς συντελείας τῦ αἰῶνος, ἀμήν. Eadem Hypotheſis legitur in Catena Graecor. Patrum in Matthaeum edita a Petro Poſſino Toloſae MDCXLVIII.

VII. pag. ead. *b.* Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια. *Capita Evangelii ſecundum Matthaeum*, quae ſunt ſexaginta octo, quorum primum: Περὶ τῶν Μάγων. Poſtremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τῦ σώματος τῦ Κυρίου.

Praemittitur cuilibet Evangelio recentiori manu, eadem nimirum, cui mox relatam de Chriſto Demonſtrationem debemus, Evangeliſtae brevis notitia, quae quidem quoad Matthaeum ita incipit: Τέσαρες μέν εἰσιν οἱ εὐαγγελιςαί· τύτων δὲ οἱ μὲν δύο Ματθαῖος, ϗ Ι᾽ωάννης ἦσαν ἐκ τῦ χορῦ τῶν ιβ'. Deſ. νῦν δὲ ὃ παρέλειψεν οὗτος, ἔγραψεν ἐκεῖνος, ϗ διὰ τῦτο δοκῦσιν ἔν τισιν ἀλλάττειν, ϗ ταῦτα μὲν ὕτως. Succedit ipſa Matthaei imago vivis coloribus elegantiſſime expreſſa, quae cogitantem Apoſtolum, ſedentemque repraeſentat, eius nomine adſcripto.

VIII. pag. 18. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. *Evangelium ſecundum Matthaeum*. Inc. Βίβλος γενέσεως Ι᾽ησοῦ Χριςοῦ, υἱῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Α᾽βραάμ. Commentarius, qui totum undequaque marginem implet, inc. Βίβλος γενέσεως ἐςὶ τοῦ γενομένυ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα· διὸ καὶ ἐπὶ πάντων τὸ ἐγέννησε λέγεται· ἡ δὲ Χριςῦ γένεσις, ὐχὶ ὁδός ἐςιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, ὡς οἴονταί τινες ἐπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὁδὸς ἀπὸ τοῦ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχειν ἐπὶ τὸ ἀναλαβεῖν τὴν τοῦ δύλυ μορφήν. Hoc anonymi veteris ſcriptoris fragmentum in Matthaei Cap. I. ad calcem Catenae Patrum Graecorum in Matthaeum coniecit Petrus Poſſinus Toloſae MDCXLVI. pag. 386. Definit Commentarius: ἐπειδὴ γὰρ ἀποςέλλων αὐτοὺς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη, μέγα ἐδόκει τὸ ἐπίταγμα ἐπαίρων αὐτῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς ὐ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἶπεν τοῦτο.

IX. pag. 90. *b.* Υ῾πόθεσις εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. *Hypotheſis in Evangelium ſecundum Marcum*. Inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος, κ. λ. Deſ. ἵνα ϗ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Cui ſuccedit Index Capitum XLVIII. quorum primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Poſtremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. Convenit cum Graecor. Patrum Catena in Marcum, conlectore eodem Petro Poſſino, Romae typis Barberinis MDCLXXIII. pag. 1.

X. pag. 92. *b.* Brevis hiſtoria huius Evangeliſtae inc. Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Χριςοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν Ῥώμῃ. Η῏ν μὲν γὰρ ὗτος ὁ Μάρκος, Πέτρου μαθητής. Deſ. ἄρχεται ὖν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ προδρόμου διαγωγῆς, ϗ ἐνδείξεως, ἄκουε ὖν τό φησιν. Deeſt haec in cit. Catena.

Inde ipſius imago aeque ac ſuperior elegans, & ornata, quam excipit pag. 94. Εὐαγ-

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secun-
dum Marcum*. Inc. Ἀ'ρχὴ τοῦ εὐαγγελίυ Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ, ὑοῦ τοῦ Θεοῦ. Commentarius
vero inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, ϗ
εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν ὑὸν τῆς βροντῆς,
συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων εἰς τὸ κατὰ
Λυκᾶν, ὐδενὸς δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ
Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένου, συνεῖδον τὰ
καῖα μέρος, ϗ σποράδην εἰς αὐτὸ εἰρημένα παρὰ
τῶν διδασκάλων συναγαγεῖν, καὶ σύντομον ἑρμη-
νείαν συντάξαι. Haec porro sunt verba Victo-
ris Antiocheni relata a Petro Lambecio Bi-
bliothecae Caesareae Lib. III. pag. 59. idque
confirmatur ex inscriptione Cod. XXIII. Bibl.
Coislin. atque ex Catena Graecorum Patrum
in Marcum, conlectore atque interprete
Petro Possino S. I. loc. cit. p. 4. Des. κα-
λῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τὺς μαθητὰς
φησὶν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, κἀκεῖ αὐ-
τὸν ὄψεσθαι, ἀπαλλάττων κινδύνων ϗ πραγμά-
των τὺς μαθητὰς, ὥςε μὴ τὸν φόβον διενοχλεῖν
τῇ πίςει· τὸ δὲ κατ' ἐξαίρετον ϗ τῷ Πέτρῳ εἰπεῖν,
σημαίνει αὐταῖς, ὡς ὐχ ἡ ἄρνησις ἀπώσατο, ἀλλ' ἡ
μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο, ϗ τοῖς ἀπο-
ςόλοις ἐποίησεν ἀρίθμιον. Deinde quadam nota
margini adiecta, quae ad aliam similem verbis
καὶ ὐδενὶ ὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γὰρ, adposi-
tam refertur, haec alia subnectuntur: Πα-
ρὰ πλείςοις ἀντιγράφοις ὐ κεῖνται ταῦτα ἐπι-
φερόμενα ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ, ὡς
νόθα νομίσαντες αὐτά τινες εἶναι· ἡμεῖς δὲ ἐξ
ἀκριβῶν ἀντιγράφων, ὡς ἐν πλείςοις εὑρόντες αὐ-
τὰ, κατὰ τὸ Παλαιςιναῖον εὐαγγέλιον Μάρκου,
ὡς ἔχει ἡ ἀλήθεια, συντεθείκαμεν ϗ τὴν ἐν αὐ-
τῷ ἐπιφερομένην δεσποτικὴν ἀνάςασιν, μετὰ τὸ
ἐφοβοῦντο γάρ. Haec Collectoris nota in cit.
Catena desideratur, ubi tamen Commenta-
rius ipse longius aliquanto protrahitur.

XI. pag. 136. Ὑπόθεσις εἰς τὸ κατὰ Λυκᾶν
εὐαγγέλιον. *Argumentum in Evangelium se-
cundum Lucam*. Inc. Κατὰ Λυκᾶν τὸ εὐαγ-
γέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λυκᾶς ὁ μαθητὴς
Πέτρυ. Des. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνελήφθη βλεπόν-
των τῶν μαθητῶν. Sequitur index Capitum
LXXXIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἀπο-
γραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Tum bre-
vis ipsius Evangelistae notitia, quae Theo-
phylacti Catenae in IV. Evangelia praemit-
titur, editae Romae MDXLII. fol. pag. 207.
inc. Λυκᾶς ὁ θεῖος, Ἀ'ντιοχεὺς μὲν ἦν, ἰατρὸς
δὲ, ϗ τὴν ἔξω σοφίαν πολύς. Des. ὃς ϗ ἄξιος
τῷ ὄντι ἐςὶν ἀκύειν τῦ εὐαγγελίου. Cui suc-
cedit eiusdem pictura, superioribus duabus
elegantia & ornatu nihil inferior. Einde p.
139. Εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν. *Evangelium se-
cundum Lucam*. Inc. Ἐ'πειδήπερ πολλοὶ ἐπε-
χείρησαν ἀνατάξασθαι, κ. λ. Commentarius
inc. Ἐ'πειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα, ἄν-
θρωπον ὄντα Θεῦ διδασκαλίαν, ϗ ῥήματα συγ-
γράφειν, εἰκότως ἀπολογεῖται ἐν τῷ προοιμίῳ.
Ὥσπερ δὲ τῷ παλαιῷ λαῷ πολλοὶ προφητείαν
ἐπηγγέλλοντο, ἀλλὰ τύτων τινὲς μὲν ἦσαν ψευ-
δοπροφῆται, τινὲς δὲ ἀληθῶς προφῆται, καὶ ἦν
χάρισμα διάκρισις πνευμάτων, ἀφ' ὗ ἐκρίνετο
ἀληθὴς προφήτης, καὶ ψευδοπροφήτης, οὕτω καὶ
νῦν ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ τὰ εὐαγγέλια πολλοὶ
ἠθέλησαν γράψαι, ἀλλ' οἱ δόκιμοι τραπεζῖται οὐ
πάντα εὖ ἔκριν, ἀλλά τινα αὐτῶν ἐξελέξαντο,
τάχα δὲ καὶ ἐπεχείρησαν λεληθῦαν ἔχει κατηγο-
ρίαν τῶν χωρὶς χαρίσματος ἐλθόντων ἐπὶ τὴν
ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων. Ματθαῖος γὰρ οὐκ
ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἔγραψεν ἐξ ἁγίυ κινύμενος πνεύ-
ματος, ὁμοίως καὶ Μάρκος, καὶ Ἰωάννης, παρα-
πλησίως δὲ ϗ Λυκᾶς, κ. λ. Hoc Commenta-
riorum in Lucam initium ex Tito Bostro-
rum Episcopo desumtum est. Des. Διὰ τὸ
σύνθρονον γενέσθαι τῇ θεότητι τῆς ἀϊδίυ τριάδος.
Οὕτω δὲ ϗ ἐλεύσεται ὁ τῦ Θεῦ, ϗ ἀνθρώπυ ὑὸς
κρῖναι πᾶν γένος ἀνθρώπων, ϗ ἀποδῦναι ἑκάςῳ
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

XII. pag. 208. Ὑπόθεσις εἰς τὸ κατὰ Ἰωάν-
νην εὐαγγέλιον. *Hypothesis in Evangelium se-
cundum Ioannem*. Inc. Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγ-
γέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς
Ἰακώβυ τῦ Ζεβεδαίυ. Des. τὸ μὲν ἓν, ὅτε ἤρ-
ξατο κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον· τὸ δὲ ἕτερον, ἐν
ᾧ καὶ πέπονθεν. Succedit Index Capitum
XVIII. quorum primum: Περὶ τῦ ἐν Κανᾷ
γάμυ. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τῦ κυ-
ριακῦ σώματος. Et ipsius Evangelistae noti-
tia, quae ita incipit: Τῦ πνεύματος δύναμις
ἐν ἀσθενείᾳ τελειῦται, καθὰ γέγραπται, ϗ πι-
ςεύομεν· ἐν ἀσθενείᾳ δὲ ὐ σώματος, ἀλλὰ δὴ ϗ
λόγυ, ϗ σοφίας ἐν γλώττῃ κειμένης. Καὶ τῦτο
δῆλον ἐκ πολλῶν μὲν, ϗ ἄλλων, μάλιςα δὲ ἐκ
τῦ [1] περὶ τὸν μέγαν θεολόγον, ϗ ἀδελφὸν Χρι-
ςῦ ἐν χάριτι ὁρωμένυ. Οὗτος γὰρ ἁλιέως μὲν πα-
τρὸς ὑὸς ἦν· τὴν αὐτὴν δὲ τέχνην τῷ πατρὶ με-
ταχειριζόμενος, ὐ μόνον ἀμαθὴς ἦν τῆς Ἑλληνικῆς
ϗ Ἰυδαϊκῆς παιδεύσεως, ἀλλὰ ϗ πάντη ἀγράμ-
ματος, καθὰ δὴ ϗ ὁ [2] Λυκᾶς ἐν ταῖς Πράξεσιν
ἱςορεῖ περὶ αὐτοῦ. Καὶ γὰρ δὴ ϗ ἡ πατρὶς αὐτῦ
εὐτελέςη [3] ϗ ἄσημος, ὡς χωρίον εἶναι ὐ λογικῆς,
ἀλλ' ἁλιευτικῆς τέχνης, κ. λ. Des. μακάριοι
γάρ, φησιν, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ
τὸν Θεὸν ὄψονται· ἦν δὲ ἄρα ϗ συγγενὴς τοῦ
κυρίυ, ϗ πῶς ἄκυσον. Hic idem Prologus
habetur etiam in aliis Codicibus Mss. huius
Bibliothecae, ut patebit inferius, & typis
excusus est in Theophylacti Bulgariae Ar-
chiepiscopi in IV. Evangelia Commentariis,
p. 379. Immo & alii, qui singulis praefi-
guntur Evangeliis Prologi, ipsius sunt Theo-
phylacti, ut ex editione Novi Testamenti,
Parisiensi, curante Roberto Stephano, in
qua sub illius nomine exhibentur, eruitur.
Sed quum hae Theophylacti Enarrationes,
nonnisi compendia quaedam sint earum,
quas uberius Chrysostomus, aliique scripse-
re, & edidere, ut Tituli Commentariorum
Theophylacti produnt; & in Ioannem ex
ipso hausta Chrysostomo dicantur verba il-
la ex Theophylacto producta, non tam eius,
quam Chrysostomi habenda sunt, ut ex iis
patet, quae ex Chrysostomo proferuntur a
Clariss. Ioanne Lamio in Lib. de Erud. A-
post. pag. 566. Sequitur deinde Evangeli-
stae imago eodem, quo superiores reliquae,
arti-

(1) Ita in Cod. in libro vero Cl. Io. Lami de Eruditione Apostolorum p. 225. habetur τῶν.

(2) Additur in ed. cit. θειότατος.

(3) Ed. εὐτελεςάτη.

artificio, elegantiaque depicta; tum p. 211. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Evangelium secundum Ioannem*. Inc. Ἐν ἀρχῇ ἦ ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Commentarius inc. Οὗτος ὁ Εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν, ἤτοι κώμης εὐτελοῦς ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, πατρὸς δὲ ἁλιέως, καὶ πένητος, παιδείας δ' οὖν τῆς ἔξωθεν, οὐδ' ὅτι οὖν μετῆν. Οὗτος ὁ Εὐαγγελιστὴς ὁ ἁλιεὺς, καὶ ἰδιώτης ἰδιωτείαν τὴν ἐσχάτην, ὁ γράμματα μὴ εἰδὼς, μήτε πρότερον, μήθ' ὕστερον μετὰ τὸ συγγενέσθαι Χριστῷ, ταύτην φθέγγεται τὴν συγγραφὴν τὸν ἀΐδιον τοῦ Θεοῦ λόγον, συναΐδιον εἶναι λέγων τῷ γεγεννηκότι. Quae quidem Evangeliſtam potius, quam Evangelium ipſum reſpiciunt, cuius explanatio videtur, ex iis, quae ſequuntur ordiri: Ὅσον δύναται τὸ ἐν ἀρχῇ τὸ ἦν· εἰ γὰρ ἐν ἀρχῇ ἦν, πότε οὐκ ἦν· διατοῦτό φησιν, ὁ λόγος, καὶ οὐχ ὁ υἱὸς, ἵνα μὴ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ υἱοῦ ἐπεισέλθῃ τισὶν ἡ τοῦ πάθους ἔννοια· ἐπειδὴ τὰ παρ' ἡμῖν γεννῶντα, ἐμπαθῶς γεννᾷ· λόγος δὲ ἐκλήθη, ἵνα δειχθῇ, ὅτι ἐκ τοῦ νοῦ προήχθη· καὶ ὅτι εἰκὼν τοῦ γεννήσαντος, ὥσπερ καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος, ὅλην ἀπεικονίζει τὴν τοῦ νοῦ γνῶσιν. Deſ. κατὰ μέρος δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀγνοίᾳ τοῦ πρώτου τυχὼν ἔσωθεν, καὶ μέρος τῆς τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς γινόμενον, διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν. Deeſt hiſtoria adulterae mulieris, ita tamen ut deſideretur verſiculus ultimus Cap. VII. & toti undecim verſus Cap. VIII. qui quidem verſiculi, in plurimis Graecis, Latiniſque exemplaribus, S. Hieronymi aevo non legebantur, ut ex ipſius verbis patet Lib. II. contra Pelagium Cap. VI. *In Evangelio ſecundum Ioannem in multis Graecis, & Latinis Codicibus non invenitur de adultera muliere &c.* Immo neque plerique veteres Graeci Patres eoſdem legerunt; & ex tribus & viginti interpretibus, qui in Catena Graeca adferuntur, nemo illos explicuit, neque de iiſdem vel Origenes, vel S. Chryſoſtomus, vel Nonnus, vel alii verba fecerunt. Teſtis eſt Maldonatus, ex omnibus Graecis exemplaribus, quae ipſe conſuluit, nullum ſe inveniſſe, quod hanc habuerit hiſtoriam, praeter unum, Leontii Commentarios complectens, ubi Leontius ipſe de illa ne verbum quidem facit; in Graeco autem textu, obelis, vel aſteriſcis ſignata eſt, adeo ut genuina eſſe minime videatur. Millius plures alios retulit Codices, in quibus hi verſus deſiderantur. Eoſdem Armenii ex Bibliis ſuis prorſus expunxerunt, & Syrus in Polyglottis Pariſienſibus, & Londinenſibus [1] non legit, non ſecus ac vetus Gothica Vlphilae Verſio. In quibuſdam veteribus Graecis Mſs. occurrunt ii quidem, ſed alibi, nimirum, vel in fine Capitis XXI. S. Lucae, vel in fine Evangelii S. Ioannis; in compluribus vero a textu peculiaribus diſtinguuntur notis, in aliis in ora libri adponuntur, vel minoribus exprimuntur characteribus. Euthymius, qui ineunte Seculo XII. vivebat, hos explicat verſus in Commentariis ſuis; verum teſtatur, illos in melioribus Codicibus vel deeſſe, vel obelo eſſe notatos; quod fidem adſtruit, ait ille, eos huc obrepſiſſe, & adiectos fuiſſe. In LX. Chryſoſtomi in Ioannem Homilia, Latina quidem verſio loquitur de muliere adultera, ſed Graecus textus ne verbum quidem, ea ſolum referens, quae Phariſaei e Salvatore quaeſierunt, utrum liceret viro quacumque ex cauſſa uxori ſuae dare libellum repudii. Vid. Matthaeum XIX. 3. Hanc vero quaeſtionem erudite prae reliquis explicare conatur clariſs. Auguſtinus Calmetius in Commentario ad Novi Teſtamenti libros, Operum editionis Auguſtae Vindelic. A. MDCCXXXV. Tom. VII. p. 731. Vide etiam Riccardum Simonem *Hiſtoire Critique du Nouveau Teſtament* Tom. III. p. 148.

Vt conſtat ex nota adiecta in fine Evangelii Ioannis, quae exſtat in Cod. XX. Biblioth. Coiſlinianae, olim Seguerianae, ubi Commentarius ille fere cum hoc noſtro convenit, horum ſcholiorum auctores ſunt, Anaſtaſius Antiochenus, Apollinarius, Athanaſius Alexandrinus, Baſilius Magnus, Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus, Cyrillus Hieroſolymitanus, Didymus Caecus, Epiphanius Cypri, Euſebius, Gregorius Nyſſenus, Gregorius Theologus, Ioannes Chryſoſtomus Conſtantinopolitanus, Iſidorus, Methodius Patarenſis, Origenes, Severus, Theodorus Heracleotes, Theodorus Mopſueſtenus, Theophilus, Titus Boſtrenſis, Victor, aliique multi, quorum nomina ſe non reperiſſe calligraphus profitetur.

Argumenta Capitum, quorum Indices cuilibet Evangelio praecurrebant, ut obſervavimus, ſunt etiam vel in ſuperiore, vel in inferiore libri margine ſuo loco cynnabari exarata; quemadmodum etiam in ipſo margine Euſebianarum ſectionum numeri adpoſiti, quorum ſumma in Matthaeo eſt CCCLV. in Marco CCXXXIII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. In ultima tandem Codicis pagina hi duodecim verſus Iambi rubris item characteribus ſunt adſcripti.

Εἰς τοὺς δ' Εὐαγγελιστάς.

Εὐαγγελιστῶν τοὺς θεοπνεύστους λόγους,
Τόμοις διαιρεθέντας εὐεπιμόλοις,
Καὶ τῇδε βίβλῳ τεχνικῶς ἡρμωμένους,
Ἅπας ἀκούων, καὶ τρυφῶν καθ' ἡμέραν
Ἑστῶσιν ὠσὶ τοὺς ὑπεκφωνουμένους,
Λεόντιον θαύμαζε τῆς εὐθυμίας
Σπούδασμα πολλοῖς οὐ πρὶν ἐσπουδασμένον,
Καὶ σπουδάσαντα συντόνοις προθυμίαις,
Καὶ καλλιγραφήσαντα κόσμοις ποικίλοις,
Τοῖς μὲν ξενίζειν τοὺς ὁρῶντας ὡς ἔχοι,
Τοῖς τοῦ Θεοῦ δὲ ῥήμασι ψυχοτρόφοις
Εὐεργετεῖν ἅπαντας ἀκροωμένους.

In quatuor Evangeliſtas.

Evangeliſtarum divinitus inſpiratos ſermones,
Sectionibus diviſos facile acceſſibilibus,
Et huic libro artificioſe aptatos,
Omnis qui audis, & frueris quotidie

Ad-

(1) Deſunt etiam in Syro celeberrimo Codice Mediceae huius Bibliothecae A. C. DCCLIX. exarato.

Adrectis auribus dictatis caelitus sermonibus,
Leontii mirare sollertiam (ratum
Perefficacem, & talibus modis antea non cu-
Laborem, quo vir utitur continua alacritate,
Et pulcre exscripsit variis ornamentis,
His, ut habeat quibus adliciat spectantes,
Illis autem, ut Dei verbis animam alentibus
Benefaciat omnibus audientibus.

Hi versus ab Allatio quoque Differt. I. de Lib. Eccles. Graec. editi fuerunt, quos tamen diverse alicubi legit, ut pro εὐεπιμόλοις, εὐεπιτρόχοις· pro Λεόντιον, Ἰωάννην· pro εὐθυμίας, εὐβουλίας· pro ἐσπουδασμένον, ἐσπουδασμένοις· pro συντόνοις, συντόνως· pro καλλιγραφήσαντα, καλλιεργήσαντα. Praeterea apud Allatium sunt versus XXI. quum e contra in Codice XII. tantum legantur. Quod vero Ἰωάννην pro Λεόντιον legat, ipse vel Leontium hos versiculos ab Ioanne concinnatos, mutato nomine, sibi usurpavisse, vel e contra id Ioannem ipsum molitum esse crediderim. Huius certe Leontii non meminit clariss. Bern. Montefalconius Palaeogr. Graec. in Catalogo Calligraphorum. In fine Codicis numerus est νϛ'. LVI. quem ad illius distinctionem adpositum arbitramur.

Codex Graecus membran. Ms. in fol. minori Seculi X. perspicue & eleganter exaratus, cuius meminit Cl. Gorius in Epist. ad Blanchinium relata in Evang. Quadr. Blanchin. P. II. Vol. II. p. 573. Constat foliis 266. cuius specimen damus Tab. III. N. III. & IV.

ΤΙΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

EXPOSITIO QVORVMDAM SS. VIRORVM SANCTAE SCRIPTVRAE.

Scilicet

Theodoreti Quaestiones in aliquos Libros Octateuchi, in IV. Regum, & II Paralipomenon, adiunctis nonnullis aliorum Patrum fragmentis.

COD. XIX. QVod dolendum maxime, talis est initio Codicis mutilatio, ut integrae in Genesim, Exodum, ac Leviticum Quaestiones desiderentur, Numerorum nonnullae item desint, aliae mirifice sint perturbatae, Deuteronomii praeter ultimam, quae est XLVI. & partem praecedentis, nullae aliae supersint, Regum vero Primi fine, Secundi initio careant. Reliquae tandem sunt integrae, eodemque ordine dispositae, quem in Theodoreti Operum edit. Paris. A. MDCXLII. Tom. I. fol. obtinere comperimus. Sed adcurate Codicem ipsum, utpote non contemnendae antiquitatis, perpendamus.

I. pag. 1. Index Quaestionum in Numeros initio, ac fine mutilus occurrit; a decimatertia enim incipiens in trigesima septima definit. Hunc pag. 2. Quaestiones ipsae consequuntur, item mutilae. Incipiunt enim a primis verbis solutionis quintae Quaestionis: Ἐπειδὴ πᾶσαν τοῦ Λευὶ τὴν φυλὴν ταῖς θείαις ἀφιέρωσε λειτουργίαις, κ. λ. quae habentur in cit. edit. p. 142. [1] & progrediuntur usque ad totam octavam, quam pag. 3. excipit vigesima quarta, quae ita habet: Τίνος χάριν κατασκόπους ἀποσταλῆναι προσέταξεν ὁ Θεός; Ex intermediis quum desint omnino nona, decima, & undecimae potior pars; reliquae, nimirum a verbis undecimae τεχνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, κ. λ. usque ad vigesimae secundae verba ἀλλ' ἡ τῶν Βασιλειῶν ἱστορία βασίλισσαν Σαβᾶ προσηγόρευσε ταύτην inclusive, in cit. edit. a pag. 147. ad p. 153. eo quod Codex male fuerit compactus, sunt postpositae, sequunturque Quaestionem trigesimam quintam. Deest iterum vigesimae secundae pars reliqua, & tota vigesima tertia, una cum trigesima sexta usque ad finem Libri.

II. Pag. 15. incipit a verbis .... γειλε· πρόσοικος γὰρ ἐπὶ ἔτος τῆς θαλάττης, ἔχων ἀπὸ νότου τὴν Γαλιλαίαν, κ. λ. quae sunt paullo ante finem Quaestionis XLV. in Deuteronomium, & incidunt in extrema pag. 192. cit. edit. cui succedit XLVI. & ultima huius Libri, quae def. καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὸ Δευτερονόμιον κεφαλαίων. *Finis Capitum in Deuteronomium*. Ex quo nemo non videt, quanta sit hoc in loco Codicis mutilatio, ac defectus.

III. pag. ead. *b*. Sequuntur Quaestiones XX. in Iesum filium Nave, quarum praecedit index, & quaedam veluti praefatio, cuius initium: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν, κ. λ. Finis; καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Primae Quaestionis Καὶ πῶς ἁρμόττει τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. solutio inc. Ἀκούομεν τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, κ. λ. Vigesima def. ὀκτωκαιδεκαετεῖ χρόνῳ περιώρισε τὴν δουλείαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὸ βιβλίον Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ζητημάτων. *Finis Quaestionum in Librum Iesu Nave*. In cit. editione a pag. 194. ad 208.

IV. pag. 29. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τοὺς Κριτὰς ζητημάτων. *Initium Capitum Quaestionum in Iudices*, sive Index Quaestionum XXVIII. quarum prima pag. 30. *b*. est: Διατί Κριταὶ τὸ βιβλίον ὠνόμασται; *Quare Liber Iudicum appellatus est?* Solutio inc. Ὥσπερ τῶν Βασιλειῶν ἡ βίβλος, κ. λ. Vltima def. πόρον εὗρον ἐν ἀπόροις, καὶ τὴν ἁρπαγὴν ἐπενόησαν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τοὺς Κριτὰς ζητημάτων. *Finis Quaestionum in Iudices*. Ibid. a pag. 208. ad 224.

V. pag. 44. *b*. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν Ῥοὺθ ζητημάτων. *Initium Capitum Quaestionum in librum Ruth*. Sunt II. quarum primae Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ῥοὺθ συνεγράφη διήγημα; *Cur scripta est de Ruth historia?* solutio inc. Πρῶτον μὲν διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν, κ. λ. Altera def. ἐκεῖθεν γὰρ ἤνθησε τῆς οἰκουμένης ἡ σωτηρία. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν Ῥοὺθ ζητημάτων. *Finis Quaestionum in Ruth*. Ibid. a pag. 224. ad 228.

VI. p. 49. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὰς

τὰς

(1) Vide quae in recensione Cod. VIII. huius Plutei adnotavimus supra pag. 113. N. XVI.

τὰς Βασιλείας ζητημάτων. Βασιλειῶν πρώτη. *Initium Capitum Quaeſtionum in Regna. Regnorum Liber primus*, cuius numerantur Quaeſtiones LXV. Indicem ſequitur Prologus, cuius initium: Ἐπειδὴ τῆς θείας χάριτος ἀπολαύσαντες, κ. λ. Finis: ὡς τὰ παρὰ τῶν προτέρων παραλειφθέντα διδάσκουσαν. Primae Quaeſtionis inſcriptae, Σαμουὴλ ἱερεὺς ἦν, ἢ Λευΐτης; *Samuel fuitne Sacerdos, an Levita?* ſolutio inc. Τριῶν ὁ Λευῒ γεγένηται παίδων πατὴρ, κ. λ. Sed ex iſtis LXV. Quaeſtionibus, undecim tantum ſolutiones occurrunt; reliquae omnes una cum primis XXIII. ſecundi Regum ob maximum Codicis defectum inter pag. 62. & 63. exciderunt. Itaque Libri primi finem, & ſecundi initium nullum habemus. Quaeſtionis autem XXIV. Libri ſecundi, quae inſcribitur, Πῶς τοῦ Ἀδρααζὰρ τὴν πανωλεθρίαν εἰρηκὼς, κ. λ. ſolutio inc. Τοῦ Ἀδρααζὰρ ἧτταν εἶπε, σφαγὴν οὐκ εἶπε; κ. λ. LI. & ultima Quaeſtio eſt: Τί ἐςι πόλις Δαβίδ; *Quid eſt civitas David?* cuius ſolutio deſ. τεσσαράκοντα δὲ βασιλεύων ἐξήνυσεν ἔτη. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν δευτέραν τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Finis Quaeſtionum in ſecundum Librum Regnorum*. Ibid. a pag. 229. ad 299. Heic animadvertendum eſt, poſtremas ſex huius ſecundi Libri Quaeſtiones in edit. citata in tertium Librum reiici, ac propterea ad calcem Quaeſtionis XLV. in qua abſolvitur editio libri ſecundi, hanc ab eodem Codicis ſcriptore notulam fuiſſe adiectam p. 82. *b*. Ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, ϗ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων ἡ μὲν δευτέρα τῶν Βασιλειῶν πληροῦται ἐν τῇ κατὰ τὴν θραῦσιν τοῦ λαοῦ διηγήσει, ϗ ἐν τῇ τῆς ἅλω τοῦ Ὀρνᾶ διαπράσει· ἡ δὲ τρίτη τῶν Βασιλειῶν ἄρχεται ἔκ τε τῆς κατὰ τὴν Ἀβισὰγ Σουμανῖτιν ἱςορίας, καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸν Ἀδωνίαν, ϗ τὴν αὐτοῦ τυραννίδα. Διόδωρος δὲ τῇ δευτέρᾳ τῶν Βασιλειῶν συνάπτει ϗ ταῦτα ἕως τῆς τοῦ Δαβὶδ τελευτῆς.

VII. p. 85. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν τρίτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Initium Capitum Quaeſtionum in tertium Regnorum*. Sunt LXIII. quarum prima in Codice, in editione vero ſeptima, inſcribitur: Νεμεσῶσι τῷ Σολομῶντι τινὲς, ὡς ἀποκτείναντι τὸν ἀδελφόν. *Quidam reprehendunt Salomonem, quod fratrem ſuum occiderit*. Solutio inc. Διάφοροι τῶν ἀνθρώπων οἱ βίοι, κ. λ. Vltima deſ. τοῦτο δὲ ἦν κεχρωσμένον τῷ αἵματι. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν τρίτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Finis Quaeſtionum in tertium Regnorum*. Ibid. a pag. 299. ad 335.

VIII. p. 121. Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῶν εἰς τὴν τετάρτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Initium Capitum Quaeſtionum in quartum Regnorum*. Sunt LVII. quamvis, ipſarum ſi tam Indicem, quam tractationem ſpectes, LVI. numerentur; in illo enim vigeſimae titulus omittitur, in hac vero adeſt, ſed iterum decimonono numero deſignatur. Prima igitur pag. 123. *b*. eſt: Πῶς νοητέον τὸ, ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραήλ; *Quomodo intelligendum eſt illud, Violavit foedus Moab in Iſrael?* Solutio inc. Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀχαὰβ, κ. λ. Vltima deſ. πάλιν αὐτὸν ἐλευθερίας ἠξίωσεν. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὴν τετάρτην τῶν Βασιλειῶν ζητημάτων. *Finis Quaeſtionum in quartum Regnorum*. Ibid. a pag. 335. ad 361.

IX. p. 147. Εἰς τὴν πρώτην τῶν Παραλειπομένων. *In primum Paralipomenon*. Argumentum inc. Τῆς βίβλου τῶν Παραλειπομένων τὴν ὑπόθεσιν ἡ προσηγορία δηλοῖ. Deſ. ἐν ταῖς Βασιλείαις εἰρήκαμεν. Quaeſtio unica eſt: Πῶς ὁ Δαβὶδ οὐκ ὢν ἱερεὺς ἐφοὺδ ἠμπίσχετο; κ. λ. *Quomodo David, quum ſacerdos non eſſet, induebatur ephod? &c.* Solutio inc. Πολλάκις εἰρήκαμεν, ὅτι τὸ ἐφοὺδ ἐπένδυμα ὁ Ἀκύλας εἶπεν, κ. λ. Deſ. ϗ Γὰδ ὁ ὁρῶν βίβλους εἶχον συγγεγραμμένας. In fine: Τέλος τῆς πρώτης τῶν Παραλειπομένων. *Finis primi Paralipomenon*. Ibid. a pag. 362. ad 371.

X. pag. 155. Εἰς τὴν δευτέραν τῶν Παραλειπομένων. *In ſecundum Paralipomenon*. Argumentum inc. Ἡ δευτέρα βίβλος διδάσκει, κ. λ. Deſ. Ἰωὴλ προσηγόρευτο[1]. Quaeſtionis unicae, Πῶς νοητέον τὸ, οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, κ. λ. *Quomodo eſt intelligendum illud, Non audivit rex populum &c.* ſolutio inc. Οἱ τῆς θείας κηδεμονίας ἀπολαύοντες, κ. λ. Deſ. καὶ τῆς ἐπανόδου τῶν αἰχμαλώτων. In fine: Τέλος τῶν εἰς τὰ ἄπορα τῆς γραφῆς ζητημάτων Θεοδωρίτου. *Finis Theodoreti Quaeſtionum in loca dubia Scripturae*. Ibid. a pag. 372. ad 392.

Sed quoniam Theodoreti Quaeſtionibus interſeruntur identidem aliorum ſanctorum Patrum ἀποσπάσματα, iuvat ipſorum nomina in medium proferre, ſimulque loca adnotare, quibus explicandis eorumdem ſcholia adferuntur. Ac primo quidem p. 3. *b*. poſt Quaeſtionem XXVII. Numerorum, occurrit Acacii fragmentum ad illa verba: Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἵλεως αὐτοῖς εἰμι κατὰ τὸ ῥῆμά σου, κ. λ. cuius initium: Ἐπείρασάν μέ, φησι, τοῦτο δέκατον. Πρῶτον μὲν ἰδόντες τοὺς Αἰγυπτίους ςρατοπεδεύσαντας ὀπίσω αὐτῶν. Finis: ὧν ϗ τὴν γῆν κληρονομεῖν ἔμελλον. Eiuſdem aliud excerptum habetur pag. 52. *b*. ad primi Regnorum Libri Quaeſtionem primam.

Aquilae fragmenta occurrunt quatuor, primum ad VII. eiuſdem Libri Quaeſtionem pertinens, breviſſimum, ita habet: Καὶ ἐπιβλέψει ἀντίζηλον κατοικητήριον. Alterum p. 58. ad VIII. Quaeſtionem, item breviſſimum, eſt: Καὶ λύχνος τοῦ Θεοῦ πρὶν σβεσθῆναι. Tertium p. 61. *b*. ad X. Quaeſtionem, Καὶ ἔπληξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἕδραις. Quartum pag. 95. ad Quaeſtionem XIX. Libri III. in edit. XXIV. cui nomen etiam Θεοδοτίωνος adiungitur, inc. Καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν, κ. λ. Deſ. ϗ περιεπήλισεν αὐτὸ χρυσίῳ ἀποκλείςῳ.

Cyrilli item quatuor; quorum duo p. 7. *b*. Quaeſtioni XXXV. Numerorum ſubiiciuntur. Primum inc. Πυῤῥὰ δὲ ἡ δάμαλις. Deſ. σημεῖον γὰρ αἵματος ἡ πυῤῥότης. Alterum longiuſculum inc. Τὸ μὲν κέδρινον ξύλον τὴν ἀφθαρσίαν ἡμῖν ὑποφαίνει. Deſ. ἕτοιμος δὲ εἰς μολυσμοὺς, ϗ πρὸς τὸ πᾶν ὅ, τι οὖν .... mutilum eſt. Alia duo pag. 14. ad Quaeſtio-

(1) In edit. προσηγορεύετο;

nem XXI. eiuſdem Libri pertinent, eorumque primum ſex circiter verſuum, cuius inſcriptio eſt *εἰς τὴν Ἔξοδον*, *in Exodum*, inc. *Ἐπιτηρητέον· ὅτι τὸν ἀριθμὸν ἑβδομήκοντα, κ. λ.* Alterum quatuor verſuum, inc. *Φασὶ τούτους τοὺς δύο κατὰ ταπεινοφροσύνην, κ. λ.* Deſ. *διὸ καὶ ὁ Θεὸς ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτούς.*

Diodori plurima; ſed reliquis omiſſis, unum aut alterum in medium proferemus, quoniam, teſte Fabricio Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 24. Tom. VIII. p. 362. praecipuus eius labor fuit, quo pleroſque ſacrae Scripturae Libros interpretando imitatus eſt Euſebium Emeſenum; atque ipſe praeivit Ioanni Chryſoſtomo, ac Theodoro Mopſueſteno, ita ut ſenſum litteralem, & hiſtoriam potius, quam ex recepto apud pleroſque alios illis temporibus more allegorias ſectaretur. Primum igitur illud eſto pag. 52. *b.* quo ſecundam Libri primi Regnorum Quaeſtionem ita interpretatur: *Οὐδαμῶς φαίνεται ὁ Θεὸς προστάξας δύο γυναῖκας ἔχειν, ἢ πρὸς ταῖς γυναιξὶ παλλακὰς, ἢ ὅλως κεχρῆσθαι παλλακαῖς, συγχωρεῖ δὲ τοῖς ἔχουσι τὸ τῆς πορνείας ἀναίσχυντον ἐκβάλλων. Ἐπειδὴ γὰρ οὔπω τότε τὸ κατὰ σάρκα ζῆν ἀπηγορεύετο, τουτέστι τὸ τρυφᾶν· τοὐναντίον δὲ καὶ συγκεχώρητο, ἵνα μὴ συνεχῶς μοσχοποιῶσι πόθῳ τοῦ μεθύειν, καὶ παίζειν, καὶ τὴν πολυθεΐαν μισήσωσι. Τοῦτο δὲ τῆς μὲν πλάνης μικροῦ πῶς ἀνῄρει τὰς προφάσεις, καὶ τῇ εὐσεβείᾳ τὸν νοῦν ὑπέταττεν, ἠγρίου δὲ καὶ ἀνῆπτε τὰ τῆς ἐπιθυμίας ὑπεκκαύματα, τοῦ ἐλαφροτέρου κακοῦ, τουτέστι τῆς ἁμαρτίας τὸ χεῖρον, λέγω δὴ τὴν ἀσέβειαν ἀναιρῶν, οἷα παῖδας τῶν σωματικῶν ἡδέων ὅσα μέσα πῶς ἐστι, καὶ παρὰ τοὺς χρωμένους, ἢ εἰς κακὰ, ἢ εἰς καλὰ συγχωρεῖ μερικῶς ἀπολαύειν διαφυλάττων εἰς εὐσέβειαν, ἵνα ταύτην παιδευθεὶς ὁ νοῦς τὴν ἀρχὴν, καὶ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ συνήδεσθαι μελετήσας, ὕστερόν ποτε, καὶ τὴν ἐνοικήσασαν τῇ σαρκὶ διὰ τῆς τρυφῆς ἁμαρτίαν ἀποσείσηται τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ᾗ φησιν ὁ ἀπόστολος.* Alterum pag. 77. Libri Regnorum ſecundi Quaeſtioni XLII. ſubiectum, ita habet: *Εἰ ἐν τῷ ζήλῳ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τοῦ Ἰούδα ὁ Σαοὺλ τοὺς Γαβαωνίτας ἀνελεῖν ἐπεχείρησε, μεθ' ὧν συνθήκας ἐποιήσατο Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἑπτὰ τοῦ Σαοὺλ ἀνῃρέθησαν οἱ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ γεγεννημένοι, τίνος ἕνεκεν οὐχ αἱ φυλαί εἰσιν ἐν αἰτίαις, ἀλλ' οἱ μηδὲν ἠδικηκότες δίκην δεδώκασι; τοῦτο γὰρ ἄδικον, πλὴν εἰ μή τις εἴποι Σαοὺλ βασιλέα ὄντα δυνατῶς ἔχειν ἀντιστῆναι τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ τῇ φυλῇ Ἰούδα, καὶ μὴ λῦσαι τὰς συνθήκας τῶν πατέρων τὰς πρὸς τοὺς Γαβαωνίτας. Ἐγὼ δὲ προσθείμην ἂν τούτοις τὸ, τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν εἶναι τὸ γένος τοῦ Σαοὺλ ἀναλωθῆναι ἅπαν, ὅσον ὑπωπτεύετό ποτε ἀντιποιεῖσθαι τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, διά τε τοῦτο ἐπαναστήσεσθαι τῷ Δαβὶδ, καὶ τοῖς τούτου παισίν· τὸ δὲ ἐξηλίασαν αὐτοὺς οἱ Γαβαωνίται ἐναντίον κυρίου ἐν τῷ ὄρει, ἀντὶ τοῦ τοὺς ἀναιρεθέντας οὐκ ἔθαψαν, ἀλλ' εἴασαν ὑπὸ τὸν ἥλιον κεῖσθαι, καὶ ἐξελύθησαν, φησὶ, καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Δὰν υἱὸς Ἰωὰ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων· πάντως που βούλεται λέγειν, ὅτι τοὺς ὑπὸ τὸν ἥλιον τεθέντας λαβὼν ὁ γίγας ἀνείλετο, ἐκλελυμένους ἤδη ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς φλογός.* Alia praeterea eiuſdem occurrunt excerpta pag. 39. 54. *b.* 55. *b.* 56. 57. *b.* 58. *b.* 61. *b.* 69. *b.* omnia fere ad Regnorum Libros pertinentia.

Iſidori unum, pag. 43. *b.* ad calcem XXVII. Iudicum Quaeſtionis poſitum, & eſt eius Epiſtola LXXXII. cuius initium: *Οἱ τὴν πορνείαν Βενιαμὶν ἀναβάντες, κ. λ.* Finis: *λαμπρὰν τὴν νίκην εἰργάσαντο.*

Septuaginta interpretum, tria, eaque breviſſima in Libros Regnorum, pag. nimirum 58. 100. & 145. quorum priori nomen etiam Theodotionis adiungitur.

Symmachi duo, alterum pag. 61. *b.* alterum pag. 145. *b.* item in Libros Regnorum.

Theodori demum quatuor, pag. 56. 57. *b.* 58. 61. *b.* Quaeſtionibus primi Regnorum ſextae, ſeptimae, ac decimae ſubiecta.

His adcedunt quoque nonnulla eiuſdem ſcriptoris ſcholia, ita tamen cum ipſo Theodoreti contextu coniuncta, ut ab ipſo, niſi mens advertatur, non ita facile diſcerni poſſint. Exemplo ſit, quod XXXVI. Quaeſtionem (in edit. XLI.) Libri tertii Regnorum conſequitur, ubi haec ait: *Ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων, καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν, καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν δαμάλεων κεῖται ἡ κατὰ παιδίου ἀπόφασις.* Initio vero ſequentis hoc aliud adiungitur: *Ἰστέον, ὅτι τὰ περὶ Σαμαίου τοῦ Ἐλαμίτου ἐν τισὶ μὲν τῶν ἁπλῶν ἀντιγράφων κεῖται, ἐν τῷ Ἑξαπλῷ δὲ οὐ φέρεται.*

XI. pag. 173. Inſignis huius Codicis quaſi Corollarium eſt, *Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου, καὶ εὐαγγελιστοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου πρόλογος.* *Andreae Archiepiſcopi Caeſareae Cappadociae in Apocalypſin ſancti Apoſtoli & Evangeliſtae Ioannis Theologi prologus.* Poſt inſcriptionem, *Τῷ κυρίῳ μου ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ*, *Domino meo fratri & comminiſtro*, inc. *Πολλάκις αἰτηθεὶς ὑπὸ πολλῶν, κ. λ.* Deſ. pag. 174. *b.* *μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας.* In margine huius poſtremae paginae, item ab eodem ſcriptore Codicis haec notula fuit adiecta: *Σημειῶσαι, ὅτι καὶ ἐν τῇ λθʹ ἑορταστικῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐν τοῖς κανονιζομένοις βιβλίοις συνηρίθμηται ἡ Ἀποκάλυψις.* *Notandum, quod in XXXIX. Feſtali Epiſtola S. Athanaſii, inter Canonicos libros adnumeratur Apocalypſis.* Ceterum Andream Caeſareae Cappadocum Archiepiſcopum, de quo multa Caveus, Oudinus, & Fabricius proferunt, ſeculo poſt Chriſtum IX. vixiſſe ferunt. Primus eius Commentarium in Apocalypſim ſancti Ioannis, Latine tantum vulgavit Theodorus Peltanus S. I. Ingolſtadii A. MDLXXIV. in 4. mox etiam prodiit G. L. in Bibliotheca Veterum Patrum Pariſ. A. MDCLIV. pag. 1529. & in Lugdunenſi T. V. p. 590.

Codex Graecus membranaceus Ms. in

fol.

fol. minori Sec. XI. initio & fine mutilus. Conſtat fol. 174.

ΜΑΝΟΥΗΛΟΥΣ ΕΡΓΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

MANVELIS CHRYSOLORAE OPERA VARIA.

Scilicet

Manuelis Chryſolorae Epiſtolae IV. Gregorii Theologi Orationes III. & alia.

COD. XX. I. pag. 1. EXhibetur Τῦ Χρυσολωρᾶ σύγκρισις παλαιᾶς, καὶ νέας Ῥώμης. *Manuelis Chryſolorae comparatio antiquae & novae Romae*, per Epiſtolam, quum Romae eſſet, ad Ioannem Palaeologum, Graecorum Imperatorem, miſſam inſtituta; quod quidem ſub Bonifacio IX. Pontifice contigiſſe, Petrus Lambecius Commentar. de Biblioth. Vindob. Lib. VI. p. 276. animadvertit. Digna vero tanto viro comparatio! quamvis enim notas illas Vrbis laudes proferat, tamen mirifica, qua pollet, orationis elegantia ac copia efficit, ut antiquiſſimis rebus quaedam quaſi novitas, admiratio cognitis ac fere detritis accedat. Itaque illud facile conſequitur, hodiernam Vrbem veteri, non tam novorum operum acceſſione, quam religione loci praeferendam videri. Sed preſſius Codicem perpendamus. Incipit igitur comparatio: Ἄριςε βασιλεῦ, ἃ μὲν ἔδει διὰ πολλῶν πρὸς τὸ σὸν κράτος ἀνενεγκεῖν, ἐν ἄλλοις γέγραφα. Deſ. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχε μοι τῆς πολυλογίας, βασιλεῦ. Hanc Epiſtolam Holſtenius alteri Geographici Syntagmatis parti inſerere conſtituerat, Petro Lambecio teſte loc. cit. Lib. I. pag. 114. qui eamdem Graece, & Latine, una cum aliis duabus, iiſque brevioribus eiuſdem argumenti ad Ioannem, & Demetrium Chryſoloras Epiſtolis, in Pariſienſi Georgii Codini Excerptorum de Antiquit. Conſtantinopoleos edit. A. MDCLV. fol. in medium protulit. Recuſae fuerunt etiam inter Byzantinae Hiſtoriae Scriptores editionis Venetae Tom. XVIII. p. 81. Latine hanc ipſam Romae, & Conſtantinopoleos comparationem Franciſcum Aleardum Veronenſem A. MCCCCLXIV. convertiſſe Mabillonius teſtatur Muſaei Ital. Tom. I. p. 98. Vid. plura de Chryſolora apud Chriſtian. Frid. Boernerum in Libro de Doctis Hominibus Graecis, Lipſiae MDCCL. 8. pag. 1. ſeqq.

II. pag. 19. *b*. Sequitur altera eiuſdem Epiſtola, Romae itidem ſcripta, cum hoc titulo: Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Ἰωάννῃ Χρυσολωρᾷ χαίρειν. *Manuel Chryſoloras Ioanni Chryſolorae* [1] *bene valere*. Inc. Ἐμοί τε ἡδίων ἔμελλεν ἡ Ῥώμη φαίνεσθαι. Deſ. ἐκδέχομαι δὲ καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἤδη διὰ πολλῶν. Ὑγίαινε. Exſtat & haec inter Byzant. Hiſt. ſcript. Tom. cit. p. 97.

III. pag. 21. Tertia eiuſdem Epiſtola ita eſt inſcripta: Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Δημητρίῳ Χρυσολωρᾷ ἀνδρῶν ἀρίςῳ, καὶ περιφανεςάτῳ χαίρειν. *Manuel Chryſoloras Demetrio Chryſolorae* [2], *omnium optimo, ac ornatiſſimo bene valere*. Inc. Ἆρα δύνασαι πιςεῦσαι περὶ ἐμοῦ. Deſ. μᾶλλον θαυμάζειν τε, καὶ περιπλείονος ποιεῖσθαι. Ὑγίαινε. In hac Epiſtola, Romae itidem data, ſe multum vetuſtis ſtatuis delectari ſignificat. Edita eſt l. c. p. 98.

IV. pag. 23. Epiſtola Themiſtoclis ad Chryſippum, quem propoſita cornicis fabula, alienas plumas amittentis, cohortatur, ut corporis, & opum ſtudium ad meliorem ſui partem, animum videlicet excolendum, transferat. Inc. Ἐπειδὴ σωφροσύνης παρὰ τῷ μύθῳ τετίμηται. Deſ. θνητὰ καὶ πρὸς ὀλίγον ἐςὶν ἡμετέρα. Longe recentius Commentum hanc eſſe Epiſtolam ſub nomine Themiſtoclis ad Chryſippum, quadrageſimam inter Epp. Theophylacti Simocattae, iam animadvertit Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. 10. Tom. I. p. 430

V. pag. ead. *b*. Hanc excipit exiguum quoddam fragmentum hoc praefixo titulo: Φιλομαθέςατον ζῶον, *Diſcendi cupidiſſimum animal*. In quo quidam Nicius, Hermagori filius, elephantis docilitate propoſita, illius exemplo, ut ad bonam frugem ſe recipiat commonetur. Inc. Φησὶ τὸν ἐλέφαντα. Deſ. τῇ σῇ γὰρ κακίᾳ τὰς ἐκείνου ἀρετὰς καθυβρίζεις.

VI. pag. 24. Quarta tandem occurrit Manuelis Chryſolorae Epiſtola, cui titulus: Πρὸς Πάλλαντα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ Μανουὴλ παραμυθητικός *Ad Pallantem de morte ſui fratris, Manuelis conſolatoria* [3]. Quae quidem Epiſtola docta, diſerta, elegans, atque ex intimis philoſophiae adytis deducta eſt; & quoad nobis multa adhibita diligentia innotuerit, inedita adhuc in Bibliothecae pluteis delitescit. Eam ideo totam in vulgus dare conſtitueramus, ſed quum nimis prolixa ſit, nihilque ad hiſtoriam amplificandam conferat, mutato conſilio eius

 tan-

(1) Quam Franc. Philelphus ſibi matrimonio iunxit Theodoram Chryſolorinam, eam non Manuelis noſtri, ut bene multi; de quibus vide Boernerum l. c. p. 19. Iovii fide in elogio Philelphi p. 30. perperam tradiderunt, ſed huius Ioannis Chryſolorae, Manuelis adfinis, filiam fuiſſe patet. Ipſe enim Philelphus Epp. Lib. XI. Ep. LII. p. 82. & Lib. XXXVII. Ep. II. p. 261. *b*. ſocerum ſuum Ioannem Chryſoloram, equitem auratum, & eruditiſſimum virum appellat. Se autem in ipſius domum Conſtantinopoli fuiſſe receptum, Graecarum litterarum doctrina ab ipſo eruditum, cum filia eius Theodora matrimonium iniviſſe, eamdemque anno circiter MCCCCXXVII. ſexdecim tunc annos natam, in Italiam ſecum deduxiſſe fatetur Epp. Lib. I. Ep. II. & IV. p. 1.

(2) Praeter Ioannem, de quo iam diximus, Demetrium quoque Chryſoloram, qui in aula Manuelis Imp. ſumma floruit auctoritate, adfinitate coniunctum habuit Manuel Chryſoloras. Vid. Rob. Gerium in Appendice ad Guil. Cave Hiſt. Lit. p. 519. ſeqq. Fabricium Biblioth. Graec. Tom X. p. 394. Hodium de Graecis Illuſtribus linguae Graecae Inſtauratoribus Lib. I. Cap. II. p. 54.

(3) Pallas Strozza, Onuphrii filius, Manuelem in Graecis litteris audiverat. Vide quae ex Vita eiuſdem Strozzae a Veſpaſiano Florentino conſcripta iam protulimus Specim. Litterat. Florent. Tom. I. pag. 71. ſeq.

tantum initium speciminis loco proferimus[1].

Μανυὴλ Χρυσολωρᾶς Πάλλαντι Ὀνοφρίυ, τὸ συμβεβηκὸς γενναίως φέρειν.

Ἐπεὶ ὁ πᾶς βίος ἡμῶν ἐν ἡδονῇ & λύπῃ διαςείνεται, ϗ ὐκ ἔςι σχεδὸν ὐδένα καιρὸν εὑρεῖν, ἐν ᾧ μὴ χαίρομεν, ἢ ἀλγῦμεν· ϗ γὰρ καὶ τὸ ἐλπίζειν, ἢ φοβεῖσθαι κατὰ τὸν χρόνον μόνον ἐκείνων διαφέρει φιλῦντων, ἂν ἀληθῶς εἴη, ϗ τὸ ἓν εἶναι βυλομένων, ἀλλήλοις συνήδεσθαι, ϗ συλλυπεῖσθαι. Ἔτι δὲ, ἐπεὶ τὸ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν, ἢ λυπεῖσθαι φιλίαν ποιεῖ, ἀνάγκη τῦτο δήπου ϗ παρέπεσθαι ἐκείνῃ. Τὸ μὲν ὖν ἐν πᾶσι, καὶ τοῖς σμικροτάτοις ἁπλῶς τῦτο γίνεσθαι, ἡ βραχύτης, ϗ ἡ διαφορὰ τῶν αἰσθήσεων παραιρεῖται· ὅπερ ϗ ἐπὶ τῦ αὐτῦ σώματος, κατὰ διαφόρυς τόπυς γινομένης ἀμυδρᾶς ἀνίας, ἢ ἡδονῆς συμβαίνει. Ἐν δὲ τοῖς μείζοσι, καὶ κυριωτέροις, ὥσπερ ἐν ἐκείνῳ, ἀδύνατον μὴ συνδιατίθεσθαι τὺς κατὰ φιλίαν ἡνωμένυς.

Δυοῖν τοίνυν, ὡς εἶπον, ἡδονῆς ϗ λύπης κοινωνίας, ὥσπέρ τινων ἀναγκαίων γνωρισμάτων τῇ φιλίᾳ παρεπομένων, ἔτι ϗ τῦτο θεωρῶμεν· ὅτι τῆς μὲν σώφρονος ἡδονῆς ὐκ ἀνάγκη μόνον παρύσης τοῖς φίλοις συναπολαύειν, ἀλλὰ & συμπράττειν δίκαιον, ὅπως ἐκείνοις παραμένοι· ϗ μὴ παρῦσαν δὲ, ὅπως αὐτοῖς ἐγγένηται, προνοεῖσθαι. Τῆς λύπης δὲ ἐκείνοις κοινωνῦντας παρεῖσθαι δίκαιον, αὐτύς τε ϗ ἡμᾶς ταύτης κατὰ τὸ δυνατὸν λύειν. Ἀλλὰ τὸ μὲν συνήδεσθαι, ἢ συλλυπεῖσθαι ϗ συναλγεῖν, αἰσθομένοις μόνον τῦ ἡδέος, ἢ ἀνιαρῦ, ἀναγκαίως ϗ αὐτομάτως ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν φύσιν συμπαθείας γίνεται, ϗ διὰ τοῦτο παντὸς ἂν εἴη. Τὸ δ' ἑαυτὸν, ἢ ἄλλυς παραμυθεῖσθαι, τῦτο ἤδη λόγυ ϗ λογισμῶν ὐ μετρίων δεῖται· μάλιςα ὅταν μηδὲ τὰ τῆς συμφορᾶς μέτρια τύχῃ.

Ἐγὼ τοίνυν κατὰ τὺς τῶν φιλῦντων νόμους συγχαίρων σοι πρότερον τοῦ τοιοῦτον ἀδελφὸν ἔχειν, & ταύτην τὴν ὠφέλειαν & ἡδονὴν εὐχόμενός σοι τηρεῖσθαι παρὰ τοῦ Θεοῦ, νῦν ἀκύσας αὐτὸν τεθνάναι, εὐθὺς μὲν ὑπὸ τῆς ἀκοῆς πληγεὶς, ἔπαθον κἀν τύτῳ τὸ τῶν φίλων ϗ οἰκείων, εἰς ὀλοφυρμὺς ϗ δάκρυα παραχρῆμα ἐξηνέχθην. Ἔπειτα λογιζόμενος περὶ τῆς συμφορᾶς, οὐκ ἀφαίρεσιν ἀνίας τὸν λογισμὸν εὕρισκον, ἀλλὰ προσθήκην. Εἰσῄει γάρ με, ὐ τὸ σὸν μόνον, ἀλλὰ ϗ τὸ τῶν γονέων πάθος, ὓς & αὐτὺς ἀναγκάζομαι φιλεῖν, ὐ δι' αὐτὺς μόνον, ἀλλὰ & διὰ σέ. Ἐνεθυμύμην ὖν, τίνα μὲν ἐκείνυς ψυχὴν ἔχειν εἰκὸς, τίνα δέ σε, τὺς μὲν τοιοῦτον υἱὸν, σὲ δὲ ἀδελφὸν τοιοῦτον ἀποβαλόντας· & σὲ δὲ ἐνεθυμύμην, ὐ διὰ τὸν τετελευτηκότα μόνον ἀλγεῖν μέλλοντα, ἀλλὰ ϗ διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῶν γεννησαμένων λύπην. Ἔτι δὲ πρὸς τοῦτο ἐλογιζόμην, ἐκείνυ μὲν κάλλος & νεότητα ϗ ἀρετὴν, τύτων δὲ πολιὰν ἤδη ϗ γῆρας ϗ φιλοςοργίαν, ϗ τὸ ἐπὶ δυοῖν ἀγκύραιν, σοί τε κἀκείνῳ πρότερον αὐτὺς ὁρμῦντας, νῦν ἐπὶ σοὶ μόνῳ σαλεύειν· ὥς τε μὴ μόνον ἐπ' ἐκείνῳ κόπτεσθαι, ἀλλὰ & περὶ σοὶ τοῦ λοιποῦ τρέμειν· ταῦτα δέ σε αὖθις ὁρῶντα, ἀνιᾶσθαι· ὥς τέ σοι πολλαχόθεν τὸ πένθος, ϗ τὴν κατήφειαν ἐγείρεσθαι, κ. λ.

VII. p. 48. *Gregorii Theologi Oratio prima de Pace, sive ad Monachos reconciliandos post silentium Sermo.* Haec quidem inscriptio, & auctoris nomen initio deest, unde nec nos Graece adtulimus: sed tamen ita esse inscribendum docent verba fini subiecta: Τέλος τοῦ εἰρηνικοῦ πρώτυ λόγυ ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων, μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ παρυσίᾳ τοῦ πατρός. Inc. Λύει μυ τὴν γλῶτταν ἡ προθυμία. Des. ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔςαι μεθ' ἡμῶν τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχύσης, ἐν Χριςῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

VIII. pag. 60. Τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίυ τοῦ θεολόγυ εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν ςάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι, εἰρηνικὸς δεύτερος. Δογματικὸς περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. *Eiusdem Gregorii Theologi in consensum, quem post seditionem inivimus orthodoxi, alter Sermo de Pace. Dogmaticus de Sancta Trinitate.* Inc. Θερμὸς ὁ ζῆλος, πρᾷον τὸ πνεῦμα. Des. νῦν τε ϗ ὕςερον ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ

IX. pag. 67. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς ἐν Κωνςαντινυπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλεχθέντων πρὸς ἀλλήλυς. *Tertius de Pace Sermo, habitus Constantinopoli super contentione populi ob Episcopos quosdam inter se disputantes.* Inc. Εἰρήνη φίλη τὸ γλυκὺ πρᾶγμα ϗ ὄνομα. Des. νῦν τε ϗ ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριςῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Vid. Operum Gregorii Theologi Tom. I. p. 190. 205. & 213.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat foliis scriptis 76.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

Pericopas continet Evangelicas, Dominicis, & Festis diebus, prout in Ecclesia Graeca cantari solent, adcommodatas, cum musicis notis interlinearibus, & adcentibus, quos vix necesse fuerit addere, nisi illorum amplecti sententiam velimus, qui ipsos dicunt ad syllabas non quidem cantandas, nec tamen simpliciter legendas, sed modulandas, in primis in templis, & scholis adhibitos fuisse, ita ut illae maiores notae musicae, hae minores sint, quemadmodum & duplex est in Ebraico Codice adcentuum genus, sive musicarum notarum. Incipiunt, ut in aliis Codicibus observavimus, ab Evangelio Ioannis, cui praefixus titulus cynnabari scriptus, & aureo circumdatus ornamento, ita habet: Τῇ ἁγίᾳ ϗ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Sancta & magna Dominica Paschatis Evangelium secundum Ioannem.* Primae Lectio- COD. XXI.

(1) Quamplures eiusdem Chrysolorae Epistolas, ad illustres viros datas, exstare Mss. in celeberrimis Italiae bibliothecis testatur Boernerus l. c. p. 22. (cui tamen ignota fuit haec, ad Strozzam exarata) ac praecipue in Vindobonensi (Vid. Dan. Nesselii Catalog. Biblioth. Caes. P. IV. p. 131.) in Lugduno-Batava ex Bonaventurae Vulcanii Legato (Vid. Catalog. Biblioth. Lugd. Batav. p. 344. 345. 349.) & alibi, ut ex Biblioth. Biblioth. Montefalconii eruitur Tom. I. p. 200. 235. 266. &c. Nic. Comnenus Papadopolus in Historia Gymnasii Patavini p. 163. mentionem facit Epistolarum Chrysolorae a Michaele Margunio editarum Anno MDLXXX. at quum neque heic, neque alibi, ac praecipue in Romanis bibliothecis, litteris ad amicos datis, reperire ipsas potuerimus, an haec ad Pallantem Strozzam inter eas adnumeretur, prorsus ignoramus.

ctionis initium: Ἐ'ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Vbi animadvertendum eſt initio huius Evangelii cum in hoc, tum in II. & XXXI. huius Plutei Codd. legi, κὴ χωρὶς αὐτῦ ἐγένετο ὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. Ex hoc Evangeliſta lectiones deſumuntur ſingulis legendae feriis, atque Dominicis, a Paſchate ad Pentecoſten occurrentibus, tribus tantum diebus exceptis, nempe feria tertia poſt Paſcha, Dominica tertia, ac die Aſcenſionis, quibus aliunde Evangelicae lectiones ſuppeditantur. Haec prima Evangelicarum pericoparum pars clauditur unica Matthaei lectione, feria ſecunda poſt Pentecoſten recitanda, cuius ultima verba ſunt: ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

II. pag. 59. Secunda Evangeliorum pars ex Matthaeo tota deſumitur, titulumque eodem, ac ſuperior charactere & ornatu praeſefert: Σαββάτῳ α΄ μετὰ τὴν Πεντηκοςὴν, εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. *Sabbato primo poſt Pentecoſten, Evangelium ſecundum Matthaeum.* Et ex hoc Evangeliſta tres ac triginta pericopae adferuntur, ſeptem ac decem totidem ſabbatis, ſexdecim vero totidem Dominicis poſt Pentecoſten numeratis legendae. Prima igitur inc. Εἶπεν ὁ κύριος, τῷ αἰτῦντί σε δίδυ, κ. λ. Vltima deſ. ἐν ᾗ ὁ ὑὸς τῦ ἀνθρώπυ ἔρχεται.

III. pag. 88. Sequitur tertia pars pericoparum, quas Lucas Evangeliſta ſuppeditat, eodem ordine, quo ſuperiores Matthaei, diſpoſitas, ſabbatis nimirum, ac Dominicis tantum adcommodatas. Harum prima, addito titulo, Σάββατον πρῶτον, εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν, *Sabbatum primum, Evangelium ſecundum Lucam,* inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησῦς εἰς Καπερναὺμ, κ. λ. numeranturque triginta quinque, quibus in fine quatuor ex Matthaeo ſubnectuntur, prima pro Dominica XVII. quam vocant τῆς Χαναναίας, altera pro Dominica τῆς ἀποκρέυ, reliquae duae pro ſabbato ac Dominica τῆς τυροφάγυ recitandae, quarum poſtrema, huic tertiae ſectioni finem imponens, deſ. ἐκεῖ ἔςαι καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

IV. pag. 123. Quarta denique Evangelicarum lectionum pars a Marco initium ſumit, eique titulus praeponitur: Σαββάτῳ α΄ τῶν νηςειῶν, κὴ μνήμη τῦ ἁγίυ μάρτυρος Θεοδώρυ, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Sabbato primo Ieiuniorum, & commemoratio ſancti martyris Theodori, Evangelium ſecundum Marcum.* Novem ſunt huius Evangeliſtae pericopae, quarum prima inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησῦς τοῖς σάββασι, κ. λ. Nona, quae Dominicae quintae τῶν νηςειῶν deſtinatur, definit: κὴ δῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Huic ſuccedit Ioannes, Evangelia ſabbati τῦ Λαζάρυ, ac Dominicae τῶν βαΐων ſuppeditans. Tum maioris hebdomadae feria ſecunda, tertia, quarta, & quinta ſuas ex Matthaeo pericopas deſumunt, quibus duo τῦ νιπτῆρος ἀναγνώσματα ex Ioanne adiiciuntur. Haec duodecim quae vocantur τῶν ἁγίων πάθων (nimirum Dominicae paſſionis) Evangelia excipiunt, quinque ex Ioanne, quatuor ex Matthaeo, duo ex Marco, unum ex Luca depromtum. Et haec quidem omnia ad feriam quintam maioris hebdomadae pertinent. Succedit ἁγία παρασκευὴ, eique Evangelicae lectiones quinque adſignantur. Primas quatuor, totidem diei horis reſpondentes, nimirum Primae, Tertiae, Sextae, & Nonae, quatuor praebent Evangeliſtae, quintam Veſperis deſtinatam Matthaeus, idem, qui binas etiam ſabbato ſancto ſuppeditans, quartae ſectionis ita finem facit: κὴ ἰδὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τῦ αἰῶνος, ἀμήν.

V. pag. 207. Sequitur Menologium, nempe Evangelia diebus aliis Deo, Sanctiſque eius dicatis adcommodata, a prima Septembris ad ultimam Auguſti ordine diſpoſita. Prima lectio, cui titulus praeit, Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α΄. ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτυ, κὴ μνήμη Συμεὼν τῦ Στυλίτυ, εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν, *Menſe Septembri, die prima, initium indictionis, & commemoratio ſancti Simeonis Stylitae, Evangelium ſecundum Lucam,* inc. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησῦς εἰς τὴν Ναζαρὲτ, κ. λ. Vltima hunc titulum habet: Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα΄. εἰς τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ζώνης εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν. *Menſe eodem* (nempe Auguſto) *die XXXI. in depoſitionem venerabilis cinguli* (ſanctiſſimae Deiparae) *Evangelium ſecundum Lucam.* Quae quidem lectio quum eadem ſit, atque illa, quae legitur octava Septembris εἰς τὸν ὄρθρον, heic omittitur. Huius enim Codicis ſolemne eſt, ubi eadem lectio rurſus occurrat, brevitatis gratia locum, ubi primum adlata fuerit, tantummodo deſignare. Vltima erant Evangelia ἑωθινὰ ἀναςάσιμα undecim, ea nimirum, quae ex univerſa hiſtoria Reſurrectionis Chriſti, prout a quatuor ſimul Evangeliſtis comprehenditur, deducta, ſingula ſingulis Dominicae diei matutinis legebantur. Sed ex hiſce duo tantum ſuperſunt, & tertii initium, reliqua mutilato fortaſſe Codice perierunt. Character uncialis, oblongus & erectus eſt, nec reclinatus ad dexteram, vel ſiniſtram; cuius quidem ſpecimen damus Tab. III. n. VIII. Accentus & ſpiritus plerumque negliguntur, quia non diu erat, quum in vulgaribus libris adſcribi coeperant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori quadrato Sec. IX. eleganter, & uncialibus litteris ſcriptus. Conſtat fol. 261.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ.

EVSEBIVS CONTRA PHILOSTRATVM.

Titulus ita reddendus.

Eusebii contra Hieroclem ; Anonymi super scribendis Epistolis, Orationibus, & Versibus Institutio, Philosophiae Compendium, & in plurimos Platonis Libros Scholia ; Herodiani de Orationis partium declinatione ; Phrynichi Atticarum vocum, & nominum delectus.

COD. XXII. I. pag. 1. ΕΥ'σεβίου τοῦ Παμφίλου πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλοστράτου εἰς Α'πολλώνιον, διὰ τὴν Γεροκλεῖ παραληφθεῖσαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Χριστοῦ σύγκρισιν. Φύλλα κζ'. *Eusebii Pamphili contra Hieroclem, qui ex Philostrati historia comparavit Apollonium Salvatori nostro Iesu Christo. Folia XXVII.* Inc. Α'ρ' οὖν ὦ φιλότης κἀκεῖνά σε τοῦ συγγραφέως ἄξιον ἀποθαυμάζειν, ἃ τῷ ἡμετέρῳ σωτῆρί τε καὶ διδασκάλῳ τὸν Τυανέα συγκρίνων παρεδοξολόγει; κ. λ. Des. pag. 27. ὡς ταυτὶ τὰ συγγράμματα σοφιστικοῦς ἀναπεπλασμένα, οὐ πλέον ἐλέγχου, καὶ δεινῆς τ' ἀνδρὸς διαβολῆς, παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἔμοιγε δοκεῖ περιέχειν. In fine: Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ παρόντος λόγου. *Finis cum Deo praesentis Sermonis.* Exstat in calce Librorum X. de Demonstratione Evangelica edit. Colon. An. MDCLXXXVIII. fol. pag. 511. Hierocles auctor Diocletiano fuit, ut Christianos insectaretur, teste Lactantio de Mortibus persecutorum Cap. XVI. & Libros duos ad Christianos scripsit, ut idem refert Lib. V. Cap. II. Institut. Divinar. quibus praeter alia ostendere voluit, Apollonium vel paria cum Christo, vel etiam maiora fecisse. Primus hunc Eusebii Librum Graece edidit Aldus cum Philostrati Apollonio Ven. MDII. fol. Latine vertit Zenobius Acciaiolus Flor. Ordinis Praedicatorum, praemissa ad Laur. Medicem Epistola, quae versio saepius iunctim inter Eusebii Opera, ad calcem Librorum de Evangelica Praeparatione recusa est. Pagina vero sequenti Codicis scriba haec de se memoriae prodidit: Μετεγράφησαν τὰ παρόντα γράμματα, ἤτοι τοῦ Εὐσεβίου Παμφίλου, ἐν Οὐενετίαις διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γωάννου πρεσβυτέρου Ρ'ώσου τοῦ Κρητὸς, χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πρώτῳ, μηνὸς Α'πριλλίου εἰκοστῇ τρίτῃ. *Praesentia scripta, nempe Eusebii Pamphili, Venetiis manu mea presbyteri Ioannis Rosi Cretensis exarata sunt Anno* MCCCCXCI. *mensis Aprilis die XXIII.*

II. p. 29. Anonymi Εἰσαγωγὴ περὶ λογογραφίας, ἐπιστολῶν, καὶ στίχων, ἧς ἡ ἀρχή. *Institutio super Orationibus, Epistolis, & Versibus scribendis, cuius initium.* Inc. Πᾶσα λόγου ἰδέα ἐκ μερῶν ὀκτὼ σύγκειται, ἐννοίας, λέξεως, σχήματος, μεθόδου, κώλων, συνθήκης, ἀναπαύσεως, καὶ ῥυθμοῦ, περὶ ὧν μάθοις μὲν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν βιβλίῳ τοῦ Ε'ρμογένους πλατύτερον, καὶ σοφώτερον. Ε'νταῦθα δὲ διδάξομέν σε, ὡς ἐγχωρεῖ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν σήμερον τιμωμένην λογογραφίαν.

Περὶ ἐννοίας.

Ε'ννοια τοίνυν ἐστὶ παντὸς λόγου, ἢ ῥητορικὴ, ἢ φιλόσοφος· ῥητορικὴν λέγω τὴν σαφῆ, καὶ κοινὴν, φιλόσοφον τὴν σοφὴν, καὶ ἐπηρμένην, καὶ περὶ Θεοῦ, καὶ θείων πραγμάτων, καὶ φυσικῶν, ἤτοι περὶ στοιχείων, ἢ ζωδίων, ἢ φυτῶν, καὶ τῶν τοιούτων διαλαμβάνουσαν. Ρ'ητορικὴ οὖν ἐστιν ἡ τοιαύτη· Πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις ζήτησις τυχὸν, εἰ δεῖ ὀρύξαι τὸν ἰσθμὸν τὸν ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ τῶν Ρ'ωμαίων; Ο' συμβουλεύων οὖν, ὅτι δεῖ ὀρύξαι, προσθεὶς πάντως τοῦτο κεφάλαιον, Περὶ τῆς ὀρύξεως· κεφάλαια γὰρ τὰ τοιαῦτα ἡ ῥητορικὴ ὀνομάζει, εἴποι οὕτως, κ. λ. Des. Ο'τι δεῖ ἀμφότερα ἔχειν τὴν περίοδον, καὶ εὔρυθμον εἶναι, καὶ συνεστραμμένην, καὶ πρὸς τούτοις τὸ σύντομον. In fine: Τέλος τῶν περὶ λογογραφίας εἰσαγωγῶν, καὶ ἐπιστολῶν, καὶ στίχων. *Finis institutionum super scribendis Orationibus, Epistolis, & Versibus.* Auctor valde recens est; memorat enim praeter alios plurimos Psellum. Byzantinum fuisse, ex ipsius verbis coniicias, quae initio Institutionis mox retulimus, πρόκειται ἡμῖν τοῖς Βυζαντίοις. Nihilominus doctus est, & nisi editus sit, quod me prorsus latet, publica dignum luce existimarem.

III. pag. 51. Anonymi Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας. *Philosophiae compendium.* Inde alius statim titulus: Σύνοψις τῆς λογικῆς πραγματείας. *Synopsis dialecticae facultatis.* Inc. Ω'σπερ οἱ ἀναγινώσκοντες πρῶτον μὲν τὰ στοιχεῖα μανθάνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν στοιχείων εἰς τὰς συλλαβὰς μεταβαίνουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν συλλαβῶν εἰς τὰς λέξεις μετέρχονται, οὕτως οἱ τῆς φιλοσοφίας μετιόντες τὸ ὄργανον, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων τὰς κατηγορίας παιδεύονται, ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τὸ περὶ ἑρμηνείας χωροῦσιν, ἀπὸ δὲ τοῦ περὶ ἑρμηνείας ἐπὶ τὰ σχήματα φέρονται. Οἱονεὶ γάρ τινα στοιχεῖα, αἱ δέκα κατηγορίαι εἰσὶν, ἁπλαί τινες οὖσαι φωναὶ καὶ διεζευγμέναι, καὶ μόνον καθ' ἑαυτὰς θεωρούμεναι, ἡ οὐσία, τὸ ποσὸν, τὸ ποιὸν, τὸ πρός τι, τὸ ποῦ, τὸ πότε, τὸ ποιεῖν, τὸ πάσχειν, τὸ κεῖσθαι, τὸ ἔχειν, καὶ τὰ ὑπ' αὐτά τε ὄντα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὑποδιαιρούμενα, οἷον, τὸ σῶμα, τὸ ἀσώματον, τὸ ἔμψυχον, τὸ ἄψυχον, τὸ αἰσθητὸν, τὸ ἀναίσθητον, τὸ ζῶον, τὸ ζωόφυτον, τὸ λογικὸν, τὸ ἄλογον, τὸ θνητὸν, τὸ ἀθάνατον, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἵππος, ὁ βοῦς, καὶ τὰ λοιπὰ εἴδη. Ο'σα τε ὑπὸ τὴν οὐσίαν, καὶ ὅσα ὑπὸ τὰς λοιπὰς τῶν κατηγοριῶν ἀναφαίνεται, μυρία τε ὄντα τῷ πλήθει, εἰ καὶ μὴ ἄπειρα, ἀλλὰ δυσεξεύρετα· ταῦτα μὲν γὰρ ἁπλαὶ φωναὶ, καὶ φάσεις, καὶ ὅροι προσαγορεύονται, ἁπλαὶ μὲν φωναὶ, ὡς ἀσύνθετοι, φάσεις δὲ, ὡς μέρη καταφάσεων, ἢ ἀποφάσεων, κ. λ. Des. pag. 83. Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ τοὺς συλλογιστικοὺς κειμένων συλλογισμῶν, ὡσαύτως εὑρήσεις, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τῶν περὶ τὸ διαλεκτικῶν εἶδος ἐνησκημένων τὸ ἰσχυρότατον, ἐρώτησις, ἀντίφασις, καὶ τοῦ ἐναντίου τῆς ἀποκρίσεως ἐκ τῶν λημμάτων κατασκευή. Εἰ μὲν τὸ ἀληθὲς τῆς ἀντιφάσεως μέρος, ὁ ἀποκρινόμενος εἴποι, δι' ἑτέρων ἀπατηλῶν λημμάτων εἰς ψεῦδος ἐκφέ-

φέρουσα· εἰ δὲ τὸ ψευδὲς, αὐτόθεν διὰ τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς διελέγχουσα.

Ἐπίλογος.

Ἔχεις ἰδοὺ καὶ πάντα τὰ εἴδη τῶν συλλογισμῶν, ἀληθῶν τε καὶ ψευδωνύμων ἐν ἐπιτόμῳ, τὰ ὑποδείγματα εἰς συνασπισμὸν μὲν τοῦ ἀληθοῦς, ἀποτροπὴν δὲ τοῦ ψεύδους.

Ἔχεις τῆς ὅλης ὀργανικῆς φιλοσοφίας εὐσύνοπτον τὴν παράδοσιν. Ἐντεῦθεν καὶ ἀριθμῶν ἀναλογίαι, καὶ μελῶν συμφωνίαι, καὶ μεγεθῶν συμμετρίαι, καὶ αἱ τῶν πλανητῶν ἀστέρων ἐφήμεροι διαστάσεις, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἐπιστῆμαι πᾶσαι, καὶ τεχνικαὶ μεθοδεῖαι ἀπλανῶς τοῖς παλαιοῖς ἐξευρέθησαν. Ὥς οἵ γε τῆς περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὡρμημέναι χωρὶς, πεῖραν μὲν πάντως, ἐπιστήμην δ' οὐ πάντως σὺν ἀσφαλείᾳ ἐκτήσαντο· ὁ δὲ ἐντεῦθεν ὡς ἔκ τινος ὁρμητηρίου κινούμενος, ὀλίγον μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα οὐρανῷ στηρίζει κάρην, καὶ ἐπὶ χθονὶ ποδὸς ἴχνος, ταῖς τῶν λογισμῶν ἀπλανέσι, καὶ ἀναγκαστικαῖς ὁδηγίαις οἷός τε ὢν, ἐπιστήμην πᾶσαν, καὶ τέχνην ἰχνηλατεῖν. Τέλος. Huic quoque Libro idem Ioannes Rosus subscriptionem sequentem subiecit: Μετεγράφησαν καὶ ταῦτα διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου ἱερέως Ῥώσου τοῦ Κρητὸς, χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πρώτῳ, μηνὸς Ἰουλλίου ἑβδόμῃ, Οὐενετίαις. *Exarata sunt etiam haec manu mea Ioannis sacerdotis Rosi Cretensis, anno* MCCCCXCI. *mensis Iulii die* VII. *Venetiis.*

IV. pag. 85. Sequuntur item Anonymi Scholia in XXXII. Platonis Libros, quorum titulos eodem ordine, quo iacent in Codice, in medium duximus proferendos. Ii vero sunt, α'. Τὰ εἰς Εὐθύφρονα σχόλαια. β'. Τὰ εἰς τὴν Σωκράτους ἀπολογίαν. γ'. Τὰ εἰς τὸν Κρίτωνα. δ'. Τὰ εἰς τὸν Φαίδωνα. His autem scholiis quum praemittatur Epigramma, sententiam Panaetii Stoici, quem frustra dialogum hunc Platoni abiudicasse tradunt, eleganter refellens, illud heic subiicere placuit, licet adsit in Anthologia Cap XLIV. p. 94.

Εἴ με Πλάτων οὐ γράψε, δύω ἐγένοντο Πλάτωνες,
Σωκρατικῶν ὀάρων ἄνθεα πάντα φέρω.
Ἀλλὰ νόθον μ' ἐτέλεσσε Παναίτιος· ὅς ῥ' ἐτέλεσσε
Καὶ ψυχὴν θνητὴν, κἀμὲ νόθον τελέσαι.

Si me Plato non scripsit, duo fuerunt Platones,
Socraticorum colloquiorum flores omnes fero.
Sed corruptum me fecit Panaetius. Qui sane ausus est
Et animam mortalem, & me nothum facere.

ε'. Τὰ εἰς τὸν Κρατύλον. ϛ'. Τὰ εἰς τὸν Θεαίτητον. ζ'. Τὰ εἰς τὸν Σοφιστήν. η'. Τὰ εἰς τὸν Πολιτικόν. θ'. Τὰ εἰς τὸν Παρμενίδην. ι'. Τὰ εἰς τὸν Φίληβον. ια'. Τὰ εἰς τὸ Συμπόσιον. ιβ'. Τὰ εἰς τὸν Φαῖδρον ιγ'. Τὰ εἰς τὸν α' Ἀλκιβιάδην. ιδ'. Τὰ εἰς τὸν β' Ἀλκιβιάδην. ιε'. Τὰ εἰς τὸν Ἵππαρχον. ιϛ'. Τὰ εἰς τοὺς Ἐραστάς. ιζ'. Τὰ εἰς τὸν Θεάγη. ιη'. Τὰ εἰς τὸν Χαρμίδην. ιθ'. Τὰ εἰς τὸν Λάχητα. κ'. Τὰ εἰς τὸν Λύσιν. κα'. Τὰ εἰς τὸν Εὐθύδημον. κβ'. Τὰ εἰς τὸν Πρωταγόραν. κγ'. Τὰ εἰς τὸν Γοργίαν. κδ'. Τὰ εἰς τὸν Μένωνα. κε'. Τὰ εἰς τὸν μείζονα Ἱππίαν. κϛ'. Τὰ εἰς τὸν Ἐλάττονα. κζ'. Τὰ εἰς τὸν Ἴωνα. κη'. Τὰ εἰς τὸν Μενέξενον. κθ'. Τὰ εἰς τὸν Κλειτοφῶντα. λ'. Τὰ εἰς τὴν α' πολιτείαν. λα'. Τὰ εἰς τὴν δευτέραν πολιτείαν. λβ'. Τὰ εἰς τὴν τρίτην πολιτείαν.

Quis istorum scholiorum auctor sit, omnino ignoramus; quum nihil lucis adferat magnus Fabricius in Platone Biblioth. Graecae Lib. III. C. 3. Tom. II. p. 63. Olympiodorum Platonicum Damascio iuniorem tantum commemorat, cuius Commentarios in quosdam Platonis Dialogos Mss. exstare refert; alios tamen habet Bibliotheca Veneta. Quare non iniucundum erudito lectori fore putamus, primi saltem, & ultimi Capitis scholia speciminis loco proferre; omnia licet integra in nupera Platonis operum editione, quam Batavi parant, brevi in lucem proditura sint.

Α'. ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΥΘΥΦΡΟΝΑ.

α'. Δίκη. Ἡ ὑπὲρ ἰδιωτικῶν ἀδικημάτων.
Γραφή. Ἡ ὑπὲρ δημοσίων.

β'. Πιτθεύς. Δῆμος Αἰγηΐδος Ἀθήνησιν, ἐξ οὗ οὗτος.

γ'. Ἀτεχνῶς. Παντελῶς, ἁπλῶς, ἢ καθάπερ ἰσχυρῶς, ἢ τελέως. Οἱ δὲ ἐν ἴσῳ τῷ ὄντι, καὶ ἀληθείᾳ. Οἱ δὲ δηλοῦντο παράπαν, καὶ καθόλου κατ' ἀλήθειαν.

δ'. Ἀφ' ἑστίας. Ἐπὶ τῶν ἐν δυνάμει γινομένων, καὶ πρώτους ἀδικούντων τοὺς οἰκείους· ἐπεὶ ἔθος ἦν τῇ ἑστίᾳ πρώτῃ τῶν ἄλλων θεῶν θύειν· φέρεται δέ τις καὶ περὶ αὐτῆς μῦθος τοιοῦτος. Μετὰ γὰρ τὸ καταλυθῆναι τὴν τῶν Τιτάνων ἀρχὴν, φασὶ τὸν Δία τὴν βασιλείαν παραλαβόντα ἐπιτρέψαι τῇ ἑστίᾳ, λαβεῖν ὅ τι ἂν βούλοιτο· τὴν δὲ τὴν παρθενίαν αἰτήσασθαι καὶ τὰς ἀπαρχὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλως. Ἀφ' ἑστίας. Μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρωμένων· ἔθος γὰρ ἦν τῇ ἑστίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι· ἢ ἀφ' ἑστίας, ἤτοι ἀπὸ τῶν οἰκειοτάτων· ἑστία γὰρ ἡ οἰκία.

ε'. Πελάτης. Πελάτης, ὁ ἀντιστροφῶν, καὶ ὑπηρετῶν, καὶ προσπελάζων ἀπὸ τοῦ πέλας, ἤτοι ἐγγὺς ἐκαλεῖτο, ὁ δι' ἔνδειαν προσιὼν, μίσθιος δὲ ὁ ὑπηρετῶν.

ϛ'. Ἐξηγητοῦ. Τοῦ τοὺς νόμους ἐξηγουμένου.

ζ'. Αὐτοσχεδιάζοντα. Ἐκ τοῦ αὐτομάτου καὶ προχείρου λέγοντα χωρὶς αἰτίας.

η'. Λάχε. Κλήρῳ γὰρ εἰσῆγον τὰς δίκας δι' εὐταξίαν.

θ'. Σχολῆς. Ἐπὶ τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς λεγομένης εὐκαιρίας.

ι'. Ἵνα δέος. Ἵνα γε δέος, ἔνθα καὶ αἰδὼς, ἐπὶ τῶν κατὰ φόβον ἐπιεικῶν· εἴρηται δὲ ἐκ τῶν Στασίνου κυπρίων. Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύτευσεν, Οὐκ ἐθέλειν εἴκειν· ἵν γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

ια'. Χαμαί. Οὐ μὴ χαμαὶ πέσῃ ἐπὶ τῶν διακενῆς οὐδὲν λεγόντων, ἀλλ' ἐπιτυγχανόντων.

ΛΒ'. ΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ.

α'. Τί δὲ δή. Ὅτι δεῖ τοὺς φύλακας πάντων φοβερῶν ἀνηκέστους εἶναι, εἰ μέλλοιεν ἀνδρεῖοι καθίστασθαι.

β'. Ἐνέρους. Ἐνέρους, νεκροὺς ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ἔρᾳ, ὅ ἐστιν ἡ γῆ, κεῖσθαι. Ἀλίβαντας δὲ τούτους ἐν ᾅδου εἶναι μυθεύονται διὰ τὴν τῆς λιβάδος ἀμεθεξίαν τῶν νεκρῶν.

γ'. Σχολῇ ἄν. Ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς· ἀπὸ κοι-

νȣ̃ δὲ τὸ σχολῇ ἂν ἑαυτὸν ἐπιπλήξειεν, ȣ̓ μόνον φησὶ τȣ̀ς ἄλλȣς ȣ̓ κωλύσει, ἀλλὰ καὶ ἑαυτόν.

δ'. Φιλογέλωτας. Ὅτι φιλογέλωτας οὐ δεῖ εἶναι.

ε'. Ὑπογέλωτος. Ταῦτα πρὸς τὸν Ἀδείμαντον ὁ Σωκράτης λέγει, τῇ συνήθει χρώμενος εἰρωνείᾳ.

ϛ'. Ἀλήθειαν. Ὅτι ἀλήθειαν χρὴ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι αὐτȣ́ς.

ζ'. Τί δαὶ σωφροσύνης. Ὅτι καὶ σωφροσύνης δεήσει αὐτοῖς.

V. pag. 146. Calligraphus quamdam recenſionem facit opuſculorum, quae ipſe deſcripſit, hiſce verbis:

Μετεγράφησαν δὲ ταῦτα Οὐενετίαις, Θεῷ χάρις, ἤτοι,

α'. Εὐσεβίȣ τȣ̃ Παμφίλȣ πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλοστράτου.

β'. Νικηφόρȣ Γρηγορᾶ ἐξήγησις εἰς τὸν περὶ ἐνυπνίων.

γ'. Ἀετίȣ Ἄλεντος Ἀντιοχέως περὶ ἀνθολογιῶν.

δ'. Φρυνίχου ἐκλογαὶ Ἀττικῶν ῥημάτων, καὶ ὀνομάτων.

ε'. Ἀθηναγόρȣ Ἀθηναίȣ περὶ ἀναστάσεως.

ϛ'. Ἡρωδιανοῦ κατὰ κλίσιν παντὸς τοῦ λόγȣ μερῶν.

ζ'. Φρȣνȣ́τȣ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν.

η'. Εἰσαγωγὴ περὶ λογογραφίας, ἐπιστολῶν, καὶ στίχων.

θ'. Συνοπτικὸν σύνταγμα φιλοσοφίας.

ι'. Καὶ τὰ εἰς τὸν Εὐθύφρονα σχόλαια.

Ἀναλώμασι μὲν τȣ̃ μεγίστȣ κυρίȣ ἡμετέρου κυρίȣ Λαυρεντίȣ διμέδιτζε, διὰ χειρὸς δὲ ἐμοῦ Ἰωάννȣ πρεσβυτέρȣ Ῥώσȣ τȣ̃ Κρητὸς, ͵αυϟα'. μηνὸς Ἰȣλλίȣ εἰκοστῇ.

Tranſcripta autem haec ſunt Venetiis, Deo gratias, nempe,

1. *Euſebii Pamphili contra Philoſtratum.*
2. *Nicephori Gregorae Enarratio in Librum* Sineſii *de Inſomniis.*
3. *Aetii Alentis Antiocheni de Florilegiis.*
4. *Phrynichi Eclogae Atticarum vocum & nominum.*
5. *Athenagorae Athenienſis de Reſurrectione.*
6. *Herodiani circa declinationem omnium Orationis partium.*
7. *Phrunuti Conſideratio Pagana.*
8. *Inſtitutio ſuper ſcribendis Orationibus, Epiſtolis, & Verſibus.*
9. *Compendium Philoſophiae.*
10. *Et in Euthyphronem* (immo in plurima Platonis Opera) *ſcholia. Sumtibus quidem maximi Domini noſtri, Domini Laurentii de Medicis, manu vero mea Ioannis Roſi Cretenſis presbyteri A.* MCCCCXCI. *menſis Iulii die* XX.

VI. pag. 147. Sequuntur Herodiani tria Opuſcula Grammaticalia, quae quum in Cornucopia, ſeu Horto Adonidis edit. Aldinae Venetae A. MCCCCXCVI. ubi ſimilia quaedam ſub eiuſdem auctoris nomine pertractantur, non occurrant, digna quidem eſſent, quae in lucem prodirent. Sed quum eruditorum aeque curioſitati ſatisfacere, ac brevitatis fines ultra quam par ſit, non praetergredi velimus, primum tantum exhibebimus, ex quo de reliquis etiam quid ſentiendum ſit facile coniicietur. Hoc igitur inſcribitur: Ἡρωδιανȣ̃ τῶν ζητȣμένων κατὰ κλίσιν παντὸς τȣ̃ λόγȣ μερῶν. *Herodiani quaeſita circa declinationem omnium orationis partium.* Πολλῶν σφαλλομένων κατὰ κλίσιν δοτικῆς πτώσεως, ϗ τȣ̃ ὀνόματος, ϗ τῶν μὲν λεγόντων τοῖς συγγενεῦσι, τῶν δὲ τοῖς συγγενεῖσιν, ἀναγκαῖον εἰπεῖν ὅσα κλιτέον. Οὔτε ȣ̃ν συγγενεῦσιν, ἐπεὶ μή ἐστιν ἡ ὀνομαστικὴ ὁ συγγενής· μόνα γὰρ τὰ διὰ τῆς ευ διφθόγγȣ ἐκφερόμενα ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς, ταῦτα τηρεῖται τὴν ευ δίφθογγον ϗ ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἷον, ὁ ἱππεὺς, τοῖς ἱππεῦσι, ϗ ὁ ἀριστεὺς, τοῖς ἀριστεῦσιν. Ἐνταῦθα δὲ ȣ̓κ ἔστι συγγενεὺς, διὰ τȣ̃το ȣ̔́τε συγγενεῦσιν, ἢ συγγενεῖσι· μόναι γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν εἰς μι ληγόντων ῥημάτων μετοχαὶ διὰ τῆς ει κλίνονται, οἷον, τίθημι, τοῖς τιθεῖσι, συνίειμι, τοῖς συνεῖσιν· ȣ̔́τε ȣ̃ν τοῖς συγγενεῖσιν· ȣ̓ γάρ ἐστιν ἀπὸ ῥήματος, ὥσπερ τίθημι, τοῖς τιθεῖσι. Μόνως ἄρα κλιτέον τοῖς συγγενέσι, λόγῳ τοιȣ́τῳ· ὅσα τῶν ὀνομάτων ἐστὶ σύνθετα, παρ' ȣ̓δέτερον ὄνομα συγκείμενα, τὴν αὐτὴν ἕξει κλίσιν, ὥσπερ ϗ αὐτὰ τὰ ȣ̓δέτερα. Τοιȣ̃τόν ἐστι ϗ τὸ συγγενὴς παρὰ τὸ γένος συγκείμενον, ὥσπερ ἀπὸ τȣ̃ γένȣς ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τοῖς γένεσι γίνεται, ȣ̔́τω ϗ ὁ ἀπὸ ὁ συγγενὴς τοῖς συγγενέσιν.

Ἔτι ἁμαρτάνȣσιν οἱ λέγοντες τὸ θηλυκὸν τὴν εὐγενίδα, ϗ συγγενίδα, δέον, ὥσπερ ὁ εὐγενὴς, ϗ ἡ εὐγενὴς, ϗ ὁ συγγενὴς, ϗ ἡ συγγενὴς, κοινȣ̃τε ὄντος τȣ̃ ὀνόματος, ὥσπερ ὁ εὐτυχὴς, ϗ ἡ εὐτυχὴς, τὸν εὐτυχῆ, ϗ τὴν εὐτυχῆ, ȣ̓ τὴν εὐτυχίδα· ȣ̓δ' ἄρα ȣ̓δὲ τὴν εὐγενίδα, ȣ̓δὲ τὴν συγγενίδα, ἀλλὰ μόνως τὴν εὐγενῆ, ϗ συγγενῆ, καθάπερ ϗ τὸ ἀρσενικὸν, ὥς πȣ ϗ μένανδρος, κρωβύλῃ τῇ μητρὶ πείθȣ, ϗ γάμει τὴν συγγενῆ.

Ὁμοίως ἁμαρτάνοντες οἱ τὰ ἡμίση λέγοντες, δέον τὰ ἡμίσεα, λόγῳ τοιȣ́τῳ· τὰ τριγενῆ τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τῶν ȣ̓δετέρων διαιρεῖται, οἷον, οἱ γλυκεῖς, αἱ γλυκεῖαι, τὰ γλυκέα, ϗ οἱ ὀξεῖς, αἱ ὀξεῖαι, τὰ ὀξέα· ȣ̔́τως ἄρα ϗ οἱ ἡμίσεις, αἱ ἡμίσειαι, τὰ ἡμίσεα, ϗ τὸ ἑνικὸν τȣ̃ ἡμίσεος, ὡς τȣ̃ ὀξέος, ϗ τȣ̃ γλυκέος. Ἁμαρτάνȣσιν ȣ̃ν οἱ λέγοντες τȣ̃ ἡμίσȣς, καὶ τὰ ἡμίση, δέον λέγειν τὰ ἡμίσεα, ϗ τȣ̃ ἡμίσεος.

Εἰσὶν οἳ σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν, λέγοντες τῆς ξύστρης, ϗ τῆς γεφύρης, δέον διὰ τȣ̃ α τῆς ξύστρας, καὶ τῆς γεφύρας, λόγῳ τοιȣ́τῳ. Πάντα ὅσα τῷ ρ παραλήγεται ὀνόματα, φυλάττει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον, σφαῖρα, σφαίρας, ἑτέρα, ἑτέρας, ȣ̔́τως ἄρα ξύστρα, ξύστρας, ϗ γέφυρα, γεφύρας. Συμβέβηκε ϗ ἐπὶ τῆς διὰ καθαρȣ̃ τȣ̃ α ἐκφερομένȣ· ϗ γὰρ ταῦτα φυλάττει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον, μήδεια, μηδείας, σθενέβοια, σθενεβοίας. Τὰ δὲ μήτε διὰ τȣ̃ α ἐκφερόμενα καθαρȣ̃, μήτε τῷ ρ παραληγόμενα, ἀλλὰ ἄλλῳ τινὶ συμφώνῳ, πάντως τρέπεται εἰς τὸ η, οἷον, μέλισσα, μελίσσης, θαλάσσης. Τȣ́των δὲ ȣ̔́τως ἐχόντων, ζητεῖται πῶς ἡ λήδα διὰ τȣ̃ α κλίνεται, καίτοι ȣ̔́τε διὰ καθαρȣ̃ τȣ̃ α ἐκφέρεται, οὔτε τῷ ρ παραλήγεται, ἀλλὰ τῷ δ· πῶς ȣ̃ν ἐφύλαξε τὸ α τῆς λήδας; λέγομεν ȣ̃ν, ὅτι ἐκτείνεται ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λήδας· πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς τελευταίας συλλαβῆς ἐκτεινόμενα, πάντα φυλάτ-

τει

τει τὸ α, ὁποίῳ συμφώνῳ ἂν παραλήγηται, οἷον, φιλομήλα, φιλομήλας.

Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τοῦ ταμία, δέον τοῦ ταμίου· μόνως γὰρ τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς εἰς ας λήγοντα, ἢ εἰς ρας, πάντως τὴν γενικὴν εἰς ου τρέπει, οἷον, μειδίας, μειδίου, διαγόρας, διαγόρου, οὕτως ἄρα καὶ ταμίας, ταμίου.

Εἰσὶν οἱ σφάλλοντες τὴν γενικὴν, λέγοντες τοῦ νοὸς, καὶ τοῦ ῥοὸς, δέον τοῦ νοῦ, καὶ τοῦ ῥοῦ· οὐ γάρ ἐστιν ὅμοια τῷ βοῦς, τοῦ βοὸς, καὶ τῷ ποὺς, τοῦ ποδός· ὅθεν οὖν σφάλλονται, ἔστιν ὁ λόγος τοιοῦτος· ὅσα τῶν ὀνομάτων διαίρεσιν ἐπιδέχεται ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν οὐκέτι διαιρεῖται, οἷον, νοῦς διαιρεῖται, νόος γάρ ἐστι, καὶ ὁ ῥοῦς, ῥόος γάρ· οὐκοῦν ταῦτα πάντα ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων οὐκέτι διαιρεθήσεται, ἀλλὰ συσταλήσεται, οἷον, ὁ νοῦς, τοῦ νοῦ, ὁ ῥοῦς, τοῦ ῥοῦ· ὁ δὲ βοῦς, ἐπεὶ μὴ δύναται ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς διαιρεῖσθαι, ὁ βόος γὰρ οὐ λέγεται, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων διαιρεῖται· ὁ πόος γὰρ μηδέν ἐστι, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄλλων διαιρεῖται πτώσεων, τοῦ ποδὸς, καὶ τῷ ποδί.

Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες, νῆστις εἰμὶ· λέγειν οὖν δέον, νήστης· συμβαίνει γὰρ ὅμοιον τῷ νήστης ὁ κλώστης, καὶ ἀπὸ τοῦ νήθω τὸ κλώθω, μόνως οὖν ὁ νῆστις· κοινὸν γὰρ τοὔνομα, λόγῳ δὲ τούτῳ. Πρῶτος μὲν οὐκ ἔστιν ὅμοιος ἐκείνοις, ὡς ἀπὸ τοῦ νήθω, νήστης· νήστω γὰρ οὐκ ἔστιν. Ἐπεὶ ἂν ἦν καὶ ὁ νήστης ἡ τοιαύτη χρῆσις ἦν· μόνως γὰρ ὁ νῆστις οἱ Ἀττικοὶ λέγουσι· καὶ Ὅμηρος δὲ εἰπὼν, νήστιας ἀκμηνοὺς, ἔδειξεν ὅτι νῆστις ἐστίν· εἰ γὰρ ἦν νήστης, εἶπεν ἂν νήστας, τοῦ μέτρου ἐγχωροῦντος.

Ζητεῖται πότερόν ποτε εἰ αὐξῆ, καλεῖται περισπωμένως, ἢ βαρυτόνως· οἱ μὲν ἀξιοῦσι καλεῖν καὶ περισπᾷν, αὐξῆ, ὡς αὐλῆ, καὶ αὐδῆ· λέγομεν δὲ ὅτι οὐ δύναται· οὐδὲ γὰρ τὸ ῥῆμά ἐστιν αὐξῶ· λέγομεν οὖν, ὅτι τρία ταῦτα ὁμοίως λέγεται, αὔξη, καὶ βλάστη, καὶ ἄνθη, ἐπεὶ παρεσχημάτισται αὐτοῖς αὔξησις, βλάστησις, ἄνθησις· τὸν αὐτὸν οὖν ἕξει καὶ ταῦτα τόνον, οὐ περισπώμενα, ἀλλὰ ἀναβιβαζόμενα, αὔξη, βλάστη, ἄνθη.

Ὁμοίως πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ἀπὸ τοῦ ἄνθη τὴν γενικὴν τῶν πληθυντικῶν τῶν ἀνθῶν, ὡς βέλη, τῶν βελῶν, καὶ τὰ γένη, τῶν γενῶν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα περισπᾶται ὁμολογουμένως, τὰ δὲ ἄνθη οὐκέτι τῶν ἀνθῶν, ἐπειδὴ ἄλλό τι ἐμφαίνει, οἷον, ἀνθ' ὧν ἔδωκας, ἀνθ' ὧν ἔγραψας· ὅθεν τοῦτο μόνον διαιρεῖται τῶν ἀνθέων, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ κέχρηνται.

Ὁμοίως σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν πτῶσιν τοῦ Ὀλυμπιονίκου, καὶ τοῦ Πολυνείκους, ὅτι μὴ ὁμοίως κλίνεται, ἀλλ' ὁ μὲν Πολυνείκης μετὰ τοῦ σ, ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης ἄνευ τοῦ σ Ὀλυμπιονίκου· λέγομεν οὖν ὅμοια εἶναι τῷ σύνθετα, καὶ ἀμφότερα, οὐ μὴν ὁμοίως σύγκειται, ὡς τὸ νεῖκος, τοῦ νείκους, οὕτω Πολυνείκης, Πολυνείκους· ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης οὐκέτι παρ' οὐδέτερον ὄνομα σύγκειται, ἀλλ' ἀεὶ θηλυκὸν, τὴν νίκην· ὅθεν οὐκέτι προσλαμβάνει ἐπὶ τῆς γενικῆς τὸ σ. Πῶς οὖν οὐχ Ὑπερείδους λέγομεν τὴν γενικὴν, ἀλλ' ἄνευ τοῦ σ Ὑπερείδου, καίτοι τὸ εἶδος, τοῦ εἴδους λέγομεν; Φαμὲν οὖν ὅτι εἰ καὶ παρ' οὐδέτερον μάλιστα σύγκειται τὸ εἶδος, ὅμως οὐ προσλήψεται τὸ σ, ἐπειδὴ τύπον ἔχει πατρωνυμικοῦ Ὑπερείδης, ὡς Ἀτρείδης, καὶ Πηλείδης. Ὥσπερ οὖν τὰ πατρωνυμικὰ πάντα ἐπὶ τῆς γενικῆς ἄνευ τοῦ σ κλίνεται, οὕτω καὶ τοῦτο τύπον ἔχον πατρωνυμικοῦ, ὡς Ἀτρείδης, Ἀτρείδου, καὶ Πηλείδης, Πηλείδου.

Ἁμαρτάνουσιν οἱ γράφοντες νῆσσος διὰ δύο σσ, ὡς θάλασσα, καὶ μέλισσα· μόνα γὰρ ταῦτα διότι μεταβάλλονται, οἷον, μέλιττα· ἃ δὲ μὴ δύνανται μεταβάλλεσθαι, εἰς δύο ττ, δηλονότι, οὐδὲ διὰ τῶν δύο σσ γραπτέον, ὥσπερ καὶ Ὀδυσσεὺς, δῆλον μὲν, ὅτι ἔχει ἐκφώνησιν καὶ τῶν δύο σσ, γράφεται καὶ διὰ τοῦ ἑτέρου.

Ζητεῖται, πῶς γραπτέον τὸ Σμύρνα, ἐπειδὴ πολλοὶ ἁμαρτάνουσι, γράφοντες διὰ τοῦ ζ· οὐδέποτε γὰρ πρὸ τοῦ μ τὸ ζ γραπτέον δι' αἰτίαν τοιαύτην· διπλοῦν γὰρ ὂν τὸ ζ, καὶ συνεστὸς ἐκ δύο συμφώνων, τοῦ τε σ, καὶ τοῦ δ, οὐ δύναται μετὰ τοῦ μ πίπτειν· τρία γὰρ σύμφωνα ὁμοῦ τάττεσθαι οὐ δυνατὸν, εἰ μὴ ἄρα μετὰ τοῦ ρ, ὃ ἔχει τινὰ πλείονα οἰκειότητα πρὸς τὰ φωνήεντα, οἷον, βάκτρον· τὸ δὲ στλεγγὶς οὐ λ σύμφωνον ἔχει ἄνευ τοῦ ρ.

Ζητεῖται, πῶς σχῆμα μὲν λέγομεν χωρὶς τοῦ ι· σχῦς δὲ οὐ λέγεται, καὶ σχᾶς ἄνευ τοῦ ι. Λέγομεν οὖν, ὅτι οὐδὲ μονοσύλλαβον ὄνομα εἶναι δύναται ἀπὸ δύο συμφώνων στεῤῥῶν ἀρχόμενον ὅθεν σχῦς, οὐδὲ σχᾶς μονοσυλλάβως, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ι ἰσχὺς, καὶ ἰσχάς.

Πῶς οὖν γρὺψ λέγομεν, καὶ κλεὶς, καὶ κλὼψ μονοσυλλάβως, καίτοι ταῦτα ἀπὸ δύο συμφώνων ἄρχεται; Λέγομεν οὖν, οὐκ ἀπὸ στεῤῥῶν συμφώνων ἄρχεται ταῦτα, ὡς ἔφαμεν, συνέζευκται δὲ αὐτοῖς πάντως τι τῶν ὑγρῶν καὶ ἀμεταβόλων, οἷον, τῷ μὲν γρὺψ τὸ ρ, τῷ δὲ κλὼψ τὸ λ. Δοκεῖ δὲ ἀντιπίπτειν τῷ κανόνι τὸ πτώξ· τοῦτο γάρ, φασι, καὶ μονοσύλλαβόν ἐστι, καὶ ἀπὸ στεῤῥῶν ἄρχεται συμφώνων, τοῦ τε π, καὶ τοῦ τ. Λέγομεν οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδ' αὐτὸ μονοσύλλαβον, ἀλλὰ συνῄρηται ἀπὸ τοῦ δισσυλλάβου τοῦ πτόωξ· εἴρηται δὲ παρὰ τὸ πτοεῖσθαι.

Ἔτι δὲ ἀντιπίπτει πολλὰ, οἷον, σφὴξ, φθεὶρ, φθοῖς· διατοῦτο ἄμεινον λέγειν τὰ ἀπὸ τοῦ σ, καὶ τοῦ χ ἀρχόμενα μονοσύλλαβα μὴ δύνασθαι εἶναι, ἀλλὰ προσλαμβάνει τὸ ι, οἷον, ἰσχάς.

Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὴν δοτικὴν ταῖς χειρσὶ, δέον ἄνευ τοῦ ι ταῖς χερσὶ λέγειν, καίτοι τῆς ἄλλης ἁπάσης κλίσεως τοῦ ὀνόματος τὴν δίφθογγον ἐχούσης, οἷον, ἡ χεὶρ, τῆς χειρὸς, τῇ χειρὶ, τὴν χεῖρα, καὶ τῶν δυικῶν ὁμοίως, καὶ τῶν πληθυντικῶν ἐχόντων τὴν δίφθογγον, διὰ τοῦ ε μόνου κλίνεται ταῖς χερσὶν ἡ δοτικὴ πληθυντική, μόνη γὰρ οὐκέτι ἔχει τὴν δίφθογγον. Λέγομεν δὲ, ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι πτώσεις ἐφύλαξαν τὴν ει δίφθογγον διὰ τὸ φωνῆεν ἐπιφέρεσθαι τὸ ρ, χειρὶ, χεῖρα, καὶ χειρῶν· ἐνταῦθα δὲ συμφώνου ἐπιφερομένου τοῦ σ, οὐκέτι ἡ δίφθογγος ἔμεινε χειρσὶν, ἀλλ' ἀφερεθέντος τοῦ ι ἐῤῥήθη χερσίν. Ἀντίκειται τῷ κανόνι μόνῳ τὸ φθειρσὶν, ὅτι καὶ τοῦ σ ἐπιφερομένου, ἡ δίφθογγος ἔμεινε· μόνῳ οὖν ῥητέον ταῖς χερσίν.

Ἔτι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ὑγεία τρισυλλάβως, δέον ὑγίεια τετρασυλλάβως· μόνως γὰρ οὕτως οἱ ἀρχαῖοι εἰρήκασι.

Ἔτι πλημμελοῦσιν οἱ διαιροῦντες τὸ μυῖα, υἱὸς τρισύλλαβον· δεῖ γὰρ ἀμφότερα συναιρεῖν λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι τὸ ι μετὰ τοῦ υ ταττόμενον οὐδέποτε διαιρεῖται, οὐδὲ χωρίζεται κατ' αὐτὸ, ἀλλὰ

τὸ υ συνεκφωνεῖται, ϗ γίνεται μία δίφθογγος ἡ υι· οὐκοῦν αἴθυια μὲν τρισύλλαβον, ϗ ἅρπυια, μυῖα δὲ, ϗ υἱὸς δισσυλλάβως.

Α'μαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Α'πελλοῦς, ϗ Ε'ρμοῦς, ϗ Α'πελλῆ, ϗ Ε'ρμῆ τὴν αἰτιατικὴν, δέον μετὰ τοῦ ν τὸν Α'πελλῆν, τὸν Ε'ρμῆν, τὴν δὲ γενικὴν χωρὶς τοῦ σ τοῦ Α'πελλοῦ, ϗ τοῦ Ε'ρμοῦ λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι πάντα τὰ εἰς ης λήγοντα ἀρσενικὰ δισσύλλαβά τε ϗ τρισύλλαβα, μόνον κύρια ϗ ἁπλᾶ, ἐπὶ μὲν τῆς γενικῆς ἀποβάλλει τὸ σ, οἷον, Ε'ρμῆς, Ε'ρμοῦ, Α'πελλῆς, Α'πελλοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς αἰτιατικῆς προσλήψεται τὸ ν, οἷον, τὸν Ε'ρμῆν, τὸν Α'πελλῆν, τὸν εὐτυχῆ μέν τοι, καὶ τὸν εὐγενῆ χωρὶς τοῦ ν· σύνθετα γάρ ἐστι καὶ πάντα κύρια· μόνως ἄρα ἐροῦμεν τὸν Α'πελλῆν, ϗ τὸν Ε'ρμῆν, τοῦ Α'πελλοῦ, ϗ τοῦ Ε'ρμοῦ.

Ε"τι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες φακῆν πρίασθαι, ἢ φακῆν σπείρειν, δέον λέγειν φακοὺς· οὕτω γὰρ καλεῖται ὠμὸν τὸ ὄσπριον, ὡς εὔπολις τῇ νῦν καταδέχεσθαι τοὺς φακούς· τὸ δὲ ἑφθὸν μόνως ῥητέον, φακῆν ῥοφήσομαι.

Παραπλησίως ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὰς ὄρτυγας, δέον συστέλλειν λόγῳ τοιούτῳ· ὧν γὰρ αἱ ὀνομαστικαὶ συνεσταλμένως ἔχουσι τὸ δίχρονον, τούτων ϗ αἰτιατικαὶ συσταλήσονται, οἷον, ὄνυξ, ὄνυξιν, ὄνυχας· οὕτως ἄρα ϗ τὸ ὄρτυξ, ὄρτυγας, ϗ πέρδιξ πέρδικας, ϗ ἄραψ, ἄραβας, συνεσταλμένως ῥητέον.

Ο'μοίως σφάλλονται οἱ λέγοντες πινακὶς, καὶ κεραμὶς ἐκτεταμένως, δέον συνεσταλμένως λόγῳ τοιούτῳ· πάντα ὅσα παρ' ὄνομα γέγονε θηλυκὰ, εἰς ις λήγοντα, συστέλλονται, οἷον, θύρα, θυρὶς, πίναξ, πινακὶς, κέραμος, κεραμὶς, πύξος, πυξίς. Μόνως οὖν ἐροῦμεν συνεσταλμένως πινακίδα, κεραμίδα, ὡς πυξίδα, ϗ θυρίδα, ὁμοίως ἐροῦμεν ϗ κεραμίδα συνεσταλμένως.

Ζητεῖται, πῶς χρὴ λέγειν, ἱέρεια προπαροξυτόνως, ἢ ἱερεία παροξυτόνως· ἔνιοι μὲν γὰρ ἀξιοῦσιν, ὡς Ο'δυσσεὺς, Ο'δύσσεια, ϗ Α'χιλλεὺς, Α'χίλλεια, ϗ ἱερεὺς, ἱέρεια· οὐκ ὀρθῶς· τοῦτο γὰρ ἕτερον ὀφείλει τόνον ἔχειν, ῥηματικὸν γάρ ἐστι· ϗ ὥσπερ ἀπὸ τοῦ ἀριστεύω ἀριστεία, καὶ ἰατρεύω, ἰατρεία, οὕτω ϗ ἀπὸ τοῦ ἱερεύω ἱερεία. Πρὸς τοῦτό φασιν, ὅτι τὸ ἔργον ἐμφαίνομεν, ὡς ἀπὸ ἀριστείας, ϗ ἰατρείας. Ε'ὰν οὖν, φησιν, εἴπωμεν ἱερεία, τὸ ἔργον ἐμφαίνομεν, οὐ τὴν γυναῖκα· πρὸς τοῦτο λέγομεν, ὅτι ἑτέρως λέγεται τὸ ἔργον, ἱερωσύνη· οὐκοῦν τὴν γυναῖκα, ἱερείαν ἐροῦμεν παροξυτόνως.

Ζητεῖται, πῶς τῶν διὰ τῆς ευ διφθόγγου προφερομένων ὀνομάτων φυλαττόντων τὴν ευ δίφθογγον ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἷον, ὁ ἀριστεὺς, τοῖς ἀριστεῦσιν, ὁ ἱππεὺς, τοῖς ἱππεῦσιν, ὁ Σιμωνίδης ἐπέγραψεν, ἐπίνικοι δρομέσι, δέον τοῖς δρομεῦσιν, ὡς ἀριστεῦσι, ϗ ἱππεῦσιν, οὕτω ϗ δρομεῦσι. Λέγομεν οὖν, ὅτι οὐ πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀπεῖδεν ὁ δρομεὺς, ἐπεὶ πάντως ἂν εἶπε τοῖς δρομεῦσιν, ἀλλὰ μόνως εἰς τὴν πληθυντικὴν ἀπεῖδεν, οἷον, ὀξεῖς, τοῖς ὀξέσι, ϗ οἱ ταχεῖς, τοῖς ταχέσιν, οὕτω ϗ ἀπο τῆς οἱ δρομεῖς, ἐπέγραψε τοῖς δρομέσι, δέον τοῖς δρομεῦσιν, ὡς ἱππεῦσιν.

Ε"τι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες τρίγλα, ϗ κίχλα, καὶ ὁμίχλα, δέον λέγειν διὰ τοῦ η τρίγλη, ϗ κίχλη, ϗ ὁμίχλη· οὐδὲν γὰρ ὄνομα θηλυκὸν τῷ λ παραληγόμενον εἰς α, ἀλλ' εἰς η, ὥσπερ πύλη, πύλης, κρωβύλη, κρωβύλης, ἀρβύλη, ἀρβύλης· οὕτως ἐροῦμεν ϗ ταῦτα.

Τὰ εἰς αι λήγοντα ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς πληθυντικῆς, ταῦτα ἐπὶ τῆς γενικῆς περισπᾶται, οἷον, Πέρσαι, Περσῶν, ϗ τὰ παραπλήσια πλὴν τριγενῶν, ξέναι, ξένων, φίλαι, φίλων· ἔστι γὰρ τριγενῆ, ὁ ξένος, ἡ ξένη, ϗ τὸ ξένον, ὁ φίλος, ἡ φίλη, ϗ τὸ φίλον. Πῶς οὖν πόρναι, πορνῶν περισπῶμεν, καίτοι ϗ αὐτὸ τριγενές ἐστιν, ὁ πόρνος, ἡ πόρνη, ϗ τὸ πόρνον μειράκιον; Λέγομεν οὖν, τοῦτο περισπῶμεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἄρρενος, ϗ πρὸς τὸ νοεῖσθαι, ὅτι περὶ θηλυῶν ὁ λόγος, οὐκ ἀῤῥένων τῶν πόρνων.

Ζητεῖται τὸ πῶϋ πῶς κλίνεται; Φαμὲν οὖν, ὅτι ἀκολούθως τῷ μέθυ, μέθυος, μέθυι, καὶ πῶϋ, πώϋος, πώϋι. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, ζητεῖται, πῶς ὁ ποιητὴς τὴν ὀνομαστικὴν εἶπε πῶϋ μετ' οἰῶν, ὡς ϗ τὸ μέθυ· οὐκέτι μέντοι ἐπὶ τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς ἐφύλαξε τὸ υ μόνον, οὐδὲ εἶπε ϗ πώϋα, ϗ ταῦτα τοῦ μέτρου χωροῦντος, ἀλλ' εἶπε ϗ πώεα καλά. Φαμὲν οὖν, ὅτι ἀφ' ἑτέρας εὐθείας πεποίηκε τὴν αἰτιατικὴν, ἀπὸ τῆς πῶας, ὡς τὸ κῶας, Πὰρ δ' ἐτίθει, δεῖπνόν τε μέγα, καὶ κῶας ἐπ' αὐτόν. Ω"σπερ οὖν ἀπὸ τῆς κῶας ὀνομαστικῆς ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ γίνεται, εἶτα κατὰ διαίρεσιν κώεα, ϗ παρ' αὐτῷ κώεα καλὰ, οὕτω ϗ ἀπὸ τῆς πῶας γίνεται πῶα, εἶτα κατὰ συνήθη διαίρεσιν αὐτῶν ὥς που ἔφη, ϗ πώεα μήλων.

VII. pag 152. *b.* Sequitur Τοῦ αὐτοῦ περὶ ῥήματος, οὗ ἡ ἀρχή. *Eiusdem de Verbo, cuius initium.* Inc. Ε"τι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ζέζηκα, ϗ πέψυκα, δέον διὰ καθαροῦ τοῦ ε λόγῳ τοιούτῳ. Τριῶν ὄντων διπλῶν ζ, ξ, ψ, πάντα τὰ ἀπό τινος τούτων ἀρχόμενα, οἷον, ζῶ, ξηραίνω, ψύχω, ταῦτα ἀπὸ τοῦ παρακειμένου ἀποβάλλοντα τὸ διπλοῦν στοιχεῖον, ἀπὸ τοῦ ε ἄρχεται, οἷον, ἀπὸ τοῦ ε ἔζηκα, τοῦ ζ ἀποβληθέντος, ϗ ἀπὸ τοῦ ξηραίνω ἐξήρανα, ϗ ἀπὸ τοῦ ψύχω ἔψυκα, διὰ καθαροῦ τοῦ ε. Ω"σπερ δὴ ταῦτα ἀπὸ διπλῶν ἀρχόμενα, ἀποβάλλει τὸ διπλοῦν ἐπὶ τοῦ παρακειμένου, ϗ διὰ καθαροῦ τοῦ ε ἐκφέρεται, οὕτω ϗ τὰ ἀπὸ στεῤῥῶν συμφώνων ἀρχόμενα, ὥσπερ τὸ πτύσσω ἀπὸ τοῦ π, ϗ τοῦ τ ἀρξάμενον, κ. λ. Def. Α'πέδραν ἐγὼ τὸ πρῶτον πρόσωπον· οὐχὶ ἀπέδρων, ϗ ἀπέδραμεν ἡμεῖς τὸ πληθυντικὸν, ὡς ϗ Σοφοκλῆς, ἀλλ' ὅτε γὰρ δὴ τὸ σὸν ὄμ' ἀπέδραν.

VIII. p. 156. Sequuntur Τοῦ αὐτοῦ ἕτερα τεχνικὰ, ὧν ἡ ἀρχή. *Eiusdem alia de arte, quorum initium.* Inc. Τὸ πρὶν, ἢ μετὰ ὑποτακτικοῦ συντάσσεται νοουμένου ἔξωθεν τοῦ ἂν, ἢ μετὰ ἀπαρεμφάτου, νοουμένου τοῦ ἢ, οἷον, πρὶν γένηται, ἢ πρὶν ἂν γένηται, ἢ πρὶν γενέσθαι, ϗ πρὶν ἢ γενέσθαι. Ω"σπερ τὸ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων λαμβάνεται, οὕτω ϗ τὸ αὐτοῦ ἐπίῤῥημα ϗ ἐπὶ τῶν τριῶν, τοῦ ἐνταῦθα, ϗ αὐτόθι, καὶ ἐκεῖ. Ε'νταῦθα μὲν, ὡς τὸ, Οἷον ἐμὲ φθίσεσθαι ἀπ' Α"ργεος ἱπποβότοιο, αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ. Αὐτόθι δὲ, ὡς τὸ ἐκεῖ δὲ, ὡς τὸ, Τοίδ' ἄρα πάντες ἀπαυτόθι εἵατο σιγῇ.

Αἱ ἐπεκτάσεις τριχῶς προφέρονται, ἢ διὰ τοῦ ι μόνου, ὡς τὸ οὑτωσὶ, ϗ ἐκεινοσὶ, ἢ διὰ τοῦ χι, ὡς τὸ ναίχι, ϗ οὐχὶ, ϗ ἦχι.

Αὗται δὲ ϗ ἀμφότεραι τῶν Α'ττικῶν εἰσιν, ἢ ποιητικῶς διὰ τοῦ φι, ὡς τὸ βίηφι, ϗ ὄχεσφι, κ. λ. Def. τὸ δ' ἀντὶ τοῦ οὕτω τῆς ἀναφορικῆς· τὶ μὴ γε-

γένηται πρόσθεν ὐκ ἀνὴρ, ὐδ' ἦν. Tum ſolita amanuenſis ſubſcriptio: *Μετεγράφησαν καὶ ταῦτα Οὐενετίαις παρ' ἐμῦ Ἰωάννυ πρεσβυτέρου Ῥώσυ τῦ Κρητὸς, ‚αυϙα'. μηνὸς Ἰυνίυ ι'. Tranſcripta etiam haec ſunt Venetiis a me Ioanne Roſo presbytero Cretenſi, A.* MCCCCXCI, *menſis Iunii die* x.

IX. pag. 171. *Φρυνίχυ ἐκλογὴ Ἀττικῶν ῥημάτων, ϗ ὀνομάτων. Phrynichi ſelectio Atticarum vocum, & nominum*. Praecedit Auctoris Epiſtola ad Cornelianum, cuius initium: *Τήν τε ἄλλην συ παιδείαν θαυμάζων*. Finis: *ὡς τὸ αἰσχρὸν τοῦ καλοῦ προτιθέναι. Ἔρρωσο*. Liber primus inc. *Ἐκοντὴν ὐ χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἐθελοντήν*.

Ὄπιθεν ἄνευ τοῦ σ μηδέποτε εἴπῃς, ὄπισθεν δέ.

Ἱκεσία, ϗ τῦτο ἀδόκιμον, ἱκετεία δέ.

Ὑπόδειγμα, οὐδὲ τῦτο ὀρθῶς λέγεται, παράδειγμα δέ. Deſ. *Στυπτεῖνον τετρασυλλάβως οὐ χρὴ λέγειν, ἀλλὰ ςύπτινον*. Subditurque rubris characteribus: *Τάδε φυλαττόμενός τις βελτίων, ϗ δοκιμώτατος εἴη ἄν*.

X. pag. 182. Liber ſecundus, adſcripto titulo, *Τῦ αὐτοῦ τμῆμα δεύτερον, Eiuſdem ſectio altera*, inc. *Ἀντίρρησιν μὴ λέγε, ἀντιλογίαν δέ*.

Βασίλισσα. Ἀλκαῖόν φασι τὸν κωμῳδοποιὸν, καὶ Ἀριςοτέλην ἐν τοῖς Ὁμήρυ ἀποῤῥήμασιν εἰρηκέναι. Σὺ δὲ βασιλικὸς ἐπιςολεὺς ἀποφανθεὶς ἀνάλογον τῇ σαυτῦ παρασκευῇ, γενικώτατον ἡμῖν ἐκόσμισας μάρτυρα, τὸν συγγράψαντα τὸν κατὰ Νεέρας, ὃς διά τε τὰ ἄλλα ὑπωπτεύθη μὴ εἶναι Δημοσθένυς, ϗ διὰ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀδοκίμων ὀνομάτων. Τοῖς πλείοσιν οὖν πειθόμενοι, βασίλειαν, ἢ βασιλίδα λέγωμεν· οὕτω γὰρ διακρίνειν δόξαιμεν ἂν τότε καλὸν ϗ τὸ αἰσχρόν. Deſ. *Ἀλέγειν, ὡς οἱ παλαιοὶ, ἐγκρατεύεσθαι, ϗ μὴ ἀκρατεύεσθαι.*

Αἰχμαλωτισθῆναι τῦθ' ὕτως ἀδόκιμον, ὡς μὴ δὲ μένανδρον αὐτῷ χρήσασθαι. Διαλύων ὖν λέγε, αἰχμάλωτος γενέσθαι. Tandem in fine Codicis idem Scriba, ut alias, ſubiunxit: *Μετεγράφησαν ϗ τὰ παρόντα τῆς Φρυνίχυ ἐκλογῆς διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννυ πρεσβυτέρυ Ῥώσυ Κρητὸς τὸ γένος, χιλιοςῷ τετρακοσιοςῷ ἐνενηκοςῷ πρώτῳ, μηνὸς Ἰυνίυ πρώτῃ, Οὐενετίαις, Tranſcriptae ſunt etiam hae Phrynichi Eclogae manu mea Ioannis Roſi Cretenſis presbyteri A.* MCCCCXCI. *Iunii die prima, Venetiis*.

Pauca heic de Phrynicho Arabio, Sophiſta Bithyno, delibanda ſunt, quoniam inter vocum Atticarum collectores, qui iam publice editi exſtant antiquiſſimus eſt. Vixit igitur, M. Antonino & Commodo eius filio imperantibus, eiuſque hanc *ἐκλογὴν Ἀττικῶν ῥημάτων, ϗ ὀνομάτων* Corneliano inſcriptam habemus. Cornelianum vero rhetorem, & Imperatorum Antonini, & Veri, vel Commodi ab Epiſtolis fuiſſe docet Phrynichus in *βασίλισσα*, & in *τὰ πρόσωπα*, ubi eum laudat, tamquam *καθαρὸν, καὶ ἀρχαῖον ῥήτορα*. Vide plura apud Cl. Fabricium Biblioth. Graecae Lib. IV. Cap. 34. Tom. IV. pag. 529. Primus hanc Phrynichi *συλλογὴν* in turbam dedit Zacharias Calliergius Cretenſis, Romae A. MDXVII. 8. atque hanc ordine alphabetico digeſtam habui prae manibus e Biblioth. ampliſsimi Ducis Salviati, quem honoris, & amicitiae cauſſa nomino. Calliergium ſequutus Franciſcus Aſulanus, Lexico ſuo illam adiecit una cum Thoma Magiſtro, Moſchopulo, Ammonio, aliiſque, apud Aldum Venetiis MDXXIV. fol.

In his editionibus litterarum ordine procedit Phrynichi collectio, in nullos partitur libros, minuſque plena eſt, ac perfecta, ut ex ſpecimine, quod protulimus eruere per ſe quiſque poteſt, neque in ea occurrunt quae ex Phrynicho prodidit Stephanus *Ἐθνικογράφος* in voce *Ἀθῆναι*. Vberiorem deinde editionem ex Ms. Codice dedit Petrus Io. Nunneſius, quamvis nec in illa loci a Stephano allati veſtigium appareat. Svidas autem opus Phrynichi memorans, ait, eum *Ἀττικιςὴν*, ſive *περὶ Ἀττικῶν ὀνομάτων* duos libros conſcripſiſſe, ut etiam ex noſtro Codice apparet; certe in editis Svidae Codicibus duplex tantum librorum Phrynichi numerus exſtat, quum in Ms. Phrynichi, quod Nunneſius ſequutus eſt, diſtinctum fuerit in libros tres, tertio tamen libro non integro, ſed exigua tantum illius parte ſuperſtite. Addidit porro non Latinam modo verſionem Nunneſius, ſed notas quoque eruditas. Cum doctiſſimis denique Davidis Hoeſchelii Additamentis prodiit Phrynichus Auguſtae Vindelicorum A. MDCI. 4. & nuper Traiecti ad Rhenum MDCCXXXIX. 4.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XV. nitidiſſimus, & bene ſervatus, ſi illud excipias, quod alia quaedam, quae initio Codicis conlocata fuerant, mala manus ſubſtulit. Conſtat foliis ſcriptis 190.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

CONtinet hic Codex IV. Evangelia minuto quidem, ſed perſpicuo characte- COD. XXII.
re conſcripta. Praecedunt aliqui Canones Euſebii, aureis exarati litteris, aureiſque tribus incluſi loculamentis; priores enim reſciſſi fuerunt. His ſuccedit eiuſdem Epiſtola ad Carpianum, auro itidem tota deſcripta. Initio cuiuſcumque Evangelii, imago Evangeliſtae affabre delineata, optimeque ſervata praecurrit. Aliae praeterea picturae paene innumerae, quibus res in Evangeliis narratae exhibentur, ipſi textui interſeruntur, ut nullam ferme paginam pictura vacuam, pleraſque etiam duabus, vel tribus inſtructas reperias. Nonnullarum ex ipſis, quum & vetuſtiſſimae ſint, & ad hiſtoriam illuſtrandam conferant, ſpecimen damus paullo inferius. Quod vero ad Ioannis Evangeliſtae imaginem ſpectat, is ita exhibetur, ut dictantis inſtar ſit, & amanuenſis quidam iunior verba excipiat, & ſcribat; quod

quod optime convenit senescenti Ioannis aetati, qua eum, aliorum Evangeliis iampridem editis, sua litteris consignasse tradunt. Ceterum imagines Evangelistarum nostri Codicis, & aliorum quorumdam huius Plutei non multum differunt ab iis, quas videre est in Codice Coisliniano XX. apud Montefalconium, qui & Ioannis imaginem repraesentat Bibliothecae Coislin. Par. I. pag. 64. Similes quoque sunt in Codice Theologico XXVIII. Biblioth. Caes. Lib. III. Comment. P. Lambecii, quarum exhibet specimen Lib. II. Cap. VII. & in primis Ioannis Evangelistae, & Prochori iunioris, quorum alter dictantis instar, alter scribentis, nominibus appositis, exprimitur; quare eumdem Prochorum esse & huius Codicis amanuensem putamus, licet nomina adscripta non sint. Confirmatur id ex imaginibus Evangelistarum Codicis membranacei X. Seculi continentis Evangelia, Bibliothecae sanctae Mariae, cuius meminit Montefalconius Diar. Italic. Cap. XXV. Ibi enim Ioannes dictans depingitur Evangelium suum Prochoro discipulo, apposito ad utramque figuram nomine proprio, Ἰωάννης, Πρόχορος. Vid. clariss. Lamium de Erud. Apostol. Cap. XIII. §. IV. pag. 228. Sed ad nostrum revertamur, de quo plura alia sunt adnotanda: ac primo quidem omnes Evangeliorum inscriptiones aureis ac maioribus litteris exaratas, ornatu satis eleganti undequaque contineri, tum cuilibet Evangelio, primo excepto, auream praemitti Capitum tabulam, quae postea suo loco in marginibus repetuntur. Hae porro tabulae cum aliis aliorum Codicum, quos recensuimus, concordant, praeter ultimam, quae Ioanni Capita tantum XVII. tribuit. Aureus etiam Eusebianarum sectionum numerus margini est adiectus, quarum Matthaeus habet CCCLV. Marcus CCXXXVII. Lucas CCCXLII. Ioannes CCXXXII. Duobus vero tantum annus scriptionis adiungitur in fine, Marco nimirum, & Lucae. Illius subscriptio est eiusmodi: Ἰστέον, ὅτι μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως ἐγράφη τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sciendum est, quod annis X. post Domini nostri, ac Dei Iesu Christi a mortuis resurrectionem, & in caelos adscensionem scriptum fuit sanctum Evangelium secundum Marcum.* Simillima prorsus, numero annorum excepto, Evangelio Lucae notula apponitur. Vide de hoc Codice Blanchinium Evangel. Quadr. P. II. Vol. II. p. 597. & Gorium in Epist. ad Blanchinium ibid. relata pag. 573.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. elegantissime scriptus, & admodum ornatus. Constat foliis scriptis 212. cuius specimen damus Tab. III. N. IX.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

EVANGELIA.

COntinet hic Codex IV. Evangelia integra, Ecclesiasticis usibus accommodata, ideoque pericopis recentiori manu distincta, quae & in margine dierum, & hebdomadarum numeros apposuit, & in fine synaxarium, & menologium adiecit. Synaxario hic praecedit titulus minio descriptus: Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν τῶν Εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἄρχονται, καὶ ποῦ καταλήγουσιν ἑβδομάδες τοῦ ὅλου χρόνου. Ἰστέον, ὅτι ἀναγινώσκεται τὸ ὕφος τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου ἐν ἑβδομάσιν ὅλαις ἑπτὰ, ἀριθμουμέναις ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα, χωρὶς τινων ἡμερῶν τριῶν: *Declaratio comprehendens temporis Evangeliorum lectionem, & Evangelistarum continuationem, undeque incipiunt, & ubi desinunt hebdomades totius anni. Sciendum est, perlegi textum sancti Evangelii secundum Ioannem septem integris hebdomadibus a magna Paschatis Dominica numeratis, tribus diebus exceptis.* Ab eadem quoque manu Eusebiana Capita sunt adscripta, quae in Matthaeo sunt CCCLIX. in Marco CCXXXVII. in Luca CCCXLII. in Ioanne CCXXXII. Huic Evangelio subiuncta sunt tria Epigrammata, hoc titulo: COD. XXIV.

Ἐπίγραμμα τριπλοῦν τετράστιχον.

Ἄϋλος ὢν, ἄῤῥητος, ἄγνωστος λόγος,
Καὶ σωματοῦται, καὶ διδάσκεται λόγῳ,
Καὶ γνῶσιν ἐντίθησιν ἀξίοις λόγου,
Ὑπερφυοῦς τε καὶ θεαρχικοῦ λόγου.

Epigramma tribus tetrastichis.

Tibiae instar, ineffabile, & ignotum Verbum,
Et animatur, & traditur Verbo,
Et imbuit dignos intelligentia Verbi,
Verbi natura superioris & divini.

Λόγος πεφυκὼς ζῶν, ἴσος Θεῷ φύσει,
Λόγος πανευαγής τε, καὶ φρικτὸς φύσει,
Ὑπὲρ λόγον συνῆλθε τῇ βροτῶν φύσει,
Λόγῳ καθαίρων καὶ Θεοῦ θνητὴν φύσιν.

Verbum vivum, Deo par natura,
Verbum persanctum, & horrendum natura,
Supra rationem adiunxit se mortalium naturae,
Verboque Dei mortalem naturam purgavit.

Εὐαγγελισταὶ τέτταρες θεηγόροι,
Εὐαγγελισταὶ τριστοφεγγοῦς οὐσίας,
Εὐαγγελισταὶ τοῦ θεανθρώπου λόγου,
Εὐαγγελισταὶ ταῦτ' ἀνήγγειλαν σαφῶς.

Evangelistae quatuor deiloqui,
Evangelistae trifulgidae essentiae,
Evangelistae Verbi, quod Deus & homo est,
Evangelistae haec adnunciaverunt manifeste.

In postrema pagina alia manu adscribitur dies, in quo Pascha incidebat per IV. annos, nimirum ab A. C. MCCCCXXIX. usque ad XXXII.

Codex Graec. membr. Ms. in 8. Sec. XIII. primis duobus foliis, & ultimis quatuordecim a recentiori manu, Sec. nempe XIV. exaratus. Constat foliis 224.

ΕΥΑΓ-

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXV. Continet IV. Evangelia, quae praecedit exactissimum Synaxarium, seu ratio illa legendi iuxta ordinem hebdomadum in Ecclesia Graeca per annum, cum suis ἀρχοτελείαις, hoc titulo praeeunte minio descripto: Συναξάριον σὺν Θεῷ τοῦ τετραευαγγελίου, ἀπό τε τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου ἕως τέλους, κατὰ τὴν ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ περικοπὴν καὶ σύνταξιν, καὶ ὅπως καὶ πότε ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι ἕκαστος ἐν ἐπιτόμῳ ἀκριβείᾳ. *Synaxarium cum Deo quadruplicis Evangelii, ab initio anni usque ad finem, iuxta singulorum Evangelistarum sectionem & ordinem, & quomodo, & quando unusquisque legi debeat, breviter accurateque descriptum*. Synaxario Menologium adnectitur, sed ita exaratum, ut cuiuslibet mensis diebus, non quidem omnibus, ut in Cod. XVIII. animadvertimus, sua adsignetur Evangelii Lectio, nulla tamen Sanctorum facta mentione, praeter sollemniora quaedam festa, puta Exaltationis S. Crucis, Natalis Domini, Luminum, &c. in quorum pervigiliis etiam Horae diurnae, I. scilicet, III. VI. & IX. suam habent pericopam Evangelicam. In margine cuiuslibet Evangelistae numerus sectionum Eusebianarum est adscriptus. Primus habet Capita CCCLV. secundus CCXXXIII. tertius CCCXXXIX. quartus CCXXXII. Praeterea rerum quoque Capita, de quibus agitur, sunt ibidem apposita, & quidem aliis aliorum Codicum numero similia, licet eorum Tabula non nisi Ioannis Evangelio fuerit praefixa, cui insuper, quemadmodum etiam Lucae, Hypothesis praecedit, quodque in aliis etiam Codicibus observavimus, cuilibet annus scriptionis est additus, praeterquam Evangelio Marci. Matthaeus vero habet etiam stichometriam, eiusque versus numerantur βχʹ. MMDC.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. Constat foliis 228.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI IN SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM.

COD. XXVI. Continet hic Codex IV. Evangelia cum Theophylacti Commentariis, quibus Praefatio praeit in hunc ferme modum.

I. pag. 1. Τοῦ μακαρίου Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐξήγησις εἰς τὸ θεῖον καὶ ἅγιον εὐαγγέλιον. *Beati Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Enarratio in divinum, & sanctum Evangelium*. Inc. Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκεῖνοι θεῖοι ἄνδρες, οὐ διὰ γραμμάτων καὶ βιβλίων ἐδιδάσκοντες. Des. μὴ γὰρ ἐκοπιάσαμεν ἡμεῖς ἐπὶ τῇ κτήσει τούτων τῶν ἀγαθῶν, ἢ ἐξ ἰδίων κατορθωμάτων ταῦτα ἐλάβομεν, ἀλλὰ χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ Θεοῦ τηλικούτων ἀγαθῶν ἠξιώθημεν. Sequitur Hypothesis in Matthaeum, cuius initium: Κατὰ Ματθαῖον. Τέσσαρες μέν εἰσιν οἱ εὐαγγελισταί· τούτων δὲ οἱ μὲν δύο, Ματθαῖος καὶ Ἰωάννης, ἦσαν ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν δώδεκα, κ. λ. Finis: καὶ διατοῦτο δοκοῦσιν ἔν τισι διαλλάττειν· καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἀρξώμεθα δὲ ἤδη τοῦ ὕφους. Easdem Hypotheses, sive argumenta singulis Evangelistis praefixa, adnotavimus etiam supra in recensione Codicis XVIII. huius Plutei. Pag. 2. incipiunt Commentarii, & quidem in Matthaeum ita: Βίβλος γενέσεως. Τίνος ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, ὅρασις, ἢ λόγος, ὥσπερ οἱ προφῆται; Ἐκεῖνοι γὰρ οὕτως προέγραφον, ὅρασις ἣν εἶδεν Ἡσαΐας, καὶ, ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἡσαΐαν. Τίνος ἕνεκεν, ζητεῖς μαθεῖν; Διότι οἱ μὲν προφῆται πρὸς σκληροκαρδίους διελέγοντο καὶ ἀπειθεῖς, καὶ διατοῦτο ἔλεγον, ὅτι ὅρασίς ἐστι θεία, καὶ ὅτι λόγος ἐστὶν ἐκ Θεοῦ, κ. λ. Des. εὐχαριστήσαντες οὖν τῷ κυρίῳ τῷ ἐνταῦθα συνόντι ἡμῖν, καὶ πᾶν ἀγαθὸν χορηγοῦντι, καὶ πάλιν συνεσομένῳ τὸ τελεώτερον μετὰ τὴν συντέλειαν, συντελέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξήγησιν· αὐτῷ γὰρ πρέπει πᾶσα εὐχαριστία καὶ δόξα καὶ τιμή, κ. λ.

II. pag. 91. Commentarii in Marcum, Hypothesi praecedente, cuius initium: Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον μετὰ δέκα ἔτη τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν Ῥώμῃ. Finis: ἄρχεται οὖν ὁ Μάρκος τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τῆς τοῦ Προδρόμου διαγωγῆς καὶ ἐνδείξεως· ἄκουε οὖν τί φησιν. Inc. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου, κ. λ. Ἰωάννην τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν, ἀρχὴν εἶναι τοῦ εὐαγγελίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ φησι· τὸ γὰρ τέλος τῆς παλαιᾶς, ἀρχὴ τῆς νέας διαθήκης. Ἡ δὲ μαρτυρία ἡ περὶ τοῦ Προδρόμου ἀπὸ δύο προφητῶν ἐλήφθη. Τοῦ μὲν γὰρ Μαλαχίου ἐστὶ τὸ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Des. ὡς ἂν τέλειοι παραστείημέν σοι συνεργοῦντι ἡμῖν ἐν πᾶσιν ἔργοις τε καὶ λόγοις· ὅτι σοὶ πρέπει ἡ διὰ λόγων καὶ ἔργων δόξα, ἀμήν.

III. pag. 137. Commentarius in Lucam, praeeunte item brevi Hypothesi, cuius initium: Λουκᾶς ὁ θεῖος, Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν, ἰατρὸς δὲ καὶ τὴν ἔξω σοφίαν πολύς. Finis: ὃς καὶ ἄξιοι τῷ ὄντι ἐστὶν ἀκούειν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. Inc. Ἐπειδήπερ πολλοὶ, κ. λ. Τίνες ἦσαν οἱ πολλοὶ οὗτοι οἱ ἐπεχειρήσαντες; ψευδαπόστολοι. Πολλοὶ γὰρ συνεγράψαντο εὐαγγέλια δῆθεν· οἷόν ἐστι τὸ κατ' Αἰγυπτίους, καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον τῶν ιβʹ. οἱ τοιοῦτοι οὖν ἐπεχείρησαν μόνον, οὐ μὲν τοι ἐτελείωσαν. Des. ὡς μιμηταὶ καὶ ἡμεῖς γενόμενοι, ἐν τῷ ἱερῷ βίῳ διαπαντὸς εἴημεν αἰνοῦντες διὰ τούτου τοῦ βίου, καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν· δόξα γὰρ Θεοῦ, καὶ εὐλογία ὁ ἱερὸς καὶ ἐνάρετος βίος, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vetustissimum horum in Marcum, & Lucam Commentariorum exemplar, ipso, ut videtur, Theophylacti aevo exaratum, servat Bibliotheca Caesarea Vindob. Vid. Nessellii Catalogum Tom. I. p. 172. Cod. XC.

IV. pag. 243. Commentarium in Ioannem praecedit item Hypothesis, & hi quatuor versiculi:

Εὔληπτον ἐξήγημα τῦ Βυλγαρίας
Εὐαγγελίων τῶν κατὰ Ι'ωάννην,
Ωἶ πατρὶς ἦν Εὔοια, κ) βίος λόγοι,
Θεῖος δὲ κλῆρος, κ) τάφος Βυλγαρία.
Captu facilis Commentarius Bulgariae [1]
In Evangelia ſecundum Ioannem,
Cui patria erat Euoia [2], *& vita ſermones,*
Divina autem ſors, & ſepulcrum Bulgaria.

Hypotheſis inc. Τῦ πνεύματος ἡ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειῦται, καθὰ κ) γέγραπται, κ) πιστεύομεν, κ. λ. Deſ. μόνος γὰρ ῦτος ἀναφαίνεται ἔχων τρεῖς μητέρας, τὴν φυσικὴν τὴν Σαλώμην, τὴν βροντὴν, ὑὸς γὰρ βροντῆς διὰ τὴν τοῦ εὐαγγελίυ μεγαλοφωνίαν, τὴν θεοτόκον, ἰδὺ γὰρ, φησιν, ἡ μήτηρ σῦ. Haec Hypotheſis quatuordecim circiter verſus longior eſt, quam in XVIII. huius Plutei Codice. Commentarius inc. Ε'ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Ο'περ κ) ἐν προοιμίοις εἶπον, τοῦτο πάλιν ἐρῶ, ὅτι τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν τὴν κάτω γέννησιν τῦ κυρίυ, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὔξησιν πλατέως ἀφηγησαμένων, ῦτος ἐκεῖνα παρατρέχει, ὡς αὐτάρκως τοῖς συμμαθηταῖς αὐτοῦ ῥηθέντα, κ. λ. Deſ. ἃ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντες ὐ δυνάμεθα χωρῆσαι, κ) τελειωθῶμεν ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς διὰ τοῦ ἠγαπημένυ αὐτοῦ μαθητοῦ, φωτίσαντι ἡμᾶς ἐν τῇ θεολογίᾳ, κ) ἐπιγνώσει αὐτοῦ, κ) τοῦ πατρὸς, κ) τοῦ ἁγίυ πνεύματος, ᾧ ἡ δόξα, κ) λ. Subiiciuntur deinde hi quinque verſus iambici:

Νέαν Ε'δὲμ νόμιζε τήνδε τὴν βίβλον
Μερισμὸν εἰς τέσσαρας ἀρχὰς λαμβάνειν
Εὐαγγελιστῶν τὺς θεοπνεύστυς λόγυς,
Ε'ξ ἧς ποταμὸς γνώσεως εἷς ἐκρέων,
Τοῦ πνεύματος γάρ ἐστιν ἡ χάρις μία.
Novam Edem puta hunc libellum
Partitionem in quatuor principia accipere
Evangeliſtarum divinitus inſpiratos ſermones,
Ex quo flumen ſcientiae unum effluens,
Spiritus enim eſt gratia una.

Theophylactus Achridis in Bulgaria Archiepiſcopus A. C. MLXX. clarus, haec in quatuor Evangeliſtas Commentaria e Chryſoſtomo, aliiſque antiquis ſcriptoribus in compendium redegit. Decipi enim eos, qui ex ſolo Chryſoſtomo contexta putant, docet Rich. Simon Lib. III. Hiſt. Critic. Novi Teſtamenti Cap. XXVIII. Latine vertit Io. Oecolampadius, Coloniae MDXXXVI. MDXLI. 8. & MDCCI. 4. qui ut Codice heinc einde minus integro, ſic etiam aliquibus locis integriore eſt uſus, quam qui Graecam editionem curarunt Romae A. MDLII. fol. de quo vide Fabr. l. c. Lib. V. C. 5. T. VI. p. 287. Simonius vero l. c. p. 401. obſervat Pariſienſes, qui G. & L. haec Commentaria ediderunt Pariſ. A. MDCXXXI fol. cum verſione Oecolampadii, nullos Mss. Codices conſuluiſſe, variaque lectiones, non adeo multas, ad calcem adiectas, ex Oecolampadii verſione ſumſiſſe; ideoque poſſet Codicibus Mediceis, Vindobonenſibus, regiae Pariſienſis Bibliothecae, aliiſque, de quibus agit Oudinus de Scriptor. Eccleſ. Tom. II. p. 709. editio longe melior procudi.

V. pag. 357. *b.* Sequitur ſine auctoris nomine Sermo quidam, in quo de Pſalmis XV. Gradualibus agitur, ita inſcriptus: Πρὸς τὺς ἐρωτῶντας ὁ λόγος. *Ad interrogantes Sermo*. Inc. Τί ἐστι τὸ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς γεγραμμένον ἁγίῳ πνεύματι ἑνοειδεῖ αἰτίᾳ πάντα ἔχεται εἰρηνοβραβεύτως· ῥητέον ῦν πρότερον διατί ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν, κ) οἱ πεντεκαίδεκα ψαλμοὶ ἐπεγράφησαν, κ. λ. Deſ. ἐνῆν μὲν καὶ ἕτερά τε φιλοσοφῆσαι περὶ τοῦ ἑνοειδοῦς· ἀλλ' ἀρκεῖ ταῦτα.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Conſtat foliis 359.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXVII.

Continet hic Codex integrum Novum Teſtamentum, niſi quod mutilum eſt in fine Ioannis Evangelium, & deeſt Apocalypſis. Quum male compactus fuerit, diviſa ſunt Evangelia, & inter Evangelia Marci, & Lucae interſerta ſunt, Actus Apoſtolorum, Epiſtolae Catholicae & Paullinae, quae ſunt XIV. Sed ſingula eo ordine, quo iacent in Codice, perſequamur.

I. pag. 1. Praecedit ampliſſimus index pericoparum ferialium, ac Dominicalium, quae poſtea etiam in marginibus, in ipſo contextu rurſus adnotatae leguntur; unde conſtat & hunc Eccleſiaſticis uſibus inſerviſſe. Indici, vel Synaxario declaratio quaedam praeit brevis & accurata, rectam ipſarum legendarum rationem edocens, cui titulus: Δήλωσις διαλαμβάνυσα τὴν τοῦ χρόνυ τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν, κ) τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν, πόθεν τε ἄρχονται, κ) ποῦ καταλήγυσιν. *Declaratio comprehendens Evangeliorum de tempore lectionem, & Evangeliſtarum ſucceſſionem, undeque incipiunt, & ubi deſinunt*. Synaxario ſuccedit Menologium, ſeu Calendarium a Septembri incipiens cum hoc titulo: Α'ρχὴ τοῦ μηνολογίυ, ἤτοι τῶν ἑορταστίμων ἡμερῶν, *Initium Menologii, ſive feſtorum dierum*; quod infra integrum proferemus.

II. pag. 9. Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium ſecundum Matthaeum*, cum Tabula Capitum LXVIII. quorum primum eſt, Περὶ τῶν μάγων. Vltimum, Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίυ. Conſequitur hoc Epigramma:

Ματθαίυ τόδε ἔργον ἀριστοπόνοιο τελώνυ,
Ο'ς τόκον ἔφρασε θεῖον ἀπειρογάμοιο γυναικὸς,
Η' τέκεν ἄσπορον ὑὸν, ὃν ὐ χάδεν ὐρανὸς εὐρὺς,
Χριστὸν ἀεὶ ζώοντα Θεὸν, βροτὸν αὐτὸν ἐόντα.
Matthaei hoc opus optime laborantis publicani,
Qui fetum enarravit divinum coniugii inexpertae feminae,
Quae peperit non genitum (ab Homine) filium, quem non capit caelum latum,
Chriſtum ſemper viventem Deum, & ſimul mortalem.

III. pag. 65. Τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium ſecundum Marcum*

(1) Scilicet Theophylacti Archiepiſcopi Bulgariae.

(2) Oudin. de Script. Eccleſ. Tom. II. pag. 708. ipſum patria Conſtantinopolitanum fuiſſe tradit.

cum. Praeest Tabula Capitum XLVIII. quorum primum est: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου, ultimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. In fine Evangelii annus eius scriptionis adnotatus fuit hisce verbis: Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Finis Evangelii secundum Marcum, quod editum est anno X. post Christi Adscensionem.*

IV. pag. 100. Occurrit Index Capitum LXXXIII. Evangelii S. Lucae, quorum primum est: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Vltimum: Περὶ τοῦ Κλεόπα. Quem statim subsequi debuerat ipsum Evangelium, sed bibliopegi incuria, qui male Codicem compegit, interseruntur Actus Apostolorum, & Epistolae Catholicae ac Paullinae, ut supra innuimus. Actibus vero praecedit aliud Synaxarium, item a mense Septembri incipiens, cui sequens titulus: Συναξάριον περιέχον τοῦ μηνολογίου τὰ ἐν ταῖς ἁγίαις λειτουργίαις ἀποστόλων, καὶ εὐαγγέλια. *Synaxarium, sive missale, continens Calendarii ea, quae ad Apostolos pertinent, & Evangelia in sanctis Missis celebranda.* Inter pag. 107. & 108. alius Index Capitum Evangelii S. Matthaei est insertus, cum superiori prorsus conveniens. Pag. 108. succedit recensio Lectionum, & Evangeliorum, quae leguntur per septem hebdomadas a Paschate incipiendo: habet enim titulum: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ Πάσχα, ἑβδομὰς α'. *Sancta & magna Paschatis Dominica, hebdomada prima.* Lectiones ex Actibus Apostolorum, Evangelia vero ex Ioanne sunt desumta. Pag. 109. alia similis recensio Lectionum, & Evangeliorum, quae per XXXVI. hebdomadas legi solent. Lectiones ex Epistolis Paullinis & Catholicis, Evangelia ex Matthaeo, Marco, & Luca sunt excerpta. Hanc seriem sequens excipit titulus: Ἀρχὴ τῶν ἑβδομάδων τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Παύλου, ὧν ἀποτέτακται ἡ πρὸς Ῥωμαίους· ἑβδομὰς α'. *Initium hebdomadarum, in quibus Epistolae D. Paulli leguntur, quarum ordo incipit ab Epistola ad Romanos: hebdomada I.* Animadvertendum est, ex hac Epistolarum, & Evangeliorum recensione ad Ecclesiasticos usus accommodata, eam partem, quae pericoparum Evangelicarum seriem complectitur, nescio quo fato, fere totam esse deletam.

V. pag. 116. Λουκᾶ εὐαγγελιστοῦ πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *Lucae Evangelistae Actus sanctorum Apostolorum.* Inc. Τὸν μὲν πρῶτον λόγον. Des. μετὰ πάσης παῤῥησίας ἀκωλύτως, ἀμήν. In margine adnotatus est lectionum, & hebdomadarum numerus, cum eo, qui in praemisso Indice exhibetur, mirifice conveniens; quod monitum volumus etiam de reliquis, quae in hoc Codice continentur, tum Epistolis, tum Evangeliis.

VI. pag. 180. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου ἐπιστολὴ καθολική. *Sancti Apostoli Iacobi Epistola Catholica.* Inc. Ἰάκωβος Θεοῦ. Des. πλῆθος ἁμαρτιῶν. Praecedunt & huic, & sequentibus Epistolis Catholicis Hypotheses, quas quum similes iis XIII. huius Plutei Codicis deprehenderimus, ac propterea Euthalio itidem adiudicandas, iis omissis, Capita tantum, quorum unaquaeque praeceditur Indice, adnotabimus. Huius igitur Capita sunt IX. quorum primum est: Περὶ ὑπομονῆς, καὶ πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς πλουσίους· ἐν ᾧ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν πυρώσεως [1], καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν, ὅτι οὐ παρὰ Θεοῦ τὸ αἴτιον· εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν, παρ' αὐτοῦ. *De tolerantia, & fide nihil haesitante, & de humilitate a divitibus servanda. Vbi de tentatione, quae in nobis est, & de passionibus ex ipsa ortum habentibus, quod nempe earum caussa Deus non sit; siquid enim boni facimus, id totum ab ipso est.* Vltimum: Ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ. *Quod inserviendum est fratrum saluti.* Cui subscriptum est: Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου. *Ad Hebraeos scripta est ab Italia per sanctum Apostolum Iacobum.*

VII. pag. 187. Πέτρου ἐπιστολὴ καθολικὴ α'. *Petri Epistola Catholica I.* Inc. Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Des. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. Capita numerantur VIII. quorum primum: Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεως, καὶ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν, καὶ περὶ σωτηριώδους πίστεως προκατηγγελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν. *De regeneratione in Christo, & in mundi adversis tolerantia, deque salutari fide, quae praenuntiata est a prophetis.* Vltimum: Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως τῶν πιστευόντων. *Precatio ad Deum pro fidelium perfectione.* Epistolae subiungitur: Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, στίχων διακοσίων λς'. *Scripta est a Roma, versuum CCXXXVI.*

VIII pag. 194. Πέτρου καθολικὴ ἐπιστολὴ β'. *Petri Catholica Epistola II.* Inc. Συμεὼν Πέτρος. Des. καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν. Primum Caput est: Περὶ κλήσεως τῆς ἐν πίστει, ἔργοις βεβαιουμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. *De vocatione per fidem, bonis operibus, futurorum spe bonorum confirmata.* Vltimum, quod est quartum, Ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων αἱρετικῶν· ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνιδίως ἥξει ὁ Χριστὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ αἰῶνος, ὥς τε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ. *Repetitio de haereticorum pravitate. Vbi dicitur, Christum ex improviso venturum in consummatione huius seculi, ideoque oportere, ut omni virtute instructi sint.*

IX. pag. 199. *b.* Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ καθολικὴ α'. *Ioannis Evangelistae Epistola Catholica I.* Indice Capitum VII. praeeunte, quorum primum est: Εὐαγγελικὴ θεολογία Χριστοῦ· ἐν ᾧ περὶ ἐξομολογήσεως, καὶ προσοχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν. *Evangelica theologia Christi. Vbi de confessione peccatorum, & de cura a nobis adhibenda, ne peccemus.* Septimum: Περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν· ἐν ᾧ περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος. *De ope fratri peccanti per orationem ferenda, & de non peccando. Vbi etiam quod a cultu daemonum cavere debeamus.*

Inc.

(1) In edit. Laur. Zacagni Monument. Eccl. Graec. A. MDCXCVIII. habetur πυρώσεως;

Inc. Oꞌ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. Deſ. ἀπὸ τῶν εἰδώλων, ἀμήν. In fine: Iꞌωάννȣ τοῦ εὐαγγελιςοῦ ἐπιςολὴ πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Eꞌφέσȣ, ςίχων διακοσίων οδ'. *Ioannis Evangeliſtae Epiſtola prima ſcripta eſt ab Ephеſo, verſuum CCLXXIV.* Inter pag. 205. & 206. deſunt tria folia; nam quum in fine pag. 205. incipiat Hypotheſis in ſecundam Ioannis Catholicam Epiſtolam, in ſequenti pagina occurrunt extrema Hypotheſis in Epiſtolam Iudae cum indice Capitum IV. &c. Haec tamen tria folia per errorem alibi fuerunt a bibliopego conlocata; nam unum inter pag. 48. & 50. inſertum in Evangelio Matthaei, alia duo inter pag. 116. & 119. ſub initium Actuum Apoſtolorum reperies, quae ſi ſuo reponantur loco, omnia inter ſe convenient. Nos tamen Codicis numerationem ſequemur.

X. p. 49. Iꞌωάννȣ καθολικὴ ἐπιςολὴ β'. *Ioannis Catholica Epiſtola II.* Inc. Oꞌ πρεσβύτερος Eꞌκλεκτῇ κυρίᾳ. Deſ. τῆς ἀδελφῆς σȣ τῆς Eꞌκλεκτῆς, ἀμήν. Στίχων λ'. *Verſuum XXX.* Primum huius Epiſtolae Caput eſt: Μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ ὀρθȣ̃ βίȣ ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ διὰ πίςεως εὐσεβȣ̃ς ἀμεταθέτȣ. *Poſt prooemium, de vitae integritate in dilectione Dei, per veram fidem immutabili.* Vltimum, quod eſt tertium: Eꞌπαγγελία παρȣσίας αὐτȣ̃ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν. *Promiſſio ſui, uti ſperat adventus ad eorum utilitatem.*

XI. pag. 117. *b.* Iꞌωάννȣ καθολικὴ τρίτη ἐπιςολή. *Ioannis Catholica Epiſtola tertia.* Inc. Oꞌ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ. Deſ. ἀσπάζȣ τȣ̀ς φίλȣς κατ' ὄνομα. Στίχων λβ'. *Verſuum XXXII.* Primum Caput inſcribitur: Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως, καὶ εὐχαριςία ἐφ' ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ Χριςόν. *Precatio ad Deum pro Caii perfectione, & congratulatio de teſtimonio ſibi reddito de eius hoſpitalitate erga fratres peregre agentes, propter Chriſtum.* Quartum eſt: Περὶ ἀφίξεως αὐτȣ̃ πρὸς αὐτȣ̀ς ἐν τάχει ἐπ' ὠφελείᾳ. *De ſuo ad ipſos adventu quam primum futuro ad eorum utilitatem.*

XII. pag. 206. Καθολικὴ ἐπιςολὴ Iꞌȣ́δα τοῦ ἀποςόλȣ. *Catholica Epiſtola Iudae Apoſtoli.* Inc. Iꞌȣ́δας Iꞌησȣ̃ Χριςοῦ δοῦλος. Deſ. κράτος ϗ ἐξȣσία νῦν, καὶ εἰς πάντας τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν. Huius item Epiſtolae Capita ſunt IV. quorum primum: Περὶ προσοχῆς τῆς εἰς Χριςὸν πίςεως διὰ τὴν ἐπανάςασιν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν· ἐν ᾧ περὶ μελλȣ́σης αὐτῶν κολάσεως καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἁμαρτωλῶν τε ϗ πονηρῶν. *De Chriſtiana fide ſedulo cuſtodienda propter impiorum & laſcivorum hominum adventum. Vbi de futuro eorumdem ſupplicio, ad illius ſimilitudinem, quod antiquorum peccatis ac pravitatibus illatum eſt.* Vltimum: Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν, καὶ παῤῥησίαν καθαρὰν σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ. *Precatio ad Deum pro iiſdem, ut ſancti fiant, & ea de re fiducia cum Dei glorificatione.* In fine: Τέλος τῶν ἁγίων ζ' καθολικῶν ἐπιςολῶν. *Finis ſanctarum VII. Catholicarum Epiſtolarum.*

XIII. pag. 208. *b.* Incipiunt Epiſtolae Paullinae, quae cum vulgata editione ita concordant, ut ſingularum initium, & finem heic adferre ſupervacaneum duximus. Praecedunt ipſis Hypotheſes, & Capitum, ſeu ſectionum Tabulae. Quoad Hypotheſes, praeter primam in Epiſtolam ad Romanos, quae a noſtro abeſt Codice, una cum dimidia parte praemiſſae Capitum Tabulae, abſciſſo nimirum folio, reliquae eaedem prorſus ſunt, atque illae, quas in citata recenſione Codicis XIII. huius Plutei ſingillatim protulimus: quare ne lectorem fruſtra detineamus, & his quoque recenſendis ſuperſedebimus. Tabulae vero ſingulis Epiſtolis praefixae hunc praeſeferunt Capitum numerum. Epiſtola ad Romanos habet Capita XX. quorum decimum (nam priora novem, uti ſupra monuimus, interciderunt) eſt: Περὶ τῆς ὑπὸ νόμȣ κατακρίσεως διὰ τὴν ἁμαρτίαν. *De condemnatione, quae propter peccatum erat ſub lege.* Vltimum: Περὶ τῆς λειτȣργίας αὐτοῦ τῆς ἐν ἀνατολῇ; ϗ δύσει. *De miniſterio ipſius* (nempe Paulli) *in Orientis & Occidentis regionibus.* Prima ad Corinthios XVI. quorum primum p. 231. eſt: Περὶ πλειόνων ϗ διαφόρων ἡ ἐπιςολὴ διόρθωσιν ἔχȣσα τῶν Κορινθίοις ἡμαρτημένων, μετὰ τὸ προοίμιον. *Multa atque varia, in quibus erraverant Corinthii, haec Epiſtola corrigit, poſt prooemium.* Vltimum: Περὶ τῆς εἰς δόξαν, καὶ δύναμιν ἀλλαγῆς. *De mutatione in gloriam, atque virtutem per corporum reſurrectionem.* Secunda ad Corinthios X. quorum primum pag. 253. *b.* eſt: Εὐχαριςία περὶ Θεοῦ βοηθείας, ᾗ πεποιθέναι φησί. *Gratiarum actio de divino auxilio, in quo ait ſe fuiſſe confiſum.* Vltimum: Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων, ϗ προθέσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος, πρὸς τὸ μὴ τοῖς ἐπιπλάςοις προςίθεσθαι Κορινθίȣς· ἐν ᾧ ἀντεξέτασις ἑαυτȣ̃ πρὸς ἐκείνȣς· ἔλεγχος ἐκείνων· περὶ ἑαυτȣ̃ τὸ ἐπίπονον παρὰ Θεῷ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτὸν τρέφων [1]· παρασκευὴ πρὸς τὴν μέλλȣσαν ἑαυτοῦ παρȣσίαν [2]. *Enumeratio ſuorum laborum, deque animi ſui propoſito, ac de gratia, qua praeditus erat, ne Corinthii fictitiis fallacibuſque rebus abduci ſe ſinerent. In quo ſe cum illis comparat, eoſque redarguit. De laboribus ſuis, de gratia, quam conſecutus eſt apud Deum. De quotidiano victu ſuis ſibi manibus, dum eorum ſaluti conſulit, comparato. Praeparatio ad futurum eius adventum.* Ad Galatas XIII. quorum primum pag. 268. *b.* eſt: Μετὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τῆς ἑαυτȣ̃ μεταβάσεως [3] ἀπὸ Iꞌȣδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν. *Poſt prooemium narrat quomodo per revelationem a Iudaiſmo ad Chriſti fidem acceſſerit.* Vltimum: Aꞌποτροπὴ ἀπὸ τῶν ἑλκόντων ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ϗ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ὑπὸ τὸ πνεῦμα [4]. *Avocatio ab iis qui circumcidi cogunt,*

(1) In cit. edit. αὐτότροφον.
(2) In cit. edit. Caput hoc in duo dividitur.
(3) In edit. μεταςάσεως.
(4) In edit. πνεύματι.

cogunt, & exhortatio ad novum vitae genus, quae ſub ſpiritu ducitur. Ad Epheſios X. primum pag. 277. Περὶ τῆς ἐν Χριςῷ ἐκλογῆς ἡμῶν, ϗ εἰσαγωγῆς, ϗ τελειώσεως. *Quod Chriſtus nos elegerit, fidei initiaverit, & in ipſa perfectos effecerit*. Vltimum: Ἐν σχήματι ὁπλίσεως περὶ τῆς κατὰ Χριςὸν δυνάμεως. *De Chriſti virtute, quam armaturae nomine deſignat*. Ad Philippenſes VII. quorum primum pag. 285. *b*. eſt: Εὐχαριςία ὑπὲρ τῆς Φιλιππησίων ἀρετῆς, ϗ εὐχὴ τελειώσεως. *Gratiarum actio de Philippenſium virtute, ac precatio pro ipſorum perfectione*. Vltimum: Ἀποδοχὴ τῆς ἀποςαλείσης αὐτῷ διακονίας. *Collectas ſibi tranſmiſſas, ſe recepiſſe ſignificat*. Ad Coloſſenſes X. primum pag. 291. *b*. eſt: Εὐχαριςία ὑπὲρ Κολασσαέων οἰκειωθέντων Θεῷ ἐπ' ἐλπίδι. *Gratiarum actio de Coloſſenſibus, Deo in futurorum bonorum ſpem conciliatis*. Vltimum: Τὰ πρὸς οἰκείȣς ὁμονοητικῶς· ἐν ᾧ τὰ πρὸς ἀλλοτρίȣς ἐμφρόνως οἰκονομικῶς. *Varia ad familiares pertinentia, concordiae inter ipſos fovendae accommodata. In quo nonnulla de prudentia, atque certa ratione, qua adverſus alienos a fide nos gerere debemus*. Prima ad Theſſalonicenſes VI. quorum primum pag. 297. *b*. eſt: Ἔπαινος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποςόλων ἀγῶσιν. Πόθος αὐτῷ, ϗ χαρὰ ἐπ' αὐτοῖς, ϗ μέριμνα, ὡς ἂν τελειωθεῖεν. *Theßalonicenſium laudatio ob eorum certamina Apoſtolis digna. Suum de ipſis deſiderium, gaudiumque ſignificat, quantamque inſuper de ipſorum perfectione ſollicitudinem habeat* [1]. Vltimum: Εὐχὴ περὶ ἁγιασμȣ̃ πνεύματος, ψυχῆς, ϗ σώματος. *Precatio ad Deum de ſanctificatione ſpiritus, animae, & corporis*. Secunda ad Theſſalonicenſes VI. quorum primum pag. 303. Εὐχαριςία ὑπὲρ τῆς Θεσσαλονικέων πίςεως, ϗ ἀγάπης, ϗ ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν, ϗ κολάσει τῶν θλιβόντων· ϗ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως αὐτῶν εἰς δόξαν ἐπὶ δόξῃ Χριςȣ̃. *Gratiarum actio de Theſſalonicenſium fide, charitate, ac patientia, ob eorumdem honorem, & perſecutorum punitionem. Item precatio pro ipſorum glorioſa perfectione ad Chriſti gloriam*. Vltimum: Προτροπὴ ἐργασίας, ϗ παραιτήσεως τῶν ἀργῶν, ϗ περιέργων. Εὐχὴ περὶ εἰρήνης τῆς παρὰ Θεοῦ. *Hortatio ad manuum laborem, & ad otioſos, atque curioſos evitandos. Precatio pro pace obtinenda, quae a Deo eſt* [2]. Prima ad Timotheum XVI. quorum primum pag. 307. Περὶ τῆς εἰς ἀγάπην Θεȣ̃ ὁδηγίας τὴν ἀπροσδεῆ νομικῆς ἀνάγκης. *De fidelibus ad Dei charitatem adducendis, abſque veteris legis praecepta obſervandi neceſſitate*. Vltimum: Πλȣσίων ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωήν. *Divitum ad veram vitam deductio*. Secunda ad Timotheum IX. quorum primum pag. 313. *b*. eſt: Ἔπαινος Τιμοθέȣ πίςεως, ϗ προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ ϗ αὐτός, φησι, διακαρτερεῖ πάσχων. *Timothei fidem laudat, eumque hortatur ad perſeverandum, quemadmodum decet Dei gratiam, in qua ſe etiam, dum pro Chriſto patitur, confirmari adſerit*. Vltimum: Περὶ τῆς ἑαυτȣ̃ μελλȣ́σης ἀναλύσεως ἐν δόξῃ αἰωνίῳ. *De futura ſui corporis ad aeternam gloriam reſolutione*. Ad Titum VI. quorum primum pag. 319. eſt: Περὶ διδασκάλων ἐπιτηδείων εἰς διακονίαν, ϗ ἔλεγχον ἀπειθῶν. *De doctoribus ad miniſterium, & contumacium redargutionem idoneis*. Vltimum: Παραίνεσις περὶ τȣ̃ ἐκκλίνειν τȣ̀ς ἐριςικȣ̀ς ζητητάς. *Admonitio de ſeditioſis quaeſtionibus evitandis*. Ad Philemonem II. quorum alterum p. 322. Ἔπαινος Φιλήμονος, ϗ εὐχαριςία ὑπὲρ αὐτȣ̃. *Laudat Philemonem, ac pro ipſo gratias Deo agit*. Alterum: Σύςασις Ὀνησίμȣ φυγάδος οἰκέτȣ, ϗ παράκλησις ὑπὲρ αὐτȣ̃ σωθέντος διὰ πίςεως. *Commendat Oneſimum fugitivum ſervum, eique ſalutem per fidem adepto, apud Dominum patrocinatur*. Ad Hebraeos denique XXII. quorum primum pag. 325. Θεολογία Χριςȣ̃ ἐν δόξῃ πατρὸς, ϗ ἐξȣσίᾳ τῶν πάντων μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπȣράνιον δόξαν. *Doctrina de Chriſto, cui data eſt Patris gloria, omniumque rerum dominatio, cum poteſtate peccata expiandi, quae perpetrantur in terris, unde in caeleſtem gloriam aſcendit*. Vltimum: Εὐχὴ πρὸς Θεὸν περὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς, ϗ οἰκονομίας. *Precatio ad Deum, ut ad virtutem inſtituantur, & recte gubernentur*. Vbi animadvertendum eſt, huic ultimae Epiſtolae Hypotheſim, & Prologum eſſe praemiſſum, quae tamen duo ſub uno Hypotheſis nomine in memorato Codice XIII. comprehenduntur. Praeterea unicuique Epiſtolae ſubſcriptus eſt locus, unde ſcripta eſt, & numerus verſuum. Quoad primum convenit cum memorato Codice, ſi Epiſtolam ad Philippenſes, II. ad Theſſalonicenſes, & ad Philemonem excipias, quibus ille nullam ſubſcriptionem appoſuit, hic autem ita habet: Πρὸς Φιλιππησίȣς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτȣ. *Ad Philippenſes ſcripta eſt a Roma per Epaphroditum*. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. *Ad Theſſalonicenſes II. ſcripta eſt ab Athenis*. Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμȣ οἰκέτȣ. *Ad Philemonem ſcripta eſt a Roma per Oneſimum ſervum*. Stichometria vero, quae nulla in illo erat, in hoc ſequens eſt. Prima Epiſtola Paullina eſt ςίχων ϡκʹ. *verſuum* DCCCCXX. II. ωοʹ. DCCCLXX. III. φϙʹ. DXC. IV. σϙγʹ. CCXCIII. V. τιβʹ. CCCXII. VI. ϛηʹ. CCVIII. VII. σηʹ. CCVIII. VIII. ρϙγʹ. CXCIII. IX. ρϛʹ. CVI. X. σλʹ. CCXXX. XI. ροβʹ. CLXXII. XII. ϙζʹ. XCVII. XIII. λζʹ. XXXVII. XIV. ἑπτακοσίων τριῶν. DCCIII.

XIV. pag. 343. Aliud Synaxarium occurrit cum quadam veluti praefatione, cuius hic titulus: Πρόλογος σὺν Θεῷ τοῦ συναξαρίου τοῦ ὅλȣ χρόνȣ. *Prologus cum Deo Synaxarii totius anni*. Inc. Δεῖ εἰδέναι, ὅτι δι' ὅλȣ τοῦ ἐνιαυτȣ̃ ἀναγινώσκεται τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον οὕτως. Ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Πάσχα τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον, κ. λ. Deſ. ἀναγινώσκεται

(1) In cit. edit. hoc primum Caput in duo diviſum eſt.

(1) Etiam hoc Caput in edit. cit. in duo dividitur.

ὁ ἅγιος Μάρκος. Sequitur deinde Synaxarium ipsum Evangelicarum pericoparum, quae per anni hebdomadas legi solent. Huic succedit pag. 346. aliud Menologium, dies sanctorum festos comprehendens, cui titulus: Ἐκλογάδιον σὺν Θεῷ τῶν ἐπισημοτέρων ἁγίων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. *Delectus compendiarius cum Deo insigniorum Sanctorum totius anni.* Incipit a mense Septembri, quemadmodum superiora. Interserta tamen sunt duo folia, quae partem Epistolarum Paullinarum Synaxarii continent. Menologium excipit nova Capitum Evangelii S. Matthaei tabula, rubris characteribus exarata, ac supra memoratae simillima, cui tabula quaedam Paschalis adnectitur, ita tamen fugientibus descripta litteris, ut legi vix possit.

XV. pag. 353. Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Lucam.* Huius Capitum Indicem superius require, Epistolis Catholicis per errorem bibliopegi praemissum. Huic annus scriptionis est subnotatus his verbis: Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιε' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. *Finis sancti Evangelii secundum Lucam, quod editum est annis XV. post Christi Adscensionem.*

XVI. p. 413. Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. *Sanctum Evangelium secundum Ioannem.* Praecedit Tabula Capitum XVIII. quorum primum est: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου. Vltimum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Hoc Evangelium mutilum est in fine, desinit enim in hisce verbis: Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμ ..... quae sunt prope finem Cap. XIX. vulgatae editionis. Quum duo in hoc Codice Menologia, uti suo loco monuimus, contineantur, ipsorum primum, cuius inscriptionem dedimus supra pag. 150. N. 1. exhibere placuit, utpote ab illo, quod in recensione Codicis XVIII. huius Plutei protulimus pag. 130. identidem discrepans; huc autem reiecimus, ne eorum, quae recensenda multa, ac diversa occurrebant seriem interrumperemus. Illud igitur sequens est:

Μὴν Σεπτέμβριος.

α'. Ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου.

β'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος, καὶ τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου.

δ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βαβύλα.

ε'. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς τοῦ Προδρόμου.

ς'. Τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν ταῖς Χώναις (τῆς Φρυγίας.)

η'. Τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

θ'. Τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Ἰωακεὶμ, καὶ Ἄννης.

Σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως.

Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως.

ιγ'. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως.

ιδ'. Ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.

Σάββατον μετὰ τὴν ὕψωσιν.

Κυριακὴ μετὰ τὴν ὕψωσιν.

ιε'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικήτα.

ις'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου.

κγ'. Ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου Προδρόμου.

κδ'. Τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης.

κς'. Ἡ μετάστασις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

κη'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Χαρίτωνος.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Μὴν Ὀκτώβριος.

α'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνανίου, καὶ τοῦ ὁσίου Ῥωμανοῦ.

β'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ, καὶ Ἰουστίνης.

γ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

ς'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

ζ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου, καὶ Βάκχου.

ις'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου.

ιη'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

κ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου.

κα'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἱλαρίωνος τοῦ μεγάλου.

κβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀβερκίου.

κγ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου.

κδ'. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀρέθα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων νοταρίων Μαρκιανοῦ, καὶ Μαρτυρίου.

κς'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, καὶ ἀνάμνησις τοῦ μεγάλου σεισμοῦ.

Μὴν Νοέμβριος.

α'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμᾶ, καὶ Δαμιανοῦ.

β'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκινδύνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ς'. Τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ.

η'. Ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων.

ιβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.

ιγ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

ιδ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου.

ις'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου.

ιζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

κα'. Ἡ εἴσοδος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

κε'. Τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων Κλήμεντος Ῥώμης, καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.

κζ'. Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.

κη'. Τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Στεφάνου τοῦ νέου.

λ'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου.

Μὴν Δεκέμβριος.

δ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας.

ε'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα.

ς'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

θ'. Ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας Ἄννης.

ιβ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος.

ιγ'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Εὐστρατίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ιζ'. Τῶν ἁγίων τριῶν παίδων, ϗ Δανιὴλ τῦ προφήτυ.
κ'. Τῦ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Ἰγνατίυ τῦ θεοφόρυ.
Κυριακὴ τῶν ἁγίων προπατέρων.
Σάββατον πρὸ τῆς Χριςῦ γεννήσεως.
Κυριακὴ πρὸ τῆς Χριςῦ γεννήσεως.
κδ'. Τῇ παραμονῇ τῆς Χριςῦ γεννήσεως.
κε'. Ἡ Χριςῦ γέννησις.
κϛ'. Ἡ σύναξις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ.
κζ'. Τῦ ἁγίυ πρωτομάρτυρος Στεφάνυ.
Σάββατον μετὰ τὴν Χριςοῦ γέννησιν.
Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριςοῦ γέννησιν.
κθ'. Τῶν ἁγίων νηπίων.
λα'. Τῆς ὁσίας Μελάνης τῆς Ῥωμαίας.
Μὴν Ἰαννυάριος.
α'. Ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ, ϗ μνήμη τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ τοῦ μεγάλυ.
β'. Τῦ ἁγίυ Σιλβέςρυ πάπα Ῥώμης.
Heic nulla adnotatur Evangelii lectio.
γ'. Ἡ σύναξις τῶν ἁγίων ο' ἀποςόλων.
Σάββατον πρὸ τῶν φώτων.
Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων.
ε'. Τῇ παραμονῇ τῶν φώτων.
ϛ'. Τὰ ἅγια θεοφάνια.
θ'. Τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Πολυεύκτυ.
ι'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Νύσσης.
ια'. Τῦ ἁγίυ Θεοδοσίυ τοῦ κοινοβιάρχυ.
ιε'. Τοῦ ὁσίυ Ἰωάννυ τοῦ Καλυβίτυ.
ιϛ'. Ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Πέτρυ.
ιζ'. Τοῦ ὁσίυ ϗ θεοφόρυ πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίυ τοῦ μεγάλυ.
ιη'. Τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίυ, ϗ Κυρίλλου.
κ'. Τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίυ τοῦ μεγάλυ.
κα'. Τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Μαξίμυ τοῦ ὁμολογητοῦ.
κγ'. Τοῦ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Κλήμεντος, ϗ Ἀγαθαγγέλυ.
κε'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τοῦ Θεολόγου.
κζ'. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνυ τοῦ ἁγίυ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοςόμυ.
λα'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κύρυ, ϗ Ἰωάννυ.
Μὴν Φεβρυάριος.
α'. Τοῦ ἁγίυ μεγάλυ μάρτυρος Τρύφωνος.
β'. Ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ.
γ'. Τοῦ ἁγίυ ϗ δικαίυ Συμεὼν τοῦ θεοδόχυ.
η'. Τοῦ ἁγίυ μεγάλυ μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτυ.
ιζ'. Τοῦ ἁγίυ μεγάλυ μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος.
κδ'. Ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμυ.
Μὴν Μάρτιος.
θ'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων μ' τῶν ἐν Σεβαςείᾳ.
κε'. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ.
Μὴν Ἀπρίλλιος.
α'. Τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
κβ'. Τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρυ τοῦ Συκεώτυ.
κγ'. Τοῦ ἁγίυ μεγάλυ μάρτυρος Γεωργίυ.
κε'. Τοῦ ἁγίου ἀποςόλου καὶ εὐαγγελιςοῦ Μάρκου.
λ'. Τοῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Ἰακώβυ.

Μὴν Μάϊος.
β'. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίυ τοῦ μεγάλυ.
η'. Τοῦ ἁγίυ ἀποςόλυ ϗ εὐαγγελιςῦ Ἰωάννυ τῦ Θεολόγυ.
κα'. Τῶν ἁγίων βασιλέων ϗ ἰσαποςόλων Κωνςαντίνυ, ϗ Ἑλένης.
κδ'. Τοῦ ὁσίυ Συμεὼν τῦ ἐν τῷ θαυμαςῷ ὄρει.
κε'. Ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τῦ Προδρόμυ.
Μὴν Ἰύνιος.
η'. Τῦ ἁγίυ μεγάλυ μάρτυρος Θεοδώρυ τοῦ Στρατηλάτυ.
ιθ'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Βαρθολομαίυ, καὶ Βαρνάβα.
κδ'. Τὸ γενέθλιον τῦ τιμίυ Προδρόμυ.
κζ'. Τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τῦ ξενοδόχυ.
κη'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων Κύρυ, ϗ Ἰωάννυ.
κθ'. Τῶν ἁγίων, ϗ κορυφαίων ἀποςόλων Πέτρυ, ϗ Παύλυ.
λ'. Ἡ σύναξις τῶν ἁγίων ιβ' ἀποςόλων.
Μὴν Ἰύλιος.
α'. Τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμᾶ, ϗ Δαμιανῦ.
β'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ.
η'. Τῦ ἁγίυ μεγάλυ μάρτυρος Προκοπίυ.
ια'. Τῆς ἁγίας μεγάλης μάρτυρος Εὐφημίας.
ιε'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Κηρύκυ ϗ Ἰουλίττης.
ιϛ'. Τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν ταῖς ϛ' συνόδοις.
ιζ'. Τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Μαρίνης.
κ'. Τῦ ἁγίυ ϗ ἐνδόξυ προφήτυ Ἠλίυ.
κβ'. Τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.
κε'. Τῆς ἁγίας Ἄννης τῆς μητρὸς τῆς Θεοτόκυ.
κζ'. Τῦ ἁγίυ μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος.
λ'. Τῦ ἁγίυ ϗ δικαίυ Εὐδοκίμυ.
Μὴν Αὔγυςος.
α'. Τῶν ἁγίων Μακκαβαίων.
β'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῦ λειψάνυ τῦ ἁγίυ πρωτομάρτυρος Στεφάνυ.
ϛ'. Ἡ μεταμόρφωσις τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ.
ιε'. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ.
ιϛ'. Ἡ ἀνακομιδὴ τῦ ἁγίυ μανδηλίυ.
κδ'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Βαρθολομαίυ, ϗ Τίτυ.
κθ'. Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμυ.
λα'. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ.
Εὐαγγέλια εἰς μνήμας διαφόρυς ἁγίων.
Εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Εἰς ἐγκαίνια ναῦ. Εἰς ἀσωμάτυς. Εἰς τὸν Πρόδρομον. Εἰς προφήτας. Εἰς ἀποςόλυς. Εἰς μάρτυρας. Εἰς ἕνα μάρτυρα. Εἰς γυναῖκας μάρτυρας. Εἰς ἱεράρχας. Εἰς ἱερομάρτυρας. Εἰς ὁσίυς. Εἰς ὁσιομάρτυρας. Εἰς ὁσίας γυναῖκας. Εἰς σχῆμα. Εἰς ἀσθενεῖς. Εἰς κοιμηθέντας. Εἰς σεισμόν. Εἰς ἐμπρησμόν. Εἰς ἀνομβρίαν. Εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν. Εἰς ἐπινίκια βασιλέων. Ἐπὶ ἐξομολογυμένων. Εἰς πᾶσαν αἴτησιν.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicuo charactere exaratus. Constat foliis 452.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXVIII. Continet quatuor Evangelia integra, quibus ſingulis, excepto Matthaei, praefixae ſunt imagines Evangeliſtarum elegantiſſimae, & optime ſervatae.

I. pag. 1. Initium ſumitur a Matthaeo, cui nullus praemittitur Index Capitum.

II. pag. 119. Evangelio Marci praecedit Index Capitum XLVII. quorum primum: *Περὶ τοῦ δαιμονιζομένȣ.* Vltimum: *Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίȣ.*

III. pag. 199. *b.* Praecedit Lucae Hypotheſis, cuius initium; *Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου, ὁ καὶ χειροτονηθεὶς συνέκδημος Παύλου.* Finis: *βλέποντων τῶν μαθητῶν.* Tum Tabula Capitum LXXXIV. Primum: *Περὶ τῆς ἀπογραφῆς.* Vltimum: *Περὶ τοῦ Κλεόπα.*

IV. pag. 338. Hypotheſis in Evangelium ſecundum Ioannem inc. *Κατὰ Ἰωάννην τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβȣ τȣ̃ Ζεβεδαίȣ, κ. λ.* Deſ. *τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ κ̓ πέπονθεν.* Succedit index Capitum XVIII. Primum: *Περὶ τȣ̃ ἐν Κανᾷ γάμȣ.* Vltimum: *Περὶ τῆς αἰτήσεως τȣ̃ κυριακȣ̃ σώματος.* Praemittuntur Marco, Lucae, & Ioanni Epigrammata, quae ſupra in recenſione Cod. XIII. huius Plutei p. 122. ſeq protulimus. Ioannis tamen eſt uno verſu mutilum. Apponuntur praeterea unicuique Evangelio Euſebianarum ſectionum numeri, quae in Matthaeo ſunt CCCLV. In Marco CCXXXIV. In Luca CCCXLII. In Ioanne CCXXXII.

V. pag. 439. Oratiuncula ad D. N. Ieſum Chriſtum inc. *Ἀμὴν, Κύριέ μου, γένητο τυχεῖν τῆς σωτηρίας.* Deſ. *καὶ τῆς ἀχράντȣ σȣ μητρὸς, ἀμὴν, κ̓ γένητό μοι.* In fine; *εἴληφε τελος δέλτος ἡ τεῖδε Ἰȣλίῳ μηνὶ κη΄. ἰνδ. ιγ΄. ἐν ἔτη (ſic), ͵ϛψϥγ΄.* *Finem accepit hic liber menſe Iulio die XXVIII. indictione XIII. anno 6793.* (Chr. MCCLXXXV.) Memorat hunc Codicem Monsfalcon. Palaeogr. Graec. Lib. I. Cap. VII. pag. 66.

Cod. Graec. membranac. Ms. optimus in 8. Sec. XIII. Conſtat fol. ſcriptis 439.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXIX. Continet integra quatuor Evangelia, quibus ſingulis argumenta praemittuntur, & argumentis adtexitur annus ſcriptionis, nonnullis etiam ſtichometria.

I. pag. 1. Quae Matthaeo praecurrit Hypotheſis, eam non tam ad ipſum, quam ad omnes Evangeliſtas pertinere, ipſa docet inſcriptio, quae ita habet; *Ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια.* *Interpretatio in quatuor Evangelia.* Inc. *Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον Ἑβραΐδι διαλέκτῳ γραφὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἱερȣσαλὴμ ἐξεδόθη, ἑρμηνεύθη δὲ ὑπὸ Ἰωάννȣ, κ. λ.* Deſ. *ἔνθα ἐστὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως ἡ πολιτεία, κ̓ δόξα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἑτοιμάσαντι, κ̓ προκαταγγείλαντι περὶ τȣ́των Θεῷ, κ̓ νῦν πληρώσαντι, κ̓ πληρȣ̃ντι, ἀμήν.* Hypotheſim conſequitur ſubſcriptio: *Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ χρόνȣς ὀκτὼ τῆς τȣ̃ Θεȣ̃ ἀναλήψεως. Στίχοι ͵βχ΄.* *Sanctum Evangelium ſecundum Matthaeum editum eſt ab ipſo annis VIII. poſt Dei Adſcenſionem. Verſus MMDC.*

II. pag. 52. Hypotheſis in Marcum inc. *Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς Μάρκος ὁ μαθητὴς Πέτρȣ, κ. λ.* Deſ. *ἵνα κ̓ αὗται ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς, καὶ ὅτι ἐφάνη Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, κ̓ ἀνελήφθη εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν, κ̓ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τȣ̃ Θεοῦ.* Hypotheſi ſubnectuntur haec: *Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίȣ. Στίχοι ͵αχ΄. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ Πέτρȣ ἐν Ῥώμῃ· ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τȣ̃ προφητικοῦ λόγȣ, τȣ̃ ἐξ ὕψȣς ἐπιόντος τȣ̃ Ἡσαΐȣ τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου· ἐξεδόθη μετὰ χρόνȣς ι΄ τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεȣ̃ ἡμῶν ἀναλήψεως.* Verſionem dedimus ſupra p. 122.

III. pag. 85. Hypotheſis in Lucam hoc eſt initium; *Κατὰ Λȣκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λȣκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρȣ, κ. λ.* Finis; *βλεπόντων τῶν μαθητῶν.* Adiungitur: *Ἐγράφη δὲ μετὰ χρόνȣς δέκα κ̓ πέντε τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως, ἔχον στίχȣς ͵βω΄.* *Scriptum eſt autem annis quindecim poſt Chriſti Adſcenſionem, habens verſus* MMDCCC.

IV. pag. 140. Hypotheſi in Ioannem hic praecurrit titulus: *Ὑπόθεσις τȣ̃ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίȣ ἐκδοθέντος μετὰ χρόνȣς λβ΄ τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως.* *Hypotheſis Evangelii ſecundum Ioannem editi anno XXXII. poſt Chriſti Adſcenſionem.* Inc. *Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον ἐν τοῖς Τραϊανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννȣ ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ· διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, κ̓ πρακτικὴν, κ̓ ἔνδοξον τοῦ Χριστοῦ γενεάν. Κατὰ Ἰωάννην δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ζεβεδαίȣ, κ. λ.* Deſ. *τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ πέπονθεν.* In fine huius Evangelii adſuitur etiam hiſtoria ſcriptionis eius, auctore anonymo, cuius initium: *Οὗτος ὁ θεολόγος Ἰωάννης ὁ ἔξαρχος τῶν εὐαγγελιστῶν, ὁ πλείω πάντων ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Θεοῦ ἀνακεκλιμένος, ὁ ἐκεῖθεν ὡς ἐξ ἀεννάȣ πηγῆς τὰ μυστήρια ἀρυόμενος, κ. λ.* Finis: *ἕνα σκοπὸν ἔχων σὺν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελισταῖς διδάξαι, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς καταστάσεως ἐπὶ τὴν μέλλȣσαν διαφορὰν προσῆν ἀφορᾶν πᾶσα ἡ θεόπνευστος παλαιά τε κ̓ καινὴ διαθήκη.* Tandem haec ſcriptoris legitur notula; *Τέλος εἴληφεν ἡ δέλτος αὕτη, ἀμὴν, ἀμὴν, ἀμήν. Δόξα σοι ὁ Θεὸς, ὅτι ἔφθασα, κ̓ εἶδον τὸ τέλος τοῦ βιβλίȣ.*

In margine ſingulorum Evangeliorum duplex quaedam numerorum ſeries fuit appoſita, rubris altera, altera nigris litteris exarata. Prima rerum profecto Capita, de quibus agitur, indicat, & cum vulgata editione

ne

ne penitus concordat. Secunda fortasse Pericopas, quae in Evangelio Matthaei sunt CXVI. in Marci LXXI. in Lucae CXIV. & in Ioannis LXVII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. minori Sec. XII. Constat fol. 180.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXX. Continet quatuor integra Evangelia, quorum unicuique, excepto Matthaeo, Index Capitum praecurrit, nihil ab aliis aliorum Codicum diversus; Marco vero, & Lucae etiam Hypothesis, huius quidem similis omnino Codici superiori, illius vero longe discrepans; nam quum duas veluti partes habeat, prima inc. *Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Μάρκος μαθητὴς ὢν Πέτρυ, κ. λ.* Des. *ἵνα κ̀ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς.* Altera inc. *Μετὰ Ματθαῖον ἦν Μάρκος ὁ εὐαγγελιςὴς συγγραφὴν ποιεῖται· ἐκαλεῖτο δὲ ϗ Ἰωάννης, ὑὸς δὲ ὗτός ἐςι Μαρίας, τῆς τὺς ἀποςόλυς δεξιυμένης ἐν Ἱερυσαλὴμ ἐν τῇ αὐτῆς οἰκίᾳ, κ. λ.* Des. *ἐκκλησίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Ἀλεξανδρείας ἱδρυσάμενος, κ̀ τὰς ἱερὰς λειτυργίας ποιύμενος, τὺς πρὸς τὸ μεσημβρινὸν κλήματι, τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριςὸν πίςεως λόγον κατηχήσας ἐφώτισεν.* Praeter Hypotheses tam hisce, quam Ioanni adiectae sunt notulae, quas alibi etiam attulimus. Prima est: *Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Πέτρυ ἐν Ῥώμῃ, ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῦ προφητικῦ λόγου τοῦ ἐξ ὕψυς ἐπιόντος Ἡσαΐυ τῦ προφήτου, τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τοῦ εὐαγγελίου δεικνύς.* Secunda: *Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Λυκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ Παύλυ ἐν Ῥώμῃ, ἅτε δὲ ἱερατικοῦ χαρακτῆρος ὑπάρχων ἀπὸ Ζαχαρίυ του ἱερέως θυμιῶντος ἤρξατο.* Tertia: *Ἰςέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ, διηγεῖται δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἡγεμονικὴν, κ̀ πρακτικὴν, κ̀ ἔνδοξον τοῦ Χριςοῦ γενεάν.* Eusebianae Sectiones Matthaei sunt CCCLV. Marci CCXXXVI. Lucae CCCXLVIII. Ioannis CCXXXII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XII. minuto quidem, sed perspicuo charactere exaratus. Constat fol. 200.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXXI. Continet Evangelicum Synaxarium, eleganter & uncialibus litteris exaratum, scriptura, & ordine Codici XXI. huius Plutei simillimum.

I. pag. 1. Primae Sectioni, Ioannis pericopas a Paschate ad Pentecosten singulis diebus, tribus exceptis, legendas complectenti, haec praefigitur inscriptio: *Τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ κυριακῇ εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Sancta magna Dominica Evangelium secundum Ioannem.* Inc. *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ.* Definit unica Matthaei lectione, ad feriam secundam post Pentecosten pertinente, cuius ultima verba sunt: *ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.*

II. pag. 53. Sequuntur eclogae Evangelicae Matthaei XXXIII. sabbatis ac Dominicis tantum legendae post Pentecosten numeratis. Inscribuntur: *Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Sabbatum primum, Evangelium secundum Matthaeum.* Prima inc. *Εἶπεν ὁ κύριος τῷ αἰτῦντί σε δίδυ, κ. λ.* Vltima des. *ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τῦ ἀνθρώπυ ἔρχεται.* Cuius prima tantum, ac postrema verba adferuntur in Codice, nam quum pars sit longioris pericopae illius, quae feria tertia maioris hebdomadae legebatur, illuc lectorem remittit, quod & alibi passim fieri animadvertimus.

III. pag. 77. Tertia pericoparum series ex Luca desumitur. Sunt autem XXXV. sabbatis item, ac Dominicis tantum accommodatae. Quatuor insuper ex Matthaeo adiunguntur, prima pro Dominica XVI. *τῆς Χαναναίας* dicta, [1] altera pro Dominica *τῆς ἀποκρέυ*, reliquae duae pro sabbato, ac Dominica *τῆς τυροφάγυ*. Harum inscriptio ita habet: *Σάββατον α'. εὐαγγέλιον κατὰ Λυκᾶν. Sabbatum primum, Evangelium secundum Lucam.* Prima inc. *Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ὁ Ἰησῦς, κ. λ.* Vltima des. *ἐκεῖ ἔςαι καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.*

IV. pag. 107. Quartae sectionis initium fit ab Evangelio Marci, adiecto titulo: *Σάββατον α' τῶν νηςειῶν, κ̀ τῦ ἁγίυ μάρτυρος Θεοδώρυ, εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Sabbatum primum ieiuniorum, & sancti martyris Theodori, Evangelium secundum Marcum*, cuius IX. tantum numerantur lectiones, usque ad Dominicam V. Quadragesimae inclusive, Ioanni enim suam debet pericopam Dominica prima; legitur enim in Codice: *Κυριακὴ α' τῶν νηςειῶν, μνήμη τῶν ἁγίων προφητῶν Μωσέως, κ̀ Ἀαρῶν, ἐκ τῦ κατὰ Ἰωάννην. Dominica prima Ieiuniorum, festum sanctorum prophetarum Moysis, & Aaron, ex Evangelio secundum Ioannem.* Quae deinde sabbato *τῦ Λαζάρυ*, Dominica *τῆς βαιοφόρυ*, ac reliquis maioris hebdomadae diebus recitantur Evangelia, quum eodem prorsus ordine exhibeantur in hoc Codice, quem in XXI. obtinebant, ne frustra detineamus lectorem, peculiarem heic recensionem ipsorum omittimus, initium tantum, ac finem totius sectionis adferentes. Prima igitur pericopa inc. *Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησῦς, κ. λ.* Vltima des. *ἕως τῆς συντελείας τῦ αἰῶνος, ἀμήν.*

V. pag. 174. Sequuntur tandem pericopae Evangeliorum iuxta ordinem mensium dispositae, hoc est ab initio Septembris, usque ad Augustum. Graeca inscriptio est eiusmodi: *Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. ἀρχὴ τῆς ἰνδ. κ̀ τῦ ὁσίου Συμεῶνος, εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. Mense Septembri die prima, initium indictionis, & sancti Simeonis, Evangelium secundum Lucam.* Menologii quoque initium, ac finis

(1) Haec in Cod. XXI. huius Plutei erat XVII.

finis cum memorato Cod. XXI. concordat, cui tandem ſuccedunt XI. Evangelia *ἀναςάσιμα ἑωθινὰ*, & *ἀκολεθεῖαι εἰς διαφόρες ἡμέρας*, nimirum *εἰς ἐγκαίνια ναȣ̃, κ. λ.* Vltima lectio inſcripta, *εἰς ἀσθενȣ̃ντας ἐπὶ ζ' πρεσβυτέρων*, ex Evangelio Marci depromitur.

Toti Codici muſicae notae ſunt adſcriptae; quo docemur, ipſum olim templis Graecorum inſerviſſe. Reliqua ſcripturae ratio melius ex addito ſpecimine cognoſcetur. Id unum monuiſſe ſufficiat, ſingulas quatuor Evangeliorum inſcriptiones, quas ſuperius retulimus, itemque aliam, menologio praecedentem, aureo charactere deſcriptas eſſe, aureoque ornamento circumdatas.

Cod. Graec. membr. Ms. optimus in fol. min. Sec. IX. uncialibus litteris exaratus. Conſtat foliis 226. cuius ſpecimen damus Tab. III. N. VI.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

COD. XXXII. I. pag. 1. PRaemiſſus eſt Euſebii ad Carpianum Prologus, itidemque Tabulae Evangeliſtarum Harmonicae IX. auro, variiſque coloribus eleganter exornatae, quales in XIV. huius Plutei Codice exhibentur, ubi tamen X. numerabantur. Succedunt hiſce pag. 7. binae, eaeque breves de Chriſto, ac Deipara hiſtoriolae, a recentiori Graeco, ac rudi, parum diligenter emendateque deſcriptae, quas nos in meliorem formam redactas heic ſubiicimus. Prima eſt veluti quaedam Chriſti Ethopoeia, ita enim habet: *Ὁ τȣ̃ Χριςȣ̃, κ̀ Θεοῦ χαρακτὴρ ȣ̃τος ἦν, εὐήλικος, σύνοφρυς, εὐόφθαλμος, εὔχρειος, γενειάδα ἔχων μελαίνην, σιτόχροος, τὸ ἦθος αὐτȣ̃ κατὰ τὴν μητέρα, μικροδάκτυλος, εὔφωνος, ἡδυλόγος, ἥσυχος, μακρόθυμος, ἀνεξίκακος, κ̀ τὰ λοιπὰ τῶν ἀρετῶν. Character Chriſti Dei noſtri hic fuit, bona ſtatura, brevibus ſuperciliis, pulcris oculis, expeditus, nigra barba, panis colore, moribus maternis, parvis digitis, bona voce, ſuaviloquus, quietus, longanimis, malorum patiens, & ceteris virtutibus praeditus.* Altera Deiparae aetatem deſcribit, nimirum: *Ἔζησεν τῇ ἀνθρωπότητι ἡ ἁγία Θεοτόκος ἔτη νθ'. ἐν τῷ ναῷ κυρίȣ ἔτη ιδ'. κ̀ ἐν τῷ οἴκῳ Ἰωσὴφ μῆνας δ'. καὶ εὐαγγελίσθη κ̀ ἔτεκεν τὸν κύριον, ὁμȣ̃ ἔτη ιε'. κ̀ ἔζησεν ἐπὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τȣ̃ Χριςȣ̃ ἔτη λγ'. κ̀ μετὰ τὴν ἀνάληψιν τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν ἔτη ια' ἐν τῷ οἴκῳ Ἰωάννȣ τȣ̃ εὐαγγελιςοῦ, ὁμοῦ ἔτη νθ'. καὶ μέτεςι εἰς ȣ̓ρανȣ̀ς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησȣ̃ν Χριςόν. Vixit in humanis S. Deipara A.* LIX. *in templo Domini A.* XIV. *in domo Ioſeph menſes* IV. *& annuntiata fuit, & peperit Dominum, ſimul A.* XV. *& vixit poſt Chriſti incarnationem A.* XXXIII. *& poſt Adſcenſionem A.* XI. *in domo Io. Evangeliſtae, annos ſimul* LIX. *& aſſumpta eſt in caelos ad Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.*

Sequuntur einde duae effigies, Moyſis nimirum, & Chriſti. Illius epigraphe ſequens eſt: *Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη. Quod lex per Moyſem data eſt.* Huius vero: *Ἡ χάρις, ϗ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃ ἐγένετο. Gratia & veritas per Ieſum Chriſtum genita eſt.* Haec poſtrema ſymbolicas etiam imagines Evangeliſtarum exhibet, quibus deinde a recentiori manu nomen ipſorum fuit adiectum; Angelo nimirum *Ματθαῖος*, Tauro *Λȣκᾶς*, Aquilae *Μάρκος*, Leoni *Ἰωάννης*, quorum etiam picturae ſingulis Evangeliis praefiguntur, vetuſtate tamen praeter primam ferme evanidae. Ioannes Prochoro Evangelium dictans exhibetur, caeruleis litteris adſcripto ipſorum nomine: *Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Ὁ ἅγιος Πρόχορος.* Matthaeo Capita Euſebiana adſignantur CCCLIX. Marco CCXXXIII. Lucae CCCXLII. Ioanni CCXXXIII. Evangelio Lucae praeponitur declaratio brevis de ratione eius Evangeliſtae pericoparum legendarum, item a recentiori Graeco non ſatis perito exarata. Inc. *Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μηνὸς Σεπτεμβρίȣ, κ. λ.* Capita quoque rerum, de quibus agitur, ſummo margine deſcribuntur, nec ab aliis ſuperiorum Codicum diſcrepant.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. minuto charactere. Conſtat foliis 163.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΑ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΑΝΟΝΤΜΟΤ.

EVANGELIA CVM EXPOSITIONE INCERTI AVCTORIS.

COD. XXXIII. COntinet hic praeſtantiſſimus Codex IV. Evangelia cum uberrima plurimorum Patrum catena. Sed contextus, & ſcholia initio carent. Ille enim a Cap. III. 7. Matthaei incipit ex hiſce verbis pag. 1. *Σαδδȣκαίων* (cuius vocis primae duae ſyllabae a recentiori manu additae fuerunt) *ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτȣ̃, κ. λ.* Scholia vero incipiunt: *ἐκ τῶν λίθων τȣ́των κ̀ τὰ ἑξῆς. Τινὲς φασιν περὶ τῶν ἐθνῶν ταῦτα λέγειν· λίθȣς αὐτȣ̀ς μεταφορικῶς καλῶν. Ἐγὼ δὲ ϗ ἑτέραν ἔννοιαν τὸ εἰρημένον ἔχειν φημὶ, ὅτι μὴ νομίζετε, φησὶν, ὅτι ἂν ὑμεῖς ἀπολεῖσθαι ἄπαιδα ποιήσεται τὸν πατριάρχην. Τῷ γὰρ Θεῷ δυνατὸν, κ̀ ἀπὸ λίθων ἀνθρώπȣς αὐτῷ δȣ̃ναι, ὥσπερ ϗ πρώην· τȣ̃το γὰρ ὅμοιον ἦν τὸ ἀπὸ τῆς μήτρας τῆς Σάῤῥας προελθεῖν παιδίον, κ. λ.* quae quum nullo auctoris nomine ſint notata, cuinam tribuenda ſint ignoramus. Primus igitur interpres, cuius nomen occurrat eſt Baſilius, qui eadem pag. ad illa verba eiuſdem Capitis III. 11. *Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, κ. λ.* hanc adfert interpretationem: *Τὸ τȣ̃ Χριςοῦ βάπτισμα τὴν ἐν τῇ κρίσει δοκιμασίαν λέγει· τὸ δὲ ἐν πνεύματι ἁγίῳ τὴν ἐν πυρίναις γλώσσαις τȣ̃ πνεύματος ἐσομένην ἐπὶ τȣ̀ς ἀποςόλους ἐπιφοίτησιν.* Hunc excipit Ioannes Chryſoſtomus (ita enim ex litteris *ιω*. margini adiectis iuvat coniicere) cuius iſta ſunt: *Διὰ*

τούτου

τȣ́τȣ τὸ δαψιλὲς τῆς δωρεᾶς ἐμφαίνει ἁγιασμὸν, ϗ ἀπολύτρωσιν, ϗ ὑιοθεσίαν, ϗ ἀδελφότητα, καὶ τῇ ἐπεξηγήσει τȣ̃ πυρὸς πάλιν τὸ σφοδρότερον, ϗ ἀκάθεκτον τῆς χάριτος ἐνδείκνυται. Succedit deinde Theodorus Heracleenſis, Cyrillus, iterum Ioannes Chryſoſtomus, & alii, quorum nomina inferius recenſebimus. Interim animadvertendum eſt, quae ex Ioannis Chryſoſtomi Homiliis adducuntur expoſitiones, eas mirifice concordare cum Catena, de qua in Cod. V. huius Plutei ſupra pag. 100. meminimus. Deſ. ὥσπερ ȣ̑ν τοῖς ἐν ἁμαρτήμασι φοϐερὰ, καθάπερ καταδίκοις. Διατȣ̃το ȣ̑ν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰωνίων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν, χάριτι ϗ φιλανθρωπίᾳ, ϗ οἰκτιρμοῖς τȣ̃ πατρὸς ϗ τȣ̃ ὑιȣ̃ ϗ τοῦ ἁγίȣ πνεύματος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Quibus additur: Τέλος τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ τοῦ Χρυσοςόμȣ. *Finis interpretationum ſancti patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi:* quibus verbis videtur indicare, Commentarios hoſce Ioanni Chryſoſtomo eſſe praecipue adſcribendos, ſed uti vidimus, multae praeterea variorum Patrum expoſitiones interſeruntur, ita tamen, ut Ioannis primo, aliorum deinde ſcholia adferantur. Quod videre eſt etiam hoc loco, nam Chryſoſtomi verbis mox relatis, adiunguntur alia quaedam breviſſima Theodori Mopſveſteni, Cyrilli Alexandrini, Severi Antiocheni & Origenis, cuius iſta ſunt: προσεκύνησαν, οὐ προσηύξαντο· οἱ δὲ μὴ προσκυνήσαντες, ϗ ἐδίςασαν, εἴτε δὲ Θωμᾶς ἐςιν, εἴτε Φίλιππος.

Adnectuntur nonnulla Severi Archiepiſcopi Antiocheni, Euſebii Pamphili, aliorumque fragmenta ſuper iis verbis Cap. XXVIII. ὀψὲ σαββάτων, κ. λ. Primum Severi valde longum inc. Τὸ δὲ, ὀψὲ σαββάτων, ȣ̓ τὴν ἑσπέραν τὴν μετὰ τὴν ἐν σαββάτῳ δύσιν τοῦ ἡλίȣ δηλοῖ· ȣ̓ γὰρ ἑνικῶς εἶπεν, ὀψὲ σαββάτȣ, ἀλλὰ πληθυντικῶς, ὀψὲ σαϐβάτων, κ. λ. Deſ. τοῦ Θεοῦ βȣληθέντος διὰ πολλῶν τρόπων πιςώσασθαι τὸ ἄπιςον θαῦμα τῆς ἀναςάσεως, ϗ τὸ τῶν ἄλλων μὴ λεχθὲν ἕτερος ἱςόρησεν εὐαγγελιςὴς, πῶς ȣ̓κ ἔςιν ἡ διήγησις καθαρὰ, ϗ ἐλευθέρα πάσης βλάβης; Edidit hoc Opuſculum Montefalconius in Bibl. Coisliniana pag. 68. ex Cod. XXIII. qui ſimilem prorſus Catenam videtur continere, eique titulum adiecit: *Severi Archiepiſcopi Antiocheni concordantia Evangeliſtarum circa ea, quae in ſepulcro Domini contigerunt. Item de ſabbatis, & de varietate Exemplarium S. Marci Evangeliſtae.* Secundum in eadem verba eſt Euſebii Pamphili, cuius initium: Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὀψὲ σαββάτων φαίνεται ἐγηγερμένος ὁ σωτὴρ, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ πρωῒ τῇ μιᾷ τοῦ σαββάτȣ; Τὸ ὀψὲ σαββάτων μὴ τὴν ἑσπερινὴν ὥραν νομίσῃ τις τὴν μετὰ ἡλίȣ δυσμὰς λέγεσθαι, κ. λ. Finis: ȣ̔́τω γȣ̃ν τῶν παρὰ τοῖς τέσσαρσιν εὐαγγελιςαῖς ἀναγεγραμμένων θεωρὸς ἐγένετο ἡ Μαγδαληνὴ, διὸ ϗ παρὰ τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη. Tertium item eiuſdem Euſebii, de Angelis ad monumentum viſis, inc. Πῶς παρὰ τῷ Ματθαίῳ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία μετὰ τῆς ὁμωνύμȣ ἑωρακέναι ἐκτὸς τοῦ μνήματος ἐπικαθήμενον τῷ λίθῳ ἕνα μόνον ἄγγελον εἴρηται, κ. λ. Deſ. ὕςερος ἁπάντων ὁ νεανίσκος, ϗ πρὸ τȣ́τȣ ϗ τῶν παρὰ τῷ Λȣκᾷ οἱ δύο, οἱ εἴσω τοῦ μνήματος. Haec duo Euſebii fragmenta occurrunt etiam in Codice V. ſupra memorato, ſed primum multo longius; ibi enim verbis τοῖς πᾶσιν ἐμνημονεύθη, adnectuntur alia, quae inc. Λίαν θαυμάζω, ϗ ἐπλήττομαι τὴν ἄνοιαν τῶν ζητȣ́ντων, δι' ἣν αἰτίαν ὁ Χριςὸς πρὸ τῶν τριῶν ἡμερῶν ἀνέςη· εἰ μὲν γάρ φασιν αὐτὸν μὴ δ' ὅλως ἐγηγέρθαι, κ. λ. Deſ. ȣ̔́τως ϗ ὁ δεσπότης συντομώτερον ἀναςὰς ἢ ὑπέσχετο, παρὰ πάντων εἰκότως προσκυνηθήσεται. Quae num ad ipſum Euſebium pertineant, quum nullibi editionem, quacum iſta conferrem, reperire potuerim, adfirmare certe non auſim. In hunc ipſum Evangelii locum breviſſimae aliae aliorum SS. Patrum expoſitiones adferuntur, Heſychii nimirum presbyteri Hieroſolymitani, & Iſidori Peluſiotae &c. Claudit Commentarios in hunc Evangeliſtam: Ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίȣ ἐν ἐπιτομῇ. Ἐγράφη δὲ τὸ εὐαγγέλιον ἐκεῖνο εἰς τὸ πατριάρχειον ἐπὶ Σεργίȣ τȣ̃ πατριάρχου. *Interpretatio Evangelii ſecundum Matthaeum in epitome. Scriptum eſt autem Evangelium illud in Patriarchio, ſive Patriarchalibus aedibus ſub Sergio Patriarcha.* Quae quidem ipſius librarii nota habenda eſt, non enim alius heic intelligi poteſt, quam Sergius II. qui ſub finem Seculi X. & initium XI. Conſtantinopolitanam ſedem tenuit. Haec eadem nota legitur etiam in memorato Cod. XXIII. Bibl. Coislin. pag. 67. Inc. Χρὴ νοεῖν ὅτι τὴν μητέρα ὡς ἀπὸ τȣ̃ Λευϊτικȣ̃ ȣ̑σαν ἄῤῥενος προσώπȣ τίθησιν ἐν τάξει τέσσαρες ϗ δεκάτȣ προσώπȣ, κ. λ. Deſ. Περὶ τῆς αἱμοῤῥοȣ́σης. Αὕτη πλȣσία ȣ̑σα καὶ ἰαθεῖσα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἠλέκτρινον ἀνέςησε ςήλην τῷ κυρίῳ, ἐνθεῖσα τῇ χειρὶ αὐτȣ̃ καὶ δακτύλιον ἐκτυποῦντα καρκῖνον· μετὰ γὰρ τῆς αἱμοῤῥοίας, ϗ τοιοῦτον πάθος εἶχεν, ὡς ἐν ἱςορίαις φέρεται. Continet haec interpretatio, unius tantum paginae ſpatio comprehenſa, traditiones, & explicationes quaſdam vocum ſingularium in Evangeliis, ut κοδράντης, δηνάρια, φυλακτήρια, &c.

II. pag. 73. Sequuntur Commentarii in Evangelium Marci, quibus praeit Prologus hoc titulo adiecto: Βίκτορος πρεσβυτέρȣ Ἀντιοχείας ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. *Victoris preſbyteri Antiocheni interpretatio in Evangelium ſecundum Marcum.* Inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, ϗ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸν ὑιὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λȣκᾶν, ȣ̓δενὸς δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένȣ· ἐπεὶ μὴ δὲ μέχρι τήμερον ἀκήκοα, ϗ ταύτης πολυπραγμονήσας παρὰ τῶν σπȣδὴν ποιȣμένων τὰ τῶν ἀρχαιοτέρων συνάγειν πονήματα, συνεῖδον τὰ κατὰ μέρος, ϗ σποράδην εἰς αὐτὸ εἰρημένα, κ. λ. Deſ. ϗ ταύτην αἰτίαν γενέσθαι τῆς τȣ̃ λεγομένȣ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου γραφῆς. Haec Victoris praefatio exſtat

in

in Catena Graecorum Patrum in Evangelium Marci, collectore Possino S. I. Romae MDCLXXIII. p. 4. Initium Commentariorum: Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ πνεύματος τοῦ ἐξ ὕψους ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο. Τὸ μὲν γὰρ, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Ἐζεκίου ἱστορίαν ἀναγέγραπται· τὸ δὲ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ τὰ ἑξῆς, ὑπὸ Μαλαχίου εἴρηται. Ἐπιτεμὼν οὖν ὁ εὐαγγελιστὴς, ὡς ὑπὸ Ἡσαΐου εἰρημένας τὰς δύο χρήσεις παρέθηκεν· τὴν δὲ ὁμοίαν ἐπιτομὴν πεποίηται καὶ ἐπὶ τῷ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ τὰ ἑξῆς, παρασιωπήσας τὸ προκείμενον, ἔμπροσθέν σου, ὡς Ὠριγένης ἐν ἕκτῳ τόμῳ τῶν εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξηγητικῶν φησι, δύο προφητείας εἰρημένας ἐν διαφόροις τόποις ὑπὸ δύο προφητῶν εἰς ἓν συναγαγὼν πεποίηκε, καθὼς γέγραπται ἐν Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω, καὶ τὰ ἑξῆς, κ. λ. Finis: ἄλλος δέ φησιν, ὅτι οὐ παρῆσαν τοῖς ἐν τῇ ἀναστάσει γενομένοις οἱ εὐαγγελισταὶ, δῆλον ἐντεῦθεν, ὡς ἂν ἕκαστος ἐν τοσούτῳ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα συμβάντων ὑπήκουσε τῶν γεγονότων ἁπλουστικώτερον τὴν ἔκθεσιν ἐποιήσατο, τῆς θείας τοῦτο χάριτος συγχωρούσης, ὥστε φανῆναι τὸ ἀπερίεργον αὐτῶν τοῦ τῆς ἀναστάσεως θαύματος, καὶ τῶν λοιπῶν δὲ δογμάτων συμφώνως ὑπὸ πάντων κηρυττομένων. Hos Commentarios, quum nullius auctoris nomine distincti sint, ad unum Victorem pertinere arbitror, cuius nomen tantum, uti vidimus, initio fuerat appositum. Huic etiam adiudicat Montefalconius loc. cit. Cod. XX. p. 64. & Cod. XXIII. pag. 67. Clauduntur Epistola Dionysii Archiepiscopi Alexandrini, qui anno Christi CCLXV. obiit, cuius haec est inscriptio: Διονύσιος Βασιλίδῃ τῷ ἁγιωτάτῳ μου υἱῷ, καὶ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ, καὶ θεοπρεπεῖ ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Dionysius Basilidi sanctissimo meo filio & fratri, & consacerdoti & Deo digno in Domino salutem.* Inc. Ἔστειλάς μοι, πιστότατε, καὶ λογιώτατε υἱέ μου, πυνθανόμενος καθ' ἣν ὥραν ἀπονηστίζεσθαι δεῖ τῇ τοῦ πάσχα περιλύσει. Τινὰς μὲν γὰρ τῶν ἀδελφῶν λέγειν φησὶν, ὅτι χρὴ τοῦτο ποιεῖν πρὸς τὴν ἀλεκτοροφωνίαν, κ. λ. Des. οὐκ οἶμαι τὴν ἴσην ἄθλησιν αὐτοὺς πεποιῆσθαι τοῖς τὰς πλείονας ἡμέρας προησκηκόσι. Ταῦτα μὲν οὖν, ὡς φρονῶ, καὶ συμβουλεύω, περὶ τούτων ἔγραψα. Haec Epistola exstat Graece & Latine in Theodori Balsamonis Syntagmate Canonum Paris. A. MDCXX. in fol. cui accedit eiusdem Balsamonis ἑρμηνεία, sive expositio Graeca, pag. 879. seqq. Edita quoque fuit a Beveregio in Synodico, Tom. II. P. I. p. 1.

III. pag. 117. Commentariorum in Lucam initium fit a Chrysostomo, cuius primum haec veluti prooemii loco adferuntur: Εὐαγγέλιον καλοῖτ' ἂν οὐκ ἐπειδὴ βέβαια, καὶ ἀκίνητα μόνον ἐστὶν ἀγαθὰ, καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν ἡμετέραν, ἀλλ' ὅτι καὶ μετ' εὐκολίας ἁπάσης ἡμῖν ἐδόθη. Οὐδὲ γὰρ πονήσαντες, καὶ ἱδρώσαντες, ἀλλ' ἀγαπηθέντες παρὰ τοῦ Θεοῦ μόνον, ἐλάβομεν ἅπερ ἐλάβομεν, κ. λ. Sequitur deinde Titus Bostrensis Episcopus, & Origenes, quibus haec adscribuntur: Τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὅτι χωρὶς χαρίσματος ἦλθον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινὲς, χρὴ νοεῖν. Ματθαῖος γὰρ οὐκ ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἔγραψεν ἀπὸ ἁγίου πνεύματος· ὁμοίως καὶ Μάρκος, καὶ Ἰωάννης, παραπλησίως δὲ καὶ Λουκᾶς· τὸ μέντοι ἐπιγεγραμμένον κατ' Αἰγυπτίους εὐαγγέλιον, καὶ τὸ ἐπιγεγραμμένον τῶν δώδεκα εὐαγγέλιον οἱ συγγράψαντες ἐπεχείρησαν· πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα φέρονται, ἀλλὰ τὰ τέσσαρα μόνα ἡ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία προσδέχεται. πεπληροφορημένων δὲ λέγει, ὡς οὐχ ἁπλῶς τῷ λόγῳ παραδιδομένων, οὐδὲ ψιλῇ τῇ πίστει παρειλημμένων, ἀλλὰ περὶ ὧν ἐν πληροφορίᾳ γέγονεν αὐτοῖς παρηκολουθηκὼς τοῖς ἔργοις, αὐτόπτας δὲ καὶ ὑπηρέτας καλεῖ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους. Adlatis deinde aliis auctoris anepigraphi scholiis iterum redit Ioannes Chrysostomus, cuius expositionis in ea Capitis I. verba, μὴ φοβοῦ Ζαχαρία, κ. λ. hoc est initium: Ποία δὲ αὕτη ἀκολουθία, ὅτι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ παρακαλοῦντος τοῦ Ζαχαρίου, καὶ ὑπὲρ ἁμαρτημάτων δεομένου, καὶ συγγνώμην αἰτοῦντος τοῖς συνδούλοις, εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄγγελον, μὴ φοβοῦ, εἰσηκούσθη γὰρ ἡ δέησίς σου, καὶ τοῦ ἀκουσθῆναι ἀπόδειξιν ποιεῖται, τὸ τεχθήσεσθαι αὐτῷ παῖδα τὸν Ἰωάννην, καὶ μάλα εἰκότως, κ. λ. Commentariorum in hunc tertium Evangelistam haec sunt extrema: Ἥξει δὲ, ἥξει κατὰ καιροὺς ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς, μετὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ παραλήψεται ἡμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ. Δοξολογήσωμεν τοίνυν αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπίσαντα δι' ἡμᾶς Θεὸν λόγον, τὸν ἑκουσίως παθόντα σαρκὶ, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, καὶ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἥξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκροὺς, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ, κ. λ. Concordant cum Cod. V. modo illud excipias, praeter Chrysostomi expositiones, quae ibi vel unicae, vel paucis aliorum interpretum scholiis intermixtae adferebantur, in hoc plurima alia SS. Patrum exhiberi fragmenta. In fine subditur: ἐπληρώθη ἡ ἑρμηνεία τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου, ὁμοῦ κεφάλαια σν'. *Completa est interpretatio sancti Evangelii secundum Lucam, simul sunt Capita CCL.* nempe expositionum, quarum unicuique Graecus numerus adiectus est, Evangelico textui respondens.

IV. pag. 187. Commentariis item in Ioannem praecedit Prologus, & quidem Ioannis Chrysostomi; titulus enim adscriptus ita habet: Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον. *Sancti Ioannis Chrysostomi interpretatio in Evangelium secundum Ioannem.* Inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι, καὶ τὰ αὐτοῦ ἐρεῖν, ἀναγκαῖον ἦν καὶ γένος αὐτοῦ, καὶ πατρίδα εἰπεῖν, καὶ ἀνατροφήν. Ἐπειδὴ δὲ οὐχ οὗτος, ἀλλ' ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ φθέγγεται, περιττόν ἐστι ταῦτα ἀναζητεῖν, κ. λ. Des. ὃς τοῦτο ἀκούσας εὐθέως ἐπὶ τὴν τοῦ παρόντος ἔδραμε συγγραφὴν, ἀνατρέπων τὴν τῶν ψευδοδιδασκάλων ψευδοδοξίαν. Tum ab eodem Ioanne incipiunt Commentarii, cuius est Quaestio: Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγ-

εὐαγγελιςῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων, τοῦτο μὲν ἐν βραχεῖ μετὰ ταῦτα ἠνίξατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παραδραμὼν, τὴν σύλληψιν, τὸν τόκον, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὔξησιν, εὐθέως περὶ τῆς ἀϊδίου γεννήσεως ἡμῖν διαλέγεται; Hanc excipit responsio: Ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι εὐαγγελιςαὶ τὸ πλεῖον ἐν τοῖς κατὰ σάρκα διατρίψαντες λόγοις, δέος ἦν πολλοὺς χαμαιπετεῖς ὄντας μηδὲν ὑψηλότερον τῶν ἀνθρώποις προσόντων ἐννοῆσαι περὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Sequuntur Cyrillus, Ammonius, Origenes, &c. Chrysostomi item sunt extrema Commentariorum in hunc Evangelistam, nimirum: Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν εὔκολον φθέγγεσθαι, οὕτω τῷ δεσπότῃ Χριςῷ, μᾶλλον δὲ πολλῷ ῥᾷον ποιεῖν ἅπαν εἰργάζετο· ἤρκει γὰρ θελῆσαι μόνον, καὶ πάντα εἵπετο. Προσέχωμεν τοίνυν ἀκριβῶς τοῖς εἰρημένοις, καὶ μὴ διαλείπωμεν ἀναπτύσσοντες αὐτὰ, καὶ διερευνώμενοι. Ἀπὸ γὰρ τῆς συνεχοῦς ἐντεύξεως τὸν βίον ἑαυτῶν ἐκκαθᾶραι δυνησόμεθα, ἵνα καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ, κ. λ. Ita definit etiam Commentarius in Ioannem in Codice V. memorato, cum hoc tamen discrimine, quod ibi haec ultima Pelusiotae adscribuntur; verbis enim, Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν, κ. λ. a littera maiori incipientibus, titulus apponitur, Τοῦ Πηλουσιώτου ἐπιςολὴ φϞθ'. quae tamen Chrysostomi esse revera comperimus, habenturque in fine eius Commentariorum in hunc Evangelistam.

Scholiorum igitur auctores memorantur Ammonius presbyter, Anastasius, ἀνεπίγραφος, Apollinarius, Basilius, Clemens, Cyrillus Alexandrinus, Didymus, Dionysius Alexandrinus, Epiphanius Cypri, Eusebius Caesareensis, Eusebius Pamphyli, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Hesychius presbyter Hierosolymitanus, Ioannes Chrysostomus, Iosippus, Irenaeus Lugdunensis, Isidorus Pelusiota, Maximus, Origenes, Severus Antiochenus, cuius hi libri passim numerantur, ἐν ὑπακοῇ, ἐξ ἐπιςολῆς τῆς πρὸς Καισαρίαν, ἐκ τῆς πρὸς Ἀναςασίαν ὑπάτησαν ἐπιςολῆς, ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουλιανὸν συντάγματος, ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον ἐπιςολῆς, ἐκ τῆς πρὸς Μάγναν ἐπιςολῆς, & Ἀπολογητικὸς, Theodorus Heracleae, Theodorus Mopsuestenus, Titus Bostrensis, & Victor presbyter Antiochenus. Non absimilis Catena videtur ea, quae recensetur in Bibliotheca Veneta Card. Bessarionis Cod. XXVII. pag. 23. quamvis in nostra plures, quam in illa Patres adferantur.

Evangeliis singulis numerus Eusebianarum Sectionum margini est appositus, Matthaei nimirum CCCLVII. Marci CCXLI. Lucae CCCXLII. (quamvis in ultima numerorum nota σμβ, amanuensis errore, σ exciderit pro τ) Ioannis denique CCXXXII. Stichometriam etiam, praeter Matthaeum, reliqui habent in fine adnotatam. Marcus numerat versus MDC. Lucas MMDCCC. Ioannes MMCCC. cuius etiam scribentis imago exstat ante Evangelium depicta. Nullus Capitum index Evangeliis praecurrit, ea tamen suo loco in margine adscribuntur, & cum aliis Codicum superiorum concordant. Ioannis tantum tria ultima comparent, reliquis vetustate iam deletis; quemadmodum etiam scholiorum in hunc postremum Evangelistam ea pars, quae superiori margini proxima est, in nonnullis paginis partim aevi diuturnitate, partim possessorum incuria ita iam evanuit, ut omnem legentium conatum eludat. In ultima tandem pagina, alia SS. Patrum scholia ab eadem manu fuerunt adiecta, quorum tamen ob litteras prorsus evanidas, neque initium, neque finem licet expiscari. Ex Patribus nominantur Cyrillus, Theodorus Mopsuestenus, Polycrates διάδοχος ἐπίσκοπος Ἐφέσου ἐκ τῆς ἐπιςολῆς πρὸς Βίκτορα τὸν διάδοχον ἀρχιεπίσκοπον Ῥώμης, Isidorus, & Abucara Theodorus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. haud paucis in locis a manu Seculi XV. correctus, cuius praeterea sex foliis heinc einde sublatis, totidem membranaceae paginae suffectae fuerunt, consilio fortasse ea, quae perierant supplendi. Constat foliis scriptis 263.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EVANGELIA.

I. pag. 1. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. *Evangelium secundum Matthaeum* cum expositione variorum; nempe est Catena Patrum in IV. Evangelia, omnino illi simillima, de qua diximus in recensione Codicis XVIII. huius Plutei pag. 130. ut ex initio, & fine Commentariorum in singula Evangelia, quem heic protulimus, videre est. Incipit igitur: Βίβλος τῆς γενέσεώς ἐςι τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, κ. λ. Des. ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς οὐ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἶπε τοῦτο. Capita, seu sectiones iuxta Eusebii Harmoniam Evangelicam sunt CCCLV. eaeque numeris marginalibus ad singulos Evangelistas adiectis indicantur. Capita vero rerum contentarum, quorum tamen nullus Index praecedit, sunt LXVIII. Primum est: Περὶ τῶν Μάγων. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυρίου. COD. XXXIV.

II. p. 77. Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. *Evangelium secundum Marcum*. Catena inc. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, καὶ εἰς τὰ κατὰ Ἰωάννην τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα. Des. καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπιφερομένην δεσποτικὴν ἀνάςασιν, μετὰ τὸ ἐφοβοῦντο γάρ. Capita pro Harmonia Evangelica sunt CCXXXIII. Capita vero rerum, quorum praecedit Index rubris characteribus descriptus, sunt XLVIII. Primum: Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυ-

κυρίε. Praecurrunt item Evangelio, minio exarata, primum *Eusebii Hypothesis*, eadem, quae est in memorato Codice XVIII. huius Plutei; tum duo Epigrammata in laudem huius Evangelistae. Primum, Ὅσα περὶ Χριστοῖο, κ. λ. vide supra in recensione Cod. XIII. huius Plutei p. 122. N. II. Alterum ita habet:

Πέτρε μυηθεὶς τοῖς ἀποῤῥήτοις λόγοις
Τὴν τε Θεε κένωσιν εἰς βροτῶν φύσιν,
Ἐν ᾗ τὸ διπλεν ὢν θεάνθρωπος φέρει,
Ταύτην καθεξῆς συντίθησι πανσόφως
Ὁ δευτερεύων Μάρκος ἐν θεογράφοις.

Petri institutus sublimibus praeceptis
De Dei conversione in mortalium naturam,
In qua duplum. is, qui simul Deus, & homo est.
Eamdem mox declarat sapientissime
Secundus Marcus in divinis litteris.

III. p. 127. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. *Evangelium secundum Lucam*. Incipit Catena: Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα ἄνθρωπον ὄντα Θεοῦ διδασκαλίαν, κ. λ. Des. κὴ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Numerus Eusebii sectionum est CCCXLII. Rerum vero Capita, praemisso Indici respondentia, sunt LXXXIII. Primum: Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. Postremum: Περὶ Κλεόπα. Legitur heic historia sudoris sanguinei, & angelicae apparitionis Cap. XXII. v. 43. 44. Praecedunt Evangelio Eusebii Hypothesis item, ut in dicto Codice XVIII. Epigramma, & Heroelegia rubricatis litteris exarata:

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Λεκᾶν.

Τρίτος δὲ Λεκᾶς ῥητορεύει μειζόνως
Τοῦ μέχρις ἡμῶν μετριωθέντος λόγε
Τὴν παιδικὴν αὔξησιν, εἶτα κὴ μέσην,
Καὶ τὴν τελείαν τῆς θεώσεως χάριν·
Παῦλον γὰρ ἔσχεν τεχνικὸν παιδοτρίβην.

Epigramma in sanctum Lucam.

Tertius autem Lucas eloquitur grandius
Contracti in nostram mensuram Verbi,
Puerile augmentum, & deinde mediam,
& perfectam Deificationis gratiam: (rem.
Paullum enim habuit artificiosum praecepto-

Ἡρωελεγεῖα.

Λεκᾶς ἠπιόθυμος, κ. λ. Vide reliqua superius in Cod. XIII. pag. 123. N III.

IV. p. 205. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. *Evangelium secundum Ioannem*. Incipit Catena: Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν ἤτοι κώμης εὐτελοῦς ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας. Des. διὰ πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος, κὴ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν. Numerus Eusebianarum sectionum est CCXXXII. Capita rerum in margine tantum descripta sunt XVIII. Primum: Περὶ τοῦ ἐν Κανᾶ γάμε. Postremum: Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ κυριακοῦ σώματος. Praecedit etiam huic, ut in memorato Cod. XVIII. Eusebii Hypothesis. Deest historia adulterae in sectione LXXXVI. ita ut desideretur ultimus versus Capitis VII. & toti undecim Cap. VIII.

V pag. 264. Eadem manu haec leguntur: Πολλαί εἰσιν αἰτίαι τοῦ ταπεινὰ φθέγγεσθαι περὶ ἑαυτοῦ τὸν Χριστόν· τὸ μὴ ἀγέννητον αὐτὸν νομισθῆναι· τὸ μὴ ἀντίθεον τὸ σάρκα περιβεβλῆσθαι· τὸ ἀσθενὲς τῶν ἀκεόντων· τὸ διδάσκειν τὲς ἀνθρώπες μετριάζειν, κὴ μηδὲν περὶ ἑαυτῶν λέγειν μέγα. Τοῦ δὲ ὑψηλὰ φθέγγεσθαι, μίαν ἂν εὕροι τις αἰτίαν, τὸ μέγεθος τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως. *Multae caussae sunt, cur humilia de se ipso Christus sonet: ne ingenitus ipse putaretur, nec tamquam Deus carne circumamiciri: audientium imbecillitas: ut homines moderatos esse doceret, & nihil de se ipsis magnum dicere: alta autem loquendi, unam tantum inveniat quis caussam, divinae ipsius naturae magnitudinem.*

VI. p. 265. In fine sequitur, quod in quibusdam Evangelistariis in principio apponitur, Ἐκλογάδιν (sic) τῶν δ' Εὐαγγελιστῶν διά τε τῆς ἀρχῆς, κὴ τε τέλες τὴν περικοπὴν ἑκάστου Εὐαγγελιστοῦ, ἅμα δὲ κὴ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημείωσιν ἀκριβῶς διαγορεῦον· περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τε ἁγίε πάσχα, τελειοῦν ἐν τῷ μηνολογίῳ. Ordo autem ipsorum sequens est: Evangelia primum Ioannis, exceptis tribus diebus, per septem hebdomadas a Paschate ad Pentecosten; deinde a feria secunda post Pentecosten, usque ad Dominicam nonam, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica nona ad decimam septimam Evangelia secundum Marcum in reliquis hebdomadae diebus, sabbatis, & Dominicis, Evangelia secundum Matthaeum; a Dominica prima novi anni, τε νέου ἔτες, usque ad Dominicam τῆς τυροφαγίας, Evangelia secundum Lucam. Deinde Evangelia heinc einde excerpta a pervigiliis primae hebdomadis ieiuniorum usque ad Dominicam τῶν βαΐων, seu Palmarum, Evangelia magnae hebdomadis, Evangelia τῶν ἁγίων παθῶν τε κυρίε ἡμῶν Ἰησε Χριστε, Εὐαγγέλια ἀναστάσιμα ἑωθινὰ, Ἀναγνώσματα εἰς διαφόρες ἡμέρας, εἰς ἐγκαίνια τε ναε, εἰς ἀσωμάτες, εἰς προφήτας, εἰς ἀποστόλες, εἰς ἱερομάρτυρας, εἰς μάρτυρας, κ. λ. His omnibus succedit, nimirum p. 271. *b.* rubris litteris, Συναξάριν (sic) σὺν Θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίε μέχρι μηνὸς Αὐγέστε ὅλε. *Synaxarium cum Deo incipiens a mense Septembri usque ad totum mensem Augusti*. Nos vero quum bina iam integra Menologia protulerimus, ex Cod. XVIII. p. 130. & ex Cod. XXVII. pag. 154. huius tantummodo eos dies in fine Plutei adferemus, qui vel in ipsis reticentur, vel in hoc alterius Sancti nomen praeseferunt, adiectis etiam nonnullis, quae ex Codd. XIV. & XXIV. Menologiis item ab aliis diversa decerpsimus.

VII. pag. 277. Tandem diversa manu, & atramento legitur subscriptio quaedam multis in locis abrasa, cuius ea tantum vix eruere potuimus, quae sequuntur: Ἀνετέθη ἐν . . . . τὸ παρὸν τετραευάγγελον . . . . . τῷ μηνὶ Μαΐῳ, τῇ η' ἰνδ. ἔτες . . . . χάριν μνήμης τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, ὧν κὴ τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα. Μνήσθητι κύριε τὴν ψυχὴν τε δούλου σε Νικήτα, καὶ ματρόνης αχ. . . . . ἀλεξίε . . . . . κὴ ἀνάπαυσον αὐτές. *Dicatus est . . . . . praesens quatuor Evangeliorum liber*

ber . . . . mense Maio, indictione VIII. anni . . . . . in memoriam eius cognatorum, quorum & nomina sunt haec. Memento Domine animae servi tui Nicetae & matronae . . . . . . Alexii , ... & dona eis requiem.

Deinde manu adhuc recentiori legitur: *Liber Monasterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Cystercienfis*, quod situm est in agro Florentino septimo circiter ab urbe lapide.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius picturae quaedam antiquissimae, quae Evangeliorum Matthaei, & Marci titulis ornamento erant, ab impia manu rescissae, una cum ipso Evangelico contextu in aversa pagina descripto miserrime exciderunt. Constat foliis 277.

Excerpta ex quorumdam huius Plutei Codicum Menologiis, in quibus, quum diversa aetate conscripta sint, aliquod a superius editis discrimen apparet.

Ex Menologio Cod. XXXIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

κε'. Τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, κ. λ.

Τῇ αὐτῇ τȣ̃ ἁγίȣ Σαβίνȣ.

Μὴν Νοέμβριος.

ζ.' Τῶν ἁγίων λγ' μαρτύρων τῶν ἐν Μελιτηνῇ.

ια'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Μηᾶ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Ἰαννουάριος.

κβ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Τιμοθέȣ, ϗ Ἀναϛασίȣ.

Μὴν Φεβρȣάριος.

ιβ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Μελετίȣ, ϗ Πλȣτ. (f. Πλȣτάρχȣ)

κα'. Τȣ̃ ὁσίȣ Τιμοθέȣ, ϗ Εὐϛαθίȣ.

Μὴν Μάρτιος.

η'. Τȣ̃ ὁσίȣ Θεοφυλάκτȣ Νικομηδείας.

Μὴν Ἀπρίλλιος.

β'. Τῶν ἁγίων Ἀμφία, ϗ Ἐδεσίας.

δ'. Τῶν ἁγίων Θεοδȣ́λȣ, ϗ Ἀγαθόποδος.

ζ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Ῥȣφίνȣ διακόνȣ.

η'. Τῶν ἁγίων ἀποϛόλων Ἡρωδίωνος, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.

Μὴν Μάϊος.

β'. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἀθανασίȣ, ϗ Κυρίλλȣ.

θ'. Τȣ̃ προφήτȣ Ἠσαΐȣ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Χριϛοφόρȣ, ϗ τȣ̃ ὁσίȣ Ἀρσενίου ἀκολουθία μία.

ιδ'. Τȣ̃ ἁγίȣ κιδ. (f. ἰσιδ. nempe Ἰσιδώρȣ,) ϗ Παχωμίȣ.

Μὴν Ἰȣ́νιος.

γ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Λȣκιλιανȣ̃.

ιδ'. Τȣ̃ ἁγίȣ προφήτȣ Ἐλισσαίȣ, ϗ Μεθοδίȣ πατριάρχȣ.

ιθ'. Τοῦ ἁγίȣ Ζωσίμȣ, ϗ ἀποϛόλȣ Τροφίμȣ.

Μὴν Ἰȣ́λιος.

κα'. Τȣ̃ ἁγίȣ Συμεὼν τȣ̃ διὰ Χριϛὸν σαλȣ̃.

κϛ'. Τȣ̃ ὁσίȣ Ἰωάννȣ τȣ̃ Παλαιολαυρίτȣ.

Μὴν Αὔγȣϛος.

κα'. Τȣ̃ ἁγίȣ Λȣκίȣ, ϗ Βάσσης.

κϛ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀδριανοῦ, καὶ Ναταλίας.

κη'. Τȣ̃ ὁσίȣ Μωϋσῆ τοῦ Αἰθίοπος.

Ex Menologio Cod. XIV.

Μὴν Σεπτέμβριος.

ϛ'. Τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Νοέμβριος.

δ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς Ἰωαννικίȣ.

κβ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποϛόλȣ Φιλήμονος.

κε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Κλήμεντος, καὶ Ἀγαθαγγέλȣ,

Δεκέμβριος.

ι'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Μηνᾶ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἰαννȣάριος.

δ'. Τῶν ἁγίων ο' ἀποϛόλων.

λ'. Τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, Βασιλείȣ, Γρηγορίȣ, καὶ Χρυσοϛόμȣ.

Φεβρȣάριος.

ϛ'. Τȣ̃ ἁγίȣ Βȣκόλȣ.

ιη'. Τȣ̃ ἁγίȣ μεγάλȣ Θεοδώρȣ τȣ̃ Τύρωνος.

Μάρτιος.

κϛ'. Τȣ̃ ἀρχαγγέλȣ Γαβριήλ.

Μάϊος.

κε'. Ἡ τρίτη εὕρεσις τῆς κεφαλῆς τȣ̃ Προδρόμȣ,

Ἰȣ́νιος.

ιθ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποϛόλȣ Ἰȣ́δα.

Ἰȣ́λιος.

λα'. Τȣ̃ ἁγίȣ Εὐδοκίμȣ.

Αὔγȣϛος.

κ'. Τȣ̃ ἁγίȣ προφήτȣ Σαμȣήλ.

Ex Menologio Cod. XXIV.

Μὴν Νοέμβριος.

δ'. Ἰωαννικίȣ.

Μὴν Δεκέμβριος.

ι'. Μάρτυρος Μηνᾶς.

Μὴν Ἰαννȣάριος.

δ'. Ἀποϛόλων ἑβδομήκοντα.

ιδ'. Πατέρων τῶν ἐν Σινᾷ.

Μὴν Μάρτιος.

κϛ'. Ἡ σύναξις τȣ̃ ἀρχαγγέλȣ,

Μὴν Μάϊος.

ιε'. Ἀχιλλίȣ.

κε'. Ἡ τρίτη εὕρεσις κεφαλῆς τȣ̃ Προδρόμȣ,

Μὴν Ἰȣ́νιος.

ιθ'. Ἀποϛόλȣ Ἰȣ́δα.

Μὴν Αὔγȣϛος.

ιϛ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μανδηλίȣ.

Specimen Picturarum Cod. XXIII. Plut. VI. ex paginis 63.b. et 162.b.

BI-

ἀλληλούϊα

I. [illegible]

Textus eiusdem Cod. III.

II. + βίβλος ψαλμῶν ψαλμὸς πρῶτος +
Μακάριος ἀνήρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη
ἐν βουλῇ ἀσεβῶν· καὶ ἐν ὁδῷ
ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη· καὶ ἐπὶ καθέ-
δρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν

Textus Cod. XVIII. Sec. X.

III. ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑ ΜΑΤ

Βίβλος γενέσεως ἰῦ χῦ υἱοῦ δαυὶδ υἱοῦ ἀβραάμ. ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ· ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν

Expositio in IV. Evang. eiusdem Cod. XVIII.

IV. Βίβλος γενέσεως [illegible]

Evangeliarium Cod. XXXI. Sec. IX.

VI. ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟ
ΓΟΣ + ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ
ΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΝ.
ΚΑΙ ΘΣ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ +
ΟΥΤΟΣ ΗΝ ΕΝ ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΝ + ΠΑΝ
ΤΑ ΔΙ ΑΥΤΟΥ ΕΓΕ
ΝΕΤΟ + ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ

Expositio in Evang. Cod. V. Sec. XI.

V. Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων
εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκο-
νομίας ἀρξαμένων· τοῦτο
μόνον [illegible]
[illegible]
[illegible]
μόνον. [illegible]

Gregor. Nyssenus Cod. XVII. Sec. XI.

VII. τοῦ ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου νύσσης ἐπιστολὴ πρὸς πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ:-
Μόλις [illegible]

Aliud Evangeliarium Cod. XXI. Sec. IX.

VIII. ΕΙΠΕΝ Ο ΚΣ + ΤΩ
ΑΙΤΟΥΝΤΙ ΣΕ
ΔΙΔΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΘΕΛΟΝΤΑ ΑΠΟ ΣΟΥ
ΔΑΝΕΙΣΑΣΘΑΙ ΜΗ
ΑΠΟΣΤΡΑΦΗΣ +

IV. Evangelia Cod. XXIII. Sec. XI.

IX. ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
: ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤ:

Βίβλος γενέσεως ἰῦ χῦ υἱοῦ δαδ. υἱοῦ ἀβραάμ. ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ· ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρᾶ ἐκ τῆς θάμαρ· φαρὲς δὲ ἐγέννησε

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS VII.
CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXXV.

CODEX I.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ.

GREGORII EPISCOPI NYSSAE INTERPRETATIO INSCRIPTIONIS PSALMORVM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Nyssenì, Iustiniani Imperatoris, Anastasii Sinaitae, Basilii Seleuciensis, & Asterii Episcopi Amaseae Opera varia. Accedit Anonymi Disputatio adversus Iudaeos; quorum omnium Catalogum Latine, recens quaedam manus in prima pagina adscripsit.

COD. I. I. pag. 1. Οὗ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἑρμηνεία ἐπίτομος εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ψαλμῶν. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni interpretatio brevis in inscriptionem Psalmorum*. Inc. Ἐδεξάμην σου τὸ ἐπίταγμα μετὰ προθυμίας πάσης, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, κ. λ. quod est initium Prooemii ad amicum quemdam, quod in Codice ita cum ipso Opere coniungitur, ut inter ultima Prooemii verba, ἐντεῦθεν τῆς θεωρίας, & prima Tractatus, Τέλος τοῦ κατ᾽ ἀρετὴν βίου, κ. λ. ne virgula quidem intercedat. Des. ᾄσομαι, λέγει, τῇ δυνάμει σου, καὶ ἀγαλλιάσομαι τῷ πρωῒ τὸ ἔλεός σου. Exstat in eius Operum edit. Paris. Anni MDCXXXVIII. Tom. I. a pag. 257. ad p. 367. in duas partes distributa. In Codice vero nulla non modo Tractatus, sed ne Capitum quidem partitio apparet.

II. pag. 71. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς ἀνθρώπου, ὁ λεγόμενος λόγος τὰ Μακρίνια. *Eiusdem de Hominis Anima dialogus, qui Macrinia inscribitur*. Inc. Ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου πρὸς τὸν Θεὸν μετέστη ὁ πολὺς ἐν ἁγίοις Βασίλειος, κ. λ. Des. καὶ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ ἥ τίς ἐστιν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. In cit. edit. Tom. III. a pag. 181. ad pag. 260. ubi inscribitur: Περὶ ψυχῆς, καὶ ἀναστάσεως. *De anima, & resurrectione*.

III. pag. 111. Διάλεξις κατὰ Ἰουδαίων. *Disputatio adversus Iudaeos*. Inc. Ἐπιτηρήσωμεν, ἀδελφοὶ, τὰς Μωσαϊκὰς βίβλους, καὶ δείξωμεν ἐν αὐταῖς τῷ Ἰουδαίῳ σαφῶς χρησμοδοτοῦντα μὲν πάλαι τοῖς ἱεροῖς, καὶ θείοις ἀνδράσιν τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ σωτῆρα Χριστὸν, θεολογούμενον δὲ, καὶ προαγορευόμενον δηλαδὴ καὶ Θεόν. Καὶ γοῦν ἐν τῇ Γενέσει τῶν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Μωσέως ἱστορηθέντων, ὁ θεσπέσιος Ἰακὼβ ταῖς ἀμφοτέραις αὐτοῦ γυναιξὶν Λίᾳ, καὶ Ῥαχὴλ ὧδέ φησιν· [1] καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ καθ᾽ ὕπνον· Ἰακώβ. Ἐγὼ δὲ εἶπα· τί ἐστιν; Καὶ εἶπεν· ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τοὺς τράγους, καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰς αἶγας διαλεύκους, καὶ ποικίλους, καὶ σποδοειδεῖς ῥαντοὺς, κ. λ. Des. ἵνα μὴ τῇ προσδιωρισμένῃ τούτων ἀπαριθμήσει ληπτὸν ὡρισμένως ἐγκαταστήσῃ τοῖς πᾶσι τοῦ παρόντος κόσμου τὸ τέλος, ὅπερ ἔοικεν ἀλυσιτελὲς, καὶ ἀσύμφορον. Et haec protulisse speciminis loco sufficiat, ut perquirere per se quisque possit huius spissi, ac docti operis auctorem, & ad quem illorum pertineat, quorum contra Iudaeos scripta deperdita clariss. Fabricius recenset Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 8. Tom. VII. p. 96. ubi catalogum exhibet scriptorum, qui pro veritate Religionis Christianae calamum adripuerunt. Vide etiam eiusdem egregium opus, cui titulus „ *Delectus argumentorum, & syllabus scriptorum, qui adversus Atheos, veritatem religionis Christianae asseruerunt*. Hamburgi MDCCXXV. 4. Cap. II & III.

[1] Gen. Cap. XXXI. v. 11.

IV. pag. 269. Ἔδικτον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τὴν τῆς ὀρθῆς πίστεως περιέχον ὁμο-

ὁμολογίαν, κ̀ ἀνασκευὴν τῶν μαχομένων αἱρέσεων τῇ καθολικῇ τῦ Θεῦ ἐκκλησίᾳ. *Edictum piissimi Imperatoris Iustiniani continens confessionem rectae Fidei, & eversionem haeresum pugnantium contra Catholicam Dei Ecclesiam.* Inc. Εἰδότες, ὡς ὐδὲν ὕτως θεραπεύει τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν, ὡς τὸ ἓν, κ̀ τὸ αὐτὸ φρονεῖν, κ. λ. Des. κ̀ τῶν ὑπ' αὐτῦ ἀπατωμένων, ἢ ἀπαθησομένων τῷ μεγάλῳ Θεῷ, κ̀ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῷ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Graece & Latine legitur in Chronico Paschali, sive Alexandrino pag. 344. edit. Cangii, cum veteri versione, quam solam ediderat Crabbius, Surius, & Nicolinus. Dedit etiam, servato veteri Interprete, G. L. Leunclavius in Iure Graeco-Romano p. 521. In hac Confessione Iustinianus p. 293. adfert loca Cyrilli Alexandrini ex Epistola I. & II. ad Successum, ex Cap. XIII. Scholiorum, ex Commentariis in Leviticum, Gregorii Theologi ex Lib. I. de Filio ad Cledonium, & ex Lib. II. de Filio: tum Basilii ex IV. contra Eunomium, & Gregorii Nysseni ex IV. contra eumdem scripto. Laudat etiam Athanasii Librum, quo Dionysium Alexandrinum alienum fuisse ab Arii sententia ostendit: atque inter Historiae Ecclesiasticae scriptores cum Sozomeno, Socrate, & Theodoreto Hesychium reponit, ubi praeterea memorat, quae Augustinus ad Bonifacium de haereticis etiam post mortem anathemati subiiciendis memoriae tradidit.

V. pag. 286. *b.* Ἴσον ἐπιςολῆς ἀντιγραφείσης παρὰ τῦ εὐσεβεςάτυ, κ̀ χριςιανικωτάτυ βασιλέως Ἰυςινιανῦ πρός τινας γράψαντας, κ̀ ἐκδικήσαντας Θεόδωρον τὸν δυσσεβῆ, καὶ τὰ αὐτῦ πονηρὰ δόγματα, κ̀ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιςολὴν, κ̀ τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτυ τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίςεως γεγραμμένα. *Exemplar Epistolae a piissimo, atque Christianissimo Imperatore Iustiniano perscriptae adversus nonnullos, impium Theodorum, atque iniqua eius dogmata, & Epistolam Ibae dictam, nec non Theodoriti libros contra Catholicam fidem, scriptis propugnantes.* Quae quidem Epistola, quum omnibus adhuc ignota, latuerit, plurimumque rei Ecclesiasticae promovendae conferat, nunc addita Latina versione, quam eleganter confecit clariss. Dominicanae Familiae Monachus Io. Dominicus Stratico, in lucem prodit,

Γράμματα ὑμῶν ἐδεξάμεθα, ἅπερ ἀναγνῶντες ἐθαυμάσαμεν ὑμᾶς μὴ ἐννοήσαντας τὴν τοῦ κυρίου διδασκαλίαν. λέγοντος „ μάθετε ἀπ' ἐμῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ „ ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ὑπερηφανείας ἀρθέντας, ὡς πάντας τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐξουδενῶσαι, καὶ μόνυς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκ πάντων δικαιῶσαι, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ Φαρισαῖος, ὃς οὐδὲ τὸν τελώνην κατακρίνας ἐδικαιώθη· καὶ ἐνόσω ἠλπίζομεν ὑμᾶς ὅμοια τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσι φρονεῖν, ηὕρομεν παρελπίδας ἐκεῖνα ὑμᾶς ἐκδικοῦντας τὰ καὶ τῷ Θεῷ, καὶ τῇ ὀρθῇ πίςει ἐναντιούμενα, καὶ ὅμως τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικοῦντες, ἴσους ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι τοῖς ἀποςόλοις ὑπελάβετε λέγοντες, μὴ ὀφείλειν τινὰ ὡς ἀγροίκυς ὑμᾶς ὀνειδίζειν· ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς ἀγροίκοις προσέταξεν κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ ἡμεῖς μὲν εἰ καὶ ἀγροίκυς, ὡς λέγεται, ὑμᾶς ἐκαλέσαμεν, διατοῦτο ὕτως εἴπομεν, ἐπειδὴ ἀγνοοῦντες τὴν ἐκκλησιαςικὴν τάξιν τε, καὶ παράδοσιν, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίςιν, τοιαύτην ἀσέβειαν ἐκδικεῖται· τοὺς ἀποςόλους δὲ, οὓς ὑμεῖς ἀγροίκους καλεῖτε, ὁ Θεὸς ἐπελέξατο ἑαυτῷ, καὶ τοῦ ἰδίου πνεύματος, καὶ χάριτος, καὶ σοφίας ἐπλήρωσε, καὶ οὕτως αὐτὺς ἀπέςειλεν, ἵνα τὰ ἔθνη τὰ τὸν Θεὸν ἀγνοοῦντα πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν ὁδηγήσωσιν· ὅθεν καὶ αὐτοῖς μόνοις τοῖς ἀποςόλοις εἶπεν „ ὑμεῖς ἐςὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου „ φανεροὶ τοίνυν ἔςε, καθάπερ ὁ ἀπόςολος εἶπεν „ μὴ νοῦντες, μήτε ἃ λέγετε, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιῦσθε· „ ὅτι ἐτολμήσατε καὶ τοῖς ἀποςόλοις ἑαυτοὺς ἐξισῶσαι, καὶ τοὺς πατριάρχας καὶ πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐνυβρίσαι· τοσοῦτον δὲ τὴν ἐκκλησιαςικὴν κατάςασιν οὐκ ἐφυλάξατε, ὅτι τὸ ἐν μη-

Litteras vestras accepimus, quas quum legeremus, vehementer mirati sumus, vos minime ad eam Dominicam institutionem advertentes animum, qua dictum est „ Discite a me quia mitis sum, & humilis corde „ in id fastigii esse sublatos, ut nihili faciendos universos Ecclesiae Dei Antistites iudicetis, vos autem solum prae ceteris iustitiam consequutos esse arbitremini; eius propterea Pharisaei similes, qui iustificatus non est, quod publicanum condemnasset iniquitatis. Quumque vos haud ab ceteris sacerdotibus dissimilia sapienter sentire speraremus, inopinato invenimus, dogmata a vobis cum Deo rectaque fide eius pugnantia sustineri, simulque eiusmodi impietatem omni conatu defendentes, id vobis praesidio sumere, quod Apostolis pares vos esse iactetis, neque fas esse, ut a quopiam imperitiae, atque ruditatis reprehendamini, propterea quod Deus etiam ipse rudibus, atque agrestibus hominibus mandaverit Evangelii sui praedicationem. Ac nos quidem, quum agrestes vos nominaremus, ea usi sumus loquendi ratione; propterea quod Ecclesiasticas regulas, atque traditiones negligentes, ipsiusque orthodoxae Fidei imperiti, eam impietatem propugnaretis. Apostolos namque, quos vobis agrestes appellare libuit, sibi praeelegit Deus, spirituque suo, atque sapientia replevit, eaque ratione praeparatos misit, ut gentibus, quae ignorant Deum, duces essent ad semitam veritatis. Itaque Apostolis ipsis unice dictum est „ Vos estis lux mundi „ lucidi ergo estote, quemadmodum ipsis iterum subiectum est a Domino „ Nolite cogitare, neque quid loquamini, neque qua de re laturi sitis testimonium „ Ausi autem estis vosmetipsos Apostolis comparare, omnesque sacerdotes iniuria lacessere non estis veriti, atque adeo a vobis neglectae sunt

Ec-

θενὶ χρόνῳ γενόμενον ὑπὸ χριςιανῶν ἐτολμήσατε ποιῆσαι. Πάντων γὰρ τῶν μακαριωτατων πατριαρχῶν τὴν πρὸς ἀλλήλυς ἕνωσιν ἐχόντων, ὐδεὶς ἑαυτὸν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐχώρισεν, εἰ μὴ φανερῶς αἱρετικῇ μανίᾳ κατείχετο· ὅπερ ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιεῖν ἐσπουδάσατε· ἀλλ' εἰ καὶ τῦτο γέγονεν παρ' ὑμῶν, ὅμως ἡμεῖς ὐ παυόμεθα πᾶν, ὅ, τι οὖν πρὸς ἐπανόρθωσιν ὑμετέραν καὶ ποιοῦντες, καὶ γράφοντες.

Ε'πειδὴ τοίνυν ἐγράψατε λέγοντες, διατοῦτο ἡμᾶς σπουδὴν ποιήσασθαι τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια καταδικασθῆναι, τουτέςι Θεόδωρον μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων, καὶ τὴν λεγομένην Ι"βα ἐπιςολὴν, καὶ τὰ Θεοδωρίτου συγγράμματα, ἵνα τὸ θέλημα πληρωθῇ τῶν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς χωρισάντων, γινώσκετε, ὅτι ἡμεῖς οὐ δι' ἐκείνυς ἐποιήσαμεν τῦτο, ἀλλὰ πρῶτον μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν προειρημένων κεφαλαίων, ἔπειτα δὲ, ὅτι τινὲς τὸ Νεςορίου ὄνομα σιωπᾷν προσποιούμενοι διὰ τῶν προειρημένων, αὐτὸν Νεςόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν αὐτοῦ εἰσαγαγεῖν ἐπεχείρυν, τὴν ἀσέβειαν τῶν κεφαλαίων τούτων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσάπτοντες. Διατοῦτο ἡμεῖς, εἰ καὶ φανερὰ ἦν ἡ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων ἀσέβεια, ὅμως ἠρωτήσαμεν τοὺς ἱερεῖς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, τί περὶ τούτων φρονῦσιν· οἵ τινες δεῖξαι βουλόμενοι, ὅτι τὴν τοιαύτην ἀσέβειαν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία οὐδὲ ἔσχε ποτὲ, οὐδὲ ἔχει, κατεδίκασαν καὶ αὐτοὶ τὴν τοιαύτην δυσσέβειαν, ἐξαρχῆς ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων καταδεδικασμένην· οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κεχωρισμένοι, περὶ τύτων τῶν κεφαλαίων λόγον τινὰ ποιῦνται, εἰδότες ὅτι ταῦτα οὐδεὶς δύναται χριςιανοῦ προσηγορίαν ἔχων ἐκδικεῖν, ἀλλὰ τῷ ὅρῳ ἐναντιοῦνται τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, τῷ περὶ τῆς πίςεως προενεχθέντι πρὸς κατάκρισιν Νεςορίου, καὶ Εὐτυχοῦς, καὶ τῆς αὐτῶν ἀπιςίας. Οἱ γὰρ τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἐκκλησίας ἐναντιούμενοι δόγμασιν, ἐπιθυμοῦσιν μᾶλλον τὰ μνημονευθέντα ἀσεβῆ κεφάλαια ἐκδικεῖν τὴν ἁγίαν τῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν, ἵνα διὰ ταύτης τῆς προφάσεως τοὺς ἁπλουςέρους ἀπατήσωσι, καὶ τὸν χριςιανὸν λαὸν τῆς ἐκκλησίας χωρίσωσιν.

Ε'πειδὴ δὲ ἐγράψατε δύο, εἰ δεῖ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην περιέχειν ἐπιςολὴν, ἓν μὲν, ὅτι ὀρθῶς, ὡς λέγεται, κατὰ Α'πολιναρίου ἠγωνίσατο, ἕτερον δὲ, ὅτι κἂν εἰ ἔδοξεν ὁ γράψας τὴν ἐπιςολὴν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον διασύρειν, ὅμως τῦτον τὸν σπῖλον τῆς ὕβρεως ἐν τῷ τῆς ἐπιςολῆς ἀνέτρεψε τέλει, καὶ διατοῦτο λέγεται, ὀφείλειν τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιςολὴν ὀρθόδοξον κρίνεσθαι, δῆλοι καθεςήκατε, ὅτι οὔτε τὸ ὕφος, οὔτε τὴν δύναμιν ἔγνωτε τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιςολῆς· κατὰ Α'πολιναρίυ γὰρ ὐδὲν περιέχει, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον Α'πολιναριςὴν καλεῖ· καὶ οὐδὲ ἐν τῷ τέλει ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπι-

Eccleſiaſticas ſanctiones, ut id moliri, per ſummam audaciam, indiunxeritis, quod nulla umquam Chriſtianae religionis aetate fieri a quopiam tentatum eſt. Beatiſſimis videlicet Patriarchis mutuam traditionem omni tempore inviolatam viciſſim cuſtodientibus, nemo umquam, niſi qui palam haeretica veſania captus eſſet, Eccleſiam ſchiſmate diviſit, quod vos impraeſentiarum, ut fieret, curaviſtis. Cui quidem malo quod patrare aggreſſi eſtis, ut ipſi medeamur, vehementi flagramus deſiderio, qui nimirum opere, ac ſcriptis id unum contendimus, ut reſipiſcatis.

Iam vero quum in hanc ſententiam ſcripſeritis, a nobis diligenter curatum eſſe, ut tria haec Capitula, Theodorus ſcilicet cum ſcriptis ſuis, Epiſtola, quae Ibae dicitur, Theodoritique pariter ſcripta condemnarentur, hoc animo, ut voluntati noſtrae fieret ſatis, quod incredibili cupiditate incenderemur, ut a Catholica ſepararentur Eccleſia: cognoſcite, id minime a nobis eorum cauſſa factum fuiſſe, ſed primo quidem, quod graviter commoti eſſemus eorum Capitulorum impietate, poſt autem, quia non defuerant, qui, ſuppreſſo Neſtorii nomine, Neſtorii tamen ſtudentes partibus, erroneam eius fidem inducere niterentur, Eccleſiaeque tribuere non vererentur eorum Capitum impietatem. Quamquam igitur Capitulorum iniquitas manifeſte pateret, tamen nihilo ſecius Eccleſiae Dei antiſtites in unum congregatos interrogavimus, quid de his decernerent eſſe ſentiendum; qui quum perſpicuo teſtimonio oſtendere vellent eiuſmodi errores, neque Eccleſiae probari, neque ullo umquam tempore probatos eſſe; eam impietatem initio a ſanctis Patribus praedamnatam ſuo omnes ſuffragio rurſus proſcripſerunt. Qui porro ob trium Capitulorum defenſionem ab Eccleſia diviſi ſunt, ii tacent omnino; plane namque intelligunt minime poſſe haec ab eo, qui Chriſtianus nominetur defendi: ceterum aperte ſanctae Chalcedonenſi Synodo adverſantur, quae Fidei doctrinam definivit in Neſtorii, Eutychetis, errorumque ab ipſis invectorum condemnationem. Qui vero rectis Eccleſiae dogmatibus adverſantur, omni contentione nituntur, ut praefata tria iniqua Capita, ceu ab Eccleſia Dei admiſſa ſuſtineri iudicentur, ut hac videlicet ratione, ſimpliciores decipiant, populuſque Chriſtianus ſchiſmate dividatur.

Itaque quum duo potiſſimum [ſi omnia, quae in impiis illis litteris continentur, contrahantur in pauca] ſcripſeritis: alterum nempe, recte inibi contra Apollinarium diſputatum eſſe, alterum vero, Epiſtolae ſcriptorem, etſi videatur S. Cyrillum principio iniuria laceſſere, hanc tamen irrogatae ab ſe iniuriae labem circa finem depuliſſe, quapropter operae pretium eſſe, ut impia ea Epiſtola Catholica eſſe iudicetur: hoc primum pro certo habetote, vos neque verborum contextum, neque ſententiarum vim illius impiae Epiſtolae percepiſſe. Non enim adverſus Apollinarium concludit, ſed ſanctum Cyrillum ipſum Apollinariſtis adnumerat, atque tantum

abeſt

ϛολὴ ἀνέτρεψε τὰ κατὰ τ8 αὐτ8 ἐν ἁγίοις εἰρημένα Κυρίλλου· μᾶλλον μὲν οὖν τὰ χείρονα κατ᾽ αὐτ8 ἐν τοῖς τελευταίοις εἶπεν. Προϊόντες δὲ ὅμως καὶ πᾶσαν τὴν ἀσέβειαν τῆς λεγομένης Ἴβα ἐπιϛολῆς, καὶ τὴν ματαιότητα τῶν κεφαλαίων, ὧνπερ ἐπέμψατε, ἀποδείξωμεν. Πάντων γὰρ ἀναγνωσθέντων τῶν παρ᾽ ὑμῶν γεγραμμένων σφόδρα ἐλυπήθημεν, ὅτι εἰς τοιαύτην ἐνεπέσατε πλάνην, ἄνθρωποι ἐξ ἐκείνης ὄντες τῆς χώρας, ὅπου ἀεὶ πρὸ ὑμῶν ἡ ὀρθὴ πίϛις ἀμώμητος ἐφυλάχθη. Ὅθεν ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἶναι, καὶ πρὸς τὰ ῥηθέντα ὑμῶν κεφάλαια ἀντιγράψαι, καὶ παραινέσαι ὑμῖν ταύτης τῆς ἀσεβείας, καὶ τοῦ ἀσεβοῦς ὑμῶν διδασκάλου ἀποϛῆναι, τοῦ τὰ προειρημένα κεφάλαια συγγραψαμένου. Ἀπατῆσαι γὰρ θέλων ὑμᾶς, ῥήματά τινα προήγαγεν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἅ τινα νοήσας κακῶς προσαρμῶσαι ῥήμασί τισι τῆς προειρημένης ἀσεβοῦς ἐπιϛολῆς ἐπεχείρισεν· ὅπερ οἱ αἱρετικοὶ πάντες ποιοῦσι, ῥήματά τινα τῶν θείων γραφῶν παρερμηνεύοντες, καὶ πρὸς τὴν διεϛραμμένην ἑαυτῶν μεταφέροντες ἔννοιαν· καὶ δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀσεβὴς ὑμῶν διδάσκαλος, ἢ μὴ ἀνεγνωκέναι τὴν ἀνώνυμον ἐκείνην ἐπιϛολὴν, ἢ ἀνεγνωκέναι μὲν, κακούργως δὲ ῥήματά τινα ταύτης προαγαγεῖν, τὰ πλείονα δὲ καὶ χείρονα σιωπῆσαι. Λεγούσης γὰρ τῆς αὐτῆς ἐπιϛολῆς περὶ τ8 μακαρίου Κυρίλλου, καὶ τοῦ ἀσεβοῦς Νεϛορίου, ὅτι ἑκάτεροι κατ᾽ ἀλλήλων βλαβεροὺς λόγους ἔγραψαν, καὶ ὅτι Νεϛόριος μὲν ἔλεγεν, τὴν μακαρίαν Μαρίαν μὴ εἶναι Θεοτόκον, ὡς νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς Παύλου τοῦ Σαμοσατέως αἱρέσεως εἶναι, Κύριλλος δὲ βουλόμενος τοὺς Νεϛορίου ἀνατρέψαι λόγους, ὠλίσθησεν, καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὸ Ἀπολιναρίου δόγμα, φανερόν ἐϛιν, ὅτι ὁ γράψας τὴν ἐπιϛολὴν τῇ Νεϛορίου μανίᾳ κεκρατημένος δείκνυται· ὃς αὐτὸν μὲν Νεϛόριον ἀρνούμενον θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν, μέχρι μόνης τῆς τινων ὑποψίας ἐληλυθέναι φησὶν, οὐ μὴν αἱρετικὸν ἐκ τούτου φανῆναι· τὸν ἐν ἁγίοις δὲ Κύριλλον, τὸν τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον, εἰς τὸ Ἀπολιναρίου δόγμα ὀλισθῆσαι διϊσχυρίζεται, καὶ πεσεῖν· διότι εἶπεν αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῆσαι.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ῥήματα παραλέλοιπεν, ὡς εἰρήκαμεν, ὁ διδάσκαλος ὑμῶν, γινώσκων ὅτι ὁ λέγων τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον ὀλισθῆσαι, καὶ πεσεῖν, καὶ αἱρετικοὺς καλῶν τοὺς τούτου λόγους, πᾶσαν καταδικάζει τὴν ἐκκλησίαν, τὴν πατέρα, καὶ διδάσκαλον εἰκότως Κύριλλον ἔχουσαν. Πῶς δὲ οὐκ ἔφριξε λέγων, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος αἱρετικός ἐϛιν, ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἄνθρωπος γέγονε, καὶ ὅτι οὕτω λέγων διαφορὰν τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ οὐχ ὁμολογεῖ; Διὰ τούτων γὰρ τῶν λόγων οὐ μόνον τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον μέμφεται, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐαγγελιϛὴν τὸν λέγοντα „ ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο „

abest, ut circa eius finem, quidpiam ex iis, quae adversus sanctum Cyrillum pronunciata sunt, revocatione castigetur; ut circa extremum potius eius scriptor in Cyrillum deterius debacchatus esse videatur. Quamobrem id ipsum principio, simulque universam huius, quae Ibae nuncupatur Epistolae impietatem, eorumque, quae ad nos misistis Capitum insaniam argumentis ostendemus. Quum enim ea omnia, quae scripsistis, legissemus, gravissimo affecti sumus dolore, vos eius Vrbis cives, in qua semper ad haec usque tempora unice servata fuit recta Fides, in tantum errorem esse prolapsos. Quapropter necessarium esse existimavimus adversus praedicta Capitula ad vos scribere, atque de eorum impietate vos ipsos admonere, ut ab iniquo praeceptore vestro, qui ea monumentis mandavit litterarum, recedatis. Etenim quum is sibi proposuisset in animo vos in deceptionem inducere, nonnullas ex divinis litteris sententias hausit, quibus in pravam significationem contortis, impiae illius Epistolae opiniones nonnullas confirmare aggreßus est, quemadmodum haereticis fuit semper in more positum, quaedam divinarum litterarum testimonia pervertere, atque in contrariam intelligentiam detorquere. Itaque vel praeceptorem vestrum minime anonymam eam Epistolam perlegisse existimamus, vel mala admodum fide, nonnulla legisse quidem ipsum, reliqua vero, quae multo deteriora essent, silentio praeteriisse. Quum enim in ea Epistola de beato Cyrillo atque impio Nestorio narretur, proscidisse eos sese invicem conviciis: atque affirmasse Nestorium minime Deiparam esse beatam Virginem, ut ipsam nominari permultis ex Pauli Samosateni haeresi placebat: Cyrillum contra, qui Nestorii errorem refutare niteretur lapsum pariter esse, inque Apollinarii dogmata descendisse; luce clarius est Epistolae eiusdem scriptorem Nestoriana dementia praeoccupatum agnosci, qui Nestorium sanctam Mariam Virginem Deiparam fateri detrectantem, suspicionis tantum adversus se locum quibusdam tribuisse; minime vero exinde haereticum demonstrari contendat: Cyrillum autem sanctum Ecclesiae doctorem in Apollinarii haeresim incidisse diserte tradat; propterea quod ipsum Deum Verbum incarnatum esse dixerit, atque assumpsisse humanitatem.

Haec autem verba, ut superius animadvertimus, praeteriit praeceptor vester, plane perspiciens, eum qui Cyrillum lapsum esse in hæresim tradat, contendatque haereticas ipsum defendisse sententias, in universam Ecclesiam damnationis ferre iudicium, quum universa scilicet Cyrillum, ut patrem colat, atque doctorem. Ceterum qui fieri potuit, ut non exhorresceret, haereticum dicens Cyrillum, propterea quod Deum Verbum hominem factum esse docuerit? indeque consequi subiungens, ab Cyrillo haec docente discrimen inter templum, in eoque inhabitantem non admitti? Hac quippe aiendi ratione non sanctum Cyrillum criminatur, sed Evangelistam „ Verbum carnem fa-

ctum

καὶ πάντας τοὺς προφήτας, τὴν διὰ σαρκὸς ἐπιδημίαν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου κηρύξαντας, καὶ μάλιστα Ἱερεμίαν τὸν λέγοντα „ Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη „ καὶ πάλιν Ἡσαΐαν λέγοντα „ Τὸ παιδίον, Θεὸς ἰσχυρός „ καὶ πρὸς τούτοις τὸν ἀπόστολον Παῦλον λέγοντα ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῇ „ Ὁ καταβὰς αὐτός ἐστι, καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. „ Καὶ γάρ, ὡς ἐκεῖνος ὑμῶν ὁ διδάσκαλος παραφρονῶν λέγει, μέμφεως εἰσὶν ἄξιοι, καὶ οἱ προφῆται, καὶ οἱ εὐαγγελισταὶ, καὶ οἱ ἀπόστολοι λέγοντες, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐνηνθρώπησεν, ὡς διὰ τούτων τῶν ῥημάτων τροπὴν τῆς θεότητος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα λέγοντες γεγενῆσθαι. Οἱ δὲ αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἐνανθρωπῆσαι μὴ ὁμολογοῦντες, φανεροί εἰσι τὸν Χριστὸν ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι, καὶ κατὰ χάριν υἱὸν Θεοῦ ὀνομάζεσθαι λέγοντες, ὡς ἡ κακοδοξία Νεστορίου, καὶ Θεοδώρου τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ λέγει.

Αἱ γὰρ θεῖαι γραφαὶ, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ταύταις ἀκολουθοῦντες, αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον, τὸν ἀόρατον, τὸν ἀσώματον, τὸν ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, τὸν πρὸ αἰώνων, καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, αὐτὸν κατελθεῖν, καὶ σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῆσαι λέγουσιν. Καὶ ὁ μὲν ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὰ Θεοφάνια οὕτω λέγει „ Αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπερίληπτος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχὴ, τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ τῆς ἀθανασίας, τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου, ἡ μὴ κινουμένη σφραγὶς, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν, ὁ τοῦ πατρὸς ὅρος, καὶ λόγος, ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ, καὶ σάρκα φορεῖ διὰ τὴν σάρκα, καὶ ψυχῇ νοερᾷ διὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν μίγνυται, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων, καὶ πάντα γίγνεται πλὴν τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπος, κυηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου, καὶ ψυχὴν, καὶ σάρκα προκαθαρθείσης τῷ πνεύματι· ἔδει γὰρ καὶ γέννησιν τιμηθῆναι, καὶ παρθενίαν προτιμηθῆναι. „ Τὰ παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγῳ κατὰ Ἀρειανῶν οὕτω λέγει „ Ὁ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀῤῥήτως, ἀφράστως, ἀκαταλήπτως, ἀϊδίως, αὐτὸς ἐν χρόνῳ γεννᾶται κάτωθεν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας. „ Καὶ πάλιν ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος πρὸς Ἀμφιλόχιον γράφων ἐν τῷ ὀγδόῳ κεφαλαίῳ οὕτως εἶπεν „ Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανὸς, καὶ γῆ, καὶ τὰ μεγέθη τῶν πελάγων, καὶ τὰ ἐν ὕδασι διαιτώμενα, καὶ τὰ χερσαῖα τῶν ζώων, καὶ φυτὰ, καὶ ἀστέρες, καὶ ἀὴρ, καὶ ὧραι, καὶ ἡ ποικίλη τοῦ παντὸς διακόσμησις τὸ ὑπερέχον τῆς ἰσχύος συνίστησιν, ὅσον τὸ δυνηθῆναι τὸν Θεὸν τὸν ἀχώρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῷ θανάτῳ, ἵνα ἡμῖν τῷ ἰδίῳ πάθει τὴν ἀπάθειαν χαρίσηται. „ Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουστῖνος ἐπίσκο-

ctum esse „ diserte pronunciantem, sed Prophetas omnes, qui Verbi Dei adventum per carnem praedixerunt, Hieremiam potissimum dicentem „ Hic Deus noster: alius adversus eum non aestimabitur: post haec in terris apparuit, & cum hominibus conversatus est „ atque Isaiam aientem similiter „ Puer, Deus fortis „ sed Apostolum prae ceteris Paullum, cuius haec est in Epistola sua ad Ephesios sententia „ Qui descendit, ipse est, & qui ascendit super omnes caelos, ut impleret omnia. „ Si igitur desipienti Doctori vestro assentiri velimus, Prophetas, Evangelistas, Apostolos haereseos accusabimus, qui Dei Verbum dixerint hominem factum esse, quasi his loquendi modis admiserint conversionem divinitatis in humanitatem. Verum qui Deum Verbum hominem factum esse non confitentur, iidem manifeste Christum purum hominem faciunt, per gratiam tantum Filii Dei nomine decoratum, quemadmodum erronea Nestorii, Theodorique magistri ipsius sententia constituitur.

Io. I. 14. Baruch III. 36. & 38. Isaiae IX. 6. Ad Eph. IV. 9.

Divinae namque litterae, atque his inhaerentes sancti Ecclesiae Patres, ipsum Deum Verbum invisibile, corporis expers, lumen de lumine, ante secula, & tempora ex Patre genitum, hoc idem advenisse, & incarnatum esse, & hominem factum esse disertissime confitentur. Sanctus enim Gregorius in Sermone de Theophaniis, seu de Christi Nativitate haec habet „ Ipsum Dei invisibile Verbum, ille seculis antiquior, ille incomprehensibilis, ille incorporeus, illud lumen ex lumine, ex principio principium, fons vitae & immortalitatis, illa archetypi expressio, illud immotum sigillum, illa per omnia similis imago, ille Patris terminus, & ratio, ille, inquam, ad imaginem suam se confert, & carnem ob carnem gerit, & animae intellectuali propter animam meam iungitur, ut simile per simile repurget, atque humana omnia, excepto peccato, suscipit, conceptus quidem ex Virgine, animo, & corpore a spiritu praepurgata; nam & Nativitatem honore affici, & Virginitatem praeferri oportebat. „ Simili prorsus modo Athanasius edisserit in ea Oratione, quae adversus Arianos est, de Spiritu Sancto „ Ille, inquit, qui sursum in caelis ex Patre genitus erat ineffabiliter, inexplicabiliter, immutabiliter, aeterne: ipse in terris deorsum genitus est in tempore ex Virgine Maria. „ Basilius pariter octavo Libri ad Amphilochium Capite sic scribit „ Neque enim caelum ac terra, immensaque maria, nec animantia, vel in aquis, vel in terris degentia, nec plantae, nec astra, nec aer, nec horae, nec multiplex universi ornatus excellentiam potentiae illius nobis perinde commendant, atque quod Deus incomprehensibilis sic per carnem conflictatus est, ut ipsa Divinitas nihil pateretur, quo nobis sua morte largiretur immortalitatem. „ Sanctus etiam Augustinus Afri-

Tom. I. pag. 620. ed. Par. 1609. Tom. III. pag. 15. ed. Paris. 1730.

πος ἐκ τῆς τῶν Ἀφρῶν χώρας ἐν τῇ περὶ τοῦ συμβόλου ἐκθέσει ταῦτα λέγει „ Εἰπὲ καὶ σὺ Ἀμβακοὺμ προφῆτα μαρτυρίαν περὶ τοῦ Χριστοῦ. Κύριε, φησὶν, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην· κατενόησα τὰ ἔργα σου, ὁ Θεὸς, καὶ ἐξέστην. „ Ποῖα ἔργα τοῦ Θεοῦ οὗτος θαυμάσας ἐξέστη; μή τι τὴν κτίσιν τοῦ κόσμου; μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἄκουσον πρὸς τί ἐξέστη. Ἐν μέσῳ, φησὶ, δύο ζώων γνωσθήσῃ τὰ ἔργα σου, ὅτι σὺ ὁ Θεὸς λόγος σὰρξ ἐγένου· ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ· τίς ὢν μέχρι τίνος κατέβης; ἐκστῆναί με πεποίηκας, ὅτι ὁ λόγος, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, ἐν φάτνῃ ἐτέθης. „ Τὰ ὅμοια δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Λέων πάπας Ῥώμης ἐν τῇ πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολῇ οὕτως εἶπεν „ Ὁ ἀπαθὴς Θεὸς οὐκ ἀπηξίωσε παθητὸς εἶναι ἄνθρωπος, καὶ ὁ ἀθάνατος νόμοις ὑποκεῖσθαι θανάτου. „

Καὶ ταῦτα μὲν αἵ τε θεῖαι γραφαὶ, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες εἰρήκασιν· ὅσον δὲ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λόγους κατηγορίας εἰσὶν ἄξιοι, ὡς σύγχυσιν τῆς σαρκὸς, καὶ τῆς θεότητος εἰσάγοντες· ἐπειδὴ αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγενῆσθαι εἰρήκασιν· ὁπότε καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον λέγοντα αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γενέσθαι σύγχυσιν εἰσάγειν διὰ τούτων τῶν ῥημάτων εἰρήκατε. Ὅτι δὲ ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας τῇ Θεοδώρου κατεχόμενος μανίᾳ ἠρνήσατο τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγονέναι, ἐξ αὐτῶν δείξωμεν τῶν κατὰ Ἀπολιναρίου τοῦ ἀσεβοῦς τῷ αὐτῷ αἱρετικῷ Θεοδώρῳ γραφέντων. Ἐν γὰρ τῷ τετάρτῳ λόγῳ γράφει οὕτως „ Δεδωκέναι σοι τινὰς τῶν ἡμετέρων εἶπας τὰ οὐκ ἄν ποτε δοθέντα παρά τινος τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντέχεσθαι δόξης ἐσπουδακότων. Ἐπυνθανόμεθα γὰρ εἰ τὸν λόγον ὁμολογοῦσιν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι εἰπὸν ἐπήγαγες ἐδίδοσαν. Καὶ τίς ἂν ἔχων νοῦν ἄνθρωπον εἴποι τὸν Θεὸν γεγενῆσθαι λόγον, ὡς ὑμεῖς φατε, εἰ μὴ ἄρα τὴν αὐτὴν ὑμῖν πρότερον νοσήσειεν ἄνοιαν; ἡμεῖς γὰρ εἰληφέναι ἄνθρωπον τὸν Θεὸν λόγον, καὶ σφόδρα φαμὲν, γεγενῆσθαι δὲ ἄνθρωπον καθ' ὑμᾶς, οὐκ ἄν ποτε εἰπεῖν ἀνασχοίμεθα. „

Ἀποδειχθέντος τοίνυν διὰ τῶν εἰρημένων Θεοδώρῳ σύμφωνον εἶναι τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιστολῆς τῇ αἱρετικῇ ἐκείνου μανίᾳ, πῶς οὐ δικαίως πᾶς τὴν ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν λόγον, ὁμοίως καὶ Θεόδωρον, καὶ τὴν εἰρημένην ἀσεβῆ ἐπιστολὴν καταδικάσει; Ἐπειδὴ δὲ ἀπαινεῖτε τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν περιέχουσαν, ὅτι ὁ λέγων αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπίσαι, τὴν διαφορὰν ἀναιρεῖ τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, γινώσκετε, ὅτι διαφορὰν μὲν τῶν φύσεων, ἐξ ὧν ὁ εἷς Χριστὸς ὁ κύριος, καὶ Θεὸς ἡμῶν συνετέθη, ὀρθῶς ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει· διαφορὰν δὲ τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ οὐδεὶς τῶν ἁγίων πατέρων ἐδίδαξεν, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἀσεβεῖς Νε-

canae cuiusdam civitatis Episcopus, in Expositione Symboli disserit in hunc modum „ Protulit tibi Habacuc Propheta de Christo testimonium, Domine, inquiens, audivi auditionem tuam, & timui; intellexi opera tua, Deus, & expavi. Quaenam opera Dei hic admiratus expavit? Num mundi creationem? Nequaquam. Cur autem expaverit, accipe. In medio, inquit, duorum animalium cognoscentur opera tua. Deus, quoniam tu Deus Verbum caro factum in medio duorum animalium innotesces. Qualis quum esses, usque quo descendisti! obstupescere me fecisti, quoniam Verbum, per quem facta sunt omnia, in praesepe natus es. „ Horum similia sanctus Leo Romanus Pontifex habet in Epistola ad Flavianum Archiepiscopum Constantinopolitanum. „ Impassibilis, inquit, Deus non dedignatus est esse homo passibilis, & immortalis mortis legibus subiacere. „ Init. Cap. IV. pag. 307. ed. Paris. 1614.

In hanc igitur sententiam Divinae litterae, sanctique Patres loquuntur, vestra scilicet sententia castigandi, tamquam carnis, divinitatisque confusionem inducentes, quum ipsi quoque Dei Verbum hominem factum esse diserte pronuncient, eadem prorsus ratione, qua Cyrillum aientem, ipsum Dei Verbum hominem factum esse, quasi confusionis hoc aiendi modo invectorem, traduxistis. Ceterum Epistolae illius auctorem, Theodori deliramentis captum, negasse Deum Verbum hominem factum esse fateri, ex his manifeste conclusimus, quae ab ipso ad haereticum Theodorum contra impium Apollinarium scripta sunt. Haec quippe in quarto Sermone scribit „ Dixisti quosdam ex nostris nonnulla sentire, quae numquam iis probata sunt, qui Ecclesiasticis dogmatibus adhaerere student. Quum enim ab iis sciscitati essemus, num Dei Verbum hominem factum esse faterentur, affirmans protulere responsum. Quis autem mentis compos Deum Verbum factum esse dixerit, ut a vobis proponi solet, nisi qui primum dementiae vestrae morbo sit affectus? Nam porro Deum hominem assumsisse constanter fatemur, ceterum hominem factum esse, quemadmodum exprimere vobis consuetum est, nulla ratione dici toleramus. „

Quum itaque ex iis, quae ad Theodorum scribit, ostendat cum huiusce deliramentis Epistolae impietatem egregie convenire, quomodo non quisque iustus, cuius sit in Dei Verbo incarnato homineque facto locata spes, Theodorum, unaque impiam simul Epistolam condemnabit? Quum autem id vehementer probetis, quod in exsecrabili ea Epistola traditur, doctrinam nimirum, qua Verbum Deus incarnatus homoque factus dicitur, discrimen inter templum, atque in templo inhabitantem sustollere, cognoscite, naturarum diversitatem, ex quibus unicus Christus Deus, atque Salvator noster constituitur, recte ab sancta Dei Ecclesia praedicari; ceterum templi hoc, atque in ipso inhabitantis discrimen a nemine umquam Sanctorum Patrum fuisse propositum, sed ab impiis so-

στόριος, καὶ Θεόδωρος εἰρήκασι, δύο ἐντεῦθε πρόσωπα εἰσάγειν βουλόμενοι. Κἂν γὰρ αἱ θεῖαι γραφαὶ, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες τῇ τοῦ ναοῦ ὀνομασίᾳ κέχρηνται, ἀλλὰ τὸ σῶμα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ σημαίνοντες τοῦτο λέγουσι, καθὼς εἶπεν ὁ εὐαγγελιστὴς „ αὐτὸς δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. „ Οὐδεὶς γὰρ τοῦ ἑνὸς προσώπου τοῦ Χριστοῦ διαφορὰν πρὸς ἑαυτὸ εἶναί φησιν, ὡς ἄλλον ἐν ἄλλῳ εἶναι, ἀλλὰ τῶν φύσεων μόνον, ἐξ ὧν ὁ εἷς Χριστὸς ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως ἀπετελέσθη.

Καὶ ὑμεῖς τοίνυν τὴν τῆς ἐπιστολῆς ἐκδικοῦντες ἀσέβειαν, τῆς ἀρνουμένης αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, πρόδηλοι καθεστήκατε δύο πρόσωπα εἰσάγοντες, καὶ ταῦτα νοοῦντες περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ψιλοῦ ἀνθρώπου· ὅπερ ὁ ἀπόστολος εἶπεν διὰ τοὺς πιστοὺς „ ὅτι ὑμεῖς ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν „ ὡς κατὰ τὴν ὑμετέραν πλάνην μηδεμίαν εἶναι διαφορὰν μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοῦ Χριστοῦ, καθὰ καὶ αὐτὸς Θεόδωρος ὁ αἱρετικὸς, ὁ διδάσκαλος τοῦ γράψαντος τὴν ἐπιστολὴν, ἐν τῷ τρίτῳ κατὰ Ἀπολιναρίου λόγῳ παραφρονῶν ταῦτα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Χριστοῦ λέγει „ Ἐγὼ μὲν, ὃν ὁρᾶτε δύναμαι μὲν ποιεῖν οὐδὲν κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἅτε ἄνθρωπος ὤν· ἐργάζομαι δὲ, ἐπειδὴ ἐν ἐμοὶ μένων ὁ πατὴρ ἅπαντα ποιεῖ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐγώ τε, φησὶν, ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ, Θεὸς δὲ λόγος ἐν ἐμοὶ ὁ τοῦ Θεοῦ μονογενὴς, δῆλον, ὅτι καὶ πατὴρ σὺν αὐτῷ ἐν ἐμοί τε μένων, καὶ τὰ ἔργα ποιῶν. Καὶ θαυμαστόν γε οὐδὲν ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ τοῦτο νομίζειν, σαφῶς αὐτοῦ περὶ τῶν λοιπῶν λέγοντος ἀνθρώπων, ὁ ἀγαπῶν με τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Εἰ γὰρ παρ' ἑκάστῳ τῶν τοιούτων ὅ τε πατὴρ, καὶ ὁ υἱὸς τὴν μονὴν ποιοῦνται, τί θαυμαστὸν, εἰ ἐν τῷ κατὰ σάρκα δεσπότῃ Χριστῷ ἄμφω κατὰ ταὐτὸν νομίζοιντο μένειν, τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν κοινωνίας προσιεμένης, ὡς εἰκὸς, καὶ τὴν τῆς μονῆς κοινωνίαν; „ Τούτων τοίνυν οὕτω παρὰ τοῦ δυσσεβοῦς Θεοδώρου εἰρημένων, οὐ θαυμαστὸν, εἴπερ ὁ ἐκπεσὼν τοῦ Θεοῦ τῇ ἀσεβείᾳ συνεζευγμένην ἔχει καὶ μωρίαν, καθὼς περὶ τῶν ἀσεβῶν ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέγει „ Ὁ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει. „ Ὁ γὰρ τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱὸν οὕτω μένειν ἐν τῷ Χριστῷ, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἀνθρώποις διϊσχυριζόμενος, καὶ μὴ ὁμολογῶν τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, πῶς λέγει Χριστὸν κατὰ σάρκα; Οἱ γὰρ ἅγιοι πατέρες ὁμολογοῦντες τὸν Χριστὸν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ὅταν τι περὶ αὐτοῦ ταπεινὸν λέγωσιν, ὀρθῶς ἐπάγουσι τὸ κατὰ σάρκα. Ἀλλ' εἰ καὶ προσῆκον ἦν τοὺς Θεόδωρον ἐκδικοῦντας, καὶ

solum Theodoro, atque Nestorio excogitatum, quod duas exinde personas inducere decrevissent. Quod si quandoque Divinae litterae, sanctique Ecclesiae Patres hac quoque templi translatitia usi sunt appellatione, id tamen, ut significarent tantum unigeniti Filii Dei corpus, adhibuere, eo prorsus modo, quo de ipso inquit Evangelista „ Ipse autem loquebatur de templo corporis sui. „ Nemo porro haec in unica Christi persona invexit discrimina, quasi alia in alia sit, verum distinctionem tantum naturarum admiserunt, ex quibus unus Christus perficitur, non commixtionem passus, neque divisionem.

Ioan. II. 21.

Vos itaque illius Epistolae impietatem defendentes, qua Deum Verbum hominem factum esse negatur, manifesto duplicis in Christo admissae personae redarguimini, atque hoc modo de Christo, tamquam puro homine deliria docentes, in eamdem de ipso sententiam loquimini, qua de credentibus dictum est ab Apostolo „ quoniam templum Dei estis vos, & Dei Spiritus inhabitat in vobis „ ita ut, si erroris vestri habenda sit ratio, nullum iam supersit nos homines inter, Christumque, discrimen iuxta id, quod Theodorus haereticus, illius Epistolae scriptoris magister, in tertio adversus Apollinarium Sermone, Christum de se ipso loquentem introducens hoc modo, inepte commentus est „ Ego quidem, quem prospicitis, nihil facere possum secundum meam naturam, quum homo sim: operor autem, quoniam in me manens Pater cuncta operatur: enimvero, inquit, & ego in Patre, & pater in me, Deus autem Verbum unigenitum in me est: certum est, quod & Pater cum ipso in me manet, & opera facit. Et non est mirandum de Christo haec existimari, quum evidenter ipse de ceteris hominibus dicat: qui diligit me sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Si enim apud unumquemque eiusmodi hominum, & Pater & Filius mansionem faciunt, quid mirum, si in Domino secundum carnem Christo, ambo simul putentur manere, communione eorum secundum substantiam, communionem quoque mansionis fortasse suscipiente? „ His igitur in hunc modum ab impio Theodoro propositis, mirum esse minime debet, quod a Deo excidens impietati desipientiam adiunxerit, quemadmodum de impiis prophetica Isaiae praefert sententia „ Vir insipiens stulta loquetur, & cor eius fatua cogitabit. „ Quisquis enim Patrem, & Filium sic in Christo, quemadmodum & in reliquis hominibus manere affirmat, Deumque Verbum Christum incarnatum, hominemque factum esse non confitetur, quomodo potest Christum ipsum secundum carnem nominare? Sancti quippe Patres Christum Deum Verbum esse incarnatum, atque hominem factum confitentes, si quidpiam de ipso humile proferunt, recte id secundum carnem ei convenire subiiciunt. Ceterum aequum videbatur Theodori propugnatores, vel hac exsuperanti blasphemia

Ad Cor. III. 16.

In fragm. rel. in Conc. Constantinopolitano II. T. III. Coll. Labb. p. 17.

Io. XIV. 23.

Isaiae XXXII. 6.

ἐκ ταύτης αὐτοῦ τῆς καθ' ὑπερβολὴν βλασφημίας τὴν τούτου ἐκκλῖναι δυσσέβειαν. Α'λλ' οὖν διὰ τὴν τούτων ἀναίδιαν, καὶ ἄλλας αὐτοῦ βλασφημίας προαγάγωμεν, δι' ὧν δύο εἰσάγει πρόσωπα. Μεμφόμενος γὰρ τοὺς λέγοντας, ὅτι ὁ Θεὸς λόγος ὁ πρὸ αἰώνων γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων ἄνθρωπος, οὕτω λέγει ἐν τῷ κατὰ Α'πολιναρίου τετάρτῳ λόγῳ „ Ο῾ πρὸ αἰώνων, φησὶν, γέγονεν ἐπ' ἐσχάτων· πάλιν ὥς τινων δεδωκότων, καὶ τοῦτο λέγων, οὐδενὸς ἂν τῶν εὐσεβεῖν ἐσπουδακότων ταύτην ἑλομένου νοσῆσαι τὴν ἄνοιαν, ὥς τε τὸν πρὸ αἰώνων εἰπεῖν ἐπ' ἐσχάτων γεγενῆσθαι. „ Καὶ μεθ' ἕτερα „ Οὐκοῦν τοῖς ὑμετέροις ἑπόμενοι νόμοις, καὶ τὴν ὑπὸ τῆς σῆς ἀγχινοίας νομοθετουμένην ἀντιστροφὴν, μᾶλλον δὲ καταστροφὴν δεξάμενοι, φέρε δὴ πάντα εἰς ταὐτὸν συγχέωμεν, καὶ μηδεμία λοιπὸν ἔστω διάκρισις, μὴ Θεοῦ μορφῆς, μὴ δούλου μορφῆς, μὴ ναοῦ ληφθέντος, μὴ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν τῷ ναῷ, μὴ τοῦ λυθέντος, μὴ τοῦ ἐγείραντος, μὴ τοῦ τελειωθέντος ἐν πάθεσι, μὴ τοῦ τελειώσαντος, μὴ τοῦ μνημονευθέντος, μὴ τοῦ μνημονεύσαντος, μὴ τοῦ ἐπισκεφθέντος, μὴ τοῦ ἐπισκεψαμένου, μὴ τοῦ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἐλαττωθέντος, μὴ τοῦ ἐλαττώσαντος, μὴ τοῦ δόξῃ καὶ τιμῇ στεφανωθέντος, μὴ τοῦ στεφανώσαντος, μὴ τοῦ κατασταθέντος ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, μὴ τοῦ καταστήσαντος, μὴ τοῦ λαβόντος αὐτὰ ἐν ὑποταγῇ, μὴ τοῦ δόντος τὴν ὑποταγήν. „ Ε'κ τούτων τοίνυν τῶν ἀσεβῶν Θεοδώρου ῥημάτων, καὶ τῆς οὕτως αὐτοῦ προφανοῦς βλασφημίας ἐρυθριάσωσιν οἱ ἀντιποιούμενοι αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς. Τὸ γὰρ ἀναιδῶς καὶ πολλάκις ἄλλον εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν λέγειν αὐτὸν, καὶ τὸν μὲν εὐεργετοῦντα, τὸν δὲ εὐεργετούμενον, καὶ τὸν μὲν σώσαντα, τὸν δὲ σωθέντα, φανερῶς ἀρνεῖται τὴν διὰ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ι'ησοῦ Χριστοῦ προσγενομένην ἡμῖν σωτηρίαν. Ο῾ γὰρ παρ' ἄλλου εὐεργεσίαν λαβὼν, ἤτοι σωθεὶς, ἑτέρους πῶς δύναται σώζειν; Οἱ τοίνυν τὸν ταῦτα βλασφημήσαντα ἐκδικοῦντες, τίνος οἴονται σῶμα καὶ αἷμα λαμβάνειν; τοῦ εὐεργετηθέντος, ἢ τοῦ εὐεργετήσαντος; ἀλλ' εἰ μὲν τοῦ εὐεργετήσαντος Θεοῦ λόγου, πῶς τοῦτο λέγουσιν μὴ ὁμολογοῦντες αὐτὸν σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῆσαι; εἰ δὲ τοῦ εὐεργετηθέντος, ματαία αὐτῶν ἡ ἐλπὶς ἀνθρωπολατρείαν πρεσβευόντων, ὅτι ἐσεβάσθησαν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα.

Η῾μεῖς δὲ πάντες οἱ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, ἕνα τε ὄντα τῆς ἁγίας Τριάδος ὁμολογοῦντες, αὐτοῦ καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸ αἷμα δεχόμεθα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος λέγει „ Ο῾ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ

commotos ab ipsius impietate recedere: attamen, ut ipsorum refellatur impudentia, reliquas quoque eius blasphemias proferemus in medium, quibus duplicem Christi personam inducit. Insimulans itaque eos, qui Deum Verbum ante secula genitum, in novissimo hominem factum esse profitentur, in quarto contra Apollinarium Libro haec scribit „ Hoc quod ante secula erat, in novissimis dicit factum esse temporibus, utpote quibusdam hoc confitentibus, quum nemo ex his, qui pietatis curam habent istum se patiatur morbum habere dementiae, ut dicat, eum qui est ante secula, in novissimo factum esse. „ Et post pauca subdit „ Vestras igitur leges sequentes, & a tua sapientia constitutam obversionem, imo magis subversionem suscipientes, age simul omnia confundamus, & nulla iam sit discrepatio, nec Dei formae, nec servi formae, nec templi sumti, nec eius qui in templo habitavit, nec eius qui solutus est, nec eius, qui suscitavit, nec eius qui perfectus est in passionibus, nec eius qui perfecit, nec eius qui memoriam meritus est, nec eius, qui memor factus est, nec eius qui visitatus est, nec eius qui visitavit, nec eius, qui paullominus ab Angelis minoratus est, nec eius qui minoravit, nec eius, qui gloria, & honore coronatus est, nec eius, qui coronavit, nec eius, qui constitutus est super opera manuum Dei, nec eius qui constituit, nec eius, qui ad sublevationem haec accepit, nec eius, qui dedit sublevationem. „ Ex quibus impiis Theodori verbis, patentique blasphemiarum genere effectum est, ut pudore afficerentur omnes, qui ipsi, impiaeque illi Epistolae adversabantur. Namque crebro, & impudenter aliud esse Dei Verbum inquiens, alium autem Christum, alium qui beneficium suscepit, alium qui contulit, alium qui salvat, alium qui salvatur, aperte salutem inficiatur partam nobis per magnum Deum, & Salvatorem nostrum Iesum Christum. Quomodo enim salvos facere potest reliquos is, qui non secus ac ceteri beneficium percepit salutis, atque salvatus est? Cuiusnam igitur corpus & sanguinem sumere se existimant qui haec blasphemantem defendunt? Eius ne qui beneficium contulit, an eius qui suscepit? Quod si Verbi Dei beneficium conferentis capere se Sacramenta responderint, quomodo id dicunt, quum ipsum incarnatum, & hominem factum esse minime confiteantur? Sin autem eius, cui beneficium collatum est dixerint, stulta est ergo eorum spes, qui hominem cultu venerantur „ quoniam creaturam Sap. XV. 5.
super Creatore coluerunt, & adoraverunt.„

Nos autem omnes, qui Catholicae Ecclesiae sumus, Dei Verbum incarnatum, & hominem factum, unam ex sanctae Trinitatis personis esse confitentes, corpus eius, & sanguinem sumimus in remissionem peccatorum, & in vitam aeternam: quemadmodum docuit nos ipse Dominus dicens „ Qui manducat meam car- Ioan. VI. 54.
nem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die: caro enim mea vere est cibus, & sanguis meus

αἷμά μου ἀληθῶς ἐςι πόσις. Ὁ τρόγων με τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ· καθὼς ἀπέςειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, ϗ ὁ τρόγων με κἀκεῖνος ζήσει δι᾽ ἐμέ.„ Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω καὶ πιςεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν.

Πόσου δὲ ψεύδους ἐςὶν κἀκεῖνο μεςὸν, ὅπερ τῇ μνημονευθείσῃ ἀσεβεῖ ἐπιςολῇ περιέχεται περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου; Συκοφαντεῖ γὰρ αὐτὸν, ὡς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριςοῦ ἐν τούτοις λέγοντα τοῖς κεφαλαίοις, καὶ διατοῦτο πάσης ἀσεβείας πεπληρῶσθαι τὰ αὐτὰ κεφάλαια λέγει· ὅπερ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος πανούργως ἑρμήνευσαι λέγων, μὴ διὰ τὰ δώδεκα κεφάλαια ἐν τῇ ἐπιςολῇ εἰρῆσθαι, ὅτι ταῦτα πάσης ἀσεβείας πεπλήρωνται, ἀλλ᾽ ὅτι εἴρηται μίαν εἶναι φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος· ὅπερ προφανὲς ψεῦδός ἐςιν. Ὁ γὰρ ἐν ἁγίοις Κύριλλος οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ συγγράμμασιν, οὔτε ἐν τῇ ἐπιςολῇ, ᾗ τινι τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέτακται, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς κεφαλαίοις μίαν φύσιν θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος δείκνυται εἰρηκὼς, ἀλλὰ μίαν ὑπόςασιν, ἤτοι πρόσωπον τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριςοῦ εἶναι διδάσκει· ὅπερ καὶ ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία κηρύττει, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐδίδαξαν, ἀναθεματίζοντες τοὺς μίαν φύσιν τῆς θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριςοῦ λέγοντας· ἄλλο γάρ ἐςι φύσις, καὶ ἄλλο ὑπόςασις, ἤτοι πρόσωπον· καὶ ἡ μὲν φύσις τὸ κοινὸς, καὶ γενικῶς κατὰ πάντων προσώπων κατηγορούμενον σημαίνει, ἡ ὑπόςασις δὲ, ἤτοι πρόσωπον τὸ ἰδικὸν δείκνυσι· πρόσωπον γὰρ ἐν ἄλλῳ προσώπῳ οὐκ ἐπιθεωρεῖται. Ὅτι δὲ ἡ μυσαρὰ ἐπιςολὴ περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου λέγει, ὡς πάσης ἀσεβείας πεπλήρωται, ἔξεςιν ὑμῖν ἐκ τῶν ἐφεξῆς τῆς αὐτῆς ἀσεβοῦς ἐπιςολῆς τοῦτο εὑρεῖν· ἐν οἷς φανερῶς εἶπεν τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια ἐναντία εἶναι τῇ ὀρθῇ πίςει. Ἐπειδὴ δὲ μέμφεται ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιςολὴ ἡ λεγομένη Ἴβα τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ὡς φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνούμενον, γινώσκετε, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ καὶ ὁ γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐπιςολὴν, καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος ψεύδεται. Ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς ἰδίοις λόγοις ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος, περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ διδάσκων, φωνῶν λέγει διαφορὰν, καὶ τὰς μὲν ὑψηλὰς κατὰ τὴν θεότητα αὐτοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, πάσας δὲ ὅμως ἐξ ἑνὸς, καὶ περὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου εἰρῆσθαι. Ἀπαγορεύει δὲ ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλος, ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ προσώπῳ διανέμεσθαι ταύτας. Ἀλλὰ ἀναμφιβόλως ὑμεῖς δύο προσώποις διανέμειν θέλοντες τὰς φωνὰς, διατοῦτο λέγεται τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον φωνῶν διαφορὰν ἀπαρνήσασθαι. Ἐπειδὴ δὲ βουλόμενος ὑμᾶς ἀπατῆσαι καὶ ἐν ταύτῳ ὁ διδάσκαλος ὑμῶν εἶπεν, τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιςολὴν τὴν λεγομένην Ἴβα τῆς

meus vere est potus: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo. Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse vivet propter me.„ Atque haec quidem credimus, & confitemur.

Quanti quoque mendacii plenum est id, quod in memorata impia Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus continetur! Calumniatur namque Cyrillum ipsum, quod unam divinitatis, humanitatisque naturam in Christo, in praefatis Capitibus admiserit, indeque scatere ea Capita concludit omni iniquitate, quod ipsum callide ab praeceptore vestro expositum est, dicente, non ut ipsi iniuria fieret, ea vocata fuisse universae impietatis plena, sed quoniam ibi unicam esse docetur divinitatis, humanitatisque naturam. Id autem putidum est patensque mendacium. Nullibi enim demonstratur, Cyrillum, neque in ea Epistola, quae duodecim Capitula complectitur, neque in eorum Capitum aliquo, neque in ceteris quibuslibet libris suis unicam divinitatis, humanitatisque naturam dixiße, quum contra diserte doceat, unicam esse in Christo divinitatis, humanitatisque hypostasim, sive personam, quod sancta Dei profitetur Ecclesia, universique Patres perpetuo docuere, anathema in eos dicentes, qui unicam divinitatis, humanitatisque naturam eße in Christo dicerent; aliud quippe natura est, aliud hypostasis, sive persona. Natura videlicet communiter, atque generice de quavis persona praedicatur, persona autem, sive hypostasis exprimit proprietatem, quamobrem una persona minime in altera consideratur. Quoniam autem in improba ea Epistola de duodecim sancti Cyrilli Capitibus dicitur, ipsa esse iniquitatis plena, id quam falsum sit ex ipsa Epistolae serie pervestigare licebit, illaque perquirere, in quibus duodecim ea Capita affirmat cum recta fide pugnare. Quum autem impia ea Epistola, quae Ibae dicitur, negati appellationum discriminis sanctum Cyrillum accuset, sciatis, circa hoc ipsum quoque non modo Epistolae illius scriptorem, verum magistrum quoque vestrum esse mentitum. Enimvero quocumque in Sermone suo sanctus Cyrillus de Iesu Christo Domino nostro sermonem instituit, appellationum, sive denominationum discrimen hoc docet, & sublimes quidem dicendi rationes ipsi secundum divinitatem, humiles autem, & demissas secundum humanitatem convenire, omnes tamen ex uno, atque de uno incarnato Deo Verbo praedicari. Vetat autem Cyrillus, ne eiusmodi denominationes alii, & alii personae divisim tribuantur. Vos autem procul dubio duplici seiunctim personae eiusmodi appellationes tribuere volentes, Cyrillum ideo appellationum discrimina sustuliße calumniamini. Quum enim circa hoc quoque vos in errorem inducere sibi proposuisset in animo magister vester, itaque commentus esset eam, quae Ibae dicitur Epistolam adversus Apollinarii impietatem fuisse perscriptam, expedire proindeque, ut orthodoxa iudicaretur, animadver-

Α'πολιναρίου ἀσεβείας καταγράφειν, καὶ διατοῦτο ὀφείλειν αὐτὴν ὀρθόδοξον νομίζεσθαι, εἰδέναι ὑμᾶς χρὴ, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐψεύσατο· οὔτε γὰρ κατὰ Α'πολιναρίου, καθάπερ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, γέγραπται· ὅμως δὲ εἰ καὶ καθ' ὑμᾶς τοῦτο ἦν ἀληθὲς, οὐ διατοῦτο ἠλευθεροῦτο τῆς κατακρίσεως ἡ αὐτὴ ἐπιςολή· κἂν γὰρ εἴ τις αἱρετικὸς εἴπῃ κατὰ αἱρετικοῦ, οὐ διατοῦτο αὐτὸς ὀρθόδοξος δείκνυται. Καὶ Α'ρειος γὰρ κατὰ Σαβελλίου εἶπεν, καὶ Α'πολινάριος κατὰ Α'ρείου, καὶ Εὐτυχὴς κατὰ Νεςορίου· καὶ κἂν τὰ μάλιςα διαφόρῳ πλάνῃ πάντες οὗτοι κατείχοντο, ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀντιῤῥήσεως ὀρθόδοξος κρίνεται, ἀλλ' ὁμοίως πάντες ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καταδικάζονται· καὶ ἐκ τούτου δὲ φανερός ἐςιν ὁ τὴν μνημονευθεῖσαν ἀσεβῆ γράψας ἐπιςολὴν δύο πρόσωπα εἰσάγων, ὅτι εἶπεν „ πῶς δυνατὸν ληφθῆναι τὸν ἐν ἀρχῇ λόγον ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐκ Μαρίας γεννηθέντος; „ δι' ὧν ῥημάτων δείκνυται φανερῶς, ὅτι οὐ τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας λέγει, ἀλλὰ ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Χριςὸν, ὃν ναὸν ἀποκαλεῖ. Ο'τι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσέβειαν ἐκ τῆς Θεοδώρου διδασκαλίας ἔλαβεν ὁ τὴν μυσαρὰν ἐκείνην γράψας ἐπιςολὴν, δῆλον ἐξ ὧν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ κατὰ Α'πολιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβὴς Θεόδωρος ἔγραψεν λέγων οὕτως „ Α'λλ' ὅγε Θεὸς καὶ ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁμοούσιος τῷ πατρὶ, τῷ μὲν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντι, ὦ θαυμάσιε, καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατὰ τὰς θείας διαπλασθέντι γραφὰς, καὶ τήν γε σύςασιν ἐπὶ τῆς γυναικείας δεξαμένῳ γαςρὸς, ἐνῆν, ὡς εἰκὸς, ἐπειδὴ ἅμα τῷ διαπλασθῆναι, καὶ τὸ εἶναι Θεοῦ ναὸς εἰλήφει, οὐ μὴν τὸν Θεὸν γεγενῆσθαι ἡγητέον ἡμῖν ἐκ τῆς παρθένου, εἰ μὴ ἄρα ταυτὸν ἡγητέον ἡμῖν, τό τε γεννηθὲν, καὶ τὸ ἐν τῷ γεννηθέντι, τὸν ναὸν, καὶ τὸν ἐν τῷ ναῷ Θεὸν λόγον, οὐ μὴν οὐδὲ κατὰ τὴν σὴν φωνὴν ἀποφαντέον πάντῃ τὸν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντα Θεὸν εἶναι ἐκ Θεοῦ ὁμοούσιον τῷ πατρί. Εἰ γὰρ οὐκ ἄνθρωπός ἐςιν, ὡς φῂς, ἀναληφθεὶς ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου, Θεὸς δὲ σαρκωθεὶς, πῶς ὁ γεννηθεὶς Θεὸς ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁμοούσιος λέγοιτο ἂν τῷ πατρὶ, τῆς σαρκὸς οὐ δυναμένης ταύτην προσίεσθαι τὴν φωνήν; Ε'ςιν μὲν γὰρ ἀνόητον τὸ τὸν Θεὸν ἐκ τῆς παρθένου γεγενῆσθαι λέγειν· τοῦτο γὰρ οὐδὲν ἕτερόν ἐςιν, ἢ ἐκ σπέρματος αὐτὸν λέγειν Δαβὶδ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου τετεκμένον, ϗ ἐν αὐτῇ διαπεπλασμένον· ἐπεί γε τὸ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, ϗ ἐκ τῆς οὐσίας τῆς παρθένου συςὰν ἐν τῇ μητρῴᾳ γαςρὶ, καὶ τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος διαπλασθὲν δυνάμει, γεγενῆσθαί φαμεν ἐκ τῆς παρθένου. „

Οὕτω τοίνυν βλασφημοῦντος Θεοδώρου, ϗ πολλάκις διαβεβαιουμένου μὴ δυνατὸν εἶναι τὸν Θεὸν ϗ ἐκ Θεοῦ ϗ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, σαρκωθῆναι ϗ τεχθῆναι ἐκ τῆς παρθένου, ἐπειδὴ οὐδὲ ἡ σὰρξ ὁμοούσιός ἐςι τῷ πατρὶ, πῶς οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ τὸν τοιοῦτον αἱρετικὸν ἐκδικοῦντες, ὅς τις τοῦτο μὲν ταῖς θείαις γραφαῖς, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐναντία μυσαρῶς ἐξέθετο; ὁπό-

vertatis oportet; eo quoque loci mentitum pariter esse: non enim, ut superius indicavimus, adversus Apollinarium scripta est. Ceterum, etiamsi, ut vobis placet, id ipsum pro vero concedatur, non propterea ipsa immunis censenda erit ab condemnationis iudicio; non enim ideo haereticus quispiam fit orthodoxus, propterea quod adversus alium haereticum disputaverit. Namque Arrius etiam adversus Sabellium disseruit, & adversus Arrium Apollinarius, & Euthyches contra Nestorium; & quamquam diversis potissimum erroribus adhaererent universi, nemo tamen ex ipsis, mutuarum eiusmodi concertationum caussa, orthodoxus est habitus, sed omnes pari omnino ratione ab Ecclesia condemnantur. Ex hoc porro perspicuum est, memoratae Epistolae scriptorem duplicem personam inducere, quod dixerit „ Quomodo fieri potest, ut Verbum ab initio de templo acceperit, quod ex Maria genitum est? „ Quibus verbis exprimit evidenter, se minime confiteri Verbum Deum incarnatum esse, ac de sancta Virgine natum, sed purum hominem Christum, quem templi vocabulo designat. Constabit pariter dilucide, hanc quoque impietatem ab improbo Epistolae scriptore haustam esse ex Theodori doctrina, si cum iis, quae Theodorus ipse in tertio adversus haereticum Apollinarium Libro scribit, conferatur. „ At enim, inquit, Deus, & ex Deo consubstantialis patri, & is idem, qui ex Virgine natus erat, o mirande, & qui per Spiritum Sanctum, secundum divinas Scripturas plasmatus est, & in muliebri ventre accepit confictionem, inerat forsitan, quia mox, ut plasmatus est, & ut templum Dei esset accepit, non tamen existimandum est Deum ex Virgine natum esse, nisi forte idem existimandum nobis est, & quod natum est, & quod est in nato templo, & qui in templo est Deus Verbum, non tamen, nec secundum tuam vocem pronunciandum est omnino, ex Virgine Deum natum esse, & ex Deo consubstantialem Patri. Nam si non homo est, sicut dicis, assumtus, qui natus est ex Virgine, Deus vero incarnatus, quomodo qui natus est Deus ex Deo, & consubstantialis dicitur Patri, carne non potente hanc vocem suscipere? Nam est quidem dementia dicere Deum ex Virgine natum esse. Hoc enim nihil aliud est, quam ex semine eum dicere David, & de substantia Virginis genitum, & in ipsa plasmatum; quia quod ex semine David, & de substantia Virginis est in materno ventre constitit, & Sancti Spiritus plasmatum virtute, natum fuisse dicimus ex Virgine. „

Sic itaque blasphemante Theodoro, atque saepe saepius argumentis decertante minime fieri posse Deum de Deo, Patrique consubstantialem incarnari, & ex Virgine nasci, quum caro Patri consubstantialis esse non possit, quomodo pudore maximo eius haeretici patroni non afficiuntur, qui hoc sacris litteris contrarium, id cum sanctorum Patrum traditione pugnans in-

τε δῆλον πάσῃ καθέςηκεν, ὡς ἀπαρχῆς, ἐξ ὗπερ ὁ Θεὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐθεμελίωσεν ἐν τῇ ὀρθῇ ὁμολογίᾳ, πάντες οἱ τῦ Θεῦ ἱερεῖς ἐκήρυξαν τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐκ Θεῦ σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ϗ ἐνδόξυ παρθένυ Μαρίας, σαρκὶ ἐψυχωμένῃ ψυχῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ, καὶ ἐνανθρωπῆσαι, καὶ ἐξ αὐτῆς τεχθῆναι· καὶ οὕτω διδάσκοντες, οὐδὲ τροπὴν τῆς θεότητος εἰς σάρκα εἰσήγαγον, ὖδὲ διὰ τὴν σάρκα ὁμοούσιον αὐτὸν εἶναι τῷ πατρὶ ἀπηρνήσαντο, καθὼς Θεόδωρος ληρεῖ, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον, καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησῦν Χριςὸν, κατὰ μὲν τὴν θεότητα ὁμοούσιον εἶναι τῷ πατρὶ, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι ἐδίδαξαν.

Πάλιν δὲ ἐν τῷ προλεχθέντι λόγῳ ὁ δυσσεβὴς Θεόδωρος βλασφημῶν, καὶ ταῦτα λέγει „ Ἀλλ' ὐχ ἡ θεία φύσις ἐκ παρθένυ γεγέννηται· γεγέννηται δὲ ἐκ τῆς παρθένου ὁ ἐκ τῆς ὐσίας τῆς παρθένου συςάς· ὐχ ὁ Θεὸς λόγος ἐκ τῆς Μαρίας γεγέννηται· γεγέννηται δὲ ἐκ Μαρίας ὁ ἐκ σπέρματος Δαβίδ· ὐχ ὁ Θεὸς λόγος ἐκ γυναικὸς γεγέννηται· γεγέννηται δὲ ἐκ γυναικὸς ὁ τῇ τῦ ἁγίυ πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς ἐν αὐτῇ· ὐκ ἐκ μήτρας τέτεκται ὁ ὁμοούσιος τῷ πατρί· ἀμήτωρ γὰρ ὗτος κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου φωνήν· ἀλλ' ὁ ἐν ὑςέροις καιροῖς ἐν τῇ μητρῴᾳ γαςρὶ τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος δυνάμει διαπλασθεὶς, ἅτε ϗ ἀπάτωρ διατῦτο λεγόμενος. „ Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος παραλογιζόμενος τὴν περὶ τούτου διδασκαλίαν τοῦ ἀποςόλου λέγοντος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιςολῇ περὶ τοῦ κυρίου οὕτως „ Πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλὴμ, ὅ ἐςι βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων. „ Τῦ γὰρ ἀποςόλου περὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ὁ δυσεβὴς Θεόδωρος ἄλλον λέγει ἀπάτορα, ϗ ἄλλον ἀμήτορα. Ἀλλὰ διελέγξομεν τὴν τῶν οὕτω φρονούντων ἀσέβειαν, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας. Λέγει γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ ἐπίσκοπος ἐν τῷ περὶ τῶν θεοφανίων λόγῳ οὕτως „ Τίς οὐ προσκυνεῖ τὸν ἀπαρχῆς; τίς ὐ δοξάζει τὸν τελευταῖον; Πάλιν τὸ σκότος λύεται, πάλιν τὸ φῶς ὑφίςαται, πάλιν Αἴγυπτος σκότῳ κολάζεται, πάλιν Ἰσραὴλ ςύλῳ φωτίζεται· ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας ἰδέτω φῶς μέγα τῆς ἐπιγνώσεως· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε, καὶ γέγονε τὰ πάντα καινά· τὸ γράμμα ὑποχωρεῖ, τὸ πνεῦμα παῤῥησιάζεται· αἱ σκιαὶ παρατρέχυσιν, ἡ ἀλήθεια ἐπεισέρχεται· ὁ Μελχισεδὲκ συνάγεται· ὁ ἀμήτωρ, ἀπάτωρ γίνεται, ἀμήτωρ τὸ πρότερον, ἀπάτωρ τὸ δεύτερον· νόμοι φύσεως καταλύονται· πληρωθῆναι δεῖ τὸν ἄνω κόσμον· Χριςὸς κελεύει, μὴ ἀντιτείνωμεν „ Πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Πρόκλος ὁ ἐπίσκοπος Κωνςαντινυπόλεως

invexerit, in quibus scilicet certissimum est unicuique, Deum ab initio Ecclesiam suam in recta confessione constituisse? Vniversi enim Dei sacerdotes praedicarunt Deum Verbum, Deum de Deo, ex sancta, atque gloriosa Maria Virgine natum, & incarnatum esse, carnemque anima rationali & intellectuali vivificatam assumsisse, & hominem factum esse, atque de ipsa Virgine natum: idque docentes, neque conversionem divinitatis in humanitatem invexerunt, neque ipsum secundum carnem Patri consubstantialem esse commenti sunt, prout Theodorus ineptit, sed unicum, & eumdem Dominum, & Deum nostrum Iesum Christum, secundum divinitatem Patri consubstantialem esse, nobis autem secundum humanitatem esse consubstantialem docuerunt.

Rursus autem impius Theodorus in praefato Sermone haec quoque blasphemat „ Non autem Divina natura ex Virgine nata est, sed natus est ex Virgine, qui ex substantia Virginis constat; non Deus Verbum ex Maria natus est: natus est autem ex Maria, qui ex semine est David. Non Deus Verbum ex muliere natus est, sed natus est ex muliere, qui ex virtute Spiritus Sancti plasmatus est in ea: non ex Matre natus est consubstantialis Patri, sine Matre enim est, secundum beati Paulli vocem, sed qui in posterioribus temporibus in materno ventre Sancti Spiritus virtute plasmatus est, sine Patre propterea dictus. „ Haec impius Theodorus, pervertens doctrinam Apostoli in Epistola ad Hebraeos de Christo Domino dicentis „ Primo quidem interpretatus est Rex iustitiae; deinde vero etiam Rex Salem, quod est Rex pacis, sine Patre, sine Matre, sine genealogia, neque initium dierum habens, neque vivendi finem. „ Quum enim Apostolus de uno eodemque dicat „ sine Patre, sine Matre, sine genealogia, neque initium dierum habens, neque vivendi finem „ impius ipse Theodorus alterum sine Patre ab altero sine Matre discernit. Ceterum ex sanctorum quoque Patrum doctrina eiusmodi desipientium impietatem demonstrabimus. Sanctus enim Gregorius Nazianzi Episcopus in eo Sermone, qui de sanctis Theophaniis, sive de Christi Nativitate inscribitur, haec habet „ Quis eum, qui a principio est non adoret? quis novissimum non laudet, ac celebret? Solvuntur iterum tenebrae, rursum creatur lux; iterum tenebris vexatur Aegyptus, rursus Israel per columnam illuminatur. Populus qui in tenebris sedet, magnam cognitionis lucem inspiciat; vetera praeterierunt, ecce facta sunt omnia nova. Littera cedit: spiritus superat: umbrae praetereunt: veritas ingreditur: Melchisedech colligitur: qui sine Matre erat, sine Patre fit, prius quidem sine Matre, post autem sine Patre. Naturae leges obvertuntur: supremum mundum impleri oportet: Christus iubet, ne obsistamus. „ Horum similia habet S. Proclus Constantinopolitanus Episcopus in Sermone suo de S. Deipara „ Qui natura, in-

Ad Hebr. VII. 3.

ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν Θεοτόκον οὕτω λέγει „ Ὁ ὢν κατὰ φύσιν ἀπαθὴς, γέγονε δι᾽ οἶτον πολυπαθής· οὐκ ἐκ προκοπῆς γέγονε Θεὸς ὁ Χριςὸς μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι᾽ οἶκτον γέγονεν ἄνθρωπος ὁ Θεὸς, ᾧ πιςεύομεν· ὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ Θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν· τὴν οἰκείαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ᾽ οὐσίαν ἀμήτωρ, καὶ κατ᾽ οἰκονομίαν ἀπάτωρ. Ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ, καὶ ἀπάτωρ; εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος, οὐκ ἀμήτωρ, ἔχει γὰρ μητέρα· εἰ γυμνὸς Θεὸς, οὐκ ἀπάτωρ, ἔχει γὰρ πατέρα· νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ, ὡς πλάςης, ἀπάτωρ, ὡς πλάσμα. „ Καὶ ὁ ἐν ἁγίοις δὲ Αὐγουςῖνος ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ συμβόλου λόγῳ οὕτω λέγει „ Πιςεύομεν εἰς τὸν ὑιὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν τὸν Χριςὸν γεννηθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς παρθένου Μαρίας. Διατί ταύτην τὴν γέννησιν, ὦ ἄπιςε, ἐκπλήττεις; μὴ πίςευε εἰ μόνον ἄνθρωπος ἦν ὁ γεννηθεὶς, εἰ δὲ Θεὸς ἄνθρωπος ἦν, ἑξῆς ἠθέλησεν ἐγεννήθη· ἐπειδὴ ὡς ἠθέλησεν ἐγεννήθη· ἐκεῖνο θαύμασον μᾶλλον, ὅτι ὁ λόγος ἔλαβεν σάρκα, καὶ οὐκ ἐτράπη εἰς σάρκα· ὅτι μένων Θεὸς, γέγονεν ἄνθρωπος. Πλὴν τί θαυμάζεις, ὅτι ἡ γεννήσασα, τὸν ἴδιον ἐγέννησεν κτίςην, ὅτι τὸ ποίημα τὸν ποιητὴν ἐγέννησεν; Οὕτως ἠβουλήθη ὁ ὕψιςος γεννηθῆναι ταπεινὸς, ἵνα ἐν αὐτῇ τῇ ταπεινώσει ἐπιδείξηται τὴν μεγαλιότητα. „

Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἅγιοι πατέρες. Ὅτι δὲ καὶ αἱ θεῖαι γραφαὶ, αἷς ἠκολούθησαν οἱ ἅγιοι πατέρες, αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ τεχθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπῆσαι διδάσκουσι, δῆλον ὑπάρχει. Λέγει γὰρ πρῶτον ὁ προφήτης Ἡσαΐας „ Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαςρὶ ἕξει, καὶ τέξεται ὑιὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ, ὅ ἐςι μεθερμηνευόμενον μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός. „ Εἶτα καὶ Δαβὶδ ὁ προφήτης λέγει ἐν τῷ ἑκατοςῷ ἕκτῳ ψαλμῷ „ Ἀπέςειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἰάσατο αὐτοὺς, καὶ ἐῤῥύσατο αὐτοὺς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. „ Ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος ἀπόςολος Παῦλος οὕτω λέγει „ Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, ἐξαπέςειλεν ὁ Θεὸς τὸν ὑιὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν ὑιοθεσίαν ἀπολάβωμεν. „ Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων, τίς οὕτω μαίνεται, ὥςτε τολμῆσαι εἰπεῖν, ὅτι ἄνθρωπος ἦν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, κἀκεῖνος ἀπεςάλη, ἵνα γένηται ἐκ γυναικὸς, καὶ ὑπὸ νόμον; Οἱ ἄνθρωποι γὰρ πρὸ τῆς τοῦ λόγου σαρκώσεως ὑπὸ νόμον ἦσαν· ἀλλ᾽ αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς ὑιὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μὴ ὢν ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽ αὐτὸς δεδωκὼς τὸν νόμον, ἀπεςάλη παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐκ γυναικὸς γενόμενος, γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα ἡμᾶς τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, καὶ τὴν ὑιοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

Εἰ τοίνυν, ὡς γράψας τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιςολὴν, καὶ ὁ αἱρετικὸς Θεόδωρος μαίνονται, οὐκ ἦν ἀληθῶς, καὶ κυρίως ὑιὸς τοῦ Θεοῦ ὁ τεχθεὶς ἐκ γυναικὸς, πῶς ἠδύνατο ἡμῖν ὑιοθεσίαν δω-

inquit, impassibilis est, factus est per calamitates, multis subiectus passionibus: non ex progressu factus est Deus, quominus Christus fieret, sed per misericordiam Deus factus est homo, in quem credimus: non hominem deificatum praedicamus, sed Deum incarnatum confitemur: ancillam suam sibi Matrem delegit, qui natura sine Matre est, & dispensatione sine Patre. Quomodo enim ipse, iuxta Paulli sententiam sine Patre, & sine Matre est? Si purus homo, non sine Matre; Matrem enim habet: sin autem nudus Deus, non sine Patre; Patrem quippe habet: est itaque idem ipse Matris expers, ut creator, carens autem Patre, ut creatura. „ Sanctus etiam Augustinus in Sermone de Expositione Symboli haec habet „ Credimus in Filium eius Iesum Christum, natum de Spiritu Sancto, & ex Maria Virgine. Cur, infidelis, hanc nativitatem perturbas? Ne credas vel solum hominem esse, qui natus est, vel si Deus homo erat, deinceps nasci voluisse: nam quemadmodum ipse voluit, sic natus est. Illud potius mirare, quod Verbum caro factum est, & non est conversum in carnem, quodque manens Deus, factus est homo. Sed quid mirare, eam quae genuit proprium genuisse factorem, creaturamque suum creatorem protulisse? Sic voluit altissimus humilis nasci, ut suam in ipsa humilitate magnificentiam ostenderet. „

Et haec quidem a SS. Patribus disputantur. Sed haud perspicuum est minus Divinas litteras, quas secuti sunt sancti Ecclesiae Patres, idipsum docere, nimirum Deum Verbum incarnatum, & ex sancta Maria Virgine natum, & hominem factum esse. Ac primo Isaias Propheta „ Ecce, inquit, Virgo Isaiae VII.
concipiet, & pariet filium, & vocabitur no- 14.
men eius Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus. „ Rursus David Propheta Psalmo centesimo sexto canit „ Misit Verbum suum & sanavit eos, & eripuit eos de interitionibus eorum. „ Apostolus pariter Paullus „ Quando autem, inquit, venit Ad Gal. IV.
plenitudo temporis, misit Deus filium suum 4.
factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. „ Quae quum ita se habeant, quis adeo desipiet, ut dicere audeat hominem quempiam in caelis fuisse, ipsumque missum esse, ut ex muliere, atque sub lege nasceretur? Etenim homines quidem ante Incarnationem sub lege erant: at ipse Deus Verbum, Vnigenitus Dei filius, qui non subiiciebatur legi, sed erat ipse Legislator, missus est a Patre, & factus ex muliere, factus est sub lege, ut nos qui sub lege eramus redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.

Si itaque is qui ex muliere natus est, vere excellenterque non foret Dei filius, quemadmodum impiae illius Epistolae scriptor, haereticusque Theodorus inepte contendunt,

ῥήσασθαι; Πρὸς τούτοις περιέχεται ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιστολῇ, ὅτι τὸ, ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, οὐκ ἔστι δυνατὸν περὶ τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς ῥηθῆναι· ὅπερ καὶ ὑμεῖς, ὡς ὀρθῶς ῥηθὲν, προτεθήκατε λέγοντες, ὅτι περὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὐχὶ τοῦ Θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος τοῦτο δύναται λέγεσθαι. Ὅτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀσέβειαν παρὰ Θεοδώρου τοῦ αἱρετικοῦ διδαχθεὶς ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας τὰ τοιαῦτα ἐβλασφήμησε, φανερὸν ποιήσομεν ἐκ τῶν τῷ αὐτῷ Θεοδώρῳ εἰρημένων ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῷ κατὰ Ἀπολιναρίου. Ἔχει δὲ οὕτως „ Τὸν δὲ ἄνθρωπον, περὶ οὗ ταῦτά φησιν ὁ προφήτης, σαφῶς ὁ μακάριος δηλοῖ Παῦλος, τὸν ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς εἰλημμένον ἄνθρωπον εἶναι· εἰρηκὼς γὰρ, ὅτι διεμαρτύρατο δέ που τὶς λέγων, Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἐπάγει· τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ, καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον· σαφῶς δεικνὺς, ὅτι Ἰησοῦς ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὁ μακάριός φησι Δαβὶδ ἐκπληττόμενος, ὅτι ἡ θεία φύσις, ἣν ἔσχε τότε αὐτοῦ ποιήσασθαι μνήμην, καὶ δὴ καὶ ἐπισκέψεως ἀξιώσασα οἰκείας· βραχὺ μέν τι παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν ἐλαττῶσαι τὸ γεύσασθαι ποιῆσαι θανάτου· δόξῃ δὲ αὐτὸν, καὶ τιμῇ πᾶσι περιβαλεῖν, ὥς τε καὶ κύριον ἀποφῆναι τῶν ἁπάντων διὰ τῆς πρὸς ἑαυτὸν συναφείας. „ Καὶ πάλιν ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ ὀγδόου ψαλμοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ῥητοῦ ὁ αὐτὸς ἀσεβὴς Θεόδωρος οὕτω λέγει „ Διατοῦτο τοίνυν τὴν μὲν διαφορὰν τοῦ τε Θεοῦ λόγου, καὶ τοῦ ἀναληφθέντος ἀνθρώπου τοσαύτην ἡμῖν δείκνυσιν ὁ ψαλμός· διῃρημένα δὲ ταῦτα ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ εὑρίσκεται, τοῦ μὲν κυρίου ἐφ' ἑαυτὸν λαμβάνοντος τὰ πρότερα τοῦ ψαλμοῦ, ἐν οἷς ποιητήν τε αὐτὸν εἶναί φησι τῆς κτίσεως, καὶ ἐπηρμένην ἔχειν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ τεθαυμαστῶσθαι ἐν πάσῃ τῇ γῇ· τοῦ δὲ ἀποστόλου τὰ δεύτερα τὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου τῆς τοσαύτης εὐεργεσίας καταξιωθέντος, ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ λαμβάνοντος, πῶς οὐ πρόδηλον, ὅτι ἕτερον μὲν ἡμᾶς ἡ θεία γραφὴ διδάσκει σαφῶς εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, ἕτερον δὲ τὸν ἄνθρωπον, πολλήν τε αὐτῶν οὖσαν δείκνυσιν ἡμῖν τὴν διαφοράν; Ὁ μὲν γὰρ μνημονεύει, ὁ δὲ τῆς μνήμης καταξιοῦται· καὶ ὁ μὲν ἐπισκέπτεται, ὁ δὲ καὶ ταύτης καταξιούμενος μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν εὐεργετῶν ἐλαττοῖ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, ὁ δὲ εὐεργετεῖται καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐλαττώσει· καὶ ὁ μὲν δόξῃ, καὶ τιμῇ στεφανοῖ, ὁ δὲ στεφανοῦται, καὶ ἐπὶ τούτοις μακαρίζεται· καὶ ὁ μὲν κατέστη αὐτὸν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὁ δὲ κατηξιώθη τοῦ δεσπόζειν τούτων, ὧν πρότερον οὐκ εἶχε τὴν ἐξουσίαν, „

dunt, quomodo potuisset nobis filiorum adoptionem elargiri? Praeterea in exsecrabili ea Epistola continetur, illud Psalmi „ Minuisti eum paullo minus ab Angelis „ (Psalm. VIII. 5.) minime adfirmari posse de Vnigeniti Divinitate dictum esse: quod vos, ceu Catholice pronunciatum pariter proposuistis, aientes homini, non autem Verbo incarnato id tribui posse. Hanc autem similiter impietatem ab haeretico Theodoro edoctum Epistolae Scriptorem, eiusmodi protulisse blasphemiam, perspicuum a nobis fiet ex iis, quae ipsemet Theodorus differit in quarto adversus Apollinarium Libro „ Hominem, inquit, de quo Propheta loquitur, manifeste beatus indicat Paullus eum esse, qui ab Vnigenito assumtus est; inquiens enim testimonium de ipso esse prolatum ab eo, qui dixit, Quid est homo quod memor es eius, aut filius hominis, quia consideras eum? Minuisti eum paullo minus ab Angelis, gloria, & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum; Omnia subiecisti sub pedibus eius, sic pergit: Minoratum vero paullo minus ab Angelis videmus Iesum, (Ad Hebr. II. 9.) propter passionem mortis gloria, & honore coronatum: evidenter declarans Iesum eum hominem esse, de quo sanctus loquitur David stupore adfectus, quod Divinae quam habebat naturae ibi mentio facta esset, & quod propria ipsum dignatus esset visitatione: minoratum vero paullo minus ab Angelis, quia mortem erat gustaturus, gloria porro, & honore circumdari, ita ut Dominus etiam constitueretur universorum, ob suam cum ipso coniunctionem. „ Et iterum in expositione octavi Psalmi de eodem prolati, impius idem Theodorus haec habet „ Ideo ergo differentiam quidem Dei Verbi, & ab ipso recepti hominis tantam nobis ostendit hic psalmus. Divisa vero haec in novo Testamento reperiuntur; Domino quidem in se accipiente primordia psalmi, in quibus factorem eum dicit esse Creaturae, & elevatam habere super caelos magnificentiam, & mirificari in omni terra; Apostolo autem reliqua, quae de homine sunt, qui beneficium meritus est, de Iesu accipiente, quomodo non manifestum, quod alterum quidem Divina Scriptura docet evidenter esse Deum Verbum, alterum vero hominem, & multam eorum nobis esse ostendit differentiam. Nam iste quidem memorat, ille autem memoriam commeretur; iste quidem visitat, alter autem visitationem eam commeretur, beatusque dicitur; & iste quidem beneficium dando minuit paullo minus ab Angelis, ille autem & per talem minutionem beneficium accipit; & iste quidem gloria, & honore coronat, alter autem coronatur, & propterea beatus dicitur; & iste quidem constituit ipsum super omnia opera manuum eius, omniaque subiecit sub pedibus eius, alter autem meritus est dominari eis, quorum antea non habebat potestatem. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος, καὶ ἡ μυσαρὰ ἐκείνη ἐπιστολὴ βλασφημοῦσι, φανερῶς λέγοντες ἄλλον εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν· οἷς καὶ ὑμεῖς ἀκολουθοῦντες γεγραφήκατε, ὅτι τὸ, ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, περὶ ἀνθρώπου, καὶ οὐ περὶ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου εἴρηται· καί τοι ἔχρην ὑμᾶς νοεῖν, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐλάττων ἐστὶ τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ τοῦτο εἴρηται διὰ τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ· Θεὸς γὰρ ὢν, ἠξίωσεν ἄνθρωπος γενέσθαι τῇ ἡμετέρᾳ συγκαταβαίνων ἀσθενείᾳ· ὅπερ καὶ ὁ ἀπόστολος ἡμᾶς διδάσκει λέγων „ Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον. „ Εἰ τοίνυν, ὡς ὑμεῖς λέγετε, ἄλλος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένος, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ὁ μὴ ἐλαττωθεὶς, ἀναμφιβόλως ὁ Χριστὸς ψιλός ἐστιν ἄνθρωπος, ὁ τὸ πάθος ὑπομείνας, ὥστε καθ' ὑμᾶς καὶ τὸν ἀπόστολον ψεύδεσθαι λέγοντα „ Εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. „ Τίς γάρ ἐστιν ὁ κύριος τῆς δόξης, εἰ μὴ ὁ Θεὸς λόγος ὁ σαρκωθείς; ὃν οἱ Ἰουδαῖοι Θεὸν εἶναι ἀγνοοῦντες ἔλεγον „ διατί σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν; „ Ὅπερ καὶ ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος διὰ τῆς πονηρᾶς ταύτης ἑρμηνείας τοῖς Ἰουδαίοις μᾶλλον ἀκολουθήσας, κατέναντι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησε.

Πρὸς δὲ βεβαίωσιν τῶν ὑμετέρων λόγων προσεθήκατε τοῖς κεφαλαίοις ὑμῶν λέγοντες, τὸ εἰρημένον παρὰ τοῦ ἀποστόλου „ ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν „ συνᾴδειν τῇ ὑμετέρᾳ ἑρμηνείᾳ, καὶ μὴ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκωθέντος, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπου μόνον εἰρῆσθαι. Ἀλλ' εἰ καὶ ὑμεῖς τῇ τῶν αἱρετικῶν καὶ ἐν τούτῳ ἀκολουθοῦντες πλάνῃ, περὶ ἀνθρώπου τὸν ἀπόστολον εἰρηκέναι διαβεβαιοῦσθε, ὅτι ἐκένωσεν ἑαυτόν· ὅμως πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις δῆλόν ἐστιν, ὅτι ὁ ἀπόστολος αὐτὸν τὸν Θεὸν λόγον ἑαυτὸν κενῶσαί φησιν· ἐπειδὴ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, τουτέστιν ἐν τῇ θείᾳ φύσει, ἠξίωσε μορφὴν δούλου λαβεῖν· ἡ δὲ μορφὴ τοῦ δούλου τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σημαίνει, ἣν ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου, καὶ ἐξ αὐτῆς τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει ὁ Θεὸς λόγος ἥνωσε, καὶ οὐ προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἡνώθη, καθάπερ ἡ Νεστορίου, καὶ Θεοδώρου παραδέδωκεν ἀσέβεια τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτοῖς. Νεστόριος μὲν γὰρ λέγει „ ὅτι ὁ Θεὸς λόγος συνῆν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκ Μαρίας τεχθέντι „ Θεόδωρος δὲ λέγει „ ἐνῆν ὡς εἰκὸς τῷ τεχθέντι. „

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος εἴρηται τὸ, ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, καὶ ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν, καὶ ἐξ ἄλλων ῥημάτων τοῦ ἀποστόλου διδασκόμεθα οὕτω λέγοντος „ Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσωμεν. „ Τίς τοίνυν τολμήσει λέγειν, ὅτι ἄνθρωπος πλούσιος ἦν, καὶ ἐπτώχευσεν, ἵνα ἡμᾶς πλουτήσῃ; Ἐπειδὴ δὲ λέγετε, ὅτι εἰ

Hactenus impius Theodorus, similiter atque exsecrabilis Epistola, blasphemans aperte aliud Dei Verbum esse, alium vero Christum, quos vos secuti, pariter scripsistis locum illum „ Minuisti eum paullo minus ab Angelis „ de homine, minime autem de Deo Verbo incarnato esse prolatum. Oportebat autem, ut intelligeretis omnem hominem Angelis esse minorem, sed id de Vnigenito Dei Filio dictum esse, qui Deus exsistens dignatus est homo fieri, nostram sibi coniungens infirmitatem, quod docet ipse Apostolus dicens „ Minoratum paullo minus ab Angelis videmus Iesum, per passionem mortis gloria, & honore coronatum. „ Si itaque, ut vestra est sententia, alius est Iesus paullo minus ab Angelis minoratus, aliud autem Dei Verbum non minoratum, proculdubio purus homo est, qui passionem sustinuit, Christus, mendaxque adeo fit a vobis Apostolus dicens „ Si cognovissent, numquam Dominum gloriae crucifixissent. „ I. ad Cor. Cap. II. 8. *Quis enim Dominus est gloriae, nisi Deus Verbum incarnatum, quem Iudaei Deum esse negantes increpabant „ Cur tu homo* Ioan. X. 33. *quum sis, facis te ipsum Deum? „ Quod ipsum etiam praeceptor vester, Iudaeos impia ea interpretatione secutus, pariter contra Deum commentus est.*

Vt vero sententias praedictas argumentis confirmaretis, dictum illud Apostoli Capitibus vestris proposuistis „ Qui quum in forma Dei Ad Philipp. II. 7. *esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens „ egregie cum expositione vestra convenire, ac non de Verbo Deo incarnato, sed de puro homine solum ibi esse sermonem. Ac quamquam vos circa id etiam sectati haereticorum errorem, de homine contendatis locutum esse Apostolum dicentem, quod semetipsum exinanivit; nihilo tamen secius exploratum Catholicis omnibus est, Apostolum de ipso Deo Verbo sui ipsius exinanitionem docere. Quoniam quum in forma Dei esset, in divina scilicet natura, dignatus est formam servi accipere; forma porro servi humanam naturam significat, quam ex Virgineo utero, atque ex propria subsistentia Deus Verbum sibi perfecit, & non prius plasmato homini extrinsecus adiecit, quemadmodum impia Nestorii Theodorique disciplina tradidit sectatoribus eorum. Inquit enim Nestorius Dei Verbum esse simul cum eo homine, qui ex Maria editus est: Theodorus autem, quod ei ex Maria edito inerat, ut simile, pronunciat.*

Quod autem de Deo Verbo incarnato dictum sit illud „ Minuisti eum paullo minus ab Angelis „ atque „ Exinanivit semetipsum formam servi accipiens „ alio Apostoli loco docemur de ipso dicentis „ Cognoscite gratiam II. ad Cor. Cap VI.I 9. *Domini nostri Iesu Christi, quoniam quum dives esset, propter nos egenus factus est, ut nos eius inopia divites essemus. „ Quis autem dicere audeat hominem divitem fuisse, & egenum factum esse, ut nos locupletaret? Quumque rursus dicatis, eum qui de incarnato*

Deo

τις εἴπῃ περὶ τῦ σαρκωθέντος Θεῦ λόγυ τῦ μονογενῦς ὑοῦ τῦ Θεῦ, ὅτι αὐτὸς ἠλαττώθη, ἢ ἐκενώθη, τροπὴν τῆς θείας φύσεως ποιεῖ κατὰ τὴν Ἀπολιναρίυ ἀσέβειαν, ἢ παθητὴν εἰσάγει τὴν θεότητα κατὰ τὴν Ἀρείου μανίαν, ἁρμόζει πρὸς ὑμᾶς τὸν εὐαγγελικὸν ἐκεῖνον λόγον εἰπεῖν ,, πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τῦ Θεῦ ἐπιςάμενοι. ,, Τί γὰρ εἰπεῖν ἔχετε περὶ τῦ ῥηθέντος ὑπὸ τῦ κυρίυ ,, ὅτι ὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν ὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ ὐρανῦ καταβὰς, ὁ ὑὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ ὐρανῷ. ,, Μὴ ἄνθρωπον λέγεται καταβεβηκέναι ἐκ τῦ ὐρανῦ· ἀλλὰ πρόδηλον, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἐκ τῶν ὐρανῶν κατελθὼν, καὶ σαρκωθεὶς ἀπὸ τῆς ἁγίας Θεοτόκυ, καὶ ἀειπαρθένυ Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπήσας, καὶ τεχθεὶς ἐξ αὐτῆς· καὶ ὁ καταβὰς αὐτός ἐςι καὶ ὁ ἀναβὰς, καὶ αὐτοῦ λέγεται ἡ ἐλάττωσις, καὶ ἡ κένωσις διὰ τὴν κατάβασιν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ εἶπεν ὁ κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ,, ὅτι ὁ πατήρ μυ μείζων μου ἐςὶ ,, μὴ ἄρα ἄνθρωπόν τινα περὶ αὐτοῦ ταῦτα εἰρηκέναι νομίζετε, καὶ ὐχὶ τὸν Θεὸν λόγον τὸν ἐνανθρωπήσαντα· ἀλλὰ φανερόν ἐςιν, ὅτι ὁ εἰπὼν ,, ὁ πατήρ μυ μείζων μυ ἐςίν ,, αὐτὸς εἶπεν ,, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. ,, ἀλλ᾽ ἐν μὲν τῷ εἰπεῖν, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν, τὴν ἰσότητα, ἣν αὐτὸς ἔχει πρὸς τὸν πατέρα κατὰ τὴν θείαν φύσιν δηλοῖ· ἐν δὲ τῷ λέγειν τὸν αὐτὸν, ὁ πατήρ μυ μείζων μυ ἐςὶ, τὴν δι᾽ ἡμᾶς οἰκονομικῶς γενομένην ἐλάττωσιν δηλοῖ· ἑκάτερον δὲ, καὶ ἡ ἰσότης, καὶ ἡ ἐλάττωσις περὶ ἑνὸς, καὶ τῦ αὐτῦ κυρίυ, καὶ Θεῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, τυτέςι τῦ Θεῦ λόγυ τῦ σαρκωθέντος λέγεται.

Καὶ Ἀρειανοὶ μὲν πονηρᾷ διανοίᾳ ἐκ τῶν ταπεινῶν ῥημάτων ὁμοούσιον εἶναι τῷ πατρὶ τὸν ὑὸν ἀρνῦνται, καὶ διατῦτο ἐλάττονα αὐτὸν εἶναι διαβεβαιῦνται· ὑμεῖς δὲ μὴ θέλοντες περὶ τῦ σαρκωθέντος Θεῦ λόγυ τὰ ταπεινὰ δέξασθαι, ἄλλο πρόσωπον τῇ τριάδι εἰσάγετε κατὰ τὴν Θεοδώρυ, καὶ Νεςορίου δυσσέβειαν. Ἀλλ᾽ ἡμεῖς καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ταπεινὰ περὶ ἑνὸς, καὶ τῦ αὐτῦ Θεοῦ λόγυ τῦ σαρκωθέντος, τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ λέγοντες, οὔτε σύγχυσιν, οὔτε διαίρεσιν τῶν φύσεων εἰσάγομεν, ἐξ ὧν τὴν μίαν σύνθετον ὑπόςασιν τοῦ κυρίυ, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ ὁμολογῦμεν, οὔτε δὲ τέταρτον πρόσωπον ἐπεισάγομεν τῇ ἁγίᾳ τριάδι.

Ὅτι δὲ περὶ τοῦ μονογενῦς Θεῦ λόγου σαρκωθέντος, καθὰ προείρηται, τὸ ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλυς, γέγραπται, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες, καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας, οἱ τὰς ἁγίας γραφὰς ἑρμηνεύσαντες, ἐδίδαξαν ἡμᾶς· καὶ ὁ ἐν ἁγίοις μὲν Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς τὰς Βασιλίδας ἐπιςολῇ ὕτως εἶπε ,, Πῶς ὖν ἠλάττωται παρὰ τὺς ἀγγέλυς ὁ παρ᾽ αὐτῶν προσκυνῦμενος; ἀλλ᾽ ἔςι σαφὴς ἡ πρόφασις· καθίκετο γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις, καὶ τὸ ἀποθνήσκειν πε-

Deo Verbo, Vnigenitoque Dei Filio adfirmet minoratum eſſe ipſum atque exinanitum, converſionem Divinae Naturae inducere iuxta Apollinarii impietatem, vel ſecundum Arii errorem Divinitatem paſſibilem facere, egregie adverſus vos quadrat Evangelica ſententia dicens ,, Erratis neſcientes ſcripturas, neque virtutem Dei. ,, Quid enim vobis ſupererit, ut dicatis de eo quod dictum eſt a Domino ,, Nemo adſcendit in caelum, niſi qui deſcendit de caelo, filius hominis qui eſt in caelo? ,, Non hominem dicit de caelo deſcendiſſe, ſed evidentiſſime adſtruit Deum Verbum eum eſſe, qui ſemetipſum exinanivit, qui deſcendit de caelo, & incarnatus eſt ex ſancta Deipara ſemperque Virgine Maria, & homo factus eſt, & ex ipſa natus; & is qui deſcendit, ille idem eſt, qui aſcendit, cui ob deſcenſionem exinanitio, minoratioque tribuuntur.

Matth. XXII. 29.
Ioan. III. 13.

Dicente etiam alibi quoque Domino in Evangeliis ,, Pater maior me eſt ,, ne cogitetis ibi hominem quempiam, non autem Deum hominem factum, eo modo de ſe fuiſſe locutum. Evidentiſſimum quippe eſt, eumdem ipſum qui dixit ,, Pater maior me eſt ,, dixiſſe pariter ,, Ego & Pater unum ſumus. ,, Quo enim loci ait ,, Ego & Pater unum ſumus ,, aequalitatem Divinae Naturae, quam cum Patre habet, deſignat: quo autem illud ,, Pater maior me eſt ,, profert, minorationem ſuam propter nos, ſua diſpenſatione factam, oſtendit. Vtrumque ſcilicet, aequalitas, atque minoratio, de uno, atque eodem Domino noſtro Ieſu Chriſto, hoc eſt de incarnato Dei Verbo, dictum eſt.

Ioan. XIV. 29.
Ibid. X. 30.

Atque Ariani quidem erronea opinatione ex eiuſmodi loquendi demiſſis modis Filium Patri conſubſtantialem eſſe inficiantur, aiuntque propterea eſſe ipſum Patre minorem: vos autem fateri renuentes, humilia haec dicta de incarnato Dei Verbo eſſe intelligenda, novam invehitis in Trinitate perſonam, Theodori, Neſtoriique probantes impietatem: nos vero humiles, haud ſecus atque ſublimes ſententias de uno eodemque Deo Verbo incarnato, ac Domino noſtro Ieſu Chriſto exponentes, confuſionem, diviſionemque pariter vitamus naturarum, ex quibus unicam Dei, ac Domini noſtri Ieſu Chriſti conſtitui ſubſiſtentiam confitemur, neque quartam inducimus perſonam Sanctae Trinitatis.

Verum ſancti quoque Patres, atque Eccleſiae Doctores, ſacras exponentes litteras, eum locum ,, Minuiſti eum paullo minus ab Angelis ,, iuxta ea quae ſuperius diſputata ſunt, de Vnigenito Deo Verbo incarnato dictum eſſe docuerunt. Sanctus enim Cyrillus in Epiſtola ad Reginas haec habet ,, Quomodo igitur Angelis eſt minoratus, qui ab ipſis adoratur? Sed evidens eſt reſponſio. Sedet enim in humanitatis conditione, & corpore, quod mori poſſet aſſumto, in eo veluti pro-

Edit. Pariſ. 1638. Tom. V. Part. II. pag. 133.

prio

φυκὸς σῶμα λαβὼν, ἴδιόν τε αὐτὸ ποιησάμενος, ἐν αὐτῷ πέπονθεν ἑκὼν, καὶ ταῖς ἀνωτάτω δόξαις ϛεφανοῦται διὰ τὸ πάθος, ὡς δι᾽ αὐτῦ καταργήσας τὸν θάνατον, καὶ ἄπρακτον ἀποφήνας τὴν φθορὰν, ἅτε δὴ καὶ ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωή. Ὅταν οὖν Ἰησοῦν ὀνομάζῃ, καὶ ἠλαττῶσθαι λέγῃ παρὰ τὺς ἀγγέλυς αὐτὸν, ὐκ ἄνθρωπον ἀναμέρος καὶ ἰδικῶς, ἀλλ᾽ αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ παραχωροῦντα τῦ προὔχειν οἰκονομικῶς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις· ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἡττώμενος· τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς, καὶ τοῦ τεθνᾶναι κρείττους εἰσὶ, γεγονότος ἐν τύτοις τῦ ὑῦ διὰ τὴν ἑκύσιον κένωσιν. Ἀλλ᾽ ὁ βραχὺ παρ᾽ ἀγγέλυς ἠλαττωμένος διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον, ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὢν, προσκυνεῖται παρ᾽ αὐτῶν, καὶ ἐνίδρυται θώκοις, οὓς περιϊϛᾶσιν ἐκεῖνοι δοξολογῦντες ἀεὶ, καὶ τῶν δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον. „ Ὅτι δὲ καὶ ἡ κένωσις αὐτοῦ τῦ Θεῦ λόγυ σαρκωθέντος ἐϛὶν, ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐν τοῖς πρὸς τὰς ἀντιῤῥήσεις Θεοδωρίτου γραφεῖσιν, ἃς ἐποιήσατο ὁ αὐτὸς Θεοδώριτος κατὰ τοῦ τετάρτου αὐτοῦ κεφαλαίυ οὕτω λέγει „ Ὅτι μὲν σμικρὰ τῷ ἐκ τοῦ Θεοῦ φῦντι λόγῳ πάντα ἐϛὶ τὰ ἀνθρώπινα, φαίην ἂν ὄκνου δίχα παντός. Ζητῶ δὲ τὴν κένωσιν, τίνος ἂν γενέσθαι νοοῖτο, καὶ τίς ὁ τοῦτο παθὼν ἑκουσίως; Εἰ μὲν γὰρ, ὥς αὐτοί φασιν, ἡ τοῦ δούλου μορφὴ, ἤτοι, τὸ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ πῶς, ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, εἰ προσελήφθη παρὰ Θεῦ; εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἐν μορφῇ, καὶ ἰσότητι τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος, ἑαυτὸν κενῶσαι λέγεται, πῶς δὴ πάλιν, ἢ τίνα τρόπον κεκένωται, εἰ παραιτοῖτο τὴν κένωσιν; κένωσις δὲ τῷ Θεῷ λόγῳ, παθεῖν ὐκ εἰδότι τὴν τροπὴν, τὸ δράσαι τι καὶ εἰπεῖν τῶν ἀνθρωπίνων, διὰ τὴν πρὸς σάρκα σύνοδον οἰκονομικήν. „ Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ κατὰ Νεϛοριανῶν οὕτω λέγει „ Ἆρ᾽ οὖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος πεφαινάκικε τοὺς ἡγιασμένους διὰ τῆς πίϛεως, ἐναργέϛατα λέγων περὶ τοῦ μονογενῦς, ὅτι πλύσιος ὢν ἐπτώχευσε δι᾽ ἡμᾶς; μὴ γένοιτο· ἀληθεύει γὰρ πάντως τῆς ἀληθείας ὁ κήρυξ· ἀλλὰ γὰρ τίς ὁ πλύσιός ἐϛι, καὶ τίνα τρόπον ἐπτώχευσε; βασανιζέτω καὶ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν· εἰ μὲν γὰρ, καθὰ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν αὐτοὶ τεθαρσήκασιν, ἄνθρωπος ἀνελήφθη παρὰ τοῦ Θεῦ, πῶς ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθεὶς, καὶ τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἀξιώμασιν ἐκλελαμπρυσμένος; Δεδόξασαι γὰρ, ἢ εἰ μὴ τῦτό ἐϛιν ἀληθὲς, διαβεβλήσεται παρ᾽ αὐτῶν ἡ ἀνάληψις, ὡς κατακομίσασα πρὸς τὸ μεῖον, καὶ πρός γε τὸ δυσκλεέϛερον τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον· ἀλλ᾽ ὧδε φρονεῖν ἀπηχές· οὐκῦν ὐκ ἐπτώχευσεν ὁ ἀναληφθείς· λείπεται τοίνυν εἰπεῖν, ὅτι γέγονεν ἐν πτωχείᾳ τῇ καθ᾽ ἡμᾶς ὁ πλούσιος, ὡς Θεός. „

Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν θεοφανίων οὕτω λέγει „ Προελθὼν δὲ Θεὸς μετὰ τῆς προσλήψεως, ἓν ἐκ δύο τῶν ἐναντίων, σαρκὸς,

prio spontaneam mortem sustinuit, & suprema gloria propter passionem coronatur, quod per ipsam aboleverit mortem, & sustulerit corruptionem, exsistens ipse vita, & incorruptio. Quando itaque Iesum nominat, & ipsum Angelis esse minoratum dicit, non ibi hominem seorsim, & singulariter acceptum intelligimus, sed ipsum Filium Dei Vnigenitum secundum dispensationem sanctis Angelis dignitate cedentem; is enim vere factus est homo, qui excellentiae illorum cedere praedicatur. Sublimitas autem sanctorum Angelorum est extra carnem esse, mortique minime subiici: utrisque vero, voluntaria exinanitione, subiectus fuit Filius; & qui parum ab Angelis minuitur, propter humanitatis scilicet conditionem, in sublimitate Deitatis exsistens, ab ipsis adoratur, & in thronis sedet, circa quos stant Angeli, glorificantes semper, ipsumque Dominum virtutum incessanter proclamantes. „ *De eadem rursus exinanitione ad incarnatum Deum Verbum pertinente constat ex eodem Cyrillo in Libro adversus confutationes Theodoreti, ad confutationem Theodoreti contra quartum eius Capitulum* „ *Quod parva, inquit, sint omnia humana Verbo ex Deo nato,* (Cit. edit. Tom. VI. p. 219.) *absque mora, quin haeream, dixero. Quaero autem cuiusnam esse putetur exinanitio, & quis hanc voluntarie tulerit? Etenim, si, quemadmodum illi dicunt, forma servi, vel quod est ex semine David; quomodo, vel quo pacto exinanitum est, si a Deo assumtum est? Si autem ipsum Verbum, quod in forma, & aequalitate Dei & Patris exsistit, se ipsum exinanivisse dicitur; quomodo, vel quo pacto exinanitum est, si refutavit exinanitionem? Exinanitio autem Deo Verbo, versionem pati nescio, est facere, ac dicere quiddam humanum propter dispensativum ad carnem conventum.* „ *Iterum sanctus Cyrillus in* (Ibid. pag. 232.) *eodem Libro contra Nestorianos haec habet* „ *Numquid igitur divinus Paullus fide sanctificatos seduxit, perspicue de Vnigenito dicens, Quum esset dives, egenus propter nos effectus est? Absit. Vera namque omnino loquitur veritatis praeco. Sed quisnam est dives, & quomodo factus est egenus? Etiam nunc sermo noster examinet; siquidem quemadmodum sentire, ac proloqui ausi sunt ipsi, homo assumtus est a Deo, quomodo pauper factus est, is qui assumtus est, dignitatibus super naturam effulgens? nam glorificatus est, vel si hoc nequaquam verum est, derogabitur ab eis assumtioni, quod eum ad ignobiliorem, atque minorem deduxerit humanitatis conditionem. Id porro absurdum est cogitare: non igitur egenus factus est, assumtus. Reliquum est ergo ut dicamus in paupertate nostra factum esse eum, qui tamquam Deus, dives erat.* „

Similiter S. Gregorius Theologus in Sermone de Christi Natali haec habet „ *Pro-* (Loc. cit. p. 620.) *gressus autem Deus cum humanitate, unum ex duobus inter se contrariis, carne nimirum*

καὶ πνεύματος, ὧν τὸ μὲν ἐθέωσε, τὸ δὲ ἐθεώθη. ὢ τῆς καινῆς μίξεως, ὢ τῆς παραδόξου κράσεως. ὁ ὢν γίνεται, καὶ ὁ ἄκτιστος κτίζεται, καὶ ὁ ἀχώρητος χωρεῖται διὰ μέσης ψυχῆς νοερᾶς μεσιτευούσης θεότητι, καὶ σαρκὸς παχύτητι, καὶ ὁ πλουτίζων πτωχεύει· πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν κάθαρσιν, ἵν᾽ ἐγὼ πλουτήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα· καὶ ὁ πλήρης κενοῦται· κενοῦται γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρὸν, ἵν᾽ ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως.„

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος ἑρμηνεύων τὰ τοῦ ἀποστόλου ῥητὰ λέγοντος, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν, οὕτω λέγει „ Τί τούτου λευκότερον, καὶ ἀποδεικτικώτερον γένοιτο ἄν; οὐ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων βελτίων γέγονεν, ἀλλὰ μᾶλλον Θεὸς ὑπάρχων, τοῦ δούλου μορφὴν ἔλαβε, καὶ ἐν τῷ λαβεῖν οὐκ ἐβελτιώθη, ἀλλ᾽ ἐταπείνωσεν ἑαυτόν. „ Καὶ μετ᾽ ὀλίγον „ Τί δὲ τοῦτό ἐστιν, ἢ τὸν ἐν μορφῇ Θεοῦ ὄντα, καὶ εὐγενοῦς πατρὸς υἱὸν ταπεινῶσαι ἑαυτὸν, καὶ δοῦλον ἀνθ᾽ ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν γενέσθαι; „ Καὶ μετ᾽ ὀλίγον „ Ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ λέγεται, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπουράνιος, διὰ τὸ ἐξ οὐρανοῦ καταβεβηκέναι τὸν λόγον.„

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύσσης κατὰ Εὐνομίου ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ οὕτω λέγει „ Ταῦτα περὶ τὸν ἐσταυρωμένον ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν· καὶ διατοῦτο ὑπερυψοῦντες κατὰ τὸ ἡμέτερον τῆς δυνάμεως μέτρον οὐκ ἀπολήγομεν, ὅτι ὁ μηδενὶ χωρητὸς διὰ τὴν ἄφραστον αὐτοῦ, καὶ ἀπρόσιτον μεγαλιότητα, πλὴν ἑαυτῷ, καὶ τῷ πατρὶ, καὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ, οὗτος καὶ πρὸς κοινωνίαν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν κατελθεῖν ἠδυνήθη· οἱ δὲ ταύτην ἀπόδειξιν τῆς κατὰ τὴν φύσιν ἀλλοτριότητος τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα ποιοῦνται, τὸ διὰ σαρκὸς, καὶ σταυροῦ φανερωθῆναι τὸν κύριον· ὡς τῆς μὲν τοῦ πατρὸς φύσεως καθαρῶς ἐν ἀπαθείᾳ διαμενούσης, καὶ μηδενὶ τρόπῳ τὴν πρὸς τὸ πάθος κοινωνίαν ἀναδέξασθαι δυναμένης, τοῦ δὲ υἱοῦ διὰ τὸ πρὸς τὸ ταπεινότερον παρηλλάχθαι τὴν φύσιν, πρὸς σαρκός τε καὶ θανάτου πεῖραν οὐκ ἀδυνατοῦντος ἐλθεῖν. „ Καὶ μεθ᾽ ἕτερα „ Διατοῦτο γὰρ καὶ τοῦ κυρίου τῆς δόξης ὁ σταυρὸς λέγεται, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογεῖται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός. Εἰ δὲ χρὴ καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν διελεῖν τρόπον, σκεψόμεθα τί τὸ ἀποθνῆσκον, καὶ τί τὸ καταλῦον τὸν θάνατον, καὶ τί τὸ ἀνακαινούμενον, καὶ τί τὸ κενούμενον· κενοῦται μὲν γὰρ ἡ θεότης, ἵνα χωρητὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ γένηται φύσει· ἀνακαινοῦται δὲ τὸ ἀνθρώπινον διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον ἀνακράσεως θεῖον γινόμενον.„

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων πατέρων τεθήκαμεν, ἵνα ταῦτα κατανοοῦντες γνωίητε, ὡς τὰ παρ᾽ ὑμῶν προτεθειμένα, καὶ Ἀρειανοὶ, καὶ Νεστοριανοὶ κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγουσιν ἀσεβῶς. Οἱ μὲν γὰρ Ἀρειανοὶ σπουδάζοντες τὸν υἱὸν κτίσμα, καὶ ἀλλότριον τῆς πατρικῆς οὐσίας ἀποδεῖξαι, καὶ τὸ πάθος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τα-

rum, & spiritu, quorum alterum deificavit, alterum deificatum est. O novam mixtionem! o admirandam temperationem? Qui est, fit: qui creatus non est, creatur: qui nullo loco contineri potest, per interventum animae spiritualis, inter divinitatem, & carnis crassitiem medius continetur. Qui locupletes alios ditat, paupertate adficitur; carnis enim meae paupertatem sumit, ut ego divinitatis illius divitias consequar. Et qui plenus est, exinanitur: sua enim gloria ad breve tempus exinanitur, ut ego plenitudinis ipsius particeps efficiar.„

Sed sanctus etiam Athanasius exponens ea Apostoli verba „ qui quum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens „ haec scribit „ Quid hoc clarius, aut probatius esse poterit? Non enim ex deteriore melior factus est, sed potius, quum Deus esset, servi speciem adsumsit, neque in adsumendo melioratus est, sed humiliavit semetipsum. „ Et post pauca „ Quid hoc est autem, quam eum, qui in forma Dei esset nobilisque Patris filius, humiliasse semetipsum, & servum pro nobis factum esse? „ Rursusque post pauca „ Verbum enim caro factum est, diciturque propterea hic homo de caelo caelestis, quia Verbum ipsum de caelo descendit.„

Sanctus pariter Gregorius Nyssenus in tertio adversus Eunomium Libro disserit in hunc modum „ Haec ipsi de Crucifixo credidimus; itaque iuxta propriae virtutis mensuram ipsum extollere non cessamus, quod scilicet ob ineffabilem, inaccessibilemque magnificentiam suam indivisus a Patre etiam, & a Spiritu Sancto ad nostrae infirmitatis communionem advenire potuerit: illi autem, id argumentum esse naturae extraneitatis Filii a Patre constituunt; apparuisse nimirum aientes Dominum per carnem, & crucem, ita ut paterna natura in impassibilitate permanente, nullaque ratione passionis communionem suscipere potenti, Filius, transformata in humiliorem natura, per carnem, & mortem minime incapax passionis advenerit. „ Et post alia, subdit „ Idcirco enim & Domini gloriae Crux dicitur, & omnis lingua Dominum Iesum Christum in gloria Dei Patris esse confitetur. Namque si cetera etiam eodem modo dividere oporteat, quis sit ille qui mortuus est prospiciemus: quis, qui mortem dissolverit: & quid renovatum, quid autem exinanitum. Exinanitur quippe divinitas, ut humanitatis suscipiendae capax fiat; humanitas autem propter commixtionem divinitatis divina effecta renovatur.„

Atque haec nos quidem ex sanctorum Patrum doctrina proposuimus, ut ea percipientes intelligatis, quae constituta a vobis sunt, ea ipsa ab Arianis, atque Nestorianis adversus Dominum nostrum Iesum Christum impie sustineri. Ariani scilicet Filium creaturam esse, atque extraneum a paterna substantia demonstrare conati, passionem eius, ceteraque humilia

πεινὰ τῇ θεότητι αὐτοῦ μόνῃ ἐπάγουσιν· οἱ δὲ Νεϛοριανοὶ δύο υἱοὺς εἰσάγειν βουλόμενοι, κεχωρισμένως λέγουσι τὸν Θεὸν λόγον, ϗ κεχωρισμένως τὸν Χριϛὸν ψιλὸν ἄνθρωπον, ϗ μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ ταπεινὰ ἀπονέμουσιν. Α'λλ' οὐχ οὕτως οἱ ἅγιοι πατέρες διδάσκουσιν· οὐδὲ γὰρ διὰ τὰ ταπεινὰ τροπὴν λέγουσι τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος, οὐδὲ διὰ τὰ ὑψηλὰ διαιροῦσι τὴν ἀνθρωπότητα τῆς θεότητος, ἀλλὰ τοῦ ἑνὸς, ϗ τοῦ αὐτοῦ μονογενοῦς Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντος, καὶ τὰ ὑψηλὰ, ϗ τὰ ταπεινὰ εἶναι παραδιδόασιν.

E'πειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ὑμετέροις ἐντεθείκατε κεφαλαίοις ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιϛολῆς, ὅτι καλῶς εἶπε δύο φύσεις, μίαν ἐξουσίαν, ἓν πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ τὴν πονηρίαν τοῦ γράψαντος τὴν ἐπιϛολὴν διελέγξομεν. Ο῾ γὰρ μὴ ὁμολογῶν, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος σαρκωθεὶς ἐκ τῆς παρθένου ἐνηνθρώπισε, τίνος τὰς δύο φύσεις λέγει; Α'λλὰ πρόδηλον, ὅτι ἀντὶ προσώπων τὰς δύο φύσεις λαμβάνει, κατὰ Νεϛόριον, καὶ Θεόδωρον, οὓς ἐπαινεῖ ἡ ἀσεβὴς αὐτὴ ἐπιϛολή. Εἰ γὰρ καὶ ἓν πρόσωπον, καὶ ἕνα υἱὸν δοκεῖ λέγειν ἡ ἐπιϛολὴ, τοῦτο καὶ Θεόδωρος, καὶ Νεϛόριος λέγουσι, τὸν Χριϛὸν ἄνθρωπον μόνον λέγοντες ἐπέχειν τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ ἔχειν τὴν ἀξίαν ϗ τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ τὴν χάριν τῆς υἱοθεσίας, ϗ εἰς τόπον αὐτοῦ προσκυνεῖσθαι, καὶ διατοῦτο ὑποκρίνονται λέγειν ἕνα υἱὸν, καὶ ἓν πρόσωπον τοῦ λόγου, καὶ τοῦ Χριϛοῦ, κοινωνοῦντες μόνῳ τῷ ὀνόματι τῆς υἱότητος· τοῦτο δὲ δείκνυται φανερῶς ἐκ τοῦ λέγειν τὴν ἐπιϛολὴν τῶν δύο φύσεων μίαν ἐξουσίαν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἐγράψατε· μία γὰρ ἐξουσία οὐκ ἐπὶ διαφόρων φύσεων, ἀλλ' ἐπὶ διαφόρων λέγεται προσώπων, ὅπερ ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος ὁμολογοῦμεν. Ο῞θεν καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἀνεθεμάτισαν τοὺς λέγοντας κατὰ δύναμιν, ἢ ἀξίαν, ἢ αὐθεντίαν, ἢ σχέσιν, ἢ τιμὴν ἡνῶσθαι τῷ λόγῳ τὸν ἄνθρωπον, καὶ μὴ ὁμολογοῦντας καθ' ὑπόϛασιν τῶν δύο φύσεων τὴν ἕνωσιν γεγενῆσθαι. Ο῞πως δὲ καὶ τοῦτο ὀρθῶς εἰρημένον τοῖς ἁγίοις πατράσι περὶ διαφορᾶς τῶν δύο φύσεων, οἱ τὰ Νεϛορίου δοξάζοντες, ὧν τῆς ἀπιϛίας ἀρχηγός ἐϛι Θεόδωρος, ἀσεβῶς ἐκλαμβάνουσι, τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντες, καὶ προσώπων κατὰ σχέσιν ἕνωσιν πρεσβεύοντες, ἓν πρόσωπον ὑποκρίνονται λέγειν, αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς Θεόδωρος δείκνυσιν ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῶν κατὰ Α'πολιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ γράφων οὕτως „ Αὐτάρκως δὴ τὸ διάφορον τῶν φύσεων ἡμῖν ὑποδείκνυσι διὰ τούτων· εἴγε τὸν μὲν ἐκπλήττεται, ὡς δι' ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας ἑλόμενον, μνήμην τε καὶ ἐπίσκεψιν ποιήσασθαι τοῦ οὕτως εὐτελοῦς· τὸν δὲ μακαριϛὸν ἡγεῖται, ὡς τοιούτων ἠξιωμένον. Α'λλὰ γὰρ οὕτω μὲν τήν τε διαίρεσιν τῶν φύσεων ποιεῖται, καὶ μὴν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς τε τοῦ λαβόντος φύσεως, καὶ τῆς τοῦ ληφθέντος ἡμῖν ὑποδείκνυσιν ἡ θεία γραφή· φροντίζουσα δὲ τοῦ καὶ τὴν ἕνωσιν ἡμῖν

lia soli tribuunt divinitati: Nestoriani contra, qui duos invehere filios nitantur, separatim Deum Verbum, separatimque purum hominem profitentur, quaeque ad humilitatem pertinent passionis, solo homini adiudicanda esse decernunt. Verum non haec a sanctis Patribus docemur; neque enim ex his, quae demisse dicta sunt divinitatis Filii conversionem admittunt, quemadmodum neque ex sublimibus divinitatem dividunt ab humanitate, sed de uno, eodemque Deo Verbo incarnato, homineque facto tam sublimia, quam humilia dicta esse tradiderunt.

Quum autem in vestris iisdem Capitibus hoc adieceritis etiam, ex eadem haustum Epistola, recte ibi duas naturas, unicam autem personam, unicam potestatem dici, circa idipsum quoque illius scriptoris impietatem operae pretium erit detegere. Qui enim non confitetur Deum Verbum incarnatum ex Maria Virgine, & hominem factum esse, cuiusnam dicit duas esse naturas? Sed patet ipsum duas naturas loco personarum admittere, Nestorii, Theodorique sensu, quos summis laudibus exsecrabilis ea extollit Epistola. Si enim unicam personam, unicumque Filium indicare videtur Epistola, hac loquendi ratione usi sunt Nestorius etiam, & Theodorus, aientes Christum purum hominem superhabere Dei Verbi personam, habereque Dei Verbi honorem, atque dignitatem, gratiamque adoptionis praeterea, atque eius loco adorari; quamobrem se unicum Filium, unicamque Christi personam dicere simulant, solo convenientes filiationis nomine: quod manifeste ex sententiarum modo, qui in Epistola adhibetur, colligitur, quo dicitur duplicis naturae unicam esse potestatem, quemadmodum pariter vos ipsi scripsistis. Vnica nempe potestas non de diversis naturis, sed de diversis personis dicitur, quod etiam in sancta Trinitate agnoscimus, atque confitemur. Quamobrem SS. Patres anathema dixerunt iis, qui adfirmarent hominem Deo Verbo unitum esse secundum potentiam, vel potestatem, vel habitum, vel dignitatem; neque unionem factam esse in duplicis naturae unica subsistentia faterentur. Quemadmodum quod pariter recte dictum a sanctis Patribus est de duplicis naturae discrimine, id Nestorii sectatores, Theodoro infidelitatis duce, sibi adsumunt, naturas loco personarum nominantes, & personarum habitualem unionem venerantes, ut unam simulent personam se dicere. Impius ipse id ostendit Theodorus, in quarto adversus Apollinarium haereticum Sermone haec scribens „ Satis profecto nobis naturarum discrimen ostenditur per haec, quae proposita sunt; de illo siquidem obstupescit, quod per benignitatis superabundantiam ita instituerit, ut sic sumti hominis memoria, & visitatio fieret; hunc vero, veluti talibus dignatum, beatissimum existimat. Idipsum autem naturarum distinctionem ostendit: quod quidem sumentis sumtique naturae discrimen divina ipsa nobis ostendit scri-

ptu-

ὑποδεικνῦναι; ἢ τῷ ληφθέντι πρὸς τὸν λαβόντα προσγέγονε, λέγει πολλάκις καθ' ἕνωσιν τὰ ἑκάτερα τῶν φύσεων ἰδιαζόντως προσόντα, ὡς ἂν τὴν πρὸς τὸν λαβόντα ἕνωσιν τῦ ληφθέντος ἡμῖν παραδηλώσειεν, ὅσα τε τύτῳ ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον γέγονε συναφείας.,,

Ἀποδείξαντες τοίνυν τὸν δυσσεβῆ Θεόδωρον τὰς φύσεις ἀντὶ προσώπων λέγοντα, ἔτι μείζονα προαγάγωμεν αὐτοῦ βλασφημίαν διελέγχουσαν αὐτὸν, ποίαν λέγει τὴν ἕνωσιν πρὸς κατάκρισιν τῶν ἐκδικούντων αὐτόν. Ἐν γὰρ τῷ περὶ ἐνανθρωπήσεως ὀγδόῳ λόγῳ οὕτω λέγει „ Πρόδηλον δὲ ὡς τὸ τῆς ἑνώσεως ἐφαρμόζει· διὰ γὰρ ταύτης συναχθεῖσαι αἱ φύσεις, ἓν πρόσωπον κατὰ τὴν ἕνωσιν ἀπετέλεσαν· ὥς τε ὅπερ ὁ κύριος ἐπί τε τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τῆς γυναικός φησιν, ὥς τε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία, εἴποιμεν ἂν καὶ ἡμεῖς εἰκότως κατὰ τὸν τῆς ἑνώσεως λόγον, ὥς τε οὐκέτι εἰσὶ δύο πρόσωπα, ἀλλ' ἓν, δηλονότι τῶν φύσεων διακεκριμένων. Ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ οὐ λυμαίνεται τῷ ἀριθμῷ τῆς δυάδος τὸ μίαν λέγεσθαι τὴν σάρκα, πρόδηλον γὰρ καθὸ μία λέγεται· οὕτω κἀνταῦθα ὐ λυμαίνεται τὴν τῶν φύσεων διαφορὰν τοῦ προσώπου ἡ ἕνωσις. Ὅταν μὲν γὰρ τὰς φύσεις διακρίνωμεν, τελείαν τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου φαμὲν, καὶ τέλειον τὸ πρόσωπον, οὐδὲ γὰρ ἀπρόσωπόν ἐςιν ὑπόςασιν εἰπεῖν, τελείαν δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν, καὶ τὸ πρόσωπον ὁμοίως. Ὅταν μέντοι ἐπὶ τὴν συνάφειαν εἴδωμεν, ἓν πρόσωπον τότε φαμέν.„ Ταῦτα ἡμεῖς, εἰ καὶ φρικτόν ἐςι λέγειν Χριςιανοῖς, ὅμως διὰ τὴν μανίαν τῶν ἐκδικούντων Θεόδωρον, καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιςολὴν προαγαγεῖν ἠναγκάσθημεν, ἵλεων τὸν Θεὸν ἡμῖν παρακαλοῦντες γενέσθαι, δι' ὧν ἁπάντων ἀποδέδεικται, ὅτι πάσης τῆς Θεοδώρου ἀσεβείας μεςή ἐςιν ἡ κατάρατος ἐκείνη ἐπιςολή.

Καὶ ταῦτα μὲν ἅπαντα ἀπεκρινάμεθα πρὸς τὰ τῷ ὑμετέρῳ κεφαλαιογραφίῳ περιεχόμενα, δι' ὧν ἐσπουδάσατε τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιςολὴν ἐκδικῆσαι, καὶ διὰ ταύτην τὴν Θεοδώρου, καὶ Νεςορίου κακοδοξίαν ἀνανεώσασθαι, ὧν τὴν ἀσέβειαν ἡ αὐτὴ ἐπιςολὴ ἐπαινεῖ. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ τῆς μνημονευθείσης ἀσεβῦς ἐπιςολῆς τῆς πρὸς Μάριν τὸν αἱρετικὸν γεγραμμένης παραλελοίπατε, καὶ οὐκ ἐτολμήσατε ταῦτα τοῖς ὑμετέροις κεφαλαίοις ἐνθεῖναι, ἵνα μὴ ἐκ τύτων τὴν ἐξ ὑμῶν ἐκδικυμένην ἀσέβειαν ὁ παρ' ὑμῖν τῶν χριςιανῶν μάθῃ λαὸς, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἶναι ϗ ταῦτα διὰ βραχέων φανερῶσαι· περιέχεται γὰρ τοῖς παρ' ὑμῶν παραλελειμμένοις ῥήμασι τῆς ἀσεβῦς ἐκείνης ἐπιςολῆς „ Ὅτι Κύριλλος τὰς ἀκοὰς πάντων τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον συνόδῳ συνελθόντων, τῷ φαρμάκῳ τῷ πηρῦντι τὺς ὀφθαλμοὺς τῶν σοφῶν κατέσχεν· εὗρε δὲ ἀφορμὴν ἐκ τοῦ κατὰ Νεςορίου μίσους· καὶ ὅτι καθεῖλε τῆς ἐπισκοπῆς Νεςόριον ἡ ἐν Ἐφέσῳ σύνοδος, κρίσεως, καὶ ζητήσεως μὴ γενομένης.„ Καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιςολῇ περιέχεται „ Ὅτι

ptura. Indicare quippe eam unitatem volens, quae ad id quod sumtum est pertinet, dicit per unitatem, sive unionem utrasque naturas sibi fecisse proprias; ita ut, aeque eius qui erat, atque sumsit, ac eius qui sumtus est nobis ostenderit unitatem, quae ex facta cum ipso coniunctione processit.„

Quum itaque demonstratum luculenter sit, impium Theodorum naturae nomen pro persona usurpasse, deteriorem adhuc eius blasphemiam proferamus in medium, qua docetur, quid ipse unitatis nomine intelligat, ut plenius condemnentur eius patrocinatores. In octavo igitur Sermone de Incarnatione haec scribit „ Constat autem quid unitate importetur: per hanc enim coalescentes naturae unicam personam unitate perficiunt; ita ut, quemadmodum de masculo, & faemina Dominus inquit, eos non iam duos, sed unam carnem esse, similiter etiam, unitatis ratione, non iam duae, sed unica sit persona, constante semper distinctione naturarum. Quemadmodum enim ibi numeri non tollitur duplicitas, quod una caro dicatur; liquet enim quemadmodum una dicatur, eodem pariter modo minime naturae aufert discrimen, unitas ipsa personae. Quum porro naturas discernimus, perfectam Dei Verbi naturam profitemur, perfectamque personam; non enim hypostasis dici absque persona potest, perfectam pariter humanam naturam, personamque similiter. Quum autem in harum copulationem, sive coniunctionem animum intendimus, unicam tunc esse personam praedicamus.„ Haec nos, quamquam dictu Christianis horribilia, producere in medium coacti sumus ex Theodori, impiaeque Epistolae patronorum insania, propitium nobis Deum fieri postulantes, quibus tamen demonstratum est, universa Theodoriana impietate exsecrabilem eam Epistolam esse refertam.

Et haec quidem respondimus ad ea, quae in vestro Capitulorum Libro continebantur, quibus impiam praefatam Epistolam vindicare nitebamini, pravasque propterea Theodori, Nestoriique instaurare sententias, quorum praefata Epistola commendat impietatem. Quoniam vero permulta in memorata impia Epistola ad Marim haereticum scripta praeteriistis, neque ausi estis ea vestris Capitibus inserere, ne forte ex iis etiam Christianus populus, quanta a vobis propugnaretur impietas intelligeret, necessarium esse iudicavimus, haec quoque paucis ostendere. In ea enim Epistolae parte, quae praetermissa a vobis est, habetur „ Cyrillum aures omnium Episcoporum Ephesum convenientium medicamine quodam obcaecanti sapientium oculos obtinuisse; invenisse autem modum ex odio in Nestorium praeconcepto: nullaque instituta disquisitione & iudicio Nestorium ab Ephesina synodo, sede sua fuisse deturbatum.„ Pariter in eadem Epistola habetur „ Duodecim ea Capitula ab Cyrillo conscripta, quamquam cum

Exstat in Conc. Chalc. Part.II. Act. X. Labb. Conc. ed. Paris. 1733. Tom. IV. p. 1574.

τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ παρὰ Κυρίλλου γραφέντα, ἐναντία ὄντα τῆς ὀρθῆς πίςεως, προέθηκαν οἱ ἐν Ἐφέσῳ συναχθέντες ἐπίσκοποι, καὶ ἐβεβαίωσαν, καὶ συνήνεσαν αὐτοῖς, ὡς τῇ ὀρθῇ πίςει συνᾴδουσιν· καὶ ὅτι Νεςόριος ἐπειδὴ ἐμισεῖτο ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει, καὶ παρὰ τῶν πρώτων αὐτῆς, ὑποςρέψαι ἐκεῖ οὐκ ἠδυνήθη.„ Καὶ διὰ πάντων ὁ γράψας τὴν αὐτὴν ἀσεβῆ ἐπιςολὴν, οὐ μόνον τοὺς αἱρετικοὺς ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀρθοδόξους λέγει. Περὶ γὰρ τοῦ μακαρίου Ῥαββούλου τοῦ Ἐδέσης ἐπισκόπου, ἀνδρὸς ἐν ἐπισκόποις ἐπισήμου, οὗ τὸ μνῆμα θαύματα ποιεῖ μέχρι τῆς σήμερον, οὕτω φησὶν ἐν τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιςολῇ „ Ὅτι ὁ τύραννος τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὃν οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοεῖς, προφάσει τῆς πίςεως οὐ μόνον τοὺς συζῶντας αὐτῷ διώκει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη πάλαι πρὸς τὸν κύριον ἀπελθόντας· ὧν εἷς ἐςιν ὁ μακάριος Θεόδωρος, ὁ κήρυξ τῆς ἀληθείας, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, ὃς οὐ μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ ζωῇ τοὺς αἱρετικοὺς ἐκολάφισε διὰ τῆς οἰκείας πίςεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ὅπλα πνευματικὰ τοῖς ἰδίοις βιβλίοις, τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέκνοις κατέλειψεν· ὡς καὶ ἡ σὴ εὐλάβεια μετ᾽ αὐτοῦ λαλήσασα γινώσκει, καὶ ἐκ τῶν παρ᾽ αὐτοῦ συγγραφέντων ἐπίςευσε· τοῦτον ἐτόλμησεν ὁ πάντα τολμῶν ἐπ᾽ ἐκκλησίας φανερῶς ἀναθεματίσαι. „ Καὶ πάλιν περιέχεται τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ ἐπιςολῇ πρὸς ὕβριν τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου „ Ὅτι ἡ καρδία τοῦ Αἰγυπτίου ἐμαλάχθη, καὶ χωρὶς σκύλσεως τῇ ὀρθῇ πίςει συνήνεσε· καὶ ὅτι ἀτάκτως κατὰ τῶν ζώντων, καὶ τῶν τελευτησάντων ὁρμήσαντες, ἐν αἰσχύνῃ εἰσὶν, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀπολογούμενοι πταισμάτων, καὶ ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτῶν διδασκαλίᾳ διδάσκοντες· καὶ ὅτι χρὴ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν αὐτῷ. „ Καὶ ταῦτα μὲν ἐγκείμενα τῇ μνημονευθείσῃ ἐπιςολῇ φανερὰ ὑμῖν ἐσπουδάσαμεν καταςῆσαι, ἵνα κᾂν οὕτως ὀψὲ, ποτὲ τὰ ὀρθὰ ἐπιλεγόμενοι ἀναχωρήσητε ταύτης τῆς κακοδοξίας.

Τοσαύτη δέ ἐςιν ἡ τῆς μυσαρᾶς ἐπιςολῆς ἀσέβεια, ὅτι οὐδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε πάντα, ὡς εἴρηται, τὰ περιεχόμενα αὐτῇ τοῖς παρ᾽ ὑμῶν πεμφθεῖσι κεφαλαίοις ἐνθεῖναι· εἰ καί τινα ἐξ αὐτῶν διεςραμμένῃ ἐννοίᾳ ἑρμηνεύειν ἐπειράθητε. Τίς γὰρ χριςιανοῖς δύναται συναριθμεῖσθαι μὴ λέγων ἀσεβῆ τὴν ἐπιςολὴν, ἐν ᾗ τοιαῦται, καὶ τοσαῦται περιέχονται βλασφημίαι; Ὁ γὰρ τὴν ἐπιςολὴν ἐκδικῶν, τὴν τὸν ἅγιον Κύριλλον αἱρετικὸν καλοῦσαν, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον ἐκβάλλουσαν, φανερῶς Νεςόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν δέχεται, ὃν ἡ αὐτὴ ἐπιςολὴ λέγει δίχα κρίσεως καὶ ζητήσεως καταδικασθῆναι, καὶ οὐ διὰ τὰ δόγματα, ἀλλὰ διὰ τὸ μῖσος τῶν πολιτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὴ ὑποςρέψαι· καὶ οὐ μόνον εἰς τοῦτο ἁμαρτάνει ὁ τὴν ἀσεβῆ ἐπιςολὴν ἐκδικῶν, ἀλλὰ καὶ Καιλεςῖνον τὸν πάπαν καταδικάζει τὸν εἰπόντα περὶ Κυρίλλου, ὅτι ἡ πίςις Κυρίλλου, ἡμετέρα πίςις ἐςί· καὶ ὁ τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, ἐναντία τῇ ὀρθῇ πίςει λέ-

cum recta fide pugnarent, ab Ephesinae synodi Episcopis proposita fuisse atque confirmata, illisque eos, tamquam verae fidei consonantibus consensisse; atque Nestorium, propterea quod odio haberetur a civitate sua, primariisque civibus eius, illuc minime potuisse reverti. „ Atque hoc modo nefariae illius Epistolae scriptor, non modo haereticos tuetur, ac laudat, sed Catholicos etiam nominare non veretur. De beato namque Rabbula, Edessenorum Episcopo, eximiae pietatis Antistite, cuius ad sepulcrum ad haec usque tempora mirabilia patrantur, hoc modo in impia illa sua Epistola scribit „ Tyrannus nostrae civitatis, quem tu etiam ipse non ignoras, qui occasione fidei, non solum cum eo viventes persequitur, sed etiam eos, qui dudum ad Dominum abierunt: quorum unus est beatus Theodorus, praedicator veritatis, & doctor Ecclesiae, qui non solum vivens haereticos per propriam fidem percussit, sed etiam post mortem arma spiritalia in libris suis reliquit Ecclesiae filiis, sicut & tua reverentia, cum eo collocuta, cognovit, & his, quae ab eo scripta sunt praebuit fidem: Hunc ausus est, qui omnia audet, ab Ecclesia anathematizare. „ Rursusque in sancti Cyrilli contumeliam, haec ipsa in exsecrabili ea Epistola continentur „ Cor Aegyptii emollitum est, & sine vexatione rectae fidei adsentitum est: & inordinate contra vivos, & mortuos irruentes in confusione sunt, satisfacientes pro delictis suis, & contraria priori suae doctrinae docentes; & quod oporteat confiteri in templum, atque inhabitantem in eo. „ Atque haec quidem in memorata Epistola sparsim interiecta, manifeste vobis ob oculos ponere conati sumus, ut, etsi sero, quandoque tamen, recta cogitantes a pravis iis opinationibus, erroribusque discedatis.

Tanta porro sceleratae illius Epistolae est impietas, ut neque vos ipsi ausi sitis, ut dicitur, universa, quae ipsa complectitur, in Capitibus, quae misistis, proponere; quamquam nonnulla perversa explicatione interpretari tentaveritis. Quis enim Christianis erit adnumerandus, qui eam impiam non dicat, quae tot, tantasque continet blasphemias? Quisquis enim eius Epistolae defensionem suscipit, in qua S. Cyrillus haereticus appellatur, primaque Ephesina reiicitur synodus, hic manifeste stat a Nestorii partibus, eiusque adhaeret impietati; quem ipsa Epistola sine inquisitione, iudicioque damnatum fuisse fatetur quidem, sed non dogmatum caussa, verum civium odio ad Ecclesiam non esse reversum: atque non peccati reus est modo ob hanc caussam, qui eius Epistolae tuetur partes, verum quia Caelestinum quoque Papam condemnat, de Cyrillo dicentem, Cyrilli fidem, nostram fidem esse. Ac pariter, qui duodecim ea sancti Cyrilli Capita cum recta fide pugnare con-

γων ὑπάρχειν, οὐ μόνον αὐτὸν τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Καιλεςῖνον, καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον κατακρίνει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καταδικάζει, τὴν πατέρα, καὶ διδάσκαλον ἴδιον Κύριλλον ἐπιγραψαμένην· ὁπότε καὶ Λέοντα τὸν ἐν ἁγίοις πάπαν Ῥώμης ὁμοίως καταδικάζει, ὃς πρὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον γράφων, εἶπε περὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου „ Οἱ ὅροι οἱ προενεχθέντες κατὰ Νεςορίου παρὰ Κυρίλλου τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἐν βεβαίῳ μενέτωσαν. „

Πάσης δὲ ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ μυσαρὰ ἐπιςολὴ, ἓν μόνον τῶν ἀληθῶν ἀποκρύψαι οὐκ ἴσχυσεν, ὅτι ἀπὸ ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων ἀνθρώπων Θεόδωρος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ μετὰ θάνατον ἀνεθεματίσθη, ὃν ἀσεβῆ Θεόδωρον διδάσκαλον τῆς ἐκκλησίας, καὶ κήρυκα τῆς ἀληθείας καλεῖ ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιςολὴ, τὸν ὑπὲρ πάντας τοὺς αἱρετικοὺς βλασφημήσαντα· οὗ τινος τῶν βλασφημιῶν μέρος ἐλάχιςον δι' ἑτέρας ὑμῖν ἐπιςολῆς ἐπ' αὐτῶν ὑμῖν τῶν ῥημάτων ἤδη ἐφανερώσαμεν, ἀποδείξαντες, καὶ τί οἱ ἅγιοι πατέρες, Κύριλλος, καὶ Πρόκλος, καὶ Ῥαββούλας κατὰ Θεοδώρου, καὶ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ λόγων ἔγραψαν, κατακρίναντες αὐτὸν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀσεβείας. Τοιαῦται γὰρ αἱ Θεοδώρου βλασφημίαι εἰσὶν, ὅτι οὐδὲ ὑμεῖς ἐτολμήσατε ταύτας ἐκδικῆσαι, εἰ καὶ τὸν ἐκθέμενον αὐτὰς ἐκδικεῖτε, φανεροῦ ὄντος, ὅτι οὐδεὶς τὰ κακὰ κατακρίνων, τὸν ἐκθέμενον αὐτὰ ἐκδικεῖ, πλὴν εἰ μὴ ἐκεῖνον τὸν μετανοήσαντα, καὶ τῆς ἰδίας ἀποςάντα πλάνης, καὶ ταῦτα καταδικάσαντα. Ταῖς δὲ ἄλλαις ὕβρεσι ταῖς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιςολῇ κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ῥηθείσαις πρόσκειται κἀκεῖνο, ὅτι ἀναισχύνης αὐτὸς ἐν ἁγίοις Κύριλλός ἐςι, καὶ ὅτι μεταμεληθεὶς ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέθετο· ἐξ ὧν ὁ τὴν ἐπιςολὴν ἐκείνην γράψας δείκνυται πάσης ἀνοίας μεςός. Ποῦ γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐξέθετο, ἢ μετενόησεν; ἢ πῶς ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος πατέρα τοῦτον ἐπεγράφετο, εἰ μετεμελήθη, καθὰ τῇ ἐπιςολῇ περιέχεται; Ὁ γὰρ μετανοῶν οὐ τοῖς διδασκάλοις συναριθμεῖται, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πλάνης ὑποςρέψας δεκτέος ἐςί.

Τέλος δὲ τοῦτο αὐτῆς ὁ γράψας τὴν ἐπιςολὴν ἐποιήσατο λέγων „ Ὅτι δεῖ ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ. „ Ἐκ τούτων δὲ ὅσον ἧκεν εἰς τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιςολῆς, καὶ τοὺς ἐκδικοῦντας αὐτὴν, πᾶσα ἡ ὀρθὴ πίςις ἀνατρέπεται. Ἡ γὰρ καθολικὴ ἐκκλησία ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριςὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὁμολογεῖ, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τῷ ναῷ πιςεύειν, ἢ ὁμολογεῖν διδάσκει· ὅθεν καὶ τοῖς τοῦ ἁγίου ἀξιουμένοις βαπτίσματος παραδίδοται ὁμολογεῖν καὶ πιςεύειν εἰς ἕνα πατέρα παντοκράτορα, καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριςὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, οὐ

contendit, is non sanctum Cyrillum modo, atque beatae memoriae Caelestinum, primamque Ephesinam synodum damnat, sed adversus quoque sanctum Chalcedonense Concilium iudicium fert, quod Cyrillum scriptis Patrem esse sibi, atque Doctorem declaravit; atque insuper adversus sanctum Leonem Romanorum Pontificem, qui ad Chalcedonense Concilium scribens de duodecim sancti Cyrilli Capitibus haec habet „ Definitiones adversus Nestorium a sanctae recordationis Cyrillo propositae in tuto perstiterunt. „

Quamquam vero omnis plena sit iniquitatis exsecrabilis ea Epistola, unam tamen minime celare potuit veritatem; Theodoro scilicet post mortem etiam a piis, orthodoxisque hominibus fuisse dictum anathema, & ab Ecclesia reiectum esse, quem Theodorum omnium, qui hactenus extitere, haereticorum maxime blasphemum, impia illa Epistola Ecclesiae magistrum vocat, praeconemque veritatis, cuius blasphemiarum exiguam partem altera iam vobis Epistola exposuimus: verbis namque SS. Cyrilli, Procli, ac Rabbuli, quid ipsi contra Theodorum scripserint, ostendimus, atque quemadmodum eum, impiamque eius doctrinam, atque iniquitatem condemnaverint. Eiusmodi autem sunt Theodori blasphemiae, ut neque vos ipsi, qui Theodorum eas proponentem tuemini, illas propugnare ausi sitis: quum tamen constet, a nemine, qui impietatem iudicio suo proscripserit, defendi posse eiusdem impietatis patronum, nisi is fortasse ab errore recesserit primum, atque resipuerit, atque illa condemnaverit, quae olim impie docuisset. Ad ceteras autem contumelias adversus sanctum Cyrillum ea in Epistola iactatas adiicitur etiam, turpiter egisse Cyrillum; adeo ut eorum poenitens, quae docuisset pridem, adversam illis doctrinam proposuerit. Exinde vero Epistolae Scriptor insanissimus esse proditur. Quo namque loci doctrinam adstruxit Cyrillus cum sua priore pugnantem? quo poenituit? vel quomodo fieri potuit, ut a sancta Chalcedonensi synodo sanctis Patribus adnumeraretur, si, quemadmodum narrat Epistola, prioris eum suae doctrinae poenituisset? Qui enim ab errore revertitur ad sanitatem, non inter Doctores adscribitur, sed veluti ab errore conversus est excipiendus.

Hoc denique modo Epistolam Scriptor concludit „ Confiteri, ac credere oportet in templum, & eum qui in templo inhabitat. „ Quo ex loco, quantum ad impietatem Epistolae spectat, eiusque patronos, universa subvertitur recta Fides. Catholica quippe Ecclesia unicum Dominum Iesum Christum Filium Dei Vnigenitum confitetur, neque uspiam docet credendum esse in templum, eiusque inhabitatorem, aut haec confiteri oportere; quemadmodum ad sancti baptismatis gratiam admissis tradit, ut confiteantur & credant in unum Deum Patrem omnipotentem, & in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei Vnigenitum, & in Spiritum Sanctum, non in

μὴν εἰς δύο υἱὲς, ἢ δύο Χριςές· ὅπερ ἡ πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιςολὴ δηλοῖ, λέγυσα χρῆναι ὁμολογεῖν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐνοικῦντα ἐν τῷ ναῷ, κ̀ ἐκ τέτε τέταρτον πρόσωπον τῇ ἁγίᾳ Τριάδι ἐπεισάγυσα.

Ε'κ τέτων τοίνυν ἁπάντων δέδεικται, ὅτι ἀλλότριός ἐςι τῆς ὀρθοδόξυ πίςεως ὁ τὴν προειρημένην ἀσεβῆ ἐπιςολὴν ἐπαινῶν, ἢ ἐκδικῶν. Ε'πειδὴ δὲ λέγετε, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος διατοῦτο παρὰ τῶν Α'νατολικῶν ἐδέχθη, ὅτι τὰ ἴδια κεφάλαια ἡρμήνευσεν, οὐ θαυμάζομεν ὑμᾶς, ὅτι κ̀ ἐν τοῖς πεμφθεῖσι παρ' ὑμῶν κεφαλαίοις οὕτως ἠπατήθητε, οἱ καὶ αὐτὰ τὰ ἐν τῇ κατ' Ε'́φεσον πρώτῃ συνόδῳ γεγραμμένα ἠγνοηκότες. Καὶ γὰρ ϗ ὁ ἐν ἁγίοις Καιλεςῖνος, ϗ ἡ ἐν Ε'φέσῳ πρώτη σύνοδος, κ̀ ὁ ἐν ἁγίοις Λέων, κ̀ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος αὐτὰ κατ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια τῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ϗ ἐδέξαντο, ϗ ἐβεβαίωσαν, κ̀ ὐδεμίαν τούτων ἑρμηνείαν ἐζήτησαν· ἡ γὰρ ἑρμηνεία οὐ διὰ τοὺς ὀρθοδόξυς ἐγένετο, ἀλλὰ διὰ τὺς αἱρετικὺς, οἱ Νεςόριον ἐκδικῦντες, τοῖς μνημονευθεῖσι κεφαλαίοις ἀντέλεγον. Ω'ς γὰρ ὑμεῖς λέγετε, ὔτε τὰ ἅγια εὐαγγέλια, οὔτε ὁ ἀπόςολος, οὔτε αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαὶ δεκταί εἰσιν, εἰ μὴ ὅτι οἱ ἅγιοι πατέρες ταύτας ἡρμήνευσαν· Ε'ρυθριᾶν δὲ ὀφείλετε λέγοντες, ὅτι οἱ Α'νατολικοὶ οἱ Νεςόριον ἐκδικῦντες ἐδέξαντο τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον τὰ ἴδια κεφάλαια ἑρμηνεύοντα· ἐκ τῦ ἐναντίυ γὰρ ἡ ἀποςολικὴ καθέδρα Ρ'ώμης, κ̀ Κύριλλος ὁ ἐν ἁγίοις τοὺς Α'νατολικοὺς ἐπισκόπους κατακρίναντας Νεςόριον, κ̀ τὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν, εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο ὡς κ̀ ὁ ἐν ἁγίοις πάπας Ρ'ώμης Ξύςος γράφων μετὰ τῆς ἰδίας συνόδου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, κ̀ τὺς καμάτυς ἐπαινῶν τὺς αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως γενομένους μεταξὺ ἄλλων οὕτως εἶπεν „ Ε'πανῆλθον πρὸς ἡμᾶς οἱ ἀδελφοὶ, πρὸς ἡμᾶς, φημι, οἳ τὴν νόσον κοινῇ σπουδῇ ἀποδιώξαντες τῆς τῶν ψυχῶν ἐφροντίσαμεν θεραπείας. „ Καὶ πάλιν „ Εὐφραίνου, ἀδελφὲ ἀγαπητὲ, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ συναχθέντων τῶν ἀδελφῶν νικήτης ἀγαλλιῶ. Ε'ζήτει ἡ ἐκκλησία ὓς ἀπέλαβεν. Εἰ γὰρ μηδένα τῶν μικρῶν ἀπολέσθαι θέλομεν, πόσῳ μᾶλλον δεῖ χαίρειν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ ὑγιείᾳ τῶν ἡγυμένων; ἀνέγνομεν πόσην χαρὰν παρέσχεν ἓν πρόβατον ἀνακομισθὲν, καὶ διατοῦτο ἐννοεῖν ὀφείλομεν, πόσον ἔπαινον ἔχει τοσούτους ποιμένας συγκαλέσασθαι· ἐν ἑκάςῳ ἀγέλαι θεωρῦνται, ὐχ ἑνὸς ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα ζητεῖται, ὁσάκις πράττεται περὶ τῆς ὑγιείας τῶν πολλῶν.„ Καὶ πάλιν „ Χαίρομεν ἐπὶ τῷ καλεῖσθαι τὸν τῆς Α'ντιοχέων ἐκκλησίας ἱερέα παρὰ τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἤδη νῦν εὐλαβέςατον ἄνδρα κ̀ κύριον· κ̀ εἰκότως καλεῖται κύριος, ἐπειδὴ τὸν κοινὸν κύριον ἐπέγνω, ὃς τὸ τῆς σαρκώσεως αὐτοῦ μυςήριον ὀρθοδόξῳ φωνῇ μεθ' ἡμῶν ὁμολογεῖ.„ Καὶ πάλιν „ Εὐκταῖαί εἰσι διαπαντὸς αἱ θλίψεις τῷ τὴν πίςιν κηρύσσοντι· καὶ γὰρ τούτοις μετὰ μακαρισμῦ πλύσιος μισθὸς ἐν τοῖς ὐρανοῖς ἡτοίμαςαι, οἷς ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης ὕβρεις, διωγμὺς, καὶ πᾶν κακὸν προςέτακται ὑπομένειν. Υ'πέμεινας τὸ ψεῦδος, ἵνα

duos Filios, vel in duos Christos; prout Epistola ad Marim Persam diserte statuit esse credendum templi, atque in ipso inhabitantis fide proposita; quo fit, ut quarta Sanctae Trinitatis persona constituatur.

Demonstratum est itaque his omnibus, praefatae exsecrabilis Epistolae patronos, atque laudatores ab orthodoxa Fide omnino alienos esse iudicandos. Ceterum, quia sanctum Cyrillum idcirco ab Orientalibus esse receptum dicitis, propterea quod sua illa Capita interpretatus sit, minime miramur, vos in vestris ad nos missis Capitibus similiter esse deceptos, quum videlicet acta quoque prioris Ephesinae synodi ignorare videamini. Namque sanctus Caelestinus, & prima Ephesina synodus, & S. Leo, & ipsum quoque S. Chalcedonense Concilium, ea S. Cyrilli Capitula exceperunt, suoque suffragio confirmarunt, nullamque eorum expositionem umquam quaesivere. Explicatio enim adhibita est non Catholicorum gratia, sed propter haereticos, qui Nestorii partibus addicti memorata Capita oppugnabant. Vt enim vos ipsi fatemini, neque sancta Evangelia, neque Apostolus, nec reliquae divinae litterae perciperentur satis, nisi essent a sanctis Patribus explanatae. Ceterum in vos ipsos argumenta confusionis congeritis aientes, tunc ab Orientis Nestorii propugnatoribus receptum esse Cyrillum, quum sua Capitula exposuisset. Contra namque Apostolica Romana Sedes, atque Cyrillus in suam communionem admiserunt Episcopos, qui in Nestorium sententiam dixerant, eiusque impietatem condemnaverant. Itaque sanctus ipse Romanus Pontifex Xystus, cum Concilio suo ad S. Cyrillum scribens, laboresque ab eo pro Ecclesiae unitate susceptos laudans, inter cetera haec habet „ Ad nos reversi sunt fratres, ad nos, inquam, qui morbum communi studio persequentes, animarum curavimus sanitatem.„ Et post pauca „ Exsulta, frater charissime, & ad nos recollectis fratribus victor exsulta. Quaerebat Ecclesia, quos recepit. Nam si neminem perire volumus de pusillis, quanto magis gaudere nos oportet sanitate rectorum! Legimus quantum gaudii una ovis reportata praestiterit, & idcirco intelligendum est, quid laudis habeat tantos revocasse pastores. Greges aspiciuntur in singulis, nec unius heic caussa tractatur, quoties agitur de sanitate multorum. „ Et rursus „ Gaudeo, inquit, Antiochenae Ecclesiae sacerdotem vocari iam a sanctitate tua venerabilem virum, & Domnum: & merito vocatur Domnus, qui communem Dominum recognovit, qui incarnationis eius mysterium voce Catholica nobiscum confitetur. „ Et iterum „ Votivae, ait, sunt semper molestiae fidem praedicanti; his namque cum beatitudine copiosa merces paratur in caelo, quibus propter iustitiam maledictiones, persecutiones, & omne malum praecipitur sustinere. Passus es falsitatem, ut victricem faceres veritatem; & ideo nunc insultandum

Exstat Latine tantum in cit. Conc. edit Tom. III. p 1690 & cit. Operum Cyrill. edit. Tom. V. P. II. pag. 172.

νικῆσαι ποιήσῃς τὴν ἀλήθειαν· καὶ διατοῦτο νῦν κατεπανίστασθαι χρὴ τοῦ ψεύδους, ἐπειδὴ μηδεὶς ἀπώλετο τῇ ἀληθείᾳ. „ Καὶ πάλιν „ Ταῦτα πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν ἡ μετ' ἐμοῦ ἁγία ἀδελφότης ἀντέγραψεν, ἀποδεχομένη τοὺς σοὺς ἐν ἅπασι, καὶ βεβαιοῦσα καμάτους, οἵ τινες βαρεῖς, ἢ πικροὶ οὐ γεγόνασιν, ἐπειδὴ ὑπὲρ ἐκείνου κατεβλήθησαν, οὗ τινος τὸ ἐλαφρὸν φορτίον, καὶ τὸν χρηστὸν ζυγὸν βαστάζομεν. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Ξύστος πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον περὶ τῶν Α'νατολικῶν ἔγραψεν. Ε'πειδὴ δὲ ἀσυνέτως καὶ τοῦτο εἰρήκατε, ὅτι βλάπτει τὴν ὑπόληψιν τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἡ κατάκρισις τῆς ἀσεβοῦς πρὸς Μάριν ἐπιστολῆς, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς ποίῳ λόγῳ τοῦτο ὑπεμείνατε γράφειν. Μὴ ἄρα νομίζετε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ὅμοιόν τι τῆς ἀσεβοῦς περιέχειν ἐπιστολῆς· ἀλλὰ μὴ γένοιτο χριστιανὸν τοῦτο εἰπεῖν. Κατανοήσατε γὰρ, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ ἀσεβεῖ ἐκείνῃ ἐπιστολῇ, καὶ τοῖς Θεοδώρου συγγράμμασι περιεχόμενα, ἐναντία εἰσὶ τῷ ὅρῳ τῆς κατὰ Χαλκηδόνα συνόδου τῷ περὶ τῆς πίστεως δεδομένῳ. Θεόδωρος γὰρ, καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἄλλον λέγουσιν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστόν· ἡ δὲ ἁγία κατὰ Χαλκηδόνα σύνοδος ἕνα λέγει τὸν κύριον ἡμῶν Ι'ησοῦν Χριστὸν τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθέντα, καὶ ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσαντα. Η' ἐπιστολὴ, καὶ Θεόδωρος οὐχ ὁμολογοῦσι τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας ἐνδόξου Θεοτόκου, καὶ ἀεὶ παρθένου Μαρίας, καὶ τεχθῆναι ἐξ αὐτῆς, καὶ διατοῦτο ἀρνοῦνται Θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν· οἱ δὲ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντες συνοδικῶς, Θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν ὡμολόγησαν· Θεόδωρος ὁ ἀσεβὴς, καὶ ἡ ἀνώνυμος ἐπιστολὴ δύο πρόσωπα λέγοντες, κατὰ σχετικὴν ἕνωσιν ἓν πρόσωπον ἀναπλάττουσιν· ἡ σύνοδος δὲ τῶν δύο φύσεων τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν λέγουσα, ἓν κηρύττει πρόσωπον, ἤτοι μίαν ὑπόστασιν Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς Θεοῦ λόγου. Πάλιν ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη ἐπιστολὴ καταδικάζει τὴν ἐν Ε'φέσῳ πρώτην σύνοδον, καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ ἀσεβῆ τὰ αὐτοῦ κεφάλαια ὀνομάζει, Νεστόριον δὲ, καὶ Θεόδωρον ἐκδικεῖ καὶ ἐπαινεῖ· ἡ δὲ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος διὰ πάντων ἀκολουθεῖ τῇ αὐτῇ πρώτῃ ἐν Ε'φέσῳ συνόδῳ, καὶ πατέρα, καὶ διδάσκαλον Κύριλλον ἐπιγράφει, καὶ τὴν συνοδικὴν αὐτοῦ ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ τὰ δώδεκα κεφάλαια ὑποτέτακται, βεβαιοῖ, Νεστόριον δὲ τὸν ἀσεβῆ κατακρίνει, καὶ πρὸς τούτοις τὸ Ι'ουδαϊκὸν σύμβολον, τὸ ὑπὸ Θεοδώρου συμπεπλασμένον, τὸ καὶ ἐν τῇ κατ' Ε'́φεσον πρώτῃ συνόδῳ κατακριθὲν, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ μετὰ ταῦτα προκομισθὲν, μετὰ τοῦ γράψαντος αὐτὸ παραπλησίως καταδικάζει.

Ταῦτα δὲ ἐν τοῖς ὁρισθεῖσιν ἡ ἁγία ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος ἐξέθετο, οὐκ αἰνίζουσά τι περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀλλὰ διὰ πάντων ἀκολουθοῦσα τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως, ἣν ὁ κύριος διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐδωρήσατο, καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἐκήρυξαν, καὶ οἱ τριακόσιοι δέκα, καὶ ὀκτὼ ἅγιοι πατέρες παραδεδώκασι

dum est falsitati; quia nullus perire potuit veritati. „ *Ac denique* „ *Haec, inquit, ad venerationem tuam fraternitas mecum sancta scribit, probans tuos in omnibus, & confirmans labores, qui tamen graves, aut amari esse non potuerunt, quia huic impensi sunt, cuius onus leve, & iugum suave portamus.* „

Haec ad S. Cyrillum de Orientalibus S. Xystus. Sed quum stulte admodum protuleritis pariter, ea Epistolae, quae ad Marim Persam inscribitur damnatione laedi sancti Chalcedonensis Concilii definitionem; quaerimus, qua tandem ratione commoti id scribere sustinueritis? Non itaque putetis, sanctae Chalcedonensis synodi doctrinam quidpiam eorum, quae in impia Epistola continentur simile complecti; id enim dicere Christianum non est. Quinimmo scitote ea omnia, quae in eadem Epistola, Theodorique Libris habentur, cum sanctae Fidei definitione, a Chalcedonensi Concilio tradita, omnino pugnare. Epistola enim, ac Theodorus alium esse Deum Verbum, alium Christum statuunt: sancta autem Chalcedonensis synodus, unicum agnoscit Dominum nostrum Iesum Christum Deum Verbum incarnatum, & absque sui mutatione hominem factum. Epistola, atque Theodorus Dei Verbum ex sancta atque gloriosa Deipara, ac semper Virgine Maria carnem assumsisse, ac ex ipsa natum esse non confitentur; quare etiam sanctissimam Virginem Mariam inficiantur Deiparam esse: sancti vero Patres in Chalcedonensi Concilio congregati, sanctissimam Mariam Deiparam confessi sunt. Impius Theodorus, atque anonyma Epistola duas admittentes personas, unicam tamen personam per habitualem unionem profiteri se simulant: synodus autem duplicis naturae hypostaticam esse unionem adfirmans, unicam personam praedicat sive potius unicam subsistentiam Christi Unigeniti Verbi Dei. Rursus ea Epistola priorem Ephesinam synodum, ac sanctum Cyrillum damnat, cuius etiam Capitula impia vocat, Nestorium autem, & Theodorum vindicat, ac laudat: Chalcedonensis vero synodus in omnibus Ephesinam priorem synodum sequitur, Cyrillum Patris, Doctorisque titulis ornat, synodicamque illius Epistolam, cui duodecim ea subnexa sunt Capitula, confirmat, Nestorium damnat, atque ad haec Iudaicum symbolum a Theodoro consarcinatum, quod olim etiam in prima Ephesina synodo damnatum fuerat, & post ea, quae superius recensuimus in eadem sancta Chalcedonensi synodo prolatum fuerat, similiter exsecratur, atque cum auctore suo anathematizat.

Haec itaque definitionibus sanctae Chalcedonensis synodi constituta sunt; nec obscurum quidpiam prolocuta est circa fidem synodus, verum ubique, & in omnibus eam sectata est confessionem Fidei, a Domino benigne concessam per Apostolos suos, quam sancti praedicarunt Apostoli, quam sancti trecenti octo-

τῇ τȣ̃ Θεȣ̃ ἐκκλησίᾳ, ϗ οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα πατέρες ἐβεβαίωσαν, σαφηνισαντες τὰ περὶ τῆς θεότητος τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ταύτῃ δὲ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρώην συναχθέντες ἅγιοι πατέρες ἠκολούθησαν· ἡ δὲ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος, καὶ ἀνεθεμάτισε τȣ̀ς ἕτερον σύμβολον, ἢ ἔκθεσιν πίςεως παραδιδόντας, παρὰ τὸ ὑπὸ τῶν τριακοσίων δέκα, καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων παραδοθέν.

Οὕτω τοίνυν τῆς ἀληθείας ἐχούσης, ὀψὲ γοῦν κατανοήσατε, τίς ὀρθῶς τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐκδικεῖ; πότερον ὁ δεικνύων, ὅτι τοῖς εἰρημένοις ἁγίοις πατράσιν ἀκολȣθήσασα πάντα ὀρθῶς ἐξέθετο, ἢ ὁ τȣ̀ς ἀσεβεῖς τῶν αἱρετικῶν λόγȣς προσάπτειν σπȣδάζων αὐτῇ; Τοὺς γὰρ καθαρᾷ συνειδήσει, καὶ ὀρθῷ σκοπῷ δεχομένους τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον, ϗ τοὺς ἁγίους πατέρας Καιλεςῖνον, Κύριλλον, ϗ Λέοντα, ϗ τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδȣ, ἀδύνατόν ἐςι δέχεσθαι μετὰ τȣ́των καὶ τὴν πρὸς Μάριν μυσαρὰν ἐπιςολὴν, τὴν κατὰ πάντα τούτοις ἐναντιουμένην. Τίς γὰρ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας, ϗ τοὺς τὰ ἐναντία διδάσκοντας, ἢ τοὺς ὀρθοδόξους, ϗ τȣ̀ς αἱρετικοὺς, ἢ τοὺς καταδικάσαντας, ϗ τȣ̀ς κατακριθέντας ὁμοῦ δύναται δέξασθαι; Ἵνα δὲ τελειότερον τὰ διὰ Ἴβαν, καὶ Θεοδώριτον κεκινημένα γνῶτε, ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν καὶ ταῦτα ὑμῖν φανερῶσαι.

Γινώσκετε τοίνυν, ὅτι κατὰ διαφόρȣς καιροὺς διὰ τὴν ἀσέβειαν Θεοδώρου, καὶ Νεςορίȣ τὴν τῇ αὐτῇ ἐπιςολῇ περιεχομένην, ϗ διὰ τὰς ὕβρεις τὰς κατὰ τȣ̃ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, ϗ τῶν αὐτοῦ κεφαλαίων λεχθείσας, κατηγορηθέντος Ἴβα παρὰ Θεοδοσίῳ τῷ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως βασιλεῖ, ϗ παρὰ Πρόκλῳ τῷ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπῳ Κωνςαντινουπόλεως, καὶ παρὰ διαφόροις Ἀντιοχείας ἀρχιεπισκόποις, τελευταῖον παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, ϗ Φλαβιανοῦ μετὰ Πρόκλον τὸν ἐν ἁγίοις ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως γενομένȣ, ἀπενεμήθη ἡ κινȣμένη δίκη κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ἴβα Φωτίῳ ἐπισκόπῳ Τύρȣ, ϗ Εὐςαθίῳ ἐπισκόπῳ Βηρυτοῦ· παρ' οἷς περί τε πίςεως κατηγορήθη ὁ αὐτὸς Ἴβας, ϗ περὶ ὕβρεων κατὰ τȣ̃ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου γενομένων· ἐκεῖνος δὲ ἀπολογούμενος ἀπεκρίνατο, μηδὲν ὑβριςικὸν μετὰ τὴν ἕνωσιν τὴν γενομένην μεταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν, ϗ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου εἰπεῖν, ἢ γράψαι κατ' αὐτοῦ· ἡ δὲ μυσαρὰ αὕτη ἐπιςολὴ ἡ προκομισθεῖσα παρὰ τῶν κατηγόρων αὐτοῦ δηλοῖ, ὅτι μετὰ τὴν ἕνωσιν γέγραπται.

Δείκνυται τοίνυν Ἴβας ἐκ τῆς οἰκείας καταθέσεως τὴν μνημονευθεῖσαν ἐπιςολὴν ἀπαρνούμενος· ὅθεν οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι ὁρῶντες τὴν ἀσέβειαν τῆς ἐπιςολῆς, εἰ καὶ Ἴβας οὐχ ὡμολόγησε ταύτην ἰδίαν εἶναι, ὅμως ψῆφον ἐξήνεγκαν διὰ πάντων ἐναντίαν τῇ ἀσεβείᾳ τῇ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιςολῇ περιεχομένῃ. Διετύπωσαν γὰρ ὥς τε Ἴβαν ἀναθεματίσαι μὲν Νεςόριον, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα, ϗ τοὺς ἐκδικοῦντας αὐτὸν, ἅπερ ἡ ἀσεβὴς ἐπιςολὴ ἐξεδίκει· δέξασθαι δὲ ἐπίσης τῶν

decim Patres Dei Ecclesiae tradiderunt, quam centum, & quinquaginta Patres itidem de Spiritus Sancti divinitate dogmata declarantes confirmaverunt. Hanc secuti sunt sancti Patres Ephesum convenientes primum: hanc amplexa est sancta Chalcedonis synodus, quae anathemate feriit, quicumque aliud symbolum traderet, sive fidei expositionem, praeter eam, quae ab sanctis tercentis, & octodecim Patribus tradita est.

Quae quum ita se habeant, sero tandem cognoscite, uter rectius sanctam Chalcedonensem tueatur synodum; is ne, qui eam praefatos SS. Patres fideliter secutam, recte universa definiisse contendit; an is, qui ei tribuere nititur impios loquendi modos haereticorum? Fieri namque minime potest, ut qui puras primae Ephesinae synodi sanctiones, catholicasque voces admittunt, quique SS. PP. Caelestinum, Cyrillum, Leonem, ac Chalcedonensis synodi definitionem recipiunt, ii scelestam quoque ad Marim Epistolam, cum iis, quae percensuimus omnino pugnantem, admittant. Quis enim Ecclesiae Magistros, atque contraria docentes, vel orthodoxos simul, atque haereticos, vel condemnatos una cum condemnantibus valeat amplecti? Ceterum, ut plenius ea, quae a Theodoreto, & Iba turbata sunt intelligatis, haec alia quoque vobis exponere operae pretium existimavimus.

Noveritis itaque, quod quum diversis temporibus accusatus esset Ibas apud piissimae recordationis regem Theodosium, ob Nestorianam, Theodorianamque impietatem in sua ea Epistola contentam, ac propter contumelias in sanctum Cyrillum, eiusque Capitula prolatas, & apud Proclum sanctum Constantinopoleos Archiepiscopum, atque apud complures Antiochiae Archiepiscopos; novissime autem ab eodem Rege, ac Flaviano, qui Proclo in Constantinopolitana sede successor suffectus fuit, iudicio adversus eumdem Ibam ferendo Photius Tyri, & Eustathius Beryti Episcopi delecti sunt: a quibus de fide sua reprehensus Ibas, deque iniuriis in sanctum Cyrillum iactatis, quum sibi defensionis daretur locus, negavit quidpiam ab se in sanctum Cyrillum contumeliose dictum, vel scriptum esse, post reconciliationem inter Orientales, sanctumque Cyrillum ipsum constitutam: verum criminosa ea Epistola ab accusatoribus producta, palam eam post reconciliationem, conscriptam fuisse demonstratum est.

Ibas igitur ex suamet eadem depositione memoratam Epistolam omnino repudiasse cognoscitur: quamobrem praelaudati Episcopi impietatem Epistolae considerantes, etiamsi Ibas eam ab se editam esse minime confiteretur, tamen par per omnia suffragium protulere adversus impietatem, quam Epistola complectebatur. Censuerunt quippe ab Iba anathematizari Nestorium cum impiis dogmatibus suis, quae in iniqua Epistola colligebantur; excipi autem trecentorum, atque octodecim Patrum fidem

τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην σύνοδον, ὡς ἀπὸ ἁγίου πνεύματος συναχθεῖσαν, καθ' ὁμοιότητα τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων· ἣν ἵνα ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τῶν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων ἐνυβρίζει ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολή.

Τὰ τοίνυν παρὰ τῶν δικαστῶν κεκριμένα μὴ πληρώσας Ἴβας, τῆς ἐπισκοπῆς καθῃρέθη, καὶ μετὰ ταῦτα συνήχθη ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος, ἐν ᾗ οὐδὲ ἐκλήθη Ἴβας, οὐδὲ ὡς ἐπίσκοπος παραγέγονε, Νόννου ἤδη εἰς τόπον αὐτοῦ χειροτονηθέντος, τοῦ καὶ κληθέντος ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ. Ἀλλὰ μετὰ τὸν ὅρον τὸν περὶ τῆς πίστεως δεδομένον, εἰσελθὼν ὁ μνημονευθεὶς Ἴβας, ᾔτησε τὴν περὶ αὐτοῦ ὑπόθεσιν ζητηθῆναι, δι' ἣν τῆς ἐπισκοπῆς καθῃρέθη, καὶ προεκόμισε τὴν προειρημένην ψῆφον Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου· ἧς ἀναγνωσθείσης, εἰσελθόντες καὶ οἱ τούτου κατήγοροι, προεκόμισαν τὰ ἐν Τύρῳ πεπραγμένα, ἐν οἷς περιείχετο ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολή· ἧς ἀναγνωσθείσης, εἰδὼς Ἴβας, ὡς εἰ ὁμολογήσῃ ταύτην ἰδίαν εἶναι, διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῆς κατεδικάζετο, ἐγκόψας τὴν τῶν πεπραγμένων ἀνάγνωσιν, οὕτως εἶπε „ Κελεύσατε ἀναγνῶναι τὰ γράμματα τῶν κληρικῶν Ἐδέσσης, ἵνα ἐξ αὐτῶν μάθητε, ὅτι ἀλλότριός εἰμι τῶν ἐπαχθέντων μοι. „ Καὶ ἀναγνωσθέντων αὐτῶν, κατανοήσαντες οἱ ἐπίσκοποι τὴν ψῆφον Φωτίου καὶ Εὐσταθίου, καὶ τὴν κατὰ Ἴβα γενομένην κατηγορίαν, ἀπῄτησαν αὐτὸν τὰ παρὰ Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου κεκριμένα πληρῶσαι, καὶ δέξασθαι τὸν ὅρον, ὃν ἡ αὐτὴ ἁγία σύνοδος ἐξεφώνησε, καὶ ὑπογράψαι ἐν αὐτῷ· δι' οὗ καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον, καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, καὶ τὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν ἐδέξατο· ἅπερ ἅπαντα, ὡς εἰρήκαμεν, ἡ μυσαρὰ ἐκείνη ἐνυβρίζει ἐπιστολή· δι' ὧν ἀποδείκνυται πάντα ταῦτα τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐπὶ κατακρίσει, καὶ ἀνατροπῇ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιστολῆς Ἴβαν παρασκευᾶσαι ποιῆσαι. Θαυμάζομεν τοίνυν ὑμᾶς, ὅτι τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐκδικεῖτε, ἣν οὐδὲ αὐτὸς Ἴβας ἢ ἐν Τύρῳ, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἁγίᾳ κατὰ Χαλκηδόνα συνόδῳ ἐτόλμησεν ἰδίαν εἰπεῖν, ἢ ἐκδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς γράμμασι τῶν κληρικῶν Ἐδέσσης, καὶ τῇ ψήφῳ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου ἐχρήσατο πρὸς τὸ ἀποφυγεῖν τὴν περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς κατ' αὐτοῦ γενομένην κατηγορίαν.

Πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοῖς κακῶς παρ' ὑμῶν ἑρμηνευθεῖσι, καὶ τὴν Εὐνομίου διαλαλιὰν τὴν περὶ Ἴβα γενομένην πρὸς ψευδῆ ἔννοιαν μετηγάγετε, διαβεβαιούμενοι τὴν διαλαλιὰν Εὐνομίου ὑπὲρ τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς γεγενῆσθαι. Λέγεται γὰρ περιέχειν τὴν αὐτὴν διαλαλιὰν, ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέροις τῆς ἐπιστολῆς ὑβρίσας Ἴβας τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ἐν τοῖς τελευταίοις ἑαυτὸν ἐπηνορθώσατο· ὁπότε δῆλόν ἐστι τὴν Εὐνομίου διαλαλιὰν, οὐ περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης

fidem oportere, prioremque Ephesinam synodum, ceu in Spiritu Sancto congregatam, eodem modo, atque eam, quae ex trecentis iisdem, atque octodecim sanctis Patribus constitit; quam Ephesinam synodum, una cum sancto Cyrillo, duodecimque Capitulis eius ea impia Epistola contumeliis lacessebat.

Quum porro ab Iba minime perficerentur ea, quae fuerant ab Iudicibus constituta, ipse ab Episcopatu deiectus est, atque interea sancta Chalcedonensis synodus coacta, ad quam neque vocatus est Ibas, neque ut Episcopus interfuit, Nonno iam in eius locum per manuum impositionem subrogato, qui etiam ad sanctam eamdem Chalcedonis synodum advocatus fuerat. Perfectis autem iis, quae circa Fidem constituenda fuerant, adveniens Ibas postulavit, de substitutione sibi facta caussam agitari, qua ab Episcopatu deiiciebatur, praefatumque Photii Eustathiique suffragium in medium protulit; quod quum legeretur, advenientes pariter accusatores eius, acta Tyri produxerunt, in quibus etiam impia ea Epistola continebatur. Hac legi similiter coepta, cognoscens Ibas ob eius impietatem condemnandum se omnino fore, si suam esse fateretur, actorum interpellans lectionem, sic locutus est „ Clericorum Edessenorum litteras legi iubete, ut, quam alienus ab iis sim, quorum insimulor, cognoscatis. „ Quum haec pariter lecta essent, considerantes Episcopi Photii, Eustathiique suffragium, atque institutam adversus Ibam accusationem, constituere rursus ab ipso impleri oportere, quae Photius, atque Eustathius iudicaverant, ac suscipi definitionem, quam ipsa sancta synodus conclamavit, ipsique subscribi; qua quidem definitione, & primam Ephesinam synodum, & sanctum Cyrillum complexa fuerat, eiusque doctrinam: quae omnia, ut animadvertimus, in nefaria ea Epistola ludibriis contemnebantur. His autem manifeste docemur, sanctam ipsam Chalcedonensem synodum dispofuisse, ut ea omnia ab Iba fierent, ad impiae saepius memoratae Epistolae eversionem, atque condemnationem. Miramur igitur vos adhuc iniquae ei Epistolae patrocinari, quam neque Ibas ipse, vel Tyri, vel post ea, quae ibi acta sunt, in sancta Chalcedonensi synodo suam ausus est appellare, neque sustinere; quin potius Cleri Edesseni litteris, Photiique, atque Eustathii suffragio usus est, ut institutam adversum se, ob impiam illam Epistolam, declinaret accusationem.

Ad cetera porro omnia pessime a vobis exposita adiecistis etiam, ut Eunomii divulgationem de Iba factam mendaci intelligentia perverteretis, adfirmantes eam Eunomii divulgationem super impia ea Epistola institutam esse. Fertur enim haec in ipsa contineri: quod quum in priore Epistolae parte Ibas sanctum Cyrillum iniuriis proscidisset, circa finem tamen se ipsum corrigendo emendaverit: quum tamen manifestum sit Eunomii eam declamationem minime ad impiam eam Epistolam pertinere,

ἐπιςολῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς καταθέσεως Ἴβα τῆς ἐν Τύρῳ γενομένης παρὰ Φωτίῳ, καὶ Εὐςαθίῳ εἰρῆσθαι. Ἐν γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῖς πεπραγμένοις φανερῶς Ἴβας ὡμολόγησεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, πρὸ τούτου μὲν μετὰ τῶν ἄλλων Ἀνατολικῶν ἐπισκόπων ὑβρίσαι τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ὅτε μεταξὺ αὐτῶν διχόνοια ἦν· μετὰ δὲ τὴν ἕνωσιν τὴν μεταξὺ αὐτῶν γενομένην, μηδὲν ὑβριςικὸν εἰπεῖν κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου· ἐξ ἧς ὁμολογίας εὑρίσκων Εὐνόμιος Ἴβαν, πρῶτον μὲν ὑβρίσαντα τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπολογούμενον, καὶ λέγοντα, ὅτι μετὰ τὴν ἕνωσιν οὐδὲν ὑβριςικὸν κατὰ τοῦ ἐν ἁγίοις εἶπε Κυρίλλου, τὴν μνημονευθεῖσαν ἐποίησε διαλαλιάν. Ὅτι δὲ ἡ προειρημένη ἀσεβὴς ἐπιςολὴ, ἡ λεγομένη Ἴβα, πάσης ἀσεβείας, καὶ τῶν κατὰ Κυρίλλου ὕβρεων ἀπὸ ἀρχῆς ἕως τέλους πεπλήρωται, οὐδενὶ ἀμφιβάλλεται· ἀλλ' οὐδὲ ἔχει λόγον τὸ πιςεῦσαι, ὅτι Εὐνόμιος τὰ πρῶτα μὲν διέβαλε τῆς ἐπιςολῆς, ὡς κακὰ, τὰ τελευταῖα δὲ χείρονα ὄντα ἐπῄνεσεν. Οὐδεὶς γὰρ εὐφρονῶν ἀποδέχεται τὸν ἐπὶ ἑνὸς, καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ὁμοῦ τὸν αὐτὸν ἐπαινοῦντα καὶ ψέγοντα. Εἴ τις τοίνυν τὴν Εὐνομίου διαλαλιὰν τολμήσῃ λέγειν μὴ τῇ Ἴβα καταθέσει τῇ ἐν Τύρῳ γενομένῃ, ἀλλὰ τῷ ὕφει συνᾴδειν τῆς μνημονευθείσης ἀσεβοῦς ἐπιςολῆς, τὴν τῆς ἀληθείας ἀκολουθίαν οὐ φυλάττει, ἀλλ' ὡς αἱρετικὸς ὕβριν τοῖς πατράσι προσάπτειν σπουδάζει.

Καὶ εἰς τοῦτο δὲ ἐθαυμάσαμεν, ὅτι γράψαι ὑπεμείνατε, τὰ κεφάλαια μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου σκοτεινὰ εἶναι· τὴν δὲ ἀσεβῆ ἐπιςολὴν, ὡς τοῦ ἁγίου πνεύματος μεσάζοντος ἀποδεχθεῖσαν ἐπῃνέσατε· καὶ φανερόν ἐςιν, ὅτι ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἐξ ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ πνεύματος προηγάγετε, ὅτι τοὺς μὲν πατέρας, καὶ διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας σκοτεινοὺς ἐκαλέσατε, τὴν δὲ κακοδοξίαν τῆς ἐπιςολῆς μετὰ βλασφημίας ἐπῃνέσατε· ὅθεν καλῶς ἁρμόζει καὶ ὑμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τὰ παραπλήσια ὑμῖν περὶ τῶν ἁγίων πατέρων φρονοῦσι, τὸ παρὰ τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ ἀποςόλου ῥηθὲν περὶ τῶν κακῶς νοούντων τὰς ἐπιςολὰς τοῦ ἁγίου Παύλου „ ὅτι ταῦτα οἱ ἀμαθεῖς, καὶ ἀςήρικτοι ςρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. „ Οὕτω τοίνυν καὶ ὑμῖν κακῶς νοοῦσι σκοτεινὰ εἶναι δοκεῖ τὰ παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων, καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐκτεθειμένα. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἴβα, καὶ τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης ἐπιςολῆς οὕτω παρακολουθήσαντα ἔν τισι βιβλίοις εὑρίσκονται.

Εἰδέναι δὲ ὑμᾶς χρὴ, ὅτι τὰ πεπραγμένα, ἐν οἷς ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη ἐπιςολὴ περιέχεται, οὐχ ὑποτέτακται τοῖς αὐθεντικοῖς, οἷς οἱ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν, ὧν καὶ τὰ ἰσότυπα αὐθεντικὰ, ἔν τε τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Ῥώμης, καὶ ἐν τῇ Κωνςαντινουπόλει, καὶ ἐν τῷ θείῳ ἡμῶν παλατίῳ παραδεδώκασιν. Ἐπεὶ τοίνυν δείκνυται πανταχόθεν πάσης

nere, sed de subrogatione, quae Tyri Ibas facta fuerat per Photium, & Eustathium, in ea sermonem institui. In actis enim apud ipsos manifeste fassus est Ibas, quemadmodum etiam superius indicavimus, se ante haec cum reliquis Orientis Episcopis sanctum Cyrillum iniuriis adfecisse, quum scilicet ipsorum eiusque dispar esset sententia: post autem, unione inter ipsos perfecta, nihil omnino ab se iniuriosum in sanctum Cyrillum fuisse prolatum; ex qua Ibae confessione, Eunomius Ibam primum in sanctum Cyrillum iniurias congerentem reperiens, post autem resipiscentem, aientemque abs se nihil omnino, post constitutam unionem, adversus sanctum Cyrillum fuisse prolatum, memoratam perfecit declamationem. Nemini porro dubium esse potest, indicatam impiam Epistolam, Ibae tributam, ab initio ad extremum omni iniquitate, atque in sanctum Cyrillum contumelia scatere, neque caussae quidquam est, ut credatur, Eunomium priores Epistolae partes, tamquam pravas traduxisse, reliquas vero, quae peiores sunt, laudibus efferre voluisse. Nemo enim cordatus probat eum, qui unius eiusdemque, ac similis rei simul laudator sit, idemque vituperator. Quisquis igitur Eunomii declamationem non ad Ibae subrogationem Tyri factam, verum ad impiae memoratae Epistolae contextum pertinere, quisquis, inquam, id dicere audet, is minime veritati obsequitur, verum, veluti haereticus, Patribus iniuriam adferre nititur.

Atque id etiam mirati sumus, quod scribere veriti minime sitis, sancti Cyrilli Capita obscura esse; eamque impiam Epistolam, tamquam Spiritu Sancto adflante clarescentem laudaveritis. Manifestum est siquidem, verba haec non Spiritus Sancti virtute, sed maligni spiritus impetu a vobis esse prolata, quum Patres, Ecclesiaeque magistros obscuritatis redargueritis, Epistolae autem illius malitiam, blasphemiasque laudibus extuleritis. Quamobrem recte convenit vobis, ceterisque omnibus similia de sanctis Ecclesiae Patribus sentientibus, illud a Petro Apostolo de iis dictum, qui Epistolas sancti Paulli perverse intelligebant „ Quod has indocti, atque instabiles depravant, ut & ceteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem. „ Sic itaque vobis etiam prave intelligentibus ea, quae ab Ecclesiae magistris tradita sunt, atque ex divinis litteris hausta, obscura esse videntur. Atque haec quidem de Iba, atque impia illa Epistola in aliquibus libris perscrutata reperiuntur.

Ep. II. Petri III. 16.

Namque operae pretium est, ut sciatis, acta ea, in quibus impia illa continetur Epistola, minime complecti in authenticis iis, quibus Episcopi subscripserunt, quorum authentica exemplaria in sanctissima Romana Ecclesia, & in Constantinopolitica, atque etiam in sacro nostro Palatio servata sunt. Quoniam igitur undique manifestum est, impiam eam Epi-

ἀσεβείας πεπληρωμένη ἡ αὐτὴ ἀσεβὴς ἐπιστολὴ, καὶ ἐναντία οὖσα τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, οἱ ταύτην λέγοντες δεδέχθαι ὑπὸ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, οὐ μόνον τὴν οἰκείαν κακοδοξίαν σπουδάζουσιν ἐκδικεῖν, ἀλλὰ καὶ ὕβριν τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προσάπτειν. Τὰ γὰρ δεχθέντα, καὶ βεβαιωθέντα παρὰ τῆς μνημονευθείσης ἁγίας συνόδου, ὀνομαστὶ ἐν τῷ παρ᾽ αὐτῆς δεδομένῳ περὶ τῆς πίστεως ὅρῳ περιέχεται.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βουλόμεθα, ὅτι καὶ Θεοδώριτος, ἐπειδὴ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἔγραψε, Νεστόριον, καὶ τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐκδικῶν, μετὰ τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου συνωθήθη, πρῶτον μὲν ἀναθεματίσαι Νεστόριον, καὶ τὴν ἀσέβειαν τὴν αὐτοῦ, καὶ ὁμολογῆσαι Θεοτόκον τὴν ἁγίαν ἔνδοξον ἀεὶ παρθένον Μαρίαν, καὶ οὕτως ἐδέχθη. Ὅθεν καὶ Ἴβας, καὶ Θεοδώριτος οὐχ ὡς διδάσκαλοι, καὶ πατέρες, ἀλλ᾽ ὡς μετανοοῦντες, καὶ ἀναθεματίζοντες τὴν κακοδοξίαν, ὑπὲρ ἧς κατηγορήθησαν, καὶ δεξάμενοι τὸν ὅρον τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ ὑπογράψαντες ἐν αὐτῷ, ἐδέχθησαν· ἐπειδὴ ἔθος ἐστὶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἅπαντας τοὺς αἱρετικοὺς τῆς οἰκείας πλάνης ἀναχωροῦντας, καὶ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐπανιόντας πίστιν, δεχθῆναι εἰς κοινωνίαν, οὐ μὴν ὡς διδασκάλους τοῖς πατράσι συναριθμεῖσθαι. Ὅθεν καὶ τοὺς ἄλλους Ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους, οἵ τινες Νεστόριον ἐκδικοῦντες ἀντεῖπον τῇ πρώτῃ ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ, καὶ τῷ ἐν ἁγίοις Κυρίλλῳ, ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα Νεστόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν ἀνεθεμάτισαν τὴν αὐτοῦ, ἐδέξατο ὁ κατὰ Ῥώμην ἀποστολικὸς θρόνος, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία δέχεται αὐτούς.

Καὶ τοῦτο δὲ ὑμᾶς εἰδέναι βουλόμεθα, ὅτι οὐ μόνον Ἴβας, καὶ Θεοδώριτος διὰ τὸ ἀντειπεῖν τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου ἐξεβλήθησαν τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ καὶ Δόμνος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπος διὰ τοῦτο κατεδικάσθη, ὡς γράψας ὀφείλειν μόνον σιωπηθῆναι τὰ αὐτὰ δώδεκα κεφάλαια· ἥν τινα κατάκρισιν κατὰ Δόμνου γενομένην, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος ἐδέξατό τε καὶ ἐβεβαίωσεν. Ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές ἐστι, καὶ αὐτὸς Θεοδώριτος πρὸς Ἰωάννην τὸν Γερμανικίας ἐπίσκοπον μαρτυρεῖ γράφων οὕτω „ Τί δήποτε καὶ προφανῶς ψεύδονται, καὶ φασὶ μηδεμίαν γεγενῆσθαι περὶ δόγμα καινοτομίαν; διὰ ποίους φόνους, καὶ γοητείας ἐξηλάθην ἐγώ; ὁ δεῖνα τίνας μοιχείας ἐτόλμησε; ποίους ὁ δεῖνα διώρυξε τάφους; δῆλόν ἐστι καὶ τοῖς βαρβάροις, παρακαλῶ, ὡς δογμάτων χάριν κἀμὲ, καὶ τοὺς ἄλλους ἐξήλασαν. Καὶ γὰρ τὸν κύριον Δόμνον, ὡς τὰ κεφάλαια μὴ δεξάμενον καθεῖλαν οἱ βέλτιστοι, πανεύφημα ταῦτα καλέσαντες, καὶ ἐμμένειν τούτοις ὁμολογήσαντες. Ἐγὼ γὰρ αὐτῶν τὰς καταθέσεις ἀνέγνων· ἐμὲ δὲ ὡς τῆς αἱρέσεως ἔξαρχον ἀπεκήρυξαν. „ Ἐκ τούτων τοίνυν δείκνυται, ὅτι διὰ τὰ κεφάλαια τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τὰ κατὰ Νεστορίου προ-

Epistolam omni iniquitate refertam esse, sanctisque sacrae Chalcedonensis synodi definitionibus adversari, reliquum est, ut qui dixerint ipsam in sancta Chalcedonensi synodo contineri, ii non modo propriam tutari malitiam omni conatu eniti censeantur, verum insignem quoque sancto Concilio faciant iniuriam. Quaecumque enim approbata, atque confirmata a memorata sancta synodo sunt, ea omnia nominatim in fidei definitione ab ipsa tradita continentur.

Volumus autem vobis simul constare, Theodoretum quoque, postquam adversus duodecim sancti Cyrilli Capita calamum perstrinxisset, Nestorium, eiusque pravitatem defendens, post sanctae synodi definitionem id habuisse in mandatis, primo quidem ut anathematizaret Nestorium, sanctamque, & gloriosam semper Virginem Mariam Deiparam confiteretur, & idipsum exsequutus est. Quare Ibas pariter, atque Theodoretus, non veluti Magistri, aut Patres, sed ut poenitentes, & perniciosas sententias detestantes, de quibus fuerant accusati, atque definitionem Chalcedonensis synodi amplexi, ipsique subscribentes, in ea recepti sunt; quum in Ecclesia Catholica sit in more positum, haereticos, qui proprium exsecrentur errorem, ad orthodoxamque fidem revertantur, suscipi in communionem, non autem veluti Magistros Patribus connumerari. Itaque alios etiam Orientales Episcopos, quorum quidam a Nestorii partibus stantes, priori Ephesinae synodo sanctoque Cyrillo contradixerant, quum postea anathema dixissent Nestorio, perversaeque ipsius sententiae, Apostolica Romana Sedes, sanctusque Cyrillus in communionem receperunt, atque propterea ab sancta Dei Ecclesia suscepti intelliguntur.

Id autem a vobis etiam animadverti cupimus, non Ibam tantum, & Theodoretum ob oppugnata duodecim ea sancti Cyrilli Capita fuisse ab Episcopatu deiectos, verum Domnum quoque Antiochensem Archiepiscopum condemnationis subiisse iudicium propterea quod scripsisset expedire, ut duodecim ea Capita silentio premerentur; quod iudicium in Domnum institutum, synodus Chalcedonensis, eo quoque e vivis sublato, probavit, atque confirmavit. Haec porro verissima esse, atque ita, quemadmodum a nobis exposita sunt se habere, ipsemet Theodoretus testatur in Epistola ad Ioannem Germaniciae Episcopum haec scribens „ Quid autem etiam aperte mentiuntur, ac dicunt, nullam doctrinae factam esse innovationem? propter quas caedes igitur, sive praestigia expulsus ego sum? quaenam adulteria perpetravit quispiam? quaenam quis sepulcra perfodit? sed notum ipsis quoque barbaris est, atque perspicuum, me, ceterosque dogmatum caussa fuisse deiectos. Enimvero dominum Domnum, tamquam Capitula non admittentem deposuerunt, ea omni laude digna optimi illi vocantes, seque in his adquiescere profitentes. Me autem, qui ipsorum constitutiones legerem, ut haereseos principem ab-

Edit. Paris. 1642. Tom. IV. p. 702.

τεθέντα, καὶ Δόμνος, καὶ αὐτὸς Θεοδώριτος, καὶ Ι῎βας, ϗ ἄλλοι τινὲς ἐξεβλήθησαν· καὶ Θεοδώριτον μὲν, καὶ Ι῎βαν μεταμεληθέντας, ϗ δεξαμένους τὰ μνημονευθέντα κεφάλαια, ϗ τὰ ἄλλα, δι᾽ ἃ ἐξεβλήθησαν, ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἐδέξατο· οἱ ἄλλοι δὲ οἱ μὴ μεταμεληθέντες οὐκ ἐδέχθησαν· ἡ δὲ Δόμνου κατάκρισις, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐβεβαιώθη.

Ε᾽πειδὴ δὲ ἐγράψατε, ὅτι τὰς Θεοδώρου βλασφημίας τὰς παρ᾽ ἡμῶν πεμφθείσας ὑμῖν ἀναθεματίζετε, εἴ τινος ἂν ὦσιν, αὐτὸν δὲ Θεόδωρον ἠμφεβάλετε ἀναθεματίσαι διὰ τὸ ἤδη προτελευτῆσαι αὐτὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὡς λέγεται, τῶν ἐκκλησιῶν, γινώσκετε, ὅτι οἱ λέγοντες μὴ ἐξὸν εἶναι Θεόδωρον ἀναθεματίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐπισκόποις συναριθμεῖσθαι, ἐπειδὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καθὼς εἰρήκατε, τῆς ἐκκλησίας ἐτελεύτησεν, ὀφείλουσι καὶ Ι᾽ούδαν τοῖς ἀποϛόλοις συναριθμεῖν τὸν, ὡς ἐνόμισε, λαθόντα τὸν γινώσκοντα τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων Θεὸν, ϗ μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν κοινωνίαν δεξάμενον ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅσον γὰρ ἧκεν εἰς τοὺς ταῦτα λέγοντας, μέμψεως εἰσὶν ἄξιοι καὶ οἱ ἀπόϛολοι οἱ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον ψῆφον κατ᾽ αὐτοῦ προαγάγοντες, κατακρίναντες αὐτὸν, καὶ εἰς τόπον αὐτοῦ ἄλλον ἀντεισαγάγοντες. Καὶ πάλιν ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀποϛόλων ἀναγινώσκεται, μὴ ἄρα ἐκ τούτου ἢ ὡς ἀπόϛολος δέχεται, ἢ τῆς κατακρίσεως τοῦ ἀναθέματος ὤφειλεν ἐλευθερωθῆναι. Κατανοεῖτε τοίνυν, ὅτι ἐκεῖνος τελευτᾷ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν, ὁ τὴν ὀρθόδοξον πίϛιν μέχρι πέρατος τῆς οἰκείας ζωῆς φυλάξας.

Καὶ γὰρ εἰ ϗ Μανιχαῖος, ἢ Α᾽ρειανὸς, ἢ Νεϛοριανὸς, ἢ Εὐτυχιανιϛὴς, ἢ ἄλλος οἷος οὖν αἱρετικὸς, ἢ Ε῾λληνικῇ μανίᾳ κρατούμενος λάθῃ κοινωνῶν τῇ ἐκκλησίᾳ, ϗ οὕτω τελευτήσῃ, καὶ μετὰ θάνατον ἢ ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ἢ καθ᾽ ἕτερον τρόπον αἱρετικὸς εἶναι φανῇ· ὅμως οὐκ ἐκ τούτου ἡ ὀρθόδοξος βλάπτεται πίϛις, ἢ ἐκεῖνος ἐλευθεροῦται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῶν ἐκκλησιῶν λέγεται τελευτῆσαι· ϗ γενικῶς οὐδένα τῶν αἱρετικῶν θάνατος ἐκ τῆς περὶ τῆς κακοδοξίας αὐτοῦ κατακρίσεως ἐλευθεροῖ· μᾶλλον μὲν οὖν διατοῦτο καταδικάζει, ὅτι ζῶν οὐ μετεμελήθη.

Ο῞τι δὲ οἱ αἱρετικοὶ οἱ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν μὴ μεταμεληθέντες, καὶ μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, ἐκ πολλῶν δείκνυται· καὶ Εὐνόμιος γὰρ, καὶ Α᾽πολινάριος, ϗ Βόνωσος, ϗ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις Οὐαλεντῖνος, Βασιλείδης, Μαρκίων, ϗ Κήρινθος, ϗ ἄλλοι πολλοὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ ζωῇ μὴ ἀναθεματισθέντες, μετὰ θάνατον κατεκρίθησαν, ϗ ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζονται, ἐπειδὴ ἐν τῇ οἰκείᾳ πλάνῃ ἐτελεύτησαν· ὥσπερ οἱ ἐν τῇ ἰδίᾳ ζωῇ ἀδίκως κατακριθέντες, μετὰ θάνατον ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας

abdicarunt. „ *Ex quibus aperte colligitur ob sancti Cyrilli Capita adversus Nestorium proposita, & Domnum, & Theodoretum ipsum, & Ibam, & nonnullos praeterea deturbatos sedibus suis fuisse; ac Theodoretum quidem, & Ibam resipiscentes, atque memorata Capitula probantes, ac reliqua omnia, quorum caussa suis pulsi sedibus fuerant, a sancta Chalcedonensi synodo fuisse receptos: minime vero eos, qui non resipuerant: Domni vero condemnationem etiam post mortem eius fuisse confirmatam.*

Quum autem scripseritis pariter exsecrari vos eas Theodori blasphemias, quas ad vos ipsi transmisimus, cuiuscumque illae sint; Theodoro porro anathema dicere dubitetis, quod iam ipse sit in Ecclesiarum, ut dicitur, communione praemortuus: scitote eum, qui dixerit minime Theodorum anathematizari licere, sed Episcopis esse adnumerandum ob eam caussam, quod, ut adseruistis, in Ecclesiae communione decesserit, eum pariter & Iudam posse in Apostolorum numerum adsciscere, qui latens, & notus solum perscrutanti humana secreta Deo, fuit ab ipso cum ceteris Discipulis ad communionem admissus; nam iuxta id, quod sentire haec aientes videntur, digni reprehensione sunt Apostoli quoque, qui post mortem eius suffragio adversus ipsum lato, eum condemnaverunt, aliumque in locum eius substituerunt. Praeterea, quum nomen ipsius in sacris Evangeliis legatur inter ceteros Apostolos, non tamen idcirco, vel ut Apostolus recipitur, vel exinde anathematis iudicio potuit liberari. Sic igitur habete, eum in Ecclesiarum communione decedere, qui fidem Catholicam ad mortem usque illibatam custodierit.

Enimvero, si Manichaeus quispiam, vel Arianus, sive Nestorianus, vel Eutychianus, aut alius cuiuscumque generis haereticus, vel Graecorum insania captus, Ecclesiae communicans vixerit, atque hoc modo decesserit, post mortem autem, vel ex scriptis eius, vel alia quavis ratione haereticus fuisse deprehendatur, nihil tamen Catholica fides detrimenti capit, neque ipse propterea a condemnatione liberatur, quod in Ecclesiarum pace dicatur decessisse: ac revera nequaquam interitus haereticos a condemnationis iudicio, quod perversa eorum commerita est opinatio, liberat, quinimmo potius, vel ob hoc ipsum, quod viventes non resipuerint, iustius condemnantur.

Multis autem id ipsum corfirmari potest exemplis, haereticos videlicet, qui dum viverent, ad sanitatem reversi non sunt, post mortem fuisse condemnatos. Eunomius enim, & Apollinarius, & Bonosus, ac superioribus temporibus Valentinus, Basilides, Marcion, & Cerinthus, aliique permulti, qui anathematibus, dum viverent, subiecti non fuerant, post mortem damnati sunt, atque ab Ecclesia Catholica anathematizantur, propterea quod in suis erroribus vita functi sunt; quemadmodum e contra ii, qui iniuste damnationis passi fue-

ἀνεκλήθησαν, τυτέςιν Ι'ωάννης, καὶ Φλαβιανὸς οἱ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπίσκοποι Κωνςαντινουπόλεως· κατὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν ἔννοιαν χρὴ τοὺς αἱρετικοὺς ἐν τῇ οἰκείᾳ πλάνῃ τελευτήσαντας ἐλευθερῦσθαι, τοὺς δὲ ὀρθοδόξους τοὺς ἀδίκως καταρκιθέντας, μὴ ἀνακαλεῖσθαι μετὰ τὸν θάνατον· ὅπερ πάσης ἀσεβείας πεπλήρωται.

Ο῍τι δὲ ἐκκλησιαςικὴ ἐςι παράδοσις τοὺς αἱρετικοὺς καὶ μετὰ θάνατον καταδικάζεσθαι, καὶ ἀναθεματίζεσθαι, φανερὸν μὲν ἐκ τούτων ἐποιήσαμεν· πλὴν ὅμως καὶ ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἁγίων ἀποςόλων τοῦτο δείκνυται· λέγοντες γὰρ προσήκειν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν τελευτόντων ἐλεημοσύνας παρέχεσθαι, ὕτως ἐπάγουσι „ Ταῦτα δὲ περὶ τῶν εὐσεβῶν λέγομεν· περὶ δὲ τῶν ἀσεβῶν, ἐὰν τὰ τοῦ κόσμου δῷ πένησιν, ὐδὲν ὀνήσει αὐτῶν· ᾧ γὰρ περιόντι ἐναντίον ἦν τὸ θεῖον, δῆλον, ὅτι καὶ μεταςάντι. „ Ο῾πότε τοίνυν οἱ ἀπόςολοι περὶ τῶν εὐσεβῶν οὕτω διετύπωσαν, τίς εἴποι χρῆναι μετὰ θάνατον τὺς αἱρετικὺς, ἢ αὐτὸν μάλιςα Θεόδωρον τῆς κατακρίσεως τῦ ἀναθέματος ἐλευθερῦσθαι, ὅν τινα οἱ ἅγιοι πατέρες, ὡς χείρονα Ι'ουδαίων, καὶ Ε῾λλήνων, καὶ Σοδομητῶν, ϗ πάντων τῶν αἱρετικῶν βλασφημήσαντα, τύτοις συνηρίθμησαν, καὶ μετὰ τῆς αὐτῦ ἀσεβείας κατέκριναν;

Ο῍τι δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοὺς αἱρετικοὺς, ὡς προείπομεν, ἀναθεματίζεσθαι δεῖ, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουςῖνος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς τῶν Α'φρῶν χώρας οὕτω λέγει ἐν τῇ ἐπιςολῇ τῇ πρὸς Βονιφάτιον γεγραμμένῃ „ Ο῾πότε κἂν ἀληθῆ, ἢ δυνατὸν δειχθῆναι τὰ παρ' αὐτῶν ἀντιτεθέντα Καικιλιανῷ, ϗ ὑμῖν, ϗ ἀποθανόντα ἂν αὐτὸν ἀναθεματίζομεν· ἀλλ' ὅμως τὴν τοῦ Χριςοῦ ἐκκλησίαν, ἥ τις ὐ ταῖς ἐν φιλονείκοις δόξαις μεταβάλλεται, ἀλλὰ ταῖς θείαις μαρτυρίαις βεβαιῦται, δι' οἷον δήποτε ἄνθρωπον καταλειπεῖν ὐκ ὀφείλομεν. „

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἁγίοις Αὐγουςῖνος. Ο῍μως ὐ μόνον τοὺς εἰς πίςιν ἁμαρτάνοντας μετὰ θάνατον οἱ ἅγιοι πατέρες ἀναθεματίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῶν βουλήσει, ἢ ἐξ ἀδιαθέτου αἱρετικοῖς συγγενέσιν, ἢ ἐξωτικοῖς καταλιμπάνοντας. Τῆς γὰρ ἐν Α'φρικῇ συνόδου ὀγδοηκοςὸς πρῶτος κανὼν οὕτω λέγει „ Πάλιν ὡρίσθη, εἴ τις ἐπίσκοπος κληρονόμυς ἐξωτικὺς τῆς ἰδίας συγγενείας, ἢ αἱρετικὺς, κἂν ἰδίυς συγγενεῖς, ἢ Ε῞λληνας προτιμήσει τῆς ἐκκλησίας, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματιζέσθω, ϗ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν τοῦ Θεοῦ ἱερέων μὴ ἀναγινωσκέσθω, ϗ ὐδὲ ἐξαιρεῖται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἀδιάθετος τελευτήσει· ἐπειδὴ ἔχρην αὐτὸν ἐπίσκοπον γενόμενον μηδαμῶς ἀναβάλεσθαι τὴν τῆς ἰδίας ὐσίας διοίκησιν, ἁρμοδίαν τῷ οἰκείῳ ἐπαγγέλματι. „ Εἰ τοίνυν, καθὼς ὁ ἐκκλησιαςικὸς ὥρισε κανὼν, ὑπὲρ ἰδίας οἱ ἐπίσκοποι περιουσίας μὴ ὀρθῶς διοικηθείσης, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται, πόσῳ μᾶλλον ἀναθεματίζεσθαι ὤφειλον οἱ εἰς

ſi fuerant iudicium, Flavianus videlicet, atque Ioannes, ſancti Conſtantinopoleos Archiepiſcopi, poſt mortem ſunt ab ipſa Catholica Eccleſia reſtituti. Veſtro porro iudicio haereticos, qui propriis inhaerentes erroribus deceſſerint, damnatione liberari opus eſt: Catholicos autem iniuſte iudicatos, minime poſt mortem revocari ad Eccleſiae pacem: quod quanta plenum ſit iniquitate, vix dici poteſt.

Quibus exemplis perſpicue oſtendimus, Eccleſiae eſſe traditione ſancitum, haereticos poſt mortem quoque iudicari poſſe, atque anathematibus condemnari. Ceterum ulterius adhuc idipſum ex ſanctorum Apoſtolorum Conſtitutionibus demonſtratur validius: quo namque loci conſtituunt utiles eſſe pro mortuorum requie eleemoſynarum oblationes, ſic proſequuntur „ Id autem de piis hominibus dicimus: de impiis enim etiam ſi univerſa mundi ſubſtantia pro ipſis pauperibus diſtribuatur, non eis quidquam proderit: cui enim ſuperſtiti divina adverſabantur, certum eſt etiam amoto non eſſe profutura. „ Apoſtoli igitur hoc modo circa pios, qui deceſſerint homines, definientibus, quis ſtatuere audeat, haereticos poſt mortem, potiſſimum vero Theodorum ipſum, a condemnatione liberos eſſe oportere, quem ſancti Patres, veluti Iudaeis, Graecis, atque Sodomitis deterius blaſphemantem, ipſis connumerarunt, atque una cum impietate ſua condemnaverunt?

Ceterum haereticos poſt mortem quoque, ut ſuperius conſtituimus, eſſe damnandos, ſanctus etiam Auguſtinus Africanae cuiuſdam Vrbis Epiſcopus in Epiſtola ad Bonifacium diſerte tradit „ Quamvis, inquit, & ſi vera eſſent, quae ab eis obiecta ſunt Caeciliano, & nobis poſſent aliquando monſtrari, ipſum iam mortuum anathematizaremus: ſed tamen Eccleſiam Chriſti, quae non litigioſis opinionibus fingitur, ſed divinis atteſtationibus comprobatur, propter quemlibet hominem relinquere minime debemus. „

Tom. II. Operum edit. Plantin. p. 60. Ep. L.

Haec Auguſtinus. Similiter autem non modo permultos, qui adverſus fidem erraverant, mortuos anathematizavit Eccleſia, & ſancti Patres, ſed Epiſcopos etiam, qui vel in ultima ſua voluntate, vel ab inteſtato haereticis conſanguineis, vel etiam extraneis ſua bona reliquiſſent. Octuageſimus enim primus Africanae ſynodi Canon haec habet „ Item conſtitutum eſt, ut ſi quis Epiſcopus haeredes extraneos a conſanguinitate ſua, vel haereticos etiam conſanguineos, aut Paganos Eccleſiae praetulerit, etiam poſt mortem ei dicatur anathema, & nomen eius inter ſacerdotes Dei non computetur; nec excuſationi illi locus ſit, quod inteſtatus deceſſerit, quia utique debuit factus Epiſcopus, rei ſuae ordinationem, congruam ſuae profeſſioni, nequaquam in aliud tempus differre. „ Si itaque, quemadmodum Eccleſiaſtico eo Canone definitum eſt, poſt mortem quoque anathemate feriuntur Epiſcopi ob divitias ipſas haud recte diſtributas, quanto iuſtius excommunicationi ſubiiciendi

In Cod. Canon. African. apud Labbaeum.

erunt

αὐτὸν τὸν Θεὸν ἁμαρτάνοντες, τῆς ἁγίας γραφῆς λεγούσης „ Ἐὰν ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπον ἁμάρτῃ, καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ εἰς Θεόν τις ἁμαρτῇ, τίς προσεύξεται περὶ αὐτοῦ; „

Ἀποδείξαντες δὲ, ὅτι ἐν τοῖς προλαβοῦσι χρόνοις ὡρίσθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων χρῆναι καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζεσθαι τοὺς εἴ τε εἰς πίστιν, εἴ τε εἰς κανόνας ἁμαρτήσαντας, ἀναγκαῖον εἶναι συνείδομεν καὶ τὰ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις γενόμενα πᾶσι δῆλα καταστῆσαι, πρὸς ἀναίρεσιν πάσης ἀφορμῆς τῶν τοὺς προφανεῖς αἱρετικοὺς, καὶ τὴν τούτων ἀσέβειαν ἐκδικούντων. Λαυρέντιον γὰρ, καὶ Διόσκορον, τοὺς ἐν διαφόροις χρόνοις τὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἱερωσύνην ὑφαρπάσαντας, εἰ καὶ μὴ εἰς πίστιν ἥμαρτον, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ κατὰ περιδρομὴν ἐσπούδασαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐπιλαβέσθαι, μετὰ θάνατον ὁ ἀποστολικὸς θρόνος κατέκρινε, καὶ ἀνεθεμάτισεν,

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ὑμετέροις προστεθήκατε γράμμασιν, ὅτι ἐάν τις τὸν αἱρεσιάρχην ἀναθεματίσῃ, καὶ εἴπῃ κατακρίνων, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια φρονοῦντας αὐτῷ, συμπεριλαμβάνει πάντας τοὺς ὅτε δήποτε ταῦτα φρονήσαντας· καὶ διατοῦτο, ἐπειδὴ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα, καὶ Φώτιον, καὶ Βόνωσον, καὶ Νεστόριον ἀναθεματίζετε, οὐκ ὀφείλετε καὶ Θεόδωρον τὸν τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονήσαντα ὀνομαστὶ ἀναθεματίσαι· γινώσκετε, ὅτι πρῶτον μὲν ἐκεῖνοι δίχα ὀνόματος ἀναθεματίζονται, οἱ κατὰ πλάνην ἀκολουθήσαντες τοῖς αἱρεσιάρχαις, οὐ μὴν οἱ ἄλλους ἀπατήσαντες. Τοὺς γὰρ ἀρχηγοὺς τῶν αἱρέσεων καὶ ὀνομαστὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἀναθεματίζει. Θεόδωρος δὲ οὐ μόνον διδάσκαλος ἦν τῆς Νεστορίου δυσσεβείας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς διὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἠπάτησεν. Ὥσπερ γὰρ οἱ ὀρθοὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων ἐκθέσεων γνωρίζονται, καὶ ἐπαινοῦνται, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου πάντες οἱ τῆς κακοδοξίας ἀρχηγοὶ διὰ τῶν ἰδίων ἀσεβῶν συγγραμμάτων ἐλέγχονται, καὶ ἀναθεματίζονται. Ὁπότε τοίνυν Θεόδωρος, καὶ αἱρεσιάρχης γέγονε, καὶ ἀναριθμήτους βλασφημίας ἐν τοῖς οἰκείοις βιβλίοις ἐξήμεσεν, οὐδεμίαν ἔχετε δικαίαν ἀφορμὴν πρὸς τὸ παραιτήσασθαι τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναθεματισμόν.

Περὶ δὲ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως, ἣν τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐνεθήκατε, εἰ καὶ πολλὰ εἴχομεν μέμψασθαι, ἀλλ' οὖν ὅμως διὰ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν, καὶ ἁπλότητα τοῦτο παραλειπεῖν τέως δεῖν ἐνομίσαμεν· ἔν τισι γὰρ ἀνασφαλῶς ἐγράψατε· ἔν τισι ῥήματα τεθήκατε, μηδὲ ταῖς θείαις γραφαῖς, μηδὲ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐγνωσμένα· ἐν ἄλλοις δὲ τοὺς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας τό γε εἰς ὑμᾶς ἧκον κατεδικάσατε· πρὸς τούτοις δὲ καὶ τινὰ εἰς τὴν ὀρθόδοξον συντείνοντα πίστιν παρελείψατε. Ὅθεν χρὴ ὑμᾶς κατὰ τὴν παραίνεσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἢ γινώσκοντας λαλεῖν, ἢ ἀγνοοῦντας σιωπᾷν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπισταμένων διδάσκεσθαι.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγράψατε ἡμῖν, πῶς ὀφείλομεν

erunt, qui in Deum ipſum peccaverunt, dicente Scriptura „ Si homo in hominem peccaverit, erit qui pro ipſo oret; ſi autem in Deum deliquerit, quis orabit pro eo? „

Quum autem oſtenderimus fuiſſe praeteritis temporibus a ſanctis Eccleſiae Patribus lege ſancitum, poſt mortem etiam, eos qui vel contra fidem, vel adverſus Eccleſiae Canones erraverint, anathematizari oportere; neceſſarium pariter eſſe proſpicimus, ea quoque, quae noſtra hac aetate facta ſunt omnibus manifeſta conſtituere, ut omnis tollatur contradictio, quae a profanorum haereticorum, ipſorumque impietatis patrocinatoribus poſſit excitari. Laurentium namque, & Dioſcorum, qui diverſis temporibus Apoſtolici throni ſanctitatem ſubripuerant, quamquam nihil in fide peccaſſent, ob idipſum tamen, quod per ambages Epiſcopatum ſuſcipere conati fuerant, vita iam functos Apoſtolica iudicavit ſedes, atque condemnavit.

Verum quum in veſtris Litteris id etiam adieceritis: ſi quis haereticum anathematizaverit, & in ipſum ſententiam ferens „ omnes quoque cum ipſo ſentientes „ adiunxerit, eum illos omnes complecti, qui quavis ratione idipſum, quod damnatur, probaverint: itaque quum Paullum Samoſatenſem, & Photium, & Neſtorium, & Bonoſum condemnaveritis, minime opus eſſe, ut Theodorum quoque eadem cum ipſis ſentientem nominatim condemnetis; ſcitote, primo quidem illos ſuppreſſo nomine anathematizari, qui haereſum auctores ſunt in errore ſecuti, ceteros autem minime deceperunt. At vero haereſum duces, & magiſtros Eccleſia nominatim anathematizat. Theodorus porro non modo Neſtorii magiſter exſtitit, verum etiam impiis ſcriptis ſuis permultos induxit in errorem. Etenim, quemadmodum recti Eccleſiae Doctores ex propriis doctrinis agnoſcuntur, atque propter ipſas commendantur, ita e contra perverſarum ſententiarum auctores ex propriis ipſorum litteris redarguuntur, atque anathematizantur. Quum igitur Theodorus, & haereſiarches exſtiterit, & innumeras prope blaſphemias in ſuis libris protulerit, nihil vobis ſupereſt cauſſae, cur anathema in ipſum dicere detrectetis.

Circa Fidei vero expoſitionem, quam veſtris Litteris inſeruiſtis, etſi multa ſint, de quibus nobis vobiſcum eſſet conquerendum, nihilo tamen minus id totum ignorantiae, ſimplicitatique condonari oportere exiſtimavimus. Alicubi namque verſute ſcripſiſtis; alicubi verbis uſi eſtis, neque in ſacris Litteris, neque a ſanctis Eccleſiae Patribus umquam adhibitis; alibi Eccleſiae Doctores ipſos, iuxta quod vobis viſum eſt, condemnaſtis, atque adhuc quemdam ad orthodoxam fidem omnino pertinentem ſilentio praeteriiſtis. Quapropter oportet vos, iuxta ſanctorum Patrum admonitionem, vel ſcientes loqui, vel ſi ignari eſtis, tacere, atque a doctis & ſcientibus erudiri.

Iam vero quum ſcripſeritis, quemadmodum

Aegy-

τοῖς Αἰγυπτίοις ἀποκρίνασθαι, θαυμάζομεν ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην ἐπιςολὴν, καὶ Θεόδωρον, καὶ Νεςόριον, καὶ τὴν κακοδοξίαν τὴν αὐτῶν ἐκδικȣ̃ντες, ἡμῖν παραινεῖν ἐπιχειρεῖτε, τί ὀφείλομεν ἄλλοις ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας ἀποκρίνασθαι. Εἰ γάρ τις τοῖς παρ' ὑμῶν γραφεῖσι συναινέσει, οὐδὲν ἕτερον παραινέσει τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ Θεόδωρον, καὶ Νεςόριον τοὺς αἱρετικοὺς δέξασθαι, καὶ πάντας τοὺς ἁγίȣς πατέρας καταδικάσαι, τοὺς κατακρίναντας ἐκείνους τε καὶ τὴν αὐτῶν ἀπιςίαν, καὶ πρὸς τούτοις ἐξ ἑτέρας πλάνης εἰς ἄλλην ἐμπεσεῖν· ὁπότε ἡμῖν ἐγράψατε ἀποκρίνασθαι τοῖς ἐναντίοις τῆς ἐκκλησίας, καλὴν, καὶ ὀρθόδοξον εἶναι τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἐπιςολήν.

Σπȣδάσατε τοίνυν πρῶτον μὲν ὑμᾶς αὐτȣ̀ς διορθώσασθαι, καὶ ȣ̃τως ἄλλους διδάξαι· εἴ τις γὰρ ἢ Θεόδωρον, ἢ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιςολὴν, ἢ τὰ Θεοδωρίτου συγγράμματα τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίςεως ἐκτεθέντα ἐκδικεῖ, τοῖς αἱρετικοῖς ἑαυτὸν συναριθμῶν, ἀλλότριον ἑαυτὸν ποιεῖ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· ἧς κεφαλή ἐςιν ὁ μονογενὴς ὑἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριςὸς, ȣ̃ τινος ὑμᾶς αὐτοὺς χωρίζετε, τὴν ἀσεβῆ ἐπιςολὴν, καὶ Θεόδωρον ἐκδικοῦντες· καὶ διατοῦτο προσῆκόν ἐςιν ὑμᾶς τῆς ἀσεβείας τῆς ἐπιςολῆς, καὶ τοῦ ἐκδικεῖν Θεόδωρον τὸν οὕτω προφανῆ αἱρετικὸν ἀποσχέσθαι. Εἰ γὰρ ὁ ἅγιος ἀπόςολος Παῦλος κωλύει, τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ ἰδίου ὀνόματος, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀποςόλων καλεῖσθαί τινα, καὶ ἐπιτιμᾷ τοῖς λέγȣσιν „ ἐγὼ μὲν . . . .

Aegyptiis respondere debeamus, miramur quidem, vos scilicet, qui impiam eam Epistolam, Theodorum, Nestorium, perversasque eorum sententias defenderitis, nunc commonere nos instituisse, quid sit a nobis, aliis Ecclesiae hostibus respondendum. Siquidem si ea, quae scripta a vobis sunt, quis consideraverit, nihil aliud Aegyptios hortabitur, quam ut Nestorium, Theodorumque haereticos suscipiant, universosque sanctos Patres reiiciant, qui ipsos, eorumque infidelitatem condemnaverunt: atque adeo ex uno in alium incidan errorem; quum ad nos scribentes, ut hostibus Ecclesiae responderemus, abominabilem eam Epistolam orthodoxam appellare non dubitaveritis.

Nitimini itaque primum vosmetipsos corrigere, post autem ceteros docere: si quis enim vel Theodorum, vel dictam Ibae Epistolam, vel Theodoreti scripta adversus rectam Fidem proposita defendit, haereticis is adnumeratur, & ab Ecclesia Catholica alienus efficitur; cuius caput est Vnigenitus Dei Filius, Deus & Dominus noster Iesus Christus, ab cuius Ecclesia impia ea Epistola separatur, & Theodori patrocinatores. Itaque expedit vobis ab impiae illius Epistolae, Theodorique defensione cessare. Si enim Paullus Apostolus probibet aliquid suo, aliquid ceterorum Apostolorum nomine vocari, eosque obiurgat, qui dicebant „ Ego sum Paulli, ego autem Cephae, &c. „

Desunt pauca.

VI. p. 310. Ἀναςασίȣ πρεσβυτέρȣ τȣ̃ ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει, περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα, ϗ καθ' ὁμοίωσιν τῆς τȣ̃ ἀνθρώπȣ ὑπὸ Θεοῦ κατασκευῆς. *Anastasii presbyteri montis Sina, de hominis creatione a Deo, ad imaginem & similitudinem suam.* Inc. Οἱ τὴν ἑαυτῶν ἀπλανῶς τοῦ προσώπȣ θεόκτιςον ὡραιότητα κατανοεῖν βουλόμενοι. Des. γέγονε μεταδοτικὸς τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνος· τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ. In tria huius opusculi loca adferuntur brevia quaedam scholia manu aeque antiqua, & fortasse eadem, cui totum Codicem debemus, exarata. Primum in illa verba, ὅθεν καὶ ἐςὶν ἰδέσθαι, καὶ θαυμάσαι, κ. λ. ita habet: Οὐκ ἀγνοῶν ὁ ἐξηγητὴς, ὅτι ὁ Ἀδὰμ, ϗ ἡ Εὔα εἰς Χριςὸν, ϗ εἰς τὴν ἐκκλησίαν λαμβάνονται, ἐξηγεῖται τοῦτο. Alterum paullo inferius hoc est: Ἰςέον, ὅτι τινὲς τῶν ἐξηγητῶν τὴν φωνὴν τοῦ κυρίȣ τὴν φάσκȣσαν, τὸ πνεῦμα ὅπȣ θέλει πνεῖ, ϗ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, ἢ πȣ̃ ὑπάγει, περὶ τῆς ψυχῆς ἐφαντάσθησαν. Tertium denique sequens est: Καὶ ὁ Ἀριςοτέλης ȣ̃τω λέγει τὸ, ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ μὴ προϋπαρχȣ́σης τῆς ψυχῆς, ϗ ἡμεῖς τοιαύτης δόξης ἐσμέν. Graece & Latine prodiit sub eius nomine ad calcem Philocaliae Origenis, curante Io. Tarino Paris. MDCXXIV. 4. a p. 561. ad p. 589. & inter Opera Nysseni edit. Paris. Anni MDCXV. T. I. p. 854. & A. MDCXXXVIII. T. II. p. 22. Vid. Tillemontium T. IX. Memor. p. 605. & 741.

VII. p. 317. Τȣ̃ αὐτοῦ ἀκολούθως εἰς τὸ κατ' εἰκόνα, ϗ ἀπόδειξις, ὅτι δι' ȣ̓δὲν ἕτερον ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεὸς σύνθετον ἐκ θνητῆς, ϗ ἀθανάτȣ φύσεως, εἰ μὴ εἰς τύπον ϗ εἰκόνα τῆς ἐνανθρωπήσεως ϗ συνθέσεως τȣ̃ Χριςȣ̃. *Eiusdem item in illud, ad imaginem, ubi demonstratur, nullam aliam ob caussam, hominem ex mortali & immortali natura Deum composuiße, nisi ut figura & imago esset Christi carne induti, eiusque compositionis.* Inc. Ὄμμασι τοῖς νοεροῖς ὁμοῦ ϗ προφητικοῖς, ὡσανεὶ πλησίον ἑαυτοῦ παρόντα τὸν Χριςὸν ὁρῶν, ὁ θεοπάτωρ Δαβὶδ, ϗ ἐκπληττόμενος τὸν τῆς ἑαυτοῦ ἐνανθρωπήσεως λόγον, τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὸν ἐκτείνων βοᾷ, κ. λ. Des. ἑαυτὸν δὲ ὠνόμασε ποιμένα, τιθοῦντα τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In margine huius etiam Homiliae brevia quaedam scholia sunt adspersa; in calce vero maioribus subscriptum est litteris: Ζήτει τὸ σχόλιον τȣ̃ β' λόγου εἰς τὸ πλήρωμα τȣ̃ βιβλίȣ. *Quaere scholium secundi Sermonis in complemento libri* (nempe in fine Codicis, ut infra innuemus.) Exstat item in cit. Origenis Philocalia a pag. 589. ad 605. ubi tamen duas

cir-

circiter paginas longior est; post enim verba, ὑπὲρ τῶν προβάτων sequuntur alia, quorum initium: Καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δὲ μᾶλλον τὸ καθ' ἡμᾶς δείκνυται, κ. λ. Videtur autem cum superiori, quae ibidem inscribitur *Liber*, ita coniungi, ut alteram veluti eiusdem partem constituat.

VIII. p. 321. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀκολούθως λόγος γ'. Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα πεπόνηνται· φανεροῖ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, τὸ πόθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ περὶ ἐνεργιῶν, καὶ θελημάτων κίνησις· εἶθ' οὕτως ἐξ ἧς δείκνυσι, τίνες μὲν εὐσεβῶς, τίνες δὲ οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν. *Eiusdem Sermo III. consequens. Hoc Sermone declarat interpres caussam, quare duos Sermones in illud dictum ad imaginem conscripserit. Idemque ostendit caussam, unde initium duxerit disputatio de facultatibus, & voluntatibus* (in Christo.) *Deinde docet, quinam pie, vel minus recte ista in Christo esse docuerint.* Inc. Ἰατρῶν ἐχέφρονες. Des. ποιῆσαι πειράσομαι. Haec porro Homilia, quae adhuc, quoad nobis compertum sit, delituit, digna profecto est, quae in gratiam studiosorum Ecclesiasticae eruditionis publica luce donetur; sed ne huius primi Codicis tot, tamque egregia complectentis Opera nimium protrahatur recensio, in huius calce Plutei, iuvante Deo, pro illius coronide prodibit.

IX. p. 332. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἕκτον ψαλμόν. *Eiusdem in sextum Psalmum.* Inc. Πρέπουσαν ἀρχὴν εἰλικρινοῦς μετανοίας ὑπόθεσιν τῶν νηστειῶν περιέχει ἡ ἐν τῷ ἕκτῳ ψαλμῷ τοῦ ἁγίου πνεύματος παραίνεσις. Des. καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Vulgavit hanc Orationem Henricus Canisius Tom. I. p. 502. Lection. Antiquarum edit. Amstelodam. A. MDCCXXV. Duplicem vero edidit Combefisius Auctarii Novi Paris. A. MDCXLVIII. Tom. I. p. 908. & 943. ex duobus Regiis Codicibus; quum enim inter se hi plurimum discreparent, unius tantum exemplar exhibendo, alterius variis lectionibus excipiendis imparem fore marginem est arbitratus. Ego tamen binas in illum Psalmum enarrationes confecisse crediderim Anastasium, & prout tempus postulabat, ac memoria suggerebat, verba, vel etiam integras sententias, aut omisisse, vel immutasse. Vtraque tamen ipsarum differunt valde ab ea, quae in nostro legitur Codice.

X. p. 342. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκίας λόγος εἰς τὸ, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν. *Sancti patris nostri Basilii Episcopi Seleuciensis Sermo in illud: In principio creavit Deus caelum & terram.* Inc. Ἅπας μὲν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἀρετῆς ἀγωνιστήριον πρόκειται. Des. αὖθις δὲ τὸ χρέος ὑμῖν ἀποτίσομεν συνεργούσης τῆς χάριτος ἐν Χριστῷ, κ. λ. Editus est Graece tantum hic Sermo cum reliquis sequentibus Lugduni Batav. in bibliopolio H. Commelini A. MDXCVI. in 8. qua nos editione in recensendo Codice usi sumus. Hic igitur primus exstat p. 1. seqq.

XI. p. 345. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀδάμ. *Eiusdem in Adamum.* Inc. Ὥσπερ οἱ τὰς τῶν βασιλέων ἀποβλέποντες εἰκόνας. Des. καὶ ὁ βαλὼν καταβέβληται, χάριτι αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. In cit. edit. p. 9.

XII. p. 348. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀδὰμ β'. *Eiusdem in Adamum Sermo II.* Inc. Οἶδα χρεώστην ἐμαυτὸν ὑμῖν τῆς κατὰ τὸν Ἀδὰμ διδασκαλίας. Des. οἱ ἐχθροί σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 18.

XIII. pag. 352. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Κάϊν, καὶ Ἄβελ. *Eiusdem in Cain & Abel.* Inc. Πάλιν ἡμᾶς ὁ τῆς διδασκαλίας νόμος. Des. τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς προσενέγκωμεν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 29.

XIV. p. 355. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Νῶε. *Eiusdem in Noam.* Inc. Ὅσος ἔνεστι Θεῷ πρὸς μὲν δικαιοσύνην πόθος. Des. ποίοις ἔργοις τὸ θεῖον δοξάζεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 40.

XV. p. 358. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Νῶε β'. *Eiusdem in Noam Sermo II.* Inc. Οὔτε τὴν ὑμετέραν ἀκοήν. Des. ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν πρός με, καὶ ζῆν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 48.

XVI. p. 362. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀβραάμ. *Eiusdem in Abrahamum.* Inc. Ἐν φιλοθέῳ καὶ πνευματικῷ θεάτρῳ, τὰ τοῦ φιλοθέου. Des. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 60.

XVII. p. 365. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ. *Eiusdem in Ioseph.* Inc. Τοῖς μὲν τὰ μακρὰ πελάγη διαπερῶσιν. Des. τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Ibid. p. 70.

XVIII. p. 369. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Μωϋσῆν. *Eiusdem in Moysem.* Inc. Πολλὰ τὰ πρὸς ὕμνον κινοῦντα τοῦ Θεοῦ. Des. καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 80.

XIX. pag. 372. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Ἠλίαν. *Eiusdem in sanctum Eliam.* Inc. Τὸν μὲν μακάριον ἐκεῖνον καὶ μέγαν Ἠλίαν. Des. τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 90.

XX. p. 375. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰωνᾶν. *Eiusdem in Ionam.* Inc. Ἅπας μὲν ὁ τῆς κτίσεως κόσμος, τῆς θείας φιλανθρωπίας εἰκών ἐστιν. Des. καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 99.

XXI. p. 379. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Ἰωνᾶν β'. *Eiusdem in ipsum Ionam Sermo II.* Inc. Οἱ τὰς τῶν φρεάτων πηγὰς ἐκκαθαίροντες. Des. ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 110.

XXII. p. 382. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν κατὰ τὸν Δαβὶδ ἱστορίαν. *Eiusdem in historiam Davidis.* Inc. Ἄλλοι μὲν ἄλλων τεχνῶν παιδευταὶ τοῖς ἀνθρώποις καθέζονται. Des. ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 119.

XXIII. p. 385. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβίδ. *Eiusdem in ipsum Davidem.* Inc. Οὔτε τὸν πελάγους ἀψάμενον πλωτῆρα τὴν ἡσυχίαν ἔχειν ἀκίνδυνον. Des. καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 128.

XXIV.

XXIV. p. 389. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβίδ. *Eiusdem in ipsum Davidem*. Inc. Ὅταν εὕρῃ τῆς ἀκοῆς προθυμίαν ἡ χάρις. Des. καὶ βρέχει ἐπὶ ἀγαθοὺς, καὶ πονηρούς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 139.

XXV. p. 392. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Δαβίδ. *Eiusdem in ipsum Davidem*. Inc. Ἐπειδὴ τῶν τοῦ Δαβὶδ κατορθωμάτων. Des. κύριος ἀφεῖλε τὸ ἀνόμημά σου· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 149.

XXVI. p. 396. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἡρωδιάδα. *Eiusdem in Herodiadem*. Inc. Τὴν τῆς Ἡρωδιάδος ὄρχησιν ἡ τῶν εὐαγγελίων σήμερον ἡμῖν ςηλιτεύει φωνή. Des. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμεν σὺν Χριςῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 160.

XXVII. p. 399. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑκατόνταρχον. *Eiusdem in Centurionem*. Inc. Ἡ τῶν εὐαγγελίων σάλπιγξ, τὸ πνευματικὸν ἀρτίως ἀντηχήσασα μέλος. Des. ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίςευσας γενηθήτω σοι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 169.

XXVIII. p. 402. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Χαναναῖαν. *Eiusdem in Chananaeam*. Inc. Ἦν ἄρα καὶ συμφορὰ μεγίςης εὐφροσύνης ὑπόθεσις. Des. γενηθήτω ὑμῖν ὡς θέλετε· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 177.

XXIX. p. 405. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν χωλὸν τὸν ἐπὶ τὴν ὡραίαν πύλην καθήμενον. *Eiusdem in claudum sedentem ad portam speciosam*. Inc. Οἱ μὲν τὰς μικρὰς ταύτας. Des. χορηγὸν προσκυνήσωμεν Χριςόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 185.

XXX. p. 407. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Συνέπλεον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδοὺ χειμὼν ἐγένετο μέγας, καὶ τὰ ἑξῆς. *Eiusdem in illud, Navigabant una cum Iesu discipuli, & erat tempestas magna &c.* Inc. Οἱ μὲν τῇ πτήσει, καὶ τῇ φύσει τὸν ἀέρα τέμνοντες. Des. οὗτός ἐςιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XXXI. p. 409. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν δαιμονιῶντα. *Eiusdem in daemoniacum*. Inc. Πολλαὶ μὲν αἱ παρὰ τῶν δαιμόνων κατ' ἀνθρώπων ἐπιβουλαί. Des. σὺ κύριε βοηθὸς ἡμῶν, καὶ σκεπαςής· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 199.

XXXII. p. 412. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Εἰπὲ ἵνα οἱ δύο υἱοί μου καθίσωσιν, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου. *Eiusdem in illud: Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus a dextris, & alter a sinistris tuis*. Inc. Ἡ μὲν ὑπ' ἀνθρώπων κατ' ἀνθρώπων γινομένη παράταξις. Des. τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιωθῶμεν ἐν Χριςῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 207.

XXXIII. p. 415. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; *Eiusdem in illud: Quem dicunt homines esse filium hominis?* Inc. Μωϋσῆς μὲν ὁ τῶν Ἑβραίων παιδευτής. Des. ὅς ἐςιν Ἰησοῦς Χριςός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 215.

XXXIV. p. 418. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. *Eiusdem in illud: Ego sum pastor bonus*. Inc. Ἡδὺ μέν τι χρῆμα ποιμὴν τοῖς ὄρεσι νέμων. Des. καθὼς ὁ Θεὸς ἐν Χριςῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 225.

XXXV. p. 421. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀλύμπια. *Eiusdem in Olympia*. Inc. Καὶ τερπνὸς παρατρέχων ὁ χρόνος. Des. ἧς ἐκλήθημεν ἐν Χριςῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 233.

XXXVI. p. 423. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Ἐὰν μὴ ςραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. *Eiusdem in illud: Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum*. Inc. Πολλὰς σωτηρίας ὁδοὺς ὁ δεσπότης Θεός. Des. καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 240.

XXXVII. p. 427. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. *Eiusdem in illud: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos*. Inc. Οἱ μὲν ἐπὶ γῆς βασιλεῖς τὸ τῶν πολεμίων ςρατόπεδον. Des. δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 249.

XXXVIII. p. 429. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. *Eiusdem in illud: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum*. Inc. Οἱ σοφοὶ τῶν ἰατρῶν, τότε πλέον ἐγείρουσι. Des. δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 255.

XXXIX. p. 431. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται εἰς χεῖρας πρεσβυτέρων, καὶ γραμματέων, καὶ τὰ ἑξῆς. *Eiusdem in illud: Ecce adscendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur in manus seniorum, & Scribarum, &c.* Inc. Αὔξει μὲν τῆς γλώττης τὴν ἀγωνίαν ἡ τῶν ἀκροατῶν φιληκοΐα. Des. οὕτω γὰρ δι' ἐμὲ παθόντες, σὺν ἐμοὶ βασιλεύσετε· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 262.

XL. p. 435. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. *Eiusdem in illud: Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste*. Inc. Σάλπιγξ μὲν πολεμικὸν ἠχήσασα μέλος. Des. ποῦ σου ᾅδη τὸ κέντρον; ἐν υἱῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 272.

XLI. p. 437. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τραφέντας πεντακισχιλίους. *Eiusdem de quinque millibus nutritis quinque panibus*. Inc. Ἐπαινῶ μὲν ὑμῶν τῆς φιληκοΐας τὸν πόθον. Des. τίς ὁ τὴν τροφὴν διδοὺς πάσῃ σαρκί· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 280.

XLII. p. 440. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; *Eiusdem in illud: Tu es qui venturus es, an alium exspectamus?* Inc. Ὅταν εἰς τὸν τῆς ἐκκλησίας ἀποβλέψω λειμῶνα. Des. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 286.

XLIII. p. 442. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν τελώνην, καὶ τὸν Φαρισαῖον. *Eiusdem in Publicanum, & Pharisaeum*. Inc. Ἰατρὸς ἀφαρμάκευτος ὁ δεσπότης Χριςός. Des. ὅτι αὐτῶν ἐςιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 292.

XLIV. p. 445. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ δύο τυφλούς. *Eiusdem in duos caecos Evangelii*. Inc. Οἱ πρὸς λειμῶνα πολυανθῆ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφιέντες. Des. ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 300. ubi animadvertendum est, quae in editione pag. 304. punctis interpositis, tamquam

quam mutila distinguuntur, ea in Codice tamquam integra continuari, nisi huiusce defectus indicium, lineolam esse quamdam, margini adiectam velimus. Hic Sermo ultimus est in Codice, cui tamen in editione cit. alii novem succedunt.

XLV. p. 447. Τ8 ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Α'ςερίȣ ἐπισκόπȣ Α'μασείας Ο'μιλία ἐκ τȣ̃ κατὰ Λȣκᾶν εὐαγγελίȣ, εἰς τὸν πλȣ́σιον, ᾗ εἰς τὸν Λάζαρον. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Asterii Amasiae Episcopi Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 19.) *de divite & Lazaro. Benedic Domine*. Inc. Οὐ τοῖς ἀποφατικοῖς, ἐ δογματικοῖς μόνον θεσπίσμασιν ὁ Θεὸς ἡμῶν ᾗ σωτὴρ παιδεύει τȣ̀ς ἀνθρώπους. Des. ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διϊςῶσιν ἀνάμεσον ὑμῶν, ᾗ ἀνάμεσον τȣ̃ Θεȣ̃. Laudat primum, ut ineditam hanc Homiliam Philippus Rubenius Lib. II. Cap. I. Electorum, ubi locum de Christo non pingendo, ex ea adfert. Deinde vero ipsam una cum sequentibus publica luce donavit Antuerpiae ex officina Plantiniana MDCXV. 4. p. 1. seqq.

XLVI. p. 452. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ο'μιλία ἐκ τȣ̃ κατὰ Λȣκᾶν εὐαγγελίȣ εἰς τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Lucam* (XVI. 1.) *de oeconomo iniquitatis*. Inc. Πολλάκις ὑμῖν εἶπον διαλεγόμενος, ὅτι πεπλασμένη τις, ᾗ ψευδὴς ἔννοια τοῖς ἀνθρώποις ἐμπέσȣσα. Des. ὁμοίως ᾗ τὸ ἀγαθὸν ἔργον λεχθήσεται μαρτυρεῖν τῷ κατορθωκότι, ἐν Χριςῷ Ι'ησȣ̃, κ. λ. Ibid. p. 17.

XLVII. p. 457. Τȣ̃ αὐτȣ̃ κατὰ πλεονεξίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem adversus avaritiam. Benedic Domine*. Inc. Α'́νδρες χριςιανοὶ, ᾗ κλήσεως ἐπȣρανίȣ μέτοχοι. Des. ᾗ πρός γε κόφινον τῶν λειψάνων· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 31.

XLVIII. p. 464. Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος κατηγορικὸς τῆς ἑορτῆς τῶν Καλανδῶν. *Eiusdem Sermo in festum Calendarum, scilicet adversus Nationes, ineptias, ac superstitiones Calendis Ianuariis ea aetate fieri solitas*. Inc. Δύο κατ' αὐτὸν ἑορταὶ συνέδραμον ἐπὶ τῆς χθιζῆς τε καὶ τῆς ἐνεςώσης ἡμέρας. Des. ἡμεῖς τοίνυν ἕως τȣ́τȣ ςήσαντες τὸν λόγον, δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ σωτῆρι. Ibid. p. 51.

IL. p. 467. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ο'μιλία ἐκ τȣ̃ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίȣ, εἰς τὸ, Εἰ ἔξεςιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν. *Eiusdem Homilia in locum Evangelii secundum Matthaeum* (XIX. 3.) *An liceat homini dimittere uxorem suam ob quamlibet caussam*. Inc. Καλὴ συνωρὶς τῶν δύο τȣ́των ἡμερῶν τοῖς χριςιανοῖς ᾗ φιλοπόνοις τυγχάνει. Des. αὐτοὶ τὸν ἴδιον τρόπον διδάσκαλον τῶν συνοίκων ποιείτωσαν, ἵν' ἔχωσιν ἀγαθὸν ἀφ' ἑςίας τὸν ζῆλον. Ibid. pag. 61. Has quinque Asterii Amaseae, Metropolis Ponti, Episcopi, qui Seculo IV. scripsit, Homilias hactenus memoratas primus Graece ex Codice Cardinalis Ascanii Columnae edidit Ioannes Brantius, Philippo Rubenio interprete, Antuerpiae A. MDCXV. in 4. Recusae postea fuerunt Graece & Latine in Auctario Ducaeano Paris. MDCXXIV. Tom. II. p. 563. & in Bibliotheca Patrum Paris. MDCXLIV. Tom. XIII. sed ope Codicum, quos a Sirmondo Ducaeus acceperat, accuratius recensitae: tum Latine in Bibliotheca Patrum Colon. MDCXVIII. Tom. IV. Rubenii versionem ita Combesisius interpolavit, ut novam veluti adornasse videatur.

L. In extrema Codicis pagina scholia quaedam occurrunt item antiquissima, & eiusdem manus, quae superius in Anastasii Homiliis relata margini adscripserat. Titulum habent: Σχόλια τȣ̃ β' λόγȣ, *Scholia secundi Sermonis*, Anastasii nimirum Sinaitae, cuius in calce adiectum monitum retulimus supra pag. 195. N. VII. Inc. Παρέβαλέ τινι τῶν ἐξηγητῶν, ᾗ ἔλεγεν, ὅτι ποτὲ φιλολογȣ̃ντος αὐτοῦ τὴν ἱερὰν γραφὴν ἐγένετο ἐξαίφνης, ὥσπερ διανοιχθῆναι αὐτὸς τȣ̀ς νοερȣ̀ς ὀφθαλμȣ̀ς, κ. λ. Des. ἑκατέρᾳ φύσει Χριςȣ̃ ἀδιαιρέτως τὰ ἴδια ἀπονέμωμεν. In aversa pagina scriptum est: Μιχαὴλ ιερε . . χᾶν . .

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius scriptura accentibus saepe, ac spiritibus destituta est, ut videre est ex specimine, quod damus Tab. IV. N. I. Constat foliis 472.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΥ ΒΙΟΝ.

D. GREGORII THEOLOGI IN SE IPSUM ET VITAM SUAM.

Titulus ita restituendus.

S. Gregorii Nazianzeni, & Amphilochii Iconiensis Carmina Iambica; Nemesii Tractatus de Natura Hominis; Theodoreti Curatio Graecarum affectionum.

I. pag. 1. ΤΟῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τȣ̃ θεολόγȣ εἰς τὸν ἑαυτὸν, ᾗ εἰς τὸν ἑαυτȣ̃ βίον, Ι'αμβοι. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi in seipsum, & vitam suam, Iambi* MCMXLIV. COD. II.

Inc. Τὸ τȣ̃ λόγȣ βέλημα τῶν ἐμῶν κακῶν.

Des. ἧς νῦν ἀμυδρῶς ταῖς σκιαῖς ὑφώμεθα.

Exstant Tom. II. Operum Nazianzeni edit. Billianae Parisiensis A. MDCXI. a pag. 1. ad pag. 31. qua nos in recensendis huius sancti Patris Operibus, quae in hoc Pluteo plurima occurrunt, usi sumus. Hoc itaque Carmen quinque versus longius ibi esse deprehendimus.

II. pag. 38. *b*. Τοῦ αὐτȣ̃ ὅροι παχυμερεῖς. *Eiusdem Definitiones minus exactae*, versibus Iambicis CCLXIV. expressae.

Inc. Θεὸς μέν ἐςιν ȣ̓σία, πρῶτον καλόν.

Des. ταῦτ' ἔςιν ἡμῖν ἐκτύπως ὁρίσματα.

Exstant ibid. p. 198 tribus versibus longiores.

III. pag. 43. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς ἑαυτὸν, ᾗ πρὸς τȣ̀ς φθονȣ̃ντας. *Eiusdem de se ipso, & adversus invidos*, Carmen Iambicum versibus constans LXVII.

Inc.

Inc. Γέρων μὲν εἰμι, κ̄ κακῶν πολλῶν ἴδρις.
Def. Σός εἰμι, κἂν με χείροσι ςροβεῖν θέλῃς.
Ibid. pag. 187. cui praecedunt in Codice, quemadmodum & in edito quinque versus, distichon nimirum, acrostichon, & tres iambi.

IV. p. 45. Τῦ αὐτῦ ἐπιτίμησις κατὰ τοῦ ἀλόγυ τῆς ψυχῆς. *Eiusdem increpatio adversus brutam animae partem*, versibus XXXVIII, comprehensa.
Inc. Ἔμπυσα μαινὰς, ὦ τάλαινα καρδία.
Def. Σώζων ἑαυτὸν, καί σε τὸν εὐδαίμονα.
Ibid. p. 196. uno tamen versu longior.

V. ead. p. *b*. Τῦ αὐτῦ εἰς τὰ ἔμμετρα, ἀπολογία τῦ κεχρῆσθαι τοῖς μέτροις. *Eiusdem in sua carmina Apologia ostendens cur versibus usus sit*, versus CII.
Inc. Πολλῦς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ.
Def. Χωρὶς κολοιῶν κ' ἀετῶν ὑψώματα.
Ibid. p. 248. item unico versu longior. In Cod. vero versus LIX. mutilus est.

VI. p. 47. *b*. Τοῦ αὐτῦ πρὸς τὸν Μάξιμον. *Eiusdem ad Maximum*, versus LXV.
Inc. Τί ταῦτα; τολμᾷς κ̄ σὺ, Μάξιμε, γραφειν;
Def. Τίς γὰρ κυνὶ πλέκοιτ' ἂν, εὖ φρονῶν, μάτην.
Ibid. p. 249.

VII. p. 49. Τοῦ αὐτῦ πρὸς τὺς φθονῦντας. *Eiusdem in invidentes*, versus XXX.
Inc. Δίκη, δικαςαὶ, κ̄ νόμοι, κ̄ βήματα,
Def. Τύτυ μὲν ἡμᾶς ὔ τις ἐκβάλλει φθόνος.
Ibid. p. 251.

VIII. ead. p. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ προνοίας. *Eiusdem de providentia*, versus CXVI.
Inc. Ἔρροιεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρνημένοι,
Def. Ἀλλ' εἰς καλόν τε κἀπιδέξιον τέλος.
Ibid. p. 188.

IX. p. 51. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως Χριςῦ, κ̄ κατὰ Ἀπολιναρίυ. *Eiusdem de Incarnatione Christi, & adversus Apollinarium*, versus LXXII.
Inc. Νοῦν τὸν μέγιςον ἴσμεν ἀνθρώπυ φύσιν.
Def. Ἔχεις τὰ τῇδε· προσκύνει τὴν τριάδα.
Ibid. p. 247. ubi duos versus auctior est.

X. p. 53. Τῦ αὐτοῦ ἐνόδια. *Eiusdem Carmen Itinerarium*, versuum XXIV.
Inc. Ἐν σοὶ μὲν ἠρεμοῦμεν, ὦ Θεῦ λόγε.
Def. Χρήζοντες εὐμενὲς τε, κ̄ ῥάςης τυχεῖν.
Edidit Iac. Tollius, Itineris Italici p. 98.

XI. p. eadem *b*. Τῦ αὐτῦ εἰς ἐμαυτὸν. *Eiusdem de se ipso*, heptastichon.
Inc. Ἐξηπάτημαι Χριςέ μυ τῷ σοι σφόδρα.
Def. Ἐμοὶ τὸ χρηςὸν ἐξανηλῶσθαι μόνῳ.
In cit. Bill. edit. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

XII. p. ead. Τῦ αὐτῦ ἄλλα. *Eiusdem alia* nempe *ad Christum* versus XXI.
Inc. Οἴμοι κέκμηκα, Χριςέ μυ, πνοὴ βροτῶν.
Def. Ἀλλ' ἓν πνέοντες τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν.
Ibid. p. ead.

XIII. p. 54. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς ἀφίλυς. *Eiusdem ad non amicos*, heptastichon.
Inc. Οἱ συνθύται, τέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις.
Def. Νῦν δ' ὐκέτ' εἰμὶ τῆς μάχης μεταίχμιον.
Ibid. p. 251. Ediderat etiam Hoeschelius Lugd. Batav. MDXCI. 8. p. 71.

XIV. p. ead. Τῦ αὐτῦ ἄλλα. *Eiusdem alia*, nempe *De malis amicis*, pentastichon.
Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν· ἂν δὲ κ̄ φίλων ὕπο.
Def. Ποῖ τις τράπηται; πῶς φύγῃ κακῶν φοράν;
Ibid. pag. 182.

XV. p. ead. Τῦ αὐτῦ εἰς εὐγενῆ δύςροπον. *Eiusdem in nobilem male moratum*, vers. XXXI.
Inc. Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα σκευάσας.
Def. Μί' εὐγένεια, τὸν τρόπον χρηςὸν φέρειν.
Ibid. p. 251. sed versus sunt XXXIV.

XVI. p. 55. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ὑπομονήν. *Eiusdem de patientia*, vers. IX.
Inc. Ὅταν τιν' εὕρῃς εὖ παθῦντα τῶν κακῶν.
Def. Γ'ὡβ σε ταῦτα πειθέτω νικηφόρος.
Ibid. pag. 181. ubi tamen duo versus desiderantur. Habes vero integrum in Anecdotis Graecis clar. Muratorii Tom. I. p. 172.

XVII. p. ead. Τῦ αὐτῦ εἰς πενίαν φιλόσοφον. *Eiusdem de philosophica paupertate*, vers. VIII.
Inc. Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, εἶτ' εὐπορεῖς.
Def. Τῦ μὴ νοσῦντος, ἀσθενεςέρυ δέ γε,
Ibid. pag. 196.

XVIII. p. ead. Τῦ αὐτῦ εἰς παρθένον. *Eiusdem ad Virginem*, Iambicum versibus XVII. constans.
Inc. Ἅγνευε πᾶσι, παρθένε, κ̄ τοῖς ὄμμασι.
Def. Κοινωνὸν αἶσχυς, κ̄ βίυ, κἂν ἁγνὸς ᾖ.
Μήπυ σε Χριςὸς, ὡς δι πλὴν ἔξω βάλῃ.
Ibid. p. 182. ubi tamen ultimus hic versus deest. Edidit etiam Hoeschelius l. c.

XIX. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο εἰς αὐτήν. *Eiusdem aliud in eamdem*, versuum LXV,
Inc. Καλὸν γάμῳ δεδέσθαι, σωφρόνως μόνον.
Def. Ταῦτ' ἦν ὁρῶσα, παρθένε, πείθυ Θεῷ.
Ibid. pag. 175.

XX. p. 56. *b*. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν ἑαυτῦ ψυχὴν ἐξ ἑνὸς ἐλεγείυ κ̄ τριῶν ἰάμβων. *Eiusdem ad suam animam Carmen ex uno pentametro, & tribus iambis constans*, vers. XVII.
Inc. Ἔργον ἔχεις ψυχὴ κ̄ μέγα, ἣν ἐθέλοις.
Def. Ἔργον ἔχεις ψυχὴ μή τι πάθῃς καμάτω.
Ibid. pag. 176.

XXI. p. 57. Τῦ αὐτῦ ἱκετηρία εἰς Χριςόν. *Eiusdem supplicatio ad Christum*, versuum VII.
Inc. Μή συ λαθοίμην, μηδέ μυ λάθῃς ἄναξ.
Def. Πυκνῶν ἀεὶ λόγοις τε κ̄ νοήμασι.
Ibid. pag. 176. Edidit etiam Hoeschelius loc. c. sed duobus versibus mancum.

XXII. p. ead. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι. *Eiusdem alii iambi*.
Inc. Οἴμοι προσῆλθε, Χριςέ μυ, πάλιν δράκων, κ. λ. qui sequuntur iambi, quum eodem prorsus ordine progrediantur, quem obtinent in cit. edit. Billiana a pag. 176. ad 178. licet titulis, quos ipsa singulis praefigit, destituti, sub unico tantum numero comprehendendos putavimus, usque ad versum:
Ἐκεῖθεν ἕξεις καὶ τὸν δῦλον ἄρτιον,
qui CXXXIII. & ultimus est illius Carminis, quod in editione Δέησις ἐν τῇ νόσῳ, *Precatio in morbo* inscribitur.

XXIII. pag. 59. *b*. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς φθονῦντας. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.
Inc. Ἐξ ὗ Θεῷ προςῆλθον ἐκλιπὼν βίον.
Def. Δόξης τύχοιμι Χριςὲ σῆς τῆς ἀφθόνυ.
Edidit Hoeschelius p. 87. & Tollius p. 82.

XXIV.

XXIV. p. 60. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἄλλοι. *Eiusdem alii* verſ. XIII.

Inc. Τριὰς, σάȣ με· ϗ πάλιν καλῶ, τριάς.

Deſ. Μεγ᾽ ἀντιδοίης· εἰ δὲ μὴ, ϗ τῶν χάρις.

Edidit hoc Carmen Tollius pag. 84. uno tamen verſu mutilum.

XXV. p. ead. Τȣ͂ αὐτοῦ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, verſ. XII.

Inc. Ποθῶ, ποθῶ σε, φίλτατ᾽, ȣ᾽κ ἀρνήσομαι.

Deſ. Τίς ἐκβοήσει γνησίως τὸ σὸν, Τριάς.

Tollius pag. 90.

XXVI. p. ead. *b.* Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, verſ. XXIV.

Inc. Σιὼν ὁδοὶ πενθȣ͂σι τὸν νόμȣ λάτρην.

Deſ. Πολλοῖς λαλεῖν με, Νȣ͂ς μέγας, τί χρὴ δρᾶσαι;

Hoc carmen quod in noſtro Codice ſub uno comprehenditur numero, in duo tributum dodecaſticha invenies apud Tollium, & quidem primum p. 90. ſecundum, quod inc. Φθέγγοισθ᾽ ἅπαντες, κ. λ. p. 84.

XXVII. p. 61. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, verſus XV.

Inc. Οὔ μ᾽ ȣ͂θ᾽ ἁμαρτὰς εἶλεν, ȣ͂τέ τις νόμος.

Deſ. Εἴξω· Θεῷ γὰρ προσλαλῶν ȣ᾽ παύσομαι.

Ibid. p. 86. tres tamen ultimi huius Carminis verſus proferuntur ab eodem Tollio in fine Carminis XIX. cui titulus *In morbum*.

XXVIII. pag. ead. Sequuntur tria dodecaſticha, quorum primum inc.

Μετῆλθον ἦλθον ἔρχομαι μίξις μ᾽ ἔχει.

Secundum inc.

Τείχη, πυλῶνες, κλεῖθρα συγκλείοιτέ μοι.

Tertium inc.

Δὶς, οἶδα τȣ͂το, φεῦ! δὶς ἐπτερνισμένος.

Horum prima duo apud Tollium invenies p. 88. tertium pag. 92.

XXIX. p. 62. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, nempe *ad Christum*, dodecaſtichon.

Inc. Τίς ἡ τυραννίς; ἦλθον εἰς βίον, καλῶς.

Deſ. Εἰ μὴ σὸς εἴην, ἠδίκημαι Χριϛέ μȣ.

In cit. Bill. edit. p. 195.

XXX. pag. ead. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, verſus XX. quorum primus:

Πέπονθα δεινὰ πλεῖϛα, ϗ δεινῶν πέρα.

Vltimus:

Ἦ κρεῖσσον αὐτὸν αἰτιᾶσθαι; Ἀπ. Οὕτως ἔχει.

Hoſce verſus reperies ibid. pag. 178. ſed in tres partes diſtributos, quarum primae duae inſcribuntur Θρῆνος, *Lamentatio*, tertia Πρὸς κόσμον διαλογισμὸς, *Sermocinatio cum mundo*.

XXXI. p. ead. *b.* Τȣ͂ αὐτȣ͂ εἰς τὴν ὑπομονήν. *Eiusdem de patientia*, dodecaſtichon.

Inc. Ἐπεί με βάλλεις τῇ νόσῳ πονȣ͂μενον.

Deſ. Εἰ γὰρ τὸ φῶς τοιȣ͂το, τὸ σκότος πόσον;

Ibid. p. 180.

XXXII. p. ead. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ϗ ταῦτα ἐν τῇ νόσῳ. *Eiusdem & haec in morbo*, nimirum heptaſtichon.

Inc. Πῆξόν με Χριϛὲ, ὡς (ſic) ἐλύθην σὸς λάτρις.

Deſ. Εἴ σ᾽ ἐν ζάλῃ προὔδωκα, βαλοίμην ἔτι.

Ibid. pag. 180. ubi tamen bifariam dividitur.

XXXIII. p. ead. Eiuſdem *precatio ad Christum*, verſ. VII.

Inc. Τολμῶ τι λέξαι, ὦ μάκαρ, τὸ σῶμά σοι.

Deſ. Τί δεῖ πάλιν κακῶν τε, ϗ καθαρσίων;

Ibid. p. 181. & eſt pars longioris Carminis, quod inc.

Τέθνηκα, τῷδε τῷ ταλαιπώρῳ βίῳ.

XXXIV. p. 63. Eiuſdem *in morbum* Carmen verſibus conſtans XLVII. tredecim videlicet triſtichis, & duobus tetraſtichis.

Inc. Ἦν, ἦν, ὅτ᾽ ἤνθȣν· ἀλλὰ νῦν εἰμ᾽ ἄκλοος.

Deſ. Δέχȣ με, σῶτερ· πλὴν κάθαρσις ἐνδεής.

Habes hos verſus apud Tollium a pag. 100. ad pag. 104. praeter tetraſtichon, quod inc.

Φεῦ ϗ κρίσιν δέδοικα, ϗ ποθῶ λύσιν;

editum ab Hoeſchelio pag. 98. & in edit. Bill. extrema pag. 252.

XXXV. p. 64. Sequuntur alia duo triſticha *ad Christum*, , quorum primum inc.

Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων, σȣ͂ δράσσομαι.

Alt. inc. Ζῶ, ϗ τέθνηκα· τίς σοφὸς; συγκρινέτω.

Adſunt ambo apud Billium p. mox citata.

XXXVI. p. ead. Τȣ͂ αὐτȣ͂ εἰς τὴν ἀπαλλαγήν. *Eiusdem in vitae exitum*, dodecaſtichon.

Inc. Παρῆλθον ἄνθη, καιρὸς ἤγγικεν θέρȣς.

Deſ. Παλινδρομῆσαι σῇ ποδηγίᾳ μάκαρ.

Ibid. pag. 179.

XXXVII. p. ead. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, verſ. VII.

Inc. Τέθνηκα τῷδε τῷ ταλαιπώρῳ βίῳ.

Deſ. Ἐγὼ δὲ χαίρων ὄψομαι τὸν δεσπότην.

Ibid. pag. 181. & ſunt initium Carminis inſcripti, Προσευχὴ εἰς Χριϛόν. *Oratio ad Christum*.

XXXVIII. p. ead. *b.* Τȣ͂ αὐτȣ͂ εἰς τὴν ἀναχώρησιν. *Eiusdem in secessionem a mundo*, dodecaſtichon.

Inc. Ἄλλοι μὲν εὐπλȣ͂σι τῶν Θεῷ φίλων.

Deſ. Τί χρὴ παθεῖν με μὴ τυχόντ᾽ ἀμφοῖν φίλοιν;

Hoc Carmen ibid. pag. 181. fere duplo longius occurrit.

XXXIX. p. ead. Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἄλλοι. *Eiusdem alii*, nempe heptaſtichon, cuius inſcriptio: Τȣ͂ αὐτȣ͂ παραίνεσις. *Eiusdem admonitio*.

Inc. Κόσμον πόριζε τῷ παρόντι τὸν μέγαν.

Deſ. Θεὸς καλεῖ. σπεύδωμεν ἐπτερωμένοι.

Ibid. pag. 180.

XL. p. ead. Eiuſdem *ad Christum*, verſ. XI.

Inc. Σκεύαζε σαυτὸν ὡς τάχος πρὸς ȣ᾽ρανόν.

Deſ. Σκοπεῖτε, ϗ τρέμοιτε λαῶν ποιμένες.

Huius hendecaſtichi primos quatuor verſus invenies ibid. p. 252. reliquos ſeptem pag. 197. quae per errorem eſt 191.

XLI. p. 65. Τȣ͂ αὐτȣ͂ εἰς Σηγάντιον ἐρημίτην ἔχοντα πηγὴν ἔνθα διέτριβε. *Eiusdem ad Sigantium Eremitam, habentem fontem, ubi morabatur*, verſ. IX.

Inc. Χαίρων μὲν ἦλθον, ὡς πόθȣ σβέσων φλόγα.

Deſ. Λαβών τι ϗ δȣ͂ς τῶν Θεȣ͂ νοημάτων.

Ibid. p. 180.

XLII. pag. ead. Τȣ͂ αὐτȣ͂ Θαύματα Ἡλίȣ. *Eiusdem Miracula Eliae*, verſ. XXIX.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαθ᾽ Ἡλίȣ τȣ͂ Θεσβίτȣ.

Deſ. Ἤγειρεν, ἐγγὺς συντεθέντων ὀϛέων.

Ibid. p. 204. In Cod. tamen bipertitum Carmen eſt, cuius ſecunda pars incipit a verſu Ἰορδάνην διῆλθε μηλωτῇ τέμων, ut nimirum Eliſaei res geſtas ab Eliae ſeiungat.

XLIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπίγραμμα εἰς

τὸ

τὸ μαρτύριον Ἠλίου τὸ καλέμενον Χηρεῖον. Eiusdem Epigramma in Templum Eliae, quod Χηρεῖον appellabatur, xii. versibus constat, quorum primus:

Αὕτη, ξέν', ἐς' ἀρεπτὰ τῆς Σιδωνίας.

Des. Ἐγένετο μήτηρ αὖθις ὠδίνων δίχα.

Ibid. p. 95.

XLIV. p. 66. Τῦ αὐτῦ κατὰ τυμβωρύχων. Eiusdem in sepulcrorum effossores, vers. lxxiv.

Inc. Ἐπεί σε κευθμὼν ἐντὸς εἰσεδέξατο.

Des. Τὰ πάντ' ἄναντα· χρυσὸς ἐκ πάντων ῥέει.

Ibid. a pag. 202. ad pag. 204. sed duobus versibus longius Carmen est.

XLV. pag. 67. b. Τῦ αὐτῦ γνῶμαι δίςιχοι. Eiusdem sententiae distichae, nempe distichis iambis lxxv. expositae.

Inc. Ἀρχῆς καλῆς κάλλιςον εἶναι καὶ τέλος.

Des. Ἢ καπνὸν, ἢ ὄνειρον, ἢ ἄνθος χλόης.

Ibid. a p. 153. usque a p. 156. ubi sententiae distichae desinunt in vers.

Οἱ πρὸς τὰ ῥευςὰ τῦ βίυ μεμηνότες,

qui est cxliv. reliqui versus titulum habent, Εἰς βίον, De vita humana, & inc.

Τρόχος τίς ἐςιν ἀςάτως πεπηγμένος, κ. λ.

XLVI. p. 70. Τῦ αὐτῦ περὶ ἐπισκόπων. Eiusdem adversus Episcopos, Carmen versibus constans dcccxxix.

Inc. Ἴσως μὲν ἔχρην ὡς κακόμενον φέρειν.

Des. Πάλης θανέσης ἢ φθόνος συνέρχεται.

Edidit Tollius a pag. 4. ad 72. sex tamen versibus longius.

XLVII. pag. 86. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ θυμοῦ. Eiusdem adversus iram, vers. dxlv.

Inc. Θυμῷ χολοῦμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι.

Des. Καὶ ὦτα δήσω τοῖς λόγοις ὥσπερ λόγον.

In cit. Bill. edit. a pag. 229. ad 237. sunt tamen vers. dxlvi.

XLVIII. p. 96. b. Τῦ αὐτῦ κατὰ πλυτέντων. Eiusdem adversus opum amantes, vers. ccclxxvi.

Inc. Φεῦ φεῦ ὅσων γέμυσιν οἱ κακοὶ κακῶν!

Des. Μόνον Θεὸν σέβοντες, ὃν γινώσκομεν.

Ibid. a p. 237. ad 243. versus tamen sunt ccclxxix.

XLIX. p. 103. Τοῦ αὐτοῦ σύγκρισις βίων. Eiusdem comparatio vitarum, versibus constans ccli.

Inc. Κρίναις ἂν ἡμῖν ὦ ξένε· κρίσις δὲ τίς;

Des. Οὕτως ἂν ἡμῖν ἀσφαλὴς εἴη βίος.

Ibid. a pag. 220. ad 224. quatuor tamen versibus auctior.

L. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ταπεινοφροσύνης, σωφροσύνης, καὶ ἐγκρατείας. Eiusdem de humilitate, prudentia, & temperantia, vers. dcccxciv.

Inc. Πολλῶν ἀκέω καὶ λέγοιμι μὴ μάτην.

Des. Ὡς ἂν τύχοιο πλείονος παῤῥησίας.

Ibid. a p. 204. ad 220. ubi sunt vers. dcccxcvi.

LI. pag. 125. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐμαυτόν. Eiusdem de se ipso.

Inc. Λέγυσιν οἱ μισοῦντες, κ. λ.

Des. Τοῖς σοῖς θρόνοις γενοίμην.

Edidit Tollius p. 74. ubi numerantur versus civ. in Codice vero instar solutae orationis sunt exarati, ideoque in margine legitur: Τῦτο μέτρον ἀδιάφορόν ἐςιν.

LII. p. 127. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὴν ἑαυτῦ ψυχὴν ἡμίαμβοι. Eiusdem ad animam suam, semiambi lxxii.

Inc. Τί σοι θέλεις γενέσθαι.

Des. Ἐς αἰθέρα προπέμψω.

Hoc anacreonticum Carmen in edit. Billiana pag. 182. in qua tres versus auctius est, cum sequenti coniungitur.

LIII. pag. ead. b. Πρὸς τὸ σῶμα. Ad corpus, versus eiusdem metri cvi.

Inc. Σὺ δ' εἰπέ μοι κάκιςον.

Des. Μὴ σὺν κακῷ μεγίςῳ.

Ibid. a p. 183. ad 185.

LIV. p. 128. b. Τῦ αὐτῦ ἄλλοι εἰς ἐμαυτόν. Eiusdem alii de se ipso, qui sunt ccxxv. (in edit. ccxxiv.)

Inc. Ἢ πολλὰ πολλὰ γίνεται.

Des. Μόνη γὰρ ἁπλότης.

Ibid. a p. 243. ad 246.

LV. p. 130. b. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς πολυορκοῦντας διάλογος. Eiusdem adversus frequenter iurantes Dialogus.

Inc. Ὅρκυ τί χεῖρον; ὐδὲν, ὡς ἐμὸς λόγος.

Des. Ἀμὴν γένοιτο.

Ibid. a pag. 224. ad 229. sed in Cod. instar solutae orationis est conscriptus, nec ulla sermocinantium nomina apparent.

LVI. p. 134. Τοῦ αὐτῦ περὶ παρθενίας. Eiusdem de Virginitate, vers. cc.

Inc. Παρθένε νύμφη Χριςῦ.

Des. Τοῖς ἄνω μυςηρίοις.

Ibidem p. 299. ubi sunt versus c. etenim bini quique Codicis versus unum in editione constituunt.

LVII. p. 136. b. Τοῦ αὐτοῦ Ὕμνος ἑσπερινὸς, ἤτοι πρὸς τῷ τέλει εἰρημένοι. Eiusdem hymnus vespertinus, sive versus in fine diei dicendi, vers. l.

Inc. Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν.

Des. Οἷ τιμὴ, δόξα, κράτος

Εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Non leguntur in Bill. edit. ut notavimus supra p. 43. N. XXXIII. sed apud Tollium p. 96.

LVIII. p. ead. Sequuntur alii versus xiv. sine titulo, sed sunt in Diabolum.

Inc. Ἄρπασον, ἄρπασον ἄφθιτέ με.

Des. Πήματα πάντ' ἐλάων.

Hos quoque edidit Tollius p. 100.

LIX. p. 137. Τῦ αὐτῦ Ὕμνος διὰ λυρικῦ. Eiusdem Hymnus lyrico metro, versibus constans li.

Inc. Σὲ τὸν ἄφθιτον μονάρχην.

Des. Ἄχρις αἰῶνας ἀμέτρυς.

In edit. Bill. p. 185.

LX. p. ead. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἁγνείας σώματος διὰ λυρικῦ. Eiusdem de castitate corporis lyrico metro, vers. x.

Inc. Ἀρετὴ πᾶσα δικαίοις.

Des. Ἵνα μειζόνων τύχοιτε.

Ibid. p. 252.

LXI. pag. ead. Ἀμφιλοχίυ ἐπισκόπυ Ἰκονίυ ἐπιςολὴ πρὸς Σέλευκον, ὡς δέ τινες, τοῦ Θεολόγυ καὶ αὐτοῦ. Amphilochii Iconiensis Episcopi Epistola ad Seleucum, vel, ut quidam putant, eiusdem Theologi, versus cccxl.

Inc. Χαίρειν κελεύω τὸν καλόν τε κἀγαθόν.

 Des.

D. Αἰεὶ γάρ σε τέκος τριάδος φίλον εὔχομαι εἶναι. Ibid. a p. 190. ad 195.

LXII. p. 144. Νεμεσίυ ἐπισκόπυ, ὥς τινές φασιν Κυρηνείας, περὶ φύσεως ἀνθρώπυ λόγος κεφαλαιώδης. *Nemeſii Epiſcopi, ut quidam aiunt, Cyrenes,* [1] *de Natura Hominis Sermo in capita diviſus.* Caput primum inc. Τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς νοερᾶς, ᾗ σώματος ἄριςα κατεσκευασμένον, ᾗ ὕτω καλῶς, ὡς ὐκ ἐνεδέχετο καλῶς ἄλλως γενέσθαι, κ. λ. Vltimum Περὶ τῶ τίνων ἐςὶ πρόνοια, deſ. διὰ γὰρ πλεονεξίαν ὐχὶ διὰ τὸ συμφέρειν ἐκείνοις ἀφείλοντο. Totus hic Tractatus, qui in XXXVIII. Capita, ſive, ut in Codice legitur, λόγυς, diviſus eſt, plurimis abundat marginalibus ſcholiis. In Nicaſii Ellebodii editione huius Operis G. L. Antuerpiae A. MDLXV. typis Plantinianis 8. impreſſa, ut & in magna Bibliotheca Veterum Patrum Morelliana G. L. Pariſ. A. MDCLIV. T. XII. a p. 708. ad p. 804. conſtat Capitibus XLIV. In Cod. vero LXVIII. Biblioth. Caeſar. ut ex Neſſelii Catalogo eruitur Tom. I. p. 151. occurrunt tantum Capita XLI. quorum ultimum inſcribitur: Διὰ ποίαν αἰτίαν αὐτεξὅσιοι γεγόναμεν. Quem quidem titulum noſter Capiti praefigit XXXVI. ita ut in pauciora quidem Capita tributum, completum tamen Opuſculum hic exhibere Codex videatur.

LXIII. p. 288. Θεοδωρίτυ θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθημάτων. *Theodoreti Curatio Graecarum adfectionum.* In Libros XII. diſtributa Prologus inc. Πολλάκις μοι τῶν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐξηρτημένων. Deſ. ἀλλ' ἐκ τῶν εὖ εἰρημένων τὸ κέρδος κομίσασθαι. Liber primus inſcriptus, Περὶ πίςεως, *De Fide*, inc. Ἰατρικὴ θεραπεία, ἐςὶ μέν πυ ᾗ σώματος, ἔςι δ' ἄρα καὶ ψυχῆς. Vltimus, Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, *De virtute activa*, deſ. τὸ ἀλεξίκακον ὑμῖν κατεσκεύασα φάρμακον. In hiſce Libris multae ſunt marginales caſtigationes, a Graeca manu paullo recentiori adiectae. Exſtant in editione Oper. Theodor. Pariſ. A. MDCXLII. Tom. IV. p. 461.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XV. Conſtat foliis ſcriptis 419.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD. III. Continet hic Codex Gregorii Theologi Orationes XVI. quarum ſeries eſt ſequens.

I. pag. 1. inſcribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ πάσχα, ᾗ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *S. patris noſtri Gregorii Theologi in Paſcha, & tarditatem.* Quum plerique huius Plutei Codices Gregorii Nazianzeni Orationes complectantur, brevitatis gratia cum in hoc, tum in ſequentibus recenſendis viſum nobis eſt, titulos tantum ſingularum exhibere, initio, ac fine praetermiſſis, quum praeſertim ibi identidem aliquod, heic fere nullum ab edito diſcrimen appareat. Exſtat igitur haec prima Oratio in Pariſienſi Operum editione Anni MDCIX. Tom. I. pag. 673.

II. p. 3. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem in S. Paſcha. Domine benedic.* Exſtat ibid. p. 676.

III. p. 24. *b.* Εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. Κύριε εὐλόγησον. *In novam Dominicam. Domine benedic.* Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοςήν. *Eiuſdem in Pentecoſten.* Ibid. p. 705.

V. p. 42. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὺς Μακκαβαίους. *Eiuſdem in Maccabaeorum laudem.* Ibid. p. 397.

VI. pag. 51. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem in S. Cyprianum, quum poſtridie feſti eius in urbem ex agro rediiſset. Domine benedic.* Ibid. p. 274.

VII. p. 62. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὺς λόγυς, ᾗ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem de ſuis Sermonibus, & in tributorum exaequatorem. Domine benedic.* Ibid. p. 149.

VIII. p. 71. *b.* Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριςοῦ γέννησιν. *In ſanctam Chriſti Nativitatem.* Ibid. pag. 613.

IX. p. 82. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem Oratio funebris in magnum Baſilium. Domine benedic.* Ibid. p. 318. Subſequebantur in Codice quatuor verſiculi, quibus, ut in aliis concludebatur Oratio, quique deinde abraſi ſunt.

X. p. 137. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Eiuſdem Oratio in ſanctam Chriſti Apparitionem.* Ibid. p. 624.

XI. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem Oratio in ſanctum Baptiſma, Domine benedic.* Ibid. pag. 637.

XII. p. 182. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιςάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem ad Gregorium fratrem Baſilii, quum, poſtquam Epiſcopus creatus fuerat, veniſſet.* Ibid. p. 136.

XIII. p. 187. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Eiuſdem in laudem Magni Athanaſii.* Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. *b.* Τῶ αὐτῶ συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρυσίαν, λεχθεὶς ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναςασίας. *Eiuſdem Oratio valedictoria, habita in praeſentia centum quinquaginta Epiſcoporum in templo ſanctae Anaſtaſiae*, in ſynodo Conſtantinopolitana A. C. CCCLXXXI. qua, ut ſedis Conſtantinopol. cura ſe abdicare liceret, impetravit. Ibid. p. 510.

XV. p. 224. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. Κύριε εὐλόγησον, *Eiuſdem de amore pauperum. Domine benedic.* Ibid. p. 239.

XVI. p. 248. Τῶ αὐτῶ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. Ὥριμοι γὰρ γενόμενοι ἐχαλαζώθησαν οἱ καρποὶ συμμορίας λεγομένης Τιβερινῆς· ἐν ᾗ κεῖται ἡ κώμη Ἀριανζῶ, ἀφ' ἧς ὡρμᾶτο. Ὁ τοίνυν πατὴρ ἐννοῶν

διὰ

(1) Plura de hoc Nemeſii incertae aetatis Scriptoris opuſculo Vide apud Lambecium Lib. IV. Comment. pag. 182. & apud Fabricium B. G. Lib. V. Cap. 14. Tom. VII. p. 549.

διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας συμβῆναι ταῦτα, ἐσίωπα· ὁ δὲ υἱὸς παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ προτρέπει αὐτὸν φθέγξασθαι πρὸς τὸν λαόν. Eiusdem in patrem tacentem ob plagam grandinis. Quum enim maturae essent fruges Tiberinae regionis, in qua natalis ipsius Arianzi pagus situs erat, grandine percussae fuerant. Quam calamitatem quum pater ob populi scelera accidisse cognosceret, tacebat; filius autem, plebe suadente, in medium prodiens, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat. Ibid. pag. 224.

In fine Codicis haec legitur subscriptio ab eadem manu exarata: Ἱδρῶτι πολλῷ, καὶ πόνῳ συσχεθέντι μόγις εὕρομεν τὸ ἡδύτατον τέλος. Χριστέ μου σῶσον τὸν ὠνησάμενον τὴν δέλτον ταύτην. *Sudore laboreque multo effuso, dulcissimum vix invenire licet finem. Christe mi tuere eum, qui hunc librum adeptus est.*

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 261.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ ΕΡΓΑ

D. GREGORII EPISCOPI NYSSAE OPERA.

Scilicet

De Hominis Opificio Liber unicus, Apologia in Hexaemeron, adversus Apollinarem Antirrheticus, & alia nonnulla,

COD. IV. I. p. 1. PRooemium occurrit in Librum de Opificio Hominis ad Petrum fratrem (ita enim inscribitur in G. L. eius Operum editione Parisiensi Anni MDCXXXVIII. fol. T. I. p. 44.) hoc titulo insignitum: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρία. *Sancti Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, in hominem Theoria*. Inc. Εἰ ταῖς διὰ χρημάτων τιμαῖς. Des. ἐν ὀλίγῳ τῶν καθ' ἕκαστον ἐπιχειρημάτων εἰδέναι τὴν δύναμιν. Pag. 3. sequitur Index Capitum huius Libri, quae sunt XXX. praemissa etiam huic, sequenti inscriptione: Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ἐμφιλόσοφα περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κτίσεως, καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας, ἅπερ ἦν λειπόμενα τῇ Ἑξαημέρῳ, ἣν προείρηκεν ὁ μακάριος καὶ μέγας Βασίλειος. *Eiusdem Capita philosophica de hominis structura, ac de mundi creatione, quae praetermissa erant in Hexaemero, de quo antea disseruerat beatus ac magnus Basilius*. Recensioni istorum Capitum succedit alius Indiculus reliquorum Operum, quae in Codice continentur, quem nos consulto omittimus, singula iuxta Codicis paginas recensituri. Pag. 5. Caput primum inscribitur: Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευήν· ἐν ᾧ τίς ἐστι μερικὴ περὶ τοῦ κόσμου φυσιολογία, καὶ τίς ἁβροτέρα διήγησις περὶ τῶν προγεγονότων τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως. Κεφάλαιον α'. *Gregorii Episcopi Nysseni, Magni Basilii fratris, de hominis opificio, ubi de mundo praecipue disseritur, iucundeque ea quae hominis ortum praecessere, commemorantur. Caput I.* Inc. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ, καὶ γῆς, φησὶν ἡ γραφή. Vltimum, quod inscribitur, Θεωρία τις ἰατρικωτέρα περὶ τῆς τοῦ σώματος ἡμῶν κατασκευῆς δι' ὀλίγων, *Humani corporis structurae quaedam altius ex ipsa medicina breviter repetita contemplatio*, des. ὅτι ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Conveniunt omnia cum cit. edit. a pag. 44. ad 138. nisi quod ea quae in editione, prima sunt Capitis decimi, nempe Οὕτω τοίνυν, κ. λ. usque ad verba τὸ στόμα κατέλιπον, Codex facit extrema Capitis noni, initiumque decimi a verbis illa sequentibus desumit. Idem fit in fine Capitis XV. cui primi tres versus sequentis Capitis adnectuntur. Contra vero in fine Capitis XXVIII. Huius enim ultimos quinque versus in sequens Caput reiicit, cuius initium fit a verbis: Μηδ' αὖ πάλιν, κ. λ. In calce Operis legitur: Τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. *Deo bonorum operum perfectori gratia*.

II. p. 77. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι τρεῖς τῆς λογικῆς φύσεως εἰσὶ καταπαύσεις. *Eiusdem demonstratio, rationalis naturae tres esse requies*. Haec una cum iis, quae sequuntur usque ad numerum IX. quum non occurrant in memorata Parisiensi editione, heic G. L. subiicienda curavimus; licet auctorem esse Nyssenum vix credamus.

Ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀσώματον λαχοῦσα ζωήν, ἣν ἀγγελικὴν ὀνομάζομεν· ἡ δὲ πρὸς τὴν σάρκα συμπεπλεγμένη, ἣν ἀνθρωπίνην φαμέν· ἡ δὲ διὰ θανάτου τῶν σαρκῶν ἀπολυμένη, ὅπερ ἐν ψυχαῖς θεωρεῖται. *Haec quidem incorpoream ab initio sortita est vitam, quam Angelicam appellamus; illa vero carni coniuncta fuit, quam dicimus humanam; haec vero per mortem carnibus dissolvitur, quod in animabus cernitur*.

Ἄγγελός ἐστιν οὐσία νοερά, ἀεικίνητος, αὐτεξούσιος, ἀσώματος, Θεῷ λειτουργοῦσα, κατὰ χάριν ἐν τῇ φύσει τὸ ἀθάνατον λαβοῦσα· ἧς οὐσίας καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸν ὅρον, μόνος ὁ κτίστης ἐπίσταται. *Angelus est substantia intellectualis, semper se movens, libera, incorporea, Deo ministrans, quae per gratiam in natura immortalitatem sortita est; huius vero substantiae formam, & definitionem solus creator noscit*.

Ἄγγελός ἐστιν οὐσία νοερά, μᾶλλον δὲ νοῦς ὅλος δι' ὅλου ἀσώματος, λειτουργὸς Θεοῦ πρός τινας χρείας, καὶ ὑπηρεσίας, ὧν δεῖται τὸ θνητὸν γένος χειροτονούμενον. *Angelus est substantia intellectualis, potius vero mens omnimode incorporea, quae Deo ministrat in aliquibus usibus, & ministeriis, quorum indiget mortale genus electum*.

Ἄγγελός ἐστιν οὐσία λειτουργική, ἀναγγέλλουσα τοῖς ἀξίοις τὴν τοῦ δεσπότου βουλήν. *Angelus est substantia ministrans, nuncians que dignis voluntatem Domini*.

Ἄγγελός ἐστι φύσις ἄυλος, πρώτη κτίσις, An-

Angelus est substantia immaterialis, primaque creatura.

Τὸ ἄγγελος ὄνομα οὐ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὕπαρξιν τῆς αὐτοῦ φύσεως δηλοῖ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀναγγελικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, καὶ διακονίας, τὴν ἀγγέλου ὀνομασίαν ἔχουσα. *Angeli nomen, non essentiam eius, & substantiam suae naturae significat, sed ex eiusdem officio, & ministerio nunciationis, angeli nomen habuit.*

Ψυχή ἐςιν οὐσία λεπτὴ, ἄϋλος, καὶ ἀσχημάτιςος, εἰκὼν Θεοῦ, καὶ τύπος. *Anima est substantia tenuis, immaterialis, nulla donata figura, imago Dei, & forma.*

Ψυχή ἐςιν οὐσία ἀσώματος, νοερὰ, σώμασι πολιτευομένη, ζωῆς παραιτία. *Anima est substantia incorporea intellectualis, in corporibus vivens, vitae origo.*

Ψυχή ἐςιν οὐσία ζῶσα, νοερὰ, σώματι ὀργανικῷ, καὶ αἰσθητικῷ δύναμιν ζωτικὴν, καὶ τῶν αἰσθητικῶν ἀντιληπτικὴν δι' ἑαυτῆς ἐνιεῖσα, ἕως ἂν ἡ δεκτικὴ τούτων συνέςηκε φύσις· *Anima est substantia vivens, intellectualis, corpori organico, & sensitivo vim vitalem, & sensibilium susceptivam per seipsam immittens, donec capax eorum constitit natura.*

Ψυχή ἐςι πνεῦμα αὐτοκίνητον ἔχον ἐν ἑαυτῷ νοῦν, καὶ αἴσθησιν, καὶ λόγον. *Anima est spiritus per se mobilis, habens in seipso mentem, sensum, & rationem.*

Ψυχή ἐςιν ἐντελέχεια σώματος φυσικοῦ ὀργάνου, ζωῆς δύναμιν ἔχοντος. *Anima est perfectio corporis naturalis, quod habet vim vitae.*

III. p. 78. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι τῆς ψυχῆς δυνάμεις εἰσὶ πέντε, νοῦς, διάνοια, δόξα, φαντασία, αἴσθησις. *Eiusdem, quod animae potentiae sint quinque, mens, intellectus, opinio, phantasia, sensus.*

Νοῦς ἐςι νοερὰ αἴσθησις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν δύναται αὐτοπτικῶς ὁρᾷν τὰ πράγματα, καὶ δίχα ζητήσεως. *Mens est intellectualis sensus animae, quo potest per se videre res, quin de ipsis inquirat.*

Διάνοια.

Διάνοιά ἐςι δύναμις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν μετὰ συλλογισμοῦ δύναται γινώσκειν τὰ πράγματα· διὸ καὶ λέγεται διάνοια παρὰ τὸ ὁδόν τινα διανύειν.

Intellectus.

Intellectus est vis animae, qua ratiocinando potest cognoscere res, ideoque διάνοια *dicitur, quia quandam veluti viam perficit.*

Δόξα.

Δόξα ἐςὶ δύναμις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν ἄνευ αἰτίας γινώσκει τὰ πράγματα.

Opinio.

Opinio est potentia animae, qua sine caussa cognoscit res.

Φαντασία.

Φαντασία ἐςὶ δύναμις τῆς ἀλόγου ψυχῆς.

Phantasia.

Phantasia est potentia irrationalis animae.

Αἴσθησις.

Αἴσθησίς ἐςι δύναμις τῆς ψυχῆς ἀντιληπτικὴ τῶν ὑλῶν.

Sensus.

Sensus est vis animae, susceptiva materiarum.

IV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐν τέσσαρσιν ἀρεταῖς ἐνεθρονίσθη ὁ ἱερώτατος νοῦς. *Eiusdem, quod mens sacratissima inter quatuor virtutes, veluti in throno collocata sit.*

Ἐν φρονήσει, ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρείᾳ, ἐν σωφροσύνῃ. *In prudentia, iustitia, fortitudine, temperantia.*

V. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, Στοιχεῖα δὲ εἰσὶ τέσσαρα, πῦρ, ἀὴρ, γῆ, ὕδωρ. *Eiusdem, Elementa vero sunt quatuor, ignis, aër, terra, aqua.*

Ἕκαςον δὲ τούτων ἔχει δύο ποιότητας. Τὸ πῦρ, θερμὸν καὶ ξηρόν· ὁ ἀὴρ, θερμὸς καὶ ὑγρός· ἡ γῆ, ξηρὰ καὶ ψυχρά· τὸ ὕδωρ, ὑγρὸν καὶ ψυχρόν. Τὰ δὲ γινόμενα γίνεται, τὰ μὲν κατ' εὐδοκίαν, τὰ δὲ κατ' οἰκονομίαν, τὰ δὲ κατὰ συγχώρησιν. *Vnumquodque vero istorum duas habet qualitates. Ignis calidus est & siccus. Aer calidus & humidus. Terra arida est & frigida. Aqua humida & frigida. Quae vero fiunt, efficiuntur, partim quidem voluntate, partim vero oeconomia, partim denique concessione.*

Τριττόν ἐςι τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς μέρος, θυμικὸν, ἐπιθυμητικὸν, λογιςικόν. *Tres sunt animae partes, quae passione afficiuntur, irascibilis, concupiscibilis, & rationalis.*

VI. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ τριττὸς ὁ νόμος. *Eiusdem triplex lex.*

Φυσικὸς, γραπτὸς, καὶ ὁ ἐν χάριτι πνευματικός. *Naturalis, scripta, & spiritualis in gratia.*

VII. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ, περὶ τῶν ἑκατὸν δηναρίων. *Eiusdem de centum denariis.*

Δεῖ γινώσκειν, ὅτιπερ λεπτὰ καλοῦνται τὰ ἀσσάρια, ἤγουν, οἱ ὀβολοί· ἑξήκοντα δὲ ἀσσαρίων ὑπῆρχεν τὸ δηνάριον· ἑκατὸν δὲ δηναρίων ὑπῆρχεν ὁ ἄργυρος· καὶ πέπραται ὁ κύριος εἰς τριάκοντα ἀργύρια· ἅ τινα συνάγονται εἰς τρισχίλια δηνάρια, γενόμενα ἐν χρυσίῳ, νομίσματα ἑκατόν *Oportet cognoscere, quod minuti vocantur asses, videlicet oboli; sexaginta autem aßes constituunt unum denarium; centum vero denaria formant unum argenteum, & dominus triginta argenteis venditus est: quae computantur idem, ac tria millia denariorum, redacta vero in aureum, numismata centum.*

VIII. pag. 79. Τοῦ αὐτοῦ ςίχοι ἰαμβικοί. *Eiusdem versus iambici*, qui itidem in citata editione desiderantur.

Ὢ θαῦμα! γαςὴρ ἀσπόρως συλλαμβάνει·
Θεὸς βροτοῖς δὲ τίκτεται παρ' ἐλπίδα,
Καὶ πρέσβυς αὐτὸς ἐγκαλίζεται βρέφος.
Βαπτίζεται δὲ μηδαμῶς ἔχων ῥύπον,
Καὶ φῶς μαθηταῖς ἐν Θαβὼρ φανεὶς βρύει.
Φθορᾶς ἀνιςᾷ τὸν τεταρταῖον φίλον,
Καὶ παῖδες εὐφημοῦσι τοῦτον τοῖς κλάδοις.
Σταυρῷ τε θνήσκει, προσπαγεὶς ἑκουσίως,
Ἀνίςαται μὲν κόσμον ἐξ ᾅδου φέρων.
Εἰσέρχεται δὲ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων,
Καὶ γῆθεν ἀρθεὶς πατρικὴν πρὸς ἑςίαν,
Γλωσσῶν ἐν εἴδει τὸ παράκλητον νέμει.

O mi-

O miraculum! venter sine semine concipit.
Deus vero mortalibus paritur praeter spem,
Et senex ipse vocatur infans.
Baptizatur autem nequaquam habens sordes,
Et lumen discipulis in Thabor apparens emanat.
E morte resuscitat quatriduanum amicum,
Et pueri benedicunt ei ramis.
In cruce autem moritur, adfixus sponte.
Resurgit quidem, mundum ex Inferno ferens,
Ingreditur vero portis clausis,
Et e terra elevatus patriam ad domum,
Linguarum in forma Paracletum distribuit.

IX. p. 80. Τῦ αὐτοῦ πρὸς Πέτρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀπολογία περὶ τῆς Ἑξαημέρυ. *Eiusdem ad Petrum fratrem Explicatio apologetica in Hexaemeron.* Inc. Τί ταῦτα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε τῦ Θεῦ; κατατολμᾷν ἡμᾶς τῶν ἀτολμήτων ἐγκελευόμενος. Des. κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ Θεοῦ· ᾧ πρέπει ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κ. λ. Exstat in cit. edit. Tom. I. p. 1.

X. pag. 116. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ Ἀπολιναρίυ ἀντιῤῥητικός. *Eiusdem Antirrheticus adversus Apollinarium.* Inc. Prooemium: Καλὸν ἂν γένοιτο προοίμιον ἡμῖν τῦ λόγυ. Des. τὸ ἀποκεκρυμμένον τῇ τοῦ προβάτου δορᾷ. Subsequitur sine alio titulo, imo in eadem linea ipse Tractatus, cuius initium: Οὐκοῦν ἐξετάσωμεν τί ἡμῖν ἡ Ἀπολιναρίυ τῦ Σύρυ διδασκαλία ἐβλάστησε. Finis: ἐφ' ἑαυτῶν, καὶ πρὸ τῆς ἐξετάσεως ἔχει τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον. Quibus item solita subscriptio adiecta: Συντελεσθῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Insigne hoc Opus a Leontio Byzantino in variis scriptis, a Ioanne Damasceno & Euthymio, nec non in Actis sextae Synodi Actione x. laudatum, memoratumque a Nicephoro XI. 19. Histor. primus ex Codice Vaticano DCC. circiter annorum, vulgavit cum versione sua, notisque Laurentius Zacagnius in Collectaneis Monumentorum Veterum Ecclesiae Graecae, Romae MDCXCVIII. 4. a p. 123. ad 287. qui in Prolegomenis §. XVIII. quamplura de eodem Opere egregia profert. Vide etiam Fabric. Biblioth. Graecae Tom. VIII. Cap. 20. Lib. V. p. 162.

In ultima tandem pagina sequens notula ipsius Scriptoris manu exarata fuit, quam non adfert Montefalconius Palaeograph. Graec. Lib. I. Cap. VII. in quo de notis ac nominibus Calligraphorum agit: Ἔτι μετεγράφη καὶ τὸ παρὸν βιβλίον τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἐπισκόπου Νύσσης ἀναλώμασι μὲν τοῦ μεγίσυ κυρίυ ἡμετέρυ κυρίυ Λαυρεντίυ Διμέδιτζε, διὰ χειρὸς δὲ κἀμοῦ Ἰωάννου ἱερέως Ῥώσυ τοῦ Κρητὸς, ἔτει ἀπὸ τῆς Χρισοῦ γεννήσεως χιλιοσῷ τετρακοσιοσῷ ὀγδοηκοσῷ ἐννάτῳ, μηνὸς Ἰαννουαρίου εἰκοσῇ ἐν Ῥώμῃ. *Huc usque transcriptus est etiam praesens libellus sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni, sumtibus quidem maximi Domini nostri Domini Laurentii de Medicis, manu vero mea Ioannis Rhosi Sacerdotis Cretensis, anno a Christi Nativitate* MCCCCLXXXIX. *Mensis Ianuarii die* XX. *Romae.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. perspicue diligenterque exaratus, ac bene servatus. Foliis scriptis constat 182.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΙΣ ΠΑΣΧΑ.

GREGORII NAZIANZENI SERMONES IN PASCHA,

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes XXV. quibus accedit explicatio fabularum, quarum meminit in Oratione in S. Basilium, & Vita eiusdem Gregorii.

PAgina prima Tabulam exhibet Orationum, quae sunt numero XXV. hoc titulo aureis litteris exarato: Γρηγορίυ τοῦ θεολόγυ βιβλίον β'. *Gregorii Theologi Liber II.* Orationes vero hoc ordine procedunt. COD. V.

I. pag. 2. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἐπισκόπου Ναζιανζῦ τοῦ θεολόγου εἰς πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Beati patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni* [1] *Theologi in Pascha, & in tarditatem.* Exstat in cit. Parisiensi Oper. edit. Tom. I. p. 673.

II. pag. 4. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν, καὶ αὖθις ἐπανόδου ἐκεῖθεν διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα, καὶ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus, in quo caussas exponit, ob quas in Pontum fugerit, posteaquam Presbyter ordinatus fuisset, ac rursus Nazianzum redierit, in quo quae Sacerdotis professio sit, docet, & qualem Episcopum esse oporteat.* Ibid. p. 1.

III. pag. 35. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύτερον, ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum adciverant, nec venerant, postquam presbyter factus fuisset, in Paschate.* Ibid. pag. 46.

IV. pag. 38. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in Caesarium fratrem Oratio funebris.* Ibid. p. 160.

V. pag. 54. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Gorgoniae Oratio funebris.* Ibid. p. 176

VI. p. 66. Τῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α' ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem de pace I. post reconciliationem Monachorum.* Ibid. p. 190.

VII. pag. 79. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν σάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι. *Eiusdem de pace Oratio II. in unio-*

(1) Titulus ἐπισκόπυ Ναζιανζῦ exstat etiam alias in Codd. Quamvis autem hic error adeo sit antiquus, ut non solum Ruffinus Histor. Eccles. Lib. II. cap. 9. Socrates Lib. III. Cap. 35. Sozomenus Lib. VI. Cap. 17. & Suidas in Lexico sub voce Γρηγόριος, verum etiam ipse S. Hieronymus in Libro de Scriptor. Eccles. Cap. 17. S. Gregorium Nazianzenum appellet Episcopum Vrbis Nazianzi in Cappadocia; ipse tamen S. Gregorius in scriptis suis expresse reclamat, & publice testatur, se numquam fuisse ordinatum Episcopum Nazianzi; sed tantummodo Patrem suum, tamquam Episcopum iam senio confectum, in administranda illius urbis Ecclesia ad breve tempus adiuvisse. Qua de re vide sis plura apud Card. Baronium Annal. Eccles. Tom. IV. A. CCCLXXI. seqq. pag. 304, 305. & 331. edition. Plantin.

unionem, quam post seditionem fecimus unanimes Ibid. p. 205.

VIII. pag. 86. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτȣ͂ πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείȣ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasimorum ordinatus est.* Ibid. pag. 142.

IX. pag. 90. Τȣ͂ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τȣ̀ς αὐτȣ̀ς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem* (scilicet ad patrem, & Basilium) *post reditum ex fuga.* Ibid. p. 134.

X. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείȣ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset.* Ibid. p. 136

XI. pag. 96. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν; καὶ τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad senem* (nempe patrem) quum ei curam Ecclesiae Nazianzenae commisisset. Ibid. p. 145.

XII. pag. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

XIII. pag. 113. *b.* Τȣ͂ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα, ἐπὶ παρȣσίᾳ Βασιλείȣ. *Eiusdem Oratio funebris in patrem, habita praesente Basilio.* Ibid. p. 286.

XIV. pag. 140. Τȣ͂ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς λόγȣς, & εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in exaequatorem.* Ibid. p. 149

XV. pag 149. Τȣ͂ αὐτοῦ πρὸς τȣ̀ς πολιτευομένȣς ἀγωνιῶντας, κ̀ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives gravi timore perculsos, & Praefectum irascentem.* Ibid. p. 265.

XVI. pag. 156. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασίλειον ἐπίσκοπον Καισαρειας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii, Caesareae Cappadociae Episcopi.* Ibid. p. 316.

XVII. pag. 207. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de amore pauperum.* Ibid. pag. 239.

XVIII. pag. 230. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini.* Ibid. pag. 373.

XIX. pag. 251. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in Cyprianum, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset.* Ib. p. 274.

XX p. 261. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem.* Ibid. p. 397.

XXI. pag. 271. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. *Eiusdem Oratio in laudem Heronis philosophi, ab exsilio reversi.* Ibid. p. 409.

XXII. p. 283. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατάπλȣν εἰς τȣ̀ς ἀπ' Αἰγύπτȣ ἐπιδημήσαντας. *Eiusdem in navigationem, & appulsum Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto.* Ibid. p. 424.

XXIII. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δόγματος κ̀ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiusdem de dogmate, & constitutione Episcoporum Oratio extemporanea.* Ibid. p. 486.

XXIV. pag. 296. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανȣ̀ς προδιάλεξις, ἢ ὅτι ȣ̓ παντὸς τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos disputationis praeludium, sive quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare.* Ibid. p. 529.

XXV. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia.* Ibid. p. 536.

XXVI. Sequitur pag. 322. *b.* Ἐξήγησις ἱστοριῶν τῶν ἐν τῷ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίῳ. *Enarratio historiarum, quarum* (S. Gregorius Naz.) *meminit in Oratione funebri in laudem S. Basilii* [1]. Inc. Οἱ τῶν ἔξω σοφισταί τε καὶ ῥήτορες, βȣλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι, κ. λ. Des. χαλκὸν ἔχων πολὺν κ̀ ἀξιοθαύμαστον θέαμα.

XXVII. pag. 318. *b.* Βίος τοῦ ἁγίου Γρηγορίȣ τοῦ θεολόγȣ. *Vita S. Gregorii Theologi.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ, ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος. Des. σὴ γάρ ἐστιν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνὴ, κ̀ Θεῷ λέγουσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzeni, ut in Ms. quodam Codice notatur, alumnus. Latine prodiit ex Billii versione, ac praemittitur G. L. Nazianzeni Operibus. Primus e Graeco inconcinne Anastasius transtulerat quidam anno post Christum natum DCCCC. Vid. Fabric. l. c. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. p. 82.

In fine legitur haec notula: *Compri lo dito libro in romanya a* M. CCC. LXXXVII. *del mese de dicembre lo dito libro ne a carte* CCC. XL.

Codex Graecus membran. Ms. in folio Sec. XI. nitidissime scriptus optimeque servatus, si illud excipias, duas tantum paginas in toto Codice fuisse a recentiori manu suppletas. Omnes Sermonum titulos auro exaratos, aureisque ornamentis circumductos exhibet. Constat foliis scriptis 354. cuius specimen damus Tab. IV. N. II.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

GREGORII THEOLOGI SERMONES.

PRaecedunt in primis duabus paginis excerpta quaedam ex Commentariis S. Ioannis Chrysostomi in Epistolas D. Paulli, & ex eiusdem Chrysostomi vita, scripta a Palladio, auctore anonymo. Primis hic titulus praeit: Τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς Κο- COD. VI.

ριν-

(1) Exstat quidem haec Enarratio, quam Nonno Panopolitae tribuit Oudinus De Scriptoribus Ecclesiast. Tom. I. pag. 647. 930. edition. Francofurtensis A. MDCCXXII. in Gregorii Nazianzeni editione Parisina Billiana Tom. II. p. 768 sed Latine tantum, & quidem mutile, atque interpolate. Nonnus igitur, ut ferunt, scripsit scholia, seu Commentaria in IV. Orationes sancti Gregorii Nazianzeni, in duas nempe Invectivas in Iulianum, quas cum scholiis Graecis, & eiusdem Nonni collectione historiarum profanarum edidit seorsim Richardus Montacucius, Aetonae MDCX. Graece in 4. quibus suas etiam notas, & variantes lectiones adiecit; itemque in encomia in S. Basilium Magnum, & Luminum festum, seu Christi Baptismum, quae Graece adhuc delitescunt in nostris Codicibus, de quibus infra, ut etiam in Regia Galliarum Bibliotheca, Billio teste, in Imperatoria Viennensi, & alibi.

ριυθίους πρώτης ἐπιςολῆς. *Ioannis Chrysostomi ex Epistola I. ad Corinthios*. Inc. Ἐρώτησις. Τίνος ἕνεκεν ὁ Ἀβραὰμ ἐπλούτει, ὁ δὲ Ἰακὼβ ἄρτου ἐδεῖτο, ὐχὶ δίκαιος, ἐ ἦτος ἦν. Des. εἰς τὸν τῦ πυρὸς ἀπενεχθήσονται ποταμόν. Secunda, quorum titulus est, Παλλαδίυ ἐκ τοῦ βίυ τῦ ἁγίου Ἰωάννυ τοῦ Χρυσοςόμυ, *Palladii ex vita S. Ioannis Chrysostomi*, inc. Οὕτω δὲ πάντοτέ εἰσιν αἱ τῶν κακῶν ἀνθρώπων ἄσειςοι εὐημερίαι. Des. οὐδὲν εἰσενέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα. Sequitur in aversa pagina Index Orationum XVI. quae in Codice continentur, quaeque eodem prorsus ordine procedunt, atque in Cod. III. huius Plutei, nimirum.

I. pag. 3. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγυ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, κὴ εἰς τὴν βραδυτῆτα. Εὐλόγησον πάτερ. *S. patris nostri Gregorii Theologi Sermo in S. Pascha, & in tarditatem. Benedic Pater.* Exstat Operum T. I. p. 673. cit. edit.

II. p. 5. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. Εὐλόγησον πάτερ. *Eiusdem in S. Pascha. Benedic Pater*. Ibid. p. 676.

III. p. 22. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, κὴ εἰς τὸ ἔαρ, κὴ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. *Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in S. martyrem Mamantem*. Ibid. p. 697.

IV. p. 28. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοςὴν, ἐ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem in Pentecostem & in Spiritum Sanctum*. Ibid. pag. 705.

V. p. 38. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὺς Μακκαβαίυς. *Eiusdem in Maccabaeorum laudem*. Ibid. p. 397.

VI. p. 47. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν. *Eiusdem in laudem martyris Cypriani, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset*. Ibid. p. 274.

VII. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὺς λόγυς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανόν. *Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequatorem tributorum Iulianum*. Ibid. p. 149.

VIII. p. 64. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριςῦ γέννησιν. *Eiusdem in Christi nativitatem*. Mutila est heinc einde haec oratio, cuius etiam finis desideratur, ob unius paginae defectum, quacum, sequentis etiam initium deperiit. Definit igitur in verbis: καὶ ὡς ὄνος τὴν φάτνην τῦ κυρίυ αὐτοῦ· εἴτε .... quae incidunt in cit. edit. p. 623. v. 5.

IX. p. 73. Sequitur Oratio funebris in laudem Basilii Magni, initio mutila; incipit enim a verbis .... νακας (supple πίνακας) ταύτην ἂν ὑφελὼν μόνην, ὡς λόγυ κρείττονα, κ. λ. quae sunt sub initium memoratae Orationis loc. cit. p. 316.

X. pag. 115. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina*. Ibid. p. 624.

XI. p. 124. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma*. Ibid. pag. 637.

XII. pag. 151. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείυ ἐπιςάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem in sanctum Gregorium, fratrem Basilii, quum postquam Episcopus creatus fuerat venisset*. Ibid. pag. 136.

XIII. p. 156. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Magni Athanasii Archiepiscopi Alexandriae*. Ibid. pag. 373.

XIV. pag. 174. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρυσίαν. *Eiusdem Oratio Apologetica in praesentia CL. Episcoporum habita*. Ibid. p. 510.

XV pag. 189. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Ib. p. 265.

XVI. p. 211. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad Patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224. Inter hanc Orationem, & sequentem eiusdem D. Gregorii γνωμολογίαν τετράςιχον hic titulus iacet: Τοῦ μακαρίου Συμεὼν τοῦ Λογοθέτυ, καὶ μεταφραςοῦ θρῆνοι κατὰ ἀλφάβητον, ἑκάςυ ςίχου ἔννοιαν ἀπαρτίζοντος. *Beati Symeonis Logothetae, & metaphrastae lamentationes iuxta ordinem alphabeti, quolibet versu sententiam absolvente*. Sed praeter titulum nil aliud adparet.

XVII. pag. 224. Τοῦ αὐτοῦ τετράςιχα ἐξ ἰάμβων, ἑρμηνευθέντα ἀπὸ φωνῆς Νικήτα φιλοσόφυ τοῦ κὴ Δαβίδ· ὧν ἡ ἐπιγραφὴ διὰ ςίχων ἡρωελεγείων. *Eiusdem* (nempe Gregorii) *Tetrasticha Iambica, cum interpretatione Nicetae Davidis philosophi. Horum vero epigraphe versibus heroelegis comprehenditur*.

Ἐπιγραφή.

Γρηγορίυ πόνος εἰμὶ, τετραςιχίην δὲ φυλάσσω,
Γνώμαις πνευματικαῖς, μνημόσυνον σοφίης.

Ἑρμηνεία.

Γρηγορίυ ποίημά εἰμι, φυλάσσω δὲ τὸ τετράςιχον δι' ἰάμβων, βίῳ καταλιπὸν μνημόσυνον σοφίας.

Succedunt deinde ipsa Tetrasticha, quae sunt LIX. cum sua interpretatione. Tetrastichum primum:

Πρᾶξιν προτιμήσειας, ἢ θεωρίαν;
Ὄψις, τελείων ἔργον, ἡ δὲ πλειόνων.
Ἄμφω μέν εἰσι δεξιαί τε κὴ φίλαι.
Σὺ δὲ, πρὸς ἣν πέφυκας, ἐκτείνυ πλέον.

Interpretatio: Ἄμφω μέν εἰσιν, ἥτε θεωρία ἐ πρᾶξις, ἐπαινεταὶ κὴ φίλαι· ἕκαςος δὲ, πρὸς ἣν ἐπεκτείνεται, ταύτῃ ἑπέσθω.

Vltimum Tetrastichon:

Πέρας λόγυ, διοςή τις ἄρνησις Θεοῦ,
Ἔργῳ, λόγῳ τε· μὴ κλαπῇς περισκόπει,
Ἀεὶ διώκῃ λαθρίοις παλαίσμασι,
Μήπως δεηθῇς ἐσχάτων καθαρσίων.

Interpetratio: Τὸ συμβυλευτικὸν τοῦ λόγου συμπέρασμα διττήν σοι προσέχειν τὴν ἀσφάλειαν· ὡς ἐπεὶ ἀεὶ διώκῃ ὑπὸ τοῦ ἐναντίυ λαθραίοις παλαίσμασιν, ὀφείλεις μὴ παρακλαπῆναι μήτε ἔργῳ, μήτε λόγῳ· κὴ γὰρ κατ' ἄμφω ἀρνῖσθαί σοι συμβαίνει τὸ θεῖον. Δεῖ ὖν σε ἀσφαλῶς βιοτεύειν, ἵνα μὴ δεηθῇς τῆς διὰ τῶν δακρύων κατωδύνυ καθάρσεως. Haec Gnomologia habetur cit. edit. Tom. II. pag. 156. Commentarius vero Nicetae Latinus ibid. p. 1406.

His quaedam pauca succedunt ex Evangelio Lucae Cap. VI. v. 17.

Denique, ne ultimae quatuor paginae vacuae supereſſent, recentior manus, eadem nimirum, quae in primis duobus foliis praedicta ex Io. Chryſoſtomi Commentariis excerpta deſcripſerat, aliis eiuſmodi excerptis eaſdem explevit, quorum hoc eſt initium: Ἐκ τῆς Παροιμίας. *Ex Proverbiis*. Ποιεῖν δίκαια, ϗ ἀληθεύειν, ἀρετὸν παρὰ κυρίῳ μᾶλλον, ἢ θυσίαι, κ. λ. Finis: ϗ οὐ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ τὸ καθόλου μὴ βλέπουσιν.

Ampliſſima ſunt in hoc Codice ſcholia marginalia, quorum multa in dies partim evaneſcunt, partim tineis corroſa depereunt. Nos tamen unum ab interitu vindicantes, heic pro reliquorum ſpecimine ſubiicimus. Pag. igitur 10. *b.* ad illa verba II. Orationis de Paſchate, προελθὼν δὲ μετὰ τῆς προσλήψεως, κ. λ. haec leguntur in margine: Εἰπὼν δὲ ὁ θεῖος Γρηγόριος, ὅτι ὁ Θεὸς ἐτέχθη προσλαβὼν σάρκα, ϗ ὅτι μετὰ τῆς προσλήψεως γεννηθεὶς, εἷς ἐστιν υἱὸς, ϗ οὐ δύο, θαυμάζει, ϗ οἷον εἰς ἔκπληξιν ἐμπεσὼν ἐπαπορεῖ, πότερον ἐκράθησαν, ἢ ἐμίγησαν αἱ φύσεις αἱ συνδεδραμηκυῖαι· εἰ μὲν γὰρ ἐκράθησαν, ἐξ ἀνάγκης καὶ σύγχυσιν ἔπαθον, ὡς τὰ κεραννύμενα, οἷον οἶνος, ϗ ὕδωρ· εἰ δὲ μόνον ἐμίγησαν, ἔδει ϗ διαιρεθῆναί ποτε ταύτης ἐνεργείᾳ· αὕτη γὰρ φύσις τῶν μιγνυμένων, ὡς σίτου ϗ κριθῆς· ἀλλὰ μὴν οὔτε συνεχύθησαν, ϗ ἀδιαίρετοι μεμενήκασιν ἅπαξ συνελθοῦσαι, τὴν ἑαυτῶν. Διαφορὰν μετὰ τὴν συνδρομὴν σώζουσαι. Καινὴ τοίνυν γέγονε, ϗ ἐκστατικὴ, ἥτε κρᾶσις ἡ ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ, ϗ ἡ μίξις τῶν ἐναντίων δύο φύσεων· διατοῦτο μὴ δυνάμενος ὁ Θεολόγος ἢ μίξιν μόνον εἰπεῖν, ἢ κρᾶσιν ἁπλῶς, ἀμφοτέρας ἀναγκαίας παρέλαβε, καὶ μετὰ προσδιορισμοῦ· τὴν μὲν γὰρ εἶπε καινὴν, τὴν δὲ παράδοξον· ϗ γὰρ ἡ μίξις ἐνταῦθα τὸ μὲν ἀσύγχυτον ἔχει, τὸ δὲ διαιρετὸν οὐκ ἔχει· ὅ περ καινόν ἐστιν· ϗ ἡ κρᾶσις τὸ μὲν ἀδιαίρετον ἔχει, τὸ δὲ συγκεχυμένον οὐκ ἔχει· ὃ καὶ παράδοξον. Ἑκάτερον οὖν ἑκατέρῳ προσκείμενον, ἡ μίξις, φημὶ, ϗ ἡ κρᾶσις, τὴν τοῦ δόγματος σώζει ἀκρίβειαν.

Codex Graecus chartac. Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. multis in locis ſitu, & vetuſtate conſumtus. Conſtat fol. 234.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII NAZIANZENI VARIA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Orationes.

COD. VII. EXhibet prima huius Codicis pagina Orationum Tabulam, & quoniam temporis diuturnitate evaneſcebat, a recentiori Graeco tota fuit in anteriori folio deſcripta, numero etiam paginarum, in quibus unaquaeque incidit, adnotato. In eadem etiam Graeculus alter, fortaſſe Codicis poſſeſſor, quaedam pauca de octo partibus orationis adiunxit. Tertius denique ſcriptor verſiculos quoſdam ſingulis Orationibus praefixit, quos, ne quid lectorem fraudemus, edendos cenſuimus. Sed Orationum ſeriem perſequamur.

I. p. 2. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ λόγος ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς. *Sancti patris noſtri Gregorii Epiſcopi Nazianzeni Oratio apologetica ſuae in Pontum fugae*. In cit. edit. pag. 1. Huic verſiculus praecedit:

Ἔκμαθε πρῶτον ταῦτα, ϗ ἔρχεο ἱερατεύσων.
Haec primum diſce, & poſtea ſacerdotii munus obire poteris.

II. p. 30. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς προδιάλεξις, ἢ ὅτι οὐ παντὸς τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiuſdem adverſus Eunomianos diſputationis praeludium, ſive quod non ſit cuiuſvis hominis, nec cuiuſvis temporis de Deo diſputare*. Ibid. p. 529. & eſt I. de Theologia. Verſiculi in hanc Orationem ſcripti ita habent:

Θεοῦ καλὸν μὲν πάντοτε μνήμην ἔχειν,
Καιρὸν δὲ τακτὸν, τοῦ θεηγόρου μάθε.
Bonum quidem eſt Dei ſemper memoriam habere,
Tempus autem proprium, a Theologo diſce.

III. p. 35. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiuſdem de Theologia*. Ibid. p. 536. & eſt II. de Theologia. Verſiculi quidem & huic praecedebant Sermoni, ſed deleti fuerunt.

IV. p. 50. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος πρῶτος. *Eiuſdem de Filio Oratio prima*. Ibid. p. 561. & eſt III. de Theologia. Verſiculus eſt:

Τὸν υἱὸν ἐτράνωσεν ὁ πρῶτος λόγος.
Filium planum fecit prima Oratio.

V. p. 59. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος δεύτερος. *Eiuſdem de Filio Oratio ſecunda*. Ibid. p. 577. & eſt IV. de Theologia. Quatuor hanc verſus praecurrunt, duos habet margo ſuperior, duos inferior. Primi ſunt:

Ὁ δεύτερος τὰ θεῖα τῆς γραφῆς βάθη,
Ὁ δὲ τρίτος τὸ πνεῦμα πατρὸς, ϗ λόγου.
Altera divina ſcripturae arcana,
Tertia autem ſpiritum Patris, & Verbi.

Secundi:

Βάθη γραφῆς δίδωσιν ἡμῖν, ὡς ἔχει,
Ὁ θεῖος οὗτος δεύτερος νοεῖν λόγος.
Arcana Scripturae dat nobis, ut poteſt,
Divina haec altera intelligere Oratio.

VI. p. 59. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *Eiuſdem de Spiritu Sancto*. Ibid. p. 593. & eſt V. & poſtrema de Theologia. Verſus ſunt iſti:

Τοῦ πνεύματος κἀνταῦθα γνώσεως βάθη,
Ἃ τοῖς λαβεῖν δηλοῦσιν, οὐ κεκρυμμένοις.
Hinc ſpiritus ſcientiae profunditates,
Quas dat accipere iis, qui manifeſtant, non occultant,

VII. p. 82. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας, ϗ καταστάσεως ἐπισκόπων. *Eiuſdem de Theologia, & de conſtitutione Epiſcoporum*. Ibid. pag. 486. Hos habet verſiculos:

Ποθεῖς γενέσθαι γνήσιος θεηγόρος,
Λόγοις μαθητεύθητι τοῦ θεηγόρου.

Ex-

Expetis fieri legitimus Theologus,
Sermones disce Theologi.

VIII. pag. 88. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς, καὶ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem ad Arianos, & de se ipso.* Ibid. p. 431. Versus praemissi sunt isti:

Τρόπος γένος δείκνυσιν, ȣ̓ γένος τρόπον,
Καὶ χοῦς τὸν ἐκ γῆς, ϗ πνοὴ τὴν εἰκόνα.
Mores genus demonstrant, non genus mores,
Et pulvis eum, qui ex terra est, & spiritus imaginem.

IX. p. 96. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τȣ̀ς λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνςαντινȣπόλεως. *Eiusdem de se ipso, & ad eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolitanam adfectare dicebant.* Ibid. p. 464. Nulli praecedunt versus.

X. p. 102. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μοναχὸν περὶ Θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate.* Ibid. p. 717. Versiculus praecurrit:

Κἀνταῦθα τρανοῖ δόγμα τȣ̃ Θείȣ Λόγȣ.
Et heic planum facit dogma divini Verbi.

XI. p. 105. Τȣ̃ αὐτοῦ πρὸς τȣ̀ς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, ϗ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύτερον ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant postquam presbyter factus fuisset in Paschate.* Ibid. p. 46. En versiculum:

Καθάπτεται μὲν, ἀλλὰ μετρίως φίλων.
Mordet quidem, sed modeste amicos.

XII. p. 107. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Caesarii fratris Oratio funebris.* Ibid. p. 160. Praecedit distichon:

Εἰς ἀρετὴν παράκλησις ἀδελφὸς Γρηγορίοιο
Καισάριος μεγάλη, τȣ̃ μεγάλȣ ὁ μέγας.
Ad virtutem exhortatio frater Gregorii
Caesarius magna, magni magnus.

XIII. p. 119. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis suae funebris Oratio.* Ibid. pag. 176. hoc addito versiculo:

Κανὼν ξυνεύνων σωφρόνων Γοργονία.
Norma coniugum prudentum Gorgonia.

XIV. p. 129. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς α' ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem de Pace post reconciliationem Monachorum Oratio I.* Ibid. p. 190. in quam versiculus:

Εἰρηνικῶν ὁ πρῶτος εἰς Θεὸν πόθος.
Pacificorum primum in Deum desiderium.

XV. p. 139. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰρηνικὸς δεύτερος εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν ςάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι. *Eiusdem de Pace Oratio secunda in reconciliationem, quam post dissidium inivimus orthodoxi.* Ibid. p. 205. versiculo apposito:

Ὁ δεύτερος σύνδεσμος ὀρθοδοξίας.
Alterum vinculum rectae sententiae.

XVI. p. 145. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰρηνικὸς τρίτος εἰς Ἀμφιλόχιον. *Eiusdem de Pace Oratio tertia ad Amphilochium.* Ibid. pag. 213. adscripto iambo:

Οὗτος τρίτος τρίφωτος εἰρήνης λόγος.
Haec tertia ter lucida de pace Oratio.

XVII. p. 152. Τοῦ αὐτȣ̃ εἰς τȣ̀ς αὐτȣ̀ς ἀπολογητικὸς, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. *Eiusdem ad eosdem* (nempe Gregorium patrem, & Basilium Magnum) *Apologeticus, quum Episcopus Sasimorum creatus est.* Ibid. p. 142. Nullus neque in hanc, neque in duas sequentes Orationes versus apparet.

XVIII. p. 154. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἀπολογητικὸς εἰς τȣ̀ς αὐτȣ̀ς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post suum ex fuga reditum.* Ibid. p. 134.

XIX. p. 156. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ϗ εἰς τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem.* Ibid. p. 145

XX. p. 158. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem silentem post plagam grandinis.* Haec Oratio valde mutila: definit enim in verbis, ὁ μὲν γὰρ ἴσως ὀλίγον, εὐφράνας .... quae incidunt in cit. edit. pag. 225. paullo post initium Sermonis; quod sequioris aevi Graecus animadvertens, in inferiori margine relatis verbis subscripsit, λείπει πολὺ, *deficit multum*, totus scilicet quaternio: quem tamen defectum antiquitus in Codice fuisse, id esse indicio potest, quod enumeratio paginarum in extremo margine adnotata, quae antiquitatem sapit, ita continuatur, ac si omnia inter se cohaereant. In hoc eodem margine sequens distichon heroicum legitur:

Γνώμονες ἡμερότητος Γρηγορίοιο τοκῆες,
Γρηγόριος ϗ Νόννα, θεόφρονες Ἀβραμιαῖοι.
Normae mansuetudinis Gregorii parentes,
Gregorius & Nonna, divini Abrahami filii.

Quod ad sequentem potius Orationem, quam ad fragmentum istud arbitror pertinere.

XXI. p. 159. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐπιτάφιος εἰς τὸν πατέρα ὑπὸ παρȣσίᾳ Βασιλείȣ. *Eiusdem in laudem patris Oratio funebris, praesente Basilio habita.* Ibid. p. 286.

XXII. p. 179. Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς τȣ̀ς πολιτευομένȣς Ναζιανζȣ̃ ἀγωνιῶντας, ϗ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad Nazianzenos cives gravi timore perculsos, & ad Praefectum irascentem.* Ibid. pag. 265. hoc versu heroico apposito:

Ἀρχοῖς ἀρχομένοισι παραίνεσις εἰς ὁμόνοιαν.
Principibus, & subditis adhortatio in concordiam.

XXIII. p. 184. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρέα. *Eiusdem ad Heronem philosophum Alexandrinum.* Ibid. pag. 409. Huic extrema tantum exametri, & unus pentameter praecurrit, nimirum:

. . . . . . Ἥρωνος μίμησαι,
Καὶ μετὰ τῆς χλαμύδος τὸν παράδεισον ἔχοις.
. . . . . . *Heronem imitare,*
Ut cum chlamyde Paradisum habeas.

XXIV. p. 194. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τῆς εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda.* Ibid. pag. 442. hoc disticho iambico apposito:

Λαλῶν, ἐνεργῶν, δογματίζων, ϗ λέγων
Ἀεὶ μέμνησο τῆσδε τῆς εὐταξίας.

Loquens, agens, dogmatizans, & differens,
Semper recordare huius moderationis.

XXV. p. 207. *b.* Εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγρῦ ἐπιςὰς μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *De ſe ipſo, quum poſt ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediiſſet.* Ibid. p. 472. Quatuor haec habet verſus, duos in margine ſuperiore, duos vero in inferiore. Primi ſunt:

Φιλοσόφυ βίον ἁγνὸν ἀπράγμονα τῇδε βλέπων τις
Ε῎κτοθι κ) θορύβων, κ) κακίης ἔσεται.
Philoſophi vitam puram, placidamque heic intuens aliquis,
Extra tumultus, & malitiam erit,

Secundi;

Φιλοσοφεῖν ὁ λόγος, κ) δόγματα θεῖα διδάσκει,
Καὶ καλοκἀγαθίη ποθέειν, κ) ἀντιποθεῖσθαι.
Philoſophari Oratio, & dogmata divina docet,
Et deſiderare, & viciſſim deſiderari honeſte.

XXVI. p. 216. Τῦ αὐτῦ ςηλιτευτικὸς πρῶτος κατὰ Ἑλλήνων, κ) κατὰ Ἰυλιανῦ. *Eiuſdem Invectiva prima adverſus Graecos, & Iulianum.* Ibid. pag. 49. hoc iambico diſticho praeeunte;

Στήλη πλάνης, ἔλεγχος ἀῤῥητυργίας
Ἰυλιανῦ, κ) θεῶν, κ) δαιμόνων.
Invectiva erroris, reprehenſio impietatis
Iuliani, & deorum, & daemonum.

XXVII. p. 253. Secunda in Iulianum invectiva, quae nullum habet titulum, hos tamen verſus exhibet;

Θεῶν θρίαμβος δεύτερος ψευδωνύμων
Ἰυλιανῷ συντεταρταρωμένων.
Triumphus alter de diis falſis
Cum Iuliano in Tartara deiectis.

Ibid. p. 109.

XXVIII. p. 268. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαςήν. *Metaphraſis in Eccleſiaſten.* Ibid. p. 749. in quam ſequentes verſiculi:

Καταφρόνησιν ἡδονῆς πᾶσαν βίυ,
Ἐκκλησιαςὴς ἐκδιδάσκει μανθάνειν.
Omnem vitae voluptuoſae contemtum
Eccleſiaſtes edocet addiſcere.

XXIX. p. 278. Τῦ αὐτῦ εἰς τὸν κατάπλουν τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐπισκόπων. *Eiuſdem in appulſum, & navigationem Epiſcoporum, qui ex Aegypto profecti ſunt.* Ibid. p. 424. Verſiculi ſunt iſti;

Κἀνταῦθα τοῖς Αἰγυπτίοις
Τὸ τρισσὸν ἓν φῶς ὁ γλυκὺς θεηγόρος.
Et heic Aegyptiis
Trinum unumque eſt lumen dulcis Theologus.

XXX. p. 282. *b.* Τῷ τιμιωτάτῳ, κ) θεοφιλεςάτῳ ἀδελφῷ, καὶ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo chariſſimo fratri, & conſacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.* Deinde alius titulus: Κατὰ Ἀπολιναρίυ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιςολή. *Contra Apollinarium ad Cledonium presbyterum Epiſtola:* qui quidem ſuperiori praecedere debuerat. Ibid. p. 737. ſeqq. Verſus in hanc Epiſtolam ita habent:

Τήνδε θεηγορίης δεκάριθμον ἔχων ἀκτῖνα,
Φωτὶ τελειοτάτῳ πλησιφαὴς ἐγένυ.
Hunc theologiae decuplum habens radium,
Lumine perfectiſſimo plene fulgidus ſis,

XXXI. p. 287. Τῦ αὐτῦ πρὸς Κληδόνιον ἐπιςολὴ δευτέρα. *Ad Cledonium Epiſtola ſecunda.* Ibid. p. 745. Habet haec triſtichon iambicum.

Σαρκώσεως δείκνυσι σύμβολα βλέπων,
Καὶ πάντα Χριςὸν πλὴν ἁμαρτίας δίχα
Ἄνθρωπον ὀφθῆναί τε, κ) Θεὸν λόγον.
Incarnationis oſtendit ſymbola videns,
Et omnia factum Chriſtum ſed citra peccatum,
Hominem apparuiſſe, & Deum Verbum.

XXXII. p. 289. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον παραινετικός. *Eiuſdem ad Virginem exhortatio.* Exſtat inter Carmina Tom. II. cit. edit. p. 299. ſed in Codice inſtar ſolutae orationis ſcripta eſt, eique adiunctus Hymnus veſpertinus, qui incipit: Σὲ κ) νῦν εὐλογοῦμεν, Χριςέ μυ. Deſ. κ) υἱῷ ϗ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Hunc vero edidit Graece Brunellus p. 51. & utraque lingua Iac. Tollius p. 96. His omnibus praecedunt verſiculi tres:

Γάμος μὲν ἁγνὸν, τίμιον δὲ παρθενία·
Τὸ νυθέτημα πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπον,
Καὶ τῇ πόλει, μάλιςα κ) ςεφηφόροις.
Nuptiae quidem purae, pretioſa autem virginitas:
Admonitio omnibus hominibus convenit,
Et civitati, maxime & ſacerdotibus.

XXXIII. & ultima p. 290. *b.* eſt Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ. *Significatio in Ezechielem.* Tom. I. p. 723. hoc diſticho iambico adiecto:

Ζητημάτων ἐνταῦθα πᾶν τὸ ποικίλον,
Ὧν ἔνδον ὄντων ἐγγεγραμμένων νόει.
Quaeſtionum heic omne varium genus,
Quod intus latet ſcriptum, mente comprehendit.

Multas habet hic Codex marginales notulas, & ſcholia manus non ita recentis, ſed ita propere, ac per compendia conſcripta, ut ea difficulter perlegere quis poſſit; ea praeſertim, quae ad Orationem primam de Filio pertinent; quum enim iſta prae ceteris eiuſmodi abundet ſcholiis, tota marginalia ſpatia ita ſunt referta, ut neque initium, neque ſingularum adnotationum finem expiſcari valeamus. Nos tamen unum, aut alterum ex Oratione I. ſelectum in turbam damus.

Primum ſcholium p. 6. *b.* in illa verba, ὐ φύσει μόνον κατασπειρόμενον, κ. λ. ita habet: Τὰ μὲν γὰρ σπέρματα τῶν ἀγαθῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς εἰσὶ φύσει· ἡ δὲ αὔξη αὐτῶν κατὰ προαίρεσιν γίνεται· ὐκῦν τὸ μὲν ἔχειν αὐτὰ φυσικῶς, ἐκ τῦ Θεῦ ἐςιν· τὸ δὲ αὐξάνειν αὐτὰ προαιρετικῶς, ἐν ἡμῖν· ςεφανύμεθα δὲ τοῖς προαιρετικοῖς ἀγαθοῖς, ὐ τοῖς φυσικοῖς.

Alterum p. 11. in verba, κ) τῆς τελευταίας ἀναπλάσεως conſcriptum, ſequens eſt: Περὶ τῆς πλάσεως τῦ ἀνθρώπυ, κ) τῆς ἀναςάσεως· πῶς τὸ διαλυθὲν, κ) φθαρὲν σῶμα ἔχει φύσιν ἀνίςασθαι; κ) πῶς τοῦτο γνωρίζει ἡ ψυχὴ αὐτῦ; τύπων δὲ τῶν παλαιῶν, δηλονότι τῆς Ἰυδαϊκῆς λατρίας, ϗ ἀληθινῆς, τῆς νέας δηλαδὴ κ) χριςιανικῆς, κ) διαθηκῶν τῶν δύο.

In poſtrema Codicis pagina, quae tineis, ac vetuſtate iam paene conſumta eſt, haec leguntur: Ἡ παρῦσα βίβλος ἀνετέθη τῇ σεβασμίῃ μοναςῇ τῦ Κωφῦ κυρίως λεγομένῃ παρὰ

τῦ

τῦ πανευγενεςάτυ δεσπότυ κυρίυ Κωνςαντίνυ Κομνήνυ τῦ Λασκαρ [1] . . . ὁλοψύχως οἱ ἐντυγχάνοντες. *Praesens liber dicatus est venerabili Monasterio Cophi, quod proprie vocant, a nobilissimo despota domino Constantino Comneno Lascare . . . . . toto animo legentes.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. Constat foliis scriptis 291.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ.

GREGORII THEOLOGI DE SACERDOTIO.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes XLV. ac Vita, quibus accedit Fabularum, de quibus ab ipso in nonnullis Sermonibus mentio fit, explicatio.

COD. VIII. I. pag. 1. ORatio prima inscribitur: Τῦ ἁγίου Γρηγορίου τῦ Θεολόγου ἀπολογητικὸς, ἢ περὶ ἱερωσύνης, ὅτε ἀπὸ Πόντυ ἐπανῆκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον, εἶτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο. *Sancti Gregorii Theologi Apologeticus, ac de Sacerdotio, habitus quum rediisset a Ponto, eo quod noluisset accipere sacerdotium, deinde reversus se defendit.* Inc. Ἥττημαι, ἢ τὴν ἧτταν. Des. ὁμῦ ἐ ποιμένες, ἐν Χριςῷ, κ. λ. In cit. edit. T. 1. p. 1. Quum sollemne sit huic Codici in fine singulorum Sermonum titulos repetere, ac stichometriam apponere, illis omissis, hanc tantum innuemus. Huius igitur Orationis sunt ςίχοι ͵αωϞς'. *Versus* MDCCCXCVI.

II. p. 20. Τῦ αὐτῦ εἰς αὐτὸν, ἢ τὸν πατέρα, ἡνίκα ἐπέτρεψεν αὐτῷ φροντίζειν τῆς Ναζιανζῦ ἐκκλησίας. Ἐν τῷ τέλει μόνον ἔχει δόγμα, ὅτι Θεὸς ἢ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Eiusdem de se ipso & ad patrem, quum ei curam Nazianzenae Ecclesiae commisisset. In fine unum habet dogma, quod & Spiritus Sanctus sit Deus.* Inc. Τὸ ςόμα μυ ἤνοιξα. Des. ἠξιωμένοις τῆς χάριτος, ἐν αὐτῷ Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 145. Στίχοι ρν'. *Versus* CL.

III. p. 22. Τῦ αὐτῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτῦ πατέρα, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείυ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. Ναζιανζῦ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτῦ ἦν, καὶ αὐτὸς ἦρξεν μετὰ θάνατον τῆς τῦ πατρὸς ἐκκλησίας, μᾶλλον ἔτι ἢ περιόντος τοῦ πατρός. Ἐν ἄλλῳ ε'. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasimorum creatus est. Nazianzi enim Episcopus erat eius pater; ipse autem, patre mortuo, vel potius adhuc superstite, Ecclesiam eius suscepit. In alio est* V. Inc. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα. Des. ἢ ἀρχιποίμενος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ, κ. λ. Ibid. p. 142. Στίχοι ρμη'. *Versus* CXLVIII.

IV. p. 23. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς ἑαυτὸν, ἢ τὸν πατέρα, καὶ Βασίλειον μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ γ'. *Eiusdem de se ipso ad patrem suum, & Basilium, post reditum ex fuga. Hic Sermo in alio est* III. Inc. Οὐδὲν ἰσχυρότερον γήρως. Des. ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 134. Στίχοι ρ'. *Versus* C.

V. p. 25. Τῦ αὐτῦ εἰς Γρηγόριον ἐπίσκοπον Νύσσης ἐπιςάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, παρόντος Βασιλείυ. Οὗτος ὁ λόγος ἐν ἄλλῳ ς'. ἠθικὸς λόγος. *Eiusdem ad Gregorium Episcopum Nyssenum, quum postquam Episcopus creatus fuerat, venisset, praesente Basilio. Hic Sermo in alio est* VI. *Moralis Sermo.* Inc. Φίλυ πιςῦ ὐκ ἔςιν. Des. ἐποφθείσης ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 136. Στίχοι σε'. *Versus* CCV.

VI. p. 27. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, ἢ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸν πρεσβύτερον. Ἐν ἄλλῳ δ'. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant, postquam presbyter factus fuisset. In alio est* IV. Inc. Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. Des. εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἐξέτασιν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid p. 46. Στίχοι ρμβ'. *Versus* CXLII.

VII. p. 28. *b.* Τῦ αὐτοῦ εἰς τὺς λόγους, ἢ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανόν. Οὐδὲν ἔχει δογματικὸν, ἀλλ' ἠθικόν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad Iulianum tributorum exaequatorem. Nihil habet dogmaticum, sed morale.* Inc. Τίς ἡ τυραννίς. Des. ἢ λαμπρότητα· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 149. Στίχοι υιζ'. *Versus* CCCCXVII.

VIII. p. 33. *b.* Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς πολιτευομένυς Ναζιανζῦ ἀγωνιῶντας, ἢ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον, ὑπὸ παρυσίᾳ τοῦ πατρός. Ὅλος ἠθικός. *Eiusdem ad Nazianzenos cives gravi timore perculsos, & Praefectum irascentem, praesente patre. Totus moralis.* Inc. Τὴν κοιλίαν μυ, κ. λ. Des. ἢ τῶν ἐκεῖθεν ἀνεκτοτέρων, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 265. Στίχοι τλε'. *Versus* CCCXXXV.

IX. p. 37. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, ἢ τὸν πατέρα αὐτῦ δι' αὐτῆς σιωπῶντα. Ἔχει δογματικὰ ὀλίγα, ὐ θεολογικά. *Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem suum propter ipsam tacentem. Habet pauca dogmatica, non theologica.* Inc. Τί λύετε τάξιν; Des. ἡμᾶς τε ἢ τὰ ἡμέτερα, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 224. Στίχοι χκς'. *Versus* DCXXVI.

X. p. 44. Τῦ αὐτῦ εἰς Καισάριον τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἐπιτάφιος, περιόντων τῶν γονέων. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem funebris in laudem Caesarii fratris sui Oratio, superstitibus parentibus. Nihil habet dogmaticum.* Inc. Οἴεσθέ με ἴσως, κ. λ. Des. ζωὴν τὴν μακραίωνά τε ἢ μακαρίαν, τὴν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 160. Στίχοι ψιη'. *Versus* DCCXVIII.

XI. p. 52. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος, ἐῤῥέθη ἐν Ἀριανζῷ τῆς Καππαδοκίας, ἀφ' ἧς ἢ ὡρμῶντο, ἐν ᾗ ἢ κατάκεινται. *Eiusdem funebris Oratio in laudem sororis suae Gorgoniae, dicta Arianzi Cappadociae, unde provenerant, & ubi iacent.* Inc. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, κ. λ. Des. καὶ κατοικῦντες, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 176. Στίχοι φξθ'. *Versus* DLXIX.

(1) Heic fortasse Scriptoris erat nomen, quod deinde abrasum fuit.

XII. p. 58. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἴδιον πατέρα, παρόντος Βασιλείου. *Eiusdem funebris in laudem patris sui Oratio, praesente Basilio Magno.* Inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Des. ἀνθρώπους ἄνθρωποι πέμποντες. Ibid. p. 286. Στίχοι ,ασλη′. *Versus* MCCXXXVIII.

XIII. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων μετὰ τὴν σιωπὴν, ὑπὸ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς, εἰρηνικὸς α′. Ἐν τῷ τέλει περὶ Τριάδος. *Eiusdem super reconciliatione monachorum, post silentium, Oratio prima de pace, habita praesente patre. In fine de Trinitate.* Inc. Λύει μου τὴν γλῶτταν, κ. λ. Des. τῆς πάντα νῦν ὑπερεχούσης, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 190. Στίχοι χκε′. *Versus* DCXXV.

XIV. p. 78. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὀρθόδοξοι, εἰρηνικὸς β′. δογματικὸς περὶ Τριάδος. *Eiusdem in reconciliationem, quam post dissidium inivimus orthodoxi, Oratio secunda de Pace, dogmatica de Trinitate.* Inc. Θερμὸς ὁ ζῆλος, κ. λ. Des. νῦν τε ϗ ὕστερον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 205. Στίχοι τμβ′. *Versus* CCCXLII.

XV. p. 81. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς γ′. λεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ, ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διηλεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem de Pace Oratio III. habita Constantinopoli, super contentione populi propter quosdam Episcopos inter se disceptantes, Nihil habet dogmaticum.* Inc. Εἰρήνη φίλη, κ. λ. Des. ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 213. Στίχοι υλη′. *Versus* CCCCXXXVIII.

XVI. p. 86. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὅλος δογματικός. *Eiusdem Oratio in Salvatoris Nativitatem, habita Constantinopoli. Tota dogmatica.* Inc. Χριστὸς γεννᾶται, κ. λ. Des. τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 613. Στίχοι υνε′. *Versus* CCCCLV.

XVII. p. 91. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα· ϗ οὗτος δογματικὸς, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in sancta Lumina; & haec dogmatica, habita Constantinopoli.* Inc. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός. Des. ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 624. Στίχοι φν′. *Versus* DL.

XVIII. p. 97. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγος β′. *Eiusdem in sanctum Baptisma Oratio secunda.* Inc. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ, κ. λ. Des. ϗ οἱ μανθάνοντες, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 637. Στίχοι ,αυιθ′. *Versus* MCCCCXIX.

XIX. p. 111. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ πάσχα, ϗ εἰς τὴν βραδυτῆτα, λόγος α′. *Eiusdem in Pascha, & in tarditatem, Oratio II.* Inc. Ἀναστάσεως ἡμέρα. Des. εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 673. Στίχοι ρν′. *Versus* CL.

XX. p. 112. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, ϗ εἰς τὴν βραδυτῆτα, λόγος β′. *Eiusdem in sanctum Pascha, & in tarditatem, Oratio II.* Inc. Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου. Des. ϗ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ὅτι σοὶ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 676. Στίχοι ωπγ′. *Versus* DCCCLXXXIII.

XXI. p. 122. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, ϗ εἰς τὸ ἔαρ, ϗ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα· τῇ γὰρ νέᾳ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ· ϗ περὶ ἐγκαινίων. Οὐδὲν ἔχει δογματικόν. *Eiusdem in novam Dominicam, & in ver, & in martyrem Mamantem; nova enim Dominica celebratur eius commemoratio Caesareae. Et de Encaeniis. Nihil habet dogmaticum.* Inc. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι, κ. λ. Des. βίον παραπεμφθείημεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 697. Στίχοι σϙε′. *Versus* CCXCV.

XXII. p. 125. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, ϗ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἔχει δογματικά. *Eiusdem in Pentecosten, & in Spiritum Sanctum, habita Constantinopoli. Continet dogmatica.* Inc. Περὶ τῆς ἑορτῆς, κ. λ. Des. ϗ ἀγαλλιάσει· μεθ' οὗ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 705. Στίχοι υπα′. *Versus* CCCCLXXXI.

XXIII. p. 130. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας, ϗ ὅτι οὐ παντὸς ἀνθρώπου, οὐδὲ παντὸς καιροῦ τὸ διαλέγεσθαι περὶ θεότητος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda, & quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Divinitate disputare, Oratio dicta Constantinopoli.* Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθατε. Des. ἀληθείας ϗ θεωρίας, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 442. Στίχοι ωια′. *Versus* DCCCXI.

XXIV. p. 138. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς, ϗ εἰς ἑαυτὸν, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem adversus Arianos, ac de seipso, Oratio dicta Constantinopoli.* Inc. Ποῦ ποτε εἰσὶν οἱ τὴν πενίαν, κ. λ. Des. φθάσαιμεν ϗ ἡμεῖς, ἐν αὐτῷ, κ. λ. Ibid. p. 431. Στίχοι υμ′. *Versus* CCCCXL.

XXV. p. 142. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς, ϗ περὶ θεολογίας προδιάλεξις. *Eiusdem adversus Eunomianos, & disputationis de Theologia praeludium.* Inc. Πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ κομψούς. Des. ἴσως τελεώτερον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 529. & est I. de Theologia. Στίχοι σι′. *Versus* CCX. In fine huius primae partis Orationum, amanuensis vitam Gregorii, ab eius discipulo Gregorio conscriptam, una cum nonnullis Carminibus adiecit; quae omnia, ne Orationum seriem interrumpamus, in finem duximus reiicienda.

XXVI. p. 159 Prima huius secundae partis Oratio, cui titulus uncialibus litteris, variisque coloribus depictis: Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ θεολόγου περὶ Υἱοῦ λόγος α′. *Sancti Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi de Filio, Oratio I.* Inc. Ἃ μὲν οὖν εἴποι τις ἄν. Des. τῶν ποθουμένων, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 561. & est III. de Theologia. Στίχοι φϙ′. *Versus* DXC.

XXVII. p. 165. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος β′. *Eiusdem de Filio, Oratio II.* Inc. Ἐπειδή σοι τὰς μὲν, κ. λ. Des. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς, ϗ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia. Στίχοι φ′. *Versus* D.

XXVIII. p. 171. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem de Spiritu Sancto, Oratio habita Con-*

Conſtantinopoli. Inc. Ὁ μὲν δὴ περὶ τȣ̃ Υἱοῦ, κ. λ. Deſ. θεότητά τε καὶ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 593. & eſt V. & poſtrema de Theologia. Στίχοι ψοε΄. *Verſus* DCCLXXV.

XXIX. p. 179. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ θεολογίας ϗ καταϛάσεως ἐπισκόπων, λόγος α΄ ἐῤῥέθη ἐν Κωνϛαντινȣπόλει. *Eiuſdem de Theologia, & conſtitutione Epiſcoporum, Oratio I. dicta Conſtantinopoli*. Inc. Ὅταν ἴδω τὴν νῦν γλωσσαλγίαν. Deſ. εἰ θέμις τȣ̃το εἰπεῖν, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. p. 486. Στίχοι τα΄. *Verſus* CCCI.

XXX. p. 182. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ θεολογίας λόγος β΄ ἐῤῥέθη ἐν Κωνϛαντινȣπόλει. *Eiuſdem de Theologia, Oratio II. dicta Conſtantinopoli*. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκαθήραμεν. Deſ. ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὑπὲρ ἅπαντα. Ibid. p. 536. Στίχοι φνθ΄. *Verſus* DLIX.

XXXI. p. 191. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὸν κατάπλȣν τῶν Αἰγυπτίων ἐπισκόπων, ἐῤῥέθη ἐν Κωνϛαντινȣπόλει. *Eiuſdem in appulſum, & navigationem Epiſcoporum, qui profecti ſunt ab Aegypto, Oratio dicta Conſtantinopoli*. Inc. Τοῖς ἐξ Αἰγύπτȣ προσφθέγξομαι. Deſ. δείκνυται τῆς γραφῆς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 424. Στίχοι υθ΄. *Verſus* IC.

XXXII. p. 194. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiuſdem de pauperum amore*. Inc. Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ϗ συμπένητες. Deſ. εἰς τὰς αἰωνίȣς σκηνὰς, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. pag. 239. Στίχοι ͵αιζ΄. *Verſus* MXVII.

XXXIII. p. 205. Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολιναρίȣ λόγος α΄. *Eiuſdem ad Cledonium presbyterum adverſus Apollinarium Oratio I.* Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσιόντες. Deſ. παντάπασι τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745. ubi tamen eſt Epiſtola II. Στίχοι ρ΄. *Verſus* C.

XXXIV. p. 206. *b.* Τοῦ αὐτȣ̃ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον λόγος β΄. *Eiuſdem ad eumdem Cledonium Oratio II.* Inſcribitur: Τῷ τιμιωτάτῳ, ϗ θεοφιλεϛάτῳ ἀδελφῷ ϗ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo chariſſimo fratri, & conſacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere*. Inc. Βȣ́λομαι μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία. Deſ. νομὴν ϗ ἰσχὺν λαμβάνοντος. Ibid. p. 737. ubi eſt Epiſt. I. Στίχοι τμ΄. *Verſus* CCCXL.

XXXV. p. 209 *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς ἑαυτὸν, ϗ πρὸς τȣ̀ς λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνϛαντινȣπόλεως, ἐῤῥέθη ἐν Κωνϛαντινȣπόλει. *Eiuſdem de ſe ipſo, & adverſus eos, qui dicebant ipſum adfectare Cathedram Conſtantinopolitanam, Oratio habita Conſtantinopoli*. Inc. Ἐγὼ θαυμάζω, τί ποτέ ἐϛιν. Deſ. τοῦτο ὑμῖς εὐαγγελίζομαι, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. pag. 464. Στίχοι τλγ΄. *Verſus* CCCXXXIII.

XXXVI. p. 213. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγρȣ̃ ἐπιϛὰς μετὰ κατὰ Μάξιμον, ἐῤῥέθη ἐν Κωνϛαντινȣπόλει. *Eiuſdem de ſe ipſo, quum poſt ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediiſſet, Oratio dicta Conſtantinopoli*. Inc. Ἐπόθουν ὑμᾶς, ὦ τέκνα. Deſ. διὰ βίȣ καὶ θεωρίας· ᾧ πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 472. Στίχοι φκγ΄. *Verſus* DXXIII.

XXXVII. p. 218. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον Ἀλεξανδρέα, ἐξορισθέντα διὰ τὴν πίϛιν, ϗ ἐπανελθόντα μετὰ τετραετῆ (ſic) χρόνον. *Eiuſdem in laudem Heronis philoſophi Alexandrini, ob fidem in exſilium miſſi, ac poſt quadriennium reverſi*. Inc. Τὸν φιλόσοφον ἐπαινέσομαι. Deſ. νῦν τε ϗ ὕϛερον, ἐν Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. p. 409. Στίχοι φξθ΄. *Verſus* DLXIX.

XXXVIII. pag. 223. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἐξ ἀγρȣ̃ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν. *Eiuſdem in laudem Cypriani martyris, quum poſtridie feſti eius in urbem ex agro rediiſſet*. Inc. Μικροῦ Κυπριανὸς, κ. λ. Deſ. τέλειοι τελείως, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. pag. 274. Στίχοι υϟε΄. *Verſus* CCCCXCV.

XXXIX. pag. 228. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος, ἐῤῥέθη ἐν Κωνϛαντινȣπόλει. *Eiuſdem in laudem Athanaſii Epiſcopi Alexandrini Oratio funebris, habita Conſtantinopoli*. Inc. Ἀθανάσιον ἐπαινῶν. Deſ. κἂν μέγα ᾖ τὸ αἰτȣ́μενον, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. pag. 373. Στίχοι ͵αρξα΄. *Verſus* MCLXI.

XL. p. 237. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τȣ̀ς Μακκαβαίȣς, ἐῤῥέθη ἐν Κωνϛαντινȣπόλει. *Eiuſdem in Maccabaeos, Oratio dicta Conſtantinopoli*. Inc. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι; Deſ. δοξάζων ϗ δοξαζόμενος, ἐν αὐτῷ τῷ Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. p. 397. Στίχοι υλ΄. *Verſus* CCCCXXX.

XLI. p. 241. Τȣ̃ αὐτȣ̃ συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρȣσίαν, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Ἀναϛασίας λεχθείς. *Eiuſdem Oratio Valedictoria in praeſentia* CL. *Epiſcoporum, in templo S. Anaſtaſiae habita*. Inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα, κ. λ. Deſ. μέμνησθέ μȣ τῶν λιθασμῶν· ἡ χάρις τȣ̃ κυρίȣ, κ. λ. Ibid. p. 510. Στίχοι ψλβ΄. *Verſus* DCCXXXII.

XLII. p. 248 *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν, ἐῤῥέθη ἐν Καισαρείᾳ. *Eiuſdem funebris Oratio in laudem Baſilii Magni, dicta Caeſareae*. Inc. Ἔμελλεν ἄρα. Deſ ἐπαίνȣ τοῖς λόγοις ἄξιον. Ibid. p. 316. Στίχοι ͵βφ΄. *Verſus* MMD.

XLIII. pag. 271. Τȣ̃ αὐτȣ̃ κατὰ Ἰȣλιανοῦ βασιλέως ϛηλιτευτικὸς λόγος πρῶτος. *Eiuſdem in Iulianum Imperatorem Oratio prior invectiva*. Inc. Ἀκȣ́σατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη. Deſ. μεγαλονοίας ἐλπίζοντες ἄξιον. Ibid. p. 49. Στίχοι ͵βυνη΄. *Verſus* MMCCCCLVIII.

XLIV. p. 296. Τȣ̃ αὐτȣ̃ κατὰ τȣ̃ αὐτοῦ Ἰȣλιανȣ̃ ϛηλιτευτικὸς λόγος δεύτερος. *Eiuſdem in eumdem Iulianum Oratio invectiva ſecunda*. Inc. Οὗτος μὲν δὴ τῶν ἐμῶν λόγων. Deſ. τῶν ἴσων ϗ ἀντιτύχωσιν. Ibid. p. 109. Στίχοι ͵αμβ΄. *Verſus* MXLII.

XLV. & ultima pag. 306. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὸ ῥητὸν τȣ̃ εὐαγγελίȣ. *Eiuſdem in dictum Evangelii*. Inc. Ὁ τȣ̀ς ἁλιεῖς προελόμενος. Definit pag. 310. *b.* in verbis: ἔτι καὶ νῦν λατρεύεις τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίϛην· εἰ κτίσμα τὸ πνεῦμα . . . , quae ſunt initio pag. 507. cit. edit. Reliqua una cum ſequentibus aliis Orationibus, ſaltem uſque ad quinquageſimam (nam quum bifariam diviſo Codice, pri-

primae parti, uti vidimus, quinque ac viginti Orationes destinasset, totidem in secundam reiecisse scriptor non inepte conii ci potest) omnino desunt, uno fortasse, vel altero quaternione rescisso. Sequitur igitur in Codice Fabularum, quae in nonnullis suis Orationibus a Theologo memorantur, explicatio; sed nos ut aliorum Codicum morem sequamur, Vitam Orationibus subiicientium, quae superius omisimus, heic restituentes, Vitam primum recensebimus.

XLVI. Haec igitur pag. 145. *b.* praefixo titulo, Βίος τȣ̃ ἁγίȣ πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ, συγγραφεὶς ὑπὸ Γρηγορίȣ πρεσβυτέρȣ, *Vita sancti patris nostri Gregorii Theologi a Gregorio presbytero conscripta*, inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ, ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος, εἰς τὴν πνευματικὴν πανδαισίαν τῶν λόγων. Des. σὴ γάρ ἐστιν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνὴ, ἡ Θεῷ λέγȣσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν. Legitur G. L. initio Tom. I. cit. edit. Hisce verbis sequens subiicitur clausula: Τριὰς μονὰς δίδȣ πονέοντι τεὴν πολύολβον ἀρωγήν. *Trinus & unus Deus da laboranti tuum perbeatum auxilium.* Vitae vero Inscriptionem, quam in fine repetit scriptor (quod in reliquis omnibus fieri supra monuimus) hi versus praecedunt, maioribus exarati litteris:

Νικολάȣ δὸς, Χριστὲ, παῦλαν τοῖς πόνοις,
Λύσιν τε πάντων, ὧν τέτευχα, πημάτων,
Καὶ πᾶσι τῇδε τοῖς πόθῳ τ᾽ ἐλευθῶσιν
Βίβλῳ πελȣ́σῃ τȣ̃ λίαν θεηλόγȣ
Γνῶσιν πορίζειν, καὶ χάριν σὴν λαμβάνειν.
Nicolai da, Christe, quietem laboribus,
Et veniam cunctis, quae patravi malis;
Et omnibus, qui desiderio illecti accedunt
Ad hunc librum, qui est magni Theologi,
Scientiam acquirere, & gratiam tuam accipere.

Sequitur deinde, ut diximus, ipsa Inscriptio, Βίος τοῦ ἁγίȣ, κ. λ. quam initio retulimus, & hanc sequentes excipiunt versus:

Ἡ βίβλος

Βίβλος πρόειμι δογμάτων θεηλόγων,
Ἴδμων πέλȣσα, καὶ ἄριστος, εἰ θέμις.
Βράβευσον, εἰ βȣ́λει, με πᾶσιν ἀφθόνως.
Λαβὼν ὅμωσγε βίβλον ἀντιχειρίαν,
Οὕτως ὄρεξον τοῖς ἄτερ ζῶσι φθόνȣ·
Σκαιοὶ γάρ εἰσι τῶν λιτȣ́ντων σοφίᾳ.

Liber

Liber praecurro dogmatum theologicorum,
Doctus exsistens, optimusque quantum par est.
Praebe, si vis, me omnibus abunde,
Accipiens tamen librum prae manibus,
Sic porrige viventibus sine invidia;
Importuni enim sunt petentium sapientiae.

Ὁ κτήτωρ.

Ἔθελξας εὖ με τοῖσδε τοῖς θεοῤῥύτοις
Ὑπερφερὴς πέλȣσα κοσμίως λόγοις,
Σεπτὴ διαμπὰξ βίβλε παμφαεστάτη.
Ταύτῃ προχείρως ὧν ἔφησας δογμάτων
Ῥύβδην ὑπάρξω, καὶ τίσω φθόνȣ ἄτερ
Ἀπρὶξ λιτȣ̃σιν εὐθὺς, εἰ βίβλον λάβω,
Τιμὴν ταλαντεύȣσά σȣ τοῦ εὐθύμȣ
Ἴσην, ὅπως σέ μοι τίσȣσιν εὖ μάλα.
Οὕτως γὰρ ὄντως εἰ δράσω, καθὼς ἔφης,
Στίφη διώξω τῶν φθορευόντων νόας.

Possessor

Delectasti bene me a Deo profectis
Vere praecellens tuis sermonibus,
Sancte undequaque Liber lucidissime.
At ego facilis, quae dixisti dogmata,
Largusque custodiam, & tribuam abunde
Enixe petentibus statim, si librum accepero,
Honorem rependens tuae promtitudini
Parem, ut te mihi magno habeant in pretio.
Ita enim vere si fecero, ut tu dixisti,
Turmas fugabo corrumpentium mentes.

Succedunt his alii versus Elegi nullo adiecto titulo, nimirum:

Ὑψιμέδων μάκαρ, υἱέος ἀφθίτȣ γεννήτωρ,
Καὶ πνεῦμ᾽ ἰσοκλεὲς, εἷς γε Θεὸς, τὰ τρία,
Ὃς τῆς ἡμετέρης ταμίης φύτλης ἐπέφυκας,
Καὶ σοφίης πάροχος, εὐρύθμȣ τε λόγȣ,
Γρηγορίȣ μεγάλοιο λιτῇσι τεȣ̃ ἱερῆος,
Οὗ χάρις ἐκ χειλῶν προὔρχεται οἷα μέλι,
Καί τε νοήματος ἐν κραδίῃ βάθος ἄπλετον ἴσχει,
Πᾶσι δ᾽ ἐνιχθονίοις ȣ̃νομα σεῖο τρανοῖ,
Ἄζυγα Νικόλαον ἀρητῆρα δειλήμοσιν ἐν παθέεσι λυγρῶς τειρόμενον ἐνδυκέως σῶζε, σὴν ἐπαρήγων οἷα χέρα πανσθενέα κρατερήν τε· καὶ γὰρ ἔντευξε πόθῳ εὔφρονα τήνδε βίβλον.

Altiregnans beate, Filii incorrupti genitor,
Spiritusque aequalis gloriae, unus Deus, & Trinitas,
Qui nostri custos generis fuisti, (monis,
Et sapientiae es dator, & numerosi ser-
Gregorii magni precibus, tui sacerdotis,
Cuius gratia e labiis fluit, ut mel,
Et intelligentiae in corde profunditatem immensam habet, (explicat,
Omnibus autem terrestribus nomen tuum
Coelibem Nicolaum sacerdotem, vilibus affectibus vehementer distentum, sollicite serva, veluti extollens super eum tuam manum omnipotentem & fortem; quandoquidem multo affectu hunc sapientem librum digessit.

Redeunt alia Carmina Iambica.

Εὔγνωστε πάτερ, εὐσθενὴς σῶτερ μόνε,
Ὑπερφυὴς πέλεις γὰρ ὕψȣς ἀπλέτȣ·
Σέλας τρίφωτόν σȣ μονώτατον κράτος,
Τριττὸν, θυμόν μȣ σφόδρα τηρῶν, ὡς Τόβητ,
Ῥύθμωσον πρὸς σὲ ῥᾷον, ὦ παντοκράτορ,
Ἀκραιφνὲς οἰκείωσον, αἴρων ὡς Λία,
Τήρησον εὐσύνοπτα τὸν νȣ̃ν, ὡς Σαφάτ,
Ῥύπον καθαίρων, ἵν᾽ τέλειος ἐμμένοι,
Ὃν τȣ̃δε θέσαις ȣ̃ πονήματ᾽ ἥπετο
Σοφȣ̃ τὰ θεῖα σωστικαῖς ταῖς εὐκταίαις.
Pater inclyte, potens salvator unice,
Qui nempe superemines altitudini immensae;
Splendor trifulgidus, tui maxime unica potentia,
Trina, animum meum valde custodiens, ut Tobiam,
Aptum me facile tibi concilia, o Omnipotens,
Purumque tibi adiunge, convertens instar Liae,
Serva, tu qui cuncta vides, mentem, tamquam Saphat,

Pur-

Purgans a caeno, ut perfecta maneat:
Quam ita conſtituere velis, cum huius ſit,
Cuius ſapientis divini labores ſalutaribus precibus coniunguntur.

Quae vero ſequuntur Iambica Carmina circulo ſunt incluſa.

Στίχοι

Βροντῶν τὰ θεῖα τῇ βοῇ τῶν δογμάτων
Ἤχησας ὄντως τὴν ὑπ' ὀυρανὸν, μάκαρ,
Καὶ πάσας ἀπρὶξ μαράνας τὰς αἱρέσεις,
Τὸν κόσμον ἐστήριξας ἐν τοῖς σοῖς λόγοις.
Πηγὴν ἄληκτον παγχρύσων λόγων βλύσας,
Ὅλην κατάρδεις τὴν ὑφήλιον, μάκαρ,
Θύρας δ' ἀνοίγων τοῖς βροτοῖς σωτηρίας
Εἰς ὀυρανοὺς τὸν κόσμον ἐκπέμπεις ὅλον.
Ἤστραψας αἴγλῃ τοῦ φαεινοῦ σου βίου,
Καὶ φαιδρύνεις τὸν κόσμον ἔργοις καὶ λόγοις.
Λαβὼν δὲ τὰς κλεῖς κ' αὐτὸς, ὡς Πέτρος νέος,
Φύλαξ ὑπάρχεις τῆς πάσης ἐκκλησίας.
Τριὰς μονὰς, ὁ Θεὸς, ἵλαθί μοι τῷ ξύσαντι.

Verſus

Tonans divina clamore dogmatum
Inſonuiſti vere illa ſub caelo, o beate,
Et omnibus radicitus exſtirpatis haereſibus,
Mundum confirmaſti tuis ſermonibus.
Fonte perenni aureorum ſermonum effuſo,
Omnem, quae ſub ſole eſt terram irrigas beate,
Ianuas autem aperiens mortalibus ſalutis,
Ad caelum mundum transfers univerſum.
Coruſcaſti ſplendore tuae lucidae vitae,
Et illuſtras mundum factis & verbis.
Sumtis autem clavibus ipſe, ut Petrus novus,
Cuſtos exſiſtis univerſae Eccleſiae.
Trinitas Vnitas, Deus, propitius eſto mihi qui librum hunc expolivi.

Huc uſque circulo incluſa ſunt. Quae ſequuntur Elegiaca, valde tamen mendoſa, paginae extremum occupant.

Εὐμαρίως ῥυέης με πάσης ἀλόγου λυμιαίης,
Ὕπτια ῥύβδην μισθάρνια πήματά μου.
Τευκτέα βίβλου Νικόλαον δμῶα ἀχρεῖον ὄντα
Ἰσχάνας ἀμπλακίης ὄλβιον ἔργαζε τόν.
Σκέδασας αὐτομάτως ἕωλα πορὼν τ' ἀπρὶξ ἄρδην,
Τέλματα πάμπαν ἀφαίρων πονεόντι ἄκρω,
Ὅλκεον εὐσύνοπτον πνεύματος σέθεν θείου
Σκόπιαν ἐμφαίνων ἄρτιον ἀλκιτάτην,
Ῥύθμισον ὦ κατ' ἀνώτατα πάντων, πρύτανις ἄμμων,
Ἀλλ' ἀνὰ τῆς δέ με παμφωτίας ἐλλογίμου.

Facile tibi erit, me ab omni brutali peſte liberare,
Sed valde ſupina ſunt mercenaria mea carmina.
Auctorem huius libri Nicolaum inutilem ſer(vum
Ab errore divertens tu beatum effice,
Quum ſponte diſſipaveris marcidum praebenti mordicus,
Caenum omne auferens laboranti in extremis,
Navem a longe conſpicuam ſpiritus divini, qui a te eſt,
Speculum nobis praebens perfectum, & praevalidum,
Trahe me per omnium altiſſima, ſacerdos noſter,
Sed ope lucis tuae eximiae.

Nullam huius Scriptoris mentionem facit Montefalconius in Palaeograph. Graeca; cuiuſdam tamen Nicolai Scribae meminit pag. 57. Seculo XI. clari (quo circiter tempore ſcriptus eſt etiam noſter Codex) qui Nomocanonem in Regia Bibliotheca exſiſtentem exaravit.

His igitur, quae ſuperius a nobis omiſſa fuerant reſtitutis, nunc reliqua Codicis proſequamur.

XLVII. p. 311. Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ, Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός, Ἱστορία α'. *Collectio, & explicatio hiſtoriarum, quarum meminit ſanctus Gregorius in Sermone in ſancta Lumina, cuius initium,* Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. *Hiſtoria prima.* Inc. Τὸν Δία οἱ δῆθεν θεολόγοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ Κρόνου λέγουσι γεννηθῆναι, καὶ γεννηθέντα περισωθῆναι τοιῶσδε. Ὁ Κρόνος τῇ Ῥέᾳ γενόμενος συνοικὸς ἅπερ ἔτικτεν αὐτῇ παιδία, αὐτὸς λαμβάνων κατέπινεν, κ. λ. Sunt Fabulae XXIV. quarum ultima deſ. καί τινα τῶν ἰχθύων γένη, ἐξ ἀλόγου τιμῆς ἀτιμίαν ἑαυτοῖς πορίζόμενοι.

XLVIII. p. 313. *b.* Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν ἐπιταφίῳ. *Collectio & explicatio fabularum, de quibus meminit ſanctus Gregorius in Oratione funebri in laudem Baſilii Magni.* Hiſtoria prima inc. Οἱ τῶν ἔξω ῥήτορές τε καὶ σοφισταὶ, βουλόμενοι, καὶ τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ' αὐτῶν εὐγενέστατον δεῖξαι. XX. & ultima deſ. μικρὸν πρόσελθε ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ θέασαι τὴν καινὴν πόλιν, καὶ τὰ ἑξῆς.

IL. p. 316. *b.* Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ α' κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικῷ λόγῳ. *Collectio, & declaratio Fabularum, quarum meminit ſanctus Gregorius in prima Oratione invectiva in Iulianum.* Praecedit quaedam veluti Hypotheſis, Orationis titulum declarans, cuius initium: Ὁ λόγος ὁ στηλιτευτικὸς, ψόγος ἐστὶ τῶν Ἰουλιανῷ πεπραγμένων. Deſ. καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσίς ἐστιν αὕτη. Hiſtoria prima inc. Περὶ δὲ τῶν ἱστοριῶν, ὡς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνησθησόμεθα. LXXXI. & ultima deſinit paullo poſt initium in verbis, ἕνεκεν τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα ζητήσωσιν τὸν Ἀχιλλέα ... reliqua deſunt iterum mutilato Codice; quae tamen habes integra in Codice XII. huius Plutei inferius. Vide quae ſupra diximus in recenſione Cod. V. pag. 206. N. XXVI.

Quum plurimis aeque antiquis Scholiis in margine appoſitis omnes fere huius Codicis Orationes ſint adſperſae, operae pretium duximus nonnulla ex iis excerpere, lectorique exhibere, ut quanti facienda ſint, judicare poſſit.

Ex prima igitur Oratione ſpeciminis loco iſta ſunto quae temporis diuturnitate fere evanuerunt:

Primum ſcholion inſtar Hypotheſis, ita habet: Τοῦτον εἶπε τὸν λόγον, ὅτε ἐπανῆλθεν ἀπὸ τοῦ Πόντου, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον· χειροτονηθεὶς γὰρ πρεσβύτερος ἀνεχώρησεν ὑπὸ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον, ἔνθα

πρώην

πρώην ἐμόνασεν· εἶτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο.

Secundum ad verba ὑπετάγην τῷ κυρίῳ, κ. λ. pertinens; Ἐφρυαξάμην, αὐθαδιασάμην, ἐτραχηλίασα πρὸς βίαν καμπτόμενος τὴν ζεύγλην ἀπεσεισάμην, ἀλλ' ὑπετάγην τῷ κυρίῳ, κ. λ.

Tertium pag. 2. *b.* verba, ἐπ' αὐτὸν ἤδη τὸν κολοφῶνα τῦ λόγυ, κ. λ. ita interpretatur: Κολοφῶνα τὸ ἀκρότατον, κ) τὸ κεφάλαιον ἀπὸ τοιαύτης ἱςορίας· Κολοφώνιοι ςασιάσαντες εἶλθον εἰς Σμύρναν, κ) συνῴκησαν τοῖς Σμυρναίοις· εἶτα τῶν Σμυρναίων ἐξελθόντων εἰς πόλεμον, κλείσαντες οἱ Κολοφώνιοι τὰς πύλας τῆς Σμύρνης, ἐ προσεδέξαντο αὐτὺς. Μετὰ ταῦτα ἔδοξεν τὺς Σμυρναίυς λαβεῖν τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ ἀπαναχωρῆσαι τῆς πόλεως τῆς ἰδίας· ἔμειναν ἒν οἱ Κολοφώνιοι, ἔχοντες τὴν Σμύρναν. Ἐπειδὴ ἒν οἱ Κολοφώνιοι δύο πόλεις εἶχον, τήν τε Κολοφῶνα, κ) τὴν Σμύρναν, κ) ἐν τῷ περί τινος βυλεύεσθαι, ὅπυ ἂν προσέθεντο, τῦτο ἐκράτει, ὡς δύο ψήφυς τιθέντων αὐτῶν, διὰ τῦτο κολοφῶνα λέγυσι τὸ ἀκρότατον κεφάλαιον.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio min. Sec. XI. Conſtat foliis 326.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

APOCALYPSIS IOANNIS THEOLOGI.

COD. IX. Codex hic continet incerti auctoris, non tamen antiqui, in Apocalypſin D. Ioannis ampliſſimam interpretationem. Nam ſingulas perſequitur periodos, idque pluribus, quam ſaepe neceſſe eſt verbis. Incipit: Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ ἀποκάλυψις ὕτω προσαγορευομένη, ἥτις ἀναμεταξὺ τῶν ἑτέρων βιβλίων τῆς ἁγίας γραφῆς ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι, κ) νοεῖσθαι ἐκ πολλοῦ τοῦ σκοποῦ, κ) εὐλαβείας, κ) τῦτο δι' αἰτιῶν τριῶν. Πρώτη δὲ αἰτία ἐςὶν αὕτη· ἐπειδὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίυ τάδε φησίν· Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, κ) οἱ ἀκύοντες τὺς λόγυς τῆς προφητείας. Τοῦτο δὲ ὐ γέγραπται ἐν ὐδενὶ ἑτέρῳ βιβλίῳ τῆς ἁγίας γραφῆς, κ. λ. Adtingit tamen interdum Hiſtoriam Eccleſiaſticam; nec contemnenda de quibuſdam ignotis haereſibus prodit, cuiuſmodi illa ſunt pag. 137. de Maiſtro Ioanne Aeglyrae, quae heic adferimus: Ὅθεν εἰς τὸ μέρος τῆς Αἰγλυτέρας ὑπῆρχέ τις μέγας διδάσκαλος ἐν θεολογίᾳ ἐτιςάτης, κ) ῥέκτωρ μεγάλης ἐπαρχίας, ὃς ἤρξατο αἵρεσιν λέγων, ὅτι ὐκ ἔςιν ἀληθινὸν τὸ σῶμα τῦ Χριςοῦ ἐκεῖνο τὸ ἁγιαζόμενον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, κ) ἑτέρας πλείςας αἱρέσεις ἐδίδασκε, ποιήσας, κ) πείσας πολλὺς πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν πλανᾶσθαι· κ) πολλοὶ τῶν ἀρχόντων τῆς βασιλείας ἐκείνης κατείχοντο διὰ τῆς διδαχῆς ἐκείνυ τοῦ αἱρετικοῦ. Οὗτος ὁ αἱρετικὸς εἶχεν ὄνομα μάϊςρος Ἰωάννης τῆς Αἰγλυτέρας, ὃς ἀπέθανε κακῶς, καθὼς κοινῶς ποιοῦσιν οἱ αἱρετικοί. Ὅθεν προσκαλεσάμενος πάντα τὸν λαὸν εἰς τὸ κήρυγμα αὐτοῦ, κ) βυλόμενος βεβαιῶσαι ταύτην τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ, εὐθέως μετὰ τὸ ἀνελθεῖν ὅπυ ἠβύλετο διδάξαι, καὶ ἀρξαμένυ κηρύξαι, πρὸ τοῦ λαλῆσαι ἐγένετο τὸ ςόμα αὐτοῦ διάςροφον, ἐπιςρέψας ὀπίσω εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, ἀπολέσας τὴν λαλιὰν, κ) μετὰ μικρὸν ἀπέθανε. Ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς ἔλθωμεν πρὸς ταύτην τὴν αἵρεσιν, ὅτι ὁ δαίμων ὐ παύεται ἀεὶ προθεὶς τὰς αἱρέσεις αὐτοῦ ἐν τῇ πίςει τῇ χριςιανικῇ, κ. λ. Subinde etiam non parum curioſum ſe exhibet, ſicut pag. 147. in notatione vocis ἀββαδδὼν, quam cum Hebraeis, Graecis, & Latinis aeque uſitatam eſſe dixit, mox rationem ſubiungit, cur a Ioanne adhibita fuerit, his verbis: Περὶ τύτυ τοῦ ἀγγέλυ φησὶν ἡ ἁγία γραφή. Ὢ πόση ἡ βασιλεία ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τοῦ υἱοῦ τῆς ὑπερηφανείας, ὃς ἔχει ὄνομα Ἑβραϊςὶ ἀββαδδών· τοσοῦτόν ἐςιν εἰπεῖν ἀββαδδὼν, ὡς εἰπεῖν εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν, ἀπολλύων, ἐξολοθρευτὴς δὲ ἐν τῷ Λατινικῷ ὕτως ὁμοίως. Οὕτως ἒν ταῦτα τὰ τρία ὀνόματά ἐςιν ἓν πράγμα· ἀλλὰ εἰσὶν ἐν γλώσσαις τρισὶν διαςελλόμενα. Οὕτως ἒν ἔγραψεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἐν ταύταις ταῖς τρισὶ γλώσσαις, ὅτι διὰ τύτων τῶν τριῶν γλωσσῶν ἀρχαιότατα ἐςερέωτο ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριςοῦ. Pag. 315. Antichriſtus ipſi eſt concilium Apoſtolorum Antichriſti.

Etſi vero ſubinde obſervavimus incredibilem quamdam diligentiam extricandi vaticiniorum annos, menſes, & hebdomadas, nihilominus tamen multa bene & accurate ab eo ſunt dicta, ut nobis quidem minime decipi poſſe videatur, qui ex hoc Codice ſperet ſe aurum eſſe collecturum. Deſ. Οὕτως δὲ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἑπόμενός φησιν, ἀμήν· Ἔςι δὲ λόγος Ἑβραϊκὸς, σημαίνει δὲ, ἀληθῶς, τυτέςιν, ἀληθινά εἰσι πάντα ὅσα εἰσὶν ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ γεγραμμένα· ἡ δὲ ἀλήθεια ὐδέποτε ἐκλείπει· διό τι λέγει ὁ Δαβίδ· ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίυ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἡ δὲ ἀλήθεια πρώτη ἐςὶ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν, αὐτὸς ὁ Θεός· ὁ δὲ Θεὸς διὰ τῆς αὐτοῦ ἀληθείας, κ) χάριτος ἀξιώσει κ) ἡμᾶς, ἵνα εὑρεθῶμεν γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τῆς αἰωνίυ, κ) πάροικοι, κ) πολῖται τῆς ἁγίας Σιὼν τῆς ἄνωθεν Ἱερυσαλὴμ, ἐν Χριςῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Seculi XV. textum Evangeliſtae rubro charactere deſcriptum exhibens. Conſtat fol. 363.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina, Nonni Panopolitae Paraphraſis in Evangelium Ioannis, & Eudociae Auguſtae fragmentum Poëmatis de Martyrio SS. Cypriani, & Iuſtinae.

Ex hoc antiquiſſimo, ac praeſtantiſſimo Codice multa ea Gregorii Nazianzeni poëmata, quae antea in Billiana editione deſiderabantur, Iacobus Tollius edidit inter Inſignia Itineris Italici Traiecti ad Rhenum per Franc. Halmam MDXCVI. 4. multa alia Lud. Ant. Muratorius, vir aeter- COD. X

ternae memoriae, Antonii Mariae Salvinii opera diligenti, ac fideli usus, in publicam lucem protraxit Tom. I. Anecdotor. Graecor. Mediolani MDCXCVII. in 4. &c. Nos igitur, ut quam exactissimam huiusce Codicis recensionem institueremus, ante oculos habuimus Billianam Gregorii Poëmatum editionem, & ea quae Tollius ipse, ac Muratorius collegerunt; unde & nos etiam huius sancti Patris alia ab interitu monumenta vindicasse non immerito gloriamur.

I. pag. 1. Τοῦ ἁγιωτάτου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου προοίμιον ἐν σχήματι (deest εὐχῆς), ἐν ᾧ φιλοσοφεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ· διηγεῖται δὲ σχεδὸν τὰ, ὧν παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν πεπείραται δι' ἐπῶν. *Sanctissimi Gregorii Theologi Prooemium adinstar orationis, in qua philosophatur de omnibus, quae in praesenti vita nobis accidere solent; ea autem fere narrat, quorum usum in tota vita sua habuit*, versibus heroicis DCXXXV.

I. Χριστὲ ἄναξ ὃς ἀγναῖς ποτ' ἀειρομέναις παλάμῃσι.

Des. Γηθόσυνον ὕμνοις σε διηνεκέεσσι γεραίρειν.

Exstat in cit. editione Billiana Tom. II. a pag. 31. ad pag. 42.

II. pag. 8. *b*. Τοῦ αὐτοῦ παρθενίας ἔπαινος. *Eiusdem laus virginitatis*, versibus heroicis DCXXXVI. in editis DCCXXXI.

Inc. Παρθενίην στεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισιν.

Des. Τὴν δ' ἑτέρην λαιῇ· κῦδος δέ τε καὶ τὸ μέγιστον.

Ibid. a pag. 42. ad 55. In Cod. una pagina deest paullo post initium.

III. pag. 15. Τοῦ αὐτοῦ ὑποθῆκαι παρθένοις. *Eiusdem praecepta ad virgines*, versibus heroicis LXVIII.

Inc. Νίκη μὲν δὴ σεῖο, καὶ ὃς μάλα σαρκὸς ἑταῖρος.

Des. Ἱσταμένης θεότητος ἐνὶ τελέοισι τελείης.

Ibid. a p. 55. ad p. 68.

IV. pag. 22. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐν κοινοβίῳ μοναχούς. *Eiusdem ad monachos in coenobio degentes*, versus heroici XV.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνήσαιεν.

Des. Δυσμενέος τε πάλης καὶ πτώματος ὀλομένοιο.

Ibid. p. 105.

V. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem de se ipso*, Carmen elegiacum versuum CCCL.

I. Δύσμορος οἷα πάθον; τίς μοι γόος ἄξιος ἔσται;

Des. Κύδεος οὐρανίου μοῖραν ἔχοιμι ἄναξ.

Ibid. a p. 68. ad 73.

VI. pag. 26. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον. *Eiusdem de se ipso, postquam rediit* (ad patrem) Carmen heroicum versuum CIV.

Inc. Πολλάκι Χριστὸν ἄνακτα κακοῖς μογέων μετάλοισιν.

Des. Τὸν νόσων ἐλατῆρα, κακοῖς ἀχέεσσι παλαίειν.

Ibid. a p. 73. ad 75.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, elegiacum Carmen versuum CVIII.

I. Ζωγράφος ἐστὶν ἄριστος, ὃς ἐν πινάκεσσι χαράσσει.

Des. Εἰ δὲ χερειότερα, τηλόθεν οὖατ' ἔχειν.

Ibid. pag. 79.

VIII. p. 28. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τοῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου. *Eiusdem de vilitate externi hominis*, Carmen heroicum versuum LX.

Inc. Ἤθελον ἢ πέλεια τανύπτερος, ἢ χελιδών.

Des. Τοίχους ἀμφαφόωντες, ἐπ' ἀλλήλοισιν ἔοικεν.

Ibid. p. 75. sub titulo tamen diverso.

IX. pag. 29. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὰς κακοπαθείας. *Eiusdem de se ipso, & de suis aerumnis*, threnus versibus epicis XXXI.

Inc. Γαῖα φίλη, καὶ πόντε, πάτρης πέδον, ἀλλοδαπῆς τε.

Des. Τρισσοῖς ἐν φαέεσσιν ἑνὸς μεγάλοιο Θεοῖο.

Ibid. pag. 76.

X. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem ad se ipsum* per quaestiones & responsiones versus heroici item XXXI.

Inc. Ποῦ δὲ λόγοι πτερόεντες; ἐς ἠέρα· ποῦ νεότητος.

Des. Σοὶ δ' ἄρ' ἀναψύξαιμι βίον, καὶ κήδε' ἀμείψας. Ibid. p. 77.

XI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀναστασίαν, ἣν αὐτοὶ ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiusdem in Anastasiae Templum, quod ipsi ereximus Constantinopoli*, Carmen elegiacum versuum CIV.

Inc. Εὗδον δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δέ τ' ὄνειρος.

Des. Τῆς ποτέ μιν φθονερὴ νόσφισεν ἀδρανίη.

Ibid. p. 78.

XII. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen heroicum versuum CCXVII.

Inc. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆες.

Des. Τῆμος ὅτ' ἐν χείρεσσι Θεοῦ ζυγὸν ὀρθοδίκοιο.

Ibid. a p. 81. ad 85.

XIII. p. 33. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiusdem ad Episcopos*, Carmen elegiacum versuum XXXVI.

Inc. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆες.

Des. Καππαδοκῶν Χριστῷ πάντ' ἀποδυσάμενον.

Ibid. p. 85.

XIV. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης. *Eiusdem de humana natura*, Carmen elegiacum versuum CXXXII.

I. Χθιζὸν ἐμοῖς ἀχέεσσι τετρυμένος οἷος ἀπ' ἄλλων.

Des. Κὴρ ἄχεϊ σμύχων μαρναμένοιο νόου.

Ibid. p. 86.

XV. pag. 35. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τοῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου, ἐλεγεῖα. *Eiusdem de externi hominis vilitate*, *Elegia*, versuum CLXV.

Inc. Τίς γενόμην; τίς δ' εἰμί; τί δ' ἔσσομαι οὐ μετὰ δηρόν;

Des. Ἡνίκα καὶ φθονερῶν ἄφθονος εὔξομ' ὕπερ.

Ibid. p. 88.

XVI. p. 36. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος. *Eiusdem de rerum praesentium vanitate*, Elegia versuum XL.

Inc. Τίς, πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δέ με γαῖα καθέξει.

Des. Κόσμον ἀμειβομένους ἄχθεα πάντα φέρειν.

Ibid. p. 90.

XVII. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ διαφόρων βίων μακαρισμοί. *Eiusdem in diverso vitae statu beatitudines*, Elegia versuum LXVI.

Inc. Ὄλβιος, ὅς τις ἔρημον ἔχει βίον, οὐδ' ἐπίμικτον.

Des. Ἀλλά τις οὐράνιον. Γρηγορίοιο νόμον.

Ibid. pag. 91.

XVIII. p. ead. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ὅρκοι βίου, ἡρωελεγεῖα.

γεῖα. *Eiusdem de iuramentis, quae fiunt in vita*, *Heroelegia*, versuum XXX.

Inc. Ὤμοσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὅ μοι Θεὸς ἐςὶ μέγιςος.

Des. Ἐς τέλος ἱκοίμην, ἄφθιτε σεῖο χάρις.

Ibid. p. 92.

XIX. p. 38. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τῆς σαρκὸς, ἡρωελεγεῖα. *Eiusdem adversus carnem*, *Heroelegia*, versuum L.

Inc. Σὰρξ ὀλοὴ, Βελίαο κακόφρονος οἶδμα κελαινόν.

Des. Οἴδματος ἡμετέρε, κὶ σάλος αἶψα πέσοι.

Ibid. p. 93.

XX. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ πονηροῦ. *Eiusdem adversus Diabolum*, versus epici XX.

Inc. Ἤλυθες, ὦ κακοεργὲ. νοήματα σεῖο γινώσκω.

Des. Εὐσεβέων, ἦχόν τε διηνεκέεσσιν ἐν ὕμνοις.

Ibid.

XXI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ πονηροῦ. *Eiusdem adversus Diabolum*, Elegia versuum XXIV.

Inc. Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης, δολομήχανε, φεῦγε τάχιςα.

Des. Χαῖρε μογηροφόρε, φείδεο τῶν μετ' ἐμέ.

Ibid. p. 94. sed in Codice bifariam divisa est.

XXII. p. 39. *Eiusdem de fragilitate humanae naturae*, Elegia XVIII. distichis constans.

Inc. Κόσμε φίλ', ὠ φίλε πάντα, τί μ' ὡς τροχὸς ἀμφιέλικτος.

Des. Τοῦδε βίου ζωὴ λῦσιν ἔχει βιότου.

Ibid. p. 95. ubi tamen in tria dodecasticha divisam invenies, quorum ultimum, quod inc. Ἐγγὺς ἀγὼν, κ. λ. est pag. 98. Monitum heic volumus lectorem, ubi nullus Graecus apponitur titulus, in Codice illum deesse, nosque propterea Latinum tantum attulisse.

XXIII. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςρεπτικὴ πρὸς Θεὸν νουθεσία. *Eiusdem adhortatio sui ipsius, ut ad Deum mentem convertat*, versibus epicis XVI.

Inc. Πῆ σε φέρων Χριςοῖο, κ. λ. Ibid. p. 94.

XXIV. p. ead. *Eiusdem ad animam suam*, Epigramma trium distichorum.

Inc. Θυμὲ βλέψον ἄνω, κ. λ. Ibid. pag. 95.

XXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud Epigramma VII. versuum.

Inc. Ἄλλοι μὲν χρυσὸν, κ. λ. editum a Muratorio Anecdotorum Graecorum T. I. pag. 137.

XXVI. pag. ead. *Eiusdem de Dei desiderio*, Elegia versuum XXIV.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ τί μ' ἔτικτες, κ. λ. Apud Billium loc. cit. p. 95.

XXVII. p. 40. *Eiusdem pro anima sua*, versus epici XXXVI.

Inc. Πολλάκις ἱμερόεντα, κ. λ. Ibid. pag. 96. In Cod. tamen in tria dodecasticha tributi sunt.

XXVIII. p. ead. *b.* *Eiusdem Luctus*, elegis VIII.

Inc. Ὤιμοι ἐγὼν, ὅτι δή με, κ. λ. Ib. p. 95.

XXIX. pag. ead. *Eiusdem alius Luctus*, elegis XII.

Inc. Αἲ αἲ τῶν παθέων, κ. λ.

Des. Οἴχετ' Ἀναςασίη, λῆγε κὶ ἀμπλακίη.

XXX. pag. ead. *Eiusdem alius Luctus*, elegis VIII.

Inc. Αἲ αἲ δάκρυά μοι καταείβεται, κ. λ.

Des. Ἦ τὸ δίδου, θυμῷ τλήμονι πάντα φέρειν.

Hoc Epigramma, quod loc. cit. p. 97. cum superiori coniungitur, in nostro Codice, sequenti disticho est auctius;

Τέτρωμαι πολλοῖσι κακοῖσι κὶ ἄλγεσι σαρκός.
Σοὶ δὲ Χριςὲ χάρις, ὅς με πυροῖς πάθεσιν.

XXXI. p. ead. *Eiusdem Lamentationes*, versibus epicis VII.

Inc. Μή τις ἐμοῖς παθέεσσι κὶ ἄλγεσιν, κ. λ. Apud Murator. loc. cit. pag. 216.

XXXII. pag. ead. *Eiusdem de pugna carnis, & spiritus*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Ὄλβιος ὅς τις ἄσαρκον ἔχει βίον, κ. λ. Apud Billium p. 180.

XXXIII. p. ead. *Eiusdem Carmen supplex*, versibus heroicis XXIV.

Inc. Χριςὲ φάος μερόπων, κ. λ. Ibid. pag. 97.

XXXIV. p. 41. *Eiusdem epitaphium, & epitome vitae*, dodecasticho elegiaco contenta.

Inc. Χριςὲ ἄναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι, κ. λ. Ibid. p. 97.

XXXV. pag. ead. *Eiusdem adversus Diabolum*, tetrastichon.

Inc. Φεῦγ' ἀπὸ τὰς γραμμὰς, κ. λ. Ibid. p. 98.

XXXVI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὅσα ἐνδιαθήκων. *Eiusdem de inspiratis libris, quot sint*, versus partim heroici, partim iambici XXXIX.

Inc. Θείοις ἐν λογίοισιν ἀεὶ γλώσσῃ τε νόῳ τε.

Des. Εἴ τι δὲ τούτων ἐκτὸς, οὐκ ἐν γνησίοις.

Ibid. p. 98.

XXXVII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκαπλήγου. *Eiusdem de decem plagis*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μάςιγας Αἰγύπτοιο κακόφρονος, κ. λ. Ibid. p. 99.

XXXVIII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δεκαλόγου τοῦ νόμου. *Eiusdem de Legis decalogo*, versus heroici X.

Inc. Τοὺς δὲ νόμους ἐχάραξε, κ. λ. Ibid.

XXXIX. p. 42. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πατριαρχῶν, *Eiusdem de Patriarchis*, versus heroici V.

Inc. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακὼβ, κ. λ. Ibid.

XL. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ιβ' μαθητῶν. *Eiusdem de XII. Discipulis*, versus heroici V.

Inc. Δώδεκα δ' αὖ Χριςοῖο, κ. λ. Ibid.

XLI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ περὶ γενεαλογίας τοῦ Χριςοῦ. *Eiusdem de Christi genealogia*, Carmen heroicum versuum CII.

Inc. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας, Λουκᾶς τε φέριςος.

Des. Ὕςατος ὃς δοκέεσκε πατὴρ Χριςοῖο, Ἰωσήφ.

Ib. a p. 99. ad 101. In Cod. tamen in duo Carmina divisum, quorum alterum inc. a versu

Ἔμπαλι μὲν γενεὴν Λουκᾶς μέγας ἤγαγε μύθῳ.

XLII. p. 43. Τοῦ αὐτοῦ, Χριςοῦ τὰ θαύματα κατὰ Ματθαῖον. *Eiusdem, miracula Christi secundum Matthaeum*, versibus elegis XXXVIII.

Inc. Ματθείης βίβλοιο τὰ θαύματα, ὁππόσ' ἔρεξε.

Des. Αὖθις ἑοῖσι φίλοις ἐν Γαλιλαίῃ ἐφάνη.

Ibid. p. 101.

XLIII.

XLIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, Παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae Christi secundum Matthaeum*, item versibus elegiacis XVIII.

Inc. Εἰ δ' ἄγε καὶ σκοτίων, κ. λ.
Ibid. p. 102.

XLIV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, θαύματα κατὰ Ἰωάννην. *Eiusdem, Miracula secundum Ioannem*, versibus heroicis XI.

Inc. Παῦρα δ' Ἰωάννου, κ. λ. Ibid.

XLV. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Λουκᾶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Lucam*, versibus elegiacis XX.

Inc. Λουκᾶν δ' ἄλλα δὶς ἑπτὰ Θεοῦ, κ. λ. Ibid.

XLVI. p. 44. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν παροιμιῶν, ὧν ὁ Λουκᾶς ἐμνημονεύθη. *Eiusdem de parabolis, de quibus meminit Lucas*, versus iambi XXII.

Inc. Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς, κ. λ. Ibid. p. 103.

XLVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον. *Eiusdem, Christi miracula secundum Marcum*, versibus heroicis XVII.

Inc. Μάρκος δ' Αὐσονίοισι Θεοῦ, κ. λ. Ibid.

XLVIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabolae*, versibus septem, quinque hexametris, & duobus pentametris.

Inc. Τόσσα Χριστὸς ἔρεξε μέγας, κ. λ. Edidit has Muratorius loc. cit. p. 215.

XLIX. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ παραβολαί. *Eiusdem parabolae*, nempe quatuor Evangelistarum, versibus heroicis CVI.

Inc. Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισιν.
Des. Μηδὲ δίκην τίσαιμι πικρὴν, καὶ αἶσχος ἔχοιμι.
In cit. Bill. edit. a p. 103. ad 105.

L. pag. 45. *b. Eiusdem Arcana*, heroicis versibus DCCLXXII. comprehensa.

Inc. Οἴδαμεν ὡς σχεδίῃσι μακρὸν πλόον ἐκπερόωμεν.

Des. Ξυνὸν δ' ἀνθρώποισι σαόμβροτον ἔπλετο λουτρόν.

Ibid. a p. 161. ad 174. ubi tamen in VIII. dividuntur Carmina, quorum versus simul coniuncti, ac supputati numerum reddunt DCCXII. Itaque in nostro LX. versibus longiora sunt, quos, singulorum diligentissima recensione inita, comperimus interiectos esse inter versus Αἰὲν ἐπερχομένοισιν, & Ἑβραίων ἱερὸν, κ. λ. Carminis VIII. edit. cit. p. 173. ubi sensus revera interruptus erat. Hos igitur, quum inter alia Gregorii Carmina non occurrerint, in lucem proferendos existimavimus.

Οἱ δὲ θεοὶ προσέειπον, ὁ δ' ἔσπετο ἀφραδίῃσιν.
Ὥς ποτε καὶ λαῷ κενεόφρονι πιστὸς Ἀαρὼν,
Μόσχον ὅτ' ἐξανέηκε μέσου πυρὸς, ὕβριν ἐλέγχων,
Ἄλλος δ' ἄλλον ἔτευξε θεὸν νέον ἡμερίοισιν,
Πλάσμα νόου, τέχνη δ' ἄρ' ἐφωμάρτησεν ἀλιτρὴ,
Καὶ πλοῦτος κακόχαρτος· ὁ δὲ χρόνος αἶσχος ἔπηξεν,
Πλάσμασι καὶ θυέεσσι, καὶ εἰλαπίνῃσιν ἀέξων·
Παῦροι μὲν διάλυξαν, ὅσοις νόος ἦεν ἀμύντωρ,
Οἳ θεὸν οὐδὲν ἔειπον, ὃ μὴ νόος ἔδρακεν οἶος·
Οἱ πλέονες δὲ ἔπεσσιν δῆθεν ἐπισπόμενοι φαέεσσιν.[1]
Ὄφρα μὲν ἦν κακίης δρόμος ὀλίγος, ὄφρα δ' ἔμοιγε,
Καὶ νόμος ἡγεμόνευεν, ὃς ἄγραφος ἔνδον ἔχειτο,
Ἐσθλοῦ τ' ἠδὲ κακοῖο διάκρισις αὐτοδίδακτος.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κόλποι τε καὶ εὐρέα πείρατα γαίης
Πλῆσθεν ἀτασθαλίης, ὕβριν δ' ἐξέζεσεν ἰλὺς,
Καὶ πολλοῖσι πάρος παιδεύμασι πλάσμα δαμασθὲν,
Γλώσσαις τεμνομένῃσι καὶ ὕδασι πυρός τ' ὄμβροις,
Οὐκ ἔθελεν πρώτης κακίης ἀπόθεσμα τινάξαι,
Ἀλλ' αἰεὶ κρατεροῖσιν ἐνάμμασιν εἴχετο σαρκὸς,
Μαχλοσύναις τε μόθοις τε καὶ εἰδώλοισι μεμηλώς.
Δὴ τότε μητιέτα λόγου τόδε θαῦμα μέγιστον
Μωσῆος θεράποντος ἀγακλέος ἐν παλάμῃσι
Λαὸν ἀπ' Αἰγύπτοιο Θεὸς βατοῦ [2] ἦγε πορείης
Θαύμασι σὺν μεγάλοισι τινάσσετο δ' ἔθνεα πάντα.
Ἐρχομένου τοῦ πρόσθε πυρὸς στύλος ἡγεμόνευεν,
Καὶ νεφέλης ἕλκοντες ἀσημάντου δι' ἐρήμης.
Καί ποτ' ἐρημαίοισιν ἐν οὔρεσι θαῦμα μέγιστον.
Οὐρανόθεν καταβὰς νεφέλης ὑπὸ κεύθεσιν ἁγνῆς,
Ἁγνοτάτῳ θεράποντι, μόνος ξυνούμενος οἴῳ,
Ἀστεροπῇ, σάλπιγξι, τινάγμασι λαὸν ἐέργων
Δῶκε νόμον, πλαξὶ δὲ χαράξατο ἀμφοτέρωθεν,
Κρυπτόν τ' ἀμφάδιόν τε ὅσον σθένε λαὸς ἀτείρης,
Ὥς μιν ἀποτμήξειε νόμων, ἐθνῶν τε κακίστων.
Ὡς δὲ πατὴρ οὗ παιδὸς ὑπαὶ παλάμῃσιν ἐλαφραῖς
Ἰθύνων ἁπαλοῖο ποδὸς νεοπηγέα ταρσὸν
Βαιὸν μὲν πρώτιστον ἀπὸ χθονὸς ὕψος' ἀείρων,
Μείλιχα παππάζων; καὶ ὄμματι θάρσος ὀπάζων,
Αὐτὰρ ἔπειτ' εἴργων μιν, ἐπ' ἴχνει δ' ἴχνος ὑφέλκων
Πρόσθεν ἄγει, δοκέει τε δρόμον καὶ ἴθματα παιδὸς.
Ὣς καὶ Χριστὸς ἄναξ κομέων βροτὸν ἀφραδέοντα
Εἴδωλα πρώτιστον ἑκὰς βάλε· τὰς δὲ θυηλὰς
Μέλλε μὲν ἔμπεδ' ἔασε, νόμου γε μὲν ἐντὸς ἔθηκεν,
Μαλθάσσων κακότητα· τὸ δ' ὕστατον οὐδὲ θυηλαὶ
Στῆσαν ἔτ', ἀλλ' ὑπόειξαν ἅπαξ λαοῖο δαμέντος.
Καί με νόμος, κλῆρόν τιν' ἐπίτροπος ὡς ἐφύλασσεν,
Παιδὶ πατρὸς μεγάλοιο· χρόνος δ' ὅτε παιδὸς ἐπῆλθεν,
Εἶξεν ἑκὼν, κλῆρον δ' ὑποδέξατο υἱὸς ἄριστος,
Ὧι δὲ Θεός· πείθειν γὰρ ἔχει Θεὸς, οὐ βλεμεαίνειν.
Οἷσιν ἐφημερίοισι βίη δ' ἀγέραστος ἐμοί γε.
Καὶ γάρ τις παθέων ἐπιτάρροθος οὐχ ἅμα πάντα
Λυπρὰ φέρει παθέεσσι; πόθῳ τὸ μέν· ἄλλο δὲ νούσῳ
Δῶκε φιλοφρονέων ὡς καὶ μογέοντα σαῶσαι
Φαρμάσσων τερπνοῖσιν ἀρείονα μήδεσι τέχνης.
Ὡς δ' ὅτε λαοδόμος τις ἐπ' ἠέρι κύκλον ἐγείρων
Λαΐνεον ξεστοῖσιν ἐπιρρεπέεσσι λίθοισιν
Νέρθε πρῶτον ὀχῆας ἐρείσατο, τῶν δ' ἄρ' ἔπειτα
Λᾶας ἄγει καθύπερθε, κύκλῳ δ' ἔπι κύκλον ἑλίσσει,
Αὐτὰρ ἐπὴν δήσῃσι, τὸ μὲν βάλεν ἐκτὸς ἔρεισμα,
Κύκλος δ' ἔμπεδός ἐστι περίγραφος ἠέρι γυμνῷ·
Ὣς νόμος ἦεν ἔρεισμα τελειοτέροιο νόμοιο.

Sic Dii allocuti sunt; ille autem stulta sequebatur.
Sic quondam dementi populo fidelis Aaron
Quum vitulum e medio igne extraxit, flagitium redarguens,
Alius alium sibi novum constituit Deum domesticum.
Inde autem mentis fictio, ars impia subsecuta est,
Et argentum mali caussa: tempus autem probrum probro addidit,
Figmentis adiunctis, suffimentis, & epulis.
Pauci quidem indoluere, quibus mens fuit integra,
Nihil praeter Deum, quem sola mens videt, secuti.

(1) *Ita in Codice; sed vox* δῆθεν *ὑπέρμετρον versum reddit.*

(2) *Vocem* βατοῦ *supplevimus, pro qua lacuna erat in Codice.*

Plures autem turpiter lapſi, in errorem adducti ſunt.
Ac tum quidem breve illis ad malum iter, ut & mihi fuiſſet.
Quippe lex erat dux, quae non ſcripta intus manebat,
Bonum malumque diſtinguere per ſe docta.
Verum, quum qua patent late confinia terrae
Totum eſſet plenum impietatibus, & ad ſummam contumeliam limus aeſtuaſſet:
Quamvis ideo multis flagellis caſtigatus error idololatriae,
Linguarum diviſione, aquis, & igneis imbribus,
Noluit primae impietatis vinculum excutere,
At ſemper detinebatur forti compede carnis,
Impudicitiis, caedibus, & idolis deditus.
Tum vero ſapientis Ducis datum eſt miraculum.
In Moſis glorioſi ſervi dextera
Populum ex Aegypti Deus eduxit itinere
Maxima inter portenta: exterrebantur autem omnes gentes.
Eo incedente, ignis columna praecedebat,
Et nubis, populum per devia ductum.
Quin etiam in ſolitariis montibus maximum factum miraculum.
Caelitus deſcendens Deus in receſſu purae nubis,
Puriſſimo ſervo, ſolus cognitus ſoli,
Fulgurum, tubarum, tonitruum fragore populum arcens,
Dedit legem, & in tabulis ſcripſit utrimque,
Occulta faciens manifeſta ad indomiti populi captum,
Vt eum a perverſis gentibus & legibus abſcinderet.
Sicuti autem pater filium levi ſub dextera
Dirigit, teneri pedis recens formatam plantam
Parum quidem primum a terra in altum levans,
Et blandis vocibus, & oculorum nutibus fiduciam inſpirans:
Poſt autem ipſum excitat, & gradum poſt gradum retrahens
Ante ad ſe adducit, & ſimulat greſſum & curſum pueri:
Ita etiam rex Chriſtus inſipientem mortalem nutriens,
Idola primum reiecit; & libamina
Quae erat reiecturus, reliquit, ſed legi ſubiecit,
Emolliens malitiam. Poſtremo autem ne libamina quidem
Steterunt, ſed ceſſere populo ſemel domito.
Et me lex, ut quamdam hereditatem ſervat tutor,
Servavit Filio magni Patris. Quando autem venit tempus Filii,
Sponte ceſſit, & hereditatem iniit optimus filius;
Illi autem Deus: Deus enim ſuadere, non compellere habet.
Ac vis quidem nullam nobis parabat mercedem.
Ecquis enim paſſionibus deditus non omnia ſimul,
Quae paſſionis ſunt, ſecum ferat? ſed infirmitati ſuccurrens
Quid aliud dedit miſericors Deus, volens homines ſalvari,
Proinde admiſcens meliora benigno artis conſilio.
Sicuti autem architectus in aërem arcum exſtruens
Lapideum ex ſcalptis lapidibus invicem inclinatis,
Subtus primum fulcimentum intendit, ac deinde
Deſuper marmor inducit, arcum vero arcui ſuperponit:
Et cum haec ligata ſunt inter ſe, fulcimentum illud proiicit,
Arcus autem ſtat in aëre nudo firmiter exſtructus;
Ita lex fuit perfectioris legis fulcimentum.

LI. p. 53. *b. Eiuſdem de Incarnatione*, Epigramma elegiacum XIV. verſibus conſtans.

Inc. Νήπιος ὅς τις ἄνακτα Θεοῦ λόγον αἰὲν ἐόντα.

Deſ. Γράμματ᾽ ἐμῇ γραφίδι, ἢ μέλαν οὐδὲν ἔχει.

Edidit Muratorius loc. cit. p. 211. uno tamen diſticho longius.

LII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν ταῖς νηστείαις σιωπήν. *Eiuſdem de ſilentio, quod ieiunii tempore coluit*, Elegia verſuum CCX.

Inc. Ἴσχεο γλῶσσα φίλη, σὺ δέ μοι γραφὶς ἔγγραφε σιγῆς.

Deſ. Ἡμετέρης σιγῆς μνημόσυνον λαλέον.

In cit. Bill. edit. a p. 128. ad 131.

LIII. p. 56. Τοῦ αὐτοῦ ὕμνος εἰς Χριστὸν μετὰ τὴν σιωπήν. *Eiuſdem hymnus ad Chriſtum poſt ſilentium*, verſibus elegis LII.

Inc. Χριστὲ ἄναξ, σὲ πρῶτον ἐπεὶ λόγον ἠέρι δῶκα.

Deſ. Ῥήξω καὶ μεγάλῳ πνεύματι, ἢν ἐθέλῃ.

Ibid. p. 131.

LIV. p. ead. *Eiuſdem de bello, quod movent daemones*, Carmen heroico-iambicum verſibus conſtans XXXII.

Inc. Εἰ μὴ γλῶσσαν ἔδησα λάλον, καὶ χείλεα σιγῇ.

Deſ. Σοὶ τὰς ἀναίμους θυσίας πέμπειν ἀεί.

Edidit Muratorius loc. cit. p. 175.

LV. p. 57. Τοῦ αὐτοῦ ἐνόδια. *Eiuſdem profecturi precatio ad Chriſtum*, verſibus heroicis XXX.

I. Χριστὲ ἄναξ ὃς πάντα τέλεις σοῖσιν μερόπεσσιν.

Deſ. Ἐς δὲ μονὴν ἔλθοιμι μόγου τέλος εὐσεβέεσσι.

In cit. Billii edit. p. 127. tribus verſibus longior.

LVI. p. ead. *Eiuſdem alia ſimilis precatio ad Chriſtum Servatorem*, verſibus heroicis VII.

Inc. Οὐκ ἔστ᾽ οὐδὲ ποδὸς σέο, κ. λ. Edidit Muratorius loc. cit. p. 169.

LVII. p. ead. *Eiuſdem in idem argumentum*, Epigramma elegiacum VI. verſuum.

Inc. Ὃς πυρὶ καὶ νεφέλῃ στρατὸν, κ. λ. Idem loc. cit. pag. 170. Hoc epigramma, anepigraphi ſequuntur tres illi verſus heroici, quos deeſſe mox adnotavimus in fine Carminis,

Χριστὲ ἄναξ, ὃς πάντα τέλεις, κ. λ.

LVIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἑλλήνιον τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem ad Hellenium exaequatorem*. Elegia verſibus conſtans CCCLXVI.

Inc. Δίζημαι μὲν ἐμῶν μύθων σθένος οὐκέτ' ἐόντων.

Deſ. Οὗτος ὁ καὶ Μώμου κρείσσονα μέτρα φέρων.

In cit. Billii edit. a pag. 106. ad 111.

LIX. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἰουλιανὸν τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem ad Iulianum exaequatorem*, verſus elegi XXX.

Inc. Ὄμβρῳ διψάδα γαῖαν ἐπέκλυσεν, ὅς μιν ἔδησεν.

Deſ. Χεῖρα Θεοῖο φέρειν τοῖς ἀτάφοις νέκυσιν.

Ibid. p. 111.

LX. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παρὰ Νικοβούλου πρὸς τὸν πατέρα. *Eiusdem ad Nicobulum patrem, Nicobuli filii nomine*, Carmen heroicum verſuum CCVIII.

Inc. Ὦ πάτερ, εἴ μ' ἔφυσας, βαιὴ χάρις· ἢ γὰρ ἁπάντων.

Deſ. Ἀλλὰ καὶ ἀθανάτων ψυχῶν γενέτας καλέσαιμι. Ibid. a pag. 112. ad 115.

LXI. p. 63. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παρὰ πατρὸς Νικοβούλου πρὸς τὸν υἱόν. *Eiusdem ad Nicobulum filium, Nicobuli patris nomine*, Carmen heroicum verſuum CCLXXXII.

Inc. Τέκνον ἐμὸν, μύθους ποθέων, ποθέεις τὰ φέριστα.

Deſ. Ὦ τέκος ἀκροτάτοιο καλοῦ πρὸς τέλσον ἱκέσθαι. Ibid. a p. 115. ad 120.

LXII. p. 66. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Βιταλιανὸν παρὰ τῶν υἱῶν. *Eiusdem ad Vitalianum filiorum nomine*, verſus heroici CCCLII.

Inc. Ὦ πάτερ, ὅν περ ἔμοιγε Θεὸς θεὸν ἐνθάδ' ἔδωκεν.

Deſ. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν ἐς ὕστερον εὐμενέοντος. Ibid. a p. 120. ad 126.

LXIII. p. 70. *Eiusdem ad Nemeſium Iuriſconſultum, ut deſinat idola colere*, Carmen heroicum verſuum CCCXXXIV.

Inc. Ὄμμα δίκης μύθων τε, Νεμέσιε, ὃς τοπάροιθε.

Deſ. Ὧς νῦν ἡμετέρῃσι, σὺν ἡμετέροισι γραφείης. Ibid. a p. 140. ad 146.

LXIV. p. 73. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ γυναικῶν καλλωπιζομένων. *Eiusdem adverſus mulieres ambitioſius ſeſe adornantes, & excolentes*, verſus elegi CCCXXXIV.

Inc. Μὴ κεφαλὰς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοισι γυναῖκες.

Deſ. Δεῦρ' ἴθ' ὅσοισι φίλον, κάλλει τερψόμενοι. Ibid. a p. 147. ad 152.

LXV. p. 77. *Eiusdem ad Olympiadem virginem nubilem*, Carmen paraeneticum verſuum CXI.

Inc. Τέκνον ἐμὸν, τό δέ τοι πεμπτήριον ἐσθλὸν ὀπάζω.

Deſ. Οἵ περ δὴ γενόμεσθα, καὶ ᾧ θέμις ἔνθεν ὁδεύειν. Ibid. pag. 132.

LXVI. p. 78. *b.* *Eiusdem in idem argumentum*, Epigramma VI. verſuum.

Inc. Εἴ σοί τι χρηστὸν καταφαίνεται, κ. λ. a Muratorio editum loc. cit. p. 201.

LXVII. p. ead. *Eiusdem de virtute humana ad ſeipſum*, Carmen heroicum verſuum CLVI.

Inc. Τὴν ἀρετὴν ποθέω μὲν, ἀτάρ τό δέ μ' οὐκ ἐδίδαξεν.

Deſ. Αὐθέντος σκιδέντος ἐν ἤματι τῷδε βίοιο.

Apud Billium p. 135. ſed in Codice in duo dividitur Carmina, & duobus verſibus eſt auctius; nam inter verſus Βαιὰ φέρει, & Ὥς τε ῥόος, inſeruntur ſequentes:

Σπεύδει σὺν μεγάλοιο Θεοῦ χερὶ θερμὸν ἔρωτα
Τῆς ἀρετῆς φρονέων, κακίης δέ τε νῶτα διώκων.

LXVIII. pag. 80. *Eiusdem de ſe ipſo poſt reditum ex urbe Conſtantinopolitana*, elegi verſus LII.

Inc. Ἔρχομαι ἐκ βιότοιο λιπὼν μέγα, κ. λ.

Deſ. Στήσομ' ὑπὲρ τεκέων λισσόμενος τριάδα.

Ibid. p. 134.

LXIX. p. ead. *b.* *Eiusdem ad Diabolum in morbo*, elegi verſus CXVIII.

Inc. Ἤλυθες αὖθις ἔμοιγε, δολόπλοκε, ὡς ἐνοήθης.

Deſ. Τῆμε Χριστὲ φέροις σὸν λάτριν, ὡς ἐθέλεις.

Ibid. pag. 138. In Codice vero ſubnectuntur his duo Epigrammata ſine titulo, a Muratorio edita loc. cit. I. p. 179. inc. Εἴ τις ἐὼν κακίης, κ. λ. II. p. 183. inc. Ἔσω τις νοσερὸς, κ. λ.

LXX. p. 82. *Eiusdem de Incarnatione adverſus Apollinarium*, verſus iambici LXXIV.

Inc. Νῦν τὸν μέγιστον ἴσμεν ἀνθρώπου φύσιν.

Deſ. Ἔχεις τὰ τῇδε· προσκύνει τὴν τριάδα.

In cit. Bill. edit. p. 247.

LXXI. pag. 83. *Eiusdem de Providentia*, iambici verſus CXVI.

Inc. Ἔρροιεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρνημένοι.

Deſ. Ἀλλ' εἰς καλόν τε κἀπιδέξιον τέλος.

Ibid. p. 188.

LXXII. p. 84. *Eiusdem Definitiones minus exactae*, verſibus iambicis CCLXVII.

Inc. Θεὸς μέν ἐστιν οὐσία, πρῶτον καλόν.

Deſ. Τὰ δ' ἔστιν ἡμῖν ἐκτύπως ὡρισμένα.

Ibid. p. 198.

LXXIII. p. 87. *Eiusdem de virtute*, Carmen iambicum verſuum DCCCXIV.

Inc. Θεὸς τὸ πάντων αἴτιον, πρῶτον καλόν.

Deſ. Ὡς ἂν τύχοιο πλείονος παῤῥησίας.

Ibid. p. 204. ſeqq. ubi tamen auctius eſt verſibus CLXXXIII. noſter enim incipit a verſu CLXXXIV. qui incidit loc. cit. p. 207.

LXXIV. p. 95. *b.* *Eiusdem Gnomologia*, tetraſtichis LIX. iambicis expreſſa.

Inc. Πρᾶξιν προτιμήσειας, ἢ θεωρίαν;

Deſ. Μή πως δεηθῇς ἐσχάτων καθαρσίων.

Ibid pag. 156. ſeq.

LXXV. p. 98. *Eiusdem Monoſtica ſecundum ordinem alphabeti*, verſ. XXIV. iambici.

Inc. Ἀρχὴν ἁπάντων καὶ τέλος ποιοῦ Θεόν.

Deſ. καὶ σωθήσεται. Ibid. p. 186.

LXXVI. pag. ead. *Eiusdem de pudicitia*, verſus iambici LXV.

Inc. Καλὸν γάμῳ δεδέσθαι, σωφρόνως μόνον.

Deſ. Ταῦτ' ἂν ὁρῶσα, παρθένε, πείθου Θεῷ.

Ibid. p. 175.

LXXVII. pag. ead. *b.* *Eiusdem ad virginem*, verſus iambici XVIII.

Inc. Ἅγνευε πᾶσι, παρθένε, καὶ τοῖς ὄμμασι.

Deſ. Μήπου σε Χριστὸς ὡς διπλῆν ἔξω βάλῃ.

Qui quidem verſus deeſt in edit. cit. p. 182. a Muratorio additus loc. cit. p. 194. Utrobique tamen deſideratur ſequens:

Φεύγειν ἔχιδναν καὶ συνείσακτον φρένος,

in-

insertus inter versus Σαυτὸν μελαίνων, & Ἐντεῦθεν ἤρθης.

LXXVIII. pag. 99. *Eiusdem* alii versus iambici x.

Inc. Μή τ' εὐπλοῦσι ναυαγοῦντας προςίθει.

Editi a Murator. ibid. p. 200.

LXXIX. p. ead. *Eiusdem in iram*, versus iambici DXLVI.

Inc. Θυμῷ χολοῦμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι.

Des. Καὶ ὦτα δήσω τοῖς λόγοις ὥσπερ λόγον.

In Bill. edit. a p. 229. ad 237.

LXXX. p. 104. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλεονεξίας. *Eiusdem adversus avaritiam*, Carmen iambicum versibus constans CCLXXXIII.

Inc. Φεῦ φεῦ, ὅσων γέμουσιν οἱ κακοὶ κακῶν!

Des. Μόνον Θεὸν σέβοντες, ὃν γινώσκομεν.

Ibid. a p. 237. ad 243. ubi tamen sunt versus CCCLXXIX. nam in Cod. folium deest inter pag. 104. & 105.

LXXXI. p. 107. *b.* Τοῦ αὐτοῦ σύγκρισις βίων. *Eiusdem comparatio vitarum*, versibus iambicis CCLV.

Inc. Κρίναις ἂν ἡμῖν, ὦ ξένε. Κρίσις δέ τις.

Des. Οὕτως ἂν ἡμῖν ἀσφαλὴς εἴη βίος.

Ibid. a p. 220. ad 224.

LXXXII. p. 110. *b. Eiusdem de se ipso*, Carmen iambicum.

Inc. Λέγουσιν οἱ μισοῦντες, ὡς δ' ἐμοὶ δοκεῖ.

Des. in versu, Ἐξήγαγες βοήσας, qui est LXXIV. edit. Tollianae pag. 80. reliqua enim desiderantur una cum initio Carminis subsequentis, quod inscribitur in edit. Bill. *Dialogus adversus eos, qui frequenter iurant*: pagina quippe avulsa est in Codice; unde hoc incipit a versu,

Τῷ δ' ἐμμένοντι (φεῦ τάλας) συμπνίγεται, qui incidit in media pag. 226. cit. edit.

Des. ἀμὴν γένοιτο.

LXXXIII. p. 111. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς. *Eiusdem de Anima*, versus anacreontici CLXXVII.

Inc. Τί σοι θέλεις γενέσθαι;

Des. Μὴ σὺν κακῷ μεγίστῳ.

Ibid. a p. 182. ad 185. ubi sunt CLXXXI.

LXXXIV. p. 112. *b. Eiusdem* elegi versus LXII. nimirum sententiae distichis versibus constantes, quorum primae litterae in Graeco haec duo pentametra efficiunt:

Γνῶμαι Γρηγορίου δίστιχοι εὐεπίη.

Καλὸν ἄθυρμα νέοις, ᾗ χάρις ἐξοδίη.

Inc. Γυμνὸς ὅλος βιότοιο τέμνοις ἅλα, μηδὲ βαρεῖα.

Des. Ἡ δὲ τριὰς πάντων ἔξοχα σοὶ μελέτω.

Ibidem p. 146.

LXXXV. p. 113. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ᾗ πρὸς φθονοῦντας. *Eiusdem de se ipso, adversus invidentes*, iambicum Carmen versibus constans LXVII. quibus hic praeit:

Ἔχει τι κομψὸν ἡμῖν ἡ ληρῳδία.

Scitum quid hisce scilicet nugis inest.

Inc. Γέρων μέν εἰμι, ᾗ κακῶν πολλῶν ἴδρις.

Des. Σός εἰμι κἄν με χείροσι στροβεῖν θέλοις.

Ibid. p. 187.

LXXXVI. p. ead. *b. Eiusdem in divitem male moratum*, versus elegi XL.

Inc. Αἵματος ἐξ ἀγαθοῦ τις, ἅπαν κακόν· ἀνδρὶ γένος μέν.

Des. Ὦ κάνθων μυλικοῦ, Ἵππιον ὕψος ἔχων.

Ibid. p. 126.

LXXXVII. p. 114. *Eiusdem in nobilem male moratum*, versus iambici XXXIV.

Inc. Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα σκευάσας.

Des. Μὴ εὐγένεια τὸν τρόπον χρηστὸν φέρειν.

Ibid. p. 251.

LXXXVIII. pag. ead. *b. Eiusdem in maledicum*, tria tetrasticha, quorum singula

Inc. Πολλὰ λέγεις με κακῶς, κ. λ. a Muratorio edita loc. cit. p. 171. & 172.

LXXXIX. pag. ead. *Eiusdem ad Gigantium domorum aedificatorem*, hexastichon.

Inc. Ἄλλος μὲν Βαβυλῶνος, κ. λ. Murat. loc. cit. p. 213.

XC. pag. ead. *Eiusdem ad Philagrion, & in tolerantiam*, versus elegi XVIII.

Inc. Ἔστιν Ἐπικτήτοιο μέγα κλέος ἐν προτέροισιν.

Des. Πέμψεις εὐίπποις ἄνθεα Καππαδόκαις.

Apud eumdem loc. cit. pag. 180. seqq. in quatuor distincti Epigrammata.

XCI. p. 115. *Eiusdem Carmen iambicum itinerarium*, versuum XXIII.

Inc. Ἐν σοὶ μὲν ἠρεμοῦμεν, κ. λ.

Des. Καὶ ῥᾴστης τυχεῖν. Edidit Tollius p. 99. uno versu auctius.

XCII. p. ead. *Eiusdem de patientia*, iambici versus IX.

Inc. Ὅταν τιν' εὕρῃς, κ. λ. In Bill. edit. p. 181. est tantum heptastichon; sed apud Muratorium p. 172. est, ut in Codice, ex quo illud primus produxit.

XCIII. p. ead. *Eiusdem de philosophica paupertate*, versus iambi VIII.

Inc. Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, κ. λ. Apud Billium p. 196.

XCIV. p. ead. *Eiusdem ad fictos monachos*, Elegia versibus constans L.

Inc. Πρώην τίς με τρυφῶν διετείνετο τῶν ἀνοήτων.

Des. Ἡ λεπτὴ χωρεῖν εἴσοδος οὐ δύναται.

Ibid. p. 138. In Codice tamen in quinque Epigrammata divisa est.

XCV. p. ead. *b. Eiusdem in Agapetos*, versus hexametri VIII.

Inc. Ἤδη μοι πολιή, κ. λ.

Des. Ἡ Χριστὸν ἀτίζει. Edidit Muratorius pag. 184. qui plura de Agapetis, & Synisactis adnotat. Deinde sequuntur in nostro Codice in idem argumentum plurima alia Epigrammata a Muratorio vulgata pag. 186. seqq. quorum primum inc. Παρθένε, Χριστὸν, κ. λ. II. Πῦρ ἐγγύς. III. Λευκοῦ. IV. Πρῶτον. V. Οὐρανίη. VI. Ὡς χαλεπόν. VII. Παρθένε, παρθένος. VIII. Τοῖς ἀγαπητοῖς. IX. Ἄρσενα. X. Οἱ μοναχοί. XI. Τίς φύσις; οἱ μὲν ἁγνοί. XII. Ἄγγελος ἦν. XIII. Εἴ σοί τι χρηστόν. XIV. Παίζει ᾗ πολιή.

XCVI. p. 117. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Μαρτινιανὸν ἐπιτάφιον. *Eiusdem in Martinianum epitaphium*, nempe Epigrammata XIV. quae una cum sequentibus aliis vulgavit Muratorius loc. cit. p. 4. seqq. Ea vero sunt, I. Εἴ τις Τάνταλος. II. Οὔρεά σοι. III. Ἡνίκα Μαρτινιανός. IV. Οἱ Χριστὸν φορέοντες. V. Μεσσοπόλον. VI. Μὴ πόλεμον. VII. Ὦ Θέμι. VIII. Ὄλβιος. IX. Χάζεο, χάζεο. X. Καπ-

x. Καππαδόκων. xi. Ὄμνυμεν. xii. Ῥώμη. xiii. Μαρτινιανῷ. xiv. Οὔ ποτ' ἐγώ. xv. εἰς Λιβίαν, *in Liviam*. Inc. Εἰς δόμος. xvi. Ὤφελες. xvii. Αἲ αἴ. xviii. εἰς Εὐφήμιον, *in Euphemium*. Inc. Ἦν δυάς. xix. Ῥήτωρ. xx. Εἰκοσέτης. xxi. Χρυσείης. xxii. Στράψε. xxiii. Τίς τίνος; xxiv. Ἔρνος. xxv. Αἱ Χάριτες. xxvi. Κρῆναι. xxvii. εἰς Ἀμφιλόχιον, *in Amphilochium*. Inc. Ἤλυθε. xxviii. Ἄσμενος. xxix. Ἀμφίλοχος. xxx. Τυτθὸν μέν. xxxi. Τὸν ῥήτρην. xxxii. Ῥητῆρες. xxxiii. Ἠρίον. xxxiv. εἰς Νικομήδην, *in Nicomedem*. Inc. Οἴχεσαι. xxxv. Δέρκεο. xxxvi. Ὕςατον. xxxvii. εἰς Καρτέριον, *in Carterium*. Inc. Πῆ με λιπών. xxxviii. Ὦ πηγαί. xxxix. Ἥρπασας. xl. Ὦ Ξωλῶν. xli. εἰς Βάσον, *in Bassum*. Inc. Βάσε φίλ' ὅς. xlii. Ὡς Ἀβραάμ. xliii. εἰς Φιλτάτιον, *in Philtatium*. Inc Ἤϊθεον. xliv. Εὐσέβιος, Βασίλισσα. xlv. εἰς Ἑλλάδιον, *in Helladium*. Inc. Αἰεί σοι νόος. xlvi. Τὸν νεαρόν. xlvii. Μικρὸν μέν. xlviii. εἰς Γεώργιον, *in Georgium*. Inc. Καὶ σύ. xlix. εἰς Εὐπράξιον, *in Eupraxium*. Inc. Χώρης τῆσδ'. l. εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν, *in Caesarium fratrem*. Inc. Σχέτλιός ἐςιν. li. Γρηγόριε. lii. Ὥριοι. liii. Τόνδε λίθον. liv. Γῆρας ἐμόν. lv. Οὐκ ἄγαμ', ἐκ ἄγαμαι. lvi. Πᾶσαν, ὅση. lvii. Πάντα κασιγνήτοισι. lviii. Κάλλιμον. lix. Σεισμῶν. lx. Γρηγορίε, Νόννης τε. lxi. Καισαρίε φθιμένοιο. lxii. Εἴ τινα. lxiii. Χεὶρ τάδε. lxiv. Γείτονες. lxv. Κλῦθι. lxvi. εἰς Γοργόνιον, *in Gorgonium*. Inc. Γρηγορίε Νόννης τε φίλον. lxvii. Οὐδὲν Γοργόνιος. lxviii. Κτῆσιν ἐήν. lxix. εἰς τὸν πατέρα, *in patrem*. Inc. Ἔνθ' ἑκατονταέτης. lxx. Ἔκ με πικρῆς. lxxi. Εἴ τις ὅρος. lxxii. Αὐτὸς νηόν. lxxiii. Οὐκ ὅϊς. lxxiv. Ὄλβιος, εὐγήρως. lxxv. Γρηγόριος, ποιμήν τε. lxxvi. Γρηγόριος, τόδε θαῦμα. lxxvii. Τυτθὴ μάργαρος. lxxviii. Ποιμενίην. lxxix. Στράψε μὲν οἷς. lxxx. εἰς τὴν μητέρα ἐκ τῶ θυσιαςηρίε προσληφθεῖσαν, *in matrem ex altari adsumtam*. Inc. Παντός σοι. lxxxi. Πᾶς ἐλύθη. lxxxii. Σάῤῥα σοφή. lxxxiii. Ἐμπεδόκλεις, κ. λ. in fine cuius legitur versus pentameter, qui abest ab editione Muratoriana, Τῇ μὲν χριςοτόκον παισὶ δ' ἀριςοτόκοις. lxxxiv. Ἡρακλέες. lxxxv. Γρηγόριον βοόωσα. lxxxvi. Τέκνον ἐμῆς. lxxxvii. Ἄλλη μέν. lxxxviii. Ψυχὴ μέν. lxxxix. Πῶς θάνεν. xc. Εὐχομένη βοόωσα. xci. Πολλάκις ἔκ με. xcii. Νόνναν ἐπερανίοισιν. xciii. Εὐχαί τε. xciv. Μένη σοι φωνή. xcv. Οὐδ' ἔθανεν. xcvi. Νόνν' ἱερή. xcvii. Γρηγόριος Νόννα τε. xcviii. Πολλὰ τράπεζα. xcix. Ἔνθα ποτ' εὐχομένης. c. Τίς θάνεν. ci. Ἔνθα ποτ' εὐχομένη. cii. Ῥίζης εὐγενέος γενόμην. ciii. Πίςις Ἐνώχ. civ. Οὐ νόσος. cv. Δῶκε Θεῷ. cvi. Σάῤῥα φίλη. cvii. Ἡ τριὰς, ἦν. cviii. Οὔποτε. cix. Ἄγγελος. cx. Νηὸς ὅδ', ὃ γὰρ ὅλην. cxi. Ἄλλος μὲν Νόννης. cxii. Νόννα φιλτατίε. cxiii. Ἅρματι μέν. cxiv. Ἐνθάδε Νόννα. cxv. Τάρβος ὁμῶ. cxvi. Εὐχῆς. cxvii. Νόννης ἠρίον. cxviii. Δακρύετε. cxix. Νόννης ἀζόμενος. cxx. Ἔνθα ποτ' εὐχομένη. cxxi. Στήλη σοι. cxxii. Μικρὸν ἔτι. cxxiii. Πέμψατε. cxxiv. Ἔκ με θεός. cxxv. Νόνν' ἀπανιςαμένη. cxxvi. Νόννα φίλης. cxxvii. Ἔνθα ποτ' εὐχομένης ψυχὴ δέμας. cxxviii. Ἐκ νηῶ. cxxix. Ἥδε τράπεζα θεῷ. cxxx. Εἴη σοι βίος. cxxxi. παρὰ τῶν γονέων, *ex persona parentum*. Inc. Ἀσπάσιοι. cxxxii. εἰς τὸν πάντων αὐτῶν τάφον, *in ipsorum omnium sepulcrum*. Inc. Λᾶας ὁ μέν. cxxxiii. Πρῶτος Καισάριος. cxxxiv. εἰς ἑαυτὸν, *de se ipso*. Inc. Πρῶτα μέν. cxxxv. Ἑλλὰς ἐμή. cxxxvi. Γρηγορίε Νόννης τε φίλον τέκος. cxxxvii. Τυτθὸν ἔτι ζώεσκες. cxxxviii. Ἔκ με βρέφος. cxxxix. Πατρὸς ἐγώ. cxl. Epitaphia xii. in magnum Basilium, quae inc. Σῶμα δίχα ψυχῆς. Des. τήνδε δυωδεκάδα. Exstant autem in cit. Billii edit. p. 152. & 153. Sequuntur nunc in edit. Muratoriana, cxli. εἰς Ναυκράτιον, *in Naucratium*. Inc. Ἰχθυβόλον. cxlii. Ναυκράτιος ςροφάλιγγι. cxliii. Ναυκράτιος πλεκτοῖο. cxliv. εἰς Μαξέντιον, *in Maxentium*. Inc. Αἵματος εὐγενέος γενόμην. cxlv. Πάλλετ' ἐμοί. cxlvi. εἰς Ἐμμέλιον μητέρα Βασιλείε, *in Emmelium matrem Basilii*. Inc. Ἐμμέλιον. cxlvii. εἰς Μακρίναν ἀδελφὴν Βασιλείε, *in Macrinan sororem Basilii*. Inc. Παρθένον αἰγλήεσσαν. cxlviii. εἰς Θεοσέβιον, *in Theosebium*. Inc. Καὶ σύ γε. cxlix. εἰς Γρηγόριον τῆς μητρὸς ἀδελφὸν, *in Gregorium matris fratrem*. Inc. Γρηγόριον μήτρως. cl. πρὸς τὰς ἐν μαρτυρίοις τρυφῶντας, *ad eos, qui in martyrum basilicis genio indulgent*. Inc. Εἰ φίλον. cli. Μάρτυρες, εἴπατε. clii. Μὴ ψεύδεσθ' ὅτι. cliii. πρὸς τὰς ἀνορύττοντας τάφες προφάσει μαρτύρων, *in effodientes sepulcra praetextu martyrum*. Inc. Τρισθανέες. cliv. Παῖδες χριςιανῶν. clv. Δαίμοσιν εἰλαπίναζον. clvi. κατὰ τυμβωρύχων, *in sepulcrorum effossores* [1]. Inc. Μηκέτι πηκτὸν, κ. λ. Deinde sequuntur usque ad p. 127. *b*. alia Epigrammata eiusdem argumenti eodem fere ordine, quo ea vulgavit Muratorius loc. cit. a p. 141. ad p. 168. sibi ad Antonio Maria Salvinio communicata, & ex hoc Codice decerpta: in quo tamen p. 126. inter Epigrammata Πρός τε Θεοῦ ξενίε, & Πάντα λιπὼν, quae in edit. Murator. incidunt in pag. 150. hoc interiacet distichon:

Οὐκ οἶδ' ὅν τινα τύμβος ἔχοι νέκυν, ἀλλ' ἐρέωγε
Δάκρυ' ἐπισπένδων τοῖς ἀτάφοις ὁ δράσας.

Hic succedunt cit. pag. 127. *b*. iambica Carmina xvi. eiusdem argumenti, quae versus simul continent lxxvi. Primum inc.

Τὸν τυμβοφόντην τὸν τάφων ἀλάςορα. Vltimum des. pag. 128. *b*.

Τάφες διοχλῶν τῶν πάλαι τεθνηκότων.

Invenies haec in edit. Bill. a pag. 202. ad 204. licet ordine prorsus immutato, nam quod in nostro primum est, in illa secundo loco positum invenies, &c.

XCVII. p. 128. *b*. Alia tria occurrunt Epigrammata a Muratorio edita loc. cit. quorum I. in Prohaeresium Sophistam inc. Μηκέτι Κεκροπίη, pag. 1. II. in Thespesium Grammaticum, Αἲ αἴ καὶ σὺ θάνες, p. 3. III. in

(1) Gregorii tempore crudelis consuetudo invaluerat, ut deiicerentur tumuli vel splendidissimi, non alia de caussa, quam quod ibi thesauri crederentur reconditi. Qui hoc ausi sunt, τυμβωρύχοι, idest *sepulcrorum effossores* appellabantur.

in Eupraxios, Οὐδὲ μὲν ἐν πυμάτοις, p. 168.

XCVIII. pag. ead. *Eiusdem de Heliae miraculis*, Carmen iambicum versuum xxx.

Inc. Τοσαῦτα θαύμαθ' Ἠλίου τοῦ Θεσβίτου.

Des. Ἤγειρεν, ἐγγὺς συντεθέντων ὀστέων.

In edit. Bill. p. 204.

XCIX. pag. 128. *Eiusdem in Sigantium eremitam*, iambici versus ix.

Inc. Χαίρων μὲν ἦλθον. Ibid. pag. 180.

C. p. ead. *Eiusdem in secessionem a mundo*, dodecastichon iambicum.

Inc. Ἄλλοι μὲν εὐπλοοῦσι, κ. λ.

Des. Μὴ τυχόντ' ἀμφοῖν φίλοιν. Ibid. p. 181. ubi decem versibus Carmen auctius.

CI. p. ead. *Eiusdem lamentatio ad Christum*, heptastichon iambicum.

Inc. Οἴμοι στενοῦμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CII. p. ead. *b. Eiusdem ad Deum*, aliud heptastichum.

Inc. Ἐγὼ τραπέζης, κ. λ. Ibid. p. 197.

CIII. p. ead. *Eiusdem lamentatio alia ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Οἴμοι στενοῦμαι, κ. λ. Ibid. p. 178.

CIV. p. ead. *Eiusdem paraeneticum*, heptastichon iambicum.

Inc. Κόσμον πόριζε τῷ παρόντι. Ibid. p. 180. cui succedunt alii iv. iambici, quorum initium: Μηδὲν περιττὸν ἀλλὰ, κ. λ. quos reperies ibid. p. 181.

CV. p. ead. *Eiusdem Oratio ad Christum*, versibus iambicis iii.

Inc. Ἐπίστατα κλύδων, κ. λ. cui succedit alia item similis Oratio versibus vii. Inc. Τολμῶ φράσαι τι. Ibid. p. 176. ubi tamen ex hisce duobus Carminibus unum tantum decastichon fit.

CVI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν νόσον. *Eiusdem in morbum*, dodecastichon.

Inc. Νοσῶ νοσῶ μέν. Ibid. pag. 178.

CVII. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς φθονοῦντας. *Eiusdem in invidentes*, dodecastichon.

Inc. Ἐξ οὗ Θεῷ προσῆλθον. Graece edidit Hoeschelius Lugd. Bat. MDXCV. p. 87.

CVIII. p. 130. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Τριὰς, σάου με, κ. λ. Apud Tollium p. 84.

CIX. p. ead. *Eiusdem ad plebem Anastasiae*, dodecastichon.

Inc. Ποθῶ, ποθῶ σε. Ibid. p 90.

CX. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Σιὼν ὁδοὶ μέν. Ibid. p. ead.

CXI. p. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon.

Inc. Φθέγγοισθ' ἅπαντες. Ibid. pag. 84.

CXII. p. ead. *b. Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon.

Inc. Οὔ μ' οὐθ' ἁμαρτάς. Ibid. p. 86.

CXIII. p. ead. *Eiusdem de se ipso*, tristichon iambicum.

Inc. Τριὰς λαλοῖτο. Des. παύσομαι. Edidit Muratorius p. 173.

CXIV. pag. ead. *Eiusdem in invidos*, dodecastichon iambicum.

Inc. Μετῆλθον, ἦλθον. Apud Tollium p. 88.

CXV. p. ead. *Eiusdem in idem argumentum*, aliud dodecastichon iambicum.

Inc. Τείχη, πυλῶνες. Ibid. pag. 88.

CXVI. pag. ead. *Eiusdem ad Christum in morbo*, heptastichon iambicum.

Inc. Πῆξόν με Χριστέ. Des. βαλοίμην ἔτι.

In edit. Bill. Paris. p. 180. ubi tamen in duo divisum Carmina.

CXVII. p. 131. *Eiusdem alia precatio ad Christum*, versibus iambicis vii.

Inc. Τολμῶ τι λέξαι. Des. καὶ καθαρσίων. Ibid. p. 181. pars est Carminis, quod inc. Τέθνηκα, τῶδε, κ. λ.

CXVIII. pag. ead. *Eiusdem ad Diabolum*, heptastichum.

Inc. Οὗτος πόσον παίζεις με καὶ κακοῖς πόσον.

Des. Τάνγε νοῦν οὐ πείσομαι. Ibid. p. 178. pars est iambici Carminis, quod inc. Ἤλθες μὲν ἦλθες, κ. λ.

CXIX. p. ead. *Eiusdem in morbum*, tristicha tredecim, & unum tetrastichum, quorum primum

Inc. Ἦν, ἦν, ὅτ' ἤνθουν· ἀλλὰ νῦν εἰμ' ἄχλοος.
Vlt. des. Δέχου με σῶτερ· μὴ πρόη τὴν εἰκόνα, quae ultima sic corriguntur in marg. πλὴν κάθαρσις ἐνδεής. Exstant apud Tollium a p. 100. ad 104. Inter haec tamen inseritur tetrastichon, Φεῦ καὶ κρίσιν δέδοικα, quod edidit Hoeschelius p. 98.

CXX. pag. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, alia tristicha duo. Primum inc. Πάλιν προσῆλθεν. Des. ἐχθρὸς ἁρπάσῃ, & est prima pars heptastichi, quod incidit in cit. edit. Paris. p. 252. cuius altera pars, quae inc. Φεῦ καὶ κρίσιν, κ. λ. inter tristicha Tolliana mox allata interiacebat. Secundum inc. Ζῶ καὶ τέθνηκα. Ibid. p. 252.

CXXI. pag. ead. *Eiusdem in Diabolum*, heptasticha tria. Primum inc. Πόσον πιέζεις δή με, κ. λ. Des. τόνδε νῦν οὐ πείσομαι. Est secunda pars iambici Carminis, quod ibid. pag. 178. inc. Ἤλθες μὲν ἦλθες, & paucis initio immutatis idem est, atque illud, quod superius adnotavimus N. cxviii. & incipiebat: Οὗτος πόσον, κ. λ. Secundum inc. Ἤλθες μὲν ἦλθες. Des. παραστάτην. Est prima dicti Carminis pars. Tertium inc. Ἄπελθ' ἄπελθε δυσμενές. Des. λιθάζομαι. Ibid. p. 178.

CXXII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, alia duo heptasticha iambica. Primum inc. Μή σου λαθοίμην. Des. καὶ νοήμασιν. Secundum inc. Οἴμοι προσῆλθε, Χριστέ μου. Des. λῃστὴν ἐκ ξύλου. Ibid. pag. 176. ubi tamen secundum Carmen uno versu est auctius.

CXXIII. p. 132. *Eiusdem ad animam suam*, pentametri quinque duodecim iambicis senariis interiecti.

Inc. Ἔργον ἔχεις ψυχὴ, καὶ μέγα, ἣν ἐθέλῃς.

Des. μή τι πάθῃς καμάτῳ. Ibid. p. 176.

CXXIV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, iambici versus ix.

Inc. Ἐζημίωμαι, Χριστέ. Des. καὶ στήσεις βλάβην. Ibid. pag. 177. ubi in duo dividuntur Carmina. Succedit in idem argumentum tristichon, Πάλιν προσῆλθεν ὁ δράκων, κ. λ. Ibid.

CXXV.

CXXV. pag. ead. *Eiusdem* alia diversi argumenti heptasticha, quorum I. *in Diabolum* inc. Καὶ τοῦτο τῆς σῆς, ὦ κάκιστε. II. *in eumdem* inc. Θεὸν βοῶ. III. *ad animam suam* inc. Ποῖ θυμὲ βαίνεις. IV. *lamentatio ad Christum* inc. Εἴ μοι πονήρως. V. *ad eumdem* inc. Καινὸν, καινόν. VI. item ad eumdem inc. Εἰκὼν κενοῦται, κ. λ. & est octastichum. Ib. p. 177. VII. *precationis matutinae* inc. Ὄρθρος δίδωμι. VIII. *precationis vespertinae* inc. Ἐψευσάμην σε. Ibid. p. 176.

CXXVI. p. 133 *Eiusdem in vitae exitum*, dodecastichon. Inc. Παρῆλθεν ἄνθη, καιρός. Des. τῇ ποδηγίᾳ μάκαρ Ibid. p. 179.

CXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, heptastichon. Inc. Τέθνηκα τῷδε τῷ ταλαιπόρῳ βίῳ. Des. τὸν δεσπότην. Pars est prima Carminis ita incipientis, ib. p. 181. cuius alteram partem superius recensuimus N. CXVII.

CXXVIII. p. ead. *Eiusdem sermocinatio cum mundo*, versibus iambicis XII. Inc. Δικάζομαί σοι. Des. οὕτως ἔχει. Ibid. p. 179.

CXXIX. p. ead. *Eiusdem in invidentes*, Carmen iambicum versuum XXXIII.

Inc. Δίκη, δικασταὶ, καὶ νόμοι, καὶ βήματα.

Des. Τούτου μὲν ἡμᾶς οὔτις ἐκβάλλει φθόνος. Ibid. p. 251.

CXXX. p. ead. *b. Eiusdem ad Christum*, iambici versus XXI. Inc. Οἴμοι κέκμηκα. Des. τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν. In cit. edit. Paris. p. 197. sed per errorem typographi est 191.

CXXXI. p. ead. *Eiusdem ad eos, qui per speciem amicitiae eum secundo fefellerunt*, dodecastichon iambicum. Inc. Δὶς, οἶδα τοῦτο, φεῦ. Des. πῶς τόσοις ἐλαύνομαι; Ibid. p. 197 Latine tantum; Graece vero & Latine apud Tollium p. 92.

CXXXII. pag ead. *Eiusdem ad Christum*, dodecastichon. Inc. Τίς ἡ τυραννίς; Des. ἠδίκημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 195.

CXXXIII. pag. 134. *Eiusdem* heptasticha duo iambica. Primum *de se ipso*, inc. Ἐξηπάτημαι, Χριστέ μου. Ibid. p. 197. Secundum *ad non amicos*, inc. Οἱ συνθύται, τέθνηκα τῷ φθόνῳ μόγις. Ibid. p. 251.

CXXXIV. p. ead. *Eiusdem de malis amicis*, pentastichon iambicum. Inc. Δεινὸν τὸ πάσχειν. Ibid. p. 182.

CXXXV. p. ead. *Eiusdem ad Christum*, pentastichon, & tristichon iambicum. Illud inc. Πέπονθα δεινῶν πλεῖστα. Hoc inc. Φίλοι, πολῖται. Ib. p. 178.

CXXXVI. p. ead. *Eiusdem de patientia*, dodecastichon iambicum. Inc. Ἐπεί με βάλλεις. Des. τὸ σκότος πόσον. Ibid. p. 180.

CXXXVII. p. ead. *Eiusdem ad Maximum Cynicum*, versus iambici LXV.

Inc. Τί ταῦτα; τολμᾷς καὶ σὺ, Μάξιμε, γράφειν;

Des. Τίς γὰρ κυνὶ πλέκοιτ' ἂν εὖ φρονῶν μάχην; Ibid. p. 249.

CXXXVIII. p. 135. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον. *Eiusdem de se ipso, & de vita sua*, versus iambici MDCCCCL.

Inc. Τὸ τοῦ λόγου βέλημα τῶν ἐμῶν κακῶν.

Des. Ἧς νῦν ἀμυδρῶς ταῖς σκιαῖς ὑψόμεθα. Ibid. a pag. 1. ad pag. 31.

CXXXIX. pag 154. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ περὶ ἐπισκόπων. *Eiusdem in se ipsum, ac de Episcopis*, iambicum Carmen versuum DCCCXXXVI.

Inc. Ἴσως μὲν ἐχρῆν ὡς κακούμενον φέρειν.

Des. Πάλης θανούσης, ἢ φθόνος συνέρχεται. Edidit Tollius loc. cit. a pag. 4. ad p. 72.

CXL. p. 163. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς τὰ ἔμμετρα γράφοντας. *Eiusdem ad eos, qui carmina scribunt*, iambicum Carmen versuum CIII.

Inc. Πολλοὺς ὁρῶ γράφοντας ἐν τῷ νῦν βίῳ.

Des. Χωρὶς κολοιῶν κ' ἀετῶν ὑψώματα. In cit. edit. Paris. p. 248.

CXLI. p. 164. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem de se ipso*, iambicum Carmen versuum CCXXV. cui praemittitur declaratio quaedam de ratione iambica carmina conficiendi. Inc. Ἡ πολλὰ πολλὰ γίνεται. Des. Μόνη γὰρ ἁπλότης. Ibid. a p. 243. ad 246. Praemittitur & in Cod declaratio quaedam huius generis carminum conficiendi.

CXLII. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate*, iambicum Carmen versuum CC. Inc. Παρθένε νύμφη Χριστοῦ. Des. Τοῖς ἄνω μυστηρίοις. Ibid. pag 299 ubi tamen sunt tantummodo centum, quum singuli editionis versus in duos dividantur in Codice.

CXLIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὕμνος ἑσπερινός. *Eiusdem hymnus vespertinus*, versuum L. Inc. Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν. Des. Εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Apud Tollium p. 96.

CXLIV. p. ead. *Eiusdem morientis*, tristichon. Inc. Ἄγγελοι αἰγλήεντες. Des. ἀλλ' ἱερῆα. Ibid. p. 104.

CXLV. pag. 166. Gregorii Nazianzeni Carmina excipit. Νόννου παράφρασις εἰς Ἰωάννην. *Nonni paraphrasis in Ioannem*, versious hexametris.

Inc. Ἄχρονος ἦν, ἀκίχητος, ἐν ἀῤῥήτῳ λόγος ἀρχῇ.

Concordat cum editione Nonni Friderici Sylburgi anni MDXCVI. a versu primo, usque ad versum 1469.

Καὶ θρασὺς Ἑβραίων πάλιν ἔννεπε λαὸς ἀκούων,

qui incidit in cit. edit. p. 107. Ioannis Cap. VIII. Reliqua desunt. Interim lectorem monemus, identidem Codicem ab edit. differre; cuius rei exemplo sit quaedam editi versus MC. p. 80. lacuna, quam ita ex nostro Codice supplemus:

Ζωῆς γὰρ πέλεν· εἶδαρ ἐτήτυμον ἡμετέρη σάρξ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. minuto, & complicato charactere conscriptus, primis duobus foliis recentiori manu, Seculi nimirum XV. suppletis, mutilus in fine Constat foliis 188. cuius specimen damus Tab. IV. N. IV.

Inter versum vero 692. & 693. a Codicis nimirum pag. 172. *b.* ad 181. interiecta sunt 8. folia, fragmentum Heroici poëmatis Eudociae Augustae in laudem SS. Cypriani, & Iustinae mm. continentia, quae fortasse ipsi Paraphrasi praeerant olim, huc deinde a bibliopego per errorem in resarciendo Codice inserta. Indicio est numeratio in extremis adiecta paginis; nam quum

 Gre-

Gregorii Carmina desinant in pag. 163. sequens, a qua Nonni Panopolitae Paraphrasis incipit, numero 174. designatur, qui licet deletus sit, eius tamen antiqua quaedam vestigia supersunt. Sed antequam Poëma ipsum proferamus, pauca de Eudocia praefari libeat. Fuit igitur Leontii Sophistae, & Philosophi Athenienfis filia, ab eoque in omni doctrinarum genere, mirifice exculta. Anno CCCCXXI. aetatis suae XX. quum Theodosio Imperatori nupsisset, Christianam amplexa fidem, ab Attico Constantinopolitano Episcopo salutari lavacro refecta est, qui eam pro Athenaide Eudociam nominavit [1]. Anno CCCCXXII. a Theodosio renunciatur Augusta, qui eam ob singularem pudicitiam, & egregiam formam, plurimum dilexit, usque ad annum CCCCXLV. quo violatae fidei, & adamati nimium Paullini ex levissima quidem caussa [2] Imperatoris in suspicionem venit. Quare Eudocia suae conscia integritatis, secessit Hierosolymam, ubi Ecclesiis aedificandis, ornandis, ac pauperibus sublevandis per multos annos incubuit. Tandem, ut vult Caveus [3] in mariti gratiam rediit, quocum deinceps pacifice vixit. Illo tamen morte sublato, Palaestinam repetens, quod supererat vitae, pio otio dicavit, ibique A. CCCCLX. imperante Marciano diem ultimum clausit, ut habet Sixtus Senensis Lib. IV. Biblioth. Sanctae p. 227. Parisiensis edition. A. MDCX. Quumque teste Evagrio Scholastico Lib. I. Historiae Ecclesiasticae Capp. XX. XXI. XXII. muros Hierosolymitanae urbis instaurasset, templum splendore, ac pulcritudine eximium, primo omnium Diacono, ac Martyri Stephano aedificasset, in eo postmodum deposita est. In poëtica facultate reliquos suae aetatis poëtas longe superavit; scripsitque Graece poëmata plura, quorum stylum mirifice Photius depingit. Ea vero sunt:

I. *Centones Homerici*, de quibus videndus Oudinus l. c. ac Fabricius Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. VII. Tom. I. p. 357. Exstant Gr. & Lat. in Collectione Poëtarum Christianorum Bigneana Parisiis MDCXXIV. pag. 95. Immane quantum errat Aubertus Miraeus Auctar. p. 307. qui hos Centones Eudociae Augustae, Constantini XII. cognomento Ducae, qui obiit A. MLXVII. uxori tribuit.

II. *Metaphrasis Octateuchi heroico Carmine condita, Libris VIII.*

III. *Metaphrasis Prophetiarum Zachariae, & Danielis*. In his metaphrasibus sacrum textum κατὰ πόδας expressisse Eudociam, nihil addendo, nil mutando testatur Photius; adeo ut pro legitimis sacrorum librorum versionibus haberi possent.

IV. *Poema Heroicum in victoriam a Theodosio marito ex Persis reportatam*; cuius meminit Socrates Lib. VII. Cap. 21.

V. *Historia B. Cypriani martyris, & Iustinae virginis Libris III.* heroico carmine conscriptis comprehensa. Huius itaque Poëmatis partem non exiguam, in medio Poëmate Nonni Panopolitae in Evangelium S. Matthaei interfertam, ab interitu vindicare nobis datum est. Incredibilem adhibuimus diligentiam, non modo, ut tam insigne Eudociae monumentum ex antiquissimo Codice minutis & evanidis plerumque litteris exarato, erueremus; sed etiam ut illud Latinis musis redderemus (qua quidem in re tot tantisque difficultatibus obsita, nobis praesto fuit optimus, ac praestantissimus Iuvenis, Antonius Sartius, familiaris noster, ac studiorum adiutor) nostra haec tentamina aliis expolienda relinquentes, quibus maius suppetit otium, ac mitiores sunt musae. Interea nos tam pretiosum Eudociae de Divo Cypriano monumentum, omnium primi, aeterno litterariae Reip. bono, in lucem proferre gloriamur; ipsiusque Poëmatis, cuius maxima libri primi & secundi pars interiit, tertium vero totum longa abstulit aetas, argumento sint, quae Photius CPolitanus Patriarcha in sua Biblioth. Cod. CLXXXIV. memoriae prodidit.

Praeter ea, quae de S. Cypriani vita, & martyrio habemus apud Theodoricum Ruinart in actis Martyrum, possunt & alia multa proferri, quae de eius laudibus S. Patres conscripserunt. Prae omnibus in eo laudando excelluit S. Augustinus, qui Sermones quinque ad Populum Carthaginensem habuit novae editionis Serm. CCCIX. seqq. Homilias duas de eo edidit S. Maximus Taurinensis Tom. V. Biblioth. Patrum edit. Colon. unam Petrus Chrysologus. De eodem egregium habuit Sermonem S. Fulgentius Ruspensis Episcopus. Nec praetereundus Graecos inter Patres Gregorius Nazianzenus. Verum in eius de S. Cypriano oratione illud est incommodi, quod Magnum Cyprianum Carthaginensem Episcopum cum nostro Cypriano, qui ex mago Christianus factus, cum Iustina Virgine, quam veneficiis frustra corrumpere tentaverat, martyrium Nicomediae sub Diocletiano subiisse fertur. In eumdem scopulum impegisse videtur Prudentius in hymno de S. Cypriano, & Eudocia Augusta, ut ex Photii testimonio, & ex hoc ipso Poëmate videre est. Sed prius Photium ipsum audiamus, qui loc. cit. haec habet.

Hoc ipso item volumine continebantur, simili versuum forma conscripti, libri tres in laudem B. Cypriani martyris: ostendebantque vel ipsa carmina, ut liberi matrem solent, hunc quoque Augustae partum esse legitimum. Primus horum liber res B. Iustinae martyris persequitur, ut in Christianorum illa numerum adoptata, parentes quoque suos ab idolorum ad veri Dei cultum transtulerit: utque amore quidam eius captus, frustra illa sollicitata, ad Cypria-

(1) Vid. Socrat. Histor. Eccles. Lib. VII. C. XXI.
(2) Consule Oudinum de Scriptorib. Ecclesiast. Tom. I. ad A. CCCCL. p. 1263.
(3) In Histor. Scriptor. Ecclesiastic. ad A. CCCCXXI.

num magicis deditum artibus se contulerit, rogans perdite amanti succurrat, ac puellam sibi obsequentem reddat. Addit Cyprianum omnes magicae artis rationes incassum tentantem, violentissimos quosque, ac perniciosissimos daemones oppugnandae virginis castitati immisisse: hos vero pudore suffusos, victosque sacrosanctae crucis signo, reiectos fuisse, ut ex illis ipsis cognorit. Quare propensum suum in improbos illos spiritus animum deposuisse, omnesque adeo magicos libros flammis tradidisse. Christiana denique fide imbutum, mox etiam baptizatum esse, ac templi ianitorem constitutum. Quin & charismatum dona a Deo accepisse, itaque morbis alios, alios daemonibus liberasse, donec tandem Archiepiscopi quoque dignitate ornaretur. Et haec quidem liber habet primus. Secundus deinde, dum a capite paullo altius res Cypriani arcessit, ipsummet narrantem inducit, suum iam inde a pueritia in idola studium, cultumque daemonum, & discendae magicae artis cupiditatem, atque conatum. Quaenam dehinc alia de herbarum variarum stirpium, atque animantium natura didicerit, utque varia etiam daemonum ludibria viderit. Quomodo item Athenis Argos, indeque in Phrygiam profectus, daemonibus ubique sacrificus constitutus fuerit, ac multam magicae artis exercitationem collegerit. Pergit adhaec narrare, ut in Aegyptum eorumdem caussa venerit, atque ad Indos accesserit, quaeque ibi inopinata, & valde absurda, cum alia, tum simulacra viderit atque observarit. Addit se, quum tricesimum iam aetatis annum attingeret, ad Chaldaeos venisse, eorumque litteris institutum, Astrologiam accurate perdidicisse, quaeque alia cognitu digna apud illos viderentur. Omnia tandem haec vidisse refutata, quando stulto, seu potius animis pernicioso labore hisce artibus impenso, a Iustina martyre repulsus est. Commemorat item heic nonnulla, quibus alium se ipse interdum magicis artibus exhibuit, aliosque interdum transformavit: utque a daemonum cultu discedens, cacodaemonem minitantem, & ad desperationem usque territantem senserit, ac quomodo horum sit metu liberatus, quum in pium virum incidisset, cui Timotheo nomen. Quomodo praeterea Antiochiae apud frequens auditorium narraverit, nefanda multa se, ac prodigiosa effecisse, quibus homines ita decipiebat, ut pro Deo ipsum haberent. Lacrymis itaque ac luctu genas obhaec humectantem, ex memoria improborum facinorum in salutis desperationem iterum delapsurum fuisse, nisi Eusebius quidam optimus ad pietatem & poenitentiam dux, sacrae scripturae alloquiis, sacrisque narrationibus, desperationis nebulam dissipans, clarae spei radiis eum illustrasset, & in domum suam deductum cibum capere iussisset, trium dierum inedia iam maceratum. Refert item, ut in sacrum ab illo templum fuerit adductus, & sua ipse manu coram multitudine magicae artis suae libros allatos flammis tradiderit, ac bona insuper sua pauperibus distribuerit, atque ad Christianorum inde coetum aggregatus sit. Eusebius autem hic, ait, sacerdotii dignitate exornatus erat. Accedit quomodo Aglaidas, gravis ille Iustinae procus, quum voti compos factus non esset, bona quoque fortunae pauperibus omnia erogaverit, & daemonibus tamquam deceptoribus nuncio remisso, Christianis sese sacris addixerit: in quo secundi libri finis est.

Tertius denique martyrium complectitur B. Cypriani, & clarae virginis Iustinae, qui Diocletiano & Maximino Romae imperantibus, morte testimonium dixerunt Fidei. Una enim ad martyrii lauream abrepti sunt; Cyprianus quidem ex patria & urbe Antiochia, cuius etiam archiepiscopatum post Anthimum administrarat: Iustina vero Damasco: ibi enim illa, postquam Antiochia migrarat (quae & ipsa virginis patria erat) palam Christum professa est. His ita captis, quum impii ille hominis sermonibus nihil moveretur, vinculis in sublime rapti latera raduntur; haec autem boum nervis caeditur. Verum ubi nihil illi de constantia remittere tyranno videntur, in custodiam eos seorsum reductos compingit. Unde post evocatos, quum verbis frustra tentasset, in aeream sartaginem (pice, adipe, ac cera in eadem simul mistis, multoque igne accenso) martyres Dei coniecit. Ibi quum athletae illi fortiter in cruciatibus perdurarent, ac potius velut in rore Deum, quod tormentis superiores evasissent, laeti laudarent, Athanasius quidam miser, daemonum sacerdos, B. Cypriano antea perfamiliaris, & assessor tunc forte iudicis tormenta inferentis, mentis caecitate correptus, ausus est, Deos suos familiares invocans, in ignem quoque ingredi, sed dum miraculum extenuare nititur, si & ipse sine noxa ibidem perduraret, magis illud auxit. Confestim enim ab igne absumptus in cinerem versus est. Haesitans ergo iudex, decrevit martyres ad Diocletianum mittere, & ad eum, tum quae pertulissent tormenta, tum quemadmodum poenis essent omnibus superiores, perscribere. Quae quum Imperator Nicomediae intellexisset, praecipit martyres ad vicinum urbi flumen, cui Gallo nomen, capite truncari. Cum his, & eadem ipsa hora Theoctistus martyrii palmam accepit, pietatis suae hoc solo dato indicio, quod martyrem Christi salutasset. Reliquias istorum Sanctorum nautae quidam Roma eo nuper delati, quibus & Theoctistus martyr usus fuerat familiariter, clam custodibus abstulerunt, Romamque vexerunt, ubi & pulcrum ipsis templum Claudii foro proximum excitatum, opera Rufinae piae matronae, quae generis stirpem a Claudio Imperatore repetebat. Et haec quidem libro tertio.

Ex hac Photii Synopsi, quae totum Eudociae Poëma complectitur, intelligere licebit unicuique, unde fragmentum hoc a nobis prolatum, initium ducat, & ubi desinat. Sed ipsum Poëma aggrediamur.

* * * * * *

Πάντας δ' ἠϊθέους κεν ἀταρτηρῶς ἀπέπεμπεν,
Ὡς Χριστὸν μοῦνον μνηστὸν θεμένη τὸν ἄνακτα.
Ὃς δὲ λεὼν συναγείρας ἀνακτορίους κατὰ θώκους
Πρός ῥα βίην ἐθέλησεν ἀγαυὴν παῖδα μιῆναι.
Ὅσσοι ἑσπετόωνθ' ἅμ' αὐτῇ αἰπὺ βόησαν·
Πάντες δ' ἐκ θαλάμων σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο,
Τεῦξαν δ' Ἀγλαΐδαο νεήλυδας εἶθαρ ἀΐστους.
Αὐτὸς δ' ἐν κραδίηφι φέρων ὅλον ἔνδον ἔρωτα,
Πληγεὶς, εὖτε μύωπι λαθὼν, πηχύνετο κούρην.
Ἡ δ' αἶψα Χριστοῦ κρατερὴν σφρηγῖδα τέλεσσεν,
Ῥίψεν δ' ὕπτιον εἶθαρ ἀναιδέα, χερσὶ δ' ἔθρυψε
Μορφὴν Ἀγλαΐδαο, καὶ οὐλοκόμους γε παρειὰς,
Ῥῆξεν δ' εἵματα καλὰ, ὅλοις δ' ἀπέδειξε γέλωτα,
Θέκλης ἀντιθέης τὸν ὁμὸν δρόμον ἐκτελέουσα.
Καὶ τὰ μὲν ὡς ῥέξασα Θεοῦ πάλιν ἦλθεν ἐς οἴκους.
Αὐτὰρ ὁ χωόμενος κακοεργέα λίσσετο φῶτα,
Δυσσεβέος μαγίης ὑποθήμονα Κυπριανόν γε,
Καί οἱ ὑποσχόμενος δοιὰ χρυσοῖο τάλαντα,
Λαμπροῦ τ' ἀργυρίοιο, ὅπως πείσειεν ἀνάγκῃ
Παρθένον οὐκ ἐθέλουσαν ἐπινεῦσαι φιλότητι,
Οὐ δεδαὼς Χριστοῦ κρατερὸν μένος ἀκαμάτοιο.
Οἰκτείρας δὲ μάγος δυερὸν βροτὸν, ἐξ ἐπαοιδῆς
Κίκλησκεν χαλεπὸν κακοεργέα δαίμονα ῥίμφα.
Ἀπτερέως δ' ἐλθὼν, τί μ' ἔφη καλέεις; ἀγόρευε.
Ὣς δ' ἔφατ', αἰνῶς μοι κούρης μιῆς Γαλιλαίης
Ἦτορ ἔρως ἐδάμασσε· σὺ δ' ἔννεπε, εἴ τέ μιν αὐτὸς
Λέκτροισιν δόμεναι κρατέεις; αἰνῶς ποθέω γάρ.
Ἄφρων δ' ἀντίπαλος δώσειν κατένευσεν ἄελπτα.
Κυπριανὸς δ' αὖθίς γε παλαμναῖον προσέειπεν·
Ἔννεπέ μοι τεὰ ἔργα, ὅπως φρεσὶ θάῤῥος ἔχοιμι.
Ὣς δ' ἔφατ', Ἀγγελικῶν στιχέων πάρος ἦα φέριστος,
Ἀλλά γ' ἐμῷ γενετῆρι πεπιθμένος, ἔλλιπ' ἄνακτα
Ἑπταπόλου σφαίρης τὸν ὑπέρτατον· ὅσσα δ' ἔρεξα
Εἰδήσεις· ἐρέω δέ. Πόλου καθαροῖο θέμεθλα
Ταὐτὸς ἐμῇ κακίῃ γε διάνδιχα θήκατα ῥέξας,
Καὶ στίφος οὐρανίων ναετῶν ἐς γαῖαν ἔριψα.
Μητέρα δ' αὖ μερόπων πάλιν ἤπαφον Εὔαν, ἀνάγκῃ
Νοσφισάμην δ' Ἄδαμον πολυγηθέος ἐκ παραδείσου,
Καὶ Καΐνου παλάμην γνωτοκτόνον αὐτὸς ἔτευξα,
Αἵματι γαῖαν ἔδευσα· ἀκανθώδη δ' ἀναθάλλει
Καρπὸν ἀεικέλιον μερόπων γένει εἵνεκ' ἐμεῖο.
Ἐχθρὰ Θεῷ συνάγειρα θεήματα, καὶ κλοπίας δὲ
Εὐνὰς ἐγὼν ἐτέλεσσα· σεβίζεσθαι δ' ἀμενηνὰ
Εἴδωλα βρότεον νέον ἤπαφον, ἠδὲ θυηλὰς
Ἀνθρώπους ῥέζειν βλοσυρῷ κατεμήνυσα ταύρῳ.
Αὐτὸς καὶ κρατέοντα Θεοῦ Λόγον, υἱὸν ἄναρχον,
Ἐν σκόλοπι τανύσαι μαλερῷ σοβαροὺς ὀρόθυνα.
Ἄστεα συγκλονέω, καὶ τείχεα κάββαλον αἰπά·
Πολλοὺς δ' ἐξ ἔριδος θαλάμους ἐδόνησα χορεύσας.
Ἀλλά γε δὴ τάδε πάντα κακὰ καὶ ἀπείρονα τεύξας
Πῶς τῆσδ' ἠϊθέου μεγαλόφρονος οὐδὲ τυχήσω;
Κυπριανὸς δ' ἔνεπεν κακοτερπέϊ δαίμονι λυγρῷ,
Τήνδε λαβὼν βοτάνην κύκλῳ θαλάμου κατάδευσον
Κούρης αἰδέσιδος· ἀτὰρ ὕστατος ἵξομαι αὐτὸς,
Καὶ νόον ἐνθήσω κραδίῃ πατρώϊον αὐτῇ.
Ἡ δέ σοι ἐλθομένῳ μάλα πείσεται ἔμπερ ὀνείρῳ.
Παρθένος ἤϊθεος δὲ τότ' εἶδος ἔχουσ' ἐπὶ γαίης
Ὥρῃ νυκτελίῃ τριτάτῃ μέλπεν Θεὸν ἠΰν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ πραπίδων μέσσον πελεμίζετο κούρη,
Ἐν φρεσὶν ᾗσι νόησεν ἀτασθαλίην κακοεργοῦ

* * * * * *

Omnes at iuvenes dictis dimisit acerbis,
Christum induta Ducem, soli cui nupserat illa.
Hic vero magnam templi ad subsellia turbam
Cogit, vique bonam tentat violare puellam.
Quotquot erant illi comites, ad sidera voces
Tollere, & armati thalamis prorumpere cuncti,
Aglaidaeque novam confestim pellere gentem.
At miser inclusum servans in pectore amorem,
Percussus, tamquam caeco latitaret, amatae
Virginis amplexus petiit; quae protinus almae
Signa crucis faciens, audentem turpia longe
Proiecit iuvenem resupinum, aptoque comantes
Crine genas manibus foedans vultumque, decoras
Abscidit vestes, cunctorumque ora resolvit
In risus, Theclae divina exempla sequuta.
Haec ubi facta, Dei rursus secessit in aedes.
His super accensus, pravum, magicaque potentem
Advocat arte virum, Cyprianum nomine, supplex,
Binaque promittens auri, argentique talenta
Hortatur, carae renuentia corda puellae
Cogat flagranti tandem concedere amori,
Ignorans, Christi virtus quam nescia frangi.
Tunc magus Aglaidae sortem miseratus iniquam,
Evocat actutum tenebrosum daemona cantu.
Adveniens subito, Quid vis? ait ille, profare.
Cui magus haec: Nostrum Galilaeae virginis ardens
Vicit pectus amor: thalamis hanc tradere nostris
Dic, tibi num liceat, namque est mihi magna cupido.
Annuit huic daemon temere insperata daturum.
At magus haec contra sceleratum, Nunc tua, dixit,
Facta doce, nostrae ut subeat fiducia menti.
Tunc ille: Angelicae fueram prius ipse cohortis
Optimus; inde mei genitoris iussa sequutus,
Regem, qui caeli septem supereminet orbes,
Deserui: quae tunc egi nosces modo, singula namque
Promere fert animus. Puri fundamina caeli
In partes discissa duas me auctore maligno,
Atque cohors superûm in terram deiecta colonûm.
Inde meis rursus decepta est fraudibus Eva
Primiparens, laetisque procul migrare viretis
Iussus Adam, dextraque Cain mactatus Abelus:
Caede madet tellus; hinc duros horrida sentes
Me propter, vilesque homini parit undique fructus.
Ipse inimica Deo spectacula taetra coëgi,
Et furtiva toris alienis semina fudi:
Vanaque mortales colerent idola recentes,
Ac torvo ferrent Tauro libamina, suasi,
Consiliis egique meis: Verbumque supremum,
Aeternam sobolem, dira trabe figere adegi.
Per me commotaeque urbes, eversaque celsa
Moenia, multorumque toros discordia gaudens
Turbavit: totque ipse malis, aliisque peractis
Millibus, audacem dubitem captare puellam?
Tum monstro magus haec tristique malisque fruenti,
Hoc cape gramen, ait, circumque adsperge cubile
Virginis intactae, veniensque novissimus ipse
Iniiciam patrios ima in praecordia sensus;
Illa tibi multum optanti per somnia cedet.
Virgo bonum interea, quum tertia noctis adesset
Hora, Deum, terrae vultum demissa, canebat.
Quum subito concussa gravi praecordia motu
Sensit, nequitiamque mali semiusta gerentem

Igne

Ἥμιτόμους πρησθεῖσαν ὀφρεῖς πυρί· θᾶττον ἄνακτα
Ἔγνω, τὸν ποθέεσκεν, ἀτὰρ σημήνατο χειρὶ
Σταυρῷ πᾶν δέμας· αἶψα γεγωνήσασα δ' ἔειπεν.
Πάντων δεσπόζων, Θεοῦ κύδιμε, παιδὸς ἀχράντου
Ἰησοῦ Χριστοῦ γενέτωρ, ὃς ταρταρόεντα
Αἰνοπέλωρον ὄφιν ζοφεροῖς ἐπέδησας ἐν αὐλαῖς,
Οὓς δὲ πέδαις ζώγρησεν, ὅλους κύδιστ' ἐσάωσας,
Ὃς πόλον ἀστερόεντα τανυσσάμενος σέο χειρὶ,
Γῆν δὲ μέσον χάεος νοτίοις νώτοισιν ἔρεισας,
Ὁ φλογερὰς δαΐδας πώλοις τιτᾶνος ὄπασσας,
Μηνὴν ἀργεννὴν δὲ βοόζυγα νυκτὶ τέλεσσας,
Ὁ βροτὸν ἄνδρα τεῇ μορφῇ τεύξας πανόμοιον,
Ὃν παραδεισιάδος καλιῆς κορέσασθαι ἄνωγας,
Θηρὸς δ' αἰνοτάτου ὄφεως ὑποθημοσύνῃσιν
Εὐδένδροιο πέδοιο λιασθέντα πάλιν αὐτὸς
Διζόμενος ἐσάωσας ἄναξ ἐλεήμονι θυμῷ,
Κείνου δὲ σκόλοπι πληγὴν τεῷ ἐξακέσαο,
Χριστοῦ ἐπωνυμίῃ πάντ' ἄλγεα τοῦδε καθήρας·
Τοῦδε γὰρ εἵνεκα πᾶσα φαείνεται ἀνδροφόρος γῆ,
Οὐρανὸς ἐκτετάνυσται, ἀτὰρ χθὼν ἠρείρισται,
Ὕδατα δὲ προχέονται· ὅλη δέ σε μοῦνον ἄνακτα
Βαλβὶς παντομέδοντα ἐπίσταται· ἐλθὲ, σάωσον
Σῇ κρατερῇ βουλῇ δμωὴν σέο, μηδέ με δεινὸς
Μῶμος νικήσῃ· σεῦ γὰρ χάριν, ἀφθιτοεργὲ,
Ἠνεκέως μενέμεν ἐθέλω μάλα παρθένος ἁγνή.
Κηρόθι γάρ σε φέριστε λίην ἀγάπαζον, Ἰησοῦ,
Δέσποτά μευ πολύαινε· σὺ γὰρ πυρσὸν φλεγέθοντα
Σεῖο ποθῆς πύρσευσας, ἐμῷ δ' ἐνεθήκαο θυμῷ.
Τῷ νῦν μήποτε σὴν δμωὴν δαμάσῃς ὑπὸ χεῖρα
Ἀντιβίου, στυγεροῖο, ἀθεσμίου, ἀντιθέοιο,
Μηδὲ παρεξελθεῖν με μάκαρ σέο θέσφατ' ἐάσῃς,
Ἀλλ' ἀπάλακτ' ἀλάτην, συνθήμονα, αἰνοσοφιστήν.
Ὣς ἡ μὲν τὰ ἕκαστα πιφασκομένη, ἑὸν αἶψα
Σῶμα Θεοῦ σφρηγῖδι κεκορυθμένη, βδελυρωπὸν
Αὐτίκα δαίμονα σεῦ' ἐν ἐπωνυμίῃ Χριστοῖο,
Καὶ τὸν μὲν προέηκεν ἀτίμητον μάλα πάγχυ.
Ὃς δὲ σὺν αἴσχεϊ πολλῷ ἔβη κατενῶπα μάγοιο.
Δαίμονα Κυπριανὸς δ' εἰρώτεε, ποῖ πέλει αὕτη,
Ἣν σοι ἐγὼ κελόμην δεῦρ' ἀξέμεν ὅττι τάχιστα;
Ἔννεπε δ' ἀντίπαλος σάφα πάντα· μήτι μετάλλα·
Ἦ γὰρ ἐγὼ φοβερὸν περιδείδια σῆμα νοήσας.
Μειδήσας δὲ μάγος, χαλεποῖς ἔργοισι πεποιθὼς,
Κίκλησκεν πάλιν ἄλλον ἀταρτηρὸν βελίαρον.
Κυπριανῷ δ' ἀγόρευε, μάθον καὶ σεῖο ἀνωγὴν,
Καὶ τοῦδ' αὖ κακότητα· ὅθεν γενέτης μ' ἀνέπεμπε
Σῶν ἀχέων ἐπαρωγόν. ὁ δ' αἶψα μάγος κεχαρηὼς
Ἔννεπε, τῆ τόδε δαῖμον, ὅλον δῶ παρθένου ἁγνῆς
Φαρμάκῳ ἐγκατάδευσον· ἐγὼ δ' ὄπιθεν σέο βαίνω,
Πείσειν δ' αἶψ' οἴω μιν. ὁ δ' ᾤχετο. Σεπτοτάτη δὲ
Παρθένος αἰδοίη νυκτὸς κατὰ μέσσον ἄνακτι
Εὐχωλὴν ἀνέπεμπε, τάδε ἐκ στομάτων προϊεῖσα·
Μεσσατίην κατὰ νύκτα ἐμῶν λεχέων ἀνοροῦσα
Ἐξερέειν κύδιστε ἁμαρτάδας, ἅσπερ ἔτευξα,
Εὐδικίης κατενῶπα τεῆς, κρίσεως δέ τ' ἀληθοῦς,
Ὦ κρατέων γενετῶν, ἐλεητύος ἄφθονε δωτὴρ,
Αἰθερίων νομοθῶτα, καὶ οὐρανίων ἐπίκουρε,
Ὃν γαίη τρομέει, καὶ ἀντιθέου ὀλοοῖο
Ὃς μένος αἴσχιστως ὄλεσας γενέτου· Ἀβραὰμ δὲ
Δεξάμενος θυσίην ὡσεὶ μεγάλην ἑκατόμβην·
Ὃς Βῆλον κατέριψας, ἐπί τε δράκοντα κατέκτας,
Καὶ διὰ σοῦ θεράποντος εὐσεβέος Δανιήλου
Περσῶν ἔθνεα πάντα τεὴν θεότητα δίδαξας·
Ὃς διὰ τηλυγέτου Χριστοῦ σέο παιδὸς ἅπαντα

Igne supercilia agnovit. Regem illico tota
Mente petens, votisque vocans, membra omnia signo
Muniit illa crucis, clamansque bis ora resolvit:
Summe Deus, qui cuncta regis, quo intacta parente
Edita progenies, Christus, qui in Tartara missum
Horrendum obscura religasti sede draconem,
Humanumque genus servasti compede rupto,
Qui manibus caelum stellis ardentibus aptum
Extendens, mediam super humida tergora terram
Firmasti, qui Solis equis ignita dedisti
Lumina, noctivagae formans iuga candida Lunae:
Quo satus, atque tua donatus imagine quondam,
Et paradisiaco satiari dulciter horto
Iussus homo, quique huic horrendi fraude colubri
Decepto, arboribusque sata regione fugato
Ferre iterum voluisti animo miserante salutem,
Illius atque tuo sanasti vulnera ligno,
Propellens cunctos Christi cognomine morbos.
Quem propter genitrix hominum comparuit omnis
Tellus, extensum est caelum, firmataque terra,
Undaeque effusae: at solum te cuncta prementem
Imperio noscunt rerum fundamina Regem.
Adsis, atque tuam famulam tueare potenti
Consilio, ne me vincat derisor iniquus:
Incorruptorum nam te, faber alme, iuvante,
Virgineum cupio aeternum servare pudorem.
Scilicet ex animo dilexi te, optime Iesu,
Ac multum celebrande Deus: namque ignea amoris
Flamma tui succensa, meoque est indita cordi.
Ne famulam, ne quaeso, tuam adversantis, iniqui
Daemonis invisa subigi ditione, tuamque
Permittas umquam legem violare, beate:
Sed nunc tolle vagum, mendacem, foeda loquentem.
Haec ubi dicta dedit, divino protinus ipsa
Armavit corpus signo, Christique vocato
Nomine, deformem visu, turpemque fugavit,
Ac penitus spretum proiecit daemona longe.
Ille autem multo suffusus corda pudore
Adstitit ante magum, quaerentique, est ubi virgo,
Quam te huc actutum iussi deducere? clare
Cuncta docens, ait, Ulterius ne quaere; tremendum
Namque videns signum tremui formidine totus.
Subrisit, rursusque alium Cyprianus iniquum
Daemona, Thessalica confisus in arte vocavit.
Adfuit hic, Iussusque tuos, & inertia novi
Corda, ait, alterius; meque huc pater ipse dolenti
Ferre tibi auxilium misit. Nec plura loquuto
Sic magus exsultans: Haec iam medicamina, daemon,
Accipe, & intactae totas line virginis aedes.
Ipse sequar, primisque, reor, congressibus illam
Seducam. His dictis abiit mandata facessens.
Nox erat, & Regi veneranda puella supremo
Mittebat de more preces, sic ora resolvens:
Corripui corpus media de nocte cubili,
Iustitiam ante tuam, Rex inclyte, iudiciumque
Verum, cuncta meae fassura piacula vitae.
O qui cuncta creata regis, miseraris abunde,
Aetheriis leges ponis, caelestia firmas,
Quem metuit tellus, quo vindice turpiter olim
Totius sobolis cecidit furor impius: Abrae
Cui dilecta, boumque instar fuit hostia centum:
Per quem deiectus Belus, serpensque peremptus;
Per quem etiam multa insignis pietate minister
Edocuit cunctos Daniel tua Numina Persas;
Quique per unigenam Christum, recto ordine cuncta
Dis-

Εὖ διεκόσμησας, καὶ ἐν χθονὶ φέγγος ἄναψας·
Ὃς νέκυας μετὰ πότμον ὑπότροπον ἐς φάος ἦξας,
Λίσσομ' ἄναξ σέο, μή με κακοῖς ἐπιβήμεν' ἐάσῃς,
Ἀλλά γ' ἐμεῖο φύλαξον ἄναξ δέμας αἰὲν ἀπῆμον,
Δαΐδά τε παρθενίης γε παράσχεό μοι ζείουσαν,
Ὄφρα σὺν ἡμετέρῳ μνηστῷ νυμφῶνα κατείδω
Χριστῷ, συνθεσίας δ' ἀποτίσομαι ἅσπερ ὑπέστην.
Αὐτοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ, γέρας θ' ἅμα κύδεϊ, ἀμήν.
Ὣς ἡ μὲν τὰ ἕκαστα λιτάζετο, αὐτὰρ ὁ δαίμων
Εἵνεκ' ἀγηνορίης σὺν αἴσχεϊ φεῦγε κατηφὴς,
Ἐλθὼν δ' ἄντα μάγοιο παρίστατο. Κυπριανὸς δὲ
Εἴρετο, ἔννεπε, δαῖμον, ὅποι πέλει ἣν κελόμην σε
Ἄξειν παρθενικήν; ὁ δ' ἀμείβετο, ἦ μάλα δή με
Νίκησεν κρατερῶς σημήϊον, ὅττι δέδορκα
Φρικτὸν ἄδην πάντεσσιν, ὑπέρβιον, οὐχ ὑποεικτόν.
Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς κάλεσε κρατερώτερον ἄλλον,
Ὃς πάντων ἤνασσε, καὶ ἦ γενέτης μελανωπῶν.
Τῷ δ' ἔφατ', Οὐτιδανὸς σὺ πέλων ὑπόειξας ἀφαυρέ;
Ὃς δέ γε θαρσαλέως ἀπαμείβετο, Ἄρτι κομίζω
Κείνην παρθενικήν σοι, ἑτοιμότατος δὲ μάλ' ἔστω.
Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο, ἐμοὶ σημήϊον εἰπὲ,
Ὅττι τελεσσάμενος νίκης ἔντοσθε γένηαι.
Ὃς δ' ἔφατο, Πρῶτον κλονέω μέλεα πυρετοῖσιν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ μετὰ ἕκτον ἐγὼν ἦμαρ πάλι κείνην
Θαμβήσας κατὰ νύκτα ἑτοιμοτάτην σοι ἀγείνω.
Καί ῥ' ἐλθὼν ἀσύφηλος ἐπιστὰς παρθένῳ ἁγνῇ,
Παρθενικῆς ἑτέρης εἶδος, καὶ εἵμαθ' ὅμοιος,
Ἐν λεχέεσσι καθῆστο, δόλῳ δ' ἀνενείκατο μῦθον.
Ἦλθον ἐγὼ μετὰ σεῖο ἀπ' αὐτῆς τῆσδέ κεν ἠοῦς
Παρθενίῃ ἐρατῇ ἐπιτερπομένη, ἐπεὶ ἦ με
Χριστὸς ἄναξ προΐηλεν, ὅπως κέ με ὧδε τελέσσῃ.
Ἀλλὰ, φίλη, τόδε λέξον ἐμοὶ, πόσον ἐστὶν ἔπαθλον
Παρθενίης ἐρατῆς, καὶ μισθὸς ὅσος τετάνυσται;
Καὶ γὰρ δή σ' ὁρόω ἀλιβάντεσιν εἴκελον ὧδε
Αὐσταλέης βιοτῆς, καὶ ἀνικμοτάτοιο τραπέζης.
Παρθένος αἰδοίη δ' ἀπαμείβετο. Οὐτιδανὸν μὲν
Ἀθλοθέτημα πέλει, μείζων δέ τε μισθὸς ὀπηδεῖ.
Αὐτὸς δ' αἰσυλόμητις ἔφη, Οὐ παρθένος ἦεν
Ἐν παραδεισιάδος δαπέδῳ Εὔη σὺν Ἀδάμῳ·
Ἀλλ' ἐπεὶ ὑστατίοισι χρόνοις μίχθη λεχέεσσι
Πρωτογόνου Ἀδάμου, παίδων μήτηρ ἀνεδείχθη,
Ἔνθεν σπέρμηνεν γενεὴν πάντων μεροπήων,
Ἐσθλὰ δὲ πάντ' ἔμαθεν. Τότε δὴ τότ' ἔμελλεν Ἰούστα
Δαίμονι πειθομένη θυρέων ἔκτοσθε γενέσθαι.
Γηθήσας δ' ὁ ἀλάστος ἔβη παιδὸς πάρος ἔξω.
Ἣ δ' ὡς οὖν ἐνόησε δόλον ὀλοόφρονος ἐχθροῦ,
Ἂψ ἐπὶ εὐχωλὴν νόον ἔτραπεν, ὃν δέμας αἶψα
Σταυρῷ σημήνασα, ἀπὸ στομάτων δέ τ' ἀήτην
Πέμψασ' ἐλέγχιστον βαρὺ δαίμονα ὦσεν ἀπ' οἴκου.
Τυτθὸν δ' ἀμπνεύσασα ἀπὸ κλόνου, ὧδ' ἀγόρευεν,
Ἀθανάτῳ χάριν, οἶδα, πυροῦσα δὲ νοῦσος ἀπέσβη.
Εὐχομένη δ' ἔφατο, Χριστὲ κρατέων, γέρα σεῖο,
Σῶμ' ἐμὸν ἐμπερόνησον ὑποτρόμεόν σε, φέριστε,
Καὶ πάλι, σῇ μ' ἐλέαιρε θεμιστοῖ· δός τε δὲ κῦδος
Οὔνομα σὸν φορέειν. Κατηφιόων δὲ μάλ' ἦλθεν
Ἀντίθεος κατενῶπα μάγου τετιημένος αἰνῶς.
Τὸν δέ τε Κυπριανὸς τότ' ὀνειδίοις βάλε μύθοις,
Μὴ ἄρα καὶ σὺ νέης ἑλικώπιδος ἔτρεσας ὄμμα;
Ἀλλά γε λέξον ἰδὼν κούρης σθένος οἷον ἔνεστιν.
Ἔννεπε δ' ἀντίβιος, Μή μ' εἴρεο, μηδὲ μετάλλα.
Οὐ δύναμ' ἐξερέειν σημήϊον οἷον ἐσεῖδον,
Δείλαιος τρομέων δ' ἀναχασσάμενος φύγον αἶψα.
Εἰ δὲ μαθεῖν ἐθέλεις, αὐτὸς μέγαν ὅρκον ὄμοσσον.
Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο καὶ εἴρετο, Ποῖον ὀμόσσω
Ὅρκον; ὁ δ' αὖτ' ἀπάμειπτο, Ἐμῶν μενέων κατὰ πάντων,

Disponens, terram replesti luce, novasque
Mortua post obitum revocasti corpora in auras.
Rex, oro, ne me ulla sinas in crimina labi,
Sed corpus sine labe meum tuearis in omne
Tempus, virgineique facem largire pudoris
Ardentem, ut thalamos sponso comes addita Christo
Invisam, pepigi quondam quae foedera servans.
Gloria namque illi simul est, honor, atque potestas.
Has ubi virgo preces emiserat, illico daemon
Aufugit maestus, fastu cogente pudorem,
Et veniens stetit ante magum, frustraque puellam
Quaerenti, actutum quam duci iusserat illuc,
Pauca refert: Et me quae vidi signa potenter
Vicerunt certe, nimium signa horrida cunctis,
Queis est exsuperans, & nescia cedere virtus.
Tunc alium, cui vis maior, quemque omnia monstra
Nigra oculis regemque timent, patremque, vocavit
Daemona, Tuque, inquit, cessisti vilis, inersque?
Ille autem audacter: Per me deducta puella
Mox aderit, fac tantum animo sis ipse parato.
Tunc Cyprianus ait, Quaeso, mihi detege signum,
Quod dein perficiens capies optata trophaea.
Qui retulit: Primum quassabo febribus artus
Virginis, inde dies ubi sexta advenerit, illam
Attonitam noctu reddam, ducamque paratam.
Nec plura. Intactam vilis stetit ante puellam,
Alterius referens vestes, ac virginis ora,
Consedítque toro, ficto sic ore loquutus:
Tecum ego ab Eoa veni regione profecta,
Virginitate fruens blanda; me misit & ipse
Christus, ut efficiar sic te perfecta magistrâ.
Sed pro virgineo certantem, cara, pudore,
Dic mihi, quae muneant te praemia, quantaque merces.
Nam video gelidis tua membra simillima functis,
Squallida vita tibi est, nec non parcissima mensa.
Candida tunc contra virgo, Certaminis, inquit,
Exiguus labor est, merces tamen ampla sequetur.
Impia sed meditans daemon, Cum coniuge, dixit,
Haud certe virgo in laetis fuit Eva viretis.
Verum postremis thalamo coniuncta diebus
Adam primigeni, natorum prodita mater,
Inde omnem genuit proprio de semine gentem,
Novit & omne bonum. Tunc iam, tunc virgo volebat
Spiritui credens efferre e limine gressus.
At laetus daemon cursu praevertit euntem.
Quae simul infestas inimici comperit artes,
Intenditque animum precibus, signoque salutis
Membra tegens subito, spiransque ex ore furorem
Multis affectum probris sede expulit hostem.
Ast ubi mota parum requierunt pectora, dixit,
Aeterno grates, novi, morbusque recessit
Igneus. Inde preces fundens, Tua munera, quaeso,
Clamabat, transfige tuo mea membra timore,
Christe potens, nostrique tua de lege misertus,
Ferre tuum semper fac glorier, optime, nomen.
At magus abiecto redeuntem daemona vultu,
Et graviter maestum, dictis obiurgat acerbis;
Tene etiam pulcrae adspectum timuisse puellae?
Sed quae illi virtus, quum videris ipse, fatere.
Cui daemon, Ne quaere, inquit, ne scire labora.
Qualia perspexi non possum dicere signa.
Territus aufugi subito, timidusque recessi.
Quod si scire tamen cupias, mihi dicito magnum
Ipse sacramentum. Quod dicam? rettulit ille.
Tunc daemon, Iura per quae mibi cumque potestas

Ω῟νπερ ἔχω κρατέω τε. ὁ δ' ὡς κλύεν εὐθὺς ὄμοσσε,
Μήποτε δὴ προλιπεῖν τὸν ἀγήνορα. Καὶ τότ' ἔειπε
Θαρσήεις, Χριςοῖο τανυσθέντος σκολοπῆϊ
Σφρηγῖδα παπτήνας τρομέων φύγον. Ὃς δὲ προσηύδα,
Εἶπ' ἄγε μοι, κρείσσων γὰρ ὑπάρχει σεῖο μάλ' αὐτός;
Ἔννεπε δ' ἀντίπαλος, Κλῦθί μευ, καὶ ἀληθέα λέξω.
Ὅσσα γὰρ ἐνθάδε ἄμμες ἀλιτροσύνης ὑπὸ λυγρῆς
Ῥέξωμεν, μέροπάς τε βροτὺς ἀπάτῃσι διδόντες,
Ἔςτ' ἐπιεικτὸν ἅπασιν· ἀτὰρ βιοτὴν ἐς ἐκείνην
Γναμπτὸν χαλκότυπες πέλει ὄργανον, αὐτὸ πυρωθὲν
Κεῖται ἐνὶ μέσσοισιν· ἀτὰρ σχεδὸν ἤν τις ἁμάρτοι,
Ἄγγελος ἠὲ βροτὸς, σὺν ταὐτῷ ἀγγελιῶται
Χριςοῦ ςαυροπαγοῦς ἐπὶ βήματος ὦκα φέρυσι.
Κυπριανὸς δ' ἀγόρευσεν, Ἄγ' ἔκθορε, ἐς φιλίην γὰρ
Ἔρχομαι ἀπτερέως, καί μοι τάχος ἁνδάν'. ἐρῶ δὲ
Σταυροχάρη ποθέειν, μήπως τλαίην τὰ ὅμοια.
Εἰδεχθὴς δ' ἀπάμειπτο, Ὀμοσσάμενος μέγαν ὅρκον
Παρβασίης δ' ἀλέγεις; ὁ δ' ἀνείρετο, Ἔννεπ', ἄλαςορ,
Ὅρκια ποῖά σοι ὠμοσάμην νῦν αὐτός; ὁ δ' εἶπεν,
Ἐς κρατερὰς τὰς ἐμὰς δυνάμεις. Ἀπάμειπτο μάγος δὲ,
Οὔτε σε, ὔτε τεὰ περιδείδια, ἔχθιτε, ἔργα.
Νυκτὶ γὰρ ἀτρεκίην τῇδ' ἔμμαθον ἐκ σέο πᾶσαν
Εἵνεκα παρθενικῆς ἀράων ἁγνῶν τε λιτάων,
Καὶ ςαυροῦ σφεδανοῖο· σὺ γὰρ μάλα ἐσσὶ ἄναλκις.
Τῷ νῦν ἐν ῥεθέεσσιν ἐμοῖς σφρηγῖδα κραταιὴν
Θήσω ἐγὼ, τήνπερ τε μέγα κρείσσαν ἔειπες·
Σὴν φιλίην δ' ἀθερίζω ἀπειπάμενος σέο βυλάς.
Ὃς δ' ὡς ἦν τάδ' ἔειπε, γέρας Χριςῷ πόρεν εὐθὺ,
Δαίμονα δ' αἰνὸν ἔλασσεν, ἀπέρχεο τηλόθι, λέξας,
Δίζημαι γὰρ Χριςόν· ὁ δ' αἴσχιςος κίεν αἶψα.
Κυπριανὸς δὲ λαβὼν βίβλυς μαγικὰς κατέθηκεν
Ὤμοισι ςιβαροῖσι νέων ἀγέμεν ποτὶ οἶκον
Ἀχράντοιο Θεοῦ, ὃ δ' αὐτὸς ἐφέσπετο τοῖσδε.
Πὰρ ποσὶ δὲ προπάροιθε πεσὼν θείυ ἱερῆος
Ἀνθίμυ ἀντιόων, τάδε οἱ φάτο· Ἀθανάτοιο
Οὐρανίυ θεράπων ςρατιῇ Χριςοῦ προβέβυλα
Βύβλῳ ἐγκαταλέξαι ἐμὸν κέαρ. Ὃς δὲ χολωθεὶς
Ἔννεπεν οἱ, Κακότητα τεὴν ἀπέρυξον ὀπίσσω·
Οὔ σοι γ' ἄρκιόν ἐςιν ἀφ' ἡμέων ἐκτοθ' ἐόντα
Ἔρδειν οἷα βέβυλας; ἀνακτορίων δέ τ' ἀλεύυ·
Καὶ γὰρ παντομέδοντος ἀήττητος πέλει ἰσχύς.
Κυπριανὸς δ' ἀπάμειπτο, Κἀγὼ φρεσὶν ᾗσιν ἀνέγνων,
Ὡς Χριςοῦ δύναμις κρατερὴ πέλει, ἠδὲ μεγίςη.
Τῇδε γὰρ ἐν νυκτὶ κύρῃ σεπτῇ κατέπεμψα
Δαίμονας ἀντιθέυς, ὅπως ἀπάτης ἐνὶ δεσμοῖς
Θηρήσωσι νόον κρατερόφρονος ἠϊθέοιο.
Ἡ δὲ μαθοῦσα νόῳ, εὐχῇ, σφρηγῖδί τε Χριςοῦ
Νίκησε κρατερῶς. νῦν δ' ἄνσχεο, καὶ δ' ἐλέησον,
Αἰδόμενος δ' ἱκέτην σέο, δέχνυσο φέρτατε φωτῶν
Βίβλυς, ἔνθεν ἐγὼ κακὰ μυρία τεῦχον ἀλιτρὸς,
Καὶ πυρὶ τάσδ' ἀμάθυνον, ἐμὴν ψυχὴν ἐλεαίρων.
Πεισθεὶς δ' ἀρητὴρ βίβλυς λάβε, φλέξε δὲ πάσας,
Κεῖνον δ' εὐλογέων ἀγανοῖς μύθοις ἀπέπεμπε,
Πυκνὰ παραιφάμενος σηκοῖς Θεῦ ἐγκαταδύνειν.
Κυπριανὸς δ' ἄψορρος ἰὼν ἑὸν ἐς δόμον αὖθις,
Ῥέξας εὖτε κόνιν μορφὰς βρετέων ἀμενηνῶν,
Πᾶσαν δὲ ζοφερὴν νυκτὰ πεπλήγετο σῶμα,
Καὶ φάτο, Πῶς δ' ἂν ἐγὼ Χριςῦ βλεφάροισι φανείην
Τόσσα κακὰ ῥέξας; πῶς δ' ἂν Θεὸν εὐλογέοιμι
Ἡμετέροις ςομάτεσσι, δι' ὧν ἑτέρυς ἀθέριξα,
Δαίμονας ὐλομένυς ἐν ἐμοῖς καλέων ςομάτεσσιν;
Καὶ τέφρην κεδάσας κατὰ γῆν, Θεοῦ ᾔτεεν οἶκτον
Σιγαλέως κατὰ γαῖαν, ἐπεὶ τρόμεεν μέγ' ἀῦσαι.

Imperiumque datum. Simul hoc magus auribus hausit,
Iuravit numquam se velle abscedere ab ipso.
Tunc daemon fidens, Extensi robore Christi
Visa meis oculis trepidantem signa fugarunt:
Quaerentique mago, num Christus fortior illo,
Respondit, Dum vera loquar, tu percipe mente.
Quae nos heic gerimus, nostro deceptus ut astu
Mortalis tristi subdatur crimine, cunctis
Ista patent: vita sed abeneum in illa, & aduncum
Est instrumentum quoddam, quod sistitur ardens
In medio: tum si quis (homo, sive angelus ille)
Quid minimum peccet, mox nuncia turba per ipsum
Ante thronum ducit suspensi robore Christi.
Tunc Cyprianus ait, Procul esto, in foedera Christi
Festinare lubet (celeres nam diligo motus)
Et cruce gaudentem, patiar ne talia, amare.
Cui monstrum, Quae mox iurasti maxima, dixit,
Nunc violare paras? At quae tibi, (rettulit ille)
Impie, iuravi? Per quae mihi cumque potestas
Imperiumque datum, respondit daemon. At ille,
Nec te, nec tua facta, inquit, scelerate, pavesco.
Nocte ista siquidem vera ex te noscere cuncta
Virginis intactae licuit per vota precesque,
Terrificamque crucem: nullo nam robore polles.
Nunc etiam, quibus imperium, te iudice, magnum,
Ipse meis ponam signacula fortia membris.
Iamque tuus mihi sordet amor, tuaque ipse recuso
Consilia. Haec fatus, Christo persolvit honores,
Eiiciensque malum, procul hinc, procul aufuge, dixit,
Nam Christum quaero. Subitoque nefarius ivit.
Tunc magicae libros Cyprianus colligit artis,
Et iuvenum validis intacti ad Numinis aedem
Dat gestare humeris, sequitur quos cominus ipse.
Obvius inde pedes prosternitur ante sacratos
Praesulis Anthimii[1]*, sic illum voce precatus:*
Servus in aeterni supremique agmine Christi
Iam mea proposui conscribere corda libello.
Iratus tunc ille, Tuam procul eripe, dixit,
Nequitiam; longe a nobis quaecumque patrasti,
Non tibi visa satis? Sacros ne accede penates.
Namque invicta Dei virtus est cuncta regentis.
Tunc Cyprianus ait, Nostrae quoque noscere menti
Sorte datum, quod magna Dei sit firmaque virtus.
Ipse etenim exacta venerandam nocte puellam
Pluribus impetii monstris, si forte doloso
Magnanimam illius captarent compede mentem.
Sed precibus, validoque crucis signo omnia vicit
Virgo potens animi. Nunc me tueare misertus,
Et veniam oranti tribuens, hos accipe libros,
Optime terrigenûm, queis tot mala perditus egi,
Atque meam miserans animam, da protinus igni.
Credidit, & libros capiens exussit ad unum
Antistes, tum fausta precans, illumque frequenter
Templa Dei properare monens, placido ore remisit.
Tunc proprias gressus referens Cyprianus ad aedes
Vanaque contrivit divûm simulacra, suumque
Tota nocte gravi feriit sub verbere corpus,
Haec fatus: Christi ante oculos quo denique pacto
Tot scelerum reus accedam, nostroque Tonantis
Ore canam laudes, reliquis quo damna paravi,
Et tantum Stygias pestes in vota vocavi?
Hinc cinerem spargit, veniamque a Numine poscit
Stratus humi tacitusque, timet nam tollere vocem.
Can-

(1) Quum in Conversione Latina, quae refertur Tom. III. Thesauri Novi Anecdotorum Martene, & Durand pag. 1621. utroque modo legatur, nos metri gratia pro *Anthimo Anthimium* reddidimus.

Α'λλ' ὅτε δὴ ῥοδόπηχυς ἐπήλυθεν ἀργέτις ἠὼς
Σαββατικῆς μεγάλης, τότε δὴ πέλε πᾶσι θαλείη.
Ω῾ς δὲ κ̓ αὐτὸς ἔβαινε Θεοῦ μεγάλοιο νέηλυς
Σεπτὴν εἰς ἄγυριν, πωλεύμενος ηὔχετο τοῖα·
Δέσποτα, εἰ θεράπων τεὸς ἄξιος ἔμμεν' ὀΐω,
Δός με τεοῖς μεγάροισιν ἰόντα γε μῦθον ἀκοῦσαι
Ε'κ γραφικῶν βίβλων εἰς κληδόνα εὖ μάλα ἐσθλήν.
Ο῾ς δ' ὡς οὖν ἐπὶ βηλὸν ἔβη ναοῦ, ἔννεπε Δαβὶδ
Δῖος Ι'εσσιάδης, Ο῎ρα κύδιμε, μηδὲ μεθήσῃς,
Ω῀ κρατέων, μηδ' αὖ με λαθὼν τηλοῦ σέο τεύξῃς.
Αὖτις δὲ προφάτωρ Ω'σηὲ μέγας τάδ' ἔειπεν
Ε῎νθους, Εἰ δ' ἄγε μὴ πάϊς ἔσσεται. Αὐτὰρ ὁ αὖθις
Δαυίδης ἀγόρευε, Προέσιχον ὄμματ' ἐμεῖο
Ο῎ρθρον Φωτοφαῆ νυκτὸς ζοφερῆς ἐλατῆρα,
Ο῎φρα γε θειοτέροις σέο ῥήμασιν ἕσπομαι αἰέν.
Η῾σαΐας δ' ἑτέρωθι, Φόβος σέο μήποτ' ἀπαυρῇ
Θυμὸν, τέκνον ἐμοῖο, κ̓ ὃν φιλέω Ι'ακώβην,
Ο῝ν πάντων κατέλεξα περικτιόνων πρόμον ἄλλων.
Παῦλος δ' ὧδ' ἀγόρευε θεηγόρος, Αὐτὸς ἀνάσσων
Η῾μέας ἐπρίατο Χριστὸς δυσπεμφέλου ἀρῆς
Ε'κ προτέρης θέμιδος. Πάλι δ' ἔννεπεν ὧδ' ὑποφήτης
Δαβὶδ ἀριστολύρης, Τίς δ' ἂν Θεοῦ ἐξερεείνοι
Α'θανάτου δύναμιν, κ̓ οὔασι πᾶσιν ἐνίσποι
Υ῾μνους παντομέδοντος; Ε῎πειτα δὲ τεῦχος ἄνακτος
Θειοτέρων ἐπέων, μετέπειτα δὲ ἀρητῆρος
Παρφασίη· ἀτὰρ αὖτε κατηχήεις λόγος ἀνδρῶν,
Ε῎ξιτε ἐκ νηοῖο Θεοῦ βροτοὶ ἡμιτέλεστοι.
Κυπριανὸς δ' ἀγανὸς θώκοις ἔτι ἧστο σιωπῇ.
Α'στέριος δέ τις ἦε διάκτορος, ὃς φάτο τῷδε,
Ε῎ξιθι κοιρανίων μεγάρων. Τὸν δ' ἄψ ἀπάμειπτο,
Σταυροπαγοῦς Χριστοῦ θεράπων πέλω, ἔκτοθι δ' αὖ με
Σεύεις; Τῷ δ' ἐνένειπε διάκτορος, Α'λλ' ἔτι σύ γε
Οὐ πλήρης τελεθεὶς δοῦλος κρατεροῖο Θεοῖο.
Αὐτὸς δ' αὖθις ἔειπε, Θεὸς ζωὸς πέλει αἰὲν,
Ο῝ς τις ἐλεγχίστους κακοδαίμονας οἵας ἔδειξε,
Σῶσε δὲ παρθενικὴν, κ̓ ἐμὴν κραδίην ἐλεήρας,
Ε῎κτοθι τῶνδε δόμων οὔ μοι θέμις ἐστὶν ἱκέσθαι,
Εἰ μὴ πίστεως ἐντὸς ἐγὼ Χριστοῖο γενοίμην.
Ταῦτα μαθὼν δὲ Θεοῦ ζάκορος τάχος ἦλθ' ἱερῆϊ
Α'γγέλλων. Ο῾ δ' ἔπειτα καλέσσατο, ὡς δ' ἐπεῴκει
Κυπριανῷ πολέας τε ἀταρτηροὺς φάτο μύθους,
Εἰρωτῶν ὅσ' ἔοργεν· ἀτὰρ τόσον εὐξάμενός γε
Ε῎ργα Θεοῖο δόνησεν, ὅσα περὶ κόσμον ἔτευξε,
Καὶ τότε δὴ θείοισι λοετροῖς ἁγνὸν ἔτευξε.
Η'δὲ δ' ὀγδοάτῃ γέντ' αἰπυβοῆς πολυσέπτων
Βίβλων χριστοφάτων· ἀτὰρ εἰκάδι πεμπταίῃ τε
Μείων τυτθότερός τε διακτορίης τετέλεστο,
Καὶ θυρεῶνας ἔχεν σεπτῆς ἅμα μυστιπολείης.
Η῎ματα πεντήκοντα δ' ὅτ' ἤλυθεν, ἄξιος αἶψα
Γέντο διακτορίης· ἀτὰρ κρατερῶς ἐδάμαζεν
Α'ντιθέων γε φάλαγγας ἀναιδήτων ἀπαλάμνων,
Καὶ νούσους στυγερὰς μελέων ἀποήλασεν ἀνδρῶν,
Η῎δη κ̓ πολέας Χριστοῦ ἐς πῶεον ἦγεν
Εἰδώλων κακόπιστον ἀναινομένων ἀλάωσιν.
Α'λλ' ὅτε λυκάβας τέλος ἔλλαβεν, ἔλλαχε θῶκον
Α'ρητῆρος ἴσον· δέκα δ' ἑξείης ἐνιαυτοὺς
Μίμνεσκεν διέπων κλισμὸν τότε δημογέροντος.
Καὶ τότε δὴ μακαριστὸς ἐπίσκοπος Α῎νθιμος ἦεν
Γρῆας κίκλησκε περικτίονας ἅμα πάντας,
Λέξας δ' ὅσ' ἀγορῇ Χριστοῦ πέλεν αἴσιμα πάντα,
Εἰσέτι κόσμον ὁρῶν κλισίην πόρε Κυπριανῷ γε·
Αὐτὰρ δὴ μετὰ βαιὸν ἐς οὐρανὸν Α῎νθιμος ἐλθὼν
Ποίμνην, ἧς πρόμος ἦεν ἀγαυῷ πάρθετο φωτί.
Αὐτὰρ ὁ Κυπριανὸς διέπων Θεοῦ ἀγλαὸν οἶκον
Παρθενικὴν ὑπεδέκτο διακτορίηφι γεραίρας,

Candida iamque aderat roseis Aurora lacertis,
Magna resurgentis referens sollemnia Christi,
Quum magni simul ipse Dei novus assecla venit
In sacrum caetum, doctusque ita voce precatus:
Si, Deus omnipotens, mereor tuus esse minister,
Da, precor, ex sacris libris tua templa petentem
Accipere auguriis oracula plena secundis.
Ast ubi prima sacri ventum est ad limina templi,
Isacides ait, Omnipotens, me respice, neu me
Destituas, latitansque tuo procul ore repellas.
Tum magnus, sacroque adflatus numine vates
Oseas, Agedum servus iam non erit, inquit.
Atque iterum David: Mea lumina matutinum
Praevenere iubar, quo noctis opaca fugantur,
Vt divina sequar tempus tua dicta per omne.
Ast alibi Esaias, Animum non auferat, inquit,
Formido, mi nate, tuum, & quem diligo Iacob,
Finitimisque ducem selegi ex omnibus unum.
Divinus sic Paullus ait: Nos ipse prioris
Rex Christus solvit maledicto legis acerbo.
Rursus & ipse Dei interpres, citharaeque peritus
Concinit Isacides: Aeterni robora Regis
Quis canat, atque aures hominum quis cuncta regentis
Carminibus repleat? Tum post recitata supremi
Carmina sacra Dei, nec non de more peractos
Presbyteri monitus, vox est audita virorum,
Nondum perfecti divino abscedite templo.
Ast humilis Cyprianus adhuc quum scamna teneret
Ore silens, quidam, Sacris te proripe tectis,
Nuncius Asterius dixit. Cyprianus at illi,
Mene exire iubes extensi robore Christi
Servitio addictum? Sed nondum, rettulit ille,
Perfecta summo famularis mente Tonanti.
Cui Cyprianus ait. Vivit Deus omne per aevum,
Daemonas opprobrio dignos qui prodidit unus,
Atque meam miserans animam, servavit Iustam,
Haud mihi fas efferre isto de limine gressum,
Ni prius alma Fides Christi me reddat alumnum.
Haec simul aedituus didicit, celer omnia sacro
Nunciat Anthimio. Cyprianum hic advocat, utque
Par erat, austero multa ore profatur ad illum,
Quae fecit quaerens; tum fundens vota parumper,
Quae Deus in mundo gessit, cuncta ordine pandit,
Lustravitque virum sacra baptismatis unda.
Octavoque die sacros perlegit in aede
Libros Christiloquos: viginti, & quinque peractis
Iste pusillus adhuc sacris minimusque dicatus
Ordinibus, portasque habuit, curamque sacrorum.
Quinquagena dies ubi venerat, illico munus
Exercere suum dignus fuit; inde potenter
Spirituum domuit taetras vilesque phalanges,
Humanoque graves pepulit de corpore morbos,
Atque adeo Christi multos in ovile reduxit,
Qui caecam vanamque fidem renuere Deorum.
Iamque anno vertente parem Cyprianus adeptus
Presbyteri sedem; spatiumque decenne ministri
Munere defungens solio senioris adhaesit.
Tunc bonus Anthimius Praesul, vereque beatus
Omnes finitima accitos regione coëgit
Presbyteros, Christique choro digna omnia fatus,
Vivus adhuc, propriae Cypriano sedis honorem
Sponte dedit: tum regna petens caelestia, sancto
Cuius erat custos, homini commisit ovile.
Hinc divina regens Cyprianus templa puellam
Excepit, sacroque Ministrae ornavit honore,

Et

Οὐδέτι μιν καλέεσκεν Ἰοῦσταν, ἀλλ' ὀνόμηνεν
Ἰουστῖναν ἄμωμον, ὅλων δέ τε μητέρα θῆκεν
Κουράων ἀταλῶν Χριστοῦ μεγάλων θεραπαινῶν.
Πολλοὺς δ' ἐκσώσας δυσπειθέας αἰνοσιθρήσκους,
Παρφάμενος Χριστὸν ποθέειν, μογέων ἐκόμιζεν
Εἰς ἀγέλην μεδέοντος, ὃς αἰὲν ἔχει γέρας, ἀμήν.

Et veteri Iustae mutato nomine, dixit
Iustinam intactam, cunctisque praeesse tenellis
Ancillis voluit Christo famulantibus unam.
Tum multos etiam, queis vana insederat alta
Mente superstitio, Christi servavit amore
Succensos, multumque ferens in ovile reduxit
Supremi, cui semper honos & gloria, Regis.

ΠΕΡΙ ΑΓΙΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΒΙΒΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗ.

Ὅσσοις [1] δὴ Χριστοῦ πολυυμνήτοιο μέμηλε
Πίστις μυστιπόλος, θαλεροῖς ἐμέθεν δακρύοισιν
Λεύσατε, ὄφρα μάθητε πόθεν τόσον ἐστί μοι ἄλγος,
Καὶ σάφα οἶδ' ὅτι ἴστε, ἀληθέα μυθέομαι γάρ.
Ἠδ' ὅσσοι τέρπεσθε ἀεικέσιν εἰδώλοισιν
Πεύθεσθ', ἐξενέπω γὰρ ἐγὼν ἀπατήλια τῶνδε.
Οὐδὲ γὰρ, οὐδ' ἕτερός τις ἐν ἀνθρώποισιν ἐμοῖο
Ἔπλετο δύσθρησκος, καὶ δαίμοσιν ὡμάρτησεν,
Οὔτε δὲ μαψιδίων εἰδώλων ἔσκεν ὀπηδὸς,
Οὐθ' ὅπερ εἰσὶ μαθεῖν, οὔτ' αὖ μένος ἐστὶν ἐκείνοις.
Οὗτος ἐκεῖνος ἔφυν Κυπριανὸς, ὃν ποτε κοῦρον
Ἡμέτεροι τοκέες δῶρον δόσαν Ἀπόλλωνι.
Εἰσέτι νηπίαχος δέ τ' ἐὼν μάθον ὄργια θηρὸς
Νηδυπόροιο δράκοντος. ἔτος δ' ἐπὶ ἕβδομον ἐλθὼν
Μιθραίῳ Φαέθοντι πάλιν μετέπειτα τελέσθην,
Ὤικεον εὐγενέων δέ τ' Ἀθηναίων πόλιν αἰπὴν,
Καὶ ναέτης γενόμην δὲ, ἐπεὶ τόδε ἥνδαν' ἐμεῖο
Πατράσιν, οἵ μ' ἔτεκον. δεκάτῳ δ' ἐπιβὰς λυκάβαντι
Δηοῖ δᾷδας ἀνῆψα, κόρης δ' ἀργεννὸν ὑπέστην
Πένθος· Ἀθηναίης δ' ἥτις πόλιν ἐστὶν ἐς ἄκρην
Ῥέξα δρακοντείους τελετάς· ζάκορος δὲ τελεσθεὶς
Ἦλθον ἐς Οὐλύμποιο νάπος, τόγε δὴ καλέουσιν
Ἀγνῶτες μακάρων ἀμενηνῶν εἶναι ἔδεθλον.
Ἔνθα τινῶν ἐπέων ἦχον, καὶ δοῦπον ἄκουον·
Λεῦσα πόας πρέμνους τε, ὅσον θαμβῆσαι ὀπωπὴν,
Ἅσπερ ἐπεσκόπεόν γε μάτην κακοδαίμονες αἰνοί.
Ἔνθ' ὥρας κατίδον, καὶ ἀμειβομένους δέ τ' ἀήτας,
Αὔτως δ' ἤματα πολλὰ, τά πέρ τινες ἔνδοι ἀνιγροὶ
Φαντασίην τεύχοντες ἀπηνέες ἀντιπάλαμνοι·
Καὶ χορὸν εἰσιδόμην μέγ' ἀναιδέα μελπομένων γε,
Ἄλλους δ' αὖτ' ἐς ὅμιλον ἀρήϊα ἔργα τελεῦντας,
Ἄλλων δ' αὖτε λόχους, καὶ κέρτομα ἤθεα εἶδον,
Ἠδέ τε ἀτυζομένους· ἔνθ' ἔδρακον ὅσσα θεάων
Καὶ μακάρων στίφη· αὐτοῦ γὰρ ἔμιμνον ἔγωγε
Ἤματα τεσσαράκοντα, καὶ ἀλλ' ἐπὶ τοῖσι δέ τ' ὀκτώ.
Ἔνθεν δὴ στέλλονται ἅτ' ἐκ κρατερῶν βασιλείων
Πνεύματα ἠερόφοιτα ποτὶ χθόνα ἔθνεα πάντα
Ῥέζειν ὅσσ' ἐθέλουσιν ἀεικέα οἷα κάκιστοι.
Ἦν δέ μοι ἐκ δένδρων θαλερῶν δαὶς ἀκροπέτηλος
Δυομένου Φαέθοντος. Ἐπὶ πέμπτον δέκατόν τε
Ἐλθὼν εἰς ἔτος αὐτὸς ὅλων πνοιῶν τε θεῶν τε
Ἦα διδασκόμενός γε παρ' ἀνδρῶν ἱεροφαντῶν
Ἑπτὰ κέρ', ἔργματά θ' ὅσσα ἀθέσμοις δαίμοσίν εἰσιν.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ γλίχοντο γονεῖς, ὅπως κε μάθοιμι
Ὅσσά περ ἐν γαίῃ τε καὶ ἠέρι ἐστὶ καὶ ἅλμῃ,
Οὐ μόνον ὅσσα πέλουσι κατὰ φθορὰν ἀνθρώποισιν,
Ἀλλ' ὅσα καὶ θαλερῆς ποιῆς πέλει εὐπρέμνου τε
Φυταλίης, ὅσα τ' ἀνδρὸς ἀκιδνότερον περὶ σῶμα
Εἰλεῖται, καὶ ὅσσα κακόφρων ἀντιπάλαμνος
Εὗρεν ὁ τοῦσδε γύης ἀρχὸς, ὄφις αἰολομῆτις,
Εἰς ἔριν ἀθανάτου βουλὴν μεδέοντος ἀτίζων.

DE S. CYPRIANO LIBER II.

O quibus est multo celebrati carmine Christi
Sacra Fides curae, lacrymas quas fundo recentes
Cernite, ne tanti lateat vos caussa doloris:
Cuncta licet (nam vera loquor) scio cognita vobis.
Quotquot & idolis animum oblectatis iniquis,
Accipite, ipsorum referam quas carmine fraudes.
Haud etenim, haud homines inter fuit alter inani
Relligione magis captus, vel vana sequutus
Fictorum simulacra deûm, vel qualis in illis,
Quantaque vis, vero potuit comprehendere sensu.
Sum Cyprianus ego, quem paene in luminis auras
Emissum Phoebo donum vovere parentes.
Inde puellus adhuc, didici sacra taetra draconis
Nedypori: tum me, vix septima vertitur aestas,
Mithraeo rursus Phoebo post talia sacrum
Nobilis excipiunt sublimes Palladis arces,
Civibus annumerantque suis: ita namque parentes,
Vnde satus, voluere mei: Cererique decennis
Accendi taedas, & luctum Virginis album
Sustinui: atque alta residentis in urbe peregi
Palladis anguineos ritus: & munus adeptus
Aeditui, vanos perhibent ubi degere divos
Ignarae gentes, conscendi culmen Olympi.
Verborum heic sonitus audivi, & murmura quaedam;
Graminaque truncosque, oculis mira omnia, vidi,
Daemones incassum quae servant omnia turpes.
Heic horas, ventosque sibi ordine succedentes
Inspexi, variosque dies, queis nempe maligni
Immanesque hostes falsa sub imagine mentem
Ludificant. Caetum heic lasciva voce canentum,
Miscentesque alios inter se praelia vidi,
Quique dolis gaudent, quique in convicia proni,
Quique metus miscent: heic & quascumque dearum
Adspexi, divûmque acies: ibi namque moratus,
Dum bissena quater Phoebi lux orbe refulsit.
Hinc velut e quadam mittuntur regiâ in orbem
Spirituum aëriae turmae, ut mortalibus aegris
Iniiciant quaecumque velint indigna malorum.
Tunc mihi erant tenerae plantarum fercula frondes
Sole sub occiduo. Necdum tria lustra peregi,
Quum vim spirituumque omnem, divûmque docebar
A mystis septem, queis turpia sacra patebant,
Quotquot & illicitum spectent ad daemona curae.
Scilicet optabant me discere cuncta parentes,
Quae tellus, atque aura capit, pelagusque profundum:
Nec tantum quaecumque hominum corruptio gignit,
Sed tenera ex herba quotquot, cultisque viretis
Exsistunt, circaque hominis languentia membra
Versantur; quot dira etiam male noxius hostis,
Consilii varii serpens, qui huic praesidet orbi,
Repperit, aeterni spernens decreta Tonantis.

(1) In huius secundi Libri versione adornanda ita nos gessimus, ut lectionem Codicis sequuti, ab ea quoque, quoad fieri potuit, non discesserimus, quam exhibet S. Cypriani Confessio Graece-Latine edita in fine eius Operum edit. Paris. A. MDCCXXVI. fol. pag. 295. seqq. quum vel ipsam, vel ei quam simillimam prae manibus habuisse Eudocia, dum Poëma conficeret, censenda sit, ita utrumque Opus conferenti convenire inter se omnia, paucis exceptis, videntur. Ex hac igitur Confessione nonnulla interdum loca adferimus, ut interpretationem nostram quorumdam versuum, qui alium fortasse sensum praeferre prima fronte videantur, probare possimus.

Ἔνθεν ἐς ἱππόβοτον θαλερὸν γενόμην κάτα Ἄργος,
Ἦν δὲ Τιθωνιάδος ἐρατὴ λευχείμονος Ἠῦς,
Μύσης δ' αὖ γενόμην, καὶ αὐτόθι ἠέρος ἄλφω
Ἠδὲ πολυπτύχοιο πόλου καὶ ἴσον ἄημα,
Συγγενίης δ' ὑδάτων, καὶ εὐφόρβοιο ἀρούρης,
Ἠδ' αὖθις δροσερῶν ναμάτων εἰς ἠέρα δῖον.
Ἤλιδος ἄχρι δ' ἔβην, καὶ Ταυροπόλου Κελαδεινῆς
Ἐν Σπάρτῃ δ' ἐσίδον βρέτας ὄβριμον, ὄφρα δαείην
Ὑλομενῆ πολύμορφον ἄγαν φύσιν [1], ἠδὲ μέταλλα,
Ψήφους τε, γραφίδας τε, χαρακτῆρας δέ τε κόσμου,
Γραιώδεις μύθους τε. Ἀτὰρ Φρυγίης χθόνα βαίνων
Μαντιπόλος γενόμην πινυτὸς μάλα, ἐκ πραπίδων δὲ
Ἥπατος ὅσσα πέλουσιν ἐγὼν ἐδάην κατὰ μέσσον·
Ἐκ Σκυθέων δ' οἰωνοὺς, σήματα ἠχήεντα,
Ἠδ' ἄρα καὶ ζώων καμπτὰς ἐπὶ τοῖσι πορείας,
Κληδόνας αἰζηῶν, τοί κεν τὰ ἔπειθ' ὁρόωσι,
Βομβοὺς θυρατέων σανίδων, πετρῶν δέ θ' ὁμοίως,
Φωνὰς δ' ἐκ τύμβων πρόπαλαι κατατεθνηώτων,
Δοῦπον δ' αὖ θυρέων, παλμοὺς βροτέων μελεδωνῶν,
Ὄγκους δ' αἱματόεντας, ὅσοι μέλεα χραίνουσιν,
Εὖτε δὲ μυρμήκων βρώμη κατὰ ἄψεα βαίνει·
Καὶ μύθων ὀάρους, καὶ ἀριθμοὺς αὖτ' ἐπέων γε,
Καὶ σαρκὸς ὁρατούς γε πόνους, στήλας φύσιος δέ·
Ὅρκοι δ' ὅσσοι ἔασιν ἀληθέες, ἠδὲ καὶ οὐκὶ,
Ἠδὲ καὶ ὅσσα πέλουσιν ἐναντία μήδεα φωτῶν.
Οὐδ' ἔτι με χθονίων πρῆξις λάθεν ἠερίων τε,
Καὶ βυθίων, οὐ φάσμα πολύτροπον, οὐ κρύφιος νοῦς,
Οὐ δολόεις, οὐδ' αὖ πολυμέρμερος, οὐδὲ τεχνήεις,
Εἴως ἠπεδανοῦς ἀπάτης, καὶ αἰσυλοεργῶν [2],
Καὶ τοίων πάντων ὅσ' ἐπὶ χθονὶ τῇδέ τ' ἔασιν.
Ἀλλ' ἅτε δὴ μετὰ ταῦτα ἐεικοστοῦ λυκάβαντος
Ἐντὸς ἔβην, τότε δὴ ζοφερῶν ἀνδρῶν ποτὶ γαῖαν
Αἰγύπτου ἱκόμην, καὶ Μέμφιδος οὖδας ἔτετμον,
Πειρήθην κἀκεῖσε ὅσον βροτῷ οὐκ ἔνι εἰκτόν·
Ὡς χθονίοισι πέλουσιν ὁμόγνια, πῶς δὲ καλεῦνται
Πνεύματ' ἀπότροπα, ποίων δ' ἄστρων ἱμείρουσιν,
Καὶ θέμισιν δ' ἥπειτα, καὶ ἔργμασι· πῶς δὲ φέβονται,
Πῶς δέ τ' ἀμειδήεντα φυλάττουσιν ζόφον αὐτὰ,
Πνεύματα δ' οἷά γε τοῖσιν ἐναντία· ἠδ' ὅσοι ἀρχοὶ
Αἰνοτάτου Ἐρέβοιο ἅμ' ἀντιθέων περ ἔασιν·
Ἠδ' ὅπως ψυχαῖς καὶ σώμασιν εἴκελοί εἰσιν
Κτηνῶν καὶ νεπόδων, καὶ ὅσσ' αὐτοῖσι μέμηλεν,
Ἠδ' ὅσα κεν ῥέζουσι· ταχὺς δρόμος, εἴδησίς τε,
Μνημοσύνη, τάρβος, τέχνη δολερὴ, ποδὸς ἴχνη,
Κρυπταδίη λήθη πολέων, καὶ ἔργματα δήμου,
Καὶ ὅσα εἴκελα τοῖσιν. Ἐκεῖ δ' ἔγνων τρόμον αἴης,
Ὄμβρων δ' ὑετίων γένεσιν καὶ δοῦπον ὁμοίως,
Οἶδμά τε γῆς πόντου τε, μιμήματα ἠΰτ' ἀληθῆ
Ἀθανάτου σοφίης ἰνδάλματα αἰὲν ἐόντα.
Κεῖθι μεγασθενέων καὶ μηκεδανῶν μεροπήων
Ψυχὰς εἰσενόησα γιγάντων αἰνοπελώρων,
Αἰνὰ πιεζομένας εἴσω ζόφου ἠερόεντος,
Φάσματι δ' οἷα μόνον γαίην κατὰ νῶτα φερούσας,
Ἠΰτ' ἀνὴρ βαρύαχθος ἐπ' ὤμων δοῦρα φέρῃσι.
Εἶδον δαιμονίους ὀάρους, σκολιῶντε δρακόντων,
Πικρὰ δ' ἀήμαθ', ἅπερ χθονίοις εἰς οἶτον ἔασιν·
Ἔνθεν ἐπ' ἀνθρώποισιν ἰάλλουσιν περιφοῖται
Μυρία δαίμονες αἰνὰ περισπέρχοντες ἐς ὕλην.
Καὶ χθόνα μοχθίζουσαν ἐγὼν ὑπὸ δαίμονος εἶδον,
Μηδέ τ' ἐφεζομένην ἐπὶ ὕδατος ἀσαθέοντος
Εἵνεκ' ἀναφορέων βάσεων δ' ὧν μοιρήσατο.
Ἔφθασα καὶ χώρην, ὅθ' ἀμείβοντ' ἀντιπάλαμνοι, [3]
Ἥνπερ ὄφις κατ' ἔριν θείου μένεός περ ἔτευξεν

Hinc me dives opum, nutrixque habet Argos equorum
(Tum forte Aurorae fiebant sacra nitenti)
Illic mysta iterum factus, quaenam aëris, atque
Multiplicis caeli constans concordia, novi,
Quae cum fecunda sit aquae cognatio terra,
Nec non cum puro pluviatilis aëre roris.
Elidis hinc terram veni, atque illustre Dianae
Tauropolae signum vidi Lacedaemone, ut inde
Materiae multas variasque addiscere formas,
Atque metallorum species, lapidumque, notasque,
Atque characteres, commentaque anilia possem.
Tum Phrygiam veniens, factusque ibi doctus aruspex,
Ex extis, medio fierent quae in pectore, novi:
Auguria e Scythiae populis, aviumque sonoras
Edidici voces, flexosque per aëra gyros,
Fatidicas iuvenumque, vident si postera, voces;
Quos sonitus pariter petrae, quos ligna, diuque
Mortua quas tumulis emittant corpora voces,
Ostia quos strepitus; queis curis palpitet intus
Fibra; cruentati foedent qui membra tumores,
Vt cum verrucae serpunt per viscera edaces;
Tum quos verba habeant numeros, quae vincula sermo,
Quos caro visibiles, physeos monumenta, labores;
Quae vera iurata animo, periuria quaeque,
Consilia atque hominum quae sint inimica quietis.
Me nihil in terra latuit, caeloque, marique:
Non varium monstrum, non abdita, sive dolosa
Mens, non arte valens, multisque obnoxia curis.
Quid quod & invalidas fraudes, & facta nefanda,
Cunctaque cognovi, quae his sunt aequalia terris?
Iamque aderat nostro post haec vicenus ab ortu
Annus, quum populo colitur quae terra nigranti,
Aegyptum pergens, inveni Memphidis oram.
Illic tentavi humanas superantia vires,
Quae cum terrenis cognatio, spirituumque
Averruncorum quaenam sint nomina, queisque
Legibus, ac rebus, queis delectentur & astris,
Vt fugiant, tristesque habitent caligine densa,
Quaeque his spirituum species contraria; quotque
Sint Erebi reges squallentis, semideique;
Vt iumentorum referant simul, atque natantum
Corporaque atque animas; quae cura exerceat illos,
Quaeque gerant; velox cursus, doctrina, memorque
Mens animi, pavor, ars fallax, vestigia plantae,
Multorumque latens oblivio, factaque turbae,
Quaeque his aequa. Illic novi terraeque tremorem,
Nimbosaeque ortum pluviae, pariterque fragorem,
Et terrae pontique aestus; imitantia veras
Aeterni formas Verbi, semperque manentes.
Illic corporibus magnis, magnoque potentum
Robore vidi animas, immania monstra! gigantum,
Aëris obscura graviter caligine pressas,
Et specie tantum gestantes tergore terram,
Qualis ligna ferens humeris sub mole fatiscit.
Heic cum daemonibus communio visa draconum,
Heic & amarities, terrenis noxia rebus;
Vnde ope materiae huc illuc sine lege vagantes
Daemones immittunt nostrae mala plurima genti.
Heic ego vexatam pariter sub daemone terram
Adspexi, instabili numquam tamen aequore mersam:
Hanc etenim validae firmant fundamina basis.
Inde locum veni, varie mutantur ubi hostes,
Divino iratus quem robore condidit anguis

Pra-

(1) In dicta editione pag. 297. legitur: ἵνα μάθω ὕλης σύγχυσιν, καὶ διαίρεσιν, κ. λ.

(2) Ead. pag. 297. ἄχρι τῆς τῶν γραφῶν μεταφορᾶς μαγγανικῆς, καὶ τῶν τοιούτων ἁπάντων.

(3) Ibid. p. 300. ἦλθον ἐν χώρῳ, ὅπου αἱ ἰδέαι τῶν μεταμορφώσεων τοῖς δαίμοσι γίνονται, κ. λ.

Ἐ'ς σκολιὴν κακόχαρτον ὅλην βιοτὴν μεροπήων,
Ἐ'ξ ὧν πνεύματα πολλὰ πονείουτ' ἰσοθελύμνοις
Ἀ'νδράσι δυσσεβίην χαμαὶ ἐρχομένοισι φέροντα.
Καὶ μὴν κεῖσ' ἐνόησα κακῶν ἔνοχον κατὰ νεῖκος
Ἐ'λθόντ' ἐξαπίνης ἀντ' εὐσεβέος μεροπῆος,
Μάργος δ' αὖ πινυτῷ, καὶ ἰθυδίκῃ ὀλοὸς φώς·
Οὐχ ὅσιον δέ τ' ἐκεῖ, ὃ κεκριμένον πράγος ἐςίν.
Ἔ'νθ' ἐσίδον ψεύδυς πολυδαίδαλον εἶδος ἀτερπές.
Μαχλοσύνης τρίτυπον δὲ κακογραφίης ἔχεν εἶδος,
Αἱματόεν, περίκαυςον, ἀφρῷ καὶ ἥπατι ἴσον.
Μήνιδος αὖτ' ἐσίδον τύπον πτερόεντα, ἀνιγρὸν,
Τρηχὺν, θηριόεντα. Ἀ'τὰρ δόλου αὖτε δέδορκα
Συννεχέα, κρύφιον, δολεροῖς ἐπέεσσι κομῶντα.
Μίσυς δ' αὖ ἐσίδον μορφὴν ςυγερὴν, ἀλαωπήν·
Ἐ'ς δ' ὄπιθεν κορυφῆς γλήνας πίσυράς κεν ἔχεσκεν
Φευγούσας φάεος περιλαμπέος ἀγλαὸν ὄμμα·
Μυρίοι ἐκ κεφαλῆς δ' αὐτῷ πόδες ἐώρηντο,
Μῦνοι σμερδαλέοι· νηδὺς δ' ὐκ ἦν ἐν ἐκείνῳ,
Νηλὴς γάρ τε πέλει, καὶ ἄτερ σπλάγχνοιο πολεύει.
Ζῆλος, καὶ φθόνος αἰνὸς, ὁμοίϊοι ἀλλήλοιϊν,
Ἀ'λλά γε δὴ φθόνος ὖλος ἄμη γλῶσσαν φέρει ἴσην.
Δυςροπίην δ' ἐσίδον λεπτὴν μάλα, εὖτ' ἀλίβαντα,
Ὀ'φθαλμὺς πολέας δέ τ' ἔχεν, γλήνας δέ τ' ὀϊςὺς,
Ἐ'σσυμένην πρὸς ἄμυναν ἀεὶ νόον, αὐτὰρ ἄπληςον.
Μορφὴν δαίμονος[1] εἶδον· ἔχεν δ' ἐφύπερθε κάρηνον
Στεινωπὸν, ταναόν τε· δύω δ' αὐτῷ ςόματ' ἦεν,
Ἕ'ν μὲν ἐπὶ ςήθεσσι, τὸ δ' αὖ ἕτερον κατὰ νῶτα,
Γαίην δαινύμενα ςερεὴν, πέτρας τε βαρείας,
Πεινάων καὶ σάρκας ἄδην κακότητι τετηκώς.
Ὄ'λβυ δ' αὖ φιλότητα[2] ἐγὼν ἴδον, ἁρπαλέον μὲν,
Καὶ δέμας ὀξὺν ἔχεν, φαίης δρεπάνην καθορᾶσθαι,
Καὶ γλῆναι βλεφάρων αἰεὶ λήγυσαι ἔησαν.
Ἐ'μπορίην δέ θ' ὅμως κατίδον χθαμαλὴν, ταχύρεμβον,
Ὄ'λβυ δ' ἐλπίδα πᾶσαν ἐπωμάδιον φέρε φόρτον.
Ἠ'λεμάτυ μορφὴν δ' ἐσίδον· ἀγαθὸν δ' ἔχε θυμὸν,
Σάρκα τε πιαλέην, λευκόςεα δ' ὐκ ἔσαν αὐτῷ.
Εἰδώλων δ' ἐνόησα λατρείην ὑψιπότητον,
Ἐ'ν κορυφῇ δ' ἐφύπερθεν ἔχε πτέρυγας δύο πυκνάς·
Ἧ δόκεεν πάντας μὲν ἐπισκεπάειν, ἀτὰρ ὔτι
Οὐδὲ ἑῶν μελέων σκέπας ἔσθενε ποιήσασθαι.
Ἔ'νθ' ἴδον ἀλλοπρόσαλλον ὑποκρίσεως βαρὺ δεῖμα,
Λεπτάλεον μὲν ὅλον, ςέρνα δ' ἔχεν εὐρώεντα,

Κρύβδην τηκόμενον, ἀνεμόφθορον, εὖτε δάϊζον.

Ἠ'δὲ παραφροσύνης μορφὴν εἶδον· δύο δ' αὐτῇ
Ἦσαν ὁμοῦ φύσιες, ἀνδρὸς νέυ, ἠδὲ γυναικὸς,
Γυμνὸν, ἀναιδείης ἐντὸς, ἀλκῆς τ' ἀπάνευθε.
Καὶ προπετῆ ἐσίδον δυσδαίμονα, ὃς ταναήν γε
Γλῶσσαν ἔχεν πάντων μελέων πολὺ μείζονα πάγχυ.
Μάργον δ' αὖτ' ἐσίδον, κεφαλὴν δ' ἔχεν ἴσα κάροιο,
Ψυχὴν χαυνοτάτην, ἔκπυςα δὲ πάντα τελεῦσαν.[3]
Πάντων δ' αὖ χαλεπῶν κεῖθι πράγος εἰσενόησα,
Εἶδος ὅπερ φορέοντες ἀεικέλιοι κατὰ κόσμον
Νείσοντ' ὐλόμενοι κακοδαίμονες αἰνοπέλωροι,
Πέντε καὶ ἑξήκοντα, καὶ ἄλλοι τρεῖς ἑκατόν γε
Δαίμονες ἀργαλέων παθέων, οἵ κεν κρατέυσιν.
Καὶ κενοδοξίης, ἀρετῆς δ' ἰδόμην μέγ' ὄνειδος,
Αὔτως δ' αὖ σοφίης τε, δικαιοσύνης τε ματαίης,[4]
Ἔ'νθεν ἄρ' Ἑ'λλήνων σοφίης ἄνδρας πλανόωσιν·
Εἰκόνα γάρ τις ὁρᾷ, καὶ ἀληθείη φύγε πάμπαν·

Pravam contra hominum vitam laetamque malorum.
Spirituum heic multus labor eſt, ut ad impia gentes
Quaeque trahant terris ſimili de ſtirpe profectas.
Illic cognovi, quanam ratione malorum
Conſcius adverſus ſanctum veſtigia ponat,
Prudenti inſipiens, iuſto concurrat iniquus.
Nulla ibi iudicii forma eſt, vis nullaque legum.
Heic variam, ingratamque gerunt Mendacia formam.
Exhibet at ſpeciem malepicta Libido triformem,
Sanguineam, ambuſtam, ſpumaeque atque hepatis inſtar.
Irae etiam ſpecies pennis celer, aſpera, triſtis,
Effera viſa mihi: tum Fraudis forma cohaerens,
Occulta, & verbis ſemper fecunda doloſis.
Heic mihi caeca Odii ſeſe obtulit, atraque forma,
Quatuor averſa frontis cui parte pupillae,
Lucis vitantes radium, qui cuncta ſerenat:
Mille autem ſummo tolluntur vertice plantae,
Terribiles tantum viſu: tum ventre carebat,
Sola etenim feritas illud ſine viſcere paſcit.
Invidiae Zelique pares taetraeque figurae;
Dira tamen primae, falcique ſimillima lingua.
Nequitiam heic macie confectam, ut corpore functum,
Conſpexi: huic oculi plures, ac tela pupillae,
Semper & exagitat mentem vindicta, nec explet.
Fortunae formam vidi, cui deſuper arctum
Oblongumque caput, duplexque erat oris hiatus,
Alter pectus habet, poſt terga recluditur alter,
Duram ambo comedunt terram, atque immania ſaxa:
Carnibus atque inhians, occulta tabe liqueſcit.
Rurſus opum, illa quidem furax, mihi viſa Cupido:
Corpus acutum habuit, falcem ſpectare putares:
Claudebatque oculos languentibus uſque pupillis.
Heic mihi Mercatura etiam viliſque, celerque,
Spemque omnem geſtans auri, ceu pondus, in armis:
Ac Levitas viſa eſt, miti quae praedita mente,
Carne quidem pinguis, verum caret oſſibus albis.
Novi Idolorum Cultum, ſublime volantem,
Nam binas capiti denſas ſuperaddidit alas;
Quique videbatur pennis involvere cunctos,
Nulla ſuis poterat tamen addere tegmina membris.
Novi & Hypocriſeos variumque, gravemque timorem,
Quae tota exilis, ſpatioſum pectus habebat,
Quod tamen occulte morbus vitiabat iniquus,
Vt quae evaneſcunt vento diſiecta per auras.
Heic quoque viſa virens annis, & duplice conſtans
Femineoque marique ſimul Dementia ſexu,
Nuda, pudore carens, atque omnis roboris expers.
Audacem vidi, cui forma miſerrima, longam
Namque habet, & reliquo maiorem corpore linguam.
Stultum etiam vidi, capitis cui multa gravedo,
Mollitieſque animi, nil occultare valentis.
Spirituum aſt alium didici tunc ipſe laborem:
Qua forma induti, triſtes, & damna ferentes
Circumeunt totum ſaevi cacodaemones orbem:
Omnes tercentum, ſexdeni & quinque fuere
Daemones affectu fortes, virtute potentes.
Heic novi, quam ſit turpis, probroſaque virtus,
Iuſtitia atque decus, nec non ſapientia vana;
Queis homines fallunt Graecorum dogmate: nam quis
Vera fugit, ſola contentus imagine rerum.

(1) Ita legitur in Codice, ſed quomodo haec deſcriptio in Fortunam quadret, non video. Melius habet citata editio pag. 300. εἶδος ἀπληςίας, *ſpeciem avaritiae*.

(2) Haec deſcriptio Triſtitiae adſcribitur loc. cit. Legitur enim εἶδος γριπότητος ὀξὺ ὅλον τὸ σῶμα ἔχον κατὰ τὴν ἅρπην, καὶ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν ἔχον συνδυνύσας εἰς ἔκλειψιν: *Speciem triſtitiae totum corpus acutum habentem inſtar falcis, & pupillas oculorum ſuccumbentes, ita ut deficere videantur*. In notis vero ſubiicitur, pro γριπότητος legendum videri γρυπότητος, vel γρυπνότητος.

(3) Ead. pag. 300. εἶδος μωρίας, κεφαλὴν ἔχον καρσίον, καρδίαν χαύνην διαχεομένην, καὶ μηδὲν βαςάσαι ἰσχύυσαν.

(4) Ead. pag. 300. εἴδη εἶδον ἐκεῖ καὶ τῆς κενοδοξίας, καὶ κενῆς ἀρετῆς, καὶ κενῆς σοφίας, καὶ κενῆς δικαιοσύνης, κ. λ.

Ὡς σκιή ἐστιν ἅπαντα, κόνις τ' ἀχρήϊος αἰεί.
Ἐν γὰρ τοῖσιν ἅπασαι ἐνεργοῦνται κακότητες
Ἐς γε πλάνην πολέων. Ἀλλ' οὐ θέμις ἐστί μοι αὐτῷ
Τεύχειν ἄσπετα βύβλα· πολῶν ἄπο τοῦτθ' ἀγορεύσας
Δυσσεβίην κεν ἐμὴν ὔμμιν μετὰ πᾶσιν ἔειπον.
Ἀλλ' ἔτι καὶ τόδ' ἐρῶ. Ὅτε δὴ τριακονταετῆρος
Ἤδη φὼς γενόμην, κυανῶν μερόπων λίπον οὖδας,
Χαλδαίων δ' ἱκόμην γε παλαιγενέων πόλιν ἀνδρῶν,
Καὶ μάλ' ἐπισπέρχων, δρόμον αἰθέρος ὄφρα δαΐην,
Ὅν κ' αὐτοί φασιν ἔτοι ἐπὶ φλογεροῦ πυρὸς εἶναι,
Τούτων δὲ κριτοὶ ἄνδρες ἐπὶ φάεος νοέουσιν.
Ἔνθεν ἐγὼν ἐδάην ἄστρων φύσιν ἀλλοπρόσαλλον,
Εὖτέ τις ἐκ καλύκων βοτάνην δρέψηται ἄπειρον,
Ἀστρῴας τε φάλαγγας ἐειδομένας πολέμοισιν.
Αὐτοὶ συγγενίας καὶ δώματα δεῖξαν ἑκάστου,
Ἠδ' ἄρα τῶν φιλίην, αὐτὰρ βρώμην τε, πόσιν τε,
Καὶ νοερὴν φιλότητα τελισκομένην ἐπὶ φωτί.[1]
Αὐτοὶ μοίρας δεῖξαν ἐμοὶ πόλου ἀργυρόεντος
Πέντε καὶ ἑξήκοντα, καὶ ἄλλον τρὶς ἑκατόν γε.
Ἦν δέ τις αὐτοῖσιν ὁρατῆς φύσεως συνέριθος,[2]
Καὶ σκῆψιν τολύπευον, ἀγῷ δ' ἐπίθοντο καὶ αὐτοί,
Μῆτιν δὲ προὔφαινον ἀπ' αὐτῶν καὶ πόρον οἷον,
Κεύθοντα [3] κρυφίων πολυμέρμερον αἰὲν ἀνωγήν,
Ἐκ δὲ θυηπολίων μειλίγματα μοῦνον ἔχοντα·
Ἄλλα δὲ οὐκ αἴουσι, καὶ οὐ σπονδῶν ἀλέγουσιν,
Ἀλλὰ μόνον φάεος τοῖσιν μέλει εὐρώεντος.
Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐσίδον, ζοφερῆς οὗ εἵνεκα βουλῆς
Βαῖνον πειθόμενοι, ὅπως φάεος μεταδῶσιν
Ἄστρασιν οὐ φαέθουσι κεραννύμενοι κατὰ βαιόν.
Θάμβος ἔχεν δέ με πάμπαν, ἐπεὶ μεσάτου ἐσόπωπα,
Ὅττι κεν ἠερίοις ζοφεροῖς ὄλβοιο μέμηλεν.
Καὶ θέμιδας δ' αὐτῶν μεγάλως θάμβησα νοήσας,
Ἅσπερ μεσσάτιον θέντ' ἀλλήλοισιν ἔσεσθαι,
Ὅρκους πιστοτάτους γε φυλασσόμενοι κατὰ θυμόν.
Κεῖθι καὶ εὐσεβίη, φιλίη θ' ἅμα, καὶ ταχυτῆτες,
Καὶ μῆτις σφεδανή, ὄφρ' ἀλλήλοισι μιγεῖεν,
Ἥνπερ ἀγὸς κατέλεξε κακορραφίης ἐπιδήμων·
Καὶ πινυτοὺς γὰρ ἔτευξεν, ἀπ' ἠέρος εἰρύσας ἄσθμα,
Γλῶσσαν δ' εὐεπίης, γαίης ἀπὸ φυτοκόμοιο,
Ἐκ δέ γε νερτερίων, δολομήχανα πάντα διδάξας.
Ἔνθεν βαλβίδα κόσμου ὅλην κατερύει ἐπιθήσας,
Καὶ φύσιος λελάθεσθαι ἄτερ[4] Θεοῦ εὐσεβέοντος.
Κωτίλλων γὰρ ἅπαντα ἐς ἐμπορίην κατέθηκε,
Πάντα δέ γε σκεδάσας ἀλίτης κρατέει ἐπὶ γαίην.
Αὐτῷ μοι πείθεσθ', ὅτι δαίμονα ἔδρακον αὐτὸν,
Λοιβαῖς καὶ θυσίαις μειλιξάμενος πολέεσσι.
Πείθεσθ', ὅττι καὶ αὐτὸν ἰδὼν ἐπέεσσι προσηύδων,
Καὶ φιλίων ἐπέων κείνου κλύον· ἐν δέ με πᾶσιν
Ἠΐθεον προσέειπε καλὸν φύσει, ὥσπερ Ἰαμβρὴν,
Μύστην δὲ κρατερὸν, κείνου ἀντάξιον ἔργων.
Καὶ δή μοι κατένευσεν ἀγὸν κόσμοιο τελεῦσαι
Αὐτῷ συμπονέοντα, ἐπεὶ βιοτῆς ἴδεν ἔργα.
Ἔνθεν κυδαίνων με κακῶν στίφος ἐγγυάλιξε
Λυπρὸν δαιμονίων, καὶ ἐκθρώσκοντι ἔειπεν·
Κυπριανὲ, κρατερός τις ἔφυς βροτός· ἐκ δὲ καθέδρης
Ἀνστὰς προὔπεμψεν· θάμβος δ' ὁρόωσι παρέσχεν,
Ἔνθεν ὁμῶς γεραροί με τίον κείνου μάλα πάντες.
Μορφὴν δὲ χρυσῷ ἰνδάλλετο ἀνθεμόεντι [5],
Μαρμαρυγῇ γληνῶν κομόων· κορυφῇ δέ τ' ἔπειτα
Στέμματ' ἔχων πλοχμοῖσιν ἀρηρότα καὶ λιθάδεσσιν,

Omnia sic umbrae cinerique aequantur inani;
Omnia namque istis patrantur crimina rebus
Multorum in fraudem. Sed non licet omnia longo
Carmine complecti. De multis pauca recensens,
Impia vos omnes docui mea crimina. At illud
Fabor adhuc. Ter dena virum me fecerat aestas,
Littora quum linquens nigris habitata colonis,
Chaldaeam veni, clarorum stirpe virorum
Insignem quondam, ut cursum scirem aetheris omnem,
Quem gens illa quidem consistere in igne fatetur,
At res qui melius noscunt, in luce reponunt.
Inde ego naturae astrorum discrimina novi
(Vt qui e folliculis decerpere noverit herbas)
Sidereasque acies, belli simulacra gerentes;
Quae cuiusque domus, quae sit cognatio, quodque
Foedus amicitiae, quinam potusque cibusque,
Et rationales coitus in luce peracti.
Ipsi etiam nitidi docuerunt segmina caeli,
Quorum ego tercentum, quinque & sex dena notavi.
Res erat humanas circa labor omnibus unus,
Hinc & opus glomerare, ducisque facessere iussa,
Consiliumque, omnemque operis praetendere finem
Intenti, toto celabant abdita iussa
Pectore, deque sacris tantum placamina habebant.
Ast alii haud parent, libamina nullaque curant,
Gaudentes tantum spatiosi lumine caeli.
Vidi etiam, quare tenebrarum adduxerit ipsos
Consilium, stellas, nullo quae lumine fulgent,
Sensim participes infusae reddere lucis.
Tum stupor incessit magnus, tenebrosa malorum
Agmina spirituum gazas curare videntem.
Nec minus obstupui leges & foedera noscens
Mutua, queis statuunt ipsorum quemque teneri,
Omnia servantes animo iurata fideli.
Heic amor, heic pietas, heic festinatio, & acre
Mentis consilium, ut quam dux, rectorque coëgit,
Illius veniant pravae in consortia fraudis.
Namque catos reddit, puro si ex aëre in illos
Insufflet, si frugiferâ e tellure, disertos,
Si tandem e Stygiis, fraudes informat ad omnes.
Naturae, mundique dehinc confinia cuncta
Invadit, cultuque Dei seducit aperte.
Omnia in emporio per fraudem namque locavit,
Cunctaque dispergens terrae dominatur iniquus.
Ipsum quin etiam, mihi credite, daemona vidi,
Multis demulcens sacris, libamine multo.
Credite, nec vidi tantum, sed & eius amicos
Audivi, retulique sonos: praeque omnibus ille
Ingenuum iuvenem, atque alium me appellat Iambrem,
Ac fortem mystam, dignumque laboribus eius.
Quin & curarum socio, post cognita vitae
Gesta meae, regnum mihi totius annuit orbis.
Me decorans ergo, caecam commisit, & atram
Spirituum turbam, atque abeunti talia dixit:
Vere animo, Cypriane, vales; meque inde cathedra
Deduxit surgens: mirari cuncta videntes,
Illius & proceres magno me prosequi honore.
Ast erat huic species auri florentis adinstar,
Luce pupillarum radians: capitique corona
Crinibus intexta, & claris ornata lapillis,
Quae

(1) Ibid. pag. 301. καὶ συνουσίας νοερὰς ἐπὶ φωτὸς ἀνθρώποις τελουμένας.

(2) Totum hunc locum valde obscurum, a vers. nimirum 191. ad vers. 200. hisce verbis pertractat editio pag. 301. οὗτοί μοι διείλαντο αἰθέρα τρόποις τριακοσίοις ἑξηκονταπέντε, καὶ φύσιν ἕκαστον ἔχοντα κοινωνὸν ἐνεργείας ὑλικῆς, καὶ συμβουλίᾳ χρωμένους τῇ τοῦ ἄρχοντος διαταγῇ, καὶ παραμηνύοντα τὴν βουλὴν τοῖς κινήμασι, καὶ κρύπτοντα μυστικὴν ἐντολήν, καὶ πειθόμενα λόγοις πραγματικοῖς τοῖς ἐκ θυσιῶν, καὶ σπονδῶν· τινὰ δὲ μὴ πειθόμενα, ἀλλὰ διάθεσιν τηροῦντα πρὸς τὴν βουλὴν τοῦ φωτός.

(3) Subintelligo πνεύματα.

(4) Ms. habet ἀτάρ.

(5) Ibid. pag. 304. ἦν δὲ τὸ εἶδος αὐτοῦ ὡς ἄνθος χρυσίου, κ. λ.

Ὧν σέλας ἀγλαΐη κείνην κατεκόσμεε χώρην·
Κόσμος δ' εἶμαθ' ὅμοιος· ἀτὰρ στρεφθεὶς χθόνα σεῖε.
Κύκλῳ δὲ κλισμῶν πολέες στάσαν ἀσπιδιῶται,
Μορφὰς ἐς οὖδας ἔχοντες, ἀρηρότες εὖτε φάλαγγες.
Ἀστράπτων κατὰ κεῖνο πέδον, Θεὸς ὡς ἐν Ὀλύμπῳ,
Τείρεσι παμφαίνων, φυτηκομίην δ' ἐπαέξων,
Πᾶσιν δ' οἷσπερ ἔτευξε Θεὸς πανομοίϊα τεύχων,
Ἀθανάτῳ κρατέοντι ἐριδμαίνων ἁγίοις τε.
Ἔνθεν γὰρ δόκεεν νόον ἀνδρῶν ἠπεροπεύειν,
Ὃς δὲ μάλ' ἠπεδανὸς κενεὸν σκιόεντα τελείων,
Ἐκ τοῦ δαιμονίη μορφὴ πέλεται πανάϊστος.
Καὶ γὰρ τοῦτο μέμηλεν ἀεικελίοισιν, ὁρᾶσθαι,
Καὶ μετὰ δὴ σαρκὸς τελέειν μένος. Ἔμπεδον ὥσπερ
Ταῦτα δέοι, λοίβῃ καὶ κνίσσῃ πάντα δίδωσι·
Ἐξ ἱερῶν καπνὸν γὰρ ἐς ἠέρα πουλὺν ἰόντα
Αἱ σκιαὶ ἑζόμεναι ζοφοειδέες εἰρύουσαι,
Ὃν δέμας ἀμφιέσανθ', ἅτε φάρεα δαιδαλόεντα,
Ἢ ὡς εἴρια καλὰ, λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον.
Νηῶν δ' ὑψορόφων σκιοειδέα φάσματα πολλὰ
Ἀντὶ δ' ἀληθείης τὸν δ' ἠέρα δύντες ἔχουσιν.
Τοὔνεκα καὶ μύρμηκος ἐκεῖ χρήζει γε θυηλῆς,
Ἀλλά γε καὶ ὕδωρ, πέσκη δ' ἅμα, ἠδέ τε καρποὺς
Αἰτίζει, καὶ πάνθ' ὅσα φέρβει γαῖα τιθήνη,
Ὄφρα γε φαντασίην μούνην μερόπεσσι φαείνῃ.
Ἠΰτε τεθνάτων μορφὰς κατὰ θυμὸν ὁρῶμεν,
Καὶ λαλέειν δ' αὐτοῖσι δοκείομεν οὐ παρεοῦσι·
Τὼς [1] καὶ ἀντιπάλαμνος ἑὸν ἀναμάσσεται εἶδος
Μυστιπόλων· τό κεν οἷσι πρόσω πᾶσιν ἀμφιτίθησιν,
Μορφαῖς τ' εἰδώλων, οἷσιν σθένος οὔποτ' ἔνεστιν·
Ὄμβρον μὲν χεύων δῆθεν πολὺν, οὐδέ τ' ἀληθῆ,
Πυρκαϊὴν τελέων χιόνος κρυερῆς πανομοίην,
Ἰχθῦν δ' εὖτε διδοὺς ὁράαν μόνον, οὔτι πάσασθαι,
Χρυσόν τ' αἰγλήεντα κακῆς πενίης συνέριθον.
Ἀλλὰ καὶ ὑλήεντα μιμούμενος ἔργα, τελείει
Ἄστεα, καὶ θαλάμους, καὶ εὐδένδρους πλαταμῶνας,
Καὶ νάπεα σκιόεντα, καὶ ἣ βροτὸν ἔτρεφε πάτρη,
Ῥήγεα δ' ἀνθεμόεντα, τάπερ βροτοὶ ἐκτελέουσι,
Δαίμοσιν αἱμοβόροις σκιοειδέα πάντα φέροντα.
Τὼς καὶ νυκτιπόροι ἡδὺ κνώσσουσιν ὁρῶντες·
Ἀλλὰ πολυπλανέος τάδε δαίμονος ἀντιθέων τε,
Καὶ [2] δυσεβῶν μερόπων ἔργον τόδε μιαροθρήσκων.
Ἀλλά γε τίπτε πάθω, ὅτι βουλόμενος τρομέεσθαι
Οὐρανίωνα Θεὸν, δεδαὼς κρυεροῖο δράκοντος
Ἰσχὺν νεκροτάτην, καὶ ἀγηνορίης κενότητας,
Κεύθομαι ἐς ζοφερὸν γύαλον; κούρης ἁγίης γὰρ
Ἔγνων παρθενικῆς ἀπὸ σεπτοτάτης κεν Ἰούστης,
Δαίμονες ὡς μάλα πάγχυ ἀνάλκιδες ὧδε πέλουσιν.
Πὰρ γὰρ τῇδε δέδορκα περιστόνοον, φολιδωτὸν,
Ἄσπετα φυσιόωντα, πελώριον, αἰνοδράκοντα,
Ἀλλ' οὐδ' ὡς κώνωπος ἔχεν μένος οὐτιδανοῖο.
Ἔγνων παρθενικῆς ἀπὸ σεμνοτάτης τὸν ἄνακτα
Εὐχόμενον μάλα πολλὰ, ἀληθέα δ' οὔποτε [3] δρῶντα.
Ἀλλὰ τόσον κεν ὄφιν μούνη ποσὶ κάββαλε κούρη.
Ὢ πόποι, ὁ κρείων δὲ πολυπλανέων εἰδώλων
Θηλυτέρης θυρεῶν ἀπεχάζετο ἔνδοθι βαίνειν,
Ἐκπάγλως τρομέων· ὃς φάσμασι τοσσατίοισιν
Κεκλόμενος, τὰ θύρετρα βαλεῖν οὐκ ἴσχυσε κούρης.
Ὃς πάντων δοκέων κρατέειν ὑπεδάμνατο κούρῃ.
Ὃς γαίην κλονέειν ἐθέλων ὑπόειξε γυναικί.
Ὃς πολυμέρμερον ἦτορ ἔχων οὐ κάββαλε κούρην·
Ὁ ζαβόροιο λέοντος ὁμῶς βωστρεῖν γε νομίζων,
Καὶ πάντας φοβέειν, κώνωψ ἅτε ἐν προδόμοισι

Quae totum fulgore locum replebat: amictûs
Par ornatus erat: ſeque illo terra movente
Contremuit: multi ſolio, velut apta caterva,
Scutiferi adſtabant, & humi fixa ora tenentes.
Ille locum illuſtrans totum, ceu Numen Olympo,
Sideribus fulgens, terrae vim frugibus indens,
Omniaque effingens divinâ condita dextrâ,
Cum ſuperis, ſummoque audet contendere Rege.
Hinc etenim putat humanos illudere mentes,
Sed vanas potius producit debilis umbras,
Ex quo ſpirituum ſpecies diſſolvitur omnis.
(Scilicet id curat viliſſima turba, videri,
Corporeaque ſuas ſub imagine promere vires.)
Firmiter ut vero liget haec, libamina praeſtant
Nidoreſque: etenim e ſacris qui multus in auras
It vapor, hunc umbrae prenſantque trahuntque ſibique
Circumdant, multa ceu pallia texta labore,
Aut pulcras lanas, aut tenvia vellera lini;
Multaque ſublimes divûm referentia ſedes
Pro veris ſimulacra gerunt, ſolo aëre cinctae.
Propterea formicae etiam libaminis illic
Indiget, atque undas, fructuſque, & vellera lanae
Poſtulat, & quaevis alma tellure creantur,
Vt ſpecies tantum vanas mortalibus edat.
Ac veluti functorum animo ſimulacra videntes,
Interdum adfari longinquos voce videmur,
Sic etiam e ſacris ſibi formas exprimit hoſtis
Rebus, eaſque ſuis ſatagit circumdare cunctis,
Atque Idolorum, queis vis eſt nulla, figuris.
Hinc multos fundit, fictos tamen, aethere nimbos,
Quaeque nives referunt gelidas, incendia miſcet,
Quoſque oculis videas piſces, non gutture guſtes
Dat, nitidumque aurum, ſed cui comes improba egeſtas.
Materie ſolidos imitans ſed & ipſe labores,
Oppidaque, & thalamos, & conſita littora plantis
Efficit, umbriferumque nemus, patrioſque penates,
Quaeque homines formant, diverſi ſtrata coloris,
Omnia ſanguivori fingunt quae daemones umbris.
Talia conſpiciunt preſſi gravitate ſoporis
Noctivagi: verum peragit vafer omnia daemon,
Genſque inimica Deo, cultuque obſtricta nefando.
Quid tamen haec doleo, quum iam caeleſte vereri
Ipſe volens animo Numen, dirique draconis
Infractas vires, faſtumque edoctus inanem,
Vſque tamen tenebris iaceam demerſus in imis?
Ipſe etenim novi veneranda ex virgine Iuſta,
Nullam daemonibus virtutem prorſus ineſſe;
Squamigerumque, ipſa vidi monſtrante, ſagacem,
Grandia ſpirantem, immanem, horrendumque draconem,
At nedum culicis monſtrantem robora vilis.
Quin etiam, dum multa mihi promitteret olim
Tartareus princeps, docuit ficto ore loquutum
Virgo, quae tantum pede contudit una colubrum.
Papae! Idolorum fallacia monſtra gubernans
Virginis abſtinuit clauſos penetrare penates,
Mirifice trepidans: qui tantis imperat umbris,
Virginis anguſtum haud potuit perfringere limen:
Qui cunctis dare iura putat, femella ſubegit:
Qui terram quaſſare ſolet, ſub virgine ceſſit:
Multa movet qui corde, puellae eſt viribus impar:
Qui putat horribilis mugire leonis adinſtar,
Et cunctos terrere, culex velut ante puellae

Lu-

(1) Ibid. pag. 304. οὕτω καὶ ὁ διάβολος τῶν ἀφιερωμένων αὐτῷ τὰς μορφὰς ἀνατυπούμενος, ἑαυτῷ τε, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ περιτίθησι, κ. λ.

(2) In Cod. δυσσεβῶν.

(3) Ms. habet δράκοντα.

Παίζετο θηλυτέρης. Περσῶν ὅτε γὰρ λίπον οὖδας
Εἴως Ἀντιοχουπόλεως [1] Συρίης μέγα ἄστυ,
Θαύματα πολλὰ τελῶν τέχνης μαγικῆς ὑπὸ δεινῆς,
Τοῖς μὲν ἔρωτος ἄκος παρέχων, τοῖς δὲ φθόνου αὐτὸς,
Καὶ ζήλου στυγεροῦ, κακίης δ' ἧς σαρκὶ μέμηλεν·
Ἔνθα τις Ἀγλαΐδης ἐρατὸς μάλα λισσόμενός με,
Εὖτ' ἄλλοι πολέες, γουνάζετο εἵνεκα κούρης
Τοὔνομ' Ἰουστίνης, ὅπως φιλότητι μιγείη.
Ἔνθεν ἐμοὶ δαίμων [2] πρώτως ἀπατήλιος ὤφθη.
Καὶ γὰρ ὅσων στιχέων ἦρχον, περὶ παρθένον ἁγνὴν
Ἦλθον ἀολλισθεῖσαι, ἀνήνυτοι ἂψ ἐνέοντο.
Ἀλλὰ καὶ Ἀγλαΐδου ἐπαμύντορα δεῖξεν ἄϊστον
Πίστις παρθενικῆς, ἠδ' ἀδρανέα μιν ἔθηκεν.
Πολλὰς δ' Ἀγλαΐδαο ἀΰπνους νύκτας ἔχοντος,
Μαγγανίας δ' ἐμέθεν, καὶ νείκεα ἀντιβίοιο,
Ἑπτ' ἐπὶ ἑβδομάδας, καὶ ἄλλας τρεῖς μετὰ ταύτας
Δαιμονίης γε φάλαγγος ἀγὸς σὺν ἑοῖσιν ὀπηδοῖς
Ἤλυθε παρθενικῆς ἐναντίβιον πελεμίζων.
Οὐ γὰρ μοῦνον ἔρως νέον Ἀγλαΐδην ἐδάμαζεν,
Ἀλλ' ἄρα καὶ κραδίης ἐμέθεν ψαῦσεν μενεαίνων.
Θάμβος δ' ἦν ὁράαν τόσσων στίχας ἀντιπαλάμνων
Κούρης δαμναμένων εὐχῶν ὕπο, σύν τε δράκοντι.
Οὐδὲ γὰρ ἡμέτερον [3] Βελίαρ πόθον εἶχε χαράξαι,
Καίπερ πολλὰ μάλ' αἰνὰ καθ' ἡμείων πελεμίξας.
Τῷδε γὰρ ὧδ' ἐρέειν, εἴ σοι τόσσον κράτος ἐστὶ,
Λωφήσειεν ἔρως πραπίδων ἀπὸ ἡμετεράων,
Ὄφρα κε μαψιδίως τόσσ' ἄλγεα μήτι πάθωμεν·
Καὶ δή μευ κλύοντος ἔφη ἀετῷ [4] μεδέοντι
Μαχλοσύνης ῥέζειν ἅπερ ἔννεπον· ὃς δ' ἐτέλεσσε
Πολλὰ μάλ', οὐδέ τι τῶνδε παροίτερον ἤνυσεν ἔργον.
Δεῖξε δὲ κοιρανέων, σθεναρωτέρη ὅττι φύσις γε
Ἀνδρομέη πέλεται πάντων στυγερῶν Βελιήρων·
Ἀλλὰ φύσιν ἀνέρος κεν ὅτ' ἀκμάζουσαν ἐφεύροι,
Δὴ τότε δὴ μεγάλα φρονέων βρενθύεται ἦτορ,
Οὐκέτι δὴ μερόπων ὁρόων βιοτήσιον ἄνθος,
Ἀλλ' αὐτῷ σφετέρῳ ἐπὶ κάρτεϊ κῦδος ἀνάπτει.
Εὖτέ τις ἠπεδανὸς, καὶ ἀμφιγύης πολεμίζει
Ἵππῳ ἐφεζόμενος εὖ εἰδότι θούριδος ἀλκῆς,
Αὐτῷ οἱ μέγα κῦδος ἐπαρτήσας μάλα χαίρει.
Ἀρχομένοισι νέοις γὰρ ὅταν φιλότης ἐπαέξῃ,
Εὖτε πυρὸς φλογεροῦ σφεδανώτερος ἀτμὸς ἀέρθη.
Ἦν δ' αὖ μοι μέστατον καὶ ἀντιβίων μέγα νεῖκος,
Αὐτοὶ δ' ἀλλήλοισιν ἐπὶ δηρὸν πολέμιζον·
Καὶ τότ' ἀταρτήροισιν ἐγὼν ἐπέεσσι δράκοντα
Ἔννεπον· ὅττι γε θᾶσσον ἐὸν ἀπολεῖ μέγα κῦδος.
Ὃς [5] δέ τ' ἄναυδος ἔμιμνεν ἑὴν ὁρόων κακότητα.
Πολλὰ δέ μιν κλονέων μεγάλ' ἤπυον· ὃς δὲ ἔκηλος
Ἤϊε γινώσκων [6] μεῖον σθένος, ἠδ' ἀμενηνός.
Καί ποτε τοῖον ἔτευξε, τὸν Ἀγλαΐδην ἀπατήσας,
Ἤγαγε παρθενικὴν, καὶ αἶψα δόλος γε φαάνθη·
Οὐ γὰρ Ἰουστίνης σεπτῆς μελέεσσιν ἐῴκει.
Ἔνθεν ἐγὼ τὰ ἕκαστα μαθὼν στυγέεσκον ὄφιν γε.
Δὴ τότε καὶ ψογερῶν μερόπων ἀρχὸν μεταβάλλει,
Κάλλος ὅμοιον ἔχοντα σαόφρονος Ἰουστίνης.
Ὡς δ' ἦλθ' Ἀγλαΐδαο μάλα σχεδὸν, εἶπε γεγηθὼς,
Χρύσεον εὖ μόλε κάλλος Ἰουστίνης περιπύστου.
Ὡς δ' ὀνόμηνε κούρην, δαίμων φύγεν οὔνομ' ἀκούσας,
Καί νύ κεν Ἀγλαΐδης τρομέων, τάχος ὤλεσε θυμόν.

Luditur oſtiolum. Perſarum at littora linquens
Antiochi Syriae magnam proficiſcor ad urbem:
Multa ubi patravi magicas miranda per artes,
His zeli tribuens, illis medicamen amoris,
Invidiaeque aliis, & quae caro curat iniqua.
Heic procus Aglaidas quidam (quae plurima turba)
Acceſſit ſupplex, cuiuſdam captus amore,
Nomine Iuſtinae, thalamo hanc ſibi iungier, orans.
Daemonis hinc primum nobis innotuit aſtus.
Irruit in caſtam nam tunc ſtipata puellam
Tota cohors, cui iura dabam, ſed inanibus auſis
Verſa retro. Aglaidae patronum oſtendit inermem
Virginis alma fides, & inanes reddidit auſus.
At vigil Aglaidas multas perducere noctes,
Multa ego dum magice tento, cum daemone multa
Contendens: tandem hebdomadis bis quinque peractis
Cum ſociis cunctis Stygiae dux ipſe phalangis
Venit virgineo moturus praelia cordi.
[Scilicet haud ſolum Aglaidam ſubiecit ephebum,
Sed noſtra iratus tetigit quoque corda Cupido]
Mirum erat Inferni tantas ſpectare catervas
Virginis edomitas votis, unaque draconem.
Haud etenim noſtrum potuit depellere amorem,
Nil quamvis Belial in nos liquiſſet inauſum.
At tibi (ſic aggreſsus ego) ſi tanta poteſtas,
Fac amor e noſtris abſcedat, quaeſo, medullis,
Ne tantos fruſtra cogamur ferre dolores.
Tunc Aquilam, Veneri qui praeſidet, omnia dicta
Me coram complere iubet: tentavit at ille
Multa quidem, ſed nil optato fine peregit.
Hinc patuit, monſtrante Deo, plus omnibus unam
Inferni monſtris naturam poſſe virilem:
At ſi quando hominem florentem viribus ille
Inveniat, tunc magna movens in corde ſuperbit,
Haud illum humanae florem ratus eſſe iuventae,
Deque ſuo tantum tribuit ſibi robore famam.
Vt forti qui vectus equo, bellique perito
Bella gerat, mutilus tamen ipſe, & claudus utrinque,
Atque ſibi magnum tribuens exſultet honorem.
Namque ubi creſcentes iuvenes fax carpit amoris,
Ceu vapor ardentis vehemens attollitur ignis.
Sed mihi cum Stygiis bellum fuit hoſtibus acre,
Mutuaque inter ſe miſcebant praelia dudum.
Tunc ego probroſa compellans voce draconem,
En tua magna, inquam, ſubito ceu fumus in auras
Fama perit. Propriam cernens obmutuit ille
Nequitiam. Magnis implens clamoribus auras,
Inſtabam miſero, qui ſe virtute minorem
Agnoſcens, tacitus convicia cuncta ferebat.
Dein tale aggreſſus facinus, ſi fallere poſſet
Aglaidam tentans, vanam pulcramque puellam
Illi deduxit; ſubito at comparuit aſtus:
Nam nullos Iuſtae referebat virginis artus.
Haec ego cuncta videns, ſerpenti dira precabar.
Tunc pravorum hominum regem, ſapientis habentem
Iuſtinae ſimilem formam, tranſmittit ad illum;
Qui laetus, propius venienti talia dixit:
Salve, Iuſtinae celebris forma aurea, ſalve.
Nec plura: audito Iuſtinae nomine fugit
Daemon, & Aglaidae mens protinus excidit omnis.

Ipſe

(1) Quae heic innuuntur tantum Cypriani apud Antiochenos magicae operationes, eas pluribus verbis perſequitur editio pag. 305.
(2) Ms. πρῶτος.
(3) Aglaidae nimirum, & Cypriani. Ita vero legitur pag. 308. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν τρέψαι ἠδυνήθη ὁ διάβολος, καίπερ πολλὰ παρασθεὶς ἐπιτηδεῦσαι.
(4) Quum heic Aquilae nomine fornicationis daemonem indigitare videatur Eudocia, maſculino genere efferendum in verſione Latina exiſtimavimus.
(5) Ms. δῆθ' ἄναυδος.
(6) Ms. μείων.

Ὦ φίλοι, αὐτὸς ἔγωγε τελειομένῃσι παρήμην
Τῇσι κακοῤῥαφίῃσιν, ἐγὼ κούρης πόθον οἶδα
Ἐς Θεὸν ὑψιμέδοντα, ἀναλκίην τε δράκοντος,
Αἴσχεα σὺν κείνῳ καταδέγμενος, οὔποτ᾽ ἰαύων,
Παρβεβαὼς παρεόντι, γυνὴ δ᾽ ἐξ ἀνδρὸς ἐτύχθην,
Καὶ πτερόεις ὄρνις· ὡς δ᾽ ἐν προδόμοισιν ἔβαινον,
Φάσμα μὲν ᾤχετ᾽ ἄϊστον, ἀτὰρ πάλιν αὐτὸς ἔμιμνον
Κυπριανὸς μαγίῃσι πεπιθμένος οὐτιδανῇσιν.
Οἶδα τὸν Ἀγλαΐδην τεύξας πετεεινὸν ἔγωγε·
Ὑψόσε δ᾽ ἐν τέγεϊ κούρης ἐλθὼν ἐκάθητο.
Ὡς δ᾽ ἀπὸ φωτοφόροιο θύρης σεπτὴ βάλεν ὄμμα
Παρθενικὴ, κείνη μὲν εὔπτερον ὤλεσεν ὄρνιν.
Αὐτὸς δὲ πότμοιο πύλας ἤμελλε κιχῆσαι,
Κάμμορος ἑστηὼς, εὖτ᾽ ὄρνεον ἄκρον ἐπ᾽ αὐτὸ,
Εἰ μὴ τόνδ᾽ ἐλέησε καλὴ κούρη πινυτόφρων,
Ἣ καὶ παρφασίην ἀγαθὴν μυθήσατο τῷδε,
Ὄφρα μεθ᾽ ἡσυχίης τρομέων Θεὸν οἴκαδε μίμνοι.
Ἐκ δ᾽ αὐτὸν προδόμοιο τάχος χάζεσθαι ἀνώγει.
Οὐ νοῦσος δ᾽, οὐκ ἄλγος, ἀνιηρὸν δέ τι ἄλλο
Δάμνατο παρθενικήν· καὶ γὰρ κακὰ μυρία τῇδε
Ὦρσε κακοῤῥέκτης δαίμων· τοκέες δ᾽ ἄρ᾽ ἐκείνης,
Ἰητρῶν βιότοιο παραιφαμένων τέλος εἶναι,
Μύροντ᾽· ἡ δ᾽ ἀγόρευεν, ἐμοὶ φίλοι ὦ γενετῆρες,
Οὔπω μόρσιμόν ἐστι τέλος θανάτοιο ἐπισπεῖν,
Ἀλλ᾽ ἄλγος κραδίης γε πάρεστί μοι, οὐ μελέων δὲ,
Εὖτε δ᾽ ἀπ᾽ ἠερόφιν πυρόεις ἀτμός τις ἐπελθὼν
Σμύχει ἐμεῖο δέμας· καὶ ἄλλα δὲ πόλλ᾽ ἐπὶ τοῖσιν
Παρθένου ἠϊθέοιο καθ᾽ ἅψεα χεύαμεν ἄμμες·
Ἡ δέ γε Χριστοφόρῳ σταυρῷ κατενήρατο κείνη
Ἶα πολυπλανέος κακοδαίμονος ἀντιπαλάμνου.
Ἀλλ᾽ ὅτε οἱ γενετῆρας ἐπισπήσας κάκ᾽ ἔοργα,
Πώεα μὲν κτείνας, καὶ βουκόλια, καὶ ὀρῆας,
Αἶψα δὲ παρθενικὴ κείνων παρέπειθε νόημα,
Μὴ ἄχθεσθ᾽ ἐπὶ τοῖσιν, ἐπὶ τυτθοῖς δὲ γάνυσθαι,
Ὅττί κεν εὐλογέοντος ἀκηράτου ἄσπετα ἔσται.
Μνηθμὸς κούρης γὰρ ὁμώλακας οὐ λάθεν αἰνὸς,
Αἰζηῷ δ᾽ ἐκέλευον ὅσον τάχος ἐγγυαλίξαι
Παρθενικὴν ἀροῖσιν ἀληθέσιν· ἀλλὰ νεῆνις
Σταυρῷ Χριστοδόκῳ σθένος ἐς τοκέων νόον ἧκεν.
Ἀλλ᾽ ὅτε καὶ δήμῳ μαλερὸν λοιμὸν κατέπεμψε
Δαίμων, καὶ χρησμόν γε περικτιόνεσσιν ἔηκεν,
Μὴ πρὶν λωφήσειν κότον ἄσχετον, ἄχρις Ἰούστην
Ἐς λέχος Ἀγλαΐδης ἀγάγοι τάχος, ἣ θέμις ἐστίν.
Ἀλλὰ βοὴν δήμου, Χριστοῦ κατέπαυε θέραπνις
Εὐχωλῇς ὁσίῃσι, καὶ ἄστεος ἤλασε λοιμόν.
Ἔνθεν πειρηθέντες ὅσοι πόλιν ἀμφινέμονται,
Χριστὸν μὲν κύδαινον, ἐμοὶ λώβην δ᾽ ἐπέχευον,
Ὡς κείνης πόλεως ὀλοφώϊον ἄνδρα πέλοντα·
Ἐκπάγλως δέ με πάντες ἀπέστυγον· αὐτὰρ ἔγωγε
Ἤϊον αἰδόμενος πηοὺς, πολιήτας ἅμ᾽ ἄμφω.
Ὑστάτιον δ᾽ ὁρόω σταυροῦ μένος ὅσσα ἔοργεν,
Ἐν φρεσὶ τοῦτο νόησα, κακῷ δέ τε δαίμονι φάσκον·
Ὤιμοι ὀλοΐϊον ἔρνος, ὅλων δωτὴρ ἀθεμίστων,
Δυσσεβίης γύαλον, ψυχὴν τί μευ ὧδ᾽ ἀπάτησας,
Οὐτιδανὸς καὶ ἄκικυς ἐὼν, ὡς οἶσθα καὶ αὐτός;
Εἰ γάρ σε κρατερῶς μοῦνον σκιὴ ὧδε δαμάζει
Ἀθανάτοιο Θεοῖο, τί ῥέξεις ὁππόταν ἔλθοι;
Εἰ Χριστοῦ κλῆσιν τρομέεις, τότε τίπτε τελεύσεις,
Εὖτε τεὰς πρήξεις, καὶ οὐλοὰ ἔργα μετέλθοι;
Εἰ σκόλοπος θείου σε μένος τόσσον γε χαλέπτοι,
Αὐτοῦ κεν παρεόντος ὅπῃ σέθεν ἴχνια θήσεις;
Εἰ σφρηγίς σε ἄλαλκεν, ἄρ᾽ ἐκ παλάμης τότ᾽ ἐκείνου
Πῶς δύνασαι κρατερῆς μέροπας ῥύσασθαι ἀνάγκης;
Οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ φάλαγγα τόσην λάχες, ὥς κεν ἀμῦναι.
Ἄρτι πολυπλανέος τέχνης σέο εἴμ᾽ ἐπιΐστωρ,

Ipse ego, dum fierent molimina talia fraudum,
Ipse aderam, socii; mihi virginis ardor in alte
Regnantem Dominum, atque ignavia visa draconis.
Namque ibam adstanti iunctus, par ferre coactus
Dedecus, & vigiles curas, nunc femina factus,
Nunc volucris: sed prima domus vix limina inibam,
Ficta recedebat species, Cyprianus & ipse
Rursus eram, vana magiae confisus in arte.
Aglaidam vidi, quum nostra protinus ales
Factus ope, in summa consedit virginis aede;
Ipsaque per nitidam spectans veneranda fenestram
Perdidit obtutu pennatam virgo volucrem.
Mortis tunc adytum fuerat visurus apertum
Infelix, veluti celsis stans ales in auris,
Ni prudens, ac pulcra illum miserata fuisset
Virgo, bonis hominem monuit quae vocibus usa,
Vt placidus maneatque domi, timeatque Tonantem;
Nec mora, vestibulo gressus educere iussit.
Nulli illam morbi, nulli domuere dolores,
Non quaevis adversa: malis nam millibus illam
Perfidus impetiit daemon: maestique parentes,
Quum medici vitae canerent accedere finem,
Lugebant. Caris contra genitoribus illa,
Nondum fatalem mihi fas attingere mortis
Finem; sed quidam cordis, non corporis angit
Me dolor, ac veluti vapor igneus aëre missus,
Hic mea membra cremat. Nova nos tunc addere primis
Multa malis, castaeque artus cruciare puellae.
Omnia Christifero signo tamen illa dolosi,
Atque reluctantis contundere tela draconis.
Aerumnis tunc ipse novis vexare parentes
Virginis, occidens mulos, armenta, gregesque.
Ast illos dictis hortari nata benignis,
Talibus haud doleant, tenui sed sorte fruantur,
Nam bene mox dicente Deo satis ampla futura.
Virginis interea haud latuit gravis ira propinquos,
Iusseruntque omnes iuveni cito tradere corpus
Virgineum vera in connubia: sed Cruce, Christum
Quae excepit, vires animo addidit illa parentum.
Tum vero immittens populo contagia daemon
Finitimis responsa dedit, non ante furentem
Posse iram exstingui, donec Iustina trahatur
Illico in Aglaidae thalamum: sic poscere iura.
Sed populi voces sanctis ancilla Tonantis
Sedavit precibus, pestemque ex urbe fugavit.
Talibus edocti cives ad sidera Christum
Tollebant, ac me cuncti velut illius urbis
Exitium probris cumulabant millibus unum,
Dirisque urgebant odiis: hinc ora pudore
Suffusus, simul adfines, civesque verebar.
Ipse crucis tandem vires, portentaque cernens,
Idque animo versans, bis adfor daemona dictis:
Heu fatale genus, tantum largitor iniqui,
Nequitiae barathrum, cur menti ficta dedisti
Verba meae, imbellem te noscens ipse, pigrumque?
Si te immortalis vincit tam fortiter umbra
Sola Dei, quidnam facies, quum venerit ipse?
Si Christi metuis nomen, quo denique pacto
Sustineas ipsum, tua quum mala puniet acta?
Si potis est sancti ligni te frangere virtus,
Adventante ipso, tua ubi vestigia figes?
Si te signa fugant, poteris tunc quomodo forti
Illius e dextra captas educere gentes?
Haud etenim, haud tibi tanta cohors, qua obsistere posses,
Obtigit. Errorum plenas iam funditus artes,

Et

Καὶ σέο φαντασίην μάλ' ἐπίςαμαι, οἶδά σε νωθρόν.
Μαψίδιον δὲ μόνον ϗ ἐπημάτιον σέο δῶρον.
Οὔτε τεὴ βυλὴ παγίη, ἐ μῆτις ἀρίςη.
Α'τρεκὲς ἐδὲ ἕν ἐςιν, ὅπερ Θεῦ ἄντα τελείεις.
Φάσματα δ' εἰσὶ μόνον, ϗ ἀχλύϊ πάντα ἔϊκτα.
Ω"λεσας ἡμετέρην κραδίην, ϗ ἐλπίδα πάμπαν,
Καὶ λογικῶν πραπίδων πολυμέρμερον ἤλασας ἑσμόν.
Αὐτὰρ ἐμὴν βιοτὴν κακίῃ [1] κατεδάρψαο δεινῇ,
Καὶ φύσιν, ἥνπερ ἐγὼ λάχον, ὤλεσας ἐγμασίοισι.
Η"λιτον ἐκπάγλως φρένας ἐκ σέο ἠπεροπευθείς.
Α"φρων, ἠδὲ δυσεβὴς γενόμην, σοι πάνθ' ὑποείξας.
Μαψιδίως σοφίην δὲ μάθον, προτέρων δέ τε βύβλυς.
Σοὶ δ' ἐπιπειθόμενος ςερόμην κτεάνων τε ϗ ὄλβυ.
Σὺν πλέτῳ τοκέων δὲ ϗ ἄσθματος εὖνιν ἔθηκας.
Εἰ πτωχοὶ δὲ τόσα, ἠδὲ ἀκτέανοι φάγον ἄνδρες,
Ο"σσα διώλεσας αὐτὸς, ἀθέσμιε, νῦν τάχα τυτθὸν
Εὐμενέτην Θεὸν εἶχον ἐπ' ἐλπωρῇσιν ἐμῇσιν.
Οἴμοι τίπτε με τόσσον ἐλυμήνω, κακοεργέ;
Αἰνῶς τρύχομαι, ὥςε ἀνίατα πείραθ' ὁρῶμαι.
Καὶ γὰρ δὴ νεκὺς ἦα, δοκήσει δ' ἐν βιόωσι·
Πολλῶν δὲ κτεάνων ὠνησάμενος μάλα τύμβον,
Πυθμένας [2] ἐδὲ θεῶν, μέσφιν θανάτοιο πέρησα.
Α'λλά γέ μοι θέμις ἐςὶ Θεῦ θεράποντας ἀγαυὺς
Λίσσεσθ', αὐτὰρ ὁμῶς ϗ εὐσεβέας μάλα φῶτας,
Ο"φρ' ἐλέυ οἴκτυ τε τύχω· σεπτῆς δ' ἔτι παιδὸς
Ι"χνια πιςοτάτης μάλ' Ι'υςίνης γε κύσαιμι,
Ο"ππως ἂν βιοτῆς ἐμέθεν περὶ καλὰ νοήσοι.
Φεῦγε Σατὰν δολομῆτ', ἀθέσμιε, αἰνοτύραννε,
Α'τρεκίην ςυγέων, ϗ εὐσεβίην ἀθερίζων.
Ο"ς δὲ χολωσάμενος κρατερῶς κτανέειν μ' ἐπόρυσεν,
Πειρήθη δ' ὅσον αὐτῷ ἔην σθένος, αὐτίκ' ὀλέσσαι
Ε'κ φάρυγός με λαβών· ὡς δ' ὐκέτι εἷς παρέην μοι,
Οὐδέτι μιν θάνατον φυγέειν δόκεον, ϗ ἀλύξαι.
Πιςοτάτης κύρης σημήϊον ἐς νόον ὐμὸν
Σταυρῦ παμφανόωντος ἐπήλυθεν, [3] ᾧπερ ἐνίκα,
Ε"φρασα δ' εὐχόμενος, κυδρῆς μεδέων Θεὲ κύρης,
Ε"λθ', ἐπαλέξησον· ϗ αὐτίκα χεῖρα τάνυσσα,
Καὶ τύπον ἰκριόεντα ἐμοῖς μελέεσσιν ἔθηκα.
Αὐτὰρ ὁ φεῦγεν ὄπισθεν ἅτ' ἐχθρώσκων τις ὀϊςὸς,
Η'πείλει χαλεπῶς δ' ἔγχος κραδάων κατ' ἐμεῖο.
Καὶ τότ ἐγὼ Χριςοῖο λαβὼν σφρηγῖδος ἐρωὴν,
Θάρσυνος ἦα μάλιςα, βοῶν θαμὰ ϗ Θεὸν αὐτόν.
Δὴ τότ' ἀλαςήσας προσεφώνεε θὴρ κακόβυλος
Χαζόμενος· Χριςός σε πολύλλιτος ὔτι σαώσει
Η'μετέρης παλάμης κεν, ἐπεὶ ςυγέει δυσεβῆας.
Α"ρτι δὲ τυτθὸν ἀρήγει, ὅπως μετόπισθε δόλῳ γε
Πότμῳ λευγαλέῳ σε παραπλάγξας ἀπολέσσῃ.
Εὖτε δὲ καλλείψει σε, τότ' εἴσεαι οἷά σε ῥέξω.
Σὺ κράτος ὐμὸν ἄμερσας, ἐμὺς Χριςὸς γὰρ ὀπηδὺς
Οὐ δέχετ' ἐνδυκέως· δύο δ' ὤλεσας, ὦ κακόδαιμον,
Πρῶτα μὲν ἡμετέρην φιλίην· κᾀυτὸς δέ τε σωτὴρ
Οὐ πάντως ὀνίνησιν. Ε'γὼ δέ τε τῶνδ' ἐσακέων
Μύθων, αἰνοτάτως περιδείδιον, ὅττι με τοίοις
Η'λεμάτως ἐπέεσσιν ἀταρτηροῖσι προσηύδα.
Ε"νθ' ὑμῖν, φίλοι ἄνδρες, ὅσοι ςόνον ἴςε ἐμεῖο,
Φημὶ ἐμὴν λυπρὴν βιοτὴν, ὄφρ' εἰσορόωντες
Τεύξατ' ἐλημοσύνην, ϗ ἐννέπετ' εἴ μοι ἔνεςιν
Χριςὸν μειλίξασθ', εἰ ἐμῆς ἀΐοι μετανοίης,
Η'δ' ἐπαλεξήσει μοι, ὅπως φύγω αἰνὰ κέλευθα,
Ω"ν ἐδάην τὸ πάρος. Πληθύς θ' εἴως δ' ἔχε σιγὴν,
Ο"ψε δὲ μοί τις ἔειπε διαπρύσιόν γε βοήσας.

* * * * * *

Et fictas teneo species, te expertus inertem.
Tu quidquid nobis largiris, inane fugaxque.
Haud tibi consilium certum, haud sententia recta;
Veraque nulla, Deum contra quae, stulte, laboras,
Sed tantum spectra, ac tenebris aequalia cuncta.
Per te cor periit nostrum, spesque excidit omnis,
Atque in mente gravis curarum concita moles.
Tu mihi nequitia vitam discindere prava;
Tu mihi naturam pessumdare fraudibus ausus.
Heu nimium incautam mentem malus abstulit error.
Impius, & stultus, tibi cedens omnia, factus.
Doctrinam frustra didici, librosque priorum.
In te confisus, carui gazisque, bonisque;
Cumque opibus patriis, animae quoque parta ruina.
O utinam quae in te perierunt, perfide, multa,
Haec ego pauperibus potius vescenda dedissem:
Forte meis faustum votis modo Numen haberem.
Hei mihi! cur me adeo laesisti, pessime? magno
Conficior maerore, videns nescire medelam
Vulnera; nam rebar, quum vere mortuus essem,
Vivere, divitiisque parans mihi busta profusis,
Nec barathrum cernens, ipsum me morte peremi.
Sed mihi iam Christi famulos orare fideles,
Atque pios homines certum est, si forte malorum
Obtineam veniam: fidaeque accedere supplex
Iustinae, sanctis atque oscula figere plantis,
Vt mihi vivendi rationem curet honestam.
Vade Satan fallax, exlex, & dire tyranne,
Aufuge, contemptor veri, pietatis & osor.
Tunc rabidus, mortemque minans in me irruit ille,
Viribus & quantis pollet, me perdere tentat
Faucibus arripiens: aderat mihi nemo, nec ulla
Iam mortem vitare fuga me posse putabam:
Quum mentem subiere meam fulgentia sanctae
Signa crucis, queis vincebat fidissima virgo,
Clamavique precans: Clarae Deus alme puellae,
Adsis, adfer opem: atque extendens illico dextram
Signa meis posui confidens lignea membris.
Tunc daemon retro fugit, velut acta sagitta,
Effuditque minas, atque in me spicula torsit.
Ast ego tunc Christi repletus robore signi
Audebam magis, atque magis, Numenque vocabam.
Tunc malesuada dolens emisit bellua tales
Ore sonos: Non te Christus vel multa precantem
Nostris eripiet manibus: namque odit iniquos.
Nunc paullisper opem tibi fert, ut postea fraude
Te circumducens fato male perdat acerbo.
Quum te destituet, quid agam tunc ipse videbis,
Imperii spretor nostri: me quippe sequutos
Haud recipit Christus: gemina tum denique flebis
Clade miser, mea perdideris quum foedera, & ipse
Haud ultra Christus te iuverit. Haec ego dicta
Aure bibens, totus rigui formidine; namque
Addens probra minis, tumido responderat ore.
En vobis, gemitus nostros qui scitis, iniquae
Explicui vitae iam tempora, ut illa videntes
Vos tangat pietas, socii: vos dicite, Christum
An placare queam, meque audiat ipse dolentem;
Deque mihi horrendas, queis ante insistere novi,
Deseruisse vias. Heic omnis turba silebat,
Dum quidam clara tandem sic voce loquutus.

* * * * * *

ΓΡΗΓ-

(1) Ita Ms. pro κατεδαρδάψαο, a καταδαρδάπτω.

(2) Ms. ἐν θεῶν.

(3) Ms. ὅπερ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD. XI. COntinet hic vetustissimus Codex XVI. Gregorii Nazianzeni Orationes, & quidem hoc ordine.

I. p. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τȣ̃ θεολόγȣ λόγος εἰς τὸ πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Sermo in Pascha, & in tarditatem*. Extat in toties cit. edit. T. I. p. 673.

II. p. 3 b. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Sermo II*. Ib. p. 676.

III. p. 22. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. *Eiusdem in novam Dominicam Sermo*. Ibid. p. 697.

IV. p. 28. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς Μακκαβαίȣς. *Eiusdem in sanctos Maccabaeos*. Ibid. p. 397.

V. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγρȣ̃ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in martyrem Cyprianum, quum postridie festi eius ex agro rediisset*. Ibid. pag. 274.

VI. p 47. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. *Eiusdem in Pentecosten*. Ibid. pag. 705.

VII. pag. 58. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείȣ, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quum postquam Episcopus ordinatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

VIII. p. 62. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτȣ̃ σιωπῶντα· ὥριμοι γὰρ γενόμενοι ἐχαλαζώθησαν οἱ καρποί. Ὁ τοίνυν πατὴρ ἐννοῶν διὰ τὰς τȣ̃ λαοῦ ἁμαρτίας συμβῆναι τȣ̃το, ἐσίωπα· ὁ δὲ υἱὸς παρακληθεὶς ὑπὸ τȣ̃ λαοῦ προτρέπει αὐτὸν φθέγξασθαι πρὸς τὸν λαόν. *Eiusdem in plagam grandinis, & ad patrem tacentem. Fruges enim iam maturae, grandine percussae fuerant. Hoc igitur ob populi peccata accidisse pater animadvertens, tacebat; filius vero, suadente plebe, patrem cohortatur, ut verba ad populum faciat*. Ibid. p. 224.

IX. p. 76. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς λόγȣς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis sermonibus, & in exaequatorem*. Ibid. p. 149.

X. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια θεοφάνια. *Eiusdem in sanctam Christi Nativitatem*. Ibid. p. 613.

XI. p. 95. b. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina*. Ibid. p. 624.

XII. p. 108. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma*. Ibid. p. 637.

XIII. p. 142. b. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Βασίλειον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in Basilium Caesareae Cappadociae Episcopum*. Ibid. p. 316.

XIV. p. 197. b. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρȣσίαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio habita in praesentia CL. Episcoporum. Domine benedic*. Ib. p. 510.

XV. p. 215. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. *Eiusdem in Athanasium Episcopum Alexandriae*. Ibid. p. 373.

XVI. p. 237. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore*. Ibid. pag. 239.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. perspicui, ac uncialis ferme characteris, cuius omnes Orationes praeter primam, initio recentiori manu suppletam, aureis sunt titulis exornatae. Constat fol. 263.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Gregorii Theologi Orationes, & alia Opuscula.
Nonni Explicatio fabularum, quarum meminit in nonnullis Orationibus idem Theologus.

IN prima pagina sequentes versus heroi- COD. XII.
ci occurrunt, qui videntur in Christi sepulcrum exarati:

Ἔνθα Θεοῖο γόνος Χριστὸς μέγας ἐκτηρείσθη.
Ἀλλὰ δόμȣς πλȣτῆος ἀφεγγέας ἐξαλαπάξας,
Ἔγρετ' ἐπικρατέως, ἀνά τ' ἔδραμεν εἰς γενετῆρα.
Hic magnus Dei filius Christus adservatus fuit;
Sed ille domibus Erebi tenebricosis devastatis,
Fortiter surrexit, & ad Genitorem sursum adscendit.

Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον.

Λᾶας ἐφ' ᾧ ποτε Χριστὸς ἐνὶ γλυφίδεσσιν ἰαύσας,
Καὶ κύνα λυσσήεντα τυφωέα ποσσὶ πατήσας,
Θῶκον ἐς ἱμερόεντα πατρώϊον ἄφθιτον ἦλθεν.

In idem sepulcrum.

Hic ille est lapis incisus, e quo Christus, quum obdormisset,
Et rabidum canem Typhoeum pedibus calcasset,
Ad paternum immortale solium adscendit.

In secunda pagina occurrit accuratissimus Index Orationum, quae in Codice continentur, earum titulos, & initia complectens, illos cinnabari, haec atramento exarata. Huic est titulus: Πίναξ ἄριστος τῆς παρȣ́σης πυκτίδος. *Tabula accurata praesentis libelli*. In fine huius tabulae, tres descripti sunt circuli, in quibus charactere quidem minuto, sed satis perspicuo, lectorem monet calligraphus, quid sibi velint notulae quaedam, a scriptoribus in librorum margine ad indicanda loca, peculiare aliquid ac notatu dignum continentia, apponi solitae, quaeque in hoc Codice saepissime apparent; quarum prima Solem quodammodo exhibet, secunda Stellulam, tertia litteris ω with ρ above, quarta Cri. exprimitur. Primae vim ita explicat: Τὸ ἡλιακὸν τȣ̃το σημεῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ πατὴρ περὶ θεολογίας διαλέγεται, διὰ τὸ, ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς τὸν Θεὸν ὀνομάζεσθαι. *Hoc solare signum in iis ponitur locis, in quibus de Theologia Pater disputat, quia sol iustitiae in Divinis scripturis Deus appellatur*. Secundae vero: Ὁ ἀστερίσκος ȣ̃τος τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ Θεολόγος περὶ τῆς ἐνσάρκȣ οἰκονομίας τοῦ μεγάλȣ καὶ Θεȣ̃ καὶ σωτῆρος ἡμῶν

ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ διαλέγεται, διὰ τὸν φανέντα τοῖς μάγοις θεῖον ἀςέρα. *Hic asteriscus ponitur iis in locis, in quibus de adventu in carne magni Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi Theologus loquitur; idque ob divinam stellam, quae Magis apparuit.* Tertiae sic: Τὸ σημεῖον τῦτο τὸ ὡραῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ἡ φράσις κεκαλλώπιςαι, ἢ τὸ νόημα ἐξήνθιςαι, ἢ κ̀ ἀμφότερα ὑπεραίρεται. *Hoc signum, quod significat speciosum, ponitur in iis locis, in quibus dictio ornate procedit, aut sententia lepida, aut utrumque sublime est.* Quartae tandem notulae haec adfertur explicatio: Τὸ σημεῖον τῦτο τέτακται, ἐν οἷς χωρίοις εὑρίσκεται ξένον τι, ἢ κατὰ δόγμα, ἢ κατὰ ἱςορίαν, ἢ κατὰ φράσιν, ἢ κατά τι τοιῦτον ὀφεῖλον σημειωθῆναι τῷ ἀναγινώσκοντι. *Signum hoc ponitur, ubi reperitur aliquid singulare, aut secundum doctrinam, aut secundum historiam, aut secundum phrasim, aut secundum quid simile, quod debeat a lectore adnotari.* De his notulis aliquid etiam supra delibavimus in recensione Cod. XXIV. Plut. V. pag. 50.

I. p. 3. Prima Oratio inscribitur: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Θεολόγυ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem.* Inc. Ἀναςάσεως ἡμέρα. Des. εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In edit. cit. Tom. I. p. 673. Huic Orationi, quemadmodum & reliquis sequentibus, quatuor iambici versus praecurrunt, [1] ab eodem ut arbitror Codicis scriptore rubris exarati litteris, quos addita Latina versione, aliquando ad animum sublevandum metrica, publica donandos luce censuimus. En primi;

Εἰ ζῇ τὰ νεκρὰ τῆς φθορᾶς ἐφθαρμένης,
Ἔδειξε Χριςὸς ἐκ ταφῆς ἀνηγμένος.
Εἰ ζῇ δὲ κ̀ νῦς εἰς ψυχὴν ἥκων λόγων,
Ὁ Γρήγορος νῦς εὐφυῶς ἂν δεικνύοι.
Si vivant victâ morte qui sunt mortui,
Ostendit e sepulcro Christus resurgens.
Si autem vivat mens in animam sermonum veniens,
Gregorii mens satis belle demonstrat.

II. p. 4. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν, κ̀ αὖθις ἐπανόδυ ἐκεῖθεν, διὰ τὴν τῦ πρεσβυτέρυ χειροτονίαν· ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα, κ̀ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον. *Eiusdem Apologeticus suae in Pontum fugae, posteaquam presbyter ordinatus fuisset, suique Nazianzum reditus: in quo quae sacerdotis professio sit, & qualem Episcopum esse oporteat.* Initium, & finem reliquarum Orationum adferre supersedebimus, in quam editionis paginam incidant, tantum, brevitatis gratia, indicantes. Haec igitur exstat l. c. p. 1. Versus huic praevii sunt;

Τὸν ἀςικὸν θόρυβον ὐ ςέγων, πάτερ,
Εἰς Πόντον ἐκπλεῖς, ἀλλ' ὑποςρέφεις πάλιν,
Ἐκεῖθεν ἡμῖν ὄλβον ὐ φαῦλον φέρων,
Τὸν νῦν κριτικὸν τῶν ἐπισκόπων λόγον.
Graves in urbe non ferens turbas, Pater,
Recedis in Pontum, redis sed denuo;
Illinc opes, non vile quidpiam, ferens;
Sermonem, Episcopi statum qui iudicet.

III. p. 27. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ, κ̀ μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ πάσχα. *Eiusdem ad eos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant in Paschate.* Ibid. pag. 48. En versus;

Τὰς εἰς τὰ καλὰ βλαπτικὰς ὑποθέσεις
Σοφῶς ἀναιρεῖς, τύσδε συνθεὶς τὺς λόγυς,
Καὶ μακαρισμῶν πάντας ἀξίυς, πάτερ,
Τὺς ὀξέως τρέχοντας εἰς ταῦτα κρίνεις.
Rebus bonis adversa semper murmura
Docte refellis, interimque disputas,
Dignumque censes maximis virum bonis,
Si currit anxie oris ad tui sonum.

IV. p. 28. *b.* Τῦ αὐτῦ ἐπιτάφιος εἰς Καισάριον τὸν ἴδιον ἀδελφόν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Caesarii fratris sui.* Ibid. p. 160. Versus sunt isti:

Ὁ ζῶν ἀδελφὸς τὸν θανόντα δακρύων,
Τὸν νῦν μονῳδεῖ κ̀ τελευτήσας λόγον·
Ἑκάτεροι δ' ὖν τῷ Θεῷ ζῶσι πλέον,
Ἄλλυς κρότυς γράφοντες ἀλλήλοις πάλιν.
Vivens in orbe mortuum frater gemit,
Funditque lacrymas, loqui quum desinit.
Vtrique iunctim sed magis vivunt Deo,
Scribuntque laudis aequa carmina invicem.

V. p. 37. *b.* Τῦ αὐτῦ ἐπιτάφιος εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Γοργονίαν. *Eiusdem Oratio funebris in laudem sororis suae Gorgoniae.* Ibid. pag. 176. Hi sunt versus;

Καὶ Γοργονίᾳ κειμένη τῇ συγγένῳ
Τὸ Γρήγορον σὸν προσλαλεῖ, πάτερ, ςόμα.
Πλὴν τῦτο καινὸν, εἴγε μὴ θᾶττον πάλιν
Πρὸς αὐτὸν ἐξέκυψεν ἡ σύμπνυς λόγον.
Etiam Gorgoniam, fratri quae iuncta iacet,
Tuum, Gregori Pater, os adloquitur.
At quid hoc novi est? illa e contra statim
Tuo consentiens apparuit sermoni.

VI. p. 45. Τῦ αὐτῦ εἰρηνικὸς πρῶτος ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων. *Eiusdem Oratio prima de pace post reconciliationem monachorum.* Ibid. p. 190.

Ἔλυσε μὲν τὴν γλῶτταν ἡ προθυμία,
Ἥνωσε δ' εὐθὺς τῶν μοναςῶν τὴν ςάσιν
Τὰ τῦ λόγυ σφίγματα τῦ προκειμένυ,
Μήπυ τι δεινὸν κ̀ τὸ πᾶν ἔθνος πάθῃ.
Linguam resolvit mentis alacritas,
Statimque divisos monachorum animos revinxerunt
Propositi sermonis vincula;
Ne quid malorum omnis dein caetus ferat.

VII. pag. 52. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰρηνικὸς β' εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν ςάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes inivimus.* Ibid. p. 205.

Ἰδὺ

(1) Ex Catalogo Biblioth. Caesar. Cl. Nesselii T. I. p. 156. Cod. LXXIV. habemus Philen Epigrammata iambica, sive hypotheses, in omnes S. Nazianzeni Orationes composuisse.

Ἰδὲ συνελθὸν εἰς ὁμοφθόγγους βάσεις
Τὸ χθιζὸν ἀντίφθεγμα τῆς ἐκκλησίας
Ὁ Γρήγορος νῦς τὸν σοφὸν τῦτον λόγον
Εἰρηνικὸν σύνδεσμον αὐτῇ δεικνύει.
En convenit, parique voce concinit
Hesterna iam sedata turba Ecclesiae,
Paterque vocis docta pandit munera,
Eique tutae vincla pacis detegit.

VIII. p. 57. Τῦ αὐτῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείῳ, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. *Eiusdem Apologeticus ad patrem suum Gregorium, praesente Basilio Magno, quum Episcopus Sasimorum creatus est.* Ibid. p. 142.

Ἰδὲ πατὴρ καὶ τέκνον, ἰδὲ καὶ λόγος
Ἡδὺς πρὸς αὐτὸν, ὥσπερ ἐκ τόκυ τόκος·
Ἔχρην γὰρ ἀμφοῖν τὴν γονὴν τὴν σαρκίνην,
Καὶ τὴν λογικὴν προσλαβεῖν εὐτεκνίαν.
En filius, paterque, dulcis en quoque
Vox ad patrem, germen velut de germine.
Decebat ambos carneo cum semine,
Et spiritu pares habere filios.

IX. p. 59. Τῦ αὐτῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὺς αὐτὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post reditum ex fuga.* Ibid. p. 134.

Ὁ δραπέτης ἕστηκε θαῤῥέντως λέγων,
Καὶ τὺς δικαστὰς τῆς φυγῆς οὐκ ἐκκλίνει·
Μεῖναι γὰρ οὐκ ἦν τὴν σοφὴν ταύτην λύραν,
Καὶ τὺς δυσηχεῖς τῇ πολιτείᾳ ψόφυς.
Qui fugerat servus stat audacter loquens,
Suae nec ora iudicis fugae timet;
Manere enim haud decebat hanc doctam lyram,
Et turbidos in urbe clamorum sonos.

X. p. 60. Τῦ αὐτῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείυ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem od Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset.* Ibid. p. 136.

Ἔδειξε Γρηγόριος ἐκ τῦ νῦν λόγυ
Τὴν τῦ φίλυ πρέπυσαν εἰς φίλον σχέσιν·
Τῷ γὰρ ἀδελφῷ τῦ Βασιλείυ τάδε
Σοφῶς δι' αὐτὸν ὡς τροφὴν καταρτύει.
Demonstrat hisce disputans sermonibus
Sodalis affectum decentem in alterum.
Haec enim Basilii fratris in gratiam
Sua sapientia, ut lectos cibos parat.

XI. p. 63. Τῦ αὐτῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ εἰς τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem.* Ibid. p. 145.

Λαλεῖ πρὸς υἱὸν ὁ σπορεὺς πλὴν ἀγράφως,
Λαλεῖ δὲ καὶ παῖς τῷ σπορεῖ πλὴν ἐγγράφως,
Καὶ γίνεται δὴ κρᾶσις ἀμφοῖν τις ξένη,
Λόγυ σιωπὴ, καὶ σιγῆς αὖθις λόγος.
Loquitur filio sine scripto genitor,
Loquitur scriptis genitori filius.
Inde ex utrisque fit quaedam nova commixtio,
Taciti sermonis, & loquacis silentii.

In calce huius Orationis quaedam a scriptore adiecta fuerunt, quae eiusdem videntur praeferre argumentum. Inc. Ἔοικεν ὅτος ὁ λόγος εἰρῆσθαι. Des. ὡς ξένοι τὴν προστασίαν κατεδεξάμεθα.

XII. p. 65. b. Τῦ αὐτῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

Οὐρανόθεν χάλαζα ῥιφεῖσα βρυχει,
Πλὴν τὸν μὲν ἐκ γῆς πάντα καρπὸν συντρίβει.
Ποιεῖ δὲ τὸν νῦν αἰθεροδρόμον λόγον
Πληγῆς πονηρᾶς ἀντιφάρμακον πόαν.
Nimboso ab axe grando tacta mittitur,
Omnemque terrae dira fructum conterit.
At verba habet sursum piter volantia,
Totidem veluti isti grandini remedia.

XIII. p. 73. Τῦ αὐτῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτῦ πατέρα· ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόνναν μητέρα παραμυθητικός· εἴρηται δὲ ὑπὸ παρυσίᾳ Βασιλείυ, εἰς ὃν καὶ τὸ προοίμιον ποιεῖται τῦ λόγυ. *Eiusdem Oratio partim funebris in laudem patris sui mortui, partim consolatoria ad matrem Nonnam, habita praesente Basilio, ad quem & principium Orationis spectat.* Ib. p. 286.

Εἰ σὺ μὲν υἱεὺς, καὶ σπορεὺς, ὃν δακρύεις,
Λόγος δὲ τὸν φύσαντα μὴ θνήσκειν, πάτερ,
Τί τῦτο ποιεῖς; ἀλλὰ πῶς φησι, ξένε,
Μητρὸς ποθεινῆς ἀμβλυνῶ βρέμον πάθος;
Si tu es filius, & pater est, quem luges,
Et scriptum est, non mori patrem, Pater,
Quid tale agis? Sed quomodo, hospes, ait,
Matris dilectae acerbum dolorem levem?

XIV. p. 88. Τῦ αὐτῦ εἰς τὺς λόγυς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανόν. *Eiusdem de suis sermonibus, & ad Iulianum tributorum exaequatorem.* Ibid. p 149.

Τὸν ἐξισωτὴν τῶν βασιλείων φόρων
Ὁ Γρήγορος νῦς δεξιῦται τῷ λόγῳ,
Καὶ τὺς φόρυς τίθησι μετριωτέρυς
Εὐσπλαγχνίας πλάστιγγας αὐτῷ ῥυθμίσας.
Eum, tributa qui exigit regalia,
Dignatur hoc sermone Pastor alloqui
Ponens tributi mitiora pondera,
Clementiaeque regulam illi dirigit.

XV. p. 93. b. Τῦ αὐτοῦ πρὸς τὺς πολιτευομένυς ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore perculsos, & ad praefectum irascentem.* Ib. p. 265.

Ἄρχοντος ὀργὴ, δεῖμα τοῖς ὄχλοις μέγα,
Μεῖζον δὲ κακὸν, εἴ τις ἐκ τύτυ στάσις.
Γρηγόριος γῦν εὐφυῶς τῦτο βλέπων
Ἑκατέρων ἵστησι τὸν λόγον μέσον.
Acerba Regis ira, civium timor,
Malumque maius, turba si quae nascitur.
Tum Pastor aequa mente cuncta respicit,
Mediasque voces inter illos protulit.

XVI. p 98. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem Oratio funebris in laudem Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae.* Ibid. p. 316.

Ζῇς μάλα σεμνῶς καὶ τελευτήσας, μάκαρ·
Ὁ σύννομος γὰρ αὖθις ἐψύχωσέ σε
Μονῳδίας ἔντεχνον ἰσχὺν ἐγχέας,
Ὡς πνεῦμα καὶ φῶς τῇ σκιᾷ τῦ λειψάνυ.
Vivis satis belle, quamvis mortuus, o beate,
Tuus enim cognatus te suscitavit iterum
Orationis miram vim effundens,
Quae fuit lux & spiritus in umbra iacenti cineri.

Praecedit in Codice huic Orationi sequens brevissima hypothesis: Ὁ προκείμενος οὗτος λό-

λόγος μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐκδημίαν τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ τάφῳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐξεφωνήθη· διὸ ἐπιτάφιος ὠνομάσθη. Quae quidem una eſt ex plurimis marginalibus notulis, iis quidem non adſpernandis, quibus ſcriptor totum fere Codicem adſperſit.

XVII. p. 125. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiuſdem de pauperum amore.* Ibid. p. 239.

Τράπεζαν ἁβρὰν κ̀ πρυτανεῖον μέγα,
Τὸν δεῦρο σαφῶς ὀργανοῖς, πάτερ, λόγον,
Καὶ τοῖς φίλοις πένησιν αὐτὸν ἐκδίδως,
Οἷς δὴ συναλγεῖν ἀξιοῖς τοὺς εὐπόρους.
Convivium lautum, prytaneumque par.
Verba haec habens diſerta conſtruis, Pater,
Ipſumque caris nunc egenis dividis,
Queis condolere credis aequum divites.

XVIII. p. 136. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Eiuſdem in Magnum Athanaſium.* Ibid. p. 373.

Ἀθανάσιε, τάχα κ̀ ζῇς, κ̀ πνέεις,
Ὡς οὐ παρελθὼν τὸν βραχὺν τοῦτον χρόνον·
Ἀθάνατον γὰρ πανταχοῦ σε δεικνύων
Ὁ Γρήγορος νοῦς τόνδε σοι πνεῖ τὸν λόγον.
Athanaſi, forte vivis, & ſpiras adhuc, (ſus;
Tamquam hoc breve tempus non praetergreſ-
Nam immortalem te ubique oſtendens,
Talem tibi fundit ſermonem Gregorius.

Hypotheſis inc. Ὁ παρὼν λόγος καθαρόν ἐστιν ἐγκώμιον. Deſ. θρόνον κοσμήσας.

XIX. p. 146. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiuſdem in S. Cyprianum, quum poſtridie feſti eius ex agro rediiſſet.* Ibid. pag. 274.

Ὁ Κυπριανὸς πρὶν μὲν ἦν γόης μέγας,
Ἐσύστερον δὲ τῷ Θεῷ μείζων θύτης·
Ταύτης δὲ τῆς χάριτος οὐκ ἔχων κόρον,
Καὶ μαρτυρικὸν δείκνυται θῦμα ζέον.
Cyprianus primum fuit praeſtigiator maximus,
Dein factus eſt Deo ſacerdos optimus.
Cuius gratiae neſciens habere modum,
Seipſum dedit hoſtiam urentem in teſtimonium.

Verſibus ſuccedit hypotheſis, cuius initium: Ἀνωτέρω Ναζιανζοῦ. Finis: ἐγκώμιον προσεφώνησεν.

XX. p. 151. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Eiuſdem in ſanctos Maccabaeos.* Ibid. pag. 397.

Ἔδειξε Γρηγόριος ἐκ τοῦ νῦν λόγου,
Πῶς δύναται νοῦς ζωγραφεῖν πάντα χρόα·
Μικροῦ γὰρ αὐτοὺς ἐνθρακωμένους βλέπω
Τοὺς παντοδαποὺς τῷ Θεῷ στεφανίτας.
Demonſtrat hiſce ſuavibus dictis Pater,
Qui poſſit omnes mens colores pingere;
Parum enim abeſt, quin videam ut carbones accenſos,
Hos omnes a Deo coronatos heroas.

XXI. p. 156. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον. *Eiuſdem in Heronem philoſophum.* Ibid. pag. 409.

Ἄνθρωπον ἐξόριστον ἀθρήσας, μάκαρ,
Εἰς τὴν κατ' αὐτὸν εὐτυχῶς ἀνηγμένον
Ἐκ τοῦ λόγου μάρτυρα μικροῦ δεικνύεις,
Καὶ ζηλότυπόν τινα τοῖς ἄλλοις νόμον.
Exterminatum intuens virum, beate,
Redactum ad hunc per ſe ſtatum feliciter,
Oſtendis hoc Sermone paene martyrem,
Quemque aemulentur ceteri tradis modum.

XXII. p. 162. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κατάπλουν πρὸς τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαντήσαντας (in marg. ἐπιδημήσαντας.) *Eiuſdem in appulſum, & navigationem Epiſcoporum, qui profecti ſunt ab Aegypto.* Ibid. pag. 424.

Ὁ μὲν Σολομῶν ἐκ νότου βασιλίδα,
Σὺ δ' ἀνθυποσπᾷς χύματι γλώττης, πάτερ,
Ἄπειρον ἑσμὸν εὐσεβῶν Αἰγυπτόθεν,
Τὰ τῶν λόγων κρούματα θαυμάζοντά σοι.
Reginam ex Auſtro ſibi accivit Salomon,
Tu vero, Pater, linguae ubertate retrahis
Immenſam turbam piorum ex Aegypto,
Obſtupeſcentem ad tuae vocis ſonum.

XXIII. p. 165. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογμάτων, κ̀ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiuſdem de dogmatibus, & conſtitutione Epiſcoporum Oratio extemporanea.* Ibid. pag. 486.

Καὶ δογματιστὴς, κ̀ Θεοῦ ῥήτωρ γίνῃ,
Καὶ παιδαγωγὸς τῶν ἐπισκόπων, πάτερ·
Πολλοὺς γὰρ ἂν ἔβλεψεν αὐτοὺς ἡ κτίσις,
Εἰ μὴ σὺ τοὺς πρέποντας ἠκρίβους νόμους.
Et dogma praeſcribis, Deique orator es,
Et inſtitutor ſis Epiſcopi, Pater;
Multos enim ex ipſis corrupiſſet mundus,
Niſi tu iuſtas praeſcripſiſſes leges.

XXIV. p. 169. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς προδιάλεξις, ἢ ὅτι οὐ παντὸς περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiuſdem adverſus Eunomianos diſputationis praeludium, vel quod non ſit cuiuſvis hominis, nec cuiuſvis temporis de Deo diſputare.* Ibid. pag. 529. & eſt prima de Theologia.

Ἔπληξεν Εὐνόμιον ἡ σὴ σφοδρότης,
Καὶ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πάντας οἰκτροὺς δεικνύεις·
Εἴργεις γὰρ αὐτοὺς δογματίζειν ἀφρόνως,
Καὶ τοὺς ἀναιδεῖς ψαλμικῶς ἄγχεις γνάθους.
Percuſſit Eunomium tuae vis eloquentiae,
Omneſque eius aſſeclas miſeros eſſe demonſtras;
Nam inſana eorum dogmata refellis,
Et impudentes maxillas, ut eſt in Pſalmis, conſtringis.

XXV. p. 172. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiuſdem de Theologia.* Ibid. p. 536. & eſt ſecunda de Theologia.

Ἄνωθεν, οὐ κάτωθεν, ὦ πάτερ, λέγεις·
Θεὸς γὰρ ἐν σοὶ, κ̀ Θεοῦ πλάκας φέρεις,
Καὶ δημαγωγεῖς εὐφυῶς κ̀ κοσμίως,
Ἔπηλυ, ασθεὶς μυστικῆς αὔρας γνόφῳ.
Caeleſtia, non terreſtria loqueris, Pater;
Deus enim in te eſt, Deique tabulas geris,
Et docte ornateque gentes inſtruis,
Involutus aurae myſticae caligine.

XXVI. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος πρῶτος. *Eiuſdem de Filio, Oratio prima,* Ibid. pag. 561. & eſt tertia de Theologia.

Τὴν τοῦ Λόγου γέννησιν ἡμῖν δεικνύων
Καὶ γνωσιμαχεῖς, κ̀ καλεῖς, πάτερ, ξένα·
Πρὸς γὰρ ἀπαθῆ κ̀ ῥοῆς ὑπερτέραν
Τίς ἂν ὅλως πρόβλημα γενναῖον τέκοι;
Verbi generationem nobis oſtendens

Et

Et tecum pugnas, & ad aliena recurris, Pater;
De re enim, quae nec passioni, nec corruptioni subiacet,
Quis umquam iustum valeat problema edere?

XXVII. p. 190. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος β'. *Eiusdem de Filio, Oratio II.* Ibid. p. 577. & est quarta de Theologia.

Πάλιν τὸν Υἱὸν δογματίζεις τῇ κτίσει,
Καὶ τεκνοποιεῖς πᾶσαν αὐτῷ τὴν φύσιν·
Καὶ γὰρ ὁ πατὴρ ἀσφαλῆ σε δεικνύει,
Τοῦ πνεύματος λαλοῦντος, ἃ γράφεις, πάτερ.
Rursus de Filio dogma doces creaturas,
Et in eo totam naturam efficis Filium;
Nam Pater ostendit esse certa,
Spiritu loquente, quae scribis, Pater.

XXVIII. p. 196. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto.* Ibid. pag. 593. & est V. & ultima de Theologia.

Ἕλλην μὲν ἂν φλήναφος εἰς ὕδωρ, πάτερ,
Σὺ δ' εἰς τὸ σεπτὸν εὐφυῶς πνεῦμα γράφεις·
Καὶ γὰρ ἑαυτῷ ζωγραφεῖ, καὶ δεικνύει
Κυροῦν ἅπερ φῂς, μὴ φυῇ νόθοις σέβας.
Graecus nugator in aquam scribat, Pater.
In Spiritum erudita scribis tu sacrum.
Nam in se ille pingit, indicatque comprobans,
Quae dicis, indole haud dari cultum nothis.

XXIX. p. 205. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Iesu Christi.* Ib. p. 613.

Ἄνθρωπε συστάληθι πιστεύσας μόνον,
Καὶ μηδὲν ἀμφίβαλλε τὸ πρᾶγμα βλέπων.
Τὰς γὰρ φύσεις ἤμειψεν ὁ κτίστης Λόγος
Σαρκὸς μετασχὼν, καὶ Θεὸς μείνας πάλιν.
Compesce membra homo unicum credens Deum,
Et nihil dubites, quum rem ipsam videas.
Naturas enim coniunxit creator Verbum,
Carnis quidem particeps, & tamen manens Deus.

XXX. p. 212. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina.* Ibid. p. 624.

Γυμνὸν θεωρῶν τὸν Θεὸν, καὶ δεσπότην,
Ἄνθρωπε, γυμνώθητι παθῶν, καὶ δράμε·
Ὁ γὰρ ποταμὸς τοῦ προκειμένου λόγου
Παντὸς μολυσμοῦ τὰς ψυχὰς ἀποπλύνει.
Dominum videns, Deumque nudo corpore,
Nudare passionibus, venique homo;
Nam flumen istud, ore quod sancto effluit,
Mundat malis mentes virorum ab omnibus.

XXXI. p. 216. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma.* Ibid. p. 637.

Ἰδοὺ πάλιν βάπτισμα, καὶ φώτων χύσις,
Δὶς γάρ σε πεισθεὶς πρὸς τὰ καλὸν ὀτρύνω.
Σὺ γοῦν πάλιν πλύθητι, καὶ φῶς εἰσδέχου,
Καὶ τοῖς ὑποχραίνουσι μὴ χρῶ πρακτέοις.
Baptisma denuo, atque lucis fusio,
Te enim secundum ad pulcra, credens, excito;
Ergo lavare rursus, & lucem excipe,
Nec sordidis utare mentis actibus.

XXXII. p. 233. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. *Eiusdem in sanctum Pascha.* Ib. p. 676.

Ἔμπνευσις ἰδοὺ τοῖς θανοῦσι δευτέρα,
Νοημάτων ἔχουσα καὶ τέχνης βάθος·
Παρῆκε γὰρ δὴ τὴν Ἐλισσαίου τρίτην
Ὁ Γρήγορος νοῦς τῆς σκιᾶς πεπαυμένης.
En altera est concessa vita mortuis,
Opus profundae mentis, atque dexterae;
Nam tertiam Elisaei praetermisit,
Eo quod umbra cessaverit, Gregorius.

XXXIII. p. 243. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. *Eiusdem in novam Dominicam.* Ibid. pag. 697.

Μάμας ἀμολγαῖς εὐπαθῶν πρὶν δορκάδων,
Πανηγυρικοὺς δεῦρο θηλάζει κρότους,
Καὶ τοῦ χρόνου δείκνυσι τὴν βασιλίδα,
Ἢ πάσχα καινὸν, καὶ ψυχῶν ἔαρ φύει.
Laetas Mamas mulgebat ante capreas,
Nunc debitos plausus, honoresque accipit,
Annique principem esse monstrat hunc diem,
Qui Pascha, verque provehat nobis novum.

Animadvertendum est, quaedam circa initium Orationis omissa, in eius calce restituta ab eadem manu fuisse.

XXXIV. p. 247. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν. *Eiusdem in sanctam Pentecosten.* Ibid. p. 705.

Ἀλλ' οὐδ' ὁ νυνὶ συντεθεὶς, πάτερ, λόγος
Τοῦ πανσόφου πνεύματος ἐγράφη δίχα·
Καὶ γὰρ ἕνα κρίνει σε τῶν ἀποστόλων
Γλώττης ξένης πνέοντα πυρφόρον μένος.
Non iste certe Sermo bene digestus, Pater,
Sine ope sapientissimi Spiritus scriptus fuit;
Vnum enim te declarat ex Apostolis
Igneam vim spirantem ore mirabili.

XXXV. p. 252. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσι, καὶ ὅτι οὐ παντὸς ἀνθρώπου, οὐδὲ παντὸς καιροῦ τὸ διαλέγεσθαι περὶ Θεοῦ. *Eiusdem de moderatione in disputationibus servanda: & quod non sit cuiusvis hominis, nec cuiusvis temporis de Deo disputare.* Ib. p. 442.

Τὴν ἐκ λόγων ἅμιλλαν, ὡς χρὴ, σεμνύνων,
Εὐταξίας δόγματα θεσπίζεις, πάτερ·
Τὸ κόσμιον γὰρ πανταχοῦ φίλον τίθης,
Καὶ τὴν ἐπιπρέπουσαν εὐαρμοστίαν.
In disputationibus, ut decet, gravitatem servans,
Moderationis leges statuis, Pater;
Vbique enim caram petis modestiam,
Et bene convenientem rebus aequitatem.

XXXVI. p. 261. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἀρειανῶν καὶ εἰς ἑαυτόν. *Eiusdem adversus Arianos, & de se ipso.* Ibid. p. 431.

Ἀρειανοὶ τεφροῦσθε ληροῦντες μάτην,
Τὴν γὰρ ὑμῶν ἔφλεξε κακοδοξίαν
Ὁ Γρήγορος νοῦς ἀδρανοῦς ὕλης τρόπον,
Ὀξὺς κεραυνὸς εὑρεθεὶς τοῖς ἐκφύλοις.
Tabete Ariani, qui inepta funditis,
Nam vestram adussit impiam sententiam,
Vt levem stipulam Gregorius,
Qui vehemens est fulmen contra extraneos.

XXXVII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ εἰρηνικὸς τρίτος λεχθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ περὶ ἐπισκόπων τινῶν διαλεχθέντων πρὸς ἀλλήλους. *Eiusdem de Pace Oratio tertia, habita Constantinopoli, quum ob mutuam quorumdam Episcoporum contentionem, plebs CP. in partes divisa, discordiae morbo laboraret.* Ibid. p. 213.

Ἰδοὺ

Ἰδοὺ τρίτον τίθησιν εἰρήνης λόγον
Ἡ δινιτικὴ σφενδόνη τοῦ δεσπότου,
Δι' οὗ τὸν ἐχθρὸν τῶν ψυχῶν καταισχύνει
Λύουσα πᾶν ὄνειδος ὀρθοδοξίας.
En tertium proponit Sermonem pacis
Volubilis funda Despotae,
Cuius vi acta, hostem animarum pudore suffundit,
Recte sentientem ab omni opprobrio liberans.

XXXVIII. pag. 271. Ἐπιςολὴ πρώτη πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον κατὰ Ἀπολιναρίου. *Epistola prima ad Cledonium presbyterum adversus Apollinarium*. Inscr. Τῷ τιμιωτάτῳ ϗ θεοφιλεςάτῳ ἀδελφῷ ϗ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo carissimo fratri, & consacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere*. Ibid. p. 737.

Λάμβανε Κληδόνιε τὰς θείας πλάκας,
Ἃς σοι Θεὸς πέπομφεν ἐγγεγραμμένας
Τῷ δημιουργῷ τοῖς ἔργοις τῶν δακτύλων·
Τῶν γὰρ παλαιῶν ἧττον οὐδὲν ἐνθάδε.
Sume manu, Cledoni, divinas tabulas,
Quas tibi misit Deus, ab eo scriptas,
Qui res creavit opere digitorum suorum;
Nil enim novi in novo, quod non sit in veteri Testamento.

XXXIX. p. 274. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κληδόνιον δευτέρα ἐπιςολή. *Eiusdem ad Cledonium Epistola secunda*. Ibid. p. 745.

Καὶ δευτέρας δέδεξο βροντὰς ὑψόθεν
Τὰς δογματικὰς ἀςραπὰς φρίξας τέως,
Βέλτιςε Κληδόνιε· ϗ γὰρ ὁ γράφων
Ἐκχεῖ μετ' ἀκμῆς γνωςικὴν ἐπομβρίαν.
Excipe etiam secunda ex alto fulmina,
Qui nuper dogmatum horruisti fulgura,
Optime Cledoni: nam qui scribit,
Magna cum vi effundit caelestes imbres.

XL. p. 276. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ϗ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνςαντινουπόλεως. *Eiusdem de se ipso, & ad eos, qui ipsum Cathedram Constantinopolitanam adfectare dicebant*. Ibid. p. 464.

Ἐπισκοπῆς ἐρᾷν σε πᾶς τις ἂν λέγοι,
Τῆς οὐ ταπεινῆς, ἀλλὰ τῆς ὑπερτάτης.
Καὶ γὰρ κατ' αὐτῶν ἐν λόγοις τῶν ἀφρόνων
Ἄνωθεν, οὐ κάτωθεν ὡπλίσθης, μάκαρ.
Episcopatum te desiderare vel omnes dicant,
Nec infimum quidem, sed sublimissimum.
Sed tu contra insipientium sermones,
Arma expedi caelestia, non terrestria, o Beate,

XLI. p. 280. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπιςάντα μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον. *Eiusdem de se ipso, quum post ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediisset*. Ibid. pag. 472.

Ἀτθὶς ὅλη σὺ κἂν ἐπ' ἀγροῦ τι γράφοις,
Οὐ γὰρ τόποι κρίνουσι τὰς φύσεις, πάτερ.
Οὐκοῦν σεαυτῷ προσλαλεῖς ϗ τοῖς φίλοις
Τὸν πραγμάτων γέμοντα φαυλίζων βίον.
Attica tibi omnis terra, quamvis rure scribas,
Non enim ex locis dignoscuntur naturae.
Igitur tecum ibi, cumque tuis conversaris amicis,
Plenam negotiis vitam fastidiens.

XLII. p. 286. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν. *Eiusdem Oratio in praesentia* CL. *Episcoporum habita*. Ibid. p. 510.

Ἐπισκοπικὴν σεμνύνων παρουσίαν,
Τὴν τῶν λόγων τράπεζαν εἰς μέσον τίθης·
Καὶ γὰρ ἀγαθὸς ἑςιάτωρ εὑρέθης,
Τὸ δογματικὸν, πάτερ, ἐκχέας πόμα.
Episcoporum venerans praesentiam,
Sermone grato lautam eis mensam instruis;
Vere autem bonus convivator fuisti,
Qui dogmatum, Pater, ingessisti pocula.

XLIII. p. 294. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ ςηλιτευτικὸς πρῶτος, ϗ κατὰ Ἑλλήνων. *Eiusdem contra Iulianum Invectiva prior, & adversus Ethnicos*. Ibid. pag. 49.

Πολὺς μὲν εἶ σὺ πανταχοῦ νικῶν, πάτερ,
Μόνου δὲ τοῦ νῦν ἀκριβῶς ἥττων μένεις·
Ἔχρην γὰρ εἰς ἓν συνδραμεῖν πάντα ςόμα,
Καὶ τὸν ςυγητὸν τῷ Θεῷ καθυβρίσαι.
Vere multum ubique victor exsistis, Pater,
In hoc tamen uno nunc longe minor es te ipso.
Oportebat enim, ut omnes in unum linguae concurrerent,
Et Deo odiosum virum onerarent iniuriis.

XLIV. p. 321. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ ςηλιτευτικὸς β'. ϗ κατὰ Ἑλλήνων. *Eiusdem in Iulianum Invectiva secunda, & contra Ethnicos*. Ibid. p. 109.

Ἰουλιανὸς ἐγκαλυπτέσθω τρέμων,
Καὶ δευτέραν γὰρ ἔσχεν ἰδοὺ καιρίαν,
Ὡς τοξότου βάλλοντος εὐςόχῳ ῥύμῃ
Σοῦ, πάτερ, αὐτόν. Εἴθε ϗ τρίτην ἔθου.
Tremens se abscondat Iulianus:
En alteram excipit lethalem sagittam,
More sagittarii, impetente rectâ
Te, Pater, ipsum. Vtinam & tertiam iacias.

XLV. p. 333. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου τὸ, Ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἐκεῖθεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. *Eiusdem in dictum illud Evangelii, Quum consummaßet Iesus hos sermones &c*. Ib. p. 496.

Εὐαγγελικὰς δεῦρο θαλάσσας βλέπων
Χαλᾷς τὸν ἁπλοῦν τῆς σαφηνείας βόλον,
Ζωγρῶν δὲ τὸν νοῦν τῶν ἀποῤῥήτων, πάτερ,
Τοὺς σοὺς ἐραςὰς ἑςιᾷς φιλοφρόνως.
Evangelicum prope intuens mare,
Iacis in illud clarae explanationis retia;
Et mentes recreans arcanis, Pater,
Tuos amicos convivaris dulciter.

XLVI. p. 339. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεκτάριον ἐπίσκοπον Κωνςαντινουπόλεως. *Eiusdem ad Nectarium Episcopum Constantinopolitanum*.

Στήριζε, Νεκτάριε, τὴν ἐκκλησίαν,
Καὶ τὰ ςίφη λίπαινε μὴ βόσκων μάτην·
Ὁ Γρήγορος γὰρ τοῦ Θεοῦ νοῦς ἐνθάδε
Σοφῶς διασπᾷ τοὺς βαρεῖς ταύτης λύκους.
Adsis, Nectarie, ad firmitatem Ecclesiae,
Relinque turbas Pastor non inutilis:
Quandoquidem Gregorii mens edocta a Deo
Sapienter dispergit infestos lupos Ecclesiae.

Oratio inc. Ἔοικε τὴν παροῦσαν ζωήν. Des. διὰ τῆς παῤῥησίας αὐτῶν κατισχύσει. Ἐῤῥωμένον σε ϗ ὑπερευχόμενον ἡμῶν, ὁ Χριςὸς χαρίσαιτο

ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὸν κοινὸν προςάτην τῶν ἐκκλησιῶν. Quae quidem ultima verba post κατισχύσει desunt in cit. edit. p. 723.

XLVII. p. 340. Τȣ͂ αὐτȣ͂ εἰς τὴν χειροτονίαν Δοάρων. *Eiusdem Oratio habita in electione Eulalii Doarensium Episcopi*. Ibid. p. 494.

Θησαυρὸν, Εὐλάλιε, δογμάτων βλέπων,
Α῎ρπαζε μὴ ψήγματα ἓ βόλȣς μόνον·
Γρηγόριος γὰρ μὴ φθονῶν σοι τῆς τύχης
Σωρηδὸν εἰσήνεγκεν αὐτὸν ἐνθάδε.
Dogmatum thesaurum, Eulali, videns,
Noli ramenta, & frusta tantum carpere;
Tuae enim non invidens fortunae Gregorius,
In acervum heic congessit sapientiam.

XLVIII. pag. 341. Τοῦ αὐτȣ͂ εἰς παρθένον παραινετική. *Eiusdem ad Virginem exhortatio.*

Καλὸν μὲν ἁπλῶς πᾶσα γυνὴ παρθένος,
Α᾽λλ᾽ ἣν ἂν αὐτὸς ἐμμελῶς ἀπαρτίσῃς,
Ε῎χει τι πασῶν τῶν ἀδιδάκτων πλέον,
Ω῏ νυμφαγωγὲ τῶν ψυχῶν τῶν ἀφθόρων.
Certe quid praestans omnis virgo femina,
Sed quam omnibus numeris absolutam reddidisti,
Ceteris illitteratis quid maius habet,
O animarum incorruptarum ad sponsum deductor.

Inc. Παρθένε νύμφη Χριςȣ͂. Des. Ι῎δητε, καὶ μιγῆτε τοῖς ἄνω μυςηρίοις. Exstat inter Carmina cit. edit. T. II. p. 299. In Codice tamen licet adinstar solutae orationis scripta sit, tamen singuli versus punctis interpositis invicem distinguuntur.

IL. p. 342. *b.* Τȣ͂ αὐτȣ͂ πρὸς Εὐάγριον μονάζοντα περὶ θεότητος, τινὰ τῶν ἀντιγράφων τȣ͂ Νύσσης. *Eiusdem ad Evagrium Monachum de Divinitate, quaedam ex exemplaribus Nysseni.*

Εὐάγριε θήραμα τῷ Γρηγορίῳ,
Θεῖον γὰρ ἀμφίβληςρον ἐνθάδε πλέκων
Α῎φωνον ἰχθὺν τόνδε μικροῦ δεικνύει
Τὴν τῶν λόγων δύναμιν ἐκπεπληγμένον.
Evagrium piscatus est Gregorius;
Nam dum divina hic nectit retia,
Illum paene mutum piscem esse demonstrat
Inretitum sermonum potentia.

Oratio inc. Σφόδρα σε θαυμάζω. Des. δίκαιον ᾠήθην λόγον. Tom. I. p. 717.

L. p. 344. Τȣ͂ αὐτȣ͂ σημασία εἰς τὸν Ι᾽εζεκιήλ. *Eiusdem Significatio in Ezechielem.*

Ι᾽εζεκιὴλ τȣ̀ς ἀποκρύφȣς λόγȣς
Η῎γαγες εἰς φῶς, ὥσπερ εἰς ὄρθρον σέλας,
Μήτȣ τι ϗ πρόσκομμα τοῖς ἄλλοις φέροι
Τὸ γρῖφον αὐτοῦ ϗ σκιᾶς γέμον, πάτερ.
Ezechielis arcanos sermones
In lucem adduxisti, velut in diluculum,
Ne iam fiat umquam aliis offendiculum
Aenigmaticus, umbrisque plenus eius sermo, Pater.

Oratio inc. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον. Des. πρότερον Ι᾽ερεμίȣ. Ibid. p. 723.

LI. p. 345. Τȣ͂ αὐτοῦ μετάφρασις εἰς Ε᾽κκλησιαςήν. *Eiusdem metaphrasis in Ecclesiasten.*

Ε᾽κκλησιαςὴς μᾶλλον αὐτὸς εὑρέθης
Ο῾ δημαγωγὸς τῶν ὑπὲρ νοῦν δογμάτων·
Συνήγαγες γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,
Ω῾ς ἄλλος Ο᾽ρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
Tu potius Ecclesiastes dicaris,
Sublimium facunde doctor dogmatum,
Qui quotquot sunt homines in unum contraxisti,
Vt alter Orpheus, artificiosae linguae dulcedine.

Oratio inc. Τάδε λέγει Σολομών. Des. ἀγαθῶν τε ὁμοῦ ϗ φαύλων. Ibid. p. 749. sed in Codice paginarum 352. & 353. praepostera est collocatio, quod recentior quidam Graecus monitum lectorem voluit: quare nos rectum scripturae ordinem prosequemur.

LII. & ultima pag. 353. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μάρτυρας, ϗ κατὰ Α᾽ρειανῶν. *Eiusdem in laudem martyrum, & adversus Arianos.* Inc. Τί τοσοῦτόν ἐςιν εἰπεῖν. Des. ϗ ἡ τοῖς ἀγαθοῖς ἐδωδίμοις πλήθȣσα τράπεζα. Ibid. p. 725. sed tantum Latine. In Codice huic extremae Orationi nulli versus praecurrunt; eos tamen additurus amanuensis, vacuum inter Orationis titulum, & initium reliquit locum. Huic tandem subiicitur pag. 352. *b.* Εὐχὴ τȣ͂ αὐτȣ͂. *Eiusdem precatio*, cuius initium: Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριςέ μȣ. Finis: σοὶ τῷ Θεῷ προσλαλείτω, τῷ πατρὶ ϗ υἱῷ, κ. λ.

LIII. pag. 354. Orationes excipit Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ θεολόγȣ συγγραφεὶς παρὰ Γρηγορίȣ μαθητοῦ αὐτοῦ. *Vita beati patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi, ab eius discipulo Gregorio conscripta.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος. Des. σὴ γάρ ἐςιν ἐκείνη ἡ ἱερὰ φωνὴ, ϗ Θεῷ λέγȣσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vid. supra recensionem Cod. V. huius Plutei p. 206. §. XXVII.

LIV. p. 370. Subnectuntur ultimo tandem loco Collectiones Fabularum, quarum meminit Divus Gregorius in nonnullis Orationibus. Occurrunt primo, quae in Oratione in laudem Basilii Magni continentur, quibus titulus: Αἱ περιεχόμεναι ἐν τῷ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιταφίῳ Ε῾λληνικαὶ ἱςορίαι. *Historiae Graecae, quae in funebri in Magnum Basilium Oratione continentur.* Sunt autem xx. Prima est Περὶ τῶν Πελοπιδῶν ἓ Κεκροπιδῶν, ἓ τῶν σὺν αὐτοῖς ὀνομάτων. Ipsius explanatio inc. Οἱ τῶν ἔξω ῥήτορές τε ϗ σοφιςαὶ βȣλόμενοι τὸν ἐγκωμιαζόμενον παρ᾽ αὐτῶν εὐγενέςατον δεῖξαι, κ. λ. Vigesima est Περὶ τοῦ τάφȣ Μαυσώλȣ τοῦ Καρός. Eius explanatio des. περὶ δὲ τοῦ Κολοσσȣ͂ λέγει τοῦ ἀνακειμένȣ ἐν Ρ῾όδῳ, ὅτι μέγιςός ἐςιν ἀνδριὰς, χαλκὸν ἔχων πολὺν, ϗ ἀξιοθαύμαςον ἔχων θέαμα.

LV. p. 373. Αἱ ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγῳ ἱςορίαι. *Historiae, quae in Sermone in sancta Lumina continentur.* Sunt xxiv. Prima est Περὶ τῆς γονῆς τοῦ Διός. *De Iovis genitura*, ad ea Orationis verba, Οὐ Διὸς ταῦτα γοναὶ, κ. λ. pertinens, cuius explicatio sequens est: Οἱ ἀνόητοι θεολόγοι τῶν Ε῾λλήνων ἐκ Κρόνου ϗ Ρ῾έας λέγȣσι γεγενῆσθαι τὸν Δία, περισωθῆναι δὲ τρόπῳ τοιῷδε. Ο῾ Κρόνος τῇ Ρ῾έᾳ γενόμε-

μενος, κ. λ. xxiv. eſt Hiſtoria de Nilo, cuius explanatio deſ. *τοπάλαι δὲ τιμῶντες αὐτὸν, ϗ τὴν αἰτίαν αὐτῷ προσάπτοντες τῆς τῶν καρπῶν εὐφορίας ἀντὶ τοῦ Θεοῦ ἑώρταζον ἐν ἀνδρογύνοις ἀκολασίαις.*

LVI. p. 376. *Αἱ ἐν τῷ κατὰ Ἰȣλιανοῦ στηλιτευτικῷ α΄ λόγῳ ἱστορίαι. Hiſtoriae in prima contra Iulianum Invectiva Oratione contentae.* Numerantur autem xcvii. quibus item, ut in Cod. VIII. huius Plutei, praecedit Hypotheſis quaedam, titulum Orationis declarans, cuius initium: *Ὁ λόγος ὁ στηλιτευτικὸς, ψόγος ἐστὶ τῶν Ἰȣλιανῷ πεπραγμένων.* Finis: *ϗ ἡ μὲν ὑπόθεσίς ἐστιν αὕτη. Περὶ δὲ τῶν ἱστοριῶν ὡς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων ἐπιμνησθησόμεθα*; quae quidem verba in memorato Codice VIII. initio primae hiſtoriae apponuntur. In hoc vero prima Fabula ita inc. *Ταῦτα μὲν παιζέτωσαν παρ᾽ ἐκείνοις Ἐμπεδοκλεῖς ϗ Ἀρισαῖοι, ϗ Ἐμπεδότιμοι, ϗ Τροφώνιοι. Ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς ȣ̃τος Σικελιώτης ἦν τὸ γένος*, κ. λ. xcvii. Fabula, quae eſt *Περὶ τȣ̃ ἐπὶ δίαιταν λιπαρὰν τρέχειν τὸν Δία. De Iove, an accuratam habuerit vivendi rationem*. Deſ. *Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ᾽ ἀμύμονας Αἰθιοπῆας, Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα.*

LVII. pag. 390. *Ὡσαύτως ἐν τῷ β΄ λόγῳ. Similiter in ſecundo Sermone*; nimirum ſimilis earum, quae in ſecunda contra Iulianum Invectiva memorantur, Fabularum explicatio. Eae vero ſunt xxxv. Prima eſt *Περὶ τȣ̃ στεφάνȣ Ἀριάδνης, ϗ τοῦ Βερονίκης πλοκάμȣ*, κ. λ. *De Corona Ariadnae, & de Berenices coma*, κ. λ. Huius explanatio inc. *Ἀριάδνη θυγάτηρ ὑπῆρχε Μίνωος τοῦ Κρητῶν βασιλέως*, κ. λ. Vltimae, *Περὶ τοῦ Ὠρίωνος, de Orione*, deſ. *οἱ ȣ̃ν Θεοὶ ἐλεήσαντες αὐτὸν δι᾽ ἄστρων ὑπεζωγράφησαν ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ μετὰ τȣ̃ Σκορπίȣ.* Vide de hiſce Fabulis, quae ſupra diximus in recenſione Cod. V. huius Plutei pag. 206. in not.

Quinam fuerit Codicis huius ſcriptor ex verſiculo patet, in fine appoſito:

Θεοῦ τὸ δῶρον ϗ Νείλȣ πόνος.

Dei donum, & Nili labor. [1]

Plurimis hic Codex abundat marginalibus notulis, ſive animadverſionibus ab eodem amanuenſi minutiori charactere deſcriptis, quas num ex aliquo Scholiaſte deſumtas huc tranſtulerit, an ex ſe ipſo confecerit, quum non ita facile ſtatuere poſſimus, aliorum iudicio nonnullas ex hiſce ſubiiciemus, ut unuſquiſque de ipſis arbitrio ſuo pronunciare poſſit. Scholiorum igitur, quae in primam Orationem, *in ſanctum Paſcha & in tarditatem* inſcriptam contexuit, primum eſt: *Φαίνεται ȣ̃τος ὁ λόγος πρὸ τȣ̃ μεγάλȣ ἀπολογητικοῦ εἰρημένος αὐτῷ, ὅτε πρεσβύτερος χειροτονηθεὶς, ϗ φυγῶν εἰς Πόντον ἐπανῆλθεν. Ἐνδέχεται γὰρ τοῦτον μὲν αὐτὸν εἰς τὸ πάσχα εἰσελθόντα, σύντομον εἰρηκέναι· ἐκεῖνον δὲ μετὰ τοῦτον ἐν κοινοτέρᾳ ϗ ἐπιτηδειοτέρᾳ συνάξει, μὴ ἐχȣ́σῃ ἰδίαν ὑπόθεσιν κατεπείγȣσαν, ϗ εἰς ἑαυτὴν τὸν λόγον περιέλκȣσαν, καθάπερ ἡ τοῦ πάσχα. Ἐπίσκεψαι δὲ μήποτε ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ συγγράψας μόνον ἐξέδωκε, τοῦτον δὲ καὶ ἐπ᾽ ἐκκλησίας ἐξεφώνησεν.*

Secundum ad illa verba, *καὶ ὑπὲρ τίνος Χριστὸς ἀπέθανε*, κ. λ. ita habet: *Ὁ κορυφαῖος Πέτρος φησὶν, ὅτι ϗ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν. Γέγονε γὰρ ὁ σωτὴρ ὑπογραμμὸς τοῖς ἀνθρώποις, τυπȣ́μενος αὐτοῖς, ϗ λαμβάνων ἀπαθῶς τὰ νοήματα τοῦ κόσμȣ τȣ́τȣ· τὸ ȣ̃ν γενώμεθα ὡς Χριστὸς, ἐπεὶ ϗ Χριστὸς ὡς ἡμεῖς, ȣ̔́τω νοητέον, γενώμεθα καθαροὶ ϗ ἀπαθεῖς, ἐπεὶ Χριστὸς ταπεινώσας ἑαυτὸν ϗ συγκαταβὰς ἡμῖν, μεμένηκεν, ὅπερ ἦν, καθαρὸς, ϗ ἀπαθής· ἁμαρτίαν γὰρ ȣ̓κ ἐποίησε, μηδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.*

Tertium ad illas voces *τὸν ἀρχιερέα, τὸν κληροδότην*, eſt ſequens: *Τὸν ἀρχιερέα ἐνταῦθα νοητέον λέγειν αὐτὸν τὸν γέροντα, καθάπερ καὶ κληροδότην ϗ πολιάν· ναὸν δὲ, τὴν ἐκκλησίαν, ἣν αὐτὸς ᾠκοδόμησε· ἑαυτὸν δὲ τὸν κληρονόμον, ϗ τὴν νεότητα, ϗ τȣ̀ς λόγȣς.*

Quartum denique pertinet ad verba *τὴν ἑκȣ́σιον*, κ. λ. & ſic habet: *Ἑαυτὸν λέγει· ȣ̔́τε γὰρ ἡ μήτηρ ἐπήγγελτο, ὥς τε Θεῷ τὸν πρωτότοκον ἀναθεῖναι.*

Iamdudum iſte Codex in Latinas manus devenit; aliquot enim in margine Latinae notulae non magni quidem momenti apparent, quippe quae loca plerumque ſacrae Scripturae, quibus in ſuis Orationibus utitur Theologus, indigitent. Interdum etiam alicuius profani Scriptoris adferuntur ſententiae, quae cum Gregorianis convenire videantur. Vtque exemplo utar, ad illa Orationis XLI. verba: *Ἐπεὶ μηδὲ νευρὰ φέρει τὸ σύντονον ἀεὶ τεινομένη*, κ. λ. p. 282. *b.* in margine adſcriptum fuit ſequens Ovidii diſtichon:

Arcus & arma tuae tibi ſint imitanda Dianae:
Si numquam ceſſes tendere, mollis erit.

Nec tantum marginales, ſed etiam interlineares cum Graecas, tum Latinas interpretationes praeſefert, ut ſatis conſtet, non imperitis manibus Codicem hunc fuiſſe verſatum.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Conſtat foliis 394.

ΓΡΗ-

(1) Nihil huius Codicis ſcribae meminit Montefalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 105. ipſumque non exploratae aetatis eſſe ait. Nos tamen ſedula litterarum habita inſpectione affirmare poſſumus Seculo ineunte XV. Codicem fuiſſe conſcriptum, eumdemque fortaſſe Nilum eſſe, atque illum, cuius diligentiae Chryſoſtomi in Paullum Codicem item bombycinum debemus, Bibliothecae Caeſareae, de quo Lambecius Lib. IV. p. 84. quique in fine haec habet: *Τῇ τȣ̃ Θεοῦ χάριτι ἐτέλεσα ἐγὼ πανάθλιμον Νεῖλος ἱερομόναχος τήνδε τὴν βίβλον κατὰ τὸ ἔτος ͵ϛ ϡ νγ΄. Dei gratia perfeci ego miſerrimus Nilus hieromonachus hunc librum anno* 6953. (Chr. MCCCCXLV) Alium habemus antiquiorem Nilum, ſcriptorem Codicis cxii. Bibliothecae Coiſlinianae, in quo collectio Moralium ex operibus S. Io. Chryſoſtomi, & aliorum continetur. Huic tamen ſubſcribitur annus 6837 Chr. MCCCXXIX. April. xii. feria iv. Vid. Montefalc. Catalog. pag. 186.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

Titulus ita refingendus.

Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. cum uberrimo Commentario, non cuiusdam Thomae, ut perperam in prima adscriptum est pagina, sed Nicetae Heracleensis Metropolitae. [1]

COD. XIII. I. p. 1. PRaecedit Τῦ ἱερωτάτυ μητροπολίτυ Ἡρακλείας κυρῦ Νικήτα τῦ Σεῤῥῶν εἰς τὺς λόγυς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπυ Κωνσαντινυπόλεως Γρηγορίυ τοῦ θεολόγυ ἐξήγησις. *Sacratissimi Metropolitae Heracleae Domini Nicetae Serrarum in Orationes sancti patris nostri, Archiepiscopi Constantinopolitani Gregorii Theologi Expositio*. Inc. Ἄκων χειροτονηθεὶς ὁ θεῖος Γρηγόριος. Des. ὁ μέγας οὗτος θεολόγος πατὴρ ἑρμηνεύει. Deinde additur haec adnotatio: Ἰςέον δὲ ϗ τοῦτο, ὅτι πᾶς λόγος σύγκειται ἐκ προτάσεως, κατασκευῆς, ἀξιώσεως, ϗ διηγήσεως. *Hoc pariter scire oportet, omnem nempe sermonem exordio, divisione, iudicio, & narratione constare*. Tum haec duo iambica rubro charactere descripta:

Θεοῦ γινώσκειν ὀρθοδόξως οὐσίαν
Χριςιανοῖς λέγατον ἐκ Γρηγορίυ.
Dei cognoscere orthodoxe substantiam
Christianis legatum ex Gregorio.

Oratio prima pag. 1. *b*. inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινυπόλεως τοῦ θεολόγυ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα, ϗ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi, Archiepiscopi Constantinopolitani Oratio in sanctum Pascha, & in tarditatem*. Oper. Tom. I. p. 673. Commentarius vero, qui singulis quatuor, vel quinque Gregorii textus versibus subiicitur, ita inc. Ἐπειδή, φησιν, ἀναςάσεως ἡμέρα ἐςὶ, καθ' ἣν πρὸς ὑμᾶς ἐπεδήμησα, ϗ ἦλθον, ὦ Ναζιανζῖται· πρὸς ἐκείνυς γὰρ ταῦτα προσφωνεῖ ὁ θεῖος, ϗ ἱερὸς τῷ ὄντι θεολόγος ἀνήρ· αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς ἀγαθὸν δέχομαι σύμβουλον. Des. τῦτο δὲ ἐκ τοῦ εὐαγγελίυ ἔλαβεν· εἴρηκε γὰρ ὁ Χριςὸς πρὸς τὸν πατέρα περὶ τῶν μαθητῶν· τήρησον αὐτὺς ἐν τῷ ὀνόματί συ, ἵνα ὦσιν ἕν. Inter hanc, & sequentem orationem ita scriptum est: Λόγος ἀπολογητικὸς κατὰ σχολὴν συνταχθεὶς παρὰ τοῦ θεολόγυ. *Oratio apologetica per otium a Theologo composita*.

II. p. 8. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα. *Eiusdem sermo in sanctum Pascha*. Ibid. p. 676. Haec Oratio praeter Commentarium, habet etiam sequentem Hypothesim, quam utpote breviusculam referre totam lubuit. Ὑπόθεσις τῦ παρόντος λόγυ τοῦ ἐπὶ τῆς φυλακῆς μυ ςήσομαι. Λόγος δεύτερος. *Hypothesis praesentis Sermonis, qui incipit* Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μυ. *Sermo secundus*. Τοῦτον τὸν λόγον μεμελετημένως ἐξέδωκεν ὁ πατὴρ ἐν Ἀριανζῷ, (correct. deinde fuit Ναζιανζῷ) προγονικῷ αὐτοῦ κτήματι, πολλοῖς ὕςερον ἔτεσι τοῦ προτέρυ λόγυ, μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνςαντινυπόλεως ἐξέλευσιν, ϗ τὴν τῆς πατριαρχίας ἀπόθεσιν. Πολλῶν γὰρ σκανδαλιζομένων ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ μακροθυμίᾳ, πῶς συγχωρεῖ τὺς μὲν χρηςὺς ἀνιᾶσθαι, τὺς δὲ πονηρὺς εὐπραγεῖν, ϗ κατὰ μικρὸν ἐξ ὀλιγωρίας εἰς ἀπόγνωσιν ὀλισθῆσαι κινδυνευόντων, ϗ πρὸς ἀπιςίαν ἀναςάσεως, ϗ κρίσεως, ϗ ἀνταποδόσεως καταφερομένων, καιρὸν εὔθετον εὑρὼν, τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναςάσεως, τὴν παροῦσαν ποιεῖται διδασκαλίαν, τὰς σαλευομένας γλώσσας αὐτῶν τῷ λόγῳ τῆς ἀναςάσεως ἑδράζων, ϗ πληροφορίαν ἐντελῆ παρεχόμενος, ϗ ἅμα πανηγυρίζων, ϗ ἀνυμνῶν τῆς ἑορτῆς τὴν χάριν, ϗ δύναμιν, ϗ ἀναγωγητικώτερον τῷ γράμματι τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας τὸ πνεῦμα τῆς νέας συγκιρνῶν, ϗ τὸ καθ' ἕκαςον ἐξηγύμενον τῶν παρ' Ἑβραίοις μυςηρίων τῆς ἑορτῆς. Commentarius inc. Ἀββακὺμ ὁ προφήτης ἑώρα πολλὺς σκανδαλιζομένυς ἐπὶ τῇ προνοίᾳ τοῦ Θεοῦ, πῶς παρορᾷ τὺς ἀσεβεῖς, ϗ καταφρονητὰς, ϗ ἀδίκυς καταφρυαττομένυς τῶν δικαίων, καὶ τῶν ἀσθενεςέρων, ϗ οἷον ἀλλήλων καταφρονῦντας ἀθύρῳ τε ϗ ἀπλήςῳ ςόματι. Des. ἔλαβε δὲ τὴν χρῆσιν ταύτην ἐκ τοῦ Ἡσαΐυ λέγοντος ἐκ προσώπυ τοῦ Θεοῦ· ϗ ἀνενεχθήσονται δῶρα δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριόν μυ.

III. pag. 61. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, ϗ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. *Eiusdem in novam Dominicam, & in martyrem Mamantem*. Ibid. p. 697. Hypothesis inc. Τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ϗ ὗτος ὁ λόγος ἐςί. Des. ἐν ᾗ πάντα καινὰ μέλλυσι γίνεσθαι. Commentarius inc. Ἐγκαίνια ἐπὶ ναοῦ μὲν, ἡ πρώτη καθιέρωσις, ἄρτι ἀπαρτισθέντος· ἐπὶ οἴκυ δὲ, ἡ πρώτη τῦ οἰκοδομηθέντος ἐνοίκησις· ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἐγκαίνια, ἡ διὰ τῆς ἀναςάσεως παλιγγενεσία, ϗ πρὸς ἀφθαρσίαν μεταςοιχείωσις. Des. ϗ ὕτως εἰς τὸν καινὸν ἐκεῖνον βίον ἀπέλθωμεν· ὃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, κ. λ.

IV. pag. 82. Τῦ αὐτοῦ Λόγος δ' εἰς τὴν ἁγίαν Ν. *Eiusdem Oratio IV. in sanctam Pentecosten*. Hypothesis brevissima inc. Πανηγυρικὴν ἰδέαν ϗ ὗτος ὁ λόγος ὑπισχνεῖται. Commentar. inc. Μετριοφρονῶν ὁ θεολόγος, ὡς εἰώθει πολλάκις ποιεῖν, βραχέα ὀνομάζει τὰ ἑαυτοῦ, ἃ μέλλει περὶ τῆς ἑορτῆς εἰπεῖν. Des. ἐν αὐτῷ τῷ ἐνυποςάτῳ λόγῳ Χριςῷ, ὅς ἐςιν ἡ τῶν δικαίων ἀληθινὴ ἑορτὴ, ϗ ἀγαλλίασις.

V. p. 119. Τῦ αὐτοῦ λόγος ε' εἰς τὺς ἁγίυς Μακκαβαίυς. *Eiusdem Oratio V. in sanctos Maccabaeos*. Ibid. p. 397. Praecedit Hypothesis, cuius initium: Ἐν ταῖς Μακκαβαϊκαῖς βίβλοις. Finis: ὅτι ἐκ τῦ δηλωθέντος Μακκαβαίυ κατῆγον τὸ γένος. Commentarius inc.

I i Ἐζη-

(1) Nicetas Serronius, dictus aliquando Byzantinus, aliquando Philosophus, nunc Serrarum Episcopus, nunc denique Heracleensis in Thracia Archiepiscopus, Seculo XI. desinente claruit, scripsitque haec Commentaria in Nazianzeni Orationes VI. IX. XV. XVI. XVIII. XX. XXI. XXII. XXXII. XXXVIII. XXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV. quae Latine tantum exstant a Billio edita, quae quidem versio aliquantum a nostro discrepat textu. Graece Mss. supersunt etiam in pluribus Caesareae Vindobonensis Bibliothecae Codicibus.

Ἐζητεῖτο παρὰ πολλοῖς, εἰ ἐν μάρτυσι τακτέον τοὺς Μακκαβαίους· οὐχ ὑπὲρ Χριστοῦ γάρ, φασι, τὸ αἷμα ἐξέχεον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ νόμου, ϗ τῶν ἐν τῷ νόμῳ γραμμάτων. Des. ἀλλ᾽ ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω, ϗ ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμωθήσεται, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

VI. p. 140. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος ϛ´ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν. *Eiusdem Oratio VI. in sacrosanctum martyrem Cyprianum.* Ibid. p. 274. Hypothesis inc. Ἀνώτερος Ναζιανζοῦ ὄρος ἐστὶ βαθύκρημνον. Des. τὸ παρὸν εἰς αὐτὸν ἐγκώμιον προσεφώνη. Commentarius item inc. Παρ᾽ ὀλίγον, φησὶ, παρῆλθεν ἂν ὁ μέγας Κυπριανὸς ἀνεγκωμίαστος, καὶ φεῦ τῆς ζημίας, ἣν ἐμέλλομεν πάσχειν. Des. ϗ τελείως αὐτῆς μεταλάβοιμεν; τέλειοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εὑρεθέντες· ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

VII. p. 159. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Ἀναγινώσκεται δὲ πρὸ ἡμερῶν β´ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως· λόγος ζ´. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad exaequatorem. Legitur autem duos dies ante Christi nativitatem. Oratio VII.* Ibid. p. 149. Hypothesis praecedit, cuius initium: Τισὶ μὲν δοκεῖ δικανικὸν εἶναι. Finis: καὶ τῶν δημοσίων φόρων διορθωτήν. Commentarius inc. Τίς ἡ τοσαύτη, φησὶ, τυραννὶς, καὶ βία, ἣν ἐγὼ παρ᾽ ὑμῶν τυραννοῦμαι, οὐκ ἐκ μίσους, ἀλλ᾽ ἐξ ἀγάπης. Des. ἐκτελῶμεν Θεῷ τοὺς ὕμνους, θεωροῦντες τὴν μίαν δόξαν τῆς ἁγίας τριάδος· ὅτι αὐτῇ πρέπει δόξα, κ. λ.

VIII. p 176. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν λόγος η´. *Eiusdem in Christi nativitatem Oratio VIII.* Ibid. p. 613. Hypothesis brevissima inc. Τὸν παρόντα πανηγυρικὸν λόγον, κ. λ. Commentarii vero initium: Τὸ, Χριστὸς, ὄνομα κυρίως μὲν τὸ συναμφότερον σημαίνει, Θεὸν ὁμοῦ, ϗ ἄνθρωπον. Finis: ἐξ Ἱερεμίου δὲ τοῦτο λέγοντος, τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 201. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἔννατος ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem Oratio IX. sepulcralis in magnum Basilium.* Inc. Ἔμελλεν ἄρα. Finis vero nullus apparet: nam quum longa admodum sit oratio, brevitatis gratia scriptor prima tantum & ultima sectionum, in quas Commentarius adfertur, verba describit; quare postrema particula contextus ita habet, Δεῦρο δὴ περιστάντες μοι πᾶς ὁ ἐκείνου χορὸς μέχρι τέλους. Hypothesis item brevissima inc. Ὁ προκείμενος οὗτος λόγος, κ. λ. Commentarius inc. Παθαινομένης, ϗ ἀπολοφυρομένης διαθέσεως τὸ, ἔμελλεν ἄρα· τουτέστιν ὅτι ἀπέκειτο ἄρα ϗ τοῦτο. Des. τίς γνήσιος φίλος ἐπαινέσαι· ἐὰν ἄρα εὑρεθῶ ἔχων ἐπαίνου τι ἄξιον. Subditurque: Τέλος τοῦ θ´ λόγου τοῦ ἐπιταφίου τοῦ ἁγίου Βασιλείου. *Finis noni Sermonis sepulcralis sancti Basilii.*

X. p. 276. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος δέκατος εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *Eiusdem Oratio X. in sancta Lumina.* Ibid. p. 624. Praecedentis Hypothesis initium hoc est: Πανηγυρικὸς οὗτος ὁ λόγος. Finis vero: κάθαρσιν τὴν διὰ τοῦ βαπτίσματος. Commentarius inc. Διὰ τοῦ, πάλιν, συνάπτει ὁ Θεολόγος τὸν παρόντα λόγον τῷ προλαβόντι λόγῳ τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ. Des. ἧς μίαν ϗ τὴν αὐτὴν ἔλλαμψιν τῶν τριῶν προσώπων τῆς μιᾶς θεότητος νῦν ὑποδέξασθε, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ.

XI. pag. 305. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος ια´ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio XI. in sanctum Baptisma.* Ibid. p. 637. Hypothesis nulla est. Commentarius vero inc. Χθές, φησι, τὰ φῶτα ἑωρτάσαμεν· ϗ γὰρ ἔπρεπε χαρῆναι ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν. Des. ἧς ἀξιωθείημεν ϗ ἡμεῖς οἱ ταῦτα διδάσκοντες, ϗ ὑμεῖς οἱ μανθάνοντες, ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ.

XII. p. 368. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπιστάντα μετὰ τὴν τῆς χειροτονίας ἡμέραν. *Eiusdem Oratio* (XII.) *in Gregorium magni Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset,* item sine Hypothesi. Ibid. p. 136. Commentarii initium: Ἀπὸ γνώμης τὸ προοίμιον· φησὶ γὰρ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιρὰχ, φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ. Finis: ἣν θεωρήσουσιν ἐν δικαιοσύνῃ, τουτέστιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀμήν.

XIII. pag. 377. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. *Eiusdem de pauperum amore.* Ibid. p. 239. Hypothesis praecedit, cuius initium: Συμβουλευτικὸς μὲν ὁ παρὼν λόγος. Finis: ἐξ ἀντιθέσεως ἐμπεπτωκότως εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Commentarius inc. Οἰκείως τοὺς ἀκροατὰς ἀδελφοὺς ὠνόμασε, καὶ συμπένητας, ἵνα ϗ ἀπὸ τῶν προσηγοριῶν τούτων ἑλκύσῃ αὐτοὺς εἰς συμπάθειαν τῶν νοσούντων. Des. ἵν᾽ ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

XIV. p. 418. Λόγος ιγ´ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. *Sermo XIII.* (fortasse quod hic una cum sequenti praecedere debuerat superiorem *De amore pauperum*, qui aliorum quoque Codicum ordo est) *in magnum Athanasium.* Ibid. pag. 373. Hypothesis initium: Ὁ παρὼν λόγος καθαρὸν ἐστιν ἐγκώμιον. Finis: πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν. Commentarius inc. Ἀπὸ συλλογισμοῦ τὸ προοίμιον. Εἰ γὰρ ὁ Ἀθανάσιος εἶχε τὴν ἀρετήν. Des. ἢ πρόσλαβέ με, ϗ στῆσον μετὰ σοῦ, κἂν μέγα τοῦτο αἰτῶ.

XV. p. 455. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρ´ πεντήκοντα ἐπισκόπων παρουσίαν λόγος ιδ´. *Eiusdem Oratio XIV. habita coram CL. Episcopis.* Ibid. pag. 510. Praecedit Prooemium, cuius initium: Οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπίσκοποι κελεύσει τοῦ μεγάλου τοῦ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως. Finis: τῶν ὀρθῶς αὐτῷ πεπραγμένων, ἄρχεται οὕτως. Commentarius inc. Πῶς, φησιν, ἐπίσκοποι, δοκεῖ ὑμῖν τὰ κατ᾽ ἐμὲ, ὧν οἱ πόδες ὡραῖοι μέν. Des. τὸ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς ἀκροτελεύτιον· ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ.

XVI. p. 493. Λόγος ιϛ´ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Oratio XVI. in patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224. Hypothesis initium: Οὗτος ὁ λόγος εἴρηται τῷ ἁγίῳ. Finis: ϗ οὐδὲ τῆς συνήθους ἀμοιρεῖ θεολογίας. Commentarius inc. Διατί, φησι, καταλύετε τὴν ἐπαινουμένην τάξιν;

ἤτι

ἤτι ἐςὶ τὸ, τοὺς νέους παραχωρεῖν τοῖς πρεσβυτέροις, ϗ τοὺς παῖδας τοῖς πατράσι. Des. ἣν τοῖς θείοις θησαυροῖς ἐναποθησόμεθα διὰ σοῦ προσαγωγέως, ϗ ἡμᾶς ϗ τὰ ἡμέτερα προσάγοντος τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

In extrema pagina, quae temporis diuturnitate, & possessorum incuria, partim deleta, partim etiam tineis corrosa est, quaedam legitur subscriptio, cuius quae coniectura expiscari potuimus, heic damus: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου τῶν ἀναγινωσκομένων μετὰ καὶ τῆς ἑρμηνείας αὐτῶν ὑμῖν γραπτὰ διὰ χειρὸς Θωμᾶ μοναχοῦ ϗ ἱερέως τοῦ .... εὔχεσθέ μοι διὰ τὸν κύριον οἱ ἀναγινώσκοντες. *S. patris nostri Gregorii Theologi quae leguntur opera cum ipsorum expositione, scripta vobis manu Thomae monachi & sacerdotis .... qui legitis hunc librum, orate Dominum pro me.* De hoc Thoma Codicis scriba nihil in Palaeographia Graeca Montisfalconii scriptum invenies. Cui subiicitur haec alia:

Ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν εἰδεῖν πατρίδα,
Οὕτω ϗ οἱ γράφοντες τέλος βιβλίου.
Vt peregrini laetantur videre patriam,
Ita & scribentes finem libelli.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. eiusdem ferme scripturae cum Codice VIII. Plut. V. Huius primae 43. paginae a recentiori manu suppletae sunt. Constat pag. 522.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS DE SACERDOTIO.

COD. XIV. I. pag. 1. PRaecedit Πίναξ ἀκριβὴς τοῦ παρόντος βιβλίου. *Tabula accurata praesentis libelli*, nempe exhibens inscriptiones & initia sex Librorum de Sacerdotio, qui in hoc Codice continentur. Inc. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινουπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου πρὸς Βασίλειον ἑταῖρον περὶ ἱερωσύνης, ϗ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἱερέα, λόγος πρῶτος, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani ad Basilium sodalem* [1] *de Sacerdotio, & qualis debeat esse Sacerdos, Sermo primus, cuius initium, &c.* Pag. 2. sequitur Index Capitum Libri I. quae quum ab iis differant, quae habentur in edit. Paris. A. MDCCXVIII. seqq. fol. Tom. 1. pag. 362. heic duximus transcribenda. Ita vero habent:

Τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ.

Ὅτι γνησιωτάτη, ϗ ἀληθεςάτη ἡ ἐμοῦ ϗ τοῦ Βασιλείου φιλία.

Ὅτι πάντα σχεδὸν ἴσα ἐμοὶ ϗ τῷ Βασιλείῳ.

Ὅτι πολὺ ὑςερήσαμεν ἐκείνου ϗ τῷ χρόνῳ ἑλέσθαι, καὶ τοῖς ἔργοις ἑλόμενοι τὸν μοναχικὸν βίον.

Ὅτι σχεδὸν ϗ αὐτὴν τὴν μητέρα μὴ ἑαυτὴν καταλεῖψαι ϗ Βασιλείῳ συνοικεῖν πείθειν πειρωμένην παρείδαμεν.

Ἔλεγχός τις σεμνὸς πρὸς ἡμᾶς τῆς μητρὸς ϗ παράκλησις.

Ὅτι ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἐκκλησιαςικῶν ὠφελείας, ϗ τοῦ ἡμετέρου συνειδότος ἀπατῆσαι Βασίλειον προῃλόμεθα.

Ὅτι λίαν ἐκείνου ἐπὶ τούτῳ ἀχθομένου ϗ οὐ τοσοῦτον τὰ πρὸς ἑαυτὸν, ὅσον τὰ πρὸς τοὺς ψηφισαμένους ἐγκαλοῦντος, ἡμεῖς τῆς ἀπολογίας ἀντεχόμεθα.

Ὅτι τὸ ἀπατᾷν ἐςιν ὅτε οὐ μόνον θεμιτὸν, ἀλλὰ ϗ ἀναγκαῖον, ϗ πάνυ ὠφέλιμον· ὃ δὴ ϗ ῥᾳδίως ἀποδείκνυται.

Primus Liber inscribitur: Τοῦ θείου Ἰωάννου τοῦ τῷ ὄντι Χρυσοςόμου ἀπολογία πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας αὐτὸν φεύγειν τὴν ἱερωσύνην, ἢ περὶ ἱερωσύνης τῶν εἰς ἓξ διαλόγων τῶν εἰκότως ἐπικληθέντων μαργαριτῶν ὁ α'. *Divi Ioannis, qui revera Chrysostomus appellari potest apologia, ad eos, qui ipsum accusabant, eo quod sacerdotii dignitatem fugerat, vel de Sacerdotio, operis in sex dialogos divisi, qui iure merito totidem margaritae appellantur, Liber I.* Inc. Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι, γνήσιοί τε ϗ ἀληθεῖς. Des. κακὰ μεγάλα τὸν οὐκ ἀπατηθέντα εἰργάσατο.

II. p. 32. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς, ἢ περὶ ἱερωσύνης διάλογος β'. *Eiusdem Apologeticus, sive de Sacerdotio Dialogus secundus*, cui praecedit Tabula Capitum VIII. quae cum editis concordant. Inc. Ὅτι μὲν οὖν ἔςι ϗ ἐπὶ καλῷ. Des. πολὺ δὲ ἀμφοτέρων τὸ μέσον. Exstat loc. cit. p. 371.

III. pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ διάλογος γ'. *Eiusdem Dialogus III.* in XI Capita divisus, quorum Index praecurrit. Inc. Τῆς μὲν οὖν ὕβρεως ἕνεκεν τῆς εἰς τοὺς τετιμηκότας. Des. ταύτην ἐφύγομεν τὴν φυγήν. Ibid. p. 380.

IV. p. 135. *b.* Τοῦ αὐτοῦ διάλογος δ'. *Eiusdem Dialogus IV.* praefixo item Indice Capitum IX. Inc. Ταῦτα ὁ Βασίλειος ἀκούσας, ϗ μικρὸν ἐπισχών. Des. ϗ ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις φιλοσοφεῖν συμφοραῖς. Ibid. p. 401.

V. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ε'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber V.* Praeit Tabula Cap. VIII. Inc. Ὅσης μὲν ἐμπειρίας τῷ διδασκάλῳ δεῖ. Des. μὴ ἐπὶ τῶν πραγμάτων γενόμενος αὐτῶν; Ibid. p. 415.

VI. p. 187. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἱερωσύνης λόγος ϛ'. *Eiusdem de Sacerdotio Liber VI.* cuius Capita numerantur XIII. Inc. Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα τοιαῦτα, οἷά περ ἤκουσας. Des. εἰς τὴν αἰώνιόν σου δέξασθαι σκηνήν. Ibid. p. 421.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. multis in locis recentiori manu suppletus, nimirum a pag. 138. ad

(1) Basilium hunc, quocum in his libris Chrysostomus colloquitur, Caesareensem alii, alii Seleuciensem, alii Rhaphaneae, vel Bybli Episcopum intelligunt. Est qui credit in Actis Eruditorum Lipsiae Tom. V. Supplem. p. 306. fictum esse Basilii nomen, ibique Evagrium Episcopum Antiochenum latere. De Ms. Graeco Codice huius Operis Caesareae Bibliothecae consulendus Lambecius Commentar. Lib. II. p. 787.

144. a 152. ad 163. a 171. ad 199. a 207. ad 218. & a 226. usque ad finem. Constat fol. 229.

ΙΟΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIA.

Titulus ita corrigendus.

S. Io. Chrysostomi Homilia valde mutila; & variae sententiarum Collectiones, inter quas Georgidii Monachi Florilegium.

COD. XV. I. p. 1. CHrysostomi Homilia hunc praefert titulum: Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ Χρυσοςόμȣ Ὁμιλία εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, ϗ ὅτι χρήσιμον πανταχȣ̃ φόβος, ϗ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέςερον· ϗ εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγȣσαν, Ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις· ϗ ὅτι τοῦ φονεύειν τὸ ὀρκίζειν χεῖρον. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Homilia in calamitatem Antiochiae; utilem ubique timorem esse, luctumque risu utiliorem; & in illud dictum, Agnosce quod in medio laqueorum pertransis; & quod peius iurare, quam occidere.* Inc. Ἔδει ϗ τήμερον, ϗ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ τὸν περὶ νηςείας κινῆσαι λόγον. Des. πάντων ἀποςησόμεθα τῶν δεινῶν, παγὶς μεγίςη κάλλος γυναικός· μᾶλλον δὲ ȣ̓χὶ ..... reliqua desunt mutilato Codice. Exstat haec Homilia nuperrimae eius Operum editionis Tom. II. pag. 151. seqq. Vltima autem ipsius verba mox relata incidunt in pag. 156. v. 13. Huius item Orationis fragmenti alia desunt paullo post initium ob unius paginae defectum.

II. pag. 8. Sequitur sententiarum, seu definitionum Collectio ἀνεπίγραφος, & ἀκέφαλος. Erant olim numero CXVI. quarum priores quadraginta memorata Codicis iactura perierunt. Quadragesima igitur prima est sequens: Πίςις ἐςὶν ἐνδιάθετος πρὸς τὸν πιςευόμενον πειθὼ τοῦ πιςεύοντος· ἢ ϗ ἄλλως. Πίςις ἐςὶν ἀπερίεργος πειθὼ τοῦ πιςεύοντος περὶ τῆς τῶν πιςευομένων ἀποδείξεως κρείττων. Vltima haec est: Χριςιανισμός ἐςι δόγμα τȣ̃ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ἐκ θεοποιῶν συγκείμενον ἐντολῶν, αἳ τὸν κατορθȣ̃ντα κατ' εἰκόνα, ϗ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, ϗ τὸ κράτος, κ. λ.

III. pag. 25. Haec excipit uberrimum Florilegium diversarum sententiarum, ex antiquis auctoribus cum sacris, tum profanis excerptarum, cui praefatio brevis praecurrit, eique titulus: Γνῶμαι συλλεγεῖσαι ὑπὸ κυρίȣ μονάζοντος τοῦ Γεωργιδίȣ. *Sententiae collectae a Domino Monacho Georgidio* [1]. Ἰδὼν τὸ κάλλος ὧδε τῶν γεγραμμένων ὡραῖον, ὡς θαυμαςὸν, ὡς γνῶσιν ȣ̓γέμον, ἀνεμποδίςως προσλάβω, χρῶ προφρόνως· νοῦν γὰρ πιαίνειν εἰς καλῶν ὁδηγίαν νόμος διδάσκει, ϗ πρὸ τȣ̃ νόμȣ φύσις. Ὅθεν προσῆκεν ὡς μέλι γλυκασμάτων ὑπερφυῶς τῶν τῇδε λαμβάνειν μέγα. Adferuntur deinde sententiae ipsae, & quidem ordine alphabetico dispositae, quarum primae e Basilio Magno desumtae ita habent: Ἄριςον ἀνθρώπῳ δῶρον ὁ θάνατος· ἠρεμεῖ γὰρ ἐξ ὧν ἔμελλε πράττειν κακῶν.

Ἀγαθῷ περὶ ȣ̓δενὸς ἂν γένοιτο φθόνος.

Ἀδύνατον ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ εἶναι ἕν τι τῶν παθῶν, ἢ μικρὸν, ἢ μεῖζον.

Ἀργία, κακȣργίας ἀρχὴ, κ. λ.

Vltimae tres, quae Leoni tribuuntur, hae sunt: Ὥσπερ οἱ ἐν εὐδίᾳ πλέοντες, ϗ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα ἔχȣσιν ἕτοιμα, ȣ̓́τως οἱ εὐτυχίαις φρονοῦντες, ϗ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἑτοιμάζȣσι βοηθήματα.

Ὡς ἔοικε, ῥέπομεν ἐπὶ τὰ ἔνδοξα μᾶλλον, κἂν ἐπίπονα τυγχάνῃ, ἢ ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, κἂν αὐςηρά ἐςι ϗ σεμνά.

Ὡμολόγηται παρὰ πᾶσιν, φαῦλον ὑπάρχειν τὴν κακίαν, νόσον ȣ̓̃σαν ψυχῆς, ἀμήν.

IV. p. 103. *b.* Tertia sententiarum accedit Collectio in Cap. LXXII. distributa, quorum singulorum titulos eodem, quo sunt in Codice ordine exhibemus. α'. Περὶ βίȣ ἀρετῆς, καὶ κακίας. pag. 103. *b.* β'. Περὶ φρονήσεως, ϗ βȣλῆς. p. 109. Desideratur huius II. Capitis finis, & initium III. quod videtur inscriptum fuisse Περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης, ob unius, aut alterius paginae defectum. δ'. Περὶ ἀνδρείας, ϗ ἰσχύος. p. 110. *b.* ε'. Περὶ δικαιοσύνης. p. 114. *b.* ϛ'. Περὶ φίλων, ϗ φιλαδελφίας. p. 117. *b.* ζ'. Περὶ ἐλεημοσύνης. p. 126. η'. Περὶ εὐεργεσίας, ϗ χάριτος. p. 129. *b.* θ'. Περὶ ἀρχῆς, ϗ ἐξουσίας. p. 133. ι'. Περὶ ψόγȣ ϗ διαβολῆς. p. 138. ια'. Περὶ κολακείας. p. 141. *b.* ιβ'. Περὶ πλȣ́τȣ, ϗ πενίας, ϗ φιλαργυρίας. p. 145. ιγ'. Περὶ αὐταρκείας. p. 152. ιδ'. Περὶ προσευχῆς. p. 153. *b.* ιε'. Περὶ διδαχῆς, ϗ λόγων. p. 156. ιϛ'. Περὶ νȣθεσίας. p. 158. ιζ'. Περὶ παιδείας, ϗ φιλοσοφίας. p. 159. *b.* ιη'. Περὶ εὐτυχίας, ϗ δυςυχίας. p. 163. ιθ'. Περὶ ὀργῆς, ϗ θυμοῦ. p. 165. *b.* Desideratur pars huius Capitis propter unius, aut fortasse plurium paginarum defectum in Codice. κ'. Περὶ σιωπῆς, ϗ ἀποῤῥήτων. p. 166. *b.* κα'. Περὶ πολυπραγμοσύνης, ϗ ἡσυχίας. p. 168. κβ'. Περὶ πλεονεξίας. p. 170. κγ'. Περὶ τιμῆς γονέων, ϗ φιλοτεκνίας. p. 171. *b.* κδ'. Περὶ φόβȣ. p. 172. *b.* κε'. Περὶ τῶν ταχέως μεταβαλλομένων, ϗ περὶ μετανοίας. p. 174. κϛ'. Περὶ ἁμαρτίας, ϗ ἐξαγορεύσεως. p. 176. κζ'. Περὶ ἀκρασίας, ϗ γαςριμαργίας. p. 178. *b.* κη'. Περὶ λύπης, ϗ ἀθυμίας. p. 181. κθ'. Περὶ ὕπνȣ. p. 183. λ'. Περὶ μέθης. p. 185. λα'. Περὶ παῤῥησίας, καὶ τȣ̃ ἐλέγχειν. p. 187. *b.* λβ'. Περὶ φιλοπονίας. p. 189. *b.* λγ'. Περὶ ὅρκȣ. p. 191. λδ'. Περὶ κενοδοξίας. p. 192. *b.* λε'. Περὶ ἀληθȣ̃ς, καὶ ψεύ-

(1) Γεωργιδίȣ μοναχȣ̃ γνωμῶν ἐκλογὴ συλλεγεῖσα ἐκ τῆς θείας γραφῆς, καὶ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἔξω διδασκαλιῶν, memoratur ab Allatio de Georgiis p. 427. qui testatur in alio Codice inscribi γνῶμαι συλλεγεῖσαι ὑπὸ Ἰωάννȣ μονάζοντος τȣ̃ καὶ Γεωργίδη, κατὰ ςοιχεῖον. Servat etiam hanc collectionem Bibliotheca Regia Parisiensis N. MCXVI. ut ex Tom. I. p. 226. Catalogi coniicimus.

ψεύδους. p. 194. *b.* Hoc item caput abſciſſa pagina mutilum eſt. λϛ΄. Περὶ θανάτȣ. p. 195. λζ΄. Περὶ εἰρήνης, ϗ πολέμȣ. p. 198. λη΄. Περὶ ἐλπίδος. p. 199. *b.* λθ΄. Περὶ γυναικῶν. p. 201. μ΄. Περὶ ἀντιλογίας, ϗ θρασύτητος, ϗ ἔριδος. p. 203. μα΄. Περὶ γήρως, ϗ νεότητος. p. 205. μβ΄. Περὶ ὑπομονῆς, καὶ μακροθυμίας. p. 207. *b.* μγ΄. Περὶ ἐπαίνȣ. p. 209. *b.* μδ΄. Περὶ κάλλȣς. p. 211. με΄. Περὶ τῆς μελλȣσης κρίσεως. p. 213. μϛ΄. Περὶ δόξης. p. 215. μζ΄. Περὶ γλωσσαλγίας. p. 216. *b.* μη΄. Περὶ προνοίας. p. 219. μθ΄. Περὶ ταπεινοφροσύνης. p. 221. ν΄. Περὶ ἰητρῶν. p. ead. *b.* να΄. Περὶ πίςεως. p. 223. *b.* νβ΄. Περὶ μνήμης. p. 224. νγ΄. Περὶ ψυχῆς. p. 226. νδ΄. Περὶ φθόνȣ. p. 227. νε΄. Περὶ ἑκȣσίȣ, ϗ ἀκȣσίȣ. p. 229. κϛ΄. Περὶ τοῦ γνῶθι σεαυτόν. p. 230. νζ΄. Περὶ χρηςότητος. p. 231. νη΄. Περὶ νόμȣ. p. 232. νθ΄. Περὶ λογικοῦ, ϗ λογισμοῦ. p. 233. ξ΄. Περὶ ἀφροσύνης. p. 234. ξα΄. Περὶ ἀσωτίας. p. 235. ξβ΄. Περὶ συνηθείας, ϗ ἔθȣς. p. 236. *b.* ξγ΄. Περὶ εὐγενείας, ϗ δυσγενείας. p. 237. *b.* ξδ΄. Περὶ γέλωτος. pag. 239. ξε΄. Περὶ ἐνυπνίων. pag. 240. ξϛ΄. Περὶ ἀκακίας. p. 241. ξζ΄. Περὶ βίȣ ἀνωμαλίας. p. 242. *b.* ξη΄. Περὶ τοῦ, ὅτι δεῖ τιμᾷν ἀρετὴν, ϗ κολάζειν κακίαν. p. 245. ξθ΄. Περὶ τοῦ, εὔκολος ἡ κακία, ϗ δυσπόριςος ἡ ἀρετή. p. 247. ο΄. Περὶ φιλαυτίας. p. 248. οα΄. Περὶ τοῦ, ὅτι ȣ̓κ ἀεὶ τὸ πλεῖον ἄριςον. p. 249. *b.* οβ΄. Περὶ τῶν ἡσυχαζόντων, ϗ ἐν βίῳ διαγόντων. p. 250. *b.* His aliud accedit Caput inſcriptum, Περὶ πειρασμῶν, *De tentationibus*, p. 251. cui nullus ad marginem numerus eſt adiectus, eo quod fortaſſe ad ſuperiorem Collectionem non pertineat. Ac profecto in Collectione quadam, quae inſcribitur, *Sententiarum, ſeu Capitum, Theologicorum praecipue, ex ſacris, & profanis libris Tomi III. per Antonium, & Maximum Monachos olim collecti &c. Tiguri per Chriſtophorum Froſchoverum* MDXLVI. ubi haec ultima Collectio ſub Maximi nomine exhibetur, paucioribus tamen teſtimoniis, ac dictis contexta, quam in noſtro Codice, hoc Caput una cum ſuperiori LXXII. non apparet, deſinit enim in LXXI. Nulla item in hoc teſtimonia adferuntur. Inc. Ὅτι οἱ πειρασμοὶ κατὰ πέντε τρόπȣς ἐπάγονται. Deſ. ȣ̓τε γὰρ ἄκριτόν τι παρὰ Θεῷ, ἢ ἀσύμφορον. Tum interpretatio brevis in 24. verſ. Cap. II. Eccleſiaſtae, cui titulus: Πῶς νοητέον τὸ, ȣ̓κ ἔςιν ἐν ἀνθρώποις εἰ μὴ ὃς φάγεται, ϗ πίεται, ϗ δείξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. *Quomodo intelligendum eſt illud &c.* Inc. Οὐ σαρκικῶς ἐςίειν, ϗ πίνειν προςάσσει ὁ Ἐκκλησιαςής. Deſ. ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μȣ τοῦ ἐν τοῖς ȣ̓ρανοῖς. Tandem pauca quaedam ex Io. Chryſoſtomo in illud effatum, Ὅτι ȣ̓δὲν δύσκολον ἐπέταξεν ὁ Θεός. *Quod nihil difficile iuſſit Deus*. Inc. Οὐ δύνασαι τὸν ζυγὸν τοῦ Χριςȣ̃ ἆραι. Deſ. ἀλλ᾽ ὁ ἐν ἀφθονίᾳ τῶν ἀπολαύσεων ἐγκαρτερῶν τοῖς δεινοῖς. Τέλος.

Vt autem, quanti faciendae ſint eiuſmodi Collectiones lector coniicere poſſit, Auctorum etiam, quorum teſtimoniis eae congeſtae ſunt, & concinnatae, Catalogum alphabetico more contextum ſubiicere placuit, id interim monentes, ita collectorem hanc ultimam pertractaſſe, ut ſacros prius, deinde profanos Scriptores in ſingula, quae retulimus, Capita coniiceret, primum ubique locum Evangelicae tribuens veritati, ſecundum Apoſtolo, tum Salomoni, Sirach, Baſilio Magno, Gregorio Theologo, aliiſque prout res poſtulabat, tandem profanorum ſententias exponens. Sed ad ipſorum recenſionem progrediamur. Aeſchylus pag. 187. Aeſopus pag. 37. *b.* 40. *b.* 46. 57. 60. *b.* 62. *b.* 159. 212. *b.* 218. *b.* Agapetus p. 137. Agatho p. 136. Alexander p. 125. *b.* 153. 168. 207. 216. 250. *b.* Alexander rex p. 112. Ambacius p. 78. Amphis p. 192. Amphilochius p. 55. Anacharſis p. 167. Anaxagoras p. 198. Antigonus pag. 136. 125. ubi additur *rex*. Antiochus p. 46. Antiphanes p. 109. 171. *b.* Antiſthenes p. 137. *b.* 143. *b.* 180. *b.* Aphthonius p. 62. 70. 78. 99. Apollonius p. 150. *b.* 166. 215. 218. *b.* Apoſtolus p. 65. *b.* 103. *b.* 109. 126. 129. *b.* 133. 138. 141. *b.* 145. 152. 153. *b.* 156. 159. *b.* 163. & alibi. Archimedes p. 190. *b.* Ariſtippus p. 54. 140. 169. *b.* Ariſtonymus p. 151. 189. 244. *b.* Ariſtophanes p. 199. Ariſtoteles p. 33. 82. 91. *b* 96. *b.* 109. 113. *b.* 122. 134. *b.* 148. 155. *b.* 167. *b.* 178. 189. 194. 196. 204. *b.* 216. 228. *b.* Athanaſius p. 38. Babrias p. 32. *b.* 37. 58. 62. *b.* 66. *b.* 89. *b.* 90. Baſilius Magnus p. 25. *b.* 35. *b.* 36. 43. *b.* 56. 60. 62. *b.* 73. *b.* 81. 88. 94. 104. 109. *b.* 127. 130. 133. *b.* 138. *b.* 141. *b.* 145. *b.* 152. *b.* 156. *b.* 158. *b.* & alibi. Bias p. 107. *b.* 110. 129. 155. *b.* 174. 197. *b.* Carcinus p. 190. Cato p. 123. *b.* 131. *b.* 135. 150. *b.* 180. 205. Chaeremon p. 137. Charicles p. 31. 62. *b.* 36. *b.* 79. 110. *b.* 129. *b.* 182. 201. 225. *b.* 237. *b.* Chariton p. 167. *b.* Chilo p. 231. Cleanthes p. 140. *b.* 161. *b.* Clemens p. 86. *b.* 105. *b.* 130. 142. *b.* 160. *b.* 184. 202. 221. *b.* 226. *b.* 230. *b.* 234. 241. Cleoſtratus p. 186. *b.* Clitarchus p. 107. 123. 135. 150. *b.* 157. Coriſcus p. 113. *b.* Crates p. 143. *b.* 180. *b.* Cratiſtus p. 235. Crato p. 151. Critias p. 124. 249. Cypſelus p. 165. 211. 236. (ſcribitur autem modo κύψελος, modo κύψελλος) Cyrillus p. 61. 76. 87. 106. 169. *b.* 217. *b.* Cyrus p. 125. 135. *b.* David p. 68. *b.* Demades p. 223. *b.* Demetrius Phalereus p. 110. Democrates p. 61. Democritus p. 30. *b.* 43. *b.* 57. 70. *b.* 91. *b.* 107. *b.* 110. 112. 122. *b.* 129. 130. *b.* 134. *b.* 137. *b.* 139. *b.* 148. 157. 161. 164. *b.* 180. 182. *b.* 184. *b.* 189. 197. 207. *b.* & alibi. Ἐκ τοῦ Δημοκρίτου ἐγχειριδίου p. 190. *b.* Demonax p. 107. *b.* 123. *b.* 124. 139. *b.* 157. *b.* 182. *b.* 218. Demoſthenes p. 107. 110. 129. 132. *b.* 138. 140. 143. *b.* 161. 169. *b.* 178. 190. *b.* 199. 221. 250. Didymus p. 106. 146. *b.* 173. *b.* 177. *b.* 220. 223. Diogenes p. 108. 135. *b.* 143. 149. 159. 180. *b.* 186.

186. 193. b. 196. b. 202. b. 206. b. 212. 236. 238. 245. 248. 249. b. Dion Romanus p. 121. b. 244. 246. Dionysius p. 167. 214. b. Ἐκ τῶν πατέρων p. 106. Ephraem p. 220. Epicharmus p. 176. Epiclitus p. 250. Epictetus p. 124. 136. 144. 153. 155. b. 159. 165. 180. b. 182. b. 186. b. 187. b. 189. 197. 218. b. 225. b. 237. b. Epicurus p. 124. 132. b. 155. b. 197. 242. b. Eteocles p. 212. b. Evagrius p. 29. b. 57. 70. b. 83. b. 120. b. 169. 176. 186. 193. b. Eumenes p. 137. Euripides p. 108. 122. b. 135. 150. 159. 171. b. 172. 174. 183. 197. 199. 205. Eusebius p. 150. b. 154. 189. b. 192. Favorinus p. 143. b. 151. 165. 178. b. 206. b. Galenus p. 91. b. Gennadius p. 76. Georgius p. 32. 37. b. (scribitur autem Γεωρ.) Glycon p. 209. b. 218. b. Gregorius p. 65. 76. 82. b. 89. 89. b. Gregorius Nyssenus p. 105. 120. b. 128. b. 146. b. 155. b. 179. b. 183. b. 193. b. 198. b. 200. b. 204. 206. 209. 214. 222. b. 232. 238. 244. Gregorius Theologus p. 27. 32. 40. b. 55. b. 57. b. 58. b. 63. b. 66. 69. 75. 83. 87. 91. b. 96. 97. b. 101. 111. b. 127. 134. 138. b. 142. 146. 154. & alibi. Heraclitus p. 132. b. 216. b. Hermippus p. 30. Ἑρμοῦ ἐκ τοῦ Ἰσιδώρου pag. 189. Hieron Siculus rex p. 158. 161. b. 165. b. 223. Hippocrates p. 59 b. 62. b. 78. Hippothoon p. 245. Hyperides p. 108. b. Iezechiel p. 54. b. Ignatius p. 210. b. Ἰω. p. 62. 68. b. 75. b. 85. 89. 95. 96. 98. b. Ioannes Chrysostomus p. 28. b. 36. b. 46. 53. 54. 55. 58. 62. 65. 72. b. 79. 85. 87. 95. 103. 104. b. 111. b. 130. 134. 138. b. 146. 152. b. & alibi. Ioannes Climacus p. 28. b. 38. b. 67. 95. 173. b. 179. b. 193. b. 248. Ioannes Monachus, nempe Damascenus pag. 83. 89. 90. 98. b. Ioannes Syrus p. 90. b. Iob pag. 29. b. 60. b. 78. b. 145. b. Iosippus p. 178. Irenaeus ex epist. ad Victorem p. 128. b. Isaias p. 141. b. 246. b. Ἰσκληρίῳ p. 238. b. Isidorus p. 30. b. 189. 245. Isocrates p. 31. 37. b. 40. 44. 56. 64. 67. b. 69. 78. b. 91. b. 95. b. 107. 110. 112. b. 121. 132. b. 134. b. 137. 139. 143. 148. 153. 155. b. 182. b. 189. b. 218. b. & alibi. Lacon p. 108. Leo p. 103. Leonidas p. 112. b. Leucippus p. 40. b. 182. 201. 212. 229. 241. Lindus p. 108. Libanius p. 125. b. Lucianus pag. 90. 141. 151. b. Lycurgus pag. 108. b. Lysander pag. 132. b. Menander p. 37. 93. 112. 123. b. 126. 132. b. 137. b. 140. b. 150. b. 166. 186. b. 194. 195. 197. 199. 205. 212. b. 235. b. 249. Marcus p. 78. 79. b. Menedemus p. 110. Methodius p. 81. b. Metrodorus p. 209. b. Milesius p. 172. Moschion p. 131. b. 139. b. 150. 157. 169. b. 178. 182. 196. b. 210. b. 240. 242. b. Moyses p. 93. Musonius p. 113. 137. b. 197. Naum p. 95. b. Nicias p. 190. b. Nicocles p. 125. 223. Ἐκ τῆς Νικολάου συναγωγῆς. p. 113. 198. Nicostratus p. 218. Nilus p. 38. 93. 105. b. 128. b. 130. b. 147. 153. 155. 163. b. 169. b. 200. b. 206. b. 209. 217. b. 221. b. 234. 242. 244. Olympiodorus p. 89. b. Orgias p. 207. Παροιμίαι p. 35. b. 81. b. 84. Pelopidas p. 140. Pisonianus Dio (scribitur enim πεισωνιανοῦ δίωνος) p. 125. b. Philaemon p. 140. 207. Philippides p. 244. b. Philippus p. 136. Philiscus p. 190. b. Philistion p. 132. b. 162. 194. 197. b. 204. b. Philistus p. 227. Philon p. 29. b. 37. b. 60. b. 61. b. 70. b. 82. 93. 105. b. 120. b. 128. b. 130. b. 134. 144. 146. b. 160. 169. 177. b. 180. 184. 190. 204. 205. 214. b. & alibi. Philonis mulier p. 202. b. Philostratus p. 184. b. Philoxenus pag. 203. Phocion pag. 129. 145. 188. b. Φωτ. p. 43. b. 70. Pittacus philosophus pag. 109. 124. b. Plato pag. 32. 62. 72. 85. 135. 160. b. 187. 218. 220. b. 225. 236. 249. 250. Plutarchus p. 95. 106. 120. b. 130. b. 139. 147. 160. b. 164. 167. 171. 178. 180. 182. 186. 188. b. 190. 196. b. 200. b. 206. b. 210. b. 212. 216. 228. b. & alibi. Ἐκ τῶν Πλουτάρχου ἱστοριῶν. p. 113. b. Polyaenus p. 124. 197. 211. Polychronius p. 30. Posidippus p. 183. Procopius Sophista p. 37. b. 200. b. 207. Proclus p. 94. b. Pyrrhus p. 113. b. Pythagoras p. 57. 108. b. 144. 157. b. 166. b. 178. 184. b. 186. b. 189. 202. b. 209. b. 218. b. 234. Rheginus p. 140. b. Romylus p. 125. Salomon p. 30. b. 33. ubi additur περὶ τοῦ μὴ ἀκαίρως θαῤῥεῖν. 40. b. 43. 53. 60. 61. 65. b. 76. b. 81. b. 87. 93. 96. 97. b. 99. 103. b. 109. 126. 129. b. 133. b. 138. 141. b. 152. b. 154. 156. b. 158. & alibi. Samuel proph. p. 31. Secundus p. 202. b. Serapion p. 251. Serinus p. 169. b. Severianus p. 174. Sextus p. 38. 54. b. 68. b. 76. b. 85. b. 95. 98. b. 103. 124. b. 132. b. 167. 198. 202. 247. ubi additur *Sophista*. Simonides p. 151. b. 168. Sirach p. 29. b. 37. 60. b. 83. b. 85. b. 96. 99. 103. 104. 109. 126. 129. b. 133. b. 138. 152. b. 154. 156. b. 158. 159. b. 163. b. & alibi. Socrates p. 107. 112. 122. 139. b. 149. b. 153. 161. 164. b. 167. b. 181. 182. 189. b. 197. b. 201. 204. b. 212. b. 218. 220. b. 221. b. 244. b. 246. b. 249. 250. Solon p. 93. 135. b. 161. b. 202. 206. b. 209. Sophocles p. 110. 187. b. 197. b. Sostratus p. 124. Σωτίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς. p. 144. b. Theocritus p. 161. b. Theognis p. 108. 151. 181. Theopemptus p. 182. b. 220. b. 238. b. 242. b. Theophilus p. 69. Theophrastus p. 178. b. 216. b. Theophylactus p. 30. Timon p. 125. Trophilus p. 223. Xanthus p. 110. b. Xenocrates p. 188. b. Xenophanes p. 236. Zaleucus p. 214. b. Zeno p. 178. b. 238. b.

Codex Graec. membr. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius undecim postremae paginae manu Sec. XV. suppletae. Constat fol. 252.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ.

IOANNIS DAMASCENI TRADITIO ORTHODOXAE FIDEI.

COD. XVI. I. p. 1. Continet hic Codex Ioannis Damaſceni Capita Philoſophica, & Theologica; ac primo quidem occurrit Index Capitum Dogmaticorum, hac inſcriptione praeeunte: Ἰωάννȣ τȣ̃ Δαμασκηνȣ̃ ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξȣ πίστεως. *Ioannis Damaſceni expoſitio Fidei orthodoxae*. Capita ſunt C. prout etiam exhibentur in editione eius Operum G. L. Pariſ. fol. A. MDCCXII. curante Michaele Le Quien Tom. I. p. 120. quam in recenſione tum huius, tum XXIII. Codicis huius Plutei prae manibus habuimus. Huic tamen Indici ſtatim ſuccedunt Opera Philoſophica, Capitibus, ut ex numeris marginalibus eruitur, LXVIII. comprehenſa, quae totidem ſunt in citata editione. Praecedit Epiſtola, Τῷ ὁσιωτάτῳ, ϗ θεοτιμήτῳ Κοσμᾷ, ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τȣ̃ Μαϊȣμᾶ, Ἰωάννης μοναχός. *Religioſiſſimo, & venerabili in Deo Coſmae, ſanctiſſimo Epiſcopo Maiumae, Ioannes Monachus*. Inc. Τὸ μὲν στενὸν τῆς διανοίας, κ. λ. Deſ. τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Primum deinde Caput Περὶ γνώσεως, *De cognitione*, inc. Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τιμιώτερον, κ. λ. Quartum Caput Περὶ ὄντος, ȣ̓σίας τε ϗ συμβεβηκότος, *De ente, ſubſtantia & accidente*, cum eo, quod in cit. edit. primo loco ponitur, penitus concordat. Sextum item Caput pag. 12. *b.* Περὶ διαιρέσεως, *De diviſione*, tale eſt in Cod. quale iuxta uberiorem Damaſceni Dialecticam loc. cit. exhibetur, quemadmodum IX. & X. p. 17. *b.* Nono deerat titulus in contextu, quippe in eadem linea cum octavo cohaerenti; additus tamen fuit in margine ab eadem manu, ita: Περὶ τῶν ε΄ φωνῶν, περὶ γένȣς. *De quinque vocibus, de Genere*. Decimum ſextum editionis Caput Περὶ συνωνύμȣ, ϗ ὁμωνύμȣ κατηγορίας, *De univoca & aequivoca praedicatione*, in duo dividitur in Codice, quorum poſtremo, quod incipit p. 25. Δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον διττῶς λέγεται, κ. λ. titulus Περὶ ὑποκειμένȣ, *De ſubiecto*, eſt appoſitus, itemque numerus XVII. Itaque Caput ſequens, in editione XVII. in Codice eſt XVIII. inſcribiturque, Περὶ τῆς ἐν τῷ τί ἐστι, ϗ τῆς ἐν τῷ ποῖόν ἐστι κατηγορίας. *De praedicationibus in quid eſt, & in quale quid eſt:* quod ab edito valde diſcrepat, eoque multo eſt brevius; quare quum incidat etiam inferius in vetuſtiore Codice huius Plutei, ſub numero XXIII. in eius recenſione totum proferemus; cum illo enim penitus concordat. Pag. 29. in Cap. XXXII. (in edit. XXXI.) a verbis Ὁμοιότης, εἰ ϗ δοκεῖ, κ. λ. uſque ad finem, quae ſunt clauſa parentheſi, omnia deſunt in Codice. Pag. 32. *b.* in Cap. item XL. (in edit. XXXIX.) extrema, parentheſi pariter incluſa, deſiderantur in Codice. Pag. 35. *b.* Caput XLVII. in quo diviſio ſubſtantiae adfertur, Codex cum ſuperiori coniungit, illique titulum praefigit, Διαίρεσις τοῦ ὄντος ϗ τῆς ȣ̓σίας. *Diviſio entis, & ſubſtantiae*. Schema vero noſtrum differt aliquantum ab edito, cuius ea quae ſequuntur uſque ad verba ὅπερ ἐστὶ φύσις, ϗ μορφὴ, καὶ ȣ̓σία, κ. λ. ead. pag. deſunt item in Codice: deinde uſque ad verba φύσιν ἀπὸ φύσεως, cum edito conveniunt. Poſt haec aliam Codex adfert ſubſtantiae diviſionem ita digeſtam:

εἰς σῶμα καὶ ἀσώματον
εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον
Τὸ ἔμψυχον
εἰς αἰσθητικὸν ζῶον, καὶ ἀναίσθητον ζῶον.
φυτὸν, ϗ φυτόν. (ſic)
Τὸ ζῶον
εἰς λογικὸν, καὶ ἄλογον
Τὸ λογικὸν
εἰς θνητὸν, καὶ ἀθάνατον
Τὸ θνητὸν
εἰς ἄνθρωπον, βȣ̃ν, κύνα, ϗ τὰ τοιαῦτα
Ὁ ἄνθρωπος
εἰς Πέτρον, Παῦλον, ϗ τȣ̀ς λοιπȣ̀ς κατὰ μέρος ἀνθρώπȣς.

Hinc novum Caput conſtituit, nempe XLVIII. adiecto titulo, Οἷ τινές εἰσιν ἄτομα, ϗ ὑποστάσεις, ϗ πρόσωπα. *Qualia ſint individua, hypoſtaſes, & perſonae*, & a verbis eiuſdem Capitis, quod in edito eſt XLVII. mox ſequentibus initium ſumit, nempe, Τί μὲν ȣ̃ν ἐστιν ȣ̓σία, ϗ φύσις, ϗ μορφὴ, εἴρηται, κ. λ. & uſque ad finem recte atque ordine procedit. Pag. 40. in Capite LI. (in edit. L.) deſunt primum, quae ibidem lineolis incluſa reperies, tum ultima, a vocibus Σχέσις δὲ λέγεται, κ. λ. Pag. 52. *b.* Caput LXVI. (in edit. LXV.) ſuo numero, & inſcriptione caret, & niſi a linea inciperet, cum ſuperiore coniunctum diceres. Titulus tantum margini eſt adiectus, Ὅρος τί ἐστιν; *Quid ſit definitio?* In hoc item Capite, a verbis ἀδολεσχία ἐστὶν, κ. λ. uſque ad ἕνωσις γίνεται, quae ſunt propterea in edit. lineolis clauſa, in Codice deſiderantur, quemadmodum etiam huius ipſius paragraphi extrema, parentheſi item diſtincta. Pag. 54. *b.* Capitum LXVI. & LXVII. in Codice facta eſt inverſio. Prius enim illud occurrit, quod inc. Φιλοσοφία ἐστὶ, κ. λ. cui etiam adnectit LXVIII. quod in editis inſcribitur, Περὶ τῶν τεσσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων, *De methodis quatuor Dialecticis*; deinde illud, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, κ. λ. Vltimum igitur Caput eſt LXVIII. quod in editione extra numerum eſt, & inc. Στοιχεῖόν ἐστι, κ. λ. deſinit autem διὰ νεύρων σκευασμένη.

II. pag. 59. Sequuntur Capita Theologica C. hac inſcriptione appoſita: Ἰωάννȣ τȣ̃ Δαμασκηνȣ̃ ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξȣ πίστεως. *Ioannis Damaſceni accurata expoſitio Fidei orthodoxae*. Primum eſt, quod inſcribitur: Ὅτι ἀκα-

ἀκατάληπτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ζητεῖν, κ. λ. inc. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. In Cap. V. deest ultimus versus, πρὸς δὲ καὶ φυσικὴ ἀνάγκη μονάδα εἶναι δυάδος ἀρχήν. Sextum inscribitur, Περὶ λόγου Θεοῦ, *De verbo Dei*. In fine Capitis IX. ea ponit, quae sunt prima Capitis sequentis, usque ad voces Διακεκριμένως δὲ, κ. λ. ex quibus initium sumitur novi Capitis. Caput XII. cui titulus in edit. Περὶ τῶν αὐτῶν, *De iisdem rebus*, in Codice inscribitur quidem, Ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν, *Adhuc de iisdem rebus*, sed nullo numero designatur; itaque Capitum numeratio in posterum discrepabit ab edito. Caput sequens, quod citata editio adiectitium appellat, nulloque propterea numero designat, in nostro Codice desideratur. Pag. 96. *b.* Caput XXI. (in edit. XXII.) desinit in verbis, τὰ δὲ ἄνω θερμά. Reliqua usque ad finem desunt; quemadmodum etiam Caput totum, Περὶ πελάγων, *De Maribus*. Item p. 99. Capitis XXIII. (in edit. XXIV.) postrema verba parenthesi inclusa, absunt. Pag. 108. *b* Cap. XXIX. (in edit. XXX.) his, quae sequuntur, auctius est: Τοῦ δὲ μὴ πειθομένου λόγῳ ἐστὶ τὸ θρεπτικὸν, καὶ γεννητικὸν, καὶ σφυγμικόν. Καλεῖται δὲ αὐξητικὸν μὲν, τὸ θρεπτικὸν, καὶ γεννητικόν· ζωτικὸν δὲ, τὸ σφυγμικόν· τοῦ μὲν οὖν θρεπτικοῦ δυνάμεις εἰσὶ τέσσαρες, ἑλκτικὴ, ἡ ἕλκουσα τὴν τροφήν· κατακτικὴ, ἡ κατάχουσα τὴν τροφὴν, καὶ μὴ ἐῶσα αὐτὴν εὐθέως ἐκκριθῆναι· ἀλλοιωτικὴ, ἡ ἀλλοιοῦσα τὴν τροφὴν εἰς τοὺς χυμούς· ἀποκριτικὴ, ἡ τὸ περίττωμα διὰ τοῦ ἀφεδρῶνος ἐκκρίνουσα, καὶ ἐκβάλλουσα. Χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῶν κατὰ τῶν ζώων δυνάμεων αἱ μέν εἰσι ψυχικαὶ, αἱ δὲ φυσικαὶ, αἱ δὲ ζωτικαί. Καὶ ψυχικαὶ μὲν, αἱ κατὰ προαίρεσιν, ἤγουν ἡ καθ' ὁρμὴν κίνησις, καὶ ἡ αἴσθησις· τῆς δὲ καθ' ὁρμὴν κινήσεως ἐστὶ, τό τε κατὰ τόπον μεταβατικὸν, καὶ κινητικὸν ὅλον τοῦ σώματος, καὶ φωνητικὸν, καὶ ἀναπνευστικόν· ἐν ἡμῖν γὰρ ἐστι ποιῆσαι ταῦτα, καὶ μὴ ποιῆσαι. Φυσικαὶ δὲ, καὶ ζωτικαὶ, αἱ προαίρετοι· καὶ ψυχικαὶ μὲν, ἡ θρεπτικὴ, καὶ αὐξητικὴ, καὶ σπερματική· ζωτικαὶ δὲ, σφυγμική· αὗται γὰρ καὶ θελόντων, καὶ μὴ θελόντων ἐνεργοῦσι. Pag. 127. in calce Capitis XLIV. (in edit. XLV.) sequens Schema descriptum est ab eadem manu.

Δαδ

Νάθαν	Σολομῶντα
Λευὶ	Μάτθαν
Μελχὶ Βαρπάνθηρα	Μελχὶ Ἰακώβ
Βαρπάνθηρ	
Ἰωαχείμ	Ἰωσήφ.
Θεοτόκος.	

Tum alia schemata planetarum periodos, Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses exhibentia. Caput extra numerum, quod in editione medium est inter LII. & LIII. p. 217 & inscribitur, Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, κ. λ. totum deest in Codice. Pag. 175. in fine Cap. LXVIII. (in edit. LXIX.) desunt verba, τοιοῦτον δέ ἐστι, καὶ τὸ γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. Pag. 184. *b.* inter Caput LXXXI. & LXXXII. sequens Caput inseritur: Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, εἰ ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀνάγονται, ἢ ὑπὸ τὸ διωρισμένον αἱ δύο φύσεις. *Ad interrogantes, utrum ad quantitatem continuam, vel discretam duae referantur naturae.* Αἱ τοῦ κυρίου φύσεις, οὔτε ἓν σῶμά εἰσιν, οὔτε ἐπιφάνεια, οὔτε γραμμὴ, οὐ τόπος, οὐ χρόνος, ἵνα ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀναχθῶσι· ταῦτα γάρ εἰσι τὰ συνεχῶς ἀριθμούμενα· ἥνωνται δὲ αἱ τοῦ κυρίου φύσεις ἀσυγχύτως καθ' ὑπόστασιν, καὶ διῄρηνται ἀδιαιρέτως, λόγῳ καὶ τρόπῳ τῆς διαφορᾶς· καὶ ᾧ μὲν τρόπῳ ἥνωνται, οὐκ ἀριθμοῦνται· οὐ γὰρ λέγομεν δύο ὑποστάσεις εἶναι τὰς φύσεις τοῦ Χριστοῦ, ἢ δύο κατὰ τὴν ὑπόστασιν· ᾧ δὲ τρόπῳ ἀδιαιρέτως διῄρηνται, ἀριθμοῦνται· δύο γάρ εἰσι φύσεις λόγῳ, καὶ τρόπῳ τῆς διαφορᾶς· ἡνωμέναι γὰρ καθ' ὑπόστασιν, καὶ ἐν ἀλλήλαις περιχωροῦσαι, ἀσυγχύτως ἥνωνται, τὴν εἰς ἀλλήλας μεταβολὴν οὐ δεξάμεναι, τὴν οἰκείαν ἑκάστη φυσικὴν διαφορὰν καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν διασώζουσαι· τὸ γὰρ κτιστὸν μεμένηκε κτιστὸν, καὶ τὸ ἄκτιστον ἄκτιστον· τῷ τρόπῳ τοίνυν τῆς διαφορᾶς, καὶ μόνῳ ἀριθμούμεναι, ὑπὸ τὸ διωρισμένον ποσὸν ἀναχθήσονται· ἀδύνατον γὰρ τὰ κατὰ μηδένα διαφέροντα ἀριθμεῖσθαι· καθ' ὃ δὲ διαφέρουσι, κατὰ τοῦτο καὶ ἀριθμοῦνται, οἷον, ὁ Πέτρος, καὶ ὁ Παῦλος· καθ' ὃ μὲν ἥνωνται, οὐκ ἀριθμοῦνται· τῷ λόγῳ γὰρ τῆς οὐσίας ἑνούμενοι, δύο φύσεις οὐδέ εἰσιν, οὐδὲ λέγονται· καθ' ὑπόστασιν δὲ διαφέροντες, δύο ὑποστάσεις λέγονται, ὥς τε ἡ διαφορὰ αἰτία τοῦ ἀριθμοῦ. Quod Caput quum suo adnotetur numero, rursus numeratio Capitum concordat cum edito, quemadmodum etiam reliqua omnia usque ad finem Operis.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIV. Foliis constat 230.

ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΟΓΟΣ ΑΣΚΗΤΙΚΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩι ΣΙΝΑι ΟΡΕΙ ΜΟΝΑΧΩΝ.

IOANNIS ABBATIS SERMO EXERCITATORIVS MONACHORVM QVI SVNT IN MONTE SINA.

Scilicet

Ioannis Scholastici Vita, Scala, & Sermo ad Pastorem.

I. p. I. Liber est acephalus; incipit enim a fragmento Epistolae Abbatis Ioannis, Praefecti Coenobii Raithuni, ad Abbatem Ioannem, Praefectum Montis Sina, Scalae auctorem, cuius prima verba sunt: ἱερὰ κεφαλὴ ὄντως, ὅτι ἀλλότρια ἡμῶν ταῦτα· ἀλλ' ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς βλεπόμενον, κ. λ. ultima vero: ἄνοδον πρὸς τὸν Θεὸν ὑποδείξειεν. Ἔρρωσο. Hanc Epistolam integram habemus infra in aliis Codicibus. COD. XVII.

II. p. ead. *b.* Sequitur Ioannis Climaci Epistola, qua superiori respondet ita inscripta: Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ . . . . πρὸς Ἰωάννην ἡγούμενον τῆς Ῥαϊθοῦ. Πλάκες πνευματικαί. Ἰωάννης Ἰωάννῃ χαίρειν. *Epistola Abba-*

batis Ioannis ....ad Ioannem Praefectum Coenobii Rhaithuni. Tabulae spirituales. Ioannes Ioanni salvere. Inc. Ἀπεδεξάμην ὡς πρέπȣσαν τῷ σεμνῷ, κ. λ. Def. ἀλλὰ πλήθει προθέσεως ὁ Θεὸς τȣ̀ς μισθȣ̀ς ἀποδίδωσιν.

III. pag. 3. *b.* Δανιὴλ μοναχοῦ Ῥαϊθηνοῦ εἰς βίον τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Σχολαϛικοῦ. *Danielis monachi Rhaithuni in vitam Abbatis Ioannis cognomento Scholastici.* Inc. Ἐσκόπησεν ὄντως ἀρίϛως μάλα, κ. λ. Def. μὴ ἀπιϛῶμεν τοῖς δράμασιν. Haec est pars tantum Prologi, quae in Raderi edit. Paris. A. MDCXXXIII. Scalae graduum indicem consequitur, habeturque in fine Introductionis ad Ioannis Scalam.

IV. pag. 4. Βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννȣ, τοῦ ἡγȣμένȣ τοῦ ἁγίου ὄρȣς Σινᾶ, τοῦ ἐπίκλην Σχολαϛικοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις ὡς ἀληθῶς. *Vita compendio conscripta Abbatis Ioannis, Antistitis sancti montis Sina, cognomento Scholastici, vere sancti.* Inc. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γεννάδαν, καὶ ἐκθρέψασα, κ. λ. Def. θεωρητικὰ περιεχȣ́σας ϛηρίγματα, λέγοντα τάδε. Hanc Vitam, utpote aliquantisper diversam ab ea, quam Raderus edidit, una cum Prologo Latine tantum protulerunt Bollandistae, qui Tom. III. Die XXX. Martii pag. 835. haec habent: *Matthaeus Raderus ex variis Mss. edidit Graeco-Latinam, nos eamdem descripsimus ex Mss. Codicibus antiquis Florentinis Magni Ducis Etruriae, qui adservantur in Bibliotheca Medicea Pluteo* VII. *N.* XVII. *&* XX. *& contulimus cum translatione Raderi.* Alios etiam praestantiores eiusdem Climaci Codices infra habemus.

V. p. 10. *b.* Sequitur ipsa Ioannis Scala, cui Prologus, & Index graduum triginta praecedunt. Prologi initium est: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, κ. λ. Finis: διδάσκει εὖ μάλα σαφῶς. Primus Scalae gradus est Περὶ τῆς τοῦ ματαίȣ βίȣ ἀποταγῆς, καὶ ἀναχωρήσεως. Vltimus Περὶ ἀγάπης, ἐν ᾧ καὶ περὶ ἐλπίδος, καὶ πίϛεως, καὶ λαμπρότητος, καὶ θεολογίας ποσῶς. Primus gradus inscribitur: Λόγος ἀσκητικὸς τȣ̃ Ἀββᾶ Ἰωάννου, ἡγȣμένȣ τῶν ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει μοναχῶν. *Sermo asceticus Abbatis Ioannis, monachorum in monte Sina Praefecti.* Inc. Τȣ̃ ἀγαθȣ̃, καὶ ὑπεραγάθȣ, καὶ παναγάθȣ ἡμῶν Θεȣ̃ καὶ βασιλέως. Reliquorum graduum titulos, initium, ac finem, quum parum ab iis, qui in memorato Codice XX. exhibentur, differant, consulto praetermittimus, in illo singillatim omnia recensituri. Vltimi igitur gradus finis sequens est: εἴπερ ἡ ἀγάπη ἐϛὶν ὁ Θεὸς, ᾧ ὕμνος, ᾧ κράτος, ᾧ σθένος, ᾧ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεϛι, καὶ ἦν, καὶ ἔϛαι εἰς ἀορίϛȣς αἰῶνας φῶς, ἀμήν. Huic subiicitur nova eorumdem Scalae graduum Tabula, sed inverso ordine digesta.

VI. pag. 272. Extremum locum obtinet eiusdem Ioannis ad Pastorem Sermo, qui exstat item in editione Raderi p. 463. Inc. Ἐν μὲν τῇ κάτω βίβλῳ, κ. λ. Def. ἡ δὲ ἀγάπη ἐϛὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis 295.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΗ.

GREGORII THEOLOGI CARMINA.

Scilicet

Gregorii Nazianzeni Carmina Heroica, & Elegiaca cum perpetua paraphrasi.

I. pag. 1. CHaracteribus maioribus totius Codicis epigraphe adscribitur: Ἔπη τὰ θεῖα τȣ̃ σοφȣ̃ Θεολόγȣ. *Carmina divina sapientis Theologi.* Sequitur deinde primum Carmen heroicum versuum DCXXXV. eodem ferme praefixo titulo, quem supra attulimus in recensione Cod. X. pag. 217. nimirum: Τȣ̃ ἁγιωτάτȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ προοίμιον ἐν σχήματι εὐχῆς, ἐν ᾧ φιλοσοφεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ, καὶ διηγεῖται σχεδὸν τὰ, ὧνπερ παρὰ πᾶσαν αὐτȣ̃ τὴν ζωὴν πεπείραται. COD. XVIII.

Inc. Χριϛὲ ἄναξ, ὃς ἁγναῖς ποτ᾽ἀειρομέναις παλάμῃσι.

Def. Γηθόσυνον ὕμνοις σε διηνεκέεσσι γεραίρειν.

Exstat in edit. Operum Paris. Tom. II. a p. 31. ad 42. In Codice nostro singulae paginae in duas columnas sunt divisae, quarum altera Gregorii Carmina, altera Anonymi [1] paraphrasim, unicuique versui respondentem continet. Incipit igitur:

Χριϛὲ βασιλεȣ̃, ὃς τις καθαραῖς ποτὲ κουφιζομέναις χερσὶ

Σταυροειδῶς τȣ̃ Μωσέως ἐπὶ τῷ ὄρει τȣ̃ σοȣ̃ ὑπερτέρα δȣ́λȣ

Εἰς φυγὴν ἔτρεψας τοῦ Ἀμαλὴκ τὴν ὀλεθρίαν δύναμιν, ὅς τις τεταμέναις

Ταῖς χερσὶν ἐν τῷ βοθύνῳ τȣ̃ Δανιὴλ τὰ φοβερὰ τῶν λεόντων

Στόματα, καὶ τὰς φοβερὰς τῶν ὀνύχων συνέδησας ὀξύτητας, κ. λ.

Def. χαίροντα δοξολογίαις σε αἰωνίοις τιμᾶν.

II. pag. 42. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ παρθενίας ἔπαινος. *Eiusdem in laudem virginitatis,* Carmen heroicum versibus constans DCCXXXI.

Inc. Παρθενίην ϛεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισιν.

Def. Τὴν δ᾽ ἑτέρην λαιῇ· κῦδος δέ τε, καὶ τὸ μέγιϛον. Ibid. a pag. 42. ad 55 Paraphr. inc. Τὴν παρθενίαν ϛεφάνοις ἀναδήσωμεν τοῖς ἡμετέροις. Def. Τὴν δὲ ἄλλην τῇ ἀριϛερᾷ δέξα δὲ

K k καὶ

(1) Cuinam interpretationes istae tribuendae sint omnino ignoramus. Videndus Biblioth. Caesareae Vindobonensis Codex Theologic. Graec. CII. in quo continentur anonymi cuiusdam auctoris Paraphrases triginta tres in Carmina S. Gregorii Nazianzeni totidem, quarum prima inscribitur, atque incipit: Παράφρασις α᾽ ὑποθῆκαι παρθένοις. Ἡ μὲν δὴ νίκη, σὴ παρθενίας ϛεφὴ, κ. λ. quae in Codice nostro occurrit pag. 93. b. Quamvis aliqua subinde varietas intercedat, tamen eumdem esse auctorem, ac Codicis Vindobonensis suspicari licet. Ceterum quod ad ipsum metaphrasten attinet, nihil certi adfirmare audet Cl. Lambecius Lib. IV. Commentar. p. 17, cui tamen videtur, eas esse adscribendas Ioanni Zonarae, qui non solum Nazianzeni Tetrasticha, verum etiam alia non pauca partim eiusdem, partim diversi generis antiqua Monumenta commentariis illustravit, ut habet idem Lambecius Lib. III. Comment. p. 39 & 247. Verum alii ipsas adscribunt Nicetae cuidam, alias dicto David Philosopho, cuius Commentarius in S. Gregorii Nazianzeni Tetrasticha, & Monosticha ab Hercule Phaello Presbytero Imolensi Latine versus, & Imolae A. MDLXXXVIII. in 8. apud Laurentium Giannottum editus est, ut ipsemet Oudinus animadvertit De Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 645.

καὶ αὐτὴ μεγίστη. Inter p. 66. & 67. unum folium deerat in Codice, quindecim verſus continens; quare iſti in margine poſtea adiecti, ſua ſunt paraphraſi deſtituti.

III. pag. 93. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὑποθῆκαι παρθένοις. *Eiuſdem praecepta ad virgines*, Carmen heroicum verſibus conſtans DCXCI.

Inc Νίκη μὲν δὴ σεῖο· καὶ ὅς μάλα σαρκὸς ἑταῖρος.

Deſ. Ἑσταμένης θεότητος ἐνὶ τελέοισι τελείης. Ibid. a pag. 55. ad 68. Paraphr. inc. Ἡ μὲν νίκη σου τῆς παρθενίας, καὶ ὅς τις πάνυ τῆς σαρκὸς φίλος. Deſ. Ἑσταμένης τῆς θεότητος ἐν τοῖς τελείοις τελείας.

IV. p. 141. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς κοινοβίους μοναχούς. *Eiuſdem ad Coenobitas*, verſus heroici XV.

Inc. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνήσαιεν.

Deſ. Δυσμενέος τε πάλης, καὶ πτώματος οὐλομένοιο. Ibid. pag. 105. Paraphr. inc. Εἰ μὲν δὴ πλείοσιν τὴν αὐτὴν ζωὴν καταδέξαιντο. Deſ. Καὶ ἐχθρᾶς πάλης καὶ πτώσεως ὀλεθρίας.

V. p. 142. *b.* Sequuntur ſine ullo titulo *Parabolae IV. Evangeliſtarum.*

Inc. Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισι.

Deſ. Καὶ σίτοιο δοτῆρα, βίου στερεοῖο φέριστον. Hoc Carmen in edito pag. 103. verſuum heroicorum CVI. in Codice ſolis verſibus XXXI. conſtat, iiſque mirum in modum perturbatis, & cum ſuperioribus ita coniunctis, ut unum idemque opus videatur. Paraphr. inc. Φοβοῦμαι μὴ τῆς ζοῆς τὸν θεμέλιον ἐν ταῖς ψάμμοις. Deſ. Καὶ ἄρτου δότην χορηγὸν, βίου σκληροῦ ἀγαθὸν βέλτιστον.

VI. pag. 144. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiuſdem de ſe ipſo*, verſus Elegi CCCL.

Inc. Δύσμορος οἷα πάθον; τίς μοι γόος ἄξιος ἔσται;

Deſ. Κύδεος οὐρανίου μοῖραν ἄγοιμι ἄναξ.

Ibid. p. 68. ſeqq. Paraphr. inc. Ὁ δυστυχὴς οἷα ἔπαθον; τίς μοι θρῆνος ἄξιος γενήσεται; Deſ. Δόξης οὐρανίας μερίδα ἄγοιμι, ὦ βασιλεῦ.

VII. pag. 166. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον. *Eiuſdem de ſeipſo poſt reditum*, Carmen heroicum verſibus conſtans CIV.

Inc. Πολλάκι Χριστὸν ἄνακτα κακοῖς μογέων μεγάλοισιν.

Deſ. Τὸν νούσων ἐλατῆρα, κακοῖς ἀχέεσσι παλαίειν. Ibid. pag. 73. Paraphr. inc. Πολλάκις τὸν Χριστὸν τὸν βασιλέα κακοῖς μοχθῶν μεγάλοις. Deſ. Τον τῶν νόσων ἀπελάτην κακοῖς πάθεσιν ὅσοις κάμνειν μάχεσθαι.

VIII. p. 173. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiuſdem ad Epiſcopos*, Carmen elegiacum verſibus conſtans CVIII.

Inc. Ζωγράφος ἐστὶν ἄριστος, ὃς ἐν πινάκεσσι χαράσσει.

Deſ. Εἰ δὲ χερειότερα, τηλόθεν οὔατ᾿ ἔχειν. Ibid. p. 79. Paraphr. inc. Ζωγράφος γραφεύς ἐστιν ἄριστος, ὅς τις ἐν πίναξι γράφει. Deſ. Εἰ δὲ ἐλάττονα, πόῤῥωθεν τὰ ὦτα ἔχειν.

IX. pag. 179. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐτελείας τοῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου. *Eiuſdem de externi hominis vilitate*, verſus heroici LX.

Inc. Ἤθελον ἠὲ πέλεια τανύπτερος, ἠὲ χελιδών.

Deſ. Τοίχους ἀμφαφόωντες ἐπ᾿ ἀλλήλοισιν ἴοιεν. Ibid. p. 75. Paraphr. inc. Ἤθελον ἢ περιστερὰ ταχύπτερος, ἢ χελιδών. Deſ. Τοὺς τοίχους ψηλαφῶντες ἐπ᾿ ἀλλήλοις πορευθεῖεν.

X. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὰς κακοπαθείας. *Eiuſdem de ſe ipſo, & de ſuis aerumnis*, Carmen heroicum verſuum XXXI.

Inc. Γαῖα φίλη, καὶ πόντε, πάτρης πέδον, ἀλλοδαπῆς τε.

Deſ. Τρισσοῖς ἐν φαέεσσιν ἑνὸς μεγάλοιο Θεοῖο. Ibid. p. 76. Paraphr. inc. Ὦ γῆ φιλτάτη, καὶ θάλασσα, τῆς πατρίδος τὸ ἔδαφος, καὶ τῆς ἀλλοτρίας. Deſ. Τρισὶν ἐν φωσὶν ἑνὸς μεγάλου Θεοῦ.

XI. pag. 185. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν. *Eiuſdem de ſe ipſo*, verſus heroici item XXXI.

Inc. Ποῦ δὲ λόγοι πτερόεντες; ἐς ἠέρα· ποῦ νεότητος.

Deſ. Σοὶ δ᾿ ἄρ᾿ ἀναψύξαιμι βίον, καὶ κήδε᾿ ἀμείψας. Ibid. p. 77. Paraphr. inc. Ποῦ δὲ οἱ λόγοι οἱ ταχεῖς; εἰς τὸν ἀέρα· ποῦ τῆς νεότητος. Deſ. Σοὶ δὲ ἐπαναπαύσαιμι τὸν βίον, καὶ τὰ κακὰ παρελθὼν, ἢ ἀλλάξας.

XII. p 187. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν Ἀναστασίαν, ἣν αὐτοὶ ἐπηξάμεθα ἐν Κωνσταντινουπόλει. *Eiuſdem in Eccleſiam S. Anaſtaſiae, quam ipſi ereximus Conſtantinopoli*, Carmen elegiacum verſuum CIV.

Inc. Εὗδον δὴ γλυκὺν ὕπνον, Ἀναστασίαν δέ τ᾿ ὄνειρος.

Deſ. Τῆς ποτέ μιν φθονερὴ νόσφισεν ἀδρανίη. Ib. p. 78. Paraphr. inc. Ἐκάθευδον δὴ ἡδὺν ὕπνον· τὴν Ἀναστασίαν δὲ ὄνειρος. Deſ. Ἧς τινός ποτε αὐτον ἡ φθονερὰ ἀπεχώρισεν ἀσθένεια.

XIII. pag. 194. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiuſdem ad Epiſcopos*, Carmen heroicum verſuum CCXVII.

Inc. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆες.

Deſ. Τῆμος, ὅτ᾿ ἐν χείρεσσι Θεοῦ ζυγὸν ὀρθοδίκοιο. Ibid. a pag. 81. ad 85. Paraphr. inc. Ὦ θυσίας πέμποντες τὰς δίχα αἵματος ἱερεῖς. Deſ. Τότε, ὅτε ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Θεοῦ τὸ τάλαντον τοῦ ὀρθοῦ τῇ δίκῃ.

XIV. pag. 208. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἐπισκόπους. *Eiuſdem ad Epiſcopos*, elegi verſus XXXVI.

Inc. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆες.

Deſ. Καππαδοκῶν Χριστῷ πάντ᾿ ἀποδυσάμενον. Ibid. p. 85. Paraphr. inc. Ὦ θυσίας πέμποντες δίχα αἵματος ἱερεῖς ἐπίσκοποι. Deſ. Τῶν Καππαδοκῶν τῷ Χριστῷ πάντα ἀποδυσάμενον, ἀγωνισάμενον.

XV. p. 210. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης. *Eiuſdem de Natura Humana*, Carmen elegiacum verſibus conſtans CVII.

Inc. Χθιζὸν ἐμοῖς ἀχέεσσι τετρυμένος οἶος ἀπ᾿ ἄλλων.

Deſ. Λώϊον ἦν ἀλιτροῖσιν κακίους ἔμμεναι (quae vox a recentiori manu addita fuit) Hic verſus incidit in cit. edit. pag. 87. & adnectitur in eadem verſuum ſerie ſequens Elegia, quae inſcribitur *De externi hominis vilitate, & praeſentium rerum vanitate*, incipiens a verſu CXVII.

Ἀμφαδίους λοχόοντας ἀβάσκανον ὄμμα φέροντας, qui incidit in pag. 90. eiuſdem edit.

Deſ. Τηνίκα καὶ φθονερῶν ἄφθονος εὔξομαι.

Pa-

Paraphr. inc. Χθὲς ταῖς ἐμαῖς λύπαις καταπεπονημένος μόνος ἀπὸ τῶν ἄλλων. Def. Τότε κὶ τῶν φθονερῶν μὴ φθονῶν ὑπερεύξομαι.

XVI. p. 220. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος. *Eiusdem de praesentium rerum vanitate*, versus elegi XL.

Inc. Τίς, πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δέ με γαῖα καθέξει.

Def. Κόσμον ἀμειβομένȣς, ἄχθεα πάντα φέρειν. Ibid. pag. 90. Paraphr. inc. Τίς, καὶ πόθεν εἰς τὸν βίον ἦλθον; ἐπειδὴ δέ με ἡ γῆ κρατήσει. Def. Τὸν κόσμον παρερχομένους, διαδεχόμενους, τὰ βάρη πάντα βαςάζειν.

XVII. p. 223. Τȣ̃ αὐτȣ̃ διαφόρων βίων μακαρισμοί. *Eiusdem in diverso vitae statu beatitudines*, Carmen elegiacum versuum LXVI.

Inc. Ὄλβιος, ὃς τις ἔρημον ἔχει βίον, οὐδ' ἐπιμίκτον.

Def. Ἀλλά τις ȣ̓ρανίων, Γρηγορίοιο νόμοις.

Ibid. p. 91. Paraphr. inc. Εὐδαίμων, ὅς τις μεμονωμένον ἔχει βίον, ȣ̓δ' ἐπιμεμιγμένον. Def. Ἀλλά τις τῶν οὐρανίων· τοῦ Γρηγορίȣ ταῖς νομοθεσίαις.

XVIII. pag. 227. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ὅρκοι βίȣ. *Eiusdem iuramenta vitae*, elegiacis versibus XXX.

Inc. Ὤμοσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὃ μοι Θεός ἐςι μέγιςος.

Def. Εἰς τέλος ἱκοίμην, ἄφθιτε σεῖο χάρις.

Ibid. pag. 92. Paraphr. inc. Ὤμοσα τὸν λόγον αὐτὸν, ὅς τίς μοι Θεός ἐςι μέγιςος. Def. Εἰς τέλος παραγενοίμην, ἄφθαρτε, σὴ ἡ χάρις.

XIX. pag. 229. Τȣ̃ αὐτȣ̃ κατὰ τῆς σαρκός. *Eiusdem adversus carnem*, Carmen elegiacum versuum L.

Inc. Σὰρξ ὀλοὴ, βελίαο κακόφρονος οἶδμα κελαινόν.

Def. Οἴδματος ἡμετέρȣ, κὶ σάλος αἶψα πέσοι.

Ibid. p. 93. Paraphr. inc. Ὦ σὰρξ ὀλεθρία τȣ̃ βελίȣ τȣ̃ κακόφρονος ἔπαρμα μέλαν. Def. Κύματος τοῦ ἡμετέρȣ, κὶ ζάλη εὐθέως ἀποπέσοι.

XX. p. 232. Τȣ̃ αὐτȣ̃ κατὰ τȣ̃ πονηρȣ̃. *Eiusdem adversus Diabolum*, versus heroici XX.

Inc. Ἤλυθες, ὦ κακοεργέ· νοήματα σεῖο γινώσκω.

Def. Εὐσεβέων, ἠχόν τε διηνεκέεσσιν ἐν ὕμνοις.

Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Ἦλθες, ὦ κακοεργέ· τὰ νοήματά σȣ ἐπιγινώσκω. Def. Τῶν εὐσεβῶν, κὶ τὸν ἦχον αἰωνίοις ἐν ὕμνοις.

XXI. p. 234. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐπιςρεπτικὴ πρὸς ȣ̓θεσίαν. *Eiusdem cohortatio ad se ipsum, ut ad Deum mentem convertat*, versus heroici XVI.

Inc. Πῆ σε φέρων Χριςοῖο, κ. λ. Def. μιχθήσεται οὐρανίοισιν. Ibid. p. 94. Paraphr. inc. Ποῦ σε φέρων τȣ̃ Χριςȣ̃, κ. λ. Def. μιγήσεται τοῖς ȣ̓ρανίοις.

XXII. p. 235. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ κατὰ τȣ̃ πονηρȣ̃. *Eiusdem adversus Diabolum*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης, κ. λ. Def. ςαυρὸς ἐμοὶ τὸ κλέος. Est dimidium Carminis, quod ibidem legitur sub eodem titulo. Paraphr. inc. Φεῦγε ἀπὸ τῆς ἐμῆς καρδίας. Def. ὁ ςαυρὸς ἐμοὶ ἡ δόξα.

XXIII. 236. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, octastichon nimirum elegiacum.

Inc. Ὤμοι ἐγὼν, κ. λ. Def. ἐς ȣ̓ρανίην. Ibid. p. 95. Paraphr. inc. Οἴμοι ἐγὼ, κ. λ. Def. εἰς τὴν ȣ̓ρανίαν.

XXIV. p. 237. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, hexasticon elegiacum.

Inc. Θυμὲ βλέψον. Def. ἐςὶν ἀρειότερον. Ibid. Paraphr. inc. Ὦ ψυχὴ πρόσεχε. Def. ἐςὶν βέλτιον.

XXV. p. ead. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Ἀλλήλȣς μὲν ἐγώ τε, κ. λ. Def. σήν τ' ἀγανοφροσύνην. Ibid. Paraphr. inc. Ἀλλήλȣς μὲν καὶ ἐγὼ, κ. λ. Def. καὶ τὴν σὴν πρᾳότητα.

XXVI. p. 238. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ πολύμοχθον ἔτικτες.

Def. Λείψω σὺν χαλεποῖς πήμασι γηθόσυνος. Ibid. ubi tamen hoc cum sequenti dodecasticho adinstar unius Carminis coniungitur. Paraphr. inc. Ὦ μῆτερ ἐμὴ, διατί με ἐγέννησας, ἐπειδὴ πολύμοχθον ἐγέννησας. Def. Καταλείψω σὺν ταῖς χαλεπαῖς βλάβαις χαίρων.

XXVII. p. 239. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Μῆτερ ἐμὴ, τί μ' ἔτικτες, ἐπεὶ Θεὸν οὔτε νοῆσαι.

Def. Μηκέθ' ὑπὸ σκιερῆς κρυπτόμενον νεφέλης. Paraphr. inc. Ὦ μῆτερ ἐμὴ, διατί με ἐγέννησας, ἐπειδὴ τὸν Θεὸν ȣ̓́τε κατανοῆσαι. Def. Μηκέτι ὑπὸ σκιαρᾶς ἐσκεπασμένον νεφέλης.

XXVIII. p. 239. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Πολλάκις ἱμερόεντα νέη θαλάμοισι προθεῖσα.

Def. Δάκρυε, δάκρυ', ἀλιτρὲ, τό σοι μόνον ἐςὶν ὄνειαρ. Ibid. pag. 96. ubi tamen hoc cum sequentibus duobus dodecastichis sub uno tantum numero coniungitur. Paraphr. inc. Πλειςάκις ἐπιθυμητικὸν νεωτέρα ἐν τοῖς οἴκοις προβαλοῦσα. Def. Κλαῖε, κλαῖε, ὦ ἄδικε, ὅπερ σοι μόνον ἐςὶν ὠφέλημα.

XXIX. pag. 240. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Λείψω μὲν θαλίας τε. Def. πλάςιγγα Θεοῖο. Paraphr. inc. Καταλείψω μὲν τὰς εὐωχίας. Def. δίκην ζυγὸν τȣ̃ Θεοῦ.

XXX. p. 241. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon.

Inc. Ὤμοι ἐγὼ, τί πάθω. Def. Χριςὲ σάωσον. Paraphr. inc. Οἴμοι ἐγὼ, τί ποιήσω. Def. Χριςὲ σῶσον.

XXXI. pag. 242. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Χριςὲ ἄναξ, τί με σαρκὸς ἐν ἄρκυσι ταῖσδ' ἐνέδησας;

Def. Ἠλίθιος κέφος ἐσθλὸν ἐμὰς φρένας ἀμφικαλύπτοι. Ibid. p. 97. & est dimidium Carminis, quod incipit: Χριςὲ φάος μερόπων, κ. λ. cuius altera pars, tamquam novum Carmen, sequenti numero XXXIII. recensebitur. Paraphr. inc. Ὦ Χριςὲ βασιλεῦ, διατί με τῆς σαρκὸς ἐν τοῖς δικτύοις τούτοις ἐνέδησας; Def. Ἠλίθιος νέφος ἀγαθὸν τὰς ἐμὰς διανοίας περικαλύπτοι.

XXXII. p. 243. Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon elegiacum.

Inc. Χριστὲ ἄναξ, τί με σαρκὸς, κ. λ. Des. γράψατε, ταῦτα λίθοις. Ibid. Paraphr. inc. Ὦ Χριστὲ βασιλεῦ, διατί με τῆς σαρκὸς, κ. λ. Des. γράψατε ταῦτα ἐν τοῖς λίθοις.

XXXIII. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichon heroicum.

Inc. Χριστὲ φάος μερόπων. Des. διηνεκέεσσιν ἐν ὕμνοις. Ibid. Paraphr. inc. Ὦ Χριστὲ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Des. αἰωνίοις ἐν ὕμνοις.

XXXIV. p. 244. *b.* Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, dodecastichum elegiacum.

Inc. Ἐγγὺς ἀγὼν βιότοιο. Des. λύσιν ἔχει βιότυ. Ibid. pag. 98. Paraphr. inc. Ἐγγὺς τὸ τέλος τῆς ζωῆς. Des. λύσιν ἔχει τέλος τῆς ζωῆς.

XXXV. p. 245. Τῦ αὐτῦ ἄλλο. *Eiusdem aliud*, tetrastichon elegiacum.

Inc. Φεῦγ' ἀπὸ τὰς γραμμὰς. Des. ἀπὸ τῶν χθονίων. Ibid. Paraphr. inc. Φεῦγε πόῤῥω τῆς γραμμῆς. Des. ἀπὸ τῶν ἐπιγαίων.

XXXVI. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὅσα ἐνδιάθηκα. *Eiusdem de libris sacrae Scripturae*, versus XXXIX.

Inc. Θείοις ἐν λογίοισιν, κ. λ. Des. ὐκ ἐν γνησίοις. Ibid. Paraphr. inc. Θείοις ἐν λογίοις. Des. οὐκ ἐν γνησίοις.

XXXVII. p. 247. *b.* Τοῦ αὐτοῦ μάστιγες δι' ἐλέγων, *Eiusdem plagae*, versibus elegis XII.

Inc. Μάστιγας Αἰγύπτοιο. Des. ἡ δεκάτη βάσανος. Ibid. pag. 99. Paraphr. inc. Τὰς πληγὰς τῆς Αἰγύπτου. Des. ἡ δεκάτη πληγή.

XXXVIII. p. 248. *b.* Τοῦ αὐτοῦ δεκάλογος. *Eiusdem Decalogus*, versibus heroicis X.

Inc. Τέσδε νόμυς. Des. σπινθῆρα μόροιο. Ibid. Paraphr. inc. Τέτυς τὺς νόμυς. Des. τὸ πῦρ τὴν φλόγα τοῦ θανάτυ.

XXXIX. p. 249. Τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχαι. *Eiusdem Patriarchae*, versibus heroicis V.

Inc. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακώβ. Des. Βενιαμεῖν. Ibid. Simile est Paraphrasis initium, & finis.

XL. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτῦ Μαθηταὶ. *Eiusdem Discipuli* (vel Apostoli) versibus heroicis V.

Inc. Δώδεκα δ' αὖ Χριστοῖο. Des. ἄλλος Ἰέδας. Ibid. Paraphr. inc. Δώδεκα πάλιν τοῦ Χριστοῦ. Des. ἄλλος Ἰέδας.

XLI. pag. 250. Τῦ αὐτῦ περὶ γενεαλογίας Χριστῦ. *Eiusdem de Christi genealogia*, Carmen heroicum versuum LIX.

Inc. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας. Des. ἀνέρχεται εἰς βασιλῆας. Ibid. ubi tamen hoc una cum duobus sequentibus Carminibus sub una tantum inscriptione adfertur. Paraphr. inc. Ὁ Ματθαῖος πόθεν εἶπεν ὁ μέγας. Des. ἀνέρχεται εἰς βασιλεῖς.

XLII. pag. 253. *b.* Τῦ αὐτῦ γενεαλογίαι. *Eiusdem genealogiae*, versibus XXXIV. partim heroicis, partim iambis.

Inc. Ἔμπαλιν γενεὴν Λυκᾶς. Des. καὶ τίνες, λελέξεται. Paraphr. inc. Ἀνάπαλιν τὴν γενεὰν Λυκᾶς.

Des. καὶ τίνες, ῥηθήσεται.

XLIII. p. 256. Τῦ αὐτῦ δι' ἐπῶν. *Eiusdem Christi genealogia*, versibus heroicis IX.

Inc. Δαυΐδης Σολομών. Des. πατὴρ Χριστοῖο Ἰωσήφ. Paraphr. inc. Τοῦ Δαυῒδ παῖς ὁ Σολομών. Des. πατὴρ τῦ Χριστοῦ Ἰωσήφ.

XLIV. p. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Ματθαῖον. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Matthaeum*, versibus elegis XXXVIII.

Inc. Ματθείης βίβλοιο. Des. ἐν Γαλιλαίῃ ἐφάνη. Ibid. p. 101. Paraphr. inc. Τῆς Ματθείας βίβλυ. Des. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐφάνη.

XLV. p. 258. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae*, versibus elegis XVIII.

Inc. Εἰ δ' ἄγε καὶ σκοτίων. Des. ἱσαμένους ἐρίφυς. Ibid. p. 102. Paraphr. inc. Ἄγε δὴ καὶ τῶν ἀσαφῶν. Des. ἱσαμένους ἐρίφυς.

XLVI. p. 259. *b.* Τῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Ἰωάννην. *Eiusdem, Christi miracula secundum Ioannem*, versibus heroicis XI.

Inc. Παῦρα δ' Ἰωάννυ. Des. οἷς ἑτάροισι. Ibid. Paraphr. inc. Ὀλίγα δὲ τοῦ Ἰωάννυ. Des. τοῖς ἰδίοις ἑταίροις.

XLVII. pag. 260. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, θαύματα Χριστῦ κατὰ Λυκᾶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Lucam*, versibus elegis XX.

Inc. Λυκᾶς δ' ἄλλα. Des. φίλοισι φάνη. Ibid. Paraphr. inc. Ὁ Λυκᾶς δὲ ἄλλα. Des. φίλοις ἐφάνη.

XLVIII. p. 261. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαὶ διὰ ἰάμβων. *Eiusdem, Parabolae versibus iambicis* XXII.

Inc. Παροιμιῶν δὲ Λυκᾶς. Des. τοῦ δεσπότυ. Ibid. p. 103. Simile est Paraphrasis initium & finis.

IL. p. 263. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον δι' ἐπῶν. *Eiusdem, Miracula Christi secundum Marcum*, versibus heroicis XVII.

Inc. Μάρκος δ' Αὐσονίοισι. Des. ἐγγύθι νηοῦ. Ibid. Paraphr. inc. Ὁ Μάρκος δὲ τοῖς Ῥωμαίοις. Des. ἐγγὺς τοῦ ναοῦ.

L. p. 264. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαί. *Eiusdem, Parabolae*, versibus tribus hexametris, & uno pentametro.

Inc. Τόσσα Χριστός. Des. θανόνθ' ὑπὸ χερσὶν ἀθέσμοις. Paraphr. inc. Τοσαῦτα ὁ Χριστός. Des. τὸν ἀποθανόντα ὑπὸ χερσὶν ἀθέσμοις. Edidit Muratorius in Anecdotis Graecis pag. 215. iunctim tamen cum aliis tribus versibus, qui etiam in nostro Codice subsequuntur, sed hoc titulo praeeunte: Χριστοῦ θαύματα κατὰ Λυκᾶν. *Christi Miracula secundum Lucam*. Inc. Μάρκος μὲν δή. Des. λύσις τε. Paraphr. inc. Ὁ Μάρκος μὲν δή. Des. καὶ παράλυσις.

LI. p. ead. Τοῦ αὐτοῦ, παραβολαὶ τῶν δ' Εὐαγγελιστῶν. *Eiusdem, Parabolae IV. Evangelistarum*, versibus heroicis CVI.

Inc. Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισι

Des. Μηδὲ δίκην τίσαιμι πικρὴν καὶ αἶσχος ἔχοιμι. In cit. Operum Edit. Paris. pag. 103. seqq. Paraphr. inc. Φοβοῦμαι μὴ τῆς ζωῆς τὸν θεμέλιον ἐν ταῖς ψάμμοις. Des. μηδὲ τιμωρίαν

ρίαν ἀποδοίην πικρὰν, καὶ αἰσχύνην ἔχοιμι.

LII. p. 269. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς Ἑλλήνιον ἐξισωτήν. *Eiuſdem in Hellenium exaequatorem*, elegiacum Carmen verſuum CCCLXX.

Inc. Δίζηαι μὲν ἐμῶν μύθων σθένος ȣ̓κέτ' ἐόντων.

Deſ. Οὗτος ὁ ϗ μώμȣ κρείσσονα μέτρα φέρων. Ibid. p. 106. ſeqq. Paraphr. inc. Ζητεῖς μὲν τῶν ἐμῶν λόγων δύναμιν μηκέτι ὄντων. Deſ. Οὗτος ὁ καὶ τȣ̃ φθόνȣ βελτίονα μέτρα φέρων.

LIII. p. 285. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Ἰȣλιανὸν ἐξισωτήν. *Eiuſdem in Iulianum exaequatorem*, Elegia verſuum XXX.

Inc. Ὄμβρῳ διψάδα. Deſ. τοῖς ἀτάφοις νέκυσι. Ibid. p. 111. Paraphr. inc. Τῷ ὄμβρῳ ξηρὰν ȣ̃σαν. Deſ. τοῖς ἀτάφοις νεκροῖς.

LIV. p. 286. *b.* Τοῦ αὐτοῦ παρὰ Νικοβȣ́λȣ πρὸς τὸν πατέρα. *Eiuſdem ad Nicobulum patrem Nicobuli filii nomine*, Carmen heroicum verſuum CCIX.

Inc. Ὦ πάτερ, εἴ μ' ἔφυσας, βαιὴ χάρις· ἦ γὰρ ἁπάντων.

Deſ. Ἀλλὰ ϗ ἀθανάτων ψυχῶν γενέτας καλέσαιμι. Ibid. pag. 112. Paraphr. inc. Ὦ πάτερ, εἴ μ' ἐγέννησας, μικρὰ χάρις· ϗ γὰρ πάντων. Deſ. Ἀλλὰ ϗ τῶν ἀφθάρτων ψυχῶν πατέρας καλέσαιμι.

LV. p. 296. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ Νικοβȣ́λȣ πρὸς τὸν υἱόν. *Eiuſdem ad Nicobulum filium Nicobuli patris nomine*, Carmen heroicum verſuum CCLXXXIII.

I. Τέκνον ἐμὸν, μύθȣς ποθέων, ποθέεις τὰ φέριστα.

Deſ. Ὦ τέκος ἀκροτάτοιο καλȣ̃ πρὸς τέλσον ἱκέσθαι. Ibid. pag. 115. Paraphr. inc. Ὦ τέκνον ἐμὸν, τȣ̀ς λόγȣς φιλῶν, φιλεῖς τὰ βέλτιστα. Deſ. Ὦ τέκνον τȣ̃ ἀκροτάτȣ καλȣ̃ πρὸς τὸ τέλος παραγενέσθαι.

LVI. p. 310. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃, Βιτάλιος πρὸς τὸν πατέρα. *Eiuſdem, Vitalius ad Patrem*, Carmen heroicum verſuum CCCLII.

Inc. Ὦ πάτερ, ὅνπερ ἔμοιγε Θεὸς θεὸν ἐνθάδ' ἔδωκεν,

Deſ. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν ἐς ὕστερον εὐμενέοντος. Ibid. p. 120. Paraphr. inc. Ὦ πάτερ, ὅν τινα ἐμοὶ ὁ Θεὸς θεὸν ἐνταῦθα παρέσχεν. Deſ. Δάκρυα πατρὸς ἔχοιμεν εἰς τὸ ἔσχατον εὐμενοῦς ὄντος.

LVII. pag. 328. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ γυναικῶν καλλωπιζομένων. *Eiuſdem de mulieribus ambitioſe ſe ornantibus*, Carmen elegiacum verſuum CCCXXXIV.

Inc. Μὴ κεφαλὰς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοισι γυναῖκες.

Deſ. Δεῦρ' ἴθ' ὅσοισι φίλον κάλλεϊ τερψόμενοι. Ibid. p. 147. Paraphr. inc. Μὴ τὰς κεφαλὰς ὑψοῦτε ἀλλοτρίοις βοστρύχοις, ὦ γυναῖκες. Deſ. δὶς τοσοῦτον, εἰ φιλεῖς, τέλος. Vbi animadvertendum eſt, ultimum hunc verſum cum aliis tribus praecedentibus fuiſſe ſequiori aevo adiunctos, ac propterea nullam ipſis explicationem appoſitam. Nos igitur quemadmodum eiuſcemodi explanationis initium adtulimus, ita & finem exhibebimus, qui ſequens eſt:

Οὐδὲ γὰρ ἐν ῥυπαροῖς ῥανὶς τοσȣ̃τον, ὁπόσον
Φαίνεται ἐν καθαροῖς ἱματίοις ϗ ἰσοχρόοις.
Ταῦτα εἰ μὲν πείσαιμεν, ὀφελήσομεν, εἰ δὲ τὸ πρόσωπον
Στησείας, λάμποις δὶς τοσȣ̃τον, εἰ φιλεῖς.

Quam quidem ad duo illa diſticha, duobus ultimis recentius additis anteriora pertinere, qui legerit, probe intelliget. Sed ut melius unuſquiſque de huius anonymi expoſitoris fide iudicare poſſit, quantumque ei tribuendum videatur, integrum heic Nazianzeni dodecaſtichon, quod *De humanae naturae fragilitate* in editis inſcribitur, noſque ſuperius ſub N. XXV. enunciavimus, cum ſua explanatione, ut in Codice iacet, appoſita, ſpeciminis loco in medium proferimus.

Nazianzeni Epigramma.

Ἀλλήλȣς μὲν ἐγώ τε καὶ ὁ χρόνος, ὡς πετεηνὰ,
Ἠ' νέες ἐν πελάγει ἀντιπαρερχόμεθα,
Ἑστὸς οὐδὲν ἔχοντες· ὃ δ' ἤμπλακον, ȣ̓ παραθρέξει,
Ἀλλὰ μένει, ζωῆς τοῦτο μογηρότατον.
Οὐδ' ὅ, τι εὔξομ' ἔχω, ζῆσαι πλέον, ἠὲ λυθῆναι,
Τάρβος ἐπ' ἀμφοτέροις, ὧδε δὲ φράζεό μοι.
Ζωή μοι πολύμοχθος ἁμαρτάσιν· εἰ δὲ θάνοιμι,
Αἲ αἲ, τῶν προτέρων οὐδὲν ἄκος παθέων.
Εἰ ζωὴ τόδε σοι τεκμαίρεται, ἧς τόσον ἄχθος,
Οὐδὲ τὸ λυθῆναι λύσιν ἔχει καμάτων.
Κρημνὸς δ' ἀμφοτέρωθε· τί ῥέξομεν; ἦ τόδ' ἄριστον,
Λεύσσειν πρός σε μόνον, σήν τ' ἀγανοφροσύνην.

Anonymi Explanatio.

Ἀλλήλȣς μὲν ϗ ἐγὼ, ϗ ὁ χρόνος, ὡς ὄρνεα, ἢ πετεινὰ,
Ἠ' ὡς πλοῖα ἐν τῷ πελάγει ἀντιπαρερχόμεθα,
Ἱστάμενον βέβαιον οὐδὲν ἔχοντες· ὅπερ δὲ ἥμαρτον, ȣ̓ παραδραμεῖται,
Ἀλλὰ παραμένει, τῆς ζωῆς τοῦτο μοχθηρότατον.
Οὐδ' ὅπερ εὔξομαι ἔχω, ζῆσαι πλέον, ἢ ἀποθανεῖν,
Φόβος ϗ ἐπὶ τοῖς δύο, ȣ̃τω δὲ κατανόει μοι.
Ἡ ζωή μοι μοχθηρὰ ταῖς ἁμαρτίαις· εἰ δὲ ἀποθάνοιμι,
Ἐπίῤῥημα θρήνȣ τῶν πρὶν ȣ̓δεμία θεραπεία παθῶν.
Εἴπερ ἡ ζωὴ τοῦτο σημειοῦται, ἧς τινος τοσοῦτον βάρος,
Οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν λύσιν ἔχει τῶν καμάτων.
Κρημνὸς δὲ ἑκατέρωθεν· τί πράξομεν; ἦ τοῦτο ἀρεστὸν,
Βλέπειν πρός σε μόνον, ϗ τὴν σὴν πρᾳότητα.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XII. Conſtat fol. 342. cuius ſpecimen damus Tab. IV. N. VI.

ΕΡΩ-

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΝΟΝΥΜΟΥ.

INTERROGATIONES ET RESPONSIONES DE REBVS SACRIS INCERTI AVCTORIS.

Titulus innovandus.

Diverſorum Opuſcula ſacra, & profana.

COD. XIX. I. pag. 1. IN ſummo margine a recentiori manu Latinus hic titulus legitur adſcriptus: *Dubitationes, & reſponſiones in rebus ſacris*. Prima Quaeſtio ſequens eſt: Ἐκ πόσων τρόπων ἡ πορνεία, κ) οἱ ἐνυπνιασμοὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται; Reſponſum vero inc. Καθὼς οἱ πατέρες φασὶν, ἐκ τεσσάρων· πρῶτον μὲν, εἰ ἡ φυσικὴ κίνησις πλεονάζει ἐκ πολυφαγίας, κ) πολυποσίας, & πολυυπνίας, κ) ἀργίας, κ. λ. Sunt quatuor tantum Quaeſtiones, quibus ſingulis ſua ſubiicitur ſolutio, quarum ultima deſ. δυσωποῦντες τὺς γνωςικωτέρυς, συγγνώμην διδοῦντας ἀναπληρῦν τὰ ἡμῶν ὑςερήματα. Auctor anonymus.

II. pag. 7. Sequuntur quaedam de Poenitentia & Confeſſione, partim ex ſacra Scriptura, partim ex nonnullis SS. Patribus excerpta, nimirum S. Cyrillo, Clemente, & Ioanne Chryſoſtomo, quorum omnium initium eſt: Εἶπεν Ἰέδας, δεδικαίωται Θάμαρ, ἢ ἐγὼ ὃ ἕνεκεν ὐ δέδωκα αὐτῇ Σιλῶν τὸν ὑιόν μυ, & ὐ προσέθετο ἔτι τῦ γνῶναι αὐτήν. Finis: ὐκ ἠλάττωσά σε, Πέτρε, τῆς χάριτος, ὅτι κ) ἡ σκιά συ ἰᾶσθαι ἔχει τὺς ἀσθενεῖς, & συδάρια, κ) σιμικίνθια διὰ σοῦ φυγαδεύει τὺς δαίμονας, κ) ἡ ἀφὴ τῆς χειρός συ τὸν ἐκ γεννητῆς χωλὸν πρὸς δρόμον ἄξει. Auctore anonymo.

III. p. 20. Occurrunt Nicetae Stethati Centuriae tres, hoc titulo appoſito: Τοῦ ταπεινοῦ Νικήτα μοναχοῦ & πρεσβυτέρυ τῆς εὐαγεςάτης μονῆς τῶν Στυδίτων, τοῦ Στηθάτυ, πρώτη πρακτικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάς. *Humilis Nicetae*[1] *Monachi & Presbyteri celeberrimi Monaſterii Studitarum, cognomine Stethati (ſive Pectorati) Capitum aſceticorum Centuria prima*. Praecedit Argumentum, cuius initium: Τέσσαρας οἶομαι τὰς αἰτίας ἐν Τριάδι τελείᾳ τῶν ἀρετῶν. Deſ. ὐ κέκρυφα τὴν ἀλήθειάν συ, καὶ τὸ ἔλεός συ ἀπ' ἐμοῦ, ἢ ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. Prima Centuria inc. Ἀρχὴ τοῦ κατὰ Θεὸν βίυ, ἡ καθόλυ τοῦ κόσμυ φυγή. Deſ. παρ' ᾧ ὐκ ἔνι κατὰ τὸν λόγον παραλλαγὴ, κ) τροπῆς ἀποσκίασμα. Pag. 28. Δευτέρα ἑκατοντὰς περὶ τῆς τοῦ νοὸς καθάρσεως. *Secunda Centuria de mentis expiatione*. Inc. Ἀρχὴ μὲν ἀγάπης Θεοῦ, τῶν ὁρωμένων, κ) ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἡ καταφρόνησις. Deſ. ἔν τισι πάσχει κατὰ τὰς δυςόκυς τῶν γυναικῶν. Pag. 38. Τρίτη ἑκατοντὰς κεφαλαίων περὶ ἀγάπης, κ) τελειώσεως βίυ. *Tertia Capitum Centuria de caritate, & perfectione vitae*. Inc. Νοῦς ἀπαθής ἐςιν ὁ Θεὸς ὑπὲρ πάντα νοῦν κ) πᾶσαν ἀπάθειαν. Deſ. κ) ἐν μιᾷ δοξαζομένῃ φύσει, κ) βασιλείᾳ, κ) δυνάμει θεότητος, ᾗ τὸ κράτος εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IV. pag. 49. Has Centurias excipiunt quaedam ſine titulo, in quibus agitur de bonis animi, corporis &c. quorum initium: Τῶν ἀγαθῶν τὰ μέν ἐςιν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. Finis: εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τῦ σώματος θανατῦτε, ζήσεσθε. Auctore anonymo.

V. p. 51. Succedit Hierothei hieromonachi contra Latinos Dialogus inter Lucam & Nephonem, ubi expoſitio quaſi mathematica cabaliſtica de myſterio Sanctiſſimae Trinitatis, & quidem hoc titulo: Τῦ τιμιωτάτυ, & σοφωτάτυ, κ) ἐλλογιμωτάτυ, καὶ κήρυκος τῆς ἀληθείας, ἱερομονάχυ κυρίυ Ἱεροθέυ Ὁμιλία κατὰ Λατίνων, διαλογικὸν φέρυσα τὸν χαρακτῆρα, ἀντιθέτυς ἔχυσα, τόν τε Λυκᾶν κ) τὸν Νήφωνα. *Maxime venerabilis, ſapientis, & facundi praeconis veritatis, hieromonachi Domini Hierothei Homilia contra Latinos, ſpeciem dialogi ferens, adverſarios habens Lucam & Nephonem*[2]. Inc. Υἱοὶ ἄφρονες κ) οὐ συνετοὶ σοφοί εἰσι τῦ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλὸν ποιῆσαι ὐκ εἴδοσαν, Ἱερεμίας λέγει τρανότατα. Deſ. μωρὸν ἡγύμεθα, κ) τυφλὸν, κ) πάσης κατακρίσεως ἄξιον.

VI. pag. 65. Μελέτη δογματικὴ πάνυ ὠφέλιμος τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Θεότης ἐπὶ τῆς θεότητος. *Vtiliſſima Exercitatio Dogmatica S. Maximi. In divinitate divinitas*. Inc. Μίαν φύσιν ὁμολογεῖ, τὸ δ' εἶναι τρεῖς ὑποςάσεις ἀρνεῖται. Deſ. τὸ γὰρ εἴδωλον ἀνυποςάτου πράγματος ἐκτύπωσις, κ) ἀναπλασμός ἐςιν, ἡ δὲ εἰκὼν ἀληθινῦ πράγματος ὁμοίωσις.

VII. p. 66. Τῦ μακαρίυ Εὐλογίυ ἐπισκόπυ Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, κ) περὶ τῆς θείας οἰκονομίας, ὧν ἡ ἀρχή. Ἐν ἀρχῇ πρὸ αἰώνων ἦν ὁ Θεὸς, Παρεκβολαί. *Beati Eulogii Epiſcopi Alexandrini ex libris de Sancta Trinitate, ac de divina diſpenſatione, quorum initium*, Ἐν ἀρχῇ, κ. λ. *Excerpta*. Inc. Ὁ ἄνθρωπος ἐκτίσθη μίμημα, κ) ὑπόδειγμα τῆς ὁρατῆς, καὶ ἀο-

(1) Hic autem eſt ille Nicetas Stethatus, Monachus Studita, qui Michaelis Cerularii Patriarchae Conſtantinopolitani auctoritatem & exemplum ſecutus, adverſus Romanam Eccleſiam ſcripſit librum ſchiſmaticum de Proceſſione Spiritus Sancti ex ſolo Patre, de Azymis, de Ieiunio Sabbati, & de Nuptiis Sacerdotum; quem ipſe reſipiſcens poſtea damnavit, & Imp. Conſtantinus Monomachus, Humberto Cardinale, ceteriſque Apoſtolicae Sedis Legatis hortantibus, publice comburi iuſſit. Vid. Baronium Annal. Eccleſ. Tom. XI. A. MLIV. num. 20. 21. Leon. Allatium de Eccleſ. Occident. & Orient. perpetua Conſenſione Lib. II. Cap IX. §. 6. Similem huic noſtro Codicem habet Biblioth. Caeſarea Vindob. de quo vide Neſſelium Tom. I. pag. 185.

(2) Nihil de hoc Opuſculo ab aliis dictum eſt. In Veneta Bibliotheca eiuſdem, ut videtur Scriptoris, deque eadem re exſtat Sermo contra calumniatores eius, adfirmantes ipſum geometricis lineis Divinitatis naturam efformaſſe, Patremque dixiſſe Spiritus Sancti Patrem, pariterque Filium eiuſdem Spiritus Sancti Patrem. Eiuſdem aliud Opus Michaeli Comneno Palaeologo nuncupatum, in quo oſtendere conatur ex ſolo Patre procedere Filium, & Spiritum Sanctum, vide in Catalog. Bibl. Venetae p. 85 86. Non audemus adfirmare, quod idem unuſque ſit, ac Hierotheus Monachus, cuius Collectionem Canonum laudat Nic. Comnenus Praenot. Myſtagog. pag. 188. 241. 262. Iſagogem in Climaci Scalam MS. in Biblioth. Caeſarea Vindob. memorat Lambec. Lib. IV. pag. 192. & Allatius de Conſenſu Lib. II. Cap. XVIII. pag. 871. Diagramma de proceſſione Spiritus Sancti. Inc. Εἰ ὖν ὁ Υἱὸς τῶν πρός τι ἐςὶ κ. λ. exigua, & confuſa ſine ordine moles.

ἀοράτυ κτίσεως. Des. κ̀ ὐδὲ εἰς δύο πρόσωπα τὸν Χριςὸν μερίζομεν· ὐ γὰρ ἦν διπρόσωπος ὁ Χριςός· πᾶς γὰρ διπρόσωπος δόλιός ἐςι. Nihil de his habet Fabricius in verbo Eulogius Alexandr. Papa.

VIII. pag. 67. *b.* Νικήτα χαρτοφύλακος τοῦ Νικαέως, κατὰ ποίους καιρούς,[1] καὶ διὰ τίνας αἰτίας ἐσχίσθη ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Κωνςαντινουπόλεως ἡ Ρ᾽ωμαίων ἐκκλησία. *Nicetae Chartophylacis Nicaeni Dissertatio, quo tempore, & quas ob caussas a Constantinopolitana Ecclesia secesserit Latina.* Inc. Πρῶτον ἐπὶ Γρατιανῦ βασιλέως διὰ Παυλῖνον τὸν τῶν Εὐςαθιμῶν ἀρχηγόν. Des. περὶ τῶν Λατινικῶν αἰτιαμάτων τῆς κοινωνίας αὐτῶν τελείως ἀπεῤῥάγη ἡ ἐκκλησία Κωνςαντινυπόλεως, κ̀ τῶν ἱερῶν διπτύχων αὐτῆς ἀπηλείφη ὁ πάπας. Hoc Opusculum ineditum, in quo quatuordecim schismata referuntur, citatur ab Allatio de Consensu Ecclesiae p. 477. & de Synodo Photiana pag. 203. ubi decimum quartum schisma numeratur Photianum; memoratur etiam a Fabricio l. c. Tom. VI. p. 432. Exstat in Biblioth. Reg Galliae N. MCCCXXXIII.

IX. pag. 68. Νικήτα τῦ Σείδυ περὶ τῦ, τὴν δεσποτικὴν ἀνάςασιν εἰκοςῇ πέμπτῃ Μαρτίου γενέσθαι, ἐκ τῦ λόγυ αὐτοῦ τῦ περὶ τῶν ἀζύμων. *Nicetae Sidensis de celebranda in die* XXV. *Martii Resurrectione Dominica, ex eius Sermone de Azymis.* Inc. Ε᾽́τος ἦν ͵εφλθ´ ἀπὸ κτίσεως κόσμυ, ὅτε τὸ ἑκύσιον πάθος ὁ κύριος κατεδέξατο. Des. πόθεν γῦν παρέλαβον ταῦτα Λατῖνοι, ἢ δειξάτωσαν, ἢ μεταδιδαχθήτωσαν. Nicetam Seidum Latinorum hostem, ex cuius opere fragmenta adfert Allatius contra Hottingerum pag. 591. & de Consensu pag. 209. 211. 214. 476. 1111. seq. Theodori Prodromi aequalem fuisse, hoc est Seculo circiter XII. vixisse notat p. 630.

X. pag. 69. Ε᾽πιςολὴ Ι᾽ππποκράτυς πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα Αἰγύπτυ. *Hippocratis Epistola ad Ptolemaeum Aegypti Regem*[2]. Inc. Ε᾽πιμελόμενοι τῆς σῆς ὑγιείας, ὦ βασιλεῦ, καὶ αὐτῆς φροντίδος θέμενοι, τὰ κράτιςα τῶν εἰς δίαιταν τοῖς σώμασι καθηκόντων ὑποθέσθαι σοι ἀκριβῶς κατανοήσαντες, κ. λ. Des. ἐφ᾽ ἁπάντων δὲ τῶν τοιύτων σημείων, τοῖς μὲν νηπίοις ἠπίυς ἐ τὰς θεραπείας προσαγάγειν, τοῖς δὲ μείζοσιν ἐνεργεςέρας. Vid. Lambec. Lib. VI Part. II. p. 96. 124.

XI. p. 70. Sequitur enumeratio virtutum praecipuarum, numero XII. cum hisce duobus versiculis εἰς τὴν ἀγάπην, *in caritatem:*

Τῶν ἀρετῶν εἴληφας ἐσχάτην θέσιν,
Ω᾽ς οἷα πασῶν δεσμὸς ὖσα κ̀ μόνη.
Virtutum accepisti ultimam positionem,
Vtpote quae omnium vinculum est vel sola.

His succedunt τοῦ Θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν, *Gregorii Theologi ex eius Carminibus*, quae de veris, & germanis scripturae libris inscribuntur, nonnulli versus, quorum primus, Ο᾽́φρα δὲ μὴ ξείνῃσι νόον κλέπτοιο βίβλοισι. Vltimus: Εἴ τι δὲ τύτων ἐκτὸς, ὐκ ἐν γνησίοις. Exstant in citata toties Billiana editione Tom. II. p. 98. & sunt pars Carminis, quod inc. Θείοις ἐν λογίοισιν.

XII. p. ead. *b.* Ε᾽ρμηνεία εἰς τὸ, Κύριε Ι᾽ησῦ Χριςὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς, ἀμήν. *Interpretatio in illud, Domine Iesu Christe Deus noster miserere nobis, amen.* Auctore anonymo. Inc. Ο῾ βραχὺς ὗτος ςίχος δογμάτων γέμει, ἐ ἐλέγχων αἱρέων. Κύριε, τῆς θείας φύσεως τῦτο δηλοτικόν. Des. ἀμὴν, ὅ ἐςι γένοιτο, δι᾽ εὐχῆς τὰ εἰρημένα ἐπικυρῶν.

XIII. p. ead. Sequitur brevissima interpretatio in illa verba: Η῾ παναγία παρθένος κ̀ θεοτόκος, γεννήσασα, ἔμεινεν ὅπερ ἦν. Tum quid voces Maria, & Anna significent, item paucis ostenditur. Auctore anonymo.

XIV. pag. ead. Ε᾽ρμηνεία εἰς τὸ, Ι᾽δὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, ἐ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μυ. *Interpretatio in illud Davidis, Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea*, auctore anonymo. Inc. Τῦτο περὶ τῆς γεννήσεως τῦ εἰπόντος τινὲς νενομίκασιν. Des. ὐκ ἐγὼ κ̀ ἡ ἐμὴ προαίρεσις.

XV. p. 71. Ε᾽ρμηνεία εἰς τὸ, Ε᾽γὼ εἶπα ἐν τῇ ἐκςάσει μυ, πᾶς ἄνθρωπος ψεύςης. *Interpretatio in illud Davidis*,[3] *Ego dixi in excessu meo, Omnis homo mendax*. Auctor anonymus. Inc. Καὶ εἴπερ ἄνθρωπος, κ̀ ὁ λέγων ψεύςης ἄρα. Des. κ̀ ἐκ τῦ ἐναντίυ· ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ εὐθυνίᾳ μυ.

XVI. p. ead. Στεφάνυ μοναχῦ περὶ τῶν ἁγίων μυςηρίων τὰ καίρια. *Stephani Monachi de sacris mysteriis tempestiva*. Inc. Ο῾ Θεὸς λόγος ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποςάσει τὴν ἡμετέραν προσλαβόμενος φύσιν, γέγονεν ἡμῖν προσιτὸς ὁ ἀπρόσιτος. Des. ἄλλο μὲν εἶναι τὸν κύριον, ἄλλο δὲ τὴν παρακειμένην τροπὴν πλὴν .... mancus est in fine tractatus. Nihil de eo apud Fabricium.

XVII. pag. ead. *b.* Τῦ Κυζίκυ τῦ Στίλβῆ. *Stilbae Cyziceni* Fragmentum, seu *in Habacuc Prophetam expositio brevis*. Inc Η῾ τετάρτη ᾠδὴ ἡ τῦ Α᾽ββακὺμ προδήλως τὴν πρώτην παρυσίαν τῦ Χριςῦ προφητεύει. Des. καὶ ὅτι συνῆψεν, ὡς μεσίας ταῦτα πολέμοις ἴσως, καὶ τισιν ἔθεσι διϊςάμενα. Nihil item apud Fabricium.

XVIII. p. 72. Ε᾽ρμηνεία τῦ πάτερ ἡμῶν. *In Orationem Dominicam interpretatio*, auctore anonymo. Inc. Τότε πατὴρ ἡμῶν ὁ Θεὸς χρηματίζει, ὅτε διὰ τῆς τῦ πνεύματος ἐπιφοιτήσεως, τῆς υἱοθεσίας τῦ Χριςῦ ἀξιωθῶμεν. Des. διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ἐκκλίνειν τῶν πειρασμῶν αἰτῦμεθα.

XIX. p. ead. *b.* Ε῾τέρα ἑρμηνεία εἰς τὸ, πάτερ ἡμῶν. *Altera in Orationem Dominicam interpretatio*, auctore anonymo. Inc. Πατέρα λέγεις, ἄνθρωπε, τὸν Θεὸν, καλῶς λέγεις· ἐςι γὰρ πάντων. Des. ὅτι ὡς ἡ μεγαλοσύνη συ, ὕτω κ̀ τὸ ἔλεός συ πάτερ παντοκράτορ, quae quidem per errorem calligraphi pag. 73. scripta fuit, quum pag. 72. *b.* debuisset. Adnectuntur huic item sine auctore τὰ ἑπτὰ πνεύματα τῆς

(1) In edit. πόσοις καιροῖς.

(2) Epistolae duae sub Hippocratis nomine de sanitate tuenda, una ad Antiochum Regem, altera ad Moecenatem, Latine tantum ex versione Largii Designatiani, Marcello Empyrico praefigi solent, & Hippocratis nomen falso praeseferunt. Vide Io. Rhodium ad Scribonium Largum p. 11.

(3) Psalm. 115.

τῆς ἀρετῆς, καὶ τὰ τῆς κακίας, ſeptem ſpiritus virtutis, & vitii, tum Συγχώρησις πνευματικȢ πατρὸς, *Abſolutio Patris ſpiritualis*, cuius initium: Οʹ Θεὸς ὁ ἅγιος, ἡ τȢ ἐλέȢς πηγή. Deſ. ϗ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν.

XX. pag. 72. *b.* quaedam occurrunt interpretationes in Epiſtolae ad Corinthios II. Cap. XII. ac prima quidem in verba verſus 2. Οἶδα ἄνθρωπον πρὸ ἐτῶν ιδʹ. *Vidi hominem ante annos quatuordecim*, auctore anonymo, quae ita inc. Οὔτε πασῶν τῶν ἀποκαλύψεων μέμνηται, κ. λ. Vltima in illa verſ. 6. Φείδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ, κ. λ. Deſ. εἰ τὰς ἀποκαλύψεις ἐφανέρȢ.

XXI. p. 73. *b.* Aliae pariter interpretationes in Epiſtolae ad Romanos Cap. XIII. v. 11. Νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, κ. λ. *Nunc enim propior eſt noſtra ſalus &c.* auctore anonymo. Inc. Eʹπειδὴ εἰκὸς ἦν ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς πίςεως, κ. λ. Deſ. διὰ τὸ δεῖν ἐν τȢ́τῳ ἐργάζεσθαι.

XXII. p. ead. Οʹμολογία τῆς τȢ πατριάρχȢ ΓρηγορίȢ πίςεως, ἀναγκασθεὶς διαβαλλόμενος (ſic). *Profeſſio fidei Patriarchae Gregorii* [1], *quam propter calumnias edere coactus eſt*. Inc. Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει, φησὶ, τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκȢ́σῃ πρότερον ϗ γνῷ τί ποιεῖ. Deſ. ταῖς ἀτελευτήτοις βασάνοις τὰς τῆς χριςιανοκατηγορίας εὐθύνας ὑφέξων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

XXIII. p. 75. Συμεὼν μαγίςρȢ ϗ φιλοσόφȢ Σὴθ τȢ Aʹντιοχέως προοίμιον περὶ τροφῶν δυνάμεως κατὰ ςοιχεῖον. *Simeonis magiſtri & philoſophi Seth Antiocheni Prooemium de nutrimentorum facultate iuxta ordinem alphabeti* [2]. Praecedit ad Michaelem Ducam Imperatorem Praefatio operis, quae quum multum differat ab edita Baſileae anno MDXXXVIII. 8. heic tota referenda eſt: Πολλῶν ϗ λογίων, ὦ μέγιςε βασιλεῦ, ȣ̓χ Eʹλλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ Περσῶν, ϗ Aʹγαρηνῶν, ϗ Iʹνδῶν, περὶ τροφῶν δυνάμεως συγγραψαμένων, ϗ ἐπί τινων μὲν πόῤῥω τȢ δέοντος τὸν λόγον προαγαγόντων, ἔνια δὲ ἢ πάντη ἀμνημόνευτα καταλιπόντων, ἢ μνήμης ἀμυδρᾶς ἀξιωσάντων, δεῖν ᾠήθην ἐξ ἁπάντων τὰ κάλλιςα, ϗ τῆς ἀληθείας ἐχόμενα ἐρανίσασθαι, ἀναγκαίας οὔσης τῆς τοιαύτης πραγματείας, ὡς τὰ μέγιςα πρὸς τὴν τῆς ὑγιείας συντήρησιν λυσιτελȢ́σης, ἧς ȣ̓δὲν τῶν βιωτικῶν τιμιώτερον. Eʹπεὶ δέ τινας τῶν τροφῶν, ἄλλως μὲν ἡ κοινὴ συνήθεια νῦν ὀνομάζει, ἄλλως δὲ ἡ τῶν παλαιῶν ἰητρῶν, τοῖς κατωτέροις τε καὶ γνωριμωτέροις τῶν ὀνομάτων χρήσομαι διὰ τὸ πᾶσι δῆλα τυγχάνειν· προσπλέξω δὲ τῷ λόγῳ ϗ τὰ περὶ τῶν συνήθων συντομώτερον, ἀρτυμάτων τε καὶ ἀρωμάτων, ϗ τῶν γνωρίμων πάντων. (quae quidem extrema, a voce ἀρτυμάτων, κ. λ. a recentiori manu fuerunt adiecta) Sequitur deinde Operis Caput I. unius pag. nam inſcribitur, Στοιχεῖον τὸ αʹ. quod incipit: Hʹ ἐκ τῶν ἄρτων (haec item verba recentius in margine ſunt adſcripta) τροφὴ διαφέρει τραχῶς, παρά τε τὴν τȢ́των ὕλην, ἢ παρὰ τὸν σίτον, ἢ ϗ πρὸς τὴν τούτων ἐργασίαν, καὶ τὸ πῦρ, ἐν ᾧ ἕψονται. Deſ. ϗ τῶν λιθιώντων, δι' ἣν ἔχει ἡ σεμίδαλις γλισχρότητα. Hoc abeſt a citata editione, in qua initium Operis fit a Capite ſequenti Περὶ ἀρνίȢ, *De agno*, & inc. Τὰ τῶν ἀρνίων κρέα συμμέτρως μέν ἐςι θερμά· περιττωματικὴν δὲ ἔχει ὑγρότητα, κ. λ. Vltimum Caput, quod inſcribitur, Περὶ ὠτίδων, *De avibus tardis*, ſequens eſt: Hʹ ὠτίδων σὰρξ μεταξύ ἐςι τῆς τῶν χηνῶν, ϗ τῶν γερανῶν· καὶ τὰ περὶ ταύτης ἐκ τȢ περὶ ἐκείνων λόγȢ διαγνωσθήσεται.

XXIV. p. 115. *b.* Sequuntur eiuſdem Capita quaedam ex eius Opere, quod Σύνοψις ϗ ἀπάνθισμα φυσικῶν τε ϗ φιλοσόφων δογμάτων, *Compendium & flores naturalium, & philoſophorum placitorum*, inſcribitur, in quinque digeſtum Libros, decerpta, diverſo tamen ordine diſpoſita, quam legantur in Codice Bibliothecae Regiae Pariſienſis numero MCCXXXI. de quo vid. Fabric. loc. cit. Lib. V. Cap. 42. Tom. X. pag. 322. Quod ut clarius appareat, ſingulorum Capitum titulos exhibemus. Occurrunt itaque primo, nullo prooemio appoſito, Capita Περὶ ὀσφρήσεως. Περὶ γεύσεως, ϗ ἁφῆς. Περὶ νȢ. *De odoratu. De guſtu & tactu. De mente*, quae, ut ex memorato Codice eruitur, ad eius Librum IV. pertinent. Tum Περὶ τῆς πρώτης αἰτίας τῶν ὄντων, ϗ τῆς ἀπ' αὐτῆς διοικȢ́σης ἐνταῦθα προνοίας. *De prima rerum cauſſa, & quae ab ea oritur heic providentia*, quo unico Capite totus V. Liber comprehenditur. Hoc excipiunt nonnulla Libri III. Capita, nimirum, Περὶ τῶν ἐν ȣ̓ρανῷ νοουμένων κύκλων. Τίς ἡ τῶν ἀςέρων ȣ̓σία. Περὶ σχήματος ἀςέρων. Περὶ τῆς τῶν ἀςέρων φορᾶς. Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀςέρες. Πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. Περὶ μεγέθȢς ϗ σχήματος ἡλίȢ. Περὶ τῆς τȢ ἡλίȢ ἐκλείψεως. Περὶ ȣ̓σίας ϗ φωτισμῶν σελήνης, ϗ σχήματος. Περὶ ἐκλείψεως τῆς σελήνης. *De iis, qui in caelo intelliguntur cycli. Quae aſtrorum ſit eſſentia. De aſtrorum figuris. De ſtellarum latione. Vnde lumen accipiant ſtellae. Quomodo fiant quatuor tempeſtates. De magnitudine, & figura Solis. De defectu Solis. De eſſentia, illuminatione, & figura Lunae. De defectu Lunae.* Redeunt nunc alia Libri IV. Capita, nimirum, Περὶ ὕλης. Περὶ εἴδȢς. Περὶ φύσεως. Περὶ τόπȢ. Περὶ χρόνȢ. *De Materia. De Forma. De Natura. De Loco. De Tempore.* Haec excipit Liber I. in duo diviſus Capita, quorum primum eſt, Περὶ τȢ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῆ. *Terram eſſe rotundam*. Alterum, Περὶ τοῦ μεγέθȢς τῆς γῆς. *De magnitudine terrae*. Sed primum, praeterquamquod nullum titulum habet, initio quoque mutilum videtur; incipit enim a verbis, ἐν πελάγει πρῶτον τὰ ἱςία ὁρῶμεν, τῶν λοιπῶν τȢ

πλοι-

(1) Forte eſt Gregorii Mammae Meliſſeni, Imperatorum Ioannis & Conſtantini Palaeologorum a confeſſionibus, quique ex hieromonacho, atque protoſyncello Patriarcha Conſtantinopol. ab A. MCCCCXLV. uſque ad illud tempus, quo Vrbis excidium imminere autumans, abdicato ſacro munere in Italiam A. MCCCCLI. commigravit, ac Romae poſtea ſepultus eſt. Vid. Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 381.

(2) Vixit ſub Conſtantino Duca, quem ab A. MLXXI. ad MLXXVIII. praefuiſſe conſtat.

πλοίε μερῶν ἀφανῶν ἡμῖν τυγχανόντων. His ſuccedunt, Περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς, κ) τοῦ οὐρανοῦ ςοιχείων, κ) τῶν περὶ ταῦτα παθῶν. Περὶ ἀέρος, ϗ πυρὸς, κ) νεφῶν, κ) ὑετῶν, κ) ἀςραπῶν, κ) βροντῶν. Περὶ σεισμῶν. Περὶ κομήτε. Περὶ ἀνέμε. Περὶ ἴριδος. Περὶ ἅλωνος. *De elementis, quae inter Terram, & Caelum ſunt, & eorum adfectionibus. De aëre, & igne, & nebulis, & imbribus, & fulgoribus, & tonitruis. De terraemotibus. De cometa. De vento. De iride. De halone, ſive area.* Quae totum Librum II. conſtituunt. Tandem Liber III. occurrit, ita etiam in Codice adnotatus, & inſcriptus, Περὶ τῶν ὐρανίων σωμάτων. *De corporibus caeleſtibus.* Huius Libri Capita ſunt Περὶ κόσμε. Περὶ σχήματος ὐρανῦ. Εἰ ἔμψυχος ὁ κόσμος, κ) προνοίᾳ διοικέμενος. Εἰ ἄφθαρτος ὁ κόσμος. Εἰ τρέφεται ὁ ὐρανός. Περὶ τάξεως τοῦ κόσμε. *De mundo. De figura caeli. An mundus animatus ſit, & providentia gubernetur. An mundus ſit incorruptibilis. An caelum nutriatur. De ordine mundi.* Et haec quidem partem tantum Libri III. conſtituunt; alia enim ipſius Capita ſuperius fuerant pertractata.

XXV. p. 137. *b.* Πρὸς Κωνςαντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον βασιλέα. *Ad Conſtantinum Porphyrogennetum Imperatorem* [1], de morbis, & eorum cura Tractatus, auctore forte eodem Setho. Praecedit breviſſimum Prooemium, in quo Operis totius diſtributionem proponit. Inc. Τὰς προςαχθείσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς σῆς θειότητος ἐκ Θεῦ αὐτοκράτορ, κ. λ. Deſ. διὰ τὸ ἐκεῖσε ἱδρύσθαι τὸ ἱερὸν τῆς λογικῆς ψυχῆς. Initium primi Capitis, cui titulus, Περὶ ῥευσῶν τριχῶν, *De capillis defluentibus*, eſt: Α᾿πορέουσιν αἱ τρίχες ἀραιότητι τῦ δέρματος, κ. λ. Totius vero Operis finis ſequens eſt: κ) λεπιδοειδεῖς, κ) τριχοειδεῖς εἰσιν αἱ ὑποςάσεις τῶν οὔρων. Nihil apud Fabricium.

XXVII. p. 202. Θεραπευτικαὶ ἰατρεῖαι συντεθεῖσαι παρὰ διαφόρων ἰατρῶν κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀκολεθίαν τῦ Ζένωνος. *Medicamina compoſita a variis medicis ſecundum rationem Zenonis.* Cap. I. Πρὸς ὀξὺν πόνον κεφαλῆς, *Pro acerbo dolore capitis*, inc. Κισσὸν ξηράνας, ἢ κ) χλωρὸν κοπανίσας ἔμβρεχε εἰς ἔλαιον, ὀθονίῳ δὲ συνθήσας χρίε τὸ μέτωπον, κ) τὰς κροτάφους ἄλλως. Vltimum, quod inſcribitur, Κοινὰ βοηθήματα πρὸς τὰς τῶν ἰοβόλων πληγὰς, *Communia remedia in plagas a veneno inlatas*, deſ. ὡς κηρὸν τὸ πάχος ἔχειν ἐπιτιθεμένη.

XXVII. p. 222. Διοκλέες ἐπιςολὴ προφυλακτική. *Dioclis Epiſtola praeſervatoria*, ſeu de morborum praeſagiis, & extemporaneis remediis ad Antigonum Regem. Inc. Διοκλῆς Α᾿ντιγόνῳ βασιλεῖ. Ε᾿πειδή σοι συμβαίνει μεσικωτάτῳ πάντων βασιλέων. Deſ. εἰσὶ δὲ κ) εἰς τροπὰς χειμερινὰς ἡμέραι με΄. Exſtat ea G. & L. in fine Syllogarum Phyſicarum Mich. Naundri, Lipſiae typis Abrahami Lambergii A. MDXCI. 4.

XXVIII. p. 224. *b.* Περὶ ςαθμῶν, κ) μέτρων. *De ponderibus & menſuris*, tum humidorum, tum aridorum, auctore Galeno. Inc. Ο῾ ςαθμὸς βάρει. Deſ. ἄπειρός ἐςι κατὰ τὴν διαφοράν. Vid. Stephani Theſ. Graecae ling. T. IV. p. 214.

XXIX. p. 226. Sequuntur remedia quaedam πρὸς ςρόφον κοιλίας, πρὸς πόνες κοιλίας, πρὸς αἱμοῤῥαγίαν, κ. λ. quorum initium: Νίτρον ὀπτήσας θέρμε μέγεθος. Finis: κ) ἐπιβρέχων ὄξος ἐπάνω χρῶ. Auctore anonymo.

XXX. p. 226. *b* Προγνωςικὸν ἀῤῥώςε, κ) πρὸς τὸ μὴ ἐκλύεσθαι πρὸς τὸ γνῶναι, ὁ ἄῤῥωςος ζήσεται, ἢ ἔ. *Prognoſticum de aegroto, ne quis labatur in dignoſcendo, utrum vixerit aegrotus, necne.* Ζύμην λαβὼν κατάμαξον τὸ πρόσωπον, καὶ τὰς πόδας τῦ ἀῤῥώςε, κ) βάλε κυνὶ φαγεῖν, καὶ εἰ μὲν φάγῃ, ζήσεται ὁ ἀσθενῶν, εἰ δὲ μὴ, οὐ ζήσεται. Succedunt huic alia duo prognoſtica.

XXXI. p. ead. Πρὸς τὸ μὴ ὀλιγωρεῖν ἀσθενῆ εἰς τὸ λετρόν. *De infirmo non negligendo in balneo.* Inc. Ε᾿λαίαν κολυμβάδα λαβέτω, κ. λ. deſ. κ) κυόμενον παύει τὸν βῆχα. Auctore anon.

XXXII. p. ead. Α῎λειμμα τῆς .... Ζοῆς τῆς βασιλίσσης. *Vnguentum .... Zoes reginae.* Inc. Δέχεται .... φοινίκια πατητὰ, δαμάσκηνα λιπαρὰ, κ. λ. Deſ. τὰ θερμὴν ἔχοντα κρᾶσιν, κ) νεάζοντα. Auctore anonymo.

XXXIII. pag. 227. *b.* Περὶ κινήσεως, καὶ ἀναπαύσεως. *De motu, & quiete.* Inc. Η῾ κίνησις ἡ σύμμετρος, ὠφέλιμος τοῖς σώμασιν. Deſ. κ) ἐσθιέτω τὰς ὀπώρας ψυχραντικάς. Sine auctore.

XXXIV. p. 228. Περὶ συμμέτρε βρώσεως, κ) πόσεως, κ) ὕπνου, κ) ἐγρηγόρσεως. *De pari menſura cibi, & potus, ſomni, & vigiliarum.* Inc. Τὰ ἐσθιόμενα βρώματα πεπαίνονται εἰς τρεῖς τόπες ἐν τῷ σώματι, κ. λ. Deſ γίνεται αὐτῶν βάρος εἰς τὰ ἔνδοθεν μόρια, κ) βλάβη μεγίςη. Auctor anonymus.

XXXV. p. 230. Περὶ κυβερνήσεως ἐγκύε, κ) τῦ ἐν αὐτῇ ἐμβρύε. *De moderamine gravidae, & embryonis*, item ſine auctoris nomine. Inc. Ο῞ταν συλλάβῃ γυνὴ ἐν γαςρὶ, κ) γένηται αὐτῇ ἀνορεξία βρώσεως, κ) ὀρέγεται τῶν ἐσχρῶν βρωμάτων, κ. λ. Deſ. μετὰ ζιγγιβέρεως, ἢ λιβάνε, ἢ μόσχε, καὶ ὀσφραινέσθω ςύρακος, ἢ κώςε, κ) τῶν τοιέτων ὁμοίων.

XXXVI. p. 231. *b.* Περὶ εὐκοσμίε τῦ σώματος. *De ornatu corporis*, item incerti auctoris. Inc. Ο῞ταν αἱ τρίχες ἐκπίπτωσιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, χρὴ ἀλείφειν αὐτὴν, κ. λ. Deſ. κ) μετέπειτα ἄλειψον τὸ σῶμα αὐτοῦ ῥοδίνου ἐλαίε σὺν ὄξει μεμιγμένε.

XXXVII. p. 232. Περὶ δυνάμεως τροφῶν, κ) διαφορᾶς γεύσεων. *De viribus ciborum, & de diſcrimine ſaporum.* Inc. Αἱ γεύσεις τῶν βρωμάτων διαιρεῖται εἰς η΄. εἰς γλυκεῖαν, κ) πικρὰν, κ) ἁλμυρὰν, κ) δριμεῖαν, κ) λιπαρὰν, κ) ςυπτικὴν, κ) τὴν μὴ ἔχεσαν ἔσθησιν, κ) τὴν τίκτεσαν, κ. λ. Deſ. ἁρμόζεσι δὲ τοῖς ἔχεσι τὴν κρᾶσιν τῶν σωμάτων θερμὴν, κ) ξηράν. Huic ſuccedunt alia *de praeparatione Iuleppi ex ſaccharo, & melle, de carnibus, de lacte, de butyro; de piſcibus, de aromatibus, ac de oris, & cordis*

mor-

(1) Conſtantinus Porphyrogennetus filius fuit Michaelis Ducae ſupra memorati, de quo vid. Bandurium Numiſm. Imperat. Romanor. Tom. II. p. 752.

morbis; quorum omnium initium eſt: Τὸ καταςατὸν, ψυχρὸν ϗ ὑγρὸν ἁπαλύνει τὸ ςῆθος, καὶ τὸν τράχηλον, κ. λ. Finis: ϗ ςρυθία μικρὰ, ϗ κρέαλα πρόβαα. Nullum auctoris nomen.

XXXVIII. p. 239. Σύνοψις τῶν περὶ ȣ̓ρων. *Compendium de urinis*. Inc Οὖρον καθαρὸν, ϗ νέφος ἐπάνωθεν θάνατον σημαίνει, εἰ δὲ ἔχει κάτω ὑπόςασιν, ϗ ἐπάνω νέφος, μακρὰν νόσον σημαίνει, κ. λ. Deſ. τὸ δὲ μέλαν ὑπόξανθον πάσχειν τὰ νεῦρα σημαίνει. Auctor anonymus.

XXXIX. pag. ead. *b*. Succedunt variae Zulabi praeparationes, ac primo quidem ex roſis. Inc. Ῥόδα λίτρ. δ', ἐπίχυσον ὕδωρ ζέον εἰς χύτρον ἐπάνω τῶν ῥόδων, κ. λ. Deſ. ϛ τὸν ἀπαφρισμὸν δέχȣ. Auctore anonymo.

XL. pag. 242. Ἱερὰ Γαληνȣ̃. *Arcana Galeni*, nempe remedia contra diverſos morbos. Inc. Κολοκυνθίδος ἐντεριώνας, κ. λ. Deſ. ϗ ἐὰν εἰσὶ λυδία, φθείρονται, ϗ ἐξολοθρευφθήσονται. Inſeritur etiam Opuſculum eidem Galeno tributum de Appellatione partium hominis, cuius initium pag. 254. ſequens eſt: Κεφαλῆς τὸ μὲν πᾶν κύτος, μέρος ἂν λέγοιτο τοῦ ὅλȣ σώματος, κ. λ.

XLI. p. 267. Ἀντιβαλλόμενα τοῦ Γαληνοῦ. *Succedanea Galeni*, nempe res, quarum in compoſitionibus pharmaceuticis una pro altera commutari poteſt. Inc. Ἀντὶ ἀκανθίου σπέρματος λυχνὶς, κ. λ. Deſ. ἀντὶ ςαφίδος φοίνικος συριακȣ̃ σάρξ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. varia manu exaratus, lectuque difficillimus. Conſtat foliis 268.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI CLIMAX.

COD. XX. IN prima Codicis pagina, quae vacua ſupererat, hos duos iambos in laudem operis recens Graeculus appoſuit;

Κλίμαξ ἄνω φέρȣσα τȣ̀ς ἐναρέτȣς,
Ἐξ ἧς κάτω πίπτȣσιν ἄφρονες μόνοι.
Scala ſurſum ferens virtute praeditos,
Ex qua deorſum cadunt inſipientes ſoli.

Tum praeterea notulam iſtam; Ἡ παρȣ̃σα βίβλος ἐξωνήθη παρ' ἐμȣ̃ Λέοντος μαγιςροβεςάρχȣ τȣ̃ τουρμαρχοπώλȣ, τιμῆς νομισμάτων χρυσῶν παλαιῶν τεσσάρων πρὸς τῷ ἡμίσει. *Praeſens liber emtus eſt a me Leone, veſtiariorum officinae Praefecto Turmarchopolo, pretio nummorum antiquorum quatuor, cum dimidio*.

I. p. 1. Occurrit initio Prologus, a Radero editus in ſua Iſagoge, Ioanni Scalae praemiſſa, Pariſ. MDCXXXIII. fol. Inc. Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς ἀπογραφῆναι ἐν ȣ̓ρανοῖς τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα τρέχȣσι, κ. λ. Deſ. ἧς ἡ πρώτη βαθμίδων διδάσκει εὖ μάλα σαφῶς. Huic ſubnectitur Tabula triginta graduum, quibus Scala conſtat, ſive totidem virtutum, quibus paratur in caelum adſcenſus; & huic alia eiuſdem Prologi pars, cuius initium: Ἐσκόπησεν ὄντως ἀρίςως μάλα ὁ τὴν ἰσάριθμον ἡμῖν τῆς τȣ̃ Χριςȣ̃ κατὰ σάρκα ἡλικίας ἀνάβασιν τεκτηνάμενος. Finis: ἵν' ὁρῶντες τȣ̀ς κόπȣς, μὴ ἀπιςῶμεν τοῖς δράμασιν Quae quidem ultima verba quum in angulum deſinant acutum, binos ex utroque latere verſus habent ab eodem Codicis amanuenſe deſcriptos. Ii ſunt:

Πόνῳ κόπȣς ἀμείψων ἐξ ἁμαρτίας,
Οἱ γὰρ πόνοι τίκτȣσι τὴν εὐανδρίαν,
Φεύγειν μοναςὰς τȣ̀ς ἄςει συλλόγȣς,
Ποθεῖν δὲ μᾶλλον τȣ̀ς ἐρημικȣ̀ς θέλε.
Labore moleſtias commutans ex peccatis
(Labores enim pariunt fortitudinem)
Fugere monaſticos viros in urbe collectos,
Et deſiderare potius eremiticos cura.

II. p. 3. Vita ipſa ſuccedit hunc titulum praeſeferens: Βίος ἐν ἐπιτομῇ τȣ̃ Ἀββᾶ Ἰωάννȣ τȣ̃ ἡγȣμένȣ τȣ̃ ἁγίȣ ὄρȣς τȣ̃ Σινᾶ, τȣ̃ ἐπίκλην Σχολαςικȣ̃, τȣ̃ ἐν ἁγίοις ἀληθῶς. *Vita compendio conſcripta Abbatis Ioannis* [1], *Praefecti ſancti montis Sina, cognomento Scholaſtici* [2], *viri vere ſancti*. Inc. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γεννάδα, ϗ ἐκθρέψασα. Deſ. περιεχȣ́σας ςηρίγματα λέγοντα τάδε. Hanc quoque Raderus edidit in cit. Iſagoge. Pag. 6. Quidam verſus ſequuntur, hoc titulo praeeunte; Δανιὴλ μοναχȣ̃ ταπεινȣ̃ Ῥαϊθηνȣ̃ εἰς τὸν βίον τȣ̃ μακαρίȣ Ἰωάννȣ τȣ̃ ἐπίκλην Σχολαστικȣ̃. *Danielis humilis monachi Rhaithuni in vitam beati Ioannis cognomento Scholaſtici*. Verſus hi ſunt;

Πεπείραμαι κυροῦν ἐν βραχέσι πλεῖςα·
Ῥήτορσι γὰρ καλὸς συντομία ἔπȣς.
Ῥητρεύσεών σȣ ὡς ἔφης τὰς ἐκφράσεις
Χωλὰς, τὸ πῶς νοȣ̃ντες εἰπεῖν ȣ̓κ ἔχω,
Ἠμείψαμέν πȣ, ἢ ἐκόψαμεν πάλιν.
Ἀλλ' ὡς πατὴρ σύγγνωθι φιλτάτοις τέκνοις·
Θαῤῥεῖν γάρ ἐςιν, ȣ̓ κακίζειν τȣ̃τό σε.
In paucis plurima exprimere conatus ſum;
Eloquentiae enim candidatis probatur in narratione brevitas.
Orationum tuarum, ut vocas, deſcriptiones
Mutilas, dicere non poſſum, quomodo excogitantes
Mutaverimus alicubi, vel contra ſecuerimus.
Sed tu, ut pater ignoſce cariſſimis filiis;
Fiducia enim eſt, te id non improbaturum.

Horum verſuum primi duo, tamquam quid proſaicum, Vitam a Radero editam claudunt.

III. pag. ead *b*. legitur Epiſtola Ioannis, Scalae auctoris, ad alterum Ioannem Coenobii Praefectum Rhaithuni, ita inſcripta: Ἰωάννης Ἰωάννῃ χαίρειν. *Ioannes Ioanni gaudere*, cui reſpondent in margine, Πλάκες πνευματικαὶ, *Tabulae ſpirituales*. Inc. Ἀπεδεξάμην ὡς πρέπȣσαν τῷ σεμνῷ σȣ ϗ ἀπαθεῖ βίῳ. Deſ. ὁ Θεὸς τȣ̀ς μισθȣ̀ς ἀποδίδωσι. Exſtat in cit. Iſagoge. In fine legitur; Πρόλογος τȣ̃

(1) Hoc vitae compendium, ut libro Ioannis praefigeretur, mox ab eiuſdem obitu ſcripſit Daniel monachus Rhaithuus, cuius rogatu Climacus Scalam Paradiſi conſcripſerat. De Rhaithu vicino monaſterio verſus Rubrum mare, egerunt Bollandiſtae XIV. Ianuarii, quo die coluntur XLIII. martyres, huius Coenobii monachi.

(2) Ita ob eruditionem apud Latinos Scholaſtici appellati Prudentius, Ambroſius, Hilarius, Beda, & inter Canonicos uni alicui doctiſſimo, plerumque Scholaſtici nomen imponitur, & apud Graecos quamplurimi hoc nomine ob eruditionem inſigniti referuntur a Radero in Iſagoge ad Climacum Cap. 2.

τοῦ λόγου, οὗ ἡ ἐπωνυμία, πλάκες πνευματικαὶ, τετέλεςαι. *Prologus Sermonis, cuius titulus, Tabulae ſpirituales, completus eſt.*

IV. p. 7. *b.* Sequitur Scala ipſa, cuius primus gradus, λόγος, hunc habet titulum: Τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου, τοῦ ἡγουμένου τῶν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ μοναχῶν, λόγος ἀσκητικὸς περὶ τῆς τοῦ ματαίου βίου ἀποταγῆς, καὶ ἀναχωρήσεως. *Abbatis Ioannis, monachorum in monte Sina Praeſidis, Liber aſceticus de abdicatione vitae ſecularis, ac de vita ſolitaria.* Inc. Τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ὑπεραγάθου, καὶ παναγάθου ἡμῶν Θεοῦ, καὶ βασιλέως. Deſ. καὶ πόθον πόθῳ, καὶ σπουδῇ σπουδὴν, οὐκ ἐπαύσατο· ὁ ἐπιβεβηκὼς, μὴ ςραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω. Notandum heic, noſtri Codicis lectionem ab editione Raderi ſaepiſſime diſcrepantem nos inveniſſe, ac propterea quae in cuiuslibet gradus initio, ac fine cum ipſa conferendis diſcrimina occurrerunt, in calce paginarum ſubieciſſe; id enim Codicis vetuſtati deberi non immerito ſumus arbitrati.

Secundus gradus pag. 13. *b.* Περὶ ἀπροσπαθείας. *De exuendis adfectibus.* Inc. Ὁ ἐν ἀληθείᾳ τὸν κύριον ἀγαπήσας. Deſ. ἐν τῷ λιμένι ναυαγήσαντας. Δευτέρα ἀνάβασις· ὁ τρέχων μὴ τὴν σύζυγον, ἀλλ᾽ αὐτὸν τὸν Λὼτ μιμούμενος φεῦγε [1].

Tertius gradus p. 16. Περὶ ξενιτείας. *De hoſpitalitate.* Inc. Ξενιτεία ἐςὶ κατάλειψις ἀνεπίςροφος πάντων. Deſ. καὶ ταῦτα ἐκ δαιμόνων. Ὁ τρίτος Τριάδος ἰσάριθμος δρόμος· ὁ ἐπιβεβηκὼς μὴ περιβλέψῃ δεξιὰ, ἢ ἀριςερά. Hic gradus, ſive Sermo, ut etiam in editione Raderi, in duo Capita dividitur, quorum poſtremum inſcribitur: Περὶ ἐνυπνίων ἀκολουθούντων εἰσαγωγικούς. *De inſomniis, quae fugam ſeculi ſequi ſolent.*

Quartus gradus p. 20. Περὶ τῆς μακαρίας καὶ ἀειμνήςου ὑπακοῆς. *De beata ſemperque laudanda, ſeu memoranda obedientia.* Inc. Πρὸς τοὺς πύκτας ἡμῶν λοιπὸν, καὶ τοῦ Χριςοῦ ἀθλητάς. Deſ. ὁ μὲν γὰρ προλαβὼν ὑπακοῆς, ὁ δὲ ἕτερος τῆς μετανοίας.

Quintus gradus p. 45. Περὶ μετανοίας μεμεριμνημένης, καὶ ἀληθῶς ἐνεργοῦς. *De accurata vereque efficaci poenitentia.* Inc. Μετάνοιά ἐςιν ἀνάκλησις βαπτίσματος. Deſ. καὶ Θεὸς ἐν τῇ ἀναςάσει τῆς μεμεριμνημένης μετανοίας, ἀμὴν Πέμπτον βαθμὸν ἀνῆλθες ὁ μετανοήσας· τὰς γὰρ πέντε αἰσθήσεις ἐκάθηρας δι᾽ αὐτῆς, καὶ τὴν ἀκούσιον τιμωρίαν, καὶ κόλασιν διὰ τῆς [2] αὐτοπροαιρέτου ἐκφυγών.

Sextus gradus p. 53. *b.* Περὶ μνήμης θανάτου. *De memoria mortis.* Inc. Παντὸς λόγου προηγεῖται ἔννοια. Deſ. μελέτην θανάτου. Ἕκτη ἀνάβασις· ὁ ἀναβὰς οὐ μὴ λοιπὸν ἁμαρτήσῃ [3] ποτέ· ὑπερμιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἁμάρτῃς.

Septimus gradus p. 56. *b.* Περὶ τοῦ χαροποιοῦ πένθους. *De luctu qui gaudium creat.* Inc. Πένθος κατὰ Θεόν ἐςι σκυθρωπότης ψυχῆς ἐνοδύνου καρδίας διάθεσις. Deſ. διότι ἀδιαλείπτως οὐ πεπενθήκαμεν. Βάσις ἑβδόμη· ὁ ἀξιωθεὶς καὶ ἐμοὶ βοηθήτω· αὐτὸς γὰρ ἤδη βεβοήθηται, ὡς [4] διὰ τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ τὰς τοῦ αἰῶνος τούτου κηλῖδας ἀπονιψάμενος.

Octavus gradus p. 64. *b.* Περὶ ἀοργησίας, καὶ πρᾳότητος. *De victoria irae, & manſuetudine.* Inc. Ὥσπερ ὕδατος ἐν φλογὶ κατὰ μικρὸν προςιθεμένου, τελείως ἡ φλὸξ ἀποσβέννυται. Deſ. ἐν ἰδίῳ καιρῷ αὐτὴν ἐρωτήσατε. Ἐν ὀγδόῳ τινὶ βαθμῷ ὁ τῆς ἀοργησίας κεῖται ςέφανος, καὶ ὁ μὲν ἐκ φύσεως τοῦτον περικείμενος, ἴσως οὐ περίκειται ἕτερον, ὁ δὲ ἐξ ἱδρώτων, τοὺς ὀκτὼ εἰς ἅπαν νενίκηκεν.

Nonus gradus pag. 68. *b.* Περὶ μνησικακίας. *De abolenda iniuriarum memoria.* Inc. Αἱ μὲν ὅσιαι ἀρεταὶ, τῇ τοῦ Ἰακὼβ κλίμακι παρεοίκασιν. Deſ. τῶν πνευματικῶν ἀνδρῶν ἐπεκτείνεσθαι. Βαθμὸς ἔννατος· ὁ κτησάμενος, παῤῥησίᾳ λοιπὸν τὴν λύσιν τῶν πταισμάτων ζητείτω [5] παρὰ τοῦ σωτῆρος Θεοῦ.

Decimus gradus p. 70. Περὶ καταλαλιᾶς. *De detractione.* Inc. Οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων ἀντείποι, οἶμαι, ἐκ μίσους [6] καὶ μνησικακίας. Deſ. Πολλάκις γὰρ καὶ αὐτοὶ πεπλάνηνται. Ἀνάβασις δεκάτη· ἣν ὁ νικήσας, ἀγάπης ἐργάτης ἢ πένθους [7].

Vndecimus gradus p. 72. Περὶ πολυλογίας, καὶ σιωπῆς. *De loquacitate, & ſilentio.* Inc. Εἴρηται μὲν ἡμῖν βραχέως ἐν τοῖς φθάσασιν. Deſ. ςόμα ἀκρατὲς δαμάσαι. Βαθμὸς ἑνδέκατος [8]. ὁ νικήσας πλῆθος κακῶν ὑφ᾽ ἓν περιέκοψεν.

Duodecimus gradus p. 73. Περὶ ψεύδους. *De mendacio.* Inc. Γέννημα μὲν σιδήρου, καὶ λίθου πῦρ. Deſ. οὐ δυνήσεται ψεύσασθαι. Ἀνάβασις δωδεκάτη· ὁ ἐπιβεβηκὼς ῥίζαν τῶν καλῶν κέκτηται.

Decimus tertius gradus p. 74. Περὶ ἀκηδίας. *De taedio, ſeu acedia.* Inc. Εἷς καὶ οὗτος πολλάκις τῶν τῆς πολυλογίας κλάδων. Deſ. τίς δὲ ὁ τετοκὼς προσευχὴν, αὐτὴν ἐρωτήσατε. Νίκη, [9] ἣν ὄντως ὁ κτησάμενος ἐν παντὶ δόκιμος καθέςηκε καλῷ.

Decimus quartus gradus p. 75. *b.* Περὶ τῆς παμφήμου [10], καὶ δεσποίνης πονηρᾶς γαςρός. *De famoſa, & mala ventris domina gula.* Inc. Μέλλοντες περὶ γαςρὸς λέγειν. Deſ. πάντως ἡδύνεσθαι ζητοῦσιν. Ἀνδρεία νίκη· ὁ ἰσχύσας, δῆλος πρὸς ἀπάθειαν καὶ σωφροσύνην ἀκροτάτην ἐπειγόμενος.

Decimus quintus gradus p. 80 Περὶ ἀφθάρτου ἐν φθαρτοῖς ἐκ καμάτων, καὶ ἱδρώτων ἁγνείας, καὶ σωφροσύνης. *De incorrupta a corruptis mortalibus per labores, & ſudores comparata caſtitate, & temperantia.* Inc. Ἁγνεία ἐςὶν ἀσωμάτου φύσεως κείωσις. Deſ. ἐμοῦ τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψας. Ἔπαθλον, [11] ὁ ἐν σαρκὶ ὢν, καὶ τοῦτο εἰληφὼς ἀπέθανε, καὶ ἀνέςη, καὶ τῆς μελλούσης ἀφθαρσίας τὸ προοίμιον ἤδη ἀπ᾽ ἐντεῦθεν ἐγνώρισεν. Huius gradus deeſt in hoc Codice Prooemium, quod inc. Ἠκούσαμεν τῆς μαινάδος, κ. λ. Deſ. ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος, quod ex-

(1) In edit. Raderi ἀλλὰ τὸν Λὼτ μιμούμενος φεύγῃ.
(2) δι᾽ αὐτῆς.
(3) ἁμαρτήσει.
(4) deeſt ὡς.
(5) αἰτείτω.
(6) εὐφρονούντων ἀντείπῃ, οἶμαι, μὴ ἐκ μίσους
(7) πένθους καθέςηκεν.
(8) βαθμὸν ἑνδέκατον.
(9) τρισκαιδεκάτη νίκη.
(10) παμφίλου, grata omnibus.
(11) πεντεκαιδέκατον ἔπαθλον.

exſtat in omnibus aliis recentioribus Codd. & in cit. edit. Raderi.

Decimus ſextus gradus p. 92. Περὶ ἀκτημοσύνης, ἐν ᾧ κὴ περὶ φιλαργυρίας [1]. *De paupertate ad caelum properante, in quo & de avaritia*. Inc. Πλεῖςοι ὅσοι τῶν σοφῶν διδασκάλων πεφύκασι. Deſ. ἐμοὶ κὴ τοῖς σὺν ἐμοί. Πάλη, ἣν ὁ νικήσας, ἢ ἀγάπην κέκτηται, ἢ μέριμναν περιέκοψεν.

Decimus ſeptimus gradus p. 92. *b*. Περὶ ἀκτημοσύνης. *De paupertate ad caelum properante*. Inc. Α᾿κτημοσύνη ἐςὶ φροντίδων ἀπόθεσις. Deſ. εἰσαγωγικῶν γὰρ τὰ τοιαῦτα νοσήματα. Α῏θλον ὁ κτησάμενος, πρὸς οὐρανὸν ἀΰλως ὁδοιπορεῖ.

Decimus octavus gradus p. 94. Περὶ ἀναισθησίας, εἴτ᾽ ἒν νεκρώσεως ψυχῆς, κὴ θανάτε νοὸς πρὸ θανάτε σώματος. *De inſenſibili mentis ſtupore, ſeu duritie & morte animae ante mortem corporis*. Inc. Α᾿ναισθησία, κὴ ἐπὶ σωμάτων, κὴ ἐπὶ πνευμάτων ἐςίν. Deſ. ἐ μή με νικήσῃς εἰς τὸν αἰῶνα. Περὶ τῆς λιθώδες ἀναισθησίας.

Decimus nonus gradus p. 96. Περὶ ὕπνου, κὴ προσευχῆς, καὶ τῆς ἐν συνοδίᾳ ψαλμῳδίας. *De ſomno, precibus, & in publico conventu pſalmorum cantu*. Inc. Υ῞πνος ἐςὶ φύσεως ποσῶς σύςασις. Deſ. προσευχὴ δὲ παράςασιν, σπεδὴν, κὴ ἀγάπην πρὸς Θεὸν μοναχῶν μοναχῷ [2].

Vigeſimus gradus p. 97. Περὶ ἀγρυπνίας σωματικῆς, πῶς [3] δεῖ ταύτην μετιέναι. *De vigiliis corporis, quomodo hae ſint exercendae*. Inc. Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεύεσιν [4]. Deſ. καὶ ἀπιςίας θυγάτηρ δειλία. In aliis recentioribus poſt haec verba additur: Βαθμὸς κ᾽. ὁ τῦτον εἰληφὼς φῶς ἔλλαμψεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ.

Vigeſimus primus gradus p. 98. *b*. Περὶ δειλίας. *De timiditate*. Inc. Δειλία ἐςι νηπιῶδες ἦθος ἐν γηραλαίῳ [5] κενοδόξῳ ψυχῇ. Deſ. συμπροσεύξασθαι γὰρ ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν φύλαξ ἐλήλυθεν. Hic gradus in edit. cit. inc. a verbis: Εἰ μὲν ἐν κοινοβίοις, κ. λ. quae ſunt quatuor circiter verſus ante finem gradus ſuperioris, iiſque titulus praefigitur: Περὶ τῆς ἀνάνδρε δειλίας. *De effeminata timiditate*.

Vigeſimus ſecundus gradus p. 99. *b*. Περὶ κενοδοξίας [6] *De vanagloria*. Inc. Τινὲς μὲν ἰδιαιρέτῳ τάξει λόγων [7]. Deſ. τὴν πάντων τῶν κακῶν ἀρχηγὸν κὴ τελειωτήν. In cit. edit. poſt haec verba, alia pauca ſubiiciuntur, quae inc. Ο῾ τῆς νόσε ταύτης ἐκτὸς, κ. λ.

Vigeſimus tertius gradus p. 104. Περὶ ὑπερηφανίας [8]. *De Superbia*. Inc. Υ῾περηφανία ἐςὶ Θεοῦ ἄρνησις, δαιμόνων εὕρημα. Deſ. καὶ ἄβυσσον ταπεινώσεως. Βαθμὸς εἰκοςὸς δεύτερος (ſic, ſed in aliis, ſicut & in edit. vocatur Βαθμὸς κγ΄.) ὁ ἀναβεβηκὼς ἴσχυσεν, εἴπερ ἄρα ȣ ἀναβεβηκέναι δεδύνηται.

Vigeſimus quartus gradus pag. 107. Περὶ τῶν ἀνεκφράςων λογισμῶν τῆς βλασφημίας. *De inexplicabilibus blaſphemiae cogitationibus*. Inc. Χαλεπῆς ῥίζης, καὶ μητρὸς χαλεπώτατον ἀπόγονον εἶναι. Deſ. ἐμοὶ διηγήσατο εὐχαριςῶν τὸν Θεόν [9]. Hic gradus in edit. tamquam pars ſuperioris, nullo numero notatur. Hinc igitur iſta graduum numeratio ab edito diſcrepare incipit: quod parvi intereſſe arbitror; re enim integra, quoſdam tantum gradus in duos, vel plures ſcriba ſubdiviſit.

Vigeſimus quintus gradus p. 109. *b*. Περὶ πρᾳότητος, κὴ ἁπλότητος, κὴ ἀκακίας, καὶ πονηρίας [10]. *De lenitate ſeu manſuetudine, ſimplicitate, innocentia, & malitia*. Inc. Προτρέχει μὲν τῦ ἡλίε τὸ πρωϊνὸν φῶς. Deſ. κὴ ὕτω ποιῶν εὑρήσεις σωτηρίαν, καὶ εὐθύτητα ἐν Χριςῷ Ι᾿ησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀμήν.

Vigeſimus ſextus gradus pag. 111. *b*. Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπωλείας τῆς ὑψίςε ταπεινοφροσύνης ἀοράτῳ αἰσθήσει. *De perditrice omnium vitioſitatum altiſſima humilitate, incorporeo ſenſui inſita*. Inc. Ο῾ ἀγάπης κυρίε κυρίως, κὴ ταπεινοφροσύνης. Deſ. ἕως ȣ Θεὸν κτήσῃ· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὲς αἰῶνας, ἀμήν. Πηγῆς μὲν μήτηρ ἄβυσσος καθέςηκε, διακρίσεως δὲ πηγὴ ταπείνωσις.

Vigeſimus ſeptimus gradus p. 120. Περὶ διακρίσεως λογισμῶν, καὶ παθῶν, καὶ ἀρετῶν. *De diſcretione cogitationum, vitiorum, & virtutum*. Inc. Διάκρισίς ἐςιν ἐν τοῖς μὲν εἰσαγομένοις. Deſ. μήπως γένηται ἡ ἐσχάτη πλάνη ψυχῆς ὑπὲρ τὴν πρώτην πτῶσιν τῦ σώματος, κὴ εἰκότως. In edit. alii quatuor verſiculi ſequuntur.

Vigeſimus octavus gradus pag. 133. Περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτε. *De diſcreta diſcretione*. Inc. Ο῝ν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος φλεγομένη τὰ νάματα. Deſ. διὸ σκοτεινὸν ὄντως τὸ πρόβλημα. Heic quoque in edit. alii quatuor verſiculi ſubſequuntur. Gradus vero iſte una cum ſuperiori & ſequenti coniunctus, ſub eodem numero XXVI. comprehenditur.

Vigeſimus nonus gradus pag. 143. inſcriptus, Τῦ αὐτῦ Α᾿ββᾶ Ι᾿ωάννε τῦ Σιναίε ὄρους ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτῦ λόγων, *Eiuſdem Abbatis Ioannis Sinaitae, graduum ſuperiorum brevis & per ſummas enumeratio*, inc. Πίςις βεβαία, ἀποταγῆς μήτηρ. Deſ. ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὲς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Trigeſimus gradus, qui in edit. eſt XXVII. p. 147. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος, κὴ ψυχῆς ἡσυχίας. *De ſacra corporis & animae quiete*. Inc. Η῾μεῖς ὥσπερ ἀεὶ ὠνήσιμοί τινες τῶν ἀνοσίων παθῶν. Deſ. τρισμακάριος ὁ μέλλων, ἄγγελος ὁ καταλαβών. Cui adiungitur nullo numero marginali adiecto ſequens titulus: Περὶ διαφορᾶς καὶ διακρίσεως ἡσυχιῶν. *De differentia & diſcrimine religioſae ſolitudinis*. Inc. Εἰσὶ (καὶ τῦτο πᾶσι γνώριμον). Hoc initium differt

ab

(1) In edit. tantum Περὶ φιλαργυρίας.

(2) Προσευχῆς δὲ παράςασις σπεδὴν ... Θεὸν μοναχῶν. Ε᾿παινετὸν ἔργον, ὁ κτησάμενος καὶ Θεῷ πλησιάζει, καὶ δαίμονας θραπετεύει.

(3) Πῶς διὰ ταύτης γίνεται ἡ τῦ πνεύματος, κὴ πῶς, κ. λ. *quomodo per eas fiant vigiliae ſpiritus, & quomodo &c.*

(4) βασιλεῦσιν.

(5) γηραλέῳ.

(6) Περὶ τῆς πολυμόρφου κεν. .. *De multiformi van...*

(7) καὶ λόγῳ.

(8) Περὶ τῆς ἀκεφάλε ὑπερηφανίας, ἐν ᾧ καὶ περὶ ἀκαθάρτων λογισμῶν τῆς βλασφημίας. *De acephala, ſeu ſtulta ſapientia: in quo gradu ſimul de impuris blaſphemiae cogitationibus tractatur.*

(9) τῷ Χριςῷ. Νίκην τοῦ πάθους ὁ εἰληφὼς ἀπώσατο ὑπερηφανίαν.

(10) πονηρίας σεσοφισμένων, καὶ ȣ φυσικῶν. *Malitia non ab natura inſitis, ſed virtute vel vitio partis.*

ab aliis Codd. Des. ἕκαςος δὲ λοιπὸν Ϭλεπέτω, ἐν ποίᾳ Ϭαθμίδι ἕςηκεν.

Trigesimus primus gradus p. 150. *b.* inscribitur: Ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· ἔσονται οἱ πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. *Erunt novissimi primi, & primi novissimi. Erunt primi novissimi, & novissimi primi.* Inc. Αἱ μὲν ἑπτὰ τῆς ἑβδόμης, τȣ̃ νῦν εἰσιν ἐργασίαι. Des. τίς ἔγνω νοῦν ἀνθρώπȣ ἡσυχαςȣ̃ σώματι ϗ πνεύματι. Κράτος βασιλεῖ πλȣ̃τος καὶ πλῆθος· κράτος δὲ ἡσυχαςῇ προσευχῆς πλῆθος. Hic gradus in edit. ita est cum superiori coniunctus, ut quae heic sunt tituli loco, ibi contextus ipsius pars sint.

Trigesimus secundus gradus, in edit. XXVIII. p. 156. *b.* Περὶ τῆς ἱερᾶς, ϗ μητρὸς τῶν ἀρετῶν μακαρίας προσευχῆς, ϗ περὶ τῆς ἐν αὐτῇ νοερᾶς, ϗ αἰσθητῆς παραςάσεως. *De sacra, & virtutum procreatrice beata Oratione, & de mentis, & corporis in illa praesentia.* Inc. Προσευχή ἐςι κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς ποιότητα. Des. ϗ διδόντα εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, ϗ εὐλογȣ̃ντα ἔτη δικαίων, ἀμήν.

Trigesimus tertius gradus p. 163. Περὶ τȣ̃ ἐπιγείȣ ȣ̓ρανȣ̃, τῆς θεομιμήτȣ ἀπαθείας, καὶ τελειότητος, καὶ ἀναςάσεως ψυχῆς πρὸ τῆς κοινῆς ἀναςάσεως. *De caelo terrestri, & imitatrice Dei, animi tranquillitate, & perfectione, & resurrectione animae ante generalem resurrectionem.* Inc. Ἰδȣ̀ λοιπὸν ϗ ἡμεῖς οἱ τεθέντες ἐν λάκκῳ ἀγνωσίας. Des. ϗ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι Θεὸς, ϗ ἡ ἀπάθεια· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. In edit. alii sex versiculi supersunt.

Vltimus gradus, nullo tamen numero notatus p. 165. Περὶ τοῦ συνδέσμȣ τῆς ἐναρέτȣ τριάδος ἐν ἀρεταῖς. *De vinculo trium virtutum* (*Fidei nempe, Spei, & Caritatis*) Inc. Νυνὶ δὲ λοιπὸν, μετὰ πάντα τὰ προειρημένα. Des. εἴπερ ἡ ἀγάπη ἐςὶν ὁ Θεὸς, ᾧ ὕμνος, ᾧ κράτος, ᾧ σθένος, ᾧ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεςι, ϗ ἦν, ϗ ἔςαι εἰς ἀορίςȣς αἰῶνας φῶς [1], ἀμήν. Haec excipit Scala quaedam calamo delineata in triginta gradus distincta, quibus singulis totidem respondent virtutes, sed inverso ordine dispositae; quod quidem ita esse debet: nam quum iuxta auctoris mentem ex una ad aliam adscendendo via paretur ad caelos, sequitur, ut quam primo loco recensuimus, ea primum quoque, qui est infimus in Scala, gradum obtineat, quam vero postremo, ea ultimo etiam gradui, qui supremus est, respondeat.

V. p. 169. *b.* Agmen claudit eius Sermo ad Pastorem, hoc titulo apposito: Τȣ̃ Ἀββᾶ Ἰωάννου τȣ̃ ἡγȣμένȣ τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν πρὸς τὸν ποιμένα. *Abbatis Ioannis monachorum in Monte Sina Praefecti ad Pastorem.* Inc Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ ἔγωγέ σε, θεσπέσιε. Des. ἑνωθεὶς τῇ ἀγάπῃ· ἡ δὲ ἀγάπη ἐςὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν. Exstat in edit. Raderi p. 463. apud quem in Capp. XV. dividitur.

His omnibus mendosissima subscribitur notula recentioris Graeculi, prorsus analphabeti, qua Deum ut sibi propitius sit, deprecatur. Hanc vero, quum nihil praeseferat novi, consulto praetermittimus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. Constat fol. 184. Cuius specimen damus Tab. IV. N. III.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

DIVI IGNATII EPISTOLAE.

Titulus ita corrigendus.

Divi Ignatii Epistolae Interpolatae XI. Polycarpi una, & Hippolyti de consummatione Mundi, & Antichristo, & de secundo adventu D. N. Iesu Christi Oratio.

I. p. 1. POst titulum rubro charactere exaratum, Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Ἰγνατίȣ τȣ̃ Θεοφόρȣ ἐπιςολαὶ, *Sacrosancti martyris Theophori Ignatii Epistolae*, hanc exhibet Codex primae Epistolae inscriptionem: Πρὸς Τραλλησίȣς ἐπιςολὴ δευτέρα. *Ad Trallesios Epistola II.* Heic unius fere paginae lacuna intercedit, mancam initio Epistolam innuens, quae revera incipit a verbis, Ὡς ἡ κατ' αὐτὰ ȣ̃ν πρᾳότης, ἐν ᾗ καταλύεται ὁ ἄρχων τȣ̃ αἰῶνος τȣ́τȣ ὁ διάβολος, κ. λ. quae incidunt in media p. 895 T. II. edit. Paris. MDCLXXII. Operum SS. Patrum, qui temporibus Apostolorum floruerunt, qua nos in hac recensione usi sumus. Des. ἐν ᾧ εὑρεθείημεν ἄμωμοι· ὀναίμην ὑμῶν ἐν κυρίῳ. COD. XXI.

II. p. 6. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ πρὸς Μαγνησίȣς ἐπιςολὴ τρίτη. *Eiusdem ad Magnesios Epistola III.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ ϗ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν χάριτι Θεοῦ πατρὸς, ἐν Χριςῷ Ἰησȣ̃ τῷ σωτῆρι, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν ȣ̃σαν ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μεάνδρῳ (in edit. Μαιάνδρῳ) καὶ εὔχομαι ἐν Θεῷ πατρὶ, ϗ Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ πλεῖςα χαίρειν ὑμᾶς εἴη. Inc. Γνȣ̀ς ὑμῶν τὸ πολυεύτακτον τῆς κατὰ Θεὸν ἀγάπης. Des. ἐν Χριςῷ Ἰησȣ̃ διὰ θελήματος Θεοῦ. Exstat loc. cit. p. 888.

III. p. 12. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς τȣ̀ς ἐν Ταρσῷ ἐπιςολὴ δ'. *Eiusdem ad Tarsenses Epistola IV.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῇ σεσωσμένῃ ἐν Χριςῷ ἐκκλησίᾳ ἀξιεπαινέτῳ, (in edit. ἀξιεπαίνῳ) καὶ ἀξιομνημονεύτῳ, ἀξιαγαπήτῳ (in edit. ϗ ἀξιαγ..) τῇ ȣ̃σῃ ἐν Ταρσῷ, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, ϗ κυρίȣ Ἰησȣ̃ Χριςοῦ πληθυνθείη διαπαντός. Inc. Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ. Des. καὶ ἐμȣ̃ μὴ ἐπιλάθησθε. ὁ κύριος μεθ' ὑμῶν. Ibid. p. 924.

IV. p. 15. Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς Φιλιππησίȣς περὶ βαπτίσματος, ἐπιςολὴ πέμπτη. *Eiusdem ad Philippenses de Baptismate, Epistola V.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ ϗ Θεοφόρος ἐκκλησίᾳ Θεοῦ ἠλεημένῃ, ἐν πίςει ϗ ὑπομονῇ καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, τῇ ȣ̃σῃ

(1) Haec vox deest in edit. in qua ultimus hic gradus, nempe XXX in duas partes dividitur, quarum ultimae hic praefigitur Titulus: Προτροπὴ ἐπίτομος, καὶ ἰσοδύναμος τῶν διὰ πλάτȣς εἰρημένων. *Brevis adhortatio, qua omnia supra latius dicta comprehenduntur.*

ὄσῃ ἐν Φιλίπποις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Inc. Μεμνημένοι τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ σπουδῆς. Def. ἐνδυναμούμενοι ἐν τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ibid. p. 934.

V. pag. 21. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Φιλαδελφεῖς ἐπιστολὴ ϛ'. *Eiusdem ad Philadelphenses Epistola VI.* Inscriptionis initium: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος ἐκκλησίᾳ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Finis: ἐξασθενήσειαν δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Epistola inc. Θεασάμενος ὑμῶν τὸν ἐπίσκοπον. Def. ἔρρωσθε ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν, ἐν ἁγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 904.

VI. p. 28. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σμυρναίους ἐπιστολὴ ζ'. *Eiusdem ad Smyrnaeos Epistola VII.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, κ. λ. Inc. Δοξάζω τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Def. καὶ σοφίας θείας καὶ ἱερᾶς. Ibid. pag. 911.

VII. p. 34. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Πολύκαρπον ἐπίσκοπον Σμύρνης ἐπιστολὴ η'. *Eiusdem ad Polycarpum Episcopum Smyrnarum Epistola VIII.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ καὶ μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ (in edit. Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος) Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ, κ. λ. Inc. Ἀποδεχόμενός σου τὴν ἐν Θεῷ γνώμην ἡδρασμένην. Def. ἀσπάζομαι Ἄλκην τὸ ποθητόν μοι ὄνομα, ἀμήν. Ἡ χάρις ἴσως τοῦ Θεοῦ εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἔρρωσθε ἐν κυρίῳ. Ibid. pag. 876. sed aliquantulum in fine diversa.

VIII. p. 37. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀντιοχεῖς ἐπιστολὴ θ'. *Eiusdem ad Antiochenos Epistola IX.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος ἐκκλησίᾳ ἐλεημένῃ, κ. λ. Inc. Ἐλαφρά μοι, καὶ κοῦφα τὰ δεσμὰ ὁ κύριος πεποίηκε. Def. πεφωτισμένοι τῷ ἁγίῳ πνεύματι. Ibid. p. 927.

IX. p. 40. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἥρωνα διάκονον Ἀντιοχείας ἐπιστολὴ ι'. *Eiusdem ad Heronem Diaconum Antiochiae Epistola X.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῷ θεοτιμήτῳ, καὶ ποθεινοτάτῳ χριστοφόρῳ γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ. (in edit. ποθεινοτάτῳ, σεμνοτάτῳ, χριστοφόρῳ, πνευματοφόρῳ, γνησίῳ τέκνῳ, κ. λ.) Inc. Παρακαλῶ σε ἐν Θεῷ προσθῆναι (in edit. προσθεῖναι) τῷ δρόμῳ σου. Def. καὶ προσεύχου, ἵνα τελειωθῶ. Ibid. p. 931.

X. p. 43. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους ια'. *Eiusdem ad Ephesios Epistola XI.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγέθει Θεοῦ πατρὸς πληρώματι (in edit. καὶ πληρώματι) τῇ καὶ προωρισμένῃ, κ. λ. Inc. Ἀποδεξάμενος (in edit. Ἀπεδεξάμην) ὑμῶν ἐν Θεῷ τὸ πολυπόθητον ὄνομα. Def. τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἔρρωσθε, ἀμήν. Ἡ χάρις Ἰγνατίου Ἐφεσίοις. Ibid. p. 879.

XI. p. 52. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴ ιβ'. *Eiusdem ad Romanos Epistola XII.* Inscribitur: Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῇ ἐλεημένῃ (in edit. ἠλεημένῃ) ἐν μεγαλειότητι ὑψίστου Θεοῦ πατρὸς, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ἐκκλησίᾳ ἡγιασμένῃ, κ. λ. Inc. Ἐπεὶ εὐξάμενος (in edit. Ἐπευξάμενος) τῷ Θεῷ, ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν. Def. Ἔρρωσθε εἰς τέλος, ἐν ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ibid. pag. 900. His subiungitur: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, πατριάρχου Θεουπόλεως τῆς Ἀντιοχείας. *Finis Epistolarum sacrosancti martyris Ignatii Theophori, Patriarchae Theopolis Antiochiae.*

XII. p. 56. *b*. Τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου ἐπισκόπου Σμύρνης, καὶ ἱερομάρτυρος, πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολή. *Sancti Polycarpi Episcopi Smyrnae & sacri martyris, ad Philippenses Epistola.* Inscribitur: Πολύκαρπος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι, κ. λ. Inc. Συνεχάρην ὑμῖν μεγάλως ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Def. ὁ κύριος τῆς δόξης καὶ πάσης χάριτος μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀμήν. Ibid. p. 1007. sed mutila, definit enim in verbis, καὶ δι' ἡμᾶς ὑπὸ. . . . quae incidunt in extrema Codicis pag. 59. *b*.

XIII. pag. 76. Τοῦ μακαριωτάτου Ἱππολύτου ἐπισκόπου, καὶ μάρτυρος, λόγος περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, καὶ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Beatissimi Hippolyti Episcopi, & martyris, Oratio de consummatione mundi, ac de Antichristo, & secundo adventu Domini nostri Iesu Christi.* Inc. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ μακάριοι προφῆται, ὀφθαλμοὶ ἡμῶν γεγόνασι, τῶν ἀποκρύφων τὴν δήλωσιν ἡμῖν ἐμφανιζόμενοι. Def. σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat in Appendice ad eius Opera G. L. Hamburg. fol. A. MDCCXVI. curante Io. Alberto Fabricio, pag. 4.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XV. quoad Hippolyti Orationem a diversa manu, licet eiusdem aevi, exaratus. Constat foliis scriptis 101.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΡΑΔΥΤΗΤΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO IN PASCHA ET IN TARDITATEM.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes LII. ac Vita.

I. pag. 1. Post Latinum Orationum Indicem, prima Oratio sequentem titulum praefert aureis, ac maioribus litteris exaratum, aureoque ornamento inclusum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγος εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio in Pascha, & in tarditatem.* Exstat in eius Operum cit. edit. Paris. Tom. I. p. 673. COD. XXII

II. p. 2. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἕνεκεν καὶ αὖθις ἐπανόδου διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν, ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης μέγεθος. *Eiusdem apologeticus suae in Pontum fugae, & iterum reditus, propter ordinationem in presbyterum, in quo agitur de magnitudine sacerdotii.* Ibid. p. 1.

III. p. 31. Πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ

τοῦ πρεσβυτέρȣ, κ) μὴ ἀπαντήσαντας ἐν τῷ πάσχα. *Ad eos qui ipsum acciverant in principio sui presbyterii, neque postea in die Paschatis accesserant*. Ibid. p. 46.

IV. p. 33. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς Καισάριον τὸν ἑαυτȣ̃ ἀδελφὸν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Caesarii fratris Oratio funebris*. Ibid. p. 160.

V. p. 43. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem sororis Oratio funebris*. Ibid. p. 176.

VI. p. 51. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰρηνικὸς α΄. *Eiusdem de Pace Oratio prima*; recentiori autem manu additum fuit, ἐλέχθη ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων ὑπὸ παρȣσίᾳ τȣ̃ πατρὸς αὐτοῦ, *dicta post reconciliationem monachorum, praesente ipsius patre*. Ibid. p. 190.

VII. p. 60. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰρηνικὸς β΄ εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι. *Eiusdem de Pace Oratio II. in concordiam, quam post seditionem unanimes inivimus*. Ibid. p. 205.

VIII. p. 65. Τȣ̃ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τὸν αὐτοῦ πατέρα Γρηγόριον, συμπαρόντος αὐτῷ Βασιλείου, ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. Ναζιανζοῦ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν, ἧς κ) αὐτὸς ἦρξεν μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς ἐκκλησίας, μᾶλλον δὲ κ) ἔτι περιόντος τȣ̃ πατρός. *Eiusdem Apologeticus in patrem suum Gregorium, habitus praesente Basilio Magno, postquam Sasimorum Episcopus creatus fuit. Nazianzi enim erat pater eius, cuius Ecclesiae regimen suscepit post mortem patris, vel potius ipso adhuc superstite*. Ibid. p. 142.

IX. pag. 67. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς εἰς τȣ̀ς αὐτȣ̀ς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς φυγῆς. *Eiusdem Apologeticus ad eosdem post reditum ex fuga*. Ibid. p. 134.

X. pag. 68. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείȣ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset*. Ibid. p. 136.

XI. p. 71. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, κ) τὸν γέροντα. *Eiusdem de se ipso, & ad patrem senem*. Ibid. p. 145.

XII. p. 74. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224.

XIII. p. 82. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ὑπὸ παρȣσίᾳ Βασιλείȣ. *Eiusdem in laudem patris sui funebris Oratio, praesente Basilio Magno habita*. Ibid. p. 286.

XIV. p. 100. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς λόγȣς, κ) εἰς τὸν ἐξισωτήν. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequatorem*. Ibid. p. 149.

XV. p. 106. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τȣ̀ς πολιτευομένȣς ἀγωνιῶντας, κ) τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον. *Eiusdem ad cives suos gravi timore perculsos, & ad Praefectum irascentem*. Ibid. p. 265.

XVI. p. 111. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Βασίλειον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae funebris Oratio*. Ibid. p. 316.

XVII. p. 144. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πτωχοτροφίας. *Eiusdem de pauperibus alendis*. Ibid. p. 239.

XVIII. p. 159. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἐπιτάφιος. *Eiusdem in laudem Athanasii Episcopi Alexandrini funebris Oratio*. Ibid. p. 373.

XIX. pag. 172. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Κυπριανὸν μάρτυρα, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in laudem Cypriani martyris, quum postridie festi eius ex agro rediisset*. Ibid. p. 274.

XX. p. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς Μακκαβαίȣς. *Eiusdem in Maccabaeos*. Ibid. p. 397.

XXI. p. 185. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα. *Eiusdem in laudem Heronis philosophi* [1], *ab exsilio reversi*. Ibid. p. 409.

XXII. pag. 193. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κατάπλȣν εἰς τȣ̀ς ἀπ᾽ Αἰγύπτου ἐπιδημήσαντας. *Eiusdem in appulsum, & navigationem Episcoporum, qui profecti sunt ab Aegypto*, Oratio habita in portu. Ibid. p. 424.

XXIII. p. 197. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ δογμάτων, καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων σχεδιασθείς. *Eiusdem de Dogmatibus, ac de constitutione Episcoporum extemporaneus Sermo*. Ib. p. 486.

XXIV. p. 201. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐνομιανοὺς προδιάλεξις, ἢ ὅτι ȣ̓ παντὸς τὸ περὶ Θεοῦ διαλέγεσθαι, ἢ πάντοτε. *Eiusdem adversus Eunomianos praeludium, vel quod non sit cuiusque hominis, vel temporis de Deo disputare*. Ibid. p. 529.

XXV. p. 205. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογίας. *Eiusdem de Theologia*. Ibid. pag. 536. & est II. de Theologia.

XXVI. p. 219. Τȣ̃ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ α΄. *Eiusdem de Filio Oratio I*. Ibid. p. 561. & est III. de Theologia.

XXVII. p. 227. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ β΄. *Eiusdem de Filio II*. Ibid. p. 577. & est IV. de Theologia.

XXVIII. p. 236. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἁγίȣ Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto*. Ibid. p. 593. & est V. & postrema de Theologia.

XXIX. p. 247. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Θεοφάνια. *Eiusdem in Christi apparitionem*. Ibid. pag. 613.

XXX. p. 254. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ φῶτα. *Eiusdem in sancta Lumina*. Ibid. p. 624.

XXXI. p. 261. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. *Eiusdem in sanctum Baptisma*. Ib. p. 637.

XXXII. pag. 282 Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. *Eiusdem in sanctum Pascha*. Ib. p. 676.

XXXIII. p. 294. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. *Eiusdem in novam Dominicam*. Ibid. p. 697. Quaedam paullo post initium huius Orationis omissa, nimirum a verbis Καὶ τί δεῖ μοι πλειόνων ἐγκαινίων, κ. λ. usque ad illa καὶ Θεῷ πλησιάσαντες inclusive, ad ipsius calcem reddita fuerunt, hac marginali notula, ubi incidit defectus, ab eodem scriptore Codicis adiecta: Ἐν πολλοῖς τῶν ἀν-

(1) Bellarminus in libro de Scriptor. Eccles. ex Hieronymi Opusculo eiusdem argumenti monet, pro Heronis nomine, substitui debere Maximi, quod tamen in ultima Gregorii Nazianzeni editione observatum non est. Vide etiam Oudinum de Scriptor. Eccles. Tom. I. p. 627.

ἀντιγράφων, κ̀ ἕτερά τινα διὰ μέσȣ κείμενα εὕρομεν, ἔνθα τὸ σημεῖον ὁρᾷς τȣ̃το (heic ſignum quoddam obeli formam referens adſcribitur, alteri in textu appoſito reſpondens) *ἅπερ ἔδοξεν ἡμῖν ἢ μὴ εἶναι τȣ̃ πατρὸς, ἢ μὴ εἶναι ἀνόθευτα· ὅμως κ̀ ταῦτα πρὸς ἀκριβῆ τῶν ἐντυγχανόντων γνῶσιν ἐπὶ τέλος τȣ̃ λόγȣ γραφῆναι συνείδομεν, ὀβέλȣς τοῖς ἀπεμφαίνȣσι ῥητοῖς παραθέμενοι. In multis exemplaribus & alia quaedam in medio poſita invenimus, ubi hoc ſignum vides, quae quidem videbantur nobis vel non eſſe Patris, vel genuina non eſſe. Tamen & haec ad perfectam legentium cognitionem, in fine Sermonis ſcribenda exiſtimavimus, virgulas videlicet rectas diſſentaneis verbis apponentes.* Vbi vero omiſſa reſtituit, haec alia in margine leguntur: Ε῎χει *δὲ τὰ ἐν τῷ λόγῳ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, ὡς ἐν παρενθήκῃ φερόμενα, καθάπερ ἀνωτέρω ἡ ἐν αὐτῷ ἐπιτόπως κειμένη παράθεσις δηλοῖ ȣ̃τως. Haec quoque habentur in Sermone in novam Dominicam, veluti in quadam appendice relata, quemadmodum ſuperius in ipſo opportune poſita adiectio ita oſtendit.*

XXXIV. p. 299. Τȣ̃ *αὐτȣ̃ εἰς τὴν* Πεντηκοστήν. *Eiuſdem in Pentecoſten*. Ibid. p. 705.

XXXV. p. 306. Τοῦ *αὐτοῦ πρὸς* Α᾽ρειανȣ̀ς, *κ̀ εἰς ἑαυτόν. Eiuſdem adverſus Arianos, ac de ſe ipſo*. Ibid. p. 431.

XXXVI. p. 312. Τοῦ *αὐτοῦ εἰρηνικὸς γ΄. εἰς* Α᾽μφιλόνεικον. *Eiuſdem de Pace Oratio III. in Amphilonicum*. Ibid. p. 213.

XXXVII. p. 318. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ τῆς εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. Eiuſdem de moderatione in diſputationibus ſervanda*. Ibid. pag. 442.

XXXVIII. pag. 330. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπιστάντα μετὰ τὰ κατὰ* Μάξιμον. *Eiuſdem de ſe ipſo, quum poſt ea, quae a Maximo perpetrata fuerant, rure in urbem rediiſſet*. Ibid. p. 472.

XXXIX. p. 337. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν, κ̀ πρὸς τȣ̀ς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας* Κωνσταντινȣπόλεως. *Eiuſdem de ſe ipſo, & adverſus eos, qui dicebant, ipſum adfectare Cathedram Conſtantinopolitanam*. Ibid. p. 464.

XL. p. 342. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν΄ ἐπισκόπων παρȣσίαν. Eiuſdem Oratio in praeſentia CL. Epiſcoporum habita*. Ibid. p. 510.

XLI. p. 352. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ πρὸς* Κληδόνιον *πρεσβύτερον ἐπιστολὴ α΄. Eiuſdem ad Cledonium presbyterum Epiſtola I.* Inſcribitur: Τῷ *τιμιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ, ϗ συμπρεσβυτέρῳ* Κληδονίῳ, Γρηγόριος *ἐν κυρίῳ χαίρειν. Perquam honorando, ac Deo cariſſimo & conſacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere*. Ibid. pag. 737.

XLII. p. 357. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ πρὸς* Κληδόνιον *πρεσβύτερον ἐπιστολὴ β΄. Eiuſdem ad Cledonium presbyterum Epiſtola II.* Ibid. p. 745.

XLIII. p. 360. Τοῦ *αὐτοῦ πρὸς* Νεκτάριον *ἐπίσκοπον* Κωνσταντινȣπόλεως *ἐπιστολή. Eiuſdem ad Nectarium Epiſcopum Conſtantinopolitanum Epiſtola*. Ibid. p. 721.

XLIV. p. 361. Τοῦ *αὐτοῦ κατὰ* Ε᾽λλήνων, *κ̀ κατὰ* Ι᾽ȣλιανοῦ. *Eiuſdem adverſus Ethnicos, & Iulianum*. Ibid. p. 49.

XLV. p. 396. Τοῦ *αὐτοῦ κατὰ* Ι᾽ȣλιανοῦ *στηλιτευτικὸς β΄. Eiuſdem in Iulianum invectiva II.* Ibid. p. 109.

XLVI. p. 411. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίȣ. Eiuſdem in dictum Evangelii*. Ib. p. 496.

XLVII. p. 418. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὴν χειροτονίαν* Δοαρῶν *ἐκδοθεῖσα* Εὐλαλίῳ *ἐπισκόπῳ. Eiuſdem Oratio habita in electione Eulalii Doarenſium Epiſcopi*. Ibid. p. 494.

XLVIII. p. 420. Τοῦ *αὐτοῦ πρὸς παρθένον παραινετικός. Eiuſdem ad Virginem exhortatio*. Tom. II. p. 299. inter Carmina. Haec in Codice quamvis inſtar ſolutae orationis ſit exarata, tamen unius verſus ab altero diviſionem interpoſita puncta ſignificant. Huic item nullo titulo ſuccedunt alia Carmina, eodem modo perſcripta, quorum initium: Σὲ *κ̀ νῦν εὐλογοῦμεν, κ. λ.* Finis: *πατρὶ, κ̀ υἱῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν*. Edidit haec Graece Brunellus pag. 51. utraque autem lingua Iacobus Tollius p. 96.

IL. p. 421. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ πρὸς* Εὐάγριον *μοναχὸν περὶ θεότητος. Eiuſdem ad Evagrium monachum de Divinitate*. Tom. I. p. 717.

L. p. 424. Τοῦ *αὐτοῦ σημασία εἰς τὸν* Ι᾽εζεκιήλ. *Eiuſdem ſignificatio in Ezechielem*. Ibid. p. 723. ſed ultima huius Orationis, una cum duabus ſequentibus a manu multo recentiori, ſeculi nimirum XV. ſunt exarata, &, ut opinor, a Codice XII. huius Plutei deſcripta; id enim tetraſtichon iambicum Metaphraſi praefixum dubitare non ſinit.

LI. p. 425. Τοῦ *αὐτοῦ, μετάφρασις εἰς τὸν* Ε᾽κκλησιαστήν. *Eiuſdem metaphraſis in Eccleſiaſten.*

Ε᾽κκλησιαστὴς μᾶλλον αὐτὸς ηὑρέθης
Ὁ δημαγωγὸς τῶν ὑπὲρ νοῦν δογμάτων.
Συνήγαγες γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν,
Ὡς ἄλλος Ὀρφεὺς τεχνικῆς γλώττης μέλει.
Eccleſiaſtes potius ipſe inventus es
Inſtitutor ſupernaturalium dogmatum;
Congregaſti enim omnem hominum naturam,
Sicut alter Orpheus artificioſae linguae cantu.

Ibid. pag. 749. Huic iterum adnectitur precatiuncula illa verſibus conſcripta, de qua ſupra N. XLVIII. praecedente titulo: Εὐχὴ *τȣ̃ αὐτȣ̃. Precatio ipſius*. Inc. Σὲ *κ̀ νῦν* Χριστέ *μȣ*. Deſ. *εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.*

LII. p. 435. Τȣ̃ *αὐτοῦ εἰς μάρτυρας, κ̀ κατὰ* Α᾽ρειανῶν. *Eiuſdem in martyres, & adverſus Arianos*. Ibid. p. 725. ſed Latina tantum legitur.

LIII. pag. 438. Βίος *τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν* Γρηγορίȣ *ἀρχιεπισκόπου* Κωνσταντινȣπόλεως *τοῦ* Θεολόγȣ. *Vita ſancti patris noſtri Gregorii Archiepiſcopi Conſtantinopolitani Theologi*. Inc. Συγκαλεῖ *μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες*, Γρηγόριος. Deſ. *καὶ* Θεῷ *λέγȣσα φίλον εἶναι τὸ κατὰ δύναμιν, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.* Hanc vitam diverſa manus, licet antiqua (XI. enim ſeculum ſapit) deſcripſit, cu-

cuius poſtremae quinque paginae a recenti Graeco, de quo ſupra N. L. ſuppletae, & a memorato Codice exaratae ſunt.

Hic etiam Codex, perinde ac ſuperiores alii, quos recenſuimus, marginalibus ſcholiis eſt adſperſus, aliis ab eodem ſcriptore Codicis minutiori charactere conſcriptis, aliis vero recentioribus. Vtrorumque danda ſpecimina. Ex primis illud eſto, quod pag. 11. *b.* ad illa verba Orationis II. *καὶ οἰκονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν, κ. λ.* pertinet, & eſt ſequens: Τὸ *οἰκονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν τῶν δογμάτων· ὅπερ ὐδέν ἐςι ἕτερον, ἢ πῇ μεν αὐτὴν κρύπτειν, πῇ δὲ αὐτὴν φανεροῦν, ϗ τῦτο κατὰ τὸ μᾶλλον, ϗ ἧττον, πρὸς τὸ τῶν ἀκυόντων ἐπιτήδειόν τε ϗ πρόσφορον· ὡς ὑποκατιὼν ἐπεξεργαςικώτερόν φησιν ὁ διδάσκαλος. Τῦτῳ συνάψεις τὸ ἀποςολικὸν ἐκεῖνο, ὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριςοῦ, καὶ οἰκονόμυς μυςηρίων Θεῦ.*

Ex ſecundis vero illud, quod in Oratione xx. *in Maccabaeos* inſcripta occurrit p. 180. *b.* ad eiuſdem verba, *ϗ γὰρ πῶς καὶ τριβὴν ἐνεποίει τοῖς πάθεσιν*, pertinens, & ita habet: Τριβήν, *φησιν, ἐνεποίυν τοῖς πάθεσιν οὐ μόνον αἱ ποικίλαι βάσανοι, ὐδὲ οἱ πολυειδεῖς τῦ Ἀντιόχυ λόγοι, ποτὲ μὲν ὑβρίζοντος, ποτὲ δὲ ἀπειλαῖς παρατρέψαι αὐτοὺς πειρωμένου, ποτὲ δὲ θωπείαις καταγοητεύοντος, ἀλλὰ καὶ τῶν παίδων αἱ πρὸς αὐτὸν ἀποκρίσεις μετὰ τῦ σοφῦ, πολὺ ϗ τὸ γενναῖον ἐμφαίνυσιν, ὥς τε ἐάν τις ὁμοῦ συναγάγῃ ἅπαντα τὰ τῶν ἄλλων καλὰ, μικρὰ δόξυσιν εἶναι πρὸς τὴν τύτων ἔνςασιν, καὶ γενναιότητα· μικρὰ δὲ πάλιν ἡ καρτερία τῶν ἄλλων, πρὸς τὴν τούτων σοφίαν καὶ σύνεσιν· οἱ γὰρ αὐτοὶ μόνοι ἀμφότερα ᾔδεισαν, ϗ πάσχειν καρτερῶς, ϗ φιλοσόφως ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὰς ἀπειλὰς, ἃς ὁ ἄρχων προὐτείνετο· ὧν ὐδενὸς ἡττήθησαν, ὔτε οἱ παῖδες, ὔτε ἡ μήτηρ, ἀλλ' αὕτη ϗ μάλιςα ὑπεράνω πάντων ἑαυτὴν θεῖσα, ϗ τῷ φίλτρῳ τῶν τέκνων τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας θυμὸν κεράσασα, τοῖς παισὶν ἐπαπῆλθεν ἑκυσίως ἐπὶ τὴν πυρὰν ὁρμήσασα, ϗ μετὰ λαμπρῶν τῶν ἐπιταφίων.* Hoc unum eſt ex iis, quibus haec Oratio prae reliquis referta eſt, totum enim marginem undequaque ambiunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. Conſtat foliis ſcriptis 458.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ.

IOANNIS DAMASCENI DOGMATICA.

COD XXIII. I. p. 1. POſt Tabulam eorum, quae continentur in hoc Codice, nempe Capitum Philoſophicorum, ac Dogmaticorum [1], in fine tamen mutilam, ob unius fortaſſe paginae iacturam, ſequitur nuncupatoria Epiſtola cum hoc titulo: *Τῷ ἁγιωτάτῳ ϗ θεοτιμήτῳ πατρὶ Κοσμᾷ ἐπισκόπῳ τῦ Μαϊυμᾶ Ἰωάννης ἐλάχιςος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Sanctiſſimo & honorabili in Deo Patri Coſmae Epiſcopo Maiumae Ioannes minimus in Domino ſalvere.* Inc. Τὸ *μὲν ςενὸν τῆς διανοίας, ϗ τὸ ἄπορον τῆς γλώττης τῆς ἐμαυτῦ ἐπιςάμενος.* Deſ. *ϗ λαμβάνοντες τὸ ὑπήκοον, τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε.* Quae quidem in editione Operum Damaſceni Pariſ. fol. A. MDCCXII. curante Michaele Le Quien Tom. I. p. 123. memorato Indici poſtponitur. Tum Liber Philoſophicus in Capita diſtributus LXX. licet amanuenſis errore, qui numerum omiſit XXXVIII. in Capite deſinat LXIX. Pag. 5. primum Libri Caput, Περὶ *γνώσεως*, *De Cognitione*, inc. Οὐ*δὲν τῆς γνώσεως ἐςὶ τιμιώτερον· ἡ γὰρ γνῶσις φῶς ἐςι ψυχῆς λογικῆς.* Pag. 29. Cap. XVI. Περὶ *συνωνύμυ, ϗ ὁμωνύμυ κατηγορίας*, *De univoca, & aequivoca praedicatione*, in duo dividitur, & verbis, Τὸ *ὑποκείμενον διχῶς λέγεται*, praefigitur titulus, Περὶ *ὑποκειμένυ*, *De ſubiecto*. Itaque ſequens Caput, quod in editione citata XVII. eſt, in Codice eſt XVIII. & inſcribitur, Περὶ *τῆς ἐν τῷ τί ἐςι, ϗ τῆς ἐν τῷ ποῖον τί ἐςι κατηγορίας. De praedicationibus in quid eſt, & in quale quid eſt.* Quod quum multo brevius ſit, quam in edito, ab eoque longe diverſum, proferre totum heic libuit: *Ἐν τῷ τί μέν ἐςι κατηγορία ἐςὶν, ἡ τῶν γενῶν κατὰ τῶν εἰδῶν αὐτῶν κατηγορία, τυτέςιν ἡ τὸ τί ἐςι τὸ ὑποκείμενον σημαίνυσα, ϗ ἡ τῶν εἰδῶν δὲ, κατὰ τῶν ἀτόμων αὐτῶν· ἐρωτώμενοι γὰρ τί ἐςιν ἄνθρωπος, λέγομεν, ζῶον· ϗ ἐρωτώμενοι τί ἐςι Πέτρος, λέγομεν, ἄνθρωπος. Ἡ δὲ ἐν τῷ ποῖον τί ἐςι κατηγορία ἐςὶν, ἡ τῶν διαφορῶν κατὰ τῶν εἰδῶν, οἷς ἐνυπάρχυσι, ϗ τῶν συμβεβηκότων κατὰ τῶν ἀτόμων, οἷς ἐνυπάρχυσι, τυτέςιν ἡ τὸ ποῖον τί ἐςι τὸ ὑποκείμενον σημαίνυσα· ἐρωτώμενοι γὰρ ὁποῖον ζῶον ὁ ἄνθρωπος, φαμὲν, λογικὸν, θνητόν· τὸ δὲ λογικὸν, καὶ τὸ θνητὸν, διαφοραί εἰσιν ὐσιώδεις. Πάλιν ἐρωτώμενοι, ὁποῖος ἄνθρωπός ἐςιν ὁ Πέτρος, φαμὲν, μακρὸς τυχὸν, ἢ κολοβὸς, ἢ σιμὸς, ἢ γρυπός. Τὸ δὲ διατί ἐςι σημαίνει τὸ τέλος, ἤγυν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τὸ ζητύμενον γέγονεν· ἐρωτώμενοι γὰρ διατί κλίνη, φαμὲν, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνάπαυσιν.* Pag. 35. *b.* Cap. XXXII. (in edito XXXI.) inſcriptum Περὶ *ὁμωνύμων*, *De aequivocis*, deſinit in verbis: *ἡ ἐρώτησις γέγονεν* Quae ſequuntur huius Capitis in editione, cuncta deſunt in Codice. Item pag. 39. *b.* Cap. XL. (in edit. XXXIX.) quae ſunt parentheſi incluſa, in noſtro deſiderantur. In Cap. XLVII. pag. 44. *b.* poſt diviſionem ſubſtantiae, quae deſinit, *εἰσὶν ἄτομα, ἢ ὑποςάσεις, ϗ πρόσωπα*, quaeque in Codice cum ſuperiore Capite coniungitur, contra in edit. novum Caput conſtituit, ea quae ſequuntur a voce, *Ἔςιν ὖν ἡ ὐσία*, uſque ad *τὺς ἁγίυς πατέρας*, Codex habet ad marginem apposita ad inſtar notularum. Quae vero his ſuccedunt, quum aliquantulum diſ-

(1) In his Capitibus Philoſophicis, ſive Dialecticis, quibus Epiſtola praeit ad Coſmam Maiumae iam Epiſcopum, adeoque ſcripta poſt A. C. DCCXLIII. Porphirium de quinque vocibus, & logica Ariſtotelis ſcripta ſecutus eſt Damaſcenus. Horum Compendium in antiquis editionibus, ex verſione fortaſſe Burgundionis Piſani latine prodierat. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. XXX. Tom. VIII. p. 779.

crepent a manuſcripto, huius ipſius lectionem qualis ſit putavimus exhibendam. Ita igitur habet Codex: Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὰ μέσον τῦ γενικωτάτυ γένυς, ἤτοι τῆς ὑσίας, καὶ τῦ εἰδικωτάτυ εἴδυς, ἤτοι τῦ ἀνθρώπυ, γένη ϗ εἴδη λέγονται ὑπάλληλα· λέγονται δὲ ὑσιώδεις, ϗ φυσικαὶ διαφοραὶ, ϗ ποιότητες, διαιρετικαὶ τῶν ἐπάνω, ϗ συςατικαὶ τῶν ὑποκάτω, ϗ εἰδοποιοὶ τῶν εἰδικωτάτων εἰδῶν, συνιςῶσαι αὐτὰ, καὶ διαιροῦσαι φύσιν ἀπὸ φύσεως. Hinc tamquam novum Caput, numero XLVIII. notatum, reliqua leguntur, quorum initium: Τί μὲν ὖν ἐςιν ὑσία, καὶ φύσις, & uſque ad finem Capitis deinceps recte procedunt. Pag. 65. *b.* In titulo Cap. LXIV. (in edit. LXIII.) in Cod. vox ἀποφάνσεως deſideratur. Pag. 67. *b.* Extremis verbis Capitis LXV. (in edit. LXIV.) Codex adnectit prima Capitis ſequentis, uſque ad verba, Ὅρος ἐςὶν, εἰς ὃν ἀναλύεται, κ. λ. & ex hiſce novi Capitis, nempe LXVI. fit exordium, & quidem titulo ab edito diverſo: nam pro Ποικίλοι ὅροι, habet, Τί ἐςιν ὅρος. Deſ. autem in verbis, αὕτη δὲ λέγεται ψιλὴ ἐπίνοια. Quae ſequuntur in editione a vocibus Ἀδολεσχία ἐςὶν, ad voces δέκα εἶναι τὰς σχέσεις, quae parentheſi reperies incluſa, cuncta deſunt in Codice, qui a verbis iſta ſequentibus, Ἕνωσις λέγεται (ad marg. γίνεται) κατὰ διαφόρυς τρόπυς, Capitis LXVII. initium conſtituit, appoſita inſcriptione, Ὁσαχῶς ἡ ἕνωσις, *Quotuplex ſit unitas*, & recte uſque ad ultima Capitis progreditur, τοιαύτην γὰρ ἔχει φύσιν τὰ νοητά. Poſt haec ſequentium Capitum tranſpoſitio fit in Codice pag. 71. Prius enim ponitur Caput LXVIII. inſcriptum, Ὁρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας, *Definitiones philoſophiae*, quod inc. Φιλοσοφία ἐςὶ γνῶσις, κ. λ. Deſ. εἰ δέ ἐςι τὸ κρινόμενον, ἀθάνατος ἄρα ἡ ψυχή. nam quae duo ſunt in editione diſtincta Capita, quorum poſtremo, Περὶ τῶν τεσσάρων διαλεκτικῶν μεθόδων, inſcriptio praeponitur, in Codice unum tantum conſtituunt. Deinde Caput LXIX. inſcriptum, Περὶ τῆς καθ᾽ ὑπόςασιν ἑνώσεως, *De unione ſecundum hypoſtaſim*, quod inc. Χρὴ γινώσκειν. Deſ. ἀσύγκυτόν τε ϗ ἄτρεπτον. Vltimum Codicis Caput eſt LXX. & inſcribitur, Ἀνάγκη ἐςὶ βίας αἰτία, *Neceſſitas violentiae cauſſa eſt*. Inc. Στοιχεῖόν ἐςι. Deſ. διὰ νεύρων ἐσκευασμένη. Cum edito concordat, niſi quod numero adnotatur LXX. id quod in illo prorſus omittitur. Tandem ſubiungitur: Τέλος τῶν φιλοσόφων τοῦ ἁγιωτάτυ Ἰωάννου τῦ Δαμασκηνῦ. *Finis Philoſophicorum ſanctiſſimi Ioannis Damaſceni*.

II. pag. 77. Τῦ αὐτῦ μακαρίυ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίςεως. *Eiuſdem beati Ioannis Damaſceni expoſitio accurata Fidei orthodoxae*, unico tantum Libro comprehenſa, quum e contra in edit. cit. in IV. Libros diſtinguatur. Capita complectitur CIII. [1] quorum primum inſcribitur: Ὅτι ἀκατάληπτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι ὐ δεῖ ζητεῖν, καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ ἀποςόλων, καὶ εὐαγγελιςῶν. *Deum comprehendi non poſſe, nec ea, quae a ſanctis Prophetis, Apoſtolis, & Evangeliſtis tradita non ſunt, curioſius inquirenda eſſe*. Inc. Θεὸν ὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον (in edit. ἐν τοῖς κόλποις) τῦ πατρὸς, αὐτὸς ἐξηγήσατο. In fine Cap. IV. pag. 82. *b.* illa ultima verba, καὶ φῶς, ὅτι ὐκ ἔςι σκότος, in Codice deſunt, quemadmodum in Codice XVI. Titulus Capitis VIII. pag. 85. *b.* differt ab edito; nam ita habet: Περὶ τῆς ἁγίας τριάδος διακεκριμένη, ϗ ἡνωμένη θεολογία. *De Sancta Trinitate Sermo, diſtinctas eſſe perſonas, oſtendens, unam eſſe eſſentiam*. Cap. XIII. pag. 100. inſcriptum, Ἔτι περὶ θείων ὀνομάτων ἀκριβέςερον, *Adhuc de divinis nominibus accuratius*, quod in editione, tamquam adiectitium, nullum habet numerum, in noſtro ſuum obtinet in Capitum ſerie locum, ſuoque numero adnotatur; quare non omnino verum exiſtimamus, quod in notula huic Capiti praemiſſa monet Le-Quien, *non reperiri* videlicet *iſtud in Codicibus vetuſtioribus, ſed in paucis quibuſdam recentiſſimae notae*. Noſter enim Codex Seculum ſaltem XII. praeſefert. Deinceps igitur Capitum numeratio cum edito minime conveniet; quod ſemel ſatis ſit monuiſſe. Inter Caput XVIII. Περὶ Διαβόλου, καὶ Δαιμόνων, *De Diabolo, & Daemonibus*, & XIX. Περὶ κτίσεως ὁρατῆς, *De viſibili creatura*, in cit. edit. p. 160. Codex noſter inſerit ultima novem ac decem huius Dogmatici Tractatus Capita, quorum primum p. 113. *b.* eſt, Περὶ πίςεως, ϗ βαπτίσματος, *De Fide, & Baptiſmo*, & incidit in pag. 259. Inc. Ὁμολογῦμεν δὲ ἓν βάπτισμα, κ. λ. p. 136. Titulus Cap. XXVII. quod propter adnotatam tranſpoſitionem in edit. eſt LXXXIX. habet: Περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. *De ſacris imaginibus*. Pag. 148. Cap. XXX. quod in edit. eſt XCII. & inſcribitur, Ὅτι ὐκ ἔςι τῶν κακῶν αἴτιος ὁ Θεὸς, *Deum auctorem malorum non eſſe*, ſuo caret titulo. Pag. 182. Cap. XLII. in edit. XXII. Περὶ ἀέρος, καὶ ἀνέμων, *De aëre & ventis*, deſinit in verbis τὰ δὲ ἄνω, θερμά. Reliqua Ἄνεμοι πνέυσιν, κ. λ. uſque ad finem Capitis deſunt in Codice. Caput inſcriptum Περὶ πελάγων, *De maribus, ſive aequoribus*, quod Le-Quinius extra numerorum ſeriem collocat, in noſtro pag. 185. *b.* perinde ac reliqua Capita, numera-

li

(1) Capitibus centum, non quatuor libris fuiſſe hoc opus a Damaſceno tributum ex Mss. Graecorum Codd. inſpectione Lambecius, & Lequinius teſtantur. Noſter tamen Codex habet Capita CIII. Nec illa diviſio in vetuſtis obtinet Burgundionis Piſani verſionibus, niſi forte altera, recentiorique manu & atramento in marginalibus quorumdam oris adnotata. Veſtigia diſtinctionis in IV. libros iam apud S. Thomam Aquinatem deprehenduntur, qui latina verſione uſus eſt. *Quapropter exiſtimo*, (inquit Lequinius,) *eiuſmodi partitionem a Latinis excogitatam, introductamque fuiſſe ad inſtar quatuor librorum Petri Lombardi*. Nam ut inter Latinos Scholaſticos Petrus hic, Magiſter ſententiarum, tot aliis praeivit, ita primus fuiſſe Damaſcenus inter Graecos Eccleſiae Doctores dignoſcitur, qui plenius ſubtiliuſque univerſum Thaeologiae ſyſtema ordine fuerit complexus. Vid. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom. VIII. p. 780.

li nota ad marginem apposita, designatur, & est XLIV. Pag. 188. *b.* In fine Cap XLV. in edit. XXIV. quae sunt parenthesi inclusa, desiderantur in Codice, quemadmodum & ultima Cap. LI. pag. 196. *b.* in edit. XXX. nempe, ἐπὶ τῶν φυλαττόντων κατὰ φύσιν τὴν οἰκείαν τάξιν. Caput extra numerum, quod inter LII. & LIII. interiacet in edit. pag. 217. & inscribitur, Πρὸς τὰς ἐρωτῶντας, εἰ ὑπὸ τὸ συνεχὲς ποσὸν ἀνάγονται, ἢ ὑπὸ τὸ διωρισμένον, αἱ δύο φύσεις, *Ad eos qui sciscitantur, utrum ad continuam quantitatem, vel ad discretam, duae referantur naturae*, ultimum est in Codice, & numero CIII. adnotatur. In reliquis nullum aliud discrimen animadvertimus. In fine additur: Τέλος τῶν δογματικῶν κεφαλαίων τοῦ ἁγιωτάτου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. *Finis Capitum Dogmaticorum sanctissimi Ioannis Damasceni.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Seculi XII. minute quidem, sed perspicue, accurateque exaratus. Constat foliis 282.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

GREGORII THEOLOGI ORATIONES.

COD. XXIV. I. pag. 1. PRaefertur Index Orationum XVI. rubris litteris exaratus; tum pag. 2. duo tristicha heroica *in Sepulcrum Domini* eadem, quae in Cod. XII. huius Plutei legebantur.[1] Heic tamen post eiusmodi titulum, additur nomen, ut videtur, Κωνσταντίνου, quod auctoremne versuum, an libri possessorem, an quid aliud indigitet, incertum. Pag. 3. *b.* Decora, atque elegans nobis sese offert Gregorii effigies, quae fundo aureo delineata, eum Pontificiis indutum vestibus, adsidentem, libellumque evolventem exhibet. Pag. 4. Prima occurrit Oratio hunc titulum praeferens: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα λόγος α'. *Sancti patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani*[2] *Theologi in Pascha & in tarditatem Oratio I.* Exstat in edit. toties cit. Tom. I. pag. 673.

II. pag. 6. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγος β'. *Eiusdem in sanctum Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 24. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν λόγος γ'. *Eiusdem in novam Dominicam Oratio III.* Ibid. p. 697.

IV. p. 31. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν λόγος δ'. *Eiusdem in sanctam Pentecosten Oratio IV.* Ibid. p. 705.

V. p. 41. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς Μακκαβαίους λόγος ε'. *Eiusdem in Maccabaeos Oratio V.* Ibid. p. 397.

VI. p. 51. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνήμης ἡμέραν, λόγος ς'. *Eiusdem in laudem sacrosancti martyris Cypriani, quum postridie festi eius ex agro rediisset, Oratio VI.* Ibid. p. 274.

VII. p. 62. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν λόγος ζ'. *Eiusdem de suis Sermonibus, & in tributorum exaequatorem Iulianum Oratio VII.* Ibid. p. 149. Huius ultima Orationis verba Graecam crucem repraesentant, de qua alias egimus.

VIII. pag. 72. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια λόγος η'. *Eiusdem in sanctam Dei apparitionem Oratio VIII.* Ibid. p. 613.

IX. pag. 82. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιτάφιος λόγος θ'. *Eiusdem in magnum Basilium Funebris Oratio IX.* Ibid. p. 316.

X. p. 135. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Φῶτα λόγος ι'. *Eiusdem in sancta Lumina Oratio X.* Ibid. pag. 624.

XI. p. 147. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγος ια'. *Eiusdem in sanctum Baptisma Oratio XI.* Ibid. pag. 637. Duobus quaternionibus in Codice praepostere compactis, pars huius Orationis in sequentem recidit. Quae igitur inter paginas 169. & 170. deesse tibi videbuntur, ea inter pag. 177. & 186. inserta reperies.

XII. p 173. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, λόγος ιβ'. *Eiusdem ad Gregorium Basilii fratrem, quum postridie illius diei, quo Episcopus creatus fuerat, venisset, Oratio XII.* Ibid. p. 136.

XIII. p. 186. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον λόγος ιγ'. *Eiusdem in magnum Athanasium Oratio XIII.* Ibid. p. 373.

XIV. p. 207. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν ὁ συντακτήριος λόγος ιδ'. *Eiusdem Oratio XIV. valedictoria in praesentia CL. Episcoporum habita.* Ib. p. 510.

XV. p. 224. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας λόγος ιε'. *Eiusdem de pauperum amore Oratio XV.* Ibid. p. 239.

XVI. p. 250. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης λόγος ις'. *Eiusdem ad patrem suum tacentem ob plagam grandinis Oratio XVI* Ib. p. 224. Rara sunt in Codice marginalia scholia, eaque ut plurimum cinnabari exarata, quorum quae in anteriori parte paginae quartae fuerunt conscripta, fere sunt evanida, quae vero in posteriori, adhuc integra supersunt; ea speciminis loco exhibemus.

Primum pertinens ad illa Orationis primae verba, μυστηρίῳ, καὶ συνεισέρχομαι, κ. λ. ita habet: Ἡ τῶν Χριστοῦ γεννῶν ἑορτὴ ἔχρισέ με ἱερέα, καὶ διάκονον· ἐν τῇ τῶν φώτων ἑορτῇ ὑπεχώρησα· μετὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα συνεισέρχομαι νῦν, ἵνα δῆθέν με συνόψησθε.

Secundum ad illa, πλάσιν ἀγαθὸν, κ. λ. sequens est: ἢ βαπτιστὴν· καὶ ὥσπερεὶ δημιουργὸν τοῦ καινοῦ πλάσματος, ἢ δημιουργὸν τῶν κατὰ Θεὸν γενομένων, καὶ οὐ μόνον καινοποιοῦντα, καὶ διαπλάττοντα τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἄνθρωπον, ἀλ-

(1) Vide supra pag. 241.
(2) Cur Arch.ep. Constantinopol. dicatur Gregorius, vid. Rittersh. Lect. 5. Lib. II. C. II. & XII. Laun. de Dionysio Areop. p. 11. 269.

ἀλλὰ ἢ διδάσκαλον, ὡς συντηρητικὸν τῆς τοιαύτης γενομένης αὐτοῖς διαπλάσεως, ἢ τὸ μὲν πλάσιν, ἐπὶ τῶν ἠθῶν ἀκυσόμεθα, καὶ τῶν ἀρετῶν· τὸ δὲ διδάσκαλον ἐπὶ τῶν δογμάτων, ἢ τῦ θεωρητικῦ παντὸς τῆς σοφίας μέρυς.

In penultima Codicis pagina Crux fuit depicta rubro viridique colore, addita epigraphe IC XC NIKA. tum paullo inferius ab imperito quodam ac recentiori Graeco adnotata fuerunt quaedam de septem beatitudinibus.

In ultima tandem pagina haec scriptoris notitia apparet, rubro perspicuoque charactere descripta: Ἐγράφη ἡ βίβλος αὕτη τοῦ Θεολόγυ μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἔτυς ἑξακισχιλιοςοῦ πεντακοσιοςοῦ ἐνενηκοςῦ ἐνάτυ, χειρὶ Εὐθυμίυ μοναχοῦ ἁμαρτωλοῦ τοῦ Ξιφιλίνυ· ὃ ταῖς πολλαῖς ἁμαρτίαις ἵλεων γενέσθαι τὸν φιλάνθρωπον ἡμῶν κύριον καὶ Θεὸν Ἰησῦν τὸν Χριςὸν, οἱ ἀναγινώσκοντες εὔξασθαι μὴ ὀκνήσετε· δῴη δὲ καὶ ὑμῖν αὐτὸς ἄφεσιν τῶν πταισμάτων ὑμῶν, ἀμήν. *Scriptus est hic liber Theologi, mense Aprili, Indict. XIV. Anno 6599. (Chr.* MXCI. *) manu Euthymii monachi peccatoris Xiphilini; cuius multis peccatis ut propitius sit clemens Dominus & Deus noster Iesus Christus, precari qui legeritis ne segnes fueritis. Det autem & vobis ipse remissionem delictorum vestrorum, amen.* Hanc subscriptionem adfert clariss. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 54.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XI. Constat fol. 265.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ.

D. GREGORII MARTYRIVM.

COD. XXV. I. p. 1. PRaecedit fragmentum Sermonis anonymi de inventione Capitis S. Ioannis Baptistae; huic enim, quum initio mutilus esset, recentior quidam Graecus sequentem titulum iam fere evanidum in superiori primae paginae ora praeposuit: Εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τῦ προδρόμυ. Εὐλόγησον πάτερ. *Inventio venerabilis Capitis Praecursoris. Benedic pater.* Prima huius fragmenti verba, quae perlegi possint (nam priores septem versus ita temporis iniuria corrupti sunt, ut oculorum aciem penitus effugiant) sunt quae sequuntur: τυπτηθεὶς ἐπὶ τὰ γόνατα ἐκάμφθην ὅλως, καὶ ὐκ ἠδυνήθην, κ. λ. Extrema vero: Εὑρέθη δὲ μηνὶ Φεβρυαρίῳ εἰκάδι τετάρτῃ τοῦ ἑπτακοσιοςῦ ἑξηκοςοῦ τρίτυ ἔτους, ἰνδικτιῶνος ἕκτης, βασιλευόντων Οὐαλεντινιανῦ, καὶ Μαρκιανοῦ τῶν εὐσεβῶν δύλων τοῦ Χριςοῦ· ὅπως πάντες μετανοήσαντες, καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ φυλάξαντες, δοξάσωμεν τὸ ὄνομα τῦ πατρὸς, καὶ τοῦ ὑοῦ, κ. λ. Agitur heic de secunda inventione Capitis S. Ioannis Baptistae, quae incidit in diem XXIV. Febr. A. DCCLXIII. Quae quidem historiola diversa videtur ab ea, quae adfertur a Carolo Dufresnio Domino Du-Cange in libello, cui titulus: *Traite Historique du Chef de S. Iean Baptiste. Paris* MDCLXV. 4. pag. 215. seqq. Vid. etiam Acta Sanctorum Tom. IV. Iunii pag. 728.

II. pag. 3. *b.* Succedit Vita S. Gregorii Armeni, & quidem hunc praeseferens titulum: Πρόλογος Ἀγαθαγγέλυ, ἐν οἷς καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίυ Γρηγορίυ. Κύριε εὐλόγησον. *Prologus Agathangeli, ubi & martyrium sancti Gregorii. Domine benedic.* Inc. Οἱ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἐν πελάγεσιν ὁδοιπορίαις ἑαυτὺς ἐκδιδόντες, καὶ πρὸς τὺς κινδύνυς τῶν κυμάτων ἐπειγόμενοι. Des. ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα αὐτοὶ πρὸς τὸν δημιυργὸν οὕτω φθεγγόμενοι εἴπωσι, κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν σὺ εἶ, καὶ αὐτὸς εἴπῃ, λαός μυ ὑμεῖς ἐςε· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Tum a recentiori manu subiectum fuit: Τέλος τῦ μαρτυρίου τῦ ἁγίου Γρηγορίυ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. *Finis martyrii sancti Gregorii magnae Armeniae.* Haec Vita est amplissima, sunt enim inserta quaedam alia, quorum inscriptio p. 47. *b.* Ἐντεῦθεν τὰ κατὰ τὰς ἁγίας γυναῖκας. *Heic ea habentur, quae ad sanctas mulieres pertinent.* Inc. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς. Ἐζήλησεν ἑαυτῷ γυναῖκα Διοκλητιανὸς ὁ Καῖσαρ πρὸς γάμυ κοινωνίαν, κ. λ. Tum Epistola, quae inc. Πάλαι ἀπολλύμενοι ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἁμαρτιῶν ἐσκοτώθημεν, κ. λ. Aliam Gregorii vitam recenset Fabricius Lib. V. Cap. 32. T. IX. p. 81. cuius initium cum nostra minime convenit. Incipit enim: Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθυς διαλυθείσης. Ait autem exstare Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium XXX. Septembris. Graece vero Ms. apud Lambec. VIII. p. 246.

III. p. 136. Γρηγορίυ ἐπισκόπυ Νύσσης εἰς τὸν βίον, καὶ εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίυ ἐπισκόπυ Νεοκαισαρείας τοῦ Θαυματυργοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Gregorii Episcopi Nysseni de vita, & miraculis sancti Gregorii Episcopi Neocaesareae Thaumaturgi. Domine benedic.* Inc. Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐςιν, τοῦ τε ἡμετέρυ λόγυ, καὶ τοῦ παρόντος συλλόγου. Des. τοῖς γεγραμμένοις οὐ προσεθήκαμεν. Exstat inter Opera Nysseni edit. Paris. A. MDCXXXVIII. Tom. III. p. 534. In fine huius vitae legitur precatio quaedam ad Gregorium, non eiusdem Codicis scriptoris, sed fere synchroni.

IV. pag. 197. Πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων Μητροφάνυς, καὶ Ἀλεξάνδρυ· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ βίος τῦ εὐσεβοῦς Κωνςαντίνυ γενομένυ βασιλέως. Εὐλόγησον πάτερ. *Acta sanctorum patrum Metrophanis & Alexandri, ubi & vita Constantini Pii Imperatoris. Benedic pater.* Inc. Ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας, τῆς δὲ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ παρουσίας πέμπτου καὶ τριακοσιοςοῦ ἔτυς. Des. καὶ τὴν ἐμπιςευθεῖσαν αὐτῷ ποίμνην ἐκ τῆς τῶν λύκων ἐπιδρομῆς διαφυλάξας, εἰς τὴν ἐπυράνιον μετέςη πολιτείαν, εἴκοσι μὲν καὶ τρία ἔτη ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διατελέσας, κ. λ. Reliqua pauca ita sunt evanida, ut perlegi nequeant, nec iudicari possit mutila ne sint, an integra; mutila tamen esse putamus. Scriptor coaevum se profitetur. Confer Photii Bibliothecam Cod. CCLVI. sed et Tillemontium Tom. VII. p. 657.

Co-

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. minori Sec. XII. Constat fol. 230.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

DIVI GREGORII NAZIANZENI IN GENEALOGIAM IESU CHRISTI.

Titulus ita corrigendus.

SS. Gregorii Nazianzeni, Basilii Magni, Gregorii Nysseni, Io. Chrysostomi, Amphilochii, Athanasii, Anastasii Synaitae, Pamphili Monachi, Ephraem Syri, Leontii, Epiphanii, Stephani, Procli varia.

COD. XXVI. INitio Codicis scriptum est litteris Longobardis antiquissimis: *Indictione duodecima Amalfi factus est terremotus magnus qui atterravit totam Amalfim. Dies erat vicesima secunda Decembris, imo sacra ante terti . . . . . .*

Praecedunt duo Indices, alter Latinus, alter Graecus, Operum, quae in hoc Codice continentur.

I. p. 4. *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριε εὐλόγησον. Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nazianzeni Theologi in Nativitatem Servatoris nostri Iesu Christi. Domine benedic.* Inc. *Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε.* Des. *ὅσον ἐφικτὸν τοῖς δεσμοῖς τῆς σαρκὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.* Exstat Tom. I. Operum G. L. edit. Paris. A. MDCIX. p. 613. Subscriptum est in Codice, *Εἰς τὰ γενέθλια στίχοι υνέ. In Nativitatem versus* CCCCLV.

II. p. 9. *b. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Sancti Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae in Nativitatem Domini nostri Iesu Christi* Sermo. Inc. *Χριστοῦ γέννησις ἡ μὲν οἰκεία, καὶ πρώτη.* Des. *ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, κ. λ.* Exstat in edit. Paris. eius Operum A. MDCCXXI. fol. Tom. II. p. 595.

III. p. 14. *b. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον, καὶ πρωτομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Στέφανον. Sancti Gregorii Episcopi Nysseni Oratio panegyrica in sanctum protomartyrem Christi Stephanum.* Inc. *Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία.* Des. *εἰς καθαίρεσιν τῶν ἀντιδίκων, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Exstat inter eius Opera edit. Paris. Aegidii Morelli MDCXXXVIII. fol. Tom. III. p. 354.

IV. pag. 21. *b. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπιτάφιος εἰς Βασίλειον τὸν μέγαν. Κύριε εὐλόγησον. Sancti Gregorii Theologi Funebris Oratio in laudem Basilii Magni. Domine benedic.* Inc. *Ἔμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν.* Des. *εἰ καί τι παρέχοιμεν ἐπαίνου τοῖς λόγοις ἄξιον.* (deest in Cod. conclusio *ἐν Χριστῷ, κ. λ.*) Exstat loc. cit. pag. 316.

V. p. 60. *Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Εὐλόγησον πάτερ. Amphilochii Episcopi Iconiensis in vitam, & miracula sancti patris nostri Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae. Benedic pater.* Inc. *Ἀγαπητοὶ, οὐκ ἦν ἀπεικὸς εὐγνώμονας ὑμᾶς τῇ τοῦ πατρὸς ἐπισυγνάζειν ἀποβιώσει.* Des. *ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ πρεσβεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου διαφυλάξει πάντας ἡμᾶς, ἀμήν.* Exstat inter Opera Amphilochii Iconiensis, Methodii Patarensis, & Andreae Cretensis edit. Paris. A. MDCXLIV. fol. a pag. 155. ad 225. Sed quum in eius recensione maxime differre Codicis lectionem ab edito deprehenderimus, non inutile futurum arbitrati sumus, singulorum huius Historiae Capitum, prout in Codice distinguuntur, eorum saltem, quibus inscriptio praefigitur, initium, ac finem exhibere.

Primum igitur p. 68. *b.* est, *Περὶ τοῦ Ἑβραίου τοῦ θεωρήσαντος τὸ μυστήριον τῆς δωρεᾶς. De Hebraeo, qui speculatus est mysterium donationis.* Inc. *Τῆς μέντοι θείας λειτουργίας ἐπιτελουμένης.* Des. *πεπιστευκότας τῷ κυρίῳ.*

Secundum p. ead. *Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς χρεωστουμένης τὰ δημόσια. De muliere, quae conduxit vectigalia.* Inc. *Ἐξερχομένου δὲ αὐτοῦ πρόσεισιν.* Des. *εἴ τι ὤφειλε διοστῶς ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ.*

Tertium p. 69. *Περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου. De Iuliano praevaricatore.* Inc. *Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Ἰουλιανὸς ὁ ἔχθιστος βασιλεύς.* Des. *Ἑβραίων τε καὶ Ἑλλήνων προσήνεγκε τῷ Χριστῷ.* Heic ex duobus Capitibus, quae sunt in edit. fit unum in Codice.

Quartum p. 71. *b. Περὶ τοῦ Οὐάλεντος, καὶ τῶν Ἀρειανῶν. De Valente, & Arianis.* Inc. *Τινὲς δὲ τῶν καταλειφθέντων Ἑλλήνων οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ Ἀρειανῶν.* Des. *ἀπονέμων τῷ ἱεράρχῃ τοῦ Χριστοῦ.*

Quintum p. 72. *b. Περὶ τοῦ ἀρνησαμένου ἐγγράφως τὸν Χριστόν. De eo, qui scriptura Christum negavit.* Inc. *Ἑλλάδιος δὲ ὁ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ αὐτόπτης, καὶ ὑπηρέτης γενόμενος τῶν παρ' αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντων θαυμάτων.* Des. *ἀσιγήτῳ στόματι δοξάζοντα, καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεὸν, ἀμήν.*

Sextum p. 76. *Περὶ Ἀναστασίου τοῦ πρεσβυτέρου. De Anastasio presbytero.* Inc. *Διηγήσατό μοι καὶ τοῦτο ὁ προρρηθεὶς ἀοίδιμος Ἑλλάδιος.* Des. *εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν, ἀμήν.*

Septimum p. 77. *b. Περὶ τοῦ Σύρου Ἐφραΐμ. De Ephraem Syro.* Inc. *Δύο ἵππων ὀξυδρόμων ταραξάντων ὕδατα πολλὰ, κατά φησιν ὁ θεῖος Ἀμβακοὺμ, διήγησιν* (ab hac voce incipit Caput in editione.) Des. *ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.*

Octavum p. 79. *b. Περὶ τῶν Ἀρειανῶν. De Arianis.* Inc. *Μετὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἄφιξιν Οὐάλεντος τοῦ θεοστυγοῦς, θείου γεγονότος τοῦ ἀποστάτου Ἰουλιανοῦ.* Des. *καὶ οὕτω παρεδόθη τῷ αἰωνίῳ πυρὶ, εἰς αἰῶνα αἰῶνος κολασθησόμενος.* Post in edit. sequitur Caput, *Περὶ τοῦ γενομένου θαύ-*

θαύματος ὑπὸ τοῦ ἁγίȣ Βασιλείȣ εἰς Πέτρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν, ϗ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ νύμφην, quod in Codice totum deeſt.

Nonum p. 81. *b.* Περὶ τῆς ἁμαρτωλοῦ γυναικός. *De muliere peccatrice*. Inc. Γυνή τις πλȣ́τῳ ϗ εὐγενείᾳ κομῶσα, ϗ τῇ λοιπῇ τοῦ ματαίȣ βίȣ τȣ́τȣ ὑπηρεσίᾳ. Deſ. καὶ πᾶσαν μαλακίαν τῶν ἐν πίϛει προσερχομένων αὐτῷ. Hoc Caput in editione octo circiter verſus longius eſt ab initio.

Decimum p. 83. Περὶ Ἰωσὴφ τοῦ Ἑβραίȣ. *De Ioſepho Hebraeo*. Inc. Ἰωσήφ τις ὀνόματι ἀριϛεύων ἐν τῇ τέχνῃ τῆς ἰατρικῆς ἐπιϛήμης. Deſ. ἀκȣ́σας δὲ ϗ Γρηγόριος, ὁ τῆς Ναζιανζοῦ ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, & θεασάμενος αὐτοῦ τὸ τίμιον λείψανον, ἐπιπεσὼν ἐπ' αὐτῷ, ϗ θρηνήσας ἐπιπολὺ, ταῦτα ἐν συμπαθείᾳ ἀπεφθέγξατο. Poſt haec verba, quae in cit. edit. incidunt in pag. 224. inſeruntur in Cod. p. 85. Ἰαμβεῖα, *Iambica*, immo Elegiaca Carmina Gregorii Nazianzeni, quae in cit. eius Operum edit. Tom. II. pag. 152. inſcribuntur, *Baſilii Magni Epitaphia*.

Inc. Σῶμα δίχα ψυχῆς ζώειν πάρος, ἢ ἐμὲ σεῖο.

Deſ. Τῶν ἐπιγραμματίων θεῖε δυωδέκαδα.

Quae quidem Carmina expunctionibus, ac correctionibus ita ſcatent, ut lectionis primaevae parum iam ſuperſit. His ſuccedunt p. 86. pauca quaedam alia ſolutae orationis, ad ipſam S. Baſilii vitam pertinentia, quorum initium: Ταῦτα ἀκȣ́σαντες οἱ συνεληλυθότες ἐν κηδείᾳ τοῦ θεσπεσίȣ ἀνδρὸς κοπετὸν, ϗ θρῆνον μέγα ἐπὶ πολλαῖς ταῖς ὥραις ἐξετέλουν, ὥς τε τὸν ἦχον τῆς βοῆς αὐτῶν εἰς πᾶσαν τὴν περιοικίδα αὐτῶν διαχυθῆναι· καταϛείλας δὲ πάντας ἀπὸ τοῦ πένθȣς ὁ μέγας Γρηγόριος, καὶ εἰς εὐχὴν [ex his verbis incipit rurſus editionis continuatio pag. eadem 224. ſuperiora omnia deſunt] προτρεψάμενος ἐν ὕμνοις ϗ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, κ. λ. Finis: συγγραφείσας παρ' αὐτοῦ βίβλȣς, εἰς δόξαν ϗ ἔπαινον τοῦ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριϛοῦ, μεθ' ȣ̔ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Tum ead. pagina ſequuntur haec alia, tamquam quid novum, ſed revera eiuſdem argumenti, nam Amphilochii Hiſtoriae ſunt extrema: Γεγόνασι δὲ τῷ ἁγίῳ Βασιλείῳ τρεῖς ἀδελφοὶ, Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐπίσκοπος, Πέτρος Σεβαϛείας ἐπίσκοπος, Ναυκράτιος ἀσκητὴς γενόμενος, & διαπρέψας ἐν πᾶσιν· ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ὀκτὼ χρόνȣς ἐπισκοπήσας, πρὸς κύριον ἀπεδήμησε, πᾶσαν αἱρετικῶν κακοδοξίαν, ὡς ἀγρίȣς θῆρας ἀπελάσας ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης αὐτόν. (Huc uſque hiſtoria in cit. edit. in noſtro vero Codice ſequuntur haec alia) Χρὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι τȣ̀ς ἐπιτυμβίȣς ἰάμβȣς, ȣ̔̀ς ἐξέθετο ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, ἄχρι τȣ̃ νῦν σώζονται εἰς τὸ μνῆμα αὐτȣ̃ ἐπιγεγραμμένοι, ϗ μετὰ ἀκριβείας τετομισμένοι. Ἡ χάρις τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν, κ. λ. quae ſuperius retulimus p. 277. N. V.

VI. pag. 86. *b.* Ἰȣλιανὸς βασιλεὺς Βασιλείῳ ἐπισκόπῳ Καισαρείας Καππαδοκίας. *Iulianus Imperator Baſilio Epiſcopo Caeſareae in Cappadocia*. Inc. Τὸ ἔμφυτόν μοι ἐκπαιδόθεν γαληνὸν, & φιλάνθρωπον ἐπιδεικνύμενος. Deſ. ϗ μὴ ὑπεραίρεσθαι· ἃ γὰρ ἀνέγνων κατέγνων. Exſtat inter Epiſtolas Baſilii N. XL. Tom. III. cit. edit. p. 123.

VII. pag. 87. Βασίλειος ἐπίσκοπος πρὸς τὸν αὐτόν. *Baſilius Epiſcopus ad eumdem*, nempe Iulianum. Inc. Μικρά σȣ τὰ τῆς παρȣ́σης τύχης ἀνδραγαθήματα, & φαῦλα τὰ τῆς ἀριϛείας. Deſ. εἰ γὰρ ἀνέγνως, κατέγνως, ȣ̓κ ἂν ἀνέγνως. Eſt Epiſtola XLI. loc. cit. p. 124.

VIII. p. 88. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνϛαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοϛόμȣ ἐκ τȣ̃ λόγȣ εἰς τὴν συμφορὰν πόλεως Ἀντιοχείας, ὅτι τȣ̃ φονεύειν χεῖρον τὸ ὁρκίζειν. *Sancti patris noſtri Ioannis Chryſoſtomi Archiepiſcopi Conſtantinopolitani ex eius Sermone de calamitate Vrbis Antiochiae, quod peius eſt iurare, quam occidere*. Inc. Μεγάλη παγὶς γλώσσης ἀκολασία, ϗ πολλȣ̃ δεομένη τȣ̃ χαλινȣ̃. Deſ. κἀκεῖ τῆς βασιλείας ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ϗ φιλανθρωπίᾳ τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριϛȣ̃, μεθ' ȣ̔ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Incidit in Tom. II. p. 158. verſ. 3. cit. edition.

IX. pag. 90. Τȣ̃ αὐτȣ̃ λόγος εἰς τὸν Ἡρώδην, ϗ εἰς τὰ νήπια. *Eiuſdem Sermo in Herodem, & Infantes*. Inc. Ἤθελον μὲν ἀεὶ & πάντοτε τὸν πνευματικὸν ἀφηγεῖσθαι λόγον. Deſ. τῶν γὰρ τοιȣ́των ἐϛὶν ἡ βασιλεία τῶν ȣ̓ρανῶν, ἐν Χριϛῷ Ἰησȣ̃ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exſtat inter eius Opera ſpuria cit. edit. A. MDCCXXXII. T. X. p. 750.

X. p. 94. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ εἰς τὰ φῶτα. *Eiuſdem ſancti Gregorii in ſancta Lumina*. Inc. Πάλιν Ἰησȣ̃ς ὁ ἐμός. Deſ. τὴν μίαν αὐγὴν ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος, ἐν Χριϛῷ Ἰησȣ̃, κ. λ. Exſtat loc. cit. p. 624. Subſcribitur in Cod. εἰς τὰ φῶτα ϛίχοι φν'. *In ſancta Lumina verſus* DL.

XI. p. 102. *b.* Τȣ̃ ἁγίȣ Βασιλείȣ ἀρχιεπισκόπȣ Καισαρείας Καππαδοκίας εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Sancti Baſilii Archiepiſcopi Caeſareae in Cappadocia in ſanctum Baptiſma*. Inc. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών. Deſ. κατὰ τὴν δωρεὰν τȣ̃ Χριϛȣ̃, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exſtat Tom. II. p. 113.

XII. p. 111. Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγȣ εἰς τὰ φῶτα. *S. Gregorii Theologi in ſancta Lumina*, ſive potius in ſanctum Baptiſma. Inc. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ τῶν φώτων. Deſ. καὶ οἱ μανθάνοντες ἐν αὐτῷ Χριϛῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Stichometria ſubiecta ita habet: Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίȣ ἐπισκόπȣ Ναζιανζȣ̃ τȣ̃ Θεολόγȣ εἰς τὸ βάπτισμα ϛίχοι ͵αυιθ'. *Sancti Gregorii Epiſcopi Nazianzeni Theologi in ſanctum Baptiſma verſus* MCCCCXIX. Exſtat loc. cit. p. 637.

XIII. p. 133. *b.* Ἀμφιλοχίȣ ἐπισκόπȣ Ἰκονίȣ εἰς τὴν παρθένον Μαρίαν, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα τῇ ἡμέρᾳ τῆς ὑπαπαντῆς. *Amphilochii Epiſcopi Iconienſis Sermo de Virgine Maria, de Anna, ac de Simeone in die Purificationis*. Inc. Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἁγίων (in marg. ab ead. manu correctum eſt ἀνθρώπων) τὴν παρθενίαν θαυμάζȣσιν. Deſ. ϗ νῦν τὸν κόσμον ἁγιάζων ϗ σώζων, διὰ τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριϛȣ̃· αὐτῷ ἡ δό-

δόξα, κ. λ. Occurrit in cit. eius Operum editione p. 23.

XIV. p. 139. Γρηγορίȣ ἐπισκόπȣ Νύσσης εἰς τὴν εἴσκασιν τῶν ἁγίων νηστειῶν. *Gregorii Episcopi Nysseni in principium sanctorum ieiuniorum*. Inc. Σύνθετον ζῶον ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ σώματος τοῦ φαινομένȣ. Des. τὰ ἐν σαρκὶ θεοφάνια, ᾧ πρέπει ἡ δόξα, καὶ ἡ προσκύνησις νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ. Exstat in cit. edit. Tom. II. Pag. 247.

XV. p. 147. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐποιΐας. *Eiusdem de Beneficentia*. Inc. Ὁ τῆς ἐκκλησίας ταύτης πρόεδρος, καὶ οἱ τῆς ἀπλανοῦς εὐσεβείας. Des. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 235.

XVI. p. 154. b. Sequitur D. Ioannis Chrysostomi Homilia *de Ninivitarum poenitentia*, quae quum in nupera eius Operum editione non occurrat, nobisque Chrysostomo digna videatur, id licet tuto adfirmare non audeamus, heic tota subiicitur, adiecta Latina versione, quam F. Gaudiosus Iagemann Augustinianae Familiae Lector elucubratus est.

Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὴν μετάνοιαν τῶν Νινευϊτῶν. Εὐλόγησον πάτερ.

Καὶ τὰς προλαβούσας ἡμέρας διδασκαλίας ἀπαιτούσας ὁρῶν, καὶ ἐμαυτὸν διὰ τὴν ἀσθένειαν ἠνεγκασμένον σιγᾷν, ἠνιώμην, καὶ ἐδυσχαίρενον, καθάπερ τις πρόθυμος ἀθλητὴς κεκωλυμένος παρὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτȣ̃ εἰσελθεῖν εἰς τὸ στάδιον. Ἑώρων ὑμᾶς τῆς λογικῆς ἐφιεμένους τροφῆς, καὶ ἐμαυτὸν χορηγεῖν ȣ̓κ ἰσχύοντα. Ἑώρων τὸν χρόνον ἐμπορίας, καὶ ἐμαυτὸν οὐδὲν συμβόλαιον θέσθαι πρὸς ὑμᾶς δυνάμενον. Ἔβλεπον τὴν θήραν πολλὴν, καὶ τὸν θηρευτὴν ἀτονοῦντα πρὸς τὴν ἄγραν. Ἀλλὰ καὶ λίαν ὀδυνωμένῳ ἐπὶ τούτῳ κάλλιον ἡγόμην ἐμαυτῷ τοὺς πόνους ἐπιμετρεῖν, ὥστε καὶ εἰς ἐκκλησίαν ἔχειν καθ' ἡμέραν ἐπιφοιτᾷν, καὶ τῆς ἄλλης κοινωνεῖν ὑμῖν λειτουργίας, ἢ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας πλέον μόνον μοχθήσας προσηλῶσθαι πάλιν τῇ κλίνῃ, καὶ πάλιν ὑμῶν ἀπολελεῖφθαι. Διὰ τοῦτο τὰς καθημερινὰς ἐκλείπων διαλέξεις ἥκω σήμερον διὰ τῆς δεσποτικῆς χάριτος τὸ χρέως ὑμῖν καθήσων. Δεῦρο δὴ οὖν τὸ σκάφος εἰς τὸ πέλαγος τῆς Νινευϊτῶν μετανοίας ἑλκήσωμεν. Ἄλλοι μὲν γὰρ ἄλλοις εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων χρήσιμοι λόγοι, τὰ δὲ τῆς μετανοίας φάρμακα πᾶσιν οἶμαι ὠφέλιμα· ἐπειδὴ γὰρ οὐδεὶς ἁμαρτίας ἐλεύθερος, εὔδηλον ὡς οὔτε μετανοίας ἀνενδεής. Τοῖς δὲ χρήζουσι ταύτης ἀναγκαῖον τὸ παράδειγμα τῶν ἐκ μετανοίας σωθέντων τῷ ἴσῳ τρόπῳ κἀκείνους πρὸς τὴν ὑγιείαν εἰσάγον. Ἴδομεν τοίνυν τοὺς ἐπὶ πονηρίᾳ βεβιωμένους ὀνομαστοὺς ἐπ' ἀρετῇ γινομένους. Ἴδομεν τοὺς θηρίοις ἐοικότας ἀγγέλων τάξιν μεταλαμβάνοντας. Ἴδομεν τοῖς ἔργοις τὴν πόλιν στρέφοντας τρόπῳ φιλοσοφίας τὴν πόλιν ἀνορθοῦντας. Ἴδομεν τοὺς ἐχθροὺς τȣ̃ Θεȣ̃, φίλους τȣ̃ Θεȣ̃ γεγονότας, καὶ τὸν πάλαι καθήγορον δεσπότην, συνήγορον ὕστερον κτησαμένους. Ἴδομεν κατακρίτους μετὰ τὴν ἀπόφασιν πρὸς τὸν δικαστὴν ἀγωνιζομένους, καὶ τὴν ἀπόφασιν ἀκυροῦντας. Ἴδομεν τὸν Θεὸν διὰ φιλανθρωπίαν ψευδόμενον. Ἠκούσαμεν πρώην, ὅπως ὁ μὲν προφήτης ἐκήρυσσεν, ἡ δὲ πόλις ἐθορυβεῖτο, καὶ ὅτι καθάπερ εἰς πέλαγος πνεῦμα χαλεπὸν ταράττει, οὕτως εἰς τὸν δῆμον τῶν Νινευϊτῶν ἡ φωνὴ πεσοῦσα τοῦ Ἰωνᾶ πάντα ζάλης καὶ χειμῶνος ἔπλησεν. Ἠκούσαμεν ὅπως πιστὸν ἡγουμένη ἡ πόλις τὸ κήρυγμα

Sancti Patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in Poenitentiam Ninivitarum. Benedic Pater.

Quum dies meos anteactos docendi munere non satis exercitatos, & meipsum propter infirmitatem silere coactum viderem, affligebar, idque aegre admodum ferebam, haud secus, atque luctator alacris, qui ad sua certamina stadium ingredi foret impeditus. Intuebar vos spiritualis alimenti desiderio flagrantes, me vero illi suppeditando imparem. Videbam prae foribus esse tempus mercandi, me vero pacisci vobiscum nulla ratione posse. Videbam venationem multam, sed venatorem praedae non sufficientem. Verumtamen quum hac re magnus me dolor incederet, potius existimavi, hos mihi labores eo pacto adaptandos esse, ut frequentare possem indies Ecclesiam, & aliam vobis liturgiam communicare, quam transactis in labore duobus modo tribusve ad summum diebus lectum repeterem, & denuo a vobis seiungerer. Idcirco quotidianis sermonibus supersedens hodie per gratiam domini accedo meis erga vos partibus satisfacturus. Adeste igitur, naviculam nostram in mare Ninivitarum poenitentiae trahamus. Etsi enim aliae aliis prosint humanae rationes, poenitentiae tamen remedia omnibus arbitror conducere: quum enim neque unus peccati sit expers, manifestum est, nullum esse, qui poenitentiae non indigeat. Verumtamen egentibus illius exemplo eorum, qui poenitentia salvati sunt, opus est, quod & ipsos pari ratione ad salutem perducat. Vidimus itaque eos, qui improbam vitam egerant, a virtute demum sibi nomen comparasse. Vidimus feris olim non absimiles in ordinem Angelorum transiisse. Vidimus eos, qui operibus civitatem everterant, honesta morum compositione eamdem denuo erigere. Vidimus dei inimicos arcto amicitiae vinculo ipsi fuisse coniunctos, ac dominum olim accusatorem, suae tandem caussae patrocinantem habuisse. Vidimus iudicio condemnatos de ipsa sententia coram iudice contendere, eamque reddere irritam. Vidimus sua in genus humanum indulgentia Deum praeter id, quod comminatus fuerat facientem. Audivimus paullo ante quomodo praedicante propheta civitas conturbaretur, & quemadmodum ventus vehementior in mare irruens illud perturbat, ita vox Ionae populo Ninivitarum illapsa turbine omnia ac tempestate repleret. Audivimus quomodo civitas

οὐκ εἰς ἀπόγνωσιν ἔπεσεν, ἀλλ' εἰς μετάνοιαν ἔδραμεν· καὶ ὅτι θαῤῥεῖν περὶ τῆς σωτηρίας οὐκ ἔχουσα, θεραπεύειν καὶ καταλλάττειν τὸν Θεὸν ἐπιχειρεῖ. Τίνα δὲ ὑπὲρ τῶν καταλλαγῶν τὰ πραττόμενα ἦν; εἴρηται μὲν ἐν μέρει· δεῖ δὲ τὸν πάντα λόγον ὑμῖν ἀποδοῦναι· ἐκήρυξαν γὰρ νηστείαν, καὶ ἐνέδυσαν τὸν σάκκον ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὢ ξένου θαύματος, φοβεροῦ μὲν ἀνθρώποις, ἀγγέλοις δὲ ποθεινοῦ. Ἐννόησόν μοι τὰς πολλὰς μυριάδας ἐκείνας ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ παίδων σακκοφορούσας, καὶ εἰς ταὐτὸ συνηθροισμένας, ἐπιτηδεύματα πάντα καὶ πράξεις πάσας ἀνθρωπίνας ἀργούσας, καὶ ἔργον μὲν οὐδὲν παρ' οὐδενὸς οὐδαμοῦ τελούμενον, οἰμωγὴν δὲ ὁμοῦ πάντων καὶ θόρυβον, καὶ βοὴν εἰς οὐρανὸν πεμπομένην. Ἐννόησον δεσποτῶν καὶ δούλων ἀνωμαλίαν ἐκβεβλημένην, ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, βασιλέα μετὰ τοῦ ἴσου σχήματος παρόντα τοῖς πλήθεσι, καὶ καθάπερ πολιτικήν τινα παράταξιν τὴν λειτουργίαν τάττοντα τοῦ Θεοῦ. Ἤγγισε γὰρ, φησὶν, ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐξανέστη τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐξεδύσατο τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ περιβάλετο σάκκον, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ σποδοῦ. Ὢ σοφοῦ βασιλέως, ἐξάρχει τῆς μετανοίας αὐτὸς, ὥστε τὴν πόλιν πᾶσαν σπουδαιοτέραν ποιῆσαι. Τίς γὰρ ἤμελλεν ἔτι μαλακίζεσθαι, τὸν βασιλέα ὁρῶν αὐτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἀγωνιζόμενον; Τὰ τραύματα τῆς ἁλουργίδος θεραπεύει διὰ τοῦ σάκκου· τὰς ἁμαρτίας τοῦ θρόνου διὰ τῆς ἐπὶ σποδοῦ καθέδρας ἐκπλύνει· τὴν νόσον τῆς ὑπερηφανείας τῷ ταπεινῷ τοῦ σχήματος ἐξιᾶται· τῇ νηστείᾳ τὰ ἕλκη τῆς τρυφῆς φαρμακεύει· καὶ δείξας ταῦτα διὰ τῶν ἔργων πρὸς τὴν ἴσην σπουδὴν πάντας διὰ κηρύγματος ἐγείρει. Ἐκηρύχθη γὰρ, φησὶ, παρὰ τοῦ βασιλέως, οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ πρόβατα μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μηδὲ νεμέσθωσαν, καὶ ὕδωρ μὴ πιέτωσαν. Καινὴ βασιλέως νομοθεσία· ἀσιτίαν τοῖς ἀῤῥώστοις ὡς ἰατρὸς ἐπιτάττει· μᾶλλον δὲ τὰς Ἀποστολικὰς μίμηται διδασκαλίας εὐσεβοῦς νηστείας ὁ τρυφητὴς νομοθέτης, καὶ τοῖς ἀνθρώποις κοινωνεῖν τὰ ἄλογα ταύτης κελεύει, διὰ τῆς ἀναμαρτήτου φύσεως εἰς οἶκτον μείζονα τὸν Θεὸν ἐπισπώμενος. Καὶ περιεβάλοντο σάκκους, φησὶν, οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη. Ὢ παρατάξεως οὐρανίας, ὢ φάλαγγος τῷ διαβόλῳ φρικτῆς. Εἱστήκει θρηνῶν ὁ διάβολος ὁρῶν αὐτοῦ τὴν στρατείαν πανδημεὶ πρὸς τὸν Θεὸν μεταστᾶσαν καὶ πολεμοῦσαν τοῖς δαίμοσιν· εἶτα ταύτην τὴν μάχην καὶ παῖδες, καὶ γυναῖκες, νήπια μετὰ ἀνδρῶν ἠγωνίζοντο· ἤδη δὲ ἡ τῶν κτηνῶν φύσις σύμμαχος εἰς τὴν παράταξιν παρελήφθη. Καὶ ἴδεν καινὸν ὁ διάβολος θέαμα· βοσκήματα δικαιοσύνην συνεισφέροντα ἀνθρώποις, καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν κεκτημένων νηστεύοντα· οἱ ἄνθρωποι, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ κτήνη μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν, μήτε νεμέσθωσαν. Τὰ τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς σύμβολα ῥίψας, τὴν τῶν ἱερέων μετέλαβε τάξιν. Εἱστήκει δημηγορῶν, καὶ φιλοσοφεῖν τοὺς Νινευΐτας παιδεύων. Δεινὰ, φησὶν, ὦ φίλοι, τὰ περιεστῶτα κακά. Τὴν οἰκουμένην χειρωσάμενοι πᾶσαν, ὡς πονηροὶ θείᾳ

vitas praedicationi fidem adhibens spem non abiecerit, imo ad poenitentiam citato quasi cursu properaverit, & quoniam quo salutis suae fiduciam in tuto collocaret, non habebat, colere, & reconciliare Deum conaretur. Quae vero opera pro isthac reconciliatione intercesserunt? dictum quidem iam fuit ex parte: oportet autem omnimodam vobis rationem reddere: praedicaverunt enim ieiunium, & a minore ad maximum usque, sacco sese induerunt. O novum prodigium, terribile hominibus, Angelis vero desiderabile! Animo mecum perpende innumeram virorum, mulierum & puerorum, qui sacco induti sunt, multitudinem, qui ob eumdem finem congregati omnibus studiis ac humanis negotiis abstinent, & a quorum nemine operis quidquam perficitur; eiulatum omnium simul, & strepitum, & clamorem ad caelos missum; eliminatam dominos inter ac servos, principes inter ac subditos disparitatem considera: intuere Regem pari habitu interesse multitudini, & ministerium Dei publicum tamquam civilem aciem instruere. Appropinquavit enim, inquit, sermo ad regem, & surrexit a solio suo, & abiecit vestimentum suum, & indutus est sacco, & sedit in cinere. O Regem sapientem! Dat ipse initium poenitentiae, ut totam civitatem reddat alacriorem. Quis enim ignavus adhuc foret, qui regem ipsum pro sua salute luctari intueretur? Iste vestis purpureae vulneribus sacco medetur; peccata regalis solii eluit in cinere sedendo: morbum superbiae humilitate habitus, ieiunio deliciarum ulcera sanat: atque haec omnia opere ipso demonstrans singulos ad eadem studia praeconis voce excitat. Edictum est enim, inquit, a Rege: homines & iumenta & boves & pecora non gustent quidquam, neque pascantur, & aquam non bibant. Nova legislatio Regis! ieiunium velut medicus infirmis imponit: imo vero magis Apostolicas institutiones imitatur delicatus ille pii ieiunii legislator: nam illud brutis etiam commune esse iubet cum hominibus, ut mediante natura sceleris incapaci, maiorem Dei commiserationem attrahat. Et induti sunt saccis, inquit, & homines, & iumenta. O caelestem aciem! o phalangem diabolo horribilem! Stetit diabolus plorans, quum exercitum suum videret ad Deum omnino conversum, & cum daemonibus confligentem: quandoquidem istbanc pugnam, & pueri & mulieres, & infantes cum viris aggrediebantur: imo & ipsa iumentorum natura, ut commilitaretur, in aciem admissa fuit. Vidit profecto novum diabolus spectaculum: vidit armenta conferre hominibus iustitiam, & pro dominorum salute ieiunare: homines, & boves, & iumenta non gustent quidquam, neque pascantur. Rex insignia principatus abiiciens, in ordinem sacerdotum transibat. Stabat verba ad populum faciens, & Ninivitas vero sapientiae amore imbuens. Gravia sunt, ait, ea mala, quae nos, o amici, circumstant. Qui terram habitabilem manu

nu

ψήφῳ φθειρόμεθα, καὶ βασιλεύοντες πάντων ἀνθρώπων, ὡς φαυλότεροι πάντων ξένῳ θανάτου κατεδικάσθημεν τρόπῳ, καὶ τῶν ἄλλων πάντων μακαρισθέντες, πάντων εἶναι δόξομεν ἀθλιώτεροι, καὶ μῦθος ἐσόμεθα τῷ βίῳ παντὶ, καὶ διήγημα τῆς προτέρας λαμπρότητος, οὔτε λαθεῖν συγχωρούσης τὰ ἡμέτερα κακά. Πολλοὺς, ὦ Νινευῖται, πολέμους νικήσαντες, γενναιότερον νῦν ὑπὲρ τῆς οἰκείας ἀγωνισώμεθα σωτηρίας· πάλαι μὲν γὰρ ὅπως ἑτέρων γενώμεθα κύριοι, πάντα ἐπράττομεν, νῦν δὲ ἆθλον ἡμῖν τὸ μὴ μετὰ γυναικῶν, καὶ παίδων ἄρδην ἀπολέσθαι. Πρὸς ἐπανάστασιν ξένου πολέμου ξένως ἀγωνισώμεθα· τοξεύσωμεν τὸν οὐρανὸν ὑμνῳδίαις· ἀκοντίσωμεν ἀντὶ δοράτων ἐκεῖ ψαλμῳδίαις· προσευχαῖς τὸν Θεὸν σφενδονήσωμεν· δάκρυσιν ἀπαύστοις αὐτοῦ τὸν θυμὸν ἐκμειλίξωμεν· τῶν πονηρῶν πράξεων τὴν φάλαγγα ῥήξωμεν· τὰ τῆς κακίας ὀχυρώματα καταβάλωμεν· μεθ᾽ ὅπλων ἀρετῆς μαχησώμεθα· θώρακα δικαιοσύνης βέλος οὐ τιτρώσκει· ἀσπίδα πίστεως κεραυνὸς οὐ δύναται φλέξαι· περικεφαλαίαν ἐλπίδος συντρίψαι ὁ Θεὸς οὐκ ἀνέχεται· ἡ ἄνωθεν ὀργὴ χιτῶνα σωφροσύνης οὐ σχίζει· ἀπειλὴ καταστροφῆς ἐξομολογήσεως τεῖχος καθελεῖν οὐκ ἰσχύει· ἀπόφασις ἀπωλείας μετάνοιαν σπουδαίαν ἰδοῦσα ὡς καπνὸς εὐθὺς διαλύεται· ἂν οὕτως, ὦ φίλοι, καὶ μετὰ τοιούτων πολεμήσωμεν ὅπλων, ὥσπερ τῆς γῆς, οὕτω καὶ τοῦ οὐρανοῦ κρατήσομεν. Θαῤῥεῖτε, Νινευῖται, θαῤῥεῖτε, φιλάνθρωπος βασιλεὺς ἡμῖν πολεμεῖ· ἀνικέτας μόνον τοὺς αὐτοῦ πολεμίους ῥίψας εὖ θεὶς τὴν ὀργὴν εὐεργέτης γίνεται τῶν ἐχθρῶν.

Τοιούτοις μὲν παρακλητικοῖς λόγοις ὁ βασιλεὺς εἰς μετάνοιαν τὸν λαὸν ἠρέθιζε· Νινευῖται δὲ προθύμως ἐξετέλουν τὰ κελευόμενα· περιέβαλον γὰρ, φησὶ, σάκκους οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐβόησαν ἐκτενῶς πρὸς τὸν Θεόν. Οὐχ ὁ μὲν λόγος ἦν πρόχειρος, ὁ λογισμὸς δὲ μετέωρος· οὐχ ἡ μὲν γλῶσσα ἐφθέγγετο, ἡ δὲ διάνοια ἐρέμβετο· οὐχ ἡ φωνὴ προεφέρετο, ἡ γνώμη δὲ παρεφέρετο· ἀλλὰ συντεταμένως ἑκάτερα τὸν Θεὸν ἐλιτάνευε. Νὺξ ἐπιοῦσα, καὶ τὸν φόβον αὔξουσα τὸν μὲν ὕπνον ἐδίωκε, σπουδαιότερον δὲ τὸν ὕμνον ἀνέπεμπεν. Ἡμέρα πάλιν ζοφερὸν δεικνύουσα τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀστραπαῖς ἀπαύστοις καὶ βρονταῖς κτυπουμένη εἰς τρόμον ἐξαίσιον καὶ βοὴν μεγίστην πάντας ἐκίνει. Ἡ γῆ σειομένη κλόνον πολὺν εἰργάζετο ταῖς ψυχαῖς. Τὰ νήπια πάντα τοῖς κόλποις ὑπὸ δέους προστρέχοντα τῶν μητέρων, καὶ ταῖς ἀγκάλαις κλαυθμυριζόμενα ἄφατον ἐποίει θρῆνον καὶ ὀδυρμὸν τοῖς ὁρῶσι. Ἀγέλαι βοῶν καὶ προβάτων, καὶ θρέμματα πάντα νομῆς, καὶ ὑδάτων κεκωλυμένα, καὶ διάφορον φωνὴν ἀφιέντα, εἰς κλαυθμὸν καὶ ἀδαμαντίνους ἐκίνει ψυχάς. Πανταχόθεν δὲ τῆς ἀπειλῆς καὶ τοῦ δέους ταράσσοντος, οὐκ ἠνέχοντο τὴν ἐλπίδα τὴν χρηστὴν ἀποῤῥίψαι. Τίς οἶδε γὰρ, φησὶν, εἰ μετανοήσει ὁ Θεὸς, καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπολώμεθα; Ἐκ βαθυτάτης τοίνυν καρδίας πρὸς τὸν Θεὸν ἀνεβόων· βασιλεῦ, ζωῆς κύριος καὶ θανάτου, ἡμεῖς μὲν ἧς ἠπείλησας ἀποφάσεως ἄξιοι, καὶ δίκην τὴν ἑκάστην ὀφείλομεν, σὲ τὸν ἀληθινὸν Θε-

nu nostra devicimus, tamquam ignavi Divino iudicio perimus, cunctisque imperantes hominibus, novo mortis genere condemnamur velut omnium vilissimi; atque prae ceteris quondam beati, omnium miserrimi videbimur, & fabula omni viventi erimus & fama evidentiae maioris, quam quae concessura sit, nostra mala latere. Nunc ergo, Ninivitae, qui multa devicimus bella, generosius pro salute propria certemus; enimvero ut alios ditioni nostrae subiiceremus, quem olim lapidem non movimus? modo autem cum coniugibus, & prole non simul perire, praemium erit nostri certaminis. Insurgente itaque novo belli genere, nova ratione pugnemus: laudum praeconia caelum versus iaculemur: psalmorum cantus pro hastis illuc vibremus: Deum precibus quasi funda impetamus: indefessis lacrymis animum eius emolliamus: fracto malorum operum agmine munimenta malitiae destruamus, & virtutis armis luctemur. Thoracem iustitiae telum non vulnerat: fidei scutum nullo potest comburi fulmine: spei galeam conteri Deus non sustinet: loricam temperantiae superûm ira non scindit: comminatio demolitionis non valet diruere murum confessionis. Sententia perditionis sollertem quum viderit poenitentiam, tamquam fumus illico dissolvitur. Si hoc pacto, amici, & eiusmodi armis pugnaverimus, uti terra, sic & caelo potiemur. Adeste animo, Ninivitae, adeste; nam qui nos impugnat, rex est hominum amantissimus, qui nonnisi contumaces debellat hostes, ac facile reconciliatus beneficus fit inimicis.

Adhortatoria eiusmodi oratione Rex populum stimulabat ad poenitentiam; Ninivitae vero alacriter iussis obtemperabant. Induerunt enim, ait, saccos & homines, & iumenta, & clamaverunt impense ad Deum. Nondum oratio erat in promptu, & cogitatio in sublimi versabatur: lingua nondum pronuntiabat, mens autem agitabatur: vox non proferebatur, & mens ad Deum efferebatur: immo vero utraque iuncto conatu Deum precabantur. Nox ingruens & adaugens timorem fugabat somnum, & alacriorem hymnum reddebat. Dies caliginosum denuo caelum ostendens, atque continuo fulgure & tonitru perstrepens fatalem omnibus tremorem movebat, & summum clamorem. Terrae motus summopere animos concutiebant. Infantes ad sinum maternum prae timore currentes, & vagientes in ulnis ineffabilem spectantibus planctum caussabant, ac eiulatum. Boum & ovium greges, atque omne pecus, pascuis & aquis destituta, variis vocibus, vel adamantino animo fletum ciebant. Quamquam vero comminatio & pavor turbarent omnia, ut spem bonam abiicerent, nulla ratione adigi poterant. Quis enim scit, ait, si convertatur Deus, & revertatur a furore irae suae, & non peribimus? Verum ex imo cordis ad Deum clamabant: Rex, vitae dominus & mortis, nos quidem, quam comminatus es, sententia digni sumus, & cuiusvis poenae reos nos effecimus, te non agnoscentes verum Deum, & perditam vi-

ὸν ἀγνοήσαντες, καὶ διεφθαρμένον ζήσαντες βίον. Αὐτὸς δὲ τῷ πελάγει τῶν σῶν οἰκτιρμῶν κεχρημένος παῦσον τὴν καθ' ἡμῶν τιμωρίαν· νίκησον τὸ μέσον δίκαιον ἀγαθότητι, τὴν δὲ ἡμῶν ἀγνωμοσύνην φιλανθρωπίᾳ· εἰ μὲν ἐξαίφνης ἐπήγαγες τὴν πληγὴν, λόγος τὰ τῆς κολάσεως εἶχε, καὶ ἀλλοτρίους ὄντας καὶ φαύλους ἀπέκτενες· νῦν δὲ προθεσμίαν διὰ χρηστότητα δοὺς, ἂν μεταβληθέντας φονεύσῃς, οὐκ ἀλλοτρίους, ἀλλὰ σοὺς ἀπολλύεις. Ἀσεβοῦντας ἐφύλαξας, καὶ νῦν φθέρεις πιστοὺς γινομένους; πονηροὺς ὄντας διέσωσας, καὶ ἀγαθεργοῦντας νῦν ἀναιρεῖς; εἰδώλοις ἀνακειμένην τὴν πόλιν ηὔξησας, καὶ βασιλίδα πεποίηκας, καὶ καταστρέφεις σὴν γενομένην; οὐκ εἰδότες σε διά σου τὴν οἰκουμένην ἐκρατήσαμεν, καὶ προσκυνοῦντές σε νῦν καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐκβαλλόμεθα; Τοῦ σοῦ, βασιλεῦ, ὀνόματος φεῖσαι, μὴ Νινευΐταις ἀπαιτῶν δίκας, φευκτὴν ὡς ἀνόνητον τὴν εὐσέβειαν ποιήσῃς· μὴ δικαίως ἡμᾶς κολάζων τῆς μετανοίας τοῖς ἀνθρώποις κλείσῃς τὴν θύραν. Εἰ μὲν γὰρ νομοθέτου, καὶ διδασκάλων τυχόντες εἰς πολλὴν κακίαν προήλθαμεν, ἀπαραιτήτως διάφθειρον, ἱκετεύουσι συγγνώμης μὴ μετάδως, χαλεπωτέραν ἧς ἠπείλησας ἐπάγαγε δίκην· εἰ δὲ οὐ μαθόντες, οὐδὲ παιδευθέντες ἐν φαυλότητι, καὶ ἀσεβείᾳ διετελοῦμεν, μὴ τοσοῦτον ὄλεθρον, βασιλεῦ, τῆς ἀγνοίας ἡμῶν καταψηφίσῃ. Κατακλισμῷ τοὺς ἀνθρώπους διέφθειρας πάλαι δικαίως, διδάσκοντι γὰρ οὐ προσεῖχον τῷ Νῶε· πρόειπας τὴν ἀπώλειαν, καὶ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔφυγον. Σοδομίτας εὐλόγως ἀνέπρησας, δέξασθαι γὰρ τοῦ Λὼτ τὰς συμβουλίας οὐκ ἠθέλησαν. Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν εἰκότως μετὰ τοῦ Φαραὼ, Μωσέως γὰρ διδάσκοντος οὐκ ἐπείθοντο πληγέντες πολλάκις, καὶ τῆς σῆς δεξιᾶς πεῖραν λαβόντες. Ἢ παρά τινος ἀντειπεῖν ἐτολμήσομεν; Ἕνα νῦν μόνον ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς, οὐδὲ τοῦτον διδάσκαλον, ἀλλὰ καὶ κακῶν μηνυτὴν, καὶ πιστεύσαντες πανδημεὶ τὴν σὴν λατρείαν τιμῶμεν. Προθεσμίαν ἡμῖν μικρὰν δέδωκας, καὶ μεταβολὴν ἐν αὐτῇ μεγίστην ἐδείξαμεν. Ἀπωλείας ἡμῖν κηρυχθείσης τὸ σὸν φιλάνθρωπον οὐκ ἀπέγνομεν. Τοῦ προφήτου τὴν καταστροφὴν καταγγείλαντος εἰς τὸ σὸν ἠλπίσαμεν ἔλεος. Μὴ ψεύσῃς ἡμῶν, ἀγαθὲ, τὰς ἐλπίδας. Μὴ παύσῃς γλώττας ἀνυμνεῖν σου τὴν χρηστότητα βουλομένας. Μὴ ἀποκτείνῃς ἄνδρας κηρύξαι σου τὴν ἀγαθότητα πάντα σπεύδοντας. Μὴ κωλύσῃς ἡμᾶς διδασκάλους τοῖς ἡμετέροις πᾶσιν εὐσεβείας γενέσθαι. Μὴ διαμείνῃς ὀργιζόμενος ὁμοίως πρὸς τοὺς οὐκέτι τοῖς αὐτοῖς διαμείναντες. Ἠλλάγημεν ἡμεῖς, διαλλάγηθι σύ. Στῆσον τὴν ὀργὴν, ὥσπερ τὴν πλάνην ἡμεῖς. Παῦσον τὴν τιμωρίαν αὐτὸς, ὥσπερ ἡμεῖς τὴν κακίαν. Ἐξεπαίδευσας ἡμᾶς ἱκανῶς τῷ φόβῳ, δὸς καιρὸν λοιπὸν ἡμῖν τὸ περί σε φίλτρον ἐνδείξασθαι. Φεῖσαι θρεμμάτων διὰ λιμὸν μυκωμένων. Φεῖσαι παίδων ἀναμαρτήτων ὑπὸ κλαυθμοῦ πνιγομένων. Φεῖσαι νηπίων ἀώρων ὑπὸ νηστείας ἐκλελυμένων. Μὴ συνδιαφθείρῃς τοὺς ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις. Οἰκτείρησον μη-

vitam agentes. Tu vero mari misericordiae tuae usus, poenam tolle contra nos edictam: vince obstantem iustitiam bonitate, nostram ingratitudinem clementia. Si enim repentinam nobis plagam instigere voluisses, sermo ille tuus supplicio ipso fuisset coniunctus, nosque quum adhuc a te alieni essemus ac impii, neci dedisses: iam vero quum tempus desinitum in bonum nobis usum concesseris, si conversos occideris, non alienos perdis, sed tuos. Quum impii essemus, nos protexisti, & eosdem, qui ad fidem redivimus, consumes? A bonis moribus alienos servasti, & bene operantes e medio tolles? Adauxisti civitatem idolis addictam, & reginam ceterarum urbium constituisti, & ditioni tuae nunc deditam evertes? Terram quum te ignoraremus, adiuvante te, devicimus, nunc ipsa etiamnum terra, quum te adoremus, eiiciemur? Nomini tuo Rex parce, ne quum a Ninivitis supplicia poposceris, pietatem rei inutilis adinstar fugiendam reddas; ne iustam nobis poenam infligens, ianuam poenitentiae hominibus praecludas. Equidem si legislatorem & magistros sortiti ulterius in malitia progressi fuerimus, ruina nos destruas inexorabili, nec veniam supplicibus concedas, immo graviorem ipsa, quam comminatus es, poenam inducas: verum si non intelligentes, neque edocti in malitia & impietate perstiterimus, nostram inscitiam ne tantae, o Rex, damnaveris ruinae. Perdidisti non immerito olim diluvio homines, Noë enim docenti praebere aures noluerunt: praenuntiasti eis interitum, a peccato autem non abstinuerunt. Merito Sodomitas incendio concremasti, suscipere enim Lothi consilia renuerunt. Submersi sunt simili ratione cum Pharaone Aegyptii, Mosi enim docenti fidem non habuerunt, saepenumero licet percussi, tuamque dexteram experti. Nos vero num contradicere aliqua in re ausi sumus? Modo unicum nobis, neque hunc magistrum, sed malorum potius indicem misisti; plenam nihilominus fidem ipsi praebuimus, tuumque cultum rebus omnibus potiorem habemus. Spatium (poenitentiae) idque exiguum nobis concessisti, & summam in eo mutationem ostendimus. Pernicie nostra praeconis voce denuntiata, tuum, quo genus humanum amplecteris, amorem agnovimus. Propheta subversionem nuntiante, in tua misericordia nostram collocavimus fiduciam. Noli, optime, spem nostram reddere inanem, neque linguas cohibere tuam beneficentiam celebraturas. Noli committere, ut neci tradas viros, qui bonitatis tuae referre praeconia omni conatu ambimus, neque impedias, quominus iis omnibus, qui aliquo pacto nobis sunt coniuncti, magistri siamus pietatis. Noli in eadem contra nos ira persistere, qui rebus iisdem non amplius immoramur. Nos mutati sumus, mutare & tu. Siste iram, sicut nos cohibuimus errorem. Fac cessare poenam, sicut refraenavimus malitiam. Satis edocuisti nos timore, da ut futurum tempus suaviora tui amoris incitamenta nobis offerat. Parce armentis a fame mugientibus. Parce innocuis pueris plan-

ctu

τέρας γάλα διὰ τὴν σὴν ὀργὴν τοῖς φιλτάτοις οὐ παρεχούσας · ἠρνήσαντο γονεῖς ἐκείνους ἐλέων, ἵνα τὸ σὸν ἔλεος ἐπισπάσωνται. Πάντες ἄνθρωποι τοῖς αὐτοῖς, οἷς καὶ ἡμεῖς, ἀνέχονται πονηρεύμασιν · ἂν ἡμᾶς μετανοῦντας μὴ δέξῃ, τοῦ κόσμου παντὸς τὰς ἐλπίδας ἐξέκοψας. Τοιούτοις παρὰ τὰς ἀρχὰς, ὡς εἰκὸς, Νινευῖται λόγοις ἐχρῶντο · ἦν δὲ καὶ τὰ ἔργα τοῖς λόγοις ἐφάμιλλα, νηστεία, σάκκος, ἐκτενὴς προσευχὴ, δάκρυα, πονηρίας φυγή. Ἀνεβόησαν γὰρ, φησὶ, πρὸς τὸν Θεὸν ἐκτενῶς, καὶ ἀπέστρεψεν ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν. Ἅπτονται τῆς φιλοσοφίας ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐτῶν τῆς φιλοσοφίας, καὶ τὴν κορωνίδα τῆς ἀρετῆς κρηπῖδα ποιοῦνται τῆς ἀρετῆς · πᾶν γὰρ ὅ τι κάλλιστον ἔργον, καὶ Θεῷ προσφιλέστατον, τοῦτο ἕκαστος ἐπιτηδεύετο. Εἶδον πόλεμον οὐράνιον κατ᾽ αὐτῶν ἐγειρόμενον, καὶ ὠχύρωσαν ἔργοις ἀγαθοῖς ἑαυτοὺς, ὥσπερ τεῖχος. Ἐνεδύσαντο θαυμαστήν τινα πανοπλίαν τοὺς σάκκους. Ἀντέταξαν κάτωθεν εὐχὰς, καὶ δεήσεις τοῖς ἄνωθεν κεραυνοῖς φερομένοις. Τῷ πατάγῳ τῶν βροντῶν τὸν ἦχον τῆς ὑμνῳδίας ἀντέστησαν. Νηστεία πύργος αὐτοῖς γέγονεν ἐναργής. Κρουνοῖς δακρύων τὴν τῶν ἁμαρτημάτων ἔσβεσαν φάλαγγα. Φίλους ἐποιήσαντο τοὺς ἐχθροὺς, ἵνα τὸν Θεὸν ἑαυτοῖς καταλλάξωσιν. Ἀφῆκαν αὐτοὶ τὴν ὀργὴν τοῖς λελυπηκόσιν, ἵνα τὴν κατ᾽ αὐτῶν ὀργὴν παύσωσι τοῦ δεσπότου. Ὀφλημάτων κάτω γραμματεῖον διέῤῥηξαν, ἵνα τῆς ἄνωθεν ἐπταισμένων ἀφέσεως τύχωσιν. Ἔδωκαν δούλοις ἐλευθερίαν, ἵνα λάβωσιν αὐτοὶ τῆς τιμωρίας ἐλευθερίαν. Προσέθηκαν τὰς κτήσεις τοῖς ἐνδεέσιν, ἵνα κτήσωνται βεβαίως τὰς ἰδίας οὐσίας. Τρυφὴν ῥίψαντες, ἐγκράτειαν μετεδίωκον. Ἀκολασίαν φύγοντες, σωφροσύνην ἠσπάζοντο. Ἀξιωμάτων ὄγκον μισήσαντες, εἰς ταπεινὸν καὶ πενθήρη σχῆμα ἅπαντες μετεσκευάσθησαν. Ὠνίων, καὶ συμβολαίων, καὶ πάντων ἔργων σχολάσαντες τὸν Θεὸν ἐθεράπευον. Οἱ κακοῦργοι τὰς ληστείας οὐδενὸς ἀναγκάζοντος ὡμολόγουν. Οἱ δικασταὶ τοὺς ὁμολογοῦντας οὐκ ἐπράττοντο δίκας. Ὡς τεθνεῶτες τοῦ βίου πάντες ὡμολόγουν. Ὁ πλοῦτος ἀφύλακτος ἔῤῥιπτο, καὶ ὁ κλέπτης οὐδαμόθεν ἐφαίνετο. Χρυσὸς τοῖς ἐνδεέσιν ἐχορηγεῖτο, καὶ τὴν κτῆσιν ἕκαστος ὡς ζημίαν ἔφυγεν. Ἓν μόνον ἐσπουδάζετο πᾶσιν ἡ σωτηρία. Εἷς δρόμος καὶ πλουσίοις, καὶ πένησιν, ὁ περὶ τῆς ζωῆς προύκειτο πόνος · πᾶν δὲ τὸ μὴ εἰς τοῦτο φέρον, ὡς ἀνόνητον καὶ φαῦλον ἐκβέβλητο. Ἄδηλος ἦν ἡ σωτηρία, καὶ ὡς ὁμολογουμένη παρ᾽ αὐτοῖς ἐσπουδάζετο. Οὐκ εἶχον θαῤῥεῖν τῷ τέλει τῆς μετανοίας, καὶ ὡς ζησόμενοι πάντως ἀγαθῆς πάσης ἐπεμελοῦντο πράξεως. Ὢ φιλοσόφων βαρβάρων · ὢ σοφῶν ἀπαιδεύτων. Ἔγνωσαν ἀδιδάκτως τὰ δέοντα, ἄνευ νομοθέτου μετεῤῥυθμίσθησαν, ἄνευ διδασκάλων ἐσωφρονίσθησαν, ἐκ τῆς ἐσχάτης κακίας εἰς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἀνέδραμον. Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου. Εἷς ὄμβρος ἀπειλῆς, καὶ μυρίων ἀγαθῶν φορὰν ἐβλάστησαν

ctu suffocatis, immaturis infantibus prae ieiunio deficientibus. Noli cum impiis perdere innocentes. Miseratio te subeat matrum, quae ut te sibi iratum reconcilient, dilectissimae proli lac non praebent. Huic denegant parentes misericordiam, ut tuam sibi attrahant. Quivis hominum eadem, quam nos admisimus, detinetur malitia; unde si nostra non reconciliatus fueris poenitentia, totius mundi spem praecidisti. In primordiis (poenitentiae] talibus fortasse sermonibus Ninivitae utebantur; opera autem, ieiunium, saccus, oratio continua, lacrymae, peccati fuga, verbis erant consona. Clamaverunt enim, ait, impense ad Dominum, & reversus est quisque a via sua mala, & ab iniustitia, quae in manibus eorum erat. Sapientiam ab ipso suo culmine attingunt, & apicem virtutis basim eiusdem constituunt: quodcumque enim optimum Deoque gratissimum opus foret, ei quisque studebat. Viderunt bellum caelitus sibi illatum, atque seipsos quasi murum operibus suis communiverunt. Induerunt se saccis, miris profecto armis. Fulminibus de caelo missis vota & preces in terra opposuerunt. Contra tonitruum fragores hymnodiae sonum statuerunt. Ieiunium fuit eis conspicua turris. Lacrymarum fontibus exstinxerunt peccatorum multitudinem. Inimicos sibi amicitia devinxerunt, ut Deum sibi reconciliarent: quam in offensores fovebant, iram deposuerunt, ut eam, qua Dominus in eos erat accensus, sedarent. Libellum debitorum diruperunt in terra, ut remissionem peccatorum in supernis adsequerentur. Servis dederunt libertatem, ut ipsi liberationem supplicii obtinerent. Bona pauperibus erogarunt, ut in tuto collocarent propriarum rerum possessionem. Voluptati renuntiantes, continentiam sequebantur; fugientes luxuriam, temperantiam amplectebantur. A fastu dignitatum alieni omnes cum habitu humili, ac lugubri figuram aliam induerunt. Venditionibus, pactis, & quocumque negotio supersedentes nonnisi Deo serviebant. Improbi ultro sua confitebantur latrocinia, neque iudices poenam a confitentibus repetebant. Omnes tamquam in vitae termino constituti confitebantur. Divitiae eiiciebantur absque custode, neque fur uspiam comparebat. Aurum suppeditabatur egentibus, & possessionem velut iacturam ipsam quisque fugiebat. Res unica, nimirum salus, omnibus curae erat. Divitibus aeque, ac pauperibus unus erat conatus, vitae scilicet servandae studium prae manibus erat. Omnia autem, quae eo non collimarent, velut vilia & inutilia reiiciebantur. Incerta erat salus, & velut extra omnem aleam posita quaerebatur. Non poterant sibi promittere finem poenitentiae, & tamquam ad terminum usque victuri in quodlibet opus bonum curam omnem conferebant. O rudes philosophos! o sapientes indoctos! Ea quae decent, sine praeceptore cognoverunt, emendati sunt sine legislatore, absque magistro bonis moribus imbuti sunt, ex profundo malitiae in supernam civitatem sursum cucurrerunt. Haec mutatio

Νινευῖται· ἀνεχωνεύθησαν ὡς παλαιοί τινες ἀνδριάντες. Μετεσκευάσθησαν ἐκ τῆς μετανοίας· ἐξ ἁμαρτωλῶν γεγόνασι δίκαιοι, ἀγγέλοις ἐράσμιοι, Θεῷ ποθεινοί. Ε᾽στησαν σαλευομένην τὴν πόλιν, καταπίπτουσαν ὤρθωσαν, δονουμένην ἐστήριξαν. Μετεστράφησαν, καὶ οὐκ ἀντεστράφησαν· μετεβλήθησαν, καὶ οὐ διεφθάρησαν. Ι῎δε γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅτι ἀπεστράφησαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν πονηρῶν, καὶ μετενόησεν ἐπὶ τῇ κακίᾳ, ᾗ ἐλάλησε τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. Ω῏ παραδόξων πραγμάτων· ἀνεδίκασε τὴν δίκην ὁ δικαστὴς, τὴν φονεύουσαν ἔλυσε ψῆφον, καὶ τὴν σώζουσαν ἐψηφίσατο. Μετενόησαν Νινευῖται, καὶ μετενόησεν ὁ Θεός. Ε῎σχισεν ἡ μετάνοια τῆς ἀπωλείας τὸ πρόσταγμα. Διέῤῥηξαν ἐκεῖνοι τὴν πονηρίαν, διέῤῥηξεν ὁ Θεὸς τὴν ἀπόφασιν. Ω῏ πάντα δυναμένης μετανοίας· ἐπὶ γῆς τελεῖται, καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς ἀναστρέφει. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὦ φίλοι, μετανοήσωμεν· οὕτω νηστεύσωμεν· ἀγαθὰς πράξεις τῇ νηστείᾳ συνζεύξωμεν· πονηρῶν πράξεων ἀπεχώμεθα· τῆς γεέννης τὴν ἀπειλὴν φοβηθῶμεν· διὰ μετανοίας τὴν παρὰ Θεοῦ σωτηρίαν κτησόμεθα. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XVII. p. 159. *b.* Τοῦ μακαρίου Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα μάρτυρας. *Beati Basilii Episcopi Caesareae Cappadociae laudatio sanctorum XL. Martyrum.* Inc. Μαρτύρων μνήμης τίς ἂν γένοιτο κόρος τῷ φιλομάρτυρι. Des. τῆς δικαιοσύνης κατεκοσμήθησαν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Tom. II. pag. 149.

XVIII. pag. 165. *b.* Μαρτύριον τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ μαρτυρισάντων. *Martyrium SS. quadraginta Martyrum in Sebaste passorum.* Inc. Κατὰ τοὺς καιροὺς Λικινίου τοῦ βασιλέως ἦν διωγμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν, καὶ πάντες οἱ εὐσεβῶς ζῶντες ἐν Χριστῷ. Des. ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων τῶν πιστῶν, εἰς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Haec acta perperam sub Metaphrastae nomine indicat Leo Allatius in Diatriba de Symeonum scriptis p. 122. Sunt tamen ex Mss. Venetis Latine reddita a Petro Francisco Zino Veronensi, & ab Aloysio Lipomano Tom. VII. de Vitis SS. vulgata, & a Surio ad IX. Martii translata.

XIX. pag. 171. Α᾽ναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους ὁμιλία εἰς τὸν ἕκτον ψαλμόν. *Anastasii Sinaitae Homilia in VI. Psalmum.* Inc. Πρέπουσα ἀρχὴ εἰλικρινοῦς μετανοίας τῶν νηστειῶν περιέχει. Des. τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Hanc Homiliam cum versione Philippi Svevenzelii S. I. vulgavit Henricus Caninius Tom. III. Lection. Antiquar. p. 87. 122. & Franc. Combefisius in Tom. I. Auctarii Novi Paris. MDCXLVIII. fol. p. 907. qui posteriorem in eumdem Psalmum homiliam eruit e Ms. Christianissimi Regis, versionemque illi suam adiunxit.

dexterae excelsi. Nunnisi unus fuit minarum imber, & Ninivitae immensam bonorum copiam germinarunt. Denuo conflati sunt velut antiquae quaedam statuae. Poenitentia diversam sortiti sunt formam. Ex peccatoribus facti sunt iusti, amabiles Angelis, Deo desiderabiles. Commotam firmarunt civitatem, collapsam erexerunt, agitatam consolidarunt. Conversi sunt, & non sunt reversi: mutati sunt, & non sunt destructi. Vidit enim, ait, Deus opera illorum, quia conversi sunt a viis suis malis, & misertus est super malitiam, quam loquutus erat, ut faceret eis. O res admirabilis! Novam tulit iudex sententiam, mortis decretum diremit, salutis sententiam edixit. Poenituit Ninivitas, & poenituit Deum. Poenitentia rescidit decretum interitus. Diruperunt ipsi impietatem, & sustulit Deus sententiam. O poenitentiam omnipotentem! Perficitur in terra, & ea quae in caelo sunt, permutat. Talem nos quoque, amici, poenitentiam agamus: eodem modo ieiunemus: bona opera iungamus ieiunio: a pravis operibus abstineamus: inferni comminationem timeamus, & per poenitentiam a Deo salutem consequemur: ipsi gloria & imperium in secula seculorum. Amen.

XX. p. 182. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας λόγος α΄ περὶ νηστείας ἐκ τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Basilii Archiepiscopi Caesareae Sermo I. de Ieiunio ex eius Moralibus. Domine benedic.* Inc. Σαλπίσατε, φησὶν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Des. ἐν δικαιοκρισίᾳ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Loc. cit. p. 1.

XXI. p. 189. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in illud,* attende tibi ipsi. *Domine benedic.* Inc. Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν. Des. πρόσεχε οὖν σεαυτῷ, ἵνα προσέχῃς Θεῷ, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXII. p. 197. Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός. *Eiusdem, quod non est Deus auctor malorum.* Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας οἱ τρόποι. Des. τῆς ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 72.

XXIII. p. 206. Παμφίλου μοναχοῦ στίχοι ἡρωϊκοὶ δέκα. *Pamphili monachi versus heroici* x. in laudem, ut videntur, martyris, cuius vita mox subiicitur.

Παρθένος ὥσπερ ἐοῦσα νόῳ τε δὲ καὶ πάλι σαρκὶ,
Νυμφίῳ ἠμερόεντι τεὴν σὺ ψυχὴν δῶκας
Μαρτυρίην ἐς ἄθλησιν ὑπὲρ Χριστοῖο τ᾽ ἔρωτος
Κὲν μεγάλῃ τε πόλει, τ᾽ ἐν τοῖς Σολύμοις ἱεροῖσιν,
Ω῾ς ἐπέοικε τέλος πανακήρατον ὥς τε λαχοῦσα,
Τέρμασι πᾶσιν ἀειζώοις τε Θεῷ συναγάλλεις,
Ω῟ ἡ δόξα καὶ αἴνεσις ὡς πρέπει εἰς αἰῶνας
Τῶν αἰώνων πατρὶ καὶ υἱῷ, πνεύματι σύν τε
Παναγίῳ καὶ ζωοποιῷ τούτῳ καὶ αὖθις
Πάντων δεσπόζοντί τε καὶ βασιλεῖ σωτῆρι
Λευστῶν νοουμένων τε τερμάτων, ἀμήν.

qui ultimus iambus est.

Tu quae virgo revera eras mente & corpore,
Mansueto sponso tuam dedisti animam
In martyrii certamen pro Christi amore
In magna Vrbe, inque sacris Solymis,

Per-

Perfectum, ut decebat finem sortita,
Deliciaris cum omnibus semper vivis spiritibus, Deoque,
Cui gloria, & laus, ut decet in secula
Seculorum, Patri Filioque, & Spiritui
Sanctissimo, & vivificanti, iterumque
Omnia gubernanti, & Regi Salvatori
Visibilium mentium & spirituum, Amen.

Nihil apud Caveum, Oudinum, ac Fabricium de hoc Pamphilo Monacho dictum invenies.

XXIV. pag. ead. Παμφίλȣ πτωχοῦ μοναχοῦ πρεσβυτέρȣ ἁγιοπόλεως τεταγμένȣ δούλου τῆς ἁγίας Χριςȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν ἀναςάσεως, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν Σωτήριδα. *Pamphili pauperis monachi presbyteri sanctae Civitatis ordinati, qui serviendo sacrum munus obibat in templo Resurrectionis Christi Dei nostri, in sanctam Soteridem*[1] *encomium.* Inc. Φαιδρά μοι τήμερον πρόκειται τῆς ἁγίας ὑπόθεσις· μία γὰρ προθυμία ἐν ἑκατέροις τοῖς μέρεσι τοῖς τῆς αὐτῆς ὑπάρχȣσι φύσεως. Des. ὡς καὶ ἡ ταύτης παρθενεία ϗ μαρτυρία γνωρίζȣσιν, ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Nihil apud Fabricium de S. Soteride occurrit.

XXV. p. 210. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ Χρυσοςόμȣ εἰς τὸ ῥητὸν τὸ λέγον, ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις, ἐκ τοῦ πεντεκαιδεκάτȣ λόγȣ τῶν ἀνδριάντων. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, in dictum illud,* Considera quod in medio laqueorum ambulas, *ex eius Oratione XV. de Statuis.* Inc. Ἐπίγνωθι, φησὶν, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις· βαβαὶ πόσων τοῦτο ῥῆμα γέμει ἀγαθῶν. Des. ϗ ἁλίσκεται ῥήμασιν ἰδίȣ ςόματος. Est fragmentum Homiliae XV. *de Statuis* Tom. II. cit. edit. cuius initium incidit in pag. 8. vers. 24. finis vero pag. 158. vers. 6.

XXVI. p. 214. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ πρώτȣ λόγȣ τῶν ἀνδριάντων ἑρμηνεῖαι εἰς τȣ̀ς σκανδαλιζομένȣς ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων, ϗ ταῖς τῶν ἁμαρτωλῶν εὐημερίαις, ϗ τῶν τολμώντων βλασφημεῖν. *Eiusdem ex prima Oratione, quam habuit de Statuis Principum, expositiones quaedam ad eos, qui scandalizantur propter tribulationes iustorum, & felicitates peccatorum, & eorum, qui blasphemare audent.* Inc. Ἀκȣ́ω γὰρ πολλῶν ταῦτα ζητȣ́ντων. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Est pars Homiliae primae *de Statuis* Tom. cit. cuius initium incidit in pag. 8. vers. 24.

XXVII. p. 223. *b.* Τȣ̃ μακαρίȣ Ἐφραῒμ λόγος περὶ ἀγάπης ϗ μετανοίας, ϗ περὶ συντελείας, ϗ δευτέρας ἐλεύσεως τȣ̃ κυρίȣ Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃. *Beati Ephraem Sermo de dilectione, & poenitentia, de fine mundi, & secundo adventu Domini nostri Iesu Christi.* Inc. Ἀγαπητοὶ, μηδὲν προτιμησώμεθα πλεῖον τῆς ἀνυποκρίτȣ ἀγάπης. Des. ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Prodiit Graece in edit. Oxoniensi p. 455. Latine per Ambrosium Camaldulensem Serm. I. edit. Florent. p. 2. & in edit. Rom. Tom. II. p. 209.

XXVIII. p. 232. *b.* Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ, εἰς τὸν πειρασμόν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, de tentatione.* Inc. Ἥλιος μὲν ὑπὲρ γῆς παρακύψας, ϗ πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἑῴας ἱππεύων. Des. Χριςὸν τὸν Θεόν σȣ προσκυνήσεις ϗ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. X. p. 733. inter spuria.

XXIX. p. 238. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὸν ἄσωτον. *Eiusdem in prodigum.* Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεȣ̃ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν, ἀδελφοί. Des. καὶ βοῶντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίȣ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Est inter spuria Tom. VIII. p. 33.

XXX. p. 245. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὴν Σαμαρεῖτιν. *Eiusdem in Samaritanam.* Inc. Σήμερον ὁ Χριςὸς πᾶσιν ἡμῖν τȣ̀ς ἄθλȣς τῆς Σαμαρείτιδος ἀνεκήρυξεν. Des. ἀναπληρȣ̃ντα, ϗ αὐτὴ κύριον ἀνακηρύττει, ὅτι αὐτῷ τῷ Χριςῷ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 53. inter spuria.

XXXI. p. 251. *b.* Ἀθανασίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας, εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν. *Athanasii Archiepiscopi Alexandriae, in caecum a nativitate.* Inc. Πολυσπȣ́δαςον πᾶσιν ἀνθρώποις. Des. ἀλλ' ἐνταῦθα τὸν λόγον σφραγίσαντες, τῷ Θεῷ εὐχαριςήσωμεν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera edition. Paris. A. MDCXCVIII. Tom. II. p. 426.

XXXII. p. 260. *b.* Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκȣ. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in Annunciationem Sanctissimae Deiparae.* Inc. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια, πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα. Des. ἧς γένοιτο διαπαντὸς ἀπολαύειν ἡμᾶς, χάριτι αὐτȣ̃ τȣ̃ Χριςȣ̃, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. II. inter spuria p. 797.

XXXIII. pag. 263. *b.* Τȣ̃ ἁγίȣ Γρηγορίου ἐπισκόπȣ Νεοκαισαρείας Πόντȣ, εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Θεοτόκȣ. *Sancti Gregorii Episcopi Neocaesareae Ponti, in Annunciationem Sanctae Mariae Deiparae.* Inc. Ἑορτὰς μὲν ἁπάσας ϗ ὑμνῳδίας. Des. τῆς τελείας σȣ χάριτος, ἐν Χριςῷ Ἰησȣ̃ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ȣ̃ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Homilias quatuor, unam in S. Theophania, & Baptismum Christi, & tres in Annunciationem B. Virginis, Graece ex Ms. Cod. Cryptaeferratae cum versione sua Vossius edidit. Latine easdem ex Vossii versione exhibet Combefisius in Bibliotheca Patrum Concionatoria.

XXXIV. pag. 270. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ, εἰς τὸν Λάζαρον. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, in Lazarum.* Inc. Πᾶσα μὲν ἔνθεος διδασκαλία. Des. καθ' ἕκαςον ἔτος ἀνανεοῦσθαι τὸν λόγον, ἐν Χριςῷ Ἰησȣ̃, κ. λ. Exstat Tom. XI. in spuriis p. 846.

XXXV. p. 274. *b.* Λεοντίȣ πρεσβυτέρȣ Ἱερο-

(1) Forte est S. Sodera III. Id. Iun. de qua vide Martyrol Florentini a 645.

ροσολύμων λόγος εἰς τὰ προφωτίσματα, ϗ εἰς τὰ βαΐα, ϛ εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρȣ. *Leontii Presbyteri Hierosolymitani Sermo in praeparationem ad baptismum, & in diem Palmarum, & in suscitationem Lazari*. Inc. Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα. Des. Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίȣ, Χριστὸς ὁ κύριος καὶ Θεὸς, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, μεθ' ȣ̃ δόξα, κ. λ. Tom. X. p. 767. inter spuria. Leontio tamen Episcopo Neapoleos in Cypro insula, Seculi VII. initio, Mauricio imperante claro, adiudicat clariss. Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 2. Tom. VII. p. 452.

XXXVI. p. 280. *b.* Τοῦ μακαρίȣ Ἐπιφανίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κύπρȣ λόγος εἰς τὰ βαΐα. *Beati Epiphanii Archiepiscopi Cypri Sermo in diem Palmarum*. Inc. Χαῖρε σφόδρα θυγάτερ Σιών. Des. οὗτος ὁ τῶν ἄνω, ϛ τῶν κάτω κτίσεων ποιητὴς, Θεὸς κύριος ἡμῶν, ϗ αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Legitur in eius Operum Tom. II. p. 251. cum versione & scholiis D. Consalvi Poncii, qui cum Physiologo ediderat e Codice Bibliothecae Ant. Caraffae, Romae MDLXXXVII. 4.

XXXVII. p. 285. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπȣ Κωνσταντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοστόμȣ λόγος εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκὴν, ἀναγινωσκόμενος τῇ μεγάλῃ β'. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in ficum arefactam, qui legitur magna feria secunda*. Inc. Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν, ἢ δένδρον ἀνθοφόρον. Des. τὸν ἐν αὐτῷ σταυρωθέντα Χριστόν· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. inter spuria p. 106.

XXXVIII. p. 290. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὰς ί παρθένȣς. *Eiusdem in X. Virgines*. Inc. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς ἐννοήσω. Des. καὶ μονὴν ἐν ȣ̓ρανοῖς ἑτοιμάσω, ὅτι πρέπει σοι δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria p. 45. sed in fine aliquantum discrepat ab edito.

XXXIX. p. 294. Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὴν πόρνην, ϛ εἰς τὸ μύρον. *Eiusdem in meretricem, & de unguento*. Inc. Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς, ὡς φιλάνθρωπος καιρὸν εἰς μετάνοιαν. Des. καὶ συγχωρῶν ἁμαρτίας, καὶ σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. inter spuria pag. 49.

XL. pag. 299. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν προδοσίαν τȣ̃ Ἰȣ́δα, καὶ εἰς τὸ Πάσχα, καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν μυστηρίων, ϗ περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν. *Eiusdem in proditionem Iudae, in Pascha, in traditionem mysteriorum, & de oblivione iniuriarum*. Inc. Ὀλίγα ἀνάγκη σήμερον. Des. τῇ τραπέζῃ τȣ̃ Χριστȣ̃, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ πᾶσα δόξα, κ. λ. Tom. II. p. 376.

XLI. p. 307. Τοῦ ἁγιωτάτȣ καὶ μακαριωτάτȣ Στεφάνȣ ἀρχιεπισκόπȣ ἱερᾶς πόλεως λόγος, ὅτι ἐπωφελȣ̃ς τινος ἕνεκα, καὶ ἀναγκαίου μυστηρίου, καὶ οὐχ ὡς ἀγνοῶν τὴν ἡμέραν τῆς συντελείας ὁ κύριος, διὰ μὲν Ματθαίȣ φαίνεται εἰπὼν, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ὥρας ȣ̓δεὶς οἶδεν, ȣ̓δὲ οἱ ἄγγελοι τῶν ȣ̓ρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μȣ μόνος· διὰ δὲ Μάρκου, περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἢ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν ȣ̓ρανῷ, οὐδὲ ὁ ὑἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ. *Sanctissimi ac beatissimi Stephani Archiepiscopi sanctae Civitatis Sermo, quod utilis alicuius, & necessarii mysterii caussa, non quod revera diem mundi consummationis ignoret Dominus, apparet ex Matthaeo quidem dixisse*, diem illam, & horam nullus novit, neque angeli caelorum, nisi pater meus solus: *ex Marco vero*, diem illam & horam nullus novit, neque angeli in caelo, neque filius, nisi pater. Inc. Πολλοὶ πολλάκις ὑπὸ τῶν διοχλȣ́ντων, καὶ τὴν φύσιν ἐπιθολȣ́ντων συνωθούμενοι παθῶν, ἄλλως ἤπερ ἔχει τὰ πράγματα φύσεως. Des. σὺν παντὶ τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Nihil de hoc Sermone apud Caveum, Oudinum, Fabricium ll. cc. Apud Lequienium Orient. Christian. Tom. III. p. 280. inter Hierosolymitanos Patriarchas, unus tantum memoratur Stephanus, qui post Sophronii mortem usque ad synodum VI. generalem, ad tempus, Ecclesiam Hierosolymitanam vicaria potestate administravit.

XLII. p. 309. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπȣ Κωνσταντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοστόμȣ εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην παρασκευήν. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani in sanctam & magnam Parasceven*. Inc. Ἐπέστη τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἡ πανήγυρις. Des. εὐσεβῶς κηρύττοντας καὶ λέγοντας, σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ ὑἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. In Codice Ottoboniano dicitur esse Procli, nec est Chrysostomi, ut in Indice alphabetico Operum Chrysostomi Montefalconius fatetur.

XLIII. p. 310. Πρόκλȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνσταντινȣπόλεως λόγος τῇ ἁγίᾳ παρασκευῇ. *Procli Archiepiscopi Constantinopolitani Sermo in sanctam Parasceven*. Inc. Φοβερὰ τῆς σημερινῆς παρατάξεως τὰ μυστήρια. Des. ἀλλ' ἱστήκει μακροθύμως φέρων τὴν τόλμαν, ἵνα λύσῃ τὴν κατάραν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Edidit Vincentius Riccardus, Clericus regularis Theatinus, cum nova versione, & uberrimis animadversionibus Romae MDCXXX. 4. N. XI.

XLIV. pag. 311. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπȣ Κύπρȣ εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κυρίου, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθίας, καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ᾅδῃ τοῦ κυρίου κατάβασιν, μετὰ τὸ σωτήριον πάθος παραδόξως γεγενημένην. *Sancti Epiphanii Archiepiscopi Cypri in divinum sepulcrum Domini, & Dei, & servatoris nostri Iesu Christi, & in Ioseph ab Arimathea, & in descensum Domini ad inferos, qui post salutarem eius passionem mirabiliter contigit*. Inc. Τί τοῦτο σήμερον, σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. Des. ἀλλὰ ϛ ἄλλα πολλὰ σώματα τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων ἁγίων ἀνέστησε, κηρύττοντα τὴν τȣ̃ δεσπότȣ τριήμερον ἀνάστασιν, ἣν φαιδρῶς οἱ πιστοὶ ὑποδεξώμεθα. Videtur mutilus in fine hic Sermo. Legitur tamen inter eiusdem Epiphanii opera dubia Tom. II. p. 259. Recitatur haec homilia magno Sabbato in Ecclesiis Graecorum & Russorum,

Co-

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. correctionibus, & expunctionibus passim abundans. Constat foliis 321.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ ΠΕΡΙ ΕΚΠΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

GEORGIVS SCHOLARIVS DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

COD. XXVII. GEorgius Scholarius, sive Gennadius Constantinopolitanus Patriarcha, duos contra Latinos de processione Spiritus Sancti Tomos conscripsit. Primus editus est ante captam Vrbem post disputationes cum Pontificio Legato, Episcopo Cortonensi, aliisque Latinis habitas coram Imperatore Ioanne. Exstat primus Tomus in Bibliotheca Regia Parisiensi N. MMDCCCCLVI. Alter in hoc legitur Codice, non eodem tempore ac primus exaratus, sed paullo serius, missusque ad Ioannem Comnenum Trapezuntinum Imperatorem, cui inscribitur, praemissa Epistola, quam heic Graece tantum, brevitatis gratia, subiicimus.

I. pag. 1. Libri titulus est: Περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, πρὸς τοὺς περὶ ταύτης ἡμῖν διαφερομένους, βιβλίον β'. *De Processione Sancti Spiritus ad eos, qui de hac disputantes, a nobis Graecis dissident, Liber II.* Epistola vero inscribitur: Τῷ ὑψηλοτάτῳ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ μεγάλῳ Κομνηνῷ Γεώργιος ὁ Σχολάριος μετ' εὐλαβεστάτης εὐνοίας χαίρειν. *Celsissimo Imperatori Trapezuntis Domino Ioanni Magno Comneno Georgius Scholarius cum religiosissima benivolentia gaudere.* Τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον ἡμῖν ἐπὶ ταῖς μελέταις συντέθειται τῶν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ἐκεῖνον ἀγώνων, ᾧ πολλάκις ἐπ' αὐτοῦ βασιλέως, καὶ τῆς συγκλήτου πάσης τῆς παρ' ἡμῖν, καὶ τῶν ὁμοδοξούντων ἐκείνῳ παρόντων πάντων σχεδὸν διειλέγμεθα· ὃς καίτοι σοφὸς ὤν, οὐχ ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἥττων ἐφάνη· ἤδη δὲ καὶ δεύτερόν σου χάριν συγγέγραπται, βασιλεῦ εὐσεβέστατε, ποθοῦντος δέξασθαι παρ' ἡμῖν τι τοιοῦτον. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καλοῖς, οἷς ἐκόσμησας τὴν βασιλικήν σου ψυχὴν, καὶ δι' αὐτῆς τὴν ἐγκεχειρισμένην σοι θεόθεν ἀρχὴν, λόγων τε ἐρᾷς καὶ τούτων ὅσοι θειότεροι, καὶ τοῖς πρὸς τούτους ἔχουσιν εὐμενὴς ἀεὶ καὶ ἵλεως φαίνῃ, ἅτε δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιτηδευμάτων προελομένοις τὸ βέλτιστον· ὑπερεξῃρήσθω δέ σου τῶν ἁπάντων πλεονεκτημάτων ἡ ἐν τῇ πίστει βεβαιότης, ἧς ἕνεκα τὴν ἡμετέραν οὐθένειαν, καὶ τῆς ἀξίας πλέον φιλεῖς καὶ τιμᾷς· ὅτι σοι δοκοῦμεν, τῇ συστάσει τῶν ὀρθῶν καὶ πατρίων δογμάτων, καὶ αὐτοί τι λυσιτελεῖν. Σὺ μὲν οὖν, κράτιστε βασιλεῦ, περὶ τοῦ προτέρου βιβλίου μαθὼν ἐκεῖνο πεμφθῆναί σοι παρ' ἡμῶν ἀπῄτεις· ἡμεῖς δὲ ἐκεῖνο φιλοτιμότερόν πως ἐξειργασμένον εἰδότες, καὶ πολλὰ τῶν τὴν ἐναντίαν ἰόντων ἡμῖν καθαπτόμενον, ὀλίγοις ἐκδεδώκαμεν, καὶ τῶν ἐν τῇδε τῇ πόλει· ἄλλον γὰρ ἴσμεν ἔσεσθαι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ δεήσει φαίνεσθαι πᾶσι· Τῷ δὲ σῷ κράτει κελεύοντι, πάνυ προθύμως ἐμέλλομεν πέμπειν· ἀλλ' ἐνθυμηθέντες, ὅτι τοῖς βασιλεῦσιν οἱ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐχ ἅπερ ἂν τοῖς τυχοῦσι παρασκευάσωνται, προσφέρουσι τεχνουργήματα, ἀλλ' ἐξεπίτηδες δημιουργοῦντες ἄλλα προσάγουσιν· ἡμῖν δὲ καὶ πόῤῥωθεν ἐμελετᾶτό τι, καὶ δεύτερον σύνταγμα, πολλὰ περιέξον τῶν ἐν τῷ προτέρῳ παρελλειμμένων, προφάσει τῇ βασιλικῇ προτροπῇ δικαίᾳ χρησάμενοι, τουτὶ τὸ δεύτερον αὐτοσχεδιάζομεν σύνταγμα συντομώτερον ἐκείνου πολὺ καὶ σαφέστερον, καὶ τοῖς τῶν διδασκάλων μᾶλλον ὡπλισμένον λογίοις, καὶ οἷον εἶναι προσῆκε δῶρον τῷ βασιλεῖ, πολλὰ μὲν ἔχοντι πράττειν, σαφεῖς δὲ καὶ συντόμους ἔχειν ἐθέλοντι τὰς εἰδήσεις. Ὅθεν μὴ μέμφεσθαι βούλου, ὅτι σοι μὴ τὸ πολυστιχώτατον ἐκεῖνο πεπόμφαμεν· ἀλλὰ μᾶλλον εἰδὼς, σοῦ χάριν πόνον ὑποστάντας δεύτερον τουτονὶ, καὶ τῷ τοῦ σου κράτους ὀνόματι τὸ βιβλίον κοσμῆσαι προῃρημένους, χρῶ δὲ τούτῳ μετὰ πολλῶν ἄλλων τῆς πρὸς τὸ θεῖόν σου κράτος εὐνοίας ἡμῶν, καὶ πίστεως ἀκριβεῖ τεκμηρίῳ· ἔστω δὲ μηδὲ τὸ βιβλίον τοῦτο πᾶσιν οἷς ἂν τύχῃ κοινὸν, ἀλλὰ κειμήλιον ἔστω σοι καὶ ἀπόθετον, σοῦ μόνον ἐνώπιον ἀνοιγνύμενον, καὶ φαινόμενον, καὶ λαλοῦν, καὶ πάλιν κρυπτόμενον. Ἔνεστι γὰρ πολλὰ τῷ συντάγματι, ἃ δεῖ λανθάνειν τοὺς ἡμῖν διαφερομένους. Εἴ ποτε πάλιν μεθ' ἡμῶν συναίρειν λόγον θελήσειαν, μὴ διδόναι δὲ τὴν δόξαν ἡμῶν ἑτέροις, ἢ ἀλλοτρίοις τὰ ἡμῖν συμφέροντα, ἔχομεν παραγγελίαν, ὡς οἶσθα, καὶ τῷ πάντα μετὰ τοῦ καιροῦ πράττειν τὸ κατορθοῦν ἔνεστι. Νῦν δὲ οὐδὲ τοὺς ἐκ τῆς ἑτέρας γλώττης φυλάττεσθαι δεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡμετέρων ὅσοι τῆς πατρίου δόξης καταπεφρονήκασιν, ἀμάθειαν μὲν καταγνόντες πολλὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων, σοφισματίοις δέ τινων ἐξ ἀπειρίας ἑαλωκότες, καὶ ταῦθ' ὡς δή τι σεμνὸν ἔχοντα περιβομβοῦντες ἄνω καὶ κάτω, ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν ἡμετέρων προγόνων, μᾶλλον δὲ ἑαυτῶν· οὐ γὰρ τὴν ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν ἀσπαζόμενοι ταῦτα τολμῶσι· θαυμαστὸν ἂν ἦν, εἰ μόνοις αὐτοῖς ὁ τῆς ἑνώσεως ἐνέσπαρτο πόθος, ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης ἐχθροὶ πάντες ἦμεν, οἱ μή σφισι πειθόμενοι· ἀλλὰ στήλην ἀνάγραπτον κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ἵστασθαι βούλονται τὰς ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ συνθήκας, ἃς ἴσμεν πάντες ὅπως γεγόνασιν, αὐτῶν ἐλεγχόντων τῶν αὐτὰς καταπραξαμένων, καὶ βούλονται τουτωνὶ τῶν συνθηκῶν μανουσῶν, καὶ πιστευομένων, ὅπερ ἡμῖν αὐτοὶ προστρίβονται αἶσχος ἀδίκως καὶ ἀμαθῶς, Νεστοριανοὺς ἀποκαλοῦντες, ὅτι μὴ πιστεύομεν ἐκ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὴν ὕπαρξιν ἔχειν, τοῦτο κατὰ πάσης τῆς ἐκκλησίας τῆς θρεψαμένης ἡμᾶς κρατεῖν τὸν ἔπειτα χρόνον· οὕτω δεινοί τινές εἰσι μητραλοῖαι, καὶ πάντολμοι· διατοῦτο δὲ ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ προσέχομεν, ὡς τῆς ἑνώσεως ὑπερδικοῦσιν, ἀλλὰ μισοῦμεν, μᾶλλον δὲ ἐπαλγοῦμεν αὐτοῖς, ὡς κίνδυνον τηλικοῦτον ἐπανῃρημένοις, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν, καὶ τὴν δόξαν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας ῥιψοκινδύνως διασπαράττουσιν· αὐτοί γε ἡμεῖς τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι τῆς ἀληθοῦς, καὶ θεοφιλοῦς ἑνώσεως τῶν Χριστιανῶν ἐπιθυμηταὶ ὄντες, καὶ σπουδασταὶ, εἴ ποτε τοιοῦτόν τι δυνηθείημεν· Τούτων τοίνυν τὴν ἀμάθειαν, καὶ τὴν προπέτειαν φυλάττεσθαι δεῖ· οἱ γὰρ κατὰ τῶν διδασκάλων ἀφιέντες τὰ βέλη τῆς ἀγροικίας, τί οὐκ ἂν πέμψειαν καθ' ἡμῶν; τί δ' οὐκ ἂν ἀδικήσειαν τούς τε λόγους ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς

τὺς τέτων πατέρας; Ε'κείνης γάρ εἰσι τῆς προαιρέσεως, ἧς ϗ οἱ κατὰ τῆς ἀληθείας συγγεγραφέναι τολμήσαντες. Οἶσθα γὰρ πολλὺς, ϗ κατὰ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ληρήσαντας· ἀλλ' ἕως μὲν ζῶμεν, γλώττῃ πρὸς πάντας ἀρκοῦμεν ἀπολογεῖσθαι· ἃ γὰρ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς βιβλίοις κατέστρωται, ταῦτα, καὶ τέτων πλείω καθ' ἡμέραν πρὸς τὺς ἀντιδοξῦντας διαλεγόμεθα· οἱ δὲ ὐκ ἔχοντες ἀπαντᾷν εὐλόγως, ἄλλον τινὰ τρόπον τὸ συμφέρειν αὐτοῖς δοκοῦν πράττυσι· τεθνηκότων δὲ ἡμῶν ποτε τὰ βιβλία ταῦτα λαλήσει. Εἰ δέ τις ἐρεῖ τι καὶ κατ' αὐτῶν, ἀληθῆ μὲν κατ' ἀληθῶν ἀδύνατόν ἐστιν ἐκεῖνον εἰπεῖν· τῶν δὲ σοφισμάτων τοῖς νοῦν ἔχυσι δώσει τὰς δίκας, πρὶν ἀποδοίη τῷ δικαίῳ κριτῇ πάντων. Ε'σονται γὰρ πολλοὶ τῇ τῦ Χριστοῦ χάριτι, καθάπερ καὶ νῦν εἰσιν, οἱ τὴν ἀλήθειαν μετὰ τοῦ κακοπαθεῖν ἀσπαζόμενοι, ϗ μὴ πρὸς τὰ σοφίσματα, ϗ τὴν τῶν προσκαίρων πραγμάτων κεχηνότες ἀπάτην· παρὰ τέτοις οὖν ἡ κρίσις τῶν θ' ἡμετέρων λόγων κείσεται, ϗ ὧν ἕτεροι σοφιῦνται· ἐγὼ δὲ ἄλλυ δικαστῦ νόμοις, καὶ ψήφοις ἐκκείσομαι. Τέτων ὖν χάριν μηδενὶ τῶν ἐχθρῶν διδόσθω τὸ σύνταγμα, ἕως ἂν ἐν τοῖς ζῶσιν ἀκύης ὄντας ἡμᾶς, ἢ ἕως ἂν μάθῃς, αὐτὸ παρ' ἡμῶν ἑκόντων καὶ ἄλλοις τισὶν ἐκδοθῆναι.

II. p. 2. Sequitur ipſe Liber in IV. ſectiones diviſus. Prima inſcribitur: *Τμῆμα πρῶτον τῆς ὅλης διαλέξεως προκαταστατικόν. Sectio prima, totius diſputationis conſtituens ordinem.* Inc. *Ε'πειδή τινες τῇ ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ πλέον τῦ εἰκότος πιστεύυσιν ἐν τῇ περὶ τῶν θείων ἐρεύνῃ, ϗ τῇ ὁδηγίᾳ τῦ λόγυ ἐν τοῖς τῆς πίστεως ἕπονται δόγμασι.* Deſ. *ϗ ἡ ϛ' σύνοδος τὰς διατάξεις τῶν ἀποστόλων ὠβέλισε, καίτοι γνησίυς ὔσας Κλήμεντος, ἀλλ' ὕστερον ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν διαφθαρείσας, ϗ πολλὰ τοιαῦτα ἐν τοῖς τῶν ἁγίων λόγοις φωράσαντα φαίνεται.*

III. pag. 9. *b.* *Τμῆμα δεύτερον, ὧν παρεξηγοῦνται ῥήσεων οἱ φρονοῦντες τὸν υἱὸν ἀρχὴν τῆς τῦ ἁγίυ πνεύματος ὑποστάσεως ἐξηγητικόν. Sectio ſecunda, pravam exponens eorum interpretationem, qui filium principium hypoſtaſeos Spiritus S. eſſe blaterant, & opinantur.* Inc. *Ε'πειδὴ οἱ φρονῦντες, ϗ ὁμολογῦντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς ϗ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι, πειρῶνται τὴν αὐτῶν δόξαν ταύτην ϗ ῥητοῖς διδασκάλων τινῶν βεβαιῦν.* Deſ. *ἀλλ' ἀρκοῦσιν ἡμῖν δηλῶσαι τὴν περὶ τῶν ῥήσεων ἐκείνων ἀλήθειαν, αὐτοῦ πάλιν αἱρέσεις τοῦ διδασκάλυ, αἱ προεκτεθειμέναι, ϗ ἡ τῶν λόγων πρόθεσις αὐτῷ, ὃ πανταχῦ πολὺ δύναται.*

IV. p. 70. *Τμῆμα τρίτον, τῶν δυτικῶν διδασκάλων προχείρως ϗ ἀληθῶς πρὸς τὺς Α'σιανὺς, ϗ τὸν κοινὸν κανόνα τῆς πίστεως ἐφελκυστικόν. Sectio tertia, quae vere prompteque Occidentales magiſtros ad Aſianos, & communem fidei regulam reducit, & trahit.* Inc. *Ε'πεὶ δὲ τελευταῖον ἀντεπάγυσι τὰς ῥήσεις τῶν Εὐρωπαίων διδασκάλων, Αὐγυστίνυ δηλονότι, καὶ τῶν τοιέτων, τὸ μὲν ἀξίωμα τῶν διδασκάλων ἐκείνων καθόλυ ὐ δυνάμεθα παραγράφεσθαι.* Deſ. *ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ταῖς ἐξ αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὅλης θεότητος προϊεμέναις χάρισιν, ἐπιστρέφει τὴν λογικὴν κτίσιν πρὸς ἑαυτό.*

V. p. 75. *b.* *Τμῆμα τέταρτον, τῆς ἡμετέρας δόξης, ὅτι δόξα κοινὴ τῶν διδασκάλων τῆς πίστεως ἐστὶν, ἀποδεικτικόν. Sectio quarta, qua demonſtratur, Graecorum ſententiam, quam hodie tuentur, communem eſſe omnium doctorum fidei ſententiam.* Inc. *Δι' ὧν τοίνυν οἴονται βοηθεῖσθαι τοσέτων ὄντων τῶν ἀξιολογωτέρων, καὶ τοιαύτης παρ' ἡμῶν τυχόντων ἐπιστασίας ἁπλῆς, ϗ δικαίας, ϗ μηδὲν ἐχύσης σοφιστικὸν, ὐδὲ βίαιον.* Deſ. *καὶ τῇ ἀληθινῇ, καὶ γνησίᾳ διδασκαλίᾳ συ κατακόσμησόν τε καὶ κατασφάλισαι, εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς, ϗ τοῦ υἱοῦ, ϗ σοῦ τοῦ παναγίυ, καὶ ζωοποιῦ πνεύματος τῆς μακαρίας τριάδος, ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.*

VI. Huic Libro ſuccedit a pag. 99. *b.* uſque ad pag. 103. tractatulus anonymi cum hoc titulo, *Α'πορία, Dubium.* Inc. *Ζητῦσί τινες, εἰ ἐν τῷ δι' υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὐ νοῦσιν οἱ ἅγιοι τὸν υἱὸν τοῦ πνεύματος αἴτιον.* Deſ. *καὶ ὐκ ἐκτὸς τοῦ υἱοῦ, καὶ συνεπινουμένυ τοῦ υἱοῦ, τῷ τε προάγοντι πατρὶ, καὶ τῷ προϊόντι πνεύματι, καὶ ὅσα ἄλλα ἡμῖν ἀπεδόθη τῇ προθέσει ταύτῃ εὐσεβῆ, καὶ τοῖς διδασκάλοις συνᾴδοντα νοήματα.* Excerpta, ſeu Eclogae Mathuſale, monachi ſancti montis Sinai, ex opere Gennadii Conſtantinopolitani Patriarchae de Proceſſione Spiritus S. ex ſolo Patre adverſus Latinos, Graece exſtant in Caeſarea Vindobonenſi, ut habet Lambecius Lib. VII. p. 111.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. Conſtat fol. 103.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΙ.

D. GREGORII THEOLOGI SERMONES.

PRaecedit Tabula Orationum XVIII. quae hoc in Volumine continentur, & quidem manu XV. Seculi conſcripta, eadem nimirum, quae Codicis defectus identidem occurrentes ſupplevit. *COD. XXVIII.*

I. pag. 1. Oratio prima ſic inſcribitur: *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τοῦ Θεολόγου λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα, καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα. Sancti patris noſtri Gregorii Theologi Oratio in ſanctum Paſcha, & in tarditatem.* Exſtat in edit. praecit. Tom. I. p. 663.

II. p. 3. *b.* *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα λόγος β'. Eiuſdem in ſanctum Paſcha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 25. *b.* *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα· τῇ γὰρ νέᾳ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ. Eiuſdem in novam Dominicam, & in martyrem Mamantem. Nova enim Dominica celebratur eius commemoratio Caeſareae.* Ibid. p. 697.

IV. p. 32. *b.* *Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, ϗ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Eiuſdem in Pentecoſten, & in Spiritum Sanctum.* Ibid. p. 705.

V. p. 44. *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα*

σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Eiusdem ad patrem suum silentem ob plagam grandinis*. Ibid. p. 224.

VI. p. 58. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς Μακκαβαίους. *Eiusdem in Maccabaeos*. Ibid. p. 397.

VII. p. 67. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *Eiusdem in laudem sacrosancti martyris Cypriani, quum postridie festi eius ex agro rediisset*. Ibid. p. 274.

VIII. p. 77. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν ἀρχῇ, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ χειροτονηθῆναι πρεσβύτερον. *Eiusdem ad illos, qui ipsum primum acciverant, nec venerant, postquam presbyter creatus fuisset*. Ib. p. 46.

IX. p. 80. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογητικὸς, καὶ περὶ ἱερωσύνης, ὅτε ἀπὸ τοῦ Πόντου ἐπανῆκεν, διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Apologeticus, ac de Sacerdotio, quum ex Ponto rediit, eo quod noluisset accipere presbyteratum. Domine benedic*. Ibid. pag. 1. In hac Oratione sex circiter paginae a recentiori Graeco suppletae sunt: ultimus praeterea quaternio inverse compactus.

X. p. 121. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς λόγȣς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰȣλιανὸν, συνφοιτητὴν αὐτοῦ γενόμενον, καὶ ἔκδικον Ναζιανζȣ̃. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de suis Sermonibus, & ad tributorum exaequatorem Iulianum, in litterarum studiis sodalem suum, & Nazianzi defensorem factum. Domine benedic*. Ib. p. 149.

XI. p. 130 Τȣ̃ αὐτȣ̃ εἰς τὸ γενέθλιον τȣ̃ κυρίȣ, καὶ Θεȣ̃, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριστοῦ. *Eiusdem in Nativitatem Domini, Dei, ac Salvatoris nostri Iesu Christi*. Hic tamen titulus totus recenter est additus; ex veteri, cuius pars, una cum adiecto ornamento fortasse recisa periit, haec tantum superfuerunt: λόγος εἰς τὰ θεοφάνια, ἤτοι γενέθλιον. Ib. p. 613.

XII. p. 140. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eiusdem in magnum Basilium Oratio funebris*. Ibid. p. 316.

XIII. p. 195. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in sancta Lumina. Domine benedic*. Ibid. p. 624.

XIV. p. 207. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Oratio in sanctum Baptisma*. Ibid. p. 637.

XV. p. 240. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείȣ. *Eiusdem ad Gregorium Basilii Magni fratrem*. Ibid. p. 136.

XVI. p. 244. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii Oratio funebris. Domine benedic*. Ibid. p. 373.

XVII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρȣσίαν συντακτήριος. *Eiusdem Oratio valedictoria in praesentia CL. Episcoporum habita*. Ibid. p. 510.

XVIII. & ultima pag. 281. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φιλοπτωχίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem de pauperum amore. Domine benedic*. Ibid. p. 239. Huius quoque Orationis ultimas sex paginas recentiori manui debemus.

Hic vetustissimus Codex pertinuit olim ad Laurentium & Ioannem Petri Francisci de Medicis, ut ex epigraphe constat; ac praeter memoratos defectus, quibus casu fortasse obnoxius fuit, alia etiam vulnera data opera perpessus est; quum enim ornamentorum, quae singulis Orationibus praeerant, pulcritudine quidam illectus ea resecasset, factum est ut & titulos mutilaret, & proximam etiam paginam cultri acumine ita offenderet, ut novis schedulis adhibitis medendum fuerit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. XI. Constat foliis scriptis 302.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΝΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΤΟΝ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΝ.

GEORGII HIEROMNEMONIS PARAPHRASIS IN DIONYSIVM AREOPAGITAM.

Scilicet

Georgii Pachymerae Paraphrasis in S. Dionysii Areopagitae Opera, & Andreae Cretensis in Apocalypsin Commentarius.

I. pag. 1. PRaecedit ipsius paraphrastae ad Athanasium Patriarcham Alexandrinum Prooemium, cui titulus: Γεωργίȣ Ἱερομνήμονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Παχυμέρη παράφρασις εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἐκ προτροπῆς τοῦ ἁγιωτάτου παπα, καὶ πατριάρχȣ Ἀλεξανδρείας κυροῦ Ἀθανασίȣ ἐπιδημοῦντος τῇ Κωνσαντινȣπόλει, πρὸς ὃν καὶ τὸ προοίμιον. *Georgii Pachymerae Hieromnemonis sanctissimae Dei magnaeque Ecclesiae Paraphrasis in sacrosanctum martyrem Dionysium Areopagitam ex adhortatione sanctissimi papae & patriarchae Alexandrini Domini Athanasii Constantinopoli commorantis, ad quem quoque Praefatio scripta est*. Inc. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, καὶ πιστὲ θεράπον. Des. τοῦ δὲ καὶ ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν ἐξηγήσεως. Praefationem excipit pag. 4. *b.* Index Capitum XV. Lib. de Caelesti Hierarchia, & hunc ἐξήγησις τῆς ἐπιγραφῆς, *expositio inscriptionis*; cuius initium: Ἐπειδὴ ἱεραρχίαν ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει. Finis: περὶ ἧς ἰδίᾳ συντάττει βιβλίον ἕτερον. Sequitur deinde pag. 5. *b.* Dionysii contextus, quem ipsa Pachymerae Paraphrasis satis longa undequaque ambit, id quod & de ceteris, quae sequuntur intelligendum est. Incipit igitur Paraphrasis in hunc Librum: Φησὶν ὁ μέγας Διονύσιος πρὸς τὸν τῶν Ἐφεσίων ἐπίσκοπον Τιμόθεον. Des. καὶ τὴν ἡμετέραν γνῶσιν κρυφιότητα, σιγῇ τιμήσαντες. Exstat haec in nupera Dionysii Operum edit. Venet. A. MDCCLV. fol. Tom. I. a p. 6. ad pag. 152. quam nos in huius Cod. recensione prae manibus habuimus. COD. XXIX.

II. p. 53. *b.* Sequitur eiusdem Paraphrasis in Librum de Divinis Nominibus, prae-

 mis-

missa Capitum XIII. Tabula, & quodam veluti argumento, cuius initium: Τὸ παρὸν βιβλίον ὁ μέγας συντίθησι Διονύσιος. Finis: καὶ ἐξῃρημένως τὸ θεῖόν ἐστιν. Inc. Νῦν δὲ, ὦ μακάριε. Des. περὶ ὧ καὶ ἡμεῖς, Θεοῦ διδόντος, κατὰ καιρὸν λέξομεν. Ibid. a p. 298. ad 542.

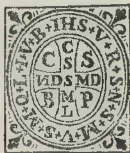
III. pag. 104. *b.* Paraphrasim in Librum de Ecclesiastica Hierarchia praecedit item Tabula Capitum VII. & argumentum, quod inc. Μετὰ τὴν οὐρανίαν ἱεραρχίαν, Des. τὰ τῆς πίστεως μετὰ πίστεως. Paraphrasis in Cap. I. inc. Ὅτι μὲν καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία. In Cap. ultimum des. ἀνασκαλεύσω σπινθῆρας. Ibid. a pag. 161. ad 282.

IV. pag. 167. Post Tabulam Capitum V. Libri de Mystica Theologia incipit Paraphrasis: Ἐπειδήπερ περὶ μυστικῆς θεολογίας μέλλει διαλαβεῖν. Des. ἀπολελυμένον γὰρ πάντων, καὶ πάντων ἐστὶν ἐπέκεινα. Ibid. a pag. 554. ad 588. ubi tamen initio pauca quaedam prooemii loco leguntur, quae in nostro Codice desiderantur. In calce horum quatuor Librorum suum unicuique Epigramma subscriptum legitur; quae omnia una cum interpretatione Latina in superioribus Dionysii Operum recensionibus protulimus.

V. pag. 172. *b.* Paraphrasis tandem in decem Dionysii Epistolas inc. Ἐπιβάλλω, φησί τις τῶν παλαιῶν, Γάϊον τοῦτον εἶναι. Des. ἦγεν εἰς νῆσον ἐξόριστος. In cit. edit. Tom. II. a pag. 241. ad 291.

VI. pag. 193. Sequitur Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας κυρίῳ μου ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ, *Andreae Archiepiscopi Caesareae Cappadociae Domino meo fratri, & comministro*, Epistola, eius interpretationi Apocalypsis S. Ioannis, praefationis loco praemissa. Inc. Πολλάκις αἰτηθεὶς ὑπὸ πολλῶν ἐξ ἀγάπης μείζονα τῆς ἐμῆς δυνάμεως, ὡς ἐσχηκότων ὑπόληψιν, κ. λ. Des. διὰ τὴν μνήμην τῶν απονεμηθησομένων τοῖς τε δικαίοις, τοῖς τε ἁμαρτωλοῖς ἀμοιβῶν, καὶ ἀντιδόσεων. Inde contextus ipsius Apocalypsis per particulas, cuius hoc initium: Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, τὰ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Tum Andreae Enarratio, quae inc. Ἀποκάλυψίς ἐστιν ἡ τῶν κρυπτῶν μυστηρίων δήλωσις καταυγαζομένης τοῦ ἡγεμονικοῦ εἴτε διὰ θείων ὀνειράτων, εἴτε καθ' ὕπαρ ἐκ θείας ἐλλάμψεως. Des. Ἰούδας ἐξομολογήσας καλεῖται· δι' οὗ δηλοῦνται οἱ δι' ἐξομολογήσεως τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν ἐξ Ἰούδα βλαστήσαντα σωζόμενοι. Ἐκ φυλῆς Ῥουβὲμ δώδεκα. . . . . Mutila est in fine interpretatio.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 224.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ.

GREGORII EXPOSITIO CANTICI CANTICORVM.

I. p. 1. His Nysseni Commentariis praecedit Epistola ad Olympiadem, cum hoc titulo: Ὀλυμπιάδι Γρηγόριος, Πρόλογος τῆς ἑρμηνείας τοῦ ᾄσματος τῶν ᾀσμάτων. *Olympiadi Gregorius. Prologus in Commentarios in Canticum Canticorum.* Inc. Ἀπεδεξάμην ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου βίῳ. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν, εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. Deinde incipiunt p. 3. ipsi Commentarii in XV. Sermones distributi, qui in editione eius Operum Paris. A. MDCXXXVIII. per Aegidium Morellum fol. T. I. p. 474. Homiliae nuncupantur. Primus, cui nullus Scripturae sanctae textus praecurrit, inc. Ὅσοι κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Παύλου, κ. λ. Des. καὶ τὰ τραχεῖα εἰς ὁδοὺς λείας, χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, κ. λ. COD. XXX.

II. pag. 9. *b.* Scripturae textu praecedente, ut in citata edit. exhibetur, & quidem rubro charactere exarato, quod in sequentibus etiam perpetuo servatur, inc. Τῆς ἱερᾶς τοῦ μαρτυρίου σκηνῆς. Des. ἧς καὶ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

III. p. 16. *b.* inc. Ὅσα πρὸ τῆς παρούσης ἀναγνώσεως, κ. λ. Des. πότιμόν τε καὶ σωτήριον γίνεται, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IV. p. 23. *b.* inc. Φασὶ τοὺς τὸ χρυσίον τεχνικῶς ἐκκαθαίροντας. Des. τὰ κεκρυμμένα μυστήρια τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

V. pag. 34. inc. Τὰ νῦν προτεθέντα διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἡμῖν. Des. ποιμαινομένους ὑπὸ τοῦ λόγου, ἐν Χριστῷ, κ. λ. ubi monendum est, inter quartum, & quintum Sermonem, totum Scripturae contextum, seu argumenta, tum huius, tum reliquorum, qui sequuntur, Sermonum, fuisse partim cinnabari, partim atramento descripta, ita tamen, ut singula sint invicem divisa, numeroque Sermonis, ad quem pertineant, margini apposito, adnotata. His tamen non obstantibus iterum suo loco sacer repetitur Textus.

VI. pag. 43. inc. Πάλιν τὰ μεγάλα τε καὶ ὑψηλὰ δόγματα. Des. ἐπὶ τῆς μακαρίας κοίτης ἀναπαυόμενον, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

VII. pag. 50. *b.* inc. Ἐν πολλοῖς ὁ βασιλεὺς Σολομών. Des. διὰ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντος, καὶ ἐγερθέντος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κ. λ.

VIII. pag. 61. *b.* inc. Ὁ τὰς μεγάλας ὀπτασίας διεξελθών. Des. καὶ εἰς ἔπαινον τῆς δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Sacris verbis huic praemissis Sermoni adiungit etiam, quae sequenti tantum praecedere debuerant, ubi tamen iterum, ut in edito, repetuntur.

IX. p. 65. *b.* inc. Εἰ συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω φρονεῖτε. Des. ἡμέτερον πίνωμεν ὕδωρ, καὶ μὴ ἀλλότριον, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

X. pag. 75. inc. Τῆς νῦν προτεθείσης ἡμῖν τῶν θείων ῥητῶν θεωρίας. Des. κατορθοῦντες τῆς ψυ-

ψυχῆς τὴν ἐγρήγορσιν, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

XI. pag. 80. *b.* inc. Ε῍ν κ̀ τȣ̃το τῶν μεγάλων παραγγελμάτων ἐςὶ τȣ̃ κυρίȣ. Def. προσλαβȣ̃σα τὸ ἀναμφίβολον, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Huius quoque Sermonis ſacrum Textum adiecto illo, qui ad ſequentem pertinebat, auctiorem reddidit amanuenſis: qui tamen iterum ſuo loco adfertur.

XII. pag. 86. inc. Οἱ τὴν διαπόντιον ἀποδημίαν κατ' ἐλπίδα πλούτȣ ςελλόμενοι. Def. Θεὸς δέ ἐςιν ἡ ἀγάπη, κατὰ τὴν Ι᾽ωάννȣ φωνὴν, ᾧ πρέπει, κ. λ.

XIII. p. 91. inc. Ο῾ διὰ Μωσέως μὲν νομοθετήσας. Def. ἐπελευσόμεθα, χάριτι τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ι᾽ησȣ̃ Χριςȣ̃, κ. λ.

XIV. p. 96. *b.* inc. Ο῾ τῷ ἀδόλῳ γάλακτι τρέφων τὸ νηπιάζον ἔτι τῆς πνευματικῆς ἡλικίας. Def. διὰ τῆς τȣ̃ ἁγίȣ πνεύματος χειραγωγίας, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XV. p. 102. *b.* inc. Ο῾ ἐκ τῆς πόλεως Α᾽νδρέου, καὶ Πέτρȣ μαρτυρηθεὶς εἶναι. Def. ἐν τῇ τοῦ ἀγαθȣ̃ κοινωνίᾳ συγκεκραμμένοις, ἐν Χριςῷ Ι᾽ησοῦ, κ. λ. Hiſce Sermonibus ſequens addita fuit ſubſcriptio: Ε᾽τελειώθη ἡ παρȣ̃σα βίβλος μηνὶ Μαρτίῳ κά. ἐν ἔτει ͵ςωλά. *Abſolutus eſt praeſens liber menſe Martio, die XXI. Anno* 6831. (Chiiſti MCCCXXIII.) Hanc adfert ſubſcriptionem Cl. Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 68.

XVI. p. 113. Incipit Catena Sanctorum Patrum in Parabolas Salomonis, & quidem ita, ut textus rubro, Commentarius nigro charactere exhibeatur. Primus interpres occurrit Io. Chryſoſtomus, qui ad priora huiuſce ſacri Libri verba, Παροιμίαι Σολομῶντος ὑοῦ Δαβὶδ, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ι᾽σραὴλ, Γνῶναι σοφίαν κ̀ παιδείαν, ἒ νοῆσαι λόγȣς φρονήσεως, δέξασθαί τε ςροφὰς λόγων, νοῆσαι δικαιοσύνην ἀληθῆ, κ̀ κρίμα κατευθύνειν, κ. λ. ſequentem adfert interpretationem: Ο῾ τὴν ψυχικὴν κατάςασιν αἴσθησιν παρέων τῶν παρόντων, καὶ ἔννοιαν τῶν μελλόντων, ὡς τὰ μὲν παρορᾷν, τὰ δὲ ἀντέχεσθαι. Tum paucis textus verbis interiectis, ita proſequitur: Τῶν γὰρ θείων λόγων ἀκȣ́σας σοφὸς πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ποιῶν αὐτȣ̀ς, σοφὸς ὑπάρχων, σοφώτερος γίνεται, κυβερνώμενος, κ̀ φρȣρȣ́μενος ἀεὶ ὑπὸ τȣ̃ ἁγίȣ πνεύματος, κ. λ. Succedunt deinde Didymus, Olympiodorus, Diodorus, Polychronius, Evagrius, Euſebius, Baſilius, Euſtathius, Origenes, Apollinarius, Gregorius Theologus, Cyrillus, Epiphanius, & fortaſſe alii, quorum nomina, vel ab amanuenſi (quod ipſorum plerumque vitium eſt) fuerunt omiſſa, vel in reſtaurando Codice una cum reſecato margine exciderunt. Ex iis, quorum uberiores adferantur interpretationes, ſunt Polychronius, & Io. Chryſoſtomus. Non abſimilem in Proverbia Catenam habes in Caeſarea Vindobonenſi, de qua vide Lambecium Lib. III. p. 19. Noſtrae vero ſubiiciuntur ſequentes verſus ad inſtar politicorum carminum exarati, qui mos ſeculis barbaricis apud ſcriptores obtinuit.

Στίχοι ὠφέλιμοι.

Ζωὴν εἰ θέλωμεν εὑρεῖν τὴν θαυμαςὴν ἐκείνην,
Ζηλώσωμεν τὸν κάματον τῶν θαυμαςῶν πατέρων,
Καὶ πόνοις ἀναλώσωμεν σαρκὸς τὴν εὐσαρκίαν,
Τȣ̀ς ὀχετȣ̀ς ξηράνωμεν τȣ̀ς τῶν ὑπογαςρίων,
Τῶν ἡδυνόντων ἀποχῇ δασμῶν τῶν ȣ̓ χρησίμων,
Οἰνοφλυγίας νέφωσιν σκεδάσωμεν ἐν δίψει,
Μὴ χωρίσωμεν γαςρὶ δασμῶν τῶν ἀναγκαίων
Καθ' ἡδυπάθειαν αἰσχρὰν περιοσοτέρας ὕλας,
Ω῾ς ἂν γε μὴ τὴν ἄλωνα τὸ πῦρ προσαναλώσῃ,
Τὸ ςόμα δὲ μὴ δώσωμεν ἐξαμαρτεῖν τὴν σάρκα,
Καθώσπερ φάσκει Σολομὼν ὁ θαυμαςὸς ἐκεῖνος·
Λόγος καὶ γὰρ ἀσύμφορος ἅπαν μολύνει σῶμα.

Verſus utiles.

Admirabilem illam invenire vitam ſi volumus,
Dura aemulemur ſtudia admirabilium Patrum,
Et laboribus maceremus carnis pinguedinem.
Vehicula exſiccemus abdominis,
Oblectantium abſtinentia tributorum inutilium.
Ebrietatis nubila diſſipemus ſiti;
Ne tribuamus ventri, praeter neceſſarium,
Turpi voluptate inlecti ſupervacaneas eſcas;
Ita ut ſuperingeſtos cibos ne ignis quidem valeat abſumere.
Os autem non ſinamus in peccatum trahere carnem,
Vt Salomon ille admirabilis ait.
Sermo enim inutilis totum coinquinat corpus.

XVII. pag. 167. Sequitur Caput XXV. Proverbiorum, cuius initium: Αὗται αἱ παροιμίαι Σολομῶντος αἱ ἀδιάκριτοι, ἃς ἐγράψαντο οἱ φίλοι Ε᾽ζεκίȣ τοῦ βασιλέως τῆς Ι᾽ȣδαίας, quae verba inſtar tituli rubro ſunt charactere exarata, tum reliqua, ut in vulgata: Δόξα Θεοῦ κρύπτει λόγον· δόξα δὲ βασιλέως τιμᾷ πρόςαγμα· ȣ̓ρανὸς ὑψηλὸς, γῆ δὲ βαθεῖα, κ. λ. quae cum ipſa concordant uſque ad mediam circiter pag. 170. *b.* ubi Caput deſinit XXIX. Exinde quoddam apparet diſcrimen uſque ad finem, qui incidit in pag. 172. his verbis: ὅτι ὁδοὶ ἀνδρῶν πρὸ πρόσωπȣ αὐτοῦ πορεύονται, κ̀ κατορθώσȣσιν αὐτῷ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Subditurque: Τέλος τῶν παροιμιῶν. *Finis Proverbiorum.*

XVIII. pag. 172. Succedit Ε᾽κκλησιαςὴς, *Eccleſiaſtes*. Inc. Ρ῾ήματα Ε᾽κκλησιαςȣ̃ ὑοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ι᾽σραὴλ ἐν Ι῾ερȣσαλήμ. Def. ἐάν τε ἀγαθὸν, κ̀ ἐάν τε πονηρὸν, ut in vulgata. In hunc Librum nullius interpretatio apparet.

XIX. p. 179. *b.* Sequitur Η῾ πανάρετος σοφία τȣ̃ Σολομῶντος. *Omnem virtutem docens ſapientia Salomonis.* Inc. Α᾽γαπήσατε δικαιοσύνην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. Def. ὥσπερ οἱ ἐν ψαλτηρίῳ φθόγγοι τȣ̃ ῥυθμȣ̃ τὸ ὄνομα διαλλάσσȣσιν. Quae verba paullo ante finem Libri occurrunt in edito contextu.

XX. pag. 193. *b.* Liber Iob, cuius hic titulus: Πρώτη βίβλος Ι᾽ώβ. *Primus Liber Iob.* Huic adiunguntur iſta litteris maioribus: Ι᾽ωάννȣ πέφυκε αὕτη βίβλος. *Ioannis fuit hic liber.* Inc. Α῎νθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι, ᾧ ὄνομα Ι᾽ώβ. Def. Βαλδὰδ ὁ Σαυ-

χαίων τύραννος, Σωφὰρ ὁ Μινναίων βασιλεύς. In hunc Librum, qaemadmodum etiam in sequentem, nulla apparet in hoc Codice SS. Patrum Catena; quod falso innuere videtur Monsfalconius, Bibliotheca Bibliothecar. Tom. I. p. 259.

XXI. p. 216. *b.* Sequitur tandem Ecclesiasticus cum suo Prologo, Capitibus constans LI. Prologus inc. Πολλῶν κ̀ μεγάλων, Des. τὰ ἔθη ἐννόμῳ βίῳ πιςεύειν. Caput I. inscriptum, Σοφία Ἰησῦ ὑοῦ Σιρὰχ, *Sapientia Iosue filii Sirach*, inc. Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίυ. Vltimum des. ἐργάσασθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, κ̀ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, quemadmodum in Graeca versione LXX. licet identidem in nonnullis aliquod occurrat discrimen, ut unius, & alterius Capitis inita conlatione deprehendimus. In fine solita amanuensium subscriptio, quam alias observavimus, compendiariis quibusdam notis adiecta est: Τῷ συντελεςῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις, ἀμήν. *Perfectori bonorum operum Deo gratia, amen.* In penultimae vero paginae inferiori margine haec legitur notula: *Anno Domini* MCCCCXV. V. *mensis Maii apud castellum Belvedere insulae Cretae a quodam Caloghero emi istum librum hyperperis* VIIII. *presbyter Christophorus Raynerii de Bondelmontibus de Florencia scolaris in graecis scientiis* [1].

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 245.

In primae vero paginae posteriori parte annotatiunculam quamdam exercitationis gratia recens Graeculus adscripsit, in qua de fato, de stellis, de aëre quaedam attinguntur nullius prorsus momenti.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΛΟΓΟΣ.

GEORGII DIACONI ORATIO.

Scilicet.

Georgii Diaconi Metochitae Orationes tres de caussis dissidiorum Graecos inter, ac Latinos. Accedit Io. Vecci Patriarchae Constantinopolitani testamentum.

COD. XXXI. I. p. 1. ΓΕωργίυ διακόνυ τῦ Μετοχίτυ λόγος διαλαμβάνων τὰ τῆς προβάσης εἰρήνης μέσον ἀμφοτέρων ἐκκλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς νέας, κ̀ ἡμετέρας, κ̀ τὰ παρηκολυθηκότα καθεξῆς αὐτῆς πρὸς ἀνατροπήν. *Georgii Diaconi Metochitae Oratio continens concordiam initam inter utramque Ecclesiam, antiquae Romae, & novae ac nostrae, & quae deinceps subsequuta sunt ad ipsius eversionem.* Inc. Οὐκ οἶδα εἰ κ̀ ἄλλοτέ ποτε ἐς τοσῦτον ἐξετάθη κακία, καὶ τηλικαύτην καταλληλίαν ἔσχεν ἑαυτῇ προσώπων τε καὶ καιρῶν. Des. ὃ πρὸς τῇ ἐλπίδι, κ̀ τὸ ἀδίςακτον ἐπιφέρον, πρῶτον ἡμῖν, κ̀ μόνον, κ̀ τελευταῖον ἁπλῶς εἰς ἀναψυχήν.

II. p. 85. Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίυ διακόνυ τοῦ Μετοχίτυ λόγος ἀντιῤῥητικὸς ἐπὶ τῷ τοῦ Κυπρίυ τόμῳ. *Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio antirrhetica in Georgii Cyprii Patriarchae Tomum.* Inc. Ὁ μὲν δὴ διεξοδικώτερος τῶν ἐμῶν λόγων ἔχει περανθεὶς, ὡς οἷόν τε ἀποχρόντως. Des. πρὸς μόνην ἅτε βάσανον ἐκείνην τὴν ὅπη περιτροπὴ τοῦ ὀρθῦ μηδαμῶς ςαθερῶς ἐναποτεινόμενον.

III. p. 130. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίυ διακόνου τοῦ Μετοχίτυ λόγος διαλαμβάνων τὰ κατόπιν τῶν προῤῥηθέντων δύο λόγων ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὑποθέσει λεχθέντα τε καὶ πραχθέντα. *Eiusdem Georgii diaconi Metochitae Oratio prosequens ea, quae post praedictas duas Orationes, in eadem materia disputata & gesta sunt.* Inc. Ἦν ἡμῖν ἄρα προτεθειμένον τοῦ κατὰ σκοπὸν ὡς ἔνδον ἐκτερματωθέντος ἐπὶ τοῖς τῇ ἐκκλησιαςικῇ πραγματείᾳ παρηκολυθηκόσι. Des. τῦ συνειδότος ἅτε τοῖς τε τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς θείοις ἐπὶ τῇ ὑποθέσει λόγοις, τοῖς τε καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπίνοις, ἐφεδραζομένυ βάσεσιν ἀῤῥαγέσιν ὡς δέδεικται. In hisce tribus Orationibus de caussis dissidiorum Graecos inter & Latinos agit Metochita; Georgii Cyprii tomum refellit, & ex sanctorum Patrum auctoritate demonstrare nititur Spiritum Sanctum ex Patre & Filio procedere. Has Orationes, una cum aliis Metochitae Opusculis vidisse se testatur Allatius De Consensu Orient. & Occident. Ecclesiae Lib. II. Cap. XV. N. 9. col. 771. & earumdem fragmenta nonnulla exhibet adversus Hottingerum p. 429. 458. & 462. Vid. Oudinum de Scriptor. Eccles. Tom. III. ad A. MCCLXX. p 516 De hoc nihil apud Gesnerum, neque Labbaeum.

IV. p. 186. *b* Sequitur ἐπιτελεύτιος διαθήκη τοῦ πατριάρχυ κυροῦ Ἰωάννυ τοῦ Βέκκου. *Vltimum testamentum Patriarchae Domini Ioannis Vecci.* Inc. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ἐξορίαις καὶ φυλακαῖς τὸν ἴδιον καταλύοντες βίον, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον ἴσως ἔχυσιν, ἐφ' ᾧ ἂν κ̀ διαθῶνται. Des. τὴν ἕως θανάτυ ἐξορίαν, κ̀ φυλακὴν καταδικασθεὶς, οἰκειοχείρως τὴν παρῦσάν μου διαθήκην γράψας ὑπέγραψα. Vide integrum hoc Testamentum apud Allatium De Consensu loc. proxime cit. & in Graecia Orthodoxa Tom. I. pag. 375.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. Constat fol. 187.

ΓΡΗ-

(1) Cosmus Mediceus ad Graeca comparanda volumina usus est praeter ceteros Christophoro Raynerii filio de Bondelmontibus presbytero Florentino, qui An. MCCCCXXII. insulas descripsit Archipelagi ad Iordanum de Vrsinis S. R. E. Cardinalem; unde etiam in Marciani exempli termino Cod. chartac. in 8. haec habentur: *Anno Domini* MCCCCXVI. *Ego Christopherus presbyter de Bondelmontibus de Florentia emi hunc librum apud villam macri ticchi Insulae Cretae hyperperis novem.* Vtrasque subscriptiones Cll. Laur. Mehus attulit in Vita Ambrosii Traversarii Flor. A. MDCCLX. fol. p. 378.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ.

GREGORII THEOLOGI SERMO DE DIE PASCHATIS.

Titulus ita corrigendus.

Gregorii Theologi Orationes variae.

COD. XXXII. Continet hic venerandae vetustatis Codex Gregorii Nazianzeni Orationes XVI. quibus omnibus, praeterquam primae (nam eius initium avulsa pagina deperditum recens manus supplevit) elegans pictura aeque antiqua fundo aureo praecurrit, quid in singulis agitur, repraesentans. Inscriptiones etiam aureis characteribus sunt exaratae, earumque nonnullae aureo item ornamento inclusae. Interdum etiam ipsae in fine Sermonum repetuntur. Sed age Orationum seriem prosequamur.

I. pag. 1. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τῦ Θεολόγȣ λόγος α΄ εἰς τὸ πάσχα, ϰ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi Oratio I. in Pascha, & in tarditatem.* Oper. Tom. I. p. 673.

II. p. 2. *b.* Τῦ αὐτοῦ εἰς τὸ πάσχα λόγος β΄. *Eiusdem in Pascha Oratio II.* Ibid. p. 676.

III. p. 14. *b.* Τῦ αὐτοῦ λόγος γ΄ εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, ϰ εἰς τὸ ἔαρ, ϰ εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Μάμαντα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio III. in novam Dominicam, & in ver, & in S. magnum martyrem Mamantem. Domine benedic.* Ibid. p. 697.

IV. p. 18. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, ϰ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio in Pentecostem, & in Sanctum Spiritum. Domine benedic.* Ib. p. 705.

V. p. 26. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, λόγος ε΄. *Eiusdem in laudem Magni Athanasii Archiepiscopi Alexandrini, Oratio V.* Ibid. p. 373.

VI. p. 40. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνσταντινȣπόλεως τῦ Θεολόγȣ λόγος εἰς τȣ̀ς Μακκαβαίȣς. Κύριε εὐλόγησον. *S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Constantinopolitani Theologi Oratio in Maccabaeos. Domine benedic.* Ibid. p. 397.

VII. p. 48. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ναζιανζοῦ τοῦ Θεολόγȣ εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανὸν, ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκοντος μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. Κύριε εὐλόγησον. *S. patris nostri Gregorii Archiepiscopi Nazianzeni Theologi in sanctum martyrem Cyprianum, quum postridie festi eius in urbem ex agro rediisset. Domine benedic.* Ibid. p. 274.

VIII. p. 56. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τȣ̀ς λόγȣς, καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰȣλιανὸν, συμφοιτητὴν αὐτῦ γεγονότα, ϰ ἔκδικον Ναζιανζοῦ. ἐγράφη δὲ ἐν τοῖς ἔξω. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in Sermones, & in Iulianum tributorum exaequatorem, condiscipulum suum, & Nazianzi defensorem factum: scripta autem est, quum foris esset. Domine benedic.* Ibid. p. 149.

IX. p. 63. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν γέννησιν τῦ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστȣ̃. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio in Nativitatem Domini nostri Iesu Christi. Domine benedic.* Ib. p. 613.

X. p. 70. Τῦ αὐτοῦ λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν, ϗ μέγαν Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Oratio funebris in laudem S. patris nostri Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae. Domine benedic.* Ibid. p. 316.

XI. p. 110. *b.* Τῦ αὐτῦ εἰς τὰ Φῶτα· ἐῤῥέθη δὲ ϰ οὗτος ἐν Κωνσταντινȣπόλει, λόγος ια΄. *Eiusdem in Lumina; dicta autem est & haec Constantinopoli, Oratio XI.* Ib. p. 624.

XII. p. 120. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. *Eiusdem in Baptisma.* Ibid. p. 637.

XIII. pag. 145. Τῦ αὐτῦ εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείȣ ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν, λόγος ιγ΄. *Eiusdem in Gregorium fratrem Basilii, quum postquam ordinatus fuerat venisset, Oratio XIII.* Ibid. p. 136.

XIV. p. 149. Τῦ αὐτοῦ λόγος συντακτήριος εἰς τὴν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων παρȣσίαν. *Eiusdem Oratio valedictoria habita in praesentia CL. Episcoporum.* Ibid. p. 510.

XV. p. 162. Τῦ αὐτῦ ὁμιλία περὶ φιλοπτωχίας, ἤγȣν πτωχοτροφίας. *Eiusdem homilia de pauperum amore, sive de pauperum nutritione.* Ibid. p. 239.

XVI. p. 181. Τοῦ αὐτοῦ διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα. *Eiusdem ad patrem tacentem ob plagam grandinis.* Ibid. p. 224.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. XI. quem optimum, & visu dignum appellat Cl. Monsfalconius in schedis Mss. cuius pagina 47. recent. manu suppleta. Constat foliis 191. cuius specimen damus Tab. IV. N. V.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

GREGORII THEOLOGI VARIA.

COD. XXXIII. I. pag. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίȣ τῦ Θεολόγȣ εἰς τȣ̀ς λόγȣς, ϰ εἰς τὸν ἐξισωτήν. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi de suis Sermonibus, & in Iulianum tributorum exaequatorem. Domine benedic.* Tom. I. p. 149.

II. p. 7. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Χριστοῦ Θεοῦ ἡμῶν γέννησιν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in sanctam Christi Dei nostri Nativitatem. Domine benedic.* Ibid. pag. 613. In hac Oratione deerat pagina, quam deinde recentior Graecus supplevit.

III. p. 14. *b.* Βίος ϗ πολιτεία τῆς ὁσίας Μελάνης τῆς Ῥωμαίας. Εὐλόγησον. *Vita, & conversatio sanctae Melaniae Romanae* (auctore anonymo) *Benedic.* Inc. Ἦν ἄρα ϰ τȣ̃το τῆς μεγίστης τῶν πάλαι, ϰ περιφανεστάτης. Des. ϰ τῦ φωτὸς ἐκείνȣ διηνεκῶς ἀπολαύȣσαν εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latinè exstat apud Surium XXXI. Ianuarii. Graece habuit Rosweidus. Exstat etiam Ms. in Bibl. Coisliniana pag. 213. Auctor coaevum illi se profitetur.

IV. p. 30. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγο-

γορίϐ τῦ Θεολόγϐ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. Κύριε εὐλόγησον. *S. P. N. Gregorii Theologi in sanctam Dei apparitionem: Domine benedic.* Ib. p. 624.

V. p. 37. *b.* Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τῦ κυρίϐ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῦ. Κύριε εὐλόγησον. *Oratio in Praesentationem Domini nostri Iesu Christi* (Auctore anonymo.) *Domine benedic.* Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις. Des. καὶ ἰδόντας, καὶ παθόντας τὴν ἄφραστον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Fabricius, qui indicem homiliarum in Christi D. N. vitam exhibet, ac N. III. in ipsius praesentationem in templo, nihil de hac scriptum reliquit Biblioth. Graecae Lib. V. Cap 32. Tom. IX. p. 87.

VI. pag. 47. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμϐ λόγος εἰς τὸν ἄσωτον. *Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi Oratio in filium Prodigum.* Inc. Ἀεὶ μὲν τὴν τῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν. Des. ἐπϐρανίων σϐ ἀγαθῶν, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Exstat inter spuria Tom. VIII. pag. 33. nuperae Parisiensis editionis. Hanc homiliam, ut alias bene multas Chrysostomo attributas, Severiani esse ex coniectura putavit quispiam. Verum huiusce, quicumque sit, Scriptoris stylus a Severiani dicendi genere longe abhorret; non est enim ita salebrosus, non ita ferreus, non tam excurrit extra argumentum, ut Severianus; estque Scriptoris non imperiti. Animadvertendum tamen est, in citata editione multo uberiorem esse, quam in nostro Codice, in quo praeter ea, quae in Orationis progressu, & in fine etiam desiderantur, reliqua mirum quantum ab edita lectione discrepent.

VII. p. 52. *b.* Τῦ ὁσίϐ πατρὸς ἡμῶν Ἐφραῒμ περὶ σωτηρίας ψυχῆς, καὶ τῆς μελλϐσης κρίσεως. Κύριε εὐλόγησον. *Sancti patris nostri Ephraem de salute animae, ac de futuro iudicio. Domine benedic.* Inc. Ἡ ἀποταγὴ, ἣν ἐπὶ τῦ ἁγίου βαπτίσματος. Des. αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ τῶν μετανοούντων Θεὸς, ὁ πατὴρ, καὶ ὁ υἱὸς, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Idem principium exstat Tom. III. p. 215. editionis Romanae A. MDCCXXXII. fol. ubi tamen alium praefert titulum, scilicet *De abrenunciatione* per interrogationem & responsionem. Interrogationes omittuntur in Codice, & post verba οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, quae sunt ultima huius Dialogi in cit. editione, subnectuntur sine ullo titulo, ac sine littera maiori, plurima alia, quae septem integras occupant paginas. Horum initium p. 54. *b.* est: Εἰς μίαν δὲ κόλασιν ἀπέρχονται πάντες, ἢ διάφοροί εἰσι κολάσεις· διάφοροι τῶν κολάσεων τόποι εἰσὶν, ὡς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἠκϐσαμεν. Ἔστιν ϐν σκότος ἐξώτερον δηλονότι καὶ ἄλλο ἐσώτερον· γέεννα τῦ πυρὸς, τόπος ἄλλος· βρυγμὸς ὀδόντων, τόπος ἴδιος· σκώληξ ἀκοίμητος ἐν ἑτέρῳ τόπῳ ἐστίν· ἡ λίμνη τῦ πυρὸς, τόπος ἕτερος· ὁ τάρταρος, τόπος ἴδιος· τὸ ἄσβεστον πῦρ, ἰδία χώρα· καταχθόνια, καὶ ἀπώλεια ἐν ἰδίοις τόποις· κατώτατα γῆς, ἄλλος τόπος· ᾅδης, ἔνθα ἀποστρέφονται οἱ ἁμαρτωλοὶ, καὶ πυθμὴν ᾅδϐ τόπος χαλεπώτερος· ἐν ταύταις ταῖς κολάσεσι καταμερίζονται οἱ ἐλεεινοὶ, ἕκαστος πρὸς ἀναλογίαν τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ, εἴτε σφοδρότερον, εἴτε μαλακώτερον κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὅτι σειραῖς τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται, κ. λ. Finis vero est, quem mox retulimus.

VIII. p. 62. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννϐ τῦ Δαμασκηνῦ περὶ ἐν πίστει κεκοιμημένων· ὅπως αἱ ὑπὲρ αὐτῶν γινόμεναι λειτϐργίαι, καὶ εὐποιΐαι τϐτϐς τὰ μέγιστα ὠφελϐσιν. *Sancti patris nostri Ioannis Damasceni de iis, qui in fide obierunt; quod liturgiae, & bona opera, quae pro ipsis fiunt, eos maxime iuvent.* Inc. Τὰ τῶν βρωμάτων ἡδέα, καὶ τίμια προτιθέμενα πολλάκις, κ. λ. Des. ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, καὶ φιλανθρωπίᾳ τῦ κυρίϐ ἡμῶν, κ. λ. Inter opera Damasceni Tom. I. p. 584. editionis Parisiensis Mich. Lequien A. MDCCXII.

IX. p. 72. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείϐ ἀρχιεπισκόπϐ Καισαρείας Καππαδοκίας, περὶ νηστείας λόγος πρῶτος. *Sancti patris nostri Basilii, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, de Ieiunio Oratio prima.* Inc. Σαλπίσατέ, φησιν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Des. ἐν τῇ δικαιοκρισίᾳ τῦ Χριστῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα κ. λ. Operum Tom. II. p. 1. edition. Paris. A. MDCCXXI. seqq.

X. p. 79. Νεκταρίϐ ἀρχιεπισκόπϐ Κωνσταντινϐπόλεως διήγησις, δι' ἣν αἰτίαν τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν ἁγίων νηστειῶν ἑορτῶμεν τὴν μνήμην τῦ ἁγίϐ μεγάλϐ μάρτυρος Θεοδώρϐ, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. *Nectarii Archiepiscopi CPolitani Enarratio, quare primo sabbato sanctorum ieiuniorum celebremus memoriam S. magni martyris Theodori, ac de misericordia.* Inc. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σϐ κύριε. Des. καὶ τῶν ἐκεῖθεν ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τῦ κυρίϐ ἡμῶν Ἰησῦ Χριστῦ, κ. λ. Nectarius ortu Tarsensis Cilix, e Senatore ac Praetore Constantinopolitano, necdum baptizato, Episcopus Constantinopolitanus A. CCCLXXXI. post Nazianzeni abdicationem constitutus, A. CCCXCIII. defunctus, successorem habuit Chrysostomum. Vid. Tillemont. Tom. IX. p. 486. Haec eius homilia in Theodorum στρατηλάτην, martyrem, quem primo sancto Ieiunii sabbato Graeci colunt, Latine saepius prodiit, Ioachimo Perionio interprete, & inter homilias quasdam Chrysostomi Paris. MDLIV. 8. & Tom. V. Lipomanni, & apud Surium IX. Novembris. Graece Ms. exstat in aliis Bibliothecis, ac praecipue in Caesarea Vindobonensi saepius. Vid. Lambecium Lib. IV. p. 97. 124. VIII. p. 86. 231. 349.

XI. p. 85. Βίος τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τῆς κατὰ τὴν ἔρημον ὁσίως ἀσκησάσης, συγγραφεὶς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίϐ ἀρχιεπισκόπϐ Ἱεροσολύμων. *Vita sanctae matris nostrae Mariae Aegyptiacae, quae sancte in eremo vitam traduxit, scripta a beato Sophronio Archiepiscopo Hierosolymitano.* Inc. Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν· τὰ δὲ ἔργα τῦ Θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον. Des. καὶ τῷ τὴν παροῦσαν ἐξήγησιν γραφῇ παραδοθῆναι κελεύσαντι, καὶ τῆς μερίδος αὐτῶν ἀξιώσει στάσεώς τε

κ̣ τάξεως. Desunt in fine quinque circiter versus. Exstat haec in Bibl. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece e Ms. Mediceo, & Bavar. in calce Actorum Sanct. T. I. Aprilis die II. Allatius auctorem huius vitae ait esse Sophronium praedictum, sub cuius nomine bis exstat in Coisliniana, & allegatur etiam in Glossario Graecobarbaro Meursii, & Latine ex versione Paulli Diaconi Neapolitani apud Surium ad IX. Aprilis. Id vero negat Papebrochius, qui Mariam illam ad A. C. CCCCXXI. revocat. Oratio Manuelis Palaeologi Imperatoris, quae post Mariae huius vitam subiici consuevit, incipit: Ὁ λόγος ἔτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας. Vitam Mariae Aegyptiacae a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vide Gudii Epistolas p. 278.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. Constat fol. 97.

ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

GENNADII (SEV GEORGII SCHOLARII PATRIARCHAE CONSTANTINOPOL.) DE VIA SALVTIS HOMINVM.

COD. XXXIV. I. p. 1. ΤΟῦ *αἰδεσιμωτάτυ πατριάρχυ* Κωνϛαντινυπόλεως Γενναδίυ Σχολαρίου [1] βιβλίον σύντομόν τε, κ̣ σαφὲς περί τινων κεφαλαίων τῆς ἡμετέρας πίϛεως, περὶ ὧν ἡ διάλεξις γέγονε μετὰ Α᾿μοιρᾶ τῦ Μαχυμετυ· ὃ κ̣ ἐπιγέγραπται, περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. *Reverendissimi Patriarchae Constantinopolitani Gennadii Scholarii liber brevis, & clarus de aliquibus Capitibus nostrae fidei, de quibus conloquium habitum est cum Amoera Machumeto, & inscriptum fuit: De via salutis hominum.* Inc. Ε᾿ρώτησις. Τί ἐϛι Θεός; Α᾿πόκρισις. Θεός ἐϛιν οὐσία ἀθεώρητος, νοερά τε κ̣ ἀνερμήνευτος, κ. λ. Des. τὺς ἀνθρώπους τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας· καὶ οὗτος ὁ Χριϛὸς ὁ ὑὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ σάρκα φορῶν· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

II. p. 24. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περί τινων κεφαλαίων τῆς ἡμετέρας πίϛεως πρὸς τὸν αὐτὸν βιβλίον δεύτερον. *Eiusdem de quibusdam Capitibus nostrae fidei ad eumdem liber secundus.* Inc. Πιϛεύομεν, ὅτι ἐϛὶ Θεὸς δημιουργὸς πάντων, ὅσα εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι. Des. μήτε ἄλλης τινὸς σωματικῆς ἡδονῆς· ὡσαύτως κ̣ αἱ ψυχαὶ καὶ τὰ σώματα τῶν καλῶς πιϛευόντων.

Τέλος δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἁγίῳ.

De huiusmodi opusculo haec habet Martinus Crusius in Turco-Graecia Lib. II. *Nesciebatur quum ederetur is libellus, quis esset ille Gennadius, tamquam si ante MC. annos vixisset, Presbyter Massiliensis: quum nondum esset Mahometes Turca. At nunc ex praesenti historia patet, Gennadium esse, qui post expugnatam a Turcis Vrbem Constantini, primus factus sit ibi Patriarcha.* Illud edidit Ioannes Brassicanus Viennae A. MDXXX. 8. postea Christianus Daumius una cum Hieronymi Theologi Graeci Dialogo de Trinitate, Cygneae MDCLXXVII. 8. Latine vero ex Gregorii Hermonymi Spartani versione, Io. Polo de Albo Castro curante, in Haeresiologia Ioannis Heroldi Basil. MDLVI. fol. pag. 797. & in Bibliothecis Patrum. De Codicibus Mss. huius Dialogi vid. Allatii diatribam de Georgiis pag. 402 & Eusebium Renaudotum in Gennadii Operum notitia pag. 83. Oudinum de Scriptorib. Eccles. Tom. III. p. 2494.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 35.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΡΓΑ.

D. GREGORII NAZIANZENI, ET ALIORVM OPERA.

I. p. 1. EXhibetur primo loco Gregorii Nazianzeni Sermo I. de Filio, cum hoc titulo: Τῦ *αὐτοῦ περὶ Υἱοῦ λόγος πρῶτος. Eiusdem de Filio Sermo I.* quod indicio est, alias olim in hoc Codice praecessisse huius S. Patris Orationes, postea deperditas, idque magis eruitur ex numero XXXIV. in margine apposito, qui fortasse Opusculorum, quae in ipso continebantur, seriem indicabat, nam in editis est XXXV. Verum quidem est, sequiori aevo, ut primo intuitu Orationis auctor emergeret, adiectam fuisse titulo vocem τῦ Θεολόγυ, quum praesertim prior inscriptio iniuria temporis paene evanuisset. Male autem compactum fuisse Codicem ex eo patet, quod numeri marginales, quibus singula distinguuntur Opera, inverso ordine progrediantur; prius enim maiores, deinde minores occurrunt, quibus si suus restituatur locus, adhuc tamen Codicis mutilationi, quae initio comparet, non medemur, quum tota numerorum series minime recurrat. Minor enim numerus est XXV. desiderantur autem XXX. XXXIII. & a XLVIII. usque ad CVI. qui initio Nemesii Operis *de Natura hominis* apponitur. Nec moles, quae, si Codex tot deficientibus Capitibus suppleatur, magna nimis cuiquam fortasse videatur, quidquam obest; ex diversa enim manu, qua totum Sophronii opus in Aristotelis de Anima Libros descriptum est, quodque tertiam fere partem Codicis occupat, conìicere iure possumus, ex duobus olim Codicibus, unum fuisse postea conflatum. His praemissis, ad ea, quae heic continentur, recensenda gradum faciamus. Prima igitur Gregorii Oratio inc. Ἃ μὲν ἂν εἴποι τις. Des. τῶν ποθυμένων, ἐν αὐτῷ Χριϛῷ, κ. λ. Exstat in cit. edit. Paris. Tom. I. p. 561. & est III. de Theologia. Plura sunt in hanc Orationem scholia, quemadmodum etiam in sequentes, margini adiecta ab eadem, ut

COD. XXXV.

(1) Is est Georgius Scholarius, de quo consulenda est Eusebii Renaudoti Gennadii Operum notitia apud Fabricium Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 43. Tom. X. p. 343.

ut videtur manu, quibus omnibus adscribitur nomen τῦ ἁγίυ Μαξίμυ [1].

II. p. 12. Τοῦ αὐτοῦ περὶ Υἱῦ λόγος δεύτερος. *Eiusdem de Filio Sermo II.* Adiectus est margini numerus XXXV. Inc. Ἐπειδὴ σοι τὰς μὲν, κ. λ. Def. ὁ αὐτὸς πνευματικῶς, καὶ εἰς τὺς αἰῶνας. Ibid. pag. 577. & est IV. de Theologia.

III. p. 24. *b.* Τῦ αὐτῦ περὶ τῦ ἁγίυ Πνεύματος. *Eiusdem de Spiritu Sancto*, adiecto item numero marginali XXXVI. Inc. Οἱ μὲν δὴ περὶ τῦ υἱῦ. Def. κ̀ δύναμιν, ὅτι αὐτῷ πᾶσα ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 593. & est V. & postrema de Theologia.

IV. pag. 37. *b.* Sequuntur IV. Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistolae, uberrimis item scholiis marginalibus illustratae, forte S. Maximi. Prima inscribitur: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Διονυσίυ τῦ Ἀρεοπαγίτου Γαΐῳ θεραπευτῇ α' ἐπιςολή. *Sancti patris nostri Dionysii Areopagitae ad Caium therapeutan Epistola I.* Inc. Τὸ σκότος ἀφανὲς γίνεται τῷ φωτί. Def. ὑπὲρ πάντα τὰ γινωσκόμενα.

V. pag. ead. Τῷ αὐτῷ δευτέρα. *Ad eumdem secunda.* Inc. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. κ̀ τῶν μιμυμένων ἢ μετεχόντων.

VI. p. 38. Τῷ αὐτῷ τρίτη. *Ad eumdem tertia.* Inc. Ἐξαίφνης ἐςὶ τὸ παρ' ἐλπίδα. Def. κ̀ νοῦμενον ἄγνωςον.

VII. p. ead. Τῷ αὐτῷ τετάρτη. *Ad eumdem quarta.* Inc. Πῶς φὴς Ἰησῦς ὁ πάντων ἐπέκεινα. Def. ἐνέργειαν ἡμῖν πεπολιτευμένος. Conveniunt hae quatuor Epistolae cum edit. Iunct. A. MDXVI.

VIII. p. 40. In media pagina, quae vacua superat, recentior quidam Graecus ἀνεπιγράφως tractatulum quemdam paucorum versuum scripsit περὶ τῦ εὑρεῖν τε ὡρόσκοπον, κ̀ τὺς λοιπὺς τῦ θέντος τόπυς ἀπὸ τοῦ κανόνος. *De inveniendo horoscopo, & ceteris termini statuti locis a canone.* Inc. Πρῶτα λάβε ὕψωμα ἀπὸ τῦ ἀςρολάβυ. Def. κάκιςα γάρ εἰσιν.

IX. p. 41. Iterum alia Gregorii Opera occurrunt, & primo quidem Περὶ θεολογίας λόγος δεύτερος. *De theologia Sermo secundus*, adscripto ad marginem numero XLI. Inc. Ἐπειδὴ ἀνεκαθήραμεν τῷ λόγῳ. Def. ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν, ὑπὲρ ἅπαντα. Exstat loc. cit. p. 536. In hanc item Orationem amplissima scholia in margine fuerunt exarata, quibus S. Maximi nomen est adscriptum.

X. p. 61. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐάγριον μοναχὸν περὶ θεότητος. *Eiusdem ad Evagrium monachum de Divinitate*, Oratio numero XLII. notata. Inc. Σφόδρα σε καὶ λίαν ἐκπλήττομαι. Def. δίκαιον ᾠήθην λόγον. Ibid. p. 717.

XI. p. ead. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τοῦ Νύσσης περὶ τοῦ, πῶς τρία πρόσωπα λέγοντες ἐν τῇ θεότητι, οὔ φαμεν τρεῖς θεὺς, πρὸς τὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν. *S. patris nostri Gregorii Nysseni, quomodo statuentes tres personas in Divinitate, non dicimus tres Deos, adversus Ethnicos ex communibus notionibus.* Inc. Εἰ τὸ Θεὸς ὄνομα προσώπυ δηλωτικὸν ὑπῆρχε. Def. θεωρεῖται, πατρὸς, κ̀ υἱῦ, καὶ ἁγίυ πνεύματος. Exstat in eius Operum edit. Paris. G. L. A. MDCXXXVIII. Tom. II. p. 82.

XII. p. 64. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολὴ πρὸς τὺς ἐν πατρίδι περὶ πίςεως. *Eiusdem ad Cives suos Epistola de Fide*, numero XLIV. distincta. Inc. Πολλάκις ἐθαύμασα τί ποτε πρὸς ἡμᾶς πεπόνθατε, καὶ πόθεν τοσῦτον ἥττασθε. Def. ἐπιθῶμεν τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ πᾶν μέτρον ἄριςον, κ̀ ἡ παροιμία φησί. Hanc Epistolam, quae in hoc Codice Gregorio Nysseno tribuitur, comperimus, non huius, sed Nili Monachi opus esse, ut ex eius Opusculorum edit. Rom. A. MDCXXXIII. eruitur, ubi inscribitur: *Epistola Dogmatica de S. Trinitate ad eos, qui monasticam vitam degunt in patria, dum esset Constantinopoli cum beato Gregorio Nazianzi Episcopo*, & in Capita dividitur XV.

XIII. p. 68. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίυ τῦ Θεολόγυ πρὸς Κληδόνιον πρεσβύτερον ἐπιςολὴ πρώτη. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi ad Cledonium presbyterum Epistola prima.* Inscribitur: Τῷ τιμιωτάτῳ, κ̀ θεοφιλεςάτῳ συμπρεσβυτέρῳ Κληδονίῳ, Γρηγόριος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Perquam honorando, ac Deo carissimo consacerdoti Cledonio, Gregorius in Domino gaudere.* Inc. Βυλόμεθα μαθεῖν, τίς ἡ καινοτομία. Def. νομὴν ἢ ἰσχὺν λαμβάνοντος. Loc. cit. p. 737.

XIV. p. 70. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Κληδόνιον ἐπιςολὴ δευτέρα. *Eiusdem ad eumdem Cledonium Epistola secunda.* Inc. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσιόντες. Def. παντάπασι τὴν ὁμόνοιαν. Ibid. p. 745.

XV. p. 71. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Νεκτάριον ἐπιςολῆς κατὰ Ἀπολιναρίυ. *Eiusdem ex Epistola ad Nectarium contra Apollinarium* Excerptum. Inc. Πυκτίον μοι ἐν χερσὶν Ἀπολιναρίυ, ἐν ᾧ τὰ κατασκευαζόμενα πᾶσαν αἱρετικὴν κακίαν παρέρχεται. Def. τὰ δ' ἄλλα ὅσα προςίθησι ταῖς τοιαύταις ἀτοπίαις μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι. Incidit in pag. 722. loc. cit.

XVI. pag. ead. Ἰυςίνυ φιλοσόφυ, κ̀ μάρτυρος ἔκθεσις ὀρθῆς πίςεως, κ̀ ὁμολογίας ἐν κεφαλαίοις εἴκοσι καὶ τρισὶ . . . . . . *Iustini philosophi, & martyris expositio rectae Fidei, & Confessionis, Capitibus XXIII.* . . . . . . Primum Caput, cuius inscriptio marginalis est, Ὅτι εἷς Θεὸς, κ̀ τῶν πάντων αἴτιος, *Quod unus est Deus, & omnium rerum auctor*, inc. Ἕνα Θεὸν σέβειν ἡμᾶς αἱ τε θεῖαι Γραφαὶ διδάσκυσιν, κ. λ. quod in edit. eius Operum G. L. Venetiis MDCCXLVII. fol. pag. 450. est secundum; Codex enim Prooemio destitutus est. Ultimum def. τὸν δι' ὃ τὰ πάντα· τὸν ἐν ᾧ ζῶμεν, καὶ κινύμεθα, ἢ ἐσμέν· τὸν δι' ὃ τὰς τοιαύτας τῶν

(1) S. Maximus ambigua, seu difficilia loca in Orationibus quibusdam Gregorii Nazianzeni explanavit ad Ioannem Cyzici Episcopum. Meminit horum ἀπόρων Maximus ipse in Quaestionibus ad Thalassium T. I. p. 87. & Io. Tzetzes Chiliad. IX. v. 866. Latine vertit circa annum Christi DCCCLXIV. Io. Scotus Eriugena, iussu Caroli Calvi. Edidit quidem vir doctissimus Thomas Galeus Maximi ἄπορα in Gregorium Nazianzenum, eisque praemissam ad Io. Cyzici Episcopum Epistolam, cum memorata Eringenae versione ad calcem Librorum quinque ab eodem Eringena Latine scriptorum περὶ φύσεως μερισμῦ, *De divisione naturae*, Oxonii MDCLXXXI. fol.

τῶν λόγων . . . . . Septem circiter versus mutilum est in fine, sicut inita collatione cum cit. edit. deprehendimus. Vnicuique vero istorum Capitum, summa est in margine apposita, ac rubro charactere descripta.

XVII. p. 76. Ἀριςοτέλους περὶ ἀρετῆς. *Aristotelis de Virtute*. Inc. Ἐπαινετά ἐςι τὰ καλὰ, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά. Est fortasse epitome ex eo conlecta; adferuntur enim primo brevissimae quarumdam virtutum, ac vitiorum definitiones, tum earumdem effectus exponuntur. Agmen claudit Ὁρισμὸς γνώμης, *Definitio Iudicii*, quae est huiusmodi: Γνώμη ἐςὶν ἀπόφασις καθολικὴ, συμβουλήν τινα ϗ παραίνεσιν ἔχουσα πρός τι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων.

XVIII. p. 78. Εὐςρατίου Νικαίας περὶ βροντῶν, ϗ ἀςραπῆς. *Eustratii Nicaeni de tonitrubus, & fulgure* [1]. Inc. Περὶ βροντῶν, ϗ ἀςραπῆς ἠρώτησας ὅπως γίνονται. Des. ἀλλὰ περὶ τῶν ἐκ νέφους ἐρχομένων πνευμάτων ἄνευ ἐξάψεως.

XIX. p. 86. Sequitur Sophonii in tres Aristotelis libros de Anima Paraphrasis, licet, ut mox videbimus, recentior Graecus perperam Simplicii Commentarios nuncupaverit. Praecedit Index Capitum trium Librorum. Primus Liber Capita continet XVII. quorum primum est: Τὸ πρῶτον προοίμιον, ϗ κοινόν. Vltimum: Ὡς πρῶτον ὄργανον ψυχῇ τὸ ἐν ἐγκεφάλῳ πνεῦμα, ϗ δι' ὃ ἔμψυχα τὰ φυτά. Secundus Liber Capita numerat XXIX. quorum primum: Ἀνάμνησις ὡς ἐν βραχεῖ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ, ϗ προευκρίνησις τῶν πρὸς τὸν ὁρισμὸν χρησίμων, ἐν ᾧ διαίρεσις τῶν τε ὄντων, ϗ τί ἐντελέχεια, ϗ ποσαχῶς λέγεται. Vltimum: Διαφορὰ τῶν αἰσθητικῶς πασχόντων, ϗ εἰδητικῶς πρὸς τὰ ὑλικῶς, ἢ ὡς σώματα. Tertius Capita XXXV. quorum primum: Ὅτι ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλέλοιπέ τις αἴσθησις, ϗ αἰσθητήριον ἡμῖν ἐκλελοιπέναι, ϗ ὡς οὐκ ἔςιν αἴσθησις ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε. Vltimum: Ἐπίλογος τῆς ὅλης ψυχικῆς πραγματείας. Sequitur prooemium, cui falsus titulus a recentiori manu appositus ita habet: Συμπλικίου ἐξήγησις εἰς τοὺς περὶ ψυχῆς λόγους. *Symplicii in Libros de Anima Expositio*. Inc. Τοῖς τῶν Ἀριςοτελικῶν συνταγμάτων ἐξηγηταῖς, ἄλλοις ἄλλως ἐπῆλθε περάναι τὰ τῆς προθέσεως. Des. εἰ δὲ προθυμησαμένοις, καὶ προαιρεθεῖσιν ἤνυσαί τι τοῖς τὰ τοιαῦτα κρίνειν παρεῖται ψηφίσασθαι. Prima Sectio p. 86. inscribitur: Ἀρχὴ τοῦ πρώτου τμήματος. *Initium primae Sectionis*. Inc. Ἡ περὶ ψυχῆς πραγματεία, οὐ μόνον ὅτι καλλίςη, ϗ θειοτάτη. Des. ϗ τῆς μὲν αἰσθητικῆς ἀρχῆς αὕτη χωρίζεται· οὐδὲν δὲ ταύτης ἄνευ μετέχει αἰσθήσεως. In hac prima sectione deerat olim pag. 89. suppleta deinde, ut in illius fronte dicitur, a Scholario; scriptum est enim ibi: ταῦτα γράμματα τοῦ Σχολαρίου. Fortasse iste est Georgius Scholarius, qui Concilio Florentino interfuit, ut in chartula quadam inibi inserta adnotatum invenimus. Eidem manui debemus etiam paginam primam Indicis supra memorati. Totum autem hoc Sophonii Opus ab alio scriptore exaratum est. Pag. 110. *b*. Ἀρχὴ τοῦ δευτέρου τμήματος. *Initium secundae Sectionis*. Inc. Ἐπειδὴ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς παρὰ τῶν ἄλλων ἐφ' ὅσον ἕκαςος ἀπεφήνατο. Des. καὶ τὸ αὐτὸ ἴσχει πάθος, ἢ τὴν κρίσιν τὴν ἐπ' αὐτὸ ἀναλλοίωτον. Pag. 147. *b*. Ἀρχὴ τοῦ τρίτου τμήματος. *Initium tertiae Sectionis*. Inc. Τούτων οὕτω διωρισμένων ἀνάγκη, εἴπερ ἐκλείποι τις αἴσθησις. Des. ἑκάτερον γὰρ ἑκατέρου χωρὶς, οὐδὲν, ἢ μικρὸν ὤνησεν. Huius Paraphrasis aliud habemus exemplar Plut. LXXXV. Cod. XX. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. III. Cap. 6. Tom. II. p. 129.

XX. p. 183. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ περὶ ψυχῆς, περὶ τοῦ, ὅτι ἀσώματός ἐςι, πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἰωάννην. *Sancti patris nostri Maximi Confessoris de anima, quod nimirum incorporea sit, ad sanctissimum Archiepiscopum Ioannem*. Inc. Τὸ τίμιον τῆς ἡμετέρας ἐπ' ἀρετῇ τελειότητος δεξάμενος γράμμα. Des. ϗ χειραγωγήσατε συμπαθῶς τὸν ὀρθῶς βαίνειν ἐπιθυμοῦντα. Exstat inter eius Opera G. L. edit. Paris. An. MDCLXXV. fol. Tom. II. p. 238.

XXI. pag. 184. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰορδάνην πρεσβύτερον, περὶ τοῦ, ϗ μετὰ θάνατον ἔχειν τὴν ψυχὴν τὴν νοερὰν ἐνέργειαν, καὶ μηδεμίας ἐξίςασθαι φυσικῆς δυνάμεως. *Eiusdem ad Iordanem presbyterum, Animam etiam a morte intelligere, nec ullam ex facultatibus, quae insunt a natura, amittere*. Inc. Τῇ δευτέρᾳ τοῦ ἐνεςῶτος Αὐγούςου μηνός. Des. συχνότερον τῷ λόγῳ τὰ πολλά μου ἐρείδουσαν ὀλισθήματα. Ibid. p. 243. ubi tamen Ioanni, non Iordani Epistola inscribitur.

XXII. p. 186. Sequitur eiusdem S. Maximi Opusculum *De Anima*, cuius prima quaestio, Τί τὸ καταληπτικὸν τῆς ψυχῆς κριτήριον; *Quaenam iudicii facultas sensusque animi quo Anima comprehendatur*, inc. Ἅπαντα τὰ ὄντα, ἢ αἰσθήσει γνωρίζεται, ἢ νοήσει καταλαμβάνεται. Vltima est, Τί πνεῦμα; *Quid spiritus?* Οὐσία ἀσχημάτιςος πάσης κινήσεως προηγουμένη. Ibid. p. 195. ubi tamen quaestionibus quoddam prooemium praecurrit, quod in Codice deest.

XXIII. pag. 187. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ ψυχῆς. *Sancti patris nostri Gregorii Theologi de Anima*. Inc. Τὸν περὶ ψυχῆς λόγον ἐκέλευσας ἡμῖν, ὦ θαυμάσιε (lacuna est in Cod.) μετ' ἐνεργοῦς ἀποδείξεως διαχαράξασιν ἀποςεῖλαι, ϗ ταῦτα ἠξίους ποιεῖν, μὴ ταῖς τῶν γραφῶν μαρτυρίαις χρώμενον, ὅπερ ἐςί τε καὶ τοῖς εὐσεβῶς φρονεῖν ἐθέλουσιν ἀληθὴς τυγχάνει διδασκαλία, παντὸς ἀνθρωπίνου λογισμοῦ ἀποδεικτικωτέρα· ἔφης γὰρ μὴ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ πληροφορίαν τοῦτο ἐπιζητεῖν, πεπαιδευμένην ἤδη ταῖς θείαις προσανέχειν γραφαῖς, ϗ παραδόσεσι, ϗ μὴ ςροφαῖς ἀνθρωπίνων λόγων δονεῖσθαι τὴν διάνοιαν· ἀλλὰ πρὸς ἀνα-

 προ-

(1) Eustratius Metropolita Nicaenus sub Imperatore Alexio Comneno circa Annum MCXVII. clarus, cuius etiam Commentarius in librum secundum Posteriorum Analyticorum exstat, & prodiit Graece Venetiis MDXXXIV. fol. varia scripsit, de quibus consule Allatium Lib. II. de Consensu Cap. X. pag. 630. & Fabricium l. c. Lib. III. Cap. 6. Tom. II. p. 151. qui tamen nihil de opusculo, cuius modo meminimus memoriae prodiderunt.

τροπὴν τῆς τῶν ἑτεροδόξων γνώμης, οὐ πείθεσθαι ταῖς γραφαῖς οὐκ ἀνέχονται· δεινότητι δὲ περιτρέπειν τὰς ἀληθεῖς τῶν τοιούτων λόγων πειρῶνται· διὸ ἑτοίμως ὑπακούειν, καὶ τῷδε τῷ ἐπιτάγματι προήχθημεν, μηδὲν ὑποστειλάμενοι, ὡς ἄπειροι τῆς τοιᾶσδε κατασκευῆς τῶν λόγων, ἀλλὰ τῇ σῇ περὶ ἡμᾶς θαρσήσαντες προνοίᾳ. Καὶ γὰρ οἶδα, ὡς ἃ μὲν καλῶς ἔχειν δοκιμάσεις, ταῦτα εἰς τὸ κοινὸν προτιθέναι· τὰ δὲ ἔλαττον τοῦ δέοντος δοκοῦντα εἰρῆσθαι, ταῦτα παραπέμπεσθαι, καὶ ἀποκρύπτεσθαι, ἑκάτερα χάριτι τῇ πρὸς ἡμᾶς, καὶ φιλίᾳ ποιῶν. Ταῦτα οὖν εἰδὼς μετὰ πάσης πεποιθήσεως ὡρμήθην πρὸς τὴν ἔκθεσιν· ποιήσομαι δὲ τὸν λόγον τάξει τινὶ καὶ ἀκολουθίᾳ χρησάμενος, ᾗπερ καὶ οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ ἐχρήσαντο πρὸς τοὺς ἐπιστημόνως ζητεῖν τι ἐθέλοντας. De hoc nihil habet Fabric. in Catalogo eius Operum loc. cit. Lib. V. Cap. 12. Tom. VII. pag 507. seq. His in eadem pag. sine ullo titulo, nullaque maiori, ut alias solet, littera coniungitur idem S. Maximi libellus de Anima mox relatus, unaque prooemium, ut est in edito; incipit enim: Πρῶτον μὲν οὖν ἁπάντων ὑποθήσομαι. Tantum margini e regione horum verborum adiecta fuerunt rubris characteribus ab eadem manu, quae sequuntur: Τίνα ἀναγκαῖα εἰδέναι περὶ ψυχῆς. Des. ταύτῃ γὰρ διαφέρει καὶ τῶν αἰσθήσεων ἐδείχθη· ἄρα λογικὴ ἡ ψυχή. Quae sunt ultima quaestionis, quae inc. Εἰ λογικὴ ἡ ψυχή; *Num anima sit rationalis?* & incidunt in cit. edit. Operum S. Maximi pag. 200. nam quae sequuntur in ea brevissimae definitiones, in Codice desiderantur. Animadvertendum praeterea est Codicis lectionem identidem ab edita, in levibus tamen rebus discrepare.

XXIV. p. 189. Sequitur anonymi Tractatus Περὶ ἀρετῶν καὶ παθῶν ψυχικῶν, καὶ σωματικῶν. *De virtutibus & adfectionibus animae & corporis.* Inc. Ἰστέον, ὅτι διπλοῦς ὢν ὁ ἄνθρωπος, ἤγουν ἐκ ψυχῆς συνεστηκὼς, καὶ σώματος, διπλᾶς ἔχει καὶ τὰς αἰσθήσεις. Des. καὶ μιμηταὶ γενόμενοι τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων Χριστῷ· ὅτι αὐτῷ ἐστι τὸ ἔλεος, καὶ αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, καὶ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ.

XXV. p. 196. Νεμεσίου ἐπισκόπου περὶ φύσεως ἀνθρώπου λόγος κεφαλαιώδης. *Nemesii Episcopi* (in Phoenicia) *de natura hominis Summarius Sermo.* Capita continet XLIII. [1] Horum primum, cui relatus Titulus praefigitur, inc. Τὸν ἄνθρωπον ἐκ ψυχῆς νοερᾶς, καὶ σώματος ἄριστα κατεσκευασμένον, καὶ οὕτω καλῶς. Vltimum, quod inscribitur, Περὶ τοῦ, τίνων ἐστὶ πρόνοια, des. διὰ γὰρ πλεονεξίαν, οὐχὶ διὰ τὸ συμφέρον ἐκείνοις ἀφείλοντο, ἀμήν.

XXVI. p. 232 *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, ζήτησις περὶ ψυχῆς μετὰ τῆς ἰδίας ἀδελφῆς Μακρίνης. *Sancti patris nostri Gregorii Episcopi Nysseni Quaestio de Anima cum Macrina sorore germana.* Inc. Ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου πρὸς Θεὸν μετέστη ὁ πολὺς ἐν ἁγίοις Βασίλειος. Des. καὶ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Sed ultima huius Operis pagina in restaurando Codice male fuit compacta, quum eius pars anterior posteriori succedat. Exstat in cit. eius Operum edit. T. III. p. 181. cum hoc tamen titulo: *S. P. N. Gregorii Nysseni de Anima & Resurrectione Dialogus, qui Macrinia inscribitur.*

XXVII. p. 260. Sequitur libellus, in quo astronomica, physica, & metaphysica multa enarrantur, initio, & fine mutilus, & auctoris nomine destitutus. Inc. .... πεφωτισμένον δὲ τὸ ἄνω φαλάκρωμα· ἐν δὲ ταῖς, κ. λ. Des. πολὺ δὲ τὸ πλάτος ἐστὶ τῶν ψυχῶν, τῶν μὲν πάντη ἀλόγων οὐσῶν...... Huius Operis unum Caput de planetarum periodis, speciminis loco subiicimus. Incidit autem in pag. 261. & est sequens: Τοῖς πλάνησι κατὰ ἀναλογίαν τοῦ μεγέθους τῶν σφαιρῶν, καὶ τοῦ μέτρου τῶν ἀποστάσεων χρόνους ὡρισμένους ἀφώρισεν ὁ Θεὸς τῶν κινήσεων· καὶ ὁ μὲν Κρόνος, ἅτε ὑψηλότερος τῶν ἄλλων, καὶ μείζονα κύκλον περιερχόμενος, διὰ τριάκοντα ἐτῶν τὴν ἑαυτοῦ περίοδον ἐκπληροῖ· ὁ δὲ Ζεὺς εὐθὺς μετ' αὐτὸν ὢν, διὰ δυόδεκα ἐτίας· ὁ δὲ Ἄρης διὰ δύο, καὶ ἡμίσεος ἐνιαυτῶν· τῷ δὲ Ἡλίῳ, καὶ τῷ Ἀφροδίτῃ, καὶ τῷ Ἑρμῇ ἰσόδρομος ἡ περίοδος, καὶ ἐνιαύσιος· ἡ δὲ Σελήνη διὰ κθ' ἡμερῶν πρὸς τῇ ἡμισείᾳ ἀποκαθίσταται. Εἰ δέ τις μουσικώτερον ἅπτοιτο τῶν τοιούτων ἀριθμῶν, τὴν τοῦ δημιουργοῦ σοφίαν θαυμάσεται, πῶς ἅπαντες οἱ τῶν συμφωνιῶν λόγοι ἐν τούτοις ἐμφαίνονται, ὁ διὰ πασῶν, ὁ διὰ πέντε, καὶ διὰ τεσσάρων. Huius tamen Operis extrema, nimirum quae habentur a p. 276. usque ad finem, paucis exceptis, concordant fere cum iis, quae in Cod. XIX huius Plutei N. XXIV. recensuimus; quare eidem auctori, quem ibi innuimus, nimirum Simeoni Setho sunt adscribenda.

In extrema vero pagina post eorum, quae in Codice continentur, Opusculorum Catalogum Italice conscriptum, haec notula adscribitur: 1702. *Fu donato questo Libro al Ser. G. D. Cosimo Terzo da Francesco Costa Livornese, portato da lui dall' Isola di S. Irene, detta volgarmente Santorini.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. partim XIII. partim XIV. tineis multis in locis corrosus, & possessorum incuria male habitus. Constat foliis scriptis 286.

En tandem tibi, amice lector, datae fidei memores, Anastasii Sinaitae Homiliam, quam superius pag. 196. N. VIII. innuimus tantum, integram modo proferimus. Hanc Latine vertere Graeculus quidam noster susceperat. Verum quum sex mensium intervallo, ipso in limine, ut opinor, deiectus, vix quidquam attigisset; urgentibus typographis praesto nobis fuit clariss. Dominicanae Familiae decus, & ornamentum Fr. Dominicus Stratico, iisque usus angustiis temporis, in quas praedicti hominis diuturna nos mora coniecerat, XII. diebus, quam heic subiicimus versionem elucubratus est.

ANA-

(1) In Nicasii Ellebodii editione huius opusculi G. L. A. MDLXV. Antuerpiae typ s Plantinianis in 8 ut & in Magna Bibliotheca Veterum Patrum G. L. Parisiensi A. MDLIV. Tom. XII. pag. 708. constat illud Capitibus XLIV. quum e contra in Codice nostro constet Capitibus XLIII.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩι ΣΙΝΑι ΟΡΕΙ ΛΟΓΟΣ Γʹ.

Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα πεπόνηνται· φανεροῖ δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοπόθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ περὶ ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων κίνησις· εἶθ' οὕτως ἑξῆς δείκνυσι, τίνες μὲν εὐσεβῶς, τίνες δὲ οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν.

Ἰατρῶν ἐχέφρονες, καὶ σοφῶν γνωμόνων ἐπιστήμονες, ἐπὶ τὰς θεραπευτικὰς ὁρμῶντες τῶν νόσων ἐπιστήμας, οὐ πρότερον τὰς τούτων ἀλεξιφαρμάκους κατασκευὰς ἀπεργάζονται, ἄχρις ἂν τὰς αἰτιοποιοὺς ὕλας προῤῥίζους διαγνῶντες καταμάθωσιν. Ταύτῃ τοι καὶ οἱ τὰς τῶν αἱρέσεων λοιμώδεις νόσους τε καὶ φθοροποιοὺς βλάβας ἀναστέλλειν, καὶ ἐκριζοῦν εὖ μάλα ῥᾳδίως βουλόμενοι, τὰς προῤῥίζους αὐτῶν, καὶ οἱονεὶ προθεμελίους καταβολὰς ἀνορύττοντες, καὶ γυμνοῦντες, καὶ προκατασείοντες, τηνικαῦτα εὐμαρῶς, ὡς ἄριστα διαγνῶντες, ἄριστα καὶ ἰατρεύειν δυνήσονται· Οὐκ εἰσὶ τοίνυν λαλιαὶ, οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούωνται αἱ φωναὶ αὐτῶν· ἀλλὰ μὴν καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐκείνων λέγω τῶν πολεμικῶν, Περσικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν παρατάξεων, ἡνίκα τὸν νικητικὸν τρόπαιον τοῦ σταυροῦ συνεργείᾳ Θεοῦ ἐπανῆλθε μεθ' Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ.

Οὗτος δὴ ὁ τῆς Ῥωμαϊκῆς κατ' ἐκείνου καιροῦ σκηπτοῦχος βασιλείας Ἡράκλειος ἐπὶ τὰ Χαλδαϊά τε καὶ Περσικὰ μέλεθρα τὰς πορείας ποιούμενος κατὰ τὴν Ἀντιοχέων πόλιν, περιτυγχάνει τινὶ Ἀθανασίῳ πατριάρχῃ λεγομένῳ τῆς τῶν Ἰακωβιτῶν μισιεραρχίας, δεινῷ τινι ὄντι περὶ λόγους, καὶ κακούργῳ τῇ τῶν Σύρων ἐμφύτῳ πανουργίᾳ. Καὶ κινήσας πρὸς αὐτὸν τοὺς περὶ πίστεως τῶν δύο Χριστοῦ φύσεων λόγους, ὁ βασιλεὺς ὑπισχνεῖτο, ὡς εἰ πεισθείη αὐτῷ, καὶ δέξηται τὴν ἁγίαν σύνοδον Χαλκηδόνος, πατριάρχην αὐτὸν καθιστᾶν τῆς αὐτόθι ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας. Εἴτε οὖν ἐν ὑποκρίσει, εἴτε καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ὁμῶς ἐδέξατο τὴν σύνοδον ὁ Ἀθανάσιος, ὁμολογήσας τὰς δύο ἐν Χριστῷ ἡνωμένας φύσεις. Καὶ τούτων στοιχηθέντων, ἠρώτησε τὸν βασιλέα περὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ τῶν θελημάτων τὸ, πῶς δεῖ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ Χριστῷ, διπλᾶ, ἢ μοναδικά; Ὁ γοῦν βασιλεὺς ξενοφωνηθεὶς ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει, ἅτε δὴ οὔπω κατὰ τοὺς ἡμετέρους καιροὺς κινηθείσῃ, γράφει πρὸς Μαρτῖνον τὸν πάπαν Ῥώμης περὶ τούτου· ὁμοίως καὶ πρὸς Σέργιον τὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ὁ μὲν πάπας ἐσήμανεν αὐτῷ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων, λέγων, ὅτι ἔνθα δύο φύσεις γνωρίζονται, κτιστὴ ὁμοῦ τε καὶ ἄκτιστος, ἀνάγκη πᾶσα ἔχειν αὐτὰς καὶ τὰς δύο αὐτῶν φυσικὰς ἰδιότητας, λέγω δὴ τὰ θελήματα, καὶ τὰς ἐνεργείας· ὧν γὰρ ἡ θέλησις, καὶ ἡ ἐνέργεια μία, τούτων πάν-

ANASTASII PRESBYTERI SINAITAE SERMO III.

Hoc Sermone declarat Interpres caussam, quare duos Sermones in illud dictum, ad imaginem, *conscripserit. Ostendit quoque pariter, quam ob caussam, atque unde initium duxerit disputatio de operationibus, atque voluntatibus in Christo: deinde vero proponit, quinam recte, vel secus haec in Christo docuerint.*

Solent sapientes medici egregieque versati in institutionibus de curatione morborum, haud primum adversus hos praeparata adhibere remedia, quam faeces aegritudinum caussas, atque radices prius intenta meditatione pernoverint. Simili prorsus ratione, qui pestiferos haeresum morbos, corruptionumque caussas errores impedire, atque funditus eradicare facile admodum pleneque voluerint, iis primum radices eorum, cardinumque fundamenta, eruenda sunt, denudanda, ab imoque concutienda: tunc quippe facile, quum ipsos optime cognorint, eis quoque poterunt egregie mederi. Non igitur nugas, aut inania verba proferemus, quorum non audiantur voces: sed in omnem etiam terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terrae verba eorum. Eorum, inquam, militarium ordinum, Persicarum Romanarumque classium, quum victoriosum Crucis trophaeum Divino adiutorio, cum Heraclio Rege in Hierusalem reversum est.

Hic scilicet Romani Imperii ea tempestate Moderator Heraclius, quum post Chaldaeos, Persasque superatos iter ad Antiochenorum civitatem instituisset, in Athanasium quemdam incidit odibilis Iacobitarum hierarchias patriarcham nuncupatum, hominem sermone promptum, & improbum nativa Syrorum calliditate. Quumque sibi invicem de duplicis Christi naturae fide communicassent sententias, id tandem pollicitus est imperator, si sibi morem gereret, sanctamque Chalcedonensem Synodum susciperet, ipsum eius sanctae Catholicae Ecclesiae Patriarcham fore constituturum. Sive igitur simulatione, sive alio quovis modo suscepit Synodum Athanasius, simulque duas in Christo unitas naturas esse confessus est. His ita compositis, ipse de operationibus, & voluntatibus percontatur a Rege, unicam ne tantum, an duplices has pariter in Christo oporteat profiteri. Quaestionis utriusque novitate commotus Rex, (numquam etenim ad nostra haec usque tempora excitata fuerat) de his ad Martinum scribit Papam Romanum, itidemque ad Sergium Constantinopolis Episcopum. Atque a Papa quidem responsum accipit, quo videlicet sibi significabatur iuxta sanctorum Patrum traditionem, ubi duae esse noscuntur naturae, creata nimirum, atque increata simul, ibi necesse pariter esse, unamquamque naturales suas habere proprietates, duas, inquam, voluntates, atque operationes: quorum nam-

τως καὶ ἡ φύσις μία, καὶ οὐ δύο τυγχάνουσι· ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα Μαρτίνῳ τὰ γράμματα.

Ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος, ἅτε δὴ Συρογενὴς ὑπάρχων, ὡς δὴ λόγος, καὶ γονέων Ἰακωβιτῶν ἔγγονος, τὰ ἐναντία Μαρτίνῳ ἐπέστελλε πρὸς Ἡράκλειον, μίαν τε φυσικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν ἐν Χριστῷ ὁμολογήσας. Δεξάμενος οὖν ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀμφοτέρων τὰ γράμματα ἐστοίχησε μᾶλλον τοῖς ὑπὸ Σεργίῳ γραφεῖσιν· ἅπερ καὶ Ἀθανάσιος ὑπτίαις χερσὶν ἀσμένως ἐδέξατο, ὡς κακοῦργος γινώσκων, ὅτι ἔνθα μία ἐνέργεια εἴρηται, ἐκεῖ πάντως καὶ μία φύσις γνωρίζεται. Εἶτα ἀποστέλλεται ὁ πάπας Κῦρος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ποιεῖ καὐτὸς ὁμοίως κἀκεῖ τὴν ὑδροβαφῆ ἐκείνην διὰ Θεοδώρου τοῦ Φαρανίτου ἕνωσιν, μᾶλλον δὲ κένωσιν μίαν, καὐτοὶ αὐτόθι γράψαντες ἐν Χριστῷ φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν. Τούτων δὴ λοιπὸν οὕτω κατὰ τῶν Ἀντιοχέων, καὶ Ἀλεξανδρέων παρακολουθησάντων, εἰς μέγα ὄνειδος ἡ σύνοδος Χαλκηδόνος, καὶ ἡ καθολικὴ περιέπεσεν ἐκκλησία· κατεκαύχοντο γὰρ οἱ τὰ Ἰακώβου ἐν Συρίᾳ φρονοῦντες, καὶ οἱ τὰ Θεοδοσίου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φάσκοντες, ὅτι οὐχ ἡμεῖς τῇ Χαλκηδόνι, ἀλλ' ἡ Χαλκηδὼν μᾶλλον ἡμῖν ἐκοινώνησε, διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας μίαν ὁμολογήσασα φύσιν Χριστοῦ.

Εἶτα ἀκούσας ταῦτα Ἡράκλειος ᾐσχύνθη, καὶ καταλῦσαι μὲν τὰ οἰκεῖα οὐκ ἤθελε, καὶ πάλιν τὸν ὀνειδισμὸν οὐχ ὑπέφερε· τότε δὴ ὡς μέγα τι νομίζων ποιεῖν, ἐκτίθεται τὸ λεγόμενον ἴδικτον τὸ περιέχον μήτε μίαν, μήτε δύο ἐνεργείας ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ· ὅπερ δὴ ἀναγνῶντες οἱ τὰ Σεβήρου φρονοῦντες, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων διέσυρον τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν λέγοντες· πρώην μὲν τὰ Νεστορίου φρονοῦντες οἱ Χαλκηδωνῖται ἀνένηψαν ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἑνωθέντες ἡμῖν διὰ τῆς μιᾶς ἐνεργείας εἰς τὴν μίαν τοῦ Χριστοῦ φύσιν· νῦν δὲ καταγνόντες τοῦ καλῶς ἔχοντος ἀπώλεσαν ἀμφότερα, μήτε μίαν, μήτε δύο ἐν Χριστῷ ὁμολογοῦντες.

Ταῦτα δὴ ἀκούσας, καὶ θεωρῶν ὁ τῆς Ῥωμαίων πρόεδρος Μαρτῖνος, καὶ μὴ φέρων οὕτως αἰσχρῶς ὁρᾷν ὀνειδιζομένην τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖ ἐν τῇ Ῥώμῃ σύνοδον πλειόνων ὁσίων ἐπισκόπων, κηρύξας ἐκ πατερικῶν μαρτυριῶν δύο ἀδιαιρέτους Χριστοῦ τὰς ἰδιότητας, τουτέστι, τὴν θείαν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν αὐτοῦ, καὶ ἐνέργειαν. Εἶτα τελευτᾷ Ἡράκλειος· ἐξορίζεται Μαρτῖνος ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλείου· καὶ θᾶττον ἀνέστη ὁ ἐρημικὸς Ἀμαλὴκ τύπτων ἡμᾶς τὸν λαὸν τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκείνη ἦν ἡ πρώτη καὶ φοβερὰ καὶ ἀνίατος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ πτῶσις· ἡ κατὰ

namque voluntas, operatioque una est, horum pariter unicam omnino, non duplicem censendam esse naturam. Hanc prorsus sententiam Martini litterae complectebantur.

Sergius vero Constantinopolita, qui scilicet ex Syria traxerat genus, atque ex Iacobitis prognatis stirpe derivabat, litteras ad Heraclium dedit in adversam Martino sententiam conscriptas, queis unicam naturalem voluntatem, operationemque in Christo confitebatur. Litteris in hunc quem diximus modum ab utroque acceptis imperator, Sergii potius sententiae adhaerere constituit, quam epistola expresserat, quamque Athanasius gaudio elatus resupinis exceperat manibus, qui scilicet callidus, norat ibi omnino unicam naturam intelligi oportere, ubi unica esse operatio diceretur. Cyrus interea Pontifex Alexandriam mittitur, quo loci & ipse similiter per Theodorum Pharanitem eo unitatis, sive potius inanitatis dogmate inficitur; quare utrique unicam hanc naturalem operationem in Christo scriptis propugnant. His igitur in hac postea permanentibus sententia adversus Antiochenos, atque Alexandrinos, in magnam incidit Chalcedonensis Synodus, & Catholica Ecclesia vituperationem. Iacobi namque sectatores in Syria, Alexandriaeque Theodosii discipuli in ipsius dedecus gloriabantur aientes: non nos Chalcedoni, sed Chalcedonem potius nobiscum convenisse, quae videlicet ob unicam Christi operationem unicam quoque naturam eius fateatur.

His auditis Heraclius erubuit; ceterum quamquam quae animo proposuerat repudiare nollet, neque tamen ferendam esse contumeliam existimavit. Itaque veluti magnum aliquid facere excogitasset, illud quod edictum nuncupatur publicavit, quo continetur, neque unicam deinceps, neque duplicem in Christo fas fore, confiteri operationem. Quod quum ad Severi sectatorum notitiam pervenisset, per cauponas continuo, atque per balnea Catholicam sannis lacerare coeperunt Ecclesiam, in hunc ferme modum dicentes, non ita pridem Nestorii discipulos Chalcedonenses sorde ablutos fuisse conversos ad veritatem, coniunctos nobis in unius Christi naturae fide, ob unicam operationem; nunc vero quae recte instituta fuerant condemnantes, utramque sustulisse, quum neque unicam iam, neque duplicem in Christo confiteantur.

Haec audiens, animadvertensque Romanorum Antistes Martinus, quum minime pati posset adeo impudenter dedecore adfectam Ecclesiam prospicere, plurium sanctorum Episcoporum Romae Synodum cogit, in qua ex sanctorum Patrum testimoniis, duas indivisas Christi proprietates, hoc est, Divinam & humanam voluntatem eius, atque operationem palam profitetur. Post haec decessit Heraclius: pellitur exsilio Martinus ab Heraclii nepote: statimque surrexit solitarius Amalec nos Christi populum percutiens.

Prima ea fuit terribilis, atque insanabilis Romani exercitus clades: illa, inquam, ad Gabi-

τὴν Γαβιθᾶν λέγω, καὶ Γερμουχᾶν, καὶ τὴν Δαθεμῶν αἱμοχυσία, μεθ' ἣν αἱ Παλαιστινῶν, καὶ Καισαραίων, καὶ Γεροσολύμων ἁλώσεις, καὶ ἐμπρήσεις· εἶτα ὁ Αἰγύπτιος ὄλεθρος, καὶ καθεξῆς αἱ τῶν μεσογείων, καὶ νήσων, καὶ Ῥωμανίας πάσης αἰχμαλωσίαι, καὶ ἀνίατοι ἐρημώσεις. Ἀλλ' οὐδ' οὕτως εἰς συναίσθησιν ἦλθον οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες, καὶ κυριεύοντες· ἀλλὰ δὴ μεταστειλάμενοι τοὺς ἐν τῇ Ῥωμαίων συνόδῳ διαλάμψαντας, γλωσσοτομίαις, καὶ χειροκοπίαις εἰς αὐτοὺς ἐχρήσαντο. Τί δέ; καὶ ἡ τούτων ἡμῖν ἐκ Θεοῦ ἀντίδοσις· ἐκείνη ἡ ἐν τῇ Φοινίκῃ μικροῦ δὴν παντελὴς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ, καὶ τοῦ στόλου ἀπώλεια, καὶ ἡ κατὰ πρόσβασιν πάλιν πάντων τῶν Χριστιανικῶν λαῶν, καὶ τόπων ἐρήμωσις· ἥ τις οὐκ ἐπαύσατο, ἄχρις ἂν ὁ Μαρτίνου διώκτης ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ μαχαίρας ἀπέθανεν. Ὁ δὲ τούτου υἱὸς Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβὴς δι' οἰκουμενικῆς συνόδου τὰς ἁγίας ἐκκλησίας ἥνωσε, θείαν τε ὁμοῦ, καὶ ἀνθρωπίνην ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν κατὰ τοὺς ἁγίους πατέρας ὁμολογήσας, θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν. Ἥτις ὁσία σύνοδος, ὥσπερ θυσία εὐπρόσδεκτος, καὶ ὡς ἐκεῖνο τὸ τοῦ Ἀαρὼν θυμίαμα προσδεχθεῖσα παρὰ τῷ Θεῷ ἐπὶ εἴκοσι χρόνους τὸν ὄλεθρον τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἔπαυσε, τὴν μάχαιραν τῶν ἐχθρῶν κατ' ἀλλήλων αὐτῶν ἤγαγε, τὰς χώρας ἀνέπαυσε, τὴν θάλατταν πλόϊμον ἐποίησε, τὰς αἰχμαλωσίας διεκώλυσε, καὶ πάσῃ τῇ Ῥωμανίᾳ ἄνεσιν καὶ παράκλησιν καὶ εἰρήνην οὐ μετρίαν πεποίηκεν· Ἀλλὰ δὴ ταῦτα πάντα οἱ ματαιόφρονες οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνῆκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται, ἐπὶ καπηλείων, καὶ βαλανείων, καὶ κορασίων, καὶ ἑταιρίδων ἡμᾶς διασύροντες, καὶ φάσκοντες, ὅτι οἱ δύο θελήματα λέγοντες ἐν τῷ Χριστῷ, πάντως τὸ ἓν ἀγαθὸν λέγουσι, τὸ δὲ ἕτερον πονηρὸν, τὸ ἓν θεϊκὸν, τὸ δὲ ἕτερον διαβολικόν. Πῶς γὰρ δυνατὸν ὅλως λέγειν ἀνθρώπινον θέλημα ἐν Χριστῷ; τοῦ ἀποστόλου λέγοντος „ ὅτι τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς νόμῳ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται „ ϗ „ τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεὸν „ ϗ „ ἦμέν ποτε καὶ ἡμεῖς ἀπειθεῖς ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκός· τὸ γὰρ θέλημα τῆς σαρκὸς θάνατος. „

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ καθ' ἡμῶν ὑλακτοῦσιν, ὡς κύνες, ϗ ἵπποι, καὶ ἡμίονοι, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις, συκοφαντοῦντες ἡμᾶς, ὡς δύο πρόσωπα, καὶ δύο ὑποστάσεις λέγοντας ἐν Χριστῷ, καὶ δύο διορισμοὺς, καὶ δύο ἐναντίας ἐξουσίας, καὶ ἀρνουμένους τὴν θεοτόκον φωνὴν, καὶ πάντα διπλᾶ, καὶ διῃρημένα ἐπὶ αὐτοῦ δογματίζοντας, καὶ δύο ἐνεργείας, ἀγαθήν τε καὶ πονηρὰν ἐπ' αὐτοῦ κηρύττοντας. Δι' ὧν τινων φλυαριῶν τε καὶ συκοφαντιῶν ἔβλαψαν λαοὺς, ἔσχισαν ἐκκλησίας, ἐτάραξαν χώρας, ἐνύβρισαν τὴν πίστιν, ἱερεῖς ἀπέσχισαν, μονάζοντας ἐπλάνησαν, ἄρχοντας ἐμίαναν, τὰ πάντα ἐσάλευσαν, πᾶσαν πόλιν, πᾶσαν κώμην, πᾶσαν ἐπαρχίαν διωγμοὺς ποιήσαντες, αἰκισμοὺς, ἐστασμοὺς, ἀφορισμοὺς, ἐξορίας, καταδίκας, οἵας οὐδὲ Ἀρειανοὶ κατὰ

bitham, & Hiermucham, & Dathemon sanguinis fusio, ad quam Palaestinorum, & Caesareensium, & Hierosolymitarum sequutae sunt capturae, & incensiones. Inde Aegypti pernicies, post vero continuo Mediterraneorum, & Insularum, & Romaniae universae captivitates, insanabilesque vastationes contigerunt. Verum neque propterea pacem Romani principes & dominatores consensionemque firmarunt; verum captis iis, qui in Romana Synodo effulserant, linguarum sectionibus, manuumque abscissionibus in ipsos animadverterunt. Sed quid? horum nobis a Deo concessa retributio fuit; illa nimirum in Phoenicia totalis paene Romani exercitus, militariumque ordinum pernicies, atque in huius accessum pariter omnis Christiani populi locorumque vastatio: quae non prius cessavit, quam Martini persequutor in Sicilia gladio peremtus est. Huius porro filius Constantinus pius, oecumenica congregata Synodo, sanctas coniunxit Ecclesias, in qua Divina simul, & humana Iesu Christi Dei nostri voluntas, atque potestas communi confessione constituta est. Quae sancta Synodus, veluti acceptabile sacrificium, & ut Aaron illud thymiama, a Deo excepta, viginti annorum spatio, cessare omnino fecit gentis nostrae perniciem, gladiosque inimicorum in ipsos invicem convertit: civitatibus requiem contulit, placidum fecit mare, sanguinis effusiones valide cohibuit, universaeque Romaniae requiem, relaxationem, consolationem, pacemque incredibilem comparavit. Verum haec sane omnia insipientes non cognoverunt, neque intellexerunt; in tenebris ambulant, atque per cauponas, per balnea, interque muliercularum agmina, & lupanaria nobis calumniantur, aientes, eos qui duas esse in Christo voluntates adfirmant, alteram bonam omnino ponere, alteram iniquam, unam Divinam, alteram vero diabolicam. Qua enim, inquiunt, ratione fieri potest, ut humana esse in Christo dicatur voluntas, aiente Apostolo, „ quod voluntas carnis Deo non subiicitur „ & „ voluntas carnis inimicitia in Deum „ & „ fuimus aliquando etiam nos Deo inobedientes carnis voluntatem facientes: voluntas namque carnis mors est? „

Haec, horumque similia adversus nos latrant veritatis hostes, ut canes, & equi, & muli, quibus non est intellectus, calumniati nobis, tamquam duas personas, duasque subsistentias diceremus in Christo, duplexque item discrimen distinctionis, duasque contrarias potestates; & Theotocon Deiparae *vocem negaremus, omniaque diversa, atque distincta statueremus in ipso, duplicem denique operationem, bonam, & malam in eo constitueremus. Quibus dicteriis, & calumniis maximum intulerunt populis damnum, sciserunt Ecclesias, turbarunt urbes, iniuria fidem adfecerunt, schismate diviserunt sacerdotes, deceperunt solitarios, contaminarunt Principes, omnia concitarunt, in omni urbe, in omni incolatu, principatuque persequutionem commoventes, iniurias, inquisitiones, sententias, exsilia, condemnationes, qua-*

τῆς ἐκκλησίας, μῖσος τε τοιοῦτον πρὸς ἡμᾶς ἔχοντες, οἷον οὔτε πρὸς Ἰουδαίους, ἢ Σαμαρεῖς, ἢ Μανιχαίους, ἢ Ἕλληνας, ἢ ἀποστάτας ἔχουσιν· αἱρούμενοι δὲ μᾶλλον συνδυάζειν καὶ συναυλίζεσθαι τοῖς τὰ εἴδωλα προσκυνοῦσιν, ἢ ἡμῖν τοῖς τὰς δύο Χριστοῦ ἰδιότητας ἀδιαιρέτως λέγουσι, καὶ συνεύχεσθαι μᾶλλον σὺν Ἰουδαίοις ἐκλεγόμενοι, ἢ σὺν ἡμῖν τοῖς ὁμολογοῦσιν ἐν Χριστῷ θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ἀδιαιρέτως θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν· μὴ βουλόμενοι τάχα δὲ μήτε δυνάμενοι διακρίναι, τί μέν ἐστι τὸ θεϊκὸν, καὶ ἄκτιστον θέλημα, τί δέ ἐστι τὸ θεόκτιστον καὶ θεόσδοτον τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς θέλημα; δι' οὗ θελήματος ἐργάζεται τὸ ἀγαθὸν, καὶ εὐάρεστον τοῦ Θεοῦ θέλημα· τί δὲ πάλιν ἐστὶ τὸ σαρκικὸν, ἤγουν διαβολικὸν καὶ ὑλικὸν θέλημα; ὅπερ ὁ θεῖος ἀπόστολος, καὶ πᾶσαι αἱ γραφαὶ διαβάλλουσι, καὶ ἀποβάλλονται.

Ὅτι γὰρ τὴν ἁμαρτίαν πολλάκις σάρκα ὀνομάζει ὁ Παῦλος, ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος „ ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομίσουσι; καὶ οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται „ καὶ „ ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθορὰν „ καὶ „ ἐὰν κατὰ σάρκα περιπατῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν „, σάρκα τὴν ἁμαρτίαν ὀνομάζων, ἀλλ' οὐ τὴν φύσιν τῆς ἡμετέρας σαρκός· ἐπεὶ εὑρίσκεται τὸν Χριστὸν ἐνυβρίζων τὸν λέγοντα „ ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα, καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα „. Ὥστε τὸ σαρκικὸν θέλημα ἀλλότριον, καὶ ξένον τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἅγιοι πατέρες ὁρίζουσι, καὶ τὴν σαρκικὴν, καὶ ἐμπαθῆ τῆς ἁμαρτίας ἐνέργειαν, οὐ τὴν φυσικὴν, οὐ τὴν θεόκτιστον, οὐ τὴν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχουσαν, ἡμῶν ἄμωμον, καὶ ἀδιάβλητον φυσικὴν θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν.

Ἀλλ' οἱ ἀληθῶς ὄντως ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τοῦ διαβόλου ἐνεργούμενοι, καὶ εἰς τὰς πυρώσεις, καὶ ἐκκαύσεις τῆς σαρκὸς ἐκμαινόμενοι, καὶ ὑπὸ τοῦ σαρκικοῦ θελήματος κατακαμπτόμενοι, καὶ μολυνόμενοι, καὶ βορβορούμενοι, μὴ ἰσχύσαντες διακρίναι, τί μέν ἐστι τὸ ἐπείσακτον καὶ πονηρὸν θέλημα, καὶ ἡ παρὰ φύσιν ἐνέργεια, τί δέ ἐστι τὸ θεόφυτον καὶ θεόσδοτον τῆς ψυχῆς λογιστικὸν, καὶ ἐπιθυμητικὸν οὐσιῶδες θέλημα, καὶ τί πάλιν ἡ ζωτικὴ αὐτῆς, καὶ συστατικὴ τοῦ σώματος ἐνέργεια, ὡς γνήσιοι τοῦ Μάνεντος μαθηταὶ διαβάλλουσι τὸ τῆς φύσεως τοῦ θεοκτίστου ἀνθρώπου θέλημα, κακίζουσιν ὡς οἱ Μανιχαῖοι τὴν ἡμῶν θεόκτιστον σάρκα, ὑβρίζουσι τὴν ζωοποιὸν θεόσδοτον ἡμῶν ἐνέργειαν, μέμφονται τὴν νοερὰν ἡμῶν θεόσδοτον ἐπιθυμίαν, δι' ἧς ὀρεγόμενοι τῶν θείων τυγχάνομεν τῆς σωτηρίας, διὰ παντὸς αὐτῶν τοῦ δόγματος τῷ κτίστῃ προσκρούοντες.

Εἰ δὲ πονηρὸν ἦν τὸ ἔμφυτον τῆς ψυχῆς θέλημα, πῶς φησιν ὁ Δαβὶδ „ ὅτι καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι τῷ Θεῷ „.

quales neque Arriani commoverunt uspiam adversus Ecclesiam, tanto nos odio prosequuti, quantum neque adversus Iudaeos, vel Samaritas, vel Manichaeos, vel Graecos, vel recessores, sive Apostatas animo concepissent, commorari potius, copularique eligentes cum idolorum cultoribus, quam nobiscum, qui duas indivise Christi proprietates profitemur; & praeferentes cum Iudaeis oratione convenire, quam nobiscum, qui Divinam humanamque indivise in Christo fatemur voluntatem, atque operationem, quum nolint, neque vero possint continuo discernere, quaenam sit Divina, atque increata voluntas, quaenam vero ea sit voluntas, quae a Deo creata est, donoque tributa rationali nostrae naturae, qua videlicet voluntate bonum operamur, atque sanctissima Divina voluntas a nobis adimpletur: quidque rursus carnalis, sive diabolica, atque materialis voluntas sit, quam sanctus Apostolus, universaeque Divinae litterae improbant, atque reiiciunt.

Quod autem peccatum appellet Paullus saepe saepius carnem, audi ipsum dicentem „ quod caro, & sanguis regnum Dei non possidebunt; & qui in carne sunt, Deo placere non possunt „ & „ qui seminat in carne, de carne etiam metet corruptionem „ & „ si secundum carnem ambulaveritis, futurum est, ut pereatis „ carnem peccatum nominans, non autem carnis nostrae naturam: iniuria quippe etiam Christum adficeret dicentem „ palpate me, & videte, quia spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere „. Ita ut carnalem voluntatem alienam a Christo, extraneamque definiant sancti Ecclesiae Patres, & carnalem, atque peccato subiectam operandi facultatem, non eam, quae naturae est, non eam quae creata a Deo est, non eam quae ad imaginem, & similitudinem Dei nobis concessa est, immaculatam, & irreprehensibilem naturalem voluntatem, atque operationem.

Sed qui vere Diaboli potestate intus aguntur, & carnis concupiscentiis, & incendiis subiecti manent, subque carnali voluntate deprimuntur, in ipsis contaminati, & obvoluti, quum discernere nequaquam valeant inter superinductam voluntatem & malam, & operationem, quae praeter naturam est, & inter eam, quae a Deo originem sortitur, atque a Deo data est animae, essentialiter rationalem, & desideriis aptam voluntatem: neque quid rursus sit vitalis eius, & subsistens facultas corporis, ut periti Manethis discipuli improbant naturalem a Deo creati hominis voluntatem, utque Manichaei carnem nostram a Deo ipso editam damnant, iniuriaque adficiunt datam a Deo nobis vivificantem operationem, intellectualemque a Deo nobis pariter datam desiderandi facultatem incusant, per quam scilicet elevati Divinam nanciscimur salvationem: hoc scilicet eorum dogmate per omnia ipsum impetunt Creatorem.

Si autem iniqua haec animae voluntas est, quomodo David inquit „ quoniam ex voluntate mea confitebor Domino? „ Quomodo autem

omnino

Πῶς γὰρ ἂν ὅλως καὶ δυνήσεται ἡ ψυχὴ θελῆσαί τι τῶν θείων, εἰ μὴ ἔχει θέλησιν λογικήν; ἢ πῶς νοήσει τι τῶν κρειττόνων καὶ νοερῶν, ἢ ἐνεργήσει, μὴ ἔχουσα ἐνέργειαν νοεράν; δι' ὧν δύο ἰδιοτήτων ἐξεικονίζει σαφῶς ἐν ἑαυτῇ τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μόνον ἡμῖν πεπόνηνται οἱ προκείμενοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα λόγοι, εἰς τὸ δεῖξαι, ὡς ἐν τύπῳ τινὶ καὶ εἰκόνι τῷ ἀνθρώπῳ οὐ μόνον τῶν δύο τοῦ Χριςοῦ οὐσιῶν τὴν προδιατύπωσιν, ἀλλὰ καὶ δύο ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων ἀδιαβλήτων, ὡς ἐν τύπῳ τινὶ ἀμυδρῷ προδιάγραψιν. Καὶ γὰρ τὸ τιμᾷν πατέρα καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφοὺς ἀγαπᾷν, καὶ συγγένειαν, φύσεως ἀνθρωπίνης φυσικόν ἐςιν οὐσιῶδες θέλημα, ψυχῆς ἀδιάβλητον· τὸ δὲ καταλεῖψαι, καὶ ἀρνήσασθαι διὰ Θεὸν πατέρα, καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφοὺς, ὄντως θεῖον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θέλημα, ἀξιέπαινον. Ἰδοὺ δύο θελήματα ἀδιάβλητα, τὸ μὲν φύσει ἀνθρώπινον, τὸ δὲ ὑπὲρ φύσιν καὶ θεῖον.

Λοιπὸν ὅτε εἴδῃς Ἰησοῦν ὑποτασσόμενον καὶ δουλεύοντα, ὥς φησιν ὁ Λουκᾶς, τῷ Ἰωσὴφ, καὶ τῇ μητέρι, καὶ προςρέχοντα, καὶ περιπλεκόμενον, ὡς παιδίον ταῖς ἀγκάλαις, καὶ τοῖς ἁγίοις κόλποις αὐτῆς, μὴ διςάσῃς εἰπεῖν θελήματι, καὶ ςοργῇ τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως ποιοῦντα, καὶ δεικνύντα αὐτὸν ταῦτα, καὶ τέλειον, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἑαυτὸν ἐμφανίζοντα κατὰ πάντα τρόπον, ὥς φησιν ὁ Παῦλος, δίχα μόνης τῆς ἁμαρτίας· ὅταν δὲ πάλιν πρὸς τὴν μητέρα λέγει „ τί ἐμοὶ, καὶ σὺ γύναι „ καὶ „ τίς ἐςι μου πατὴρ, ἢ μήτηρ, εἰ μὴ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με „ ἐνταῦθα παιδεύει ἡμᾶς τὸ θεῖον, καὶ ὑπὲρ φύσιν θέλημα. Δι' ἡμᾶς γὰρ πάντα ἐποίει, καὶ ἔπραττεν ἐν πᾶσιν αὐτὸς τέλειος, καὶ προτέλειος, καὶ ἀεὶ πληρὴς ὑπάρχων. νομίζων δὲ μᾶλλον ἀκριβεςέραν ὑπάρχειν τὴν ἑτέραν ἐκδοχὴν τὴν φάσκουσαν, ὅτι διὰ τῆς θελήσεως τῆς λογιςικῆς, καὶ βουλευτικῆς, καὶ διανοητικῆς τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς ἐπλήρου ὁ Χριςὸς τὴν ὑπακοὴν, καὶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν ἐντολὴν, καὶ τὸ πρόςαγμα, καὶ τὸν νόμον. Διὰ δὲ πάλιν τῆς ζωτικῆς, καὶ ζωοποιοῦ θεοσδότου, αὐτῆς λέγω δὴ τῆς ψυχῆς τῆς νοερᾶς ἐνεργείας συνεκράτει, καὶ ἐζωοποίει, καὶ ηὔξει τὸ οἰκεῖον σῶμα ὁ Θεὸς λόγος κατὰ τὸν ὅρον καὶ νόμον, ὃν δέδωκε τῇ λογικῇ ψυχῇ ζωοποιεῖν, καὶ συγκρατεῖν, καὶ αὔξειν, καὶ κινεῖν τὴν τῶν σωμάτων φύσιν. Ὅθεν καὶ ψυχὴ δι' οὐδὲν ἕτερον εἴρηται, εἰ μὴ ἐκ τοῦ ψύχειν, ἤγουν ζωοποιεῖν τὸ σῶμα. Ἐκ τούτου καὶ ἀποψύχειν τὸ ἀποθνήσκειν εἴρηται· ὥσπερ πάλιν τὸ ἀναψύχειν τὸ ζῆν.

Ὥσπερ δὲ διττῆς Χριςοῦ φύσεως, ὡσαύτως καὶ θελήσεως εἰκόνας ἐδείξαμεν εἰς τὸν κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον σύνθετον ἄνθρωπον· οὕτω πάλιν ὡς ἐν

omnino anima poſſet Divinum aliquod velle, niſi rationali praeſtaret voluntate? vel quomodo ad ea, quae optima ſunt, & intellectualia poſſet animum adiicere, vel ad ipſa conari, niſi rationalem haberet facultatem? quibus nimirum duabus proprietatibus in ea manifeſte exprimitur id, quod eſt ad imaginem, & ſimilitudinem Dei. Propterea itaque, & hac una de cauſſa duo a nobis praedicti Sermones conſcripti ſunt in illud, ad imaginem, ut oſtenderemus, in homine veluti in figura & imagine quadam, non modo duplicis Chriſti eſſentiae imaginem, verum etiam duarum operationum voluntatumque indiviſarum exemplar. Verum enimvero patrem, matremque honorare, fratres, atque conſanguineos diligere humanae proculdubio naturae naturalis eſt, eſſentiae indita, atque ab anima indiviſa voluntas: quum patrem ipſum, atque matrem, fratreſque propter Deum derelinquere, atque abnegare Divina ſit, laude digna voluntas, excedenſque naturae conditionem. En itaque duas indiviſas voluntates; humanae naturae alteram, alteram ſuper naturam ipſam, atque Divinam.

Ceterum quum Ieſum proſpicis ſubditum, & inſervientem, ut inquit Lucas, Ioſepho, & matri, ipſis accurrentem, & ut puerulum ſancti gremii eius complexu circumdatum, ne dubites dicere voluntate, & ingenito noſtrae naturae amore haec ab ipſo praeſtari, demonſtrarique, ſeque eum nobis perfecte humanitate conſubſtantialem oſtendere omni, ut inquit Paullus, ratione, ſi unicum exceperis peccatum. Quum rurſus autem matri dicit „ quid mihi eſt, & tibi mulier? „ & „ quis pater meus eſt, & mater, niſi is, qui facit voluntatem eius, qui miſit me? „ nobis iis locis Divinam, ſupernaturalemque ſuam indicat voluntatem. Omnia quippe propter nos fecit, & operatus eſt perfectus ipſe in omnibus, & ſumme perfectus, ſemperque exſiſtens in plenitudine, & ſtatuens alteram, quae mox dicta eſt ſubiectionem multo eſſe meliorem, quoniam per rationalem, atque deliberativam voluntatem, & diſcretivam intellectualis animae, quam in forma ſervi acceperat implevit Chriſtus voluntatem, praeceptum, imperium, & legem patris, atque pariter per vitalem, & vivificantem, a Deo ſibi datam, eam, inquam, animae intellectualis facultatem, rexit, vivificavit, auxitque corpus ſuum Dei Verbum, iis ſane limitibus, ac legibus, quae rationali animae ſunt a Deo praeſcriptae, ut informet, vivere faciat, augeat, & moveat corporis ipſius naturam. Quamobrem non alia de cauſſa ſpiritus dicitur, niſi eo quod corpus vivificet, ſive faciat ſpirare; exindeque pariter mori, non ſpirare nuncupatur, ſimiliterque vivere, reſpirare.

Quemadmodum autem duplicis Chriſti naturae imaginem voluntatiſque ſimiliter in propoſito ab ipſo ad imaginem, & ſimilitudinem ſuam formato homine demonſtravimus; ſic pariter

εἰκόνι τινὶ, καὶ τύπῳ, λέγω, ὁρᾶται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ διττή τις ἐνεργείας ἔμφασις εἰς εἰκόνα, καὶ τύπον Χριστοῦ. Καθάπερ γὰρ ἡ αὐτοῦ θεότης ἐνήργει καὶ θεανδρικῶς, ἐνήργει δὲ καὶ θεϊκῶς ἐν οὐρανῷ πρὸ τῆς τοῦ σώματος ἀναλήψεως, ὡς ἀπερίγραπτος, καὶ μὴ περιγραφεῖσα ἐν τῷ σώματι· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἡ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου ὑπάρχουσα, ἐνεργεῖ μὲν καὶ ψυχανδρικῶς, τουτέστι, σωματοψύχως εἰς τύπον τοῦ θεανδρικῶς Χριστοῦ· ἐνεργεῖ δὲ καὶ ψυχικῶς μόνον, πλεῖστά τινα μὴ συνεργοῦντος αὐτῇ τοῦ οἰκείου σώματος, εἰς τύπον τοῦ ἀοράτου Θεοῦ λόγου τοῦ πολλὰ ἀοράτως ἐνεργήσαντος, καὶ ἐνεργοῦντος ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς διὰ τῆς ἀπεριγράπτου αὐτοῦ, καὶ παγκοσμίου, καὶ ὑπερκοσμίου θεϊκῆς ἐνεργείας.

Ἡ οὖν ἀγάπη ἡ πρὸς Θεὸν κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνην ἐπιτελεῖται ἐνέργειαν, οὐ χρῄζουσα ἐν τούτῳ τῆς συνεργείας τοῦ σώματος· ὁμοίως καὶ ἡ πίστις ψυχικῆς καὶ μόνης ἐνεργείας ἐστὶν ἔνδειξις· ὡσαύτως καὶ ἡ ἐλπὶς κατὰ ψυχικὴν καὶ μόνην ἐπιτελεῖται ἐνέργειαν· ὥσπερ καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη δι' ἐνεργείας ψυχικῆς ἐνεργεῖται, καὶ ὑφίσταται, καὶ περιληπτικῶς εἰπεῖν, πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι, καὶ πνευματικαὶ ἀρεταὶ, ὧν ῥίζα, καὶ μήτηρ, καὶ θεμέλιός ἐστιν ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, κατὰ τὴν νοερὰν καὶ μόνην τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς ἐνέργειαν ἐπιτελοῦνται, οὐ χρῄζουσαι τοῦ σώματος εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐκπλήρωσιν. Ὅθεν καὶ οἱ πληροὶ, καὶ ἀσθενεῖς, καὶ ἀκίνητοι ὄντες τῇ σαρκὶ, δύνανται διὰ τῶν τοιούτων ἀρετῶν τῇ κατὰ ψυχὴν ἐνεργείᾳ εὐαρεστῆσαι τῷ Θεῷ· ϗ ἐν τῷ ὕπνῳ δὲ μάλιστα τῷ καθ' ἡμᾶς δείκνυται τὸ διττὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐνεργείας· τοῦ γὰρ σώματος ὥσπερ νενεκρωμένας, ϗ σχεδὸν ἀνενεργήτους τὰς αἰσθήσεις ἔχοντος, ἡ νοερὰ καὶ λογιστικὴ τῆς ψυχῆς ἐνέργεια ἀκοιμήτως, ϗ ἀσιγήτως τὰ πάντα περιπολεῖ.

Ἐπεὶ πῶς ϗ χωριζομένη τοῦ σώματος ἐν τῷ θανάτῳ συνίσταται ἡ λογικὴ ψυχὴ, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῆς, ϗ ζωτικῆς, ϗ ἀειζώου ἐνεργείας; ϗ μάλιστα αἱ τῶν δικαίων ψυχαὶ πῶς νῦν Θεὸν αἰνοῦσι; κατὰ ποίαν ἐνέργειαν τὴν παρ' αὐτοῦ εἰσδέχονται ἔλλαμψιν; πῶς ὑπὲρ κόσμου πρεσβεύουσιν; ἕκαστον γὰρ πρὸς τὴν οἰκείαν συγγένειαν τὴν ἰδιότητα ἔχει· τὸ μὲν σῶμα ὡς ἐξ ἠρεμούσης, ϗ νεκρᾶς, ϗ ἀκινήτου, καὶ ἀναισθήτου γῆς ὑφεστὼς νεκρόν τε ϗ ἄψυχον, ϗ ἀναίσθητον, καὶ ἀκίνητον, ϗ πάντη ἄπρακτον ἐν τῷ θανάτῳ γίνεται, κατὰ τὴν θείαν ἀπόφασιν τὴν περὶ τοῦ σώματος πρὸς τὸν Ἀδὰμ ῥηθεῖσαν „ ὅτι γῆ εἶ, ϗ εἰς γῆν ὡς γῆ ἀπελεύσῃ, ἐξ ἧς ϗ ἐπλάσθης. „ ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἐκ γῆς γέγονεν, οὐκ ἐξ ἀέρος, οὐκ ἐξ ὑδάτων, οὐκ ἐκ πυρὸς, οὐκ ἐκ φωτὸς, οὐκ ἐξ ἡλίου, οὐκ ἐκ νεφέλης, οὐδὲ ἐξ ἑτέρας τινὸς ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας κτιστῆς ὁρωμένης, ἢ νοου-

riter veluti in imagine quadam, inquam, atque figura prospicitur in homine duplex facultatis vigor secundum typum, & imaginem Christi. Etenim sicut Divinitas eius Theandrice, sive Deiviriliter operabatur, & pariter ante corporis adsumptionem Divinitus etiam operabatur in caelo, ut incircumscripta, neque corporis coërcita limitibus; ita anima quoque ad imaginem, & similitudinem invisibilis Dei Verbi exsistens, facultatem operationis habet psychandricae, hoc est in corpus vitaliter agentis, quod Theandricae operationis Christi figura exprimitur, & facultatem habet rursus operationis spiritalis tantum, quum ipsa permulta haudquaquam cum proprio simul corpore operetur; quod figura exprimitur Dei invisibilis Verbi, plura invisibiliter operari potentis, facientisque in caelo, & in terra, incircumscripta sua, perfectissimaque, & superexcellenti Divina virtute.

Amor itaque, quo in Deum ferimur, spiritali tantum animae virtute perficitur, quin omnino corporis cooperatione ad hoc egeat. Fides similiter unius tantum spiritalis huius facultatis est vigor: spes eodem quoque modo sola spiritali facultate peragitur: quemadmodum humilis etiam animi demissio per spiritalem facultatem exercetur, atque consistit, & ut summatim dicamus, necessariae omnes, & spiritales virtutes, quarum radix, fundamentum, ac mater est puritas cordis, per solam intellectualem rationalis animi nostri facultatem perficiuntur, quin omnino corpore indigeant, ut ipsarum actus impleantur. Quamobrem ii quoque, qui carne tumentes, & infirmi sunt, & immobiles, eiusmodi virtutibus, quae ex animi facultate sunt Deo beneplacentes fieri possunt. Ceterum in somno potissimum nostro duplex haec nostra facultas eleganter ostenditur. Corpore enim habente tunc velut mortuas, agendique propemodum incapaces sensuum facultates, intellectualis tantum, rationalisque animae actio, nec quietis patiens, nec silentii, omnia administrat.

Quomodo vero etiam separata a corpore per mortem rationalis subsistit anima, praeterquam ob intellectualem sui, vitalemque, atque perpetuo viventem virtutem? Ac iustorum animae potissimum quomodo Deum nunc laudibus extollunt? quanam actione lucem ab eo, & claritatem accipiunt? quomodo pro mundo rogant? rem enim sibi cognatam quidlibet proprie respicit, & ad eam tendit. Corpus namque, ceu ex stupida, & mortua, & immobili, insensibilique terra formatum, mortuum, animo, sensu, ac motu destitutum, atque actioni cuique ineptum fit per mortem, iuxta divinam sententiam adversus corpus in Adamum pronunciatam „ quoniam terra es, & in terram iterum reverteris, eius terrae similem, ex qua etiam plasmatus es. „ Anima porro non de terra facta est, non ex aëre, non ex aquis, non ex igne, non ex luce, non ex sole, non ex nubibus, neque ex alia quavis creata adspectabili substantia, sive natura, vel excogitabi-

μένης· ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ἀχράντου, ϗ ἀϊδίου, καὶ ἀκαταλήπτου, καὶ ἀνερμηνεύτου, ϗ ἀοράτου, ϗ ἀσχηματίϛου, ϗ ἀθανάτου, ϗ ἀφθάρτου, ϗ ἀψηλαφήτου, καὶ ἀῤῥεύϛου, ϗ ἀσωμάτου φύσεως τοῦ Θεοῦ τὴν κτίσιν, ϗ τὴν ὕπαρξιν, ϗ τὴν πρόοδον διὰ τοῦ θείου ἐκείνου ἐμφυσήματος ἡ θεοείκελος, ϗ θεόσδοτος, ϗ θεόμοιος, καὶ θεόκτιϛος ἡμῶν ψυχὴ ἔσχεν, ὥσπερ ἔκ τινος πηγῆς ζωῆς ζωὴ ϗ ζωοποιὸς προελθοῦσα, ϗ ὡς ἐκ θησαυροῦ φωτὸς λαμπηδὼν δημιουργηθεῖσα, καὶ ὡς ἔκ τινος ἀβύσσου ἀϊδίου ἀρώματος εὐωδίας πνοὴ διὰ τοῦ θείου ϛόματος γεννηθεῖσα, ἐξελθοῦσα, καὶ τῷ Ἀδὰμ ἐνοικιωθεῖσα[1]· καὶ ὅπως ἀποτολμήσας εἴπω, ἐκ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ἁπάντων Θεοῦ λόγου ἡ λογικὴ ἡμῖν μετεδόθη ψυχή, ἐκ τοῦ ἀχράντου ϛόματος εἰς ἡμᾶς ἐμπνευσθεῖσα, ἐκ Θεοῦ καρδίας ἡμῖν καρδιωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ ψυχῆς ἡμῖν ἐμψυχωθεῖσα, ἐκ Θεοῦ νοὸς ἡμῖν νοερωθεῖσα· ὅθεν ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀκινήτου διὰ τοῦ ϛόματος[2], ϗ τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θείου προελθοῦσα, ϗ γεννηθεῖσα ἀεικίνητος ὑπάρχει, καὶ μόνη παρὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν κατ' εἰκόνα, ϗ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχει, καὶ προσηγορεύθη, ὡς ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ κατὰ χάριν τὰ τῆς θείας φύσεως ἰδιώματα τυπικῶς· λέγω δὴ τὸ ἀκατάληπτον, τὸ ἀόρατον, τὸ ἀσώματον, τὸ ἀσχημάτιϛον, τὸ καθαρὸν, τὸ ἀθάνατον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἄφθαρτον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ ἀναμάρτητον, τὸ ζωοποιὸν, τὸ σοφιϛικὸν, τὸ πνευματικὸν, τὸ δημιουργητικόν.

Ὥσπερ γὰρ ὁ Θεὸς ἐκ γῆς ἄνθρωπον, οὕτω καὶ ἄνθρωπος ἐκ γυναικὸς κατὰ χάριν δημιουργεῖ ἄνθρωπον· ϗ ὥσπερ ἐπὶ τῆς πρώτης πλάσεως τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γῆς ἔσχεν ὁ ἄνθρωπος, τὴν δὲ ψυχὴν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ γεννηθεῖσαν· οὕτω ϗ νῦν τὸ μὲν σῶμα ἐκ τῆς γυναικείας γῆς ϗ αἵματος συνίϛαται, ἡ δὲ ψυχὴ διὰ τῆς σπορᾶς, ὥσπερ διά τινος ἐμφυσήματος ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἀῤῥήτως μεταδίδοται. Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς τῶν ἀγγέλων, ϗ τῶν Χερουβὶμ ϗ Σεραφὶμ δημιουργίας εἴρηται „ ὅτι αὐτὸς, τουτέϛιν, ὁ Θεὸς εἶπε, ϗ ἐγεννήθησαν· αὐτὸς ἐνετείλατο, ϗ ἐκτίσθησαν· „ ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατ' εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὄντος, οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα διὰ τῶν οἰκείων, ϗ θείων χειρῶν αὐτοῦ ἔπλασεν ὁ Θεὸς, τὴν δὲ ψυχὴν ὡς ἀόρατον ἐκ τῆς πανυαοράτου αὐτοῦ ψυχῆς διὰ τοῦ ἐμφυσήματος προήγαγε, καὶ ἐποίησε παρ' ἑαυτοῦ, καὶ οὐκ ἐκ τῶν ἐκτὸς ἑαυτοῦ ταύτην ἡμῖν ἐνθεὶς, ὡς Γρηγορίῳ δοκεῖ.

Οὐκοῦν εἰ ἐκ ϛόματος, ϗ πνοῆς Θεοῦ προῆλθεν ἡ ψυχή, ἐκ πνοῆς Θεοῦ προῆλθον, ϗ συμπροῆλθον πάντα τὰ τῆς ψυχῆς οὐσιώδη ἰδιώματα, τουτέϛι, τὸ λογιϛικὸν, τὸ νοερὸν, τὸ θελητικὸν, τὸ ἐνεργητικὸν, τὸ ζωοποιόν; ὧν τινων ἀναιρουμένων οὐδέ ἐϛιν, οὐδὲ γνωρίζεται ψυχὴ λογική· καθάπερ γὰρ τὰ ϛοιχεῖα συϛατικὰ, ϗ συμπληρωτικὰ τοῦ σώματος ὑπάρχει, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διὰ

tabili eſſentia; verum ex ipſa immaculata, aeterna, incomprehenſibili, inexplicabili, inviſibili, figurae experte, immortali, incorruptibili, intacta, defluxum non patiente, incorporeaque Dei natura creationem, ſubſiſtentiam, & ortum per Divinum illum adflatum, Deo ſimilis, a Deo data, Deo adfinis, a Deo creata anima noſtra habuit, ut ex fonte vitae quodam vita, & vivificans progreſſa, utque ex lucis theſauro creata fax, utque pariter ex quadam ſempiterni aromatis abyſſo odoris Divino ex ore reſpiratio genita, & egreſſa, atque in Adam habitatione locata: utque fidenter dicam, ab omnium conditore Dei Verbo rationalis nobis traditus eſt animus, ex immaculato ipſius ore in nosmetipſos inſpiratus, ex Divino corde in noſtrum collocatus cor, ex Dei ſpiritu in nos ſpiratione diffuſus, ex Divina mente nobis intellective conceſſus; quapropter tamquam ex ipſo Deo immobili per Divinum os, Divinamque ſpirationem, profluens, & originatus, perpetuo mobilis manet, ſoluſque praeter reliquas omnes creaturas ad imaginem, ſimilitudinemque Divinam exſiſtit & denominatur, ut in ſemetipſo figurative per gratiam habens Divinae ipſius naturae proprietates, quod videlicet, inquam, incomprehenſibilis ſit, inviſibilis, corporis expers, figura carens, purus, immortalis, aeternus, incorruptibilis, a ſe ipſo ſubſiſtens, peccati labe non pollutus, vivificans, ſapiens, ſpiritalis, operativus.

Quemadmodum namque Deus hominem de terra formavit, ſic homo de muliere per gratiam hominem generat; ac ſicuti in prima illa formatione ſortitus eſt homo de terra corpus, animum autem ex Deo ipſo originatum: ita nunc pariter corpus ex muliebri terra, ſanguinibuſque conſiſtit, animus autem per ſemen, veluti per quamdam ex homine ſpirationem, ineffabiliter ex homine traditur. Enimvero de Angelorum, deque Cherubim, & Seraphim opificio dictum eſt „ quia ipſe, Deus ſcilicet, dixit, & facta ſunt; ipſe mandavit, & creata ſunt: „ non ita porro de homine; qui eſt ad Dei imaginem, atque ſimilitudinem editus: verum huius quidem corpus propriis ſuis Divinis manibus plaſmavit Deus: animam autem, ut inviſibilem, ex ſumme inviſibili ſpiritu ſuo per inſpirationem produxit, atque, ut Gregorio viſum eſt, ex ſemetipſo fecit, non autem ex eorum aliquo, quae extra ipſum eſſent formatam eam nobis contulit Dominus.

Nonne igitur, ſi Divino ex ore, atque ſpiritu proceſſit animus, ſimul etiam cum ipſo omnes animi eſſentiales proprietates proceſſere, rationalis videlicet, intellectiva, volitiva, operativa, vivificanſque poteſtas? quibus nempe ſublatis, neque amplius eſt, neque rationalis anima cognoſcitur. Quemadmodum enim corpus elementa componunt, atque perficiunt, ita pariter ſuis dotibus,

(1) Notandum quae deeſſe ſuperius in Codice monuimus, in Codice II. Anaſtaſii Homiliae pag. 195. ſub N. VII. eadem omnino eſſe, atque ea, quae leguntur heic a verbis pag. 304. ſuperioris, καὶ ἐν τῷ δείπνῳ, κ. λ. uſque ad hanc vocem ἐνοικιωθεῖσα, & ea, quae mox ſubduntur a verbis καὶ ἐποίησε παρ' ἑαυτοῦ, κ. λ. uſque ad vocem ὁ ἄνθρωπος ſeq. pag. 306. v. 5.

(2) In marg. litteris maioribus ſequens ſcholium eſt adſcriptum: Εὑρίσκομεν γὰρ ἐν τῇ γραφῇ καὶ καρδίαν, καὶ ψυχήν, καὶ νοῦν, καὶ ϛόμα, καὶ ἐχείην Θεοῦ.

τῶν οἰκείων ἕξεων, ϗ ἰδιοτήτων συνίςαται, καὶ γνωρίζεται, καὶ τῶν ἀλόγων, ὡς λογικὴ διακρίνεται· κατὰ γὰρ τὸ νοερὸν, καὶ λογιςικὸν, ἤτοι βουλευτικὸν, καὶ θελητικὸν, καὶ μόνον τῶν ἀλόγων διαφέρει ὁ ἄνθρωπος· σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς, καὶ μάλιςα τοῖς τοῦ σώματος κοινωνικὸς, ϗ ὅμοιος, καὶ ὁμοούσιος τῶν ἀλόγων καθέςηκε· καὶ γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς γῆς ὄντα, ὅθεν ϗ τὸ ἡμέτερον σῶμα γέγονε, καὶ θυμὸν ἔχουσι, καὶ κίνησιν ἔχουσι, καὶ ψυχὴν ἄλογον, ϗ ἀθέλητον ἔχουσι, καὶ ζωὴν ἔχουσι, καὶ φωνὴν, ϗ πνοὴν ἔχουσι, ϗ σάρκα, ϗ αἷμα, ϗ χυμὸν, ϗ ὀςᾶ, ϗ πάντα τὰ ἐν σώματι ἡμῶν ἔχουσι, ϗ μνήμην ἔχουσι, ὥς φησιν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἰὼβ, ϗ ὄρεξιν ἔχουσι, ϗ πεῖναν, ϗ δίψαν, ϗ κόπον, ϗ ἱδρῶτα, ϗ πάντα τὰ σωματικὰ ἡμῶν ἔχουσι· μόνον δὲ τὸ λογιςικὸν, ϗ νοερὸν, ϗ βουλευτικὸν τῆς ἀθανάτου ἡμῶν ψυχῆς τὸ ἐκ Θεοῦ προελθὸν οὐκ ἔχουσιν.

Ὅρα μοι λοιπὸν τὸ τυφλὸν, καὶ πεπλανημένον τῶν αἱρετικῶν· πάντα τὰ συγγενῆ ὄντα τῶν ἀλόγων ἀνελλειπῶς ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ Χριςῷ, τουτέςι, σῶμα, ὕλην, φθορὰν, χυμὸν, αἷμα, δάκρυον, πτύσμα, ὀςᾶ, κόπρον, ῥύσιν, πεῖναν, δίψαν, κόπον, ἱδρῶτα, θάνατον, νέκρωσιν, ἅπερ εἰσὶ κατὰ φύσιν ἀλλότρια ὄντως, καὶ ἀνάξια Θεοῦ, ὡς ἴδια ὄντα κτηνῶν, καὶ θηρίων, ϗ ἑρπετῶν· τὰ δὲ τῆς νοερᾶς, καὶ ἀθανάτου ψυχῆς ἰδιώματα τὰ κατ᾽ εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ὑπάρχοντα, καὶ ἐκ τοῦ ἀχράντου αὐτοῦ ςόματος προελθόντα, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν, συγγένειάν τινα Θεοῦ κατὰ χάριν, καὶ ὁμοίωσιν ἔχοντα, ταῦτα ὡς πονηρὰ ὄντα ὁμολογεῖν ἐν Χριςῷ οἱ μιαροὶ οὐκ ἀνέχονται· δι᾽ ὧν πᾶσα ἡμῶν, ἢ τῶν ἀνθρώπων φύσις ζωοποιεῖται καὶ σώζεται· ἀναιρουμένης γὰρ τῆς ζωτικῆς, ϗ ζωοποιοῦ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνεργείας, εὐθέως ὁ ἄνθρωπος θανάτῳ παραπέμπεται, χωριζομένου τοῦ σώματος τῆς συγκρατούσης, καὶ ζωοποιούσης αὐτὸ ψυχικῆς ἐνεργείας· ςερουμένης δὲ πάλιν τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, ϗ ἀναιρουμένης τῆς θελητικῆς αὐτῆς, ϗ ἐπιθυμητικῆς δυνάμεως, οὐδὲν διαφέρει τῆς ἀλόγου, καὶ ἀδιανοήτου τοῦ ἵππου ψυχῆς.

Πῶς γὰρ ἂν καὶ εὐαρεςήσῃ τῷ Θεῷ, εἰ μὴ διὰ τῆς θελητικῆς, καὶ ἐνεργητικῆς αὐτῆς κινήσεως, ϗ δυνάμεως; πῶς δὲ ἂν τελέσῃ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα, εἰ μὴ διὰ τοῦ ἐμφύτου αὐτῆς, ϗ οὐσιώδους θελήματος; ὅπερ πολλάκις ἐν τῇ γραφῇ διαφόροις ὀνόμασιν εὑρίσκομεν ὀνομαζόμενον, τουτέςι, θέλημα ἀγαθὸν, πόθον, ἐπιθυμίαν, ἀγάπην, ἔρωτα. Εἰ δὲ δεῖ καὶ μικρὰς μαρτυρίας ἐνθεῖναι, οὐκ ὀκνητέον. Εἴρηται γοῦν, ὅτι „ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει ὁ κύριος „ ϗ „ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα τοῦ μακαρίου ἀνδρὸς „ ϗ „ ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιπο-

proprietatibusque perficitur, & dignoscitur animus, ac tamquam rationalis a brutis discernitur ratione destitutis. Namque intellectu, rationeque solum, vel deliberativa, volitivaque facultate ab animantibus brutis discrepat homo: in reliquis autem, iisque potissimum, quae corpus spectant, aequalis, similis, consubstantialis quoque brutis ipsis constitutus esse prospicitur: ex eadem quippe terra formata, ex qua nostrum quoque corpus compactum est, & iram habent, & motum habent, & anima rationis voluntatisque experte non carent, & vitam, & vocem, & respirationem habent, & carnem, & sanguinem, & succum, & ossa, & omnia quae in nostris corporibus prospiciuntur, habent, & memoria ipsa, ut apud Iob inquit Dominus, praestant, & appetitus habent, & fami, & siti, & doloribus subiiciuntur, atque sudoribus: omnia denique corporea nostra sunt ipsis aeque communia: hoc uno tamen carent, rationali scilicet, & intellectuali, ac deliberativa animi immortalis nostri a Deo procedentis facultate.

Age nunc vero, amabo, caecitatem & errorem adspice haereticorum, qui omnia nobis cum brutis animantibus communia, quin quidpiam detrahant, in Christo confitentur, corpus scilicet, materiem, corruptionem, succum, sanguinem, lacrymas, sputum, ossa, excrementa, fluores, famem, sitim, dolores, sudores, mortem, interitum, quae natura sua extranea ab eo sunt, Deoque minus digna propterea quod volatilibus, & feris, & serpentibus communia sint: immortalis vero, intellectualisque animae attributiones, quae ad Dei sunt imaginem, atque similitudinem, & ex eius immaculato ore procedentes, & propemodum dicerem, cognationem quamdam per gratiam cum Deo ipso, & similitudinem habentes; has, inquam, tamquam malas in Christo fateri impii hi non patiuntur: quibus universa nostra, sive humana natura vitam habet, atque servatur. Sublata quippe vitali hac, & vivificante spiritus nostri facultate, deducitur continuo ad mortem homo, corpore nimirum ea virtute animali destituto, qua regitur, atque vivificatur: rursusque si ab animo rationalis eius tollatur vis, volitivaque, atque appetitiva detrabatur potestas, nihil iam erit reliqui, quo ab irrationali, cogitationisque experte equi animo discernatur.

Quomodo porro fieri poterit, ut Deo beneplacens sit, nisi volitiva, operativaque hac sui motione, atque potestate? Quomodo autem Divinam ipsam implere poterit voluntatem, nisi per inditam sibi essentialem voluntatem? Quam voluntatem saepius in sacris litteris variis appellationibus designatam reperimus: dictam scilicet bonam voluntatem, concupiscentiam, desiderium, dilectionem, amorem. Cuius sane rei breve aliquod testimonium referre non pigebit. Dicitur itaque, „ quod voluntatem timentium se faciet Dominus „ & „ beati hominis voluntatem esse in lege Domini „ & „ quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat ani-

θεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς σὲ ὁ Θεός „ ϗ „ ἐπιποθεῖ, ϗ ἐκλίπει ἡ ψυχή μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου „ ϗ „ ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου κύριε „. Περὶ δὲ ἀγάπης „ ἀγαπήσω σε κύριε, ἡ ἰσχύς μου „ ϗ „ ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος „ ϗ „ ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου κύριε „ ϗ „ ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου. „ Πῶς ἂν δυνήσεται ἀγαπῆσαι τὸν Θεὸν ἡ ψυχὴ, μὴ ἔχουσα οὐσιωδῶς ἐν ἑαυτῇ τὴν δύναμιν τὴν θελητικὴν, καὶ ἐπιθυμητικὴν, ϗ ἀγαπητικὴν, ϗ ἐρωτικὴν, φυσικήν τε καὶ ἀγαθήν; ἣν ἔχων Ἰγνάτιος ἔφασκεν, ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσαύρωται· ὅν τινα ἔρωτα Θεοῦ, ϗ ἀγάπην Θεοῦ, ϗ πόθον, ϗ ἐπιθυμίαν Θεοῦ, ϗ θελητικὴν ὄρεξιν πρὸς Θεὸν μὴ ἔχοντες, οὗτοι τὸ θέλημα τὸ διαβολικὸν ἔχοντες, ϗ τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς αὐτῶν πράττοντες, παραιτοῦνται ὡς πονηρὸν τὸ θεόσδοτον, ϗ θεόκτιστον, ϗ θεόμοιον τῆς νοερᾶς, ϗ θεοχαράκτου ἡμῶν ψυχῆς ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ, ϗ τὴν ζωοποιὸν αὐτῆς, ϗ συστατικὴν θεόπνουν ἐνέργειαν· ὧν χωρὶς ἡ νοερὰ, ϗ θεόσδοτος, ϗ θεόστομος τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θείου ἡμῶν ψυχὴ, οὔτε θελῆσαι, οὔτε ἐνεργῆσαί τι τῶν θείων ἐντολῶν δύναται. Εἰ δὲ ἀλλοτρία ἐστὶν ἡ νοερὰ ἡμῶν ψυχὴ ἀγαθῆς, ϗ θεομιμήτου θελήσεως ϗ ἐνεργείας, πῶς πρὸς ἀνθρώπους λέγει ὁ Θεὸς „ ὅτι ἐὰν θέλητε, ϗ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε; „ Πῶς ποιήσει τὸ θεῖον θέλημα ἡ ψυχὴ, εἰ μὴ ἔχει δύναμιν θελητικὴν, ϗ ἐνεργητικήν; Πῶς δὲ ἐπετράπη εὐθέως, ἡνίκα γέγονεν ὁ Ἀδὰμ, ἐργάζεσθαι, ϗ φυλάττειν τὸ δεσποτικὸν πρόσταγμα;

Ἀλλὰ παρετράπη φύσιν ὁ ἄνθρωπος, ϗ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου πάντως, ἐροῦσι πρὸς ἡμᾶς οἱ αἱρετικοὶ, ϗ τούτου χάριν ἀλλότριον, ϗ ἀνάξιόν ἐστι τὸ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ ἀνθρώπινον θέλημα, ἢ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν. Οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ ὁλοτελῶς τῇ φύσει ἐτράπη, ἤγουν ἠλλοιώθη ἐξ ἀφθαρσίας εἰς φθορὰν ὁ Ἀδάμ· ἀλλὰ τὸ σῶμα, ὡς ἐκ γῆς ϗ τρεπτῆς φύσεως γεγονὸς, ϗ πλασθὲν, τοῦτο τὴν τροπὴν ἐξ ἀφθαρσίας, ϗ ἀθανασίας ὑπέμεινε, φθαρτὸν, ϗ θνητὸν γενόμενον διὰ τῆς παραβάσεως. Οὕτω γάρ ἐστιν ὁ περιπεσὼν τοῖς λῃσταῖς, ϗ γενόμενος, ὥς φησι τὸ εὐαγγέλιον, ὑπὸ τῶν πληγῶν αὐτῶν ἡμιθανὴς, οὐ μὴν ϗ ὁλοθανής. Ἡ γὰρ ψυχὴ, ὡς ἐξ ἀθανάτου οὐσίας Θεοῦ, ϗ ἀτρέπτου διὰ τοῦ ἐμφυσήματος κτισθεῖσα, εἰ ϗ τῇ προσβολῇ τοῦ ξύλου συγκατῆλθεν, ἀλλ' ὅμως ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκείᾳ τῇ κατ' εἰκόνα, καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ ἀφθαρσίᾳ, ϗ ἀθανασίᾳ, οὐ χρήζουσα οὐσιώδους ἀναπλάσεως, καθάπερ τὸ σῶμα, ἀλλὰ μόνης λογιστικῆς τινος διορθώσεως, ϗ ἐξομολογήσεως, οὐκ ἀναιρέσεως θελήσεως, ἵνα μὴ ἄλογος γένηται, οὐκ ἐξαλείψεως ἐνεργείας, ἵνα μὴ νεκρὰ, ϗ ἀνενέργητος, ὡς τὰ ἄψυχα, γένηται.

Ἐπιδημήσας οὖν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος ἐπὶ

anima mea ad te Deus „ & „ concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini „ & „ concupivi salutare tuum Domine. „ De dilectione autem dicitur „ Diligam te Domine fortitudo mea „ & „ dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae „ & „ quomodo dilexi legem tuam Domine „ & „ diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua. „ Quomodo igitur diligere Deum poterit animus, qui in se ipso essentia inditam non habeat volendi, diligendi, desiderandi, concupiscendi, amandique naturalem, bonamque potestatem? qua scilicet praestans Ignatius aiebat: Amor meus crucifixus est: quem quidem amorem Dei, Divinamque dilectionem, Dei desiderium, atque concupiscentiam, & voluntatis appetitum ad ipsum qui non habent, hi diabolicam habentes voluntatem, & voluntates carnis suae perficientes, Divinum hoc donum, a Deo creatum, Deique simile intellectualis, a Deoque formati animi nostri, tamquam malum in Christo confiteri recusant, atque vivificantem etiam eius, & consistentem, a Deo spiratam ipsi adimunt facultatem: quibus si destituatur intellectualis animus noster a Deo datus, Divinaeque ipsius naturae particula, iam neque velle, neque conari ad aliquod poterit Divinorum mandatorum. Si vero intellectualis noster hic animus bona hac caret, Deumque imitata voluntate operationeque, quomodo inquit hominibus Deus „ si volueritis, & audieritis me, bona terrae comedetis? „ Quomodo Divinam implebit voluntatem animus, si careat volitiva, atque operativa facultate? Quomodo permissus est Adam, continuo ac genitus est, operari, Divinumque praeceptum custodire?

At vero deflexit homo a natura, unaque omnia quae ad hominem ipsum pertinebant omnino, dicent adversus nos haeretici; atque ea de caussa indignum est alienumque, ut dicatur esse in Christo humanam voluntatem, atque facultatem. Minime vero gentium. Non enim undique natura conversus, vel ex incorruptione in corruptionem mutatus est Adam; sed corpus, ut ex terra editum mutabilique natura plasmatum, hac conversione ex incorruptibilitate, atque immortalitate qua gaudebat, corruptibile, mortaleque factum est per praevaricationem. Hoc videlicet is designat, qui incidit in latrones, & semivivus plagis effectus est, ut in Evangelio narratur, non autem exstinctus. Animus siquidem, tamquam ex immortali immutabilique Divinaque essentia per inspirationem creatus, licet certamini illi, casuique ligni subiectus fuerit, mansit is tamen in propria ad Dei imaginem & similitudinem incorruptione, & immortalitate, quin nova eguerit suae essentiae reformatione, ut corpus, sed quadam rationali correctione tantum, & expiatione, minime vero sublationem passus est voluntatis, ne rationis fieret expers, neque facultatis operativae deletionem, ne mortuus actionisque incapax, ut inanimatus efficeretur.

Adveniens itaque Dei Verbum, ut Adam

τὸ ἀνακαινίσαι τὸν Ἀδὰμ, τοιαύτην ἑαυτῷ ψυχὴν ἐδημιούργησεν, οἵαν ἀπαρχῆς ἐξ ἑαυτοῦ διὰ τοῦ ἐμφυσήματος τῷ Ἀδὰμ μετέδωκεν, ἤγουν ἐνέπνευσε κατ᾽ εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου οὖσαν, καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν, ὥς φησιν ἡ γραφὴ, κατ᾽ εἰκόνα αὐτοῦ ὅλην ὑπάρχουσαν, καθ᾽ ὁμοίωσιν αὐτοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχουσαν, κατ᾽ εἰκόνα αὐτοῦ τὴν θέλησιν, κατ᾽ εἰκόνα αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν διαγράφουσαν, καθαρὰν, ἄμωμον, ἄῤῥητον, ἀναμάρτητον, μὴ δεομένην οὐσιώδους ἀναπλάσεως, ὥσπερ τὸ σῶμα, καὶ τὰ τοῦ σώματος, μὴ χρήζουσαν τῶν οἰκείων μερῶν, καὶ μελῶν ἀλλοίωσιν, ϗ ἀνάκτισιν, μὴ ἔχουσαν θέλησιν ἀφανισμοῦ δεομένην, μὴ ἔχουσαν ἐνέργειαν καταλύσεως χρήζουσαν. Τί γὰρ ἂν καὶ χρήζῃ οὐσιώδους ἀναπλάσεως, ἡ ἐκ Θεοῦ προελθοῦσα, καὶ ἐν εἰκόνι Θεοῦ, ϗ ὁμοιώσει ὑπάρχουσα, ϗ μάλιστα ἡ παναχράντου τοῦ Θεοῦ λόγου ψυχή;

Ἡ μὲν γὰρ τοῦ Ἀδὰμ ψυχὴ ἐκ Θεοῦ τὴν ὕπαρξιν διὰ τοῦ ἐμφυσήματος ἔσχεν· ἡ δὲ τοῦ Ἐμμανουὴλ ψυχὴ ἔνθεον, καὶ σύνθεον, ϗ ὁμόθεον τὴν οὐσίωσιν ἔσχεν, ἐξ αὐτοῦ, ϗ δι᾽ αὐτοῦ, ϗ σὺν αὐτῷ, καὶ ἐν αὐτῷ καθ᾽ ὑπόστασιν συσσώμως ἐν τῇ παναχράντῳ, ϗ θεοδόχῳ μήτρᾳ ὑποστᾶσα· ὥς τε, εἰ μὴ τολμηρὸν τὸ λέγειν, εἶπον ἂν, ὅτι ὥσπερ πάλαι ὁ Θεὸς λόγος ἐξ ἑαυτοῦ ἀῤῥήτως προήγαγε, ϗ ἔκτισε λογικῆς ψυχῆς οὐσίαν, οὕτω ϗ ἐκ παρθενικῶν λαγόνων εἰς ἑαυτὸν εἰσῴκισε. Καὶ ποῖον λοιπὸν μῶμον δύναται ἔχειν οὐσία ἡ ἀπαρχῆς ἐκ Θεοῦ προελθοῦσα εἰς κτίσιν, ϗ νῦν ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ εἰσοικισθεῖσα, ϗ σύνθεος ὑπάρξασα, ϗ τιμιωτέραν τὴν φύσιν, ϗ τὴν θέλησιν, ϗ τὴν ἐνέργειαν ἔχουσα, ὅσῳ τότε μὲν χωριστὰς Θεοῦ τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις, ϗ ἰδιότητας ἔσχε, νῦν δὲ συναπτὰς Θεοῦ, ϗ οἱονεὶ ὁμοιοθέους, ϗ συνθέους τῇ καθ᾽ ὑπόστασιν ἑνώσει; Καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, ὄντως πάλιν λέγω γέλως ὁ πλατὺς τῆς τῶν αἱρετικῶν ἀφροσύνης, ὅτι τὰ ὅμοια πάθη τῆς κτηνώδους φύσεως τῆς σαρκὸς τῆς τραπείσης, πάθη λέγουσιν ἐν Χριστῷ· τὰ δὲ τῆς κατ᾽ εἰκόνα αὐτοῦ ψυχῆς ἰδιώματα τὰ οὐσιωδῶς μὴ τραπέντα παραιτοῦνται εἰπεῖν.

Καὶ ὅπως μὴ δόξωσιν ἐξ οἰκείων ἡμῶν ἐννοιῶν, καὶ μύθων πρὸς αὐτοὺς διαλέγεσθαι, φέρε τῇ συνεργείᾳ τοῦ Θεοῦ γραφικῶς τὰς παραστάσεις ποιήσωμεν. Κατακλεισθεὶς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ θεῖος Ἰωάννης ὁ πρόδρομος, καὶ ὄμμασι τοῖς νοεροῖς προγνοὺς, ὅτι ὑπὸ Ἡρώδου ἀναιρούμενος ἐν ᾅδῃ πορεύεται, ἀποστείλας δύο τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν ἠρώτησε τὸν Χριστὸν, λέγων „ σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, τουτέστιν, ἐν τῷ ᾅδῃ κατερχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; „ καθὰ ϗ ὁ Πέτρος περὶ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ καθολικῇ λέγει „ ὅτι πορευθεὶς ἐκήρυξε ϗ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι τοῖς ποτε ἀπειθήσασιν „ ἥν τινα κατάβασιν αὐτὸς ὁ κύριος πρὸς τὸν Ἰὼβ προκαταγγέλλει λέγων „ ἦλθες δὲ ἐπὶ τρίβους θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας; ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ᾅδου ἰδόντες σε ἔφριξαν; „ Αὕτη δὴ οὖν ἡ

renovaret, talem sibi ipsi condidit animam, qualem ab initio ex se ipso Adae tradiderat per inspirationem, sive eam inspiravit ad Dei Verbi ipsius imaginem exsistentem, atque ad similitudinem, ut inquiunt Divinae litterae, ad imaginem scilicet eius totam, ac ad similitudinem eius essentia donatam, ad imaginem eius voluntate, ad imaginem eius facultate designatam, puram, immaculatam, ineffabilem, peccato carentem, essentiae reformatione, ut corpus, non egentem, partium, membrorumque, quae corpus spectant, varietati, & reformationi non subiectam, voluntate interitui subdita carentem, neque suae destructionis habentem potestatem. Quid enim essentiae reformatione indiguisset, quae ex Deo processit, & ad imaginem & similitudinem Dei est, anima praesertim Verbi Dei summe immaculati?

Enimvero Adae anima esse a Deo per inspirationem sortita est: Emmanuel autem anima in Deo, & cum Deo, & Dei similem habuit essentiam, ex ipso, & per ipsum, & cum ipso, & in ipso per hypostasim concorporaliter in immaculato Deique susceptivo utero subsistens; ita ut (& si forte hoc audax dictu sit, dicam tamen) quemadmodum Dei Verbum ineffabiliter olim ex se ipso produxit, creavitque rationalis animae essentiam: ita etiam ex Virgineis femoribus in seipso eam fecerit inhabitare. Quaenam ergo reliqua ei naturae inesse macula potest, quae initio ex Deo creatione procedens, nunc porro in Deo metipso habitaculum habet, cum Deo subsistens, tanto honorabiliorem nacta voluntatem operationemque, quo tunc quidem a Deo separatas suas habuit potentias, atque facultates, nunc vero ex hypostatica unione Deo ipsi coniunctas, & aliqualiter Dei similes, atque cum Deo ipso subsistentes? Quae quum ita se habeant, ridiculus, rursus inquam, est proculdubio stultitiae haereticorum error, quod passiones animantibus brutis communes corporis & carnis, mutationibus obnoxias in Christo fateantur: animae vero proprietates, quae ad imaginem Dei sunt immutabiles essentia, in ipso dicere recusent.

Atque ne haec nostris sententiis, sermonibusque dicta esse existiment, & contra eos disputata: age Deo adiuvante ex ipsa Scriptura argumenta proferamus. Constitutus in vinculis Divus praecursor Ioannes, oculisque mentis fore prospiciens, ut ab Herode sublatus ad inferos proficisceretur, mittens duos ex discipulis suis, a Christo percontatus est, dicens „ Tu es qui venturus es, nempe ad inferos descensurus, an alium exspectamus? „ quemadmodum Petrus quoque in Catholica Epistola sua de Christo inquit „ quod in infernum adveniens, & illis qui in carceribus erant spiritibus, incredulis aliquando, praedicavit „ quam quidem descensionem Dominus ipse apud Iob praenunciaverat dicens „ Numquid in profundum maris venisti, & in novissimis abyssi deambulasti? Numquid apertae sunt metu tibi portae mortis, & ianitores inferni te videntes exhor-

κατάβασις Χριςοῦ ἡ ἐν τῷ ᾅδῃ, καὶ ἡ παρουσία, καὶ τὸ κήρυγμα πῶς γέγονε; Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, ἀλλ' οὔτε ἰδεῖν δύναται· πάλιν τε τὸ πανάγιον σῶμα Χριςοῦ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἐν τῷ μνήματι ἄνω ἐπὶ γῆς ἔκειτο. Πῶς οὖν ὁ ᾅδης ἐσκυλεύθη; ποίαν μορφὴν οἱ πυλωροὶ τοῦ ᾅδου ἰδόντες ἔφριξαν; τίς τὰς ἀπ' αἰῶνος δεσμίους ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων ἀνθρώπων ἐπεσκέψατο; πρόδηλον, ὅτι ἡ πανάχραντος τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριςοῦ τοῦ Θεοῦ ψυχὴ τὰς ὁμοουσίους αὐτῆς ψυχὰς τὰς λογικας ἐπεσκέψατο· αὕτη πρὸς αὐτὰς κατελήλυθε σύνθεος· αὕτη τὸ δεσμωτήριον ἐσκύλευσεν· αὕτη τὸν τύραννον ἔδησε, καὶ τοὺς δεσμίους ἀπέλυσε, βοήσασα τοῖς ἐν δέσμοις, ἐξέλθετε, ὡς τόπον ἀναπληροῦσα τελείου ἀνθρώπου τοῦ ἐκ ψυχῆς συνιςαμένου καὶ σώματος· λογιςικῶς τε ὡς λογικὴ, καὶ θελητικῶς, καὶ ἐνεργητικῶς ἐν τῷ ᾅδῃ κηρύττουσα, καὶ ἐπιτρέπουσα, καὶ σκυλεύουσα· ἡ νοερὰ τὰς νοερὰς ἐπιβλέψασα, ψυχὴ τὰς ψυχὰς, ἡ λογικὴ τὰς λογικὰς, ἡ ζωτικὴ τὰς ζωτικὰς, ἡ ἀθάνατος τὰς ἀθανάτους, ἡ ἐνεργητικὴ τὰς ἐνεργητικὰς, ἡ ἐνθελὴς τὰς θελητικάς. Πῶς γὰρ ἂν καὶ ἐδέξαντο τὸ τῆς ἁγίας ψυχῆς κήρυγμα, εἰ μὴ διὰ τῆς νοερᾶς αὐτῶν λογικῆς θελήσεως; οὐ γὰρ ἀναγκαςικῶς, καὶ ἀκουσίως ἐπίςευσαν, καὶ ἐσώθησαν, οὐδ' ἀπροαιρέτως, ἀλλ' ἑκουσίως καὶ γνώμῃ θελήσεως, καὶ ἐνεργείᾳ συγκαταθέσεως.

Πιςοῦται δέ μου τὰ λεγόμενα ὁ τῆς θεολογίας θεοφόρος Γρηγόριος, οὕτω πως φάσκων περὶ τῆς ἐν τῷ ᾅδῃ τοῦ Χριςοῦ καταβάσεως ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὸ ἅγιον πάσχα „ ἐὰν ἐν ςαυρῷ Χριςὸς ἀνέρχεται, συνάνελθε· ἐὰν ἐν τῷ ᾅδῃ κατέρχεται, συγκάτελθε. Γνῶθι τὰ ἐκεῖ μυςήρια, τὴν διπλῆν κατάβασιν· πάντας ἁπλῶς σώζει ἐπιφανεὶς, ἢ κἀκεῖ τοὺς πιςεύοντας; „ Ἰδοὺ οὐ πάσας λέγει Γρηγόριος τὰς ἐν τῷ ᾅδῃ ψυχὰς σωθείσας, ἀλλὰ μόνας τὰς Χριςῷ πιςευσάσας ἐξ οἰκείας προαιρέσεως καὶ θελήσεως. Πῶς γὰρ καὶ πιςεῦσαι εἶχον χωρὶς λογιςικῆς θελήσεως, καὶ ἐνεργείας; Ἀνθρώπους μὲν γὰρ τοὺς ἐν σαρκὶ, καὶ ψυχῇ ἄνω ἐπὶ γῆς ζῶντας, διὰ σαρκὸς ὁ Χριςὸς καὶ ψυχῆς ἐπεσκέψατο, καὶ ἔσωσε, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων, ὡς Γρηγόριός φησι, τοῖς ὁρατοῖς δι' ὁρατῆς φύσεως λαλῶν, καὶ ἐπιδημῶν· ψυχὰς δὲ σωμάτων ἀπηλλαγμένας διὰ ψυχῆς ἀχράντου σώματος ἀπηλλαγμένης ἐπεσκέψατο.

Εἰ δὲ ἀθελής ἐςιν ἡ πανάχραντος τοῦ κυρίου ψυχὴ, πρόδηλον, ὅτι ἀκουσίως δίκην ἀλόγου ὑπετάττετο τῷ Θεῷ λόγῳ, ὡς Ἀπολινάριος ληρῳδεῖ· εἰ ἀθελὴς ἦν, εὔδηλον, ὅτι δίκην τινὸς ἀςέρος, ἢ νεφέλης ἀλογίςου, καὶ ἀδιανοήτου ἐν τῷ ᾅδῃ κατῆλθε, καὶ ὑπὸ τῆς θεότητος, ὥσπερ ἄψυχον ὄργανον καὶ ἄλαλον ἐλάλει, καὶ ἐκήρυττε, μήτε λόγον ἐνδιάθετον κατὰ τὴν οὐσίαν τῶν ψυχῶν ἔχουσα, μήτε νόησιν, μήτε διάνοιαν, μήτε περιγράπτην, ἢ ἐκπορευτικὴν ἐνέργειαν, καὶ τοπικὴν μετάςασιν. Καὶ ποίᾳ λοιπὸν ἐνεργείᾳ τοῦ σώ-

horruerunt? „ Ipse igitur Christi descensus ad inferos, praesentiaque, ac praedicatio eius, qua ratione facta sunt? Deum nemo vidit umquam, neque videre potest: sanctissimum etiam Christi corpus post mortem super terram iacebat in monumento. Quomodo igitur turbati sunt inferi? qua ratione videntes exhorruerunt inferorum custodes? quis a seculis, vinculis ligatas animas dormientium hominum visitavit? Constat autem Domini Dei Iesu Christi summe immaculatam animam sibi consubstantiales animas rationales visitatione sua esse dignatam: ipsa ad illas cum Divinitate descendit: ipsa carceri noxam intulit, atque molestiam: ipsa ligavit tyrannum, vinctosque dissolvit, iis qui in vinculis iacebant proclamans, exite, ut locum sustinens perfecti hominis ex anima, & corpore subsistentis, rationaliter, veluti rationalis, voluntarie, & operative in inferis praedicans & opem ferens, & molestiam inferens, intellectualis intellectuales prospiciens, anima animas, rationalis rationales, vitalis vitales, immortalis immortales, operativa operativas, volens volendi praeditas facultate. Quomodo namque, nisi intellectuali, rationalique sua voluntate ii, qui in inferis erant, sanctae illius animae praedicationem susceperunt? non enim quippe coacte, sive involuntario credidere, salvique facti sunt: non temere inconsultoque, verum sponte deliberataque sententia voluntatis, & compositi ipsorum operatione, fidem susceperunt.

Quae porro dicta a me sunt, Theologiae signifer ille Gregorius confirmat, de Christi ad inferos descensu, in Sermone de sancto Paschate haec habens „ si in crucem adscendit Christus, simul adscende; si in infernum descendit, descende simul. Quae illic mysteria sunt cognosce, duplicem nimirum descensum; utrum omnes sine ulla exceptione adventu suo salvos fecerit, an & illic eos solum qui crediderunt? „ Ecce non omnes, ait Gregorius in inferis existentes animas salvas factas, sed eas tantum, quae in Christum propria electione crediderant, atque voluntate. Quomodo vero credere potuissent rationali voluntate, atque operatione destitutae? Homines quippe heic super terram in carne, animaque viventes per carnem, & animam visitavit Christus, servavitque, simile per simile repurgans, ut ipse inquit Gregorius, visibilibus visibili in natura loquutus, cum iisque conversatus: animas autem iam a corporibus alienas per immaculatam animam corporis expertem visitavit.

Si itaque voluntate caret immaculata Domini anima, sequitur manifeste ipsam necessario irrationalium instar Deo Verbo fuisse subiectam, quemadmodum inepte comminiscitur Apollinarius: rursusque voluntatis expers si sit, iam consequens palam est ipsam irrationalis sideris, sive nubis adinstar ad inferna descendisse, & sub Divinitate veluti inanimatum, & mutum organum, sese sermonibus, & praedicationi praestitisse, neque interno sermone, sicuti animae essentiae convenit, neque intelligentia, neque cogitatione donatam; circumscripta, procedenti-

que

ματος ἐχωρίσθη, καταλειποῦσα αὐτὸ νεκρὸν, καὶ ἄψυχον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀνενέργητον τὰς τῶν μελῶν κινήσεις, καὶ ἐνεργητικὰς πράξεις ἔχοντα; ποίᾳ ἐνεργείᾳ ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τοῦ ᾅδου ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἴδιον σῶμα; Ἡ γὰρ θεία ἐνέργεια ὡς ἀπερίγραπτος οὖσα, καὶ τὰ πάντα πληροῦσα, οὔτε ἐκ τόπου εἰς τόπον πορεύεται, οὔτε χώραν ἐκ χώρας ἀμείβεται, οὔτε ἀφίσταται, καὶ πάλιν τοπικῶς ἐπανέρχεται. Εἰ δὲ ἀθελὴς, καὶ ἀνενέργητος ἦν ἐν τῷ ᾅδῃ ἡ κυριακὴ ψυχὴ, πάντως ὅτι καὶ ἀλογίαν, καὶ ἄγνοιαν εἶχε, καὶ εὑρεθήσεται τιμιωτέρα αὐτῆς ἡ ψυχὴ τοῦ Σαμουὴλ ἀνελθοῦσα ἐκ τοῦ ᾅδου διά τινα οἰκονομίαν, καὶ λαλήσασα τῷ Σαοὺλ, καὶ προειποῦσα αὐτῷ τὸν αὔριον θάνατον καὶ αὐτοῦ, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ· ὅπερ δαίμων οὔτε ἐγίνωσκεν, οὔτε προειπεῖν ἠδύνατο, κἂν τινες οὕτω νομίζουσιν.

Εὔκαιρον δὲ καιροῦ καλοῦντος ἐκείνην τὴν τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου προαγαγεῖν φωνὴν τὴν περὶ τῆς ἀχράντου ψυχῆς τοῦ κυρίου λέγουσαν οὕτως „ ἀλλ᾽ οὔτε μὴν εἰσέτι, καὶ νῦν ἄπρακτοί τε καὶ ἀργαί εἰσιν αἱ τοῦ θείου λόγου νοήσεις, οὔτε τῆς καθ᾽ ὑπόστασιν αὐτῷ ἡνωμένης ψυχῆς λογικῆς· εἴγε τὸ μὴ θέλειν αὐτὴν, μήτε βούλεσθαι ἀνυπαρξίαν ἀπειλῇ „. Ἠκούσατε, οἱ ὄντως ἄλογοι, καὶ ἀνενέργητοι, ὅτι τὸ μὴ θέλειν, μηδὲ βούλεσθαι τὴν νοερὰν τοῦ κυρίου ψυχὴν, ἀνυπαρξίαν τῆς οὐσίας δηλοῖ;

Οὐκοῦν, ὅτε ἀκούσῃς τοῦ αὐτοῦ ὁσίου πατρὸς, ἢ ἑτέρου τινὸς τῶν πατέρων λέγοντος, ὅτι ἠφάνισεν ὁ Χριστὸς τὸ σαρκικὸν θέλημα, καὶ κατήργησε τὰ ἀνθρώπινα θελήματα, καὶ ὅτι χωρὶς ἀνθρωπίνων λογισμῶν, καὶ σαρκικῶν θελημάτων ὑπῆρχε, καὶ ὅτι παρῃτήσατο τὴν σαρκικὴν ἐνέργειαν, γνῶθι ἀκριβῶς, ὅτι οὐ τὴν κατ᾽ εἰκόνα, καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν αὐτοῦ θέλησίν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς νοερᾶς ψυχῆς τῆς ἐκ τοῦ ἀχράντου, καὶ ἀσωμάτου αὐτοῦ στόματος προελθούσης ἠφάνισεν, ἢ ἐξήλειψεν, ἢ κατήργησεν· ἐπεὶ εὑρεθήσεται τὰ ὑπ᾽ αὐτοῦ γεννηθέντα, καὶ ἐξ αὐτοῦ προελθόντα καταλύων, καὶ ἀφανίζων, καὶ ἀνατρέπων, ὡς πονηρὰ, καὶ ἀσύμφωνα, καὶ ἀντίδικα αὐτοῦ· λοιπὸν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἡ αἰτία, καὶ ἡ μέμψις ἀνατρέχει, ὡς πονηρὰν θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν σὺν τῇ ψυχῇ δημιουργήσαντα. Ἀλλ᾽ οὐχ οὕτω μὴ γένοιτο· οὐκοῦν τὸ διαβολικὸν θέλημα, καὶ τὴν Σατανικὴν ἐνέργειαν ἐξήλειψε, καὶ ἠφάνισεν ὁ Χριστὸς, ἣν πολλάκις σαρκικὴν ὀνομάζει ἡ θεία γραφὴ, καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος, καὶ οἱ μακάριοι πατέρες, τὴν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὄφεως τῷ ἀνθρώπῳ εἰσοικισθεῖσαν, οὐ τὴν κατ᾽ εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ θέλησιν, καὶ ἐνέργειαν, τὴν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ ἡμῖν ἐμπνευσθεῖσαν· αὕτη γὰρ καὶ μόνη ἡ θεόσδοτος ἡμῶν θέλησις καὶ ἐνέργειά ἐστιν αἰτία, καὶ ἐργάτης πάσης τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Θελήματι γὰρ ἑκουσίῳ τῆς ψυχῆς εἰς Θεὸν

que operatione, & locali translationis facultate destitutam. Ceterum quanam actione a corpore separata est, ipsum mortuum, inanimatum, & immobile relinquens, ipsa privatum etiam motus membrorum facultate, minimeque operativi actus virtute roboratum? Quanam actione ex inferni carceribus egressa in proprium corpus redivit? Divina quippe operatio incircumscripta quum sit, omniaque complens, non de loco procedit ad locum, neque de civitate in civitatem pertransit; non recedit, rursus localiter adventura. Itaque si operationis, si voluntatis expers in inferis Dominica anima fuit, quoniam ratione, intellectioneque omnino destitueretur, dignior ipsa esse iudicabitur Samuelis anima, ex inferis olim per dispensationem regreßa, atque cum Saul colloquuta, ipsique in crastino futurum interitum praenuncians, tum sui, tum filiorum; quod sane Daemon, neque praenoscere, neque praedicere potuißet, quamquam nonnulli sint, quibus haec magis opinio placuerit.

Opportune autem heic tempus invitat, ut eam Athanasii sententiam in medium proferamus, quae de intacta Dominica anima sic habet: „ Iam vero non in seculis, & nunc actionis expertes, otiosaeque sunt Divini Verbi cogitationes, sibi per hypostasim coniunctae, animae rationalis: constituere namque quod volitione operationeque careat, idem est, atque ipsius non existentiam pronunciare. „ Audistis, qui desipitis, rationeque, atque opere destituimini, quemadmodum nolle, neque deliberare intellectualem Dominicam animam, entitatis, sive essentiae eius non subsistentiam designet?

Itaque, quum vel laudatum sanctum Doctorem, vel alium quempiam ex Patribus audieris aientem, occultasse Christum carnalem voluntatem, humanasque non adimplevisse volitiones, substitisseque sine humanis cogitationibus, carnalibusque voluntatibus, humanamque repudiasse operationem, nonnisi hoc recte intelligito, non eam, quae ad imaginem & similitudinem eius est voluntatem, atque operationem intellectualis animae, quae ex immaculato, & incorporeo eius ore processit, vel dissimulasse, vel recusaße; quoniam tunc improbans, & reiiciens, & ut mala condemnans, & ab rectitudine dissona sibique adversa reperiretur ea, quae ab ipsomet facta fuissent; quamobrem reliquum esset, ut in ipsum querela verteretur, quod malam voluntatem, operationemque una cum anima condidisset: quod absit ut umquam esse dicatur. Eam ergo diabolicam recusavit voluntatem, sive Satanicam operationem repudiavit Christus, quam saepe Divinae litterae carnalem appellant, sanctusque Apostolus, ac beati Patres ex serpentis ore in hominem derivatam esse, in eoque inhabitasse denunciant; non autem eam, quae ad imaginem, & similitudinem Dei est operationem, atque voluntatem, ex Divino ore nobis inspiratam; haec enim unica est a Deo tributa nobis voluntas, atque operatio, universae salutis nostrae caussa, & effectrix. Spontanea enim animae voluntate

ἐπιςεύσαμεν · θελήματι ἑκουσίῳ παρθενείαν ἐνεργῦμεν· θελήματι ἑκυσίῳ ἄσκησίν τε ϗ χαμευνίαν, ϗ ἀγάπην πράττομεν· θελήματι τὸν πλησίον ἀγαπῶμεν · ϗ ὅπως συντόμως εἴπω, πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ ϗ θεῖαι ὁράσεις, ϗ ἐλλάμψεις, ϗ ἀποκαλύψεις, ϗ προκοπαὶ ἐν τῇ νοερᾷ ἡμῶν θελήσει, ϗ ἐνεργείᾳ τῆς ψυχῆς ἐνεργῦνται ὑπὸ Θεῦ· ἐν ἡμῖν, καὶ ἐπιτελῦνται, καὶ προσγίνονται ἡμῖν.

Καὶ εἴρηται μὲν ἡμῖν περὶ τούτου διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ϗ νῦν δὲ πάλιν πλατυτέρως ἐρῦμεν· δύο τοίνυν ἐντολὰς φησιν ὁ κύριος, καὶ ὁ ἀπόςολος, ἐν αἷς περιέχεται, καὶ συνδέδεται πᾶσα ἐντολὴ, καὶ ἀρετὴ, τυτέςι τὸ „ ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σῦ, ϗ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σῦ, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν· „ καὶ αἱ δύο αὗται ἐντολαὶ κατὰ ψυχὴν λέγονται, ϗ ἐνεργῦνται. Ἀγάπη γάρ ἐςιν, ὥς φησι Διονύσιος, ἑνωτικὴ, ϗ συναπτικὴ τῆς ψυχῆς διάθεσις πρὸς τὸ ποθούμενον. Ὡσαύτως καὶ οἱ μακαρισμοὶ τοῦ κυρίου κατὰ τὴν νοερὰν θέλησίν τε, καὶ ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς ἐπιτελῦνται· τὸ γὰρ „ μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι „ ψυχικῇ ἀρετῇ καθέςηκεν· ὁμοίως ϗ τὸ „ μακάριοι οἱ πενθῦντες „ ἐκ ψυχικῆς συνανθρωπότητος, ϗ θελήσεως ἐνεργεῖται· καθὰ ϗ τὸ „ μακάριοι οἱ πρᾳεῖς „ ϗ τὸ „ μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ „ ϗ τὸ „ μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί. „ Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ ϗ πίςις, ἐλπὶς, ἀγάπη, ψυχικαὶ ἀρεταὶ, ϗ ὐ σωματικαὶ τυγχάνυσι· καθάπερ πάλιν κἀκεῖναι, ἃς ὁ αὐτὸς ἀπόςολος ἀπαριθμεῖται λέγων „ ὅτι οἱ καρποὶ τοῦ πνεύματός εἰσιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηςότης, ἀγαθοσύνη, ϗ τὰ ἑξῆς „ κατὰ νοερὰν θέλησίν τε ϗ ἐνέργειαν ἐν τῇ ψυχῇ προσγίνονται.

Καὶ ἐπειδὴ δίκην ἵππων ϗ ἡμιόνων ἀσυνέτων πτύρωνται οἱ τὰς τῦ κυρίυ ἀπαρνέμενοι συςατικὰς τῆς ἡμετέρας φύσεως ἰδιότητας, λέγω δὴ τὴν ὐσιώδη τῆς ψυχῆς θέλησιν ἀκύοντες, ϗ ἐνέργειαν, ἐροῦμεν σαφέςερον τὴν τύτων ὥσπερ διερμηνεύοντες, ϗ σαφηνίζοντες δύναμιν· θέλησις ψυχῆς λογικῆς ἐςιν, ὡς προβραχέως ϗ ὁ μέγας Διονύσιος εἴρηκε „ δύναμις λογιςικὴ, ϗ ἐπιθυμητικὴ πρὸς τὸ συνάπτεσθαι τῷ Θεῷ τὴν ψυχὴν, ὑπὸ Θεῦ ὐσιωδῶς αὐτῇ δεδωρημένη, δι' ἧς εἰργάζετο, ϗ ἐφύλαττεν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τὰ θεῖα προςάγματα, ἐκ θελήσεως ψυχικῆς εἰς ἐνέργειαν τῶν ἐντολῶν τῦ Θεῦ ἐρχόμενος. „ Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῦ Ἀδάμ· εἴρηται δὲ ἐπὶ Χριςῦ τῦ ὑῦ τῦ Θεῦ, ϗ ὅτι μορφὴν δύλυ, ἤγουν οὐσίαν δούλου ἑκουσίως ἔλαβεν. Αὕτη τοίνυν ἡ κατὰ τὸν Χριςὸν μορφὴ, καὶ ὐσία τῦ δύλυ, κατὰ τί ἀκούει μορφὴ δούλου, κατὰ ποίαν δουλείαν, καὶ ὑπουργίαν, καὶ ὑποταγήν; ἆρα κατὰ τὴν δεσποτικὴν θέλησιν, ϗ ἐνέργειαν, ϗ μορφὴν τῦ Θεῦ λόγου ἀπό γε τῆς Ἀρείυ μανίας;

Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τῆς παρακοῆς τῦ πρώ-

luntate in Deum credidimus: spontanea voluntate virginitatem servamus: spontanea voluntate studia, humilitatem, caritatem opere exercemus: voluntate diligimus proximum; utque summatim dicam, spiritales omnes Divinaeque visiones, illustrationes, revelationes, atque profectus in intellectuali nostra animi voluntate, atque operatione a Deo perficiuntur in nobis, & operantur, & accedunt.

Ac quamquam de hoc a nobis paucis in praecedentibus dictum sit, nunc iterum expressius dicemus: duo denique esse praecepta, iuxta Domini, Apostolique sententiam, in quibus universa praecepta virtutesque continentur, atque colliguntur, videlicet „ Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & diliges proximum tuum, sicut teipsum „ haecque duo ipsa praecepta iuxta animi facultatem proponi, & exerceri. Amor namque, ut Dionysius docet, unitiva est, & coniunctiva animi dispositio ad desideratum obiectum. Sicut etiam Beatitudines quoque Dominicae intellectuali voluntate, animique facultate perficiuntur: quod enim dicitur „ Beati pauperes spiritu „ ad animi virtutem pertinet: haud secus pariter, atque illud „ Beati qui lugent „ ex spiritali hominis parte voluntateque adimpletur: quemadmodum & quae subduntur „ Beati mansueti, & beati mundo corde, & beati pacifici. „ Neque haec sola tantum, verum etiam Fides, Spes, Caritas, spiritales virtutes, minime vero corporeae esse proculdubio iudicantur. Cuius sane generis etiam eae sunt, quas Apostolus ipse gentium enumerat, inquiens „ fructus Spiritus esse caritatem, gaudium, pacem, longanimitatem, bonitatem, benignitatem, & cetera. „ Per intellectualem quippe voluntatem, & operationem adsunt praesentes animo.

Quoniam vero equorum, aut mulorum insipientium instar consternantur, qui subsistentes naturae nostrae proprietates negant in Domino esse: quarum sane nomine voluntatem, operationemque animo essentialem designant: clarius haec ipsa exponemus, earum interpretando veluti, atque expendendo vim, ac facultatem. Est itaque rationalis animae voluntas, ut perpaucis etiam Magnus Dionysius definivit „ facultas rationalis, qua desiderio coniungendi nosmetipsos Deo ferimur, a Deo essentialiter animae ipsi donata, per quam operatus est, servavitque primus homo Divina praecepta, ex animali voluntate progressus in operationem Divinorum mandatorum. „ Hoc vero ad Adamum spectat. De Christo autem Dei Filio dicitur, quod formam servi, seu servi substantiam sponte susceperit. Ea igitur, quae in Christo fuit forma, sive substantia servi; quodnam habuit servitutis specimen, seu qua servitute, subiectione, actionisque famulatu constituta esse censetur, nisi sub Dominica voluntate, & operatione, & forma Dei Verbi, ut ab Arii dementia recedamus?

Verum quoniam per primi hominis inobedien-

τυ ἀνθρώπυ, ἁμαρτωλοὶ κατέςημεν οἱ ἄνθρωποι, παρακύσαντος τῦ Ἀδὰμ τῶν ἐντολῶν τῦ Θεῦ, τύτυ χάριν διὰ τῆς οἰκείας αὐτῦ ὁ Χριςὸς ὑπακοῆς δικαίυς ἡμᾶς κατέςησεν, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ δύλυ τελέσας τὰ προςάγματα τῦ δεσπότυ, ἃ ὐκ ἐφύλαξεν ἀπαρχῆς ὁ δῦλος. Ὥσπερ γὰρ τὸν θάνατον, ὃν ἐχρεώςει ὁ δῦλος, διὰ τῆς μορφῆς τῦ δύλυ τῆς θνητῆς ἐπλήρωσεν ὁ δεσπότης, ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου ςαυροῦ· οὕτω καὶ τὴν παρακοὴν τοῦ νόμου, καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐχρεώςει ὁ δοῦλος, ἐν τῇ μορφῇ τοῦ δούλου ἐτέλεσε, καὶ ἀνεπλήρωσεν ὁ δεσπότης· διὸ καὶ ἔλεγεν „ ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς, ϗ ἵνα πληρώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον, καὶ ἵνα φυλάξω αὐτοῦ τὰς ἐντολάς. „ Ταύτην τὴν φυλακὴν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θέλημα τὸ τοῦ πέμψαντος αὐτὸν πατρὸς, κατὰ ποῖον θέλημα, μᾶλλον δὲ διὰ ποίου θελήματος εἰργάσατο ὁ Χριςὸς, ἐὰν μὴ ἔχει ὅλως θέλημα νοερᾶς ψυχῆς τῆς τοῦ δούλου μορφῆς; κατὰ γὰρ τὴν θεότητα ἓν ἐςι δεσποτικὸν, καὶ ἐπιτρεπτικὸν τὸ θέλημα τῦ πατρὸς, ϗ τῦ ὑῦ. Ποῖον ὖν λοιπόν ἐςι τὸ θέλημα τῦ Χριςῦ τὸ πληρῶσαν τὸ θεῖον θέλημα; δῆλον γὰρ, ὅτι ἕτερόν ἐςι τὸ ἐπιτρεπτικὸν θέλημα, ϗ ἕτερον τὸ ὑποτακτικὸν, ϗ ὑπακουςικόν. Εἰ ὖν κατὰ τὴν θείαν θέλησιν τὴν ὑπουργίαν τελεῖ, πάντως ὅτι καὶ κατὰ τὴν θείαν φύσιν δοῦλος καὶ ὑπουργὸς ὑπάρχει κατὰ τὺς τῶν Ἀρειανῶν μύθους· ϗ τῦτο εὐθέως κατάδηλον ποιῆσαι πειράσομαι.

dientiam, & casum peccatores constituti homines fuerant, ideo transgresso Adam Dei praecepta, huius rei caussa, propria Christus ipse obedientia nos in iustitiam restituit, in forma servi Dominica exsequutus mandata, quae olim servus ab initio non custodierat. Quemadmodum namque mortem, cui obnoxius factus fuerat servus, per mortalem servi formam sustinuit Dominus, factus obediens usque ad mortem crucis: ita legis quoque, voluntatisque Divinae transgressionem, quam perpetrarat servus, ipse in forma servi reparavit, implevitque Dominus; quamobrem quoque dixit,, quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem Patris, & ut impleam opus eius, & ut custodiam praecepta eius.,, Hanc videlicet Divinorum mandatorum custodiam, hancque mittentis se Patris voluntatem, secundum quam voluntatem, vel potius per quam voluntatem operatus est Christus, nisi omnino in servi forma intellectualis animi voluntatem habuisset? Secundum Divinitatem quippe unica est Patris, & Filii dominatrix praecipiensque voluntas. Quaenam est igitur Christi voluntas, Divinam implens voluntatem? Manifestum est scilicet praecipientem voluntatem a subiecta, & obtemperante discerni oportere. Itaque si secundum Divinam voluntatem perfecit ministerium, consequens nimirum erit, ut secundum Divinam pariter naturam servus, & administer exstiterit, quod Arianorum deliramenta fabulantur. Verum & hoc continuo demonstrare conabor.

Videtur aliquid deesse.

Quum in hoc Pluteo Codicibus Gregorii Nazianzeni Opera continentibus omnium maxime referto, duo prae ceteris antiquissimi occurrant, eius Carmina exhibentes, X. nimirum, & XVIII. quorum alter XI. alter XII. Seculo ex coniectura Montisfalconii conscriptus fuit; quumque ex iisdem clar. vir Ant. Maria Salvinius complura in editione Billiana praetermissa Epigrammata describi curaverit, ac Ludovico Ant. Muratorio communicaverit, in eius Anecdotis Graecis A. MDCCIX. publica luce donata; non ingratum lectori futurum arbitramur, quaedam heic in medium proferre, ab eodem Salvinio, dum solutam Muratorii interpretationem perlegeret, qui doctissimi viri mos erat, Latinis itidem versibus expressa, & inter eius Mss. schedas a nobis reperta, adiectis quoque in fine eiusdem variis lectionibus, ac correctionibus, eo paginarum numero, quo in Muratoriana editione exhibentur, distinctis: quod quidem eo consilio facere aggressi sumus, ut, si forte quis eiusdem sancti Patris Opera recudenda susciPiat, nihil, quod ad eorum quam uberrimam concinnandam editionem conferre possit, desideretur.

EPIGRAMMA XVII. pag. 17.

In Liviam.

Vna domus, supra sed templum, infraque sepulcrum,
Templum Martyribus, tumba itidemque Fabris.
Atque hi iam dulci vestiti pulvere; ut o tu
Nunc felix coniux Amphilochi Libia,
Natorum pulcherque Euphemie: at excipite illos,
O testes veri, qui reliqui superant.

EPIGRAMMA XVIII. pag. 19.

Aliud.

Spirares Libia o natis cum dulcibus auras,
O senii ferres limen ad usque pedem. [1]

Nunc & adhuc pulcram domuit te Parca, & acerbam,
Quam clarabat adhuc flore iuventa suo.
Eheu vir tuus Amphilochus pro uxore pudica,
Atque proba miserum maestus habet tumulum.

EPIGRAMMA XIX. p. 20.

Aliud.

Heu, heu, quod Libiam quoque pulvis possidet. Illam
Numquam ego mortalem credideram, adspiciens
Formam, mellitos mores, castumque pudorem,
Queis & femineum vicerat illa genus.
Quare te exstinctam hoc tumuli decoravit honore
Natorum trias, & vir tuus Amphilochus.

(1) *In hoc versu Salv. pro* πύλαις *legit forte* πυλῶν.

EPI-

EPIGRAMMA XX. pag. 20. & 21.

In Euphemium.

Sacra dyas fuerant animâ duo corpora in unâ
Sanguine germani, gloriâ, item sophiâ,
Filii Amphilochi Euphemius Amphilochusque,
Cunctis conspicua & sidera Cappadocis.
Torva tuens ambos, vitâ hunc viduavit, & illum
Amphilochi liquit dimidium Invidia.

EPIGRAMMA XXI. pag. 22.

Aliud.

Cantor cantores, & rhetor rhetoras inter,
Et patriae, illorum & qui genuere decus,
Et modo pubescens Euphemius, & modo amores
Invitans thalamis, proh dolor! occubuit.
Sortitus tumulum pro virgine; proque Hymenaei
Luce sacrâ, luctus venit acerba dies.

EPIGRAMMA XXII. pag. 23.

Aliud.

Viginti annorum, ut nemo unam, Euphemius omnem
Ausoniam Musam, atque Hellada pervolitans,
Moribus, ac decore illustris, tellure repostus.
Heu! festina bonos ut rapit Invidia! [1]

EPIGRAMMA XXIII. pag. 24.

Aliud.

Relliquiae exiguae generis Euphemius aurei,
Consilio ingenuus, moribus atque fuit,
Mitis, suaviloquus, forma Charitas referebat.
Quare homines inter non fuit ille diu.

EPIGRAMMA XXIV. pag. ead.

Aliud.

Inter nos fulsit, sed parva Euphemius hora;
Fulguris haud longum nam solet esse iubar.
Et sophiâ, & formâ, & simul altâ mente refulsit,
Olim Cappadocis gloria, nunc lacrymae.

EPIGRAMMA XXV. pag. 25.

Aliud.

Quis, cuius? tumulo Amphilochi est Euphemius hocce,
Cappadocis cunctis iste per ora fuit.
Iste est quem Charites Musis dederunt: Hymenaeus
Ad limen: citior venit at Invidia.

EPIGRAMMA XXVI. pag. 25.

Aliud.

Musarum proles, germen laudabile, amicis
Ver, Charitum auratus nexus [2] *amabilium,*
E vivis abiens Euphemius, haud tulit eheu
In thalamos taedam, quam pius ussit Amor.

EPIGRAMMA XXVII. pag. 26.

Aliud.

Pierisin Charites, Quidnam faciemus? imago
Nostrarum manuum haud homines Euphemius inter.
Pierides Charisin, Quoniam invidia usque scelesta est,
Tantum habeat: nobis sed firma haec foedera sunto,
Mortales inter talis non surgat imago.

EPIGRAMMA XXVIII. pag. 26. & 27.

Aliud.

Vos fontes, fluviique, & luci, vosque canorae,
Quae e summis ramis dulce sonatis aves,
Quae fertis molles aurarum sibila somnos,
Horti, collectae quos habitant Charites,
Flete: o cara Euphemias! ut te Euphemius ornat,
Qui praeclarum obiens nomen habere dedit!
Ille inter iuvenes pulcher, si quis fuit umquam:
Pulcher & inter agros hic ager Elysius.
Collectae idcirco; quoniam vitam ipse reliquit,
Nomen divino liquit itemque loco. [3]

EPIGRAMMA XXIX. pag. 28.

In Amphilochium.

Corpus & Amphilochi monumentum insigne petivit,
Ad fortunatos mens abiitque volans.
Omnia coniunctis, librumque, beate parasti, [4]
Caeleste, humanum qui loquiturque genus.
Caram canus humum subiisti, prole relicta,
Quae patribus maior: maius id est homine.

EPIGRAMMA XXX. pag. 29.

Aliud.

Vxori apposuit corpus natisque libenter
Amphilochus, viridi conspicuus senio. [5]
Felix, ingenuus, dicendi robur, & una
Nobilibus, doctis, spes & amica piis,
Praebitor egregius verbi. Iam conspice amici, [6]
Care, tui scriptum, quod tumulo impositum.
O inopi auxilium commune, alataque verba;
Fons, hominum a cuncto exhauste, beate, grege.
Omnia tu extremo liquisti tempore vitae:
Gloria laeta obitum sola sequuta tuum.
Gregorius scripsi, verbi pro munere verbum,
Quod mihi monstrasti, dono tibi, Amphiloche.

EPIGRAMMA XXXI. pag. 30.

Aliud.

Mortuus Amphilochus: periit, si forte relicta
Est homines inter regia Rhetorices.
Et Musis Charites mixtae, praeque omnibus autem
Te Diocaesareon patria cara dolet.

EPIGRAMMA XXXII. pag. 32.

Exiguum oppidulum: ast hominem largita verendis
Magnum iudiciis [7] *urbs Diocaesareon*
Amphilochum. Exstincto simul est exstincta loquendi
Ignea vis, patriae gloria rectiparae.

(1) *Quam velocior est bonorum* Invidia, *id est* Mors.
(2) *Pro* πλεῦγμα *Salv. legit* πλέγμα.
(3) *In princ.* εἰς ἓν ἀγειρόμενοι. *heic forte* Εὔφημος, *ut pag.* 20. Ἀμφίλοχος *pro* Ἀμφιλόχιος. εἰς ἓν ἄγερθεν. *leg.* & sonorae Volucres. *postquam vitam reliquit, leg.* quoniam nomen contra loco reliquit divino.
(4) *i.* ἀνέωξας.
(5) *leg.* ἤ τε, *i.* suaeque. *sic Cod. Med.*
(6) *leg.* περιώσιος. ἠνίδ' ἑταῖροι. *i.* ecce.
(7) *forte* ἰθυδίκης.

EPIGRAMMA XXXIII. pag. 33.

Ignea contra hostes dicendi tela ferentem,
Qui melle ingenio dulcior, atque sinu,
Amphilochum teneo patriâ procul exigua scrobs,
Philtatio Amphilochum, Gorgoniaque satum.

Aliud XXXIV. pag. 34.

Dicite Rhetorici: connivent labra tacentque
Amphilochi magni, cuius ego tumulus.

Aliud XXXV. pag. ead.

Melliti Amphilochi tumulus, qui mente loquendoque
Omnes Cappadocas vincere iam potuit.

EPIGRAMMA XXXVI. pag. ead.

In Nicomedem.

Gloria decêsti, Nicomedes, nostra; tuorum
Natorum absolvit quomodo biga dies?
Quae finem templo perpulcro dextraque ponet?
Quae perfecta Deo mens sacra ferre queat?
Te cito permixto caelestibus, alme, beate,
O gens mortalis qualia passa mala!

EPIGRAMMA XXXVII. pag. 36.

Aliud.

Et tumulum specta Nicomedis, si didicisti,
Esse hominem, Christo qui pia templa facit;
Ipsa quidem primum: sacrum solemne deinceps
Natorum casta virginitate dedit.
Nil enim habens melius, praestans pater atque sacerdos,
Inde cito & magnae mixtus is est Triadi.

EPIGRAMMA XXXVIII. pag. 37.

Postremo aeternae venisti ad munera vitae;
Sed cito sublatus: quae annuit ista dice?
Christus Rex, populo ut Nicomedes iura superne
Tradas, natorum cumque sacra dyade.

EPIGRAMMA XXXIX. pag. ead.

In Carterium.

Quo me humi linquens miserum, percare sodalis,
Sic festinus abis, inclyte Carterie?
Quo festinus abis? cui nostra est recta iuventa,
Quum peregre ad mensum verba ego forte dabam.
Qui me incorporeae vitae vinxisti: at habes nunc
Qui tibi Rex cunctis Christus amabilior.
Praeclari o Christi fulgur[1]*, munusque iuventae,*
Egregius vitae rector & usque meae,
Gregorii memor esto, prius quem moribus almis
Finxisti, morum rex pie, Carterie.

EPIGRAMMA XL. pag. 39.

Aliud.

O fontes lacrymarum, o genva, sacrisque verendis
Placantes Christi pectora rite manus
Carterii, communi hominum cur fine quiestis?
Cantorem voluit caelicus ille chorus.

Aliud XLI. pag. 40.

Mî rapuisti animam, Nicomedes, mî rapuisti
Carterium nobis a pietate parem.

(1) *Ms.* μέγα κλέος.

Aliud XLII. pag. ead.

Divorum Xolwn campus sacer, ob quod fulcrum
Staurophorum accersens Carterium, retines.

EPIGRAMMA XLIII. pag. 41.

In Bassum.

Christo care, ac prae aliis gratissime, Basse,
Grassatrix procul a patria te dextra peremit,
Atque adeo patrio non ponis membra sepulcro:
Verum Cappadocas inter tu magnus haberis, (est;
Et nomen manet usque tuum, quod grande relictum
Et cippi fixi meliores, in quibus exstas.[2]
Hoc tibi Gregorii monumentum, quem peramabas.

EPIGRAMMA XLIV. pag. 41.

Aliud.

Tamquam Abraham, Basse, excepisti pectore vestro
Carterium: vester spiritus hunc genuit.
Verum ego, me quamvis teneat cum patre sepulcrum,
A vestro numquam separer ipse iugo.

XLV. In Philtatium *pag. 42.*

Rectorem iuvenem magnum populi, sacra magni
Occulto corpus testa ego Philtatii.

EPIGRAMMA XLVI. pag. ead.

In Eusebium, & Basilissam.

Heic valde clari Eusebius, Basilissa siti sunt,
Christifera Xolwν nobilium pecora,
Nonnae almae sacrum corpus, quicumque sepulcra
Haec transis, magnis rite precare animis.

EPIGRAMMA XLVII. pag. 43.

In Helladium.

Mens erat in caelis tibi semper, neve paramper
In vili plantam figere visus humo.
Ergo cito e terris abiisti; o Helladi amice,
Curat germanos Eulalius cineres.

EPIGRAMMA XLVIII. pag. 44.

Aliud.

Canum consilio, tum Christi iudice magnum
Hic locus athlophorωn, Helladium teneo.
Nil mirum: similes perpessus nempe labores
Hostis pugnacem contudit invidiam.

EPIGRAMMA XLIX. pag. 45.

Aliud.

Vi carnis paullum duxisti luminis auras,
Maiorem vitae partem agis in superis,
Christi ingens decus, Helladie; & si tu cito vinclis
Liber, ea accepit praemia iusta labor.

EPIGRAMMA L. pag. 45.

In Georgium.

Tu quoque in hoc tumulo situs es, dilecte Georgi,
Fecisti Christo qui sacra multa pie.
Possidet ut vitam tecum commune sepulcrum
Sic Basilissa ingens, corpore, mente soror.

EPI-

(2) *forte* ἐνεγράφθης.

EPIGRAMMA LI. pag. 46.

In Eupraxium.

Sacri huiusce loci Eupraxion Archierea
Magna Arianzee terra ego detineo,
Gregorio carum, atque aetate parem, ac synoditam;
Quare ut amicitia, proximus est tumulo.

EPIGRAMMA LII. pag. 49.

In Caesarium.

Infelix tumulus. Equidem non ante putavi,
Quod sic extremos conderet ipse prius.
Certe Caesarium genitorum nobile germen
Excepit primos ante. Quid hocce? malum.
Haud caussa tumulo danda; ne dicas male.
Invidia fecit. Cur enim posset sene
Iuvenem videre qui foret sapiens magis?

V. C. Salvinii Lectiones.

Pag. 65. *lin.* 3. Οὐδὲν Γοργόνιον. γαίῃ *&c.*
Pag. 83. *in notis* Πόσιν *leg.* πόσι.
Pag. 87. *lin.* 9. *nisi sit a* λαγχάνω, *fabulas sortiti estis: vel si sit a* λήγω, λήξατε μύθων.
Pag. 88. *in notis. forte* ἤλθες, ἤλτεο *vox nihili.*
Pag. 92. *in not. f.* ἄλλως, *sed nihil mutandum.* ἄλλος τις, *alius quis.*
Pag. 93. *lin.* 4. *l.* Λισσομένης τόδε θαῦμα.
Pag. 95. *in not. l.* Ληνὸς *est lacus &c.*
Pag. 99. *lin.* 12. *forte* τελευτῆς.
Pag. 100. *lin.* 1. μορεύω. *Lexicon male; nam exempla sunt* τοῦ μορέω. *potius* μορήσασα.
Pag. 101. *in fine,* ἀέρθην *sustineri potest. i. e.* Nonna.
Pag. 102. *lin.* 2. *Et Salvinio, & omnibus.*
Pag. 104. *lin.* 11. *Lego ex Codice Mediceo* μίξασ'
— *lin.* 13. *lego ex Cod. Med.* μισθὸς δέ. λίπεν βίον ἐν θυέεσσι.
Pag. 105. *lin.* 3. *Seiungendum omnino.*
Pag. 106. *lin.* 7. *imo* ἐγρομένη.
Pag. 111. *in dimid. Iam dixerat de vita in priore disticho: nunc de obitu.*
— *lin.* 30. *Cod. Med.* εὐσεβέως.
Pag. 117. *lin.* 16. *&* 17. *forte* μ' ἁγνὰ ἐσάωσε.
Pag. 118. *lin.* 14. poena, purgatio, *forte chiragram intelligit.*
Pag. 127. *in fine.* ὑποκοριστικὰ ἀπὸ τοῦ Γλυκέρα, Σωφρόνη.
Pag. 141. *lin.* 11. *forte* ἀπὸ τῶν συμβολῶν, *sed melius* τυμβολέται.
— *lin.* 16. ἥμιν. ἡμῖν.
Pag. 148. *lin.* 3. ἐνέει.
— *lin.* 5. ἐργασίν. *i.* ἐργασία.
Pag. 163. *lin.* 10. Vita, *nescio quid sit. f.* Visa.
Pag. 174. *lin.* 6. κἀταρτίζου. *concilieris.* λέων. λεών.
— *in princ.* ἄλλος τις. *nihil mutandum.*
Pag. 183. χρυσέης. *Caesarius alter, i. e. Philagrius.*
Pag. 190. Linguam. *Cod. Med.* linguas, le lingue, le male lingue.
Pag. 204. ἦ ῥα, ἢ ῥα *idem.*
Pag. 211. *Scholiastae. lin.* 28. *lege* ἀμφότερον, *i. e. Deus & Homo.*
Pag. 213. *lin.* 20. *Credo* Γιγάντιον, *nam* Σιγάντιον *nihil est: & clausula Epigrammatis non alludit.*

Quum in Mss. Codicibus sacrorum bibliorum, maxime vero in Catenis, quidam marginales numeri occurrant, ipsorum in Capita distributionem indicantes, quae pro Codicum antiquitate diversa saepe comparet; quumque a Scriptoribus Graecis, qui in Scripturam Commentaria ediderunt, eiusmodi divisiones non raro memorentur, non iniucundum fore existimavimus, eam, quae in Cod. XXXVII. Plut. V. decimo seculo conscripto, Octateuchum continente, exhibetur Capitum distinctio, una cum ipsis titulis, sive argumentis praefixis pro coronide huius Plutei in medium proferre.

Geneseos itaque divisio sequens est:

α'. Περὶ τῶν δύο φωστήρων.
β'. Περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ πετεινῶν.
γ'. Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ποιήσεως.
δ'. Περὶ τῆς τοῦ σαββάτου καταπαύσεως.
ε'. Περὶ τῆς γῆς, καὶ τοῦ Ἀδὰμ, καὶ τοῦ παραδείσου τοῦ ποταμοῦ.
ϛ'. Περὶ τῶν ποταμῶν.
ζ'. Περὶ τοῦ Ἀδὰμ, καὶ τῆς Εὔας.
η'. Περὶ τῆς τοῦ ὄφεως ἀπάτης.
θ'. Περὶ τῆς κατάρας τοῦ ὄφεως.
ι'. Περὶ τῆς κατάρας τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ Ἀδάμ.
ια'. Περὶ τῶν δερματίνων χιτώνων.
ιβ'. Περὶ τῆς ἐκβλήσεως τοῦ Ἀδὰμ ἐκ τοῦ παραδείσου.
ιγ'. Τὰ κατὰ Ἀδὰμ, καὶ Κάϊν, καὶ Ἄβελ.
ιδ'. Περὶ τῆς κατάρας τοῦ Κάϊν.
ιε'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Κάϊν.
ιϛ'. Τὰ κατὰ Λάμεχ.
ιζ'. Περὶ τοῦ Σὴθ, καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἐνὼς (sic, lege Ἐνώχ.)
ιη'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Νῶε.
ιθ'. Τὰ κατὰ Ἐνώχ.
κ'. Περὶ τῶν λαβόντων ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο, καὶ περὶ τῶν γιγάντων.
κα'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε περὶ τῆς κιβωτοῦ.
κβ'. Περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ.
κγ'. Περὶ τῆς τοῦ κόρακος ἀποστολῆς.
κδ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Νῶε.
κε'. Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου Νῶε, καὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως.
κϛ'. Περὶ τοῦ ἐσθίειν πᾶν κρέας μὴ ἐν αἵματι, καὶ περὶ τοῦ ἐκχέοντος αἷμα ἀνθρώπου.
κζ'. Τρίτος χρηματισμὸς περὶ διαθήκης πρὸς Νῶε.
κη'. Τὰ κατὰ τοὺς υἱοὺς Νῶε, καὶ περὶ τῆς μέθης αὐτοῦ.
κθ'. Περὶ τῆς κατάρας τοῦ Χαναάν.
λ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Νῶε.
λα'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῶν υἱῶν Νῶε.
λβ'. Περὶ τῆς οἰκοδομηθείσης πόλεως, καὶ τοῦ πύργου.
λγ'. Περὶ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν.
λδ'. Περὶ τῆς γενεαλογίας τῆς ἀπὸ τοῦ Σὴμ ἕως τοῦ Ἀβραάμ.
λε'. Τὰ κατὰ Θάῤῥαν, καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ, οὓς ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων.
λϛ'. Πρῶτος χρηματισμὸς πρὸς Ἀβραάμ.
λζ'. Δεύτερος χρηματισμὸς πρὸς Ἀβραὰμ ἐν γῇ Χαναάν.
λη'. Περὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καταβάσεως τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τὰ κατὰ τὴν Σάῤῥαν, καὶ Φαραώ.

Φαραώ· καὶ περὶ ὧν ἔλαβεν αὐτῷ ὁ ἀρχιοινοχόος.
ρκζ'. Τὰ κατὰ Φαραὼ, καὶ τὸν Ἰωσὴφ διὰ τὰ ἐνύπνια τὰ Φαραώ.
ρκη'. Περὶ τῶν δραγμάτων τῶν ζ' ἐτῶν τῆς εὐθηνίας.
ρκθ'. Περὶ Μανασσῆ, καὶ Ἐφραῒμ, οἳ ἐγένοντο τῷ Ἰωσὴφ πρὸ τοῦ λιμοῦ.
ρλ'. Περὶ τῶν ἀρξαμένων ζ' ἐτῶν τοῦ λιμοῦ.
ρλα'. Τὰ κατὰ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωσὴφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον.
ρλβ'. Περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν ἀδελφῶν Ἰωσὴφ διὰ τὸν Βενιαμίν.
ρλγ'. Τὰ κατὰ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωσὴφ καταβάντας εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ Βενιαμίν.
ρλδ'. Τὰ κατὰ τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν, καὶ τὸν ἀναγνωρισμὸν τοῦ Ἰωσήφ.
ρλε'. Περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσὴφ τῆς διὰ τὸν πατέρα αὐτῶν.
ρλς'. Περὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον καταβάσεως τοῦ Ἰακώβ· ἐν ᾗ πέμπτος χρηματισμὸς ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς ἐν τῷ φρέατι τοῦ ὅρκου.
ρλζ'. Γενεαλογία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν.
ρλη'. Περὶ τῆς συναντήσεως Ἰωσὴφ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.
ρλθ'. Περὶ τοῦ Ἰακὼβ, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραώ.
ρμ'. Περὶ τῶν ἄρτων τῶν ἀντὶ τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων.
ρμα'. Περὶ τῆς κτήσεως τῆς γῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τῆς ἀποπεμπτώσεως τῶν γενημάτων.
ρμβ'. Περὶ ὧν ἔζησε ε' ἐτῶν Ἰακὼβ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ περὶ ὧν εἶπε τῷ Ἰωσὴφ, ἵνα μὴ θάψῃ αὐτὸν ἐν αὐτῇ.
ρμγ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τοῦ Ἐφραῒμ, καὶ τοῦ Μανασσῆ.
ρμδ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν δύο υἱῶν Ἰωσήφ.
ρμε'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν ιβ' πατριαρχῶν.
ρμς'. Περὶ τῆς τελευτῆς Ἰακώβ.
ρμζ'. Περὶ ἰοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἐνταφιασμοῦ ἰοῦ Ἰακώβ.
ρμη'. Περὶ τῶν ἐκγόνων τοῦ Ἰωσὴφ, καὶ περὶ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ καὶ τῆς τελευτῆς.

Exodi Capita sunt.

α'. Περὶ τῆς γεννήσεως Μωϋσέως.
β'. Πρώτη ὀπτασία πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῷ βάτῳ.
γ'. Περὶ τῆς συναντήσεως Μωϋσέως, καὶ Ἀαρών.
δ'. α' λόγος Μωϋσέως, καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραώ.
ε'. Περὶ τῶν μαστιγωθέντων γραμματέων.
ς'. Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς στραφείσης εἰς ὄφιν.
ζ'. Πρώτη πληγὴ, μεταβολὴ τοῦ ὕδατος εἰς αἷμα.
η'. Δευτέρα πληγὴ βατράχων.
θ'. Τρίτη πληγὴ τῶν σκνιπῶν.
ι'. Τετάρτη πληγὴ κυνομυίης.
ια'. Πέμπτη πληγὴ, θάνατος κτηνῶν.
ιβ'. Ἕκτη πληγὴ, φλυκτίδες ἀναζέουσαι.
ιγ'. Ἑβδόμη πληγὴ τῆς χαλάζης.
ιδ'. Ὀγδόη πληγὴ, ἀκρίς.
ιε'. Ἐννάτη πληγὴ, σκότος ψηλαφητόν.
Δεκάτη πληγὴ ἡ τῶν πρωτοτόκων. Numero destitutum est.
ις'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμος.
ιζ'. Περὶ τῶν ἐπιταχθέντων πρωτοτόκων.
ιη'. Περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
ιθ'. Νόμος τοῦ πάσχα.
κ'. Περὶ τῶν ἀζύμων.
κα'. Περὶ τῶν ἁγιαζομένων πρωτοτόκων.
κβ'. Περὶ τῶν ὀστῶν Ἰωσήφ.
κγ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ διὰ τὸ ὕδωρ.
κδ'. Περὶ τοῦ μάννα, καὶ τῆς ὀρτυγομήτρας.
κε'. Περὶ τοῦ ἀγνοεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, τί ἐστι μάννα.
κς'. Περὶ τοῦ καταλιπεῖν μάννα εἰς τὸ πρωΐ.
κζ'. Περὶ σαββάτου.
κη'. Περὶ τῆς χρυσῆς στάμνου (sic).
κθ'. Περὶ τῆς παταχθείσης πέτρας ἐν Χωρήβ.
λ'. Τὰ κατὰ Ἀμαλὴκ ἐν Ῥαφιδείν.
λα'. Περὶ Ἰοθόρ.
λβ'. Διαλαλιὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς Μωϋσῆν περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
λγ'. Περὶ τῆς τῶν ὁμοφύλων δουλείας πρόσταγμα.
λδ'. Περὶ τῶν ἐλευθέρων εἰς δουλείαν ἐκδιδομένων.
λε'. Πρόσταγμα περὶ ἀρχῶν.
λς'. Νόμος περὶ σαββάτου.
λζ'. Διατύπωσις τοῦ λαβεῖν ἀπαρχὰς εἰς τὴν τῆς σκηνῆς κατασκευήν.
λη'. Περὶ τοῦ κιβωτὸν ποιῆσαι τοῦ μαρτυρίου.
λθ'. Περὶ τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ τῶν Χερουβίμ.
μ'. Περὶ τῆς τραπέζης.
μα'. Περὶ τῆς λυχνίας.
μβ'. Περὶ τῶν λύχνων.
μγ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.
μδ'. Περὶ τῶν πέντε αὐλῶν.
με'. Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.
μς' Περὶ τοῦ κατακαλύμματος.
μζ'. Περὶ τῶν μοχλῶν.
μη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
μθ'. Περὶ τοῦ ἐπισπάστρου.
ν'. Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
να'. Περὶ τῆς ἐσχάρας.
νβ'. Περὶ τοῦ ἐλαίου τῆς φωτίσεως.
νγ'. Deest.
νδ'. Περὶ τῆς γλυφῆς τῶν β' σμαράγδων.
νε'. Περὶ τοῦ λογίου.
νς'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου, καὶ τῶν ῥοΐσκων, καὶ τῶν κωδώνων.
νζ'. Περὶ τοῦ χρυσοῦ πετάλου.
νη'. Περὶ τῆς κιδάρεως, καὶ τῆς ζώνης.
νθ'. Περὶ τῆς ἱερατείας Ἀαρὼν, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
ξ'. Περὶ τῆς τελειώσεως τοῦ θυσιαστηρίου.
ξα'. Περὶ θυσιαστηρίου.
ξβ'. Deest.
ξγ'. Περὶ τοῦ λουτῆρος.
ξδ'. Περὶ τοῦ μύρου.
ξε'. Περὶ τῆς συνθέσεως τοῦ θυμιάματος.
ξς'. Περὶ τῆς ἀναδείξεως Βεσελεήλ.
ξζ'. Περὶ τῆς τῶν σαββάτων παραφυλακῆς.
ξη'. Περὶ τῶν πλακῶν διαθήκης, καὶ τῆς μοσχοποιΐας.
ξθ'. Περὶ τῆς δευτέρας κατασκευῆς τῶν πλακῶν.
ο'. Περὶ ἀρχῶν τῶν εἰς τὴν σκηνὴν ἐπ....
οα'. Περὶ τῶν στολῶν τῶν ἱερέων.
οβ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς.
ογ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀσπιδισκῶν.
οδ'. Περὶ τοῦ ὑποδύτου.

οε'.

οε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κωδώνων τῶν χρυσῶν, ϗ χιτώνων, ϗ μίτρας, ϗ περισκελῶν, ϗ ζωνῶν.
ος'. Περὶ τȣ πετάλȣ.
οζ'. Περὶ τῆς σκηνῆς.
οη'. Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
οθ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῆς αὐτοῦ.
π'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱλαϛηρίȣ, ϗ τῆς τραπέζης.
πα'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν σκευῶν τῆς τραπέζης, ϗ τῆς λυχνίας.
πβ'. Περὶ Βεσελεήλ.
πγ'. Deest.
πδ'. Περὶ τῆς ϛάσεως τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίȣ.

Leviticus haec numerat Capita.

α'. Περὶ προβάτων, ϗ ἀρνῶν.
β'. Περὶ πετεινῶν.
γ'. Περὶ σεμιδάλεως.
δ'. Περὶ πεμμάτων.
ε'. Περὶ ἀζύμων.
ς'. Περὶ Θυσίας ἀπὸ ἐσχάρας.
ζ'. Περὶ Θυσίας πρωτογεννημάτων.
η'. Περὶ Θυσίας σωτηρίȣ.
θ'. Περὶ Θυσιῶν.
ι'. Περὶ ἁμαρτίας ἱερέως, ϗ τοῦ λαοῦ.
ια'. Περὶ θυσιῶν συναγωγῆς ἐὰν ἁμάρτῃ.
ιβ'. Περὶ Θυσιῶν ἁμαρτίας ἄρχοντος.
ιγ'. Περὶ ψυχῆς μιᾶς ἐὰν ἁμάρτῃ.
ιδ'. Περὶ ὁρκισμοῦ.
ιε'. Περὶ ὅρκȣ παραθήκης, ϗ τῶν λοιπῶν.
ις'. Περὶ ὅρκȣ παραθήκης, ϗ τῶν λοιπῶν.
ιζ'. Νόμος περὶ ὁλοκαυτώσεως.
ιη'. Νόμος περὶ τῆς Θυσίας τῶν ἱερέων.
ιθ'. Νόμος περὶ Θυσίας ἁμαρτίας.
κ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν ϛέαρ, ἢ αἷμα.
κα'. Περὶ ἀφαιρέματος τῶν θυσιῶν.
κβ'. Περὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ χρίσματος.
κγ'. Περὶ τῆς χρίσεως Α'αρών.
κδ'. Α'αρὼν λούεται, χρίεται, ἐνδύεται ὑπὸ Μωϋσέως μετὰ τῶν ὑῶν αὐτοῦ.
κε'. Α'ρχεται κύριος τῷ Α'αρὼν μόνῳ.
κς'. Περὶ κτηνῶν καθαρῶν, ϗ μὴ καθαρῶν.
κζ'. Περὶ καθαρισμȣ τικτȣσῶν.
κη'. Νόμος περὶ λέπρας.
κθ'. Περὶ τȣ μὴ καθαριζομένȣ λεπροῦ.
λ'. Περὶ καθαρισμοῦ τοῦ λεπροῦ.
λα'. Περὶ λέπρας οἰκίας, ϗ καθαρισμοῦ.
λβ'. Περὶ ῥύσεως γόνȣ.
λγ'. Περὶ τῆς ῥεȣσης αἷμα γυναικός.
λδ'. Περὶ τοῦ μὴ διαφέρειν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίȣ.
λε'. Deest.
λς'. Περὶ τȣ μὴ δεῖν θύειν ἔξω τῆς σκηνῆς.
λζ'. Περὶ τȣ μὴ δεῖν ἐσθίειν αἷμα.
λη'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν θνησιμαῖον.
λθ'. Περὶ τȣ μὴ δεῖν ἀτάκτȣς ποιεῖσθαι τὰς συζυγίας.
μ'. Ο'τι ἐν τῷ τηρεῖν τὰς ἐντολὰς ἅγιοι γίνονται.
μα'. Περὶ τεθνηκότων ἐφ' οἷς μιαίνονται οἱ ἱερεῖς.
μβ'. Περὶ τῆς ἐκπορνευȣσης θυγατρὸς τοῦ ἱερέως.
μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μῶμον ἔχειν τὸν ἱερέα.
μδ'. Deest.
με'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μεμωμημένον προσφέρειν.
μς'. Περὶ τῶν προσφ.......... (f. προσφερομένων ζώων.
μζ'. Περὶ τῶν σαββάτων.
μη'. Περὶ τοῦ πάσχα.
μθ'. Περὶ ἀζύμων.
ν'. Περὶ ἀρχόντων.
να'. Περὶ πεντηκοϛῆς.
νβ'. Περὶ μνημοσύνȣ σαλπίγγων.
νγ'. Περὶ ἡμέρας ἐξιλασμοῦ.
νδ'. Περὶ νηϛείας.
νε'. Περὶ ἑορτῆς σκηνῶν.
νς'. Περὶ τȣ ἐλαίȣ τοῦ φωτός.
νζ'. Περὶ ἄρτων τῆς προθέσεως.
νη'. Περὶ λιθοβολίας τȣ κατηρασαμένȣ.
νθ'. Περὶ ἑβδοματικοῦ τοῦ σαββατισμοῦ τῆς γῆς.
ξ'. Περὶ ἰωβηλαίου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως.
ξα'. Εὐλογία τοῖς ποιȣσι τὸν νόμον, ϗ κατάρα τοῖς μὴ ποιοῦσιν.
ξβ'. Περὶ τῶν κατ' εὐχὴν συντιμωμένων.

Numerorum ſequens eſt diviſio.

α'. Περὶ τῆς τῶν Λευϊτῶν ἐκλογῆς.
β'. Περὶ τῶν ἀφορισθέντων ἐκ τῆς παρεμβολῆς.
γ'. Περὶ τῆς ἐξαγορεύσεως.
δ'. Περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ.
ε'. Περὶ τȣ κατ' εὐχὴν ἁγνιζομένου.
ς'. Περὶ τῆς εὐλογίας ἧς εὐλόγησαν οἱ ἱερεῖς.
ζ'. Περὶ τῆς τῶν ἀρχόντων προσφορᾶς.
η'. Περὶ τῆς λυχνίας, ϗ τῶν λύχνων.
θ'. Περὶ τȣ ἁγνισμοῦ τῶν Λευϊτῶν.
ι' Περὶ τοῦ χρόνου τῆς λειτουργίας τῶν Λευϊτῶν.
ια'. Περὶ τοῦ πάσχα νόμος.
ιβ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῆς σημασίας.
ιγ'. Περὶ τοῦ γαμβροῦ Μωϋσέως.
ιδ'. Περὶ ἐμπυρισμοῦ.
ιε'. Περὶ τῶν ἐπιθυμησάντων τὰ ἐν Αἰγύπτῳ βρώματα.
ις'. Περὶ τῶν μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας.
ιζ'. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ Μαριὰμ, ϗ Α'αρών.
ιη'. Περὶ τῶν κατασκεψαμένων τὴν γῆν.
ιθ'. Περὶ τῶν γογγυσμῶν ὧν τὰ κῶλα ἔπεσε.
κ'. Περὶ ὧν ἐλάλησε Μωϋσῆς τῷ λαῷ, ϗ ἐπένθησαν.
κα'. Περὶ θυσιῶν.
κϐ'. Περὶ τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀκȣσίως.
κγ'. Περὶ τοῦ συλλέγοντος ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτȣ.
κδ'. Περὶ τῶν κρασπέδων.
κε'. Περὶ Κορὲ, ϗ Δαθὰν, ϗ Α'βειρών.
κς'. Περὶ τῶν ἁγιασθέντων κυρίῳ.
κζ'. Περὶ τοῦ ἐξιλασμοῦ Α'αρὼν ἐν τῇ θραύσει.
κη'. Περὶ τῆς ϐλαϛησάσης ῥάβδȣ τȣ Α'αρών.
κθ'. Περὶ τῶν διδομένων ἀπαρχῶν τῷ ἱερεῖ.
λ'. Περὶ τῆς δεκάτης ἧς δεκατ ...... οἱ ἱερεῖς.
λα'. Περὶ τῆς .... (f. διαϛολῆς) τῆς δαμάλεως.
λβ'. Περὶ ῥαντισμοῦ νόμος.
λγ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Μαριάμ.
λδ'. Περὶ τȣ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας.

λε'. Περὶ ὧν ἀπέςειλε Μωϋσῆς ἀγγέλων πρὸς βασιλέα Ἐδώμ.
λϛ'. Περὶ τῆς τελευτῆς Ἀαρών.
λζ'. Περὶ τῆς καταςάσεως Ἐλεάζαρ.
λη'. Περὶ τῆς ἀποςολῆς τῶν ὄφεων.
λθ'. Τὰ περὶ Ὢγ βασιλέα Βασάν.
μ'. Περὶ Βαλὰκ βασιλέως Μωάβ.
μα'. Τὰ περὶ Βαλαὰμ τὸν μάντιν.
μβ'. Περὶ τῶν πορνευσάντων Μωὰβ, καὶ τελεσθέντων τῷ Βεελφεγώρ.
μγ'. Τὰ περὶ Φινεὲς, καὶ Μαδιανίτιν.
μδ'. Περὶ τῶν θυγατέρων Σαλπαάδ.
με'. Περὶ τῆς καταςάσεως Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.
μϛ'. Περὶ θυσιῶν ἐνδελεχείας.
μζ'. Περὶ θυσιῶν κατὰ σάββατον.
μη'. Περὶ κατανουμηνίαν θυσιῶν. (sic)
μθ'. Περὶ θυσιῶν τοῦ πάσχα.
ν'. Περὶ θυσιῶν τῆς ἑβδομάδος.
να'. Περὶ θυσιῶν ἑορτῆς σημασίας.
νβ'. Περὶ ὁρισμοῦ εὐχῆς.
νγ'. Περὶ τοῦ πολέμου τῶν Μαδιανιτῶν.
νδ'. Περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν σκύλων Μαδιάμ.
νε'. Περὶ τῆς κληρονομίας τῶν δύο φυλῶν, καὶ ἥμισυ.
νϛ'. Περὶ τῶν ὑπάρξεων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
νζ'. Περὶ τῶν ὀφειλόντων ἐξολοθρευθῆναι.
νη'. Περὶ τῆς διαμετρήσεως τῆς γῆς.
νθ'. Περὶ τῶν κληρονομούντων τὴν γῆν.
ξ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευϊτῶν.
ξα'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.

In Deuteronomio haec recenſentur Capita.

α'. Περὶ Σηὼν βασιλέως Ἐσεβών.
β'. Περὶ Ὢγ βασιλέως Βασάν.
γ'. Περὶ τῶν πόλεων τῶν φυγαδευτηρίων.
δ' Ἐπανάληψις τῆς δεκαλόγου.
ε'. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν γλυπτὸν, μηδὲ παντὸς ὁμοίωμα.
ϛ'. Περὶ δικαιωμάτων, καὶ κριμάτων.
ζ'. Περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου φόβου, καὶ ἀγάπης.
η'. Περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου προςάγματος, καὶ τῶν κρίσεων.
θ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐν παντὶ τόπῳ θύειν.
ι'. Περὶ τοῦ μὴ ἐγκαταλιπεῖν τὸν Λευΐτην.
ια'. Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν αἷμα.
ιβ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπακολουθεῖν τοῖς ἔθνεσι.
ιγ'. Περὶ τοῦ ἐνυπνιαζομένου προφήτου.
ιδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν φείδεσθαι τοῦ ἀποςάτου.
ιε'. Περὶ τῶν παρανόμων ἀνδρῶν.
ιϛ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν φαλάκρωμα ποιεῖν.
ιζ'. Νόμος περὶ βρωμάτων.
ιη'. Περὶ δεκατώσεως.
ιθ'. Περὶ ἀφέσεως.
κ'. Περὶ ἐνδεοῦς ἀδελφοῦ.
κα'. Περὶ τῶν προσφερομένων πρωτοτόκων.
κβ' Περὶ τῶν ἑορτῶν τῶν νέων.
κγ'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἑβδομάδων.
κδ'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν σκηνῶν.
κε'. Deeſt.
κϛ'. Περὶ τῶν μαρτυρούντων.
κζ'. Περὶ τοῦ καθιςαμένου κριτοῦ.
κη'. Περὶ τοῦ καθιςαμένου ἄρχοντος.
κθ'. Περὶ τῆς μερίδος τῶν Λευϊτῶν.
λ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν καθαίρεσθαι, καὶ τὰ λοιπά.
λα'. Περὶ τοῦ ἀνιςαμένου προφήτου.
λβ'. Περὶ τῶν φυγαδευτηρίων.
λγ'. Περὶ τοῦ φονευτοῦ πρόςαγμα.
λδ'. Περὶ τοῦ μὴ μετακινεῖν ὅρια πατέρων.
λε'. Περὶ τοῦ ψευδομαρτυροῦντος.
λϛ'. Περὶ τῶν ἐξερχομένων εἰς πόλεμον.
λζ'. Περὶ τῆς νευροκοπουμένης δαμάλεως.
λη'. Περὶ τῆς αἰχμαλωτίδος ἐξυρημένης.
λθ'. Περὶ τῶν δύο γυναικῶν .... (reliqua reciſo margine perierunt, quod aliis etiam titulis miſerrime contigit.
μ'. Reciſum periit.
μα'. Περὶ τοῦ κρεμωμένου ἐπὶ ξύλου.
μβ'. Περὶ τοῦ πλανωμένου, ἢ πίπτοντος κτήνους.
μγ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κοσμεῖσθαι ἀνοικείως.
μδ'. Περὶ τοῦ προφασιςικοὺς λόγους προσφερομένου γυναικί.
με'. Periit. μϛ'. Deeſt.
μζ'. Περὶ τῆς ἐν πεδίῳ ταπεινουμένης.
μη'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπιμίγνυσθαι μητρυᾷ (ſic).
μθ'. Περὶ τῶν μὴ εἰσερχομένων εἰς τὸν οἶκον κυρίου.
ν'. Περὶ τοῦ μὴ εἰσερχομένου εἰς τὸν ἀμητόν.
να'. Περὶ τοῦ διδομένου βιβλίου ἀποςασίου.
νβ'. Περὶ τοῦ ἐκβαίνοντος εἰς πόλεμον.
νγ'. Περὶ τοῦ κλέπτοντος ψυχήν.
νδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἁρπάζειν ἐνέχυρα.
νε'. Περὶ τοῦ μὴ ἀποθανεῖν πατέρα ὑπὲρ τέκνων.
νϛ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπανατρυγᾷν.
νζ'. Περὶ τοῦ μαςιγουμένου ἀσεβοῦς.
νη'. Περὶ τῆς χειροκοπουμένης.
νθ'. Περὶ μέτρων, καὶ ςαθμῶν.
ξ'. Περὶ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ Ἀμαλήκ.
ξα'. Περὶ τῶν ἐν τῷ καρμήλῳ προσφερομένων.
ξβ'. Περὶ τοῦ δευτέρου ἐπιδεκάτου.
ξγ'. Περὶ τῶν εὐλογιῶν, καὶ τῶν καταρῶν.
ξδ'. Περὶ τῆς ἐν Μωὰβ διαθήκης.
ξε'. Ἐντολὴ Μωϋσέως πρὸς Ἀαρών.
ξϛ'. Ἐντολὴ Μωϋσέως πρὸς τοὺς Λευΐτας.
ξζ'. Περὶ τῆς ᾠδῆς.
ξη'. Περὶ τῆς τελευτῆς Μωϋσέως.
ξθ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν φυλῶν.
Praecedit Libro Ioſue haec notula: Ἰςέον, ὅτι ὁ Μωϋσῆς τὴν πεντάβιβλον ἔγραψε· ταύτην δὲ Ἰησοῦς.

Libri Ioſue Capita ſunt.

α'. Περὶ τῶν ἀποςαλέντων κατασκόπων.
β'. Τὰ κατὰ τὴν Ῥαάβ.
γ'. Deeſt.
δ'. Περὶ τῶν λεχθέντων πρὸς Ἰησοῦν.
ε'. Περὶ τῶν δώδεκα λίθων τῶν ἐκ τοῦ Ἰορδάνου.
ϛ'. Περὶ ὧν ἔςησεν Ἰησοῦς ιβ' λίθων.
ζ'. Περὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ Ἰησοῦ.
η'. Περὶ τῆς ἀποκαταςάσεως τοῦ Ἰορδάνου.
θ'. Περὶ τῶν κατατακέντων βασιλέων.
ι'. Περὶ τῶν μαχαιρῶν τῶν πετρίνων.
ια'. Περὶ τοῦ πρώτου ἀχθέντος πάσχα.
ιβ'. Περὶ τοῦ ὀφθέντος τῷ Ἰησοῦ ἀρχιςρατηγοῦ.
ιγ'. Περὶ τῶν σαλπίγγων τῶν ἱερέων.
ιδ'. Περὶ τῆς καταςροφῆς τῆς Ἱεριχώ.
ιε'. Περὶ τῆς κλοπῆς τοῦ Ἄχαρ.
ιϛ'. Περὶ τῶν παταχθέντων διὰ τὸν Ἄχαρ.
ιζ'. Περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ Ἄχαρ.
ιη'. Περὶ οὗ ᾠκοδόμησε θυσιαςηρίου Ἰησοῦς.
ιθ'. Περὶ τῆς γραφῆς τοῦ Δευτερονομίου.
κ'. Περὶ τῆς πανουργίας τῶν Γαβαωνιτῶν.

κα'.

κα'. Περὶ Ἀδωνιβεζὲκ βασιλέως Ἱερουσαλήμ.
κβ'. Περὶ τῆς στάσεως ἡλίου, ϗ σελήνης.
κγ'. Περὶ τῆς φυγῆς τῶν ε' βασιλέων.
κδ'. Περὶ τῆς κληρονομίας Χάλεβ τοῦ Ἰεφονή.
κε'. Deest.
κϛ'. Περὶ τῶν πόλεων τῶν φυγαδευτηρίων,
κζ'. Περὶ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου . . . . . (recisum est.)
κη'. Περὶ ὧν εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν.

Iudicum Libri divisio sequens est.

α'. Deest. β'. Περὶ τῶν υἱῶν Ἰοθόρ.
γ'. Περὶ τοῦ λαλήσαντος ἀγγέλου τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.
δ'. Περὶ τῶν καταλειφθέντων . . . . . πειρᾶσαι τὸν Ἰσραήλ.
ε'. Πρῶτος Γοθονιὴλ κριτής.
ϛ'. β' Κριτὴς Ἀδὼδ, ᾧ παρεδόθη Ἐγλώμ.
ζ'. Τρίτος Σαμεγὰρ, ᾧ παρεδόθησαν οἱ ἀλλόφυλοι.
η'. Βαρὰκ, Δεββῶρα, οἷς παρεδόθη Σισάρα.
θ'. Ὠιδὴ Δεββώρας, καὶ Βαράκ.
ι'. Περὶ τοῦ λαλήσαντος ἀγγέλου.
ια'. Πέμπτος Γεδεὼν, ᾧ παρεδόθη Μαδιάμ,
ιβ'. Περὶ τοῦ πόκου, ϗ τῆς δρόσου.
ιγ'. Περὶ τῶν λαψάντων τῇ γλώσσῃ.
ιδ'. Περὶ τοῦ ἐνυπνίου τῶν Μαδιάμ.
ιε'. Περὶ Ὠρὴβ, καὶ Ζὴβ, καὶ Ζεβεὲ, ϗ Σαλμανά.
ιϛ'. Περὶ τῶν οζ' ἀρχόντων ἐκ Σοκχώθ.
ιζ'. Περὶ οὗ ἐποίησεν Ἐφοὺδ Γεδεών.
ιη'. Περὶ τῶν ο' υἱῶν Γεδεὼν, ϗ Ἀβιμέλεχ.
ιθ'. Περὶ τῶν ξύλων παραβολή.
κ'. Ἕβδομος Θωλά· ὄγδοος Ἰαῒρ Γαλααδίτης.
κα'. Περὶ Ἰεφθάε.
κβ'. Περὶ τῆς θυγατέρας Ἰεφθάε.
κγ'. ι' Ἀβαισσάν· ια' Αἰλώμ· ιβ' Ἀβδών.
κδ'. Τὰ περὶ Σαμψών.
κε'. Περὶ τοῦ προβλήματος.
κϛ'. Ἐμπυρισμὸς ἀγροῦ γενόμενος ἀλλοφύλων παρὰ τοῦ Σαμψών.
κζ'. Ἀναίρεσις ἀλλοφύλων χιλίων γενομένη παρὰ Σαμψὼν ὑπὸ σιαγόνος ὄνου.
κη'. Deest.
κθ'. Περὶ Μιχὰ, ϗ τοῦ ἀργυρίου, ϗ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.
λ'. Περὶ τῶν υἱῶν Δάν.
λα'. Περὶ τοῦ Λευΐτου, καὶ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ.
λβ'. Περὶ τοῦ ὑποδεξαμένου πρεσβύτου.
λγ'. Βουλὴ τῶν πρεσβυτέρων περὶ τῆς φυλῆς Βενιαμίν.

Libri Ruth nulla divisio Capitum apparet.

Denique, quum in apparanda recensione Cod. VIII. Plut. IX. Canonum, aliarumque Constitutionum Ecclesiasticarum Collectionem continentis, Formula quaedam occurrerit abiurationis Athinganorum, a Goario, & Meursio praetermissa; nos Liturgicarum rerum studiosis quam maxime gratificari cupientes, hoc loco integram subiicimus.

Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ Ἀθιγγάνων τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει προσερχομένους, ϗ βαπτίζεσθαι μέλλοντας. Quomodo oporteat recipere eos, qui ab Athinganis ad rectam fidem accedunt, & baptizari volunt.

Ὁ δεῖνα ἀπὸ Μελχισεδεκιτῶν, τῶν ϗ Θεοδοτιανῶν, καὶ Ἀθιγγάνων προσιὼν τῇ πίστει τῶν Χριστιανῶν, οὐ διά τινα βίαν, ἢ ἀνάγκην, ἢ φόβον, ἢ ἐπήρειαν, ἢ πενίαν, ἢ διὰ χρέως, ἢ ἔγκλημα κατ' ἐμοῦ κινούμενον, ἢ δι' ἕτερόν τινα τρόπον ἀπηγορευμένον, ἀλλ' ὡς ἐξ ὅλης ψυχῆς, ϗ καρδίας τὸν Χριστὸν ἀγαπώσης, ϗ τὴν αὐτοῦ πίστιν, ἀναθεματίζω πᾶσαν τὴν τῶν Μελχισεδεκιτῶν, ἤτοι Θεοδοτιανῶν, ϗ Ἀθιγγάνων αἵρεσιν, καὶ τοὺς αἱρεσιάρχας ἅπαντας, Θεόδοτόν, φημι, τὸν σκυτέα, ϗ τοὺς αὐτοῦ μαθητὰς Ἀσκληπιάδην, ϗ Ἑρμόφιλον, ϗ Ἀπολλωνίδην, ϗ Θεόδοτον τὸν τραπεζίτην, ὅς τις μάλιστα γέγονεν ἀρχηγὸς τῆς αἱρέσεως ταύτης. Ἀναθεματίζω ϗ τοὺς καθεξῆς διδασκάλους τῶν Ἀθιγγάνων, ὅσοι κατὰ γενεὰν ἑκάστην ἄχρι τοῦ νῦν γεγόνασι, ϗ ὅσοι σήμερόν εἰσι, ϗ γίνεσθαι μέλλουσιν. Ἀναθεματίζω πάντας τοὺς φρονοῦντας, ϗ δοξάζοντας, ϗ διδάσκοντας, ϗ λέγοντας, ὅτι ὁ Μελχισεδὲκ οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἀλλὰ δύναμις Θεοῦ μεγάλη διατρίβουσα ἐν ἀκατονομάστοις τόποις, ϗ ὅτι μεῖζον τοῦ Χριστοῦ ἐστιν ἐκεῖνος, ϗ διὰ τοῦτο λέγεται ὁ Χριστὸς, ὡς δεύτερος, ϗ ὑποδεέστερος κατὰ τὴν ἐκείνου τάξιν ἱερατεύειν. Ἀναθεματίζω τοὺς λέγοντας, ὅτι Μελχισεδὲκ, ἤτοι ἡ μεγάλη δύναμις, ὁ Θεὸς, ϗ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος. Ἀναθεματίζω τοὺς φυλάττοντας μὲν, ὡς Ἰουδαίους τὸ σάββατον, ὡς ἐθνικοὺς δὲ ϗ τὴν περιτομὴν διαπτύοντας, ϗ τὸ βάπτισμα. Ἀναθεματίζω τοὺς χρωμένους μαντείαις, ϗ φαρμακείαις, ϗ γοητείαις, ϗ δι' αὐτῶν ϗ βλάπτειν, ϗ ὠφελεῖν ἀνθρώπους ἐπαγγελλομένους. Ἀναθεματίζω τοὺς ἐπικαλουμένους δαιμόνιά τινα, ὧν τὰ πρῶτα καλοῦνται Σωροὺ, ϗ Σοχὰν, ϗ Ἀρχοὺ, ϗ δι' αὐτῶν τὴν Σελήνην δῆθεν ἕλκοντες πρὸς ἑαυτοὺς, ϗ ἐρωτῶντας αὐτὴν περὶ ὧν βούλονται. Ἀναθεματίζω τοὺς ἐπιτιθέντας τοῖς ἄστρασιν ἀνθρώπων ὀνόματα, ϗ διὰ φαντασίας δαιμονιώδους κινεῖν αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων στρατευομένους, ϗ οὕτω φημίζοντας, ὡς ὁ τοῦ δεῖνος ἀστὴρ τὸν τοῦ δεῖνος ἔσβεσε, ϗ δεῖ πάντως εἶναι κραταιότερον τόνδε ἐκείνου, ϗ εὐτυχέστερον. Ἀναθεματίζω τοὺς ἐν προσποιήσει καθαρότητος μισανθρωπίαν διδάσκοντας, ϗ βδελυσσομένους πάντα ἄνθρωπον, ὅς τις αὐτοῖς οὐκ ἔστιν ὁμόπιστος, ϗ διὰ τοῦτο μήτε προσεγγίζειν τινὶ τοιούτῳ, μήτε προσεγγίζεσθαι παρά τινος ἀνεχομένους, μήτε διδόναι τι, μήτε λαμβάνειν διὰ χειρῶν· εἰ δὲ γένηταί τι κατὰ τύχην τοιοῦτον, εὐθὺς ἐπὶ καθαρισμοὺς, ϗ λουτρὰ χωροῦντας, ὡς μεμολυσμένους, ϗ ἀκαθάρτους γεγονότας. Ἀναθεματίζω πρὸς τούτοις ϗ πᾶν ἕτερον ἔθος, ϗ ἐπιτήδευμα, ϗ πᾶσαν πρᾶξιν τῶν Ἀθιγγάνων, φανερῶς, ἢ λαθραίως παρ' αὐτῶν τελουμένην. Ταῦτα τοίνυν ἅπαντα ἀναθεματίζω, ϗ ἀποστρεφόμενος, ϗ ἀποτασσόμενος αὐτοῖς, συντάσσομαι τῷ Χριστῷ, ϗ πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ, ϗ γῆς.

FINIS PLVTEI SEPTIMI.

BI-

PLVT. VII

Specimen Iustiniani Epist. Cod. I. Sec. XI.

I. ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΝΤΙΓΡΑ
ΦΕΙΣΗΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕ
ΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙ
ΚΩΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΙΟΥ
ΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΝΑΣ
ΓΡΑΨΑΝΤΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙ
ΚΗΣΑΝΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΝ
ΤΟΝ ΔΥΣΣΕΒΗ ΚΑΙ ΤΑ ΑΥ
ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΑ ΔΟΓΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΛΕΓΟΜΕΝΗΝ ΙΒΑ
ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ· ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΓ
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΘΕΟΔΩΡΗ
ΤΟΥ ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ
ΠΙΣΤΕΩΣ ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ

Greg. Nazianz. Orationes Cod. V. Sec. X.

II. ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙ
ΟΙΣ ΠΡΣ ΗΜΩΝ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΕΠΙΣΚ ΝΑ
ΖΙΑΝΖΟΥ ΤΟΥ
ΘΕΟΛ ΕΙΣ
ΠΑΣΧΑ Κ ΕΙΣ
ΒΡΑΔΥΤΗΤΑ

Scala Ioannis Climaci Cod. XX. Sec. XII.

III.

Specimen Eudociae Poematis Cod. X. Sec. XI.

IV.

Greg. Nazianz. Orat. Cod. XXXII. Sec. XI.

V. ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙ
ΠΡΣ ΗΜΩΝ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ
ΠΟΛΕΩΣ ΤΟΥ
ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΛΟΓ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗ
ΣΙΝ ΤΟΥ ΚΥ ΗΜ
ΙΥ ΧΥ

Gregor. Nazianz. Carmina Cod. XVIII. Sec. XII.

VI. παρθενίας ἔπαινος

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
P L V T E V S VIII.
C O N T I N E N S G R A E C O S C O D I C E S M A N V S C R I P T O S X X X.

C O D E X I.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

Titulus ita corrigendus.

S. Ephraem Syri Sermones LXXVI.

PRimus Sermo pag. 1. nullum praeſefert titulum, ſed eſt *de Virtutibus, & Vitiis*, & veluti Prologus in reliquos Sermones; Inc. Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωὴν, ὦ φιλόχριστοι, κ. λ. Deſ. ϗ διὰ ἀδιαφορίαν ἐκβαλόμενον τοῦ νυμφῶνος ἐκείνου. In ſummo huius primae paginae margine iterum per errorem ſcriptum eſt: *N. 1. Omeliae ſancti Iohannis Criſo.*

II. pag. 2. Περὶ φόβου Θεοῦ. *De timore Dei.* Inc. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὃς ἔχει φόβον Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Deſ. ἐν πολλοῖς οὖν ἀγαθοῖς αἴτιος γίνεται ὁ φόβος τοῦ κυρίου τοῖς κεκτημένοις αὐτόν. Exſtat in edit. Romana A. MDCCXXXII. fol. T. I. p. 2.

III. pag. ead. *b.* Περὶ ἀφοβίας. *De illo qui non habet timorem Dei.* Inc. Ὁ μὴ ἔχων τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Deſ. τίς οὐ μὴ ταλανίσῃ τὸν τοιοῦτον; Ibid. p. 3.

IV. p. 3. Περὶ ἀγάπης. *De caritate.* Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ἔχων ἀγάπην Θεοῦ. Deſ. ἐν τῷ Θεῷ μένει. Ibid.

V. pag. 4. Περὶ τῶν μὴ ἐχόντων ἀγάπην. *De non habentibus caritatem.* Inc. Ἄθλιος, ϗ ταλαίπωρος ὁ τῆς ἀγάπης μακρὰν ὑπάρχων. Deſ. ϗ οὐκ οἶδεν, ὅτι ἐν σκότει διαπορεύεται. Ibid. pag. 4.

VI. pag. ead. *b.* Περὶ μακροθυμίας. *De longanimitate.* Inc. Μακάριος ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅς τις μακροθυμίαν ἐκτήσατο. Deſ. ϗ τί τούτου ἀθλιώτερον; Ibid. p. 5. ubi tamen in duos Sermones tribuitur, quorum alter eſt de non habente longanimitatem.

VII. pag. 5. Περὶ ὑπομονῆς. *De patientia.* Inc. Μακάριος, ἀδελφοὶ, ὅς τις ὑπομονὴν ἐκτήσατο. Deſ. ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, ϗ προσέσχε μοι. Ibid. p. 6.

VIII. p. 6. Περὶ τοῦ μὴ ἔχοντος ὑπομονήν. *De non habente patientiam.* Inc. Ἄθλιος δὲ ϗ ταλαίπωρος ὁ μὴ κτησάμενος ὑπομονήν. Deſ. κτήσασθε ὑπομονὴν, ἵνα σωθῆτε. Ibid.

IX. pag. ead. *b.* Περὶ ἀοργησίας. *De lenitate.* Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ μὴ ῥᾳδίως ὀργιζόμενος. Deſ. ὅτι τούτου τὸ σῶμα, καὶ ἡ ψυχὴ, ϗ ὁ νοῦς πάντοτε ἔῤῥωται. Ib. p. 7.

X. pag. 7. Περὶ ὀξυχολίας. *De proclivitate ad iram.* Inc. Ὁ δὲ τῇ ὀξυχολίᾳ πάντοτε κρατούμενος. Deſ. διὸ ϗ προσέχετε ἀπὸ τῆς ὀξυχολίας. Ibid.

XI. p. ead. *b.* Περὶ πρᾳότητος. *De manſuetudine.* Inc. Μακάριος ἄνθρωπος ἀληθῶς, ϗ τρισμακάριος ὁ ἔχων πρᾳότητα. Deſ. ὢ μακάριος πλοῦτος ἡ πρᾳότης, ὅτι παρὰ πάντων δοξάζεται. Ibid. p. 8.

XII. pag. 8. *b.* Περὶ πονηρίας. *De improbitate.* Inc. Θρηνεῖν οὖν, ἀδελφοὶ, χρὴ, ϗ πενθεῖν ἐπὶ τοὺς μὴ ἔχοντας πρᾳότητα. Deſ. φυλάξασθε ἀπὸ τῆς πονηρίας. Ibid. p. 9.

XIII. pag. 9. *b.* Περὶ ἀληθείας. *De veritate.* Inc. Μακάριος ὃς ἐν ἀληθείᾳ τὸν βίον αὐτοῦ ἐρύθμισε. Deſ. μακάριος οὖν ὁ πάντοτε τῇ ἀληθείᾳ δουλεύων. Ibid. pag. 10.

XIV. pag. ead. Περὶ ψεύδους. *De mendacio.* Inc. Ἄθλιος δὲ καὶ ταλαίπωρος ὁ παντὶ ψεύδει ἐνδελεχίζων. Deſ. διὸ προσέχεται, ἀδελφοὶ, μὴ ἐνδελεχίζειν ψεύδει. Ibid.

XV. pag. 10. Περὶ ὑπακοῆς. *De obedientia.* Inc. Μακάριος ὃς ἐκτήσατο, ϗ ἔσχεν ὑπακοὴν ἀληθῆ, ϗ ἀνυπόκριτον. Deſ. πολλοὶ οὖν ὡς ἀληθῶς οἱ καρποὶ τῆς ὑπακοῆς· διὸ μακάριος ὁ κτησάμενος αὐτήν. Ibid. p. 11.

XVI. pag. ead. *b.* Περὶ ἀνυποταξίας ϗ γογγυσμοῦ. *De inobedientia, & murmuratione.* Inc. Ἐπικατάρατος δὲ ϗ ταλαίπωρος, ὃς ὑπακοὴν οὐκ ἐκτήσατο. Deſ. μὴ δὲ ἀντιρητορεύωμεν, ἢ δικαιολογοῦμεν ὥς τι πλέον ἐπιστάμενοι. Ibid.

XVII. pag. 11. *b.* Περὶ τοῦ μὴ ἔχειν ζῆλον, ἢ φθόνον. *De non habenda aemulatione, aut invidia.* Inc. Μακάριος ὃς φθόνῳ, ϗ ζήλῳ οὐχ ὑπετάγη. Deſ. ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ προκοπῇ, ϗ ἀνδραγα-

γαθίᾳ τȣ̃ ἑτέρȣ χαίρει ὁ ἄφθονος. Ib. p. 12.

XVIII. pag. 12. Περὶ φθόνȣ, ϗ ζήλȣ. *De invidia, & aemulatione*. Inc. Ο῾ δὲ ἐν τȣ́τοις ἑαυτὸν κατατιτρώσκων ταλαίπωρος. Def. ἵνα μὴ σὺν τῷ διαβόλῳ κατακριθῆτε. Ibid. p. 13.

XIX. p. 13. Περὶ τȣ̃ μὴ εἶναι λοίδορον. *Quod convitiatorem non esse oporteat*. Inc. Μακάριος ϗ τρισμακάριος ὁ τὴν γλῶσσαν αὐτȣ̃ μὴ βλάψας ἐν λοιδορίαις ἑτέρων. Def. ϗ πάλιν μακάριος ὁ φυλάξας ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς λοιδορίας. Ibid. p. 14.

XX. pag. ead. *b*. Περὶ λοιδορίας ϗ λοιδόρων. *De maledicentia & maledicis*. Inc. Ο῾ ἐπὶ λοιδορίᾳ ἑτέρων ἡδόμενος, ȣ̂τος φανερός ἐςιν, ὅτι ἐν οἷς λοιδορεῖ, ἐν αὐτοῖς ἑάλωκε. Def. ȣ̓χ ἅρπαγες βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσȣσιν. Ibid.

XXI. pag. 14. Περὶ ἐγκρατείας. *De continentia*. Inc. Μακάριος ἀληθῶς, ϗ τρισμακάριος ὁ ἐγκράτειαν φυλάξας. Def. ἐπιθυμίᾳ τȣ̃ κρείττονος, ϗ φόβῳ τȣ̃ μέλλοντος αἰῶνος. Ibid. p. 15.

XXII. pag. 15. Περὶ ἀκρασίας. *De intemperantia*. Inc. Ο῾ δὲ ἀκρατὴς, ϗ μὴ ἐγκράτειαν ἔχων, ἐν παντὶ ἀτοπήματι ῥᾳδίως ἁλίσκεται. Def. ἵνα σὺν Χριςῷ δοξασθῆτε· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 16.

XXIII. p. 17. Ε῎λεγχος αὑτῷ, ϗ ἐξομολόγησις. *Redargutio sui ipsius, & confessio*. Inc. Α᾽δελφοὶ, συμπαθήσατέ μοι σπλάγχνα ἔχοντες οἰκτιρμῶν. Def. ϗ θεμένῳ ἐν παραδείσῳ τρυφῆς· ὅτι σοὶ τῷ παναγίῳ Θεῷ πρέπει δόξα εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 18.

XXIV. p. 22. Πρὸς καθαίρεσιν ὑπερηφανίας. *Ad eversionem superbiae*. Inc. Ματαία πᾶσα ἄσκησις, πᾶσα ἐγκράτεια, πᾶσα ὑποταγὴ, πᾶσα ἀκτημοσύνη, ϗ πᾶσα πολυμάθεια, ταπεινοφροσύνης ἐςερημένη. Def. μεθ᾽ ȣ̂ ἀξιῶσαι ἡμᾶς ὁ κύριος τῆς ἀφθάρτȣ μερίδος σὺν πᾶσι τοῖς δικαίοις, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 23.

XXV. pag. 27. *b*. Λόγος κατανυκτικός. *Sermo de compunctione animi*. Inc. Δεῦτε, ἀγαπητοὶ, δεῦτε πατέρες, ϗ ἀδελφοί μȣ τὸ ἐκλεκτὸν ποίμνιον τȣ̃ πατρός. Def. ἡμεῖς δὲ σπουδάσωμεν ἐπιλαβέσθαι τῆς αἰωνίȣ ζωῆς, τῆς μετὰ ἀγγέλων χορείας, τῆς μετὰ Χριςȣ̃ διαγωγῆς· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 28.

XXVI. p. 39. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ μετανοίας. *Eiusdem de poenitentia*. Inc. Καρπὸς πολύφορός ἐςιν ἡ μετάνοια, ἀγαπητοί. Def. τῷ ἐλέει, ϗ τοῖς οἰκτιρμοῖς, ϗ φιλανθρωπίᾳ τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ι᾽ησȣ̃ Χριςȣ̃, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. T. III. p. 160.

XXVII. pag. 84. Λόγος ἀσκητικός. *Sermo asceticus*. Inc. Ο῾ πόνος τȣ̃ λέγειν ἀναγκάζει με, ἡ δὲ ἀναξιότης μου σιωπᾷν ἐπιτιμᾷ μοι. Def. ϗ δόξα τῷ ἀνακαινίσαντι ἡμᾶς παναγίῳ πνεύματι, εἰς τȣ̀ς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. T. I. p. 40.

XXVIII. pag. 111. *b*. Λόγος ἀσκητικὸς κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν. *Sermo asceticus ad imitationem Proverbiorum*. Inc. Ο῾ πιςεύων εἰς τὸν ὑιὸν τȣ̃ Θεȣ̃, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Def. ὅτι τὸ πῦρ αὐτῶν ȣ̓ σβεσθήσεται, ϗ ὁ σκώληξ αὐτῶν ȣ̓ τελευτήσει. Ibid. a p. 70. ad p. 111.

XXIX. p. 157 *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων, ϗ τιμὰς ἀπαιτȣ́ντων. *Eiusdem ad correctionem eorum, qui animi adfectu laborant, & honores appetunt*. Inc. Α᾽γωνιῶ, ἀδελφοί μȣ, ϗ φρίττω, ϗ τῇ λύπῃ κατατιτρώσκομαι. Def. ϗ αὐτὸς εὐφρανῇ ὑμᾶς ἐν τῇ ἀναπαύσει τῆς βασιλείας αὐτȣ̃ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, κ. λ. Ibid. p. 111.

XXX. p. 165. *b*. Ε῎λεγχος αὑτῷ, ϗ ἐξομολόγησις. *Redargutio sui ipsius, & confessio*. Inc. Ε᾽ν πολλοῖς ὑμῖν, ἀδελφοὶ, δοκῶν χρησιμεύειν, ὀφείλω ϗ ἐμαυτῷ εἰς ψυχὴν λυσιτελῆσαι. Def. ϗ εἰσάγειν εἰς τὴν συναρίθμησιν τῆς ποίμνης αὐτȣ̃, ἐν Χριςῷ Ι᾽ησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 119.

XXXI. pag. 191. Λόγος περὶ τῶν παθῶν. *Sermo de animi adfectionibus*. Inc Θέλω εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς δόξης σȣ, Χριςὲ σωτὴρ, πᾶσαν πικρότητα ἐμήν. Def. δόξα πρέπει τῷ σώζοντι ἁμαρτωλὸν ἐν οἰκτιρμοῖς. Ibid. p. 144.

XXXII. p. 194. *b*. Περὶ μετανοίας. *De poenitentia*. Inc. Ο῾ κατελθὼν κύριος ἐκ τȣ̃ κόλπȣ τȣ̃ πατρὸς, ϗ γενόμενος ἡμῖν ὁδὸς σωτηρίας. Def. πρεσβείαις τῶν ἁγίων τῶν εὐαρεςησάντων σοι· δόξα τῷ Χριςῷ, ἀμήν. Ibid. p. 148.

XXXIII. p. 200. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ κατανύξεως. *Eiusdem de compunctione*. Inc. Δοτὴρ πάντων ἀγαθῶν, ϗ πηγὴ ἰαμάτων, ϗ θησαυρὸς οἰκτιρμῶν σὺ εἶ μόνος ὁ Θεὸς ἀγαθὸς, ϗ εὔσπλαγχνος. Def. δικαίων ϗ ἁγίων εὐαρεςησάντων σοι εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 154.

XXXIV. p. 205. Λόγος κατανυκτικός. *Sermo de compunctione*. Inc. Ε᾽ν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὄρθρȣ μίαν ἀναςὰς ἐπορευόμην ἐγὼ σὺν τοῖς δύο ἀδελφοῖς. Def. ὅτι οὐχ ὑπερεῖδες δάκρυα τοῦ ἀχρείȣ ἁμαρτωλȣ̃ δȣ́λȣ σȣ. Ibid. p. 158.

XXXV. p. 208. Λόγος ἕτερος. *Sermo alter*. Inc. Κατανύγηθι, ψυχή μȣ, κατανύγηθι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς. Def. δεηθῶμεν ȣ̂ν αὐτοῦ, ἵνα ἡμᾶς εἰσαγάγῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτȣ̃· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 161.

XXXVI. p. 212. Λόγος παραινετικός. *Sermo paraeneticus*. Inc. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ νεότης ποθȣ̃σα ἀσκῆσαι. Def. οὐδέποτε γὰρ ἠγάπησεν ἡμᾶς ὁ μιαρὸς, ϗ ἀκάθαρτος. Ib. p. 167.

XXXVII. p. 213. *b*. Λόγος εἰς πατέρας τελειωθέντας. *Sermo in Patres vita functos*. Inc. Τὴν καρδίαν μȣ ἀλγῶ, συμπαθεῖτε ἀδελφοὶ δȣ̃λοι εὐλογημένοι. Def. ἰδȣ̀ γὰρ ἐπὶ θύραις ἕςηκεν ὁ κύριος ποιῆσαι συντέλειαν αἰῶνος τȣ̃ ματαίȣ. Ibid. p. 172.

XXXVIII. pag. 217. Λόγος ἕτερος εἰς πατέρας τελειωθέντας. *Sermo alter in Patres vita functos*. Inc. Ε᾽ν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ϗ εὐσήμῳ. Def. ϗ ἐςὲ κληρονόμοι τῆς βασιλείας αὐτȣ̃. Ibid. p. 175.

XXXIX p. 223. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ τετρασύλλαβα. *Eiusdem tetrasyllaba*. Inc. Νικηθεὶς δὲ κατὰ κράτος ὁ πονηρὸς διάβολος. Def. ἵνα ἔχω κοινωνȣ̀ς ἐν τῷ πυρὶ τῷ ἀσβέςῳ. Ibid. p. 181.

XL. p. 224. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἑπτασύλλαβα. *Eiusdem heptasyllaba*. Inc. Εἰδότες ȣ̂ν, ἀδελφοὶ, τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, ἑαυτοῖς προσέχωμεν. Def. ἣν ἡτοίμασε Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· αὐτῷ πρέπει ἡ τιμὴ, ϗ ἡ μεγαλοπρέπεια, τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 182.

XLI. p. 225. Περὶ φόβȣ ψυχῆς. *De timore animae*. Inc. Ε᾽γὼ Ε᾽φραὶμ ἁμαρτωλὸς, χαῦνος

καὶ

ϗ ῥάθυμος εἰς ἀγῶνα πνευματικόν. Des. τῦ πολεμῦντός με καθ' ἑκάϛην ἡμέραν· ὅτι τῇ ἁγίᾳ τριάδι ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 183.

XLII. pag. 229. Τῦ αὐτῦ εὐχή. *Eiusdem Oratio*. Inc. Ἥμαρτον εἰς τὸν ὐρανὸν, ϗ ἐνώπιόν σε κύριε. Des. ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν· ὅτι σοι πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 187.

XLIII. pag. ead. *b*. Τῦ αὐτῦ ὑπομνηϛικόν. *Eiusdem Admonitorium*. Inc. Πᾶσαν ὥραν ἐν νῷ ἔχω τὴν ὀπτασίαν, ἥν μοι διηγήσω, ἀδελφέ. Des. ἵνα ὕτω ϗ εἰς τὸ τέλειον φθάσαι καταξιωθῇς ἐν Χριϛῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' ὗ τῷ πατρὶ, κ. λ. Ibid. p. 188.

XLIV. pag. 235. Τῦ αὐτῦ περὶ ψυχῆς, ὅταν πειράζηται ὑπὸ τοῦ ἐχθρῦ, πῶς ὀφείλει μετὰ δακρύων τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι. *Eiusdem de anima, quando tentatur ab inimico, quomodo debeat cum lacrymis orare Deum*. Inc. Ψυχὴ τεθλιμμένη προσέρχεταί σοι, ἅγιε δέσποτα. Des. ϗ ἔσῃ υἱὸς τῦ δεσπότυ Θεῦ, χάριτι τῦ κυρίυ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριϛῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 193.

XLV. p. 240. Περὶ κρίσεως, ϗ κατανύξεως. *De iudicio & compunctione*. Inc. Δεῦτε πάντες ἀδελφοὶ, ἀκύσατε συμβυλῆς ἐμῦ. Des. ἑλκυσθῇ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἐν Χριϛῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. p. 50.

XLVI. pag. 248. absque titulo inc. Ὁ βυλόμενος Θεῷ εὐαρεϛῆσαι, ϗ κληρονόμος Θεοῦ διὰ τῆς πίϛεως γενέσθαι. Des. ἵνα δόκιμοι, ϗ ἄξιοι αὐτοῦ εὑρεθέντες, σωτηρίας αἰωνίυ τύχωμεν, ἐν Χριϛῷ Ἰησῦ, κ. λ. In aliis Codicibus hic Sermo inscribitur, Περὶ ὑπομονῆς, *De patientia*. Ibid. p. 326. ubi tamen longior aliquanto est in fine.

XLVII. pag. 255. Περὶ μακαρισμῶν, ϗ ταλανισμῶν. *De beatitudinibus, & miseriis*. Inc. Μακάριοι οἱ τὸν Θεὸν ἀγαπήσαντες, ϗ διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῦ καταφρονῦντες πάντων τῶν γηΐνων πραγμάτων. Des. τῷ σωτῆρι Χριϛῷ προσκυνῆσαι καὶ δοξάσαι σὺν τῷ πατρὶ, κ. λ. Ib. p. 334.

XLVIII. pag. 256. *b*. Ἐξομολόγησις, ἤγυν προσευχὴ πρὸς Θεόν. *Confessio, seu supplicatio ad Deum*. Inc. Ἴασαί με, κύριε, ϗ ἰαθήσομαι, ὁ μόνος σοφὸς, ϗ εὔσπλαγχνος ἰατρός. Des. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων εὐλογητὸς εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Tom. I. pag. 199.

IL. pag. 259. Τῦ αὐτῦ εἰς τὴν δευτέραν παρυσίαν τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριϛῦ. *Eiusdem in secundum adventum Domini nostri Iesu Christi*. Inc. Προσέλθετε, ϗ δεῦτε, υἱοὶ φωτὸς, ἀκύσατε τῆς εὐλογημένης φωνῆς. Des. ὅτι σὺ εὐλογημένος εἶ, ϗ δεδοξασμένος εἰς τὸν αἰῶνα, ἀμήν. Ibid. p. 167.

L. p. 264. Περὶ πίϛεως. *De fide*. Inc. Ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τὺς ἑαυτῦ μαθητὰς εἰς τελείαν πίϛιν ἀγαγεῖν βυλόμενος. Des. τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονόμοι γενώμεθα, ἐν Χριϛῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Tom. II. p. 336.

LI. p. 269. Περὶ ἱερωσύνης. *De sacerdotio*. Inc. Ὦ θαῦμα παράδοξον, ὢ δύναμις ἄῤῥητος, ὢ φρικτὸν μυςήριον τὸ τῆς ἱερωσύνης. Des. ἀνυμνήσεις τὸν ὕμνον τὸν ἐπινίκιον τῇ ἁγίᾳ τριάδι εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. Tom. III. p. 1.

LII. p. 274. *b*. Λόγος εἰς τὸν Ἀντίχριϛον. *Sermo in Antichristum*. Inc. Πῶς ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς, μεϛὸς πλημμελημάτων, δυνηθείην ἐξειπεῖν τὰ ἐμοὶ ὑπέρογκα; Des. δοξάζοντες Πατέρα, ϗ Υἱὸν, ϗ ἅγιον Πνεῦμα, νῦν, ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τοὺς ἀτελευτήτυς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Tom. II. p. 222. nonnihil tamen diversa.

LIII. p. 286. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ τῦ ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ℰ περὶ ἀγῶνος, ϗ ἀσφαλείας πολλῆς, πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα. *Eiusdem de abstinendo a cupiditatibus carnalibus, & de certamine, ac de multa securitate, ad fratrem qui excidit*. Inc. Οἱ ἐν τοῖς ἰατρείοις θεραπευόμενοι ὐκ ἐπιχαίρονται ταῖς ἀλλήλων συμφοραῖς. Des. ϗ ἔρχεται τὸ πρόσαγμα τὸ φοβερὸν ψυχὴν λαβεῖν τῦ σώματος. Tom. III. p. 64. Hic & sequentes Sermones videntur ab alia manu paullo recentiori exarati.

LIV. pag. 289. *b*. Τῦ αὐτῦ περὶ ἐγκρατείας, ϗ τῦ μὴ ζηλῦν ἁμαρτωλὺς τὸν καιρὸν προφασιζομένυς, ϗ εἰς τὸν Νῶε. *Eiusdem de continentia, & non aemulando peccatores occasionem culpantes, & in Noë*. Inc. Ἐπειδὴ ἁλίσκονταί τινες ὑπὸ τῦ κακοτέχνυ δράκοντος πλανώμενοι. Des. ὁ δίκαιος διεσώθη, οἱ δὲ ἀσεβεῖς κατεκλύσθησαν. Non reperi in cit. edit. G. L.

LV. p. 290. Εἰς τὸν Λὼτ, ϗ περὶ ἀσφαλείας. *In Lotum, & de securitate*. Inc. Ἐπειδὴ οἱ φιλήδονοι γεγυμνασμένην ἔχοντες τὴν ἑαυτῶν καρδίαν πάσης πλεονεξίας. Des. ἐὰν δὲ ἐμπιςεύσωμεν τῷ κυρίῳ, σωθησόμεθα ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Tom. III. p. 237.

LVI. p. 292. *b*. Εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ, ϗ εἰς τὺς ἁγίυς τρεῖς παῖδας, πρὸς τὸν λέγοντα, ὁ καιρὸς πονηρός ἐςι, σωθῆναι ὐ δύναμαι. *In Prophetam Danielem, & in tres sanctos Pueros, ad dicentem, tempus malum est, salvari non possum*. Inc. Φέρε δὴ, διασκεψώμεθα τὰ κατὰ τὸν προφήτην Δανιὴλ, ℰ τὺς ἁγίυς παῖδας. Des. μεθ' ὧν ὁ κύριος ἀξιώσῃ ἡμᾶς ἔχειν τὴν μερίδα σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ἀμήν. Tom. II. p. 319.

LVII. pag. 294. *b*. Τῦ αὐτῦ λόγος περὶ μετανοίας. *Eiusdem Sermo de poenitentia*. Inc. Μὴ ὖν φοβηθῶμεν μάταιον φόβον, ϗ φόβον, ὃς ὐκ ἔςι φόβος. Des. Θεὸς γὰρ ὁ δικαιῶν, τίς ὁ κατακρίνων; αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. III. p. 81.

LVIII. p. 295. *b*. Εἰς τὸ μὴ θαυμάζειν τὰ πρόσωπα, μηδὲ δελεάζεσθαι ἐν τοῖς τερπνοῖς τῦ βίυ, ϗ εἰς τὸν οβ' ψαλμόν. *Quod non oporteat personas admirari, neque allici deliciis vitae, & in LXXII. psalmum*. Inc. Ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος νῦς εὐολισθότερος ὑπάρχων ῥᾳδίως καταφέρεται πρὸς τὰ τερπνὰ τῦ βίυ. Des. τῷ δὲ παμβασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ, τῷ θανατῦντι, ϗ πάλιν ζωογονῦντι, πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, προσκύνησις, μεγαλοσύνη τε ϗ μεγαλοπρέπεια, νῦν, κ. λ. Ibid. p. 29.

LIX. pag. 298. Περὶ ὑπομονῆς, ϗ κατανύξεως λόγος παραινετικός. *De patientia & compunctione, Sermo paraeneticus*. Inc. Ὁ πλάσας ἡμᾶς Θεὸς, ἐπιςάμενος τὴν ἀσθένειαν τῆς διανοίας ἡμῶν. Des. ἐν φωτὶ ἀληθινῷ, ϗ ὑπερβαλλούσῃ δόξῃ, εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ibid. p. 86.

LX. p. 303. *b.* Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐρώτησις. *De resurrectione mortuorum quaestio.* Inc. Τίς ἐστιν ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, οὐδὲν εἰσενέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον. Des. καὶ προσκυνοῦντες τὴν ἁγίαν, καὶ ἄχραντον, καὶ ὁμοούσιον τριάδα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ibid. p. 119.

LXI. p. 311. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν δελεαζόντων ψυχὰς πρὸς ἀσέλγειαν διὰ τοῦ λέγειν, οὐδέν ἐστι τὸ πρᾶγμα. *Eiusdem de iis, qui alliciunt animas ad lasciviam, dicentes, nihil est.* Inc. Τῷ προφήτῃ Ἰεζεκιὴλ εἶπεν ὁ Θεὸς, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Des. κἀγὼ καταξιωθῶ ποιῆσαι καρπὸν εὐπρόσδεκτον τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀμήν. Ibid. p. 56.

LXII. pag. 318. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία πρὸς ἀδελφὸν ἀντιλέξαντα περὶ Ἡλὶ τοῦ ἱερέως. *Eiusdem apologia ad fratrem contradicentem de Heli sacerdote.* In margine ab eadem manu scripta est sequens notula: καὶ οὗτος ὁ λόγος ἐγράφη, καὶ οὐκ ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι. Inc. Τῆς γραφῆς λεγούσης περὶ Ἡλὶ τοῦ ἱερέως. Des. καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 6.

LXIII. pag. 323. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα τοῦ ἀπέχεσθαι τῆς Νεστορίου μανίας, καὶ δυσφημίας. *Eiusdem ad Ioannem monachum, ut abstineat a Nestorii insania, & blasphemia.* Inc. Προσήκει πᾶσι τοῖς προσερχομένοις Θεῷ, καὶ ζωῆς αἰωνίου ἀξιωθῆναι βουλομένοις, προηγουμένως τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἀμώμητον διαφυλάττειν. Des. ὥς τε ἀκούων δυσφημούμενον τὸν κύριον τῆς δόξης, μὴ ἐπιδιαμαρτύρασθαι κατὰ δύναμιν. Hunc Sermonem valde longum Ephraemo abiudicandum esse, ex inscriptione convincitur; Nestorius enim quinquaginta & amplius annis post Ephraemi obitum suam haeresim propalare coepit. Ibid. pag. 407.

LXIV. pag. 333. *b.* Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ πάσης βλαβερᾶς συντυχίας, καὶ περὶ ἐγκρατείας. *De abstinendo ab omni noxia consuetudine; ac de continentia.* Ἐρώτησις. Εἰ καλὸν τὸ διαπονεῖσθαι περί τινος; Ἀπόκρισις. *Interrogatio: an bonum sit de aliorum rebus curiosum esse? Responsio.* Inc. Καλὸν τὸ προσέχειν ἑαυτὸν ἕκαστον. Des καὶ φανερώσῃ τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· ᾧ ἡ δόξα, καὶ μεγαλοσύνη, καὶ αἴνεσις, κ. λ. Ibid. p. 67.

LXV. pag. 337. Περὶ τοῦ μὴ σκανδαλίζειν τὸν πλησίον, καὶ περὶ ὀρθοῦ βίου παραίνεσις. *De non scandalizando proximo, & de recta vita adhortatio.* Inc. Τοὺς προσελθόντας ἐπὶ τὸ στάδιον τῆς εὐσεβείας. Des. διὸ ἐν δόξῃ στεφανωθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ibid. pag. 33.

LXVI. pag. 340. Περὶ μνήμης θανάτου, καὶ περὶ ἀρετῆς, καὶ πλούτου. *De memoria mortis, ac de virtute, & divitiis.* Inc. Πειθαρχεῖν δεῖ τῷ λέγοντι, παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε. Des. τὴν ἐπιθυμίαν ἔχω ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 114.

LXVII. pag. 345. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἰουλιανὸν τὸν ἀσκητήν. *Eiusdem in Iulianum monachum.* Inc. Οὗτος ὁ ἄριστος τῶν ἀσκητῶν οἰκέτης ἐστὶ ὑπάρχων. Des. ἵνα τὸ φρόνημα ἡμῶν τέλειον ᾖ ἐν κυρίῳ. Ibid. p. 254.

LXVIII. pag. 349. Πρὸς αὐτόν. *Ad eumdem.* Inc. Ὥσπερ δὲ δύο τινὲς ἀποδημοῦντες εἰς χώραν μακράν. Des. ἐνεκαρτέρησεν ἐν τῇ ἡσυχίᾳ, εὐχαριστῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 521. Tum in Ms. Codice Otthoboniano Graeco, tum in Latina Vossiana editione, hic Sermo cum superiori coniungitur: ex utroque autem lacunae, quae in Otthoboniano Codice, ac Latina Vossiana editione occurrunt, suppleri possunt.

LXIX. pag. 351. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας ἀπὸ ἐμπνευματώσεως τῆς γῆς τοὺς σεισμοὺς γίνεσθαι. *Eiusdem adversus eos, qui dicunt ab inflatione terrae terraemotus fieri.* Inc. Εἴπατε ἡμῖν οἱ ἀπὸ καρδίας λαλοῦντες, καὶ οὐκ ἐκ στόματος κυρίου. Des. καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 47.

LXX. p. 352. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μὴ ἀπατᾶσθαι ὑπὸ Ἑλληνικῆς ἐννοίας. *Eiusdem, ne decipiamur Graecorum opinionibus.* Inc. Προσθήσω δὲ καὶ τοῦτο τῷ λόγῳ. Des. εἰς ὁλοτελῆ ἀπώλειαν ἐτρέποντο τὸν νοῦν. Ibid. p. 48.

LXXI. p. 354. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὑπομονῆς, καὶ συντελείας, καὶ παρουσίας τοῦ κυρίου, ἀδιαδόχου τε τῶν δικαίων βασιλείας, καὶ ἀτελευτήτου τῶν ἁμαρτωλῶν κολάσεως, ὑπόθεσίς τε ἐξομολογήσεως, καὶ προτροπὴ μελέτης τῶν θείων γραφῶν, τίνες τε αἱ μεθοδεῖαι τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τί τὸ τῆς ἡσυχίας ὠφέλιμον. *Eiusdem de patientia, & de consummatione, & de adventu Domini, perennique iustorum regno, & de aeterna peccatorum poena, argumentumque confessionis, & exhortatio ad studium divinarum scripturarum, quaeque sint fraudes inimici, & quae quietis utilitas.* Inc. Λαμπρὸς ὁ βίος τῶν δικαίων. Des. τοῦ ἀποδιδόντος ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ᾧ μόνῳ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 93.

LXXII. pag. 365. Τοῦ αὐτοῦ περὶ παρθενίας. *Eiusdem de virginitate.* Inc. Περὶ παρθενίας, καὶ ἁγιασμοῦ ψυχῆς Παῦλος ὁ ἀπόστολος, ὡς ἄριστος σύμβουλος, πάντας ἡμᾶς διδάσκει. Des. ὅταν ἔλθῃ ὁ Χριστὸς, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ibid. p. 74.

LXXIII. p. 369. Τοῦ αὐτοῦ ᾠδὴ εὔρυθμος εἰς τοὺς ὁσημέραι ἁμαρτάνοντας, καὶ ὁσημέραι μετανοοῦντας. *Eiusdem rhythmus in eos, qui quotidie peccant, & quotidie resipiscunt.* Inc. Μέχρι τίνος, ὦ φίλε, ἀνεχόμενος ἐχθροῦ, ὁσημέραι ἐκτελεῖς τὰ ἐράσμια αὐτῷ; Des. οὐ γὰρ ἔχεις ἕτερον λουτρὸν πάλιν εἰς πλύσιν ἑτοίμως προκειμένου. Ibid. p. 31.

LXXIV. p. 371. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας. *Eiusdem de poenitentia.* Inc. Μάθωμεν ἁμαρτωλοὶ εὐσπλαγχνίαν, πῶς ἐστιν. Des. ὅπως σοι δωρήσηται ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ibid. p. 79.

LXXV. pag. 373. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Χριστοῦ. *Eiusdem Sermo de proditione Christi.* Inc. Φοβοῦμαι καὶ τῇ γλώσσῃ ἅψασθαι τῆς φοβερᾶς τοῦ Χριστοῦ ταύτης διηγήσεως. Des. διὰ πολλοὺς οἰκτιρμοὺς τῆς αὐτοῦ εὐσπλαγχνίας. Ibid. pag. 244. Multum tamen differt ab edito.

LXXVI. pag. 377. *b.* Διαθήκη τοῦ μακαρίȣ Ἐφραὶμ, ἥτις ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ κλίνης αὐτοῦ κατακειμένȣ, ϗ τὰ ἔσχατα πνέοντος. *Testamentum beati Ephraem, quod ab ipso editum fuit in lecto iacente, & ultimum spirante.* Inc. Ἐγὼ Ἐφραὶμ ὁ ταπεινὸς, ϗ ἐλάχιςος, ϗ ἁμαρτωλὸς, τὰ τελευταῖα πνέων, τῇ ὑμῶν ἀγάπῃ προσλαλῶ. Des. Ἴδε κύριε τὴν ταπείνωσιν τῆς ἱκεσίας μȣ, ϗ σπλαγχνίσθητι ἐπ' ἐμοὶ, δέομαί σȣ φιλάνθρωπε, ϗ μονογενὲς ὑὲ τοῦ Θεοῦ [1]. Finis in Codice desideratur. Exstat Tom. II. pag. 230. sub initio tamen diverso. Huius Codicis recensionem non ita tamen diligenter elucubratam invenies etiam in Prolegomenis Tom. I. cit. edit. pag. CLXIX.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio magno, optime servatus, Sec. circiter XI. Constat foliis 384.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI VARIA.

COD. II. I. pag. 1. Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ Χρυσοςόμȣ ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιςολήν. Λόγος α'. *Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani enarratio in Epistolam ad Hebraeos. Homilia I.* Inc. Ῥωμαίοις γράφων ὁ μακάριος Παῦλός φησιν, ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόςολος. Des. τῶν διὰ μακροθυμίας κληρονομέντων τὰς ἐπαγγελίας. Haec una cum sequentibus Homiliis incidit in eius Operum edit. Paris. A. MDCCXXXV. fol. T. XII. pag. 1. seqq. ubi quum haec loco argumenti sit, Homiliarum enumeratio a sequenti orditur.

II. pag. 3. Λόγος β'. *Homilia II.* (in edit. cit. prima) in verba: Πολυμερῶς, ϗ πολυτρόπως, κ. λ. inc. Οὕτως ὅπȣ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. Des. ϗ τῶν αἰωνίων ποιεῖ μετόχȣς ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, μεθ' ȣ̄ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Exstat loc. cit. p. 5. Haec conclusio quum eadem ferme sit in omnibus Homiliis, quae sequuntur, ne inanibus verbis volumen hoc impleamus, eam deinceps omittentes, eorum tantum, quae ipsam praecesserint, verborum finem adferemus.

III. pag. 7. Λόγος γ'. *Homilia tertia* in verba Epistolae: Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, κ. λ. Inc. Πανταχοῦ μὲν εὐλαβοῦς διανοίας δεῖ, μάλιςα δὲ ὅταν περὶ Θεοῦ λέγωμέν τι, ἢ ἀκȣ́ωμεν. Des. ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 13.

IV. pag. 11. *b.* Λόγος δ'. *Homilia quarta* in verba: Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον, κ. λ. Inc. Ὁ μὲν κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριςὸς τὴν παρȣσίαν αὐτοῦ τὴν ἔνσαρκον, ἔξοδον καλεῖ. Des. ἐκείνῳ τοίνυν πειθώμεθα· ȣ̈τω γὰρ δυνησόμεθα ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 24.

V. p. 18 Λόγος ε'. *Homilia quinta* in verba: Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκȣμένην, κ. λ. Inc. Ἠβȣλόμην γνῶναι σαφῶς, εἴ τινες μετὰ τῆς προσηκούσης σπȣδῆς τῶν λεγομένων ἀκȣ́ȣσιν. Des. ὡς τȣ́τȣς τȣ̀ς λόγȣς εἰς τὰ ὑμέτερα ἐγκώμια ἀναλίσκεσθαι, ϗ εἰς τȣ̀ς ἐπαίνȣς, ἵνα τυχεῖν ἅπαντες καταξιωθῶμεν τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἐπηγγείλατο ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 38.

VI. pag 24. Λόγος ς'. *Homilia sexta* in verba: Οὐ γὰρ δήπȣ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, κ. λ. Inc. Τὴν πολλὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ ὁ Παῦλος δεῖξαι βȣλόμενος. Des. ϗ δυνησόμεθα περιγενέσθαι τῶν πολεμίων, ϗ τὸν ςέφανον ἀναδήσασθαι, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 51.

VII. pag. 29. Λόγος ζ'. *Homilia septima* in verba: Διὸ καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ ἐλπίδος ὁ Παῦλος, ϗ εἰπὼν, ὅτι οἶκος αὐτοῦ ἐσμεν. Des. ȣ̓κοῦν οὐδὲν ἐλεεινότερον τῶν ἀποτυγχανόντων, ȣ̈τε μακαριώτερον τῶν ἐπιτυγχανόντων· γενώμεθα δὲ τῶν μακαρίων ἡμεῖς, ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 61.

VIII. p. 34. Λόγος η'. *Homilia octava* in verba: Σπȣδάσωμεν ȣ̓̃ν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν ἀνάπαυσιν, κ. λ. inc. Μέγα μὲν πίςις, ϗ σωτήριον, ϗ ταύτης ἄνευ ȣ̓κ ἔνι σωθῆναί ποτε. Des. ϗ πρῶτος ἐν τῇ βασιλείᾳ ἔσῃ, ϗ πάντων ἀπολαύσεις τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 70.

IX. p. 39. Λόγος θ'. *Homilia nona* in verba: Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος. κ. λ. inc. Θέλει δεῖξαι λοιπὸν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. ὁ δὲ Θεὸς ἱκανός ἐςι κατανύξαι ὑμᾶς, ϗ ποιῆσαι βελτίȣς· ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 81.

X. p. 44. Λόγος ι'. *Homilia decima* in verba: Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριςοῦ λόγον, κ. λ. inc. Ἀκȣ́σατε ὅσα Ἑβραίοις ἐνεκάλεσεν ὁ Παῦλος βȣλομένοις ἀεὶ μανθάνειν. Des. ἀποςῶμεν λοιπὸν τῶν βιωτικῶν, ἵνα εὕρωμεν χάριν, ϗ ἔλεον ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 92.

XI. pag. 49. Λόγος ια'. *Homilia undecima* in verba: Γῆ γὰρ ἡ πιȣ̃σα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον, κ. λ. inc. Μετὰ φόβȣ τῶν λογίων ἀκȣ́ωμεν τȣ̃ Θεοῦ. Des. τȣ̃το ϗ ἐφ' ὑμῶν ἔσεσθαι προσδοκῶμεν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 102.

XII. p. 53. Λόγος ιβ'. *Homilia duodecima* in verba: Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεὸς, κ. λ. inc. Καθαψάμενος γενναίως τῶν Ἑβραίων, ϗ φοβήσας αὐτȣ̀ς ἱκανῶς. Des. αὕτη ἔσω, ϗ πάντων ἐπιτεύξῃ τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 111.

XIII. p. 57. *b.* Λόγος ιγ'. *Homilia decima-*

(1) Hoc Testamentum vertit & Iulius Clemens, cuius interpretatio exstat apud Surium Kal. Febr. Ad verba huius Testamenti p. 366. edit. Oxon. A. MDCCIX. ἐν πάσῃ τῇ ζωῇ μου ȣ̓ κατηρασάμην, respicit Nyssenus in Vita Ephraemi p. 1033. & 1039. ad verba testamenti p. 367. ȣ̓χ ὑπῆρχε τῷ Ἐφραὶμ βαλάντιον, κ. λ. p. 368. μὴ ἐγκωμιάσητε, μή με πολυτελεῖ ἐνθάψητε ἱματισμῷ. κ. λ. & quae p. 1045. seqq. de viro, qui pretiosa veste corpus Ephraemi tegere volebat. Confer Test. edit. Graec. p. 369. Vide Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap 2. Tom. V. p. 324.

matertia in verba: Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς, κ. λ. inc. Βουλόμενος ὁ Παῦλος τὸ διάφορον δεῖξαι τῆς καινῆς, καὶ τῆς παλαιᾶς. Des. καὶ δυνησόμεθα τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 120.

XIV. pag. 61. Λόγος ιδ'. *Homilia decimaquarta* in verba: Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς, κ. λ. inc. Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης, φησὶν, εἰπὼν περὶ τοῦ Μελχισεδέκ. Des. τελήσωμεν οὖν τὰ ἀγαθὰ, καὶ τῶν αἰωνίων τευξόμεθα ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 128.

XV. p. 66. Λόγος ιέ. *Homilia decimaquinta* in verba: Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, κ. λ. inc. Ἀναμίγνυσι τὰ ταπεινὰ τοῖς ὑψηλοῖς ὁ Παῦλος ἀεί. Des. πάντα πράττωμεν, δι' ὧν δυνησώμεθα τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 139.

XVI. pag. 70. *b.* Λόγος ις'. *Homilia decimasexta* in verba: Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ, κ. λ. inc. Ἔδειξεν ἀπὸ τοῦ ἱερέως, ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης, ἀπὸ τῆς διαθήκης. Des. οὕτω γὰρ δυνησόμεθα καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 148.

XVII. p. 74. Λόγος ιζ'. *Homilia decimaseptima* in verba: Καὶ διὰ τοῦτο καινῆς διαθήκης μεσίτης, κ. λ. inc. Εἰκὸς ἦν πολλοὺς τῶν ἀσθενέστερον διακειμένων, καὶ ἀπὸ τοῦ τετελευτηκέναι τὸν Χριστόν. Des. ἐν ᾧ ἐσόμεθα διηνεκῶς, καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 157.

XVIII. p. 77. Λόγος ιη'. *Homilia decimaoctava* in verba: Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, κ. λ. inc. Μέγα ἐφρόνουν οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ τῷ ναῷ, καὶ τῇ σκηνῇ. Des. ἵνα τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ὁρῶσιν, ἧς γένοιτο ἀπολαῦσαι πάντας ἡμᾶς, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 164.

XIX. p. 81. *b.* Λόγος ιη'. *Homilia decimaoctava* in verba: Ἀνώτερον λέγων, ὅτι θυσίαν, καὶ προσφορὰν, κ. λ. inc. Ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἔδειξεν ἀνωφελεῖς τὰς θυσίας. Des. ἵνα τρέφωμεν τὸν Χριστὸν, ἵνα συγκληρονόμοι αὐτοῦ γενώμεθα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 173. Heic, ut unusquisque videt, amanuensis errore binae Homiliae sub uno numero XVIII. comprehenduntur: nos vero Codicis enumerationem licet erroneam, tamen quia cum edita deinceps concordat, sequemur.

XX. pag. 84. *b.* Λόγος ιθ'. *Homilia decimanona* in verba: Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον, κ. λ. inc. Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον, καὶ ζῶσαν. Δείξας τὸ μέσον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τῶν θυσιῶν, καὶ τῆς σκηνῆς, καὶ τῆς ἐπαγγελίας, καὶ τῆς διαθήκης. Des. ἀλλ' εἰς τοὺς εὐδίους ἀπάξει λιμένας, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 180.

XXI. pag. 87. Λόγος κ'. *Homilia vigesima* in verba: Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τῶν δένδρων ὅσαπερ ἂν φυτευθέντα, καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἀπολαύσαντα. Des. ἵνα καὶ τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς τύχης ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 185.

XXII. p. 91. Λόγος κα'. *Homilia vigesimaprima* in verba: Ἀναμιμνήσκεσθε τὰς πρότερον ἡμέρας, κ. λ. inc. Οἱ τῶν ἰατρῶν ἄριστοι, ἐπειδὰν βαθεῖαν δῶσι τομήν. Des. καὶ πάντων ἀπολαυσόμεθα τῶν ἐπηγγελμένων τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 193.

XXIII. p. 94. *b.* Λόγος κβ'. *Homilia vigesimasecunda* in verba: Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας, κ. λ. inc. Τὸ τῆς πίστεως, γενναίας καὶ νεανικῆς δεῖται ψυχῆς. Des. ταύτην οὖν τὴν πολλὴν σύνεσιν μεταδιώκωμεν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXIV. p. 98. *b.* Λόγος κγ'. *Homilia vigesimatertia* in verba: Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, κ. λ. inc. Πίστει, φησὶ, χρηματισθεὶς Νῶε· καθάπερ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας διαλεγόμενος ἔλεγε. Des. ἵνα τύχωμεν τῶν ὑπερβαινόντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 210.

XXV. pag. 102. *b.* Λόγος κδ'. *Homilia vigesimaquarta* in verba: Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, κ. λ. inc. Ἡ πρώτη, καὶ ἡ πᾶσα ἀρετὴ τὸ ξένον εἶναι τοῦ κόσμου τούτου, καὶ παρεπίδημον. Des. καὶ ἀποθήσει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀποθήκην, καὶ ἐπιτευξόμεθα πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 218.

XXVI. p. 106. *b.* Λόγος κε'. *Homilia vigesimaquinta* in verba: Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ, κ. λ. inc. Μεγάλη ὄντως ἡ πίστις τοῦ Ἀβραάμ. Des. δυνηθῶμεν ἐξιλεώσασθαι τὸν Θεὸν, καὶ τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 226.

XXVII. pag. 110. *b.* Λόγος κϛ'. *Homilia vigesimasexta* in verba: Πίστει καὶ περὶ μελλόντων ηὐλόγησεν Ἰσαὰκ, κ. λ. inc. Πολλοὶ, φησὶ, προφῆται, καὶ διδάσκαλοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον. Des. μὴ δὴ ταῦτα ζητῶμεν, ἀλλ' ἐκεῖνα, ἵνα καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 235.

XXVIII. p. 115. *b.* Λόγος κζ'. *Homilia vigesimaseptima* in verba: Πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα, καὶ τὴν πρόσχυσιν, κ. λ. inc. Πολλὰ μεταξὺ κατασκευάζειν ὁ Παῦλος εἴωθε, καὶ πυκνός ἐστι τοῖς νοήμασι. Des. καὶ ζῆσαι κατὰ τῷ Θεῷ δοκοῦν, ὥστε καὶ τῶν μελλόντων τυχεῖν ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 245.

XXIX. p. 120. Ὁμιλία κη'. *Homilia vigesima octava* in verba: Περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, κ. λ. inc. Ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ ὅταν τῶν ἁγίων ἐννοήσω τὰ κατορθώματα. Des. ἵνα μὴ ἔχωμεν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων· ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 254.

XXX. p. 127. *b.* Ὁμιλία κθ'. *Homilia vigesimanona* in verba: Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε, κ. λ. inc. Ἔστιν εἴδη παρακλήσεως δύο,

δύο, ἐναντία πρὸς ἄλληλα εἶναι δοκοῦντα. Def. τὴν μὲν οὖν λύμην ταύτην ἐξέλωμεν, ἵνα δυνηθῶμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 270.

XXXI. p. 131. *b.* Ὁμιλία λ'. *Homilia trigesima* in verba: Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, κ. λ. inc. Οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες τὰ πικρὰ, ἀνέχονταί τινος πρότερον ἀηδίας. Def. ὑπομένωμεν τοίνυν φέροντες τὰ ἀλλήλων βάρη, καὶ ἐλέγχοντες, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 278.

XXXII. pag. 134. *b.* Ὁμιλία λα'. *Homilia trigesima prima* in verba: Εἰρήνην διώκετε, κ. λ. inc. Πολλὰ μέν ἐστι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν. Def. ἐκείνοις μὲν γὰρ τὰ ἐνταῦθα δίδοτε, ἀντιλαμβάνετε δὲ τὰ οὐράνια, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 284.

XXXIII. p. 138. *b.* Ὁμιλία λβ'. *Homilia trigesimasecunda* in verba: Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει, κ. λ. inc. Ἦν μὲν τὰ κατὰ τὸν ναὸν θαυμαστὰ, ἅγια τῶν ἁγίων. Def. ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων ἐπιδεικνύμεθα, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 293.

XXXIV. pag. 142. *b.* Ὁμιλία λγ'. *Homilia trigesimatertia* in verba: Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, κ. λ. inc. Ὅπερ ἀλλαχοῦ φησι, τὰ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Def. οὕτω τοῦ οὐρανοῦ ἐπιληψόμεθα, οὕτω τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 301.

XXXV. p. 146. *b.* Ὁμιλία λδ'. *Homilia trigesimaquarta* in verba: Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, κ. λ. inc. Κακὸν μὲν ἡ ἀναρχία, καὶ πολλῶν ὑπόθεσις συμφορῶν. Def. τοῦτο τὸ πῦρ περιβάλωμεν ἑαυτοὺς, δόξαν ἀναπέμποντες τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 311. In fine legitur: Χριστῷ συνεργῷ, καὶ τελεστῇ νῦν χάρις.

XXXVI. pag. 150. *b.* Sequuntur eiusdem Chrysostomi Homiliae XXIV. in Epistolam beati Paulli ad Ephesios, hypothesi praecedente, cuius initium: Ἡ Ἔφεσος ἐστι μὲν τῆς Ἀσίας μητρόπολις, ἐτελεῖτο δὲ τῇ Ἀρτέμιδι. Finis: εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα, καὶ σύσσωμα, καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ. Prima, quae inscribitur, Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴν Παύλου ὑπόμνημα, *Eiusdem in Epistolam Paulli ad Ephesios Commentarius*, & est in prima Epistolae verba: Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἴδε τὸ, διὰ, τῷ πατρὶ δέδωκε· τί οὖν; ἐλάττονα αὐτὸν ἐροῦμεν; Def. ἵνα μὴ εἰς κρίμα, μηδὲ εἰς κατάκριμα γένηται ταῦτα πάντα ἡμῖν, ἀλλ' εἰς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Exstat haec una cum sequentibus Homiliis, Tom. XI. cit. edit. pag. 1. seqq.

XXXVII. pag. 155. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία β'. *Eiusdem Homilia II.* in verba: Ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες, κ. λ. inc. Πανταχοῦ τὴν ἄφατον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν ἐσπούδασεν. Def. ἵνα καὶ τὰ ἄλλα φυγεῖν δυνηθῶμεν κακὰ, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 9.

XXXVIII. p. 159. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία γ'. *Eiusdem Homilia III.* in verba: Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας, κ. λ. inc. Οὐδὲν ἦν ἴσον τῶν σπλάγχνων τῶν ἀποστολικῶν. Def. οὕτω γὰρ καὶ αὐτὸν ὄψεσθε ἐκεῖ τὸν Χριστὸν μετὰ παῤῥησίας, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 16.

XXXIX. p. 165. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία δ'. *Eiusdem Homilia IV.* in verba: Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, κ. λ. inc. Ἔστι μὲν νέκρωσις σωματική· ἔστι δὲ καὶ ψυχική. Def. καὶ πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐργασίαν ἑαυτοὺς διεγείρωμεν, ἵνα καταξιωθῶμεν τυχεῖν τῆς τοσαύτης δόξης ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 25.

XL. p. 170. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ε'. *Eiusdem Homilia V.* in verba: Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς, κ. λ. inc. Πολλὰ δείκνυσι τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν. Def. ἵνα πάντων τῶν σαρκικῶν ἀπαλλαγέντες, δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ib. p. 32.

XLI. p. 174. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ς'. *Eiusdem Homilia VI.* in verba: Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν, κ. λ. inc. Οὐ δι' ἑτέρου, φησὶν, ἔπεμψεν, οὐδὲ δι' ἄλλου τινὸς ταῦτα ἐμήνυσεν ἡμῖν. Def. ταῦτα γὰρ αἴτια ἡμῖν γίνεται τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 38.

XLII. p. 178. *b.* Λόγος ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων, κ. λ. inc. Τοὺς εἰς ἰατρεῖον ἐρχομένους οὐχ ἁπλῶς ἐκεῖ δεῖ πορεύεσθαι. Def. ἵνα μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντες τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 45.

XLIII. p. 183. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία η'. *Eiusdem Homilia VIII.* in verba: Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, κ. λ. inc. Διδασκάλων ἐστὶν ἀρετὴ, μὴ τιμὴν, μηδὲ δόξαν ζητεῖν. Def. ταῦτα πάντα εἰδότες, χάριν ἀναπέμπωμεν ὑπὲρ πάντων τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 52.

XLIV. p. 194 Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία θ'. *Eiusdem Homilia IX.* in eadem verba: Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Χριστῷ, κ. λ. inc. Ἀπεδείχθη μεγάλη τῆς ἁλύσεως ἡ ἰσχὺς τοῦ Παύλου. Def. καὶ πρὸ πάντων τὴν ἀγάπην μετὰ ἀκριβείας κατορθώσωμεν, ἵνα καταξιωθῶμεν τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 68.

XLV. p. 198. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ι'. *Eiusdem Homilia X.* in verba: Ἓν σῶμα, καὶ ἓν πνεῦμα, κ. λ. inc. Ὅταν ἐπί τι μεῖζον παρακαλῇ ὁ μακάριος Παῦλος. Def. ἵνα καταξιωθῶμεν, τοῦ θηρίου τούτου τοῦ χαλεποῦ, καὶ δεινοτάτου ἀπαλλαγέντες, χάριν ἀναπέμψαι τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, κ. λ. Ibid. p. 74.

XLVI. p. 202. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ια'. *Eiusdem Homilia XI.* in eadem verba: Ἓν σῶμα, καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε, κ. λ. inc. Ἀγάπην ζητεῖ παρ' ἡμῶν ὁ Παῦλος. Def. καὶ τοὺς μετατεθέντας ἐπαναγαγεῖν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ Θεῷ, κ. λ. Ib. p. 80.

XLVII. p. 209. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ιβ'. *Eiusdem Homilia XII.* in verba: Τοῦτο οὖν λέγω, καὶ

ϗ μαρτύρομαι, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον οὐ μόνον συμβȣλεύοντα, ϗ διδάσκοντα δεῖ. Def. ἀλλὰ ϗ ποιȣ̃ντες διδάσκωμεν· ȣ̈τω γὰρ δυνησόμεθα τῶν μυρίων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι ἐν Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XLVIII. pag. 213. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιγ'. *Eiusdem Homilia XIII.* in eadem verba: Τȣ̃το ȣ̃ν λέγω, ϗ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, κ. λ. inc. Οὐ πρὸς Ἐφεσίȣς ταῦτα εἴρηται μόνον, ἀλλὰ ϗ πρὸς ὑμᾶς νῦν λέγεται. Def. τῆς φιλανθρωπίας ἀπολαῦσαι τȣ̃ δεσπότȣ, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. p. 95.

IL. p. 218. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιδ'. *Eiusdem Homilia XIV.* in verba: Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, κ. λ. inc. Εἰπὼν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καθολικῶς, λοιπὸν αὐτὸν ϗ ὑπογράφει κατὰ μέρος. Def. ϗ τειχίσοι ἀσφαλεῖ τειχίῳ, τῷ αὐτȣ̃ φόβῳ, ἐν Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. p. 103.

L. p. 222. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιε'. *Eiusdem Homilia XV.* in verba: Πᾶσα πικρία, ϗ θυμὸς, ϗ ὀργὴ, κ. λ. inc. Ὥσπερ εἰς σκεῦος ἀκάθαρτον, ϗ ἱμάτιον ȣ̓κ ἄν ποτε ἑαυτὰς καθίεσαν τῶν μελιϛῶν τὸ γένος. Def. ϗ εἰς τὸν εὔδιον πλεύσομεν λιμένα, ȣ̃ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. p. 109.

LI p. 227. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιϛ'. *Eiusdem Homilia XVI.* in eadem verba: Πᾶσα πικρία, ϗ θυμὸς, ϗ ὀργὴ, κ. λ. inc. Οὐκ ἀρκεῖ τῆς κακίας ἀπαλλαγῆναι, εἰ δεῖ τῆς βασιλείας τῶν ȣ̓ρανῶν ἐπιτυχεῖν. Def. ϗ κατὰ τὴν μέλλȣσαν ἡμέραν τῆς παρ' αὐτȣ̃ τύχωμεν συγγνώμης, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 116.

LII. p. 230. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιζ'. *Eiusdem Homilia XVII.* in verba: Γίνεσθε εἰς ἀλλήλȣς χρηϛοὶ, εὔσπλαγχνοι, κ. λ. inc. Τὰ παρελθόντα τῶν πραγμάτων, πλείονα ἔχει τὴν ἰσχύν. Def. ἵνα ϗ τὸ βραβεῖον λάβωμεν τῆς ἄνω κλήσεως, οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριϛῷ, κ. λ. Ibid. p. 121.

LIII. p. 234. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιη'. *Eiusdem Homilia XVIII.* in verba: Τȣ̃το γὰρ ἴϛε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, κ. λ. inc. Ἦσαν, ὡς ἔοικε, τινες ϗ ἐπὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Def. ἵνα διὰ πάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 126.

LIV. p. 239. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία ιθ'. *Eiusdem Homilia XIX.* in verba: Βλέπετε ȣ̃ν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, κ. λ. inc. Ἔτι τὴν τῆς πικρίας ἐκκαθαίρει ῥίζαν, ἔτι τὴν ὑπόθεσιν τῆς ὀργῆς ἐκκόπτει. Def. ϗ τότε δυνησόμεθα τῆς παρὰ τȣ̃ Θεȣ̃ φιλανθρωπίας ἀξιωθῆναι, χάριτι, ϗ οἰκτιρμοῖς τȣ̃ μονογενȣ̃ς αὐτȣ̃ ȣἱȣ̃, κ. λ. Ibid. pag. 133.

LV. p. 245. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία κ'. *Eiusdem Homilia XX.* in verba: Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, κ. λ. inc. Σοφός τις ἀνὴρ πολλὰ ἐν τάξει μακαρισμῶν ἐνθείς. Def. ϗ τὸν παρόντα βίον ἅπαντα μετὰ ἀρετῆς διεξελθεῖν, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 142.

LVI. p. 256. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ὁμιλία κα'. *Eiusdem Homilia XXI.* in verba: Τὰ τέκνα ὑπακȣ́ετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Καθάπερ τις σῶμα πλάττων, πρῶτον μὲν τὴν κεφαλὴν, ἔπειτα τὸν αὐχένα, εἶτα τȣ̀ς πόδας τίθησιν. Def. δυνατὸς δὲ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δι' ἑαυτȣ̃ τὸ ἔργον εἰς τέλος ἀγαγεῖν, ἵνα καταξιωθῶμεν πάντες τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

LVII. p. 260. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ Ὁμιλία κβ'. *Eiusdem Homilia XXII.* in verba: Οἱ δοῦλοι ὑπακȣ́ετε τοῖς κυρίοις, κ. λ. inc. Ὥς τε ȣ̓κ ἀνὴρ μόνον, ȣ̈τε γυνὴ, ȣ̈τε παιδία. Def. ὃς δυνήσεται ϗ ἡμᾶς ἀχειρώτȣς ποιῆσαι ταῖς ἐκείνȣ πάγαις, ϗ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀξιῶσαι ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 165.

LVIII. p. 266. Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία κγ'. *Eiusdem Homilia XXIII.* in verba: Στῆτε ȣ̃ν περιζωσάμενοι, κ. λ. inc. Συντάξας τὸ ϛρατόπεδον τοῦτο, ϗ διεγείρας αὐτῶν τὴν προθυμίαν. Def. ἵνα δυνηθῶμεν περιγενέσθαι τῶν ἐχθρῶν, ὧν γένοιτο περιγενέσθαι ἡμᾶς χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

LIX. p. 269. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία κδ'. *Eiusdem Homilia XXIV.* in eadem verba: Στῆτε ȣ̃ν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, ϗ ἐνδυσάμενοι, κ. λ. inc. Περιζωσάμενοί, φησι, τὴν ὀσφῦν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ. Τί ποτε τοῦτό ἐϛιν; Def. ȣ̓δεὶς ἡμᾶς ἐξαιρήσεται τῆς κολάσεως, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 179. In fine: Τέλος τῆς πρὸς Ἐφεσίȣς ἐπιϛολῆς.

LX. pag. 276. Sequuntur eiusdem *de Incomprehensibili* Sermones V. quorum primus hunc habet titulum maioribus litteris adscriptum: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνϛαντινȣπόλεως τοῦ Χρυσοϛόμȣ περὶ Ἀκαταλήπτȣ λόγος α'. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi CPolitani, de Incomprehensibili Sermo I.* Inc. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν ȣ̓ πάρεϛι, ϗ τὰ θρέμματα μετὰ πάσης τῆς εὐταξίας ἕϛηκε. Def. ϗ ὁλόκληρον ἡμῖν ἐγκατοικῆσαι τὴν εἰρήνην, ἧς γένοιτο διαπαντὸς ἡμᾶς ἀπολαύειν χάριτι, κ. λ. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 444.

LXI. pag. 281. Τοῦ αὐτοῦ λόγος β' *Eiusdem Sermo II.* Inc. Φέρε δὴ λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀπίϛȣς Ἀνομοίους ἀποδυσώμεθα. Def. ἀπαλλάξαι μὲν αὐτȣ̀ς τῆς πλάνης, ϗ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐπαναγαγεῖν δὲ ἐπὶ τὸ τῆς γνώσεως φῶς, ἵνα πάντες ὁμοθυμαδὸν ἑνὶ ϛόματι δοξάζωμεν τὸν Θεὸν, ϗ πατέρα τοῦ κυρίȣ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 452.

LXII. pag. 287. Τοῦ αὐτοῦ λόγος γ'. *Eiusdem Sermo III.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν ἐπειδὰν ἴδωσιν δένδρον ἄκαρπον, ϗ ἀνήμερον. Def. ϗ τὸν Θεὸν ἵλεω ποιήσαντες, ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων δυνηθῆτε τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 462.

LXIII. pag. 292. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος δ'. *Eiusdem Sermo IV.* Inc. Ἤρκει μὲν δείξαντα πρώην ἀνθρώποις ἀκατάληπτον ὄντα τὸν Θεόν. Def. σὺ δὲ ȣ̓χὶ διπλᾶ ϗ τριπλᾶ, ἀλλ' ἑκατονταπλασίονα ἀπολήψῃ πάντα, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 471.

LXIV. pag. 298. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ε'. *Eiusdem Sermo V.* Inc. Ἐπειδὰν μέλλῃ τις μακρα-

τȣ̃-

τέρας ὑποθέσεως ἅπτεσθαι, ϗ πολλῶν δεομένης λόγων. Des. οὕτω γὰρ διηνεκῶς ἀπολαυσόμεθα χαρᾶς, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 480.

LXV. pag. 304. Succedit Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀνομοίους λόγος α'. *Eiusdem contra Anomoeos Sermo unicus*. Inc. Μίαν ὑμῖν διελέχθημεν ἡμέραν, ϗ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὕτως ὑμᾶς ἐφίλησα. Des. ϗ γαλήνην ἐργάσασθαι, ϗ εἰρήνην πολλὴν τῇ ψυχῇ, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύειν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 541. ordine *VI. de Incomprehensibili*.

LXVI. pag. 308. Vltimum locum obtinent Sermones tres ad Stagirium daemoniacum, quorum primus inscribitur: Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ ἰσαποστόλου παρακλητικὸς εἰς τὸν δαιμονῶντα, λόγος α'. *Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, & Apostolis paris Oratio adhortatoria ad Daemoniacum, Liber I.* Inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων ἐμοὶ Σταγείριε, ϗ παρεῖναί σοι νῦν, καὶ συνδιαταλαιπωρεῖσθαι. Des. τοῦτο τῆς πολλῆς αὐτοῦ περὶ σὲ φιλοστοργίας, ϗ σπουδῆς σημεῖόν ἐστιν. Exstat Tom. I. cit. edit. pag. 154.

LXVII. pag. 321. *b*. Παρακλητικὸς, ὅτι ἡ ἀθυμία χαλεπωτέρα καὶ δαίμονος, λόγος β'. *Oratio adhortatoria* (ad eumdem Stagirium) *quod tristitia daemone ipso sit gravior, Liber II.* Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας εἰρήσθω. Des. εἰς δὲ τὴν ἄνω πόλιν ἐγγραφέντας, ϗ πάντα μετοικίσαι τὸν νῦν κελευσθέντας ἐκεῖ. Ibid. p. 179.

LXVIII. pag. 336. *b*. Ἔτι περὶ ἀθυμίας πρὸς τὸν αὐτὸν λόγος γ'. *Item de tristitia ad eumdem Liber III.* Inc. Ἱκανὰ μὲν οὖν ϗ τὰ εἰρημένα σβέσαι τῆς ἀθυμίας τὴν φλόγα. Des. οὐ γὰρ μόνον τοῦτο κερδανεῖς τὸ τὰ παρόντα γενναίως ἐνεγκεῖν, ἀλλ' ἐγγυμνασάμενος αὐτοῖς καλῶς, καὶ πρὸς ἅπαντα λοιπὸν ἀνάλωτος ἔσῃ τὰ τοῦ βίου λυπηρά. Ibid. p. 204.

Creberrimae sunt in hoc Codice correctiones, partim ab eadem, partim a recentiori manu adscriptae, quae utplurimum cum editione concordant; nam vetus Codicis lectio, ut ex adlatis singularum Homiliarum initio & fine cognoscere licet, ab ipsa quandoque discrepat. Homiliarum Tituli, quemadmodum & Moralium, quaeque notabiliora occurrunt, litteris maioribus exhibentur. Primae in Epist. ad Hebraeos Homiliae ἠθικὸν hunc in margine titulum habet: Ὅτι ὁ δοκῶν ἕτερῳ ἐπιβουλεύειν πρότερον αὐτὸς ἀπολαύει τῆς ἁμαρτίας τηκόμενος. Vltimae: Περὶ εὐχαριστίας. Primae in Epist. ad Ephesios Homiliae ἠθικὸν sequens est: Ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἀξίως ὧν εἰλήφαμεν δωρεῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ πολιτεύεσθαι. Vltimae vero: Τὸ ἡ ἁμαρτία, φθορά ἐστιν· ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ ζωῇ λαμβάνει ἀφθαρσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς κολάζεσθαι. In primae paginae ora inferiori legitur: τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῶν φρυ (superscriptis litteris γυ)

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. cuius sex ultimae paginae manu paullo recentiori suppletae sunt. Eius scriptio Codici I. Plutei VII. longe simillima apparet. Constat foliis 353.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. Continet hic Codex Ioannis Chrysostomi Homilias in Genesim LXVII. quarum prima ita inscribitur. *COD. III.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ὁμιλία εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani Homilia sub initium sanctae Quadragesimae*. Inc. Χαίρω, ϗ εὐφραίνομαι ὁρῶν σήμερον τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν. Des. εὐχαῖς ϗ πρεσβείαις τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ, χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Exstat haec cum reliquis Tom. IV. cit. edit. pag. 1. seqq. Quum in clausulis Homiliarum mira sit, non in diversis modo, sed in uno etiam eodemque Codice inconstantia, ut eas a scribis potius, quam ab auctore profectas putemus, quum ventum fuerit ad illa solemnia verba, χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ, vel ἧς γένοιτο, κ. λ. reliqua pro lectoris arbitrio supplenda relinquemus.

II. p. 5. Ὁμιλία β'. *Homilia II.* in verba: Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν, ϗ τὴν γῆν, inc. Πολλῆς σήμερον πληροῦμαι τῆς ἡδονῆς. Des. πολλὴν ἑαυτοῖς προαποτίθεσθαι τὴν παῤῥησίαν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 7.

III. p. 10. Ὁμιλία γ'. εἰς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. *Homilia III. De iis quae sequuntur haec verba*, In principio fecit &c. inc. Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τῶν θείων γραφῶν ἀνάγνωσις. Des. ϗ ἡμεῖς τῆς ἀθυμίας ἀπαλλαγῶμεν, ϗ ὑπὲρ πάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ πατρὶ; κ. λ. Ibid. p. 14.

IV. pag. 15. Ὁμιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· γενηθήτω στερέωμα, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὴν μετὰ προθυμίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐνταῦθα συνέλευσιν. Des. ἵνα μετὰ ἀκριβείας τὸν παρόντα διανύσαντες βίον, καταξιωθῶμεν τῆς αἰωνίου φιλανθρωπίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 22.

V. p. 21. *b*. Ὁμιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον ἐκ τῶν τοῦ μακαρίου Μωϋσέως ῥημάτων. Des. κἀκεῖ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσῃς ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 32.

VI. pag. 26. Ὁμιλία ς'. *Homilia VI.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτωσαν φωστῆρες, κ. λ. inc. Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι διδασκαλίας. Des. ϗ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀπολαύσωμεν, χάριτι, ϗ οἰκτιρμοῖς τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, κ. λ. Ibid. pag. 39.

VII. p. 32. *b*. Ὁμιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα, κ. λ. inc. Ἱκανῶς χθὲς καθηψάμεθα τῶν

εἰς

εἰς τὰς ἱπποδρομίας αὐτομολησάντων. Def. ϗ ἐν τῷ μέλλοντι δαψιλῶς ἀπολαύσωμεν τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 48.

VIII. p. 38. Ὁμιλία η΄. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον, ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἠκούσατε χθὲς τῶν παρ' ἡμῶν λεγομένων. Def. ϗ καταξιωθῶμεν τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 57.

IX. p. 43. Ὁμιλία θ΄. Εἰς τὰ ἀκόλουθα τοῦ, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, ϗ πρὸς τοὺς λέγοντας, διατί τὰ θηρία ἐδημιουργήθη; κ. λ. *Homilia IX. In ea, quae sequuntur haec verba*, Faciamus hominem secundum imaginem nostram; *& adversus eos qui dicunt, Cur bestiae factae sunt? &c.* Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν γηπόνων, ἐπειδὰν ἴδωσι λιπαρὰν, ϗ βαθύγειον τὴν ἄρουραν. Def. ϗ ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ, εὐχαῖς ϗ πρεσβείαις τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 65.

X. p. 47. Ὁμιλία ι΄. *Homilia X.* cuius titulus: Προτροπὴ πρὸς τοὺς ἐρυθριῶντας μετὰ τὴν ἑστίασιν παραβάλλειν τῇ συνάξει κατὰ τὴν ἑσπέραν, κ. λ. *Exhortatio ad eos, quos pudet post cibum sumtum accedere ad concionem vespertinam &c.* inc. Ἐλάττων ἡμῖν ὁ σύλλογος, ϗ βραχὺ τὸ θέατρον τῶν συνδεδραμηκότων. Def. ἄκυρα ποιῆσαι τὰ μηχανήματα, ϗ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XI. p. 53. *b.* Ὁμιλία ια΄. *Homilia XI.* cuius titulus: Ὅτι δεῖ πολὺ τῆς ἀρετῆς ποιεῖσθαι λόγον, καὶ μιμεῖσθαι τοὺς ἁγίους, κ. λ. *Quod oporteat virtutem magni facere, sanctosque imitari &c.* inc. Οἶδα, ὅτι κατέτεινα ὑμῶν τὸν λογισμὸν ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις τοῖς βαθυτέροις νοήμασι. Def. ἐπιτηδείους ἑαυτοὺς ἀπεργασώμεθα πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος ὑποδοχὴν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 82.

XII. p. 59. Ὁμιλία ιβ΄. Εἰς τὰ ἀκόλουθα τῆς κτίσεως· αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ τε ϗ γῆς, κ. λ. *Homilia XII. In ea quae sequuntur creationem: Hic est liber generationis caeli, & terrae &c.* inc. Φέρε δὴ σήμερον πληρώσωμεν ἡμῶν τὴν ὑπόσχεσιν. Def. ὥστε μὴ ἀναξίους ἑαυτοὺς καταστῆσαι τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 91.

XIII. p. 64. *b.* Ὁμιλία ιγ΄. *Homilia XIII.* in verba: Καὶ ἐφύτευσεν κύριος ὁ Θεὸς παράδεισον, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν τὸν πόθον τὸν ἀκόρεστον, ϗ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν πολλήν. Def. ϗ τὴν κόλασιν διαφυγεῖν τὴν ἀποκειμένην, ϗ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 99.

XIV. p. 68. *b.* Ὁμιλία ιδ΄. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἔλαβε κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Πάλιν, εἰ βούλεσθε, ϗ σήμερον τῆς ἀκολουθίας τῶν χθὲς εἰρημένων ἀψάμενοι. Def. καὶ καταντήσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς τούτου φιλανθρωπίας, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 106.

XV. p. 74. Ὁμιλία ιε΄. *Homilia XV.* in verba: Τῷ δὲ Ἀδὰμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας. Def. ϗ πολλὴν τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν ἐπισπάσασθαι, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 114.

XVI. p. 79. *b.* Ὁμιλία ιϛ΄. *Homilia XVI.* in verba: Καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοὶ, κ. λ. inc. Βούλομαι σήμερον, ἀγαπητοὶ, θησαυρὸν ὑμῖν πνευματικὸν ὑπανοῖξαι. Def. ϗ εἰς τοὺς εὐδίους λιμένας καταντήσαντες τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας, ἐπιτυχεῖν ἀξιωθῶμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 123.

XVII. p. 86. Ὁμιλία ιζ΄. *Homilia XVII.* in verba: Καὶ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου, κ. λ. inc. Ἱκανῶς, οἶμαι, κατὰ δύναμιν τὴν ἡμετέραν πρώην τὴν περὶ τοῦ ξύλου ἑρμηνείαν διεξήλθομεν. Def. ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, ϗ οὖς οὐκ ἤκουσε, ϗ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 133. Haec Homilia viginti circiter versus sub finem brevior est in Codice, quam in cit. editione.

XVIII. pag. 96. *b.* Ὁμιλία ιη΄. *Homilia XVIII.* in verba: Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Εὔα, ὅπερ ἐστὶ ζωὴ, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς δικαστοῦ φιλανθρωπίαν; εἴδετε ἐξέτασιν ἀγαθότητος γέμουσαν; Def. ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 150.

XIX. p. 104. Ὁμιλία ιθ΄. *Homilia XIX.* in verba: Καὶ εἶπε Κάϊν πρὸς Ἄβελ, κ. λ. inc. Καθάπερ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων οὐδὲ τοῖς αὐστηροῖς τῶν φαρμάκων εἴκει. Def. ϗ τὰ ἀπόῤῥητα ἀγαθὰ, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς ἠγαπηκόσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 161.

XX. p. 110. Ὁμιλία κ΄. *Homilia XX.* in verba: Ἐξῆλθε δὲ Κάϊν ἀπὸ προσώπου, κ. λ. inc. Φέρε πάλιν τῆς ἀκολουθίας ϗ σήμερον τῶν ἀνεγνωσμένων ἀψάμενοι. Def. ἵνα τὴν ἐκεῖ σαυτῷ προαποθῇ σωτηρίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 170. Heic quoque pauca quaedam inter voces σωτηρίαν, & ἧς in Codice desiderantur.

XXI. pag. 116. *b.* Ὁμιλία κα΄. *Homilia XXI.* in verba: Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων, ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, κ. λ. inc. Πολὺς ϗ ἄφατος ὁ θησαυρὸς, ἀγαπητοὶ, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθεῖσιν. Def. ἵνα καὶ τὴν εὔνοιαν ἐπισπασώμεθα τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag 180.

XXII. p. 124. *b.* Ὁμιλία κβ΄. *Homilia XXII.* in verba: Καὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης ὑμῖν παραθεῖναι βούλομαι σήμερον. Def. ϗ τὰς παρὰ τοῦ πολεμίου μηχανὰς διαφυγόντες, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 192.

XXIII. p. 132. *b.* Ὁμιλία κγ΄. *Homilia XXIII.* in verba: Νῶε δὲ εὗρε χάριν, κ. λ. inc. Εἴδετε ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν ὅσον τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ τὸ μέγεθος. Def. ϗ εὐάρεστοι τῷ Θεῷ γενώμεθα, καθάπερ ὁ δίκαιος οὗτος, ϗ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 205.

XXIV. p. 139. Ὁμιλία κδ΄. *Homilia XXIV.* in

in verba: Ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱοὺς, κ. λ. inc. Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς ὠφέλησε χθὲς ἡ τοῦ δικαίου Νῶε γενεαλογία. Des. ϗ τῆς ἐντεῦθεν ἀπολαύσεως μετασχεῖν, & τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι, ὧν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216. Initio huius Homiliae in Codice adscriptum est: πάνυ ὠφέλιμον.

XXV. p. 147. *b.* Ὁμιλία κε'. *Homilia XXV.* in verba: Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, κ. λ. inc. Τῆς ὑποθέσεως βούλομαι πάλιν ἅψασθαι. Des. ἵνα τῶν αἰωνίων ἀπολαύσωμεν, ϗ ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 230.

XXVI. p. 156. Ὁμιλία κϛ'. *Homilia XXVI.* in verba: Καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τοῦ Νῶε, κ. λ. inc. Μεγάλη & ἄφατος ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθεῖσι δείκνυται ἡ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία. Des. ϗ τὴν κόλασιν διαφυγεῖν δυνησόμεθα, ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 243.

XXVII. pag. 163. *b.* Ὁμιλία κζ'. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ᾠκοδόμησε Νῶε θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ τὴν ἀγαθότητα. Des. ἵνα & τῶν παρ' αὐτοῦ ἀμοιβῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 255.

XXVIII. pag. 172. Ὁμιλία κη'. *Homilia XXVIII.* in verba: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, & τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ λέγων, κ. λ. inc. Τὴν εὐλογίαν εἰς τὸ μέσον προθέντες χθὲς. Des. δυνηθῶμεν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν φοβερὰν, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

XXIX. p. 178. Ὁμιλία κθ'. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος γεωργὸς, κ. λ. inc. Πρὸς τὸ τέλος λοιπὸν ἐφθάσαμεν τῆς κατὰ τὸν δίκαιον ὑποθέσεως. Des. ἀλλὰ τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν κτησάμενοι, τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 279.

XXX. p. 187. Ὁμιλία λ'. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἓν, κ. λ. inc. Ἴδοὺ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. Des. ϗ τὸν παρόντα βίον εὐαρέστως αὐτῷ διανύσωμεν, & ἐν τῷ μέλλοντι φιλανθρωπίας τινὸς ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 293. Codex relato titulo adiecit etiam Περὶ ἐλεημοσύνης. *De Eleemosyna.*

XXXI. pag. 193. *b.* Ὁμιλία λα'. *Homilia XXXI.* in verba: Καὶ ἔλαβε Θάῤῥα τὸν Ἄβραμ, ϗ τὸν Ναχὼρ, κ. λ. inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω τὰς χάριτας. Des. δυνησόμεθα ϗ τῶν ἡμαρτημένων ὑμῖν τὸν ῥύπον ἀπονίψασθαι, ϗ τῆς παρ' αὐτοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 304. Alter titulus Homiliae adiectus in Codice est περὶ ὑπακοῆς, ϗ ἐλεημοσύνης. *De obedientia, & eleemosyna.*

XXXII. p. 200. *b.* Ὁμιλία λβ'. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἀβραὰμ, & εἶπεν αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολὺς ὁ θησαυρὸς, ϗ ἄφατος, ἀγαπητοὶ, ἐν τοῖς πρόσφατον ἀναγνωσθεῖσιν. Des. ἵνα ϗ τῆς ὑπομονῆς τὸν μισθὸν κομισώμεθα, & τῆς παρ' αὐτοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 316. Initio Homiliae adscripta est notula: ὅρα τῆς ἀγάπης τὸ κέρδος.

XXXIII. p. 209. *b.* Ὁμιλία λγ'. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἄβραμ δὲ ἦν πλούσιος σφόδρα, κ. λ. inc. Ὁρῶν ὑμῶν σήμερον τὴν μετὰ προθυμίας ἐνταῦθα σύναξιν. Des. ἵνα τῆς αὐτῆς τῷ δικαίῳ εὐνοίας ἀπολαύσωμεν παρὰ τοῦ δεσπότου, ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 331.

XXXIV. pag. 214. *b.* Ὁμιλία λδ'. *Homilia XXXIV.* in verba: Εἶπε δὲ κύριος τῷ Ἄβραμ μετὰ τὸ χωρισθῆναι, κ. λ. inc. Κατεμάθετε χθὲς, ἀγαπητοὶ, τοῦ πατριάρχου τὴν ὑπερβάλλουσαν ταπεινοφροσύνην; Des. ἵνα ϗ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανύσωμεν, ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 339. Alter titulus adiectus ita habet: Περὶ πρᾳότητος, ϗ ταπεινοφροσύνης, ϗ ἐλεημοσύνης. *De mansuetudine, humilitate, & eleemosyna.*

XXXV. p. 220. *b.* Ὁμιλία λε'. *Homilia XXXV.* in verba: Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφὰλ (sic) βασιλέως, κ. λ. inc. Μέγα ἀγαθὸν, ἀγαπητοὶ, τῶν θείων γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις. Des. πολλὴν ἑαυτοῖς προαποθώμεθα τὴν παῤῥησίαν, ἵνα τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 349.

XXXVI. pag. 228. Ὁμιλία λϛ'. *Homilia XXXVI.* in verba: Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα, κ. λ. inc. Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τῶν δικαίων ἀρετή. Des. τῶν ἐνταῦθα πόνων τὰς ἀμοιβὰς λαβεῖν καταξιωθῶμεν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 362. In Codice ex hac Homilia deest unum folium, nimirum totum id, quod intercedit inter voces, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω, φησὶν, ϗ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον δὴ εἰς . . . . . quae sunt extrema pag. 233. & verba, οὐκ ἀνέβη. Εἶδες πόση τῶν ὑποσχέσεων ἡ ὑπερβολή; κ. λ. quae prima sunt p. 232. nam praeter hunc defectum mira est paginarum hoc loci perturbatio. Posset tamen defectus iste suppleri Codice VII. huius Plutei, qui integram habet Homiliam.

XXXVII. pag. 232. *b.* Ὁμιλία λζ'. *Homilia XXXVII.* in verba: Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν· ἐγὼ ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγών σε, κ. λ. inc. Μεγάλη τῆς θείας γραφῆς ἡ δύναμις. Des. ἵνα ϗ τῆς καλῆς ταύτης διανομῆς μέγαν τὸν μισθὸν κομίσηται, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν καταξιωθῇ, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 372.

XXXVIII. p. 240. Ὁμιλία λη'. *Homilia XXXVIII.* in verba: Σάῤῥα δὲ ἡ γυνὴ Ἄβραμ, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ σήμερον ἀναγνωσθέντα ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τὸν πατριάρχην. Des. ἵνα ὑπὲρ ἁπάντων δαψιλεῖς τὰς ἀμοιβὰς κομισάμενοι, καταξιωθῶμεν καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 382.

XXXIX. p. 245. *b.* Ὁμιλία λθ'. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἡνίκα δὲ ἐγένετο, φησιν, Ἄβραμ, κ. λ. inc. Εἴδετε, ἀγαπητοὶ, πῶς οὐδὲν ἀργὸν τῶν παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ κειμένων. Des. καταξιωθῶμεν εἰς τοὺς ἐκείνου κόλπους καταντῆσαι, ϗ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 394.

XL. p. 251. Ὁμιλία μ'. *Homilia XL.* in verba: Καὶ εἶπε, φησιν, ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ· Σάῤῥα ἡ γυνή σου, κ. λ. inc. Φέρε τὰ λείψανα

τῆς χθεσινῆς τραπέζης ὑμῖν παραθῶμεν. Def. ἵνα δυνηθῶμεν μετὰ παῤῥησίας στῆναι ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 403.

XLI. p. 255. *b.* Ὁμιλία μα'. *Homilia XLI.* in verba: Ὤφθη δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῇ δρυΐ, κ. λ. inc. Ὀκνῶ ϗ ἀναδύομαι σήμερον πρὸς τὴν τῆς διδασκαλίας ἐξήγησιν. Def. ἵνα πάλιν ἡμῖν διαφυλάττηται, ϗ διὰ τούτων ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν ἀξιωθῆναι δυνηθῶμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 410.

XLII. p. 263. Ὁμιλία μβ'. *Homilia XLII.* in verba: Ἐξαναστάντες δὲ οἱ ἄνδρες, κ. λ. inc. Ἐμάθομεν ἐκ τῶν χθὲς ἀνεγνωσμένων, ἀγαπητοὶ, τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ δικαίου φιλοξενίας. Def. ϗ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτημάτων τυχεῖν δυνηθῶμεν, ϗ τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 423.

XLIII. p. 271. Ὁμιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἑσπέρας, κ. λ. inc. Καθάπερ λειμών τις εὐανθὴς διάφορα, ϗ ποικίλα τὰ ἄνθη ἐν ἑαυτῷ δεικνύς. Def. ἵνα ϗ τοῦ θησαυροῦ ἐπιτυχεῖν δυνηθῶμεν, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 434.

XLIV. p. 279. Ὁμιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ὤρθρισε δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωΐ, κ. λ. inc. Ἡ κατὰ τὴν Σαμαρεῖτιν ὑπόθεσις ἱκανῶς χθὲς ἡμᾶς ἐδίδαξεν. Def. ϗ τῶν τοῦ διαβόλου περιγενώμεθα μηχανημάτων, ϗ καταξιωθῶμεν τῶν ἀποῤῥήτων ἐκείνων ἀπολαῦσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 447.

XLV. p. 285. Ὁμιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβραὰμ εἰς γῆν, κ. λ. inc. Χαίρω ὁρῶν ὑμᾶς συντρέχοντας περὶ τὴν ἀκρόασιν. Def. ἵνα τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανύσωμεν, κἀκείνων ἐπιτυχεῖν δυνηθῶμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 456.

XLVI. pag. 291. *b.* Ὁμιλία μϛ'. *Homilia XLVI.* in verba: Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάῤῥα; κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον, ἀγαπητοὶ, τὴν ἀκολουθίαν τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναλαβόντες. Def. ἵνα ϗ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανῦσαι δυνηθῶμεν, ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 466.

XLVII. pag. 296. Ὁμιλία μζ'. *Homilia XLVII.* in verba: Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα, κ. λ. inc. Πολὺ τῶν σήμερον ἀναγνωσθέντων τὸ κέρδος, ϗ ἄφατος ὁ θησαυρός. Def. ἵνα ϗ τὰ ἡμαρτημένα ἀπονιψώμεθα, ϗ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 473.

XLVIII. pag 301. Ὁμιλία μη'. *Homilia XLVIII.* in verba: Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Χὲτ πρὸς Ἀβραὰμ, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς, ἀγαπητοὶ, τοῦ πατριάρχου τὴν ἀνδρείαν; εἴδετε ψυχὴν ἀδάμαντος στεῤῥοτέραν; Def. ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ ῥοπῆς συγκροτούμενοι, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαύειν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 480.

IL. p. 308. Ὁμιλία μθ'. *Homilia IL.* in verba: Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ, κ. λ. inc. Πάλιν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ἀγαγεῖν βούλομαι. Def. ἐὰν γὰρ ἴδῃ κατὰ τοὺς ὑπ᾽ αὐτοῦ κειμένους νόμους ταύτην ἡμᾶς ποιουμένους, ταχεῖαν ἡμῖν τῶν παρ᾽ ἑαυτοῦ δωρεῶν χαρίζεται τὴν φιλοτιμίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 491.

L. p. 311. Ὁμιλία ν'. *Homilia L.* in verba: Ἐν γαστρὶ δὲ ἔλαβεν ἡ Ῥεβέκκα, κ. λ. inc. Βούλεσθε σήμερον τὰ λείψανα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀποδῶμεν ὑμῶν τῇ ἀγάπῃ; Def. ἵνα τῆς ἐπὶ τούτοις ἀμοιβῆς ἀξιωθῶμεν παρὰ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 495.

LI. p. 313. *b.* Ὁμιλία να'. *Homilia LI.* in verba: Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. inc. Πάλιν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώην ὑμῖν εἰρημένων βούλομαι τῆς πρὸς ὑμᾶς ἅψασθαι διδασκαλίας. Def. οὕτω γὰρ ϗ τὴν ἄνωθεν ἐπισπασόμεθα ῥοπὴν, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 499.

LII. p. 317. *b.* Ὁμιλία νβ'. *Homilia LII.* in verba: Ἔσπειρε δέ, φησιν, Ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδοῦναι σήμερον τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ. Def. πολλὴν ἐπισπᾶται τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 505.

LIII. p. 323. *b.* Ὁμιλία νγ'. *Homilia LIII.* in verba: Ἦν δὲ Ἡσαῦ ἐτῶν τεσσαράκοντα, κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον, εἰ δοκεῖ, τὰ ἑξῆς τῶν χθὲς εἰρημένων ἐπελθόντες. Def. ἀλλὰ ϗ τῶν ἀθανάτων ϗ ἀποῤῥήτων ἀγαθῶν τὴν ἀπόλαυσιν ἑαυτῷ διὰ πάντων προξενεῖ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 513.

LIV. p. 327. Ὁμιλία νδ'. *Homilia LIV.* in verba: Καλέσασα δέ, φησιν, Ῥεβέκκα τὸν υἱὸν αὐτῆς, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς ϗ τοῦ τελώνου τὴν πολλὴν εὐγνωμοσύνην. Def. ἵνα ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι δυνηθῶμεν χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 521.

LV. p. 333. *b.* Ὁμιλία νε'. *Homilia LV.* in verba: Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακὼβ, κ. λ. inc. Ἱκανῶς ἡμᾶς χθὲς τὰ προοίμια τῆς ἀποδημίας τοῦ δικαίου. Def. ϗ δυνηθείημεν ϗ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανῦσαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 531.

LVI. p. 338. *b.* Ὁμιλία νϛ'. *Homilia LVI.* in verba: Εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς Λάβαν· ἀπόδος μοι, κ. λ. inc. Ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰακὼβ, ἣν περὶ τὴν Ῥαχὴλ ἐπεδείξατο. Def. ἀλλὰ τὴν οἰκείαν ἐν ἅπασι φιλανθρωπίαν μιμούμενος, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 539.

LVII. p. 345. Ὁμιλία νζ'. *Homilia LVII.* in verba: Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε ἡ Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσὴφ, κ. λ. inc. Τὰ λειπόμενα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδοῦναι σήμερον τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ. Def. ϗ τῆς ἀρετῆς πολὺν ποιώμεθα λόγον· ἵνα ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 548.

LVIII. p. 352. Ὁμιλία νη'. *Homilia LVIII.* in verba: Καὶ ἀναβλέψας, φησὶν, Ἰακὼβ εἶδε παρεμβολὴν Θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν, κ. λ. inc. Οἶδα, ὅτι κεκμήκατε χθὲς εἰς πολὺ μῆκος τοῦ λόγου προελθόντος ἡμῖν. Def. ϗ πολλῆς ἀπολαύσωμεν τῆς ἄνωθεν χάριτος, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 561.

LIX. p. 357. *b.* Ὁμιλία νθ'. *Homilia LIX.* in verba: Καὶ ἦλθε, φησιν, Ἰακὼβ εἰς πόλιν Σικίμων, κ. λ. inc. Εἴδετε χθὲς ϗ τοῦ κοινοῦ τῶν ἁπάντων δεσπότου τὴν ὑπερβάλλουσαν φιλανθρω-

θρωπίαν. Desf. κὴ τὴν ἀρετὴν ἑλόμενος, πολλὴν ἐπισπάσηται τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 569.

LX. pag. 363. Ὁμιλία ξ'. *Homilia LX.* in verba: Καὶ οἰκοδομήσας, φησὶ, θυσιαςήριον, κ. λ. inc. Φέρε κὴ σήμερον, εἰ βούλεσθε, τὴν ἀκολουθίαν τῶν πρώην ἡμῖν εἰρημένων ἀναλαβόντες. Desf. κὴ τῆς παρὰ τȣ͂ Θεȣ͂ ῥοπῆς ἀπολαύσομεν, κὴ τῶν αἰωνίων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 577.

LXI. pag. 366. *b.* Ὁμιλία ξα'. *Homilia LXI.* in verba: Αὗται δὲ, φησιν, αἱ γενέσεις Ἰακὼβ, κ. λ. inc. Πάλιν ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ὑμᾶς ἀγαγεῖν βούλομαι, κὴ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρώην ἡμῖν εἰρημένων λαβόμενος. Desf. κὴ παρασκευάσει τῆς τῶν ȣ̓ρανῶν βασιλείας ἀξιωθῆναι, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 582.

LXII. p. 372. Ὁμιλία ξϐ'. *Homilia LXII.* in verba: Καὶ εἶδε, φησιν, Ἰούδας θυγατέρα ἀνθρώπȣ, κ. λ. inc. Ἱκανῶς ἡμᾶς πρώην ἡ κατὰ τὸν Ἰωσὴφ ἱςορία ἐδίδαξε τοῦ φθόνȣ τὴν λύμην. Desf. καὶ πάντως διαφευξόμεθα ϗ τὰς τȣ͂ διαβόλȣ μηχανὰς, κὴ ἀπολαύσωμεν πολλῆς τῆς ἄνωθεν συμμαχίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 591.

LXIII. p. 378. Ὁμιλία ξγ'. *Homilia LXIII.* in verba: Καὶ ȣ̓κ ἦν γινώσκων ȣ̓δὲν, κ. λ. inc. Τὰ λείψανα τῶν χθὲς ἡμῖν εἰρημένων βȣλόμεθα σήμερον ἀποδοῦναι τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ. Desf. κὴ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀναμένοντες ἀντίληψιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 600. In Codice ex hac Homilia desunt duo folia inter pag. 378. & 379. nam post verba, διὰ τὴν τῶν ὀνειράτων ὄψιν .... quae sunt ultima pag. 378. *b.* sequens pagina incipit a verbis, ἐδέξαντο παρὰ τοῦ Ἰωσὴφ, κ. λ. Illa in cit. edit. occurrunt p. 601. haec initio paginae 604

LXIV. p. 381. Ὁμιλία ξδ'. *Homilia LXIV.* in verba: Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ προσώπȣ Φαραὼ, κ. λ. inc. Βούλεσθε κὴ σήμερον τὴν κατὰ τὸν Ἰωσὴφ ἱςορίαν ἐπεξέλθωμεν. Desf. ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος, δαψιλεςέραν τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξηται κηδεμονίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 607.

LXV. p. 389. *b.* Ὁμιλία ξε'. *Homilia LXV.* in verba: Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτȣ, κ. λ. inc. Εἴδετε ἐκ τῶν χθὲς ὑμῖν εἰρημένων τȣ͂ Ἰωσὴφ τὴν φιλοσοφίαν, κὴ τὴν ἄφατον ἀνεξικακίαν. Desf. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς κὴ τὸν παρόντα βίον ἐν ἀρετῇ διαγαγόντας, κὴ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 620.

LXVI. pag. 394. *b.* Ὁμιλία ξς'. *Homilia LXVI.* in verba: Ἤγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τοῦ ἀποθανεῖν, κ. λ. inc. Φέρε ϗ σήμερον τὸ τέλος ἐπιθῶμεν τῇ κατὰ τὸν Ἰακὼβ διηγήσει. Desf. ἀρκεσθέντες τοῖς εἰρημένοις εἰς τὴν ἑξῆς τὴν πρὸς τὰς παῖδας εὐλογίαν ταμιευσόμεθα ..... Reliqua usque ad finem, una cum initio sequentis Homiliae, abscissa pagina desiderantur.

LXVII. p. 398. *Homilia LXVII.* titulo, & initio mutila incipit a verbis ..... ταθέντος τοῦ λόγȣ τὴν ὑπόσχεσιν πᾶσαν εἰς τέλος ἀγαγεῖν ȣ̓κ ἰσχύσαμεν, κ. λ. quae incidunt sub initium Homiliae in cit. edit. pag. 635. Desf. κὴ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

Codex Graec. membran. Ms. in folio maximo, Sec. XI. diligenter scriptus, primis tribus totidemque ultimis paginis vetustate aliquantum corruptis. Constat foliis 401.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI COMMENTARIVM IN D. IOANNEM EVANGELISTAM.

Continet hic Codex ex interpretatione Ioannis Chrysostomi in sacrosanctum Ioannis Evangelium XLVI. tantum Sermones, sive Homilias, quarum ultima est de murmure Iudaeorum ob ea verba Christi Domini: *Ego sum panis, qui de caelo descendi*, Cap. VI. vers. 51. *COD. IV.*

I. p. 1. Exhibet haec uniuscuiusque Homiliae Moralium Tabulam hoc apposito titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ τοῦ Χρυσοςόμȣ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίȣ τῶν ἠθικῶν ἡ δύναμις ἐν συντόμῳ. *S. P. N. Io. Chrysostomi ex interpretatione Evangelii secundum Ioannem, Moralium summa in epitome.* Huius autem consilii rationem reddidit Scriptor hisce verbis: Ἐπειδὴ ἔθος ἦν τῷ μακαριωτάτῳ Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοςόμῳ μετὰ τὸ ἑρμηνεῦσαι τὸ παρ' αὐτοῦ προτεθὲν εὐαγγελικὸν ῥητὸν, εἰς ἠθικὰ καταπαύειν τὸν λόγον, ἀναγκαῖον ἐνόμισα, κὴ τὰ παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἠθικῷ κατὰ πλάτος εἰρημένα ἐν συντόμῳ προτάξαι, ἵνα ἔχῃ ὁ βȣλόμενος τὴν δύναμιν τοῦ παντὸς ἠθικοῦ ἀπόνως, ϗ ἐν συντόμῳ εὑρίσκειν. *Quandoquidem mos erat beatissimo Ioanni Chrysostomo, ubi primum Evangelica dicta exposuerat, in moralem orationem desinere, necessarium duxi quae ethico more fusius ille disseruit, ea compendio praemittere, ut possit quicumque voluerit, moralis epilogi vim omnem sine labore, & compendiose reperire.* Sequitur Tabula ipsa, ac pag. 2. Ὁμιλία πρώτη, *Homilia prima*, adiecto titulo: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἀπόςολον, κὴ εὐαγγελιςήν. *S. P. N. &c. Commentarius in S. Ioannem Apostolum, & Evangelistam.* Inc. Οἱ τῶν ἀγώνων τῶν ἔξωθεν θεαταὶ, ὅταν τινὰ γενναῖον ἀθλητὴν, κὴ ςεφανίτην ποθὲν ἥκοντα μάθωσι, συντρέχȣσιν ἅπαντες. Desf. ἀλλὰ ἀνάγκη πτερωθῆναι εὐθέως, κὴ πρὸς αὐτὸν ἀναπτῆναι τὸν ἄνω χῶρον, κὴ τοῖς ἀπείροις ἐντυχεῖν τῶν ἀγαθῶν θησαυροῖς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Vide quae de clausulis Homiliarum delibavimus supra p. 329. N. I. Exstat haec una cum sequentibus, Operum cit. edit. Tom. VIII. p. 1.

II. p. 5. *b.* Ὁμιλία β'. *Homilia II.* in verba: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, inc. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι, κὴ τὰ αὐτȣ͂ πρὸς ἡμᾶς ἐρεῖν, ἀναγκαῖον ἦν κὴ γένος αὐτȣ͂, κὴ πατρίδα εἰπεῖν, κὴ ἀνατροφήν. Desf. ἵνα πρὸς αὐτὴν ἀνελθόν-

θόντες τὴν κορυφὴν τῶν ἀρετῶν, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 7.

III. p. 10. *b.* Ὁμιλία γ'. *Homilia III.* in eadem verba: Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, (quemadmodum etiam ſequens) inc. Προσοχῆς μὲν ἕνεκεν τῆς περὶ τὴν ἀκρόασιν περιττὸν λοιπὸν ὑμῖν παραινεῖν. Deſ. οὕτω γὰρ δυνησόμεθα τοῦ Θεοῦ τοὺς νόμους ἀνύσαντες, τυχεῖν ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 16.

IV. p. 17. *b.* Ὁμιλία δ'. *Homilia IV.* inc. Τοῖς ἄρτι τῶν παίδων εἰσαγομένοις πρὸς τὰ μαθήματα. Deſ. οὕτω γὰρ καὶ τῶν παλαιόντων περιγινώμεθα, ἵνα ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων τύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. pag. 26.

V. p. 22. *b.* Ὁμιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, inc. Μωϋσῆς μὲν ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας, ϗ τῆς συγγραφῆς τῆς ἐν τῇ παλαιᾷ. Deſ. ἐπισπασώμεθα ταύτην τὴν ἀκτῖνα· οὕτω γὰρ ϗ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 34.

VI. p. 27. *b.* Ὁμιλία ϛ'. *Homilia VI.* in verba: Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου τὰ κατεπείγοντα ἐν προοιμίοις ἡμῖν. Deſ. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχόντας τῶν εἰρημένων, εἰς δόξαν Θεοῦ πάντα πράττειν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 42.

VII. p. 29. *b.* Ὁμιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, κ. λ. inc. Διὰ τοῦτο, ὦ πολυπόθητα τέκνα, κατὰ μέρος ὑμᾶς τοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν ἑστιῶμεν νοήμασι. Deſ. τῶν ἀθανάτων ἐν τοῖς ἀπείροις αἰῶσι τύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

VIII. p. 31. *b.* Ὁμιλία η'. *Homilia VIII.* in eadem verba: Ἦν τὸ φῶς, κ. λ. inc. Οὐδὲν κωλύει ϗ τήμερον τῶν αὐτῶν ἅψασθαι ῥημάτων. Deſ. ἀπολαῦσαι μετὰ πολλῆς παῤῥησίας τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τοῖς ὡς χρὴ ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 48.

IX. p. 34. *b.* Ὁμιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Ἂν τῶν προτέρων διαμνημονεύητε νοημάτων. Deſ. οὕτω γὰρ δυνησόμεθα ϗ τὰ ἄλλα μετ' εὐκολίας κατορθοῦν, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου, κ. λ. Ibid. p. 52.

X. p. 37. Ὁμιλία ι'. *Homilia X.* in eadem verba: Εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, κ. λ. inc. Φιλάνθρωπος ὁ Θεὸς, ἀγαπητὲ, καὶ εὐεργετικὸς πάντα ποιεῖ ϗ πραγματεύεται. Deſ. ϗ μετὰ λαμπρᾶς ἕκαστος στολῆς εἰς τὴν κλῆσιν ἐκείνην παραγενώμεθα, ἧς ἀπολαῦσαι γένοιτο πάντας ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 56.

XI. p. 40. *b.* Ὁμιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, κ. λ. inc. Μίαν ὑμᾶς ἅπαντας αἰτῆσαι βούλομαι χάριν. Deſ. ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον διὰ τῶν πραγμάτων, ἵνα ϗ τῶν μετὰ ταῦτα τύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 62.

XII. p. 43. Ὁμιλία ιβ'. *Homilia XII.* in verba: Καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, κ. λ. inc. Τάχα πέρα τοῦ δέοντος ἐφάνημεν ὑμῖν ἐπαχθεῖς ϗ φορτικοὶ πρώην. Deſ. ϗ λαμπρὸν ποιήσωμεν, ὥστε μετὰ παῤῥησίας ἰδεῖν τὸν κύριον, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 66.

XIII. p. 46. *b.* Ὁμιλία ιγ'. *Homilia XIII.* in verba: Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, ϗ κέκραγε λέγων, κ. λ. inc. Ἆρα μὴ εἰς κενὸν τρέχομεν, ϗ κοπιῶμεν; Deſ. ϗ τὸν τοῦ πυρὸς ποταμὸν ἐκφυγεῖν, οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν ἀνελθεῖν βασιλείαν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 71.

XIV. p. 51. Ὁμιλία ιδ'. *Homilia XIV.* in verba: Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, κ. λ. inc. Πρώην ἐλέγομεν, ὅτι Ἰωάννης τὴν ἀπορίαν λύων τῶν μελλόντων πρὸς ἑαυτοὺς ζητεῖν. Deſ. ἀλλὰ ταῖς δυναμέναις πρὸς τὴν κληρονομίαν εἰσαγαγεῖν ἡμᾶς τῶν οὐρανῶν, τὴν ἡτοιμασμένην τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 78.

XV. p. 55. Ὁμιλία ιε'. *Homilia XV.* in verba: Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε, κ. λ. inc. Τῶν ὀνομάτων, ϗ τῶν ῥημάτων τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς κειμένων. Deſ. ϗ οὐδὲν ἐπεισελθεῖν δυνήσεται τῶν μαθημάτων τῶν πονηρῶν, ϗ διαιρούντων τὴν τοσαύτην ἕνωσιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 84.

XVI. p. 59. Ὁμιλία ιϛ'. *Homilia XVI.* in verba: Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, κ. λ. inc. Δεινὸν ἡ βασκανία, ἀγαπητὲ, δεινὸν, καὶ ὀλέθριον. Deſ. εἰς τὴν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονομίαν εἰσάγουσιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 89.

XVII. p. 63. *b.* Ὁμιλία ιζ'. *Homilia XVII.* in verba: Ταῦτα ἐγένετο ἐν Βηθανίᾳ [1] πέραν τοῦ Ἰορδάνου, κ. λ. inc. Μέγα ἀγαθὸν παῤῥησία, ϗ τὸ ἐλευθεροστομεῖν. Deſ. ἵνα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ βιώσαντες, ϗ αὐτοὶ τῆς μελλούσης ἀπολαύσωμεν δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 96.

XVIII. pag. 68. *b.* Ὁμιλία ιη'. *Homilia XVIII.* in verba: Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ῥάθυμόν πως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ϗ ὀξύῤῥοπον πρὸς ἀπώλειαν. Deſ. γένοιτο δὲ πάντας ἡμᾶς ϗ ταύτης κἀκείνης ἀπαλλαγέντας, πρὸς αὐτοὺς τοῦ Ἀβραὰμ χωρῆσαι τοὺς κόλπους, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 103.

XIX. p. 74. Ὁμιλία ιθ'. *Homilia XIX.* in verba: Εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, κ. λ. inc. Ὁ Θεὸς παρὰ τὴν ἀρχὴν ποιήσας τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἀφῆκεν εἶναι μόνον. Deſ. πρὸς τὰ ῥᾷστα, καὶ κερδαλεώτερα τρέχωμεν, ἵνα ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 110.

XX. p. 77. Ὁμιλία κ'. *Homilia XX.* in verba: Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κ. λ. inc. Παντὶ τῷ μεριμνῶντι ἔνεστι περιουσὸν, ὁ παροιμιώδης λόγος φησί. Deſ. ὅταν ἐπὶ τοῦ πατρὸς ὁμολογῇ τοὺς ἀξίους, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 115.

XXI. p. 80. *b.* Ὁμιλία κα'. *Homilia XXI.* in verba: Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, ϗ λέγει αὐτῷ, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, δεῖ τῆς μερίμνης, πολλῆς τῆς ἀγρυπνίας. Deſ. οὐκοῦν ἐνταῦθα μετανοήσωμεν, ὥστε τῶν αἰωνίων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 119.

XXII. p. 84. *b.* Ὁμιλία κβ'. *Homilia XXII.* in verba: Τί ἐμοὶ ϗ σοὶ, γύναι; κ. λ. inc. Ἔχει μέν τινα πόνον τὸ λέγειν, ϗ τοῦτο ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγεν. Deſ. ϗ δώῃ σοι τὰ αἰτήματα

(1) In marg. Βηθαβαρᾷ.

τα τῆς καρδίας σου· ἵνα ϗ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 125.

XXIII. pag. 88. *b.* Ὁμιλία κγʹ. *Homilia XXIII.* in verba: Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. inc. Πολὺς ὁ διάβολος ἔγκειται ϗ σφοδρός. Def. διὸ μετὰ πολλῆς ταύτην ἐπιδειξώμεθα τῆς δαψιλείας, ὥστε ἀπολαῦσαι τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 131.

XXIV. pag. 93. Ὁμιλία κδʹ. *Homilia XXIV.* in verba: Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, κ. λ. inc. Τῶν ἀνθρώπων τῶν τότε, οἱ μὲν τῇ πλάνῃ προσεῖχον, οἱ δὲ τῆς ἀληθείας ἀντείχοντο. Def. καὶ εἰς τὸν νυμφῶνα εἰσελθεῖν, οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς μετασχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 137.

XXV. p. 97. *b.* Ὁμιλία κεʹ. *Homilia XXV.* in verba: Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος, κ. λ. inc. Τὰ παιδία τὰ μικρὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς διδασκάλους φοιτῶντα. Def. ἵνα μετὰ πολλῆς αὐτὰ ἀπολάβωμεν τῆς ἀντιδόσεως, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 143.

XXVI. pag. 101. *b.* Ὁμιλία κϛʹ. *Homilia XXVI.* in verba: Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι, κ. λ. inc. Μεγάλων ἡμᾶς μυστηρίων κατηξίωσεν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Def. ἵνα ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ γενόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἀνάπαυσιν εὕρωμεν τήν τε παροῦσαν, τήν τε μέλλουσαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 148.

XXVII. pag. 105. Ὁμιλία κζʹ. *Homilia XXVII.* in verba: Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, ϗ οὐ πιστεύετε, κ. λ. inc. Ὃ πολλάκις εἶπον, τοῦτο ϗ νῦν ἐρῶ, ϗ οὐ παύσομαι λέγων. Def. ἀλλ' εἰς τοὺς κόλπους Ἀβραὰμ ἀπελθεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 153.

XXVIII. pag. 109. Ὁμιλία κηʹ. *Homilia XXVIII.* in verba: Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κ. λ. inc. Πολλοὶ τῶν ῥαθυμοτέρων εἰς ἁμαρτημάτων μέγεθος, καὶ ὀλιγωρίας ὑπερβολήν. Def. οὕτω γὰρ καὶ ταύτης κἀκείνης ἐπιτευξόμεθα, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 158.

XXIX. p. 113. Ὁμιλία κθʹ. *Homilia XXIX.* in verba: Ἐξῆλθε δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, κ. λ. inc. Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον, οὐδὲ ἰσχυρότερον γένοιτ' ἄν. Def. ϗ τὴν μένουσαν, καὶ ἀκίνητον δόξαν ἐπιζητῶμεν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 164.

XXX. p. 117. *b.* Ὁμιλία λʹ. *Homilia XXX.* in verba: Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστὶν, κ. λ. inc. Δεινὸν ὁ τῆς δόξης ἔρως, δεινὸν, ϗ πολλῶν γέμουσα (sic) ἀκανθῶν, ϗ δυσαπόσπαστος, ϗ θηρίον ἀτίθασσον, ϗ πολυκέφαλον. Def. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπαλλαγέντας, τῆς πνευματικῆς ἔχεσθαι σπουδῆς, καὶ τῶν οὐρανίων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 170.

XXXI. p. 121. Ὁμιλία λαʹ. *Homilia XXXI.* in verba: Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, κ. λ. inc. Πολὺ τῆς συγκαταβάσεως τὸ κέρδος ἐν ἅπασι δείκνυται πράγμασιν. Def. ἀλλ' εὐαρεστήσαντας ἡμᾶς τῷ Χριστῷ, τῶν αἰωνίων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 174.

XXXII. pag. 127. *b.* Ὁμιλία λβʹ. *Homilia XXXII.* in verba: Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, ϗ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, κ. λ. inc. Τοῦ πνεύματος τὴν χάριν ποτὲ μὲν ἡ γραφὴ πῦρ, ποτὲ δὲ ὕδωρ καλεῖ. Def. καταξιωθῆναι τῆς πνευματικῆς θεωρίας, καὶ τῆς μελλούσης δόξης ἀπολαῦσαι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 183.

XXXIII. pag. 132. Ὁμιλία λγʹ. *Homilia XXXIII.* in verba: Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, πίστευσόν μοι, κ. λ. inc. Πανταχοῦ πίστεως ἡμῖν δεῖ, ἀγαπητοὶ, πίστεως, τῆς μητρὸς τῶν ἀγαθῶν. Def. ἵνα ϗ ἐνταῦθα μεγάλοι, ϗ ἐκεῖ γενόμενοι λαμπροὶ, τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 189.

XXXIV. pag. 136. Ὁμιλία λδʹ. *Homilia XXXIV.* in verba: Ἀφῆκε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν θερμότητος δεῖ, ϗ σπουδῆς διεγηγερμένοις. Def. ἵνα οὕτως ἵλεω τὸν Θεὸν ἔχωμεν κατὰ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν, ϗ πολλῆς ἀπολαῦσαι δυνηθῶμεν συγγνώμης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 195.

XXXV. pag. 140. *b.* Ὁμιλία λεʹ. *Homilia XXXV.* in verba: Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, κ. λ. inc. Οὐδὲν φθόνου, ϗ βασκανίας χεῖρον, οὐδὲν κενοδοξίας χαλεπώτερον. Def. ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεται ἀγαθῶν, ϗ πολλῆς ἀπολαύσεται παρὰ τοῦ Θεοῦ παῤῥησίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 201.

XXXVI. p. 144. *b.* Ὁμιλία λϛʹ. *Homilia XXXVI.* in verba: Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, κ. λ. inc. Καθάπερ ἐν τοῖς μετάλλοις τοῦ χρυσίου, οὐδὲ τὴν βραχυτάτην φλέβα παριδεῖν. Def. οὕτω γὰρ τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς ἀπολαύσομεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 206.

XXXVII p. 147. *b.* Ὁμιλία λζʹ. *Homilia XXXVII.* in verba: Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· θέλεις ὑγιὴς γένεσθαι; κ. λ. inc. Μέγα τῶν θείων γραφῶν τὸ κέρδος, ϗ διαρκὴς ἡ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια. Def. καὶ τῶν παρόντων, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XXXVIII. p. 151. Ὁμιλία ληʹ. *Homilia XXXVIII.* in verba: Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, κ. λ. inc. Δεινὸν ἡ ἁμαρτία, δεινὸν, ϗ ψυχῆς λύμη. Def. καί τινα ϗ τῆς ψυχῆς ποιησώμεθα λόγον, ἵνα καὶ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 216.

XXXIX. pag. 158. Ὁμιλία λθʹ. *Homilia XXXIX.* in verba: Ὁ πατήρ μου οὐ κρίνει οὐδένα, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς σπουδῆς ἐν ἅπασιν, ἀγαπητοί. Def. τὰ παρόντα διαθῶμεν εἰς δέον, ἵνα ϗ τὰ μέλλοντα μετ' εὐκολίας λάβωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 225.

XL. p. 166. Ὁμιλία μʹ. *Homilia XL.* in verba: Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, κ. λ. inc. Εἴ τις χώραν μεταλλικὴν ἀνορύττειν ἐπιχειροίη. Def. οὕτω γὰρ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα στεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 236.

XLI. p. 170. *b.* Ὁμιλία μαʹ. *Homilia XLI.* in verba: Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, κ. λ. inc. Πολὺν ποιώμεθα τῶν πνευματικῶν, ἀγαπητοὶ, λόγον. Def. καὶ κατὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν τῶν αἰωνίων μεθέξουσιν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 242.

XLII. pag. 174. Ὁμιλία μβʹ. *Homilia XLII.* in verba: Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Τοῖς δει-

θεινοῖς ἀνθράσι μὴ ὁμόσε χωρῶμεν, ἀγαπητοὶ, ἀλλὰ μανθάνωμεν. Def. ἵνα μετὰ χρηστῆς ἐλπίδος ἀπελθόντες, τύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 247.

XLIII. p. 179. Ὁμιλία μγ'. *Homilia XLIII.* in verba: Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κ. λ. inc. Οὐχὶ παρὼν τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς σωματικῶς μόνον. Def. τὸν ἀληθῆ πλοῦτον ἑλώμεθα, καὶ τὴν ἀκριβῆ φιλοσοφίαν, ὥστε τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 254.

XLIV. pag. 181. *b.* Ὁμιλία μδ'. *Homilia XLIV.* in verba: Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, κ. λ. inc. Τὸ προσηνὲς καὶ λεῖον οὐ πανταχοῦ χρήσιμον. Def. μηδὲ τῶν παραῤῥεόντων καὶ ἀπερχομένων, ἀλλὰ τῶν μενόντων καὶ ἀκινήτων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 258.

XLV. p. 184. Ὁμιλία με'. *Homilia XLV.* in verba: Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; κ. λ. inc. Οὐδὲν γαστριμαργίας χεῖρον, οὐδὲν αἰσχρότερον. Def. καὶ τῆς ἀπωλείας ταύτης ἀπαλλαγέντες, καταξιωθῶμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 261.

XLVI. pag. 189. *b.* Ὁμιλία μς'. *Homilia XLVI.* in verba: Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, κ. λ. inc. Ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν. Def. μὴ διὰ πίστεως μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 269.

In calce primae paginae *b.* adſcripta ſunt ab imperito & recentiori Graeculo nomina quaedam, nimirum, Νικόλαος τοῦ νομηκοῦ ὁ ὑὸς τοῦ καλὸν ερίτου (ſic) . . . . Γεώργειος τοῦ παπα . . . . In ultima vero alia nonnulla vetuſtior manus adiecerat, quibus tamen expunctis, haec tantum ſuperſunt . . . τὸ βιβλίον ἐδόθη παρὰ . . . .

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. perſpicue, ac diligenter ſcriptus, Homiliarum titulis rubro, ac maiori charactere exaratis inſtructus, rariſque correctionibus ab eadem manu factis adſperſus. Conſtat foliis 193.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI COMMENTARIVM IN D. MATTHAEVM EVANGELISTAM.

COD. V. CONtinet Ioannis Chryſoſtomi ex interpretatione in Evangelium ſecundum Matthaeum Homilias XLV. quarum ultima eſt in ea verba Cap. XIII. *cùr loqueretur turbis in parabolis*. Praecedit hiſce Tabula Moralium uniuſcuiuſque Homiliae, ſed in fine mutila, deſinit enim in XLI. Tabulae vero Scriptoris monitum, idem prorſus, quod in Codice ſuperiore protulimus pag. 333. N. I. & inc. Ἐπειδὴ ἔθος ἦν, κ. λ.

I. pag. 2. Homilia prima inſcribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν εὐαγγελιστήν. Προοίμιον. *S. P. N. Io. Chryſoſtomi Archiep. CPolitani Commentarius in S. Matthaeum Evangeliſtam. Prooemium.* Inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας. Def. καὶ πρὸς αὐτὸν ἥξομεν τὸν θρόνον τὸν βασιλικὸν, καὶ πάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exſtat cum ſequentibus cit. edit. Tom. VII. pag. 1. ſeqq.

II. p. 8. Ὁμιλία β'. *Homilia II.* in verba: Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἆρα μέμνησθε τῆς παραγγελίας, ἧς πρώην ἐποιησάμεθα. Def. καὶ οὕτω λαμπρὰ νικητήρια ἀναδησάμενοι, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 18.

III. p. 14. Ὁμιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. inc. Ἰδοὺ τρίτη διάλεξις, καὶ τὰ ἐν προοιμίοις οὐδέπω διελυσάμεθα. Def. καὶ εἰς τὸν γαληνὸν ἐκεῖνον καταπλεῦσαι λιμένα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 32.

IV. pag. 19. *b.* Ὁμιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, κ. λ. inc. Εἰς τρεῖς διεῖλε μερίδας τὰς γενεὰς ἁπάσας. Def. οὕτω γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἔσῃ λαμπρότερος, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσεις ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 44.

V. pag. 31. *b.* Ὁμιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου, κ. λ. inc. Πολλῶν ἀκούω λεγόντων, ὅτι παρόντες μὲν, καὶ τῆς ἀκροάσεως ἀπολαύοντες, συστελλόμεθα. Def. ἑλώμεθα τὰ μέλλοντα ἀγαθά· οὕτω γὰρ καὶ τούτων κἀκείνων τευξόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 71.

VI. p. 36 *b.* Ὁμιλία ς'. *Homilia VI.* in verba: Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, κ. λ. inc. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας, πολλῶν τῶν εὐχῶν. Def. καὶ τῶν κειμένων ἐπάθλων τοῖς κατορθώμασι τούτοις ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 84.

VII. p. 44. *b.* Ὁμιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς, κ. λ. inc. Εἶδες ἅπαντα εἰς ἔλεγχον γινόμενα Ἰουδαϊκόν; Def. οὕτω γὰρ καὶ τῆς παρούσης αἰσχύνης ἀπαλλαγησόμεθα, καὶ τὴν μέλλουσαν καρπωσόμεθα ζωὴν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 102.

VIII. p. 50. *b.* Ὁμιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, κ. λ. inc. Πῶς οὖν φησιν ὁ Λουκᾶς, ὅτι ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον ἦν; Def. καὶ πεισόμεθα συνεφάψασθαι τῶν ἀγώνων ἡμῖν, καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 118.

IX. p. 55. *b.* Ὁμιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Τότε ἰδὼν Ἡρώδης, κ. λ. inc. Καὶ μὴν οὐκ ἐχρῆν θυμωθῆναι, ἀλλὰ φοβηθῆναι, καὶ συσταλῆναι. Def. ἵνα καὶ ἐνταῦθα ἀσφαλῆ καὶ ἀτάραχον ζήσωμεν βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν θησαυρῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 130.

X. p. 61. *b.* Ὁμιλία ι'. *Homilia X.* in verba: Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης, κ. λ. inc. Ποίαις ἡμέραις ἐκείναις; οὐδὲ γὰρ τότε, ἡνίκα παῖς ἦν. Def. οὕτω γὰρ καὶ τὰς ἐπιβουλὰς διακρουσόμεθα ῥᾳδίως, καὶ τῶν ἀκηράτων ἐπιτευ-

τευξόμεθα στεφάνων, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 139.

XI. p. 67. *b.* Ὁμιλία ια΄. *Homilia XI.* in verba: Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων, ϗ Σαδδουκαίων, κ. λ. inc. Πῶς οὖν φησιν ὁ Χριστὸς, ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν Ἰωάννῃ; ὅτι οὐκ ἦν τοῦτο πιστεῦσαι. Des. εἰς ἐκείνην ὁρμίζοντες τὴν πόλιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ϗ τῶν ἀκηράτων ἐπιτυχόντες στεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 149.

XII. p. 75. Ὁμιλία ιβ΄. *Homilia XII.* in verba: Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, κ. λ. inc. Μετὰ τῶν δούλων ὁ δεσπότης, μετὰ τῶν ὑπευθύνων ὁ κριτὴς ἔρχεται βαπτισθησόμενος. Des. πτερώσωμεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 160.

XIII. p. 80. Ὁμιλία ιγ΄. *Homilia XIII.* in verba: Τότε ἀνήχθη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον, κ. λ. inc. Τότε, πότε; μετὰ τὴν τοῦ πνεύματος κάθοδον. Des. εἰς ἐκεῖνο τὸ δικαστήριον ἀπελθόντες, ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 167.

XIV. p. 86. *b.* Ὁμιλία ιδ΄. *Homilia XIV.* in verba: Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, κ. λ. inc. Τίνος ἕνεκεν ἀναχωρεῖ πάλιν; παιδεύων ἡμᾶς μὴ ὁμόσε χωρεῖν τοῖς πειρασμοῖς. Des. ϗ τῆς προσηκούσης ἀντιλαβέσθαι ἐλευθερίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 178.

XV. pag. 91. Ὁμιλία ιε΄. *Homilia XV.* in verba: Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους, κ. λ. inc. Ὅρα τὸ ἀφιλότιμον, ϗ ἀκόμπαστον· οὐ γὰρ περιῆγεν αὐτοὺς μεθ' ἑαυτοῦ. Des. τούτου διὰ τοῦ μὴ μνησικακεῖν τοῖς πλησίον ἐπιτυχόντες, τῶν αἰωνίων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 184.

XVI. p. 103. Ὁμιλία ιϛ΄. *Homilia XVI.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, κ. λ. inc. Τίς γὰρ τοῦτο ὑπώπτευσεν; ἢ τίς ἐνεκάλεσεν; Des. πρὸς δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοι, διώκωμεν ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 203.

XVII. p. 115. Ὁμιλία ιζ΄. *Homilia XVII.* in verba: Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ μοιχεύσεις, κ. λ. inc. Ἀπαρτίσας τοίνυν τὴν προτέραν ἐντολὴν, ϗ εἰς ἄκραν φιλοσοφίαν αὐτὴν ἐκτείνας. Des. ϗ τὴν ἄλλην ἀρετὴν μετ' εὐκολίας κατορθώσητε πάσης, ϗ τῶν μελλόντων ἀπολαύσητε ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 222.

XVIII. pag. 122. *b.* Ὁμιλία ιη΄. *Homilia XVIII.* in verba: Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, κ. λ. inc. Ὁρᾷς, ὅτι οὐ περὶ ὀφθαλμοῦ τὰ πρότερα ἔλεγεν. Des. ϗ μετὰ τούτων δὲ πάντων, ϗ τὰ ἀπόῤῥητα ἀποληψόμεθα ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 234.

XIX. p. 129. Ὁμιλία ιθ΄. *Homilia XIX.* in verba: Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν, κ. λ. inc. Τὸ τυραννικώτερον πάντων λοιπὸν ἐξορίζει πάθος, τὴν λύσσαν, ϗ τὴν μανίαν. Des. ὁ Θεὸς ϗ φιλήσει, ϗ στεφανώσει, ϗ τῶν μελλόντων ἡμᾶς ἀγαθῶν ἀξιώσει πάντων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 244.

XX. p. 139. Ὁμιλία κ΄. *Homilia XX.* in verba: Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, κ. λ. inc. Καλὸν ἐνταῦθα στενάξαι μέγα, καὶ ἀνοιμῶξαι πικρόν. Des. ἵνα ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, ϗ ὅτε μάλιστα αὐτῶν δεόμεθα πάντων ἀπολαύσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 259.

XXI. p. 145. Ὁμιλία κα΄. *Homilia XXI.* in verba: Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, κ. λ. inc. Ὁρᾷς, πῶς κατὰ μικρὸν τῶν ὄντων ἀφίστησι. Des. ϗ ὁδῷ προβαίνοντες ἐπ' αὐτὴν ἔλθωμεν τὴν κορυφὴν τῶν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 268.

XXII. p. 149. Ὁμιλία κβ΄. *Homilia XXII.* in verba: Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει, κ. λ. inc. Εἰπὼν περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς, ϗ δείξας, ὅτι οὐδὲν ὑπὲρ ταύτης χρὴ μεριμνᾷν. Des. καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν ἐκκαλεσόμεθα, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 274.

XXIII. p. 155. Ὁμιλία κγ΄. *Homilia XXIII.* in verba: Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε, inc. Τί οὖν; οὐ χρὴ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν; Des. μετὰ πολλῶν τῶν φορτίων φανῶμεν, ϗ ἀφάτου τῆς ἐλεημοσύνης πλούτου, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 284.

XXIV. p. 165. Ὁμιλία κδ΄. *Homilia XXIV.* in verba: Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε, κύριε, κ. λ. inc. Διὰ τί μὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τὸ ἐμόν; Des. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀπολαύσωμεν ἀσφαλείας, ϗ τῆς ἐκεῖ μετάσχωμεν δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 299.

XXV. p. 169. *b.* Ὁμιλία κε΄. *Homilia XXV.* in verba: Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, κ. λ. inc. Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτοὺς πρὸς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων. Des. ἵνα ϗ τῶν παρόντων, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 306.

XXVI. p. 174. Ὁμιλία κϛ΄. *Homilia XXVI.* in verba: Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναοὺμ, κ. λ. inc. Ὁ μὲν λεπρὸς καταβάντι ἀπὸ τοῦ ὄρους προσῆλθεν. Des. ἵνα καταξιωθῶμεν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ζήσαντες τὸν παρόντα βίον, τῆς μελλούσης ἀπολαῦσαι ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 313.

XXVII. pag. 183. Ὁμιλία κζ΄. *Homilia XXVII.* in verba: Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, κ. λ. inc. Ὁ μὲν Μάρκος ϗ τὸ εὐθέως προσέθηκε, βουλόμενος ϗ τὸν χρόνον δηλῶσαι. Des. ϗ τῆς μελλούσης ταχέως ἐπιτευξόμεθα ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 326.

XXVIII. pag. 187. *b.* Ὁμιλία κη΄. *Homilia XXVIII.* in verba: Ἐμβάντι δὲ αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, κ. λ. inc. Ὁ μὲν οὖν Λουκᾶς ἀπαλλάττων ἑαυτὸν τοῦ ἀπαιτηθῆναι τῶν χρόνων τὴν τάξιν. Des. ϗ διαβλέψαντες εἰς αὐτὸν τῆς δικαιοσύνης ἰδεῖν τὸν ἥλιον, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων παρ' αὐτοῦ ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 333.

XXIX. pag. 193. *b.* Ὁμιλία κθ΄. *Homilia XXIX.* in verba: Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε, κ. λ. inc. Ἰδίαν αὐτοῦ πόλιν ἐνταῦθα τὴν Καπερναοὺμ λέγει· ἡ μὲν γὰρ ἤνεγκεν αὐτὸν, ἡ Βηθλεέμ. Des. ἵνα τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐπιτύχωμεν λήξεως, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 342.

XXX. pag. 196. *b.* Ὁμιλία λ΄. *Homilia XXX.* in verba: Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον, κ. λ. inc. Ποιήσας γὰρ τὸ θαῦμα οὐκ ἐπέμεινεν, ἵνα μὴ τὸν ζῆλον ἐξάψῃ

πλέον ὁρώμενος. Deſ. ἵνα καὶ τῆς παρȣ́σης, καὶ τῆς μελλȣ́σης ἐπιτύχητε δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 347.

XXXI. pag. 203. Ὁμιλία λα΄. *Homilia XXXI.* in verba: Ταῦτα αὐτοῦ λαλȣ̃ντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν, κ. λ. inc. Κατέλαβε τȣ̀ς λόγȣς τὸ ἔργον, ὥϛε πλέον τοὺς Φαρισαίους ἐπιϛομισθῆναι. Deſ. ϗ παρὰ τοῦ Θεοῦ τοὺς μεγάλȣς τῆς ὑπομονῆς ἀποληψόμεθα ϛεφάνȣς, καὶ τῶν αἰωνίων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 356.

XXXII. pag. 208. *b.* Ὁμιλία λβ΄. *Homilia XXXII.* in verba: Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησȣ̃, ἠκολȣ́θησαν αὐτῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε παρέλκει αὐτȣ̀ς κράζοντας; πάλιν ἐνταῦθα παιδεύων ἡμᾶς. Deſ. ϗ τȣ̀ς πονηρȣ̀ς ἐπισπασόμεθα ἅπαντας εἰς ἀρετὴν, ϗ τῆς μελλȣ́σης ἀπολαυσόμεθα ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 364.

XXXIII. pag. 217. Ὁμιλία λγ΄. *Homilia XXXIII.* in verba: Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποϛέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἐποίησεν αὐτοὺς θαῤῥεῖν. Deſ. ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων αὐτῷ δυνηθῶμεν κοινωνῆσαι σκηνῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 377.

XXXIV. p. 224. *b.* Ὁμιλία λδ΄. *Homilia XXXIV.* in verba: Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, κ. λ. inc. Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερὰ, ϗ φρικώδη, ϗ ἀδάμαντα ἱκανὰ διαλῦσαι. Deſ. ἵνα ϗ ὁ Θεὸς ἐπιθυμήσας τȣ̃ κάλλȣς ἡμῶν, μεταδῷ ἡμῖν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 388.

XXXV. pag. 230. Ὁμιλία λε΄. *Homilia XXXV.* in verba: Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, κ. λ. inc. Πάλιν τὰ φορτικώτερα τίθησι & μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας. Deſ. ϗ τὴν ἀπὸ τῆς εὐλογίας, ϗ ἐλεημοσύνης βασιλείαν κληρονομήσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 397.

XXXVI. pag. 236. Ὁμιλία λϛ΄. *Homilia XXXVI.* in verba: Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησȣ̃ς διατάσσων, κ. λ. inc. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτȣ̀ς ἔπεμψεν, ὑπεξήγαγε λοιπὸν ἑαυτόν. Deſ. ȣ̃τω γὰρ ϗ γεέννης ἀπαλλαγησόμεθα, καὶ τῆς παρὰ τȣ̃ Χριϛȣ̃ ἀπολαυσόμεθα δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 406.

XXXVII. pag. 240. *b.* Ὁμιλία λζ΄. *Homilia XXXVII.* in verba: Τȣ́των δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησȣ̃ς λέγειν τοῖς ὄχλοις, κ. λ. inc. Τὸ μὲν γὰρ κατὰ τȣ̀ς μαθητὰς Ἰωάννου ᾠκονομήθη καλῶς. Deſ. ϗ τὸν παρόντα μετὰ σωφροσύνης βιωσόμεθα βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 414.

XXXVIII. pag. 247. *b.* Ὁμιλία λη΄. *Homilia XXXVIII.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησȣ̃ς εἶπεν, κ. λ. inc. Ὁρᾷς διὰ πόσων αὐτȣ̀ς ἐνάγει εἰς τὴν πίϛιν; Deſ. ἵνα & ἐνταῦθα ἀνάπαυσιν εὕρωμεν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, ϗ τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 425.

XXXIX. pag. 251. *b.* Ὁμιλία λθ΄. *Homilia XXXIX.* in verba: Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησȣ̃ς τοῖς σάββασι, κ. λ. inc. Ὁ δὲ Λȣκᾶς φησιν ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ· τί δέ ἐϛιν ἐν δευτεροπρώτῳ; Deſ. ἵνα τȣ̀ς διηνεκεῖς & ἀμαράντȣς λάβωμεν ϛεφάνȣς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 431.

XL. p. 255. Ὁμιλία μ΄. *Homilia XL.* in verba: Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν, κ. λ. inc. Πάλιν ἐν σαββάτῳ θεραπεύει, ὑπὲρ τῶν παρὰ τῶν μαθητῶν γεγενημένων, κ. λ. Deſ. ἵνα τῆς ὄντως δόξης ϗ μενȣ́σης ἀεὶ τύχωμεν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 437.

XLI. p. 259. *b.* Ὁμιλία μα΄. *Homilia XLI.* in verba: Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησȣ̃ς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, κ. λ. inc. Καὶ ἤδη τȣ̃το κατηγόρησαν, ὅτι ἐν τῷ Βεελζεβȣ̀λ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Deſ. ȣ̃τω γὰρ δυνησόμεθα ϗ συγγνώμης ἐπὶ τοῖς πεπλημμελημένοις τυχεῖν, ϗ τῶν ἐπηγγελμένων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 444.

XLII. pag. 263. *b.* Ὁμιλία μβ΄. *Homilia XLII.* in verba: Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, ϗ τὸν καρπὸν αὐτȣ̃ καλὸν, κ. λ. inc. Πάλιν ἑτέρως αὐτȣ̀ς καταισχύνει, ϗ ȣ̓κ ἀρκεῖται τοῖς προτέροις ἐλέγχοις. Deſ. ἑλώμεθα ἀρετὴν, ἵνα καὶ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 451.

XLIII. pag. 267. *b.* Ὁμιλία μγ΄. *Homilia XLIII.* in verba: Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων & Φαρισαίων, κ. λ. inc. Ἆρα τί γένοιτ' ἂν τȣ́των ἀνοητότερον καὶ ἀσεβέϛερον; Deſ. πάντως ἐπιληψώμεθα ἀρετῆς, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 458.

XLIV. p. 273 Ὁμιλία μδ΄. *Homilia XLIV.* in verba: Ἔτι δὲ αὐτȣ̃ λαλȣ̃ντος τοῖς ὄχλοις; ἰδȣ̀ ἡ μήτηρ αὐτȣ̃, κ. λ. inc. Ὅπερ πρώην ἔλεγον, ὅτι ἀρετῆς ἀπȣ́σης ἅπαντα περιττά. Deſ. ϗ τὴν ψυχὴν πάσης ἀπαλλάξαντες ἀῤῥωϛίας, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 467.

XLV. p. 278. Ὁμιλία με΄. *Homilia XLV.* in verba: Προσελθόντες δὲ οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ· διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; κ. λ. inc. Ἄξιον δὲ θαυμάσαι τȣ̀ς μαθητὰς, πῶς ἐπιθυμοῦντες μαθεῖν. Deſ. ἐπιδειξώμεθά τινα δαψίλειαν περὶ τȣ̀ς δεομένȣς· ȣ̃τω γὰρ & τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν ἐκεῖ ἁπάντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 475.

Scholia in hoc Codice marginalia perquam rara ſunt, leviſque momenti; unum eſto, quod in ſeptima occurrit Homilia ſub finem, nimirum: Ἐκ τȣ́τȣ δείκνυται, ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ ὢν τȣ̀ς λόγȣς τȣ́τȣς εἶπε, πρεσβύτερος ὢν ἔτι.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XI. cuius inſcriptiones Homiliarum characteribus rubris & maioribus ſunt exaratae. Conſtat foliis 281.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO EPISTOLAE AD THESSALONICENSES.

COntinet hic Codex Io. Chryſoſtomi Expoſitiones in quaſdam B. Paulli Epiſtolas, nimirum in Ep. I. ad Theſſ. Homilias COD. VI.

lias XI. in II. ad Thess. Homilias V. In Ep. I. ad Timotheum Homilias XVIII. In Ep. ad Hebraeos Homilias XXXIV. Sed singularum initium, ac finem recensendo persequamur.

I. pag. 1. Post titulum: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιςολήν. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep. ad Thessalonicenses*. Ὁμιλία α'. *Homilia I.* in verba: Παῦλος, ϗ Σιλυανὸς, καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Τί δήποτε Ἐφεσίοις μὲν ἐπιςέλλων, ϗ τὸν Τιμόθεον ἔχων μεθ' ἑαυτῦ. Des. καὶ αὐτοὶ ἐχώμεθα τῆς ἀρετῆς, ἵνα δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec cum sequentibus Tom. XI. cit. edit. p. 425. seqq.

II. pag. 5. *b.* Τῦ αὐτῦ Ὁμιλία β'. *Eiusdem Homilia II.* in verba: Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήρχεται ὁ λόγος τῦ κυρίυ, κ. λ. inc. Καθάπερ μύρον εὐῶδες τὴν εὐωδίαν ὐκ ἐν ἑαυτῷ συγκλεῖσαν ἔχει. Des. ἵνα τύχωμεν τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 432.

III. p. 11. *b.* Ὁμιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοὶ, τῶν κόπων ἡμῶν, κ. λ. inc. Τὸν διδάσκαλον ὐδὲν ἐπαχθῶς χρὴ ποιεῖν τῶν εἰς σωτηρίαν τῶν μαθητῶν συντεινόντων. Des. ἂν ἀπάγωμεν ἑαυτὺς ἐκείνων τῶν περιττῶν, τευξόμεθα τῶν ὐρανίων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 440.

IV. p. 19. *b.* Ὁμιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Διὸ κἀγὼ μηκέτι ςέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίςιν ὑμῶν, κ. λ. inc. Ζήτημα πρόκειται τήμερον ἡμῖν παρὰ πολλῶν ζητύμενον. Des. εἰ δὲ ἀφεθῶμεν, πάντων ἐπιτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 451.

V. pag. 26. *b.* Ὁμιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς, καὶ παρακαλῦμεν ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ. inc. Ὅταν πρὸς τὰ κατεπείγοντα ςῇ, ἐ πρὸς τὰ ἐν χερσί. Des. γένοιτο δὲ τῶν ἐπαινυμένων γενομένους ἡμᾶς τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 459.

VI. pag. 31. Ὁμιλία ς'. *Homilia VI.* in verba: Περὶ γὰρ τῆς φιλαδελφίας ὐ χρείαν ἔχομεν γράφειν ὑμῖν, κ. λ. inc. Τί δήποτε περὶ σωφροσύνης αὐτοῖς σφοδρῶς διαλεχθείς. Des. τὸν χρόνον μετὰ χαρᾶς πνευματικῆς διάγοντες, ϗ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 466.

VII. pag. 36. *b.* Ὁμιλία ζ'. *Homilia VII.* in verba: Οὐ θέλομεν δὲ ἀγνοεῖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, περὶ τῶν κεκοιμημένων, κ. λ. inc. Πολλὰ τῶν πραγμάτων ἐξ ἀγνοίας ἡμᾶς λυπεῖ μόνης. Des. μετὰ πολλῆς δὲ τῆς ἀσφαλείας, καὶ τῶν ἀποκειμένων τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἀγαθῶν ἐπιτύχομεν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 472.

VIII. p. 40. *b.* Ὁμιλία η'. *Homilia VIII.* in verba: Τῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίυ, κ. λ. inc. Οἱ προφῆται μὲν τὸ ἀξιόπιςον τῶν λεγομένων δεῖξαι βυλόμενοι. Des. ἃ μήτε ὀφθαλμὸς εἶδε, μήτε ὖς ἤκυσε, μήτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπων ἀνέβη, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 477.

IX. p. 46. *b.* Ὁμιλία θ'. *Homilia IX.* in verba: Περὶ δὲ τῶν χρόνων, ϗ τῶν καιρῶν, ἀδελφοὶ, κ. λ. inc. Οὐδὲν ὕτως, ὡς ἔοικε, περίεργόν ἐςι, ϗ λίχνον περὶ τῶν ἀφανῶν, ϗ τῶν κεκαλυμμένων μάθησιν. Des. ἵν' ὕτως εὐαρεςήσωμεν τῷ Θεῷ, ϗ ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 485.

X. pag. 54. Ὁμιλία ι'. *Homilia X.* in verba: Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, εἰδέναι τὺς κοπιῶντας, κ. λ. inc. Πολλὰς ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα μικροψυχιῶν ἀφορμὰς ἔχειν. Des. ϗ μηδὲν πλέον ζητείτω, ἵν' ὕτω δυνηθῇ τῶν ὄντως ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 494.

XI. p. 59. *b.* Ὁμιλία ια'. *Homilia XI.* in verba: Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξυθενῆτε, κ. λ. inc. Ἀχλύς τις παχεῖα, ζόφος, ϗ νεφέλη κατακέχυται τῆς γῆς ἁπάσης. Des. ὑπὲρ τύτων δὲ ὐρανὸς ἀπόκειται, ϗ τὰ ἐν τοῖς ὐρανοῖς ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 502. In fine subiungitur: Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τῦ Χρυσοςόμυ ἡ ἑρμηνεία τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐπιςολῆς τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ Παύλυ ἐν λόγοις ια'. *Absoluta est cum Deo, sancti patris nostri Io. Chrysostomi interpretatio primae ad Thess. Epistolae D. Paulli Apostoli, in Sermonibus XI.*

XII. p. 66. Sequitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῶν ἠθικῶν τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιςολῆς. *Tabula Capitum moralium secundae ad Thessalonicenses Epistolae*, quae sunt V. totidemque Homiliis respondent. Homilia I. inscribitur: Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐπιςολῆς. *Argumentum II. ad Thessal. Epistolae*. Inc. Εἰπὼν ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπιςολῇ, ὅτι εὐχόμεθα νύκτα ἐ ἡμέραν ἰδεῖν ὑμᾶς. Des. ἀπὸ τύτων ἁπάντων κερδαίνωμεν, ἵνα δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 510.

XIII. p. 69. *b.* Ὁμιλία β'. *Homilia II.* in verba: Παῦλος, καὶ Σιλυανὸς, ἐ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ, κ. λ. inc. Οἱ πλείυς τῶν ἀνθρώπων ἅπαντα πράττυσι, ἐ μηχανῶνται. Des. ἐ τὴν ἀρετὴν αἱρώμεθα, ϗ δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 514.

XIV. pag. 76. Ὁμιλία γ'. *Homilia III.* in verba: Οἵ τινες δίκην τίσυσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, κ. λ. inc. Εἰσί τινες τῶν ἀνθρώπων, οἳ τὰς ἐλπίδας τὰς χρηςὰς ὐκ ἐν τῷ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπέχεσθαι ἔχυσιν. Des. καὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας τὸν ἑαυτῶν βίον εὐθύνειν, ἵνα δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 522.

XV. p. 81. Ὁμιλία δ'. *Homilia IV.* in verba: Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι, κ. λ. inc. Ζητήσειεν ἄν τις εἰκότως, τί ποτέ ἐςι τὸ κατέχον. Des. ἣν γένοιτο μετὰ παῤῥησίας ἅπαντας ἡμᾶς ἰδεῖν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 529.

XVI. p. 87. Ὁμιλία ε'. *Homilia V.* in verba: Πιςὸς δὲ ὁ κύριος, ὃς ςηρίξει ὑμᾶς, κ. λ. inc. Οὔτε τὸ πᾶν ταῖς εὐχαῖς τῶν ἁγίων ἐπιτρέψαντας αὐτὺς ἀργεῖν χρή. Des. μετὰ πολ-

λῆς τῆς παῤῥησίας καταξιωθῆναι ἰδεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριςὸν, μεθ' οὗ, κ. λ. Ib. p. 536. Adtexitur in Codice concluſio, Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ, κ. λ. ſuperiori, modo numerum Homiliarum excipias, paene conſimilis.

XVII. pag. 94. Τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιςολῆς τῶν ἠθικῶν ἡ δύναμις ἐν κεφαλαίοις ἐν συντόμῳ. *Epiſtolae ad Timotheum Moralium ſumma per Capita breviter digeſta*. Capita porro ſunt XVIII. totidem Sermonibus, ſive Homiliis reſpondentia. Moralium Tabulam excipit Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιςολῆς Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινουπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου. *Argumentum Epiſtolae ad Timotheum Io. Chryſoſtomi Archiep. CPolitani*, cuius initium: Τῶν τοῦ ἀποςόλου μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν, & μαρτυρεῖ μὲν ὁ Λουκᾶς. Finis: ἵνα παραγγείλῃς αὐτοῖς μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν. Hypotheſim vero Homilia prima [1] in verba: Παῦλος ἀπόςολος Ἰησοῦ Χριςοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ, κ. λ. Inc. Μέγα τὸ τοῦ ἀποςόλου ἀξίωμα ἦν, μέγα, & θαυμαςόν. Deſ. οὐδεὶς μέντοι ἀγαθὸς ὢν, σπουδάζει εἶναι κακός· ταῦτα οὖν ζηλώσωμεν τὰ ὄντως ἀγαθὰ, ἵνα κᾀκείνων τύχωμεν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 548.

XVIII. pag. 101. *Homilia II.* in verba: Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐςὶν, κ. λ. inc. Οὐδὲν οὕτω λυμαίνεται τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, ὡς τὸ φιλίας καταφρονεῖν. Deſ. ταύτην οὖν μεταδιώκωμεν, ἵνα τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 555.

XIX. pag. 106. *Homilia III.* in verba: Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριςῷ Ἰησοῦ, κ. λ. inc. Τὴν ταπεινοφροσύνην πολλὴν μὲν ἔχουσαν κέρδος ὁρῶμεν. Deſ. θέλω γάρ, φησιν, ἵνα, ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὦσι ϗ οἱ μαθηταί μου, ἵνα τὴν δόξαν ὁρῶσι τὴν ἐμὴν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p 561.

XX. pag. 110. *b. Homilia IV.* in verba: Πιςὸς ὁ λόγος, ϗ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, κ. λ. inc. Οὕτω μεγάλαι εἰσὶν εὐεργεσίαι τοῦ Θεοῦ, & πᾶσαν ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνουσαι προσδοκίαν. Deſ. πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλύπτεσθαι εἰς ἡμᾶς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 567.

XXI. pag. 116 *Homilia V.* in verba: Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθημί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κ. λ. inc. Τὸ τῆς διδασκαλίας, ϗ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, μέγα ἐςὶ ϗ θαυμαςόν. Deſ ἵνα μὴ γένηται κενὸς ὁ κόπος ἡμῶν· οὕτω γὰρ δυνησόμεθα τῶν βραβείων ἀξιωθῆναι ἐκείνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag 574. Heic in fine pauca quaedam deſiderantur in Codice.

XXII. pag 119. *b. Homilia VI.* in verba: Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, κ. λ. inc. Ὥσπερ κοινός τίς ἐςι πατὴρ τῆς οἰκουμένης ὁ ἱερεύς. Deſ. καὶ ὁ εὐχόμενος ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εὔχεται, οὐχ ὑπὲρ ἐκείνου· ϗ οὕτω δυνησόμεθα τὸ κατόρθωμα τοῦτο εἰς ἔργον ἀγαγεῖν, καὶ τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 578.

XXIII. pag. 123. *Homilia VII.* in verba: Ἵνα ἤρεμον ϗ ἡσύχιον βίον διάγωμεν, κ. λ. inc. Εἰ τοὺς κοινοὺς βούλεται λύεσθαι πολέμους, ϗ τὰς ταραχὰς, ϗ διὰ τοῦτο ϗ ὑπὲρ βασιλέων. Deſ. ἃ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν παῤῥησίαν προξενῆσαι ἡμῖν δυνήσεται, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 583.

XXIV. p. 127. *b. Homilia VIII.* in verba: Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, κ. λ. inc. Ὅταν προσεύχησθε, φησὶν ὁ Χριςὸς, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί. Deſ. ϗ εἰς δόξαν αὐτοῦ ζῆν, ὥςε ϗ τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 589.

XXV. pag. 131. *Homilia IX.* in verba: Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ, κ. λ. inc. Πολλὴν ἀπαιτεῖ τὴν αἰδῶ παρὰ τῶν γυναικῶν ὁ μακάριος Παῦλος. Deſ. οὕτω πάντα ἔςαι εἰς δόξαν Θεοῦ, & εἰς σωτηρίαν ἡμετέραν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 594.

XXVI. p. 134. *b. Homilia X.* in verba: Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ, κ. λ. inc. Μέλλων καθιέναι εἰς τὸν περὶ τῆς ἐπισκοπῆς λόγον, δείκνυσι καθάπαξ ὁποῖον εἶναι χρὴ τὸν ἐπίσκοπον. Deſ. & ἔχεσθαι τῆς ἀγαθῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀγούσης, ἵνα τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 598.

XXVII. p. 139 *Homilia XI.* in verba: Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, κ. λ. inc. Διαλεγόμενος περὶ ἐπισκόπων, ϗ χαρακτηρίσας αὐτούς. Deſ. τῶν ὄντως αἰδεσίμους ποιούντων ἡμᾶς, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 604.

XXVIII. p. 143. *Homilia XII.* in verba: Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑςέροις καιροῖς, κ. λ. inc. Ὥσπερ οἱ τῆς πίςεως ἐχόμενοι ἐπ' ἀσφαλοῦς τῆς ἀγκύρας ἐῤῥίζωνται. Deſ. οὕτω γενώμεθα ἀγαθοὶ, ἵνα ϗ ὦμεν ἀγαθοὶ, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 609.

XXIX. p. 149 *b. Homilia XIII.* in verba: Παράγγελλε ταῦτα, ϗ δίδασκε, κ. λ. inc. Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν διδασκαλίας δεῖται, τὰ δὲ ἐπιταγῆς. Deſ. τὴν οὐδὲν τίκτουσαν κακὸν, τὴν μυρία ἀγαθὰ ἔχουσαν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 617.

XXX pag. 156. *Homilia XIV.* in verba: Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων, μάλιςα τῶν οἰκείων, κ λ. inc. Πολλοὶ νομίζουσιν ἀρκεῖν ἑαυτοῖς πρὸς σωτηρίαν, τὴν οἰκείαν ἀρετήν. Deſ. διὰ δὴ τοῦτο καὶ ἑαυτοὺς λανθάνωμεν, εἰ δυνατὸν, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 624.

XXXI. pag. 163. *b. Homilia XV.* in verba: Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ, κ. λ. inc. Πολὺν ὑπὲρ τῶν χηρῶν ὁ Παῦλος ποιησάμενος λόγον, καὶ χρόνον αὐτῶν διορίζων. Deſ. ἅπερ ἂν ἡμᾶς μὴ ἀναξίους δύναται δεικνύναι τῶν μεγάλων αὐτοῦ δωρεῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 633.

XXXII. pag. 171. *Homilia XVI.* in verba: Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ϗ κυρίου, κ. λ. inc. Διαλεχθεὶς περὶ ἐπισκόπων, περὶ διακόνων, ἀνδρῶν, γυναικῶν. Deſ. καὶ δουλεύσωμεν αὐτῷ μετὰ φόβου ϗ τρόμου, ἵνα τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. pag. 642.

XXXIII. p. 175. *Homilia XVII.* in verba:

(1) Graeca vox Ὁμιλία, ſive Λόγος tum heic, tum deinceps, ota ad Timotheum Epiſtola, omittitur, quippe quae ſummo margini adſcripta, ab imperito bibliopego hoc deinde reciſo, ſublata fuit.

ba; Ταῦτα δίδασκε κ̧ παρακάλει, κ. λ. inc. Οὐκ αὐθεντίας δεῖ τῷ διδασκάλῳ μόνον, ἀλλὰ κ̧ προσηνείας πολλῆς. Des. τὴν εὐσέβειαν, τὴν δικαιοσύνην, ἵνα ἐπιτύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 647.

XXXIV. pag. 179. *Homilia XVIII.* in verba: Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τȣ̃ Θεȣ̃, κ. λ. inc. Πάλιν τὸν Θεὸν μαρτύρεται. Des. ἀγαπήσωμεν, ὡς δεῖ, τὸν Θεὸν, ἵνα καταξιωθῶμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 653. In Codice haec ultima verba desinunt in Graecam Crucem: quibus statim rubris subscripta est litteris sequens notula: Αὕτη ἡ βίβλος περιέχει ἐπιστολὰς τρεῖς, πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτην, κ̧ δευτέραν, κ̧ πρὸς Τιμόθεον πρώτην. *Continet hic liber Epistolas tres, ad Thessal. primam & secundam, & ad Timotheum primam.* Ex hac subscriptione coniicere non sine aliqua ratione possumus, Volumen hoc ex duobus qui olim erant Codicibus, in unum colligatis, fuisse conflatum: illa enim verba quemdam libri finem significant. Confirmatur coniectura ex prima quae sequuntur Homiliarum pagina, a diversa manu paullo recentiori exarata, quippe quae quum prima esset Codicis, & fortasse aliqua exornata pictura, aut data opera recisa, aut possessorum incuria male habita, supplenda fuit. Accedit etiam minor linearum numerus, marginisque amplitudo maior, &c. Ceterum scriptura utriusque Codicis ita similis est, ut si non ab eadem manu profecta, eiusdem tamen aetatis iudicanda videatur.

XXXV. pag. 184. Sequuntur igitur ex interpretatione in Epistolam ad Hebraeos, XXXIV. Sermones, sive Homiliae, quarum prima inscribitur: Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως Ἰωάννȣ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίȣς πρώτην ἐπιςολήν. *S. P. N. Archiep. CPolitani interpretatio in I. Ep ad Hebraeos.* Inde Apostoli textus: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν, κ. λ. Incipit Homilia: Ὅντως ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. Des. κ̧ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ποιεῖ μετόχȣς, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec, una cum sequentibus, in cit. edit. Tom. XII. pag. 5. seqq. Quare quum earumdem initia, & fines in Cod. II. huius Plutei pag. 325. a N. II. ad XXXVI. fuerimus singillatim persequuti; hic autem ab ipso aliquibus tantummodo vocibus, ut ex utriusque Codicis Homiliarum conlatione animadvertimus, discrepet, ordine tamen, ac titulis prorsus adsimilis; novam ipsarum recensionem praetermittendam putavimus; ita enim, & improbo prorsus labori parcentes, ac brevitati consulentes ad utiliora properabimus; quod & deinceps, ubi eadem saepius occurrent, faciendum in animum induximus. Interim annotare sufficiat, huius Codicis lectionem magis ad vulgatam adcedere, quam secundi; praeterea moralia in singulas paene Homilias margini adiecta in hoc exhiberi, partim ab antiqua, partim a recentiori manu conscripta; notulas quoque nonnullas fuisse heinc einde conspersas, non magni quidem momenti, quarum specimen esto, quae ad Homiliae XXVIII. verba, τί δήποτε τύπος ἦν τȣ̃ Ἰησȣ̃ τὸ ὄνομα, κ. λ. adfertur pag. 337. *b.* nimirum: Ὥσπερ Ἰησȣ̃ς ὁ τȣ̃ Ναυὴ κἂν ζῶν τύπος ἦν, πολὺ διέςηκε τȣ́τȣ, κἂν ἄπνȣς ὁ τȣ̃ ἡμετέρȣ Ἰησȣ̃ τύπος, οὕτως κ̧ τὸ σέβας· διότι κ̧ τὸ ὄνομα γεγραμμένον περίκειται.

XXXVI. Ultimo loco legitur Πίναξ τῶν κεφαλαίων τῆς ἑρμηνείας τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννȣ τοῦ ἀποςόλȣ· περιέχει δὲ λόγους κδʹ διὰ κεφαλαίων οβʹ ἡ πᾶσα πραγματεία. *Tabula Capitum interpretationis Apocalypsis S. Io. Apostoli. Continet autem Sermones XXIV. In Capita LXXII. dividitur omne Commentarium.* Praeter Tabulam tamen, quae definit in Capite LXX. nihil aliud occurrit; quare mutilus in fine Codex apparet.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio Sec. XII. satis diligenter & emendate scriptus. Constat foliis 383.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNES CHRYSOSTOMVS IN GENESIM.

Nimirum Homiliae in Genesim LXVII. licet in Codice, qui nullo numero primam notavit, LXVI. tantum esse videantur. Istarum recensio consulenda superius est in Codice III. huius Plutei p. 329. Nunc ea tantum breviter attingamus, in quibus hunc ab illo discrepantem comperimus. Ab Homilia igitur prima usque ad XVIII. quae in Codice nostro est XVII. praeter crebras vocum variantes lectiones, quae nobis initia tantum, ac fines utriusque Codicis Homiliarum inter se conferentibus (nam integram omnium Codicum collationem inire, instituti nostri ratio minime patitur) sese obtulerunt, nihil aliud animadversione dignum occurrit. Huius vero Homiliae XVII. & sequentis XVIII. varia est divisio; nam post verba: καὶ διηνεκῆ τὸν φόβον αὐτῷ, καὶ τὴν ὑπόμνησιν παρέχειν δυναμένης pag. 117. quae in cit. edit. incidunt in pag. 155. sic clauditur Homilia: Μὴ τοίνυν ἐκ παντὸς τρόπȣ τὴν ἄνεσιν, ϗ τὴν ἄδειαν ἐπιζητῶμεν· ἀλλὰ ϗ ἐν ἀνέσει τυγχάνοντες, κ̧ ἐν θλίψεσι γινόμενοι, ὁμοίως τὴν εὐχαριςίαν ἀναπέμπωμεν τῷ δεσπότῃ, ἵνα τὴν εὐγνωμοσύνην θεασάμενος δαψιλεςέραν τὴν περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξηται κηδεμονίαν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι κ̧ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Deinde adlato Scripturae textu: Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτȣ̃, κ. λ. usque ad verba: Κάϊν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν, Homilia XVIII. sic exorditur: Σκόπει πότε τȣ̃το ἐγένετο· μετὰ τὴν παρακοὴν, μετὰ τὴν ἔκπτωσιν ἐκ τȣ̃ παραδείσȣ, κ. λ. quae sunt

ſunt in edit. pag. cit. ac proſequitur uſque ad verba: *τοσῦτόν ἐςι γνώμης διαφορὰ, ϗ κακίας ὑπερβολή*. pag. 121. *b*. Hiſce Codex adnectit in eadem linea, quae ſequuntur: *Καθάπερ γὰρ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων, κ. λ.* quae ſunt prima verba Homiliae in edit. XIX. Omittitur itaque, ut unuſquiſque per ſe videt, in noſtro Codice, & ultimum Caput Homiliae XVIII. & Scripturae textus, XIX. praefixus. Ex duabus igitur una conflata, finis tamen non concordat. Etenim poſt verba: *ἵνα μὴ τοιαύτην τιμωρίαν δέξηται*, pag. 127. (in edit. vero 169.) ita Homilia XVIII. concluditur in Codice: *Διὸ σκυδάζωμεν ϛ τὰ παρ' ἑαυτῶν εἰσφέρειν, ϗ τὴν ἄνωθεν κηδεμονίαν ἐφέλκεσθαι· ἵνα ϗ ἐκ τῆς ἡμετέρας σπυδῆς, ϗ ἐκ τῆς τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας τὰ τῆς ἀρετῆς ἡμῖν καθ' ἑκάςην ἡμέραν ἐπιτείνηται, καὶ πολλῆς ἀπολαύσωμεν τῆς ἄνωθεν χάριτος, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ.* Cetera omnia, quae ſunt in editione ad hanc Homiliam pertinentia, in Codice deſiderantur. Homiliae tandem XIX. (in edit. XX.) hic Scripturae textus praecurrit: *Καὶ ἔγνω Κάϊν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ϗ συλλαβῦσα ἔτεκεν τὸν Ἐνὼχ, ϗ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν.* Deinceps uſque ad finem Homiliarum omnia cum Codice III. conveniunt, iis exceptis, quae in illo nonnullis abſciſſis paginis deficiunt, uti ſuo loco adnotavimus, quaeque in hoc integra habentur. Ceterum ab editione identidem magis hunc, qua illum recedere deprehendimus.

Obſervavimus inſuper, maxime ſcriptori fuiſſe in deliciis, ultimis Homiliarum verbis, aut titulis, Graecas cruces efformare. Ad ſcripturae rationem quod attinet, ea quam maxime ad illam ſuperioris Codicis VI. accedit, primis duabus paginis exceptis, a diverſa manu ſuppletis, & item tribus aliis, ad Homiliam XXIV ſpectantibus, quas papyraceas, tertiae manui debemus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. diligenter exaratus. Conſtat foliis 490.

ΤΟΜΟΣ ΓΕΓΟΝΩΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΡΛΑΑΜ ΚΑΚΟΔΟΞΙΑΣ.

TOMVS FACTVS A PATRIARCHA IOANNE ET SYNODO CONTRA FALSAM OPINIONEM BARLAAM.

Continet hic maximae molis Codex Ioannis Cantacuzeni ſcripta contra Palamam, Barlaam, & Acindynum haereticos, una cum omnibus iis, quae hac ſuper re geſta ſunt. Praecedit omnibus Prooemium, quod quum fere totum ſit hiſtoricum, exhibendum integrum arbitrati ſumus, quod ſequens eſt. COD. VIII.

I. pag. 1. *Προοίμιον εἰς τοὺς παρὰ τοῦ μοναχοῦ Χριςοδύλυ συγγραφέντας λόγους κατὰ τῆς τοῦ Βαρλαὰμ, ϗ Ἀκινδύνυ αἱρέσεως. Prooemium in Sermones a monacho Chriſtodulo conſcriptos contra Barlaami* [1], *& Acindyni haereſim* [2]. *Τὺς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς οἴακας, Ἀνδρονίκυ τῦ τῶν Παλαιολόγων δευτέρου διαχειρίζειν λαχόντος θεόθεν, ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας αὐτοῦ, μοναχός τις ἐκ Καλαβρίας, Βαρλαὰμ κεκλημένος, φιλοπονίᾳ χρησάμενος ἐκ παιδὸς, ἄλλως γέ τοι, ϗ τῆς φύσεως συναιρομένης αὐτῷ, παιδείας ὡς τὸ εἰκὸς μεταλαβὼν ἱκανῶς, ὀργάνυ μὲν καί τινων ἑτέρων Ἀριςοτελικῶν ὑπῆρχε γεγυμνασμένος, τῶν δὲ λοιπῶν μαθημάτων, ὐδ' ἄκροις δακτύλοις, ὅ φασι, γεγευμένος· ὕτω δὲ δόξαν αὐτῷ τῇ πόλεων ἁπασῶν μητρὶ τῇ Κωνςαντίνυ, φημὶ, ἐπιχωριάσας, καὶ τῇ ἐξ ἔθυς φιλοτιμίᾳ, ϗ καρτερίᾳ τῶν πόνων κἀνταῦθα χρησάμενος, δόκιμος κἀν τύτοις ἐν βραχεῖ διεδείχθη. Τὴν ὖν ἔξω σοφίαν πολὺς, ὡς εἴρηται, γεγονὼς, κάθαρσιν ταύτην ἡγεῖτο ψυχῆς, χαλεπὸν ταύτης ἄνευ, ἀδύνατον δὲ μᾶλ-*

λον

(1) Barlaamum hunc Graeci, quandoque Italum, tamquam ex Italia oriundum, quandoque Calabrum, tamquam in ea provincia natum nuncupant. Oritur enim in Vrbe Seminaria, ex reliquiis Tauriani clara, & populoſa; poſt Hieracenſis Epiſcopus, ſcripſit plura adverſus Graecos, de quibus conſulendus Allatius de Eccleſ. Occid. & Orient. perpetua Conſenſione Lib. II. Cap XVII. Ab eo prima Graecae linguae ſemina per Italiam iacta ſunt. Io. Boccaccius Lib. XV. Geneal. Deor. Cap VI. qui eadem fuit aetate, haec habet: *Traho praeterea* (in teſtem ſcilicet) *aliquando Barlaam Baſilii Caeſarienſis monachum, Calabrum hominem olim, corpore puſillum, praegrandem tamen ſcientia, & Graecis adeo eruditum, ut Imperatorum, & Principum Graecorum, atque doctorum hominum privilegia haberet teſtantia, nedum his temporibus apud Graecos eſſe, ſed nec a multis ſeculis citra fuiſſe virum tam inſigni, tamque grandi ſcientia praeditum*. Huius quoque monachi mentionem facit Dominicus Arretinus in quinta Fontis ſui Parte Lib. I. Ms. in Biblioth. Aedilium Flor. Eccleſiae, in qua proſequitur viros claros virtute, aut vitio, his verbis: *Barlaam fuit Calaber, Graecarum litterarum ſolertiſſimus exquiſitor, & poëticarum fictionum interpres optimus, ideoque Boccaccius frequenter eum adducit in teſtem ſuarum opinionum*. Franc. Petrarcha in libro de ignorantia ſui p. 14. edit. Venet. A MDI. fol. ait: *Et quota ea pars librorum eſt Platonis, quorum ego his oculis multos vidi, praecipue apud Barlaam Calabrum, modernum Graiae ſpecimen ſophiae, qui me Latinarum inſcium edocere Graecas litteras adortus, forſitan profeciſſet, niſi mihi illum invidiſſet mors, honeſtiſque principiis obſtitiſſet, ut ſolita eſt*. Et in Ep. II. ad Sigerum Precorium Lib. IX. Familiar. edition. A. MDCII. 8. fine loco: *Barlaamum noſtrum mihi mors abſtulit, & ut verum fatear, illum ego mihi prius abſtuleram: iacturam meam, dum honori eius conſulerem, non adſpexi; itaque dum ad Epiſcopum ſcandentem ſublevo, magiſtrum perdidi, ſub quo militare coeperam magna cum ſpe*. Eadem fere narrat Iannotius Manettus in vitis Petrarchae, & Boccaccii Mss in hac Medicea Biblioth. De hoc clariſs viro pauca verba effuderat Humphredus Hodius de Graecis Illuſtr. Londini MDCCXLII. 8. p. 2. atra vero preſſum nocte dimiſerat Chr. Frideric. Boernerus De doctis hominibus Graecis, Lipſiae MDCCL. 8. Plura tamen invenies apud clariſs. Io. Hieronymum Gradenigum in Opuſculo Italico de Italica Graecitate Brixiae MDCCLIX. 8. p. 130 & Laur. Mehus in vita Ambroſii Camaldulenſium Generalis pluribus in locis.

(2) In Bibliotheca Coisliniana pag. 155. adferuntur a clariſs. Montefalconio argumenta Operum omnium Gregorii Palamae circa A. MCCCXLIX. Archiepiſcopi Theſſalonicenſis, quae in quinque ampliſſimis illius bibliothecae voluminibus in fol. continentur; videlicet XCVII. XCVIII. XCIX. C. & CI. Illa porro argumenta in quatuor poſterioribus Codicibus totam Palamae circa lumen Thaboriticum, & lumen Dei doctrinam complectuntur, nec non diſceptationes eiuſdem contra Acindynum, & Barlaamum adverſarios ſuos. Tota itaque illa in Graecia celeberrima quaeſtio in his argumentis habetur; ac breviter etiam exponitur ab Allatio in egregio Opere De perpetua Occident. & Orient. Eccleſ. Conſenſione Lib. II. Cap. XVI. XVII. In ultimo autem Codice occurrunt argumenta Philothei Patriarchae C. P. circa eamdem quaeſtionem contra Gregoram, Barlaamum, & Acindynum, nec non ſynodici tomi tres contra eoſdem. Opus hoc Cantacuzeni contra Palamam ignotum Fabricio fuit B. G. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI. p. 469. ſeq.

λον ἑνωθῆναι λέγων Θεῷ. Ἔφασκε γὰρ ὡδίπως συλλογιζόμενος, ὅτι εἰ ὁ Θεὸς ἀλήθειά ἐστιν, ἡ δὲ σοφία εὑρετὴς ἀληθείας, ὁ μὴ διὰ ταύτης σπουδάσας τῆς ἀληθείας ἐκπέπτωκεν· ὁ δὲ τῆς ἀληθείας ἐκπεπτωκὼς, τοῦ Θεοῦ ἄρα ἐκπέπτωκεν· ὥσπερ ὁ ταύτην εἰδὼς, ἔγνω τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὁ εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν, τὸν Θεὸν ἔγνω, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐξ ἀνάγκης ἀεί ἐστι. Διά τοι τοῦτο περὶ τὴν καταργουμένην παντὶ σθένει τῶν Ἑλλήνων σοφίαν ἐσπούδαζε· τὸ δὲ τῆς ἡσυχίας ὑπερφυὲς χρῆμα, καὶ τὴν πρὸς Θεὸν διὰ ταύτης τοῦ νοῦ ἀνάβασιν, οὐχ ὅπως οὐκ ἠσπάζετο, καὶ ἐπῄνει, ἀλλὰ καὶ ἐκωμῴδει, καὶ τύρβην ἐλογίζετο περιττήν· χρόνον δ' οὐ μικρὸν τῇ βασιλίδι ἐνδιατρίψας, ἔντιμός τε παρὰ τοῖς βασιλεῦσι κατέστη, καὶ ὅσα διδασκάλῳ τούτῳ ἐχρῶντο, ὅσοι παιδείας ἐρασταὶ, καὶ λόγων ἐτύγχανον τρόφιμοι. Οὗτος τοίνυν τῆς μοναχικῆς πολιτείας οὐδ' ἐν προθύροις γενόμενος, οὐδὲ φροντιστηρίῳ ἑαυτὸν πώποτε κατακλείσας· ἔτυχε καὶ γὰρ οὕτω περινοστῶν, καὶ τόπους ἀμείβων ἐκ τόπων, ἐξαπιναίως καὶ ταύτης διδάσκαλος, καὶ τύπος τοῖς ἄλλοις γενέσθαι βεβούλητο ὑποβολῇ μισανθρώπων δαιμόνων. Τί δὴ ποιεῖ; προσωπεῖον ὑποδὺς μαθητοῦ συγγίνεταί τινι μοναχῷ πρὸ πάνυ βραχέος, μηνῶν ἓξ δηλαδὴ, τῶν κοσμικῶν ἔξω καταστάντι φροντίδων, καὶ τῆς ματαίου τύρβης ἀπηλλαγμένῳ· γαμετῇ γὰρ ἦν συνοικῶν, καὶ παιδίοις· διαπυνθάνεταί τε τούτου, καὶ λόγον περὶ τῶν τῆς ἡσυχίας ἀποῤῥήτων αἰτεῖ. Ὁ δ' ὥσπερ εἷς τις ὢν καὶ αὐτὸς τοῦ κύκλου τῶν κορυφαίων Ἀντώνιος, ἢ Ἀρσένιος, ἢ ἕτερός τις τῶν ὅσοι τὴν ἀρετὴν κατ' αὐτοὺς, λίαν εὐήθως τὸν εἰρημένον διδάσκει Βαρλαάμ· οὗ διακούσας ἐκεῖνος καὶ καταγνοὺς, κατὰ τῆς ἡσυχίας, καὶ τῶν αὐτὴν ἀσπασαμένων χωρεῖ, ἀπωλείας εἶναι μᾶλλον, ἢ σωτηρίας φάσκων ταύτην ὁδόν· ἔτι τε μηδεμίαν εἶναι σωτηρίας ἐλπίδα παντίτῳ τῷ παρὰ τὴν εὐαγγελικὴν διαζῶντι διδασκαλίαν, τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν δηλονότι· ὥσπερ ἂν εἰ τὴν ἐναντίαν ἐβάδιζον τῷ θείῳ εὐαγγελίῳ οἱ τὴν ἡσυχίαν ποθήσαντες· κατὰ δέ γε τῶν ἡσυχαστῶν πολὺς ἦν ταῖς ὕβρεσι, Μασσαλιανοὺς, καὶ πλάνους, καὶ τοιαῦθ' ἕτερα τούτους ἀποκαλῶν. Γνώριμον δὴ τοῦτο τῷ τοῦ Θεοῦ γνησίῳ θεράποντι Γρηγορίῳ τῷ Παλαμᾷ ἱερομονάχῳ τυγχάνοντι καταστὰν, ὁμιλῆσαι πείθει τῷ Βαρλαὰμ ἐν συνηθείᾳ, καὶ πρότερον ὄντι· οὗ γεγονότος, παντοῖος ταῖς παραινέσεσιν ἦν συμβουλεύων, παρακαλῶν, οὐδὲ τοῦ μέμφεσθαι ἀπεχόμενος ἐν οἷς ἔδει, πῶς ὅλως ὑπέσχες ὦτα κούφῳ τινὶ, καὶ χθιζῷ μοναχῷ, λέγων, καὶ λόγων θείων καὶ ὑψηλῶν παρὰ τοιούτου ἀκοῦσαι ἠνέσχου, οὐχ ὅπως τούτων ἔχοντος πεῖραν, ἀλλ' οὐδ' ὅ τι ἐστὶ μοναχὸς εἰδότος; ἀλλ' εἴ τι σοι τούτων μέλλον ὑπῆρχεν, ὦ λῷστε, πρότερον ἐχρῆν πολυπραγμονήσαντα, ἀρετῇ ἐκ παίδων ἐντεθραμμένους ἄνδρας εὑρέσθαι, καὶ πλεῖστα τοῖς τῆς ἡσυχίας πόνοις ἐνιδρωκότας, ζητῆσαί τε παρ' αὐτοῖς τὸ ποθούμενον καὶ μαθεῖν. Εἰ δὲ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, οὐδὲ παρ' αὐτῶν ἐκείνων τὸ κεφάλαιον εὐθὺς ἔδει ζητῆσαι γνῶναι τῶν τελεωτέρων, καὶ τοῖς πλείστοις ἀγνοουμένων· ἀλλ' ὥσπερ στοιχείωσίν τινα, καὶ εἰσαγωγὴν τῆς τηλικαύτης πολιτείας εὑράμενον, οὕτω προσβαίνειν τοῖς ἐφεξῆς· οὐ μόνον γὰρ τοῖς ἀπείροις δυσχερὴς ἡ τῶν τοιούτων γνῶσις καθέστηκεν, ἀλλ' οὐδ' αὐτοῖς τοῖς πολλὰ καμοῦσιν ἐφεῖται εὐχερῶς ἀλλήλους ἐρωτᾷν περί γε τῶν τοιούτων, καὶ ἀποκρίσεις διδόναι. Ὁ γάρ τοι μέγιστος τῆς ἡσυχίας διδάσκαλος, Ἰσαὰκ ὁ θεῖος, φημὶ, τοιάδε περὶ τούτων διαγορεύει· Μὴ ζητήσῃς λαβεῖν βουλὴν παρά τινος μὴ ὄντος ἐν τῇ διαγωγῇ σου, κἂν λίαν σαφὸς ὑπάρχῃ· ἐκείνῳ δὲ τῷ ἐπισταμένῳ δοκιμάσαι ἐν ὑπομονῇ τὰ πράγματα τῆς διακρίσεως πρόσελθε· διατοῦτο γὰρ οὐχ ἕκαστός ἐστιν ἀξιόπιστος τοῦ δοῦναι βουλὴν, εἰ μὴ ὅς τις πρῶτος τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ ἐκυβέρνησε, καὶ οὐ φοβεῖται τὰς συκοφαντίας, καὶ τὰς κατηγορίας· ἡ πολιτεία γὰρ τῆς διανοίας ἐστὶ τὸ ἔργον τῆς καρδίας τὸ γινόμενον ἀπαύστως ἐν τῇ φροντίδι τῆς κρίσεως. Εἰ τοίνυν οὗτος ὁ τηλικοῦτος παρ' οὐδενὸς ἑτέρου ἔξω τῆς τούτων ὄντος διαγωγῆς εἰς τὴν τῶν πρακτέων ἐργασίαν διατυποῦσθαι τοῖς τὸν ἡσυχαστικὸν ἐπανῃρημένοις βίον παρεγγυᾷ, ἔδει δήπου σοφόν σε, καὶ αὐτὸν ὄντα μὴ τοιούτῳ ποδηγῷ πρὸς τὴν τῶν ζητουμένων εὕρεσιν χρήσασθαι, ἀγνῶτι παντάπασι τῶν τοιούτων, καὶ μηδ' αὐτῷ ὡς εἰπεῖν ἀρκοῦντι. Εἰ δὲ καὶ παραδείγματί τινι ἀπό γε τῆς σῆς ἐπιστήμης χρήσασθαι δεῖ, εἴ τις σοι τῶν ἀγροίκων, ὁπόσοι πολλοὶ τῇ τῆς γῆς προσανέχουσιν ἐργασίᾳ, τῇ τῶν λαχάνων ἀρδείᾳ, καὶ τῇ δικέλλῃ, χαίρειν εἰπὼν, ἀθρόως σοι προσελθὼν, τὰ Πλάτωνος, καὶ Ἀριστοτέλους εὐθὺς ᾔρεῖτο παρὰ σοῦ μυηθῆναι, ἔτι τε γεωμετρίαν, καὶ περιόδους ἀστέρων, καὶ τὰ λοιπὰ, τί ἂν πρὸς αὐτὸν εἰρήκεις, ὦ φίλος; οὐκ ἂν κατεγέλασας αὐτοῦ τῆς ἀβελτηρίας; Οὑτωσὶ δή μοι κἀπὶ τούτων ἔσο σκοπῶν, ὡς οὐ δεῖ περὶ τοῦ τῆς ἡσυχίας ὑπερφυοῦς χρήματος, ἀμυήτοις τισὶ, καὶ μηδ' ὁπωσοῦν εἰδόσιν ἐντυγχάνειν ἀνθρώποις, καὶ παρ' αὐτῶν ἐθέλειν τυποῦσθαι πρὸς ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀνδράσι σοφοῖς τὰ τοιαῦτα, καὶ πλεῖστα περὶ τὴν τούτων γνῶσιν καμοῦσιν· εἰ γάρ τοι τοῖς τὰ τοιαῦτα δεινοῖς καταπιστεύειν γε χρὴ, ἐφάμιλλος ἡ ἡσυχία τῇ τῶν ἀγγέλων πολιτείᾳ καθέστηκεν. Εἰ τοίνυν οὕτω τοῦτ' ἔχει, μὴ τοῖς βεβουλευμένοις ἐμμένειν ἀντιβολῶ· μέλλει γάρ μοι τῶν σῶν, ἀλλ' ἀποστῆναι τοῦ ἀκαίρου σκοποῦ, καὶ πυρὶ ἀποτεφρῶσαι τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν μοναχῶν, ὄνησίν σοι μηδ' ἡντινοῦν προξενήσοντα, εἰ μὴ καὶ βλάβος οὐ τὸ τυχόν. Τοιαῦτα τῆς θείας ἐκείνης γλώττης διεξελθούσης, ἀσπὶς ἦν ὁ Καλαβρὸς, βύουσα πρὸς ταῦτα τὰ ὦτα· ὁπόσα γὰρ μεθ' ὑποστολῆς, καὶ οἷον ὑπ' ὀδόντα πρότερον, ἀναίδην ἐλέγετό τε, καὶ ὅ φασι γυμνῇ κεφαλῇ· τὸ γὰρ τοῦ μαθητοῦ προσωπεῖον, ὃ πρότερον ἑαυτῷ περιέθετο ἀποθέμενος, βλασφημίας τῶν προτέρων οὐκ ἀνεκτοτέρας, εἰ μὴ καὶ χείρους κατὰ τῶν ἡσυχαστῶν διεξῄει, καὶ καινήν τινα ταύτην ἀτραπὸν σωτηρίας ἔλεγεν αὐτοὺς τέμνειν τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἀποβουκοληθέντας, ὑπό τε τοῦ κυρίου ἀπηγορευμένην αὐτοῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ἐκείνου μαθητῶν τε καὶ ἀποστόλων. Οὐ ταῦτα δὲ μόνον ἔφασκεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τούτων εὐχὴν αἱρέσει οὔτοι γε φαύλῃ κεκραμμένην ἔλεγεν εἶναι, σὺν δέ γε τούτοις καὶ τὸ ἐν Θαβωρίῳ λάμψαν φῶς ἐν τῷ τοῦ κυρίου προσώπῳ ἄκτιστον ἀποκαλοῦντας οὐ μετρίως ἔλεγεν αὐτοὺς βλασφημεῖν· ὡς δ' οὐχ ἱκανὸν ὂν τὸ γλώττῃ ἀκολάστῳ μόνῃ τὰ τοιαῦτα ἀδολεσχεῖν, καὶ βιβλίον συνθέμενος κατά τε τοῦ Παλαμᾶ, καὶ τῶν ἡσυχαστῶν τῷ τότε προεστῶτι τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῇ συνόδῳ παρέθετο. Ὁ δὴ πατριάρ-

τριάρχης τὸ βιβλίον ἀνὰ χεῖρας λαβὼν μετακαλεῖται τοὺς μοναχοὺς τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐπιδημοῦντας· οἱ δ' ἀσμένως πρὸς τὴν βάσανον ἀπαντῶσι. Συνόδου τοίνυν ἐν τῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας τεμένει συγκροτηθείσης, τοῦτε βασιλέως αὐτοῦ, ὃν ἐφθακότες εἰρήκαμεν προκαθημένου, τοῦτε πατριάρχου Ἰωάννου, ϗ τῶν ἀρχιερέων· ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων, ἔτι τε ϗ τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων, ὄχλου τε οὐκ ὀλίγου, ἐν ἐπηκόῳ πάντων τὸ τοῦ Βαρλαὰμ ἀνεγνώσθη βιβλίον προκομισθέν· ἁπάντων δ' εἰς ὦτα δεξαμένων τὰς βλασφημίας οὐχ ὁ τυχὼν ἤρθη θόρυβος· τούτου δὲ πεπαυμένου ἀπολογίας ἐδόθη καιρὸς ϗ τοῖς μοναχοῖς· βραχέα δ' ἄττα καὶ τούτων διαλαβόντων ἐπὶ τὸν Βαρλαὰμ, αὖθις ἧκεν ἡ τοῦ λόγου διαδοχή· ἐκελεύσθη γὰρ τούτῳ μὴ μόνῳ τῷ βιβλίῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ γλώττῃ σημῆναι τὸ βούλημα τῆς ψυχῆς· ὁ δ' ἀρχῆθεν τὸν λόγον ἀναλαβὼν, τά τε τῷ βιβλίῳ ἐμπεριφερόμενα πάντα εἴρηκε, ϗ ἕτερ' ἄττα πρὸς τούτοις, ἑαυτὸν συνιστάς· ἔλεγε μὲν δὴ ταῦτα, τοῦ δικαίου δ' ἡττᾶτο πάσαις ψήφοις κακῶς ϗ φρονήσας, ϗ λαλήσας ἀπελεγχόμενος· ὅπερ ἐκεῖνος ἑωρακὼς, ἁπάντων τῶν συνεδρευόντων ὁρώντων, μετάνοιαν ὑποκρίνεται, καὶ ἀσμένως προσδέχεται παρὰ τῆς συνόδου, μετ' εὐφροσύνης ὅτι πλείστης, πάντων ἀπαλλαξάντων ἐπὶ τῇ ὥς γε ᾤοντο τότε εὑρέσει τοῦ ἀδελφοῦ. Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ οὕτω κεκλημένῃ τῶν ὁδηγῶν ἀπελθὼν μονῇ, κἀκεῖσε πυρετῷ λαυροτάτῳ ληφθεὶς, μετὰ τετάρτην ἡμέραν ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, ὑπὸ τῆς νόσου κατεργασθεὶς, πεντεκαιδεκάτην ἄγοντος τότε τοῦ Ἰουνίου τῆς ἐνάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἐνάτου ἔτους. Ὁ δὴ Βαρλαὰμ εὕρημα τὸν τοῦ βασιλέως ποιησάμενος θάνατον, τὴν πολιτείαν περιενόστει, ἀνθρώπιά τινα δύστηνα προσεταιρισάμενος· τὰ μὲν τῶν ἡσυχαστῶν καθαιρῶν ἁπάσῃ δυνάμει, τῆς δ' οἰκείας μελαγχολίας, ϗ ἐμπληξίας ἀναπιμπλὰς ἅπαντα, χείρων ἑαυτοῦ καθεκάστην, ϗ βαρύτερος ταῖς κατὰ τῆς συνόδου ϗ τῶν μοναχῶν γινόμενος ὕβρεσί τε ϗ βλασφημίαις· προσκορὴς δὲ γεγονὼς τῶν τοιούτων, τῆς Κωνσταντίνου ἀπαναστὰς ᾤχετο· ἡ δέ γε θεία σύνοδος ὁμοῦ τῷ τῆς ἐκκλησίας καθηγεμόνι Ἰωάννῃ τῷ οὕτω πως ἐπικεκλημένῳ Καλέκᾳ, αἵρεσιν καταψηφισαμένη τοῦ Βαρλαὰμ, ϗ τῆς ἑταιρίας αὐτοῦ, τόμον ἐκτίθησι κατ' αὐτῶν, ὃς καὶ πάντα τὰ ἐκείνου κατὰ μέρος δηλώσει.

II. p. 2. Prooemium excipit Τόμος γεγονὼς παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, ϗ τῆς συνόδου κατὰ τῆς τοῦ Βαρλαὰμ κακοδοξίας, προκαθημένου τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου Παλαιολόγου, ὁπότε τῷ βίῳ περιῆν, ἔτι τε τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων, ϗ τῆς συγκλήτου. *Tomus editus a Patriarcha Ioanne, & a Synodo, adverſus Barlaami falſam opinionem, praeſidente Imperatore Andronico Secundo Palaeologo, dum inter vivos ageret, & inſuper clariſſimis Magiſtratibus, & Senatu*[1]. Inc. Ἐπαινετὸς ἀληθῶς ὁ εἰπὼν τὴν ταπείνωσιν ἀληθείας εἶναι ἐπίγνωσιν· αὕτη γὰρ ϗ τῶν οἰκείων μέτρων ἐστὶ κατάληψις, καὶ δι' αὐτῆς τήν τε πρὸς Θεὸν εἰρήνην, ϗ τὴν πρὸς τὸν πλησίον καρπούμεθα, κ. λ. Deſ. εἰ δὲ καί τι τῆς προθυμίας ἄξιον φθέγξασθαι δοίη Θεὸς, αὐτοῦ πάντως ἂν εἴη, τοῦ δοτῆρος τῶν ἀγαθῶν, τοῦ διδόναι λόγον τοῖς εὐαγγελιζομένοις ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἐπαγγειλαμένου. Quum plures identidem occurrant in hoc Tomo Epiſcoporum ὑπογραφαὶ, ad ea, quae contra Barlaami, aliorumque haereticorum falſas doctrinas decernebantur, confirmanda appoſitae, ipſorum nomina heic ſubiicere voluimus, uti illuſtrandae hiſtoriae non parum profutura arbitrati. Prima igitur ſubſcriptio ita habet:

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, ϗ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σαρδέων, ἔξαρχος πάσης Λυδίας, καὶ ὑπέρτιμος Γρηγόριος.

Ὁ Δυῤῥαχίου ταπεινὸς Γρηγόριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λακεδαιμονίας, ϗ ὑπέρτιμος Νεῖλος.

Ὁ μητροπολίτης Μαδύτων, ταπεινὸς Ἰσαάκ.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μηθύμνης, ϗ ὑπέρτιμος Μαλαχίας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βιτζίνης, ϗ ὑπέρτιμος Μακάριος, & additur τὸ ἐδόθη κατὰ μῆνα Αὔγουστον τῆς θ' ἰνδικτιῶνος τοῦ ,ςωμθ' ἔτους.

Altera ſequens eſt:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου ὑπέρτιμος, ϗ ἔξαρχος πάσης Ἑλλησπόντου Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Φιλαδελφείας Μακάριος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης παλαιῶν Πατρῶν, ϗ ὑπέρτιμος Μητροφάνης.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μηθύμνης, ϗ ὑπέρτιμος Μαλαχίας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ῥωσίου, ϗ ὑπέρτιμος Θεόδουλος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Βάρνης, ϗ ὑπέρτιμος Μεθόδιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης [2] . . . . . ϗ ὑπέρτιμος Ἠσαΐας.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Διδυμοτύχου, καὶ ὑπέρτιμος Θεόληπτος.

Tertia eſt:

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκου Ἀθανάσιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μαδύτων Ἰσαάκ.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀλανίας, ϗ Σωτηριουπόλεως, ϗ ὑπέρτιμος Λαυρέντιος.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σμύρνης, ϗ ὑπέρτιμος Μακάριος.

Inſeritur etiam pag. 7. Ἀναφορὰ ἀρχιερέων εἰς τὴν βασιλίδα Ἄνναν τὴν Παλαιολογίναν κατὰ τοῦ χρηματίσαντος πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Καλέκα. *Relatio Archiepiſcoporum ad Imperatricem Annam Palaeologinam contra Ioannem Caleca, qui vocatus eſt Patriarcha*. Inc. Κρατίστη, ϗ ἁγία ἡμῶν κυρία ϗ δέσποινα. Ἡμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς οἱ καθεζόμενοι ἐν τοῖς κελλίοις ἡμῶν ἀποκεκλεισμένοι, ὁ Ἐφέσου, ὁ Κυζίκου, ὁ Ἀλανίας, ὁ Χρι-

(1) Pſeudo-Synodus Conſtantinopolitana habita pro adſtruendo errore Gregorii Palamae, damnandiſque Barlaamo, & Acindyno A. C. MCCCL. ſub Io. Cantacuzeno, & Palaeologo Imperatoribus Orientis, legitur Tom. XV. Concilior. editionis Venetae, quae ampliſſimo integro Volumine, huius optimi Codicis ope locupletari poſſet. Vid. Io. Cantacuzeni Hiſt. Byzant. Lib. IV. c. 23. ubi refert tres diverſas Synodos contra Barlaamum, & Acindynum, eorumque ſectatores Conſtantinopoli fuiſſe habitas, totidemque tomos condemnationis contra eoſdem editos. Conſulendus etiam Allatius Lib. II. de Occid. & Orient. Eccleſ. perpetua Conſenſ. Cap. 16. & 17.

(2) Lacuna eſt in Codice.

Χριςϋπόλεως, ὁ Α῎πρω, ὁ Λοπαδίϋ, δεξάμενοι παρὰ τῆς χάριτος τϋ παναγίϋ πνεύματος τὸν τϋ εὐαγγελίϋ ζυγὸν, κ. λ. Des. ταῦτα ὡς χρέος ἔχοντες, ἢ ὡς εὐχέται, ἢ δϋλοι ἀναφέρομεν, ἢ διὰ τὸ ἀξιόπιςον ἢ οἰκείαις ὑπογραφαῖς ὑπεσημηνάμεθα μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰνδικτ. ιέ. Accedunt subscriptiones, nempe:

Ο῾ ταπεινὸς μητροπολίτης Ε᾿φέσϋ Ματθαῖος.

Ο῾ ταπεινὸς μητροπολίτης Κυζίκϋ Α᾿θανάσιος.

Ο῾ ταπεινὸς μητροπολίτης πάσης Α᾿λανίας, ἢ Σωτηριϋπόλεως Λαυρέντιος.

Ο῾ ταπεινὸς μητροπολίτης Χριςϋπόλεως Μακάριος.

Ο῾ ταπεινὸς μητροπολίτης Α῎πρω Χαρίτων.

Ο῾ ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Λοπαδίϋ Γερόθεος.

III. p. 11. *b.* Λόγοι ἀντιῤῥητικοὶ παρὰ Χριςοδϋλϋ μοναχϋ συγγραφέντες, τϋς τῆς τϋ Θεοῦ ἐκκλησίας, ὁμϋ δὲ ἢ τϋ ἁγιωτάτϋ πατριάρχου Φιλοθέϋ, ἢ τϋ ἱερωτάτϋ μητροπολίτϋ Θεσσαλονίκης τϋ Παλαμᾶ, σὺν αὐτοῖς δὲ ἢ τϋ κατὰ τῆς τϋ Βαρλαὰμ, ἢ Α᾿κινδύνϋ αἱρέσεως γεγονότος τόμϋ παρὰ τῆς θείας συνόδϋ κατατρέχοντας ἀπελέγχοντες, καθ᾿ ἕκαςον τῶν ἐναντίων κεφαλαίων ἐκτιθέμενοι, ἢ τὴν ἀνασκευὴν εὐθὺς ἀντεπάγοντες. *Sermones antirrhetici a Christodulo Monacho conscripti, eos, qui Ecclesiam Dei, unaque sanctissimum Patriarcham Philotheum, sacratissimumque Metropolitanum Thessalonicae Palamam, cum ipsis autem, & Tomum a sancta Synodo contra Barlaami, & Acindyni haeresim concinnatum impugnant, refellentes, singulis adversariorum Capitibus expositis, suaque iis statim confutatione subiecta.* Hunc Titulum statim excipit: Προθεωρία τῶν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν ἐναντίων διαλαμβανομένων. *Eorum, quae in primo libro adversariorum continentur, praemeditatio.* Cuius initium est: Τὸ πρῶτον βιβλίον πρὸς τὰς τϋ Παλαμᾶ παραβάσεις συντέτακται, κ. λ. Finis: ὐκ ἔςιν ὁ τϋτων ὄχλος, ὡς αὐτοὶ καταψεύδονται. Primus Liber, cui titulus, Βιβλίον πονηθὲν κατὰ τϋ Θεσσαλονίκης Γρηγορίϋ παρὰ τῆς τϋ Σατανᾶ συναγωγῆς. Τῶν τϋ Παλαμᾶ παραβάσεων λόγος πρῶτος, [1] in quatuor distribuitur Sermones. Primi Sermonis Capita sunt VI. quorum primum est: Περὶ εἰρήνης, ἢ ὅπως ταύτην παρέλυσε Παλαμᾶς, πρὸς καιρὸν συγχωρηθεὶς, ἢ τίς ἡ τῶν λόγων αἰτία. Inc. Εἰρήνης ὐδὲν οἶμαι θειότερον, ὥσπερ δὴ ἢ πολέμϋ ἢ μάχης ὐδὲν χαλεπώτερον, κ. λ. Vltimum: Ο῞πως ἐκ τῆς ἐπισυναγωγῆς τῶν τοιϋτων λόγων ὁ τῷ Παλαμᾷ φαντασθεὶς ἀνούσιος Θεὸς, δημιϋργὸς ἢ διοικητὴς ἀναφαίνεται πάσης κτίσεως, ἢ τέλος πάσης μακαριότητος. Des. ὡς ἔγωγε οἶμαι, τὴν ἀπολογίαν δεδώκαμεν· ἐπὶ τὰ ἑξῆς ἴωμεν.

IV. p. 25. *b.* Secundus Sermo VII. Capita complectitur, quorum primum: Ο῞πως Παλαμᾶς σωματικὸν εἰσάγει τὸν ἑαυτϋ δεύτερον Θεόν. Inc. Πρόδηλον μὲν ὖν, ὡς ὁ Παλαμᾶς τὸ σπϋδαζόμενον παρ᾿ αὐτϋ φῶς μὴ εἶναι τὴν τοῦ Θεοῦ οὐσίαν φήσας, κ. λ. Vltimum: Ο῞τι οὐ μόνον μέχρι τϋτων τῶν ἀντιθέσεων ἵςαται Παλαμᾶς, ἀλλ᾿ ὅσα ἐςὶ κατ᾿ εἶδος τὰ ὄντα, τοσαῦται ἢ διαφοραὶ τῶν δύο τϋτων αὐτῷ θεοτήτων ἀναπλάττονται. Des. τῷ δὲ πρὸς Παλαμᾶν μίσει, καὶ τῶν θεολόγων ἐπιλαμβάνεσθε.

V. pag. 40. Tertii Sermonis Capita sunt XXVI. Primi argumentum est: Ο῞πως ἀρχὴ τῶν τοῦ Παλαμᾶ δογμάτων, ἢ ὑποβάθρα πασῶν αὐτοῦ αἱρέσεων ἡ τῶν Μασσαλιανῶν ἐςι δυσσέβεια. Inc. Ο῞σα μὲν ὖν ἐγγυμονῶν Παλαμᾶς ἢ ὠδίνων, ἢ τίκτων τὸν νέον προήγαγε Θεὸν, ὃν ἢ δημιϋργὸν εἶναι τϋδε τϋ παντὸς κατεψεύσατο, κ. λ. En argumentum ultimi: Ι᾿διάζϋσα αἵρεσίς ἐςι τϋ Παλαμᾶ τὸ λέγειν ἀνάλογον, ὥσπερ τὰ ἐν τῷ νόμῳ μυςήρια ἦν τϋ εὐαγγελίου, ὕτω ἢ τὰ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυςήρια ἦν τῶν αὐτϋ δογμάτων. Des. ὁ δὲ ταῖς ἁπάντων ὐ παρέργως ἐννοίαις ἐπιςατῶν, οἶδε καλῶς τὴν ἀληθῆ τἀνδρὸς ἢ ἄπταιςον ἐν τοῖς τοιϋτοις διάνοιαν.

VI. pag. 75. Quartus Sermo in Capita X. est distributus. Indici vero Capitum, totius Sermonis argumentum praemittitur, quod ita habet: Ο῞τι παρὰ πᾶσαν χριςιανικὴν κατάςασιν ἡ τῶν Παλαμητῶν σήμερον ἐκκλησία συνέςη, περὶ ὃ ζητεῖται δέκα. Primum Caput est: Τίς ἐςιν ὁ λόγος τῆς τϋ Θεϋ ἁγίας ἐκκλησίας. Inc. Μετὰ τοσϋτων ὐκῦν τῶν αἱρέσεων, ἢ τοιαύτης τῆς ἀποςασίας εἰσπηδήσας Παλαμᾶς, κ. λ. Decimum, Εἰ ἁγία τϋ Θεϋ ἐςιν ἐκκλησία ἡ διαθηκῶν κατατολμῶσα, ἢ τῶν θείων ἀνδρῶν νεκρϋς ἀτάφϋς ἐῤῥίφθαι παρασκευάζϋσα. Des. διὰ τϋτο ἢ τῆς τϋ Χριςϋ μερίδος ἠλλοτριώθητε, ἢ ἄθεοι κατὰ τὸ ἀκόλυθον ἀναφαίνεσθε.

VII. p. 89. *b.* Προθεωρία τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ διαλαμβανομένων. Inc. Τὸ δεύτερον βιβλίον πρὸς τὴν τϋ Παλαμικϋ τόμϋ συντέτακται, κ. λ. Des. ἢ τῶν ἁπασῶν ὁμοῦ χαλεπωτάτην ἀναφανῆναι. Secundus hic Liber in Sermones VIII. distribuitur, quorum primus Capita continet XIII. Post titulum Sermonis, qui sic habet, Τῶν τϋ Παλαμικϋ τόμϋ διακρίσεων, ἢ ἑνώσεων τὸ πρῶτον, Caput primum inscriptum, Τίς ὁ τϋ λόγϋ σκοπὸς, inc. Ω῾ς ἂν δὲ καὶ δι᾿ ὧν ἐπίςευσας κοινῇ τὴν πᾶσαν περὶ ἑνώσεως, ἢ διακρίσεως διεξέλθωμεν ἀνδρῶν τϋτων θρησκείαν, κ. λ. Vltimum, Πῶς ἐκφεύγϋσι νομίζειν σύνθεσιν ἐπὶ Θεϋ διὰ ταύτας τὰς διακρίσεις, ἢ ἑνώσεις, des. ἡμεῖς δὲ διὰ τὸν Παλαμᾶν μικρὸν οἴεσθε, ἢ τὸ πολεμεῖν τοῖς ἁγίοις.

VII. pag. 101. Secundo Sermoni nullus Capitum Index praecurrit, quae tamen IX. esse ex ipsorum marginali numeratione eruuntur. Inscribitur: Τῶν ἐπὶ Θεϋ ὐσίας, καὶ ἐνεργείας ἑνώσεων, καὶ διακρίσεων τὸ δεύτερον. Primum Caput est: Περὶ τῶν ἁπλῶς κατασκευαζόντων ῥητῶν τὴν διαφορὰν τῆς θείας ὐσίας, ἢ ἐνεργείας. Inc. Η῾ μὲν ὖν σύμπασα τῶν ἀνδρῶν τϋτων περὶ τὸ θεῖον ἕνωσις, ἢ διάκρισις. Nonum: Περὶ τῶν ἀναιρϋντων σύνθεσιν ἐπὶ Θεϋ γίνεσθαι διὰ τὴν τῆς θείας ὐσίας, ἢ ἐνεργείας διαφοράν. Des. ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς ὐ φοβηθησόμεθα.

IX. pag. 106. Tertii Sermonis Capita sunt XII. quorum primum: Ο῞τι διάκρισις ἐπὶ Θεϋ, ἢ ἕνωσις αὕτη ἢ μόνη ἐςὶν, ἣν παρὰ τϋ με-

(1) Capitum versiones Latinas, ne in immensum Volumen hoc protrahatur, omittendas existimavimus.

μεγάλου Θεοῦ, ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογεῖν παρελάβομεν. Inc. Αἱ μὲν οὖν οὗτοι πάντα συκοφαντήσαντες θεολόγον εἰς τὴν καινοτομίαν τῆς πίστεως παρειλήφασι, κ. λ. Duodecimum: Ὅτι διπλῶς λέγεται ἡ ἐν ἡμῖν παρὰ Θεοῦ σοφία, ἡ ἀγαθότης, ἡ ζωὴ, ἡ δύναμις, ἡ ἐνέργεια. Des. σύνετε δὴ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, ϗ μωροὶ, ποτὲ φρονήσατε.

X. pag. 118. Quarti Capita sunt VII. quorum primum est: Τίνα δόξαν ἔσχον περὶ τοῦ πρώτου σημαινομένου τῆς ἐνεργείας ϗ οἱ ἔξω φιλόσοφοι. Inc. Τοῦτον οὖν τὸν τρόπον τῆς ἕνεκα τοῦ ἔργου ἐνεργείας δεδειγμένης. Vltimum: Πῶς τὸ ἔχειν ἐπὶ Θεοῦ λέγεται, ϗ πῶς τὸ εἶναι, ϗ τὸ ἓν, ϗ τὸ Θεὸς ὄνομα. Des. καὶ ζῆν ἡμᾶς ἐν αὐτῷ, ϗ εἶναι, ϗ κινεῖσθαι παρέστησεν.

XI. p. 126. *b.* Quinti Capita sunt XXIII. Primum: Περὶ τῶν ἐν τῷ Θεῷ ἀναφορικῶν, ϗ τίνα δεῖ ζητεῖν περὶ τούτων πρότερον. Inc. Ἐπεὶ δὲ ϗ τὰ μὲν ἀπολελυμένως τῇ γραφῇ περὶ Θεοῦ λέγεται, κ. λ. Vltimum: Ὅτι μόνη ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ δημιουργός ἐστιν αἰτία πάντων, ϗ ὅτι μόνη ἄκτιστος. Des. ταῦτα δὲ λαμπρῶς ἐν τοῖς πρὶν ἐξελήλεγκται, τὸν λόγον ἐπὶ τἄλλα μεταβιβάσωμεν.

XII. pag. 143. Sexto, & septimo nullus Capitum Index praecurrit, quae tamen multa esse ex ipsorum pertractatione deprehenduntur. Sextus inscribitur: Ἔλεγχος τῆς περὶ τὰ ῥητὰ κακουργίας. Huius Caput primum: Περὶ τῶν δοκούντων ἁπλῶς θείας οὐσίας, ϗ θείας ἐνεργείας κατασκευάζειν διαφοράν. Inc. Ἀλλ' ὅσα μὲν προσῆκεν εἰς ἀπόδειξιν διαλέσθαι, κ. λ. Vltimum Εἰς τὸ ῥητὸν τὸ λέγον, ἡ θεία ἔλλαμψις ϗ ἐνέργεια, μία οὖσα καὶ ἁπλῆ, ϗ ἀμερής. Des. ἡ δὲ μακαρία οὐσία ὁμοίως ἐστὶν ἔν τε τοῖς Χερουβὶμ, ϗ τοῖς ἀνθρώποις, ϗ τοῖς λίθοις, καὶ τῶν κτισμάτων τοῖς φαυλοτάτοις.

XIII. pag. 171. Septimus Sermo hunc titulum praefert: Ἔλεγχος τῶν διακρίσεων. Primum Caput est: Περὶ τοῦ, τί ἐστι διαφορὰ, ϗ ἑτερότης, ϗ ἀνομοιότης; Inc. Ἐπεὶ τοίνυν ἁπλῶς ἐκτίθενται διαφορὰν θείας οὐσίας, ϗ ἐνεργείας, κ. λ. Vltimum Εἰς τὴν ἀντίθεσιν τὴν λέγουσαν, ὅτι ἡ τοῦ Θεοῦ ἐνέργεια, ἥ τε μακαριότης, ϗ τὸ τέλος τῶν ἐφετῶν ἐστιν· ἡ δὲ οὐσία αὐτοῦ ἀπροσπέλαστος πάντῃ, ϗ ἀνέπαφος ἐν τούτοις διατηρεῖται. Des. τηνικαῦτα ϗ ἡμεῖς τὴν ὑμῶν ϗ αὖθις κακόνοιαν ἀπελέγξομεν.

XIV. pag. 183. Sermo octavus inscribitur: Ἔλεγχοι τῶν ἑνώσεων. Huius Capita sunt XXIV. quorum primum Ὅτι ἐναντία ἑαυτοῖς λέγουσιν, ἐν οἷς ἀδιαίρετον τῆς θείας οὐσίας τὴν ἑαυτῆς τίθενται ἐνέργειαν. Inc. Ἀλλ' ἡ μὲν τῶν δύο θεοτήτων κατὰ δαιμονίαν ἀντίθεσιν διαφορά. Vltimum, quod inscribitur Ἐπίλογος, des. εἰ δέ τι παρὰ τοῦτ' ἔλαττον ἀπαντῴη, τῶν γοῦν ἐκ τοῦ προτεθυμῆσθαι πεποίθαμεν μὴ ἐκπεσεῖν ἀγαθῶν.

XV. pag. 209. Sequitur Liber tertius, Sermones itidem octo complectens. Praecedit Προθεωρία, cuius initium: Τὸ τρίτον βιβλίον πρὸς τὰς καθ' ἡμῶν παρὰ τοῦ Παλαμᾶ περὶ τοῦ φωτὸς ἐπηρείας ἀπολογεῖσθαι συντέτακται. Finis: ϗ τελευτῶν Μασσαλιανὸν ἀκριβέστατον αὐτὸν εἶναι παρίστησιν. Primus Sermo inscribitur: Ἐν τοῖς περὶ τοῦ φωτὸς ζητήμασιν, ἀπολογιῶν πρώτη. Qui quidem titulus, reliquis etiam Sermonibus praefigitur. Huius Capita sunt VIII. Primum est: Εἰ ἐνδέχεται δύο ϗ πολλὰ φῶτα ἀληθινὰ εἶναι. Inc. Ἐν ὅσοις μὲν ἦν δυνατὸν Παλαμήτας ἀπελέγξαι ψευδῆ. Vltimum Εἰ μὴ ϗ τὴν ἔνσαρκον τοῦ Θεοῦ λόγου οἰκονομίαν ἀνατρέποι Παλαμᾶς, ἐν οἷς ἀνίστησιν, ὅτι φῶς ἐστιν ἕτερον παρὰ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ τὸ φωτίζον τὸν κόσμον. Des. παρὰ τὸ ὑφ' ἁπάντων ϗ κηρυττόμενον, ϗ τιμώμενον.

XVI. pag. 215. *b.* Secundi Sermonis Capita VIII. quorum primum: Εἰ δεῖ ἐπισκέψασθαι, τίνα τε ἴδια τοῦ φωτὸς τῆς θειοτάτης τοῦ κυρίου μεταμορφώσεως, ϗ τίνα ἴδια τῆς φαντασίας, ϗ πλάνης τοῦ Παλαμικοῦ φωτός. Inc. Ἐπεὶ τοίνυν ἀποδέδεικται μόνον τὸν Χριστὸν εἶναι τὸ φῶς, κ. λ. Vltimum Εἰ ὀρθῶς ἂν εἴποι Παλαμᾶς, τὸ τοῖς σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν μαθητῶν ὑποπεσὸν φῶς μὴ εἶναι τῆς ὁρατῆς αὐτοῦ θεοφανίας φῶς, ἀλλὰ τῆς νοητῆς αὐτοῦ θεότητος. Des. τὸ φῶς εἶναι τῆς μεταμορφώσεως λέγειν;

XVII. pag. 223. *b.* Tertii Capita IV. quorum primum Εἰ εἴρηταί τινι τῶν θεολόγων, τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τοῦ σωτῆρος τὸ φῶς τῆς θειοτάτης αὐτοῦ μεταμορφώσεως. Inc. Δι' ὅσων μὲν οὖν ἄν τις τὰς εὐαγγελικὰς ἀναπτύσσων θείας φωνάς. Vltimum Εἰ δυνατὸν ὀρθῶς εἰπεῖν τὸν Παλαμᾶν, μὴ εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ὡραιότητα, ἣν ὑπέδειξεν ὁ Χριστὸς ἐν τῷ ὄρει μεταμορφωθεὶς ἐπὶ τῶν μαθητῶν. Des. ϗ κτιστὸν τὸ θεῖον ἐκεῖνο φῶς οἴεσθαι.

XVIII. p. 230. Quarti Sermonis Capita item IV. quorum primum: Εἰ μὴ ϗ ἐκ τῶν προειρημένων ἀναφαίνεται φυσικὸν εἶναι τοῦτο τὸ κάλλος τῆς πρὸ τῆς παρακοῆς τοῦ Ἀδὰμ ἀνθρωπότητος. Inc. Ἀναφαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν προειρημένων, κ. λ. Vltimum Εἰ ὀρθῶς ἂν εἴποι Παλαμᾶς, μὴ τοιοῦτον εἶναι τὸ φυσικὸν κάλλος τοῦ πρὸ τῆς παρακοῆς ἀνθρώπου. Des. ϗ μηδ' ὁποσονοῦν ὄφελος τοῖς ζητουμένοις εἰσφέροντα παρῶπται δικαίως.

XIX. pag. 235. Quinti Sermonis Capita numerantur V. quorum primum Εἰ εἴρηταί τινι τῶν θεολόγων εἰς δεῖγμα τῆς ἐσομένης τῶν ἀνθρώπων μετὰ δόξης ἐναλλαγῆς ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ δευτέρᾳ παρουσίᾳ τὸ φῶς παραδειχθῆναι τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Γίνεται δὲ ϗ ἐκ τούτων φανερόν. Vltimum Εἰ ἐναντιοῦταί τινι τῶν προειρημένων, ὅτι δόξα λέγεται Θεοῦ, ϗ βασιλεία οὐρανῶν, ϗ θεότης τὸ φῶς τῆς τοῦ κυρίου μεταμορφώσεως. Des. τῆς ἀληθείας περιγενέσθαι προσδοκᾷν φαίητε.

XX. pag. 246. *b.* Sextus Sermo Capita complectitur XVI. quorum primum: Εἰ ϗ ἄλλοις αἱρετικοῖς ἐγένετο πρόφασις τοῦ βλασφημεῖν τὸ φῶς τῆς θειοτάτης τοῦ κυρίου μεταμορφώσεως. Inc. Ὥσπερ τοίνυν ἡ θεία σάρκωσις τοῦ σωτῆρος. Vltimum Εἰ ϗ δι' ἑτέρων θεολογικῶν ἐξηγήσεων ἡ φυσικὴ ὡραιότης, καὶ εὐπρέπεια τοῦ ζωαρχικοῦ ϗ θείου τοῦ σωτῆρος ἀνθρωπίνου τὸ ἐν Θαβωρίῳ ὑπὲρ αἴσθησιν ἐξ αὐτοῦ λάμψαν δείκνυται φῶς. Des. διὰ δὲ τὴν ἁμαρτίαν ὀλέσθαι.

XXI.

XXI. pag. 258. Septimi Capita sunt IX. quorum primum Εἰ εἴρηταί τινι τῶν θεολόγων, θαῦμα εἶναι τὸ θεῖον χρῆμα τῆς μεταμορφώσεως. Inc. Ὡς μὲν οὖν τελεώτατα Παλαμᾶς ἐκτετόπισται. Vltimum Εἰ μὴ διὰ τούτων τε καὶ τῆς τῶν προειρημένων ἀνακεφαλαιώσεως εἰς πᾶσαν ἐλάσαι δυσσέβειαν εὑρίσκεται Παλαμᾶς. Des. ἀλλὰ ταῦτ' εἰσὶ τὰ τῆς ὑμῶν σοφίας γλαφυρὰ ἀναπλάσματα.

XXII. pag. 266. Octavo Sermone Capita continentur XIV. quorum primum Εἰ μὴ ἄκτιστον, καὶ ἐκ τούτων τερατεύεται Παλαμᾶς τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Χριστοῦ. Inc. Αὐτόθεν συναναφαίνεται καὶ τὸν πρὸ τῆς παρακοῆς ἄνθρωπον. Vltimum Εἰ μὴ ὥσπερ νοητὸς εἰδωλολάτρης, καὶ νοητὸς εἰκονομάχος, καὶ τἄλλα τῶν αἱρέσεων, οὕτω καὶ Μασσαλιανὸς πρόδηλός ἐστι Παλαμᾶς, καὶ παντὸς αὐτῷ σπουδάσματος αὕτη ἡ αἵρεσις, καὶ ἀρχὴ, καὶ συμπέρασμα. Des. ἐκεῖνα καὶ γὰρ πρησῆρος δίκην τὰς ὑμῶν φρυγανώδεις ἀποτεφροῦσι μυθολογίας.

XXIII. pag. 277. Sequitur Liber quartus, in quo Sermones tres comprehenduntur. Praecedit Προθεωρία, cuius initium: Τὸ τέταρτον βιβλίον πρὸς τὰς παρὰ τῶν Παλαμητῶν ἑκάστου τοῦ ἔτους, κ. λ. Finis: πρὸς ἀποστασίαν ἐλέγχονται παῤῥησιασάμεναι Θεοῦ. Sermo primus Capitibus distinguitur LXXIV. quorum Tabula Sermoni praefixa hunc exhibet titulum: Τὰ περὶ τῆς τῶν Παλαμητῶν ἀποστασίας ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ κατασκευαζόμενα. Primum Caput est Εἰσαγωγὴ τῶν ἀναθεματισμῶν, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἀπὸ τοῦ φωτὸς ἤρξαντο. Vltimum Ἀνακεφαλαίωσις, δι' ἅπερ ἡμᾶς ἀποκηρύττουσι, καὶ ὅπως ἡ περὶ τούτων ἀποκήρυξις, εὐχῆς ἡμῖν ἔργον, καὶ ὅτι τούτοις μᾶλλον ἡ ἀποκήρυξις προσήκει, ὡς ἀποστάταις τῆς τῶν χριστιανῶν θεοσεβείας. Incipit Sermo: Ὅσα μὲν οὖν σκέψασθαι, περὶ ὧν ὁ καινοτόμος οὗτος παραβέβηκε, κ. λ. Des. καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνάς τε καὶ δόξας εἰς τοὐναντίον περιτρέπειν ἐπιχειρεῖν.

XXIV. pag. 332. Secundi Sermonis Capita X. numerantur, quorum Tabula praecurrens, titulum superiori similem praefert. Primum est Περὶ τῆς ἐν ἅπασι δυσσεβείας τούτων, καὶ τῆς τῶν λόγων τάξεως. Vltimum Ἔκθεσις τῆς τῆς ἀποστασίας ἀνακηρύξεως, καὶ ἡμῶν πρὸς ἕκαστον ἔλεγχος. Incipit Sermo: Τί ἄν τις εἴποι πρὸς τὰς λοιπὰς τῶν ἀρῶν ἀφορμῶν, κ. λ. Des. καὶ αἰτιατή ἐστι, καὶ πρὸ τῶν αἰώνων κἂν διαῤῥαγείητε.

XXV. pag. 351. b. Tertius tandem & ultimus Sermo nullo Capitum Indice praeceditur; inscribitur tamen Κατὰ τῆς τῶν Παλαμητῶν ἀποστασίας. Inc. Τὸ ψεῦδος οὐκ ἄλλοθέν μοι δοκεῖ παρωνομάσθαι. Des. ἐπεὶ οὐδὲ θελήσει καθάπερ εἴρηκε θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν· γένοιτο τοίνυν ὦ κύριε· σὺ γὰρ παντοδύναμος, καὶ φιλάνθρωπος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Distributione totius Operis adlata, nequid lectorem fraudemus, operae pretium duximus, quod & alibi fecisse non poenitet, auctorum nomina, quorum enarrationes passim adferuntur, eruere, & quidem alphabetico ordine digesta, singulorum etiam Operibus, iisdem prorsus verbis, quibus in Codice adnotantur, quam maxima potuimus brevitate subiectis. Ii vero sunt.

Andreas Cretensis pag. 3. 6. 249. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. b. 28.

Anastasius pag. 112. b. 150. b. 260. b. ἐν τῷ περὶ ἀνεπιγράπτου λόγῳ. pag. 34. b. 102. 373. ἐν τῷ περὶ ἀληθείας ὀρθῶν δογμάτων πρώτῳ. pag. 129. b. 154. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 220. b. 224. b. 235. b.

Athanasius pag. 4. 63. b. 156. b. ἐκ τοῦ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν λόγου. pag. 32. a. 32. b. 123. b. 179. b. 345. 368. ἐν τῇ πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῇ β'. pag. 67. ἐν τῇ πρὸς Ἄρειον διαλέξει. pag. 116. ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς συνόδου ἀπολογητικῷ. pag. 119. b. 125. b. 139. ἐν τοῖς κατὰ Ἀρειανῶν. pag. 242. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν β'. pag. 124. 272. ἐν τῷ κατ' αὐτῶν γ'. pag. 140. ἐν τῇ κατὰ Νικαίαν διαλέξει. pag. 154. ἐν ταῖς πρὸς Ἀντίοχον ἀποκρίσεσι. pag. 159. ἐν τῇ πρὸς Ἀνομοίους διαλέξει. pag. 193. b. 345. b. ἐν τῷ περὶ σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ λόγῳ. pag. 197. b. ἐν τῷ κατ' Ἀπολιναρίου λόγῳ. pag. ead. ἐν τῷ περὶ τοῦ, ὅτι καλῶς εἴρηται τοῖς ἐν Νικαίᾳ πατράσιν ἡ λέξις τοῦ ὁμοουσίου, λόγῳ. pag. 201.

Basilius pag. 4. 55. 105. 113. b. 116. b. 117. b. 156. b. 160. 164. 169. ἐν τῇ πρὸς Εὐστάθιον τὸν ἰατρὸν ἐπιστολῇ. pag. 27. 125. 181. b. 187. 365. ἐν τῇ πρὸς Τερέντιον. pag. 193. b. ἐν τῇ πρὸς Καισαρέας. pag. 200. b. 203. b. ἐν τῇ τοῦ μδ' ψαλμοῦ ἐξηγήσει. pag. 27. b. 31. 220. b. ἐν τῇ εἰς τὸν λβ' ψαλμὸν ὁμιλίᾳ. pag. 249. b. 272. ἐν τῷ α' τῶν ἀντιῤῥητικῶν λόγῳ. pag. 34. 122. b. 146. b. 212. 367. ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν. pag. 29. b. 100. b. 122. b. 139. b. 185. 188. b. 206. b. 212. ἐν τῷ γ' τῶν αὐτῶν. pag. 125. ἐν τῷ δ' τῶν αὐτῶν. pag. 67. 93. b. 114. b. 200. b. 202. b. 206. b. 242. 344. b. 375. ἐν τῷ πρὸς Ἀμφιλόχιον· χειροτονηθέντα ἐπίσκοπον. pag. 173. 376. ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφαλαίῳ θ'. pag. 31. b. ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν κεφ. ιθ'. pag. 39. 46. 94. b. ἐν τῷ τῶν περὶ Υἱοῦ δευτέρῳ. pag. 116. ἐν τῷ περὶ πίστεως. pag. 129. b. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ, Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι. pag. 259. b. ἐν τῷ α' τῶν συλλογιστικῶν. pag. 156. ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν παροιμιῶν περὶ τῆς ἐν τοῖς οὖσι σοφίας τοῦ Θεοῦ. pag. 159. ἐν τῇ τοῦ τῆς ἑξαημέρου πρώτου λόγου ἐξηγήσει. pag. 162. b. ἐν τῷ τῆς ἑξαημέρου ἕκτῳ. pag. 207. b. ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀντιλεγομένοις. pag. 349. b.

Clemens pag. 137.

Κοσμᾶς p. 225. ἐν τοῖς ἐπὶ τὴν ἑορτὴν (nempe μεταμορφώσεως) ᾄσμασιν. pag. 219. b. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 226.

Cyrillus Alexandrinus pag. 24. b. 100. b. 120. 124. 125. 164. 200. ἐν τοῖς Θησαυροῖς. pag. 167. ἐν τῷ α' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 30. 96. ἐν τῷ τοῦ αὐτοῦ λόγου κεφαλαίῳ β'. pag. 65. b. ἐν τῷ β' τῶν αὐτῶν λόγῳ, κεφ. β'. pag. 149. b. ἐν τῷ ε' τῶν αὐτῶν λόγῳ. pag. 65. 116. 122. 343. b. ἐν τῷ ζ' τῶν αὐτῶν. pag.

pag. 138. *b.* ἐν τῷ ια' τῶν αὐτῶν. pag. 47. 120. 185. *b.* ἐν τῷ ιδ' τῶν αὐτῶν. pag. 120. *b.* ἐν τῷ κ' τῶν αὐτῶν. pag. 152. *b.* ἐν τῷ λα' τῶν αὐτῶν. pag. 119. ἐν τῷ λβ' τῶν αὐτῶν. pag. 71. *b.* πρὸς Ἑρμείαν. pag. 52. *b.* ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν δευτέρῳ. pag. 125. *b.* ἐν τῷ ε' πρὸς αὐτόν. pag. 139. *b.* ἐν τῷ ζ' πρὸς αὐτόν. pag. 233. *b.* ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἡσαΐαν. pag. 153. *b.* εἰς τὸ τȣ̃ Ἡσαΐȣ ῥητὸν, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, κ. λ. pag. 68. ἐν τῷ περὶ ζωῆς. pag. 200. *b.* ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς γ' συνόδȣ. pag. ead. ἐν τῇ πρὸς Ἀντιοχείας Ἰωάννην ἐπιστολῇ. pag. 272. *b.*

Cyrillus Hierosolymitanus ἐν πρώτῃ τῶν ἑαυτȣ̃ κατηχήσεων. pag. 223. *b.*

Dionysius pag. 4. 27. *b.* 28. 31. 54. *b.* 117. *b.* 129 *b.* & alibi saepe, cui fere semper S. Maximi scholia sunt subiecta. ἐν τῷ περὶ μυστικῆς Θεολογίας κεφαλ. δευτέρῳ. pag. 20. *b.* ἐν τῷ περὶ Θείων ὀνομάτων κεφαλαίῳ πρώτῳ. pag. 157. 170. *b.* 221. ἐν τῷ κεφαλ β' περὶ τῶν αὐτῶν. pag. 187. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. δ'. pag. 210. *b.* 249. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ε'. pag. 59. *b.* 133. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ζ'. pag. 168. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. θ'. p. 29. 132. *b.* 170. *b.* 177. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ια'. pag. 95. *b.* 167. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιβ'. pag. 31. *b.* 116. *b.* 349. ἐν τῷ περὶ αὐτῶν κεφ. ιγ'. pag. 30. *b.* 181. *b.* 362. *b.* ἐκ τῆς ȣ̉ρανίȣ ἱεραρχίας. pag. 33. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. α'. pag. 212. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. β'. pag. 261. ἐν τῷ περὶ αὐτῆς κεφ. δ'. pag. 375. *b.* ἐν τῷ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεφ. α'. pag. 241. ἐν τῇ τῆς μοναδικῆς τελειώσεως θεωρίᾳ. pag. 262.

Ephraem Syrus ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 219. *b.* 220. *b.*

Gregorius Nazianzenus pag. 2. *b.* 4. 113. *b.* 117. 142. 160. *b.* & alibi deinceps. περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας. pag. 56. ἐν τῷ περὶ Θεολογίας δευτέρῳ. pag. 125. *b.* 159. ἐν τῷ περὶ Υἱοῦ πρώτῳ. pag. 143. *b.* 160. *b.* 206. *b.* ἐν τῷ περὶ αὐτȣ̃ δευτέρῳ. pag. 152. *b.* ἐν τῷ τῶν εἰρηνικῶν δευτέρῳ. pag. 154. ἐν τῷ πρὸς Κληδόνιον. pag. 162. *b.* 327. *b.* ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα. pag. 193. *b.* ἐν τοῖς εἰς τὸν μακάριον Ἀθανάσιον ἐγκωμίοις. pag. 196. ἐν τῷ εἰς τὴν Χριστȣ̃ γέννησιν. pag. 225. *b.* ἐν τῷ μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον. pag. 242. ἐν τῷ λόγῳ, ȣ̃ ἡ ἀρχὴ, Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μȣ. pag. 367. *b.*

Gregorius Nyssenus pag. 4. *b.* 27. 54. *b.* 112. 116. *b.* 124. 156. *b.* 175. *b.* ἐκ τȣ̃ λόγȣ τȣ̃ εἰς τȣ̀ς μακαρισμȣ́ς. pag. 24. 366. *b.* ἐν τῷ πρὸς Ἀβλάβιον λόγῳ. pag. 30. *b.* 182. 187. 362. 365. ἐν τῷ τῶν ἀντιῤῥητικῶν πρώτῳ. pag. 156. 195. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν β'. pag. 264. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν ιγ'. pag. 120. 346. ἐν τῷ, πῶς ȣ̉ τρεῖς Θεȣ̀ς λέγομεν. pag. 125. *b.* ἐν τῷ πρὸς Ἁρμόνιον. pag. 153. ἐν τῷ κατηχητικῷ. pag. 201. ἐν κεφαλ. ϛ' τῆς εἰς τὴν ἑξαήμερον ἀναπληρώσεως. pag. 206. ἐν τῷ εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν α' λόγῳ. pag. 225. *b.*

Hierotheus ἐν τοῖς πρώτοις ἐρωτικοῖς αὐτοῦ ὕμνοις. pag. 350. *b.*

Ioannes Chrysostomus p. 4. *b.* 124. 160. 170. 198. 208. *b.* & alibi saepe. μονάζȣσιν ἐπιστέλλων. pag. 5. ἐν τῷ περὶ ἀκαταλήπτȣ α' λόγῳ. pag 29. *b.* ἐκ τῆς τῶν κατὰ Ἰωάννην ἐξηγημάτων ὁμιλίας ε'. pag. 124. ἐκ τῆς τῶν κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κδ'. pag. 171. *b.* ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. κϛ'. pag. 228. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λ'. pag. 29. *b.* 96. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. λθ'. pag. 124. ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. μγ'. pag. 220. *b.* ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ὁμιλ. πϛ'. pag. 43. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως. pag. 220. *b.* ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. νϛ'. pag. 227. ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξηγήσεως, ὁμιλ. πβ'. pag. 262. ἐν τῷ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν λόγῳ. pag. 31. 302. *b* ἐν τῇ ὁμιλίᾳ δ' τῶν Πράξεων. pag. 52. ἐν τῷ περὶ τȣ̃ ἁγίȣ Πνεύματος λόγῳ. pag. 68. *b.* ἐν τῷ εἰς τὴν ἀνάληψιν λόγῳ. pag. 160. 258. *b.* ἐν τῷ εἰς τὸν ἐκπεσόντα Θεόδωρον λόγῳ. pag. 220. *b.* 225. 227. ἐν τῷ περὶ νηστείας. pag. 225. ἐν τῷ εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν μέγαν Ἰωάννην, ϗ θεολόγον λόγῳ. pag. 264. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τȣ̃ μδ' ψαλμȣ̃. pag. 376. *b.*

Ioannes Damascenus pag. 3. 34 *b.* 46. 95. *b.* 105. 112. *b.* 113. *b.* 161. 177. 194. 203. 244. ἐν τῷ τῆς μεταμορφώσεως λόγῳ. pag. 23. *b.* 28. 222. 325. ἐν τοῖς τῆς μεταμορφώσεως ᾄσμασι. pag. 118. 226. ἐν κεφαλαίῳ δ' τῶν θεολογικῶν. pag. 64. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. λθ'. pag. 143. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. ν'. pag. 73. 257. *b.* ἐν τῷ τῶν αὐτῶν κεφ. νη'. pag. 100.

Ἰωσὴφ ἐν τῷ εἰς τὴν ἁγίαν ἅλυσιν τȣ̃ μεγάλου Πέτρȣ κανόνι. pag. 220.

Isaac ἐκ τοῦ δ' λόγου τοῦ α' βιβλίου. pag. 18. ἐκ τοῦ λη' λόγȣ. pag. 19. ἐκ τοῦ π' λόγου. Ibid.

Iustinus pag. 28. 359. *b.* πρὸς Ἕλληνας. pag. 47. ἐν τῷ καθ' Ἑλλήνων λόγῳ. pag. 116. ἐν τῷ περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας λόγῳ. pag. 153.

Maximus pag. 4. 46. 61. 112. 115. *a.* 115. *b.* 117. *b.* 118. 121. 122. 131. *b.* 202. *b.* & alibi deinceps. ἐξήγησις εἰς τὸ ῥητὸν τȣ̃ Θεολόγȣ τὸ λέγον, ȣ̉κ ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν γινώσκεται ὁ Θεός. pag. 31. *b.* ἐν τῇ εἰς τὸν Ζαχαρίαν θεωρίᾳ τῇ περὶ τῶν ἑπτὰ λύχνων, ϗ τοῦ λαμπαδίου ἐν τῇ ἑξηκοστῇ τρίτῃ τῶν ἐρωτήσεων. pag. 68. ἐκ τῶν περὶ ἀγάπης κεφαλαίων ἑκατοντάδος α'. κεφαλ. ρ'. pag. 31. *b.* 191. *b.* ἐκ τῶν θεολογικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάδος α'. κεφαλ. οϛ'. pag. 72. ἐκ τῶν αὐτῶν ἑκατοντάδος α'. κεφ. ια'. pag 214. *b.* ἐκ τῶν αὐτῶν ἑκατοντάδος δευτέρας, κεφ. ιγ'. pag. 303. *b.* ἐκ τῶν αὐτῶν ἑκατοντάδος δ'. κεφ. ϥ'. pag. 149. ἐν τῇ τοῦ Μελχισεδὲκ θεωρίᾳ. pag. 74. ἐν τῷ ξθ' κεφ. τῆς πρὸς Πύῤῥον διαλέξεως. pag. 94. *b.*

Ἐκ τȣ̃ βιβλίȣ τοῦ ἁγίȣ Παύλȣ τοῦ ἐν τῷ Λατρῷ. pag. 19.

Τοῦ μεγάλȣ Πέτρȣ. pag. 331.

Theodorus Studita ἐν τῇ πρὸς τȣ̀ς ἐξορίστȣς ἐπιστολῇ. pag. 242.

Theodorus τοῦ γραπτȣ̃. pag. 117. *b.* 151. *b.* 180. *b* 201. *b.* 202. *b.* 203. *b.* 224. 296. 339. *b.*

Ἐκ τȣ̃ εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Ἰȣλιανὴν λόγȣ. pag. 19. *b.*

Ἐκ

Ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁσίας Μαρίας. pag. 19. b.
Ἐκ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου. pag. 22. b.
Ἐκ τοῦ Λαυσαϊκοῦ. pag. 19.

Adferuntur etiam nonnulla ex Synodis testimonia, nimirum

Ἐκ τῆς α' συνόδου. pag. 196.
Ἐκ τῆς ε' συνόδου. pag. 34. b. 117. 364. b. 361.
Ἐκ τῆς ϛ' συνόδου. pag. 2. b. 94. b. 151. 152. b. 364. b.
Ἐκ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. pag. 2. b.
Ἐκ τοῦ ε' τόμου τῆς ϛ' συνόδου. pag. 34. b.

Nec desunt Scripturae sanctae loca, cuius referuntur sententiae, atque auctoritates, nimirum ἐκ τῆς Σοφίας. pag. 2. b. ἐκ τοῦ Σιράχ. pag. 150. ἐκ τοῦ Δαβίδ. pag. 19. ἐκ τῶν Πράξεων. pag. 43. 52. 100. 155. ἐκ τῆς Ἀποστόλου πρὸς Κορινθίους πρώτης. pag. 141. ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας. pag. 112. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους. pag. 112. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον. pag. 29. 140. b. ἐκ τῆς τοῦ Πέτρου ἐπιστολῆς β'. pag. 374. b. ἐκ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. pag. 170.

Clauditur totum opus Iambico carmine ab eodem Codicis scriptore exarato, quod sequens est:

Ὁ πρὶν καθαιρῶν ὑπεναντίους ξίφει,
Καὶ πάντας ἕλκων ὑπὸ δεσμὸν δουλίας,
Εὐβουλίαις, γνώμαις τε καὶ στρατηγίαις,
Σύνεδρος ὢν κρατοῦντι, καὶ αὐτοκράτωρ,
Νῦν ἦλθε σὺν λόγῳ κραταιῷ καὶ πόνῳ,
Θεοῦ κινοῦντος αὐτὸν, ᾧ ζῇ καὶ γράφει,
Βάλλων, τρέπων φάλαγγας ἐκθέσμων νέων
Κακῶς φρονούντων κτίσμα φῶς τῆς Τριάδος,
Δώροις, λόγοις, ἔργοις τε, καὶ εὐποιΐαις
Ἅπαν γένος βρότειον εὖ, καθὼς ἔδει,
Τρέφων, ἰθύνων σὺν Θεῷ ποδηγέτῃ
Ζωὴν παρεῖχες τὴν κάτω τὴν γηΐνην.
Ἤδη δὲ ταύτην παριδὼν ὡς ἀγχίνους,
Ζητῶν τὰ θεῖα, ἃ ποθεῖς προσορμίσαι,
Ψυχῶν ὁδηγὸς νῦν ἄνω φαίνῃ ξένος,
Τούτοις, κράτιστε, τοῖς λόγοις τοῖς πανσόφοις.
Ἔλαβε πρὶν ὁ Ἰσραὴλ καινὰς πλάκας,
Αἳ πᾶσιν ὑπῆρχον νόμος τε καὶ βάσις,
Λαλοῦντος εὐχαῖς Μωσέως ταῖς κρυφίαις
Ὄρους ἄνω Σινᾶ Θεῷ. Θαῦμα ξένον,
Ὄρει Θαβὼρ καὶ σοῦ σταθέντος νῷ, μέδον,
Ἐν ᾧ Θεὸς θελήσας ἀστράπτει ξένως,
Ἐν ᾧ μυήσας, πῶς ἄναρχον ὠράθη,
Λαμβάνομεν ταύτην βίβλον, ἄλλας πλάκας.
Ἤκουσας, ἤκουσας ἔτη πολλὰ πάλαι,
Νικῶν, διδοὺς, εὐεργετῶν τὰ σὰ φίλα,
Πάντα τε πράττων, ἃ Θεῷ φίλον βλέπειν,
Ψυχὴ μεγάλη, καὶ τρόποις χρηστοῖς πάνυ·
Οὐ μεῖον εἰσέπειτ' ἀκούσεις πλειστάκις
Εὐχὰς, χάριν τούτων ἃ γράφεις ἐκ πόθου
Ἐν τῇδε βίβλῳ τῇ κεχαριτωμένῃ,
Βασιλέων ἄριστε, δόξα σοῦ γένους.

Qui evertebat prius hostes gladio,
Omnesque trahebat in servitutis iugum,
Mente, consilio, & militaribus copiis,
Regi regum factus administer, & Imperator:
Nunc venit cum verbo forti & opere,
Deo ipsum movente, cui vivit & scribit,
Feriens, fugans phalanges novorum impiorum
Male credentium Triadis lumen esse creaturam.
Donis, verbis, operibus, & beneficiis
Recte totum mortale genus, ut decebat,
Enutriens, dirigensque ad Dei nutum,
Vitam hanc terrenam transigebas.
Sed iam hâc omissâ curâ solerter
Quaeris divina, ad quae optas accedere,
Et animarum nunc fis novus ductor ad caelum,
His, optime, sapientissimis sermonibus.
Excepit olim Israel novas tabulas,
Quae lex, basisque fuerunt omnibus,
Loquente Moyse arcanis votis ad Deum
Sina super monte. O novum miraculum!
Monte super Thabor te quoque, Imperator, mente collocato,
In quo Deus volens mirabiliter resplendet,
In quo docet, quomodo id, quod caret principio, conspici potuerit,
Nos hunc accipimus librum, alias tabulas.
Audisti, audisti multos olim per annos,
Vincens, donans, beneficiis cumulans tuos dilectos filios,
Omniaque faciens, quae Deo gratum est videre,
Anima grandis, idque optimis plane rationibus:
Sed non minus deinceps exaudies saepius
Adprecationes, ob haec quae scribis pio adfectu
In hoc libro cunctis gratissimo,
Regum optime, tui generis gloria.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maximo Sec XIV. Constat foliis scriptis 379. quem Holstenius in schedis Mss. & Montfauconius praestantissimum vocant. Ignotus autem Cl. Fabricio fuit.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN PRIMAM EPISTOLAM AD HEBRAEOS.

Continet Chrysostomi in Epistolam ad Hebraeos Homilias XXXIV. quarum recensionem vide supra pag. 325. Cod. II. huius Plutei, ubi singularum initia, ac fines protulimus. Interim adnotare sufficiat, ab hoc Codice abesse Hypothesim, sive argumentum, quod cum in illo, tum in editione Homiliis praecedit; Moralia autem, quae in ipso nulla erant, in hoc margini adiecta exhiberi: identidem etiam huius lectionem Codicis ab illius discrepare, magisque ad vulgatam accedere; Epistolae denique textum, praeter illum, qui primam praecurrit Homiliam, cinnabari esse conscriptum. COD.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maiori Sec. XIV. Constat foliis 143.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΠΡΟΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ORATIONES AD IVDAEOS.

COD. X. I. p. 1. Continet primo Chryſoſtomi ad Iudaeos Orationes VI. quarum prima initio mutila, una, ut opinor, pagina ſublata, incipit a verbis... *ἀλλοτρίων ἐπιμελήσασθαι· τί δέ ἐστι τὸ νόσημα, κ. λ.* quae incidunt in edit. cit. Tom. I. p. 588. Deſ. *ὑπερβαίνοντα πολλῷ τῷ μέτρῳ· οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ.* Hanc conſequuntur aliae quinque contra Iudaeos Orationes, quae exſtant ibid. a pag. 616. ad pag. 689. nimirum IV. V. VI. VII. & VIII. nam ſecunda & tertia in Codice deſiderantur.

II. pag. 100. Τοῦ *αὐτοῦ Χρυσοστόμου ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις· καὶ εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου. Κύριε εὐλόγησον. Eiuſdem Chryſoſtomi Homilia in laudem eorum, qui comparuerunt in Eccleſia; quaeque moderatio ſit ſervanda in divinis laudibus; item in illud „ Vidi Dominum ſedentem in throno excelſo & elevato. „ Domine benedic.* Inc. Πολλὴν *ὁρῶ τὴν σπουδήν.* Deſ. *βουλόμενος ἡμᾶς ἐν τούτοις κατασκηνῶσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ.* Tom. VI. p. 95.

III. pag. 111. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου Ἡσαΐου τὸ λέγον· καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου. Λόγος β'. Eiuſdem Homilia in dictum illud Eſaiae prophetae „ Factum eſt anno quo mortuus eſt Ozias Rex, vidi Dominum ſedentem in ſolio excelſo & elevato „. Oratio II.* Inc. *Χαίρω συντρέχοντας ὑμᾶς ὁρῶν πρὸς τὴν ἀκρόασιν· ὥσπερ γὰρ τὸ πινεῖν* [1] *σωματικῆς ἐστιν εὐεξίας.* Deſ. *ὥριμον φέρωμεν τὸν καρπὸν τῷ ταῦτα χαρισαμένῳ Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Ibid. pag. 106.

IV. pag. 117. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην* (l. *δευτέραν*) *τῶν Παραλειπομένων τὴν λέγουσαν· ὑψώθη ἡ καρδία Ὀζίου· καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης· καὶ ὅτι χρὴ μὴ θαῤῥεῖν τὸν ἐνάρετον· καὶ ὅσον κακὸν ἡ ἀπόνοια. Λόγος γ'. Eiuſdem in ſecundum librum Paralipomenon, ubi dicitur „ Elatum eſt cor Oziae „ deque humilitate: tum quod hominem virtute praeditum non oporteat eſſe confidentem: denique quantum malum ſit arrogantia. Homilia III.* Inc. *Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ ἐπὶ τῆς γενεᾶς τῆς ἡμετέρας ἐβλάστησαν μάρτυρες.* Deſ. *ἵνα γένηται ἐν ἡμῖν πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἧς γένοιτο, κ. λ.* Ibid. pag. 111.

V. pag. 126. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὸ προφητικὸν Ἡσαΐου τὸ λέγον· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεύς· καὶ κατὰ τῶν κωλυόντων τὸν γάμον ἔνθεος ἀπόδειξις· ἀπὸ τῶν τεσσάρων λόγων τῶν περὶ Ὀζίου· οὗτος λόγος δ'. Eiuſdem in dictum propheticum Eſaiae dicentis „ Factum eſt anno, quo mortuus eſt Ozias Rex „ & adverſus eos, qui prohibent nuptias demonſtratio divina; ex quatuor Sermonibus de Ozia hic Sermo IV.* Inc. *Λαμπρὸν ἡμῖν τήμερον τὸ θέατρον γέγονεν.* Deſ. *ταπεινοφροσύνην ἀσπασώμεθα, τὴν εἰωθυῖαν δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ πατρὶ, κ. λ.* Ibid. p. 120.

VI. pag. 137. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, εἶδον τὸν κύριον· καὶ ἀπόδειξις, ὅτι δικαίως ἐλεπρώθη Ὀζίας ἀναξίως θυμιάσας. Eiuſdem in dictum prophetae Eſaiae „ Vidi Dominum „ & demonſtratio, quod Ozias iure fuerit adfectus lepra, quum praeter dignitatem incenſum obtuliſſet. Oratio V.* Inc. *Φέρε δὴ σήμερον τοῖς κατὰ τὸν Ὀζίαν διηγήμασιν.* Deſ. *τὴν ἄφατον φιλανθρωπίαν, ἧς γένοιτο καὶ ἡμᾶς ἀξίους φανῆναι, χάριτι, κ. λ.* Ibid. p. 131.

VII. pag. 143. *b.* Τοῦ *αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφίμ. Λόγος ϛ'. Eiuſdem Homilia in Seraphim. Oratio VI.* Inc. *Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν Ὀζίαν διεπλεύσαμεν πέλαγος.* Deſ. *στῆναι ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Ibid. p. 137.

VIII. pag. 151. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὰς σφραγίδας τῶν βιβλίων, καὶ ὅπως προσφέρει ὁ Υἱὸς τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ τῷ Υἱῷ· καὶ εἰς τὴν τοῦ Σωτῆρος οἰκονομίαν. Eiuſdem de Sigillis librorum, & quomodo Filius Patri, Pater Filio offerat; ac de Servatoris incarnatione.* Inc. *Μέγα τῆς ψυχῆς ἐφόδιον εἰς σωτηρίαν.* Deſ. *τάξει τὴν συμμετρίαν τιμήσωμεν, καὶ Θεῷ δόξαν ἀναπέμψωμεν νῦν, καὶ ἀεὶ, κ. λ.* Ibid. p. 403.

IX. pag. 166. Τοῦ *αὐτοῦ ἀπόδειξις τοῦ χρησίμως τὰς περὶ Χριστοῦ, καὶ ἐθνῶν, καὶ τῆς ἐκπτώσεως Ἰουδαίων προφητείας ἀσαφεῖς εἶναι. Eiuſdem demonſtratio, utiliter & percommode factum, ut prophetiae de Chriſto, gentibus, deque Iudaeorum reprobatione, obſcurae eſſent.* Inc. *Προφητικὴν ὑμῖν σήμερον παραθεῖναι βούλομαι τράπεζαν.* Deſ. *ἀξίαν κατὰ δύναμιν ἐπιδειξώμεθα πολιτείαν, ἵνα καὶ τῶν μελλόντων τύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.* Ibid. p. 168.

X. pag. 179 Τοῦ *αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν, καὶ περὶ τοῦ μὴ κατηγορεῖν. Κύριε εὐλόγησον. Eiuſdem, adhuc in obſcuritatem veteris Teſtamenti, & in Dei clementiam; & quod alii alios non debeant accuſare. Domine benedic.* Inc. *Χαίρει μὲν βουκόλος.* Deſ. *εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσελθεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ.* Ibid. p. 180.

XI. pag. 199. Τοῦ *αὐτοῦ ὁμιλία πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι δαίμονες τὰ ἀνθρώπινα διοικοῦσι, καὶ δυσχεραίνοντας ἐπὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ κολάσεσι, καὶ σκανδαλιζομένους ἐπὶ ταῖς τῶν φαύλων εὐημερίαις, καὶ δυσπραγίαις τῶν δικαίων. Κύριε εὐλόγησον. Eiuſdem Homilia adverſus eos, qui dicunt Daemones gubernare res humanas, & Dei punitiones iniquo animo ferunt, atque ob malorum proſperitates, & iuſtorum adverſitates ſcandalizantur. Domine benedic.* inc. *Ἐγὼ μὲν*

(1) In edit. cit. legitur: *ἀκρόασιν τῶν θείων λογίων, καὶ τεκμήριον μέγιστον τοῦτο ποιοῦμαι τῆς κατὰ Θεὸν ὑμῶν προκοπῆς· ὥσπερ, κ. λ.*

μὲν ἤλπιζον τῇ συνεχείᾳ τῆς διαλέξεως. Des. ἵν' ὕτω δυνηθῶμεθα τῆς ὄντως ἀπαλλαγῆναι κακίας, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 246.

XII. p. 216. Sequuntur *de Incomprehensibili* Sermones VI. qui quum in Codice II. huius Plutei recensiti fuerint a N. LX. usque ad LXVI. heic brevitatis gratia omittuntur; nam praeter titulos, qui in hoc, editioni prorsus adsimiles adferuntur, in reliquis cum ipso concordant.

XIII. pag. 270. Τῦ αὐτῦ πρὸς τὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως· ϗ τὸ ὁμοέσιον εἶναι τὸν Ὑἱὸν τῷ Πατρὶ ἀπόδειξις· καὶ ὅτι τὰ ταπεινῶς εἰρημένα ϗ γεγενημένα παρ' αὐτοῦ, ὐ δι' ἀσθένειαν δυνάμεως, ὐδὲ δι' ἐλάττωσιν ἐγένετο καὶ ἐλέγετο, ἀλλὰ δι' οἰκονομίας διαφόρυς· ἀπὸ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ λόγος ζ'. *Eiusdem in eos qui ad synaxim non occurrerunt; & quod Filius Patri sit consubstantialis, demonstratio; quodque ea, quae humiliter ab eo dicta sunt & facta, non propter imbecillitatem potentiae, vel ut minor censeatur, facta sunt & dicta, sed propter diversas dispensationis rationes: ex disputatione de incomprehensibili & consequenter, Oratio VII.* Inc. Πάλιν ἱπποδρομίαι. Des. ἐπιθυμῶμεν τῶν μελλόντων· ὕτω γὰρ καὶ τῶν ἐνταῦθα, ϗ τῶν ἐκεῖ πάντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. I. p. 501.

XIV. pag. 283. Τῦ αὐτῦ κατὰ αἱρετικῶν, ϗ εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μητρὸς τῶν υἱῶν Ζεβεδαίυ, Λόγος η'. *Eiusdem contra haereticos, & in petitionem matris filiorum Zebedaei, Oratio VIII.* Inc. Χθὲς ἐκ τῦ πολέμυ ἐπανελθόντες. Des. ἧν γένοιτο μετὰ ἀκριβείας κατορθοῦντας, τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 513.

XV. pag. 293. Τῦ αὐτοῦ λόγος πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντας ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις ταῖς γινομέναις, ϗ τῇ τῦ λαοῦ, ϗ πολλῶν ἱερέων διώξει, ϗ διαστροφῇ, ϗ περὶ ἀκαταλήπτυ, ϗ κατὰ Ἰυδαίων. Λόγος θ'. *Eiusdem Liber ad eos qui scandalizati sunt ob adversitates quae contigerunt, populique, & multorum sacerdotum persequutionem, ac perversionem, & de incomprehensibili, & adversus Iudaeos. Oratio IX.* Inc. Ἰατρῶν μὲν παῖδες. Hic Liber dividitur in Capita XXIV. quorum unicuique suus praecedit titulus, sive argumentum. Primum, cui titulus, Ὅτι ἀναγκαῖον εἰπεῖν τὴν αἰτίαν, ἀφ' ἧς τὸ σκάνδαλον ἐτέχθη, *Necessarium esse ut caussa dicatur, ex qua scandalum ortum est*, inc. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων ὐ μικρὸν, κ. λ. Ultimum, quod inscribitur, Ὅτι οἱ ταῦτα παρανομήσαντες, καὶ ἐντεῦθεν ἤδη δίκην διδόασιν, *Quod qui haec scelera perpetrarunt, inde quoque iam poenas luere*, des. τὺς ἀγαθόν τι ποιεῖν προαιρυμένυς ταῖς ἀντιδόσεσιν ϗ ταῖς ἀμοιβαῖς νικᾷ. Tom. III. pag. 465. seqq. in XXIV. item Capita distributus, omissis tamen Graecis argumentis: quae divisio ab antiquis usque temporibus in Mss. Codicibus observatur. In edito ita clauditur Liber: τὺς ἀγαθόν τι ποιεῖν, ἢ λέγειν προαιρυμένυς ..... νικᾷν ἐστύδακεν· ὧν ἐπιτύχοιμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. perspicue nitideque conscriptus. Constat foliis 341.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI IN EPISTOLAM D. PAVLLI AD HEBRAEOS.

Continet Ioannis Chrysostomi Homilias XXXIV. in Epistolam B. Paulli ad Hebraeos, itemque hypothesim, cuius initium: Ῥωμαίοις γράφων ὁ μακάριος Παῦλος, κ. λ. Quum Homiliarum singularum recensionem dederimus supra pag. 325. in Cod. II. huius Plutei; heic tantum admonebimus, inter VIII. & IX. insertam legi Homiliam XVII. quae incipit: Μέγα ἐφρόνυν οἱ Ἰυδαῖοι, κ. λ. quaeque deinde suo loco omittitur. Textus Epistolae rubro & quadrato charactere conscriptus, aureo ornamento decoratur, aurea etiam voce Ὁμιλία margini superiori apposita. Homilia XX. fere tota, atque initium XXI. a diversa, ut videtur manu, valde tamen antiqua suppleta sunt. Margini quoque exhibentur adscripta rubris litteris moralia in singulas Homilias. *Cod. XI.*

In ultimae tandem Codicis paginae facie anteriori legitur: *Liber Laurentii & Io. Petri Francisci de Medicis*; posteriori vero alia quaedam Graece erant conscripta, antiquos fortasse libri possessores indicantia, sed, iis tractu temporis deletis, haec tantum eruere potuimus: τοῦτο ἐκ τῆς μονῆς τῶν ὅλων ἁγίων.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. nitidissimus, ac perspicue exaratus. Constat foliis 329.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΙΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

EXPOSITIO D. IOANNIS CHRYSOSTOMI ET ALIORVM IN EVANGELIA.

Continet hic Codex Catenam SS. Patrum, ac praecipue Io. Chrysostomi in IV. Evangelia. Initio ita Latine scriptum est: *Expositio sancti Iohannis Chrysostomi atque aliorum doctorum super quatuor Evangelistas: Matheum scilicet, Marcum, Lucam, & Iohannem.* *Cod. XII.*

Super Matheum quidem incipit in carta 9.
Super Marcum in carta 181.
Super Lucam in carta 210.
Super Iohannem in carta 274.

Ha-

Habet autem hic liber cartas CCCLXIX. videlicet 369. *quas ſignavi & numeravi die* 15. *Iunii* 1472.

His praecedebant nonnulla alia, quibus deinceps abraſis, recentior quidam veſtigiis litterarum inhaerens, hanc lectionem ex parte ſupplevit: *Iſte liber eſt Conventus ſancti Marci de Florentia Ordinis Fratrum Praedicatorum, quem ſibi donavit Magnificus* (f. Laurentius) *filius* . . . (f. Petri) *Coſmae Iohannis de Medicis civis . . . . . Florentini*[1] *de anno Domini* MCCCCLXXIII.

Primis quatuor foliis chartaceis quoddam Evangelii *ἀποσπασμάτιον* diverſa manu fuit deſcriptum, cuius initium eſt: Καὶ *προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς*, *κ. λ.* Finis: *ἀναϛρεφομένων αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησȣ̃ς, μέλλει* . . . . .

Sequuntur pag. 5. cuius ſummo margini adſcriptum legitur, Κύριε *συγχώρησον τῷ σῷ δȣ́λῳ* Βασιλείῳ Ζιζερίνῳ *τῷ* . . . . *Parce Domine ſervo tuo Baſilio Zizerino* . . . . ſeries Capitum quatuor Evangeliorum, iis paene conſimiles, quas in recenſione Evangeliariorum Plut. VI. protulimus. His quidam veluti prologus accedit, rationes complectens, cur quatuor ſint Evangelia, vulgares illas nimirum Graecorum, a quatuor elementis, virtutibus Cardinalibus &c. petitas; cinnabari omnia deſcripta, quemadmodum etiam Evangelicus textus. Prologi huius initium eſt: Ἐπεὶ *καὶ τὸν μέγαν κόσμον τὸν ἐξ οὐρανοῦ, ϗ γῆς, & τῶν ἐν μέσῳ τέσσαρα συνιϛῶ ϛοιχεῖα*, *κ. λ.* Finis: *τῇ δὲ γῇ, & τῇ δικαιοσύνῃ τὸ κατὰ* Ματθαῖον *ὡς φυσικωτέραν εἰϛάγον διδασκαλίαν*. Ante quodlibet Evangelium imago Evangeliſtae ſcribentis eſt, niſi quod Ioannes non ſcribit, ſed dictat amanuenſi ſcribenti, quemadmodum in Codice Bibliothecae Regiae Taurinenſis pag. 92. repraeſentatur. Matthaeo vero etiam verſus nonnulli praecurrunt, nimirum:

Πολλῶν πόνων ἔρανος ἠκριβωμένος·
Οὐδὲν περιττὸν, ȣ̓δὲ λεῖπον ἐνθάδε·
Τὰ πάντα δ' ὡς χρὴ, ϗ καλῶς ἐσκεμμένα,
Καί τι πλέον φέροντα, τολμήσας λέγω·
Χάρις δὲ πᾶσα τῷ σοφῷ Χρυσοϛόμῳ.
Multorum laborum collectio exacta:
Nihil ſuperfluum, neque deficiens heic:
Sed omnia, ut oportet, & probe conſiderata,
Et aliquid plus ferentia, confidens dico.
Gratia vero omnis ſapienti Chryſoſtomo.

Tum haec alia: Εὐαγγελιϛαὶ *μὲν συγγραφέες τέσσαρες, εὐαγγέλιον δὲ ἓν· οἱ τέσσαρες γὰρ τȣ̃ ἑνὸς* Χριϛȣ̃ *τὴν ἐνανθρώπησιν, καὶ τὰς διδασκαλίας, & τὰ θαύματα συνεγράψαντο, ϗ σύμπαντες δὲ οἱ ἀπόϛολοι μίαν πίϛιν εὐηγγελίσαντο· λέγονται δὲ καταχρηϛικῶς ϗ τέσσαρα εὐαγγέλια τὰ τῶν τεσσάρων συγγράμματα διὰ τὸ ἰδιόκληρον ἑκάϛȣ συγγράμματος*. *Evangeliſtae quidem ſcriptores quatuor, evangelium vero unum: quatuor enim unius Chriſti incarnationem, & doctrinas, & miracula conſcripſerunt, & apoſtolorum quiſque unam fidem adnunciavit. Dicuntur autem abuſive etiam quatuor Evangelia, quatuor horum Commentarii, propter proprietatem cuiuslibet Commentarii.*

I. pag. 9. Titulus Commentariis in Matthaeum praefixus ita habet: Ἑρμηνεία *τȣ̃ κατὰ* Ματθαῖον *εὐαγγελίȣ φιλοπόνως ἐρανισθεῖσα, μάλιϛα μὲν ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν* Ἰωάννȣ *τȣ̃* Χρυσοϛόμȣ, *ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ διαφόρων ἄλλων πατέρων, συνεισενέγκοντος τινὰ ϗ τȣ̃ ταύτην ἐρανισαμένȣ, ἀμήν*. *Interpretatio Evangelii ſecundum Matthaeum induſtrie collecta, praecipue quidem ab expoſitione S. P. N. Io. Chryſoſtomi, adhuc autem a diverſis aliis Patribus, nonnulla etiam conferente qui eam collegit. Amen.* Titulum excipit Praefatio, cuius initium: Πρῶτον *μὲν ἀγαθὸν ἦν μὴ δεῖσθαι ἡμᾶς τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας*. Finis: *ὕϛερον δὲ μεθηρμηνεῦθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον*. Haec videtur deſumta ex prima Ioannis Chryſoſtomi in Matthaeum Homilia, Tom. VII. pag. 1. Commentarius, & quidem in ipſa inſcriptionis verba, Εὐαγγέλιον *κατὰ* Ματθαῖον, inc. Ἐν *ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐαγγέλιον οἱ εὐαγγελιϛαὶ τὴν διήγησιν ὠνόμασαν, ϗ μαρτυρεῖ* Λȣκᾶς *εἰρηκώς*. Ἐπειδήπερ *πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων*. Deſ. *εἴη δὲ ἡμῖν ἀξίως τȣ̃ εὐαγγελίȣ ϗ δογματίζȣσι, ϗ πολιτευομένοις, ϗ τελειȣμένοις, τυχεῖν ϗ τῆς διὰ τȣ̃ εὐαγγελίου ἐπηγγελμένης βασιλείας τοῖς τελείοις, χάριτι τȣ̃ παντελείȣ βασιλέως* Ἰησȣ̃ Χριϛοῦ, *κ. λ.* Quae quidem ultima verba Graecam crucem exhibent.

II. pag. 181. Commentariis in Marcum praecedit titulus: Ὁμοίως *ἑρμηνεία τοῦ κατὰ* Μάρκον *εὐαγγελίȣ*. *Similiter interpretatio Evangelii ſecundum Marcum.* Titulum ſequitur Prologus, cuius initium: Μάρκος *ὁ εὐαγγελιϛὴς, υἱὸς μὲν γέγονε* Μαρίας *τῆς δεξιωσαμένης ἐν τῇ ἑαυτῆς οἰκίᾳ τȣ̀ς ἀποϛόλȣς*. Finis: *ποτὲ δὲ οὐ τηροῦσι τάξιν, σπεύδοντες εἰς μόνον τὸ ἀπαγγέλλειν αὐτά*. Commentarius in prima verba, Ἀρχὴ *τȣ̃ εὐαγγελίȣ*, *κ. λ.* inc. Εὐαγγέλιον *νῦν ὁ* Μάρκος, *τὴν καινὴν διαθήκην, τὴν νέαν νομοθεσίαν τȣ̃* Χριϛοῦ *κέκλησε· διατί δὲ ȣ̔́τως αὐτὴν ὠνόμασεν, εἴρηται ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ κατὰ* Ματθαῖον *εὐαγγελίȣ*. Deſ. *τὸν λόγον τοῦ κηρύγματος· εἴη δὲ ϗ τὸν λόγον τῆς ἡμετέρας διδασκαλίας βεβαιοῦσθαι διὰ τῶν ἐπακολȣθεῖν ὀφειλόντων σημείων τῆς ἀρετῆς· ἵνα τέλειοι εὑρεθῶμεν ἐν τῷ τέλει τῆς ἡμετέρας ζωῆς, χάριτι*, *κ. λ.*

III. pag. 210. Sequuntur Commentarii in Lucam, titulo item ſuperiori ſimili, ac prologo, ſeu brevi Evangeliſtae notitia praecedente. Prologus inc. Ὁ *μακάριος* Λȣκᾶς Ἀντιοχεὺς *μὲν ἦν τὸ γένος, πᾶσαν δὲ τὴν ἐν λόγοις παίδευσιν μετελθών*. Deſ. *πολλὰ τῶν τοῖς ἄλλοις εὐαγγελιϛαῖς σεσιωπημένων αὐτὸς ἀπομνημονεύσας*. Commentarius vero inc. Ἐνέφηνέ *τινας ἐπιχειρήσαντας μὲν ἀναγράψασθαι εὐαγγέλια, πόῤῥω δὲ τῆς ἀληθείας ἀποπλανηθέντας· ȣ̓ γὰρ περὶ* Ματθαίȣ ϗ Μάρκȣ *φησίν· ȣ̃τοι γὰρ οὐκ ἐπεχείρησαν, ἀλλ' ἔγραψαν*. Deſ.

(1) Videtur tamen nobis fuiſſe õm ſcriptum *Florentinae*.

Def. ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὰς καιρὰς, δηλονότι τῶν συνάξεων, ὅτε εἶναι ἐν αὐτῷ ἐξῆν· γένοιτο δὲ ϗ ἡμᾶς διαπαντὸς αἰνεῖν, καὶ εὐλογεῖν τὸν Θεὸν, καὶ οὕτως εὑρεῖν τέλος τῆς παρούσης ζωῆς ἡδὺ ϗ μακάριον, ἐν Χριστῷ, κ. λ.

IV. p. 274. Prologus in Ioannem, & quidem rubro charactere totus descriptus, inc. Τίς μὲν ἦν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς, ἐμάθομεν ἀπὸ τῶν προλαβόντων εὐαγγελιστῶν· ὅτι ἀδελφὸς Ἰακώβου, υἱὸς Ζεβεδαίου, κώμης Βηθσαϊδὰ, χώρας Γαλιλαίας, τὴν τέχνην ἁλιεύς. Def. συνεγράψατο δὲ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον μετὰ τὴν ἅλωσιν Ἱεροσολύμων, πολλοῖς ὕστερον ἔτεσιν. Commentariorum initium in verba, Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήμαντόν ἐστιν· ἰδιοτρόπως δὲ νῦν σημαίνει τὸ ἀεί· ταύτῃ δὲ τῇ ἀρχῇ συζευχθὲν τὸ ἦν, ἀνεννόητον αὐτὴν παντελῶς ἐποίησεν· ὅπου γὰρ ἀναγάγῃς σου τὸν νοῦν, προαπαντᾷ τὸ ἦν, ϗ πανταχοῦ προτρέχων οὐκ ἐᾷ σου τὴν ἔννοιαν εὑρεῖν τινα στάσιν. Finis: ϗ ἄλλα μὲν οὖν πολλὰ ἐποίησεν, ὡς πάντα δυνάμενος· ῥᾴδιον γὰρ αὐτῷ τὸ ποιεῖν, ἢ ἡμῖν τὸ λέγειν· μόνα δὲ ἐγράφησαν τὰ πρὸς εὐσέβειαν ϗ πίστιν χρησιμώτερα, καὶ ἀναγκαιότερα, ἐκεῖνο τῶν συγγεγραφότων ἐννοησάντων, ὡς ὁ μὴ τοῖς γραφεῖσι πιστεύων, οὐδὲ τοῖς πλείοσι προσέξει, ὁ δὲ ταῦτα δεξάμενος, ἑτέρων οὐ δεηθήσεται· γένοιτο δὲ ἡμᾶς τελείους θεραπευτὰς τῆς παντελείου Τριάδος ἀναφανέντας, ἀγαθῷ τέλει καταλεῖσαι τὸν βίον, ἐν Χριστῷ, κ. λ. In ultima tandem pagina quaedam adnotata sunt de Christo, quomodo per omnes gradus ad summum sacerdotium adscenderit. Inc. Λέγεται ὁ Χριστὸς πάντας τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς βαθμοὺς διελθεῖν εὐτάκτως· τὸν τοῦ ἀναγνώστου μὲν, ὅτε μέσον τῆς συναγωγῆς τὸ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λαβὼν ἀνέγνω, κ. λ. Tum alia pauca, quorum initium: Γαλακτοτροφία μὲν προσέοικεν ἡ τῆς παλαιᾶς διαθήκης παιδαγωγία· στερεὰ δὲ τροφὴ τῆς καινῆς νομοθεσίας ἡ φιλοσοφία, κ. λ. Finis: οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Tandem hic versiculus:

Σῶσον ὦ Χριστὲ τὸν ταύτην κεκτημένον.

Salva Christe eum, qui hunc librum possidet.

In infima vero paginae ora nonnulla sunt ita perverse conscripta, ut aegre potuerimus haec quae sequuntur expiscari: Τοῦ εὐτελοῦς ἰακ . . . καὶ ἱερουργήμονος Ἰωάννου τοῦ Χρυσάνθου ἐστὶ τὸ παρὸν εὐαγγέλιον, καὶ οἱ ἐντυγχάνοντες τὸ τοιοῦτον εὐαγγέλιον εὔχεσθε ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ . . . . μου αὐθέντου. *Hic Evangeliorum liber est iac..... & sacerdotis Ioannis, filii Chrysanthi, vosque qui hoc Evangelium legitis, orate pro anima eius, qui sua manu omne scripsit.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. cuius margini plura sunt scholia passim adspersa, partim ab eodem Codicis scriba, partim a recentiori. De quo vide Blanchinium Evang. Quadrat. Par. II. Vol. II. pag. 597. & Gor. in Epist. ibid. relat. p. 573. Constat foliis 369.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΗΘΙΚΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI MORALIA.

Continet Moralia excerpta ex Homiliis Chrysostomi in Epistolas D. Paulli Apostoli ad Romanos, ad Hebraeos, ad Titum, ad Philemonem, & in primam, & secundam ad Timotheum. Moralibus Homiliarum in Epistolam ad Romanos hic titulus praecedit: Ἠθικὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, οἷς ἐχρήσατο ἐπὶ τοῖς τέλεσι τῶν λόγων τῆς πρὸς Ῥωμαίους πρώτης ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου. *Moralia S. P. N. Io. Chrysostomi, quibus in fine Sermonum primae S. Paulli ad Romanos epistolae usus est.* Primum vero inscribitur: Περὶ τοῦ διδάσκειν τήν τε γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία, ϗ τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ πάντας, ϗ φίλους, καὶ συγγενεῖς, ϗ γείτονας, ϗ μὴ προφασίζεσθαι λόγον. *Quod uxorem, & liberos, & omnes qui sunt in familia, & amicos, & consanguineos, & vicinos docere oportet, nec verbis tergiversari.* Inc. Ζηλώσωμεν ἅπαντες τὸν μέγαν Παῦλον, ϗ εἰ μὴ τὴν οἰκουμένην, μηδὲ πόλεις ὁλοκλήρους, καὶ ἔθνη, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἕκαστος ῥυθμιζέτω τὴν ἑαυτοῦ, κ. λ. Def. κατὰ τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον τοὺς ἡμῖν ἐπιτηδείους ῥυθμίζοντες, ϗ ἐκεῖ τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Quae sunt sub finem argumenti Epistolae D. Paulli ad Romanos cit. edit. Tom. IX. pag. 428. Sciendum est enim ita suos Chrysostomum Sermones instituisse, ut post adlatas Scripturarum interpretationes, sive explicationes, in fine Homiliarum populum ad vitam recte instituendam hortaretur, ne scilicet vitiis tabesceret, sed virtutem toto animo, prout res tunc, tempusque postulabat, consectaretur. Ex his igitur sermonibus scriptor, omissa ea parte, quae in exponendis Epistolis versatur, eam tantum selegit, & in hunc librum congessit, in qua de moribus agitur, suum unicuique titulum apponens: quare tot sunt in hoc Codice Moralia, quot Homiliae; in Epistolam videlicet ad Romanos XXXII. a pag. 1. ad 97. in Epistolam ad Hebraeos XXXIV. a pag. 97. ad 179. ad Titum VI. a pag. 179. ad 191. ad Philemonem III. a p. 191. ad 199. in primam ad Timotheum XVIII. a pag. 199. ad 237. in secundam X. a pag. 237. usque ad finem. Quorum ultimum, cui titulus: Ὅτι ὁ τῶν ἑαυτοῦ καταφρονῶν διὰ τὸν Θεὸν, τὰ τοῦ Θεοῦ λαμβάνει· ὅτι βίας ὄντως χρεία πρὸς τὴν κτῆσιν τῆς ἀρετῆς· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύματα, οἷον, γυνὴ, παῖδες, φροντίδες βιωτικαὶ, ὧν δεῖ πάντων καταφρονεῖν, καὶ προτιμᾶν τὸν Θεὸν, εἴγε ϗ ἑαυτοὺς, ϗ τοὺς ἡμῖν προσήκοντας ὠφελῆσαι σπουδάσομεν. *Quod is, qui sua ipsius, propter Deum despicit, facillime ea, quae Dei sunt accipit. Quod omnes praesentis vitae necessitates, circa possessionem virtutis solum-* COD. XIII.

mo-

modo versari debent. Multa siquidem sunt, quae hanc impediunt, scilicet uxor, filii, sollicitudines circa ea, quae ad vitam necessaria sunt, quae quidem omnia ita despicere oportet, ut Deum ante omnia honorare possimus, si nos ipsos, nobisque proximos quantum in nobis est adiuvare studuerimus. Des. ἀλλ' ἔσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ, τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύων τῶν ἀποῤῥήτων μετ' ἀδείας, ὧν γένοιτο, κ. λ. quae sunt extrema Homiliae X. in Epist. II. ad Timoth. & incidunt Tom. XI. in fine p. 727.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. eleganter diligenterque exaratus, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 266.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

D. IACOBI EPISTOLA.

Scilicet,

D. Iacobi Epistola cum scholiis marginalibus, & duo Matthaei, & Marci Evangelia cum Commentario.

COD. XIV. I. p. 1. Occurrit primo Epistola D. Iacobi cum adnotationibus marginalibus sane frequentibus. Sed quum primae sex, aut septem Codicis paginae nescio quo fato margines habeant ita corruptos, ut nullum prorsus scholium in iis adscriptum integrum supersit; hinc, ut aliquod ipsorum specimen eruditis exhibeamus, necesse est unum, aut alterum ex Cap. II. desumere. Primum est ad illa verba vers. 4. καὶ ὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, κ. λ. quorum haec adfertur interpretatio: Οὐ διεκρίθητε, ἀντὶ τοῦ, τὸ διακριτικὸν ὑμῶν διεφθείρατε, μηδεμίαν συζήτησιν ποιήσαντες, πότερον τιμητέον τὸν πένητα μὲν σπουδαῖον δὲ, ἢ τὸν πλούσιον μὲν ῥᾴθυμον δέ· ἀλλὰ τὸ ἀδιάκριτον ὑμῶν ϗ ἀλόγιστον ὑπηγάγετο ὑμᾶς ἐν προσωποληψίᾳ τὸν μὲν ἐπαινέσαι διὰ τὸν πλοῦτον, τὸν δὲ ἀτιμάσαι διὰ τὴν πενίαν. Alterum in verba vers. 5. ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, κ. λ. ita habet; Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Ἐπειδὴ ἡ πενία δυσχερές ἐστι τοῖς πολλοῖς ϗ ἀκουσθῆναι, διὰ τοῦτο εἰπὼν πτωχοὺς κόσμου, εὐθέως ἐπήνεγκε πλουσίους· περὶ τί δὲ πλουσίους; περὶ τὴν πίστιν ϗ ἐν τῇ πίστει· ϗ γὰρ οὕτως ἔχει· τὸ γὰρ περὶ τὸν κόσμον ἀπερίσπαστον τῶν πενήτων, ἐνεργεστέρους αὐτοὺς καὶ πρακτικωτέρους τῶν πλουτούντων, ἐπειδὰν προσέλθωσι τῇ πίστει, ποιεῖ· διὸ καὶ ὁ κύριος τοιούτους μαθητὰς ἐξελέξατο, οὓς ϗ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἀνέδειξεν, quae quidem duo scholia exstant in diversis SS. Patrum Commentariis in VII. Epistolas Catholicas ab Oecumenio collectis Veronae MDXXXII. fol. pag. 122. seqq. Ex hoc item secundo Capite decem circiter versus una cum scholiis desunt in Codice, una abscissa pagina; ea nimirum omnia, quae inter verba, πλουσίους ἐν πίστει, quae sunt ultima pag. 7. *b.* & alia . . . ρώσει (supple τηρήσει) πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, κ. λ. quae sunt prima pag. 8. intercedunt. Vltimum scholium, quod in cit. Oecumenii Catena incidit in pag. 132. est in Cap. IV. vers. 11. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, κ. λ. quod sequens est: Οἶδε τὴν ὑπερηφανίαν ἐξ ὑπεροψίας, ϗ καταλαλιᾶς κινεῖν κατὰ τῶν ἐπιεικῶν ἐπειγομένους εἰς παντελῆ ἐξουδένωσιν· τούτου οὖν ἀπάγων αὐτοὺς διὰ τῶν προκειμένων σωφρονίζειν βούλεται. Textus vero progreditur usque ad verba: ἔπειτα δὲ ϗ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λε . . . . . quae sunt initio vers. 35. eiusdem Cap. IV. Reliqua desunt. Pag. 18. *b.* nonnulla a recentiori manu fuerunt exarata, quorum initium est: ἔστιν ὁ καιρὸς ἐπιβά . . . τῇ ἀμπ . . . τί παρενοχλεῖς σεαυτὸν ἐπιποθῶν τὰ ἀλλότρια, μὴ ἑαυτὸν ζημιώσῃς ϗ μετανοήσῃς. Finis; τότε γὰρ πᾶν νέφος, ϗ πᾶν σκότος τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἀπελαθήσεται, καὶ πᾶς σοφὸς, ϗ πᾶσα . . . . Imperfecta videntur in fine; quo autem pertineant nondum comperimus; opinor Graeculum quemdam exercitationis, aut levandi animi gratia ista descripsisse. Quare ad utiliora gradum faciamus.

II. pag. 19. Sequitur Commentarius in Evangelium secundum Matthaeum, & quidem Io. Chrysostomi; titulus enim adscriptus ita habet: Ἑρμηνεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Inc. Εὐαγγέλιον ἡ παροῦσα βίβλος λέγεται, ὅτι κολάσεως ἀναίρεσιν, ϗ ἁμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἁγιασμὸν, ϗ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, ϗ κληρονομίαν τῶν οὐρανῶν πᾶσιν εὐαγγελίζεται. Βίβλον δὲ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τούτου χάριν αὐτὴν καλεῖ, εἰ ϗ μὴ μόνον τὴν γέννησιν, ἀλλὰ ϗ πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος περιέχει· ἐπειδὴ γὰρ πάσης οἰκονομίας τὸ κεφάλαιον τοῦτό ἐστι, καὶ ἀρχὴ, ϗ ῥίζα πάντων ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν. Τὸ δὲ Ἰησοῦς ὄνομα οὐκ ἔστιν Ἑλληνικὸν, ἀλλὰ τῇ Ἑβραίων φωνῇ τοῦτο λέγεται, ὅ ἐστιν εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν ἑρμηνευόμενον σωτήρ· σωτὴρ δὲ ἀπὸ τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ εἴρηται. Τίνος ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, υἱοῦ Ἀβραὰμ, καὶ τότε υἱοῦ Δαβὶδ, ἀλλὰ πρῶτον εἶπεν υἱοῦ Δαβὶδ, καὶ τότε υἱοῦ Ἀβραάμ; οὐχ ὡς τινες νομίζουσι κάτωθεν ἄνω βουλόμενος ἐλθεῖν, ἀλλ' ὅτι ἐν τοῖς ἁπάντων στόμασιν ὁ Δαβὶδ ἦν, ἀπό τε τῆς βασιλείας, ἀπό τε τοῦ χρόνου· οὐ γὰρ πάλαι ἦν τετελευτηκὼς, ὥσπερ ὁ Ἀβραάμ. Διατοῦτο οὖν ἐκ τοῦ γνωριμωτέρου τὴν ἀρχὴν ποιεῖται, ϗ τότε ἐπὶ τὸν πρόγονον τούτου τὸν Ἀβραὰμ ἀνατρέχει. Des. ϗ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Τὸ δὲ ἕως οὐκ ἔστι νῦν χρονικόν· σύνεστι γὰρ τοῖς ἁγίοις ϗ μετὰ τὴν συντέλειαν διηνεκῶς· τὸ δὲ μεθ' ὑμῶν ἁρμόζει πᾶσι τοῖς ἁγίοις· οὐ γὰρ ἕως συντελείας ἔμειναν οἱ μαθηταί· παντὶ γὰρ παραδιδόντι τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἀοράτως σύνεστιν ὁ Χριστός· ὡς Θεὸς γὰρ ἀοράτως σύνεστι τοῖς πιστοῖς, εἰ ϗ ἀπεῖναί πως δοκεῖ κατὰ σάρκα. Ἐπειδὴ γὰρ ἀποστέλλων αὐτοὺς μαθητεύειν πάντα τὰ ἔθνη, μέγα αὐτοῖς ἐδόκει τὸ ἐπίταγμα, ἐπαίρων αὐτῶν τὸ φρόνημα, ἵνα μὴ διαπορηθῶσιν, ὡς οὐ δυνάμενοι τοῦτο ποιῆσαι, εἶπεν τοῦτο. Horum Com-

Commentariorum, qui licet uberrimi, contracti tamen ſunt ex Ioannis Chryſoſtomi Homiliis in Matthaeum, primae ſeptem paginae videntur ab alia manu aeque antiqua, exaratae, ita tamen, ut nullum in ipſis Evangelici textus ab interpretatione diſcrimen appareat; quod ſecus fit in ſequentibus uſque ad finem Commentariorum, ubi prius adfertur Evangelii textus, quinto, aut ſexto quoque verſiculo deſcriptus, ſuiſque marginalibus lineolis deſignatus, deinde ſua ipſi ſubiicitur interpretatio. Animadvertendum praeterea heic eſt, inter paginas 25. & 26. magnum Codicis defectum neceſſario intercedere; quum enim in p. 26. *b.* legantur verba Capitis XXIV. Καθημένυ δὲ αὐτῦ ἐπὶ τῦ ὄρυς τῶν ἐλαιῶν, κ. λ. in eaque ſuus adferatur Commentarius; quis putet, ſeptem tantummodo paginarum ſpatio XXIII. Capitum ſuperiorum comprehendi poſſe interpretationem? Cuius rei indicio quoque eſt vacua pagina inter ipſas inſerta. Sed ad Commentarios in Marcum properemus.

III. p. 65. *b.* Praecedit ipſis primum Tabula Capitum XLVIII. deinde Prologus Victoris Antiocheni presbyteri, cuius initium: Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ϗ εἰς τὸ κατὰ Ι'ωάννην τὸν ὑὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα, ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λυκᾶν, ὐθενὸς δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένυ, κ. λ. Finis: ἔνθα τὸ εὐαγγέλιον, ὃ δὴ συνεγράψατο κηρύξας, ἐκκλησίας τε πρῶτον ἐπ' αὐτῆς Α'λεξανδρείας ἱδρυσάμενος, ϗ τὰς ἱερὰς λειτυργίας ποιύμενος, τὺς πρὸς τῶν μεσημβρινῶν κλίματι τὸν εὐσεβῆ τῆς εἰς Χριςὸν πίςεως λόγον κατηχήσας ἐφώτισεν. Commentarius inc. Μάρκος ὁ εὐαγγελιςὴς ἀπὸ τῦ προφητικῦ πνεύματος τῦ ἐξ ὕψυς ἐπιόντος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, ἀρχὴ λέγων τῦ εὐαγγελίυ, καθὼς γέγραπται ἐν Η'σαΐᾳ τῷ προφήτῃ, τὴν πτερωτικὴν εἰκόνα τῦ εὐαγγελίυ δεικνύων. Διατοῦτο δὲ ϗ σύντομον, ϗ παρατρέχυσαν τὴν καταγγελίαν πεποίηται· προφητικὸς γὰρ ὁ χαρακτὴρ ὗτος, κ. λ. Deſ. καλῶς δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπάγειν τὺς μαθητάς φησιν ὁ ἄγγελος τὸν κύριον εἰρηκέναι, κἀκεῖ αὐτὸν ὄψεσθαι, ἀπαλλάττων κινδύνων ϗ πραγμάτων τὺς μαθητὰς, ὥςε μὴ τὸν φόβον διενοχλεῖν τῇ πίςει· τὸ δὲ κατεξαίρετον, ϗ τῷ Πέτρῳ, σημαίνει αὐταῖς, ὡς ὐχ ἡ ἄρνησις ἀπώσατο, ἀλλ' ἡ μετάνοια πάλιν αὐτὸν προσελάβετο ..... Pauca deſunt, quae vide in Cod. XVIII. Plut. VI. pag. 134. in quo ſimilis in Marcum Commentarius legitur.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. pluribus in locis tineis miſerrime corroſus. Conſtat foliis ſcriptis 154. Cuius ſpecimen damus Tab. V. N. I.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΟΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE QVAE MARGARITAE DICVNTVR.

I. pag. 1. PRaecedit Sermonum XXXIII. Index, cui titulus hoc verſiculo expreſſus: COD. XV.

Η' βίβλος ἥδε τύσδε τὺς λόγυς φέρει.
Hic liber hos continet Sermones.

Poſt Indicem nonnulla a duabus diverſis Graeculis leguntur adſcripta, vetuſtioris ſunt iſta: Ταῦτα τὰ λγ' σημεῖα τῶν ψήφων κρατῶν ῥᾳδίαν τῦ ζητυμένυ λόγυ τὴν εὕρεσιν σχοίης· ἕκαςον γὰρ τύτων ἐν ὅλοις τοῖς περιειλημμένοις ὑμέσι τῷ λόγῳ παρέσπαρται κατὰ τὸ μέσον τῶν δεξιῶν σελίδων πρὸ τῆς γραμμάτων ἀρχῆς. *Haec XXXIII. numerorum ſigna memoria tenens facile quaeſitum invenire Sermonem poteris. Quodlibet enim iſtorum in omnibus heic contentis membranis Sermoni interſertum eſt in medio uniuſcuiuſque paginae, quae a dextra parte ſit, ante principium ſcriptionis.* Cuius etiam hi duo verſiculi:

Φίλον [1] πρὸς ἄνδρα, ϗ τὸ μικρὸν ὡς μέγα,
Ναὶ ϗ μέγιςον ϗ μέγαν ἐν τοῖς λόγοις.
Amicus homini liber, qui licet parvus, eſt veluti magnus:
Iuro per magnum illum, & maximum virum in arte dicendi (*ſ.* Io. Chryſoſtomum.)

Recentioris vero ita male, & inſcite ſunt exarata, & quoad eruere potuimus, ita levia, ac ridicula, ut exſcribenda minime viſa ſint. Pag. 2. poſt totius Libri epigraphen, Βιβλίον τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. τὸ λεγόμενον ἀπανθίσματα [2], Homilia prima inſcribitur: Περὶ ὑπομονῆς ϗ μακροθυμίας. *De patientia, & longanimitate.* Inc. Εἰ βούλεσθε, προθῶμεν ὑμῖν εἰς ὑπομονῆς παράκλησιν, κ. λ. Deſ. ἵνα ϗ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἐπαίνων, ϗ μισθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Exſtat in cit. edit. Tom. XII. pag. 567. ordine tamen XXII.

II. pag. 23. Περὶ ἐλεημοσύνης. *De eleemoſyna.* Inc. Ο' τῆς ἐλεημοσύνης λόγος, ἀγαπητοὶ, οὐ πρὸς τὺς πλυτῦντας. Deſ. ἐχώμεθα σφοδρῶς τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας, ἐχώμεθα, ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 583. ordine XXIII.

III. p. 45. *b.* Περὶ ἀγάπης. *De dilectione.* Inc. Βυλόμενος ὁ φιλάνθρωπος Θεός. Deſ. ϗ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 432. ordine I. ſed finis longe diverſus.

IV. pag. 64. *b.* Περὶ διδαχῆς, ϗ νουθεσίας. *De doctrina & correptione.* Inc. Πρώην μὲν ἐνεκαλῦμεν τοῖς καταλιμπάνυσι τὴν εὐχήν. Deſ. ϗ τὸ μὴ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ αὐτοὺς ἐκπε-

(1) Subintellige βιβλίον.

(2) Similia quaedam videtur innuere Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 15. Tom. VII. pag. 654. ubi ait: Α'πανθίσματα, Flores, ſive Excerpta XXXI. ex Chryſoſtomi Homiliis Graece e Ms. Moguntino cum Balth. Etzelii S. I. verſione Mogunt. MDCIII. 4. Novem ex hiſce prodierunt Baſileae apud Oporinum MDXXII. 8. cum verſione Viti Amerbachii, & Martini Cromeri Graece exſtant haec Α'πανθίσματα Tom. VII. Savil. a pag. 665. ad 935. & cum Etzelii verſione Tom. VI. Ducaei.

πεσεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 469. ordine VI.

V. pag. 74. *b.* Περὶ ἁμαρτίας, ϗ ἐξαγορεύσεως. *De peccato, & confessione*. Inc. Ε'πεδήμησέ τις ἐξ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τῇ Παλαιςίνῃ ποτέ; ἔγωγε. Des. ἐπεὶ μηδέ ἐςι καιρὸς ὡρισμένος τῆς τοῦ πολεμοῦντος ἡμῖν ἐπιθέσεως· αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 599. ordine XXIV.

VI. pag. 87. *b.* Περὶ ἀρχῆς, ϗ ἐξουσίας, ϗ δόξης. *De imperio, potestate, & gloria*. Inc. Ο῾ μακάριος λέγεται Κωνςαντῖνος. Des. ϗ ἀνεξιχνίαςοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 561. ordine XXI.

VII. p. 96. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. *De futuro iudicio*. Inc. Πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπων τῇ σαρκὶ προσηλωμένοι. Des. εὐμαρῶς διανύσωμεν, τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 610. ordine XXV.

VIII. pag. 106 *b.* Περὶ ἀρετῆς, ϗ κακίας. *De virtute, & vitio*. Inc. Εἰσί τινες τῶν ἐνταῦθα τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενοι. Des. βιώσεται μετὰ ἀσφαλείας, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτεύξεται ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 621. ordine XXVI.

IX. pag. 120. *b.* Περὶ ἀνδρίας, ϗ ἰσχύος. *De magnanimitate, & fortitudine*. Inc. Δειλὴν, ϗ ἄνανδρον τὴν ψυχὴν ἀμαθία ποιεῖ. Des. δαψιλεςέρας ἀπέλαυσε τῆς ἄνωθεν φιλοτιμίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 680. ordine XXXII.

X. pag. 130. *b.* Περὶ ὅρκων. *De iuramentis*. Inc. Μὴ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρετῆς ἀμελῶμεν. Des. ϗ τὸν παρόντα βίον ἀσφαλῶς διανύσωμεν, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 640. ordine XXVIII.

XI. pag. 138. Περὶ θανάτου. *De morte*. Inc. Πολλὰ μὲν ἐπείγεται μανθάνειν ἤδη. Des. σπουδάσωμεν, ὅση δύναμις, μεταβαλέσθαι, ϗ βελτίους γενέσθαι, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 670. ordine XXXI.

XII. pag. 148. *b.* Περὶ παίδων ἀνατροφῆς. *De liberorum educatione*. Inc. Δέομαι ϗ ἀντιβολῶ, πολλὴν τὴν τῶν οἰκείων παίδων, κ. λ. Des. ἀλλὰ δι' αὐτὸν τὸν Θεὸν πάντα πάσχειν· ᾧ πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 632. ordine XXVII.

XIII. pag. 157. Περὶ ἀκακίας, ϗ μνησικακίας. *De mansuetudine, & iniuriarum memoria*. Inc. Τίνα ἂν ἕτερον εἰς μέσον ἀγαγεῖν. Des. ϗ, ὃ πάντων μεῖζον, τῶν ἀποκειμένων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 645. ordine XXIX.

XIV. pag. 169. *b.* Περὶ εὐχῆς. *De oratione*. Inc. Μέγα ἀγαθὸν εὐχὴ, ἐὰν μετὰ διανοίας εὐχαρίςου γίνηται, ϗ νηφούσης· πῶς γὰρ εὐχάριςος ἔςαι; ἂν παιδεύσωμεν ἑαυτούς. Des. ἵνα ἄλλος ἀπόλληται, ἀλλ' ἵνα αὐτὸς σωθῇ, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 443. ordine II. ubi viginti circiter versus longior est.

XV. pag. 179. *b.* Περὶ μετανοίας. *De poenitentia*. Inc. Ο῾ περὶ μετανοίας λόγος, ἀγαπητοὶ, συνεχῶς εἰς τὴν ὑμετέραν ἀκοὴν κινούμενος θαῤῥεῖν παρασκευάζει, ἵνα μήτε ὁ ἁμαρτάνων ἀπογινώσκῃ, μήτε ὁ κατορθῶν μέγα φρονῇ. Des. οὐκ ἂν τῶν δευτέρων ἀπέλαυσεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 453. ordine III. Haec Homilia in Codice, licet initium & finem praeseferat ab edit. cit. minime diversum, primis verbis exceptis, longe tamen brevior est, nam identidem multa, quae habentur in editione, heic desiderantur.

XVI. pag. 182. *b.* Περὶ νηςείας, ϗ σωφροσύνης. *De ieiunio, & temperantia*. Inc. Βούλει μαθεῖν ὅσος κόσμος ἐςὶν ἀνθρώποις ἡ νηςεία; Des. οὐδαμοῦ γὰρ ἀγαμίαν ἐνομοθέτησεν ὁ Θεός· ἵνα δι' αὐτῆς τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐναντίων, καὶ βδελυρῶν παθῶν ἔχοντες, οὐ μόνον ταῦτα δυνησώμεθα φυλάττειν, καὶ ἀποςρέφεσθαι, ἀλλὰ ϗ τὴν ἐκ τῆς νηςείας ὠφέλειαν, ϗ τὴν ἐκ τῆς λοιπῆς ἄλλης τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας καρπώσασθαι σπουδάσωμεν ἀρετὴν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 460. ordine IV. Huius Homiliae longiusculum finem attulimus, ut, quantum ab edita discrepet, innotescat.

XVII. pag. 187. *b.* Περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, ϗ τῶν θείων μυςηρίων. *De non contemnenda Dei Ecclesia, & divinis mysteriis*. Inc. Ο'λίγοι ἡμῖν σήμερον οἱ παραγενόμενοι. Des. κρεῖττον γὰρ ςερηθῆναι τοῦ βίου μᾶλλον διὰ τὸν Θεὸν, ἢ διὰ τὸν βίον, αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 488. ordine IX.

XVIII. pag. 194. Περὶ ταπεινοφροσύνης. *De humilitate animi*. Inc. Ο῞ταν ἁμαρτία συμβεβλημένη ᾖ τῇ ταπεινοφροσύνῃ. Des. οὕτω διδόναι χάριν τοῖς ταπεινοῖς· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 480. ordine VII.

XIX. pag. 199. *b.* Περὶ ψυχῆς. *De anima*. Inc. Ε'οίκασιν οἱ ἔργοις κομῶντες ἀγαθοῖς. Des. τὴν γῆν ἀνταλλάσσῃ τῶν οὐρανίων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 485. ordine VIII.

XX. pag. 203. *b.* Περὶ προνοίας. *De providentia*. Inc. Τίνος ἕνεκεν οὐ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀπατήσαντα, κ. λ. Des. ϗ πῶς ταῦτα οὐκ ἄξια κολάσεως; ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς πόῤῥω ςῆναι, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 496. ordine X.

XXI. pag. 211. Περὶ πλούτου ϗ πενίας. *De divitiis & paupertate*. Inc. Ο῞ταν ἴδῃς πλουτοῦντά τινα παρ' ἀξίαν, μὴ μακαρίσῃς. Des. ἂν φέρῃς γενναίως, ϗ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσεις, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 501. ordine XI.

XXII. pag. 221. Περὶ γαςριμαργίας, ϗ μέθης. *De ingluvie, & ebrietate*. Inc. Βούλεσθε ἴδωμεν, τίνα ἡδονὴν ὁ πλοῦτος ἔχει. Des. ἵνα καὶ τὸν παρόντα βίον εὐμαρῶς διανύσωμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξώμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 511. ordine XII

XXIII. pag. 226. *b.* Περὶ ἀῤῥωςίας, ϗ ἰατρῶν. *De adversa valetudine, & medicis*. Inc. Ο῞ταν ἀῤῥωςίᾳ περιπέσῃς, ἄνθρωπε. Des. ϗ δικαίως ἑκάςῳ κατὰ τὴν ἀξίαν ἀποδιδόναι εἰδώς· ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 516. ordine XIII.

XXIV. pag. 232. *b.* Περὶ γυναικῶν, ϗ κάλλους. *De mulieribus, & pulcritudine*. Inc. Οἱ γυναῖκας ἄγεσθαι μέλλοντες. Des. ἀνέςησαν, ϗ πρὸς ζωὴν ἐπανήγαγον, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib. p 522. ordine XIV.

XXV. pag. 239. *b.* Περὶ πλεονεξίας. *De avaritia*. Inc. Τίνος ἕνεκεν ἀπὸ πλεονεξίας πλου-

πλυτεῖν ἐπιθυμεῖς, ἄνθρωπε; Des. φύγωμεν τοίνυν τὸ ἀδικεῖν, ἵν' ἵλεων ἕξωμεν τὸν Θεὸν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 532. ordine XV.

XXVI. pag. 247. Περὶ εὐτυχίας, καὶ δυστυχίας. *De prosperitate, & adversitate*. Inc. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅταν πλυτῶσιν. Des. καὶ τῶν πόνων τὰς ἀντιδόσεις, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 465. ordine V.

XXVII. pag. 253. Περὶ ἀλαζονείας, καὶ κενοδοξίας. *De superbia, & inani gloria*. Inc. Βυλόμενος τὸν πεφυσιωμένον ἄνθρωπον καταστεῖλαι. Des. κατὰ πάντων ὁ δεσπότης ὁ δίδωσιν, ὡς φιλάνθρωπος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 538. ordine XVI.

XXVIII. pag. 259. *b*. Περὶ φθόνυ, *De invidia*. Inc. Οὐδὲν ὕτω διαμερίζειν, καὶ διασπᾷν ἡμᾶς ἀπ' ἀλλήλων εἴωθεν. Des. διὰ γὰρ τῶν ἐναντίων μάλιστα τὰ ἐναντία πολλάκις οἰκονομεῖ· αὐτῷ οὖν πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 543. ordine XVII.

XXIX. pag. 263. Περὶ μίσυς καὶ ἔχθρας. *De odio, & inimicitiis*. Inc. Εἴ τις παρὰ τῦ πλησίον ἠδίκηται. Des. ὃ τὴν στρατηγίαν ἐκφύγοιμεν χάριτι Χριστῦ, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 547. ordine XVIII.

XXX. pag. 268. *b*. Περὶ λύπης, καὶ ἀθυμίας. *De tristitia, & maerore*. Inc. Τὴν ἀθυμίαν ἐνέθηκεν ἡμῶν ὁ Θεὸς τῇ φύσει. Des. μηδὲν ἡμᾶς πάσχειν δεινὸν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Ibid. p. 553. ordine XIX.

XXXI. pag. 272. *b*. Περὶ ὀργῆς καὶ θυμοῦ. *De ira & furore*. Inc. Βύλει μαθεῖν πόσον τὸ ὀργίζεσθαι κακόν; Des. καὶ κληρονόμος γενήσῃ τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 556. ordine XX. Haec quoque Homilia valde discrepat ab edita; nam post verba, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τῆς ψυχῆς διαφθείρει τὴν ὑγίειαν, p. 559. v. 34. quae sequuntur omnia usque ad ἥμαρτε δὲ οὐχ ὁ παθὼν κακῶς, ἀλλ' ὁ ποιήσας κακῶς inclusive pag. 560. v. 46. desiderantur in Codice; qui tamen verbis, ἀνομίας γάρ, φησιν, ἐὰν παρατηρήσῃς κύριε, κύριε τίς ὑποστήσεται; quae in edit. sunt ultima Homiliae pag. 561. alia subnectit, quorum initium: Α῎κυε δὲ καὶ τῦ Χριστοῦ λέγοντος· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὃς τις ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δύλων αὐτοῦ, κ. λ. Finis: καὶ κληρονόμος, κ. λ. ut supra, quae duas circiter paginas occupant.

XXXII. pag. 279. Περὶ σιωπῆς καὶ ἀπορρήτων. *De silentio & secretis*. Inc. Λόγος ἁπλῶς προενεχθεὶς ὁλοκλήρυς οἰκίας ἀνέτρεψε. Des. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς περὶ ἑτέρων οἴσει τὴν ψῆφον ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 718. ordine XXXVII.

XXXIII. pag. 280. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον, συντεθὲν παρὰ Θεοδώρυ Μαγίστρου, ἀπὸ διαφόρων λόγων τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ τοῦ Χρυσοστόμυ. *Oratio de laudibus Sancti Apostoli Paulli, composita a Theodoro Magistro, ex diversis operibus S. P. N. Io. Chrysostomi*. Inc. Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς τῶν ἀποστολικῶν Πράξεων. Des. δαψιλεστέρας ἀπέλαυσε τῆς ἄνωθεν φιλοτιμίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 656. ordine XXX.

In ultima pag. *b*. quaedam occurrit subscriptio, ita mendose, ac per compendia exarata, ut eius verum, germanumque sensum adsequi vix liceat. Eam ita legimus: Ἡ βίβλος αὕτη συναιχμάλωτος εἴη σὺν ἐμῦ, τοῦ ταλαιπώρου, καὶ χριστιανῦ πόλεως Ταραχῆς ἐκ τῆς περιφανοῦς Πελοποννήσου, ἀπὸ τῆς πόλεως, οὗ περ τὸ λεγόμενον Λεωντάριον. Συναντήσας ὖν ταύτην εἰς τόπον τοῦ Βαρδαρίυ, συρομένην δὲ ὑπὸ τῶν Βυλγάρων, μεγάλως θρηνήσας σὺν δάκρυσιν ἅμα ἠγόρασα ταύτην εἰς πέντε καὶ δεκάσιν ἀσπρῶν [1]. *Iste liber esto concaptivitatis meae, & miserrimae, ac christianae civitatis Tarachae illustris Peloponnesi, illius, inquam, urbis, ubi locus est, qui dicitur Leontarium. Quum autem invenissem ipsum in loco dicto Bardarii, a Turcis sublatum, cum multis querimoniis, & lacrymis ipsum redemi quindecim aspris*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. correctionibus passim scatens, cuius in margine rubricâ sunt descripta loca, unde Homiliarum diversae sententiae, ac periodi sunt excerptae. Constat foliis 299.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

HVius scriptura Codicis a famelico fortasse scriba properata, captu difficilis, ac mendosa, Anonymi Tractatum continet satis longum, sine ulla inscriptione, & initio; nec quamvis sedulo auctoris nomen toto Codice perquisierimus, expiscari illud potuimus. Videtur tamen recens esse, & insectari Palamam, eiusque adseclas. Saepe enim & honorificam Acindyni mentionem facit, cuius dogmata acriter defendit, & multa adfert, ex quibus in suspicionem adducimur, huius Operis auctorem esse posse Nicephorum Gregoram [2], strenuum Palamitarum adversarium. Inc. . . . . βίον καὶ ἀείφωτον ἐκκλησίαν τῶν πρωτοτόκων τὴν οἰκυμένην μετάξῃ· οὕτω γὰρ γέγραπται περὶ αὐτοῦ· ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακὼβ, οὗ τῇ λαμπρότητι πάντες βαδιοῦνται, κ. λ. Deinde pag. 87. post verba, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἀντίπαλον καὶ διηνεκῶς μαχόμενον, καὶ περὶ τῶν καθόλου τῆς θείας γραφῆς χωρίων βρενθύονται, unius circiter paginae lacuna interiecta, alia veluti Operis sectio inc. . . . ἀντιστρατεύειν αὐτὸς ἑαυτῷ· ὃς ἐπ' ἐκκλησίας ᾄδῃ καὶ κηρύττῃ ὁ θεοτήτων

COD. XVI.

(1) Graeci recentiores aspros, monetam appellant minutiorem albam, seu argenteam, cum qua monetarii maiorem tam argenteam, quam auream commutare solent. In Catal. Coisl nianο legitur Codicem Commentariorum Chrysostomi in Paulli Epistolas a Meliaseno quodam XXIV. aspris fuisse redemtum.

(2) Patria Byzantinus fuit; in Synodo Constantinopolitana A. MCCCLI. a Callisto Patriarcha cum ceteris Acindyni sectatoribus damnatus, in Monasterio consenuit, obiitque post A. C. MCCCLIX. in quo definit eius historia. Consule Fabricium B. G. Tom. VI p. 300. Allatium de Eccles. Occid. & Orient. Consens. Lib. II. C. XVI. §. III.

των τριάδα, ἀλλ' ὑποςάσεων, ὐδὲ μονάδα προσώπων, ἀλλὰ Θεότητος, κ. λ. Des. *αὐτίκα δοξαθέντες κατ' ἄμφω πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσώμεθα*, Patres, quorum in hac Disputatione testimonia adferuntur, sunt, Anastasius, Athanasius, Basilius, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Io. Chrysostomus, Damascenus, Maximus, Philotheus, Theodorus, &c. Interseruntur etiam identidem ipsius Palamae loca, quae ab auctore refelluntur. In fine legitur: *Θεῷ τῷ δεδωκότι τέλος δόξα. Deo qui finem dedit gloria.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. ita mendis scatens, ut scriptoris imperitiae, & oscitantiae luculentissimum sit argumentum. Constat foliis scriptis 260.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI VARIA.

Scilicet

Io. Chrysostomi, & aliorum varia.

COD. XVII. I. p. 1. Recens Graeculus exscripsit Epistolam, cui titulus: Βασιλεὺς Α'λέξανδρος τῷ ἀδελφῷ Ι'ωνάθαν χαίρειν. *Rex Alexander fratri Ionathae salutem*. Inc. Α'κηκόαμεν περὶ σῦ. Des. ϗ φορεῖν [1] τὰ ἡμῶν. Desumta est ex Maccabaeorum Lib. I. Cap. X. v. 18. quae in edit. Paris. apud Claudium Sonnium MDCXXVIII. fol. incidit in Tom. II. pag. 844.

II. p. ead. *b*. Ε'πιςολὴ τῦ ἁγίυ Ι'σιδώρου τῦ Πηλυσιώτυ. *Epistola sancti Isidori Pelusiotae*. Inc. Οἱ μὴ συνιέντες τὴν γνώμην τὴν ἀποςολικὴν, μηδὲ κατοπτεύοντες τὸ βάθος τῆς σοφίας, τὸ παρερμηνεύειν τὰ ἀποςολικὰ θεσπίσματα ἀκίνδυνον ἡγύμενοι. Des. εἰ δ' ὐ πρόσεςί σοι αὕτη, μὴ ψαύσῃς τῶν ἀψαύςων, πυρὶ προσεγγίζεις τὴν ὕλην ἐκδαπανῶντι. Ex adlato Epistolae initio videtur ista esse CCXVI. Lib. III. edit. Venet. Latinae A. MDCCXLV. fol. pag. 229. sed finis discrepat.

III, pag. 3. *b*. Occurrit fragmentum ἐκ τῦ ὁσίυ Μάρκυ, *ex sancto Marco*, cuius initium: Ο'ταν μέν τινα τῶν σοβαρωτέρων ἁμαρτάνοντα ἴδωμεν, ἐλέγξαι ὐ τολμῶμεν. Finis: ταῦτα δὲ εἰρήκαμεν, τῶν ἄκοντι παραφερομένων τὺς ἑκυσίως ἁμαρτάνοντας ἐξωτέρυς δεῖξαι βουλόμενοι, ϗ πρὸς μετάνοιαν δυσκόλως ῥέποντας.

IV. pag. 5. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννου ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ λόγος περὶ παρθενίας ἔχων κεφάλαια πδ'. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Liber de Virginitate, habens Capita LXXXIV.* Sequitur Capitum index. Caput primum inc. Τὸ τῆς παρθενίας καλὸν ἀποςρέφονται μὲν Ι'υδαῖοι. Vltimum, quod inscribitur, Ο'τι εἰκότως τῶν αὐτῶν κατορθωμάτων ὐχ ὁ αὐτὸς κεῖται μισθὸς ἡμῖν, ϗ τοῖς ἐν τῇ παλαιᾷ, des. ἵνα μὴ μετὰ τὴν ἐνθένδε ἀποδημίαν ἀνόνητα ἀποδυρώμεθα. Exstat cit. edit. Tom. I. pag. 268. in totidem quidem Capita distributus; sed istorum Latina tantum marginalis adscriptio.

V. p. 98. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὺς ἔχοντας συνεισάκτυς παρθένυς. *Eiusdem adversus eos, qui apud se habent virgines subintroductas*. Inc. Ε'πὶ μὲν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων. Des. τῶν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὐρανῶν εἰσαγομένων ἁπάντων. Ibid. p. 228. seqq. ubi solita conclusio, χάριτι, κ. λ. relatis verbis adiungitur.

VI. pag. 123. *b*. Τῦ αὐτοῦ περὶ τῦ μὴ τὰς κανονικὰς συνοικεῖν ἀνδράσιν. *Eiusdem, quod regulares feminae viris cohabitare non debeant*. Inc. Οἴμοι, οἴμοι ψυχή. Des. ϗ πᾶσαν ἐκκαθαιρύσης κηλῖδα. Ibid. pag. 248. seqq. ubi item verbis, ἐν Χριςῷ Ι'ησοῦ, κ. λ. concluditur.

VII. pag. 149. Sequuntur eiusdem Epistolae ad diversos ducentae, quae quum omnes, ordine tamen diverso, editae sint Tom. III. cit. edit. supervacaneum duximus singularum recensionem inire, nonnulla tantum quoad ipsarum titulos innuere satis habentes. Epistola igitur in Codice XVI. inscribitur Θεοφίλῳ διακόνῳ, in edit. CCVI. Θεοδύλῳ διακόνῳ. Epist. XVII. Γαλβίωνι, in edit. CCIX. Σαλβίωνι. Epist. XXXIV. Κωνςαντίνῳ πρεσβυτέρῳ, in edit. CCXXI. Κωνςαντίῳ πρεσβυτέρῳ. Epist. XLII. Θεοδώρῳ ἀρχιδιακόνῳ, in edit. CCXXVIII. Θεοδώρῳ ἰατρῷ. Epist. LXXIII. Υ'μητίῳ ἀρχιητρῷ, in edit. XXXVIII. Υ'μνητίῳ ἀρχιητρῷ. Epist. CXXX. [in edit. CXLV.] nullum habet titulum, quemadmodum neque CLXXXII. (in edit. XCVI.) Epistolarum denique CXXXVI. & CXXXVII. (in edit. CLXXXI. & CLXXXII.) tituli sunt transpositi; illa enim Βενερίῳ ἐπισκόπῳ Μεδιολάνων, haec Ε'πισκόποις inscribitur, quod e contra fit in editione.

VIII. pag. 266. *b*. Ι'ωάννου τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ε'φέσυ λόγος συντεθεὶς ἐκ διαφόρων κανόνων ἀποςολικῶν τε καὶ συνοδικῶν, καὶ ἑτέρων χρήσεων γραφικῶν, ἀποδεικνὺς, ὅτι ὀρθοδοξύσης τῆς ἐκκλησίας, ἀλόγως ταύτης διΐςανται οἱ νῦν ταύτης ἀποσχιζόμενοι· ϗ εἰ μὴ ταύτῃ ἑνωθεῖεν, μεγάλην ἕξυσι τὴν καταδίκην ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐφ' οἷς αὐτοί τε οὐ βύλονται εἰρηνεύειν ὕτως ἐχύσης τῆς ἐκκλησίας χάριτι Θεῦ ὀρθοδόξως, ϗ ὑπὲρ ὧν αἴτιοι πολλοῖς σκανδάλου, ϗ ἀπωλείας γεγόνασι. Κατὰ τῶν ἀκεφάλων, καὶ σχισματικῶν, ἤγυν αὐτοπροσκόπτων. *Ioannis sacratissimi Metropolitae Ephesini Liber compositus e diversis Canonibus Apostolicis, & Synodicis, aliisque testimoniis sacrarum litterarum, ostendens, quod Ecclesia rectam fidem tenente, sine ratione ab hac dissentiunt praesentis temporis schismatici, quique nisi huic uniantur, magnam in die iudicii poenam persolvent, propterea quod nolunt cum Ecclesia, quae Dei gratia in fide confirmatur, reconciliari, & quod multis scandali, & perditionis auctores sunt. Contra Acephalos, & Schismaticos, scilicet eos, qui sponte in rui-*

nam

(1) In edit. φρονεῖν.

nam sese propellunt. Prologi initium est: Ο᾽ λόγος ὗτος λαλεῖ μὲν ὡς ἐκ προσώπȣ πάσης τῆς ἐκκλησίας, πειρᾶται δ᾽ ἀπὸ τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀποδεικνύειν. Finis: τῦτο δὲ καὶ εἰς ἱκέσιον τόνγε πρὸς τὸν Θεὸν καταλήξας ἐν σιωπῇ τελευτᾷ. Liber inc. Οὐδὲν ἀγάπης ἐν βίῳ ἀνώτερον, ϰ ἥδύτερον, ϰ ὐδὲν εἰρήνης, ϰ ὁμονοίας ἐν κόσμῳ λυσιτελέστερον, ϰ τερπνότερον. Des. διὰ τὸν βαπτιστήν σȣ, καὶ πρόδρομον, διὰ τὺς ἁγίυς σȣ ἀποστόλȣς, διὰ τὺς ἁγίυς σȣ μάρτυρας τὺς ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός σȣ τὸ οἰκεῖον αἷμα ἐκχέαντας, διὰ τὺς ἁγίυς σȣ προφήτας, διὰ τὺς ἁγίυς πατέρας, ϰ πατριάρχας, ϗ διδασκάλους ἡμῶν, οἵ τινες ἕως αἵματος ἠγωνίσαντο, καὶ σφαγῆς εὐαρεστῆσαί σοι, ϰ τῷ σῷ φιλευσπλάγχνῳ Πατρὶ, ϰ τῷ παρακλήτῳ, ϰ ἁγίῳ σȣ Πνεύματι. Ioannes hic Metropolita Ephesinus [1] claruit sub Andronico Palaeologo seniore anno MCCLXXXIV. Gregorio Cyprio Patriarchae Constantinopolitano acerrimum se adversarium praestitit, de quo multa profert Georgius Pachymeres Historiae suae Lib. II. Cap. III. VI. & seqq. Opus hoc contra schismaticos exstat Ms. in Biblioth. Vindobon. ut ex Lambecio eruimus Lib. V. p. 230. Vid. Caveum De Scriptor. Eccles. Tom. II. p. 329.

IX. pag. 354. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείȣ ἱστορία ἐκκλησιαστική. *S. P. N. Basilii Historia Ecclesiastica*, sive expositio rituum Ecclesiasticorum. Inc. Τί ἐστιν ἐκκλησία; Ε᾽κκλησία ἐστὶ ναὸς Θεοῦ, τέμενος ἅγιον, οἶκος προσευχῆς, συνάθροισις λαοῦ, σῶμα Χριστȣ, ὄνομα Θεȣ, κ. λ. Des. Τὸ ἀμὴν, γένοιτο σημαίνει, οἱονεὶ ἐπισφράγισμα, ϰ εὐχή· ἢ πιστεύω ὡς ἀληθῶς. Est tamen, ut ait Monsfalconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 259. *d.* Germani iunioris Patriarchae Constantinopolitani, circa annum Christi MCCLV. defuncti, cui recte etiam, tamquam auctori suo referunt Fronto Ducaeus, & Leo Allatius, quorum primus sub eius nomine G. & L. vulgavit in Biblioth. Patrum Paris. A. MDCXXIV. Tom. II. p. 131. Sub hoc nomine prodiit etiam Graece ad calcem Liturgiarum Iacobi, Basilii, & Chrysostomi Paris. MDLX. fol. & Latine in Patrum Bibliothecis Paris. MDLXXV. Tom. IV. & MDLXXXIX. Tom. VI. &c. Gentiano Herveto interprete. In aliis Codicibus modo Athanasio, modo Cyrillo Hierosolymitano, vel Alexandrino, modo Chrysostomo perperam tribuitur. In Ms. vero Biblioth. Coislinianae p. 188. nomen praesefert Iacobi fratris Domini.

X. p. 366. Τȣ Χρυσοστόμȣ ἠθικὸν οη᾽. ἐκ τȣ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίȣ, περὶ τῆς τοῦ πλησίον ἀγάπης· ἐν ᾧ καὶ περὶ ἐπιεικείας καὶ πρᾳότητος, ϗ τȣ μὴ ὑβρίζειν, ϰ βασκαίνειν· κατὰ τῦτο γὰρ τοῦ διαβόλȣ στόμα γινόμεθα, κατ᾽ ἐκεῖνο δὲ τȣ Χριστȣ στόμα. *Chrysostomi Morale LXXVIII. ex Evangelio secundum Matthaeum, de caritate erga proximum; ubi etiam de modestia & mansuetudine, & quod a conviciis, & invidia sit abstinendum; per hoc enim os diaboli, per illud autem Christi os efficimur*. Inc. Α᾽κȣσωμεν τοίνυν τῶν ῥημάτων τȣτων. Des. καὶ ἀπολαύσῃ τῆς βασιλείας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Incidit in cit. edit. Tom. VII. p. 754. v. 37.

XI. p. 368. *b.* Eiusdem Homilia in verba: Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ι᾽ερȣσαλὴμ, κ. λ. inc. Τότε, φησὶν, ὑπέστρεψαν. Des. ταυτὸν ποιεῖς οἷον ὁ Κάϊν· δέον γὰρ ἀποδέξασθαι. Est prima pars Homiliae III. in Acta Apostol. cit. edit. Tom. IX. p. 22. cuius altera pars, nempe Moralis, apposito titulo, Περὶ ἐπισκόπȣ ἐκλογῆς, ϰ ἀρετῆς, ϰ τȣ πρὸς αὐτὸν φθόνȣ, *De Episcopi vocatione ac virtute, deque in ipsum invidia*, incipit a verbis immediate sequentibus: Ο᾽ δὲ ὅτι προετιμήθη ἡ θυσία τοῦ ἀδελφȣ, ἐλυπήθη· ἠγανάκτησε, δέον κατανυγῆναι, κ. λ. Des. ἀλλὰ πάντα ποιῶμεν εἰς δόξαν Θεȣ, κ. λ. Ibid. p. 28. v. 31.

XII. pag. 378. Eiusdem alia duo Moralia, alterum ex eius in Acta Apostolorum Commentariis est Η᾽θικὸν θ᾽. περὶ τȣ μήτε ὅρκον ἀπαιτεῖν, μήτε ὀμνύειν. *Morale IX. quod neque petendum sit iuramentum ab alio, neque iurandum sit*. Inc. Μιμησώμεθα τοίνυν τοῦτον ϰ ἡμεῖς. Des. ταῦτα φυλάττωμεν, ἵνα ϰ τῶν παρόντων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 76. v. 11. Alterum item ex eisdem Commentariis est Η᾽θικὸν ιβ᾽. περὶ τοῦ μὴ ὀμνῦναι. *Morale XII. De non iurando*. Inc. Νοήσατε οἱ ὀμνύοντες ϰ ἐπιορκȣ̃ντες. Des. ἵνα τὴν ἐντεῦθεν κόλασιν διαφυγόντες, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 100. v. 42.

XIII. p. 383. Ε᾽́κθεσις πίστεως τῶν ἐν Κωνσταντινȣπόλει ρν᾽ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων. *Expositio Fidei CL. SS. ac BB. Patrum CPoli congregatorum*. Praecedit symbolum, cuius initium: Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν, κ. λ. Tum alius titulus rubrica exaratus: Η᾽ ἁγία καὶ οἰκȣμενικὴ σύνοδος εἶπεν. *Sancta & universalis synodus dixit*. Expositio tandem inc. Η᾽́ρκει μὲν ȣ̓̃ν εἰς ἐντελῆ τῆς ὀρθοδόξȣ πίστεως ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν. Des. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι αὐτȣ́ς. Exstat inter Acta Concilii Constantinopolitani III. Generalis VI. Act. XVIII. Labbaeanae Concil. edit. Venet. A. MDCCXXIX. fol. Tom. VII. pag. 1058. ubi subscriptiones Patrum adferuntur, quorum ne verbum quidem in Codice.

XIV. pag. 386 *b.* Α᾽πὸ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης συνόδȣ. *Ex actis sextae Synodi* Excerptum. Inc. Ε᾽́τι ἀνεγνώσθη ἐκ τȣ αὐτοῦ κωδικίȣ χρῆσις τȣ ἁγίȣ Ι᾽ωάννȣ ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως. Des. ὁρᾷς ὅτι ἑνὸς, ϗ τοῦ αὐτοῦ κυρίȣ ἡμῶν Ι᾽ησȣ Χριστοῦ δύο ὁρῶμεν τὰς ἐνεργείας τῆς θεότητος αὐτȣ ϰ τῆς ἀνθρωπότητος ἀμερίστως, ϰ ἀναλλοιώτως. Hoc testimonium Io. Episcopi Scythopolitani de duabus Christi operationibus exstat inter alia SS. Patrum testimonia adlata in praedicto Concilio Act. X. p. 859.

XV.

[1] Io. Diaconus Nomophylax frater Marci metropolitae Ephesi dicitur a Labbaeo in Indice p. 471.

XV. pag. 387. Ἤδικτον τοῦ φιλοχρίστου, καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, ἀνατεθὲν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλουμένης Δικυμβάλου. *Edictum Christi amantis, & piissimi Imperatoris* (Flavii) *Constantini, propositum in tertio narthece S. magnae Ecclesiae prope aulam, quae Dicymbala vocatur*. Inc. Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Στήριγμα, καὶ θεμέλιος ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς πεπιστευμένης ἡμῖν χριστιανικωτάτης πολιτείας, κ. λ. Des. καὶ πρὸς τούτοις ἅπασι τὴν ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ ἀδεκάστου κρίσεως οὐκ ἐκφεύξεται κόλασιν. Ib. Act. XVIII. pag. 1119.

XVI. p. 395. Succedunt nonnulla excerpta ex VII. Synodo, quorum primum inscribitur: Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος, καὶ κουβουκλείσιος λαβὼν ἀνέγνω. Τοῦ αὐτοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου πρὸς Ὀλυμπιόδωρον ἔπαρχον. *Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius accipiens legit: Eiusdem S. P. N. Nili ad Olympiodorum Praefectum*. Inc. Γράφεις μοι, εἰ ἄρα πρεπωδέστατον εἴη, κ. λ. Des. καὶ ἐξασφαλίσασθαι παραινῶ, καὶ παρακαλῶ. Exstat Tom. VIII. cit. Concil. edit. in Actis Concilii Nicaeni II. generalis VII. Act. IV. pag. 875. Alterius fragmenti admodum longi titulus sequens est pag. 396. Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κύπρου, ἐκ τοῦ πέμπτου λόγου ὑπὲρ τῆς Χριστιανῶν ἀπολογίας, καὶ κατὰ Ἰουδαίων, καὶ περὶ εἰκόνων τῶν ἁγίων. *Leontii Episcopi Neapoleos Cypri, ex quinto Sermone pro Christianorum apologia, & contra Iudaeos, ac de imaginibus sanctorum*. Inc. Φέρε δὴ λοιπὸν περὶ τῶν σεπτογράφων εἰκόνων ἀπολογίαν ποιήσωμεν. Des. καὶ τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁγίων αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ib. p. 883. Tertium, cui titulus pag. 401. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς βασιλέα Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην. *S. P. N. Basilii ex epistola ad Imperatorem Iulianum transgressorem*. Inc. Κατὰ τὴν θέοθεν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν ἀμώμητον Χριστιανῶν πίστιν. Des. ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τούτων ἀναστηλουμένων. Ibid. pag. 913.

XVII. pag. 402. Excerptum quoddam legitur ex IV. Synodo, nimirum Epistola, cui titulus: Ἀντίγραφον συνοδικοῦ γράμματος. *Rescriptum synodicarum litterarum*. Inscriptio: Τῷ ὁσιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Δόμνῳ, Πρόκλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Sanctissimo, Deique amantissimo fratri, & comministro Domno, Proclus in Domino salutem*. Initium: Τὸ φιλάλληλον, θεοφιλέστατε, μέγιστον ἐν τούτῳ τυγχάνει δῶρον, κ. λ. Finis: πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα πλεῖστα προσαγορεύω. In cit. Conciliorum edit. Tom. IV. pag. 1647.

XVIII. pag. 403. *b*. Προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Μαρκιανόν. Ὅτι οὐ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ πίστεως, νῦν ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἐπίσκοπον τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανόν, ἀλλὰ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν, τοῖς καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν Νικαίᾳ τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφυείσας αἱρέσεις ὁμοιοτρόπως ἐλέγξασιν. *Alloquutio sanctae Synodi ad Marcianum piissimum, & amatorem Christi Imperatorem. Quod non innovans aliquid adversus Nicaenam fidem nunc sanctissimus Archiepiscopus Leo scripsit epistolam ad sanctae memoriae Flavianum Constantinopolitanae regiae urbis Episcopum, sed sanctos Patres sequutus sit, qui & post magnam Synodum Nicaenam haereses, quae per unumquodque tempus exortae sunt similiter refutaverunt*. Inc. Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπάξιον. Des. ἐκ πολλῶν ὀλίγας παρατεθείκαμεν. Ibid. p. 1758.

XIX. pag. 409. Sequuntur Anonymi Excerpta quaedam historica ex Libris Iudicum, & Regum, ex Ioanne Chrysostomo, & Ioanne Alexandrino, quorum initium est: Μετὰ δὲ Θεοδόσιον ἐβασίλευσεν Ἀρκάδιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιγ'. ὃς τὸν κίονα τὸν ξηρόλοφον στήσας, ἐν αὐτῷ τὸν ἑαυτοῦ καθίδρυσεν ἀνδριάντα. Finis: καὶ πᾶσαν τὴν πονηρίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν κατὰ τὸν λόγον, καὶ τὴν παραβολὴν Ἰωάθαμ υἱοῦ Ἱεροβάαλ. His accedit rubrica: Οὕτως ἐκδικεῖ Θεὸς τοὺς ἀδικουμένους· γέγραπται γὰρ ἐκδικήσεων κύριος.

XX. pag. 414. *b*. Historia, & Epistolae Abgari toparchae Edesseni ad Iesum, & Iesu ad eumdem per Ananiam cursorem. Inc. Ἡ τοῦ κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θειότης εἰς πάντας ἀνθρώπους τῆς παραδοξοποιοῦ δυνάμεως ἕνεκεν βοωμένη, μυρίους ὅσους καὶ τῶν ἐπ' ἀλλοδαπῆς πορρωτάτων ὄντων τῆς Ἰουδαίας, νόσων καὶ παντοίων παθῶν ἐλπίδι θεραπείας ἐπήγετο. Des. ἐκέλευσεν οὖν ὁ Ἄβγαρος τῇ ἕωθεν συνάξαι τοὺς πολίτας αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι τὴν κήρυξιν Θαδδαίου, καὶ μετὰ ταῦτα προσέταξε δοθῆναι αὐτῷ χρυσὸν καὶ ἄσημον· ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο εἰπών· εἰ τὰ ἡμέτερα καταλελοίπαμεν, πῶς τὰ ἀλλότρια ληψόμεθα; Epistolarum vero, quae in hac inseruntur Historia, prima Abgari ad Iesum, inc. Ἤκουσαί μοι τὰ περὶ σοῦ, καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων, κ. λ. Des. πόλις δὲ σμικροτάτη μοι ἐστὶ καὶ σεμνή, ἥτις ἐξαρκεῖ ἀμφοτέροις. Altera Iesu ad Abgarum ita inc. Μακάριος εἶ πιστεύσας ἐν ἐμοί, μὴ ἑωρακώς με. Des. ἵνα ἰάσηταί σου τὸ πάθος, καὶ ζωήν σοι καὶ τοῖς σὺν σοὶ παράσχηται, ὧ δὲ καὶ ταῦτα ἐχέτω. Has Epistolas, quae Latine leguntur Tom. XVIII. p. 250. Historiae Byzant. edit. Venetae, quamvis critici inter apocrypha reponant, Ecclesia tamen non proscribit. Vid. Baron. T. I. Annal. Possevinum in Abgaro, Caveum T. I. p. 1.

XXI. p. 417. Quaedam occurrunt de coronatione Imperatoris Graeci, seu Orientalis, quorum initium: Μετὰ τὸ θυμιάσαι τὸν βασιλέα εἰσελθόντα ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι, εἷς μὲν τῶν ἀρχιερέων λαμβάνει τὸν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ στέφανον. Finis: καὶ οὕτως ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ θειοτάτου βασιλέως ἔνδοξος ἀποκατάστασις. In Tom. XVIII. Historiae Byzantinae agitur de co-

ro-

ronatione Imp. Constantinopolitani, sed diversa est ab iis, quae ibi adferuntur haec enarratio.

XXII. pag. 420. Sequitur aliud Excerptum Morale ex Homilia LII. Io. Chrysostomi in Acta Apostolorum, cuius initium: Τοιῦτον ψυχὴ πτερωθεῖσα τῷ ὑρανίῳ ἔρωτι, κ. λ. Desf. Ἵνα δυνηθῶμεν ἄλυπον τὸν βίον τῦτον διαγαγεῖν, κ̀ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. cit. pag. 393. v. 46.

XXIII. pag. 424. Ἐκ τῶν τῆς δ' ἁγίας συνόδυ τῆς ἐν Χαλκηδόνι πραχθέντων. *Ex actis IV. sanctae Synodi Chalcedonensis*, Excerptum satis longum, in quo continentur primum trinae Dioscori κλήσεις, tum eiusdem καθαίρεσις. Prima inc. Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀκόλυθόν ἐςι δηλωθῆναι τῷ θεοφιλεςάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας Διοσκόρῳ, κ. λ. Desf. Μενεκράτης εἶπεν· εἶς ἄνθρωπος τὴν οἰκυμένην ἠρήμωσε, καὶ παρακαθήμεθα αὐτῷ τρεῖς μῆνας· κ̀ ἀπεςάλη τὸ δεύτερον ὕτως. Eodem Tom. IV. a media pag. 1254. ad pag. 1259. Secunda inc. Ἡ ἁγία κ̀ οἰκυμενικὴ σύνοδος τῷ θεοφιλεςάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρέων Διοσκόρῳ. Πρώην ἔδοξε τοῖς κρατῦσι τῶν ὅλων. Desf. ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· οἱ θεοσεβέςατοι ἐπίσκοποι, Φραγκίων, Λυκιανὸς, ἐ Ἰωάννης διαβάντες πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διόσκορον, ἐμφανῆ τὴν τρίτην ταύτην κλῆσιν κατεςήσυσιν αὐτῷ, ἀδελφικῶς παραινῦντες. Ibid. a p. 1259. ad p. 1295. sed intermedia multa omittuntur in Codice. Tertia inc. Ἡ ἁγιωτάτη κ̀ οἰκυμενικὴ μεγάλη σύνοδος τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Διοσκόρῳ. Τὰ παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δηλέμενα, κ. λ. Desf. ἐ τρίτον κανονικῶς κληθέντα, κ̀ μὴ ὑπακοῦσαι θελήσαντα. Ibid. a p. 1296 ad pag. 1305. quibus subditur: ἐ καθεξῆς συμφώνως ἅπαντες τὰ αὐτὰ εἰπόντες, τύτῳ κατεψηφίσαντο, κ̀ ὑπέγραψαν. Sequitur Καθαίρεσις πεμφθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας κ̀ οἰκυμενικῆς συνόδυ Διοσκόρῳ. *Damnatio missa a sancta & universali Synodo, Dioscoro.* Post inscriptionem, Ἡ ἁγία, κ̀ μεγάλη, καὶ οἰκυμενικὴ σύνοδος, κ. λ. inc. Γίνωσκε σαυτὸν διὰ τὴν κατὰ τῶν θείων κανόνων ὑπεροψίαν. Desf. κ̀ παντὸς ἐκκλησιαςικοῦ θεσμῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον. Cui subnectuntur aliorum Episcoporum sententiae. Ibid. pag. 1348.

XXIV. pag. 441. Haec excipit Ἐπιςολὴ ςαλεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδυ τῷ μακαριωτάτῳ πάπᾳ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέοντι. *Epistola missa a sancta Synodo* (Chalcedonense) *ad beatissimum Papam Romanae Ecclesiae Leonem.* Inscribitur: Ἡ ἁγία μεγάλη κ̀ οἰκυμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεςάτων, κ̀ φιλοχρίςων ἡμῶν βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τῷ ἁγιωτάτῳ, κ̀ μακαριωτάτῳ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπισκόπῳ Λέοντι. *Sancta magna, & generalis Synodus, quae per Dei gratiam, & sanctionem piissimorum, Christique amantium nostrorum Imperatorum congregata est in Chalcedonensium metropoli Bithyniae provinciae SS. ac beatissimo Romanorum Archiepiscopo Leoni.* Inc. Ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ ςόμα ἡμῶν. Desf. κ̀ τῶν παρ' ἡμῶν πεπραγμένων βεβαίωσίν τε κ̀ συγκατάθεσιν. Ibid. p. 1774.

XXV. pag. 444. *b.* Succedunt Anonymi Ῥήσεις τῶν ἁγίων, *Sententiae sanctorum*, excerptae ex vita S. Io. Chrysostomi, ex eiusdem III. Libro *de sacerdotio*, & XXXIX. Homilia in Matthaeum, ex Isidoro Pelusiota, Anastasio Sinaita ἐκ τῦ περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως λόγυ, Dionysio Areopagita, & ex S. Maximi scholiis in eumdem Dionysium, ex vita S. Ambrosii, ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ ἁγίυ Πέτρυ πρὸς Κλήμεντα τὸν αὐτῦ μαθητὴν, ex Oratione S. Greg. Theologi in S. Athanasium, &c. Horum omnium initium est: Καὶ τὴν ἐπιῦσαν ἅμα, ἐ τῦ θείυ παρόντος ἀνδρός. Finis: εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνος προφήτης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις ἔδωκε.

XXVI. pag. 449. *b.* Fragmentum vitae cuiusdam Sancti, qui forte est Βαβύλας, quum inibi nominetur [1]. Inc. Διόπερ ἐπανίωμεν, ὅθεν εἰπεῖν ἐξέβημεν ταῦτα. τὺς μὲν οὖν ἀπίςυς ὕτω συνέςειλεν ὁ μακάριος· τὺς δὲ πιςὺς εὐλαβεςέρυς κατέςησεν, ὐκ ἰδιώτας μόνον, ἀλλὰ καὶ ςρατιώτας, κ̀ ςρατηγὺς, κ̀ ὑπάρχυς. Desf. τὴν δὲ τῆς ἁμαρτίας τρεφύσης· ὕτω γῦν πολλοὶ εἰς πᾶν εἶδος ἁμαρτημάτων ἐλθόντες ἔλαθον· ἐπειδὴ τὴν φλόγα ἀρχομένην ὐκ ἔςβεσαν.

XXVII. pag 451. Ἰωάννου τῦ Χρυσοςόμου ἐκ τῦ κατὰ Ἰωάννην ἠθικὸν πς'. Ὅτι δεῖ τιμᾷν τὺς ἱερεῖς, κἂν φαῦλοι ὦσι τὸν βίον· αὐτοὶ γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὸν λόγον διδόασιν. *Ioannis Chrysostomi ex Commentariis in Ioannem Morale LXXXVI. Quod sacerdotes colendi sint, etiamsi vita sint prava: ipsi enim pro nobis rationem reddunt.* Inc. Πάντα τοίνυν πράττωμεν, κ. λ. Desf. πολλὴν λάβωμεν παρὰ τῦ Θεοῦ τὴν ἀμοιβὴν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 517. v. 26.

XXVIII pag. 454. Ultimo tandem loco legitur: Παρεξεβλήθη ἀπὸ τοῦ ή τίτλυ τῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχου Κωνςαντινυπόλεως κυρίυ Φωτίυ ταῦτα. *Haec ab octavo Titulo sanctissimi patriarchae CPolitani Domini Photii excerpta sunt.* Τὸ πρὸς τὸν ἅγιον Σίλβεςρον πάπαν Ῥώμης θέσπισμα τοῦ μεγάλυ βασιλέως, κ̀ ἰσαποςόλυ Κωνςαντίνυ. *Ad sanctum Silvestrum Romae Papam Edictum magni Imperatoris, & Isapostoli Constantini.* Inc. Δέον ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν ἡμῶν, κ. λ. Desf. παραδιδόαμεν ὅλα τὰ προγεγραμμένα καλῶς εἰς τὸν αἰῶνα διαφυλάττεσθαι. Huius Edicti, seu Donationis a Constantino eidem Silvestro factae, editiones admodum diversae leguntur. Eam, quae in nostro Codice habetur, Theodorus Balsamon exhibet in scholiis ad Photii Nomocanonem tit. VIII. in Biblioth. Canon. Iustelli Tom. II. p. 929. & Labbaeus T. I. cit. edit. Concil. p. 1567. Haec Balsamonis versio una cum altera Matthaei Blastaris edita etiam est a Marquardo Frehero A. MDCX. 4. additis animadversionibus. Alia Graeca versio Constantini Harmenopuli (ut notat Nesselius P. II.

(1) Acta S. Babylae Graece exstant apud Lambec. VIII. p. 235. Latine apud Lipomannum Tom. VI. ad IV. Sept.

II. Catal. Mss. p. 27.) ſed quoad ſenſum eadem cum illa Balſamonis, exſtat in Bibl. Caeſarea, & a Lambecio memoratur Lib. V. p. 244. Hanc ipſam e Cod. Regis Chriſtianiſſimi Graece, & Latine exhibet Iulius Caeſar Bulengerus Lib. II. de Imperio Romano Cap. VI. p. 318 & Fabricius Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 3. Tom. VI. p. 5.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIV. optime ſervatus, ac diligenter exaratus. Conſtat foliis ſcriptis 457.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS SCHOLASTICI VARIA.

COD. XVIII. PRima pagina exhibet Tabulam graduum initio mutilam; incipit enim ab undecimo, qui eſt Περὶ πολυλογίας, καὶ σιωπῆς. Hanc ſequitur Βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, τοῦ καθηγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, τοῦ λεγομένου Σχολαστικοῦ, τοῦ καὶ συγγραψαμένου τὰς πνευματικὰς ταύτας πλάκας, ἤγουν τὴν ἁγίαν κλίμακα. *Vita compendio conſcripta beati Ioannis, Abbatis ſancti montis Sina, cognomento Scholaſtici, qui & haſce ſpirituales Tabulas conſcripſit, ſanctam videlicet ſcalam*. Inc. Τίς μέν ἐστιν ἡ τὸν θεῖον τοῦτον ἄνδρα πόλις ἐνεγκαμένη. Deſ. ἔσωθεν δὲ θεωρητικὰ περιεχούσας διδάγματα. Differt aliquantulum tum a Raderi editione, tum ab aliis Codicibus de quibus ſupra. Huius in fine pag. 6. *b*. legitur ſequens calligraphi monitum: Παρακαλῶ τοὺς ἐντευξομένους τῇ θείᾳ ταύτῃ, καὶ ἱερᾷ βίβλῳ, καὶ διὰ θεοσεβείας ὀξύτερον τοῖς ἐν αὐτῇ νοήμασιν ἐπιβάλλοντας, καὶ μελέτην ἔμμονον, τοὺς ἐνταῦθα ποιουμένους λόγους, μὴ μέμψασθαί μοι τῷ ἀφυεῖ καλλιγράφῳ, εἴ τινα τῶν ἐν αὐτῇ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ὑπήλλαξα· οὐ γὰρ ὥς τι καινότερον αὐτὸς ἐνδεικνύμενος ἐποίησα τοῦτο, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι πολλὰ παρὰ τῆς ἀμαθίας τῶν κατὰ καιροὺς γραφόντων παρεποιήθη, καὶ ζῆλον καὶ αὐτὸς ἔχων ὑπὲρ τοῦ ἁγίου τούτου πατρὸς . . . . . Videtur mutilum, uno fortaſſe, aut altero folio reſciſſo; ſequens enim pagina incipit a verbis . . . τὰ παρ' ἡμῶν εἰρημένα· ἀλλ' ἐκεῖνο ὑπολαμβάνων, κ. λ. quae pertinent ad Epiſtolam Ioannis, coenobii Rhaithuni Praeſidis, ad Ioannem Scalae auctorem, cuius eſt ſequens reſponſiva Epiſtola. Deſ. ὑποδείξειεν. Ἔῤῥωσο ἐν κυρίῳ τιμιώτατε πάτερ.

II. p. 7. Ἐπιστολὴ ἀμοιβαία. Ἰωάννης Ἰωάννῃ χαίρειν. *Epiſtola reſponſiva. Ioannes Ioanni ſalvere*. Inc. Ἀπεδεξάμην, ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου βίῳ. Deſ. ὁ Θεὸς τοὺς μισθοὺς ἀποδίδωσι.

III. pag. 8. *b*. Scalae titulus ſequens eſt: Λόγος ἀσκητικὸς τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννου, τοῦ καθηγουμένου τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν, ὃν ἀπέστειλε τῷ Ἀββᾷ Ἰωάννῃ τῷ καθηγουμένῳ τῆς Ῥαϊθοῦ. *Sermo aſceticus Abbatis Ioannis, Praeſidis coenobitarum in monte Sina, quem miſit ad Abbatem Ioannem, Praefectum monaſterii Rhaithuni*. Primus gradus, ſive Sermo Περὶ τῆς τοῦ ματαίου βίου βιαίας ἀποταγῆς, *De vanae ſeu profanae vitae violenta abdicatione*, inc. Τοῦ ἀγαθοῦ. Vltimus deſ. ᾧ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεστι, καὶ ἦν, καὶ ἔσται εἰς ἀορίστους αἰῶνας, ἀμήν. Quibus ſtatim tabula iterum triginta virtutum ordine retrogrado diſpoſitarum, cum ſcalula calamo delineata, & in totidem gradus diſtincta, ſubiungitur.

IV. p. 208. *b*. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἰδιαίτατος πρὸς τὸν ποιμένα, διαλαμβάνων, ποῖον δεῖ τὸν προεστῶτα λογικῶν προβάτων ὑπάρχειν. *Eiuſdem Sermo ſecretiſſimus ad Paſtorem, declarans qualis debeat eſſe rationalium ovium praeſes*. Inc. Ἐν τῇ κάτω μὲν βίβλῳ. Deſ. ἡ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός.

VI. p. 218. *b*. Ἀναφορὰ Ποντίου Πιλάτου, κ. λ. *Relatio Pontii Pilati, &c.* Inc. Πιλᾶτος ὁ τῶν τῆς ἀνατολῆς πόλεων ἄρχων μηνύσει κέχρηται. Deſ. κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ Πραίφεκτος· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Eadem ferme paucis mutatis legas apud Fabricium in Codice apocrypho Novi Teſtamenti Hamburgi MDCCXLIII. Tom. III. pag. 457. ubi inſcribitur: *Relatio Pilati Praefecti de Ieſu Chriſto Domino Noſtro miſſa ad Tiberium Imperatorem verſantem Romae*. Ea tamen ibi deſinit in verbis: ἐκέλευσεν δέσμιον ἀγαγεῖν τὸν Πιλᾶτον. In Codice vero noſtro alia ſequuntur, quibus ea narrantur, quae Caeſarem inter, & Pilatum interceſſerunt, poſtquam ipſum miſſis militibus ad ſe vinctum duci iuſſerit, incipiuntque: Ἐλθόντος τοιγαροῦν τοῦ Πιλάτου, ὁ Καῖσαρ ἐκάθησεν ἐν τόπῳ τινὶ, πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν θεῶν, κ. λ. & ad ea uſque progrediuntur, quae mox tamquam ultima retulimus. Vid. Fabr. in Opere praecit. T. I. p. 214. 298.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Conſtat fol. 221.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI IN ACTA APOSTOLORVM.

Inſcribendus fuerat,

Catena SS. PP. in Acta Apoſtolorum, & in Epiſtolas Paulli, excepta ad Hebraeos, quae deeſt.

HOrum Commentariorum aliud exemplar occurrit Plut. IV. Cod. I. qui inſuper Epiſtolas Catholicas continet, quae in hoc Codice non habentur. Catena haec, teste Fabricio loco inferius citato, collecta eſt ab Oecumenio, qui variorum Patrum commentarios retulit, ac praecipue Io. Chryſoſtomi, ex quo deſumta fuere prima Catenae verba, adſcriptumque idcirco fuit tum in memorato Cod. I. Plut. IV. tum COD. XIX.

in

in hoc, de quo agimus, Ἰωάννου τῦ Χρυσοςόμυ. Sed ex contextu manifeste deprehendimus, Oecumenium, auctoritatibus, & fragmentis SS. PP. uti Basilii, Eusebii, Apollinaris, Isidori, Origenis, & aliorum, hunc Commentarium contexisse. Exstat autem edita haec Oecumenii Catena in Acta Apostolorum, Epistolas Catholicas, & Paullinas una cum Aretae Commentario in Apocalypsin Graece Veronae typis luculentis A. MDXXXII. fol. quam edit. tum in huius, tum in aliorum Codicum recensione prae manibus habuimus. Vide plura de Oecumenio apud Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 17. Tom. VII. p. 788.

I. p. 1. Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν Πράξεων συγγραφεισῶν παρὰ τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ, καὶ εὐαγγελιςῦ Λυκᾶ. *Incipiunt Deo iuvante Acta Apostolorum conscripta a S. Apostolo, & Evangelista Luca*. Primo sistitur τὸ κείμενον cynnabari conscriptum, quod tamen suis locis non recitatur, sed innuitur tantum. Succedit ἑρμηνεία, quae ut diximus Io. Chrysostomo tribuitur, quum scribatur ἑρμηνεία Ἰωάννυ τῦ Χρυσοςόμυ. Catena itaque inc. Οὗτος ὁ μακάριος Λυκᾶς μαθητὴς ἦν Παύλυ, διὸ καὶ ἐκείνυ τὰς πράξεις μᾶλλον ἐγίνωσκε τῶν ἄλλων· περὶ ῦ αὐτὸς ὁ θεσπέσιος Παῦλος λέγει, Λυκᾶς ἐςι μόνος μετ' ἐμῦ· καὶ πάλιν πρὸς Κορινθίυς· οὗ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, κ. λ. Hoc initium valde diversum est ab edit. cit. nec mirum: nam quae ibi fusius pertractantur, in Codice strictius, & cursim attingi saltem quoad haec prima Actorum Capita, deprehendimus. Des. εὐθέως δὲ ἤρξατο κηρύσσειν, ἐπιλαβομένυ ἐννεακαιδεκάτυ ἔτυς Τιβερίυ Καίσαρος, καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει Νέρωνος τελειοῦται, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθείς. Hic autem finis mire cum edito concordat. Heic notandum, inter pag. 29. & 30. bibliopegi incuria, duos quaterniones male insertos fuisse, partem scholiorum in Epistolam ad Romanos, & ad Corinthios continentes, qui si suo loco reponantur, nimirum post pag. 81. omnia recte convenient.

II. pag. 42. Sequuntur scholia, seu diversorum SS. Patrum Catena in Epistolas Paullinas, quibus fere singulis binae praeeunt Hypotheses, Euthalii nimirum, ac Theodoreti. Euthalianas recensuimus in Cod. XIII. Plut. VI. pag. 123. a N. VI. ad XX. quare de ipsis deinceps ne verbum quidem. Quae ex Theodoreto adferuntur, eas tantum de more recensebimus. Epistolae ad Romanos sola Hypothesis Euthaliana praecurrit. Commentarius inc. Τὸ ἀπῦσι γράφειν αἴτιον τῦ κεῖσθαι αὐτῦ τὸ ὄνομα· διατοῦτο δὲ ἀπὸ Σαύλου εἰς Παῦλον μετετέθη, ἵνα μηδ' ἐν τύτῳ ἔλαττόν τι ἔχῃ τῦ κορυφαίυ Πέτρυ, κ. λ. Quae quidem verba in edit. cit. paullo post initium occurrunt, & Photii nomen in margine adscriptum habent; ex quo patet breviores esse, magisque contractos nostri Codicis Commentarios. Des. θεμέλιον καὶ ὅρον ἀεὶ ταύτην ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Patres, quorum nomina scholiis hisce interferuntur, sunt Basilius ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας ἐπιςολῆς, Cyrillus, Dionysius Alexandrinus, Gennadius, Ioannes (nempe Chrysostomus) Isidorus, Oecumenius, Acacius, Severianus, Theodoretus, Gregorius Nyssenus.

III. pag. 90. Πρὸς Κορινθίυς πρώτη. *Ad Corinthios I.* Theodoreti Hypothesis inc. Ὁρῶν ὁ δαίμων ὕτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον, κ. λ. Des. τῆς ἀπονοίας διορθῦται τὸ πάθος ἐν πρώτοις. Commentarius inc. Ἐκ τῦ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι διορθῦται αὐτύς. Des. εἶτα ἐπειδὴ αὐτῶν πολλὰ καθήψατο, νῦν θεραπεύει αὐτύς. In cit. edit. & in aliis Codicibus adhuc alia quaedam pauca supersunt. Scholiorum auctores sunt Athanasius, Cyrillus, Dionysius, Eusebius, Gennadius, Gregorius, Ioannes, Methodius ἐκ τῦ περὶ ἀναςάσεως λόγυ, Oecumenius, Severianus, Theodoretus, & fortasse alii, quorum nomina videntur a scriptore fuisse praetermissa.

IV. pag. 136. Πρὸς Κορινθίυς β'. *Ad Corinthios II.* Brevissima Theodoreti Hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιςολὴν ζητεῖς. Des. ἵνα πλέον ἀποδώσωσι πρὸς ἀρετήν. Commentariorum initium: Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ πέμψας. Finis: ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τῦ παρακλήτυ πνεύματος τῦ Θεῦ. In hisce, praeter Ioannem, Oecumenium, & Theodoretum, nullus alius interpres apparet.

V. pag. 180. Πρὸς Γαλάτας. *Ad Galatas*. Theodoreti Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιςολή. Des. ἀλλ' αὐτῦ τῦ Χριςῦ ἦν μαθητής. Commentarius vero inc. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητής. Des. καὶ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι. Interpretes sunt Cyrillus, Gennadius, Ioannes, Oecumenius, Severianus, Theodoretus.

VI. pag. 199. Πρὸς Ἐφεσίυς. *Ad Ephesios*. Hypothesis Theodoreti inc. Ἡ Ἔφεσος μητρόπολις μέν ἐςι τῆς Ἀσίας. Des. γράφει δὲ ἀπὸ Ῥώμης τὴν ἐπιςολὴν, ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων. Commentarius inc. Ὅρα πόση ἦν τότε ἀρετή. Des. μᾶλλον δὲ καθ' ἑκάςην ἐπιδιδῦσα τὴν ἡμέραν ὤφειλεν εἶναι. In huius Epistolae interpretatione unius Oecumenii nomen apparet.

VII. pag. 218. *b.* Πρὸς Φιλιππησίυς. *Ad Philippenses*. Theodoreti Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππήσιοι τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Des. δι' ὃ πάντα σφόδρα φιλῶν αὐτὺς φαίνεται. Interpretatio inc. Ἐνταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιςέλλων. Des. τὸ σύνηθες αὐτῷ, εὐχῇ παύει τὴν ἐπιςολὴν καὶ νῦν. Heic quoque solus legitur Oecumenius.

VIII. pag. 234. *b.* Πρὸς Κολασσαεῖς. *Ad Colossenses*. Theodoreti Hypothesis inc. Ἐν πολλοῖς ὁ ἀπόςολος τὴν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ πατέρα δηλοῖ μεσιτείαν. Des. τὴν ἐπιςολὴν διορθῦται ὁ Παῦλος. Commentariorum initium: Εἰ Ἰησῦ Χριςῦ ἀπόςολός εἰμι, καὶ θέλημα τῦτο τῦ πατρός ἐςιν. Finis: Ἐκ τῦ ἀντιγράφυ μὴ εὑρὼν καλῶς τὰς παραγραφὰς τῦ μακαρίυ Ἰωάν-

 νου

νυ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς, συνέγραψα αὐτὰς ὅπως ἠδυνάμην· εἰ ὖν εὑρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κῦφον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴςω ὁ ἀναγινώσκων ἐμὸν εἶναι τὸ πταῖσμα. Interpretes nominantur Cyrillus, Theodoretus, & Oecumenius, cuius nomen adſcriptum habent ea, quae mox retulimus, quaeque magis magiſque ipſum Catenae collectorem evincunt.

IX. pag. 245. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Theſſalonicenſes I.* Sola huic Euthalii Hypotheſis praecurrit. Scholia inc. Διατί οὔτε ἀπόςολον, ὔτε δῦλον Χριςῦ. Deſ. ὅπυ δὲ χάρις Χριςῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ συμπαρομαρτεῖ. Auctores ſcholiorum occurrunt Baſilius, Oecumenius, & Severianus.

X. pag. 258. *b.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Theſſalonicenſes II.* Theodoreti Hypotheſis inc. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ ἔγραψεν. Deſ. διὰ πάντων ἀληθεῖς τὰς τοῦ κυρίου προρρήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτως ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο, καὶ πρόσχες τὰς ἐκεῖ παραγραφάς. Deſ. πάλιν, ὡς ἔθος αὐτῷ, εὐχῇ κατέλυσε τὴν ἐπιςολήν. Gennadius, Oecumenius, & Severianus ſunt interpretes.

XI. pag. 266. Πρὸς Τιμόθεον πρώτη. *Ad Timotheum I.* Breviſſima Theodoreti Hypotheſis inc. Τί δήποτε καὶ ἄλλυς μαθητὰς ἔχων ὁ Παῦλος, κ. λ. Deſ. τὰ διδασκάλῳ πρέποντα λοιπόν. Catena inc. Τὸ ἄτυφον καὶ νῦν δείκνυσι. Deſ. καὶ δῆλον ἐξ ὧν περὶ τὴν πίςιν ἐναυάγησαν. In cit. edit. alia quaedam pauca ſubſequuntur. Oecumenium, & Baſilium interpretes habet.

XII. pag. 282. Πρὸς Τιμόθεον δευτέρη. *Ad Timotheum II.* Brevis item Theodoreti Hypotheſis inc. Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιςολήν. Deſ. ὕτω τῇ φροντίδι τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχρονικότα. Comment. inc. Ἀπόςολός εἰμι, φησὶν, ἐπὶ τῇ ἐπαγγελλομένῃ ζωῇ. Deſ. ἢ ὥςε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν. Oecumenius, & Theodoretus in hac Epiſtola nominantur interpretes.

XIII. pag. 292. *b.* Πρὸς Τίτον. *Ad Titum.* Breviſſima Theodoreti Hypotheſis inc. Ὁ Τίτος θαυμάσιός τις ἦν μαθητής. Deſ. μᾶλλόν ἐςιν. Commentarius inc. Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι. Deſ. οἷον διὰ τῆς πίςεως. Iidem qui ſuperiores, ſunt interpretes.

XIV. pag. 297. *b.* Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem.* Theodoreti Hypotheſis inc. Ὁ Φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν ἀνήρ. Deſ. οὐκ ἔδει καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς. Scholia inc. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην. Definit imperfecte in verbis: ἐνταῦθα δὲ δείκνυσιν, ὅτι τῷ δεσπότῃ συμφέρον βύλεται μᾶλλον· εἰ γὰρ σύ, φησι, χρεω . . . . quae incidunt in edit. cit. pag. 795. v. 14. Reliqua deſunt mutilato Codice. Subſcriptiones, ut in dicta edit. Veronen. & ſtichometriam, ut in Codice XXVII. Plut. VI. habent Epiſtola II. ad Corinthios, ad Coloſſenſes, I. & II. ad Theſſalonicenſes, & I. ad Timotheum. Subſcriptionem tantum Epiſt. ad Romanos, & ad Timotheum II. Stichometriam vero ſine ſubſcriptione Epiſt. ad Epheſios. Reliquae carent utraque. Animadvertendum praeterea eſt, in margine adſcripta fuiſſe cynnabari Capita Epiſtolarum, & pericopas Lectionum pro tempore iuxta Graecorum ritus in Officio legendarum. Similem fere Catenam in Epiſtolas Paullinas habemus etiam infra in Codice X. Plut. IX. & in Codd. IV. VI. VII. & XIX. Plut. X. ex quibus ea quae heic deſunt, ſuppleri commode poſſent.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. Sec. XII. in fine mutilus. Conſtat foliis 298.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΚΑΣΣΙΑΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CASSIANI VARIA.

Titulus ita reſtituendus.

Anaſtaſii Sinaitae quaedam de terminis Theologicis circa myſterium Incarnationis. S. Maximi diſputatio cum Pyrrho, & alia opuſcula. Ioannis Caſſiani de VIII. vitioſis cogitationibus Liber.

I. p. 1. Ἀθανασίυ (lege Ἀναςασίυ) τοῦ ἁγιωτάτυ πατριάρχυ Ἀντιοχείας ἔκθεσις ἐν ἐπιτομῇ περὶ πίςεως. *Athanaſii* (corr. *Anaſtaſii*) *SS. Patriarchae Antiocheni brevis expoſitio Fidei.* Eſt autem pars operis, quod ſub Anaſtaſii monachi Sinaitae, ac deinde Epiſcopi Antiocheni A. C. DLXI. nomine circumfertur, cui titulus, Ὁδηγὸς, ſeu *Viae dux*, contra Acephalos & Severianos; quod quum inter Opera Iac. Gretſeri S. I. edit. Ratisbon. Anno MDCCXL. fol. occurrat Tom. XIV. p. 1. ſeqq. nos in huius Codicis recenſione hanc editionem prae manibus habuimus, ut quantum ab eadem diſcreparet, innueremus. Initium nobis ſecunda ſuppeditat pagina (nam primae ſcriptura prorſus evanuit) ex verbis: καὶ μάλιςα τοῖς ἁπλυςέροις τὸ ἀκούειν, κ. λ. quae incidunt in cit. edit. pag. 12. & conſtituunt partem Capitis I. Deſ. σύνθετον ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, καὶ εὐχερῶς φθείρεται. Quae ſunt ultima Cap. II. verba, ibid. pag. 37. In progreſſu tamen huius opuſculi, aliqui identidem defectus apparent; ac primo quidem poſt illa, καθὼς περὶ αὐτῦ διὰ πλάτυς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, καὶ ἐν ἑτέροις εἰρήκαμεν, [loc. cit. p. 15.] quibus in Codice ſubiicitur concluſio, τῷ δὲ Χριςῷ ἡ δόξα εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμὴν, quae ſequuntur in edit. uſque ad Cap. II. tota in Codice deſiderantur, qui ſtatim ad definitiones deſcendit, hoc ipſis monito praefixo: Ἔνθα κεῖται τὸ α. ὅρος δηλῦται· ἔνθα δὲ πρόκειται τὸ β. τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ· ὅπου δὲ πάλιν τὸ γ. τὺς τρόπυς σημαίνει· κἀκεῖνο δὲ εἰδέναι χρὴ, ὅτι περ πᾶν τὸ οἱονῦν ζήτημα, ἢ ἐρώτημα, τρεῖς τινας ἐρωτήσεις, καὶ ἐξετάσεις ἔχει, ὕτως ἀπορυμένων παρ' ἡμῶν πρὸς τὺς ἀντιδίκυς, οἷον. Huius moniti pars altera legitur in editione in fine Capitis I. altera ini- COD. XX.

initio II. cuius totam inscriptionem longiusculam omittit Codex. Sequitur igitur instar tituli rubris, ac maioribus litteris exarata prima Quaestio: Τί Θεός; καὶ κατὰ τί εἴρηται Θεός; καὶ ὁσαχῶς νοεῖται Θεός; tum ad ipsam responsio: Καὶ ὅτε μὲν ἐρωτῶμεν λέγοντες, τί ἐστι Θεός; κ. λ. quae omnia licet aliquantum diversa, incidunt loc. cit. pag. 17. Concordat deinde in reliquis usque ad Caput, quod inscribitur Περὶ φύσεως, cuius omittuntur in Codice ea omnia, quae leguntur in editione pag. 20. post verba, ὥσπερ εἶπον, οὐσία, καὶ φύσις, καὶ γένος, καὶ μορφὴ, usque ad finem. Quae vero unica quaestione *de Anima* comprehenduntur ibid. pag. 28. ea Codex in tres dividit partes, titulo singulis adiecto, nimirum Περὶ ψυχῆς, Περὶ νοῦ, Περὶ αἰσθήσεως. Aliquod etiam discrimen in sequenti occurrit Capite Περὶ φθαρτοῦ, pag. 30. nam quae in editione instar scholii subiiciuntur, ex iis Codex novum Caput orditur, titulo apposito Περὶ ἀνθρώπου, eiusque initium est: Τί ἄνθρωπος; καὶ κατὰ τί εἴρηται ἄνθρωπος; Ἄνθρωπός ἐστι ζῶον λογικὸν, κ. λ. Ex penultimo tandem Capite Περὶ ἐτυμολογίας, plurima praetermittuntur. Ex iis enim omnibus, quae intercedunt inter verba, ἢ διὰ τὸ σῶμα φρουρεῖν ἀπὸ ῥύπου, & ἰστέον ὅτι καὶ αἱ δύο προσηγορίαι τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. quae duas occupant paginas cit. editionis, duodecim tantum versus habentur in Codice. Harum Quaestionum, seu Definitionum nonnullae leguntur inter S. Maximi Opera Tom. II. edit. Paris. Anni MDCLXXV. fol. pag. 78. Exstant etiam G. L. Tom. II. Operum S. Athanasii; Graece autem tantum in Ms. Codice Bavar. N. CXVI. a quo tamen valde discrepat Athanasii editio, quippe longe illo brevior. His obiter praenotatis, ad alia Codicis progrediamur Opuscula.

II. pag. 42. Sequitur S. Maximi Disputatio cum Pyrrho Monothelita A. C. DCXLV. cui praecedit eiusdem sancti monachi pictura, his senariis a paullo recentiori manu adscriptis:

Τὴν γλῶσσαν, ὡς μάχαιραν ἠκονημένην
Ἔχων, Μάξιμε, κατατέμνεις τὴν πλάνην
Μονοθελητῶν εὐσθενῶς τῶν ἀφρόνων,
Οἳ γλῶσσαν ἐκτέμνουσι σὴν μεμηνότες
Μετὰ τομὴν ᾄδουσαν ἐνθέως λόγους.

Linguâ instar gladii acuminati
Instructus, Maxime, dissecas errorem
Monothelitarum fortiter insipientium,
Qui linguam tuam exscindunt furore perciti,
Exscissam illam divinos sonitus edentem.

Disputationis titulus est: Παρασημείωσις τῆς γενομένης ζητήσεως χάριν τῶν κεκινημένων περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, παρουσίᾳ Γρηγορίου τοῦ εὐκλεεστάτου Πατρικίου, καὶ τῶν συνευρεθέντων αὐτῷ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ λοιπῶν θεοφίλων ἀνδρῶν, παρὰ Πύῤῥου, τοῦ γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ, μηνὶ Ἰουλίῳ, ἰνδικτίωνος τρίτης, Πύῤῥου μὲν συμμαχοῦντος τῇ παρεισαχθείσῃ παρ' αὐτοῦ τε, καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ καινοτομίᾳ, τουτέστι τοῦ ἑνὸς θελήματος· τοῦ δὲ συνηγοροῦντος τῇ ἄνωθεν εἰς ἡμᾶς ἐλθούσῃ πατρικῇ τε καὶ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ· διὰ τοῦ ῥηθέντος ὑπερφυοῦς ἀνδρὸς [φημὶ δὲ Γρηγορίου τοῦ ὑπερευφήμου Πατρικίου] τῶν λεχθέντων ἀνδρῶν ἀλλήλοις προσοψισθέντων· προκατήρξατο τῆς πρὸς Μάξιμον διαλέξεως Πύῤῥος. *Acta disputationis motorum caussa Ecclesiasticorum dogmatum, coram Gregorio gloriosissimo Patricio, unaque consessu praesentium sanctissimorum Episcoporum, reliquorumque piorum ac nobilium virorum a Pyrrho quondam Patriarcha CPolitano, & Maximo religiosissimo monacho, mense Iulio, indictione III. Pyrrho quidem novum dogma de una voluntate, a se, & a suo Byzantii decessore, Sergio prave introductum defendente; Maximo autem Patrum doctrinam & Apostolicam, ad nos a principio derivatam tuente: quum videlicet eximii viri (praeclarissimi scilicet Gregorii Patricii) opera, dicti viri in conspectum mutuo venissent. Porro sic Pyrrhus disputationem cum Maximo aggressus est.* Inc. Πύῤῥος. Τί σοι κακὸν ἐποιήσαμεν, κῦρι ἀββᾶ Μάξιμε, κ. λ. Des. ἑνώσας δὲ ἑαυτὸν διὰ τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, χάριτι, κ. λ. Exstat in Maximo Combefisii edit. Paris. A. MDCLXXV. Tom. II. pag. 159.[1]

III. pag. 107. *b.* Sequitur eiusdem fragmentum ἀνεπίγραφον unius paginae, cuius initium: Διττὴ ἡ δειλία, ἡ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λογισμῶν, ἡ δὲ κατὰ συστολὴν φύσεως. Finis: οὐκ ἔλλειψις φυσικῆς ἐνεργείας. Unde vero fuerit excerptum, quum admodum sit exiguum, expiscari minime potuimus. Agitur autem in eo de duplici metus specie, & videtur ad sequens Caput pertinere.

IV. pag. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ, Πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. *Eiusdem, de eo quod scriptum est „ Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste „.* Inc. Εἰ τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον, συστολῆς ἔμφασιν ἔχον, κ. λ. Des. διὰ σαρκὸς αὐτουργήσας μυστήριον. Ib. p. 32.

V. pag. 111. Ἐρώτησις πρὸς τὸν Ἀββᾶν Μάξιμον. *Quaestio Abbati Maximo proposita.* Prima quaestionis verba sunt: Ἐπειδὴ Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασι φαίνεται, κ. λ. Responsio inc. Τρεῖς ἀποκαταστάσεις οἶδεν ἡ ἐκκλησία. Des. καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατασταθῆναι, καὶ . . . . Pauca desunt, ut ex cit. edit. patet Tom. I. p. 304. ubi Quaestio est XIII.

VI. pag. 112. Εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν συντακτήριος. *Oratio valedictoria coram CL. Episcopis habita.* Inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Des. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ἡμῶν, ἀμήν. Est Oratio XXXII. S. Gregorii Nazianzeni, Operum edit. Paris. apud Claudium Morellum A. MDCIX. fol. Tom. I. pag. 510.

VII.

(1) Primus tamen hanc Disputationem Graece in lucem edidit Eminentiss. Card. Baronius in fine Tomi VIII. Annal. Eccles. cum Latina Franc. Turriani interpretatione.

VII. pag. 146. Τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τῦ ὁμολογητῦ κεφάλαια δογματικά. *S. P. N. Maximi Confessoris Capita Dogmatica*. Primum inc. Εἷς Θεὸς ἄναρχος, κ. λ. Vltimum des. ἐλάχιςόν τι ἐ μέτριόν ἐςιν· Sunt Capita C. quae in edit. cit. Tom. I. pag. 461. inscribuntur, *ad Theologiam, Deique Filii in carne dispensationem spectantia Capita ducenta*, quo numero comprehenduntur etiam alia C. quae sequuntur.

VIII. pag. 178. Τῦ αὐτῦ ἕτερα κεφάλαια ἑκατόν. *Eiusdem alia Capita centum*, quorum primum inc. Εἷς Θεὸς, ὅτι μία Θεότης, κ. λ. Vltimum des. τῦ λόγυ γεγονὼς κατοικητήριον, Ibid. a p. 484. ad pag. 511. & inscribuntur, *Centena iterum Gnostica Capita*.

IX. pag. 228. *b*. Τῦ αὐτῦ ἕτερα κεφάλαια ρ'. *Eiusdem alia Capita C.* Primum inc. Τὸ κυρίως ὂν ἐκ τῶν μὴ κυρίως ὄντων ὅτι ἐςὶ, μόνον γινώσκεται, ὃ τῇ πρὸς αὐτὰ σχέσει ὅτι ἐςὶ γινωσκόμενον. Vltimum des. τῶν μὴ ὄντων ἐξαφανίζων τὴν γένεσιν. Haec Capita C. eo saltem ordine, quo leguntur in Codice, reperire loc. cit. minime licuit; unum quidem, aut alterum occurrit in prima Centuria eorum, quae *ad Theologiam, & Oeconomiam pertinent, deque Virtute ac Vitio* inscribuntur, nimirum sextum & septimum in editione, in Codice vero octavum & nonum, cui statim succedit decimum octavum, iis quae interiacent Capitibus praetermissis.

X. pag. 282. Τῦ αὐτῦ κεφάλαια δογματικὰ ιε'. *Eiusdem Capita dogmatica XV.* Primum inc. Ἓν ἐςι τὸ ὑπεράναρχον, κ. λ. Vltimum des. ὑπὸ τῆς φυσικῆς περιγραφῆς ζημιωθησώμεθα. Sunt prima XV. Capita mox memoratae Centuriae loc. cit. pag. 512.

XI. pag. 293. Τῦ Ἀββᾶ Κασσιανῦ τῦ Ῥωμαίου περὶ τῶν τῆς κακίας ὀκτὼ λογισμῶν. *Abbatis Cassiani Romani de octo vitiosis cogitationibus* [1]. Inc. Πρώην τὸν περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαντες λόγον, νῦν πάλιν ἐπὶ τῦ παρόντος ταῖς ὑμετέραις εὐχαῖς θαῤῥήσαντες. Des. δι' ὧν ἡ τελεία ἀγάπη κατορθῦται χάριτι τοῦ Θεοῦ, ἀμήν. Octo igitur sunt Capita, I. περὶ γαςριμαργίας, II. περὶ πορνείας, III. περὶ φιλαργυρίας, IV. περὶ ὀργῆς, V. περὶ λύπης, VI. περὶ ἀκηδίας, VII. περὶ κενοδοξίας. VIII. περὶ ὑπερηφανείας. De hac Ioannis Cassiani Graeca versione vide Lambecium Lib. IV. Commentarior. pag. 166. ubi agitur de Cod. CLXV. N. 43.

In ultima Codicis pagina haec a pervetusta item manu subscripta leguntur: Κύριε βοήθει τὺς ἔχοντας τὸ βιβλίον τῦτο, ἡ συγχώρησον αὐτοῖς ὅσα ἥμαρτον ἐν λόγῳ ἡ ἔργῳ, ὡς φιλάνθρωπος Θεὸς κατὰ .... *Domine adiuva possessores huius libri, & remitte iis, quaecumque dicto factoque commiserint, pro tua benignitate Deus .....*

Codex Graecus membran. Ms. in 12. Sec. XII. minuto ac perspicuo charactere, sed valde mendoso exaratus. Constat foliis 347.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΩΑΝΝΟΥ.

EPISTOLA ABBATIS IOANNIS.

Titulus immutandus.

Ioannis Sinaitae Scala Paradisi cum prolegomenis, & Sermo ad Pastorem.

I. pag. 1. Occurrit primo Ἐπιςολὴ τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννυ ἡγουμένυ τῆς Ῥαϊθοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀξιάγαςον τῦ Σινᾶ ὄρυς ἡγύμενον. *Epistola Abbatis Ioannis Praesidis coenobii Rhaithuni ad Ioannem virum admirandum asceterio in monte Sina Praefectum*. Inscribitur: Τῷ ὑπερφυεςάτῳ, ἐ ἰσαγγέλῳ πατρὶ πατέρων, ἡ διδασκάλῳ τῷ ὑπὲρ λίαν, ὁ ἁμαρτωλὸς Ἰωάννης τῆς Ῥαϊθῦ ἡγύμενος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Viro sublimissimo, caelitumque aemulo, patri patrum, praestantissimo doctori, Ioannes peccator Rhaithuni monasterii Antistes in Domino gaudere*. Inc. Γινώσκοντες ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς τὴν ἐν κυρίῳ ἀδιάκριτόν συ. Des. ἀπλανῆ ἄνοδον πρὸς τὸν Θεὸν πᾶσιν ὑποδείξειεν. Ἔῤῥωσο ἐν κυρίῳ, τιμιώτατε πάτερ. Haec Epistola mutila erat in Cod. XVII. Plut. VII. deerat autem omnino in Cod. XX. eiusdem Plut. COD. XXI.

II. p. 2. *b*. Sequitur in Scalam Prologus, cuius initium: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ, κ. λ. finis: μὴ ἀπιςῶμεν τοῖς δράμασιν, inserta triginta graduum tabula, ut in Cod. XX. Plut VII. pag. 266. §. I. Prologo succedit Vita Ioannis Climaci, a Daniele monacho conscripta, & Epistola, qua superiori Ioannis Rhaithuni respondet: quae omnia vide in dicto Codice XX. §. II. & III. cum quo in omnibus concordat, si illud excipias, ex septem versibus iambis, qui habentur in illo, primos tantummodo duos in hoc exhiberi.

III. pag. 13. *b*. Scalae tandem hic titulus praecedit: Τῦ Ἀββᾶ Ἰωάννυ, τῦ ἡγυμένυ τῶν ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει μοναχῶν, τοῦ ἐπίκλην Σχολαςικῦ, λόγος ἀσκητικὸς, ὃ ἡ ἐπωνυμία Φωτισμὸς, ὃν ἡ ἀπέςειλε τῷ Ἀββᾶ Ἰωάννῃ ἡγυμένῳ τῆς Ῥαϊθῦ, προτραπεὶς παρ' αὐτῦ συντάξαι. *Abbatis Ioannis, monachorum montis Sina Praefecti, cognomento Scholastici, Sermo asceticus, cuius titulus* Illuminatio, *quem Abbati Ioanni, Rhaithuni coenobii Praesidi, misit, quum eius hortatu ipsum conscripsisset*. Inc. Τῦ ἀγαθῦ, ἡ ὑπεραγάθυ, ἡ παναγάθυ Θεοῦ. Des. τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεςι, ἐ ἦν, ἡ ἔςαι, εἰς τὺς ἀορίςυς αἰῶνας φῶς, ἀμήν· νυνὶ δὲ μένει τὰ τρία ταῦτα, πίςις, ἐλπὶς, ἀγάπη, μείζων δὲ πάντων ἀγάπη. In calce alius iterum index graduum; sed, ut in aliis Codicibus animadvertimus, inverso ordine dispositus subiungitur.

IV. p. 321. *Eiusdem Sermo ad Pastorem*. Inc. Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ. Des. ἡ δὲ ἀγάπη ἐςὶν ὁ Θεός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In extrema pagina haec amanuensis legitur subscriptio; Πό-

(1) In Cod. Biblioth. Coislin. apud Montemfalconium inscribitur *De octo vitiis Capitalibus*.

Πόνημα ἐλεεινοῦ Ματθαίου, ϗ ἀναξίου ἱερομονάχου. Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ἱερὰ ϗ θεία βίβλος μηνὶ Δεκεμβρίῳ κε'. ἰνδικτίωνος ζ'. ἔτους ͵ϛωλβ'. *Opus miserabilis Matthaei, & indigni hieromonachi. Absolutus est hic sacer, ac divinus liber mense Decembri, die XXV. Indictione VII. Anno* 6832. (Christi MCCCXXIV.) Hunc innuere Codicem videtur Monsfalconius Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 68. qui tamen legit 6833. (Christi MCCCXXV.)

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 347.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS DAMASCENI VARIA.

Nimirum.

Sacra Parallela.

COD. XXII. PRaecedit index omnium titulorum sub unaquaque alphabeti littera contentorum, sed initio mutilus; incipit enim a XXII. titulo litterae Α, qui est Περὶ ἀνθρωπαρέσκων, καὶ προσποιητῶς καὶ ὑπούλως διακειμένων. Hic index, qui primas octo Codicis paginas implet, fere convenit cum illo Codicis Rupefucaldini, quem integrum refert Lequienius in sua Operum Ioannis Damasceni editione G.L. Paris. An. MDCCXII. fol. Tom. II. pag. 731. Quae tamen discrimina nobis recensentibus sese obtulerunt, adnotare heic lubet.

Στοιχεῖον itaque Α titulis XIII. longius est in nostro, quam in illo, qui quidem sunt sequentes, nimirum, inter XLVI. & XLVII. inseritur titulus Περὶ τῆς ἀϊδίου θεότητος τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος. Inter LVI. & LVII. titulus Περὶ ἀσεβῶν ϗ ἁμαρτωλῶν ἀνδρῶν. Inter LVII. & LVIII. Περὶ ἀναστάσεως ϗ ἡμέρας κρίσεως, καὶ αἰωνίου κολάσεως. Inter LXI. & LXII. Περὶ ἀρχομένων, ὅτι χρὴ τοῖς ἄρχουσιν ὑπείκειν. Inter LXV. & LXVI. inferuntur duo, nimirum Περὶ ἀκτημοσύνης, ϗ αὐταρκείας, ϗ ὀλιγοδείας, & Περὶ ἀπάτης κατὰ οἰκονομίαν γενομένης· ϗ ὅτι ἐπαινετὴ, εἰ χωρὶς δόλου. Inter LXVIII. & LXIX. tres, scilicet Περὶ ἀγνωμονούντων ϗ ἀχαριστούντων, Περὶ ἀδελφῶν γνησίων, & Περὶ ἀδελφῶν ἤτοι προσαιτούντων. Inter LXIX. & LXX. alii duo, Περὶ ἀγγαρείας, & Περὶ ἀδίκων αἰτήσεων· ϗ ὅτι τὰς ἀδίκας αἰτήσεις οὐ χρὴ πρὸς πέρας ἄγειν. Denique inter LXXI. & LXXII. alii duo inferuntur, videlicet, Περὶ ἀποταξαμένων, ϗ ἐξ ὑποστροφῆς ἐκεῖνα πραττόντων. Περὶ ἀσπασμοῦ, ὅτι τὸ μετριάζειν ϗ συμπεριφέρεσθαι, εὔνοιαν προξενεῖ.

Στοιχεῖον Β duobus item longius, qui inter XI. & XII. inferuntur, suntque Περὶ βδελυγμάτων, ϗ τῶν λεγομένων θεῶν, & Περὶ τοῦ βίου τούτου, ὅτι ἐπίμοχθος, ϗ ἐπικίνδυνός ἐστι.

Στοιχεῖον Γ quatuor longius, quorum primus inter XI. & XII. insertus, est Περὶ γυμνασίου, καὶ ἀσκήσεως, alii tres XVIII. excipiunt, iique sunt Περὶ γαστριμαργίας, ϗ κόρου, Περὶ τῶν φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν, & Περὶ τῶν μὴ φυλαττόντων τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν.

Στοιχεῖον Δ quinque titulis longius. Vnus inter I. & II. positus, est Περὶ διδασκαλίας, ϗ διδασκάλων. Alter inter VII. & VIII. est Περὶ διαβολῆς, ϗ τῶν διαβολὰς δεχομένων. Tertius inter XXVII. & XXVIII. est Περὶ δικαίων ϗ κακῶν, ϗ ἀγαθῶν ἀνδρῶν. Quartus inter XXXI. & XXXII. est Περὶ δικαιολογίας, ϗ τίνες ἐδικαιολογήσαντο πρὸς τὸν Θεόν. Quintus denique inter XLII. & XLIII. est Περὶ δανείζοντος ϗ δανειζομένου, ϗ περὶ τόκων.

Στοιχεῖον Ε sex longius, quorum primus inter XXXII. & XXXIII. est Περὶ εὐχαριστούντων ϗ εὐγνωμονούντων, ϗ ὅτι δεῖ τοὺς εὐεργέτας κηρύττειν. Alter inter XLV. & XLVI. est Περὶ εὐθηνίας ϗ εὐπορίας. Quatuor reliqui L. & ultimo titulo subnectuntur; sunt autem Περὶ εὐδοκιμήσεως, ὅτι εὐχῆς ἄξιον τὸ κατόρθωμα. Περὶ ἐκδικήσεως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀδικουμένοις γινομένης, ὅτι χρὴ Θεῷ ἐπιτρέπειν τὰ τῆς ἐκδικήσεως. Περὶ εὐθυνομένων, ϗ δίκας εἰσπραττομένων, ϗ ὅτι οὐκ ἄλλος ἀντὶ ἄλλου εἰσπράττεται. Περὶ ἐλεγμῶν.

Στοιχεῖα Ζ, Η, & Θ penitus concordant.

Στοιχεῖον Ι duobus est longius, qui ultimo subiunguntur, suntque Περὶ ἰαμάτων ὑπὸ κυρίου, ϗ προφητῶν, ϗ ἀποστόλων, & Περὶ ἱκετευόντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

Στοιχεῖον Κ uno longius, inter XXI. & XXII. inserto, qui inscribitur, Περὶ κτηνῶν, ϗ προνοίας αὐτῶν.

Στοιχεῖον Λ item uno longius, qui ultimum excipit, & est Περὶ λογομαχούντων, καὶ ἀμφισβητούντων περὶ τὴν πίστιν.

Στοιχεῖον Μ duobus longius, qui IV. inter & V. inserti ita habent: Περὶ μεταβατῶν μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Περὶ μισθωτοῦ, ϗ τῶν ἀποστερούντων μισθούς.

Στοιχεῖον Ν concordat.

Στοιχεῖον Ξ tres titulos complectitur, quorum postremi duo (nam unus tantum in Rupefucaldino exsistit) inscribuntur Περὶ ξένων πραγμάτων, ϗ τῶν σπανίως ἔν τισιν εὑρεθέντων. Περὶ ξένων κολάσεων ἀπὸ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις δικαίως ἐπενεχθεισῶν.

Στοιχεῖον Ο concordat.

Στοιχεῖον Π tribus est longius, qui LV. & ultimo adiiciuntur: nimirum, Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐν σπουδῇ προΐστασθαι. Περὶ πλήθους, ϗ δήμου πόλεως. Περὶ τῶν πεποιθότων εἰς κενὰ ϗ μάταια, ϗ εἰς τὰς τῶν ἀνθρώπων προστασίας, ϗ μὴ εἰς Θεὸν τὴν ἐλπίδα ἐχόντων.

Στοιχεῖον Ρ concordat.

Στοιχεῖον Σ uno longius, qui est Περὶ συναλλαγμάτων, inter II. & III. insertus.

Στοιχεῖα Τ, Υ, & Φ concordant.

Στοιχεῖον Χ uno longius, qui est Περὶ χαιρεκακίας, ϗ τῶν ἀποδεχομένων τὰ πονηρὰ, καὶ ἀτιμαζόντων τὸν δίκαιον.

Στοι-

Στοιχεῖα Ψ, & Ω concordant.

Atque haec quidem quoad primum titulorum indicem; primum, inquam, nam in progressu alii duo occurrunt, quorum alter omnibus quidem alphabeti litteris constat, sed minorem unicuique titulorum numerum adscribit; alter vero licet in littera M desinat, auctius tamen titulis est unumquodque Στοιχεῖον, praeterea παραπομπὰς quoque, nempe *transmissiones* titulorum, ubi opus fuerit, exhibet, quae quid sibi velint, vide in cit. Damasceni edit. pag. 280. In tres igitur partes divisa sunt huius Codicis Parallela. Prima pars, quae adlatum indicem immediate consequitur, incipit pag. 9. a Iobi prophetae enarratione, quae sic habet: Αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με· μετὰ ταῦτα μεταβαλών με ἔπλασας, εἰς δὲ γῆν πάλιν ἀποστρέφεις· ἢ οὐχ ὥσπερ γάλα με ἤμελξας· ἐποίησας δέ με ἴσα τυρῷ, κ. λ. quae pertinent ad primum titulum litterae A, qui est Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως καὶ κατασκευῆς, καὶ ὅσα περὶ ἡμῶν ἐν γραφαῖς ἐμφέρεται. Qui quidem titulus, omnium uberrime pertractatur; duodecim enim integras paginas, & quidem minutissimo, ac supra modum compendioso charactere exaratas, occupant Scripturae, ac SS. Patrum in hunc congestae auctoritates, atque sententiae. Desinit in titulo XXVII. eiusdem litterae A, qui est Περὶ ἀποβεβλημένων καὶ ἀπροσδέκτων πραγμάτων παρὰ Θεῷ. Licet amanuensis errore, numero κη' fuerit designatus, Huius ultima verba sunt Gregorii Theologi ex prima in Iulianum Invectiva, nimirum, μόνην δὲ θυσίαν τιμῶν, ἣν καθαραὶ τῷ καθαρωτάτῳ προσφέρουσι χεῖρες, καὶ νοῦς ὑψηλός τε καὶ ἡγνισμένος, τί θαυμαστὸν, εἰ μηδὲ τὴν ἐκείνου τιμὴν προσεδέξατο πονηρῶς τε καὶ μετὰ πονηρᾶς τῆς διανοίας προσαγομένην. Interim illud animadvertisse non pigeat, hanc primam Parallelorum partem videri cum Rupefucaldino potius, quam cum Vaticano Codice convenire, quorum discrimina Lequienius in suo monito Parallelis praefixo loc. cit. p. 274. obiter adtingit. Etenim praeter memoratam titulorum seriem, illi magis, quam huic consentaneam, leguntur etiam in nostro duo illa Collectoris scholia, a Lequienio ibidem relata; alterum littera A titulo VI. qui est Περὶ ἀνηκόων, καὶ ἀνυποτάκτων, & incidit in pag. 29. *b*. cuius initium: Σχόλιον. Τοῦτο καὶ ἡμῖν ἐξ ἡμετέρων συμβέβηκεν ἁμαρτημάτων, κ. λ. alterum eadem littera, titulo XII. Περὶ ἀναρχίας, ὅτι ἐπιβλαβὴς καὶ ἐπικίνδυνος, καὶ συγχύσεως αἰτία, & incidit in pag. 36. cuius initium: Σχόλιον. Μάθωμεν διὰ τοῦ θείου τούτου, καὶ τῶν ἑξῆς, τί τὸ αἴτιον τῆς καταλαβούσης ἡμᾶς ἀναρχίας, κ. λ. Quas igitur Lequienius de Parallelorum illius Codicis collectore animadversiones diserte eruditeque loc. cit. congessit, eas huic etiam nostro satis apte accommodari posse non immerito iudicamus. Quod vero paullo infra de nostro hoc Codice pronunciat, ubi ait „ *In Bibliotheca etiam Medicea perinde exstat Parallelorum Codex ordine alphabetico digestus, Vaticano non in totum absimilis; sed in quo Patrum sententiae media parte truncatae, non integrae, nec ad longum referuntur. Adduntur insuper hinc inde e scriptoribus profanis symbolae, contra quam sibi Ioannes Damascenus proposuerat* „ id de secunda Parallelorum parte, de qua mox dicemus, arbitror ipsum adfirmasse. Etenim in hac prima in totum Vaticano absimilis apparet; utpote in qua praeter potiorem titulorum partem, qui in illo desunt omnino, paucorum reliquorum, qui utrobique pertractantur, enarrationes ac dicta, vel a diversis Patribus desumuntur, vel, si iidem sint Patres, a diversis tamen ipsorum Operibus sunt excerpta, nec ea quidem truncata, sed integra, & ad longum relata, in primis praesertim titulis, quos uberrime pertractatos supra innuimus. Praeterea quas hinc inde e scriptoribus profanis symbolas additas fuisse subiungit, eae heic nullae sunt: praeter enim Philonem, ex profanis neminem reperias. Atque haec quidem quoad primam Partem satis sit adnotasse.

II. pag. 46. Secundae Parti suus item titulorum alphabetico ordine digestorum index praecedit; indici vero sequens titulus: Βίβλος περιέχουσα τὰ τῶν Παραλλήλων κεφάλαια ἐκ τῆς θείας γραφῆς συλλεγέντα, καὶ συνταχθέντα κατὰ στοιχεῖον παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. *Liber continens Parallelorum capita ex divina Scriptura selecta, & ordine alphabetico disposita a sancto Ioanne Damasceno*. Hic index a Rupefucaldino superius citato aliquantum recedit; nam & minorem titulorum numerum, & diversum ordinem in unaquaque littera deprehendimus; nec tamen ad Vaticanum accedit, quem item Lequienius loc. cit. pag. 281. integrum refert; utpote qui nullas titulorum transmissiones, quae in illo sunt, exhibeat. Primus titulus est Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως, καὶ κατασκευῆς, κ. λ. cuius pertractandi initium fit ἐκ τῆς ἑξαημέρου, *ex opere sex dierum*, hisce verbis: Εἶπεν ὁ Θεὸς, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, κ. λ. Scripturae, ac SS. Patrum loca, ac testimonia in hunc primum titulum congesta, pauciora quidem sunt iis, quae in prima Parte in idem caput adferebantur, plura tamen quam quae habet Vaticanus, apud quem titulus iste ordine est octavus. Ex hac porro littera A, quae iuxta praefixum indicem, titulos complectitur LXIX. quadraginta tres tantum suas habent enarrationes, quorum ultimus est Περὶ τῆς ἀστάτου, καὶ ἀβεβαίου τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καταστάσεως. Succedit hisce pag. 74. Στοιχεῖον N, cuius primus titulus est Περὶ νεότητος, καὶ τῆς νέας ἡλικίας, καὶ ὅσα ἕπεται αὐτῇ. Initium vero sententiarum fit

ex CXVIII. Psalmo, vers. ix. E'ν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτȣ̃ ; ἐν τῷ φυλάξασθαι τȣ̀ς λόγȣς σȣ. Quae vero sequuntur, suis omnino sunt destituta inscriptionibus, ita ut quinam tituli suas habeant enarrationes, qui vero secus, quum praesertim ordinem illum, quem in indice praefixo obtinebant, heic minime servent, non ita facile dignosci queat: nisi incredibilem quamdam diligentiam in singulis perlegendis adhibere velimus: quam provinciam, utpote a nostro instituto alienam, iis demandamus, qui novam huius Operis editionem adornare velint. Quare suspicari etiam possumus, quae superius videntur omissa (nam a XLIII. titulo litterae A ad N fiebat, uti mox vidimus, transgressio) mala Codicis compactione huc fuisse delata. Atque huius quidem bibliopegorum oscitantiae cum multa passim, tum in hoc ipso Codice signa comparent: in prima enim Parallelorum Parte pagina 23. inter 43. & 44. ut lectio sibi constet, reponenda est. Interim operae pretium est animadvertere, plurimas huc profanorum Scriptorum symbolas esse congestas, contra quam sibi Damascenus proposuerat, quorum nomina non inutile putamus in medium proferre; quamvis enim minime nobis sit dubium, quin hic vere Codex sit interpolatus, quod viri docti existimant, gaudendum tamen est, id a valde antiquo Scriptore Heraclii tempore, eruditorum iudicio, fuisse factum, qui multa nobis vetustiorum egregie dicta servaverit. Huius secundae Partis ultima verba sunt ex Aeliano desumta περὶ ζώων ια' λόγȣ κεφ. ιδ'. quae ita habent: ὁ δὲ ϗ ἐφίλα τὸ παιδίον, ϗ ἐφύλαττε, ϗ κείμενον πλησίον ἧδετο, ϗ κνυζομένȣ παρέβλεπε, ϗ καθεύδοντος τῇ προβοσκίδι τὰς μυίας ἀνεσόβει.

III. pag. 126. Tertiam Parallelorum Partem tertius quoque index praecurrit integris octo paginis comprehensus, qui quidem a littera A usque ad litteram M inclusive progreditur, quarum singulis suae subnectuntur titulorum transmissiones, quibus videri cuidam fortasse possit, aliquam ipsi cum Vaticani Codicis Parallelorum indice similitudinem intercedere: quod tamen secus est: nam & plures titulos ac diverse dispositos, unumquodque ϛοιχεῖον complectitur, & quorum sequuntur παραπομπαὶ, eorum ne unus quidem cum Vaticanis concordat. Primus itaque inscribitur: Περὶ τȣ̃, ὅτι ἀγγέλȣς φύλακας ἡμῖν ἐπέϛησεν ὁ Θεός. In quem prima enarratio ab Exodo desumitur: Ι'δȣ̀ ἐγὼ ἀποϛέλλω τὸν ἄγγελόν μȣ πρὸ προσώπȣ σȣ, κ. λ. Primis quatuordecim titulis huius primae litterae, suae sunt inscriptiones praefixae indici respondentes, eosque cum Vaticanis fere consentire deprehendimus, modo diversam numerationem excipias, illudque animadvertas, in nonnullis praeter ea, quae in Vaticano Codice etiam habentur, in nostro alia interdum ex aliis item SS. Patribus adferri. Post titulum XIV. qui est, Περὶ ἀγωγῆς, ϗ παιδείας, nullae aliae, quemadmodum in secunda Parte mox adnotavimus, apparent Capitum inscriptiones. Desinit Codex in titulo XLIV. primae litterae A, qui iuxta indicem appositum est Περὶ ἀναρχίας, ἤτοι λαȣ̃ μὴ ἔχοντος ποιμένα, & quidem in illo ipso scholio, de quo supra mentio facta est, quodque horum collectorem Parallelorum integro saltem seculo, Damasceno antiquiorem prodit: scholii autem verba, quae post allatum Ozeae locum leguntur, ista sunt: Σχόλιον. Μάθωμεν διὰ τȣ̃ θείȣ τȣ́τȣ, ϗ τὰ ἑξῆς, τί τὸ αἴτιον τῆς καταλαβȣ́σης ἡμᾶς ἀναρχίας, ϗ συγχύσεως, ϗ ὡς ȣ̓κ ἄδικος ὁ Θεὸς, ὁ ἐπαφεὶς ἡμῖν τὴν ἐξ ἐθνῶν καταδυναϛείαν· ἐμολύναμεν γὰρ πρὸς τοῖς ἡμῶν ἀτοπήμασι ..... Reliqua desunt Codice mutilato. In hac etiam tertia Parallelorum Parte, praeter Scripturae sanctae, ac Patrum loca atque sententias, uberrima adferuntur ex Scriptoribus profanis fragmenta; quorum omnium accuratissimum indicem contexere nobis erat in animo; sed quum sacrorum Scriptorum, & nonnullorum etiam ex profanis elenchum exhibuerit iam Fabricius Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 30. Tom. VIII. pag. 806. nos eorum tantum nomina alphabetico ordine digesta subiiciemus, quorum in illo nulla occurrit mentio. Ii vero sunt:

Actemenides pag. 121. *b.*
Aelianus pag. 92. 97. *b.* 104. 106. 109. *b.* 112. *b.* 123. 124. 125 *b.* 144. 146.
Aeschines pag. 101. *b.* 178.
Aeschylus pag. 79. 99. *b.* 117. 177. *b.*
Aesopus pag. 173.
Agatho pag. 74. 161. *b.*
Agesilaus pag. 149.
Alchmaeon pag. 166. *b.*
Alexander Rex pag. 118.
Alexis pag. 107. *b.* 145. *b.* 172. *b.*
Anaxagoras pag. 164.
Anaxandrides pag. 144. 168. *b.*
Anaximenes pag. 111. *b.*
Antigonus pag. 121. *b.*
Antiphanes pag. 145. *b.*
Antiphon pag. 146.
Antisthenes pag. 146. *a.* 146. *b.* 147. 154. 173.
Apollodorus pag. 107. *b.* 172. *b.* 181.
Apollonius pag. 100. 144. *a.* 144. *b.* 187.
Arcesilaus pag. 146.
Archytas pag. 149.
Aristarchus pag. 168. *b.*
Aristippus pag. 154.
Aristo pag. 122. *b.* 147. *a.* 147. *b.*
Aristombrotus περὶ ὄψεως pag. 111. *b.*
Aristonymus pag. 122. 147.
Aristophanes pag. 121. *b.* 143. *b.*
Aristophon pag. 172. *b.*
Aristoteles pag. 104. *b.* 118. 146. *a.* 146. *b.* 154. 164. 165. *b.* 166. 181.
Aristoxenus pag. 149.
Athenodorus pag. 167. *b.*

Bacchylides pag. 177. *b.*
Bassus ἑρμηνεὺς pag. 154. *b.*
Caianus pag. 168. *b.*
Caius Caesar pag. 75.
Callicles pag. 108.
Chrysippus pag. 91. 108. *b.* 110. 164. *b.* 166.
Cleanthes pag. 108. *b.* 146. *b.* 172. 174.
Clitarchus pag. 171. *b.*
Crantor pag. 146.
Crates grammaticus pag. 118. *b.* 181.
Demades pag. 154. *b.*
Democrates pag. 146. *b.*
Democritus p. 79. 94. 100. *a.* 100. *b.* 104. *b.* 108. 110. 117. *b.* 122. 147. 161. *b.* 164. 165. 171. *b.* 172. *b.*
Demonax pag. 154. 168. *b.*
Demosthenes p. 100. *a.* 100. *b.* 108. 122. 146. *a.* 146. *b.* 162. *b.*
Didymus pag. 169.
Dio Romanus pag. 75. 99. *b.* 122. 147. *a.* 147. *b.*
Diogenes p. 78. *b.* 100. *b.* 118. 122. 146. *b.* 147. 166. *b.* 172. *b.* 173. 179. *b.*
Diphilus pag. 162. *b.*
Empedocles pag. 90. *b.* 110. 111. *b.* 145. 154. *b.* 164. 165. *b.* 166. *b.*
Epaminondas pag. 118. *b.*
Epicharmus pag. 99. *b.*
Epictetus pag. 100. 103. *b.* 107. *b.* 117. 173. *b.* 174.
Epicurus pag. 90. *b.* 110. 154. *b.* 164. *a.* 164. *b.*
Euclides pag. 146. *b.* 156. *b.* 174.
Euripides pag. 74. *b.* 79. 99. *b.* 104. *b.* 108. 116. *b.* 121. *b.* 144. 145. *a.* 145. *b.* 146. 156. *b.* 161. *b.* 162. *b.* 168. *b.* 172. 177. *b.*
Eusebius pag. 122. *b.* 173. 174.
Heraclides pag. 164. *b.* 171.
Heraclitus pag. 116. *b.*
Hermippus pag. 118.
Herodorus pag. 85. *b.* 107. *b.* 108. *b.* 162. *b.* 179.
Hesiodus pag. 108. 161. *b.* 168. *b.*
Hierax pag. 118.
Hierocles pag. 102. *b.* 156. *b.*
Hieronymus pag. 149.
Hippocrates pag. 122.
Homerus pag. 161. *b.* 162. *b.* 177. *b.*
Hyperides pag. 147.
Hypsaeus ἐκ τῶν ὑποθηκῶν περὶ τοῦ εὐεργετεῖν. pag. 144.
Iamblichus pag. 116. *b.* 118. 144. 146. 149. 150.
Iphicrates pag. 154.
Isocrates pag. 146. *b.* 147. 149.
Leucippus pag. 110. 164.
Lycius pag. 100. *b.*
Lycon pag. 154. *b.*
Lycurgus pag. 107. *b.*
Melissus pag. 164.
Menander pag. 74. 79. 99. *b.* 100. 104. *b.* 116. *b.* 144. 145. *b.* 156. *b.* 161. *b.* 162. 168. *b.* 172. *b.* 177. *b.*
Menedemus pag. 117.
Metrodorus pag. 90. *b.* 146. *b.* 164.
Miletus pag. 168. *b.*
Monimus pag. 147.
Moschion pag. 171. *b.*
Musonius pag. 102. 117. *b.* 150. 151. *a.* 151. *b.* 157. *b.* 161. *b.* 172. *b.*
Myson pag. 100.
Nicolaus pag. 84. 117. 125. *b.*
Nicostratus pag. 121. *b.*
Olympiades pag. 177. *b.*
Παμϐλίων(sic)Μακεδονίῳ περὶ ὁμονοίας p. 104. *b.*
Parmenides pag. 111. *b.* 164. *a.* 164. *b.*
Phalaris pag. 100. *b.*
Philemon pag. 99. *b.* 121. *b.* 145. *b.* 172.
Philetas pag. 144.
Philistion pag. ead. *b.*
Philoxenus pag. 121. *b.* 147.
Phocylides pag. 99. *b.*
Phoenicides pag. 172. *b.*
Photinus pag. 156. *b.*
Pindarus pag. 177. *b.*
Pittacus pag. 125. *b.* 147. *b.*
Plutarchus pag. 85. *b.* 94. 156. *b.* 157. *b.* 169. 171. *b.* 173. 177. *b.*
Polyaenus pag. 100. *b.*
Porphyrius pag. 169.
Posidonius pag. 181.
Protagoras pag. 164.
Seleucus pag. 181.
Serinus pag. 85. *b.* 117. *b.* 122. *b.* 149. 177. *b*
Simonides pag. 168. *b.*
Socrates pag. 100. 107. *b.* 117. *b.* 122. *b.* 147. *b.* 171. *b.* 172. *b.* 173. 177. *b.*
Solon pag. 122. 147. 154. *b.* 172. *b.*
Sophilus pag. 107. *b.* 121. *b.*
Sophocles pag. 79. 99. *b.* 100. 108. 116. *b.* 144. 145. *b.* 168. *b.* 173. 177. *b.*
Sostratus pag. 156. *b.*
Symmachus pag 180.
Themistocles pag. 144.
Theocritus pag. ead.
Theodectes pag. 162. *b.*
Theodorus Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῶν Τέλητος ἐπιτομῆς περὶ τȣ̃ δοκεῖν, καὶ τȣ̃ εἶναι. p. 101.
Theophrastus pag. 85. *b.* 100. 146. 151. 156. *b* 161. *b.*
Thucydides pag. 117. 146. *b.* 162. *b.*
Timaeus pag. 181.
Timagoras pag. 110.
Xenocrates pag. 116. *b.* 149.
Xenon pag. 164.
Xenophanes pag. 90. *b.* 164.
Xenophon pag. 103. 117. *b.* 144. *b.* 147. 152. 153. *b.* 157. *b.* 162. *b.* 169.
Zaleucus pag. 79. *b.* cuius fragmentum satis longum est.
Zenon pag. 147.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. minori Sec. XIII. satis minuto, & compendioso charactere exaratus. Constat foliis 188. cuius specimen damus Tab. V. N. II.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΔΟΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ.

INTRODVCTIO IN PLACITA THEOLOGORVM INCERTI AVCTORIS.

Titulus ita immutandus.

Anonymi tractatus de Processione Spiritus S. Nonnulla ex Synodo CPolitana primosecunda; Vita S. Paulli Archiep. CPolitani; Anonymi Theologica quaedam; item Dialectica: & Poëma in laudem Io. Palaeologi.

COD.XXIII. I. p. 1. PRima huius Codicis pagina ita est tineis, ac vetustate corrupta, ut primi opusculi, neque inscriptionem, neque primos tres versus perlegere valeamus. Quartus ita incipit. . . . . ἐ γὰρ ὅτε καιρὸς ἐδίδυ, ἐ τὰ πράγματα, τότε. . . . γράφους, ἔπειτα τὰς τῶν ἱερῶν διδασκάλων τε, ἐ θεολόγων περὶ τέτων αὐτῶν παρ' ἐκείνων ἐξεδεχόμεθα ῥήσεις, κ. λ. Des. ἐ δείξομεν αὖθις κἀκεῖνα, τῶ Θεῶ τὸν λόγον διδόντος, διὰ πάντων συνᾴδοντα τοῖς προειρημένοις, ἐ τὲς τῦ πνεύματος θεολόγες, ἄριστα ἐ ἑαυτοῖς, ἐ ἀλλήλοις, ἐ τῷ τῶν θεολόγων Θεῷ συμφωνῦντας· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τὲς αἰῶνας, ἀμήν. Agitur autem heic de processione Spiritus Sancti, & alicuius fortasse illorum Graecorum, qui Concilio Florentino interfuerunt, disputatio est: sed quum ita evanidae sint, ac lacerae Codicis paginae, ut nonnisi interrupte, ac mutile perlegi ipsa possit, & aliqua fortasse etiam in medio desiderentur, hinc neque in ipsius Concilii Actis, neque apud alios, qui hac de re disputarunt, reperire minime contigit. Auctores, quorum adleguntur sententiae sunt, Basilius Caesareensis, Cyrillus Alexandrinus, Dionysius Areopagita, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Ioannes Chrysostomus, Maximus, &c.

II. pag. 26. *b.* Sequitur excerptum ex Actis Concilii Constantinopolitani primosecundi nuncupati sub A. DCCCLXIX. cuius titulus est: Πρᾶξις ὁλόκληρος μία ἀπὸ τῶν πρακτικῶν τῆς ἁγίας συνόδε, τῆς ὀνομασθείσης πρώτης, ἐ δευτέρας, ἥτις ἐν Κωνσταντινεπόλει κατὰ τὸν περιώνυμον ναὸν συνηθροίσθη τῆς τοῦ Θεῦ σοφίας, ἐ λόγε, τὴν οἰκεμενικὴν ἑβδόμην βεβαιώσασα σύνοδον, ἐ τὰ σκάνδαλα τῶν ἐκκλησιῶν τῆς τε πρεσβυτέρας, ἐ τῆς νέας Ῥώμης διαλύσασα. Inc. Προκαθισθέντων τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, Βασιλείε, Λέοντος, ἐ Ἀλεξάνδρε, ἐ τῦ πατριάρχε Φωτίε, ἔτι δὲ ἐ τῶν ἐκ Ῥώμης πρέσβεων, Παύλε, ἐ Εὐγενίε ἐπισκόπων, καὶ τοποτηρητῶν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἐ Πέτρε πρεσβυτέρε ἐ καρδηναλίε, ἀλλὰ δὴ ἐ Βασιλείε μητροπολίτε Μαρτυροπόλεως, ἐ τοποτηρητῦ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, καὶ Ἠλία πρεσβυτέρε, ἐ τοποτηρητῦ Ἱεροσολύμων, καὶ Κοσμᾶ πρεσβυτέρε, καὶ πρέσβεως Ἀλεξανδρείας, ἐ πάσης τῆς ἁγίας συνόδε, οἱ ἁγιώτατοι πρέσβεις, ἐ τοποτηρηταὶ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐβόησαν. Πρέπον ἐστὶ μὴ ἕτερον ὅρον καινεργηθῆναι, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον, κ. λ. Des. ἀνάθεμα, τὲς μὴ τῦτο κοινὸν σύμβολον ὁμολογῦντας τῆς πίστεως. Exstat hoc excerptum paucis mutatis Conciliorum Labbaei edit. Venet. A. MDCCXXX. Tom. XI. pag. 335. & pag. 489. vers. 49. definit autem in extrema pag. 492.

III. pag. 28. Πρὸς τὸν ἁγιώτατον Φώτιον Ἰωάννε πάπα ἐπιστολή. *Ioannis Papae ad sanctissimum Photium epistola.* Inscribitur: Ἰωάννης ἐπίσκοπος, δῦλος τῶν δῦλων τῦ Θεῦ, Φωτίῳ τῷ αἰδεσίμῳ, ἐ καθολικῷ ἀδελφῷ, πατριάρχῃ Κωνσταντινεπόλεως, χάριν ἄνωθεν πρὸς ἔργα σωτηριώδη. *Ioannes Episcopus, servus servorum Dei, Photio reverendo & Catholico fratri, Patriarchae Constantinopolitano, gratiam caelestem ad opera salutaria.* Inc. Οὐκ ἀγνοεῖν συμβαίνει ἡμᾶς, ὥς τινες τῶν αὐτόθι ὑκ εἰρήνης ἄνθρωποι, κ. λ. Des. ἵνα δὴ ἐ τὸν ὑπὲρ τέτε μισθὸν σὺν ἡμῖν ἀπολήψεται. Ἔῤῥωσο ἐν κυρίῳ, αἰδεσιμώτατε, ἐ καθολικὲ ἀδελφέ. Tum subscriptiones adiunctae nonnullorum Patriarcharum. Exstat loc. cit. p. 499. Quam tamen Epistolam a Graeculo aliquo Ioannis Papae nomine confictam esse, recte omnino censet Baronius ad annum DCCCLXXIX. N. 54. & 59. In margine ab eodem Codicis scriptore sequens notula adiecta est: Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ εὑρέθη ἐν βιβλίῳ ἐνεχθέντι ἐκ τοῦ ἁγίε ὄρες τῆς μονῆς τῦ Βατοπεδίε, πολλὰ καὶ διάφορα ἔχοντι περὶ ἀσκητικῦ βίε, καὶ μετεγράφη ἐκεῖθεν, ὡς κεῖται· εὑρέθη ἐ ἐνταῦθα ἐν τῇ Κωνσταντινεπόλει βιβλίον ἕτερον ἔχον ταύτην τὴν ἐπιστολήν. *Haec Epistola inventa est in libro, extracto e sacro monte Monasterii Batopedii* [1], *qui multa & praeclara de ascetica vita continebat, & heinc transcripta est, uti iacet. Et heic Constantinopoli alius inventus est liber hanc eamdem habens Epistolam.*

IV. pag. 30. Βίος, πολιτεία, ἐ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παύλε ἀρχιεπισκόπε Κωνσταντινεπόλεως τῦ ὁμολογητῦ. *Vita, gesta, & passiones S. P. N Paulli Archiep CPolitani, Confessoris.* Inc. Τὴν πρὸς τὴν ἀληθῆ ζωὴν ἄγεσαν στενὴν, ἐ τεθλιμμένην ὁ θεῖος ἔφησε λόγος, τὸ τραχὺ, ἐ γεῶδες ἡμῶν, οἶμαι, ἐ πρὸς τὰ καλὰ δυσκίνητον ὑποδεικνύς. Des. εἰ δὲ μεταστραίημεν τῶν ἐνταῦθα παρὰ ταῖς σαῖς ὑποδέξασθαι σκηναῖς, εἰ ἐ μέγα, ἐ ὑπὲρ ἡμᾶς τὸ αἰτέμενον, εἴπερ ἐ τὰ παρ' ἡμῖν ἀδύνατα, δυνατά σοι πάντως καθέστηκεν, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῇ ἀληθινῇ τῶν σωζομένων ἑορτῇ, ἐ πανηγύρει, ἐ μονῇ, ἐ τροφῇ· ἐπεὶ ἐ πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐπαγγελίαι αὐτοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vltima verba, quae Graeco more in crucem desinunt, hosce duos versiculos habent adscriptos:

Σκῆπτρον Ἰησῦ τῦ θεανθρώπε λόγε
Ὁρμὰς ἀτάκτες τῆς ψυχῆς με χαλίνε.
Sceptrum Iesu Dei & hominis Verbi,
Inordinatos animae meae appetitus cohibe.

Diversa est ab iis, quas recenset Fabricius B. G. T. IX. pag. 132. & Catalogus Regis Gal-

(1) Consule Montfauc. Palaeogr. Graec. pag. 459.

Galliae multis in locis, & Biblioth. Venetae pag. 161. Bollandiſtae ad diem VII. Iulii eius vitam Graece conſcriptam memorant in Cod. Vatic. DCCCVIII.

V. pag. 70. Succedunt Collectanea quaedam ex vetuſtiſſimis excerpta Patribus, in quibus agitur de divina natura, & diverſis aliis theologicis quaeſtionibus, quarum praecedit Index, Capita continens XVI. Primum eſt: Ὅτι ἄλλο εἶναι τὴν οὐσίαν, καὶ ἄλλο τὴν οὐσιώδη δύναμίν τε καὶ ἐνέργειαν οἱ Θεολόγοι φασὶν ἐπὶ Θεοῦ. Vltimum: Ὅτι τὸ λογισμοῖς ἀνθρωπίνοις, καὶ τῇ κατ' αὐτοὺς ἐπιστήμῃ τὴν τῶν θείων γνῶσιν, καὶ κατάληψιν ἐπιτρέπειν, ἀθέτησίς ἐστι, καὶ ἀνατροπὴ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος διδασκαλίας. Ex hiſce tamen omnibus, VII. tantummodo pertractantur. Eorum, quae in primum Caput congeruntur SS. Patrum teſtimonia, initium fit a Ioanne Damaſceno, ex cuius Capite LIX. de Fide Orthodoxa haec adferuntur: Δύο φαμὲν τὰς ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· εἶχε γὰρ, ὡς μὲν Θεὸς, καὶ τῷ πατρὶ ὁμοούσιος, τὴν θείαν ἐνέργειαν, καὶ ὡς ἄνθρωπος γενόμενος, καὶ ἡμῖν ὁμοούσιος, τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἐνέργειαν, κ. λ. Septimi vero Capitis, quod inſcribitur, Ὅτι καὶ ἄκτιστόν ἐστι τὸ μετεχόμενον τοῖς ἁγίοις, ἀλλ' οὐχ ἡ οὐσία τοῦ πνεύματός ἐστιν ἡ μετεχομένη, ἀλλ' ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἐνέργεια, pertractatio, & quidem mutila, deſinit in quodam Dionyſii Areopagitae fragmento, ex eius Libro de Caeleſti Hierarchia deſumto, cuius haec ſunt verba, quae Collectaneis finem imponunt: εἰς τὸ ἐπέκεινα πάντων ὁδῷ καὶ τάξει κατὰ δύναμιν ἄνιμεν ἐν τῇ πάντων ἀφαιρέσει, καὶ ὑπεροχῇ, καὶ ἐν τῇ πάντων . . . . In extrema tamen pagina ſequenti adhuc aliud S. Athanaſii fragmentum legitur ad hoc Caput pertinens. Atque hoc quidem loco, ne quid habeat Lector, in quo noſtram deſiderare diligentiam poſſit, lubet ipſa auctorum nomina, ac loca, ex quibus praedicta Collectanea ſunt concinnata, alphabetico ordine recenſere, & quidem ita:

Anaſtaſius ἐκ τῆς βίβλου, ἧς ἡ ἐπωνυμία, Ὁδηγός. pag. 75. b.

Athanaſius pag. 74. b. 75. 79. b. 81. 93. 106. b. 108. b. 110. 116. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀπολιναρίου δευτέρου. pag. 79. b. ἐκ τῆς κατὰ Νίκαιαν σύνοδον διαλέξεως. pag. 87. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν β' λόγου. pag. 103. b. ἐκ τοῦ κατ' αὐτῶν γ' λόγου. ibid.

Baſilius pag. 71. 80. 110. b. ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ α' λόγου τῶν ἀντιῤῥητικῶν. pag. 73. b. 112. ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 74. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα. ib. & p. 89. 92. b. 111. b. ἐκ τῶν ἀντιῤῥητικῶν. pag. 77. 85. 89. 90. 104. b. 106. 107. 108. b. 111. b. ἐκ τῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. pag. 85. 92. 101. b. 112. ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag. 85. b. ἐκ τοῦ περὶ εἰρήνης λόγου. pag. 103. ἐκ τοῦ περὶ ἡνωμένης, καὶ διακεκριμένης θεολογίας. ibid. ἐκ τῶν εἰς τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τοῦ υἱοῦ. pag. ead. b. ἐκ τῶν πρὸς Εὐνόμιον. pag. 105. b. ἐκ τοῦ θ' τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον. ibid. ἐκ τοῦ κβ' πρὸς αὐτόν. pag. 106. ἐκ τοῦ κϛ' τῶν πρὸς αὐτόν. pag. 111. ἔκ τινος τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον ἐπιστολῶν. p. 112. b. ἐκ τῶν ἠθικῶν. pag. 107. 108. b. ἐκ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου λόγου. pag. 111. b.

Cyrillus pag. 108. b. ἐκ τῶν Θησαυρῶν. p. 77. 104. ἐκ τοῦ β' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐκ τοῦ ε' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 105. ἐκ τοῦ ιδ' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 86. ἐκ τοῦ ιε' λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 70. b. ἐκ τοῦ εἰς τὸ, προγινώσκειν τὸν υἱὸν τὸ τῆς κτίσεως τέλος. pag. 103. b.

Dionyſius Areopagita pag. 77. b. 91. 115. ἐκ τοῦ περὶ ἡνωμένης, καὶ διακεκριμένης θεολογίας. pag. 77. ἐκ τοῦ, τίς ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις. pag. ead. b. ἐκ τοῦ ε' κεφ. τῶν θείων ὀνομάτων. pag. 78. ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς, cum S. Maximi ſcholiis. pag. 88. ἐκ τοῦ τρίτου τίτλου. pag. 104. b. ἐκ τοῦ περὶ τῆς οὐρανίου ἱεραρχίας ε' λόγου. pag. 105. ἐκ τοῦ περὶ αὐτῆς κεφ. ζ'. pag. 115.

Gregorius Nazianzenus pag. 74. b.

Gregorius Nyſſenus ἐκ τῶν κατ' Εὐνομίου ἀντιῤῥητικῶν. pag. 71. b. 72. 73. 109. b. 112. b ἐκ τῶν αὐτῶν πρώτου λόγου. p. 84. b. ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τῶν αὐτῶν. p. 83. b. 87. b. ἀπὸ τοῦ τρίτου λόγου τῶν αὐτῶν. pag. 91. 100. ἐκ τοῦ ζ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. b. 113. ἐκ τοῦ ιγ' τῶν αὐτῶν. pag. 79. b. ἐκ τῶν μακαρισμῶν. pag. 72. b. 89. 104. 106. b. ἐκ τῆς ἑξαημέρου. pag. 88. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ θεότητος υἱοῦ καὶ πνεύματος. pag. 90. ἐκ τοῦ εἰς τὸ ἀποστολικὸν, Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ. pag. 100. b. ἐκ τοῦ εἰς τὸ, καιρὸς τοῦ σιγᾷν, καὶ καιρὸς τοῦ λαλεῖν, τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ. p. 101. ἐκ τοῦ πρὸς Ἁρμόνιον. p. 110.

Ioannes Chryſoſtomus ἐκ τοῦ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγου. p. 71. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην, Κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. pag. 80. ἐκ τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου πρώτου λόγου. pag. 88. b. 92. 114. ἐκ τοῦ περὶ αὐτοῦ τρίτου λόγου. p. 114. ἐκ τῆς β' ὁμιλίας τῶν ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. pag. 107. ἐκ τῆς ε' ὁμιλίας τῶν αὐτῶν. pag. ead. b. ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τῶν ψαλμῶν. pag. 110. ἐκ τοῦ α' λόγου τοῦ εἰς τὸ, Εἶδον τὸν κύριον. pag. 114. b.

Ioannes Damaſcenus pag. 77. 81. b. ἐκ τοῦ νζ' κεφαλαίου. pag. 70. b. ἐκ τοῦ νθ' κεφ. ibid. & pag. 83. b. ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 78. b. ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἐπὶ Θεοῦ λεγομένων. ibid. ἐκ τοῦ περὶ τῆς θείας ἑνώσεως, καὶ διακρίσεως. ibid. ἐκ τοῦ περὶ θελημάτων, καὶ αὐτεξουσίων. pag. 79. a. 79. b. ἐκ τοῦ ιγ' κεφ. τῶν αὐτοῦ θεολογικῶν. pag. 91.

Iuſtinus ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος κεφ. ιζ'. pag. 71. ἐκ τῶν ἐρωτήσεων πρὸς Ἕλληνας, καὶ ἀποκρίσεων. ibid. & pag. 100.

Maximus pag 80. 82. 87. 104. a. 104. b. 105. 106. b. 110. b. ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην σύμπονον ἐπιστολῆς. pag. 76. a. 76. b. 93. b. ἐκ τῆς ἐπισεκρέτου (ſic) διαλέξεως. p. 76. b. ἐκ τῆς α' ἑκατοντάδος περὶ ἀγάπης κεφ. ϟϛ'. ibid. & κεφ. ρ'. ibid. & pag. 113. b. ἐκ τῆς τῶν περὶ ἀγάπης β' ἑκατοντάδος κεφ. κζ'. pag. 76. b. ἐκ τῶν εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον σχολίων. pag. 77.

77. *a.* 77. *b.* 107. *b.* 113. ἐκ τῆς πρὸς Πύῤῥον διαλέξεως. pag. 82. *a.* 82. *b.* 83. ἐκ τῶν γνωστικῶν κεφαλαίων ρ′ κεφ. θ′. pag. 90. *b.* ἐκ τῆς ς′ ἑκατοντάδος τῶν γνωστικῶν. pag. 104. ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀπόροις τοῦ Θεολόγου θεωριῶν. pag. 107. *a.* 107. *b.* ἐκ τοῦ πρὸς Θαλάσσιον ξα′ σχολίου. pag. 108. 113. *b.*

Thalaffius pag. 75. *b.* 110.

Adferuntur praeterea excerpta ex Conciliis, I. V. & VI. quibus accedunt alia aliorum SS. Patrum fragmenta, a nobis omiffa, quia partim nullum auctoris nomen praefeferunt, (ut a pag. 94. ad pag. 100. videre eft) partim ita evanidum, ut oculorum aciem prorfus effugiat.

VI. pag. 117. Sequuntur Dialectica quaedam, auctoris nomine, & infcriptione destituta. Inc. Ὅτι δέκα εἰσὶ τὰ γενικώτατα γένη, εἰς ἃ πάντα τὰ ὄντα ἀνάγονται, οἷον, οὐσία, ποσὸν, ποιὸν, πρός τι, ποῦ, πότε, ποιεῖν, πάσχειν, κεῖσθαι, ἔχειν, κ. λ. Def. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα, καθάπερ τὸ πρῶτον τὴν ἐλάττονα ἀεὶ καταφατικήν, τι κοινὸν τῶν τριῶν σχημάτων, τὸ μήτε ἐκ δύο ἀποφατικῶν προτάσεων γίνεσθαι συλλογισμὸν, μήτε ἐκ δύο μερικῶν.

VII. pag. 122. Agmen claudit Poëma fatis longum, verfibus politicis expreffum, in laudem, uti videtur, Imp. Ioannis Palaeologi, illius nimirum, qui Eugenio IV. Pont. Max. hortante, ut Orientalis, & Occidentalis Ecclefiae diffidiis tandem fublatis, utraque uno veluti dilectionis vinculo colligata, eadem fentiret, ac coleret, in Italiam ad Concilium profectus eft. Auctor poëmatis, ut ex titulo eiufdem item metrico eruitur, eft Ioannes quidam Oeconomus, & Diaconus Ecclefiae Hadrianopolitanae (ita enim Ὀρεστιάδος vocem interpretamur.) Hic igitur, ut Polycarpo eiufdem Ecclefiae Antiftiti morem gereret, a quo id fibi munus demandatum fuerat, Imperatoris laudes ita carmine profequitur, ut omnes ingenii vires, induftriaeque fuae nervos in hac provincia naviter obeunda intenderit. A generis namque nobilitate maiorumque regali fplendore, poëmatis initium aufpicatus, ad ipfius proprias dotes, tum corporis, tum animi, celebrandas progreditur; quem propterea ab oris forma, ac decore, inceffu, motu, & adloquio commendat, Iofepho illi, cuius in facris litteris pulcritudo memoratur, fimillimum praedicans. Animi vero eius praeftantiam iis effert laudibus, ut fortitudine Sampfonem, morum fuavitate Davidem, fapientia Salomonem ab ipfo referri pronunciet. In eiufdem poftea munificentia erga fubditos, ac profufa liberalitate decantanda multus immoratur, quem Tito Romanorum Principi, ac poëtico more, Pactolo, Niloque, auro manantibus fluviis, comparare minime dubitat. Magnam quoque poëmatis partem complectuntur ea, quae ipfe pro falute & incolumitate populorum fufcepit itinera, ac navigationes, pericula, quae adiit, labores, quos exantlavit, bella, quae geffit; quo quidem in loco fub oculos ponit, quomodo exterae nationes, eius humanitate devinctae, fponte fefe illi dediderint, regesque ipfi, novam tanti Imperatoris virtutem, fapientiam, moderationemque admirantes, eius non modo confiliis conatibufque non obftiterint, fed libenti animo operam fuam praeftare, obfequium exhibere ftuduerint. Ad haec, rerum quoque ratione carentium propenfum quodammodo ftudium erga ipfum, & quamdam benevolentiae fpeciem adiungit, ita ut, quemadmodum de Magno Pompeio adfirmat Cicero, eius ut ita dicam curfibus venti obfecundarint, fluctus obedierint, maria obtemperarint. Quibus expofitis Davidem ab inferis excitat, & ad concinenda praeclara Regis facinora invitat Poëta, unaque Romam ipfam, [Conftantinopolim intellige) ut ipfum veluti fuum libertatis vindicem, ac liberatorem plaufibus excipiat, cohortatur. Tandem ad Deum Optimum Maximum preces effundit, ut ipfum incolumem multos in annos, ac fofpitem tueri, eiufque imperium contra omnes inimicorum conatus firmum, ac tutum praeftare velit, ubi fere omnia ex divinis litteris haufit, ac praecipue ex Regii vatis pfalterio, ex quo, praeter alia multa, totum pfalmum CVIII. fere ad verbum in fuum poëma derivavit: cuius in fine nonnulla etiam in Polycarpi laudem attingens, fingularem eius pietatem in Deum, mirumque pro fecundis Imperatoris rebus ftudium ita effert, ut illum, novum veluti Moyfem extenfis manibus pro Ifraëlitico populo vota facientem, nobis exhibeat, ac graphice quodammodo depingat. Haec totius Operis fumma eft, atque compendium.

Nunc fermonis ratio poftularet, ut aliquid de ipfius auctore diceremus: fed quum nulla ipfius mentio apud Scriptores, Caveum, Oudinum, ac Fabricium occurrat (quo libentius auctoris antea ignoti opus in medium proferre animum induximus) pauca quaedam de dignitate, qua in Ecclefia Hadrianopolitana fulgebat, delibabimus. Oeconomi igitur, feu Difpenfatoris Ecclefiae munus erat, Ecclefiafticarum rerum, ac pecuniarum facrarum adminiftrationem habere, eafque fecundum proprii Epifcopi fententiam in fingulos Chrifti fideles diftribuere, atque erogare, eaque omnia peragere, quae Ifidorus in quadam Epiftola ad Leudefredum Epifcopum Cordubenfem fufius perfequitur. Haec dignitas prioribus Ecclefiae feculis ad presbyteros tantum pertinebat, ut ex diverfis Conciliis manifeftum fit. In Ephefino enim Act. VI. occurrit Charifius πρεσβύτερος, καὶ οἰκονόμος γεγονὼς τῆς Φιλαδελφέων πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας. In Chalcedonenfi item Act. III. Proterius πρεσβύτερος, καὶ οἰκονόμος τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας. Senefcente vero Graecia

ad

ad Diaconos etiam delata est, eaque prima erat dignitas ex illis quinque, quibus qui fulgebant ἐξωκατάκοιλοι nuncupabantur, erantque *magnus Oeconomus*, *magnus Sacellarius*, *magnus Chartophylax*, *Chartophylax*, *&* *Sacellarius*: quorum iura ac privilegia recenset Du Cangius Glossar. med. & infim. Graecit. Tom. I. pag. 409. seqq. qui etiam varias Scriptorum de huiusce nominis etymo sententias refert ibid. pag. 411.

Polycarpi quoque nomen, Ecclesiae Hadrianopolitanae Antistitis, cuius iussu poëma conditum fuit, aeque ac Ioannis Diaconi, scriptoribus ignotum omnino est, & in Michaëlis Lequienii Oriente Christiano T. I. pag. 1171. seqq. ubi Hadrianopolitanos Episcopos enumerat, praetermissum. Fortasse tamen XXII. est illius Ecclesiae Episcopus, & ille ipse, pro quo Georgius Synnadorum Episcopus in synodo Constantinopolitana in templo S. Sophiae circa annum MCCCCXL. habita, in qua Graeci sancitam Florentiae cum Latinis unionem eiurarunt, subscripsisse legitur. Allatius enim in Addend. ad Lib. III. de Consensu, col. 1387. ubi singulorum Patriarcharum, Metropolitarum, & aliorum, qui synodo illi interfuerant, ὑπογραφὰς refert, haec ad rem nostram habet: Γεώργιος Συνάδων, ἔχων ϗ τὴν γνώμην Μακαρίȣ ἐπισκόπȣ Ῥόδȣ, ϗ Ἀδριανȣπόλεως, ϗ Μηνᾶ Μιτυλήνης. Quae quidem coniectura non omnino ratione aliena videri cuiquam possit, si tempus praedictae Graecorum eiurationis cum illo confecti poëmatis, in quo poëta reditum Ioannis Palaeologi in Orientem indigitat, conferatur.

Ad urbem tandem Hadrianopolim quod attinet, notandum plures hoc nomine civitates appellari, ut apud Geographos videre est, qui aliam in Paphlagonia Dioecesis Ponticae, aliam in Caria Dioecesis Asianae, tertiam in Pamphylia, quartam in Pisidia eiusdem Dioecesis collocant. Ab hisce tamen diversa nostra est, quippe quae ad Thracicam pertinet Dioecesim, & Provinciae Haemimonti caput est. Haec olim Orestias ab Oreste, ut ferunt, conditore dicta, Hadrianopolis deinde ab instauratore suo Hadriano Augusto nomen habuit. Ad Hebrum fluvium iacet longitud. 53. 30. latitud. 43. 20. & ante captam Constantinopolim, a qua CXXX. mill. pass. distat, regia Turcarum, teste Leunclavio. De hac Phil. Cluverius Introduct. Geograph. Lib. IV. C. XV. p. 459. edit. Amstelod. *Secundum a CPoli locum inter Thracicas urbes obtinet Hadrianopolis, Turcis Endrem dicta; magna quidem atque ingens, at moenibus haud cincta, aedificiisque vilibus extructa*. Vid. Mich. Ant. Baudrand in Lexic. Geograph. Christoph. Cellarii notitiam orbis antiqui pag. 1080. & Crusium in Turco-Gr. pag. 336. His praenotatis, ad Poëma ipsum progrediamur.

Ὀρεϛιάδος [1] εὐτελῶς ἀξίαν οἰκονόμȣ,
Καὶ διακόνου τῆς αὐτῆς ὀλβίας ἐκκλησίας,
Τοὐπώνυμον κατακαλȣ̃ν τὴν κλῆσιν Ἰωάννȣ,
Πόθου κρατίϛȣ πόνημα τῷ θείῳ ϛεφηφόρῳ
Παλαιολόγῳ τῷ ϛεῤῥῷ, ϗ τῷ χαριτωνύμῳ,
Τῷ χάρισι νικήσαντι τῶν θαλασσῶν πελάγη,
Τȣ̃ ποιμενάρχȣ προϛαγαῖς τȣ̃ θείȣ τετυγμένον
Ὀρεϛιάδος τȣ̃ λαμπροῦ ϗ ξένȣ Πολυκάρπȣ.

Eius, qui Orestiados humilis Oeconomus,
Et eiusdem beatae Ecclesiae Diaconus est,
Cognomento autem Ioannes vocatus,
Optimae voluntatis Opus, pro Divo, coronato,
Palaeologo, forti, & pulcrinomini,
Dei gratia per maris pelagum late victori
Compositum, iussu sancti & inclyti,
Necnon mirabilis Polycarpi, Orestiados Antistitis.

Ἂν εἶχον ϛέρνα ϛεγανὰ, κατάχαλκα τὴν φύσιν,
Καὶ ϛόματα πολύγλωττα, ϗ διατόρȣς ὄπας,
Μᾶλλον δ' ἂν ἓν ὡς ἀληθῶς εὑρέθη πάντα ϛόμα,
Οὗτος ὁ πόλος ὁ πολὺς, ἡ χθὼν ὑγρὰ, ϗ τ' ἄλλα,
Ὅσα τῶν ὄντων ἔσχηκε τὴν σύϛασιν τῷ κτίϛῃ,
Καί σοι προσπλέκειν ἤθελον ὑμνητηρίȣς αἴνους,
Ὑψόθεν δὴ ποιȣ̃μενα τȣ̀ς φθόγγȣς ϗ τȣ̀ς κρότȣς,
Καὶ τὰς κραυγάς τε ϗ φωνὰς ἐκπέμποντα τοῖς κάτω,
Ἂν πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἔπλησαν ἐγκωμίων
Τῶν σῶν, αὐτάναξ εὐτυχὴς, ϗ τῶν κατορθωμάτων,
Οὐδ' ȣ̃τω πέρας ἔμελλον θεῖναί σȣ τοῖς ἐπαίνοις,
Ὁπόσοι προσπεφύκασι τῇ φύσει σȣ θεόθεν,
Οὐ κορωνίδα τȣτωνὶ τοῖς κατὰ σὲ πρακτέοις.
Ὑπὲρ γὰρ νῦν ϗ τὰ διττὰ ξένως συνέδραμέ σοι,
Τὸ μὲν ȣ̃ν φέρειν σε λαμπρὰν, ϗ θαυμασίαν φύσιν,
Γένος φημὶ τὸ πάντιμον, τὴν ἐξ ἀνάκτων βλάϛην,
Ἀνδρῶν ἡρώων, εὐγενῶν, εὐψυχῶν, μεγαθύμων,
Ἔκπαλαι σχόντων τὸ λαμπρὸν αἵμασι βασιλείοις,
Ἀρεϊκῶν, καρτερικῶν, λεοντοθύμων, δίων,
Ὧν σκύμνος ἦσθα καθαρὸς, ὡς τȣ́τοις εἰκασμένος,
Ὡς σφῶν ἀναλαβόμενος ἐκ τῆς γονῆς τὴν φύσιν,
Καὶ τῶνδε περικείμενος τὸ κράτος, ϗ τὸ ϛέφος,
Καὶ τȣ́των ἀμπεχόμενος τὴν ξένην ἀλȣργίδα.
Πρὸς οἷς τὴν ἐπανθοῦσάν σοι τῶν ὄψεων αἰθρίαν,
Ἣν ὁ Θεὸς κατηύγασε κάλλει φυῆς ὀλβίῳ,
Καὶ τȣ̃ χρωτὸς τῷ φεραυγεῖ, ϗ τῆς φυῆς τῷ ξένῳ,
Ὡς εἶναι πάμπαν κρείττονα τȣ̃ τῶν ἀνθρώπων κάλλȣς,
Ὡς Ἰωσὴφ ταῖς καλλοναῖς ϛίλβειν ταῖς τȣ̃ παγκάλȣ,
Ὃν ἐν βροτοῖς ἐπίσημον ὠργάνωσεν ἡ φύσις.
Ἐπείπερ ἔνοικον αὐχεῖς τὸν κατὰ σὲ δεσπότην,
Ὡς τȣ́τȣ φέρων μίμησιν ἐξ ἄλλων εἰκασμάτων,
Καὶ ζῇς ἐν τȣ́τῳ μυϛικῶς κατὰ τȣ̀ς Παύλου λόγȣς,
Καὶ μένεις ὅλως ἐν αὐτῷ τȣ̃τον ἠμφιεσμένος.
Ἔχεις τινὰ τὴν σύγκρισιν, Αὐσονοκράτορ θεῖε·
Ἐπεὶ ϗ σὺ γνωρίσματα τὰ τῶν ἀνθρώπων φέρεις,
Καὶ τȣ́των ἰδιώματα τῆς φύσεως ἀπίσχῃ.
Ὅταν σȣ δέ τις τὸ ϛεῤῥὸν πρὸς τὸν Θεὸν κατίδῃ,
Ὧιπερ πιϛεύεις ἀκλινῶς, ϗ πέποιθας ὡς πάνυ,
Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀκίβδηλον φυλάττεις σȣ τὸ σέβας,
Ὧι κατορθοῖς ὁλοσχερῶς τὰ κατὰ σὲ πρακτέα·
Εἶτα πρὸς τȣ́τοις τῆς ψυχῆς τὸν πλατυσμὸν ἀθρήσῃ,
Τὸν γλυκασμὸν τὸν φύσιμον αὐτῇ προσπεφυκότα,
Ἔνδον σου μᾶλλον ἐμβαλὼν τὰς ὄψεις τῆς καρδίας,
Καὶ τῇδε τὸ παράϛημα τοῖς τρόποις σȣ γνωρίσῃ,
Καὶ τῇδε τὸ ϛερέμνιον ἀπὸ τῶν ἔργων μάθῃ,
Τῶν τε φρενῶν τὸ ϛαθηρὸν καὶ βεβηκὸς ἐκτόπως,
Τὸ ϛεῤῥεὸν, ϗ κραταιὸν κατὰ τὰς περιϛάσεις,

Τὸ

(1) Hanc vocem videtur pro Auctoris nomine accepisse Montfauconius, quum in eius Catalogo legatur: *Orestiadis Diaconi Constantinopolitani nonnulli versus politici in laudem Imp. Ioannis Palaeologi.*

Τὸ νουνεχὲς, ϗ δόκιμον, καὶ ξένον, ϗ γενναῖον,
Ἡνίκα ταύτας ὁ καιρὸς ἀλλεπαλλήλους φέρῃ,
Τὸ τακτικὸν ἐν ταῖς βουλαῖς, τὸ πόριμον εἰς εὗρος,
Τὸ πεπηγμένον ἐν αὐταῖς, τὸ γνωστικὸν εἰς κράτος,
Τὴν ἄλλην πᾶσαν τῶν ἠθῶν κρατίστην εὐταξίαν,
Ἰλιγγιῶν ἐξαπορεῖ ζάλης ἐξ ἀποκρύφου,
Καὶ τέθηπεν ὁλοσχερῶς θάμβει ληφθεὶς ἀπλέτῳ.
Πῶς γὰρ οὐ φρίξει, βασιλεῦ, πῶς ὄντως οὐ θαυμάσει;
Πῶς νουνεχῶς τε, καὶ σοφῶς οὐ βλέπων ἀπορήσει,
Οἵαν σε φύσιν ὁ Θεὸς ἐβράβευσε τῷ γένει,
Οἵοις σε προτερήμασιν ἐκόσμησεν ὀλβίοις,
Ὡς τοῖσδε πάντας ἐκνικᾷν τοὺς βασιλεῖς τοὺς πάλαι,
Ὅσοι φυλῆς ἐκράτησαν ϗ γῆς τῆς Αὐσονίδος;
Ἄλλος ἐδείχθης μυστικὸς κῆπος ἐξ εὐανθίας,
Ἢ πάντερπνος παράδεισος Θεοῦ τῶν χαρισμάτων,
Φέρων ὡς δένδρα κάλλιστα, τὸ τῶν χαρίτων σμῆνος,
Καὶ τέτταρα πανθαύμαστα μέγιστα ῥεῖθρα χέων,
Δικαιοσύνην, φρόνησιν, ἀνδρείαν, σωφροσύνην.
Σαμψὼν ὑπῆρξε θαυμαστὸς ἐξ εὐανδρίας ὅσης,
Οὗπερ λαμπρὰ μιμήματα τὰ τῆς ἰσχύος φέρεις,
Καὶ μένεις ὅλως ἀκλινὴς κατὰ τῶν ἀντιπάλων,
Ὅλος στεῤῥὸς, καρτερικὸς, γεννάδας, βριαρόχειρ.
Ὁ προφητάναξ ὁ Δαβὶδ πρᾷος ἐκλήθη μέγας,
Τὸ πρᾷον γὰρ ἐκτήσατο τοῖς ἔργοις πάντων πλέον,
Ἐξ ἀνεικάστων τῷ Θεῷ μαρτυρηθεὶς τῶν κρότων.
Τίς δή σου, θεῖε βασιλεῦ, τὸ πρᾷον ἔσχε πλέον,
Ὃς τοῖς ἐχθροῖς οὐχ ἥκιστα τὸ δύσνουν ἀπολύεις;
Ἐπείπερ εὐμενέστατος, ϗ συμπαθὴς τυγχάνεις,
Καὶ τούτους βλέπεις εὐμενῶς ὄμμασιν εὐσπλαγχνίας,
Καὶ τούτοις σπένδεις καθαρῶς νόμοις φιλανθρωπίας.
Οὐκ ἔστι δεσμωτήριον τούτοις ἐν σοὶ τῷ πρᾴῳ,
Οὐ χειροπέδης τὸ πικρὸν, οὐ ποδοκάκης ἄχθος,
Οὐδὲ περιαυχένιος κλοιὸς ἐκ δυσμενείας.
Τίς δ' εὐεργέτης ἄφθονος ἐφάνη σου βελτίων;
Ἄλλος γὰρ ὤφθης Πακτωλὸς, ἢ Νεῖλος χρυσοῤῥόας,
Ῥέων ὡς ῥεῖθρον ποταμὸς χρυσᾶς εὐεργεσίας,
Ὃς Τίτον δὴ μιμούμενος τὸν ἄρξαντα Ῥωμαίων,
Ἐκεῖνον τὸν φιλότιμον τὴν εὐεργέτιν φύσιν,
Τὸν δωρεαῖς πλουτίζοντα πυκναῖς τοὺς ὑπὸ χεῖρα,
Τὸν λάμψεσι φαιδρύνοντα χρυσοῦ τοὺς ὑπηκόους,
Πᾶσι παρέχεις ἀφειδῶς τὸν τῶν χρημάτων πλοῦτον,
Καὶ δίδως τούτοις ἀκρατῶς συχνὰς εὐεργεσίας,
Καὶ πρὸς αὐτοὺς τὰς χάριτας χύδην ἐκτόπως νέμεις,
Φίλους, ἐχθρούς τε, προσηνεῖς, δυστρόπους, καλοτρόπους.
Ὁ Σολομὼν εἰς φρόνησιν μέγας βροτῶν ἐκρίθη
Τῶν, ὅσοι μᾶλλον τὸ φρονεῖν ἐσχήκασιν, ἀνθρώπων,
Ὁ γνῶσιν ἀπαράμιλλος, ὁ σύνεσιν βελτίων,
Οὗπερ εἰς δύστροπόν τινα τῆς γνώσεως τὸ βάθος.
Καὶ τούτου τὰ μιμήματα φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ,
Ὡς τούτων ἀνιμώμενος τῆς γνώσεως τὸ κράτος,
Καὶ τῶν φρενῶν τὸ γνώρισμα τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο,
Εὑρέθης φυσικώτατος ὡς ἀληθῶς περίφρων·
Ὡς τεθηπέναι πρὸς αὐτὰ πάντας σχεδὸν Ῥωμαίους,
Καὶ τοὺς ἐν λόγοις κραταιοὺς, ϗ τοὺς κόμψους ἐν γνώσει,
Καὶ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ὅσην ὁ μέροψ ἔχει.
Λέων τυγχάνεις μετ' αὐτοὺς, ἀλλὰ τοῦ γένους Λέων,
Ὡς ϗ τοῦ γένους ἔξαρχος, ϗ τοῦ παντίμου στέφους.
Τὰ πάντα σου λεόντεια, βασίλεια, τὸ κράτος,
Βλέμματος ἄλμου θαυμαστὸν ἀπὸ τῶν ἔνδον ἔργων,
Δι' ὧν χαρακτηρίζεται τὸ τῆς ψυχῆς ἀνδρεῖον,
Καὶ βάδισμα, ϗ κίνημα, ϗ φυσικὴ στεῤῥότης,
Καὶ φρόνημα, ϗ φώνημα, καὶ πνεῦμα θάρσους γέμον,
Πλὴν εὐμενῆ, ϗ προσηνῆ τὰ πάντα, ϗ θυμήρη,
Καὶ φύσεως ἐκπέμποντα τῆς θαυμαστῆς τὸ κράτος.
Πνεύσας ὁ λέων ἐρυγὴν ὁ θὴρ ὁ βρυχητίας
Φιλεῖ φοβεῖν, ὡς φοβερὸς, ζώων τῶν πάντων γένη.
Λέων, φησὶν, ἐρεύξεται, ϗ τίς οὐχ ὑποτρέσῃ;
Ποῖον γὰρ τούτων συσταλὲν ταύτην οὐ πλήξει τρέμον,
Ἢ πρὸς φυγὴν ϗ χηραμοὺς ϗ καταδύσεις τρέχει;
Ἐπείπερ οὐδὲ δύναται στέγειν αὐτῆς τὸν φθόγγον,
Οὐδ' ἐνεγκεῖν τοσύνολον τον ἐξ ἐκείνης τρόμον.
Σὺ δ' ἐρυγὴν ἐκ στόματος τοῦ γαληνοῦ σου χέων,
Τὴν φύσιν ὁ πρᾳότατος, ὁ κατευμενισμένος,
Ταύτῃ τοῖς πᾶσι προσλαλεῖς, καὶ προσφωνεῖς ἠπίως,
Καὶ πᾶσαν πτοίαν ἐξ αὐτῶν μακρὰν ἀποῤῥαπίζεις.
Οἳ πρὸς σὲ στρεφόμενοι τὸν πρᾷον σφῶν δεσπότην
Μυρίων ἀπολαύουσι τῶν εὐεργετημάτων.
Τὴν καλιὰν τὴν κατ' αὐτὸν ὁ πτηνοκράτωρ πήξας
Εἰς δένδρον εὐσκιόφυλλον, συνηρεφὲς τοῖς πρυμνοῖς,
Ἀθροίζειν οἶδε φορυτὸν ἐνταῦθα τῶν στρουθίων
Ὑπὸ τὴν τοῦδε καλιὰν τὰς νοσσιὰς πηγνύντα·
Ὡς ἔξω βλάβης συντηρεῖ ταῦτα τῇ τούτου σκέπῃ,
Καὶ τῷ πρὸς τοῦτον φυσικῷ πασῶν ὀρνίθων τρόμῳ·
Καὶ γὰρ οὐκ ὄφις δυσμενὴς, οὐ χρεωβόρος ὄρνις,
Οὐκ ἄλλο πᾶν ἐκ τῶν βορῶν, ϗ δραστικῶν ὀρνέων,
Τῶν ἐκ τοῦ ῥάμφους τρωκτικῶν, τῶν ἐκ χηλῶν ἁρπάγων
Ἐκείνοις ὅλως ἤγγισεν, ἔθλιψε τοπαράπαν.
Τοῦ κράτους δὲ τοῦ κατὰ σὲ τὰς πτέρυγας ἐκτείνας,
Ὥσπερ ἀπτῆνας νεοττοὺς τὴν Ῥωμαΐδα θάλπεις,
Σκέπων αὐτὴν τὸ κατὰ σὲ, ϗ τοὺς φθορεῖς ἐντρέπων,
Ὡς φωλεοὺς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ὁ μέγας πτηνοκράτωρ.
Ὁ μὲν Φωσφόρος ὁ λαμπρὸς ἀπὸ θαιμὰν [1] ἀνίσχων,
Καθώσπερ ἐπετέτακτο τῷ λόγῳ τοῦ δεσπότου,
Καὶ τὴν ἡμέραν δᾳδουχῶν ἄχρις αὐτῆς ἑσπέρας,
Μέχρι δυσμῶν τῶν ἀλαμπῶν λήγει τὸν τούτου δρόμον,
Καὶ πάλιν ἐξ ἀνατολῶν ἀπάρχεται τοῦ δρόμου,
Καὶ πάλιν μέχρι τῶν αὐτῶν λήγει δυσμῶν τὸν δρόμον·
Καὶ τοῦτο δρῶν διαπαντὸς ὅρον Θεοῦ δεικνύει,
Πληρῶν δεσπότου πρόσταξιν, ὥσπερ οἰκέτης εὔνους.
Σὺ δ' ἀλαμπὴς, ἀφώτιστος ἐκ Βυζαντίδος τρέχων,
Καὶ πρὸς ἑσπέραν τὰς ὁρμὰς ποιούμενος τοῦ δρόμου,
(Οὕτω σε γάρ τοι τέθηκεν ὁ γνόφος τῶν πραγμάτων,
Ζόφον ἐκχέας καθ' ἡμῶν ἐξ ἀποκρύφου ζάλης,
Καὶ κρύψας σου τὸ φεραυγὲς, ϗ σελαυγὲς τοῦ κράτους,
Ὥσπερ ἡλίου τὸ φαιδρὸν ἡ τῶν νεφῶν πυκνότης)
Φωσφόρου δίκην λάμποντος εἰς χθόνα τῶν Αὐσόνων,
Ἥλιος ὅτι χαροπὸς δυσμόθεν ἀντανίσχεις
Ὁλολαμπὴς αὐγάσμασιν ἀστράπτων τῶν πραγμάτων,
Ἄλλος ὡς γίγας ἄντικρυς τὴν τρίβον γαιοδρόμος·
Εἰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν ϗ χαλεπῶν σφαλμάτων
Σοῦ τὸ φαιδρὸν μετήμειψε, παπαὶ τῆς δυστυχίας!
Ἔβλεψεν Ἴστρος ὁ πολὺς αὐτόν σε πεπλευκότα,
Ἥπλωσε νῶτα γαληνὰ, κλύδωνος οὐκ ἐμνήσθη,
Οὐ ταραχώδους δυσαχθοῦς ἐκ τρικυμίας σάλου,
Ῥοαῖς ἐδεξιώσατό σε τὸν πρᾳὺν ἠπίαις,
Καὶ κόλποις ὑπεδέξατο τούτους τιθεὶς ἡμέρους,
Καὶ τὰς ὁλκάδας νήνεμος ὑπέφερε τοῦ κράτους,
Ὥσπερ ἐμφρόνων μιμηθεὶς γνωρίσματα ϗ φρένας,
Ἄλλος ὡς εὔνους ϗ καλὸς οἰκέτης ταῦτα πράττων,
Καὶ νουνεχῶς εὐλαβηθεὶς, ὡς οἶμαι, σου τοὺς μόχθους,
Καὶ τῶν ἀγώνων τῶν μακρῶν τοὺς δρόμους, καὶ τοὺς κόπους,
Οὓς στέγεις μάλα καρτερῶς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων,
Εἰπεῖν δὲ μᾶλλον ἀληθῶς, ὑπὲρ τῶν χριστωνύμων,
Θέρει, ϗ ψύχει, ϗ σφοδραῖς ἀντιπαλαίων βίαις,
Οὐ σώματος φειδόμενος, αὐτάναξ, οὐ σαρκίου,
Ζωῆς αὐτῆς ὡς ἀληθῶς καταφρονῶν ἐκτόπως,
Καὶ σπεύδων ὅτι κραταιῶς, ὡς συμπαθὴς τὴν φύσιν,
Τὴν Ῥωμαΐδα τὴν λαμπρὰν θηρὸς τοῦ παρανόμου
Ῥύσασθαι πάντῃ χαλεποῖς περιπεσοῦσαν βρόχοις.
Οὐχ ἥλκυσεν, οὐκ ἔθελξεν, οὐ κατελέανέ σε
Πᾶ-

(1) Ita in Codice; sed quid sit θαιμὰν ignoramus: legi fortasse posset θαιρὰν, vel θαιμῶν; nisi dicamus alicuius loci ad Orientem siti nomen esse.

Πᾶσα τρυφὴ σωματικὴ, ϗ χάρις, ϗ ῥαςώνη.
Τὸ γὰρ ἀνθίςασθαι λαμπρῶς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων,
Τὸ φέρειν ὅπλα κραταιὰ, κινδυνεύειν ὅλως
Κατά τε γῆν ϗ θάλασσαν, ϗ κατὰ πᾶσαν χθόνα,
Τρυφὴν ἡγῆ. ϗ καύχημα, ϗ χάριν ἐξαισίαν.
Τάπης ἐςί σοι θυρεὸς, ὅτε πρὸς ὕπνον βλέπεις,
Καὶ θώραξ περιβόλαιον ἀντὶ τῆς πορφυρίδος,
Α'ντὶ καλύπτρας εὐαγῆς κόρυς ἀπὸ σιδήρε,
Α'ντὶ πεδήλων σηρικῶν περικνημίδες πάλιν·
Καὶ ταῦτα φέρεις δι' ἡμᾶς, ὡς συμπαθὴς τὴν φύσιν.
Ε"βλεψαν Ι'ςρογεῖτονες τὰ κατὰ σὲ πρακτέα,
Σκύθαι, Μυσοὶ, ϗ Τριβαλοὶ σὺν τοῖς ἐκ Ρ'ὼς ἀθρόοι,
Μέγιςοι, ξένοι, ςρατηγοὶ, σατράπαι, ταγματάρχαι
Προσέπευσον τῷ κράτει σε, ϗ δελικῶς προσῆλθον,
Ε"καμψαν γόνυ σοι, πιςὸν ὑπέσχον δέλων σέβας,
Παιᾶσιν ἐπεκρότησαν, ἠλάλαξαν ἐκθύμως,
Καὶ τ' ἄλλα σφῶν δεδράκασιν εἰς σὲ τὸν Αὐσονάρχην,
Ο'σα περ νόμος ἐκτελεῖν οἰκέτη πρὸς δεσπότην.
Οἶδεν ὁ κράτωρ τῶν Μυσῶν, τῶν σῶν φρενῶν τὸ κράτος,
Καὶ σφῶν βελὰς τὰς ἐμβριθεῖς τὰς ὑπὲρ νῦν, ϛ φρένας,
Καὶ τέθηπε τὸ κράτιςον αὐτῶν τῆς ἀγχινοίας.
Οἶδεν ὁ θεῖος ὁ κλεινὸς ὁ ῥὴξ ὁ τῶν Παιόνων,
Η'γάσθη σε τῆς καλλονῆς τὸ πάντερπνον ϛ ξένον,
Η'γάσθη σε τῆς φύσεως τὸ πανεκλελεγμένον,
Η'γάσθη σε τῆς γνώσεως τὸ πανεξῃρημένον,
Υ'πτίαις ὑπεδέξατο χερσί σε τὸ τῦ λόγε,
Εἰ καί τι πάλιν εἰσρυὲν ἐξ ἁμαρτάδων νέφος
Ο'ρμήματά σε τὰ λαμπρὰ μετήμειψεν ἀθρόον.
Πρόελθε τάφων ὁ Δαβὶδ μυςικωτέρως τρέχων,
Καὶ δεῦρο φῶς πρὸς δεύτερον ταφῆς φυγὼν ἑσπέραν·
Νῦν σόβει τὸ ψαλτήριον αὖθις ϗ τὴν κινύραν,
Αἴνεσον ὕμνοις ἀγαθοῖς τὸν κράτορα Ρ'ωμαίων,
Κρῦσον τὴν λύραν ἐμμελῶς, εὐρύθμως τὴν κιθάραν.
Πάρεςι γὰρ ὁ κράτιςος ὃν εἶπας βασιλέα,
Ε'ν τοῖς ψαλμοῖς τοῖς κατὰ σὲ ψάλλων πρεπόντως τάδε·
Χρηςὸς τὴν φύσιν, ἀγαθὸς, ἀληθινὸς, ϗ πρᾶος,
Ρ'ομφαίαν ὅτι ςίλβεσαν ἄνωθεν ἐζωσμένος,
Καὶ μυςικὴν ἀντίληψιν ἐκεῖθεν δεδεγμένος,
Καὶ σμύρναν αὖθις, ϗ ςακτὴν ἐκχέων σὺν κασίᾳ
Ε'ξ ἱματίων τῶν αὐτῦ τῆς ξένης ἁλεργίδος
Εἰς τὴν καλὴν ϗ θαυμαςὴν τήνδε τὴν Ρ'ωμαΐδα,
Η'ν ἄλλην, οἶμαι, νοητὴν εἴπῃ Σιὼν ὁ λόγος,
Ζόφον ἐκ ταύτης ἐξελὼν τὸν ἐκ τῆς τυραννίδος,
Η" κρεῖττον φάναι, θλίψεως ἀναγαγὼν τῦ τάφε,
Ο'σον, αὐτάναξ, τὸ σαυτῦ ϗ τῶν ἐν σοὶ πρακτέων.
Νεκρὰν γὰρ ταύτην τέθεικε φθορεὺς ὁ τῶν πραγμάτων,
Καθάπερ πρώην ὁ Χριςὸς εἰς τὴν Σιὼν ἰγμένος,
Ω'ς δεδεγμένος δι' ἡμᾶς τὴν καθ' ἡμᾶς ὀσίαν,
Καθεῖλέ μου τὸν τύραννον τὸν τῆς φθορᾶς προςάτην.
Η' Ρ'ωμαῒς ἡ δυςυχὴς σκίρτησον κατὰ κράτος,
Αἶσον ᾠδὴν ἀπὸ ψυχῆς, μέλψον ἀπὸ καρδίας,
Ε"παγον τῦτον ὑψηλοῖς ἐν ᾄσμασι ϗ κρότοις,
Α'νύψωσον, μεγάλυνον, εὐφήμησον ἐκτόπως
Τὸν λυτρωτὴν μετὰ Θεὸν, ϗ ῥύςην τῶν Αὐσόνων,
Τὴν τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν, τὴν τῶν θλιβόντων λύσιν,
Τὴν χαρμονὴν τὴν πάντερπνον τῆς γῆς τῆς Αὐσονίδος,
Τὸν πᾶσαν τὴν ὑφήλιον πληρώσαντα χαρίτων,
Τὸν πᾶσαν τὴν περίγειον εὐφράναντα τοῖς ἔργοις.
Α'λλ' ὦ τὴν φύσιν ἄναρχε, παντάναξ, παντοκράτορ,
Καὶ γόνε τέτῳ συμφυὴς, ϗ πνεύματος τὸ κράτος,
Θεία Τριὰς πανσθενεργὸς, αἰτία τῶν κτισμάτων,
Παρεκτικὴ, ϗ δότειρα τῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων,
Η' τῦτον δῦσα πρὸς ἡμᾶς τὸν θεῖον, ςεφηφόρον,
Παλαιολόγον τὸν ςεῤῥὸν, τὸ θαῦμα γῆς ἁπάσης,
Τὸν κλῆσιν χαριτώνυμον, τὴν βρύσιν τῶν χαρίτων,
Οὗ χάρισι παντοδαπαῖς ἐκόσμησας τὸ κράτος,
Ο' βασιλεὺς [1] τερφθήσεται τῇ κατὰ σὲ δυνάμει,
Ε'ν δὲ τῷ σωτηρίῳ σε χαρήσεται μεγάλως.
Ε'πιθυμίαν τῆς αὐτῦ δὸς πρὸς αὐτὸν καρδίας,
Καὶ τῶν χειλέων θέλησιν μηδόλως ὑςερήσῃς.
Πάσαις χρηςότητος αὐτὸν τέρψον ἐν εὐλογίαις,
Περὶ τὴν τέτε κεφαλὴν πάντιμον θεῖσα ςέφος
Κεκοσμημένον τιμαλφῶς ἐξ ἀνεικάςων λίθων.
Μεθ' ὧν ζωὴν αἰτῦντί σε δίδε, ϗ πίον γῆρας,
Μακρότητα τῶν ἡμερῶν μέχρι πολλῶν τῶν χρόνων.
Η' δόξα τέτε γένοιτο τῷ κράτει σε μεγίςη,
Καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν θείης αὐτῷ κρατίςην.
Εὔφρανον τῦτον ἐν χαρᾷ μετὰ τῦ σε προσώπε,
Ε'ν σοὶ γὰρ οὗτος ἤλπικε τῇ χορηγῷ τῦ κράτες.
Τὴν χάριν σε τὴν πρὸς αὐτὸν ἀκήρατον παράσχε,
Ο"πως αὐτὸς μὴ σαλευθῇ τῶν ἐκ τῦ κράτες βάθρων.
Η' χεὶρ σε πᾶσι τοῖς αὐτὸν μισῦσιν εὑρεθείη,
Καὶ τέτες φθάσαι κραταιῶς θᾶττον ἡ δεξιά σε,
Οὓς προφανῶς συντάραξον τῷ τῆς ὀργῆς σε τρόμῳ,
Οὓς λαῦρον καταφάγηται πῦρ δραςικὸν ἐκ ῥύμης,
Καὶ γῆς τῆς τέτων τὸν καρπὸν ἀφάνισον εἰς τέλος,
Ε'κ δὲ μερόπων τῶν υἱῶν πάλιν αὐτῶν τὸ σπέρμα,
Ο"τι πρὸς τῦτον ἔκλιναν πλεῖςα δεινὰ ϗ φαῦλα,
Διελογίσαντο βελὰς αὐτοῖς οὐχ ἱςαμένας.
Θοῦ τολοιπὸν τὲς ἄφρονας ςρεφόμενον ὡς νῶτον,
Καὶ τὴν μορφὴν ἑτοίμασον αὐτῶν τοῖς περιλοίποις.
Μὴ, μὴ σιγήσῃς [2] ὁ Θεὸς, μηδὲ καταπραΰνῃς.
Οἱ γὰρ ἐχθροὶ τοῦ κράτορος ἤχησαν κατὰ τέτε,
Ηἶραν γε μὴν τὰς κεφαλὰς πρὸς τῦτον οἱ μισῦντες,
Καὶ πανεργίας ἔῤῥαψαν οἱ δυσμενεῖς ϗ δόλες.
Δρᾶσον αὐτὲς ὡς Μαδιὰμ ἐκείνῳ ϗ Σεισάρᾳ,
Καὶ τέτες ἐξολόθρευσον ἐν Α'ενδὼρ ἀθρόες
Τόπῳ τῷ σῷ τῷ τῆς ὀργῆς ϗ τῆς πανωλεθρίας,
Καὶ τέτες θῦ περιφανῶς, ὥσπερ τὲς πρώην ἔθε
Ω'ρὴβ, ϗ Ζὴβ, ϗ Ζεβεὲ, ϛ Σαλμανᾶ δευτέρες.
Ποίησον τέτες ὡς τροχὸν κινέμενον ἀνέμῳ,
Καὶ πάλιν ὥσπερ κάλαμον σοβέμενον ταῖς αὔραις,
Ω"σπερ δρυμὸν νεμόμενον ὑπὸ πυρὸς βρομαίε,
Καὶ τέτες καταδίωξον λαίλαπι τῆς ὀργῆς σε.
Πλήρωσον τέτων τὰς μορφὰς αἰσχίςης ἀτιμίας,
Καὶ πάντες ἐντραπήτωσαν μέχρι πολλῶν τῶν χρόνων.
Δὸς πρὸς αὐτὸν τὸ κρίμα σε ϗ τὴν δικαιοσύνην,
Ω'ς αὐτανάκτων ἀγαθῶν εὐλογημένον γόνον,
Ω'ς βασιλέων εὐσεβῶν ἐκλελεγμένον τέκος·
Δὸς πρὸς αὐτὸν ὡς ἀγαθὴ πρὸς τὴν αὐτῦ καρδίαν,
Οἶδας γὰρ τῦτον ἀγαθὸν ἀπὸ τῶν ἔνδον ἔργων·
Καὶ τέτε πᾶσαν βέλησιν πλήρωσον τῆς καρδίας,
Πέμψον πρὸς τῦτον ἀσφαλῶς ῥάβδον δυνάμεώς σε,
Ο"πως ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν τῶν τέτε κυριεύοι·
Ε'ν ταῖς ἡμέραις ταῖς αὐτῦ φῶς θέμιδος ἀςράψαι,
Καὶ πλῆθος αὖθις ἀγαθῶν τῆς εὐμενῦς εἰρήνης·
Οὗ πρὸ προσώπε δυσμενεῖς πεσέτωσαν ἀθρόοι,
Λείξαντες χοῦν ὡς δύςροποι ϗ φαῦλοι τὰς καρδίας,
Καὶ προσκομίσειαν αὐτῷ πάντες σκηπτῦχοι δῶρα,
Καὶ προσκυνήσειαν αὐτῷ πάντες οἱ γῆς κρατῦντες.
Ε"θνος δὲ πᾶν δελεύσειε κάμψαν αὐτῷ τὸ γόνυ,
Τὔνομα δὲ τὸ κατ' αὐτὸν ἔντιμον τέτοις εἴη·
Καὶ τῦτον εὐλογήσειαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν,
Καὶ τῦτον μακαρίσειεν ἐθνῶν ἡ πανσπερμία.
Αὐτῦ Τριὰς τὴν αἴνεσιν μὴ πᾶσα σιωπήσῃς.
Ε'πείπερ ςόμα [3] πονηρῶν ἀνέῳκτο πρὸς τόνδε,
Καὶ γλώσσῃ καταλέγεσι δολίᾳ πάλιν τῦδε,
Καὶ λόγοις ὀνειδίζεσι περικυκλῦντες μίσες,
Καὶ πολεμῦσιν ἀφειδῶς οἱ δυσμενεῖς ἐκ φθόνε.
Α'ντὶ τῦ τῦτον ἀγαπᾷν διέβαλλον ἀθέσμως.

Αὐ-

(1) Ex psalmo XX. (2) Ex psalmo LXXXII. (3) Ex psalmo CVIII.

Αὐτὸς δὲ προσευχόμενος θλίψεις τὰς ἔνθεν φέρει.
Α'ντ' ἀγαθῶν τὰ χείριστα δρῶσι τὰ κατὰ τȣ́τȣ,
Καὶ μίσος κραταιότατον ἀντὶ σφοδρᾶς ἀγάπης.
Α'μαρτωλὸν κατάστησον εἰς τȣ́τȣς ἀδικȣ͂ντας,
Καὶ τȣ́των ὁ διάβολος ἐκ δεξιῶν σταθήτω.
Ε'ν τῷ καιρῷ τῆς κρίσεως τῆς σφῶν κατακριθεῖεν,
Καὶ τῶνδε πᾶσα προσευχὴ πρὸς ἁμαρτίαν εἴη.
Οἱ παῖδες γενηθήτωσαν σφῶν ἀπωρφανισμένοι.
Η'μέραι πάλιν δυστυχῶς αἱ κατ' αὐτȣ̀ς ὀλίγαι,
Καὶ γαμετὰς τὰς ἑαυτῶν χήρας ὁ χρόνος θῆσαι.
Μετανασήτωσαν πικρῶς οἱ γόνοι σαλευθέντες,
Καὶ βρῶσιν αἰτησάσθωσαν ἀπὸ ῥαγδαίας πείνης,
Ε'ξ οἰκοπέδων τῶν αὐτῶν ῥιφείησαν ἀθλίως.
Ε'ρευνησάτω δανειστὴς ὕπαρξιν τῶνδε πᾶσαν,
Καὶ πάντας πόνȣς τȣ̀ς αὐτῶν ἀλλότριος λαβέτω.
Μή τις ἀντίληψις αὐτοῖς πρός τινος γενηθήτω,
Μηδὲ τοῖς τȣ́των ὀρφανοῖς οἰκτίρμων εὑρεθήτω.
Εἰς ἐξολόθρευσιν οἰκτρὰν ἔστω τὰ τῶνδε τέκνα,
Η' κλῆσις τȣ́των ἐν μιᾷ τῇ γενεᾷ λυθείη.
Α'ναμνησθείη πρὸ Θεȣ͂ τὰ σφῶν πατέρων φαῦλα,
Η' δ' ἁμαρτία τῆς μητρὸς τȣ́των φθορὰν μὴ λάβοι.
Ε'́στωσαν ταῦτα πρὸ Θεȣ͂ διαπαντὸς ἐνδίκως,
Καὶ τȣ́των τὸ μνημόσυνον κατὰ τὴν γῆν μὴ μεῖναι·
Α'νθ' ὧνπερ ȣ̓κ ἐμνήσθησαν ἔλεος ȣ̓͂τοι δρᾶσαι,
Α'λλὰ καταδιώκȣσι τὸν θεῖον βασιλέα,
Ο'́ντα πτωχὸν τῷ πνεύματι ϗ κατανενυγμένον,
Τȣ͂ θανατῶσαι δυσμενῶς, ϗ κρύψαι πρὸς τὴν χθόνα.
Φιλȣ͂σιν ȣ̓͂τοι τὴν ἀρὰν, ϗ τȣ́τοις θᾶττον ἥξοι,
Οὐδ' εὐλογίαν θέλȣσι, ϗ τῶνδε μακρυνθείη.
Κατάραν ὡς ἱμάτιον ποθȣ͂σιν ἐνδυθῆναι,
Καὶ πρὸς τὰ σφῶν ἐγκάρδια καθάπερ ὕδωρ δράμοι,
Κἂν τοῖς ὀστέοις τοῖς αὐτῶν ὥσπερ ἐλαίȣ χύσις.
Ω'ς περιβόλαιον αὐτοῖς, ὃ φέρȣσιν, ὑπάρξαι,
Ω'ς ζώνη δὲ διαπαντὸς, ἣν περιζώννυνταί πȣ.
Τȣ͂το τὸ ἔργον ἐκ Θεȣ͂ τῶν τȣ͂τον δὴ μισȣ́ντων,
Καὶ τῶν λαλȣ́ντων πονηρὰ κατὰ τȣ͂ βασιλέως.
Σὺ τοίνυν ὁ πανάγαθος Θεὸς ϗ παντοκράτωρ,
Ποίησον οἶκτον μετ' αὐτοῦ χάριν τῆς κλήσεώς σȣ,
Ο'́τι χρηστὸς, ὡς ἀληθῶς, οἶκτος ὁ σὸς, παντάναξ.
Καὶ ῥύσαι τȣ͂τον ὡς πτωχὸν ϗ πένητα καρδίᾳ,
Τὸ πνεῦμα γὰρ τὸ κατ' αὐτὸν τετάρακται ϗ τρέμει.
Α'νταναιρέθη κραταιῶς, καθὰ σκιᾶς ἡ κλίσις,
Ω'́σπερ ἀκρίδες ἐν ἀγρῷ πικρῶς διετεινάχθη.
Η'σθένησαν τὰ γόνατα τȣ́τȣ ταῖς δυστυχίαις,
Η' δέ γε σὰρξ δι' ἔλαιον ἠλλοίωτο παγκάκως.
Καὶ γείτȣσι τοῖς καθ' ἡμᾶς τιτρώσκεται τοῖς ψόγοις·
Βλέπȣσι τȣ͂τον, κεφαλὰς κραδαίνȣσιν ἀθρόοι.
Τούτῳ βοήθησον αὐτὸς ὁ κατ' αὐτὸν δεσπότης,
Καὶ σῶσον ὡς φιλάνθρωπος κατὰ τȣ̀ς οἰκτιρμȣ́ς σȣ.
Καὶ πάντες δὴ μαθέτωσαν, ὅτι σὸν ταῦτα κράτος,
Ο'́τι σὺ τȣ͂τον ἔδρασας τὸν θεῖον βασιλέα.
Καταρωμένων τῶν ἐχθρῶν σὺ τȣ͂τον εὐλογήσαις,
Καὶ πάντες αἰσχυνθήτωσαν οἱ τȣ͂τον ἀθετȣ͂ντες·
Αὐτός γε μὴν τερφθήσεται δοῦλος τυγχάνων σέθεν.
Αἰσχύνην ἐνδυσάσθωσαν οἱ τὸν χριστὸν μισȣ͂ντες,
Οὗπερ αὐτὸς ἐντέθεικας τῇ κεφαλῇ τὸ στέφος,
Εἶτα περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα ψόγον.
Αὐτὸς δ' ἐξομολόγησιν προσοίσει σοι προσφόρως,
Κἂν μέσῳ πλείστων δὴ λαῶν ὑμνήσει σȣ τὸ κράτος.
Ο'́τι τȣ͂ πένητος αὐτοῦ τοῖς δεξιοῖς παρέστης,
Τȣ͂ σῶσαι τȣ͂τον ἐκ φθορᾶς τῶν καταδιωκόντων.
Ταῦτά σοι δεῖγμα, βασιλεῦ, μέγιστον ξένȣ πόθȣ,
(Καὶ γὰρ πρὸς σὲ τὸν κράτιστον αὖθις τὸν λόγον στρέφω)
Τȣ͂ ποιμενάρχȣ τȣ͂ κλεινȣ͂ τȣ͂ παρ' ἡμῖν φωσφόρȣ
Τοῦ Πολυκάρπȣ, τȣ͂ λαμπρȣ͂, τοῦ θαυμαστȣ͂, τȣ͂ πάνυ,
Τȣ́τȣ ταῖς θείαις προσταγαῖς ἐκθύμως τετυγμένα,
Ο'́νπερ ἡμῖν μετὰ Θεὸν ἐβράβευσας προσφόρως
Θείᾳ προκρίσει τȣ͂ σοφȣ͂ ϗ ξένȣ πατριάρχȣ.
Ο'́ς τις πρὸς σὲ τὸν κραταιὸν φέριστον πόθον τρέφει,
Καὶ σχέσιν ἄτι θαυμαστὴν ἀπὸ ψυχῆς ἀλβίας,
Καὶ πίστιν ὄντως ἀκραιφνῆ, ϗ καθαρὰν, ϗ ξένην,
Καὶ φέρει δὴ τὸ κράτος σȣ ψυχῇ τε ϗ καρδίᾳ,
Καὶ δι' ἐπαίνων τίθησι τὰ κατ' αὐτὸ ϗ κρότων.
Ω'ς ἀληθῶς εὐχέτης σȣ διάπυρος τυγχάνων,
Ο'́λος ἐκκρέμαται τῆς σῆς ἀγάπης ἐξαισίως,
Ο'́λος τῶν σῶν ἐξήρτηται ϗ λόγων ϗ πρακτέων,
Καὶ τῆς δεσποίνης τῆς κλεινῆς τῆς καθηγιασμένης,
Τῆς ἐκλαμπȣ́σης χάρισιν ἀπλέτοις ϛ παγκάλοις.
Εἰ γάρ τις ἄλλος πέφυκεν ἀρχιθυτῶν τῶν πάνυ
Ο' σὲ φιλῶν τὸν κράτιστον ἐξ ἀνεικάστȣ πόθȣ,
Καὶ σὲ πνοὴν ἡγȣ́μενος, ϛ τέρψιν, ϗ καρδίαν,
Καὶ φάος πανυπέρλαμπρον τῶν κατ' αὐτὸν ὀμμάτων,
Πρῶτος αὐτὸς καθέστηκε τȣ́των, ὡς οἶμαι, πάντων.
Ποθεῖ γὰρ ὑπὲρ ἄνθρωπον κράτος ὑμῶν τὸ μέγα.
Α'́ς δὲ διὰ τὸ κράτος σȣ τὰς προσευχὰς προσφέρει
Τῷ πανοικτίρμονι Θεῷ τῷ βασιλεῖ τῶν πάντων,
Καὶ θείȣς χέει ποταμȣ̀ς ἐκτόπως τῶν δακρύων,
Ε'νασμενίζων ταῖς εὐχαῖς, ϗ φιληδῶν τῇ στάσει,
Ε'ξότȣ δὴ τῆς πόλεως τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπέβη,
Καὶ θείως ἐπελάβετο τῶν κατ' αὐτὴν οἰάκων,
Ι'́σασι πάντες ἐναργῶς οἱ τῆς Ο'ρεστιάδος,
Η'μέρας ὅτι ϗ νυκτὸς τὰς προσευχὰς ἐκτείνων,
Καὶ τὸν δεσπότην δι' αὐτῶν σοφῶς ἐξευμενίζων
Υ'πὲρ τȣ͂ κράτȣς, βασιλεῦ, τȣ͂ κατὰ σὲ τοῦ ξένȣ,
Οὗ τινος ἔργον ἀληθῶς, ϛ τῶν εὐχῶν τῶν τȣ́τȣ
Ο' τῶν βαρβάρων ὄλεθρος ὁ γεγονὼς θεόθεν.
Οὐ Σκύθης γὰρ, ȣ̓δὲ Μυσὸς, ȣ̓ Τριβαλὸς, ȣ̓ Παίων
Ε'τρέψαντο τȣ̀ς δυσσεβεῖς, ȣ̓δὲ Λατίνων σμῆνος,
Οὐδέ γε πάλιν κραταιὸν ἄλλο τῶν Βλάχων γένος,
Α'λλὰ δακρύων οἱ κρȣνοὶ, ϗ τῶν εὐχῶν τὸ πλῆθος,
Δι' ὧν ὁ νέος Μωϋσῆς χερσὶν ἐκτεταμέναις
Τὸν Α'μαλὴκ, τὸν Ι'σμαὴλ συνέτριψεν εἰς κράτος,
Α'́ς καθ' ἑκάστην ὁ χρηστὸς δεικνύει ποιμενάρχης
Λαμπρῶς, αὐτάναξ, πεποιθὼς τῇ πρὸς Θεόν σȣ σχέσει·
Ε'πείπερ εὐσεβέστατος διατελεῖς ἐκτόπως,
Καὶ τὰς ἐλπίδας πρὸς αὐτὸν ἁπάσας ἀνατίθης,
Μέγιστε θεῖε βασιλεῦ, αὐτάναξ τῶν Αὐσόνων.

Habes, amice Lector, Poëma, nulla quidem Latina interpretatione donatum, ne Voluminis moles in immenſum creſceret, quod & in reliquis, quae deinceps occurrent Anecdotis facere conſtituimus. In hoc autem ſi quid minus elegans, immo ſi barbarum quiddam animadverteris, meminiſſe volumus, Graecorum rebus iam dilabentibus fuiſſe conſcriptum; eaque potiſſimum de cauſſa, ut aliquod ſeneſcentis Graecitatis ſpecimen haberes, illud prodere in animum induxiſſe. Codicis praeterea, unde illud exſcripſimus, ita male adfecta conditio eſt, partim ſcribentis vitio, qui atramento uſus eſt prorſus evanido, partim priorum poſſeſſorum incuria, quibus loci, in quo iacebat, humiditas minime fuerat animadverſa, ut illud non ſine magna cura, ac diligentia ab imminenti interitu vindicaſſe videamur.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec. XV. characteribus paene evanidis. Conſtat foliis 129.

 ΙΩΑΝ-

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO IN SANCTVM EVANGELIVM D. IOANNIS.

Ac praeterea.

Titi Bostrensis Episcopi in Evangelium Lucae Commentarius.

COD. XXIV. I. p. 1. Inc. *Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξαμένων, τοῦτο μὲν ἐν βραχεῖ μετὰ ταῦτα ἠνίξατο εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παραδραμὼν, τὴν σύλληψιν, τὸν τόκον, τὴν ἀνατροφὴν, τὴν αὔξησιν, εὐθέως περὶ τῆς ἀϊδίου γεννήσεως ἡμῖν διηγεῖται.* Des. *ἵνα καὶ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.* Huic Commentario simillimum alium habes supra in Cod. V. Plut. VI. p. 101. §. II. ac profecto eadem illa Hesychii fragmenta duo, quae ibi commemorantur, heic etiam in eumdem Evangelii locum iisdemque verbis referuntur. Vltimis item verbis, quae in illo, Isidoro Pelusiotae tribuuntur, apposito vocibus, *Ὥσπερ γὰρ ἡμῖν εὔκολον, κ. λ.* titulo, *Τοῦ Πηλουσιώτου ἐπιστολὴ φϙθ'.* in hoc etiam eiusdem auctoris nomen in margine adscribitur, diverso tamen Epistolae numero adiecto; nam pro *φϙθ'.* legitur *ἐπιστολῆς σνθ'. κεφάλαιον η'.*

II. pag. 72. *Τοῦ μακαρίου Τίτου ἐπισκόπου Βοστρῶν ἑρμηνεῖαι εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον.* *B. Titi Episcopi Bostrensis interpretationes in Evangelium secundum Lucam.* Inc. *Ἰστέον, ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους εὐαγγελιστὰς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένους ἐστὶν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων, τὸν δὲ μακάριον Λουκᾶν καὶ προοιμίοις ἐπιβάλλοντα, καὶ συγγνώμην ἑαυτῷ πραγματευόμενον, ὅτι δὴ μέλλοι μεγάλα ἐπιτίθεσθαι· καὶ γάρ φησιν, Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν· τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ὅτι χωρὶς χαρίσματος ἦλθον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐαγγελίων τινὲς χρὴ νοεῖν, κ. λ.* Simile initium a verbis, *τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, κ. λ.* eidem Tito, & Origeni tributum, dedimus etiam supra in recensione Cod XXXIII. Plut. VI. pag. 160. §. III. catenam plurimorum Patrum in Evangelia continentis. Desinit perpetuus Commentarius, nulla sacri textus sectione apposita, in verbis: *καὶ γὰρ διὰ τῶν σκολιῶν πάντα τὸν διεφθαρμένον βίον ἠνίξατο, τουτέστι τελώνας, καὶ πόρνας, καὶ λῃστὰς, καὶ μάγους, οἵ τινες ὄντες διεστραμμένοι πρότερον, τὴν ὀρθὴν ὕστερον ἐβάδισαν ὁδόν· ὅπερ οὖν καὶ αὐτὸς ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι τελῶναι, καὶ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.*

III. pag. 81. Sequuntur Excerpta quaedam interpretationum in idem Evangelium secundum Lucam, auctoris nomine destituta. Primum in illa sacri textus verba, & quidem cynnabari scripta, *Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις, ἕως καὶ εἰς πῦρ βάλλεται,* quae sunt Cap. III. v. 7. ita inc. *Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης παρὰ τῶν ὄχλων τὸ, τί ποιήσομεν, αὐτὸς καθάπερ τις ἐπιστήμων ἰατρὸς ἑκάστῳ τὸ πρόσφορον τέθεικε βοήθημα, τοῖς μὲν ὄχλοις φιλαλλήλῳ φρονήματι κεχρῆσθαι κελεύων, τελώναις δὲ τὴν εἰς ἀκαθέκτους πλεονεξίας ἀποκλείων ὁδὸν, τοῖς γε μὴν στρατιώταις τὸ μηδένα διασείειν πανσόφως ἐπιφωνῶν· οὐδένα γὰρ ἀποβάλλεται ὁ Θεὸς, ὀρθῶς καὶ δικαίως πολιτευόμενον. οὕτως δὲ ἦν μέγας καὶ ἀξιάγαστος, ὡς εἰς ὑπόνοιαν ἐλθεῖν τοὺς τῶν Ἰουδαίων δήμους, μὴ ἄρα γε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστὸς, ὁ ὑπὸ προφητῶν ἁγίων προκεκηρυγμένος. αὐτὸς δὲ τὴν τοιαύτην αὐτῶν ὑποψίαν ἀποκόπτων ἔλεγεν· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς.* Vltimum est, in quo agitur *Περὶ τοῦ Ἰωσὴφ, πῶς ἔθαψεν τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ περὶ τῶν μυροφόρων γυναικῶν, καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ δεσπότου.* *De Iosepho, quomodo sepelivit corpus Domini nostri, ac Dei Iesu Christi; ac de mulieribus unguenta ferentibus, deque Domini resurrectione.* Inc. *Ἐπειδήπερ οἱ εἰς τὴν κώμην Ἐμμαοὺς μαθηταὶ πορευόμενοι, ὡς οὐκέτι ζῆν τὸν Χριστὸν προσδοκῶντες, περὶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους ἀνιώμενοι διελέγοντο.* Des. *δοξολογήσωμεν τοίνυν αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα δι' ἡμᾶς Θεὸν λόγον, τὸν ἑκουσίως παθόντα σαρκὶ, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, καὶ λύσαντα τὴν φθορὰν, τὸν ἀναληφθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἥξοντα μετὰ δόξης πολλῆς ἐπὶ τὸ κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκροὺς, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, δι' οὗ, κ. λ.* Haec excerpta una cum praecedenti Titi Bostrensis Commentario in Lucam habentur etiam in Codd. V. & XXXIII. Plutei VI. in altero quidem ob unius fortasse paginae abscissionem initio mutila; incipit enim ibi Commentarius in pag. 146. a verbis: *καὶ ἐπειδὴ οὐ πᾶσιν φαίνεται ὁ Θεὸς, κ. λ.*[1] in altero vero una cum aliis aliorum SS. Patrum interpretationibus coniuncta.

Vberrima sunt in hoc Codice scholia marginalia, cynnabari scripta, praesertim ad Ioannis Chrysostomi Commentarios in Ioannem; quorum ut aliquod specimen delibemus, quid ad illa verba, *Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, εἰπὼν ὁ εὐαγγελιστὴς, κ. λ.* Scholiastes adnotaverit, audiamus. Ait igitur pag. 4. *Ἐπειδὴ εἶπεν Θεὸν τὸν πατέρα, Θεὸν τὸν υἱὸν τὸν ἄναρχον αὐτοῦ, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἄφατον, καὶ ὑπὲρ νοῦν σχέσιν, καὶ ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ τὸν πατέρα· ἐπειδὴ εἰς τὴν ὑψηλὴν θαυμασίαν ταύτην θεολογίαν ἑαυτὸν καθῆκεν· ἵνα μή τις εἴπῃ, ἄνθρωπε, ὑψηλὰ μὲν, καὶ θαυμά-*

(1) Paginam 145. Cod. V. Plut. VI. cuius prima verba, *πάλιν δὲ τὸν ἐξ ἐθνῶν ὀνομάζει λαὸν, ὡς ἀδάμαστον ὄντα, κ. λ.* retulimus supra pag. 101. §. III. & a qua Commentariorum in Lucam initium, quamvis mutilum desumsimus, huius ope Codicis eadem continentis, comperimus ad hosce Commentarios neutiquam pertinere.

μάσια, ἃ λέγεις· ἀλλὰ πόθεν ἔσχες γνῶναι ταῦτα; εἶδες τὸν Θεόν; ἀλλ' ὐδεὶς εἶδεν· πόθεν ἔμαθες τὰ ἀπόῤῥητα ταῦτα; τίς ὁ διδάξας; ἵνα ὖν μηδεὶς Ἰοιαῦτα ἐν νῷ ςασιάζῃ Ἰοῖς λογισμοῖς, αὐτὸς προφθάσας φησί· Θεὸν μὲν γυμνὸν καὶ χωρὶς σαρκὸς, ὐδεὶς ὐδέποτε ἑώρακεν· εἶτα σὺ δὲ πόθεν μαθεῖν λέγεις ταῦτα; ὁ μονογενὴς, φησιν, ὃν προεῖπον, ὅτι Θεὸς, ὅτι φῶς, ὅτι ἐν ἀρχῇ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι πάντα ἄνθρωπον φωτίζει, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο, ἐκεῖνος ἐδίδαξεν· ἐκεῖνον γὰρ ἐθεασάμεθα μετὰ σαρκὸς, ἐκείνυ ἴδομεν Ἰὴν δόξαν, δόξαν ὡς ἀληθῶς μονογενῦς· ἐκεῖνος ὁ μονογενὴς, ὁ τῆς πατρικῆς συγγενείας, ᾗ οἰκειότητος μηδέποτε ἀφιςάμενος, ἀλλ' ἀεὶ ἐν τοῖς κόλποις ὢν τῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἡμῖν ταῦτα ἀπεκάλυψεν, ᾗ διὰ τῦτο ᾗ ἡμεῖς θαῤῥῦντες ταῦτα κηρύσσομεν. Ad illa praeterea verba, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐν σαββάτῳ θεραπεύειν, ᾗ πολλὰ ἕτερα ποιεῖν, κ. λ. haec alia margini adscripsit p. 9. Ἄλλως δὲ καὶ ἵνα τὺς Ἰυδαίυς δι' ἔργου ἀξιομνημονεύτυ καὶ σιγῶν ἐλέγχειν ἀεὶ ἔχῃ, ὅτι μάτην ἐπὶ τοῦ ὁμοφυλακεῖν, καὶ γεραίρειν σεμνύνονται τὸν ναόν· οἱ γὰρ ἀγορὰν αὐτὸν καὶ ἐμπορίαν ἀπεργασάμενοι, ᾗ ὅρκυ, ᾗ ἐπιορκίας ᾗ ἀδικίας, ᾗ πολλῆς ἄλλης ἀτοπίας ἐργαςήριον ἀποδείξαντες (ταῦτα γὰρ τῆς ἀγορᾶς ὐδὲν ἧτΊον τῶν ὠνίων τὰ τεκμήρια) τίνα ἄλλην τιμὴν ἐπιτήδευον, ἢ ποίαν ἄλλην φροντίδα ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ κοσμιότητος μετὰ πόθυ ἐπιςεύοντο ἂν καταβάλλειν; ἀλλ' ἔνθα μὲν κέρδος ἦν, ὁρᾷς αὐτὺς ἀγορᾶν, ᾗ ἐμπορίαν τὸν περιβόητον αὐτοῖς ναὸν ἀποδεδειγμένον, ᾗ ὐδεμία περὶ τύτυ φροντὶς ἢ ἐπιθύμησις. ἔνθα δὲ λόγοις μόνον ἔδει σοβαρευθῆναι διακένοις, ἐκδικηταὶ τῦ ναῦ, ζηλωταὶ τῶν πατρῴων, ᾗ σχήματα τιμῆς, ϗ μεγάλα ῥήματα· μᾶλλον δὲ ἔνθα μὲν κέρδος ἀργυρίυ μικροῦ, ὐδὲν ὁ ναὸς, ἢ ὁ νόμος· ἔνθα δὲ μεγάλη σωτηρία ἀνθρώπων, ἐκεῖ ὁ πολὺς φθόνος, ᾗ προκάλυμμα τῦ φθόνυ ὁ ναὸς, ᾗ ὁ νόμος, ᾗ τὰ τῆς ἀπονοίας ῥήματα. Ἐκβαλὼν ὖν αὐτὺς ὁ δεσπότης ἔργῳ ᾗ λόγῳ ἐκ τῦ ἱεροῦ, ᾗ δείξας λαμπρῶς ϗ ἀναμφιβόλως καταφρονητὰς τοῦ ναοῦ, μεγάλην ςήλην κατ' αὐτῶν ἀνήγειρεν, ὅτι εἴ τί περ ἂν ὑπὲρ τῦ νόμυ, ᾗ τοῦ ναοῦ λέγοιεν, ὐκ ἐκ πόθυ ϗ πίςεως ταῦτα λέγοιεν, ἀλλ' ἢ ἀφοσιύμενοι, ἢ φθόνον ἴδιον ἐπισκιάζοντες, ἢ ἐπὶ τῷ σφῶν κέρδει, ἵνα καλῶνται Ῥαββὶ, ἵνα πλατύνωσι τὰ φυλακτήρια, ἵνα τὰς τῶν χηρῶν, ᾗ τῶν ἄλλων κατεσθίωσιν οἰκείας. Haec autem scholia quum manu valde rudi atque imperita fuerint exarata, plurimis, quibus scatebant mendis pro viribus expurgata exhibuimus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. bene servatus. Constat foliis scriptis 108.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

COD XXV. I. pag. 1. Continet hic Codex Chrysostomi Homilias XXVI. quas olim plures fuisse, ex primae Homiliae tum numero, qui littera γ' denotatur, tum primis tituli verbis apparet. Inscribitur enim: Τῦ αὐτῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπὶ εἰρήνην, ἑτέρυ προειπόντος ὀλίγα, ἐλέχθη ὁμιλία εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν προφητικὴν τὴν λέγυσαν· ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ἐποίησα φῶς ᾗ σκότος, ποιῶν εἰρήνην, καὶ κτίζων κακά. *Eiusdem* (sc. Io. Chrysostomi) *in Ecclesia Pacis dicta, quum alius pauca verba ante fecisset, haec recitata Homilia in propheticum dictum illud „ Ego Dominus Deus feci lumen, & tenebras: faciens pacem & creans mala.,,* Inc. Ὀλίγα μὲν τὰ εἰρημένα. Des. ᾗ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. VI. cit. edit. pag. 145.

II. pag. 15. Τῦ αὐτῦ ἔτι εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, ᾗ εἰς τὴν τῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν, ᾗ περὶ τῦ μὴ κακηγορεῖν (in edit. additur ἀλλήλων). *Eiusdem adhuc in obscuritatem veteris Testamenti, & in Dei clementiam, & quod alii alios non debeant accusare.* Inc. Χαίρει μὲν βυκόλος. Des. εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὐρανῶν εἰσελθεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 180.

III. pag. 37. Τῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι τὸ μὴ λέγειν, ἅπερ ἴσμεν, ᾗ εἰς ἑτέρυς ἐκφέρειν, πενέστερον ποιεῖ, καὶ τὴν χάριν σβέννυσι· καὶ εἰς τὰς εὐχὰς, ἃς ὁ Χριςὸς ηὔξατο, ᾗ εἰς τὴν ἐξυσίαν, μεθ' ἧς ἅπαντα ἐποίει, καὶ εἰς τὴν τοῦ παλαιοῦ νόμυ διόρθωσιν· ᾗ ὅτι τὸ σαρκωθῆναι τὴν ἰσότητα αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν πατέρα ὐκ ἐλαττοῖ, ἀλλὰ ᾗ συνίςησι μᾶλλον. *Eiusdem Homilia, quod non dicere & ad alios efferre, quae scimus, pauperiores nos reddit, & gratiam extinguit: & in preces, quibus Christus est usus, & in auctoritatem, qua omnia faciebat, & in veteris legis emendationem: & quod Incarnatio aequalitatem ipsius cum Patre non minuit, sed confirmat potius.* Inc. Ἱκανῶς ἐν ταῖς ἔμπροσθεν. Des. τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. I. pag. 529.

IV. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὺς τὰ πρῶτα πάσχα νηςεύοντας. *Eiusdem Homilia in eos, qui primo Pascha ieiunant.* Inc. Πάλιν χρεία τις ἀναγκαία. Des. δοξάζωμεν τὸν Θεὸν, ᾗ πατέρα τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, κ. λ. Ibid. pag. 606.

V. pag. 64. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς λόγος α'. *Eiusdem de Precatione Homilia I.* Inc. Ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει. Des. διὰ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 778.

VI. pag. 69. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς λόγος β'. *Eiusdem de Precatione Homilia II.* Inc. Ὅτι μὲν παντὸς ἀγαθοῦ. Des. ᾗ σωφροσύνην, ϗ πρόνοιαν πτωχῶν, ᾗ πάντας τὺς νόμους τοῦ Χριςοῦ, δι' ὧ, κ. λ. Ibid. pag. 783.

VII. pag. 76. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ μὴ δημοσιεύειν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀδελφῶν, μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν. *Eiusdem Homilia, quod non oporteat peccata fratrum evulgare, neque inimicis imprecari.* Inc. Μακαρίζω τῆς σπυδῆς ὑμᾶς. Des. τὴν ἀμοιβὴν ἡμῖν ἀποδιδῦς ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ἧς γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 344.

VIII. pag. 89. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ μὴ

μὴ ἀπογινώσκειν τινὰς ἑαυτῶν, μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν, μηδὲ ἀπαγορεύειν ἐν τῷ μὴ λαμβάνειν αἰτοῦντας· καὶ πρὸς ἄνδρας περὶ τῆς πρὸς τὰς γυναῖκας εἰρήνης. *Eiusdem Homilia, non oportere quemquam de se ipso desperare, aut preces contra inimicum fundere, aut animo deficere, quamvis petens non accipiat; & ad maritos de pace erga uxores conservanda.* Inc. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας. Des. ὧν αἰτώμεθα, ἢ νοοῦμεν· αὐτῷ τῷ Θεῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 354.

IX. pag. 98. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι ἐπικίνδυνον καὶ τοῖς λέγουσι, καὶ τοῖς ἀκούουσι τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν· καὶ ὅτι χρήσιμον καὶ δικαιοσύνη μεγίστη, τὸ κατηγορεῖν τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων. *Eiusdem Homilia, rem esse periculi plenam, cum iis qui dicunt, tum iis qui audiunt, ad gratiam concionari; atque utile esse, & iustitiam maximam propria incusare peccata.* Inc. Ἱκανῶς ὑμῶν, οἶμαι. Des. καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καταξιώσειε, χάριτι, κ. λ. Tom. II. pag. 658.

X. pag. 109. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν. *Eiusdem Homilia in illud „ Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Iericho, & incidit in latrones „.* Inc. Οὕτως κατὰ τὸν θεῖον. Des. γένοιτο πάντας καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter spurias.

XI. pag. 112. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτε ἐθεράπευσεν ὁ Σωτὴρ τὸν ἐκ γεννητῆς τυφλόν· καὶ εἰς τὸν Ζακχαῖον, καὶ περὶ κρίσεως καὶ ἐλεημοσύνης. *Eiusdem Homilia, quum sanabat Salvator caecum a nativitate; & in Zacchaeum, deque iudicio, atque eleemosyna.* Inc. Πολλαὶ καὶ διάφοροι. Des. τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. p. 120. inter spurias.

XII. pag. 127. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν Φαρισαῖον καὶ τὸν τελώνην, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ προσευχῆς. *Eiusdem Homilia in Pharisaeum & Publicanum, ac de humilitate & oratione.* Inc. Καθάπερ γὰρ νεφῶν συνδρομή. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Est pars Homiliae V. de Incomprehensibili, cuius initium incidit in Tom. I. pag. 489. vers. 8.

XIII. pag. 131. *b.* Τοῦ αὐτοῦ, πρὸ ταύτης ὁμιλήσας εἰς τὸν Φαρισαῖον, νῦν πρὸς τοὺς οὐκ εἰς δέον χρωμένους τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ. τῷ λέγοντι· εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης. *Eiusdem, quum verba iam fecisset in Pharisaeum, nunc in eos, qui male utuntur hoc Apostoli dicto „ Sive per occasionem, sive per veritatem Christus annunciatur „ & de humilitate.* Inc. Τοῦ Φαρισαίου, καὶ τοῦ τελώνου. Des. τυχεῖν ἀγαθῶν, καὶ χρηστῶν ἐλπίδων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 300.

XIV. pag. 144. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· δεῖ δὲ καὶ αἱρέσεις εἶναι ἐν ὑμῖν, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli „ Oportet & haereses esse in vobis, ut qui probati sunt, manifesti fiant. „* Inc. Ἱκανῶς ἡμῖν πρώην. Des. τῶν σωζομένων χαρᾶς, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 240.

XV. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω. *Eiusdem Homilia in dictum Apostoli „ Propter fornicationes autem unusquisque suam uxorem habeat. „* Inc. Πρὸς τὰς τοῦ μέλιτος πηγάς. Des. καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag 193.

XVI. pag. 166. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ· μακαριωτέρα δέ ἐστιν, ἐὰν οὕτως μείνῃ. *Eiusdem Homilia in illum locum „ Mulier alligata est legi quanto tempore vixerit vir eius: si autem mortuus fuerit, libera est cui voluerit nubere, tantum in Domino: beatior autem est, si sic manserit „.* Inc. Περὶ γάμου πρώην. Des. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχωμεν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 203.

XVII. pag. 176. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον· καὶ περὶ τοῦ, ποίας δεῖ ἄγεσθαι γυναῖκας. *Eiusdem laus Maximi, & quales ducendae sint uxores.* Inc. Ὅτι μὲν ἀπελείφθην. Des. εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν εἰσελθεῖν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XVIII. pag. 198. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν Χαναναίαν, καὶ εἰς τὸν Φαραὼ, καὶ ὅτι οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ. *Eiusdem Homilia in Chananaeam & in Pharaonem, & quod non volentis, neque currentis, sed miserentis sit Dei.* Inc. Εἰ καὶ ἐθόλωσεν ἡμᾶς. Des. Θεῷ δόξαν ἀναπέμπειν εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Tom. VIII. pag. 177. inter spurias, ubi finis aliquantum diversus.

XIX. pag. 217. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῆς Χαναναίας· ἐρρήθη μετὰ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ἐξορίας. *Eiusdem Homilia in dimissionem Chananaeae; habita est post eius reditum ab exsilio.* Inc. Πολὺς ὁ χειμών. Des. εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. III. pag. 432.

XX. pag. 231. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἄσωτον, καὶ εἰς μετάνοιαν, καὶ εἰς τὸ ξύλον τὸ γνωστὸν καλοῦ, καὶ πονηροῦ, καὶ εἰς τὸν λῃστήν. *Eiusdem homilia in filium prodigum, & de poenitentia, & in lignum scientiae boni, & mali, & in latronem.* Inc. Πρώην ἡμᾶς, ἀδελφοὶ, ἡ μεγάλη καὶ θεοπρεπὴς τοῦ σωτῆρος ἐπιφάνεια. Des. καὶ δὸς δόξαν τῇ σῇ φιλανθρωπίᾳ, ᾗ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. VIII. pag. 150. inter spurias. Sed quum eius initium in Indice Operum generali omissum fuisset typographi, ut putamus incuria, parum abfuit, quin eam iterum typis mandaremus, postquam improbum illius ex Codice transcribendae laborem nequidquam pertulimus.

XXI. pag. 244. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν· καὶ ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἀληθῆ χριστιανόν· καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ κρίσεως. *Eiusdem Homilia in illud „ Pacem sequimini cum omnibus, & san-*

sanctimoniam „ & qualem oporteat esse verum Christianum; & de eleemosyna, & iudicio. Inc. Πολλὰ μέν ἐςι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριςιανισμόν· κρεῖττον δὲ πάντων, ἡ πρὸς ἀλλήλυς ἀγάπη, ϗ εἰρήνη. Des. καὶ καταξιωθῶμεν ἀπολαῦσαι τῶν ἀγαθῶν τῶν ὑπερβαινόντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. XII. pag. 284. in fine tamen diversa.

XXII. pag. 255. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ ὑπομονῆς ϗ κατανύξεως ϗ ἐπιθυμίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ϗ περὶ τῆς δευτέρας παρυσίας τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. *Eiusdem Homilia de patientia, & compunctione, & de concupiscentia futurorum bonorum, & de secundo adventu Domini nostri Iesu Christi*. Inc. Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί. Des. τῶν ὑπερβαινόντων τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀγαθῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 751.

XXIII. pag. 267. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τελείας ἀγάπης, ϗ τῆς κατ' ἀξίαν τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως, ϗ περὶ κατανύξεως. *Eiusdem de perfecta caritate, ac de mercede operum pro merito tribuenda, deque compunctione*. Inc. Πᾶσα πρᾶξις ἀγαθή. Des. τῶν μελλόντων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. VI. p. 287.

XXIV. pag. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πάντες παραςησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριςοῦ, καὶ ἕκαςος ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. *Eiusdem in illud „ Omnes stabimus ante tribunal Christi, & unusquisque pro se rationem reddet Deo „*. Inc. Νομίζω μεγάλα τινά. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Tom. VIII. pag. 142. inter spurias.

XXV. pag. 293. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναςάσεως. *Eiusdem Homilia de resurrectione ex mortuis*. Inc. Περὶ δογμάτων ὑμῖν ἔμπροσθεν. Des. τὸν πάντα λόγον ὑπερβαινόντων, ϗ νοῦν ἀνθρώπινον, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. II. pag. 422. In Codice inter pag. 305. & 306. videtur aliquid deficere. In calce huius Homiliae rudi calamo delineata est Deiparae ab Angelo salutatae imago.

XXVI. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, ὅτι θαυμαςὸν ϗ πολλῶν ἄξιον λόγων ἡ παρθενία. *Eiusdem Homilia, quod admiranda, & multis digna sermonibus sit virginitas*. Inc. Εἰ γὰρ τὺς ἐν τῷ γάμῳ. Des. δικαίως ὧν ὁ κύριος αὐτὸ μοιχείαν ἐκάλεσεν. Haec, quae Homiliae nomen sortitur in Codice, nihil aliud est, quam fragmentum Libri Ioannis Chrysostomi *de Virginitate* inscripti, & quidem VII. Capitibus constans, quibus singulis Graecus titulus appositus est. Initium primi Capitis, quod mox attulimus, habetur T. I. pag 292. & est Cap. XXXIV. Finem vero septimi, in edit. XL. reperies ibid. pag. 300. Istorum vero postrema tria a multo recentiori manu sunt exarata, nimirum a verbis παραμυθίαν, τὴν δὲ παρθένον ὐκ ἀναπαύει τῶν πόνων, quae sunt pars tituli, quinto Capiti praeeuntis.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XI. initio mutilus, ceterum optime servatus. Constat foliis 322.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΕΡΙ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ.

IOANNIS DE VNITATE ECCLESIARVM.

Scilicet.

Ioannis Vecci de unione Ecclesiarum Veteris, & Novae Romae Liber, ac de Processione Spiritus S. Capita XII. & alia nonnulla. Andronici Camateri eadem super re Syllogismi cum suis oppositionibus. Gregorii Dialogi Liturgia. Nicephori Blemmidae Dogmaticae Orationes II. Constantini Meliteniotae de Graecorum & Latinorum unione Sermo: & alia Anonymi.

IN primis paginis chartaceis, quae Codicis integumento inserviunt, quoddam legitur excerptum ex Synodo CPolitana, recentiori manu exaratum, quod quum in Conciliorum collectionibus non invenerimus, integrum damus. Fragmento titulus est: Ἀπὸ τῦ ὅρυ τῆς ἐν Κωνςαντινυπόλει ἁγίας συνόδου ἐπὶ τῆς βασιλείας κυρίυ Ἀνδρονίκυ τῦ Παλαιολόγου υἱοῦ τοῦ Λατινόφρονος βασιλέως Μιχαὴλ τῦ Παλαιολόγυ. *Ex definitione sanctae CPolitanae synodi, regnante Domino Andronico Palaeologo, filio Imp. Michaëlis Palaeologi, qui cum Latinis conveniebat*. Ἰωάννη τῷ Βέκκῳ, καὶ τοῖς ἐξακολυθῦσιν αὐτῷ, Κωνςαντίνῳ δή φημι τῷ Μελιτηνιώτῃ, ϗ Γεωργίῳ τῷ Μετοχίτῃ, ὅτι ἐξ ἡμῶν γεγόνασι, ϗ τοῖς ἡμετέροις ἐνεγράφησαν ἤθεσί τε ϗ δόγμασι, καὶ οὐκ ἐνέμειναν τύτοις, ἐγγενέσιν ὖσι ϗ πατρίοις αὐτῶν, ϗ διὰ παντὸς βεβαιωθεῖσι τῦ χρόνυ, ἐξ ὖ Χριςὸς ἤρξατο καταγγέλλεσθαι, ϗ ἐς δεῦρο· ἀλλὰ τύτων μὲν, καθ' ὧν ὔτε ᾅδυ πύλαι ἴσχυσαν, ὔτε μὴν ἰσχύσυσιν ὑπερεῖδον, ὐκ οἶδ' ὅ τι ϗ καταγνῶναι, ἢ μὴ ἐπαινεῖν αὐτῶν ἔχοντες, δόξαν δὲ ἀντεισήγαγον ἄγνωςον παντάπασι τοῖς πατράσιν αὐτῶν, μήτε τὸ ἀπὸ τῦ χρόνυ τῶν κειμένων αἰδεσθέντες πρεσβεῖον, μήτε μὴν τοὺς τύτων ἐκφάντορας, οἳ ϗ τὰ τῦ πνεύματος οὐκ ἄλλως ἐλάλυν, ἢ πλήρεις γεγονότες τῦ πνεύματος. Τύτοις ὖν, ὅτι διαφθαρέντες τοσῦτον, ἔκτοπα ϗ πόῤῥω τῶν παραδεδομένων ἐπὶ λύμῃ ϗ καταςροφῇ τῆς ἐκκλησίας ἐφρόνησαν, εἶτα τῆς μανίας ταύτης χρόνον δή τινα μετεβάλοντο, ἑαυτὺς ἐπαράτυς ἔσεσθαι λόγοις ϗ γράμμασιν ἐπὶ μυρίας ϗ ὄψεως, ϗ ἀκοῆς ἀποφηνάμενοι, εἰ μὴ ὁλοσχερῶς εὑρίσκοιντο τῦ λοιπῦ τὰ πάτρια ςέργοντες, ϗ εἰς ὐδὲν ἀλλότριον τῆς ἐκκλησίας ἐξελκόμενοι φρόνημα, ϗ ὐδὲ τοῖς ἑαυτῶν ἐπὶ ταύτῃ τῇ μετανοίᾳ χειρογράφοις ἐνέμειναν, ἀλλὰ μετενόησαν, ὅτι δὴ ϗ μετέγνωσαν, ϗ πάλιν εἰς τὴν προτέραν ἀποςασίαν ἐξέκλιναν, ὥσπερ φύσεως ἀποςάτιδος λαχόντες, καὶ πρὸς τοὺς ὅρους τὺς πατρικὺς ἀσύνθετοι. Τούτοις ἀποςραφεῖσιν ἀποςροφὴν πονηρὰν, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας μακρυσμὸν ἀγαπήσασιν, ἣν αὐτοὶ ἑαυτοῖς, εἰ τῦτό ποτε τολμήσυσιν, ἐπήγαγον ψῆφον, ἐπάγομεν ϗ ἡμεῖς, ἀποτέμνοντες αὐτὺς ὕτως ἔχοντας, τῆς τῶν ὀρθοδόξων ὁλομελείας, καὶ ἀπο- COD. XXVI.

ἀποκηρύκτους τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ τῆς ποίμνης ποιώμεθα. Historiam autem huius Concilii sub A. C. MCCLXXXV. perseq ıitur Pachymeres Histor. Andronic. VII. Videndus Allatius de Ecclesiae Occident. & Orient. perpetua Consens. Lib. II. C. XV.

I. pag. 1. Ἰωάννου ταπεινοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς ἑνώσεως, καὶ εἰρήνης τῶν τῆς παλαιᾶς, καὶ νέας Ῥώμης ἐκκλησιῶν. *Ioannis humilis Episcopi CPolitani de unione & pace Ecclesiarum Veteris & Novae Romae*. Inc. Τὸ ἐπὶ πᾶσιν ἀψευδὲς τοῦ σωτῆρος δίδωσι, κ. λ. Des. εἰς τὸ παντελὲς ἐξεχόμενοι εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος τῆς ὁμοουσίου Τριάδος, ἀμήν. Edidit Allatius Graeciae Orthod. Tom. I. edit. Rom. A. MCCLII. a pag. 61. ad p. 224.

II. pag. 36. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem*. Inc. Ἐπειδήπερ τὸν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀπολογητικὸν σχεδιάσαντες πρότερον. Des. εὑρεῖν τὸν μισθὸν παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ. Ibid. a pag. 331. ad 359. & est Cap. XII. De Processione Spiritus Sancti, quod suo loco, ut mox videbimus omittitur. Inscribitur autem in edit. *Adversus eos, qui dictum S. Cyrilli proponunt „ Spiritum Sanctum ex solo Patre procedere, ut ab ore, sed apparere per Filium „.*

III. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem*. Inc. Πρόσεχε οὐρανὲ, καὶ λαλήσω. Des. παρὰ τοῦ εἰρηνάρχου Χριστοῦ. Ibid. Tom. II. pag. 84. (per errorem 104.) ubi inscribitur: *Eiusdem Apologia : Nullo modo nostras consuetudines destrui, si Ecclesiarum unionem acceptamus, sed ad conciliandam in Christo pacem multum conducere; quod inter se in asserendo dogmate conveniunt.*

IV. pag. 45. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem*. Inc. Ἦν ἂν μακάριον ἀληθῶς, εἴ γε τὸ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἁπλοῦν τε καὶ ἀνεξέταστον. Des. τὸ πανάγιον πνεῦμα τὴν ἡμῶν ἀσθένειαν ἐνισχύσαι πρὸς ἀποσβήσιν τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐπηρεαζόντων διακενῆς. Ex hoc Tractatu, qui teste Fabricio Lib. V. Cap. 43. Tom. X. pag. 340. N 2. inscribitur, Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὸ τοῦ σκανδάλου ἀλόγιστον, καὶ ἐκ μόνης ἱστορίας ἀποδεικνύντος, *De pace Ecclesiastica, ad absurditatem scandali ex sola historia demonstrandam*, ampla excerpta dat Allatius de Aetatibus Ordinum pag. 165. 169. & de Purgatorio pag. 591. 626. & Guil. Beveregius Tom. II. magni Synodici pag. 273. 292. ubi multa de synodo Photiana.

V. pag. 54. Sequuntur eiusdem Vecci de Processione Spiritus Sancti Capita XI. quorum primum inscribitur: Πρὸς τοὺς λέγοντας νενοθευμένην εἶναι τὴν παρὰ τῷ λόγῳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου εὑρισκομένην ῥῆσιν τὴν λέγουσαν, παρὰ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Adversus eos, qui asserunt, magni Basilii dictum, quo adfirmatur „ ex Filio esse Spiritum Sanctum „ & reperitur in illius Oratione, adulteratum esse*. Inc. Καὶ ἐπεὶ πρὸ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγη τις ἀνέκυψε ζήτησις, κ. λ. Des. καὶ ἡμεῖς ἐν ἄλλοις ἡμῶν λόγοις καὶ περὶ τῶν τοιούτων διαληψόμεθα. In Graecia Orthod. Tom. I. p. 225.

VI. pag. 59. *b*. Πρὸς τοὺς διαποροῦντας περὶ τῆς εὑρισκομένης ἔν τισι βίβλοις προσθήκης τοῦ, ἴσως, διστακτικοῦ ἐπιῤῥήματος. *Ad eos, qui subdubitant de additione, quae in nonnullis Codicibus reperitur*, Fortasse, *dubitativi adverbii*. Inc. Ἐκεῖνο δὲ πῶς ἂν τις ἀνεξέταστον παραδράμῃ. Des. καὶ πρὸς εἰρήνην ἀνένδοτον. Ib. pag. 252. & est Cap. II.

VII. pag. 61. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὡς ἐπεὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ περὶ πίστεως λόγῳ αὐτοῦ εἶπε, χρήσασθαί ποτε λέξεσι πρὸς τὰς κατὰ καιρὸν αἱρέσεις ἀγωνιζόμενος, ἄλλοτε ἄλλαις, ὡς ἂν ἡ χρεία αὐτὸν κατηνάγκασεν, οὐ δεῖ προσέχειν πάσαις ταῖς θεολογίαις αὐτοῦ. *Adversus eos, qui contendunt, quod magnus Basilius in Oratione sua de Fide dixerit „ aliquando dictiones usurpasse, adversus consurgentes haereses decertantem, alias, atque alias pro diversis temporibus, ut necessitas ipsum compellebat „ non esse omnibus illius theologicis dictis attendendum*. Inc. Ώς ἀπόλοιτο ἡ κακία. Des. καὶ εἰρήνην διεγκαλοῦντες ἡμῖν. Ibid. pag 258. & est III.

VIII. pag. 64. *b*. Πρὸς τοὺς διαποροῦντας; εἰ τὸ παρὰ τοῦ Υἱοῦ εἶναι λεγόμενον πρὸς τὸν Πατέρα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. *Adversus eos, qui addubitant super eo dicto „ <u>Qu</u>od a Filio esse dicitur, ad Patrem refertur „*. Inc. Ἀλλ' ἐπεὶ ὁπηνίκα ταῖς παρὰ τοῦ Υἱοῦ. Des. τὸ ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς εἶναι τὸ Πνεῦμα. Ibid. pag. 274. & est IV.

IX. pag. 66. *b*. Πρὸς τοὺς διαποροῦντας, πῶς ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα διὰ τοῦ Υἱοῦ; *Ad eos qui dubitant, <u>Qu</u>omodo Spiritus procedit per Filium?* Inc. Ὅτε τὸ τῶν ἀποριῶν ἀναλογίσομαι ἄτοπον. Des. περὶ αὐτῆς ἐδογμάτισαν. Ibid. pag. 284. & est V.

X. pag. 68. Πρὸς τοὺς λέγοντας, εἰ δι' Υἱοῦ ἐκπορεύεται, πῶς οὐχὶ δύο ὑπάρξεις τοῦ Πνεύματος; *Ad eos qui dicunt „ Si per Filium procedit, quomodo non sunt duae exsistentiae Spiritus?* Inc. Καὶ πῶς ἐστι, φασὶ, δι' Υἱοῦ λέγειν. Des. καὶ μία ἡ τοῦ ἑνὸς Πνεύματος ὕπαρξις. Ibid. pag. 288. & est VI.

XI. pag ead. Πρὸς τοὺς ζητοῦντας μαθεῖν, τίς ἐστιν ἡ μεσιτεία τοῦ Υἱοῦ, ἣν ὁ Νύσσης Γρηγόριος θεολογεῖ λέγων, τῆς τοῦ Υἱοῦ μεσιτείας, καὶ ἑαυτῷ τὸ μονογενὲς φυλαττούσης, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς φυσικῆς πρὸς τὸν Πατέρα σχέσεως μὴ ἀπειρούσης; *Ad eos qui addiscere cupiunt, quaenam sit mediatio Filii, quam Nyssenus Gregorius tradit, dicens „ Filii mediatione, illi unigenitum conservante, & Spiritum a naturali erga Patrem relatione minime arcente? „* Inc. Τί σοι ποιήσομεν, ἄνθρωπε. Des. ἐφ' ἑτέραν ἀπορίαν τραπώμεθα. Ibid. pag. 291. & est VII.

XII. pag. 70. *b*. Πρὸς τοὺς μὴ ἀποδεχομένους τάξιν λέγειν ἐπὶ Τριάδος, μηδὲ δι' Υἱοῦ ὑπάρχειν ἐκ Πατρὸς δεχομένους τὸ Πνεῦμα. *Adversus eos qui ordinem in Trinitate respuunt, neque per Filium ex Patre exsistere Spiritum acceptant*. Inc. Οἱ τὸ τῆς τάξεως ἐπὶ τῆς Τριάδος

ἀπαρ-

ἀπαρνέμενοι ὄνομα. Des. ὡς ὑπάρχον ἐκ τοῦ πατρός. Ibid. pag. 301. & est VIII.

XIII. pag. 72. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὡς ἐπεὶ συμπροϊέναι, καὶ συμπαρομαρτεῖν λέγεται τὸ Πνεῦμα τῷ Υἱῷ, οὐκ ἔϛι διὰ τοῦ Υἱοῦ. *Ad eos qui dicunt „ Quando una simul emanare cum Filio, & una simul consequi Spiritus dicitur, non esse per Filium „.* Inc. Ἐνταῦθά μοι ὁ λόγος πρὸς ἀγῶνα. Des. διὰ τὸ τρισυπόϛατον. Ibid. pag. 308. & est IX.

XIV. pag. 73. *b.* Πρὸς τοὺς λέγοντας, ἐπειδὴ ἀναβλύζειν, ϗ πηγάζειν λέγεται τὸ Πνεῦμα ϗ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, διατί μὴ ϗ ἐκπορεύεσθαι λέγεται ἐκ τοῦ Υἱοῦ; *Ad eos qui dicunt „ Quum effluere & emanare dicatur Spiritus ex Filio, quare non dicatur etiam procedere ex Filio?* „ Inc. Ἃ μὲν περὶ τῆς ἐκπορεύεται λέξεως ἡμεῖς εἴπομεν. Des. οὐμενοῦν γεννητόν ἐϛιν. Ibid. pag. 313. & est X.

XV. pag. 74. Πρὸς τοὺς λέγοντας, τὸ ἀναβλύζειν, ϗ πηγάζειν ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, οὐ κατὰ τὴν τοῦ λόγου θεότητα, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἴρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. *Adversus eos, qui dicunt, emanare & effluere ex Filio Spiritum, non secundum Verbi divinitatem, sed secundum rem assumtam dici, propter spiritualia dona.* Inc. Ἐπεὶ δέ εἰσιν ἕτεροι. Des. ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσλημμα εἴρηται διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Ibid. pag. 316. & est XI. Animadvertendum est, paginam 77. in Codice, quae & huius XI. Capitis finem, & sequentis Tractatus initium continet (nam Caput XII. retulimus supra §. II.) totam esse recentiori manu descriptam.

XVI. pag. 77. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. *Eiusdem de iisdem.* Inc. Βουλομένους ἡμᾶς τὴν ἐκκλησιαϛικὴν εἰρήνην ἀεὶ προάγειν. Des. ὡς ἐξ αὐτοῦ ὑπάρχον πέμπεται παρ᾽ αὐτοῦ. Ibid. Tom. II. a pag. 287. ad pag. 521. sub titulo tamen longe diverso. Inscribitur enim: Τοῦ αὐτοῦ ἀντιῤῥητικὰ τῶν ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος γραφικαῖς χρήσεσιν ἐπιϛασιῶν κυρίου Ἀνδρονίκου τοῦ Καματηροῦ Δρουγγαρίου τῆς Βίγλας. *Eiusdem Refutationes adversus D. Andronici Camateri Viglae Drungarii, super scripto traditis testimoniis de Spiritu Sancto, animadversiones.* Quo quidem loco, quoniam de Camatero mentio incidit, sciendum, Manuelis Comneni Imperatoris, eius, qui ab A. MCXLIII. ad MCLXXX. praefuit, adfinem fuisse, ab eoque dignitate Sebasti decoratum, tum Praefectum Vrbis, ac Drungarium τῆς βίγλας, sive Praefectum Vigilum fuisse constitutum. Scripsit iste *Hoplothecam sacram*, & Antirrheticos libros Latinis oppositos. Principium Antirrheticorum citat Nicolaus Comnenus pag. 173. Praenot. Mystagogicarum, & pag. 282. *libri contra Latinos interrogationem centesimam.* Animadversiones vero istae, quas confutandas suscepit Io. Veccus, nihil aliud sunt, quam pars uberioris Libri, in quo ipse Manuelis Imperatoris personam induens cum Cardinalibus Romanis de Processione Spiritus S. disputat. Vide plura apud Fabric. Bibl. Graec. Tom. X. pag. 286. & Allat. de Consens. Lib. II. Cap. XI. pag. 660. seqq.

XVII. pag. 146. Οἱ τοῦ Καματηροῦ συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀντιῤῥήσεων. *Camateri syllogismi una cum oppositionibus ad ipsos.* Sunt numero XLIV. Prologus praevius inc. Τῶν μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς ἐπιϛασίαις τοῦ Καματηροῦ ἀντιῤῥήσεων ἅλις· ὁ δὲ λόγος ϗ ἐπὶ τὸν ἔλεγχον ἴτω, ὧν ἐκεῖνος κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας συλλογιϛικῶς συνεγράψατο. Des. πρὸς τὰ συλλογιϛικῶς εἰρημένα κατὰ τῆς ἐκκλησιαϛικῆς εἰρήνης τῷ σοφωτάτῳ ἐκείνῳ Καματηρῷ, ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαϛικῆς εἰρήνης ἀντιῤῥητικῶς ἀπαντήσομεν. Primus Syllogismus est: Τὸ Πνεῦμα ἐκπορευόμενον ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, ἢ ὡσαύτως ἐκπορεύεται ἐξ ἀμφοῖν, ἢ ἑτέρως μὲν ἐξ ἑτέρου, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρου· εἰ μὲν οὖν ἄλλως καὶ ἄλλως ἐξ ἑκατέρου, λεγέσθω καὶ τὸ τῶν τρόπων διάφορον· εἰ δὲ τὸ ἕτερον, πάντως ἄμφω αἴτια τοῦ αὐτοῦ, καίτοι ὄντος ὁμουσίου αὐτοῖς τοῦ αἰτιατοῦ· εἰ δὲ τοῦτο, ἢ ἔϛαι ϗ τὸ Πνεῦμα ἄλλου τινὸς ὁμουσίου αἴτιον, ἢ οὐ ϗ εἴ ἐϛι ϗ αὐτὸ αἴτιον, ἢ ἑνὸς τῶν αἰτίων αὐτοῦ, ἤγουν Πατρὸς, ἢ Υἱοῦ, ἢ ἀμφοῖν, εἴτε δὴ τετάρτου τινός· ἅπερ ὅτι ἄτοπα πάντα, τί δεῖ ϗ λέγειν; εἰ δ᾽ οὐδενὸς, ἠλάττωται ἐξ ἀνάγκης, ϗ οὐκ ἔϛιν ἐκείνοις οὔθ᾽ ὁμόδοξον, οὔθ᾽ ὁμότιμον, οὔτε μὴν ὁμοούσιον, οὔθ᾽ ὁμοδύναμον. Oppositio vero inc. Πρὸς τὸ ἑτέρως μὲν ἐξ ἑτέρου, ἄλλως δὲ ἐκ θατέρου ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐδενὸς ἡμῖν δεήσει τοῦ λόγου, ἐπεὶ οὐδείς ἐϛιν εὐσεβής ποτε τὸ βλάσφημον τοῦτο ἀπερευξόμενος· πρὸς δὲ τὸ, ἐὰν ὡσαύτως τὸ Πνεῦμα ἐξ ἀμφοῖν ἐκπορεύηται, πάντως ἄμφω αἴτια τοῦ αὐτοῦ, φαμὲν, ὡς ἐκ πρώτης παραυτίκα βαλβίδος τὴν πρότασιν σεσοφισμένην προήνεγκας, κ. λ. Syllogismus XLIV. est: Εἰ αἱ ἰδιότητες οὐχ ἑαυτῶν, ἀλλά τινων εἰσὶν ἰδιότητες, ἤγουν ἡ γέννησις, ἡ ἀγεννησία ϗ ἡ ἐκπόρευσις, ϗ τὴν ὕπαρξιν ἔχουσιν ἐν ἑτέρῳ, ϗ οὐχ ὑπόκεινται ὡς ἡ οὐσία, ἀλλ᾽ ἐπίκεινται, πῶς ἡμῖν ἡ ἐκπόρευσις ὡς οὐσία νομίζεται; ϗ εἰ οὐσία, οὐσία δὲ ϗ ἡ ἀγεννησία, ϗ ἡ γέννησις, βιάζεσθε δὲ διὰ τὸ, πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐϛι, ϗ τὴν ἐκπόρευσιν οὐσίαν νοεῖν, πῶς οὐ τρισούσιος ἡ θεότης; οὐ γὰρ ταὐτὸν τὰ τρία, ἡ ἀγεννησία, ἡ γέννησις, ϗ ἡ ἐκπόρευσις. Oppositio inc. Δέχομαί σου τὸν λόγον, ϗ οὐχ ὑποκεῖσθαί φημι ὡς οὐσίαν τὴν ἀγεννησίαν, τὴν γέννησιν, ϗ τὴν ἐκπόρευσιν. Des. μήτε δὲ τρίθεον, μήτε τρισούσιον διαταῦτα λέγεσθαι τὴν μακαρίαν Τριάδα. Desunt haec una cum insequentibus, in Graecia Orthodoxa: nec mirum; teste enim Fabricio loco mox cit. Camateri ipsius scripta necdum lucem viderunt, nec quae in Biblioth. Bavarica servantur, disputatio sub Manuelis Imp. nomine cum doctore Armeniorum Petro, & libellus de duabus in Christo naturis.

XVIII. pag. 163. Ἕτεροι συλλογισμοὶ μετὰ τῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀντιῤῥήσεων. *Alii syllogismi cum oppositionibus super ipsis.* Sunt numero XXXIV. quorum primus inc. Εἰ τελεία ἡ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπόρευσις τοῦ Πνεύματος. Oppositio inc. Παραλογισμοὶ, ϗ σοφίσματα διαλεκτικῆς μεθόδου τεχνάσματα. Oppositio ulti-

mi des. μὴ συνιέντες τὸ ἐπηρτημένον κατάκριμα τοῖς διαιροῦσι ϗ ἀποσχίζουσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Nullum auctoris nomen apparet: sed fortasse eiusdem sunt Camateri.

XIX. pag. 174. *b.* Ἀντιῤῥητικὰ τοῦ λόγου, ὃν Φώτιος κατὰ Λατίνων πρός τινα φιλόσοφον Εὐσέβιον ἔγραψεν. *Confutatio sermonis, quem Photius contra Latinos ad quemdam philosophum Eusebium conscripsit*, cum textu ipsiusmet Sermonis, qui quidem ita inc. Ἐν πολλοῖς μέν εἰσιν οἱ ἔλεγχοι πολυστίχοις ἐγκατεσπαρμένοι λόγοις. Confutationis autem initium est: Ἐπεὶ δεῖν ἡμῖν ἔδοξεν ἅπαξ περὶ Τριάδος ποιουμένοις τὸν λόγον τῆς οὐδενὶ φύσεως ὅρῳ ὑποκειμένης. Vltima Sermonis sectio des. δι' ὧν καταισχύνεται, ϗ πάσης εὐσεβείας ἀπελαύνεται τῆς ἀποστασίας τὸ φρόνημα. Confutationis vero finis est: οὐ γὰρ πικρῶς σε καταδικάσομεν ϗ ἡμεῖς, ὡς τοὺς Ῥωμαίους αὐτὸς, κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν, εἰς ἁρπαγὴν αὐτοὺς προδιδοὺς τῷ κοινῷ τοῦ γένους ἐχθρῷ, ὡς ἀγρίῳ λέοντι, ϗ ὠρυομένῳ. Antirrheticorum auctor anonymus. Photii vero Sermonem inter inedita eius Opera reponit Fabric. l. c. Tom. IX. p. 563. (per errorem 363.) hoc titulo instructum: Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος μυσταγωγίας, ϗ ὅτι ὥσπερ ὁ Υἱὸς ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἱερολογεῖται γεννᾶσθαι, οὕτω ϗ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ μόνου ϗ τοῦ αὐτοῦ αἰτίου θεολογεῖται ἐκπορεύεσθαι, λέγεται δὲ τοῦ Υἱοῦ εἶναι, ὡς ὁμοούσιον ϗ ἀποστελλόμενον δι' αὐτοῦ. Sane vero luculentissimum appellat Allatius de Consens. pag. 575. testatus in Codice Palatino ad Metrophanem Episcopum Smyrnensem referri.

XX. pag. 203. Τοῦ αὐτοῦ ἀντιῤῥητικὰ τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνεπιγράφων εὑρεθέντων κεφαλαίων. *Eiusdem confutationes capitum quorumdam incerti Auctoris adversus Ecclesiae pacem*. Inc. Πάλιν ἡμῖν ἀγῶνες, καὶ πάλιν περὶ τὸ λέγειν ὁρμαί. Des. τῷ δὲ οἰκείῳ γένει πολλῶν κακῶν γεγόνασι πρόξενοι. Auctor anonymus.

XXI. pag. 228. Ἀκολουθία, ϗ τάξις Ῥωμαϊκὴ εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπου. *Ritus, atque ordo Romanus in Episcopi consecratione*. Inc. Τῷ σαββάτῳ πρὸ τοῦ ἑσπερινοῦ καθεζομένου τοῦ μητροπολίτου ἐν τῇ αὐλῇ, κ. λ. Des. ϗ συλλειτουργεῖ μετὰ τοῦ χειροτονήσαντος. Auctor anonymus.

XXII. pag. 232. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ἥν τινα κρατεῖ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία. *Liturgia, sive Missa sancti Gregorii Dialogi, quam servat Romana Ecclesia*. Inc. Ὁπότε ὁ ἱερεὺς ἑτοιμάζει ἑαυτὸν εἰς τὸ λειτουργῆσαι, εἰσέρχεται ἐνδεδυμένος κατὰ τὸ πρέπον εἰς τὸ θυσιαστήριον. Des. γένοιτό σου ἐλεοῦντος ἱλασμὸς εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἀμήν. Καὶ οὕτως τελειοῦται ἡ θεία λειτουργία. Liturgia, seu Missa S. Gregorii edita est Tom. II. Biblioth. Patrum Graecor. Parisiis MDCXXIV. fol. p. 125. & ab Eusebio Renaudoto in collectione Liturgiar. Oriental. T. I p. 26.

XXIII. pag. 236. Τοῦ ἐν μονοτρόποις ἁγιωτάτου, ϗ φιλοσοφωτάτου κυροῦ Νικηφόρου πρεσβυτέρου τοῦ Βλεμμίδου λόγος ἀποδεικνύων διὰ χρήσεων γραφικῶν, δι' Υἱοῦ, ϗ ἐξ Υἱοῦ θεολογεῖσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. *Sanctissimi monotropi* [1] *sapientiaeque amantissimi Domini Nicephori Blemmidae presbyteri Sermo demonstrans sacrae Scripturae testimoniis, per Filium, & ex Filio Spiritum Sanctum dici*. Inc. Ἔστι μοι πάθος, ὅπερ ἐξαγγελῶ. Des. τοῦ δ' ἀγαθοῦ δένδρου καλὸς ἀραρότως ϗ ὁ καρπός. Exstat in Graecia Orthodoxa cit. edit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 38. & est Oratio I. *ad Iacobum Bulgariae Archiepiscopum*. De hoc autem Blemmida notandum, quod quum Anno circiter MCCLV. designatus fuisset a Theodoro Lascari Imp. Patriarcha Constantinopolitanus, munus non adiit, sed presbyteri dignitate, ac monastico habitu contentus vixit.

XXIV. pag. 244. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβῆ βασιλέα κῦριν Θεόδωρον Δούκαν τὸν Λάσκαριν περί τινων δογματικῶν συζητήσεων. *Eiusdem ad pium Imperatorem Dominum Theodorum Ducam Lascarim de nonnullis dogmaticis quaestionibus*. Inc. Οἱ αἰτῶν ἐν οὐ καιρῷ. Des. καθὼς ἐθεολόγησαν οἱ τοῦ Πνεύματος. Ib. a pag 39. ad 60. & est Oratio ordine II.

XXV. pag. 248. *b.* Τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ σοφωτάτου χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, ϗ τιμιωτάτου ἀρχιδιακόνου τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ κλήρου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μελιτηνιώτου λόγος περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑνώσεως Λατίνων τε ϗ Γραικῶν. *Deo carissimi & sapientissimi, sanctissimae magnae Dei Ecclesiae Chartophylacis, ac sacratissimi Archidiaconi sancti regii Cleri D. Constantini Meliteniotae Sermo de Ecclesiastica Latinorum & Graecorum unione*. Inc. Πρόσεχε οὐρανὲ, ϗ λαλήσω. Des. εἰς τὴν τῶν λόγων εὐόδωσιν. Ibid. Tom. II. a pag. 642. ad pag. 765. & est Oratio I. Fuit autem Constantinus Meliteniota Io. Vecci Patriarchae CPolitani λατινόφρονος archidiaconus, qui cum Praesule suo post annum MCCLXXXIV. exsul obiit. De illo vide Allat. de Consens. pag. 773. seq. de Nilis p. 26. de Purgatorio p. 626. 684.

In ultimi folii aversa pagina haec notula Latine scripta legitur: *Liber editus a reverendissimo in Christo patre & Domino Domino Iohanne patriarcha Constantinopolitano cognomine Beco contra Graecos, quod male sentiunt qui negant Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere*. Recentior Graecus paginarum numerum ita subnotavit: Τὰ τοῦ παρόντος βιβλίου φύλλα εἰσὶ διακόσια ἑβδομηκονταέξ. *Praesentis libri folia sunt ducenta septuaginta sex*. Cui debemus etiam correctiones, & additiones sane multas, quae passim occurrunt, scholia marginalia, & titulos verbis Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν expressos. Contextus satis correctus est, diligenterque exaratus, & cum cit. editione mirifice consentiens.

Codex Graecus singularis membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. ineuntis. Constat foliis scriptis 275.

IΩB

(1) Μονότροποι dicti monachi, ob mutuam concordiam, seu communem vivendi rationem. Consule Du-Cangium in Gloss. med. & inf. Graecit.

Ι Ω Β.

IOB.

Titulus ita corrigendus, ut recte in schedis suis adnotavit Holstenius.

Liber Iob scriptus per versus, cum collatione diversorum interpretum. Item paroëmici Salomonis eodem modo scripti per versus. Item Ecclesiastes itidem per versus cum collatione, & Canticum Canticorum eodem modo, liber incomparabilis.

COD. XXVII. I. pag. 1. EXhibet primo Codex hic vetustissimus, ac maioribus exaratus litteris, integrum Iobum, Graece conversum, ac ϛιχηρῶς descriptum [1], absque tamen versuum, & capitum numeris, quod & de sequentibus libris intelligendum est. Inc. Α῎νθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι. Des. Σωφὰρ ὁ Μηναίων βασιλεύς. Huius prima libri pagina, utpote vetustate valde consumta a recentiori manu suppleta fuit. In fine Iobi haec adnotata leguntur:

Ι᾿ὼβ κατὰ τὺς ο' εἶπεν λόγους.
Ι᾿ὼβ ιβ'. Ε᾿λιφὰζ γ'.
Βαλδὰδ γ'. Σωφὰρ β'.
Ε᾿λιῦς ε'. ἡ αὐθεντία δ'.

Υ῾πόθεσις τῦ Ι᾿ώβ.

Τῦ μὲν ὅλου βιβλίου ὁρισθέντος ἐν περιοχαῖς λε'. ἔχοντος δὲ προσώπων ι'. διαλόγυς νβ'. ἐν ἑκάϛῃ τῶν περιοχῶν δι' ἕλικος ἠριθμημένης, ϗ οἱ καθ' ἕκαϛον πρόσωπον διάλογοί εἰσιν ἐν ἀριθμῷ, καθὼς ὑποτέτακται ἐν τῇδε τῇ γραφῇ, ἐξηγητικῦ μὲν πνεύματος πάντες ἦτοι δὲ ἰδίως, κ. λ.

II. pag. 144. Παροιμίαι. *Proverbia*. Inc. Παροιμίαι Σολομῶντος ὑοῦ Δαβίδ. Des. ϗ αἰνείσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Subditur: Ο῞τι ἐν ταῖς Παροιμίαις ὥσπερ παίδευμα διὰ πραγμάτων ϗ συμβόλων προσφέρει τὰς παραινέσεις.

III. pag. 261. Ε᾿κκλησιαϛής. *Ecclesiastes*. Inc. Ρ῾ήματα Ε᾿κκλησιαϛῦ ὑοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ι᾿σραὴλ ἐν Ι῾ερυσαλήμ. Des. ἐὰν ἀγαθὸν, ϗ ἐὰν πονηρόν. Subiicitur: Ε᾿ν δὲ τῷ Ε᾿κκλησιαϛῇ τὴν τελείαν ὡσὰν μεγάλοις ϗ τελείοις παρατίθησι τὴν διδασκαλίαν.

IV. pag. 301. Αἶσμα ᾀσμάτων. *Canticum Canticorum*. Inc. Αἶσμα ᾀσμάτων ὅ ἐϛιν τῷ Σαλομῶνι. Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων ϛόματος αὐτοῦ. Des. ἢ τῷ νεβρῷ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων. Deinde haec notula adiecta: Ε᾿ν δὲ τῷ ᾄσματι τῶν ᾀσμάτων τὴν τῶν μεγάλων, ϗ θείων μυϛηρίων χάριν, ϗ πρὸς τὸν ζῶντα λόγον κοινωνίαν σημαίνει.

Τῦ ᾄσματος ἡ ὑπόθεσις.

Ε᾿κκλησία ϛ'.
Κύριος γ'.
Νεάνιδες η'.
Α῎νδρες χ'.
Πρόσωπα δ'.

Vniversim vero observavimus contextum ipsum parum a vulgata LXX. editione differre; varias tamen lectiones subinde admisceri non illas quidem contemnendas, licet auctoris nomine destitutas; tum scholia margini passim adspersa, tam brevia, quam valde bona esse, cuiusmodi est illud verbis Iobi, οἱ ἱππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κεφαλὰς τρεῖς, in margine respondens pag. 5. quod ita habet: Χαλδαῖοι ἔθηκαν τρεῖς ἀρχὰς ἀντὶ τοῦ τάγματα τρία. In infima extremae paginae ora recens subscriptio legitur ita male scripta, ut haec tantum exculpere potuerimus: Ε᾿γὼ ὁ γεώργειος . . . . μῆνας δ'. Iacobus le Long huius Codicis meminit Biblioth. Sacrae T. 1. p. 166. in his verbis: *Iobi Prophetia, Proverbia Salomonis, Ecclesiastes & Cantica Graece, omnia litteris grandioribus exarata sunt, & ad singulos libros habentur variorum translationes & lectiones variae. Codex membranaceus & insignis, Florentiae, Bibl. S. Laurentii Pl. VIII. Cod. 27.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. Constat foliis scriptis 322. eiusque specimen exhibet Tab. V. N. III.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΓΕΝΕΣΙΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE SVPER GENESIM.

COD. XXVIII. COntinet ex interpretatione in Genesim Homilias XXXVII. quarum prima est in illa Cap. XI. verba, Καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, κ. λ. & inc. Ι᾿δὺ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν, κ. λ. Des. ϗ τὸν παρόντα βίον εὐαρέϛως αὐτῷ διανύσωμεν, ϗ ἐν τῷ μέλλοντι φιλανθρωπίας τινὸς ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Exstat haec cum reliquis usque ad finem Commentariorum Tom. IV. cit. edit. a pag. 293. usque ad pag. 643. & est ordine XXX. licet in Codice numero λβ' designetur. Harum recensionem vide supra Cod. III. huius Plutei a N. XXX. usque ad N. LXVII. cum quo fere convenit, iis exceptis, quae identidem ibi intercidisse superius monuimus: quemadmodum etiam Homiliae LXVI. & LXVII. quarum in illo, altera fine, altera initio carebat, in hoc integrae habentur, ac propterea LXVI. (in nostro tamen LXVIII.) cuius titulus, Η῎γγισαν δέ, φησιν, αἱ ἡμέραι Ι᾿σραὴλ, κ. λ. des. ϗ μετὰ ἀκριβείας ταύτην κατορθώσαντας, ϗ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. LXVII. vero, & ultima (in nostro LXIX.) quae est in verba, Εἶπε δέ, φησιν, Ι᾿σραὴλ τῷ Ι᾿ωσήφ· ἐγὼ ἀποθνήσκω, κ. λ. inc. Πρώην ἐπαγγειλάμενος τέλος ἐπιθεῖναι τῇ κατὰ τὸν Ι᾿ακὼβ ὑποθέσει, κ. λ. In hoc Codice, sacri textus verba, non ea tantummodo, quae Homiliis praecurrunt, sed ea quoque, quae in ipsarum progressu interferuntur, maioribus, ac paene quadratis cha-

 ra-

(1) Vid. Catenam Graecorum Patrum in Iobum Patricii Iunii, qui textum Iobi ϛιχηρῶς describi curavit ex Codice Anglicano.

racteribus sunt exarata. In fine scriptor haec de se memoriae prodidit:

Ἥνπερ βλέπεις πολύτροπον δέλτον, φίλε,
Ἰωάννε τε πατρὸς τοῦ Χρυσοστόμου,
Ἑξαημέρου τε δευτέρως ἔπος,
Ἰωάννης γέγραφε θύτης τὴν ἀξίαν,
Νοεμβρίῳ τε μηνὶ, τρεῖς καὶ δεκάτῃ,
Ἰνδικτιῶνος πρώτης τε ἐν ἔτει
Ἑξακισχιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ
Ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ τε.

Quem vides multiformem librum, amice,
Ioannis Patris Chrysostomi
(Sex dierum secundo opus)
Ioannes scripsit sacerdos dignitate,
Mense Novembri, die decimatertia,
Indictione prima, Anno
Sexies millesimo quadringentesimo
Octuagesimo primo.

Tum haec alia eiusdem manus leguntur: Μνήσθητι, κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, τοῦ δούλου σου Λέοντος τοῦ πόθῳ πολλῷ καὶ πίστει τὴν δέλτον ταύτην κεκτημένου, εἰς λύτρον, εἰς ἄφεσιν πολλῶν ἐγκλημάτων, ἀμήν. *Memento, Domine, in regno tuo servi tui Leonis, qui magna cura & fide possedit hunc librum in redemptionem & remissionem multorum peccatorum. Amen*. Montfaucon. Palaeogr. Lib. I. p. 45. *Cod. Laur. membr. Operum S. Io. Chrysostomi Pl. VIII. scriptus anno mundi 6481. Chr. 973. a Ioanne sacerdote. Atramentum priscum nigrorem prorsus servavit.* Allatas tamen subscriptiones praetermisit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. X. bene scriptus, atque servatus, cuius prima tantum pagina, multo recentiori manu suppleta est. Constat foliis 275. eiusque specimen damus Tab. V. N. IV. & V.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO BREVIS EVANGELII SECVNDVM MATTHAEVM.

COD. XXIX. PRaecedit Tabula praecipuorum Capitum, in quae suas Chrysostomus expositiones elucubratus est, in fine tamen mutila; definit enim in Cap. XCIII. Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν κύριον μύ . . . . Tabulam excipit Commentarius, qui post titulum exteriori fere adsimilem ita inc. Εὐαγγέλιον ἡ παροῦσα βίβλος λέγεται, ὅτι κολάσεως ἀναίρεσιν, καὶ ἁμαρτημάτων λύσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἁγιασμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, καὶ κληρονομίαν τῶν οὐρανῶν πᾶσιν εὐαγγελίζεται. Des. οὕτως ἀλείψας, καὶ ἐγείρας αὐτῶν τὰ φρονήματα, καὶ τῇ μνήμῃ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐξέπεμψεν· ἡ γὰρ ἡμέρα ἐκείνη τοῖς ἐν κατορθώμασι ζῶσι ποθεινή· ὥσπερ οὖν τοῖς ἐν ἁμαρτήμασι φοβερὰ, καθάπερ τοῖς καταδίκοις· διατοῦτο οὖν ἀγωνισώμεθα τῶν αἰωνίων ἀπολαῦσαι ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Concordat cum Commentario in Matthaeum, qui habetur in Cod. V. Plut. VI. qui tamen initio mutilus posset hoc Codice suppleri, in cuius pagina 46. *b.* incidunt prima verba eiusdem Cod. V. Similis quoque interpretatio legitur in Cod. XIV. huius Plutei; in quo tamen finis discrepat a nostro.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori Sec. XI. diligenter, ac nitide exaratus. Constat foliis 187.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. HOmilia prima inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρου αὐτοῦ ὑπάρχοντος, καὶ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Homilia Antiochiae habita, quum adhuc presbyter esset, & in illud Apostoli „ Vino modico utere propter stomachum tuum, & frequentes infirmitates tuas „.* Inc. Ἠκούσατε τῆς ἀποστολικῆς σάλπιγγος, κ. λ. Des. τῶν ἀποκειμένων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. cit. edit. p. 1. COD. XXX.

II. p. 22. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν τῇ λεγομένῃ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ὄντος αὐτοῦ πρεσβυτέρου, ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου· καὶ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· τοῖς πλουσίοις παράγγελλε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι· καὶ κατὰ πλεονεξίας. *Eiusdem Homilia habita Antiochiae in Ecclesia dicta veteri, quum ipse presbyter esset, pro tumultu subversionis imaginum Theodosii magni Imperatoris; & in dictum Apostoli „ Divitibus huius seculi praecipe „ & contra avaritiam.* Inc. Τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 20.

III. pag. 39. Εἰς τὴν ἀποδημίαν τοῦ ἐπισκόπου Φλαβιανοῦ, ὑπὲρ τῆς πόλεως πρὸς τὸν βασιλέα πρεσβευομένου· καὶ ὅτι τοῦ φαγεῖν ἀνθρώπινον σῶμα τὸ κατηγορῆσαι χεῖρον· καὶ περὶ τῶν διὰ τὴν στάσιν σφαγέντων· καὶ πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναιτίων ἑάλωσαν. Ὁμιλία γ'. *In profectionem Episcopi Flaviani, pro civitate ad Imperatorem legationem obeuntis; & quod detrahere, quam humanum corpus comedere peius sit: & de iugulatis propter seditionem; & adversus eos, qui querebantur multos innoxios captos esse. Homilia III.* Inc. Ὅταν εἰς τὸν θρόνον ἀπίδω. Des. καὶ τῶν ἀποῤῥήτων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 35.

IV. pag. 54. *b.* Παράκλησις πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς ἐκ παραδειγμάτων τοῦ Ἰὼβ, καὶ τῶν τριῶν παίδων· καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. Ὁμιλία δ'. *Exhortatio ad populum de patientia & tolerantia, ab exemplis*

Iob

Iob, & trium puerorum: & de abstinentia a iuramentis. Homilia IV. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ παρακαλέσας. Des. κ) τῶν ἐκεῖ ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 48.

V. pag. 66. *b.* Παράκλησις πρὸς τὸν λαὸν περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἐπικειμένην ἀπειλὴν, ἔχοντα ὑπόδειγμα τὸν Ἰὼβ, ϗ τοὺς Νινευΐτας· κ) ὅτι οὐ χρὴ δεδιέναι τὸν θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν· ϗ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ε'. *Exhortatio ad populum de generose ferendis imminentibus minis, quum habeat exemplum Iob, & Ninivitarum: & quod non oporteat timere mortem, sed peccatum: ac de non iurando. Homilia V.* Inc. τῶν τριῶν παίδων. Des. κ) ἀποῤῥήτοις δωρεαῖς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 59.

VI. pag. 83. Ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος· κ) ὅτι ὁ ἀδίκως τι πάσχων, κ) εὐχαριστῶν τῷ συγχωροῦντι Θεῷ, ἴσος ἐστι τοῦ διὰ τὸν Θεὸν ταῦτα πάσχοντος· ϗ τὰ παραδείγματα ἐκ τῶν τριῶν παίδων, κ) τῆς Βαβυλωνίας καμίνου· καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. Ὁμιλία ς'. *Quod utilis est magistratuum timor: & quod qui indigna patitur, & gratias agit permittenti Deo, par sit ei, qui talia propter Deum patitur. Exempla autem a tribus pueris, & fornace Babylonica: & de abstinentia a iuramentis. Homilia VI.* Inc. Πολλὰς μὲν ἀνηλώσαμεν ἡμέρας. Des. ἀπέλθοιμεν τῆς παῤῥησίας, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 73.

VII. pag. 97. Ὑπόμνησις τῶν ἤδη αὐτῷ προλεχθέντων· ὅτι θάνατον, κ) λύπην ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν βίον εἰσενεγκοῦσα, ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεῖται· κ) εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν, κ) τὴν γῆν· κ) περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. Ὁμιλία ζ'. *Eorum, quae ab ipso iam antea dicta sunt in memoriam revocatio: quod culpa, quae mortem & dolorem invexit in mundum, per ea ipsa tollatur: & in illud „ In principio creavit Deus caelum, & terram „, & de abstinentia ab iuramentis. Homilia VII.* Inc. Πολλὰ μὲν, καὶ περὶ πολλῶν. Des. βαδίζοντες κατορθώματα, τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. pag. 84.

VIII. pag. 104. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, περιεπάτει ὁ Θεὸς τὸ δειλινὸν ἐν τῷ παραδείσῳ· κ) περὶ τοῦ φεύγειν τοὺς ὅρκους. *Eiusdem Homilia in illud „ Deambulabat Deus in meridie in Paradiso „, & de fugiendis iuramentis.* Inc. Ἔγνωτε πρώην. Des. ἀπολαύσητε τῶν αἰωνίων στεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 91.

IX. p. 111. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἔπαινος τῶν κατωρθωκότων τὸ μὴ ὀμνύειν· καὶ ὅτι οὐκ ὀφείλει τις διακρίνεσθαι μετὰ ἑστίασιν θείων (supple ἀκροᾶσθαι θείων) λογίων ἐν ἐκκλησίᾳ· κ) διὰ τί μετὰ χρόνον πολὺν ἐδόθησαν αἱ ἅγιαι γραφαί· κ) εἰς τὸ, οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ· κ) φυσιολογία κόσμου· κ) περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία θ'. *Eiusdem laudatio eorum, qui iurandi consuetudinem deposuerant: & quod nemo superstitione teneri debet, ne post refectionem divinos in Ecclesia sermones audiat: quare post multum tempus divinae sunt traditae Scripturae; & in illud „ Caeli enarrant gloriam Dei „. Mundi naturalis descriptio; & de non iurando. Homilia IX.* Inc. Καὶ πρώην πρὸς ὑμᾶς. Des. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 96.

X. pag. 122. *b.* Ἔπαινος τῶν μετὰ τὴν ἑστίασιν ἀπηντηκότων εἰς τὴν ἀκρόασιν· ϗ φυσιολογία κόσμου· κ) κατὰ τῶν θεοποιούντων τὴν κτίσιν· κ) περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ι'. *Eiusdem laus eorum, qui post cibum ad audiendum venerant, & naturalis mundi enarratio; item contra Gentiles creaturam ut Deum colentes; & de vitando iuramento. Homilia X.* Inc. Χαίρω κ) συγχαίρω. Des. τὴν ἀμοιβὴν ἀπολάβωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 105.

XI. pag. 133. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς στάσεως προσδοκηθέντων κακῶν, κ) ἀνάμνησις τῶν τότε συμβάντων· ἔτι δὲ κ) κατὰ τῶν τὸ σῶμα ἡμῶν διαβαλλόντων· κ) περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς· κ) περὶ τοῦ κατορθῶσαι τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ια'. *Gratiarum actio ad Deum ob liberationem a malis ex seditione exspectatis, & eorum quae tunc acciderunt commemoratio: insuper vero & contra eos qui corpus nostrum calumniantur, & de hominis creatione, & de iurandi consuetudine tollenda. Homilia XI.* Inc. Ἐπειδὰν ἐννοήσω. Des. κ) συνειδότος ἀγαθοῦ, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 114.

XII. pag. 143. *b.* Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἡμαρτηκότων εἰς τὸν βασιλέα· κ) φυσιολογία τῆς κτίσεως· κ) ὅτι ποιήσας ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, νόμον φυσικὸν ἐγκατέθηκεν αὐτῷ· κ) περὶ τοῦ πάσῃ σπουδῇ ἀπέχεσθαι τῶν ὅρκων. Ὁμιλία ιβ'. *Gratiarum actio ad Deum pro accepta venia commissorum contra Imperatorem: & naturalis de mundo sermocinatio: & quod hominem creans Deus, legem ipsi naturalem indiderit: & de iuramento omni diligentia vitando. Homilia XII.* Inc. Καὶ χθὲς εἶπον. Des. εἰς δόξαν σὴν, ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 123.

XIII. pag. 155. *b.* Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν σκυθρωπῶν, κ) ἀνάμνησις τῶν διὰ τὴν στάσιν κατασυρέντων, κ) τιμωρηθέντων· ὁμοίως δὲ πάλιν περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου δημιουργίας, ϗ ὅτι φυσικὸν νόμον ἐδέξατο· κ) περὶ τοῦ τελείως κατορθῶσαι τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ιγ'. *Gratiarum actio ad Deum de mutatione tristium, & commemoratio eorum, qui propter seditionem raptati, poenas luerant. Similiter rursus de hominis creatione, & quod legem acceperit naturalem: & de iurandi consuetudine radicitus tollenda. Homilia XIII.* Inc. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Des. τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Ib. p. 133.

XIV. pag. 165. Εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας· κ) ὅτι χρήσιμον πανταχοῦ φόβος, κ) ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέστερον· κ) εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν· ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις. Ὁμιλία ιδ'. *In calamitatem civitatis Antiochiae; utilem ubique timorem esse, luctumque risu utiliorem; & in illud dictum „ Agnosce, quod in medio laqueorum pertransis „ Homilia XIV.* Inc. Οὐχ ὡς ἔτυχεν. Des. οἴσει στέφανον, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 140.

XV. pag. 178. Ἔτι εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας· κ̀ ὅτι χρήσιμον πανταχοῦ φόβος, κ̀ ὅτι πένθος γέλωτος λυσιτελέστερον· κ̀ εἰς τὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν ἐπίγνωθι, ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις· κ̀ ὅτι τοῦ φονεύειν τὸ ὁρκίζειν χεῖρον. Ὁμιλία ιε'. *Itidem in calamitatem civitatis Antiochiae; utilem ubique timorem esse, luctumque risu utiliorem: & in illud dictum ,, Agnosce, quod in medio laqueorum pertransis ,, & quod peius iurare, quam occidere. Homilia XV.* Inc. Ἔδει κ̀ τήμερον. Des. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 151.

XVI. pag. 189. Φημισθείσης εἰς τὸν ἄρχοντα πραΐδας, ϗ πάντων περὶ φυγῆς βουλευομένων, τοῦ ἄρχοντος εἰσελθόντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κ̀ παρακαλέσαντος, ἐλέχθη ἡ παροῦσα ὁμιλία· καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν· κ̀ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου [1], χαίρετε ἐν κυρίῳ. Ὁμιλία ιϛ'. *Nunciata ad Praefectum populatione, & omnibus de fuga consultantibus, quum intrasset Praefectus in Ecclesiam, & consolatus fuisset, habita est praesens Homilia: & de vitando iuramento; & in illud Apostoli dictum [2] ,, Gaudete in Domino ,, Homilia XVI.* Inc. Τὸν ἄρχοντα μὲν ἐπῄνεσα. Des. τύχωμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 160.

XVII. pag. 201. *b.* Εἰς τὴν τῶν πεπλημμεληκότων ἐξέτασιν διὰ τὴν τῶν ἀνδριάντων καταστροφήν. Ὁμιλία ιζ'. *In praevaricatorum inquisitionem propter statuarum subversionem. Homilia XVII.* Inc. Εἰς καιρὸν ὑπεψάλαμεν. Des. καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 170.

XVIII. pag. 212. *b.* Περὶ νηστείας, ϗ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου, χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε. Ὁμιλία ιη'. *De ieiunio, & in Apostolicum dictum ,, Gaudete in Domino semper ,, Homilia XVIII.* Inc. Πολλοὺς εἶδον χαίροντας. Des. καρπωσώμεθα τὴν ἀμοιβὴν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 180.

XIX. pag. 222. *b.* Τοῦ αὐτοῦ τῇ κυριακῇ τῆς σωζομένης πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας· καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Ὁμιλία ιθ'. *Eiusdem Dominica Servatae ad homines agros colentes: & de vitando iuramento. Homilia XIX.* Inc. Κατετρυφήσατε τῶν ἁγίων μαρτύρων. Des. τυχεῖν βασιλείας οὐρανῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 188.

XX. pag. 234 *b.* Εἰς τὴν διαλλαγὴν τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν, κ̀ εἰς τοὺς πλημμελήσαντας εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων καταστροφὴν, ϗ εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου. Ὁμιλία κ'. *In Imperatoris cum civitate reconciliationem, & ad praevaricatos in statuarum subversionem, & in Episcopi reditum. Homilia XX.* Inc. Ἀπὸ τῆς ῥήσεως, κ. λ. Des. τῶν οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ λ. Ib. p. 213. & est ordine XXI.

XXI. pag. 248. Τοῦ αὐτοῦ κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι· κ̀ περὶ γυναικῶν τῶν ἐν πλέγμασι, ϗ χρυσῷ κατακοσμουσῶν ἑαυτάς. Ὁμιλία κα'. *Eiusdem Catechesis ad illuminandos; & de mulieribus se tortis crinibus & auro ornantibus. Homilia XXI.* Inc. Τῶν πρώην εἰρημένων. Des. δέξῃ τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον, οὗ γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 234. & inscribitur *Catechesis II.* &c.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. optime servatus. Constat foliis scriptis 260.

(1) In edit. Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(2) In edit. *Paullus vinctus Iesu Christi.*

FINIS PLVTEI OCTAVI.

Specimen Epist. Cathol. Iacobi Apost. ex pag. 6. Cod. XIV. Sec. X.

I. θρησκὸς εἶναι ἐν ὑμῖν·
μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσ
σαν αὐτοῦ· ἀλλὰ ἀπατῶν
καρδίαν αὐτοῦ· τούτου
μάταιος ἡ θρησκεία·

Specimen Scholiorum

εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι· θρησκός
ἐστι παρὰ ἰουδαίοις ὁ ...
... τὸ ... δημοσίᾳ τῶν ... καὶ
... ἰουδαίοις ...
παρατηρήσασι· καὶ ἐν ταύταις τὸ
πᾶν τῆς περὶ τὸν ... κατορ
θούμενον· κ.λ.

Specimen Homil. Chrysost. ex pag. 10. b. Cod. XXVIII. Sec. X.

IV. + καὶ ἔλαβεν θάρρα τὸν
ἄβραμ καὶ τὸν ναχὼρ
υἱοὺς αὐτοῦ· καὶ τὸν
λὼτ υἱὸν ἀρρὰν· υἱὸν
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ τὴν
σάρραν τὴν νύμφην
αὐτοῦ· γυναῖκα δὲ ἀ
βραὰμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ·
καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ
τῆς χώρας τῶν χαλ
δαίων, πορευθῆναι εἰς
τὴν γῆν τῶν χαναναί
ων· καὶ ἦλθον ἕως χαρ
ρὰν. καὶ κατῴκησαν
ἐκεῖ· κε ἐγ...

Πολλάκις ὑμῖν χάριν
πᾶσαν ὅτι τὸ ...
... χθὲς
τοὺς περὶ τῆς εὐχῆς
λόγους, ὅτι μετὰ
τοσαύτης σπουδῆς
... περὶ
τὴν ἀκρόασιν· τοῦτο γὰρ

Io Damasceni Parallela Cod. XXII. Sec. XII.

II. Στοιχεῖον ἄλφα· τίτλος α· περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου πλάσεως
καὶ ...
...

Specimen Libri Iob ex pag. 4. Cod. XXVII. Sec. X.

III. Ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐσ
τὶν αὐτῷ δίδωμί σοι
τῇ χειρί σου ἀλλ' αὐ
τοῦ μὴ ἅψῃ.
Καὶ ἐξῆλθεν ὁ διάβολος
παρὰ τοῦ κυρίου.
Καὶ ἦν ὡς ἡ ἡμέρα
αὕτη

Specimen Subscriptionis Cod. XXVIII.

V. + ἣν περβλέπεις πολύτρο
πον δέλτον φίλε,
ἰωάννου τε πατρὸς τοῦ χρυ
σοστόμου·
ἑξαημέρου τε δευτέρας
ἔπος,
ἰωάννης γέγραφε φύτης
τὴν ἀξίαν.
νοεμβρίῳ τε μηνὶ τρεῖς
καὶ δεκάτῃ.
ἰνδικτιῶνος πρώτης τε
ἐν ἔτει·
ἑξακισχιλιοστῷ τετρακο
σιοστῷ
ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ τε·
+ μνήσθητι κε ἐν τῇ βα
σιλείᾳ σου. τοῦ δούλου σου
λέοντος τοῦ πορθωπολ
λῶ καὶ πίστει τὴν δέλτον ταύτην
κεκτημένου· εἰς λύτρον
εἰς ἄφεσιν πολλῶν ἐγκλη
μάτων ἀμήν ∻

BIBLIOTHECAE MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.

PLVTEVS IX.

CONTINENS GRAECOS CODICES MANVSCRIPTOS XXXV.

CODEX I.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΑΒΕΝ ΘΑΡΡΑ ΤΟΝ ΑΒΡΑΑΜ ΕΩΣ ΤΟΝ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΘΑΝΑΤΟΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ET ACCEPIT SARRA ABRAAM VSQVE AD MORTEM ISRAEL.

Scilicet,

Io. Chrysostomi Homiliae in Genesim XXXVII.

COD. I. PRima huius S. Patris Homilia in verba Geneseos Cap. XI. vers. 31. *Καὶ ἔλαβε Θάῤῥα τὸν Ἀβραὰμ, ϗ τὸν Ναχὼρ, κ. λ.* inc. *Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, κ. λ.* & est XXXI. in nupera eius Operum editione Paris. Tom. IV. Vltima in verba Cap. XLVIII. vers. 21. *Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ· ἰδὲ ἐγὼ ἀποθνήσκω, κ. λ.* des. *ὕτω γὰρ ϗ τȣ̃ πατρὸς ἐπισπασόμεθα χάριν, ϗ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανύσομεν, ϗ μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.* & est LXVII. Quarum singularum recensionem, quum mirifice concordent cum iis, quae habentur in cit. Tom. a pag. 304. ad 643. brevitatis gratia duximus omittendam.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. optime servatus. Constat foliis 295.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΨΑΛΤΗΡΙΟΥ.

INTERPRETATIO PSALTERII.

I. pag. 1. COntinet hic Codex Euthymii Zigabeni interpretationem in Psalmos [1], cui prooemium praecurrit, eique titulus: *Προοίμιον τῆς ἐξηγήσεως τῆς βίβλȣ τῶν ψαλμῶν, ἤτοι τȣ̃ ψαλτηρίȣ, ϗ ἐγκώμιον τȣ̃ Δαβίδ. Prooemium interpretationis libri Psalmorum, sive Psalterii, & encomium David.* Inc. *Πατὴρ τȣ̃ παρόντος βιβλίȣ, τὸ μὲν ὅλον εἰπεῖν ὁ Θεȣ̃ παῖς, ὑπερασπιῶ, φησὶ, τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ, ϗ διὰ Δαβὶδ τὸν παῖδά μȣ· ὁ Θεοῦ πατὴρ, βίβλος φησὶ γενέσεως Ἰησοῦ Χριϛοῦ ὑοῦ Δαβίδ· τὰ δ' ἄλλα συντόμως περιλαβεῖν.* Des. *οὐ μόνον γὰρ παραινεῖ προσέχειν τοῖς θείοις λογίοις, ἀλλὰ ϗ ἀσεβῶν, ϗ τῶν ἄλλως ἁμαρτωλῶν περιέχει κατηγορίαν, ϗ τιμωρίαν.* Huic brevis interpretatio vocis *ἀλληλȣΐα* subiicitur, diversa quidem, ac rudi, sed aeque vetusta manu exarata, quae inc. *Ἑρμηνεία τȣ̃ ἀλληλουΐα. Κατὰ τὴν Ἑβραϊκῶς κειμένην λέξιν αἶνος Θεοῦ ζῶντος, κ. λ.* Des. *οὗτος μόνος, τȣτέϛι τὸ ἀλληλουΐα, κραταιὸς Θεὸς οὗτος μόνος.* COD. II.

II. pag. 7. *Ἑρμηνεία τȣ̃ ψαλτῆρος τȣ̃ Ζηγαβηνȣ̃ κυρίȣ Εὐθυμίȣ. Interpretatio Psalterii Domini Euthymii Zigabeni.* Post primum primi Psalmi versioulum inc. *Μακάριος. Κυρίως μὲν ὁ Θεὸς, καθὼς φησι ϗ ὁ Παῦλος, ὁ μακάριος λέγων ϗ μόνος δυνάϛης· παρεχώρησε δὲ τῆς προσηγορίας ταύτης ϗ ἡμῖν, ὡς ϗ τῆς Θεός· ὡς τὸ, ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐϛε, κ. λ.* Persequitur autem omnes ferme Psalmorum versiculos, qui rubro charactere ab interpretatione distinguuntur. Huius finis sequens est: *τȣ̃το γὰρ ἔργων ἀναγκαῖον, ϗ χρέος, διηνεκῶς ἀπαιτȣ́μενον, θυσία εὐπόριϛος, λειτȣργία ἀγγελική.*

τȣ-

(1) Graece nondum prodiit hic Commentarius, licet hoc legas apud Caveum, Crovaeum, aliosque. Ms exstat in Bibliotheca Bodleiana Cod. Barocc. CXXII. in Regia Parisiensi aliquoties, ut etiam in Vaticana. Fuit & in Bigotiana, & in Bibliotheca Isaaci Vossii, ex cuius Codice praefationem in Psalmos lectu dignam G. L. vulgavit Stephanus le Moyne in Variis sacris pag. 150. seqq. sed heinc einde hiantem lacunis, quas ex Mss. Codd. Patricii Iunii & Christiani Ravii supplevisse se omnes, unica excepta, Paralipomenis ad Caveum Colomesius tradit. Aliud quoque exemplar initio, & fine mutilum servat Biblioth. Regia Taurinensis Cod. chartac. CII. Versio Latina Philippi Sauli Brugnatensis Episcopi, post auctoris mortem a Paullino Turchio Ord. Praedic. vulgata, ac Clementi VII. Pont. dicata, primum Veronae prodiit A. MDXXX. fol. Recusa est saepius, ac demum in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. XIX. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. C. 2. Tom. VII. p. 473.

τȣ̃το ποιοῦντες, ϗ τὸν παρόντα βίον ἀπροσκόπως ἀνύσομεν, ϗ τῶν μελλόντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. quae quidem ad ultimum CL. Psalmi versiculum pertinent. Notandum est unam, aut alteram adferri in margine fere sub initium Codicis, Basilii Magni, & Gregorii Nysseni in quaedam Psalmorum loca interpretationem, ab eodem scriptore rubris litteris appositam.

III. pag. 223. Sequuntur eiusdem in Cantica X. enarrationes. Prima in illud, Αἴσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται, κ. λ. inc. Ταύτην πρώτην ᾖσαν τὴν ᾠδὴν υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν Ἐρυθρέαν διαπεράσαντες θάλασσαν, ϗ αὐτοῖς ἅρμασι, ϗ ἵπποις τȣ̀ς διώκοντας Αἰγυπτίȣς καταποντισθέντας, ϗ ὑποβρυχίους γεγονότας ἰδόντες. Vltima in Canticum Zachariae, Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τȣ̃ Ἰσραὴλ, κ. λ. des. ὑπὲρ τȣ̃ κατεθῆναι τὴν πορείαν τῆς πολιτείας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης τῆς κατὰ Θεόν. In fine manu valde recenti haec legitur notula: *Liber Philippi ser Vgolini Peruzi Notarii Florentini, nunc autem Monasterii Septimi.*

Codex Graec. membran. Ms. in fol. min. Sec. XIII. optime servatus. Constat foliis 234.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI SCALA.

COD. III. I. pag. 1. PRaecedunt Scalae tamquam prolegomena, ea omnia, quae in aliis Codicibus superius recensuimus, eoque potissimum ordine, quo in Cod. XXI. Plut. VIII. exhibentur. Vitam tamen Ioannis claudunt versus iambici septem, aureo charactere exarati, quos retulimus supra in Cod. XX. Plut. VII. pag. 266. §. II. Atque haec quidem omnia ad paginam usque 12. pertingunt, in qua incipit Scala, quae paucis exceptis cum dicto Cod. XX. concordat. In quibus vero discrepat, ea sunt, quae subiicimus. Titulus tertii Gradus ita habet: Περὶ ξενιτείας, ἐν ᾗ ϗ περὶ ὀνείρων νέων. Titulus quarti: Περὶ τοῦ μαρτυρίȣ τῆς ἀνδρείας ὑπακοῆς. Titulus quinti: Περὶ μετανοίας μεμεριμνημένης ϗ ἐναργȣ̃ς, ἐν ᾗ ϗ ἡ θεάρεστος φυλακὴ τῶν ἁγίων καταδίκων. Decimo quinto praeit Prooemium, cui titulus: Προοίμιον τȣ̃ περὶ σωμάτων ἀνθρώπων, & inc. Ἠκούσαμεν τῆς μαινάδος, κ. λ. XXVI. Gradus duas partes habet, quarum altera inscribitur: Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπωλείας, τῆς ὑψίςȣ ταπεινοφροσύνης, ἀοράτῳ αἰσθήσει, Altera: Περὶ διακρίσεως λογισμῶν, ϗ παθῶν, καὶ ἀρετῶν. Sub uno Gradu XXVII. quinque haec Capita continentur. I. Περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτȣ. II. Ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων αὐτȣ̃ λόγων. III. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος, καὶ ψυχῆς ἡσυχίας. IV. Περὶ διαφορᾶς, καὶ διακρίσεως ἡσυχιῶν. V. Ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, ϗ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι. Gradus XXVIII. est: Περὶ τῆς ἱερᾶς, καὶ μητρὸς τῶν ἀρετῶν τῆς μακαρίας προσευχῆς, κ. λ. XXIX. Περὶ τῆς ἐπιγείȣ ȣ̓ρανȣ̃, κ. λ. XXX. Περὶ τῆς συνδέσμȣ τῆς ἐναρέτȣ τριάδος ἐν ἀρεταῖς. In fine nova tabula Graduum XXXI. retrogrado ordine describitur. Sequitur Sermo ad Pastorem, ut in memoratis Codd.

II. pag. 353. *b* Leguntur aureo charactere conscripti quidam versus iambici in laudem Operis. Hi vero sunt:

Στίχοι

Τρίδομος κλίμαξ, τρίσδεκα βαθμῶν πέλω,
Τρίδωρον χάριν τοῖς βροτοῖς χορηγȣ̃σα
Τῶν ἀρετῶν ἐκ πηγῆς τῶν θεοῤῥύτων.

Versus.

Triginta graduum Scala, cui trina contignatio,
Triplicem gratiam mortalibus confero
Virtutum e divino fonte fluentium.

Τριαντάριθμος ȣ̓ρανοδρόμος κλίμαξ,
Εἰς ȣ̓ρανὸν φέρȣσα τȣ̀ς βροτȣ̀ς βάσις,
Ἣν ὁ ἀνελθὼν σὺν Χριςῷ βασιλεύει.

Terdeno gradu caelum attingens Scala,
Ad caelum homines ducens, basis firmissima,
Quam qui conscendit, cum Christo regnat.

Ἄλλοι

Τριφαὲς τρισήλιον ἄγηρον φάος,
Σέλας ἀγλαόφωτον τρισυποςάτȣ
Ἑνάδος, οὐσίη τε τῆς μοναρχίας,
Ἄφθεγκτον ἀτέκμαρτον μερόπων νόῳ
Τρισὶ τοῖς ἀτόμοισγε εἴτ' ȣ̓̃ν προσώποις,
Ἣ τὰ ὅλα δήσασα ἐκ τȣ̃ μὴ ὄντος
Παναλκῆ δυνάμει φορέων, ὡς θέλεις,
Δερκομένοις ἅπασι, ϗ ἀθεάτοις·
Αὐτὸς ȣ̓̃ν τρισάναρχε Θεȣ̀ τῶν θεῶν,
Κύριε τῶν κυρίων, ἄναξ ἀνάκτων,
Ταῖς λιτῆσιν εὐχαῖς δεσποίνης ἀπειράνδρȣ
Μητρὸς τȣ̃ ἑνὸς τῆς σῆς ὑπερȣσίȣ
Υἱοῦ ϗ λόγȣ γεννηθέντος ἀφθόρως,
Καὶ πάντων καθεξῆς ἀπ' αἰῶνος ἁγίων
Ῥῦσαι ταύτην τὴν ποίμνην ἐκ πάσης τρικυμίας,
Καὶ παντοίων πημάτων δυσμενȣ̃ς τȣ̃ Βελίαρ,
Καὶ ἀξίωσον ςάσεως δεξιτερινῆς ὁμοῦ
Τὸν ποιμένα τῇ ποίμνῃ σὺν τοῖς ἐντευξομένοις,
Ἅμα τε τῷ γράψαντι ϗ τῷ τάξαντι ταῦτα.
Πᾶσιν ἀναπτύσσȣσι τὴν θείαν πτυκτὴν ταύτην
Ἐκλιπαρεῖται λιτάζεσθ' ὑπὲρ τȣ́τȣ
Τȣ̃ προτρεψαμένȣ τε ϗ ταῦτα γραψαμένȣ,
Καὶ ἀνέσεως τυχεῖν ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ.
Ὁ πάντα κόσμον ἐν λόγῳ κτίσας πάλαι,
Καὶ νῦν δὲ σώζων ὡς φιλάνθρωπος φύσει
Τῇ σωςικῇ σȣ δέσποτα προμηθίᾳ,
Σύμπραττε τῷ γράψαντι ϗ κεκτημένῳ·
Ἐν σοὶ γάρ ἐςιν ἡ βροτῶν σωτηρία.

Alii

O lux, trina luce, trino sole coruscans iugi-
Splendor lucidissime ter subsistentis (ter,
Vnitatis, & substantia Monarchiae,
Ineffabili & incomprehensibili nobis modo
In tribus subsistens individuis personis,
Quae cuncta ex nihilo producta
Omnipotenti tua virtute, ut vis,
Rebus visibilibus, & invisibilibus colligasti:
Tu, inquam, principio carens, Deus Deorum,
Domine Dominorum, Rex Regum, [pertae,
Per preces supplices Dominae, virum non ex-

Ma-

Matris tui, unius superſubſtantialis
Filii, & Verbi incorrupte geniti,
Et omnium deinceps a ſeculo ſanctorum,
Libera hunc gregem ab omni tribulatione,
Et ab omnibus inſidiis infeſti Belial,
Et velis unâ ſimul locare in ſtatione dextera
Paſtorem, & gregem cum electis,
Necnon eum, qui haec ſcripſit, & digeſſit.
At vos omnes, qui hunc ſacrum librum evolvitis,
Orate, enixe vos deprecor, tam pro illo,
Qui fuit auctor, quam pro eo, qui ſcripſit iſta,
Vt veniam conſequantur in tremenda die.
Tu autem qui mundum in verbo olim creaſti,
Et nunc eumdem, quae tua eſt miſericordia, conſervas
Tua conſervatrice, Domine, providentia,
Auxiliare ſcribenti, & poſſidenti;
In te enim eſt mortalium ſalus.

Ὥσπερ λιμὴν πλέυσι, ϰ̀ πατρὶς ξένοις,
Καὶ τοῖς ὁδοιπορῦσι τῆς ὁδῦ πέρας,
Οὕτως ἑκάςῳ τῶν γραφόντων βιβλία
Ἐράσμιον πέφυκε τῦ γράφειν τέλος.
Ὡς ἡδὺ τοῖς πλέυσιν εὔδιος λιμὴν,
Τοιῦτο τοῖς γράφυσιν ὕςατος ςίχος.

Vt portus navigantibus, & patria peregrinis,
Et itinerantibus viae terminus;
Sic quibuſcumque libros ſcribentibus
Amabilis eſt ſcribendi finis.
Vt ſuavis eſt navigantibus tranquillus portus,
Non ſecus eſt ſcribentibus ultimus verſus.

Plurimas habet Codex marginales interpretationes, aut ſcholia aeque antiqua, & ab eodem, ut videtur, ſcriptore Codicis exarata, quorum unum aut alterum ſpeciminis loco ſubiecimus. Ad illa igitur verba Vitae Ioannis pag. 6. *b.* θνῆσιν δ' αὖ προσπαθείας, κ. λ. haec in margine adnotantur: Προσπαθείας δὲ θνῆσιν λέλυκε διὰ τῆς εἰς αὐτὸν τῶν δοκύντων χαλεπῶν δεσμῶν ἀναισθησίας, ἢ ὅτι τὺς δεσμοὺς τῆς προσπαθείας, λύπης σειραῖς λέλυκεν, ἢ ὅτι τοῖς τῆς κατὰ Θεὸν λύπης δεσμοῖς τὰς τῆς προσπαθείας σειρὰς διελύσατο. Paullo poſt initium primi Sermonis ad illa verba, πάντων τῶν προαιρυμένων ὁ Θεὸς, κ. λ pag. 14. hoc legitur ſcholion: Οἶμαι ἐνταῦθα ἁρμόζειν ἐπιγράφεσθαι, τὸ πλάκες πνευματικαί· τὸ γὰρ ἄνω ἐπιςολή ἐςι· τὸ δὲ προκείμενον τύτυ πρόλογος· ἀπ' ἐντεῦθεν δὲ ὅρος, ἤγυν νόμος· ὃ ϰ̀ ἁρμόζει ἐπιγράφεσθαι, εἰ βύλοιτο, πλάκες πνευματικαὶ, καὶ λόγος ἀσκητικὸς, ϰ̀ τὰ ἑξῆς. Tertium ſit illud, quod p. 15. *b.* ad eiuſdem Sermonis verba, Ὅσοι ἐξ Αἰγύπτυ, κ. λ. adſcribitur, nimirum: Περὶ καθηγητοῦ, ϰ̀ ὅτι χρεία αὐτῦ ἐςι· ϰ̀ γὰρ ἐπιςῆναι χρὴ, ὅτι τὸν ἀποτασσόμενον εἰ μὲν κοινοβίῳ αὐτόθι διακαρτερεῖν δεῖ, εἰ δὲ μὴ ἐν κοινοβίῳ, τέως ὑπὸ καθηγητὴν πρὸς ςοιχείωσιν, ϰ̀ μάθησιν διακρίσεως λογισμῶν, ϰ̀ πνευμάτων· τῦτο γὰρ διὰ τῆς τῦ Μωϋσέως ἡγήσεως, ϰ̀ τοῦ ἀγγέλυ, ϰ̀ τὰ κατὰ τὸν Ἰσραὴλ, ϰ̀ τὸν Λὼτ αἰνίττεται, καθὼς ϗ ἄλλος πατὴρ λέγει, ὅτι ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν χωρὶς καθηγητῦ κατορθῦν δυσχερὲς, ἐν δὲ τῇ τῶν τεχνῶν τέχνῃ πῶς οὐ τούτου τοῦ πνευματικοῦ χρεία;

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. X. nitidiſſimus, optimeque ſervatus, cuius omnes tituli aureis litteris, ac ferme quadratis, non ſine ornamentorum elegantia, ſunt exarati. Conſtat foliis 354. cuius ſpecimen damus Tab. VI. N. VII.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. PRraecedit tabula Homiliarum XXIV. quarum ſeries ſequens eſt. Prima pag. 2. inſcribitur: Τῇ κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου ἐγκώμιον εἰς τὺς ἁγίυς πάντας. Δέσποτα εὐλόγησον. *Dominica omnium Sanctorum. S. P. N. Io. Chryſoſtomi Archiep. CPolitani Encomium in omnes Sanctos. Domine benedic.* Inc. Ἐξ ὃ τὴν ἱερὰν πανήγυριν. Deſ. εἰς τὰς σκηνὰς ὑποδεχθῆναι τὰς αἰωνίυς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Edit. Montfauc. Tom. II, p. 711. COD. IV.

II. pag. 8. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ'. Τῦ αὐτοῦ κατὰ Ἑλλήνων, καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Βαβύλαν. *Menſe Septembri, die IV. Eiuſdem contra Gentiles, & in ſacroſanctum martyrem Babylam.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριςὸς μέλλων. Deſ. τῦ γὰρ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ μόνου ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἰσχύς· ϰ̀ αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 536. ubi tamen diverſimode clauditur.

III. pag. 52. *b.* Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ θ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαςικὴ εἰς τὺς ἁγίυς μάρτυρας Ἰουβεντῖνον, ϰ̀ Μαξιμῖνον, τὺς ἐπὶ Ἰυλιανοῦ τῦ ἀποςάτυ μαρτυρήσαντας. *Menſe Octobri, die IX. Eiuſdem Sermo panegyricus in SS. martyres Iuventinum ac Maximinum, qui ſub Iuliano Apoſtata martyrium ſunt paſſi.* Inc. Ὁ μακάριος Βαβύλας πρώην ἡμᾶς. Deſ. ϰ̀ τῆς βασιλείας τῶν ὐρανῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 578.

IV. pag. 58. *b.* Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαςικὴ εἰς τὺς ἁγίυς μάρτυρας Βερνίκην, ϰ̀ Προσδόκην παρθένυς, ϗ Δομνίναν τὴν μητέρα αὐτῶν. *Menſe Octobri, die IV. Eiuſdem Homilia panegyrica in SS. martyres Bernicen, & Proſdocen virgines, & Domninam ipſarum matrem.* Inc. Οὔπω εἴκοσι ἡμέρας ἔχομεν. Deſ. ἐπισπασώμεθα δι' αὐτῶν τὴν παρὰ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίαν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 634.

V. pag. 71. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ιθ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς μάρτυρας Αἰγυπτίους. *Menſe Septembri, die XIX. Eiuſdem Encomium in martyres Aegyptios.* Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ϰ̀ ἐξ Αἰγύπτυ μάρτυρες. Deſ. ϰ̀ πρὸς τὰς ὐρανίυς αὐτῶν καταχθῆναι σκηνὰς, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 699.

VI. pag. 75. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ις'. Τῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Βαρλαάμ. *Menſe Novembri, die XVI. Eiuſdem laudatio S. magni martyris Barlaam.* Inc. Συνεκάλεσεν ἡμᾶς. Deſ. τῶν αὐτῶν ςεφάνων αὐτοῖς ἐπιτευξόμεθα, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 681.

VII. pag. 82. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ιη'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ῥωμανόν. *Mense Novembri, die XVIII. Eiusdem Encomium in S. magnum martyrem Romanum*. Inc. Πάλιν μαρτύρων μνήμη. Des. πολλῆς ἀπολαύσομεν δόξης, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ib. p. 611.

VIII. p. 88. *b*. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον γενόμενον ἀπὸ δικολόγου ἐπίσκοπον· καὶ ὅτι τοῦ προνοεῖν τῶν κοινῇ συμφερόντων οὐδὲν ἴσον εἰς εὐδοκίμησιν παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὅτι τὸ ῥαθύμως προσιέναι τοῖς θείοις μυστηρίοις κόλασιν ἀφόρητον ἔχει, κἂν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦτο τολμήσωμεν· ἐλέχθη δὲ πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. *Mense Decembri, die XX. Eiusdem in beatum Philogonium, qui fuit ex patrono caussarum factus Episcopus: & quod nihil aeque reddit nos probatos, atque si studiosi simus earum rerum, quae publicae conducunt utilitati: & quod negligenter adeuntes divina mysteria gravissime puniuntur, etiam si semel tantum in anno scelus hoc commiserint. Dicta est autem quinque diebus ante natalem Christi*. Inc. Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον. Des. τῆς ὑπακοῆς ταύτης τὰς ἀμοιβὰς, ὧν γένοιτο, κ. λ. T. I. pag. 492.

IX. pag. 97. *b*. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ ζ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Λουκιανόν· ἐλέχθη τῇ ἐπαύριον τῶν φώτων. *Mense Ianuario, die VII. Eiusdem Encomium in sanctum martyrem Lucianum. Dictum fuit postridie sanctorum Luminum*. Inc. Ἅπερ χθὲς ἐδεδοίκειν. Des. καὶ τῆς ἐκεῖ τιμῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Tom. II. p. 524.

X. p. 102. *b*. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κη'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Ἰγνάτιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, εἰς Ῥώμην ἀπενεχθέντα, καὶ αὐτόθι μαρτυρήσαντα, κἀκεῖθεν αὖθις εἰς Ἀντιόχειαν κομισθέντα. *Mense Ianuario, die XXVIII. Eiusdem in sacrosanctum martyrem Ignatium Archiepiscopum magnae Antiochiae, Romam abductum, ibique martyrio adfectum, atque inde rursus Antiochiam translatum, laudatio*. Inc. Οἱ πολυτελεῖς, καὶ φιλότιμοι. Des. εὐχαῖς αὐτῶν τῶν ἁγίων, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 592.

XI. pag. 113. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Mense Februario, die XII. Eiusdem Homilia encomiastica in S. P. N. Meletium Episcopum Antiochenum, & de studio eorum, qui convenerant*. Inc. Πανταχοῦ τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀγέλης. Des. καὶ τῶν ἀποκειμένων τυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 518.

XII. pag. 117. *b*. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ κβ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Εὐστάθιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης, καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν συνελθόντων. *Mense Februario, die XXII. Eiusdem laudatio S. P. N. Eustathii Archiep. magnae Antiochiae, & de studio eorum qui convenerant*. Inc. Σοφός τις ἀνήρ. Des. ἵνα καὶ τῶν στεφάνων αὐτοῖς κοινωνήσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. p. 603.

XIII. pag. 125. Μηνὶ Μαΐῳ η'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν παρθένον μάρτυρα Πελαγίαν, *Mense Maio, die VIII. Eiusdem Encomium in S. virginem & martyrem Pelagiam*. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ γυναῖκες. Des. διατελεῖν τῷ Θεῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. p. 585.

XIV. pag. 132. Μηνὶ Ἰουνίῳ κα'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ἰουλιανόν. *Mense Iunio, die XXI. Eiusdem Encomium in S. magnum martyrem Iulianum*. Inc. Εἰ ἐν τῇ γῇ τοιαῦται. Des. μετὰ παῤῥησίας πολλῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 671.

XV. pag. 142. Μηνὶ Ἰουνίῳ κθ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον· Λόγος α'. *Mense Iunio, die XXIX. Eiusdem Encomium in S. Apostolum Paullum. Sermo I.* Inc. Οὐκ ἂν τις ἁμάρτοι. Des. καὶ τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 476. Sequuntur deinde in idem argumentum aliae Homiliae sex, quas vide loc. cit. a pag. 482. ad pag. 517.

XVI. pag. 182. *b*. Μηνὶ Αὐγούστῳ α'. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Mense Augusto, die I. Eiusdem Encomium in S. Maccabaeos*. Inc. Ὡς φαιδρὰ, καὶ περιλαμπής. Des. μετασχεῖν παῤῥησίας, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. pag. 622. ubi tamen diversum adfertur initium.

XVII. pag. 188. *b*. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον δεύτερον εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους. *Eadem die. Eiusdem Encomium alterum in S. Maccabaeos*. Inc. Ἅπαντας μέν. Des. ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 628.

XVIII. pag. 192. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα Δροσίδα, καὶ εἰς τὸ μέμνησθαι θάνατον. *Eiusdem laudatio S. magnae martyris Drosidis, & de memoria mortis*. Inc. Οἱ φιλόπονοι τῶν ποιμένων. Des. ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 688.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae 2. 72. & 79. manu Seculi XV. fuerunt suppletae. Constat foliis 204.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN EVANGELIVM D. MATTHAEI.

COntinet Ioannis Chrysostomi Homilias in Matthaeum XLV. quarum prima, quae est ordine XLVI. in cit. edit. Tom. VII. in verba Cap. XIII. vers. 24. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, κ. λ. inc. Τί τὸ μέσον ταύτης, κ. λ. Vltima, nempe XC. in verba Cap. XXVIII. vers. 11. Πορευομένων δὲ αὐτῶν, κ. λ. des. καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀπολαύσομεν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Exstant loc. cit. a pag. 480. ad pag. 845. cum qua editione penitus concordant, praeter pauca *COD. V.*

quae-

quaedam discrimina, quae dum singularum initium & finem cum editis conferremus, obiter animadvertimus: nimirum pag. 68. in fine Homiliae LV. desunt in Codice verba, ἵνα ϗ παρὰ τῷ Θεῷ εὐάρεστοι, ϗ τοῖς ἀνθρώποις δόκιμοι φανώμεθα. Item pag. 164. in fine Homiliae LXIX. pro verbis, ὃ γάρ ἐστιν.... ἐπιτυχεῖν, habet Codex, ἵνα ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν. Tum pag. 184. in fine Homiliae LXXIII. desunt verba, τὴν τῶν ὀφθαλμῶν λήμην.... παρέλθωμεν. Tandem in fine Homiliae LXXVI. desunt haec alia, ἐνταῦθα ϗ τὰς μελλούσας τιμωρίας διαφευξώμεθα. Animadvertendum praeterea, quandoque Evangelii textum, singulis Homiliis praemissum, cuius in editione principium tantum adfertur, in Codice integrum referri. Denique sciendum, ubi incipiunt cuiuscumque Homiliae Moralia, margini titulos ipsorum esse constanter adiectos.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. diligenter scriptus, atque servatus, cuius postrema tantum pagina manu Seculi XV. suppleta est. Constat foliis 281.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI INTERPRETATIO ACTVVM APOSTOLORVM.

COD. VI. I. pag. 1. HAec Ioannis Chrysostomi in Acta Apostolorum interpretatio, in Homilias LV. (licet per errorem in prima pagina LVI. numerentur) digesta, exstat in cit. eius Operum nupera editione Tom. IX. a p. 1. ad pag. 416. a qua discrepantem identidem nostri Codicis lectionem licuit animadvertere, dum initia, & fines singularum Homiliarum cum ipsa contulimus. Eae vero Homiliae, quarum initia diversa ab editis comperimus, sunt sequentes: nimirum Homilia IV. pag. 26. *b.* inc. Εἶδες τὸν τύπον; τίς ἐστιν αὕτη ἡ πεντηκοστή; κ. λ. Homilia XIII. pag. 88. *b.* inc. Τουτέστι διηγέρθη, κινηθεὶς ἐπὶ τοῖς γενομένοις· ϗ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ· νῦν σφοδρότερον αὐτοῖς ἐπιτίθεται, κ. λ. quae quidem, quam longe diversa sint ab editis nemo non videt. Homilia XXIII. pag. 162. *b.* inc. Καλῶς πρότερον φιλοφρονεῖται τοὺς ἄνδρας, ὥστε ἀπὸ καμάτου ὄντας, ϗ οἰκείους ἑαυτῷ, κ. λ. Homilia XXVII. pag. 189. inc. Ἴσως τινὲς ἀποροῦσι, πῶς περιεῖδεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀθλητὰς ἀπολλυμένους· ϗ νῦν πάλιν, κ. λ. Homilia XLII. pag. 279. inc. Πέμπει τὸν Τιμόθεον, καὶ τὸν Ἔραστον εἰς τὴν Μακεδονίαν, αὐτὸς δὲ μένει εἰς Ἔφεσον· ἱκανῶς ἐνδιατρίψας τῇ πόλει, βούλεται μεταστῆναι πάλιν. Πῶς δὲ ἐξ ἀρχῆς, κ. λ. Homilia XLIX. pag. 318. des. ταῦτα τὰ μυρία ἀγαθὰ, ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Homilia LIV. pag. 349. inc. Παρεῖχόν, φησιν, οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν βάρβαροι ἅψαντες πυράν· ἐπεὶ οὐδὲν ὄφελος τῆς σωτηρίας ἦν, τοῦ χειμῶνος μέλλοντος αὐτοὺς διαφθείρειν· εἶτα ὁ Παῦλος λαβὼν, κ. λ. Homilia tandem LV. pag. 354. inc. Ἐβούλετο ϗ αὐτὸν ἀπαλλάξαι αἰτίας ϗ ἑτέρους, κ. λ. Interim adnotare volumus, hunc quoque Codicem, singulis, quae pertractantur, Moralibus suos in superiori margine titulos, sive argumenta apposuisse.

II. pag. 358. Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου ϗ Παύλου. *Acta Sanctorum Apostolorum Petri, & Paulli*. Inc. Ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ Γαυδομελέτης τῆς νήσου, ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ Ἰταλίαν, κ. λ. Des. ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμος τῶν ἁγίων ἀποστόλων τε ϗ μαρτύρων Πέτρου καὶ Παύλου μηνὶ Ἰουνίῳ κθʹ. τῶν δὲ τριῶν στρατιωτῶν μηνὶ Ἰουλίῳ βʹ. τῆς δὲ ἁγίας Περπετούας ϗ Ποτεντιάνας τῷ αὐτῷ μηνὶ ιηʹ. χάριτι, ϗ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Haec Homilia, seu historia de martyrio SS. Apostolorum Petri, & Paulli, nec non SS. Perpetuae & Potentianae virginum, cuinam sit adiudicanda, certo iudicare non possumus; invenitur tamen in nonnullis Codicibus Graecis Mss. sub nomine S. Ioannis Chrysostomi. Hinc in margine sequens notula manu valde recenti fuit apposita: *Haec Homelia habetur etiam in Codice Ms. Monasterii Graecorum Sancti Salvatoris in urbe Messana inter Opera Sancti Ioannis Chrysostomi. Item fuit reperta in Calabria in Monasterio Sanctae Mariae, dicto a Trapizomata, & in Latinum versa a Domino Constantino Lascare viro eruditissimo: quae omnia magnam fidem faciunt quod sit Sancti Chrysostomi*. Ms. habet Lambecius VIII. p. 376. & Biblioth. Coislin. p. 196. Auctorem esse incertum Fabricius adfirmat B. G. Tom. IX. p. 134.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. XI. cuius paginae tres manu Sec. XV. suppletae sunt, nimirum 4. & 5. quae ad Homiliam I. pertinent, & 236. quae in Homiliam incidit XXXIV. Constat foliis 370.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI HOMILIAE.

I. pag. 1. COntinet primum hic vetu- COD. VII.
stissimus Codex Homilias S. Ioannis Chrysostomi ad populum Antiochenum XXI. quarum seriem vide tum in Codice XXX. Plut. VIII. tum in edit. toties citata Tom. II. Singularum initium, ac finem, in utrisque simillima, quum in dicto Codice protulerimus, heic brevitatis gratia praetermittimus, discrimina tantum titulorum exhibentes. Prima igitur Homilia inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου Ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρεσβυτέρου αὐτοῦ ὑπάρχοντος, ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ.

σίᾳ [1] εἰς τὸ ἀποςολικὸν ῥητὸν „ Οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν ςόμαχόν σου, ϗ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας „ [2] καὶ πρὸς τὺς σκανδαλιζομένυς ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις τῶν δικαίων, ϗ ταῖς τῶν ἁμαρτωλῶν εὐημερίαις, ϗ κατὰ τῶν τολμώντων βλασφημεῖν. *S. P. N. Ioannis Archiepiſcopi Conſtantinopolitani Chryſoſtomi Homilia habita Antiochiae, quum adhuc presbyter eſſet, in veteri Eccleſia, in illud Apoſtoli dictum „ Vino modico utere propter ſtomachum tuum, & frequentes infirmitates tuas „ & ad eos, qui ſcandalizabantur ſuper iuſtorum calamitates, & peccatorum res ſecundas; & contra eos, qui blaſphemare audebant.* Tom. cit. pag. 1.

II. pag. 25. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Ὁμιλία ὁμοίως λεχθεῖσα ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ, ὄντος αὐτοῦ πρεσβυτέρυ, περὶ τῆς συμβάσης συμφορᾶς ἐν τῇ πόλει Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ ἀταξίᾳ τῆς καταςροφῆς τῶν ἀνδριάντων, ϗ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ Ἀποςόλου, τοῖς πλυσίοις παράγγελλε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι μὴ ὑψηλοφρονεῖν· ϗ κατὰ πλεονεξίας. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem Homilia ſimiliter habita in Eccleſia, dicta veteri, quum ipſe presbyter eſſet, de calamitate, quae urbi Antiochiae accidit propter tumultum ſubverſionis ſtatuarum, & in dictum Apoſtoli „ Divitibus huius ſeculi praecipe non ſublime ſapere „ & contra avaritiam. Domine benedic.* Ibid. pag. 20.

III. pag. 44. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποδημίαν, ἣν ἐποιήσατο ὁ ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως πρεσβευόμενος πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον διὰ τὴν εἰς τὺς ἀνδριάντας καταςροφήν· ϗ ὅτι μείζων παρὰ Θεῷ βασιλείας ἱερωσύνη, ϗ χρὴ οὖν διὰ τῦτο θαῤῥεῖν· ϗ τίς ἐςιν ἡ ἀληθὴς νηςεία· ϗ τίνος ἕνεκεν οἱ Νινευῖται τὰ ἄλογα νηςεῦσαι παρεσκεύασαν· ϗ ὅτι τῦ σῶμα ἀνθρώπινον φαγεῖν τὸ κατηγορῆσαι χεῖρον· ϗ πρὸς τῷ τέλει περὶ τῶν σφαγέντων διὰ τὴν ςάσιν, ϗ πρὸς τὺς ἐγκαλῦντας, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναιτίων ἑάλωσαν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem in iter, quod ſuſceperat Epiſcopus Flavianus, quum pro civitate legationem ad Theodoſium Imperatorem obiret, ob ſubverſionem ſtatuarum; & quod ſacerdotium maius ſit apud Deum, quam regnum; quodque ideo oporteat confidere; & quod ſit verum ieiunium: & cur Ninivitae, ut bruta etiam ieiunarent effecerint: & quod detrahere, quam humanum corpus comedere peius ſit: in fine de iis, qui iugulati erant propter ſeditionem, & ad eos, qui querebantur multos innoxiɔs captos eſſe. Domine benedic.* Ibid. p. 35.

IV. Homiliae titulus pag. 61. concordat cum editione pag. 48.

V. pag. 73. *b.* item concordat cum editione, ſi illud excipias, poſt verba ϗ τοῖς Νινευῖταις, addi in Codice ϗ τῶν τριῶν παίδων, in quo tamen deſunt ultima tituli verba, ϗ εἰς τὸν σεισμόν. Ibid. pag. 59.

VI. pag. 90. concordat in omnibus. Ib. pag. 73.

VII. pag. 104. Τῦ αὐτοῦ ὑπόμνησις τῶν ἤδη αὐτῷ προλεχθέντων, ὅτι θάνατον ϗ λύπην ἡ ἁμαρτία μόνη εἰς τὸν βίον εἰσενεγκῦσα, ὑπ' αὐτῶν τύτων ἀναιρεῖται πάλιν· ϗ εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ὐρανὸν ϗ τὴν γῆν· ϗ ὅτι ὁ Θεὸς ὐχὶ τιμῶν μόνον ἡμᾶς, ὐδὲ εὐεργετῶν, ἀλλὰ ϗ κολάζων ὁμοίως ἐςὶν ἀγαθός· ϗ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς· Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem commemoratio eorum, quae ab ipſo iam antea dicta ſunt, quod ſolum peccatum, quod mortem & dolorem in vitam intulit, per haec ipſa denuo tollatur: & in illud „ In principio creavit Deus caelum & terram „ & quod Deus non modo honorans nos, aut nobis benefaciens, ſed & puniens aeque ſit bonus; & de abſtinentia ab iuramentis. Domine benedic.* Ibid. pag. 84.

VIII. pag. 111. IX. pag. 117. X. p. 127. XI. pag. 136. *b.* & XII. pag. 145. concordant cum edit. Ibid. pag. 91. 96. 105. 114. & 123.

XIII. pag. 155. *b.* Τῦ αὐτῦ ἔτι εὐχαριςία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν σκυθρωπῶν· ϗ ἀνάμνησις τῶν διὰ τὴν ςάσιν κατασυρέντων τε ϗ τιμωρηθέντων· ὁμοίως δὲ πάλιν ἐξήγησις περὶ τῆς τῦ ἀνθρώπυ δημιυργίας· ϗ ὅτι φυσικὸν νόμον ἐδέξατο διὰ τῆς γνώσεως τῶν πρακτέων, ϗ τῶν ὐ πρακτέων· ϗ περὶ τῦ κατορθῶσαι τὸ μὴ ὀμνύειν. Κύριε εὐλόγησον. *Eiuſdem adhuc gratiarum actio ad Deum de mutatione triſtium, & commemoratio eorum, qui propter ſeditionem raptati, poenas luerant. Similiter rurſus expoſitio de hominis creatione, & quod legem acceperit naturalem, propter cognitionem eorum, quae facienda, aut non facienda ſunt; & de iurandi conſuetudine tollenda.* Ib. p. 133.

XIV. pag. 165. Τῦ αὐτῦ, τῦ δήμυ παντὸς ἀφεθέντος τῆς ἀγωνίας, ϗ θαρσήσαντος, τινὲς πάλιν τὴν πόλιν ἐτάραξαν φήμαις φοβεραῖς, ϗ ἠλέγχθησαν· εἰς τῦτο γῦν ἡ ὁμιλία εἴρηται· ϗ εἰς τὴν περὶ τῶν ὅρκων παραίνεσιν. *Eiuſdem, populo omni ab anguſtia liberato, & conſtituto in fiducia, quidam rurſus civitatem confictis rumoribus tremendis turbaverunt, & convicti ſunt. De hoc igitur habita eſt Homilia, & de iuramentorum abſtinentia admonitio addita.* Ibid. pag. 140.

XV. pag. 178. XVI. pag. 188. *b.* & XVII. pag. 201. concordant cum edit. Ibid. pag. 151. 160. & 170. In titulo tantum Homiliae XVI. pro voce τῦ ἄρχοντος Codex habet τῦ κόμητος, de qua vide notam Frontonis Ducaei ad calcem Tom. II. Operum S. Io. Chryſoſtomi.

XVIII. pag. 211. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα εἰς τὴν μέσην τῶν νηςειῶν, ϗ εἰς τὸ ἀποςολικὸν ῥητὸν, Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε, καὶ περὶ τῆς προειρημένης ἐν τῇ πόλει ςάσεως. *Eiuſdem Homilia habita in medio ieiuniorum, & in Apoſtolicum dictum „ Gaudete in Domino ſemper „ & in praedictam urbis ſeditionem.* Ibid. p. 180.

XIX. pag. 220. concordat. Ibid. p. 188.

XX. pag. 231. Τῦ αὐτοῦ εἰς τὴν διαλλαγὴν

τῦ

(1) Παλαιὰ, ſeu *vetus* vocabatur urbis Antiochiae pars, ad Orontem fluvium ſita, in qua erat Eccleſia, παλαιὰ item dicta, etiamque Apoſtolica, quia ab Apoſtolis, uti ferunt, fundata.

(2) Hic idem titulus legitur in Cod. Colbertino N. 2715.

τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν· καὶ εἰς τοὺς πλημμελήσαντας εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων καταστροφήν· καὶ εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου. *Eiusdem in reconciliationem Imperatoris cum civitate, & ad praevaricatos in statuarum subversionem, & in Episcopi (Flaviani) reditum*. Ibid. p. 213. & est ordine XXI. ad populum Antiochenum.

XXI. pag. 243. Τοῦ αὐτοῦ κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι· καὶ περὶ γυναικῶν τῶν ἐν πλέγμασι, καὶ χρυσῷ κατακοσμουσῶν ἑαυτάς· καὶ περὶ τῶν κληδονισμοῖς, καὶ περιάπτοις, ἢ ἐπῳδαῖς κεχρημένων· ἅπερ ἅπαντα ἀλλότρια χριστιανισμοῦ. *Eiusdem Catechesis ad illuminandos, & de mulieribus se tortis crinibus, & auro ornantibus, & de sectantibus vaticinia, vel ligaturas, vel incantationes; quae cuncta a Christianismo sunt aliena*. Ibid. p. 234. & est *Catechesis II. &c.*

XXII. pag. 254. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μνησικακίας, ἤτοι ὀργῆς, καὶ περὶ τοῦ πάσῃ σπουδῇ φεύγειν τοὺς ὅρκους. *Eiusdem de iniuriarum memoria, sive ira, & de fugiendis omni studio iuramentis*. Inc. Πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν τῆς νηστείας. Des. τὰ ἐλαττώματα, τυχεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 199. & est ordine XX. ad populum Antiochenum.

XXIII. pag. 270. *b*. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ τὰ μύρια τάλαντα ὀφείλοντος, καὶ τὰ ἑκατὸν δηνάρια ἀπαιτοῦντος· καὶ ὅτι παντὸς ἁμαρτήματος τὸ μνησικακεῖν χεῖρον. *Eiusdem in parabolam decem millium talentorum debitoris, & centum denarios exigentis; & quod omni peccato deterior sit iniuriarum recordatio*. Inc. Ὡς ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. III. pag. 1.

XXIV. pag. 286. Τοῦ αὐτοῦ λόγος ῥηθεὶς εἰς τὴν μεγάλην ἑβδομάδα· ἐν ᾧ καὶ διδασκαλία, τίνος χάριν καλεῖται μεγάλη ἑβδομάς· καὶ εἰς τὸ, αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον· καὶ ὅτι μέγα ἀγαθὸν τὸ μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς εὐχαῖς. *Eiusdem Homilia habita in magnam hebdomadam, in qua docetur, cur ea magna hebdomada appelletur, & in illud „ Lauda anima mea Dominum „ & quod magnum bonum sit, animo non deficere in orationibus*. Inc. Διηνύσαμεν τῆς νηστείας τὸν πλοῦν. Des. πάντων ἡμῖν δοῦναι τῶν πλημμεληθέντων ἄφεσιν, ἧς γένοιτο, κ. λ. Tom. V. pag. 525.

XXV. pag. 296. *b*. Occurrit Epistola anepigrapha, cuius initium: Τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς, ἅπερ ὅτι οὕτω βραδέως πρὸς ἡμᾶς γέγονε, θαυμάζομεν ἀναγνόντες, καὶ τῇ τάξει τῶν ὑπομνημάτων, ἥτις ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων ἐπράχθη, κ. λ. Finis: ὅτε καὶ παρὰ τῶν τῆς δυσσεβείας ἐξάρχων οἰκεία κακοδοξία καταδικάζεται. Est Epistola circularis S. Leonis Papae urbis Romae ad Flavianum Archiepisc. CPolitanum. Exstat G. L. in Legatione Imp. Manuelis Comneni ad Armenios edit. Basil. MDLXXVIII. 8. pag. 196. in Bibl. Patr. Parisi. MDCXXIV. Tom. I. p. 485. & in Collect. Concil. edit. Venet. MDCCXXVIII. T. IV. p. 1213.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. cuius octo postremae paginae manu Sec. XIV. suppletae sunt, in quibus olim alia characteribus vere uncialibus erant exarata. Constat foliis 299.

ΝΟΜΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ.

LEGES ECCLESIASTICAE.

IN primo folio, quod integumento Codicis inservit, Ant. Augustinus summam eorum, quae in hoc volumine continentur, Latine conscripsit. In aversa vero eiusdem folii parte legitur totius Codicis epigraphe in hunc modum: Νομοκάνονον τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών. *Nomocanon sanctissimi Patriarchae Theopolis magnae Antiochiae Domini Theodori Balsamonis*. Tum paullo inferius excerptum S. Ioannis Chrysostomi de iis, qui cum haereticis communicant, diversa manu exaratum. COD. VIII.

I. pag. 2. Πρόλογος. *Prologus*. Inc. Τὰ μὲν σώματα καταλλήλως ἐνύλου μεταλαμβάνοντα τροφῆς. Des. ὑπ' αὐγὰς ἡλίου τὴν προκειμένην πρᾶξιν προήνεγκεν. Hic Prologus Photii Patriarchae Constantinopolitani in Nomocanonem habetur in Bibl. Iur. Canon. Vet. Iustelli Tom. II. a pag. 789. ad 793. Sequitur pag. 3. Ἐκ ποίων συνόδων καὶ προσώπων, καὶ πόσων κανόνων τὸ παρὸν ἠθροίσθη σύνταγμα. *Ex quibusnam synodis & personis, quotque Canonibus praesens liber sit compositus & collectus*. Ibid. a pag. 793. ad 795. Haec tamen collectio, sive enumeratio Canonum, synodorum &c. multo uberior est in nostro Codice, quam in editione; LXXIII. enim rerum capita complectitur, ut ex ipsorum peculiari recensione in progressu patebit. Pag. 5. *b*. Τίτλοι τοῦ κανονικοῦ συντάγματος, καὶ τῶν ἁρμοζόντων ἑκάστῳ τίτλῳ κεφαλαίων. *Tituli canonicae collectionis, & capitum singulis titulis congruentium*. Duo nimirum Indices, quorum primus p. cit. titulos XIV & capita in unoquoque titulo contenta exhibet. Titulus I. Περὶ θεολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ κανόνων καὶ χειροτονιῶν, *De Theologia, & fide orthodoxa, Canonibus, & ordinationibus*, habet Capita XXXVIII. Secundus Περὶ ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν σκευῶν, καὶ ἀναθημάτων, καὶ κληρικῶν παρὰ γνώμην ἐπισκόπων ἀνιστώντων θυσιαστήρια, *De extruendis Ecclesiis, & sacris vasis, & donariis, & Clericis, qui praeter Episcoporum sententiam altaria erigunt*, numerat Cap. III. Tertius Περὶ εὐχῶν καὶ ψαλμῳδίας, καὶ ἀναγνώσεως, κ. λ. *De precibus, & psalmodia, & lectione*, κ. λ. Cap. XXII. Quartus Περὶ κατηχουμένων, καὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, *De Catechumenis, & sancto baptismate*, Cap. XVIII. Quintus Περὶ τῶν καταφρονούντων ἐκκλησιῶν, καὶ συνάξεων, καὶ μνημῶν, καὶ τῶν ἐσθιόντων ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ ἀγαπῶν, *De iis, qui Ecclesias, coetus, atque memorias contemnunt, & qui in Ecclesia comedunt; & de agapis*, Cap. III.

 Sextus

Sextus Περὶ καρποφοριῶν, *De fructuum oblationibus*, Cap. II. Septimus Περὶ νηστείας, καὶ τῆς μ'. καὶ τοῦ πάσχα, καὶ πεντηκοστῆς, καὶ κυριακῆς, καὶ σαββάτου, καὶ περὶ γονυκλισίας, *De ieiunio, & Quadrageſima, & Paſchate, & Pentecoſte, & Dominica, & Sabbato, & genuflexione*, Cap. V. Octavus Περὶ παροικιῶν, καὶ πῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ, καὶ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν, κ. λ. *De Parochiis, & quomodo Epiſcopi & Clerici vivere debeant, & de peregrinatione ipſorum, &c.* Cap. XIX. Nonus Περὶ ἁμαρτημάτων καὶ δικῶν ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν, κ. λ. *De delictis, & accuſationibus Epiſcoporum, & Clericorum, &c.* Cap. XXXIX. Decimus Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου, *De adminiſtratione rerum Eccleſiaſticarum, & de rebus Epiſcoporum propriis*, Cap. IX. Vndecimus Περὶ μοναστηρίων, καὶ μοναχῶν, *De Monaſteriis, & Monachis*, Cap. XVI. Duodecimus Περὶ αἱρετικῶν, καὶ Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων, *De haereticis, Iudaeis, & Paganis*, Cap. XVIII. Decimus tertius Περὶ λαϊκῶν, *De laicis*, Cap. XLI. Decimus quartus Περὶ κοινῶν πάντων ἀνθρώπων, *De omnibus hominibus promiſcue*, Cap. VII. Habetur ibid. a p. 796. ad p. 812. Secundus index p. 11. Canonum, ac Conſtitutionum, quae ad unumquodque praedictorum Titulorum Caput referuntur, indicationem comprehendit. Hic quoque ibid. occurrit a pag. 815. ad p. 1138. ſed civilibus textibus, & ſcholiis uberrimis Theodori Balſamonis locupletatus; quae omnia in noſtro Codice deſiderantur, Eccleſiaſticas tantum leges, ſanctioneſque continente.

II. pag. 20. Διδασκαλία τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χαρίσματος. *Doctrina ſanctorum Apoſtolorum de chariſmate*. Inc. Τοῦ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Deſ. καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους. Exſtat Conſtitutionum Apoſtolicarum a Cotelerio editar. Tom. I. Lib. VIII. pag. 330. ſeqq. in duo Capita diſtributa.

III. pag. 22. *b*. Διατάξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτονιῶν. *Conſtitutiones SS. Apoſtolorum de ordinationibus*. Inc. Ἅμα τοίνυν ὑπάρχοντες ἡμεῖς. Deſ. λεγέτω πρὸς Θεόν. Ib. pag. 335. & eſt Cap. IV.

IV. pag. ead. Εὐχὴ χειροτονίας ἐπισκόπων. *Oratio in ordinatione Epiſcoporum*. Inc. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως. Deſ. προσφέροντά σοι ὀσμὴν εὐωδίας διὰ τοῦ παιδός σου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, μεθ' οὗ σοι δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 336. & eſt Cap. V. in Codice tamen multo brevius, quam in edito.

V. pag. 23. Περὶ χειροτονίας πρεσβυτέρων. *De ordinatione presbyterorum*. Inc. Ἐγὼ ὁ φιλούμενος. Deſ. διὰ τοῦ Χριστοῦ σου, μεθ' οὗ, κ. λ. Ibid. pag. 356. & eſt Cap. XVI.

VI. pag. ead. *b*. Sequuntur Conſtitutiones, *Philippi de ordinatione Diaconorum, Bartholomaei de ordinatione Diaconiſſae, Thomae de ordinatione Subdiaconi, Matthaei de Lectoribus* (quae his tantummodo verbis comprehenditur: Ἀναγνώστης καθίσταται ἐπιδιδόντος αὐτῷ βιβλίον τοῦ ἐπισκόπου· οὐδὲ γὰρ χειροθετεῖται.) *Iacobi Alphaei de Confeſſoribus, & Virginibus, Lebbaei cognomento Thaddaei de Viduis, & de Exorciſtis, Simonis Cananaei de Epiſcopo, a quot debeat ordinari. Eiuſdem Canones de Epiſcopis, Presbyteris, Diaconis, & reliquis Clericis. Eiuſdem de primitiis, & decimis, ac de iis, quae ſuperſunt*. Ibid. a Cap. XVII. ad Cap. XXXI. incluſive. Deeſt tamen in Codice Cap. XXIX. *de benedictione aquae & olei*.

VII. pag. 25 Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν· τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ βάπτισμα. *Sancti Apoſtoli Paulli conſtitutiones de Canonibus Eccleſiaſticis: quinam ad baptiſmum ſint admittendi*. Inc. Κἀγὼ Παῦλος ὁ τῶν ἀποστόλων ἐλάχιστος. Deſ. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐδιδάξαμεν, Sunt Conſtitutiones XIX. Ibid. pag. 363. unico Capite XXXII. comprehenſae.

VIII. pag. 26. Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις. *Petri, & Paulli ſanctorum Apoſtolorum Conſtitutiones*. Prima eſt Περὶ ἀργίας δούλων. *De feriis ſervorum*. Inc. Ἐγὼ Παῦλος, καὶ Πέτρος. Deſ. τῆς ἑαυτῶν ζωῆς. Ibid. ſub Cap. XXXIII. Secunda, cui titulus in margine poſterius adiectus eſt, Λόγος καὶ αἰτία τῶν ὡρῶν εἰς εὐχὰς, *Quibus horis, & quare in iis orandum*, inc. Εὐχὰς ἐπιτελεῖτε. Deſ. τῶν τοῦ φωτὸς ἔργων. Tertia Περὶ τοῦ μὴ εἰσέρχεσθαι εἰς ἐκκλησίας αἱρετικῶν εὔξασθαι, *De non adeundis Eccleſiis haereticorum ad orandum*, inc. Εἰ μὴ δυνατόν. Deſ. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Ibid. pag. 365. ſed cum ſuperiori coniuncta ſub uno Capite XXXIV. Quarta Περὶ μνημοσύνων, *De defunctorum memoriis*, inc. Ἐπιτελείσθω τρίτα. Deſ. καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ibid. pag. 370. duoque conſtituit Capita, XLII. & XLIII. Quinta Περὶ τοῦ μὴ μεθύσκεσθαι, *De ſe non inebriando*, inc. Ἐν δὲ ταῖς μνείαις. Deſ. τοῦ πότοι γένονται. Ibid. pag. 371. ſub Cap. XLIV. Sexta Περὶ τῶν διωκομένων διὰ πίστιν, *De iis qui perſequutionem patiuntur propter fidem*, inc. Τοὺς διωκομένους. Deſ. τὴν ἐντολὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκπληροῦντες. Ibid. p. 372. & eſt Cap. XLV.

IX. pag. 27 Περὶ εὐταξίας διδασκαλία πάντων τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *De recto ordine ſervando doctrina omnium ſanctorum Apoſtolorum*. Inc. Τοῦτο δὲ κοινῇ πᾶσι παραγγέλλομεν. Deſ. ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ προεχειρίσθησαν τοῦ ἀσυγκρίτου. Ibid. pag. 372. & eſt Cap. XLVI. ſub diverſo tamen titulo.

X. p. 29. Περὶ εὐταξίας τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνες. *De recto ordine ſervando, ſanctorum Apoſtolorum Canones*, numero LXXXV. quorum primus: Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο, ἢ τριῶν. Vltimus, qui de ſacris Scripturae libris agit, ea, quae ſequuntur auctior eſt in Codice, quam in Collect. Canonum Balſamonis, & in Pandect. Canonum Beveregii T. I. edit. Oxonienſ. A. MDCLXXII. a pag. 1. ad 57. nimirum: Ταῦτα καὶ περὶ

κα-

κανόνων διατετάχθω ὑμῖν παρ' ἡμῶν, ὦ ἐπίσκοποι· καὶ ὑμεῖς ἐμμένοντες αὐτοῖς σωθήσεσθε, καὶ εἰρήνην ἕξετε· ἀπειθοῦντες δὲ κολασθήσεσθε, καὶ πόλεμον μετ' ἀλλήλων ἕξετε ἀΐδιον, δίκην τῆς ἀνηκοΐας τὴν προσήκουσαν τιννύντες. In Constitutionibus tamen Apostolicis Cotelerii loc. cit. a pag. 375. ad 398. ubi numerantur tantum LXXVI. eo quod plura interdum Capita sub uno eodemque numero coniungat, aliis decem circiter versibus hoc ultimum Caput est longius.

XI. p. 34. Περὶ τοπικῶν συνόδων. *De localibus synodis*. Inc. Ἐν τοῖς χρόνοις Αὐρηλιανοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων. Des. τὰ δόξαντα καλῶς ἔχειν διατυπώσασαι.

XII. pag. 36. *b*. Περὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων, πότε καὶ διατί, καὶ ἐν ποίοις τόποις συνηθροίσθησαν, καὶ τίνας ἀνεθεμάτισαν. *De sanctis generalibus synodis, quando, qua de caussa, & quibus in locis fuerint congregatae, & quas condemnaverint*. Inc. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Νικαίᾳ. Des. βδελυσσόμενοι δὲ τὰ βλάσφημα διδάγματα. Numerantur VII. Concilia generalia, numerusque annorum, qui singulis intercesserunt, adnotatur. Haec historica narratio, licet aliquanto brevior, occurrit in Biblioth. Iuris Canon. Veter. Iustelli Tom. II. pag. 1161. titulumque praefert: Ἀδέσποτον περὶ τῶν ἓξ συνόδων οἰκουμενικῶν. *De sex synodis oecumenicis auctoris incerti*; nisi dicamus, nostram potius contractam esse ex uberiori, quae habetur ibidem pag. 1141. sub Photii Patriarchae CPolitani nomine, ex eius ad Michaëlem Bulgariae Principem Epistola. Vid. Biblioth. Taurinens. Cod. LXXXIV. pag. 179.

XIII. pag. 39. *b* Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς ν' τίτλους διῃρημένη. *Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. titulos distributa*. Praecedit Prooemium, cuius initium: Οἱ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθηταί. Finis: Εἰσὶ δὲ καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανόνες τὸν ἀριθμὸν πδ'. Primus titulus Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς, κ. λ. *De Patriarcharum honore ex Canonibus decreto*, κ λ. inc. Τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Λιβύῃ, καὶ Πενταπόλει. Vltimus Περὶ κανόνος εὐχῶν, καὶ ψαλμῳδίας, κ. λ. *De Canone precum, & psalmodiae*, κ. λ. des. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου καν. λς'. ξγ'. οε'. πα' Τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β'. καν. ιδ'. Διατ. ιζ'. τοῦ α' τῆς τῶν Νεαρῶν. Exstat in cit. Bibl. Iur. Canon. Veter. Iustelli Tom. II. a pag. 499. ad 602. & Ioannis Antiocheni presbyteri, scholastici, nomen praefefert. Index tamen Titulorum L. qui habetur in edit. pag. 502. in Codice desideratur. Aliqua praeterea varietas in Canonum ad unumquemque titulum pertinentium serie comperta est.

XIV. pag. 68. Κανόνες τῶν τιη' ἁγίων θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐν ὑπατείᾳ Παυλίνου, καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν λαμπροτάτων ἔτους χλς' ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐν μηνὶ δεσίῳ ἐννεακαιδεκάτῃ πρὸ ιγ' καλανδῶν Ἰουλίων. *Canones CCCXVIII deiferorum patrum, Nicaeae congregatorum, sub Consulatu Paullini, & Iuliani clarissimorum, anno* DCXXXVI. *ab Alexandro, mensis Iunii XIX. die, nimirum XIII. Calendas Iulii*. Sunt Canones XX. quorum primus inc. Εἴ τις ἐν νόσῳ ὑπὸ ἰατρῶν ἐχειρουργήθη. Vltimus des. τὰς εὐχὰς ἀποδιδόναι τῷ Θεῷ. In Pandectis Canonum Beveregii Tom. cit. a pag. 58. ad 84.

XV. pag. 71. Κανόνες τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ συνελθόντων μακαρίων πατέρων, οἵ τινες προγενέστεροι μέν εἰσι τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθέντων κανόνων, δευτερεύουσι δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου αὐθεντίαν. *Canones beatorum patrum, qui Ancyrae convenerunt; qui sunt quidem priores Nicaenis Canonibus: postpositi vero sunt propter oecumenicae synodi auctoritatem*. Sunt Canones XXV. quorum primus inc. Πρεσβυτέρους τοὺς ἐπιθύσαντας. Vltimus des. κατὰ τοὺς ὡρισμένους βαθμούς. Loc. cit. a p. 375. ad 401.

XVI. pag. 73. *b*. Κανόνες τῶν ἐν Γάγγρᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων, οἵ τινες μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον ἐξετέθησαν. *Canones sanctorum patrum Gangrae congregatorum, qui post Nicaenam synodum expositi sunt*. Sunt Canones XXI. quibus praecedit Epistola patrum Concilii Κυρίοις τιμιωτάτοις ἐν Ἀρμενίᾳ συλλειτουργοῖς, κ. λ *Dominis reverendissimis consacerdotibus in Armenia, &c.* cuius initium: Ἐπειδὴ συνελθοῦσα. Finis: τοιοῦτον τοῦτο παραφυλάξασθαι. Primus Canon inc. Εἴ τις τὸν γάμον μέμφοιτο. Vltimus des. γίνεσθαι εὐχόμεθα. Loc. cit. a pag 415. ad p 4:8.

XVII. pag. 76. Κανόνες τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων, οἵ τινες δεύτεροι μέν εἰσι τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, τῶν δὲ ἐν Νικαίᾳ προγενέστεροι, διὰ δὲ σεβασμιότητα προτέτακται αὐτῶν ἡ ἐν Νικαίᾳ. *Canones SS. patrum, qui Nicaeae convenerunt; qui quidem sunt Ancyranis posteriores, Nicaenis vero antiquiores, sed ob reverentiam praeponitur ipsis synodus Nicaena*. Sunt Canones XV. quorum primus inc. Πρεσβύτερος ἐὰν γήμῃ. Vltimus des. τῶν πράξεων. Ib a pag. 402. ad 414.

XVIII. pag 77. Κανόνες τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίων πατέρων. *Canones sanctorum patrum in Antiochia*. Sunt Canones XXIV. Praecedit Concilii Epistola ad provinciales subditos, cuius initium: Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια. Finis: οἱ ὑποτεταγμένοι. Canon I inc. Πάντας τοὺς τολμῶντας. Vltimus des. τῆς ἁγίας συνόδου. Loc. cit. a pag. 429. ad 452. ubi tamen sunt Canones XXV. Codex enim ex VII. & VIII. unum tantum constituit.

XIX. pag. 81. Κανόνες τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας συνελθόντων μακαρίων πατέρων. *Canones beatorum patrum, qui Laodiceae in Phrygia convenerunt*. Sunt Canones LIX. quorum primus inc. Περὶ τοῦ δεῖν. Vltimus des. πρὸς Φιλήμονα α'. Loc. cit. a pag. 553. (corr. 453.) ad 481. ubi tamen sunt LX. Codex enim per errorem duos Canones eodem LIII. numero designavit.

XX.

XX. pag. 84. Κανόνες τῶν ρν' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνςαντινϑπόλει συνελθόντων ἐν ὑπατείᾳ Φλαβίϑ Εὐχερίϑ, κὴ Φλαβίϑ, κὴ Εὐαγρίϑ τῶν λαμπροτάτων πρὸ ἑπτὰ εἰδῶν Ἰϑλίων. *Canones CL. sanctorum patrum Constantinopoli congregatorum, sub Consulatu Flavii Eucherii, & Flavii & Evagrii clarissimorum VII. Idus Iulii*. Canones sunt VII. Praecedit alloquutio synodi ad magnum Theodosium, cuius initium: Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν. Finis: εὐσεβέςατον βασιλέα. Primus Canon inc. Μὴ ἀθετεῖσθαι τὴν πίςιν. Vltimus des. αὐτὲς βαπτίζομεν. Loc. cit. a pag. 85. ad 98. excepta synodi alloquutione, quae deest.

XXI. pag. 86. *b*. Κανόνες τῶν σ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνελθόντων μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαβίϑ Θεοδοσίϑ τὸ ιγ'. κὴ Φλαβίϑ Οὐαλεντινιανϑ τὸ γ'. τῶν αἰωνίων αὐγϑςων πρὸ ι' καλανδῶν Ἰϑλίων. *Canones CC. SS. patrum, Ephesi congregatorum post Consulatum Flavii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani III. semper Augustorum X. Cal. Iulii*. Canones sunt IX. Praecedit synodi Epistola Episcopis, presbyteris, diaconis, &c. cuius initium: Συναχθέντων ἡμῶν. Finis: ἢ ὠφελεῖν τινας. Deest in cit. edit. Canon primus inc. Ἐπεὶ δὲ ἐχρῆν. Vltimus des. ἄκυρον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ τϑτον. Loc. cit. a pag. 99. ad 106. ubi Canones sunt VIII. octavus enim in Codice in duos dividitur. Sequitur eiusdem synodi ad Pamphyliae synodum Epistola, cuius initium: Μετὰ βϑλῆς. Finis: τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. Ibid. pag. 106.

XXII. pag. 89. *b*. Σύνοδος χλ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων ἐπὶ Μαρκιανϑ τϑ εὐσεβεςάτϑ βασιλέως. *Synodus DCXXX. SS. PP. qui Chalcedone convenerunt sub Marciano piissimo Imperatore*. Canones habet XXX. quorum primus inc. Τὲς παρὰ τῶν ἁγίων. Vltimus des. ἢ ἐξωμοσίᾳ καταπιςευθήσονται, ἀναμένοντες τὴν χειροτονίαν τϑ ἐσομένϑ ἐπισκόπϑ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. Loc. cit. a pag. 111. ad pag. 150. ubi tamen in fine Canonis XXX. aliqua varietas intercedit.

XXIII. pag. 94. Κανόνες τῶν ἐν Σαρδικῇ συνελθόντων ἁγίων πατέρων κα'. *Canones SS. PP. Sardis congregatorum XXI*. quorum primus inc. Ὅσιος ἐπίσκοπος. Vltimus des. ὁριζέσθω κὴ τοῦτο. Ibid. a pag. 482. ad p. 508.

XXIV. pag. 99. *b*. Ἐκ τῶν κανόνων τῶν ρν' ἁγίων πατέρων [1] περὶ ψευδοκατηγόρων. *Ex Canonibus CL. SS. PP. de falsis accusatoribus*. Inc. Περὶ τῶν ἐπὶ ψυχικοῖς. Des. τϑ προϋπάρχοντος βαθμϑ. Videtur esse Canon IV. de testimoniis contra Episcopos admittendis, apud Labbaeum sub Anno CCCLXXXI.

XXV. pag. ead. Κανόνες τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντων σιζ' πατέρων. *Canones CCXVII. patrum, qui Carthagine convenerunt*. Sunt Canones CXXX. eorum autem numeratio non ab eodem loco incipit in Codice, atque in editione, quamvis quoad rem in utrisque eadem prorsus habeantur. Primi numeratio incipit a verbis: Ἤρεσε δὲ, ὥςε ἐὰν ἐπίσκοπος κατηγορηθῇ, κ. λ. quae incidunt loc. cit. media pag. 510. §. Τὰ καταπιςεύοντα, κ. λ. Quare qui primus in editione est, & inc. Ὥς τε τὰ ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ, κ. λ. in Codice est V. Vltimi Canonis, qui in edit. est CXXXV. finis est: κὴ συνεπισκόπῳ ἡμῶν Βονιφατίῳ ἀντιγράφομεν. Deinde sequuntur subscriptiones Episcoporum; tum Africanae synodi ad Bonifacium Romae Episcopum Epistola; Cyrilli Alexandriae Episcopi ad Africanam synodum rescripta, & Attici CPolitani ad ipsam Epistola: eiusdem synodi ad Caelestinum Romae Papam Epistola; tandem monumenta actorum Constantinopoli de Agapio & Bagadio, utroque Episcopatum Bostrensem vindicante. Quae omnia habentur loc. cit. a pag. 509. ad pag. 680.

XXVI. pag. 144. *b*. Κανόνες τῶν ἐν Κωνςαντινϑπόλει ἐν τῷ Τρϑλλῳ τϑ βασιλικϑ παλατίϑ συνελθόντων ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰϑςινιανοῦ τοῦ εὐσεβεςάτϑ, κὴ φιλοχρίςϑ ἡμῶν βασιλέως ἐκγόνϑ Ἡρακλείϑ. *Canones SS. PP. qui in Trullo Imperialis Palatii Constantinopoli convenerunt, sub Iustiniano piissimo & Christianissimo nostro Imperatore Heraclii nepote*. Sunt Canones CII. Post synodi ad Imperatorem alloquutionem Canon I. inc. Τάξις ἀρίςη. Vltimus des. ἐκδιδάσκει Βασίλειος. Loc. cit. a pag. 152. ad pag. 283. In Codice succedunt subscriptiones Episcoporum numero CCXXVII. quae inibi desiderantur; habentur tamen integrae una cum dictis Canonibus, & alloquutione Tom. VII. Concil. edit. Venet. MDCCXXIX. pag. 1335. seqq.

XXVII. pag. 170. Κανόνες τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τὸ β' ἐν ἔτει ,ςσϞ' τῆς τϑ κόσμϑ κτίσεως, ἰνδ. ια'. εὐσεβῶς βασιλευόντων Κωνςαντίνϑ κὴ Εἰρήνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ. *Canones eorum, qui secundo Nicaeae convenerunt anno 6290. a mundi creatione* (Christi DCCLXXXII.) *religiose imperantibus Constantino & Irene matre eius*. Canones sunt XXII. Primus, cuius titulus est, Ὅτι δεῖ τὲς θείϑς κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι, *Quod oporteat divinos Canones in omnibus servari*, inc. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν. Vltimus des. τῆς χρείας κατεπειγϑσης. Loc. cit. a pag. 284. ad pag. 330. In Codice tamen singulis Canonibus summa eorum, quae in iis continentur praefixa est.

XXVIII. p. 176. *b*. Sequitur Epistola Tarasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Romae Papam de non faciendis pecunia ordinationibus, cuius initium: Πολυμερῶς, καὶ πολυτρόπως. Finis: ζωῆς κληρονόμϑς ἀποδεικνύντες. Exstat Tom. II. Bevereg. cit. edit. a pag 184. ad 188.

XXIX. pag. 180. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας, κὴ μεγάλης ἐν Κωνςαντινϑπόλει α' κὴ β' συνόδϑ τῆς συςάσης ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων, κὴ πανευφήμων ἀποςόλων. *Canones editi a sancta & magna CPolitana prima & secunda synodo, congregata in venerabili templo sanctorum & benedictorum Apostolorum*. Sunt

Ca-

(1) Intellige Concilium CPolitanum Oecumenicum A. CCCLXXXI. cuius Acta iam Photii aetate videntur intercidisse.

Canones XVII. quorum primus inc. Πρᾶγμα σεμνὸν. Vltimus des. χρόνον ἀποπληρῶν. Tom. I. a pag. 331. ad pag. 359.

XXX. pag. 185. *b.* Sequuntur quaedam ex Actis Concilii generalis IV. Chalcedone celebrati, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, κ. λ. Ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ σωτὴρ ὁ Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν, κ. λ. Finis: τὸν ἐν τριάδι Θεὸν ἡμῶν ἀπαύστως δοξάζομεν νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Post varias Fidei Christianae expositiones, doctrina de duabus in Christo naturis proponitur contra Severi, eiusque sectatorum falsas opiniones. Horum initium incidit in citata Collectione Conciliorum Veneta Tom. IV. pag. 1454. Quum vero fragmenta tantum adferat Codex heinc einde desumta, finis tum ipsorum, tum eorum, quae sequenti numero innuuntur, non ita facile reperiri potuit.

XXXI. pag. 190. *b.* Alia ex Actis synodi generalis VI. Constantinopoli in Trullo Imperialis Palatii congregatae, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα, κ. λ. Ὁ τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς μονογενὴς υἱός τε καὶ λόγος ὁ κατὰ πάντα, κ. λ. Finis: πρεσβείαις τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ ὑμῶν εὐχαῖς λήψεσθαι. Etiam haec Acta in idem argumentum sunt, contra Theodorum Pharanitem, Pyrrhum, Paullum, Petrum &c. unicam voluntatem, & unicam operationem in Christo confitentes. Horum initium occurrit in pag. 1056. v. 16. cit. Collect. Concil. Tom. VI.

XXXII. pag. 194. Alia ex Actis Concilii generalis VII. Nicaeae secundo congregati, quorum initium: Ἡ ἁγία μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Κωνσταντίνου, καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς συναθροισθεῖσα τὸ δεύτερον, κ. λ. Ὁ τὸ φῶς τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος. Finis: πρεσβευούσης τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων· γένοιτο, ἀμήν. Agitur heic de cultu sanctorum imaginibus exhibendo contra Arium, Macedonium, Nestorium, &c. Exstant in cit. Concil. Collect. Tom. VIII. a pag. 1204. ad 1228. singulares vero Episcoporum subscriptiones, quae inter voces, τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι, & ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν, κ. λ. intercedunt, in Codice desiderantur.

XXXIII. pag. 197. *b.* Ἐποφειλομένη πρὸς Θεὸν ἐτήσιος εὐχαριστία, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπελάβομεν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν, σὺν ἀποδείξεσι τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, καὶ καταστροφῇ τῶν τῆς κακίας δυσσεβημάτων. *Anniversaria Deo debita gratiarum actio, qua die Ecclesiam Dei recepimus, cum declaratione piorum dogmatum, & eversione impietatum a malitia profectarum.* Inc. Προφητικαῖς ἑπόμενοι ῥήσεσιν. Des. τῶν θεοειδῶν ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν. In summo vero margine legitur: Ταῦτα ἐπ' ἄμβωνος ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν ἁγίαν κυριακὴν ἡμέραν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν. Deerat haec Epistola sanctae magnae & oecumenicae Nicaenae synodi II. ad SS. Alexandrinorum Ecclesiam, circa sacras imagines, in actis eiusdem Concilii editis, quare in publicum prolata fuit a Cl. Montfauconio in Biblioth. Coislin. p. 96. Anno igitur DCCCXLII. sub Imp. Michaële, & Theodora matre eius, Methodio Patriarcha, celebrata est synodus C. P. ibique confirmatum synodi Nicaenae II. decretum. Huius vero synodi anniversaria dies celebrari consuevit Dominica II. Quadragesimae, quae Graecis prima dicitur. Atque ita desiit Iconoclastarum haeresis post annos circiter cxx. quam incaeperat. Haec Dominica vocatur a Graecis τῆς ὀρθοδοξίας. Vid. Iac. Gretseri observationes in Georgii Codini Librum de officiis magnae Ecclesiae, & aulae CPolitanae Lib. III. Cap. VIII.

XXXIV. pag. 201. Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τῆς ἐκκλησίας ἑνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλεύοντος, τοῦ δὲ τὸ τηνικαῦτα τῷ τοῦ βασιλεωπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος. *Expositio, sive commemoratio unionis Ecclesiae Constantini, & Romani tempore; quorum ille tunc imperabat, hic vero ea dignitate fulgebat, quod Imperatoris pater audiret.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ Θεὸς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Des. καὶ πάντων, οἷς ἐξ αἰῶνος εὐαρεστήμενος ὤφθης ἁγίοις, ἀμήν. Exstat in Leunclavio Iuris Graec. Rom. Tom. I. Lib. II. a pag. 104. ad pag. 109. sed aliquanto brevior: nam post verba, πρὸς θείαν ὁδηγοῦσιν εὐλάβειαν, ἀνάθεμα, in quibus editio definit, alia pauca subiunguntur in Codice, quorum initium: Τούτων οὕτω διωρισμένων πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, κ. λ.

XXXV. pag. 204. *b.* Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ, καὶ ἐπωνύμῳ τοῦ Θεοῦ λόγου συστάσης, τὴν ἑβδόμην, καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιωσάσης, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν, καὶ αἱρετικὴν πλάνην ἀπελασάσης. *Canones expositi a sancta synodo, quae in celebri templo, quod a verbo Dei nomen sortitum est, habita fuit, quaeque septimam & universalem synodum confirmavit, omnemque schismaticum, & haereticum errorem eliminavit.* Canones III. Primus inc. Ὥρισεν ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος. Vltimus des. ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔσω. Tom. I. Pandect. Beveregii edit. cit. a pag. 360. ad 364.

XXXVI. pag. 205. Sequitur I. Epistola Dionysii Archiepiscopi Alexandrini ad Basilidem. II. pag. 207. Petri item Archiepiscopi Alexandrini Canones XV. ex eius Sermone de Poenitentia. III. pag. 212. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica de iis, qui in incursione Barbarorum idolothyta comederant &c. IV. p. 214. Athanasii Epistola ad Ammum monachum. V. pag. 215. *b.* Eiusdem fragmentum ex XXXIX. Episto-

la

la de Festis: quae omnia eodem ordine, quo sunt in Codice, exstant in cit. Bevereg. edit. Tom. II. a pag. 1. ad pag. 43. VI. pag. 216. *b.* Gregorii Theologi ex metricis eius poëmatibus, quinam libri veteris, & novi Testamenti sint legendi. Ibid. pag. 178. VII. pag. ead. Amphilochii Iconiensis Episcopi ex iambis ad Seleucum de eodem argumento. Ibid. pag. 179. VIII. pag. 217. *b.* tres Basilii Archiepiscopi Caesareae ad Amphilochium Iconiensem Epistolae Canonicae. Ibid. a pag. 47. ad 137. licet per errorem sit 367. tertia tamen Epistola in Codice longior aliquanto est ab initio; incipit enim: Ἀπὸ ὁδοῦ μακρᾶς ἐπανελθὼν, ἐγενόμην γὰρ μέχρι τοῦ Πόντου, κ. λ. tum post xxxii. versus occurrit Canon LI. Τὸ κατὰ τοὺς κληρικοὺς ἀδιορίστως, κ. λ. unde initium Epistolae fit in editione. IX. pag. 229. *b.* Eiusdem ex alio Sermone ad beatum Amphilochium Epistola de ciborum differentia. X. pag. ead. Eiusdem alia ad Diodorum Tarsensem Episcopum de eo, qui duas sorores in matrimonium duxit. XI. pag. 231. *b.* Eiusdem alia ad Gregorium presbyterum, ut separetur a muliercula, quacum habitabat. XII. pag. 232. Eiusdem alia ad Chorepiscopos, ne sine ipso fiant ministri praeter Canones. XIII. pag. ead. *b.* Eiusdem alia ad Episcopos sibi subditos, ne propter pecunias ordinent. XIV. pag. 233. Eiusdem ex xxvii. Cap. eorum, quae de Spiritu S. ad B. Amphilochium scripta sunt. XV. pag. 234. *b.* Eiusdem ex xxvi. Cap. eiusdem Operis. XVI. pag. 235. Gregorii Nysseni ad Letoium Epistola Canonica. XVII. pag. 240. Timothei Archiepiscopi Alexandrini Responsa Canonica: quae omnia exstant ibidem a pag. 138. (per errorem 368.) ad pag. 169. XVIII. pag. 241. *b.* Athanasii Περὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν ἀνεξετάστως τῶν θείων μυστηρίων τοὺς ταῖς ἰδίαις γυναιξὶ μιγνυμένους. Inc. Ἐπειδή τινες. Des. ὑποδέχεσθαι σῶμα. XIX. pag. ead. Theophili Alexandrini edictum, quum sancta Theophania in die Dominico instarent. XX. pag. 242. Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. XXI. pag. 243. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui dicuntur Cathari. XXII. pag. ead. Eiusdem ad Agathonem Episcopum. XXIII. pag. ead. *b.* ad Menam Episcopum. XXIV. pag. ead. Cyrilli Alexandrini ad Domnum Epistola Canonica. XXV. pag. 244. *b.* Eiusdem ad Episcopos, qui sunt in Libya & Pentapoli. Quae omnia ibidem exstant a pag. 170. ad pag. 178. XXVI. pag. 245. Gennadii Patriarchae CPolitani, & synodi cum eo congregatae ad omnes Metropolitanos, & Papam Vrbis Romae Epistola encyclica. Ib. p. 181.

XXXVII. pag. 246. *b.* Epistola Athanasii, cui titulus: Κυρίῳ υἱῷ, καὶ ποθεινοτάτῳ συλλειτουργῷ Ῥουφινιανῷ Ἀθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. *Domino filio & optatissimo consacerdoti Ruphiniano Athanasius in Domino salvere.* Inc. Σὺ μὲν τὰ υἱῷ πρέποντα. Des. ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

XXXVIII. pag. 247. *b.* Διὰ τοὺς φύσιν ἀσελγαίνοντας, καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τριχὸς τε καὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν τοιούτων· οὓς κελεύει ταῖς ἐσχάταις ὑποβάλλεσθαι τιμωρίαις. Διάταξις οζ'. *Contra eos qui lasciviunt contra naturam, & eos qui iurant per capillos, vel per caput* (intellige *Dei*), *aut alia similia: quos iubet extremis subiici suppliciis. Constitutio LXXVII.* Inc. Πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς εὖ φρονοῦσιν. Des. ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἐξ ἡμῶν ἀγανάκτησιν ὑποστήσεται. Exstat G. L. in Corp. Iur. Civil. edit. Amstel. MDCLXIII. fol. T. II. pag. 119.

XXXIX. pag. 248. Ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως Μαρτυρίῳ ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας περὶ τοῦ, ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς αἱρετικοὺς προσερχομένους τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ. *Epistola scripta Constantinopoli ad Martyrium Episcopum Antiochenum, explicans, quo pacto sint recipiendi haeretici, ad sanctam Ecclesiam accedentes.* Inc. Τινὰ διελέχθη μοι ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος Ἀντώνιος. Definit in verbis: τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς καθαρούς. tum subditur προεγράφη ὅλον, καὶ ζήτει εἰς τὴν β' οἰκουμενικὴν σύνοδον τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καν. ζ'. Haec Epistola habetur integra in Iure Graec. Rom. Leuncl. Tom. I. Lib. IV. p. 290.

XL. pag. ead. *b.* Μεθοδίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως διάταξις περὶ τὸν διαφόρῳ τρόπῳ καὶ ἡλικίᾳ ἐπιστρέφοντα. *Methodii sanctissimi Patriarchae Constantinopolitani Constitutio circa illum, qui vario modo & varia aetate convertitur.* Inc. Εἰ μὲν παιδίον συνελήφθη. Des. ὅτι σὺ εἶ Θεὸς ἡμῶν Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν, καί σοι τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν. Latine ex Herveti versione exstat in Appendice Balsamonis p. 88. seqq. & in Biblioth. Patrum Paris. MDCLIV. & apud Baronium ad A. C. DCCCXCII. N. 21. Graece vero, & Latine in Euchologio Goarii p. 689. edit. Venet.

XLI. p. 250. Τάξις γενομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ Μανιχαίων ἐπιστρέφουσι πρὸς τὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν. *Ordo servandus circa eos, qui a Manichaeis ad Christianorum fidem accedunt.* Inc. Προηγουμένως μὲν ὁ προσιὼν τῇ ὀρθῇ πίστει. Des. ἀξιοῦται τῆς θείας ἀναγεννήσεως. Apud Goarium pag. 700.

XLII. pag. 251. Ὅπως χρὴ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τοὺς ἀπὸ Μανιχαίων προσερχομένους τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ. *Qualiter oporteat a Manichaeorum haeresi ad sanctam Dei universalem & Apostolicam Ecclesiam accedentes scriptis errorem abiurare.* Inc. Ἀνάθεμα Μάνεντι, ἤτοι Μανιχαίῳ. Des. πάντα τὰ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι νενομισμένα. Eamdem formulam adfert Fabricius Tom. II. operum Hippolyti pag. 203. Cotelerius ad Lib. IV. Recognition. S. Clementis pag. 368. & Goarius in Euchologio pag. 696. sed haec ultima multo est brevior. Aliam adfert Tollius in Insigne Itineris Italici p. 126.

XLIII. pag. 253. Ἔτι πλατύτερον, ὅπως χρὴ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τοὺς ἀπὸ Μανιχαίων προσιόντας τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. *Adhuc diffusius, quomodo oporteat a*

Ma-

Manichaeorum haeresi ad sanctam Dei, & universalem Ecclesiam accedentes scriptis errorem abiurare. Inc. Ἀνάθεμα Μάνεντι, ἤτοι Μανιχαίῳ. Des. ἀνάθεμα τοῖς ὑβρίζουσι μὲν τὴν ἁγίαν θεοτόκον Μαρίαν, προσποιουμένοις δὲ τιμᾷν αὐτήν. Tum subditur: Προσγραφὴ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ προτέρῳ ἀναθεματισμῷ ἀπαραλλάκτως ὄπισθεν τριῶν φύλλων. Videtur esse eadem Constitutio, ac superior, sed aliquanto fusius explicata.

XLIV. pag. 255. *b.* Πῶς δεῖ δέχεσθαι τὸν ἐξ Ἑβραίων τῇ τῶν χριστιανῶν πίστει προσερχόμενον. *Quomodo oporteat recipere eum, qui ex Hebraeis ad Christianorum fidem accedit.* Inc. Ἐξαγορεύειν αὐτὸν χρὴ, καὶ θριαμβεύειν. Des. καὶ οὕτως ἀκολούθως ἐπιτελοῦμεν πάντα τὰ ἐπὶ τῷ βαπτίσματι νενομισμένα. Legitur apud I. B. Cotelerium in notis ad Lib. I. Recognit. S. Clementis p. 352. & apud Goarium p. 282.

XLV. pag. 256. *b.* Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ Ἀθιγγάνων τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει προσερχομένους, καὶ βαπτίζεσθαι μέλλοντας. *Quomodo oporteat recipere eos, qui ab Athinganis ad veram fidem accedunt, & qui baptizandi sunt.* Inc. Ὁ δεῖνα ἀπὸ Μελχισεδεκιτῶν τῶν καὶ Θεοδοτιανῶν, κ. λ. Des. πατέρα παντοκράτορα ποιητὴν οὐρανοῦ, καὶ γῆς. Nil apud Goarium. In Codice Bibliothecae Coislinianae, ut ex Catalogo eruimus p. 113. Constitutio occurrit κατὰ τῶν Ἀθιγγάνων καὶ Μελχισεδεκιτῶν αἱρέσεως, *Contra haeresim Athinganorum, & Melchisedecitarum.* Hanc abiurationis Formulam integram dedimus supra in calce Plut. VII. p. 320.

XLVI. pag. 257. Τάξις γενομένη ἐπὶ τῶν ἀπὸ αἱρέσεων προσερχομένων τῇ ὀρθῇ πίστει, ἤγουν Ἀρειανιστῶν, Μακεδονιανῶν, Ναυατιανῶν, τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ Ἀπολιναριστῶν. *Ordo constitutus ad recipiendos eos, qui ab haeresibus ad rectam fidem accedunt, nimirum Arianos, Macedonianos, Novatianos, Quatuordecimanos, & Apollinaristas.* Inc. Τούτους γὰρ δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους. Des. ἀλλὰ καθὼς οἱ βαπτιζόμενοι, οὕτω διατελεῖ, καὶ τῇ ὀγδόῃ ἀπολύεται. Exstat in Euchologio Goarii pag. 694. sub diverso tamen titulo.

XLVII. pag. 258. Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου Κύπρου περὶ αἱρέσεων ἐν συντομίᾳ, καὶ ὅθεν ἤρξαντο, καὶ πόθεν γεγόνασιν. *Sancti Epiphanii Cypri de haeresibus in compendio* [1], *& unde singulae ortum habuerint, & quomodo prodierint.* Inc. Πασῶν αἱρέσεων μητέρες, καὶ πρωτότυποι ιδ'. ἐξ ὧν αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀνεφύησαν. Des. καὶ βασάνοις ἀμέτρως ἐτιμωρήσαντο, πλὴν καὶ ἐκ τοῦ αἱρεσιάρχου ἔλαβον τὴν ἐπωνυμίαν. Sunt CII. Capita, sive haereticorum sectae, in quarum octogesima, quae de Massalianis agit, pag. 268. adfertur Theodoreti fragmentum ex eius Historia Ecclesiastica Lib. IV. Cap. X. cuius initium: Κατὰ τοὺς χρόνους Οὐαλεντίνου. Finis: καὶ ταύτην τῆς λώβης ἐνέπλησαν. [2]

XLVIII. pag. 275. Ἔτι περὶ αἱρέσεων καὶ αἱρεσιαρχῶν ἐκ τῶν συνοδικῶν τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων. *Rursus de haeresibus, atque haeresiarchis ex synodicis sancti Sophronii Patriarchae Hierosolymitani.* Inc. Ἀνάθεμα τοίνυν εἰς ἀεὶ, καὶ κατάθεμα ἀπὸ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, κ. λ. Des. καὶ εἴ τις παρὰ ταύτας καθέστηκε δυσσεβὴς, καὶ θεήλατος αἵρεσις. Exstat etiam in Biblioth. Regia Taurinens. ut ex Catalog. eruitur pag. 198. & in Coisliniana pag. 88.

XLIX. pag. 276. *b.* Τιμοθέου πρεσβυτέρου τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, καὶ σκευοφύλακα τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῆς ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις, περὶ διαφορᾶς τῶν προσερχομένων τῇ εὐαγεστάτῃ ἡμῶν πίστει. *Timothei presbyteri sanctissimae magnae Ecclesiae CPolitanae, ad Ioannem presbyterum, & vasorum custodem Ecclesiae sanctae Deiparae in Chalcopratiis, de differentia eorum, qui ad purissimam nostram fidem accedunt.* Inc. Τρεῖς τάξεις εὑρίσκομεν τῶν προσερχομένων, κ. λ. Des. ἀλλὰ καὶ τὸ ὁμοούσιον τοῦ Χριστοῦ πρός τε τὸν πατέρα καὶ Θεὸν, καὶ πρὸς ἡμᾶς κατ' αὐτοὺς ἀνῃρῆσθαι μετὰ τὴν ἕνωσιν. Numerantur Capita, seu haereticorum sectae XXXI Meursii Oper. Tom. VIII. pag 738. (per errorem 722.) Vid. Fabric. B. G. T. VII. p. 490. Libellum hunc pluries L. & G. editum observat Nesselius in Catal. Bibl. Vindob. P. I. p. 416. in multis tamen mutilum, ut nova editione opus habeat, cui sane adornandae plurimum Mediceus hic Codex conferre posset.

L. pag. 282. *b.* Περὶ τοῦ γινώσκειν εἰς πόσα τμήματα γέγονεν ἡ τῶν Ἀκεφάλων, ἤτοι Θεοπασχιτῶν αἵρεσις, σύντομος ἔκθεσις. *Brevis narratio, ut cognoscatur in quot sectas divisa fuerit Acephalorum, sive Theopaschitarum haeresis.* Inc. Πρῶτον κεφάλαιον περὶ τῶν Θεοδοσιανῶν. Des. καὶ ἰδικὸν σύστημα ποιησάμενον. Sunt Capita XVI. Deinde subditur: Οὕτως ἔχει ἡ ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἀποκειμένη βίβλος. *Ita habet liber, qui in Patriarchio, sive Patriarchali aede repositus est.* Oper. Meurs. Tom. cit. pag. 756.

LI. pag. 283. *b.* Περὶ Μαρκιωνιστῶν. *De Marcionistis.* Inc. Μαρκιωνισταὶ, καὶ Μασσαλιανοὶ, καὶ Εὐχῖται, κ. λ. Des. ἐκ τῆς τῶν διδασκάλων αὐτῶν παραδόσεως. Sunt Capita XIX. Ibid. p. 760. (per errorem 744.)

LII. pag. 285. Περὶ τῶν σχισμάτων τῶν καλουμένων διακρινομένων. *De sectis eorum, qui vocantur Haesitantes.* [3] Inc. Ἤτησας ἡμᾶς, ἀγαπητὲ, γνωρίσαι σοι διὰ βραχέων τὰ σχίσματα. Des. ὡς ὄντας σπορὰ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου Σατάν. Ibid. pag 763. Sectas autem continet XII. huiusmodi haereticorum, *Haesitantium* nuncupatorum, eo quod nimirum propter Concilium Chalcedonense, Catholicae Ecclesiae communicare haesitarent. Vide de his plura apud Cangium in Glossario mediae, & inf. Graecit. ubi similem notat tractatum laudari ab Hoeschelio ex Biblioth. Augustana.

(1) Est pars ipsius Epistolae ad Acacium & Paullum.

(2) Est autem hic liber de Haeresibus a Mich. Le Quien assertus S. Io. Damasceno, qui praedicta ex Epiphanio, & Theodoreto ad verbum in suum librum transtulit.

(3) Ita vocati sunt ii omnes haeretici, qui Concilio Chalcedonensi adversabantur.

LIII. pag. 289. *b.* Οἱ ὅροι. *Definitiones*, nimirum theologicae, περὶ ὑποστάσεως, περὶ φύσεως, περὶ φυσικοῦ θελήματος, περὶ θείου θελήματος, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ἐνεργείας, τί αἰσθητὸν, καὶ τί νοητὸν, καὶ τί νοερὸν, τί θέλημα, καὶ τί θελητικὸν, καὶ τί θελητὸν, τί καινοτομία, περὶ ψυχῆς, περὶ αἰσθήσεως, περὶ φθαρτοῦ, περὶ πίστεως, περὶ ὀρθοδοξίας, κ. λ. Initio vero hoc monitum adiectum: Ἔνθα κεῖται τὸ ἄλφα, ὅρος δηλοῦται· ἔνθα δὲ τὸ β′ τὴν ἐτυμολογίαν δηλοῖ· ὅπου δὲ τὸ γ′ τοὺς τρόπους σημαίνει. Inc. Σὺν Θεῷ ὅροι διάφοροι, κατὰ τὴν παράδοσιν, καὶ πίστιν τῆς ἁγίας καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. Def. πῶς τὰς οὐσιώδεις αὐτοῦ ἐνεργείας ἀπαρνούμενοι οὐκ αἰσχύνονται. Desumtae sunt ex Anastasii Sinaitae Opere, cui titulus, Ὁδηγὸς, eiusque totum ferme secundum Caput constituunt, ut videre est inter Opera Iacobi Gretseri S. I. edit. Ratisbon. A. MDCCXL. Tom. XIV. a pag. 17. ad pag. 36.

LIV. pag. 300. Ἕτεροι ὅροι. *Aliae definitiones*, nimirum, τί ὁμώνυμον, συνώνυμον, παρώνυμον, ἑτερώνυμον, καὶ πολυώνυμον. Inc. Ὁμώνυμόν ἐστιν, ὅταν δύο πράγματα μόνῳ ὀνόματι κοινωνοῦσιν. Def. μίαν ἀληθῆ ποιεῖ, τὴν δὲ ἄλλην ψευδῆ. Excerptae fortasse sunt ex Capitibus Philosophicis S. Io. Damasceni.

LV. pag. 301. Ὅροι σύντομοι ἁγίων πατέρων περὶ οὐσίας, καὶ φύσεως, ὑποστάσεώς τε καὶ προσώπου. *Definitiones breves SS. PP. de substantia & natura, hypostasi, & persona*. Patres vero sunt, Maximus monachus ex Epist. ad Cosmam diaconum p. 301. cuius etiam Capita X. de duabus in Christo naturis p. 305. *b.* & aliae definitiones, τί οὐσία, καὶ φύσις, πρόσωπον, καὶ ὑπόστασις, τί ἑκούσιον, καὶ ὁμοούσιον, ἀνυπόστατόν τε καὶ ὁμοϋπόστατον, κ. λ. pag. 306. *b.* Basilius ex Epist. ad Terentium, ad Amphilochium, ad Neocaesarienses, ad Eustathium Armenium pag. 301. Gregorius Theologus ex prima Oratione de Theologia, ex Oratione in SS. Lumina, & ex Oratione Valedictoria pag. 302. Clemens presbyter Alexandrinus ex Sermone de Providentia pag. 304. Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus ex Epistola ad Honorium Romae Papam pag. 305. Ioannes Monachus de unione secundum hypostasim, περὶ ὁμογενῶν, καὶ ὁμοειδῶν, ἑτερογενῶν καὶ ἑτεροειδῶν, καὶ ὁμοϋποστάτων, καὶ ἀριθμῷ διαφερόντων, pag. 310. Horum omnium, prima est Epistola Maximi ad Cosmam diaconum, quae inc. Ἐπειδήπερ πολὺς ἡμῖν περὶ τῆς θείας σαρκώσεως κεκίνηται λόγος. Vltimum vero est Ioannis Damasceni fragmentum, quod desinit: ἄλλος γάρ ἐστιν οὗτος, καὶ ἄλλος ἐκεῖνος, quae sunt ultima verba Capitis XLVIII. eiusdem S. Patris Dialecticae edit. Paris. A. MDCCXII. T. I. pag. 49.

LVI. pag. 311. *b.* Sequitur Tractatus de rebus Ecclesiasticis LXXXVII. Capitibus comprehensus, & ex Iustiniani Constitutionibus excerptus, non iisdem quidem semper verbis, sed per compendium, & in modum sylloges, sive collectionis. Illi vero perbreve hoc prooemium praecurrit; Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ νῦν συντεθειμένα μετὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῶν τε ἁγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων, καὶ τῶν τοῖς ἴχνεσιν αὐτῶν καθ' ἑκάστην σύνοδον ἀκολουθησάντων ὁσίων πατέρων μετεγράφησαν ἐκ τῶν σποράδην κειμένων, καὶ ἐκφωνηθέντων ὑπὸ τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ μετὰ τὸν Κώδικα θείων νεαρῶν διατάξεων· αἵ τινες οὐ μόνον τοῖς τῶν ὀρθοδόξων ἡμῶν πατέρων κανόσιν ἀκολουθοῦσιν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὴν ἐκ τῆς βασιλικῆς ἰσχύος αὐθεντίαν χαρίζονται, μετὰ προσθήκης ἐννόμου τε καὶ θεαρέστου γνώμης τὸ συμφέρον πάσῃ τῇ ἀνθρωπίνῃ κτίσει θεομιμήτως παρέχουσαι. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύϊος Ἰουστινιανὸς ὁ εὐσεβέστατος Αὔγουστος Ἐπιφανίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. Sunt igitur Constitutiones LXXXVII. quarum prima inscribitur: Πῶς δεῖ τοὺς ἐπισκόπους, καὶ κληρικοὺς ἐπὶ τὴν χειροτονίαν ἄγεσθαι, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς τοῦ κλήρου καταστάσεως, εἴτε ἀῤῥένων, εἴτε θηλειῶν. *Quomodo oporteat Episcopos, & Clericos ad ordinationem adduci, & de reliqua Cleri constitutione, sive marium, sive feminarum*. Inc. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ παρὰ τῆς ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας. Vltima: Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ κεχρῆσθαι, ἢ ἐμπαῖξαι εὐλαβεῖ σχήματι, ἢ πάσῃ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ τῆς τοιούτων ὁρισθείσης κολάσεως. *Non licere cuiquam uti, vel illudere religioso schemati, aut cuicumque Ecclesiasticae disciplinae, & de poena adversus hos definita*. Def. καὶ εἰς τὴν ἁπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν προτιθέμενα ἀγάγοι. Haec Collectio auctorem habet Theodorum Balsamonem, ut videre est in Catalogo Bibl. Taurinensis P. I. pag. 96. Cod. XXVI. ubi singulorum Capitum tituli ideo proferuntur, quod in Voëlli, & Iustelli Bibliotheca Tractatus hic fuerit praetermissus. Nesselius in Catal. Biblioth. Vindobonensis P. II. p. 22. num. 3. perperam ait exstare in dicta Iustelli Biblioth. Tom. II. longe aliter tamen expositum, atque diversum. Noster Codex paucis initio exceptis, cum dicto Codice XXVI. in reliquis concordat.

LVII. pag. 326. Τάξις προκαθεδρίας τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν. *Ordo praesidentiae sanctissimorum Patriarcharum*, nimirum α′ ὁ Ῥώμης. β′ ὁ Κωνσταντινουπόλεως. γ′ ὁ Ἀλεξανδρείας. δ′ ὁ Ἀντιοχείας. ε′ ὁ Αἰλίας, ἤτοι Ἱεροσολύμων. Sequitur Τάξις προκαθεδρίας μητροπολιτῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων. *Ordo praesidentiae Metropolitarum, & Archiepiscoporum*, Patriarchae Constantinopolitano subiectorum, per Leonem cognomento philosophum constitutus. Exstat in Iure Graec. Romano Leuncl. Tom. I. Lib. II. pag. 88.

LVIII. pag. ead. *b.* Quaedam Capita legum ex sacris bibliis desumta, quorum praecedit Index. Horum primum περὶ κρίματος, καὶ δικαιοσύνης, *De iudicio, & iustitia*. inc. Οὐ παραλήψει ἀκοὴν ματαίαν. Vltimum πε-

ρὶ φαρμακῶν, ἐγγαστριμύθων, ἢ ἐπαοιδῶν, *De maleficis, ventriloquis, & incantatoribus*, des. λίθοις λιθοβολήσεται αὐτὸν ἔνοχοί εἰσιν. Tum sequuntur pag. 332. *b.* Capita περὶ ὅρων ϗ ὁροθεσίων ἀγρῶν, περὶ τῶν ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ, ϗ ἐδάφει κτισάντων, ἢ σπειράντων.

LIX. pag. 333. Ἐκλογὴ νόμων ἐν συντόμῳ γενομένη παρὰ Λέοντος ϗ Κωνσταντίνου τῶν σοφῶν, ἢ φιλευσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἀπὸ Ἰνστιτούτων, τῶν Διγέστων, τοῦ Κώδικος, τῶν Νεαρῶν τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ διατάξεων, ϗ ἐπιδιόρθωσις εἰς τὸ φιλανθρωπότερον, ἐκδοθεῖσα ἐν μηνὶ Μαρτίῳ ἰνδικτ. θ΄. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ςσμη΄. *Delectus Legum compendiarius, factus ab Leone, & Constantino, sapientibus, ac religiosis Imperatoribus nostris ex Institutionibus, Digestis, Codice, Novellis magni Iustiniani Constitutionibus, atque etiam correctio in id, quod aequius melius est, edita mense Martio, Indict. IX. anno ab Orbe condito* 6248. (Christi DCCXL.) Praecedit Index titulorum XVIII. & capitum ad unumquemque ipsorum pertinentium. Indicem excipit quidam veluti Prologus, cui titulus: Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς ϗ τοῦ υἱοῦ ϗ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Λέων, ϗ Κωνσταντῖνος βασιλεῖς. Inc. Ὁ δεσπότης, ϗ ποιητὴς τῶν ἁπάντων Θεὸς ἡμῶν, ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον. Des. ϗ μέλλομεν ἐντεῦθεν θεϊκῆς τυγχάνειν ἀγανακτήσεως, τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ παραβάται γενόμενοι. Tituli primi Caput I. περὶ συστάσεως μνηστείας, ϗ λύσεως αὐτῆς, *De contrahendis, & dirimendis sponsalibus*, inc. Συνίσταται μνηστεία χριστιανῶν. Tituli XVIII. Caput unicum περὶ διαμερισμοῦ σκύλων, *de divisione exuviarum*, des. καὶ ἡ μερὶς τῶν ἐν τέλδοις ἐπερχομένων. Hic Legum compendiarius delectus una cum Praefatione cit. occurrit in Iure Graeco Rom. Leunclavii Tom. II. pag. 79. titulis tamen pluribus constans; nam qui primus est in Codice, undecimus est in edito; superiores decem desiderantur: in iis autem, qui in utroque habentur, magna unius ab altero discrepantia comperta est; nonnulli enim breviores, alii longiores occurrunt: unus praeterea, aut alter in Codice legitur, cuius in edito nulla mentio.

LX. pag. 349. *b.* Sequitur Index Capitum quorumdam περὶ στρατιωτικῶν ϗ ἐπιτιμιῶν, quorum nonnulla ἐκ τοῦ Ῥούφου, ϗ τῶν τακτικῶν, alia ἐκ τοῦ μθ΄ βιβλίου τοῦ Διγέστου τίτλου μς΄ desumta sunt, numerumque efficiunt LIV. Inter paginam 350. & 351. magnus Codicis defectus occurrit. Leges militares Rufi habentur in Leuncl. Tom. cit. pag. 249. ex quibus nonnulla Capita excerpta, quae in nostro leguntur Codice.

LXI. pag. 351. Διάταξις περὶ καινοτομιῶν Ζήνωνος βασιλέως. *Constitutio de novis aedificiis Zenonis Imperatoris, quae penultima* [ut Ant. Augustinus initio Codicis adscripsit] *desideratur Codice Iustinianeo, nam deesse notatur quidem, sed non adscribitur.* Inc. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Ζήνων εὐσεβὴς, νικητὴς, τροπαιοῦχος, ἀειμέγιστος, ἀεισέβαστος, αὔγουστος, Ἀδαμαντίῳ ἐπάρχῳ πόλεως ἢ δικῶν, κ. λ. Des. ζημίαν ἀφόρητον ὑπομένειν τὸν οἰκοδομεῖν βουληθέντα. Haec Constitutio *de novis operibus aedificandis*, Graece edita est ab Henr. Scrimgero cum Novellis Iustiniani, Paris. apud H. Steph. MDLVIII. fol. G. vero & L. interprete H. Agylaeo post Constitutiones Leonis Philosophi in Corp. Iur. Civil. edit. Amstel. cit. A. MDCLXIII. Tom. II. sed aliquantum a nostra diversa.

LXII. pag. 353. Sequuntur duo Capita, primum περὶ ἐγγύων, ϗ ἀντιφώνων, ἐκ τοῦ ϛ΄ τίτλου τοῦ ιγ΄ βιβλίου τῶν παρατίτλων, alterum περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας, ἐκ τοῦ γ΄ βιβλίου τῶν Ἰνστιτούτων. Illud inc. Ὁ ἐγγυώμενος, ἢ ἀντιφωνῶν ὑπέρ τινος, κ. λ. Hoc des. ἢ οἱ ἐξ αὐτῶν τικτόμενοι κατὰ τὸ παρὸν τῆς καταγραφῆς σχῆμα.

Notandum, quae in Pandectis Canonum Beveregii adferuntur, Zonarae scholiis illustrata, ea omnia in hoc Codice, omni prorsus interpretatione carere; quod intelligi volumus de Codicibus etiam I. & X. Plut. X. collectiones Canonicas continentibus.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. optime exaratus, & servatus. Constat foliis 354.

ΝΕΙΛΟΣ.

NILVS.

Scilicet, ut Lucas Holstenius restituit.

Ioannis Cantacuzeni ex Praefecto aulae CP. monachi historia suorum temporum, quam sub ficto Christoduli nomine edidit.

OPus hoc Cantacuzeni e Cod. Ms. Bavaricae Bibliothecae descripsit, ac Latine vertit Iac. Pontanus S. I. cuius Latina versio cum ipsius argumentis librorum, capitumque, & notis in totum Opus, atque explanatione Dignitatum Aulae, & Ecclesiae CPolitanae, nec minus adiunctis annotationibus historicis Iac. Gretseri S. I. prodiit Ingolstadii MDCIII. fol. Deinde Graeca ex Cod. Petri Segvierii adiuncta sunt in splendida editione Regia G. L. Paris. MDCXLV. fol. tribus Volumin. Tandem G. L. recusum inter Byzant. Histor. Scriptor. Venet. edit. MDCCXXIX. fol. Tom. XIV. quam in hoc recensendo Codice prae manibus habuimus. COD. IX.

I. pag. 1. Praemissae sunt Operi binae Epistolae sub fictis Nili [1], & Christoduli nominibus. Prima incipit: Νεῖλος Χριστοδούλῳ. Ἐπειδή σε βούλεσθαι οἶδα μηδὲν τῶν ἡμετέρων ἀγνοεῖν. Des. ἐξ ὧν ἐστι τούς τε ἄλλους εὖ ποιεῖν, ϗ τὸ σαυτοῦ διασώζειν ἦθος, ἐλοῦ. Resp. inc. Χριστόδουλος Νείλῳ. Ἐπῄνεσά σου τὸν τρόπον. Des. τῆς ἀληθείας προτιμήσας μηδέν. Sequitur pag. 3. Hi-

(1) Confer Iac. Pontani Praefationem ad Cantacuzenum, & Allatium de Nilis p. 85. Fabricianae editionis, qui observat, einde factum esse, ut a quibusdam Nilus historicus pro Cantacuzeno, & pro Cantacuzeni, Nili historia celebretur.

Historiarum Liber primus, in Capita CLXXVII. divisus (in edit. Venet. cit. Cap. LIX. a p. 1. ad p. 150.) quorum singula brevissimum habent argumentum rubricatis litteris margini adscriptum. Primum Caput, a quo Libri quoque initium ducitur, hunc praefefert titulum: Θάνατος Μιχαὴλ βασιλέως Παλαιολόγου τοῦ β'. *Obitus Michaëlis Palaeologi II.* Inc. Ὁ τοίνυν βασιλεὺς οὗτοσὶ Μιχαήλ. Vltimum, quod inscribitur, Ἐπάνοδος πατριάρχου ἐκ τῆς τῶν Μαγγάνων μονῆς εἰς τὸ πατριαρχεῖον, *Reditus Patriarchae* (Isaiae) *ex monasterio Manganorum in Patriarchium*, incipit a verbis: Ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν τῶν Μαγγάνων ἀφίκετο μονήν, κ. λ. quae incidunt loc. cit. pag. 149. v. 50. Des. δεκάτης οὔσης ἰνδικτιῶνος, Μαΐου ἐννάτῃ ἐπὶ δέκα.

II. pag. 90. *b.* Liber II. Capita continet CXXXV. [in edit. XL.] Inc. Ἃ μὲν οὖν πολεμοῦσι. Des. ἐννάτης οὔσης ἰνδικτιῶνος. Ibid. a pag. 154. ad 271. Primi Capitis titulus est: Παράκλησις βασιλέως πρὸς πατριάρχην ὑπὲρ τῶν ἀρχιερέων. *Adhortatio Imperatoris ad Patriarcham, ut in gratiam redeat cum Episcopis*; qui tamen titulus non initio Libri praefigitur, sed verbis, μετὰ τοῦτο ἀπῆλθεν εἰς πατριάρχην, κ. λ. quae incidunt loc. cit. pag. 154. v. 44. Vltimi titulus est: Τελευτὴ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου. *Mors Imperatoris Andronici Palaeologi*, & incipit a verbis, εἰς ἑσπέραν δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας, κ. λ. Ibid. pag. 271. v. 8.

III. pag. 150. *b.* Liber III. Capita complectitur CCXLV. (in edit. C.) Inc. Τὰ μὲν δὴ τῶν Παλαιολόγων βασιλέων. Des. ἐπὶ τοῖς πέντε, καὶ πεντήκοντα ἔτεσι πρὸς ἑξακισχιλίοις, καὶ ὀκτακοσίοις, ἐν ἰνδίκτῳ πεντεκαιδεκάτῃ. Ibid. a pag. 283. ad 558. Primum Caput inscribitur, Κλασμὸς ἱερέων ὑπὲρ τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς, *Parentalia sacerdotum pro anima Imperatoris*, & incipit a verbis, μετὰ δὲ τὸν μέγαν δομέστικον, κ. λ. quae incidunt in pag. 284. v. 48. Vltimum, cui titulus, Εἰσέλευσις τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς βασιλείοις, *Ingressus Imperatoris in Palatium*, incipit a verbis, τετελεσμένων δὲ τῶν ὅρκων, κ. λ. Ibid. pag. 558. v. 3.

IV. pag. 290. *b.* Liber IV. dividitur in Cap. CXLII. (in edit. L.) Inc. Τοιοῦτος μὲν ὁ πρὸς ἀλλήλους, κ. λ. Des. πολλῶν κακῶν αἰτίαν γενομένην. Ibid. a pag. 566. ad 724. Primi Capitis argumentum est: Οἱ παρὰ τῶν ἀρχόντων γεγονότες ὅρκοι. *Iuramenta ab optimatibus praestita*; idque verbis apponitur, ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς τοιαῦτα εἶπε πρὸς ὀργήν, κ. λ. quae incidunt in pag. 567. v. 29. Vltimi vero: Ἔτι ἀνάβασις Φιλοθέου πατριάρχου εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ. *Reditus Philothei Patriarchae in thronum suum*. Incipit autem a verbis, δόξαν δὲ πᾶσι τὸν πατριάρχην, κ. λ. Ibid. pag. 723. v. 53. In fine legitur haec subscriptio: Ἐγράφη ἐν ἔτει ͵ϛωοη'. ἰνδ. η'. μηνὶ Δεκεμβρίῳ η'. *Scriptus est anno* 6878. (Christi MCCCLXX.) *indictione VIII. mense Decembri, die VIII.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. maximo Sec. XIV. cuius folia a pag. 125. ad 134. alia ex parte, alia ex integro, a diversa manu suppleta sunt. Constat foliis scriptis 391.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

EXPOSITIO NICETAE IN EPISTOLAS D. PAVLLI.

I. pag. 1. Ἐξήγησις τοῦ μακαριωτάτου μητροπολίτου Νικήτα Ἡρακλείας εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου. Ἀρχὴ τῆς πρὸς Ῥωμαίους πρώτης ἐπιστολῆς αὐτοῦ. *Enarratio beatissimi metropolitae Heracleae Nicetae in Epistolas D. Paulli Apostoli. Initium primae ipsius Epistolae ad Romanos.* Sequitur deinde Epistolae textus; tum expositio, quae inc. Τὸ ἅπασι γράφειν ἄξιον κ. λ. Des. ταύτην ὅρον ἀεὶ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. Hic Commentarius in Epistolas Paullinas Nicetae tributus, idem videtur esse, ac Catena SS. Patrum ab Oecumenio in easdem Epistolas collecta, de qua vide supra Codicem XIX. Plut. VIII. Quod exstet Nicetae explicatio in Acta Apostolorum, in Epistolas Paulli Apostoli, Petri, Ioannis, & Iacobi, auctor est Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. Tom. II. pag. 716. sub Seculo XI. qui hunc Codicem ad fidem dictis suis adstruendam citat. Sed quum hoc Nicetae opus, uti & alia quamplurima, nondum in lucem prodierit, collationis ineundae facultate sublata, certo huic vindicare non audemus; eoque magis, quod illud Νικήτα posterius in Codice scriptum est, & quidem supra lineam inter μητροπολίτου, & Ἡρακλείας; immo titulum integrum una cum primis duodecim Codicis foliis diversae manui, ac paullo recentiori debemus. Ex recensione vero patebit, quanta huic Catenae cum illa memorati Codicis XIX. adfinitas intercedat. COD. X.

II. pag. 65. *b.* Πρὸς Κορινθίους α'. *Ad Corinthios I.* Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Hypotheses Euthalianae, quas vide in Codice XIII. Plut. VI. Catena igitur inc. Ὁρῶν ὁ δαίμων οὕτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον, κ. λ. quod tamen est initium alterius Theodoreti Hypothesis, in hoc Codice una cum Commentario coniunctae, quaeque in aliis Codicibus ab ipso distincta legitur. Prima Commentarii verba sunt: Ἐκ τοῦ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι. Vltima: ἐν γὰρ Χριστῷ ἔσται ἡ ἀγάπη μου μεθ' ὑμῶν.

III. pag. 130. Πρὸς Κορινθίους β'. *Ad Corinthios II.* Post Hypothesim Euthalianam, quae octo circiter versus longior est, quam in dicto Codice XIII. Plut. VI. Catena inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς; κ. λ. Initium itidem est Theodoreti Hypothesis cum ipso Commentario coniunctae,

qui quidem incipit a verbis: E'ν τῇ πρώτῃ ἐπιϛολῇ πέμψας. Def. ἐκ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παρακλήτου Θεȣ̃ τȣ̃ πνεύματος.

IV. pag. 186. *b.* Πρὸς Γαλάτας. *Ad Galatas*. Theodoreti Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον ϗ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιϛολή. Def. ἀλλ' αὐτοῦ τȣ̃ Χριϛȣ̃ ἦν μαθητής. Commentarii initium est: Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητής. Finis: ϗ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι.

V. pag. 214. *b.* Πρὸς E'φεσίȣς. *Ad Ephesios*. Theodoreti Hypoth. inc. H' E'φεσος μητρόπολις μέν ἐϛι τῆς A'σίας. Def. ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων. Commentarius inc. O'ρα πόση ἦν ἡ τότε ἀρετή. Def. μᾶλλον δὲ καθ' ἑκάϛην ἐπιδιδȣ̃σα τὴν ἡμέραν ὤφειλεν εἶναι.

VI. pag. 241. *b.* Πρὸς Φιλιππησίȣς. *Ad Philippenses*. Theodoreti Hypothesis inc. Oἱ Φιλιππήσιοι τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Def. φιλῶν αὐτȣ̀ς φαίνεται. Commentarius inc. E'νταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμȣς ἐπιϛέλλων. Def. τὸ σύνηθες αὐτῷ, εὐχῇ παύει τὴν ἐπιϛολὴν ϗ νῦν.

VII. pag. 260. *b.* Πρὸς Κολοσσαεῖς. *Ad Colossenses*. Brevis Theodoreti Hypothesis inc. E'ν πολλοῖς ὁ ἀπόϛολος δηλοῖ. Def. τὴν ἐπιϛολὴν διορθȣ̃ται ὁ Παῦλος. Interpretatio inc. Eἰ I'ησȣ̃ Χριϛȣ̃ εἰμι ἀπόϛολος. Def. καὶ τȣ̃το γὰρ τῆς χάριτος τὸ συγχωρεῖν δεηθῆναι. Tum hoc Collectoris monitum: E'κ τȣ̃ ἀντιγράφȣ μὴ εὑρὼν καλῶς τὰς παραγραφὰς τȣ̃ μακαρίου I'ωάννȣ τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιϛολῆς, συνέγραψα αὐτὰς ὅπως ἠδυνάμην· εἰ δ' ὖν εὑρεθῇ τι ἐν αὐταῖς ἢ κȣ̃φον, ἢ ἐπιλήψιμον, ἴϛω ὁ ἀναγινώσκων ἐμὸν εἶναι τὸ πταῖσμα. Quae quidem verba in dicto Codice XIX. Oecumenii nomen praeferre animadvertimus.

VIII. pag. 274. *b.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Thessalonicenses I.* Post unicam Hypothesim Euthalianam, Commentarius inc. Διατί ȣ̓́τε ἀπόϛολον, ȣ̓́τε δȣ̃λον Χριϛȣ̃. Def. ὅπου δὲ χάρις Χριϛȣ̃, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ.

IX. pag. 289. *b.* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Thessalonicenses II.* Theodoreti Hypothesis inc. E'πειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιϛολῇ ἔγραψεν. Def. τὰς τȣ̃ κυρίȣ προῤῥήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Oὕτω ϗ ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο. Def. πάλιν ὡς ἔθος αὐτῷ, εὐχῇ κατέλυσε τὴν ἐπιϛολήν.

X. pag. 298. *b.* Πρὸς Τιμόθεον α'. *Ad Timotheum I.* Commentarius inc. Τί δήποτε ϗ ἄλλȣς ἔχων μαθητὰς ὁ Παῦλος, κ. λ. Est tamen initium brevissimae Theodoreti Hypothesis cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: Τὸ ἄτυφον ϗ νῦν δείκνυσιν. Def. ϗ δῆλον ἐξ ὧν περὶ τὴν πίϛιν ἐναυάγησαν.

XI. pag. 319. *b.* Πρὸς Τιμόθεον β'. *Ad Timotheum II.* Commentarius inc. Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιϛολὴν, κ. λ. Item, ut supra, est initium Hypothesis Theodoreti cum Commentario coniunctae, qui incipit a verbis: A'πόϛολός εἰμί, φησι. Def. ὥϛε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν.

XII. pag. 333. *b.* Πρὸς Τίτον. *Ad Titum*. Brevis Theodoreti Hypothesis inc. O' Τίτος θαυμάσιός τις ἦν μαθητής. Def. πρώτη δὲ αὕτη τῆς πρὸς Τιμόθεον μᾶλλόν ἐϛιν. Commentarius inc. A'διαφόρως ταῦτα τίθησι. Def. τὸ δὲ ἐν πίϛει, οἷον, διὰ τῆς πίϛεως.

XIII. pag. 340. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem*. Euthalianae Hypothesi haec pauca subiunguntur: I'ϛέον δὲ, ὅτι ȣ̃τος O'νήσιμος ϗ μαρτυρίȣ ἠξιώθη ἐν τῇ P'ωμαίων πόλει, Τερτύλλȣ τὸ τηνικαῦτα τὴν ἔπαρχον ἐξȣσίαν διέποντος, τῇ τῶν σκελῶν κλάσει τὴν ψῆφον ὑπομείνας τοῦ μαρτυρίȣ. Tum Theodoreti Hypothesis, cuius initium: O' Φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν ἀνήρ. Finis: οὐκ ἔδει καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς. Commentarius inc. Eὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει. Def. σὺν ἐμοὶ παρακαλȣ̃σί σε.

XIV. pag. 343. *b.* Πρὸς E'βραίους. *Ad Hebraeos*. Tres in hanc Epistolam Hypotheses praecurrunt. Prima est Euthalii. Altera anonymi inc. H' πρὸς E'βραίȣς ἐπιϛολὴ δοκεῖ μὲν οὐκ εἶναι Παύλȣ. Def. ὡς ϗ ἡ ἀνάγνωσις αὕτη προϊȣ̃σα διδάσκει. Hanc Hypothesim, quae in Cod. VII. Plut. X. Chrysostomo tribuitur, cum superiore coniunctam sub uno Euthalii nomine enunciavimus supra in recensione Cod. XIII. Plut. VI. Tertia Theodoreti inc. Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόϛολος ὑπάρχων ὁ Παῦλος. Def. ἐπιϛέλλει ϗ τοῖς E'βραίοις. Interpretatio inc. Διαφόρως, καὶ ποικίλως ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν Θεὸς τοῖς πάλαι. Def. εἰ μὴ ὑβρίσωμεν εἰς τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ ἁμαρτάνοντες, ϗ ῥαθυμοῦντες. Subscriptiones, & stichometriae, quae singulis subiiciuntur Epistolis, cum iis ferme conveniunt, quae habentur in Codice XXVII. Plut. VI. excepta ad Corinthios I. nullam neque subscriptionem, neque stichometriam habente, & Epistola ad Titum, quae versus numerat σζ. CCVII.

Auctores, quorum praecipue narrationibus haec in Epistolas Paullinas Catena contexta est, sunt Basilius, Cyrillus Alexandrinus, Dionysius Alexandrinus, Eusebius Pamphilus in Histor. Ecclesiast. Gennadius, Gregorius Nyssenus, Gregorius Theologus, Ioannes Chrysostomus, Irenaeus, Isidorus, Methodius, Oecumenius, Origenes, cuius unicum tantum scholium apparet, in margine recentius appositum, Severianus, Theodoretus, & alii fortasse, quorum nomina a scriptore fuerunt omissa. Qui saepius nominantur, sunt Ioannes Chrysostomus, Oecumenius, Severianus, & Theodoretus. Similem Catenam habes inferius Plut. X. Cod. IV. VI. VII. & XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms in fol. min. Sec. XIII. Constat foliis 392. cuius specimen damus Tab. VI. N. III.

ΙΩΑΝ-

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΞ.

IOANNIS SCHOLASTICI SCALA.

Scilicet,

Eliae Cretensis in Ioannis Scholastici Scalam uberrimus Commentarius.

COD. XI. I. p. 1. PRaecedunt, ut in Cod. III. huius Plutei, Prologus in Ioannis Scalam cum indice XXX. Graduum, eius Vita a Daniele conscripta, Ioannis Rhaithuni ad auctorem Scalae Epistola, & huius ad illum responsio.

II. pag. 5. Ἐξήγησις εἰς τὴν ἁγίαν κλίμακα, εἴτ' οὖν τὰς πνευματικὰς πλάκας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ καθηγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, τοῦ λεγομένου Σχολαστικοῦ, πονηθεῖσα τῷ μητροπολίτῃ Κρήτης Ἡλίᾳ. *Interpretatio in sanctam Scalam, seu spirituales Tabulas S. Ioannis Praefecti S. montis Sina, dicti Scholastici, ab Elia Cretensi metropolitano elaborata* [1]. Prooemium inc. Ὅς τις μὲν καὶ ὅσος τὴν ἀρετὴν ὁ τὴν παροῦσαν βίβλον συνθείς. Des. πρότερον τοῖς ζητοῦσι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν ταῖς πνευματικαῖς ταύταις πλαξὶ προτέθεικεν, ὡς ἑξῆς φανεῖται. In quo rationem reddit, quare Operi duplex titulus fuerit additus, nimirum *Scala*, *&* *Tabulae spirituales*. Commentarius in ipsum primi Gradus titulum, qui est, Περὶ τῆς τοῦ ματαίου βίου βιαίας ἀποταγῆς, *De violenta huius vanae vitae renuntiatione*, inc. Ἐπειδὴ κλίμακι προσεοικέναι τὰς τῆς μακαρίας ἀσκήσεως ἀναβάσεις εἴρηκεν, ἐπὶ δὲ τῆς κλίμακος πρώτη ἀνάβασις ἡ τῆς γῆς ἀναχώρησις, κ. λ. In prima vero Capitis verba, Τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ὑπεραγάθου, καὶ παναγάθου, κ. λ. inc. Πρὸς τοὺς εὐσεβῶς μὲν καὶ πιστῶς βιασαμένους τὸν μέγαν τοῦτον τὴν βίβλον ταύτην συνθεῖναι, τὸ τοῦ παρόντος λόγου προοίμιον ἀποτείνεται, ὡς αὐτίκα δὴ φανεῖται σαφέστερον. Finis Commentariorum sequens est: ἔθος γὰρ τῇ ἀγάπῃ πράοσειν ταῦτα· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ τελειότης τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, εἰς ἣν φθάσας τις οὐκέτι καταβαίνει, ἐὰν προσέχῃ· τέλος δὲ τοῦ λόγου πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, μείζων δὲ πάντων ἡ ἀγάπη, καθὼς καὶ ἀρχόμενοι τοῦ παρόντος λόγου εἴπομεν. Textus Climaci, in quasdam veluti sectiones divisus, rubro charactere est conscriptus, iisque singulis sua subiicitur Eliae interpretatio.

III. pag. 344. Vltimum locum obtinet eiusdem Climaci Sermo ad Pastorem; cui tamen nullus praecedit titulus, nullusque adiicitur Commentarius. Habetur hic etiam in aliis Codicibus, de quibus supra.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. min. Sec. XII. minutissimis scriptus litteris, optimeque servatus. Constat foliis scriptis 350.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΕΩΣ.

NICOLAI EXPLICATIO THEOLOGICAE INSTITVTIONIS.

I. pag. 1. Νικολάου ἐπισκόπου Μεθώνης ἀνάπτυξις τῆς θεολογικῆς στοιχειώσεως Πρόκλου τοῦ Λυκίου, Πλατωνικοῦ φιλοσόφου, πρὸς τὸ μὴ συναρπάζεσθαι τοὺς ἀναγινώσκοντας ὑπὸ τῆς ὑποφαινομένης αὐτῇ πειθανάγκης, καὶ σκανδαλίζεσθαι κατὰ τῆς ἀληθοῦς πίστεως. *Nicolai Episcopi Methonensis* [2] *resolutio theologicae institutionis Procli Lycii (alias Diadochi)* [3] *Platonici philosophi, eo consilio elucubrata, ne lectores a rationibus in ea apparentibus, quaeque probabiles videntur, corripiantur, & adversus veram fidem scandalizentur.* Prooemium inc. Θαυμαστὸν οὐδὲν, ἐὰν Ἕλληνες οἱ τὴν ἀνθρωπίνην, καὶ καταργουμένην ἐν Χριστῷ σοφίαν ζητοῦντες. Des. διὰ τοῦτο καὶ ἓν, μᾶλλον δὲ αὐτὸ τὸ ἓν, καὶ αὐτὴ ἡ Τριὰς ἡ μόνη, καὶ ὑπερούσιος. Sequitur ipsa Procli Theologica Institutio [4], sive Propositiones CCXI. quibus singulis subiicitur Nicolai Methonensis COD. XII.

(1) Eliae Cretensis Metropolitae, A. C. circiter DCCLXXXVII. clari, amplissimus hic in Climaci Scalam Commentarius in tria distinctus Volumina, & ferme Eustathii παρεκβάσεις in Homerum mole exaequans, integer adservatur Taurini in Regia Biblioth. Cod. XLII. LXXXVIII. Parisiis in Coislin. & Romae in Ghigiana: sed capite & fine mutilus exstat Ms. in Biblioth. Augustae Vindelic. In Biblioth. Caesarea Volumen secundum servatur, complectens Commentarium a gradu VIII. ad XXV. Vid. Lambec. IV. p. 193. In Ms. uno Codice Biblioth. Coislin. haec ἐξήγησις refertur ad Photium. Consule Clariss. Montfauconii Catalog. p 141. Hanc exegesin non edidit, sed pauca ex illa excerpta, scholiis aliis anonymi permixta, Raderus in Climaco suo dedit Graece & Latine.

(2) Nicolaus, Methonensium quondam Episcopus, Graecus, quem floruisse paullo post Concilium Florentinum, non recte affirmat Iac. Gaffarellus in Epist. allata Tom. II. Catalog. Biblioth. Regis Christian. p. 265. egregium hoc opus posteritati reliquit, in quo de ente uno trinoque, tribus subsistente hypostasibus sacris, acutissime disputat, sive, ut nos Latine loquimur, de Deo tribus in personis, quibus addit alia multa, utpote de praecipuis Dei attributis, potentia, scientia, providentia &c. Maxime vero agit de vocabulis Graecorum praecipuis, quibus adorandum sacrae Triadis mysterium traditum fuit a Patribus Concilii Nicaeni, quae parum a Latinis ponderata fuisse ait; remque tam arduam argumentis tractat Platonicis: quo fit, ut Platonicum secta fuisse illum facile credamus, quod etiam percipitur ex totius libri contextu. Quae quum exornasset innumeris floribus Atticis, altissimisque litteraturae doctrinis, tandem feliciter explicuit CCXI. Capitibus. Alii Seculo XI. alii XII. Nicolai aetatem referunt. Consule Oudinum de Script. Eccles. Sec. XI. Tom. II. p. 855. seqq.

(3) Syriani discipulus, & in schola Atheniensi successor fuit Proclus Lycius, cuius vitam scripsit, qui Proclo A. C. CCCCLXXXV. successit Marinus Neapolitanus. Eam dimidia parte mutilam, cum Latina versione edidit primus Guil. Xylander, additam Marci Antonini praeclaris, quibus se monet libellis, Tiguri MDLVIII. 8. apud Andream Gesnerum. Praemissa est etiam sex libris Theologiae Platonicae ab Aemilio Porto, Hamb. MDCXVIII. fol.

(4) Haec Institutio Latine prodiit ex versione Franc. Patricii Ferrariae apud Dominicum Mamarellum MDLXXXIII. 4. titulo *Elementorum Theologicorum*. Graece cum Francisci Porti versione subiecta est Libris VI. Theologiae Platonicae cit. edit. Vetus Latina interpretatio Guilielmi de Morbecta, sive Morbeka, absoluta Viterbii A. MCCLXVIII. servatur Ms. in Bibl. Vindobon. ut habet Lambec. Lib. VII. pag. 38. Exstat etiam Cantabrigiae in domo S. Petri, & inter Libros Holstenianos Bibliothecae Vrbis Ioanneae. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 26. Tom. VIII. pag. 516.

ſis illuſtratio, & confutatio. Prima Procli Propoſitio inc. Πᾶν πλῆθος μετέχει πῃ τῦ ἑνός. Tum Nicolai animadverſio, cui titulus: Οὕτω τοίνυν τὰ περὶ πλήθυς τῷ σοφῷ τύτῳ δεικνύμενα ὐδὲν ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς θείας Τριάδος λόγοις προσίςαται. Inc. Τριὰς μὲν γάρ ἐςιν, ἀλλὰ ϗ ὑπὲρ τριάδα. Deducitur autem totum Opus [1] uſque ad Caput ρηʹ. CIIC. quod inc. Πᾶν τὸ χρόνυ μετέχον, ἀεὶ δὲ κινύμενον, περιόδοις μετρεῖται. Nicolai vero Methonenſis oppugnatio inc. Α'δύνατον ὑπόθεσιν ὑποτίθησι. Deſ. ϗ ἀεικίνητον, εἴτυν ἀΐδιον. Ex quo patet deſiderari in Codice tredecim Capita, quae fortaſſe in vetuſtiori deerant exemplari, unde noſtrum profluxit; ideoque a librario vacua aliquot relicta ſunt folia.

II. pag. 128. Sequuntur forte eiuſdem quaedam interrogationes, & reſponſiones, auctoris nomine deſtitutae; quarum prima eſt: Εἰ ἀδύνατον εἶναι Θεὸν τὸν μηδὲν πεποιηκότα, πῶς ἐςι Θεὸς, εἰ ὁ κόσμος ἀγένητος, καθά τισι δοκεῖ. Reſponſio inc. Ο῾ Θεὸς ὔτε ἐποίησεν, ὔτε ποιήσει ἐν χρόνῳ, ὡς οὐδὲν ῥευςὸν ἔχοντος αὐτοῦ, ἀεὶ δὲ τὰ αὐτὰ ποιῦντος διὰ τὴν τελείαν αὐτοῦ ϗ ἀμετάβλητον δύναμίν τε ϗ ἐνέργειαν. Reſponſioni vero ſubiicitur reprehenſio, cum titulo: Ε῎λεγχος τῆς Ε῾λληνικῆς ἀποκρίσεως ὐκ ὀρθῶς γεγενημένης. Inc. Ο῾ ἀναιρῶν τὰ ἔγχρονα, ὐ τίθησι τὰ ἔγχρονα. Deſ. ἄρα ἡ ἐνέργεια ἡ τὸν κόσμον ποιήσασα. Altera Quaeſtio ead. pag. *b.* inc. Εἰ τῷ εἶναι, ϗ οὐ τῷ βύλεσθαι ποιεῖ ὁ Θεὸς, κ. λ. Reſponſio inc. Οὐκ οἰκτέον, ὥσπερ ἐν ἡμῖν ἄλλο μέν ἐςι τὸ εἶναι, κ. λ. Reſponſionis redargutio breviſſima inc. Εἰ τὸ ποιεῖν ἐςι τῆς τῦ Θεῦ δυνάμεως, κ. λ. Deſ. ὔτω διαφέρει τὸ εἶναι τῦ βύλεσθαι. Tertia Quaeſtio inc. Εἰ πολλὰ μὲν βύλεται Θεὸς, πολλὰ δὲ οὐκ ἔςιν, poſt quam vocem crux quaedam eſt appoſita, cui reſpondet in margine notula: λείπει ἐνθάδε φύλλα τρία ϗ εἴκοσι, *deſunt heic folia tria ac viginti*. Sequitur tamen in eadem linea, nulloque interiecto ſpatio κτίσεως ὁ ὑιός· οὐ γὰρ πάντως τὸ ἓν τῷ ἀριθμῷ, πάντως ϗ ἕν ἐςι τῇ φύσει, κ. λ. quae ad hanc ne quaeſtionem tertiam, an ad aliam pertineant, non liquet. Poſt ſex alias paginas, nova quaedam mutilatio operis occurrit inter voces ὅπως μὴ ἀμφίβολον ᾖ παρὰ τοῖς ὁπωσῦν τὴν ἀνὰ .... & δύο φύσεων, τῆς τε προλαβύσης θεότητος, ϗ τῆς προσειλημμένης ἀνθρωπότητος, κ. λ. vacuo unius mediae paginae ſpatio relicto. Deſ. ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτῦ δωρεᾷ· ϗ ταῦτα μὲν ἐς τοσῦτον. Pag. tandem 139. ſequitur alia Quaeſtio ita inſcripta: Πρώτη ἐρώτησις χριςιανικὴ πρὸς τὺς Ε῞λληνας. Inc. Εἰ τῷ μεγίςῳ ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῷ μέγιςον ἀντίκειται κακὸν, κ. λ. Reſponſio inc. Πρῶτον μὲν πρὸς τὸ πρῶτον ἄπορον ῥητέον, ὡς μέγιςον κακὸν ὐδέν ἐςι, κ. λ. Redargutio reſponſionis non recte factae inc. Ι῾κανὸς μὲν ἦν εἰς ἔλεγχον τῦ ἀσυςάτυ λόγυ αὐτὸς ὁ λόγος νούμενος. Deſ. ἀφθάρτυς δὲ μὴ πρέπειν αὐτῷ ποιεῖν.

III. pag. 146. Τῦ σοφωτάτυ Νικολάυ Μεθωνέως βιβλίον περὶ ἐκπορεύσεως τῦ ἁγίυ Πνεύματος. *Sapientiſſimi Nicolai Methonenſis Liber de proceſſione Spiritus Sancti*. Inc. Ε'πειδὴ νῦν περὶ τῦ ἁγίυ πνεύματός ἐςιν ἡμῖν ὁ λόγος, ἀρχόμεθα πρῶτον, καὶ ὐκ ἐξ ἡμῶν ταῦτα λέγοντες, κ. λ. Deſ. ἀπ' ἐκείνυ ἀρξώμεθα τέως, παρ' ὗ πάντα καλὰ παραγίνεται τῦ παρέχοντος λόγον τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ. Eſt veluti Praeludium in tria quae ſequuntur ſyntagmata, quorum primum eſt *de proceſſione Spiritus Sancti*, & inc. Ω῾μολόγηται, ὅτι ϗ ὅλη θεότης μονάς ἐςι· μονὰς εἶναι ϛ τὸ ἕν, κ. λ. Capita autem continet LX. quorum finis eſt: διὰ τῆς τοιαύτης κατατομῆς ϗ συμφύσεως. Hiſce Capitibus ſubiiciuntur alia quaedam multa ex Photio, quorum titulus: Πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τοῦ Φωτίυ πατριάρχου [2]. Inc. Εἰ ἁπλῦν μὲν τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πατρὸς δὲ ϗ τῦ ὑοῦ ἐκπορεύεται. Deſ. ἐςὶ γὰρ λίαν ἐπαναγκές. Tum alia SS. PP. teſtimonia adferuntur, nimirum Baſilii, Gregorii Theologi, Gregorii Thaumaturgi, Gregorii Nyſſeni, Epiphanii Cypri, Cyrilli, Ioannis Chryſoſtomi; quorum omnium initium eſt: Οὔτε ὂν ἀλλότριον τῆς τοῦ Θεοῦ δόξης τὸ πνεῦμα, κ. λ Finis: ὡς ἐν κεφαλαίῳ ταῦτα διδαχθέντες διδάσκομεν. In fine legitur: Τέλος τοῦ πρώτυ συντάγματος. Excerpta tamen quaedam ſequuntur ad idem argumentum ſpectantia, quorum primum ἐκ τῶν συνοδικῶν τῦ ἁγιωτάτυ Σωφρονίυ πατριάρχυ Ι῾εροσολύμων, inc. Χρὴ παντα χριςιανον πιςεύειν εἰς ἕνα Θεόν. Alterum eſt Ioannis Damaſceni. Tertium Theodori Studitae, cuius finis eſt: ὁ τοῦ Θεῦ ϛ πατρὸς ὁμοούσιος, ϗ συναΐδιος λόγος ὁ μονογενὴς ὑὸς Ι'ησῦς Χριςός· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

IV. pag. 176 Τοῦ αὐτοῦ δεύτερον σύνταγμα περὶ θείας κοινωνίας· ἐν ᾧ ϗ ἀπόδειξις ἁπλῶς ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἔνζυμος ἄρτος τῇ ἐκκλησίᾳ παρεδόθη παρὰ τῶν ἀποςόλων προσφέρεσθαι. ὡς καὶ μέχρι τῦ ἁγίυ Γρηγορίου τοῦ Διαλόγυ τῆς Ρ῾ώμης πρεσβυτέρυ προσεφέρετο ἐκκλησίᾳ· γράφει δὲ ϗ τὴν περὶ τύτυ ἐν Κωνςαντινυπόλει γεναμένην διάλεξιν, ϗ πῶς ἀντειπεῖν ὐκ ἠβυλήθησαν οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ ϗ μᾶλλον ἐπῄνεσαν τὸν θεῖον ἄρτον τὸν ἔνζυμον· ϗ ὅτι εὑρεθείσης ϗ μερίδος ἐκείνυ τῦ ἄρτυ, ὃν ὁ Χριςὸς παρέδωκε τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ δείπνῳ ἐν τῷ τῦ μεγάλυ Παλατίυ σκευοφυλακίῳ, πᾶσα πρόφασις ἤρθη ἐκ μέσυ. *Eiuſdem de divina communione alterum ſyntagma, in quo ſimpliciter oſtenditur ex divinis ſcripturis, fermentatum panem Eccleſiae traditum fuiſſe ab Apoſtolis ad offerendum, quemadmodum & uſque ad ſan-*

(1) Inter memoratos libros Holſtenianos Bibliothecae Ioanneae huius operis exemplar in fol. pollicis altitudine, adſervatur, cum eodem titulo, quem ſupra retulimus, ab Holſtenio deſcriptum ex Vaticano Codice DCXXVI. In Catalogo etiam Mſs. Holſtenianorum apud Morhofium τὸν μακαρίτην I. Polyhiſtoris pag. 68. idem opus Methonenſis memoratur his verbis: *Animadverſiones in Procli elementa Theologica, ne quis eorum probabilitate ad Arianiſmum ſeducatur*. Exſtat item inter Mſs. Codices Electoris Bavariae N. CXXIX. & in Biblioth. Regis Gallici Cod. MCCLVI. Vertit hoc opus Bonaventura Vulcanius, quod poſt eius mortem Bibliothecae Lugduno-Batavae datum eſt, ut conſtat ex eiuſdem Catalogo Mſs. Codd. p. 396.

(2) Scripſit Photius plura de proceſſione Spiritus Sancti adverſus Latinos, ut habemus ex Fabricio B. G. Tom. IX. pag. 561. & alibi.

ſanctum Gregorium, cognomento Dialogum, Romanae Eccleſiae Presbyterum, obtulit Eccleſia. Deſcribit etiam habitam hac de re Conſtantinopoli diſputationem, & quomodo Latini contradicere minime potuerint, ſed potius aſſenſerint divinum panem fuiſſe fermentatum: & quod inventa parte eius panis, quem Chriſtus tradidit diſcipulis in caena in magni Palatii ſcevophylacio, omnis controverſia de medio ſublata eſt. Inc. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ϗ τῆς ἰδίας φύσεως ἀδιαίρετος πέφυκεν ἐραςής. Deſ. τὴν ἐν πατρὶ ϗ ὑῷ, καὶ ἁγίῳ πνεύματι τριάδα ὑπάρχȣσαν κέκτηνται· ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.

V. pag. 186. Τοῦ αὐτοῦ σύνταγμα περὶ τῆς τῶν Λατίνων ἐν σαββάτῳ νηςείας, ϗ περὶ τοῦ, ὅτι ȣ̓ δεῖ ἐν τεσσαρακοςῇ γενέσθαι μυςαγωγίαν, ὡς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἐςὶν ἀπόδειξις· ἔτι περὶ τῶν γάμων ἱερέων. *Eiuſdem ſyntagma de Latinorum ieiunio in ſabbato, & quod non debeat in Quadrageſima Miſſa perfecta celebrari, ſicut ex divinis Canonibus demonſtratio fit; itidem de matrimoniis ſacerdotum.* Inc. Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, καθά φησιν ὁ ἀπόςολος, μακροθυμεῖν ἡμᾶς ἐκδιδάσκει. Deſ. ἀλλὰ ἡ τῶν ὀρθοδόξων ἁγίων τε πατέρων ἐν Χριςῷ Ἰησȣ̃ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. In Fine: Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ βιβλίȣ τῆς ἀναμεταξὺ Γραικῶν καὶ Λατίνων διαλέξεως. *Finis cum Deo Libri diſputationis Graecos inter, ac Latinos habitae.* Ex hoc Opere Nicolai Methonenſis multa ad verbum repetivit, & expreſſit Nicolaus Hydruntinus, ut videre eſt apud Allatium de Conſenſu pag. 705. & 627. In Bibl. Bavarica, praeter citatam Diſcuſſionem Theologicae Inſtitutionis Procli, adſervantur etiam haec tria ſyntagmata; & in Bibl. Veneta, eiuſdem Nicolai de Proceſſione Spiritus S. Capita XX. Vid. Catal. p. 83. & 303. ubi etiam de Azymis contra Latinos. In Cod. XXXVI. Plut. V. hoc idem Opus legebatur ſub Nicolai Hydruntini nomine. Vide Oudinum de Scriptor. Eccleſ. T. II. p. 854. & T. III. p. 13.[1]

VI. pag. 189. Vltimo tandem loco ſequitur Epiſtola ſatis longa ita inſcripta: Πρὸς τὸν αὐτὸν Νικόλαον ἐπιςολή τινος ἐπισκόπου. *Ad eumdem Nicolaum Epiſtola cuiuſdam Epiſcopi.* Inc. Ἀγάπης μὲν ὡς ἀληθῶς ȣ̓δὲν κτῆμα σεμνότερον, ȣ̓δὲ τιμιώτερον, ϗ ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις ἀνωμολόγηται, ϗ τοῖς θείοις λογίοις ἐπεμαρτύρηται. Δι' αὐτῆς γὰρ τὰ διεςῶτα συνάπτεται, ϗ εἰρηνοποιεῖται τὰ μαχόμενα, ϗ τὰ οἰκεῖα μᾶλλον συσφίγγεται, ταῖς ςάσεσι, ϗ ταῖς φιλονεικίαις πάροδον ȣ̓ παρεχόμενα, κ. λ. Deſinit imperfecte in verbis: ἡ πύλη πλατεῖα τῆς ἀπωλείας ὑπανοίγεται· ἔχȣσι γὰρ τῆς δίκης ἀποφυγὴν τὴν ἐπὶ προφάσει προσευχῆς.... Hanc Epiſtolam, quae nullum auctoris nomen praeferebat, Photio tandem CPolitano Patriarchae adiudicandam comperimus, neque ad Nicolaum Methonenſem, ut innuere titulus videtur, ſed ad Nicolaum Romae Papam fuiſſe conſcriptam. Exſtat autem Latine tantum apud Baronium ad A. DCCCLXI. N. 34. Vid. Fabricium Biblioth. Graec. Tom. IX. pag. 521.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. optimus, ac perſpicue exaratus. Conſtat foliis ſcriptis 197.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΗΣΑΙΑΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN ESAIAM PROPHETAM.

Scilicet.

Ioannis Chryſoſtomi Interpretatio in prophetas Eſaiam, Hieremiam, & Iobum.

I. pag. 1. ΤΟῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τȣ̃ Χρυσοςόμȣ ἐξήγησις εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Ὅρασις ἣν εἶδεν Ἡσαΐας. *S. P. N. Ioannis Chryſoſtomi Archiepiſcopi CPolitani Enarratio in prophetam Eſaiam. Viſio quam vidit Eſaias.* Inc. Ὅρασιν καλεῖ τὴν προφητείαν. Deſ. ϗ ὅτι αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα διασκεδάσει τὰ μηχανήματα. Tum ſubditur: Ἐπληρώθη ἡ ἑρμηνεία τȣ̃ Χρυσοςόμȣ ἡ εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. *Completa eſt Chryſoſtomi interpretatio in prophetam Eſaiam.* Nulla porro Capitum diſtinctio eſt in Codice; ac verba tantum Prophetiae characteribus maioribus, & ferme quadratis ſunt exarata. Exſtat autem in cit. Operum editione Tom. VI. a pag. 3. ad pag. 93. COD. XIII.

II. pag. 77. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἱερεμίαν. *Eiuſdem Interpretatio in prophetam Hieremiam.* Inc. Τὸν μὲν ȣ̃ν χρόνον, καθ' ὃν προεφήτευσεν, κ. λ. Deſ. τὸν λȣτῆρα, ὃν δὴ θάλασσαν προσηγόρευσεν ἡ γραφή. In fine: Ἐπληρώθη ἡ ἑρμηνεία τȣ̃ Χρυσοςόμȣ ἡ εἰς τὸν προφήτην Ἱερεμίαν. *Completa eſt Interpretatio Chryſoſtomi in prophetam Hieremiam.* Haec expoſitio, Chryſoſtomo indigna iudicatur a Fabricio Tom. VII. p. 644. Ampla tamen fragmenta Commentarii genuini Graece, & Latine a Michaële Ghiſlerio edita ſunt cum Catena, & Commentario in Hieremiam Lugd. MDCXXIII. fol. 2. Vol.

III. pag. 123. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸν μακάριον Ἰώβ. *Eiuſdem Commentarius in beatum Iobum.* Inc. Ἄξιον πρῶτον ἐπιζητῆσαι, πότε οὗτος ὁ ἀνὴρ γέγονε. Deſinit imperfecte in verbis prophetae: Εἶτά φησιν. Ἐπελθὼν δὲ εἰς ὄρος ἀκρότομον ἐποίησε χαρμοσύνην τετράποσιν ἐν τῷ ταρτάρῳ, τȣτέςιν .... quae quidem verba incidunt in vulg. edit. Cap. XL. verſ. 15. Reliqua, videlicet expoſitio in XLI. & XLII. & ultimum Iobi Caput, deſiderantur mutilato Codice. Deſunt quoque ex hac interpretatione duo folia inter paginas 138. & 139.

Hu-

(1) Nicolai huius Methonenſis Opera maximam partem inedita adhuc in bibliothecis latere animadvertit Fabricius l. c.

Huius expoſitionis in Iobum, de qua Epiſtolam Cl. Io. Lamio dedimus, quae in Florentinis Novellis legitur ſub die VII. Maii MDCCLXII. nonnulla fragmenta in Catena a Patricio Iunio G. & L. vulgata reperiuntur. Heic tamen ut aliquod eiuſdem ſpecimen lectori exhibeatur, allatum initium longius producendum exiſtimavimus, quod quidem ſequens eſt: *Ἄξιον πρῶτον ἐπιζητῆσαι, πότε οὗτος ὁ ἀνὴρ γέγονε. Τινὲς μὲν οὖν αὐτόν φασι πρὸ τοῦ Μωσέως εἶναι, καὶ πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ· τινὲς δὲ ἐν τῷ νόμῳ· ἀλλὰ μηδέπω ἀποφαινόμεθα, ἕως ἂν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱστορίας μάθωμεν, εἴτε ἐν τούτῳ, εἴτε ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἦν. Οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ἡμῖν συντελεῖ πρὸς τὸ γνῶναι τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀρετήν· οὐ γάρ ἐστιν ἴσον ἀπολαύσαντα τῶν Μωσαϊκῶν τοιοῦτον εἶναι οὕτως ἐνάρετον, καὶ θαυμαστὸν, καὶ πρὸ ταύτης τῆς παραινέσεως τοσαύτην ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἰσχύν· ὅτι μὲν γὰρ μέγας ἦν ὁ ἀνὴρ, καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα δηλοῖ· δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Θεὸς λέγων· ἐὰν στῇ Νῶε, καὶ Ἰὼβ, καὶ Δανιὴλ, υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν οὐ μὴ ἐξέλωνται. Τίνος δὲ ἕνεκεν αὐτοῦ Μωσῆς οὐχὶ μέμνηται; ποία γὰρ ἦν ἀνάγκη μνησθῆναι, ἢ τίνος ἕνεκεν; σὺ δέ μοι θέα, πῶς οὐδὲν αὐτὸν ὁ πρόγονος παρέβλαψεν ὁ Ἠσαῦ· οὐκ ἦν ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ, μᾶλλον δὲ οὐκ ἦν ἀπὸ τοῦ Ἰακὼβ, ἀλλὰ καὶ χώραν ξένην εἶχεν. Ὁρᾷς ὅτι πᾶσι διδασκάλους ἔπεμψεν ὁ Θεός; σὺ δέ μοι βλέπε, πῶς ἄνωθεν ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ πανταχοῦ δήλη ἦν· ὁρᾷς γὰρ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἔννοιαν ἔχοντας περὶ Θεοῦ. Τίς αὐτοὺς ἐδίδαξε; τίς κατήγγειλε; καὶ γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ πρὸ τοῦ νόμου εἶναι· καὶ δῆλον αὐτόθεν, ὥς τε εἰκότως ἄν τις εἴποι ὅτι πρῶτον τοῦτο τὸ βιβλίον, διδάσκαλός τις καὶ κήρυξ ἦν τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως, ἀλλὰ διὰ βίου μὲν, καὶ ὑπομονῆς δῆλον. Ἔδει δὲ καὶ σημεῖα γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥς τε καὶ ταύτῃ ἀπηρτισμένον εἶναι τὸν διδάσκαλον· καθάπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ Ἀβραὰμ πολλὰ γέγονε σημεῖα, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, κ. λ.* quae quidem ipſius interpretationis quoddam veluti praeludium ſunt. Illa enim pag. 124. *b.* ita incipit: *Ἄνθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι, ᾧ ὄνομα Ἰώβ. Ὅρα πρῶτον ἐγκώμιον τοῦτο, τὸ ἄνθρωπον εἶναι ἐν χώρᾳ φησὶ τῇ Αὐσίτιδι· ὢν καὶ τοῦτο ἐγκώμιον μέγα· τὸ γὰρ ἐν Ἀραβίᾳ εἶναι, ἔνθα πάντες ἦσαν διεφθαρμένοι, ἔνθα οὐδὲν ὑπόδειγμα ἦν εὐνομίας, τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστόν. Καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· πάλιν ἄνθρωπος· ἄμεμπτος, δίκαιος, ἀληθινὸς, θεοσεβὴς, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος. Ἓν ἕκαστον τούτων ἱκανὸν παραστῆσαι τὴν ὥραν αὐτοῦ τῆς ψυχῆς. Ἀλλ' ὥσπερ τις ἐραστὴς μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας τὸ κάλλος διηγεῖται τοῦ ἐρωμένου, οὕτω καὶ ἐνταῦθα· ἄμεμπτός φησι τοῦτο, ὁλόκληρος ἀρετή· δίκαιος, καὶ τοῦτο· ἀληθινὸς, καὶ τοῦτο· θεοσεβὴς, καὶ τοῦτο· ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος, καὶ τοῦτο· ἀπὸ παντός φησι, καὶ οὐχ ἁπλῶς τοῦ μὲν, τοῦ δὲ οὔ. Ποῦ εἰσιν οἱ λέγοντες, ὅτι πρὸς τὸ κακὸν ἡ φύσις ῥέπει μᾶλλον; ποῖος φόβος; ποῖα δικαστήρια; ποῖοι νόμοι τοῦτον τοιοῦτον ἐποίησαν; ἐπειδὴ γὰρ ἔλεγεν, οὐκ ἔστι δίκαιος, ὃς ποιήσει ἀγαθὸν, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται· διὰ τοῦτό φησιν, ἄμεμπτος, οὐκ εἶπεν ἀναμάρτητος, ἀλλ' ἄμεμπτος· οὐ μόνον ἐκεῖνα οὐκ ἔπραττε τὰ ἁμαρτίαν ἔχοντα, ἀλλ' οὐδὲ τὰ μέμψιν, καὶ κατάγνωσιν, κ. λ.* Et haec ſpeciminis loco protuliſſe ſatis fuerit. Hoc interim lectorem monemus, ita noſtram hanc interpretationem ab iis Ioannis Chryſoſtomi fragmentis, quae in Catena Nicetae in Iobum per Patricium Iunium edita Londini MDCXXXVII. adferuntur, differre, ut praeter illa prima verba, *Ὅρα πρῶτον ἐγκώμιον . . . τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστὸν*, & alia identidem pauca, vix quidquam aliud cum iis commune continere videatur.

Codex Graecus membranaceus Ms in fol. Sec. X. cuius prima pagina manu Seculi XV. ſuppleta eſt. Conſtat foliis 204. cuius ſpecimen damus Tab. VI. N. I.

ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet.

Vitae, ac martyria nonnullorum Sanctorum, ac praecipue eorum, quorum in Eccleſia Graeca commemoratio fit a die XVIII. uſque ad XXXI. Maii.

I. pag. 1. POſt Tabulam libri, ab eodem ſcriptore Codicis praemiſſam, legitur pag. 2. *Μηνὶ Μαΐῳ ιη'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας μάρτυρος Σιρῆς μαρτυρησάσης ἐν Περσίδι, συγγενίδος τυγχανούσης τῆς ἁγίας Γολινδοὺχ· καὶ αὐτῆς μαρτυρησάσης ἐπὶ Χοσρόου τοῦ πάππου Χοσρόου τοῦ νῦν βασιλεύοντος Περσίδος. Menſe Maio, die XVIII. Paſſio S. martyris Sirae, quae paſſa eſt in Perſide, cognatae ſanctae Golinduch, quae & ipſa ſub Choſroë, avo Choſroë illius, qui modo regnat in Perſide, martyrium ſubiit.* Inc. *Πολλαὶ τῆς σωτηρίας ἀφορμαὶ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων.* Deſ. *ἐκ διαφόρων γὰρ ἐπαρχιῶν, καὶ πόῤῥωθεν διακειμένων κατήγοντο, ἐν Χριστῷ, κ. λ.* Haec Acta auctoris coaevi, exſtant Graece ex hoc ipſo Codice cum verſione Conradi Ianningi in Actis SS. edit. Venet. ad XVIII. Maii. COD. XIV.

II. pag. 19. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πατρικίου ἐπισκόπου Προύσης. Menſe eodem, die XIX. Martyrium ſacroſancti martyris Patricii Epiſcopi Bruſae.* Inc *Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἡγεμονεύοντος Ἰουλίου τοῦ Ἀνθυπάτου, καὶ νοσοῦντος τὴν τῶν εἰδώλων μανίαν.* Deſ. *ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος Πατρίκιος μηνὶ Μαΐῳ ἐννεακαιδεκάτῃ, χάριτι τοῦ κυρίου, κ. λ.* Graece in Actis SS ad calcem Tom. III. April. pag. 65. ubi male adſeritur ex Cod. XIV. Plut. XIV. fuiſſe deſcriptum, & Latine ad XXVIII. April. ex verſione Io. Raveſteini S. I. auctore anonymo.

III. p. 22. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Θαλελαίου. Menſe eodem, die XX. Martyrium S. Thalelaei.* Inc. *Ἐν ὑπατείᾳ Νουμεριανοῦ τοῦ βασιλέως, ἡγεμονεύοντος Θεοδώρου τῆς*

Αἰγαιῶν πόλεως. Des. ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Θαλέλαιος μηνὶ Μαΐῳ εἰκάδι, ἡμέρᾳ ε'. βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Graece & Latine ex hoc eodem Ms. cum versione Papebrochii ad xx. Maii; ubi alia etiam Acta minus fide digna e Ms. Vaticano G. & L. cum versione Dan. Cardoni, incipiunt: Κατὰ τοὺς καιροὺς Νουμεριανοῦ, κ. λ.

IV. pag. 26. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸν ἐν ἁγίοις, καὶ μέγαν βασιλέα Κωνσταντῖνον. *Mense eodem, die XXI. Ex Alexandri Monachi historia Commentarius in S. & Magnum Imperatorem Constantinum.* Inc. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Διοκλητιανὸς, καὶ Μαξιμιανὸς εἴκοσι καὶ ἓν ἔτος τῆς βασιλείας κρατήσαντες, ἐπὶ τούτων ὁ βαρύτατος, καὶ μακρότατος τῶν χριστιανῶν γέγονε διωγμὸς· ἐν ᾧ ἀναρίθμητοι, καὶ Θεῷ μόνῳ ἐγνωσμέναι μυριάδες ἐμαρτύρησαν. Est pars Orationis historicae Alexandri Monachi de Inventione S. Crucis, quae G. L. habetur inter Iac. Gretseri S. I. Opera edit. Ratisb. A. MDCCXXXIV. fol. Tom. II. de S. Cruce pag. 1. seqq. Huius autem fragmenti initium, quod attulimus, incidit in pag. 17. v. 23. Finis vero, quem utpote ab edito diversum, aliquanto longiorem referimus, sequens est: Ὡς ἅπαν μὲν (haec verba reperies loc. cit. pag. 28. v. 20.) ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν συνδραμεῖν τῆς πόλεως τὸ πλῆθος, τὸ τῆς θεοπτίας φόβῳ μετ' εὐφροσύνης συσχεθὲν, νέων τε ἅμα καὶ πρεσβυτέρων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐκ πάσης ἡλικίας, καὶ μέχρις αὐτῶν ἤδη τῶν κατ' οἴκους θαλαμευομένων κορῶν, ἐντοπίων τε καὶ ξένων, χριστιανῶν τε ἅμα καὶ ἀλλαχόθεν ἐπιδημηνύτων ἐθνικῶν, ὁμοθυμαδόν τε πάντων ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον ἀνυμνέντων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν θαυματοποιὸν, ἔργῳ τε καὶ πείρᾳ παραλαβόντων, ὅτι χριστιανῶν τὸ πανευσεβὲς δόγμα οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἐστὶ λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, οὐχ ὑπὸ ἀνθρώπων μόνον καταγγελλόμενον, ἀλλ' ἐξ οὐρανοῦ θεόθεν μαρτυρούμενον. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐπίσκοπος. Ἐκ δὲ ταύτης τῆς παραδοξοποιΐας πολλαὶ χιλιάδες προσετέθησαν τῷ λόγῳ τῆς πίστεως. Δοξάσωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα τῇ ἁγίᾳ, καὶ ὁμοουσίῳ, καὶ προσκυνητῇ τριάδι νῦν τε καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Quo tempore Alexander hic Monachus vixerit, non satis constat inter Scriptores. Cavo, aliisque ipsum sequutis, qui eum anno MCXX. floruisse tradiderunt, non adsentior omnino, quum Codex noster Seculo XI. conscriptus aliquanto faciat vetustiorem. Huius scriptoris praeter memoratum de Inventione S. Crucis Sermonem, alius etiam exstat de S. Barnaba, cuius initium: Μεγίστην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο, κ. λ. Citatur praeterea in Catena quadam Commentatorum in Evangelium Lucae in Cod. CCL. Bibl. Coislin. pag. 251.

V. pag. 38. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου. *Mense eodem, die XXII. Martyrium S. martyris Epimachi.* Inc. Τῶν καλῶς ἀθλησάντων ἐν τῷδε τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι. Des. ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν Χριστῷ, κ. λ. Acta haec, auctoris anonymi, videntur diversa ab iis, quae alibi sunt. Apud Lambecium Tom. IX. pag. 256. 260. 262. ita incipiunt: Ἄρτι μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλύς. In Biblioth. vero Coisliniana p. 186. Ὁ ἅγιος μάρτυς Ἐπίμαχος οὗτος ἦν ἀνήρ. Eius commemoratio recolitur die xxx. Octobr. in Menolog. Basilii.

VI. pag. 44. *b.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Δονάτου ἐπισκόπου, Μακαρίου πρεσβυτέρου, Θεοδώρου διακόνου, μαρτυρησάντων ἐν Ποθμουΐῃ. *Eadem die. Martyrium S. Donati Episcopi, Macarii presbyteri. Theodori diaconi, qui passi sunt in Pothmuie.* Inc. Μεγάλη τῶν ἁγίων ἡ δόξα, Σαλονιανὲ, θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Des. δοξάζοντες τὴν ἁγίαν ὁμοούσιον Τριάδα, ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece ex hoc eodem Ms. cum versione Danielis Cardoni S. I. in Actis SS. ad Maii XXII. Tom. V. p. 144. ubi videnda, quae de Actorum, quae in hoc Codice continentur, fide obiter innuunt Bollandistae. Auctor anonymus.

VII. pag. 53. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Βίος τῆς μακαρίας Μάρθας μητρὸς τοῦ ἁγίου Συμεὼν, τοῦ ἀγωνισαμένου ἐκ νηπίας ἡλικίας τὰ τῆς ἀσκήσεως ἆθλα ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει. *Mense eodem, die XXIII. Vita beatae Marthae matris S. Symeonis, qui a tenera aetate ascetica certamina exantlavit in monte admirabili.* Inc. Ὅσοι τῆς μακαρίας, καὶ ἀπεράντου ζωῆς ἐπιθυμοῦσι. Des. καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακούσεται, ὡς ἀγαθὸς, καὶ φιλάνθρωπος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Occurrit ex hoc eodem exscripta Codice sub die XXIV. Maii apud Bolland. interprete Conrado Ianningo S. I. Tom. cit. p. 403. In Menologio Basilii eius memoria recolitur die v. Iulii.

VIII. pag. 90. Μηνὶ Μαΐῳ κε'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Μελετίου στρατηλάτου, καὶ Ἰωάννου, καὶ Στεφάνου Κωμήτων, καὶ παντὸς τοῦ πλήθους αὐτῶν. *Mense Maio, die XXV. Martyrium SS. Meletii ducis, Ioannis, & Stephani Comitum, omnisque multitudinis eorum.* Inc. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀντωνίνου. Des. καὶ ἐδοξάζετο ὁ πατὴρ, καὶ ὁ υἱὸς, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Graece item ex hoc Ms. cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis SS. ad XXIV. Maii. Ib. p. 436. Acta fabulosa.

IX. pag. 127. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Ἐγκώμιον εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Θεράποντος. *Mense eodem, die XXVI. Encomium miraculorum S. martyris Therapontis.* Inc. Πολλή μοι τῶν λόγων ἡ πανήγυρις. Des. εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς χαριζόμενος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ πανελεήμονι Θεῷ, μεθ' οὗ σοι τῷ πατρὶ, κ. λ. Graece ex hoc Ms. in Actis SS. sub die XXVII. Maii.

X. pag. 131. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑλικονίδος. *Mense eodem, die XXVII. Passio S. martyris Heliconidis.* Inc. Λουκιανὸς, καὶ Παῦλος πᾶσι τοῖς κατ' Ἀσίαν καὶ Φρυγίαν, Πόντον, καὶ Παμφυλίαν ὁμοπίστοις ἀδελ-

ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. Ὁ δημιουργὸς Θεός. Des. ἐτελειώθη ἡ πάνσεμνος, καὶ ἁγία μάρτυς βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex hoc Ms. (licet per errorem, Plut. VII. appelletur) cum Danielis Cardoni versione in Actis SS. ad XXVIII. Maii. Tom. VI. p. 83. Acta fabulosa.

XI. pag. 138. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος καὶ πολιτεία Θεοδούλου ὑπάρχου Κωνσταντινουπόλεως γενομένου μοναχοῦ, καὶ Στυλίτου. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio Theoduli Praefecti urbis CPolitanae, postea Monachi, & Stylitae.* Inc. Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου βασιλέως ἦν τις Θεόδουλος ὀνόματι. Des. τὰς ὑπὲρ ἡμῶν δεήσεις ἀπαύστως προσφέρων τῷ σωτῆρι Χριστῷ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Graece ex Cod. Flor. cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis SS. ad XXVIII. Maii. Ib. p. 101.

XII. p. 149. Μηνὶ Μαΐῳ κθ'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς μακαρίας Μαρίας παρθένου. *Mense Maio, die XXIX. Vita & conversatio beatae Mariae virginis.* Inc. Τὸ γεγονὸς πρᾶγμα κατὰ τὴν μεγάλην Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Definit imperfecte in verbis: οὐκ ἔχεις δυνηθῆναι γενέσθαι μάγος, ἢ φυλάττειν τὰ φυλάγματα τῶν μάγων· καὶ ἐὰν μὴ . . . . Quae quidem verba apud Bollandistas incidunt sub initium Capitis III. & ultimi, quum ibi in totidem Capita dividantur haec Acta. Reliqua desiderantur in Codice una cum vita S. Copri, quae hanc sequi debebat, ut ex praemisso indice, & ex recentissimi Graeci notula heic apposita, quae videtur Cyrilli Martinii, eruitur. Non multis vero ab hinc annis hoc Codici vulnus inflictum fuisse credimus: nam quum B. Mariae vitam integram exhibeant Bollandistae, ex eoque ipsam exscripsisse testentur (licet per errorem Plut. XI. nuncupetur), integer tunc fuisse Codex dicendus est. Legitur itaque G. L. interprete Ant. Franc. Destieu S. I. Ib. p. 401.

XIII. pag. 154. Μηνὶ Μαΐῳ λα'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Ἑρμείου. *Mense Maio, die XXXI. Martyrium sancti, & gloriosi martyris Hermiae.* Inc. Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων Ἀντωνίνου ἐθνικοῦ τυγχάνοντος. Des. ἐμαρτύρησε δὲ ὁ ἅγιος Ἑρμείας τῇ πρὸ τριῶν καλανδῶν Ἀπριλλίων· ἐτελειώθη δὲ ἐν τῇ συμπληρώσει τοῦ Μαΐου μηνὸς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Adfert hinc descriptum Bollandus ad XXXI. Maii, vertente Hugone Bollio Carthusiano. Vide & Tillemont. T. II. pag. 316. & 625.

XIV. pag. 158. Βίος Εὐγενίου, καὶ Μαρίας τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς, τῆς καὶ Μαρίνου. *Vita Eugenii & Mariae eius filiae, quae & Marinus dicta.* Inc. Γέγονέ τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ διάγων. Des. ἀεὶ δοξάζοντα τοὺς δοξάζοντας αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Miror haec Acta latuisse doctissimos Bollandistas sub die XVII. Iulii, ubi fuse agunt de S. Marina virgine; quae sub monachi habitu Marinus dicta est; quum multa alia ex eodem Codice Sanctorum gesta, quae huc usque innuimus, exscribi curaverint. Apud Fabric Bibl. Graec. Tom. IX. pag 75. ita enunciatur: *Eugenii & Mariae eius filiae, quae Marini nomine pro monacho vixit,* Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Βιθυνίᾳ. *VIII. Februar. Ms. Lambecius VI. pag. 305. VIII. pag. 82. Latine apud Surium sub eadem die.* Heic notula quaedam eiusdem scriptoris subsequebatur, quae penitus abrasa fuit.

XV. pag. 161. Διάλογος ἱστορικὸς Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως, γενόμενος πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης, περὶ βίου καὶ πολιτείας τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. *Dialogus historicus Palladii Episcopi Helenopolis, cum Theodoro Ecclesiae Romanae diacono habitus, de vita & conversatione B. Ioannis Chrysostomi Episcopi CPolitani.* Inc. Τῶν τοῦ Θεοῦ δωρημάτων, τὰ μέν ἐστιν. Des. ἐν τῇ φοβερᾷ αὐτοῦ τῆς δικαιοκρισίας ἡμέρᾳ· ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. In fine repetitur iisdem ferme verbis titulus supra allatus in hunc modum: Διάλογος ἱστορικὸς Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης, περὶ βίου καὶ πολιτείας τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου γενομένου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου τετέλεσται. Tum subiiciuntur hi senarii:

Πόνοις μελίσσης ἐγγλυκαίνεται φάρυξ,
Τοῖς σοῖς πλέον δὲ καρδία, Χρυσόστομε.
Operibus apis dulcescit gula,
Plus tamen tuis, Chrysostome, animus.

Quibus alia subsequebantur, sed postea penitus erasa. Ex hoc insigni Codice, Palladii Dialogum hunc primus omnium Graece in lucem extulit Emericus Bigotius Rotomagensis Lutetiae Paris. A. MDCLXXX. 4.[1]

(1) Haec habet in Praefatione ad Lectorem Bigotius: *At vero quidquid hoc libelli est, quantumvis commentariis destituti, pro magno, certo scio, habiturus es thesauro, si memineris quanto studio, quantaque diligentia clarissimi Operum S. Ioannis Chrysostomi editores, Henricus Savilius, & Fronto Ducaeus, opus illud quaquaversum perquisierint. Sed quum frustra omnes bibliothecarum forulos excussissent, sancti Doctoris studiosos, scriptis suis ad eamdem curam invitarunt; monueruntque hanc vitam ad paucissima exemplaria redactam esse. Hunc vero archetypum Florentiae reperi in Bibliotheca Medicea; eiusque exscribendi copia perbenigne mihi facta est a Magno Etruriae Duce Ferdinando II. qui verus gentis Mediceae heres, amorem erga litteras & litteratos viros, ut patrimonium a parentibus acceptum, ad filium Cosmum III. feliciter transmisit. Hic ipse est Codex, quo usus est Ambrosius Camaldulensis; qui prior hanc vitam Latine vertit: vertit autem Romae, ut ipse testatur in Epistola nuncupatoria ad Eugenium Papam IV. eiusque versio typis excusa prodiit, primum Venetiis in forma octava, cura & studio Nic. Erythraei, Lutetiae saepius postea recusa. Hunc, inquam, ipsum esse Codicem, quo usus est Ambrosius, deprehendi, cum ex pluribus locis, qui unius, aut alterius litterae mutatione corrupti erant; tum ex verbis, litterisque perperam coniunctis, aut divisis. „ Heic nonnemo fortasse obiiciat, diversos sibi videri Codices, Ambrosianum, ac Florentinum; propterea quod Ambrosius nonnulla Prooemii loco praemisit in sua versione, quae in Florentino non comparent. Idem subinde occurrit in decursu Dialogi, ut cuivis legenti observare licet Verum quisquis rem accurate perpenderit, facile mecum existimabit, Ambrosium ista de suo addidisse, ut ad Dialogum, qui nimis abrupto exordio procedebat, viam aperiret: idemque praestitisse in serie Dialogi, sicubi nimis hiulca videbatur oratio. „ Quod dixi de Prooemio Dialogi, aliisque per Ambrosium interpolatis locis, id etiam adfirmare ausim de nominibus propriis eorum, qui inter se loquentes inibi inducuntur Nam qui in versione Ambrosiana dicuntur Palladius, & Theodorus, in Graeco Codice Mediceo, Episcopus, & Diaconus simpliciter appellantur: idque ab interprete Ambrosio contra fidem Ms. ut lectori consuleret, factum fuisse nullus dubito Sane omnibus contestari non verear, Mediceum Codicem integrum esse, & bona fide, uti ia.*

qui in Epiſtola ad ſtudioſos lectores adfirmat, ſe exſcripſiſſe Florentinum Mediceae archetypum, quo Ambroſius Generalis Camaldulenſium uſus fuerat. Ille enim, ut Eugenio IV. indulgeret Pontifici, ipſum Romae Latine tranſtulit, eumque Papae obtulit, eo conſilio, ut hoc labore ſuo *emereretur pecunias in huiuſmodi promotionibus ſolvi conſuetas*; [1] qua quidem in re punctum tulit Ambroſius. Haec autem Latina verſio, quae iamdiu in turbam data fuerat, in pluribus Florentiae Codicibus adſervatur. Primus in his delitescit in Bibliotheca Abbatiae Florentinae. Alter in Feſulana reconditur, quam Canonici poſſident Regulares. Tertius exſtat inter Mss. Divae Annunciatae Ordinis Servorum.

XVI. pag 260. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἄθλησις τῦ ἁγίυ, ϗ ἐνδόξυ ὁσιομάρτυρος Ἀναςασίυ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν Περσίδι, συγγραφεῖσα παρὰ τῦ Πισίδυ. *Vita, & converſatio, & certamen S. glorioſique martyris Anaſtaſii, qui in Perſide paſſus eſt, conſcripta a Piſida* [Georgio.] Inc. Νόμος τις δεδώρηται τοῖς εὐσεβοῦσιν οὐράνιος, ἄσβεςον αὐτοῖς διατηρεῖσθαι τὸ τῆς μνήμης ἐμπύρευμα, ἵνα τοῖς ἀθλητικοῖς σπινθῆρσιν ὁ δράκων ὁσημέραι καταφλέγοιτο. Deſ. τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τῷ πιςεύοντι χαριζόμενον· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Fabricius l. c. p. 53. *Encomium in Anaſtaſium martyrem, ſcriptum fuiſſe a Georgio Piſide, legas apud Suidam in* Γεώργιος, *etſi Ms. Suidae Pariſ. non habet* εἰς τὸν μάρτυρα Ἀναςάσιον, ſed εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Sed perperam in Ms. legitur Pariſienſi; quum Suidae verba ad Anaſtaſium Perſam, de quo Surius & Acta SS. xxii. Ianuarii, ex noſtri Codicis auctoritate, referri debeant. Quod & idem Fabricius animadverterat B. G. Lib. V. Cap 16. Tom. VII. p. 695.

XVII. p. 284. Διδασκαλία Ἰακώβου Νεοβαπτίςυ, βαπτισθέντος ἐπὶ Ἡρακλείυ τοῦ βασιλέως, ϗ Γεωργίυ ἐπάρχου τῆς Καρθαγεννησίων πόλεως παρὰ γνώμην ἰδίαν, πρὸς τὺς ἐξ Ἰουδαίων νεοβαπτίςους χαίρειν· προφάσεως ἀγαθῆς αὐτῷ γενομένης τοῦ ἐπιγνῶναι τὸν κύριον, ὅτι οὐ δεῖ σαββατίζειν μετὰ τὴν τοῦ Χριςῦ παρουσίαν, ϗ ὅτι ἀληθῶς αὐτός ἐςιν ὁ Χριςὸς ὁ ἐλθὼν, ϗ οὐχ ἕτερος. *Doctrina Iacobi Neobaptiſtae, ſive recens baptizati, qui praeter ſententiam ſuam baptiſma ſuſceperat ſub Heraclio Imperatore, & Georgio Carthaginenſis urbis Praefecto, ad eos Iudaeos, qui recens baptizati erant, ſalutem: occaſione bona ipſi oblata Dominum cognoſcendi; quod non oporteat ſabbatizare poſt Chriſti adventum, & quod ipſe ſit vere Chriſtus qui venit, & non alius.* Inc. Ὁ νόμος, ϗ οἱ προφῆται τὸν ἐρχόμενον Ἰησοῦν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐκήρυξαν. Deſ. γράψον μοι τὸ πῶς διαγεις Ἐξῆλθεν δὲ ἀπὸ Καρθαγένης μηνὶ Ἰυλίῳ ιγʹ. ἰνδικτιῶνος ζʹ. Τετειχισμένος τῇ πίςει τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium. Ex ſchedis Montfauconianis eruimus ἀνέκδοτον hoc, maximi faciendum, ex autographo fuiſſe deſcriptum, & Io. Mabillonio traditum: quod an revera lucem adſpexerit, omnino ignoramus, quum in eiuſdem Analectis minime referatur. Habet hoc ipſum opuſculum Bibliotheca Coiſliniana Cod. CCXCIX. p. 4. Catalogi pag. 415. In Codice inter p. 331. & 332. duo quaterniones deſiderantur, quos reperies inter pag. 387. & 404. ſequentis vitae.

XVIII. pag. 335. *b* Βίος τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Κωνςαντίνυ τοῦ ἐξ Ἰυδαίων. *Vita ſancti patris noſtri Conſtantini Iudaei.* Inc. Ὡς ὀνήσιμόν τι χρῆμα τῷ βίῳ παρὰ τῆς θείας ἀνίδρυνται χάριτος τῶν ἁγίων αἱ πολιτεῖαι. Deſ. τῆς ἅμα σοὶ χαρισάμενος ἡμῖν ἀπολαῦσαι χαρᾶς ϗ γλυκυτάτης μακαριότητος· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium. Pauca vero habentur in Actis SS. ad diem xi. Martii, ubi de Conſtantino Confeſſore Carthagine. In nonnullis martyrologiis legitur: *Carthagine S. Conſtantinus Confeſſor, vir clariſſimus, multarum virtutum gloria clarus, migrat Confeſſor ſub Valeriano XI. die Martii. Eodem die paſſio SS. martyrum Heraclii, & Zoſimi paſſorum pro Chriſto.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. Conſtat foliis ſcriptis 418. cuius ſpecimen damus Tab. VI. N. V.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

HOMILIAE INCERTI AVCTORIS.

Titulus reſtituendus.

Pars Lectionarii, ſive Officii Divini Graecorum. Procli Archiep. CP. in Chriſti Apparitionem Sermo. Conſtitutio de feſtis, ieiuniis, & quadrageſima &c.

I. pag. 1. EXhibet primo hic antiquiſſimus Codex, ſed acephalus, lectiones ſacras, pericopas nempe V. T. temporum rationi, & Eccleſiaſtico Graecorum officio accommodatas. Incipit a verbis . . . . . πορεύθητι, ϗ εἰπὲ τῷ Ἐζεκίᾳ· τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς Δαβὶδ τοῦ πατρός σῦ, κ. λ. quae quidem pars ſunt lectionis ſacrae, COD XV.

iacet in Archetypo, a me repraeſentatum. Si quis reponat, hanc verſionem Romae, ut ſuperius notabam, adornatam eſſe ab Ambroſio, neque a vero alienum videri, eum quoquam Ms. Codice, qui Romae tum exſtaret, uſum fuiſſe; reſpondebo, probabili aeque argumento dici poſſe, Ambroſium, aut Codicis Florentini, ſeu Medicei prius habuiſſe copiam, aut Codicem ipſum Romae Coſmo Magno comparaſſe, in cuius Bibliothecam Codicem facta verſione tranſtulerit. Ambroſii enim curis, ac diligentiae inſtitutionem Mediceae Bibliothecae acceptam referri debere, nemo, qui eius vitam & Epiſtolas legerit, diffitebitur &c. Haec de Ambroſii interpolata verſione Bigotius, cuius ſequitur ſententiam Dupinius de antiqua Eccleſiae Diſciplina &c. Diſs. II. Cap. I. p. 168. Ab ea tamen penitus abhorruit Cl. Ant Mar. Salvinius, qui rogante Franciſco Nerlio S. R. E. Cardinali, Mediceum Codicem manu ſua exſcripſit, exemplumque, quod confecerat, muneri dedit Io. Mabillonio, Florentia in Galliam redeunti. Namque in margine Bigotiani libelli ad ea verba, in quibus de verbis ab Ambroſio additis agitur, adnotat Salvinius allucinari Bigotium, quod quidem pluribus, quas adiungit, notulis erudite demonſtrat. Conſule Vitam Ambroſii a Cl. Laur. Mehus exaratam, & Flor. editam ex Imperiali typographio A. MDCCLIX. fol. pag. 309.

(1) Lib. XXIII. Epiſt. III. col. 957. ſeq.

crae, quae in Officio feriae secundae *μετὰ τὴν μέ. ἑβδομ.* (i. e. *μετὰ τὴν μέσην ἑβδομάδα, post mediam ieiuniorum hebdomadam*) legebatur: sequitur enim, Τῇ *γ'. μετὰ τὴν μέ. ἑβδομ.* A feria itaque secunda post quartam Dominicam Quadragesimae, Lectionum in hoc Codice initium fit: progrediuntur autem usque ad Dominicam Resurrectionis, tum a Dominica Resurrectionis usque ad Dominicam *τῶν ἁγίων πάντων*, quae est I. post Pentecosten; tandem Officia in diebus Transfigurationis Domini, Exaltationis S. Crucis, Nativitatis Deiparae, Nativitatis Domini, Epiphaniae, Occursus, Annuntiationis Virginis &c. Quorum finis est: *ὁ ἀρχηγὸς ζωῆς ἡμῶν κύριε δόξα σοι*. In fine perversis & intricatissimis litteris scriptoris nota apponitur, ex qua nil aliud praeter annum scriptionis eruimus, qui sic adnotatur *,ϛυοβ'*. 6472. (Christi DCCCCLXIV.)

II. pag. 167. *b.* *Πρόκλȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια. Κύριε εὐλόγησον.* *Procli Archiepiscopi CPolitani Sermo in S. Christi apparitionem. Domine benedic.* Inc. *Χριςὸς τῷ κόσμῳ ἐπεφάνη.* Des. *καὶ μαρτυρȣ͂μεν κύριον· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.* Haec Homilia uncialibus litteris corruptissime mendosissimeque in hoc Codice scripta, Graece & Latine prodiit inter eius Orationes a Riccardo editas.

III. pag. 171. *b.* *Τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδȣ τῶν τί. κ̀ ή. θεοφόρων πατέρων διάταξις τῶν ἁγίων ἀποςόλων περὶ ἑορτῶν κ̀ νηςειῶν, κ̀ περὶ τεσσαρακοςῆς τοῦ ἁγίȣ πάσχα.* *Nicaenae synodi CCCXVIII. Deiferorum Patrum Constitutio SS. Apostolorum de festis, & ieiuniis, ac de quadragesima S. Pascha praecedente.* Inc. *Ἀρχὴ τῶν νηςειῶν, καθὼς γέγραπται, ἡμέρᾳ δευτέρᾳ.* Des. *ἐν οἷς ἔμαθες ϗ ἐπιςάθης, εὐχόμενος ὑπὲρ ἡμῶν.* Et haec uncialibus pariter litteris mendosisque sunt exarata, manuque diversa ab ea, cui sacrorum Officiorum scriptionem debemus.

Cod. Graec. membr. Ms. in 12. Sec. X. ut ex nota superius allata demonstratur. Constat foliis scriptis 174.

ΝΕΙΛΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

NILI MONACHI VARIA.

COD. XVI. I. pag. 1. Codex est acephalus, ac vetustiorem antiquitus habuit scripturam. Sed deinde penitus abstersae fuerunt priores litterae, ita ut scriptionis quidem nullum, abrasionis vero plurima vestigia compareant. Tam perversae autem, ac compendiariae est scripturae, ut vix aliud, praeter Opusculorum titulos, eorumque initium, ac finem, non sine aliqua molestia adsequi potuerimus. Primus itaque tractatus anonymi, partim philosophicus, uti videtur, partim theologicus incipit a verbis, ... *Εἰ μὲν ὖν μὴ εἶναι λέγοι ἐκ τῶν τεχνικῶς κ̀ σοφῶς κατὰ τὸν κόσμον οἰκονομȣμένων προεχθήσεται, κ. λ.* Des. *τȣ͂το γὰρ ȣ̓κ ἔςι μετὰ ταῦτα, ἀλλ' ἢ μόνον ἀντίδοσις.*

II. pag. 24. *Τȣ͂ αὐτȣ͂ τινα τῆς παλαιᾶς ἀναγωγικῶς περιληφθέντα.* *Eiusdem quaedam e veteri (Testamento) in compendium redacta.* Inc. *Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιός τις χυμός.* Des. *ὅπέρ ἐςι κατά γε τὸν ἐμὸν λόγον ἡ τελειότης τȣ͂ βίȣ. Χριςῷ ἡ δόξα εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν.* Hic aeque, ac superior tractatus ad quem pertineat, adhuc ignoramus: eidem tamen auctori utrumque opus adiudicandum esse ex allato titulo deprehenditur. Continet autem nonnullorum veteris Testamenti locorum interpretationem; agitur enim *περὶ ιβ' πηγῶν, περὶ τῶν ο' φοινίκων, περὶ τῶν ὄφεων, περὶ τῶν πλακῶν, περὶ μετρᾶς ὕδατος, περὶ τȣ͂ γνόφȣ, περὶ τῶν προτέρων πλακῶν συντριβῆς, κ. λ.*

III. p. 44. *b.* *Ἐκ τῆς κατηχιςικῆς βίβλου Ἐπιφανίου ἐπισκόπȣ Κύπρȣ πόλεως Κωνςαντίας, συγγραφείσης διὰ παρακλήσεως Παλλαδίȣ, Ταρασίȣ, κ̀ Ματιδίȣ Παμφιλίας πόλεως Συέδρων.* *Ex instructivo Libro* (scilicet Ancoratu) *Epiphanii Episcopi Constantiae urbis Cypri, conscripto adhortatione Palladii, Tarasii, & Matidii Pamphiliae ex oppido Suedris.* Inc. *Αἱ ἀναφανεῖσαι αἱρέσεις εἰσὶν αὗται. Ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ Νῶε βαρβαρισμὸς ἦν.* Des. *ὁμȣ͂ ἑξήκοντα, κ̀ πρὸ Χριςȣ͂ παρȣσίας κ'. ὁμȣ͂ πᾶσαι ὀγδοήκοντα.* Tum quaedam pauca subiungit de Lucianistis, & Manichaeis.

IV. pag. 45. *Ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλȣ*, *Ex eodem Libro*, excerptum de Noëmo, & eius filiis, Sem, Cham, & Iaphet, ac de divisione orbis terrae inter eos facta. Inc. *Ὁ δίκαιος Νῶε λείψανον τȣ͂ κόσμȣ, κ. λ.* Des. *ὤλεσαν αὐτȣ̀ς κρίσει δικαίᾳ.*

V. pag. 46. *Τȣ͂ αὐτȣ͂ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου περὶ ἀναςάσεως νεκρῶν· καλεῖται δὲ ἡ βίβλος Ἄγκυρα.* *Eiusdem* (fragmentum aliud) *ex eodem Libro de resurrectione mortuorum. Vocatur autem liber* Ancora. Inc. *Ὅτι ἀναςήσεται πᾶσα σάρξ.* Des. *τὴν τῶν νεκρῶν αἰνισσομένȣ τοῦ κυρίȣ ἀνάςασιν.*

VI. pag. ead. *b.* *Τοῦ αὐτοῦ, ὅτι οὐ δεῖ ἀλληγορεῖν τὰ ὑπὸ τȣ͂ Θεοῦ γενόμενα.* *Eiusdem, quod non debeant ea, quae a Deo facta sunt allegorice sumi.* Inc. *Ἔνι τοίνυν Ἀδὰμ, κ̀ ἔνι Εὔα.* Des. *ὅπέρ ἐςι ἀδύνατον.*

VII. pag. ead. *Τȣ͂ αὐτȣ͂.* *Eiusdem* aliud excerptum. Inc. *Πλεονέκτης ὢν ὁ Χαναάμ.* Des. *ἐν πλεονεξίᾳ ᾠκηκότας.*

VIII. pag. 47. *Ἐκ τȣ͂ δευτέρȣ βιβλίȣ Γρηγορίȣ τȣ͂ Διαλόγȣ πάπα Ῥώμης, ἐρωτῶντος Πέτρȣ ἀρχιδιακόνȣ, αὐτȣ͂ δὲ ἀποκρινομένȣ.* *Ex secundo Libro Gregorii Dialogi Papae Romae, interrogante Petro Archidiacono, ipso autem respondente.* Inc. *Ὁ προσκολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐςιν.* Des. *ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐξελθȣ͂σαι·*

IX. pag. ead. *Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς θείας λειτȣργίας.* *Eiusdem de Divina Liturgia* excerptum. Inc. *Ἐν τȣ́τῳ ȣ͂ν κατανοήσωμεν.* Des. *ὁμοίως κ̀ τὸ αὐτȣ͂ θεῖον αἷμα.*

X.

X. pag. ead. *b.* Eiusdem alia duo fragmenta, quorum primum inc. Ἐπισκόπυ τινὸς πλέοντος ἀπὸ Σικελίας. Def. ὅτε ὁ ἐπίσκοπος προσήνεγκεν ὑπὲρ αὐτῦ τὴν προσφοράν. Alterum inc. Ἦν τις Σύρος μοναχὸς, ὀνόματι Ἰσαάκ. Def. περὶ ἀκριβεςάτης ἀσκήσεως. Haec Excerpta, quae a numero III. huc usque recensuimus, ita brevia sunt, ut unde fuerint desumta, investigare praetermisimus.

XI. pag. ead. Νείλυ μοναχῦ περὶ φιλοσοφίας ἀσκητικόν. *Nili monachi de Philosophia tractatus asceticus.* Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετήδευσαν Ἑλλήνων παῖδες πολλοί. Def. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Exstat inter Opuscula Nili Romanae edit. A. MDCLXXIII. fol. pag. 1. seqq. in LXXV. Capita divisus. In Codice vero notandum ultimas undecim huius Operis paginas manu Sec. XV. fuisse suppletas.

XII. pag. 73. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγ'. *Eiusdem de Oratione Capita CLIII.* Prologus inc. Πυρέττοντά με τῷ φλογμῷ τῶν ἀκαθάρτων παθῶν. Def. καὶ ἑαυτῦ τὸν κράββατον λοιπὸν ἄρας περιπατήσῃ, χάριτι Χριςῦ, ἀμήν. Primum Caput inc. Εἴ τις βέλοιτο εὐῶδες θυμίαμα σκευάσαι, κ. λ. Vltimum est: Ὅταν παριςάμενος εἰς προσευχὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν, & χαρὰν γένῃ, τότε ἀληθῶς εὕρηκας προσευχήν. Legitur ibid. pag. 475. seqq.

XIII. pag. 78. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμηθῆναι τὸν μοναχόν. *S. P. N. Basilii de ascetica disciplina, quomodo oporteat ornari monachum.* Inc. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων. Def. μεθ' ὧν εὑρεθῆναι σπυδάσωμεν, χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. In nupera Operum edit. Paris. A. MDCCXXII. Tom. II. pag. 211.

XIV. pag. 79. *b.* Διάταξις τοῦ ἁγίου Στεφάνυ τοῦ Θηβαίου πᾶσι μοναχοῖς. *Regula sancti Stephani Thebani ad omnes monachos.* Inc. Πρὸ πάντων χρήζομεν τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐν παντὶ ἕτοιμοι ὄντες. Def. & παρὰ Χριςῦ ἔλεος λήψεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Nihil apud Fabricium de hoc Stephano Thebano. Plures autem Stephani apud Caveum, & Oudinum, & quidem Monachi; sed cuiusnam istorum sit haec Regula nondum comperimus.

XV. pag. 81. Sequuntur excerpta nonnulla ex asceticis Basilii Magni, nimirum ex Cap. I. XIX. CXLVI. & CCCVI. Horum initium est: Τὸ μὲν γὰρ σῶμα τὰς φυσικὰς ὁρμὰς ἔλαβεν. Finis: ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τύτων.

XVI. pag. ead. *b.* Accedunt Philosophica quaedam, excerpta, vel ex Symeonis Sethi Opere, cui titulus, Σύνοψις κ) ἀπάνθισμα φυσικῶν τε κ) φιλοσόφων δογμάτων, de quo Fabric. B. G. Tom. X. p. 322. vel ex Michaëlis Pselli *Omnifaria Doctrina*, *&c.* de qua in Allatii Diatriba de Psellis Fabricianae edit. in calce Tom. V. p. 51. Plurima enim, eodem Fabricio teste, ex Psello Sethus decerpsit. Quum autem in recensione Codicis XIX. Plut. VII. singulorum Capitum argumenta protulerimus, utpote diverso ordine disposita, quam legantur in dicto Tom. X. pag. 323. idem quoque in hoc faciendum duximus, quippe qui ab utroque differre videatur. En igitur Capitum argumenta. I. Ἀπὸ ποίου πρώτυ ςοιχείυ ἤρξατο τὸν κόσμον ποιεῖν ὁ Θεός. II. περὶ τάξεως κόσμυ. III. Τίς ἡ αἰτία τῦ τὸν κόσμον ἐγκλιθῆναι. IV. εἰ ἐςί τι ἐκτὸς τοῦ οὐρανοῦ. V. περὶ τῆς τοῦ οὐρανοῦ οὐσίας. VI. τίνα δεξιὰ τοῦ κόσμου, κ) τίνα ἀριςερά. VII. εἰς πόσυς κύκλυς διαιρεῖται ὁ ὐρανός. VIII. τίς ἡ ὐσία τῶν ἀςέρων. IX. ποταπὰ τῶν ἀςέρων τὰ σχήματα. X. περὶ τάξεως ἀςέρων. XI. περὶ τῆς τῶν ἀςέρων φορᾶς, κ) κινήσεως. XII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀςέρες. XIII. περὶ σημείων ἀςέρων, κ) πῶς γίνεται χειμὼν καὶ θέρος. XIV. περὶ ὐσίας ἡλίου. κ) εἰ πολλοί εἰσιν ἥλιοι. XV. περὶ μεγέθυς ἡλίυ, κ) σελήνης, κ) γῆς. XVI. περὶ ἐκλείψεως ἡλίου. XVII. περὶ ἐκλείψεως σελήνης. XVIII. πόσος ἑκάςυ τῶν πλανητῶν ὁ χρόνος τῆς περιόδυ. XIX. πόθεν ἄν τις γνοίη Ἑλληνικαῖς ἀποδείξεσι τὴν τοῦ κόσμυ συντέλειαν. XX. περὶ τῶν ἀςέρων τῶν καλυμένων Διοσκόρων. XXI. εἰ θερμός ἐςι ὁ ἥλιος. XXII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ὐρανῷ πυρίνων φασμάτων. XXIII. περὶ τῶν φαινομένων ἐν τῷ ὐρανῷ χρωμάτων αἱματωδῶν, & χασμάτων. XXIV. περὶ κομήτυ. XXV. περὶ τῦ φαινομένυ ἐν τῷ οὐρανῷ γαλακτοειδοῦς κύκλυ, καὶ λεγομένυ γαλαξίυ. XXVI. περὶ ὑετοῦ, χαλάζης, χιόνος, πάχνης, & δρόσυ. XXVII. περὶ δρόσυ αὖθις κ) πάχνης XXVIII. περὶ τῶν ἐν τῷ ὐρανῷ νουμένων κύκλων. XXIX. τίς ἡ τῶν ἀςέρων ὐσία. XXX. περὶ σχήματος ἀςέρων. XXXI. περὶ τῆς τῶν ἀςέρων φορᾶς. XXXII. πόθεν φωτίζονται οἱ ἀςέρες. XXXIII. περὶ τοῦ, πῶς γίνονται οἱ δ' καιροί. XXXIV. περὶ μεγέθους, & σχήματος ἡλίυ. XXXV. περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως. XXXVI. περὶ ὐσίας, κ) φωτισμοῦ σελήνης, κ) σχήματος. XXXVII. πόσας ὥρας λάμπῃ ἡ σελήνη καθ' ἑκάςην ἑσπέραν.

XVII. pag. 88. Quaedam leguntur prognostica ex terraemotibus deducta, qui prout diversis mensibus, die, vel nocte, contigerint, varia portendere perhibentur. Horum initium deest, unius fortasse paginae iactura: incipiunt enim a mense Maio, cuius prima verba sunt .... οἱ πένητες πλυτήσυσι, κ. λ. desinunt in mense Martio, cuius ultima sunt: κ) πόλεις μεταβληθήσονται, ἀπὸ ταραχῆς εἰς ἀγαθὰ ἐλεύσονται.

XVIII. pag. 89. Περὶ τῦ, πόσαι εἰσὶν αἱ βασιλεῖαι ἐν κόσμῳ. *De eo, quot sint Regna in mundo.* Qui quidem titulus alteri deleto ad marginem suffectus est. Inc. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς σοφοῖς ἱςορικοῖς τε κ) γεωγράφοις εἰς τρία μέρη ἡ οἰκυμένη πᾶσα διῄρηται. Def. καὶ ἐπαρχίαι τοῦ θρόνυ τῆς Κωνςαντινυπόλεως. Est tractatus geographicus incerti auctoris, in quo agitur primo de tribus Ecclesiis, Romana, Alexandrina, & Antiochena, tum de duabus aliis Hierosolymitana, & Constantinopolitana, ac de provinciis earum singulis subiectis.

XIX. pag. 95. *b.* Τοῦ ἁγίυ Ἐπιφανίυ ἐπισκό-

σκόπυ Κωνςαντίας τῆς Κύπρυ εἰς τὸ, περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ϗ ὥρας ὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν ὐρανῶν, ὐδὲ ὁ ὑὸς μόνος, ἑρμηνεία. *Sancti Epiphanii Episcopi Constantiae Cypri in illud „de illa die & hora nullus scit, neque Angeli caelorum, neque filius solus„ Interpretatio*. Inc. Πᾶς τις γινώσκων γινώσκει κατὰ τὴν εἴδησιν. Des. ὔτε κατὰ εἴδησιν, ὔτε κατὰ πρᾶξιν.

XX. pag. ead. Ψῆφος τῶν χρόνων, ἐν οἷς γεγόνασιν αἱ ἁγίαι σύνοδοι. *Calculatio annorum, quibus celebratae sunt sanctae synodi*. Inc. Ἔςι δὲ ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἕως τῆς α' συνόδυ ἔτη τιη'. Des. ἀπὸ ς' ἕως τῆς ζ' ἔτη ρκ'.

XXI. pag. ead. Τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Ἰωάννυ τοῦ Φυρνῆ ἀντιῤῥητικὴ ἀπολογία περὶ τοῦ ἁγίυ πνεύματος. *Monachi D. Ioannis Furne Apologia contradictoria de S. Spiritu*. Inc. Γράψας ἅπερ ἐβύλυ, ϗ διατρανώσας ὡς οἴει, τὴν ἐκ τοῦ πατρὸς, ϗ τοῦ ὑοῦ διττὴν, ϗ ὁμοίαν τοῦ ἁγίυ πνεύματος ἐκπόρευσιν. Des. μεῖζον ἀσυγκρίτως τοῦτο συνάντημα, ϗ κερδαλεώτερον εὑρεθήσεται. Nihil de hoc opusculo dictum comperimus apud Fabricium. Euthymium Zigabenum in concinnanda Panoplia, de qua egimus supra pag. 116. a Ioanne Furno adiutum tradit scriptor Graecus apud Allatium de Consensu utriusque Ecclesiae pag. 643.

XXII. pag. 98. *b*. Νικήτα Βυζαντίυ φιλοσόφυ, ϗ διδασκάλυ κεφάλαια συλλογιςικὰ ἐκ κοινῶν περὶ Θεοῦ ἐννοιῶν, ϗ ἀποδεικτικῶν καὶ διαιρετικῶν μεθόδων, ϗ διαλεκτικῶν ἀφορμῶν, ϗ φυσικῶν ἐπιχειρημάτων τεχνολογηθέντα κατὰ τῶν δυσσεβῶς, ϗ ἀθέως ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς ὀρθοδόξυ τῶν χριςιανῶν πίςεως προςιθέντων, καὶ δοξαζόντων περὶ τοῦ ἁγίυ πνεύματος ϗ ζωαρχικοῦ, καὶ θείυ πνεύματος, τὸ, ἐκ τοῦ πατρὸς ϗ τοῦ ὑοῦ ἐκπορευόμενον· μὴ μέντοιγε ἐκ τοῦ πατρὸς μόνυ, καθὼς ὁ κυριακὸς διδάσκει λόγος, ϗ ἡ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων καθολικὴ ϗ ἀποςολικὴ ἐκκλησία διαῤῥήδην ἀνακηρύττυσα καθομολογεῖ. Κύριε εὐλόγησον. *Nicetae Byzantii Philosophi & Magistri Capita syllogistica ex communibus de Deo notionibus, & demonstrativis & distinctivis methodis, & dialecticis rationibus, & naturalibus argumentis artificiose concinnata contra eos, qui irreligiose & impie in symbolo orthodoxae Christianorum fidei adiungunt & opinantur de Spiritu Sancto, & vivifico & Divino Spiritu, illud „ ex Patre Filioque procedentem „ non autem ex solo Patre, quemadmodum Dominicus sermo docet, & a finibus usque ad fines universalis & Apostolica Ecclesia palam praedicans confitetur. Domine benedic*. Sunt Capita XXV. quibus praecedit Prooemium, cuius initium: Ποικίλη μὲν ϗ πολυσχεδὴς, ὦ φιλευσεβεῖς ἄνδρες, ἡ τοῦ πονηροῦ δαίμονος ἀπάτη. Finis: ϐ εἰς ςηριγμὸν ϗ ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων τροφίμων τῆς ἐκκλησίας. Ἔχει δὲ τὸ πρῶτον κεφάλαιον ὧδε. Primum Caput inc. Εἰ πᾶσι μὲν τοῖς τὰ θεῖα δόγματα ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων. Vltimum des. ὁμοφρονεῖν καλὰ πάντα ϗ πιςεύειν· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Exstat in Veneta Card. Bessarionis Bibliotheca Cod. DXXX. Vid. Catalogum pag. 286.

XXIII. pag. 112. Τοῦ ἁγίυ Μαξίμυ περὶ τοῦ σχήματος τῶν μοναχῶν. *S. Maximi de habitu monachorum*, per interrogationes, & responsiones. Inc. Τί σημαίνει τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κ. λ. Des. τὰ δὲ σάνδαλα τὴν ἀνάβασιν τῇ τῆς σωτηρίας τῆς εἰρήνης ὁδῷ. Est fortasse desumtum ex eius Quaestione LXVII. Operum edit. Paris. A. mdclxxv. T. I. p. 326.

XXIV. pag. ead. *b*. Sequuntur nonnullae eiusdem S. Maximi Quaestiones cum suis responsionibus, nimirum: Πῶς λαθεῖν λέγεται πάσας τὰς ὐρανίυς δυνάμεις ἡ τῦ κυρίυ ἐνανθρώπησις, quae est XLII. l. c. p. 316. Τίνος χάριν μετὰ δέκα ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τοῦ κυρίυ τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐπὶ τὺς ἀποςόλους κατῆλθεν, quae est LXI. ibid. pag. 323. Τί δήποτε ὁ ἀπόςολος Παῦλος Ῥωμαῖον ἑαυτὸν ἀποκαλεῖ, κ. λ. quae unde desumta fuerit nondum comperimus. Horum omnium initium est: Ἐπειδή τινες ἀποροῦσιν. Finis: ὅτι ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

XXV. pag. 113. Νικήτα μονάζοντος, διδασκάλυ ϗ πρεσβυτέρυ, τῦ Στηθάτυ, Λατίνοις περὶ ἀζύμων ϐ νηςείας σαββάτυ, ϗ γάμυ ἱερέων. *Nicetae monachi, magistri & presbyteri, Pectorati, ad Latinos de azymis, & ieiunio sabbati, & nuptiis sacerdotum*. Inc. Περὶ ἀζύμων ϗ νηςείας σαββάτυ, ὦ Λατῖνοι, λέγομεν ἀγαπητικῶς πρὸς ὑμᾶς· Des. ὡς οἴομαι, ὕτως εἰς ἡμᾶς ἀποβήσεσθαι. Prodiit hoc opusculum Latine in editione nova Canisii Tom. III. p. 308. idem, quod habetur Graece in Bibl. Vindob. Cod. CCXLVII. teste Lambecio Commentar. Lib. V. a nostro tamen, saltem quoad initium, valde diversum. In dicta edit. sequitur refutatio Humberti Cardinalis, Apostolicae Sedis Legati, cuius hortatu, ceterorumque Legatorum publice combustum est CPoli, ipsomet Niceta damnante, quum resipuisset.

XXVI. pag. 117. *b*. Ἐκ τῶν ἀντιῤῥητικῶν τοῦ ἁγίυ Κυρίλλυ εἰς τὸ, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται ἐκ τοῦ πατρὸς, ϐ τοῦ ὑοῦ. *Ex contradictoriis Sancti Cyrilli in illud, quod Spiritus S. ex Patre, & Filio procedit*, excerptum brevissimum. Inc. Τὸ ἐκχεῖται ὐχ ὕπαρξιν ὐσιώδη σημαίνει, ἀλλ' ἐνέργειαν. Des. Φυσικὴ τοῦ πνεύματος ὕπαρξις ἐκ μόνυ τοῦ πατρός ἐςι, ϗ ἐκ μό.... reliqua reciso inferiori margine perierunt. Inter hanc, & sequentem paginam quatuor deesse folia, ex numeratione in extremis paginarum oris, & quidem antiquitus adiecta, coniicimus.

XXVII. pag. 118. Quaedam sine titulo, ac principio ob memoratum defectum occurrunt, quorum prima sunt: ὃ ϗ ξύμπαν τῆς ἐκκλησίας τὸ πλήρωμα μεγίςης ἐχ . . ἔργον ποιεῖται τὸν ὄντως Ἰησοῦν δεσποτικῶς ἐγκελεύσασθαι πρὸς μακρὸν ςῆναι τοῦτον ἐπὶ τῆς ἀςρογείτονος ταύτης ἕδρας. Vltima: ϐ ἐπείπερ ὁ δίκαιος γραφικῶς ὡς φοίνιξ ἀνθεῖ, ἡ ἡλικία συ γηράσει καθ' ἑτέραν γραφὴν, ὡς ςέλεχος φοίνικος πολὺν χρόνον βιώσαντος.

XXVIII.

XXVIII. pag. 122. *b*. Legitur Epiſtola, cuius initium: Α'νδρὶ τέτῳ τέχνης ἐπιςήμονι χρωματεργικῆς πολλὴ γένοιτο χάρις· χρόνον τε τοσῦτον μετ' εὐθυγνωμοσύνης ἡμῖν συνδιαγαγόντι. Deſ. κ̀ τῆς ἀκαιρίας ὡς εἰπεῖν κατωρχήσατο. In fine legitur: Η' δὲ ἐπιγραφὴ, Τῷ σεβασμιωτάτῳ ἀδελφῷ, κ̀ προϊςῶτι τῆς ἁγίας μονῆς τῶν Κασέλων, κ̀ ἡμῖν ἀγαπητῷ κυρίῳ Νεκταρίῳ τῷ φιλοσόφῳ. μητροπολίτης Κερκύρας Γεώργιος. Duae eiuſdem Georgii Metropolitae Corcyrae ad Nectarium Praepoſitum Monaſterii Caſulorum adferuntur Latine tantum Epiſtolae Tom. XIII. Concilior. Labbaei edit. Venet. p. 436. ſeq.

XXIX. pag. 123. Κανὼν περὶ τῶν ἀζύμων τῆς ϛ' συνόδε, ἐν ᾗ καὶ Α'γάθων ὁ ἁγιώτατος πάπας Ρ'ώμης, ὧν προσφέρεσιν οἱ Λατῖνοι *Sextae ſynodi, in quâ & Agatho ſanctiſſimus Papa Romae, Canon de Azymis, quae offerunt Latini*. Inc. Μηδεὶς τῶν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι. Deſ. εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIV. peſſimae ſcripturae, quae vetuſtiori, elegantiorique penitus abraſae ſuperinducta eſt. Ex veſtigiis vero nonnullis apparet, Cantica olim Graeca Eccleſiaſtica, rhythmos, ac tractus, qui ad ſacras notas canuntur, fuiſſe exaratos. Conſtat foliis 123.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

MARTYRIA DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet.

Orationes Encomiaſticae diverſorum Patrum, & martyria varia ſanctorum.

COD. XVII. I. pag. 1. INitio mutilus eſt Codex, ac peſſime habitus, eiuſque paginarum dimidia fere pars uſque ad folium 15. male deperiit, novo folio ſuffecto. Quare ex primis duabus Narrationibus, ut apparet de Inventione S. Crucis parum ſupereſt. Primae fragmentum inc.... εὐλογεῖται ξύλον, ἐξ οὗπερ ὁ Α'δὰμ μὴ γευσάμενος πρότερον τῆς ζωῆς τὸν θάνατον ἀντηλλάξατο. Deſ. κ̀ νῶτα δίδωσι βάρβαρος, καὶ φεύγει.... Secundae, quae incidit in ead. pag. 1. *b*. prima verba, quae legi poſſint, ſunt: κ̀ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάςασιν οὐκ ἐκαρτέρησε παυσαμένη, ἀλλὰ πολλῇ σπεδῇ κ̀ διανοίᾳ χρησαμένη, ἔσπευσεν ἄχραντον δῶρον ἐπιδεῖξαι τῷ κόσμῳ, κ. λ. Deſ. ὅσοι δὲ προσκυνοῦσι τὸν ςαυρὸν τῦ Χριςῦ, κ̀ ἐπιτελοῦσι τὴν ἡμέραν τῆς εὑρέσεως τοῦ τιμίε ςαυροῦ τῦ Χριςῦ, τύχωσι τῆς μερίδος τῆς θεοτόκε Μαρίας, ἐλεέμενοι ὑπὸ τῦ δεσπότε ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Parum differt ab iis narrationibus, quae adferuntur a Gretſero Tom. II. de Cruce pag. 417. ſeqq. & pag. 426. ſeqq.

II. pag. 5. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων. *Menſe eodem* (ſcilicet Decembri) *die XXIII. Paſſio SS. decem martyrum*. Inc. Α'λλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλεμένης. Deſ. τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς ἀγαθῶν, χάριτι, κ̀ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίε ἡμῶν, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Graece Ms. in Biblioth. Coislin. pag. 213.

III. pag. 7. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείε, ἀρχιεπισκόπε Καισαρείας Καππαδοκίας, λόγος εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ κυρίε κ̀ Θεῦ, κ̀ σωτῆρος ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςῦ. *Menſe eodem, die XXV. S. P. N. Baſilii, Archiepiſcopi Caeſareae Cappadociae, Sermo in Nativitatem ſecundum carnem Domini, & Dei, & Salvatoris noſtri Ieſu Chriſti*. Inc. Χριςῦ γέννησις, ἡ μὲν οἰκεία. Deſ. ἵνα κ̀ αὐτοὶ μεταμορφωθῶμεν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, χάριτι, κ. λ. Haec Homilia ſaepius G. L. prodiit in Baſilii operibus, & in Pariſ. edit. A. MDCCXXII. Tom. II. p. 595.

IV. pag. 12. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Πρόκλε, ἀρχιεπισκόπε Κωνςαντινεπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τον ἅγιον πρωτομάρτυρα, καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον. *Menſe eodem, die XXVII. S. P. N. Procli, Archiep. CPolitani, Encomium in ſanctum protomartyrem, & archidiaconum Stephanum*. Inc. Ο' μὲν αἰσθητὸς ἥλιος, ὑπὲρ γῆς ἀνατέλλων. Deſ. τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον ἔνδοθεν περιφέρων, Χριςὸν Ι'ησῦν τὸν κύριον· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exſtat hoc Graece & Latine Tom. I. Auctarii Combefiſiani p. 443. & in Proclo Vinc. Riccardi.

V. p. 15. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννε τῦ Δαμασκηνοῦ λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῦ κυρίε ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Io. Damaſceni Oratio in maxime venerandam Nativitatem D. N. I. C. Benedic Pater*. Inc. Ο'πόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ, κ̀ τὰ τῶν σωμάτων ςοιχεῖα. Deſ. ὅτι τὸ ξένον ἐδόξασεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Fabric. T. IX. p. 86. hanc Homiliam adſcribit Ioanni Epiſc. Euboeae. Ac revera Graeculus quidam haec in calce pag. 15. adnotavit: Οὗτος ὁ λόγος οὐκ ἔςιν Ι'ωάννε τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀλλὰ ἄλλε τινὸς χονδροῦ ἀνθρώπου, κ̀ ἀμαθοῦς.

VI. pag. 23. Μὴν Ι'αννεάριος εἰς τὴν πρώτην. Α'μφιλοχίε ἐπισκόπε Ι'κονίε εἰς τὸν βίον, κ̀ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίε πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. *Menſis Ianuarius, die prima. Amphilochii Epiſcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Baſilii Archiep. Caeſareae Cappadociae*. Inc. Α'γαπητοὶ, οὐκ ἦν ἀπεικὸς εὐγνώμονας. Deſ. τὰς συγγραφείσας ὑπ' αὐτοῦ βίβλους, εἰς δόξαν, κ̀ ἔπαινον τοῦ κυρίε, κ. λ. Exſtat Latine ex Combefiſii verſione cum notis Franc. Baërtii Tom. II. Act. SS. Iunii p. 936. G. L. in Amphilochio Combefiſii a pag. 155. ad 225. ubi duodecim circiter verſus longior. Integrius Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 366. Vid. eumdem pag. 382.

VII. pag. 39. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Υ'πόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Σίλβεςρον πάπαν Ρ'ώμης τῆς πρε-

πρεσβυτέρας. *Mense eodem, die II. Commentarius in S. Silvestrum Papam veteris Romae.* Inc. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλυ. Des. ἐργασάμενος δαιμόνων τὴν ὀφρῦν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Graece ex Ms. Mediceo, & Mazarino cum versione & notis edidit Combesisius Paris. MDCLIX. 8. in lectis Christi martyrum triumphis.

VIII. pag. 55. Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Γόρδιον. *Mense eodem, die III. S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae, Encomium in S. martyrem Gordium.* Inc. Νόμος ἐςὶ φύσεως. Des. ϗ παρὰ τῷ δικαίῳ κριτῇ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter Basilii Opera edit. Paris. MDCCXXII. Tom. II. p. 141.

IX. pag. 59. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Βίος καὶ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Παύλυ τῦ Θηβαίυ. *Mense eodem, die IV. Vita, & conversatio S. P. N. Paulli Thebaei.* Inc. Καὶ ζωγράφοις τῶν ἀρχετύπων ἐκεῖνα. Des. ϗ τῆς μερίδος κοινωνὲς· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Hanc vitam a Metaphraste scriptam Graece habuit Rosweidus. Vid. Gudii Epistolas p. 278. Ms. Lambec. Lib. VIII. pag. 340. ubi prologus, & caput I. Auctor non diu post se vixisse testatur.

X. p. 66. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας τῦ μεγάλυ, λόγος προτρεπτικὸς εἰς τὸ βάπτισμα. *Mense eodem, die V. S. P. N. Basilii, Archiep. Caesareae Cappadociae Magni, Oratio exhortatoria ad Baptismum.* Inc. Ο῾ μὲν σοφὸς Σολομών. Des. κατὰ τὴν δωρεὰν τῦ Χριςῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. edit. Tom. II. pag. 113.

XI. pag. 72. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ι᾿ωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινουπόλεως τοῦ Χρυσοςόμυ, λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων φώτων. *Mense eodem, die VI. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi, Oratio in festum SS. Luminum.* Inc. Η῾ πηγὴ τῶν εὐαγγελικῶν διδαγμάτων. Des. ἐπιφανέντα δεσπότην Χριςόν· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Exstat in nupera edit. Paris. T. II. p. 809. inter spuria.

XII. pag. 74. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρυ τῦ Δαφνοπάτου ὑπόμνημα εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τῦ τιμίυ προδρόμυ, ϗ Βαπτιςῦ Ι᾿ωάννυ. *Mense eodem, die VII. S. P. N. Theodori Daphnopati commentarius in translationem pretiosae manus venerabilis Praecursoris Io. Baptistae.* Inc. Ι᾿δὲ ϗ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τῦ Χριςῦ ἐπεδήμησε πρόδρομος. Des. ἐπιβραβεύονται πίςεως, ἐν Χριςῷ Ι᾿ησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. Legitur Latine, sine auctoris nomine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 211. & Bolland. Tom. IV. Iunii p. 739.

XIII. pag. 79. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τῦ ἁγίυ μεγαλομάρτυρος Πολυεύκτυ. *Mense eodem, die IX. Martyrium sancti magni martyris Polyeucti.* Inc. Εἴπερ τις ἄλλη καλλίςη τῶν διηγήσεων. Des. τῆς μιᾶς θεότητός τε καὶ βασιλείας, ᾗ πρέπει τιμὴ, δόξα, κ. λ. Ms. Lambec. Lib. IV. pag. 62. VIII. p. 336. Latine apud Bolland. ad XIII. Februarii.

XIV. pag. 82. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος ϗ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίυ τοῦ κοινοβιάρχου. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodosii Coenobiarchae.* Inc. Η῞διςον μὲν ἔαρ ἐν ὥραις, κάλλιςος δὲ ἐν ἄςρασιν ἥλιος. Des. ἀλλ' ὡς πλῦτος μᾶλλον ϗ θησαυρὸς τοῖς φιλοθέοις ταμιευόμενος, εἰς δόξαν τῦ κυρίυ, κ. λ. Latine est apud Bolland. sub dicta die.

XV. pag. 105. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ι᾿ωάννυ τῦ διὰ Χριςὸν πτωχοῦ. *Mense eodem, die XV. Vita, & conversatio S. P. N. Ioannis propter Christum pauperis.* Inc. Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων ςοργή. Des. ἵν' ἔχῃ τι καὶ τὸ δένδρον ἀκόλουθον τῷ καρπῷ, εἰς δόξαν τῦ Θεοῦ, κ. λ. Latine ex Graeco Codice Vaticano apud Bollandum XV. Ianuar. Confer Tillemontium Tom. XVI. pag. 57. seq.

XVI. pag. 112. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Υ῾πόμνημα εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίυ καὶ κορυφαίυ τῶν ἀποςόλων Πέτρου. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XVI. Commentarius in adorationem venerabilis catenae, sancti & Apostolorum principis Petri. Benedic Pater.* Inc. Ο῞σοι τῷ τῦ κορυφαίυ τῶν ἀποςόλων θείῳ ἔρωτι γενόμενοι κάτοχοι. Des. ὃν διὰ πάντων ἐδόξασάς τε καὶ ἐμεγάλυνας· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα τιμὴ, ϗ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ. Auctoris incerti. Latine sub Chrysostomi nomine apud Surium 1. Aug.

XVII. p. 121. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Α᾿ντωνίυ τοῦ μεγάλυ, συγγραφεὶς, καὶ ἀποςαλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχὺς, παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Α᾿θανασίυ ἀρχιεπισκόπυ Α᾿λεξανδρείας τῦ μεγάλυ. *Mense eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii magni, scripta, & missa ad monachos, qui peregre sunt, a S. P. N. Athanasio magno, Archiep. Alexandriae.* Inc. Α᾿γαθὴν ἅμιλλαν ἀνεςήσασθε. Des. τῶν χριςιανῶν πίςις ἀνακηρύττεται, ϗ δοξάζεται παρὰ πάντων, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Inter Athanasii Opera edit. Paris. MDCXCVIII. T. I. p. 793. in fine tamen diversa. Vide Tillemont. T. VII. Memor. pag. 101. seq & Fabric. B. G. Lib. V. Cap. 2. T. V. p. 302.

XVIII. pag. 148. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιη'. Βίος ϗ πολιτεία τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Α᾿θανασίυ ἀρχιεπισκόπυ Α᾿λεξανδρείας τῦ μεγάλυ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XVIII. Vita & conversatio S. P. N. Athanasii magni, Archiep. Alexandrini. Benedic Pater.* Inc. Πολλοὶ μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ὑπομνήματα. Des αὐτὸν ἀμείψηται, ὧν γένοιτο καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. G. L. in prolegomenis eius Operum edit. cit. p. 106.

XIX. pag 164. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Βίος ϗ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίυ. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XX. Vita & conversatio S. P. N. Euthymii. Benedic Pater.* Inc. Καὶ παντὸς μὲν ἄλλυ πράγματος.

 Des.

Des. τῆς μιᾶς ϗ ἀχωρίστου Τριάδος, ᾗ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Surium xx. Ianuar. G. L. in Cotelerii Monumentis Ecclesiae Graecae Tom. II. p. 200.

XX. pag. 202. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Τιμόθεον. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXII. Commentarius in S. Apostolum Timotheum. Benedic Pater.* Inc. Τιμόθεον τὸν μέγαν ἤνεγκε μὲν ἡ Λυκαόνων, κ. λ. Des. εἰς σωτηρίαν ψυχῶν, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου, κ. λ. Latine apud Surium xxii. & Bolland. xxiv. Ian.

XXI. p. 205. *b.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου. *Eadem die. Martyrium sacrosancti martyris Anastasii Persae.* Inc. Τῆς μεγάλης πόλεως Ἱεροσολύμων ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἁλούσης. Des. ὑποχωρήσαντα εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Latine apud Surium xxii. Ianuar.

XXII. p. 217. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κγ'. Βίος ϗ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος, ἐπισκόπου Ἀγκύρας. *Mense eodem, die XXIII. Vita & passio sacrosancti martyris Clementis, Episcopi Ancyrani.* Inc. Μετὰ διακοσιοστὸν ϗ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς οὐρανοὺς ἀναλήψεως. Des. σὺν ἐκείνῳ μετάσχωμεν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, κ. λ. Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian.

XXIII. p. 239. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Βίος ϗ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXIV. Vita & conversatio S. matris nostrae Xenae* (quae antea *Eusebia* vocabatur) *Benedic Pater.* Inc. Ὁ καινὸς ϗ ξένος τῆς θαυμασίας ἀληθῶς Ξένης βίος. Des. ϗ πάντων ἀγαθῶν χορηγοὶ, εἰς δόξαν πατρὸς, υἱοῦ, ϗ ἁγίου πνεύματος. Latine apud Surium xxv. Ianuarii.

XXIV. pag. 245. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου, συγγραφεὶς παρὰ Γρηγορίου μαθητοῦ αὐτοῦ. *Mense eodem, die XXV. Vita S. P. N. Gregorii Archiep. CPolitani Theologi, scripta a Gregorio eius discipulo.* Inc. Συγκαλεῖ μὲν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ. Des. ϗ Θεῷ φίλον εἶναι λέγουσα τὸ κατὰ δύναμιν. Auctor Gregorius presbyter, Nazianzeni, ut in Codice notatur, discipulus. Latine ex Billii versione apud Surium ix. Maii. G. & L. ex eiusdem Billii versione praemittitur G. L. Nazianzeni Operibus.

XXV. pag. 259. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κϛ'. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ξενοφῶντος, ϗ τῶν τέκνων αὐτοῦ, Ἀρκαδίου, ϗ Ἰωάννου. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXVI. Vita & conversatio S. P. N. Xenophontis, & filiorum eius, Arcadii, & Ioannis. Benedic Pater.* Inc. Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ μέν. Des. μέτοχοι τῶν μενόντων αὐτὸν ἀγαθῶν ἐσόμεθα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Memorat hanc vitam Fabric. loc. cit. T. IX. p. 152. & Metaphrastae adiudicat. Latine apud Bolland. dicta die.

XXVI. pag. 269. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. Εὐλόγησον πάτερ. *Mense eodem, die XXVII. Sermo in translationem reliquiarum S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi. Benedic Pater.* Inc. Ἀλλὰ πῶς ἄν τις αἰτίας. Des. ἅμα ϗ μουσικῶς ᾄδουσα, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Auctore forte Symeone Metaphraste. Vide Fabricium loco mox citato pag. 66.

XXVII. pag. 274. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Διήγησις διαλαμβάνουσα τὰ περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου· ϗ ὅπως ὁ μέγας οὗτος ὄλβος τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων τεθησαύρισται. *Eadem die. Narratio de reditu venerandarum reliquiarum S. P N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi, & quomodo magnus hic thesaurus in Imperatrice civitatum conditus est.* Inc. Ἧκεν ἡμῖν ἡ λαμπρά. Des. ϗ τῶν ἐν ἐπαγγελίαις ἀγαθῶν ἀπολαύσαιμεν, χάριτι, κ. λ. Auctor incertus. Vid. Fabricium l. c. p. 67.

XXVIII. pag. 282. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος ϗ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio S. P. N. Ephraem Syri.* Inc. Ἐφραὶμ ὁ θαυμάσιος. Des. τοὺς τοιούτους λαμπρότητα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Surium 1 Febr. & G. L. Tom. I. eius Operum edit. Rom. MDCCXXXII. p. 20.

XXIX. p. 287. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μητροπολίτου Εὐχαΐτων, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους πατέρας ἡμῶν καὶ οἰκουμενικοὺς διδασκάλους, Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, ϗ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. *Mense eodem, die XXX. S. P. N. Ioannis Metropolitae Euchaitorum, Encomium in SS. PP. NN. & oecumenicos Doctores, Basilium Magnum, Gregorium Theologum, & Ioannem Chrysostomum,* Inc. Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς, Des. ὑπὲρ ἧς πᾶς λόγος, ϗ σπούδασμα· ὅτι αὐτῇ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Tamquam ineditum Fabric. memorat loc. cit. pag. 62. Habetur etiam in Bibliotheca Coisliniana pag. 418. ubi Montfauconius animadvertit, nullibi se illius mentionem factam reperisse. Fabric. tamen Tom. VII. B. G. pag. 558. ait fuisse manuscriptum hunc Sermonem apud Savilium; quamquam illum typis dare operae pretium minime putaverit.

XXX. pag. 295. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀββάδων, Κύρου, ϗ Ἰωάννου. *Mense eodem, die XXXI. Martyrium SS. & Thaumaturgorum Abbatum, Cyri, & Ioannis.* Inc. Κῦρος ὁ περιφανὴς τῶν μαρτύρων ἀστήρ. Des. μάρτυσί τε τοῖς ἐκείνου ϗ ὑπουργοῖς, χάριτι, κ. λ. Haec vita a pag. 299. usque ad pag. 302. alia manu recentiori exarata fuit, Subscribitur ἔτους ϛϡμγ'. *anni* 6943. (Chr. MCCCCXXXV.) quo anno nimirum dictae paginae suppletae sunt. Legitur autem Latine apud Bolland. dicta die Tom. II. Ian. p. 1084.

XXXI.

XXXI. pag. 303. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου, ϗ Θεοῦ, ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Gregorii Epiſcopi Nyſſeni Sermo in Occurſum Domini, & Dei, & Salvatoris noſtri Ieſu Chriſti. Benedic Pater.* Inc. Εἶχε μὲν ἡ τῶν γενεθλίων πανήγυρις, σάρκωσίν τε τοῦ ἐμοῦ δεσπότου καὶ κάθοδον, ϗ Θεοῦ τὴν ἄφραστον κένωσιν· περὶ ὧν καὶ τὰ εἰκότα συνεωρτάσαμεν, γένος ἅπαν, καὶ ἡλικία πᾶσα, κοινὴν τὴν εὐφροσύνην στησάμενοι· νυνὶ δὲ ἄλλη τοῦ σωτῆρος πανήγυρις, καὶ ἄλλο τὸ ἐπὶ ταύτης μυστήριον· ὅθεν ϗ εὐθὺς ὑφ' ἡδονῆς αὐτός τε γίνομαι ὅλος, ϗ τὸν λόγον ἔχω σκιρτῶντα, ϗ ἐναλλόμενοι, κ. λ. Deſ. ϗ λαμπρῶς ἀγαλλιασθῆναι, λαμπρότητα Θεοῦ ϗ ἰδόντας, ϗ παθόντας τὴν ἄφραστον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Hunc Sermonem inter Gregorii Nyſſeni Opera reperire nondum nobis contigit, qui enim ibi legitur, diverſus admodum eſt ab eo [1], cuius notitiam damus. A Ludovico Thomaſſino de Feſtis Lib. II. Cap. XI. pro ſuppoſititiis habentur omnes illi εἰς τὴν ὑπαπαντὴν Sermones, qui ſub nominibus antiquiorum Patrum feruntur, Methodii, Cyrilli Hieroſol. Nazianzeni, Nyſſeni, Ambroſii, Chryſoſtomi, & Fulgentii, quum feſtum illud conſtet celebrari coepiſſe in Eccleſia anno XV. Iuſtiniani Imperatoris.

XXXII. pag. 309. *b.* Titulus inſequens mutilata charta, alia manu ſuppletus. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *S. P. N. Cyrilli Archiep. Hieroſolymitani Sermo in Occurſum Domini Noſtri Ieſu Chriſti. Benedic Pater.* Inc. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών. Deſ. ὅπως ϗ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐντὸς γενώμεθα, χάριτι ϗ οἰκτιρμοῖς, κ. λ. In aliis Codicibus tribuitur Cyrillo Alex. Vid. Lambec. Lib. IV. pag. 134. VIII. 174. Latine legitur apud Surium 11. Febr. G. L. cum Sifanii verſione in Auctar. Ducaeano Tom. II. pag. 849. & in Cyrillo Hieroſol. edit. Thomae Milles p. 318. Haec Homilia in noſtro Codice diverſa manu eſt exarata.

XXXIII. pag. 313. Μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὴν ϛ'. Τοῦ μακαριωτάτου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου λόγος εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ κυρίου, ϗ Θεοῦ, ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. *Menſe Auguſto, die VI. Beatiſſimi Ephraem Syri Sermo in Transfigurationem Domini, & Dei & Salvatoris noſtri Ieſu Chriſti. Benedic Pater.* Inc. Ἐκ τῆς χώρας θέρους χαρμονή. Deſ. ἓν ἐστι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς τὸ ἄδηλον, ϗ ἓν ἐστι τὸ πρόσωπον τοῦ υἱοῦ τὸ δεδοξασμένον ϗ σεσαρκωμένον, καὶ ἓν ἐστι τὸ πρόσωπον τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου· ϗ μία ἐστὶν ἡ φύσις τῆς ἁγίας τριάδος τῆς δεδοξασμένης, ϗ μίαν δόξαν ἀναφέρει ἰσότιμον ἡ καθολικὴ ϗ ἀποστολικὴ ἐκκλησία τῷ πατρὶ, ϗ τῷ υἱῷ, ϗ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν, κ. λ. Exſtat in edit. G. L. Romana Tom. II. pag. 41. ſeqq. ſed ut ex fine, quem attulimus, conſtat, valde diverſa.

XXXIV. pag. 317. Ἰουνίου κδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ τιμίου προφήτου, προδρόμου ϗ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Iunii die XXIV. S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chryſoſtomi Sermo in nativitatem venerabilis prophetae, praecurſoris, & Baptiſtae Ioannis.* Inc. Εὔκαιρος ἡμέρα, αἰσία ἑορτή. Deſ. καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. Chryſoſt. edit. Tom. X. p. 812. inter ſpuria.

XXXV. pag. 322. Μηνὶ Ἰουλίῳ εἰς τὴν β'. Διήγησις ὁ παρὼν λόγος, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον, ϗ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐφανερώθη ἡ τιμία ἐσθὴς τῆς θεοτόκου, ἡ ἀποκειμένη ἐν τῇ σεβασμίᾳ σορῷ τοῦ ἐν Βλαχερναῖς θείου ναοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἔνδον τοῦ ἁγίου βήματος. *Menſe Iulio, die II. Enarratio eſt praeſens Sermo, declarans locum, modum, & tempus, quo manifeſtata eſt venerabilis veſtis Deiparae, recondita in veneranda arca divini templi in Blachernis in ſacrati altaris ſacra menſa.* Inc. Θεῖά τινα ϗ μεγάλα μυστήρια. Deſ. παῤῥησίαν ἔχουσα πρὸς τὸν ἐκ σοῦ σαρκωθέντα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Eſt Georgii Metropolitae Nicomedienſis. A Poſſevino vero tribuitur Theodoro presbytero, & Syncello magnae Eccleſiae. G. L. Tom. II. Auctarii Novi Combefiſ. pag. 751. videndus autem pag. 785. Habetur etiam in Codice Taurin. Bibl. LXX. Catal. pag. 166.

XXXVI. pag. 331. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου ὁμολογητοῦ πρόλογος τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ περὶ ἀγάπης. *S. P. N. Maximi Confeſſoris Prologus Capitum ipſius de Caritate.* Inc. Ἰδοὺ τὸ πρὸς τῷ περὶ ἀσκητικοῦ βίου λόγῳ. Deſ. ἀναφανήσεται. Prima Centuria pag. ead. inc. Ἀγάπη μέν ἐστι. Deſ. Γρηγόριος ϗ Διονύσιος. Secunda Centuria pag. 336. inc. Ὁ γνησίως τὸν Θεὸν ἀγαπῶν. Deſ. ϗ ὡς δεῖ προσεύχεσθαι. Tertia Centuria p. 343. *b.* inc. Ἡ μὲν εὔλογος τῶν νοημάτων. Deſ. καὶ διὰ τοῦτο μείζων πάντων ἡ ἀγάπη. Quarta Centuria pag. 348. *b.* inc. Πρῶτον μὲν θαυμάζει ὁ νοῦς. Deſ. ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exſtant in Maximo Combefiſii Tom. I. pag. 394. ſeqq.

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XIV. Conſtat foliis ſcriptis 353.

ΝΕΙΛΟΣ Ο ΜΟΝΑΧΟΣ.

NILVS MONACHVS.

I. pag. 1. QVum initio Codicis folia quatuor vacua ſupereſſent, recentior Graecus, aut exercitationis, aut animi gratia nonnullos verſus iambos in iis deſcripſit. Primo itaque leguntur Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου στίχοι ἴαμβοι κατὰ ἀλφάβητον, ἕκαστος ἔχων τελείαν παραίνεσιν. *S. P. N. Gregorii Theologi verſus iambi ordine alphabetico, unuſquiſque perfectam admonitionem continens.* Inc. Ἀρχὴν COD. XVIII.

(1) Metaphraſtae interpolatoris veſtigia in hac Homilia notant viri docti.

χὴν ἁπάντων. Des. καὶ σωθήσεται. Exstant Tom. II. edit. Bill. pag. 186.

II. pag. ead. Ἕτεροι στίχοι κατὰ ἀλφάβητον παραινετικοὶ εἰς νέυς. *Alii versus ordine alphabetico adhortatorii ad iuvenes*. Primus est: Ἄκυσον, ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβυλίας. Vltimus: Ὡς ἂν δὲ αὐτῶν κ̕ τύχῃς σωτηρίας. Sunt, ut ex Cod. IX. Plut. XI. §. XVII. eruitur, Ignatii Diaconi CPolitani.

III. pag. 2. Τῦ μακαριωτάτυ Ἰωάννυ μοναχῦ τῦ Μαυρόποδος παράκλησις ἅμα κ̕ ἐξομολόγησις εἰς τὸν φύλακα τῆς ἡμετέρας ζωῆς ἅγιον ἄγγελον διὰ στίχων ἰάμβων. *Beatissimi Ioannis monachi Mauropodis invocatio simul & confessio in custodem vitae nostrae sanctum Angelum versibus iambicis*. Inc. Τὴν τῦ συνειδότος μὲν ἄκραν αἰσχύνην. Des. Ἐν ἡμέρᾳ μοι συνδιάγων ἀπάσῃ. Sed hisce versibus excipiendis quum praedictae quatuor paginae non suffecissent, potior ipsorum pars in inferiori sequentium paginarum margine fuit exarata. Licet autem in titulo allato vox illa Μαυρόποδος aegre intelligatur, tamen quum ex Fabricio B. G. Lib. V. Cap. 16. Tom. VII. pag. 719. constet, hunc Ioannem monachum, varia Carmina iambica in praecipuorum festorum Patrumque pictas in tabulis imagines & historias, ac de aliis varii generis argumentis conscripsisse, coniicere posse videmur, etiam hos in Angelum Custodem iambicos versus huic esse adiudicandos. Sunt autem numero CCCCLVI.

IV. pag. 5. Post indicem eorum, quae in hoc Volumine continentur, quem tertia exhibet pagina, & quidem ab eodem Codicis scriptore digestum, primum Nili opus ita inscribitur: Περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίας, κ̕ οἵυς δεῖ εἶναι τὺς ταύτῃ προσερχομένυς· κ̕ ὅτι πρὸ τῆς τελείας ἐν τῇ ἀρετῇ ἕξεως ἐπικίνδυνον τὴν ἑτέρων ἀναδέχεσθαι προστασίαν. Λόγος α'. *De Philosophia secundum Christum, & quales oporteat esse eos, qui ad eam accedunt; & quod ante perfectum in virtute habitum periculosum sit aliorum suscipere gubernationem*. *Sermo I*. Inc. Φιλοσοφεῖν μὲν ἐπετήδευσαν κ̕ Ἑλλήνων πολλοὶ, κ. λ. Des. ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῶν βεβιωμένων τῆς ἀληθείας ἡ ἀμοιβὴ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Exstat in Opusculorum Nili edit. Rom. typis Barberinis A. MDCLXXIII. cum versione, ac notis Iosephi Mariae Suaresii, a pag. 1. ad pag. 84. ubi tamen in fine quinque versus longior est; totusque Tractatus, qui in Codice continenter est exaratus, in Capita LXXV. distributus legitur. Animadvertendum initio huius Opusculi duos iambos fuisse manu item recentiori in laudem Auctoris adiectos, nimirum: Τοῦ Μυτυληναίου.

Αἴγυπτον ἄρδει Νεῖλος, ἀλλὰ τὴν κτίσιν
Λόγοις κατάρδει καὶ θανὼν Νεῖλος μέγας.
Nilus Canopum, maior hic fonte ingeni
Orbem universum & mortuus Nilus rigat.

Desumta autem haec sunt Carmina ex Graecorum Menologio die XII. Nov. Habes hoc opus etiam in Cod. XVI. huius Plutei §. XI.

V. pag. 47. *b*. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νείλυ περὶ τῶν ὀκτὼ τῆς πονηρίας πνευμάτων. Λόγος β'. *S. P. N. Nili de octo malitiae spiritibus*. *Sermo II*. Inc. Ἀρχὴ καρποφορίας. Des. ἐμφαιδρύνεται ταπείνωσις ἀνδρός. Ibid. a pag. 456. ad pag. 474. ubi in Capita XVIII. est divisus.

VI. pag. 56. Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγ'. Λόγος γ'. *Eiusdem de oratione Capita CLIII*. *Sermo III*. Praecedit Praefatio, cuius initium: Πυρέττοντά με. Finis: τῶν αἰώνων, ἀμήν. Primum Caput inc. Εἴ τις βύλοιτο. Vltimum des. εὕρηκας προσευχήν. Ibid. a pag. 475. ad pag. 511. Habes etiam in dicto Cod. §. XII.

VII. pag. 67. Πρὸς νεωτέρους μοναχὺς διδασκαλία. *Ad iuniores monachos instructio*. Inc. Δεῖ τὸν νέον. Des. ἐν αἰωνίαις δωρεαῖς. Exstat inter eiusdem Epistolas Lib. III. N. CCCIII. pag. 446. edit. item Rom. typis Barberinis A. MDCLXVIII. cum versione Leonis Allatii.

VIII. pag. ead. *b*. Παραίνεσις πρὸς μοναχύς. Λόγος δ'. *Admonitio ad monachos*. *Sermo IV*. Inc. Ἀκρασίαν βρωμάτων. Des. συνεσθίειν καλόν. In cit. Suaresii Nilo pag. 553.

IX. pag. 69. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ λογισμῶν κεφάλαια κγ'. Λόγος ε'. *Eiusdem de cogitationibus Capita XXIII*. *Sermo V*. Primum inc. Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων. Loc. cit. p. 512. Vltimum des. ὁ νῦν ἀστεροειδῆ ὄψει ἐν προσευχῇ. Quae quidem verba reperies paullo post initium Cap. XXIV. ibidem pag. 537. Ibi enim hoc Opusculum multo est longius, & ad Caput usque XXVII. protrahitur. Noster vero Codex tum capitum divisione, tum nonnullorum etiam transpositione ab edito valde discrepat.

X. pag. 81. *b*. Τῦ αὐτοῦ λόγος, ὅτι διαφέρυσι τῶν ἐν πόλεσιν ἀσκυμένων οἱ ἐν ἐρήμοις ἡσυχάζοντες, κἂν πολλοῖς τῶν ἀπείρων τὸ ἐναντίον δοκῇ. Λόγος ς'. *Eiusdem Sermo, quod iis, qui exercentur in urbibus, praestantiores sint quiescentes in eremis, etsi multis inexpertis contrarium videatur*. *Sermo VI*. Inc. Τέχνης μὲν ἀπάτης τὰ τεχνητὰ κρίνοντες ἄπειροι. Des. κ̕ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ζωὴν τὴν αἰώνιον διὰ τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. a pag. 377. ad pag. 407.

XI. pag. 96. *b*. Τῦ αὐτοῦ πρὸς μονάζοντα παραινέσεις ἐν κεφαλαίοις τρισὶ κ̕ πεντήκοντα. Λόγος ζ'. *Eiusdem ad monachum admonitiones in Capitibus LIII*. *Sermo VII*. Primum Caput inc. Κἂν μηδεὶς διώκῃ σε τύραννος Ἕλλην, κ. λ. quod est initium Epistolae inter Possinianas XLI. & inter Allatianas LXXI. Lib. III. Vltimum inc. Τόλμησον προσελθεῖν μετὰ κλαυθμοῦ, κ. λ. Des. μὴ ἰσχύει θεραπεῦσαι Χριστὸς φιλανθρωποτάτως· αὐτῷ δόξα τῷ Θεῷ, ἀμήν. Quae est Epistola CCCXXVII. inter Allatianas Lib. III. pag. 453. Confer Suaresium ad Nili Opuscula a pag. 628. usque ad pag. 633. singula Capita ex illis LIII. per Possini & Allatii collectiones dispersa indicantem.

XII. pag. 104. Τῦ αὐτοῦ κεφάλαια διάφορα ἑβ-

ἑβδομήκοντα πέντε. Λόγος η'. *Eiusdem Capita diversa LXXV. Sermo VIII.* Primum Caput inc. Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον. Vltimum inc. Τὰς δωρεὰς τοῦ ἁγίου πνεύματος τὰς ἐπουρανίους οὐδεὶς καταξιοῦται λαβεῖν, κ. λ. Desʃ. τοῦ δεσπότου Χριστοῦ βοηθοῦντος αὐτῷ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Exstant G. L. in Bibliotheca Patrum Parisʃ. A. MDCXXIV. Tom. II. pag. 1168. a numero XXV. usque ad XCVIII. inclusive: prima enim viginti quatuor Capita habentur infra §. XXI. Vltimum vero Caput, cuius initium, ac finem propterea dedimus, in dicta editione desideratur: habes tamen editum, & quidem paullo longius a Suaresio in suis ad Nili Opuscula scholiis p. 615.

XIII. p. 106. *b.* Τοῦ αὐτοῦ γνῶμαι ἀπάγουσαι τῶν φθαρτῶν, καὶ κολλῶσαι τοῖς ἀφθάρτοις τὸν ἄνθρωπον. Λόγος θ'. *Eiusdem sententiae abducentes hominem a corruptibilibus, & incorruptibilibus unientes. Sermo IX.* Sunt sententiae XCIV. quarum prima inc. Ὁδὸς εἰς ἀρετὴν ἡ τοῦ βίου φυγή. Vltima des. τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. In Suaresii Nilo a pag. 557. ad p. 564. ubi haec ultima est IIC. progrediuntur autem usque ad numerum CXXXV.

XIV. p. 110. Τοῦ αὐτοῦ σκέμματα. Λόγος ι'. *Eiusdem considerationes. Sermo X.* Inc. Εἴ τις βούλοιτο ἰδεῖν τὴν τοῦ νοῦ κατάστασιν. Des. ἢ ἐκ θυμοῦ, ἢ ἐκ λύπης δεσμοῦσι τὸν νοῦν. Sunt Capita XIII. quae non apparent in Diatriba Allatii de Nilis apud Fabric. Bibl. Graec. in fine Tom. V. pag. 37. seq.

XV. pag. 111. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαί. *Eiusdem Epistolae.* In margine vero Λόγος ια'. *Sermo XI.* Sunt autem Epistolae CCCL. quarum prima inscribitur Θαυμασίῳ μοναχῷ, *Thaumasio monacho.* Inc. Τί δὲ προσεδόκησας. Des. ἑαυτοὺς κατεπείξομεν. Μὴ οὖν ὡς ἔτυχε καὶ ἀβασανίστως μετατιθῶμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τόπων εἰς ἄλλους τόπους· μᾶλλον δὲ στήκωμεν μεθ' ὑπομονῆς προσευχόμενοι, καθάπερ Μωϋσῆς ἔλεγε τῷ Ἰσραὴλ, στήκετε, θαρσεῖτε, μὴ φοβεῖσθε, καὶ ὄψεσθε τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ βοήθειαν, ἣν ποιήσει ἡμῖν. Quae, ut unusquisque videt, longior aliquanto est in Codice, quam in editione Romana cit. ubi est Epistola XXXIII. Lib. III. loc. cit. pag. 307. Vltima, nempe CCCL. des. σεαυτὸν δὲ περικεκαλυμμένως τῇ ἀσιτίᾳ καὶ τῇ δίψῃ περίφραξον. Quae est in edit. Epistola VI. Libri IV. pag. 466. In fine: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου. *Finis Epistolarum S. P. N. Nili.* Alia tamen eiusdem Epistola sequitur Ἀφθονίῳ ἡγουμένῳ, *Aphthonio Abbati*, cuius initium, Εἰρήκασί τινες, κ. λ. & est CCXLI. Lib. III. loc. cit. pag. 411. Editae etiam sunt cum versione & notis Petri Possini Paris. MDCLVII. 4. quas idem Petrus ex hac Biblioth. eruit, nuncupavitque Eminentissimo Principi Francisco Barberino.

XVI. pag. 206. Τοῦ αὐτοῦ λόγος πρὸς Εὐλόγιον μοναχόν. Λόγος ιβ'. *Eiusdem Sermo ad Eulogium monachum. Sermo XII.* Inc. Οἱ τὸν οὐράνιον χῶρον. Des. καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς προσκυνητῆς, καὶ ὁμοουσίου τριάδος, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. In Suaresii Nilo pag. 408. ubi dividitur in Capita XXXIV.

XVII. pag. 227. Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερος πρὸς τὸν αὐτόν. *Eiusdem Tractatus alter ad eumdem.* Inc. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγοῦμαι καὶ τὰς ἀντιζύγους τῶν ἀρετῶν κακίας. Des. Χριστὸς δὲ ἡμῶν ἔσω ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ θελήματος αὐτοῦ εὔοδος· αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 451. in Capita tributus IV.

XVIII. pag. 229. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Μάγναν τὴν διάκονον Ἀγκύρας περὶ ἀκτημοσύνης. *Eiusdem ad Magnam Diaconissam Ancyrae de voluntaria paupertate.* Inc. Πρώην μὲν πρὸς τοὺς ἀμελέστερον μετιόντας. Des. τῆς βασιλείας ἀπόλαυσις, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. a pag. 233. ad pag. 320. ubi Capita sunt LXVII.

XIX. pag. 273. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ξβ'. *Eiusdem Capita LXII.* quorum primum inc. Ὁ Χριστὸς ᾗ μέν ἐστι Χριστὸς, κ. λ. Vltimum des. τὰ δὲ τρία καθαρὰ, ἀνείδεα δὲ εἰκοσιοκτώ· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν πρέπει δόξα, κ. λ. Ne ista quidem Capita in Allatii Diatriba de Nilis loc. cit. reperire nobis datum fuit.

XX. p. 277. Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ἕτερα τριακοντατρία. *Eiusdem Capita alia XXXIII.* Primum inc. Ἴκτερός ἐστιν. Vltimum des. τοὺς ἀκαθάρτους βάλλειν πεπιστευμέναι. In Suaresii Nilo pag. 543.

XXI. pag. 278. Τοῦ αὐτοῦ νουθεσίαι κατὰ ἀλφάβητον. *Eiusdem admonitiones ordine alphabetico.* Prima est: Ἀρχὴ σωτηρίας ἡ σεαυτοῦ κατάγνωσις. Vltima, nempe XXIV. Ὤτων καὶ γλώσσης μέγας ὁ κίνδυνος. Editae sunt G. L. in Biblioth. Patrum edit. Paris. MDCXXIV. Tom. & pag. mox cit.

XXII. pag. ead. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ ἀλφάβητον. *Eiusdem secundum alphabetum*, nimirum *aliae sententiae spirituales ordine alphabetico dispositae.* Prima inc. Ἄτοπόν ἐστι. Vltima des. τῆς πάντα μισούσης. In Suaresii Nilo pag. 548.

XXIII. pag. 279. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι ἕτεροι. *Eiusdem versus alii*, nimirum *sententiae aliae*, numero XXVI. Prima est: Ἀρχὴ ἀγάπης, ὑπόληψις δόξης. Vltima: Ὁ φοβούμενος τὸν Θεὸν κατὰ Θεὸν πάντα ποιεῖ. Ib. p. 552.

XXIV. pag. 280. *b.* Sequitur Tractatus sine titulo, cuius initium: Συνέβη ποτὲ ὀχληθῆναι. Finis: οὐκέτι ἤγγισεν. Ibid. pag. 355. ubi inscribitur: *Narratio S. P. N. Nili de Pachon patiente bellum meretricium, & vincente &c.* In fine huius Opusculi ab alia manu scriptum legitur: Ἀθανασίου μοναχοῦ ἐστι τοῦτο. *Athanasii monachi est hoc.*

XXV. p. 282. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν Σινᾷ, καὶ τῇ Ῥαϊθῷ ἁγίων πατέρων. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem in occisionem SS. PP. in monte Sina, & Rhaitho. Domine benedic.* In summo vero margine recenti manu additum fuit: Εἰς τὴν ιδ' τοῦ Ἰαννουαρίου ἡ μνήμη τούτων. *In die XIV. Ianuarii commemoratio istorum.* Tum hic versiculus:

Ἄθλους ἀνυμνεῖν πατέρων κλέος μέγα.

Certamina celebrare Patrum magna gloria.

Inc.

Inc. Ἀλώμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων ἦλθον εἰς τὴν Φαράν. Des. δυνάμει καὶ ἀγαθότητι τῆς ἁγίας, καὶ ὁμοουσίου τριάδος, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Historia de interemtis in Sina monte monachis legebatur Ms. in Biblioth. Sirletana Cod. XXXIX. Ms. & nunc legitur in Vaticanis Codd. CXVII. CXVIII. MDCCXC. MDCCCVI. & Palatino CCCLI. Bollandus ad diem xiv. Ianuarii Sanctorum martyrum in monte Sina a barbaris occisorum certamen refert a S. Nilo conscriptum Graece, & a se, vel alio quopiam innominato Latine redditum, & brevioribus pro more notis illustratum. Prodiit etiam ex mendosissimo & corrupto Codice Graec. & Lat. cum notis Petri Possini S. I. Paris. per Seb. Cramoisy A. MDCXXXIX. 4.

XXVI. p. 309. *b.* Ab eadem manu, quae primas quatuor Codicis paginas enunciatis versibus explerat, alia quaedam heic exarata sunt, queis titulus: Περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τρανῶς διαγορεύουσιν οἱ προφῆται πάντες εἰς ἔλεγχον τῶν Ἰουδαίων, κἂν οὗτοι ἔθελο . . . *De Domino Nostro Iesu Christo diserte loquuntur prophetae omnes in reprehensionem Iudaeorum, quamvis isti* ...... Sunt nonnulla veterum prophetarum, nempe Salomonis, Sirach, Isaiae, & aliorum de Iesu Christi per carnem adventu testimonia.

XXVII. p. 310. *b.* Nonnulli versus iambici leguntur περὶ ἐγκρατείας, περὶ πορνείας, περὶ σωφροσύνης, περὶ ἀκτημοσύνης, κ. λ. ita propere descripti, aevoque consumti, ut in iis expiscandis, quum praesertim nihil magni momenti contineant, tempus terendum minime duxerimus.

XXVIII. pag. 311. Ἕτερα κεφάλαια τοῦ ἁγίου Νείλου. *Alia Capita sancti Nili.* Sunt nimirum tetrasticha Elegiaca XCV. quibus singulis suus adscribitur cynnabari titulus. Primum tetrastichum inscriptum, Ὅτι ἀθάνατος τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἡ ὠφέλεια, *Quod immortalis sit legentibus utilitas*, sequens est:

Ἀνθεμόεις παράδεισος ὁ τῶν ἁγίων χορός ἐστιν
Ὀδμῆς ἡδείης πείρατα ἐμπιπλάμενος (sic).
Πᾶς οὖν ὃς παθέεσσιν ἐπεπλήγη φίλον ἦτορ,
Δεῦρ' ἴτω ἀμβροσίης ἄνθεα δρεψόμενος.

Vltimum, nempe nonagesimum quintum, est mutilum, & inscribitur: Τὸ ταπεινότερον ἐνθεώτερον, *Quo quid humilius, eo divinius*. Inc.

Εἰ ὁ τελώνης καλὸν, ἀπόδραθι τοῦ Φαρισαίου,
Εἰ τὰ πάλαι . . . . reliqua desunt mutilato Codice. Haec autem κεφάλαια metro ἡρωελεγείῳ, quae tertiae cuidam manui debemus, occurrunt cum scholiis Graecis interlinearibus & marginalibus adhuc ineditis in Bibl. Vindob. Cod. Theolog. CCLXXXIX. pag. 77-86. Fuerunt etiam apud V. C. Tho. Galeum. Vid. Fabr. in Allatii de Nilis Diatriba in calce T. V. Bibl. Graec. p. 38.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XII. Constat foliis 317.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Ioannis Damasceni Capita Dogmatica & Philosophica.

I. pag. 1. Hic Codex initio ac fine mutilus est: incipit enim a Capite XVII. Περὶ ἀγγέλων, *De Angelis*; qui quidem titulus posteriori manu correctus est, Περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων δημιουργίας, *De Angelorum creatione*. Huiusmodi vero correctionibus, ne dicam corruptionibus, ac lituris, totus ita scatet Codex, ut vix simile quidquam nobis hoc in genere obvenerit. De hoc autem Codice pauca dicenda; quum enim quoad Capita Dogmatica ferme conveniat cum Codice XVI. Plut. VII. lectorem illuc remittimus. In quibus discrepat, ea sunt. Capitum primo numeratio, quae in illo a XII. usque ad LXXXII. ab edito differebat, in hoc prorsus usque ad dictum Caput cum ipso edito convenit; ex hoc vero discrepare incipit ob insertum Caput illud inscriptum, Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, κ. λ. & incipiens, Αἱ μὲν τοῦ κυρίου φύσεις, κ. λ. quod quum numero LXXXII. notetur, factum est, ut quae sequerentur Capita, uno numero essent auctiora, proindeque ultimum totius Operis Caput, quod in editione C. est, in Codice CI. numeratur. Codicis praeterea XVI. schema genealogicum, aliaque pariter planetarum periodos, Zodiaci signa, Lunaeque varias eclipses exhibentia, Capiti XLV. subiecta, heic nulla sunt: contra vero, quae pauca in fine Capitis LXIX. in illo desiderabantur, in hoc integra habentur. Tandem notandum bibliopegi incuria paginam 88. male fuisse compactam, quippe quae inter paginas 94. & 95. interiaceat. His exceptis, reliqua eodem ordine cum dicto Codice procedunt. COD. XIX.

II. pag. 97. Sequuntur eiusdem Damasceni Capita Philosophica, praeeunte Epistola ad Cosmam Episcopum Maiumae, quae cum memorato Codice XVI. convenit. In ceteris, quae sequuntur omnibus, & ab ipso, & ab edito discrepantem invenimus. Primum igitur Caput (in edit. IV.) Περὶ τοῦ ὄντος, οὐσίας τε καὶ συμβεβηκότος, *De Ente, Substantia, & Accidente*, inc. Τὸ ὂν κοινὸν ὄνομά ἐστι, κ. λ. cumque illo, quod secundo loco ex breviori Damasceni Logica adfertur, concordat. Caput II. Περὶ γένους, καὶ εἴδους, κ. λ. *De Genere, & Specie, &c.* bina complectitur editionis Capita, IX. nimirum & X. iuxta breviorem itidem Logicam. Caput III. Περὶ ἀτόμου, *De Individuo*, in edit. XI. ultimis verbis caret, ὅπερ ἐπὶ τῆς οὐσίας δηλοῖ τὴν

τὴν ὑπόςασιν. Caput IV. in edit. XLVII. *De divisione Substantiae*, desinit in verbis, ϗ διαιρῦσι φύσιν ἀπὸ φύσεως. Cap. V. in edit. XII. *de Differentia*, incipit a verbis, Ἀδύνατον εὑρεθῆναι δύο τινὰ, κ. λ. desinit, ὅπέρ ἐςι τὸ συμβεβηκός. Cap. VI. in edit. XIII. *de Accidente*, iuxta compendiosiorem Logicam adfertur. Caput VII. in edit. XIV. *de Proprio*, desinit in verbis, τὰς τῶν ἄλλων σωμάτων θερμότητας. Capita VIII. IX. & X. sunt in edit. XV. XVI. & XVII. Cap. XI. in edit. XXIX. inscribitur: Περὶ ὑποςάσεως, ϗ ἐνυποςάτυ, *de Hypostasi, & de Enhypostato*. Cap. XII. in edit. XXX. Cap. XIII. in edit. VI. *de Divisione*, est secundum breviorem Dialecticam. Capita XIV. & XV. sunt in edit. VII. & VIII. quorum postremum desinit in verbis, ὐ γὰρ πᾶς ἄνθρωπος γραμματικός ἐςιν. Cap. XVI. in edit. XXXI. *de Aequivocis*, desinit in verbis, ϗ περὶ ποίυ σημαινομένυ ἡ ἐρώτησις γέγονεν. Reliqua a Capite XVII. in editione XXXII. *de Vnivocis*, usque ad finem Codicis, cuius ultima verba sunt, ὡρισμένον μὲν ὖν ἐςι τὸ δυνάμενον μετρεῖσθαι, ἢ ἀριθμεῖσθαι . . . . quae ad Caput pertinent in Codice XXXIII. in edit. IL. *de Quanto & Quantitate*, eodem ordine, quem obtinent in edito, diversa Capitum numeratione excepta, continuantur. Notandum Capita haec Dialectica minori charactere, quam Theologica, esse conscripta, licet eiusdem manus esse videantur, nec quemadmodum illa, expunctionibus, liturisque coinquinata. Editio vero, quam in hisce Capitibus recensendis prae manibus habuimus, eadem est, de qua supra p. 255. §. I.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. vetustate male habitus. Constat foliis 110.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SERMONES THEOLOGICI INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

Varia S. Basilii Opera.

OD. XX. I. pag. 1. IN primis duabus paginis vetustate & incuria possessorum valde corruptis nonnullae leguntur in quaedam Evangelii loca interpretationes, quibus titulus quidem olim erat adscriptus, sed nunc paene deletus, omnem prorsus legentium conatum eludit. Prima verba, quae oculorum acies vix expiscari potest, sunt: ἐὰν δέ τις ζητῇ εἰ παν ... ὅτι ποτε ... ὑπὸ τῦ πατρὸς κατὰ τὸ βάθος τῦ πλύτυ, καὶ τῆς σοφίας, ϗ τῆς γνώσεως αὐτῦ ἐπίςαται ὁ σωτὴρ ἡμῶν, κ. λ. Vltima vero, quae sequuntur: ἀπὸ τοῦ δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τύτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Haec scholia, quaecumque illa sint, eadem omnino manus adscripsit, cui alia pariter in Orationem Dominicam scholia in ultimis septem paginis exarata debemus.

II. pag. 3. quae bibliopegi incuria, dum Codicem religaret, inverse compacta fuit, occurrit primo S. Basilii Sermo *de libero arbitrio*. Inc. Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος. Des. ἐν ζωῇ ἀναπαυσώμεθα εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Exstat in Appendice Tom. II. edit. Paris. A. MDCCXXII. pag. 613.

III. pag. 4. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ βαπτίσματος, ὅτι δεῖ πρῶτον μαθητευθῆναι τῷ κυρίῳ, ϗ τότε καταξιωθῆναι τῦ ἁγίυ βαπτίσματος. Λόγος α΄. *Eiusdem de Baptismate, quod oportet primum Domini doctrina imbui, ac tum baptismate sancto initiari. Sermo I.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριςός. Des. ϗ ἐπυρανίυ βασιλείας ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. p. 624. & est Caput I. Libri de Baptismo.

IV. pag. 7. Ἐρώτησις. Πῶς βαπτίζεταί τις τὸ ἐν εὐαγγελίῳ τῦ Χριςοῦ βάπτισμα; *Interrogatio. Quomodo quis eo baptismate baptizatur, quod in Evangelio Christi commendatur?* Responsio inc. Τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ ἐντολήν. Des. τότε ἐκλάμψυσιν οἱ δίκαιοι ὡς ὁ ἥλιος. Ibid. pag. 629. & est Cap. II. dicti Libri, cuius Caput III. habes infra §. VI.

V. pag. 16. *b.* Τῦ αὐτῦ περὶ βαπτίσματος λόγος δεύτερος· τέμνεται δὲ εἰς κεφάλαια ιγ΄. *Eiusdem de Baptismate Sermo secundus; dividitur autem in Capita XIII.* seu Quaestiones, quibus sua subiicitur responsio. Prima Quaestio est: Εἰ πᾶς ὁ βαπτισθεὶς τὸ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ βάπτισμα, ὀφειλέτης ἐςὶ νεκρὸς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριςῷ Ἰησῦ; *An quisquis baptizatus est baptismate, quod in Evangelio D. N. I. C. traditur, debeat mortuus quidem esse peccato, Deo vero in Christo Iesu vivere?* Responsio inc. Εἰ πάντες οἱ τῆς βασιλείας τῦ Θεῦ ἐπιποθῦντες. Vltimae Quaestionis solutio des. ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ζῶντος. Ibid. a pag. 652. ad pag. 673.

VI. pag. 26. Τῦ αὐτῦ περὶ βαπτίσματος λόγος γ΄. Ὅτι δεῖ τὸν ἀναγεννηθέντα διὰ τοῦ ἁγίυ βαπτίσματος, τρέφεσθαι λοιπὸν τῇ μεταλήψει τῶν θείων μυςηρίων. *Eiusdem de baptismate Sermo III. Quod oportet regeneratum per sanctum baptisma, exinde divinorum mysteriorum participatione nutriri.* Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθῦ χάριτι. Des. ζῆν δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ibid. pag. 649.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίςεως. *Eiusdem de Fide.* Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τῷ προσερχομένῳ. Des. τοῦ παραδεδωκότος ἡμῖν κυρίυ, ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, χάριτι, κ. λ. Ex duobus Basilii Sermonibus de Fide, qui habentur Tom. II. cit. editionis p. 130. & pag. 223. neuter cum hoc nostro concordat, qui multo brevior illis apparet.

VIII. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ διατάξεις ἀσκητικαὶ πρὸς τὺς ἐν κοινοβίῳ, ϗ καταμόνας ἀσκοῦντας, ἐν κεφαλαίοις λε΄. *Eiusdem constitutiones asceticae ad eos, qui simul ac solitarie vivunt, in Capitibus XXXV.* quorum sequitur Index:

dex: deinde Prooemium, cuius initium: Τὴν κατὰ Χριςὸν φιλοσοφίαν ἐπανελόμενος. Finis: τὸ βλέμμα τȣ̃ λογισμοῦ δριμυσσόμενον. Caput primum, quod inſcribitur, Περὶ τȣ̃ δεῖν τὴν εὐχὴν προτιθέναι πάντων, *Quod precatio omnibus eſt anteponenda*, inc. Πᾶσα πρᾶξις, ἀγαπητέ. Vltimum, quod inſcribitur, Ὅτι ȣ̓ χρὴ τὸν ἐν συςήματι πολιτευόμενον ἀσκητὴν ἰδίᾳ τι κεκτῆσθαι τῶν ὑλικῶν, *Quod non oportet aſcetam in aliquo conventu degentem, quidquam rerum terrenarum privatim poſſidere*, deſ. ϗ διακοσμεῖν τὴν πολιτείαν. Exſtant in dicto Tomo a p. 531. ad 582. Quod autem uno Capite longiores ſint in Codice, inde factum eſt, quod amanuenſis in ipſarum ſerie Prooemium quoque adnumeravit.

IX. pag. 48. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ προοίμιον τῶν κατ' ἐπιτομὴν ὅρων. *Eiuſdem prooemium in regulas breviores*. Inc. Ὁ φιλάνθρωπος Θεός. Deſ. μελετήσει ἡμέρας ϗ νυκτός. Ibid. pag. 413. Sequitur alter Πρόλογος τῶν ὅρων, *Prologus in regulas*, & quidem valde brevis, qui ſequens eſt: Πολλῶν ὄντων τῶν ὑπὸ τῆς θεοπνεύςου γραφῆς δηλȣμένων, ϗ τῶν κατορθȣ̃σθαι ὀφειλόντων τοῖς ἐσπȣδακόσιν εὐαρεςῆσαι τῷ Θεῷ, περὶ μόνων τέως τῶν ἐπὶ τȣ̃ παρόντος κινηθέντων παρ' ἡμῖν, ὡς ἔμαθον ἐξ αὐτῆς τῆς θεοπνεύςȣ Γραφῆς, ἐν συντόμῳ ὑπομνήσει εἰπεῖν ἀναγκαίως προεθυμήθην, τὴν περὶ ἑκάςȣ μαρτυρίαν εὔληπτον ȣ̓̃σαν καταλείψας ἐπιγινώσκειν τοῖς περὶ τὴν ἀνάγνωσιν ἀσχολȣμένοις, οἵ τινες ἱκανοὶ ἔσονται ϗ ἑτέρȣς ὑπομιμνήσκειν. Tum Regulae ipſae numero L. quarum prima eſt: Ὅτι δεῖ τὸν χριςιανὸν ἄξια τῆς ἐπȣρανίου κλήσεως φρονεῖν, ϗ ἀξίως τȣ̃ εὐαγγελίȣ τȣ̃ Χριςȣ̃ πολιτεύεσθαι. Vltima, quae inc. Ὅτι δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ἀκτημοσύνην ἀσπάζεσθαι κατὰ πάντα, κ. λ. deſ. καρπȣ̀ς ἀξίους τῷ πνεύματι ἐπιδεῖξαι Θεοῦ εὐδοκίᾳ, ϗ συνεργείᾳ τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριςοῦ, ἀμήν. Hae Regulae una cum Prologo, quem retulimus, in cit. editione non occurrunt. Excerptas tamen puto, & contractas ex iis, quae habentur ibid. pag. 414. uti ſcriptor ipſe in dicto Prologo teſtatur.

X. pag. 49. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ παραίνεσις περὶ ἀποταγῆς βίȣ, ϗ τελειώσεως πνευματικῆς. *Eiuſdem exhortatio de renuntiatione ſeculi, & de perfectione ſpirituali*. Inc. Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες, ϗ πεφορτισμένοι. Deſ. Χριςῷ συναγαλλόμενος εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, ἀμήν. Ib. p. 202.

XI. pag. 53. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ λόγος ἀσκητικός. *Eiuſdem Sermo aſceticus*. Inc. Ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα Θεȣ̃ ἐγένετο. Deſ. τȣ̃ συνενεχθέντος τῷ τοιȣ́τῳ κακῷ. Ibid. pag. 318.

XII. p. 55. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσκήσεως, πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν. *Eiuſdem de aſcetica diſciplina, quomodo monachum ornari oporteat*. Inc. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων. Deſ. μεθ' ὧν εὑρεθῆναι σπȣδάσωμεν, χάριτι, κ. λ. Ibid. pag. 211.

XIII. pag. 56. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ νουθεσία πρὸς τȣ̀ς νέȣς. *Eiuſdem admonitio ad iuniores*. Inc. Μάθε σὺ ὁ μονάζων. Deſ. συναριθμηθῆναι ἐν Χριςῷ, κ. λ. Eſt Epiſtola XLIII. Tom. III. pag. 130.

XIV. pag. ead. Τοῦ αὐτοῦ ϗ ὅσα ἐπιτίμια. *Eiuſdem & quot ſint poenae*, nempe in Monachos, & Canonicas delinquentes conſtitutae. Sunt numero LXXX. habenturque Tom. II. a pag. 526. ad pag. 531. In Codice vero continenter leguntur tum quae ad viros, tum quae ad feminas ſpectant, nec eumdem ordinem ſervant, qui eſt in editione. Prima eſt: Εἴ τις ἐξέλθοι ἐκ τοῦ μοναςηρίȣ μὴ λαβὼν εὐλογίαν, ἢ ἀπολυθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτȣ μετὰ εὐχῆς, ἔςω ἀκοινώνητος. Vltima eſt: Ἥ τις ἐπιτιμίῳ ὑποβαλλομένη γογγύσῃ, μὴ γνωρίζȣσα τὸ ἑαυτῆς ὄφελος ἐν τῇ διορθώσει, αὕτη ἀντὶ μιᾶς ἑβδομάδας δύο ἀφοριζέσθω.

XV. pag. 58. *b.* Sequuntur nonnullae eiuſdem Baſilii Epiſtolae, nimirum ad Chilonem, quae eſt XLII. citatae editionis Tom. III. ad Gregorium Theologum, quae eſt II. In Codice tamen iis, quae ſequuntur eſt auctior: Ταῦτά σοι παρ' ἡμῶν, ὦ φίλη κεφαλή, ἀδελφικῆς ἀγάπης διηγήματα· αὐτὸς δὲ ἡμᾶς ταῖς ὁσίαις σȣ εὐχαῖς ἀμείβεσθαι καταξίωσον, ὅπως ῥυσθείημεν ἐκ τοῦ ἐνεςῶτος αἰῶνος πονηρȣ̃, καὶ ἀπὸ τῶν ἀτόπων ἀνθρώπων, ἀπαλλαγέντες πάσης ἁμαρτίας, μᾶλλον δὲ αὐτοῦ τȣ̃ ἐχθρȣ̃, ϗ ἐπιβȣλῆς τῆς ζωῆς ἡμῶν χωρισθέντες, καθαρᾷ τῇ καρδίᾳ τὸν Θεὸν τῶν ὅλων ἐν ἐπιγνώσει ὀψώμεθα διὰ τῆς χάριτος τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ᾧ ἡ δόξα, ϗ τὸ κράτος εἰς τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ad Theodoram Canonicam, CLXXIII. Huic Epiſtolae ſuccedit pag. 63. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων. *Eiuſdem de ſyniſactis*. Inc. Ἀρξώμεθα ϗ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριςοῦ δȣ́λων εὐχαῖς δι' ἁγίȣ πνεύματος. Deſ. ἵνα δυνηθῶμεν ῥυσθῆναι ἐκ τȣ̃ ἐνεςῶτος καιροῦ πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ϗ κυρίȣ Ἰησοῦ Χριςοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, δι' ȣ̃, ϗ μεθ' ȣ̃ δόξα, κ. λ. Hunc Tractatum περὶ τῶν συνεισάκτων, Baſilio tributum, inter eius Opera nondum reperimus: adhuc tamen in lucem dare non audemus; quum contigerit aliquando, ut vel tituli varietas, vel unius auctoris pro altero nomen in Codicibus perperam appoſitum, in eam nos fraudem impulerit, ut quae primo intuitu inedita viderentur, poſtea revera luce donata compererimus. Maiorem itaque diligentiam ad rei veritatem inveſtigandam adhibebimus, ac ſi ἀνέκδοτον eſſe compertum fuerit, pro alicuius Plutei coronide integrum exhibebimus. Redeunt nunc pag. 66. *b.* aliae Epiſtolae, nimirum duae ad monachum lapſum, quae ſunt XLIV. & XLV. una ad virginem lapſam, quae eſt XLVI.

XVI. pag. 70. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς, πρός τινα εὐεμπτώτως ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος. *Eiuſdem de ira, adverſus quemdam ad hoc vitium valde pronum*, Homilia. Inc. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν. Deſ. ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσȣσι τὴν γῆν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 83. Hanc Homiliam ſequitur alia eiuſdem Epiſtola ad Amphilochium Heraclidae nomine p. 74. *b.* quae eſt CL.

XVII.

XVII. pag. 75. *b.* Ἐπιστολὴ τοῦ Θεολόγου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Γρηγόριον τὸν Νύσσης περὶ τῶν ἀπιόντων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ εἰς ἄλλους τινὰς τόπους. *Epistola Theologi ad sanctum Gregorium Nyssenum de adeuntibus Hierosolymam, & alia quaedam loca*. Inc. Ἐπειδήπερ ἠρώτησας, ὦ φίλε, διὰ τοῦ γράμματος. Des. αὕτη δὲ ἐν τῷ ἀμίκτῳ, καὶ ἰδιάζοντι βίῳ τῆς ζωῆς κατορθοῦται. Haec non Gregorio Theologo, sed Nysseno tribuitur in edit. huius Operum Paris. MDCXXXVIII. Tom. III. pag. 651. de qua vide Gretseri S. I. notas ad calcem eiusdem Tomi subiectas pag. 71. Est autem in Codice valde mutila, cuius ultima verba relata incidunt in pag. 652. v. 29. Haec Epistola una cum superiori ad Amphilochium, diversa manu conscripta est. Quae autem sequuntur, alia tertia manus exaravit.

XVIII. pag. 76. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας τοῦ μεγάλου πρόλογος, ἐν ᾧ τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἀσκήσεως. *S. P. N. Basilii Magni Archiepiscopi Caesareae Cappadociae Prologus, in quo quis sit asceticae vitae scopus*. Inc. Ὁ ἀσκητικὸς βίος. Des. ὃ δεῖ λαληθῆναι. Exstat Tom. II. pag. 323. & inscribitur, *Sermo Asceticus*.

XIX. pag. 78. Τοῦ αὐτοῦ ὅροι κατὰ πλάτος. *Eiusdem Regulae fusius tractatae*. Praecedit Prooemium, cuius initium: Ἐπειδὴ Θεοῦ χάριτι. Finis: ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται. Tum index Capitum Regularum, numero LV. quotquot sunt in edito. Tandem ipsarum pertractatio per interrogationes & responsiones. Inc. Ἐπειδὴ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ λόγος. Des. πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. Exstant haec omnia ibid. a pag. 327. ad 401.

XX. pag. 120. Succedunt nonnulla sine auctore, quorum initium: Ὅρος Χριστιανοῦ. Τί ἴδιον Χριστιανοῦ; πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Des. εἰδότα, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖ, ὁ κύριος ἔρχεται.

XXI. pag. 121. Scholia quaedam occurrunt, & quidem, ut videtur, in Orationem Dominicam, ita tamen partim evanida, partim tineis corrosa, & quod peius est, ita confusim, ac perturbate conscripta, ut ipsorum continentem lectionem adsequi vix possis. Incipiunt autem: καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλεταῖς ἡμῶν . . . ὡς ὁ Λουκᾶς φησι, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν . . . καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφήκαμεν παντὶ ὀφειλόντι ἡμῖν, κ. λ. Finem nullum damus, nam ubi revera desinant, ita sunt omnia confusa, dignosci nequit. Id tantum animadvertimus, aliquando Origenem citari ἀπὸ τοῦ πάτερ ἡμῶν ἐξηγήσεως, ut pag. 124. *b.* & 127. *b.*

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. diversa manu conscriptus. Constat foliis 127.

ΜΝΗΜΗ ΤΡΙΩΝ ΑΓΙΩΝ ΔΑΒΙΔ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΜΙΤΥΛΗΝΑΙΟΥ, ΚΑΙ ΣΥΜΕΩΝΟΣ, Η ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΗΝΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΩι.

MEMORIA TRIVM SANCTORVM DAVID, GEORGII MITYLENAEI, ET SYMEONIS, QVAE FIT MENSE FEBRVARIO.

I. pag. 1. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ πρώτῃ. Μνήμη τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, καὶ αὐταδέλφων, τῶν ἐν Μιτυλήνῃ, Δαβὶδ, Γεωργίου μητροπολίτου τῆς αὐτῆς νήσου Μιτυλήνης, καὶ Συμεὼν τῶν ὁμολογητῶν καὶ θαυματουργῶν. *Mense Februario, die prima. Commemoratio SS. ac divinorum Patrum nostrorum, & confratrum Mitylenensium, David, Georgii Metropolitae eiusdem insulae Mitylenes, & Symeonis Confessorum, & miraculorum opificum*. Incipit Officium: Δεῦτε φιλεόρτων ἡ πληθύς. Des. Συμεώνην, καὶ Δαβὶδ σὺν Γεωργίῳ τοὺς αὐταδέλφους ὑμνήσωμεν. COD. XXI.

II. pag. 12. Βίος καὶ πολιτεία καὶ διήγησις περὶ τῶν τρισμακάρων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Δαβὶδ, Συμεὼν, καὶ Γεωργίου, τῶν ἐν παλαιοῖς καὶ δεινοῖς χρόνοις φωστήρων ἀναλαμψάντων. Εὐλόγησον πάτερ. *Vita, conversatio, & historia beatissimorum & divinorum Patrum nostrorum David, Symeonis, & Georgii, qui in antiquis, ac difficillimis temporibus, veluti luminaria praeluxerunt. Benedic Pater*. Inc. Ἀνδρῶν μέν τισιν, αἱ πρὸς ἀλλήλους μάχαι, καὶ πόλεμοι. Des. καὶ εἰς θαυματόβρυτος ἀναδείκνυται τάφος ἐπιφερόμενος εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Nihil de his apud Fabric. loc. cit. Inter pag. 18. & 19. duo folia desiderantur, quae male inserta sunt in Officio praecedenti inter pag. 4. & 7. quod recentiori etiam manu in infimo dictae pag. 18. margine est adnotatum. In fine vero huius vitae, pag. nimirum 63. *b.* nonnulla scripta sunt ita parvi momenti, ut ea commemorare vix quidquam intersit.

III. pag. 66. Ἄρχεται σὺν Θεῷ ἡ ἀκολουθία τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. *Incipit cum Deo Officium caelestis militiae principis Michaëlis*. Inc. Τρισηλίου θεότητος παραστάτης φαιδρότατος. Des. οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

IV. pag. 86. *b.* Παντολέοντος διακόνου, καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐγκώμιον εἰς τὸν παμμέγιστον Μιχαὴλ τὸν ἀρχιστράτηγον. Κύριε εὐλόγησον. *Pantaleonis Diaconi, & Chartophylacis magnae Ecclesiae encomium in maximum caelestis militiae principem Michaëlem. Domine benedic*. Inc. Ὁ τῶν ἀΰλων πνευμάτων κύριος. Des. τῶν δικαίων συναριθμεῖ, ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium XXIX. Sept.

V. pag. 95. Τοῦ αὐτοῦ διήγησις θαυμάτων τοῦ παμμεγίστου ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Κύριε εὐλό-

λόγησον. *Eiusdem narratio miraculorum maximi Archangeli Michaëlis. Domine benedic.* Inc. Μεγάλαι κ̀ πολλαὶ κ̀ ποικίλαι τῆς ἀσωμάτε. Des. πρὸς καρπὲς εὐκλεεῖς τῶν τῆς ἀρετῆς ἀγαθῶν πόνων, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ms. etiam in Biblioth. Coislin. p. 211. Alia huiusce narrationis exemplaria habes infra Cod. IX. Pl. XI. §. IX. & Cod. IV. Pl. IV. § XII. notae multo vetustioris; quorum primus octo circiter versus in fine exhibet longiorem.

VI. p. 145. Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπε Κωνςαντινεπόλεως τε Χρυσοςόμε, ἐγκώμιον εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἀρχαγγέλων. Κύριε εὐλόγησον. *Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani encomium in Synaxin Archangelorum. Domine benedic.* Inc. Ἀγγέλες ἐγκωμιάζειν χρή. Des. ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Eius Operum nuperae edit. Tom. VIII. in spuriis pag. 285.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. duplici manu conscriptus. Constat foliis scriptis 148.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΙ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI ORATIONES.

Scilicet.

Ioannis Chrysostomi Sermones, & Epistolae variae &c.

COD. XXII. I. p. 1. PRaecedunt in primis duabus paginis quatuor Ioannis Chrysostomi Epistolae, quae numerorum serie cum aliis, in fine libri descriptis coniunguntur; quum enim omnibus excipiendis ultimae Codicis paginae non suffecissent, amanuensis quatuor, quae supererant, initio Codicis transcripsit, eisque hunc addidit titulum: Τὰ ἐλλιπόντα τῶν ἐπιςολῶν τε ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε τε Χρυσοςόμε, τῶν εἰς τὸ τέλος γραφεισῶν τέτε δὴ τε βιβλίε. *Reliqua ex Epistolis S. P. N. Io. Chrysostomi in fine huius libri descriptis.* Prima, quae est in ordine XIX. inscribitur: Τοῦ αὐτοῦ Κάςῳ, Οὐαλερίῳ, Διοφάντῳ, Κυριακῷ πρεσβυτέροις Ἀντιοχείας. *Eiusdem Casto, Valerio, Diophanto, Cyriaco presbyteris Antiochenis.* Inc. Ῥᾳγδαῖόν τι χρῆμα, κ. λ. Des. κ̀ ἐπιδίδωσιν. Est Ep. cxxx. Operum cit. edit. Tom. III. pag. 675. Tum sequuntur aliae tres, nimirum cxxxi. cxxxii. & cxxxiii. Pagina vero 2. *b.* occurrit index eorum, quae in Codice continentur, exceptis Epistolis, quarum nulla ibi mentio, ut recentius fuisse illas adiectas adfirmare iure possimus.

II pag. 3. Τε ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε τε Χρυσοςόμε πρὸς Δημήτριον μονάζοντα περὶ κατανύξεως. *S. P. N. Io. Chrysostomi ad Demetrium monachum de compunctione.* Inc. Ἐγώ σε ὁρῶν, ὦ μακάριε Δημήτριε. Des. διοικεντι τὸν βίον τὸν ἑαυτε. Oper. Tom. I. p. 122. ubi duo alii circiter versus subsequuntur.

III. pag. 16. *b.* Τε αὐτοῦ πρὸς Στελέχιον περὶ κατανύξεως. *Eiusdem ad Stelechium de compunctione.* Inc. Καὶ πῶς ἔνι γενέσθαι τοῦτο. Des. τῇ παμφάγῳ γινομένης φλογί. Ib. p. 140.

IV. pag. 26. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τοῖς ἐπὶ τὸ μονάζειν ἐνάγεσιν. *Eiusdem adversus oppugnatores eorum, qui ad monasticam vitam inducunt.* Inc. Ὅτε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις. Des. ἀμύνεσθαι δέον. Ibid. p. 44.

V. pag. 36. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἄπιςον πατέρα λόγος β′. *Eiusdem ad patrem infidelem Sermo II.* Inc. Ἱκανὰ μὲν ἓν καὶ ταῦτα. Des. διδάσκαλον ἔχων τῆς ἀρετῆς τὸν ὑόν. Ibid. pag 57.

VI. pag. 52. Τε αὐτε πρὸς πιςὸν πατέρα λόγος γ′. *Eiusdem ad patrem fidelem Sermo III.* Inc. Φέρε δὴ λοιπόν. Des. ὅτε τῶν ἐπαίνων ὄφελος ὑμῖν ἐδέν. Ibid. p. 75.

VII. pag. 85. *b.* Τε αὐτε λόγος παραινετικὸς εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα α′. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Theodorum lapsum.* Inc. Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ με ὕδωρ. Des. ἐκέτι δεήσῃ φαρμάκων ἑτέρων. Ibid. p. 1.

VIII. p. 113. Τε αὐτε πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόδωρον λόγος β′. *Eiusdem ad eumdem Theodorum Sermo II.* Inc. Εἰ δάκρυα κ̀ ςεναγμὲς ἦν. Des. πάνυ γὰρ εὐφρανεῖς ἐν τέτῳ. Ib. p. 33.

IX. pag 119. Τε αὐτε παραινετικὸς πρὸς Σταγείριον α′. *Eiusdem Sermo primus adhortatorius ad Stagirium.* Inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων, κ. λ. Des. κ̀ σπεδῆς σημεῖόν ἐςιν. Ibid. p. 154.

X. pag. 139. *b.* Τε αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν· κ̀ ὅτι ἡ ἀθυμία χαλεπωτέρα κ̀ δαίμονος, λόγος β′. Εὐλόγησον δέσποτα. *Eiusdem ad eumdem: & quod tristitia, ipso daemone gravior sit, Sermo II. Benedic Domine.* Inc. Ταῦτα μὲν ἡμῖν. Des. τὸν νοῦν κελευσθέντας ἐκεῖ. Ibid. pag. 179.

XI. pag. 160. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ ἀθυμίας λόγος γ′. *Eiusdem ad eumdem de tristitia Sermo III.* Inc. Ἱκανὰ μὲν ἓν καὶ τὰ εἰρημένα. Des. ἔςη τὰ τε βίε λυπηρά. Ibid. p. 204. In fine haec legitur subscriptio maioribus characteribus exarata: Ἐγράφη ἡ παροῦσα βίβλος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε τοῦ Χρυσοςόμε διὰ χειρὸς Βασιλείε κληρικοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ, μηνὶ Μαΐῳ ιγ′. ἔτες ςυπβ′. ἰνδ. β′. *Scriptus est praesens liber S. P. N. Io. Chrysostomi manu Basilii clerici humilis & peccatoris, mense Maio, die XIII. anno* 6482. [Christi DCCCCLXXIV.] *Indictione II.*

XII. pag. 180. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν τίμιον ςαυρὸν λεχθεὶς ἐν τῷ κοιμητηρίῳ. *Eiusdem Sermo in venerabilem Crucem, habitus in Coemeterio.* Inc. Πολλάκις ἐζήτησα πρὸς ἐμαυτόν. Des. ἵνα κ̀ τῆς βασιλείας τῶν ἐρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. II. p. 397.

XIII. p. 185. *b.* *S. Epiphanii Archiep. Cypri in divinum sepulcrum Domini &c. Homilia*, ut in Codice XXVI. Plut. VII. §. XLIV. ubi tamen mutila est in fine. Supple-

pleri itaque potest ex hoc, in quo ita desinit: τὸν ἡμᾶς ἐκ τῆς φθορᾶς Χριςὸν ἀναςήσαντα· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XIV. pag. 195. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπε Κωνςαντινεπόλεως τῦ Χρυσοςόμε λόγος εἰς τὸν ἀσπασμόν. Κύριε εὐλόγησον. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Sermo in salutationem. Domine benedic.* Inc. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, ἀπολαυέτω, κ. λ. Des. Χριςὸς γὰρ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. in spuriis pag. 250. ubi inscribitur: *Sermo catecheticus in S. Pascha.* In fine: Χριςὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν σῶσον τὸν γράψαντα τὸν τοιοῦτον λόγον ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ, ἀμήν. *Christe Deus noster salva eum qui scripsit talem Sermonem in hoc libro. Amen.*

XV. pag. 196. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολαὶ διάφοροι ἀπὸ τῆς ἐξορίας γραφεῖσαι. *Eiusdem Epistolae diversae ab exsilio scriptae.* I. Πρὸς Θεοδώραν, *ad Theodoram*, inc. Γράφω μὲν ὀλιγάκις. Des. τῆς εὐκολίας. Tom. III. Ep. CXVII. p. 658. II. pag. ead. Τῇ δεσποίνῃ μϐ αἰδεσιμωτάτῃ ϗ θεοφιλεςάτῃ διακόνῳ Ὀλυμπιάδι Ἰωάννης ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν, *Dominae meae summopere venerandae, ac religiosissimae Olympiadi, diaconissae, Ioannes Episcopus salutem in Domino*, inc. Φέρε δὴ πάλιν. Des. ϗ θεοφιλεςάτη. Ibid. Ep. I. pag. 527. ubi novem circiter versus est longior. III. pag. 198. Τῇ αὐτῇ, *Eidem*, inc. Ἀπ' αὐτῶν ἀναζάς. Des. καρπέμεθα εὐφροσύνην. Ib. Ep. VI. p. 579. IV. pag. 199. Τῇ αὐτῇ, *Eidem*, inc. Μόλις ποτέ. Des. γεγενημένην ἡμῖν. Ibid. Ep. XIII. pag. 592. VII. pag. ead. (nam ut in margine etiam ab eadem manu adnotatur, desunt V. & VI.) Ἐπισκόποις ϗ πρεσβυτέροις ἐν φυλακῇ ὖσιν, *Episcopis & presbyteris in carcere degentibus*, inc. Δεσμωτήριον. Des. τὴν παράκλησιν. Ibid. Ep. CXVIII. pag. 659. Tum sequuntur aliae undecim eodem ordine, quem obtinent in cit. edit. nimirum a CXIX. ad CXXIX. inclusive, quas singulas recensere praetermittimus, quum ab editis minime discrepent, praeter CXXI. decem circiter versus in Codice breviorem. In fine scriptoris monitum legitur: Ζήτει τὰς ἐπιλοίπες ἐπιςολὰς τοῦ αὐτοῦ Χρυσοςόμου ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίε ὄπισθεν τοῦ πίνακος. *Quaere reliquas Epistolas eiusdem Chrysostomi in principio libri ante tabulam*, de quibus supra §. I. Animadvertendum Epistolas istas minori, ac recentiori charactere fuisse exaratas.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. X. quoad Homilias, quoad Epistolas vero Sec. XII. Constat foliis 202. cuius specimen damus Tab. VI. N. VI.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΒΙΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI DE VITAE VIRTVTE ET MALITIA.

Titulus reddendus.

Eclogae Morales sub nomine S. Io. Chrysostomi; Leonis Patricii Compendia interpretationum in nonnullos S. Scripturae Libros; Didymi contra Manichaeos; Methodii de libero arbitrio, & alia nonnulla.

I. p. I. POst Indices duos, alterum Latinum, alterum Graecum, titulos, & initia singulorum Operum, quae continentur in Codice, exhibentem, primus Sermo inscribitur: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπε Κωνςαντινεπόλεως τῦ Χρυσοςόμε περὶ βίε ἀρετῆς, ϗ κακίας, ϗ ἐκ διαφόρων ποιητῶν ϗ ἁγίων. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani de vitae virtute, & malitia, & ex diversis auctoribus & sanctis.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ςενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγεσα εἰς τὴν ζωήν. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Qui heic habentur sub Chrysostomi nomine Sermones, nihil aliud sunt, quam Eclogae sententiarum, partim e sacra Scriptura, partim ex eodem Chrysostomo, aliisque sacris auctoribus, nec non profanis collectae & concinnatae. COD. XXIII.

II. pag. 8. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ φρονήσεως, ϗ τοῦ μὴ δεῖν καταπίπτειν ἐν τοῖς πειρασμοῖς, ϗ εἰς τὸν Ἰὼβ, ϗ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίες ἐπιςολῆς τοῦ α' λόγε, ϗ ἐκ διαφόρων ποιητῶν. *Eiusdem de prudentia, & quod non oporteat animo cadere in tentationibus, & in Iob, & ex primo Sermone in Epistolam ad Corinthios, & ex diversis auctoribus.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· γίνεσθε ὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις. Des. ϗ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

III. pag. 13. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἁγνείας καὶ σωφροσύνης, ϗ τοῦ μὴ ἐρᾷν, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίες β' ἐπιςολῆς. *Eiusdem de castitate & temperantia, & de non concupiscendo, ex secunda Epistola ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν. Des. τῶν αἰωνίων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

IV. pag. 17. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀνδρείας ϗ ἰσχύος, ϗ τοῦ ἁγίε Παύλε τοῦ ἀποςόλε, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίες ἐπιςολῆς ἐκ τοῦ κε' λόγου. *Eiusdem de virilitate, & fortitudine, ac de S. Paullo Apostolo, ex XXV. Sermone Epistolae ad Corinthios.* Inc. Εἴ τις θέλει ὀπίσω μϐ ἀκολυθεῖν. Des. ϗ τῆς μελλέσης ἐπιτευξώμεθα ζωῆς, ἧς γένοιτο, κ. λ.

V. pag. 20. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίες ἐπιςολῆς, ϗ περὶ δικαιοσύνης ϗ μετανοίας. *Eiusdem ex Epistola ad Corinthios, ac de iustitia, & poenitentia.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοι οἱ πεινῶντες ϗ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην.

 De-

Deſinit imperfecte in verbis: οὐ μόνον οὐδὲν ὠφεληθῶμεν, ἀλλὰ ϗ. . . . . . mutilato Codice inter pag. 22. & 23.

VI. pag. 23. Sermo VI. qui initio mutilus eſt, ut ex praemiſſo Sermonum indice eruitur, hunc habet titulum: Τοῦ Χρυσοςόμου ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιςολῆς, περὶ φίλων, ϗ φιλαδελφίας, ϗ φθόνου, ϗ ἐκ διαφόρων ποιητῶν, ϗ τοῦ εὐαγγελίου, οὗ ἡ ἀρχή. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐςε. *Chryſoſtomi ex II. Epiſtola ad Corinthios, de amicis, & fraterna caritate, & invidia, & ex diverſis auctoribus, & ex Evangelio, cuius initium &c.* In contextu vero propter memoratum defectum incipit a verbis. . . . . . τῶν ἰδίων πρότερον ἃ βούλεται διοικήσειν, δώσει δὲ ἐγγυητὴν τοῦ θανάτου τῶν φίλων, κ. λ. Deſ. ἀγάπην ϗ ὁμόνοιαν ἀσπαζώμεθα, ϗ τῶν μελλόντων τευξώμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

VII. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐλεημοσύνης, ϗ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιςολῆς. *Eiuſdem de eleemoſyna, & ex ſecunda Epiſtola ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Deſ. ἵνα ϗ τῆς μελλούσης ἐπιτύχωμεν βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

VIII. pag. 34. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐεργεσίας, καὶ χάριτος, ϗ ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς. *Eiuſdem de beneficentia & gratia, & ex Epiſtola ad Coloſſenſes.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὅταν ποιεῖς ἄριςον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου. Deſ. ϗ ζήσωμεν ἀληθῶς τῷ Θεῷ, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

IX. pag. 39. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, ϗ περὶ βασιλέως χρηςοῦ ϗ δικαίου, ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς, τὸ ἠθικὸν ὅλον. *Eiuſdem de principatu & poteſtate, ac de rege bono & iuſto, ex Epiſtola ad Coloſſenſes: totum morale.* Inc. Αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ. Deſ. imperfecte in verbis: ϗ ἔπεσον χαμαὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ δὲ ὡς ὁ . . . . mutilus enim Codex inter pag. 41. & 42.

X. pag. 42. Decimus Sermo, initio mutilus, ut ex praevio indice eruitur, inſcribebatur: Περὶ ψεύδους ϗ διαβολῆς ϗ κολακείας, *De falſitate, calumnia, & aſſentatione,* & incipiebat: Εἶπεν ὁ κύριος· μακάριοί ἐςε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, ϗ διώξωσιν, κ. λ. Nunc propter memoratum Codicis defectum, incipit a verbis . . . . . νω ἦσαν ὁμοίως, ἀλλ' οὐχ ὑμεῖς, ἀλλὰ πολλῷ ἐλάττονα ἐκείνων, κ. λ. Deſ. τῷ βήματι τοῦ Χριςοῦ παραςῶμεν· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

XI. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλούτου ϗ φιλαργυρίας, ϗ πενίας, ϗ ἐκ τοῦ ἠθικοῦ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς *Eiuſdem de divitiis, avaritia & paupertate, & ex morali Epiſtolae ad Coloſſenſes.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· εὐκοπώτερόν ἐςι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς. Deſ. ἵνα καταξιωθῶμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XII. pag. 50. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς, καὶ μακαρισμοῦ, ϗ αὐταρκείας, ἐκ τοῦ ἠθικοῦ τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιςολῆς. *Eiuſdem de oratione, ac beatitudine, & quod quis ſua ſorte contentus eſſe debeat; ex morali ſecundae Epiſtolae ad Corinthios.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· προσευχόμενοι μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί. Deſ. ϗ ἐπιτυχεῖν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XIII. pag. 55. Τοῦ αὐτοῦ περὶ διδαχῆς καὶ νουθεσίας, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιςολῆς, τὸ ἠθικὸν ὅλον. *Eiuſdem de doctrina & inſtitutione, & ex Epiſtola ad Corinthios, totum morale.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ παραλυτικῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας. Deſ. μετὰ παῤῥησίας παραςῶμεν πάσης, ἧς γένοιτο, κ. λ.

XIV. pag. 62. Τοῦ αὐτοῦ περὶ εὐχῆς, ϗ δυστυχίας, ϗ τῆς μελλούσης κρίσεως, πάνυ φοβερόν. *Eiuſdem de oratione & infelicitate, & futuro iudicio, valde terribile.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος ἐν παραβολαῖς διὰ τοῦ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν πλούσιον. Deſ. καὶ τῶν μελλόντων ἐκείνων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XV. pag. 67. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς ϗ θυμοῦ, ϗ περὶ σιωπῆς ϗ ἀποῤῥήτων, καὶ περὶ πολυπραγμοσύνης ϗ ἡσυχίας. *Eiuſdem de ira & indignatione; de ſilentio & de arcanis; de nimia in alienis rebus occupatione, & de quiete.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ. Deſ. διανύσαι, ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.

XVI. pag. 73. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πλεονεξίας ϗ κενοδοξίας ϗ δόξης. *Eiuſdem de avaritia & vanagloria & gloria.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· ὁρᾶτε ϗ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας. Deſ. τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ.

XVII. pag. 78. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐξαγορεύσεως, ἀκακίας, μνησικακίας, ϗ περὶ κάλλους. *Eiuſdem de confeſſione, ſimplicitate, iniuriarum memoria, & de pulcritudine.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος· πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐςι τῆς ἁμαρτίας. Deſ. ϗ τῶν μελλόντων ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ.

XVIII. pag. 84. Πρᾶξις Γρηγορίου τοῦ ἁγιωτάτου ϗ ἀποςολικοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. *Praxis* (ſeu Vita) *Gregorii ſanctiſſimi & Apoſtolici Papae veteris Romae.* Inc. Ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ γενόμενος πρόεδρος τῆς Ῥωμαίων ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Deſ. καὶ ἐκδέχεσθαι τὴν αἰώνιον εὐφροσύνην, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Auctor anonymus.

XIX. pag. 87. Περὶ ἐπισκόπων χρηςῶν, φυλασσόντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅτι ὁ σεμνὸς, ϗ ἀνεπίληπτος τούτων βίος, παίδευμα γίνεται τοῖς ὑποτεταγμένοις. *De bonis Epiſcopis, praecepta Dei cuſtodientibus, & quod honeſta & irreprehenſibilis ipſorum vita, inſtitutio ſit ſubditorum.* Inc. Εἶπεν ὁ κύριος τῷ Πέτρῳ· ποίμαινε τὰ πρόβατά μου, ποίμαινε τὰ ἀρνία μου. Deſ. ἐκ μακρᾶς συνηθείας μελετηθέντες μόνοι, ἀλυπότερον προσπίπτουσι τοῖς ἐγγεγυμνασμένοις. Eſt ſatis longa diverſorum ſacrae Scripturae locorum, nec non SS. Patrum ſententiarum Ecloge, in qua non de Epiſcopis tantum, ſed de aliis quoque rebus pertractatur, nimirum: Περὶ δικαςῶν ληπτῶν, ϗ δωροδοκουμένων, καὶ ἀθέσμως κατακρινόντων. Περὶ γονέων χρηςῶν. Περὶ γερόντων κοσμουμένων. Περὶ νέων παιδείας ϗ συνέσεως κοσμουμένων. Περὶ

νέων ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἀφροσύνῃ ζώντων. Περὶ δεσποτῶν χρηςῶν. Περὶ δούλων μοχθηρῶν. Περὶ δανειςῶν χρηςῶν. Περὶ δανειςῶν μοχθηρῶν. Περὶ ἐκμισθουμένων, ἤτοι κυριέργων χρηςῶν, καὶ μισθίων χρηςῶν. Περὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν. Περὶ κακῶν καὶ μοχθηρῶν ἀνδρῶν. Περὶ γυναικῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων καὶ συνετῶν. Περὶ γυναικῶν πονηρῶν καὶ πάσης κακίας πεπληρωμένων. Περὶ συναγωγῆς χρηςῶν ἀνδρῶν. Περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας. Περὶ τοὺς ἁγίους καὶ ἀρίςους ἄνδρας τιμῶντας γεννήσεως. Περὶ μισοπονηρίας, καὶ τῶν τὰ ἄτοπα ἀποςρεφομένων. Περὶ μίσους, καὶ ἔχθρας, καὶ μάχης.

XX. pag. 100. Θαῦμα μέγιςον τὸ γεγονὸς ἐν Κωνςαντινουπόλει εἰς μνησικακίαν διακόνου καὶ πρεσβυτέρου. Κύριε εὐλόγησον. *Prodigium maximum factum CPoli in simultatem inter Diaconum, & Presbyterum. Domine benedic*. Inc. Θαυμαςὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, φησὶν ὁ μακάριος Δαβίδ. Des. ὡς τὸ ἐπιςρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν· ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμή, κ. λ. Auctor anonymus.

XXI. pag. 103. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνου τοῦ μαγείρου. Κύριε εὐλόγησον. *Vita & conversatio S. P. N. Euphrosyni coqui. Domine benedic*. Inc. Οὗτος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Εὐφρόσυνος ἐν κώμῃ τινὶ γεννηθεὶς παρὰ πιςῶν γονέων. Des. ἦσαν γὰρ, ὡς προείρηται, ἔξω τῆς φύσεως παντὸς μήλου κατὰ κόσμον φερομένου. In fine legitur: Ὅλον τὸ σχόλιον τὸ ἐκεῖθεν τοῦ κειμένου ἐςίν. Auctor anonymus. Exstat etiam Ms. in Cod. Barocc. 147.

XXII. pag. 105. Λέοντος μαγίςρου Ἀνθυπάτου Πατρικίου τοῦ Μυςικοῦ, ἐπιτομὴ ἑρμηνείας εἰς τὴν Γένεσιν. *Leonis Magistri Proconsulis Patricii, cognomento Mystici, compendium interpretationis in Genesim* [1]. Inc. Οὐ προτέταχε θεολογίαν ὁ Μωσῆς διὰ τὴν νηπιότητα αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν κτίσιν λέγει γεννητὴν, διὰ τὸ Θεὸν αὐτὴν μὴ ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους. Des. ὅτι τὸ προσεθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου, εἰπόντος τοῦ Θεοῦ τῷ Ἰακὼβ, καὶ τῷ Ἀβραάμ, ὅτι σὺ ἐλεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου, ἀνάςασιν δηλοῖ καὶ ζωὴν αἰώνιον. Quae verba incidunt in pag. 129. *b.* sed propter incredibilem paginarum confusionem inter pag. 112. & 128. quindecim folia sunt inserta, partem interpretationis in Libros Regum continentia, cuius modo recensionem damus.

XXIII. pag. 113. Epitome interpretationis in Libros Regnorum, & quidem initio mutila, incipit a verbis . . . . . προσήλυτον ἦν· ὅμως οὐ οὐδὲ τοιούτων ὁ Θεὸς ἀνεκδίκητον καταλιμπάνει. Διατί θανάτῳ παρεδόθη τὸ παιδίον; ἵνα μὴ εἰς ὄνειδος τοῦ προφήτου ζῇ. Quae fortasse ad librum secundum pertinent (nam sequitur Lib. III.) Desinit autem hic secundus in verbis: ὅτι τοῦ Σολομῶντος παραβαίνοντος τὰς ἐντολὰς διαφθαρήσεται· μιαρὸς γὰρ ὁ ἀνὴρ καὶ ςάσεων ἀρχηγός.

XXIV. pag. 116. Βασιλειῶν γ'. *Regnorum III.* Inc. Διατί τὸν Ἰωὰβ προσπεφευγότα τῷ Θεῷ ἀπέκτεινεν; Ὁ τοῦ Θεοῦ νόμος τοῦτο γενέσθαι προσέταττεν. Des. καὶ τὰ λυπηρὰ τῷ Ἀχαὰβ προαγγείλαντα, τῷ λέγειν αὐτὸν, ὅτι μεμίσηκα αὐτὸν, ὅτι οὐ λέγει ἀγαθὰ, ἀλλ' ἢ κακά.

XXV. pag. 122. Εἰς τὴν δ' τῶν Βασιλειῶν. *In IV. Regnorum*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, Ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραήλ; Δασμὸν ἔφερον οἱ Μωαβῖται τῷ Ἀχαὰβ ὡς ὑπήκοοι. Des. Τί ἐςι τὸ, Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐτῷ; Τὴν δειλίαν δηλοῖ· ὡς καὶ Παῦλος· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός. Haec ultima incidunt in pag. 127. *b.* quae tota a recentiori manu suppleta est. Paginae vero 128. & 129 reliquum interpretationis in Genesim, uti innuimus §. XXII. complectuntur.

XXVI. pag. 129. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνείας ἐπιτομὴ εἰς τὴν Ἔξοδον ἀπὸ διαφόρων πατέρων. *Eiusdem Interpretationis Compendium in Exodum ex diversis Patribus*. Inc. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; τὸ πολλοὶ ἐγένοντο. Des. Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα.

XXVII pag. 138. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἑρμηνείας τοῦ Λευϊτικοῦ. *Eiusdem Epitome Interpretationis Levitici*. Inc. Τίνος ἕνεκα τὰς θυσίας προσέταξεν ὁ Θεός; Ἐπειδὴ ἐδιδάχθησαν θύειν δαίμοσιν. Des. ὅτι τὸ δίδραχμον τινες τῶν ἑρμηνευτῶν ςατῆρα ἐκάλεσαν.

XXVIII. pag. 143. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἑρμηνείας εἰς τοὺς Ἀριθμούς. *Eiusdem Epitome Interpretationis in Numeros*. Inc. Διατί προσέταξεν ἀριθμηθῆναι τὸν λαὸν ὁ Θεός; Ἵνα δείξῃ τὴν πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ὑπόσχεσιν ἀληθῆ. Des. δι' οὗ τὴν εὐλογίαν ὁ Θεὸς τοῖς ἔθνεσιν ἐπηγγείλατο.

XXIX pag. 147. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομὴ ἑρμηνείας τοῦ Δευτερονομίου. *Eiusdem Epitome Interpretationis Deuteronomii*. Inc. Διατί τὸ πέμπτον βιβλίον Δευτερονόμιον ἐκλήθη; Τῶν πατέρων ἐθελόντων λαβεῖν νόμον. Des. τοῦτον δὲ μόνον καὶ συλληφθῆναι, καὶ δεθῆναι προςάξας ἐκράτησεν.

XXX. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν Ἰησοῦν. *Eiusdem Interpretatio in Iesum*. Inc. Διατί ὑποσχόμενος ὁ Θεὸς πάντα τόπον δοῦναι αὐτοῖς, οὗ ἂν ἐπιβῶσιν, κ. λ. Des. ἐχρήσατο δὲ καὶ τῷ παλαιῷ ἔθει, ὡς μάρτυς βουνὸς, καὶ ὅρκου πηγὴ, καὶ ἄλλα τινά.

XXXI. pag. 154. Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τοὺς Κριτάς. *Eiusdem Interpretatio in Iudices*. Inc. Ὅτι τῆσδε τῆς βίβλου ἡ ἱςορία ἀνακεφαλαίωσιν ἔχει τῶν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ κατορθωμάτων. Des. ὅπερ ἡ μαντικὴ τῶν ἀκολάςων ἀνεῖλεν μανία.

XXXII. pag. 158. Εἰς τὴν Ῥούθ. *In Ruth*. Inc. Τί δήποτε τὸ κατὰ τὴν Ῥοὺθ συνεγράφη διήγημα; Πρῶτον μὲν διὰ τὸν δεσπότην Χριςόν. Des. τότε λοιπὸν τῇ ἀξιεπαίνῳ γυναικὶ συνηρμόσθη.

XXXIII. pag. 159. *b.* Σχόλια εἰς τὰ ζητούμενα τῶν Βασιλειῶν. *Scholia in quaestiones Regnorum*. Prologus praevius inc. Ἐπειδὴ τῆς

(1) Leonis Patricii, & Caniclei Praefecti compendiosam expositionem in Exodum allegat Allatius de Engastrimytho Cap. XX. & expositionem similem in I. lib. Reg. Cap. IX. Exstatque integra huiusmodi expositio e Patribus, & Theodorito potissimum, in Octateuchum, & IV. libros Regum in Codice Vindobonensis Biblioth. e quo Lambec. V. pag. 61. & IV. p. 147. seqq. & Nesselius T. I. p. 46.

τῆς θείας χάριτος ἀπολαύσαντες. Def. πρῶτον δὲ τῆς ἱςορίας ἐρῶ τὴν ὑπόθεσιν. Quaestiones vero ipsae initio, ac fine mutilae sunt propter Codicis defectum: incipiunt enim p. 160. . . . . . αὐτὰ ἱματίῳ· συντίθησιν οὖν ἡ Μελχὸλ ἐπὶ τῆς κλίνης τὰ ἱμάτια, ἀνάκλησιν ἀνθρώπυ μιμέμενα, κ. λ. Prima quaestio integra hunc habet titulum: Τί δήποτε οἱ παρὰ Σαὺλ πεμφθέντες πρὸς τὸν Δαβὶδ, καὶ τὸν Σαμυὴλ προεφήτευσαν, ὕςερον δὲ καὶ αὐτός; Responsio inc. Τὺς μὲν ἄλλυς ὁ Θεὸς διὰ τῆς προφητικῆς ἐζώγρησε χάριτος. Desinunt in quaestione, cui titulus: Πῶς νοητέον, πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τὸν κύριον ἐν τοῖς ὑπεναντίοις; Responsio vero ad ipsam inc. Ὁ Ἀκύλας σαφέςερον ἡρμήνευσε. Def. καὶ μεγαφρονεῖν κατὰ τῦ Θεοῦ τῶν ὅλων. Reliquas in libros Regnorum interpretationes, licet non integras vide supra sub §. XXIII. XXIV. & XXV. Heic interim notandum, quatuor folia vacua fuisse inserta, ad ea fortasse quae deerant supplenda.

XXXIV. pag. 168. Occurrunt quidam auctoris anonymi senarii, ut apparet ex litteris quibusdam summo margini recentius adiectis, ac semirecisis, εἰς τὸν Βασίλειον βασιλέα, *In Basilium Imperatorem*. Horum initium desideratur, avulsa videlicet pagina, versus LX. ut ex eorum, qui supersunt numeratione marginali colligitur continente. Qui igitur erant olim versus CCXXXI. propter memoratam iacturam reliqui sunt CLXXI. Inc.

* * * * * *

Ὑπεκπροχεύων παντὶ σώματος μέρει
Ἀπὸ κρατὸς, καὶ μέχρι ταρσῶν εὐλόγως·
Καὶ μαρτυρεῖ δὲ τῦτον ὁ Χριςὸς λέγων,
Εὗρον τὸν ἄνδρα Βασίλειον τὸν μέγαν,
Ὃν εὐκλεῶς ἔχρισα τῷ θείῳ σθένει, κ. λ.
Def. Λιταῖς ἀλήκτοις τῆς πανυμνήτυ κόρης
Τῆς πανταν άσσης καὶ πανάγνυ παρθένυ,
Καὶ τῶν ἁπάντων ἁγίων αἰωνίως.

Totum Carmen proferre praetermisimus; praeter enim Imperatoris virtutes, beneficentiam, humanitatem, sapientiam, iustitiam, ac reliqua animi bona, nihil historicum auctor persequitur. Sub finem tantum, ubi Deum precatur, ut victoriam ipsi de omnibus inimicis largiatur, haec habet:

Δὸς νῖκος αὐτῷ τῶν ἐθνῶν κατὰ κράτυς,
Ὑπὲρ τὸ νῖκος Δαβιτικῶν μυριάδων,
Πρόσπονδα δεικνὺς τοῖς ποσὶν τῦ δεσπότυ
Ἅπαντα φῦλα βαρβάρων κληρυχίας,
Τύτων τροπῦσθαι τὰς φάλαγγας καὶ ςίφη,
Καὶ τὺς Μάνεντος μυςαγωγὺς καὶ φίλυς, κ. λ.

XXXV. pag. 170. Διδύμυ κατὰ Μανιχαίων. *Didymi contra Manichaeos*. Inc. Οὐδεμία ἀντίθεσις ἐναντίων ἐξ ὅλων ἀντίκειται, κ. λ. Def. κατὰ τῶν ἑκυσίως παραβεβηκότων τὺς θείυς νόμυς. Exstat Latin. in Apparat. Sacr. Possev. ad calcem litterae D. Venet. MDCIII. fol. G. L. edidit Combefisius in Auctar. Noviss. Paris. MDCLXXII. fol. Part. II. pag. 21. Donaverat ipsi Graecum apographum suum ex Italia redux Emericus Bigotius. Antequam Graece prodiret, initium ex illo produxerat Petrus Possinus ad S. Nili Epistolas pag. 342.

XXXVI. pag. 179. Ἀλεξάνδρυ Λυκοπολίτυ ἐπιςρέψαντος ἐξ ἐθνῶν πρὸς τὰς Μανιχαίυ δόξας. *Alexandri Lycopolitae, qui ex gentibus ad Manichaei opiniones conversus fuerat*. Inc. Ἡ χριςιανῶν φιλοσοφία ἁπλῆ καλεῖται, κ. λ. Def. ὥσπερ ὐδὲ ὁ Νεῖλος τὺς ἀπ' αὐτῦ ἀποτεμνομένυς κόλπυς. G. & L. e Bigotii apographo edidit Combefisius Tom. II. Auctar. Noviss. citatae editionis pag. 1. Exstat Ms. in Biblioth. Caesarea teste Lambecio IV. p. 210. Habuit & Allatius p. 30. & 36. ad Hexaëmeron. Videtur scripsisse Sec. IV. Meminit Photius Ms. Lib. I. contra Manichaeos.

XXXVII. pag. 193. Μεθοδίυ περὶ αὐτεξυσίυ. *Methodii de libero arbitrio*. Inc. Ὁ μὲν Ἰθακήσιος γέρων, κατὰ τὸν τῶν Ἑλλήνων μῦθον, κ. λ. Def. ϛ ναὺς ὁμοίως ὐκ ἐκ ναῶν. Editum est inter Meursii Opera edit. Florent. An. MDCCXLVI. fol. Tom. VIII. a pag. 726. ad pag. 738. (per errorem 722.) In Codice vero in duas partes divisum; cuius secundae, quae incipit a verbis, Ὅτι μὲν ὑπάρχειν ἀδύνατον, κ. λ. titulus est: Περὶ Θεῦ καὶ ὕλης, *De Deo, & materia*. Notandum, quae a §. XXXIV. huc usque recensuimus, ea diversa manu, item antiquissima fuisse exarata.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. grandibus, ac fere dicam uncialibus characteribus. Constat fol. scriptis 197.

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΝΙΑΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΟΛΩΝ ΣΧΕΔΟΝ ΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΚΟΝΤΩΝ ΑΥΤΑΣ ΑΝΔΡΩΝ. ΕΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΕΠ' ΕΝΙΑΙΣ ΤΟΥΤΩΝ, ΚΑΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΑΙΣ ΠΑΛΑΙΤΕΡΑΙΣ.

NICETAE COLLECTIO OMNIVM FERE OPINIONVM ET SECTARVM, ET HISTORIA HOMINVM QVI ILLAS INSTITVERVNT. PRAETEREA CONTRADICTIONES ADVERSVS QVASDAM EARVM, ET MAXIME ADVERSVS ANTIQVIORES.

I. p. I. Continet hic Codex Nicetae Choniatae *Thesaurum orthodoxae Fidei*, in libros XXVII. digestum: quem ipse in gratiam amici, qui capta a Latinis CPoli, solum vertere secum coactus fuerat, in exsilio conscripsit, ubi post expositam salutarem doctrinam, omne genus haeresum sectarumque ad suam usque aetatem persequitur, & testimoniis veterum Ecclesiae Docto- COD.XXIV.

ctorum, vel propriis argumentis refellit [1]. Quum vero totum hoc Opus propter molem hactenus lucem, quam meretur haud viderit, quoniam duo facile volumina in folio compleret, librorum argumenta, quorum index praecurrit, ac primas duas Codicis paginas occupat, subiicere animus erat; sed quum iam prolata fuerint, & a Fabric. B. G. Tom. VI. pag. 420. seqq. & a Montefalconio Palaeogr. Graec. pag. 327. seqq. nos iis omissis, quae cum dictis editionibus concordare comperimus, argumentum tantummodo Libri IV. quod aliquantum ab iis differt, proferimus, quod ita habet:

Τόμος τέταρτος. Ἐν τούτῳ κεῖνται πᾶσαι αἱ παλαιαὶ αἱρέσεις αἱ ἀναφανεῖσαι μέχρι τῆς Ἀρείου αἱρέσεως. ἐγράφη δὲ πρώτη ἡ τοῦ Σίμωνος, καὶ ἡ ἐπ' αὐτῷ ἀντίῤῥησις, ἐν ᾗ δηλοῦται καὶ ὅπως ὁ Σίμων κακῶς ἐξέῤῥηξε τὴν ψυχήν. δευτέρα ἡ τῶν Νικολαϊτῶν. τρίτη ἡ τῶν Καρποκρατιανῶν. τετάρτη ἡ τοῦ Βαλεντίνου, ἐν ᾗ εἰρήκαμεν καὶ περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. πέμπτη ἡ τοῦ Πτολεμαίου. ἕκτη ἡ τοῦ Μάρκου. ἑβδόμη ἡ τῶν Ἀσκοδρούγων, ἔνθα καὶ περὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἄλλα τινὰ, τοῦ παλαιοῦ νόμου ἐῤῥέθησαν. ὀγδόη ἡ τοῦ Κολοβάρσου. ἐννάτη ἡ τῶν Ὀφιτῶν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τοῦ, πῶς ἐκλήθη φρόνιμος ὁ ὄφις, καὶ περὶ αἰώνων, καὶ περὶ τοῦ φυτοῦ τῆς γνώσεως, καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ παραδείσου ἐκβολῆς τοῦ Ἀδάμ. δεκάτη ἡ τοῦ Προδίκου, ὃς κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας παρεδίδου ἀκολούθως τῷ Πλάτωνι. ἑνδεκάτη ἡ τῶν Καϊνῶν. δωδεκάτη ἡ τῶν Σηθιανῶν. τρισκαιδεκάτη ἡ τῶν Ἀρχοντικῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡ τοῦ Κέρδωνος καὶ Μαρκίωνος, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς ὕλης. πεντεκαιδεκάτη ἡ τοῦ Λουκιανοῦ. ἑξκαιδεκάτη ἡ τοῦ Ἀπελλῆ. ἑπτακαιδεκάτη ἡ τοῦ Σεβηριανοῦ. ὀκτωκαιδεκάτη ἡ τοῦ Τατιανοῦ. ἐννακαιδεκάτη ἡ τῶν Ἐγκρατητῶν. εἰκοστὴ ἡ τῶν Ἀσκοδρουγιτῶν. εἰκοστὴ πρώτη ἡ τῶν Κυντιλιανῶν καὶ Πρισκιλιανῶν καὶ Πεπουζιτῶν, καὶ Ἀρτοτυριτῶν. εἰκοστὴ δευτέρα ἡ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν θείων μυστηρίων. εἰκοστὴ τρίτη ἡ τῶν Ἀλόγων. εἰκοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἀδαμιανῶν. εἰκοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Σαμψαίων καὶ Ἑλκεσαίων, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ λόγου. εἰκοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Θεοδοτιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὸ, πῶς νοεῖται, τῷ δὲ εἰς τὸ πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. εἰκοστὴ ἑβδόμη ἡ τοῦ Νοήτου καὶ τοῦ Ναβάτου. εἰκοστὴ ὀγδόη ἡ τοῦ Σαβελλίου. εἰκοστὴ ἐννάτη ἡ τοῦ Μαρκέλλου. τριακοστὴ ἡ τῶν Οὐαλησίων. τριακοστὴ πρώτη ἡ τοῦ Ὠριγένους, ἐν ᾗ καὶ διάφοροι δόξαι Ἑλληνικαὶ περὶ ψυχῆς, καὶ ἑρμηνεία τοῦ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ, ὅ φησιν, ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει. τριακοστὴ δευτέρα ἡ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως. τριακοστὴ τρίτη ἡ τῶν Μανιχαίων καὶ Κουβρίκων, ἐν ᾗ καὶ ἐξήγησις τοῦ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ τοῦ λέγοντος, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου φανῆναι τὸν κύριον, καὶ σχήματι εὑρεθῆναι ὡς ἄνθρωπον. τριακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἱερακιτῶν. τριακοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Κολλυριδιανῶν. τριακοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Μασσαλιανῶν, ἐν ᾗ καὶ τὰ κεφάλαια τῆς αἱρέσεως αὐτῶν ἀνατάττονται, καὶ διάφοροι κατ' αὐτῶν ἀντιῤῥήσεις. τριακοστὴ ἑβδόμη ἡ τῶν Κηρινθιανῶν. τριακοστὴ ὀγδόη ἡ τῶν Ἰκετῶν. τριακοστὴ ἐννάτη ἡ τῶν Γνωσιμάχων. τεσσαρακοστὴ ἡ τῶν Θνητοψύχων. τεσσαρακοστὴ πρώτη ἡ τῶν Χριστολυτῶν. τεσσαρακοστὴ δευτέρα ἡ τῶν Ἐθνοφρόνων, ἐν ᾗ καὶ διάφορα περὶ ἀστρονομίας. τεσσαρακοστὴ τρίτη ἡ τῶν Παρερμηνευτῶν. τεσσαρακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Μελιτιανῶν. Ex argumento vero Libri XXV. desunt in nostro Codice ultima verba: ἡμεῖς γὰρ ταῦτα, κ. λ.

Indicem argumentorum sequitur inscriptio totius Operis, hoc pacto: Συλλογὴ ἰδῶν ὅλων σχεδὸν δοξῶν καὶ αἱρέσεων, καὶ ἱστορία τῶν ἀποτεκόντων αὐτὰς ἀνδρῶν· ἔτι δὲ καὶ ἀντιῤῥήσεις ἐπ' ἐνίαις τούτων, καὶ μάλιστα ταῖς παλαιτέραις· καὶ ἕτερά τινα χρήσιμα τοῖς εὐσεβέσι, πονηθέντα παρὰ τοῦ σεβαστοῦ Νικήτα τοῦ Χωνιάτου, τοῦ δὲ γεγονότος κριτοῦ τοῦ Βήλου, ἐπὶ τῶν κρίσεων Ἐφόρου, γενικοῦ ἐπὶ ἰδ βασιλικοῦ κοιτῶνος [2], ἔπειτα δὲ καὶ μεγάλου Λογοθέτου τῶν σεκρετῶν. *Collectio omnium fere opinionum & haeresum, & historia hominum qui illas instituerunt; insuper contradictiones adversus quasdam earum, & maxime antiquiores; & alia quaedam piis hominibus utilia, elaborata a venerabili Niceta Choniata, electo Iudice Beli, iudiciorum Ephoro, ac generali Imperialis Fisci Praefecto, deinde vero etiam magno secretorum Logotheta* [3]. Deinde Prooemium, cuius initium pag. 3. Θεῷ καὶ θεοφιλέσιν ἀνδράσι τίς ἂν ἀξία προσαγωγὴ γένοιτο; ὁ μὲν γὰρ τὸ ἀκρότατον ὢν ἁπάντων τῶν ἐφετῶν οὐδενὸς τῶν ὄντων ἐφίεται. Finis: ὅπως μίαν ἀνελίττων βίβλον τοῦ πολυειδεῖ τοῦ συγγράμματος χαίρῃς, κἀκ ἰδίου ἐρανίζῃ πανάκειαν ἰοῖς ὀλεθρίοις ἀντίμαχον δόγμασιν· ἔνθεν τοι καὶ τοῦ λέγειν, ἐνθένδε ἄρξομαι. Tum Liber primus pag. 3. *b.* inc. Ἀδὰμ πρῶτος πλασθεὶς ἀπὸ γῆς ὑπὸ Θεοῦ, καὶ λαβὼν τὸ ζωγόνον ἐμφύσημα ἔσχεν ἐκ μιᾶς τῶν αὐτοῦ πλευρῶν Εὔαν ἑαυτῷ ὁμοίαν· βιώσας δὲ Ἀδὰμ ἔτη ἐννακόσια τριάκοντα, γεγέννηκε Κάϊν μετὰ παράβασιν τῆς ἐντολῆς, καὶ τὴν ἐκ τοῦ παραδείσου ἀπόπεμψιν. Liber ultimus des. ἃ δὴ πάντα ἐμώρανεν ἡ τῆς μιᾶς θεότητος ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι δύναμις τῇ χάριτι καὶ ἁπλότητι τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

II. pag. 362. *b.* Nicetae Thesaurum excipit pars posterior Historiarum eius, in libros duos divisa, quae quum ab editionibus non

(1) Huius Operis eximii, in quo Euthymii Zigabeni, quam in praefatione laudat, Panopliae dogmaticae multa addidit, quinque tantum primi libri editi exstant Latine, interprete Petro Morellio Turonensi Paris. MDLXI MDLXXIX. & MDCX. in 8. & cum Orthodoxi cuiusdam (ut in inscriptione appellatur) notis & indice Genev. MDXXIX in 8. & sine illis in Bibliothecis Patrum edit. Colon. MDCXVIII. Tom. XII. & Lugd. T. XXV. pag. 54. Fragmentum ex Lib. XX. de ordine observando ab iis, qui a Saracenica superstitione ad Christianam fidem transeunt, Latine exstat in Bibl. Patrum edit. Paris. MDLXXV. & aliis insequutis editionibus: G. L. in Auctarii Ducaeani Tom. II. Paris. MDCXXIV. & in Bibl. Patrum Paris. MDCLIV. Tom. XII. & omisso Nicetae nomine in Saracenicis Frid. Sylburgii Heidelb. MDXCV. 8. p. 74. 91. Graece loca quaedam adfert Allatius contra Hottingerum pag. 197. & de Purgatorio pag. 696. seqq. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 5. Tom. VI pag. 418. seqq. a quo noster Codex memoratur, ibid. pag. 420.

(2) Χοιτὼν apud Graecos medii & infimi aevi, pro Fisco, seu domo aerarii Imperialis accipitur.

(3) Duo eiusdem operis exemplaria habentur in Biblioth. Regis Christianiss. & aliud in Biblioth. Baluziana, ut videre est in Palaeograph. Graec. Montisfalconii loc. cit.

non modo quoad librorum diſtinctionem, ſed etiam in phraſi, & in ipſis quoque rebus, libro praetertim poſteriore, diſcrepet, digna profecto eſſet, quae, ſi nova pararetur huius Scriptoris editio, cum editis conferretur. Praecedit Titulus: Ἐνταῦθα ἡ ἅλωσις τῆς πόλεως, καὶ τινὰ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων. *Heic captivitas Vrbis, & quaedam ex iis, quae poſtea acciderunt.* Liber primus incipit a Cap. VIII. Lib. III. Alexii Comneni, edit. Pariſ. pag. 345. Genev. pag. 582. a verbis: Ἀλλὰ μέχρι μὲν δὴ τούτων εὔδρομος ἡμῖν ὁ λόγος, καὶ διαλείας φέρων ὁδοῦ. Deſ. τῶν δ' ἠλπικότων ἐπὶ κύριον τῇ παιδείᾳ σύνδρομος ἡ παράκλησίς τε καὶ ἐπανάκλησις. Liber ſecundus pag. 372. incipit a verbis Capitis primi Lib. de Conſtantinopolis ſtatu edit. Pariſ. pag. 377. Genev. pag. 634. nimirum: Εἶχε μὲν οὕτω ταῦτα, καὶ ἡ Κωνσταντίνου καλλίπολις τὸ κοινὸν ἁπάντων ἐθνῶν ἐντρύφημά τε καὶ περιλάλημα, κ. λ. Deſ. ὃς καὶ δίκαιον ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον δείκνυσιν ἐπιβαίνοντα, καὶ λέοντα καταπατοῦντα καὶ δράκοντα. Vbi notandum ex hoc poſteriore libro fragmentum ſatis longum, in quo de Vrbis direptione, & de ſtatuis ac monumentis poſt captam per Latinos CPolim everſis & conflatis agitur, utpote quod in impreſſis deſideratur, a Fabricio referri loc. cit. a p. 405. ad p. 418.

Tandem pro recenſionis huius coronide, quum Fabricius l. c. pag. 435. indicem Scriptorum, a Niceta Choniata in Hiſtoria Byzantina laudatorum exhibeat, nos quoque illius exemplum ſequuti, alium SS. Patrum, & aliorum auctorum catalogum, quorum in eiuſdem Nicetae Theſauro referuntur loca atque ſententiae, in medium proferre voluimus, qui ſequens eſt:

Agatho pag. 343.

Ambroſius Mediol. pag. 233. *b.* 343. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Ἀπολιναρίου. pag. 178. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα. ibid.

Amphilochius Iconienſis ἐκ τῆς πρὸς Σελεύκιον ἐπιστολῆς. pag. 178. *b.* ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου. pag. 340. ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὸ, Ὁ ἀποστείλας με πατὴρ, μείζων μου ἐστίν. pag. ead. *b.*

Anaſtaſius Sinaita ἐκ τῆς βίβλου τῆς λεγομένης Ὁδηγοῦ. pag. 177. *b.* 178. 188. *b.* 233. *b.* ἐκ τῶν ις' κεφαλαίων τῶν κατὰ Μονοφυσιτῶν τὸ ζ'. p. 341. *b.*

Andreas Cretenſis ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν βαϊοφόρον. pag. 330.

Athanaſius pag. 342. *b.* 343. *b.* εἰς τὸ, οὐκ ἀεὶ ἦν ὁ υἱός. pag. 105. *b.* κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ὁμοιούσιον. pag. 107. *b.* ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag 178. *b.* χρήσεις κατὰ Θεοπασχιτῶν. pag. 187. *b.* πρὸς τοὺς λέγοντας, ἔπαθεν ὁ Θεὸς ὡς ἤθελεν. pag. 188. ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 332. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸ βασιλικὸν ἱεράτευμα. pag. 333. ἐκ τοῦ διαλεκτικοῦ λόγου, ὃν ἐποιήσατο πρὸς τὸν Ἄρειον. pag. 340.

Auguſtinus. pag. 341. *b.* [1]

Baſilius Magnus pag. 105. *b.* 107. *b.* 108. 122. 190. ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῆς. pag. 11. *b.* 240. εἰς τὸ, ἀεὶ ὁ Θεὸς πατήρ. pag. 104. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Σωζοπολίτας ἐπιστολῆς. pag. 178. *b.* ἐκ τοῦ πρὸς Εὐνόμιον πρώτου λόγου. pag. 234. ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείου λόγου. ibid. ἀπὸ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τὸν Ἰκονίου τριάκοντα κεφαλαίων. pag. 245. *b.* ἐκ τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγήσεως. pag. 330. *b.* ἐκ τῆς εὐχῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ, Οὐδεὶς ἄξιος, κ. λ. pag. 332. εἰς τὸ, Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος. pag. 344.

Coſmas Indoplevſtes ἐκ τοῦ εἰς τὸν ψαλτῆρα προοιμίου ἐξηγουμένου ὡς ἐν παρόδῳ τὸ, ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, καὶ τὰ ἑξῆς. pag. 333.

Cyrillus Alexandrinus pag. 105. 106. *a.* 106. *b.* 107. *a.* 107. *b.* 109. *b.* 147. *b.* 190. *b.* ἐκ τοῦ λόγου, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ, Ἀπόδειξις διὰ τῶν ἀρχῆθεν γεγενημένων θείων χρησμῶν τοῖς θεσπεσίοις πατριάρχαις περὶ τῆς ἀμείψεως καὶ μεταθέσεως τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐθνῶν. pag. 18. πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι εἰς τρεῖς Θεοὺς πιστεύομεν. p. ead. *b.* κατὰ τῶν εἰσαγόντων τὸ ἔλαττον τῷ υἱῷ ἐκ τοῦ τὸν Χριστὸν λέγειν ἐν εὐαγγελίοις, ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν. pag. 108. περὶ τῆς προκοπῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 111. *b.* ἐκ τῶν κατὰ τῶν Πνευματομάχων ἀντιῤῥητικῶν λόγων. pag. 123. *b.* 124. 125. 126. ὅτι ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσας ψυχὴν μετὰ σώματος ἀνέλαβεν. pag. 131. *b.* κατὰ Νεστοριανῶν ἐκ τῶν σχολίων τῶν περὶ ἑνώσεως τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ. pag. 133. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς. pag. 134. 135. *b.* ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς περὶ ἑνὸς υἱοῦ. pag. 134. *b.* 135. ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου. pag. 135. *b.* ἐκ τοῦ κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν λόγου. pag. 136. 137. *b.* 138. *b.* ἐκ τῆς πρώτης ὁμιλίας τῆς, ὅτι οὐ χρὴ λέγειν ἄνθρωπον θεοφόρον, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα. pag. 140. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς. pag. 141. ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς, ὅτι εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. pag. 141. *b.* ἐκ τοῦ πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην βασιλίδα προσφωνητικοῦ. pag. 141. *b.* ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ μοναχούς. pag. 142. 143. 146. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὰς δεσποίνας προσφωνητικοῦ. pag. 143 ἐκ τοῦ ἕκτου ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ. ibid. ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς. pag. 179. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀλεξανδρεῖς προσφωνητικοῦ λόγου. ibid. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν κατὰ Νεστορίου. pag. 188 *b.* ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν τετάρτου λόγου. p. 204. ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ δογμάτων. ibid. ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας βιβλίου ὀγδόου. pag. ead. *b.* πρὸς Ἑρμείαν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν. pag. 233. ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς. pag. 234. ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδόσιον προσφωνητικοῦ. ibid. εἰς τὸ μυστικὸν δεῖπνον. pag. 332. *b.* ἐκ τῶν ιβ' κεφαλαίων τῶν κατὰ Θεοδωρίτου. ibid. ἀπὸ τοῦ πρὸς βασιλίδας λόγου. ibid. & pag. 340. *b.* ἀπὸ τῶν περὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ. pag. 332. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὰ βαΐα λόγου. pag. 340. *b.* ἐκ

τοῦ

(1) A multis retro ſeculis non pauca S. Auguſtini Opera Graece fuere verſa.

τοῦ α' βιβλίου τῶν Θησαυρῶν, ἐκ τοῦ ια' κεφαλαίου. p. 342. ἀπὸ τοῦ θ' λόγου τῆς ἐν πνεύματι λατρείας κεφάλαια δύο. pag. ead. *b.*

Cyrillus Hierosolymitanus ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ὑπαπαντὴν λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ, Χαῖρε σφόδρα, κ. λ. pag. 332. *b.*

Dionysius Areopagita ἐκ τοῦ δευτέρου κεφαλαίου τοῦ περὶ ἡνωμένου καὶ διακεκριμένου. pag. 11. ἐκ τοῦ ιγ' κεφαλαίου τοῦ περὶ τοῦ τελείου καὶ ἑνός. pag. ead. *b.* περὶ Θεοῦ. pag. 15. ἐκ τοῦ πρώτου κεφαλαίου τῆς περὶ θείων ὀνομάτων. pag. 39. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον τὸν θεραπευτὴν ἐπιστολῆς. ibid. ἐκ τῶν θεολογικῶν στοιχειώσεων τοῦ ἁγίου Ἱεροθέου. pag. 40.

Τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἀπολογίας ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος. pag. 207. *b.*

Eustratius Metropolita Nicaenus ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Γροσολάνον ἐπίσκοπον Μεδιολάνων περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως. pag. 266. ἐκ τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἐπίσκοπον Μεδιολάνων δευτέρου λόγου. pag. 268. *b.* ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἑτέρου λόγου. pag. 273. *b.* τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ἐπισημαντικὰ, δι' ὧν δείκνυται ἀδύνατον εἶναι ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι. pag. 275. ἐκ τοῦ δευτέρου περὶ τῶν ἀζύμων λόγου. pag. 333. *b.*

Εὐθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζιγαβηνοῦ κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἤτοι Ἰταλῶν, κεφάλαια ιβ' δηλοῦντα, ὡς οὐκ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. pag. 296.

Gregorius Nazianzenus ἐκ τοῦ περὶ Υἱοῦ πρώτου λόγου. p. 12. 105. 108. *b.* 109. 342. ἐκ τοῦ περὶ Υἱοῦ δευτέρου λόγου. pag. 40. *b.* 106. *b.* 109. *b.* 110. 178. *b.* 190. 340. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων. pag. 12. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς, καὶ εἰς ἑαυτόν. pag. 12. *b.* ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ. pag. 16. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὰ γενέθλια. pag. 40. ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα λόγου. pag. ead. *b.* ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον δευτέρου λόγου. ibid. ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα δευτέρου λόγου. ibid. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ προτρεπτικοῦ εἰς τὸ βάπτισμα. ibid. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν. pag. 107. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ ἀκαταλήπτου γεννήσεως τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ. pag. 108. περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. p. 121. 122. 123. ἐκ τοῦ πρὸς Κληδόνιον πρώτου λόγου. pag. 127. *b.* 128.

Gregorius Nyssenus pag. 105. *b.* περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγου. pag. 40. *b.* 246. ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας. pag. 129. ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον ἀντιῤῥητικοῦ λόγου. pag. ead. *b.* 130. 131. 179 ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ θεότητος υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. p. 341. *b.*

Πίστις ἀποκαλυφθεῖσα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Θαυματουργῷ, ὡς ἐκ διδαχῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ. pag. 28. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς κατὰ μέρος πίστεως, ῥήσεις περὶ τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεων. pag. 178. *b.*

Ignatius S. Apostolus, Episcopus Antiochenus pag. 188. *b.*

Ioannes Chrysostomus pag. 343. ἐκ τῆς βίβλου τῆς περὶ ἀκαταλήπτου. p. 16. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς. p. 179. ἐκ τῆς ξε' ὁμιλίας τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. p. 204. ἐκ τῆς ζ' ὁμιλίας τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς. pag. 233. *b.* ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρείου καὶ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν ὁμιλίας. ib. & p. 340. *b.* ἐκ τοῦ τρίτου λόγου τοῦ περὶ ἱερωσύνης. p. 330. *b.* ἐκ τῆς κατὰ Ἰουδαίων βίβλου. pag. 331. ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἑρμηνείας. ibid. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς. pag. 331. *b.* 340. *b.* εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν. pag. 331. *b.* ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα. ibid. ἐκ τῆς κζ' ὁμιλίας εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. pag. 344.

Ioannes Damascenus pag. 106. 107. *b.* 109. *b.* 112. 146. *b.* 147. *b.* 173. *b.* 174. *b.* 175. 186. *b.* 201. *b.* 202. 334. 339. *b.* ἐκ τοῦ περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία. pag. 13. τοῦ αὐτοῦ ἐκ διαφόρων πατέρων. pag. ead. *b.* περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. pag. 19. *b.* περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Χριστοῦ. pag. 34. *b.* περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιδόσεως. pag. 42. ὅτι πᾶσα ἡ θεία φύσις ἐν μιᾷ τῶν ἑαυτοῦ ὑποστάσεων ἡνώθη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ οὐ μέρος μέρει. pag. ead. *b.* περὶ τῆς ἐν εἴδει καὶ ἀτόμῳ θεωρουμένης ὑποστάσεως καὶ διαφορᾶς ἑνώσεως καὶ σαρκώσεως. p. 43. περὶ φυσικῶν καὶ ἀδιαβλήτων παθῶν. pag. ead. *b.* περὶ τοῦ τρισαγίου. pag. 189. περὶ τῆς θεανδρικῆς ἐνεργείας. pag. 202. *b.* πρὸς τοὺς λέγοντας, εἰ δύο φύσεων καὶ ἐνεργειῶν ὁ ἄνθρωπος, ἀνάγκη ἐπὶ Χριστοῦ τρεῖς φύσεις λέγειν, καὶ τοσαύτας ἐνεργείας. pag. 235. ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ κυρίου μυστηρίων κεφαλαίου πϛ'. pag. 330. *b.* πρὸς τοὺς λέγοντας, ἡ ὑπόστασις τοῦ Χριστοῦ κτιστὴ, ἢ ἄκτιστος, κεφάλ. ρκζ'. pag. 342. περὶ τῶν ἰδιωμάτων τῶν φύσεων, κεφάλ. ρψ'. ibid.

Ἰωάννου Ἱεροσολύμων ἐπιστολὴ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἐπικυροῦσα τὰ κατὰ Σεβήρου πραχθέντα. pag. 167. *b.*

Isidorus Pelusiota ἐκ τῆς πρὸς Θεωνᾶν ἐπιστολῆς. pag. 236.

Iulius Romae. pag. 188. *b.*

Iustinianus Imperator ἐκ τῆς πρὸς Ζώϊλον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας δογματικῆς ἐπιστολῆς. pag. 208. διάταξις κατὰ Ἀνθίμου, Σεβήρου, Πέτρου, καὶ Ζωόρα. pag. 166. ἐκ τοῦ ἰδίκτου, οὗ μέμνηται καὶ Ἀγάθων ὁ ἁγιώτατος πάπας Ῥώμης ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ σταλείσῃ ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἀοιδίμους βασιλεῖς Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον, τῇ καὶ κειμένῃ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἕκτης συνόδου. pag. 236.

Iustinus philosophus & martyr ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου. pag. 178. *b.*

Leo papa ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης στήλης ὀρθοδοξίας. pag. 341. *b.* ἐκ τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς πρὸς Λέοντα βασιλέα, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ, Τῷ ὑπερενδοξοτάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ υἱῷ αὐτοῦ Λέων ἐπίσκοπος. pag. 342.

Τοῦ κυρίου Λέοντος τοῦ Βουλγαρίας τοῦ πρώτως προβλη . . . . . . παρὰ τοῦ μακαρίτου βα-

σιλέως κυρίȣ Βασιλείȣ ἐκ τῆς περὶ τῶν ἀζύμων ἐπιςολῆς αὐτοῦ. pag. 330. *b*.

Ε᾽κ τῶν κεφαλαίων Λεοντίȣ τῶν κατὰ Σεβήρȣ. pag. 180. 181.

Γράμμα τοῦ βασιλέως κυρίȣ Μανȣὴλ πρὸς τὸν καθολικὸν τῆς Α᾽ρμενίας. pag. 216. *b*.

Maximus pag. 168. 169. 170. 194. 196. *b*. 197. 199. 331. *b*. περὶ πατρὸς ϗ υἱοῦ καὶ ἁγίȣ πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία. pag. 13. περὶ Θεοῦ κοινῶς. pag. 16. περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας λόγȣ. pag. 41. *b*. ἐκ τοῦ λόγȣ τοῦ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ȣ̓́τε διαιρεῖ, ȣ̓́τε διαιρεῖται. pag. 168. *b*. ὅτι ȣ̓χ, ὡς ἔλεγεν ὁ Πύῤῥος, νεύματι τοῦ ἑνωθέντος λόγȣ ἡ σὰρξ ἐκινεῖτο. pag. 199. *b*. ἐκ τῆς πρὸς Πύῤῥον διαλέξεως. pag. ead. & 200. & 205. *b*. ἐκ τῆς πρὸς Νίκανδρον ἐπιςολῆς. pag. 201. πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, ὅτι μίαν Χριςοῦ χρὴ λέγειν τὴν ἐνέργειαν κατ᾽ ἐπικράτειαν. ibid. πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, ὅτι ὥσπερ ὀργάνȣ, ϗ τοῦ κινοῦντος μία ἐνέργεια, ȣ̓́τω ϗ θεότητος, ϗ ἀνθρωπότητος μία ἐνέργεια. ibid. πρὸς τȣ̀ς λέγοντας μίαν σύνθετον ἐπὶ Χριςοῦ ἐνέργειαν. p. ead. *b*. ἐκ τοῦ πρὸς Α᾽πολινάριον τὸν αἱρετικὸν ἀντιῤῥητικοῦ λόγȣ. p. 204. *b*.

Meliton Sardenſis pag. 188. *b*.

Nicephorus Patriarcha CPolitanus. *Vide infra in voce* Photius.

Nicolaus Methonenſis Epiſcopus. p. 307. ἐκ τοῦ κατὰ Λατίνων ὑπὲρ τοῦ πνεύματος λόγου. pag. 262. κεφαλαιώδεις ἔλεγχοι τοῦ παρὰ Λατίνοις καινοφανοῦς δόγματος, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς ϗ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται, συνοψισθέντες παρ᾽ αὐτοῦ ἐκ τῶν διὰ πλάτȣς ἐν διαφόροις λόγοις γεγραμμένων. p. 296. *b*.

Photius Patriarcha CPolitanus ἐκ τοῦ περὶ τοῦ πνεύματος ἐγκυκλίȣ ἐπιςολῆς, ἐν ᾗ αἰτιᾶται τȣ̀ς Λατίνȣς, ὡς ϗ ἐκ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεσθαι λέγοντας. pag. 288. ἐκ τοῦ λόγȣ τοῦ περὶ τῆς τοῦ ἁγίȣ πνεύματος μυςαγωγίας. pag. 332. ἐκ τοῦ λόγȣ, ȣ̔͂ ἡ ἀρχὴ, Πῶς θελητὸς τῷ πατρὶ ὁ θάνατος λέγοιτ᾽ ἂν εἶναι τοῦ Χριςοῦ, κ. λ. pag. 334. χρήσεις κατὰ εἰκονομάχων ἐκ τῶν συγγραμμάτων Νικηφόρου ϗ Φωτίȣ τῶν πατριαρχῶν Κωνςαντινȣπόλεως, ϗ Θεοδώρȣ τοῦ Στȣδίτȣ. pag. 210.

Πρόκλȣ χρήσεις. pag. 235. *b*.

Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus ἐκ τῆς συνοδικῆς ἐπιςολῆς. p. 206. *b*. 343. *b*.

Συλλογισμὸς τοῦ μεγάλȣ Δρουγγαρίȣ κυρίȣ Στεφάνȣ. pag. 333. *b*.

Ε᾽κ τοῦ συνοδικοῦ τοῦ ἀναγινωσκομένȣ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. pag. 334.

Ε῎κθεσις Σωτηρίχȣ τοῦ πανευγενεςάτȣ παριςῶσα, ὅπως ἐφρόνει περὶ τοῦ δόγματος, ὃ φησι, σὺ εἶ ὁ προσφέρων, ϗ προσφερόμενος. p. 327. *b*. Τὸ ἐπὶ τῷ ἀναφυέντι δόγματι κατὰ τοῦ πανευγενεςάτȣ Σωτηρίχȣ γεγονὸς σημείωμα. pag. 334. *b*.

Theodoretus ἐκ τοῦ κδ᾽ κεφαλαίȣ τῶν εἰς τὰ ἀπόῤῥητα τῆς Ε᾽ξόδȣ ἑρμηνειῶν, ȣ̔͂ ἡ ἀρχὴ, Διατί φεύγȣσιν ἐπιτελέσαι προσέταξε τοῦ πάσχα τὴν ἑορτήν. pag. 330. *b*.

Ε᾽κ τοῦ περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τοῦ πνεύματος λόγου τοῦ . . . . . κυροῦ Θεοδώρȣ Σμυρναίȣ. pag. 293. *b*.

Theodorus Studita. *Vide ſupra in voce* Photius.

Theophylactus Archiepiſcopus Bulgariae ἐκ τῶν περὶ τȣ̃ πνεύματος. pag. 275. ἐκ τῆς τȣ̃ τετραευαγγέλȣ ἑρμηνείας. pag. 332. *b*. εἰς τὸ ῥητὸν τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιςολῆς τȣ̃ μεγάλȣ Παύλȣ τὸ φάσκον, ϗ δι᾽ αὐτȣ̃ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν. pag. 333.

Ex Synodis adferuntur, prima Generalis pag. 178. *b*. Synodus IV. Chalcedonenſis pag. 152. *b*. & Synodus ſexta pag. 193.

III. In ultima tandem pagina Iambici quidam verſus leguntur, quibus inſtar tituli haec praecedunt: Τȣ̃ Θεσσαλονικȣ̃ Μεσοποταμίτȣ τινὸς διελθέντος τὴν βίβλον ἐξ ἑτοίμȣ ςιχηρὸν προσφώνημα ὡς ἐν εἴδει ἐπιγράμματος . . . . [1] τȣ̃ φιλοπονήσαντος τὴν συνθήκην τῆς βίβλȣ προκειμένης, διπλῆν πραγματείαν, τήν τε προταχθεῖσαν ἐκκλησιαςικὴν ἱςορίαν, ϗ τὴν πρὸς τὸ τέλος . . . . *Theſſalonici Meſopotamitae cuiuſdam in librum, quem legerat, extemporanea ex iambis acclamatio inſtar epigrammatis . . . . . in qua ſtuduit huiuſce libri compoſitionem, duplicemque tractationis ſcopum exprimere, videlicet praepoſitam hiſtoriam Eccleſiaſticam, & quae in fine . . . .*

Iambici vero verſus ita habent:

Εὐαγγελικὸς ἄλλος οἰκοδεσπότης
Θησαυροφυλάκιον ἠνοίχθη ςόμα·
Ε᾽ξάγεται δὲ ϗ παλαιὰ ϗ νέα,
Α᾽ρχαϊκὰ δόγματα ϗ καινοὶ λόγοι.
Η῾ βιβλιακὴ σύνθετος διαρτία
Α᾽νθρωπικὸν σύγκριμα μικτὸν δεικνύει.
Ψυχὴ δοκεῖ ϗ σῶμα, γνῶσις ϗ φθίσις,
Κἂν ȣ̓ρανὸς πρὸς ὕψος, ἂν δὲ γῆ κάτω,
Κόσμȣ μίμημα δέλτος ἡ προκειμένη,
Τὰ θεῖα πρῶτον, ὕςερον τὰ πρακτέα.
Καὶ μετρικὸν μὲν γράμμα τὴν Ι᾽λιάδα
Σμαραγδογλυφὴς ἐνθαλαμεύει θίβη·
Α᾽λεξάνδρȣ ϗ τȣ̃το τῆς εὐψυχίας,
Βασιλικῆς γνώρισμα φιλοδωρίας,
Α᾽νακτορικῆς δεῖγμα λαμπρᾶς καρδίας,
Χλωρὰ λίθος, βλάςημα λειμῶνος λόγȣ,
Σαφὴς διόπτρα τȣ̃ πρὸς Ο῞μηρον πόθου.
Υ῞λη δέ τις καλύπτρα ταύτης πυκτίδος,
Τὰς καρδιακὰς πτύχας ἐξανοικτέον,
Καὶ τὴν μεταξὺ χώραν ὑφαπλωτέον.
Κλίνην Σολομώντειον εὐτυχησάτω,
Τοιȣ̃τος οἶκος ἄξιος ταύτης τόπος.
Ζωῆς ἔμαθον βίβλον. ἀλλ᾽ ἰδȣ̀ βλέπω,
Τὰ ζωτικὰ ῥήματα γράμματα φέρει,
Κἂν θνητὰ μικτὰ τοῖς ἀθανάτοις λόγοις,
Προφητικῆς πλήρωμα θεσπιωδίας,
Τῆς ἑπτάδος μέρισμα ϗ τῆς ὀκτάδος,
Εἰ μή τις ἄλλην ἄλλος ἑπτάδα λέγει
Τὴν ἑπτάκαυλον συνοδικὴν λυχνίαν,
Η῞τις ἀνῆψεν ὧδε σωςικὸν σέλας.
Evangelicus alter paterfamilias
Os adaperuit theſaurum continens;
Proferuntur autem nova & vetera,
Antiqua dogmata, & nova oracula.

Haec

(1) Vbi puncta illa interpoſita vides, ibi verba tineis corroſa ſunt ac mutilata.

Haec libri bene digesta compositio
Humanam repraesentat mixtam fabricam.
Anima videtur & corpus, cognitio, & corruptio,
Ac si caelum sursum, terra vero deorsum,
Vera mundi imago est praesens libellus,
In quo divina primum, & deinde humana.
Ac metricum quidem illud opus Iliados
Recubuit in arcula smaragdina:
Quod Alexandri ostendit animi praestantiam,
Et regiae fuit munificentiae indicium,
Regalis & vere splendidi cordis testimonium,
Vivens lapis, germen prati, ut est sermo,
Lucida dioptra in Homerum adfectûs. (bri;
Sed quaedam abscondita materies est huius li-
Cordisque sunt evolvendae paginae,
Totusque medius explicandus locus.
Bene ei lectus Salomonis convenit:
Haec eius digna domus, hic dignus locus.
Vitae librum perlegi, & ecce video.
Vitae verba continent litterae,
Licet mortalia, mixta dictis immortalibus,
Propheticae implementum vaticinationis,
Septenarii divisionem, & octenarii, (re,
Nisi quis alius alium malit septenarium dice-
Septemplicem illam synodicam lampadem,
Quae super nos accendit ita salutare lumen.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. Sec. XIII. in cuius ultima pagina, Codicis integumento affixa, ab eadem, ut videtur manu notatum legitur: *βιβλίον τȣ̃ παπᾶ κυρίȣ Μάρκȣ τȣ̃ πνευματικȣ̃*. Constat foliis scriptis 385. Cuius specimen damus Tab. VI. N. IV.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

HOMILIAE SVPER EVANGELIA INCERTI AVCTORIS.

Titulus corrigendus.

D. Ioannis Chrysostomi in Evangelium Ioannis Homiliae XLIII.

COD. XXV. HOmiliarum in Ioannem, quae in hoc Volumine continentur, initium fit a XLVI. cuius titulus ex Evangelistae Cap. VI. v. 41. *Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰȣδαῖοι, κ. λ.* Inc. *Ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, κ. λ.* Finis vero in LXXXVIII. cuius titulus ex Cap. XXI. v. 15. *Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, κ. λ.* quaeque desinit *καὶ διὰ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἐργασίας τελειωθέντες ἐπιτύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ.* Exstant autem omnes in cit. Operum S. Ioannis Chrysostomi edit. Tom. VIII. a pag. 269. ad 530. cum qua penitus convenire codicem comperimus. Notandum de hoc Codice, multis scatere correctionibus recentius adiectis, aureos singularum Homiliarum titulos, aureoque ornamento instructos exhibere; ubi vero Moralia incipiunt, ibi argumenta margini apposita rubro interdum, alias aureo charactere exarata.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. circiter XIII. Constat foliis 287.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΘΕΙΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ.

SACRA PRAECEPTA INCERTI AVCTORIS.

I. pag. 1. INterior totius Voluminis epigraphe, rubris conscripta litteris, sequens est: *Αἱ κατὰ ἀπόφασιν θεῖαι ἐντολαὶ, ἃς ὀφείλει φυλάττειν πᾶς ὁ θέλων ζωῆς ἐπιτυχεῖν ἀναντιῤῥήτως, οἱῳδήτινι σχήματι πολιτεύεται· καὶ περὶ μετανοίας ἀληθȣ̃ς, ἣ κεῖται τοῖς προλειφθεῖσιν, ἧς χωρὶς ȣ̓δεὶς ὄψεται τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Declaratio divinorum praeceptorum, quae servare debet quicumque vitam certo adsequi voluerit, in quocumque statu vixerit. Et de vera poenitentia, quae lapsis proponitur, sine qua nemo aeternam vitam videbit.* Inc. *Ποιήσατε καρπȣ̀ς ἀξίȣς τῆς μετανοίας. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιȣ̃ν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.* COD. XXVI. Subiungitur inde explicatio: *Καρπȣ̀ς ἀξίȣς τῆς μετανοίας, ὅτι ȣ̓κ ἀρκεῖ τὸ φυγεῖν τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ καὶ ἀρετὴν δεῖ πολλὴν ἐπιδείξασθαι· τὴν μέντοι μετάνοιαν, ἣν ὁ Ἰωάννης ἐκήρυττε, καὶ ἡμεῖς ἀπαιτȣ́μεθα· ταύτην γὰρ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ὁριζόμενος λέγει, μετάνοιά ἐστιν ἡ πρὸς τὰ κρείττονα στροφὴ, οἷον, τὸ ἐκκλῖναι ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιῆσαι ἀγαθὸν, κ. λ.* Hoc opus contextum non modo ex divinorum librorum sententiis, sed etiam ex vetustissimis & optimis Patrum operibus cui debeamus collectori, prorsus ignoramus; id tantum adfirmare iure possumus, ea tot & tanta, quae adferuntur Auctorum fragmenta non sine fructu cum editis exemplaribus posse conferri. Differt autem haec Collectio ab ea, quam recensuimus supra in Codice IV. Plut. VI. quae licet nullum auctoris nomen praeseferret, compertum tamen est ad Niconem monachum Rhaithensem Palaestinum, qui vixit sub Constantino Duca circa A. C. MLX. pertinere, & hoc titulo insignitam in variis bibliothecis delitescere: *Πανδέκτης τῶν ἑρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν, Pandectes de interpretationibus divinorum praeceptorum*: opus adhuc ineditum, & Fabricio teste B. G. T. X. p. 284. luce dignum: quodque adservatur etiam in Bibl. Coislin. Cod. XXXVII. & CXXII. Catalog. pag. 111. & 197. Nos interim nostro more post allatum totius Operis finem, Auctorum, quorum in hoc congeruntur sententiae, catalogum exhibebimus. Finis igitur sequens est: *Οὐδὲν ἰσχυρότερον τῶν πάντα παθεῖν ἑτοίμων· οὐδὲν οὕτω νικᾷ τὸν διώκοντα, ὡς προθυμία τȣ̃ πάσχοντος· τί γὰρ εἶναι δεινὸν, εἰ τοῖς πράγμασι νικήσας φέρει τῇ γλώσσῃ νικώμενος.* In calce ultimae paginae legitur: *Ἀνοσίων χειρῶν ἔργον, ἡ τῶν παρόντων τομὴ φύλλων. Impiarum manuum opus, horum sectio foliorum.* Sed auctorum nomina alphabetico ordine digesta proferamus.

Asterius pag. 164. *b.*

Athanasius pag. 8. *b.* 22. 36. 48. *b.* 155. *b.*

Basilius pag. 2. *b.* 3. 5. 6. *b.* 21. *b.* 25. 27. 35. *b.* 43. 50. *b.* 72. 74. 84. *b.* 101. *b.* 115. 121. *b.* 137. 153. *b.* 161. *b.* 175. *b.* ἐκ τῶν ἀσκητικῶν ὅρων κεφάλ. ο'. pag. 61. *b.* κεφάλ. μ'. & μη'. pag. 112. *b.* 139. κεφάλ. κε'. & νϑ'. pag. 130. κεφάλ. μδ'. pag. 168. *b.* ἐκ τῶν διὰ πλάτυς ὅρων κεφάλ. κε'. κζ'. λ'. λα'. λβ'. μγ'. pag. 62. κεφάλ. με'. μϛ'. μζ'. pag. 63. *b.* κεφάλ κδ'. pag. 64. ἐκ τῶν κατ' ἐπιτομὴν ὅρων. pag. 136. *b.* ἐκ τῦ εἰς τὴν κοσμοποιΐαν λόγυ. pag. 141.

Cyrillus Alexandrinus pag. 8. *b.* 15. 32. *b.* 36. 42. *b.* 45. 47. 75. 155. *b.* 164. 174.

Dorotheus pag. 5. *b.* 117.

Eusebius ἐκ τῦ κατὰ Λυκᾶν. pag. 84.

Gregorius Nazianzenus pag. 3. *b.* 4. 6. 14. 22. 28. *b.* 45. *b.* 49. *b.* 71. *b.* 78. *b.* 154. *b.* 162. Loca quae adferuntur sunt ex Oratione I. pag. 126. *b.* ex IX. pag. 89. ex X. pag. 198. ex XII. pag. 135. ex XIX. p. 112. ex XXI. pag. 91. 196. *b.* ex XXVII. pag. 112. 197. *b.* ex XXVIII. pag. 196. *b.* ex XXXIII. pag. 135. ex XXXIX. pag. 168. ex XL. pag. 89 *b.* ex XLII. pag. 91. 134. *b.* ex XLIII. pag. 91. Vbi notandum, nos in hac Orationum enumeratione eum ordinem servasse, quem obtinent in edit. Paris. A. MDCIX. per Claudium Morellum.

Στίχοι τῦ παντεποπτηνῦ κυρίυ Γρηγορίυ. pag. 117.

Gregorius Thaumaturgus. pag. 31. *b.*

Ioannes Chrysostomus pag. 4. 5. 10. 15. 22. 27. 36. & alias saepissime. ἐκ τῦ ιε' λόγου τῦ κατὰ Ματθαῖον. pag. 43. ἐκ τοῦ ιϛ'. pag. 44. *b.* ἐκ τῦ ν'. pag. 45. *b.* ἐκ τῦ νε'. pag. 26. ἐκ τῦ ξα'. pag. 31. *b.* ἐκ τῦ οβ'. pag 45. *b.* ἐκ τῶν ἠθικῶν κατὰ Ματθαῖον. pag. 2. 3. 45. *b.* 78. *b.* & alibi. ἐκ τῶν ἠθικῶν κατὰ Ἰωάννην. pag. 113. ἐκ τῦ α' λόγυ τῶν Πράξεων. p. 51. *b.* ἐκ τῦ ιϛ' ἠθικῦ τῶν Πράξεων. pag. 120. ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίυς ἐπιςολῆς ὁμιλίας λδ'. pag. 53. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίυς ὁμιλ. να'. pag. 87. ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίυς πρώτης ἠθικῦ ε'. p. 138. *b.* ἐκ τῦ πρὸς Ἐφεσίυς λόγυ ιδ'. pag. 125. ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτης ὁμιλ. δ'. pag. 123. *b.* ἐκ τῦ ἠθικῦ δ'. pag. 189. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἠθικῦ α'. pag. 129. ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίυς ὁμιλίας β'. pag. 107. ἐκ τῦ ἠθικῦ ϑ' περὶ γογγυσμῦ. pag. 194. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιςολῆς ἠθικῦ β'. pag. 55. ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν δευτέρας ἠθικῦ β'. pag. 194. *b.* ἐκ τῆς πρὸς Τίτον ὁμιλίας α'. pag. 56. & ὁμιλίας ϛ'. pag. 109. ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίυς ὁμιλ. κα'. pag. 86. *b.* ἐκ τῦ λόγυ ἠθικῦ περὶ βίυ μοναχῶν. pag. 76. ἐκ τῦ λόγυ τῦ περὶ τῆς ὁσίας Πελαγίας. pag. 158. *b.* ἐκ τῦ περὶ νεκρῶν ἀναςάσεως. pag. 172. *b.* ἐκ τῦ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν. pag. 184. *b.* Pag. vero 64. integra adfertur eiusdem Homilia, sive Sermo Περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων καὶ ἀθέων αἱρετικῶν, καὶ περὶ σημείων τῆς συντελείας τῦ αἰῶνος τύτυ, ἐκδημῦντος τῦ ἁγίυ ἐκ τῦ σώματος, *De falsis prophetis, & falsis doctoribus, & atheis haereticis, ac de signis consummationis huius seculi, habitus paullo ante quam sanctus e vita migraret.* Inc. Ὀδυνηρὸς ὁ λόγος. Des. pag. 69. αὐτὸς προσδέχεται ἡμᾶς μετανοῦντας· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat Tom. VIII. nuper. edit. in spur. p. 72.

Ioannes Climacus pag. 126. *b.* 130. *b.*

Isidorus pag. 5. 7. *b.* 13. 16. 25. 44. *b.* 46. *b.* 78 *b.* 84.

Macarius pag. 2. *b.* 6. 10. 14. 21. *b.* 27. 32. *b.* 36. 45. 50. 71. *b.* 78. 130. *b.* 154. *b.* 164. *b.* 175.

Marcus Monachus p. 75. 121. *b.* 131. 144.

Maximus pag. 16. 27. 32. *b.* 42. *b.* 117. 121. *b.* 156. 173. 175.

Philippus pag. 101.

Theodoretus pag. 85. 132. ἐκ τῦ κατὰ Λυκᾶν pag. 49. 161. *b.* 184. *b.*

Codex Graec. membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XIV. optime servatus, diligenterque conscriptus. Constat foliis 198.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΛΕΞΙΚΟΝ.

D. MAXIMI DICTIONARIVM.

I, pag. 1. INterior Codicis epigraphe ita habet: Ἐκλογὴ διαφόρων λέξεων συντεθεῖσα κατὰ ςοιχεῖον παρὰ τῦ ἁγίυ Μαξίμυ. *Selectio diversarum dictionum iuxta litterarum ordinem a D. Maximo composita.* Huius autem Collectionis, quae in multis delitescit bibliothecis, necdum, ut alibi animadvertimus, in lucem prodiit, initium adferre supersedebimus, quum ferme conveniat cum Codice VII. Plut. V. de quo supra pag. 16. (1) Finis vero, quippe mutilus, sequens est: Ὤιχετο, ἐπορεύετο, καὶ ᾤχοντο. Ὠιχημένος ἐκ τῦ οἰχῶ. Ὠιχόμεθα, ἐπορεύθημεν, ᾠχόμεθ' ἐς Θήβην ἠετίωνος. Ὠχυρωμένος, ὀχυρώμενος δὲ μικρόν. Ὤιχωκε, καὶ ᾤχωκα. Ὀχῶ, ὤχηκα . . . . . . Desunt pauca, nimirum quae a littera Ω ante Ψ incipiunt. In hoc igitur Lexico omnis generis, omnium auctorum, & temporum raras, peculiares, difficiles, & perplexas voces, quas Graeci λέξεις appellant, collectas videmus, ne Latinis quidem, & Hebraicis, quae videlicet in versionibus V. T. sunt receptae, exclusis. Addas etiam illud, quod Maximus ceteris & accuratior, & uberior est in definiendis vocibus, & minus ineptit. Omnia siquidem in ipso nitere, mendacis esset dicere. Sunt sane, quae displicent, quae nugacia sunt, quae levia, & vulgaria, eiuscemodi nempe, de quibus reliqua Maximi opera ab eruditis reprehenduntur. Sed tamen hos potius defectus molestis interpolatoribus adscribendos esse censemus, qui quum omnium ferme Lexica deformaverint, huic multo magis hoc incommodi accidisse non dubitamus, quum saepius litterarum ordinem esse tur- COD. XXVII.

(1) Notandum heic est, quod in dicto Codice VII. ad vocem ἄκατος legimus μέθοδος, in hoc, & quidem rectius legi Μεθόδιος; errori vero characteris perversam, ac compendiariam formam, quo exaratus ille erat, caussam dedisse.

turbatum videamus. Vide quae de hoc Opere adnotavimus ſupra in recenſione memorati Codicis VII. pag. 17.

II. pag 191. Gloſſarium Epiſtolarum D. Paulli initio mutilum, quum duo periiſſe folia, ex vetuſta numeratione paginarum eruatur. Incipit autem in medio primae ad Theſſalonicenſes Epiſtolae, hiſce verbis: Εὐδοκῦμεν. σπυδάζομεν ἱμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν, κ. λ. & perſequitur alteram ad Theſſalonicenſes, & utramque ad Timotheum. Deſ. δηλοῖ δὲ τὴν ἄχρι τέλυς ϗ θανάτυ ἐκφθοράν· ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιςολῇ ἡ λέξις αὕτη.

III. pag. ead. *b.* Λέξεις ἐκ τῆς Ἡσιόδυ βίβλυ. *Voces ex libro Heſiodi*. Inc. Ἄφατοι, οἱ ἄδοξοι· ἄφατοί τε φατοί τε. Ῥητοὶ, διάδηλοι· ῥητοί τ' ἄρρητοί τε. Ἕκητι, βυλῇ· Διὸς μεγάλοιο ἕκητι. Deſ. πείκειν ἐρσιπότητος, ἐν τῷ ἀέρι πετόμενος. Τῇ γάρ τοι νεῖ νήματα ἐρσιπότητος ἀράχνης. Subſcribuntur haec: Σῶσόν με, σῶτερ, τὸν πιςὸν οἰκέτην συ. *Serva me, Servator, tuum fidelem ſervum*. Tum haec alia rubrica: Τῷ συντελεςῇ τῶν καλῶν Θεῷ χάρις. Ὁ Θεὸς σώσει τῷ Ἀθανασίῳ. *Perfectori bonorum Deo gratia. Deus ſervabit Athanaſium*.

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. Sec XIV. minuto, ac difficillimo charactere exaratus. Conſtat foliis ſcriptis 192.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ.

TOPOGRAPHIA CHRISTIANA INCERTI AVCTORIS.

Scilicet.

Coſmae, ut ferunt Indopleuſtae Topographia Chriſtiana, ſive Chriſtianorum opinio de Mundo.

COD. XXVIII. I. pag. 1. IN prima pagina pictura quaedam occurrit, lupum exhibens tribus canibus dilaniatum, tum Davidem oves paſcentem, epigraphe adiecta: Ὁ Δαβὶδ ποιμαίνων τὰ πρόβατα τῦ πατρὸς αὐτοῦ. In eiuſdem vero paginae poſteriori parte exhibetur depicta Crux, eique Apoſtolorum Principes adſtantes, Petrus, ac Paullus, ille dextram partem, hic ſiniſtram occupans. Petri haec epigraphe: Ἔγνωμεν καὶ ἐπὶ σῦ, ἄνθρωπε τῦ Θεοῦ, κεκαθικέναι ἄνωθεν γλῶσσαν πυρὸς λαλοῦσαν τὰ μεγαλεῖα τῦ Θεοῦ. Paulli vero haec alia: Ἀρκετὸν τῷ . . . . εἶναι ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Ita enim tum picturae, tum verba evanida ſunt, ut vix iſta potuerimus ex nonnullis litterarum veſtigiis eruere, quaeque ideo in editione Montfauconii fuerant omiſſa. In ſupremo vero margine haec leguntur: Οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποςόλυς, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλυς . . . . . αὐτῆς. In infima tandem parte crucis ſubſcriptum eſt: Θεοῦ δῶρον ὁ μέγας Πατρίκιος.

II. p. 2. Praecedit Inſcriptio totius Operis, ita: Αὕτη ἡ βίβλος Χριςιανικὴ τοπογραφία, περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμυ, παρ' ἡμῶν ὠνομασμένη. *Hic liber a nobis nuncupatur Topographia Chriſtiana, totum mundum complectens*. Tum invocatio SS. Trinitatis, cuius initium: Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς, κ. λ. Finis: εὐλογητὸς εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν. Inde pag. ead. *b.* Πρόλογος α'. *Prologus primus*. Inc. Πρῶτον μὲν πάντων. Deſ. ἐν κυρίῳ. Pag. 4. Πρόλογος β'. *Prologus II.* cui argumentum praeit: Χριςιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμυ, ἀποδείξεις ἔχυσα ἐκ τῆς θείας γραφῆς, περὶ ἧς ἀμφισβητεῖν Χριςιανὺς ὐ δέον. *Topographia Chriſtiana univerſi Mundi, quae probatur demonſtrationibus petitis ex divina ſcriptura, de qua Chriſtianos dubitare non licet*. Inc. Πάλαι μὲν ὤκνουν. Deſ. τὴν παραγραφήν. In hoc ſecundo Prologo quaedam folia male ſunt inſerta, octo nimirum inter p 4. & 13. quae ad ſecundum librum pertinent, & inter pag. 29. & 30 reponenda ſunt: alia ſeptem inter pag. 12. & 20. quae ad librum primum ſpectant, & inter pag. 23. & 24. ſunt collocanda, ut ſuis locis rubro charactere adnotavit Holſtenius.

III. pag. 20. *b.* Κοσμᾶ μοναχοῦ Λόγος α' πρὸς τὺς χριςιανίζειν μὲν ἐθέλοντας, κατὰ τὺς ἔξωθεν δὲ σφαιροειδῆ τὸν οὐρανὸν νομίζοντας καὶ δοξάζοντας. *Coſmae Monachi Lib. I. contra eos, qui quum Chriſtiani eſſe velint, ſecundum exteros ſphaericum eſſe caelum putant & opinantur*. Inc. Ὅσοι πόθῳ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως. Finis ob malam Codicis compacturam ſumendus eſt a pag. 18. *b.* in verbis: τὴν δὲ δυνάμιν αὐτῆς ἀρνυμένυς.

IV. pag. 24. Ὑποθέσεις Χριςιανικαὶ περὶ σχημάτων ϗ τοποθεσίας παντὸς τοῦ κόσμυ, ἐκ τῆς θείας γραφῆς τὰς ἀποδείξεις ἔχυσαι. Λόγος β'. *Hypotheſes Chriſtianae de figura & ſitu totius mundi, quae ex divina Scriptura comprobantur. Sermo II.* Inc. Ὅσην μὲν ἀναβολὴν ἐποιησάμην περὶ τὴν τῶν σχημάτων τοῦ κόσμυ. Deſ. ἐνώπιον τοῦ θρόνυ τῆς χάριτος, εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

V. pag. 59. *b.* Λόγος γ'. Ὅτι βεβαία ἐςὶ ϗ ἀξιόπιςος ἡ θεία γραφὴ, καὶ σύμφωνος αὐτὴ ἑαυτῇ, ϗ καθ' ἑαυτὴν διηγυμένη, παλαιά τε ϗ καινὴ διαθήκη, σημαίνουσα ϗ τὸ χρήσιμον τῶν σχημάτων τοῦ παντὸς κόσμυ. *Liber III. Quod divina Scriptura firma & fide digna ſit, atque ipſa, nempe vetus & novum teſtamentum una concordet, dum figurarum totius mundi utilitatem indicat*. Inc. Πρῶτον οἱ ἄνθρωποι. Deſ. βουλήσει τοῦ κρείττονος, ϗ συνεργείᾳ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριςῦ, μεθ' ὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ.

VI. pag. 90. Ἀνακεφαλαίωσις σύντομος, ϗ διαγραφὴ τῶν σχημάτων τῦ κόσμυ κατὰ τὴν θείαν γραφὴν, ϗ τῆς σφαίρας ἀνατροπή. Λόγος δ'. *Brevis recapitulatio, & deſcriptio figurarum mundi, ſecundum divinam Scripturam, & ſphaerae confutatio*. Inc. Γέγραπται ἐν ἀρχῇ. Deſ. βυλήσει τῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Θεῦ.

VII.

VII. pag. 99 Λόγος ε' ἐν ᾧ ἐςι τῆς σκηνῆς ἡ διαγραφὴ, ϗ τῶν προφητῶν ϗ ἀποςόλων ἡ συμφωνία. *Liber V. in quo Tabernaculi descriptio continetur, & Prophetarum, Apostolorumque concordia comprobatur*. Inc. Περὶ δὲ τῆς σκηνῆς. Des. εὐχαῖς ϗ δεήσεσιν ὑμετέραις, εὐσπλαγχνίᾳ δὲ ϗ φιλανθρωπίᾳ ϗ χάριτι τῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριςῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Inde rubris adnotatum est litteris: Χριςιανῦ Χριςιανικὴ τοπογραφία περιεκτικὴ παντὸς τῦ κόσμυ. *Christiani Christiana Topographia, totum mundum complectens*.

VIII. pag. 186. Λόγος ϛ' συνημμένος περὶ μεγέθους ἡλίυ. *Liber VI. superadditus de magnitudine solis*. Inc. Τινὲς μετὰ τὸ πέρας εἰληφέναι τὴν βίβλον. Des. τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον ἀποςρεφόμενοι.

IX. pag. 197. Περὶ διαμονῆς οὐρανῶν, Λόγος ζ'. *De caelorum duratione. Liber VII.* Inc. Τὸν περὶ οὐρανῦ λόγον. Des. ἡμῖν δὲ Χριςιανὰ τὰ τέλη ϗ εὐάρεςα ἐνώπιόν συ χάρισαι, εἰς τὺς αἰῶνας, ἀμήν.

X. pag. 229. Εἰς τὴν ᾠδὴν Ἐζεκίυ, ϗ εἰς τὸν ἀναποδισμὸν τῦ ἡλίυ. *In Canticum Ezechiae, & in retrogressionem solis* (Lib. VIII.) Inc. Εὖ εἰδὼς, ὦ φίλε Πέτρε. Des. ἔῤῥωσθε Χριςιανοὶ ἐν κυρίῳ.

XI. p. 240. *b*. Λόγος θ'. περὶ δρόμυ ἄςρων. *Liber IX. de astrorum cursu*. Inc. Ὁ κύκλος τῶν δεκαδύο μηνῶν. Des. ὁ ἔχων οἰκτιρμὺς ϗ μέγα ἔλεος, ἀμήν.

XII. pag. 247. Λόγος ι'. Χρήσεις πατέρων. *Liber X. Loca Patrum*. Inc. Τινὲς τῶν φιλονεικεῖν εἰωθότων. Des. πολυώνυμος χορός.

XIII. pag. 267. Καταγραφὴ περὶ ζώων Ἰνδικῶν, ϗ περὶ δένδρων Ἰνδικῶν, ϗ περὶ τῆς Ταπροβάνης νήσου. *Indicorum animalium & arborum descriptio, & de insula Taprobana* (Lib. XI.) Inc. Τῦτο τὸ ζῶον καλεῖται Ῥινόκερως. Des. ἡ πραγματεία δηλοῖ.

XIV. p. 274. Λόγος ιβ'. Ἔτι ἕτερος λόγος σημαίνων, ὅτι πολλοὶ τῶν ἔξωθεν ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυρῦσι τῇ ἀρχαιότητι τῶν θείων γραφῶν τῶν διὰ Μωϋσέως ϗ τῶν προφητῶν εἰρημένων, ϗ ὅτι ὕςερον πάντων οἱ Ἕλληνες φαίνονται μεμαθηκότες γράμματα, ϗ περὶ τῶν θείων γραφῶν ἐῤῥιζωμένην ἔχοντες τὴν ἀπιςίαν. *Liber XII. Alius item liber, declarans multos exterorum veterum scriptorum, divinarum scripturarum per Moysen & Prophetas editarum antiquitatem testificari: itemque Graecos omnium postremos litteras edidicisse videri, altiusque defixam circa divinas scripturas incredulitatem retinere*. Inc. Ἐν τοῖς Χαλδαϊκοῖς γράμμασι. Des. δεικνῦναι σπεύδοντες διὰ τύτων πάντων ϗ . . . . reliqua desiderantur. Quibus absolutis duo versiculi ab antiqua manu subiiciebantur, qui penitus abrasi sunt.

Cosmae, qui Indicopleustes ab Indica navigatione dicitur [1], Topographia Christiana a Petro Lambecio Biblioth. Caesar. Lib. III. Cod. IX. p. 21. memoratur, diciturque a pag. 28. ad pag. 34. extendi, quo palam fit non totum opus, sed laciniam solummodo in Caesariano Codice exstare. In Vaticana vero Bibliotheca elegantissimus eiusdem Codex membr. habetur, unciali charactere, IX. circiter Seculi, cum figuris ex vetustiori exemplari, & fortassis ex autographo depictis; sed deest ibi XII. Liber. Cosmas enim editam ab se Topographiam Christianam secundis curis aliam in formam plerisque in locis deduxit, multis partibus auxit, & quum, obstrepentibus naviterque pugnantibus adversae sententiae viris, obiecta refellere opus esset, libros addidit novos [2], unde accidit, ut ea, quae a primo manarunt autographo exemplaria, longe breviora sint aliis, quae post sartum & tectum opus exscripta sunt. Postremi generis est hic Laurentianus celeberrimus Codex X. Seculi, membranaceus, ad cuius fidem editionem suam adornavit Clarissimus Bernardus Montfauconius in Collectione Nova Patrum Tom. II. Hic enim totos duodecim Cosmae libros complectitur, amisso tantum postremi libri folio ultimo. Huius scriptoris meminere Io. Iacobus Frisius in Biblioth. Vniversali, ubi Cosmas, *Indicopleusus* dicitur; & Possevinus, a quo *Indicoplensis* pari lapsu vocatur. Verum illi unam tantum in Psalterium praefationem, quae in quibusdam Mss. praemittitur, se vidisse testantur; quaeque ex hoc opere excerpta fuit, ut a laudato Montfauconio notatum est. Longe maiorem Cosmae notitiam attulit Emericus Bigotius, qui peragratis Italiae partibus, ex hoc Codice quaedam excerpsit; videlicet Inscriptionem Ptolemaei Evergetis, & alia nonnulla ad res Aethiopicas & Indicas pertinentia. Sed ut evenire solet iis, qui in transcursu excerpta parant, eiusdem argumenti multa, & quidem praeclara omisit Bigotius. Quare iis,

aliisque

(1) Cosmas Aegyptius Alexandrinus, primo mercator, qui negotiationis & quaestus caussa Aethiopiam, Indiam, Orientalesque alias regiones peragraverat; deinde monachus, vir litteris sub Iustiniano Imp. adprime eruditus, plura, quae in hoc opere variis in locis commemorat, elucubratus est: scilicet Cosmographiam, ubi universa terra latius descripta erat; Astronomicas tabulas, quas ad Homologum diaconum misit, ubi astrorum motum, pro systematis sui ratione, delineabat; Commentarium denique in Cantica Canticorum; quae quidem omnia vetustate obliterata & deleta fuerunt

(2) Magnus Fabricius Biblioth. Graec. Lib. III. Cap. 24. T. II. p. 609 argumentum operis adfert, quod breviter persequitur Photius Cod. XXXVI. ex quo patet nullum in Codice, quo utebatur Photius auctoris nomen esse adscriptum, unde Fabricius dubitat, an revera Cosmas Indopleustes, proprium eius esset nomen. Nam ut Indopleustes quidem dictus est a suscepta in loca longe dissita navigatione, ita Cosmas appellatus videtur, quod τῦ κόσμυ Topographiam scripsisset. Similiter Abbas Ioannes Sinaita, dictus est Climacus, quod librum, cui titulus κλίμαξ composuit. Cosmam nescio an nostrum Lib. I. Αἰγυπτιακῶν laudant scholia Graeca in Apollonium IV. v. 262. Topographiae quidem auctor in Aegypto diu versatus est, atque Alexandriae scripsit, ut testatur Lib. II. edit. Montfauc. p. 114. VI. p. 264 Mercaturam exercuisse se prodit Lib. II. p. 132. III. p. 178. XI. p. 336. Eumdem Monachum vocat inscriptio Libri: Κοσμᾶ Αἰγυπτίυ μοναχῦ χριςιανικὴ τοπογραφία. Opificium exercuisse monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92, 142. 143. praeter ea, quae collegerunt Alteserra in Asceticis, Thomasinus de Disciplina Eccles. &c. Sed commercii rationes, & itinerum frequentia cum monachi instituto minus congruere videntur. Quare negotiationibus quum valedixisset, forte Monachi vitam est amplexus.

aliisque de caussis laudatus Montfauconius amicorum hortatui cessit, ac quum Florentiae degeret, adiutore Antonio Mar. Salvinio, viro in Graecis litteris praestantissimo, totum opus exscripsit [1], tabulasque nonnullas, quibus bene multis totus exornatur Codex delineandas curavit. Maxime vero dolendum est, eas omisisse, elegantissimas & ab antiquitatis studiosis maximi faciendas, quae occurrunt in p. 103. *a.* 103. *b.* 104. 113. *a.* 113. *b.* 116. 118. *b.* 131. 132. *b.* 134. *b.* 135. *b.* 137. 146. 149. *b.* 170. *a.* 170. *b.* 171. *b.* 229.

Dogmata vero, pro quibus acerrime Cosmas propugnat haec sunt; caelum non esse orbiculari figura, nec terram adeo, sed illud fornicis instar terrae incumbere, hanc longius extensam esse, quam latius, & extrema caeli, ultimis terrae iungi: astra singula moveri ministerio Angelorum, & id genus alia. Digressus in mentionem Geneseos & Exodi, cumprimis insistit enarrationi, & contemplationi Tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apostolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terrae, & Angelos non in caelo versari, sed tantum infra firmamentum, & nobiscum degere contendit: Christum vero adscendentem e terris ingressum esse locum medium inter caelum, & firmamentum; idque solum esse regnum caelorum. Adfert & alia absona.

Insignia tamen antiquitatis monumenta studiosis offert, dum nobis Inscriptionem Ptolemaei III. Regis Aegypti, cognomine Evergetis, in extremis Aethiopiae, qua Aegyptum respicit, partibus exscriptam a se, litteris consignavit; quam egregie, uti solet, illustrat Montfauconius in Praefatione ad Topograph. Christ. Cap. III. Item de Nili scaturigine primus scriptorum Cosmas ipsis in locis peregrinatus, conspicue, & uti se res habet verba fecit: cuius originem investigare ita arduum antiquis visum est, ut in proverbium cederet, *Nili caput quaerere*. Et ad nostram paene aetatem res in incerto mansit, donec Iesuitae, peragratis Evangelii caussa Aethiopiae partibus, & situs, & nomina locorum, ubi Nili fontes exstarent, aperuerunt. In regione igitur Agau, ut Cosmas multis retro seculis narraverat, & ipsi Iesuitae retulerunt, Nili caput habetur. Ea autem regio in regno Goiami Habissinorum ditionis sita est.

De India pariter agit Cosmas plerisque in locis, aitque Sinam, unde sericum advehebatur, in extrema Orientis ora ad Orientalem Oceanum sitam esse. Statum quoque Christianorum ibi describit, adfirmatque omnes, quotquot in Perside, India, & Arabia Felici Christiani degebant, Archiepiscopo Persidis subditos esse, a quo item ordinabantur earum regionum Episcopi. In Perside vero praedicationem Evangelii a Thaddaeo Apostolo factam memorat. Huic Archiepiscopo sedes erat Babylone [2], & ipsius Cosmae aevo, Anno circiter DXXX. quidam Thomas Edessenus eius amicus, & Patricii senis discipulus ad Archiepiscopales totius Persidis thronos evectus est. Dirutis deinde in Saracenorum inruptione Cosroës urbibus, Patriarcha, sive Catholicus Seleuciensis in urbem Mausel haud procul a veteri Ninive structam receptum habuit. Archiepiscopus Persidis, in Callianam, quam hodiernum Calecutum esse arbitramur, Episcopum ab se ordinatum mittere consueverat. In Male emporio, aderat Christianorum Ecclesia; pariterque in Sielediva insula alia ipsorum Ecclesia, cum Presbytero & Diacono in Perside ordinatis, ac reliquo Ecclesiastico ministerio. Item apud Bactros, Hunnos, reliquos Indos, Persarmenos, Medos, Elamitas, atque in tota Persidis regione Ecclesiae erant plurimae, Episcopi, Christianique populi magno numero, Martyres multi, Monachi, Hesychastae. Ut etiam in insula, quae Dioscuridis vocabatur, nunc Zocotora vitiato nomine, in mari Indico sita, cuius incolae, ait Cosmas, a Ptolemaeis eo missi coloni, Graece loquebantur, clerici erant ex Perside eodem missi, atque Ecclesia Christianorum, qui ibidem magno numero versabantur.

Veterum Scriptorum loca subinde adfert Cosmas; in his Ephori Aristoteli aequalis, qui XXX. historiae libros conscripserat. Ex quarto autem historiarum libro excerptum refert, ubi videas, quae fuerit antiquorum opinio de situ orbis, deque nationibus extrema terrae incolentibus.

Ait insuper Romanorum numismata & monetas ubique locorum ad commercium usurpari. Notat hieroglyphica Aegyptiaca, non litteras, sed rerum symbola, esse: quae quidem, ut puto, verior est opinio. Nam, ut in obeliscis, qui adhuc Romae supersunt, deprehendas, hieroglyphicae illae litterae, quae magno numero in quadrum digestae videntur, eaedem prorsus, cum quadam concinnitate, & elegantia inferius repetuntur bis, ter, quaterve: quod nequaquam praestitisset, si quis sermonem vel narrationem quamdam una serie instituisset.

Litterarum usum, a legislatore Moyse, qui in monte Sina, a Deo litteris fuerat institutus, primum in orbem invectum esse, post multos alios [non tamen recte] arbitratur Cosmas. Ex aliorum fide ait, apud Persas ad suum usque tempus celebritatem Mi-

(1) Patet hoc ex ipsius Montfauconii Epistolis ad eumdem Salvinium datis Anno MDCC editisque Tom. II pag. 194. seqq. Symbolar. Litter. Cl. Gorii. Ex Epist. vero V. pag. 200. eruitur, curam depingendarum tabularum, quae deletae paene erant in Vaticano Codice demandasse Cl. Anselmo Mar. Bandurio, a quo tamen nonnullae inscriptiones difficiles captu, ut observavimus, fuerunt praetermissae. Cuius rei exemplo sunt, quae leguntur in prima pagina.

(2) Babylon haec, longe diversa est a veteri illa Babylone, ad Euphratem posita, quae a multis iam seculis solo aequata fuerat: eadem vero, atque Seleucia ad Tigrim sita, & caput Regni Persarum, quam Arabes *Madayene Cosra*, urbem Cosroës vocant.

Mithrae, ſive Solis, quotannis peragi in memoriam ſigni ſub Ezechia rege editi, quum in extremis agens, impetratae valetudinis indicium accepit, Solis videlicet retrogreſſionem.

Mira vero ſunt, quae narrat Coſmas de LXX. Interpretum hiſtoria, de loco tranſitus Iſraëlitarum per mare Rubrum, de veſtimentis Hebraeorum in deſerto, de Paradiſo terreſtri, de Epiſt. ad Hebraeos, Num animae circumſcriptae ſint, de die Natali Domini [1], de ritu Baptiſmi [2], de Orat. pro Defunctis [3], de Epiſtolis Catholicis [4]. Epiſtolas Feſtales Athanaſii, quarum fragmenta aliquot ſuperſunt, magno olim numero fuiſſe planum eſt, quando ex XLV. excerpta quaedam Coſmas adfert. In vita vero S. Athanaſii, a Coptis Arabice adornata, cuius verſionem Latinam in nupera Athanaſii editione adtulit Montfauconius, ad XLVIII. numerantur.

Epiſtolae autem Feſtales, a quibuſdam Paſchales item dicebantur, quia in diebus maxime Paſchalibus populo recitabantur. Nec modo illas, quae in ipſis Paſchatis ſolemnitatibus, ſed etiam eas, quae per Quadrageſimam legebantur, dum Chriſtiani populi ieiuniis, vigiliis, aliiſque bonis operibus, ſeſe ad S. Paſcha rite celebrandum componerent, Paſchalium, ſive Feſtalium nomine inſignitas reperias. Sic Epiſtola Feſtalis Athanaſii, quae apud Coſmam XXVIII. notatur, in die Palmarum imminente paſchali ſolemnitate dicta deprehenditur. Ex undecim autem Athanaſii Epiſtolis Feſtalibus fragmenta excerpſit Coſmas, nimirum ex ſecunda, V. VI. XXII. XXIV. XXVIII. XXIX. XL. XLII. XLIII. XLV.

Poſt illa Athanaſii excerpta, Gregorii etiam Nazianzeni pauca adferuntur. Deinde excerpta ex Epiſtolis Feſtalibus Theophili Alexandrini, Severiani Epiſcopi Gabalorum ex Homiliis in Hexaëmeron, quae in editione Saviliana Chryſoſtomi nomine circumferuntur, Epiphanii, Ioannis Chryſoſtomi, Philonis Carpathii ex Commentariis in Cantica; eiuſdem ex Commentariis in Hexaëmeron, quod opus interiit: Theodoſii Alexandrini, qui tempore Coſmae Epiſcopatum tenuit, tum eius ſucceſſoris Timothei iunioris, qui, ut ex fragmentis liquet, elegantia & dicendi copia pollebat. Et haec de praeſtantiſſimo Codice dicta ſint; ac ſi quis de Coſmae contento ibi opere plura ſcire cupiat, adeat eruditiſsimam Montfauconii Praefationem, ex qua delibavimus ea, quae huc uſque retulimus. Indicem vero pleniſsimum Scriptorum, & aliorum quorumdam in Topographia Chriſtiana memoratorum adfert Cl. Fabricius B. G. Tom. II. p. 613.

Cod. Graec. membranac. Ms. inſignis, Montfauconio iudice Sec. X. Conſtat foliis ſcriptis 279. Cuius ſpecimen damus Tab. VI. N. II.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

TRACTATVS THEOLOGICI ET PHILOSOPHICI INCERTI AVCTORIS.

COntinet hic Codex locos communes D. Maximi, initio, ac fine mutilos. Incipiunt enim a Capite VI. Περὶ φίλων, καὶ φιλαδελφίας. Deſinunt in Capite LXVI. Περὶ ἀκακίας καὶ μνησικακίας, item mutilo. Inter paginas praeterea 87. & 88. deeſt pars Capitis XLVII. Περὶ γλωσσαλγίας, unius fortaſſe folii abſciſſione; quemadmodum etiam inter pag. 104. & 105. extrema Capitis LXI. Περὶ ἀσωτίας, & prima ſequentis Περὶ συνηθείας καὶ ἔθους, folio item abſciſſo deſiderantur. Reliqua cum iis concordant, quae in recenſione Codicis XV. Plut. VII. pag. 252. §. IV. protulimus: quaeque habentur edita Tiguri per Chriſtophorum Froſchoverum MDXLVI. Auctorum nomina, quorum dicta ac ſententiae in ſingula congeruntur Capita, alphabetico ordine digeſta in eadem pariter recenſione exhibuimus. Heic ea tantum adferam, quorum neque in dicto Codice, neque apud Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 741. ſeqq. ſcriptorum a S. Maximo laudatorum catalogum exhibentem, nulla fit mentio. Sunt autem quae ſequuntur: Ageſilaus pag. 9. *b.* Arceſilaus p. 101. Archelaus pag. 12. *b.* Artaxerſes p. 14. *b.* κάσος ſive κάσιος pag. 45. *b.* Fabius pag. 77. Hypſias pag. 8. *b.* Iphicrates pag. 44. Lyſius rhetor pag. 58. *b.* Photius patriarcha [5] pag. 21. *b.* 36. *b.* 46. 64. *b.* 66. *b.* 80. *b.* Seleucus pag. 53. *b.* σιμοκατ. pag. 88. *b.* Symeon Metaphraſtes pag. 82. *b.* Syneſius pag. 14. p. Syrus pag. 18. *b.* Zonaeus pag. 84.

COD. XXIX.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetuſtate valde conſumtus, ac mutilus. Conſtat fol. 107.

ΑΝΩ-

(1) Veteres Aegyptii, & Orientales, ut concors univerſorum ſententia eſt, pari ritu Epiphaniae, Nataliſque Domini feſtum VI. Ianuarii celebrabant: ac verſus IV. Seculi medium invecta iiſdem in regionibus conſuetudo fuit, ut XXV. Decembris Natalem diem agerent, unde Athanaſius ad XXV. Dec. ortum Chriſti conſignat Com. in Matth. p. 26. Collect. Nov. Patr. edit. Montf. T. II. Verum priſcam illam conſuetudinem ad aetatem uſque ſuam in Eccleſia Hieroſolymit. obtinuiſſe teſtis eſt Coſmas, aliis ritum poſterius inductum ſervantibus. Priſcum vero Aegyptiorum ritum, vel ignoravit Coſmas, vel conſulto tacuit.

(2) Quiſquis baptizabatur, referente Coſma, de S. Trinitate deque reſurrectione carnis, confeſſionem edebat, qui mos perantiquus erat, ac etiam S. Athanaſii aevo vulgo receptus.

(3) In ſacra liturgia ſacerdotes non pro vivis modo, ſed etiam pro defunctis precabantur hoc pacto: *Animae huius, Domine, requiem concede: reſuſcitans quoque carnem eius, qua die decreviſti ſecundum veras tuas promiſſiones.* Idque, ut ex Coſmae ſerie deprehenditur, pro defunctis quibuſdam nominatim recenſitis, quorum cognati munera ſacerdoti offerebant.

(4) Epiſtolas Catholicas iam inde a priſcis temporibus inter dubias ab Eccleſia reponi perperam tradit Coſmas, cuius ſententiam Montfauc. refellit in Praefat. ad Topogr. Chriſt. Cap. V.

(5) Hinc colligas, ſyllogem hanc ſcite dictorum, uti iacet in Codice, non S. Maximo, ſed iuniori cuidam ſcriptori, forte Antonio Meliſſae, adiudicandam eſſe; quae confuſio a Fabricio etiam loc. cit. p. 740. animadverſa fuit.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΛΟΓΟΙ.

ANONYMI ORATIONES.

Titulus ita reddendus.

Libanii Sophistae, & Demosthenis Orationes quaedam

COD.XXX. I. p. 1. PRima Libanii Sophistae Oratio inscribitur: Ἐκδοθεὶς Φιλίππῳ Δημοσθένης, ἀφεθεὶς, καὶ μὴ πολιτευόμενος κρίνεται δημοσίᾳ. *Deditus Philippo Demosthenes, ac deinde dimissus, nec ad Remp. iterum accedens, publico iudicio petitur*. Inc. Καινότατα, ὦ Ἀθηναῖοι. Des. ὡς ὅ γε τοῦ βωμοῦ κέκλεισται. Legitur in edit. eius Operum Paris. Morelliana A. MDCVI. fol. Tom. I. p. 411. ubi quinque alios versiculos est longior. Titulus vero praemissus, non ad hanc, quae inibi *Relatio de Ara* inscribitur, pertinet, sed ad Declamationem XVI. cui titulus *Demosthenis Apologia*.

II. pag. 7. *b*. Μονῳδία ἐπὶ τῷ παραβάτῃ καὶ ἀσελγεῖ Ἰουλιανῷ. *Monodia, seu Oratio lugubris in Iulianum praevaricatorem & impudicum*. Inc. Ὢ πόποι· ἦ μέγα πένθος. Definit imperfecte in verbis: καὶ τὰ καλὰ ἀντὶ τῶν κακῶν εἰς τάξ . . . . quae incidunt in Codice pag. 8. *b*. in edit. vero eiusdem Libanii Operum Paris. A. MDCXXVII. Tom. II. pag. 253. vers. 17. reliqua desunt Codice mutilato. Quae vero sequuntur pag. 9. . . . . . οὐσίαν δυοῖν ἕνεκα, τοῦ τε ζημίαν μεγάλην ἐκτίσαι, κ. λ. quo spectent, nondum comperimus. Horum finis est: τὰς τῆς φύσεως ἁμαρτίας ἐπικρατήσειεν.

III. p. 12. *b*. Alia sequitur acephala Oratio, seu Orationis fragmentum, cuius initium: Ἄριστε Ἀχιλλεῦ, τὸ μὲν θυμοῦσθαί σε καὶ χαλεπαίνειν, ἐφ' οἷς ὑβρίσθης, οὐδὲν ἀπεικός· οὐκουν ἄχρι τούτου γε. Des. καὶ ὅσα μετ' αὐτῆς ἄγοντες ᾤχοντο, ἀποδιδόναι οὐκ ἂν ἡμῖν. Hoc quoque unde desumtum fuerit, adhuc nos latet: pars quidem videbatur esse declamationis Patrocli ad Achillem, auctore item Libanio; sed quum eam perlegerimus, haec verba reperire minime contigit.

IV. pag. 15. Demosthenis Oratio ἀντίγραφος sequitur, quae in editione Hieronymi Wolfii Aureliae Allobrog. MDCVII. p. 1. inscribitur *Olynthiaca prima*. Inc. Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Des. χρηστὰ δὲ εἴη παντὸς ἕνεκα.

V. pag. 19. *Eiusdem Olynthiaca II.* cum Libanii argumento. Inc. Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν. Des. τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων. Ibid. p. 6.

VI. pag. 23. *b*. *Eiusdem Olynthiaca III.* praevio item argumento. Inc. Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι. Des. ὑμῖν συνοίσειν μέλλει. Ibid. p. 10.

VII. pag. 28. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρῶτος κατὰ Φιλίππου. *Eiusdem* (nempe Demosthenis) *Oratio I. Philippica*. Argumentum inc. Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι. Des. ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων. Orat. inc. Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος. Des. ὅτι πᾶσι μέλλει συνοίσειν. Ibid. pag. 15. ubi argumentum multo longius occurrit.

VIII. pag. 37. Τοῦ αὐτοῦ περὶ στεφάνου λόγος. *Eiusdem de Corona Oratio*. Inc. Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Des. καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ. Ibid. p. 313.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 8. mai. Sec. XV. Constat foliis scriptis 89.

ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΜΩΜΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ ΗΜΩΝ ΜΑΡΙΑΣ.

SERMO DE IMMACVLATA REGINA NOSTRA MARIA.

Scilicet.

Sermones diversorum Patrum in varia Deiparae Festa.

I. p. 1. POst Tabulam Latinam, aliamque Graecam, eorum, quae in Codice continentur, primus Sermo inscribitur: COD.XXXI. Ὑπόμνημα εἰς τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ἀχράντου καὶ προσκυνητῆς εἰκόνος τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Ῥωμαίας. *Commentarius in denominationem immaculatae & adorabilis imaginis integerrimae Dominae nostrae Deiparae semperque Virginis Mariae, quae Romae adservatur*. Inc. Καὶ πάντα μὲν ὁ χρόνος. Des. καὶ ἐγίνετο, καὶ γίνεται, καὶ γενήσεται, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ, κ. λ. Auctor incertus. Ms. Lambec. VIII. pag. 325.

II. pag. 23. Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς· προσέτι καὶ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος· καὶ ὅπως ὁ μέγας πλοῦτος οὗτος χριστιανοῖς τεθησαύρισται. *Sermo continens ea, quae ad venerandam sanctissimae Reginae nostrae Deiparae nativitatem & educationem, nec non ad Deo-decibilem Christi Dei nostri generationem pertinent, & cetera omnia, quae usque ad eius vivificam mortem contigerunt: praeterea & de manifestatione pretiosae eiusdem vestis; & quomodo magnus hic thesaurus Christianis comparatus sit*. Inc. Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον, ὥσπερ αὐτὴ, Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιφοιτᾶν μέλλοντος, ἄξιόν τι καὶ θεοπρεπὲς εὑρέθη κατοικητήριον, κ. λ. Des. δι' ὃς πάντα πρὸς ἡμετέραν λυσιτέλειάν τε καὶ σωτηρίαν οἰκοδομεῖ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Latine apud Lipomannum Tom. VI. & Surium ad XV. Aug. Vid. Fabr. B. G. Tom. IX. p. 112.

III. pag. 79. *b*. *Andreae Cretensis Archiepiscopi Sermo in Nativitatem Dei Matris*. Habes sup. pag. 30. §. XCII. quum tamen ibi finis desideretur, illum ex hoc damus

Codice, qui ita habet: *διαναπαύσωμεν λόγον, Θεῷ τῇ τριάδι τῷ ἐν πατρὶ καὶ αὐτῷ τῷ υἱῷ σὺν ἁγίῳ πνεύματι προσκυνουμένῳ μίαν ἐν τρισὶν ἁγιαστίαις προσανατείνοντες δόξαν, καὶ τιμὴν, κ. λ.*

IV. pag. 94. *b. Ioannis Damasceni in idem argumentum.* Inc. *Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη.* Des. *καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ τοῦ Θεοῦ υἱὸς· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Gr. & Lat. A. MDLXXVII. edidit Iac. Billius, & emendatius Mich. Le Quien Tom. II. Oper. Damasceni pag. 841.

V. p. 112. *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα ὑπὸ τῶν αὐτῆς γονέων. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo in SS. Dei Genitricem, quando triennis a suis parentibus in templo praesentata est.* Inc. *Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις, καὶ φαιδρὰ ἑορτὴ τῆς μητρὸς τοῦ κυρίου.* Des. *τὸν ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ δεσπότην, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ.* Ms. habetur apud Lambec. IV. pag. 129. VIII. p. 52. editus T. II. Auctarii Ducaeani p. 445. & T. XII. Biblioth. Patrum A. MDCXLIV. p. 689. & ex Combefisii recognitione in eius Auctario Novo Tom. I. p. 1411. Incipit vero noster, ut in Ms. Biblioth. Coislin. p. 195. & 385.

VI. pag. 122. *b. Georgii Archiepiscopi Nicomediensis in idem argumentum.* Inc. *Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχάς.* Des. *εὐμενισαμένη τὸν σὸν υἱὸν, καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ.* Exstat G. & L. sub eiusdem Georgii nomine Tom. I. Auctarii Novi Combefis. p. 1091. Ms. in Biblioth. Coislin. p. 212. 388. Fabricius vero l. c. p. 113. Georgio Chartophylaci adiudicat.

VII. p. 142. *Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. Amphilochii Episcopi Iconii Sermo in S. Deiparam, in Annam, & in Symeonem.* Habes supra p. 278. §. XIII.

VIII. pag. 153. *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. S. P. N. Cyrilli Archiep. Alexandriae Sermo in Occursum D. N. I. C.* Idem est, ac qui habetur in Cod. XVII huius Plutei §. XXXII.

IX. pag. 162. *Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi Sermo in Annunciationem SS. Dominae nostrae Deiparae.* Inc *Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια.* Des. *ἧς γένοιτο διὰ πάντων ἀπολαύειν ἡμᾶς, χάριτι, κ. λ.* G. & L. Tom. II. Operum pag. 797. inter spuria. Sub huius S. Patris nomine exstat etiam Ms. in Biblioth. Coisliniana p. 389. & 181. & apud Lambec. VIII. p. 384. & 51. Gregorio tamen Episcopo Neocaesariensi tribuit Ger. Vossius p. 90.

X. pag. 169. *b. Alius Andreae Cretensis Archiepiscopi Sermo in idem argumentum.* Inc. *Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρά.* Des. *ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Prodiit Martino Hoppero interprete Latine apud Surium xx. Martii. G. & L. in Orthodoxographis, & in edit. Combefis. p. 11.

XI. p. 190. *Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Eiusdem Encomium in sacratissimam dormitionem SS. Dei Genitricis.* Inc. *Μυστήριον ἡ παροῦσα πανήγυρις.* Des. *Θεῷ τὴν διάλεξιν ἀναθέμενος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Ms. Lambec. VIII. pag. 129. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium ad xv. Aug. Graec. & Lat. in Combef. Andrea Cretensi p. 131.

XII. p. 203. *b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum.* Inc. *Οἱ τὴν ἐν πνεύματι θεωρίαν τῷ ἀΰλῳ.* Des. *εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Habet Ms. Biblioth. Coisliniana p. 389.

XIII. pag. 215. Vltimo tandem loco occurrit Sermo anepigraphus in laudem Virginis Mariae, cuius tamen titulus in indice Codici praemisso sequens est: *Λόγος τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας.* Inc *Παρέστη δή μοι πολλάκις προθυμουμένῳ, καὶ μηδαμῶς ἀνεχομένῳ τοῖς ἑαυτοὺς ὁμοίοις ἐπιδεδωκόσι τῆς ἴσης ἀπολειφθῆναι δόξαι σπουδῆς, τὴν εἰς ἐμὲ παρ' ἅπαντα τὸν χρόνον πρόνοιαν τῆς θεομήτορος.* Des. *ἱκανὸν ἡμῖν καὶ τοῦτ' ἀνάθημα, μὴ τὸν λόγον, τὴν δὲ προθυμίαν ἀναμετροῦσα πρόσδεξαι, καὶ πάσης ἐπηρείας με καὶ δυσκόλου συναντήσεως κρείττω τιθεῖσα, τήν τε ἄλλην δίδου ῥαστώνην καὶ χάριν, καὶ ποῖε τοῖς ὁμοίοις ἐπιβαλλομένῳ, τοῦ παντὸς ἐφικέσθαι πάρασχε.* Hoc initium a Fabricio inter Vitas, & Elogia SS. non adfertur.

Cod. Graec. membranac. Ms. in 4. Sec. XI. Constat fol. scriptis 229.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΛΟΓΟΙ.

NICEPHORI SERMONES.

Titulum corrige.

Nicephori Blemmydae Oratio de regno. Arriani de expeditione Alexandri, & Historia Indica. Procopii, Sexti Empirici, Alcinoi, Pythagorae, Origenis, Pselli opera varia &c.

I. p. 1. Occurrit Tabula eorum, quae in Codice continentur rubro charactere exarata. Tum pag. 2. primum Opusculum, cui titulus: *Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βλημμύδου λόγος περὶ βασιλείας, μεταφρασθεὶς πρὸς τὸ σαφέστερον παρὰ τοῦ σακελλίου* [1] *τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Γαλησιώτου* [2], *καὶ τοῦ Οἰναιώτου* [3] *κυροῦ Γεωργίου, τῶν λογιωτάτων ἀνδρῶν καὶ ῥητόρων.* Sa- COD. XXXII.

(1) Vid. Io Meursii Gloss. Graecobarb. in voce Σακέλλιον.
(2) Nempe a monasterio Montis Galesii, de quo vid. Lambec. V. p. 227.

(3) Nempe ab Oenaeo, urbe circa Paphlagoniam, ut ex Niceta Choniate, & Mich Glyca refert Abrah. Ortelius in Thesaur. Geograph. Graece appellatur hic locus τὸ Οἴναιον.

Sapientiſſimi Domini Nicephori Blemmydae Oratio de Regno, ſeu Imperio, in clariorem ſtylum translata a Domino Georgio Galeſiota Magnae Eccleſiae CPolitanae Sacellario Diacono, & Domino Georgio Oenacota, eloquentiſſimis viris, & oratoribus. Inc. Παλαιός τις νόμος. Deſ. κὴ τὴν ἀποκειμένην ἀπὸ ταύτης ἀτελεύτητον καὶ αἰώνιον μακαριότητα. Τῷ Θεῷ χάρις. Exſtat hoc opuſculum, cuius locum producit Allatius in Libris Eccleſiaſticis Graecor. p. 121. Ms. in variis bibliothecis, & nominatim in Vindobonenſi, de quo vide Neſſelii Catalog. Part. IV. p. 12. N. V.

II. pag. 18. Ἀῤῥιανȣ̃ ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρȣ βιβλίον πρῶτον. *Arriani de expeditione Alexandri Liber I.* Inc. Πτολεμαῖος ὁ Λάγȣ. Lib. VII. & ultimus deſ. ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφήν. Concordant omnia cum G. L. edit. eius Operum Amſtelodam. A. MDCLXVIII. in 8. ex interpretatione Bonavent. Vulcanii, & Nicolai Blancardi animadverſionibus. In Libro vero VII. inter verba πρὸς θυμοῦ ἀντί . . . . . . & Ἡφαιςίων intercedit lacuna unius fere folii cum dimidio.

III. pag. 148. Τȣ̃ αὐτȣ̃ Ἰνδική. *Eiuſdem Hiſtoria Indica.* Inc. Τὰ ἔξω Ἰνδȣ̃ ποταμοῦ. Deſ. ἐς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππȣ τὸν Μακεδόνα. Concordat & haec cum dicta editione. Iacobus autem Gronovius hos Arriani Libros ex Ms. Peruſino, & quatuor Codicibus Mediceis emendatos, in Capita diviſit, & cum verſione Vulcanii, ſuiſque animadverſionibus edidit Lugd. Bat. MDCCIV. fol.

IV. p. 170. Προκοπίȣ ῥήτορος περὶ τῶν τοῦ δεσπότȣ Ἰȣςινιανȣ̃ κτισμάτων. *Procopii Rhetoris de Imp. Iuſtiniani aedificiis* [1]. Prooemium inc. Οὐκ ἀρετῆς ἐπίδειξιν ποιεῖσθαι ἐθέλων. Deſ. τελȣ̃σιν ἀξίωμα. Liber I. cui titulus Περὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, *De magna Eccleſia*, inc. Ἄνδρες ἀγελαῖοί ποτε. Sextus deſ. κὴ φιλοκάλȣ κλέος ἀπενεγκεῖν.

V. p. 207. *b.* Περικοπὴ ἀπὸ τȣ̃ β΄ λόγου τῆς χρονογραφίας τῶν Περσικῶν Ἰȣςινιανȣ̃ βασιλέως, τȣ̃ ῥήτορος Προκοπίȣ, περὶ τȣ̃ κατὰ τοὺς χρόνȣς ἐκείνȣς γενομένȣ λοιμοῦ. *Excerptum ex Libro II. Annalium rerum Perſicarum Iuſtiniani Imp. Rhetoris Procopii de peſte, quae per ea tempora exorta eſt.* Inc. Ὑπὸ δὲ τοὺς χρόνους τȣ́τȣς λοιμὸς γέγονε. Deſ. κὴ ἐς βαρβάρȣς τȣ̀ς ἄλλȣς ἅπαντας. Sunt Libri II. Capita XXII. & XXIII.

VI. pag. 210. *b.* Τοῦ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ τῶν Λιβυκῶν πρώτȣ λόγȣ, περὶ τοῦ τῶν Ῥωμαίων κράτȣς. *Eiuſdem ex primo rerum Libycarum Libro, de Romanorum imperio.* Inc. Τὸ Ῥωμαίων κράτος ἄνωθεν. Deſ. τῶν ἐκείνȣ ὁρίων ξυνέβαινε κεῖσθαι. Eſt pars Capitis I. Lib. I. de Bello Vandalico.

VII. pag. 211. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτȣ λόγȣ τῶν Γοτθικῶν αὐτȣ̃, περὶ τȣ̃ Ἰονίȣ κόλπȣ. *Eiuſdem ex primo rerum Gotthicarum Libro, de Ionio ſinu.* Inc. Πέλαγος τὸ Ἀδριατικόν. Deſ. ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πως ἔχει. Eſt pars Capitis XV. Lib. I. de Bello Gotthico.

VIII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τῶν Γοτθικῶν περὶ τῆς Θȣ́λης νήσȣ. *Eiuſdem ex ſecundo rerum Gotthicarum Libro de inſula Thule.* Inc. Ἔςι δὲ ἡ Θȣ́λη νῆσος. Deſ. ȣ̃τω μὲν Θȣλῖται βιȣ̃σιν. Eſt pars Capitis XV. Libri II.

IX. pag. 213. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τȣ̃ μετὰ τὰ Γοτθικὰ λόγȣ αὐτȣ̃, ὀγδόȣ ὄντος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὅλης ἱςορίας, περὶ τῶν Ἀμαζόνων. *Eiuſdem ex eo rerum Gotthicarum Libro, qui octavus eſt a principio totius hiſtoriae, de Amazonibus.* Inc. Τὰ μὲν ȣ̃ν ἀμφὶ τῷ ὄρει. Deſ. τοσαῦτα εἰρήσθω. Eſt pars Capitis III. Lib. IV.

X. pag. ead. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ αὐτȣ̃ λόγȣ περὶ τῶν ὁρίων Ἀσίας κὴ Εὐρώπης. *Eiuſdem ex eodem Libro de Aſiae & Europae finibus.* Inc. Ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμεθα. Deſ. ὅπως αὐτῷ φίλον. Eſt integrum Caput VI. eiuſdem Libri IV.

XI. pag. 215. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ αὐτοῦ λόγȣ περὶ τῆς μετακομίσεως τȣ̃ σκώληκος τῆς μετάξης ἐξ Ἰνδίας. *Eiuſdem ex eodem Libro de tranſportatione vermis ſerici ex India.* Inc. Ὑπὸ τȣ̃τον τὸν χρόνον. Deſ. ταύτῃ πῃ ἔσχον. Eſt pars Capitis XVII.

XII. pag. 216. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ αὐτȣ̃ λόγȣ περὶ Βρυτίας τῆς νήσȣ, κὴ τȣ̃ ἐνταῦθα γενομένȣ παραδόξȣ. *Eiuſdem ex eodem Libro de Brytia inſula, & de iis, quae inibi prodigioſe fiunt.* Inc. Κατὰ δὲ τȣ̃τον τὸν χρόνον. Deſ. ταῦτα μὲν ȣ̃ν οἱ τῇδε ἄνθρωποι ξυμβαίνειν φασίν. Eſt integrum Caput XX.

XIII. pag. 218. Σέξτȣ Ἐμπειρικȣ̃ πρὸς ἀςρολόγȣς. *Sexti Empirici adverſus Aſtrologos.* Inc. Περὶ ἀςρολογίας. Deſ. κὴ τὴν πρὸς τȣ̀ς λόγȣς αὐτῶν ἀντίῤῥησιν ἀποδώσομεν. Legitur inter eius Opera, ex recenſione Io. Alberti Fabricii Lipſiae MDCCXVIII. fol. p. 337. ſeqq.

XIV. pag. 226. Ἀλκινόȣ διδασκαλικὸν τῶν Πλάτωνος δογμάτων. *Alcinoi doctrina de Platonis placitis* [2]. Inc. Τῶν κυριωτάτων Πλάτωνος δογμάτων τοιαύτη τις ἂν διδασκαλία γένοιτο. Φιλοσοφία ἐςὶν ὄρεξις σοφίας, κ. λ. Deſ. κὴ τῶν λοιπῶν αὐτȣ̃ δογμάτων γίνεσθαι.

XV. pag. 247. Ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον, ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προϋπάρχȣσιν αἱ ψυχαὶ, μήτ᾽ ἐξ ἑτέρων μεταχωρȣ̃σιν εἰς ἕτερα· ἀλλ᾽ ȣ̉δ᾽ ἐν τοῖς ἀλόγοις ἐςὶ νοῦς, ȣ̉δ᾽ ȣ̉ μήποτε γένοιτο. Πολλαῖς δὲ κὴ ταῖς ἀποδείξεσι κέχρηται, πρὸς ἐκεῖνο ἀπαντῶν, τὸ τὰς ἐπιςήμας, ἀναμνήσεις εἶναι· ἐξ ȣ̃ δὴ δόγματος αὐτῷ τῷ Πλωτίνῳ, κὴ πρὸ αὐτοῦ Πλάτωνι κατεσκεύαςαι, πρὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς εἶναι. Καὶ περὶ ἐγέρσεως σωμάτων τεθνηκότων ἀγωνίζεται, καὶ

(1) Primus Graece edidit e Cod. Conradi Peutingeri, multi cum lacunis Io. Hervagius ad calcem Hiſtoriar. Procopii & Agathiae Latine excuſarum Baſileae MDXXXI. fol. Sed Graeca ex Mss longe auctiora & emendatiora dedit David Hoeſchelius ad calcem Hiſtoriar. Auguſtae Vindelic. MDCVII. fol. Deinde Claudius Maltretus nova Latina verſione, capitibus, & argumentis diſtinctum opus recudit Pariſiis MDCLXIII. fol. Tandem prodiit inter Byzantinae Hiſtoriae Scriptores edit. Venet. A. MDCCXXIX T. II. p. 393. quam tum in hoc Opere, tum in ſequentibus eiuſdem excerptis recenſendis prae manibus habuimus.

(2) Alcinoi editio Latina cum adiuncto Iacobi Carpentarii ampliſſimo Commentario prodiit in lucem Pariſiis ex officina Iac. de Puys A. C. MDLXXIII. in 4. Edidit eumdem Alcinoi librum Daniel Heinſius G. & L. Lugd. Batav. MDCXIV. in 8. Plures autem editiones vid. apud Phil. Labbaeum in brevi Conſpectu Graecor. Interp. Platonis Pariſ. per Cramoyſum MDCLVII.

δείκνυσι ταύτην ἄλλαις δὴ ἀνάγκαις, καίγ' ἐξ αὐτῶν τῶν τȣ̃ Πλάτωνος, περὶ τȣ̃ τὰς ψυχὰς ἀναβιώσκεσθαι θέσεων· καὶ ἀπόλαυσιν δείκνυσιν ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν, ϗ κόλασιν ψυχῶν ὁμȣ̃ ϗ σωμάτων μηδέποτε λήγȣσαν, *Sermo contra Plotinum, in quo probatur, nec animas praeexistere corporibus, neque ex aliis in alia transire: deinde bruta non habere mentem, idque numquam posse contingere: multa autem argumenta adhibentur, ut ei sententiae occurratur „ scientias esse rerum reminiscentias „ ex quo dogmate Plotinus ipse, & ante eum Plato contenderant, prius, quam corpora, esse animas: praeterea de resurrectione mortuorum disputatur, atque ostenditur, idipsum ex aliis quidem rationibus evinci, sed etiam ex placitis Platonis, circa animas dari reviviscentiam: tandem demonstratur, esse bonorum semper manentium fruitionem, & animarum unaque simul corporum numquam deficientem punitionem*. Inc. Ἐμοὶ τὸ παρὸν σπȣ́δασμα πρὸς Πλωτῖνον, ȣ̉ τȣ̀ς ἐκείνȣ περὶ ἀφθάρτȣ ψυχῆς λόγȣς· ȣ̉ γὰρ ὅτι μὲν ὁ ἐν ἡμῖν νοῦς ἁπλȣ̃ς, καὶ ἀσύνθετος, καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑφεςὼς, ϗ ζωὴν ἐν ἑαυτῷ ἔχων, καί γε κρείττω πάσης φθορᾶς ϗ παντὸς ὀλέθρȣ, τȣ̃το κἀκείνῳ, ϗ τῇ ἀληθείᾳ, κἀμοὶ δοκεῖ, καὶ εἴ τις ἕτερος ὀρθῶς βȣ́λοιτο σκοπεῖν, κ. λ. Des. εἰ δ' ὀρθῶς ἀντέσχομεν, εἰδοῖεν ἂν οἱ καὶ τ' ἀληθὲς εἰδότες ἀσφαλῶς δοκιμάζειν. Τέλος. Hunc Tractatum tamquam ineditum adnotavit in schedis suis Mss. Holstenius.

XVI. pag. 257. Πυθαγορικὰ ἔπη τὰ καλούμενα χρυσᾶ. *Pythagorae Carmina, aurea dicta*. Inc. Ἀθανάτους μέν. Des. οὐκέτι θνητός. Pag. ead. *b*. Subiicitur Ἱεροκλέȣς φιλοσόφȣ ὑπόμνημα εἰς αὐτά. *Hieroclis philosophi Commentarius in eadem* [1]. Praecedit eiusdem Prologus, cuius initium: Ἡ φιλοσοφία ἐςὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης κάθαρσις ϗ τελειότης. Finis: ϗ πρῶτόν γε ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρξώμεθα. Commentarius deinde inc. Ἐπειδὴ πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν ἡ εὐσέβεια. Des. ὀψὲ γȣ̃ν ποτε κτήσασθαι. In fine duo hi leguntur versiculi:

Ἱερὰν γνῶσιν τῶν ἐπῶν ἀναπτύξας
Ἱερὸν εὗρεν Ἱεροκλῆς τὸ κλέος.
Sacram verborum scientiam explicans
Sacrum invenit Hierocles honorem.

XVII. pag. 297. Ὠριγένους φιλοσοφȣμένων. *Origenis Philosophumenων*, nempe, *Origenis contra haereses universas redargutionis Liber primus*, ut ex titulo Tabulae philosophorum in IV. classes divisionem exhibentis, Operi praemisso colligitur, qui sic habet: Τάδε ἔνεςιν ἐν τῇ πρώτῃ τȣ̃ κατὰ πασῶν αἱρέσεων ἐλέγχȣ. Post Tabulam Liber inc. Οὐδένα μῦθον τῶν παρ' Ἕλλησιν ὠνομασμένων παραιτητέον. Des. ἔπειτα ἀκολȣ́θως τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀδρανῆ δόγματα φανερώσομεν. Hoc opus sub titulo *Fragmenti Philosophumenων* ex hoc Codice Mediceo primus edidit, versionemque & notas, quibus Origeni illud vindicat, addidit Iac. Gronovius Thesaur. Antiquit. Graecar. Tom. X. pag. 257. edit. Venet. MDCCXXXV. fol. Vide plura tum de Opere, tum de eius auctore apud Fabric. Biblioth. Graec. Lib. V. Cap. 1. Tom. V. p. 225. Iam antea Lucas Holstenius perlustrata Medicea Bibliotheca sic adnotaverat „ *Origenis Philosophumenων liber, qui est primus eius Operis, quod adversus haereses scripsit. Dividit Philosophos in IV. classes, Physicos, Ethicos, Dialecticos, Barbaros, idest, Brachmanes, & Druidas, singulorumque opiniones refert, & refutat*.

XVIII. pag. 309. Τȣ̃ Ψελλȣ̃ κυρίȣ Μιχαὴλ ϗ ὑπάτȣ τῶν φιλοσόφων Τιμόθεος, ἢ περὶ δαιμόνων. *Pselli Domini Michaëlis & philosophorum principis Timotheus, seu de Daemonibus*, Dialogus [2]. Inc. Τιμόθεος. Χρόνιος, ὦ Θρᾷξ, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἀπαντᾷς. Θρᾴξ. Χρόνιος, ὦ Τιμόθεε. Des. καταθησόμεθα.

De hoc autem optimo Codice haec habet Iac. Gronovius in Praefatione ad Origenis Philosophumena data a. d. x. Kal. Iunias MDCXCIX. ad Ant. Magliabechium: *Ille enim* (scilicet Codex) *licet sit chartaceus, plane tamen auro undequaque pretiosior, quippe unicus, in quo emendatissimum est Arriani* Ἀρχιερατία *Alexandri Magni exemplar, eadem manu scriptum, & unde nos olim egregia illa eius scriptoris supplementa edidimus, cui simile, & par propterea exstat nullum. Praeterea is ipse Codex est, in quo Hieroclis ad aurea Pythagorae Carmina eruditissimus Commentarius tam integer & inviolatus exhibetur, ut non aliunde aeque, ac ex hoc ipso volumine colligi possit, quam maculosi codices a typographis nostris ad multiplicanda exemplaria usurpati fuerint, ut scriptor eius omnino fuerit vir & ipse doctissimus, & qui fidelissima ad Bibliothecam suam exemplaria conquisiverit. Quibus postremum adiecit hoc Origenis fragmentum, quod nomine falsi ac spurii deferre, & hinc adeo eruditam manum pro levi traducere, non est alterius hominis, quam qui optima egregia tamquam nugas adspicit. = Hinc quoque meam operam requiri existimavi ad observandam aequabilitatem loquutionis ab Origene tum heic, tum alibi retentam, unde aliquod certe monumentum colligetur ad suum Origeni reddendum, &c.*

Cod. Graecus chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. minuto charactere emendateque conscriptus, notisque marginalibus ab eadem manu rubrica exaratis undequaque refertus. Constat foliis scriptis 310.

ME-

(1) Huius Hieroclis philosophi Stoici Alexandrini, qui seculo post Christum V. sub Imp. Leone Thrace potissimum floruit, Commentarium primus ex Cod Ms. Venetiis a se empto, Latine vertit A. C. MCCCCLXXIV. & Epistola ad Nic. Papam V. praefixa edidit Patavii Io. Aurispa Siculus. Graece deinde cum nova versione Latina Io. Curterii prodiit Parisiis apud Nic. Nivellium MDLXXXIII. & quidem ex alio quodam Cod. quam quo Aurispa usus fuerat. Vide Fabricium Bibl. Graec. Lib. II. Cap. 12. Tom. I. pag. 472. ubi eximium Hieroclis Codicem Ms. in Bibliotheca Laurentiana exstare adserit. Nos vero duos alios infra huius Scriptoris Codices Graecos habemus, & unum Latinum.

(2) Primus hunc Pselli Dialogum Graece cum Latina Petri Morellii versione edidit, & illustravit Gilbertus Gaulminus Molinensis Paris. apud Hieron. Drovart A. MDCXV. 8. Vide plura de hoc Opere in Leonis Allatii Diatriba de Psellis apud Fabric. B. G. Tom. V. pag. 27. §. XXXIX.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ ΕΝ ΑΜΦΩΤΗΡΙΔΕΣΙΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΟΥΝΙΟΥ, ΙΟΥΛΙΟΥ, ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΗΝΩΝ.

METAPHRASTES IN FESTIS SANCTORVM IVNII, IVLII, ET AVGVSTI MENSIVM.

Scilicet.

Vitae & Orationes diversorum Patrum in laudem SS. a die VIII. Iunii usque ad XXXI. Augusti.

COD. XXXIII. I. pag. 1. POst Tabulam Sermonum initio ac fine mutilam (incipit enim a XIX. & definit in titulo Sermonis XLVIII.) primus ita inscribitur: Μηνὶ Ἰουνίῳ η'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου. *Mense Iunio, die VIII. Martyrium S. & gloriosi magni martyris Theodori militum praefecti.* Inc. Λικινίῳ τῷ βασιλεῖ πολλῇ κεχρημένῳ τῇ περὶ τὰ εἴδωλα δεισιδαιμονίᾳ. Definit imperfecte in verbis: οὐ τῇ πλάνῃ δουλεύσομεν, οὐ τῷ σκότει προσεξηστόμεθα, ἐν . . . . . . quae sunt ultima pag. 10. *b.* inter quam, & sequentem, octo folia vacua recentius inserta sunt ad ea supplenda, quae inter has duas paginas satis multa desiderantur. Inter diversorum Patrum Sermones in laudem huius martyris, a Fabricio B. G. Tom. IX. pag. 147. relatos, nullius initium cum nostro concordat. Bollandistae quoque ad diem VII. Februarii, in quo agunt de S. Theodoro Duce, & martyre, nullum ita incipientem exhibent.

II. Pagina igitur 11. incipit a verbis.... ... βέλτιστα ὡς ᾤετο παραινῶν, κ. λ. quae quidem pertinent ad alium Sermonem, qui propter memoratum Codicis defectum inscriptione caret, atque initio: videtur autem conscriptus in laudem plurium martyrum [1], quorum Iunii XVII. die recolebatur memoria. Huius finis est: ἀλλὰ διδόντι τοῖς αὐτὸν ἀγαπῶσι ταχεῖαν τὴν σωτηρίαν καὶ ἐλπίδος μείζονα· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ.

III. p. 14. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ὀκτωκαιδεκάτῃ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ πανενδόξου μεγαλομάρτυρος Λεοντίου. *Mense eodem, die XVIII. Martyrium sancti, ac gloriosissimi magni martyris Leontii.* Inc. Τὸ μὲν τῆς παροιμίας προσίσταται. Des. καὶ τῶν ἡτοιμασμένων ἀγαθῶν τύχοιμεν, χάριτι, κ. λ. Ex Ms. Mediceo, interprete C. I. legas sub eadem die in Actis SS. edit. Venetae T. III. Iunii p. 562.

IV. pag. 19. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου, ἐγκώμιον εἰς τὸ γενέσιον τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. *Mense eodem, die XXIV. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Encomium in nativitatem venerabilis Prophetae, Praecursoris, & Baptistae Ioannis.* Inc. Ἀηδόνι τινὶ κελαδούσῃ περὶ τὰς ἐαρινὰς ὥρας ἐοικὼς ἡμῖν ὁ λόγος. Des. τῇ τε ἐλαχίστῃ σου ποίμνῃ ταύτῃ σὺν τῷ ποιμένι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Latine exstat Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium die XXIV. Iunii.

V. pag. 24. *b. Die eadem. Leontii Monachi Sermo in idem argumentum.* Inc. Φαιδρὰ καὶ ὑπερλάμπουσα τῇ τοῦ πνεύματος χάριτι. Des. καὶ βαπτισθέντος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Nulla huiusce Leontii monachi adfertur a Fabricio inter Elogia SS. Tom. cit. pag. 100. in Ioannis Baptistae natalem diem Homilia: quae autem Leontio presbytero CPolitano adscribitur in eiusdem conceptionem, ea inc. Πολλοὶ μὲν ἤδη πολλάκις.

VI. p. 36. *Eadem die. Antipatri Episcopi Bostrorum Sermo in idem argumentum.* Inc. Ἐν γεννητοῖς γυναικῶν οὐδένα Ἰωάννου μείζονα. Des. ὁ μὲν γάρ φησιν, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ἐγὼ δέ φημι, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Latine in Tom. VI. Lipomanni ad XXIV. Iunii.

VII. p. 41. *Eadem die. S. Io. Chrysostomi Sermo in idem argumentum.* Inc. Οὐδὲν τοῖς δεσποτικοῖς ἀνυπότακτον ὅροις. Des. παρὰ τῷ Θεῷ δυνατά· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Inter eius Opera nuperae edit. Paris. T. II. p. 790.

VIII. p. 43. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου. *Mense eodem, die XXVII. Vita & conversatio S. P. N. Sampsonis Xenodochi.* Inc. Ἅμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ θεραπείας. Des. ἐγὼ δὲ πλήθει ἁμαρτιῶν, οἴμοι, ἀδιηγήτως παρώργισα· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Metaphrastes. G. & L. interprete Gentiano Herveto apud Bolland. Tom. V. Iunii cit. edit. Venet. pag. 265. seq.

IX. p. 57. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας, καὶ ἆθλα, καὶ ἀποδημίας, καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. *Mense eodem, die XXIX. Hypomnema singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & mortem SS. & Apostolorum. Principum Petri & Paulli.* Inc. Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον τοὺς ἐξ ἀρχῆς πατέρας ἀποδεχόμεθα. Des. τύχοιμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. G. & L. apud Bolland. Tom. cit. pag. 411. seq.

X. pag. 71. *Die eadem. S. Ioannis Chrysostomi Encomium in eosdem SS. Apostolos, Petrum & Paullum.* Inc. Οὐρανοῦ καὶ γῆς ἅμιλλαν ὁρῶ. Des. ἵνα λάβωμεν δι' αὐτῶν ἔλεος ἔμπροσθεν τοῦ βήματος αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Cit. edit. T. VIII. in spuriis p. 7.

XI. p. 74. *b.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους καὶ κορυφαίους Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον, συντεθὲν παρὰ Θεοδώρου τοῦ φιλοθέου καὶ φιλοπόνου μαγίστρου, ἐκ διαφόρων λόγων Ἰωάννου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. *Eadem die. Encomium in SS. & coryphaeos Apostolos Petrum & Paullum, concinnatum a Theodoro pio & di-*

(1) Compertum tandem est fragmentum esse martyrii SS. Ismaëlis, Sabelis, & Manuelis fratrum Persarum, quorum Acta refert Bollandus edit. Venet. Tom. III. Iunii pag. 290.

& diligenti Magiſtro, ex diverſis Sermonibus S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chryſoſtomi. Inc. Ἅπας μὲν ἐγκωμίων νόμος, καὶ λόγος ἅπας τέχνῃ ῥητόρων συντεθειμένος. Deſ. ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Auctor Theodorus Daphnopates, qui e Chryſoſtomo collegiſſe ſe quae de Paullo ſcripſit non diffitetur. Latine apud Surium dicta die. Ex Chryſoſtomo in Paullum confer, quae Photius refert Cod. CCLXX.

XII. pag. 90. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, ἐγκώμιον εἰς τοὺς δώδεκα ἁγίους καὶ πανευφήμους τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλους. *Menſe eodem, die XXX. S. P. N. Io. Arch. CPolitani Chryſoſtomi, Encomium in duodecim ſanctos & celeberrimos Chriſti Apoſtolos.* Inc. Εἰκότως καὶ τήμερον. Deſ. εἰς τὴν ἀποκληρωθεῖσαν αὐτοῖς βασιλείαν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Cit. edit. Tom. VIII. in ſpuriis pag. 11.

XIII. pag. 94. Μηνὶ Ἰουλίῳ β'. Θεοδώρου πρεσβυτέρου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λόγος δηλῶν τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἡ τῆς θεομήτορος ἐσθὴς τῇ βασιλίδι ἐπεδήμησε, καὶ ὅπως, καὶ ὅτε κατετέθη ἐν Βλαχέρναις. *Menſe Iulio, die II. Theodori presbyteri magnae Eccleſiae Sermo declarans tempus, quo veſtis Deiparae regiam urbem ingreſſa eſt, & quomodo, & quando repoſita eſt in Blachernis.* Habes in Codice XVII. huius Plutei § XXXV.

XIV. pag. 107. Μηνὶ τῷ αὐτῷ η'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου. *Menſe eodem, die VIII. Martyrium S. & glorioſi magni martyris Procopii.* Inc. Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν βασίλειον ἰθυνόντων ἀρχήν. Deſ. τῆς μιᾶς καὶ ἀληθοῦς θεότητος· ᾗ πρέπει δόξα, κ. λ. Auctor incertus. G. & L. interprete I. P. apud Bolland. Tom. II. Iulii pag. 556. ſeqq.

XV. p. 130. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Τοῦ μακαρίου Θεοδώρου τοῦ Βέστου ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν καὶ πανεύφημον μεγαλομάρτυρα Εὐφημίαν. *Menſe eodem, die XI. B. Theodori Beſtae Encomium in S. & celeberrimam magnam martyrem Euphemiam.* Inc. Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ὡσεὶ ὄρθρος; φησὶν ἡ τῶν ᾀσμάτων γραφή. Deſ. τοῦ σε καὶ ζῶσαν, καὶ θανοῦσαν τιμήσαντός τε, καὶ θαυμαστώσαντος· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Hoc initium non adfert Fabric. nec Tom. VI. p. 524. nec Tom. IX. p. 76.

XVI. pag. 147. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους καὶ καλλινίκους μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ Κήρυκον καὶ Ἰουλίτταν. *Menſe eodem, die XV. Encomium in SS. & triumphatores martyres Cerycum & Iulittam.* Inc. Ὥσπερ οὐκ ἔστι συνεχόμενον τῷ κυρίῳ Ἰουδαῖον. Deſ. τὸ ὑπεράγιον ὄνομά σου τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Nicetas Rhetor. Latine apud Lipomannum Tom. VI. dicta die.

XVII. p. 153. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας, ἐνδόξου καὶ καλλιπαρθένου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μαρίνης. *Menſe eodem, die XVII. Paſſio ſanctae, glorioſae, & pulcrae virginis martyris Chriſti Marinae.* Inc. Οὐδὲν οὕτως ἡδύνει καὶ καθιλαρύνει ψυχήν. Deſ. ἔχει πρεσβεύουσαν ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἡμῶν· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Auctor Metaphraſtes. Latine in T. VI. Lipomanni ad dictam diem. Memorat haec Acta Bolland. T. V. Iulii p. 33.

XVIII. pag. 162. Sequitur Nicephori Calliſti Xanthopuli Sermo ſatis longus in laudem Mariae Magdalenae, qui quum neque apud Fabricium B. G. Tom. IX inter Vitas & Elogia SS. neque in Biblioth. Concionat. Combefiſii inter Homilias in eamdem encomiaſticas ullus occurrat, integrum ſubiicere viſum eſt. Scimus equidem, a Bollandiſtis ſub die XXII. Iulii, de hac Sancta fuiſſe uberrime diſputatum, atque ita docte, ac diſerte eorum argumenta, qui tres diſtinctas mulieres, ſub uno eodemque ipſius nomine in evangelio indicari contendunt, fuiſſe confutata, atque unitatem ipſarum adſertam, ut vix quidquam novi ex hoc Sermone, in quo ipſarum diſtinctio ſupponitur, hauriri poſſe videatur. Tamen quum is ſit illius auctor, qui propter ſtyli elegantiam *Thucydides Eccleſiaſticus* fuerit nuncupatus; ſi minus, qua hiſtoriam attingit, Eccleſiaſticarum rerum ſtudioſos adiuverit; ſaltem, qua nitide, nec ſine eloquentiae floribus conſcriptus eſt, iis certe, qui Graecae linguae operam navant, non iniucundum fore arbitramur. Is igitur ſequens eſt.

Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου λόγος εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ἰσαπόστολον μυροφόρον Μαρίαν τὴν Μαγδαληνήν. *Menſe eodem* (nempe Iulio) *die XXII. Sapientiſſimi & eloquentiſſimi Domini Nicephori Calliſti Xanthopuli Sermo in ſanctam & Apoſtolis aequalem unguentiferam Mariam Magdalenam.*

Exordium, in quo triplex huius encomiaſtici Sermonis habendi ratio adducitur.

Εἴπερ ἄλλοτε καὶ λόγῳ τὸ προσῆκον πρᾶξαι συμβέβηκε, τοῦτ' αὐτὸ καὶ νῦν δοκῶ μοι πράξειν ἐκ προφανοῦς, ἑαυτὸν καθεῖναι τοῖς τῆς μακαρίας Μαγδαληνῆς ἀγῶσιν ἐγκαθορμήσαντι, καὶ ταύτην προθεῖναι τῆς νῦν ὑποθέσεως ἀφορμὴν, σπουδῆς ἔργον προστησαμένῳ· ἣ δὴ τῷ μὲν ὑπὲρ λόγον ἐνυποστάτῳ λόγῳ οὐκ ἀσυντελὴς ὅσα καὶ ἐς μαθητείαν ἐτέλεσε, λόγοις δὲ ζῶσι τοῖς τοῦ κηρύγματος οὐ μικρὰν τόγε αὐτῆς μέρος εἰσήνεγκε δύναμιν. Ἡμῖν δὲ πανταχόθεν σκοπουμένοις ἀναγκαῖος καὶ οἰκεῖος ὁ περὶ ταύτης λόγος εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἂν ἐπ' ἄλλῳ τῶν ἁπάντων διατεθείη, ἢ λόγοις ὡς ἐνὸν τὰ ταύτης διεξιοῦσι, καὶ παρατιθεῖσιν ἀκοαῖς φιλολόγων διήγημα· ᾗ γὰρ ὑπῆρξε λόγῳ μυηθῆναι καὶ μυῆσαι τὰ ἐπουράνια, σπουδή τε πᾶσα τὸν τῆς πίστεως λόγον διαδοῦναι τοῖς πέρασι, πάντως ἂν αὕτη λόγοις ὡς εἰκὸς τιμωμένη, καὶ ἡδυνθείη τῷ πνεύματι, καὶ χάριν οὐ μενοῦν οὐ μικρὰν τοῖς γε τῷ περὶ ταύτης λόγῳ θαρσήσασιν οἶδ' ὅτι παρέξειεν· ὅτῳ γὰρ ἂν ἕκαστος ἔργῳ ἔτι τῷ ζῆν περιὼν, ἑαυτὸν ἐπιδιδοίη καὶ ἥδοιτο, τούτῳ δὴ καὶ τῶν ἐνθένδε μεταχωρήσας, εἴ τινι τῶν ἁπάντων ὁρῷτο τιμώμενος, γάννυται ἐπὶ μᾶλλον, καὶ ἀνεκλαλήτῳ χαίρει χαρᾷ. Διά τοι ταῦτα προσῆκον καὶ οἰκεῖον τῇ τοῦ λόγου μαθητρίᾳ τὸ ἐκ λόγων ἐγκώμιον· οὐ μήν· ἀλ-

λοῦ

λὰ ϗ καθ' ἕτερόν γε τρόπον ἀναγκαῖος ἡμῖν ὁ περὶ ταύτης λόγος ἐςίν· ἀνδρὶ γὰρ ἐξέτι νέυ λόγυς ἀσκήσαντι, ϗ τύτοις ὡς μάλιςα συντραφέντι, δεύτερά τε τύτων τιθεμένῳ τὰ πάντα, ϗ χρεών γε ὂν Θεῷ ἀνατιθέναι τῶν λόγων τὰς ἀπαρχὰς, τί ποτ' ἂν μᾶλλον ἐκείνῳ γε ἥδιον εἴη, ἢ λόγος ὁ περὶ λόγυ, ϗ ἡ περὶ τῶν λόγῳ πίςεως διαδραμόντων τὴν οἰκυμένην διήγησις; Καὶ τρίτον ἀλογίςων, μᾶλλον δὲ ἀχαρίςων ἀνδρῶν ἔγωγε κρίνω, προγόνοις μὲν τοῖς ἐξ αἵματος χάριν ἐκτίνειν ἐθέλειν ὅση πέρ ἐςι δυναμένοις, τοῖς δὲ τῦ κρείττονος ἡμῖν ἀρχηγοῖς ϗ αἰτίοις τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν μηδ' ὁπωσοῦν προθυμεῖσθαι τὰ εἰκότα χαρίζεσθαι. Οὐκ ἄδηλον δὲ πάντως, ὡς ἀρχηγὸς καὶ αὕτη τῶν ἀναγεννωμένων τῷ πνεύματι ἡ μακαρία Μαγδαληνὴ ἀναμφιβόλως λελόγιςαι. Εἰ γὰρ τὰ τῶν παίδων τῷ πατρὶ λογίζεσθαι τῶν ἐννομωτάτων τε καὶ δικαιοτάτων, καθὼς ἄρα δῆτα ϗ ἔςι ϗ λέγεται, πάντως καὶ τὰ τῶν μαθητῶν τῷ διδασκάλῳ δοίη τις ἄν· διδάσκαλον δ' ἄλλον τῶν ἀποςόλων μετά γε Χριςὸν εἴ τις ἕτερον τιθέναι ἐθέλοι τοῦ λόγυ τὴν μακαρίαν ὑπεξελὼν, ἐς Χριςιανὺς δοκῶν τελεῖν τε ϗ ὀνομάζεσθαι, οὐκ ἔγωγε οἶμαι ἐκ τοῦ ῥᾴςυ τοῦτον εὑρεῖν, ὥςε ϗ τὰ τῶν ἀποςόλων ἔν γε τῷ παρόντι ταύτης λογίζεσθαι, ὃ μοι ἄπο τρόπυ εἰρήσεται, ϗ τῷ λόγῳ τὴν πίςιν ἐξ αὐτῶν δῆτα προσηκόντως παράσχοιμεν. Εἰ γὰρ χρὴ τῷ θεσπεσίῳ πείθεσθαι

Ad Cor. XV 16. Παύλῳ τοῖς ἐν Κορίνθῳ γράφοντι „ εἰ δὲ νεκροὶ ὐκ ἐγείρονται, ὐδὲ Χριςὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριςὸς ὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίςις ἡμῶν.„ Ταύτῃ δ' ὑπῆρξε πρώτῃ ἀναςάντα κατιδεῖν τὸν Χριςὸν, ϗ τὴν ἀνάςασιν τοῖς ἀποςόλοις εὐαγγελίσασθαι, κἂν λῆρος τὰ ταύτης ὤφθησαν ῥήματα· ταύτῃ δοτέον πάντως ϗ τὰ τῶν ἀποςόλων, εἴπερ τῷ πρώτως εὑρόντι τὰ τῆς εὑρέσεως παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι λελόγιςαι. Τὸ δ' ἐντεῦθεν τῷ λόγῳ ἀναβαλέσθαι τὰ τοῦ ἀγῶνος ἄμεινον ξυμβαίνει εἶναι, ἥκιςα λογιζομένῳ δέον ἀπαρασκεύῳ νηΐ μέγα πέλαγος διαπλεῖν, ἐλαχίςῳ τε ἀκατίῳ μέγα κῦμα διαπερᾶν, ταὐτὸ δ' εἰπεῖν, βραχεῖ τε ϗ φαυλοτάτῳ λόγῳ τὰ τῆς μακαρίας ταύτης διεξιέναι μεγαλυργήματα, ἑτέροις δὲ τοῦ ἔργυ τοῦδε, ϗ τῆς ἐντεῦθεν φιλοτιμίας παραχωρῆσαι, οἷς δύναμίς τε λόγων ἀρκοῦσα τυγχάνει ὖσα, ϗ δυνατά ἐςιν ἐκείνοις τοσοῦτον ἀγῶνα διαχειρίσασθαι. Πλὴν ἀλλ' ἐπείπερ ἀναδῦναι ὐκ ἔνι, ὐδ' ἀποφυγεῖν τὸ ἐγχείρημα, ὑτωσί πως κατατολμήσαντι· πῶς γὰρ ἂν ὐ ϗ τῷ μώμῳ καθ' ἡμῶν αὐτῶν νεανιεύεσθαι δοίημεν, εὐαγγελικῶς ὕτως ἐπ' ἀρότρῳ χεῖρα βαλοῦσι, καὶ πρὸς τὐναντίον μεταχωρήσασιν; ἔργῳ χεῖρα ἐπιβαλόντι συνοίσει μᾶλλον ϗ εἰς τέλος ἀφῖχθαι, ἢ ἀτελὲς καταλιπόντι ὀπίσω ἰέναι. Πότε δ' ἂν ϗ λόγῳ, ϗ λόγοις εὐλόγως τὰ προσήκοντα ἀφοσιωσώμεθα, ἢ τοῖς ἐμοῖς δὴ πατράσι τύτοις τὸ δέον ἀποχαρισαίμεθα, διέλκυσί τε καθεκάςην ἡμᾶς, ὡς εἰπεῖν, ϗ σπαράττυσι, ϗ ὐκ ἀνήσειν διϊσχυριζομένοις τὰ μάλιςα, ἕως ἂν τοῖς τῆς μακαρίας λόγοις ἐμαυτὸν ἐπιδοίην; Ἐπεὶ τοίνυν ταῦθ' ὕτω, φέρε δὴ τὴν τῆς ταύτης βοήθειαν ἐπικαλεσάμενοι, τοῦ ἐγχειρήματος ἐφαψώμεθα, πάντα φόβον ϗ δειλίαν ἀποσεισάμενοι. Εἴη δ' ἂν τῷ λόγῳ κρηπὶς, ὅπως τε ϗ ὅθεν, ϗ τίνα ἔσχε

Sermonis divisio.

τοῦ γένυς ἀρχήν· εἶτ' ἐφεξῆς προςθεῖναι, πῶς τε Χριςῷ προσέλθοι, ϗ πῶς αὐτῇ γένοιτο τῷ εὐαγγελίῳ ϗ τὸν ταύτης φθόγγον συνεξακύεσθαι.

Quae sit iustorum patria.

Πατρίδα μὲν ὖν ϗ γένος τῆς μακαρίας τῆσδε τόγε νῦν ἔχον διεξιέναι παντάπασιν ἄκαιρόν τε ἡγοῦμαι, ϗ σκοποῦ τοῦ προκειμένυ ἐκτός. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς κατὰ Θεὸν ζήσασι πατρὶς μὲν ἡ ἀνώλεθρος ϗ μακαρία ἐκείνη διαγωγὴ, ὁ παράδεισος· πρόγονοι δὲ πατριάρχαι ϗ προφῆται· φίλοι δὲ ἀπόςολοι, ϗ ἡ τῶν δικαίων ὁμήγυρις, ϗ τἄλλα ὅσα τῇ ἄνω Ἱερυσαλὴμ σεμνά τε καὶ τίμια. Ἥγ' ἐξὸν ἐκ τύτων σεμνύνεσθαι, περιττὸν οἶμαι πάντως καὶ ἐκτόπως τῷ καιρῷ μὴ προσῆκον, ϗ ἐκ τῶν μικρῶν τύτων, ἃ κἀκείνη ὡς ὐδὲν ὄντα τοῖς βυλομένοις κατέλειψε, προσεπανίζειν τὸν ἔπαινον. ἀνθρώπῳ γὰρ δεινῶς ἐξεχομένῳ τῆς ὕλης, ϗ πρὸς τὴν ἐκ ταύτης εὐδαιμονίαν ἐσχολακότι ἐξέςαι τὰ τοιαῦτα διερευνᾶσθαι· εἰ πατρὶς αὐτῷ ἐςι βοσκημάτων εὐφορίᾳ τὰς ἄλλας ὑπερνικῶσα, εἰ θέσεως εὖ ἔχυσα, ϗ τειχῶν ϗ τῆς ἄλλης εὐπρεπείας ὐκ ἀμοιρεῖ, εἰ γειτονοῦσα θαλάσσῃ, τὰ παρ' ἄλλοις ἐξιδιοῦται σεμνὰ, ϗ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὐ μετέχει κακῶν, μικρὸν αὐτῆς ὑποςελλομένη, ϗ τοῦ σύνεγγυς εἶναι ἀναχωροῦσα. Ἧδ' ὑπῆρξεν ἀντὶ πάντων τῆς μακαρίας ἐκείνης εὐδαιμονίας γενέσθαι, ϗ πάντων ἀμελῆσαι, Χριςὸν κερδᾶναι, πατρίδα τε τὴν ἄνω κτήσασθαι Ἱερυσαλὴμ, ϗ τῆς γεώδυς ταύτης ὕλης ὑπεραρθῆναι, καὶ μετὰ Θεοῦ γενέσθαι, μᾶλλον δὲ συγκραθῆναι, παρ' ὐδὲν αὐτῇ τὰ κάτω, ϗ ὅσα μὴ ἐκ τῶν οἰκείων φέρει τὸν ἔπαινον. Καίπερ εἰ βουλομένοις ἡμῖν ϗ τὴν αὐτῆς πατρίδα εἰπεῖν ἐξῆν, παρ' ὐδὲν δοκῶ μοι τὰ τῶν ἄλλων ἐλέγξαι τερπνὰ, οἷς ὅτι ϗ ὅσα ἂν εἴποι τις ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐξαίσια εἶναι ϗ τίμια, λόγυ τε πολλοῦ ἀξιύμενα, ϗ κρεῖττόν γε ἢ ἐκεῖναι αὐχοῦσα ἐν τύτῳ τούτων πλεονεκτεῖ, ὅτι δὴ μὴ τὰ ταύτης σεμνὰ, πολλά τε ὄντα, ϗ λόγου δεόμενα, ἐπίσης ἐκείνας κτήσασθαι ἐξεγένετο. Ἀλλ' ἵνα μὴ τῷ δοκεῖν ὑπερτιθέναι δόξωμέν τισι περικαλύπτειν τὸ ὄνειδος, ϗ τοῦτο δὴ ποιεῖν, οἷς μὴ ἔχωμέν τι τῶν εὐκταίων περὶ αὐτῆς διηγήσασθαι, φέρε δείξωμεν ἐκ πρώτης, ὅ φασι, τῆς ἀφετηρίας, οἵας ὁρμᾶται πατρίδος, ϗ ὅτι ὐχ ἧσσον ἡ πατρὶς αὐτὴν, ἢ αὐτὴ τὴν πατρίδα ἐκόσμησε.

Mariae Magdalenae patria, genus, & educatio.

Πατρὶς τοίνυν τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ μαθητρίᾳ τοῦ λόγου Μαγδαληνῇ, ἣν ὁ Θεὸς τῷ μεγάλῳ πατριάρχῃ Ἀβραὰμ ϗ τοῖς ἐξ αὐτοῦ ἐπηγγείλατο, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἡ κληροδοτηθεῖσα τῷ Ἰσραὴλ, τὴν Αἰγυπτίαν διαφυγοῦσι πλημμέλειαν. Καὶ παραχωρήσειν μοι δοκῶ τῇ ἱερᾷ γραφῇ τὰ ταύτης ἐπαίρειν καλὰ, ὅση τε ἀρχαιότητος ἔχεται, ϗ ἣ τὰ νέον ἐκ τῦ ὀνόματος πρόσεςι· ποίοις γὰρ ἄν τις λόγοις χρησάμενος, τόγε περιὸν αὐτῇ τῆς δόξης κἂν πρὸς βραχὺ παραςήσειεν; ἄμεινον ὖν σιγῇ χρησάμενον ἐπαινέσαι, ἢ λέγειν ὁρμήσαντα μὴ δυνηθῆναι ἰσχῦσαι, ϗ γέλωτα ὀφλῆσαι μάλιςα ϗ διατριβήν· αὕτη μὲν ὖν τῆς μακαρίας Μαγδαληνῆς ἡ πατρίς. Ἀλλ' ὕτω πατρίδος εὖ ἔχουσα, οὐκ ἔλαττον ἔσχε τὰ τοῦ γένους εἰς περιφάνειαν· πατράσι ϗ τὰ ἐχρήσατο, οὐχ οἵοι τῶν ἄλλων ἐνδεῖσθαι, ϗ ἄλλοις τῶν τε τῆς πατρίδος πρωτείων, ϗ τῶν ὅσα πλοῦτος αὐτοῖς ὑπεξίςασθαι· ἄνωθεν καὶ

γὰρ

γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐκ σειρᾶς τὸ τῆς εὐγενείας καλόν· τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν ϗ οὗτοι ὁρμώμενοι, εὐγενεῖς τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν εὐγενέστεροι. θύρα τούτοις κατὰ τὸν Ἰὼβ παντὶ πενομένῳ ἀνέῳκτο, οὐκ ἐπιζυγομένη κατὰ προσώπων, ϗ πόῤῥω τούτους ἐλαύνουσα· πόδες ἦσαν χωλῶν· ὅσα καὶ ὀφθαλμοῖς ἐχρῶντο τούτοις, οἱ πεπηρωμένα τὰ ὄμματα περιέφερον. χηρείᾳ δὲ τὰ μάλιστα βοηθοῦντες, ἐκ πολλοῦ τὸν βίον ἀπολιπόντων πατέρων, παῖδας ἐξοικιζόμενοι, τῆς ὀρφανίας περιῄρουν τὸ πλεῖστον, ὥστε μὴ τῶν ἐξ αὐτῆς κακῶν ἐς πεῖραν τῇ ἐκείνων ἐπιμελείᾳ γινόμενοι. Τί οὖν; ἆρα μὴ τοῖς ἔξω καλῶς ἔχοντες, τοῖς ἔνδον ἐν ῥᾳστώνῃ διέκειντο, τρυφαῖς αὐτοὶ ϗ ὅσῃ βλακείᾳ σχολάζοντες; οὐμενοῦν. ἀλλ' ἔργον ἦν αὐτοῖς ἄπαυστον, ἡ τοῦ παιδαγωγοῦ νόμου μελέτη· ἔτι ϗ γὰρ αὐτοῦ, κἂν ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς τὰ τῆς σκιᾶς ἐνειστήκει, ϗ ἡ πρὸς τὸ θεῖον δι' αἱμάτων, καὶ κνίσσης οἰκείωσις. Γεννῶσι τοίνυν τὴν μακαρίαν ταύτην Μαρίαν περὶ τὰ μέσα που τῆς μοναρχίας τοῦ Καίσαρος Ὀκταβίου, ᾧ ϗ σεβαστὸς ἐπίκλησίς ἐστιν ἕτερον ὄνομα. καὶ ἀποχρῆν αὐτοῖς εἰς φιλοτιμίαν ἥγημαι, ὅτι πατέρες τοιαύτης ἤκουσαν θυγατρός. εἴπερ γὰρ ἔδει τὴν τοιαύτην, ϗ τοσαῦτα δὴ τῷ βίῳ χαρισαμένην, ὑπὲρ νοῦν ϗ λόγον τυγχάνοντα, τῷ βίῳ δοθῆναι, ὥσπέρ τι τῶν πάλαι μέγιστον ἀγαθῶν, μὴ ἄλλοις αἰτίοις τοῖς εἰς φῶς προόδου πατράσι χρήσασθαι, ἢ δι' ὧν γέγονε, κἀκείνους μὴ ἄλλης, ἢ ταύτης πατέρας ὀφθῆναι. Ἐπεὶ δ' ἀπέσχετο γάλακτος, ϗ πόῤῥω τιτθῶν ἦν, ϗ ἄρτι ποσὶν οἰκείοις ἐπιβαίνειν τῆς γῆς ἤρξατο, οὐκ ἐπ' ἄτρακτον ἐρείδειν πήχεις κατὰ τὸν Σολομῶντα μανθάνειν ἐκδίδοται, οὐδ' ἔρια νήθειν, ἢ τοῖς ἐκ σηρῶν νήμασιν ἐπικεῖσθαι, ϗ εἰς κάλλος ἐξυφαίνειν, ϗ καταποικίλλειν τῷ τὰ πάντα βιαζομένῳ χρυσῷ, ἀλλ' ἐς γραμματιστοῦ φοιτᾶν ἐγκελεύεται. Ἐπεὶ δὲ τὸ τοῦ λόγου δαλὸς ἦν εἰς πῦρ, ϗ ἵππος, ὅ φασιν, εἰς πεδίον, ὀλίγος ὁ μεταξὺ χρόνος, ϗ ἀσκεῖται μὲν αὐτῇ, ὅσα τῷ θεόπτῃ γέγραπται Μωϋσεῖ, καὶ τῇ λοιπῇ σκιώδει γραφῇ, ὅσα τε προφῆται ϗ ψαλμοὶ διεξέρχονται· τοῖς μέντοι ψαλμοῖς καὶ προσετετήκει τὰ μάλιστα, ϗ τούτοις νυκτὸς ἦν ϗ ἡμέρας ἐμμελετῶσα, ϗ τῶν προφητικῶν ἐκείνοις ἐγκειμένη διηνεκὲς, ὅσα περὶ Χριστοῦ, εἴτ' οὖν περὶ τοῦ ἠλειμμένου καὶ Μεσίου ἐμφανέστατα διαγγέλλουσιν.

Eius post parentum obitum, virtutum exercitatio.

Ἄρτι δὲ τῶν γονέων ταύτῃ διαμετρησαμένων τὸ ζῆν, αὕτη ϗ παρούσης ἐξουσίας εἰς τὸ ῥαθυμεῖν, οὐκ ἔμεινεν ἐν ἀπαιδευσίᾳ· οὐ γὰρ πρὸς τρυφὰς ἀπεῖδε, ϗ βλακείαις ἀνῆκε τὸ σῶμα, ϗ τῇ λοιπῇ ῥᾳστώνῃ ἐκδεδιῄτητο· ϗ ταῦτα παρηβῶσαν ἤδη τὴν ἡλικίαν ἐπαγομένη, πλούτῳ τε βριθομένη, ϗ ἄρτι παθῶν τῶν ἐκ φύσεως ἐπιβαίνουσα· ἀλλ' ἄσχολον ἔργον ταύτῃ νηστεία καὶ προσευχὴ, τῆξις σαρκὸς, ϗ ἡ πρὸς τὸ θεῖον νεῦσίς τε ϗ οἰκείωσις, νόμου μελέτη, γραφῶν ἀνάγνωσις, ϗ διὰ τοῦ τὰ ὄντα τοῖς χρῄζουσιν ἀνιέναι, ὅλαις χερσὶ ϗ γνώμῃ, ϗ προθυμότεράν γε ἢ ἐκείνοις λαμβάνειν ἐξῆν, τὸ μέλλον, ὡς ἐνὸν καταντᾶσθαι, καὶ τοῖς ἔσωσι ταμιείοις διὰ τῶν, οἷς ἐνδεῖν τὸν βίον συνέβαινε, τὰ τοῦ ῥέοντος πλούτου ψυχῆς γενναιότητι ἀποθησαυρίζειν. Ἀλλ' οὐδὲ χερσὶν οἰκείαις ἀπηγόρευτο τῇ μακαρίᾳ, μὴ καὶ διεφθορόσι καὶ διεῤῥυηκόσιν ἀνθρώποις τὰς σάρκας, τὰς πληγὰς ὕδατι ἀπονίζειν, καὶ καταπλάσσειν ἀκεσωδύνοις φαρμάκοις, ϗ παντὶ δὴ τρόπῳ τῇ αὐτῶν βοηθεῖν ἀσθενείᾳ· ἦν γὰρ αὐτῇ ϗ πρὸ τῆς χάριτος τὰ τῆς χάριτος σπουδαζόμενα. Ἁγνείᾳ μέντοι βίου τοσαύτῃ ἐκέχρητο, ϗ οὕτω διὰ σπουδῆς ἦν αὐτῇ τὸ τῆς παρθενίας καλὸν, ὡς ἀποσχέσθαι μὲν ἑορτῶν, ἀπειπᾶσθαι δὲ πανηγύρεις, ϗ τοῦ θαμὰ παραβάλλειν προσήκουσι, ϗ ἀνδράσιν αὐτοῖς ἐς ὄψιν τὸ παράπαν ἀνομίλητα εἶναι· τῶν ἀτόπων ϗ γὰρ ἔκρινε, παρθενεύειν ἑλομένη, ϗ τῆς κατὰ τὴν πρᾶξιν ἀφῆς ἀφεστῶσα διὰ τῶν αἰσθήσεων, οἷόν τισιν ἀσωμάτοις ἁφαῖς, τοῦ ποθουμένου δράττεσθαι πόῤῥωθεν, ϗ ὃ δρᾶν αἰσχρὸν διὰ σώματος, τοῦτο ταῖς διανοίαις ϗ τῇ τοῦ νοῦ ἐμπαθεῖ συναφείᾳ ἐργάζεσθαι, ταῖς τε τῶν ὀμμάτων ἐπιβολαῖς περιπτύσσεσθαι, δι' ὧν ἀπεμάξατο τύπων· ὃ πολλοῦ δέουσι περὶ αὐτῶν εἰδέναι, αἳ νῦν ἀσκεῖν παρθενίαν προείλοντο. Διάτοι ταῦτα ϗ γέλωτος ἀμετρίαν συνέστελλε, ϗ παῤῥησίας ἀφῃρεῖτο τὸ πλεῖστον, ϗ ἡσυχίᾳ ἐντρυφῶσα συνῆν ἀεὶ τῷ Θεῷ, νοὸς καθαρότητι συγγινομένη, ϗ τῇ συνεχεῖ τῶν γραφῶν ἀναγνώσει, ϗ τοῖς ἄλλοις ϗ πρόγε πάντων τῇ ϗ μέχρις αὐτῆς παροράσεως παρθενίᾳ ϗ καθαρότητι.

A septem daemoniis obsidetur.

Οὕτω δὲ τῆς μακαρίας βιούσης, ϗ βίον ἔνθεόν τε ϗ ὑψηλὸν ἐπιδεικνυμένης, οὐκ ἦν ἠρεμεῖν τὸν τοῦ φθόνου πατέρα· ἀλλ' ἀρχέκακος ὢν, ϗ ἀεὶ τοῖς καλοῖς ἐφεδρεύων, καὶ τηρῶν πτέρναν ἐπὶ ὁδοῦ, ᾗ φησιν ἡ γραφὴ, ἐπιτίθεται καὶ ταύτῃ μετὰ σφοδρῶν τῶν πνευμάτων, καὶ ἑλεπόλεσιν ὅλαις τὸν οἶκον τῆς ἁγνείας τοιχομαχεῖ, ϗ λῃστρικαῖς ἐφόδοις εἰς τοὐμφανὲς τὸν πύργον κατασείει τῆς παρθενίας· ϗ διὰ τούτων ὡς ἀπό τινος ἀκροπόλεως περιγενόμενος, ἁπάσης κατατρέχει τῆς πόλεως, ταύτην τε πορθήσας, ϗ ὅλην ἑαυτοῦ ποιησάμενος, ἀφαιρεῖται μὲν αὐτῆς εἴ τι θεῖον ϗ ὑψηλόν· λεηλατεῖ δ' ἡβηδὸν, ὅσον περιῆν αὐτῇ τῆς ἀρετῆς γενναῖον, ἀσκήσει τε καὶ τριβῇ μακρᾷ χρόνου κτηθὲν, ϗ γυμνὴν τὴν πρὶν κομῶσαν πολλοῖς προτερήμασιν ἐργασάμενος ἕξεσιν, ἑπτὰ δαιμονίοις τὴν αὐτῆς φυλακὴν ἅπασαν ἀναθέμενος, τοῦ Θεοῦ παραχωροῦντος, οἶμαι, ἢ ϗ πόῤῥωθεν προκατασκευαζομένου τῶν μεγάλων πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις. δεινὸν γὰρ εἶναι ϗ σχέτλιον ὁ τῆς κακίας εὑρετὴς ὑπελάμβανεν, προπατόρων μὲν περιγενόμενον, ἀδελφοκτόνον δὲ Κάϊν ἀποφήναντα, γένος δὲ ἅπαν ἀνθρώπων κατακλυσμῷ παραδεδωκότα, Σοδόμοις πῦρ ὑετίσαντα, εἰδωλολατρίᾳ δὲ ϗ τοῖς λοιποῖς πάθεσι τὸ ἑξῆς τῶν ἀνθρώπων γένος καταστρεψάμενον, μιᾶς γυναικὸς ἥττων ὀφθῆναι. Εἰ δὲ δεῖ ϗ μυστικωτέροις πείθεσθαι λόγοις ἐξ ἀρχαίων ϗ ἐς ἡμᾶς ἥκουσι περὶ τῆς εἰς τὴν μακαρίαν τῶν ἑπτὰ δαιμονίων ἐπιδρομῆς, ὅτι περ φόβος ὑπεισῄει τὸν Σατανᾶν, ἀφ' οὗπερ ἀκούσειε τοῦ προφήτου εἰπόντος, Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται· ϗ διὰ Esaiae VII.
τοῦτο ἐπεισπίπτει ϗ ταύτῃ, ϗ τὴν παρθενίαν 14.
ἀποσυλᾷ, δεδιὼς μή πως δι' αὐτῆς τὸ τῆς οἰκονομίας πραχθείη μυστήριον· καθὰ δὴ ϗ πρὸ ταύτης ὁ μάταιος ᾤετο διὰ τῆς μνηστείας τοῦ Ἰωσὴφ, τὴν ὁμώνυμον ταύτῃ ϗ μακαρίαν ὄντως παρθένον ϗ ἄφθορον εἴσω τῶν ἀρκύων ποιήσασθαι. Ἀλλ' εἰς μάτην σοι τὰ ἔνεδρα, πονηρέ. Ὁ γάρ τοι τοῦ Θεοῦ λόγος, ὁ τῷ πατρὶ συναΐδιος, ὁ ἄναρχός

τε

τε καὶ ἀπερίληπτος, καί σε σοφὸν ὄντα τῷ κακουργεῖν δράττεταί σου τῆς πανουργίας. σπλάγχνοις γὰρ οἰκείοις παθὼν τὸ ἑαυτοῦ πλάσμα ἐς τοσοῦτον εἶναί σοι λελυμασμένον μὴ ἀνασχόμενος, εὐδοκοῦντος μὲν τοῦ ἀνάρχου Πατρὸς, συνεργοῦντος δὲ τοῦ συμφυοῦς καὶ ὁμοτίμου αὐτῷ Πνεύματος, λαθών σε τὸν τοῦ σκότους ἄρχοντα, τὸν ἀπάτῃ ἡμᾶς δελεάσαντα, ἀμεταβάτως μὴ ἐκστὰς ὃ ἦν, ἠρέμα κάτεισι κλίνας τοὺς οὐρανοὺς, καὶ μήτρᾳ τῆς ἁγνῆς καὶ ἀμιάντου παρθένου κατασκηνοῖ.

Ad Christum deducitur obsessa.

Γεννᾶται τοίνυν· καὶ τί μοι λέγειν καιρὸς, ὅσα περὶ τὴν γέννησιν ἔδραμον, ἵνα σου τὴν σκηνὴν διαλύσῃ, τὴν Βηθλεὲμ, τὴν φάτνην, τὰ σπάργανα, τὰ πρὸ τοῦ βαπτίσματος, τὰ μετὰ τὸ βάπτισμα, τἄλλα, δι᾽ ὧν τὸ τῆς ἐμῆς σωτηρίας κατεργάσθη μυστήριον; ἀλλ᾽ ἐπανακτέον τὸν λόγον, καὶ καθ᾽ εἱρμὸν βαίνειν παρασκευαστέον. Τῷ Θεῷ καὶ Λόγῳ τὰς κατὰ γῆν ποιουμένῳ διατριβὰς, καὶ τὰ καθ᾽ ἡμᾶς λόγοις ἀῤῥήτοις οἰκονομοῦντι, καὶ κατὰ καιρὸν πάντα πράττοντι, ὅτε παραδεικνύειν τὰ τῆς θεότητος διὰ τῶν ὑπὲρ φύσιν σημείων δεῖν ἔγνωστο, τότε δὴ τότε καὶ ἡ θαυμασία αὕτη Μαγδαληνὴ, ἑπτὰ δαιμονίαις, ὡς εἴρηται, ἐχομένη, ἔς τε ὄψιν αὐτῷ ἔρχεται, λόγων τε θείων ἐν μεθέξει γίνεται, καὶ τοῦ πάθους παραυτίκ᾽ ἀπαλλάττεται. οὔκουν αὐτῆς τῇ Ἱερουσαλὴμ ἐπιδημησάσης, τοῦ σωτῆρος δ᾽ ἐν τοῖς τῆς Συρίας μέρεσιν εἰσβαλόντος μετὰ τῶν μαθητῶν, διαγγελλόντων πᾶσι τῆς βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον. μετὰ γὰρ τὸ διασπεῖραι τὸν λόγον εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος, καὶ τὴν Φιλίππου Καισάρειαν διελθεῖν, καὶ τῆς λίμνης πέραν γενέσθαι Γενησαρέτ· ὅτ᾽ ἐπῆλθεν αὐτῷ ἐξ ἑπτὰ ἄρτων τετρακισχιλίους ἐκθρέψαι, ὥς φησι τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, μετὰ τὸ φάναι· οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες τετρακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, καὶ ἀπολύσας, φησὶ, τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλᾶ· ὅπερ ἕτερος εἰς τὰ μέρη λέγει Δαλμανουθά· ὃ δὴ τῇ Ἑλλήνων διαλέκτῳ μεγαλυσμὸς ἑρμηνεύεται. Πολλῶν τοίνυν θαυμάτων ἐπιῤῥεόντων „ προσῆλθον γὰρ, φησιν, αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς „ κατήκοοι τῶν θαυμάτων καὶ οἱ τῷ γένει ταύτης προσήκοντες γίνονται· ἄγουσι τοίνυν παρ᾽ αὐτὸν αὐτὴν ἔνθεν κἀκεῖθεν περιτρεπομένην, τοὺς ὀδόντας τε τετριγυῖαν, καὶ ἀφρὸν τοῦ στόματος παραπτύουσαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλησίον τοῦ Ἰησοῦ γένοιντο, ἱκέτευον, ἐλιπάρουν, τὸν πρότερον βίον ταύτης κατέλεγον, καὶ ἀπαλλάξαι τοῦ πάθους ἐδέοντο, οἴκτειρον δέσποτα, λέγοντες, γύναιον ἀνδρὸς μὲν ἔρημον, ὀρφανίᾳ δὲ οὐ ζῶσαν ἐκ πολλοῦ παῖδα, καὶ ἐς τὸ παντελὲς ἀπολέσθαι μικροῦ δέουσαν, ἅτε δὴ τῶν πραττομένων ἥκιστα ἐπαισθανομένην.

Matth. XV. 30.

A daemonibus liberatur.

Τί οὖν ὁ συμπαθὴς καὶ φιλάγαθος; καὶ θᾶττον ἢ λόγος τῶν δαιμονίων ταύτην λυτροῦται, κἀκείνους μὲν τοῖς ὄρεσιν ἐνδιαιτᾶσθαι δίδωσιν· αὐτὴ δ᾽ ἐν τῷ καθεστῶτι τοῦ φρονήματος γεγονυῖα, καὶ αἱ καλοῦ γένοιτο διαγνοῦσα, οὐ μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλλὰ πᾶσι χαίρειν εἰποῦσα, οὗ ποδῶν εἶχε κατ᾽ ἴχνια βαίνειν, ἠγάπα τοῖς τοῦ διδασκάλου καὶ σωτῆρος ποσὶ, μικρὰ ἢ οὐδὲν τοῦ γένους, καὶ τῆς κάτω περιφορᾶς φροντίσασα. Ἐντεῦθεν ὁρῶσα χωλοὺς μὲν ὡσεὶ ἔλαφον ἁλλομένους, τυφλοὺς δὲ τὸν χρόνιον σκότον ἀποθεμένους, καὶ τῷ γλυκυτάτῳ ἡδέως πῶς ἂν εἴποις ἡλίῳ παραδόξοις ὄμμασιν ἀτενίζοντας, λεγεῶνά τε πνευμάτων ἐπιτιμώμενον, καὶ ὡσεὶ καπνὸν ἐξαίφνης διαλυόμενον, ξηρᾶς χειρὸς τὰ δεσμὰ ἀνιέμενα, καὶ ὡς ἱστὸν ἀράχνης διαλυόμενα, συνῆγεν ἐκ τούτων, καὶ τῶν γραφῶν, αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ τοῦ Ἰσραὴλ προσδοκώμενον· ὡς γὰρ συνέσεως ἀντιποιουμένη καλῶς διεγίνωσκεν, ὡς ἐπῆλθε μὲν καὶ ἄλλοις τὰ ἴσα ἐργάσασθαι, πλὴν οὐ μετ᾽ αὐθεντίας τοσαύτης καὶ περιουσίᾳ δυνάμεως, ἀλλὰ δουλικῶς ἐκεῖνοι καὶ μετ᾽ εὐχῆς τὰ πάντα διέπραττον· τῷ δὲ τὸ, σοὶ λέγω, καὶ τὸ, θέλω, καθαρίσθητι, κατὰ πολλὴν αὐθεντίαν προβαλλόμενα, καὶ θᾶττον ἢ λόγος εἰς ἔργα προβαίνοντα μείζονά τε ἐδείκνυ, καὶ οὐ τῆς αὐτῆς ἐκείνοις ἐξουσίας καὶ κυριότητος. νῦν μὲν γὰρ πεζεύει κατὰ θαλάσσης εὐσάλως καὶ κοῦφος καὶ ἄβροχος, ἐπιτιμᾷ πνεύμασι περιουσίᾳ δυνάμεως, ἀνιστᾷ νεκροὺς, τὸν θάνατον ὡς ὕπνον ἀποθεμένους, καὶ τἄλλα ὅσα θεϊκῇ δυναστείᾳ προσῆκε κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν ἐργάζεται.

Ex miris quae faciebat Iesus, verum esse Dei filium agnoscit, ipsumque sequitur.

Οὕτως οὖν ἐκ τούτων χειραγωγηθεῖσα, καὶ αὐτὸν εἶναι τὸν τοῦ Θεοῦ υἱὸν ἀληθῶς ἐπιγνοῦσα, οὐ μεθίει τοῦτον, ἀλλὰ πᾶσι μὲν τοῖς αὐτοῦ διακονοῦσα παρῆν, ὁμιλιῶν, διδασκαλίας ἀκροωμένη, ἐπιτιμωμένη, χαίρουσα, στελλομένη, θᾶττον ἢ λόγος τὸ ἔργον ἀνύουσα. ἐντεῦθεν καὶ γνώριμον ἑαυτὴν τῇ τοῦ Χριστοῦ μητρὶ καθιστᾷ, καὶ τοῖς αὐτῇ κατὰ γένος προσήκουσι, καὶ ἐς φιλίαν συνδεῖται τὰ μάλιστα· οὐκ αὐτοῖς δὲ μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἑπομένοις Χριστῷ, καὶ οἷς παραβάλλειν ὡς σύνηθες εἴθιστο, τῇ τε οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου Σίμωνος, καὶ ἣ τὸν Λάζαρον ἔσχεν οἰκήτορα· εἰκὸς δὲ καὶ τούτων καὶ ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ ἐς φιλίαν χρῆσθαι, ἀγαπωμένοις Χριστῷ, ὥς φησιν ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης „ Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ τὸν Λάζαρον „ ὧν δὴ τῇ τε κώμῃ καὶ τῷ οἴκῳ ἐπεχωρίαζε, καὶ τοῖς αὐτῶν εἰσῳκίζετο, ἅτε δὴ μὴ οἰκίαν, μηδὲ ποῦ κατασκηνῶσαι ἔχων, τῶν ἀλωπέκων φωλεοὺς ἐχόντων, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις. Καὶ τοῦτο ἐκ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων τεκμηριώσασθαι ἔξεστι, ἐκεῖθεν δὲ τοῦτο μάλιστα γίνεται γνώριμον „ εἰσελθόντι γὰρ, φησι, τῷ Ἰησοῦ εἰς κώμην τινὰ (τὴν Βηθανίαν δὲ οἰητέον αὐτὴν, αὕτη γὰρ Λαζάρου καὶ τῶν ἀδελφῶν ἡ πατρὶς) γυνή τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, καὶ τὰ ἑξῆς „ Μετὰ γὰρ τὸ φάναι τὸν Χριστὸν „ Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥ τις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ᾽ αὐτῆς, ἐπάγει „ ἐπάρασα δέ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ, οὓς ἐθήλασας. „ Ταύτην δ᾽ ἀναμφιβόλως βίβλοι ἡμῖν ἱεραὶ τὴν μακαρίαν εἶναι Μαγδαληνὴν ἐκδεδώκασιν, ὡς ἐκεῖθεν εὔδηλον γίνεσθαι. Τοῦ γὰρ θαυμασίου Λουκᾶ τὰ κατὰ τὴν Μάρθαν καὶ Μαρίαν διεξελθόντος, εἶτα καὶ τὰ περὶ τῆς ἐπάρσεως τῆς φωνῆς τῆς γυναικὸς, μετέπειτα δὲ καὶ περὶ τοῦ τὸ κωφὸν δαιμόνιον ἔχοντος διαγγέλλοντος, τῶν τε Φαρισαίων ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια διαβαλλόντων Χριστὸν, αὐτὸς τὴν αὐτῶν ἀνατρέπων δόξαν, φησὶ „

Ioan. XI. 5.

Lucae X. 38.

Ibid. 42.

XI. 27.

Ibid. 17. σὶ „ πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημωθήσεται „ κ̀ μετὰ ταῦτα „ εἰ δὲ ἐγὼ ἐν
Ibid. 19. Βεελζεβὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ ὑοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; „ ϗ μετ' ὀλίγα „ ὅταν τὸ ἀκά-
Ibid. 24. θαρτον πνεῦμα ἐξέλθοι, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, κ̀ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον· ϗ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον κ̀ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται κ̀ λαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα αὐτοῦ, κ̀ ἐλθὸν κατοικεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου χείρονα τῶν πρώτων „.
Ibid. 27. Ἐπάγει μέν τοι τῷ συνεχεῖ τοῦ λόγου „ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, κ̀ μαστοὶ, οὓς ἐθήλασας „ ὡς συνάγεσθαι μὴ ἄλλην, ἢ τὴν Μαγδαληνὴν εἶναι ταύτην, ἀκούσασαν περὶ τῶν ἑπτὰ δαιμονίων, κ̀ εἰς μνείαν ἐλθοῦσαν τοῦ πάθους, ὧν αὐτὴν ἀπήλλαξε Χριστὸς ἐν Μαγδάλοις γενόμενος, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγγέλιον.

Qui Magdalenae sensus, dum Lazarum a mortuis excitatum vidit, Ἐπεὶ δὲ ἔδει κ̀ τὸ διὰ σταυροῦ ὑπὲρ ἡμῶν τελεσθῆναι μυστήριον, ἔδει δ' οὐκ ἄλλως, ἢ διὰ τοῦ κατὰ τὸν Λάζαρον θαύματος· ἐντεῦθεν γὰρ ὑπῆρξε κ̀ τῷ ᾅδῃ γνῶναι, ὅσον οὔπω τὴν ἑαυτοῦ δυναστείαν εἰς οὐδὲν ὠφελήσουσαν, κ̀ τῷ τῶν Ἑβραίων λαῷ εἰς φθόνον διαναστῆναι, κ̀ τὰ παντὸς ἐπέκεινα λόγου ἐργάσασθαι· παρῆν κ̀ ἡ θαυμασία Μαγδαληνὴ, τὸ μὲν ἑπομένη Χριστῷ, τὸ δὲ κ̀ ταῖς ἀδελφαῖς Λαζάρου ὅσα γε νόμος εἰς παραμυθίαν διατελέσουσα. Ὡς δὲ ϗ τὸ, ποῦ τεθείκατε αὐτὸν, ἠκηκόει, ϗ ὡς ἐπιστάντα τῇ τοῦ φίλου σορῷ δακρύοντα εἶδε, κ̀ διᾶραι τὸν λίθον κελεύοντα, ἐξεπλήττετο, κ̀ τί ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἴη τὸ ποιητέον μαθεῖν ἐβούλετο. ὡς δὲ κ̀ τὸ, Λάζαρε δεῦρο ἔξω, διάτορον ἠνωτίσατο, κ̀ τὸν τεταρταῖον θᾶττον ἢ λόγος ὡς ὕπνον τὸν θάνατον ἀποτιναξάμενον, ἴσα ϗ ἀνδριάντι τῷ παραδόξῳ τοῦ θαύματος, ἄφωνος εἱστήκει ἐφ' ἱκανοῦ· μόλις δ' εἰς ἑαυτὴν ἐλθοῦσα, κ̀ καθ' ἑαυτὴν συμβάλλουσα τὸ πραχθὲν, τὰ τοῦ Θεοῦ μεγαλεῖα καθὰ κ̀ πρῶτα διετέλει θαυμάζουσα.

Ac deinde omnium, quae in Dominica passione contigerunt, inspectrix esse voluit. Ἀμέλει κ̀ τῷ φθόνῳ ἐντεῦθεν οὐκ ἦν ἀνεκτά· ἀλλ' εἰς μετάρσιον ἐξαφθεὶς, Γραμματεῖς κ̀ Φαρισαίους εἰς ταὐτὸν ἄγει, κ̀ συνέδριον καθίζει κατὰ Χριστοῦ, καὶ τὸ τοῦ θανάτου συμβούλιον ῥάπτεται· ἔπεισι τῷ συνεδρίῳ τούτῳ, τῇ καθέδρᾳ τῶν λοιμῶν εἴπεν ἂν προσφόρως ὁ θεῖος Δαβὶδ, κ̀ μαθητὴς τῷ καλῷ διδασκάλῳ τούτῳ μαθητευθεὶς, φιλαργυρίᾳ δ' ἐκ προαιρέσεως συνὼν τὰ πολλὰ, κ̀ ἀργυρίου τὰ πάντα προέμενος· ᾧ τοσοῦτον ὄνασθαι τῆς τοῦ διδασκάλου μαθητείας ἐμέλησεν, ὅσῳ κ̀ τριάκοντα τούτων ἀργυρίων πιπράσκει ὁ τοσούτων ἀληθῶς ἄξιος. Ἐντεῦθεν νὺξ, κ̀ λαμπάδες ἁπτόμεναι, τὰ ῥόπαλα ἐν χερσὶ, γυμνούμενά τε ξίφη κ̀ μάχαιραι, κ̀ ὁ μυσαρὸς μαθητὴς φιλίας προσχήματι τὸν καλὸν διδάσκαλον παραδίδωσιν· εἶχε μὲν οὕτω ταῦτα· ϗ ἡ τοῦ ἀρχιερέως αὐλὴ τὸν μέγαν εἶχεν ἀρχιερέα δέσμιον. Πόσον δ' ἄρ' εἰκάζεις τὴν μακαρίαν ταύτην τῷ τότε παθεῖν, ἑπομένην, παρεπομένην, πλαττομένην τὴν μὴ εἰδυῖαν, ἐν χρῷ θυρῶν γινομένην, τὰς εἰσόδους, τὰς ἐξόδους κατανοοῦσαν, στόμασί τε τοῖς ἁπάντων προσέχουσαν, τίνες μὲν οἱ τῇ κατ' αὐτοῦ ἀποφάσει συνευδοκοῦντες, τίσι δὲ μέμψεως τὸ πρᾶγμα ἐκρίνετο, κ̀ ὅσα ἂν μάθοι, τῇ μητρὶ διαγγέλλουσαν, οὐχ ἧττον ἢ ἐκείνη τὰ σπλάγχνα σπαρασσομένην, τὴν ψυχήν τε μετέωρον ἔχουσαν, τὰ τοῦ πράγματος ὅποι ποτ' ἂν λήξειαν, ἐφιεμένην μαθεῖν; ναὶ μὴν κἀκεῖνο συνορᾷν ἔξεστι, τίς ἦν ἐκείνη τὰ καὶ λόγῳ μόνῳ δυσχερῆ ἐπ' αὐτὸν πραττόμενα καθορῶσα, τὰς ψευδεῖς μαρτυρίας, τοὺς ἐμπαιγμοὺς, τὰς μάστιγας, τὴν φραγγέλωσιν, τὴν ἄτιμον ἐκείνην ἐν ὕβρει περιαγωγὴν, τὰ ῥαπίσματα, τὰ κολαφίσματα, τὴν τῆς ψευδοῦς πορφύρας ἀναβολὴν, τὴν τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου περίθεσιν, τἄλλα ὅσα κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν τῆς σῆς, ἀνεξίκακε Λόγε, μακροθυμίας τοῖς μιαιφόνοις πράττειν ἐξῆν. Ἐπεὶ δὲ ὅσα περ ἦν τοῖς ἀγνώμοσι διαπραξαμένοις, εἶτα κ̀ ἐς τὸν τοῦ Κρανίου τόπον τὸ τελευταῖον κατέλαβον, δεινὸν πνέοντες, φονῶδές τε κ̀ ἄγριον βλέποντες, κ̀ ὁ σταυρὸς ἤδη ἦρτο μετέωρος, αὐτὸς δὲ τοῖς ἥλοις ἐμπεπαρμένος ὑψοῦτο, ὡσανεὶ στηλιτεύων τὸν ὄφιν, κ̀ πᾶσι καταφανὲς γινόμενος θέαμα, τότε δὴ ταύτην εἰκὸς ἀφαμένην ἀδείας, μετὰ τῆς μητρὸς κ̀ τοῦ μαθητοῦ αὐτῷ προσιέναι, οὕτως ἔχοντι κατὰ σχῆμα, καὶ ποδῶν ἅψασθαι τῶν ἀχράντων ἐκείνων, στόματί τε καταφιλεῖν τὰς πληγὰς, κ̀ τοῖς αἵμασι μιγνύειν τὰ δάκρυα, κ̀ τοῖς δάκρυσι τοιαῦτα προσιέναι τὰ ῥήματα· Τί τοῦτο, δέσποτα ϗ Θεέ; τί σου τὸ τῆς εὐσπλαγχνίας ἄπειρον πέλαγος; τούτοις ἀμείβουσί σε τῆς εὐεργεσίας οἱ πολλῶν καλῶν ἀπολαύσαντες; χιτῶνα ὕβρεως περιβάλλουσιν, οὓς καταστολὴν ἀφθαρσίας ἐνέδυσας, ϗ ὡς ἀετὸς διεὶς τὰς πτέρυγας, ἐπὶ τῶν μεταφρένων τούτους ἀνέλαβες; στεφάνους σοι περιτιθέασιν ὕβρεως, οὓς αὐτὸς δόξῃ κ̀ τιμῇ ἐστεφάνωσας; ῥάπισμα κατεδέξω, ὃς αὐτοὺς τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀπήλλαξας δουλειῶν; καλάμῳ σου τὴν ἀκήρατον παίουσι κεφαλὴν, οἷς ῥάβδῳ πληγεῖσα διΐστατο θάλασσα; χολὴν σὺν ὄξει διψῶντί σοι κεραννύουσιν, οὓς ἐν ἐρήμῳ μάννα ἐπώμβρισας, ϗ ἐκ πέτρας πληγῇ ῥάβδου κρουνηδὸν ἐξέβλυσας νάματα; πόνους σοι τοὺς ἐκ τῶν ἥλων προσάγουσιν, οὓς ἀπόνους τὴν ἔρημον διελθεῖν παρεσκεύασας; ἀλλὰ φθέγξαι τι κ̀ ἡμῖν οὕτως ἀθλίως παρισταμέναις· ῥήμασιν ἐξοδίοις τὴν μητέρα παρισταμένην ἀνάψυξον· μέγα λόγος ἐξόδιος ἐς τὸ μεταταῦτα μητρί. Καὶ ταῦτα παιδὸς ἑνὸς τοιούτου διὰ μνήμης ἀγόμενος· τίνι παρατίθης αὐτὴν ἀπιών· κἂν γὰρ κ̀ ἀνωδύνως σε ἔτεκεν, ἀλλὰ ῥομφαίᾳ τὴν ψυχὴν οὕτως ἔχοντα νῦν ὁρῶσα τιτρώσκεται. εἰπὲ ῥῆμα τῷ μαθητῇ, καὶ τῇ μητρὶ ἐσόμενον παραμύθιον. — Pulcherrima antithesis.

Eorum, quae Christi obitum consequuta sunt enarratio. Οὕτως οὖν ἐχούσας περιπαθῶς θεασάμενος, εἰκὸς ἦν ἐκεῖνο φάναι, ὃ ϗ τὴν μητέρα προμηθείας ἠξίωσε, κ̀ τῷ μαθητῇ τιμῆς ἁπάσης αἴτιον γέγονε „ τὸ γύναι, ἴδε ὁ ὑός σου, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου „
Ioan. XIX. 27. Παρεῖναι μέν τοι ταύτην, ὡς εἴρηται, κ̀ τοιαῦτα διεξιέναι, κ̀ αὐτὸς ὁ φιλούμενος μαθητὴς, ἀπόχρη δὲ φάναι κ̀ ἀδελφὸς, παριστᾷ λέγων „ εἱστήκει-
Ibid. 25. σαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἥτε μήτηρ αὐτοῦ, κ̀ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, ϗ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. „ Ἐπεὶ δὲ διὰ τὴν παρασκευὴν, ὡς τὸ ἱερὸν διέξεισιν εὐαγ-
Ibid. 31. γέλιον „ ἵνα μὴ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ μείνῃ τὰ σώματα, ἐρωτῶσι τὸν Πιλάτον οἱ ἀνομοῦντες ὄντως διακενῆς, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν· ἦλθον, φησὶν, οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, καὶ τοῦ

ἀλ-

ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. „ Τί χρὴ νομίζειν τὴν διάπυρον τότε ταύτην παθεῖν; μικροῦ ἂν καὶ τὸν στρατιώτην διέσπασεν, εἰ μὴ κατὰ γυναῖκα συστελλομένη ἀνεδύετο, καὶ τὰ γυναικῶν φρονεῖν ἠναγκάζετο· κἂν ἀνδρεῖον ἔχουσα φρόνημα, ἔπεχε, λέγει, τὴν χεῖρα, τολμηρὲ στρατιῶτα, μή σοι ῥομφαία ἐπέλθοι θεήλατος. Πῶς ἦν εἰκὸς ἐνορῶσαν ταῦτα δριμύττεσθαι τὴν ψυχήν; ῥομφαία γὰρ τὰς καρδίας ἐτρέπωντο, ἐκείνου τὴν πλευρὰν διορυττομένου. Πῶς δὲ καὶ τεθνηκότα εἶδον, πῶς οὐ πρότερον αὗται τὴν ψυχὴν ἀπεβάλοντο, πῶς οὐ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια, πέτρας ῥηγνυμένας ὁρῶσαι, ἥλιον σκότον ὑποδυόμενον, σελήνην ἀμαυρουμένην, ὥσπερ αἰσθανομένην τοῦ κτίσαντος πάσχοντος; ἀλλ᾽ οὐδὲ τῷ ναῷ ἦν κατὰ χώραν μένειν· καὶ οὗτος γὰρ ὡσανεὶ τὸ παράνομον εὐλαβούμενος, τόν τε νομοθέτην γνοὺς ἐπὶ ξύλου ἠωρημένον γυμνὸν, θυμοῦ δικαίου πλησθεὶς, τὸ καταπέτασμα διαῤῥήγνυσιν, ὡς ὁ ἀρχιερεὺς τοπρότερον τὸ χιτώνιον. ἀλλὰ περὶ τούτων τὸ ἱερὸν διεξιέτω μοι εὐαγγέλιον.

Mariae Magdalenae circa sepulturam Domini sollicitudo.

Τούτων γε μὴν οὕτω παρὰ δόξαν γεγενημένων, ἡ Μαγδαληνὴ οὐκέτι μέλλειν ἔκρινε δεῖν, ἀλλ᾽ ὅλη τῆς ταφῆς γεγονυῖα τῷ ἐξ Ἀριμαθίας πρόσεισιν Ἰωσήφ· τοῦτον γὰρ ᾔδει καὶ μνήματος εὐποροῦντα καινοῦ, οὐδενὸς οὔπω πρότερον σῶμα δεξάμενον· καὶ ὁ χῶρος ἔνθα ἔκειτο εὐπρεπὴς λίαν, καὶ ἀέρος ἐν καλῷ κείμενος, καὶ εἰς ὥραν κήπου διακεκοσμημένος. τούτῳ δὴ προσιοῦσα, καὶ οἷα ἐκείνη ἔτι αὐτὸν ἀῤῥενώσασα διανίστησι, διωρυγάς τε καὶ καταδύσεις πρότερον ἀνιχνεύοντα, ἀποδειλιάσαι παρασκευάζει τὸν κίνδυνον· „ τολμήσας γάρ, φησιν, εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ „ καὶ τὰ ἑξῆς τὸ θεῖον ἱστορείτω μοι εὐαγγέλιον. Ὡς δὲ καὶ τοῦ σταυροῦ τὸ θεῖον ἐκεῖνο σῶμα κατάγειν ἔμελλον Ἰωσὴφ καὶ Νικόδημος, ἔδει δὲ καὶ τὰ ἱκανὰ πρὸς τὴν τῶν ἥλων ἔκσπασιν ἐκεῖσε παρεῖναι, λαβίδα καὶ σφύραν, καὶ ὅσα τοῖς περὶ αὐτὰ ἐπιτήδεια, αὕτη τὴν ψυχὴν μετέωρος οὖσα, ὡσανεὶ δειλαινομένη, μή τι καὶ συντριβείη τῶν δεσποτικῶν ὀστέων, τῷ Νικοδήμῳ προσέχειν ἀκριβῶς παρηγγύα, τοὺς ἥλους τε κατεφίλει, καὶ τὰ λακίσματα προσετίθει τοῖς ὄμμασι, ποδῶν τε ἐκείνων ἥπτετο τῶν ὄντως ὡραίων, καὶ εἰρήνην ἅπασιν εὐαγγελισαμένων, καὶ χειρῶν, ὧν ἔργον κόσμος ἅπας, καὶ πρὸ πάντων πλάσμα κυρίως ὁ ἄνθρωπος, περιεχεῖτό τε ὅλῳ τῷ σώματι, καὶ προσεφύετο τοῖς ποσί· τοῦ προσώπου γε μὴν καὶ πόῤῥω ἀπεῖχεν ἅψασθαι, τοῦτο μὲν εὐλαβουμένη, τὸ δὲ καὶ τῇ μητρὶ παραχωροῦσα, ἐχούσῃ ἐκ τοῦ τόκου τὸ δίκαιον· ἐξῆρχε γόων, λυσαμένη τὰς τρίχας, καὶ τὰς παρειὰς τοῖς ὄνυξι καταξαίνουσα, ἐκ μέρους δὲ καὶ τὴν μητέρα ἀνακτωμένη, ἐπέχουσα χεῖρας, καθόλου τοῦ προσώπου ὁρμώσας, τὴν κεφαλήν τε παρεγκλίνουσαν, τῇ ἀνυποίστῳ λύπῃ καταβαρυνομένην ἀνέχουσα, καὶ λόγοις ἠπίοις τὸ πλεῖστον ἀφαιροῦσα τῆς λύπης· ἀλλὰ τῷ φόβῳ τῶν διωκτῶν οὐκ ἦν αὐταῖς ὡς βουλομέναις ἐξῆν, τοῖς ἐξοδίοις καὶ ἐπιταφίοις χρήσασθαι μέλεσιν. ἀμέλει καὶ τῇ μητρὶ, τούτων οὐκ εἰποῦσα καιρὸς, Ἰωσὴφ καὶ Νικοδήμῳ ἐνεκελεύετο, οἳ τάχους εἶχον ἐνειλῆσαι σινδόνι τὸ σῶμα, θεοπρεπῶς τε σμυρνίσαι, καὶ ὡς θησαυρόν τινα τῷ τάφῳ ἐναποθέσθαι, τήν τε σινδόνα καὶ τὴν σμύρναν τῷ Ἰωσὴφ ἐγχειρίσασα, σοί, φησι, τοῦ λοιποῦ μελήσει, ὅπως τοῦτον ἐνειλήσαις, καὶ τῇ ταφῇ παραδῷς, καὶ τ᾽ ἄλλα δὴ ὅσα περὶ τὸν τάφον ἀμφεπονεῖτο· τὰ δεύτερα μετὰ τὴν μητέρα κατά τε λύπην καὶ τὴν λοιπὴν διακειμένη σπουδήν. Ἐπεὶ δὲ καὶ νεκροπρεπῶς ἀνακέκλιτο, κατὰ νώτου τε ἔκειτο, καὶ ἤδη πρὸς τὴν ταφὴν ἐκφορεῖσθαι ἔμελλε, τίς ἂν ἱκανῶς διηγήσαιτο, ὁπόσον τῇ μακαρίᾳ ταύτῃ τὸ πένθος, καὶ τὸ τῆς λύπης δεινόν; καὶ κρεῖττον ἔγωγε οἶμαι σιγῇ αὐτὸ παριστᾷν, ἢ διηγεῖσθαι ἐθέλειν· ποῦ γὰρ ἂν καὶ λόγος τοσούτῳ πένθει ἐξισωθείη; Εἶχε μὲν οὕτω ταῦτα, καὶ ὁ πᾶσι τὸ ζῆν ἐμπνέων, τῷ ζωηφόρῳ ἐναποτίθεται μνήματι.

Ὅγε μὴν τῶν ὅλων Θεὸς τὸ τῆς οἰκονομίας ἔργον πεπληρωκὼς, τῇ ἑβδόμῃ τῷ τάφῳ κατέπαυσε, καὶ ἦν σαββατίζων ὄντως τὴν τελείαν τῶν ἔργων κατάπαυσιν. Ἀλλ᾽ ἐνταῦθα τῆς μακαρίας ταύτης γυναικὸς τὸ κατεσπουδασμένον καὶ φιλόστοργον ὅρα μοι. Τῶν γὰρ φίλων καὶ πλησίον ἁπάντων, ὡς τῷ προφήτῃ δοκεῖ, τῶν μὲν φόβῳ μακρόθεν ἱσταμένων, τῶν δὲ καὶ φυγῇ χρησαμένων, τῶν δὲ καὶ στάντων ἐξεναντίας, αὕτη πάντα φόβον, καὶ τἄλλα παρ᾽ οὐδὲν θεμένη, ἀνδρισαμένη τε καὶ τὸ φρόνημα ἀῤῥενώσασα, καὶ ὅσ᾽ ἂν οὐδὲ πλῆθος ἔδρασαν, αὕτη μόνη κατατολμᾷ· καὶ δοκῶ μοι παραχωρήσειν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελισταῖς τὰ ταύτης ὡς οἷόν τε διεξελθεῖν. Πόσον δ᾽ εἰκάζεις ἐκ τούτων αὐτῇ τὸ ἐγκώμιον; οὐ γὰρ ἅπαξ εἰπόντες τὰ περὶ αὐτῆς ἀπηλλάγησαν, οὐδ᾽ ὁ μὲν, ὁ δ᾽ οὔ· ἀλλ᾽ ἐκ τεσσάρων οἱ τέσσαρες αὐτῆς ἐμνημόνευσαν· ἐν γὰρ τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ξυναραμένην ἀναγκαίως καὶ μνημονεῦσαι ταύτης ἐπῆλθεν αὐτοῖς. τετράκις καὶ γὰρ εὕρηται παρὰ τὸν τάφον ἐλθοῦσα, καὶ θείων ἐμφορηθεῖσα ὀπτασιῶν· τὸ μὲν πρῶτον, μόνη· δεύτερον δὲ, μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας, ἣν Μάρκος τε καὶ Ματθαῖος Ἰωσῆ τε καὶ Ἰακώβου καλοῦσι μητέρα· καὶ τρίτον, συνάμα Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, ὥς φησιν Ἰωάννης· τέταρτον, ἅμα Σαλώμῃ καὶ τῇ ἑτέρᾳ Μαρίᾳ, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὥς φησι Μάρκος. καὶ δὴ προσεκτέον ἀκριβῶς τὰ περὶ αὐτῆς. Μετὰ τὸ ἐνταφιασθῆναι τὸ σῶμα σὺν τῇ ἄλλῃ Μαρίᾳ, ἥ φησιν ὁ θεῖος Ματθαῖος, οὐκ ἀφίσταται τοῦ τάφου, ἀλλ᾽ ἀπεναντίας καθήμεναι ἐθεώρουν, φησὶ, ποῦ τίθεται· εἶτα εἰκὸς ἦν οἴκαδε ἀναχωρῆσαι, τὸ μὲν διὰ τὸ σάββατον, τὸ δὲ διὰ τὸν τῶν θεοκτόνων φόβον.

Eius iterati ad sepulcrum adventus, & visiones.

Ὀψὲ δὲ σαββάτων, οἱονεὶ περὶ ἀλεκτρυόνων ᾠδὰς (βλέπε γὰρ αὐτὸν ἑαυτὸν σαφηνίζοντα) τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, οἱονεὶ τὴν πρώτην τῆς ἑβδομάδος, ἥτις ἐστὶν ἡ κυριακὴ, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον· ἣ δὴ παρὰ τοῖς ἄλλοις Μάρκῳ τε καὶ Λουκᾷ, Ἰακώβου μήτηρ καὶ Ἰωσῆ ἐπιγέγραπται, ἥτις ἀναμφιβόλως ἡ Θεοτόκος εἶναι νομίζεται. „ καὶ ἰδοὺ, φησι, σεισμὸς μέγας ἐγένετο· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἑξῆς. „ Ἰδοὺ μία τῆς Μαγδαληνῆς ἄφιξις ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Ὁδῷ δὲ προϊούσαις, ἀπήντησεν αὐταῖς ὁ Χριστὸς λέγων,

Matth. XXVIII. 2.

Χαίρετε· ἔδει γὰρ τὸ πρῶτον ἀκούσαν φῦλον, ἐν
λύπαις τέξῃ τέκνα, αὐτὸ τοῦτο πρῶτον ϗ τὴν
χαρὰν ἐνωτίσασθαι. αἱ δὲ τῷ πόθῳ τολμῶσί τι
ϗ παραβολώτερον, ϗ προσέρχονται, ϗ ποδῶν
ἅπτονται, ϗ προσκυνοῦσι· ϗ ὃς μὴ φοβεῖσθαι λέ-
γει, ἀλλὰ τοῖς ἀποστόλοις ἀπελθούσας δοῦναι τὰ
τῆς ἀναστάσεως εὐαγγέλια, χαρᾶς ἄγγελον ἀν-
δράσι γυναῖκα γενέσθαι βουλόμενος, τὴν λύπης
τῷ Α᾽δὰμ γενομένην διάκονον. αἱ δὲ τοῖς ἀπο-
στόλοις τὰ εὐαγγέλια διαγγέλλουσι. „ Καὶ πρῶ-
Luc. XXIV 12. τὸς, φησιν, ὁ Πέτρος ἀναστὰς ἔτι σκοτίας οὔσης,
ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ϗ παρακύψας βλέπει
κείμενα τὰ ὀθόνια μόνα, ϗ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυ-
τὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. „ Ω῾ς δὲ τὸν Πέτρον
θερμότατον ὄντα θεάσοιτο ἡ Μαγδαληνὴ μηδὲν
περιεργασάμενον, ἐν ἀμηχάνῳ τὰ τῆς θέας ἐτί-
θει, ϗ φαντασίαν εἶναι τὸ ὁραθὲν ἐνόμιζεν.
ὑποστρέψασα οὖν πάλιν ἀπῄει ἀκριβῶς τὰ ὁρα-
θέντα πιστώσασθαι, ϗ περὶ ὄρθρον, ἄρτι διαγε-
λώσης ἡμέρας, ἔρχεται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἤδη δεύ-
τερον, ϗ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνη-
μείου, καθ᾽ ἑαυτήν τε συμβαλοῦσα, ὅτι παρὰ τῶν
Ioan. XX. 2. μαθητῶν ϗ αὖθις ἀπιστηθήσεται „ τρέχει, φη-
σὶ, ϗ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, ϗ πρὸς τὸν
ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ι᾽ησοῦς „ οὗτοι γὰρ
ἦσαν τῶν μαθητῶν οἱ διαπυρώτατοι, ὁ μὲν, ὡς
σφόδρα φιλῶν, ὁ δ᾽ ὡς φιλούμενος. Καὶ βλέπε μοι
τῆς μακαρίας γυναικὸς τὴν ἐπίνοιαν· ἵνα μὴ αὖ-
θις διαπιστηθῇ, οὐ λέγει, ἀνέστη, οὐκ οἶδα γὰρ,
εἴτ᾽ ἀληθὲς, εἴτε καὶ μὴ, τοῦτο μόνον οἶδα, ὅτι
ἐν τῷ τάφῳ τὸ σῶμα οὐκ ἔστι. λέγει τοίνυν „
Ibid. ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, ϗ οὐκ οἶδα ποῦ
ἔθηκαν αὐτόν. „ διανίστησιν αὐτίκα τοὺς μαθη-
τὰς, συντρέχει προσδοκωμένη τῆς ἐρεύνης τὴν ἔκ-
Ibid. 6. βασιν. „ Εἰσάγεται Πέτρος εἰς τὸ μνημεῖον· εἶ-
τα καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος ἀρτίως
εἰς τὸ μνημεῖον, ϗ θεωροῦσι τὰ ὀθόνια κείμενα,
ϗ τὸ σουδάριον ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον, ϗ
εἶδον, φησι, καὶ ἐπίστευσαν, οὐχ ὅτι ἀνέστη, ἀλλ᾽
ὅτι ἤρθη. Οὐδέπω γάρ, φησιν ὁ Ι᾽ωάννης,
ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
ἀναστῆναι· ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μα-
θηταί. „

Α᾽μέλει ϗ τὴν θαυμασίαν ταύτην γυναῖκα εἰς
ἐνδοιασμὸν ἐμβάλλουσι, φαντασίαν οἰηθῆναι τὸ
πρᾶγμα. ϗ ἦν εἰκὸς καὶ ταύτην ἀνθρώπινόν τι πα-
θεῖν, ϗ διαπιστεῖν ἑαυτῇ, ϗ ταῦτα τῆς φήμης
ταχεῖ τῷ πτερῷ χρησαμένης, ὅτι νυκτὸς οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτόν. ἀλλ᾽ οὕ-
τως ἀμφιβόλως ἔχουσα, ὅμως οὐκ ἀφίστατο τοῦ
μνημείου, ἀλλὰ ϗ τῶν μαθητῶν ἐκποδὼν γενο-
μένων, Μαρία, φησὶν, εἱστήκει κλαίουσα ἔξω, τὸ
μὲν ὡς τῆς ἐλπίδος διαπεσοῦσα, τὸ δ᾽ ὅτι ϗ μὴ
εἰδέναι ἔχουσα, εἴτ᾽ ἐκλάπη, ὡς λόγος, εἴτ᾽ ἤρ-
θη· ϗ κλαίουσα παρακύπτει πάλιν εἰς τὸ μνη-
Ibid. 12. μεῖον ἔτι διαπιστοῦσα „ ϗ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους
ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ,
ϗ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ
Ι᾽ησοῦ· ϗ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαί-
εις; τίνα ζητεῖς; „ ὡσανεὶ ἐπιτιμώντων εἰσὶ τὰ
ῥήματα· μετὰ γὰρ τοσαύτην θέαν, γύναι, τί κλαί-
εις; ἔτι ἀνάνδρως διακεῖσαι, ϗ οὐδὲν μέγα ἐννοῆ-
σαι δύνῃ; τίνα ζητεῖς; ὃν εἶδες; οὗ τῶν ποδῶν
ἥψω; ὃς ϗ φωνῆς σοι μετέδωκε; τοῦτον ζητεῖς; ἡ
Ibid. 13. δὲ λέγει „ ἦραν τὸν κύριόν μου ἐκ τοῦ μνημείου,
ϗ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. „ Εἶτα ἐν τῷ τοὺς
ἀγγέλους ἀναστῆναι σπουδῇ, ἴσως τοῦ σωτῆρος ἐκεῖ-
σε παραγενομένου, στραφεῖσα ἐκείνη θεωρεῖ τὸν
Ι᾽ησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ι᾽ησοῦς ἐστι, τὸ
μὲν, ὅτι ἐν ἀφθάρτῳ ἦν σώματι μετὰ τὴν ἀνά-
στασιν, ϗ οὐ παντάπασιν ὁρατὸς, εἰ μὴ οἷς ϗ ὅτε
βεβούλοιτο, τὸ δ᾽ ὅτι ϗ τῇ τῶν δακρύων ἀχλύϊ
μὴ δυναμένη καθαρῶς καθορᾶν, ἢ ἴσως καὶ τοῦ
Χριστοῦ τοῦτο οἰκονομήσαντος. λέγει αὐτῇ ὁ Ι᾽η-
σοῦς „ γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη, Ibid. 15.
φησὶ, δοκοῦσα, ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ,
κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι, κἀγὼ
αὐτὸν ἀρῶ „ ὡσανεὶ, εἰ συνῆρας ϗ σὺ τοῖς ἐπά-
ρασιν, εἰπέ μοι, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Ω῏ γυναι-
κείου φίλτρου, ὢ διαπύρου πόθου· ὄντως οὐδὲν τῆς
ἀληθοῦς ἀγάπης μακαριώτερον· πόθεν δ᾽ ἐπῆλθε
ϗ κηπουρὸν αὐτὸν οἰηθῆναι; ἢ δῆλον, ὅτι ἐν τῷ
κήπῳ τὸ μνῆμα· τάχα δὲ οὐκ ἔξω λόγου τὸν
ἀληθῆ ϗ πρῶτον τοῦ παραδείσου γεωργὸν οὕτως
ὑπολαβεῖν. Α᾽λλὰ τῆς Μαρίας οὕτω περὶ τὴν
ἔρευναν ἐπτοημένης τοῦ σώματος, ἔνθεν τε κἀκεῖ-
θεν ἀνατρεχούσης, ὁ διϊκνούμενος λόγος ἄχρι καὶ
αὐτῶν σαρκῶν καὶ μυελῶν οὕτω βασανιζομένην,
φωνῇ μιᾷ τὸ βλέμμα ταύτης ὀξύνει πρὸς τὴν τῆς
ἀληθείας ἐπίγνωσιν, ϗ ὀνομαστὶ ταύτην καλεῖ,
Μαρία· ἡ δὲ τῆς γλυκείας ϗ συνήθους αἰσθομένη
φωνῆς, θᾶττον ἢ λόγος ἐπιστραφεῖσα, Ρ῾αββουνί,
φησιν, ὃ λέγεται, διδάσκαλε· καὶ αὖθις τῶν
ὡραίων αὐτοῦ ἐφάψασθαι ἐζήτει ποδῶν.

Ε᾽πεὶ γὰρ δι᾽ ὄψεως καὶ ἀκοῆς αὐτὸν ἔγνω, καὶ
δι᾽ ἀφῆς ἀκριβώσασθαι ἤθελε, καὶ ὁρμῆς εἰς τοῦτ᾽
ἔχουσα, τοῦτο γὰρ τῷ εὐαγγελιστῇ σεσιώπηται,
ἀκούει, μή μου ἅπτου. πῶς γὰρ ἂν τοῦτο εἶπεν, εἰ
μὴ κινουμένην πρὸς τοῦτο ἑώρα; μή μου ἅπτου·
ἐπεὶ γὰρ μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας ἥψω μου, καὶ
τηλικαύτης ἀξιωθεῖσα τῆς δωρεᾶς, οὐδὲν μέγα διε-
νοήθης περὶ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἔτι ἀτελέστερον διέκεισο, ϗ
ἐν τῷ τάφῳ ἐζήτεις ὡς ἄνθρωπον, τὸν μετὰ πα-
τρὸς συγκαθήμενον, πόῤῥω στῆθι· μή μου ἅπτου·
κατὰ γὰρ τὴν σὴν δόξαν οὔπω πρὸς τὸν πατέρα
μου ἀναβέβηκα. Α῎λλως τε δὲ ϗ τὸ φρόνημα αὐ-
τῆς ἀνυψοῖ, μὴ ἄνθρωπον ὡς τὰ πρῶτα τοῦτον
λογίζεσθαι, ἀλλὰ ϗ Θεόν· διατοῦτο γὰρ ϗ τὸ
ἀναβέβηκα εἶπεν, οἱονεὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἔνθα
ϗ ὁ ἐμὸς πατὴρ διαφερόντως οἰκεῖ. „ πορεύου δὲ Ibid. 17.
πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, ϗ εἰπὲ αὐτοῖς ὅσα δὴ καὶ
μεμάθηκας. „ Ε῎ρχεται ἤδη τὸ τρίτον ἡ Μαρία,
ϗ οὐ λέγει ὡς πρότερον, ὅτι ἀνέστη, ἢ τόγε μὴν
δεύτερον, ὅτι ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου. „
ἀλλ᾽ ἔρχεται, φησι, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγ- Ibid. 18.
γέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον,
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. „ Ε῎χεις ἤδη ϗ τρίτην
κάθοδον αὐτῆς ἐπὶ τὸ μνημεῖον, πρωῒ σκοτίας
ἔτι οὔσης. Τὴν δὲ τετάρτην ὁ θαυμάσιος ἱστορείτω
μοι Μάρκος „ διαγενομένου, φησὶ, τοῦ σαββάτου Marc. XVI. 1.
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ϗ Μαρία Ι᾽ακώβου, καὶ Σα-
λώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψω-
σι τὸν Ι᾽ησοῦν, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ϗ ἔλεγον
πρὸς ἑαυτὰς, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ
τῆς θύρας τοῦ μνημείου, ϗ ὅσα ἑξῆς. „

Α᾽λλ᾽ ἐνταῦθα διαπορεῖν ἐστί μοι, πῶς ἡ Μαγ-
δαληνὴ τρίτον ἤδη πιστωθεῖσα, πάλιν ἐπὶ τὸν
τάφον χωρεῖ, καὶ τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν, λέγει,
τὸν λίθον σὺν ταῖς λοιπαῖς; ἢ δῆλον, οὐχ ὡς ἀ-
πιστοῦσα παραγίνεται, ἀλλ᾽ ὡς μᾶλλον κἀκείναις
ὁδη-

ὁδηγὸς ἐσομένη, ϗ τὰ γενόμενα διηγησομένη, ϗ ὡς θάρσος λαβȣ̃σα ἐκ τῆς ἀφίξεως· εἰκὸς δὲ μηδὲ ταύτην φάναι τὸ, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον, ἀλλὰ Σαλώμην ἔπω τῷ τάφῳ παραγενομένην, ἀκοῇ δὲ μόνον ἐνηχηθεῖσαν λίθον ἐπιτεθῆναι πρὸς τῇ θύρᾳ τȣ̃ μνημείȣ· ὡς γὰρ ἱςορεῖ Μάρκος „ ἀναςὰς πρωῒ, πρώτη ἐφάνη Μαρίᾳ τῇ

Marc. XVI. 9. Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια „ ϗ ὡς Ματθαῖος, τόν τε σεισμὸν καὶ τὸν λίθον

Matth. XXVIII. 2. ἀποκυλισθέντα πρώτη τȣ̃ μνημείȣ ἐθεάσατο, ϗ ἄγγελον τȣ́τῳ ὑπερκαθήμενον· ϗ ὡς ὁ Ἰωάννης

Ioann. XX. 1. „ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, λέγει, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι ἔσης εἰς τὸ μνημεῖον, ϗ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείȣ. „ Εἰ μὴ τὴν Σαλώμην ταῦτα φάναι δοίημεν, εἰς βυθὸν ἐναντιώσεως ἂν περιςαίημεν· ὅπερ ἐκ εὔλογον.

Prima Resurrectionem Domini Apostolis annuntiasse probatur.

Ἰδȣ̃σαι τοιγαρȣ̃ν τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον τȣ̃ μνήματος· ἦν γὰρ ϗ μέγας σφόδρα, ἔνδον τε τȣ̃ τάφȣ γενόμεναι· μεγάλα γὰρ παρὰ τοῖς Ἰȣδαίοις τὰ μνήματα, ἐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίȣ Ἰησȣ̃, ϗ ἐν ἀπόρῳ ἔσαι, ὁρῶσιν ἄνδρας ἐπιςάντας αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀςραπτȣ́σαις, ϗ

Marc. XVI. 6. ἐμβριθῶς ἀκȣ́σασαι „ Ἰησȣ̃ν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐςαυρωμένον; ἠγέρθη, ἐκ ἔςιν ὧδε „ ὑποςρέψαται, φησιν, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, ϗ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. „ συμμιγὲς δ' ἔσαι πλῆθος διεβλήθησαν· ἐφάνησαν γὰρ, φησιν, ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἕτεροι δέ φασι τότε τὸν Πέτρον ἠρέμα πως διαθορυβηθέντα, μόνον ἀναςῆναι, ϗ πρὸς τὸ μνημεῖον

Ibid. 7. δραμεῖν. ὁ δὲ Μάρκος φησὶν „ ἐξελθȣ̃σαι διὰ τάχέος αἱ περὶ Ἰωάνναν ϗ Σαλώμην Μαρίαι, ἔφυγον ἀπὸ τȣ̃ μνημείȣ, ϗ ἐδενὶ ἐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ. „ Ἀλλ' ἔτω μὲν ἡ Μαγδαληνὴ πρώτη τὴν ἀνάςασιν κατιδȣ̃σα, πρώτη ϗ τοῖς ἀποςόλοις εὐαγγελίζεται, καὶ τῇ Εὔᾳ βοηθεῖ τὰ προσήκοντα, χαρὰν τῷ κόσμῳ μηνύσασα. Καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτῇ τὰ παρὰ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων σεμνολογήματα.

Adscensioni interfuisse.

Ἵνα τὰ μετὰ τὴν ἀνάςασιν ὁ σωτὴρ τοῖς φίλοις μαθηταῖς διαφόρως ὀπτάνεται, ϗ τὴν ἐπέλευσιν ὑπισχνεῖται τȣ̃ πνεύματος· ἡ δὲ θαυμαςὴ γυναικῶν τῇ τȣ̃ λόγȣ συνεῖναι μητρὶ διαφερόντως ἠγάπα. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας ἤδη πεπλήρωτο, ϗ ὁ καιρὸς ἐνέςη, καθ' ὃν ἔδει πάλιν τὸν ἀεὶ ἀδιαςάτως τῷ πατρὶ συνόντα, ἐπὶ τὸν πατρῷον αὖθις θρόνον ἐγκαθιδρυνθῆναι, ἵνα μὴ διὰ λύπης τῇ μητρὶ ϗ τοῖς μαθηταῖς τὸ πραχθὲν γένηται, ἐξάγει μὲν αὐτȣ̀ς ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ϗ ἀγγέλȣς αὐτοῖς ἐφιςᾷ, τὴν εἰς οὐρανȣ̀ς ἄνοδον ὑποδείξοντας. εἰκὸς δὲ δήπȣ, ϗ ταύτην ἐκεῖσε παρεῖναι, ἀδιασπάςως ἐχομένην τῆς τȣ̃ λόγȣ μητρὸς, ἄλλως τε καὶ τῶν καλλίςων ἐδαμῶς ἀπολιμπάνεσθαι θέλȣσαν.

Spiritus Sancti charismata accepisse.

Τομεταταῦτο τὸ ὑπερῷον εἶχεν αὐτὰς σὺν τοῖς ἀποςόλοις διατριβȣ́σας. Εὐχὴ δὲ ἦν τὸ ἔργον αὐταῖς, ἡ διατριβή. ϗ μάρτυς ὁ θεῖος Λȣκᾶς, μετὰ τῶν ἀποςολικῶν ἀπαρίθμησιν ὀνομάτων, ἱςορῶν ἐν ταῖς Πράξεσι „ ϗ ἔτοι πάντες ἦσαν

Act. I. 14. ὁμοθυμαδὸν προσκαρτερȣ̃ντες τῇ προσευχῇ ϗ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ ϗ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, ϗ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. „ Γυναῖκα δ' ἄλλην τȣ̀ς εὐαγγελιςὰς ἀναγράφειν ταύτης ἄνευ, ἔπω λόγȣ ἔχεσθαι οἶμαι. Καὶ ταῦτα ἐν τοῖς τοιȣ́τοις. Μετὰ γὰρ τὸ πάθος, ἔνθα μνείαν γυναικῶν τȣ́τοις ποιήσασθαι ἐξεγένετο, ταύτην ὡς ἐπίσημον ὀνομαςὶ καλȣ̃σι, τὰς ἄλλας πλὴν ὀλίγων, τῷ γυναικῶν ὀνόματι συσκιάζοντες. ϗ τῷ λόγῳ τὸ μαρτύριον δίδωσι Ματθαῖος ὁ ἱερὸς „ ἦσαν, λέγων, ϗ γυναῖκες ἐκεῖ πολλαὶ *Matth. XXVII. 55.*
ἀπὸ μακρόθεν θεωρȣ̃σαι, αἵ τινες ἠκολȣ́θησαν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονȣ̃σαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ϗ ὅσα ἑξῆς. „ Τὸ δ' αὐτὸ ϗ ὁ Μάρκος „ ἦσαν δὲ ϗ γυναῖκες ἀπὸ μα- *Marc. XV. 40.*
κρόθεν θεωρȣ̃σαι, ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή. „ Ἔχεις, εἰ βȣ́λει, καὶ τὸν Λουκᾶν ἡμῖν συναιρόμενον „ κατακολȣθήσασαι δὲ καὶ γυναῖ- *Luc. XXIII. 55.*
κες, αἵ τινες ἦσαν συνεληλυθῦαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνῆμα ὡς ἐτέθη· ὑποςρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καὶ ἑξῆς, ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, ϗ Ἰωάννα, ϗ Σαλώμη. „ Οὐ μικρὰ δὲ συνερεῖται καὶ ὁ τῆς βροντῆς υἱὸς, μόνης αὐτȣ̃ μνημονεύσας μετὰ τῆς μητρὸς ϗ τῆς ἄλλης Μαρίας „ εἱςήκεισαν δὲ παρὰ τῷ ςαυρῷ *Ioan. XIX. 25.*
τȣ̃ Ἰησȣ̃, λέγων, ἥ τε μήτηρ αὐτȣ̃, ϗ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τȣ̃ Κλωπᾶ, ϗ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ „ ὥς τ' ἔμοιγε οὐκ ἀπὸ τρόπȣ εἰρήσεται, ϗ ταύτην ἐν τῷ ὑπερῴῳ σὺν τῇ μητρὶ ϗ τοῖς ἀποςόλοις, τῆς τοῦ παρακλήτȣ τεύξασθαι δωρεᾶς, κἂν μὴ πυρίνῃ γλώσσῃ, ἀλλὰ τοῖς γε χαρίσμασι.

Eius itinera, ac praedicatio.

Τοαποτοῦδε ὁ ἐν τῇ Σιὼν οἶκος εἶχεν αὐτὴν συνάμα τῇ ἀπειράνδρῳ παρθένῳ, ἐν τοῖς ἰδίοις τȣ̃ ἠγαπημένȣ ϗ μαθητȣ̃, ὡς τὸ θεηγόρον διέξεισιν εὐαγγέλιον. Ἐπεὶ δὲ ϗ κλήρῳ τὴν οἰκȣμένην ἐμερίσαντο οἱ ἀπόςολοι, ϗ ἄλλος ἀλλαχόθι ἐπέμποντο, ϗ τῇ ὑφ' ἥλιον ἤδη τὸ τῆς πίςεως δόγμα διήγγελτο, αὕτη κατὰ τῶν μιαιφόνων δεινὸν πνέȣσα, ζήλȣ τε ἔμπλεως γεγονῦα, μικρὸν τῇ παρθένῳ συνοικȣρήσασα, ϗ ἐπὶ βραχὺ αὐτῇ διατρίψασα ἔξεισιν, αὐτῇ μόνῃ ϗ τῷ ἐπιςηθίῳ συνταξαμένη, ἔς τε Ῥώμην ἀφίκεσθαι διανοεῖται, δίκας παρὰ Καίσαρος ληψομένη τῆς τȣ̃ διδασκάλȣ φεῦ τῶν ἀγνωμόνων διαχειρίσεως. Ἀμέλει τοι ϗ πρὸς ὁδȣ̃ μῆκος τοσȣ̃τον κατατολμᾷ, μὴ τὰ γυναικῶν, ὢ τȣ̃ διαπύρȣ ζήλȣ ϗ τῆς ἐνςάσεως ὑπολογισαμένη, μὴ πήραν, μὴ βαλάντιον, μὴ δ' ἄλλό τι μεθ' ἑαυτῆς φέρȣσα, ἀλλ' ἀποςολικὸν ἐπανῃρημένη βίον, ὁδȣ̃ εἴχετο. οὐκ ἄδηλον δὲ πάντως, ὡς ϗ τὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῇ ἐκ ἠμέλητο, ἀλλὰ τȣ̃το πρὸ πάντων ἐτίθει, τὰ μὲν λέγȣσα, τὰ δὲ πράττȣσα, ϗ τὴν πίςιν διδȣ̃σα τῷ λόγῳ, ὅτι τε αὐτῇ τὰ μυςηριώδη πρώτη θεάσασθαι ἐξεγένετο, ϗ ὅτι τοῖς ἄλλοις ἀρχηγὸς αὕτη τοῦ τοιȣ́τȣ κηρύγματος. Καὶ τίς ἂν εἰπεῖν ἔχοι, πόσα τε αὐτῇ τὰ καθ' ὁδὸν ξυμβεβήκει δεινά; πόσον δὲ πλῆθος τῇ τοῦ εὐαγγελίȣ σαγήνῃ ζωγρεῖ; ἴσασι ταῦτα ὅσοι βίβλοις Ἰταλῶν ἐμφιλοχωρȣ̃σι· ἐν οἷς ϗ μεγάλα τὰ γέρα παρὰ Θεοῦ τῇ μακαρίᾳ ϗ ἐς δεῦρο διατετήρηται. Ἐπεὶ δὲ ϗ ἐς ὄψιν ἧκε Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι, ϗ τὰ κατὰ γνώμην αὐτῇ καλῶς διεπέπρακτο, ϗ ὡς ἐκ ἄν τις ᾠήθη κάλλιον ἐς ἅπαν διήνυςαι· ἅ τε παθεῖν ἔδει τȣ̀ς τολμητίας πεπόνθασιν, Ἄνναν λέγω, ϗ Καϊάφαν, ϗ Πιλάτον Πόντιον, ὡς ἱςορȣ́ντων ἐςὶν ἀκȣ́ειν ἀνδρῶν περὶ πολλȣ̃ ποιȣμένων ἀλήθειαν, ἐςύςερον τοῖς ἐκεῖσε πιςοῖς ἔχεσθαι τῆς πίςεως ἀκριβῶς ἐγγυήσασα, τὴν Ῥώμην λιπȣ̃σα ἔξεισι, διελθοῦσα

δὲ

δὲ τὴν Ἰταλίαν πᾶσαν, καὶ τὰ πέριξ αὐτῶν Γαλιῶν, εἶτα οἷς ἐκ γῆς ὁ Νεῖλος ὑετίζων σταχυφορεῖ ἐπιστᾶσα, Φοινίκην τε καὶ Συρίαν, ἔτι δὲ καὶ Παμφυλίαν εἴσω ποιησαμένη, καὶ πᾶσι τὸν τῆς πίστεως λόγον ἐνσπείρασα, διὰ πολλοῦ τοῦ μέσου εἰς Παλαιστίνην αὖθις ἐπάνεισι, καὶ σὺν τῇ παρθένῳ καὶ θεοτόκῳ χρόνον ἐπὶ βραχὺν διατρίψασα, ἐς τὴν Ἀσίαν ἔρχεται, ἐκεῖσε καὶ γὰρ ἠκηκόει τὸν παρθένον καὶ ἐπιστήθιον μαθητὴν διατρίβειν, κλῆρον λαχόντα τὸ εὐαγγέλιον, ἐξαίσιόν τινα φόρτον τούτῳ μετακομίζουσα, λίθον τὸν ἐρυθρὸν, ἐν ᾧ λόγος τὸν ζωοδότην Χριστὸν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θείου ξύλου κατάβασιν ἀνακλιθῆναι νεκροπρεπῶς, καὶ εἰληθῆναι σινδόνι πρὸς Ἰωσὴφ τοῦ εὐσχήμονος, ᾧ καὶ παράδοξόν ἐστι θεωρεῖν· ἐντετηκότα καὶ γὰρ εἰσέτι πάντη που δίκην θρόμβων φαίνονται τὰ τῆς θεομήτορος δάκρυα, ἐπιπιπτούσης δὲ μυρομένης τὸν παῖδα, ἃ καὶ πρὸς τὸ φαιὸν τὴν χροιὰν τοῦ λίθου μετάγουσιν· ὃς ἐσύστερον λίθος εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἐκεῖθεν διαβιβάζεται, εὐσεβῶν βασιλέων ὑποσχόντων τούτῳ τοὺς ὤμους.

Eius obitus ac sepultura.

Ἱκανῶς οὖν ἐκείνῳ συνδιαγαγοῦσα, πολλοῖς δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν ὁδηγὸς γενομένη, καλῶς τε καὶ ὡς ἐχρῆν τὴν πίστιν τηρήσασα, καὶ τὸν δρόμον τελέσασα, καὶ πολλὴν τὴν περὶ αὐτῆς δόξαν ταῖς ἁπάντων ἐναποθεμένη ψυχαῖς, ἐπ' ὀλίγον νόσῳ κατεργασθεῖσα, πρὸς τὴν ἀγήρω καὶ μακαρίαν ζωὴν μετατίθεται, τὴν μὲν ψυχὴν εἰς χεῖρας παραθεμένη Θεοῦ, τῷ ἐπιστηθίῳ δὲ τὸ καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις αἰδέσιμον καταλείψασα σκῆνος, μεθ' οὗ τοὺς ὑπὲρ Χριστοῦ διακαεῖς ἀγῶνας καὶ περιμανεῖς ἐξήνυσεν ἔρωτας· ὃ καὶ τῆς ἀξίας ὁσίας τυχὸν σεμνῶς τε καὶ ὡς ἐχρῆν τὸ τοιοῦτον παρὰ τοῦ μακαρίου παρθένου καὶ θεολόγου περισταλὲν, ἔν τινι τῶν ἀποκρύφων σπηλαίων τῆς τῶν Ἐφεσίων ἄγχιστα πόλεως, ὡς πολύτιμος θησαυρὸς κατορύττεται, τὸ τῶν ἐπουρανίων θαλάμων ὡς ἀληθῶς ἄξιον.

Eam inter, & clariores veteris Testamenti mulieres elegans comparatio.

Γυναῖκα μὲν ἀνδρείαν τῷ σοφῷ Σολομῶντι εὑρεῖν ὡς ἥκιστα ῥᾴδιον· ἡμεῖς δὲ ταύτης ἐν πείρᾳ γενέσθαι οὐ πολλοῦ τινος ἐδεήθημεν. ἀνδρῶν γὰρ ἔργα ταύτην ἁπασῶν διαπραξαμένην μόνην εὑρίσκομεν, καὶ τοσοῦτον, ὡς μηδὲν ἐνδεῖσθαι τῶν ἄγαν ἀνδρικῶν καὶ διηγωνισμένων τῷ πνεύματι. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ταύτας παραβαλόντες, ὅσαι διαφερόντως πρᾶξαί τι γενναῖον ἱστόρηνται, δείξωμεν ὅσον ταύτῃ ἐν ἀνδρίᾳ τὸ περιὸν, καὶ τῇ λοιπῇ ἀῤῥενότητι. Εἰ μὲν οὖν φορτικὸς ἔμελλον δόξαι τῇ Εὔᾳ παραβάλλων αὐτὴν, ἐνῆν λέγειν, ὅπως τε παρέβη, καὶ τὴν ἐντολὴν οὐκ ἐφύλαξε· τοὐναντίον μὲν οὖν καὶ τὸν ἄνδρα παρήγαγε τῇ δολερᾷ πεισθεῖσα τοῦ ὄφεως συμβουλῇ, καὶ τἄλλα ὅσα δὴ τῆς πρώτης ἐξήρτηνται παραβάσεως. αἰδοῖ δὲ τῆς προμήτορος τάγε νῦν διαγράφομαι. ἑνὶ δ' οὖν μόνῳ ταύτῃ τὸ πρωτεῖον δοὺς ἀρκεσθήσομαι. ἐκείνη μὲν γὰρ περὶ τὸ δειλινὸν ἐν τῷ παραδείσῳ περιπατοῦντα γνοῦσα Θεὸν ἀπεκρύβη, αἰσχυνομένη τὸ ἄσεμνον· ἡ δὲ ἐν τῷ κήπῳ περὶ δείλην ἑῴαν, καὶ ὡς κηπωρὸν ἐπηρώτα, καὶ τῶν ὡραίων αὐτοῦ ποδῶν ἥπτετο, καὶ φωνῆς αἰσθομένη μᾶλλον προσέτρεχεν. ἐῶ γὰρ λέγειν, εἰ καὶ παράδοξον, ὅτι καὶ δι' αὐτῆς τὸ ἐκείνης ἀνεπληρώθη ὑστέρημα τὸ, χαίρετε, ἀκουσάσης, τὸ τῆς λύπης ὡς ἄν τις εἴποι ἀντίθετον. Σάῤῥαν καὶ Ῥεβέκαν μεγάλας τὸ συνοικῆσαι πατριάρχαις ποιεῖ. τῇ δὲ πόσον τὸ ὑπερφέρον αὐτῷ γ' ἐκείνῳ, πρὸς ὃν ἐκείνοις ἡ πίστις, συνδιατρίψαι, καὶ μέχρι τέλους ἐς μαθητείαν ἐγκαρτερῆσαι; Λαμπρὰ μὲν οὖν καὶ ἡ τοῦ Μωσέως ἀδελφὴ Μαριὰμ, μετὰ τὴν τῆς Ἐρυθρᾶς διάβασιν σκιρτῶσα, καὶ ἀνακρουομένη τὸ τύμπανον, καὶ Θεὸν ὑμνοῦσα μετὰ τῶν νεανίδων, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀργάνων ἐπικροτοῦσα φωνάς. ἀλλὰ μὴν καὶ αὕτη πολλῷ λαμπροτέρα τῷ μέσῳ, ὅτι γε καὶ τὰ τυπούμενα ἐκείνη πραγματικῶς ἐθεάσατο, καὶ τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον τυμπάνου δίκην σὺν ταῖς ἄλλαις, τοῖς ἀποστόλοις καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ ἐκήρυξε. Τῇ θαυμαστῇ Δεβώρᾳ ποιεῖ τὸ σεμνὸν ἡ τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους ἀρχὴ, καὶ ἡ κατὰ τῶν πολεμίων νίκη, καὶ τὰ λαμπρὰ στρατηγήματα. τῇ δὲ πόσον εἰς εὐφημίαν τὸ τοῦ Χριστωνύμου πληρώματος ἀφηγήσασθαι, καὶ τῶν ἀοράτων περιγενέσθαι κατακράτος ἐχθρῶν; Ἡ Ἄννα ζήλῳ τῆς ἀτελοῦς ἐν τέκνοις, ἑπτὰ τεκεῖν ἀναγέγραπται. ἡ δὲ τῷ πρὸς τὸν ἴδιον νυμφίον διαπύρῳ ζήλῳ καὶ ἔρωτι, οὐ μόνον τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἀπήλλακται, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἡσαΐᾳ τούτοις ἀντίθετα, τῷ πρὸς Θεὸν φόβῳ καὶ ἔτεκε καὶ ὠδίνησε, καὶ τῇ νοητῇ γαστρὶ ἔλαβε, καὶ τὸ παραδοξότατον, καὶ ἑαυτὴν Θεῷ καθιέρωσεν. Ἐμιμήσατο καὶ αὕτη πολλῷ τῷ μέσῳ τὴν τοῦ Νότου βασίλισσαν· κατὰ γὰρ ἔρωτα τῆς ἀληθοῦς καὶ πρώτης σοφίας τῷ εἰρηνικῷ καὶ πρᾴῳ Σολομῶντι Χριστῷ προσέρχεται, καὶ τὴν ἐν ἐκείνῳ αὐξηθεῖσαν, μᾶλλον δὲ φυσικῶς οὖσαν σοφίαν καὶ χάριν ἐθαύμασεν. Ἐπαινεῖς Σαραφθίας καὶ Σουμανίτιδος τὴν τῶν ἁγίων ἀνδρῶν ξενίαν, καὶ τὴν ἀφιλότιμον τράπεζαν, καὶ τὸν καμψάκην τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττούμενον; ἐπαίνει κἀκείνης τὴν ὑπηρετικὴν ἐν βίῳ ζωὴν, καὶ τὰ προκομισθέντα μῦρα τῷ τῶν ἁγίων ἁγίῳ, τὸν φυσίζωον ὕπνον ὑπνώττοντι, τὰ μέχρι καὶ νῦν πανταχοῦ τῇ φήμῃ χεόμενά τε καὶ ῥεύσοντα. Ἰαὴλ καὶ Ἰουδὴθ τὸν ζῆλον ὑπερηκόντισεν· ἡ μὲν γὰρ τῷ Σισάρᾳ τὸν πάσσαλον διελᾷ τοῦ τραχήλου· Ἰουδὴθ δὲ τὸν Ἀσσύριον Ὀλοφέρνην ἀφαιρεῖται τῆς κεφαλῆς. τῇ δὲ οὐ Πιλάτος μόνος, καὶ Καϊάφας, καὶ Ἄννας ἡττήθησαν κατὰ Χριστοῦ μελετήσαντες, καὶ διὰ Καίσαρος φόνου γεγόνασι παρανάλωμα, ἀλλὰ καὶ οἱ συμπράττειν τούτοις δεῖν νενομίκασι, τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους οἶδ' ὅτι πάντες ἀκούετε. Καὶ τί δεῖ τὰς ἑξῆς καταλέγειν, Σωσάνναν, Ἐσθὴρ, Σολομώνην; πάσας γὰρ ἄρδην ὑπερηκόντισε σωφροσύνῃ, προστασίᾳ τοῦ ἔθνους, καὶ τῇ ὑπὲρ Χριστὸν καὶ διὰ Χριστὸν καρτερίᾳ. ὑπερῆρε τὰς μετὰ τὴν χάριν ἁπάσας, ὅσαι τε μαρτυρίου στεφάνῳ κατεκοσμήθησαν, καὶ αἷς ὁ ἀσκητικὸς βίος διείργασται, αὐτῷ τῷ ὀφθῆναι, κατιδεῖν, καὶ διακονῆσαι Χριστὸν τὸν ἀληθῆ νυμφίον τούτων καὶ ἐραστήν. ἔτι δὲ συντομώτερον εἰπεῖν ἔχω· ὃ γὰρ ἐν ἅπασιν ἁγίοις ἀπόστολοι, τοῦτο Μαγδαληνὴ γυναιξὶν εὐαρέστως πολιτευσαμέναις Θεῷ· ταῖς μὲν γὰρ ἡμιλλήθη, τὰς δ' ὑπερῆρε, πάσαις δὲ βίου ὤφθη παράδειγμα.

Eius reliquiarum Constantinopolim translatio, & in templo S. Lazari depositio.

Ἀλλ' οὕτω μὲν ἰσαγγέλως βιώσασα, καὶ αὐτοῖς ἀγγέλοις φανεῖσα αἰδέσιμος, τῶν τῇδε μεθίσταται, καὶ τῷ σπηλαίῳ, ᾗπέρ μοι εἴρηται, κρύπτεται. Χιλιοστοῦ δ' ἐξ ἐκείνου σχεδὸν παραῤῥυέντος ἐνιαυτοῦ, Λέων ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος, ᾧ πατὴρ μὲν ὁ ἐκ Μακεδόνων Βασίλειος, Σοφὸς δέ οἱ αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον, ἐμφανείᾳ θείᾳ τῆς μακαρίας

ὕπαρ

(ὕπαρ οὐκ ὄναρ) τὸ ταύτης τίμιον λείψανον ἐκεῖθεν μετακομισάμενος, καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀλεξάνδρῳ τοῖς ὤμοις μετέωρον θέμενος, ἐν τῷ κατὰ τὴν Βύζαντος ἀνεγερθέντι παρ' αὐτοῦ νεῷ τῷ τετραημέρῳ καὶ φίλῳ Χριστοῦ Λαζάρῳ ἐς ἀριστερὰ εἰσιόντι, ἔνθα τὰ ἄῤῥητα τελεῖν ἔθος, σεμνῶς καὶ εὐλαβῶς κατατίθησιν, ἀργύρῳ πᾶσαν τὴν θήκην διαλαβών. Ἀλλὰ πῶς ἂν τοσοῦτον ἔργον παραδραμὼν οὐκ ἂν τὰ μέγιστα ζημιοῦν δόξω; ὁ γάρ τοι νεὼς οὗτος ἐς τοσοῦτον κάλλους ἐξείργασται, ὥς τε καὶ ἀμήχανον ἔμοι γε τὸ ἐσάπαν μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν ἐν καλῷ τάξιν διαλαβεῖν, καὶ σπουδῆς ἔργον οὐ τῆς τυχούσης ἐμοὶ, ἐν κεφαλαίῳ δὲ φάναι· τοιοῦτον τὸ τέμενος τῷ Χριστοῦ φίλῳ ὁ σοφώτατος βασιλεὺς ἐδομήσατο, ὁποῖον εὐπρεπείᾳ μὲν ἐξαίσιον εἶναι, μεγέθει δὲ οὐ πολλῶν δεύτερον, ἀνεγεῖραι δὲ βασιλεῖ Λέοντι πρέπον, ἀνακεῖσθαι δὲ Χριστοῦ φίλῳ ἄξιον· οὗ καὶ τὸν νεκρὸν Κυπρόθεν διακομίσας, ἐς δεξιὰ τὸν ναὸν εἰσιόντι φιλοτίμως κατέθετο· οὗ ἐς ἀριστερὰ κατὰ τοὺς τοῦ ἱεροῦ ἐμπροσθίους τοίχους, ἧπέρ μοι εἴρηται, καὶ τὴν μακαρίαν Μαγδαληνὴν ἐναπέθετο. Καὶ νῦν εἰσιν οὗτοι, φύλακες μὲν τῆς πόλεως ἄγρυπνοι, σωτῆρες δὲ καὶ χορηγοὶ χαρισμάτων παντοίων, τοῖς αὐτοῖς προσιοῦσιν ἐκ πόθῳ, καὶ πρὸς Θεὸν μεσῖται ἀνυστικώταται, εἴ γε μαθητοῦ καὶ φίλου μηδὲν οἰκειότερον.

Epilogus. Ταῦτά σοι παρ' ἡμῶν, ὦ σεμνὴ τοῦ λόγου μαθήτρια· αὕτη τῶν ἐμῶν λόγων ἡ ἀπαρχὴ καὶ χάρις, ἥ τις καὶ μόνη ἔμοιγε ὡς ἀληθῶς εὔλογός σοι ἀφοσίωται· τοῦτό σοι τῶν ἐμῶν λόγων σκιαγραφία τις καὶ προμνήστευμα, καὶ τῆς ὑπὲρ λόγου σῆς καρτερίας ἐλάχιστον δώρημα, μᾶλλον δὲ χρέος τοῖς λόγου γευσαμένοις ὡς μάλιστα ἀπαραίτητον· εἰ δὲ τολμηρὸν ἐμοὶ τὸ ἐγχείρημα, διπλῆν δεκάδα τῶν χρόνων ἔτι ἀνύοντι, καὶ ἐς τοσοῦτον ἔργου τὴν σὴν εὐφημίαν τῷ περὶ σὲ πόθῳ κατατολμήσαντι, ὡς καὶ τῆς ἐνούσης ἀγροικίας ἐπιλαθέσθαι, καὶ μὴ κατ' ἀξίαν τῶν σῶν καὶ λόγων καὶ πόνων προβέβληται τὸ ἐγκώμιον· ἀλλὰ συγγνοίης τῆς τόλμης, καὶ τὸ κατὰ δύναμιν δέχοιο, ἐπεὶ καὶ τῷ σῷ διδασκάλῳ τοῦτο σπουδαζόμενον ἔγνωμεν, φίλον καὶ οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὸ κατὰ δύναμιν· καί μοι τὸν λόγον ἐν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ λόγον σαῖς ἱκετείαις εὐμαρηθείης καὶ ὑψηλότερον. τότε γὰρ ἴσως καὶ μικρόν τι τῆς σῆς ἀξίας εἰπεῖν ἐξισχύσαιμεν, καὶ οὐκ ἐς τοσοῦτον, ὅσον νῦν ἐνδεεῖς ὁρώμεθα, ὑστερήσομεν· ἐν αὐτῷ τῷ ἀληθινῷ λόγῳ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, μεγαλοσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

XIX. p. 181. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν μέγαν Ἠλίαν τὸν προφήτην. *Mense eodem, die XX. Hypomnema in magnum Eliam Prophetam*. Inc. Ἄρτι μὲν αἱ δώδεκα τοῦ Ἰσραὴλ φυλαί. Des. καὶ εἰς σκηνὰς τὰς ἐπουρανίους ἐγκαθορμίζοντα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium xx. Iulii. Hic Commentarius praecedere debuerat superiorem Nicephori Sermonem: quem animadvertens errorem amanuensis sua ipse manu, initio praecedentis Homiliae adscripserat: Ζήτει μετὰ τὴν πλήρωσιν τούτου τοῦ λόγου εἰς τὴν κ' τοῦ ἁγίου Ἠλίου.

XX. pag. 191. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος. *Mense eodem, die XXVII. Martyrium sancti, & gloriosi magni martyris Panteleemonis*. Inc. Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος. Des. ἱερῶς καὶ ὁσίως κατέθεντο, εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Exstat Latine tantum apud Bolland. T. VI. Iulii cit. edit. p. 412.

XXI. pag. 206. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Ἄθλησις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου. *Mense eodem, die XXVIII. Passio S. martyris Callinici*. Inc. Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης. Des. τὸν κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα Χριστόν· ᾧ πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Bollandum Tom. VII. Iulii p. 40.

XXII. pag. 211. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ δικαίου Εὐδοκίμου. *Mense eodem, die XXXI. Vita & conversatio venerabilis & iusti Eudocimi*. Inc. Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ Θεὸν φερωνύμως. Des. καὶ διὰ πάντων δοξάζεται· ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. loc. cit. p. 310. Auctor Metaphrastes.

XXIII. pag. 219. Μηνὶ Αὐγούστῳ α'. Διήγησις Ἰωσήπου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Μακκαβαίων. *Mense Augusto, die I. Enarratio Iosephi in martyrium SS. Maccabaeorum*. Inc. Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων. Des. καὶ ἀθανάτους ἀπειληφότες παρὰ τοῦ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Auctor est Flavius Iosephus. Vid. Fabr. Bibl. Graec. Tom. III. p. 239.

XXIV. p. 238. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Λέοντος ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος εἰς τὸν πρῶτον διάκοσμον τῶν μαρτύρων καὶ διακόνων Στέφανον τὸν μακάριον. *Mense eodem, die II. Leonis in Christo Rege sempiterno Imperatoris Sermo in protomartyrem & Archidiaconum B. Stephanum*. Inc. Νόμος ἄνωθεν ἀθλητικός. Definit imperfecte in pag. 242. *b*. in verbis: εἶχε τῶν ἀγώνων θεατὴν τὸν δεσπότην ἐπιπλέον τῷ γεννάδᾳ τῆς . . . . . reliqua desunt una cum initio sequentis Sermonis ob duorum fortasse foliorum iacturam; totidem enim inter hanc & sequentem paginam vacua folia inserta sunt.

XXV. pag. 243. Sequitur, ut ex Indice praemisso constat, Sermo S. Cyrilli Alexandrini *in Transfigurationem Domini*, initio mutilus: incipit enim a verbis . . . . μέθεξιν τοὺς ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἀγῶνας, κ. λ. quae reperies paullo post initium Sermonis, edit. Paris. A. MDCCXXXVII. Tom. V. P. II. p. 366.

XXVI. pag. 245. *b*. *Mense eodem, die VI. Andreae Cretensis Archiepiscopi, Hierosolymitani, Sermo in Transfigurationem Domini*. Inc. Ὅσοι τῇ κενώσει τοῦ λόγου. Des. τῷ παθουμένῳ συνανακραθείημεν, χάριτι, κ. λ. G. & L. in Andr. Cretensi Combefisii edit. Paris. A. MDCXLIV. p. 38. Deest in Codice unum folium inter pag 248 & 249.

XXVII. pag. 256. *Die eadem. Anonymi Sermo panegyricus in idem argumentum*. Inc. Χριστοῦ δὲ τοῦ ἐμοῦ σωτῆρος, καὶ Θεοῦ μεταμορφουμένου,

μένου,

μένυ, ϗ φωνῆς ἄνωθεν ἐκ τῦ πατρὸς φωτεινῆς ἐκ νεφέλης ῥαγείσης. Des. *ὧν ἀπὸ καταβολῆς ἡτοίμασας κόσμυ, τῆς σῆς βασιλείας αἰωνίων, ἀφθάρτων, ἀκηράτων, ϗ ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν, εἰς δόξαν τοῦ σου πατρὸς, ϗ Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ.* Hoc initium non adfert Fabric. B. G. Tom. IX. p. 87. seq. In Codice vero ante initium adlatum duorum versuum lacuna ad auctoris nomen excipiendum relicta fuit.

XXVIII. pag. 266. *Die eadem. Sancti Ioannis Damasceni Sermo in idem argumentum.* Inc. *Δεῦτε πανηγυρίσωμεν σήμερον*. Des. *ἐξ οὐρανῶν ἀποκαλύψει αὐτοῦ τοῦ κυρίυ ϗ Θεοῦ, κ. λ.* G. L. in novissima Damasceni editione Mich. Le Quien Tom. II. pag. 791. Ms. etiam in Bibl. Coisliniana pag. 182. Codices quidam Io. Antiocheno tribuunt.

XXIX. pag. 279. *Die eadem. S. P. N. Anastasii Sinaitae Sermo in idem argumentum.* Inc. *Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος, συνεξιςάμενος κἀγὼ τῷ πατριάρχῃ Ἰακώβ*. Des. *ὅρος ἑόρτασον τῷ παμβασιλεῖ Χριςῷ τῷ ἀληθινῷ, κ. λ.* Huius meminit Sermonis Allatius Lib. de Symeonibus p. 116. & citat Io. Cyparissiota.

XXX. pag. 287. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Νικήτα φιλοσόφυ δύλυ Ἰησῦ Χριςῦ, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ϗ πανεύφημον ἀπόςολον τῦ Χριςῦ Ματθίαν. Mense eodem, die IX. Nicetae philosophi & servi Iesu Christi, Encomium in S. & celeberrimum Christi Apostolum Matthiam.* Inc. *Πῶς δαὶ ἄρα τὸν ἱερὸν Ματθίαν*. Des. *παρειληφὼς εὐπαῤῥησιάςως ὀφθῆναι τῷ Θεῷ, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ.* G. L. in Auctario Combefis. Noviss. Part. I. pag. 422. Latine T. XXVII. Biblioth. Patrum Lugd. p. 417. Vide & eiusdem Combefisii Bibl. Concionat. Tom. VI. p. 282. seq. Lambecium VIII. p. 124. Tillemont. Tom. I. p. 431. seq. & 685.

XXXI. pag. 304. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Θέσπισμα ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ϗ τελευταίᾳ ἑορτῇ τοῦ κατα Χριςὸν παντὸς μυςηρίυ· αὐτοῦ μὲν ὅθεν ϗ κατῆλθεν, εἰς οὐρανὺς αὖθις μετὰ σαρκὸς ἀναβεβηκότος, ἐξ ἁγνῆς Παρθένου προσληφθείσης αὐτῷ, τῆς δὲ παναγίας ταύτης μητρὸς αὐτοῦ τὸ νῦν δηλονότι τελυμένου, τρόπον ὃν ηὐδόκησεν ἐς αὐτὸν μεταςάσης. Καὶ γοῦν τὸ θέσπισμα βύλεται, μὴ κατὰ μίαν μόνην ἡμέραν κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος, τὴν ἑορτὴν ταύτην τελεῖσθαι, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς τῆς καὶ πρώτης τῦ μηνὸς, ἐν ᾧ τὸ μυςήριον, ἀρξαμένην μέχρις αὐτοῦ παντὸς ἐξήκειν, κἀκεῖ δὴ συμπεραίνειν, ὅποι ϗ ὁ μὴν περαίνει. Mense eodem, die XV. Sanctio circa magnum, & eorum omnium, quae ad Christum adtinent, ultimum mysterium, facto scilicet initio ab eius in terram descensu, eiusque reditu in caelos cum carne, quam ex intemerata sibi adsumsit Virgine, usque dum haec ipsa sanctissima eius mater, eo plane modo, quo Christo placuit, ad eum est translata. Sanctio autem haec est: ne uno tantum die iuxta veterem consuetudinem hoc festum transigatur, sed ut a principio & a prima die mensis, in quo incidit mysterium, incipiens, sic per totum mensem excurrat & exeat, atque illic finiat, ubi & mensis concluditur.* Inc. *Ἂ μὲν ἡ τῦ Θεῦ μήτηρ εὖ διαπαντὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ποιοῦσα γένος*. Des. *φαιδρῶς πανηγυρίζειν, ϗ τήνδε τὴν ἑορτὴν ἀκατάλυτον εἶναι δίδυ διὰ παντὸς αἰῶνος*. Apud Fabric. inter Elogia SS. Tom. IX. nulla mentio.

XXXII. pag. 304. *b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Λόγος διαλαμβάνων, κ. λ. Mense eodem, die XV. Sermo comprehendens ea, quae a venerabili nativitate & educatione sanctissimae D. N. Mariae Virginis, usque ad ipsius dormitionem contigerunt; & de apparitione, seu manifestatione venerabilis eius vestis.* Idem prorsus est, ac qui supra Cod. XXXI. huius Plutei §. II.

XXXIII. pag. 331. *b. Die eadem. S. Ioannis Damasceni Sermo in dormitionem Virginis Mariae.* Inc. *Μνήμη δικαίων*. Des. *σαρκωθέντος Θεοῦ λόγυ, μεθ' ὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ.* G. & L. inter eius Opera citatae edit. Tom. II. p. 857.

XXXIV. pag. 341. *Alius eiusdem Sermo in idem argumentum.* Inc. *Ἔςι μὲν ἀνθρώπων οὐδείς*. Des. *συμπαραλήψεται. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.* Ibid. p. 868.

XXXV. pag. 353. *b. Eiusdem alius Sermo in idem argumentum.* Inc. *Ἔθος ἐςὶ τοῖς ἐρωτικοῖς*. Des. *οἰκονομήσαντι Χριςῷ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, κ. λ.* Ibid. pag. 882.

XXXVI. pag. 357. *b. Die eadem. S. P. N. Andreae Cretensis Archiepiscopi, Hierosolymitani, Sermo in idem argumentum.* Idem qui supra in dicto Cod. XXXI. §. XII.

XXXVII. p. 364. *b. Eiusdem Sermo alter in idem argumentum.* Ibid. §. XI.

XXXVIII. p. 371. *b. Eiusdem Sermo alter in idem argumentum.* Inc. *Ὅσοι τὸ σεπτὸν τῦτο*. Des. *πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα κύριον ϗ Θεὸν ἡμῶν Ἰησῦν Χριςόν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* G. & L. in Combef. Andr. Cretensi p. 115. ubi finis diversus.

XXXIX. p. 384. *Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιϛ'. Διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱςοριῶν περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποςαλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος Ἰησῦ Χριςοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ϗ ὡς ἐξ Ἐδέσσης μετεκομίσθη πρὸς τὴν πανευδαίμονα ταύτην ϗ βασιλίδα πόλιν Κωνςαντινύπολιν. Mense eodem, die XVI. Narratio ex diversis collecta historiis de non manufacta divina I. C. D. N. imagine missa ad Abgarum; & quomodo ex urbe Edessena translata fuerit in felicissimam hanc & regiam urbem CPolim.* Inc. *Οὐκ ἄρα μόνος ἀκατάληπτος ἦν*. Des. *δοξολογοῦντας ϗ ἀνυμνοῦντας αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα*. Auctor est Constantinus Porphyrogennetus. G. & L. in Combefisii Fasciculo rerum CPolitanarum. Vid. Lib. VIII. Comment. Lambec. pag. 195. seqq. Menaea Graecor. eodem die, Leonis Allatii Diatrib. de Symeonum scriptis p. 103. & 104. Nessel. P. V. 89. Fabric. Bibl. Graec. Vol. VI. p. 490.

XL. p. 397. *b. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιη'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων μεγάλων τοῦ Χριςοῦ μαρτύρων Φλώρυ ϗ Λαύρυ τῶν αὐταδέλφων. Mense*

se

ſe eodem, die XVIII. Martyrium SS. & glorioſorum magnorum Chriſti martyrum Flori & Lauri fratrum germanorum. Inc. Ἰδὲ ἑ ἄλλη δυὰς ἀδελφικὴ ἡμῖν εἰς λόγε τὴν σήμερον ὑπόθεσιν πρόκειται. Deſ. πηγὰς θαυμάτων τοῖς πίσει προσιῦσιν ἐκβλύζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Non adfert hoc initium Fabric. Innuit tamen haec Acta Bollandus Tom. III. Auguſti initio pag. 522.

XLI. pag. 403. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Τοῦ μακαρίε Ἀνδρέε ἀρχιεπισκόπε Κρήτης τῦ Ἱεροσολυμίτε ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον κ̀ μακάριον, καὶ πανεύφημον τῦ Χριςῦ ἀπόςολον Τίτον. *Menſe eodem, die XXV B. Andreae Cretenſis Archiepiſcopi Hieroſolymitani Encomium in S. & beatum, celeberrimumque Chriſti Apoſtolum Titum*. Inc. Ἀποςολικῶν ἐγκωμίων. Deſ. εἰς τὸ θαυμαςὸν αὐτοῦ φῶς, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Combefiſii Andrea Cretenſi pag. 155.

XLII. pag. 414. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς γεννήσεως, ἀνατροφῆς κ̀ ἀποτομῆς τοῦ ἁγίε ἐνδόξε προφήτε, κ̀ Βαπτιςῦ Ἰωάννε τῦ προδρόμε, κ̀ περὶ τῆς εὑρέσεως τῆς τιμίας αὐτῦ κεφαλῆς. *Menſe eodem, die XXIX. Sermo comprehendens quae ſpectant nativitatem, educationem, ac decollationem S. & glorioſi prophetae, & Baptiſtae Io. Praecurſoris; & de inventione eius venerandi capitis*. Inc. Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκεμένης, τὸν Βαπτιςήν. Deſ. τῷ ἀθανάτῳ βασιλεῖ παραςαίημεν, αἰωνίως ἀγαλλόμενοι· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Latine in Tom. VI. Lipomanni, & apud Surium ad dictam diem. Symeoni Metaphraſtae adiudicat Fabric. loc. cit. pag. 99. Narratio vero de inventione capitis inc. pag. 425. Μοναχοὶ δύο τῆς ἑώας, κ. λ. quam videre potes G. L. apud Bolland. Tom. IV. Iunii pag. 716. ſeq. ex verſione Dionyſii Exigui.

XLIII. pag. 431. *b*. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινεπόλεως τῦ Χρυσοςόμε λόγος εἰς τὴν ἀποτομὴν τῦ ἁγίε Ἰωάννε τῦ προδρόμε ἑ Βαπτιςῦ. *Eadem die. S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chryſoſtomi Sermo in decollationem S. Praecurſoris & Baptiſtae Ioannis*. Inc. Ὥσπερ τις ἀνὴρ φιλέρημος. Deſ. ἵνα κ̀ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Cit. edit. Tom. VIII. p. 39. in ſpuriis. Auctorem tamen eſſe Anatolium Epiſcopum Theſſalonicenſem notat Allatius. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX. p. 100.

XLIV. p. 435. *b*. *Eiuſdem alius Sermo in idem argumentum*. Inc. Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται. Deſ. ἵνα τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων δρόμον ἰχνηλατήσαντες, εἰς τὸν αὐτὸν τῶν ἁγίων χορὸν συναριθμηθῆτε, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ibid. in ſpuriis pag. 1.

XLV. p. 441. *Die eadem. S. P. N. Andreae Cretenſis Archiep. Hieroſolymitani Sermo in idem argumentum*. Inc. Πηδᾷ κ̀ γῆρας ὡς τὰ πολλά. Deſ. ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ms. Lambec. VIII. pag. 218. Gr. & Lat. in Auctario Novo Combefiſii Tom. I. p. 1327.

XLVI. pag. 454. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε πατριάρχε Κωνςαντινεπόλεως τοῦ Χρυσοςόμε περὶ πολιτείας εὐαρεςε, καὶ εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου. *S. P. N. Ioannis Patriarchae CPolitani Chryſoſtomi de recte compoſita vivendi ratione, & in decollationem Praecurſoris*. Inc. Φέρε δὴ καὶ τὸν ἡμέτερον κρότον, τὴν ὑμετέραν προτιμήσωμεν λυσιτέλειαν. Definit imperfecte in verbis: ὅμως κατα τὲς θηρευτὰς μετὰ τὸ ὑμᾶς θηρεῦσαι τὰ νοήματα... Deeſt enim fol. inter pag. 465. & 466. Tom. VIII. in ſpuriis p. 287. ubi inſcribitur Περὶ μετανοίας, καὶ εἰς Ἡρώδην κ̀ Ἰωάννην τὸν Βαπτιςήν.

XLVII. pag. 466. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λα'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνςαντινεπόλεως λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκε τῶν Χαλκοπρατίων τῆς ἁγίας σοροῦ, κ̀ εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς τιμίας κ̀ ἁγίας ζώνης, κ̀ τῶν σεβασμίων σπαργάνων τῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. *Menſe eodem, die XXXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo in Encaenia templi SS. Deiparae Chalcopratorum ſancti loculi, & in depoſitionem venerabilis & ſanctae zonae, & venerabilium faſciarum Salvatoris Noſtri Ieſu Chriſti*. Inc. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη. Deſ. τοῦ αἰωνίου ἡμᾶς ἐξαγαγῦσα πυρὸς, τῶν αἰωνίων ἀξίωσον ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ Latine in T. VI. Lipomanni, & apud Surium dicta die. Gr. & Lat. apud Combefiſ. in manipulo rerum CPolit. p. 232.

XLVIII. pag. 470. Εὐθυμίε μοναχῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκε. *Euthymii monachi Encomium in adorationem venerabilis zonae ſanctiſſimae Deiparae*. Inc. Πρόκειται σήμερον ἡμῖν εἰς προσκύνησιν. Deſ. καὶ γὰρ ἐκ παντὸς Χριςιανικωτάτε τάγματος... reliqua deſiderantur. Latine apud Lipomannum Tom. VI. pag. 217. & Surium xxxi. Aug.

Cod. Graecus membr. Ms. in fol. Sec. XIV. nitidiſſime exaratus, ac mutilus in fine. Conſtat fol. ſcriptis 474.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI EXPOSITIO IN D. MATTHAEVM EVANGELISTAM.

COntinet Ioannis Chryſoſtomi Homilias in Matthaeum XXV. quarum prima, quae habetur loco Prooemii, inc. Ἔδει μὲν ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι, κ. λ. Vltima in verba Cap. VII. verſ. 28. Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησῦς, κ. λ. deſ. πᾶσαν ἐπιδειξώμεθα ταπεινοφροσύνην, κ̀ φιλοσοφίαν, ἵνα κ̀ τῶν παρόντων, κ̀ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Exſtant Tom. VII. cit. edit. Pariſ. a pag. 1. ad pag. 313. cum qua concordant, niſi *COD. XXXIV.*

quod interdum breviores in Codice tituli Homiliarum adferuntur. Argumenta vero Moralium, quibus unaquaeque concluditur Homilia, in summo margine rubris characteribus apponuntur, quae tamen nonnullis in locis a bibliopego resecata perierunt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XII. cuius duae postremae paginae manu Sec. XV. suppletae sunt. Constat foliis 201.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

IOANNIS CHRYSOSTOMI VARIA,

Quibus adde,

Aliquot SS. Vitas, ac Martyria.

COD. XXXV. I. p. 1. Tabula brevis occurrit titulos singulorum Operum, quae in Codice continentur complectens, in fine tamen mutila: dein pag. 3. vetus pictura Chrysostomum exhibens, insequentis Homiliae titulo apposita, quae tamen temporis diuturnitate detrita paene evanuit. Titulus igitur primi operis est: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας τὸ φεύγειν τὴν ἱερωσύνην ἀπολογητικὸς λόγος α'. *S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani ad eos, qui ipsum redarguebant, propterea quod sacerdotium fugiebat, Liber primus apologeticus*. Inc. Ἐμοὶ μὲν πολλοί. Des. τὸν οὐκ ἀπατηθέντα εἰργάσατο. Tom. I. cit. edit. pag. 362. & est I. *de Sacerdotio* Liber, quem sequuntur alii quinque, suis instructi Capitum argumentis, quos utpote editis loc. cit. a pag. 371. ad pag. 436. tum quoad titulos, & Capitum numerum, tum quoad initium, & finem omnino consimiles, singillatim referre praetermisimus: recensionem tamen singulorum habes supra in Codice XIV. Plut. VII.

II. pag. 75. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀνομοίους, ἀπόντος τοῦ ἐπισκόπου, λόγος α'. *Eiusdem contra Anomoeos, absente Episcopo, Homilia I*. Inc. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν οὐ πάρεστι. Des. τὴν εἰρήνην, ἧς γένοιτο, κ. λ. & est Sermo I. *de Incomprehensibili Dei Natura*, cui alii septem succedunt in idem argumentum. Primi quinque habentur Tom. cit. a pag. 444. ad pag. 491. cum quibus concordat Codex, praeterquam in titulis IV. & V. quorum verba, πρὸς τοὺς Ἀνομοίους, desunt in Ms. Sextus pag. 121. in editione est XI. pag. 541. cuius titulus diversus ita habet: Τοῦ αὐτοῦ ῥηθὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς Ἀνομοίους λόγος ς'. Septimus pag. 127. *b*. [in edit. p. 501.] illis tituli verbis, καὶ δι' ἐλάττωσιν, caret. Octavus tandem pag. 139. *b*. [in edit. pag. 513.] hunc praefert titulum: Τοῦ αὐτοῦ κατὰ αἱρετικῶν, καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, λόγος η'. His exceptis utraque exemplaria conveniunt. Priorum sex Sermonum recensionem vide supra in Codice II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive: duorum vero posteriorum in Codice X. dicti Plutei §. XIII. & XIV.

III. pag. 148. *b*. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουδαίων λόγος πρῶτος. *Eiusdem adversus Iudaeos Homilia I*. Inc. Ἐβουλόμην ὑμῖν. Des. πολλῷ τῷ μέτρῳ· οὗ γένοιτο, κ. λ. T. cit. p. 587. Hanc sequuntur aliae quinque contra Iudaeos Homiliae, quae in edito sunt IV. V. VI. VII. & VIII. Secunda enim, & tertia desunt in Codice. Harum quoque recensionem omittimus; praeter enim titulum Homiliae II. (in edit. IV.) qui est: Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰουδαίων λόγος β'. reliqua in utroque conveniunt. Notandum praeterea in Homilia VI. (in edit. VIII.) folium 225. suo loco motum, inter pag. 216. & 217. fuisse a bibliopego compactum. Habentur autem hae quinque Homiliae ibid. a pag. 616. ad p. 688. Aliud ipsarum exemplar innuimus supra in dicto Cod. X. Plut. VIII. §. I.

IV. pag. 227. Τοῦ αὐτοῦ μετὰ τὰς Καλάνδας τῇ ἑξῆς κατὰ μεθυόντων· καὶ περὶ τῶν εἰς καπηλεῖα εἰσιόντων· καὶ ὅτι τὸν διδάσκαλον οὐ χρὴ ἀπογινώσκειν τῶν μαθητῶν, κἂν πρὸς τὸ παρὸν μὴ πείθωνται· καὶ εἰς τὸν Λάζαρον, λόγος πρῶτος. Κύριε εὐλόγησον. *Eiusdem Homilia postridie Kalendas habita contra eos qui inebriantur; deque iis, qui commeant ad cauponas; praeterea quod non oporteat praeceptorem desperare de discipulis, etiamsi in praesens non obtemperent: postremo de Lazaro, Homilia I. Domine benedic*. Inc. Τὴν χθὲς ἡμέραν. Des. καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hunc alii tres *de Lazaro* Sermones consequuntur, ab editis nullatenus diversi, quorum propterea recensionem omittimus: habentur autem omnes Tom. cit. a pag. 707. usque ad pag. 762.

V. pag. 275. Τοῦ αὐτοῦ ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις, καὶ εἰς τό, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου. *Eiusdem Homilia in laudem eorum, qui comparuerunt in Ecclesia; quaeque moderatio sit servanda in divinis laudibus; item in illud,, Vidi Dominum sedentem in solio excelso, & elevato.,,* Inc. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδήν. Des. βουλόμενος ἡμᾶς ἐν τούτοις κατασκηνῶσαι, ὧν γένοιτο, κ. λ. Prima est ex quinque *in Oziam* Homiliis, quae habentur Tom. VI. cit. edit. a pag. 93. ad pag. 137. cum quibus etiam Codex concordat in omnibus, praeterquam in titulo Homiliae II. in quo desunt verba, καὶ ὅτι οὐ δεῖ χρόνον, κ. λ. Quintam sequitur sexta inscripta, Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφίμ, quae exstat ibid. pag. 137. Harum sex Homiliarum recensionem vide in dicto Codice X. Plut. VIII. a §. II. ad VII. inclusive.

VI. pag. 312. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία πρὸς τοὺς ζη-

ζητῦνται, τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐκ τοῦ μέσυ γέγονεν ὁ διάβολος· ϗ ὅτι οὐδὲν ἡμᾶς βλάπτει ἡ τύτυ πονηρία, ἐὰν προσέχωμεν· καὶ περὶ μετανοίας. *Eiusdem ad eos qui quaerunt, cur e medio sublatus non sit diabolus; & quod huius malitia nihil nos laedat, si attendamus; & de poenitentia.* Inc. Ὁ μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμήσας. Des. ἀπαντήσωμέν τῷ βασιλεῖ τῆς δόξης Χριςῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 260.

VII. pag. 318. *Eiusdem Libri duo paraenetici ad Theodorum lapsum.* Exstant Tom. I. a p. 1. ad 42. recensionem vero vide in Codice XXII. huius Plutei §. VII. & VIII.

VIII. pag. 350. *Eiusdem Libri III. paraenetici ad Stagirium a Daemone vexatum.* Ibid. a pag. 154. ad pag. 227. Istorum recensionem habes in dicto Codice §. IX. X. & XI.

IX. pag. 411. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ δεῖν ϗ ἐν τῇ Πεντηκοςῇ, ϗ ἀεὶ νηςείας μεμνῆσθαι, καὶ ὅτι οὐ παρυσία μόνον, ἀλλὰ ϗ μνήμη νηςείας ὠφελεῖ· ϗ περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας, καὶ ὅτι μετὰ τῶν ἄλλων οὐ μικρὸν μέρος αὐτῆς ἡ φυσικὴ τῶν γονέων περὶ τὰ ἔκγονα φιλία, ϗ ὅτι οὐ πατράσι μόνον, ἀλλὰ ϗ μητράσιν ἐπιτέτακται τὰ παιδία ῥυθμίζειν· ϗ πρὸς τῷ τέλει περὶ τῆς Ἄννης. Λόγος α΄. *Eiusdem, quod oporteat & in Pentecoste, & semper ieiunii meminisse, & quod non praesentia solum, sed etiam recordatio ieiunii sit utilis: & de Dei providentia, quodque non minima pars ipsius sit praeter alia parentum erga liberos amor; quodque non patribus solum, sed & matribus praeceptum sit, ut liberorum mores componant; & ad extremum de Anna. Sermo I.* Hunc sequuntur alii quatuor Sermones *in Annam*, quos omnes cum editis concordes reperimus Tom. IV. a p. 699. ad p. 747. Vltimus tantum paucis verbis mutilus est in fine: definit enim: ὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν δοκύντων εἶναι λυ . . . . quae incidunt in pag. 747. v. 17.

X. pag. 453. Τοῦ αὐτοῦ λόγος, ὅτι τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀδικῦντα, οὐδεὶς παραβλάψαι δυνήσεται, ϗ εἰς τὺς ἁγίυς τρεῖς παῖδας, πεμφθεὶς ἐκ τῆς ἐξορίας ἀπὸ Κυκυσοῦ πρὸς τὴν μακαρίαν Ὀλυμπιάδα, ϗ πρὸς πάντας τὺς πιςύς. *Eiusdem Liber, quod qui se ipsum non laedit, nemo laedere poterit, & in sanctos tres pueros, missus, quum in exsilio esset, e Cucuso ad beatam Olympiadem, & ad omnes fideles.* Inc. Οἶδα μὲν, ὅτι τοῖς παχυτέροις. Des. ὐδὲ μικρὸν τῦτον παραβλάψαι δυνήσονται. Tom. III. pag. 444. ubi quinque alios versus longior est.

XI. pag. 473. Μαρτύριον τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων τῦ Χριςῦ μαρτύρων Εὐςρατίυ, Αὐξεντίυ, Εὐγενίυ, Μαρδαρίυ, ϗ Ὀρέςυ. *Martyrium SS. & gloriosorum Christi martyrum Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae.* Inc. Βασιλεύοντος Διοκλητιανῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Des. ἅπαντα τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ προςαχθέντα ὑπὸ τοῦ ἁγίυ μάρτυρος ἐποίησεν εἰς δόξαν τῦ μεγάλου Θεοῦ, κ. λ. Latine apud Surium xiii. Decembris, & apud Lipomannum. Allatius in Libro de Symeonibus pag. 83. notat, martyrium hoc non esse Symeonis Metaphrastae, cui illud tribuit pag. 125. sed Eusebii monachi Sebasteni, qui sub finem horum Actorum sibi illa a iuvene quodam extorta esse scribit. Vid. Bibl. Coislin. pag. 565. Aliud exemplar huiusce martyrii occurret inferius in Codice VIII. Plut. IV. §. XLV. unde illius auctor certius evincitur.

XII. pag. 490. *b.* Βίος ϗ πολιτεία τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, τῆς ἀπὸ ἑταιρίδων ὁσίως ἀσκηςάσης. *Vita & conversatio S. Mariae Aegyptiacae, a meretricia ad asceticam sanctamque vitam conversae.* Inc. Μυςήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν. Des. διὰ θεωρίας ϗ πράξεως, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Haec vita Mariae Aegyptiacae, & Zosimae adservatur etiam in Biblioth. Coisliniana p. 126. 196. 401. & apud Lambec. VIII. pag. 231. Graece e Ms. Mediceo Regis Christianiss. & Bavarico legitur in calce Actorum SS. ad diem II. April. T. I. eiusdem mensis. Allatius auctorem huius vitae ait esse Sophronium Patriarcham Hierosolym. sub cuius nomine bis exstat in Coisliniana, & in nostro etiam Codice: nam ab alia, antiqua itidem manu additum fuit rubris litteris, συγγραφεὶς παρὰ Σωφρονίυ Ἱεροσολυμίτυ.

XIII. pag. 506. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κδ΄. Μαρτύριον τῦ ἁγίυ Ἀρέθα ϗ τῶν σὺν αὐτῷ ἐν Νέγρᾳ τῇ πόλει τῶν Ὁμηρητῶν· καὶ ἱςορία τῶν κατὰ τὴν χώραν πραχθέντων. *Mense Octobri, die XXIV. Passio S. Arethae & sociorum eius sub Homerite in urbe Negra, & historia earum rerum, quae eo in loco gesta sunt.* Inc. Ἔτυς πέμπτυ τῆς βασιλείας Ἰουςίνυ. Des. ὅθεν τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀναςάσεως, ϗ τῆς ἀφθαρσίας ἐποιήσατο ἡμῖν Χριςὸς, κ. λ. Eamdem vitam habet Ms. etiam Lambecius VIII. p. 387. Auctor incertus, Nonnosus fortasse, ut opinatur Cl. Fabricius l. c. Post pag. 511. folium desideratur, ideoque charta vacua apposita est. Quod tamen deerat, a recentiori Graeco in margine memoratae paginae, & sequentis suppletum fuit.

XIV. pag. 522. *b.* Agmen claudit *S. Ioannis Chrysostomi in beatum Philogonium Sermo*, quem vide in Codice IV. huius Plutei §. VIII. Huius autem Sermonis postremi versus septem diversa manu, item vetusta, sunt exarati.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori Sec. XI. cuius in fine legitur: ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε τῆς μονῆς τῶν Μαγγάνων Γεωργίυ μάρτυρος, οὗ μέγα κλέος. Constat fol. scriptis 530.

Habeto nunc, amice Lector, pro huiusce Plutei coronide Sermonem illum *de Synisactis*, cuius initium ac finem nostro more dedimus in recensione Codicis XX. huius Plutei §. XV. integrum daturos polliciti, quum ἀνέκδοτος esset nec ne, certius aliquanto nobis innotuisset. Id ut adsequeremur,

mur, pro certo teneas, non mediocri nos diligentia usos fuisse. Primum enim omnia S. Basilii opera (huius enim sancti Patris nomen praefert in Codice) pervolutavimus; in quibus quum nullus occurrisset, duas illas S. Io. Chrysostomi Orationes, alteram *εἰς τȣ̀ς ἔχοντας παρθένȣς συνεισάκτους*, alteram *εἰς τὰς ἐχȣ́σας ἄνδρας συνεισάκτους*, consuluimus, si forte alterutrius esset fragmentum, & error in titulum inrepsisset. Sed nihil simile in illis reperimus. Occurrebat S. Gregorius Nazianzenus acerrimus Synisactarum, & Agapetarum insectator; sed qui hac de re metrice tantummodo scripserat, omnem spem praecidebat. Tandem Muratorii perlegimus Dissertationem illam *De Synisactis*, quae Anecdotis eius Graecis adnexa est edit. Patav. MDCCIX. p. 218. si qua forte apud illum huius Basilii Sermonis mentio fieret; sed quum heic quoque mirum de illo silentium occurreret, in eam sententiam venimus, ut tamquam ineditum publica luce donaremus. Idque eo libentius facimus, quod ea res in ipso agitur, in quam tot sanctissimi Patres calamum adripuere, pessima nimirum illa consuetudo primis Ecclesiae seculis inter Christianos invecta, qua virgines cum viris, ac vicissim viri cum virginibus cohabitare non erubescebant. Quae quidem in hoc Sermone totis eloquentiae viribus, omnique argumentorum pondere profligatur. Quod autem Basilii opus revera sit, adfirmare certo non audemus; tamen quum ipsi tribuatur in Codice, eius auctoritatem sequuti, sub eius nomine producimus. Ita igitur inscribitur in ipso pag. 63.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν συνεισάκτων. Eiusdem (nempe S. Basilii, cuius est praecedens Epist. CLXXIII. ad Theodoram Canonicam) *de synisactis*, vel *subintroductis*.

Ἀρξώμεθα ϗ ἡμεῖς λαλῆσαι ταῖς τῶν ἁγίων Χριςȣ̃ δȣ́λων εὐχαῖς δι' ἁγίȣ πνεύματος ὑπὸ τοῦ μονογενȣ̃ς τοῦ Θεοῦ ὑιοῦ Χριςοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἐνδυναμȣ́μενοι ῥήματα εὐσεβείας καὶ σωφροσύνης. Ἀποφθεγξώμεθα λόγους χάριτος καὶ ἀληθείας ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐνδυναμȣ́μενοι χάριτος. ἀνοίξαντες τὸ ςόμα ἐν Χριςῷ προκομίσωμεν θησαυρόν τινα μικρὸν ἐναποκείμενον τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, μικρὸν μὲν τῇ αἰσθητῇ ὑποςάσει, μέγαν δὲ τῇ νοητῇ φύσει· καὶ προβάλωμεν χρυσίȣ καθαρȣ̃ ςατῆρα, ϗ καθαρίσαντες τȣ̃τον, ὥσπερ ἐν χωνευτηρίῳ, τῷ εἰλικρινεῖ φρονήματι, τηλαυγέςατον πᾶσιν ὑμῖν ἐπιδείξωμεν. Matth. XXVI. 41. πρόθυμος γὰρ ὁ νοῦς, ϗ τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἀσθενὴς δὲ ἡ σάρξ. ἤθελον γὰρ εἶναι δυνατὸν ὑπὲρ τῶν ὑπερτάτων ἀκρωτηρίων ἐπιςάντα σαλπίσαι με ὥσπερ διὰ τοῦ ςόματος, ϗ βροντῆς δίκην κατὰ πάσης ἐξαποςεῖλαι τῆς οἰκȣμένης τὰ τῆς σωφροσύνης ῥήματα, ὅπως εἰς μαρτυρίαν ἔσονται πᾶσι τοῖς παραφθείρȣσι τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα· ἄνθρωπος γάρ εἰμι ὀλιγόβιος ϗ εὐτελὴς μὲν τὴν ἡλικίαν, μικρὸς δὲ τὴν φωνὴν, ϗ ἄλλως δὲ ταπεινὸς τὴν ψυχὴν, πολλαῖς μαρτίαις ἐμπεφυρμένος. Ἀλλὰ κἂν βροντῆς δίκην εἰς ὕψος ἐπάρω τὴν φωνὴν, ϗ βοήσω μεγάλα, ȣ̓κ ἀκȣσθήσομαι. Χριςὸς γὰρ ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ ὑιὸς, ὁ πήξας τȣ̀ς οὐρανȣ̀ς ὡσεὶ καμάραν, ϗ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ϗ ςερεώσας τὴν θάλασσαν, ὁ πῦρ, καὶ θεῖον, ϗ Γέενναν, ϗ φόβον, ϗ τρόμον αἰωνίων κριτηρίων ἑτοιμάσας τοῖς ἁμαρτάνȣσιν, ȣ̃τος δι' εὐαγγελίων βοῶν ϗ παραγγέλλων παρακȣ́σεται. ἀπόςολοι δ' αὖ πάλιν ἅγιοι, τέλειοι τοῦ Χριςοῦ μαθηταὶ, καὶ ὑιοὶ βροντῆς ὀνομασθέντες, δι' ἐπιςολῶν γράφοντες ϗ παρακαλȣ̃ντες καταφρονȣ̃νται· ἀλλ' ȣ̓́τε προφῆται ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, ȣ̓́τε νόμος, ȣ̓́τε ἄνθρωποι νουθετȣ̃ντες ἐντρέπȣσι· ϗ τίς ἄλλος δυνήσεται ἄρα τὸ τηλικȣ̃τον ἀπηνὲς διορθώσασθαι ϗ ἀνήμερον πρᾶγμα; ὅτε λοιπὸν τραῦμα κατὰ πάσης γέγονε τῆς οἰκȣμένης, καί μοι δοκεῖ πολλȣ̀ς λόγȣς καυτήρων δίκην προσάπτειν τῷ πάθει. ἐπικέχυται γὰρ τὸ νόσημα, καὶ κεκράτηκε πλείςων, ἵνα μὴ πάντων λέγω, ϗ ὥσπερ ἀχλȣ̀ς σκοτεινοτάτη ἐπέσχε τῶν πολλῶν τὸ βλεπτικὸν τῆς διανοίας. Ἐγὼ δὲ ἐρῶ μετὰ παῤῥησίας, λαμπάδα εὐσεβείας διὰ ςόματος ῥήμασιν ἁγίοις ἐξάπτων, ϗ σεμνὰ τρόπων ἀρετῆς παραδείγματα διηγȣ́μενος, μὴ ἄνθρωπον εὐλαβȣ́μενος, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα ζῶντας καὶ νεκρȣ̀ς, ϗ ȣ̓ βȣλόμενος κοινωνὸς γενέσθαι τῶν ἐν τῷ κακῷ δικτύῳ σαγηνευθέντων, ὅπως δίκην ἡλίȣ ὁ λόγος τὰς ἀκτῖνας ἐκπετάσας διαλύσῃ τὸ ζοφῶδες τῆς διανοίας τῶν εἰσακȣόντων ἐκ καθαρᾶς καρδίας, ϗ τὸ πάθος παύσῃ ταῖς αὐτοῦ μαρμαρυγαῖς.

Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλαργυρία, I. ad Tim. VI. 10. φησὶν ὁ θεῖος ἀπόςολος, ἀληθῶς ῥίζα πολλοὺς κλάδȣς πονηρίας ἐκφέρȣσα, δι' ἣν τὰ πάντα ἐν τῷ πονηρῷ βίῳ ἐπιτελεῖται. Ῥίζα δὲ πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλογυνία, ϗ ἡγεμὼν τῆς ἀπωλείας, ἡ τῶν ἀγαπητρίδων λέγω δὴ μανία, ῥίζα ἀπώλειαν βλαςάνȣσα, ϗ ἐξανθȣ̃σα μανίαν. Ἰȣδαϊκὴ γὰρ τυγχάνει ἐκ Σοδόμων μετενεχθεῖσα, καθότι ὕπȣλόν τινα ϗ πεποιημένην τῆς ἔξωθεν ἐπιπλάςȣ ἀγάπης τὴν φαντασίαν κέκτηται. Καί μοι λαβὼν κόμιζε λοιπὸν εἰς μέσον τὸ τȣ̃ ἀποςόλȣ λόγιον ἐκεῖνο τὸ φάσκον, μὴ ȣ̓κ ἔχομεν I. ad Cor. IX. 5. ἐξȣσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόςολοι ϗ Κηφᾶς; ᾧ ἐπερείδονται οἱ τῷ τῆς ταλαιπωρίας πάθει δεδȣλωμένοι, τὸ καλῶς πρὸς ὠφέλειαν γραφὲν, τῇ ἑαυτῶν ματαιοφρονίᾳ πρὸς ἀπώλειαν ψυχῶν ἐκλαμβάνοντες. ϗ ἐξετάσωμεν παράλληλα τοῖς ἀποςόλοις, ϗ τοῖς νῦν πιςεύȣσι τὰ πραττόμενα. Τίς ἦν ὁ γράφων πρῶτον μάθωμεν, ϗ εἰ δι' ἐπιςολῆς ὁ μακάριος ἀπόςολος ἐπέτρεψε, ϗ ȣ̓χὶ μᾶλλον ἐκώλυσεν αὐτȣ̀ς, ἑαυτὸν τύπον παρεχόμενος πᾶσιν ἡμῖν· οἴδαμεν γὰρ αὐτὸν μετὰ ἀνδρῶν εὐλαβεςάτων πάντα τὸν χρόνον ἀναςραφέντα, καὶ ȣ̓χὶ μετὰ γυναικῶν ἀπρεπεςάτων διάγοντα. Οὔτε κἂν αἰδοῦνται τȣ̃το λέγοντες. Αἰσχύνην καταχεέσθωσαν οἱ ἑαυτȣ̀ς Πέτρῳ τῷ πρωτοςάτῃ τῶν ἀποςόλων, καὶ κλειδȣ́χῳ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν συγκρίνοντες, καὶ φάσκοντες, εἰ ἐκεῖνος εἶχεν ἀγαπητὴν, ϗ ἡμεῖς τοῖς ἐκείνου ἴχνεσιν ἐπακολȣθȣ̃μεν. ϗ τάχα καλῶς ἔχεις. ἔγειρόν μοι νῦν ὡς αὐτὸς τὴν Ταβιθᾶν ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς πίςεως Act. IX 40. τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησȣ̃ν Χριςὸν, ἵνα πιςεύ-

στεύσω σοι, ὅτι καὶ σὺ πνευματοφόρος εἶ, ἐκπεπλησμένος θείας δυνάμεως. ἐξέλασόν μοι τοὺς δαίμονας, οὓς ἐκεῖνος ἐξήλασε, τὰς νόσους, καὶ τὰς ἑτέρας ἔργασαι θεραπείας, ὅσας ἐπετέλεσεν ἐκεῖνος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐῶ γὰρ τἄλλα. ὅταν μοι δείξῃς, τότε σοι πιστεύσω, ὅτι οὐ πυροῦσαι πρὸς τὸ θηρίον. ἢ οὐκ ἀκούεις τί [Matth. V. 28.] λέγει ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅτι ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ; ἢ μῦθός σοι καταφαίνεται τὰ τοῦ εὐαγγελίου ῥήματα; ὁρᾷς, ὅπως οὐ μόνον τὸ πράττειν ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὄψεως ὁρᾷν ἀπέτρεψεν, εἰδὼς ὅτι σκάνδαλον τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸ ἔνεδρον; ἀλλά σοι τῷ πάσχοντι παίγνιον καταφαίνεται τὸ πρᾶγμα· ἐπήρωσας γάρ σου τὸ φρόνημα τῇ ἀναισχυντίᾳ, προσωπείου δίκην τῷ προσώπῳ σου ἐμπεριθέμενος· ἀγνοεῖς γὰρ ἡλίκῳ ναυαγίῳ περιπέπτωκας. Ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοὺς τῶν ἁγίων προφητῶν χαρακτῆρας, ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις διέτριβον, οὐ μόνον τοῦ ὁρᾷν γυναῖκα ἀπαλλαττόμενοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοῦ ἐνθυμεῖσθαι. ἢ καὶ τοῦτό σοι πάντως λῆρος καταφανήσεται; βλέπω γάρ σε καὶ ἀντιθέσεσι πολλῶν λόγων κενῶν σαυτὸν παραμυθούμενον. Μνήσθητι τῆς ἐκ τοῦ παραδείσου ἐκβολῆς, καὶ τοῦ ὀλέθρου τοῦ κατακλυσμοῦ, καὶ τῆς τῶν Σοδομιτῶν καταστροφῆς, ὅτι διὰ γυναῖκα πάντα τὰ κακὰ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους γίνεται, τῆς τοῦ Σαμψὼν τοῦ δικαίου προδοσίας, καὶ τῆς τοῦ Ἰωσὴφ ἐκείνου τοῦ ἐναρέτου ἐπιβουλῆς. Μνημόνευσον τῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων ἀπωλείας. εἰ δὲ ταῦτά σε οὐ πείθει, Σολομὼν ὁ σοφός σε [Eccles. XIX. 2.] πεισάτω ὧδέ πη λέγων, οἶνος καὶ γυνὴ ἀποστήσουσι καρδίας σοφῶν. σοφῶν, εἶπεν, ἵνα μὴ καὶ τούτῳ παρενθῇς τι, καὶ εὐτελῶς φρονήσῃς περὶ τοῦ ῥητοῦ. ὁ γὰρ οἶνος εἰς τὸν ἄνθρωπον εἰσδύνων, καὶ κάρωσιν μέθης ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενος, ὥσπερ ποταμὸς πλημμυρῶν, ὅλον τὸ φρόνημα τῷ ἑαυτοῦ ῥοιζήματι παρασύρει, καὶ εἰς μανίαν ἄγει τὸν ἄνθρωπον. τὰ αὐτὰ καὶ ἡ γυνὴ τῷ οἴνῳ διαπράττεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. διὸ δὴ καὶ ὁ Παροιμιαστὴς παρεπλησίασε τὸν οἶνον τῇ γυναικὶ, καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται διαφόροις κακοῖς καὶ θηρίοις ἰοβόλοις παρεπλησίασαν τὸ γένος τῶν γυναικῶν, τὸ ἀπόλλον τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά σε πείθει. παίγνιον γὰρ ὡς ἔοικε πάντα σοι καταφαίνεται. ἔβυσας γὰρ ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς τὰ ὦτά σου μὴ εἰσακούων τῶν θείων γραφῶν. καὶ λοιπὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἰς θηριώδη τρόπον μετήλλαξάς σου τὴν φύσιν, τῇ τοῦ θηρίου συνοικίᾳ ὁμότροπος αὐτῇ γενόμενος, ἧς τὰ μὲν ῥήματα εὔλαλα, καὶ ἡ φωνὴ ἡδεῖα, ἡ δὲ ψυχὴ ἀγρία, καὶ τὸ φρόνημα δρακόντων, καὶ ἡ προαίρεσις ἑρπηστικῶν, καὶ τὸ βλέμμα πυρίπνουν, καὶ τὸ φίλημα ἰοβόλον· καὶ ἀγὼν αὐτῇ, ὅπως τῇ τῶν λόγων κολακείᾳ, καὶ τῇ τῆς προσόψεως ἀπάτῃ, καὶ τῇ τοῦ φιλήματος προσβολῇ ἐκπτύσῃ τὸ θηρίον τὸν ἰὸν εἰς τὸν τοῦ ἀθλίου λάρυγγα. παρασύρει γοῦν λοιπὸν τὴν διάνοιαν, καὶ καροῖ τὸ φρόνημα, καὶ αὐτὸ τὸ ἡγεμονικὸν ἀκρωτηριάζει, καὶ ἐξίστησι τὸν νοῦν· καὶ ὥσπερ τὰ φάρμακα τὰ διδόμενα πρὸς ἀναίρεσιν τοῖς ἀνθρώποις, σκοτοῖ τὴν σύνεσιν, καὶ ὅλον τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀναισθησίαν παρασύρει τῇ τοῦ δηλητηρίου ἀποτομίᾳ, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ φιλήματος καταβλάπτει τὸν λογικὸν ἄνθρωπον ἀλόγῳ ὁρμῇ ὑπαχθέντα, καὶ τὸ διὰ πολλῶν χορδῶν καὶ ἀρετῶν συγκείμενον κινητικὸν ὄργανον, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ θεοειδὲς τῆς ψυχῆς, δι' ἑνὸς δολεροῦ ῥήματος, ἢ χειλέων συρίσματος, ἢ ὀφθαλμῶν νεύματος, ὥσπέρ τι ἄψυχον ὄργανον ὧδε κἀκεῖσε ὅπου βούλεται περιφέρει, καὶ ὥσπερ θάλασσα κυμαίνουσα, ὅλον τὸ σῶμα ταῖς αὐτῆς ὁρμαῖς παρασύρει. Καί ἐστιν ἰδεῖν λοιπὸν τὸν ἄθλιον, τὸν ἐλεεινὸν, τὸν παντὸς οἴκτου ἄξιον, τὸν συνετὸν ἐν φρονήσει, τὸν εἰς ἄκρον γραμματικῆς ἐπιστήμης ἔμπειρον, καὶ σοφιστικῆς τεχνίτην διδασκαλίας, τὸν ἰατρικῆς μετέχοντα ἐπιστήμης, τὸν παντοίων ἔμπειρον γραμμάτων, ἢ καὶ τῶν θείων λόγων ἀναγνώσει ἑαυτὸν ἐπιδεδωκότα, καὶ τὸν μονήρη βίον πολλάκις ἐπανελόμενον, καὶ ἐκκλησίας προὔχοντα, ὥσπέρ τι ζῶον εὐτελὲς σχοινίῳ δεδεμένον, καὶ ὧδε κἀκεῖ ῥιπιζόμενον· ἔδησε γὰρ διὰ τῆς ἐπιπλάστου ἀγάπης, μᾶλλον δὲ, εἰ δεῖ τἀληθὲς λέγειν, τῆς αἰσχρᾶς· καὶ γίνεται λοιπὸν ἐπιταφίου θρήνου ὁ τοιοῦτος ἄξιος, καὶ ζῶν κλαιόμενος, καὶ ἀποθανὼν πενθούμενος· καὶ γὰρ ζῶν ἀπέθανεν, ὥσπερ ἐν τάφῳ τῷ ἰδίῳ σώματι κατοικῶν· καὶ ἀποθανὼν, δισσῶς ἀπέθανε, κρίσει γεέννης πυρὸς αἰωνίου κολαζόμενος.

Τί νῦν λέγεις, ὦ τῶν ἀθλίων ἀθλιώτερε, ὦ τῆς κακίας γεῖτον; ποῦ σου τὰ σεμνὰ βαδίσματα; ποῦ σου ἡ εἰς ἄκρον παιδεία; ποῦ δὲ ὁ τῆς σοφίας κάματος; ποῦ σου τὸ σεμνὸν τῶν τρόπων; ποῦ τὸ εὔτακτον; ποῦ αἱ πλειστάκις ἐπιτελεσθεῖσαι ὑπὸ σοῦ χαμευνίαι τῆς φιλοσοφίας χάριν; ποῦ ἡ σύνεσις; ποῦ τὸ φιλόθεον; ποῦ τὸ φιλόχριστόν σου; ἀλλὰ τούτων μακρὰν ἐγένου κακῷ θηρίῳ συνοικήσας, μᾶλλον δὲ ἑαυτὸν εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας τάρταρον ἐνερρίψας. Τίς γάρ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸ τῆς παρανομίας ἐργαστήριον εἰσιέναι; τίς δέ σε ἠνάγκασεν εἰς τὸν αὐτῆς κόλπον, ὥσπερ εἰς βυθὸν ἀγριαινούσης θαλάσσης εἰσδύναι; μὴ γὰρ οὐκ ἦσθα αὐτεξούσιος; αὐτοκατάκριτον σαυτὸν πεποίηκας· ἐπειδὴ οὐκ ἠβουλήθης πρὸ τῆς τοῦ πάθους ἀκμῆς ἀπολῦσαι ἀπὸ σοῦ τὸ ἀργαλέον, πάντως που ηὐλαβήθης μή σου τὰ μυστήρια θριαμβεύσῃ ἐκβληθεῖσα. Τί δὲ αὐτῇ καὶ ἀνετίθου μυστήρια τὰ ἐν σοὶ καλῶς ἀποκείμενα; μὴ γὰρ στενοχωρίαν παρεῖχέ σοι ἐν θησαυροῖς σοφίας σου φυλαττόμενα; Εἶτα τὸν μὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ σκανδαλιζόμενον παρακελεύεται ὁ σωτὴρ καὶ κύριος [Matth. V. 29.] ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν δι' ἑαυτοῦ ἐκκόπτειν τὸ σκανδαλίζον μέλος. σὺ δὲ ἐχθρὸν καὶ ἐναντίον πρᾶγμα, τὸ μὴ μόνον σκανδαλίζον, ἀλλὰ καὶ θανατοῦν τὴν ψυχὴν οὐκ ἐκβάλλεις ἀπὸ σοῦ· ἀγαπητὴ γὰρ ἤτω διὰ Χριστὸν ἕως τοῦ χαίρειν· ἐὰν δὲ βλάπτῃ ψυχὴν, μηδὲ τὸ χαίρειν αὐτῇ· μόνον ἐπισκέψασθαι ἀσθενοῦντα, καὶ μὴ τὸν ὑγιαίνοντα σκανδαλίσαι, ἢ ἐν καιρῷ θλίψεως, διωγμοῦ, ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ· ἐπειδὴ πάντες εἷς ἐσμεν [Ad Gal. III. 28.] ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔσμεν. διατί: ἐπειδὴ

δὴ ἡμεῖς οὐ βουλόμεθα προτιμήσαντες τὴν μισαδελφίαν τῆς φιλαδελφίας. Μὴ σκανδαλίζετε τὸν κόσμον οἱ τὰς συνεισάκτους ἔχοντες· μὴ γὰρ γῆμαί σε ἡ γραφὴ οὐκ ἐπέτρεψε; γεγόνατε καὶ Ἰουδαίοις, καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ πρόσκομμα. ἢ ἀντιπίπτειν ταῖς ἁγίαις γραφαῖς ἐπιχειρεῖτε, καὶ παραζηλοῦτε τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐστε; ἐμβλέψατε εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀσθένειαν, αἰσχύνθητε τὸ ἑαυτῶν πάθος, θεραπεύσατε ἑαυτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτῳ, πρὶν ἢ ἐξάπινα ὡς ἀστραπὴ ἀθρόα ἥξει ἡ αὐτοῦ παρουσία, πρὶν ἢ πυρφόρος, πρὶν σκότος τὸ ἐξώτερον, πρὶν συντέλεια καὶ σκώληξ ἀκοίμητος. Τρέμοντες λέγομεν, μετὰ φόβου ἀκούετε, μηδ' ἐν γελοίῳ καταφανήτω τὸ πρᾶγμα· υἱοὶ Θεοῦ, σειραῖς ταρτάρου παραδίδονται διὰ γυναῖκα.

Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, ὅτι συνοικῶν ταύτῃ οὐ βλάπτομαι. εἰ ὁ δράκων συνοικῶν τῇ ἀσπίδι οὐ βλάπτεται, πάντως καὶ σὺ οὐ βλαβήσῃ· ὁ γὰρ δράκων τῇ δρακαίνῃ συγγινόμενος, θάνατον λαμβάνει τὸν μισθὸν τῆς συμβιώσεως, τοιαύτης φύσεως τυγχάνοντος τοῦ θήλεος θηρίου. Ὅρα γοῦν, μήποτε ὅμοιόν ἐστι καὶ τὸ τῆς γυναικὸς πρᾶγμα. παραθώμεθα δὲ ἀποδείξεις ἐλέγχοντες τοὺς λογικοὺς ἀνθρώπους, εἰ τὸ πῦρ τὴν καλάμην οὐκ ἀνάπτει, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄῤῥην λίθον εἰ σπείσεις τῇ θηλείᾳ, πυρκαϊὰ γίνεται. Ἀλλ' ἐπειδὴ λέγετε καὶ γυναῖκα σωφρονεῖν δύνασθαι, τοῦτο σαφῶς ἐπίσταμαι. καὶ ἀνὴρ μένων καθ' ἑαυτὸν εὐσχημονεῖν δύναται. τοῦτο ἀκριβῶς ἐπίσταμαι. Ἀνὴρ δὲ μετὰ γυναικὸς, κακόν· καὶ γυνὴ μετὰ ἀνδρὸς, δεινότερον κακόν. ἂν πάλιν γυνὴ τῶν ἰδίων ἀποστᾶσα συγγενῶν, ξένῳ ἀνδρὶ συνοικεῖν ἐπιχειρῇ τῆς ἐπιπλάστου ἀγάπης ἕνεκεν, τοῦτο μίξις λοιπὸν συζυγίας ἀθεμίτου πυρκαϊὰν ἐργαζομένης· τῷ χρόνῳ γὰρ ἀναθερμαινόμενοι τῇ ὁμοσκήνῳ συμβιώσει, ἀνάπτουσι τὴν ὕλην, καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν οἰκίαν, μᾶλλον δὲ τὰ ἑαυτῶν σώματα καίουσιν εἰς γέενναν καὶ αἰωνίαν κόλασιν.

Λέγε μοι, ὦ πολυμήχανον θηρίον, ἡ τὸ τοῦ προβάτου ἔνδυμα ἔχουσα, καὶ τὸ τῆς ἀσπίδος φρόνημα ἠνστερνισμένη, τί περιχρίεις, τί ὑποχρίεις σεαυτήν; τί χρώμασιν ἀλλοτρίοις ἀψύχοις προσλαμβάνεις μορφὴν εἰδωλικήν; τί βασανίζεις σου τὰς τρίχας; τί προσθετοὺς πλοκάμους καὶ κορύβαντας ἐπὶ κεφαλὰς ἀλλοτρίων προσθεμάτων καὶ νεκρῶν καὶ ἀλόγων ζώων ἀνιστᾷς διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ὄψεως, καὶ διὰ τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἱματίων ποικιλίας ἐξαπατοῦσα καὶ ἐκμαλάσσουσα καὶ ἐλλεβορίζουσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων; ἡ γὰρ ἄπιστος γυνὴ πολυτρόπους ἀψύχους ὕλας συνάγουσα, καὶ χρωμάτων ποικιλίας διὰ παντοδαπῶν χρωμάτων καὶ ἀσβόλης καὶ ἀσβέστου καὶ βοτανῶν, ἃ τῷ ἰδίῳ σώματι ἔξωθέν ἐστι, προσκολλήσασα, πολύμορφον ὥσπερ τι θηρίον, ἑαυτὴν ἀπειργάσατο. ἡ δὲ πιστὴ γυνὴ, τούτων ὀφείλει ξένη τυγχάνειν, καὶ μάλιστα ἡ ἐπαγγελλομένη εἶναι Χριστιανή. ἢ καταγινώσκεις τοῦ Θεοῦ, ὦ γύναι, ὅτι τοιαύτην σε ἔπλασεν; ἄφες ὡς ἐπλάσθης εἶναι. μηδὲν ἑαυτῇ δι' εὐμηχανίας προσθῇς. μὴ γὰρ ἐμπειροτέρα εἶ τοῦ δημιουργήσαντός σε. τίνι δὲ καὶ ἀρέσαι βουλομένη ταῦτα ποιεῖς; τῷ ἀνδρί; οὐκ ἔχεις ἄνδρα, ὥς γε ἔφης, ὦ παρθένε· εἰ δὲ καὶ ἔχεις, αἰδέ σου τὴν πολυμήχανον σύνθεσιν. τί δελεάσμασι πολυτρόποις ὀργανώσασα τὸ σῶμα, θηρεύεις τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀπώλειαν; καὶ πῶς τὸν Χριστὸν ἐπικαλεῖσθαι τολμᾷς, ἢ ἐκκλησίας οὐδὸν πατεῖν, ξοάνων μορφὰς ἀψύχων ἐν ὅλῳ τῷ σώματι διὰ χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου φέρουσα, μᾶλλον δὲ πομπευομένη ὑπ' αὐτῶν, καὶ πολλὴν συστροφὴν ἀκολάστων ἀνδρῶν πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἔκθεσμον θέαν ἐφελκομένη;

Ἀλλὰ τίνι ταῦτα λαλοῦμεν; λογικῷ ζώῳ ἑρπυστικῶν δρακόντων προαίρεσιν ἔχοντι. οὔτε σε αἱ γραφαὶ πείθουσιν, οὔτε ἡ γέεννα φοβεῖ, οὔτε ἡ τῶν ἀνθρώπων νουθεσία κατανύσσει; κἂν τὴν ἑαυτῆς φύσιν αἰδέσθητι, μετάβαλέ σου τὴν ὄψιν, μὴ ἀπεργάζου ταύτην εἰδωλικὸν χαρακτῆρα, μὴ μίμου τὰς τὴν ἑταιρικὴν καὶ μοιχιαίαν αἰσχύνην ὑπερχομένας. ἐκεῖναι γὰρ τῆς ἀνομίας θυγατέρες τυγχάνουσαι, ἔθος τοιοῦτον πράττειν ἔχουσι. σοὶ δὲ τίς τοιαύτην ἐνετείλατο τὴν παραγγελίαν; ἄρα ποῖαι γραφαὶ προφητικαὶ, ἢ ποῖα εὐαγγέλια, ποῖαι δὲ ἀποστολικαὶ παραγγελίαι; ἐγὼ οἶδα, ὅτι αἱ θεῖαι γραφαὶ, καὶ τὰς ἐξ ἔθους ἐχούσας τοῦτο πράττειν ἀπείργουσι τοῦ μηκέτι ἐπιτελεῖν τὰς εἰδωλομόρφους ἐξομοιώσεις. εἴρηται μετὰ παῤῥησίας, ἀλλ' οὐδὲν κατ' ἀξίαν τῶν πραττομένων.

Ἀλλ' ἐρεῖ τις, σκληρὸς ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; καὶ τὸ ὑποκριτικὸν καὶ ἀπεχθέστατον γένος τοῦτο εἴρηκέ ποτε πρὸς τὸν Σωτῆρα. ἀλλ' ἴστε ἅπαντες, τίνα αὐτοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκεν. οὕτως καὶ ἐνταῦθα ὁ βουλόμενος κατανυσσέσθω. λόγοι γὰρ σοφῶν, ὡς Eccles. XII.
τὰ βούκεντρα, καὶ ὡς ἧλοι πεπυρωμένοι, φησὶν 11.
ἡ γραφή. νομίζω ἀξιόπιστα ταῦτα τυγχάνειν, εἰ καὶ μέτρια τῷ λόγῳ πρὸς τὴν τῶν τὰς συνεισάκτους ἐχόντων μανίαν. ἀνακοπτέτω τοίνυν ὁ λόγος τὸν χρεμετισμὸν χαλινοῦ δίκην, καὶ εἰς τάξιν ἀγέτω τὴν ἄλογον ὁρμὴν τοῦ γυναικείου ῥεύματος παρασυρομένων. φόβος πρόκειται καὶ τρόμος, καὶ τὸ πῦρ ἀπηχεῖ. μηδεὶς καταφρονείτω· κἂν γάρ τις θηριώδης τυγχάνῃ, ὑπὸ πυρὸς δαμασθήσεται· κἂν γάρ τις δρακοντώδης τὴν προαίρεσιν, τάρταρος ἡτοίμασται· κἂν Σοδομιτικὴν καρδίαν περιφέρῃ, πῦρ ἀπ' οὐρανοῦ βρέχει· ὅλοι γὰρ οἱ οὐρανοὶ, πυρὶ τεθησαυρισμένοι. μηδεὶς τῆς τοῦ λέγοντος φωνῆς παρακουέτω, ἀλλὰ τῆς τῶν λόγων δυνάμεως σκοπείτω τὸ φοβερὸν, καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ κρίσιν πρὸ ὀφθαλμῶν ἐχέτω, ὡς ἀνέλεος ἡ κρίσις τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεον.

Λοιπὸν δέ μοι καιρὸς καὶ πρὸς ὑμᾶς μέτρια εἰπεῖν, ὦ ἄνθρωποι, οἱ τῶν ἀδελφῶν ἐχθροὶ, καὶ τῶν γυναικῶν φίλοι, οἱ εἰς τὴν τῶν γυναικῶν θολερὰν φιλίαν ζέοντες, καὶ εἰς τὴν καθαρὰν τῶν ἀδελφῶν ἀγάπην ψυχρότατοι. Ἀλλ' ἐρεῖς, ὅτι διὰ Χριστὸν αὐτὸ πράττεις, προνοούμενος τοῦ ἀσθενοῦς σκεύους. ναὶ οἶδα. Διατί τοίνυν καὶ τῷ ἀδελφῷ σου τῷ διὰ Χριστὸν πενομένῳ τὸ αὐτὸ οὐ ποιεῖς, ἀλλὰ τοὺς ἀδελφοὺς, ὡς ἐπιβούλους ὁρᾷς, τὰς δὲ ἐπιβούλους, ὡς ἀδελφάς; Ἀλλ' ἐρεῖς μοι, πῶς δύναμαι τὸν ἀδελφὸν μετ' ἐμαυτοῦ προσλαβέσθαι; ἐκείνη με

ἔθαλ-

ἔθαλπεν· ἐκείνη με ἐκολάκευεν· ἐκείνη μοι ἱμάτια ποικίλα κατεσκεύαζε, θρυπτὰ καὶ στρεπτοὺς καὶ νεήλατα ἐποίει· ἐκείνης ἡ φωνὴ ἡδεῖα, καὶ τὸ βλέμμα τρυφερόν. Οὐκ οἶδας τί φρονεῖς. ταῦτα ἐνθουσιαζόντων τὰ ῥήματα· ἐκείνης τὰ γλυκερὰ ῥήματα, ὕστερον πικρότερα χολῆς εὑρεθήσεταί σοι· ἐκείνης τὸ τρυφερὸν βλέμμα εἰς ταρτάρου σε κλεῖθρα κατάγει· ἡ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ ἀγάπη βασιλείαν οὐρανῶν σοι προξενεῖ. Τί τὴν τῆς ἀσπιδοχελώνης ὕπουλον ἀγάπην προτιμᾷς τῆς τοῦ ἀδελφοῦ γνησίας ἀγάπης; τί τὸ ἀπόλλον διώκεις, τὸ σῶζον ἀποθέμενος; Εἰ γὰρ ἄνδρες Νινευῖται οἱ ἐπὶ τῷ τοῦ προφήτου κηρύγματι πιστεύσαντες, ἀναστάντες ἐν τῇ κρίσει κατακρινοῦσι τοὺς παρακούσαντας τῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ῥημάτων, πάντως που καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοὶ, οἱ τὴν φιλοσοφίαν ἀσκήσαντες, καὶ τὴν μισογυνίαν ἑλόμενοι, κατακρινοῦσι τοὺς ἐν τῇ ἀληθινῇ σοφίᾳ ὄντας, καὶ συμπεπλεγμένους γυναικαρίοις ἀσώτοις· ὅτι ἐκεῖνοι διὰ γραμματικὴν ἐμπειρίαν καὶ ῥητορικὴν δεινότητα, ἥτις μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστιν, ἐγκράτειαν ἤσκησαν, καίπερ εἰδώλοις ἀψύχοις λατρεύοντες· ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῷ τῆς μανίας σταδίῳ τρέχοντες, καταφρονοῦσι τοῦ πράγματος, μηδὲ τὸ σύνολον εἰς γυναῖκα ἐμβλέποντες, τοῦ φθαρτοῦ βραβείου χάριν· ὑμεῖς δὲ τὰ μυστήρια τῶν ἐπουρανίων πραγμάτων ἐπιγνόντες, καὶ τὰ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος φοβερὰ κριτήρια προακούσαντες, τὴν σωφροσύνην οὐκ ἐτηρήσατε, οὐδὲ τὴν ἐγκράτειαν ἐφυλάξατε, ματαίῳ λογισμῷ ὑπαχθέντες τῇ τῶν ὁμοσκήνων ἑταιρείᾳ.

Καὶ πῶς τις ἐξ ὑμῶν δυνήσεται ἐκκλησίας προνοήσασθαι, καὶ τὸν περὶ κατηχήσεως λόγον ἐν ἐκκλησίᾳ λαλῆσαι, αὐτὸς μὴ προκαθαρίσας τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν; πρὸς ὃν ἄν τις εὐλό-
Lucae VI. 42. γως εἴποι, ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε δυνήσῃ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Πῶς δὲ καὶ περὶ σωφροσύνης τολμήσεις λαλῆσαι, αὐτὸς γυναικομανίᾳ δεδουλωμένος; ἢ πῶς τὰ περὶ δικαιοσύνης διδάξαι, αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀδικίας κρατούμενος; θεραπευέτω τοίνυν πρῶτον τὸ ἑαυτοῦ τραῦμα ὁ τοιοῦτος, καὶ τότε δυνήσεται τὸν τοῦ ἀδελφοῦ μώλωπα ἰάσασθαι, λόγοις θείοις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐπιῤῥώσας. τὸ γὰρ τῆς ψυχῆς τραῦμα τοῖς ἁγίοις λόγοις παραμυθούμενον κουφίζεται. παρακάλει τοίνυν πάντας τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς μὲν πυρουμένους, εἰ βούλοιντο, γαμεῖν ἐν Χριστῷ, γινώσκοντας μέντοι, ὡς μία ἑνὶ ἐπλάσθη, πρῶτος δὲ Λάμεχ ὢν ἐκ τοῦ Κάϊν, ἔλαβεν ἑαυτῷ δύο γυναῖκας· τὸ δὲ ἑαυτῷ λαβεῖν ἐστι τὸ μὴ κατὰ θέλημα Θεοῦ· ἡ γὰρ πολυγαμία, γάμου μὲν ἔχει τὸ ὄνομα, ἐστὶ δὲ φιλευπρόσωπος πορνεία· τοὺς δὲ ἐγκρατευομένους, τελείως ἐν Χριστῷ ἀσκεῖν, καὶ μὴ τῷ μὲν ὀνόματι φιλοσοφεῖν, τὸ δὲ ἔργον ἐπικεκαλυμμένως πράττειν. Μηδὲ πάλιν τοῖς τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμοῖς προσέχετε, ὅτι οὐχ ὁρᾶσθε, τοίχων ὑμᾶς πανταχόθεν περικλειόντων, ἀλλὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀπειλὴν φοβήθητε, ὅτι πάντα γυμνὰ, καὶ τετραχηλισμένα ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσι, τὰ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πραττόμενα.

Καί μοι θαυμάσαι λίαν ἔπεισιν ἐκπληττομένῳ τὴν ἀναισθησίαν τῶν μυωπαζόντων, πῶς αἱ θήλειαι ἑκουσίᾳ γνώμῃ ἑαυτὰς εἰς δουλείαν ἐκδεδώκασι, τιμῆς ὑπὸ τοῦ τετιμηκότος ἀγορασθεῖσαι. πολλάκις γάρ τις κόρη τοῖς ἰδίοις γονεῦσι μὴ ἐξυπηρετησαμένη, καὶ ἀμοιβὰς δικαίων πόνων μὴ ἀποδεδωκυῖα τοῖς ἑαυτῆς γεννήτορσιν, αὕτη σπουδαία εἰς τὸν ἀγαπητὸν εὑρέθη, καὶ πάντα τρόπον ἀγωνίζεται αὐτῷ ἀρέσαι, καὶ οὐχὶ Θεῷ εὐσεβῶς δουλεῦσαι, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ταλαιπωροῦσα, καὶ στολὰς ἐξαλάσσουσα αὐτῷ καὶ κατασκευάζουσα· καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματά ἐστιν, ἃ οὐκ ἀγνοοῦμεν, ἀλλὰ νῦν λέγειν οὐ βουλόμεθα· οὐ γὰρ θέμις τὰ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν εἰς μέσον ἄγειν, ἃ καὶ τῷ λέγειν αἰσχρὰ τυγχάνει. ὁ δὲ λοιπὸν, ὥσπέρ τις ἰχθὺς ἀμφιβλήστρῳ κακῷ περιβληθεὶς, διὰ τῶν ἱματίων καὶ τῆς θανατηφόρου ὑπηρεσίας τῆς κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν γινομένης, καὶ οὐ κατὰ θεοσέβειαν δεδούλωται τῷ γυναίῳ, μεθύων τὸ φρόνημα, καὶ κραδαινόμενος. ὅλως ἐκλύεται ὑπὸ τῶν γυναικίων ῥημάτων, καὶ οὔτε προσευχῆς καιρὸν λοιπὸν ἐπιγινώσκει, οὔτε ἐὰν κύψῃ τοῦ προσεύξασθαι, οἶδε τί ποιεῖ· ἐνοπτριζόμενος χαρακτῆρα ἑταιρικῆς διαθέσεως, τὰ ὅμοια δὲ καὶ τὸ γύναιον συμπάσχει τῷ πάσχοντι, καὶ γραφῆς ἀναγινωσκομένης ἀβλεπτοῦσι τὴν διάνοιαν, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ προσομιλιῶν λαλουμένων, οὐκ οἴδασι τί ἀκούουσι, τῷ ἀλλήλων αἰσχρῷ πάθει δεδουλωμένοι, οὕτως τοῦ ἐρωτικοῦ καὶ μανιώδους πάθους τὴν ψυχὴν πηροῦντος, ὡς εἰ δυνατὸν, καὶ τῶν ἰδίων ὀνομάτων ἐπιλανθάνεσθαι. τοσοῦτον ἡ γυνὴ συνοικοῦσα τῷ ἀνδρὶ ἐκτρέπει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. τοσοῦτον ὁ ἀνὴρ γυναικὶ συσκηνῶν πρὸς μανίαν ἐπιθυμίας ἄγει τὴν γυναῖκα. τοσοῦτον ἰσχύει γυνὴ ἀνδρὶ συνοικοῦσα, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μνήμης λήθην ἐμποιῆσαι. Ἐξελάσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ γεέννης καὶ πυρὸς αἰωνίου. τί ζῶντες ἑαυτοὺς εἰς ᾅδην καὶ φοβερὸν τάρταρον κατορύσσετε; οἱ τὰς συνεισάκτους ἔχοντες, καὶ αὐταῖς συνοικοῦντες, ἀπομάθετε τὸ κακὸν μάθημα, τὸ τῆς ἀπωλείας πρόξενον, καὶ τὸ τῆς σωτηρίας προδοτικόν. μιμησώμεθα τοὺς ἀποστόλους, μιμησώμεθα τοὺς προφήτας, καὶ κατ' ἴχνος αὐτῶν βαίνωμεν, καὶ μὴ ἡμᾶς ἀπατάτω τὸ τῆς γυναικὸς δέλεαρ· μηδὲ πάλιν γυναῖκα ἡμεῖς αὐτοὶ δελεάζωμεν διὰ τῆς κενοδοξίας, καὶ ἐθελοταπεινοφροσύνης, ἀλλὰ πάντα κατὰ ἀληθινὴν καὶ βεβαίαν ταπεινοφροσύνην σωφρόνως ὑφ' ἡμῶν πραττέσθω ἐν Χριστῷ, ἵνα δυνηθῶμεν ῥυσθῆναι ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος καιροῦ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ δόξα, κράτος, τιμὴ τῷ ἀοράτῳ πατρὶ σὺν ἁγίῳ καὶ παρακλήτῳ πνεύματι, νῦν καὶ εἰς τοὺς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Quum ſupra in calce Plutei VII. p. 315. ſacrorum Bibliorum diviſionem in Capita protulerimus, qualis in Codice XXXVII. Plut. V. integrum Octateuchum continente exhibebatur, aliam hoc loco iuvat adferre, quae habetur in eiuſdem Plutei Codice I. Seculo circiter XI. exarato, qui praeter Octateuchum, libros etiam quatuor Regum, duo Paralipomenon, duo Eſdrae, & primum Mac-

Maccabaeorum initio mutilum complectitur. Ea vero ſequens eſt.

ΓΕΝΕΣΙΣ. *Geneſis*. Huius Capita ſunt. Περὶ τοῦ ὄφεως. Περὶ τῆς ἀδελφοκτονίας. Ἔτη Ἀδάμ. Περὶ τῆς κιβωτοῦ. Περὶ τῆς πυργοποιΐας. Γ'. χρηματισμὸς Ἀβραάμ. Περὶ τοῦ πολέμου τῶν θ' βασιλέων. Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Λώτ. Περὶ Μελχισεδέκ. Δ'. χρηματισμὸς Ἀβραάμ. Διαθήκη πρὸς Ἀβραάμ. Τὰ κατὰ τὴν Σάῤῥαν, καὶ τὴν Ἄγαρ. Τὰ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου λεχθέντα τῇ Ἄγαρ. Διαθήκη πρὸς Ἀβραὰμ περὶ περιτομῆς ϗ περὶ τοῦ ὀνόματος. Ἐπαγγελία Ἰσαάκ. Περὶ τοῦ Ἰσμαήλ. Περὶ τῶν περιτμηθέντων ὑπὸ Ἀβραάμ. Περὶ τῆς ὀπτασίας τῆς γενομένης ἐν τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ πρὸς Ἀβραάμ, ϗ περὶ τῆς ξενοδοχίας αὐτοῦ. Περὶ τῆς καταστροφῆς Σοδόμων. Περὶ τῆς ξενοδοχίας τοῦ Λώτ. Περὶ τοῦ ἐμπυρισμοῦ Σοδόμων. Περὶ τῶν θυγατέρων τοῦ Λώτ. Ἔνθεν Μωαβῖται ϗ Ἀμμανῖται. Περὶ τῆς Σάῤῥας ϗ τοῦ Ἀβιμέλεχ βασιλέως Γεράρων. Ὅτι προφήτης ὁ Ἀβραάμ. Περὶ τῆς ἐκβολῆς Ἄγαρ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἰσμαήλ. Ὅτε τὸν Ἀβραὰμ ἐπείραζεν ὁ Θεὸς περὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ἔτη τῆς Σάῤῥας ρζ'. (ſic) Ἔτη τοῦ Ἀβραὰμ ροε'. Περὶ τῆς κλίμακος. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ. Ἔτη Ἰακώβ.

ΕΞΟΔΟΣ. *Exodus*. In Exodo hi ſunt tituli. Περὶ τῆς βάτου. Ὄνομα Θεοῦ. Περὶ τῆς ῥάβδου. Περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ζητήσαντος ἀποκτεῖναι Μωϋσῆν ἐν τῇ ὁδῷ. Α'. Περὶ τῆς ῥάβδου τῆς μεταβληθείσης εἰς δράκοντα. Β'. Τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα, πρώτη δὲ πληγή. Γ'. Περὶ τῶν βατράχων. Δ'. Περὶ τῶν σκιφῶν. Ε'. Περὶ τῆς κυνομυίας. ϛ'. Περὶ θνήσεως κτηνῶν. Ζ'. Περὶ τῆς αἰθάλης. Η'. Περὶ τῆς χαλάζης. Θ'. Περὶ τῆς ἀκρίδος. Ι'. Περὶ τοῦ ψηλαφητοῦ σκότους. ΙΑ'. Περὶ τελευτῆς τῶν πρωτοτόκων. Περὶ τοῦ Πάσχα. Ἔτη παροικίας υἱῶν Ἰσραὴλ υλ'. Περὶ τοῦ ποντισμοῦ Φαραώ. Περὶ τῆς ὀρτυγομήτρας, ϗ τοῦ μάν. Περὶ Ἀμαλήκ. Περὶ Ἰοθόρ. Περὶ τῆς διατάξεως τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξε Μωϋσῆς. Περὶ τοῦ λογείου. Περὶ τοῦ μύρου. Περὶ τῆς μοσχοποιΐας. Περὶ τῶν πλακῶν. Περὶ τῶν πλακῶν τῶν δευτέρων. Περὶ τοῦ καλύμματος. Περὶ Βεσελεήλ.

ΛΕΤΙΤΙΚΟΝ. *Leviticus*. Tituli ſunt. Περὶ τοῦ ἅλατος. Ὁλοκάρπωσις. Περὶ Ναδὰβ καὶ Ἀβιούδ. Περὶ νόμου κτηνῶν καθαρῶν ϗ ἀκαθάρτων. Περὶ λέπρας. Περὶ γονοῤῥυοῦς.

ΑΡΙΘΜΟΙ. *Numeri*. Tituli hi ſunt. Ἀριθμὸς τῶν Λευϊτῶν. Ἀριθμὸς τῶν πρωτοτόκων τῶν ἀρσενικῶν. Περὶ ζηλοτυπίας. Νόμος εὐξαμένων. Περὶ τοῦ ἐγκαινισμοῦ τῆς σκηνῆς. Ἀφαγνισμὸς τῶν Λευϊτῶν. Περὶ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Περὶ τῆς ἐπιθυμίας τῶν κρεῶν. Περὶ τῆς ὀρτυγομήτρας. Περὶ Μαρίας & Ἀαρὼν γογγυζόντων κατὰ Μωϋσῆ. Ὅτι Αὐσῆς ἤκουεν πρώην Ἰησοῦς ὁ Ναυή. Περὶ τοῦ εὑρεθέντος συλλέγοντος ξύλα. Περὶ τῶν κρασπέδων. Περὶ Δαθὰν ϗ Ἀβηρών. Περὶ ἀπτομένων νεκροῦ. Τελευτὴ Μαριάμ. Περὶ τῆς πέτρας. Τελευτὴ Ἀαρών. Περὶ τοῦ χαλκοῦ ὄφεως. Ἆισμα Ἰσραήλ. Περὶ τοῦ μάντεως Βαλαάμ. Περὶ τῆς ὄνου τῆς λαλησάσης. Περὶ τοῦ ζήλου Φινεές. Παράταξις Ἰσραὴλ πρὸς Μαδιὰμ καὶ ἐκλογή. Περὶ τῆς Ἀαρὼν τελευτῆς ἐν μιᾷ τοῦ Αὐγούστου.

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ ε'. *Deuteronomium V.* Capita in marginibus haec habet: Τὰ θεμιτὰ κτήνη. Τὰ ἀθέμιτα. Περὶ ἰχθύων. Περὶ πετεινῶν. Διὰ τί ἄζυμα ὥρισαι. Εὐλογία. Κατάρα. Ὠιδὴ β' Μωϋσέως. Εὐλογία Μωϋσέως. Ἔτη Μωϋσέως ρ' ϗ κ'.

ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΥΗ. *Ieſus Nave*. Vbi haec ſunt Capita. Περὶ Ῥαὰβ τῆς πόρνης. Περὶ τῆς διαβάσεως τῆς κιβωτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ. Περὶ τῶν πετρίνων μαχαιρῶν. Περὶ τοῦ ὀφθέντος τῷ Ἰησοῦ ἐν Ἰεριχῷ ἀρχαγγέλου. Περὶ τῶν τειχῶν Ἰεριχώ, ϗ περὶ Ῥαὰβ τῆς πόρνης. Περὶ τοῦ νοσφισμοῦ Ἄχαρ. Περὶ τῆς Γαί. Περὶ τῆς πανουργίας τῶν Γαβαωνιτῶν. Περὶ τῶν πέντε βασιλέων τῶν Ἰεβουσαίων. Ὅτε ἔστη ὁ ἥλιος ϗ ἡ σελήνη ἐπὶ Ἰησοῦ. Περὶ Ἰαβίν. Ὅτι τὸν Βαλαὰμ ἀπέκτεινεν Ἰσραήλ. Περὶ τοῦ βωμοῦ, οὗ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Γάδ, & οἱ υἱοὶ Ῥουβίν.

ΚΡΙΤΑΙ. *Iudices*. Haec adſcribuntur Capita & Argumenta. Περὶ τοῦ Κλαυθμῶνος. Περὶ δουλείας Ἰσραὴλ τῷ Χουσαρσαθών. Περὶ δουλείας Ἰσραὴλ τῷ Αἰγλώμ. Περὶ Ἀώδ. Περὶ Δεββώρας. Περὶ τοῦ πασσάλου, ἐν ᾧ πεφόνευται Σισάρα. Ὠιδὴ εὐχαριστήριος Δεββώρας ϗ Βαράκ. Περὶ Μαδιάμ. Περὶ Γεδεών. Περὶ τοῦ πόκου Γεδεών. Ὅτι ϗ Ἰεροβάαλ ἤκουσεν ὁ Γεδεών. Ὅραμα. Λύσις. Περὶ Ζεβεὲ & Σαλμανά. Τελευτὴ Γεδεών. Περὶ Ἀβιμέλεχ. Παραβολή. Ὅπως πεφόνευκε γυνὴ κόμματι μύλου τὸν Ἀβιμέλεχ. Περὶ Θωλά. Περὶ Ἰαΐρ. Περὶ Ἰεφτάε. Περὶ Ἐσεβών. Περὶ Ἐδώμ. Περὶ Λαβδών. Περὶ Μανωέ. Περὶ Σαμψών. Περὶ τοῦ λέοντος. Περὶ τῶν ἀλωπέκων, ἐν αἷς ἐνέπρησε τὰ δράγματα τῶν ἀλλοφύλων Σαμψών. Περὶ τῆς σιαγόνος, ἐν ᾗ ἐπάταξεν α'. ἄνδρας. Τελευτὴ Σαμφών. Περὶ Σεμέγαρ. Περὶ Μιχά.

ΡΟΥΘ. *Rbuth*. Heic nulla adnotantur Capita.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'. *Regnorum I.* Capita ſunt. Προσευχὴ Ἄννης. Ὠιδὴ Ἄννης. Περὶ τῶν υἱῶν Ἡλί. Περὶ τῆς νουθεσίας Ἡλί. Περὶ τῆς γενομένης πρὸς Σαμουὴλ φωνῆς. Περὶ τῆς κιβωτοῦ, ϗ τοῦ θανάτου τῶν β' υἱῶν Ἡλί. Περὶ τοῦ τέλους Ἡλί. Περὶ τῆς ἥττης τῶν ἀλλοφύλων. Περὶ τῶν υἱῶν Σαμουήλ. Περὶ τοῦ Ἰσραὴλ αἰτούντων βασιλέα. Περὶ ὧν διεμαρτύρατο Σαμουὴλ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ βασιλέα. Περὶ Σαοὺλ α' βασιλέως Ἰσραήλ. Περὶ τῆς ἀρᾶς, ἧς ἠράσατο Σαοὺλ τῷ λαῷ. Ὅτε παρετάξατο Σαοὺλ πρὸς Ἀμαλήκ. Περὶ Δαβὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί. Περὶ Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου. Περὶ Νάβαλ. Περὶ Ἀβιγαίας. Περὶ Σαοὺλ καὶ τῆς ἐγγαστριμύθου. Περὶ τῶν Ἀμαληκιτῶν. Περὶ Σαοὺλ & τοῦ ὄρους Γελβουέ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β'. *Regnorum II.* Capita haec ſunt. Θρῆνος Δαβὶδ ἐπὶ Σαοὺλ ϗ Ἰωνάθαν. Τὰ περὶ Ἰωὰβ ϗ Ἀβεννήρ. Θρῆνος Δαβὶδ ἐπὶ Ἀβεννήρ. Περὶ τῶν ἀποκτεινάντων Ἰεβοσθὲ ἐπὶ κλίνης αὐτοῦ. Περὶ τῆς κιβωτοῦ κυρίου, καὶ περὶ Ὀζάθ. Περὶ Μελχόλ. Περὶ τοῦ ῥήματος κυρίου τοῦ πρὸς Ναθάν. Προσευχὴ Δαβίδ. Περὶ Ἀδραζάρ. Περὶ Μεμφιβοσθέ. Περὶ Ἀννών. Τὰ περὶ Βηρσαβεὲ ϗ Οὐρίαν. Περὶ Ναθὰν ἐλέγχοντος τὸν Δαβίδ, & περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀπειλῆς παραβολή. Τὰ περὶ Ἀμνὼν & Θάμαρ. Τὰ περὶ Ἀβεσαλώμ,

καὶ

ἐ Α᾽μνών. Τὰ περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Θεκωίτιδος. Περὶ τοῦ κάλλυς Α᾽βεσαλώμ. Περὶ τῆς μερίδος, ἧς ἐνέπρησεν Α᾽βεσαλώμ. Περὶ Δαβὶδ ἀποδιδράσκοντος ἀπὸ προσώπυ Α᾽βεσαλώμ. Περὶ Σεμεΐ. Α᾽ρά. Περὶ τῶν βουλῶν Α᾽χιτόφελ τῷ Α᾽βεσαλώμ. Συμβυλία Χουσί. Τέλος τοῦ Α᾽χιτόφελ. Περὶ τῦ πολέμυ Α᾽βεσαλὼμ, ᾗ τῦ θανάτυ αὐτῦ, ᾗ περὶ τῆς ςήλης αὐτοῦ ἧς ἔςησεν. Θρῆνος Δαβίδ. Περὶ Σεμεΐ τὸ δεύτερον. Περὶ Μεμφιβοσθέ. Περὶ τῶν ι᾽ παλλακῶν. Περὶ Α᾽μεσσαί. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς σοφῆς, ᾗ περὶ Σαβεέ. Περὶ τοῦ λιμοῦ. Περὶ τοῦ αἰτήματος τῶν Γαβαωνιτῶν. Περὶ Ι᾽εσβί. Ωἰδὴ τοῦ Δαβίδ. Τέλος τῆς ᾠδῆς. Περὶ τῆς τοῦ ὕδατος τῷ Δαβὶδ ἐπιθυμίας. Περὶ τῆς ἀνδρείας Βανχία. Περὶ τῆς ἀριθμήσεως τῶν ὑῶν Ι᾽σραὴλ ᾗ Ι᾽ύδα. Ι᾽σραὴλ ω᾽. Ι᾽ούδα φ᾽. Περὶ ὧν εἶπεν Γὰδ τῷ Δαβίδ. Α᾽πόκρισις Δαβίδ. Περὶ τοῦ θανάτυ τῶν ο᾽. Περὶ Ι᾽ερυσαλήμ. Περὶ τῦ θυσιαςηρίυ, οὗ ᾠκοδόμησε Δαβίδ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΤΡΙΤΗ. *Regnorum III.* Capita, ſeu tituli hi ſunt: Περὶ Α᾽δωνίυ. Συμβυλία Ναθὰν τῇ Βηρσαβεέ. Περὶ Σολομῶντος δ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Ε᾽ντολὴ Δαβὶδ τῷ Σολομῶντι. Περὶ τοῦ τέλους Δαβίδ. Ε᾽᾽τη τῆς βασιλείας Δαβίδ. Περὶ τοῦ αἰτήματος, οὗ ᾐτήσατο Α᾽δωνίας τῇ Βηρσαβεέ. Περὶ τοῦ θανάτου Α᾽δωνίου, καὶ περὶ Α᾽βιάθαρ, καὶ περὶ τῆς φυγῆς Ι᾽ωὰβ, καὶ περὶ τοῦ θανάτυ αὐτῦ. Περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῦ οἴκυ, ὃ ᾠκοδόμησε κυρίῳ Σολομών. Περὶ Σεμεΐ. Περὶ τῆς βασιλίσσης Σαβά. Περὶ τῆς παρανομίας Σαλομών. Περὶ Α᾽χιὰ τῦ Σηλωνίτου. Ε᾽᾽τη βασιλείας Σολομών. Περὶ Ῥοβοὰμ, ε᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ τῆς βασιλείας Ι᾽εροβοὰμ δύλυ Σολομὼν, ς᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ τῆς χρυσῆς δαμάλεων. Τὰ περὶ τῶν β᾽ προφητῶν. Περὶ τῦ παιδὸς Ι᾽εροβοάμ. Ε᾽᾽τη βασιλείας Ι᾽εροβοάμ. Περὶ Συσακίμ. Περὶ τῆς βασιλείας Α᾽σά. Περὶ Ναβὰτ η᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Βαασὰ, θ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Ἠλὰ, ι᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Ζαμβρὶ, ια᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Α᾽χαὰβ, ιβ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Ἠλιοῦ τοῦ προφήτυ. Περὶ τῆς χήρας. Περὶ τῦ ὑῦ τῆς χήρας. Περὶ τῶν προφητῶν τῆς αἰσχύνης. Περὶ Ι᾽εζάβελ. Περὶ Ε᾽λισσαιέ. Περὶ Ναβυθαὶ ᾗ Α᾽χαάβ. Τὰ περὶ τοῦ ὑοῦ Α᾽᾽δερ ᾗ τοῦ Α᾽χαάβ. Περὶ τῶν σιδηρῶν κεράτων. Περὶ τῦ τέλους Α᾽χαάβ. Ι᾽ωρὰμ, ιγ᾽ βασιλεὺς Ι᾽σραήλ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ᾽. *Regnorum IV.* Capita haec habet. Περὶ Ι᾽ωρὰμ ιδ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ τῆς ἀναλήψεως Ἠλιοῦ. Περὶ τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων. Περὶ τῆς γυναικὸς, ᾗ περὶ τῆς εὐλογίας τῶν σκευῶν τῦ ἐλαίου. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Συμανίτιδος. Περὶ τῆς τολύπης, ᾗ περὶ τῶν προφητῶν. Περὶ τῶν ἄρτων ᾗ τῶν παλαθῶν. Περὶ Νεεμὰν τοῦ Σύρου. Τὰ περὶ Γιεζί. Περὶ τοῦ σιδηρίου. Περὶ τοῦ πολέμου τοῦ βασιλέως Συρίας, ᾗ περὶ τῆς ἀορασίας. Περὶ τῆς λιμῦ Σαμαρείας, καὶ περὶ τῶν γυναικῶν τῶν τὰ ἴδια νήπια βεβρωκυῶν, ᾗ περὶ τῶν τεσσάρων λεπρῶν. Περὶ τῦ συμπατηθέντος καὶ ἀποθανόντος. Περὶ τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τοῦ λιμοῦ, καὶ περὶ τῆς Σουμανίτιδος. Περὶ τοῦ ὑοῦ Α᾽᾽δερ. Περὶ Ι᾽ωράμ. Περὶ τῆς βασιλείας Ι᾽ηοῦ, ιε᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ τοῦ τέλους Ι᾽εζάβελ. Περὶ τῆς σφαγῆς τῶν ο᾽ ὑῶν Α᾽χαάβ. Περὶ τῆς σφαγῆς πάντων τῶν θεραπόντων τοῦ Βάαλ. Περὶ Ι᾽ωάς. Περὶ Ι᾽ωάχαζ, ις᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Ι᾽ωὰς β᾽. ιζ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Ε᾽λισσαιὲ καὶ Ι᾽ωάς. Σημεῖον περὶ τοῦ τέλους Ε᾽λισσαιέ. Περὶ Ι᾽εροβοὰμ ὑοῦ Ι᾽ωὰς, ιη᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Α᾽ζαρίου ὑοῦ Ι᾽εροβοὰμ, ιθ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Σελλοὺμ, κ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Μαναὴμ, κα᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Φακεσίου, κβ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Φακεὲ κγ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Περὶ Ι᾽ωαθάμ. Περὶ Α᾽᾽χαζ. Περὶ Ω᾽σηὲ, κδ᾽ βασιλέως Ι᾽σραήλ. Α᾽. αἰχμαλωσία. Περὶ τῶν λεόντων. Ποιηταὶ πόλεων. Περὶ Ε᾽ζεκίυ, ὅτι ἕως Ε᾽ζεκίυ ὑπῆρχει ὁ χαλκοῦς ὄφις. Περὶ Σενναχηρίμ. Περὶ τῆς μαλακίας Ε᾽ζεκίου βασιλέως Ι᾽ύδα. Περὶ τῶν ἀποςαλέντων παρὰ Μαρωδὰχ πρὸς Ε᾽ζεκίαν. Περ Μανασσῆ. Περὶ Α᾽μώς. Περὶ Ι᾽ωσίυ. Περὶ τοῦ βιβλίυ τοῦ νόμου, οὗ εὗρε Χελκίας ἐν οἴκῳ κυρίυ. Περὶ Ι᾽ωάχαζ. Περὶ Ε᾽λιακὶμ τοῦ καὶ Ι᾽ωακίμ. Περὶ Ναβυχοδονόσορ. Περὶ Ι᾽ωακὶμ ὑῦ Ε᾽λιακίμ. Β᾽. αἰχμαλωσία. Περὶ Σεδεκίυ ὑοῦ Ι᾽ωακίμ. Γ᾽. αἰχμαλωσία. Περὶ Ναβυζαρδάν. Δ᾽. αἰχμαλωσία.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Α᾽. *Paralipomenon I.* In eo haec leguntur. Βασιλεῖς. Ἡγεμόνες. Σαύλ. Περὶ Σολομών.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Β᾽. *Paralipomenon II.* Haec habet nomina: Α᾽μασίας. Ο᾽ζίας. Α᾽᾽χαζ. Ε᾽ζεκίας. Μανασσῆς. Α᾽μώς. Ι᾽ωσίας. Ι᾽ωάχαζ. Ε᾽λιακίμ. Ι᾽εχονίας. Σεδεκίας.

ΕΣΔΡΑ Α. *Eſdrae I.* Capita, ſeu tituli marginales hi ſunt. Περὶ τῆς τελευτῆς Ι᾽ωσίου. Περὶ Α᾽᾽χαζ. Περὶ Σεδεκίυ. Περὶ τοῦ προςάγματος Κύρου. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. Περὶ τῶν καταγραψάντων Ι᾽ουδαίων. Περὶ Δαρείου, ᾗ περὶ τῶν γ᾽ νεανίσκων τῶν τὰ προβλήματα γραψάντων. Περὶ τοῦ αἰτήματος Ζοροβάβελ, ᾗ ὅπως ἔγραψε Δαρεῖος τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Ι᾽ερουσαλὴμ τοῖς Ι᾽ουδαίοις. Περὶ τῶν ἀναβάντων ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας. Α᾽ντίγραφον ἐπιςολῆς, ἧς ἔγραψε Δαρείῳ, καὶ ἀπέςειλεν. Σισίννης κ. τ. λ. Ο᾽᾽τι ἓξ καὶ δέκατος ἀπὸ Α᾽αρὼν ὁ Ε᾽᾽σδρας. Liber hic numerationem habet ρθ᾽. ut puto ςίχων, quibus conſtat, nimirum *Verſuum CIX.*

ΕΣΔΡΑ Β᾽. *Eſdrae II.* Hic nulla habet Capitum argumenta marginalia, quemadmodum neque qui ſequitur Maccabaeorum Liber I. initio mutilus; verſuum tamen numerationem, ut ſuperior, exhibet, qui ſunt πα᾽. nempe *LXXXI.* Interim notandum, praedictos Titulos, ſive rerum, quae in textu exponuntur, Argumenta, in margine Codicis eſſe deſcripta charactere vere quadrato, & unciali, quorum pleraque, ea nimirum quae in exteriori margine leguntur, deorſum verſus Sinico more ſunt exarata.

Tandem quum in apparanda recenſione Codicis X. Plut. IV. Seculo XI. conſcripti, in quo Compendium Baſilicorum LX. Librorum cum ſuis adlegationibus, ac ſcholiis nonnullis, continetur, Tractatus quidam

occurrerit prope finem de quatuor Fluminibus e Paradiso exeuntibus, in quo Auctor anonymus praeter cetera contendit, Istrum, seu Danubium eumdem esse ac Phison, Nilumque Geon, visum est nobis hunc in lucem proferre. Nullum quidem in contextu titulum praefert, quum in Tabula tamen Operum Codici praemissa, Περὶ τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ, non satis apte inscribatur. Quare nos novum hunc ipsi titulum adiungimus: Περὶ τεσσάρων τοῦ Παραδείσου ποταμῶν. *De quatuor Paradisi Fluminibus*. Tractatus vero sequens est: Ὅτι ὁ Ἴστρος ὁ ποταμὸς λεγόμενος Φισὼν παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ, καὶ τοῦ Παραδείσου ἐξιὼν, ὥσπερ καὶ οἱ λοιποὶ Τίγρις, Εὐφράτης, καὶ Γηὼν, καὶ ὑποδὺς τοὺς μυχοὺς τῆς γῆς, καὶ εἰς δύσιν ἀπερχόμενος, ἐκδιδοῖ τοῦ Ἀπεννίνου ὄρους τοῦ διήκοντος ἀπὸ τῆς Σικελικῆς θαλάσσης ἕως τῶν Γερμανῶν τῶν πρὸς τῷ Βορρείῳ ὠκεανῷ· κἀκεῖθεν σύρεται πρὸς ἀνατολὴν, καὶ χέει εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον διὰ ε´ στομάτων. Οὗτος ἐν τῇ ἀνατολῇ ὀνομάζεται Γάλλης· ἀλλάσσει δὲ τὸ ὄνομα ἐν τῇ δύσει, Ἴστρος προσαγορευθεὶς, καὶ ὑπὸ Θρακῶν Δανούβιος πάλιν καλούμενος. Καὶ οὗτος μὲν μέγιστός ἐστι ποταμῶν, ἀλλὰ καθ' αὑτὸν μὲν ἥττων τοῦ Νείλου, ὑποδεχόμενος δὲ τοὺς εἰσρέοντας ἐν αὐτῷ, καὶ τοῦ Νείλου μείζων γίνεται. ιζ´ γὰρ ποταμοὶ εἰσβάλλουσιν ἐν αὐτῷ. εἰσὶ δὲ οὗτοι· ἐκ μὲν Σκυθίας ε´. Παράτας, ὁ καὶ Πυρετὸς, Τιάραντος, Ἄραρος, Νάπαρις, Ὀρδησσός. ἐκ δὲ Ἀγαθύρσων Μάρις . . .[1] τρεῖς, Ἄτλας, Αὔρας, Τίμισις. ἐκ δὲ τῶν Θρακῶν τῶν Κρωβύζων τρεῖς, Ἄταξ, Νόης, καὶ Ἀρτάνης. ἐκ δὲ Παιόνων καὶ ὄρους Ῥοδόπης Κίος ποταμὸς μέσος σχίζονται τὸν Αἷμον. ἐκ δὲ Ἰλλυριῶν ὀρῶν τὸν πρὸς Βορρᾶν ἄνεμον βάλλων εἰς τὸ Τριβαλλικὸν πεδίον, Ἄγγρος ἐκχέων εἰς τὸν Βρόγγον, ὁ δὲ Βρόγγος εἰς τὸν Ἴστρον. ἐκ δὲ τῆς χώρας τῶν Ὀμβρικῶν Κάλπις καὶ Ἄλπις. εἰσβάλλουσι δὲ καὶ ἕτεροι εἰς αὐτὸν, ἐξ ὧν γίνεται πάντων ποταμῶν μέγιστος. ἴσος δὲ ῥεῖ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν θέρει καὶ χειμῶνι, ὅτι ὀλίγον βρέχεται αὕτη ἡ γῆ· νιφετῷ δὲ πάντα χρᾶται. ἐν θέρει δὲ ἡ ἐν τῷ χειμῶνι πεσοῦσα χιὼν πολλὴ τηκομένη πάντοθεν, εἰσβάλλει τῷ Ἴστρῳ. ὅσον δὲ ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐφέλκεται ἐν τῷ θέρει, ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τοσοῦτον τὰ συμμιγόμενα τῷ Ἴστρῳ πολλαπλάσιά ἐστι τοῦ θέρους, ἢ τοῦ χειμῶνος· ἀντιτιθέμενα δὲ ταῦτα, ἀντισήκωσις γίνεται, ὡς ἀεὶ ἴσον αὐτὸν εἶναι ἑαυτῷ. Οὗτος ὁ Ἴστρος τὴν ἰδίαν προσηγορίαν φυλάσσει ἕως Σιρμίου τῆς πάλαι Ῥωμαίων οὐ δαίμονος πόλεως, ἔσχατον δὲ ὑπὸ γητέδων οἰκουμένης, ἀποβάλλει μέντοι παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις τὸ ἔμπροσθεν ὄνομα, Δανούβιος μετακληθείς. οὕτω δὲ αὐτὸν οἱ Θρᾶκες ἐκάλεσαν, διότι εἰς τὰ πρὸς Ἄρκτον καὶ Θρασκίαν ὄρη συννεφὴς ὁ ἀὴρ ὢν ἐκ τῆς ὑποκειμένης τῶν ἀγρῶν ἀμετρίας, αἴτιος αὐτοῖς συνεχοῦς ἐπομβρίας νομίζεται. Δανούβιον δὲ τὸν νεφελόφον ἐκεῖνοι καλοῦσι πατρίως. ἐντεῦθεν μεταβέβληκεν ὁ Ἴστρος τὴν ἑαυτοῦ ὀνομασίαν, Δανούβιος μετακληθείς. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ὁ Ἴστρος ἐξορμώμενος τοῦ Παραδείσου, καὶ παρὰ τῇ γραφῇ λεγόμενος Φισὼν, ἐκ τοῦ τῆς δύσεως ὄρους, λέγω δὴ τοῦ Ἀπεννίνου φαίνεται ἀνακρύων. καὶ γὰρ καὶ ὁ Νεῖλος ὁ λεγόμενος Γηὼν ἐκ τοῦ αὐτοῦ Παραδείσου προϊὼν, μίαν μὲν πηγὴν ἔχει εἰς Λιβύην, ἑτέρας δὲ δύο εἰς τὴν ἄνω Αἰθιοπίαν κατὰ Νότον, ὧν μισγομένων πλημμυρεῖ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, καὶ ποτίζει τὴν Αἴγυπτον Αὐγούστου μηνός. καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς δοκεῖ ἀπορίας πολλὰς τίκτειν, πῶς ἐν καιρῷ αὐχμώδει πλημμυρεῖ, ἡνίκα λειψυδρία ὑπάρχει τῷ παντί. τοῖς δὲ τὰ τῆς γραφῆς ἀσκοῦσιν οὐδεμίαν τίκτει ἀμφιβολίαν· ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἱεροτελεσταῖς τῶν Αἰγυπτίων, ὡς ἐρευνῶσι τὰ κρύφια Ἀστάσπους ὀνομάζεται, ὃ ἑρμηνεύεται κατ' Αἰγυπτίους ἐκ σκότους ὕδωρ, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἀναδόσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. οἱ γὰρ μὴ ταῦτα περὶ αὐτοῦ δοξάζοντες εἰς μυρίας ἐκπίπτοντες ἀπορίας, μένουσιν ἕως τέλους τῆς ἀληθείας ἀποπλανώμενοι. Καὶ μέντοι καὶ περὶ Τίγριδος καὶ Εὐφράτου τὸ αὐτὸ δοξάζεται. ἐκ τοῦ Παραδείσου γὰρ ἑκάτεροι τὴν γένεσιν ἔχοντες, ὑποδοῦντες τὴν γῆν ἀναφαίνονται κατὰ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, καὶ ὁ μὲν Εὐφράτης δήλην ἔχει τὴν ἀνάλυσιν· κατιὼν δὲ ἐκ τῶν Βορείων μερῶν πρὸς τὰ Νότια πλησιάζων τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἕλη ἐμποιεῖ καὶ καλαμώδη τέλματα, καὶ περὶ αὐτὰ μὲν εἰλούμενος, ἀδήλως ἀφανίζεται. ὁ μέντοι τις ἀπό τινος λίμνης λεγομένης Θωνίτιδος ἀδήλως ἐξιὼν, καὶ αὐτὸς οἴχεται πρὸς τὰ Νότια μέρη, καὶ διακόπτων τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος περὶ Μασαβάτας ἑνοῦται τῷ Εὐφράτῃ, καὶ διασχίζων τὴν Βαβυλῶνα, καὶ κατιὼν πλησίον Τερηδόνος εἰσβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. πρὸ δὲ τοῦ ἑνωθῆναι τῷ Εὐφράτῃ, ἀμφότεροι ἀλλήλων διῃρημένοι ῥέοντες ποιοῦσι τὴν λεγομένην Μεσοποταμίαν ἔχουσαν πλάτος ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι Τίγριδος μίλια υκη´. καὶ στάδια δ´ κατὰ τὴν ἀναμέτρησιν Ἐρατοσθένους τοῦ πολυμαθοῦς. Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ Ἴστρου ποιησάμενοι ὠλισθήσαμεν καὶ περὶ τοῦ Νείλου εἰπεῖν, οὐκ ἄκαιρον ἡγούμεθα καὶ ἑτέρου μνησθῆναι κεφαλαίου καταλλήλου ὑπάρχοντος τοῦ περὶ τῆς ἐκροίας αὐτοῦ. καὶ γὰρ τὸν καιρὸν τῆς ἀνόδου τοῦ Νείλου ἀνεῴγνυσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ μεγάλα τῶν δημοσίων λουτῶν, καὶ διότι ἡ ἀνάχυσις αὐτοῦ γίνεται ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι, τοὺς κρουνοὺς τῶν ὑδάτων λεοντοειδεῖς ἐποίουν· ὅθεν ἐξ ἐκείνου ἐπεκράτησε, καὶ τῶν ὑπολην ίων τοὺς κρουνοὺς λεοντοπροσώπους κατασκευάζουσι, ὅτι ἡ τοῦ οἴνου ἀπόρροια μιμεῖται τὴν τοῦ Νείλου χύσιν, ὅτι ἐν τῷ τρύγῃ ὁ ἥλιος τὴν πάροδον αὐτοῦ ἐν τῷ Λέοντι ποιεῖται κατὰ τοὺς εὐκράτους τόπους.

[1] Mutilata est Codicis pagina.

FINIS PLVTEI NONI.

PLVT. IX. Tab VI. pag. 466.

Specimen Cod XIII Sec. X ex pag. 123. b.

I.

+ τὸν ἐν ἁγίοις πρς ἡμῶν ἰωάννην ἐπισκπ κωνσταντινουπόλεως τὸν χρυσόστομον ὑπόμνημα. εἰς τὸν μακάριον ἰωάννην:-

\+ + +

Ἄξιον προθύμως ἐπιζητῆσαι, πῶς τοσοῦτος ἀνὴρ γέγονε· τίνων μὲν ὁρμώμενος ἀφορμῶν, πρὸς τὸ μέγα τοῦτο μέγεθος εἰσῆλθε. καὶ πῶς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς· τίνων δὲ

Vita Io. Chrysostomi Cod. XIV. Sec. XI. ex pag. 161.

V. + Διάλογος ἱστορικὸς παλλαδίου ἐπισκόπου ἑλενουπόλεως· γενόμενος πρὸς θεόδωρον διάκονον ῥώμης· περὶ βίου καὶ πολιτείας τοῦ μακαρίου ἰωάννου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρυσοστόμου:~

Τῶν τοῦ θυ δωρημάτων· τὰ μέν ἐστιν ἀσώματα καὶ ἀμέριστα καὶ ἀπέραστα ὡς ὁ θεός. τὰ δὲ σωματικὰ καὶ μεριστά· τρίτα τούτων

Specimen Cod. XXII. Sec. XI. ex pag. 119.

VI. + τοῦ αὐτοῦ παραινετικὸς πρὸς παγγείριον ... δεῖ μὲν ὑμᾶς ὦ φίλτατε πάντων ἐμοὶ σοφὲ ... ἔργα παραινοῦντα ...

Topographia Christiana Cod. XXVIII. Sec. X.

\+ αὕτη ἡ βίβλος χριστιανικὴ τοπογραφία· περιεκτικὴ παντὸς τοῦ κόσμου· παρ' ἡμῶν ὠνομασμένη:

II.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πρς· καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνς· τῆς μιᾶς τρισυποστάτου καὶ προσκυνητῆς θεότητος. τῆς ὁμοουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος. τοῦ ἑνὸς θεοῦ· πατρὸς πᾶσα δόσις ἀγαθή· καὶ πᾶν δώρημα

Io. Climaci Vita Cod. III. Sec. X. ex pag. 4 b

VII. Πόλεις μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γενναῖον ἐκθρέψασα πρὸ τῆς ἀθλητικῆς ἀποδύσεως εἰπεῖν ἀξίως οὐκ ἔχω πολὺ· εἰς ἅπασαν ἐκείνην μᾶλλον ...

Catena in Epist. Paullinas Cod. X. Sec. XIII. ex pag. 65. b.

III. πρὸς κορινθίους α:~

Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰυ χυ διὰ θελήματος θυ· καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θυ τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ. ἡγιασμένοις ἐν χω ἰυ κλητοῖς ἁγίοις σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυ ἡμῶν

Nicetae Choniatae Thesaurus Orthodoxae Fidei Cod. XXIV Sec. XIII.

IV. + ...

occur
minib
ctor a
Istrum
son, I
in luc
textu
tamen
I'στρου
Quare
gimus
De qu
vero .
γόμενο
Παραδ.
Εὐφρά
γῆς,
Α'πενν
θαλάσ
ὠκεανῷ
χέει ε.
Οὗτος
λάσσει
γορευθ
λόμενο
ἀλλὰ
χόμενο
μείζων
αὐτῷ.
τας, ἐ
ρις, Ο
τρεῖς,
Θρακῶ
Α'ρτάν
ποταμ
λυριῶν
τὸ Τρι
Βρόγγο
τῆς χώ
βάλλου
πάντων
τῷ ἐν
αὕτη ἡ
ρει δὲ
κομένη
ὕδωρ ὁ
χειμῶν
πολλα
ἀντιτιθ
ἀεὶ ἴσο
ἰδίαν
λαι Ρω
γητέδα
τοῖς ἐπ
μετακλ
σαν, δ.
συννεφί

(1) Mutilata est Codicis pagina.

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS X.
CONTINENS GRAECOS CODICES XXXII. OMNES MSS. PRAETER VNVM EDITVM.

CODEX I.

ΣΥΝΟΔΟΙ.

CONCILIA.

I. p. 1. N summo margine legitur: Ἡ βίβλος αὕτη μοναχοῦ Φιλοθέου. *Hic liber est monachi Philothei.* Deinde habentur Capita quaedam ἐκ τῶν διατάξεων, *ex Constitutionibus*, nimirum περὶ ἐπισκόπων, *De Episcopis*. Inc. Ὅτι ἔοικεν ἡ ἐκκλησία νηΐ. Pag. ead. *b.* περὶ καταστάσεως ἐκκλησιαστικῆς. *De Ecclesiastica constitutione*. Inc. . . . ἡ ἐκκλησία κατὰ ἀνατολὰς τετραμμένη. Ibid. περὶ καρποφοριῶν, *De fructuum oblatione*. Inc. Ὅτι οὐ χρὴ δέχεσθαι καρποφορίας ἀπὸ μοιχῶν. Vbi notandum paginam secundam, quae partem Capitum primi Tituli Canonum Ecclesiasticorum continet, male collocatam fuisse, & inter paginam 8. & 9. reponendam esse.

II. pag. 3. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Παμφίλου ἐκ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν ἀποστόλων συνόδου, τουτέστιν ἐκ τῶν συνοδικῶν αὐτῶν κανόνων μέρος τῶν εὑρεθέντων εἰς τὴν Ὠριγένους βιβλιοθήκην. *Sacrosancti martyris Pamphili ex Apostolorum Synodo Antiochena, scilicet ex Synodicis ipsorum Canonibus ex parte in Origenis bibliotheca repertis.* Sunt Canones IX. quorum primus inc. Μετὰ τὴν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνάστασίν τε καὶ ἀνάληψιν. Vltimus des. Θεσπίσαντες καὶ κανόνας διὰ Κλήμεντος διαφόρων κεφαλαίων τὸν ἀριθμὸν πε΄.

III. pag. 4. Occurrit quaedam Conciliorum localium historia, cui sequens monitum praefixum: Ἰστέον ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν προκειμένων συνόδων οὐ γέγονε πρὸς τὴν τάξιν τῶν χρόνων, καθ' οὓς συνῆλθον, κ. λ. *Sciendum, quod expositio subiectarum synodorum non facta est iuxta ordinem temporum, quibus congregatae sunt, &c.* Tum titulus rubrica conscriptus: Ἐγένοντο σύνοδοι πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας οἰκουμενικῆς συνόδου αὗται. *Concilia ante sanctum Generale Nicaenum celebrata, haec sunt.* Inc. Ἐν τοῖς χρόνοις. Des. διατυπώσασαι. Habetur & in Codice VIII. Plut. IX. §. XI.

IV. pag. 7. Sequuntur Tituli Canonum Ecclesiasticorum numero XIV. & Capita in unoquoque comprehensa Titulo cum suis Breviariis; ab iis tamen, quae in dicto Codice VIII. §. I. recensuimus in hoc diversa, quod heic unico tantum Indice continentur ea, quae duplici in illo exhibebantur. Praeterea unicus hic Titulorum Index multo uberior est duobus iis, quos ibi invicem distinctos animadvertimus, propterea quod praeter Canones, ac Constitutiones Ecclesiasticas ad unumquodque Caput pertinentes, civilium etiam textuum citationes exhibet, solis Theodori Balsamonis scholiis praetermissis, adeoque cum Codice X. huius Plutei convenit; progreditur autem ad paginam usque 68. in qua legitur Caput inscriptum, περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας διάλεξις, quod in fine memorati Codicis VIII. § LXII. enunciatum est. Accedunt tandem diversa manu conscripti Canones, seu Anathematismi sex, quorum primus inc. Τοῖς διαφόρους ταῖς τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὁμοενεργέσι τρισὶν ἁγίαις ὑποστάσεσι διδοῦσι τὰς ἐνεργείας, κ. λ. Vltimus inc. Τοῖς φρονοῦσι καὶ λέγουσι τὴν πανύμνητον παρθένον καὶ θεοτόκον, κ. λ.

V. p. 71. Occurrunt I. Canones Apostolici LXXXV. ut in dicto Cod. VIII §. X. II. Canones CCCXVIII. Patrum, qui Nicaeae convenerunt. III. Canones Synodi Ancyranae. IV. Canones Synodi Neocaesariensis. V. Canones Synodi Gangrensis. VI. Canones Synodi Antiochenae. VII. Canones SS. PP. qui Laodiceae, in Phrygia convenerunt. VIII. Canones Synodi CPolitanae sub Theodosio magno Imperatore, quibus subditur Caput περὶ ψευδοκατηγόρων, *de falsis accusatoribus*. IX. Canones Synodi Ephesinae primae sub Theodosio minore Arcadii Imperatoris filio. X. Canones sanctorum DCXXX. Patrum, qui Chalcedone convenerunt sub Marciano Imperatore. XI. Canones Synodi Sardicensis. XII. Canones sanctorum CCXVII. Patrum, Carthagine congre-

gregatorum. Quae omnia vide in dicto Codice a §. XIV. ad §. XXV. inclusive, cum quo omnia conveniunt, si illud excipias, Caput nimirum *de falsis accusatoribus*, Sardicensi Synodo inibi esse subiectum.

VI. pag. 142. Sequuntur I. Petri Archiepiscopi Alexandriae & Martyris Canones allati in eius Sermone de Poenitentia. Exstant in Pand. Canon. Beveregii T. II. a p. 8. ad p. 23. II. Gregorii Thaumaturgi Epistola Canonica. Ibid. a pag. 24. ad pag. 35. Codex tamen desinit in Canone x. III. Basilii Magni ad Amphilochium Epistolae Canonicae tres. Ibid. a pag. 47. ad pag. 137. (per errorem 367.) IV. Eiusdem fragmentum ex Epistola ad eumdem Amphilochium scripta, *quod Dominus non ignorat diem, & horam consummationis mundi*. Ibid. pag. 138. (per errorem 368.) V. Dionysii Alexandrini Epistola, *qua hora S. Sabbati illucescente S. Dominica oporteat ieiunium solvere*. Ibid. a pag. 1. ad pag. 7.

VII. pag. 166. Τοῦ ἁγίυ Βασιλείυ ἐπιςολὴ πρὸς Νικοπολίτας. *Sancti Basilii Epistola ad Nicopolitanos*. Inc. Καὶ ἐπιςείλαντες ἡμῖν, καλῶς ἐποιήσατε. Des. μετὰ παντὸς τῦ λαοῦ τοῦ φοβουμένου τὸν κύριον ἀσπαζόμεθα δι᾽ ὑμῶν. In edit. Paris. A. MDCCXXX. Tom. III. pag. 369. Epist. CCXL.

VIII. pag. 167. Τῆς γενομένης συνόδυ ἐπὶ Κυπριανῦ τῦ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ Καρχηδόνος, ἐπισκόπων πδ᾽ συναχθέντων εἰς τὴν αὐτὴν Καρχηδόνα, περὶ τῦ δεῖν βαπτίζεσθαι τὺς αἱρετικύς· ἥτις σύνοδος πρωγενεςέρα μέν ἐςι τῆς ἐν Νικαίᾳ, δευτερεύει δὲ διὰ τὴν τῆς οἰκουμενικῆς συνόδυ αὐθεντίαν. *Acta Synodi celebratae sub Cypriano sanctissimo Carthaginis Archiepiscopo, LXXXIV. Episcopis in ipsa Carthagine congregatis, de baptizandis haereticis; quae Synodus, Nicaenâ quidem antiquior est, secundo tamen loco ponitur propter Synodi generalis auctoritatem*. Praecedunt loco Prooemii quaedam, quorum initium: Ἀπόφασις ἐπισκόπων ἀριθμῷ πδ᾽ ἑρμηνευθεῖσα Ἑλληνιςί. Finis: ἔτι κ̀ τῦ μεγάλυ Κυπριανοῦ, ἀποςεῖλαί σοι ἐσπέδασα. Sequitur Cypriani & Episcoporum cum eo congregatorum ad Iovianum, eiusque Coëpiscopos Epistola, quae post titulum varia nomina Episcoporum continentem, inc. Ἐν κοινοβυλίῳ ὄντες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Des. ἑνότητός τε καὶ πίςεως ἀληθείας. Tum singulorum Episcoporum proposita super re sententiae numero LXXXV. quarum prima incipit: Κυπριανὸς εἶπεν Ἠκέσατε, ἀγαπητοὶ συνεπίσκοποι, τί μοι ἔγραψεν Ἰοβιανός. Vltima des. καὶ ἐξ ἀντιχρίςων χριςιανοί. Cum Epistola, tum sententiae exstant in Pand. Canon. Beveregii Tom. I. a pag. 365. ad pag. 374. (per errorem 372.)

IX. pag. 178 *b*. Canones CII. Concilii sexti in Trullo Imperialis Palatii CPoli congregati sub Iustiniano Imperatore, & Oratio Patrum ad eumdem Dedicatoria; quae omnia habentur loc. cit. a pag. 152. ad pag. 283.

X. pag. 204. Canones XXII. Concilii VII. Generalis Nicaeae secundo congregati anno ab O. C. 6296. [Christi DCCLXXXVIII.] Indict. XI. sub Imp. Constantino & Irene matre eius. Ibid. a pag. 284. ad pag. 330.

XI. pag. 211. *b*. Ὅρος τῆς ἁγίας κ̀ οἰκυμενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδυ τὸ β᾽. *Definitio sanctae & generalis Synodi Nicaenae II*. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη κ̀ οἰκυμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, κ̀ θέσπισμα τῶν εὐσεβῶν, κ. λ. Des. καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων γένοιτο, ἀμήν. Exstat etiam in dicto Codice VIII. §. XXXII.

XII. pag. 215. Epistola Tarasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Papam. Incipit: Πολυμερῶς. Des. ἀναδεικνύντες. Tom. II. Beveregii a pag. 184. ad 188. Epistola Canonica Gregorii Nysseni ad Letoium Episcopum Melitines. Ibid. a pag. 151. (per errorem 381.) ad pag. 164. Binae Cyrilli Epistolae Canonicae, altera ad Domnum, altera ad Episcopos Libyae & Pentapolis. Ibid. a pag. 175. ad 178. Gennadii CP. & Synodi cum ipso congregatae Circularis Epistola ad omnes Metropolitanos. Ibid. p. 181. Timothei Alexandrini Episcopi responsa Canonica. Theophili Archiepiscopi Alexandrini Edictum, quum sancta Theophania in die Dominico instarent. Eiusdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. Eiusdem ad Aphyngium de iis, qui dicuntur Cathari, ad Agathonem, & ad Menam Episcopos. Omnia habentur ibid. a pag. 165. ad 175. Basilii Epistolae ad Diodorum Tarsensem Episcopum, & ad Gregorium Presbyterum. Ibid. a pag. 139. (per errorem 319.) ad 144. (per errorem 374.) Athanasii ad Ammum monachum, & ex XXXIX. Epistola de Festis. Ibid. a pag. 36. ad 43. Gregorii Theologi ex eius metricis poëmatibus. Ibid. p. 178.

XIII. pag. 240. *b*. Canones XVII. CPolitanae primae & secundae Synodi, in venerabili templo SS. Apostolorum congregatae: tum alii tres editi a S. Synodo, in templo Sapientiae habita. Tom. I. Bevereg. a pag. 331. ad 364.

XIV. pag. 247. Διδασκαλία τῶν ἁγίων ἀποςόλων περὶ χαρισμάτων. *Doctrina SS. Apostolorum de charismatibus*. Inc. Τοῦ Θεοῦ κ̀ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας ἡμῖν παραδιδόντος μυςήριον. Des. κ̀ τρέμοντά μυ τὺς λόγυς. Vide dictum Codicem VIII. §. II. Subditur huic brevis notitia de martyrio XII. Apostolorum.

XV. pag. 249 *b*. Σίμωνος τῦ Κανανaίυ, ὑπὸ πόσων ἐπισκόπων ὀφείλει χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον, *Simonis Cananaei, a quot Episcopis consecrari debeat Episcopus*. Inc. Κἀγὼ Σίμων ὁ Κανανaῖος διατάσσομαι. Des. τῆς ἐπιτροπῆς πλειόνων ἐπισκόπων. Sequuntur eiusdem Canones Ecclesiastici, quorum primus inc. Ἐπίσκοπος εὐλογεῖ, ὐκ εὐλογεῖται. Vltimus des. ἀλλ᾽ εὐταξίας ἐςὶ διδάσκαλος. Est pars illarum Constitutionum SS. Apostolorum de Confe-

fecrationibus, quae habentur in dicto Codice VIII. §. VI.

XVI. pag. 250. *b.* Παύλυ τοῦ ἁγιωτάτου ἀποςόλυ διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαςικῶν, τίνες ὀφείλυσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ φώτισμα. *Paulli sanctissimi Apostoli Constitutiones de Canonibus Ecclesiasticis, quinam debeant ad baptismum admitti*. Inc. Κἀγὼ Παῦλος τῶν ἀποςόλων ἐλάχιςος τάδε διατάσσομαι. Des. καὶ ἐν ταῖς ἐπιςολαῖς ἐδιδάξαμεν. Ibid. §. VII.

XVII. pag. 251. *b.* Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποςόλων διατάξεις. *Petri & Paulli SS. Apostolorum Constitutiones*. Inc. Ἐγὼ Παῦλος καὶ Πέτρος διατασσόμεθα. Des. ἐκπληροῦντες. Ibid. §. VIII.

XVIII. p. 252. *b.* Περὶ εὐταξίας διδασκαλία πάντων τῶν ἀποςόλων. *De recto ordine servando doctrina omnium Apostolorum*. Inc. Τῦτο δὲ κοινῇ. Des. τῦ ἀσυγκρίτυ. Ibid. § IX.

XIX. pag. 254. *b.* Τῦ ἁγίυ Γρηγορίυ τοῦ Θαυματυργῦ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος ὑπαγορευθὲν διὰ θείας ἀποκαλύψεως ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγυ. *Sancti Gregorii Thaumaturgi de Sancta Trinitate* (Expositio Fidei) *significata per divinam revelationem a Ioanne Theologo*. Inc. Εἷς Θεὸς ἀρχὴ καὶ πατὴρ λόγυ ζῶντος. Des. ἀλλ' ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ ἁγία Τριὰς ἀεὶ, εἰς τὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Adfert integram, identidem tamen diversam, Fabricius Bibl. Graec. Tom. V. pag. 249. Habes etiam in quinta Synodo Tom. II. Binianae edit. Colon. MDCXVIII. p. 774. & apud Nicetam Lib. I. Thesauri orthodoxae Fidei Cap. XXXII.

XX. pag. ead. Ἐκ τῶν μετὰ τὸν Κώδικα θείων Νεαρῶν διατάξεων τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰυςινιανῦ διάφοροι διατάξεις, συνᾴδυσαι ἐξαιρέτως τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι, καὶ ἐκ περιυσίας τὴν οἰκείαν ἰσχὺν νέμυσαι· αἷς τάξιν τινὰ καὶ ἀριθμὸν ἐπεθήκαμεν πρὸς σύντομον εὕρεσιν τοῦ ἐπιζητυμένυ κεφαλαίυ· διὰ τὸ ὡς εἴρηται ἐκ διαφόρων διατάξεων εἶναι τὰ συνταχθέντα, ὡς ὑποτέτακται. *Ex divinis divinae memoriae Iustiniani post Codicem editis novis Constitutionibus diversae Constitutiones, consentientes eximie divinis sacrisque Canonibus, iisque ex abundantia propriam vim tribuentes; quas ordine quodam numeroque collocavimus ad compendiosam quaesiti capitis inventionem: propterea sicut ex diversis Constitutionibus collecta haec dicuntur, ita subiecta sunt*. Constitutio prima Περὶ τῶν πρώτων καὶ μεγίςων Θεοῦ δωρεῶν, καὶ τῆς προσηκύσης τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι τιμῆς. *De primis & maximis Dei donis, & de honore divinis sacrisque Canonibus impendendo*. Inc. Μέγιςα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐςὶ δῶρα Θεοῦ. Vltima, nempe X. Περὶ τοῦ ἔχειν ἄδειαν τὸν ἀποτασσόμενον τὰ οἰκεῖα δοθῆναι πρὸ τῆς ἐν τῷ μοναςηρίῳ εἰσόδου; εἰ δὲ καὶ παῖδας, ἢ γυναῖκα ἔχοι, τί δέοι πρᾶξαι. *De facultate quam habet renuntians mundo, de propriis rebus testandi ante ingressum in monasterium. Si vero filios, aut uxorem habuerit, quid ipsi faciendum*. Des. τὸ τέταρτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτυ τῆς αὐτοῦ περιυσίας, μηδεμίαν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς. Est pars Constitutionum, quae multo plures leguntur in dicto Codice VIII. §. LVI. quem consule.

XXI. pag. 257. Κανὼν τῦ ἀββᾶ Κασιανοῦ ἐκ τῦ πρὸς Κάςορα ἐπίσκοπον περὶ ἀποτασσομένων μοναχῶν. *Regula Abbatis Cassiani ex eius Opere ad Castorem Episcopum de mundo renunciantibus monachis*. Inc. Ὀφείλομεν λοιπὸν περὶ τῶν ἀποτασσομένων τῷ κόσμῳ διηγήσασθαι. Des. ἀλλὰ τὸν μὴ ἐμμένοντα κατὰ πάντα τρόπον τῇ ὁμολογίᾳ, μετενδύεσθαι τὴν κοσμικὴν ἐσθῆτα, καὶ οὕτως ἀπολύεσθαι τοῦ μοναςηρίυ. Graece & Latine exstat inter Scripta Athanasio supposita, edit. Montfaucon. A. MDCXCVIII. fol. Tom. II. pag. 367. paullo post initium §. III. Epistolae I. ad Castorem. Sequuntur Anonymi nonnulla de septem aetatis hominis gradibus: tum Cap. Περὶ ἀκριβείας καὶ ἀσκήσεως, καὶ δυνάμεως ἐπιτιμίυ. *De diligentia & exercitio, & valore poenae*, cuius initium: Πρεσβύτερός τις ὀνόματι Πέτρος, ἀπὸ Ῥώμης ἐλθὼν διηγήσατο ἡμῖν περὶ τῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίυ τῦ πάπα τῆς αὐτῆς πόλεως, κ. λ. Inter Opera Anastasii Sinaitae inedita vel deperdita reponi videtur a Fabric. B. G. T. IX. p. 335. §. 17. Ms. Lambec. VIII. p. 425.

XXII. p. 258. Ἐκ τῶν συλλογῶν τῶν ἁγίων πατέρων, ὅτι μεγάλη ἡ πίςις τῶν Χριςιανῶν, καὶ ὅτι αἰώνιοι καὶ ἀμετάθετοι οἱ λόγοι τοῦ Χριςοῦ τοῦ εἰπόντος τοῖς ἱερεῦσιν· ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, κ. λ. *Ex Collectionibus sanctorum Patrum, quod magna sit fides Christianorum, & quod aeterna & immutabilia sint verba Christi dicentis sacerdotibus: Quaecumque ligaveritis super terram, &c.* Inc Ὄντως παράδοξον καὶ φρίκης γέμον. Des. κανονικῶς εἰς τοῦτο ἐλθόντας. Sequitur Caput Περὶ εὐνύχων. *De eunuchis*. Inc. Ἐπειδὴ δὲ διέλαθεν ἡμᾶς. Des. μὴ παύσει ὑπὲρ τύτυ ἀεὶ πενθῶν καὶ κλαίων.

XXIII. pag. 259. *b.* Ἐκ τῆς διαλέξεως τοῦ ἁγίου ἀποςόλυ Ἰακώβυ. *Ex disputatione S. Iacobi Apostoli*. Inc. Βλέπετε ὖν, ἀδελφοί μου. Des. imperfecte: διὸ καὶ οἱ ἐν τῷ λαϊκῷ τάγματι ὑπάρχοντες . . . . . Agitur heic de pia Ecclesiae consuetudine radendi sacerdotum, ac monachorum comam.

XXIV. pag. 260. Ἐπιφανίυ Κύπρυ τῦ βιβλίυ α'. *Epiphanii Cypri ex Libro I.* de haeresibus. Inc. Ἰςέον, ὅτι ἑκατόν εἰσιν αἱρέσεις, πασῶν δὲ τύτων μητέρες καὶ πρωτότυποι τέσσαρες. Definit in LXXII. haeresi in verbis: καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτι οὐδὲ . . . . . . reliqua desunt mutilato Codice. Quid simile habes in memorato Codice VIII. §. XLVII.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIII. vetustate valde consumtus, ac tineis corrosus, in primis praesertim & ultimis paginis. Constat foliis 267.

ΩιΔΑΙ ΙΕΡΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

SACRAE LAVDES DIVERSAE.

COD. II. IN huius Codicis primo folio Lucas Holstenius rubro charactere hanc epigraphen appoſuit: *Anthologion, ſive Breviarium Eccleſiae Graecae*. Continet autem ſacra cantica, tractus, & rhythmos iuxta ritum Eccleſiae Graecae ad ſacras notas cantari ſolita in feſtis ſanctorum diebus. Ea autem a prima menſis Aprilis die ad ultimam Maii pertingunt. Nos igitur ad huius recenſionem Codicis ſatis eſſe arbitramur, ſi Sanctorum, quorum duobus hiſce menſibus apud Graecos recolitur memoria, catalogum, iiſdem prorſus verbis, quibus indicantur in Codice, ſubiecerimus; qui quidem ſequens eſt:

Μὴν Α'πρίλλιος.

α'. Τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
β. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν κ̀ θαυματȣργȣ̃ Τίτȣ.
γ'. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Νικήτα μονῆς τοῦ Μηδικίȣ.
δ'. Τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν Ι'ωσὴφ Ἰȣ̃ ὑμνογράφȣ, κ̀ Γεωργίȣ τȣ̃ ἐν τῷ Μαλαιῷ.
ε'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Θεοδȣ́λȣ κ̀ Α'γαθόποδος.
ς'. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐτυχίȣ πατριάρχȣ Κωνςαντινȣπόλεως.
ζ'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Γεωργίȣ ἐπισκόπου Μιτυλήνης.
η'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Ἡρωδίωνος, Α'γάβου, Ρ'ȣ́φȣ, Α'συγκρίτȣ, Φλέγοντος, κ̀ Ε'ρμȣ̃.
θ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Εὐψυχίȣ τοῦ ἐν Καισαρείᾳ.
ι'. Τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Μαξίμȣ, Τερεντίȣ, Πομπίȣ, κ̀ τῶν σὺν αὐτοῖς.
ια'. Τοῦ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Α'ντίπα τȣ̃ ἐν Περγάμῳ.
ιβ'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητȣ̃ Βασιλείου ἐπισκόπȣ Παρείȣ.
ιγ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Α'ρτέμωνος.
ιδ'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν κ̀ ὁμολογητȣ̃ Μαρτίνȣ πάπα Ρ'ώμης.
ιε'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Α'ριςάρχȣ, Πούδη, κ̀ Τροφίμȣ.
ις'. Τῶν ἁγίων παρθενομαρτύρων Εἰρήνης, Α'γάπης, κ̀ Χιονίας.
ιζ'. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Συμεὼν ἐπισκόπου Περσίδος, κ̀ τῶν σὺν αὐτῷ ρν' ἁγίων, κ̀ τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Α'κακίȣ ἐπισκόπȣ Μελιτηνῆς.
ιη'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννȣ μαθητȣ̃ τοῦ ἁγίȣ Γρηγορίȣ τοῦ δεκαπολίτȣ.
ιθ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννου τȣ̃ παλαιολαυρίτȣ.
κ'. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρȣ τȣ̃ Τριχινᾶ.
κα'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Ι'αννȣαρίȣ, ϗ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ ἐν Πέργῃ.
κβ'. Τοῦ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρȣ τȣ̃ Σικεώτȣ.
κγ'. Τοῦ ἁγίȣ κ̀ ἐνδόξȣ μεγαλομάρτυρος Γεωργίȣ.
κδ'. Τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Σάβα τȣ̃ ςρατηλάτȣ.
κε'. Τȣ̃ ἁγίȣ κ̀ ἐνδόξȣ ἀποςόλȣ κ̀ εὐαγγελιςοῦ Μάρκου.
κς'. Τȣ̃ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βασιλείου ἐπισκόπου Α'μασίας.
κζ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Συμεὼν συγγενȣ̃ς τȣ̃ κυρίȣ, ἀρχιεπισκόπȣ Ι'εροσολύμων.
κη'. Τῶν ἁγίων ἀποςόλων Ι'άσωνος, καὶ Σωσιπάτρȣ, κ̀ τῶν ἁγίων μαρτύρων Δάδα, κ̀ Κιντιανȣ̃.
κθ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν ἐν Κυζίκῳ, καὶ τȣ̃ ὁσίȣ Μέμνονος τȣ̃ θαυματȣργȣ̃.
λ'. Τοῦ ἁγίȣ κ̀ ἐνδόξȣ ἀποςόλȣ Ι'ακώβȣ ἀδελφȣ̃ τȣ̃ ἁγίȣ Ι'ωάννȣ τȣ̃ Θεολόγȣ.

Μὴν Μάϊος.

α'. Τȣ̃ ἁγίȣ προφήτȣ Ι'ερεμίου.
β'. Τȣ̃ ἁγίȣ μεγάλȣ πατρὸς ἡμῶν Α'θανασίου.
γ'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Τιμοθέȣ, ϗ Μαύρας.
δ'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Πελαγίας.
ε'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Εἰρήνης.
ς'. Τȣ̃ ἁγίου ϗ δικαίου Ι'ώβ.
ζ'. Ἡ ἀνάμνησις τȣ̃ ἐν ȣ̓ρανῷ φανέντος σημείου τȣ̃ ςαυρȣ̃.
η'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποςόλȣ κ̀ εὐαγγελιςȣ̃ Ι'ωάννȣ τȣ̃ Θεολόγȣ.
θ'. Τȣ̃ ἁγίȣ προφήτȣ Ἠσαΐου, κ̀ τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Χριςοφόρȣ.
ι'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποςόλȣ Σίμωνος τȣ̃ Ζηλωτȣ̃.
ια'. Τὰ γενέθλια τῆς π. (f. πόλεως [1]) καὶ τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Μωκίȣ.
ιβ'. Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ε'πιφανίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κύπρȣ, καὶ τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανȣ̃ πατριάρχȣ Κωνςαντινȣπόλεως.
ιγ'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Γλυκερίας.
ιδ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Ι'σιδώρȣ.
ιε'. Μνήμη τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Παχωμίου, κ̀ τȣ̃ ὁσίȣ κ̀ θαυματȣργȣ̃ Βαρβάρȣ.
ις'. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρȣ τȣ̃ ἡγιασμένȣ.
ιζ' Τȣ̃ ἁγίου ἀποςόλου Α'νδρονίκȣ, κ̀ τῶν σὺν αὐτῷ.
ιη'. Τῶν ἁγίων μαρτύρων Πέτρȣ, Διονυσίȣ, κ̀ τῶν σὺν αὐτοῖς, κ̀ τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Θεοδότȣ τȣ̃ ἐν Α'γκύρᾳ, κ̀ τῶν ἁγίων ζ' παρθένων.
ιθ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Πατρικίȣ, κ̀ τῆς συνόδȣ αὐτȣ̃.
κ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μάρτυρος Θαλελαίȣ.
κα'. Τῶν ἁγίων βασιλέων καὶ ἰσαποςόλων Κωνςαντίνȣ κ̀ Ε'λένης.
κβ'. Τȣ̃ ἁγίȣ μεγαλομάρτυρος Βασιλίσκȣ.
κγ'. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν κ̀ ὁμολογητȣ̃ Μιχαὴλ ἐπισκόπȣ Συνάδων.
κδ'. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τȣ̃ ἐν τῷ θαυμαςῷ ὄρει.
κε'. Ἡ τρίτη εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τȣ̃ Προδρόμȣ.
κς'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποςόλȣ Κάρπȣ ἑνὸς τῶν ο'.
κζ'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἱερομάρτυρος Θεράποντος.
κη. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Νικήτα ἐπισκόπȣ Καλχηδόνος.
κθ'. Τῆς ἁγίας μάρτυρος Θεοδοσίας.
λ'. Τȣ̃ ὁσίȣ πατρὸς ἡμῶν Ι'σαακίȣ Δαλμάτων.
λα'. Τȣ̃ ἁγίȣ ἀποςόλȣ Ε'ρμείȣ. Sed quae in hunc Apoſtolum adferuntur cantica, & rhythmi, mutilato Codice, imperfecta ſunt. Notandum quoque inter paginas 39. & 42. bina folia, quae ad aliud Euchologium pertinent, fuiſſe inſerta; legitur enim pag. 41. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Τῶν ἁγίων πατριαρχῶν Α'λεξάνδρου, Ι'ωάννου, κ̀ Παύλου τοῦ νέȣ. Quinam autem menſis ſit, nondum comperimus.

Co-

(1) Nempe Κωνςαντινȣπόλεως, quam Civitatem quum Conſtantinus Magnus aedificaſſet, Mariae Virgini dedicavit, eiuſque veluti natalem diem conſtituit.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XIV. Constat foliis 214.

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ.

PARADISVS.

Scilicet.

Varia SS. PP. Opera Ethica, & Ascetica.

COD. III. I. pag. 1. Occurrunt primo sententiae quaedam morales, quibus titulus praecedit: *Οἰακιστικὴ ψυχῶν ὑποτύπωσις. Gubernatoria animarum hypotyposis.* Sunt autem numero LX. quarum prima est: *Εὔτμητος ἡμῶν ἡ ζωὴ, ἐντεταμένη τῶν ἀρετῶν ἡ ἀκρώρεια, εὐόλισθος ἡ φύσις, καὶ ἡ ἐπίκρισις δυσδιάγνωστος.* Vltima: *Δύσφωνος σάλπιγξ πνεύματος πόρθησις.*

II. pag. 3. *b.* Sequuntur praecepta item moralia brevia C. apposito titulo *Βιβλίον γ'. Liber III.* Primum est: *Ἐπιβουλὴ τὸν κατὰ λόγον ἀγῶνα φεύξασα ἔδωκε πίστωσιν· τούτου δὲ χωρὶς παλινοστεῖ φοβερώτατον.* Vltimum, quod longiusculum est, definit: *ἵν' εὐμενῶς ἐπίδοις συγγνωμόνων τὰ σφάλματα.*

III. pag. 8. *b.* *Πρακτικῆς πολιτείας ἀκροθιγεῖς ὑποθῆκαι, σωματοπεποιημέναι θεωρητικῶς εἰς παραδείσιον. Practicae vitae summaria praecepta, speculative in hortulum, veluti in unum corpus collecta.* Inc. *Τὸ τοῦ παραδεισίου ὄνομα, ἤτοι λειμῶνος, μεταφορικῶς ἐνηνεγμένον.* Des. *ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.* Opus anonymi, in quo similitudine ducta a viridario, variisque eius partibus, atque arboribus, quibus consitum est, varia ad recte vitam traducendam praecepta traduntur, virtutumque exercitia proponuntur: variis autem Latinis interlinearibus vocum explicationibus adspersum est. In fine versiculus hic legitur:

Ἰδὼν τὸ τέρμα τῷ Θεῷ δόξαν φέρω.

Finem videns Deo gloriam reddo.

IV. p. 34. *Ἀρχὴ τῶν διηγήσεων τοῦ λειμωναρίου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Εὐκράτου. Λειμὼν πνευματικὸς, ἤγουν προοίμιον. Εὐλόγησον δέσποτα. Initium Enarrationum Viridarii S. P. N. Ioannis Eucrati. Pratum spirituale, vel Prooemium. Benedic Domine.* Prologus, cui nullus quidem titulus praefixus, sed est ad Sophronium Sophistam inscriptus, inc. *Τῶν ἐαρινῶν λειμώνων.* Des. *ἀρυσάμενος κατορθώματα.* Dividitur haec Enarratio in Capita CCC. quorum primum inc. *Ἦν τις γέρων οἰκῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀββᾶ Εὐστοργίου, ὀνόματι Ἰωάννης.* Vltimum des. *λέγων, οὐκ ἔστι χρεία· καὶ μεγάλως ὠφεληθεὶς ἐδόξασα πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, ᾧ πρέπει κράτος καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ.* Hoc Opus, auctore Ioanne Moscho, & interprete Ambrosio Camaldulense ex Graeco Latine versum exhibet Heribertus Rosvveidus S. I. in sua *de Vita & Verbis seniorum* edit. Antuerp. A. MDCXV. Lib X. a p. 856. ad 928. in Capita tantum CCXIX. divisum, quod parvi refert. Codex enim nonnulla Capita, quae sub uno tantum numero in editione comprehenduntur, in plura subdivisit. Notandum praeterea est, rerum summam, quae singulis Capitibus in edito praefigitur, in Codice nullam haberi. G. & L. editum est in Auctario Bibl. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. Tom. II. pag. 1057. & in Bibl. Patr. Paris. A. MDCXLIV. MDCLIV. Tom. XIII. Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. V. Cap. 32. Tom. IX. pag. 23.

V. pag. 138. *Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Ῥαΐθοῦ ἐξήγησις. Ex Sermone habito in occisionem SS. PP. commorantium in Rhaithu, Enarratio.* Inc. *Κατέλαβέ τις ἐκ τῆς Ῥαΐθου τῶν ἐκεῖσε ἀσκητῶν.* Des. *μετὰ τῶν προκοιμηθέντων ἁγίων πατέρων.*

VI. pag. 141. *Νέον παραδείσιον τοῦ κυροῦ Δανιὴλ τοῦ Σκητιώτου. Novus Paradisus D. Danielis Scetiotae.* Inc. *Ἦν τις γέρων ἐν τῇ Σκήτει ὀνόματι Δανιήλ.* Des. *τὸν διδόντα τοσαύτην δόξαν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, νῦν καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας.* Habes & in Coislin. Biblioth. Cod. CCXXXII. Catalog. pag 295.

VII. pag. 142. *b.* *Περὶ τοῦ ἀββᾶ Δανιήλ. De Abbate Daniele.* Inc. *Ὁ αὐτὸς ἀββᾶς Δανιὴλ παιδιόθεν ἀπετάξατο εἰς Σκῆτιν.* Des. *ὑπὲρ δὲ τούτων ἁπάντων δόξαν ἀναπέμψωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν.*

VIII. pag. 144. *Περὶ τοῦ μακαρίου Εὐλογίου τοῦ Λατόμου. De beato Eulogio Latomo.* Inc. *Γέγονε κατὰ τὴν Θηβαΐδα ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὁ πρεσβύτερος τῆς Σκήτεως.* Des. *εὐχαῖς τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς παναγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάντων τῶν ἁγίων.*

IX. pag. 149. *Τοῦ αὐτοῦ ἀββᾶ Δανιὴλ περὶ τῆς Πατρικίας τῆς μετασχηματισθείσης εἰς εὐνοῦχον. Eiusdem Abbatis Danielis de Patricia transfigurata in eunuchum.* Inc. *Εὐνοῦχός τις ἔμενεν εἰς τὴν ἔρημον τὴν ἐνδοτέραν τῆς Σκήτεως.* Des. *ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ.*

X. pag. 151. *Ἑπτὰ κεφάλαια, ἃ ἀπέστειλεν ὁ ἀββᾶς Μωϋσῆς τῷ ἀββᾷ ποιμένι· καὶ ὁ φυλάττων αὐτὰ ῥύεται ἀπὸ πάσης κολάσεως, καὶ ἀναπαύεται ὅπου ἂν κάθηται, εἴτε ἐν ἐρήμῳ, εἴτε ἐν μέσῳ ἀδελφῶν. Septem Capita, quae misit Abbas Moyses Abbati Praesidi; qui haec servat, liberatur ab omni punitione, & quiescit in eo loco in quo stat, sive in eremo, sive in medio fratrum.* Inc. *Ὀφείλει ὁ μοναχὸς ἀποθανεῖν ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ.* Des. *καὶ εἰς αἰῶνας αἰώνων ἡ ἀνάπαυσις· ἧς ἀξιωθείημεν χάριτι, κ. λ.*

XI. pag. 152. *Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν κεφάλαια ια'. Eiusdem de virtutibus Capita XI.* Primum inc *Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ διώκει πᾶσαν ἀκηδίαν.* Vltimum des. *καὶ τὸ ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον.*

XII. pag. 153. *Τοῦ ἀββᾶ Ζωσιμᾶ. Abbatis Zosimi.* Inc. *Ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς ἔλεγεν οὕτω·*

πισ-

πρῶτον ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ ϛαυρῦ ἐν τῷ ϛόματι. Des. κ̀ σὺν αὐτοῖς κληρονομῆσαι τὴν τῶν ὐρανῶν βασιλείαν εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. In fine litteris quadratis subscriptum: Τέλος τῆς δέλτυ τῶν ἀοιδίμων πατέρων. *Finis libri celebrium Patrum*.

XIII. pag. 171. Sequitur Florilegium praeceptorum moralium, & spiritualium, in tres veluti sectiones divisum. Primae hi duo praecurrunt versiculi:

Πηγὴν νάυσαν ἠθικῶν δρόσον λόγων
Ἐνταῦθ' ἐφεύροις, εἰ μετέλθῃς γνησίως. (*re Fontem manantem moralium Sermonum ro- Heic invenies, si ingenue adceßeris*.

Inc. Ἔξεϛι παντὶ Χριϛιανῷ τῷ ὀρθῶς πιϛεύοντι εἰς τὸν Θεόν. Des. κ̀ τὰ ἑξῆς εἰς τῦτο ἐνάγει τὸν προσευχόμενον. Secundae pag. 179. item duo iambi praecedunt, nimirum:

Φωτίζεται νῦς γνωϛικὸς θεωρίαις
Πρὸς ὕψος ἀρθεὶς, τοῖσδ' ἐπεντρυφῶν λόγοις.
*Illuminatur animus sapiens contemplatione
Ad alta elatus, his sermonibus fruens*.

Inc. Ἀναγκαῖον εἰδέναι τὸν γνωϛικὸν, πότε ὁ νῦς αὐτοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν νοημάτων ἐϛί. Des. ἔνθα πάντων εὐφραινομένων ἡ κατοικία ἐϛίν. Tertia tandem pag. 182. inscribitur: Περὶ πράξεως, κ̀ θεωρίας πνευματικῆς. *De actione, & contemplatione spirituali*. Inc. Ἀπαρχὰς ἅλωνος κ̀ ληνῦ πάλαι μὲν τοῖς παλαιοῖς προσφέρειν. Des. τὴν ὡς ἄμπελον εὐθυνυμένην ψυχὴν θεωρίαις ταῖς ἐν Χριϛῷ Ἰησῦ, κ. λ.

XIV. pag. 192. Τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Κασιανοῦ τῦ Ῥωμαίυ περὶ τῶν τῆς κακίας λογισμῶν. *S. P. N. Abbatis Cassiani Romani de octo malitiae cogitationibus*. Inc. Πρώην ἴων περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν κοινοβίων συντάξαντες λόγον. Des. δι' ὧν κ̀ ἡ τελεία ἀγάπη κατορθῦται χάριτι Θεῦ, ἀμήν. G. & L. inter scripta Athanasio suppofita cit. edit. T. II. p. 374.

XV. pag. 210. *b*. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Λεόντιον περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκῆτιν πατέρων. *Eiusdem ad Leontium* (Collatio) *de Patribus Scetiotis*. Inc. Τὸ χρέος, ὅπερ ἐπηγγειλάμην τῷ μακαριωτάτῳ πάπᾳ Κάϛορι. Des. ταῦτα, ἃ ὁ κύριος δίδωσιν ἀναγγελῦμεν ὑμῖν.

XVI. pag. 234. *b*. Συνεισφορὰ τῦ ἀββᾶ Σερήνυ περὶ τῆς παναρέτυ. *Collatio Abbatis Sereni de invisibilibus huius mundi potestatibus*. Inc. Πληρωθησῶν τῶν ἡμερῶν τῆς τεσσαρακοϛῆς ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ τῆς συνάξεως. Des. κατατρυφῆσαι τοῦ ἁγίυ γέροντος τῆς διδασκαλίας· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα, κ. λ.

XVII. pag. 244. Τῦ μακαρίυ Ἰωάννυ ἐπισκόπυ τῦ Καρπαθίου πρὸς τὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχὺς παρακλητικὰ κεφάλαια ἑκατόν. *Beati Ioannis Episcopi Carpathii ad Monachos Indiae, qui hoc ab eo flagitaverant, consolatoria Capita centum*. Praecedit prooemium, cuius initium: Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεῦσιν ἐαρινὰ ἄνθη προσφέροντές τινες τῶν προσαιτύντων. Finis: κ̀ τὴν τῶν εὐχῶν δωρεὰν παρ' ὑμῶν ἀντιλαβοιμι. Primum Caput inc. Ὅσῳ διηνεκὴς ὁ τῶν ὅλων βασιλεύς. Vltimum des. χορηγήσει ὑμῖν παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν, ἐν Χριϛῷ Ἰησῦ, κ. λ. Habentur & in Coislin. Biblioth. Cod. CCLX. Catalog. pag. 305. Vid. Fabr. B. G. T. IX. p. 446.

XVIII. p. 268. Τῦ αὐτοῦ κεφάλαια πρακτικὰ ριζ'. *Eiusdem Capita practica CXVII*. Primum Caput est: Καλὰ ἐξ ἀγαθῦ τὰ πάντα γεγόνασι, κ̀ ὐκ ἔϛι πονηρὸν ἐν τοῖς ὖσιν, ἐπεὶ μὴ ἐκ τοῦ κατ' ὐσίαν ἀγαθῦ οἷόν τε γενέσθαι τι πονηρόν. Vltimum, quod tamen est CXVI. sequens est: Χριϛιανισμός ἐϛι δόγμα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριϛῦ ἐκ θεοποιῶν συγκείμενον ἐντολῶν, αἳ τὸν κατορθοῦντα κατ' εἰκόνα κ̀ ὁμοίωσιν ἀπεργάζονται Θεοῦ. Pars horum Capitum, nempe a XLI. ad CXVI. exstat etiam supra in Cod. XV. Plut. VII. §. II. sed quum ibi initio, & inscriptione destituta essent, auctorem innuere minime potuimus.

XIX. pag 282. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νείλυ παραίνεσις πρὸς μοναχύς. *S. P. N. Nili admonitio ad Monachos*. Inc. Ἀκρασίαν βρωμάτων. Des. συνεσθίειν καλόν. Vt in Codice XVIII. Plut. IX. §. VIII.

XX. pag. 284. *b*. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὀκτὼ λογισμῶν. *Eiusdem de octo cogitationibus, seu de octo vitiis capitalibus*. Inc. Ἀρχὴ καρποφορίας. Des. ἐμφαιδρύνεται ταπείνωσις ἀνδρός. In dicto Codice §. V.

XXI. pag. 293. *b*. Τοῦ αὐτῦ πρὸς Χαράκλητον πρεσβύτερον αὐϛηρῶς ℭ ἀποτόμως ἐπεξερχόμενον τοῖς πταίυσι, καὶ φάσκοντα, μὴ ἀρκεῖν τὴν διὰ τῶν λόγων ἐξομολόγησιν εἰς μετάνοιαν. *Eiusdem ad Characletum presbyterum austere & crudeliter invehentem in peccantes, & dicentem non sufficere verbalem confessionem ad poenitentiam*. Inc. Πάνυ μοι δοκεῖς τὴν θείαν ἠγνοηκέναι γραφήν. Des. κ̀ μετὰ πλείϛης ταπεινώσεως ἐξαγορευόντων σοι.

XXII. pag. 296. Τῦ ἀββᾶ Ἀμμονᾶ κεφάλαια ὠφέλιμα ιθ'. *Abbatis Ammonae Capita utilia XIX*. Primum inc. Τήρει σεαυτὸν ἀκριβῶς, ἀγαπητέ. Vltimum des. ἵνα ὕτως εὕρῃς ἔλεος παρὰ κυρίυ τῦ Θεῦ συ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In fine legitur: Ζωαρχικὴ τριὰς βοήθει μοι τῷ παρὰ πάντας ἀνθρώπυς σοι τῷ μόνῳ Θεῷ ἁμαρτήσαντι.

Multa ex iis, quae in hoc egregio Volumine continentur, inedita esse arbitramur, iis exceptis, in quibus aliquid a nobis adnotatum est. Notum exploratumque est plura eiusmodi olim exstitisse Volumina, quae iam sub μοναχικῶν, iam sub γεροντικῶν titulo memorantur, saepius descripta, & frequentibus monasteriorum usibus trita, in quibus ad mensam illa legi, & ἀναγνώσεις ἐκ τῦ πατερικῦ usurpari consueverunt, ut vel ex Typico Sabae Cap. VIII. observavit praestantissimus Cangius. Multa horum periisse accidit, non modo hominum incuria, sed etiam iniuria, ut de Constantino Copronymo narrant Theophanes, & Cedrenus, omnes eiusmodi libros flammis ab ipso fuisse datos, fortasse quod nonnulla etiam in ipsum, & factionem eius iactata Patrum dicta continerent. Vid. Fabric. Bibl. Graec. T. IX. pag. 26.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. diligenter accurateque conscri-

scriptus, optimeque servatus, cuius Opera pleraque in Graecam crucem desinunt. Constat foliis 301. cuius specimen damus Tab. VII. N. I.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epistolas Paullinas.

COD. IV. CONtinet hic vetustissimus Codex Catenam perpetuam SS. PP. in Epistolas D. Paulli, collectore fortasse Oecumenio; nam cum illa convenit, quae habetur superius in Cod. XIX. Plut. VIII. p. 362. seqq. ubi interpretum nomina singulis Epistolarum Commentariis subiecimus, editionemque Veronensem A. MDXXXII. citavimus; heic nequid desiderari possit, paginas etiam editionis, in quibus unusquisque Commentarius incidit, innuemus.

I. pag. 1. Πρὸς Ῥωμαίους. *Ad Romanos*. Commentarius inc. Τὸ ἅπασι γράφειν αἴτιον τοῦ κεῖσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Des. ταύτην ὅρον ἀεὶ ποιεῖν αὐτῷ φίλον. In dicta edit. p. 245.

II. pag. 73. *b*. Πρὸς Κορινθίους α'. *Ad Corinthios I.* Hypothesis inc. Ὁρῶν ὁ δαίμων οὕτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον. Des. τὸ πάθος ἐν πρώτοις. Commentarius inc. Ἐκ τοῦ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι. Des. ἐν γὰρ Χριστῷ ἔσται ἡ ἀγάπη μου μεθ' ὑμῶν. Ibid. pag. 383.

III. pag. 138. Πρὸς Κορινθίους β'. *Ad Corinthios II.* Hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς. Des. ἐπιδώσωσιν πρὸς ἀρετήν. Commentarius inc. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας. Des. ἐν τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παρακλήτου Θεοῦ τοῦ πνεύματος. Ibid. p. 499.

IV. p. 197. *b*. Πρὸς Γαλάτας. *Ad Galatas*. Hypothesis inc. Τὸ μὲν προοίμιον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολὴ θυμοῦ γέμει. Des. ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ ἦν μαθητής. Commentarius inc. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι. Des. καὶ τῇ ψυχῇ τὴν χάριν ἐπεύχεται γενέσθαι. Ibid. p. 579.

V. pag. 222. Πρὸς Ἐφεσίους. *Ad Ephesios*. Hypothesis inc. Ἡ Ἔφεσος μητρόπολις μὲν ἐστι τῆς Ἀσίας. Des. ἐν δεσμοῖς ὑπάρχων ὁ Παῦλος. Commentarius inc. Ὅρα πόση ἦν ἡ τότε ἀρετή. Des. ἐπιδιδοῦσα ὤφειλεν εἶναι. Ib. p. 613.

VI. pag. 250. Πρὸς Φιλιππησίους. *Ad Philippenses*. Hypothesis inc. Οἱ Φιλιππήσιοι τῆς Μακεδονίας ἦσαν, κ. λ. Des. σφόδρα φιλῶν αὐτοὺς φαίνεται. Commentarius inc. Ἐνταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστέλλων. Des. εὐχῇ παύει τὴν ἐπιστολὴν καὶ νῦν. Ibid. pag. 655. Subscriptio sequitur: Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου, στίχων σή. *Ad Philippenses scripta est a Roma per Epaphroditum, versuum CCVIII.*

VII. pag. 272. Πρὸς Κολοσσαεῖς. *Ad Colossenses*. Hypothesis inc. Ἐν πολλοῖς ὁ ἀπόστολος δηλοῖ. Des. τὴν ἐπιστολὴν διορθοῦται ὁ Παῦλος. Commentarius inc. Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰμι ἀπόστολος. Des. καὶ τοῦτο γὰρ τῆς χάριτος, τὸ συγχωρεῖν δεθῆναι. Ibid. pag. 687. ubi septem alios versus longior est in fine. Subscriptio sequens est: Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου. *Ad Colossenses scripta est a Roma per Tychicum & Onesimum.*

VIII. pag. 287. *b*. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. *Ad Thessalonicenses I.* Commentarius inc. Διατί οὔτε ἀπόστολον, οὔτε δοῦλον. Des. ὅπου δὲ χάρις Θεοῦ, πάντα τὰ ἀγαθὰ παρομαρτεῖ. Ibid. pag. 707. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. *Ad Thessalonicenses I. scripta est ab Athenis.*

IX. pag. 305. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. *Ad Thessalonicenses II.* Hypothesis praevia inc. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Des. τὰς τοῦ κυρίου προῤῥήσεις ποιῶν. Commentarius inc. Οὕτω καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἤρξατο. Des. εὐχῇ κατέλυσε τὴν ἐπιστολήν. Ibid. p. 729. In fine: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν, στίχων ρς'. *Ad Thessalonicenses II. scripta est ab Athenis, versuum CVI.*

X. pag. 314. *b* Πρὸς Τιμόθεον α'. *Ad Timotheum I.* Brevis Hypothesis inc. Τί δήποτε ὁ Παῦλος καὶ ἄλλους ἔχων, κ. λ. Des. πρέποντα λοιπόν. Comment. inc. Τὸ ἄτυφον καὶ νῦν δείκνυσιν. Des. περὶ πίστιν ἐναυάγησαν. Ibid. p. 741. ubi duos alios circiter versus in fine longior. In fine: Ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς, στίχων σλ'. *Scripta est a Laodicea, quae est metropolis Phrygiae Pacatianae, versuum CCXXX.*

XI. p. 338. Πρὸς Τιμόθεον β'. *Ad Timotheum II.* Brevis hypothesis inc. Τί δήποτε δευτέραν γράφει. Des. τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχρονικότα. Commentarius inc. Ἀπόστολός εἰμί, φησιν. Des. ἢ ὥστε ἀεὶ χάρισμα ἔχειν πνευματικόν. Ibid. pag. 767.

XII. pag. 355. Πρὸς Τίτον. *Ad Titum*. Brevis Hypothesis inc. Ὁ Τίτος θαυμάσιός τις ἦν. Des. μᾶλλόν ἐστιν. Comment. inc. Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι. Des. οἷον διὰ τῆς πίστεως. Ibid. pag. 786. In fine: Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας, στίχων ϙς'. *Ad Titum Cretensium Ecclesiae primum Episcopum ordinatum scripta est a Nicopoli Macedoniae, versuum XCVI.*

XIII. pag. 364. Πρὸς Φιλήμονα. *Ad Philemonem*. Hypothesis inc. Ὁ Φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν. Des. καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς. Comment. inc. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει. Des. οὐκ ἐμοὶ παρακαλοῦσί σε. Ibid. pag. 793.

XIV. pag. 368. Πρὸς Ἑβραίους. *Ad Hebraeos*. Duplex Hypothesis praevia. Prima inc. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας. Des. τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. Altera, & quidem paullo posterius in margine adiecta, inc. Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ὑπάρχων. Des. ἐθνῶν κήρυκα καὶ ἀπόστολον εἶναι, ἐπιστέλλει καὶ τοῖς Ἑβραίοις. Comment. inc. Διαφόρως καὶ ποικίλως ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν. Des. ἁμαρτάνοντες καὶ ῥαθυμοῦντες. Ib. p. 801. Notandum Hypotheses omnes, quas recensuimus, Theodoreti esse, praeter primam in Epistolam ad Hebraeos, cuius auctor Euthalius, ut vi-

videre eſt in edit. cit. ubi ſingulae referuntur. In ultima pagina haec legitur notula: *Liber Monaſterii S. Salvatoris de Septimo Ordinis Ciſtercienſium Florentinae Dioeceſis*. Tum haec alia: *Χριςὲ μυ σῶσον τὸν μοναχὸν Βαβύλαν κ̀ ξένον*. *Chriſte mi ſalva monachum Babylam & peregrinum*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. nitidiſſimus, optimeque ſervatus, ſcholiis etiam marginalibus ex iiſdem auctoribus, quibus Catena conſtat, excerptis abundans. Conſtat fol. 426.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑι.

CONCILIVM FLORENTINVM.

COD. V. SAncta & Oecumenica Synodus Florentina impreſſa in papyro Romae apud Franciſcum Zannetium A. MDLXXVII. iuſſu Gregorii Papae XIII. una cum tribus Georgii Scholarii ad ipſam Synodum Orationibus, eiuſdemque, qui poſtea ad CPolis Patriarchatum evectus, Gennadius dictus eſt, pro quinque in ipſius Synodi definitione contentis Capitibus Apologia. Conſtat p. 406.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΜΕΤΑ ΕΞΗΓΗΣΕΩΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

D. PAVLLI EPISTOLAE CVM EXPOSITIONE DIVERSORVM.

COD. VI. HIc venerandae prorſus vetuſtatis Codex, in cuius fronte recentiori manu ſcriptum eſt, *ἐκ τῦ ἀγγέλυ*, Commentarios exhibet in Epiſtolas Paullinas, quales in Codice IV. ſuperiori recenſuimus pag. 473. his quae ſequuntur exceptis; in hoc enim varia quaedam praemittuntur Prolegomena.

I. pag. 1. *Διήγησις περὶ τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἀποςόλυ*. *Narratio de S. Paullo Apoſtolo*, Inc. *Παῦλος ὁ ἀπόςολος Ἑβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος*. Def. *ὡς ἐν συντόμῳ εἰπεῖν, αὗται*. Auctore Euthalio Diacono, ut videre eſt in cit. Oecumenii Catena, pag. 237.

II. pag. 2. *b*. *Ἀποδημία Παύλυ*. *Peregrinatio Paulli*. Inc. *Ἀπὸ Δαμάσκυ ἤρξατο, καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ἱερυσαλήμ*. Def. *μέχρι τῆς τελειώσεως τριάκοντα κ̀ ε'*. Ibid. p. 239.

III. pag. 4. *b*. *Τῦ αὐτῦ μαρτύριον*. *Eiuſdem martyrium*. Inc. *Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος Ῥωμαίων*. Def. *τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ παρυσίας*. Ibid. p. 241.

IV. pag. 5. *Ὑποθέσεις τῶν ἐπιςολῶν Παύλυ ἀποςόλυ*. *Argumenta Epiſtolarum Paulli Apoſtoli*, eadem nimirum, quae in dicta Catena ſingulis primo loco praefiguntur Epiſtolarum Commentariis, quaeque ſingillatim recenſuimus in Codice XIII. Plut. VI. Euthalio Epiſcopo Sulcenſi tributa. Quae in hoc habentur Codice, adamuſſim cum editione citata concordant; quod ſi Hypotheſis Epiſtolae ad Hebraeos in Cod. XIII. diverſe definit, quam in editione, inde factum eſt, quod duas coniunctim Hypotheſes in illo ſub uno eodemque Euthalii nomine dedimus, quae in editione ſeparatim leguntur pag. 797. (per errorem 497.) Hypotheſes excipit numerus Capitum, quotquot unaquaeque continet Epiſtola, numerus, inquam, ſolus; nam Capita ipſa ſingulis praeeunt Epiſtolis; numero deinceps teſtimoniorum, quae ex Sacris litteris deſumit Apoſtolus, adiecto. Pag. 13. *b*. loca adnotantur, unde ſcriptae ſunt Epiſtolae.

V. pag. 16. Occurrunt tandem Epiſtolae ipſae Paullinae cum ſcholiis, qualia memoratus Codex IV. exhibebat. In quibus vero diſcrepant haec ſunt. Hypotheſes primum ex Theodoreto deſumtae, ac ſingulis ferme Commentariis in illo praemiſſae, in hoc nullae ſunt, praeter eam, quae Epiſtolam ad Coloſſenſes praecedit. Vnica vero Hypotheſis, quam habet Epiſtola ad Hebraeos, eaque anepigrapha, inc. *Ἡ πρὸς Ἑβραίυς ἐπιςολὴ δοκεῖ μὲν ὐκ εἶναι Παύλυ*. Def. *ὡς κ̀ ἡ ἀνάγνωσις αὕτη προϊοῦσα διδάσκει*, quae quidem in Codice ſequenti, Chryſoſtomo tribuitur, habeturque edita in citata Catena pag. 797. (per errorem 497.) Huius vero Epiſtolae Commentarius incipit a verbis: *Τίνι τρόπῳ Παῦλος ὐκ ἔθηκε τὴν ἰδίαν ὀνομασίαν, κ. λ.* quae ſunt pars Theodoreti Hypotheſis, quae in dicto Codice IV. ſecundo loco adferebatur. Differt etiam in hoc, quod ibi interpretationes cum ipſo textu erant coniunctae, heic vero, integro textu in medio paginarum grandiori charactere exarato, ſcholia minori conſcripta, totum undequaque marginem ambiunt, numeris Graecis locum, quo ſpectent, indicantibus. Capita rerum, quorum tabulae ſingulis praecurrunt Epiſtolis, quaeque ſuo etiam loco in margine repetuntur, vide in recenſione Codicis XXVII. Plut. VI. cum quo concordant; licet enim aliquando ipſorum diviſio non utrobique par comperta fuerit, re tamen ipſa ſimul ſumta, eadem omnino continent. Primum tantum heic Epiſtolae ad Romanos Caput, quod in dicta recenſione ob Codicis defectum adferre minime licuit, ſubiungam, quod ſequens eſt: *Εὐαγγελικὴ διδασκαλία περί τε τῶν ἔξω χάριτος Χριςῦ, κ̀ τῶν ἐν χάριτι, ϗ περὶ ἐλπίδος κ̀ πολιτείας πνευματικῆς*. Subſcriptiones item Epiſtolarum eaedem omnino ſunt cum dicto Codice XXVII. quemadmodum etiam Stichometriae, exceptis quinque; nam Epiſtola ad Galatas numerat verſus *τκ'*. *CCCXX*. prima ad Theſſalonicenſes verſus *σ'*. *CC*. prima itidem ad Timotheum verſus *σλς'*. *CCXXXVI*. ad Titum verſus *ρζ'*. *CVII*. ad Philemonem *μζ'*. *XLVII*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. X. nitidiſſimus, optimeque ſervatus. Conſtat foliis 285.

TOY

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius in Epiſtolas Paullinas.

COD. VII. I. p. 1. PRaemittitur Indiculus Capitum Epiſtolarii, quae in Eccleſia Graeca leguntur per Sabbata & Dominicas.

II. pag. 3. Vita, peregrinatio, & martyrium D. Paulli, ut in Codice ſuperiori, ſed ob unius paginae defectum deeſt tota vita, peregrinatio vero incipit a verbis... *κὴ Λύςραν, ἔνθα Τιμόθεον περιέτεμεν, κ. λ.* quae in edit. cit. incidunt in p. 239. v. 9.

III. pag. 6. Sequuntur Epiſtolae cum Commentariis marginalibus, ut in dicto Codice VI. quibus ſingulis praecedunt Hypotheſes Euthalii, quae tamen heic Chryſoſtomo tribuuntur, pleriſque vero etiam Theodoreti, ut in Codice IV. huius Plutei. Epiſtola ultima ad Hebraeos triplicem habet Hypotheſim. Prima eſt Euthalii, & inc. *Ταύτην ἐπιςέλλει, κ. λ.* altera Chryſoſtomi, & inc. *Η῾ πρὸς Ε῾βραίους ἐπιςολὴ δοκεῖ, κ. λ.* habeturque etiam in Codice ſuperiori; tertia Theodoreti, cuius initium: *Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόςολος, κ. λ.* Codex tamen duas priores eidem Chryſoſtomo tribuit. Initium & finis Commentariorum penitus cum ſuperioribus IV. & VI. Codicibus concordant. Subſcriptiones & Stichometriae eaedem ſunt, quae in Codice XXVII. Plut. VI. exceptis Epiſtolis ad Titum, & ad Hebraeos, quarum altera numerat verſus σζ′. *CCVII.* altera ψν′. *DCCL.* Capita rerum, de quibus agitur, ſuo loco in margine adſcribuntur, & quidem rubro charactere, quemadmodum etiam loca Scripturae, quae in ſuis Epiſtolis adfert Apoſtolus; quod & de Codice ſuperiori intelligendum eſt.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. nitidiſſimus, optimeque ſervatus. Conſtat foliis ſcriptis 270.

ΠΡΟΦΗΤΑΙ.

PROPHETAE.

Scilicet.

XII. Prophetae Minores, & IV. Maiores cum ſcholiis marginalibus.

COD. VIII. IN prima pag. haec notula legitur, manu Sec. XIV. exarata: *Α᾿φιερώθη ἡ βίβλος αὕτη τῶν προφητῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκυ τῆς Ο῾δηγητρίας παρὰ τοῦ μοναχῦ κυρῦ Κλήμεντος ἅμα τῇ ἑτέρᾳ βίβλῳ τὸ ἐξηγημένον ψαλτηρίυ Θεοδωρίτυ Κύρυ ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας αὐτῦ. Ο῾ δὲ βυληθεὶς ἀποςερῆσαι ταῦτα τὴν μονὴν, εἴτω ὑπόδικος ταῖς τῶν θείων πατέρων ἀραῖς. ἔτει ,ςωκη′.* Tum paullo inferius: *Γρηγορίοιο σοφοῖο πατριάρχοιο κτέαρ ἦν τόδε. Dedicatus eſt hic Prophetarum liber in monaſterio ſanctiſſimae Deiparae Hodegetriae* [1] (ſc. *Deductricis*) *a monacho Domino Clemente una cum alio libro Interpretationis in pſalterium Theodoreti Cyri pro ſalute animae ſuae. Qui autem voluerit hiſce monaſterium fraudare, ſit ſanctorum Patrum maledictionibus obnoxius. Anno* 6828. (Chriſti MCCCXX.) *Gregorii ſapientis Patriarchae haec erat poſſeſſio* De hac ſubſcriptione nihil Montfauconius in Palaeogr. Graec.

I. pag. 2. *Ω᾿σηὲ α′. Oſeas I.* Prophetia inc. *Λόγος κυρίου.* Deſ. *ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.* Deinceps brevitatis gratia Prophetiarum initium, ac finem adferre omittemus, quum a vulgata ſecundum LXX. editione minime diſcrepent. Scholia marginalia incipiunt a S. Baſilio Magno, cuius nomen in ſummo margine adſcriptum legitur; & quidem ita: *Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὡς τύτων κἀκείνων ἐχειροτονήθη, κ. λ.* Deſinunt in Theodoreto, cuius haec poſtrema ſunt: *οἱ δὲ ἀσεβείᾳ συζῶντες, κὴ τὴν ἐναντίαν ὁδεύοντες, δρέπονται τοὺς τῆς ἀσεβείας καρπύς.*

II. pag. 12. *b.* Α᾿ρχὴ προφητείας Ι᾿ωὴλ β′. *Initium prophetiae Ioëlis II.* Scholia praecedit Hypotheſis, & quidem Theodoreti, cuius tamen nomen (ut ferme in omnibus fit) nullum eſt adſcriptum. Inc. *Ι᾿ωὴλ ὁ θεῖος προφήτης, τὸν μὲν χρόνον.* Deſ. *τὸν τῆς προφητείας ἐγνώκαμεν χρόνον.* Scholia inc. *Διὰ τὸ πολλὺς, ὡς εἰκὸς, κ. λ.* Deſ. *ἑαυτοῖς ὧν Ι᾿υδαῖοι πρόξενοι γεγόνασι τῆς εἰς τὰ ἔθνη διασπορᾶς, κατὰ τῦ εὐεργέτυ λυττήσαντες.* Initium & finis cum Theodoreti Commentariis concordant, praeter pauca quaedam, quae in editione relatis verbis in fine adiiciuntur. In Codice vero nonnulla de Ioëlis nomine ſequuntur, nimirum *Ι᾿ωὴλ ἑρμηνεύεται ἀγαπητὸς κυρίυ, κ. λ.* quae in Codice IV. Plut. XI. longiorem in hunc prophetam Hypotheſim concludunt.

III. pag. 17. *Α᾿μὼς γ′. Amos III.* Hypotheſis Theodoreti inc. *Συνήκμασε κὴ ὁ θεσπέσιος ὗτος προφήτης τοῖς θαυμασίοις ἐκείνοις, κ. λ.* Deſ. *μαθησόμεθα τὴν διάνοιαν.* In editione longior eſt ab initio. Scholia inc. *Ε᾿δίδαξεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεκυὲ, κ. λ.* Deſ. *τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελιῶν σφᾶς αὐτὺς ἀπεςέρησαν.* Itidem Theodoreti ſunt.

IV. pag. 26. *Ο῎ρασις Α᾿βδιῦ δ′. Viſio Abdiae IV.* Hypotheſis inc. *Ι᾿δυμαῖοι πρόγονον ἔχοντες τὸν Η᾿σαῦ.* Deſ. *ποιήσωμεν τὴν διάνοιαν.* Scholia inc. *Α᾿ντὶ τῦ ἡ θεόθεν γενομένη.* Deſ. *δοθησομένην αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δύναμιν.* Theodoreti omnia.

V. pag. 27. *Ι᾿ωνᾶς ε′. Ionas V.* Hypotheſis inc. *Πάντας ἀνθρώπυς δημιυργήσας.* Deſ. *κὴ μὴ ἔτε-*

(1) Huius Eccleſiae, ac Monaſterii mentio non infrequens occurrit in calligraphorum ſubſcriptionibus, ut videre eſt in Palaeograph. Graec. Montfauconii pluribus locis, qui Libro VI. p. 382. ſeqq. unde hoc illi nomen fuerit inditum, fuſius declarat.

ἕτερος δόξῃ Θεὸς, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἑκατέρων . . . .[1] Est contracta ex longiori Theodoreti Hypothesi. Scholia inc. Ὁ μακάριος Ἰωνᾶς καὶ ἄλλας ἐποιήσατο προφητείας. Des. καὶ μὴ βουλομένων αὐτῶν τοῖς ἁμαρτωλοῖς μετανοοῦσιν ὀρέγει τὸν ἔλεον. Theodoreti pariter.

VI. pag. 30. Μιχαίας ς'. *Michaeas VI.* Hypothesis inc. Τὴν αὐτὴν καὶ οὗτος ποιεῖται πρόῤῥησιν τοῖς θαυμασίοις ἐκείνοις, κ. λ. Des. τῆς δυσσεβείας ἀπαλλαγῶσι. Est Theodoreti, sed ab initio multo brevior, quam in edito. Scholia inc. Ἐπειδὴ περὶ Σαμαρείας. Des. διὰ τὰς πρὸς τοὺς ἡμετέρους προγόνους συνθήκας. Itidem Theodoreti; longiora tamen in fine.

VII. pag. 36. *b.* Ναοὺμ ζ'. *Nahum VII.* Hypothesis Theodoreti inc. Οἱ Νινευῖται τὴν θείαν δείσαντες ἀπειλήν. Des. ταύτας ἔχει τὰς προῤῥήσεις ἡ παροῦσα προφητεία. Scholia inc. Ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος χάρις. Des. οὕτω σοι τῷ τῆς ζωῆς ἐμφυσήματι τὴν σωτηρίαν παρέχει, quae pertinent ad prophetiae Cap. II. vers. 1. incidunt autem in dicta Theodoreti edit. pag. 840. v. 11. Deinceps scholia omittuntur, quemadmodum & in sequentes Abbacuc, Sophoniae, & Aggaei prophetias.

VIII. pag. 39. *b.* Ἀββακοὺμ η'. *Abbacuc VIII.* Pag. 41. *b.* Προσευχὴ Ἀββακοὺμ μετ' ᾠδῆς. *Oratio Abbacuc cum Cantico.*

IX. pag. 42. *b.* Σοφονίας θ'. *Sophonias IX.* Hypothesis valde brevis inc. Οὗτος καὶ Ἱερεμίας συνεχρόνισαν ἀλλήλοις. Des. καὶ κατὰ τῶν Αἰθιόπων. Diversa est a Theodoreti Hypothesi.

X. pag. 46. Ἀγγαῖος ι'. *Aggaeus X.* Hypothesis item brevissima inc. Οὗτος ἐτέχθη μὲν εἰς Βαβυλῶνα. Des. προφητεύει δὲ οὗτος καὶ περὶ τῆς παρελεύσεως τῶν σκιῶν, καὶ τῆς κλήσεως τῶν ἐθνῶν. Contracta videtur ex Theodoreto.

XI. pag. 49. Ζαχαρίας ια'. *Zacharias XI.* Hypothesis brevissima inc. Καὶ οὗτος μετὰ μῆνας ἓξ προφητεύει. Des. ἐτάφη ἐγγὺς τοῦ Ἀγγαίου. Redeunt Scholia, paullo tamen rariora, quam in superioribus prophetis. Inc. Ἁρμοδίως ἄγαν τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀνασωθεῖσι, κ. λ. Des. τῶν ἀλλογενῶν καὶ εἰδωλολατρῶν ὡς Χαναναίων ἀλλοτριούμενος. Nec Hypothesis, nec Scholia huius Prophetiae cum illis Theodoreti concordant.

XII. pag. 62. *b.* Μαλαχίας ιβ'. *Malachias XII.* Hypothesis Theodoreti inc. Οὗτος μετὰ τοὺς προφήτας πάντας ὕστερον προεφήτευσε. Des. Μαλαχίας δὲ τῇ Ἑβραίων. Initio paullum diversa ab editione. Scholia marginalia nulla sunt.

XIII. pag. 70. Ἡσαΐας ιγ'. *Esaias XIII.* Plures praecedunt in hunc Prophetam Hypotheses, ac primo ipsius Collectoris Prooemium ad lectores, cuius initium: Τῆς προφητείας τοῦ θεσπεσίου Ἡσαΐου τοῦ μεγαλοφωνοτάτου τῶν προφητῶν τὴν βίβλον μετὰ χεῖρας λαβὼν, καὶ ταύτης τὴν ἀνάγνωσιν ποιησάμενος, καὶ μὴ εὑρίσκων τῆς τῶν γεγραμμένων διανοίας ἐφίκεσθαι, πρὸς τοὺς ταύτην ἡρμηνευκότας, ἤγουν ὑπομνηματίσαντας ἐνέδραμον, κ. λ. Finis: χρὴ οὖν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον κεφάλαιον τοῦ ἐδάφου τῆς ἁγίας γραφῆς ἀναγινώσκειν, καὶ οὕτω τὰς ἐγκειμένας ἑρμηνείας, ἵν' εὐσύνοπτα ᾖ τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ νοήματα. Prima Hypothesis, & quidem in tres partes divisa, est Basilii, quae inc. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης, ἐν οἷς ἐπλεόνασεν ἡ κακία. Des. ταῖς δὲ τὸ ἡγεμονικὸν συγκεχυμέναις ἐχούσαις ἀπὸ τῶν τῆς ἁμαρτίας σπίλων οὐκέτι. Altera est Theodoreti, licet eius nomen nullum in Codice. Inc. Ἅπαντες οἱ θεσπέσιοι προφῆται. Des. πλὴν κἂν τούτοις φροντιῶ τῆς συντομίας εἰς δύναμιν. Tertia, ut ex Codice IV. Plut. XI. eruitur, ex Cyrillo desumta, inc. Προφητεύει τοίνυν ὁ μακάριος Ἡσαΐας ἐν καιροῖς βασιλείας Ὀχοζίου καὶ Ἰωάθαμ. Des. οὐκ ἠμοιρηκότας τοὺς τῆς ἑαυτοῦ συγγραφῆς ποιεῖται λόγους. Hisce adnectuntur pauca quaedam de prophetandi ratione, ac de Scripturarum obscuritatis utilitate. Tandem Vita prophetae legitur, cuius initium: Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ἦν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, κ. λ. Finis; καὶ ἄκαρπον ἐποίησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. His omnibus praemissis, Scholia marginalia, & quidem uberrima consequuntur, quorum primum inc. Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων τὸ ἐναργεστάτην τὴν κατάληψιν ἔχον τῶν αἰσθητῶν, ὅρασίς ἐστι· διόπερ ἡ τῶν ἀληθῶν θεωρία διὰ τὸ ἐναργὲς καὶ ἀναμφίβολον ὅρασις προσαγορεύεται. Vltimum in verba πάσῃ σαρκὶ, ita habet: Ποίᾳ σαρκί; ἢ πάντως τῇ μὴ κολασθησομένῃ, τῆς δὲ ἐπουρανίου τρυφῆς καὶ δόξης καταξιωθησομένῃ, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἔλεγεν· ἥξει πᾶσα σὰρξ τοῦ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν μου, λέγει κύριος· ἧς καὶ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν πρεσβείαις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, τῶν οὐρανίων δυνάμεων, ἀποστόλων, προφητῶν, καὶ πάντων τῶν ἁγίων τῶν εὐαρεστησάντων Θεῷ. Ἀμήν. Subsequebantur alii versiculi decem, qui deinde penitus erasi. Nullum Scholiis hisce nomen appositum legitur; sed, ut ex Prooemio supra memorato colligitur, decerpta sunt ex Apollinario, Basilio, Cyrillo, Eusebio Caesareae, Eusebio Emeseno, Origene, Theodoreto Cyri, Theodoro Heracleae &c.

XIV. pag. 176. Ἱερεμίας ιδ'. *Hieremias XIV.* Rarissima in hunc, ac brevia Scholia apparent; quale illud est fere sub initium prophetiae: Σημειῶσαι, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν αἱ προφητεῖαι διὰ τὸν παρ' αὐτῶν κατηγγελμένον Χριστὸν, ὅς ἐστι προσδοκία ἐθνῶν. Nullum vero in sequentes Libros, nimirum *Baruch*, *Lamentationes*, *Orationem*, *&* *Epistolam Hieremiae*.

XV. pag. 303. Ἰεζεκιὴλ ιε'. *Ezechiel XV.*

XVI. pag. 395. *b.* Δανιὴλ ις'. *Daniel XVI.* Praecedit Historia Susannae, quam deesse in hoc Codice perperam adfirmat Montfauconius Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 265. litt. D. Dividitur Prophetia in Visiones XII. Prima inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Vndecima est historia de Belo, quae inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀστυάγης προσετέθη. Duodecima de Dracone, quae inc. Καὶ ἦν δράκων μέγας. Des. ἐνώπιον αὐτοῦ.

No-

(1) Evanida est ultima vox.

Notandum praedictis Prophetarum Libris adiectas fuisse in margine Capitum Sectiones. Hinc Oseas numerat Capita *XII.* Ioël *III.* Amos *V.* Ionas *III.* Michaeas *VII.* Nahum *III.* Sophonias *V.* Aggaeus *III.* Zacharias *XII.* Malachias *V.* Esaias *LXXXVIII.* Hieremias *C.* Ezechiel *CCCLXV.* Daniel *CXL.* Abdias, & Abbacuc carent omni divisione. Ex his vero aliquot stichometriam etiam in fine praeseferunt, nimirum Nahum, qui versus habet CCCIX. Abbacuc versus CLVII. Hieremias MMMMD. Baruc DXIV. Threni Hieremiae D. Oratio XL. Epistola CCX.

Codex Graecus membranaceus Ms. in folio minori, Sec. XI. optimus. Constat foliis 429.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

THEOPHYLACTI PARAPHRASIS IN EPISTOLAS D. PAVLLI.

COD. IX. HVius Paraphrasis, seu Commentarii recensionem habes inferius in Codice V. Plut. IV. cum quo noster hic Codex concordat, iis tantummodo exceptis, quae mox adnotabimus. Primum enim Epistolarum series diversa, ita habet: Ad Romanos, ad Hebraeos, ad Corinthios I. & II. ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses I. & II. ad Timotheum I. & II. ad Titum, & ad Philemonem, quarum duae, nimirum ad Philippenses, & I. ad Thessalonicenses mutilae sunt. Prima enim desinit in verbis sacri Textus: ϗ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, quae sunt Cap. II. vers. 9. altera in verbis Commentariorum: περιττὸν γάρ ἐςι ϗ ἀσύμφορον τὸ τὺς καιρὺς ϗ τὺς χρόνυς τῆς συντελείας εἰδέναι, ϗ γὰρ .... quae pertinent ad Epistolae Cap. V. v. I. περὶ δὲ τῶν χρόνων, κ. λ. quorum quidem defectuum alter inter p. 407. & 408. alter inter p. 471. & 472. occurrens, vel ex dicto Codice V. Plut. IV. vel ex Cod. VII. Plut. XI. integros eiusmodi Commentarios continentibus suppleri commode possent. Tota praeterea Epistola ad Romanos, & tres ultimae Codicis paginae partem Commentarii in Epistolam ad Philemonem complectentes, diversa manu, Sec. nimirum XV. conscriptae sunt. Nonnullis tandem Epistolis subscriptiones adiunctae, quales in recensione aliorum Codicum protulimus.

Codex chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. exeuntis, tineis valde corrosus, ac propera manu, nec satis accurata descriptus. Constat foliis 602.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

PETRI ET PAVLLI SANCTORVM APOSTOLORVM PRAECEPTA.

Titulus restituendus.

Collectio Canonum Ecclesiasticorum.

I. pag. I. ΠΕ'τρυ ϗ Παύλυ τῶν ἁγίων ἀποςόλων διατάξεις. *Petri & Paulli SS. Apostolorum Constitutiones.* Inc. Ε'γὼ Πέτρος ϗ Παῦλος διατάσσομεν. Des. ἀθετεῖ τὸν ἀποςείλαντά με, καὶ τὰ ἑξῆς. Habentur etiam in Cod. VIII. Plut. IX. §. VIII. & IX. in fine tamen diversae; nam ex doctrina *de recto ordine servando*, quae habetur ibi §. IX. initium tantum in hoc adfertur, additurque in fine: Περὶ τῦ φυλάττειν ἕκαςον τὴν τάξιν ϗ λειτυργίαν. COD. X.

II. pag. 3. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαςικῶν εἰς πεντήκοντα τίτλυς διῃρημένη. *Collectio Canonum Ecclesiasticorum in L. Titulos distributa*, duplici prooemio praefixo. Primum inc. Οἱ τῦ μεγάλυ Θεῦ ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςῦ μαθηταί. Des. τὸν ἀριθμὸν πδ'. In dicto Codice §. XIII. Alterum inc. Τὰ μὲν σώματα καταλλήλως. Des. πρᾶξιν προήνεγκεν. Ibid. §. I. Huic adnectitur syllabus Canonum, Conciliorum, & Auctorum, quibus totum Opus contextum est, minor tamen illo, qui in dicto Codice exhibebatur. Tum duo Indices, quorum alter Titulos XIV. in sua Capita distributos; alter variorum Canonum ac Constitutionum, nec non civilium textuum, ad singula praedicta Capita pertinentium citationem complectitur, adeoque cum primo huius Plutei Codice convenit. Multis praeterea abundat adnotationibus, ac scholiis in ora libri perscriptis, progrediturque ad pag. usque 60.

III. pag. 60. *b.* Occurrunt Canones Apostolici LXXXV. quorum ultimus, post voces τὴν προσήκουσαν τιννύντες, in quibus desinit memoratus Codex VIII. §. X. alia pauca subiungit, quorum initium: Ο' Θεὸς δὲ ὁ μόνος ἀΐδιος, κ. λ. ut in Constit. Apostol. Cotelerii Tom. I. p. 389.

IV. pag. 65. *b.* Sequuntur I. Canones Concilii Nicaeni CCCXVIII. Patrum, Generalis primi. II. pag. 68. *b.* Canones Concilii Ancyrani. III. pag. 70. *b.* Canones Concilii Neocaesariensis. IV. pag. 71. *b.* Pars Canonum Concilii Gangrensis. V. pag. 73. Pars Canonum Concilii Antiocheni; quum enim inter pag. 72. & 73. folium desit, Canonum Gangrensium finis, & initium Antiochenorum desideratur. VI. pag. 76. *b.* Canones Concilii Laodiceni in Phrygia. VII. pag. 79. *b.* Canones Concilii Constantinopolitani sub Theodosio magno Impera-

ra-

ratore, Generalis secundi. VIII. pag. 82. Canones Concilii Ephesini, Generalis tertii. IX. pag. 84. *b.* Canones Concilii Chalcedonensis sub Marciano Imperatore, Generalis quarti. X. pag. 89. Canones Concilii Sardicensis. XI. pag. 94. Canones Concilii Carthaginensis CCXVII. Patrum, cum eorumdem subscriptionibus, adiectis Epistolis Africanae Synodi ad Bonifacium Romae Papam, Cyrilli Alexandrini, Attici Constantinopolitani, &c. XII. pag. 138. Canones Concilii CPolitani in Trullo, Generalis quinti, & sexti, cum subscriptionibus Episcoporum CCXXVII. XIII. pag. 164. *b.* Canones Concilii Nicaeni secundi, Generalis septimi. XIV. pag. 170. *b.* Tarasii Patriarchae CPolitani ad Adrianum Romae Papam Epistola *de non faciendis pecunia ordinationibus*. XV. pag. 174. *b.* Canones Concilii CPolitani primo-secundi, in templo SS. Apostolorum congregati. Quae omnia vide in memorato Codice VIII. a §. XIV. ad §. XXIX. inclusive.

V. pag. 179. *b.* Succedunt Canones tres Synodi congregatae in templo, cui nomen a vera Dei sapientia inditum, cum reliquis omnibus, quae habentur in dicto Codice a §. XXXV. ad XXXIX. inclusive, exceptis Amphilochii Iconiensis Episcopi iambis ad Seleucum, & Athanasii Capite illo, quod inscribitur, *Περὶ τῦ μὴ κοινωνεῖν ἀνεξετάςως τῶν θείων μυςηρίων τὺς ταῖς ἰδίαις γυναιξὶ μιγνυμένυς*, quae duo in hoc desiderantur. Praeterea Gregorii Theologi Carmina *de germanis novi, ac veteris Testamenti libris*, quae in illo Athanasii fragmentum ex XXXIX. Epist. de Festis subsequebantur, in hoc Gregorii Nysseni ad Letoium Epistolae Canonicae succedunt. Tum Gennadii Patriarchae CPolitani, ac Synodi cum eo congregatae ad omnes Metropolitanos, & ad Papam urbis Romae circularis Epistola, subscriptionibus Episcoporum, quae in illo nullae erant, in nostro concluditur. Tandem Epistola CPoli scripta ad Martyrium Episcopum Antiochenum *de ratione excipiendorum haereticorum, qui ad Catholicam Ecclesiam accedunt*, cuius in illo tantum initium adferebatur, in hoc integra exhibetur; desinit enim: *Ταῦτα ὡς ὑμέτερος ἐσπύδασα σημᾶναι*. His exceptis reliqua conveniunt. Haec autem omnia ad paginam usque 226. progrediuntur.

VI. pag. 226. Capita excerpta e novellis Constitutionibus divinae memoriae Iustiniani, quae cum divinis & sacris Canonibus consentiunt, & iis ex abundanti proprium robur attribuunt. Praecedit Index Capitum, quae sunt LXXXVII. Indici succedit Titulus valde longus, *Εἰς δόξαν τῦ μεγάλυ Θεοῦ ϗ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ϗ τὰ νῦν συντεθειμένα, κ. λ.* Titulo vero Constitutiones ipsae, de quibus vide memoratum Codicem VIII. §. LVI.

VII. pag. 244. *b.* *Διατάξεις νόμων πολιτικῶν ἐκ τῶν Νεαρῶν Ἰυςινιανῦ βασιλέως, συνηγοροῦσαι, ϗ ἐπικυροῦσαι τὺς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαςικὺς κανόνας. Constitutiones legum civilium ex Novellis Iustiniani Imperatoris, consentientes, & confirmantes sanctorum Patrum ecclesiasticos Canones.* Sunt autem XXV. quarum prima, quae tamquam loco prooemii reliquis omnibus praemittitur, est edictum Theodosii & Valentiniani Impp. ad Ormisdam Praetorio praefectum, cuius initium: *Θεσπίζομεν πάντα ὅσα Πορφύριος*. Finis: *τὴν ἐν Νικαίᾳ ϗ ἐν Ἐφέσῳ λέγειν τι, ἢ διδάσκειν*. Exstat in Ant. Augustini Episc. Ilerdensis Collectione Constitutionum Graecarum Codicis Iustiniani Imp. Ilerdae A. MDLXVI. 8. pag. 1. & est Constitutio III. Lib. I. Tit. I. Codicis.

Secunda Iustiniani Constitutio est *Περὶ τελευτώντων ϗ καταλιμπανόντων κληρονόμον ἐκκλησίαν οἱανδήποτε. De decedentibus, & quamcumque Ecclesiam heredem instituentibus.* Inc. *Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰυλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ἐπειδήπερ ἐν πολλαῖς ἤδη διαθήκαις.* Des. *ἤτοι τὴν κληρονομίαν*. Ibid. p. 31. & est Constitutio XXVI. Lib. I. Tit. II.

Tertia Leonis pag. 245. *b.* *Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι μοναχὸν ἐξελθεῖν ἐκ τῦ μοναςηρίυ αὐτῦ, ϗ περιάγειν ἐν πόλει. Quod non liceat monacho exire de monasterio suo, & in urbe vagari.* Inc. *Αὐτοκράτορες Λέων ϗ Ἀνθέμιος ἄα. Ζήνωνι ςρατηγῷ. Οἱ ἐν τοῖς μοναςηρίοις διατρίβοντες.* Des. *τῇ τῶν νόμων ὑποβληθήσονται αὐςηρίᾳ*. Ib. p. 33. Constit. XXIX. eiusdem tit.

Quarta Iustiniani pag. 246. *Περὶ τῦ τρεῖς ἄνδρας χρῆναι δοθῆναι εἰς ψήφισμα ἐπισκόπυ, ϗ τὸν γινόμενον, ἀγύναιον ϗ ἄτεκνον εἶναι χρή. Quod tres viri debeant in electionis Episcopi decreto interrogari; electusque, sine uxore ac liberis esse debeat.* Inc. *Αὐτοκράτωρ Ἰυςινιανὸς ᾶ. Ἀταρβίῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Πᾶσαν ἀεὶ ποιύμενοι πρόνοιαν.* Des. *ἔπειτα δὲ τὰς ἐγκειμένας τῇ αὐτῇ νομοθεσίᾳ ποινάς*. Ibid. pag. 36. Constit. XLI. tit. III.

Quinta eiusdem pag. 248. *b.* *Περὶ τῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἄνευ κελεύσεως βασιλικῆς ἀνιέναι ἐν Βυζαντίῳ. Quod non debeat Episcopus sine Imperatoris iussu Byzantium accedere.* Inc. *Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνςαντινυπόλεως ϗ πατριάρχῃ. Πᾶσαν ἀεὶ ποιύμενοι πρόνοιαν τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, δι' ὧν ϗ τὴν, κ. λ.* Des. *εἰς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν ἐνεγκεῖν*. Ibid. pag. 45. Constit. XLII. tit. eiusdem.

Sexta eiusdem pag. 249. *b.* *Νόμος ἀπαγορεύων εἶναι μοναςήρια διπλᾶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἢ συνδιαιτᾶσθαι μοναχὺς μοναςρίαις. Lex prohibens esse monasteria viris & mulieribus communia, seu monachos cum monialibus cohabitare.* Inc. *Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῆς τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν.* Des. *τὰς ἐγκειμένας τῷ θείῳ ἡμῶν νόμῳ τύτῳ ποινάς*. Ibid. pag. 48. Constit. XLIII. eiusdem tit.

Septima eiusdem pag. 250. *b.* *Νόμος μὴ ἐξεῖναι γαμεῖν μετὰ χειροτονίαν ὑποδιάκονον, ἢ διά-*

διάκονον, ἢ πρεσβύτερον, εἰ μὴ μόνοις ψάλταις ϗ ἀναγνώςαις. Lex, quod non liceat Subdiacono, vel Diacono, vel Presbytero post ordinationem uxorem ducere, sed solis Cantoribus, & Lectoribus. Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ȣλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τῶν ἱερῶν κανόνων. Desſ. ἀλλ' εἰς τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν ἔρχεσθαι. Ib. pag. 53. Conſtit. XLIV.

Octava eiuſdem pag. 251. *b*. Περὶ τελευτώντων ϗ διατιθεμένων ποιεῖν ξενῶνα τȣ̀ς κληρονόμȣς αὐτȣ̃ ἐκ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, ἢ ἄλλον εὐαγῆ οἶκον, ϗ ἀμελȣ́ντων τῶν κληρονόμων, ὅτι χρὴ τὸν τῆς πόλεως ἐπίσκοπον καταναγκάζειν τὸν κληρονόμον ποιεῖν τὰ περιεχόμενα τῇ διαθήκῃ. *De defunctis, qui testamento heredibus mandarunt xenodochium ex propriis bonis instituere, vel aliam religioſam domum, quodque negligentes heredes ab Episcopo civitatis compelli debeant ad ea implenda, quae in testamento contenta ſunt.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ȣλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν, εἴ τις τελευτῶν εὐσεβῆ ποιοῖτο διατύπωσιν. Deſ. ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων διηνεκῶς διασώζεσθαι. Ibid. pag. 56. Conſtit. XLV.

Nona eiuſdem pag. 254. Περὶ τȣ̃ μὴ δεῖν κατὰ τάξιν ϗ βαθμὸν πρωτείων γίνεσθαι τȣ̀ς ἡγȣμένȣς, ἢ τὰς ἡγȣμένας, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν ἐνάρετον καὶ ἱκανὸν ἀντέχεσθαι ψυχῶν. *Quod non debeant ſecundum ordinem & gradum prioritatis fieri Abbates, vel Abbatiſſae; ſed eum eligendum eſſe, qui & virtute praeditus, & animarum curae capeſſendae idoneus ſit.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ȣλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν νόμοις. Deſ. καὶ ȣ̓δὲν ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν καινιζομένης νόμȣς. Ibid. pag. 65. Conſtit. XLVI.

Decima eiuſdem pag. ead. *b*. Ο῞τι ȣ̓ χρὴ ἐπίσκοπον ἔχοντα γυναῖκα ἢ τέκνα γενέσθαι. *Quod non debeat eligi Episcopus, qui coniugem aut liberos habeat.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδένα εἰς ἐπισκοπὴν προχειρίζεσθαι. Deſ. καὶ τῷ Θεῷ διὰ πάντων ἀρεσκούσης. Ibid. pag. 67. Conſtit. XLVII.

Vndecima eiuſdem pag. 255. Νόμος βουλευτὰς, ἢ ταξεώτας μὴ γίνεσθαι ἐπισκόπȣς, ἢ κληρικȣ̀ς, εἰ μή πȣ παιδόθεν ἐμόνασαν· μηδὲ κληρικȣ̀ς οἰȣδήποτε τάγματος ἀφίςασθαι τȣ̃ κλήρȣ, ϗ ςρατεύεσθαι. *Lex, ne curiales, aut apparitores fiant Episcopi, aut Clerici, niſi ab ineunte aetate inter monachos vixerint; neque Clerici cuiuſcumque ordinis poſſint a clero recedere, & militiae nomen dare.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδένα παντελῶς. Deſ. εἴ τινα εἴη, φυλαττομένȣ. Ibid. pag. 68. Conſtit. LII.

Duodecima eiuſdem p. 257. Περὶ τῶν καταλιμπανομένων ἀνναλίων πτωχείοις, ἢ ξενῶσιν, ἢ ἄλλοις τισὶν εὐαγέσι συςήμασιν· ὅτι οὐ χρὴ ἀπόπρασιν αὐτῶν γενέσθαι εἰς ποσὸν χρυσίου ἅμα, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπȣ κατ' ἔτος δίδοσθαι. *De annali legato relicto pauperum, aut peregrinorum domibus, aut quibuslibet aliis piis caetibus; non licere ſuper tali actione certa pecuniae ſumma tranſigere, ſed omnino ſingulis annis ſolvi debere.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ο῾ παρὼν νόμος εἰς ἑτέρȣ νόμȣ. Deſ. θυσίαν ϗ ταύτην προσάγοντες. Ibid. pag. 76. Conſtit LV.

Decimatertia Leonis pag. 258. *b*. Περὶ τȣ̃ μὴ ἐξεῖναι εἰς θυμέλην καταφέρειν σώματα ἐλεύθερα, ἢ δȣ̃λα ἄκοντα. *Quod non liceat quempiam ſive liberum, ſive ſervilis conditionis, invitum in ſcenam producere.* Inc. Αὐτοκράτωρ Λέων αὐτῷ δήμῳ. Μήτε δȣ̃λον, μήτε ἐλεύθερον σῶμα τολμάτω τις. Deſ ἐν τοῖς θεάτροις ἐκτελεῖν ἀναγκάζεσθαι. Ibid. pag 81. Conſtit. XIV. Tit. IV.

Decimaquarta Iuſtiniani pag. ead. Περὶ τοῦ μηδένα ἐμβάλλεσθαι εἰς φυλακὴν δίχα βασιλικῆς προςάξεως, ἢ ἀρχόντων, ἢ δημεκδίκων· δὶς δὲ τῆς ἑβδομάδος τȣ̀ς ἐμβεβλημένους ἐπισκέπτεσθαι χρὴ τȣ̀ς ἐπισκόπȣς, ϗ ἀναφέρειν τῷ βασιλεῖ, ἢ τοῖς ἄρχȣσιν. *Quod nemo debeat coniici in custodiam citra Imperatoris mandatum, aut magiſtratuum, aut populi defenſorum: quodque bis in hebdomada inviſendi ſint ab Epiſcopo in carcere detenti, qui Principi, aut magiſtratibus cauſſam referat.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Οὐδένα ἐμβάλλεσθαι. Deſ. ἐνεχθείη κίνησις. Ibid p. 83. Conſtit. XXII. eiuſdem tit.

Decimaquinta eiuſdem pag. 259. Περὶ τȣ̃ μὴ δεῖν εἶναι φυλακὴν ἰδιωτικήν. *Quod non debeat admitti carcer privatus.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ι῎διωτικὰς φυλακάς. Deſ. τῆς κατοχῆς ἀφιςαμένων. Ibid. pag. 84. Conſtit. XXIII.

Decimaſexta eiuſdem pag. ead. Περὶ τῶν κυβευόντων. *De iis qui teſſera ludunt.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Δημοσθένει ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ο῞σα περὶ τῶν καλȣμένων κύβων, ἤτοι κόπων, κ. λ. Deſ. ἐπὶ σωφροσύνην ἐπανάγειν. Ibid. p. ead. Conſtit. XXV.

Decimaſeptima eiuſdem pag. ead. Περὶ πολιτικῶν προσόδων. *De civilibus ſupplicationibus.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ȣλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Περὶ τῶν καθ' ἕκαςον ἔτος. Deſ. πέρας ἐπιτιθέναι προσῆκον. Ibid. p. 85. Conſtit. XXVI.

Decimaoctava eiuſdem pag. 261. *b*. Περὶ κληρικῶν ἐν αἰτίᾳ γινομένων, μὴ πρότερον ἐπὶ τȣ̀ς πατριάρχας αὐτοὺς αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν οἱ ἐπίσκοποι συνίδοιεν. *De Clericis in ius vocatis, quod ipſi non prius apud Patriarchas conveniantur, quam Epiſcopi cauſſam noverint.* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ȣλιανῷ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν μηδένα τῶν εὐλαβεςάτων. Deſ. ἐκ τῶν θείων ἔχων κανόνων. Ibid. pag. 93. Conſtit. XXIX.

Decimanona eiuſdem pag. 263. Περὶ κηδεμόνων, ἤγȣν κȣρατόρων ὀρφανῶν. *De patronis, ideſt curatoribus orphanorum* Inc. Ο῾ αὐτὸς βασιλεὺς Ι῎ωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν ταῖς κηδεμονίαις. Deſ. καθάπερ ἤδη νενομοθέτηται. Ibid. pag. 98. Conſtit. XXX.

Vigeſima eiuſdem pag. ead. *b*. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἄκȣσαν δȣ́λην, ἢ ἐλευθέραν εἰς σκηνὴν, ἢ ὀρχήςραν κατιέναι. *Quod nulla ſive libera, ſive*

ſive ſervilis conditionis cogenda ſit contra propriam voluntatem ad ſcenicam artem, aut ſaltationes redire. Inc. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τοῖς πανταχοῦ γῆς ϑεοφιλεςάτοις ἐπισκόποις. Θείαν ἐποιησάμεϑα διάταξιν. Ibid. pag. 100. Conſtit. XXXIII. Huius vero deeſt finis, quemadmodum & ſequentis initium propter unius paginae defectum: finem igitur tantummodo vigeſimae primae adferemus, qui ſequens eſt: ἢ συςῆναι ταῖς τοιαύταις κατηγορίαις οὐκ ἰσχύσαιεν. Ibid. pag. 103. & eſt Conſtitutio XXXIV. *Quod non debeant Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, ac Lectores cubos, ſeu teſſeras contrectare, ſed neque ſpectaculis equorum, theatris, venationibus, aliiſque ſimilibus ſe immiſcere*.

Vigeſimaſecunda eiuſdem pag. 266. Περὶ ἐπισκόπων, ϗ τῶν ϑείων κανόνων. *De Epiſcopis, & divinis Canonibus*. Inc. Ἐν ὀνόματι τȣ̃ δεσπότȣ Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν, Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλαύϊος Ἰȣςινιανὸς, κ. λ. Πέτρῳ τῷ λαμπροτάτῳ μαγίςρῳ τῶν θείων ὀφφικίων. Εἰ τȣ̀ς πολιτικȣ̀ς νόμȣς. Deſ. ϗ καταφανῆ ποιῆσαι τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγȣμένοις. Exſtat in Auth. Collat. IX. Tit. XX. Novel. CXXXVII. edit. Amſtelod. per Io. Blaeu MDCLXIII. fol. opera & ſtudio Simonis Van Leeuwen.

Vigeſimatertia eiuſdem pag. 269. *b*. Πῶς δεῖ βιȣ̃ν τȣ̀ς μοναχȣ̀ς. *Quomodo oporteat vivere monachos*. Inc. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ τῷ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ. Ὁ μονήρης βίος. Deſ. ϗ πέρατι παραδȣ̃ναι σπευσάτω. Ibid. Nov. CXXXIII.

Vigeſimaquarta eiuſdem pag. 273. *b*. Περὶ ἐκκλησιῶν. *De Eccleſiis*. Inc. Πολλῶν καὶ διαφόρων νόμων. Deſ. πᾶσιν ἡ παρȣ̃σα ἡμῶν γενικὴ διάταξις ἐμφανὴς καταςαίη. Ib. Nov. CXX.

Vigeſimaquinta eiuſdem pag. 279. *b*. cuius titulus, Ἶσον ϑείου νόμου, *Exemplum divinae legis*, inc. Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις πράγματα. Deſ. ϗ τὴν ȣ̓σίαν αὐτȣ̃ τῷ δημοσίῳ προσκυρωϑῆναι. Ibid. & eſt Cap. XIII. & XIV. Nov. CXXXI.

VII. pag. 283. *b*. Νόμοι Ἰȣςινιανȣ̃ βασιλέως. Ἀρχὴ τȣ̃ α΄ βιβλίȣ τȣ̃ Κώδικος. *Leges Iuſtiniani Imperatoris. Initium Libri I. Codicis*. Sequitur Titulorum XIII. ſyllabus. Primus eſt Περὶ τῆς ἀνωτάτω Τριάδος, καὶ περὶ πίςεως καϑολικῆς, ἤτοι ὀρϑοδόξου. *De ſumma Trinitate, & fide Catholica, ſive orthodoxa*. Vltimus Περὶ τȣ́των, οἵ τινες εἰς τὰς ἐκκλησίας ἐλευϑερȣ̃νται. *De iis, qui in Eccleſiis manumittuntur*. Indicem excipit Συναγωγὴ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ Κώδικι, ϗ τοῖς Διγέςοις, ϗ ταῖς Νεαραῖς διατάξεσιν. Περὶ ἐπισκόπων, ϗ κληρικῶν, ϗ μοναχῶν, ϗ πραγμάτων εὐαγῶν· ἔτι δὲ ϗ Ἰȣδαίων, ϗ αἱρετικῶν. Ἐκ τȣ̃ πρώτȣ βιβλίȣ τȣ̃ Κώδικος. *Collectio expoſitorum in Codice, & Digeſtis, & Novellis Conſtitutionibus. De Epiſcopis, & Clericis, & Monachis, & rebus ſacris; atque etiam de Iudaeis, & Haereticis. Ex primo Libro Codicis*. Haec Collectio Titulos item XIII. complectitur, ſuperioribus reſpondentes, ſinguliſque ſubiecta paratitla. Caput I. primi Tituli inc. Ὁ μὴ δοξάζων τὴν ἁγίαν Τριάδα. Caput II. Tituli XIII. deſ. δημοσιευϑῆναι αὐτȣ̃ τὴν βούλησιν. Et haec quidem totum Librum I. conſtituunt, qui habetur in Biblioth. Iuris Canonic. Veter. Iuſtelli, edit. Pariſ. MDCLXI. T. II. a p. 1223. ad p. 1302.

VIII. pag. 318. Sequitur Liber II. cui titulus: Συναγωγὴ τῶν σποράδην ἐν τοῖς Διγέςοις, ϗ Ἰνςιτȣ́τοις, ἤγȣν τοῖς διατυπωϑεῖσιν εἰσαγωγικοῖς νόμοις κειμένων, περὶ τῶν ἱερῶν τόπων τε ϗ πραγμάτων, ϗ τῶν ἐν αὐτοῖς γινομένων τε ϗ πλημμελȣμένων, καὶ περὶ τῶν ἱερέων· ἔτι δὲ ϗ Ἰȣδαίων, ϗ ϑυσιῶν, ϗ τῶν ἀπαγόντων τινὰς πρὸς ἀπηγορευμένην ϑρησκείαν, ϗ περὶ ἀποτροφῆς παίδων ϗ γερόντων ϗ ἀσϑενῶν παντοίων. *Collectio ſparſim expoſitorum in Digeſtis, & Inſtitutis, nempe ſtatutis introductoriis legibus, de locis ac rebus ſacris, & de his, quae in eis facta ſunt, & quae in eis committuntur, & de ſacerdotibus; adhuc autem & de Iudaeis, & Sacrificiis, deque iis, qui aliquos ad prohibitam religionem abducunt, & de puerorum, ſenum atque infirmorum quorumcumque alimentis*. Primum Caput inc. Βι. α΄. τιτ. η΄. Διγ. α΄. Γαΐου. Τὰ σάκρα ϑείου δικαίου εἰσὶ, ϗ ὑπ᾽ ȣ̓δενὸς δεσπόζονται· Σάκρον δὲ πρᾶγμά ἐςι τὸ τῷ δημοσίῳ ἀνιερωθέν· τὰ γὰρ ἰδιωτικὰ ȣ̓κ εἰσὶ σάκρα, ἀλλὰ βέβηλα· εἰ δὲ καταπέσῃ τὸ οἰκοδόμημα, μένει σάκρος ὁ τόπος, ὡς Μαρκιανὸς Διγ. ϛ΄. Vltimum deſ. Βι. λγ΄. τιτ. ϐ΄. Διγ. λϛ΄. Κλεονίδȣς. Οὕτως εἶπον· τȣ̀ς γέροντας, ϗ ἀσϑενεῖς μȣ ἀπελευϑέρους, ἐν τοῖς τόποις, ἐν οἷς εἰσι, ϑέλω γηροκομεῖσϑαι, ϗ διάγειν αὐτοὺς ἐν ζωῇ μȣ. Ibid. a p. 1302. ad pag. 1312. Haec autem omnia a §. VI. hactenus recenſita habes etiam in Codice XXVI. Biblioth. Taurin. Part. I. a pag. 96. ad pag. 106.

IX. pag. 322. *b*. Νόμος Ἡρακλείου βασιλέως περὶ ἐπισκόπων, ϗ κληρικῶν, ϗ μοναχῶν, ποῦ δεῖ αὐτȣ̀ς ἐνάγειν. *Lex Heraclii Imperatoris de Epiſcopis, & Clericis, & Monachis, ubi conveniri debeant*. Inc. Ἐν ὀνόματι τȣ̃ δεσπότȣ Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃ ϗ Θεοῦ ἡμῶν, Ἡράκλειος, ϗ Ἡράκλειος νέος, Κωνςαντινȣπόλεως πιςοὶ βασιλεῖς ἐν κυρίῳ, Σεργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ϗ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως, ϗ οἰκȣμενικῷ πατριάρχῃ. Οὐχ ἀλȣργὶς ϗ αὐτεξȣ́σια σκῆπτρα. Deſ. τὸ ϑεῖόν σε φυλάξῃ εἰς πολλȣ̀ς χρόνȣς ϗ ἀγαϑȣ̀ς, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ. Exſtat in Iure Graec. Rom. Leuncl. T. I. Lib. II. pag. 73. ſubſcriptio vero, quae in edit. verba mox adlata conſequitur, in Codice praecedit, & quidem, ut in aliis etiam Conſtitutionibus, quas recenſuimus, arcano quodam ſcripturae genere exarata.

X. pag. 325. Τίτλος δεύτερος περὶ τȣ̃ ἀριϑμȣ̃ τῶν εὐλαβεςάτων κληρικῶν. *Titulus ſecundus de numero religioſiſſimorum Clericorum*. Eſt eiuſdem Heraclii ad eumdem Sergium. Inc. Καὶ τοῖς ἄλλοις κατάλληλον ϗ ἁρμοδίαν ἐπάγεσϑαι τάξιν. Deſ. ἔργῳ ϗ πέρατι παραδȣ̃ναι, ϗ παραφυλάξαι σπευσάτωσαν. Ibid. pag. 77. Huius autem Conſtitutionis, ſive Epiſtolae ultima pagina manu Seculi XV. ſuppleta eſt.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. XI. eleganter exaratus, optimeque servatus, scholiis marginalibus, & interlinearibus abundans, cuius prima & ultima pagina, recentiori manu suffecta fuit. Constat foliis 327. cuius specimen damus Tab. VII. N. II.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΤΙΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ.

EPISTOLAE ET SERMONES QVORVMDAM THEOLOGORVM.

Titulus reddendus.

Ioannis Scholastici Scala Paradisi, cum prolegomenis, Sermo ad Pastorem, & alia nonnulla.

COD. XI. I. p. 1. PRaecedunt primo Ioannis Climaci Vita, secundo Ioannis Rhaithuni ad Auctorem Scalae Epistola, tertio huius ad illum Responsio, quarto tandem Scala ipsa, cuius primus Gradus pag. 12. Περὶ τῆς τῦ ματαίυ βίυ βιαίας ἀποταγῆς, *De violenta vani seculi renunciatione*, inc. Τοῦ ἀγαθῦ, κ. λ. Titulus vero praefixus ita habet: Λόγος ἀσκητικὸς τῦ Α'ββᾶ Ι'ωάννυ τοῦ καθηγυμένυ τῶν ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει μοναχῶν, ὃν ἀπέστειλε τῷ Α'ββᾷ Ι'ωάννῃ τῷ καθηγυμένῳ τῆς Ῥαϊθῦ· διῄρηται δὲ κεφαλαίοις λ' βαθμίσι κλίμακος ὁμοίως ἀπὸ τῶν χθαμαλωτέρων ἐπὶ τὰ μετεωρότερα τὺς ἑπομένυς ἀνάγυσι· παρ' ὃ καὶ κλίμαξ ἡ βίβλος ὠνόμασαι. *Sermo asceticus Abbatis Ioannis monachorum in monte Sina Praefecti, quem misit Abbati Ioanni Praefecto Rhaithuno. Divisus autem est in Capita XXX. veluti Scalae gradus, qui ex humilioribus ad sublimiora sectantes attollunt, ideoque huic Libro Scalae etiam nomen est inditum.* Vltimus Gradus Περὶ ἀγάπης κ) ἐλπίδος κ) πίστεως, *De Caritate, Spe, & Fide*, des. ᾧ τὸ πάντων ἀγαθῶν αἴτιον ἔνεσι, κ) ἦν, ἢ ἔσαι εἰς ἀορίσυς αἰῶνας, ἀμήν. Sed inter verba πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη· μείζων δὲ πάντων ἡ ἀγάπη, & alia ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε, ἀδελφοὶ, κ. λ. quae paullo ante finem huius ultimi Capitis occurrunt, insertus est Prologus, cuius initium: Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, κ. λ. quique in aliis Codicibus Scalae erat praevius; & insuper scalula quaedam calamo diligenter delineata, gradus inverso ordine dispositos, ut in aliis etiam observavimus, exhibens, quam praecedunt tres iambi:

Κλίμαξ πέφυκα τῆς ἀνωτάτης πύλης.
Ταύτην βαδίζων τῷ Θεῷ σοφῶς ἔχυ,
Ο῞πως ἀναχθῇς εἰς τὸν εὐκλέα δόμον.
Scala sum supernae portae.
Hanc qui adscendis, Deo sapienter adhaere,
Vt in gloriosam illam eveharis domum.

Haec omnia excipit p. 264. *b.* eiusdem Ioannis Climaci Sermo ad Pastorem, alibi etiam a nobis recensitus. In fine crux est apposita, rubro colore depicta, & in ipsam versiculi sequentes conscripti:

Σταυρὸς βλεπόντων ἀστραπηφόρον σέλας,
Σταυρὸς μοναστῶν εὔδρομος σωτηρία.
Crux intuentium coruscans lumen,
Crux monachorum rectus cursus ad salutem.

His alii duo subscripti, nimirum:

Ι῞δρῶτι πολλῷ συσχεθέντι κ) πόνῳ
Μόγις τὸ γλυκύτατον εὕρομεν τέλος.
Sudore multo effuso, ac labore
Vix tandem dulcissimum invenimus finem.

II. pag. 286. Ε'πιστολὴ Γερασίμυ μονάζοντος πρὸς Ε'πιφάνιον μοναχόν. *Epistola Gerasimi monachi ad Epiphanium monachum.* Inc. Τὴν τιμίαν συ γραφὴν ἐδεξάμην, πνευματικὲ ἀδελφέ. Des. ἡ χάρις τοῦ παναγίυ πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. Est tota ascetica, ac de monasticae vitae perfectione agit.

III. pag. 288. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν κ) θαυματυργοῦ Σαμψών. *Vita & conversatio S. P. N. & Thaumaturgi Sampsonis*; & quidem recentiori manu exarata; quam vide in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. VIII.

Varia sunt in hoc Codice tum in Ioannis Scalam eiusque Prolegomena, tum in Sermonem ad Pastorem marginalia scholia, quorum ut aliquod lectori specimen demus, unum aut alterum describendum duximus. Primum ex pag. 13. *b.* desumsimus, ubi auctore varias monachorum definitiones sub initium ferme primi gradus adferente, ita Scholiastes in margine subiungit: Οἱ ὅροι πάσῃ φυλακῇ σοι τηρείσθωσαν, κ) μὴ προδῶς γείτοσι κακίας τοῖς λογισμοῖς τινα τῶν τῆς ψυχῆς συ χωρίων εἰς νομὴν ἀγρίδια· ἵν' αὐτοδέσποτος ὢν τῶν παθῶν συ, θηρία ἐν πλάτει ἐργασίας τοῖς τῆς σκληρότητος χέρσοις χορτοβορεῖσθαι ὑποτάττῃς. Alterum suppeditant nobis verba, ἰατρός ἐστιν ὁ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν κεκτημένος ἄνοσον, κ. λ. quae paullo post initium Sermonis ad Pastorem occurrunt pag. 264. *b.* quorum haec in margine adfertur interpretatio: Τὸ σῶμα κ) τὴν ψυχὴν ὑγιαίνειν τὸν ἰατρὸν ἔφη, ὐχ ὅτι ὁ ψυχικὸς ἰατρὸς τὰ δύο φέρειν ἀπαιτεῖται, ἀλλ' ὅτι ὁ σωματικὸς σῶμα ὑγιὲς, κ) ὁ πνευματικὸς ψυχὴν ὑγιῆ χρήζυσιν ἔχειν· ἀορίστως δὲ ἀποκοινῦσθαι τὸν ἰατρὸν εἴρηκε κατὰ τὰ μέρη ἀμφότερα. Δεῖ δὲ εἰδέναι τῦτο, ὅτι ἐκ τῦ δύο εἶναι, καὶ σωμάτων καὶ ψυχῶν αὐτὸν ἀπήτησε κατὰ τὸ σῶμα ὑγείαν· ἀλλ' ὐκ οἶμαι· εἰ γὰρ κ) φέρει πόνον ἀσθενῶν, καρτερικωτέρυς τὺς μαθητὰς ἐκπαιδεύσει. Tandem paullo post hoc aliud occurrit in ead. pag. Ε'ν τύτῳ φησὶν, οὐ τὸ μὴ πάσχον ἀσθένειαν ἐκ παρατροπῆς, ἢ πλεονασμοῦ τῦ συστατικῦ στοιχείυ, ἀλλὰ τὸ ἐκδυσάμενον τὰς ἡδυπαθεῖς ἐπιθυμίας, καὶ τὴν ἐκ τύτων φθοράν· ὥς ἔφη κ) ἔν τινι τῶν περὶ ἀπαθείας, κ. λ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. primis tribus paginis ita vetustate consumtis, ut novis foliis suffectis, dimidia fere scripturae pars interierit. Constat foliis 301.

ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ ΕΙΣ ΤΙ ΡΗΤΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΝ ΤΗι ΑΠΟΛΟΓΙΑι ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΞΑΗΜΕΡΟΥ.

SCHOLIA PSELLI IN QVODDAM DICTVM BASILII IN APOLOGIA HEXAEMERONIS.

Ac praeterea.

Eiusdem Basilii in Hexaëmeron Homiliae IX. Gregorii Nysseni de Opificio Hominis Liber, Explicatio Apologetica in Hexaëmeron, Antirrheticus contra Apollinarium, & alia nonnulla.

COD. XII. I. p. 1. POst Tabulam eorum, quae in hoc volumine continentur, occurrunt Σχόλια τῦ Ψελλῦ εἰς τὸ ῥητὸν τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ, τὸ ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ περὶ τῆς Ἑξαημέρυ, τὸ ὕτω φάσκον. Διὰ τῦτο οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις κατέφυγον, τοῖς τῦ κόσμυ ϛοιχείοις τὴν αἰτίαν τῦ παντὸς ἀναθέντες, ϗ τὰ ἑξῆς. Σχολαὶ ἀντὶ τοῦ ἐγχρονίσας. *Scholia Pselli in dictum illud S. P. N. Basilii in* Apologia de Hexaëmero, *quod ita habet „ ideo ipsi ad materiales suppositiones confugerunt, omnium rerum caussam elementis mundi tribuentes, &c. „ Disputationes adversus hoc verbum* ἐγχρονίσας, Inc. Ἱκανῶς ἐννεάσας τοῖς ἐκ τῦ περιπάτυ δόγμασιν ὁ μέγας Βασίλειος. Des. τὸν περὶ τῶν δογμάτων ἔλεγχον ἐς καιρὸν ἄλλον ἀναβεβλήμεθα. Pag. 6. *b.* Ἕτερον σχολαὶ εἰς τὸ ἄτομα ϗ ἀμερῆ. *Alind scholium in illud* ἄτομα ϗ ἀμερῆ. Inc. Ἄτομα καὶ ἀμερῆ σώματα λέγυσιν. Des. τῆς διαμονῆς τὴν αἰτίαν παρέχει. Adservantur Mss. haec Scholia etiam Romae in Vaticana. Gesnerus in Bibliotheca.

II. pag. 7. Sequuntur Divi Basilii Archiepiscopi Caesareae Cappadociae *in Hexaëmeron Homiliae IX.* quarum prima inc. Πρέπυσα ἀρχή. Vltima des. δοξασθήτω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Concordant cum edit. Montfaucon. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 88. Discrimen aliquod occurrit in titulis; nam qui ab Homilia III. usque ad ultimam in edito leguntur, ii omnes desunt in Codice, qui ipsorum loco, singulis sacri textus verba rubro charactere exarata praeponit. Homilia igitur III. loco tituli haec habet: Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γενηθήτω ϛερέωμα, κ. λ. IV. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, συναχθήτω τὸ ὕδωρ, κ. λ. V. eadem, quae in edito. VI. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γενηθήτωσαν φωϛῆρες, κ. λ. VII. & VIII. eadem item, quae in edit. IX. denique, Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζωσῶν, κ. λ. His exceptis, reliqua in utroque conveniunt. Easdem homilias habemus etiam infra in Codicibus XVIII. & XXVII. Plut. IV. in illo tamen initio mutilas; in hoc variis etiam marginalibus scholiis instructas.

III. pag. 121. Sequitur *Gregorii Nysseni Liber De Opificio Hominis* in Capita XXX. distributus. Libro praecedit Tabula, quae ideo Capita XXXI. complectitur, quod duodecimum in duo subdivisit: Tabulae vero prooemium ad Petrum Fratrem. Huius Operis recensionem vide in Codice IV. Plut. VII. §. I. cum quo penitus concordat, etiam in iis, quae circa nonnullorum Capitum divisionem ibi animadvertimus.

IV. pag. 176. *b.* Praedictum Opus excipiunt definitiones illae item S. Gregorio Nysseno tributae, de Angelis, de Anima, eiusque facultatibus, ac virtutibus, de elementis, de triplici lege, de centum denariis, &c. tum eiusdem senarii versus duodecim [1]; quae omnia Latina interpretatione donata vide in dicto Codice IV. a §. II. usque ad §. VIII. inclusive.

V. pag. 179. *Eiusdem Nysseni ad Petrum Fratrem Explicatio Apologetica in Hexaëmeron.* In dicto Codice IV. §. IX.

VI. pag. 207. Tandem *eiusdem Antirrheticus adversus Apollinarium.* Ibid. §. X.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. optime scriptus, & servatus. Constat foliis 256.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

THEOPHYLACTI EPISTOLAE.

Ἐπιϛολαὶ τοῦ μακαριωτάτυ ἐπισκόπυ Βυλγαρίας κυροῦ Θεοφυλάκτου. *Epistolae beatissimi Episcopi Bulgariae D. Theophylacti*, numero XXXIX. Prima est Τῇ δεσποίνῃ κυρᾷ Μαρίᾳ. Inc. Δέσποινά μυ ἁγία. Πολλοῖς μέν. Vltima Τῷ αὐτῷ (nempe Romano Theophylacto) des. ϗ κακώσεως. G. & L. leguntur in calce Tom. VIII. Operum Meursii edit. Florent. a pag. 937. ad 990. & quidem ex hoc ipso Codice descriptae, quatuor tantum exceptis, nimirum X. XXII. XXIV. & XXV. Istae enim habentur inter alias LXXV. eiusdem Theophylacti Epistolas [2], in eodem Tomo editas a pag. 791. ad pag. 932. sub numeris XIV. XV. XVII. & XVIII. COD. XIII.

Co-

(1) Versus istos, tamquam anonymi, adfert Allatius in Dissert. de Dominic. & Hebdomad. Graecor. recentior. in calce Operis de perp. Eccles. Occid. & Orient. consens. p. 1406.

(2) Has porro LXXV. Epistolas, ex alio huius Bibliothecae Codice ab Andrea Schotto descriptas accepit, & primus cum suis castigationibus Graece edidit Io. Meursius Lugduni Batav. MDCXVII. 4. Latina Marinerii versio in Bibl. PP. Colon. MDCXXII. Tom. XV. edita, & Lugd. Tom. XVIII. pag. 533. recusa. Cl. Lamius in Praef. ad cit. Meursii Tom. p. XI. haec ad rem nostram scribit: *Codices Mss. Biblioth. Mediceae Laur. in quibus Theophylacti Epistolae continentur, sequentes indicantur a praestantissimo monacho Bern. Montefalconio in sua Biblioth. Bibliothecarum Mss, Pl. X. N. XIII. Epistolae XXXVIII.* (vere XXXIX. sunt.) *Plut. LIX. N. XII. Epistolae LXXVI. sed vere LXXV. quum una duplicata bis repetatur in Codice insigni & vetusto, ex quo hae Epistolae LXXV. Theophylacti a Meursio editae, descriptae fuere eodem ordine quo iacent in Codice. At quicumque ille fuit, qui eas descripsit, certe non videtur quaesivisse, an aliae Theophylacti Epistolae in Laur. Biblioth. Codicibus exstarent, & quidem a descriptis diversae. Nam XXXIX. illarum Epistolarum, quae in Cod. XIII. Plut. X. exstant, pleraeque omnes ab aliis iam descriptis, & tandem editis, differunt; quare operae pretium esse duxi, eas etiam exscribendas curare, & in aliarum Epp. calce appendicis loco publici iuris facere.*

Codex Graecus papyraceus Ms. in 4. Sec. XV. a scriptore non satis perito exaratus, ac nonnullis lacunis adspersus. Constat foliis scriptis 27.

ΤΟΥ ΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΓΧΙΝΟΥ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

THOMAE AQVINATIS CONFESSIO.

Scilicet.

Varia ad Concilium Florentinum pertinentia.

COD. XIV. I. p. 1. Τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀγχίνου ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Κηρύκων ἐξομολόγησις μετενεχθεῖσα ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ (lege Λατινικοῦ) εἰς τὸ Ἑλληνικὸν παρὰ τοῦ μακαρίτου κυρίου Δημητρίου τοῦ Κυδώνη. *S. Thomae Aquinatis ex Ordine Fr. Praedicatorum Confessio e Latino sermone in Graecum conversa a beato Domino Demetrio Cydone.* Inc. Ἐξομολογοῦμαι τῷ κυρίῳ μου. Des. τῆς μακαρίας ζωῆς. Ἀμήν. Ex adlato principio & fine, constat Opusculum hoc aliud esse ab eo, quod inter edita prostat ordine LXIV. Quale autem sit, alii doceant.

II. p. 4 Δογματικὸς, ἢ περὶ ἑνώσεως. *Oratio dogmatica, sive de Vnione*, auctore Card. Bessarione. Inc. Τὴν μὲν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ ἱερὰν εἰρήνην. Des. ἀλλὰ τῶν μὴ πεισθέντων τὸ ἔγκλημα. Exstat G. L. in edit. Concilior. Venet. A. MDCCXXXII. T. XVIII. a p. 399. ad pag. 466.

III. p. 23. *b.* Τοῦ σοφωτάτου καρδινάλεως κυρίου Βησσαρίωνος, τοῦ κοινῶς λεγομένου Νικαίας, πρὸς Ἀλέξιον Λάσκαριν τὸν φιλανθρωπινὸν περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Sapientissimi Cardinalis Domini Bessarionis, vulgo dicti Nicaeni, ad Alexium Lascarim Philanthropenum de Processione Spiritus Sancti.* Inc. Σὺ μὲν ὢν οὐ τὰ ἀνθρώπινα μόνον. Des. ἀλλὰ κ̀ ῥήμασι συμφωνοῦντας. Latine tantum ibid. a p 1244. ad 1280. G. & L. inter Opuscula aurea Theologica Petri Arcudii Romae MDCXXX. 4. pag. 164.

IV. p. 47. *b.* Τοῦ μακαριωτάτου Ἰωάννου Βέκκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιγραφαὶ, εἰς ἃ συνελέξατο ῥητὰ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος. *Beatissimi Io. Vecci Patriarchae CPolitani Inscriptiones in sententias SS. Patrum, quas collegit de Processione Spiritus Sancti.* Sunt autem XII. cum totidem Gregorii Palamae confutationibus, & Card. Bessarionis apologiis. Prima Vecci Inscriptio inc. Χρήσεις διάφοροι γραφικαὶ συλλεγεῖσαι εἰς ἀπόδειξιν, κ. λ. Gregorii Palamae ἀντίῤῥησις inc. Ὅταν ἐπὶ τῆς θεολογίας ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις, κ. λ. Bessarionis pro Vecco ἀπολογία inc. Ὁ γενναῖος οὗτος ἀνὴρ, κ. λ. Definit totum opus in verbis: ὃ μαρτυρῶν καὶ αὐτὸς τὴν ἴσην ἑαυτῷ ἀσθένειάν τε κ̀ οὐθένειαν. His succedunt in Codice quaedam alia anepigrapha, item eiusdem argumenti; eadem tamen omnino sunt cum illis, quae habentur infra §. VI. ubi auctor innuitur

V. pag. 62. Τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Νικαίας Βησσαρίωνος προσφώνημα εἰς τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν η' σύνοδον, ἀναγνωσθὲν ἐπὶ τῇ ταύτης προτάρξει ἐπὶ κοινῇ ἀκροάσει, Ὀκτωβρίῳ η'. ἰνδ. β'. *Sapientissimi Archiep. Nicaeni Card. Bessarionis Oratio ad sanctam & oecumenicam VIII. Synodum, publice pronunciata in eiusdem principio, Octobris die VIII. Ind. II.* Inc. Τῶν μεγάλων πραγμάτων. Des. ἀπονείμαντα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in dicto Conciliorum Tom. a p. 35. ad p. 46.

VI. pag. 65. *b.* Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Πλανούδη περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος κατὰ Λατίνων. *Maximi monachi Planudae de Processione Spiritus S. contra Latinos*, Syllogismi IV. cum Bessarionis responsionibus. Inc. Ἐρωτητέον πότερον. Des. δυναμένοις ἀνακαλύπτων. G. & L. inter Opuscula P. Arcudii a p. 614. ad 629.

VII. p. 68. Βησσαρίων καρδινάλιος τῷ σοφῷ Θεοδώρῳ εὐπράττειν. *Bessarion Card. sapienti Theodoro salvere.* Inc. Ἃ μὲν περὶ τῆς ἀκριβείας. Des. αὐτὸς ἂν εἰδείης. Ms. Lambec. VII. p. 162. seq.

VIII. p. 69. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ Πλήθωνος πρὸς Ἀριστοτέλην περὶ οὐσίας. *Eiusdem ad dicta Plethonis in Aristotelem de substantia.* Inc. Εἴ τις ἁπλῶς τε ἅμα ϛ ἀκριβῶς. Des. προσθετέον τὴν ψῆφον. Meminit Gesnerus in Biblioth. & Allatius pag. 387. de Georgiis.

IX. p. 70. Ὡς παρὰ τοῦ σοφωτάτου μου κυρίου ἀκήκοα τοῦ καρδιναλίου, καὶ οὗτος ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἐστὶ, περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου τὸ λέγον, ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς. *S. Augustini de Spiritu S. in dictum illud Evangelii „ nisi ego vadam, Paracletus non veniet ad vos „ hic Sermo dicitur esse S. Augustini ab exscriptore, qui id se audisse a sapientissimo Bessarione fatetur.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Des. τοιαῦτα λογίζεσθαι. G. & L. inter Arcudii Opuscula sub titulo tamen diverso a p. 632. ad pag. 670. Notandum tamen in nostro Codice nullam locorum citationem adferri.

X. pag. 78. *b.* Τοῦ αὐτοῦ Αὐγουστίνου ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ περὶ τῆς γνώσεως τῆς ἀληθοῦς ζωῆς ἐπιγραφομένῳ, ἐν ᾧ ὡς ἐν διαλόγῳ, ἐρωτῶσι μὲν οἱ ἀδελφοὶ, ἀποκρίνεται δὲ ὁ διδάσκαλος. *Eiusdem Augustini in libello de cognitione verae vitae inscripto, in quo, in forma dialogi interrogant fratres, respondet magister.* Inc. Ἀδελφοί. Ὥσπερ τὸ τῆς σαρκὸς βάρος πιέζει τὴν ψυχήν. Des. τὸ τῆς περιστερᾶς ἔπλασε σῶμα. G. & L. ibid. a p. 672. ad p. 684.

XI. pag. 81. Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Γρηγορίου πρὸς τὸν βασιλέα Τραπεζοῦντος. *SS. Patriarchae CPolis D. Gregorii ad Imp. Trapezuntis.* Inc. Ἡμεῖς, ὦ θειότατε βασιλεῦ. Des. εὐφροσύνην ἡμῶν. G. & L. in Allatii Graecia Orthod. T. I. p. 419. seqq.

XII. p. 94. Τοῦ αὐτοῦ ἀπολογία εἰς τὴν τῦ Ἐφέσυ ὁμολογίαν. *Eiusdem Apologia in Confessionem Marci Ephesii*. Inc. Ὁ τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἀρχιερεύς. Des. ὅπως γένηται μία ποίμνη ϗ εἷς ποιμήν. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Adhuc inedita, sed lecta Arcudio, teste Fabricio B. G. Tom. X. p. 382.

XIII. p. 118. *b.* Ἀπολογία Γρηγορίυ ἱερομονάχυ τῦ μεγάλυ πρωτοσυγκέλλου ϗ πνευματικῦ, τῦ ὕςερον χρηματίσαντος πατριάρχυ, καὶ ἐν Ῥώμῃ ταφέντος, ϗ θαυματυργῦντος, εἰς τὴν τοῦ Ἐφέσυ ἐπιςολὴν, ἐκ διαφόρων ἁγίων, κ. λ. *Gregorii hieromonachi, magni Protosyncelli & a confessionibus, qui postmodum creatus est Patriarcha, & Romae sepultus coruscavit miraculis, responsio ad Epistolam Marci Ephesii, e variis SS. sententiis*. Inc. Τὸ μὲν προοίμιον τῦ αἰδεσίμυ Ἐφέσυ. Des. ἀναπέμψωμεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα. G, & L. in cit. Concil. Tom. a p. 753. ad 840.

XIV. p. 148. Μάρκυ μητροπολίτυ Ἐφέσου τῦ Εὐγενικῦ κεφάλαια συλλογιςικὰ πρὸς Λατίνυς. Ἀπόκρισις δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ σοφωτάτου κυρίυ Γεωργίυ τῦ Σχολαρίυ ἐξ αἰτήσεως τῦ μακαριωτάτυ πατριάρχυ Γρηγορίυ τῦ νέου ὁμολογητῦ. *Marci Eugenici Metropolitae Ephesii Capita syllogistica adversus Latinos. Responsio vero ad ista est sapientissimi D. Georgii Scholarii, facta rogatu beatissimi Patriarchae Gregorii iunioris, confessoris*. Primum Caput inc. Ἐρώμεθα τὺς Λατίνυς, κ. λ. Georgii Scholarii responsio inc. Οἱ Λατῖνοι τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἀκύοντες, κ. λ. Perducta autem est ad Caput usque XVII. inclusive, in quo quum e vita Georgius decessisset, reliqua XXI. Bessario Cardinalis confutanda suscepit; ut ex ipso titulo palam fit, qui postremam hanc responsionis partem praecedit pag. 183. nimirum: Ταῦτα τὰ κεφάλαια ἀντεῖπεν ὁ σοφώτατος κύριος Γεώργιος ὁ Σχολάριος ἐν τῇ Κωνςαντινυπόλει αἰτήσει τοῦ μακαριωτάτυ κυρίυ Γρηγορίυ τῦ πατριάρχυ, ὄντος αὐτοῦ ἔτι μεγάλυ πρωτοσυγκέλλυ. ὑπελείφθησαν δὲ ϗ ἄλλα, ἃ ὐκ ἔφθασεν ἐπεξεργάσασθαι. γενόμενος γοῦν ὁ μακαρίτης πατριάρχης ἐν Ῥώμῃ, ἠξίωσε τὸν σοφώτατον Καρδινάλιον τὸν Νικαίας, ὅπως τἀπίλοιπα ἀπολογηθῇ. ἵνα τῦ Ἐφέσου κεφάλαια μήπως, φησὶν, εὑρεθῶσιν ἀνεξέταςα, ϗ δόξῃ τοῖς ἁπλουςέροις ὅτι κατελείφθησαν ὡς ἀναντίῤῥητα, ἐπινεύσας δὲ τῇ αὐτοῦ αἰτήσει, ἐπεσκοράκισεν αὐτὰ, ὀλίγοις ἀρκεσθεὶς λόγοις. *Haec Capita refellit sapientissimus D. Georgius Scholarius CPoli, petitione beatissimi D. Gregorii Patriarchae, quum adhuc esset magnus Protosyncellus. Supererant autem & alia, quae non potuit absolvere. Quum igitur beatus ille Patriarcha Romae versaretur, rogavit sapientissimum Cardinalem Nicaenum, ut ad reliqua ipse responderet. Hic, Ephesii Capita ne quando, inquit, invenirentur inexaminata, & simplicioribus viderentur ideo omissa, quod ipsis contradici minime posset, huius petitioni adsentiens ea confutavit, paucis contentus rationibus*. Primum Marci Ephesii Caput, quod tamen ordine est XVIII. inc. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς ϗ ὑιοῦ ἐκπορευόμενον, ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποςάσεων πρόεισιν, κ. λ. Responsio Cardinalis Bessarionis inc. Ὁ Λατίνων τε καὶ Γραικῶν πρὸς ἀλλήλυς. Responsionum finis est: ἡ Λατίνων, ταὐτὸ δὲ εἰπεῖν, ἡ Χριςιανῶν ἀκηλίδωτος θεολογία καὶ πίςις. Hanc alteram Marci Ephesii Capitum partem a Bessarione confutatam memorat Lambecius VII. pag. 111. Vid. Arcudium Lib. II. de Concordia p. 113. & Allatium de Eccles. Occid. & Orient. perp. Consens. Lib. III. Cap. III. pag. 932. & in Diatriba de Georgiis a Fabricio recusa in calce Tom. X. Bibl. Graec. pag. 779.

XV. pag. 211. Ἐπιςολὴ Νικολάυ πέμπτου Ῥώμης ἀρχιερέως μεγίςυ πρὸς Κωνςαντῖνον βασιλέα Ῥωμαίων ἐκ τῆς Λατίνης μεθερμηνευθεῖσα φωνῆς ὑπὸ Θεοδώρυ τοῦ Γαζῆ. *Epistola Nicolai V. Maximi Romae Archiepiscopi ad Constantinum Romanorum Imp. ex Latino in Graecum sermonem conversa a Theodoro Gaza*. Post inscriptionem, Νικόλαος ἐπίσκοπος δῦλος τῶν δύλων τοῦ Θεοῦ, κ. λ. inc. Ἀνδρόνικον Βρυέννιον Λεοντάριν. Des. παρεσχηκὼς φανῆναι παντάπασιν. Ἔῤῥωσο, καὶ εὐτύχει. Ἐν Ῥώμῃ ἔτει τῆς τῦ κυρίυ ἐνανθρωπήσεως χιλιοςῷ τετρακοσιοςῷ πεντηκοςῷ πρώτῳ, πέμπτῃ πρὸ καλανδῶν Ὀκτωβρίων, ἐνιαυτῷ τῆς ἡμετέρας ἀρχιερατείας πέμπτῳ. Inter Arcudii Opuscula p. 685. seqq.

XVI. pag. 214. Ὅρος τῆς ἁγίας ϗ οἰκουμενικῆς η´ συνόδυ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης. *Definitio S. & oecumenici VIII. Concilii Florentini*, cum subscriptionibus Graecorum. Inc. Εὐγένιος ἐπίσκοπος δῦλος τῶν δύλων τῦ Θεῦ, κ. λ. Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ, ϗ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Des. ϗ δικαίων αὐτῶν. Ἐδόθη ἐν Φλωρεντίᾳ, κ. λ. ἔτει ἀπὸ τῆς τῦ κυρίυ σαρκώσεως ,αυλθ´. Ἰυλλίυ ϛ´. ἡμέρᾳ β´. ἰνδ. β´. ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμυ ἔτει ,ϛϡμζ´. ϗ τῆς ἀρχιερατείας ἡμῶν ἔτει θ´. Inde sequuntur subscriptiones Patrum. Prima est Ioannis Palaeologi Imp. ultima Pachomii ἐν τῷ Λάτρῳ Abbatis. Exstat in Actis Concilii Florentini.

Cod. Graec. papyraceus Ms. in 4. maiori Sec. XV. Constat foliis scriptis 217.

ΕΥΧΑΙ, ΥΜΝΟΙ ΚΑΙ ΨΑΛΜΟΙ, Α ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ ΤΗι ΕΛΛΗΝΙΚΗι ΕΚΚΛΗΣΙΑι.

PRECES, HYMNI, ET PSALMI, QVAE DICVNTVR IN ECCLESIA GRAECA.

I. p. 1. Continet typicon Ecclesiasticae acoluthiae, sive formam recitandi Divini Officii iuxta ritum Ecclesiae Graecae. Titulus autem ita oscitanter ac mendose scriptus est, ut ex ipso vix ea, quae sequuntur, expiscari potuerimus: Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἀκολουθίας τῆς ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάβα. *Ordo recitandi Officium sancti & divini Patris* COD. XV.

tris

tris nostri Sabae (1). In duas autem partes dividitur. Prima continet Officia singulis diebus recitanda a prima Septembris ad ultimam Augusti, cui titulus praefixus pag. 19. *b.* ita habet: Σύνοψις τῶν ιβ' μηνῶν τοῦ ἐνιαυτȣ̃ ἀρχομένων ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίȣ μέχρι Αὐγȣ́ςȣ. *Synopsis duodecim mensium anni incipiendo a mense Septembri usque ad Augustum*. Altera pag. 118. continet Officia recitanda a Dominica, quam Graeci appellant Τȣ̃ τελώνȣ κ̀ τȣ̃ Φαρισαίȣ, quod in ipsa legatur parabola Publicani, & Pharisaei, apud nos Dominica, quae Quinquagesimam praecedit, usque ad feriam secundam post Dominicam τῶν ἁγίων πάντων, primam nempe post Pentecosten. Huius Titulus sequens est: Ἀκολȣθία τῆς ἁγίας κ̀ μεγάλης τεσσαρακοςῆς. Ἀρχὴ ἀπὸ τȣ̃ τελώνȣ κ̀ τοῦ Φαρισαίȣ. *Officium sanctae & magnae Quadragesimae. Initium a Publicano & Pharisaeo.*

II. pag. 178. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννȣ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ λόγος εἰς τὸ πάσχα. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Pascha*. Inc. Εἴ τις εὐσεβὴς κ̀ φιλόθεος. Des. κ̀ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. VIII. cit. edit. p. 250. in spuriis. Sequitur p. 180. amanuensis subscriptio, & ipsa ita analphabete, ac negligenter exarata, ut praeter ipsius nomen, quod est *Ioannis Lectoris*, τȣ̃ ςαβαλέρει (sic) ἐκ χώρας Σαραγȣ́σας, & annum ,ςωμδ'. ἰνδ. δ'. nempe 6844. (Christi MCCCXXXVI.) *Indict. IV.* reliqua divinandi fastidium minime requirant. In fine tandem nonnullae Orationes sacrae subnectuntur, illae quidem non magni momenti.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissime scriptus. Constat foliis 183.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΑΝΤΙΚΗΝΣΩΡΟΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ.

THEOPHILI ANTECESSORIS INSTITVTA.

COD. XVI. I. pag. 1. PRaecedit Index Titulorum, qui in quatuor Institutionum Theophili Libris continentur. Primi Libri Tituli sunt XXV. totidemque secundi. Tertii sunt XXIX. Quarti denique XVIII. Indicem sequitur Ἀρχὴ τῆς πρώτης σὺν Θεῷ Ἰνςιτȣτίωνος Θεοφίλȣ ἀντικήνσωρος. Διάταξις βεβαιȣ̃σα τὰ Ἰνςιτȣ̃τα. *Initium cum Deo primae Institutionis Theophili Antecessoris. Constitutio confirmans Institutiones*. Inc. Βασιλικῆς μεγαλοφροσύνης. Des. Τῆς αὐτȣ̃ πολιτείας ἄρξειν μερῶν. Exstat una cum reliquis, quae recensebimus, in Theophili nuperrima editione Hagae Comitis A. MDCCLI. 4. Tom. I. pag. 1. seqq. Tum Libri I. Titulus primus Περὶ νόμȣ φυσικοῦ, ἐθνικȣ̃, κ̀ πολιτικȣ̃, *De Lege naturali, gentium, & civili*, inc. Φυσικὸν νόμιμόν ἐςι. Hic in edit. citata est Titulus II. Nam primus, qui est *de Iustitia & iure*, in Codice desideratur. Vltimus Περὶ ὑπόπτων ἐπιτρόπων, κ̀ κȣρατώρων, *De suspectis tutoribus, & curatoribus*, des. ὡς σύσπεκτος ἐκ ὀφείλει ἐξωθεῖσθαι. Ibidem a pag. 12. ad p. 206.

II. pag. 26. *b.* Secundi Institutionum Libri Titulus primus Περὶ διαιρέσεως πραγμάτων, *De rerum divisione*, inc. Ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Vltimus Περὶ κωδικέλλων, *De codicillis*, des. κ̀ ὅτι πέντε μόνοι μάρτυρες ἀρκȣ̃σιν. Ibid. a pag. 207. ad p. 514.

III. p. 57. *b.* Tertii Libri Titulus primus Περὶ κληρονομιῶν τῶν ἐξ ἀδιαθέτȣ προσφερομένων. *De hereditatibus, quae ab intestato deferuntur*, inc. Μετὰ τὴν ἔκθεσιν. Vltimus Τίσι τρόποις ἡ ἐνοχὴ αἴρεται, *Quibus modis tollitur obligatio*, des. ἅ τινα ὑπὸ τὴν consensu ἐνοχὴν ἀνάγεται. Ibid. a pag. 515. ad pag. 725. quae incidit in Tom. II.

IV. pag. 81. *b.* Quarti denique Libri Titulus primus Περὶ ἐνοχῶν τῶν ἀπὸ ἁμαρτίας γινομένων, ἢ ἐγειρομένων, *De obligationibus, quae ex delicto nascuntur*, inc. Ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ. Vltimus Περὶ δημοσίων δικαςηρίων, *De publicis iudiciis*, des. τοῖς ἀναγινώσκȣσι προσγενήσεται, ἀμήν. Ibid. a p. 726. ad pag. 926. In Codice subnectitur alia quaedam brevis adnotatio *de publicis iudiciis*, quae ad hoc ultimum Caput videtur pertinere. In ultima vero pagina schema graduum cognationis delineatum est.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XIII. notulis marginalibus posteriori manu adiectis adspersus. Constat foliis 101.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

THEODORETI CVRATIO GRAECARVM ADFECTIONVM.

I. pag. 1. ΤΟῦ μακαριωτάτȣ κ̀ ἁγιωτάτȣ πατρὸς ἡμῶν Θεοδωρίτȣ ἐπισκόπȣ Κύρȣ Ἑλληνικῶν θεραπευτικὴ παθημάτων, ἢ εὐαγγελικῆς ἀληθείας ἐξ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἐπίγνωσις. *Beatissimi & sanctissimi P. N. Theodoreti Episcopi Cyri Curatio Graecarum adfectionum, sive Evangelicae veritatis e Graeca philosophia agnitio*. Dividitur in XII. Sermones. Praefatio inc. Πολλάκις μοι. Des. τὸ κέρδος κομίσασθαι. Primus Sermo Περὶ πίςεως, *De fide*, inc. Ἰατρικὴ θεραπεία. Vltimus Περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς, *De virtute activa*, des. κατεσκεύασα φάρμακον. Concordant omnia cum edit. G. L. Paris. A. MDCXLII. fol. T. IV. a p. 461. ad p. 679. COD. XVII.

Cod. Graec. chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. cuius prima pagina affabre minio auroque depicta Annunciationem Virginis, & Christi Nativitatem exhibet. Constat foliis scriptis 229.

ΘΕΟ-

(1) Vide quae de Typico Sabae erudite edisserit Leo Allat. in Dissert. de Libris Eccles. Graecor. p. 5. Obiit Sabas, ille magnae Laurae Hieros. Abbas A. C. DXXXII.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ.

THEODORETI CVRATIO GRAECARVM ADFECTIONVM.

Ac praeterea.

Historiae Ecclesiasticae Libri V. ac de Providentia Orationes X.

COD. XVIII. I. pag. 1. PRimae quatuor huius insignis Codicis paginae recentiori manu suppletae sunt, una tamen antiquae scripturae adhuc in principio superstite, quae multis vulneribus adfecta est. Legitur autem pag. 2. Τοῦ μακαρίου Θεοδωρίτου ἐπισκόπου Κύρου, θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθημάτων. *B. Theodoreti Episcopi Cyri Curatio Graecarum Adfectionum*, in Sermones XII. distributa, cui praevia Hypothesis, ut in Codice superiore. Textus multas praesefert varias lectiones ac correctiones margini appositas, quae si nova Theodoreti operum editio pararetur, magno usui esse possent. In fine legitur manu recentiori: Μανουὴλ διάκονος καὶ πατριαρχικὸς Νοτάριος ὁ εἰρηνικός. Tum duo versiculi:

Ἀνατελεῖ σοι τῶν ἰαμάτων χύσις,
Δεινῶν ἀκεστὰ ψυχικῶν νοσημάτων.
Larga exhibetur tibi curationum copia
Ad graves sanandos spiritales morbos.

II. pag. 66. Sequuntur *Eiusdem Ecclesiasticae Historiae Libri V.* quorum unicuique Capitum elenchus praeit. Primi Capita sunt XXXIV. Secundi XXXIII. Tertii XXVIII. Quarti XXXVIII. Quinti XLII. Initium primi sequens est: Ζωγράφοι μέν. Vltimi finis: ἡγεμονεύσαντας πόλεων. Concordat cum citata editione Tom. III. a pag. 521. ad pag. 755. ubi numerus Capitum tantum diversus; propterea quod nonnulla ex iis in Codice subdividuntur. Heic quoque duo alii iambici versus adscripti, nimirum:

Κατεγγραφεὶς τῇ σεσωσμένων βίβλῳ
Ἐκκλησιογράφημα συνείρας τόδε.
Electorum inscriberis libro
Ecclesiasticum hoc scriptum conferens.

III. pag. 146. *Eiusdem de Providentia Orationes X.* Primae titulus est: Αἱ ἀποδείξεις ἀπ' οὐρανοῦ καὶ σελήνης καὶ ἀστέρων, ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν, καὶ τῶν τοῦ ἔτους ὡρῶν, λόγος α'. *Demonstrationes a caelo, luna, astris, diebus, noctibus, & anni tempestatibus, Oratio I.* Inc. Νόμος ἐστί. Vltimae titulus: Περὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως, καὶ ὅτι ἄνωθεν ὁ Θεὸς οὐκ Ἰουδαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀνθρώπων κηδόμενος διετέλεσε. *De Salvatoris incarnatione, & quod olim Deus non Iudaeorum modo, sed omnium quoque hominum curam gesserit.* Des. προσενέγκατε μεθ' ἡμῶν τῷ ποιητῇ, καὶ σωτῆρι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In cit. edit. Tom. IV. a pag. 319. ad pag. 459. Postremas duas paginas huius Codicis eidem scriptori, qui primas quatuor supplevit debemus. Notandum, heinc einde brevissima in margine summaria fuisse conspersa.

Cod. Graec. membranac. Ms. insignis Sec. XI. in 4. Constat foliis scriptis 210. cuius specimen damus Tab. VII. N. III.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. PAVLLI EPISTOLAE.

Scilicet.

Commentarius diversorum SS. PP. in Epistolas Paullinas.

I. pag. 1. PRaecedunt duo Synaxaria, quorum primum lectiones Epistolarum Sabbatis, & Dominicis totius anni, alterum lectiones diebus festis sanctorum, qui peculiari quodam ritu apud Graecos coluntur, a mense Septembri ad Augustum occurrentium legendas complectitur. Sed huius secundi paginam ultimam in fine Codicis require. COD. XIX.

II. pag. 4. Sequitur Epistolarum textus cum scholiis marginalibus, ut in Codice VI. huius Plutei. Commentariorum in singulas Epistolas initium, & finis mire concordat cum Codice IV. item huius Plutei, ubi singillatim omnia retulimus. Quoad Hypotheses, non solum eas habet, quae in ipso leguntur, ex Theodoreto desumtae, sed etiam Euthalianas. Epistola tantum ad Romanos nullam habet Hypothesim. Ad Colossenses bis repetit illam Theodoreti, qua tamen caret ad Timotheum secunda. Ad Titum caret tantum Euthaliana. Ad Hebraeos denique triplici instructa est Hypothesi, ut in Cod. VII. huius Plutei. Prima anepigraphi inc. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ, κ. λ. Secunda Euthalii: Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας, κ. λ. Tertia Theodoreti: Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ὑπάρχων, κ. λ. Capita rerum, quae in Epistolis ad Romanos, I. & II. ad Corinthios, & ad Ephesios, in margine tantum suo loco apponuntur, in reliquis etiam initio praefiguntur in Indicem digesta, Subscriptiones & stichometriae cum praedicto Codice VI. conveniunt, excepta Epistola ad Romanos, cui sola tantum apposita subscriptio est, & Epistola ad Ephesios, in qua utrumque desideratur. In fine legitur ἔτους ,ϛωκϛ'. ἰνδ. α'. Τιμόθεος θύτης τε καὶ Ναξίρεος ὁ Παραδεισίου, *Anno 6826.* (Christi MCCCXVIII.) *Indict. I. Timotheus sacrificulus & Naxireos, Paradisii F.* quae tamen non amanuensis, sed recentioris Graeci nota existimanda est; Codicis enim scriptura, si non XI. saltem XII. ineuntis Seculi videtur esse.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XII. ineuntis. Constat foliis scriptis 260.

ΦΙ-

ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑ.

PHILONIS VARIA.

Cod. XX. I. pag. 1. POſt indicem eorum, quae in hoc Volumine continentur, manu Seculi XIV. exaratum, primum Opus inſcribitur: *Φίλωνος νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας, τῶν μετὰ τὴν ἑξαήμερον*. *Philonis ſacrarum legum allegoriae poſt ſex dierum opus Liber I.* Inc. *Καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς ϗ ἡ γῆ, ϗ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν*. Deſ. *συνδέτου τοῦ σώματος*, Exſtat in eius Operum edit. G. L. Colon. Allobrog. A. MDCXIII. fol. pag. 31. quam nos editionem in hoc recenſendo Codice prae manibus habuimus; nam recentiſſimam A. MDCCXLII. Londin. in fol. reperire minime contigit, in qua fortaſſe illa etiam occurrent, quae infra deeſſe in noſtra hac editione ſuis locis adnotantur, quum & omnium pleniſſima habenda ſit, & ad huius etiam noſtri Codicis exemplar fortaſſe adornata, quem A. MDCCXXXIII. ſe contuliſſe cum Turnebi editione, ſua ipſe manu Antonius Cocchius vir praeſtantiſſimus initio Codicis ſcriptum reliquit.

II. pag. 9. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ εἰς τὸ, ποιήσωμεν βοηθὸν κατ᾽ αὐτόν*. *Eiuſdem in illud „ faciamus ei adiutorium ſecundum ipſum „*. Inc. *Καὶ εἶπε κύριος ὁ Θεὸς, οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον*. Deſ. *ὃν οὐδεμία πανήγυρις ἀνθρώπων ἐχώρησεν*. In dicta edit. pag. 841. ubi titulum habet: *Sacrae Legis allegoriarum poſt ſex dierum opus Lib. III.*

III. pag. 18. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ ὧν ἱερουργοῦσιν Α῎βελ τε ϗ Κάϊν*. *Eiuſdem de ſacrificiis Abelis & Caini*. Inc. *Καὶ προσέθηκε τέκειν*. Deſ. *ὁλοκαυτοῦν Θεῷ*. Ibid. pag. 101.

IV. pag. 31. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ τῶν Χερουβὶμ, ϗ τῆς φλογίνης ῥομφαίας, ϗ τοῦ κτισθέντος πρώτου ἐξ ἀνθρώπου Κάϊν*. *Eiuſdem de Cherubim, & flammeo gladio, & de Caino, qui primus ex homine procreatus eſt*. Inc. *Καὶ ἐξέβαλε τὸν Α᾽δάμ*. Deſ. *ἀλλὰ παρ᾽ αὐτοῦ ὡς αἰτίου τὸ σώζεσθαι*. Ibid. pag. 83.

V. pag. 42. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ γεωργίας*. *Eiuſdem de Agricultura*. Inc. *Καὶ ἤρξατο Νῶε ἄνθρωπος*. Deſ. *τὰ δὲ περὶ τῆς φυτουργίας εἰρημένα αὐτοῦ λέγων αὖθις*. Ibid. p. 146.

VI. pag. 54. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ, ὅτι ἄτρεπτον τὸ θεῖον*. *Eiuſdem, quod immutabilis ſit Deus*. Inc. *Καὶ μετ᾽ ἐκεῖνό φησιν*. Deſ. *ὑπ᾽ αὐτοῦ γνωσθέντων ἀναδικάζοιεν*. Ibid. p. 229.

VII. pag. 66. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ γιγάντων*. *Eiuſdem de gigantibus*. Inc. *Καὶ δὴ ἐγένετο, ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι*. Deſ. *ἔστι δὲ ταῦτα*. Ibid. p. 221.

VIII. pag. 70. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ, βίος σοφοῦ τοῦ κατὰ διδασκαλίαν τελειωθέντος, ἢ περὶ νόμων ἀγράφων*. *Eiuſdem, Vita ſapientis per doctrinam perfecti, ſive de legibus non ſcriptis*. Inc. *Τῶν ἱερῶν νόμων*. Deſ. *ϗ θεσμὸς ἄγραφος*. Ibid. p. 274.

IX. pag. 88. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ ἀποικίας*. *Eiuſdem de migratione* (ſc. Abrahami). Inc. *Καὶ εἶπε κύριος τῷ Α῾βραάμ*. Deſ. *τὸ πραττόμενον ἔργον*. Ibid. pag. 301.

X. pag. 106. *Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς πρὸς τὰ προπαιδεύματα συνόδου*. *Eiuſdem de congreſſu quaerendae eruditionis gratia*. Inc. *Σάῤῥα δὲ ἡ γυνή*. Deſ. *τῆς δὲ τοὺς ἀρετῆς ἄθλους διαθλούσης*. Ibid. pag. 332.

XI. pag. 118. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ τοῦ, θεοπέμπτους εἶναι τοὺς ὀνείρους*. *Eiuſdem de eo, quod a Deo mittantur ſomnia*. Inc. *Η῾ μὲν πρὸ ταύτης γραφή*. Deſ. *ϗ ἀνήνυτον ζάλην ἐκφυγοῦσα*. Ibid. pag. 440.

XII. pag. 136. *Τοῦ αὐτοῦ περὶ κοσμοποιΐας Μωσέως*. *Eiuſdem de ea, quam Moyſes deſcribit mundi creatione*. Inc. *Τῶν ἄλλων νομοθετῶν*. Deſ. *ϗ ὁσιότητος χαραχθείς*. Ibid. p. 1.

XIII. pag. 155. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ νόμων ἰδέας*. *Eiuſdem de legum ſpecie*. Inc. *Τοὺς βίους τῶν κατὰ Μωϋσῆν σοφῶν*. Deſ. *οἱ δ᾽ ὑποδιάκονοι πολέμων ἡγεμόνες εἰσίν*. Ibid. p. 574. & inſcribitur: *De Decalogo, quod eſt iuris ſummarium*.

XIV. pag. 167. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς β´ κεφάλαια τῶν ι´ λογίων, τό τε μὴ νομίζειν ἔξω ἑνὸς θεοῦ ἑτέρους αὐτοκρατεῖς, ϗ τὸ μὴ χειρότμητα θεοπλαστεῖν*. *Eiuſdem de ſpecialibus legibus, quae referuntur ad duo Decalogi Capita, nimirum de non habendis aliis diis praeter unum, cuius imperio parent omnia, ac de non fingendis ſimulacris*. Inc. *Τὰ μὲν γένη τῶν ἐν εἴδει νόμων*. Deſ. *τὰς τιμὰς ἑξῆς ὑπογράφει*. Ibid. p. 625. ſed inſcribitur *de Circumciſione, & de Monarchia Lib. I.*

XV. pag. 171. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς γ´ γένη τῶν ι´ λόγων, τὸ περὶ εὐορκίας, ϗ σεβασμοῦ, ϗ τῆς ἱερᾶς ἑβδομάδος, ϗ γονέων τιμῆς*. *Eiuſdem de ſpecialibus legibus, quae referuntur ad tria Decalogi Capita, videlicet de iureiurando, ac religione, de ſancto ſabbato, deque honore habendo parentibus*. Inc. *Ε᾽ν μὲν τῇ πρὸ ταύτης συντάξει*. Deſ. *τὰ δ᾽ ἐν τῇ δευτέρᾳ δέλτῳ μετὰ ταῦτα καιροῦ διδόντος ἐπισκεψόμεθα*. Ibid. pag. 593. ſed multo brevius; primam enim tantummodo partem, quae eſt de iureiurando, ac de religione complectitur: licet etiam ibi titulus promittat agere *περὶ τῆς ἱερᾶς ἑβδόμης, ϗ γονέων τιμῆς*. Huius autem primae partis poſtrema verba ſunt: *ὅρκων μὲν δὴ πέρι, ϗ εὐχῶν ἅλις*. Altera itaque pars praeceptum illuſtrans *περὶ τῆς ἱερᾶς ἑβδόμης ϗ τῶν ἑορτῶν*, *De ſancto ſabbato, & diebus feſtis*, inc. pag. 74. *b*. *Ε῾ξῆς ἐστι κεφάλαιον τὸ περὶ τῆς ἱερᾶς ἑβδόμης, ᾧ μυρία ϗ ἀναγκαῖα ἐμφέρεται τὰ εἴδη τῶν ἑορτῶν, κ. λ.* Deſ. *ϗ περὶ ἑορτῶν, αἳ συγγένειαν ἔχουσι πρὸς ἑβδομάδα διεξῆλθον ἑπόμενος εἱρμῷ τῶν προκειμένων κεφαλαίων κατὰ τὴν ἐν λόγοις ἀκολουθίαν· ἐπισκέψομαι δ᾽ ἑξῆς τὸ ἑπόμενον, ὃ περὶ γονέων ἀναγέγραπται τιμῆς*. Haec ſecunda pars occurrit p. 1173. ſeqq. edit. Pariſ. A. MDCXL. fol. Primus Graece edidit David Hoeſchelius e Codice Ms. Auguſtae Vindelicor. A. MDCXIV.

MDCXIV. 4. Latine vertit Fed. Morellus Parif. dicto anno in 8. Tertia vero pars ad praeceptum περὶ γονέων τιμῆς, *de honore parentibus habendo* pertinens inc. pag. 191. *b.* Τέτταρα εἴδη πρότερον ὑπειπὼν, ἃ κ̀ τῇ τάξει κ̀ τῇ δυνάμει πρῶτα, κ. λ. Def. ὃ κ̀ μετὰ σώματος θρέψεις, ψυχῇ κεκαθαρμένῃ τελείᾳ καθάρσει βιῶν. Ταῦτα μὲν ὖν ἀποχρώντως λέλεκται. τὰ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ, κ. λ. reliqua ut fupra. Haec tertia pars tefte Fabr. B. G. Tom. III. p. 110. non exftat; fortaffe tamen in nupera Londin. edit. editam habebis.

XVI. pag. 195. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς δύο γένη τῶν ί λογίων, τό τε ϛ' κ̀ τὸ ζ', τὸ κατὰ μοιχῶν καὶ παντὸς ἀκολάςυ, ἒ τὸ κατὰ ἀνδροφόνων καὶ πάσης βίας. *Eiufdem de fpecialibus legibus, quae referuntur ad duo Decalogi Capita, fextum, & feptimum, contra moechos omnefque libidinofos, & contra homicidas omnemque violentiam.* Inc. Ἦν ποτε χρόνος. Def. τὰ γινόμενα τοῖς δρῶσιν ἐξομοιοῦσθαι. Ibid. pag. 599.

XVII. pag. 212. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐν εἴδει νόμων εἰς γ' γένη τῶν ί λογίων, τὸ η' καὶ τὸ θ'. καὶ τὸ περὶ μὴ κλέπτειν, κ̀ ψευδομαρτυρεῖν, κ̀ μὴ ἐπιθυμεῖν, κ̀ τῶν εἰς ἕκαςον ἀναφερομένων· κ̀ περὶ δικαιοσύνης, ἣ πᾶσι τοῖς ί λογίοις ἐφαρμόζει. *Eiufdem de fpecialibus legibus, quae referuntur ad tria Decalogi Capita, octavum, & nonum, ac de furto non faciendo, de falfo teftimonio non dicendo, ac de non concupifcendo; tum de iis, quae ad haec fingula referuntur; denique de iuftitia praeceptis decem univerfis congruente.* Inc. Τὰ μὲν ἐπὶ μοιχείᾳ ἒ ἀνδροφονίᾳ. Def. ἱερωτάτῳ χωρίῳ θεῖα ἀγάλματα. Hic Liber Fabricii tempore, ut teftatur ipfe l. c. p. 111. lucem nondum viderat, excepta particula, Περὶ ψευδομαρτυριῶν ad praeceptum nonum, quae fub titulo Τὰ περὶ δικαςῦ, exftat in noftra edit. p. 555. Latine translata a Io. Chriftophorfono. Integrum vero ex Ms. Codice Seldeniano defcripferat, & edendum in fe receperat Cl. Benzelius. Confer quae de eodem Codice Seldenus Lib. II. de Synhedriis Cap. XIII. pag. 353.

XVIII. pag. 231. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίυ Μωσέως α'. *Eiufdem de vita Moyfis Liber I.* Inc. Μωσέως τῦ κατὰ μὲν τινας. Def. ὡς ἁρμοττύσας μάλιςα βασιλείᾳ. Ibid. p. 458.

XIX. pag. 261. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ τῦ βίου Μωσέως λόγος δεύτερος. *Eiufdem de vita Moyfis Liber fecundus:* qui quidem titulus recenter eft additus. Inc. Ἡ μὲν προτέρα σύνταξίς ἐςι. Def. ἀϊδίου γενητή. Ibid. p. 506.

XX. pag. 267. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ βίου Μωσέως λόγος γ'. *Eiufdem de vita Moyfis Liber III.* Inc. Δύο μὲν ἤδη μέρη. Def. γραμμάτων μνημονεύεται. Ibid. pag. 514.

XXI. pag. 289. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ἤτοι περὶ ἀνδρείας, κ̀ εὐσεβείας, κ̀ φιλανθρωπίας, καὶ μετανοίας. *Eiufdem de virtutibus, nempe de fortitudine, de pietate, de caritate, ac de poenitentia.* Inc. Περὶ δικαιοσύνης κ̀ τῶν κατ' αὐτήν. Def. τοσαῦτα κ̀ περὶ ἀνδρείας εἰς τὸ παρὸν ἀποχρώντως λελέχθω. Ibid. pag. 568. fub folo titulo *De Fortitudine*.

XXII. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ, βίος τοῦ πολιτικοῦ, ὅπέρ ἐςι περὶ Ἰωσήφ. *Eiufdem, Vita viri civilis, five de Iofeph.* Inc. Τρεῖς μέν εἰσιν ἰδέαι. Def. πρυτανεύειν ἱκανώτατος. Ibid. pag. 411.

XXIII. pag. 319. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ, πάντα σπυδαῖον ἐλεύθερον εἶναι. *Eiufdem, quod liber fit quifquis virtuti ftudet.* Inc. Ὁ μὲν πρότερος λόγος. Def. τὸ ἀκολύθως τῇ φύσει ζῆν. Ibid. pag. 670.

XXIV. pag. 330. *b.* Τῦ αὐτοῦ περὶ βίου θεωρητικῦ, ἢ ἱκετῶν ἀρετῶν. *Eiufdem de vita contemplativa, five fupplicum virtutibus.* Inc. Ἐσσαίων πέρι διαλεχθείς. Def. ἐπ' αὐτὴν ἀκρότητα φθάνυσαν εὐδαιμονίας. Ibid. pag. 688.

XXV. pag. 337. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Φλάκκον, *Eiufdem in Flaccum.* Inc. Δεύτερος μετὰ Σηϊανόν. Def. ἐπικυρίας τῆς ἐκ Θεοῦ. Ib. p. 747.

XXVI. pag. 350. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀρετῶν, ὅ ἐςιν αὐτοῦ πρεσβείας πρὸς Γάϊον. *Eiufdem de virtutibus, fea de eius legatione ad Gaium.* Inc. Ἄχρι τίνος ἡμεῖς. Def. λεκτέον δὲ κ̀ τὴν παλινῳδίαν. Ibid. pag. 768.

XXVII. pag. 373. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ κόσμυ γενέσεως. *Eiufdem de mundi generatione.* Inc Ἐπὶ μὲν παντὸς ἀδήλυ. Def. ἐν τοῖς ἔπειτα δηλωτέον. Ibid. p. 727. fub titulo, *Quod mundus fit incorruptibilis.*

XXVIII. pag. 387. Τοῦ αὐτοῦ περὶ φυτυργίας Νῶε τὸ β'. *Eiufdem de plantatione Noë Liber II.* Inc. Ἐν μὲν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ. Def ὅτε ἀποθνήσκει ὁ σοφός. Ibid. p. 167. Vide, quae in fingula Philonis Opera notat Fabric. loc. cit. a pag. 106. ad pag. 116.

Cod. Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XIII. minute, fed accurate, emendateque exaratus. Conftat foliis 399. cuius fpecimen damus Tab. VII. N. IV.

ΕΥΧΑΙ ΑΙ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΕΝ Τῌ ΕΛΛΗΝΙΚῌ ΕΚΚΛΗΣΙᾼ ΕΝ Τῼ ΟΛῼ ΕΝΙΑΥΤῼ.

PRECES QVAE TOTO ANNO DICVNTVR IN ECCLESIA GRAECA.

Quibus adde,

Ariftotelis, Pollucis, Nicephori Gregorae, Hephaeftionis, Phalaridis, &c. Opera varia.

I. pag. 1. IN primis duabus paginis oc- COD. XXI
currunt anonymi Epiftolae V. addito in margine illius nomine, ad quem fcriptae funt. I. Ἐκδικίῳ inc. Ἐβυλόμην ἔτι μοι μένειν. II. Σαλουςίῳ inc. Νῦν πλέον ἐπαινῶ. III. anepigrapha inc. Τοιαῦτα κ̀ τὰ τῦ Ἡρακλέυς. IV. Σκεπτάτῳ inc. Οὐκοῦν ἐμαυτὸν τέρπω. V. Ἀνατολίῳ inc. Παρεκαθήμην τῷ θείῳ. Def. καὶ γὰρ οἱ λύκοι μισοῦσι

τὺς

τὺς κύνας. Cuius autem fint divinare minime licuit.

II. p. 3. Sequuntur cantica, tractus, ac rhythmi in Ecclefia Graeca cani folita in fanctorum diebus feftis; incipiunt autem a prima die menfis Septembris, unde novi anni initium fit, ufque ad XVII. Ianuarii. Inde p. 67. alia quaedam eiufmodi Cantica a die prima Iunii ufque ad fextam inclufive eiufdem menfis, & quidem diverfa manu exarata, quorum in fine amanuenfis legitur fubfcriptio, arcanis hifce litteris expreffa [1], ψλχ ᾿ϑζϑαλκλ᾿οεσω ψσϑπεὐξ, nimirum τοῦ ἀγαθοπόλεως Ἰωακείμ. Tandem pag. 83. Canones tres paracletici in SS. D. N. Deiparam.

III. pag. 91. Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς βιβλίον α΄. *Ariftotelis de Anima Liber I.* Inc. Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἴδησιν ὑπολαμβάνοντες. Def. οὐδὲν ἄνευ ταύτης ἔχει. Ariftotel. Oper. editionis Guil. Du-Val Parif. MDCIX. T. I. p. 616.

IV. pag. 104. Πολυδεύκους ὀνομαστικὸν βιβλίον πρῶτον. *Pollucis Onomafticum, Liber I.* Praecedit Epiftola, quae infcribitur: Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. *Commodo Caefari Iulius Pollux falvere.* Inc. Ὦ παῖ πατρὸς ἀγαθοῦ. Def. τὰ δὲ ἄλλα, ὡς ἂν ἕκαστον ἐπέλθοι, τάξομεν. Ἔρρωσο. Tum Index Capitum Libri I. quae funt XV. quorum primum continet Θεῶν καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ὀνόματα, *Deorum, eorumque, quae ad eos pertinent, appellationes.* Vltimum eft περὶ μελιττῶν. *De apibus.* Caput primum inc. Θεὸς, καὶ θεοὶ, καὶ δαίμονες· οὕτω γὰρ Ὁμήρῳ δοκεῖ δαίμονας καλεῖν τοὺς θεούς. Vltimum def. τὰ δ᾿ ἔργα, μέλι, κήρια, μελίκηρα· εἰσὶ δὲ σχαδόνες καὶ ἐδώδιμοι. Subfequuntur in editione Amftelaed. cum notis varior. Anni MDCCVI. fol. Tom. I. p. 151. duodecim alii verfus, quibus Libro finis imponitur.

V. pag. 150. Νικηφόρου φιλοσόφου τοῦ Γρηγορᾶ προθεωρία εἰς τὴν ἐξήγησιν, ἣν αὐτὸς πεποίηκεν εἰς τὸν περὶ ἐνυπνίων λόγον τοῦ Συνεσίου. *Nicephori Gregorae philofophi Protheoria in Commentarium, quem ipfe compofuit in Synefii Librum de Infomniis.* Inc. Οὐδὲν καινὸν, εἰ πολλά τε τοῖς πάλαι καλῶς εὑρημένοις καινοτομοῦσιν. Def. τῶν μὲν γὰρ αὐτὸς χωρηγὸς, τῶν δ᾿ ἡμεῖς αἴτιοι. Tum pag. 152. *b.* Commentarius inc. Ὡς τὰ τῶν βασιλέων κειμήλια. Def. παραγγέλλουσι λέγοντες, ὀνόματα βάρβαρα μήποτ᾿ ἀλλάξῃς. Eft tantum particula. Integer, cum prefatione ad magnum Logothetam exftat Ms. in Codd. Regiis, & in lucem editus eft a Petavio cum operibus Synefii. Latinus vero interpres Pichonius Gregoram in libri infcriptione Patriarcham CPolitanum fecit. Vid. Fabricium B. G. T. VI. p. 312.

VI. pag. 156. Ἡφαιστίωνος περὶ μέτρων. *Hephaeftionis de metris.* Inc. Ἰστέον, ὅτι πᾶς ἐστι μετρικὸν σύστημα συλλαβῶν. Def. διὰ τὸ ἀπὸ τοῦ τέλους πρὸς τὴν ἀρχὴν μετρεῖσθαι, καὶ μὴ ἐν ἑτέρῳ μέτρῳ ἐμπίπτειν. Hic eruditus libellus prodiit Graece cum fcholiis Graecis, excerptis ex Longino, atque aliis fcriptoribus, auctore Chriftiano, ut ex p. 88. perfpicue adparet, Venetiis apud Aldum MDXXVI. 8. atque einde emendatior, & cum locupletiffimo indice nitide excufus Parif. MDLIII. 4. ab Adriano Turnebo.

VII. pag. 162. Φαλάριδος ἐπιστολαί. *Phalaridis Epiftolae,* numero XIII. omnefque infcriptione carentes. Prima inc. Πολύκλειτος ὁ Μεσσήνιος, οὗ κατηγορεῖς παρὰ τοῖς πολίταις. Vltima def. μετὰ δὲ τὴν προσδοκίαν αὐτὸ τὸ παθεῖν. Sunt autem primae tredecim ex iis, quae Graece editae primum funt inter variorum fcriptorum Epiftolas Graecas ab Aldo Manutio vulgatas Venet. MCCCCXCIX. 4. excepta illa ad Evenum, quae inc. Γνώμης γενόμενος, κ. λ. haec enim in Codice defideratur. Multa de his habet Fabricius B. G. T. I. p. 409.

VIII. pag. 163. *b.* Βησσαρίωνος ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς παῖδας Πλήθωνος. *Beffarionis Epiftola ad filios Plethonis.* Inc. Πέπυσμαι τὸν κοινὸν πατέρα καὶ καθηγεμόνα. Def. ἐς τὸν ἐς ἀεὶ παραπεμφθήσεται χρόνον. Edidit Leo Allatius in Libro de Georgiis, ubi agit de Gemifto, five Plethone, apud Fabr. B. G. T. X. p. 757.

IX. pag. 164. Leguntur duo difticha Elegiaca adfcripto nomine Πτολεμαῖος, *Ptolemaeus.* Ea vero funt:

Οἶδ᾿ ὅτι θνητὸς ἔφυν καὶ ἐφήμερος· ἀλλ᾿ ὅταν ἄστρων
Μασεύω πυκινὰς ἀμφιδρόμους ἕλικας,
Οὐκέτ᾿ ἐπιψαύω γαίης ποσὶν, ἀλλὰ παρ᾿ αὐτῷ
Ζηνὶ θεοτροφέος πίμπλαμαι ἀμβροσίης.

Novi me effe mortalem, & brevi moriturum; fed quando aftrorum
Confidero varios recurrentes gyros,
Non amplius humum calco pedibus, fed apud ipfum
Iovem ambrofiâ impleor, Deorum cibo.

His fubiecta eft interpretatio, cuius initium: Βουληθεὶς ὁ φιλόσοφος δεῖξαι τήν γε τοῦ ἐν αἰσθήσει τουτονὶ τοῦ ἀνθρώπου κίνησιν. Finis: ἀθανασίας δίψης πληροῦμαι.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. diverfa manu exaratus. Conftat foliis fcriptis 164.

ΠΟΙΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

POEMA DE HVMANITATE CHRISTI.

Scilicet.

Eudociae Auguftae Centones Homerici, Phocylidis, Menandri, ac Pythagorae Carmina quaedam, nec non Emmanuelis Chryfolorae Epiftolae duae, & alia nonnulla.

I. pag. 1. Ὁμηρόκεντρα περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ· ποίημα τῆς δεσποίνης κυρίας Εὐδοκίας τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίας Ζωῆς τῆς γυναικὸς τοῦ Μονομάχου, *Home-* COD. XXII.

(1) De hoc arcanae fcripturae genere vide Montfaucon. Palaeogr. Graec. Lib. IV. p. 285. feqq.

rocentones de Incarnatione Christi, Poëma Reginae Dominae Eudociae, sororis Dominae Zoës uxoris Monomachi.

Inc. Κέκλυτε μυρία φῦλα πολυσπορέων ἀνθρώπων,
Des. Ὡς ἐστιν Ἰησοῦς εὐαγγέλιον δέ τοι ἔστω.

Hoc poëma multum differt ab edito in Appendice Bibliothecae Patrum Graeco-Latina Bigneana Paris. MDCXXIV. fol. p. 95. seqq. nam & multo brevius illo est, quum tantummodo versibus constet DCCXXXI. & Capita numero XXXV. diverso ordine sunt disposita: quorum heic elenchum proferimus. Primum igitur Caput, cui relatus titulus praecurrit, est tamquam Introductio. βʹ. Περὶ τῆς συμβουλῆς τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν. γʹ. Περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀγγέλου. δʹ. Περὶ τοῦ θείου τόκου. εʹ. Περὶ τοῦ ἀστέρος καὶ τῶν μάγων. ϛʹ. Περὶ Ἡρώδου καὶ τῆς βρεφοκτονίας. ζʹ. Περὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον φυγῆς. ηʹ. Περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἐπανόδου. θʹ. Περὶ τοῦ βαπτισμοῦ. ιʹ. Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀποστόλων. ιαʹ. Περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. ιβʹ. Περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. ιγʹ. Περὶ τῆς ἀναστάσεως. ιδʹ. Περὶ τοῦ παραδείσου. ιεʹ. Ἀρχὴ τῶν θαυμάτων, περὶ τοῦ παραλυτικοῦ. ιϛʹ. Περὶ τοῦ χωλοῦ. ιζʹ. Περὶ τοῦ τυφλοῦ. ιηʹ. Περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. ιθʹ. Περὶ τοῦ δαιμονιῶντος. κʹ. Περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης. καʹ. Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διδασκαλίας. κβʹ. Περὶ τοῦ νιπτῆρος. κγʹ. Περὶ τοῦ θείου ἄρτου. κδʹ. Περὶ τοῦ Ἰούδα τοῦ προδότου. κεʹ. Περὶ τῆς νυκτὸς, ἐν ᾗ παρεδόθη ὁ Χριστός. κϛʹ. Περὶ τῆς εὐχῆς, ἣν ὁ Χριστὸς μέλλων προδοθῆναι ἐποίησεν. κζʹ. Περὶ τοῦ ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. κηʹ. Περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους. κθʹ. Περὶ τῆς ἐν τῷ σταυρῷ παραστάσεως, καὶ τοῦ θρήνου τῆς θεοτόκου. λʹ. Περὶ τοῦ τάφου. λαʹ. Περὶ τῆς ἀναστάσεως. λβʹ. Περὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν. λγʹ. Περὶ τοῦ Θωμᾶ. λδʹ. Περὶ τῆς ἀναλήψεως. λεʹ. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, ἤγουν τῆς βʹ παρουσίας [1]. Multis autem abundat marginalibus correctionibus ab eadem manu exaratis, & initio omnium ferme versuum loca exhibet Homeri, unde illi desumti sunt. Alia huius Operis exemplaria duo, mutila tamen innuimus in Codd. X. & XXXI. Plut. V.

II. pag. 22. *b.* Φωκυλίδου τοῦ ποιητοῦ βιωφελῆ πάνυ καὶ ὡραιότατα ἔπη. *Phocylidis poëtae Carmina vitae valde utilia, ac pulcherrima.*

Inc. Μήτε γάμον κλοπέειν, μήτ' ἄρσενα κύπριν ὀρίνειν.

Des. Ζωὴν ἐκτελέοιτ' ἀγαθὴν μέχρι γήραος οὐδῷ.

Sunt versus CCXVI. Exstant autem inter veteres Poëtas Graecos heroici carminis scriptores edit. G. L. Aureliae Allobrogum Anni MDCVI. fol. pag. 722.

III. pag. 30. Μενάνδρου γνῶμαι μονόστιχοι τοῦ ποιητοῦ κατὰ στοιχεῖον, *Menandri poëtae sententiae unico versu constantes, & alphabetico ordine dispositae*. Prima est:

Ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρειν.

Vltima: Ὡς αἰσχρὸν τὸ ζῆν ἐν πονηροῖς ἔθεσι.

Sunt versus CCXI. Exstant & in Codice CXXVIII. Biblioth. Vindob. Vid. Nessel. P. I. p. 214. sed non idem habent initium. Fragmenta Menandri, & sententias collegerunt Henr. Stephanus, Guil. Morellus, Hertelius praecipue, & Hugo Grotius: diligentiorem vero συναγωγὴν promisit Io. Clericus Tom. IX. Biblioth. selectae p. 185. Vid. Fabric. B. G. T. I. p. 769.

IV. pag. 42. Πυθαγόρεια ἔπη τὰ καλούμενα χρυσᾶ. *Pythagorae Carmina aurea nuncupata*, quorum primum est:

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς, νόμῳ ὡς διάκεινται,

ultimum:

Ἔσσεαι ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος οὐκ ἔτι θνητός.

Sunt versus LXXI. Inter Poëtas Graecos veteres cit. edit. pag. 726.

V. pag. 45. Ἐμμανουήλου τοῦ Χρυσολωρᾶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἐμμανουήλον περὶ τῆς πρεσβυτέρας καὶ νέας Ῥώμης διαγραφή τις καὶ σύγκρισις. *Emmanuelis Chrysolorae ad Imperatorem Emmanuelem de veteri & nova Roma descriptio quaedam, & comparatio.* Inc. Ἄριστε βασιλεῦ. Des. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχου μου τῆς πολυλογίας, βασιλεῦ. Vide superius Cod. XX. Plut. VI. pag. 139. §. I.

VI. pag 65. *b.* Ἑτέρα περὶ τῶν αὐτῶν εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσολωρᾶν. *Eiusdem alia de eodem argumento ad Ioannem Chrysoloram.* Inscribitur: Ἐμμανουὴλ Χρυσολωρᾶς Ἰωάννῃ Χρυσολωρᾷ χαίρειν. *Emmanuel Chrysoloras Ioanni Chrysolorae salvere.* Inc. Ἐμοί τε ἡδίων. Des. διὰ πολλῶν. ὑγίαινε. Vide eumdem Codicem, ibid. §. II.

VII. pag. 68. Πύῤῥου βασιλέως Ἠπειρωτῶν ἐπιστολὴ πρὸς Πόπλιον Οὐαλέριον Ῥωμαίων ὕπατον. *Pyrrhi Epirotarum Regis Epistola ad Publium Valerium Romanorum Consulem.* Inc. Πεπύσθαι μὲν εἰκός σε παρ' ἑτέρων, ὅτι πάρειμι μετὰ τῆς δυνάμεως. Des. περαιτέρω γὰρ οὐκ ἂν ἔτι δυναίμην.

VIII. pag. ead. *b.* Ἀποκριτικὴ Ποπλίου ὑπάτου πρὸς βασιλέα Πύῤῥον. *Responsiva Epistola Publii Consulis ad Regem Pyrrhum.* Inscribitur: Πόπλιος Οὐαλέριος Λαβίνιος στρατηγὸς ὕπατος Ῥωμαίων βασιλεῖ Πύῤῥῳ χαίρειν. *P. Valerius Lavinius imperator Consul Romanorum Regi Pyrrho salvere.* Inc. Ἀνδρὸς ἔργον εἶναί μοι δοκεῖ σώφρονος. Des. οὔτε τῶν δικαίων, οὔτε τῶν εὐγνωμόνων. Quum Pyrrhus Tarentinis contra Romanos suppetias ferens, caduceatorem praemisisset, placeretne iis, antequam congrederentur, ut se iudice ac disceptatore ipsis satisfacerent Itali, hoc a P. Valerio responsum tulisse fertur, Populum Romanum neque disceptatorem capere Pyrrhum, neque hostem formidare. Ex Plutarcho in Pyrrhi Vita. Ad hanc igitur historiae partem memoratae pertinent Epistolae.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. Constat foliis 69.

ΦΙ-

(1) Ex tribus Homerocentonum Collectionibus, quarum meminit Fabricius B. G. Tom. I. p. 358. in not. secundam exhiberi a nostro Codice, eam nimirum, quae exstat etiam in Cod. Reg. Paris. MMCMLXXVII. probant tum titulus illi similis, tum Caput ultimum, in quo supremi iudicii peculiaris descriptio fit. Adde etiam, si vis, versuum, quibus constat, numerum; licet enim aliquanto plures sint, quam in dicto Codice, longissime tamen absunt & a prima Collectione, quae versus tantummodo CCIII. continet, & a tertia, quae quadruplo exhibet ampliores.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ.

PHILONIS DE VITA MOYSIS.

Scilicet.

Nonnulla Philonis Iudaei Opera cum scholiis aliquot marginalibus.

COD. XXIII. Continet hic Codex Philonis Iudaei Opera quae sequuntur, nimirum *De vita Moysis* Libros tres, quorum primus incidit in p. 1. secundus pag. 32. tertius pag. 37. *b. De virtutibus, nempe fortitudine, pietate, caritate, ac poenitentia*, pag. 57. *b. De vita viri civilis, seu de Iosepho*, pag. 63. ac tandem pag. 87. *b.* Περὶ τοῦ, τίς ὁ τῶν θείων πραγμάτων κληρονόμος. *Eiusdem, quis sit rerum divinarum heres.* Inc. Ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ περὶ μισθῶν. Des. αἱ οἰκειώσεις γίνονται πρὸς τὰ ἄφθαρτα. Ex hisce Philonis scriptis prima quinque habes in Codice XX. huius Plutei a §. XVIII. ad XXII. inclusive; ultimum in edit. ibi citata p. 376.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII. cuius ultimae paginae a N. 96. usque ad finem alia recentiori manu suppletae. Constat foliis scriptis 116.

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

SERMONES DIVERSORVM.

Titulus restituendus.

Aristidis Orationes nonnullae.

COD. XXIV. I. pag. 1. Primae Orationis titulus prorsus evanuit. Est tamen *in Asclepiadas*. Inc. Κλῦτε φίλοι. Des. βίῳ ῥᾳστώνην. In edit. Aristidis Oper. Oxoniensi ex recensione Gul. Canteri A. MDCCXXII. T. I. pag. 41.

II. pag. 3. *b.* Διόνυσος. *In Bacchum.* Inc. Ἡγείσθω μὲν αὐτὸς Ἀσκληπιός. Des. ἡ φιλοτησία. Ibid. p. 28.

III. pag. 5. Ἡρακλῆς. *In Herculem.* Inc. Ἀλλ᾽ ὦ φίλτατε Ἡράκλεις. Des. ἐν προθύροις Ἀπόλλωνος. Ibid. p. 31.

IV. pag. 7. Ἱερῶν λόγος α΄. *Sacrorum Sermonum I.* Inc. Δοκῶ μοι κατὰ τὴν Ἑλένην. Des. οὐκ εἰς μακράν. Ibid. p. 273.

V. p. 14. *b.* Ἱερῶν λόγος δεύτερος. *Sacrorum Sermonum II.* Inc. Φέρε δὴ καὶ τῶν ἀνωτέρω μνημονεύσωμεν. Des. παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ibid. pag. 291.

VI. pag. 23. *b.* Ἱερῶν λόγος τρίτος. *Sacrorum Sermonum III.* Inc. Ἔτυχον μὲν διατρίβων. Des. καὶ οἱ μεταγραφέντες ἀπῆεσαν. Ibid. pag. 309.

VII. pag. 29. *b.* Ἱερῶν λόγος δ΄. *Sacrorum Sermonum IV.* Inc. Ἔτει δεκάτῳ. Des. ὑπεχώρει τῷ Θεῷ. Ibid. p. 321.

VIII. pag. 42. *b.* Λόγος Ἱερῶν πέμπτος. *Sacrorum Sermonum V.* Inc. Θέρους ὥρᾳ. Des. πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἐδηλώθη. Ibid. p. 347.

IX. p. 50. *b.* Περὶ τοῦ παραφθέγματος. *De paraphthegmate.* Inc. Δεινοί τινές εἰσι. Des. ἱκανὸς γὰρ ὁ προστάτης. Tom. II. p. 365.

X. pag. 69. *b.* Περὶ τοῦ πέμπειν βοήθειαν τοῖς ἐν Σικελίᾳ. *De subsidiis ad Athenienses, qui in Sicilia erant, mittendis,* sive *Oratio Sicula I.* Inc. Τὸ μὲν κατηγορεῖν. Des. ἢ πλέον οὐδὲν ἕξουσιν. T. I. p. 363.

XI. p. 76. Εἰς τὸ ἐναντίον. *In Contrarium,* sive *Oratio Sicula posterior.* Inc. Συνεύξασθαι μέν. Des. ἐξ ἁπάντων ὄφλειν. Ib. p. 376.

XII. p. 83. *b.* Περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης. *Oratio de pace Lacedaemoniis petentibus concedenda.* Inc. πρῶτον μέν. Des. γενέσθαι τὴν τύχην. Ibid. p. 391.

XIII. p. 88. Ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἀθηναίους εἰρήνης. *Oratio de pace Atheniensibus petentibus concedenda.* Inc. Ἣν μὲν ἐκ πολλοῦ πάντες. Des. καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ. Ibid. p. 399. Huic brevissima praecurrit hypothesis.

XIV. p. 91. Φιλίππου δίοδον αἰτοῦντος παρὰ Θηβαίων ἐπ᾽ Ἀθηναίους, ἥκουσιν Ἀθηναῖοι ἑκόντες, ἑαυτοὺς συμμαχίαν διδόντες τοῖς Θηβαίοις. *Quum Philippus legatos Thebas misisset, ut per Boeotiam transitum in Atticam impetraret, Atheniensium legati eodem profecti, Thebanis, ut Philippo transitum negent, ac secum belli societatem contra ipsum ineant, persuadent.* Inc. Οὔτε Φιλίππου θαυμάσαι. Des. οὐκ ὀρθῶς ἐγίγνωσκεν. Ibid. p. 477.

XV. p. 98. *b.* Πρὸς Θηβαίους περὶ τῆς συμμαχίας β΄. *Ad Thebanos de societate belli Oratio II.* Inc. Ἀφικόμεθα μέν. Des. καὶ Θῆβαι συνασπίζωσιν. Ibid. p. 490.

XVI. pag. 105. Sequitur sine ullo titulo *Oratio Leuctrica I* Inc. Οὕτως ἔχων, ὦ Ἀθηναῖοι. Des. καὶ μνήμην πρὸς ἁπάντων ἔχον διηνεκῆ. Ibid. p. 407.

XVII. pag. 115. Αἰγύπτιος. *Aegyptiaca.* Inc. Ὃ πρώην ἤρου με περὶ τοῦ Νείλου. Desinit imperfecte in verbis: κινοῦντες δ᾽ ἐλαύνουσι πᾶσαν φύσιν πρὸς μεσημβρίαν . . . . . quae incidunt in Tom. II. pag. 358. v. 7.

Cod. Graecus papyrac. Ms. in 4. Sec. XIV. in fine mutilus, & a tineis pessime habitus. Constat fol. scriptis 129.

ΣΥΝΟΔΟΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΚΗ.

SYNODVS FLORENTINA.

Scilicet.

Fragmentum Actorum Concilii Florentini, & alia nonnulla.

I. p. 1. Πρᾶξις α΄. Ὀκτωβρίῳ η΄. ἡμέρᾳ δ΄. ἰνδ. β΄. *Actio I. Octobris die VIII. feria IV. Indict. II.* Inc. Ἐπειδὴ συνήλθομεν τῇ χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, κ. λ. Des. καὶ ἀναγκαῖον προσετέθη. Extat in Graeca Concilii Florentini editione su- COD. XXV.

ſuperius a nobis recenſita in Codice V. huius Plutei a pag. 19. ad 23. & eſt ſeſſio III. Progreditur deinde ordine uſque ad actionem VI. quae in cit. edit. eſt VIII. Deſinit autem in verbis; κ̀ ὑμεῖς δείξετε ἡμῖν ἀληθὲς εἶναι τὸ δόγμα . . . . , quae incidunt loc. cit. pag. 62. v. 29.

II. pag. 47. Diverſa manu ſequitur: Τοῦ αὐτοῦ Μενέξενος, ἢ περὶ Τριάδος. Τὰ τοῦ διαλόγȣ πρόσωπα, Μενέξενος Κυδωνίατης, Διοφάνης Γορτύνιος, Λαόνικος Βυζάντιος· προλογίζει Διοφάνης. *Eiuſdem* [intellige Michaëlis Apoſtolii [1]] *Menexenus, ſeu de Trinitate Dialogus, in quo introducuntur Menexenus Cydoniates, Diophanes Gortynius, Laonicus Byzantius. Praefatur Diophanes*. Inc. Ποῖ δὴ κ̀ πόθεν, ὦ φίλε Μενέξενε; Deſ. Διοφάνης. Θάνοιμ' ἂν ἀδίκως, εἴ σȣ λαθοίμην, Λαόνικε· αὖθις χαίρετον. Ms. Lambec. VII. pag. 114. Ex prima adlati tituli voce Τȣ̃ αὐτȣ̃, *Eiuſdem*, coniicitur, mancum eſſe hoc loco Codicem.

III. pag. 51. Τοῦ αὐτοῦ λόγος συμβȣλευτικὸς πρὸς τὸν αὐτοῦ κηδεςὴν μηνιθέντα, ὅτε ἐς δευτέρȣς ἀφίκετο γάμȣς. *Eiuſdem Oratio deliberativa ad affinem ſuum iratum, quia ad ſecundas nuptias tranſierat*. Inc. Ἐν ἄλλοις τῶν ἀναγκαίων ἤδη σχολάζοντα. Deſ. καί γε αὐτοῖς τοῖς ὑβρίζειν ἐπιςαμένοις. Ms. Lambec. VII. p. 115. & in Bibl. Bodleiana, Cod. Barocc. LXXVI.

IV. pag. 55. Χαριτωνύμȣ Ἑρμωνύμου δέκα κεφάλαια ἀποδεικνύοντα πιθανοῖς κ̀ ἀναντιῤῥήτοις λόγοις καὶ ἀποδείξεσιν, ὡς ὁ Χριςός ἐςιν ὑἱὸς Θεȣ̃, κ̀ Θεὸς ἀληθὴς ἀναντιῤῥήτως κ̀ ἀναμφιβόλως, κ̀ ἄλλως ἀδύνατον. *Charitonymi Hermonymi Capita X. demonſtrantia claris & evidentibus rationibus, & probationibus, quod ſine controverſia, & ambiguitate Ieſus Chriſtus eſt filius Dei, & verus Deus, & quod aliter fieri non poſſit*. Inc. Πρῶτον, ὅτι τεσσάρων ὄντων μεγίςων ἐν ἀνθρώποις ἀξιωμάτων, ςρατηγίας, βασιλείας, νομοθεσίας, φιλοσοφίας. Deſ. εἰ κ̀ μηδὲν ἡμῖν μνήμης ἄξιον, ὅσον τε ἐμὲ εἰδέναι. Haec Capita tertiae cuidam manui debemus.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XV. Conſtat foliis 61.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΟΙ.

THEODORI SENIORIS TRACTATVS THEOLOGICI ET DIALECTICI.

Scilicet.

Theodori Rhaitbuni Oratio Dogmatica de Incarnatione Verbi, Io. Damaſceni Capita Philoſophica, Ammonii Hermeae, Ioannis Philoponi, Pſelli, & anonymi opera quaedam dialectica.

COD. XXVI. I. pag. 1. Θεοδώρȣ πρεσβυτέρȣ τῆς Ῥαϊθȣ̃ προπαρασκευή τις κ̀ γυμνασία τῷ βȣλομένῳ μαθεῖν τίς ὁ τρόπος τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, ϗ οἰκονομίας, καθ' ὃν πέπρακται, καὶ τίνα τὰ πρὸς τοὺς ταύτην μὴ ὀρθῶς νοȣ̃ντας λεγόμενα παρὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας τροφίμων. *Theodori presbyteri monaſterii Rhaitbuni praeparatio quaedam, & meditatio in eius gratiam, qui diſcere cupit quomodo facta ſit Incarnatio & Diſpenſatio Divina, & quae ab Eccleſiae alumnis contra eos, qui non recte de ea ſenſerunt, dicta ſint*. Deinde haec alia ſequuntur rubro charactere conſcripta, inſtar tituli: Ἵνα παντὶ τῷ ἐντυγχάνοντι τῷ προκειμένῳ πονήματι εὔληπτα γένηται τὰ πρὸς τὰ δι' ἐναντίας λεγόμενα, μικρά τινα πρὸς εἰσαγωγὴν συντάξαι ἀναγκαῖον ἐνόμισα, οἷς κ̀ ἀρχόμενος ȣ̃τω φημί. *Vt facilia fiant lectori huius libri ea, quae contra adverſarios dicuntur, viſum eſt neceſſarium pauca quaedam ad aperiendum aditum ſcribere, inde principio ſumto*. Tum in medio: Δόξα Μάνεντος. *Opinio Manichaei*. Inc. Μάνης ὁ τοῦ ἀντιθέτȣ σκότȣς ἐφευρετής. Deſ. πρὸς τὴν κατάληξιν τῶν ἑαυτοῖς θεωρημάτων παρεμποδίζωνται. Exſtat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Pariſ. MDCXXIV. Tom. I. p. 319. De hoc Opere vide Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 232.

II. pag. 5. Sequuntur Capita quaedam dialectica, nullo auctoris nomine appoſito, περὶ ȣ̉σίας, κ̀ φύσεως, περὶ ὑποςάσεως κ̀ προσώπȣ, περὶ διαφορᾶς, περὶ ἰδίȣ, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ἕξεως κ̀ ςερήσεως, περὶ διαθέσεως, περὶ ποσȣ̃, περὶ ποιȣ̃, περὶ τοῦ πρός τι, περὶ τῶν ἀντικειμένων, κ. λ. Horum initium eſt; Τὸ μὲν τῆς ȣ̉σίας ὄνομα, αὐτὴν τὴν κλῆσιν, φημὶ, κ. λ. Finis: Διάνοιά ἐςι νοῦ οἰκεία ὑλικωτέρα κίνησις· Φρόνησίς ἐςι φρȣρὰ νȣ̃.

III. pag. 12. Occurrunt ſine ullo item titulo, S. Ioannis Damaſceni Philoſophica Capita L. Huius autem effigies inſtar docentis, initio depicta eſt, unaque alia, e regione ex ipſius ore verba excipiens, ac fortaſſe Coſmam Maiumae Epiſcopum, cui Opus iſtud nuncupatur, repraeſentans. Haec tamen pictura aevo valde corrupta eſt. Praecedit Prooemium, cuius initium: Τὸ μὲν ςενὸν τῆς διανοίας. Finis: τὴν τῶν εὐχῶν χορηγίαν ἀντίδοτε. Primum Caput eſt: Περὶ τȣ̃ ὄντος, ȣ̉σίας τε ϗ συμβεβηκότος. *De Ente, ſubſtantia, & accidente*. Inc. Τὸ ὂν κοινὸν ὄνομά ἐςιν. Vltimum quod inſcribitur, Ἔτι περὶ τῆς καθ' ὑπόςασιν ἑνώσεως, *Adhuc de unione ſecundum hypoſtaſim*, deſ. φυλάττον ἀσύγχυτόν τε κ̀ ἄτρεπτον. Haec Damaſceni Dialectica Capita eo ordine pertractantur in hoc Codice, quo exhibentur in breviori eiuſdem Logica, edit. Pariſ. A. MDCCXII. fol. curante Le-Quienio Tom. I. p. 6. ubi poſt adlata longioris Logicae Capita, brevioris etiam ſubiungit. Quae igitur Le-Quienius circa Codices breviorem Logicam continentes animadvertit, ea ſcias huic quoque Codici adcommodari poſſe. In fine tantum additur Caput inſcriptum, Ἕτερον κεφάλαιον

ἐν

(1) Michaël Apoſtolius, patria Byzantinus, exſul è Graecia in Italiam venit medio Sec. XV. A Beſſarione primum benigne exceptus, eius poſtea liberalitate deſtitutus, in Creta inſula libris deſcribendis vitam toleravit. Pater fuit Arſenii Monembaſienſis Epiſcopi, & Ariſtobuli Hierodiaconi. Plura ſcripſit, quorum elenchum vide apud Fabric. B. G. Tom. X. p. 223.

ἐν ἐπιτομῇ. *Alterum Caput in compendio*. Inc. Τὸ γένος διαιρεῖται εἰς εἴδη· τὸ γένος ἐπάνω ἐςί. Des. καὶ τὸ ἀνυπόςατον, ποτὲ μὲν τὸ ἀνύπαρκτον δηλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ συμβεβηκός. Caput XVII. Περὶ πολυωνύμων, *De polyonymis*, ſuo loco omiſſum, in fine Operis redditum fuit.

IV. pag. 35. Ἀμμωνίȣ Ἑρμείȣ ἐξήγησις τῶν πέντε φωνῶν. *Ammonii Hermeae expoſitio in quinque voces* (Porphyrii). Inc. Μέλλοντας ἡμᾶς ἄρχεσθαι φιλοσόφων λόγων, ἀναγκαῖόν ἐςι μαθεῖν, τί ποτέ ἐςι φιλοσοφία. Des. ἀλλ' ἐξαρκȣ̃σι δὲ αὗται εἰς διάκρισίν τε αὐτῶν, καὶ τῆς κοινωνίας παράςασιν. Editus eſt hic Commentarius Graece Venetiis apud Aldi filios A. MDXLVI. 8. a pag. 1. ad pag. 78. In Codice ſubiiciuntur tabulae quaedam diviſionem quinque Porphyrii vocum, nimirum γένȣς, εἴδȣς, διαφορᾶς, ἰδίȣ, καὶ συμβεβηκότος exhibentes.

V. pag. 76. Τȣ̃ αὐτȣ̃ ὑπόμνημα εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν Πορφυρίȣ τȣ̃ φιλοσόφȣ. *Eiuſdem Commentarius in Iſagogen Porphyrii philoſophi*. Inc. Αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις πέντε. Des. συμβαίνει τὸν ἄνθρωπον τετράπȣν γίνεσθαι καὶ ἔνχειρον.

VI. pag. ead. *b*. Τȣ̃ Πλάτωνος ὅρος καθολικώτερος φιλοσοφίας. *Platonis definitio univerſalior philoſophiae*. Inc. Ἔςι γὰρ τῶν ὄντων ȣ̓δέν. Des. καὶ μὴ τὸ δρᾶσθαι δεχόμενον. Deſumta videtur ex Platonis definitionibus. Huic ſubditur Σχόλιον Εὐςρατίȣ πρεσβυτέρȣ, ὅπερ ἐξέθετο ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Τζέτζιρος. *Scholium Euſtratii presbyteri, quod expoſuit interrogatus a Tzetzire*. Inc. Τȣτέςιν, ȣ̓κ ἔςιν ὂν λεγόμενον, ὃ μὴ ὑπάρχει. Des. καὶ ὃ πέπονθε πεπόνηκεν. Tum pag. 77. *b*. alia quaedam de terminis philoſophicis, quorum initium: Ἰςέον, ὅτι οἱ φιλόσοφοι τȣ́τοις μόνοις χρῶνται, κ. λ. Finis: ὅτι πρὸς ὑγιείαν ἀναφέρεται. In fine tabula quaedam ſubſtantiae diviſionem exhibens ſubiicitur.

VII. pag 80. *b*. Τȣ̃ Φιλοπόνȣ Ἰωάννȣ σχόλια εἰς τὰς κατηγορίας. *Ioannis Philoponi Scholia in Categorias* (Ariſtotelis). Praecedit Vita Philoſophi, cuius initium: Ἀριςοτέλης, τῷ μὲν γένει, ἦν Μακεδών. Finis: τὴν ὅλην κατώρθωσε φιλοσοφίαν. Scholia inc. Καθάπερ ἀρχόμενοι τῶν εἰσαγωγικῶν, ἐλέγομεν τὰ πρὸς πᾶσαν φιλοσοφίαν συντείνοντα. Des. ἅπαντες ὑφ' ἡμῶν ἠρίθμηνται. In fine tabula vocis diviſionem repraeſentans. Graece in cit. Venet. edit. Anni MDXLVI. a p. 2. ad pag. 152. ſub nomine Ammonii Hermeae, ubi inter vitam Ariſtotelis, quae aliquanto longior eſt in fine, & ſcholia, medium eſt prooemium, quod in noſtro Codice deſideratur.

VIII. pag. 149. Παράφρασις τȣ̃ περὶ ἑρμηνείας ἀπὸ φωνῆς Κωνςαντίνȣ [1] βεςάρχȣ, καὶ ὑπάτȣ τῶν φιλοσόφων τοῦ Ψελλȣ̃. *Paraphraſis Libri de Interpretatione* (Ariſtotelis) *ex ore Conſtantini Veſtarchae & philoſophorum principis Pſelli*, in V. Sectiones diviſa. Prooemium inc. Πρὸ τῆς ἀκριβȣ̃ς ἐκθέσεως τῶν προθάσεων, κ. λ. Des. καὶ ἔςαι κατὰ τὴν αὔριον. Prima ſectio inc. Τὸ δὲ ὄνομα ἐπεὶ σύνθετόν ἐςιν. Des. παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἀποδεικτικοῦ λόγȣ. Sectio II. pag. 154. inc. Ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸν φιλόσοφον. Des. χρὴ τὰς καταφάσεις προβαίνειν, καὶ τὰς ἀποφάσεις. Sectio III. pag. 161. inc. Ἐπεὶ τοίνυν περὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένȣ. Des. τὸ τρίτον εἴληφε τȣ̃ περὶ ἑρμηνείας σύνταγμα. Sectio IV. pag. 167. inc. Τȣ́των δὲ διωρισμένων, τῶν τε προσεχῶς. Des. ἀλλ' ἀεὶ τεμνόμενον, τμηθήσεται· καὶ τȣ̃το εἰς ἄπειρον. Sectio V. pag. 172. *b*. inc. Τί δὲ εἰ ῥητορικὴν τῇ φιλοσοφίᾳ ἐγκαταμίξαιμεν. Des. προσκείμενος τῇ δεινότητι τοῦ ἀνδρὸς, ȣ̓δὲν ἀπεκρυψάμην. Edidit Aldus Venetiis A. MDIII. fol. poſt Magentini metropolitae Mytilenes in eumdem Ariſtotelis Librum Commentarios. Notandum, tertii ſyntagmatis finem una circiter pagina longiorem eſſe in editione, in qua praeterea cuilibet ſectioni verba praemittuntur Ariſtotelis: quod ſecus eſt in Codice, qui ab ipſa ſtatim paraphraſi exorditur.

IX. pag. 176. Sequitur Opuſculum philoſophicum Περὶ διαιρέσεων, *de Diviſionibus*, incerti auctoris. Prima eſt Διαίρεσις τȣ̃ λογιςικȣ̃ τῆς ψυχῆς. Inc. Διαιρεῖται ἡ ψυχὴ εἰς τρία. Deſinit in definitione mentis, cuius ultima verba ſunt: νȣ̃ς ἐςιν ὅρασις ἀσώματος, ἀκάματος, εἰς πάντα διατρέχȣσα. Tandem tabulae ſatis multae adferuntur in fine, generis, ſpeciei, differentiae, proprii, & accidentis diviſiones, & alia exhibentes.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XII. minutiſſimae, compendioſaeque ſcripturae, ut ex ſpecimine conſtat, quod exhibemus Tab. VII. N. V. Conſtat foliis 186.

ΛΟΓΟΙ ΘΕΙΟΙ.

SERMONES SACRI.

Titulus corrigendus.

Lectionarium Graecorum, & Gregorii Nyſſeni in S. Stephanum Oratio mutila.

I. p. 1. Continet Lectiones ſacras, quae in Eccleſia Graeca leguntur a die VIII. menſis Septembris, qua Deiparae Nativitas colitur, uſque ad XXIV. menſis Iunii in nativitatem Praecurſoris, non tamen pro ſingulis diebus, ſed pro iis tantum, quae peculiari cultu in ipſa celebrantur, cuiuſmodi ſunt XIV. Septembris in ſanctae Crucis Exaltationem, XXV. Decembris in D. N. Ieſu Chriſti Nativitatem, II. Februarii in eiuſdem Occurſum, XXV. Martii in Annunciationem Deiparae, &c. Tum quae ſingulis Quadrageſimae diebus, quaeque Dominicis a Paſchate Reſurrectionis, uſque ad Dominicam, quam ipſi vocant τῶν ἁγίων πάντων, primam nimirum poſt Pentecoſten, recitantur. In fine diverſa manu adiectae fuerunt Lectiones diei XI. Novem-

COD. XXVI

(1) Sic habet Codex; puto tamen pro Κωνςαντίνȣ legendum κυροῦ, vel κυρίȣ, quum facile in huius vocis compendiaria nota unum pro altero intelligi poſſit.

vembris, & antiphonae cum versiculis pro die τῶν ἁγίων θεοφανίων.

II. pag. 165. *D. Gregorii Episcopi Nysseni in S. Protomartyrem Stephanum Encomiasticae Orationis fragmentum*; desinit enim in verbis: ἐπειδὴ τοίνυν ἀπηλλάχθη διὰ τῶν ἀληθεστάτων τὸ ψεῦδος, ϗ οὐκέτι οἷος . . . . . Integram habes infra in Cod. IV. Plut. IV. §. XXVIII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XIII. initio, & fine mutilus, cuius scripturae veteri abrasae nova fuit superinducta. Constat foliis 168.

ΩΡΑΙ ΘΕΙΑΙ.

HORAE SACRAE.

COD. XXVIII. Continet stichera, & cantiones sacras iuxta ritus Ecclesiae Graecae recitari solitas, quae quum initio, & fine sint destitutae, ad quam anni partem pertineant, investigare minime licuit, videntur tamen Dominicis diebus adcommodatae, singulis enim adscribitur titulus: Τῷ σαββάτῳ ἑσπέρας. *Sabbato ad vesperas*.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 8. Sec. XIV. Constat foliis 108.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΝ.

OLYMPIODORI COMMENTARIVM IN ECCLESIASTEM.

Huic adde.

S. Maximi ad Theocharistum, & Catenam SS. PP. in Iobum.

COD. XXIX. I. pag. 1. Olympiodori in Ecclesiasten Commentario praecedit Hypothesis, cuius initium: Τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν ἀψευδῆ δεξάμενος. Finis: ἀνασώζεσθαι ὑπὸ τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς οὐσίας τὴν σάρκα. Commentarius inc. Ῥήματα. Πάντα τὰ ῥήματα τοῦ σοφοῦ Ἐκκλησιαστοῦ διδάσκοντα ἡμᾶς καταφρονεῖν τῆς τοῦ βίου ματαιότητος. Des. τὸ γὰρ ὅλον ἡμῶν τῆς σωτηρίας ἐν οἰκτιρμοῖς κεῖται, ϗ τῇ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ· δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. G. & L. exstat in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. T. II. p. 602.

II. p. 43. *b*. Τοῦ ἁγίου Μαξίμου πρὸς Θεοχάριστον περὶ τοῦ, πῶς ϗ ποίῳ τρόπῳ συμβολικῶς εἰκονίζει τὸν ἄνθρωπον ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία, ϗ αὐτὴ ὡς ἄνθρωπος ὑπ' αὐτοῦ εἰκονίζεται. *S. Maximi ad Theocharistum de hoc, quomodo & qua ratione hominem symbolice referat sancta Dei Ecclesia, ipsamque vicissim ut hominem homo referat*. Inc. Καὶ πάλιν κατ' ἄλλον τρόπον θεωρίας, κ. λ. Des. ϗ ταῖς αὐτοῦ παμφαέσιν αἴγλαις ἐνσημανθέντα. Est Caput IV. Mystagogiae S. Maximi, eius Operum edit. Combefis. Tom. II. p. 498.

III. pag. 44. Sequitur Catena SS. PP. in Iobum, nonnullis praeviis Hypothesibus. Prima Olympiodori inc. Πολλὰ τοῖς παλαιοτέροις ἔδοξε περὶ τῆς προκειμένης συγγραφῆς, κ. λ. Secunda Polychronii inc. Ἡ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀσάφεια πολλὰς ἔχει τὰς αἰτίας, κ. λ. Tertia anepigraphi inc. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἰὼβ διαφόρως ἠνέχθησαν οἱ ὑπομνηματισταὶ, κ. λ. Hypotheses excipit Commentarius, seu Catena perpetua ex SS. PP. contexta, quorum primus Olympiodorus. Inc. Ἡ χώρα ἡ Αὐσῖτις, χώρα ἦν τοῦ Ἡσαῦ· ἀπὸ γὰρ Ἡσαῦ Αὐσῖτις ἐκλήθη, ἤτοι ἀπὸ Αὐς ἑνὸς τῶν υἱῶν Ἡσαῦ, κ. λ. Sequitur Io. Chrysostomus. Inc. Κατὰ φύσιν μὲν εἷς τῶν πολλῶν, κατὰ ἀρετὴν δὲ πολλῶν ὑψηλότερος. Τοῦ αὐτοῦ. Ὅρα πρῶτον ἐγκώμιον· ἄνθρωπος γὰρ ἦν· οὐ μικρὸν ἐγκώμιον τοῦτο τὸ ἄνθρωπον εἶναί, φησιν, ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι· ϗ τοῦτο μέγα ἐγκώμιον· τὸ γὰρ ἐν Ἀῤῥαβίᾳ εἶναι, ἔνθα πάντες διεφθαρμένοι, ἔνθα οὐδὲν ὑπόδειγμα ἦν εὐνομίας, τοῦτο ἦν τὸ θαυμαστὸν, κ. λ. Tum Polychronius, Basilius, Didymus, aliique, de quibus in Codice XXVII. Plut. V. supra pag. 52. Desinit Textus, ut in edit. Paris. LXX. Interpretum A. MDCXXVIII. Commentarius vero in verbis: τὸ δὲ ἤκουσαν πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, οὐχ ὅτι ἠγνόουν τὰ τῆς συμφορᾶς, ἀλλ' ὅτι ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον πάντα ἔλεγεν, τά τε . . . . . ϗ τῆς θείας ἐπισκέψεως· καὶ ἡδὺ πᾶσιν ϗ ἐπωφελὲς διήγημα ἦν.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIII. vetustate, & incuria possessorum male habitus, tineis vero ita corrosus, in primis praesertim paginis, ut non exigua etiam scripturae pars interierit. Constat foliis 154.

ΕΚΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ.

SELECTIO A BEATIS PATRIBVS.

I. pag. 1. Haec sententiarum, seu capitum asceticorum Collectio sequentem habet titulum: Ἐκλογὴ κεφαλαίων ἀπὸ τῶν ἁγίων πατέρων. *Selectio Capitum ex sanctis Patribus*. Est autem a reliquis omnibus, quas recensuimus, diversa. Praecedit Praefatio, in Catalogo Montfauconiano Nicetae tributa, cuius initium: Ἐπειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι τῷ Σατανᾷ ϗ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, τῷ Χριστῷ συνεταξάμεθα ἐν τῇ τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας, κ. λ. Finis: λοιπὸν εἰ γενόμεθα δίκαιοι, οὐδὲν μέγα· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐκπεσεῖν δικαιοσύνης ἐλεεινὸν, καὶ καταγνώσεως ἄξιον. COD. XXX.
Collectio vero inc. Οἷς μὴ κατὰ πρόθεσιν τὸ μετανοεῖν, τούτοις συνεχὲς ϗ τὸ πλημμελεῖν· οἷς δὲ παρὰ πρόθεσιν τὸ ἁμαρτάνειν, ἐμπληροφόρητος ἡ μετάνοια, καὶ τὸ αἴτιον ταύτης οὐχὶ συχνόν. Des. ϗ ἐὰν πάλιν ταράξῃ σε, ϗ σφίγξῃ κατὰ σοῦ, ἄφες τὴν στιχολογίαν, ϗ θοῦ τὸ γόνυ εἰς προσευχὴν, ϗ εἰπὲ, ἐγὼ οὐ ῥήματα θέλω μετρῆσαι, ἀλλὰ τὰς μονὰς καταφθάσαι· ἐν πάσῃ

σῃ γὰρ τρίβῳ μυ, ἢ ὁδηγήσεις με, ταχέως πορεύσομαι. Patres vero, e quibus haec adornata collectio est, quique in margine adscribuntur, sunt Diadochus, Helias, Hesychius, Io. Carpathius, Io. Chrysostomus, Isaac Syrus, Macarius, Marcus, Maximus, Niceta, Nilus, Thalassius, Theodorus Edessenus.

II. pag. 238. Sequuntur duae *ad S. Angelum Custodem* Orationes. Prima inc. Ἅγιε ἄγγελε τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ. Secunda: Ἅγιε ἄγγελε, ὁ ἐφεςὼς τῆς ἀθλίας.

Cod. Graec chartac. Ms. in 12. Sec. XIV. mendosissimae scripturae. Constat foliis 239.

ΟΜΙΛΙΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ.

HOMILIAE DIVERSORVM.

Seu potius.

Sermonarius Graecorum a die VIII. Septembris ad XXIX. Augusti.

COD. XXXI. I. p. 1. POst Tabulam Sermonum legitur: Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ η'. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέυ Κρήτης τῦ Ἱεροσολυμίτυ, λόγος ἐγκωμιαςικὸς εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκυ. *Mense Septembri, die VIII. S. P. N. Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani, Homilia encomiastica in maxime venerabilem Nativitatem SS. Dei genitricis.* Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Des. κ̀ διανοίας τὰ διηγήματα, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Vide quae in hanc Homiliam animadvertimus in Cod. X. Pl. V. §. XCII.

II. pag. 19. Τῷ αὐτῷ μηνὶ ιδ'. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίυ κ̀ ζωοποιῦ ςαυρῦ. *Mense eodem, die XIV. Eiusdem Sermo in exaltationem venerabilis, & vivificae Crucis.* Inc. Σταυρῦ πανήγυριν ἄγομεν. Des. κ̀ συμβασιλεύσομεν Θεῷ τῇ Τριάδι περιχορεύοντες, τῇ ἐν πατρὶ κ̀ ὑῷ, κ̀ ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ. Gr. & Lat. apud Gretserum de Cruce Tom. II. p. 71. & in Andrea Cretensi Combefis. p. 96.

III. p. 41. Τῦ λογιωτάτυ κυρίου Δημητρίου τοῦ Χρυσολωρᾶ λόγος εἰς τὸν μέγαν Δημήτριον, ἐ εἰς τὰ μύρα. *Eloquentissimi Domini Demetrii Chrysolorae Sermo in magnum Demetrium, & in unguenta.* Inc. Δημήτριος, τὸ γλυκὺ πρᾶγμα. Des. ἐν θεραπείᾳ ψυχῶν ἅμα καὶ σωμάτων ἡμῶν, πρεσβείαις τῆς παναχράντυ μητρὸς τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. Memoratur a Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 71. & X. p. 394.

IV. p. 53. Ἄθλησις τοῦ ἁγίυ κ̀ ἐνδόξυ μεγαλομάρτυρος Δημητρίυ. *Passio S. & gloriosi magni martyris Demetrii.* Inc. Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ἑρκύλιος. Des. τῆς ἁγιαςικῆς ἐκείνης φερομένης χλαμύδος ἀπέλαυσαν, χάριτι, κ. λ. Auctor Metaphr. Latine apud Lipoman. T. VI. ad XXVI. Octobr. & Surium VIII. Octobr. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 225. Bibl. Coisl. p. 211.

V. pag. 64. *Passio S. & gloriosi magni martyris Theodori.* Inc. Λικινίῳ τῷ βασιλεῖ. Des. νοσημάτων πάντων φυγαδευτήριον, εἰς δόξαν τῦ μεγάλυ Θεοῦ, κ. λ. Vt in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. I. ubi tamen mutila in fine.

VI. pag. 78. *Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Homilia in sanctissimam Deiparam, quando praesentata est in templo, tertium annum agens.* Inc. Ἰδὲ καὶ πάλιν ἑορτὴ ἑτέρα. Des. ἡ τῶν ὅλων τὴν προσδοκίαν ὑπὲρ λόγον τεκῦσα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησῦν Χριςὸν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Vid. supra in Codice XXXI. Pl. IX. §. V.

VII. p. 86. Βίος κ̀ πολιτεία κ̀ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάυ, ἐ ἐν θαύμασι περιωνύμυ, ἀρχιεπισκόπυ Μύρων τῆς Λυκίας ἐπαρχίας. *Vita & conversatio, & particularis miraculorum narratio S. P. N. Nicolai, & miraculis insignis, Archiep. Myrae provinciae Lyciae.* Inc. Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφων χείρ. Des. ἐ τὴν προτέραν τιμὴν, τῇ δευτέρᾳ διαδεξάμενον, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Ms. Biblioth. Coislin. p. 212. Lambec. VIII. p. 288.

VIII. pag. 109. *S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae encomium in Christi nativitatem.* Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. III.

IX. p. 115. *Eiusdem exhortatorius Sermo ad Baptismum, ad quosdam ipsum procrastinantes.* In dicto Cod. XVII. §. X.

X. pag. 125. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τοῦ Χρυσοςόμυ, εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Σωτῆρος, κ̀ τῆς Θεοτόκυ, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. *Mense Februario, die II. S. P. N. Archiepiscopi CPolitani Io. Chrysostomi in Occursum Servatoris, & Deiparae, & in Symeonem.* Inc. Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα ὁ κύριος ἡμῶν. Des. καὶ ςεφάνων, ὧν γένοιτο, κ. λ. Oper. T. II. p. 812. inter spuria.

XI. p. 133. *Eiusdem Homilia in Annunciationem maxime immaculatae nostrae Deiparae, & semper Virginis Mariae.* Vide in Cod. XXXI. Plut. IX. §. IX.

XII. p. 139. Δημητρίυ τοῦ Χρυσολωρᾶ ἀπόδειξις εἰς τὸ θαῦμα τῆς Θεοτόκυ τὸ γενόμενον ἐν Κωνςαντινυπόλει ἡμέρᾳ τρίτῃ, ὅτι ἀληθές ἐςι. *Demetrii Chrysolorae demonstratio de veritate miraculi Deiparae, quod factum est CPoli tertia die.* Inc. Παρθένῳ κόρῃ, ἧς τῶν χαρίτων ἅμα καὶ τῶν θαυμάτων ὁ κόσμος. Des. αὐτοῖς δὲ πάλιν ὑ πειθομένοις ἵλεος μόνη. Nihil apud Fabric. B. G. T. X. p. 394.

XIII. p. 149. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκυ. *Eiusdem Sermo in annunciationem SS. D. N. Deiparae.* Inc. Ὁ μὲν ἐξαίσιος ἐκεῖνος Δαβὶδ ὁ καθαρός. Des. κ̀ συνδοξασθῇς τῷ συλληφθέντι, κ̀ τῇ μητρὶ, οἷς πρέπει δόξα, κ. λ. Memoratur in Gerii Append. ad Caveum De Scriptor. Eccles. T. II. pag. 130.

XIV. p. 165. Μαρτύριον τοῦ ἁγίυ κ̀ ἐνδόξυ μεγαλομάρτυρος Γεωργίυ. *Passio S. & gloriosi magni martyris Georgii.* Inc. Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ. Des. τὰ τρόπαια, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Latine legas in Actis SS. Tom. III. April. pag. 117. Graece vero ex hoc Codice [1] descriptum in calce Tomi p. IX.

XV. pag. 186. *b.* Θαῦμα τοῦ ἁγίυ μεγαλο-

(1) Typographi tamen errore legitur ibi *Cod. XIII.* pro XXXI.

λομάρτυρος Γεωργίυ περὶ τῆς εἰκόνος αὐτῦ. *Miraculum S. & magni martyris Georgii factum ad eius imaginem*. Inc. Ε'ν τῷ ναῷ. Def. Γεωργίῳ πρεσβείας. Graece ad calcem dicti Tomi p. XLV. ex hoc Codice exscriptum.

XVI. p. 189. Δωροθέυ τοῦ ἱερωτάτυ μητροπολίτυ Μιτυλήνης διδασκαλία λεχθεῖσα, ὅτε ἡ ἔφοδος ἐγένετο τῶν ἀθέων Α'γαρηνῶν κατὰ ταύτης τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων κατὰ μῆνα Ι'ύνιον ἡμέρᾳ ιέ. *Dorothei sacratissimi Metropolitae Mitylenes, Dissertatio habita tempore incursionis impiorum Agarenorum in hanc reginam urbium* (nempe CPolim) *mense Iunio, die XV*. Inc. Βλέπετε πάντες, ἀγαπητοὶ, τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἡμῖν ἀπειλήν. Def. καὶ ἀτελευτήτυ κατακρίσεως, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

XVII. p. 193. *b*. Μηνὶ Ι'υνίῳ κδ'. Ε'γκώμιον εἰς τὴν σεβάσμιον γέννησιν τοῦ τιμίυ, ἐνδόξου προφήτυ, προδρόμυ κ̀ βαπτιςῦ Ι'ωάννυ. *Mense Iunio, die XXIV. Encomium in venerandam nativitatem honorabilis, & gloriosi Prophetae, Praecursoris, & Baptistae Ioannis*. Inc. Εἰ μὲν ὁ τῦ λόγυ κήρυξ. Def. ἐπηγγελμένην παρέχοντος ἐν Χριςῷ, κ. λ. Auctor Theodorus Daphnopates. In Codice tamen Vaticano, ut Allatius notat, refertur ad Theodoritum Cyri Episcopum, atque in Auctario Oper. Theodorit. Garneriano prodiit G. L.

XVIII. p. 205. *b*. *Mense eodem, die XXIX. Commentarius singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum principum Petri & Paulli*. Vide in Cod. XXXIII. Pl. IX. §. IX.

XIX. p. 225. *b*. *S. P. N. Io. Damasceni Sermo in transfigurationem D. N. I. C.* Vide in dicto Cod. XXXIII. §. XXVIII.

XX. pag. 249. *Vita & conversatio S. Irenes Antistitae monasterii Chrysobalanti*. Inc. Η"δη μὲν οὖν ἐπέπαυτο. Def. μαθητὰς τοῦ Χριςοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. legitur in Actis SS. Tom. VI. Iulii pag. 602. ex hoc ipso Codice descripta.

XXI. pag. 304. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννυ Εὐχαίτων λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκυ. *S. P. N. Io. Euchaitae Sermo in maxime venerabilem dormitionem SS. nostrae Deiparae*. Inc. Ε'πὶ τὴν μητέρα τῦ λόγυ μετὰ τὸν λόγον ὁ λόγος. Def. ἐγνώκαμεν τὸν κύριον ἡμῶν Ι'ησῦν Χριςὸν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Meminit Fabric. T. IX. p. 116.

XXII. p. 237. *Mense Augusti, die XXIX. Encomium in decollationem venerabilis, & gloriosi Prophetae, Praecursoris, & Baptistae Ioannis*. Vide in Cod. XXXIII. §. XLIV.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XV. optime servatus. Constat foliis scriptis 335.

Iamblichi de Mysteriis Aegyptiorum Liber, Athenagorae de Resurrectione, Iustini ad Gentiles exhortatorius Sermo, & aliorum philosophorum fragmenta.

COD. XXXII. HVius nitidissimi Codicis, qui quum in Mediceam Bibliothecam sequiori aevo inlatus fuerit, externo caret titulo, & in Montfauconii Catalogo desideratur, primum Opus ita inscribitur: Α'βάμωνος διδασκάλυ πρὸς τὴν Πορφυρίυ πρὸς Α'νεβῶ ἐπιςολὴν ἀπόκρισις, κ̀ τῶν ἐν αὐτῇ ἀπορημάτων λύσεις [1]. *Abamonis Magistri Responsio ad Porphyrii Epistolam ad Anebonem, & solutiones dubiorum, quae in ea continentur*. Inc. Θεὸς ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν Ε'ρμῆς. Def. τῆς πρὸς ἀλλήλυς. Titulo autem adlato scholium illud praecurrit, quod refert Fabric. B. G. T. IV. p. 285. in not. Hic Iamblichi, qui sub nomine Abamonis latet, *de mysteriis Aegyptiorum* liber, mutilus Latine editus fuit Marsilio Ficino interprete Venet. apud Aldum A. MDXVI. fol. integer vero Romae MDLVI. ex infelici versione Nic. Scutelli Tridentini; Graece tandem ac Latine ex nova, & accurata Th. Galei interpretatione, Oxoniae e theatro Scheldon. MDCLXXVIII. fol.

II. p. 118. *Amelius de Iohannis Theologia*. Inc. Καὶ ἦτος ἄρα ἦν ὁ λόγος, κ. λ. Def. καταχθῆναι. Hoc Amelii philosophi Platonici, testimonium de incarnatione Christi vide apud Eusebium de Praepar. Evang. edit. Colon. A. MDCLXXXVIII. Lib. XI. initio Cap. XIX. p. 540.

III. pag. ead. *Numenius Pythagoreus de ente*. Inc. Φέρ' ἦν ὅση δύναμις. Def. προσαναγκάζεσθαι. Hoc Numenii fragmentum *de Ente*, ex eiusdem lib. II. de Bono, vide l. cit. Cap. X. p. 525.

IV. p. 119. *Philon de secunda causa*. Inc. Εὐπρεπὲς γὰρ τοῖς ἑταιρίαν. Def. πρωτόγονον αὐτῦ λόγον. Ibid. Cap. XV. p. 533.

V. pag. ead. Πρόκλυ περὶ τῆς καθ' Ε'´λληνας ἱερατικῆς τέχνης. *Procli de Gentilium sacerdotum arte*. Inc. Ω'´σπερ οἱ ἐρωτικοί. Def. ϐ θείαις ἐχρήσαντο δυνάμεσι.

VI. pag. 121. *b*. *Porphyrii textus, quod anima non sit actus corporis, sed quod immortalis*. Inc. Αὐτίκα λόγον ἰσχυρὸν εἶναι. Def. ὕδωρ ψυχρὸν ὂν καθ' ἑαυτό. Apud Eusebium loc. cit. Cap. XXVIII. p. 554.

VII. pag. 122. *b*. *Numenius de secunda causa*. Inc. Τὸν μέλλοντα δὲ συνήσειν Θεοῦ. Def. πρεσβύτερος καὶ θειότερος. Ibid. Cap. XVIII. p. 536.

VIII. p. 124. Α'θηναγόρυ Α'θηναίυ, φιλοσόφυ Χριςιανῦ, περὶ ἀναςάσεως τῶν νεκρῶν. *Athenagorae Atheniensis, philosophi Christiani, de resurrectione mortuorum*. Inc. Παντὶ δόγματι. Def. ἢ δίκης. Hic Liber cum novis Commentariis Eduardi Dechair, post multas editiones, castigatissime prodiit Oxon. e theatro Scheldoniano A. MDCCVI. 8.

IX. p. 145. *b*. Ι'υςίνυ φιλοσόφυ κ̀ μάρτυρος λόγος παραινετικὸς πρὸς Ε'´λληνας. *Iustini philosophi & martyris Sermo exhortatorius ad Gentiles*. Inc. Α'ρχόμενος. Def. διδασκόντων ὑμᾶς. De huius Operis editionibus vid. Fabric. B. G. T. V. p. 53.

Cod. Graec. papyrac. Ms. in 4. min. Sec. XV. Constat foliis scriptis 172.

BI-

(1) Plura de hoc opere, & de Porphyrii ad Anebonem Epistola, cuius argumentum S. Augustinus Lib. X. de Civit. Dei Cap. XI. late persequitur, vide apud L. Holstenium Cap. IX. Dissert. de vita & scriptis Porphyrii, quae editioni librorum eius de abstinentia ab esu animalium, & de vita Pythagorae, subiuncta est.

BIBLIOTHECAE
MEDICEO-LAVRENTIANAE CATALOGVS.
PLVTEVS XI.
CONTINENS GRAECOS CODICES XXII. OMNES MANVSCRIPTOS.

CODEX I.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΟΣΜΑ ΚΑΙ ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

VITA ET POLITIA DIVORVM COSMI ET DAMIANI.

Scilicet.

Vitae Sanctorum a die I. ad XIII. Novembris.

I. p. 1. PRaecedit primum Tabula Libri, enarrationum titulos, & initia repraesentans, in cuius fine legitur rubris litteris:

Χριστὲ, προηγοῦ τῶν ἐμῶν πονημάτων.

Christe, dux esto meis laboribus.

Tum pag. 2. Μηνὶ Νοεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. *Mense Novembri, die I. Vita, & conversatio, & particularis miraculorum enarratio SS. & gloriosorum anargyrorum Cosmae, & Damiani*. Inc. Ἄρτι τῆς εὐσεβείας. Des. οὐδὲ πρὸς τὸ μέλλον ἡμᾶς ἐπιλείψουσιν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Hanc Vitam Fabricius B. G. T. IX. p. 68. Symeoni Metaphrastae, quemadmodum & reliquas, quae in hoc Codice continentur, adiudicat. Memorat tantum, sed non adfert haec Acta Bolland. edit. Antuerp. Tom. VII. Septembr. pag. 433. §. 31.

II. p. 6. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Ἄθλησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων, Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἀνεμποδίστου, Ἀφθονίου, καὶ Ἐλπιδιφόρου. *Mense eodem, die II. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Acindyni, Pegasii, Anempodisti, Aphthonii, & Elpidiphori*. Inc. Εἰ καὶ πρῶτοι Πέρσαι Χριστὸν ἐκ παρθένου γενόμενον προσεκύνησαν. Des. πολλὴν ὅσην τὴν χάριν τοῖς προσιοῦσι πηγάζοντα, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium dicta die.

III. p. 19. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ τρίτῃ. Ἄθλησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων, Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσήφ, καὶ Ἀειθαλᾶ. *Mense eodem, die III. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Acepsimae, Iosephi, & Aithalae*. Inc. Ἐλύττα κατὰ χριστιανῶν Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεύς. Des. βοηθείᾳ καὶ χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine Herveto interprete in Actis SS. ad XXII. Aprilis, Tom. III. eiusdem mensis pag. 23. Graece vero e Ms. Mediceo Regis Christianiss. in Append. Tomi pag. 2.

IV. p. 35. Μηνὶ τῷ αὐτῷ, τετάρτῃ. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἰωαννικίου τοῦ μεγάλου. *Mense eodem, die IV. Vita, & conversatio, & martyrium S. ac deiferi P. N. Ioannicii Magni*. Inc. Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν φέρουσαν τραχεῖαν εἶναι. Des. ὑφ' ὧν ἡ μακαρία Τριὰς δοξάζεται καὶ μεγαλύνεται, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

V. p. 65. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων, Γαλακτίωνος, καὶ Ἐπιστήμης. *Mense eodem, die V. Vita & conversatio & martyrium SS. & gloriosorum Christi martyrum, Galactionis, & Epistemes*. Inc. Τῆς πρὸς τῷ Λιβάνῳ ὄρει Φοινίκης. Des. διὰ τιμῆς αὐτὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἄγεσθαι παρεσκεύασεν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum sub dicta die.

VI. p. 73. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. *Mense eodem, die VI. Vita & conversatio S. P. N. Paulli Confessoris* (Archiep. CPolitani). Inc. Ἡνίκα Κωνστάντιος ὁ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τρίτος υἱός. Des. τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀκηράτων γερῶν γέγονεν ἄξιος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium VII. Iunii. Diversa est ab ea, quae habetur in Cod. XXIII. Plut. VIII. §. IV.

VII. p. 79. *b*. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἱέρωνος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων λ̄γ̄ ἐν Μελιτηνῇ ἀθλησάντων. *Passio S. magni martyris Hieronis, & sociorum eius, qui passi sunt in Melitene*. Inc. Ἱέρωνι τῷ γενναίῳ πατρὶς μὲν ἡ δευτέρα τῶν Καππαδοκῶν, πόλις δὲ Τύανα. Des. καὶ τὰ διατυπωθέντα πάντα εἰς πέρας ἤγαγε, δοξάζουσα Χριστὸν, κ. λ. Latine apud Surium VII. Nov. & Lipomannum.

VIII. p. 85. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄσκησις τῆς ὁσίας Ματρώνης. *Mense eodem, die IX. Vita & conversatio & exercitatio S. Matronae.* Inc. Τὰς σώφρονας τὸν βίον καὶ φιλαρέτες. Des. καὶ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ σωτηρίαν, ἕνα τῦτον τῆς ἀδιαιρέτε Τριάδος δοξάζοντι, ᾧ καὶ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Graece habuit Rosweidus. Latine apud Surium VIII. Nov. & Lipomannum.

IX. p. 103. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας καὶ ἀειμνήσε Θεοκτίςης τῆς Λεσβίας. *Mense eodem, die X. Vita, & conversatio S. aeternaeque memoriae Theoctistae Lesbiae.* Inc. Εἰκόνες, καὶ ςῆλαι, καὶ ἀνδριάντες. Des. καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον ἐν πολέμῳ, εἰς δόξαν καὶ αἴνεσιν Χριςοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κ. λ. Loca quaedam Graece profert Allatius de Symeonum scriptis p. 49. seq. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum.

X. p. 113. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίε καὶ ἐνδόξε μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριςῦ Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίε, τῦ ἐν τῷ Κοτυαίῳ μαρτυρήσαντος. *Mense eodem, die XI. Passio S. & gloriosi magni Christi martyris Menae Aegyptii, qui martyrium subiit in urbe Cotyaei.* Inc. Βασιλεύοντος Διοκλητιανῦ τε καὶ Μαξιμιλιανοῦ. Des. παρὰ τῆς τοῦ Χριςοῦ γέγονε προμηθείας, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine apud Surium, & Lipomannum dicta die.

XI. p. 119. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίε πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπε Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἐλεήμονος. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. Alexandriae, cognomento Eleemosynarii*, Inc. Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀναγράπτες τίθεσθαι πράξεις. Des. τὴν μίαν εἰς τρισὶ θεότητά τε καὶ δύναμιν, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Graece Ms. in Bibl. Coislin. p. 584. Latine apud Surium, & cum notis apud Bolland. ad XXIII. Ianuar. T. II. p. 517.

XII. p. 157. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννε ἀρχιεπισκόπε Κωνςαντινεπόλεως τῦ Χρυσοςόμου. *Mense eodem, die XIII. Vita & conversatio S. P. N. Ioannis Archiep. CPolitani Chrysostomi*. Inc. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος, τοῖς εὐσεβέσιν ὠφελιμώτατος, ἐχ ὑπόδειγμα μόνον καὶ τύπος, ἀλλὰ καὶ παράκλησις. Des. ἐχόμενά που βασιλίσκου τοῦ μάρτυρος κατετέθη, εἰς δόξαν Θεοῦ, οὗ πάντα εἰς δόξαν αὐτοῦ ἐποίει, καὶ τοῦ μονογενοῦς ὑιοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ ζωοποιῦ πνεύματος, κ. λ. Latine Herveto interprete legitur apud Lipomannum Tom. V. ad dictam diem, & Surium XXVII. Ianuarii. Graece in Chrysostomo Savilii Tom. VIII. pag. 373. 428. Notandum, in hac vita integrum quaternionem, qui inter pag. 199. & 208. est insertus, inverse fuisse a bibliopego religatum; ita ut legenti Codex sit invertendus, ut suus lectioni constet ordo.

In fine rubris litteris est adnotatum: Ἰωακεὶμ ὄνομα τῷ γεγραφότι. Ἐτελειώθη κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τῆς ια' ἰνδ. τῦ ,ϛωλϛ'. Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη διὰ ἀγῶνος καὶ συνδρομῆς τοῦ τιμιωτάτε ἐν ἱερομονάχοις κυρῦ Ἰγνατίε τοῦ χρηματίσαντος δικαίε, ἐν τῇ περιωνύμῳ τῶν ὁδηγῶν μονῇ, καὶ ἐτέθη ἐν αὐτῇ· ὁ δέ γε βεληθεὶς ἐκποιήσασθαι τοῦτο τῆς τοιαύτης μονῆς, ἵνα ἐπισπᾶται τὰς ἀρὰς τῶν θείων πατέρων. *Ioachim est nomen scribae. Completus est mense Octobri, Ind. XI. A. 6836.* (Christi MCCCXXVIII.) *Hic liber scriptus est studio & opera venerabilissimi inter hieromonachos Domini Ignatii, cognomento Iusti, in celebri monasterio* τῶν ὁδηγῶν [1], *& in illo positus est. Si quis autem voluerit illum educere ex tali monasterio, maledictionem divinorum Patrum incurrat.* Hanc subscriptionem adfert Cl. Montfauconius Palaeogr. Graec. Lib. I. p. 69.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. min. Sec. XIV. nitidissimus, binis columnis exaratus. Constat fol. scriptis 245.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ, ΑΙ ΜΗΝΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΩι ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE ET POLITIAE ET MARTYRIA SANCTORVM PATRVM, QVAE MENSE IANVARIO LEGVNTVR.

Continet nimirum hic antiquissimus Codex Vitas Sanctorum, COD. II.

I. p. 1. *Athanasii Archiepisc. Alexandrini.*
II. pag. 34. *Euthymii.*
III. pag. 109. *Timothei Apostoli.*
IV. pag. 116. *Anastasii Persae.*
V. pag. 139. *Clementis Ancyrani.*
VI. pag. 184. *b. Xenae, sive Eusebiae.*
VII. pag. 196. *Gregorii Nazianzeni.*
VIII. pag. 224. *Xenophontis, ac filiorum eius Arcadii & Ioannis*, omnes teste Fabricio a Metaphraste conscriptas, praeter primam, cuius auctor incertus, & VII. Gregorio presbytero, Gregorii Theologi discipulo adiudicatam, Singularum recensionem vide in Cod. XVII. Plut. IX. a §. XVIII. usque ad XXV. inclusive.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. maior. Sec. X. plurimis in locis a recentiori, sed eleganti manu suppletus. Constat fol. 292.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΙΕΖΕΚΙΗΛ.

THEODORETI INTERPRETATIO IN EZECHIELEM.

Addas etiam

In Danielem, & Curationem Graecarum Affectionum.

Praecedunt Operi in laudem Theodoreti versiculi quidam a Codicis scriba fortasse appositi, qui sunt isti: COD. III.

Ἐγ-

(1) De hoc Monasterio vide Montfauc. Palaeogr. Graec. Lib. VI. p. 382. seq.

Ἐνιστορήσας τὺς σοφὺς διδασκάλυς,
Καὶ τὸν Θεοδώριτον αὐτοῖς συγγράφω,
Ὡς ἄνδρα θεῖον, ὡς διδάσκαλον μέγαν,
Ὡς ἀκράδαντον ὀρθοδοξίας στύλον.
Ἂν δ' ἐκλονήθη μικρὸν ἔκ τινος τύχης,
Ἄνθρωπος ἦν· ἄνθρωπε, μὴ κατακρίνῃς·
Οὐ γὰρ τοσῦτον δυσσεβὴς ἦν ὁ κλόνος,
Ὅσον μετεῖχε τῆς ἐριστικῆς βίας.
Τί γὰρ Κύριλλον πανταχῦ νικᾷν ἔδει,
Καὶ δογματιστὴν ὄντα κ̀ λογογράφον;
Ὅμως δὲ τούτῳ κ̀ διώρθωται πάλιν.
Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μεγίστων ποιμένων
Βλέπων τὸν ἄνδρα μηδαμῶς λελειμμένον,
Ἐνταῦθα τύτοις εἰκότως συνεγγράφω.
Recensens sapientes magistros,
Etiam Theodoretum illis adnumero,
Vt sanctum virum, ut magnum magistrum,
Vt firmam orthodoxae fidei columnam.
Ac si forte, ut turbis quateretur, contigit,
Homo erat; homo, ne condemnes:
Nec enim erant illae turbae tam impiae,
Queis tanta inerat vis contentionis.
Nonne Cyrillum oportuit omnino vincere,
Qui talis fuit dogmatistes, & scriptor gravis?
Sed & in huius rectam rediit sententiam.
Quum autem in aliis omnibus a maximis Pastoribus
Videam hunc virum nullibi alienum,
Hinc recte ipsis illum adnumero.

I. pag. 2. Τοῦ μακαρίυ Θεοδωρίτυ ἐπισκόπυ πόλεως Κύρυ ὑπόθεσις τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιὴλ ἑρμηνείας. *Beati Theodoreti Episcopi Civitatis Cyri argumentum expositionis in Prophetam Ezechielem.* Inc. Οἱ μὲν τῦ σώματος ὀφθαλμοί. Des. φέρε τῆς ἑρμηνείας ἀψώμεθα. Inde sequitur Tomus I. cuius initium est pag. 4. *b.* Καὶ ἐγένετο. Finis Tomi XVI. ἄφεσιν ἡμῖν ἁμαρτημάτων παρὰ τῦ σωτῆρος τῶν ὅλων αἰτοῦντας· μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, κ. λ. Convenit cum edit. G. L. Paris. A. MDCXLII. fol. Tom. II. p. 300. seqq. ubi tamen dividitur in Capita XLVIII.

II. pag. 139. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Δανιήλ. *Eiusdem expositio in Prophetam Danielem.* Praecedit pag. 138. Cap. I. Prophetiae, cuius initium, Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν. Finis: καὶ ἐπέκεινα. Tum Prologus, qui inc. Εἰ πᾶσι ῥᾴδιον ἦν. Des. τῆς σαφηνείας ἀρξώμεθα. Succedit pag. 143. ipsa Expositio in Libros X. divisa. Λόγος α'. *Liber I.* inc. Ἐν ἔτει τρίτῳ. Λόγος ι'. *Liber X.* des. ἀλλ' εἰς ζωὴν ἀναστῶμεν αἰώνιον, ἧς γένοιτο, κ. λ. Cuius postremi Libri divisio ab editione diversa comparet. Tom. cit. a pag. 541. ad pag. 658. Inde adfertur pars Capitis XII. prophetiae, incipiens a verbis: Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀστυάγης προσετέθη, κ. λ. usque ad finem, cui adscribitur titulus: Ὅρασις ιγ'. *Visio XIII.* Tandem pag. 225. adiecta est notitia quaedam brevis de Daniele, cuius initium: Δανιὴλ ἦν ἐκ Βεθηρῶν, κ. λ. Finis: ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον τῆς ἀλλοιώσεως αὐτῦ.

III. pag. 229. Τῦ αὐτῦ θεραπευτικὴ Ἑλληνικῶν παθημάτων. *Eiusdem Curatio Graecarum adfectionum.* Vt in Cod. XVII. Plut. X. §. I. Huius Operis scriptionem diversae manui debemus.

Codex Graecus papyraceus Ms. in fol. mai. Sec. XV. diligenter perspicueque exaratus, optimeque servatus. Constat fol. 304.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ ΕΙΣ ΙΒ' ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

THEODORETVS IN XII. PROPHETAS.

Titulus corrigendus.

Catena SS. PP. in XII. Prophetas minores, & IV. maiores.

Praecedit Τῦ μακαρίυ Θεοδωρίτυ ἐπισκόπυ Κύρυ εἰς ιβ' προφήτας ὑπόμνημα. *Beati Theodoreti Episcopi Cyri in XII. Prophetas Commentarius.* Inc. Οἱ δυοκαίδεκα προφῆται. Des. προῤῥήσεις συναγαγόντες μίαν ἀνέφηναν βίβλον. Est tantum pars longioris Prologi, in qua Theodoretus de tempore agit, quo quisque ex his duodecim prophetis prophetiam docuit: incidit autem in eius Operum edit. cit. Tom. II. pag. 701. Sequuntur deinde Hypotheses XII. in totidem Prophetas minores, ex Theodoreto omnes desumtae, ab iisque, quae loc. cit. singulis praecedunt prophetarum libris, in hoc tantum diversae, quod in fine singularum Codex quaedam pauca subiungit, nominis prophetae interpretationem, genus, tribum, obitumque continentia, quae in edit. desiderantur. Pro omnibus speciminis loco sint, quae hypothesim in Prophetam Amos claudunt, nimirum: Ἀμὼς ἑρμηνεύεται στερέωσις, ἢ ἰσχύς. Ἀμὼς ἦν ἐκ Θεκυὲ, κ̀ Ἀμασίας συχνῶς αὐτὸν τυμπανίσας, τέλος ἀνεῖλεν αὐτὸν ξίφει· ἔτι δὲ ἐμπνέοντος αὐτῦ, πλήξας αὐτὸν ἐν ῥοπάλῳ κατὰ τῦ κροτάφυ, ὃ ἔτι ἐμπνέοντος αὐτῦ, ἀνῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῦ, κ̀ μεθ' ἡμέρας δύο ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Hypotheses Theodoreti in XII. Prophetas minores; excipiunt aliae aliorum SS. PP. in Prophetas maiores; tres quidem in Esaiam, quarum prima p. 70. est Basilii Magni, quam vide in Cod. VIII. Plut. X. §. XIII. Secunda Cyrilli, quae inc. Ἀσυμφανὴς μὲν ἀεὶ τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος, κ. λ. longior aliquanto ab initio, quam quae in dicto Codice VIII. exhibebatur, quum Hypothesi in Esaiam adiunctum quoque sit Prooemium in omnes Prophetas. Tertia Theodoreti, qualis est in dicto Codice, & in cit. Tom. pag. 1. tribus item versibus longior in fine. Duae in Hieremiam; prima Io. Chrysostomi inc. Δεκτέον τίς ἡ προφητεία, κ̀ πότε ἤρξατο, κ̀ πότε πέπαυται. Des. ἐὰν μὴ ἀποκαλύψῃ τοῖς δύλοις αὐτῦ τοῖς προφήταις. Altera anepigraphi inc. Προφητεύει ἐν Ἱερυσαλὴμ ὁ Ἱερεμίας, ὐκ ἄσημος ὢν τὸ γένος. Des. ἀγνωμονήσας δὲ μετὰ ταῦτα παιδεύεται. Vnica tan- COD. IV.

eandem Theodoreti in Ezechielem inc. Ὁ μακάριος Ἰεζεκιὴλ ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ ε´ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακεὶμ, κ. λ. Def. ϗ τοῦ θείου νεὼ τὴν οἰκοδομὴν, ϗ ἄλλα μυρία. Longior eſt in Tom. cit. pag. 300. ſeqq. quum noſtrae initium incidat ibid. pag. 302. v. 38. finis vero p. 305. v. 1. Sequitur nunc textus Prophetarum cum ſcholiis uberrimis marginalibus e SS. PP. ac praecipue ex Theodoreto deſumtis, ipſorum tamen ſuppreſſis nominibus. Librorum vero ſeries ſequens eſt.

I. p. 17. Ὠσηέ. *Oſeas*. Scholia marginalia inc. Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, κ. λ. Def. ἐλέγχων δίκην αὐτῶν τὴν συνείδησιν μαστιζόντων. In hoc Propheta ſolius nomen Heſychii apparet paullo poſt initium.

II. p. 29 *b*. Ἀμώς. *Amos*. Scholia inc. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ προφήτης, ὡς ἐκ Θεοῦ ὁρμώμενος, κ. λ. quae ex Theodoreto decerpta ſunt, loc cit. pag 766. Def. ϗ βελτίους γενόμενοι τῶν λυπηρῶν τὴν πεῖραν διαπεφεύγασιν.

III. pag. 39. Μιχαίας. *Michaeas*. Scholiorum initium: Ἑτοιμάζεσθαι κελεύει πρὸς τὸ εὐήκοον, ϗ κατακλίναντας τὸ οὖς τῶν θείων συνιέναι λόγων τὴν δύναμιν. Def. ἐξαπέστειλε γάρ, φησιν ὁ Δαβὶδ, τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, ϗ ὤμοσε κύριος τῷ Δαβὶδ ἀλήθειαν.

IV. p. 46. *b*. Ἰωήλ. *Ioël*. Scholia inc. Προλέγει ὁ θεσπέσιος προφήτης, ὡς οὐ λογισμῶν ἀνθρωπίνων εἰσὶν ὠδῖνες, κ. λ. Def. τὴν νοητὴν μᾶλλον ϗ ἐπουράνιον Ἱερουσαλὴμ, οὐχὶ τὴν κάτω ϗ πεπορθημένην.

V. pag. 51. *b*. Ἀβδιοῦ. *Abdias*. Scholia inc. Ὅλον ἡμῖν τὸν τῆς ἑαυτοῦ ὁράσεως, ἤτουν προφητείας σκοπὸν, ϗ ὅποι βλέπει, διατρανοῖ. Def ἀναβήσεσθαι φάσκει, ϗ ἐκδικήσειν τὸ Ἡσαῦ ὄρος, ϗ ὑφ' ἑαυτοῖς ποιήσειν.

VI. pag. 53. Ἰωνᾶς. *Ionas*. Scholia inc. Ἦν ϗ πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν φροντίδα, καὶ περὶ τοὺς ἐξ ἀμαθίας πλημμελοῦντας ἐκέκτητο ὁ Θεός. Def. οὐδὲν ἀπεικὸς ϗ τὸν τῶν ὅλων γενεσιουργὸν οἰκτιρμὸν ἀπονέμειν ϗ τούτοις, μηδεμίαν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων δίκην ὀφείλουσιν.

VII. pag. 56. *b*. Ναούμ. *Naum*. Scholia inc. Ὁρίζεται πρῶτον τὸν τῆς προφητείας σκοπὸν, ϗ ὅποι βλέποι, διατρανοῖ. Def. ἀφανίσασα γὰρ τὴν πρώτην μετάνοιαν, οὐκέτι ἐστὶν ἀξιόπιστος ἐπὶ δευτέραν ἔρχεσθαι.

VIII. pag. 59. *b*. Ἀββακούμ. *Abbacuc*. Scholiorum initium: Λῆμμα. Οἱ μὲν τὴν τῆς ὁράσεως, ἤτοι προγνώσεως λῆψιν, οἱ δὲ τὴν τῆς διανοίας λῆψιν, ϗ τὴν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τὴν θείαν μετάβασιν ἀποκάλυψιν, κ. λ. Finis: ϗ νίκην κατὰ τῶν ἐναντίων βραβεύσει δοξολογοῦντι αὐτὸν, ϗ τὸν ἐπινίκιον ᾄδοντι.

IX pag. 63. *b*. Σοφονίας. *Sophonias*. Scholia inc. Μετὰ τὸν θεοφιλῆ Ἐζεκίαν ὁ τούτου παῖς Μανασσῆς βασιλεύσας εἰς δυσσέβειαν τὸν λαὸν ἐξέμηνεν, ϗ ὁ τούτου αὖθις Ἀμὼς ὁμοίως. Def. ϗ τὸν ἡμέτερον θεραπεύσαντες δεσπότην, τῆς τῶν οὐρανῶν ἀπολαυσόμεθα βασιλείας, χάριτι, κ. λ.

X. pag. 67. *b*. Ἀγγαῖος. *Aggaeus*. Scholia inc. Πρὸ μὲν τῆς αἰχμαλωσίας, ἐκ τῶν τοῦ Ἰσραὴλ ϗ Ἰούδα βασιλέων ἐπέγραφον οἱ προφῆται τοὺς χρόνους. Def. οὕτως ἐν σοὶ τετύπωται τὰ ἐμὰ ἐντάλματα, θαῤῥεῖν πάντως διὰ τούτων αὐτὸν παρεγγυῶν.

XI. pag. 70. Ζαχαρίας. *Zacharias*. Scholia inc. Ἐν ἑνὶ μὲν ἔτει καὶ Ἀγγαῖος ϗ Ζαχαρίας τῆς προφητείας ἤρξαντο. Ita incipit Theodoretus loc. cit. pag. 884 Def. ἀλλὰ γνήσιος ϗ πιστὸς, τῶν ἀλλογενῶν, καὶ εἰδωλολατρῶν ὡς Χαναναίων ἀλλοτριούμενος.

XII. pag. 85. *b*. Μαλαχίας. *Malachias*. Scholia inc. Δηλοῖ διὰ τῆς προγραφῆς, τίνος πρόσταγμα φέρων ἥκει, ϗ περὶ τίνος, οἱονεὶ λέγων· ληφθεῖσά μου ἡ διάνοια, κ. λ. Def. καὶ λαλήσει αὐτοῖς κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ, τὴν Χριστοῦ παρουσίαν ἔκπαλαι προαναφωνῶν.

XIII. pag. 90. *b*. Ἡσαΐας. *Eſaias*. Prologus inc. Τὸ πνεῦμα τῷ προφήτῃ ἐδείκνυ ποτὲ μὲν σαφῶς τὰ δηλούμενα, ὡς μὴ δεῖσθαι τρόπων ἀλληγορίας ἐν τῇ τῶν φωνῶν ἑρμηνείᾳ. Def. ἀμπελὼν ἐγεννήθη τῷ ἠγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι, ϗ τὰ ἑξῆς. Scholia inc. Ὅρασιν δὲ οὐ κοινὴν λέγει, οὐδὲ σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ὑποπίπτουσαν, ἀλλὰ προφητικὴν, κ. λ. Def. τὸν ἑαυτῶν σκώληκα ἀτελεύτητον ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, εἰς θέαν ἐκκείσονται τῶν τῆς ἐνθέου μακαριότητος καταξιωθησομένων.

XIV. pag. 174. *b*. Ἱερεμίας. *Hieremias*. Scholia inc. Τὸ μὲν ὄνομα Ἱερεμίας, ὡς ϗ ἡ βίβλος φησὶ, τὴν δὲ φυλὴν Λευΐτης, τὴν δὲ πατρίδα, Ἀναθωθίτης. Def. καὶ τοῦτο τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύσσει· κολάζων γὰρ ἐλεεῖ, ϗ παιδείαν ἐπάγων ψυχαγωγεῖ, ϗ τοῦ δικαίου τὴν ψῆφον τῇ φιλανθρωπίᾳ νικᾷ. Interpretes in hunc Prophetam adlati, ſunt Apollinaris, Aquila, Baſilius Caeſareenſis, Cyrillus, Didymus, Euſebius Caeſareenſis, Exanepigraphus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chryſoſtomus, Iſidorus Peluſiota, Olympiodorus, Origenes, Polychronius, Septuaginta, Severus Antiochenus, Symmachus, Syrus (nempe Ephraem) Theodoretus, Victor presbyter, &c.

XV. pag. 264. *b*. Βαρούχ. *Baruch*. Primum Scholion eſt anepigraphi, cuius iſta ſunt: Ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ τῶν ἄλλων φυγάδων, ὡς ἔγνωμεν, ὁ Βαρούχ. Vltimum Theodoreti, cuius haec ſunt extrema: ἐκείνους δὲ μανικωτέρους ϗ δυσσεβεστέρους ἡ νίκη πεποίηκεν. Interpretes accedunt Athanaſius, Cyrillus, Olympiodorus, & Severus, praeter multa anepigraphi: omnium autem ſaepiſſime Olympiodorus, & Theodoretus.

XVI. pag. 272. *b*. Θρῆνοι Ἱερεμίου. *Threni Hieremiae*. Scholia inc. Ὁ Ἱερεμίας αἰχμαλωτισθέντος τοῦ λαοῦ, ϗ ὄντος ἐν Βαβυλῶνι θρηνεῖ τὴν πόλιν, ϗ τὴν χώραν. Def. καὶ τὴν παράδοξον γενομένην αὐτοῖς σωτηρίαν. Interpretum nomina ſunt, Olympiodorus, Origenes, Theodoretus, & Victor; omnium ſaepiſſime citatur Origenes.

XVII. pag. 281. *b*. Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου. *Epiſtola Hieremiae*. Scholia, & quidem valde ra-

rata, inc. Πνεύματι πληροφορηθεὶς ὁ προφήτης, ὡς μέλλουσιν αἰχμάλωτοι γίνεσθαι κελεύεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας γράψαι τὴν ἐπιστολήν. Des. μετὰ τῶν εὐλογουμένων, καὶ οὐ τῶν καταρωμένων τὴν δεξιὰν λήψεται στάσιν. Praeter Olympiodorum nemo alius apparet.

XVIII. pag. 287. Ἰεζεκιήλ. *Ezechiel*, Praecedunt Σχόλια εἰς τὴν τοῦ Ἰεζεκιὴλ ὅρασιν, *Scholia in Ezechielis visionem*, Apollinaris, Cyrilli, Origenis, Polychronii, Theodoreti, & anepigraphi; tum alia duo Origenis, & Apollinaris in illa verba: εἰς τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ πρόσωπον λέοντος, καὶ τὰ ἑξῆς. Scholiorum vero in prima sacri textus verba, initium fit ab Origene, cuius ista sunt: Ὁ Ἰεζεκιὴλ τύπον φέρει κατὰ πολλὰ τοῦ Χριστοῦ. ἃ γὰρ ἐν τοῖς τῆς προφητείας προοιμίοις ἐγένετο, ταῦτα καὶ περὶ Χριστοῦ γέγραπται, κ. λ. Vltimum est Hesychii, quod ita habet: τῆς γὰρ νοητῆς Ἱερουσαλὴμ κύριον ὄνομα ὁ Χριστὸς, ὅς τις αὐτὴν ὡς Θεὸς συνεστήσατο, πολίτης δὲ αὐτῆς ὡς σὰρξ, ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθείς. Praeter istos accedunt interpretationes Apollinaris, Basilii Caesareensis, Cyrilli, Polychronii, Severi Antiocheni, Theodoreti, & aliorum fortasse, quorum nomina a scriptore praetermissa sunt.

XIX. pag. 391. *b.* Δανιήλ. *Daniel*. Primum scholium Hippolyti in verba, Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν, κ. λ. inc. Οὗτος πάροικος γενόμενος ἐν Βαβυλῶνι βασιλεὺς ὢν τοῦ Ἰούδα, κ. λ. Vltimum anepigraphi in verba, Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀστυάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, κ. λ. (a quibus duodecimae visionis initium fit in Codice) des. σύσσιτος δέ, φησιν, ἦν τοῦ βασιλέως καὶ σύνοικος, καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν συνήθων προτεταγμένος ὁ μακάριος Δανιήλ. Praeter Hippolytum, cuius expositio adfertur a Cl. Fabricio inter eius Fragmenta, Operum Hippolyt. Tom. I. p. 273. leguntur etiam in margine descripti, Ammonius, Eudoxius, Io. Chrysostomus, Polychronius, Theodoretus, &c.

XX. pag. 438. Adiecta sunt nonnulla anonymi scholia in quaedam Prophetarum Ezechielis, & Danielis loca, quorum primum est in ea verba: Ἐγεννήθης γάρ, φησιν, ἄμωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου, κ. λ. quod inc. Τοιοῦτος γὰρ ἦν πρὸ τῆς ἐκπτώσεως ὁ διάβολος, κ. λ. Vltimum vero quo pertineat, propter extremae paginae deletos omnino characteres expiscari minime licuit.

Codex Graecus membranaceus Ms in fol. Sec. XI. insignis, in cuius pagina 15. *b.* haec notula recentiori manu legitur exarata: Ἐτιμήθη ἡ παροῦσα βίβλος φλωρίνα λ΄. ἐν δὲ τῷ καλῷ καιρῷ φλωρίνα με΄. ὡς πάνυ οὖσα δυσεύρετος ἐν τῷ κόσμῳ. *Aestimatus est hic liber florinis XXX. feliciori autem tempore florinis XLV. utpote perquam difficilis inventu in mundo*. Videtur autem apposita post captam a Bulgaris Constantinopolim. Constat foliis scriptis 443.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

THEODORETI EXPOSITIO IN PSALMOS.

I. p. 1. Θεοδωρίτου ἐπισκόπου Κύρου ἑρμηνεία εἰς τοὺς ψαλμούς. *Theodoreti Episcopi Cyri Expositio in Psalmos*. Prooemium inc. Ἐμοὶ μὲν πρὸ τῶν ἄλλων θείων λογίων. Des. τῆς κατὰ μέρος ἑρμηνείας ἀψώμεθα. Interpretatio primi psalmi inc. Καὶ ἐντεῦθεν ῥᾴδιον συνιδεῖν. Interpretatio ultimi des. ὁ γὰρ ποιήσας, φησὶ, καὶ διδάξας, μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Concordat cum editione cit. Tom. I. a p. 393. ad 982. COD. V.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. Sec. XII. optime servatus, cuius ultima pagina a recentiori Graeco suppleta est, in primae vero inferiori margine legitur: Βιβλίον .... τῆς μονῆς Ἐλεούσης. Constat foliis scriptis 542.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ ΕΙΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

THEOPHYLACTVS IN EVANGELIA.

I. p. 1. Continet hic Codex Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae Commentarios in IV. sacrosancta Evangelia, Romae editos A. MDXLII fol. cum quibus ita concordat, ut singulorum initium, ac finem adferre supervacaneum duxerimus, quum praesertim in recensione Codicis XXVI. Plut. VI. eadem ferme continentis, diligenter id praestiterimus. Heic ea tantum innuemus, in quibus a citata editione recedere Codicem animadvertimus. Caret itaque primo iis Evangelistarum vitis, ex Sophronio, ac Dorotheo desumtis, quae ibi singulis praecurrunt Evangeliis. Capitum praeterea Indices praeter primum, qui nullus est, reliquos breviores habet, quam sint in editione; quorum ultimus in Ioannem, Commentarium non praecedit, sed subsequitur. Evangelium Matthaei, praeter eam, quae ibi edita est, alia quoque instructum videas hypothesi, cuius initium: Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Finis: πάσας τὰς ἡμέρας τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀμήν. Idem fit in Commentario Marci, cuius altera hypothesis, quae in edito desideratur, inc. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Des. ἵνα καὶ αὐταὶ ἀπαγγείλωσι τοῖς μαθηταῖς. Lucae pentastichon illud iambicum praefigitur, quod habes in recensione Codicis XXXIV. Plut. VI. §. III. Hypothesim denique uno circiter versu breviorem habet Ioannes; definit enim in verbis, ἡ μήτηρ σου. Reliqua prorsus conveniunt. COD. VI.

Cod. Graec. membran. Ms. in fol. Sec. XII. nitidissimus ac perspicue exaratus. Constat foliis scriptis 287.

ΘΕΟ-

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

THEOPHYLACTI EXPOSITIO IN EPISTOLAS PAVLLI.

COD. VII. COmmentariis hic titulus praeit: Ε'ξήγησις εἰς τὰς τοῦ θεσπεσίυ Παύλυ ἐπιςολὰς ἐρανισθεῖσα ἀπό τε τῶν Χρυσοςομικῶν, ϗ ἑτέρων διαφόρων ἁγίων, ϗ ἐκτεθεῖσα ἀπὸ φωνῆς Θεοφυλάκτυ τῦ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ Βυλγαρίας. *Enarratio in Epistolas divini Paulli collecta ex Chrysostomi, aliorumque diversorum SS. operibus, & exposita a voce Theophylacti sanctissimi Bulgariae Archiepiscopi.* Singulorum Commentariorum recensionem praetermittimus, illam in Cod. V. Plut. IV. utpote antiquiore daturi. Heic ea tantum adnotabimus, in quibus hunc ab illo discrepantem invenimus. Ac primo quidem, praeter titulum adlatum, ordo etiam Epistolarum diversus occurrit, qui ita habet: Ad Romanos, ad Corinthios I. & II. ad Hebraeos, ad Galatas, ad Ephesios, ad Colossenses, ad Philippenses, ad Thessalonicenses I. & II. ad Timotheum I. & II. ad Titum, & ad Philemonem. Hypothesis deinde in I. ad Corinthios Epistolam initio item diversa est: incipit enim: Η' Κόρινθος πολλῷ πλύτῳ ϗ σοφίᾳ κομῶσα ἐπίςευσε μὲν τῷ Χριςῷ· πλὴν μετὰ τὸ πιςεῦσαι, ἐκινδύνευε Χριςῦ ἐκπεσεῖν. In fine tandem Commentariorum sequentes iambi ab eodem scriptore Codicis fuerunt appositi:

Υ'περτελὴς, ἄναρχε, τριλαμπεςάτη,
Τριὰς ὑπερύσιε, πάτερ, ϗ λόγε,
Καὶ πνεῦμα θεῖον ἐκπορευτὸν πατρόθεν,
Α'ρχὴ καλῶν, μέση τε, ϗ πέρας πέλεις.
Ο'θεν κἀμοὶ δέδωκας εὐκόλως πέρας
Ταύτῃ παρασχεῖν τῇ καλῇ δέλτῳ τάχος.
Α'θανασίῳ τῷ σοφῷ θείῳ θύτῃ
Πλείςων ἀγαθῶν τὴν μετυσίαν νέμοις,
Τῷ κτῆμα θεῖον τήνδε νῦν κτησαμένῳ.
Βαρλαὰμ οἰκτρὸς ἀλιτρὸς θύτης τάδε.

O fine carens & initio, trino splendore fulgida,
Supersubstantialis Trinitas, Pater, & Verbum,
Et sancte Spiritus a Patre procedens,
Tu omnium bonorum initium, medium, & finis exsistis.
Hinc a te mihi datum, ut facile finem
Huic bono imponerem libro velociter.
Athanasio sapienti & sancto sacerdoti
Multorum bonorum largitionem tribuas,
Qui hanc ipsam (libri) *sanctam possessionem possidet.*
Barlaam miser peccator sacerdos talia.

Haec Theophylacti Commentaria post varias editiones Latinas, Graece tandem ex Codice Ms. Arundeliano cum duobus Codd. Oxoniensibus collato, una cum Latina Philippi Montani versione [1] prodierunt e typographio regio Londin. MDCXXXVI. fol. quam nos editionem reperire minime potuimus.

Codex Graecus chartac. Ms. in 4. min. Sec. XIV. nonnullis in margine notulis Graecis partim, partim Latinis adspersus; in prima vero pag. ita legitur: *Expositio Crisostomi & aliorum doctorum in Epistolas Pauli Conventus sancti Marci de Florencia ordinis fratrum praedicatorum de hereditate Nicholay de Nicholis.* Constat foliis 529.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ Δ' ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ.

THEOPHYLACTI EXPOSITIO IN IV. EVANGELIA.

IN hoc recensendo Codice nihil immorabimur; ita enim Codici VI. huius Plutei similem in omnibus deprehendimus, ut adfirmare possimus, vel unum ab altero, vel utrosque ab eodem exemplari fuisse descriptos; uter autem recentior sit, non ita facile diiudices, quum idem prorsus seculum praeseferant. Id unum in hoc notandum, fuisse nimirum nonnulla in fine Commentariorum ab eodem amanuensi subiecta, ipsius fortasse nomen, annumque scriptionis indicantia, quae deinde partim vetustate evanida, partim abrasa perierunt. COD. VIII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XII. nitidissimus, minutoque charactere exaratus. Constat foliis 207.

ΒΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΙΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ.

VITAE ET POLITIAE QVORVMDAM SS. PATRVM.

Quibus adde,

Varia S. Ioannis Chrysostomi Opera.

I. p. I. OCcurrit fragmentum Vitae S. Hilarionis olim Latine conscriptae a D. Hieronymo, & a B. Sophronio in Graecum conversae, cuius hoc a Fabricio datur initium; Ε'ν Παλαιςίνῃ πόλις ἐςὶν ὐκ ἔλαττον ἢ πέντε ϛ τεσσαράκοντα ςαδίυς ἀπέχυσα Γάζης, quaeque adservatur Graece Ms. in Biblioth. Coislin. p. 211. & ab eodem Fabricio Metaphrastis opus creditur. In hoc igitur antiquissimo Codice extrema tantum pagina huius vitae superest, incipiens a verbis .... ϗ πῶς ἠδυνήθη ἐνεχθῆναι, κ. λ. ubi de Constantia sanctissima femina, Hilarionis devota, de Hesychio monacho, cui sua legaverat Hilarion, ac de postremis eius verbis: ἑβδομήκοντα σχεδὸν ἐνιαυτὺς δυλεύεις τῷ Χριςῷ, ϗ θάνατον εὐλαβῇ; COD. IX.

(1) Versio haec Latina addita (profitentur editores) *est quidem Philippi Montani, verum ubique adeo a nobis interpolata, atque ad Graecorum veritatem revocata, ut (si per operas typographicas licuisset importunae festinaẞ'uadas) minus taedium foret novae prorsus condendae, id quod committentibus liquebit.*

βῇ; Def. ἐπειδὴ πλέον τὸν τόπον ἐκεῖνον ἠγάπησεν. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, κ. λ.

II. p. 1. *b*. Βίος τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ϗ ὁσίυ Εὐθυμίυ. *Vita S. P. N. Euthymii*. Praecedit hanc Prologus cum titulo: Τῷ τιμιωτάτῳ ϗ ἀληθῶς ἐναρέτῳ πατρὶ, πνευματικῷ Α᾿ββᾷ Γεωργίῳ πρεσβυτέρῳ ꝣ ἡγυμένῳ, θεαρέςως ἡσυχάζοντι ἐν τῷ κατὰ Σκυθόπολιν τόπῳ καλυμένῳ Βέελλα, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Πρόλογος τῦ βίυ τῦ ἁγίυ Α᾿ββᾶ Εὐθυμίυ. *Honoratissimo & vere virtute praedito Patri, spirituali Abbati Georgio Presbytero & Hegumeno, ex praescripto divino quiescenti in loco iuxta Scythopolim vocato Beella, Cyrillus in Domino gaudere. Prologus vitae S. Abbatis Euthymii*. Inc. Πίςις προηγείσθω τῶν περὶ Εὐθυμίυ τῦ Φερωνύμυ λόγων. Def. τῦ τὴν ὑπόθεσιν τῶν λόγων παρασχομένυ. Vita inc. Ο῾ μονογενὴς ὑὸς ϗ λόγος τῦ Θεοῦ. Def. ϗ εὑρεῖν ἔλεος ἔμπροσθεν τῦ βήματος τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ι᾿ησῦ Χριςῦ, κ. λ. Capita sunt LX. Haec vita Euthymii a Cyrillo Scythopolitano conscripta, edita est G. L. e Codice Biblioth. Colbertinae a Monachis Benedictinis in Analectis Graecis post Cotelerii Monumenta a p. 1. ad 99. Parif. MDCXCII. in 4. ut habet Fabricius l. c. Tom. IX. p. 78. Initio vitae adiectus fuit recentiori manu, commemorationis dies, nimirum, Μηνὶ Γαννυαρίῳ κ΄. *Mense Ianuario, die XX*. quod & de reliquis diebus, qui in hoc Codice sanctorum vitis adponuntur, dictum intelligas.

III. p. 24. *b*. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ε΄. Βίος καὶ πολιτεία τῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Σάβα. *Mense Decembri, die V. Vita & conversatio S. P. N. Sabae*. Inc. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Def. καὶ τὸν νόμον αὐτῦ ἐκζητήσωμεν. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Capita continet LXXXIX. Auctor est idem Cyrillus Scythopolitanus circa A. C. DLIII. monachus Monasterii S. Euthymii, eamque Georgio Abbati Laurae Novae inscripsit. G. & L. legitur in Cotelerii Monumentis Ecclesiae Graecae Tom. III. pag. 220. seqq. in Capita XC. distributa.

IV. p. 56. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ΄. Βίος καὶ πολιτεία τῦ μακαρίυ Ι᾿ωάννυ τοῦ ἐπισκόπυ καὶ ἡσυχαςῦ τῆς Λαύρας τῦ Α᾿ββᾶ Σάβα. *Mense eodem, die VII. Vita & conversatio B. Ioannis Episcopi, & Silentiarii Laurae Abbatis Sabae*. Inc. Πρῶτον προτίθημι τῷ λόγῳ. Def. μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἑβδόμῃ, βασιλεύοντος τοῦ κυρίυ ἡμῶν Ι᾿ησοῦ Χριςῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Latine in Actis SS. ad diem XIII. Maii T. III. pag. 232. Graece vero in calce eiusd. Tom. p. 779. Auctor Cyrillus Scythopolit.

V. p. 62. Μηνὶ Μαΐῳ ιβ΄. Βίος τοῦ ἁγίου Ε᾿πιφανίυ ἐπισκόπυ πόλεως Κωνςαντίας τῆς Κύπρυ. *Mense Maio, die XII. Vita S. Epiphanii Episcopi Constantiae urbis Cypri*. Inc. Ε᾿πιφάνιος, γένος μὲν ἦν Φοινίκων. Def. ἦν γὰρ ἀληθῶς ἰδεῖν τὴν ἐκκλησίαν ὡς νύμφην καλὴν περικεκοσμημένην ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης. Auctor profitetur se Ioannem Epiphanii discipulum. G. & L. Tom. II. Oper. Epiph. p. 318. edit. Petavianae.

VI. pag. 72. *b*. Πολυβίυ ἐπισκόπυ πόλεως Ρ῾ινοκυρύρων, εἰς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βίου τοῦ ἁγίυ πατρὸς ἡμῶν Ε᾿πιφανίυ ἐπισκόπυ πόλεως Κωνςαντίας τῆς Κυπρίων νήσυ. *Polybii Episcopi Civitatis Rhinocururwn, in reliqua vitae S. P. N. Epiphanii Episcopi urbis Constantiae insulae Cypri*. Inc. Δόξα τῷ παρέχοντι. Def. ἐπίσκοπον τῆς ἐκκλησίας Ρ῾ινοκυρύρων. G. & L. in cit. Tom. pag. 353. seqq.

VII. p. 80. *b*. Ε᾿πιςολὴ Πολυβίυ ἐπισκόπου πόλεως Ρ῾ινοκυρύρων πρὸς Σαβίνον ἐπίσκοπον πόλεως Κωνςαντίας. *Epistola Polybii Episcopi Civitatis Rhinocururwn ad Sabinum Episcopum urbis Constantiae*. Post inscriptionem, Κυρίῳ θεοτιμήτῳ, κ. λ. inc. Οἱ μάγοι τῆς χάριτος. Def. ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ὅσιε πάτερ. G. & L. ibid. p. 379. Hanc sequitur Ε᾿πιςολὴ Σαβίνυ ἐπισκόπου πόλεως Κωνςαντίας τῆς Κύπρυ πρὸς Πολύβιον ἐπίσκοπον πόλεως Ρ῾ινοκουρύρων. *Epistola Sabini Episcopi Constantiae Civitatis Cypri ad Polybium Episcopum Civitatis Rhinocururwn*. Inc. Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ ϗ τῇ ὑμετέρᾳ προθυμίᾳ. Def. ὑπερεύχυ μοι τὰ πάντα θεοφιλέςατε. Latine tantum ibid. p. 380.

VIII. p. 81. *b*. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια΄. Τιμοθέυ ἀρχιεπισκόπυ Α᾿λεξανδρείας περὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου. *Mense Novembri, die XI. Timothei Archiep. Alexandriae de miraculis S. martyris Menae Aegyptii*. Inc. Ε᾿γένετο μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῦ ἀσεβεςάτυ ꝣ θεοςυγῦς Διοκλητιανῦ βασιλέως. Def. ϗ διηγύμενος πᾶσιν τὰς θαυματυργίας τῦ ἁγίυ ꝣ πανενδόξυ μάρτυρος Μηνᾶ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium X. Novembris. Miraculorum Capita sunt XIII. Primum non habet titulum. II. Περὶ Εὐτροπίυ τῦ πλυσίυ ϗ τῶν δίσκων. III. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς καλυμένης Σοφίας. IV. Περὶ τῦ Ε῾βραίυ τῦ πραγματευτῦ. V. Περὶ τοῦ κυλλῦ καὶ τῆς βωβῆς. VI. Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς Σαμαρείτιδος. VII. Περὶ τῶν τριῶν ἀδελφῶν. VIII. Περὶ τῦ πλυσίυ, ꝣ τῆς χήρας. IX. Περὶ τῆς καμήλυ. X. Περὶ τοῦ πλυσίυ Ε῞λληνος. XI. Περὶ τοῦ ταξαμένυ τὰ ξύλα. XII. Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου. XIII. Περὶ τοῦ κλέψαντος τὺς χοίρυς.

IX. p. 89. Μηνὶ Νοεμβρίῳ η΄. Παντολέοντος διακόνυ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διήγησις τῶν παμμεγίςων θαυμάτων τῶν ἁγίων Α᾿ρχαγγέλων. *Mense Novembri, die VIII. Pantaleonis diaconi magnae Ecclesiae narratio maximorum miraculorum SS. Archangelorum*. Inc. Μεγάλαι ϗ πολλαί. Def. ϗ βασιλέα τῆς δόξης Χριςὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. In fine uncialibus litteris scriptum legitur: ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΠΑΡΑΣΧΟΥ ΤΟΙΣ ΗΣΑΙΟΥ ΠΟΝΟΙΣ. CHRISTE GRATIAM PRAEBE ESAIAE LABORIBVS. Ex quo huius antiquissimi Codicis scriptor qui fuerit, eruitur. Interim notandus Fabricii error, qui B. G. Tom. X. p. 422. Pantaleonem hunc magnae Ecclesiae CPolitanae Diaconum, & Chartophylacem, & quidem huius ipsius de miraculis S. Michaëlis Orationis auctorem, Dominicanae Familiae nomen dedisse A. MCCLII. testatur, fallique

ait

ait Margarinum de la Bigne, & Iacobum Coccium, quorum alter ad VIII. alter ad IX. Seculum Pantaleonem reiiciunt. Noſtri Codicis auctoritas, ineunte Seculo XI. conſcripti, iſtorum ſententiam confirmat; quemadmodum etiam ex alio Codice Plut. IV. eiuſdem ferme vetuſtatis ulterius probatur.

X. p. 103. *b.* Μηνὶ Ἰουλίῳ κ'. Πράξεις Ἠλιοῦ τοῦ Θεσβίτου, καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισσαιέ. *Menſe Iulio, die XX. Acta Eliae Thesbitae, & diſcipuli eius Eliſaei*. Inc. Καὶ εἶπεν Ἡλιοῦ ὁ Θεσβίτης ὁ προφήτης, ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαάβ. Deſ. καὶ Ἐλισσαιὲ ἀπέθανε, καὶ θάπτουσιν αὐτόν. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Inter ea, quae a Fabric. Tom. IX. p. 74. adferuntur Sermonum in Eliam prophetam initia, hoc non apparet.

XI. pag. 109. Μηνὶ Ἰουλίῳ κα'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν ἐπωνομασθέντος Σαλοῦ, καὶ Ἰωάννου τοῦ ἐρημίτου, συγγραφεὶς ὑπὸ Λεοντίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κυπρίων νήσου. *Menſe Iulio, die XXI. Vita & converſatio S. P. N. Symeonis, qui propter Chriſtum cognominatus eſt Stultus, & Ioannis Eremitae, conſcripta a Leontio, ſanctiſſimo Neapoleos in inſula Cypri Epiſcopo*. Inc. Οἱ τὸ διδασκαλικὸν πρὸς ἀλλήλους σπεύδοντες. Deſ. ἐν τῇ ἀγήρῳ αὐτοῦ βασιλείᾳ· ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ δόξα, κ. λ. Capita continet LXV. G. & L. apud Bollandum ſub die prima Iulii, Tom. I. p. 136.

XII. p. 123. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κθ'. Βίος τοῦ μακαρίου Ἀβραμίου συγγραφεὶς ὑπὸ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ. *Menſe Octobri, die XXIX. Vita S. Abramii conſcripta a S. P. N. Ephraem*. Inc. Ἀδελφοὶ, βούλομαι ὑμῖν διηγήσασθαι πολιτείαν. Deſ. μετὰ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων σοι· ὅτι σοι πρέπει δόξα, κ. λ. In Romana operum Ephraimi editione G. L. Tom. II. p. 1. Heic iterum uncialibus litteris ſuum ſcriptor nomen appoſuit. ΔΟΣ ΧΡΙΣΤΕ ΧΑΡΙΝ ΤΟΙΣ ΗΣΑΙΟΥ ΠΟΝΟΙΣ. ΑΜΗΝ. DA, CHRISTE, GRATIAM ESAIAE LABORIBVS. AMEN.

XIII. pag. 129. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ ἀσκητοῦ καὶ ἀναχωρητοῦ τοῦ Σύρου λόγος περὶ ἀποταγῆς καὶ μοναχικῆς πολιτείας. *S. P. N. Iſaaci aſcetae & anachoretae Syri Sermo de renunciatione & monaſtica diſciplina*. Inc. Ἡ ψυχὴ τὸν Θεὸν ἀγαπῶσα ἐν τῷ Θεῷ καὶ μόνῳ τὴν ἀνάπαυσιν κέκτηται. Προκατάλαβε. Deſ. καὶ καταλαβόντος ἐκεῖνο τὸ πρόσταγμα, διὸ ἐπέδησεν ὁ Χριστὸς, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Laudatur hic Iſaacus Syrus a Gregorio Magno Lib. III. Dialogor. Cap. XIV. ubi ait, eum de Syriae partibus ad Spoletanam urbem veniſſe, & ad extrema paene Gothorum tempora ibi verſatum eſſe, hoc eſt ad medium uſque Seculum VI. Hebed Ieſu in Catalogo librorum Chaldaeorum pag. 29. *Iſaac Ninivita ſeptem compoſuit tomos de regimine ſpiritus, de divinis myſteriis, de iudiciis & politia*. In Codice Graeco Caeſareo occurrunt eiuſdem Sermones aſcetici LXXXVII. ex quibus, ut animadvertit Lambecius, ſermones priores LIII. ſunt qui velut unus liber de contemtu Mundi Latine ſub Iſaaci Antiocheni presbyteri nomine in Bibliothecis Patrum utcumque leguntur. Primi Sermonis titulus & initium ſimillimum eſt noſtro, quod ſupra recitavimus. Conſule Fabric. B. G. Tom. X. pag. 171.

XIV. pag. 132. *b.* Τοῦ Ἀββᾶ Κασσιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου πρὸς Κάστορα ἐπίσκοπον περὶ τυπώσεως καὶ διαγωγῆς τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἀνατολὴν κοινοβίων. *Abbatis Caſſiani Romani ad Caſtorem Epiſcopum de inſtitutione & diſciplina coenobiorum Aegypti, & Orientis*. Inc. Ἐπειδή μοι προσέταξας. Deſ. ἡ ἀποστολικὴ τελειότης παραγίνεται. G. & L. inter ſcripta Athanaſio ſuppoſita edit. Pariſ. MDCXCVIII. Tom. II. pag. 366.

XV. pag. 136. *b.* Ἰγνατίου διακόνου Κωνσταντινουπόλεως ἀλφάβητον παραινετικόν. *Ignatii Diaconi CPolitani admonitiones ordine alphabetico diſpoſitae*. Inc. Ἄκουσον, ὦ καῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλίας. Deſ. Ὡς ἂν δι' αὐτῶν καὶ τύχοι σωτηρίας. Sunt verſus iambi XXIV. praecepta moralia continentes, de quibus apud Fabricium Bibl. Graec. Tom. I. pag. 398. & Tom. V. pag. 45. ubi de huiuſce Ignatii operibus agit, ne verbum quidem.

XVI. p. 137. Εἰς ιβ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Σπυρίδωνος πόλεως Τριμιθοῦντος ἐπαρχίας τῆς Κυπρίων νήσου. *Die XII. menſis Decembris. Vita & converſatio S. & miraculorum opificis Spyridionis, Epiſcopi civitatis Trimithuntis provinciae inſulae Cypri*. Inc. Τὸν βίον τοῦ τρισμάκαρος καὶ ἀοιδίμου πατρὸς ἡμῶν, κ. λ. Deſ. παρ' αὐτοῦ αἰτούμενον τὰ χαρίσματα, χάριτι, κ. λ. Diverſa ab iis, quarum initia adfert Fabric. Tom. IX. p. 143.

XVII. pag. 143. *b.* Τῇ κθ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. Βίος τοῦ Ἀββᾶ Κυριακοῦ τῆς Λαύρας τοῦ Σουκᾶ. *Menſis Septembris die XXIX. Vita Abbatis Cyriaci Laurae* [1] *Sucae*. Inc. Τοῦ ἀναχωρητοῦ καὶ πάντων ἀναχωρητῶν ἀρίστου Κυριακοῦ, κ. λ. Deſ. ἀκολουθήσαντες τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Auctor incertus apud Fabricium loc. cit. p. 69. Eſt tamen Cyrilli monachi Scythopolitani, Cyriaci diſcipuli, ut ex primis verbis apparet, & ſub eius nomine ediderunt Bollandiſtae in Actis SS. Tom. VIII. Septembr. edit. Antuerp. [2] MDCCLV. p. 147. Haec omiſſa fuit in Catalogo Montfauc. Tom. I. p. 268. Interim animadvertas, paragraphum hunc XVII. male citatum a nobis fuiſſe ſupra pag. 420. verſ. 8. nam pro numero XVII. ſubſtituendus XV.

XVIII. pag. 147. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ ια'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀββᾶ Θεοδο-

(1) Laurae erant cellae anachoretarum, & ſolitariorum loca, in quae vix admiſſi, qui monaſticam coenobitarum vitam iam per plures annos egiſſent. Vid. Cangii utrumque Gloſſarium.

(2) Haec ideo a nobis editio conſulenda fuit, quia ex octo Voluminibus, quibus Acta SS. Menſis Septembris comprehenduntur, prima tantum quatuor novae editionis Venetae ad nos pervenerunt. Quae igitur diem XIV. Septembris, in qua definit Volumen IV. conſequuntur Sanctorum Vitae, in iis recenſendis ſcias editione Antuerp. nos uſos fuiſſe, in reliquis vero omnibus, quae dictam diem praecedunt, Veneta.

δοσίυ τοῦ ἀρχιμανδρίτου πάσης τῆς ἐρήμυ τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν Χριςοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλιν, συγγραφεὶς ὑπὸ Θεοδώρυ τῦ ὁσιωτάτυ ἐπισκόπυ Πετρῶν γεναμένυ αὐτοῦ μαθητοῦ. *Mense Ianuario, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Abbatis Theodosii Archimandritae totius eremi prope sanctam Christi Dei nostri Civitatem, conscripta a Theodoro SS. Episcopo Petrarum, qui fuit eius discipulus.* Inc. Ἡ τρισυπόςατος ἐ ἀδιαίρετος μία ὐσία. Des. εἰς τὰς κατὰ Θεὸν εἰσάγων ἐ ἐξάγων νομὰς, σὺν Χριςῷ, κ. λ. Memoratur a Fabric. l. c. pag. 148. Fragmenta adfert Allatius in Dissert. de Missa Praesanctif. in calce Libri de Occident. & Orient. Ecclesiae perpet. Consens. edit. Colon. Agripp. MDCXLVIII, pag. 1569. In hac Vita inseritur pag. 155. Ἐκ τῆς ἐπιςολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Ἀναςάσιον γραφείσης παρὰ Θεοδοσίυ ἀρχιμανδρίτυ, καὶ λοιπῶν τῆς ἐρήμου ἡγυμένων. *Ex epistola ad Imp. Anastasium scripta a Theodosio Archimandrita & reliquis eremi Abbatibus*, Excerptum, cuius initium: Πῶς οὖν μετὰ πεντακόσια καίπερ ἑτέρῳ τῆς τοῦ Χριςοῦ παρουσίας ἔτει. Finis: εἰς καύχημα τῆς θεοφιλῦς ὑμῶν βασιλείας. Et pag. 156. Ἐπιςολὴ ἀντιγραφεῖσα παρὰ Ἀναςασίυ βασιλέως τῷ μακαρίῳ ἀββᾷ Θεοδοσίῳ ἀρχιμανδρίτῃ. *Epistola rescripta ab Anastasio Imp. beato Abbati Theodosio Archimandritae.* Inc. Ἔγραψεν ἡ σὴ θεοφιλία. Des. οἱ παρ' ὑμῖν ἀποςαλέντες εὐλαβεῖς μοναχοί.

XIX. pag. 162. Μηνὶ Ἰαννυαρίῳ εἰς τὴν ια'. Κυρίλλυ μοναχοῦ περὶ τοῦ ἐν ἁγίοις ἀββᾶ Θεοδοσίυ. *Mense Ianuario, die XI. Cyrilli monachi de S. Abbate Theodosio.* Inc. Θεοδόσιος ὁ ἀξιομακάριςος ἐ οὐρανοπολίτης. Des. ἡ πρὸς τὸν Θεὸν Σωφρονίυ παῤῥησία. Memoratur a Fabricio loc. mox cit. & ab Allatio de libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 9. & 54. Aliam ex Metaphraste Latine dedit Bollandus in Actis SS. ad dictam diem, cuius initium: *Inter tempora ver quidem est iucundissimum.*

XX. pag. 163. *b.* Βίος τοῦ ἁγίυ Παχυμίου. *Vita S. Pachomii.* Inc. Ὁ λόγος τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος Θεοῦ ἀλήθεια. Des. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι ἀδελφοί. Auctor supparis aevi monachus. Habetur autem Latine, Daniele Cardono S. I. interprete, in Actis SS. Tom. III. Maii pag. 295. Graece vero ex hoc Codice, & ex Vaticano, & Ambrosiano in Append. ad dictum Tom. p. 788.

XXI. pag. 183. *b.* Ἐκ τῶν ἐντολῶν τοῦ ἁγίυ Παχουμίυ. *Ex praeceptis S. Pachomii.* Inc. Αὕτη ἡ ἀρχὴ τῶν οἰκοδομῶν, κ. λ. Des. ἵνα κληρονομήσωσι τὴν αἰώνιον βασιλείαν ἐν Χριςῷ, ἀμήν. In dicto Tomo Latine p. 346. Graece pag. 826.

XXII. pag. 184. *b.* Ἐπιςολὴ Ἀμμωνος ἐπισκόπυ περὶ πολιτείας ἐ βίυ μερικοῦ Παχυμίυ ἐ Θεοδώρυ. *Epistola Ammonis Episcopi* (Elaearchiae) *de conversatione & particulari vita Pachomii & Theodori* (ad Theophilum Patriarcham Alexandr.) Inc. Ἐπειδὴ τῶν ἁγίων τῦ Χριςῦ θεραπόντων, κ. λ. Des. ταῖς ἐκκλησίαις διαφυλάττοι, δέσποτα ἁγιώτατε ἀδελφέ. Ibidem Latine pag. 347. Graece p. 827

XXIII. p. 191. *b.* Responsiva Theophili Epistola, cui titulus: Κυρίῳ μυ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐ συλλειτυργῷ Ἀμμωνίῳ Θεόφιλος ἐν Χριςῷ χαίρειν. *Domino meo dilecto fratri, & consacerdoti Ammonio Theophilus in Domino salutem.* Inc. Τὸν ἀγαθὸν ζῆλον. Des. ἐῤῥῶσθαί σε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότατε ἀδελφέ. Ibidem Latine p. 357. Graece p. 835.

XXIV. pag. ead. Ἐκ τοῦ βίυ τοῦ ἁγίου Παχυμίυ. *Ex vita S. Pachomii* Paralipomena. Inc. Αὐταρκῶς μὲν τὰ γραφέντα περὶ τοῦ ἁγίυ. Des. ἐκ τῶν εἰρημένων, ἀμήν. Ibid. Latine pag. 334. Graece pag. 814. In nostro vero Codice tituli, seu argumenta Capitum sunt adnotata, numero XVIII. quorum primum est: Περὶ τῦ ἁγίυ Θεοδώρυ, II. Περὶ Σιλβανῦ, III. Περὶ τοῦ ἄνευ ψαλμῶν ταφέντος ἀδελφοῦ, IV. caret titulo, V. Περὶ τοῦ θέλοντος μαρτυρῆσαι ἀδελφοῦ, VI. item titulum non habet, VII. Περὶ τῆς θεωρίας τῆς ψυχῆς, VIII. Περὶ τῶν δαιμόνων τῶν λεγόντων, ἴδε ὁ εὐλογημένος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, IX. Περὶ τῆς ἀποκαλύψεως, X. Περὶ τῶν ἑκατὸν νομισμάτων τοῦ σίτυ, XI. Περὶ τῆς νυκτερινῆς φαντασίας, XII. Περὶ τοῦ Ῥωμαίυ, XIII. Περὶ τῆς συκῆς, XIV. Περὶ τοῦ εὐκτηρίυ, XV. Περὶ τῶν τὰ τρίχινα φορούντων αἱρετικῶν, XVI. Περὶ τοῦ δείξαντος τὰ ψιαθία, ἃ ἐποίησεν, XVII. Περὶ τοῦ κελεφοῦ. XVIII. κατὰ εἰδωλολατρείας.

XXV. p. 200. *b.* Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννυ ἀρχιεπισκόπυ Κωνςαντινυπόλεως τῦ Χρυσοςόμυ πρὸς τὺς ἐγκαλῦντας φεύγειν τὴν ἱερωσύνην. *S. P. N. Io. Archiep. CPolitani Chrysostomi ad eos, qui ipsum redarguebant, quod sacerdotium fugeret*, Apologetici Sermones VI. cum Capitum argumentis unicuique praefixis, praeter primum, cui nullus est Index. Horum recensionem vide in Cod. XIV. Plut. VII. In hoc tamen deest pars Lib. III. unius folii inter p. 211. & 212. iactura, & nonnulla ex Lib. VI. propter dimidium folium p. 224. recisum.

XXVI. pag. 225. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ ἐν λόγοις θ'. *Eiusdem de Incomprehensibili Sermones IX.* Primi sex iidem sunt, atque illi, quos recensuimus in Cod. II. Plut. VIII. a §. LX. ad LXV. inclusive, exceptis titulis, qui cum editis concordant, praeter titulum quinti, qui sequens est: Τῦ αὐτοῦ περὶ ἀκαταλήπτυ, καὶ περὶ προσευχῆς, ἐ ὅτι ῥίζα ἐ πηγὴ ἐ μήτηρ ἐςὶ, ἐ αὐτῆς τῆς βασιλείας δυνατωτέρα· ἐ εἰς τὸν Φαρισαῖον ἐ τελώνην. Tres vero reliquos habes in Cod. X. eiusdem Plut. VIII. a §. XIII. usque ad finem, cum quo penitus concordant. Heic tamen nonnulli defectus occurrunt. Binis enim foliis abscissis inter pag. 226. & 227. deest finis Sermonis I. & initium II. cuius praeterea alia non pauca desiderantur in medio, propter alterius folii inter pag. 227. & 228. iacturam.

XXVII. p. 263. *b.* Ἐκ τῦ ἱςορικῦ λόγυ τῶν

περὶ τȣ̃ Χρυσοςόμȣ ὑπό τινος τῶν ἐπισκόπων πρὸς Θεόδωρον διάκονον Ῥώμης λεχθέντος. Ὁ ἐπίσκοπος. *Ex historico Sermone de Chrysostomo ab Episcopo quodam habito cum Theodoro Diacono Romano. Episcopus.* Inc. Θαυμάζω σε, ἀνδρῶν τιμιώτατε, τȣ̃το πολλοςὸν τὴν ὠφέλειαν ὁμολογȣ̃ντος. Des. τρία εἰσὶν, μῆκος λόγȣ, ἀσάφεια λέξεων, καὶ νοημάτων βάθος. Excerptum est ex Dialogo Palladii de vita S. Io. Chrysostomi, de quo verba fecimus supra Plut. IX. Cod. XIV. §. XV.

XXVIII. p. 264. Διαδόχȣ ἐπισκόπȣ Φωτίδος τῆς Ἠπείρȣ [1], κεφάλαια γνωςικὰ ι'. *Diadochi Episcopi Phocidis Epiri Capita gnostica, sive definitiones X.* Prima est: Πρῶτος ὅρος τῆς πίςεως, ἔννοια περὶ Θεοῦ ἀπαθής. Vltima: Δέκατος ὅρος τῆς τελείας ἀλλοιώσεως, ἐν τρυφῇ Θεȣ̃ χαρὰν ἡγεῖσθαι τὸ συγνὸν τȣ̃ θανάτȣ.

XXIX. pag. ead. *Ecloga sententiarum e SS. PP. Basilio, Cyrillo, Gregorio Nazianzeno, Io. Chrysostomo, Iosippo, Maximo, Nilo*, tum quaedam ex libris de Theologia, quae ecloga inscribitur. Inc. Ἐχρῆν ἦν τȣ̀ς θέλοντας συνδιαιτᾶσθαι τῷ πλήθει τῶν ἀρετῶν. Des. ϗ σώματος δίχα σοὶ, Θεὲ, προσομιλείτω, τῷ πατρὶ, κ. λ.

XXX. p. 265. *b.* Sequuntur Io. Chrysostomi *in Oziam* Orationes V. ordine tamen diverso, quam sint in edit. Tom. VI. pag. 95. seqq. Secunda enim est in hoc Codice, quae est IV. in edit. Tertia (in edit. II.) Quarta (in edit. III.) Harum recensionem dedimus in Cod. X. Plut. VIII. a §. II. ad VI. inclusive.

XXXI. p. 279. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφεὶμ, ϗ ὅσον ἐςὶν ἀξίωμα πλησίον ἑςάναι τοῦ θρόνȣ τȣ̃ βασιλικȣ̃, ϗ ὅτι ϗ ἀνθρώποις τὸ ἀξίωμα τοῦτο κεκτῆσθαι δυνατόν. ϗ περὶ μετανοίας λόγος ς'. *Eiusdem Homilia in Seraphim, & quanta sit dignitas stare prope thronum regium, & quod etiam hominibus possibile sit, hanc consequi dignitatem, & de poenitentia Sermo VI.* Vide in dicto Cod. X. §. VII. Subscribitur uncialibus litteris haec scriptoris nota: Τὸ ἐπονομαζόμενον τȣ̃ Χρυσοςόμȣ Μαργαρῖται βιβλίον τῇ τȣ̃ κυρίȣ Ἰησοῦ Χριςοῦ χάριτι διὰ χειρὸς ἐγράφη Λȣκᾶ ἁμαρτωλȣ̃ μοναχȣ̃, κατ' ἐπιτροπὴν Ἰσιδώρου θυηπόλȣ ϗ καθηγȣμένου μονῆς τοῦ ἁγίȣ Ἰωάννȣ ἀπείρου τῷ ςφκθ' ἔτει τοῦ κόσμȣ, ἰνδ. δ'. . . . . . [2] (f. legendum Σεπτεμβρίȣ μηνὸς ιβ'. ἡμέρᾳ ε'.) Ὁ δὲ Θεὸς διὰ τῶν εὐχῶν τῶν συνετῶς τοῖς ἀναγνώσμασιν ἐντυγχανόντων σώσῃ τὴν αὐτῶν ψυχήν. δόξα τῷ κυρίῳ πάντοτε, ἀμήν. Μνήσθητι κύριε τοῦ ἐν πολλῷ πόθῳ γράψαντος, ἀμήν. *Liber Chrysostomi, cui titulus Margaritae, Domini Iesu Christi gratia, scriptus est manu Lucae peccatoris monachi, iussu Isidori sacerdotis & Praefecti monasterii S. Io. Apeiri, anno mundi* 6529. (Christi MXXI.) *Indict. IV. mensis Septembris die XII. fer. V. Deus autem precibus eorum, qui scienter lectiones has recitaverint, salvam faciat animam ipsorum. Gloria Domino semper, Amen, Memento, Domine, eius qui magno desiderio haec scripsit.* Occurrit deinde Crux calamo delineata in hunc ferme modum [3];

XXXII. pag. 282. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἁγίȣ πάσχα. *Eiusdem in salutationem S. Paschatis.* Vide in Cod. XV. Plut. X. §. II. Subscribitur item uncialibus litteris: Δὸς, Χριςὲ, χάριν τοῖς Ἡσαΐου πόνοις, ἀμὴν, τληπαθȣ̃ς τε ἀζυγοῦς χθαμαλωτάτου. *Da, Christe, gratiam laboribus Esaiae, amen: Esaiae, inquam, miseri, caelibis, humillimi.*

XXXIII. pag. 283. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τȣ̃ ν' ψαλμοῦ, εἰς τὸν Δαβὶδ, ϗ εἰς τὸν Οὐρίαν, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης. *Eiusdem in titulum L. psalmi, in Davidem, & Vriam, quum venit ad ipsum Nathan propheta.* Inc. Οἱ ζωγράφοι μιμοῦνται. Des. ὑπὲρ δὲ τῶν ἁπάντων εὐχαριςήσωμεν Χριςῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, κ. λ. T. V. pag. 572. inter spuria.

XXXIV. pag. 287. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ν' ψαλμὸν, ϗ περὶ μετανοίας λόγος β'. *Eiusdem in psalmum L. & de poenitentia Sermo II.* Inc. Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς. Des. ὕμνον ἀναμέλψομεν εἰς τȣ̀ς αἰῶνας, κ. λ. Ib. p. 583.

XXXV. pag. 291. *b.* Τȣ̃ αὐτȣ̃ περὶ μετανοίας λόγος γ'. *Eiusdem de poenitentia Sermo III.* Inc. Ἴδετε τῇ προτέρᾳ κυριακῇ. Des. δόξαν ἀναπέμψωμεν τῷ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριςῷ, κ. λ. T. II. p. 287.

XXXVI. pag. 294. Τοῦ αὐτοῦ εἰς Δαβὶδ τὸν βασιλέα, ϗ Παῦλον τὸν ἀπόςολον, περὶ μετανοίας, ϗ εἰς διάφορα ῥήματα τȣ̃ ψαλτῆρος ἑρμηνεία εἰς τὸν Χριςὸν τέλος ἐσχηκότα, ϗ περὶ τοῦ μὴ ἀπογινώσκειν ἡμᾶς τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, λόγος δ'. *Eiusdem in Davidem Regem & Paullum Apostolum, de poenitentia: & in varia dicta Psalmistae, quae in Christo finem habuerunt: & quod non debemus desperare de salute nostra, Sermo IV.* Inc. Ἀρτίως ἠκέσατε. Des. ἵνα ϗ βασιλείας ȣ̓ρανȣ̃ καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. V. p. 535. inter dubia.

XXXVII.

(1) Diadochus Photices in veteri Epiro, seu Illyrico Episcopus ad A. CCCCL. vel CCCCLX. refertur ab Oudino de Scriptor. Eccles. Tom. I. pag. 1262. Scripsit Capita C. *de perfectione spirituali*, quae Latine passim impressa sunt ex interpretatione Franc. Turriani S. I. Graece vero tantum cum duabus Centuriis sententiarum spiritualium S. Nili collatis cum tribus Mss. exemplaribus & scholiis adpositis, Florentiae prodierunt apud Bartholom. Sermartellium A. MDLXXVIII. 8. Habentur eiusmodi S. Diadochi Capita in Bibliotheca Vindob. saepius, de quibus agit Lambec. Lib. IV. pag. 151. Decem autem supra memoratae definitiones praemittuntur in Codice Vindob. toti operi de perfectione spirituali, quod tamen in hoc Codice desideratur.

(2) Notas reliquas compendiarias, quas typographus imitari non potuit, vide in specimine Codicis Tab. VII. N. VI.

(3) Epigraphe sequens est: Ἰησȣ̃ς Χριςὸς, Φῶς Χριςȣ̃. Verba autem in cruce inclusa ita legenda: Εὑρέθη εὕρεμα Ἑλένῃ ἐκ Θεȣ̃,

XXXVII. pag. 295. Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης, καὶ Δαβὶδ τοῦ βασιλέως, λόγος πέμπτος. *Eiusdem de poenitentia & eleemosyna, & de Davide Rege, Sermo V.* Inc. Πάντοτε μέν. Des. οὐκ ἀπόλειται εἰς τὸν αἰῶνα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. II. p. 326.

XXXVIII. pag. 300. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης λόγος ς'. *Eiusdem ex Epistola ad Romanos, & de eleemosyna, Sermo VI.* Inc. Ἀγαπητοὶ, τίνος ἂν εἴημεν ἄξιοι. Des. μυρίων ἐπιτύχομεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hic ut spurius praetermissus est a Montfauconio.

XXXIX. pag. 301. Τοῦ αὐτοῦ ἠθικὰ ἐκ τοῦ λόγου τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. *Eiusdem moralia ex Sermone interpretationis Epistolae ad Romanos, ac de eleemosyna.* Inc. Ἀγαπητοὶ, παιδεύει ἡμᾶς. Des. ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Hunc quoque omisit Montfauconius.

XL. pag. 302. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, ἠρώτα τις τῶν Φαρισαίων τὸν Ἰησοῦν, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης, λόγος η'. *Eiusdem in illud* (Luc. VII. 36.) „*rogavit quidam e Pharisaeis Iesum, ut pranderet apud se* „ *& de eleemosyna, Sermo VIII.* Inc. Ὥσπερ πατὴρ φιλότεκνος. Des. ἵνα λάβετε ἰάματα, ἐν Χριστῷ, κ. λ. T. VIII. in spuriis p. 110.

XLI. pag. 303. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης, λόγος θ'. *Eiusdem de ieiunio & eleemosyna, Sermo IX.* Inc. Καλὴ νηστεία. Des. ἵνα καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καταξιωθῶμεν, χάριτι, κ. λ. Tom. I. pag. 817. inter spuria.

XLII. pag. 304. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, μὴ θησαυρίζετε ἑαυτοῖς θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰ ἑξῆς, λόγος ι'. *Eiusdem in illud* (Matth. VI. 19) „ *nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, & reliqua* „ *Sermo X.* Inc. Ὁ φιλάνθρωπος δεσπότης. Des. ἐλεήμων ἐστίν· ὅτι αὐτῷ πρέπει, κ. λ. Spurius, & omissus a Cl. Montfauconio.

XLIII. p. 305. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἔχοντα χάριν οἵαν δήποτε ἐπιστήμης μεταδιδόναι τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ περὶ πρεσβυτέρων, λόγος ια'. *Eiusdem in eum qui gratiam quamlibet scientiae habeat, quod illam ei, qui opus habet, impertire debeat, & de presbyteris, Sermo XI.* Inc. Ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς οἰκτείρων. Des. ἐπήγετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τῷ δὲ Θεῷ δόξα, κ. λ. T. X. p. 840.

XLIV. pag. 306. *b.* Τοῦ αὐτοῦ νουθεσίαι πνευματικαὶ, λόγος δωδέκατος. *Eiusdem admonitiones spirituales, Sermo XII.* Inc. Καιρός σε λοιπὸν διανῆψαι. Des. καὶ χαίροντες εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. Tom. XI. p. 813. spurius.

XLV. pag. 307. *b. Eiusdem in Coemeterii appellationem, & in honorabilem & salutiferam Crucem, Sermo XIII.* Vide in Cod. XXII. Plut. IX. §. XII.

XLVI. pag. 309. *b.* Repetit tandem duas eiusdem Chrysostomi ex recensitis Orationes, quintam nimirum *in Oziam*, quae in edit. exstat Tom. VI. pag. 131. & Homiliam *in Seraphim*, mutilam tamen in fine; desinit enim in verbis: ἀπεστάλη γάρ, φησιν . . . quae incidunt ibid. p. 141. v. 35.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Sec. XI. ineuntis, initio & fine mutilus, cui pluribus in locis margines rescissi; initiales Sermonum litterae calamo depictae sunt, exhibentque varia Christianorum symbola; in p. vero 198. *b.* legitur notula, mendosissime scripta, quam nos ita restituimus: Τὸ τοῦτο βιβλίον λεγόμενον μαργαρῖται, ἠγόρα ὁ ἀδελφὸς Ἀμβρόσιος ἐκ τῆς πόλεως Ῥηγίου τῆς Καλαβρίας διὰ ταρίνα ιγ'. τῶν χρόνων, ποῦ ἦλθεν ὁ κυρὸς ἡμῶν πάπας Οὐρβανὸς ς'. εἰς τὴν Μεσσίνην ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὴν η'. ἰνδ. ζ. τοῦ ἔτους ,ςωϥγ'. *Hunc librum, qui dicitur Margaritae, emit Fr. Ambrosius ex urbe Rhegii Calabriae tarinis XIII. horum temporum, cum D. N. Papa Vrbanus VI. venit Messanam mense Augusto, die VIII. Indict. VII. anno* 6893. (Christi MCCCLXXXV.) Constat foliis 312. cuius specimen habes in Tab. VII. N. VI.

ΒΙΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet.

Eorum SS. quorum memoria recolitur a die IV. ad diem XV. Decembris.

I. p. 1. POst Tabulam enarrationum, prima inscribitur: Μηνὶ Δεκεμβρίῳ δ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας καὶ καλλινίκου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Βαρβάρας. *Mense Decembri, die IV. Certamen sanctae & invictissimae Christi martyris Barbarae.* Inc. Μαξιμιανῷ τῷ δυσσεβεῖ βασιλεῖ. Des. ἐντρύφημα πολυέραστον, εἰς δόξαν Χριστοῦ, κ. λ. Auctor incertus. Huic vero praecedit ipsius S. Martyris effigies, circulo aureo, variisque coloribus exornato inclusa, cuius tamen extrema tantum lineamenta temporis diuturnitate apparent. COD. X.

II. pag. 11. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα. *Mense eodem, die V. Vita & conversatio S. P. N. Sabae.* Inc. Οὐδὲν οὕτω κινῆσαι. Des. καὶ εἰρηναίαν διαγωγὴν, χάριτι, κ. λ. Lambec. VIII. p. 302. seq. Latine T. V. Lipomanni, & apud Surium ad dictam diem. Huius vero Vitae, nec non reliquarum, quae in hoc habentur Codice, auctor creditur Symeon Metaphrastes.

III. p. 112. *Mense eodem, die VI. Vita S. P. N. Nicolai Archiep. Myrensis Lyciae provinciae.* Eadem, quae in Cod. XXXI. Plut. X. §. VII.

IV. p. 140. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων. *Mense eodem, die VII. Vita & conversatio S. P. N. Ambrosii Episcopi Mediolanensis.* Inc. Οὐαλεντινιανὸς μετὰ τελευτὴν Ἰοβινιανοῦ. Des. καὶ στεφάνων ἐπιτυχεῖν, χάριτι, κ. λ. Vid. Fabric. B. G. T. IX. p. 52.

V. pag. 155. Μηνὶ τῷ αὐτῷ η'. Βίος κὴ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παταπίου. *Mense eodem, die VIII. Vita & conversatio S. P. N. Patapii*. Inc. Οὐ πολλοὺς Αἴγυπτος ἐπ' ἄν δὲ τέκῃ. Des. κὴ δοξαζόντων πατέρα, κὴ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

VI. pag. 162. *b* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κὴ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Μηνᾶ, Ἑρμογένους, καὶ Εὐγράφου. *Mense eodem, die X. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Menae, Hermogenis, & Eugraphi*. Inc. Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς, κ. λ. Des. ἀψευδὲς παραμύθιον, εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 227.

VII. pag. 198. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος κὴ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Danielis Stylitae*. Inc. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀρίστων. Des. καὶ ἡμᾶς μετέχειν παρασκευάζει, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Vide Tillemontium Tom. XVI. Memor. p. 439. seqq. 779.

VIII. p. 245. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Βίος κὴ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν κὴ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμιθοῦντων. *Mense eodem, die XII. Vita & conversatio S. P. N. & miraculorum opificis Spyridionis Episcopi Trimithuntis*. Inc. Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν. Des. ἡτοιμασμένων αὐτῷ γενώμεθα ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & apud Lipomannum.

IX. pag. 280. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. MM. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae*. Eadem, quae in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. ubi vide Allatii de illius auctore animadversionem.

X. p. 310. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων κὴ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Θύρσου, Λευκίου, Καλλινίκου, Φιλήμονος, Ἀπολλωνίου, κὴ τῆς συνοδίας αὐτῶν. *Mense eodem, die XIV. Passio SS. & gloriosorum Christi martyrum, Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & coetus ipsorum*. Inc. Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κοινωνίᾳ σαρκός. Des. ἑκάστης δρέπονται τοὺς καρποὺς, εἰς δόξαν, κ. λ. Latine apud Surium dicta die, & Lipomannum. Meminit Suidas, Logothetam laudans in κατατέλτης.

XI. p. 349. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου. *Mense eodem, die XV. Passio sacrosancti martyris Eleutherii*. Inc. Αἰλίου Ἀδριανοῦ Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος. Des. χρῆμά τι ἀλεξίκακον, εἰς δόξαν, κ. λ. Graece e Ms. Vaticano in Actis SS. Aprilis Tom. II. p. 976. Hasce sanctorum vitas eodem ordine, quo recensuimus, exhibet etiam Graece Mss. Bibl. Coislin. Cod. CXLVII. Catalog. pag. 212.

Cod. Graec. membr. Ms. in fol. Sec. XI. binis columnis, nitidissime exaratus, cuius in fine legitur alia manu isthaec subscriptio: Κωνσταντίνου Καβασίλα τοῦ καὶ Εὐφημοπόλεως. Constat fol. scriptis 360.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Α ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ.

VITAE, POLITIAE ET MARTYRIA SS. PP. ET MARTYRVM CHRISTI, QVAE MENSE DECEMBRI LEGVNTVR.

Continet Vitas Sanctorum mensis Decembris, easdem, ac superiores, eodemque ordine digestas, nimirum; COD. XI.

I. pag. 2. *S. Barbarae*.
II. pag. 6. *S. Sabae*.
III. pag. 70. *S. Nicolai Episcopi Myrensis*.
IV. pag. 94. *b*. *S. Ambrosii Episc. Mediolanensis*.
V. pag. 106. *S. Patapii*.
VI. pag. 112. *SS. Menae, Hermogenis, & Eugraphi*.
VII. pag. 141. *S. Danielis Stylitae*.
VIII. pag. 176. *b*. *S. Spyridionis Episc. Trimithuntis*.
IX. pag. 201. *b*. *SS. Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii, & Orestae*, quorum effigies titulo praemissae, aevi diuturnitate paene evanuerunt.
X. pag. 222. *SS. Thyrsi, Leucii, Callinici, Philemonis, Apollonii, & sociorum*.
XI. pag. 238. *S. Eleutherii*.

Cod. Graec. membr. Ms. in 4. mai. Sec. XI. cuius primae viginti quatuor paginae, totidemque postremae, alia recentiori, sed peritissima manu suppletae sunt. Constat foliis scriptis 243.

ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΕΥΧΑΙ.

VESPERTINAE PRECES.

Quibus adde.

Quaedam S. Ephraem Syri, & Athanasii.

I. pag. 1. Exhibet primo antiphonas, cantiones Ecclesiasticas, & theotocia iuxta consuetudinem Ecclesiae Graecae, quae praecipue Sabbato in Vesperis, ac exinde ad sacram liturgiam cantari consueverant. Inc. Τὰς ἑσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς προσδέξαι, ἅγιε κύριε. Des. ὅτι εὐλογητὸς εἶ καὶ δεδοξασμένος, κ. λ. COD. XII.

II. p. 139. Τοῦ ὁσίου κὴ μακαριωτάτου Ἐφραὶμ λόγος περὶ ἀγάπης, κὴ κατανύξεως, κὴ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας. Εὐλόγησον πάτερ. ὁ δὲ ἱερεὺς λέγει, δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, κὴ ὁ ἀναγνώστης ἄρχεται τοῦ λόγου. *S. & beatissimi Ephraem Sermo de caritate, & compunctione, & de secundo* (Domini) *adventu. Benedic Pater. Sacerdos autem dicit: Per preces SS. Patrum nostrorum; & Lector inci-*

cipit Sermonem. Inc. Α'γαπητοὶ, μηδὲν προτιμησώμεθα. Def. ὑςερέμενοι, ϑλιβόμενοι, κακεχόμενοι, ὃ ὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, κὴ πάντες οἱ ὑπομείναντες ἐγίνοντο κληρονόμοι τῆς ὑπ' οὐρανὸν βασιλείας τοῦ κυρίε κὴ Θεοῦ κὴ σωτῆρος ἡμῶν Ι'ησοῦ, κ. λ. Nonnullis lacunis eſt adſperſus. G. & L. edit. Rom. MDCCXLIII. Tom. II. p. 209. ubi finis eſt longior: verba enim illa, ὑςερέμενοι, ϑλιβόμενοι, κακεχόμενοι, incidunt in pag. 221. v. 32.

III. pag. 159. Τὸ τῦ ἁγίε Α'θανασίε σύμβολον. S. Athanaſii ſymbolum. Inc. Ο'ς τις ἂν βέληται σωθῆναι. Def. ἣν ἐὰν μή τις πιςῶς πιςεύσῃ, σωθῆναι οὐ δυνήσεται. G. & L. inter ſcripta Athanaſio ſuppoſita edit. Maurinae Tom. II. pag. 728.

IV. p. 162. Theotocia quaedam ſequuntur, cum titulo: Εἰς τὸ ποιῆσαι παράκλησιν. De facienda invocatione. Inc. Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς νῦν προσδραμῶμεν, ἁμαρτωλοὶ κὴ ταπεινοί. Def. ἀκατανόητον θαῦμα, πῶς γαλεχῆς Τὸν δεσπότην.

V. pag. 172. Vltimo tandem loco occurrunt Orationes, ſeu troparia ad ſanctos, nimirum, ad SS. Anargyros, Antonium, Baſilium, Conſtantinum, Demetrium, Eliam Thesbitem, Georgium, Gregorium Theologum, Io. Chryſoſtomum, Io. Evangeliſtam, B Mariam Virginem, Michaëlem Archangelum, Nicolaum Myrenſem, Panteleemonem, Petrum, & Paullum Apoſtolos, Prodromum, Sabam, Stephanum, Theodorum: cum aliae in Angelos, Apoſtolos, Evangeliſtas, Virgines Martyres, in Crucem, in Transfigurationem Domini, &c.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 12. Sec. XV. diverſis manibus conſcriptus. Conſtat fol. ſcriptis 190.

ΜΩΣΕΩΣ ΒΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

VITA MOYSIS INCERTI AVCTORIS.

Titulus reddendus.

Philonis Iudaei de vita Moyſis, Pſelli Epiſtolae duae, & Luciani Opera varia.

COD. XIII. I. pag. 1. PHilonis Iudaei de vita Moyſis Liber primus, quem vide in recenſione Cod. XX. Plut. X. § XVIII. cum quo concordat.

II. pag. 33. Ε'πιςολαὶ τοῦ Ψελλε. Epiſtolae Pſelli, duae nimirum, quarum prima ἐγκωμιαςική. Inc. Ε'γκωμίων ὡς ἀληθῶς ἄξιος καθέςηκας. Def. εἰς φιλίαν προκαλέμενος. Altera παραινετική. Inc. Α'μέμπτως κὴ σωφρόνως πολιτευόμενος. Def. κὴ τοῖς κακῦναι σπεδάζεσιν ἀντιτάσσεται. Fabric. in Diatriba de Pſellis ad calcem Tom. V. B. G. pag. 48. huius Pſelli Epiſtolas memorat circiter XXXIII. ex quibus novem ab Allatio poſt ſyntagma de Symeonibus G. & L. editae.

III. pag. 34. Λεκιανοῦ εἰκόνες. Luciani imagines. Inc. Α'λλ' ἤ τοιῦτόν τι. Def. ἅμα ἐμφανίζεσα. Exſtant inter Luciani opera edit. Amſtelod. cum notis vari .r per Iac. Weſtenium MDCCXLIII. 4. Tom. II. p. 458.

IV. pag. 38. b. Τόξαρις, ἢ Φιλία Toxaris, ſeu Amicitia. Inc. Τί φὴς, ὦ Τόξαρι; Def. ἀπὸ τῶν λόγων. Ibid. p. 507

V. pag. 54. b. Υ'πὲρ τῶν εἰκόνων. Pro imaginibus. Inc. Ε'γώ σοι, ὦ Λυκῖνε. Def. τὸ τέλος τῦ ἀγῶνος ἐςαι. Ibid. p. 484.

VI. pag. 60. b. Πρὸς ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ὠνέμενον. Contra indoctum, & multos libros ementem. Inc. Καὶ μὴν ἐναντίον. Def. ἀκέσῃ πολλάκις. T. III. p. 99.

VII. pag. 67. Δίκη φωνηέντων. Iudicium vocalium. Inc. Μέχρι μὲν ὦ Φωνήεντα δικαςαί. Def. ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ὀνομάζεται. T. I. p 83.

VIII. pag. 69. Ρ'ητόρων διδάσκαλος. Rhetorum magiſter. Inc. Ε'ρωτᾷς, ὦ μειράκιον. Def. τραπέσθαι τὴν ὁδόν. T. III. p. 1.

IX. pag. 75. Περὶ τοῦ οἴκε. De domo. Inc. Εἶτα Α'λέξανδρος. Def. βελοίμην ἂν εὐδοκιμεῖν. Ibid. p. 190.

X. pag. 80. Η'ρόδοτος, ἢ Α'ετίων. Herodotus, vel Aëtion. Inc. Η'ροδότε εἴθε μέν. Def. ἱκανὸν ἐμοὶ γεν κὴ τῦτο. T. I. p. 831.

XI. p. 81. b. Ζεῦξις, ἢ Α'ντίοχος. Zeuxis, vel Antiochus. Inc. Ε'ναγχος ὑμῖν δείξας. Def. ἄξια τοῦ θεάτρου δεικνύειν. Ibid. p. 838.

XII. pag. 84. Υ'πὲρ τῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος. Pro lapſu in ſalutando. Inc. Χαλεπὸν μέν. Def. ἀφορμὴν εἶναι δοκεῖν. Ibid. pag. 724.

XIII. pag. 86. b. Α'ρμονίδης. Harmonides. Inc. Α'ρμονίδης ὁ αὐλητής. Def. τῷ νενικηκότι. Ibid. pag. 850.

XIV. p. 87. b. Περὶ τῆς Περεγρίνε τελευτῆς. De Peregrini morte. Inc. Λεκιανὸς Κρονίῳ εὖ πράττειν. Ο' κακοδαίμων Περεγρῖνος. Def. θαυμαζόντων αὐτόν. T. III. p. 325.

XV. pag. 93. Δραπέται. Fugitivi. Inc. Α'ληθῆ ταῦτά, φασι. Def. ὡς γνωςὴς ὄνος ὤν. Ibid. pag. 365.

XVI. p. 97. b. Χάρωνος κὴ Ε'ρμε. Charontis, & Mercurii. Inc. Α'κέσατε, ὡς ἔχει. Def. ὁ ἑκάςου βίος. T. I. p. 363.

XVII. p. 99. Διογένες, ἐ Η'ρακλέες. Diogenis, & Herculis. Inc. Οὐχ Η'ρακλῆς. Def. ψυχρολογίας καταγελῶν. Ibid. p. 402.

XVIII. pag. ead. b. Α'νάχαρσις, ἢ περὶ γυμνασίων. Anacharſis, vel de Gymnaſiis. Inc. Ταῦτα δὲ ὑμῖν. Def. ἑσπέρα γὰρ ἤδη. T. II. pag. 883.

XIX. pag. 111. Σκύθης, ἢ πρόξενος. Scytha, ſeu conciliator hoſpitii. Inc. Οὐ πρῶτος Α'νάχαρσις. Def. κὴ ὁ λιμὴν πλησίον. T. I. p. 859.

XX. pag. 115. Ζεὺς τραγῳδός. Iupiter tragoedus. Inc. Ω Ζεῦ, τί σύννες. Def. Βαβυλῶνας ὑπάρχειν. T. II. p. 642.

XXI. p. 125. b. Πλάτωνος. Platonis, nempe Axiochus, vel de morte dialogus adulterinus. Inc. Ε'ξιόντι μοι ἐς Κυνόσαργες. Def. ὁπόθεν δεῦρο μετεκλήθην. Exſtat in editione Operum G. L. Francof. per Claudium Marnium MDCII. fol. p. 1303.

XXII.

XXII. p. 129. *b*. Fragmentum quoddam anepigraphum, quod tandem comperimus esse partem Dialogi Luciani, qui inscribitur, *Piscator*, *vel Reviviscentes*. Inc. Βάλλε, βάλλε. Desinit in verbis: Εἴση αὐτίκα . . . . quae incidunt in T. I. p. 586. v. 24.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. min. Sec. XIV. aquis valde corruptus. Constat fol. 131.

ΠΕΡΙ ΒΙΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

DE VITAE VIRTVTE ET MALITIA EVANGELII.

Titulus ita corrigendus.

Collectio sententiarum ex sacris profanisque auctoribus, ac specimen sapientiae Indorum veterum.

COD. XIV. IN ipso limine notandus externi tituli error; quum enim huiusmodi sententiarum Florilegium ex sacris profanisque scriptoribus excerptum, in Capita sit distributum, ut exhibet Cod. XV. Plut. VII. primusque semper locus Evangelio tribuatur, qui externam Codici epigraphem adiecit, non animadvertit vocem τῦ εὐαγγελίυ, sacrae scripturae locum indicare, unde prima sententia desumta est; quare illam cum ipso Capitis primi Titulo, qui est, Περὶ βίυ ἀρετῆς ϗ κακίας, male coniunxit. Hoc praenotato, Codicis recensionem aggrediamur.

I. pag. 1. Praecedit Index Capitum LXXV. quorum primum mox retulimus; ultimum est Περὶ τῦ, ὅτι ὐδὲν δύσκολον ἐπέταξεν ὁ Θεός. Pag. 3. Sequuntur sententiae ipsae, ut in memorato Cod. XV. Plut. VII. & in Codice XXIX. Plut. IX. quorum tamen uterque quum nonnullis sit defectibus obnoxius, ex hoc, qui integrum opus complectitur, suppleri commode posset. Interim animadversione dignum, Collectionem hanc scite dictorum, uberiorem videri illa, quae sub Maximi nomine circumfertur edit. Combefis. Tom. II. p. 528. pluribus enim Capitibus constat in Codice, quam in editione, ubi sunt tantum LXXI.

II. pag. 165. Sequitur Opus, cui duplex titulus appositus: primus litteris maioribus exaratus, ita habet: Τὰ κατὰ Στεφανίτην, ϗ Ἰχνηλάτην. *Stephanites*, *&* *Ichnelates*[1]; alter minoribus, sequens est: Συγγραφὴ περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων ἐκτεθεῖσα διὰ μυθικῶν παραδειγμάτων, ἁρμόζυσα τῇ ἑκάςῃ ὑποθέσει ὑπό τινος τῶν ἐν Ἰνδίᾳ φιλοσόφων προτροπῇ τοῦ ἐν αὐτῇ βασιλεύοντος, γραφεῖσα μὲν τῇ πατρικῇ διαλέκτῳ ϗ τοῖς γράμμασιν, ἐξελληνισθεῖσα δὲ ἐν Κωνςαντινυπόλει προςάξει τοῦ ἀοιδίμυ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίυ τοῦ Κομνηνοῦ. *Scriptio de rebus ad vitam pertinentibus, fabularibus exemplis exposita, ad unumquodque argumentum accommodata a quodam Indiae philosopho, hortatu Principis in ipsa regnantis; patria primum lingua, & characteribus exarata, in Graecum deinde sermonem conversa*[2] *CPoli, iussu celebris Imperatoris D. Alexii Comneni*. Inc. Ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Ἀβεσαλὼμ ἤρετό τινα τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων λέγων. Des. καὶ ταύτην ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, πάνυ περιχαρὴς γεγονὼς, πολυτελέσι τοῦτον δεξιώμασιν ἐφιλοτιμήσατο. Latine habes ex versione Petri Possini una cum eiusdem prolegomenis in calce prioris Pachymeris Tomi pag. 563. sub titulo *Speciminis sapientiae Indorum veterum*[3]. In duabus ultimis paginis, quae vacuae supererant, recentior Graecus quaedam Cantica, ac preces exaravit in laudem S. Nicolai. Titulus est: Κανὼν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάυ, *Canon S. P. N. Nicolai*.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 12. Sec. XI. minuto, sed perspicuo charactere conscriptus, optimeque servatus. Constat foliis 222. cuius specimen exhibetur Tab. VII. N. VII.

ΒΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ, ΑΘΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΑ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ, Α ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑΙ ΜΗΣΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙῼ, ΦΕΥΡΟΥΑΡΙῼ, ΚΑΙ ΙΟΥΛΙῼ.

VITAE, POLITIAE, MARTYRIA ET LAVDES SANCTORVM PATRVM, QVAE LEGVNTVR MENSIBVS SEPTEMB. FEB. ET IVLIO.

COD. XV. I. p. 1. LAtinus occurrit Sermonum index recentissimus. Pag. 2. Latini item scriptoris precatio ad Virginem; tum alia accuratissima totius Codicis tabula Graece conscripta. Primus Sermo pag. 5. inscribitur: Μηνὶ τῷ αὐτῷ[4] η'. Τοῦ μακαριωτάτυ Ἀνδρέυ Ἱεροσολυμίτυ, ἀρχιεπισκόπυ Κρήτης, εἰς τὸ γενέσιον τῆς παναγίας, ὑπερενδόξυ, εὐλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκυ, καὶ ἀεὶ παρθένυ Μαρίας. *Mense eodem*, (nempe *Septembri*) *die VIII. Beatissimi Andreae Hierosolymitani, Archiep. Cretae, in ortum SS. gloriosissimae, benedictae D. N. Deiparae, semperque Virginis Mariae*. Inc. Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν ἡ παρῦσα πανήγυρις. Des. ὗτός ἐςιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, ϗ ζωὴ αἰώνιος· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. L. in Auctario Novo Combefis. T. I. pag. 1289. & in eiusdem Andr. Cret. p. 1.

II. pag. 14. *S. P. N. Germani Archiep. CPo-*

(1) Sive *Coronatum*, & *Vestigatorem* dicere mavis; de quo titulo vide Petri Possini animadversiones in Glossario ad primum Pachymeris Historiarum volumen, pag 389.

(2) Videlicet a Symeone Setho circa annum Christi MC.

(3) Postea prodiit Graece ex Codice Holsteniano, qui exstat Hamburgi in Bibl. Ioannea cum nova Seb. Godfridi Starckii versione Berolini MDCXCVII. 8. Liber iucundus, & utilis lectu, refertusque fabulis lepide & ingeniose excogitatis, quibus malitia, fraudes, & stultitia hominum in vita communi, & in aulis frequens ad vivum depingitur. Plura vide apud Fabric. B. G. Tom. VI. p. 461. & Tom. X. p. 324.

(4) Ex illa voce τῷ αὐτῷ coniicere licet, mutilum initio Codicem esse.

CPolitani Homilia in SS. Deiparam, quum deducta est in templum, tertium annum agens a parentibus suis. Eadem enunciata est in Cod. XXXI. Plut. IX. §. V.

III. p. 20. *Andreae Cretensis Archiep. Hierosolymitani, Homilia extemporanea in exaltationem Crucis*. Habes in Codice XXXI. Plut. X. §. II. Finis tamen ab illo diversus, cum edit. G. L. Andreae Cretensis per Combefis. p. 96. concordat.

IV. p. 27. Τοῦ μακαρίυ Ἐπιφανίυ ἐπισκόπου Κύπρυ, λόγος εἰς τὰ βαΐα. *Beati Epiphanii Episcopi Cypri Sermo in festum Palmarum*. Inc. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών. Des. οἱ παῖδες ἀπεκρίναντο, Ὡσάννα, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίυ. G. & L. in Tom. II. cit. edit. Petav. pag. 251. mutilus tamen in Codice finis.

V. pag. 32. Fragmentum vitae S. Nicolai Episcopi Myrensis, cuius prima verba sunt .... ὥς τε πάντων διαφεύγειν τὺς ὀφθαλμὺς, κ. λ. Vltima: ὐδὲ μὴν εἰς ἀγαθὸν περιςήσεσθαι τέλος.

VI. pag. 40. *Ioannis Chrysostomi Encomium in Synaxin Archangelorum*, ut in Codice XXI. Plut. IX. §. VI. Finis tamen diversus.

VII. p. 44. *Vita S. Nicolai Episcopi Myrensis*, ut in dicto Codice XXXI. §. VII.

VIII. pag. 60. *b. Vita S. Patapii*.

IX. pag. 65. *b. Martyrium SS. Menae, Hermogenis, & Eugraphi*.

X. pag. 92. *b. Vita Danielis Stylitae*: quae omnia vide supra in Codice X. huius Plutei §. V. VI. & VII.

XI. pag. 123. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ΄. Ὑπόμνημα εἰς τὸν μέγαν προφήτην Δανιὴλ, καὶ τὺς ἁγίυς γ΄ παῖδας, Ἀνανίαν, Ἀζαρίαν, Μισαήλ. *Mense eodem*, (nempe *Decembri*) *die XVII. Commentarius in magnum Prophetam Danielem, & SS. tres pueros, Ananiam, Azariam, Misaëlem*. Inc. Ἄρτι Ναβυχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Ἱερουσαλὴμ πολέμῳ καταγωνισάμενος. Des. ἀφισάμενος εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Latine apud Surium ad XXI. Iul. Graece Ms. Biblioth. Coislin. p. 212.

XII. pag. 141. *b. Mense eodem, die XX. Passio S. & gloriosi sacri martyris Ignatii Theophori*. Inc. Ἄρτι Τραϊανοῦ τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας σκῆπτρα παραλαβόντος. Des. καὶ βίυ καθαρότητος ἐπιμέλεια, χάριτι, κ. λ. Auctor Metaphrastes. G. L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Part. II. pag. 991.

XIII. pag. 150. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κα΄. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἰυλιανῆς τῆς ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάσης. *Mense eodem, die XXI. Passio sanctae martyris Iulianae, quae passa est Nicomediae*. Inc. Καὶ ἡ καλλίςη τῶν πόλεων, ἡ Νικομήδυς φημὶ, Μαξιμιανῦ τοῦ δυσσεβῦς ἄρξαντος. Des. ἡμῶν δὲ τῶν πιςῶν, ὃ καὶ εἰς ἀεὶ Θεός τε καὶ βασιλεὺς ὁ κύριος ἡμῶν, κ. λ. Latine apud Surium XVI. Febr. Graec. Ms. in Coislin. p. 213. Auctor Metaphrastes.

XIV. pag. 158. *Mense eodem, die XXIII. Passio SS. decem martyrum in Creta*. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. II.

XV. p. 163. Κυριακῇ πρὸ τῆς Χριςοῦ γεννήσεως. Τοῦ ὁσίυ πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ τῦ Σύρυ λόγος εἰς τὸν πάγκαλον Ἰωσήφ. *Dominica ante Christi Nativitatem. S. P. N. Ephraem Syri Sermo in pulcherrimum Ioseph*. Inc. Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ. Des. ὑπὲρ δὲ τύτων ἁπάντων εὐχαριςήσωμεν τῷ κυρίῳ, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. L. in cit. edit. Rom. T. II. p. 21.

XVI. pag. 176. *b. S. P. N. Gregorii Theologi Oratio in sanctam Christi Nativitatem*. In edit. Billiana Tom. I. pag. 613.

XVII. pag. 186. *b. Eiusdem in SS. Lumina*. Ibid. pag. 624.

XVIII. pag. 197. *Eiusdem in Pascha & in tarditatem*, mutila in fine; desinit enim in verbis: καὶ πλαξὶν ἐντυποῖ λιθίναις ..... Ibid. pag. 675. v. 11.

XIX. pag. 199. *Mense Ianuario, die I. S. P. N. Amphilochii Episcopi Iconii in vitam, & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae*. Vide in Cod. XVII. Pl. IX. §. VI.

XX. p. 229. *Mense Februario, die VII. Martyrium S. & gloriosissimi magni martyris Theodori*. Inc. Ὥσπερ φαίνει ὁ ἥλιος. Des. κἀκεῖ αὐτὸ κατέθεντο, ἔνθα νῦν ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν ..... Pauca desunt in fine. Latine cum notis apud Bolland. dicta die, Tom. II. Febr pag. 28.

XXI. pag. 236. *Mense Iunio, die XXIX. Commentarius singillatim exponens passiones, certamina, peregrinationes, & consummationem SS. Apostolorum Petri & Paulli*. Habes in Cod. XXXIII. Plut. IX. §. IX. Heic tamen in fine mutilus; desinit enim in verbis: ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν .... quae incidunt in Actis SS. Tom. V. Iunii pag. 419. v. 20.

XXII. pag. 247. *S. P. N. Ioannis Chrysostomi Encomium in eosdem Apostolos Petrum, & Paullum*. Habes in dicto Codice §. X.

XXIII. pag. 252. *Mense Augusto, die VI. Eiusdem Sermo in transfigurationem D. N. I. C.* Inc. Ἠκύετε τοῦ δεσπότου ἡμῶν. Des. καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. A Montfauconio praetermissa, tamquam spuria.

XXIV. p. 256. *Mense Iulio, die XXXI. Vita S. & iusti Eudocimi*. Vide in dicto Cod XXXIII. §. XXII.

XXV. p. 267. *S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Sermo historicus in dormitionem sanctissimae Deiparae*. Inc. Φήμη καλὴ καὶ ἀγαθὴ λιπαίνει κατὰ τὸ γεγραμμένον ὀςᾶ. Des. μακαριζόμενον ἐν πάσαις γενεαῖς γενεῶν ἀπὸ τῦ νῦν καὶ ἕως τῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ms. Lambec. VIII. pag. 131. Edidit G. & L. Combefisius ad calcem Theodoti Ancyrani, Paris. MDCLXXV. 8.

XXVI. p. 275. *Mense Augusto, die XXIX. S. P. N. Ioannis Chrysostomi Sermo in Decollationem honorabilis Praecursoris, & de improba muliere*. Inc. Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται. Des.

Des. πρεσβείαις κ̀ ἱκεσίαις τῦ πανενδόξυ προφήτυ, προδρόμυ κ̀ βαπτιςῦ Ι'ωάννυ, ὧν γένοιτο, κ. λ. Habes etiam in Cod. XXXIII. Pl. IX. §. XLIV. ubi finis diversus, Latine apud Surium xxix. Aug. & in Tom. VI. Lipomanni p. 203.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. Sec. XIV. scripturae satis mendosae, Constat foliis scriptis 281.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΡΩΜΗΣ.

VITA D. CLEMENTIS EPISCOPI ROM.

Addas etiam

Vitam S. Clementis Ancyrani.

COD. XVI. I. pag. 1. ΜΗνὶ Νοεμβρίῳ, εἰς τὴν κέ. Βίος τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος ἐπισκόπυ Ρ'ώμης, μαθητῦ τῦ ἁγίου ἀποςόλυ Πέτρυ. *Mense Novembri, die XXV. Vita sacrosancti martyris Clementis Episcopi Romae, discipuli S. Petri Apostoli.* Post Inscriptionem, Κλήμης Ι'ακώβῳ τῷ κυρίῳ ἐπισκόπῳ, κ. λ. inc. Γνώριμον ἔςω σοι, κύριέ μυ, κ. λ. Des. τοιαύτῃ θαυμάτων ὑπερβολῇ, τοιαύταις λαμπρότησιν, ὧν γένοιτο, κ. λ. G. & L. in Patribus Apostolicis Cotelerii Paris. MDCLXXII. Tom. I. a p. 747. ad p. 827. sub titulo: *Clementina Epitome de gestis S. Petri.*

II. p. 118. Μηνὶ Ι'αννυαρίῳ κγ'. Α'θλησις τοῦ ἁγίυ ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Α'γκύρας, καὶ Α'γαθαγγέλυ. *Mense Ianuario, die XXIII. Passio sacrosancti martyris Clementis Ancyrani, & Agathangeli.* Eadem, quae habetur in Codice XVII. Pl. IX. §. XXII.

Cod. Graecus membr. Ms. optimus in 8. Sec. XII. Constat foliis scriptis 182.

ΣΤΙΧΟΙ ΣΙΒΥΛΛΙΑΚΟΙ.

VERSVS SIBYLLINI.

COD. XVII. I. p. 1. INc. Ε'ρχομένης μεγάλης ὀργῆς ἐπὶ κόσμον ἀπειθῆ.

Des. παγγενετῆρα Θεὸν, πινυτόφρονα,

Haec Carmina, quae tum in nostro, tum in Regio Codice Bibliothecae Paris. primum locum obtinent, Librum VIII. constituunt Sibyllinorum Oraculorum ab Io. Opsopaeo editorum Paris. A. MDXCIX. 8, a pag. 363. ad 403. [1] In Codice subiungitur stichometria sic, Στίχοι φβ'. *Versus DII.*

II. p. 11. Ε'κ τῦ πρώτυ λόγυ. *Ex primo Libro*, eorumdem scilicet Oraculorum.

Inc. Α'ρχομένη πρώτης γενεῆς μερόπων ἀνθρώπων,

Des. Δεξάμεναι μεγάλοιο θεῦ χόλον ἐν κόλποισιν,

Ibid. a p. 159. ad 191. ubi praecedit Prooemium septem versibus constans.

III. pag. 19. Ω'σαύτως κ̀ τὺς πολυθείαν νοσῦντας ἐλέγχει; τὺς τε ἀδίκυς κ̀ ἁμαρτωλοὺς, κ̀ συμβασιλεύει (lego συμβυλεύει) ὡς συγγενεῖς, τὸν ἕνα κ̀ μόνον σέβειν Θεόν· εἶτα παροιμιάζει τὴν ἄθλησιν τῶν ἁγίων· κ̀ τελευταῖον περὶ τοῦ φρικτοῦ βήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φησι, λέγυσα τάδε. *Similiter tam eos, qui multitudine deorum laborant, quam iniustos & peccatores reprehendit, & hortatur tamquam cognatos ad unius & solius Dei cultum; deinde proverbio de Sanctorum certamine loquitur; postremo de horrendo tribunali Servatoris nostri sermonem facit, haec dicens;*

Inc. Η'μος δὲ κατέπαυσε θεὸς πολυπάνσοφον ᾠδήν,

Des. Α'γιε μανροδότα βασιλεῦ μεγάλης βασιλείης,

Ibid. a pag. 192. ad 212. ubi pro adlato titulo, hunc habet: *Liber II. de Graecis, & de Deo, & de Sanctis, & de Iudicio.* Codex in fine subiungit stichometriam, nimirum: Στίχοι ψμς'. *Versus DCCXLVI.* tum senarios illos, quos habet etiam Codex Regius, [2] magis tamen correctos, quam sint in illo; etenim pro λέξει habet λήξει, & pro ἐςιγμένοι, ἐςιγμένος. Ex adlata vero stichometria patet hunc librum cum superiori, cuius initium, Α'ρχομένη, κ. λ. coniunctum esse.

IV. p. 26. Πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ αὐτῆς τόμῳ τάδε φησὶν, in margine vero, ἐκ τοῦ δευτέρυ λόγυ. *Rursus in tertia parte haec inquit. Ex secundo Libro.*

Inc. Οὐράνι' ὑψιβρεμέτα μάκαρ, ὃς ἔχεις τὸ Χερυβίμ.

Des. Ο'σαις ἐν πόλεσιν μέροπες, κακότητα φέρουσιν. Ibid. a p. 214. ad 219. tamquam eiusdem Libri II. pars altera.

V. pag. 27. *b.* Sequitur sine ullo titulo, littera tamen maiori, ac rubra Liber, qui in edit. est III.

Inc. Ε'κ δὲ σεβαςηνῶν ἥξει Βελίαρ μετόπισθεν,

Des. Ω'ςτ' ἀπ' ἐμῦ ςόματος τάδ' ἀληθινὰ πάντα λελέχθω. Ibid. a p. 220. ad p. 283. In fine legitur; Στίχοι αλδ'. *Versus MXXXIV.* ex qua versuum summa colligitur, hunc quoque librum in Codice cum superiori coniungi. Notandum vero post versum Αἰῶνος μεγάλοιο, κ. λ. cit. edit. pag. 223. ubi nota defectus apponitur, haec rubris litteris fuisse exarata; Ε'νταῦθα ζήτει τὰ λειπόντα ἀπὸ τοῦ δευτέρυ λόγυ, κ̀ τὴν ἀρχὴν τῦ τρίτου.

VI. pag. 43. Λόγος τέταρτος. *Liber IV.*

Inc. Κλαῖε λεὼς Α'σίης μεγαλαύχεο, Εὐρώπης τε.

Des. Ω' μακαριςὸς ἐκεῖνος, ὃς ἐς χρόνον ἔσσεται ἀνήρ. Στίχοι ρπα'. *Versus CLXXXI.* Ibid. a pag. 285. ad 299.

VII. p. 46. *b.* Λόγος πέμπτος, *Liber V.* Inc. Α'λλ' ἄγε μοι ςονόεντα χρόνον κλεινῶντε Λατίνων.

D. Ρ'ίψαν γαῖαν ἅπασαν ἔμεινε δ' ἀναςέρος αἰθήρ. Στίχοι φλη'. *Versus DXXXVIII.* Ibid. a p. 300. ad p. 343.

VIII. p. 57. Λόγος ἕκτος, *Liber VI.*

Inc. Α'θανάτυ μέγαν υἱὸν ἀοίδιμον ἐκ φρενὸς αὐδῶ.

Des. Η'νίκ' ἀςράψεις, τὸ νέον θεῦ ἔμπυρον ὄμμα. Στίχοι κη'. *Versus XXVIII.* Ibid. p. 344.

IX.

(1) Vide Ioannis Opsopaei notas in Oracula Sibyllina cit. edit. p. 1. seqq. magna enim huic nostro Codici cum Codice Regio, cuius variantes lectiones inibi adferuntur, adfinitas intercedit.

(2) Vide praedictas notas pag. 27.

IX. pag. ead. *b.* Ἐκ τοῦ ἑβδόμου λόγου. *Ex VII. Libro*

Inc. Ἔστη δὲ πρώτη πόλεων, πρώτη δ' ἀπολεῖ σε.

Des. Οὕτω γὰρ ζήσω, καὶ ἐς οὐρανὸν ὄμματα πήξω. Στίχοι ρξα'. *Versus CLXI.*

Cod. Graec. chartac. Ms. in 4. min. Sec. XV. Constat fol. scriptis 61.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

THEOPHYLACTI INTERPRETATIO IN EVANGELIVM D. MATTHAEI.

Adde etiam

In Marcum, & Ioannem.

COD. XVIII. CONtinet hic Codex Theophylacti Archiepiscopi Bulgariae interpretationem in tria tantum Evangelia, Matthaei, Marci, & Ioannis. Concordat autem cum Cod. VI. huius Plutei, si illud excipias, tum hypotheses illas, quarum altera inc. Κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. altera, Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, κ. λ. tum etiam Capitum indices, in hoc desiderari. Notandum in fine interpretationis in Matthaeum fuisse rubris litteris adiectum: Τέλος τῆς ἐπιτομῆς τῶν Χρυσοστόμου ἐξηγητικῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. *Finis compendii enarrationum Chrysostomi in sanctum Matthaei Evangelium.* Hypothesis in Ioannem finis est in verbis, ἀρκτέον ἤδη καὶ τῆς τοῦ ῥητοῦ ἀναπτύξεως, ut in editione inibi citata.

Cod. Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori Sec. XIV. in cuius prima pagina scriptum legitur: *S. Marci de Florentia ordinis Praedicatorum in bancho X. Librariae Graecae.* Constat foliis scriptis 277.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

VITA D. NICOLAI.

Ac praeterea

SS. Eustathii, Theopistes, ac filiorum; & alia anonymi.

COD. XIX. I. p. 1. *VIta, & conversatio S. P. N. Nicolai Archiep. Myrensis provinciae Lyciae Thaumaturgi*, quam vide in Cod. XXXI. Plut. X. §. VII.

II. p. 21. *b.* Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Θεοπίστης, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου. *Vita & passio S. Eustathii, & uxoris eius Theopistes, & filiorum eius Agapii, & Theopisti.* Inc. Πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις. Desinit imperfecte in verbis: ἀλλ' εὐμενῶς ἄκουσον, καὶ φράσον μοι τὴν ἀρχαίαν . . . G. & L. in Actis SS. edit. Antuerp. MDCCLV. Sept. Tom. VI. p. 123.

III. p. 33. Sequuntur alia manu dialectica quaedam ἀνεπίγραφα, & ἀκέφαλα. Inc. . . . . γορεῖσθαι ἁρμόττει τῷ γένει κατ' αὐτὸ, ἐπεὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτοῦ τίθεται. Des. ἐν ᾗ καὶ τοῦ λόγου τοῦ παρόντος εἰκότως τὸ τέλος καὶ ἡ συμπλήρωσις γίνεται. Agitur autem de genere, specie, ac differentia, &c.

IV. pag. 40. Prooemium anonymi in versionem alicuius Operis S. Thomae Aquinatis e Latino in Graecum. Inc. Οὗτος ὁ Θωμᾶς, Λατῖνος μὲν τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ, καὶ διαφερόμενος πρὸς ἡμᾶς, κ. λ. Des. διὰ τὴν αὐτοῦ καὶ ἄλλων τῶν δυναμένων ὠφέλειαν. Forte est Maximi Planudae, aut alterius Graeci viri Latinis infensi; illos enim in hoc Prooemio valde carpit. Consule Echardum in Historia Scriptorum Ordinis Praedicator. T. I. p. 346.

Cod. Graec. chartac. Ms. in 8. Sec. XV. Constat foliis scriptis 40.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΙΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITA ET MOS QVORVMDAM MARTYRVM.

Scilicet

Vitae SS. qui mense Septembri apud Graecos coluntur, auctore Symeone Metaphraste.

I. p. 1. MΗνὶ Σεπτεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῇ Μάνδρᾳ. *Mense Septembri, die I. Vita & conversatio S. P. N. Symeonis Mandritae.* Inc. Συμεώνην τὸν πάνυ. Des. ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος εἰσδεχόμενος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Latine ex versione Guilielmi Gratii S. I. in Actis SS. T. I. Ianuarii pag. 274. COD. XX.

II. p. 23. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Ἄθλησις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μάμαντος. *Mense eodem, die II. Passio S. & gloriosi martyris Mamantis.* Inc. Μάμας ὁ μέγας οὗτος. Des. διαβαίνει δευτέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. ὧν γένοιτο, κ. λ. Innuit tantum haec Acta Bollandus ex Codice Mediceo Regis Franciae, Tom. III. Augusti pag. 427. Animadvertendum est a recentiore Graeco additos esse initio cuiuscumque vitae duos, aut tres versiculos [1], quos in praesens brevitatis gratia omittendos censuimus.

III. pag. 31. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Ἄθλησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας, παθόντος ὑπὸ Μαξιμιανοῦ. *Mense eodem, die III. Passio S. P. N. & hieromartyris Anthimi, Episcopi Nicomediae, qui passus est sub Maximiano.* Inc. Τίς οὐκ οἶδε τὴν Νικομήδους. Des. θεότητά τε καὶ βασιλείαν, ᾗ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine in Actis SS. ad XXVII. Aprilis T. III. p. 483. Graece vero in calce eiusdem Tomi p. LX.

IV. pag. 37. Μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Ἄθλησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βαβύλα ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, παθόντος ὑπὸ Νουμεριανοῦ τοῦ ἀσεβοῦς.

T t t

(1) Ii partim hexametri, partim iambici; illos ex Menologio Graeco metrico desumpsit, quod Tom. I. Act. SS. Maii praemisit Papebrochius; hos fortasse ex Menaeis magnis impressis; quorum mentio ibid. Tom. III. Aug. pag. 428. §. III.

βῦς. *Menſe eodem, die IV. Paſſio S. P. N. Babylae Archiep. Antiochiae, qui ſub impio Numeriano paßus eſt.* Inc. Νȣμεριανȣ̃]ὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα. Deſ. τὸν οἰκεῖον δοξάζων ἀγωνοθέτην· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Latine apud Bolland. Tom. II. Ianuarii pag. 576.

V. pag. 43. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Διήγησις μερικὴ περὶ τοῦ γενομένου θαύματος παρὰ τοῦ πανενδόξȣ Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιςρατήγȣ ἐν Χώναις. *Menſe eodem, die V. Narratio particularis de prodigio, quod factum eſt aglorioſiſſimo archiſtratego Michaële in urbe Chonis.* Inc. Καὶ τὸ περὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διεξιέναι. Deſ. πρεσβείαις αὐτοῦ τȣ̃ τῶν ἀσωμάτων ἀρχηγȣ̃ Μιχαὴλ, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium xxix. Sept. & Lipomannum Tom. VI. ad v. Sept.

VI. pag. 49. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων ϗ ἐνδόξων τȣ̃ Χριςȣ̃ μαρτύρων Εὐδοξίȣ, Ῥωμύλȣ, Ζήνωνος, ϗ Μακαρίȣ. *Menſe eodem, die VI. Paſſio SS. & glorioſorum Chriſti martyrum Eudoxii, Rhomyli, Zenonis, & Macarii.* Inc. Τραϊανȣ̃ τοῦ δυσσεβȣ̃ς βασιλέως. Deſ. ἔςησαν τροπαῖον, ἐν αὐτῷ Χριςῷ, κ. λ. G. & L. in Actis SS. ad diem v. Septembr. Tom. II. pag. 511.

VII. pag. 55. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Ἄθλησις τοῦ ἁγίȣ ϗ ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος. *Menſe eodem, die VII. Paſſio S. & glorioſi martyris Sozontis.* Inc. Μαξιμιανȣ̃ τῆς Κιλικίας ἡγεμονεύοντος. Deſ. ἀνεκηρύττετο ςεφανίτης, εἰς δόξαν Θεοῦ, κ. λ. Antiquiora profert Acta auctoris ſynchroni Bollandus ad dictam diem, Tom. III. Sept. p. 15. quorum tamen initium cum noſtris concordat.

VIII. pag. 58. Μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίȣ μάρτυρος Σευηριανȣ̃, *Menſe eodem, die IX. Paſſio S. martyris Severiani.* Inc. Λικινίȣ τοῦ δυσσεβȣ̃ς βασιλεύοντος. Deſ. ϗ θερμῶς προϊςάμενος, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Diverſa haec ſunt ab iis Actis, quae adfert Bolland. l. c. ad dictam diem.

IX. pag. 64. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν, Μηνοδώρας, Μητροδώρας, ϗ Νυμφοδώρας. *Menſe eodem, die X. Paſſio SS. mulierum Menodorae, Metrodorae, & Nymphodorae.* Inc. Οὐδὲ γυναιξὶν. Deſ. ϗ τῆς χρηςότητος ἀπολαύσειαν. ὧν γένοιτο, κ. λ. Latine tantum in Actis SS. Tom. cit. p. 490.

X. pag. 70. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος ϗ πολιτεία ϗ ἀγῶνες τῆς ὁσίας ϗ μακαρίας ἡμῶν μητρὸς Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Menſe eodem, die XI. Vita & converſatio, & agones S. & beatae matris noſtrae Theodorae Alexandrinae.* Inc. Ζήνων μὲν ἤδη τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις. Deſ. τῆς τῶν σωζομένων γενέσθαι μερίδος, χάριτι, κ. λ. A Bollando tamquam fabuloſa praetermittitur.

XI. pag. 82. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Ἄθλησις τȣ̃ ἁγίȣ ϗ ἐνδόξȣ ἱερομάρτυρος Αὐτονόμου. *Menſe eodem, die XII. Paſſio S. & glorioſi hieromartyris Autonomi.* Inc. Τῆς ἴσης ἀτοπίας. Deſ. δοξάσαι προελομένης, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. G. & L. in Actis SS. Tom. IV. Sept. pag. 16.

XII. p. 86. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Πρᾶξις καὶ τελείωσις τȣ̃ ἁγίȣ Κορνηλίȣ τοῦ ἑκατοντάρχου. *Menſe eodem, die XIII. Acta & conſummatio S Cornelii Centurionis.* Inc. Μετα τὴν σωτήριον. Deſ. εὐχαῖς αὐτοῦ τοῦ ἁγίȣ, ϗ χάριτι, κ. λ. Latine in Actis SS. Tom. I. Febr. pag. 281.

XIII. pag. 94. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τȣ̃ ἁγίȣ μεγαλομάρτυρος Νικήτα. *Menſe eodem, die XV. Paſſio S. magni martyris Nicetae.* Inc. Νικητικοὺς ἀγῶνας. Deſ. τεθησαυρισμένα, ὧν γένοιτο, κ. λ. G. & L. in Actis SS. edit. Antuerp. MDCCLV. Tom. V. Sept. pag. 40.

XIV. pag. 98. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ις'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας ϗ πανευφήμȣ μάρτυρος Εὐφημίας. *Menſe eodem, die XVI. Paſſio S. & celeberrimae martyris Euphemiae.* Inc. Διοκλητιανȣ̃ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Deſ. ϗ πάσης προσφορᾶς ἱερώτερον, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Diverſa eſt ab ea, quae in Actis SS. refertur Tom. cit. p. 266.

XV. p. 107. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιζ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν Σοφίας, ϗ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πίςεως, Ἐλπίδος, ϗ Ἀγάπης. *Menſe eodem, die XVII. Paſſio SS. mulierum, Sophiae, & filiarum eius Piſteos, Elpidis, & Agapes.* Inc. Μετὰ τὸ διαγγελθῆναι πανταχȣ̃ το σωτήριον κήρυγμα. Deſ. μίαν αὐτῶν εἶναι]ὴν κατοικίαν, εἰς δόξαν πατρὸς, κ. λ. Tamquam fabuloſa praetermiſit haec Acta Bollandus die 1. Aug. Tom. I. p. 16.

XVI. pag. 115. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιθ'. Ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων Τροφίμȣ, Σαββατίȣ, καὶ Δορυμέδοντος. *Menſe eodem, die XIX. Paſſio SS. martyrum Trophimi, Sabbatii, & Dorymedontis.* Inc. Πρόβȣ]ȣ̃ δυσσεβȣ̃ς. Deſ. κατατιθέασι, δοξάζοντες πατέρα ϗ ὑὸν, ϗ πνεῦμα ἅγιον, κ. λ. Diverſe incipit ea, quae legitur in Actis SS. Septembris Tom. VI. p. 12. In hac Vita deſinit tum huius Codicis recenſio, tum ipſius Plutei XI Catalogus in Montfauc. Biblioth. Bibliothecar. Tom. I. pag. 270.

XVII. pag. 124. *Menſe eodem, die XX. Paſſio S. & glorioſi magni Chriſti martyris Euſtathii, & Theopiſtes, & eorum filiorum Agapii, & Theopiſti.* Inc. Τραϊανȣ̃ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Deſ. ϗ εὐκτήριον οἶκον οἰκοδομȣ̃σι τοῖς καλλινίκοις, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Diverſa eſt ab ea, quae enunciata eſt in Codice praecedenti, §. II.

XVIII. pag. 143. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κβ'. Ἀςερίȣ ἐπισκόπȣ Ἀμασείας ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ϗ ἔνδοξον μάρτυρα τοῦ Χριςȣ̃ Φωκᾶν. *Menſe eodem, die XXII. Aſterii Epiſcopi Amaſeae Encomium in S. & glorioſum Chriſti martyrem Phocam.* Inc. Ἱερὸς μὲν, ϗ θεσπέσιος. Deſ. κηρύσσȣσα κύριον, ᾧ πρέπει πᾶσα τιμὴ, κ. λ. G. & L. edidit Combefiſ. Tom. I. Auctar. Novi p. 170. ubi aliquanto longius eſt ab initio, incipit enim: Καλὴ καὶ συμφέρȣσα τοῖς ἠσκημένοις.

XIX. p. 147. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κδ'. Ἄθλησις τῆς ἁγίας ϗ ἐνδόξȣ ϗ καλλινίκȣ μάρτυρος τοῦ Χριςȣ̃ Θέκλας τῆς ἐν Ἰκονίῳ. *Menſe eodem, die XXIV. Paſſio S. & glorioſae & invictae Chri-*

Christi martyris Theclae Iconiensis. Inc. Ἄρτι τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας εὐαγγελιστοῦ καὶ κήρυκος, Παύλου φημί. Des. δόξαν ἐν κινδύνοις ἀντίληψιν, ἧς ταῖς πρεσβείαις, καὶ τῶν αἰωνίων τύχοιμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. G. & L. edidit Petrus Pantinus Antuerpiae MDCVIII. 4.

XX. pag. 158. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κε'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τῆς ἁγίας μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. *Mense eodem, die XXV. Vita & conversatio & certamina S. M. N. Euphrosynes Alexandrinae*. Inc. Ἄρτι τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Θεοδοσίου τοῦ παιδός. Des. εἰς μνήμην διηνεκῆ, καὶ δόξαν τοῦ ταῦτα οὕτως ᾠκονομηκότος Θεοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, κ. λ. Latine cum notis apud Bolland. Febr. Tom. II. pag. 541.

XXI. pag. 165. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κϛ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον καὶ ἔνδοξον ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ καὶ εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην. *Mense eodem, die XXVI. Commentarius in S. & gloriosum Christi Apostolum & Evangelistam Ioannem*. Inc. Ὅτι μὴ πολὺ τῶν ἀγγέλων ἀφέστηκεν ἄνθρωπος. Des. ἑαυτοῦ μᾶλλον γινόμενος, χάριτι, κ. λ. Graece ad calcem Oecumenii in Epistolas, & Arethae in Apocalypsim, Veronae MDXXXII. fol. p. 999.

XXII. p. 175. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κζ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Καλλιστράτου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀθλησάντων. *Mense eodem, die XXVII. Passio S. & gloriosi martyris Callistrati, & sociorum eius*. Inc. Τὴν τοῦ Χριστοῦ ποίμνην ὅσαι ἡμέραι πληθυνομένην. Des. ἐπιδειξάμενος, εἰς δόξαν τοῦ κυρίου, κ. λ. Latine apud Boll. Tom. VII. Sept. pag. 191.

XXIII. pag. 183. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κη'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Χαρίτωνος. *Mense eodem, die XXVIII. Vita & conversatio & certamina S. P. N. & Confessoris Charitonis*. Inc. Πολλὰ τῆς διδασκαλίας τῶν εὖ, καὶ ὡς Θεῷ φίλον βεβιωκότων τὰ ὑποδείγματα. Des. σωματικοῦ τέ, φημι, καὶ πνευματικοῦ, μέχρις ἡμῶν διεσώσατο, εἰς δόξαν πατρὸς, καὶ υἱοῦ, κ. λ. Gr. & L. Tom. cit. pag. 612.

XXIV. pag. 191. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ. *Mense eodem, die XXIX. Vita & conversatio & certamina S. P. N. Cyriaci anachoretae*. Inc. Τοὺς εὐλογοῦντάς σε. Des. καὶ ὅλην τῆς ἁγίας τριάδος τὴν ἔλλαμψιν εἰσδεχόμενος, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. ex tribus Mss. Colbertinis in Analectis Graecis per monachos Benedictinos post Monumenta Cotelerii editis pag. 100. seqq. Paris. MDCLXXXVIII. in 4. Aliam huius Cyriaci Vitam recensuimus in Codice IX. huius Plut. §. XVII. auctore Cyrillo Scythopolitano.

XXV. pag. 201. Μηνὶ τῷ αὐτῷ λ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. *Mense eodem, die XXX. Vita & conversatio & martyrium sacrosancti martyris Gregorii magnae Armeniae*. Inc. Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης. Definit imperfecte in verbis: καὶ τῆς πολλῆς πρὸς ἀνθρώπους φιλανθρωπίας διαλεχθεὶς· προσθεὶς δὲ καὶ ὡς ἄγγελος αὐτῷ ἐπικαθάπτας ἄνωθεν ἐν . . . . Reliqua mutilato Codice desiderantur. Latine apud Lipoman. Tom. VI. & Surium XXX. Sept. Graece Ms. Lambec. VIII. p. 246. Aliam Vitam innuimus in Codice XXV. Plut. VII. §. II. quae adfertur etiam in Actis SS. T. VIII. Sept. p. 320. auctore Agathangelo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. mai. Sec. XI. optime exaratus. Constat foliis 216.

ΒΙΟΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

VITAE DIVERSORVM MARTYRVM.

Scilicet

Eorum, quorum memoria colitur a die V. ad XIX. Ianuarii.

I. p. 1. Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Θηβαίου. *Mense Ianuario, die V. Vita & conversatio S. P. N. Paulli Thebaei*. Vide in Cod. XVII. Plut. IX. §. IX. Prima pagina blattis, ac temporis vetustate fere deleta est. COD. XXI.

II. p. 12 *b*. *Mense eodem, die IX. Passio S. martyris Polyeucti*. In dicto Codice, §. XIII.

III. pag. 20. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μαρκιανοῦ οἰκονόμου τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. *Mense eodem, die X. Vita & conversatio S. P. N. Marciani Oeconomi Sanctae Dei magnae Ecclesiae*. Inc. Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα. Des. τῶν ἐκείνου συμμετασχεῖν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Latine apud Bolland. ad X. Ian. Tom. I. p. 609.

IV. p. 37. *Mense eodem, die XI. Vita & conversatio S. P. N. Theodosii coenobiarchae*. In dicto Codice XVII. §. XIV.

V. p. 84. *b*. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Ἑρμύλου καὶ Στρατονίκου. *Mense eodem, die XIII. Passio SS. Christi martyrum Hermyli, & Stratonici*. Inc. Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς. Des. ἡ ἐφ' ἑνὶ τόπῳ τῶν σωμάτων κατάθεσις, χάριτι, κ. λ. Latine apud Surium XIII. Ian.

VI. p. 91. *b*. *Mense eodem, die XIV. S. P. N. Nili in SS. PP. in monte Sina, & Rhaithu consummatos*. Habes in Cod. XVIII. Plut. IX. §. XXV.

VII. p. 124. *b*. *Mense eodem, die XV. Vita & conversatio S. P. N Ioannis propter Christum pauperis*. In dicto Cod. XVII. §. XV.

VIII. p. 136. *Mense eodem, die XVI. Sermo in inventionem honorabilis Catenae S. & gloriosi Apostolorum principis Petri*. Ibid. §. XVI.

IX. pag. 154. *Mense eodem, die XVII. Vita & conversatio S. P. N. Antonii, scripta a S. P. N. Athanasio Archiep. Alexandriae*. Ibid. §. XVII.

Cod. Graec. membran. Ms. in 4. Sec. XI. nonnullis in locis tineis, ac vetustate corrosus. Constat foliis 195. omissus in Catalog. Montfauc.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΕΚΑΔΥΟ ΠΡΟΦΗΤΑΣ.

EXPOSITIO THEODORETI IN DVODECIM PROPHETAS.

Seu potius

Catena in XII. Prophetas Minores, ex SS. PP. ac praecipue ex Theodoreto, qui priorem locum semper obtinet, contexta.

COD. XXII. I. p. 1. PRologus, Hypothesis, & initium Commentarii *in Oseam* est Theodoreti, ut in eius Operum edit. Paris. MDCXLII. Tom. II. pag. 699. seqq. Finis est Cyrilli: *ὐκ ἄτραχυ δὲ τὸ χρῆμά ἐςι τοῖς ὐχ ὧδε ἔχυσι γνώμης*. Inter pag. 19. & 20. deest unum folium.

II. pag. 36. *b.* Binae sunt *in Ioëlem* Hypotheses; prima est Theodoreti, altera Gennadii, quae inc. *Ὁ μακάριος Ἰωὴλ ἐπὶ τὸν χρόνον Ὠσηὲ ἦν*. Des. *οἱ μακάριοι προεφήτευσαν*. Commentarii initium ex Theodoreto adfertur, finis ex Cyrillo: *ἀπὸ μικρῦ αὐτῶν ἕως μεγάλυ*.

III. pag. 50. *b.* Hypothesis, & initium Commentariorum *in Amos* ex Theodoreto: finis ex Cyrillo, nimirum: *εὖ μάλα κατασημαίνεται*.

IV. pag. 73. *b.* Hypothesis, & initium expositionis *in Abdiam* item ex Theodoreto: ultima sunt Hesychii, nimirum: *ἤγυν τὰς σαρκικὰς ἡδονάς*.

V. pag. 76. *b.* Hypothesis, & initium expositionis *in Ionam* item ex Theodoreto: finis anonymi: *Ἰωνᾶς σύγχρονος γέγονεν Ὠσηὲ, κ̀ Ἀμὼς, κ̀ Ἰωήλ*.

VI. pag. 86. *In Michaeam, & Nahum* omnia sunt Theodoreti.

VII. pag. 113. Hypothesis, & initium Commentariorum *in Abbacuch* ex Theodoreto: finis est Hesychii, cuius ista sunt: *νικήσω τῆς παρύσης πολιτείας τὸ ςάδιον*.

VIII. p. 126. *b.* Hypothesis, & initium expositionis *in Sophoniam* ex Theodoreto: finis ex Cyrillo, qui ita habet: *κ̀ τῆς πολυθέυ πλάνης ἀπήλλαττεν*.

IX. pag. 136. Duae *in Aggaeum* Hypotheses praeviae; prima Cyrilli inc. *Ἀγγαῖος ὁ προφήτης τετελεσμένων, κ. λ.* Des. *αὕτη τῆς Ἀγγαίου προφητείας ἡ πρόφασις*. Alia est Theodoreti, cuius item initium, & finis Commentarii.

X. pag. 142. Binae quoque *in Zachariam* sunt Hypotheses. Prima Theodoreti, altera Cyrilli, quae inc. *Τίς ὖν τῷ μακαρίῳ Ζαχαρίᾳ τῆς προφητείας ὁ λόγος*. Des. *διὰ πολλῶν ἡμῖν ἀναγράφει τρόπων*.

XI. pag. 186. *In Malachiam* omnia sunt Theodoreti. Interpretes praeter Theodoretum, sunt Cyrillus, Gennadius, Gregorius Theologus, Hesychius, Hypatius, Tarasius, & anepigraphus.

In margine Capita divisionum exhibentur. Oseas Capita numerat *XI.* Ioël *III.* Amos *VI.* Abdias *I.* Ionas *III.* Michaeas *VII.* Nahum *III.* Abbacuch *IV.* Sophonias *V.* Aggaeus *III.* Zacharias *XVIII.* Malachias *VI.* In ultima tandem pagina legitur: *Τέλος εἴληφεν ἡ βίβλος ἡ τοιαύτη χειρὶ γραφέντος Στρατηγίυ πρεσβυτέρυ, μηνὶ Ἀπριλλίῳ δεκάτῃ κ̀ πεντάδι ἐν τῷ ἔτει τῷ ,ςψϞγ'. ἰνδ. ιγ'. Finem accepit talis liber manu subscripti Strategii presbyteri, mense Aprili, die XV. anno* 6793. (Christi MCCLXXXV.) *Indict. XIII.* Hunc etiam Codicem praetermisit Montfauc. in suo Catalogo.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. minori, Sec. XIII. nitidissimus, in quo verba sacri textus rubrica sunt exarata. Constat foliis scriptis 193.

Quum supra inter multa vetustissimi Codicis IX. huius Plutei Opuscula, Ignatii cuiusdam Diaconi CPolitani versus iambici XXIV. occurrissent, quod sciam, inediti, placet illos heic subiicere, iisque Pluteo finem imponere. Ii vero sunt:

Ἄκυσον, ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβυλίας,
Βλέψον πρὸς αὐτὴν μᾶλλον, ἢ πρὸς ἄλλό τι,
Γράψον δὲ ταύτην εἰς πλάτος τῆς καρδίας.
Δὸς πάντα, κ̀ φρόνησιν ἐκπριῶ μόνην.
Ἔωλα πάντα τῆς φρονήσεως ἄτερ.
Ζήλυ σοφῶν μάλιςα τὸν σοφὸν βίον.
Ἡ γλῶσσα καιρῦ μηδὲν ἐκφέροι δίχα.
Θήρευε τὰ κράτιςα τῶν νοημάτων.
Ἴχνη δ' ἔρεισον πρὸς πύλας τῶν ἐνθάδε.
Καλῶς βάδιζε, κ̀ κακὸν πᾶν ἐκτρέπυ.
Λόγῳ τρόπυς κόσμησον, ἢ λόγυς τρόπῳ.
Μὴ τῶν ῥεόντων, τῶν μενόντων δ' ἀντέχυ.
Νόμων Θεῦ πατρός τε μὴ λήθην λάβοις.
Ξένος προσῆλθε, Χριςὸν αὐτὸν ἐννόει.
Ὅλον σεαυτὸν τοῖς μαθήμασι δίδυ.
Πρᾷος, ταπεινὸς τοῖς διδασκάλοις ἔσω.
Ῥᾴθυμον ἔργον μηδὲ προσβλέψαι θέλοις.
Σαυτῦ δ' ἀδελφὺς τὺς ὁμήλικας λέγε.
Τῶν συςχολαςῶν τὰς συνυσίας φίλει.
Ὑπὲρ δὲ ταῦτα κ̀ πρὸ πάντων κ̀ μόνον
Φοβῦ τὸ θεῖον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
Χριςὸν δὲ τοῖς σοῖς ἔνδον ἐν ςέρνοις φέρων
Ψυχὴν κράτυνε πρὸς πόνυς μαθημάτων,
Ὡς ἂν δι' αὐτῶν κ̀ τύχοι σωτηρίας.

FINIS PLVTEI XI.

Specimen Cod. III. Plut. X. Sec. XII. ex pag. 8. b.

I.

Collectio Canonum Ecclesiasticorum Cod. X. Plut. X. Sec. XI. ex pag. 71. b.

II.

Specimen Subscriptionis Cod. IX. Plut. XI. Sec. XI. ex pag. 282.

VI.

Specimen Cod. XX. Plut. X. Sec. XIII. ex p. 136.

IV.

Specimen Cod. XXVI. Plut. X. Sec. XII. ex p. 5.

V.

Cod. XIV. Plut. XI. Sec. XII. pag. 3.

VII.

Specimen Cod. XVIII. Plut. X. Sec. XI. ex p. 27. b

III.

Cod. (
nonnullis
rosus. C.
log. Mon

ΕΡΜΗ
ΤΟΥ

EXPO
IN DV

Catena i
PP. ac
rem lo

COD. XXII. I. p. 1.]

Theodor
ris. MDCX
nis est C
τοῖς ὐχ ὦ
20. deest
II. pag
potheses
Gennadii
τὸν χρόνον
τευσαν. C
to adfert
αὐτῶν ἕως
III. pa
Commen
finis ex
σημαίνεται
IV. pa
exposition
ultima su
σαρκικὰς
V. pag
exposition
finis ano
Ωσηὲ, κ
VI. p
omnia sui
VII. p
Comment
to: finis e
σω τῆς πα
VIII. p
exposition
finis ex (
Θεῦ πλάνη
IX. pag
ses praev
προφήτης
Α'γγαίου
Theodore
Comment

APPENDIX
AD VOLVMEN GRAECORVM PATRVM MEDICEAE BIBLIOTHECAE
EXHIBENS RECENSIONES CODICVM PLVTEI IV.
IN CALCE VOLVMINIS CODD. ORIENTAL. IAM EDITAS; NVNC VERO A PLVRIMIS MENDIS PVRGATAS.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Titulum ita restituimus.

Acta Apostolorum, & Epistolae Catholicae, & Paullinae cum scholiis SS. PP. marginalibus.

COD. I. I. p. 1. Ι῾ πράξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων. *Acta SS. Apostolorum*. Initium, & finem scholiorum in hunc Librum habes supra in Codice XIX. Plut. VIII. §. I. cum quo mirifice concordat. In hoc tantum notandum, sacrum textum maiori charactere in medio paginarum exaratum, scholiis marginalibus undequaque circumdari, minori conscriptis: brevibus quoque summariis eorum, quae in singulis pertractantur Capitibus, in margine instructum esse; tum initio expositionis adscriptum habere monogramma τȣ͂ ☧, unde colligas, hos Commentarios cum ex aliis, tum praecipue ex S. Ioanne Chrysostomo fuisse excerptos, ut in recensione dicti Codicis XIX. adnotavimus, ubi nomina quoque Patrum, ex quibus contexta Catena est, singillatim retulimus. Capita porro XL. numerantur. Primi argumentum est: Περὶ τῆς ἐξαναςάσεως διδασκαλίας Χριςȣ͂, καὶ ὀπτασίας πρὸς τȣ̀ς μαθητὰς, κ̀ τῆς ἐπαγγελίας τȣ͂ ἁγίȣ πνεύματος δωρεᾶς, θέας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τȣ͂ Χριςȣ͂, κ̀ περὶ τῆς ἐνδόξȣ β′ αὐτοῦ παρȣσίας. Vltimi est: Περὶ διαλέξεως Παύλȣ τῆς πρὸς τȣ̀ς ἐν Ῥώμῃ Ἰȣδαίȣς. Singula autem vide in prolegomenis ad Oecumenii Catenam edit. Veron. quam citavimus in dicta recensione.

II. pag. 47. *b.* Ἐπιςολὴ καθολικὴ τȣ͂ ἁγίου Ἰακώβȣ. *Epistola Catholica S. Iacobi*. Praecedunt tum huic, tum sequentibus Epistolis Catholicis, Hypotheses Euthalianae, & Capitum Tabulae. Hypotheses vide supra in Codice XIII. Plut. VI. a §. XX. ad XXVI. cum quibus ferme conveniunt. Capitum vero tabulas exhibet tibi Codex XXVII. eiusdem Plutei VI. totum Novum Testamentum complectens, a §. VI. ad XII. His igitur omnibus omissis, quum praesertim habeantur etiam in edit. cit. initium tantum, ac finem scholiorum, quae ab ipsa discrepant, in medium proferemus. Scholia igitur in hanc Epistolam inc. Εἰ τελειότητα τὴν κατ᾽ ἀνδρίαν ἐ καρτερίαν προτρέπων. Des. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τȣ͂ Θεοῦ τὸ λαλȣ͂ν ἐν ὑμῖν. Inter hanc, & sequentem Epistolam mala Codicis compactura duo folia inserta sunt, finem secundae Petri Epistolae, eiusque Commentarii continentia, quaeque inter p. 62. & 63. sunt reponenda.

III. pag. 55. *b.* Πέτρȣ ἐπιςολὴ πρώτη. *Petri Epistola prima*. Scholia inc. Καὶ οὗτος ὁ ἀπόςολος τοῖς ἐκ περιτομῆς κηρύττειν προςαχθείς. Des. ᾧ κ̀ ἐπέτρεψε γράψαι τὸ εὐαγγέλιον. In ultima huius Epistolae pagina habetur diversa manu, vetusta tamen, exarata enarratio martyrii S. Paulli, eadem quae in dictae editionis Prolegomenis legitur, nimirum ubi singulorum Apostolorum nomen, praedicationis locus, & martyrium referuntur. Incipit autem: Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος. Des. μηνὸς Ἰȣνίου κθ′. ἡμέρᾳ. Ex hoc monumento, in quo legitur, ἔςιν ȣ̓͂ν ὁ πᾶς χρόνος, ἐξ ȣ̓͂ ἐμαρτύρησεν τλ′ ἔτη μέχρι τῆς παρȣ́σης ταύτης ὑπατείας, τετάρτης μὲν Ἀρκαδίȣ, τρίτης δὲ Ὀνωρίȣ, κ. λ. occasio data est Langio adserendi, Codicem hunc esse IV. Seculi: quod iudicium falsum omnino evincunt, tum characterum IV. & X. Seculi discrimen, tum orthographiae errores, ubi ω pro ο, & η pro ι & e contra apponuntur, tum etiam locus, in quo collocatum est, qui aperte demonstrat, posterius scriptum fuisse, quam Epistolae textum.

IV. pag. 61. *b.* Πέτρȣ καθολικὴ ἐπιςολὴ δευτέρα. *Petri Catholica Epistola secunda*. Inc. scholia: Διὰ μακροῦ μὲν ἀποδίδωσιν. Des. λαλεῖ γὰρ Χριςὸς ἐν αὐτῷ, ἡ ὄντως σοφία τȣ͂ πατρός. Quae quidem postrema requirenda sunt in pag. 54. *b.* una ex illis duabus, quas male fuisse compactas innuimus supra §. II.

V. pag. 64. Ἰωάννȣ ἐπιςολὴ καθολικὴ πρώτη. *Ioannis Epistola Catholica prima*. Inc. schol. Πῶς ὁ αὐτὸς εἰπών. Des. ἐκείνων ἕνεκα τὴν λέξιν ἐχάραξεν.

VI.

VI. pag. 71. *b.* Γ'ωάννε ἐπιςολὴ καϑολικὴ δευτέρα. *Ioannis Epiſtola Catholica ſecunda*. Inc. ſchol. Καὶ αὕτη ἐςὶν ἡ ἀγάπη. Deſ. κὴ τῦ ἀδοκίμε φρονήματος.

VII pag. 72. *b.* Γ'ωάννε ἐπιςολὴ καϑολικὴ γ'. *Ioannis Epiſtola Catholica III.* Inc. ſchol. Ο' ἀγαϑοποιῶν, φησιν, ἐκ τῦ Θεῦ ἐςιν. Deſ. κὴ τῶν παραπλησίως γεγραμμένων. Ex hiſce ſcholiis periere nonnulla, ob paginae 73. lacerationem.

VIII. pag. 74. Γ'ἐδα ἐπιςολὴ καθολικὴ. *Iudae Epiſtola Catholica*. Inc. ſchol. Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνϑρωποι. Deſ. κατὰ τὲς προειρημένες λόγες. In fine Epiſtolae adiecta ſtichometria hoc pacto: Ε'πιςολὴ Γ'ἐδα ςίχων ξη'. *Epiſtola Iudae verſuum LXVIII.*

IX. pag. 77. Sequuntur Epiſtolae Paullinae XIV. item cum ſcholiis marginalibus uberrimis, qualia exhibebat Codex IV. Plut. X. ubi ſingulorum initium ac finem produximus [1]. In hoc tamen praecedit unicuique Epiſtolae Hypotheſis Euthaliana, & quidem poſterius adiecta: quae in nonnullis Epiſtolis cum Theodoretiana, unius inſtar coniungitur. Binis igitur inſtructae Hypotheſibus ſunt, ad Corinthios ſecunda, ad Coloſſenſes, ad Theſſalonicenſes ſecunda, duae ad Timotheum, ad Titum, & ad Philemonem; tribus vero illa ad Hebraeos, ut in Codice VII. Plut. X. §. III. quarum tamen ultima, nempe Theodoreti, deſinit in verbis, ὡς ὄντα ἀλήϑειαν. Reliqui quinque verſus, qui tum in dicto Codice, tum in edit. cit. ſuperſunt, initio Commentarii in Epiſtolam apponuntur, qui propterea inc. Τίνι τρόπῳ Παῦλος τὴν ἰδίαν ὀκ ἔϑηκεν ὀνομασίαν, κ. λ. Hae tamen tres Hypotheſes inſtar unius ſunt, & quidem, ut aliae ſuperiores, ſequiori manu conſcriptae; ita ut ſecunda, quae inc. Η' πρὸς Ε'βραίες ἐπιςολὴ δοκεῖ, κ. λ. [2] quum ab eodem Codicis ſcriptore iam ante Capitum indicem fuiſſet exſcripta, bis repetatur. Praeter Hypotheſes, Capitum quoque indicem unaquaeque praeſefert Epiſtola, praeter primam ad Romanos; quorum numerum, & argumenta eadem prorſus reperias in dicta editione, niſi quod nonnulla ex iis, quae ad Epiſtolam I. ad Corinthios, & primam ad Timotheum ſpectant, in plura alia ſubdiviſit Codex. Subſcriptionem, & ſtichometriam habent tantum Epiſtola ad Romanos, & ſecunda ad Corinthios, quae vide in Codicibus XIII. & XXVII. Plut. VI. ſuis locis. Mutilus eſt in fine Codex; deſinit enim ubi ſcholia in Epiſtolam ad Hebraeos perveniunt ad ea verba, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεςον, quae incidunt in medio verſus 21. Cap. XIII. ita ut pagina deſiderari videatur; quem tamen defectum ex aliis ſupra memoratis Codicibus ſupplere commode poſſis. Scholiorum finem, uti iacet, non damus; ita enim ultimum folium partim vetuſtate detritum, partim tineis corroſum eſt, ut perlegi ſcriptura vix poſſit: quod & alibi neſcio quo adverſo fato huic contigit volumini, ac praecipue in Epiſtolis ad Galatas, & ad Epheſios, ubi cum multae maculis paginae ſunt adſperſae, tum praeſertim folia 165. 167. 168. 173. 174. & 177. ita corroſa, ut membranis vacuis ſuffectis reſtaurata fuerint.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. X. exeuntis, in fine mutilus. Conſtat foliis 244.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΗΣΑΙΑΝ.

BASILII EXPOSITIO ESAIAE.

I. p. 1. ΤΟῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλεὶε ἀρχιεπισκόπε Καισαρείας Καππαδοκίας ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Η'σαΐαν. *S. P. N. Baſilii Archiep. Caeſareae Cappadociae Enarratio in prophetam Eſaiam*. Prooemium inc. Εὔξαςϑε μὴ γενέσϑαι τὴν φυγὴν ὑμῶν. Deſ. κὴ τῦ μυςικοῦ συγκαταπεπλεγμένων. Exſtat hic Commentarius in edit. Operum Baſilii Pariſ. A. MDCCXXI. fol. Tom. I. a pag. 378. ad pag. 617. in Capita XVI. diviſus. In Codice vero noſtro per Sermones proceditur, ut ex recenſione patebit. COD. II.

II. pag. 8. Ο'ρασις α'. *Viſio I.* Textus prophetae inc. Ο'ρασις, ἣν εἶδεν Η'σαΐας ὑὸς Α'μὼς, κ. λ. Expoſitio inc. Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσϑητηρίων. Deſ. κὴ ἀπαγωγὰς τοῖς πολεμίοις ἐκκείμεϑα. Haec Viſio in ſectiones XXI. diviſa, quarum unicuique verba prophetae praemiſſa rubris litteris conſcripta; quod de ceteris etiam dictum intelligas. Habetur in cit. edit. a pag. 383. ad pag. 395.

III. pag. 24. Λόγος γ'. *Sermo III.* Prophetae textus inc. Καὶ εἰ μὴ κύριος Σαβαώϑ. Expoſitio inc. Εἰ ὅλον τὸ ἔϑνος ἁμαρτωλόν. Deſ. ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν ἤρτηται. Sunt ſectiones XXXVII. Ibid. a pag. 395. ad p. 415.

IV. pag. 51. Λόγος δ'. *Sermo IV.* Prophetae verba inc. Πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιςὴ Σιών. Commentarius inc. Θαυμαςικὴ ἡ ἐπαπόρησις. Deſ. ἀναῤῥιπιζόμενος, κὴ ἐξαπτόμενος. Sect. XXVI. Ibid. a pag. 415. ad p. 426.

V. pag. 65. *b.* Ο'ρασις (ſupple β'.) *Viſio II.* Inc Ο' λόγος γενόμενος πρὸς Η'σαΐαν, κ. λ. Expoſitio inc. Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς προτέρας ὁράσεως. Deſ. κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Sect. XXXI. Ibid. a p. 426. ad p. 440.

VI. pag. 83. *b.* Λόγος ς'. *Sermo VI.* Prophetae textus inc. Η'μέρα κυρίε ἐπὶ πάντα, κ. λ. Expoſitio inc. Τάχα πρώτη ἁμαρτία. Deſ. τῶν ἐξαιτεμένων αὐτές. Sect. XXXII. Ibid. a pag. 440. ad p. 458.

VII.

(1) Hoc loco monitum lectorem volumus, ſpecimen expoſitionis in primam Epiſtolam ad Corinthios, Nicetae, Heracleae Archiepiſcopo tributae in Codice X Plut. IX. a Cl. Io. Lamio Tom. IV. Delic. Erudit. exhiberi, & quidem ex eodem Codice X. excerptum. Huius autem expoſitionis, uti & aliarum in reliquas Paullinas Epiſtolas initium, & finem quum prorſus Catenae illi conſimilem invenerimus; quae ſub Oecumenii nomine edita eſt Veronae anno MDXXXII. fol. mirum videri non debet, ſi nobis in dicto Codice recenſendo, an revera Nicetae adiudicanda eſſet, ſuſpicio aliqua ſuborta eſt.

(2) Haec in dicto Codice VII. Plut. X. Chryſoſtomi nomen praefert.

VII. pag. 107. *b.* Λόγος ζ'. *Sermo VII.* Prophetae verba sunt: Οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν. Comment. inc. Ταῦτα λοιπὸν ὁ προφήτης. Des. ἐπάρχειν αὐτοῖς. Sect. XLI. Ibid. a pag. 458. ad p. 476.

VIII. p. 133. Λόγος η'. *Sermo VIII.* Scripturae textus inc. Ἄσω δὴ τῷ ἠγαπημένῳ ᾆσμα, κ. λ. Expositio inc. Τὰ ᾄσματα πάντα. Des. ὧν ἄκαρποί εἰσιν αἱ ψυχαί. Sect. XVII. Ibid. a pag. 476. ad p. 488.

IX. pag. 148. *b.* Λόγος θ'. *Sermo IX.* Prophetiae verba sunt; Οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωΐ. Comment. inc. Τῆς ἀποστολικῆς λέξεως. Des. ἐπὶ τῆς γῆς. Sect. XXI. Ibid. a p. 488. ad p. 512. Huius Sermonis octo folia, manu Sec. XV. suppleta sunt.

X. pag. 181. *b.* Λόγος ι'. *Sermo X.* Prophetae textus inc. Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, κ. λ. Expositio inc. Πρὸς τοὺς ἀπὸ κτίσεως κόσμου. Des. νῦν διερευνᾶσθαι. Sect. XVII. Ibid. a pag. 512. ad pag. 526.

XI. pag. 201. Λόγος ια'. *Sermo XI.* Prophetiae verba sunt: Καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαι, κ. λ. Expositio inc. Ἐν μὲν τοῖς κατόπιν. Des. τῇ ἰδίᾳ δόξῃ ὑπερύψωσεν. Sect. XC. Ibid. a pag. 526. ad pag. 573.

XII. pag. 266. *b.* Ὅρασις γ'. *Visio III.* Inc. Ὅρασις κατὰ Βαβυλῶνος. Comment. inc. Οὐκ αἰσθητή τίς ἐστιν. Des. ὅτι ἀπέχουσι τὴν παράκλησιν αὐτῶν. Sect. XL. Ibid. a pag. 573. ad pag. 600.

XIII. pag. 304. *b.* Ὅρασις δ'. *Visio IV.* Inc. Τὸ ῥῆμα τῆς Μωαβίτιδος. Comment. inc. Συνάγαγε τὰ περὶ τοῦ Μωάβ. Des. ἡ ἐντεῦθεν παίδευσις. Sect. X. Ibid. a pag. 600. ad pag. 617. Vltimum folium eadem recenti manu, de qua supra, suppletum est.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. XI. Constat foliis 326.

ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ATHENAGORAE ATHENIENSIS PHILOSOPHI CHRISTIANI DE RESVRRECTIONE.

Ac praeterea

Stephani Byzantii de Vrbibus & Populis.

COD. III. I. p. 1. Occurrit titulus Operis Athenagorae *de resurrectione mortuorum*, exteriori simillimus, tum opus ipsum, cuius recensionem vide supra in Cod. XXXII. Plut. X. §. VIII. In fine legitur sequens amanuensis subscriptio: Μετεγράφησαν καὶ ταῦτα τοῦ περὶ ἀναστάσεως λόγου χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πρώτῳ, μηνὸς Ἰουνίου ἕκτῃ διὰ χειρὸς κἀμοῦ Ἰωάννου ἱερέως Ῥώσου τοῦ Κρητὸς Οὐενετίαις. *Transcriptus est hic Liber de Resurrectione anno* MCCCCXCI. *mensis Iunii die* VI. *manu mei Ioannis Rhosi sacerdotis Cretensis Venetiis.*

II. pag. 23. Στεφάνου Βυζαντίου περὶ πόλεων καὶ δήμων. *Stephani Byzantii de Vrbibus & Populis.* Inc. Ἄβαι, πόλις Φωκική, ἀπὸ εὐθείας ἑνικῆς τῆς Ἄβη. Des. τὸ μέντοι Ὠφθὶς, κατὰ κρῆσιν οὕτω τέως εὗρον. Hoc Lexicon geographicum & historicum, alphabetico procedens ordine, editum est G. & L. Amstelaed. MDCCXXV. fol. apud Rud. & Gerh. Wetstenios. In littera K inter pag. 162. & 163. quinque folia sunt vacua, ut inde colligas multa desiderari; nam a voce Καλαίθρα transit ad vocem Κόρακος πέτρα. In calce vero pag. 162. *b.* amanuensis ipse ita adnotavit; ὅλως εὗρον καὶ εἰς τὸ πρωτότυπον καθὼς λείπει ὧδε. Hunc defectum in citata quoque editione videre est. In fine totius Operis leguntur hi duo versiculi:

Θεοῦ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος,
Καὶ μὴ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει πόνος.
Deo dante, nihil potest invidia.
Et non dante, nihil potest labor.

Tum haec alia calligraphi subscriptio: Ἡ βίβλος αὕτη μετεγράφη Οὐενετίαις, ἀναλώμασι μὲν τοῦ μεγίστου κυρίου ἡμετέρου κυρίου Λαυρεντίου Διμέδιτζε, χειρὶ δὲ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ῥώσου τοῦ Κρητὸς ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ δευτέρῳ, μηνὸς Μαρτίου τριακοστῇ πρώτῃ. *Liber hic transcriptus est Venetiis, sumtibus quidem magnifici Domini nostri Domini Laurentii de Medicis, manu vero Ioannis Rhosi presbyteri Cretensis, anno a Christi Nativitate* MCCCCXCII. *mensis Martii die XXXI.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. XV. nitidissimus, & pulcherrimus. Constat foliis scriptis 303.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

ANDREAE ARCHIEPISCOPI CRETENSIS LAVDATIO IN NATALEM DIEM BEATISSIMAE MARIAE DEIPARAE.

Titulus corrigendus.

Diversorum SS. PP. Orationes Panegyricae in nonnullas Domini, Deiparae, Sanctorumque festivitates.

I. p. 1. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ η'. Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ἐγκώμιον εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Πάτερ εὐλόγησον [1]. *Mense Septembri, die VIII. Andreae Archiepisc. Cretensis laudatio in Nativitatem SS. Deiparae. Pater benedic.* Inc. Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν. Des. ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος, αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. COD. IV.

(1) Haec omnium ferme titulorum, qui sequuntur, conclusio est.

& L. in Auct. Novo Combefis. Tom. I. p. 1289.[1]

II. pag. 6. Ἰωάννȣ μοναχȣ̃ τȣ̃ Δαμασκηνοῦ λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Ioannis monachi Damasceni Sermo in Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη, κ. λ. G. & L. in eius Operum edit. Paris. MDCIII. ex recensione Iac. Billii pag. 329. *b*. Huius Sermonis folium 3. recentiori manu suppletum est.

III. pag. 13. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τȣ̃ αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς παναγίας Θεοτόκȣ. *Eadem die. Eiusdem in ipsam maxime venerabilem Nativitatem SS. Deiparae*. Inc. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ, κ. λ. Titulo tamen allato alius recenti manu suffectus est, nimirum: Τȣ̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέȣ ἀρχιεπισκόπȣ Κρήτης τȣ̃ Ἱεροσολυμίτου εἰς τὴν, κ. λ. sub cuius nomine exstat G. & L. in Auctario Novo Combefis. Tom. cit. p. 1306. Huius quoque Orationis folium tertium posterius suppletum est.

IV. pag. 19. Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκȣ, μετὰ ἀποδείξεως, ὅτι ἐκ σπέρματος κατάγεται τοῦ Δαβίδ. *Eiusdem*[2] *Sermo in Nativitatem SS. D. N. Deiparae, cum demonstratione, quod ex semine David descendit*. Inc. Ἄλλαι μὲν ἄλλας ἑορτῶν ὑποθέσεις. Des. ᾧ ἡ προσκύνησις παρὰ πάντων ἡμῶν ἀναφέρεται σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, κ. λ. G. & L. ut ineditus prodiit, Cl. Ang. Mar. Riccii in Florentino Lyceo Graecarum litterarum publici Professoris opera, ex hoc descriptus Codice, Florentiae apud Bernard. Paperinium MDCCXXXII. in 4. Vulgatus tamen antea fuerat G. & L. sub nomine S. Ioannis Damasceni in cit. eius Operum edit. p. 335. *b*. ubi est II. de hoc argumento. Andreae Cretensi tribuit Codex CCLXXIV. Biblioth. Coislin. Catalog. pag. 388. Quid de huius, & sequentis Orationis auctore sentiat Leo Allatius, vide in Prolegomenis ad Io. Damasceni Opera edit. Lequien. A. MDCCXII. p. XXXVII. §. LXIV.

V. p. 26. *b*. Τȣ̃ αὐτȣ̃ λόγος, κ. λ. *Eiusdem Sermo alius in idem argumentum*. Inc. Πάλιν ἑορτὴ, καὶ πάλιν πανύγηρις. Des. ἀνατείλαντος Χριστȣ̃ Ἰησȣ̃ τȣ̃ πάντων ἡμῶν δεσπότου, ᾧ σωτῆρος Θεȣ̃· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Exstat G. & L. sub nomine item S. Ioannis Damasceni in cit. edit. Paris. pag. 343. & est Oratio III. de hoc argumento. Andreae vero Cretensi adiudicat memoratus Codex Bibl. Coislin.

VI. pag. 32. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπȣ Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου σταυρȣ̃, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν. *Mense eodem, die XIV. Sophronii Archiep. Hierosolymitani Sermo in exaltationem venerabilis Crucis, & in sanctam resurrectionem*. Inc. Σταυροῦ πανύγηρις, καὶ τίς οὐ σκιρτήσειεν; Des. καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον εὕρωμεν ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, κ. λ. G. & L. apud Gretserum Tom. II. de Cruce, pag. 67.

VII. pag. 34. *b*. Παντολέοντος πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Βυζαντίων λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ σταυροῦ. *Pantaleonis presbyteri monasterii Byzantinorum Sermo in exaltationem Crucis*. Inc. Πάλιν ὑψȣ̃ται σταυρός. Des. οὗ ἔστησαν οἱ πόδες τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν, κ. λ. Ibid. p. 107.

VIII. pag. 36. Ἐγκώμιον εἰς τὸν τίμιον σταυρόν. *Encomium in venerabilem Crucem*. Inc. Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; Des. ὑπὲρ δὲ τȣ́των ἁπάντων δοξάσωμεν τὸν Χριστὸν, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Licet titulus antiquus fuerit abrasus, & in margine recentius appositum nomen Χρυσοστόμȣ, *Chrysostomi*; inter huius tamen spuria recensetur Tom. II. nuperae eius Operum edit. pag. 820.

IX. pag. 40. Λόγος τῆς εὑρέσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυρȣ̃. *Sermo de inventione venerabilis ac vivificae Crucis*. Inc. Ἔτȣς διακοσιοστοῦ τρίτȣ ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον βασιλεύοντος Κωνσταντίνȣ τοῦ μεγάλȣ βασιλέως, ἡ θεοφιλεστάτη Ἑλένη. Des. τύχωσι τῆς μερίδος τῆς ἁγίας Θεοτόκȣ καὶ ἀειπαρθένȣ Μαρίας, δοξάζοντες πατέρα, κ. λ. Graece apud Gretserum pag. 426-429. non sine aliqua lectionis varietate. Notandum, initio huius Sermonis, ita postulante temporis supputatione, correctum fuisse in margine inferiori: ἔτȣς τριακοσιοστοῦ τρίτου.

X. pag. 44. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ιθ'. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Σωσάννης. *Mense Septembri, die XIX. Vita, conversatio, & martyrium S. M. N. Susannae*. Inc. Κατὰ τȣ̀ς καιρȣ̀ς τῆς βασιλείας Μαξίμȣ. Des. καὶ θαυμαστῆς παρθένȣ Σωσάννης, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ιθ'. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κ. λ. Auctor incertus, G. & L. apud Bolland. Tom. VI. Sept. sub die XX. pag. 153.

XI. p. 50. *b*. *Mense Septembri, die XXIII. Encomium in conceptionem sancti Praecursoris, & Baptistae Ioannis*. Eadem, quae in Codice XVII. Plut. IX. §. XXXIV. ubi inscribitur, *In Io. Baptistae Nativitatem*, & adfertur *sub die* XXIV. *Iunii*.

XII. p. 55. *b*. *Mense Novembri, die VIII. Pantaleonis Diaconi magnae Dei Ecclesiae enarratio maximorum miraculorum Archangeli Michaëlis*. Eadem, quae supra in Cod. XXI. Pl. IX. §. V. & in Cod. IX. Plut. XI. §. IX. quem vide.

XIII. pag. 82. *b*. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια'. Τοῦ

ἐν

(1) De huiusce argumenti Orationibus, ipsarumque auctore, ac etiam de aliis Deiparae festis Casim. Oudinus de Scriptor. Ecclesiast. Tom. II. pag. 181. agit, adfirmatque Orationes de Mariae Virginis Nativitate, & Assumptione, huic Andreae Cretensi Archiep. tributas, ad eum pertinere nequaquam posse, quum nondum eius aetate Virginis festa celebrarentur, ideoque in Mss. Codd. nunc Andreae, nunc Io. Damasceni, nunc Germani CPolitani, iunioris nimirum, qui seculo floruit XIII. cuique probabilius adscribendas putat, nomen praeseferre. Quod si ab illis, subiungit, conscriptae fuissent, non eas certe Nicaena Synodus II. anno DCCLXXXVII. coacta, ad sanctorum cultum probandum omisisset. Sed haec eius opinio tum ex nostri Codicis antiquitate diluitur, tum ex alio celeberrimo Syriaco Codice A. DCCLXXXVI. exarato, cuius recensionem dedit clariss. Steph. Evodius Assemannus Archiep. Apameae in Catalogo Codicum Orientalium Bibl. Mediceae, & Palatinae, ex quo habemus, seculo VII. & etiam antea festivitates Deiparae & sanctorum exstitisse, nec non in Officio, ac Missa Orationes, & commemorationes pro defunctis recitare veteres Christi fideles consuevisse.

(2) Nempe *Ioannis Damasceni*, si vetustioris tituli superioris Sermonis, ad quem referri videtur, ratio habeatur.

ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ϗ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου διαθήκη. *Mense Novembri, die XI. S. P. N. & Confessoris Theodori Studitae Testamentum*. Inc. Ἀκούων τοῦ θείου Δαβὶδ λέγοντος. Des. τὴν παρακαταθήκην φυλάξατε, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Graece, & Latine edidit Iac. Tollius in Insignibus itineris Italici, Traiecti ad Rhen. MDCXCVI. 4. pag. 178. Versionem vero, quam addidit, non Sirmondi, cuius est illa, quam edidit Baronius ad A. DCCCXXVI. sed Livineii esse, qui conferet reperiet. Vide plura apud Fabric. B. G. Tom. IX. p. 236.

XIV. pag. 87. Ἐπιστολὴ Ναυκρατίου. *Epistola Naucratii*. Post inscriptionem: Τοῖς διὰ κύριον δεδιωγμένοις, κ. λ. *Ad persequutionem patientes propter Dominum &c.* inc. Ἕως μὲν τοῦ παρόντος, ἀδελφοί μου, κ. λ. Des. προσαγορεύουσι τὴν ἁγιωσύνην ὑμῶν. Haec Naucratii Epistola encyclica, de Theodori obitu, cuius in Abbatia Studii successor fuit, G. & L. edita est a Combefisio Tom. II. Auctar. Nov. Bibl. Patr. p. 855–882.

XV. p. 96. *Mense Novembri, die XVIII. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Encomium in S. magnum martyrem Romanum*. Vide in Cod. IV. Plut. IX. §. VII.

XVI. pag. 101. *Eiusdem Encomium in S. martyrem Barlaam*. Ibid. §. VI.

XVII. pag. 106. *Mense Novembri, die XXI. S. P. N. Germani Archiep. CPolitani Encomium in ingressum (sive Praesentationem) SS. Deiparae*. Idem quod in Codice XXXI. Plut. IX. §. V.

XVIII. p. 109. *b.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὴν παναγίαν Θεοτόκον Μαρίαν. *S. P. N. Procli Archiep. CPolitani Encomium in SS. Deiparam Mariam*. In margine vero superiore notatum fuit: Δεῖ γινώσκειν, ὅτι τὸ παρὸν ἐγκώμιον ἀναγινώσκεται εἰς πᾶσαν ἑορτὴν τῆς Θεοτόκου. *Sciendum est, hoc Encomium legi in omni festivitate Deiparae*. Inc. Παρθενικὴ πανήγυρις. Des. ϗ βασιλείας οὐρανῶν τύχωμεν εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. G. & L. in T. I. Auctarii Novi Combefis. pag. 302.

XIX. pag. 112. *b. Eadem die. Georgii Metropolitae Nicomediensis Sermo in Ingressum (seu Praesentationem) SS. Deiparae*. Vt in dicto Codice XXXI. Plut. IX. §. VI.

XX. pag. 119. *b.* Μηνὶ Δεκεμβρίῳ β΄. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ συγγραφεὶς παρὰ Ἰωάννου πατριάρχου Ἱεροσολύμων. *Mense Decembri, die II. Vita S. P. N. Io. Damasceni scripta a Io. Patriarcha Hierosolymitano*. Inc. Τοῖς τετηρηκόσι. Des. σὺν σοὶ τῷ Θεῷ παραστήσομαι· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. pag. 1. De qua Vita vide Fabric. B. G. Tom. VIII. pag. 775.

XXI. pag. 134. *b.* Μηνὶ Δεκεμβρίῳ θ΄. Γεωργίου μητροπολίτου Νικομηδείας λόγος εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. *Mense Decembri, die IX. Georgii Metropolitani Nicomediensis Sermo in Conceptionem SS. Deiparae*. Inc. Οὐρανὸς ϗ γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς, κ. λ. Des. τῷ τῶν ἀγαθῶν αἰτίῳ ϗ παρόχῳ· ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμή, κ. λ. Est Georgii Nicomediensis, vel Iacobi monachi ex monasterio Coccinobaphi. Gr. & Lat. Tom. I. Auctar. Novi Combefis. pag. 1043.

XXII. pag. 143. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἡ κυριακὴ τῶν ἁγίων προπατόρων. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις, ϗ εἰς τὸν Ἀβραάμ. *Mense Decembri Dominica sanctorum progenitorum. S. P. N. Io. Chrysostomi Archiep. CPolitani Sermo de non appropinquando theatris, & de Abraham*. Inc. Πολλοὺς οἶμαι τῶν πρώην καταλιπόντων ἡμᾶς. Des. μετὰ Ἰσαὰκ ἀναπαυσώμεθα, χάριτι, κ. λ. G. & L. inter eius Opera nuperae edit. T. IV. p. 768. sub diverso titulo. Prima huius Homiliae pars, in qua de fuga spectaculorum agitur, cum nostro Codice concordat, nonnullis variantibus exceptis. Secunda vero discrepat; ubi enim de tolerantia Davidis in Saulem agitur in editione, in Codice de Abrahamo differitur.

XXIII. pag. 156. Sequuntur quatuor Danielis Prophetae visiones, hoc ordine: Ὅρασις πρώτη. *Visio I.* Inc. Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν. Des. καὶ ἐπέκεινα. Est autem Susannae historia, quae in edit. Paris. G. L. A. MDCXXVIII. secundum LXX. Interpretes, Danielis principium est. Ὅρασις δευτέρα. *Visio II.* Inc. Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὢν ἐτῶν ἑξήκοντα δύο, ϗ ἤρεσε Δανιήλ, κ. λ. Des. ϗ Κύρου τοῦ Πέρσου. Est Cap. VI. cit. edit. Ὅρασις γ΄. *Visio III.* Inc. Βαλτάσαρ ὁ βασιλεύς. Des. ϗ Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Est Cap. V. Ὅρασις τετάρτη. *Visio IV.* Inc. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀστυάγης. Des. ἐνώπιον αὐτοῦ. Est ultima pars Capitis XII.

XXIV. pag. 162. *Mense Decembri, die XX. Eiusdem Chrysostomi in beatum Philogonium &c.* Vide in Codice IV. Plut. IX. §. VIII.

XXV. pag. 169. *b.* Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κδ΄. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὴν ἀπογραφὴν, ϗ εἰς τὴν ἁγίαν παρθένον ϗ θεοτόκον Μαρίαν, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ. *Mense Decembri, die XXIV. S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Sermo in descriptionem, & in S. Virginem ac Deiparam Mariam, & in Ioseph*. Inc. Ὥσπερ οἱ τὴν χρυσῖτιν γῆν. Des. ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐν Χριστῷ, κ. λ. G. & L. inter eius opera spuria edit. Paris. MDCXCVIII. T. II. p. 404.

XXVI. pag. 175. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κε΄. Λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Mense Decembri, die XXV. Sermo in Nativitatem Salvatoris nostri Iesu Christi*. Inc. Μυστήριον ξένον. Des. δόξαν ἀναπέμψωμεν σὺν τῷ πατρὶ, κ. λ. Inter Chrysostomi Opera cit. edit. Tom. VI. p. 392. ubi praefixum Monitum videndum, quum Chrysostomi ne, an Athanasii, sive neutrius opus sit, in dubium vertatur. Haec porro suspicio antiquitus etiam viguisse, ex Chrysostomi nomi-

nis abrasione, quod relato titulo praeibat in Codice, deprehenditur.

XXVII. pag. 180. *Eadem die. Eiusdem S. Io. Chrysostomi Sermo in idem argumentum*. Inc. Ἀ῎ πάλαι πατριάρχαι. Des. δυνηθῶμεν ἐπιτυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι, κ. λ. Inter eius Opera T. II p. 354.

XXVIII. pag. 189. *Mense Decembri, die XXVII. Gregorii Nysseni Encomium in S. protomartyrem Stephanum*. Inc. Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία. Des. εἰς καθαίρεσιν τῶν ἀντιδίκων, καὶ δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. G. & L. inter eius Opera edit. Paris. MDCXXXVIII. Tom. III. pag 354. Aliud exemplar, in fine mutilum, dedimus supra Plut. X. Cod. XXVII. §. II.

XXIX. pag. 196. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κθ'. Τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὰ νήπια τὰ ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντα ὑπὸ Ἡρώδου. *Mense Decembri, die XXIX. Eiusdem Gregorii Sermo in Nativitatem D. N. I. C. & in Infantes in Bethleem ab Herode sublatos*. Inc. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. Des. εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ibid. p. 339.

XXX. pag. 205 *b. Mense Ianuario, die I. Amphilochii Episcopi Iconii in vitam & miracula S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae*. Inc. Ἀγαπητοὶ, οὐκ ἦν ἀπεικός. Des. ἐνεγκαμένης αὐτόν. Exstat G. & L. in Amphilochio Combefisii edit. Paris. A. MDCXLIV. pag. 155 Alia tria exemplaria innuimus supra, unum in Cod. XXVI. Plut. VII. §. V. ubi miraculorum argumenta protulimus, alterum in Cod. XVII. Plut. IX. §. VI. tertium in Cod. XV. Plut. XI. §. XIX. in quibus duobus postremis duodecim circiter versus brevius habetur.

XXXI. pag. 227. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Λόγος εἰς τὴν ὀκταήμερον περιτομὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔπαινος διὰ βραχέων εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. *Eadem die. Sermo in Domini N. I. C. octava die Circumcisionem, & brevis laudatio in Magnum Basilium*. Inc. Σκιὰν μὲν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Des. καὶ συμβασιλεύσωμεν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας, κ. λ. Auctor idem Amphilochius. G. & L. loc. cit. pag. 10.

XXXII. pag. 232. Μηνὶ τῷ αὐτῷ β'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου ἐπισκόπου γενομένου Ῥώμης. *Mense eodem, die II. Vita & gesta S. P. N. Silvestri, qui fuit Episcopus Romae*. Habes in Cod. XVII. Plut. IX. §. VII. Finis tamen ab illo diversus, sequens est: ἐν κυρίῳ ἀνεπαύσατο μηνὶ Ἰαννουαρίῳ δευτέρᾳ· ὅτι αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα, κ. λ. Huius Vitae folium 13. recentiori manu suppletum est.

XXXIII. p. 249. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ς'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. *Mense eodem, die VI. S. P. N. Gregorii Episc. Neocaesareae Thaumaturgi Sermo in SS. Theophania*. Inc. Ἄνδρες φιλόχριστοι. Des. τῷ ἐν πνεύματι καὶ πυρὶ βαπτίζοντι Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ ἡμῶν Θεῷ, κ. λ. Latine tantum in Bibl. Patr. Lugdun. MDCLXXVII. Tom. III. pag. 314. interprete Ger. Vossio.

XXXIV. pag 253. *b. Eadem die. S. P. N. Ioannis Chrysostomi in idem argumentum*. Inc. Πάντες ὑμεῖς ἐν εὐθυμίᾳ. Des. καὶ τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, ὧν γένοιτο, κ. λ. Inter eius Opera Tom. II. cit. edit. p 367.

XXXV. pag. 259. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ η'. Βίος καὶ θαύματα τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Δομνίκας. *Mense eodem, die VIII. Vita & miracula S. M N. Dominicae*. Inc. Δομνίκαν τὴν τῷ ὄντι κυριώνυμον. Des. καὶ τῆς ἀκηράτου ζωῆς καταξιούμενοι καὶ διαμονῆς, ἐν αὐτῷ Χριστῷ, κ. λ Nihil de hisce Actis Fabricius Bibl. Graec. Tom. IX. ubi Vitas SS. recenset, neque Bollandus ad dictam diem.

XXXVI. pag. 267. *b.* Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιβ'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Τατιανῆς. *Mense eodem, die XII. Martyrium sanctae martyris Tatianae*. Inc. Βασιλεύοντος ἐν τῇ μεγαλοπόλει Ῥώμῃ κατὰ Θεοῦ συγχώρησιν Ἀλεξάνδρου. Des. καὶ τῆς μερίδος τῶν σωζομένων καταξιωθῆναι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Haec quoque Acta Fabricio ignota fuerunt, itemque Bollando ad dictam diem.

XXXVII. pag. 281. *b. S. P. N Ioannis Chrysostomi Archiep. CPolitani in Occursum Salvatoris, & Deiparae, & in Symeonem*. Vide in Codice XXXI. Plut. X § X.

XXXVIII. pag. 285 *S. Cyrilli Archiep. Hierosolymitani Sermo in idem argumentum*. Vide in dicto Codice XVII. Plut. IX. §. XXXII.

XXXIX pag. 288. *b. S. Ioannis Chrysostomi Encomium in S. Meletium Episc. Antiochiae, & in studium convenientium*. Vide in Codice IV. Plut. IX. §. XI.

XL pag. 292. *b.* Λόγος διαλαμβάνων ἐν ἐπιτομῇ τὴν πρώτην, καὶ δευτέραν, καὶ τρίτην τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου εὕρεσιν. *Sermo comprehendens in compendio primam, secundam, & tertiam venerabilis capitis Praecursoris inventionem*. Inc. Πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ἐφέστηκε Πρόδρομος. Des καὶ τῷ ἐκείνης φωτὶ ἐλλαμφθείημεν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Auctor, Fabricii iudicio, Metaphrastes.

XLI. pag. 297. *b.* Βίος ἐν ἐπιτόμῳ, καὶ ἐγκώμιον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους τοῦ τῆς Σιγριανῆς. *Vita in compendio, & Encomium S. P. N. Theophanis Sigrianensis*. Inc. Ὥσπερ λειμὼν εὐανθής. Des. καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμποντες, νῦν καὶ ἀεὶ, κ. λ. Auctor Metaphrastes. Exstat apud Bolland. Tom. II. Martii Latine pag. 224. Graece pag. 700. ubi de hoc nostro Codice mentio fit.

XLII. pag. 303. *b.* Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. *Vita S. P. N. Alexii viri Dei*. Inc. Ἔδει μὲν, ὦ ἱερωτάτη, καὶ θεοσύλλεκτος ἄθροισις. Des. δοξάζοντες ἐν παντὶ καιρῷ Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, κ. λ. Auctor incertus. Omissa haec Acta a Bolland. Tom. IV. Iulii pag. 238. seqq. ubi fusius de hoc differitur.

XLIII. pag. 311. *b.* Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱε-

ἱερομάρτυρος Βασιλείου πρεσβυτέρου τῆς ἐν Α'γκύρᾳ ἐκκλησίας. *Martyrium S. hieromartyris Basilii presbyteri Ecclesiae Ancyranae*. Inc. Ἡδὺ μὲν θέαμα. Des. πρεσβεύων ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Memorat tantum haec Acta Bolland. Tom. III. Martii pag. 380. Adfert tamen alia ex Ms. Graeco Vaticano, quorum meminit Fabric. loc. cit. pag. 62.

XLIV. pag. 317. *b*. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Νεοκαισαρείας ἐγκώμιον εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου ꞓ ἀειπαρθένου Μαρίας. *S. P. N. Gregorii Archiep. Neocaesareae Encomium in Annunciationem SS. Deiparae semperque Virginis Mariae*. Inc. Ἑορτὰς μὲν ἁπάσας ꞓ ὑμνῳδίας. Des. μετὰ σοῦ καὶ ἡμᾶς καταξίωσον μετασχεῖν τῆς τελείας σου χάριτος, ἐν Χριςῷ, κ. λ. Haec verba una cum reliqua conclusione, nova manu suppleta sunt. Secundus hic est ex tribus Sermonibus, quos in Annunciationem Virginis Gregorius iste elucubravit, omnes Latine editos in Bibl. Patrum cit. edit. Tom. III. pag. 309. seqq. interprete item Ger. Vossio.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. Montfauconio iudice, Sec. XI. ineuntis. Constat foliis 323.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Titulum ita corrigimus.

Theophylacti Expositio in Acta Apostolorum, & in Epistolas D. Paulli.

COD. V. I. pag. 1. Commentario in Acta Apostolorum praecedit Praefatio brevis in eadem, & in eorumdem scriptorem S. Lucam. Inc. Α'ντιοχεὺς ὑπάρχων τὸ γένος ὁ Λουκᾶς. Des. οἱ ἀπόςολοι πολλῶν κ̀ μεγίςων. Commentarius vero, qui singulis sacri textus sectionibus subiicitur, inc. Τίνος ἕνεκεν ἀναμιμνήσκει αὐτὸν τοῦ εὐαγγελίου, κ. λ. Des. κ̀ πᾶσαν ἐμπλήσας τὴν οἰκουμένην, οὕτω κατέλυσε τὸν βίον. In fine legitur: Πράξεις ζωηραὶ τῶν Χριςοῦ μυςῶν πρώτων. *Acta vivifica primorum Christi sacerdotum*.

II. pag. 40. *b*. Commentariis Epistolarum D. Paulli praecedit Tabula Lectionum pro singulis Dominicis totius anni. Numerantur autem primo triginta octo, quarum trigesima sexta, & septima nominantur τῆς ἀπόκρεως, seu *Carnisprivii*, trigesima octava τῆς τυροφάγου. His succedunt aliae sex *Ieiuniorum*, tum magna feria quinta, magna parasceve, & magnum sabbatum. Tandem alius Indiculus, qui incipit a Dominica Paschatis, usque ad octavam Dominicam, quae est Pentecostes. In hisce Lectiones adsignantur ex Actibus Apostolorum: in reliquis ex Epistolis Paulli sunt desumtae. Succedit deinde: Ε'ξήγησις σύντομος ἐν εἴδει παραφραςικῷ εἰς τὰς ἐπιςολὰς τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Παύλου, συντεθεῖσα παρὰ Θεοφυλάκτου τοῦ ἱερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας. *Expositio brevis, paraphrasis specie, in Epistolas D. Apostoli Paulli, composita a Theophylacto sacratissimo Archiepiscopo Bulgariae*. Ac primo quidem Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Ρ'ωμαίους ἐπιςολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Romanos*. Inc. Ἡ συνεχὴς ἀνάγνωσις τῶν θείων γραφῶν. Des. καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὠφέλησε. Commentarius inc. Οὔτε ὁ Μωυσῆς, οὔτε πολλοὶ τῶν μετ' αὐτόν. Des. τῶν τοῦ Σατανᾶ παγίδων συντριβομένων ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

III. p. 84. *b*. Πρὸς Ε'βραίους ἐπιςολή. *Epistola ad Hebraeos*. Argumentum inc. Ε'θνῶν μὲν ἀπόςολος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. ὅτε κ̀ ὑπὸ Νέρωνος ἀνῃρέθη Commentarius Epistolae inc. Ε'πειδὴ ταλαιπωρούμενοι. Des. ἐν αὐτῷ Χριςῷ τῷ εὐεργέτῃ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, μεθ' οὗ, κ. λ.

IV. p. 124. Πρὸς Κολοσσαεῖς. *Ad Colossenses*. Argumentum inc Πᾶσαι μὲν αἱ ἐπιςολαὶ Παύλου ἅγιαι. Des. πρὸς τὸ γράψαι ταύτην τὴν ἐπιςολήν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. Des. τὸ πολὺ πάχος τῶν ἁμαρτιῶν ἐκπιέζουσαι, εἰς δόξαν, κ. λ.

V. p. 137. *b*. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη. *Prima ad Thessalonicenses*. Inc. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόςολος Παῦλος γράφων. Des. ἵνα καὶ πρὸς δόξαν ζήσωμεν τοῦ πατρὸς, κ. λ. Nullum heic argumenti ab ipso Commentario discrimen apparet.

VI. p. 146. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιςολῆς *Argumentum in secundam Epistolam ad Thessalonicenses*. Inc. Δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς τὴν ἐπιςολὴν ποιεῖται ὁ μακάριος Παῦλος. Des. δι' ὧν ἐπιγνώσονται τὰς γνησίας αὐτοῦ ἐπιςολάς. Commentarius inc. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ. Des. τοῦ προσλαβομένου ἡμᾶς κ̀ προσαγαγόντος τῷ πατρὶ, ἐν ἁγίῳ πνεύματι, κ. λ.

VII. pag. 151. *b*. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τίτον ἐπιςολῆς. *Argumentum in Epistolam ad Titum*. Inc. Τῶν τῷ Παύλῳ συνόντων δοκιμώτατος ὁ Τίτος ὤν. Des. ἀλλ' οἷον ὑπομνήσεως τινός. Commentarius inc. Α'διαφόρως ταῦτα τίθησι. Des. κ̀ ψυχὰς ἡμῶν, κ̀ σώματα ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

VIII. p. 156. *b*. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιςολῆς. *Argumentum in Epistolam primam ad Corinthios*. Inc. Ἡ Κόρινθος ἐςὶ μὲν πόλις τῆς Ε'λλάδος. Des. διὸ κ̀ οὕτως ἄρχεται. Commentarius inc. Ὅρα προοίμιον εὐθὺς καθαπτόμενον τῶν ψευδοδιδασκάλων. Des. τοῦ Χριςοῦ σκηνωμάτων καταξιωθησόμεθα, ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ, κ. λ.

IX. p. 198. *b*. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους δευτέρας ἐπιςολῆς. *Argumentum in Epistolam secundam ad Corinthios*. Inc. Δευτέραν πρὸς Κορινθίους τίθησιν ἐπιςολὴν ὁ μακάριος Παῦλος. Des. ὡς ἰδιώτην, κ̀ οὐδενὸς ἄξιον λόγου. Commentarius inc. Ε'ν τῇ πρώτῃ ἐπιςολῇ πέμψας ἐκεῖ τὸν Τιμόθεον. Des. τοῦ τελείου ἐν τριάδι Θεοῦ δεικνύμενοι, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

X. p. 224. *b*. Ε'ξήγησις τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιςολῆς. *Enarratio in Epistolam primam*

mam ad Timotheum. Argumentum inc. Τῶν τοῦ Παύλου μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν. Deſ. ἀλλ' οἷα διδασκάλῳ πρέπει. Commentarius inc. Ἐπειδὴ μέλλει νομοθετεῖν. Deſ. καὶ δοξάζοντες Χριστὸν τὸν τῶν χαρισμάτων δοτῆρα, σὺν πατρὶ, κ. λ.

XI. p. 236. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epiſtolam ſecundam ad Timotheum*. Inc. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμοθέῳ ἐπιστολήν. Deſ. πρὸς γὰρ τῷ τέλει ἤδη ἦν. Commentarius inc. Εὐθὺς ἐκ τοῦ προοιμίου διανέστησεν. Deſ. οὕτω γὰρ τῆς ἐκείνου προνοίας διὰ πάντων ἐπιτεύξεται. αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ.

XII. p. 244 *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epiſtolam ad Epheſios*. Inc. Ἡ Ἔφεσος μητρόπολις μέν ἐστι τῆς Ἀσίας. Deſ. πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν ταύτῃ μυστηρίων. Commentarius inc. Ἰδοὺ τὸ διὰ τῷ πατρὶ δέδωκε. Deſ. ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ τῷ ἀφθάρτῳ νυμφίῳ τῶν παρθένων καὶ ἀδιαφθόρων ψυχῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XIII. p. 260. *b.* Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epiſtolam ad Philemonem*. Inc. Οὔτε δοῦλον, οὔτε δεσπότην ὁ Χριστὸς προσιόντας αὐτῷ ἀποβάλλεται. Deſ. τοσαύτης ὠφελείας γέμουσαν. Commentarius inc. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην. Deſ. δι' ἡμᾶς δούλου φανέντος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XIV. p. 262. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. *Argumentum in Epiſtolam ad Galatas*. Inc. Πολλοῦ τὸ προοίμιον γέμει θυμοῦ. Deſ διὸ καὶ οὕτως ἄρχεται. Commentarius inc. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητήν. Deſ. τῇ ἀναιρέσει τῆς παλαιᾶς καὶ σωματικῆς ὑποδείξαντι· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ.

XV. p. 275. Ὑπόθεσις εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολήν. *Argumentum in Epiſtolam ad Philippenſes*. Inc. Οἱ Φιλιππήσιοι ἀπὸ πόλεως εἰσὶ μιᾶς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Φιλίππων. Deſ. φιλῶν αὐτοὺς καὶ τιμῶν φαίνεται. Commentarius inc. Ἐνταῦθα οὐ τίθησι τὸ αὐτοῦ ἀξίωμα. Deſ. ἀπολαύσωμεν τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. De variis horum Commentariorum editionibus cum Graecis, tum Latinis vide Fabric. B. G. Tom. VI. p. 288. ſeq. Nobis Latinam tantum editionem Antuerp. MDLXIV. in 8. per Philippum Montanum adornatam conſulere licuit. Alia nos exemplaria huius paraphraſticae Expoſitionis innuimus ſupra Plut. VI. Cod. VIII. Plut. X. Cod. IX. & Plut. XI. Cod. VII. quorum prima duo mutila ſunt.

XVI. pag. 285. *b.* Occurrit fragmentum quoddam, ob foedam, mutilamque paginam vix legendum, in quo de rebus aſtronomicis agitur, quodque neſcio quis ἱερεὺς τὸ παρὸν ἔγραψεν, ita enim in fine legitur.

Codex Graecus chartaceus Ms. in fol. min. Sec. XIII. cuius prima & ultima pagina, marginibus laceris, vix legi poſſunt. Conſtat foliis 285.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.

DIVI ANASTASII RESPONSIO.

Titulus ſic reddendus,

Anaſtaſii Patriarchae Antiocheni Reſponſiones, & aliorum SS. Patrum Excerpta varia.

I. pag. 1. ΤΟῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἀποκρίσεις πρὸς τὰς προσενεχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρά τινων ὀρθοδόξων. Πρῶτον περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *S. Anaſtaſii* [1] *Reſponſiones ad interrogationes a quibuſdam Orthodoxis ſibi propoſitas. Primum de diverſis Capitibus*. Inc. Ἐρώτησις. Τί ἐστι τὸ σημεῖον τοῦ τελείου χριστιανοῦ; Ἀπόκρισις. Πίστις ὀρθὴ καὶ ἔργα θεοσεβῆ, κ. λ. Ex CLIV. Quaeſtionibus, quibus reſpondet Anaſtaſius, ut videre eſt Operum lac. Gretſeri edit. Ratisb. MDCCXL. Tom. XIV. p. 161. quam nos prae manibus habuimus, in hoc Codice LXXXVI. tantum exhibentur, ut ex marginalibus numeris poſterius additis apparet. Primae LIX. cum dicta edit. concordant, niſi quod XXVIII. numero bis repetito, & ex Quaeſtionibus XXXIII. & XXXIV. una conflata, quae in edit. eſt LIX. in Codice LVII. enunciatur. Inter hanc & ſequentem LX. interuntur aliae decem, nempe a CXLII. uſque ad CLI. incluſive; quare LXVIII. eſt in Codice, quae in editione eſt LX. tum ordine procedunt uſque ad LXXIV. incluſive; ac deinde reliquae omnes uſque ad CLII. deſiderantur. Harum finis eſt: εἴτε διὰ λόγου, εἴτε διὰ ἐπιστολῆς, quae ſunt extrema verba fragmenti ex Baſilii Libro de Spiritu Sancto deſumti, & ad ultimam Quaeſtionem pertinentis; incidunt autem cit. Tom. pag. 444. Sciendum in hoc exemplari quaſdam ſententias Patrum reticeri, ac alias reponi, quae in aliis Codicibus deſiderantur: quorum nomina ac loca heic adferre praetermittimus, quum id muneris iam Fabricius praeſtiterit Bibl. Graec. T. IX. pag. 325. Monemus tantum, quum minor heic Quaeſtionum numerus, uti mox innuimus, habeatur, pauciorum quoque ſcriptorum nomina recenſeri; unius praeterea Titi Boſtrenſis, cuius in Fabriciano elencho nulla mentio, in noſtro Codice excerptum referri.

II. pag. 215. Διάλογος τῶν ἁγίων Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. *Dialogus SS. Baſilii & Gregorii Theologi*. Inc. Βασίλειος. Τί ἐστιν ἀρχή; Γρηγόριος. Τὸ πρῶτον αἴτιον τοῦ δευτέρου αἰτίου. Deſ. ὡς οἶδεν αὐτὸς ᾠκειώσατο. Perſonarum nomina in Codicis margine apponuntur. Legitur etiam in dicto Codice Coislin. CXX. pag. 209.

III.

(1) Habentur etiam in Codice Coislin. CXX. Catalog. pag. 193. ubi tamen typographi lapſu pro *Anaſtaſii* legitur *Athanaſii*.

III. p. 218. Θεοδώρε ἐκ τε̃ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, *Theodori ex Libro de S. Trinitate*. Inc. Μίαν εἶναι τῶν ὅλων ἀρχήν. Des. καὶ ἐκ ἠλλοίωμαι. Ibid. p. 210. ubi pro *Theodori* legitur *Theodoreti*.

IV. pag. 222. *b.* Περὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίε ἐκ τῶν ἀποςολικῶν διαταγμάτων. *De apparitione Domini ex Apostolicis Constitutionibus*. Inc. Ἐτέχθη μὲν γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησε̃ς Χριςός. Des. ἀνελήφθη δὲ παχὼν τρίτη, ὥρᾳ θ' τῆς ἡμέρας. Edidit Cotelerius Not. ad Lib. I. Constit. Apostol. pag. 119.

V. pag. 223. Εὐσεβίε ἐκ τῶν χρονικῶν. *Eusebii ex Chronicis*. Inc. Μετὰ γὰρ τὸ πληρωθῆναι. Des. τριήμερος ἀνέςη ἡμέρᾳ κυριακῇ.

VI. pag. 224. Ἡσυχίε ἐκ τε̃ εἰς τὴν Χριςε̃ γένναν. *Hesychii ex Sermone in Christi ortum*. Inc. Ἐν γὰρ τῷ τεσσαρακοςῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Αὐγέςε. Des. εἰς τὸ ς' ἔτος παθῆναι τὸν κύριον. In dicto Cod. pag. 214. Hunc Sermonem edidit Carolus Du-Fresnius in Append. ad Chronic. Pasch.

VII. pag. ead. *b.* Ἰωάννε Δαμασκηνε̃ περὶ τῶν Μακεδόνων (intellige μηνῶν) ἐκ τῆς ἐκκλησιαςικῆς ἐκδόσεως. *Ioannis Damasceni de mensibus Macedonicis ex Ecclesiastica traditione*. Inc. Φασὶν γὰρ οἱ Ἕλληνες. Des. καὶ ἀνύεται τάχιον. Inter eius Opera edidit Mich. Lequienius T. I. pag. 577.

VIII. pag. 225. *b.* Ἐπιφανίε περὶ τῶν οβ' προφητῶν, ϗ προφητίδων. *Epiphanii de LXXII. Prophetis, & de Prophetissis*. Inc. Α' Ἀδάμ. β' Ἐνώχ. γ' Νῶε. Des. θ' Ἐλισάβετ ἡ μήτηρ Ἰωάννε. ι' Μαρία ἡ θεοτόκος. Edidit Cotelerius in Not. ad Lib. IV. Constit. Apost. p. 220.

IX. p. 226. *b.* Τοῦ αὐτε̃ περὶ τῶν ις' προφητῶν, πόθεν ϗ πε̃ ἐτελειώθησαν. *Eiusdem de XVI. Prophetis* (h. e. XII. Minoribus, & IV. Maioribus) *quomodo, & ubi mortui sunt*. Inc. Α' Ὠσηὲ υἱὸς Βεὴρ ἦν ἐκ Βελεμὼθ φυλῆς Ἰσάχαρ. Des. ϗ ἐὰν αἷμα ῥεύσωσιν, φόνος ἔςαι τε̃ Βελίαρ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Pag. vero 232. narrationi de Hieremia propheta, qui in ordine XIV. est, subnectuntur quaedam, quorum titulus: Τὰ παραλειπόμενα Ἱερεμίου τοῦ προφήτε. *Paralipomena Hieremiae prophetae*. Inc. Ἐγένετο ἡνίκα αἰχμαλωτεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Χαλδαίων. Des. οὐκ ἰδε̃ ἐνταῦθα ἐγγέγραπται ἐν τῇ ἐπιςολῇ Βαρέχ.

X. pag. 249. *b.* Περὶ Ἠλίε. *De Elia*. Inc. Ἡλίας δὲ ὁ Θεσβίτης. Des. πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Hic propheta additus videtur supradictis XVI.

XI. pag. 250. Subsequitur alia manu recentiori; Περὶ τῶν Χριςιανῶν βασιλέων. *De Christianis Imperatoribus*, scilicet a Constantino Magno ad Alexandrum Leonis successorem, indicatis annis regni uniuscuiusque. Inc. Α' Κωνςαντῖνος ὁ μέγας ἔτη λβ'. Des. μζ' Ἀλέξανδρος ἔτη α'. ἡμέρας ιε'.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. min. Sec. XI. cuius primae duae paginae diversa manu, item antiqua, suppletae sunt. Constat foliis 250.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

I. pag. 1. Ἀ'Ναςασίε ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ ἐπερωτήσεις παρά τινων ὀρθοδόξων περὶ διαφόρων κεφαλαίων. *Anastasii Responsiones ad interrogationes ipsi propositas a quibusdam Orthodoxis de diversis Capitibus*. Habentur autem in hoc Codice, ut ex numeris margini recentiori manu adiectis apparet, tantum LXXXI. eodemque ordine procedunt, quem in superiori Codice VI. notavimus; nisi quod inter paginam 140. & 141. duo folia exciderunt, Quaestiones XLI. XLII. XLIII. & XLIV. continentia; & inter pag. 144. & 145. alia item duo, in quibus pars Quaestionis XLVII. tota XLVIII. & initium IL. habebatur. Initium, & finis cum memorato Codice concordat. Sequitur heic tamen alia Quaestio, numero LXXXII. notata, quae inter Anastasii Quaestiones non habetur. Ea est huiusmodi: Τί τὰ τέσσαρα θηρία, ἅπερ ἑώρακε Δανιὴλ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβαίνοντα; Responsio inc. Ἐθεώρεν γὰρ, φησὶ, ϗ ἰδε̃ τέσσαρες ἄνεμοι, κ. λ. Des. ϗ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτῷ ἕως καιροῦ. Patrum vero nomina, unde auctoritates in Responsionibus adductae, plura sunt, quam in dicto Codice, ac fere quotquot recensentur a Fabricio loc. cit. haereticorum scriptorum nominibus exceptis. Leguntur praeterea in hoc Codice duo illa scholia, quae adfert Montfauconius in Biblioth. Coislin. Codice CXX. pag. 194. alterum de maximis mundi Fluminibus & Montibus p. 115. alterum de Api, & Mendete Aegyptiorum, pag. 144. *b.* COD. VII.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 209.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

D. BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

D. Basilii Homiliae XL. Epistolae IV. & martyrium SS. Eustrathii, Auxentii &c. auctore Eusebio monacho Sebasteno.

I. pag. 1. Totius Voluminis haec est epigraphe: Τε̃ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείε ἀρχιεπισκόπε Καισαρείας Καππαδοκίας ἠθικά. *S. P. N. Basilii Archiep. Caesareae Cappadociae Moralia*. Deinde Homilia prima sic inscribitur: Ὁμιλία εἰς τὴν ἀρχὴν τε̃ πρώτε ψαλμοῦ. Κύριε εὐλόγησον.[1] *Homilia in principium primi Psalmi. Domine benedic.* Inc. COD. VIII.

(1) Verba, Κύριε εὐλόγησον, omnibus ferme Homiliis huius Codicis praefixa, indicio sunt adhibitas eas fuisse pro lectionibus Divini Officii, quae nocturno tempore in choro recitabantur.

Inc. Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος. Des. ὧν ἠκούσατε, χάριτι τοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Gr. & Lat. Tom. I. Operum edit. Parif. A. MDCCXXI. fol. p. 90. In fine vero cuiuslibet Homiliae titulus repetitur, interdum ab illo, qui initio apponitur, diversus; quod monuisse semel satis fuerit.

II. pag. 9. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ. *Eiusdem in illud „ Attende tibi ipsi „.* Inc. Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν. Des. ἵνα προσέχης Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. cit. edit. p. 16.

III. pag. 19. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ τὰ ἑξῆς. *Eiusdem in dictum illud Evangelii secundum Lucam „ Destruam horrea mea, &c. „* Inc. Διπλοῦν τὸ εἶδος. Des. εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 43. Titulus in fine diversus ita habet: Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κατὰ Λουκᾶν περὶ πλουτούντων.

IV. pag. 28. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πλουτούντων. *Eiusdem contra divites.* Inc. Εἴρηται καὶ πρώην. Des. ζωῆς τῆς ἐν αὐτῷ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 51.

V. pag. 40. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ιδ' ψαλμόν. *Eiusdem in Psalmum XIV.* Inc. Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου. Des. ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο, κ. λ. In Appendice Tom. I. pag. 352. tamquam supposita. Ex nostri tamen Codicis antiquitate, XI. conscripti Seculo, qui forte alicui Graecorum Monasterio, pro eorum temporum liturgia inserviebat, argui posset, Homiliam hanc ante illud tempus etiam S. Basilio adiudicatam fuisse, eique propterea locum adsignatum ante sequentem, cuius titulus, ac prima verba, aliam in eumdem Psalmum Homiliam supponunt.

VI. pag. 46. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς μέρος τοῦ ιδ' ψαλμοῦ κατὰ τοκιζόντων. *Eiusdem in partem XIV. Psalmi contra foeneratores.* Inc. Χθὲς εἰς τὸν τεσσαρεσκαιδέκατον. Des. ἀποληψόμενος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. I. p. 107.

VII. p. 54. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας λόγος α'. *Eiusdem de ieiunio Sermo I.* Inc. Παρακαλεῖτε, φησίν. Des. τῆς ἐν τῷ νυμφῶνι εὐφροσύνης, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. pag. 10. secundo loco positus.

VIII. pag. 61. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ νηστείας λόγος β'. *Eiusdem de ieiunio Sermo II.* Inc. Σαλπίσατε, φησίν. Des. ἐν τῇ δικαιοκρισίᾳ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, κ. λ. Ibid. pag. 1. primo loco positus.

IX. pag. 71. b. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ μεθυόντων. *Eiusdem contra ebriosos.* Inc. Κινεῖ μέν με. Des. τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, κ. λ. Ib. p. 112.

X. pag. 81. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργῆς πρός τινα εὐεμπτώτως ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος. *Eiusdem de ira adversus quemdam in hoc vitium valde pronum.* Inc. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν. Des. κληρονομήσουσι γῆν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 83. inscriptus, Κατὰ ὀργιζομένων.

XI. pag. 90. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Proverbiorum.* Hoc expuncto titulo, alia manu suffectus est insequens: Τοῦ αὐτοῦ περὶ φθόνου. *Eiusdem de invidia*, qui in fine etiam repetitur. Inc. Ἀγαθὸς ὁ Θεός. Des. ἐχαρίσατο ἡμῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 91.

XII. pag. 98. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ εὐχαριστίας. *Eiusdem Homilia de gratiarum actione.* Inc. Ἠκούσατε τῶν ῥημάτων. Des. ἐνοικῆσαι, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 24.

XIII. p. 108. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν μάρτυρα Ἰουλίτταν, καὶ εἰς τὰ παραλειπόμενα τῆς προλεχθείσης ὁμιλίας περὶ εὐχαριστίας. *Eiusdem Homilia in martyrem Iulittam, & in reliqua praecedentis Homiliae de gratiarum actione.* Inc. Ἡ μὲν ὑπόθεσις. Des. τῆς χάριτος τοῦ κυρίου ἡμῶν, κ. λ. Ibid. pag. 32.

XIV. pag. 120. b. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν. *Eiusdem in principium Proverbiorum.* Inc. Ἀγαθὸς ὁ τῆς εὐπειθείας. Des. τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 97.

XV. pag. 139. b. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ὅτι οὐκ ἔστι τῶν κακῶν αἴτιος ὁ Θεός. *Eiusdem Homilia in illud, quod Deus non est auctor malorum.* Inc. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας. Des. τῆς ἀπολαύσεως τῶν καλῶν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 72.

XVI. pag. 152. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν πεντηκοστὸν θ' ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in Psalmum LIX.* Inc. Πρὸς τὸ πρόθυμον. Des. δυνάμει στηριζόμενος, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. I. pag. 188.

XVII. pag. 157. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ξα' ψαλμόν. *Eiusdem in LXI. Psalmum.* Inc. Δύο ψαλμοὺς ἔγνωμεν. Des. τῶν ἁμαρτημάτων διαφυγεῖν, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. pag. 193.

XVIII. pag. 164. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἑκατοστὸν τεσσαρεσκαιδέκατον ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in CXIV. Psalmum.* Inc. Πάλαι καταλαβόντες. Des. τὴν ἀληθῆ ζωὴν τὴν ἐν Χριστῷ, κ. λ. Ibid. p. 199.

XIX. pag. 170. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἑκατοστὸν πεντεκαιδέκατον ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in CXV. Psalmum.* Inc. Ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα. Des. ταῖς ἐντολαῖς τοῦ κυρίου, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. In Append. eiusdem Tom. I. p. 371.

XX. pag. 176. b. *Eiusdem Encomium in SS. XL. martyres.* Habes in Codice XXVI. Plut. VII. §. XVII.

XXI. pag. 185. *Eiusdem Encomium in Gordium martyrem.* Vide in Cod. XVII. Plut. IX. §. VIII.

XXII. pag. 194. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν Λακίζοις. *Eiusdem Homilia habita in Lacizis.* Inc. Ἀγωνίζεται. Des. τοῦ κυρίου φιλανθρωπίας. In Appendice Tom. II. pag. 587.

XXIII. pag. 204. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἐν λιμῷ ῥηθεῖσα καὶ αὐχμῷ. *Eiusdem Homilia, dicta in fame & siccitate.* Inc. Λέων ἐρεύξεται. Des. ἀντιμετρηθήσεται· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 62.

XXIV. pag. 216. b. *Eiusdem Homilia exhortatoria ad S. Baptisma.* Vide in dicto Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV. pag. 227. b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ πίστεως. *Eius-*

Eiusdem de Fide. Inc. Θεοῦ μεμνῆσθαι. Des. ἀπολιμπάνειν, ἐν χάριτι τοῦ κυρίου, κ. λ. Tom. cit. p. 130.

XXVI. pag. 231. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. *Eiusdem Sermo in S. Baptisma.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σῶμα ἑαυτοῦ καταδεξάμενος. Des. ἣν ἔχετε πρὸς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἀδελφότητος. Titulus in fine diversus ita habet: Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς δύσεως. *Epistola ad Episcopos Occidentis*: & quidem rectius; quum non inter eius Homilias, sed inter Epistolas habeatur Tom. III. p. 372. N. CCXLIII. sub titulo: Πρὸς Ἰτάλους καὶ Γάλλους ἐπισκόπους περὶ τῆς καταστάσεως καὶ συγχύσεως τῶν ἐκκλησιῶν.

XXVII. pag. 235. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ζ' ψαλμόν. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὃν ᾖσεν τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενεί. *Eiusdem in Psalmum VII. Psalmus David, quem cecinit Domino pro verbis Chusi filii Iemeni.* Inc. Δοκεῖ πως ἐναντίως. Des. συνέχειν αὐτοῖς. Tom. I. p. 97.

XXVIII. pag. 246. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κη' ψαλμόν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum.* Inc. Ὁ εἰκοστὸς ὄγδοος ψαλμός. Des. μετασχεῖν ἐν εἰρήνῃ, ἐν Χριστῷ κ. λ. Ibid. p. 113.

XXIX. pag. 259. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κθ' ψαλμόν. Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου Δαβίδ. *Eiusdem in XXIX. Psalmum. Psalmus cantus dedicationis domus David.* Inc. Ψαλτήριον μέν. Des. ποιῆσαι δυνήσεται. Ib. p. 124.

XXX. p. 267. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν λβ' ψαλμόν. *Eiusdem Homilia in XXXII. Psalmum.* Inc. Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ. Des. σύμμορφον τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ. Ibid. p. 131. ubi initium adlatum ponitur pro Homiliae titulo.

XXXI. pag. 280. *b* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κη' ψαλμόν. *Eiusdem in XXVIII. Psalmum* Inc. Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, κ. λ. Des. τοῖς ἀξίοις αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In Appendice eiusdem Tomi, veluti spuria reponitur pag. 358. ubi prima verba, quae attulimus, tituli loco sunt.

XXXII. pag. 285. *b.* Εἰς τὸν λγ' ψαλμὸν τῷ Δαβὶδ, ὁπότε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν. *In Psalmum XXXIII. David, quando immutavit faciem suam coram Abimelech, & dimisit eum, & abiit.* Inc. Ἐπὶ δύο ὑποθέσεις. Des. τῶν ἐλπιζόντων ἐπ' αὐτόν. Tom. I. pag. 142.

XXXIII. pag 305. Εἰς τὸν λζ' ψαλμόν. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ εἰς ἀνάμνησιν. *In Psalmum XXXVII. Doctrina confessionis. Psalmus David in recordationem.* Inc. Οἱ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. Des. τῆς ἐμῆς σωτηρίας. In Append. dicti Tomi p. 362.

XXXIV. pag. 316. Εἰς τὸν μδ' ψαλμόν. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων, τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν, ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. *In Psalmum XLIV. In finem pro iis, qui immutabuntur, filiis Core ad intellectum, canticum pro dilecto.* Inc. Φαίνεται μὲν καὶ οὗτος. Des. ἡ ἐξομολόγησις τῶν λαῶν. In dicto T. I. p. 158.

XXXV. pag. 331. Εἰς τὸν με' ψαλμόν. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορέ. ὑπὲρ τῶν κρυφίων ψαλμός. *In Psalmum XLV. In finem pro filiis Core. Psalmus pro arcanis.* Inc. Προφητείαν μοι δοκεῖ. Des. καινὸν ἄνθρωπον. Ib. p. 170.

XXXVI. p. 340. Εἰς τὸν μη' ψαλμόν. Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. *In Psalmum XLVIII. In finem filiis Core Psalmus.* Inc. Ἐφαντάσθησαν. Des. καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. Ibid. pag. 176.

XXXVII. pag. 355. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων. *Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere.* Inc. Πολλά με τὰ παρακαλοῦντα. Des. ἀποφεύγοντες. Tom. II. pag. 173. In fine subiicitur stichometria hoc pacto: Στίχοι χλζ'. *Versus DCXXXVII.* Tum haec subscriptio manus multo recentioris, seculi fortasse XIV. Ἰωσὴφ ἱερομονάχου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος, τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ κοπροκανθάρου. *Iosephi hieromonachi SS. Deiparae Benefactricis, peccatoris & immunditiae vasis.* Fuit fortasse possessor Codicis.

XXXVIII. pag. 369. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς παρθένον ἐκπεσοῦσαν. *Eiusdem ad virginem lapsam.* Inc. Νῦν καιρὸς ἐκβοῆσαι. Des. καὶ ἀπολωλυῖα, καὶ ηὑρέθη. Est Epistola XLVI. T. III. p. 135. In fine: Στίχοι σπε'. *Versus CCLXXXV.*

XXXIX. pag 375. *b.* Τοῦ αὐτοῦ πρὸς μονάζοντα ἐκπεσόντα. *Eiusdem ad monachum lapsum.* Inc Διττός μοι φόβος. Des. τίνες ἐστέ. Est Epistola XLV. ibid p. 133. In fine: Στίχοι πε'. *Versus LXXXV.*

XL. pag 378. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὺς λέγομεν. *Eiusdem Homilia adversus calumniantes nos, quod tres Deos adseramus.* Inc. Μεγάλη παράκλησις. Des. ὡς αὐτὸς οἶδεν. ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 609 in Appendice. Varius titulus in fine: Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν.

XLI. pag. 382. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ μὴ προσηλῶσθαι τοῖς βιωτικοῖς, καὶ περὶ τοῦ γενομένου ἐμπρησμοῦ ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας. *Eiusdem Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum non sit: & de incendio extra Ecclesiam facto.* Inc. Ἐγὼ μὲν ᾤμην. Des. διαθρέψει. αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Ibid. p. 163. In fine prima tantum tituli pars repetitur.

XLII pag 395. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία, πῶς δεῖ σωφρονεῖν. *Eiusdem Homilia, quomodo oporteat modestos esse.* Inc. Ὤφειλεν ἄνθρωπος. Des. ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Ibid. pag. 156. ubi titulus: Περὶ ταπεινοφροσύνης.

XLIII. pag. 402. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν παράδεισον. *Eiusdem Homilia in Paradisum.* Inc. Καίγε ἐφύτευσεν. Des. πάντα ταῦτα τῇ διανοίᾳ καταμαθὼν, δόξαζε τὸν Θεὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Tom. I. p. 347. in Appendice, ubi in fine quatuor ferme versus longior.

XLIV. pag. 407. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον. *Eiusdem*

dem Epiſtola ad S. Gregorium Theologum. Inc. Ἐπέγνων σου τὴν ἐπιστολήν. Deſ. ἐπιζητοῦντος. Eſt Epiſtola 11. Tom. III. p. 70.

XLV. pag. 414. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Ὀρέστου, καὶ Μαρδαρίου. *Martyrium SS. Euſtratii, Auxentii, Eugenii, Oreſtae, & Mardarii*. Habes alibi, ac praecipue in Cod. XXXV. Plut. IX. §. XI. quem vide. Heic adnectuntur ſequentia: Ἐγὼ δὲ ὁ ἁμαρτωλὸς Εὐσέβιος ἐκπαιδόθεν μονάζων τὴν Σεβαστήνων ᾤκουν πόλιν ἐν τῇ κέλλῃ μου διάγων, καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων μαρτυρολογίων εἶχον καὶ τὰ ὑπομνήματα τοῦ ἁγίου τούτου ἐν τῷ γλωσσοκόμῳ· καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου ἐν τῇ πόλει . . . . . *Ego vero Euſebius peccator, iam inde a puero monachus habitabam in urbe Sebaste, in mea cella degens, & cum multis aliis Martyrologiis habui quoque in ſcrinio huius ſancti monumenta; & quia non erant S. Euſtratii reliquiae in urbe* . . . . . Reliqua deſiderantur, avulſo ſcilicet folio. Ex hac ſubſcriptione coniicitur auctor huiuſce martyrii fuiſſe Euſebius monachus Sebaſtenus, ut in dicto Codice obiter innuimus.

Cod. Graec. membranaceus Ms. in 4. Sec. XI. cum titulis utplurimum minio exaratis, & aliquando ornatis. Conſtat foliis ſcriptis 434.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet.

Baſilii Magni Homiliae XLVII. Epiſtolae X. & Liber de Virginitate.

COD. IX. POſt Indicem eorum, quae in hoc continentur Volumine, ab eadem manu, cui totum debemus Codicem, exaratum, occurrunt primo S. Baſilii Homiliae XVII. in Pſalmos, quarum quum initium, & finem in ſuperioris Codicis recenſione dederimus, heic, brevitatis gratia, ſeriem tantummodo diverſam ac ſtichometriam, quae fere ſingulis ſubiicitur, innuemus. Earum itaque ſeries ſequens eſt.

I. p. 2. Homilia prima eſt *in principium primi Pſalmi*, cuius in fine repetitur titulus (quod huic Codici etiam in reliquis, quae ſequuntur, omnibus ſolemne eſt) & additur ſtichometria hoc pacto: Στίχοι φδʹ. *Verſus DIV.* In edit. cit. Tom. I. p. 90.

II. pag. 7. Secunda Homilia eſt *in Pſalmum VII.* In fine: Στίχοι ψζʹ. *Verſus DCCVII.* & haec verba: ἕως ὧδε ἀτελῶς ὁ ψαλμὸς φέρεται. In cit. Tom. pag. 97.

III. pag 12. *b.* Tertia *in Pſalmum XIV.* cuius initium: Κύριε, τίς παροικήσει, κ. λ. Στίχοι τπεʹ. *Verſus CCCLXXXV.* Ibid. p. 352. in Appendice.

IV. pag. 16. Quarta *in reliqua Pſalmi XIV. & contra foeneratores*, quae inc. Χθὲς εἰς τὸν τεσσαρεσκαιδέκατον, κ. λ. Στίχοι υνεʹ. *Verſus CCCCLV.* Ibid. pag. 107.

V. p. 20. *b.* Quinta *in Pſalmum XXVIII.* quae inc. Ὁ κηʹ ψαλμὸς, κ. λ. Στίχοι ωιγʹ. *Verſus DCCCXIII.* Ibid. p. 113.

VI. pag. 27. *b.* Sexta *in reliqua Pſalmi XXVIII.* cuius initium eſt: Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ, κ. λ. Nulla heic ſtichometria. Ibid. pag. 358. in Appendice.

VII. pag. 30. Septima *in Pſalmum XXIX.* Στίχοι φναʹ. *Verſus DLI.* Ibid. p. 124.

VIII. p. 35. Octava *in Pſalmum XXXII.* quae deſ. σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. In fine: Στίχοι ωξβʹ. *Verſus DCCCLXII.* Ibid. p. 131.

IX. p. 42. *b.* Nona *in Pſalmum XXXIII.* Στίχοι ͵αρμδʹ. *Verſus MCXLIV.* Ib. p. 142.

X. pag 53. Decima *in Pſalmum XXXVII.* Στίχοι ϡζʹ. *Verſus DCCCCVII.* Ibid. pag. 362. in Appendice.

XI. pag. 59. *b.* Vndecima *in Pſalmum XLIV.* Στίχοι ωλʹ. *Verſus DCCCXXX.* Ibid. pag. 158.

XII. pag. 67. *b.* Duodecima *in Pſalmum XLV.* ſtichometriam non habet. Ib. p. 170.

XIII. pag. 72. Decima tertia *in Pſalmum XLVIII.* Στίχοι ωιηʹ. *Verſus DCCCXVIII.* Ibid. pag. 176.

XIV. pag. 80. Decima quarta *in Pſalmum LIX.* Στίχοι σοϛʹ. *Verſus CCLXXVI.* Ibid. p. 188.

XV. pag. 83. Decima quinta *in Pſalmum LXI.* Ibid. pag. 193. Nullam neque haec, neque aliae deinceps Homiliae ſtichometriam habent.

XVI. pag. 87. Decima ſexta *in Pſalmum CXIV.* Ibid. pag. 199.

XVII. pag. 90. Decima ſeptima *in Pſalmum CXV.* Ibid. p. 371. in Appendice.

XVIII. pag. 93. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. *Eiuſdem Homilia in illud „ In principio erat Verbum „.* Inc. Πᾶσα μὲν ἡ τῶν εὐαγγελίων. Deſ. τῶν λειπομένων, ἐν Χριστῷ, κ. λ. Tom. II. p. 134.

XIX. pag. 96. *b. Eiuſdem Sermo in Chriſti Nativitatem.* Idem, qui in Codice XVII. Plut. IX. §. III.

XX. p. 101. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ πνεύματος ἁγίου. *Eiuſdem Sermo de Spiritu Sancto.* Inc. Ὁ βαπτιζόμενος εἰς τριάδα. Deſ. τῇ κατὰ τὸ πνεῦμα προσηγορίᾳ καὶ ὁμοιώσει. Tom. II. pag. 583. in Appendice. In Codice tamen mutilus eſt; finis enim adlatus incidit in pag. 585. v. 36.

XXI. pag. 103. *Eiuſdem Homilia in dictum illud Evangelii ſecundum Lucam „ Deſtruam horrea mea, &c. „* Vide in Codice ſuperiori §. III.

XXII. pag. 107. *b. Eiuſdem Homilia adverſus divites.* In dicto Codice, §. IV.

XXIII. p. 114. *b. Eiuſdem Homilia in principium Proverbiorum.* Ibidem §. XIV.

XXIV. pag. 124. *b. Eiuſdem Homilia exhortatoria ad Baptiſmum.* Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. X.

XXV.

XXV. pag. 130. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ βαπτίσματος. Λόγος β'. *Eiusdem Homilia de Baptismo. Sermo II.* Inc. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κ. λ. Des. τότε ἐκλάμψουσιν οἱ δίκαιοι, ὡς ὁ ἥλιος. Tom. II. pag. 624. in Appendice; & sunt duo prima Capita Libri I. *de Baptismo*.

XXVI. p. 147. *b. Eiusdem Homilia prima de Ieiunio.* Vide in Codice superiori, §. VIII.

XXVII. pag. 153. *Eiusdem Homilia secunda de Ieiunio.* Ibid. §. VII.

XXVIII. pag. 157. *b. Eiusdem Homilia, Quod non est auctor malorum Deus.* Ib. §. XV.

XXIX. pag. 164. *b. Eiusdem Homilia in illud „ Attende tibi ipsi „.* Ibid. §. II.

XXX. pag. 170. *Eiusdem Homilia de Ira, adversus quemdam dicta, qui ad hoc vitium valde pronus erat.* Ibid. §. X.

XXXI. pag. 175. *b. Eiusdem Homilia de Invidia.* Ibid. §. XI.

XXXII. pag. 180. *Eiusdem Homilia adversus ebriosos.* Ibid. §. IX.

XXXIII. pag. 185. *b. Eiusdem Homilia de gratiarum actione.* Ibid. §. XII.

XXXIV. pag. 191. *Eiusdem Homilia in martyrem Iulittam, & in reliqua praecedentis Homiliae de gratiarum actione.* Ib. §. XIII.

XXXV. pag. 198. *Eiusdem Encomium in SS. Quadraginta martyres.* Ibid. §. XX.

XXXVI. pag. 202. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Βαρλαὰμ τὸν μάρτυρα. *Eiusdem Encomium in Barlaam martyrem.* Inc. Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων. Des. ἀγωνοθέτης Χριστὸς, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. Operum p. 138.

XXXVII. p. 204. *Eiusdem Encomium in martyrem Gordium.* Vide in Codice XVII. Plut. IX. §. VIII.

XXXVIII. p. 209. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα, καὶ περὶ πίστεως. *Eiusdem Encomium in S. martyrem Mamantem, & de fide.* Inc. Οὐκ ἀγνοῶ τὸ μέγεθος. Des. χάριν τοῦ πνεύματος· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. cit. pag. 183.

XXXIX. pag. 212. *Eiusdem Homilia de Fide.* In dicto Codice VIII. superiori §. XXV.

XL. pag. 214. *b. Eiusdem Homilia adversus calumniantes nos, quod tres Deos adseramus.* Ibid. §. XL.

XLI. pag. 216. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία κατὰ Σαβελλιανῶν, Ἀρειανῶν, καὶ τῶν Ἀνομοίων. *Eiusdem Homilia adversus Sabellianos, Arianos, & Anomoeos.* Inc. Μάχεται Ἰουδαϊσμὸς Ἑλληνισμῷ. Des. εἰς τὰς ἀξίας ἐννοίας περὶ τοῦ πνεύματος. Tom. cit. p. 189.

XLII. pag. 221. *b. Eiusdem Homilia ad iuvenes, quomodo possint ex Gentilium libris fructum capere.* In dicto Codice VIII. §. XXXVII.

XLIII. pag. 229. *Eiusdem Homilia dicta in Lacizis.* Ibid. §. XXII.

XLIV. pag. 235. *Eiusdem Homilia dicta in fame & siccitate.* Ibid. §. XXIII.

XLV. pag. 241. *b. Eiusdem Homilia, quod rebus mundanis adhaerendum non sit: & de incendio extra Ecclesiam facto.* Ibid. §. XLI.

XLVI. p. 249. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς μοναχὸν ἐκπεσόντα. *Eiusdem Epistola ad monachum lapsum.* Inc. Χαίρειν οὐ λέγομεν. Des. καὶ πάντας ἡμᾶς. Est Epist. XLIV. Tom. III. p. 131.

XLVII. pag. 250. *Eiusdem alia Epistola ad monachum lapsum.* In dicto Codice VIII. §. XXXIX.

XLVIII. pag. 251. *Eiusdem Epistola ad virginem lapsam.* Ibid. §. XXXVIII.

XLIX. pag. 254. *Eiusdem Epistola ad Episcopos Occidentis.* Ibid. §. XXVI. sub titulo: Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα.

L. pag. 256. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ὄπτιμον ἐπίσκοπον εἰς τὰ ἑπτὰ ἐκδικούμενα τοῦ Κάϊν. *Eiusdem Epistola ad Optimum Episcopum in septem ultiones Cain.* Inc. Καὶ ἄλλως ἡδέως. Des. τοῦ κυρίου δειχθῇ. Est Epist. CCLII. Tom. III. pag. 395.

LI. pag. 260. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ μετανοίας. *Eiusdem Homilia de poenitentia.* Inc. Τῶν τὴν μετάνοιαν ἀναιρεῖν, κ. λ. Des. ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ, Ἰησοῦ Χριστοῦ, κ. λ. Tom. II. p. 603. in Appendice.

LII. pag. 264. Τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον εἰς Μελέτιον ἐπίσκοπον. *Eiusdem Encomium in Meletium Episcopum.* Inc. Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμόν. Des. περιστραφῆναι τὸ πάθος. Hoc Encomium funebre Meletii Antiocheni perperam Basilio heic tribuitur, quum sit Gregorii Nysseni, ut videre est in eius Operum edit. Paris. MDCXXXVIII. Tom. III. p. 587

LIII. pag. 267. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθορίας. *Eiusdem Homilia de vera virginitatis integritate.* Inc. Οἱ μὲν πολλοὶ, κ. λ. Des. ἄξιοι εὑρεθῶμεν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἡ δόξα, κ. λ. Est Liber integer *de Virginitate ad Letoium Episcopum Melitenes.* Tom. III. pag. 589. in Appendice.

LIV. pag. 310. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Εὐνόμιον τὸν αἱρετικόν. *Eiusdem Epistola adversus Eunomium haereticum.* Inc. Ὁ ἐφικτὴν εἶναι λέγων. Des. μεγαλαυχεῖς φαντάζεσθαι. Est Epist. XVI. ibid. p. 95.

LV. pag. 311. *Eiusdem Epistola ad Gregorium Theologum.* Vide in dicto Codice VIII. §. XLIV.

LVI. pag. 314. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Γρηγόριον τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως. *Eiusdem Epistola ad Gregorium fratrem suum de differentia essentiae, & hypostasis.* Inc. Ἐπειδὴ πολλοί. Des. ἐναργῆ τῶν ὑποστάσεων. Est Epist. XXXVIII. in dicto Tom. III. p. 115. sed tribuitur Gregorio Nysseno ad Petrum fratrem, ut videre est Tom. III. eius Operum cit. edit. p. 28

LVII. pag. 318. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Νεκτάριον τὸν υἱὸν ἀποβαλόντα. *Eiusdem Epistola ad Nectarium, qui filium amiserat.* Inc. Οὔπω εἶχον τρίτην. Des. ἀναπαύσεως τύχωμεν. Est Epist. V. ibid. p. 77.

LVIII. p. 319. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ὁμόζυγον Νεκταρίου παραμυθητική. *Eiusdem Epistola ad coniugem Nectarii consolatoria.* Inc. Ἔμελλον ἀποσιωπᾶν. Des. εἰπεῖν ἰσχυρὸν ἔχω.

ἔχω· φεῖσαι τῦ ὁμο . . . . . . reliqua desiderantur. Est Epist. VI. ibid p. 78 Vltima autem verba mox adlata incidunt p 79. v. 47

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. min. XII. Sec. ineuntis. Constat foliis 320.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

COMPENDIVM LIBRORVM D. BASILII.

Titulum corrige.

Compendium LX. Basilicorum Librorum, & aliae aliorum Imperatorum Constitutiones.

COD. X. I. pag. 1 POst duos Indices, alterum Basilicarum Constitutionum cum suis adlegationibus ordine alphabetico digestum, alterum Novellarum Romani, Constantini, Leonis, Nicephori, &c. occurrit pag. 9 titulus sequens: Ἐκλογὴ καὶ σύνοψις τῶν βασιλικῶν ἑξήκοντα βιβλίων σὺν παραπομπαῖς κατὰ στοιχεῖον, τῦ περὶ πίστεως μόνυ τίτλυ προτεθέντος πάντων τῶν στοιχείων διὰ τὸ τίμιον. *Ecloga & synopsis Basilicorum LX. Librorum cum adlegationibus, ordine alphabetico, solo titulo de Fide, honoris caussa, litteris omnibus praemisso.* Sexaginta Basilici Libri auctores habent Basilium Macedonem, Leonem philosophum, ac Constantinum Porphyrogenitum. Eos edidit immortalis Fabrottus Paris. MDCXLVII. Horum Basilicorum plura sunt facta compendia. Basilicorum synopsis Attaliatae Michaëlis, sub titulo, Ποίημα νομικὸν, ἤτοι πραγματικὴ, iussu Michaëlis Ducae Imp. conscripta, edita est T. II. Iur. Graec. Rom. edit. Francofurt. A. MDCXVI. Hanc vero nostram, qua de agimus, quaeque μικρὸν κατὰ στοιχεῖον nuncupatur, videlicet *parvum manuale, ordine alphabetico titulos dispositos habens*, Romani iunioris Lecapeni quidam esse opus autumant; edidit autem primus Gr. & L ex Codice Io. Sambuci, Io. Leunclavius una cum Novellis quibusdam Impp. CPolitanorum antea ineditis Basil MDLXXV. fol. sed quum in versione sua alphabeti ordinem repraesentare minime potuisset, illum plane etiam in Graecis turbavit, atque deseruit, solo Titulorum CCCXLVIII. indice, qualem in Ms. repererat, iuxta ordinem litterarum exhibito. Huius igitur synopseos auctor, per XXIV. alphabeti litteras excurrens, quasi totidem libris, suo ponit ordine omnes leges, quas in LX. illis Basilii, Leonis, ac Constantini repererat Libris, sub unaquaque littera suos titulos comprehendens, qui simul omnes sunt CCCXLVIII. excepto primo de Fide, qui honoris caussa ceteris omnibus praeponitur. Nos vero titulorum singulis litteris XXIV. contentorum recensionem nostro more quum essemus daturi, comperimus hanc nobis provinciam a Nesselio praereptam Bibl. Caesareae Mss. Catalog. Part. II. pag. 3. ubi Codicis I. nostro ferme consimilis perquam accuratam descriptionem persequitur; quare brevitati consulentes, quae ille fusius recenset, nos tantummodo attingemus. Titulos interim huius synopseos vide in dicto Codice §. I.

II. pag. 244. Occurrunt Imperatorum aliquot CPolitanorum Novellae Constitutiones, nempe I. Romani senioris *de potentibus in consortia pauperum succedentibus*, quae inc. Ἀνθρώποις ἐπὶ ζηλωτὸν, κ. λ. II. p. 247. Constantini Porphyrogeniti *de potentibus in praedia pauperum succedentibus*. III. p. 248. Eiusdem alia *de militaribus fundis*. IV. p. 251. Romani iunioris, item *de militaribus fundis*. Huic autem instar tituli praecedunt ista: Ἐκ τοῦ ἐκφωνηθέντος βασιλικοῦ ἐδίκτου πρὸς τὺς ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων, μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδ. ε'. ἔτυς ͵ςυό. *Ex Edicto Principis ad eos publicato, qui sunt in Provincia Thracesiorum, mense Martio, Indict. V. anno* 6470. (Christi DCCCCLXII) V. pag. ead. *b.* Nicephori Phocae *de novis Monasteriis non condendis*. VI. pag 254. Romani senioris *de alienatione fundorum &c* VII pag. 255. *b.* Eiusdem alia *de agentibus duplandi pretii nomine*. VIII. pag. ead. Cosmae Magistri Officiorum sententiae duae *de colonis*. Pag. vero 256 *b.* habetur Excerptum quoddam de variis mensuris, cuius initium: Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ὁ μὲν κάλαμος, κ. λ. quod in dicto Codice Viennensi legitur in calce. Reliqua § II. continentur, praeter Basilii iunioris Novellam *de praescriptione XL annorum*, quae in nostro desideratur.

III. pag. 257 Eustathii Antecessoris Liber *de temporalibus intervallis a momento ad centum annos*. Ibid. §. III. Accedunt autem in nostro scholia marginalia Athanasii Scholastici Emeseni, quorum primum inc. Τρίτον γεννᾷ καὶ ἡ τρεῖς ἐν μιᾷ γαστρὶ γεννήσασα, κ. λ.

IV. pag 270. *b.* Aliae redeunt Imperatorum CPolitanorum Novellae Constitutiones; nimirum Romani senioris duae, quarum altera, *potentes arcet ab emtionibus in universitate praedii faciendis*, altera [1] pag. 272. est *de praelatione cognatorum &c.* Constantini Porphyrogeniti Novellae abbreviatae XI. quarum prima pag. 273. est *de potentibus in praedia pauperum succedentibus*. II. pag. 274. *de Militibus*. III. pag. 276. *de restitutione pretii militarium praediorum*. IV. pag. ead. *b. de fugis mancipiorum, & de iumentis perditis*. V. pag. 277. *de non deserendo iudicio ab iis, qui actionem instituunt*. VI. pag. ead. *b. quod Iudices civiles nihil accipere debeant*. VII. pag. ead. *de sportulis*. VIII. pag. 278. *de consuetudinibus*. IX. pag. 279. *de testamentis aperiendis*. X. p. ead. *de consuetudine Scribae*. XI. p. ead. *de iis qui caedes committunt gladio, vel magnis fustibus, vel lapidibus, idque consulto.* Nicephori Phocae Novellae item abbreviatae

(1) Haec in Codice Viennensi, Constantino Porphyrogenito tribuitur.

tae VI. quarum prima pag. 280. est *de Armenicis fundis*. II. pag. ead. *de militibus caedes patrantibus* [1]. III. pag. ead. *b. de monasteriis, hospitalibus, & gerocomiis*. IV. pag. ead. *quod potentes a potentibus emere debeant*. V. pag. 281. *de aedificiis*. VI. pag. ead. *de iis, qui ante penuriae tempus emerunt*. Haec omnia ibid. sub §. IV. sunt contenta.

V. pag. 281. *b. Ecloga, sive Epitome Novellarum Leonis Imperatoris, pii, sapientis*. Sunt autem numero LVII. quarum series a Nesselio praetermissa, heic subiicitur, addito etiam singulis numero, quem obtinent in syllabo, quem exhibet Fabricius Bibl. Graec. Vol. XII. pag. 409. seq.

α′. nullum habet titulum, sed est *ad Iudices, ut secundum sequentes Constitutiones caussas diiudicent*. I.

β′. περὶ τοῦ διατίθεσθαι τὸν μονάσαντα εἰς τὰ ἐπικτηθέντα. V.

γ′. περὶ τοῦ μονάζειν δεκαετὴν ὄντα παῖδα. VI.

δ′. περὶ κληρικοῦ τοῦ μὴ γίνεσθαι αὖθις λαϊκόν. VII.

ε′. περὶ δούλου γεγονότος κληρικοῦ ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου. IX.

ϛ′. περὶ δούλου μονάσαντος ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου. XI.

ζ′. περὶ δούλου γεγονότος ἐπισκόπου ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου. X.

η′. περὶ ἀνακάμψεως. XIII.

θ′. περὶ τοὺς καταλιπόντας ἀτελὲς μοναστήριον. XIV.

ι′. περὶ τοῦ ἀπαιτεῖσθαι τὸ γαμικὸν πρόστιμον. XVIII.

ια′. περὶ συμφώνου πατρῴου τοῦ ἐπίσης κληρονομεῖν τὸν παῖδα. XIX.

ιβ′. περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν τὸν ἄνδρα ὥσπερ τὴν γυναῖκα ὑπόβολον. XX.

ιγ′. περὶ τοῦ φυλάττεσθαι τὴν ἐπαγγελίαν τῆς προικὸς, ἢ ἐκ πατρῴας, ἢ μητρῴας περιουσίας. XXI.

ιδ′. περὶ τοῦ μὴ δευτερογαμήσασαν γυναῖκα λαμβάνειν δεσποτείαν παιδὸς μοῖραν, ὁμοίως καὶ πατέρα. XXII.

ιε′. περὶ τοῦ μνηστείας ποιεῖν ἰδίας τοὺς κατὰ τὸν τόπον ἄρχοντας. XXIII.

ιϛ′. περὶ λύσεως ὑπεξουσιότητος, καὶ ἀναδόσεως προικός. XXV.

ιζ′. περὶ υἱοποιεῖσθαι εὐνούχους καὶ γυναῖκας. XXVI.

ιη′. περὶ τοῦ ἐπίσης πάντας υἱοθετεῖσθαι. XXVII.

ιθ′. περὶ τοῦ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἁλόντος μοιχοῦ, ἢ μοιχαλίδος. XXXII.

κ′. περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τὰς τῶν αἰχμαλώτων γαμετὰς ἑτέροις συνάπτεσθαι. XXXIII.

κα′. περὶ τοῦ ἐπιτρόπου φθείροντος τὴν ἐπιτροπευθεῖσαν παῖδα. XXXIV.

κβ′. περὶ ἁρπαγῆς καὶ βίας γυναικός. XXXV.

κγ′. περὶ τοῦ κληρονομεῖν τὸν τοῦ αἰχμαλώτου παῖδα. XXXVI.

κδ′. περὶ τοῦ τὸν ἄσωτον τὰ συμφέροντα διοικεῖν. XXXIX.

κε′. περὶ τοῦ τοὺς ἐν αἰχμαλωσίᾳ διατίθεσθαι. XL.

κϛ′. περὶ τοῦ μὴ εἰσκομίζεσθαι τοὺς οἰκέτας τῶν ἀδιαθέτων καὶ ἀκληρονομήτων τελευτώντων. Videtur pars superioris Novellae XL.

κζ′. περὶ ἀγράφου διατυπώσεως, ἢ τῆς ἤδη γραφείσης. XLII.

κη′. περὶ τοῦ κυροῦσθαι διὰ ἰσογράφων τὰς διαθήκας, καὶ περὶ τοῦ εἰ καὶ τρεῖς τυγχάνοιεν μάρτυρες. XLIII.

κθ′. περὶ τοῦ τὰς δωρεὰς τὰς μέχρι φ′ νομισμάτων οὔσας ἐγγράφους γίνεσθαι. L.

λ′. περὶ προθύρων θαλαττίων. LVI.

λα′. περὶ ἀποστάσεως ἐποχῶν. LVII.

λβ′. περὶ ἀνδραποδισμοῦ. LXVI.

λγ′. περὶ αὐτομολησάντων πρὸς ἐχθροὺς, καὶ ἑκουσίως ἐπανελθόντων. LXVII.

λδ′. περὶ τοῦ ἐπιτροπεύειν μοναχοὺς καὶ κληρικοὺς, ἀπείργεσθαι δὲ οἰκονομίας καὶ προστασίας ὀρφανῶν. LXVIII.

λε′. περὶ τοῦ διατίθεσθαι τυφλοῖς καὶ ἀγραμμάτοις καὶ γυναιξί. LXIX.

λϛ′. περὶ ἐφόδων, καὶ τοῦ τεθνηκότος ἀνθρώπου πάντας ἀμύνασθαι. LXX.

λζ′. περὶ τῶν μελλόντων κτίζειν ἐν ἀροσίμοις τόποις καὶ ἰσαμπέλοις. LXXI.

λη′. περὶ τοῦ κυροῦσθαι τὰ σύμφωνα τὰ ἄνευ προστίμου γεγενημένα. LXXII.

λθ′. περὶ πλαστογραφίας. LXXVII.

μ′. περὶ τῆς ἀσφραγίστου διαθήκης παρὰ τοῦ ἄρχοντος. LXXXII.

μα′. περὶ τοῦ ἀγοράζειν τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ νεουργεῖν ὁμοίως καὶ τοὺς ἔξω πλὴν στρατηγοῦ. LXXXIV.

μβ′. περὶ τοῦ τοὺς μὴ διγαμήσαντας πατέρας λαμβάνειν μοῖραν. LXXXV.

μγ′. περὶ τοῦ ἐκτυφλώσαντος ἑκοντί. XCII.

μδ′. περὶ τοῦ ἀποσπασθέντος ὑπεργείου τόπου. XCV.

με′. περὶ τοῦ ὀμνύειν τὸν κριτὴν ἐν ἀρχῇ τῆς δίκης, καὶ εἰς τὸ προβληθῆναι ἄρχοντα. XCVII.

μϛ′. περὶ τοῦ μὴ εὐνούχους ἐγγαμίζεσθαι. XCVIII.

μζ′. περὶ τοῦ τὸν ἐνάγοντα πρῶτον ὀμνύειν τὸν περὶ καλουμνίας ὅρκον. XCIX.

μη′. περὶ συναπτομένων οἰκετικῷ προσώπῳ ἐλευθέρων. C.

μθ′. περὶ δούλων ἐν συντροφίᾳ ὄντων, καὶ τοῦ ἑνὸς μέρους ἐλευθερωθέντος. CI.

ν′. περὶ τοῦ παραθαλασσίων χωρίων πρὸς ἐποχῆς κατάστασιν ἀναμέρος μὴ ἀρκούντων, καὶ ἄκοντα τὸν μὴ θέλοντα ἄγεσθαι. CII.

να′. περὶ τῶν ἐν θαλασσίοις νομαῖς ποιουμένων κοινωνίαν. CIII.

νβ′. περὶ ἐποχῶν μὴ ἐχουσῶν τὸ ἐκ τοῦ νόμου διάμετρον. CIV.

νγ′. περὶ ἀπροίκων γυναικῶν τοῦ λαμβάνειν παιδὸς μοῖραν. CVI.

νδ′. περὶ τοῦ ἐγγράφεσθαι τοὺς εἰσάγοντας δίκην ἐγκλήματος. CVII.

νε′. περὶ τοῦ τοὺς καταμηνυθέντας τρίτον, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας εἰς τὸ κριτήριον εὐθύνεσθαι καὶ κατακρίνεσθαι. CVIII.

νϛ′. περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μνηστείαν ἔνδοθεν τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, εἴτε ἱερολογίαν ἔνδοθεν τοῦ ιδ′ ἔτους, καὶ τοῦ ιγ′ ἐπὶ γυναικῶν. CIX.

νζ′. περὶ τοῦ τὴν γυναῖκα ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι τῆς τε οἰκείας προικὸς, καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, καὶ τῆς ἄλλης ἁπάσης ὑποστάσεως· ἐπειδὰν τὸν γάμον λυθῆναι συμβαίη, καὶ τῇ προενέξει τῆς ἀπογραφῆς ἐπιζητεῖν, εἴ τινα λέγοι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ὑποστῆναι καινοτομίαν εἰς τὰ ἀνήκοντα αὐτῇ· χωρὶς δὲ ἀπογραφῆς, εἴτουν ἐνεργοῦς ἀποδείξεως μηδὲν ζητεῖν, μήτε ζητοῦσαν ἀπολαμβάνειν. CX.

(1) Haec in dicto Codice Viennensi, cum superiore coniungitur.

VI. pag. 293. *b.* Δεαςιανίϐες· περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν. Opus Anonymi Iurisconsulti *de Actionibus*, ut ipse titulus Latino-Graecus perperam tamen scriptus indicat, ac sequens Graeca paraphrasis manifestius declarat, περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν, *de specialibus actionibus*, seculo fortasse X. conscriptum. Fabricius cum Lambecio primum falsus, qui B. G. Tom. X. pag. 501. illud Δατιανήϐες pro Iurisconsulti *Datianebis* nomine invexerat, errorem recantavit Tom. XII. p. 563. hisce verbis: *Nomen* Δατιανήϐες, *quod pro nomine ICti Datianebis idem Lambecius p. 8. & 65. ponit, non dubito esse Graecis litteris male expressa verba Latina tituli „ de actionibus „ additurque Graeca versio* περὶ ἰδικῶν ἀγωγῶν. Huius autem Tractatus, qui publicam mereretur lucem, praeter illud, quod exstat in Biblioth. Caesarea Vindob. apud Nessel. loc. cit. §. V. aliud etiam exemplar habet Bibl. Marciana Veneta Cod. CLXXIII. Catalog. pag. 102. Inc. Ἐν τῷ διαπέμπεσθαι βιβλίον ἀνάγκη ὁρίζεσθαι τὴν ἀγωγήν. Des. ϗ τῷ παραγγέλματι τῶν ἀγορανόμων εἰς τὸ τετραπλῶν.

VII. pag. 298. *Exemplum Testamenti S. Gregorii Theologi*, ut in dicto Codice Viennensi §. VI. In fine post verba ϗ τὰ ἑξῆς, legitur in nostro Codice: Μετεγράφη ἐκ τοῦ ἀρχετύπε τῶ συγκειμένε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ναζιανζῶ. *Transcriptum est ex archetypo reposito in Ecclesia Nazianzi.*

VIII. p. 299. *b.* Tandem leguntur *Moschionis Praecepta vitae*,[1] & Anonymi Opuscula quaedam, quorum unum Chronologicum *de Bissexto*, aliud Medicum *de generatione hominis*, tertium Geographicum *de quatuor fluminibus Paradisi*[2], quartum Historicum *de origine indictionis ab Imper. Augusto derivata*. Quae omnia vide in dicto Codice Viennensi a §. VII. ad XI. inclusive.

Adnotandum in fine est, quod in praemisso omnium rerum in hoc Codice contentarum Indice, innuuntur & alia non pauca, quae minime fuere descripta, nimirum τὰ τῶν ζ′ σοφῶν ἀποφθέγματα, περὶ τῶν εἰς γεωμετρικὸν μέτρον συντελέντων, Ἰεςινιάνειος ὅρκος[3], Λεξικὸν λατινικὸν κατὰ ςοιχεῖον, praeter alias Basilii, Nicephori, Constantini Novellas, &c.

Codex Graecus membranaceus Ms. in fol. min. Sec. XI. scholiis plurimis marginalibus sequioris aevi repletus. Constat foliis 302. qui fuit olim, ut grandibus in fine litteris legitur, τῶ Καντακεζηνῶ.

ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ.

ANDOCIDIS DE MYSTERIIS.

Titulus ita reddendus.

Andocidis, & aliorum Graeciae Rhetorum Orationes variae.

I. pag. 1. Andocidis Rhetoris Athenien- COD. XI.
sis Orationes IV. Prima est *de Mysteriis*. II. pag. 14. *de suo ipsius reditu*. III. pag. 16. *b. de pace cum Lacedaemoniis ineunda*. IV. pag. 20. *contra Alcibiadem*. Duabus vero postremis praecurrit argumentum. Concordant cum Aldina editione Venet. A. MDXIII. a pag. 1. ad pag. 32.

II. pag. 23. *b.* Isaei Orationes XI. praevia ipsius vita, auctore anonymo, ut in dicta edit. pag. 32. Prima cum hypothesi, pag. 24. est περὶ τῶ Κλεωνύμε κλήρε, *de Cleonymi hereditate*. Inc. Πολλὴ μὲν ἡ μεταβολή. Des. ὧν οἱ ἀντίδικοι συγχωρῶσιν ἡμῖν. Haec dimidia fere parte manca legitur in editione; post enim verba, ἢ τὴν ὀσίαν ἕξειν βεβαιοτέραν, pag. 35. v. 10. duarum vel trium vocum lacuna interiecta, sequuntur haec: ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑμᾶς ἀφῖκται, ϗ ὑμεῖς κύριοι γεγόνατε, κ. λ. quae sunt fere sub finem sequentis Orationis. Secunda igitur Isaei Oratio est περὶ τῶ Μενεκλέες κλήρε, *de Meneclis hereditate*. Argumentum inc. Μενεκλέες ποιησαμένε ὑὸν. Des. ὅτι ἐ πεισθεὶς γυναικὶ, ἐποιήσατό με. Oratio inc. Ἡγῶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες, εἴ τις ϗ ἄλλος ἐποιήθη ὑπό τινος. Des. τὰ δίκαια κατὰ εὔορκα, καὶ τὰς νόμες ψηφίσασθε. Huius ultimi tantum quinque versus exstant in dicta editione, ut innuimus; totus autem defectus est quinque nostri Codicis paginarum; unde coniicere est, exemplar illud, ex quo Aldina profluxit editio, uno fortasse quaternione mutilum fuisse. Tertia Oratio pag. 31. (in edit. II.) περὶ τῶ Πύῤῥε κλήρε, κατὰ ποίησιν πρὸς τὸ γένος διὰ μαρτυρίαν. *De Pyrrhi hereditate, contra actionem in genere contestationis*. IV. pag. 36. *b.* (in edit. III.) περὶ τῶ Νικοςράτε κλήρε. *De Nicostrati hereditate*. V. pag. 38. *b.* πρὸς Λεόχαριν ϗ Διογένην (in edit. IV. περὶ τοῦ Δικαιογένες κλήρε) *adversus Leocharim, & Diogenem*. VI. pag. 42. *b.* (in edit. V.) περὶ τῶ Φιλοκτήμονος κλήρε. *De Philoctemonis hereditate*. VII. pag. 47. *b.* (in edit. VI.) ὑπὲρ τῶ Ἀπολλοδώρε κλήρε, *pro Apollodori hereditate*. VIII. pag. 51. περὶ τῶ Κλήρωνος κλήρε (in edit. VII. περὶ τῶ Κίρωνος* κλήρε) *de Cleronis hereditate*. IX. pag 54. *b.* (in edit. VIII.) περὶ τῶ Ἀςυφίλε κλήρε. *De Astyphili hereditate*. X. pag. 57. *b.* (in edit.

(1) Moschion iste Christianus videtur esse, quum praecepta Christiano homine digna tradat, eumdemque esse arbitramur, cuius γνῶμαι tum in locis Communibus S. Maximi, tum in Arsenii Monembasiensis Violaria Compositione adferuntur.

(2) Hunc Geographicum Tractatum, integrum protulimus supra in calce Plut. IX. pag 466.

(3) Iusiurandum fortasse, quod Iustiniano, & Theodorae coniugi praestabant, qui publicam administrationem suscipiebant, quod tamen Graece reperitur in Codice IV. Plut. LV.

IX.) πρὸς Ξεναίνετον περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἀριστάρχου. *Adversus Xenaenetum de hereditate Aristarchi*. XI. pag. 60. (in edit. X.) περὶ τοῦ Ἀγνίου κλήρου. *De Annii hereditate*. Praecedunt autem singulis hypotheses, sive argumenta, quorum initium, & finis, sicuti etiam Orationum, cum editis loc. cit. a p. 35. ad p. 80. adamussim concordant. In fine ultimae, utpote imperfectae, lacuna octo versuum relicta est.

III. pag. 64. *b.* Dinarchi Orationes III. Prima κατὰ Δημοσθένους, *contra Demosthenem*. II. pag. 73. *b.* κατὰ Ἀριστογείτονος, *contra Aristogitonem*. III. pag. 75. *b.* κατὰ Φιλοκλέους, *contra Philoclem*. Ibid. a pag. 81. ad pag. 99. Secunda tamen Oratio, eo quod titulo erat destituta in Codice, Langium, & Montfauconium effugerat.

IV. pag. 77. Antiphontis Orationes XV. praevia ipsius vita, auctore anonymo. Prima inscribitur: Ἀντιφῶντος, φαρμακείας κατὰ τῆς μητρυιᾶς. *Antiphontis, accusatio veneficii contra novercam*, cui praecedit hypothesis, ut etiam reliquis, quae sequuntur, exceptis VIII. IX. & XIII. Secunda p. 80. Κατηγορία φόνου ἀπαράσημος. *Accusatio super caede, de cuius auctore non liquebat*. III. p. ead. *b.* Ἀπολογία εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. *Apologia super eadem caede*. IV. pag. 81. *b.* Κατηγορίας ὕστερος. *Accusatio posterior*. V. p. 82. *b.* Ἐξαπολογίας ὁ ὕστερος. *Apologia posterior*. VI. pag. 83. Κατηγορία φόνου ἀκουσίου. *Accusatio caedis ab invito perpetratae*. VII. pag. ead. *b.* Ἀπολογία φόνου ἀκουσίου. *Apologia eiusdem caedis*. VIII. pag. 84. Ὁ ὕστερος ἐκ κατηγορίας. *Accusatio secunda*. IX. pag. 85. Ἐξαπολογίας ὁ ὕστερος. *Apologia secunda*. X. pag. 86. Κατηγορία φόνου κατὰ τοῦ λέγοντος ἀμύνεσθαι. *Accusatio caedis contra eum qui dicebat vim vi repellendam*. XI. pag. ead. *b.* Ἀπολογία φόνου, ὃν ὡς ἀμυνόμενος ἀπέκτεινε. *Apologia eiusdem caedis*. XII. pag. 87. Ἐκ κατηγορίας ὁ ὕστερος. *Accusatio secunda*. XIII. pag. ead. *b.* Ἐξαπολογίας ὁ ὕστερος. *Apologia secunda*. XIV. pag. 88. *b.* Περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου. *De Herodis caede*. XV. pag. 96. Περὶ τοῦ χορευτοῦ. *De chorago, seu saltatore*. Exstant omnes ibidem a pag 99. ad pag. 132. In edit. vero Hanov. G. L. MDCXIX. 8. sexdecim numerantur, quia XIV. *de Herodis caede* in duas partes divisa legitur.

V. pag. 100. Lycurgi Oratio unica *adversus Leocratem*, cum hypothesi. Ibid. a pag. 132. ad pag. 151. Notandum inter p. 100. & 101. decem integra huius Orationis folia propter malam Codicis compacturam suo loco mota, in Alcidamantis Oratione inter pag. 108. & 119. fuisse inserta.

VI. pag. 103. Gorgiae Orationes duae. Prima est Ἑλένης ἐγκώμιον, *Helenae encomium*. Inc. Κόσμος πόλει μὲν εὐανδρεία. Des. Ἑλένης μὲν ἐγκώμιον, ἐμὸν δὲ παίγνιον. Altera pag. 104. *b.* Ὑπὲρ Παλαμήδους ἀπολογία, *Pro Palamede apologia*. Inc. Ἡ μὲν κατηγορία. Des. τὰ λεχθέντα. Ex his duabus secunda tantum in cit. editione, quam prae manibus habemus, edita est a pag. 151. ad pag. 155.

VII. pag. 107. Ἀλκιδάμαντος Ὀδυσσεὺς κατὰ Παλαμήδους, προδοσίας. *Alcidamantis Vlysses contra Palamedem, proditionis*. Inc. Πολλάκις ἤδη. Des. τιμωρησάμενοι. Ibid. Part. I. pag. 177.

VIII. pag. 119. *b.* Lesbonactis Orationes duae. Prima inscribitur: Πολιτικὸς (intellige λόγος) περὶ τοῦ πολέμου τῶν Κορινθίων. *Politica Oratio de bello Corinthiaco*. Altera p. 120. Προτρεπτικός. *Exhortatoria*. Ibid. Part. II. a pag. 155. ad 159.

IX. pag. 122. *b.* Vltima est Herodis *Oratio de Republica*. Ibid. pag. 160. Has Orationes omnes post Aldum edidit Graece etiam Henricus Stephanus Paris. MDLXXV. dehinc Gr. & Lat. Ianus Gruterus Hanov. MDCXIX.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XV. Constat foliis 125.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ.

D. ATHANASII CONFESSIO CATHOLICAE FIDEI.

Titulus corrigendus.

Variorum Scriptorum Opera Theologica, & Conciliorum fragmenta ad synodum Florentinam pertinentia.

I. pag. 1. Post duos indiculos, alterum Latinum manu Sec. XVI. conscriptum, & alicubi rubro charactere a Luca Holstenio correctum, alterum Graeca manu, ut putamus Antonii Eparchi, antiqui eiusdem Cod. possessoris, exaratum, occurrit primo Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ὁμολογία τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἔδωκε πρὸς Ἰούλιον πάπαν Ῥώμης. *S. P. N. Athanasii Magni Confessio Catholicae Fidei, quam dedit ad Iulium Papam Romae*. Inc. Τῷ θέλοντι σωθῆναι. Des. οὐχ οἷός τε ἔσται σωθῆναι. Exstat inter Opera Athanasio supposita edit. Paris. A. MDCXCVIII. fol. Tom. II. pag. 729. COD. XII.

II. pag. 4. *b.* Σὲ τὸν Θεὸν ὑμνοῦμεν. Hymnus, *Te Deum laudamus*, qui dicitur heic Ἀμβροσίου μοναχοῦ, Graece fortasse translatus, ut legitur in margine, per Καλέκαν, Manuelem scilicet illum Calecam, Graecorum interpretem. Auctor vero huius ita incertus, ut Sisebuto, Niceto, vel Nicetio, & Hilario antiquissimi quidam ex nostris Codicibus adiudicent. Vide Natal. Alex. T. IV. pag. 161. qui auctorem esse contendit Sisebutum monachum, qui seculo vixit XI.

III. pag. 5 Ἔκθεσις τῶν ἁγίων τιή θεοφόρων πατέρων κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως. *Expositio SS. CCCXVIII. deiferorum Patrum contra Paul-*

Paullum Samosatenum. Inc. Ὁμολογοῦμεν τὸν κύριον ἡμῶν, κ. λ. Des. οὕτω ϗ τὰ τῆς ἀδιαιρέτου συνθέσεως πρεσβεύομεν.

IV pag. ead. *b*. Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἑρμηνεία εἰς τὸ σύμβολον. *Athanasii Archiep. Alexandrini interpretatio in symbolum*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν, κ. λ. Des. καὶ μόνης καθολικῆς ἐκκλησίας. Tom. I. cit. edit. Part. II. pag. 1278.

V. pag. 6. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἔκθεσις πίστεως, *Eiusdem Expositio Fidei*. Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα ἀγέννητον Θεόν. Des. ἃ οἶδεν ἡ φύσις ἀδιαίρετα, δι' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

VI. pag. 9. Occurrit fragmentum initio mutilum Concilii fortasse Chalcedonensis, in quo de duabus Christi naturis in una persona agitur. Inc. . . . . . ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον, ϗ τοῦ κυρίου τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστῶς δεχομένοις παρίστησιν, κ. λ. deest autem, ut ex veteri Graeca numeratione colligitur, unum folium. Des. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς.

VII. pag. 10. *b*. Ὅρος τῆς ἁγίας ϗ οἰκουμενικῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἕκτης συνόδου. *Definitio S. & oecumenicae CPolitanae VI. Synodi*. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη ϗ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, κ. λ. Ὁ τοῦ Θεοῦ ϗ πατρὸς μονογενὴς υἱός τε ϗ λόγος, ὁ κατὰ πάντα ὅμοιος, κ. λ. Des. θεοπνεύστως ἐπεσφράγισε σύνοδος. Graece & Latine in Collect. Concil. Venet. A. MDCCXXXII. Tom. XVIII. pag. 80. Succedit rubro charactere conscriptum monitum: Ζήτει τὴν ἔκθεσιν πρότερον τῶν τιη' ὁμοίως καὶ τῶν ρν'. εἶτα λέγε. Tum Excerptum, quod inc. Ἤρκει μὲν οὖν, κ. λ. quale innuimus supra in recensione Codicis XVII. Plut. VIII. §. XIII.

VIII. pag. 14. Ὅρος τῆς ἁγίας μεγάλης ϗ οἰκουμενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον. *Definitio sanctae magnae & oecumenicae Nicaenae Synodi secundae*. Inc. Ἡ ἁγία μεγάλη ϗ οἰκουμενικὴ σύνοδος, κ. λ. Ὁ τὸ φῶς τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος. Des. ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ϗ βασιλίδι πόλει. In dicto Tom. pag. 81. Tum post rubricam, Ἔκθεσις τῶν ρν' πρότερον, εἶτα λέγε, sequitur: Βδελυσσόμεθα δὲ καὶ ἀναθεματίζομεν. Des. μονάζοντας δὲ, ἢ λαϊκοὺς τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι.

IX. pag. 17. Ἰουλιανοῦ Καρδιναλίου τοῦ ἁγίου Ἀγγέλου εἰς τὸ ζήτημα τὸ, πότερον ἐξῆν, ἢ ἔξεστι προστιθέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὰ ἀληθῆ, ἢ μή. ἑρμηνευθὲν ὑπὸ Νικολάου ἑρμηνέως τῶν Γραικῶν. *Iuliani Cardinalis S. Angeli in quaestionem, utrum licuerit, vel liceat adponere in symbolo vera; necne? ex interpretatione Nicolai*[1] *Graecorum interpretis*. Inc. Λέγουσιν οἱ Γραικοὶ μὴ ἐξεῖναι τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ τιθέναι ἐν τῷ συμβόλῳ τὴν καὶ τοῦ υἱοῦ λέξιν. Des. ὃ ζῇ καὶ βασιλεύει σὺν πατρὶ, ϗ υἱῷ, κ. λ. Hunc Iuliani Card. Caesarini Tractatum ex nostro Codice, cum Latina versione sua edidit Florentiae A. MDCCLXII. typis Mouckianis in 4. Rudesindus Andosilla Ordinis Vallumbrosani Monachus Abbas. Sed quum in eo describendo non satis diligens fuerit, atque fidelis, ut ex variantibus lectionibus patebit, quarum nonnullas speciminis loco subiicere heic constituimus, si cui forte illius recudendi in aliqua Conciliorum Collectione occasio detur, hunc monemus, manuscriptum esse potissimum consulendum. En igitur editi exemplaris a manuscripto discrimina, quae in primis tribus Opusculi Capitibus nobis obiter legentibus occurrerunt.

Edit. pag. 2. vers. 9. καὶ κατὰ τῶν λαϊκῶν. Ms. ϗ ἀναθεματισμοῦ κατὰ τῶν λαϊκῶν.

v. 11. μετὰ ταύτην. Ms. μετὰ ταῦτα.

v. 12. ϗ διδάσκειν. Ms. ἢ διδάσκειν.

Pag. 4. v. 22. μετὰ ἀκριβίας ἐξιχνευθῇ. Ms. μετὰ ἀκριβείας ἀνιχνευθῇ.

v. 23. λυθῆσθαι αὐτή. Ms. λυθήσεται αὕτη.

Pag. 6. v. 14. ἐκρίναντο. Ms. ἔκριναν.

Pag. 8. v. 1. βεβαιθῶσιν. Ms. βεβαιωθῶσιν.

v. 2. ἀπὸ τούτου. Ms. ἀπὸ τούτων.

v. 6. ἐκεῖνα ἐν τῷ ὅρῳ. Ms. ἐκεῖνα τὰ κείμενα ἐν τῷ ὅρῳ.

v. 13. ἣν Κύριλλος εἶναι θεοτοκόν. Ms. ἣν κυροῖ εἶναι Θεοτόκον.

v. 24. εἰσήκαγκε. Ms. εἰσήνεγκε.

Pag. 10. v. 4. ἐντεῦθε. Ms. ἐντεῦθεν.

v. 6. ῥήματα. Ms. ῥητά.

v. 12. ἐκτεθείσῃ. Ms. τῇ ἐκτεθείσῃ.

v. 22. vox ἀντιότητα deest in Ms.

v. 23. εἴτε. Ms. εἰ ϗ.

v. 26. ϗ σαφέστερον ἐσαφήνισε ἐκεῖνα, ἢ ὄντα ἀνεπτυγμένα, ϗ ἐσαφηνισμένα. Ms. καὶ σαφέστερον τινὰ ἐσαφήνισε παρὰ τὰ ὄντα ἀνεπτ. . . ἢ ἐσαφ . . . .

Pag. 12. v. 2. ἀντιφωνεῖν. Ms. ἀντιφρανεῖν.

X. pag. 31. Sequuntur fragmenta nonnulla, ut arbitramur, ex Actis Concilii Florentini excerpta, in quibus agitur de Processione Spiritus Sancti. Horum initium, quum inter paginam 30. & 31. duo folia desint, mutilum, sequens est: Ὥσπερ τι λαμβάνων παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦτον ἀγαπᾷ, κ. λ. Finis est: διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, ϗ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Praeter memoratum defectum, alia etiam media duobus in locis, paginarum iactura, desiderantur. Ex qua lectionis interruptione, unde fuerint desumpta, reperire minime licuit.

XI. pag. 44. Διάληψις τῶν λόγων τῆς πίστεως ἐκδοθεῖσα παρὰ Θωμᾶ τοῦ ἐκ τοῦ Ἀγχίνου πρὸς ψάλτην Ἀντιοχείας. *Expositio articulorum Fidei edita a Thoma Aquinate ad Cantorem Antiochenum*. Inc. Ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος ὁ ἐπαγγελίαν λαβών. Des. ἀλλαχοῦ ἀκριβέστερον διείληπται. Est opus D. Thomae *de recta fide*, ut Lucas Holstenius manu sua in fronte adnotavit, Graece versum fortasse a Demetrio Cydone, qui varia illius Doctoris Opera in Graecum sermonem transtulit.

XII. pag. 71. Ἐκ τοῦ κατὰ Ἑλλήνων τρίτου βιβλίου τοῦ αὐτοῦ κεφάλαιον ρκβ'. ὅτι γάμος ἀδιαί-

(1) Hic Nicolaus vulgo dictus *Secundinus*, patria fuit Euboicus, & Episcopus Saguntinus.

ἀδιαίρετος εἶναι ὀφείλει. *Ex eiusdem Libro III. contra Graecos Caput CXXII. quod matrimonium inseparabile esse debeat.* Inc. Εἰ δέ τις ἀκριβῶς θεωροίη, ὁ προειρημένος λόγος, κ. λ. Des. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρίζεσθαι. Ex versione fortasse eiusdem Demetrii Cydonis.

XIII. pag. 73. Occurrit *Excerptum illud ex D. Augustini Libro „de cognitione verae vitae„ inscripto*, quod habes in Codice XIV. Plut. X. §. X. Finis tamen in hoc diversus.

XIV. pag. 76. Ἔτι ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος πρὸς Δάμασον περὶ τῆς καθολικῆς πίστεως. *Item S. Hieronymus ad Damasum de Catholica Fide.* Inc. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα. Des. πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν.

XV. pag. ead. Ἔτι ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ Διάλογος ἐν τῷ συμβόλῳ αὐτοῦ, ὅπερ ἐν τῇ προσλήψει αὐτοῦ ὡμολόγησε, καθάπερ καὶ πάντες οἱ ἄκροι ἀρχιερεῖς τὴν πίστιν ὁμολογοῦσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν προσλήψεσι, καὶ τίθεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀντιγράφων αὐτοῦ. *Etiam B. Gregorius Dialogus in suo Symbolo, quod in sua adsumtione confessus est, quemadmodum & omnes summi Pontifices fidem profitentur in suis adsumtionibus, & ponitur in principio ipsius exemplarium.* Inc. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν παντοκράτορα. Des. ἀλλὰ συναΐδιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορευόμενον, καὶ τ' ἄλλα.

XVI. pag. ead. Sequuntur Excerpta brevia ex nonnullis Toletanis Synodis, nempe I. contra Priscillianistas, III. IV.[1] VI. VIII.[2] XI.[3] & XII.[4] Tum pag. 78. *b.* iterum aliud fragmentum ex Primo Toletano Concilio, & pag. 80. aliud ex Concilio III. Haec autem omnia nihil aliud continent, quam varias Catholicae Fidei expositiones, Conciliorum celebrationibus praemitti solitas.

XVII. pag. 85. Λεοντίου Σχολαστικοῦ Βυζαντίου σχόλια ἀπὸ φωνῆς Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀββᾶ, καὶ σοφωτάτου φιλοσόφου τήν τε θείαν καὶ ἐξωτικὴν φιλοσοφήσαντος γραφήν. *Leontii Scholastici Byzantini scholia ex ore Theodori Deodilectissimi Abbatis, ac sapientissimi philosophi in divinis pariter externisque litteris eruditi, excepta.* Inc. Ἀναγκαῖόν ἐστι μέλλοντας ἡμᾶς αἱρέσεων ἐπιμεμνῆσθαι. Des. ἐχορήγησε Χριστὸς ὁ Θεὸς, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Est Tractatus *de Sectis* in X. Actiones divisus, G. L. editus in Auctario Biblioth. Patrum Ducaeano Paris. MDCXXIV. Tom. I. pag. 493. & alibi.

XVIII. pag. 123. Sequuntur Basilii Magni ad diversos Epistolae XXV. huc fortasse translatae, quod in iis de SS. Trinitatis mysterio disseratur. Eae vero sunt

I. *ad Amphilochium*, in cit. edit. Paris. Tom. III. Epist. CCXXXIII.
II. *ad eumdem*, in cit. edit. CCXXXIV.
III. *ad eumdem*, CCXXXV.
IV. *ad eumdem*.[5]
V. *ad eumdem*, CCXXXVI.
VI. *ad Caesareenses*, VIII.
VII. *ad Gregorium Episc. Nyssenum*, XXXVIII.
VIII. *Quod non debeamus tres Deos annunciare.* Inter Homilias Tom. II. pag. 609.
IX. *Epistola, cui subscripsit Eustathius*, CXXV.
X. *ad Canonicas*, LII.
XI. *ad Terentium Comitem*, CCXIV.
XII. *ad Diaconissas filias Terentii*, CV.
XIII. *ad Evagrium*, CLVI.
XIV. *ad Presbyteros in Tarso*, CXIII.
XV. *ad eosdem*, CXIV.
XVI. *ad Ecclesiam Antiochenam*, CXL.
XVII. *ad Optimum*, CCLX.
XVIII. *ad Gregorium*, II.
XIX. *ad Sozopolitas*, CCLXI.
XX. *ad primores Neocaesareae*, CCX.
XXI. *ad Evaesenos*, CCLI.
XXII. *ad Episcopos Galliae & Italiae*, CCXLIII.
XXIII. *ad Episcopos Occidentis*, CCLXIII.
XXIV. *ad eosdem*, XC.
XXV. *ad Innocentium Episcopum*, L.

XIX. p. 196. *Sanctissimi Patriarchae CPolitani Ioannis Vecci Inscriptiones XII. in dicta sanctorum ab ipso collecta de Processione Spiritus Sancti*, una cum Gregorii Palamae confutationibus, & Bessarionis Cardinalis pro Vecco apologiis. Habes supra in Codice XIV. Plut. X. §. IV.

XX. pag. 206. Συναγωγὴ θαυμασία. *Collectio mirabilis*, seu Ioannis Vecci opus, cui titulus: *Epigraphae, seu Praescriptiones XIII. in dicta, ac sententias SS. PP. a se collectas de Processione Spiritus Sancti.* Exstat in Graecia Orthodoxa Leonis Allatii Romae MDCLIX. Tom. II. a pag. 522. ad pag. 641. Codex tamen post verba, καὶ ἐρρίζωται φυσικῶς, in quibus desinit editio, alia adfert Excerpta ἀπὸ τῶν διαφόρων ὅρων, οὓς ὁ στρωματεὺς Κλήμης συνέθετο. ἐκ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ λόγου. ἐκ τῆς πρὸς Σεραπίωνα ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ, Τὰ γράμματα. ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου Παναρίων ἀπὸ τοῦ τμήματος τοῦ κατὰ Ἡμιαρείων. ἐκ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν, ἐν τῇ πρὸς Ἰορδάνην ἐπιστολῇ, κ. λ. quorum finis est: ἐπειδὴ τοῦ αὐτοῦ πνεύματός εἰσιν ἅπαντες μαθηταί.

XXI. pag. 246. Ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἰορδάνην ἀρχιμανδρίτην περὶ τοῦ τρισαγίου ὕμνου. *Epistola* (Ioannis Damasceni) *scripta ad Iordanem Archimandritam de Hymno Trisagio.* Post inscriptionem: Τῷ θεοτιμήτῳ, κ. λ. inc. Τοῦ πρός σέ μοι πόθου. Des. ἀδιαλείπτως ἡμῶν ὑπερευχόμενοι. Inter eius Opera edit. Lequien. Tom. I. p. 480.

XXII. p. 262. Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Μανιχαίων. *Eiusdem contra Manichaeos*, Dialogus inter Orthodoxum, & Manichaeum. Inc. Ἐπειδὴ συνεληλύθαμεν. Des. καὶ οἱ ἀγαθοὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἧς γένοιτο, κ. λ. Ibid. p. 429.

XXIII. p. 308. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας λόγος περὶ πίστεως. *S. P. N. Basilii Archiep. Cae-*

(1) In Codice appellatur ε'. *V.*
(2) In Codice θ'. *IX.*
(3) In Codice ιβ'. *XII.*
(4) In Codice ιγ'. *XIII.*
(5) Huius Epistolae initium, quae inscribitur: Τῷ αὐτῷ, & inc. Καὶ πρὶν κομίζεσθαι τὰ παρὰ τῆς ἀγάπης ὑμῶν γράμματα, κ. λ. inter Basilianas non invenimus.

Caesareae Cappadociae Sermo de Fide. Inc. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τὸ ἐπίταγμα. Des. αὐτάρκες ἐλογισάμην. Tom. II. cit. edit. p. 223.

XXIV. p. 314. Sequitur Tractatus sine titulo, cuius initium: Ὁ βαπτιζόμενος εἰς τριάδα. Finis: προσηγορίᾳ καὶ ὁμοιώσει. Est eiusdem Basilii Homilia *de Spiritu Sancto*, ut in Cod. IX. huius Plutei §. XX.

XXV. p. 318. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ μεγάλου, ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον, περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. *S. P. N. Athanasii Archiep. Alexandrini Magni, Epistola ad Serapionem Episcopum, de Spiritu Sancto*. Inc. Τὰ γράμματα. Des. μετ' ἐκείνων ὑπομείνωσιν. Tom. I. cit. edit. Part. II. p. 647.

XXVI. p 342. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον Σεραπίωνα κατὰ τῶν λεγόντων κτίσμα τὸν υἱὸν ἐπιστολὴ β΄. *Eiusdem ad eumdem Episcopum Serapionem contra dicentes Filium creaturam Epistola II*. Inc. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον. Des. τῇ ἑαυτῶν ἀγνοίᾳ οἱ Ἀρειανοί. Ib. p. 683.

XXVII. p. 347. Τοῦ αὐτοῦ καθολικὴ ἐπιστολή. *Eiusdem Epistola Catholica*. Inscrib. Τοῖς κατὰ τόπον ἀδελφοῖς, κ. λ. Inc. Ὅσοι τὴν ἀσέβειαν. Des. κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν· ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. II. pag. 29.

XXVIII. pag. 349. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ πρὸς Ἑρμείαν περὶ τῆς ὁμοουσίου Τριάδος. *S. Cyrilli Alexandrini ad Hermiam de consubstantiali Trinitate*. Inc. Μὴ γὰρ δή τινες ὅλως τῶν ὀρθότητος ἐπιμελητῶν, κ. λ. Des. καὶ ἰδικῶς δι' ἑκάστου κινεῖσθαι φιλεῖ.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XV. varia manu conscriptus. Constat foliis scriptis 354.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

BASILII VARIA.

Titulum ita corrigimus.

Commentarius aliquot SS. Patrum in XIV. Divi Gregorii Nazianzeni Orationes, collectore Basilio Minimo, seu iuniore Caesareensi.

COD. XIII. I. pag. 1. PRaecedit Commentariis Epistola nuncupatoria ipsius Basilii Minimi ad Constantinum Porphyrogenitum, quam utpote auctoris, cuius nulla in lucem adhuc prolata sunt opera, speciminis loco integram heic damus. Ea autem sequens est: Βασίλειος ἐλάχιστος ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ φιλοχρίστῳ δεσπότῃ Κωνσταντίνῳ· ἔχει δὲ καὶ Γεωργίου τὸ βιβλίον ἑρμηνείαν τοῦ Μωκηνοῦ [1], καὶ ἄλλων· τὰ δὲ προοίμια τοῦ πρωτοθρόνου. *Basilius Minimus Caesareae Cappadociae ad Christi amantem Dominum Constantinum. Continet autem liber interpretationem quoque Georgii Moceni, & aliorum. Haec autem sunt prooemia primae sedis* (nempe Basilii).

Ἐν ταῖς μεγίσταις καὶ δημοτελέσι τῶν πανηγύρεων, μέγιστε αὐτοκράτορ, οὐ μόνον οἱ ἐν τέλει καὶ βαρεῖ πλούτῳ καὶ δόξῃ ἐξωγκωμένοι καὶ ὑπερφέροντες, ἀλλ' ἤδη καὶ οἱ ἐν αὐταρκείᾳ ζῆν ᾑρημένοι, καὶ μετρίαν ἤδη ἔχοντες τὴν ὕπαρξιν, κατὰ δύναμιν ὑμᾶς καταγεραίρειν ἐπείγονται· ἀλλ' οἱ μὲν χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ, καὶ μαργάροις, ἢ λίθοις διαυγέσιν, ἤ τισι σκεύεσι πολυτελέσιν, ἢ καὶ πέπλοις πολυανθέσιν ἀφοσιοῦνται τὸ φιλότιμον ἐπιδεικνύμενοι· οἱ δέ τινες ἄλλοις καὶ ἄλλοις, ὡς ἂν ἔχωσι προθυμίας, ἢ εὐνοίας, γνώμης ὅτι μάλιστα καὶ εὐστοχεῖν ἱέμενοι σύμπαντες τοῦ δεξομένου, καὶ τὸ φίλτρον οἷον, καὶ ᾧ μάλιστα προσφερομένῳ ἡσθείη πραγματευσάμενοι. Πολλῶν οὖν ὡς εἰκὸς συντελούντων, καὶ ποικίλην ὑμῖν καὶ πολυειδῆ τὴν εἰσφορὰν ἐμποιούντων, καὶ μάλιστα κατὰ τήνδε τὴν τῶν Χριστοῦ γενεθλίων πανήγυριν, καὶ τὴν κατ' ἐχθρῶν νικητήριον εὐχαριστίαν, ἐδόκει μὴ μόνους ἡμᾶς ἀτελεῖς οὕτω καθῆσθαι, ἢ κενὴν ἄλλως ἀνύειν, καὶ μόχθον ἀνήνυτον τῇδε καὶ τῇδε, κατὰ τὴν τοῦ κυνὸς [2] ἐκείνου παραπληξίαν ἐπιμοχθοῦντος, καταμωκωμένου δῆθεν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἢ χερσὶν αὐταῖς ὕδωρ εὐγνωμόνως ἀρύειν, καὶ πᾶν ὅ τι γε τῶν δυνατῶν ἡμῖν καὶ τιμίων ἀγαθῷ σοι βασιλεῖ καὶ τιμίῳ προσκομίζειν. Τούτων δὲ οὐκ ἄλλό τι τῷ φιλολόγῳ, ἀλλ' ἢ λόγος ἐδόκει· ἐδόκει δὲ οὐ καθ' αὑτόν πως εἶναι τοιοῦτος, οἷος βασιλικὴν εὐδιαθεῖναι, καὶ σοφὴν εὐφρᾶναι διάνοιαν. ὁρᾷς γὰρ ὡς ἀγλευκής τις καὶ ἀκαλλής ἐστι, καὶ ὡς εἰπεῖν λόγῳ, ἀνεπαφρόδιτος· πλὴν ἀλλ' ἡμῖν τῶν πάνυ καὶ οὗτός ἐστι τιμίων, ὅτι δὴ καὶ πίθηκος καὶ αἰθίοψ μέγιστον τίθεται ἑκάτερος, καὶ οἴεται κάλλιστον τῶν οἰκείων ὠδίνων τὴν ἀμορφίαν. Εἰ δὲ καί σοι τῷ παντίμῳ κριθείη τοιοῦτο, οὐ κατ' ἄλλό τι, ἀλλ' ἢ κατ' αὐτὸ δῆλον τὸ τῆς ὑποθέσεως ἡδίων ὀφθήσεται, καὶ χαρίεις. τί γάρ σοι τῶν ἁπάντων ἐρασμιώτερον, ἢ τί γε τιμαλφέστερον ἄλλο, ἢ Γρηγόριον, καὶ τὰ τοῦ Γρηγορίου ἐνοπτρίζεσθαί τε, καὶ ἀκουτίζεσθαι; τίνος ἥδιον λόγους, ἢ νοῦν ἀνιχνεύειν, ἢ τοῦ Γρηγορίου νοῦ τούτου; οὕτω γὰρ καλεῖν αὐτόν ἐστιν οἰκειότερον· τίνος ἄβυσσον σοφίας, τίνος ὕψος θεολογίας, ἢ φράσεως ἅμα κάλλος, καὶ μέγεθος, ἢ ὅσα παντοίας ἐστὶ τέχνης, καὶ θεωρίας, καὶ χάριτος; Τῶν οὖν πανσόφων τούτου λόγων, εἰ καὶ τολμηρὸν, ὅμως ἔδοξε καὶ τὰ πατράσιν εἰς ἐξήγησιν καὶ διασάφησιν ῥητῶν τινων ἐσπουδασμένα, ἐπιτομώτερόν πως καὶ σαφέστερον κατὰ τὸ ἐνὸν διαθέσθαι, πρὸς δέ τινα καὶ ἡμῖν προστεθεῖσθαι εἰς ἐξάπλωσιν νοημάτων, καὶ τῆς ἐν βάθει διανοίας ἐνάργειαν, ... κἂν πολλοῖς ὅσοις χωρίοις ὑπεροραθεῖσι μὲν

(1) Ita legimus potius, quam Μαρκήσου, quemadmodum videtur legisse Montfauc. qui Bibl. Biblioth. Tom. I. p. 252. D. ita Codicem hunc describit: *Basilii Minimi Caesareae Cappadociae ad Christi amicum D. Constantinum cum Georgii Marcesii, & aliorum expositione in S. Gregorii Nazianzeni orationes in Natalem Domini, in funere S. Basilii Magni, in sancta Lumina, finis deest, &c* Marcesius enim non modo inter Gregorii Nazianzeni ἑρμηνευτὰς nullus apparet, sed ne scriptoribus quidem Graecis usquam accensetur a Fabricio. Γεωργίου utique Μωκίου, sive Μωκηνοῦ scholia in eiusdem S. Patris Homiliam in Pascha memorantur in Bibl. Coislin. pag. 296. Cod. ccxxxvi. similes Commentarios continente. Errori vero ansam dedit, opinor, qui primae paginae characteres aevo prorsus evanidos, novo atramento exprimere, veterum vestigiis insistens conatus est: quum enim in voce μ῀κηνοῦ littera ν fortasse prorsus esset deleta, novus scriptor σ substituit; unde factum est, ut μαρκησοῦ legeretur, non μωκηνοῦ, quemadmodum etiam compendiaria illa nota litterae μ superscripta, accipienda est.

(2) In margine hanc notulam recentior manus apposuit: Κυνός φησιν, οὐ κυνικοῦ φιλοσόφου, τοῦ Διογένους τυχὸν, ἢ ἑτέρου.

μὲν ὡς ἐπιδήλοις ἴσως ἐκείνοις, δεομένοις δέ τινος, ἢ κατ' ἔννοιαν ἑρμηνείας, ἢ κατὰ σύμφρασιν, ἢ σύνταξιν ἀκολυθίας, ἢ κατὰ θεωρίαν ἐπιςασίας, ἢ κατά τινας τεχνικὰς ἐφόδυς περιόδων τε κ̧ σχημάτων, ἐ ἰδεῶν ποικίλων ἐπισημασίας. Τέτοις ἦν ὁ πόνος ἡμῖν ἦτος ἐπεσπυδάσθη. προσθέτι ἐ ςιγμῶν τινων ἁρμοττέσας ἐπιδείκνυσι θέσεις, κ̧ τόπυς προσήκοντας τέτων ἑκάςαις, ἐκ ἀπό τινος ὑμενοῦν ἀλογίςυ ἐμπειρίας, ὁποία τῶν μικρὰ βλεπόντων θέλξαι μόνον ὑπάρχειν τὴν αἴσθησιν, ἐν οἷς περιορᾶν ἐςιν ἀλωμένυς ἐνίυς τὰς αὐτάς που περιόδυς, τὰ αὐτὰ συνδετικὰ τῶν μερῶν τῦ λόγυ μόρια, ἄλλοτε ἄλλως ἐξαγγελλόντων, κ̧ τὴν ὑπόκρισιν διαφθειρόντων, κ̧ τὸ ἦθος ἅπαν λυμαινομένων, κ̧ οἷον ψυχρά τινα . . . . περὶ . . . . των, τὰ ἀνειμένα ἐςὶν ὅτε ἐντεινόντων, ἐ διαλυόντων ἔμπαλιν τὰ τεταγμένα· ἀλλὰ τέχνης θεσμοῖς ἐπιβεβλημένας, κ̧ περιόδων εἱρμῷ, κ̧ τάξει τῶν συνδεόντων μορίων περιεςιγμένας. Τοιοῦτόν τι τὸ ἡμέτερον, γαληνότατε, δῶρον· τοιοῦτό σοι τῷ φιλολόγῳ τὸ προσφερόμενον· τέτοις σε δεξιέμεθα παντὸς ἐπαίνυ καὶ παιάνων κρείττοσιν ἐπινικίων, τοῖς ἡμῖν προευπορηθεῖσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἄνωθεν χάριτος χορηγηθείσης, ὑμῖν δὲ προσενεχθεῖσι ἐ προσδεχθεῖσιν οὐκ ἀήδως οἶμαι, ὅπως ἐςὶν εἰκάσαι τὸ εὐγενὲς κ̧ φιλεπίςημον τῆς ἡμετέρας διανοίας. Ἔχει δὲ ὧδέ μοι τὰ τῆς ὑποθέσεως. Epistolam sequitur ipse Commentarius ineditus Basilii minimi, Georgii Μωκηνοῦ, Maximi, Theophili, Apollinaris, & Anonymi; hosce enim interpretes partim ex adlatae Epistolae titulo, partim ex contractis in margine nominibus, deprehendimus. Prima igitur Oratio Gregorii Nazianzeni est pag. 2. Εἰς τὴν Χριςοῦ γέννησιν. *In Christi Nativitatem.* Hypothesis Basilii Minimi inc. Ὁ λόγος ὁ κατὰ ἀποτάδην κ̧ διεξοδικὸς, σώματι ζώου ἔοικεν, ἀναλογοῦσαν ἔχων ψυχῇ μὲν τὴν ἔννοιαν, σώματι δὲ τὴν φράσιν. Des. ᾄδειν κ̧ δοξάζειν κ̧ εὐφραίνεσθαι παρακελευομένη. Commentarius Georgii Μωκηνοῦ inc. Χριςὸς γεννᾶται, δοξάσατε. Τὸν παρόντα λόγον τινὲς μέν φασι τὸ προοίμιον ἔχειν ἐξ ὑπολήψεως, τινὲς δὲ ἀπὸ καιροῦ, κ̧ ἕτεροι ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἴοῦ ἐν αὐτῇ γεγονότος τῇ ἑορτῇ. Des. ὅν τινα Θεὸν κ̧ ἀρτίως μετὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς σαρκὸς ὄντες εὐχόμεθα πλέον κ̧ παρ' αὐτοῦ ἐλλάμπεσθαι, κ̧ ὁρᾶν ὅσον ἐ δυνατὸν, ἐν Χριςῷ, κ. λ.

II. p. 24. *b* Εἰς τὸν ἐπιτάφιον τῦ μεγάλου Βασιλείυ. *In Funebrem Orationem Basilii Magni.* Hypothesis Basilii inc. Ζητεῖται ἐν πρώτοις, διατί οὐχὶ ἐγκώμιον, ἀλλ' ἐπιτάφιος ὁ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιγέγραπται λόγος, καὶ τί ἐπιτάφιος διενήνοχεν ἐγκωμίυ. Des. τῇ τε μακροκωλίᾳ, ὅπερ οἰκεῖόν φασι προοιμίων, κ̧ ἴῷ διπλασιασμῷ τῶν τε κώλων κ̧ τῶν ὀνομάτων. Alia Hypothesis Georgii inc. Μετὰ τὴν ἐξέλευσιν αὐτοῦ τὴν ἀπὸ Κωνςαντινυπόλεως ὁ μέγας Γρηγόριος ἐν Ναζιανζῷ ἐν τῷ προγονικῷ αὐτοῦ κτήματι τὸν ἡσύχιον ἀσπασάμενος βίον, ἐκεῖ κ̧ τὸν παρόντα λόγον συνέγραψε. Des. ὡς τῇ θείᾳ προνοίᾳ προώριςο πρὸ ἐμοῦ τελευτήσοντα τὸν μέγαν Βασίλειον. Commentarius Basilii inc. Ἔμελλεν ἄρα. Ὁμωνύμυ ταύτης ὑπαρχέσης τῆς φωνῆς διαςελλομένης τῆς δι' ἑνὸς λ, ὅπερ μέλειν ἐπὶ τοῦ φροντίζειν τάττυσιν. Desinit in Commentario Georgii, cuius ista sunt: τὸ γὰρ εὕρεθε ἐν ἡμῖν ἴσως ἐπαίνυ ἄξιον, τῇ σμικρότητι ἀντ' ὐδενὸς τοῖς πολλοῖς λογισθήσεται.

III. pag. 61. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. *In sancta Lumina.* Commentarius Georgii inc. Πάλιν Ἰησῦς ὁ ἐμός. Προοιμιακὰς ἐννοίας μετὰ παραδειγμάτων ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ ὁ Ἑρμογένης παραδὺς, ἀφορμὰς κ̧ αἰτίας τοῖς τέτυ ἐξηγηταῖς δέδωκε προσθεῖναι. Desinit Commentarius Basilii: Τὸ ζωτικὸν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις δύναμις τὴν πνευματικὴν μεταδιδόντες ζωὴν, φησι, κ̧ ὠφέλειαν, ὡς ἀςέρες τῷ φωτισμῷ ὑμῶν πᾶσι τοῖς ζωτικοῖς συντελῦντες.

IV. pag. 71. Εἰς τὸν προτρεπτικὸν τοῦ Θεολόγυ. *In Adhortatoriam Orationem Theologi* (ad sanctum Baptisma). Commentarius Georgii inc. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ. Ὁ μετὰ χεῖρας οὑτοσὶ λόγος τῷ τοῦ φθάσαντος τέλει ἐ τῇ διαςολῇ ἕτερος δοκεῖ πως εἶναι. Des. οἷά τινες ματαίαις θερμαινόμενοι ἐλπίσιν ἀπατώμεθα πολλάκις ἁγνείᾳ τεθαῤῥηκότες, ἤ τινι ἑτέρᾳ τῶν σεμνοτέρων πολιτείᾳ, μυρίων ἁμαρτημάτων ὄντες ἀνάπλεοι. Quae quidem verba ad quem pertineant, non satis constat, quum superioris paginae resecato margine, novoque suffecto, interpretis nomen in illo fortasse adnotatum exciderit.

V. pag. 87. Εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανὸν συμφοιτητὴν αὐτῦ γενόμενον κ̧ ἔκδικον Ναζιανζοῦ. *In exactorem Iulianum eius condiscipulum & vindicem Nazianzi.* Hypothesis prima, & quidem anonymi, ut & reliquae quae sequuntur, inc. Ὁ μετὰ χεῖρας λόγος τῦ συμβυλευτικῦ εἴδυς ἐςίν. Secunda inc. Ὁ σκοπὸς τοῦ προκειμένυ λόγυ ἀπολογία ἐςὶ τῆς ἑαυτῦ σιωπῆς. Tertia inc. Ὁ παρὼν λόγος ἐπιγέγραπται εἰς τὺς λόγυς, κ̧ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰυλιανὸν, κ. λ. Commentarius, item nullo interpretis nomine ad marginem adiecto, inc. Τίς ἡ τυραννίς. Τυραννίδα λέγει, ὅτι σιωπᾶν ἐθέλων ἐπὶ τὸ λέγειν ἠγείρετο· ἐξ ἀγάπης δὲ ἔφη, ὅτι οὐ μισῦντες αὐτὸν ἐτυράννυν οἱ βιαζόμενοι. Des. τῆς θεότητος δόξαν· μία γὰρ τῶν τριῶν ἡ δόξα, κ̧ ἡ αὐτὴ, ὥσπερ κ̧ ἡ ὐσία.

VI. pag. 101. Εἰς τὸν συντακτήριον. *In Valedictoriam.* Hypothesis inc. Ὑπὸ τὸ πανηγυρικὸν εἶδος ἀναγέται κ̧ ἦτος ὁ λόγος. Des. τὸ δὲ προοίμιον ἐπιεικείας σὺν εἰρωνείᾳ πλεκόμενον. Alia hypothesis inc. Τῇ κοινῇ συνηθείᾳ, ἐ τῇ τῶν πολλῶν χρήσει ὁ παρὼν λόγος συντακτήριος κέκληται. Des. σχήματα δὲ βαρύτητος κεκραμένης εἰρωνείᾳ. Commentarius inc. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα. Πῶς παρ' ὑμῖν τὰ καθ' ἡμᾶς ἔχει, φησίν. Δημοσθένης, πῶς ὑμῖν, φησιν, ὑπὸ τῶν χρηςῶν τέτων ἔχει τὰ πράγματα, κ. λ. Des. φυλάσσετέ μοι τὴν παρακαταθήκην, τὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς πίςεως, τὴν νυθεσίαν τὴν περὶ τὰς θεοποιὺς ἀρετάς· φυλάσσοιτέ μοί, φησι, ταῦτα καθαρῶς, ὡς ἐλάβετε.

VII. pag. 131. *b.* Εἰς τὸ πάσχα, κ̧ εἰς τὴν βραδυτῆτα. *In Pascha, & in tarditatem.* Hypothesis inc. Φαίνεται ἦτος ὁ λόγος πρὸ τῦ μεγάλυ ἀπολογητικῦ εἰρημένος αὐτῷ. Des. τύ-

τον δὲ ϗ ἐπ' ἐκκλησίᾳ ἐξεφώνησε. Commentarius inc. Ἀναςάσεως ἡμέρα, κ. λ. Τοῦτο καθ' ἑαυτὸ ςικτέον τὸ κόμμα, ἐλλειπὲς ὄν, ὡς εἰ ϗ τέλειον ἦν, κ. λ. Def. ἐν οἷς ϗ ἓν εἶναι πάντας ἐπεύχεται, ϗ ποιμαινομένες, ϗ ποίμνιον ἐν Χριςῷ Ἰησῦ, κ. λ.

VIII. pag. 136. Λόγος β' εἰς τὸ πάσχα. *Oratio secunda in Pascha*. Commentarius inc. Τὸ τῦ λόγου προοίμιον εἴληπται ἀπὸ τῆς προφητείας Ἀμβακὺμ, μεθαρμοσθὲν εἰς τὴν παρῦσαν ὑπόθεσιν. Τὸ δὲ πρὸς τὺς σκανδαλιζομένυς ἦν ϗ ἐνδυάζοντας εἰς τὺς προνοίας τρόπυς. Def. καὶ ταύτην παραβλάψαι δυνηθεῖσαν, διὰ τοῦ ἀπεμφαίνοντα καὶ ἄτιμον ἀποφθέγγεσθαι τῇ τυραννίδι πιεζομένην.

IX. pag. 162. Λόγος εἰς τὰ ἐγκαίνια. *Oratio in Encaenia*. Hypothesis inc. Τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας καὶ ὗτος ὁ λόγος ἐςί· κέκραται δέ πως τῷ συμβυλευτικῷ, παραίνεσιν ἔχων. Def. ὃ γνώρισμα τῷ τοιύτῳ εἴδει καθίςαται. Alia Hypothesis inc. Ὁ παρὼν λόγος τῦ πανηγυρικῦ εἴδυς ἐςί. Def. ὃ γνώρισμα τῷ τοιούτῳ εἴδει καθίςαται. Tertia Hypothesis inc. Τὸν παρόντα λόγον ἐν τῇ πόλει Ναζιανζῦ τοῦ ἁγίυ μάρτυρος Μάμαντος ναῷ. Def. καὶ πλέον τοῦ πανηγυρικῦ εἴδους ἔχει τὸ συμβυλευτικόν. Commentarius Basilii inc. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι, κ. λ. Παλαιὸς, φησίν, ἐςι νόμος τιμᾶσθαι τὰ ἐγκαίνια, ἤτοι τὸ κρατῆσαν ἔθος, νόμον οὕτω καλεῖ· ἐπείπερ καὶ βάρβαροι, ὐχ Ἕλληνες μόνον, κ. λ. Def. ῦ καὶ μετασχεῖν ἡμᾶς ἐπεύχεται ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα καλῶν πρὸς τὸν ἐκεῖσε βίον ὑπαλλαγέντας τὺς μετατεθέντας.

X. pag. 186. *b*. Εἰς τὴν Πεντηκοςήν. *In Pentecosten*. Hypothesis inc. Ὁ λόγος πανηγυρικὴν ἐπισχνεῖται τὴν ἰδέαν. Def. ἡ κατασκευὴ ἀπὸ τῆς αἰτίας: Commentarius Basilii inc. Περὶ τῆς ἑορτῆς, κ. λ. Μὴ φοβηθῇς τὰ βραχέα, ὡς δή πως ἐξευτελιζομένης τῆς τηλικαύτης ἑορτῆς, πολλῶν καὶ μεγάλων ἀξίας ὑπαρχύσης. Def. in anonymo: ἔνθα ϗ τὺς λόγυς, ϗ τὰς τύτων αἰτίας μαθησόμεθα καθαρώτερον ϗ σαφέςερον ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ ϗ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῷ, τῇ ἀληθινῇ τῶν σωζομένων ἑορτῇ καὶ ἀγαλλιάσει, μεθ' ῦ ἡ δόξα.

XI. pag. 216. *b*. Τῦ λόγυ τοῦ εἰς τὺς Μακκαβαίυς, *Orationis in Maccabaeos* (subintellige *Commentarius*). Brevissima Hypothesis inc. Ὁ εἰς τὺς Μακκαβαίυς λόγος ὗτος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ὑπάρχων, κ. λ. Commentarius Basilii inc. Τί δαὶ οἱ Μακκαβαῖοι, κ. λ. Ἠπόρηταί τισι τῶν καθ' ἡμᾶς, τί δήποτε ἀπὸ τῦ, τί, ἤρξατο μορίυ ἀσυνήθως ὕτως ὁ μέγας Γρηγόριος. Def. in anonymo: ϗ τῦτο ἀπὸ τῦ εὐαγγελίυ μετενήνεκται, δόξασόν συ πάτερ τὸν υἱὸν λέγοντος τῦ σωτῆρος, ἵνα καὶ ὁ υἱός συ δοξάσῃ με.

XII. pag. 224. *b*. Εἰς Κυπριανὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπανήκων μετὰ μίαν τῆς μνείας ἡμέραν. *In Cyprianum ex agro rediens postridie eius festi*. Hypothesis inc. Ὁ παρὼν λόγος τοῦ πανηγυρικοῦ, εἴτυν τῦ ἐπιδεικτικῦ ὢν εἴδυς. Def. καὶ συντακτήριοι, ϗ οἱ ἐπιτάφιοι. Alia Hypothesis Basilii inc. Ἡ μὲν ὑπόθεσις δήλη· ἐγκώμιον γάρ ἐςιν. Def. ϗ ἀπολογεῖται. Eiusdem Commentarius inc. Μικροῦ Κυπριανὸς, κ. λ. Μικροῦ, φησι, διέφυγεν ὁ Κυπριανὸς, μὴ τῇ περὶ ἐκείνυ διὰ τῦ λόγου μνήμῃ καὶ πανηγύρει ἁγιάσας ϗ ὠφελήσας ἡμᾶς. Anonymi inc. Εἰ ὑπερήμερος ϗ μετὰ μίαν ἐκδίδοται ὁ λόγος, ἐκπέφευγέ πως Κυπριανὸς, ϗ δόξει παρέλκειν τὸ μικρῦ, κ. λ. Def. ϗ ἐν ταῖς πληγαῖς διεκαρτέρυν ἐπίδειξιν τοιαύτην, δῆθεν ἀνδρείας, ϗ τὰς δυςυχίας ταύτας ποιύμενοι: quae cuius sint verba, ob recisum marginem, latet.

XIII. p. 228. *b*. Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον. *Oratio in sanctum Athanasium*. Hypothesis inc. Ὁ παρὼν λόγος γενικωτέρῳ ὀνόματι τῦ πανηγυρικῦ εἴδυς ἐςὶν, ἰδικωτέρῳ δὲ τοῦ ἐγκωμιαςικοῦ. Def. ὡς ἐκ τῶν ἐκκλησιαςικῶν ἱςοριῶν ἐςι κατιδεῖν. Alia Basilii Hypothesis inc. Ὁ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον λόγος πρόδηλον ὡς τῆς πανηγυρικῆς ἰδέας ὑπάρχων, ἐγκώμιόν ἐςιν. Def. ἀλλ' ἀπὸ τῶν μεγίςων ϗ πλεοναζόντων τὰς ἐπιγραφὰς ποιητέον. Commentarius Georgii inc. Ἐξ ἐγκωμίυ τὸ προοίμιον εἴληπται τῷ πατρὶ, ἰδέας δὲ σεμνότητος ϗ σχήματος συλλογιςικῦ. Def. Commentarius Basilii: ϗ τὸ μέγιςον ἀξίωσον ςῆναι μετὰ σαυτοῦ, καὶ τῶν ὁμοίων συ ἁγίων ἐν τῇ τῶν ἁγίων λαμπρότητι.

XIV. pag. 256. Πρὸς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. *Ad patrem tacentem ob plagam grandinis*. Hypothesis inc. Ὡς ἠναγκασμένος ὑπὸ τῦ πατρὸς εἰς τὸν λόγον ἐλθὼν ταῦτα φθέγγεται. Def. ἀλλ' ὐδὲ τῆς συνήθυς πάντη ἀπήλλακται θεολογίας. Commentarius inc. Τί λύετε, κ. λ. Τάξις ἐςὶν ἐπαινυμένη εἴκειν νέυς τοῖς πρεσβύταις, ϗ παίδων προτιμᾶσθαι πατέρας ϗ λέγοντάς τι, ϗ διδάσκοντας. Desinit in verbis: ἀλλ' ἔςι καθαιρόμενος, ὡς τὸ μεν . . . . Reliqua desunt, mutilato Codice.

Hi autem Graeci interpretes, quos memoravimus, quibus alter etiam adiungendus, qui ob breviatum nomen in margine Codicis haud legi potuit, eorum numerum augent, quos Io. Alb. Fabric. laudat B. G. Tom. VII. p. 538. & novae Theologi editioni, si quis hanc capessat provinciam, inservire commode possent.

XV. pag. 257. Sequuntur Explicationes mythicarum historiarum, quarum meminit Gregorius Nazianzenus in Orationibus in SS. Lumina, & in S. Basilium, sed initio, ac fine mutilae, & inverso paginarum ordine valde confusae: quod animadvertens lector Graecus Sec. XVI. haec in summo margine adscripsit: Ἐνταῦθα λείπει τετράδιον ἴσως, ἐν ᾧ ἐπληρῦντο οἱ λόγοι, ϗ ἤρχοντο αἱ ἱςορίαι, ὧν ἐμνήσθη ἐν τῷ Ἐπιταφίῳ, ϗ ἐν τῷ, Πάλιν Ἰησῦς ὁ ἐμός. *Hoc loci deest fortasse integer quaternio, in quo complebantur Orationes, & incipiebant Historiae, quas memorat* (Nazianzenus) *in Epitaphio* (D. Basilii) *& in Oratione*, Πάλιν Ἰησῦς (nempe SS. Luminum). Prima ergo Fabula mutila est. II. de Rhea & eius sacris. III. de Cerere & Proserpina. IV. de Baccho. V. de capite Iovis. VI. de Venere, eiusque turpibus mysteriis. VII. De Bacchi phallis. VIII. De

tau-

taurorum mactatione, imperfecta: quae quidem pertinent ad Orationem in SS. Lumina Sequuntur aliae ex Oratione funebri in S. Basilium; quarum desunt primae sex; septima initio mutila est de Abaride. VIII. de Pegaso. IX. de Alphaeo. X. de Salamandra. XI. de Lydio curru. XII. de Oreste & Pylade. XIII. de Molionidibus. XIV. de Labyrintho. XV. de Minoë & Rhadamantho. XVI. de Gadiris. XVII. de equo frena rumpente. XVIII. de satis natisque eodem die Gigantibus; & haec etiam mutila. Redeunt nunc aliae in SS. Lumina, nimirum XV. de Castalio fonte. XVI. de magorum prognostica haruspicina. XVII. de astrologia. XVIII. de Thraciis orgiis. XIX. de Mithrae suppliciis. XX. de Osiride. XXI. de Iside. XXII. de capro Mendesio. XXIII. de Apide, & haec etiam mutila; in qua definit Codex. Omnium tamen fabularum, quarum tum in dictis Orationibus, tum in duabus adversus Iulianum Invectivis mentio fit, explicationes integras habes supra in Codice XII. Plut. VII. Vide etiam Codicem V. eiusdem Plutei pag. 206. in notis, ubi de Nonni Collectione verba fecimus. Interim Langii error animadvertendus, qui in schedis suis Mss. Basilium hunc Minimum cum Basilio Magno confundit, auctoremque Orationum facit.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. Sec. X. minutissimo ac breviato, nonnullis in locis vetustate etiam deleto charactere. Constat foliis 261.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

D. BASILII ET GREGORII NAZIANZENI EPISTOLAE.

Seu potius

Gregorii Nazianzeni, & Basilii Epistolae.

COD. XIV. HAllucinati sunt omnes, qui Codicem hunc mancum, ac mutilum serio non perpenderunt, quum Gregorio Epistolas Basilii, & Basilio e contra Gregorii tribuerint, nullo titulo edocti, immo inscriptione XII. Epistolae illusi, & postremae CCXXXII. quae licet Basilii sint, Gregorianis tamen ab amanuensi commistae fuere. His praenotatis

I. pag. 1. Occurrunt *Divi Gregorii Nazianzeni*, ut e numeris marginalibus apparet, *Epistolae CCXXXII.* quarum tamen sex priores omnino desunt, mutilato Codice, septima vero incipit cum Codice a verbis .... ἡμῖν ἐσπουδάζετο· ἀλλήλοις γάρ ἐσμεν εἴπερ ἄλλοι τινὲς ἀξιόπιστοι μάρτυρες, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae *ad Basilium* in edit. Billiana XI. Decimaquinta (in cit. edit. XXXII.) item *ad Basilium* est imperfecta, definit enim, ἐν μέσῳ κατ' ἀλλήλων ὑμᾶς ..... Decimasexta tota desideratur. Decimaseptima (ibid. XXII.) *ad Caesarienses* acephala incipit a verbis .... ζεται καὶ πρὸς ἣν τὸ κοινὸν βλέπει, κ. λ. pro quibus defectibus membrana est inserta vacua. Desunt etiam vitio amanuensis CCIX. & CCX. Vltima tandem, nempe CCXXXII. non Gregorii, sed Basilii ad *Simpliciam haereticam* (in edit. Montfauc. CXV.) mutila in fine, definit in verbis: ἀλλ' ὡς οἶδε κρίνειν Θεός.

II. pag. 86. *Divi Basilii Magni Epistolae CCCXLIV.* In hac quoque Epistolarum sylloge varii occurrunt defectus. Primo itaque nulla inscriptio, nullus titulus, adeoque Epistola prima principio caret, atque incipit a verbis .... τῶν ἀστικῶν θορύβων ἀπήλλακται, κ. λ. quod est fragmentum Epistolae (in edit. Montfauc. XIV.) *ad Gregorium sodalem*. Secunda est Gregorii *ad Basilium*, (in edit. Billiana VII.) responsiva ad antecedentem; quaeque ideo errori praedicto occasionem dedit. Binae Epistolae, (nimirum *ad Genethlium presbyterum* CCXXIV. & *ad Hilarium* CCXII.) errore amanuensis, eodem numero CXIX. adnotantur. Contra vero omittuntur numeri CLXXVIII. & CLXXXIII. Vltima tandem Epistola, nempe CCCXLIV. ad *Hesychium*, est LXIV. apud Montfauconium.

III. pag 360. *b.* Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν. *Quod non sint tres Dii annuntiandi.* Inc. Μεγάλη παράκλησις. Des. imperfecte in verbis: τὸ, ἦν, περιγράφει τὸ, οὐκ ἦν; καὶ .... Fragmentum est Homiliae Basilio tributae, quae in edit. cit. Tom. II. pag. 609. titulum praefert: Πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ἡμᾶς, κ. λ. Vltima autem verba allata incidunt in pag. 611. v. 41. Praeter hunc defectum alia etiam desunt in medio, unius folii iactura.

IV. pag. 362. Tres tandem occurrunt Libanii Sophistae Epistolae, quae in nupera Amstelaed. edit. MDCCXXXVIII. ex recensione Io. Christoph. Wolfii sunt MCCXXVI. XXVII. & XXVIII. Vltima tamen, quae inscribitur *ad Aristophanem*, in fine mutila definit in verbis: τὸ Λακώνων κεφάλαιον, ᾧ καὶ τοῦτο ...... In calce postremae paginae haec a recentiori Graeco notula apposita est: Σημείωσαι, ὅτι ἐπὶ Οὐάλεντος ἐπεσκόπευσεν ὁ ἅγιος Βασίλειος, καὶ ὅτι Γρηγόριος καὶ Βασίλειος νέοι ὄντες Ἱμερίῳ, καὶ Προαιρεσίῳ τοῖς τότε εὐδοκιμωτάτοις σοφισταῖς ἐν Ἀθήναις ἐφοίτευσαν, μετὰ τοῦτο δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Λιβανίῳ τῷ Σύρῳ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. initio, & fine mutilus, cuius character ad illum Codicis X. Plut. VII. quam maxime accedit. Constat foliis scriptis 362.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΚΛΟΓΗ.

BASILII ET GREGORII THEOLOGI SELECTIO.

Scilicet

Origenis Philocalia, & Clementina de gestis D. Petri Epitome,

COD. XV. I. pag. 1. PHilocaliae titulus hic praecurrit: Ἐκλογὴν ἡ παρῦσα περιέχει βίβλος γραφικῶν ζητημάτων κ̀ ἐπιλύσεων ἐκ διαφόρων βίβλων τῷ Ὠριγένει πονηθεισῶν ἠθροισμένην ὑπὸ τῶν τὰ θεῖα σοφῶν Βασιλείȣ κ̀ Γρηγορίȣ, ἐν πυκτίῳ τε παρὰ θατέρου τȣ́των Γρηγορίȣ τοῦ Θεολόγȣ Θεοδώρῳ τῷ τηνικαῦτα ἐπισκοπȣ̃ντι τὰ Τύανα ἐπεςαλμένην, καθὼς ἡ πρὸς αὐτὸν ἐπιςολὴ δείκνυσιν ἔχȣσα ȣ̎τως. Ἑορτὴ κ̀ τὰ γράμματα, κ. λ. *Liber hic continet quaestiones & solutiones Biblicas selectas ex variis libris ab Origene conscriptis, quae collectae sunt a Basilio & Gregorio in divinis rebus doctissimis, & ab altero eorum, scilicet Gregorio Theologo, missae fuerunt in pugillaribus Theodoro tunc temporis Episcopo Tyanensi, ut Epistola ad illum ostendit, sic se habens: Festum quoque & litterae, &c.* quae est Epist. LXXXVII. edit. Paris. Billianae MDCIX. Tom. I. pag. 843. ex qua illud tantum in medium adferimus, quod ad rem nostram facit, nimirum: Ἵνα δὲ τι καὶ ὑπόμνημα παρ' ἡμῶν ἔχῃς, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τοῦ ἁγίȣ Βασιλείȣ, πυκτίον ἀπεςάλκαμέν σοι τῆς Ὠριγένȣς Φιλοκαλίας, ἐκλογὰς ἔχον χρησίμους τοῖς φιλολόγοις. Epistolam sequitur Index Quaestionum, quae in duos libros partitae sunt. Primi Quaestiones sunt XXI. secundi XII. Liber I. inc. Ἐπειδὴ περὶ τηλικȣ́των ἐξετάζοντες πραγμάτων. Des. ȣ̃ς ἂν αὐτὸς βούληται. Secundus pag. 81. *b.* inc. Ἀρξώμεθα τοίνυν ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ Φαραὼ εἰρημένων. Des. κ̀ τῶν γηΐνων πράξεών. In fine legitur: Τέλος βίβλȣ τῶν κατὰ Κέλσȣ ἡ λεγομένη Φιλοκαλία. *Finis Libri contra Celsum, qui dicitur Philocalia.* Adnotantur autem suis locis varia Origenis Opera, e quibus auctoritates ad solvendas Quaestiones petitae sunt. Huius Philocaliae plures sunt editiones. Nos Graeco-Latinam Paris. Io. Tarini MDCXXIV. in 4. consuluimus, in qua unico tantum libro continetur, in Capita XXVI. distributo: quare initium secundi, quod mox attulimus, incidit ibid. in pag. 275.

II. pag. 131. Κλήμεντος τῶν Πέτρȣ ἐπιδημιῶν κ̀ κηρυγμάτων ἐπιτομή. *Clementis Epitome itinerum & praedicationum Petri.* Initium & finis concordant cum Codice XVI. Plut. XI. §. I. ubi titulus diversus.

Codex Graecus membran. Ms. in 4. maiori, Sec. XV. nitidissimus, cum duabus initialibus litteris auro, minioque affabre elaboratis. Constat foliis scriptis 181.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

ANASTASII RESPONSIONES.

COntinet hic Codex Anastasii Sinaitae, ac Patriarchae Antiocheni Quaestiones, & Responsiones CLVII. (licet in indice in extremis duabus Codicis paginis manu Seculi XV. exarato CLVI. tantum numerentur) ac proinde plures, quam Codices VI. & VII. huius Plutei exhibeant. Initium & finis cum editione inibi citata concordat. Auctores vero iidem ferme nominantur cum dicto Codice VII. In fine, nimirum pag. 248. *b.* legitur haec subscriptio: Σῶσον ὁ Θεὸς τῷ γραφεῖ Νικηφόρῳ τῷ ἁμαρτωλῷ κ̀ πτωχῷ καλλιγράφῳ. Ἐτελειώθη μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος α' ἔτȣς ,ςφοα'. *Salva Deus scriptorem Nicephorum peccatorem, & pauperem calligraphum. Completus est* (hic liber) *mense Octobri, indictione I. Anno* 6571. (Christi MLXIII.) Deinde eadem manu pag. 249. Ἐκοιμήθη ὁ πανοσιώτατος πατὴρ ἡμῶν κύριος Ἀντώνιος ὁ ἐν τῇδε τῇ θεοκορυφώτῳ νήσῳ τῇ Πανόρμῳ ἀσκήσας, ἣ κ̀ τοῦ Ἀντιγόνȣ λέγεται, ὁ κ̀ τὸ κέλλιον ἐν τῇ κορυφῇ ταύτης οἰκοδομήσας, μηνὶ Νοεμβρίῳ ζ'. ἡμέρᾳ ε'. ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ζ'. ἔτȣς ,ςφοα'. ἰνδ. α'. *Obiit sanctissimus Pater noster Dominus Antonius in hac a Deo cacuminibus instructa Insula Panormo, quae & Antigoni dicitur, vitam asceticam emensus, qui etiam cellulam in eius cacumine struxit, mense Novembri, die VII. feria V. hora noctis VII. anni* 6571. (Christi MLXIII.) *indict. I.* Adfertur haec subscriptio etiam a Montfauconio Palaeogr. Graec. Lib. I. pag. 52. COD. XVI.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori, Sec. XI. Constat foliis 250.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΡΙ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

BASILII DE IEIVNIO.

Scilicet

D. Basilii de Ieiunio Homilia I. & Ioannis Chrysostomi Homiliae V.

NOtandum ipso in limine est, Codicem hunc fuisse miserrime mutilatum, ita ut dimidium ferme perierit: quod ipsam rem diligenter investiganti manifestum fit. Quum enim totus Codex duodecim olim constaret quaternionibus, quorum singuli octo continent folia, Graecis litteris in superiori margine distinctis, patet, nunc desiderari integros quaterniones Α' Β' Γ' Δ' Ε', quaternionis vero Σ' tria folia; a quarto enim incipit Codex, eoque manu Seculi XVI. suppleto. Alius inter pag. 14. & 15. defectus occurrit foliorum sex, quae ad quaternionem Η' pertinebant. His praenotatis, recensionem eorum, quae supersunt, & quorum indiculum more suo Lucas Holstenius COD. XVII.

nius rubro charactere in principio Codicis appofuit, aggrediamur.

I. pag. 1. Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείȣ ἀρχιεπισκόπȣ Καισαρείας Καππαδοκίας περὶ νηςείας λόγος α'. *S. P. N. Bafilii Archiepifcopi Caefareae Cappadociae de Ieiunio Sermo I.* Habes fupra in Codice VIII. huius Plut. § VIII. ubi infcribitur *de Ieiunio Sermo II.*

II. pag. 10. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ι'ωάννου ἀρχιεπισκόπȣ Κωνςαντινȣπόλεως τοῦ Χρυσοςόμου εἰς τὴν παρȣσίαν τοῦ κυρίȣ ἡμῶν Ι'ησοῦ Χριςοῦ, ϗ εἰς τὴν κοινὴν ἀνάςασιν. *S. P. N. Io. Chryfoftomi Archiep. CPolitani in Adventum D. N. I. C. & in communem refurrectionem.* Inc. Ε'μνήσθην. Def. καὶ τῇ δεξιᾷ ςεφανώσειε, χάριτι, κ. λ. Exftat haec Homilia in edit. Parif. MDCCXXXII. Tom. X. pag. 739. inter fpuria. In Codice vero propter memoratum defectum mutila eft in medio.

III. pag. 17. *b.* Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν μάταιον βίον, ϗ περὶ κατανύξεως ψυχῆς. *Eiufdem Sermo in vanam vitam, & de compunctione animae.* Inc. Ο῎σοι τὰ τοῦ βίȣ μάταια. Def. ϗ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ὑῷ, κ. λ. Tamquam fpurius praetermittitur in dicta editione.

IV. pag. 22. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ ν' ψαλμοῦ ἀποπλήρωσις περὶ μετανοίας. *Eiufdem in reliqua Pfalmi L. complementum de poenitentia.* Inc. Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης. Def. καταπαύσω μȣ τὸν λόγον ἐν Χριςῷ, κ. λ. In cit. edit. Tom. V. p. 583.

V. pag. 34. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐμπεσόντα εἰς τȣς λῃςάς. *Eiufdem in eum, qui incidit in latrones.* Inc. Ο῎ντως κατὰ τὸν θεῖον ἀπόςολον. Def. τοῦ τοιȣ́τȣ ςεφάνȣ· ὧν γένοιτο, κ. λ. Tom. X. pag. 810. inter fpuria.

VI. pag. 36. *b.* Τῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν ἄσωτον ὑόν. *Eiufdem Sermo in filium prodigum.* Inc. Α'εὶ μὲν τὴν τȣ̃ Θεοῦ φιλανθρωπίαν. Def. αὐτῷ ὑπαντήσωμεν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. T. VIII. p. 33. inter fpuria. Notandum obiter, bis legi in hoc Codice Ι'άννȣ pro Ι'ωάννȣ.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. Sec. X. ut ex characteribus maiufculis quadratis, aliifque coniicere licet, in quo poffis notare calligraphi manum non conftantem, ut a duobus fcriptus videatur. Conftat foliis 44.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ.

BASILII HOMILIAE.

Scilicet

Bafilii Magni, & Gregorii Nyffeni quaedam.

COD. XVIII. I. pag. 1. Codex eft acephalus, deeft enim prima pagina, titulum & initium Homiliae primae S. Bafilii in Hexaëmeron continens, quae propterea una cum Codice incipit a verbis . . . . μισοπόνηρον μέχρι θανάτȣ τȣ̀ς κακȣ̀ς ἀμυνόμενος, κ. λ. quae in editione Montfauconiana incidunt in Tom. I. pag. 2. verf. 21. Def. ἀποπληρῶσαι τῷ κτίσαντι, ᾧ πᾶσα δόξα, κ. λ. Reliquae Orationes ufque ad nonam ita cum dicta edit. loc. cit. p. 2-88. concordant, ut fingularum initium ac finem exhibere fupervacaneum duxerimus. Vltima igitur def. ἀγαλλέσθω τοῖς δόγμασι τῆς ἀληθείας ὁ εὐσεβὴς, δοξασθήτω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Notare tantum lubet, titulos illos, qui Homiliis in edito praefiguntur, in Ms. Codice defiderari, ac tantummodo auctoris nomen, & Homiliae numerum fingulis adfcribi.

II. pag. 111. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δεκάτη. *Eiufdem Homilia X.* Huic tamen alius diverfa manu titulus eft fuperadditus, nimirum: Τȣ̃ ἁγίȣ πατρὸς ἡμῶν Βασιλείȣ ὁμιλία περὶ τῆς τȣ̃ ἀνθρώπȣ γενέσεως, ϗ εἰς τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν. *S. P. N. Bafilii Homilia de hominis generatione, & in illud „ ad imaginem & fimilitudinem „.* Inc. Παλαιȣ̃ χρέους ἔκτισιν. Def. τῶν θείων λόγων καρπὸν πεπληρωμένον· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. Tom. cit. pag. 324. inter Opera dubia.

III. pag. 124. *b.* Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ἑνδεκάτη. *Eiufdem Homilia XI.* Alius vero titulus recentior ita habet: Τȣ̃ ἁγίȣ Βασιλείȣ ὁμιλία εἰς τὸν ἄνθρωπον. *S. Bafilii Homilia in hominem.* Inc. Ο' μὲν σοφὸς Σολομών. Def. διὰ τὴν τῆς σαρκὸς εὐπάθειαν· τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κ. λ. Haec item ut fuperior, dubia habetur ibid. pag. 337. & coniungitur cum fequenti Homilia, cuius prima verba incidunt fub finem paginae 340.

IV. pag. 129. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία δωδεκάτη εἰς τὸ, κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. *Eiufdem Homilia XII. in illud „ Ceffavit Deus ab omnibus operibus fuis die feptima „.* Inc. Λεγέτωσαν νῦν ἀριθμητικοί. Def. τοῦ κτίσαντος ἡμᾶς τῇ ἑαυτοῦ χάριτι· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα, κ. λ. In fine bis legitur:

Εἴληφε τέρμα δέλτος Ε'ξαημέρȣ.

Finem habuit Liber Hexaëmeri.

V. pag. 137. Sequitur Gregorii Nyffeni *de Opificio Hominis* Tractatus in XXX. Capita tributus, Epiftola ad Petrum fratrem, prooemii loco, praefixa; cuius tamen extrema, bibliopegi incuria, una cum primis fex Operis Capitibus, fuo loco mota, inter paginam 153. & 154. inferta reperies, quae fi in fuam reftituantur fedem, omnia inter fe convenient. Concordat cum editione Parif. A. MDCXXXVIII. Tom. I. pag. 44. fi pauca illa excipias, quae circa divifionem Capitum adnotavimus fupra in recenfione Codicis IV. Plut. VII. §. I. quae in hunc quoque convenire deprehendimus.

VI. pag. 219. *b.* Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἀπορούμενα τῆς Ε'ξαημέρȣ, ϗ ἀπολογία ὑπὲρ τȣ̃ τῆς θείας μνήμης Βασιλείȣ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. *Eiufdem in loca dubia Hexaëmeri, & apologia pro divinae memoriae Bafilio fratre.* Habes in dicto Codice IV. §. IX. heic tamen in fine mutila; definit enim in verbis: τὴν φυσικὴν θεωρίαν συναγορεύειν . . . . quae

quae incidunt in Tom. cit. pag. 43. verſ. 22.

Codex Graecus membranaceus Ms in 8. Sec. XI. initio, & fine mutilus; duplicibus accentibus, ac ſpiritibus Graecis, atramento alteris, cinnabari alteris notatis, a pag. 1. ad pag. 147. & a pag. 217. ad pag. 221. distinctus. Conſtat foliis 263.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΨΑΛΜΟΥΣ.

D. BASILII HOMILIAE IN PSALMOS.

COD. XIX. I. pag. 1. OCcurrunt primo S. Baſilii Homiliae XVI. *in Pſalmos*, eodem ordine digeſtae, quem in IX. huius Plutei Codice obtinere ſupra innuimus. Deeſt tantum in hoc Homilia *in reliqua Pſalmi XXVIII.* quae ibi ſub §. VI. enunciata fuit. Poſt Homilias in *Pſalmos* aliae eiuſdem ſequuntur, nimirum:

II. pag. 119. *b. In dictum Evangelii ſecundum Lucam de divitibus*. Habes in Codice VIII. huius Plutei, §. III.

III. pag. 126. *Eiuſdem contra avaritiam*. Ibid. §. IV.

IV. pag. 135. *b. Eiuſdem in illud „ In principio erat Verbum.„* In Codice IX. huius Plutei, §. XVIII.

V. pag. 139. *b. Eiuſdem de gratiarum actione*. Ibidem §. XII.

VI. pag. 147. *Eiuſdem in martyrem Iulittam, & in reliqua praehabitae Homiliae de gratiarum actione*. Ibid. §. XIII.

VII. pag. 156. *b. Eiuſdem, quod non eſt cauſſa malorum Deus*. Ibid. §. XV.

VIII. pag. 166. *Eiuſdem in illud „ Attende tibi ipſi „*. Ibid. § II.

IX. pag. 174. *Eiuſdem contra iraſcentes*. Ibid. §. X. ſub titulo diverſo.

X. pag. 181. *b. Eiuſdem de Invidia*. Ibid. §. XI.

XI. p. 187. *Eiuſdem de Fide*. Ib. §. XXV.

XII. pag. 190. *b. Eiuſdem Homilia dicta in Lacizis*. Ibid. §. XXII.

XIII. pag. 198. *Eiuſdem ad iuvenes, quomodo poſſint ex Gentilium libris fructum capere*. Ibid. §. XXXVII.

XIV. pag. 208. *b. Eiuſdem Homilia dicta in fame & ſiccitate*. Ibid. §. XXIII.

XV. pag. 218. *Eiuſdem de Ieiunio*. Ibid. §. VIII.

XVI. p. 226. *Eiuſdem Oratio altera de Ieiunio*. Ibid. §. VII.

XVII. pag. 231. *b. Eiuſdem contra ebrioſos*. Ibid. §. IX.

XVIII. pag. 239. *b. Eiuſdem in principium Proverbiorum*. Ibid. §. XIV.

XIX. pag. 254. *Eiuſdem Homilia adhortatoria ad Baptiſmum*. Ibid. §. XXIV.

XX. pag. 263. *Eiuſdem Encomium in XL. Martyres*. Ibid. §. XX.

XXI. pag. 269. *b. Eiuſdem Encomium in martyrem Gordium*. Ibid. §. XXI.

XXII. pag. 276. *b. Eiuſdem Encomium in martyrem Barlaam*. In Codice IX. huius Plutei § XXXVI.

XXIII. pag. 278. *b. Eiuſdem in Chriſti generationem*. Ibid. §. XIX.

Codex Graecus membranaceus Ms in 4. mai. Sec. XI. Montfauconio iudice, imperita tamen manu Seculi XVI. in calce paginarum reſtitutus. Conſtat foliis 286.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΟΓΟΙ.

SERMONES ATHANASII.

ANte primam Codicis paginam indiculum rerum, quae in eo continentur adpoſuit Montfauconius. In primae vero paginae anteriori parte fragmentum aſceticum Anonymi occurrit de prophetandi facultate; in poſteriori vero Graecobarbaro charactere ſub anno MDXLVI. menſe Auguſto, legitur nomen, ut videtur cuiuſdam Παγονάτζȣ; tum paullo inferius manu Sec. XV. τὸ παρὸν β.βλίον ὑπάρχει κἀμȣ̃ Γρηγορίȣ ἱερομονάχȣ. *Hic liber eſt & mei Gregorii hieromonachi.* COD. XX.

I. pag 2. Τȣ̃ ἁγίȣ Ἀθανασίȣ ἀρχιεπισκόπȣ Ἀλεξανδρείας κατὰ εἰδώλων. Λόγος α΄. *S. Athanaſii Archiep. Alexandrini contra Idola. Sermo I.* Inc Ἡ μὲν περὶ τῆς θεοσεβείας. Deſ. ὧν ἔγνωσαν ἔπραξαν. In edit. Pariſ. ſuperius citata Tom. I. p 1.

II. pag. 43. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγȣ. κ̀ τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Λόγος β΄. *Eiuſdem de Inhumanatione Verbi, & de eius corporea apud nos apparitione. Sermo II.* Inc. Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸ τȣ́των, κ. λ. Deſ. κ̀ ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, κ̀ πατέρα ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib. p. 47.

III. pag. 89. *b.* Τοῦ αὐτοῦ περὶ σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγȣ. Λόγος γ΄. *Eiuſdem de Incarnatione Dei Verbi. Sermo III.* Inc. Ἐλύπει μέν. Deſ. ἡμᾶς ἑαυτῷ. Tom II. pag 33.

IV. pag. 92. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ μονογενοῦς Λόγου ἐνανθρωπήσεως κατὰ Ἀρείου καὶ Ἀπολιναρίȣ. Λόγος δ΄. *Eiuſdem de Unigeniti Verbi Incarnatione contra Arium & Apollinarium. Sermo IV* Inc. Οἱ κακοτέχνως. Deſ. ἐκ τῆς πατρικῆς ȣ̓σίας γεγέννηται. Tom. I. Part. II. pag. 871.

V. pag. 108. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριςȣ̃ κ̀ κατὰ Ἀπολιναρίȣ. Λόγος ε΄. *Eiuſdem de Incarnatione Chriſti, & contra Apollinarium. Sermo V.* Inc. Ὁ μὲν τρόπος. Deſ. τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Ib p. 922.

VI. pag. 122. *b.* Τȣ̃ αὐτοῦ περὶ τῆς σωτηριώδȣς ἐπιφανείας τȣ̃ Χριςȣ̃, κ̀ κατὰ Ἀπολιναρίȣ. Λόγος ς΄. *Eiuſdem de ſalutari Chriſti adventu, & contra Apollinarium. Sermo VI.* Inc. Οἱ τὸν κύριον ἡμῶν. Deſ. ἀθετεῖν τὴν ἀλήθειαν. Ibid. pag. 940.

VII. pag. 134. *b.* Τοῦ αὐτοῦ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων. Λόγος ζ΄. *Eiuſdem contra omnes haereſes. Sermo VII.* Inc. Τὸ προκείμενον.

Deſ.

Des. ὑμῖν βασιλείαν. Γένοιτο, ἀμήν. T. II. p. 230.

VIII. pag. 142. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον Κορίνθυ, κατὰ αἱρετικῶν. *Eiusdem Epistola scripta ad Epictetum Episcopum Corinthi, contra haereticos*. Post Inscriptionem, Κυρίῳ μυ, κ. λ. inc. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον. Des. περὶ τὸ λέγειν ἀσθενείᾳ. Tom. I. Part. II. pag. 901.

IX. pag. 149. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἔκθεσις πίςεως. Λόγος θ'. *Eiusdem Expositio Fidei. Sermo IX*. Inc. Πιςεύομεν εἰς ἕνα ἀγέννητον Θεόν. Des. ἡ φύσις ἀδιαίρετος, δι' ἧ τῷ πατρὶ δόξα, κ. λ. Tom. cit. Part. I. pag. 99.

X. pag. 152. Τοῦ τρισμακαριωτάτυ Λιβερίυ ἀρχιεπισκόπυ Ῥώμης πρὸς τὸν θεοφιλέςατον Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος. Λόγος ι'. *Ter beatissimi Liberii Archiepiscopi Romae ad Deo dilectissimum Athanasium Archiep. Alexandrinum, quod perfectum hominem adsumserit Deus Verbum. Sermo X*. Inc. Ἔςιν ἐν ἡμῖν. Des. κατὰ τὰ εὐαγγέλια, ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ, ἀμήν. Tom. II. pag. 664. (per errorem 668.)

XI. pag. ead. *b*. Τῦ αὐτοῦ Ἀθανασίυ ἀντίγραφον, ὃ ἔγραψεν ἀρχιεπισκόπῳ Λιβερίῳ Ῥώμης, ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Λόγος ια'. *Eiusdem Athanasii Responsio, quam misit ad Liberium Romae Archiepiscopum, quod Deus Verbum, perfectum hominem adsumserit pro nostra salute. Sermo XI*. Inc. Εἷς Θεὸς ἀθάνατος. Des. ὑπὸ τῦ Θεοῦ, ἀμήν. Ibid.

XII. pag. 153. *b*. Τοῦ αὐτοῦ τόμος πρὸς Ἀντιοχεῖς. Λόγος ιβ'. *Eiusdem Tomus ad Antiochenos. Sermo XII*. Inscribitur: Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις, κ. λ. Inc. Πεπείσμεθα μέν. Des. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς εὔχομαι ἐγὼ Καρτέριος. ἔςι δὲ πόλεως Συρίας. T. I. Part. II. p. 770.

XIII. pag. 159. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἀϊδίυ ὑπάρξεως τοῦ υἱοῦ καὶ τῦ πνεύματος σὺν Θεῷ, καὶ πρὸς τὺς σαβελλίζοντας. Λόγος ιγ'. *Eiusdem de aeterna exsistentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos. Sermo XIII*. Inc. Ἰυδαϊσμὸς ἀντίκειται. Des. ἀπὸ τῦ πέμποντος πατρός. Tom. II. pag. 37.

XIV. pag. 168. Τῦ αὐτοῦ, ὅτι εἷς ὁ Χριςός. Λόγος ιδ'. *Eiusdem, quod unus est Christus. Sermo XIV*. Inc. Ἔδει μέν. Des. καὶ καθαιρόμενοι ἐν αὐτῷ τῷ Χριςῷ, κ. λ. Ibid. p. 49.

XV. pag. 171. *b*. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἀδέλφιον ἐπίσκοπον καὶ ὁμολογητὴν, κατὰ Ἀρειανῶν. Λόγος ιε'. *Eiusdem Epistola scripta ad Adelphium Episcopum & Confessorem, contra Arianos. Sermo XV*. Inc. Ἐντυχόντες. Des. Ἱερακῷ τῷ πρεσβυτέρῳ. Tom. I. Part. II. pag. 911.

XVI. pag. 176. *b*. Τῷ ἀγαπητῷ καὶ ἀληθῶς ποθεινοτάτῳ υἱῷ Μαξίμῳ φιλοσόφῳ Ἀθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Λόγος ις'. *Dilecto, & vere optatissimo filio Maximo philosopho Athanasius in Domino salutem. Sermo XVI*. Inc. Ἐντυχών. Des. προσαγορεύυσί σοι πάντες οἱ σὺν ἡμῖν. Ibid. pag. 918.

XVII. pag. 179. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ, πορευθέντες εἰς τὴν κατέναντι κώμην εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον. Λόγος ιζ'. *Eiusdem in illud „ Profecti in pagum, qui est e regione, invenietis pullum adligatum „. Sermo XVII*. Inc. Οἱ τὰ ἐπὶ γῆς φρονήσαντες. Des. βασιλείαν ὑρανῶν κληρονομήσομεν ἐν Χριςῷ, κ. λ. T. II. p. 73.

XVIII. pag. 185. Ἔλεγχος ὑποκρίσεως τῶν περὶ Μελέτιον καὶ Εὐσέβιον τὸν Σαμοσατέα κατὰ τοῦ ὁμοουσίυ. Λόγος ιη'. *Refutatio hypocrisis Meletii & Eusebii Samosatensis contra consubstantialitatem. Sermo XVIII*. Inc. Ἄνθρωπος καθ' ὁμοίωσιν. Des. ὃ ἔδωκεν ἡμῖν. Ib. p. 31.

XIX. pag. 186. Πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον Κορίνθυ. Λόγος ιθ'. *Ad Epictetum Episcopum Corinthi. Sermo XIX*. Haec Epistola eadem est, atque illa, quam enunciavimus supra §. VIII. In fine tamen iis, quae sequuntur, est auctior. Προσαγόρευε πάντας τὺς μετὰ σῦ ἀδελφούς. σὲ οἱ σὺν ἡμῖν πάντες προσαγορεύυσιν. ἐῤῥώμενος ἐν κυρίῳ διάγοις ἀγαπητὲ, καὶ ἀληθῶς ποθεινότατε.

XX. pag. 193. Εἰς τὸ ῥητὸν τῦ εὐαγγελίυ, ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίυ, ὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, ὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Λόγος κ'. *In dictum Evangelii „ Quisquis dixerit verbum contra filium hominis, dimittetur ei; quicumque vero dixerit contra Spiritum Sanctum, non dimittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro „ Sermo XX*. Inc. Περὶ δὲ ὗ γράφων ἐδήλωσας εὐαγγελικῦ ῥητῦ, κ. λ. Des. αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν ἐν Χριςῷ, κ. λ. Est pars Epist. IV. eiusdem S. Athanasii ad Serapionem, incipiens a §. VIII. Incidit autem Tom. I. Part. II. pag. 701.

XXI. pag. 203. Εἰς τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος. *In Passionem Salvatoris*. Inc. Τῶν μὲν ἀνθρώπων ἡ ἁμαρτία πολλή τις ἦν. Des. ὕτως ἐν τῷ Χριςῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

XXII. pag. 205. Πρὸς Μαρκελλῖνον εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. *Ad Marcellinum, in interpretationem Psalmorum*. Inc. Ἄγαμαί σε τῆς ἐν Χριςῷ προαιρέσεως. Des. λαλήσαντες ἄνδρες ἅγιοι. Ibid. pag. 982.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. min. Sec. XII. Constat foliis 218.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΔΟΓΜΑΤΩΝ.

ANASTASII DE RECTIS VERITATIS PLACITIS.

Seu potius

Marci Eugenici, Anastasii Antiocheni, Basilii Magni, Cyrilli, & aliorum nonnulla.

I. pag. 1. ΜΑΡκυ τοῦ Εὐγενικῦ εἰκὼν κοιμήσεως τῦ ἁγίυ Ἐφραὶμ τοῦ Σύρυ. *Marci Eugenici imago dormitionis S. Ephraem Syri*. Inc. Καὶ νεκρὸν ἐςιν ἐνταῦθα ἰδεῖν, τὺς ἔτι ζῶντας ἐφ' ἑαυτὸν συγκινῦντα. Des. ὅθεν αὐτὸν ὁ παρεςὼς διυπνίζει, καὶ τῶν παρόντων αἰσθέσθαι ποιεῖ. COD. XXI

II.

II. pag. 2. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ εἰκὼν, μάρτυρες στεφανῖται*. *Eiusdem imago, Martyres Coronati*. Inc. Χαρίεν *μὲν ἰδεῖν καὶ ἀγωνιζομένους τουτουσὶ τοὺς ὁπλίτας, κ̣ ἐν αὐτῷ τῷ πίπτειν νικῶντας*. Def. *ἐπ' αὐτῷ τούτῳ γέγραφεν, ἵνα μήποτ' αὐτῷ θεατὴς ἐπιλίπῃ* Haec duo Marci Eugenici Opuſcula, quae in primis tribus Codicis paginis diverſa manu poſterius fuerunt exarata, bibliographos omnes hactenus latuerunt, ac praecipue Fabric. qui B. G. Tom. X. pag. 529. eius ſcripta recenſuit.

III. pag. 4. Τοῦ *ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν* Ἀναστασίου *ἀρχιεπισκόπου* Ἀντιοχείας *τῆς* Συρίας *περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων λόγος πρῶτος*. Κύριος *ὁ* Θεός *μου κ̣ δύναμίς μου, κ̣ κατευθύνοι τοὺς πόδας μου ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς ζωῆς*. *S. P. N. Anaſtaſii Archiep. Antiochiae Syriae de rectis Chriſtianorum veritatis dogmatibus Sermo I. Dominus Deus meus, & robur meum, & dirigat pedes meos in praeparatione Evangelii vitae*. Inc. Τὸν *περὶ τῆς ὑγιοῦς ἡμῶν πίστεως, κ. λ.* Def *κ̣ εἰ τὸ ὑποκείμενον ἐναλλάττει τὰ ἐπιχειρήματα*.

IV. pag. 38. *b*. Τοῦ *αὐτοῦ λόγος δεύτερος περὶ ἀπεριγράπτου*. *Eiuſdem Sermo II. de Incircumſcripto*. Inc. Πάντα *τολμᾷ γλῶσσα δολία*. Def. *βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται πρὸς ὑγιείαν προσφέρονται*. Sunt primi duo ex quinque Anaſtaſii Antiocheni *de orthodoxa fide* Sermonibus, quos exſtare Mss. Graece in Biblioth. Caeſarea, Vaticana, aliiſque; Latine vero editos pluribus in locis, ac praeſertim in Bibl. Patrum Lugdun. Tom. IX. p. 923. teſtatur Fabric. B. G. Tom. IX. pag. 333. Trium poſteriorum, qui heic deſunt, primus eſt *περὶ θείας οἰκονομίας*, *de divina diſpenſatione*; ſecundus *περὶ πάθους καὶ ἀπαθείας* Χριστοῦ, *de paſſione, & impaſſibilitate Chriſti*; tertius *περὶ ἀναστάσεως*, *de reſurrectione*.

V. pag. 46. *S. P. N. Baſilii Archiep. Caeſareae Cappadociae Sermo contra Sabellium, Arium, & Anomoeos*. Vide in Codice IX. huius Plutei §. XLI.

VI. pag. 59. *Eiuſdem adverſus eos, qui nos accuſant, quod tres Deos dicamus*. Habes item in hoc Pluteo Codice VIII. §. XL.

VII. pag. 64. *b*. Sequitur Cyrilli Archiep. Alexandrini Epiſtola, quae inſcribitur: Τοῖς *ἀγαπητοῖς κ̣ ποθεινοτάτοις*, Ἀναστασίῳ, Ἀλεξάνδρῳ, Μαρτινιανῷ, Ἰωάννῃ, Παρηγορίῳ *πρεσβυτέρῳ, κ̣* Μαξίμῳ *διακόνῳ, κ̣ λοιποῖς ὀρθοδόξοις πατράσι μοναχοῖς, κ̣ τοῖς σὺν ἡμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦσι, ϗ ἐν πίστει* Θεοῦ *ἱδρυμένοις*, Κύριλλος *ἐν κυρίῳ χαίρειν*. *Dilectis, & cariſſimis Anaſtaſio, Alexandro, Martiniano, Ioanni, Paregorio presbytero, & Maximo Diacono, & ceteris orthodoxis Patribus monachis, & iis qui nobiſcum monaſticam vitam agunt, & in Dei fide confirmati ſunt, Cyrillus in Domino ſalutem*. Inc. Τὸ *φιλομαθὲς κ̣ φιλότιμον*. Def. *εἰ δὲ τῶν λαϊκῶν, τῷ ἀναθέματι παραπέμπομεν*. Exſtat inter Cyrilli Epiſtolas edit. Pariſ. A. MDCXXXVIII. Tom. V. Part. II. pag. 174. In Codice tamen aliquanto longior eſt in fine: etenim poſt verba, *ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος*, quibus in edit. ſubiicitur concluſio, *δι' οὗ, κ̣ μεθ' οὗ τῷ Θεῷ, κ. λ.* in Codice ſequuntur alia, quorum initium: *τοῦτο φρονοῦμεν, ἐν ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως ἐβαπτίσθημεν, κ. λ.* Finem vero mox attulimus. Haec autem unam circiter paginam complent cum dimidio.

VIII. pag. 88. *Eiuſdem S. Cyrilli Anathematiſmi XII.* cum eorum declarationibus, Theodoreti obiectionibus, ac demum eiuſdem Cyrilli defenſionibus, ſeu reſponſis. Anathematiſmi cum explicationibus exſtant cit. edit. Tom. VI. pag. 147. Obiectiones vero Theodoreti cum Cyrilli reſponſionibus ibid. pag. 204. ſeq. Notandum interim, Obiectionem primam ſeptem circiter verſus initio longiorem eſſe in Codice; incipit enim: Πρὸς *δὲ τούτοις τὸ μὴ μόνον ταῦτα πρεσβεῦσαι, κ. λ.* Cyrilli vero reſponſionem decimam, quae incidit in pag. 231. in fine longiorem eſſe; etenim verbis, *κ̣ ἀποστολικοῖς θεσπίσμασιν*, in quibus deſinit editio, adnectuntur alia, quorum initium: Θεός *ἐστιν ἐν σαρκὶ, κ. λ.* Finis: *τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ*, quae ſunt extrema eiuſdem Cyrilli defenſionis contra Orientalium obiectiones, ibid. pag. 189. Vndecimi tandem, ac duodecimi Anathematiſmi obiectiones, ac defenſiones non eſſe eas, quae leguntur ibidem a pag. 236. ad pag. 240. ſed quae exſtant in Apologetico adverſus Orientales a pag. 190. ad pag. 198. uſque ad verba *δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε*.

IX. pag. 132. Occurrunt poſtremo loco fragmenta Epiſtolae, ſeu Tractatus anonymi ad quemdam *θεοτίμητον πατέρα*. Inc. Νόμῳ *θείῳ κατὰ* Θεὸν *εὐθυνόμενος, θεοτίμητε πάτερ, νόμον ὑπερίδες ἀνθρώπινον*. Def. *κ̣ ἀκυρῶσαι τὸ μέγα κ̣ πάμφωτον κ̣ πανύμνητον τῆς χριστιανῶν ὀρθοδόξου θρησκείας μυστήριον*. Agitur autem heic de duabus in Chriſto naturis, & voluntatibus, & e ſcriptore ſunt deſumpta, qui medio circiter Seculo VII. florebat, quum *τῶν τοῦ νῦν ἁγιωτάτου πάπα* Μαρτίνου *συνοδικῶν*, ac Θεοδώρου *τοῦ τῆς* Φαρὰν mentio fiat: ac ſi quis ſit divinandi locus, ſuſpicaremur, fragmenta eſſe ex aliquo Maximi CPolitani Opuſculo excerpta. Sed haec obiter.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4 min. Sec. XV. varia manu conſcriptus. Conſtat foliis 134.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

AVCTORITATES DE PROCESSIONE SPIRITVS SANCTI.

COntinet hic Codex diverſarum ſenten- COD. XXII.
tiarum collectionem ex SS. Patribus de Proceſſione Spiritus Sancti, ac de SS. Trinitatis myſterio; anonymi opus, &, ut pu-

putamus, anecdotum; nisi si forte auctor sit Ioannes Veccus Patriarcha CPolitanus anno MCCLXXVI. aut aliquis eius discipulus, seu exceptor. Illud pro certo adfirmamus, auctorem esse antiquiorem aetate Conciliorum Ferrariensis & Florentini, quum Codex Seculo XIII. sit exaratus. Sit igitur descriptionis loco Praefatio, & Tabula Capitum, operi praefixa, quae sequens est.

Τὸ παρὸν βιβλίον εἰς δέκα διαιρεῖται τίτλους. κ̀ ἵνα διασυντόμως εὑρήσῃ ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἔννοιαν τοῦ ἑκάστου τίτλου, ἐν τῷ παρόντι πίνακι διακρίτως κ̀ διαιρέτως κατὰ ἀριθμὸν καὶ κατὰ τάξιν τὸν ἕκαστον τίτλον ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐννοίας κ̀ διὰ ἰδίου στοιχείου τίθημι.

Ο῾ πρῶτος μὲν τίτλος περιέχει τὴν θεαρχικὴν κ̀ ἄκτιστον Τριαδικὴν τάξιν, ὑπὸ στοιχείου Τ.

Ο῾ δεύτερος δὲ τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ προχεῖται κ̀ τὸ πρόεισι, κ̀ προϊὸν, καὶ τὸ ἐκπορεύεται, ὲ τὸ εἶναι, κ̀ ὑπάρχειν τοῦ ἁγίου πνεύματος, εἴτε παρὰ πατρὸς, εἴτε παρὰ υἱοῦ, εἴτε παρ᾽ ἀμφοτέρων, τὸ αὐτὸ ἀδιαφόρως δηλοῖ, ὑπὸ στοιχείου Α.

Ο῾ γ´ τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ πατὴρ, οὔτε παρὰ τοῦ υἱοῦ, οὔτε παρὰ τοῦ πνεύματος, οὔτε παρ᾽ ἄλλου τινὸς λαμβάνει, ἢ ἔχει τὸ εἶναι· ἄναρχος ἀεὶ γὰρ ὑπάρχει. κ̀ ἐξ ἑαυτοῦ οὐσιωδῶς κ̀ ἀμέσως τῷ συναϊδίῳ υἱῷ δίδωσι τὸ εἶναι, κ̀ δι᾽ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ μεσιτεύοντος τῷ συναϊδίῳ πνεύματι παρέχει τὸ εἶναι, ὑπὸ στοιχείου Γ.

Ο῾ δ´ τίτλος περιέχει, τίνι τρόπῳ ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ δίδωσι τὸ εἶναι, κ̀ ὁ υἱὸς τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὑπὸ στοιχείου Δ.

Ο῾ ε´ τίτλος περιέχει, ὅτι ἐν τοῖς θείοις τὸ ἕκαστον πρόσωπον πεμπόμενον, παρ᾽ ἐκείνου ἐν χρόνῳ πέμπεται, ἐξ οὗ τὸ εἶναι ἔχει συναϊδίως, ὑπὸ στοιχείου Ε.

Ο῾ ς´ τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς οὐ λαμβάνει τὸ θεῖον εἶναι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς αὐτῷ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸ θεῖον δίδωσιν εἶναι· λαμβάνει δὲ παρὰ πατρὸς, κ̀ δι᾽ ἑαυτοῦ κ̀ ἐξ ἑαυτοῦ αὐτὸ τὸ θεῖον πνεῦμα, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα, ὑπὸ στοιχείου Φ.

Ο῾ ζ´ τίτλος περιέχει, ὅτι τὸ ἕκαστον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ κύριον κ̀ προσηγορικὸν ὄνομα λαμβάνει ἐπονομαστικῶς ἀπὸ τῆς ἰδίας, κ̀ ἀσυγχύτου ἰδιότητος, ὲ τακτικῶς κ̀ ὁμοφώνως ἀντιστρέφει· ὅθεν ἀπὸ τῆς πατρότητος πατὴρ, κ̀ ἀπὸ τῆς υἱότητος υἱὸς, κ̀ ἀπὸ τῆς γεννήσεως ὁ γεννήτωρ, κ̀ ὁ γεννηθεὶς ἐπονομάζεται, ὲ ἀπὸ τῆς πνεύσεως κ̀ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐκπορεύσεως τὸ πνεόμενον πνεῦμα ἐπονομάζεται κ̀ ἐστὶ, ὑπὸ στοιχείου Ρ.

Ο῾ η´ τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ παλαιά τε καὶ νέα διαθήκη παντὶ τρόπῳ ἴσως κ̀ ἀδιαφόρως τῷ πατρὶ κ̀ τῷ υἱῷ τὸ πανάγιον οἰκειοῖ πνεῦμα, ὑπὸ στοιχείου Σ.

Ο῾ θ´ τίτλος περιέχει, ὅτι ὁ υἱὸς τάξει τῆς φυσικῆς ὑπάρξεως τὰ ἑαυτοῦ, ἤγουν ἅπερ ἔχει οὐσιωδῶς τῆς ἑαυτοῦ ὑποστάσεως, κ̀ ἃ φυσικῶς ἐξ ἑαυτοῦ τῷ ἁγίῳ δίδωσι πνεύματι, καὶ ἅπερ δι᾽ αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῇ κτίσει παρέχει, πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα τακτικῶς ἀνάγει, ὑπὸ στοιχείου Ν.

Ο῾ ι´ τίτλος περιέχει, ὅτι ἡ, διὰ, πρόθεσις ἐν τοῖς θείοις ὲ ὁμοφυέσιν, ἐν οὐδενὶ διαφέρει ἀπὸ τῆς, ἐκ, ὲ, παρα, ὲ τῶν ὁμοίων προθέσεων, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δηλοῖ, εἰ μὴ ὅταν τακτικῶς κ̀ διακρίτως τῶν ἀσυγχύτων προσώπων δεικνύει τὴν ἀσύγχυτον τάξιν, ὑπὸ στοιχείου Δ

Patres vero, & Concilia, quae in hoc Tractatu citantur, haec sunt:

Amphilochius Iconiensis, Anastasius Antiochenus, Athanasius Alexandrinus, Basilius Caesariensis, Caesarius, Cyrillus Alexandrinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Dionysius Areopagita, Ephraemus Syrus, Epiphanius Cyprius, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Gregorius Thaumaturgus, Ioannes Chrysostomus, Ioannes Damascenus, Maximus, Oecumenius, Severianus Gabalensis, Sophronius Hierosolymitanus, Synodus I. II. III ex Epist. ad Nestorium. IV. & V. Synodus Ephesina I. & V. sub Petro Archiep. Nicomediensi. Theodoretus, &c. Opus inc. *Ἡ πολιτεύουσα Ἐκκλησία τῇ ἄνω Ἱερουσαλὴμ συνενοῦται, ἐὰν τὴν μορφὴν καὶ τὴν τάξιν αὐτῆς . . . .* [1] *κατακρίνεται*. Des. *τοῦ ὑποδειξασθαι τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ*.

II. pag. 61. *b.* Anonymi item Tractatus *περὶ ἄρθρου*, *de Articulo*; ita enim in margine inscribitur. Inc. *Τινὲς μὲν ἀγνοοῦντες τῆς ἀψευδοῦς θεολογίας τὴν δύναμιν, κ̀ τὴν διάκριτον τάξιν τῆς φύσεως τῶν ἀσυγχύτων, κ. λ* Desinit in verbis Epist. Paulli ad Rom Cap. VIII. v. 10. *εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, ἤγουν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Χριστοῦ προϊὸν, πνεῦμά μου πιστεύει κ̀ ὁμολογεῖ, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ*. Probat itaque Auctor, indistincte ac promiscue usurpari apud Graecos Scriptores cum articulo & sine articulo haec nomina, *Θεὸς, Πατὴρ, Υἱὸς, Πνεῦμα ἅγιον, Παράκλητος, Ἰησοῦς Χριστὸς, Σωτὴρ, Ἐμμανουὴλ, Μιχαὴλ, κ. λ.* ut evincat, Christi verba, *Λάβετε πνεῦμα ἅγιον*, ubi deest articulus, non de eius donis, energia, influxu, aut charismatibus, sed de vero Spiritu Sancto, tamquam tertia Trinitatis persona, sumenda esse, ne quot dona sunt, & charismata Spiritus Sancti, totidem concludantur esse iidem Spiritus Sancti, atque adeo septem evadant Divinae Personae. Sed praestat ipsius auctoris verba ita hosce *Ἑπταπροσωπολάτρας* urgentis ac traducentis audire: *Ἆρα ὅταν λέγει ὁ Σωτὴρ τοῖς μαθηταῖς, λάβετε πνεῦμα ἅγιον, οὐ τὸ πνεῦμα ἅγιον, τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Τριάδος δείκνυται· διότι ἄνευ ἄρθρου ἐτέθη, πνεῦμα ἅγιον· ὲ εἰς αὐτῶν αἰσχύνην λέγουσιν, οὐ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκε τότε, ἀλλὰ μᾶλλον δῶρον κ̀ ἐνέργειάν τινα τοῦ πνεύματος ἐχαρίσατο. ἆρα κατ᾽ αὐτοὺς τὰ δῶρα κ̀ αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἁγίου πνεύματος, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας Τριάδος κληθήτωσαν πνεύματα ἅγια. ἆρα ὅσα δῶρα κ̀ ὅσαι ἐνέργειαι τοῦ πνεύματος, τόσα πνεύματα ἅγια, ἆρα τόσα πρόσωπα ἐν τῇ θεότητι, ἆρα οὐχὶ Τριὰς κ̀ ἐν Τριάδι ἡ θεότης, ἀλλὰ ἑπτάς. ἆρα ἑπτὰ προσώπων ἡ θεότης. προσκυνήτωσαν οἱ τοιαῦτοι ἑπταθεοπροσωπολάτραι τὴν θεότητα, οὐχὶ ἐν τρισὶ προσώποις, ἀλλ᾽ ἐν ἑπτὰ ὑποστάσεσι.*

(1) Blattis corrosa est pagina.

τί μοι πολυπραγμονεῖν τὴν ἀμαθίαν ϗ ἀπαιδευσίαν ναὶ ϗ ἀπιςίαν τῶν τοιύτων ἀφρόνων ; κ. λ.

III. pag 64. *b.* Περὶ εἰκόνος. *De Imagine*, five, ut alius titulus habet: Ω῾ς εἰκὼν τοῦ πατρὸς ὁ ὑιὸς, ὕτως εἰκὼν τῦ ὑιῦ τὸ πνεῦμα. *Sicut imago Patris est Filius, ita imago Filii est Spiritus*. Inc. Ο῞τι ἡ ὑπερύσιος Τριὰς τάξις ἐςὶν ἀσύγχυτος. Def. αὕτη ἡ λύσις ϗ ὅρος τῶν προειρημένων. Auctor anonymus.

IV. pag. 65. *b.* Περὶ Τριαδικῆς ϗ ἀσυγχύτυ τάξεως. *De ordine Trinitatis Personarum distincto*. Inc. Ο῞τι ὡς γὰρ ὁ πατὴρ ἀμέσως δίδωσι τῷ ὑιῷ τὴν ἰδίαν οὐσίαν τῷ φυσικῷ γεννήματι, ὕτω τακτικῶς ναὶ καὶ ἀμέσως ὁ ὑιὸς τῷ ἁγίῳ διδωσι πνεύματι. Def. ὅτε τοίνυν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ἡμῖν γενόμενον, συμμόρφυς ἡμᾶς ἀποδεικνύει Θεῦ, πρόεισι δὲ καὶ ἐκ πατρὸς καὶ ὑιοῦ, πρόδηλον ὅτι τῆς θείας ἐςὶν οὐσίας, οὐσιωδῶς ἐν αὐτῇ ϗ ἐξ αὐτῆς προϊόν. In fine legitur: Σύνοψις τῶν κατὰ βραχὺ τῶν θείων ϗ πατρικῶν χρήσεων τῶν ὡδὶ ἐν τῷ τέλει ὑπογραφέντων. *Synopsis, seu breve compendium auctoritatum ex Scriptura, & Patribus heic in fine adscriptarum*: ex quo fortasse coniicias, haec ex Vecco desumta, qui simile quoddam opus confecit editum a Petro Arcudio Romae MDCXXX.

Codex Graecus bombycinus Ms. in fol. min. Sec. XIII. qui fuit olim, ut ex evanido, ac paene deleto charactere deprehendimus, *Conventus S. Marci de Flor. Ord. Praed. de hereditate Nicolai de Nicolis*. Constat foliis 69.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΩΛΩΝ.

ATHANASIVS CONTRA IDOLA.

Seu potius

Athanasii Sermones varii.

COD. XXIII. QVum multa in hoc Volumine ex iis, quae in Codice XX huius Plutei recensuimus contineantur, monitum lectorem volumus, nos brevitatis gratia, ne eadem repetantur, eorum tantummodo, quae nova occurrent, titulos & initia, ut iacent in Codice, de more adlaturos, reliqua innuere satis habentes. Hoc praemisso, recensio fit.

I. pag. 1. *S. Athanasii Archiep. Alexandrini contra Idola Sermo*. Habes in dicto Codice XX. §. I.

II. pag. 44. *Eiusdem de humana natura a Verbo assumta, ac de eius inter nos corporali adparitione*. Ibid. § II.

III. pag. 98. Τῦ αὐτῦ ἐκ τῦ περὶ πίςεως μείζονος λόγυ. *Eiusdem ex Sermone maiori de Fide*. Inc. Τὸ ἐγειρόμενον ἐκ νεκρῶν ἄνθρωπος ἦν ἢ Θεός; Def. ϗ τὸ λέγειν, ἵνα τί με ἐγκατέλειπες. Sermo hic varia continet Excerpta ex Sermone de Fide, ex Apologia pro Dionysio Archiep. Alexandrino, de Christi Nativitate secundum carnem, ex Sermone de Veste, De eo quod Iesus proficiebat aetate, sapientia & gratia, De Baptismate Christi contra Arianos, De conflictu Christi cum Daemone, De divisione vestium, De glorificando Christo, ex Sermone minori de Fide, ex Epist. ad Maximum philosophum, ex Homilia in Golgotha, ex Sermone minori de Incarnatione, ex Epist. ad Germanum, ex Homilia in Semen, ex Opere in Canticum Canticorum, ex interpretatione in dictum, *quod omnis impietas, & iniquitas remittetur hominibus*, ex Sermone III. & IV. contra Arianos.

IV. pag. 124. *b.* Τῦ αὐτῦ κηρυκτικὸν εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκυ ϗ μητρὸς τῦ Θεῦ (sic) *Eiusdem Praeconium in Annuntiationem SS. Dominae nostrae Deiparae, & matris Dei*. Inc. Τὺς θείυς ἱεροκήρυκας. Def. σαρκοφόρος Θεὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. T. II. cit. edit. p. 393.

V. pag. 138. *b. Eiusdem Sermo in illud „Euntes in Castellum, quod contra vos est, &c.* In dicto Codice XX. § XVII.

VI pag. 146. *Eiusdem Epistola ad Epictetum Episcopum Corinthi contra haereticos*. Ibid. §. VIII. Initio tamen huius Epistolae duo leguntur scholia marginalia, recentiori manu Sec. XIII. apposita. Primum est: Σημείωσαι τὴν ἐπιςολὴν ταύτην ὡς παρά τινων ἀμφιβάλλεται μὴ ὀρθῶς ἔχυσα τὴν εὐσέβειαν. Alterum ita habet: Ο῾ μὲν λόγος ὗτος ϗ γνήσιός ἐςι τῦ μεγάλυ τύτυ ϗ σοφωτάτυ πατρὸς, τὺς αὐτῦ χαρακτῆρας ἀπαραλλάκτυς φέρων ϗ εὐσεβέςατος. σὺ δὲ ὁ τῦτον συκοφαντῶν, ὅς τίς ποτε εἶ, ϗ ὗς ἄλλυς φὴς συκοφάντας, ὐκ οἴδατε ἃ λέγετε, ἢ πῶς οὐκ ἐλέγχετε τὰ ἐσφαλμένα τίνα ποτ᾽ εἰσὶν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ κωφὴν ὕτω καὶ τυφλὴν τὴν κατηγορίαν εἰσάγετε κολιοί τινες ὄντες ἄφωνοι πρὸς τὸν οὐράνιον τῦτον κύκνον, καὶ κόσμον ὅλον τῇ μεγαφωνίᾳ τῆς εὐσεβείας φθάνοντα ϗ φωτίζοντα.

VII. pag. 155. *Eiusdem Expositio Fidei*. Ibid §. IX.

VIII. pag. 159. *Liberii Archiepiscopi Romae ad Athanasium Epistola, quod perfectum hominem adsumsit Deus Verbum*. Ibid. §. X.

IX. pag. ead. *b. Athanasii ad Liberium Responsio*. Ibid § XI.

X. pag. 161 *Eiusdem Tomus ad Antiochenos*. Ibid. §. XII. Heic tamen initio mutilus propter unius paginae abscissionem, incipit a verbis: ὑπόθεσιν, ϗ κοινῇ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσωμεν εἰρήνης, κ. λ. quae in edit. cit. incidunt in Tom. I. Part. II. p. 771. v. 25.

XI. pag. 167. *Eiusdem de aeterna subsistentia Filii & Spiritus cum Deo, & contra Sabellianos*. Ibid. §. XIII.

XII. pag. 180 *Eiusdem, quod unus sit Christus*. Ibid. §. XIV.

XIII. pag. 185. *Eiusdem Epistola ad Adelphium Episcopum &c.* Ibid. §. XV.

XIV. pag. 191. *b. Eiusdem Epistola ad Maximum philosophum*. Ibid. §. XVI.

XV. pag. 195. *Eiusdem de Incarnatione Dei Verbi*. Ibid. §. III.

XVI.

XVI. pag. 198. *Eiusdem de Inhumanatione Vnigeniti Verbi contra Arium & Apollinarium*. Ibid. §. IV.

XVII. pag. 216. *b. Eiusdem de Incarnatione Christi*. Ibid. § V.

XVIII. pag 235. *b. Eiusdem de salutari Christi apparitione, & contra Apollinarium*. Ibid. §. VI.

XIX. pag. 252. *Eiusdem contra omnes haereses*. Ibid. §. VII.

Codex Graecus membranac. Ms. in 4. maiori, Sec. XI. Constat foliis 262.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

D. BASILII M. SERMO AD IVVENES.

Ac praeterea

Isocratis Atheniensis Orationes XI.

COD XXIV. I. pag. 1. PRaecedit XI. Orationum Isocratis Index ab ipso amanuensi exaratus, singularum titulos, & initia repraesentans; tum pag. 2. *Basilii Magni Sermo ad Iuvenes, quomodo possint ex Ethnicorum scriptis fructum percipere*. Habes supra in Codice VIII. huius Plutei §. XXXVII.

II. pag. 17. Ἰσοκράτους λόγος παραινετικὸς πρὸς Δημόνικον. Λόγος α'. *Isocratis Oratio admonitoria ad Demonicum. Oratio I.* Inc. Ἐν πολλοῖς μὲν, ὦ Δημόνικε. Des. ἐπικρατήσειεν. In eius Operum edit. Basil. MDLXX. fol. p. 1.

III. pag. 27. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νικοκλέα περὶ βασιλείας. Λόγος δεύτερος. *Eiusdem ad Nicoclem de Regno. Oratio II.* Inc. Οἱ μὲν εἰωθότες. Des. αὐτὰς ποιήσεις. Ibid. pag. 20.

IV. pag. 36. *b.* Νικοκλῆς, ἢ συμμαχικός. Λόγος γ'. *Nicocles, seu Socialis. Oratio III.* Inc. Εἰσί τινες, οἳ δυσκόλως ἔχουσι. Des. ταῦτα διαπράξασθαι. Ibid. pag. 37. ubi pro συμμαχικὸς, legitur συμβουλευτικός.

V. pag. 48. *b.* Ἑλένης ἐγκώμιον. Λόγος δ'. *Helenae laudatio. Oratio IV.* Inc. Εἰσί τινες, οἳ μέγα φρονοῦσιν. Des. περὶ αὐτῆς. Ib. p. 301.

VI. pag 60. Εὐαγόρας. Λόγος ε'. *Evagoras. Oratio V.* Inc. Ὁρῶν, ὦ Νικόκλεις. Des. οἷόν σε προσήκει. Ibid. pag. 276.

VII. pag 75. Ἐγκώμιον εἰς Βούσιριν. Λόγος ϛ'. *Encomium Busiridis. Oratio VI* Inc. Τὴν μὲν ἐπιείκειαν. Des. περὶ τῶν τοιούτων συμβουλεύειν. Ibid. p. 324.

VIII. pag. 83. *b.* Κατὰ σοφιστῶν. Λόγος ζ' *Contra Sophistas Oratio VII* Inc. Εἰ πάντες ἤθελον. Des. φανερὸν καταστήσειν. Ib. p. 428.

IX. pag. 88 Πλαταϊκός. Λόγος η'. *Plataica. Oratio VIII.* Inc. Εἰδότες ὑμᾶς. Des. τὰ δίκαια περὶ ἡμῶν. Ibid. pag. 436.

X. pag 99. Αἰγινητικός. Λόγος θ'. *Aegineticа. Oratio IX.* Inc. Ἐνόμιζον μέν. Des. αὐτοὶ τυχεῖν ἀξιώσητε. Ibid pag. 568.

XI. pag. 108. *b.* Κατὰ Λοχίτου. Λόγος ι'. *In Loebiten. Oratio X.* Inc. Ὡς μὲν τοίνυν ἔτυπτέ με. Des. εἰς ὑμᾶς λεγέτω. Ibid p. 584.

XII. pag 112. Πρὸς Εὐθύνουν ἀμάρτυρος. Λόγος ια'. *Contra Euthynum sine testibus. Oratio XI.* Inc Οὐ προφάσεως πόῤῥω. Des. μηδ' ἀρνηθῆναι δύνασθαι. Ibid. pag 592.

XIII. p. 117 Agmen claudit Oratio funebris in eos, qui in Chaeronea clade fortiter pro patria pugnando occubuerant, vulgo Demostheni tributa. Inc. Ἐπειδὴ τοὺς ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κειμένους ἄνδρας, κ. λ. Des. καὶ νόμιμα ποιήσαντες ἄπιτε. In edit. eius Operum G. L. Colon. Allobr. MDCVII. fol. p. 152.

Codex Graecus chartaceus Ms. in 4. Sec. XIV. Constat foliis scriptis 124.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

D. BASILII SERMO CONSILIVM AD IVVENES.

I. pag. 1. TOῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας τοῦ μεγάλου λόγος συμβουλευτικὸς πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐκ τῶν λόγων (subintellige Ἑλληνικῶν) ὠφελοῖντο. *S. P. N. Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Oratio suasoria ad Iuvenes, quomodo ex Gentilium libris utilitatem capere possint*. Habes in Codice VIII. huius Plutei §. XXXVII. COD XXV.

Codex Graecus membranaceus Ms in 4. min. Sec. XIV. Constat fol. scriptis 14.

ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΙΩΝΙΑ ΣΥΝΘΗΚΗ.

ARSENII VIOLARIA COMPOSITIO.

COntinet hic Codex Arsenii Archiepiscopi Monembasiae [1] Lexicon philologicum, seu alphabeticam Syllogem phrasium, sententiarum, praeceptorum, proverbiorum, apophthegmatum, historiarum, ac fabularum, ex Graecis Historicis, Oratoribus, Poëtis, & Philosophis, quorum mox catalogum dabimus, collectam, ac Leoni X. Pont. Max. dicatam, ut praecedens Epistola testatur, quam utpote satis multa continentem, quae tum hanc collectionem, tum Mediceae gentis, ac praecipue Petri, Laurentii, ac Leonis Pontificis laudes spectant, integram heic subiicimus. COD XXVI.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ κυρίῳ ἡμετέρῳ κυρίῳ Λέοντι δεκάτῳ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ῥωμαϊκῆς καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας ἄκρῳ ἀρχιερεῖ Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπος σὺν Θεῷ εὐτυχεῖν. *Sanctissimo ac beatissimo Domino nostro Domino Leoni X. sanctae Dei Romanae & Catholicae Ecclesiae summo Pontifici Arsenius*

 Mo-

(1) Narratio de vita & obitu Arsenii huius Monembasiae Archiepiscopi exstat Bibl. Caesar. Vindobon. Catalog. Nessel. Tom. V. pag. 31. N. 12. Nos etiam nonnulla protulimus supra in recensione Cod. II. Plut. VI.

Monembasiae Archiepisc. cum Deo felicitatem.

Ὁ μὲν ἐμὸς πατὴρ, παναγιώτατε κ̀ μακαριώτατε δέσποτα, παλαί ποτε διατρίβων ἐν Ῥώμῃ, Γάσπαρι τῷ αἰδεσίμῳ ἐπισκόπῳ τῦ Ὄσμυ συναγωγὴν παροιμιῶν συνθεῖναι ὑπέσχετο. ἀρξάμενος δὲ τῶν παροιμιῶν, συνυπεμνήσθη καὶ γνωμῶν, ἀποφθεγμάτων τε ϗ ὑποθηκῶν ἀρχαιοτάτων κ̀ σοφωτάτων ἀνδρῶν. ταῦτα γὰρ ἀλλήλων εἰσὶν ἀδελφά. ὅθεν κἀπὶ τοῖς τῶν ἔνδον, κἀπὶ τοῖς ἔξωθέν ἐςιν εὑρεῖν παροιμιαςαῖς ὐκ ὀλίγας κ̀ γνώμας, κ̀ ὑποθήκας, ϗ ἀποφθέγματα. Ταῖς μὲν ὖν παροιμίαις τέλος ἐπιθεὶς, ᾧ κ̀ ὑπεσχέθη ἐξέδοτο. τὰ λοιπὰ δὲ καταλιπὼν, ἑτέραις φροντίσιν ἀσχοληθεὶς, κ̀ νόσῳ ἀνηκέςῳ περιπεσὼν, συμπεφυρμένα κ̀ ἄτακτα, κ̀ ἵν᾽ εἴπω κατ᾽ Ἀναξαγόραν, πάνθ᾽ ὁμῦ χρήματα, νῦ τινος δεόμενα ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγεῖν, τὸν βίον μετήλλαξεν· οἷόν τι ὐκ ἐῤῥαμμένον, ἀλλ᾽ ἄῤῥαφον ὑπόδημα, ὡς ἄλλός τις ἱςιαῖος ἀριςαγόρ᾽ ἀφεὶς ὑποδήσασθαι. Ἐγὼ δὲ ταῦτα διαδεξάμενος, κ̀ τοῖς πατρικοῖς ἱδρῶσι συγκαταμίξας τὺς ἐμαυτοῦ, τέλος σὺν Θεῷ τῷ ἔργῳ ἐπέθηκα, ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν παραγαγὼν, κ̀ πρὸς τοῖς ἐκείνυ πάμπολλα, ὐχ ὅτι τῶν ἔξω, ἀλλὰ κ̀ τῶν ἔσω σοφῶν ξυναγκωχὼς, κ̀ ταῖς παροιμίαις ξυντεταχώς. ἅπερ εἴπερ τῶν ἐκείνυ παρευρημένων ἀρχαιοτερα λέγοιμ᾽ ἂν εἶναι κ̀ ὡραιότερα, θαῤῥῶν ἂν εἴποιμι τἀληθές. Τούτου δέ μοι γέγονεν αἴτιος ὁ λογιώτατος ἀνὴρ Ἰωάννης ὁ Λάσκαρις ὁ τοῦ γένυς τῶν Ἑλλήνων ἐπισημότατος, ὃς ἤδη τὰς τῶν παλαιῶν ἐκείνων κ̀ μακαρίων βίβλυς ἀνδρῶν, ὧν ὐχ ὅτι γε οἱ καθ᾽ ἡμᾶς, ἀλλὰ κ̀ οἱ πολλῷ ἡμῶν πρότεροι, ὐδ᾽ ἴσως ᾔδεσαν τὰ ὀνόματα, μὴ ὅτι γε τὰ συγγράμματα, τὰς μὲν ὅποι γῆς τῷ χρόνῳ κρυβείσας, τὰς δ᾽ ἡμιβρώτυς σησὶ κ̀ κόνισι γενομένας, πόνοις ὐκ ὀλίγοις τοῖς ἑαυτοῦ, κ̀ ἀναλώμασιν ὐκ εὐκαταφρονήτοις τῦ γενναιοτάτυ καὶ περιφανεςάτυ πατρὸς τῆς ὑμετέρας παναγιότητος ἐν Φλωρεντίᾳ γε ἀνεσώσατο· ὅπυ τὰς μὲν ἐκγράφων Πέτρῳ τῷ μεγαλοπρεπεῖ καὶ γενναίῳ συγγόνῳ τῆς δεσποτείας συ (τὰς πλείυς γὰρ ἐκείνων δι᾽ ἐμοῦ ἀνεκαίνισε, τοῦ ἀοιδίμυ τότε πατρὸς ὑμῶν πρὸ ὀλίγυ ἐς χοροςασίας ἁγίων ἀποιχομένυ) τὰς δὲ μετιὼν κατὰ δύναμιν ἡμετέραν ἐρανιζόμην κ̀ ἀνελεγόμην τὰ κάλλιςα, ὡς αἱ μέλιτται τῶν ἀνθέων τὰ εὐωδέςατά τε καὶ ὡραιότατα. εἵλκυσε γὰρ κἀμὲ τότ᾽ ἐν Φλωρεντίᾳ διὰ τῦ σοφωτάτυ Λασκάρεως ὁ φιλέλλην ἐκεῖνος κ̀ μεγαλόνυς Λαυρέντιος, τὸ ἄκρον τῆς τῶν Φλωρεντίων γερυσίας ἄωτόν τε καὶ κλέος. ὅπυ κ̀ τὴν σὴν ἔγνων παναγιότητα. πότε δὴ πότε τῦτ᾽ ἦν; ὅτε κ̀ θυμέλην, ὡς ἐν ἄλλαις Ἀθήναις, ἐν τῇ πολυτελεῖ συ οἰκίᾳ τῷ Ἀριςοφάνυς Πλύτῳ παρεσκευάκεις λαμπρῶς. Τὸ μὲν ὖν βιβλίον, παναγιώτατε δέσποτα, πέρας ἤδη δεξάμενον, πέμπεταί σοι τῷ σοφωτάτῳ γε ἀρχιποίμενι, οἷόν τι δῶρον ἀμοιβαῖον τῆς τε εὐνοίας, ἣν ὁ μεγαλοπρεπέςατος Πέτρος καὶ γενναιότατός σοι ὁμαίμων, ἐν Φλωρεντίᾳ μοι ἐνεδείξατο, καὶ ἣν ἡ σὴ παναγιότης ἐκ πατέρων σώζει περὶ τὸν Ἕλληνα λόγον σπυδήν. Σὺ δ᾽ αὐτὸς, παναγιώτατε κύριε, εὐμενῶς ὑποδέξαιο, κ̀ χάριν ἀντιπαράσχοις, ὐχ ὅπως ἐμοὶ, ἀλλὰ κ̀ παντὶ τῷ γένει τῷ ἡμετέρῳ. κἀμοὶ μὲν γράμμασιν ἀποςολικοῖς ἀντικαταπέμψαις τὴν εὐλογίαν συ, καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν κ̀ σωματικῶς προσκυνῆσαι τὴν δεσποτείαν συ. προσεκύνησα γὰρ τότε πρῶτον ἀκύσας ἐπιβάντα σε τῆς ἄκρας ἀρχῆς, κ̀ ἠσπασάμην τὺς ἀχράντυς συ πόδας πνευματικῶς μετὰ πάντων Κρητῶν, οἳ κ̀ συνήσθημέν σοι, ϗ συνηυφράνθημεν ὁμοθυμαδὸν, πολλὰ καλά τε κ̀ ἀγαθὰ λογισάμενοι τὸν Θεὸν διὰ τῆς παναγιότητός συ τὸ πολύπονον γένος Ἑλλήνων ποιήσειν ἰδεῖν. Εἴχομεν δ᾽ ἔξαρχον τῆς χορείας κ̀ θυμηδίας γε ταυτησὶ Ἰωάννην Λάντον τὸν αἰδεσιμώτατον τῆς Κρήτης ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἰσότιμον Ἐνετοῖς εὐπατρίδην, τὸν ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθὸν, τὸν καλὸν τὴν γνώμην κ̀ ἄριςον ἐν ταῖς πράξεσιν, ὃς ποῖον εἶδος ἀγαλλιάσεως τότε κ̀ εὐφροσύνης ὐκ ἐνεδείξατο, ἔνδον καὶ ἔξω τῆς αὐτοῦ μητροπόλεως. πυρσὺς μυρίυς ἐν τοῖς κωδωνεῶσιν ἀνῆψε, κώδωνας ἠχεῖν τοῖς ἐπ᾽ αὐτὸ τῦτο τεταγμένοις, ἐς ὀγδόην ἀδιαλείπτως προσέταξε, λιτανίας ποιεῖν ἐν ἡμέραις ὅλαις ὀκτὼ ὐκ ἐπαύσατο, Γραικῶν κ̀ Λατίνων παντὸς τῦ κλήρυ συνηθροισμένων ὁμῦ, ϗ τὸ θεῖον ἐκλιπαρῦντος, τὴν σὴν μακαριότητα κ̀ ὑγιείας ἐπαπολαύειν σωματικῆς εἰς κυβέρνησιν τῦ Χριςωνύμυ λαῦ. Ἀλλ᾽ ἐμὲ μὲν ἐφοδιάσαις, ὡς προέφην, τῇ εὐλογίᾳ σου. ἐκείνῳ δὲ γένοιο, πανάριςε ἀρχιποίμην, ἀντιλήπτωρ κ̀ βόηθος, κ̀ τὸ νῦν εἶναι τελέσαις αὐτῷ τὸ ποθύμενον. νῦν γὰρ ὐκ ἔςι τῦ μέλλειν καιρός. ἀνάςηθι, ἔξιθι, ἀνάλαβε κατὰ βαρβάρων ἀθέων τὸ ςαυρικὸν τρόπαιον. ἐκκάλεσον τὺς ἡγεμόνας τῶν Εὐρωπαίων, ὀψὲ γῦν κατὰ τῶν Τεύκρων ςρατεύσασθαι, ὧν εἴγε κ̀ δύο μόνον οἱ μέγιςοι ξυμφωνήσυσι, κ̀ τοῖς γενναιοτάτοις καὶ μεγαλοψύχοις Ἐνετοῖς ξυμμαχήσωσι, πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν τῶν Τεύκρων κ̀ δύναμιν καταςρέψυσιν, ἀπόδος τὸ πανταχῦ γῆς διεσπαρμένον γένος ἡμῶν τῇ πατρίδι, τό ποτε μὲν ὑψηλότατον κ̀ σοφώτατον, νῦν δ᾽ ἐξυθενημένον κ̀ ταπεινότατον. νόμισον νῦν ἀκύειν τῶν Ἑλλήνων βοώντων, κ̀ πρὸς ἐλευθερίαν ἐπεκκαλυμένων σε τὸν κράτιςον ἀρχιποίμενα. δεῖξον κ̀ ἐν Ἰταλίᾳ Ἕλληνας ἰταλίζοντας, κ̀ ἐν Ἑλλάδι Ἰτάλυς ἑλληνίζοντας, ἑκατέρυς ἀρίςυς ἑκατέραιν ταῖν γλώτταιν. οἵ σε κ̀ ὑμνήσυσι λόγοις, κ̀ ἐπαινέσυσιν ἐγκωμίοις τὴν ἀληθῆ συ σοφίαν, τὴν ἀρίςην συ φρόνησιν, τήν τ᾽ ἀληθείας τιμὴν, τὸ ἱλαρόν συ καὶ κόσμιον ϗ φιλάνθρωπον, τὸ ἐλευθέριον τῆς ὐρανίυ σου καὶ μεγαλόνυ ψυχῆς, ἄλλά τε πολλά τε κ̀ ἀγαθὰ, κ̀ τοῖς χρήζυσι τὴν ἐπάρκειαν. ὅ σοι μεγίςην δόξαν εἰς τὺσόμενον σώσει, κ̀ ἀπαθανατίσει τὴν μνήμην, παιδὸς δεχομένυ παρὰ πατρός. Μεταπέμψαις δὲ κἀμὲ τὸν ἐλάχιςον τῆς Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἀδίκως κ̀ ἀκρίτως παρ᾽ ἀνδρὸς Κρητὸς, ἐν Ῥώμῃ κ̀ ταῦτα διάγοντος, ὅπου δεῖ μάλιςα τὴν ἀλήθειαν σώζεσθαι, ἀπογυμνωθέντα τῦ ἀξιώματος, ἵνα κ̀ πρώην διάκονος ὢν ὑπηρετήσας ἐν Φλωρεντίᾳ Πέτρῳ τῷ ἀοιδίμῳ συγγόνῳ τῆς δεσποτείας συ, ὑπηρετήσω κ̀ ἐν Ῥώμῃ ἀρχιεπίσκοπος, σῦ τῦ ἀρχιποίμενος τῇ θειοτάτῃ καὶ ἱερᾷ κεφαλῇ· ᾗ βίον ἄλυπον τῇδε τὸ θεῖον κ̀ ἐπιμήκιςον σὺν ὑγιείᾳ κ̀ εὐεξίᾳ, κἀκεῖ μετὰ τῶν πρώτων ἀνδρῶν ἐκείνων ϗ μακαρίων, τὴν ἀγήρω κ̀ μακαρίαν δοίη ζωήν.

Epiſtolam hanc alia quaedam excipiunt prooemii loco ab eodem Arſenio Collectioni praemiſſa, in quibus variae Proverbii definitiones adferuntur, & quid inter

Pro-

Proverbium, & Fabulam discriminis intersit, explicatur. Clauduntur haec omnia sequentibus iambicis versiculis:

Ι'ωνιὰν κέκληκα τόνδε τὸν πόνον,
Ρ'ώμης Λέον πρόεδρα πατριαρχῶν τε.
Σὺ δ' ὖν τρύγησον τῶν ἴων ὅσ' ἂν θέλης,
Κρίνον, κρόκον, νάρκισσον, θύρσον, ἢ ῥόδον.
Violetum vocavi hoc opus,
Romae Leo Princeps, & Patriarcharum.
Tu vero decerpe inter flores, quos velis,
Lilium, crocum, narcissum, thyrsum, vel rosam.

Pag. 4. sequitur Collectio ipsa, cui titulus est: Α'ρσενίου ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας Α'ποστολίδου ἄλφα Ι'ωνιᾶς συνθήκης. *Arsenii Archiepiscopi Monembasiae Apostolidae* (sic Michaëlis Apostolii filii) *Violariae Compositionis initium*. Inc. Α'βυδηνῶν ἐπιφόρημα. Ε'πὶ τῶν ἀηδῶν εἴωθε τάττεσθαι. ἔθος γὰρ ἦν τοῖς Α'βυδηνοῖς μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὰς σπονδὰς προσάγειν τοὺς παῖδας τῶν τιτθῶν τοῖς εὐωχουμένοις, κ. λ. Desinit in historia Horionis, cuius finis est: Ζεὺς δὲ συμπαθήσας αὐτὸν κατηστέρισε. διὸ τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλοντος ὁ Ω'ρίων δύνει. ἡ ἱστορία παρὰ Εὐφορίωνι. Fabricius B. G. Tom. VIII. pag. 838. ait hanc syllogem Arsenii editam esse, ut putat Florentiae, sine temporis & loci nota in 8. Tom. vero X. pag. 223. editam adserit Romae; quod probabilius putamus. Hanc editionem a Fabricio memoratam habemus in Marucelliana Bibliotheca, a qua tamen diversus est noster Codex, quippe qui & Epistolam longiorem praefert, & multo uberioribus auctorum sententiis refertus est, & diverso ordine concinnatus; in illa enim apophthegmata iuxta litteras, a quibus nomina auctorum incipiunt, in hoc vero iuxta ordinem rerum, quibus de agitur, disposita leguntur. Interim nostro more auctorum nomina, quorum dictis, ac sententiis sylloge contexta est, alphabetico ordine digesta proferamus. Ii vero sunt:

Aelianus, Aeschines, Aeschylus, Aeolus, Aesopus, Agatho, Agesilaus, Agrippinus, Alcaeus, Alcman Lyricus, Alexander Aphrodisiensis, Alexis, Amasis Aegyptiorum Rex, Amphis, Anacharsis, Anacreon, Anaxagoras, Anaxamaris, Anaxandrides, Anaxarchus, Anaximenes, Antagoras, Antigonus, Antimachus, Antipater, Antiphanes, Antiphon, Antisthenes, Apelles, Apollodorus, Apollonides, Apollonius, Apostolius, Aratus, Arcesilaus, Archelaus, Archilochus Pythagoreus, Archytas Tarentinus Pythagoreus, Arimnestus, Aristarchus, Aristides, Aristippus, Aristocles, Ariston, Aristonymus, Aristophanes, Aristophon, Aristoteles, Astydamas, Bacchylides, Bias, Bion, Brennus Rex, Brutus, Callicrates Pythagoreus, Callicratides, Callimachus, Callinus, Callisthenes, Carcinus τυριεὺς, Carneades, Cato, Chaeremon, Chalcidamas, Chares, Charicleas, Charondas, Chilon, Choerilus, Choricius, Chrysippus, Claudius, Cleaenetus, Cleanthes, Clemens, Cleobulus, Cleostratus, Clinias, Clitarchus, Clitomachus, Comicus poëta, Cotys Rex, Crantor, Crates, Cratinus, Critias, Cypsellus, Demades, Demetrius poëta, Demetrius Phalereus, Democrates, Democritus, Demonax, Demonicus, Demosthenes, Dicaeogenes, Diodorus Siculus, Diogenes Laërtius, Dion, Dionysius, Dionysius Tyrannus, Diotogenes Pythagoricus, Diphilus, Empedocles, Ephaestus, Epicharmus, Epictetus, Epicurus, Epimenides, Eratosthenes, Evander, Euclides, Evenus, Eumenes Rex, Euphorion, Euphron Διδύμων, Eupolis, Euridamus, Euriphamus Pythagoreus, Euripides, Eusebius, Gaius ὑπὲρ Λουκίλλης, Glycon, Gorgias, Heliodorus, Heniochus, Heraclitus, Hermaphroditus, Hermarchus, Hermes, Hermodotus, Herodes Sophista, Herodotus, Hesiodus, Hierax ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης, Hierocles, Hieron, Hipparchus, Hippocrates, Hippodamus Pythagoreus, Hippodamus Tyrius, Hipponax, Hippothoon, Homerus, Hyperides, Hypsaeus, Iamblichus, Iosephus Flavius, Irene, Isaeus, Isidorus, Isocrates, Lacon, Leonides, Leucippus, Libanius, Linus, Lycon, Lycophron, Lycurgus, Lysander, Lysias, Marcus, Melanippus, Meleager, Memnon, Menander, Menecrates, Menophilus Damascenus, Meton Physicus, Metopus, Metrodorus, Mimnermus, Moltys Rex, Moschion, Moschus, Musonius, Musonius Tyrius, Naucrates, Naumachius, Neophron, Nicocles, Nicolaus ἐκ τῶν ἐθῶν συναγωγῆς, Nicomachus, Nicostratus, Obrimus, Oenopides, Olympiades, Orpheus, Paedaretus p. 209. *b.* Panyasis, Patrocles, Pausanias, Periander, Phalaris, Phanocles, Phavorinus, Pherecrates, Pherecydes, Philemon, Philes, Philetas, Philippides, Philippus, Philiscus, Philistion, Philistus, Philon, Philonides, Philostratus Lemnius, Philoxenus, Phocion, Phocylides, Phrynichus περὶ ἡσυχίας, Pindarus, Pirithous, Pisander, Pisonianus, Pittacus, Plato, Plutarchus, Polus, Polyaenus, Polyides, Pompeius Macer, Porphyrius, Posidippus, Procopius, Pythagoras Rhodius, Rheginus ἐκ τῶν περὶ φιλίας, Ρ'ωμαῖος pag. 211. Rhomylus, Rufus, Sappho, Sarapis, Sciurus, Serinus, Sextus, Simonides, Simplicius, Socrates, Solon, Sopater, Sophocles, Sosiades, Sosiphanes, Sostratus, Sotades, Sotion, Stesichorus, Tasimus ἐκ τῶν Κυπρίων, Teles, Thales, Theages, Theano, Themistius, Themistocles, Theobulus, Theocritus, Theodectes, Theodorus, Theognis, Theophanes, Theophrastus, Theron, Thucydides, Timocles, Tyrtaeus, Xenophanes, Xenophon, Zaleucus, Zeno.

Codex Graecus chartac. Ms. in fol. min. Sec. XVI. Constat foliis 225.

TOY

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑ.

D. BASILII VARIA.

COD. XXVII. I. pag. 1. PRaecedit index Graecus manu XV. Seculi exaratus, in quo omnia huius Voluminis Opera recensentur; tum p. ead. *b.* occurrit primum D. Basilii Opus, quod est *de Spiritu Sancto*, Amphilochio Iconii Episcopo inscriptum, & in XXX. Capita divisum; in hoc tamen Codice, primis quinque Capitibus mutilum. Incipit enim a Cap. VI. cuius titulus est: Ἀπάντησις πρὸς τὲς ἀποφαίνοντας, κ. λ. prima autem verba: Καὶ μὴν ὐδὲ πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀγνοίας συγγνώμην. Definit in XXX. cuius finis est: κατὰ τὴν ἐπιχορηγεμένην τοῖς ἀξίοις αὐτῦ γνῶσιν ὑπὸ τῦ πνεύματος. Concordat cum edit. Paris. superius citata Tom. III. a pag. 10. ad pag. 67. paucis quibusdam exceptis, quae mox innuemus, nimirum: Caput VIII. in Codice definit in verbis: ἐκ τῆς ἀγράφου παραδόσεως τῶν πατέρων διεδεξάμεθα, quae in cit. edit. sunt paullo post initium Capitis IX. quod propterea incipit a verbis immediate sequentibus: Πρῶτον μὲν ἦν, κ. λ. Contra fit in Capite X. cuius initium fit a postremis IX. Capitis verbis: Ἤδη δὲ πρὸς τὲς ἀντιλογικὰς, κ. λ. In titulo Capitis XIV. desunt verba: κ̀ πρὸς ταύτην ἀπάντησις. In fine autem adnectitur prima sequentis Capitis periodus. Tituli Capitum XXII. & XXV. ab editis aliquantum discrepant; alter enim ita habet: Σύστασις τῆς κατὰ τὴν φυσικὴν κοινωνίας, κ. λ. alter sequens est: Ὅτι τὴν, ἐν, συλλαβὴν ἀντὶ τῆς, καὶ; ἡ γραφὴ χρᾶται, κ. λ. Initium tandem ultimi Capitis fit a verbis: Ἐπὶ τύτοις τὸ πολεμικὸν τῦτο, κ. λ. quae sunt longe ante finem Capitis XXIX. praecedentis, & incidunt in edit. pag. 63. vers. 39. In fine legitur charactere quadrato: Βασιλείυ Καισαρέως ἐπισκόπυ ὀρθοδόξου. Χριςὸς τ' ἐκτενοῖ χεῖρα ἐμοῖς καμάτοις. *Basilii Caesariensis Episcopi orthodoxi. Christus laboribus meis manum suam extendat.*

II. pag. 39. Sequuntur eiusdem Basilii contra Eunomium Libri V. quorum initia, & fines, ut in Codice iacent, cum editione conferentes, in his, quae sequuntur, ab eadem differre comperimus. Primi, secundi, & tertii eadem in utrisque divisio, tituli, & initia comparent. In fine Libri I. post verba, αὐτὸ ἑαυτῷ, in quibus definit editum exemplar, in Ms. additur conclusio, οὗ γένοιτο λυτρωθῆναι ἡμᾶς χάριτι τῦ κυρίυ ἡμῶν, κ. λ. In fine Libri II. repetitur titulus, itemque in fine III. qui praeterea voci ἀξιωθῶμεν, quae ultima Libri est in edito, conclusionem adnectit, ἐν Χριςῷ Ἰησῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, κ. λ. quam in Codicibus vetustioribus minime reperiri, falso adfirmatur in notis ibi subiectis, quum nostri Codicis antiquitas, octingentorum circiter annorum, aperte refragetur. Et haec omnia habentur in dicta edit. Tom. I. a pag. 207. ad p. 278. Quarti, & quinti Libri nulla in Codice neque divisio, neque numeratio apparet; sed universa illa Capita, quibus hi duo constant Libri, sub unico titulo, Τοῦ ἁγίου Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας ἀντιῤῥητικὰ κατὰ Εὐνομίυ, ἀπορίαι κ̀ λύσεις, κ. λ. (ut habetur loc. cit. pag. 279.) comprehensa videntur. Horum vero Capitum discrimina sunt eiusmodi [1]. In fine Capitis, cuius initium, Εἰ τὸ ἀγέννητος ὐσία ἐςὶν, κ. λ. pag. 283. repetuntur illa, εἰ τιμὴ τῦ πατρὸς, κ. λ. usque ad verbum σώζηται, quae reperire poteris pag. 285. v. 21. Ante titulum Capitis, quod inc. Εἰ θείκῶς ὁ ὑὸς, κ. λ. pag. 288. alter titulus legitur: Εἰς τὰ ἀντιλεγόμενα περὶ τῦ ὑοῦ τῶν ἐν τῇ καινῇ ϗ παλαιᾷ διαθήκῃ. Titulus Capitis, Εἰ μὴ κύριος τῆς κρίσεως, κ. λ. pag. 295. deest in Codice. In titulo Capitis, Εἰ δὲ ταῦτα, κ. λ. pag. 301. pro γινόμενον legitur γινόμενα. Caput, Πῶς ἂν τὸ πνεῦμα, κ. λ. pag. 302. ita definit: ἀλλ' ἱκανῶς προσειρήσεται. Sequentis vero titulus pag. ead. pro κυρίυ habet ὑοῦ. Caput denique, Οὐδὲ γὰρ ἔλαττόν τι, κ. λ. pag. 306. definit in verbis, κατὰ τύπον ἀνθρώπινον. Cetera concordant; habentur autem haec omnia cit. Tom. a pag. 279. ad pag. 322.

III. pag. 114. Tertio loco occurrunt eiusdem in Hexaëmeron Homiliae IX. Primae titulum ista praecedunt: Προοίμιον, ἐν ᾧ ὅτι ἀναγκαῖαι κ̀ περὶ τῶν μικροτάτων μερῶν τῆς θεολογίας ἔρευναι. *Prooemium, in quo agitur de necessitate inquirendi minutissimas etiam Theologiae partes.* Deinde Titulus: Τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείυ ἀρχιεπισκόπυ Καισαρείας Καππαδοκίας ὁμιλία εἰς τὴν ἑξαήμερον πρώτη. *S. P. N. Basilii Archiepisc. Caesareae Cappadociae Homilia in Hexaëmeron prima.* Post Scripturae textum, Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, κ. λ. inc. Πρέπυσα ἀρχὴ. Vltima des. δοξαζέσθω ὁ κύριος, ᾧ ἡ δόξα, κ. λ. Extant in edit. cit. Tom. I. a pag. 1. ad pag. 88. cum qua concordant, excepto Homiliae III. titulo, qui in Codice ita habet: Περὶ τῶν πρώτων τῆς γενέσεως, ac titulis VI. VII. VIII. & IX. qui nulli sunt in Codice. In fine legitur: Τῦ ἁγίυ Βασιλείυ ὁμιλία εἰς τὴν ἑξαήμερον ἐν λόγοις θ'. Nonnulla sunt in hoc Opus adspersa scholia marginalia manus synchronae, alia Severiani Gabalorum Episcopi [2], alia Gregorii Nysseni, & alia anepigraphi. Severiani

(1) Quum Capita ista neque in manuscripto, neque in edito exemplari, ulla numerorum serie invicem distinguantur, in iis indicandis, primas ipsorum voces adferre coacti sumus, adiecto quoque paginarum numero, prout in editione iacent.

(2) Severianus Gabalorum in Syria Episcopus, Io. Chrysostomi amicus primum, mox aemulus, & inimicus, quo ipso non levem suo nomini adspersit maculam. Obiit Theodosii iunioris, quem sacro baptismate tinxerat temporibus, adeoque post annum Christi ccccviii. Ignota fuerunt haec scholia in Hexaëmeron diligentissimo Fabricio, qui eius Operum catalogum exhibet B. G. Lib. V. Cap. 34. Tom. IX pag. 267. nisi excerpta quaedam velimus esse ex eius Homiliis in Genesim, quas manuscriptas se habere testatus est Alexander Brassicanus Praefat. in Salvianum; & ex quibus Sermones VI. εἰς κοσμοποιΐαν Graece edidit Henricus Savilius inter S. Chrysostomi scripta Tom. VII. p. 587.

ni ſcholion iſtud in medium adferimus ad principium Homiliae I. ubi Baſilius de Moyſe ſermonem habet: Αὕτη ἡ ἱϛορία ἐϛὶ μὲν Μωϋσέως τῦ νομοθέτυ σύγγραμμα, κ̀ πνεύματος ἁγίυ ἀποκάλυψις. περιέχει δὲ δημιυργίαν, δυνάμει μὲν ὖν γεναμένην, προφητικῇ δὲ χάριτι τῷ Μωϋσεῖ ἀποκαλυφθεῖσαν· ὐ γὰρ εἶπεν ταῦτα Μωϋσῆς ὡς ἱϛοριογράφος, ἀλλ' ὡς προφήτης· εἶπεν γὰρ ἃ μὴ ἴδεν, κ̀ διηγήσατο ταῦτα, ὧν θεατὴς ὐκ ἐγένετο. Cetera referre ſuperſedemus.

IV. pag. 186. *b.* Quartum locum obtinet Gregorii Nyſſeni *de Opificio Hominis* Liber in XXX. Capita diſtributus, quorum index Libro praecedit, indici vero Epiſtola, ſeu Prooemium ad Petrum fratrem. Concordat cum edit. Pariſ. A. MDCXXXVIII. fol. Tom. I. a pag. 44. ad pag. 138. excepta quorumdam Capitum diviſione, in qua ſequitur Codicem IV. Plut. VII. §. I. quem conſule. In hoc etiam Opus leguntur Anonymi ſcholia in margine exarata.

V. pag. 241. Agmen denique claudunt duae Baſilii Homiliae, altera in illud, *In principio erat Verbum*, κ. λ. ut in Codice IX huius Plutei, §. XVIII. altera *adverſus Sabellianos, Arium, & Anomoeos*, ibid. §. XLI. Heic tamen mutila eſt in fine, ac deſinit in verbis: ἀκάματος δὲ τοῦ ἡλίυ ἡ κίνησις, διὰ τοῦτο .... quae in edit. cit. incidunt in Tom. II. p. 189. v. 47.

Codex Graecus membranac. Ms. in fol. Sec. X. duplici columna diſtinctus. Conſtat fol. 249. in cuius prima pagina legitur, ut in aliis etiam huius Bibliothecae Codicibus: *Ludovicus Beccatellus Bononienſis Archiepiſcopus Raguſinus, & Praepoſitus Pratenſis, Mediceae Bibliothecae dicavit.* MDLXIX.

ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΛΟΓΟΙ.

ANTIOCHI MONACHI SERMONES.

Scilicet

Antiochi monachi S. Sabae Pandectes S. Scripturae, Capitibus CXXX. diſtinctus.

COD. XXVIII. I. pag. 1. PRaecedit Epiſtola ita inſcripta: Ἐπιϛολὴ Ἀντιόχου μοναχῦ τῆς Λαύρας τῦ ἀββᾶ Σάβα πρὸς Εὐϛάθιον ἡγύμενον μονῆς Ἀτταλίνης, πόλεως Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας. *Epiſtola Antiochi monachi Laurae Abbatis Sabae ad Euſtathium Abbatem monaſterii Attalinae, civitatis Ancyrae Galatiae.* Inc. Ἐπειδὴ γεγράφηκάς μοι, τίμιε πάτερ Εὐϛάθιε, πολλὴν θλίψιν ὑπομεμενηκέναι, κ. λ. Deſ. κ̀ πάντας δοξάζειν τὸν Θεὸν, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κ. λ. Sequitur pag. 5. Τοῦ αὐτοῦ Ἀντιόχυ πρόλογος. *Eiuſdem Antiochi Prologus.* Inc. Φησὶν ἐν τοῖς ᾄσμασιν ὁ Σολομών. Deſ. τὰ εἰρημένα κεφάλαια εἰς δόξαν ϗ ἔπαινον τῦ πατρὸς, κ. λ. Tum p. 7. index, cui titulus: Τῦ αὐτῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Εὐϛάθιον κεφάλαια διάφορα ρλ'. κ̀ προσευχὴ ἐξομολογήσεως. *Eiuſdem ad eumdem Euſtathium Capita varia CXXX. & Oratio Confeſſionis.* Tandem pag. 9 Caput I. περὶ πίϛεως, *de Fide*, inc. Τοῦ κυρίυ συνεργῦντος κ̀ τὸν λόγον βεβαιῦντος, κ. λ. Caput CXXX. περὶ βασιλείας, *de Regno*, deſinit imperfecte in verbis: κ̀ ἀναθεματίζομεν μετὰ τῶν ὑπογεγραμμένων αἱρέσεων τῶν μετὰ τὴν τῦ .... Reliqua deſiderantur una cum toto Capite illo, quod in Indice praemiſſo inſcribebatur, Περὶ προσευχῆς, ἤτοι ἐξομολογήσεως. Hoc opus lectione digniſſimum, & monitis ſaluberrimis refertum prodiit primum Latine, cum ſubiuncta Exhomologeſi ex Godfridi Tilmanni Carthuſiani monachi interpretatione Pariſ. MDXLIII. 8. Graece vero primus dedit Fronto Ducaeus T. I. Auctar. Bibl. Patrum Pariſ. MDCXXIV. Vid. Fabric. B. G. Tom. IX pag. 262. ubi elenchum haereſum, quas reiicit, ac deteſtatur Antiochus, ex Cap. CXXX. excerptum refert. Novae huius Pandectis editioni praeter Codices Mss. Caeſareum, de quo Lambecius III. p. 138 & Coisliniaнos pag. 189. & 190. memoratos, magno uſui eſſe poſſet noſter hic Codex, utpote optimae notae, & antiquiſſimus.

Codex Graecus membranac. Ms. in 8. Sec. XI. Conſtat foliis 278. ac fuit olim *Conventus S. Marci de Florentia*, quod eſt in primo folio abraſum, cum titulo ibi adpoſito manu Zenobii Acciaioli eiuſdem Conventus Monachi, ex hereditate, ut credere par eſt Nicolai Niccoli, cuius manu in calce paginae primae ſcriptum eſt: *remittas hunc quaeſo.*

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORUM.

Quibus adde

Epiſtolas Catholicas, & Paullinas cum ſcholiis nonnullis marginalibus.

I. pag. 1. ΛΟυκᾶ εὐαγγελιϛῦ πράξεις τῶν ἁγίων ἀποϛόλων. *Lucae Evangeliſtae Acta SS. Apoſtolorum.* Initium & COD. XX.X.
finem tum huius Libri, tum ſequentium Epiſtolarum omittemus, quum & alibi ea dederimus, & a vulgata ſecundum LXX. editione minime recedant. Quae huius Codicis peculiaria ſunt, ea breviter innuemus. Capita igitur rerum, de quibus agitur, margini apponit, quae in hiſce Actis ſunt XL. ut in Codice I. huius Plutei, tum ſcholia quaedam breviſſima, & rara, ſed optima, quorum nonnulla ſunt Iſidori (Peluſiotae) Origenis, & Ioannis (forte Chryſoſtomi) pleraque anepigraphi: ea autem ex Oecumenii Catena citatae editionis utplurimum excerpta, inita collatione, comperimus; unum tamen, quod ab ipſa aliquantum differt, heic adferemus. Actuum igitur Cap. VIII.

VIII. v. 27. ubi de Candace Aethiopum Regina mentio fit, ita Scholiastes adscripsit in margine pag. 22. Κανδάκην Αἰθίοπες πᾶσαν τὴν τῦ βασιλέως μητέρα καλῦσιν· οὕτω γὰρ Βίων ἐν πρώτῳ Αἰθιοπικῶν· Αἰθίοπες τὺς βασιλέων πατέρας ὐκ ἐκφαινῦσιν, ἀλλ' ὡς ὄντας ὑῦς ἡλίου παραδιδόασιν· ἑκάςου δὲ τὴν μητέρα καλῦσι Κανδάκην. Vbi animadvertas Scholiasten Aethiopica Bionis Solensis vidisse, quae citata a Diogene Laërtio in Bione, a Philone, & Antigono Carystio in Historiar. Mirabil. Collectione Cap. 160. iam periere. Capite vero XVII. vers. 28. Codicis pag. 49. ad ea Paulli verba, τῦ γὰρ ἐ γένος ἐσμὲν, adnotatur, ea esse Α'ράτυ ἀςρονόμυ, ϗ Ο'μήρου ποιητῦ. In fine legitur: Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων συγγραφεῖσαι παρὰ τῦ ἁγίυ ἀποςόλυ ϗ εὐαγγελιςῦ Λυκᾶ. *Acta SS. Apostolorum conscripta a S. Apostolo & Evangelista Luca.*

II. p. 82. *b.* Sequuntur Epistolae Catholicae VII. cum praeviis argumentis, Capitum indicibus, scholiis quibusdam marginalibus, ac praeterea interlineari Latina versione, ab industria manu Sec. XV. diligenter apposita, & Graeco textui quammaxime respondente. Argumenta, sive Hypotheses, ac Capitum Tabulas quum alibi protulerimus, heic tantum notandum, tres Ioannis Epistolas, & ultimam Iudae eiusmodi Capita rerum in margine tantum suo loco exhibere, nullo Indice praemisso. Scholia vero, quae itidem rarissima occurrunt, ex Oecumenii Catena scias esse desumta. Praeterea Iacobi Epistola, & prima Petri stichometriam in fine subiectam habent, quarum altera versus numerat σμβ'. *CCXLII.* altera σλϛ'. *CCXXXVI.* In Epistola tandem Ioannis prima desideratur versus 7. Cap. V. de quo magna quaestio.

III. pag. 122. *b.* Catholicas Epistolas excipiunt Paullinae XIV. Hypothesibus item, ac Capitum Tabulis instructae, Latina interpretatione interlineari donatae; quae tamen desinit in Cap. IV. vers. 3. Epist. I. ad Timotheum, ac tandem scholiis marginalibus adspersae. De Hypothesibus (Euthalianas intellige) & Capitibus alias loquuti sumus; heic tantum animadvertas, singulis ferme Capitum Indicibus hunc titulum apponi: Κεφάλαια τῆς πρὸς (tum eorum nomen, ad quos mittitur Epistola) ἐπιςολῆς ἔχοντα ϗ μερικάς τινας ὑποδιαιρέσεις τὰς διὰ τῦ σημείυ τῦ ἀςερίσκυ. *Capita Epistolae* (ad Romanos, ad Corinthios, &c.) *habentia quoque particulares quasdam subdivisiones asterisci signo notatas.* Ex quo fit, ut aliquando, licet re eadem sint, numero videantur ab aliis aliorum Codicum tabulis discrepare. Eiusmodi vero Indices in Epistola ad Colossenses desinunt; in reliquis enim, quae sequuntur, Capita suo tantum loco in margine designantur, nulla tabula praemissa. Epistolae ad Romanos haec nota praecurrit: Περιέχει ἡ πρὸς Ρ'ωμαίυς ἐπιςολὴ κατήχησιν εἰς Χριςὸν, ϗ μάλιςα διὰ τῆς ἐκ φυσικῶν λογισμῶν ἀποδείξεως, διὸ ἐ α' τέτακται, οἷα δὴ πρὸς ἀρχὴν ἔχοντας εἰς θεοσέβειαν γραφεῖσα. Eidem manui, quae Latinam interpretationem exaravit, varias etiam aliquot lectiones, ad marginem positas, & nonnullarum dictionum origines Graecas debemus. In scholiis, quae item ut superiora, ex Oecumenii Catena videntur excerpta, Basilius, Maximus, & Cyrillus nominantur: reliqua sunt anonymi. Singulis denique Epistolis subscriptiones, & stichometriae subiectae. Illas habes etiam in dicta Catena: has vero in Codice XXVII. Plut. VI. in fine §. XIII. Discrimen tantum occurrit in Epistola IV. quae est ad Galatas, & in X. quae est prima ad Timotheum; quarum altera versus numerat τϟγ'. *CCCXCIII.* altera σν'. *CCL.*

Codex Graecus membranaceus Ms. in 4. maiori Sec. X. Montfauconio iudice, vel fortasse etiam IX. optimus, nitidissimus, ac pulcherrimus, cum litteris initialibus aureis, itemque titulis, qui charactere vere quadrato conscripti sunt. Constat foliis 294.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & Apocalypsin.

I. pag. 1. Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποςόλων. *Acta SS. Apostolorum*, in τμήματα, seu περικοπὰς distincta, ad liturgiae Ecclesiasticae usum. Lectiones vero invicem distinguuntur verbis ἀρχὴ, & τέλος, in margine appositis. Prima lectio est Α'ρχὴ τῦ Πάσχατος, ϗ τῆς ἀναλήψεως. *Initium Paschatis & Adsumtionis.* Vltima vero Τῷ σαββάτῳ τῆς Ν' *Sabbato Pentecostes.* Citantur autem itidem in margine Libri Veteris Testamenti, unde sumuntur auctoritates. COD. XXX.

II. pag. 108. Epistolae Catholicae occurrunt cum praeviis Hypothesibus, & Librorum V. T. citationibus marginalibus. Iacobi Epistola, & Petri prima stichometriam habent, ut in Codice superiori. Ex Hypothesi in Epist. primam Ioannis pauca desunt in fine; desinit enim in verbis ὑπομιμνήσκει λέγων, ὅτι ὁ τῦ . . . . avulsa fortasse pagina. Huius autem Epistolae deest vers. 7. Cap. V. Ioannis Epistola II. & III. & alia Iudae praeter Hypothesim, Capitum quoque tabulas habent praevias. Tandem in hac ipsa Iudae Epistola ad verba Libri Enoch, in margine legitur: Ε'νὼχ ἀποκρύφυ

III. pag. 357. Catholicis Epistolis succedunt Paullinae, cum suis Hypothesibus, & Capitum tabulis, ut in Codice superiori, ac praeterea Librorum V. T. citationibus. Primae tantum ad Romanos nulla Hypothesis, abscisso uno fortasse, aut altero folio quae

quae tamen olim fuisse ex eo colligitur, quod titulus indici Capitum praevius ita habet: Κεφάλαια τῆς αὐτῆς ἐπιςολῆς ιθ'. ubi illud τῆς αὐτῆς, quovis iudice, ad aliquid praecedens referri oportet: numericae vero notae ιθ' errorem licet animadvertas; nam revera in tabula ipsa viginti recensentur, quam quidem Capitum summam in ceteris quoque Codicibus videre est. In Epistola ad Corinth. I. ubi Heliae locus citatur, in margine adscribitur, Ἠλία ἀποκρύφυ, itemque sub finem Epistolae ad Galatas legitur. Μωσέως ἀποκρύφυ, & in sequenti ad Ephesios, ἀποκρύφυ Ἱερεμίυ. Ad ea praeterea verba Cap XV. v. 33. eiusdem ad Corinth. Epist. Φθείρυσιν ἤθη χρηςὰ ὁμιλίαι κακαὶ, haec legitur notula: Μενάνδρυ κωμῳδιογράφυ γνώμη. μέμνηται δὲ ταύτης καὶ Ἡσαΐας. Sola autem Epistola ad Corinth. II. subscriptionem habet, & stichometriam, quam suo loco sis in aliis Codicibus videre poteris.

IV. pag. 349. Ἀποκάλυψις τῦ ἁγίυ Ἰωάννυ τῦ θεολόγυ. *Apocalypsis S. Ioannis Theologi*, cuius initium & finis cum vulgata secundum LXX. editione concordat. Postrema huius libri pagina manu Seculi XVI. suppleta fuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. Sec. XI. Montfauc. iudice, cum initialibus litteris, Capitum tabulis, ac titulis aureis, ac pictura exornatis, more Sec. X. Constat foliis 377.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

Quibus adde

Epistolas Catholicas, & Paullinas.

COD. XXXI. I. pag. 1. Hic Codex ad Liturgiae Ecclesiasticae usum destinatus, ut ex verbis τῆς ἀρχῆς ϗ τέλυς apparet, Lectionum τμήματα, seu περικοπὰς invicem dirimentibus, eadem continet, quae superior Codex, praeter Apocalypsim. Paucis quibusdam scholiis marginalibus est adspersus, quae tamen ita sunt evanida, ut perlegi vix queant, cuiusmodi illud est ad eum Actuum locum, ubi Demetrii argentarii Ephesii fit mentio: textus enim narrat fabricasse illum ναὺς ἀργυρὺς, Scholiastes vero adnotat, ἴσως κιβώρια μικρά. Argumenta Capitum in paginarum fronte exhibet. In Epistolis Catholicis, quibus nullae Hypotheses, nulla Capitum argumenta sunt, duorum quaternionum transpositionem animadvertas, nullum tamen defectum. Ex Paullinis vero, prima ad Romanos excepta, proximae quinque Hypothesim, una cum Indice Capitum praeseferunt, octo reliquae indicem solum: subscriptionem vero & stichometriam, omnes praeter Epistolas ad Galatas, & ad Titum, quarum postrema, folii unius abscissione, fine etiam caret. In hisce concordat cum Codice XXVII. Plut. VI. Epistola tantum ad Romanos versus numerat τκ'. CCCXX. quod fortasse amanuensis errore factum est, qui notam τ pro ϡ suppotuit.

Codex Graecus membranaceus Ms. in 8. min. Sec. XI. Constat foliis 200.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ACTA APOSTOLORVM.

His adde

Epistolas Catholicas, Paullinas, & alia nonnulla.

I. pag. 1. Praecedunt Actis Apostolorum primo Iambici morales, ordine alphabetico, viginti quatuor, auctore Gregorio Nazianzeno. Inc. Ἀρχὴν ἁπάντων. Des. ϗ σωθήσεται. Exstant in eius Operum edit. Paris. MDCXXX. Tom. II. pag. 186. qui tamen paene omnes una cum titulo evanuere. Deinde litterarum Graecarum in vocales & consonantes divisio. COD. XXXII.

II. pag. ead. *b.* Ἀρχοτέλειαι τῦ ἀποςόλυ τῶν σαββάτων κυριακῶν. *Initia & fines Lectionum D. Paulli Epistolarum pro liturgia Sabbatorum & Dominicarum*, quae sunt XXXIII. adiectis insuper σαββάτῳ, ϗ κυριακῇ τῆς ἀπόκρεως, seu *Carnisprivii*.

III. pag. 3. Δωροθέυ ἐπισκόπυ Τύρυ, ἀρχαίυ ἀνδρὸς, πνευματοφόρυ ἐ μάρτυρος γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς Λικινίυ ϗ Κωνςαντίνυ βασιλέων. *Dorothei Episcopi Tyri, viri antiqui, spiritu pleni, ac martyrium passi sub Licinio, & Constantino Imperatoribus* Vita brevissima. Inc. Οὗτος ὁ ἀοίδιμος ἀνήρ. Des. ἐν οἷς ϗ τὰ περὶ τῶν ο' μαθητῶν τῦ κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ ἱςόρησεν, ϗ ἔνθα ὁ καθεὶς τὸν βίον ἐτέλεσεν. Tum ipse LXX. Discipulorum indiculus, quorum primus Ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τῦ κυρίυ, κ. λ. ultimi sunt Πέδης, ϗ Τρόφιμος. . . ὑπὸ Νέρωνος τῦ βασιλέως τὰς κεφαλὰς ἀπολμήθησαν. Exstat hic in Appendice Chronici Paschalis Cangiana p. 426. Hunc sequitur XII. Apostolorum elenchus, cui titulus: Ὁ δὲ αὐτὸς ἱερόμαρτυρ τῦ Χριςῦ Δωρόθεος μνήμην ποιεῖται ϗ τῶν δώδεκα ἀποςόλων, σημαίνων ἔνθα ὁ καθεῖς αὐτῶν ἐκήρυξεν εἰπών. Inc. Α'. Πέτρον μὲν τὸν ἀπόςολον. Des. ςαυρωθεὶς ὑπ' αὐτῶν ϗ τελειωθεὶς θάπτεται ἐκεῖ. Quid simile etiam apud Cotelerium in Constitutionum Apostol Lib. II. Cap. ult. Tum subditur: Ταῦτα ἐν τοῖς ἱςορικοῖς συγγράμμασι τῦ θείυ ἀνδρὸς Δωροθέυ εὕραμεν, ὅτι ἐ Σίμων ὁ Κυρηναῖος ἐςαυρώθη ὑπὲρ τοῦ Χριςῦ. De hoc Dorotheo vide Fabric. B. G. Lib. V. C. 4. Tom. VI. pag. 145.

IV. pag. 6. Ἑρμηνεία περὶ τῶν η' τῆς κακίας λογισμῶν. *Expositio de octo vitiositatis rationibus* (h. e. *de octo vitiis Capitalibus*.) Inc. Ὀκτώ εἰσι τῆς κακίας περιεκτικοὶ λογισμοί. Des. ἀπὸ τῆς συνεχῦς ἐξαγορεύσεως, χάριτι Χριςῦ, ἀμήν.

V. pag. 7. Υ῾πόθεσις τῆς βίβλου τῶν πράξεων. *Argumentum Libri Actuum Apostolorum*. Inc. Ε῎στιν ὁ διηγούμενος. Des. καὶ ἄλλους πολλοὺς ἀσθενοῦντας ἐθεράπευσεν. Graece exstat in prolegomenis Oecumenii Catenae citatae edit. Veron.

VI. pag. 8. *b*. Α᾿ποδημία Παύλου τοῦ ἀποστόλου. *Peregrinatio Paulli Apostoli*. Inc. Α᾿πὸ Δαμάσκου ἤρξατο, καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ι῾ερουσαλήμ. Des. μηνὸς Ι᾿ουνίου εἰκοστῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ. In dictis prolegomenis, ubi uniuscuiusque Apostoli nomen, praedicationis locus, & consummatio enarratur.

VII. pag. 10. Ε῎κθεσις κεφαλαίων τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων. *Expositio Capitum Actuum SS. Apostolorum*, quae sunt XXXVII. quibus ipsius scriptoris monitum praecedit de ratione, qua ea digessit. Exstant loc. cit. licet numero XL. diversa, re tamen eadem cum nostris. In fine legitur: Κεφάλαια μὲν τὰ ὅλα μ'. (sic) τὰ δὲ τούτοις ἑπόμενα με'. ἅ τινα τὰς σημειώσεις ἔχουσι διὰ κινναβάρεως. *Capita quidem omnia sunt XL. quae vero hisce adiuncta sunt, XLV. quae quidem cinnabari distinguuntur*. Sciendum est enim istorum Capitum pleraque in alia subdivisa esse, quae rubris numeris adnotantur.

VIII. pag. 15. Incipiunt tandem Acta ipsa Apostolorum in sectiones divisa liturgiae Ecclesiasticae adcommodatas, quarum prima inscribitur: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν ἀνάγνωσμα α'. *Sancta & magna Dominica Paschatis, & in sanctam Assumtionem, Lectio I.* Huiusmodi sectiones etiam in sequentibus continuantur Epistolis.

IX. pag. 74. Occurrunt Epistolae Catholicae VII. Hypothesibus, & Capitum indicibus instructae, quales iam alibi recensuimus, & habentur in dicta Oecumenii Catena. Stichometriam praeterea habent omnes, praeter secundam Petri. Iacobi Epistola, ac prima Petri eamdem habent cum Codice XXIX. huius Plutei; Ioannis prima, in qua deest vers. 7. Cap. V. versus numerat σοδ'. *CCLXXIV.* secunda λ'. *XXX.* tertia λβ'. *XXXII.* Iudae vero ξη'. *LXVIII.*

X. pag. 106. Succedunt Epistolae Paullinae, quarum unicuique Hypothesis item Euthaliana, & Index Capitum praevius; quemadmodum in aliis Codicibus, & in cit. Oecumenii Catena, ubi illam intellige, quae primo loco posita est; binas enim plerumque Hypotheses Catena ista singulis Epistolis praeponit. Subscriptionibus praeterea, ac stichometria clauduntur omnes, prima ad Romanos excepta. Illas utpote ab aliis aliorum Codicum minime, vel parum diversas omittimus; hanc vero, quum novo quodam more, duplici nimirum numerali nota exprimatur, dignam duximus, quae referretur. Ad Corinthios itaque prima versus numerat ωο'. ϡ ς'. nimirum *DCCCLXX. DCCCCVI.* Secunda φϙ'. χις'. *DXC. DCXVI.* Ad Galatas σϙγ'. τε'. *CCXCIII. CCCV.* Ad Ephesios τιβ'. τλ'. *CCCXII. CCCXXX.* Ad Philippenses ση'. σιζ'. *CCVIII. CCXVII.* Ad Colossenses ση'. σιδ'. *CCVIII. CCXIV.* Prima ad Thessalonicenses σβ'. ρϙγ'. *CCII. CXCIII.* Secunda ρς'. ριβ'. *CVI. CXII.* Prima ad Timotheum σλ'. σλη'. *CCXXX. CCXXXVIII.* Secunda ροβ'. ροη'. *CLXXII. CLXXVIII.* Ad Titum ϙζ'. ρ'. *XCVII. C.* Ad Philemonem λζ'. μδ'. *XXXVII. XLIV.* Ad Hebraeos denique ψγ'. ψιβ'. *DCCIII. DCCXII.* Subiunguntur Epistolis alia quaedam parvi momenti, nimirum septem Spiritus Sancti dona, septem spiritus iniquitatis, Decalogus Moysis, & nomina duodecim filiorum Iacob.

XI. pag. 239. Α᾿ποκάλυψις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ι᾿ωάννου τοῦ θεολόγου, ἣν ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐθεάσατο. *Apocalypsis sancti & gloriosi Apostoli & Evangelistae Ioannis Theologi, quam vidit in insula Patmo.* In hac nulla Lectionum pro liturgia Ecclesiastica divisio apparet.

XII. p. 263. *b*. Codicem claudunt aliquot Lexidia, quorum primum voces continet CCIX. ex Epistolis Paulli collectas, & iuxta alphabetum dispositas; alterum p. 267. alias itidem ex Apostolo, sed nullo ordine congestas; tertium pag. 268. *b*. voces ex variis tum veteris, tum novi Testamenti libris excerptas, sed ita evanidas, ut vix legi possint, ubi apparet etiam quaedam Apocalypseos interpretatio. Quartum denique pag. 271. inscribitur: Λεξικὸν Κυρίλλου τοῦ εὐαγγελίου, *Lexicon Cyrilli ex Evangelio*; & inc. Α᾿ββὰ, πάτερ. Α῎βελ, κ. λ. Des. Νικόδημος, χαίροντα σιωπῆς, ἡ συσκιασμός. Continet autem vocum Hebraicarum, quae in Evangeliis occurrunt, brevissimam interpretationem. Plura autem occurrunt in hoc Codice amanuensis testimonia, quorum primum pag. 92. ante primam Ioannis Epist. sequens est: Βίβλος Ι᾿ωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ἀσηκρῆτις τοῦ ἐπονομαζομένου Τζουτζούνα. *Liber Ioannis monachi & presbyteri a secretis cognomine Tzutzuna*. Alterum ante Ioannis secundam pag. 98. *b*. ita habet: Ι᾿ωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Τζουτζούνη, καὶ Καλῆς μοναχῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, γαμβροῦ δὲ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ τῆς Μαρονδίας. Οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν θείαν δέλτον ταύτην εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμετέρων τῶν ἐλαχίστων καὶ εὐτελῶν τῶν ἐκ πόθου πολλοῦ κτησαμένων. Μηνὸς Δεκεμβρίου ιβ'. ἰνδ. α'. ἔτους ,ςχα'. *Ioannis monachi, & presbyteri Tzutzunae; & Pulcrae monachae matris eius, generi vero Domini Manuelis Marondiae. Legentes divinum hunc librum orate pro nobis minimis, & humilibus, qui multo desiderio eum possedimus. Mensis Decembris die XII. Indict. I. Anno* 6601. (Christi MXCIII.) Tertium ante primam Paulli Epistolam ad Corinthios pag. 128. *b*. ita legitur: Ε᾿τελειώθη ὁ θεῖος καὶ ἱερὸς πραξαπόστολος τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων πανευφήμων ἀποστόλων, σὺν τῶν πράξεων, καὶ τῶν ἐπιστολῶν, καὶ τῆς ἀποκαλύψεως, καὶ πασῶν τῶν ἑρμηνειῶν διὰ πολλοῦ πόθου, καὶ συνδρομῆς, καὶ ἐξόδου Ι᾿ωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυ-

πρεσβυτέρȣ τȣ̃ ἀσηκρῆτις, γαμβρȣ̃ δὲ τȣ̃ κυροῦ Μανȣὴλ, θέματος τȣ̃ Αἰγέȣ πελάγȣ, βάνδȣ τοῦ λάκκȣ τὰ μίτατα, κ̀ Καλῆς μοναχῆς τῆς μητρός αὐτοῦ. Οἱ πνευματικοὶ φιλόχριςοι εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμȣ̃ τȣ̃ εὐτελȣ̃ς κ̀ ἐλαχίςȣ μετὰ κ̀ τῆς μητρός μȣ οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν ἁγίαν βίβλον ταύτην. Ε'γράφη μηνὶ Δεκεμβρίῳ ιβ'. ἰνδ. α'. ἔτȣς ,ςχα'. βασιλεύοντος Α'λεξίȣ τȣ̃ Κομνηνȣ̃ κ̀ κυρȣ̃ Νικολάȣ πατριάρχȣ πάμπȣ Κωνςαντινȣπόλεως. *Perfectus est divinus & sacer liber Actuum Apostolorum, sanctorum, & gloriosorum, & celeberrimorum Apostolorum cum Actibus & Epistolis, & Apocalypsi, & omnibus interpretationibus multo desiderio & concursu & sumtibus Ioannis monachi & presbyteri a secretis, generi vero Domini Manuelis, Provinciae Aegei maris, Bandae Lacus Mitata, & Pulcrae monachae eius matris. Spirituales Christi amatores orate pro me humili, & minimo, simul & pro matre mea, quicumque legitis sanctum hunc librum. Scriptus est mense Decembri, die XII. Indict. I. Anno* 6601. (Christi MXCIII.) *regnante Alexio Comneno, & Domno Patriarcha Nicolao, Papa Constantinopolitano.* Has subscriptiones omisit Montfauconius in sua Palaeographia.

Codex Graecus membranac. Ms. in 12. Sec. XI. Constat foliis 276.

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΝΕΟΥΣ.

BASILII SERMO AD IVVENES.

Ac praeterea

Lysiae, ac Dionis Chrysostomi Orationes aliquot, & alia nonnulla.

COD. XXIII. I. pag. 1. OCcurrit *Basilii Magni Sermo ad Iuvenes, quomodo ex Gentilium libris fructum percipiant*, ut in Cod. VIII. huius Plutei §. XXXVII. In fine legitur: Μελίρρος κ̀ χρήσιμος τȣ̃ θείȣ Βασιλείου ἐνταῦθα πληρȣ̃ται λόγος, περὶ ȣ̃ λέγειν εὐπρεπὲς τὸ τῷ παρ' Ο'μήρῳ ῥηθέν· Τȣ̃ κ̀ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή. *Heic desinit mellifluus & utilis Sermo D. Basilii, de quo dicere convenit illud Homeri dictum „ Cuius e lingua melle dulcior fluebat loquela.„*

II. pag. 17. *b.* Λυσίȣ λόγος ἐπιτάφιος εἰς τȣ̀ς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας. *Lysiae Oratio funebris in eos, qui in bella perierant.* Inc. Εἰ μὲν ἡγέμην. Des. τȣ̀ς θαπτομένȣς. Graece in edit. Venet. apud Aldum A. MDXIII. P. I. p. 90. sub titulo: Ε'πιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς.

III. pag. 30. *b.* Δημοσθένȣς, ὥς τινές φασιν, ἐπιτάφιος λόγος εἰς τȣ̀ς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας. *Demosthenis, ut quidam aiunt, Oratio funebris in eos, qui in bello occiderunt.* Vide in Codice XXIV. huius Plutei §. XIII.

IV. pag. 39. *b.* Sequuntur Dionis Chrysostomi Orationes X. Prima nimirum, & secunda *de Regno*, ut in edit. Paris. Graeco-Latina MDCIV. fol. a pag. 1. ad pag. 36. III. pag. 66. sine titulo, sed est *De Aeschylo, & Sophocle, & Euripide, seu de Philoctetae arcubus*. IV. pag. 71. *de Homero*. V. pag. 74. *b. de Socrate*. VI. pag. 75. *b. de Socrate, & Homero*. VII. pag. 81. *Agamemnon, sive de regno*. VIII. pag. 85. *Nestor*. IX. pag. 88. *Achilles* (in edit. cit. a pag. 548. ad pag. 574.) X. pag. 89. *b. de regno & tyrannide* (ibid. pag. 587.)

V. pag. 92. Πλάτωνος Μενέξενος, ἢ ἐπιτάφιος (intellige λόγος) *Platonis Menexenus, vel funebris Oratio*. Inc. Ε'ξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος. Des. ἀλλὰ ταῦτ' ἔςαι. In eius Operum edit. G. L. Francofurt. MDCII. fol. pag. 516.

VI. pag. 108. Τίμαιος ὁ μικρός. *Timaeus parvus, seu de Natura Vniversi*. Inc. Τίμαιος ὁ Λόκρος τάδε ἔφα. Des. ἀγεννάτῳ κ̀ αἰωνίῳ. Ibid. pag. 1089.

Codex Graecus chartac. Ms. in 12. Sec. XV. exeunte scriptus. Constat foliis 117.

ERRATA QVAEDAM SIC CORRIGENDA.

Pag. 9. *col.* 1. *v.* 60. περιεχέσων. *corr.* περιεχυσῶν. *Col.* 2. *v.* 27. ἀνίερȣ ... Ε'λιοῦ. *corr.* ἀνιέρȣ ... Η'λιοῦ. *vers.* 56. ipsos. *corr.* ipsas. *Pag.* 10. *col.* 2. *v.* 21. Στειχοι. *corr.* Στίχοι. *vers.* 37. *verba*, ubi agitur de Patriarchalibus stauropegiis, *intra parenthesim sunt claudenda*. *Pag.* 11. *col.* 1. *v* 45. μὴ μάτον. *corr.* μὴ μάτην. *Col.* 2. *v.* 49. ex Theodoro Balsamone. *corr.* & Theodorus Balsamon. *vers.* 55. inlustravitque ... Ι'δία Χείρη. *corr.* inlustraretque ... ἰδίᾳ χειρὶ. *Pag.* 13. *col.* 1. *v.* 24 μάρτος. *corr.* μάρτυς. *Pag.* 14. *col.* 1. *v.* 17. ἀκόην σȣ. *corr.* ἀκοήν σȣ *vers.* 29. Λύκαν. *corr.* Λουκᾶν. *vers.* 44. τοῖς εὐφρόνοις. *Sic est in Codice; dubito autem legendum* ταῖς εὐφρναῖς, *aut quid simile:* ἡ εὐφρονη *enim* nox, *& agitur, ut puto de precibus* nocturnis. *Ibid.* Στίχος δι' εὐχῶν ... Τρισαγία ... Η'μέρα α' τῇ κυριάκῃ. *corr.* Στίχος. Δι' εὐχῶν ... Τρισάγιον ... Ἦχος α' τῇ κυριακῇ. *vers.* 47. orationum in festis. Initium orationum sanctorum ... Trisagia ... prima die in Dominicis vesperis. *corr.* orationum nocturnarum. Versiculus. Per preces sanctorum ... Trisagium ... Tonus I Dominica ad vesperas. *vers.* 62. omnem acoluthiam. Initium nocturnarum precum. Rex Caelestis. *corr.* omne officium. Initium officii mediae noctis. Versiculus. Rex Caelestis. *Col.* 2. *vers.* 8. mesonyctium. *corr.* pro media nocte. *vers.* 20. Η' τοῦ ςόματος σȣ ... Μέσω δύο σώριον θ' ὥρας ... ληςῶν. *corr.* Η' τοῦ ςόματός σου ... Μεσώριον τῆς θ' ὥρας ... ληςῶν. *vers.* 26. ἑσπερινȣ̃ .. Ι'λαρὸν ..., ἀποδείκνων. *corr.* ἑσπερινοῦ ... ἱλαρὸν ... ἀποδείκνων. *vers* 58. κατεςύγημένων. *corr.* κατεςυγημένων. *Pag.* 15. *col.* 1. *v.* 18. τῇ γ' τῆς τέταρτος. *corr.* τῇ γ' τῆς τετάρτης. *vers.* 25. τετελεσμένω βιβλίω μακρὸς τῷ προφήτη. *corr.* τετελεσμένῳ βιβλίῳ μακρὸς τῷ προφήτῃ. *vers.* 30. ἀπογεγαλαπτισμένοι ... μετὰ ἡμῖν *corr.* ἀπογεγαλακτισμένοι ... μὲν ἡμῖν. *vers.* 59. ἡμνον ... ἐν τῇ .. μοίρα. *corr.* ὕμνον ... ἐν τῇ .. μοίρᾳ. *Col.* 2. *v.* 24 καθαργεῖται. *corr.* καταργεῖται. *vers.* 29 ἀπειθῷ. *corr.* ἀπειθῶ. *vers* 33 προεξητασμένων ... εἰς ... βȣλαῖ. *corr.* προεξετασμένων ... εἰς .. βȣλαῖς. *vers* 45. ἐγηγεμένας. *corr.* ἐγηγερμένας. *vers* 61. ῥαγησέται ... σȣ̀ ... ἑτέρῳ. *corr.* ῥαγήσεται .. σȣ̀ ... ἑτέρῳ. *Pag.* 16. *col.* 2. *v.* 3. Regio, & qui. *corr.* & Regio, qui. *vers.* 23 & ipsius profani &c. *corr.* alicubi etiam profanis vocibus quoad ordinem & numerum valde exornata. *vers.* 48. γέγραπται. ἑξακισχιλλιοςοῦ ς π β' ὄντος ... τοῦ μέλανος. *corr.* γεγςαφθαι ... ἑξακισχιλιοςοῦ ΤΝ π β' ὄντος ... τῶν μελάνων. *Pag.* 17. *col.* 1. *v* 7. & divinis dictionibus. *corr.* & divinis & antiquis dictionibus. *vers.* 52. EXPOSITIO SVPER SS. PROPHETAS. *corr* EXPOSITIO ESAIAE PROPHETAE. *Col* 2. *v.* 15. ἡγεμόνι κυρίῳ ἡμῶν. *corr.* ἡγεμον. κῷ ἡμῶν. *vers.* 25 *seq* ἴςεον γὰρ ... ἐπὶ Θεοῦ ... οἷον ... δίκαιαν ... Ε'ὰν γὰρ .. λιπȣ̃μενον .. μεριμνῶν ... ἀποκαταςῆσαι .. εὐληπτῶν. *corr.* ἰςέον ȣ̃ν .. περὶ Θεȣ̃ ... οἷον ... δικαίαν ... Ε'ὰν ȣ̃ν .. λυπȣ́μενον ... μεριμνῶν ... ἀποκαταςῆσαι ... εὐλήπτων. *vers* 44 καὶ σκέπη αὐτοφυᾶ. *corr.* καὶ σκέπην αὐτοφυᾶ. *vers.* 53. τȣ̀ς ἀλόγȣς. *corr* τοῖς ἀλόγοις. *vers.* 59. *seq.* ἐνασχολέμενος ... μᾶλλον πῶς ἀγαπᾶτε ... μονίμας

τε ... ῥαδία ... φυλακὴς. *corr.* ἐνασχολυμένης ... μᾶλλόν πως ἀγαπᾶται ... μονιμώτερον . . ῥαδία ... φυλακῆς. *Pag.* 18. *col.* 1. *v.* 3. αἰνιγμάτων. *corr* αἰνίγματα. *verſ.* 14. ἐντυπωθὲν. *corr.* ἐντυπωθῇ. *verſ.* 20. *ſeq.* ἐπεσχόλα ... λεπτὸν ... ἐπιμελείαν ... διηνεκῶς ... πολλακὶς ... ὄρει. τοιοῦτο δέ τι ... καὶ ἐπὶ τὰς ... ἀλόγως ... Ηʹλίας μεθ᾽ ὅσον ἀναχωρήσας. *corr.* ἐπεσχόλασε ... λοιπὸν ... ἐπιμέλειαν ... διηνεκῶς ... πολλάκις ... ὄρει. Τοιοῦτος δέ τις ... καὶ περὶ τὰς ... ἄλογον ... Ηʹλίαν, μεθ᾽ ὅσας ἀναχωρήσεις. *Col.* 2. *v.* 32. καθολικὴ τοῦ νοῦ παυσωλή. *corr.* καθολικῇ τοῦ νοῦ παύλῃ. *verſ.* 49. Maioris. *corr.* Pluris. *Pag.* 21. *col.* 1. *v.* 23. ἔπει τακτισμάτων. *corr.* ἔπειτα κτισμάτων. *verſ.* 36. conſiliorum. *corr.* operum. *Pag.* 23. *col.* 1. *v.* 38. De his Carminibus. *corr.* De hoc Martyrio. *verſ.* 25. ἴαμβοί ... θεηγορυλόγυ. *corr.* ἴαμβοι ... θεηγόρυ λόγυ. *Col.* 2. *v.* 11. χαιροῖς. *corr.* καιροῖς. *verſ.* 19. narratio. *corr.* notitia. *v.* 48. A. MDCCXXVIII. *corr.* A. MDCXXVIII. *verſ* 57. libellus ἀδέσποτος. *corr.* Encomium, auctore Gregorio Nyſſeno. *Pag.* 24. *col.* 1. *v.* 16. de linguae nocumento. *corr.* de maledicentia. *verſ.* 64. ἀφαιρᾷ. *corr.* ἀφορᾷ. *Col.* 2. *v.* 38. σεβὸν. *corr* σεβασὸν. *Pag.* 25. *col.* 1. *v.* 46. de bono maloque viſu. *corr* de nimis verecundo. *Pag.* 26. *col.* 2. *v.* 41. ὑλῶν. *corr.* ὑλικῶν. *Pag.* 27. *col.* 1. *v.* 56. ἔλφον συξένα. *corr.* ἔλαφόν συ ζένα. *Col.* 2. *v.* 7. philoſophi, ad glorioſiſſimum. *corr.* philoſophi, qui fuit Baſilii Amoerae conſobrinus, ad glorioſiſſimum. *verſ.* 54. *ſeq.* καταςρέφον τι ... δεξία συ ... ἄρκει. *corr.* καταςρέφοντι ... δεξιά συ ... ἀρκεῖ. *Pag.* 28. *col.* 1. *v.* 54. Πισιδίυ ... βασίλεον. *corr.* Πισίδυ ... βασιλέα. (*nempe* Heraclium) *Hi duo iambi Piſidae referuntur a Cedreno, qui dicit eos fudiſſe Piſidam coram Heraclio: videtur igitur pro* περδικῶν *legendum* Περσικῶν. *Col.* 2. *v.* 4. Νικηφόρυ τοῦ οὐνοῦ. *corr.* Νικηφόρυ τῦ ὀυρανίυ. *verſ.* 15. Θεότοκον. *corr.* Θεοτόκον, *& ſic infra v.* 44. *&* 59—*Verſ.* 61. κοσμοσωτηρίας. *corr.* κοσμοσώτειραν. *Pag.* 29. *col.* 1. *v.* 54. *ſeq.* κολοιοῦ ... ἔπτηει ... καταφρύατο καὶ φηρὶ ... μήπερ ἀογκοῦμαι ... κίνδυνον ... ἰχνοσκοπήσας ... δολος. *corr.* κλοιοῦ ... ἔπτοει ... καταφρύατο καὶ φησὶ ... μὴ εἴπερ ὀγκοῦμαι ... τὸν κίνδυνον ... ἴχνη σκοπήσας ... δόλος. *Col.* 2. *v.* 2. *ſeq.* πληξαίπευ ... ἀμοίρων ... τοίαδε ... διψῶντι μοι. *corr.* πλήξαντες ... ἀμοιρῶν ... τοιάδε ... διψαντί μοι. *verſ.* 8. *ſeq.* ἔμπαλιν ... νεκρὰν, ὡς ἔγνω ... ἀληθεία καὶ παρὰ πολέμους. *corr.* ἐμπάει ... νεκρὰν ὡς ἔγνω ... ἀλήθεια καὶ παρὰ πολεμίοις. *verſ.* 16 καταλιμπάντες. *corr* καταλιμπάνοντες. *verſ.* 28. *ſeq.* τεχνασμάτων ... Ταύτη ... λειμῶνα ... ἐπαγαλλιᾶσαι. *corr.* τεχναμάτων ... Ταύτῃ ... λειμῶν᾽ ... ἐπαγάλλεσθαι. *verſ.* 47. *ſeq.* Ηὖχεν ... δίωκε τύτυς, ἠγάπα ... χερσὸν ... ὀμμάτ᾽ ... γελῶν. *corr.* Ηὖχει ... δίωκε, τ᾽ ὕτυς ἠγάπα ... χέρσον ... ὄμματ᾽ ... γελῶν *Pag.* 30. *col.* 1. *v.* 4. εἶχεν. *corr.* εἶχεν. *verſ.* 8. *ſeq.* περὶ λοξίας ... εἶπε πυ ... ἀσκόπος. *corr.* πατρὶ Λοξίας ... εἰπέ πυ ... ἀσκόπως. *verſ.* 21. *ſeq.* ὖσαν ἐξερημένην, Οʹσι (ſic) μὴ ... Διά τινα ... Θηρίοις ... ταυτ᾽ ἔλεξεν. *corr.* ὖσαν ἐξηρημένην, Ωʹς μὴ ... Τινὶς διὰ ... Θηρίῳ ... ταῦτ᾽ ἔλεξεν. *verſ.* 31. *ſeq.* Οʹργὴ ... ποσῦ τέκος ... Φυσοῦς ἑαυτὴν κἂν ῥαγῆς ὅλη, Πρὸς ἐδὲν αὐτῷ ἐμφερὴς ἔση. *corr.* Οʹργῇ ... ποῦ τέκος ... Φυσῦσ᾽ ἑαυτὴν κἂν ῥαγῆς ὅμως ὅλη, Πρὸς οὐδὲν αὐτῷ μῆτερ ἐμφερὴς ἔσῃ. *Pag.* 32. *col.* 1. *v.* 48. Demetrio Cydonienſi Praeſule. *expung.* Praeſule. *Pag.* 33. *col.* 1. *v.* 10. vivificare. *corr.* unum efficere. *Pag.* 34. *col.* 1. *v.* 28. λείπῃ τί. *corr.* λείπει τι. *Pag.* 43. *col.* 2. *v.* 11. mundi 6839. (Chriſti MCCCXXXI.) *corr* mundi 6939. (Chriſti MCCCCXXXI.) *verſ.* 15 Sec. XIV. *corr.* Sec. XV. *Pag.* 167. *col.* 2. *v.* 1. Eccleſiaſticas. *corr.* Eccleſiaſticae. *verſ.* 5. *ſolo.* *corr.* *ſoli.* *Pag.* 279. *col.* 2. *v.* 27. incederet. *corr.* inceſſeret. *Pag.* 281. *col.* 2. *v.* 53. cauſſabant. *corr.* cauſſabantur. *Pag.* 300. *col.* 2. *v.* 7. derivabat. *corr.* dimanabat. *Pag.* 305. *in notis col.* 1. *v.* 4. δείπνῳ. *corr.* ὕπνῳ. *Pag.* 451. *col.* 1. *v.* 13. ἐτρέκωντο. *corr.* ἐτίτρωντο. *Pag.* 462. *col.* 2. *v.* 62. πινοπένῳ. *corr.* πινομένῳ. *Pag.* 496. *col.* 2. *v.* 20. *&* 56. Scheldoniano. *corr.* Sheldoniano.

DEO AVSPICE
AC SS. MARTYRIBVS LAVRENTIO COSMA ET DAMIANO
BIBLIOTHECAE MEDICEAE LAVRENTIANAE
PRAESIDIBVS CVSTODIBVSQ.
HOC MAGNIFICVM OPVS
FLORENTIAE ANNO CIϽ . IϽ . CC . LX. MENSE IVLIO DIE XXIV.
ADORNARI ET IMPRIMI CAEPTVM
DIE II. MENSIS IAN. A . CIϽ. IϽ. CC. LXIIII. FELICITER ABSOLVTVM EST
IVBENTE FRANCISCO I. ROM. IMPERATORE SEMPER AVGVSTO
QVI VIVAT REGNET TRIVMPHET
PIVS FELIX INVICTVS
NON NOBIS DOMINE NON NOBIS
SED NOMINI TVO DA GLORIAM.

